ACTA APOSTOLORUM APOCRYPHA...

Richard Adelbert Lipsius

Digitized by Google

image not available

Digitized by Google

ACTA APC

Digitized by Google

ACTA APOSTOLORVM APOCRYPHA

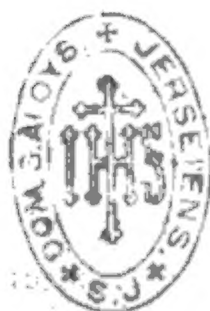

Digitized by Google

ACTA APOSTOLORVM APOCRYPHA

POST CONSTANTINVM TISCHENDORF

DENVO EDIDERVNT

RICARDVS ADELBERTVS LIPSIVS

ET

MAXIMILIANVS BONNET

PARS PRIOR

LIPSIAE

APVD HERMANNVM MENDELSSOHN

MDCCCXCI

Digitized by Google

ACTA PETRI
ACTA PAVLI ACTA PETRI ET PAVLI
ACTA PAVLI ET THECLAE
ACTA THADDAEI

EDIDIT

RICARDVS ADELBERTVS LIPSIVS

LIPSIAE

APVD HERMANNVM MENDELSSOHN

MDCCCXCI

Digitized by Google

LIPSIAE TYPIS C. G. ROEDER

Digitized by Google

CONSPECTVS RERVM

Digitized by Google

Digitized by Google

PROLEGOMENA

Acta apostolorum apocrypha ante hos undequadraginta annos a Constantino Tischendorf edita sunt. cuius libri exemplaribus uenditis cum nouam editionem bybliopola pararet, a Maximiliano Bonnet uiro harum rerum peritissimo impetrauit, ut suis laboribus cum meis quantuliscumque consociatis librorum manuscriptorum farraginem in bybliothecis latitantem diligenter peruestigaret nouisque subsidiis petitis Tischendorfii apparatum augeret et emendaret. tanta documentorum tum editorum tum ineditorum copia inuenta est, ut de rei conatu paene desperaremus. Tischendorf parcum tantum librorum delectum instituerat. omiserat enim ille non solum textus latinos qui Lini, Marcelli, Melitonis, Abdiae aliorum nominibus insigniuntur licet iam tunc prelo mandatos, sed etiam graeca Prochori iamdudum a Michaele Neandro publicata. postea multi libri adhuc incogniti in lucem protracti, multorum quos imperfectos ille ediderat supplementa, aliorum fragmenta, aliorum uersiones antiquae aut recensiones quas uocant ab excusis uehementer discrepantes repertae sunt. taceo de codicibus manuscriptis fere innumeris qui nobis in notitiam uenerunt, quorum alii exscribendi, alii cum libris impressis conferendi, alii examinandi saltem aut describendi erant. uastissimum igitur mare pernauigaturi editoris labores ut qui unius hominis uires excederent inter nos ita distribuendos curauimus, ut acta passionesque Petri, Pauli, Petri et Pauli, acta Pauli et Theclae, acta Thaddaei mihi edenda traderentur, acta Ioannis, Andreae, Thomae reliquorum quae supersunt apostolorum Bonneti curae committerentur. en accipe beneuole lector primum editionis nostrae fasciculum, libros omnes quos ego castigandos suscepi comprehendentem.

De actorum uel actuum apostolorum apocryphorum origine indole usu in libro meo ‘die apokryphen Apostelgeschichten

und Apostellegenden. Braunschweig 1883—1890' uberius exposui. Actorum Petri et Pauli duo genera distinguuntur, alterum gnosticum alterum catholicum. quae tamen distinctio ad libros qui ad nostram memoriam peruenerunt cum grano salis ut aiunt adhibenda est. neque enim gnostica documenta in manibus sunt plane integra uel a catholicis emendatoribus intacta, neque catholicorum librorum sutores a gnosticis fabulis prorsus abhorruerunt. nam haereticorum libri, id quod iam Tischendorfius animaduertit, postea ab hominibus catholicis fidei adhibiti et in catholici populi usum conuersi sunt, ita tamen ut haereticae originis uestigia non plane exstinguerentur. catholici autem libri sescenties retractati aucti exornati pristinam sinceritatem magis et magis amiserunt magnaque narratiuncularum undique congestarum mole quasi obruti sunt.

Acta Petri apocrypha primus Eusebius[1]) quem Hieronymus depeculatus est[2]) in libris apostolo falso adscriptis enumerat. post illum Philaster Brixiensis,[3]) Ioannes Thessalonicensis[4]), Innocentius[5]) et Gelasius[6]) episcopi Romani, Photius

---

[1]) Hist. eccl. III, 3, 2 *τό γε μὴν τῶν ἐπικεκλημένων αὐτοῦ πράξεων καὶ τὸ κατ' αὐτὸν ὠνομασμένον εὐαγγέλιον τό τε λεγόμενον αὐτοῦ κήρυγμα καὶ τὴν λεγομένην ἀποκάλυψιν οὐδ' ὅλως ἐν καθολικοῖς ἴσμεν παραδεδομένα, ὅτι μήτε ἀρχαίων μήτε τῶν καθ' ἡμᾶς τις ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς ταῖς ἐξ αὐτῶν συνεχρήσατο μαρτυρίαις.*

[2]) Catal. uiror. illustr. 1 ed. Herding p. 7 *libri autem, e quibus unus actorum eius* (*Petri*) *inscribitur, alius euangelii, tertius praedicationis, quartus ἀποκαλύψεως, quintus iudicii, inter apocryphas scripturas repudiantur.*

[3]) Haer. 88 *nam* (*habent?*) *Manichaei apocrypha beati Andreae apostoli id est actus quos fecit ueniens de Ponto in Graeciam, quos conscripserunt tunc discipuli sequentes apostolum; unde et habent Manichaei et alii tales* (*sc. haeretici*) *Andreae beati et Ioannis actus euangelistae, beati et Petri similiter apostoli et Pauli pariter apostoli; in quibus quia signa fecerunt magna et prodigia, ut pecudes et canes et bestiae loquerentur, etiam et animas hominum tales uelut canum et pecudum similes imputauerunt esse haeretici perditi.*

[4]) praefat. in libr. de dormitione Mariae apud Bonnetum in Hilgenfeldi annalibus 1880 p. 239 *οὕτω γὰρ εὑρήκαμεν χρησαμένους καὶ τοὺς ἔναγχος ἡμᾶς προηγησαμένους καὶ τοὺς πολλῷ πρὸ αὐτῶν ἁγίους πατέρας, τοὺς μὲν περὶ τὰς καλουμένας ἰδικὰς περιόδους τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ Ἀνδρέου καὶ Ἰωάννου, τοὺς δὲ περὶ τὰ πλεῖστα τῶν χριστοφόρων μαρτύρων συγγράμματα· δεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἐκκαθαίρειν κατὰ τὸ γεγραμμένον τοὺς λίθους ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἵνα μὴ τὸ θεῖον ἢ τὸ* (*θεώνητον* suspicatur Bonn.) *ποίμνιον προσκόπτῃ.*

[5]) Epist. VI, 13 ad Exuperium ap. Coustant. epp. pontif. I, 796

Constantinopolitanus[1]) *πράξεις* uel *περιόδους Πέτρου* quibus haeretici utantur commemorant; Innocentius et Photius eas Leucio uel Leucio Charino pessimae famae haeretico tribuunt, qui apostolorum fabulas composuisse gnosticisque doctrinis adspersisse narratur. idem liber a Nicephoro Constantinopolitano in diuinarum scripturarum stichometria[2]) et ab Athanasio quodam uel Pseudathanasio synopseos scripturae sacrae auctore[3]) inter libros Novi Testamenti apocryphos uel addubitatos refertur. eodem nomine *τῶν πράξεων* siue *περιόδων Πέτρου* interdum

---

cetera autem quae uel sub nomine Matthiae, siue Iacobi minoris, uel sub nomine Petri et Ioannis, quae a quodam Leucio scripta sunt [uel sub nomine Andreae quae a Nexocharide et Leonida philosophis], uel sub nomine Thomae et si qua sunt alia, non solum repudianda uerum etiam noueris esse damnanda.

[6]) Decretum Gelasii VI, 3—6 apud Crednerum Zur Geschichte des Kanons p. 215 (Thiel Epp. pont. I, 462) *actus nomine Andreae apostoli, apocryphum. actus nomine Thomae apostoli, libri decem, apocryphum. actus nomine Petri apostoli, apocryphum. actus nomine Philippi apostoli, apocryphum.*

[1]) Byblioth. cod. 114 *Ἀνεγνώσθη βιβλίον αἱ λεγόμεναι τῶν ἀποστόλων περίοδοι, ἐν αἷς περιείχοντο πράξεις Πέτρου, Ἰωάννου, Ἀνδρέου, Θωμᾶ, Παύλου· γράφει δὲ αὐτάς, ὡς δηλοῖ τὸ αὐτὸ βιβλίον, Λεύκιος Χαρῖνος. — — γέμει δὲ καὶ μωρίας πολλῆς καὶ τῆς πρὸς ἑαυτὸν μάχης καὶ ἐναντιώσεως. φησὶ γὰρ ἄλλον εἶναι τὸν τῶν Ἰουδαίων θεὸν καὶ κακόν, οὗ καὶ Σίμωνα τὸν μάγον ὑπηρέτην καθεστάναι, ἄλλον δὲ τὸν Χριστόν, ὅν φησιν ἀγαθόν· καὶ φύρων ἅπαντα καὶ συγχέων καλεῖ αὐτὸν καὶ πατέρα καὶ υἱόν. λέγει δὲ μηδ' ἐνανθρωπῆσαι ἀληθῶς ἀλλὰ δόξαι, καὶ πολλὰ πολλάκις φανῆναι τοῖς μαθηταῖς, νέον καὶ πρεσβύτην πάλιν καὶ πάλιν παῖδα, καὶ μείζονα καὶ ἐλάττονα καὶ μέγιστον, ὥστε τὴν κορυφὴν διήκειν ἔσθ' ὅτε μέχρις οὐρανοῦ. πολλὰς δὲ καὶ περὶ τοῦ σταυροῦ κενολογίας καὶ ἀτοπίας ἀναπλάττει, καὶ τὸν Χριστὸν μὴ σταυρωθῆναι, ἀλλ' ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ, καὶ καταγελᾶν διὰ τοῦτο τῶν σταυρούντων. γάμους τε νομίμους ἀθετεῖ καὶ πᾶσαν γένεσιν πονηράν τε καὶ τοῦ πονηροῦ λέγει. καὶ πλάστην τῶν δαιμόνων ἄλλον ἐκληρεῖ. νεκρῶν δὲ ἀνθρώπων καὶ βοῶν καὶ κτηνῶν ἄλλων παραλογωτάτας καὶ μειρακιώδεις τερατεύει ἀναστάσεις. — — καὶ ἁπλῶς αὕτη ἡ βίβλος μυρία παιδαριώδη καὶ ἀπίθανα καὶ κακόπλαστα καὶ ψευδῆ καὶ μωρὰ καὶ ἄλλοις (ἀλλήλοις?) μαχόμενα καὶ ἀσεβῆ καὶ ἄθεα περιέχει· ἣν εἰπών τις πάσης αἱρέσεως πηγὴν καὶ μητέρα οὐκ ἂν ἀποσφαλείη τοῦ εἰκότος.*

[2]) in Nicephori opusculis historicis ed. C. de Boor (Lips. 1880) p. 135, 7 sqq. *καὶ ὅσα τῆς νέας εἰσὶν ἀπόκρυφα· α' περίοδοι Πέτρου στίχων ͵βψν' | β' περίοδος Ἰωάννου στίχων ͵βχ' | γ' περίοδος Θωμᾶ στίχων ͵αχ'.*

[3]) apud Crednerum Geschichte des neutest. Kanon ed. Volkmar p. 249 *τῆς νέας πάλιν διαθήκης ἀντιλεγόμενα ταῦτα· Περίοδοι Πέτρου. Περίοδοι Ἰωάννου. Περίοδοι Θωμᾶ.*

etiam Clementis Recognitiones uel Homiliae uocantur, in quibus de itineribus Petri disputationibusque cum Simone mago institutis sermo est[1]. sed hoc totum litterarum genus a libro gnostico probe distinguatur oportet. haeretica acta antiquissima sunt. fortasse iam Clemens Alexandrinus narrationes quasdam de uxore liberisque Petri apostoli ex iis hausit[2], quamquam non satis constat, num ipsum librum legerit an fama tantum et auditione fabulas istas acceperit. ex eodem libro Commodianus historiam de cane Petri iussu cum Simone colloquente[3], auctor libri qui Didascalia Apostolorum inscriptus est[4], nec non Constitutionum apostolorum auctor[5] historiam de certamine inter Petrum et Simonem Romae instituto et de morte Simonis, Arnobius[6] et Ambrosius[7] itidem quae de casu Simonis narrant delegisse uidentur. Hieronymus in *περιόδοις* Petri et uxorem et filiam eius commemorari testatur; sed librum quem alibi cum Recognitionibus Clementinis confundere uidetur, numquam manibus contrectauit[8]. aliter de Augustino[9] iudicandum est, qui in scripturis apocryphis, i. e. in actibus Petri quibus Manichaei utebantur, narrationem istam de filia Petri paralytica etiam in actis Philippi et in actis Nerei et Achillei traditam legit[10]. ex iisdem actibus Isidorus Pelusiota aliquot uerba Petri apostoli allegat, quae in actis Petri Vercellensibus infra prelo mandatis reperiuntur[11].

[1] Photius bybl. cod. 112. 113. Origenes comm. in Genes. tom. III Opp. t. II, 20 ed. Ruaeus. Epiphan. haer. 30, 15.

[2] Strom. VII, 11, 63 p. 869; III, 6, 52 p. 535 ed. Potter.

[3] Carmen apologet. p. 620.

[4] Didascalia VI, 8 sq. graece ap. Bunsen Analecta antenicaena II, 325 sq.

[5] Constit. Apost. VI, 7—9 p. 162—166 ed. Lagarde.

[6] aduers. gentes II, 12.

[7] in Hexaëm. IV, 8 (Migne series latina XIV col. 218).

[8] adu. Iouinian. I, 26 t. II, 278 ed. Vallarsi *possumus autem de Petro dicere quod habuerit socrum eo tempore quo credidit et uxorem iam non habuerit; quamquam legatur in περιόδοις et uxor eius et filia.* cf. comm. in Galat. I, 18 t. VII, 394 Vall. *non ut oculos, genas uultumque eius (Petri Paulus) aspiceret: utrum macilentus an pinguis, adunco naso esset an recto: et utrum frontem uestiret coma; an ut Clemens in Periodis eius refert caluitiem haberet in capite.*

[9] contra Adimant. 17, 5 Opp. t. VIII, 101 ed. Antuerp. 1700.

[10] addit. ad acta Philippi ap. Tischend. Apocal. apocr. p. 149. 155 acta Nerei et Achillei in Actis SS. Maii t. III p. 10.

[11] lib. II ep. 99 ad Aphrodisium (Opp. ed. Paris. 1638 p. 167) *οἱ μὲν οὖν ἀπόστολοι ἃ ἐχώρησαν ἔγραψαν, καθὼς Πέτρος ὁ κορυφαῖος τοῦ χοροῦ ἐν ταῖς ἑαυτοῦ πράξεσι σαφῶς ἀπεφήνατο· Ἃ ἐχωρήσαμεν ἐγράψαμεν, ὁ δὲ κόσμος οὐδὲ τὰ γραφέντα ἐχώρησεν.*

Inde a saeculo quarto exeunte acta Petri in usu frequenti scriptorum catholicorum fuerunt. ex iis Ambrosius Mediolanensis in latina belli Iudaici quam falso Hegesippi uocant historia[1]) narrationem illam de conflictu Petri cum Simone Mago deque morte apostoli sumsit, quae cum passionis apostoli narratione Lino adscripta passim ad uerba conuenit. ex iisdem multa descripserunt auctor actorum Nerei et Achillei[2]), syriacae praedicationis Petri compositor[3]), auctor libri *πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων* inscripti quo chronographi graeci inde a saeculo sexto saepe utuntur[4]), Symeon denique Metaphrastes uel quisquis ille est qui *τὸ ὑπόμνημα* in Petrum et Paulum consarcinauit[5]). quibus testibus accedunt Ambrosius Mediolanensis episcopus, qui in sermone contra Auxentium fugam et reditum Petri iisdem fere uerbis quae in actis Petri leguntur enarrat[6]); Augustinus, qui in epistula ad Casulanum[7]) et Pseudaugustinus uel Maximus Taurinensis, qui in sermone II in natal. app. Petri et Pauli[8]) fabulas quasdam ex eodem fonte deriuatas commemorat.

Acta Pauli catholica inde a saeculo secundo uel tertio in ecclesia summo in honore habita sunt. Origenes ea duobus locis laudat, uno qui in commentario in Ioannem, altero qui in libro de principiis scripto legitur[9]). ex iis quae priore loco excerpsit apparet *πράξεις* illas *Παύλου* simul de Petri passione mentionem fecisse. deinde Eusebius acta Pauli enumerat tum

---

[1]) Pseudohegesipp. de excid. Hierosolym. III, 2 p. 170—173 ed. Weber et Caesar.

[2]) Acta SS. Maii t. III p. 4 sqq.

[3]) apud Curetonium Ancient Syriac Documents p. 35 sqq. uersionis anglicae.

[4]) Ioannes Malala p. 325 sqq. ed. Oxon. Georgius Hamartolus p. 268 sqq. ed. Muralt. Cedrenus I, 362 sqq. ed. Bonn. Michael Glycas p. 438 sqq. ed. Bonn. cf. etiam uersiones slauicas a Socoloffio repertas, de quibus exposui in libro meo supra memorato p. 208 sqq.

[5]) Acta SS. Iun. t. V p. 411—424.

[6]) Migne series latina XVI col. 1053.

[7]) Epist. 36, 21 Opp. t. II col. 58.

[8]) Sermo 202 appendicis Opp. Augustini V, 2 c. 238.

[9]) in Ioann. tom. XX, 12 (Opp. IV, 322 ed. Ruaeus) *εἴ τῳ δὲ φίλον παραδέξασθαι τὸ ἐν ταῖς Παύλου Πράξεσιν ἀναγεγραμμένον, ὡς ὑπὸ τοῦ σωτῆρος εἰρημένον· Ἄνωθεν μέλλω σταυροῦσθαι, οὗτος κτλ.* De princ. I, 2, 3 (Opp. I, 54) *unde et recte mihi dictus uidetur sermo ille qui in actibus Pauli scriptus est, quia Hic est uerbum, animal uiuens.*

in scriptis apostoli addubitatis tum in libris Noui Testamenti quorum auctoritati contradicitur (*ἐν τοῖς ἀντιλεγομένοις*)[1]. auctor catalogi qui codici Claromontano adnexus est, actus Pauli inter canonicos libros[2]), Anastasius Sinaita in Quaestionum et Responsionum appendice inter libros Noui Testamenti apocryphos refert.[3]) caueas ne antiquissimos illos et maximi aestumatos actus siue acta Pauli cum actis Pauli et Theclae confundas, quae numquam acta Pauli sine additamento sed plerumque passio S. Theclae (*μαρτύριον τῆς ἁγίας Θέκλης*) nuncupantur.

Longe alia ratio eorum actuum est, qui testibus Philastro[4]), Ioanne Thessalonicensi[5]), Photio[6]) una cum actibus gnosticis Petri aliorumque apostolorum in haereticorum usu fuerunt. ex his Nicephorus fragmentum aliquod nobis seruauit, in quo *θηριομαχία* apostoli Ephesina describitur[7]). quae in iisdem actibus de lactis unda ex apostoli ceruice profluente narrantur, eorum memoria saepenumero a scriptoribus ecclesiasticis repetitur. perhibent hanc narrationem ex scriptoribus graecis Macarius Magnes[8]), Pseudochrysostomus[9]), Menaea Graecorum[10]), ex scriptoribus latinis Pseudaugustinus in sermone I in natal.

---

[1]) Hist. eccl. III, 3, 5 *οὐδὲ μὴν τὰς λεγομένας αὐτοῦ* (*Παύλου*) *πράξεις ἐν ἀναμφιλέκτοις παρείληφα.* III, 25, 4 *ἐν τοῖς νόθοις κατατετάχθω καὶ τῶν Παύλου πράξεων ἡ γραφή* (libri nothi paulo infra *τοῖς ἀντιλεγομένοις* adnumerantur).

[2]) apud Crednerum Geschichte des neutest. Kanon (ed. Volkmar) p. 177 *actus pauli uer. IIIIDLX.*

[3]) apud Cotelerium Patres apost. ed. Clericus I, 197 et Crednerum l. c. p. 240 sq.: *ιθ' Παύλου πράξεις.*

[4]) Haer. 88.

[5]) praef. libri de dormitione Mariae l. c.

[6]) Byblioth. cod. 114.

[7]) Hist. eccl. II, 25.

[8]) IV, 14 Opp. p. 182 ed. Blondel (sermo est de Petro et Paulo apostolis) *ὁ μὲν γὰρ τῆς κεφαλῆς τμηθεὶς αἵματι καὶ γάλακτι τὸν ὄφιν εἰς λιχνείαν ὥσπερ ἐδελέασεν, ὁ δὲ τῷ σταυρῷ τοῦτον εὐτόνως συνέκοψεν.*

[9]) Hom. in app. principes Opp. VIII, 2 p. 10 ed. Montefalc. *Παῦλος δὲ ὁ τρισμακάριος τὴν κεφαλὴν ξίφει ἀπετμήθη . . . ποῖον ξίφος διῆλθεν ἐκείνου τὸν λάρυγγα . . . ποῖος τόπος τὸ σὸν ἐδέξατο αἷμα, τὸ γαλακτοειδὲς ὁραθὲν ἐν τῷ χιτῶνι τοῦ σὲ ἀνασκολοπίσαντος;*

[10]) Men. Iunii ed. Venet. 1683 p. *ρκ'*: *καὶ ἐν Ῥώμῃ καταντήσας . . . ἐκεῖσε τὸν βίον κατέλυσε χρόνον ὕστερον μετὰ Πέτρου τὸν αὐχένα τμηθείς. ἐκ δὲ τῆς πληγῆς ἀπορρεῦσαι φασὶν αἷμα σὺν γάλακτι.*

app. Petri et Pauli[1]), Gregorius Turonensis[2]). ex eodem fonte hausta sunt quae Ioannes Chrysostomus de pincerna Neronis per Paulum ad fidem conuerso tradit[3]). quibus fortasse addere licet quae apud eundem scriptorem de concubina imperatoris, de praefecto carceris et de Agrippa praefecto urbis itidem ad sacra Christiana adductis leguntur[4]), quamquam ille actorum textus quem nunc in manibus habemus a Chrysostomi narrationibus plus minus discordat. Chrysostomum rursus Michael Glycas secutus est[5]). acta Petri et Pauli gnostica uitam et passionem utriusque apostoli seorsim descripserunt, Paulumque post Petri demum mortem Romam uenisse tradiderunt. unde orta est opinio illa, in Gelasii decreto haereticis tributa[6]), quae tamen interdum etiam apud catholicos scriptores occurrit, Petrum et Paulum scilicet eodem quidem anni die, sed non eodem anno mortem oppetiisse[7]).

---

[1]) Sermo 201 Opp. V append. col. 237 *de Pauli uero ceruice cum eam persecutor gladio percussisset, dicitur fluxisse magis lactis unda quam sanguinis.*

[2]) Glor. martyr. 1, 28 (p. 504 ed. Krusch) *ex cuius sacro corpore lac defluxit et aqua.*

[3]) Hom. 46 in acta app. (Opp. IX, 349) *λέγεται Νέρωνος καὶ οἰνοχόον καὶ παλλακίδα ἀσπάσασθαι.* Hom. 10 in 2. Tim. (Opp. XI, 722) *ἐπειδὴ δὲ τὸν οἰνοχόον αὐτοῦ (Νέρωνος) κατήχησε, τότε αὐτὸν ἀπέτεμεν.*

[4]) aduers. uitup. uitae monast. I, 3 (Opp. I, 48) *οὗτος ὁ Νέρων τὸν μακάριον Παῦλον . . . τοιαῦτα ἐγκαλῶν . . . παλλακίδα γὰρ αὐτοῦ σφόδρα ἐπέραστον πείσας τὸν περὶ τῆς πίστεως δέξασθαι λόγον, ἔπειθεν ὁμοῦ καὶ τῆς ἀκαθάρτου συνουσίας ἀπαλλαγῆναι ἐκείνης· τοιαῦτα γοῦν ἐγκαλῶν ἐκεῖνος . . . τὸν Παῦλον . . . τὸ μὲν πρῶτον ἔδησεν . . . τέλος ἀπέκτεινεν.* Hom. 3 in 1. Tim. (Opp. XI, 673) *προσέκρουσε γὰρ (ὁ Παῦλος) τότε τῷ Νέρωνι τινὰ τῶν ἀνακειμένων αὐτῷ οἰκειωσάμενος.* Hom. XVI, 5 in Antiochen. (Opp. II, 168) *μετὰ τούτων (τῶν δεσμίων) ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ διατρίβων τὸν δεσμοφύλακα ἔπεισε, μετὰ τούτων τὸν Ἀγρίππαν ἐπεσπάσατο, μετὰ τούτων πολλοὺς μαθητὰς κατεσκεύασεν ὁ Παῦλος.*

[5]) Chron. p. 439 sq. ed. Bonn.

[6]) Decret. Gelasii apud Credner. l. c. p. 190 sq. (Thiel epp. Pontif. I, 455) (*Petro*) *addita est etiam societas beatissimi Pauli apostoli, uasis electionis, qui non diuerso, sicut haeretici garriunt, sed uno tempore, uno eodemque die gloriosa morte cum Petro in urbe Roma sub Caesare Nerone agonizans coronatus est.*

[7]) Pseudaugustini sermo V in natale app. Petri et Pauli in August. Opp. t. V append. col. 241. sermo XIX in nat. app. Petri et Pauli in Maii Nova Patr. Bybl. I, 1 p. 40. Prudentius Peristephan. hymn. 12 u. 3—28 (p. 152 sq. ed. Heins.). Nicephor. H. E. II, 37. Michael Glycas chron. p. 437 sq. ed. Bonn. Symeon Metaphr. in Act. SS. Iun. t. V

I. Acta Petri et acta Pauli gnostica.

Passiones Petri et Pauli quae Lini episcopi Romani nomine feruntur primus edidit Iacobus Faber Stapulensis ad calcem commentariorum in epistulas Pauli, qui prodierunt anno 1512, iterum typis expressi sunt 1515 uel 1516[1]). utramque passionem Faber si ipsum audire uelis 'ad castigatiora exemplaria recensuit'. si uerum quaerimus, de codicum manuscriptorum auctoritate nihil curauisse dicendus est; sed ut illius temporis litteratores solebant, textum sescenties emendauit et ad stili elegantiam quam quinti decimi et sexti decimi saeculi homines affectabant accommodauit.

Sic p. 1 l. 6 scribit *miracula ostensa* pro *miraculorum ostenta* l. 7 *et diuersa* pro *seu aduersa immo diuersa* l. 9 *post passionem quoque multiplicem et flagellorum acerbitatem* pro *post passionum quoque multiplicum . . . acerbitatem* p. 2 l. 4 *luxu* pro *fluxu* l. 16 *nomina* pro *uocabula* l. 20 *adinuicem* pro *alterutrum* p. 3 l. 4 *se proripere* pro *proripere* l. 6 *conuenire* pro *coire* l. 16 *ad inquinamentum flectere* pro *ad inquinamentum commixtionis inflectere* p. 4 l. 5 *maerore confectus* pro *maerore affectus* l. 7 *delinimentis ac toto conamine refragari tentabat* pro *del. a coepto con. refr. temptabat* l. 12 *uindicaturus esset* pro *uindicaret* ibid. *reddidit responsum* pro *reddidit mandatum* l. 22 *aufugerat* pro *auerterat* ibid. *adhaesit* pro *adhaeserat* p. 5 l. 2 *innotescere fecit* pro *innotuit* l. 3 *in consessu* pro *in conuentu senatus* l. 4 *ad persuasionem urbis aeternae* pro *ad peruersionem u. ae.* l. 5 *emancipat* pro *mancipat* l. 9 *sub occasione in senatum uenit* pro *sub occasione senatus inuenit* l. 10 *innotescere . . . fecerant* pro *innotuerunt* l. 17 *nec nos nec illos* pro *ne nos ac illos* p. 6 l. 1 *leuauerunt uocem* pro *leuauerunt planctum* l. 1 sq. *ubi sunt uerba* pro *ubi*

---

p. 423. Ioann. Zonaras II, 479 ed. Bonn. Gregor. Turon. glor. martyr. c. 28 (p. 504 ed. Krusch). Isidor. Hispal. de uita et obitu sanctorum (in Monum. Patr. orthodoxographis Basil. II, 597). Arator ad Vigil. et Florian. de apost. hist. lib. II in Bibl. Patr. Max. Lugd. X, 141.

[1]) *S. Pauli epistolae XIV ex uulg. editione, adiecta intelligentia ex graeco cum commentariis Iacobi Fabri Stapulensis . . . accedit ad calcem Linus episcopus de passione Petri et Pauli ex graeco in latinum conuersa.* sub finem libri leguntur haec *Hoc opus illustratore Christi . . . absolutum fuit in coenobio S. Germani iuxta Parisios a. 1512 et eodem anno circa natalem dominicae de purissima uirgine natiuitatis diem ex officina H. Stephani emissum fol.*

sunt uerba modo l. 7 *in faciem* pro *ante faciem* ibid. *procidentes* pro *cadentes* l. 10 sqq. *cur quos . . . peperisti* (om sequenti *quos*) *. . . nos . . . exponis* mutata uerborum structura pro *cur nos . . . peperisti, quos . . . exponis* l. 10 *recenter* pro *nouiter* l. 15 sq. *indulserat* pro *se . . . indulserat* l. 21 *magistratibus* pro *magistrianis* l. 25 *regis iussione te impeteret* pro *regis iussio te impeteret* (mutato subiecto) p. 7 l. 1 *libere* pro *licentiose* l. 5 sq. *ut qui* pro *ut quia* l. 8 *non tam . . . quam* pro *non tantum . . . quam* l. 10 *senio ualde confecti* pro *affecti* ibid. *genasque uellentes* pro *genasque scindentes* l. 16 *solatio destituta* pro *solatio desolata* l. 16 sq. *accelerare festina* pro *accelera festinare* l. 19 *ultra modum* pro *ultra humanum modum* p. 8 l. 14 sq. *quorum fides expedit roborari* pro *quorum fides expetit roborari* l. 18 *sermone* pro *ammonitione* p. 9 l. 1 *tanquam* pro *quasi* (sic fere semper) l. 11 *audacia* pro *fidutia* l. 19 *decipientium* pro *deceptorum* p. 10 l. 11 *crucifigi fecit* pro *crucifigi iussit* p. 11 l. 1 sq. *tumultuantibus uocibus plebis adinuicem* pro *inconditis uocibus plebis* l. 13 sq. in loco Matth. 26, 53 textum uersionis uulgatae substituit l. 16 *Naumachia* pro *Naumachiae* p. 12 l. 1 *in monte* pro *in montem* l. 11 *euenturum* pro *uenturum* p. 13 l. 7 *a dominio diaboli captiuantis* (cum *E*) pro *a dominio diabolicae captiuitatis* l. 11 sq. *a populo salutariter depellis* pro *poculo salutari depellis* l. 24 *auocate* addit ad *illud quod inuisibile est* p. 14 l. 1 sq. *quid est quod tempus atteritis* pro *quid est quod tricatis* l. 3 sq. *ut spirituali adhaeream domino* pro *ut spiritu adh. domino* l. 8 *est crucifixus* pro *dignatus est pati* l. 13 *mysterialiter* pro *mirabiliter* p. 15 l. 11 *contabescerent animo* pro *delitescerent* p. 16 l. 4 *ex uero lumine* pro *de uero lumine* l. 6 *existens* pro *existis* l. 8 *principale* (cum *G*) pro *principale suum* l. 9 *cuius lapsus significat speciem* pro *cuius lapsus significatur specie* l. 14 sq. *in quo tu . . . quos inuenisti perituros* pro *in quo tu nos . . . inuenisti et perituros* l. 16 *quibus est audire promptum* pro *quibus est proprium audire* p. 17 l. 10 sq. *praesentia uidelicet ut aeterna et aeterna ducebantur ut praesentia et dextra sinistra* pro *praes. uid. pro sinistra et quae pro sinistra ducebantur aeterna* l. 26 *sermo solidus et uiuus* pro *sermo unus et solus* l. 27 *ceterum* pro *siquidem* p. 18 l. 2 *naturalia crucis* pro *lateralia crucis* p. 19 l. 2 *amicabilis actor et praefector* pro *amicus auctor et perfector* l. 12 *et aeterna refectio* pro *aeternae uitae refectio* p. 21 l. 10 sq. *suffragiis sancti Petri . . . confirmata est* pro *meritis s. Petri . . . confirm. est.* huc accedunt

multa alia quae non notaui. ordo uerborum ubi durior uidebatur correctus est, particulae hic adduntur illic immutantur, pronomina inter se permutantur etc.

Fabri editionem repetiuerunt Guilelmus Malerbault (Parisiis 1566), Laurentius de la Barre (Parisiis 1583) et Bybliothecae quae uocantur Patrum quarum nouissima est Bybliotheca Patrum maxima Lugdunensis (tom. II p. 67—73). textus cum iterum iterumque prelo mandaretur innumeris maculis conspersus et typographorum erroribus inquinatus est.

Passio Petri apostoli in plerisque codicibus a Lino episcopo graece conscripta et orientalibus ecclesiis tradita esse dicitur. idem interdum non solum passionis Pauli, sed etiam uitae Petri quae Abdiae nomine fertur codicibus inscribitur. in aliquot codicibus huius uitae etiam praefatio quae uerbis 'Licet plurima de apostolicis signis' incipit, epistula Lini uocatur. unde concludere licet Lini nomen primum passioni Petri additum fuisse et postea demum cum ad passionem Pauli tum ad Abdiae quem uocant librum translatum esse. quod autem Linum illum passionem graece composuisse dicunt, id certe non ita accipiendum est, ut ipsum illum textum quem hodie Lini nomine legimus graecis litteris conscriptum fuisse credamus. rectius iudicabis, si eum ex antiqua aliqua graeci libri uersione confectum, multis additamentis auctum et quod ad uerborum ordinem attinet nonnihil immutatum, paraphrastae potius quam translatoris opus esse statueris. ita quae statim ab initio passionis usque ad primi capitis finem leguntur, deinde quae capite V de custodibus carceris narrantur, genuino textui adiecta sunt. uerum is qui passionis textum in nouam formam redegit non solum multa addidit, sed etiam passionem ab antecedentibus actorum partibus abscidit.

Integer ut uidetur miraculorum textus, quatenus quidem Romae inde ab aduentu apostoli usque ad mortem eius in urbe patrata sunt, in codice latino Vercellensi nuper repertus est. translatio latina non eadem est atque ista quae apud Linum quem uocant legitur. etenim si utrumque passionis textum comparaueris, statim intelleges, non duas esse eiusdem latinae interpretationis propagines, sed duas graeci textus interpretationes latinas, cura stilo uerbis diuersissimas [1]). accedit

[1]) Videsis utriusque textus collationem quam institui in libro meo supra memorato II, 1 p. 109 sq.

quod ne graeci quidem libri ex quibus latinae uersiones confectae sunt, eundem uerborum tenorem seruauerunt. extrema actuum Vercellensium pars quae passionem apostoli complectitur etiam graeca, slavica, aethiopica, sahidica lingua ad nos peruenit. hi textus omnes eandem narrationis speciem atque formam praebent, multo illam quidem Pseudolini historia breviorem, quae licet nonnumquam uera seruauerit, tamen permultis locis ex textu prolixiore non solum leuiter et incondite excerpta sed etiam ineptissime decurtata et mutilata est. textus graecus, quem nuper ex codice Patmio in publicum proposui[1], etiam in codice bybliothecae Batopedianae reperitur, ubi passioni apostoli multa praemissa sunt quae iisdem fere uerbis etiam in Vercellensi codice latino leguntur. Illius autem textus non ea cum uersione Vercellensi cognatio est, ut hanc ab illo originem traxisse credamus. uterque enim textus eiusdem quidem familiae est, a prolixiore textu quem Lini aiunt satis diuersae; sed mox hic mox ille ad alterius familiae textum propius accedit. itaque uersionem Vercellensem quamquam ex graeco translata est tamen non ex Patmio graeco translatam esse apparet. imo uero dubitare licet, num graeca Patmia originalis auctoris sint, an litteratoris cuiuspiam paullo recentioris aetatis, qui librum a Latinis acceptum suis studiis patriae rursus uindicauerit[2]).

Prolixioris textus uerba iam tertio uel quarto saeculo latine reddita sunt: nam ut supra monuimus iam Ambrosius Mediolanensis latina huius recensionis quam uocant uersione utebatur. eundem textum porro auctor anonymus uitae Petri, quae in passionum apostolorum collectionem Abdiae Babylonio adscriptam recepta est, sub finem saeculi sexti ad historiam ab ipso concinnatam adhibuit. addas actorum Nerei et Achillei compositorem, qui saeculo ut uidetur quinto in epistula quadam Marcello Petri discipulo subdita passionis textum commemorat, quem Linus graeco sermone ad ecclesias orientales scripserit. neque tamen hic prolixior textus, sed breuior ille quem codex Patmius graece, codex Vercellensis latine perhibet, ad orientales ecclesias Aegyptiorum, Aethiopum, Ruthenorum septentrionalium propagatus est. latina translatio iam in saeculi septimi codice

[1]) in annalibus meis quibus inscribitur Jahrbücher für protestantische Theologie 1886 p. 86 sqq.

[2]) cf. quae exposui in libro meo supra indicitato p. 619 sqq.

Clementis Recognitionibus subicitur; fortasse multo antiquior fuit[1]. uterque textus et graecus et latinus stili rusticitate orationisque insulsitate uehementer differt a prolixioris sermone non eleganti eo quidem sed sano et composito.

Actorum Pauli fata non omnino eadem atque actorum Petri fuerunt. uterque textus non eiusdem originis est. gnostica enim traditio uitas apostolorum non ut catholica coniunctim sed seorsim enarrauit. Paulus Roma discessisse fertur antequam Petrus in urbem ueniret, et post illius demum mortem ut et ipse martyrium pateretur rediisse dicitur. res et personae fabularum diuersae sunt. sed accuratam historiarum comparationem instituere nequimus. nam si fragmentum illud a Nicephoro seruatum et incertissima illa uestigia quae apud Chrysostomum inueniuntur omittas, nihil ex actis Pauli nisi una passio ad nostra tempora peruenit. passionis autem recensionum longe alia ratio est atque passionis Petri. habemus sane etiam passionis Pauli duplicem narrationem, unam prolixiorem alteram breuiorem. illa latine tantum, haec graece, latine, slauice, sahidice, arabice, aethiopice nobis prodita est. graeca passionis Pauli in iisdem codicibus Patmio et Batopediano reperta sunt, qui etiam martyrium Petri exhibent. quae uero de passionis Petri breuioris historia latissime inter orientales ecclesias sparsa exposui, ea magnam partem etiam in breuiorem Pauli passionem conueniunt. ambae igitur cum simul a Graecis ad orientem perlatae sint, iam apud Graecos inter se coniunctae et in eam formam quam nunc legimus redactae esse uidentur. sed inter prolixiores passionum textus nulla cognatio est. accedit quod passionis Pauli non duas sed unam tantum latinam translationem habemus. breuior enim textus, cuius fragmentum aliquod in tribus codicibus Monacensibus Marcelli libro quem uocant praemittitur, non ab alio interprete ex graecis in latina conuersus, sed a breuiatore quodam ex ipsis latinis uerbis quae apud Pseudolinum leguntur excerptus est. interdum uterque textus uerborum tum delectu tum ordine differt, ita ut alterius uersionis uestigia repperisse tibi uidearis; plerumque tamen tanta est utriusque consensio quae dubitationi uix ullum locum relinquat[2]. difficilius est de graeci textus origine aliquid certi statuere. inter hunc enim

[1]) cf. quae exposui l. s. p. 100 sqq.

[2]) cf. librum meum indicitatum p. 142 sqq.

et fragmentum Monacense eadem fere intercedit necessitudo atque inter graeca passionis Petri et textum Vercellensem. iam uero si textus Monacensis ex Pseudolini libro decurtatus est, quid tandem de graeci origine dicamus? concedamus oportet, Patmia graeca ex latina translatione iterum translata esse. quae sententia etiam aliis argumentis confirmari uidetur. nam primum quidem uerborum usus et structura cum in passione Petri tum etiam in passione Pauli saepissime latinum potius quam graecum auctorem redolet. deinde nusquam si quid uideo latina uerba ex graecis, haud raro graeca ex latinis emendari uel illustrari queunt. textus Batopedianus Patmio prolixior partim propius ad Pseudolinum accedit, partim interpolatus et a paraphrasta exornatus est. sed latini sermonis indiciis pariter atque Patmius scatet.

De tempore quo passionis Pauli textus compositi sunt similiter atque de Petrinis textibus iudicandum est. prolixior passio haud multo post prolixiorem Petri passionem quinto saeculo uel sexto ineunte scripta, uel potius de integro actorum libro sublata esse uidetur. breuior textus ne dicam eiusdem concinnatoris, certe eiusdem aetatis est atque breuior illa uitae mortisque Petri narratio.

Passionis Petri prolixioris codices manuscriptos, quorum raritatem olim Faber deplorauit, adhibui hos:

A = cod. Paris. lat. 9737 (suppl. l. 1674) membr. saec. XII f. 70[r] *passio sancti petri apostoli secundum linum papam.*

B = cod. Paris. lat. 12602 (Sangerm. 491 olim 473) membr. saec. XII fol. 6[r] *martyrium beati petri apostoli a lino episcopo conscriptum.*

C = cod. Paris. lat. 12611 (Sangerm. 498 olim 470) membr. saec. XII fol. 145[rB]. inscribitur passioni ut in *B*.

D = cod. Paris. lat. 12615 (olim Corbei. postea Sangerm. 490) membr. saec. XII/XIII fol. 10[r]. inscribitur passioni ut in *BC*.

E = cod. Paris. lat. 5273 (olim D. D. de Bethune Reg. 3858. 2850) membr. saec. XIII ineuntis fol. 8[rA] *martyrium beati petri apostoli a lino papa graece conscriptum et orientalibus ecclesiis traditum.*

G = cod. Lond. Add. 9959 membr. saec. XII fol. 25[r] *martyrium sancti petri apostoli a lino episcopo romano greca lingua conscriptum et ecclesiis orientalibus destinatum.*

L = cod. Lond. Arundel. 169 membr. saec. XII fol. 2[r] *passio sancti petri apostoli tercio kalendas iulii.*

His codicibus accedit

H = cod. Barberin. XXXIII, 118 ex schedis Lucae Holstenii, qui codex cum fere semper cum Fabri textu impresso conueniat, facile intellegitur eum ex illo ab Holstenio descriptum esse. inscribitur: *beati Lini Romani pontificis de passione S. Petri apostoli ad ecclesias orientales liber.*

Codicem *A* Maximilianus Bonnet descripsit; codicem *B* Henricus Gelzer, codd. *C*, *D*, *E*, *G* GGundermann, codicem *L* Edgarus Fripp discipulus carissimus in meum usum contulerunt. apographi Holstenii descriptionem Ioannes Schmidt qua est in me beneuolentia mihi transmisit. *f* littera signaui editionem principem Fabri Stapulensis.

Textum his subsidiis constitutum prelo mandaturus notitiam accepi quinque aliorum codicum qui in Analectis Bollandianis et in catalogo librorum hagiographorum bybliothecae Regiae Bruxellensis enumerantur.

Sunt autem hi: cod. Bruxell. 5519—26 saec. XII f. 53ᵘ *martyrium S. Petri a Lino papa Romano graeca lingua conscriptum et orientalibus ecclesiis destinatum;* cod. Bruxell. 7482 saec. XIII f. 225ʳ; cod. Bruxell. 9742 f. IIᵘ (saec. XV) — 4ᵘ (saec. XII); cod. Bruxell. 11550—55 saec. XIII ineunt. f. 94ʳ —97ʳ; cod. Leodiens. 57 saec. XIV f. 23ʳ. quorum codicum is quem primo loco commemoraui notatu dignissimus et codici *E* simillimus esse uidetur. piget me sero de eo audiuisse eumque ad passionis textum recensendum adhibere non potuisse.

Sub finem passionis multa leguntur, quae in uirtutum Petri librum Abdiae adscriptum transierunt. cuius textus duplicem formam habemus; alteram breuiorem, quae apud Lazium (Abdiae episc. Babyloniae historia certaminis apostolici Basil. 1551) et apud Fabricium (cod. apocr. N. T. II 402 sqq.), alteram quae apud Mombritium (in sanctuario t. II f. 196ʳᴮ sqq.) impressa est. ex Pseudolini libro omnia desumta sunt quae apud Fabricium inde a uerbis *ingens subito populi concursus factus est* 438, 16 usque ad finem reperiuntur, ita tamen ut textus saepe in breuiorem formam redactus sit. uberiora exstant apud Mombritium, qui post uerba *post haec autem Petrus Romam ueniens* (= Fabricii 429, 1) quaedam addit de feminis quae munda corpora seruare cupiebant. inde a uerbis *ante omnia castitatis gratiam pectoribus eorum inserebat* usque ad uerba *tunc Agrippa gratulatus est quia quod optabat Petro sub occasione inuenit* narratio Pseudolini de quatuor Agrippae concubinis excerpta est. deinde post

uerba Pseudo-Hegesippi (= Fabricii 438, 14) legimus haec: *Itaque Petrus reuersus intra urbem Romam cum gaudio narrabat fratribus, quod ei obuius fuisset dominus Iesus, et declarasset ei quod in ipso esset iterum crucifigendus. quibus cum manifestasset passionem suam, fletum omnes et ululatum emiserunt.* sequuntur uerba Pseudo-Lini paucis tantum omissis, quae ad orationem apostoli et ad uisionem Marcelli pertinent. finitur epitome his uerbis: *statimque ut plebs omnis respondit amen, Petrus reddidit spiritum et in hac plebis confessione migrauit ad Christum. statimque Marcellus non exspectata alicuius sententia . . . indicauit, quorum fides . . . confirmata est in nomine . . . Iesu Christi et in sanctificatione spiritus sancti cui est honor . . . in saecula saeculorum. amen.*

Codicum manuscriptorum binae familiae sunt, una quae codice *A*, altera quae codd. *BCDEGL* exhibetur. optimum textum praebet cod. *A*. nonnumquam singula uel plura uerba omisit, ordinem uerborum mutauit; raro a communi lectione reliquorum codicum textusque a Fabro impressi discedit. interdum cod. *A* propius ad textum impressum accedit, non solum in ordine uerborum sed etiam in ipsa lectionum uarietate. ex alterius familiae codicibus codd *BCD* inter se arctissime cognati sunt, ita tamen ut cod. *B* interdum cum cod. *A* faciat, dissentientibus reliquis. rarissime lectiones habet quae neque in *A* neque in *CD* reperiantur. cod. *D* fere semper textum codicis *B* sequitur. cod. *C* multis locis corruptus est, saepe scribendi genere a reliquis discrepat, interdum sed raro cum cod. *E* consentit. cod. *E* melioris notae est; propius ad textum editionis principis accedit, saepe textum codicis *A* uel consentientes lectiones codicis *A* et textus impressi confirmat. codices *GL* medium fere locum tenent inter codd. *BCD* et cod. *E*. ubi *G* et *L* inter se differunt, prior codex plerumque lectionem reliquorum eiusdem familiae testium seruat. textus editionis principis ex codice nunc deperdito haustus est, qui recensionem textus multis locis singularem praebuit, interdum cum cod. *A* uel cum codd *BCD*, saepius cum cod. *E* uel *EG* uel *EGL* concordauit. deficiente codice textus Fabri genuinus codicis instar est; quae Fabrum secutae sunt editiones typographorum erroribus scatentes prorsus neglegantur oportet. apographi Holsteniani lectiones ex Fabri editione paucissimis mutatis petitas exempli causa ab initio et ad finem textus a me prelo mandati adnotaui. in textu constituendo hanc regulam obseruaui, ut plerumque codicis *A* aucto-

ritatem sequerer, exceptis iis locis in quibus reliqui textus ad unum omnes inter se consentirent. textum concordantem codd. *AEGL* contra *BCDf*, codd. *AB* contra *CDEGLf*, codicis *A* et textus impressi contra omnes reliquos codd. retinui.

De orthographia pauca monenda sunt. scripsi cum plurimis optimisque codicibus *adquiescere*, *adspicere*, *admonitio* sed *astare*, *asserere*, *attingere*, *appropinquare*, *astrictus*, *annunciare*, *collaetari*, *iccirco* alia. item recepi codicum autoritate fretus scripturam *conubium*, *pelex*, *expirare*, *exequi*; scripsi porro *fidutia*, *temptare*, *dampnare*, *delinire*, *deliminenta*, *liniamenta*, *quatinus*, *rumphaea*, non quod eius modi formas praeferendas duxissem, sed quia codicum me commouebat consensio[1]). eadem de causa etiam barbarum nominatiuum *Xandips* pro *Xandippe* uel potius *Xanthippe* non tetigi. litterarum uocalium *ae* et *e* permutationem ut *Cesar*, *tedere*, *ledere* saepissime in codicibus occurrentem[2]) non notaui; neglexi etiam formas illas *michi*, *nichil*, quibus codd. *ACDE* sexcenties utuntur[3]). diligentius alibi scripturam codicum notaui, ut *ammirabilis* in *ACGL*, *ammonitio* in *CDGL*, *idcirco* in *DEG*, *blandiciae*, *racionabiliter*[4]), *optinere*, *optulerit* in *CG*, *obtabant* in *D*[5]), *spetics* in *C* alia.

quod ad res grammaticas attinet, imprimis coniunctionum et aduerbiorum usus a consueto differens notandus est. pro accusatiuo cum infinitiuo coniunctiones *quod* (post uerba dicendi uel sciendi) 8, 11. 10, 1. 13, 25 *quia* 3, 7. 5, 8. 20, 3 et *quoniam* 6, 2 (Roensch Itala und Vulgata 402) interdum occurrunt; semel *namque* postpositum 7, 23 (cf. Kühner, ausführl. lat. Grammatik II, 715). animaduertas porro coniunctiones *quatinus* = *quomodo* 4, 16 (Roensch 401 Woelfflin Archiv V, 407 sqq.), *non modo . . . quin etiam* 4, 3 sq., *nihilominus* = *tamen* 4, 20, *seu et* = *atque* 5, 1, *ut quid* = *cur* 10, 14, *siquidem* = *nimirum* 17, 11; 27; aduerbia *supereminenter* 2, 1, *alterutrum* = *inuicem* 2, 20 (Roensch p. 275), *modo* = *nunc* 7, 2, *uel* = *potius* 7, 14,

[1]) de assimilatione adhibita uel neglecta uide Neue, Formenlehre der lat. Sprache ed. 2 II, 706 sq.; de consonarum *c* et *t* permutatione uide Schuchardt, Vocalismus des Vulgaerlateins I, 153 sq.; de formis *temptare*, *damnare* Schuchardt I, 149. III, 77; de formis *delinire*, *liniamenta* Schuchardt I, 438, de forma *quatinus* Schuch. I, 399, de *rumphaea* Schuch. II, 115. III, 203.

[2]) cf. Schuchardt l. s. I, 223 sqq.

[3]) Schuchardt II, 526. III, 311 sq.

[4]) Schuchardt I, 153 sq.

[5]) Schuchardt I, 125 sqq.

modicum = *paulum* 11, 3 (Roensch 334 sq. Helmreich in Woelfflini Archiuio II, 129), *melius* = *potius* 21, 7, *parum* = *parumper* 22, 16. addas praepositionem duplicem *de sub caelo* 3, 15, adiectiua *omnimodus* 3, 1, *nimius* = *summus* 6, 8; genetiuos *innocentum* 9, 18 (cod *A*), *potentum* 10, 14 (sed *potentium CE*). praepositionum structura, casuum usus in codicibus nostris fere nusquam a regulis grammaticis abhorret. fere nihil notandum uidetur nisi *de Roma* 4, 19 in codd. *BCD*, *in saluatione* pro *in saluationem* 7, 9 in codd. *AC*. coniunctiuus plusquamperfecti pro imperfecto semel occurrit: 3, 21 *potuisset;* structurae uerborum inusitatae sunt *stabilienda noscuntur* 8, 16, *praetendere noscuntur* 18, 3 *dignus* cum infinitiuo 10, 7; graecum morem sapiunt *gloriari in aliqua re* (*καυχᾶσθαι ἔν τινι*) 10, 3 et infinitiuus quem finalem dicunt *crucifigi* 7, 28.

Pseudoabdiae ex passione Petri excerpta haud ita multum ad textum constituendum faciunt. nihilo tamen minus uarietatem scripturae apposui. usus sum quinque codicibus, in quibus uberior textus Abdianus exstat: codd. Barberin. XII, 28 saec. XI, Vatican. 1190 saec. XII, Regin. Suec. 541 saec. XII, Laurent. Plut. XXX, 4 sin. saec. XI, Regin. Suec. 539 saec. XIII/XIV. signaui literis minusculis *a*, *b*, *c*, *d*, *e*. codicum collationem Ioanni Schmidt acceptam refero. quae ex Abdia attuli critico qui ad Linum pertinet apparatui non immiscenda sed subicienda, et linea transuersa segreganda curaui.

Passionis Pauli prolixioris tot codices exstant in bybliothecis, quot uix possis litteris consignare. ad textum constituendum adhibui uiginti octo, ita tamen ut praestantiores quosdam seligerem, quorum uarias lectiones per totum librum notarem. reliquorum satis habui specimina partim longiora partim breuiora apponere.

A = cod. Paris. lat. 5343 (de la Mare 384 Reg. 4489. 8) membr. saec. XI f. 34[r]

B = cod. Paris. lat. 12602 (Sangerm. 491 olim 493) membr. saec. XII f. 12[r]

C = cod. Paris. lat. 12611 (Sangerm. 498 olim 470) membr. saec. XII exeuntis f. 151[u]

D = cod. Paris. lat. 3778 (Colb. 3294 Reg. 4042. 3) membr. saec. X f. 32[u]

E = cod. Paris. lat. 5273 (olim D. D. de Bethune Reg. 3858. 2850) membr. saec. XIII ineuntis f. 16[r]

F = cod. Paris. lat. 15437 (Sorb. 1047) membr. saec. XI f. 47[u]

G = cod. Paris. lat. 11750 (Sangerm. 495 olim 462) membr. saec. XI f. 66^{u}
H = cod. Paris. lat. 5274 (Colb. 2532. Reg. 3859. 3) membr. saec. XII f. 2^{r}
I = cod. Paris. lat. 12615 (olim Corbei. postea Sangerm. 490) membr. saec. XII/XIII f. 18^{r}
K = cod. Paris. lat. 14363 (S. Victor. 189) saec. XII f. 131^{r}
L = cod. Londin. Arundelian. 169 saec. XII f. 10^{u}
M = cod. Montepessul. H. 14 saec. XI f. 7^{r}
N = cod. Casanat B. I. 4 saec. X/XI f. 14^{r}
O = cod. Vatican. lat. 1193 saec. XI/XII f. 96^{u}
P = cod. Vatican. lat. 1272 saec. XII f. 80^{r}
Q = cod. Sessorian. 5 saec. XI f. 163^{r}
R = cod. Regin. Suec. 541 saec. XII f. 116^{rB}
S = cod. Regin. Suec. 539 saec. XIII/XIV f. 116^{r}
T = cod. Barberin. XII, 29 saec. XI f. 187^{r}
U = cod. Vallicell. lat. Tom. I saec. XI/XII f. 206^{u}
V = cod. Vatican. lat. 1190 saec. XII f. 23^{rB}
W = cod. Amiatin. 2 saec. XI f. 291^{r}
X = cod. Laurent. Plut. XX, 1 saec. XI f. 167^{r}
Y = cod. Laurent. conu. suppressi 298 saec. XIII f. 112
Z = cod. Londin. Add. 9959 saec. XII f. 31^{r}
Γ = cod. Londin. Cotton. Nero E. I saec. X f. 242^{r}
Δ = cod. Casin. 142 saec. XI p. 20 (Bibl. Casin. III, 1, p. 266)
Θ = cod. Casin. 149 saec. XI p. 32 (Bibl. Casin. III, 1, p. 302)
f = editio princeps Fabri Stapulensis
m = passio breuior tribus codicibus Monacensibus seruata.

Praeterea multorum aliorum codicum quibus sigla singulatim addere supersedi specimina quaedam tum ab initio tum ad finem libri adhibui. sunt autem hi:

cod. Paris. lat. 5222 (Colb. 81. Reg. 3654. 6) saec. XII/XIII f. 123^{r}
cod. Paris. lat. 5223 (olim Bigotian. 171) saec. XII/XIII f. 83^{r}
cod. Paris. lat. 5280 saec. XIII f. 279^{r} (fragmentum; desinit 16, 20 in uerbis *igne cremari*)
cod. Paris. lat. 5296 (Colb. 53. Reg. 3593. 9) saec. XIII f. 80^{u}
cod. Paris. lat. 5306 (Colb. 775. Reg. 3654. 4) saec. XIV f. 141^{u}
cod. Paris. lat. 5312 saec. XIII f. 104^{r}
cod. Paris. lat. 5357 (ex bibl. Putean. Reg. 3899) saec. XIII f. 167^{u}
cod. Paris. lat. 10864 saec. XIII f. 68^{u}

cod. Paris. lat. 11753 (Sangerm. 74) saec. XII exeuntis f. 15^r
cod. Paris. lat. 11757 saec. XIII f. 128^r
cod. Paris. lat. 12604 (olim Corbei. Sangerm. 489) saec. XIII ineunt. f. 12^u
cod. Paris. lat. 13769 saec. XII f. 8^r
cod. Paris. lat. 14301 (S. Victor. 371) saec. XI/XII f. 1^r
cod. Paris. lat. 14365 (S. Victor. 207) saec. XIII/XIV f. 237^r
cod. Paris. lat. 15030 pap. saec. XV f. 69^r
cod. Paris. lat. 16737 saec. XII exeuntis f. 117^u
cod. Paris. lat. 16821 saec. XII f. 48^r (fragmentum; desinit 16, 20 in uerbis *paulum uero decollari*)
cod. Paris. lat. 17630 saec. XIII f. 146^u
cod. Vatican. lat. 377 saec. XII f. 85^u
cod. Vatican. lat. 1188 saec. XV f. 8^r
cod. Sessorian. 49 saec. XIII f. 176^u
cod. Venet. Marcian. 118 saec. XIV f. 8^{rA}
cod. Casin. kk 792 saec. XI f. 7^r
cod. Casin. 104 saec. XII (continet in folio qui libro manuscripto antepositus est aliquot actorum fragmenta, quibus commentarius interiectus est)
cod. Casin. N 419 saec. XIII f. 283^u (fragmenta passionis notis interrupta)
cod. Florent. Laur. Plut. XX, 2 saec. XI f. 122^r
cod. Florent. Laur. Plut. XX, 3 saec. XII/XIII f. 82^r
cod. bybl. aedil. Florent. eccles. 133 saec. XI f. 157^u
cod. bybl. aedil. Florent. eccles. 135 saec. XI f. 102^u
cod. bybl. aedil. Florent. eccles. 136 saec. XI f. 249^u
cod. Laur. conu. suppr. 231 saec. XIII f. 189^r
cod. Mugellan. de nemore 13 saec. XI f. 149^r
cod. Vallumbros. 665 (108) nunc 474 saec. XII f. 33^u
cod. Florent. bybl. nation. II—1—412 saec. XIII f. 113^r
cod. Monac. 4631 (Bened. 131) saec. XII et XIII f. 4^r
cod. Bern. 94 saec. XIII/XIV f. 105^u
cod. Vindobon. (Lunaelac.) 3785 saec. XIV f. 148^u

denique aliquot alios codices quorum specimina attuli nulla commemoro. sunt autem hi:

cod. Taurin. 218 K. II. 24 saec. XII f. 175^r
cod. Londin. Harleian. 3043 saec. XV f. 191^r
cod. Londin. Harleian. 2801 saec. XIII/XIV f. 27^u
cod. Leodiens. 57 saec. XIV f. 26^u
cod. Bruxell. 64 saec. XII/XIII f. 118^r

cod. Bruxell. 98—100 saec. XII f. 36ᵘ
cod. Bruxell. 380—82 saec. XV f. 85ᵘ
cod. Bruxell. 5519—26 saec. XII f. 58ʳ
cod. Bruxell. 7482 saec. XIII f. 37ʳ et f. 229ʳ (fragmentum)
cod. Bruxell. 8059 saec. XV f. 102ʳ
cod. Bruxell. 9742 saec. XII f. 4ᵘ
cod. Bruxell. 11550—55 saec. XIII ineunt. f. 97ʳ
cod. Bruxell. apud D. Phillipps sign. 372 saec. XV f. 48ʳ (cf. catal. codd. hagiogr. Bruxell. passim)

Numerus septuaginta octo codicum fortasse multiplicabitur, si quis bybliothecas Galliae, Belgicae, Hispaniae et Italiae, quarum mentionem supra intermisi, accuratius peruestigauerit.

codices *ABCDELMNRSTVT* integri, codices *FGHIKOPQUWXYZΔΘ* et ii quos deinde sine siglo enumeraui ex parte tantum collati sunt. codicem *B* contulit HGelzer, reliquos codices Parisiacos, codd. *LZ* Londin., codd. Casin. *ΔΘ* GGundermann, codd. Florentinos FRoediger, codd. *NOPQ* Sessor. 49 Augustus Mau; cod. *M* integrum transscripsit MBonnet. codd. *RSTV* collationem ISchmidt, codd. Londin. *LΓ* EFripp mihi transmisit. codicis Marciani Hermannus frater, Vindobonensis Siegfr. Mekler, Monacensis CKrumbacher, Bernensis Hermannus Hagen specimina exscripserunt.

Ex his codicibus imprimis illos peruestigandos curaui, qui etiam passionem Petri quae Lini uocatur exhibent. in codd. *BCIZ*, qui utramque eidem auctori tribuunt, passio Pauli passioni Petri subnectitur; item in cod. *Γ*, qui tamen Lini nomen utrimque omittit. in cod. *E* inter utramque passionem uirtutes Petri quae sub Abdiae nomine feruntur (inde a uerbis *Tempore igitur Neronis Caesaris*) et sermo ad uincula Petri intercedunt; in codice *L* martyrium Petri quod Lini uocatur primum, passio Petri et Pauli quae Marcelli dicitur alterum, martyrium Pauli tertium locum obtinet. reliqui codices omnes passionem Petri quae Lino adscribitur omittunt, passionemque Pauli plerumque uirtutibus Petri subiungunt, rarius (ut codd. Paris. 5280 Sessor. 5 Casin. 142. 147 Venet. Marcian. XXI, 118 Vindobon. 3785 Harleian. 3043) post passionem Petri et Pauli Marcello adscriptam, rarissime (ut codd. Paris. 5312. 17630 Vatic. 377 Casin. kk 792) post Pseudohegesippi de morte utriusque apostoli narrationem ponunt. in iis codicibus qui utrumque Abdiae textum coniungunt, Lini nomen interdum utrobique (ut in codd. Paris. 5296. 5306. 13769 Vatic. 1190. 1272), interdum ante solas Petri uirtutes (ut in *MNRT*

Paris. 11757. 16737 Laur. Plut. XX, 3 Vallumbr. 665 Bruxell. 64) legitur. accedunt aliquot codices, qui Lini nomen uni Pauli passioni praefigunt, siue praemittunt siue omittunt Petri uirtutes, ut codd. Paris. 5312 (post Pseudohegesippi libellum) 14301. 16821 Vatic. 1188 (post uirtutes Petri) Bern. 94 (post Hegesippum) Monac. 4631 Vindobon. 3785 (post passionem Petri et Pauli) Flor. Bybl. Nat. II—1—412 Casin. 142. 147 (utrobique post passionem Petri et Pauli) Bruxell. 380—82 (post uirtutes Petri). saepius uirtutibus Petri Abdianis seorsim exscriptis Lini nomen praemittitur; nonnumquam praefatio illa quae incipit a uerbis *Licet plurima de apostolicis signis* in epistulae quam Linus iste scripserit formam redigitur. in paucis codicibus Lini nomen etiam in fronte narrationis Pseudohegesippi praeponitur. apparet igitur inscriptionem istam quae Linum graeco sermone orientalibus ecclesiis scripsisse narrat proprie ad martyrium Petri pertinere, et postea demum cum ad uirtutes Petri Abdianas tum etiam ad martyrium Pauli uel ad Pseudohegesippi libellum translatam esse.

Plurimis codicibus simpliciter *Passio sancti Pauli apostoli*, paucissimis ut Paris. 12604 *uita sancti Pauli apostoli* inscribitur. textus autem passionis non idem in omnibus est. sunt enim qui passioni priora uirtutum Pauli capita quae apud Pseudoabdiam leguntur (apud Fabricium, cod. apocr. N. T. II 441, 8 — 449, 18) praemittant, et utrumque textum in unum quasi corpus coniungant. ex quo numero sunt codd. *ASVT* Paris. 5322. 5323. 5306. 5302. 11757. 12604 Vatic. 1188 Sessor. 49 Leodiens. 57. quibus accedunt codd. *P* Paris. 5269 Bruxell. 8059, qui uitam uel actus Pauli a passione separant.

Denique notatu dignum est, quod in multis codicibus prologus iste qui uerbis *Paulus hebraice ammirabilis* incipitur passionem Pauli antecedit. huc pertinent praeter codd. *PV* Paris. 5269 Bruxell. 8059 etiam codd. *NQTUX* Laur. Plut. XX, 2. XX, 3 aedil. Flor. eccl. 133. 135 Mugell. de nem. 13 Bruxell. 64.

Sperabam fore ut in iis codicibus qui Lini nomine insigniuntur uetustissimam lectionem inuenirem. sed eundem fere textum praebent atque multi alii, quibus simpliciter passio Pauli inscribitur, nulla Lini episcopi mentione facta. hoc unum monendum est, illos codices qui passionem Pauli passioni Petri subiungunt (codd. *BCEILZΓ*), etiam inter se arctiore necessitudinis uinculo coniungi. sed textus eorum licet inter meliores

testes referendus, tamen non eius praestantiae est ut reliquis omnibus codicibus praeferatur.

Codicum manuscriptorum ingens multitudo difficillimam reddit radicum stirpiumque discriptionem. codices *MR* arctissime inter se cognati a reliquis omnibus longe discedunt. plerisque locis a litteratore haud inculto non solum interpolati sed etiam expoliti et in nouam elegantioremque formam redacti sunt.

Stili uenustas adeo mihi arrisit, ut aliquantisper haesitarem, an istos codices in textu constituendo eligerem. sed uetuit hoc auctoritas breuioris passionis duobus fere saeculis antiquioris, quae reliquorum codicum lectionem plerumque confirmat. uetuit etiam ipsa interpolationum ratio, quippe quae textum speciosiorem quam ueriorem praeberent. sic codices *MR* 23, 7 scribunt *hospitium* pro *horreum publicum* 24, 1 *fama uenerabilis* pro *fama* 24, 2 *toto orbi* pro *orbi Romano* 24, 8 *qui tamen si ad cum ore ad os loqui propter imperatorem non audebat* pro *quatinus si ore ad os illum alloqui non ualeret* 24, 14 *eius magisterio se subdebant* pro *eius magisterio manus dabant* 25, 4 *ad hospitium Pauli* pro *ad horreum ubi Paulus hospitabatur* 25, 5 *doctrinam uitae* pro *documenta uitae* 25, 7 *sequebantur* pro *sectabantur* 25, 15 om *satis excelsa* post *fenestra* 25, 17 sq. *et paene usque ad mortem contristatus super eum lamentabatur. post uero tempus planctus statuit alium* pro *contristatus est rex usque ad animam super mortem Patrocli statuitque alium* 26, 11 sq. *Paulus uero dixit eis* pro *dixit itaque Paulus ad turbas* 26, 14 *centuplicata segete* pro *centuplicata satione* 27, 1 *quasi a somno exurgens ex toto corde glorificabat deum* pro *tamquam a somno surrexit et coepit glorificare deum* 27, 3 sq. *laetantes et exultantes* pro *laetantes et gaudentes* 27, 6 sq. *paene absorberetur tristitia M* (*paene immensitate abs. tristitiae R*) pro *imm. abs. trist.* (om *paene*) 27, 8 *magnanimitas tua* pro *magnanimitas uestra* 27, 9 *ecce adest* pro *adest* 27, 11 sq. ad *recusabat eum introire et adstare suo conspectui* add. *putans fantasma esse.* haec exempla ex quatuor prioribus capitibus desumta sufficiant.

Altera codicum stirps subolem propagauit numerosissimam. tres familiae distinguantur oportet, quarum una codicibus *NT QUX*, altera codicibus *DFGK* et textu impresso (*f*), tertia reliquis omnibus codicibus repraesentatur. duae priores familiae paulo arctius cum codicibus *MR* cognatae sunt. saepe enim aut codices *NTQUX*, aut codices *DFGKf*, interdum etiam utriusque familiae testes cum codicibus *MR* consentiunt. quibus

accedit nonnumquam cod. *V*, tertiae familiae testis haud contemnendus. rarius codicum *MR* lectio reliquis tertiae familiae testibus confirmatur. cuncti autem alterius stirpis codices cum interpolationibus istis quarum supra mentionem fecimus intacti sint, non est quod eos altero textu contaminatos esse statuamus; sed textus quo interpolator usus est propius ad duas priores alterius stirpis familias quam ad tertiam accessit. tertiam familiam reliquis omnibus praeferendam esse existimo. ad hanc pertinent duae codicum propagines, scilicet praeter codices *BC EILZΓ*, qui passionem Pauli passioni Petri Lini nomine inscriptae subiungunt, etiam codices *AHOPSVWYΔΘ*. ex illis codices *BCI*, ex his codices *ASWY* arctiore inter se cognationis uinculo coniunguntur. interdum primum, saepius alterum genus cum codd. *MR* uel cum reliquis eiusdem stirpis familiis conuenit. codices *BCI* eiusdem originis sunt; saepius a lectionibus non solum codicum *AHOPSVWYΔΘ*, sed etiam codicum *ELZΓ* dissentiunt; nonnumquam singula uerba uel etiam totas enuntiationes omittunt. codices *Γ* et *L* cum quo codex *Z* fere semper facit, optimae notae sunt et a plerisque corruptelis quibus *BCI* foedantur immunes. minoris pretii esse uidetur cod. *E*, qui tamen cum multis locis cum codd. *AHSV* coniunctus sit, nonnihil ad genuinum textum reperiendum ualet. codd. Casinenses *ΔΘ*, cum quibus Casin. kk 792 constanter facit, eiusdem stirpis sunt, et ad codd. *HOPV* propius accedunt. inter reliquos tertiae familiae testes codicem *A* plurimi pendo. ex eodem fonte hausti sunt codices *SY*, qui fere semper cum *A* concinunt, etiam iis locis ubi *A* ab reliquis omnibus codicibus discrepat. sed non ea est horum codicum praestantia, ut eos nulla ratione reliquorum habita simplicitur praeferamus. interdum enim singula uerba aut omittunt ut 24, 10 *atque consilio* 30, 14 *Christi* (cum *NTΓ*) 30, 17 *ducentes* 34, 6 *consortem* (*A*) 35, 3 *facturis* (*A*) 38, 1 *ut abscedam* 38, 21 *populorum* 40, 5 *sacro* 43, 15 *Paulus* (*ARS*), aut addunt ut 24, 6 *Seneca nomine* 33, 17 *eius* post *bonitatis* 35, 7 *deus*, aut emendant ut 24, 3 *admirabili* (*A*) 28, 11 *adhaerebant* 29, 1 *praedicatores* 34, 15 *quia* 35, 18 *idolorum* 40, 17 *erigens* 41, 3 *ferre* 41, 16 *cernitis* 42, 1 *beneficio habito* 42, 22 *Nero uero* 43, 1 *ageret* 43, 3 *fuerant* 44, 5 *et* (*cum*) *spiritu sancto.* aliis autem locis *AS*(*Y*) reliquis omnibus aut fere omnibus dissentientibus uerum seruasse uidentur, ut 25, 14 *studiosius* 32, 17 *accommodare* (cum *R*) 33, 17 *ipsus* (cum *ELΓ*) 33, 18 *periet* (non *peribit*, cum

ELΓ) 35, 10 *superbiam* (om. *suam*) cum *DNT* 37, 15 *cucurri per multas passiones* 38, 9 *euocans* (pro *uocans*) 41, 18 *innumerabilium* (cum *f*) 42, 9 *horrifice* (cum *E*). codicem *V* codicibus *ASY* postponendum esse censeo; uidetur enim uariis lectionibus aliunde ortis contaminatus esse. cod. *H* plerumque cum *V* consentit. propius ad *A* accedit cod. *W*, medium fere locum inter *A* et *HV* tenere uidentur codd. *OP*. itaque in textu constituendo hanc regulam secutus sum, ut codicum *AS* auctoritatem ubi cum testibus eiusdem familiae consentiunt fere semper, ubi cum alius stirpis uel familiae codicibus consentiunt, plerumque seruarem. scripsi igitur *Acestus* non *Cestus*, *Parthenius* non *Parthemius*, *maforte* cum *ADSf*, non *mafora*. paucis locis ut 34, 13, ubi cum *NT id est ignem uenturum* recepi, regulam illam neglexi.

In uariarum lectionum quas ad calcem textus apposui delectu multis fortasse nimis prodigus uidebor. sed cum testium auctoritas mirum in modum fluctuaret, consultius duxi praeter codices *MR* cuiusque familiae testes binos uel ternos meliores delibare, quibus ab initio libri usque ad finem uterer, quam nimis tenui apparatu prolato arbitrii in iudicando uel temeritatis suspicionem mouere. itaque primae familiae codicum *NT*, alterius *Df*, tertiae quae multiplices ramos emisit codicum *AS*; *V*; *BC*; *E*; *LΓ* lectiones integras proferendas curaui. reliquorum specimina adhibui ut res ferebat partim (ut codd. *FGH*) locupletiora partim parciora. codicum quibus sigla apponere omisi passim mentionem feci, ut huius illiusue lectionis propagatio clarius appareret. cum codicibus *NTQUX* consentiunt codd. Vatic. 377. 1188 Laur. Plut. XX, 2 Vallumbr. 665 (474) aedil. Flor. eccl. 135 Mugell. de nem. 13 Laur. conu. suppr. 231; plerumque etiam Laur. Plut. XX, 3 aedil. Flor. 133; cum codd. *AS* Paris. 5322. 5323. 11757. 12604. 16737 et plerumque Sessor. 49; cum cod. *W* Flor. bybl. nat. II—1—412 (sed corruptior est) et aed. Flor. eccl. 136 (qui utriusque uitia coniungit), cum codd. *HV* cod. Paris. 5357. quibus accedunt codd. Marc. 118 Vindob. 3785 Bern. 94 tempore et condicione deteriores. cod. Paris. 14301 uetustior quidem est, sed caueas ne praestantiorem existumes. quae conferenda curaui specimina docuerunt scripturam a reliquis textibus Lini nomine insignitis saepenumero discrepantem. sed istae lectionum uarietates uidentur correctoris esse, qui suo Marte textum multis locis mutauit. cum codd. *ELΓ* faciunt codd. Paris. 5280. 5296. 14365. 16821; textum uariis

modis corruptum et contaminatum exhibent Paris. 5306. 10864. 11753. 17630.

Superest ut quae de codicum stirpibus familiisque exposui stemmate appicto illustrem.

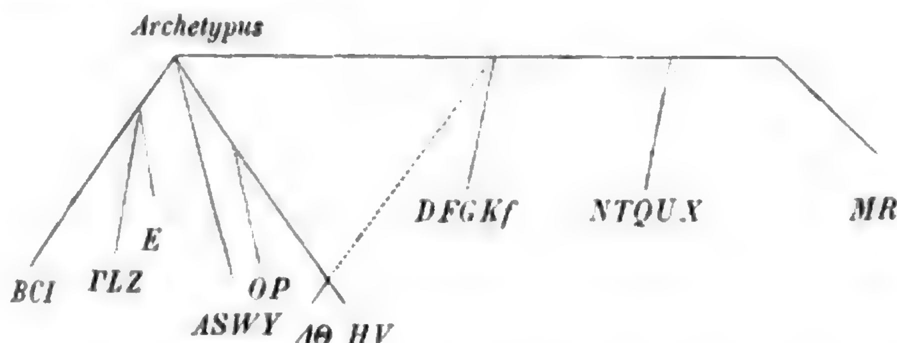

De Fabro textus manuscripti emendatore fere eadem dicenda sunt quae ad passionem Petri adnotaui. p. 24, 8 scribit *quominus* pro *quatinus* 25, 6 *inductus* pro *ductus* 26, 5 *tentaret* pro *temptaret* 26, 10 *detulerunt* pro *attulerunt* 26, 12 *apparebit* pro *parebit* (? sed item *m* Paris. 11753) 27, 1 *de somno* pro *a somno* (sed item Paris. 5296) 28, 3 *destituet* pro *destruet* 28, 10 *capadox* pro *cappadocus* (sed etiam *m cappadox*) 29, 12 *nescio cuius regis* pro *magni regis* 29, 14 omittit *milites* 30, 2 om *omnium* 30, 5 scribit *quod* pro *quia* 30, 7 *cum autem* pro *cum enim* 30, 8 *dissoluet* pro *deuastabit* 30, 21 *direxerat* pro *direxit* 30, 22 *manifestatos* pro *manifestos* 31, 2 *ui* pro *uirtute* 31, 18 om *ego* 31, 20 scribit *flagratione* pro *conflagratione* 32, 14 *apparuerit* pro *apparuit* ibid. om *eum* 32, 15 *diligitis* pro *diligatis* 32, 16 *ut nullo pacto* pro *quatinus nullo pacto* 33, 1 *iste* pro *nobis* 34, 11 *ad concremationem* pro *concrematione* 34, 12 *atque ignem perpetuum* pro *ad quem ign. perp.* 34, 13 *hic est ignis uenturus* pro *id est ignem uenturum* 35, 11 *diuinitatis* pro *deitatis* 35, 21 *in ignorantiae tempestate* pro *ign. temp.* 36, 2—3 omittit *unde et dicitur . . . creauit deos* 36, 4 scribit *similes fieri uellent* pro *quibus similes fieri nollent* (*D*) 36, 11 *trunco ligneo* pro *trunco ligni* 36, 16 *propiciare nobis* pro *miserere nostri* 37, 1 *infoelix* pro *infidelis* 37, 13 *quod* pro *quia* 37, 16 *pati cupio* pro *patior* 37, 18 *ipsum* pro *illum* ibid. post *ueniam* addit *cum ueniet* 38, 1 scribit *audiam* pro *obaudiam* 38, 6 *tolleret* pro *ederet* 38, 12 *peractum* pro *perfectum* 39, 10 *et ei ut ipse apostolus iusserat* pro *et ut apost. iuss.* 39, 11 *autem et Parthenius et Pheretas* pro *autem ei Parth. et Feritas*

40, 2 *uenietis* pro *uenite* 40, 4 *signa* pro *signum* 40, 16 *bracchia* pro *bracchium* 40, 17 *cum tota ui* pro *cum uirtute* 40, 20 *exiluit* pro *exiliuit* 40, 21 *uitta* pro *stola* 41, 1—2 *odoris suauitas fragrauit et lucis immensitas . . . emicuit* pro *lucis imm. et od. suau. . . . emicuit* 41, 18 om *gloriosi* 42, 3 scribit *quamprimum* pro *quantocius* ibid. om *caelestia* ibid. *officiosissime* pro *deuotissime* 42, 20 *flagitia tua* pro *flagitia pessima* ibid. *multum sanguinis* pro *multum sanguinem* 43, 1 *agendum illi esset* pro *agere potuisset* 43, 2 *suadentibus ergo* pro *suadentibus uero* 43, 3 *liberos abire* pro *abire* 43, 7 *reformidauerunt* pro *horruerunt* 43, 10 *terrore* pro *timore*.

De rebus orthographicis uideas quae ad passionem Petri monui. taceo de uocalium et consonarum antistoechia, ut *ae* et *e*, *ae* et *oe*, *e* et *oe*, *i* et *y*, *e* et *i* (*quatinus*, *spiculator* cf. Schuchardt I, 382, *intelligere*), *c* et *t*, *c* et *ch*, *t* et *th* (*Galatha*, *baratrum*), *h* et *ch*, *m* et *n* (*nanque*, *utrunque*), *c* et *q* (*quur*, *quotidie; inicus*), *m* et *mp* (*sompno*, *contempno*), quarum rerum fere nusquam in notis mentionem feci. notaui permutationem consonarum *t* et *d* (*capud*, *uelud* cf. Schuchardt I, 124 sqq.), *b* et *p* (*optinere*, *optemperant*, *obtimus* cf. Schuchardt I, 125 sqq.); scripsi cum codicibus *iocundus*, *iocunditas* (Schuchardt II, 183). in consonis assimilatis uel non assimilatis iidem codices manuscripti mirum in modum fluctuant. satis habui optimorum codicum scripturam retinere, uarietatem scribendi passim adnotare, praesertim ubi rariores formae ut *imperpetuum* occurrebant. tacui etiam de aspiratione in quibusdam codicibus minoris auctoritatis ut *QU* Sessor. 49 Vatic. 377 Vallumbr. 665 (474) Mug. de nem. 13 Flor. conu. suppr. 231 uel omissa uel addita (*orreum*, *ospitabatur*, *abebant; hodor*, *hos*, *habibant* cf. Schuchardt I, 130 sq.). nam ea est codicum nostrorum indoles, ut res eiusmodi ad eorum originem uel patriam cognoscendam parum aut nihil facere uideantur. hoc unum addere placet, esse quosdam librarios, qui aliis constantiores in scribendo certam aliquam regulam obseruent; sic cod. *V* non solum *ignorancia*, *demencia*, *racio*, *operacio*, sed etiam *gencium*, *senciat*, *uincxi*, *scentenciam*, *inicus* scribit (cf. Schuchardt I, 153 sq.). consonarum assimilationem codd. *MT* plerumque neglegunt, alii ut *BCNT* frequentant.

De rebus grammaticis paucissima notatu digna uidentur. codicibus enim sexcenties descriptis et emendatis, quae a grammaticae regulis abhorrerent a librariis plerumque explosa sunt. permutationem accusatiui et ablatiui tertiae declinationis inter-

dum in singulis codicibus inuenimus, quam ubi res poscere uidebatur adnotaui, ut *super dilectionem* et *super dilectione* alia. usus coniunctionum saepius a consueto abhorret. sic *quia* pro accusatiuo cum infinitiuo 30, 5. 32, 7. 35, 2. 37, 13, *quoniam* eodem sensu 37, 18 (cf. Roensch, Itala und Vulgata 402 Sittl, die lokalen Verschiedenheiten der lat. Sprache, Erlangen 1882, 110 sqq.), *quia* ante orationem directam (= ὅτι) 36, 2, *namque* postpositum 25, 10. 33, 19. 35, 7. 42, 7. 44, 1 (cf. Kühner, ausführl. lat. Grammatik II, 715), *quatinus* = *quomodo* 24, 8. 32, 16 (Roensch 401 Woelfflin Archiv V, 407 sqq.), *siquidem* = *nimirum* 24, 13. 42, 22 *seu et* = *atque* 42, 11; addas aduerbia *nimis* = σφόδρα 28, 16 (Roensch 342), *modicum* = *paulum* 43, 16 (Roensch 334 sq.) *secus* praepositionis loco 25, 9 (Neue, Formenlehre der lat. Sprache II, 654 sq. 704), adiectiuum *nimius* = *summus* 28, 16. 42, 6. formae rariores sunt *periet* = *peribit* 33, 18 (Roensch 293 Neue II, 450), *exiliuit* 40, 20 (Roensch 287 Neue II, 513), *faciat* = *faciet* 34, 5 (*ABCDELRSVTf*). coniunctiuus plusquamperfecti pro imperfecto bis occurrit: *potuissent* pro *possent* 39, 18 (*BCDELNTVT*) et 43, 1 *potuisset* pro *posset*; infinitiuus pro *ut* cum coniunctiuo semel 37, 20—21 (*ueniam . . . iudicare*).

Iam uero de adminiculis accuratius dicendum est, quibus ad breuiores uitae passionisque Petri et passionis Pauli textus recensendos usi sumus.

Actus Petri latine in codice manuscripto bybliothecae capitularis Vercellensis CVIII. 1. membr. saec. VII ad calcem Recognitionum Clementinarum leguntur. ibi f. 327[r] incipitur actuum textus uerbis his: *Pauli tempus demorantis romae et multos confirmantis in fide.* narratur de Pauli profectione in Hispaniam, de ecclesia Simonis artibus disturbata, de aduentu Petri in urbe deque uariis eius miraculis, de certaminibus apostoli et Simonis, de magi fraudibus detectis et de caelum petentis clade miserrima. subinde de passione Petri exponitur. incipitur f. 367[u] l. 23 uerbis *Petrus autem romae morabatur cum fratribus gloriosus in domino et gratias agens die ac nocte turba adueniente credentium in nomine christi. conueniebant autem ad eum et concubinae praefecti.* finitur f. 372[r] uerbis *expl. epistula scī petri cum simone mago quemadmodum naute portus ita scribtori nouissimus uersus.* codex Vercellensis primum a Guilelmo Studemund me et Henrico Holtzmann suadentibus exscriptus est. parabat ille actuum Petri editionem, quam diu cupideque sed frustra exspectabam. apographum Studemundi

plagulasque prelo subiectas, quas ille emendandas mihi transmiserat, ipsius precibus commotus perlustraui. exinde altum silentium. post annos cum librum meum de actis apostolorum apocryphis praepararem, uir egregius de apographo suo iterum mihi commodando recusauit. nihil igitur reliqui erat quam nouum codicis exemplum sumere. preces meas audiuit Hermannus frater, qui illam codicis partem quae est inde a fol. 359 in meum usum descripsit. post illum Fridericus Kluge collega coniunctissimus aliquot locos lectu difficiliores iterum inspexit. tandem de promissa Studemundi editione desperans priorem actuum partem describendam, posteriorem denuo conferendam curaui. itaque Gottholdo Gundermann autumno anni MDCCCLXXXVIII iter in Italiam parante ab illo petii, ut magna ipsius in me merita etiam hoc opere difficillimo augeret. uoti mei compos factus sum et integrum demum codicis exemplar accepi.

Codicem G Gundermann accuratissime descripsit. membranaceus est, foliorum 372, textus singulis columnis uicenorum quaternorum uersuum duodetricenarum fere litterarum scriptus est; in longitudinem latitudinemque 215 × 250 *mm* patet. membrana partim crassior partim tenuior, lineae stilo membranae impressae in margine transfossae, plagularum iuncturae sub finem folii extremi ad dextram infra numeris signatae sunt. scriptio plerumque continua est, nonnumquam puncto super lineola posito singula uerba disiunguntur. codex una eademque manu conscriptus est, exceptis foliis quattuor 359—362, quae manu paulo recentiore sed eiusdem saeculi VII suppleta sunt: complent unum binionem membranae tenuissimae, uersuum uicenorum ternorum, litteras fere triginta uel triginta quinque exhibentium. sub finem folii 362[u] septem uersuum spatium uacat. sed nihil omissum: librarius enim litteras aliquantisper coartando prius scripturam absoluit quam paginam impleuit. acta Petri cum Simone nulla inscriptione addita folio 327[r] Recognitionum textum excipiunt: folium 326[u] uacuum est. Recognitionum textus quaternionum XLII, textus actorum Petri olim quaternionum sex fuit. fol. 334[u] legitur numerus quaternionis XLIII, fol. 342[u] XLIV, fol. 350[u] XLV, fol. 358[u] XLVI. sequuntur biniones tres: scilicet binio alia manu suppletus fol. 359—362, binio fol. 363—366, binio fol. 367—370; finem faciunt duo folia 371 et 372. quaternionum ordo iam saeculo VII perturbatus est; nunc folio 368[u] inuenitur numerus XLVII. folia 363 et 364 uersuum uicenorum ternorum Recognitionum

sunt, a bybliopega antiquissimo hoc loco intrusa;[1]) post folium 368^u unum folium euulsum. quaternio XLVII olim folia 359—362; 365—368 complectebatur. sequebatur folium nunc desideratum, deinde folia 369—372, ita ut ultimi non tam quaternionis quam ternionis XLVIII unum folium uacuum maneret. folio extremo uacuo abscisso ultimi ternionis nec non quaternionis XLVII et XLVIII compages soluta, folium quo ternio XLVIII incipiebatur deperditum, quattuor folia 359—362 nescio quo casu corrupta et resecta sunt. deinde binione foliorum 359—362 a recentiore librario suppleto foliisque 363 et 364 perperam intrusis, quaternionum XLVII et XLVIII reliquiae denuo colligatae, et binionibus tribus foliisque duobus diuisae. corrector saeculi VIII nouum plagularum ordinem iam inuenit, textum ex Recognitionibus petitum in margine superiore foliorum 363^r et 365^r notauit, denique lacunam inter folia 368^u et 369^r indicauit. eadem manus textum passim correxit, in margine plagularum argumenta narrationum breuissimis notis comprehendit, aliis notis quid correctori de rebus narratis uideretur significauit. foliorum 363—372 margines partim abscissi partim discissi sunt; interdum extremae litterae marginis dextri, uel priores marginis sinistri perierunt. in membranarum paginis interioribus, quae olim carnem stringebant, atramentum palluit et passim prorsus euanuit. hinc tanta legendi difficultas, ut uiri docti de litteris uirgulisque explicandis saepe desperarent. multa uix aut ne uix quidem microscopio dignoscebantur; chymicas artes adhiberi custodes bybliothecae haud sine iusta causa uetabant. tandem Gundermanni arti diligentiaeque contigit omnes fere nodos expedire, ita ut paucissimis litteris exceptis ne desperatissimorum quidem locorum scriptura latitaret. quaternionis XLIII folia 327^r + 334^u, 328^u + 333^r, 329^r + 332^u, 330^u + 331^r; quaternionis XLIV folia 335^r + 342^u, quaternionis XLV folia 343^r + 350^u, quaternionis XLVI folia 351^r + 358^u, et quae ex ordine quaternionum sequuntur, lectu sunt difficiliora. folia olim aliter atque nunc numerabantur. fol. 365, 366, 367, 368 fuerunt fol. 363, 364, 365, 366; folium 367 quod olim fuit, deperditum est; folia 368—372 fuerunt 369—371. palluerunt igitur quaternionis XLVII folia 366^u (nunc 368^u), 363^r (nunc 365^r), 364^u (nunc 366^u), 363^r (nunc 365^r); quaternionis XLVIII folia 368^u (nunc 369^u), 369^r (nunc 370^r), 370^u

[1]) in Vercellensi Recognitionum codice haec folia non desiderantur, de qua re me certiorem fecit E C Richardson uir clarissimus. inde apparet Recognitiones ab eodem librario bis transcriptas esse.

(nunc 371^{u}), 371^{r} (nunc 372^{r}). interdum scriptura pallida manu recentiore nescimus cuius aetatis denuo atramento obducta est, e. gr. f. 350^{u} + 351^{r}, 358^{u}, 368^{u}, 369^{u}, 370^{r}. ex eo quod foliorum 368^{u} + 369^{u} litterae hoc modo coniunctim palluerunt et instauratae sunt, iam Gundermann recte conclusit lacunam inter utrumque folium intercedere. deficit ut iam monuimus folium unum. scriptura madore confecta, fortasse etiam propter ipsius membranae qualitatem exstincta est. folia 359—362 manu recentiore suppleta melius conseruata sunt.

Codex noster ex archetypo ut Gundermann suspicatur saeculo quinto uel sexto litteris cursiuis exarato transcriptus est. permutatio litterarum *a* et *u*, quae interdum occurrit, ex archetypo perperam a librario lecto explicatur. uersio latina actuum Petri cum Simone quinto uel sexto saeculo instituta est, quo tempore uetus scripturae sacrae interpretatio quam italam uocant non prorsus abolita erat. uersionis Hieronymianae quae uulgata dicitur interpres actuum notitiam habuit, sed rarissime eam in usum suum conuertit. ecce locorum ex libris sacris sumptorum conspectus. quae litteris distentis excudenda curaui, uersionis uulgatae sunt; reliqua plus minusue differunt. 53, 4 sq. Matth. 18, 69: *lapidem molarem suspendi . . . si quis de fratribus scandalizasset, et in profundo mergi.* 58, 2 sq. Matth. 17, 19: *si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic transfer te et continuo se transferet* (Vulg.: *transi hinc illuc et transibit*). 67, 22 sq. Ies. 53, 4: *ipse peccata nostra portat et pro nobis dolet; nos autem putabamus eum in dolore esse et plagis teneri* (Vulg.: *uere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portauit; et nos putauimus eum quasi leprosum et percussum a deo et humiliatum*; noster graeca accuratius reddit). 71, 15 sqq. Act. 8, 19: *rogo uos, accipite a me mercedem quantum uultis ut possim manum imponere et tales uirtutes facere* (haec etiam a graecis longe discedunt). 71, 32 Ies. 53, 8: *genus* (Vulg. *generationem*) *eius quis enarrabit?* 71, 2 sq. Ies. 53, 2 sq.: *et uidimus eum et non habuit speciem neque decorem* (haec propius ad graeca accedunt. Vulg.: *non est species ei neque decor; et uidimus eum, et non erat aspectus, et desiderauimus eum*). 72, 5 Ies. 7, 14: *ecce in utero* (om. Vulg.) *concipiet uirgo.* 72, 8 Dan. 2, 34: *lapis praecisus est sine manibus et percussit omnia regna* (Vulg.: *abscissus est lapis de monte sine manibus et percussit statuam etc.*). 72, 9 Ps. 117, 22: *lapidem quem reprobauerunt aedificantes hic factus est in caput anguli.* 72, 11 Ies. 28, 16: (*lapidem dicit*) *electum praetiosum* (Vulg.:

probatum, angularem, pretiosum). 72, 12 sq. Dan. 7, 13: *et ecce uidi super nubem uenientem sicut filium hominis* (Vulg.: *et ecce cum nubibus coeli quasi filius hominis ueniebat*). 77, 1 sq. Matth. 5, 44: *didicimus inimicos nostros diligere et pro persecutores nostros orare* (Vulg.: *diligite inimicos uestros . . . et orate pro persequentibus et calumniantibus uos*). 91, 1 sq. Matth. 16, 27: *retribuentem unicuique secundum facta sua* (Vulg.: *et tunc reddet unicuique secundum opera eius*). 99, 9 sqq. 1. Cor. 2, 9: *quae neque oculus uidit neque auris audiuit neque in cor hominis peccatoris ascendit* (Vulg.: *quod oculus non uidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit*). 101, 4 sq. Matth. 8, 22: *sine inuicem mortuos sepellire* (Vulg.: *dimitte mortuos sepelire mortuos suos*).

Interpres noster ad textum graecum latine reddendum adhibuit linguam rusticam omnemque sermonis elegantiam respuit. sed caueas ne ipsi interpreti uitio uertas, quae incultus iste codicis Vercellensis librarius peccauit. itaque cum non codex septimi saeculi, sed ipse scriptor duobus circiter saeculis uetustior nobis edendus esset, in textu constituendo hanc regulam obseruare debebam, ut a barbarie saeculi V uel VI non abhorrerem, sed nihil in textum reciperem, quod eiusmodi esset ut ipsi auctori uix tribueretur. sed mox intellexi hanc rem iudicatu difficillimam esse. itaque ne quis dicat me mihi non satis constitisse, uel etiam multa me emendauisse, quae tangere non debuissem, in textu edendo codicis scripturam cum omnibus mendis religiosissime seruandam omniaque quae ad codicem emendandum proferenda essent in commentarium criticum reicienda esse amicis harum rerum peritissimis suadentibus statui. accipis igitur non scriptoris sed codicis editionem, nulla re mutata nisi interpunctione correcta, scribendi compendiis solutis, lacunis expletis capitulorumque numeris adiectis.

Iam uero de codicis indole rationem reddam accuratissimam. ac primum quidem de rebus orthographicis dicam. uocalium permutatio eadem est quam linguae rusticae propriam esse cognouimus, de qua re uide quae Schuchardt exposuit in libro 'Der Vocalismus des Vulgärlateins' (III tomi. Lipsiae 1866—1868). saepissime permutantur litterae *ae* et *e*, *e* et *i*, *o* et *u*; rarius *e* et *oe*, *a* et *i*, *a* et *o*, *au* et *u*. — *e* pro *ae* (Schuchardt I, 223 sqq.) sescenties occurrit: scribitur apud nostrum *seuitia*, *adherens*, *cesus*, *precedat*, *prestare*, *ethiopissimam*, *zebedei*; habes non solum nominatiuum singularis *praecluse*,

nominatiuum pluralem feminini *uestre* (29, 31) et *ex(cae)cate* (ibid.), sed etiam genetiuos *matrone, domine, turbe, anime, aricie, caife, mine; paterne, simplicissime, recte, inique;* neutr. plur. *que*, aduerbium *sepe*. *ae* pro *e* scribitur in *paecunia, praeces* (Schuchardt I, 378. III, 138), *praetium* (Schuchardt I, 418), *praesbyter* (Schuchardt I, 358), *aeclesia* (Schuchardt I, 329. III, 128), *aequites* (Schuch. I, 404. III, 142), *aepulari* (Schuch. I, 401. III, 142), *aelimosyne* (Schuch. I, 390), *inaergemam; adpraehendere, repraehendere, repraehensio* (Schuch. I, 388), *caecidi* (Schuch. I, 376); habes aduerbia *impiae, iniquae, mundae*, coniunctionem *atquae* (Schuch. I, 459. III, 149), sed plerumque *adque*. interdum scriptio codicis uacillat. scribit *paecunia* et *pecunia, praecari* et *precari, paenitere* et *penitere, caecidi* et *cecidi, aenergia* et *energia, iudaea* et *iudea, iudaei* et *iudei*. — *i* pro *e* non solum ab initio uerborum graecorum sed etiam alibi reperitur. codex habet *inergia* (49, 27), *inergaemam* (53, 26) cf. Schuch. I, 227 sqq. III, 112 sqq. Roensch, Itala und Vulgata p. 465; in uerbis latinis (cf. Schuch. I, 244 sqq. III, 117) *digni* pro *digne* 67, 8, *pilia* pro *pilea* 75, 9, *corporali* pro *corporale* 41, 13, *suscribtioni* pro *subscriptione* 57, 25, *acciperunt* pro *acceperunt* 74, 17 (Schuch. I, 309). saepius *e* pro *i* scribitur: *demittet* pro *dimittet* 47, 4 (Schuch. II, 72. III, 192), *fedum* pro *fidum* 68, 10 (Schuch. II, 9. III, 166), *contegissent* pro *contigissent* 65, 7 (Schuch. II, 12), *ingemescens* 52, 25 (Schuch. II, 59), *besteus* pro *bestius* (de masculino *bestius* uide Cangii thesaurum) 87, 6, *grande* pro *grandi* 57, 1, *caeleste* pro ablatiuo *caelesti* 72, 8, *omne* pro *omni* 81, 15 (Schuch. II, 85 sqq. III, 194); *uere* pro genetiuo *ueri* 60, 16 (Schuch. II, 80), *inferre* pro passiuo *inferri* 67, 4, *consummare* pro *consummari* 72, 15. huc pertinet etiam praesentis et futuri temporis permutatio: *dicitis* pro *dicetis* 58, 3, *credimus* pro *credemus* 60, 30, *ostenditur* pro *ostendetur* 62, 12, *discedis* pro *discedes* 63, 23 (Schuch. I, 279 sqq. III, 119), *sedimus* pro *sedemus* 68, 19; uersa uice *uidet* pro *uidit* 65, 16, *emittes* pro *emittis* 62, 5, *credes* pro *credis* 74, 24. — uocalis *u* pro *o* scribitur in *uastatur* pro *uastator* 46, 25 et *saluatur* 74, 14; 15 (Schuch. II, 100. III, 197), *adulescens* 69, 11 uetere usu (Schuch. II, 132 sqq. III, 208), *diabulus* 77, 4 (Schuch. II, 133. III, 209 Roensch 465), sed saepius *diabolus*; *inpusuerunt* pro *inposuerunt* 48, 15 (Schuch. II, 139), sed *inposuit* 58, 6, *posuisti* et *exposuisti* 64, 14 sq. etc., *posuerunt* 75, 16; *hoc* pro *huc* 52, 14. 74, 28, sed *huc* 75, 5. 77, 25 (Neue, Formen-

lehre der latein. Sprache ed. 2 II, 633. Schuchardt II, 190), et uice uersa *o* pro *u*: *temptator* pro *temptatur* 73, 27 (Schuch. II, 167 sq.). pronuntiatio uocalium *u* et *o* praesertim sub finem uocabulorum in lingua rustica non differebat; quo factum est ut ablatiui in *o* et accusatiui in *um* desinentes saepissime permutarentur: nimirum *m* consona cum omnino non aut de nare tantum audiretur, in scribendo modo omissa modo addita est (Schuchardt II, 94. 164 sqq.). saepe etiam uirgula, quae super uocalem posita accusatiui nota esset, omittebatur. hinc apud nostrum creberrima accusatiui et ablatiui permutatio, de qua paulo infra plura dicenda sunt. eodem modo explicaueris *fatuus* pro *fatuos* (76, 6), quamquam id genus uitia rarissime occurrunt. — *oe* pro *e* scribitur in *coepimus* pro *cepimus* 67, 2 (Schuch. II, 288. III, 261); *i* pro *y* in *neofiti* 46, 29 (sed *neofyti* 54, 16), *dionisius* 48, 1 (Schuch. II, 256 sqq.); *o* et *u* permutantur in *eubola* (semel *eubula* 71, 11) (Schuch. II, 190. III, 226), *u* pro *au* in *cludere* 68, 25, *cludos* 81, 22 (Schuch. II, 304 sq. Roensch 465); *a* pro *i* in *lapadantes* pro *lapidantes* 83, 20 (Schuch. I, 217); *o* pro *a* in *nazorenum* 54, 29 (Schuchardt I, 169); *a* pro *o* ante litteram *r* in *ignarantiam* 53, 25 (Schuch. I, 183 sq.). inter meros uero errores refero *conquinamenta* pro *conquinamento* 47, 3: item permutationem uocalium *u* et *a* in *candidum* pro *candidam* 45, 3, *portum* pro *portam* 49, 2 (cf. Schuchardt I, 175. III, 89), *sanabuntur* pro *sanabantur* 81, 16 (de qua re uide supra p. XXXVI); *altiis* pro *altius* 74, 12, *ut* pro *et* 46, 13, *et* pro *ut* 66, 19. 75, 11, *quae* pro *qua* 56, 30, *eam* pro *eum* 47, 25, fortasse etiam *munistrarentur* pro *ministrarentur* 79, 6, *ueniunt* pro *uenient* 64, 32 (sed uide quae Schuchardt scripsit II, 210). *i* duplicata in *i* simplicem iam apud ueteres contrahitur (Schuchardt II, 505; Neue I, 133. II, 523): apud nostrum habes *prandi*, *fili*, *ebri*, *quartanari*; habes etiam *petit* pro *petiit* (64, 26). uocales *a* et *au* in uerbis compositis non mutantur. legimus *obaudire* 65, 32. 68, 5; 6, *desalire* 59, 16, *adspargere* 66, 8 sq. (Roensch 466 sq.). addas uocales eiectas ut in *extimare* 73, 26 (Schuch. II, 435), *hostarius* pro *ostiarius* 56, 25 (Schuch. II, 457), uel intrusas ut in *prode esse* 74, 11 (Roensch, 468 Ritschl Opusc. 4, 761 sq.) uel non elisae *unianimis* (50, 24. 60, 29).

consonarum permutatio creberrima est. omitto quod librarius promiscue *f* et *ph* scribit: *propheta* et *profeta*, *blasphemare* et *blasfemia*, alia. in nominibus propriis graeca φ fere semper latina *f* reddita est: *filostrate*, *ifitus*, *caifas*.

multa quae apud nostrum inueniuntur iam ueteribus usitata sunt. huc refero permutationem consonarum *b* et *p: optulerunt* 46, 13, quod fortasse praeferendum est (Neue II, 728); *puplicum* 75, 6 (sed plerumque *publicum*); uice uersa *labsus* 58, 9, *scribtura, suscribtio, scribsimus* 57, 25. 61, 8. 67, 1; 2. 72, 14, *aboriatione* pro *aporatione* 69, 2 (Schuchardt I, 124 sqq. Roensch 456); *d* et *t: quod* pro *quot* 49, 23, *adque* 51, 29. 55, 18. 56, 30 (Neue II, 797), *ad* = *at* 64, 23. 65, 5; 10. 73, 13 (Schuch. I. 121), quamquam codicis scriptura uacillat; uice uersa *t* pro *d: aput* 75, 22 (Neue II, 726 Roensch 456); *g* et *c: uagauis* pro *uacabis* 74, 12, *gremia* pro *cremia* 76, 2 (Schuch. I, 124 sqq. Roensch 455). *c* pro *ch* praesertim in uerbis graecis usurpatur: *moecia* 47, 2, *baccari* 58, 22, *cathecizaram* 63, 13, *crysis* 79, 21, *ciragrici* 81, 15; rarius *ch* pro *c: sarchofagum* 101, 2. *qu* pro *c* semel occurrit: *inquipias* pro *incipias* 46, 6 (Schuch. III, 302); *c* pro *qu* habes in *cottidianis, cottidie* uetere usu 49, 13. 50, 23. 52, 20. 61, 11. 81, 17 (Schuch. II, 483). *c* pro *t* quod alibi usitatissimum est (Schuch. I, 153. III, 78) in hoc libro rarissime occurrit: semel legimus *gracia* 74, 21, semel *pacienciam* 76, 24. semel habes *tzi* pro *ti: thitzio* pro *titio* 56, 7 (Schuch. I 163). *ti* pro *s: exentiaremur* pro *exsensaremur* 69, 2. saepissime permutantur *u* et *b* (Schuchardt I, 75. 131 sq. Roensch 455 sq.). librarius ipse sibi non constat: scribit *uiuit, uibit, bibit, uiuus* et *uibus, seruus* et *serbus, inuisibilis* et *inbisibilis* etc. hic habes totam farraginem: *uibus* 47, 4, *introibit* 48, 26, *cessabit* 51, 12, *serbire* 51, 20, *serbos* 55, 22. 103, 2, *beneficis* 56, 5, *inbisibilis* et *inbisibilem* 63, 30. 68, 4, *demonstrabit* 64, 6, *introibit* 65, 9. 66, 29. 69, 7, *bos* 70, 20, *iubenibus* 73, 20, *brebi* 81, 23, *scibit* 101, 9; *reuelauit* 45, 8, *uideuitis* 48, 30, *extirpauitur* 51, 33, *inprouissime* 57, 11. 60, 1, *fundauis* 62, 30, *uiuit* 67, 26, *consolauitur* 68, 1, *enarrauit* 71, 32, *uagauis* 74, 12, *grauato* 74, 1. 85, 5, *inuisiuilis* 74, 15, *cremauimus* 75, 30, *leuauit* 76, 28, *ciuaria* 77, 11, *deuitrice* 81, 11, *aluini* (pro *Albini* ut plerumque), 87, 1 *intrauit* (pro *intrabitis*) 95, 13. *u* pro *g* habes in *fraumenta* 59, 17 (Schuch. II, 499. III, 308), *s* pro *x* reperitur in *sanctippe* 87, 17 pro *xantippe* (Schuch. I, 132 Roensch 457), *x* pro *s* in *externa* pro *hesterna* 48, 26. 56, 29 (Schuch. I, 132. III, 68. 273). permutatio consonarum *m* et *n* aliis usitatissima (Schuch. I, 109) apud nostrum raro fit: habes tamen *uolumtas* (semel) 45, 7, *contemtionem* 69, 25.

alia multa certo inter menda scripturae referenda sunt: *b* pro *d: rabiis* 49, 4; *d* pro *g: effuderant* 61, 21; *h* pro *d: adhuc*

(*adduc*) 77, 26; *p* pro *f: passi* (*fassi*) 65, 12; *t* pro *r: quaestionati* 65, 10; *t* pro *f: tactis* 54, 26; *t* pro *i: tam* 76, 18; *n* pro *d: cuinam* 64, 7; *r* pro *t: excaecare* 93, 10; *t* pro *m: suaderet* pro *suaderem* 54, 25; *s* pro *t: succurras* pro *succurrat* 68, 29; *t* pro *m: portat* pro *portam* 65, 13. assimilatio litterarum *d* et *n* (Neue II. 706 sqq.) plerumque neglegitur. librarius scribit *adfligere, adparere, adstare, adloqui, adcedere, adferre, adprobare, adpropinquare, adpraehendere, adnuntiare, adplicare, adponere, adtendere, aduuere, adtuli, adclamare, adclamatio; inlaudare, inmittere, inligare, inponere, inputare, inpendi, inpingi, inretire, inpostor, inpetus, incorruptus, inpius, inprobus, inrecessibilis; conplures, conlocutio, conmittere, conparere, conplecti, reconponere; subportare, subclamare*. rarius inuenimus formas assimilatas *alleuare, ascendere, accedere, apparere* (69, 7), *impius, impietas, improbus* (56, 6), *immundus, succlamare*. littera *b* assimilatur in *ommutescere* 62, 14; 15 (Roensch 462 Neue 714). aspiratio promiscue additur uel omittitur (Schuch. I, 130 sq. Roensch 462 sq.). scribitur *hostiarius* 56, 25; 27 (sed *ostia* 56, 15); *coibitus* 62, 16; *hii* pro *ii* 68, 25. 73, 8. 77, 20; *ora* et *oris* pro *hora* et *horis* 50, 11. 60, 4. 61, 1. 68, 16, et *hora, horta* pro *ora, orta* 57, 20. 70, 1; *externa* pro *hesterna* 48, 26. 56, 29. aspiratio graecorum uerborum modo additur modo omittitur: *cathechizati* 49, 11, *cathatema* 56, 6, *bytinorum* 49, 16, *aristhon* 51, 25. 52, 1 (sed *ariston* 51, 17. 52, 5. 18. 24. 53, 13), *anabatras* 69, 31, *anatema* 71, 30. consonae intrusae, praemissae, duplicatae saepe occurrunt; habes interdum *p* inter *m* et *t* ut in formis usitatissimis *temptatio, temptare* 52, 26; 29. 53, 22. 54, 24. 56, 10. 66, 2. 71, 18. 73, 25; 27, *contemptum* 54, 29 (Schuch. I, 149. III, 77); habes porro *n* ante *s, x, q: occansio* 63, 8 (sed plerumque *occasio;* Schuch. I, 112 Roensch 459), *formonsus* 68, 2. 87, 1 (Roensch 458 Schoenwerth-Weyman in Woelfflini Archiuo V, 195 sqq.), *thensaurus* 68, 12 (Schuch. I. 112 Roensch 459), *relinquisse* 81, 7 (Koffmane, Gesch. d. Kirchenlat. 107), *fincta* 83, 16 (Neue II, 563), *coniunx* 87, 2 (Neue I, 139); sed uix tolerandum *adornantes* pro *adorantes* 49, 6. habes prosthesin in *scoruscare* 68, 31 (Schuch. II, 378), duplicationem in *comminus* 71, 13 uetere usu (Neue II, 756), *sepellire* 101, 5 (Roensch 460); habes *n* intrusum in *hunc* pro *huc* 71, 12, *putans* pro *putas* 71, 18; *s* intrusum in *epsimenia* 50, 2 (Schuch. III, 76). consonarum duplicatarum altera omittitur: *aeclesia* 48, 19. 56, 6, *cucurit* 61, 26, *cucurerunt* 70, 28, *fuise* 63, 16, *fuiset* 68, 16, *agripino* 63, 19. 64, 7 et *agripae*

85, 15 (sed alibi *agrippinus, agrippa*). interdum *b* ante *s* et *s* ante *c* eicitur ut *suscribtioni* 57, 25 (Schuch. I, 148 Neue II, 775); item *r* ante *c* in *nacissum* 49, 15; *r* ante *s* in *susum* 59, 20. 95, 7 (Neue 638 Roensch 460); *n* ante *s* in participio *inuolues* pro *inuoluens* 66, 30; *t* post *s* in *obsetrix* 72, 7. 79, 20 (cf. Loewe, Prodr. p. 423). saepissime *m* sub finem uocabuli eicitur (Schuchardt I, 116 Roensch 462), non solum si sequens uocabulum eadem litera *m* incipitur, ut *que manus* pro *quem manus* 68, 4, *domu meam* 66, 9, *cumarcello* 69, 20 (sed uice uersa *amplectentem marcellum* 58, 25, *manum misisti* 77, 7), sed etiam alibi, ita ut accusatiuus in ablatiui modum formatus esse uideatur. fit etiam ut *m* in fine uocabuli abundet. sed de his paulo infra accuratius disputabo. hoc loco satis habeo formas adnotauisse *septe* pro *septem* 61, 36, *pala* pro *palam* 63, 25, *quonia* pro *quoniam* 70, 24, *uelle* pro *uellem* 48, 3, *discedere* pro *discederem* 48, 4. interdum littera *s* sub finem uoculae abicitur (Schuch. I, 116). sic *ui* pro *uis* 50, 27, *simoni* pro *simonis* 70, 12, *dona* pro *donas* 55, 9, *spoliasti* pro *spoliastis* 63, 9, *dicente* pro *dicentes* 69, 3; saepius deest *t*: *interesse* pro *interesset* 53, 12, *ambulaui* pro *ambulauit* 53, 31, *dici* pro *dicit* 67, 21, *refrigerare* pro *refrigeraret* 51, 27, uel *n* ante *t*: *mitteret* pro *mitterent* 61, 5. apocopen syllabae habes in *discere* pro *discedere* 69, 24 (ubi manus 2 *discedere* scribit), *enarre* pro *enarrare* 69, 10, *gere* pro *gerere* 72, 22 (Schuch. II, 391 sqq.), *credisse* pro *credidisse* 71, 7, *excqte* pro *excaecatae* 76, 7 (Schuch. II, 434 sqq. III, 294); duplicationem syllabae in *tradidi* pro *tradi* 57, 23.

de formatione uocabulorum quam dicunt notanda sunt haec. substantiua in *-tor* et *-trix* desinentia saepe occurrunt: *seductor*, *inplanator*, *uorator*, *uastator* uel *uastatur*, *dissipator*, *deceptor*, *sollicitator*, *debitrix*; in *-ius*: *gubernius*; in *-ium*: *exterminium*, *altarium*, *refrigerium*; in *-io*: *turbatio*, *porticatio*, *aporiatio*, *inplanatio*, *communicatio*, *seductio*, *adinuentio*. adiectiua in *-bilis*: *inaccessibilis* 66, 26, *inrecessibilis* 93, 3, *incredibilis* (= *infidelis*) 47, 17. 62, 5 sq., *possibilis* et *impossibilis* 59, 31 sq.; in *-alis*: *carceralis* 7, 6, *carnalis* 17, 18. 18, 17, *corporalis* 55, 28. 97, 17, *magnalia* 52, 12. 63, 15; in *-icus*: *podagricus*, *ciragricus* 81, 15, *exiliaticus* 85, 7; in *-arius*: *quartanarius* 81, 15; in *-atus*: *inpuderatus* 60, 1. 62, 4; aduerbia in *-iter*: *amariter* 54, 7, *capaciter* 67, 3. uerba deriuata sunt: *refrigerare*, *contumeliare*, *blasphemare*, *geniculari*, *honorificare*, *repausare*, *maleficare*, *furiari*, *saluare*, *ualefacere*; uerba composita: *demorari*, *exsensari*, *con-*

stabilire, perstabilire, inlaudare, reaedificare, abnegare, perstirpare, exorbare, circumsplendere, demutare, recogitare, confortare, superponere; uerba bis composita: *recomponere, abrenuntiare, coadunare, contraresistere, adimplere, perseducere, subintrare, abrelinquere;* addas substantiua *adconcussio, adinuentio, repromissio.* praepositiones aduerbiis compositae uel praemissae sunt: *a longe* 49, 3 (Roensch 231), *adinuicem* 49, 8 (Roensch 232), *in palam* 58, 29. 63, 25, *interdius* 56, 30 (Roensch 237 Neue II, 675) uel *interdie* 68, 33 (Roensch 237), *in mane* 69, 21. 70, 2, *in comminus* 71, 13 (Roensch 233): praepositio duplex: *ab ante* 95, 12 (Roensch 234 Neue II, 697). praepositio *pro* bis in uerbis compositis legitur, ubi *per* et *prae* expectes: *proficeret* pro *perficeret* 53, 25, *proualebat* pro *praeualebat* 53, 27.

de formis casuum pauca monenda sunt. de nominatiuis *uastatur, saluatur* iam supra dixi. genetiui *nostrum* = *nostrorum* 50, 1, *duum* 63, 20. 64, 6, *mensuum* 61, 35 etiam apud ueteres leguntur (cf. de forma *nostrum* Neue II, 188 de *duum* Neue II, 145 Roensch 277 de *mensuum* Neue II, 260 Sittl in Woelfflini Archiuo II, 563). inusitatus est ueteribus genetiuus pluralis *simplicum* 55, 26. 57, 6; 11; item datiuus *ambis*, qui 72, 21 occurrere uidetur (nisi forte *ab his* cum Vsenero qui Ouid. Met. 8, 611 confert, retinendum est).

metaplasmus quem dicunt haud raro reperitur. sic prima declinatio pro tertia usurpatur in substantiuis graecis: *fantasma, ae* 63, 17, *inergaema, ae* 53, 26, *anabathra, ae* 69, 31 (Koffmane, Gesch. d. Kirchenlateins 36; sed talia iam apud ueteres occurrunt, cf. Neue I, 326 sq. Buecheler de declinat. lat. [5] p. 6); secunda pro tertia: *altarium* 46, 17; secunda pro quarta: *senatus, i* 75, 15 (Neue I, 353 Roensch 262); tertia pro secunda: *pueris* (genetiuus) 77, 21 (sed plerumque *pueri*); quarta pro secunda: *lectu* (sed alibi *lecti, lecto*) 75, 10 (Neue I, 526 Roensch 263). item adiectiua secundae declinationis pro tertia: *pauperi* 55, 3, *pauperos* 65, 22, *pauperorum* 55, 4. 64, 26. 65, 20 (Neue II, 92; cf. Anonym. adu. aleat. 6) et tertiae pro secunda: *blandis* 64, 11, *infirmis* 52, 19. 54, 7. 60, 5 (Roensch 274 Sittl in Woelfflini Archiuo II, 578 Hartel ibid. III, 35).

permutatio generum saepissime fit, sed certis quibusdam regulis coercetur. haud raro adiectiua uel participia generis masculini cum substantiuis generis neutrius coniunguntur (Roensch 277 Miodoński, praefatio ad Anonym. adu. aleat. p. 18 sq. 22): *incredibilem uisum* 57, 12, *talem uisum* 83, 13,

alium signum 60, 23, *omnem aurum* 63, 6, *lumen inaccessibilem* 66, 26, *lumen inenarrabilem inuisibilem* 68, 33, *omnem uasum* 79, 21. accedit quod genus masculinum pronominum relatiuorum *qui* et *quidam* saepissime substantiuis feminini uel neutrius generis additur (Roensch 277): *quem* (*feminam* uel *matronam*) 64, 28. 65, 7, *gratia quem* 61, 12, *uirgines qui* 79, 10, *nox qui* 97, 16 (bis, sed paulo post *quae*), *partem quem* 95, 7, *lingua per quem* 97, 14; *tempus quem* 77, 29, *signum quem* 97, 1, *uerbum qui* 97, 14, sq. (sed cf. etiam quae Roenschius monuit p. 266) *quendam candidum* i. e. *candidam* 45, 3, *quendam nomine rufinam* 46, 14, *mulierem quendam turpissimam* 70, 8 (sed retinuit *quandam* 63, 2). rarius substantiua neutrius generis masculina, uel masculina neutra facta sunt. illuc pertinet *euangelium . . . eum* 66, 29 sq., accusatiuus *decorem* 72, 1; huc *satyriscum habens* (pro *habentem*) 63, 20, *satyriscum uenale* 64, 6, *satyriscum . . . quod* 64, 33, *gladium nostrum* 70, 16 (cf. etiam Roensch 269 sqq.). aliter statuendum esse uidetur de participiis pronominibusque masculinis quae ad femininum *sarda* referuntur: *eum, factum, totum eum* 61, 3; 4; 6. haec enim masculina non ad sardam, sed ad praecedens masculinum piscem relata esse uidentur. interdum in generum permutatione nullam regulam obseruare potui. conferas *hunc* pro *hanc* 60, 28, *eam* pro *eum* 47, 25, *eam* pro *ea* (neutr. plur.) 55, 8, *quae* pro *qua* 56, 30; animaduertas etiam 69, 12 manifestissimum librarii errorem *alii* pro *aliae* (uersu 11 *aliae* antecedit).

de comparatione adiectiuorum pauca notanda sunt. commemoro *tam sapientior* 54, 34, *maior constans* 69, 16 (cf. Ott, Die Doppelgradation des lat. Adj. in Jahrbb. f. Philol. 1875 p. 788), *liberalis magis* 75, 14. pro superlatiuo *ethiopissimam* 70, 8 sq. legendum uidetur *ethiopissam*. — interdum coniugatio uerborum uitiosa reperitur. secundam coniugationem pro tertia habes fortasse in *emittes* (62, 5), *credes* (74, 24) cf. Miodoński Anonym. adu. aleatores p. 19. uerbum *odire* linguae rusticae usitatissimum (Roensch 281 sq. Neue II, 617) legitur 57, 18; addas participia perfecti temporis *tultus* 85, 6 et *adtultus* 76, 18 (cf. Vsener, Rhein. Museum XXXVII [1882] p. 479 sq.), indicatiuum perfecti *introiuit* (sic semper cf. Neue II, 624) et *scierunt* 85, 18 (Neue II, 522). genera uerborum haud raro permutantur. deponentia sunt *certari* 70, 1 (Roensch 302) et *inluminari* (i. e. *conspicere*) 67, 9. lapsus calami uidetur esse *fundari* pro *fundare* 53, 18 sq., cum plerumque recte exstet *fundare*; *inferre*

pro *inferri* 67, 4, *consummare* pro *consummari* 72, 15. addas mendosam coniugationem *fundebatur* pro *fundabatur* 61, 11, *furiens* pro *furians* 87, 4, *furiebatur* pro *furiabatur* 101, 13; infinitiui perperam formati sunt *credisse* pro *credidisse* 71, 7, et *tradidi* pro *tradi* 57, 23 (sed uide supra p. XLII). fortasse huc pertinet etiam tertia coniugatio interdum per alteram depulsa in *emittes* pro *emittis* 62, 5 et *credes* pro *credis* 74, 24 cf. Miodoński 19 (sed uide quae supra p. XXXVIII adnotauimus).

significatio uocularum saepe ab usitata discedit. huc pertinent substantiua *mendum* = *mendacium* 97, 14 (Neue I, 547. Ott, Jahrb. f. Philol. CIX [1874] p. 848. Itala Habacuc 2, 19 ap. Priscillian. fr. I, 16 p. 15, 9 [cf. Schepssii indicem ad Priscill.] Gregor. Turon. hist. Fr. 2, 10 p. 78, 16. 6, 40 p. 279, 6 [MBonnet]); *seductio* = *corruptio* 51, 33, *fraternitas* = *coetus fratrum* (ἀδελφότης) 45, 13. 51, 29. 62, 22, *substantia* = *res familiaris* 55, 14. 57, 26. 59, 14 (Roensch 325), *exterminium* = *destructio* 62, 1, *refrigerium* (ἀνάψυξις) 64, 3. 68, 12, *conuersatio* = *conuersio* 73, 29, *persuasio* = *res persuasa* 81, 19, fortasse etiam *contio* = *disceptatio* 58, 31; adiectiua *incredibilis* = *infidelis* 47, 17. 62, 5 (Roensch 332), *honestus* = *diues* uel *nobilis* 63, 2. 71, 11. 79, 19; 20. 87, 7 (Roensch 332 cf. 314), *deificus* = *diuinus* 63, 9 (Roensch 224); addas *ab oculis* pro *caecus* 66, 23. 68, 18. 69, 6; pronomina *alter* pro *alius* 72, 5; 7, *qui* pro *quis* 72, 25. 73, 6, *quod* pro *ex quo* 49, 23 dictum esse suspicatur MBonnet qui confert Sulpic. Seuer. dial. 2, 14, 4 p. 197, 17 etc.; item *ex eo* pro *ex quo* 51, 26 (sed MBonnet suspicatur scriptum fuisse *ex co*); aduerbia *plus* = *magis* 46, 11. 57, 2; 23. 70, 15 sq., *nimis* = σφόδρα 63, 2 (Roensch 342), *loco* = *illico* 57, 6, *modo* = *nunc* 47, 18; 19; 20. 83, 10, *equidem* = *quidem* 65, 30, *capaciter* = *potenter* 67, 3, *extrinsecus* = *praeterea* 64, 27, *praeterea* = *praesertim* 45, 15. 49, 8; 11. 73, 10. 85, 16, *tantum* cum coniunctiuo = μόνον ἵνα 50, 7. 57, 28; coniunctiones *quia* pro accus. c. inf. 49, 7. 54, 17. 58, 10. 60, 4. 75, 22. 83, 7. 85, 20 (Roensch 402 Bonnet ind. ad Acta Thom. Miodoński l. s. p. 21), *quoniam* (pro acc. c. inf.) 46, 20. 50, 19. 51, 32. 56, 30. 57, 29. 71, 13. 73, 8; 17. 76, 15. 85, 18. 99, 18 (Roensch 402), *quoniam* = ὅτι ante orationem directam 69, 9, *numquid* pro *num* 48, 22. 52, 20. 85, 1 (Kühner II, 1009), *si* in interrogatione indirecta 46, 31. 73, 16; 25. (103, 4) (Roensch 403 Bonnet ind.); aduerbia quae praepositionum instar adhibentur: *palam* c. ablat. = *coram* 70, 18. 74, 28 (Roensch 399, sed uide Kühner, ausführl. Gramm. II, 373. Neue II, 698), *retro*

c. acc. 73, 1 sq. (Roensch 399), *usque* c. abl. 62, 15. de significatione uerborum multa monenda sunt; cf. *parere* = *apparere* 49, 5. 68, 25 (uetere usu cf. Horat. sat. II, 7, 79 Vsener, Rhein. Museum XXIV, 348 sq. Roensch 374), *refrigerare* (= *recreare aliquem* uel *se reficere*) et *refrigerari* (ἀναπαύεσθαι) 51, 27. 52, 31. 73, 1. 81, 4 (Roensch 378), *reficere* (= *se reficere*) 69, 24 (cf. Gregor. Turon. patr. 1, 2 p. 665, 9 *ut die tertia reficeret*), *fundare* (= *confirmare*) 47, 30. 53, 18. 61, 11. 62, 30, *clamare* = *uocare* uel *inuocare* 61, 27. 65, 32. 76, 14; 15. 83, 14 (Roensch 352), *superponere* = ieiunium (opus) sponte suscipere 69, 28, *intendere aliquem* (= *intueri*) 70, 20. 75, 1 (Roensch 371), *adtendere aliquem* 81, 25. 83, 18, *traducere* = ἐλέγχειν 75, 25 (Roensch 383), *uacare alicui* = *seruire* 74, 12, *aporiare aliquem* (= *confundere*) 85, 16 et *aporiari* 81, 28 (Roensch 252), *scoruscare* = *fulgurare* 68, 31 (Roensch 356), *communicare* (= *communionem facere cum aliquo*) 95, 8, *ducere se* (= *abire*) 73, 7 (Roensch 361), *exponere* = *emittere* 85, 17.

grammatica quam uocant structura uehementer a recti ne dicam elegantis sermonis regulis abhorret. saepissime fit ut praepositiones quae ablatiuum regunt, cum accusatiuo, quae accusatiuum, cum ablatiuo coniungantur; interdum uni eidemque praepositioni uterque casus adnectitur (Roensch 406 sqq. Koffmane 139 Neue II, 784 sq. Kühner, ausführl. Gramm. II, 418 cf. etiam Miodoński p. 20 Petschenig ind. ad Victor. Vit.). ablatiuus pro accusatiuo praepositionem *in* sequitur: *in fratribus* (pro *in fratres*) 46, 11, *in somnio* 50, 15, *in lectina* 51, 3, *in perpetuo* 51, 10, *in temptatione cadere* 52, 14, *in saeculo* 53, 23; 30, *in uobis* 54, 10, *in perditione* 54, 18. 67, 6, *in blasfemia* 55, 11, *in angelis tuis* 56, 11, *in publico* 57, 10, *in animo* 57, 19, *in numero* 58, 22, *in atrio* 58, 30, *in iulio foro* 62, 8. 65, 31, *in nomine meo* (*fundabis*) 62, 30, *in homine* 61, 29, *in triclinio* 66, 29, *in humana carne* 67, 4, *in oculis* 69, 7, *in somno* 70, 4; 6, *in furia* 76, 20 sq., *in lumine* 77, 3, *in honore* 77, 7, *in domo* 79, 2; 7 sq., *in conuersatione* 73, 29, *in agrippa praefecto* 91, 2, *in terra* 97, 19; saepenumero legitur *credere in Christo*, *sperare in domino* etc. ablatiuus praepositionem *per* sequitur: *per Tiberi* 48, 12, *per opera* (= *per operam*) 62, 28, *per manu* 64, 26 (Neue II, 784); praepositionem *ad*: *ad prora* 51, 12, *ad ianua* 57, 9, *ad hora* 81, 24. 87, 18, *ad platea* 83, 4; praep. *ante*: *ante lectu* 75, 10 (sed cf. 75, 11); *contra*: *contra simonem . . . et seruientibus illi* 60, 17; *praeter*: *praeter narcissum et duabus mulieribus* 49, 15. accusatiuus pro ablatiuo reperitur post *in*: *in dominum spem habere* 47, 24 sq.,

in paucos dies 49, 30, *in fidem* 50, 25, *in dominum* 51, 11. 54, 21, *in Christum* 53 19, *in urbem* 53, 15, *in domum* 61, 27, *in aquas* 58, 4, *in errore aut in ignorantiam* 58, 21 sq., *in stabulum* 62, 16, *in uisum* 63, 12, *in quem* 63, 30 sq., *in luctum* 64, 10, *in notitiam* 93, 11 (Neue II, 785). addas praepos. *cum: cum dominum nostrum* 47, 10 sq., *cum simonem* 56, 21, *cum infantem* 62, 17, *cum alias matronas* 87, 2 sq. (Neue II, 784); *de: de repromissionem* 47, 25 sq., *de propheticas scribturas* 61, 8 sq., *de . . . fabri filio et ipsum fabrum* 71, 24 sq.; *ex: ex hodiernum* 79, 14; *sub: sub occansionem* 63, 8; *pro: pro persecutores nostros* 77, 1 (Neue II, 784). interdum ablatiuus adiectiui uel pronominis accusatiuo substantiui adnectitur: *cum matrem tua* 74, 11; *cum gaudium magno* 75, 7. praeter hanc barbaram praepositionum structuram permutatio casuum haud raro occurrit. sic ad tempus definiendum ablatiuus accusatiui instar usurpatur: *ieiunans triduo* 45, 8, *ieiunans diebus tribus* 63, 11, *diebus sex totidemque noctes* 51, 12 sq., *biduo sustine* 63, 15, *circiter hora nona* 65, 3; rarius accusatiuus pro ablatiuo: *annum plus* 46, 4, *sabbatum . . . contentionem habet* 69, 25. ad oppidum quo quis proficiscitur definiendum, plerumque ablatiuus accusatiui uicem reddit: *puteolis* 51, 13, *neapoli* 63, 18, *aricia* 85, 6, *terracina* 85, 7; sed accusatiuo *romam* semper substituitur genetiuus *romae* 48, 8; 17; 26; 29. 49, 33. 52, 22. 53, 2; 13 [16]. 57, 5; 10. nomen urbis unde aliquis proficiscitur non simplici ablatiuo, sed praepositione *a* ablatiuo praemissa significatur: *a roma* 51, 30. 62, 14; 16. 87, 18. — ablatiuus cum genetiuo rarius commutatur. habemus quidem *tui causa* 57, 5. 60, 8, *nostri causa* 67, 28 (Roensch 418), sed hoc iam apud ueteres occurrit (Kühner, ausführl. Gramm. der lat. Spr. II, 310); uice uersa ablatiuus in locum genetiui pretii succedit: *non minimo pretio* 63, 3 sq. haesitare possis, num ablatiui et datiui iam saeculo V uel VI inter se confundi coepti sint. reperitur in codice datiuus pro ablatiuo: *suscribtioni tali* 57, 25, *piscinae adiacenti natatoriae* 60, 30, *petenti te* 62, 26, *meae uirtuti* 75, 1; ablatiuus pro datiuo *grande* 57, 1. sed ubi datiuum ablatiui loco legimus, librarius aut uerba perperam construxisse aut litteras *i* et *e* permutasse uidetur; de forma autem *grande* pro *grandi* uide quae supra notata sunt. semel datiuus in accusatiui locum successisse uidetur: *intenderem uos ambos et tibi et illi* 70, 20 sq. uerum haec barbaries non ex permutatione casuum sed structurae uerbi explicanda est.

ablatiui et accusatiui frequentissima confusio nullis fere

carceribus cohibetur. interdum suspicari possis neglectionem uirgulae, qua accusatiuus singularis primae uel tertiae declinationis ab ablatiuo discernitur: sic facillime corriges *oblatione* 48, 14, *uirtute* 49, 27, *tanta substantia* 55, 14 sq., *mutu* pro *mutum* 60, 2, *domu* pro *domum* 66, 9, *pietate* et *inpietate* 64, 12 sq., *fuga* 65, 18, *aperiente* 76, 1, *adueniente eum et retribuente* 91, 1; interdum *e* et *i* quod saepe fit permutantur, e. gr. *caeleste* pro *caelesti* 72, 8, *corporali* pro *corporale* 97, 17, *omne* pro *omni* 81, 15. alibi formae in *o* et *um* desinentes permutantur: legimus *sabbatu* pro *sabbatum* 45, 18, *lectu* pro *lectum* 75, 10, *te nuntio suo misso* pro *te nuntium suum missum* 52, 10 sq. (sed cf. commentarium), *ligno plagio* pro *lignum plagium* 97, 9. accedit quod *m* littera haud raro perperam ponitur, ita ut accusatiuus saepe ablatiui locum obtinere uideatur: *misericordiam* 53, 29, *amplectentem* 58, 25, *praesentiam* 60, 24, *canem* 62, 6, *lucem itaque factam* 62, 30 sq., *inplanationem* 67, 5 sq., *misericordiam suam* 67, 7, *extremum* 85, 8. eodem modo, scilicet *m* littera modo abiecta modo addita, nominatiuus accusatiuo uel accusatiuus nominatiuo substitutus esse uidetur. sic legimus *eucharistia* pro *eucharistiam* 46, 18 (ubi codex *eucharistia* habet, non *eucharistiam* ut perperam impressum est), *malacia* pro *malaciam* 50, 27, *eubola*, *honesta* pro *eubolam*, *honestam* 63, 2, *una* pro *unam* 68, 20, *turba* pro *turbam* 69, 31; uice uersa *misericordiam* pro *misericordia* 52, 16, *uiduam* pro *uidua* 66, 28, *paenitentiam* pro *paenitentia* 97, 9 sq. sed alibi res aliter se habet. nimirum saeculi VII librarii uix sensisse uidentur, quid casuum sit discriminis. sic ablatiui usus saepe neglegitur, habes accusatiuum pro ablatiuo in *denarios* pro *denariis* 65, 11 sq. (?), *flammas* pro *flammis* 76, 3, *nos* pro *nobis* 99, 8. item accusatiuus in nominatiui locum successit: legimus *accipientem* pro *accipiens* 60, 3, *marcellum* pro *marcellus* 66, 4 sq., *turbas* pro *turbae* 73, 35, *suspensum* pro *suspensus* 95, 3, *clauum* pro *clauus* 97, 7. reliquum est, ut alios eius generis errores enumerem. huc pertinet nominatiuus pro accusatiuo: *ex⟨i⟩tus* 49, 1, *malus* 57, 19, *mulier* 63, 2, *castigatus* 68, 8; nominatiuus pro datiuo: *uigilans* 62, 21; accusatiuus pro genetiuo: *dicentem* pro *dicentium* 53, 16, *persuasum* pro *persuasi* 54, 33, *hominem* pro *hominis* 97, 15; ablatiuus pro nominatiuo: *marcello* 59, 28.

iam dicam de idiotismo quem uocant uerborum. indicatiuus pro coniunctiuo saepe reperitur post *ut* (Roensch 429 sq.): *ita ut dixit* 52, 6, *ut me plangerem . . . et lugebam* 54, 7, *ita*

ut . . . percutet . . . et iubet 55, 18, *ut possumus* 69, 14 sq.; post *cum: cum sum* 74, 29. alibi (51, 26) *profectus est* pro *profectus esset* scriptum esse uidetur: sed est confusio orationis directae et indirectae, quae saepe irrepsit. uerum error librarii est *soluat* pro *soluit* 76, 13. indicatiuus futuri pro coniunctiuo praesentis occurrit in *percutet* pro *percutat* 55, 17; *senties* pro *sentias* 103, 4. coniunctiuum pro indicatiuo semel habes: *qui* (i. e. *quippe qui*) *me exfugare uolueris* 61, 16; infinitiuum pro uerbo finito bis: *ut . . . contemnamus et te solum sequi* (= *sequamur*) 74, 6, *ut . . . irent et quaecunque . . . consumptura erat ferri ante lectum eius* 75, 10 sq. coniunctiuus accusatiuo cum infinitiuo permutatur 59, 25: *esse me in corpore et non patiar aliquid a caesare.* multa alia quae in codice reperiuntur sine dubio emendanda erant. huc pertinent *ueniunt* pro *uenient* 64, 32, *putas* pro *putabas* 64, 13. accedunt permutationes modorum, numerorum, personarum uerbi, quae maximam partem ex permutatione uel abiectione litterarum ortae sunt. enumero *uelle* pro *uellem* 48, 3, *discedere* pro *discederem* 48, 4, *refrigerare* pro *refrigeraret* 51, 27, *refugit* pro *refugi* 52, 14, *interesse* pro *interessent* 53, 12, *dixi* pro *dixit* 63, 27, *ambulaui* pro *ambulauit* 53, 31, *suaderet* pro *suaderem* 54, 25, *dona* pro *donas* 55, 9, *tradidi* pro *tradi* 57, 23 (sed uide supra p. XLV), *uiderent* pro *uideret* 60, 14, *mitteret* pro *mitterent* 61, 5. *spoliasti* pro *spoliastis* 63, 9, *accepit* pro *accepi* 66, 7, *dici* pro *dicit* 67, 21, *succurrat* pro *succurras* 68, 29. *dicente* pro *dicentes* 69, 3, *putans* pro *putas* 71, 18 (sed uide supra p. XLI). *praestare* pro *praestabo* 72, 20, *excaecare* pro *excaecate* 93, 10.

de structura uerborum inusitata haec monenda sunt: *intueri alicui rei* 45, 4, *obliuisci aliquem* 46, 5 (cf. Sittl in Woelfflini Archiuo I, 503), *paenitere in aliqua re* 46, 22. 55, 14, *memorari aliquid* 46, 30. 77, 2 sq. (Roensch 414), *misereri aliquid* 54. 6, *misereri alicui* 58, 10. 61, 25. 69, 3 (Roensch 413), *tendere in aliquo* 54, 10 sq., *in animum inducere alicuius rei* 57, 19 sq., *paenitere ab aliqua re* 63, 31 sq., *fidem habere in aliqua re* 64, 9, *petere aliquem* (i. e. *rogare*) 64, 26 (Roensch 441), *obaudire aliquem* 65, 32 (Roensch 414), *consignare alicui rei* (*precibus*) 66, 17, *adquiescere alicui rei* 66, 19 sq., *maledicere aliquem* 71, 18 (Roensch 440), *adiuuare alicui* 74, 9, *parcere de aliquo* (?) 81, 7 sq.; sed *frui aliquid* 93, 6 iam apud ueteres reperitur (Kühner, ausführliche Gramm. II, 282 Langen in Woelfflini Archiuo III, 334); addas *in spiritu repletus* (52, 4), *in spiritu exaltabatur* (59, 28 sq.), nisi forte et his locis ut alibi

simplex ablatiuus (*in spiritu* = *ispiritu*) legendus est. ad idiotismum structurae pertinet etiam participiorum usus frequentissimus quae locum uerbi finiti tenent. participia praesentis: 47, 30 sqq. 49, 17 sqq.; 31 sqq. 50, 19 sqq.; 24 sqq. 51, 31. 52, (18); 24 sq. 54, 8 sq. 56, 14 sq. 58, 1 sq. 60, 14 sqq.; 33 sq. 62, 3. 65, 6 sq.; 22 sq.; 32. 66, 22; 25. 69, 12 sq. 71, 14 sq.; 19. 73, 29. 74, 7. 81, 1. 83, 20 sq. participia perfecti: 48, 13 sqq. 67, 7 (cf. Petschenig Ind. ad Vict. Vit. 164 sqq. Schepss in Woelfflini Archiuo III, 322). addas nominatiuos absolutos pro ablatiuis: 45, 12. 46, 15. 48, 27. 49, 13. 52, 1 sq. 65, 1. bis ablatiuus absolutus participii occurrit omisso substantiuo: 47, 25 (*credentibus*), 48, 10 (*referentibus*). interdum enuntiata sequentia per particulas *autem*, *uero*, *itaque*, *ergo* prioribus adiunguntur: 48, 7. 50, 8. 67, 12. 73, 20. 79, 18 (*autem*), 72, 28 (*uero*), 53, 20 (*itaque*), 60, 31 sq. (*ergo;* cf. Koffmane 135 Hartel in Woelfflini Archiuo III, 19). ex uulgari sermone repetitur attractio nominatiui pronomine relatiuo sequente: *christum dominum nostrum quem tu praedicas* 57, 33 sqq., *lumen . . . inenarrabilem inuisibilem quod enarrare nemo hominum possit* 68, 32 sq., *unicum filium quem habebam* 73, 2 sq., *istos iuuenes quos manumisisti* 77, 7 cf. IacGrimm, Kleine Schriften III, 323 sq. denique notanda est orationis directae et indirectae confusio: 49, 10 sq. 51, 6 sq.; 28 sqq. 63, 14 sqq. 65, 11.

Superest ut de graecismis interpretis latini disputem. uocabula graeca frequentissima sunt: *abyssus* 56, 11, *agon* 60, 16. 62, 23, *aelemosyne* 55, 22, *anathema* 71, 30, *anabathra* 69, 31, *aporiatio* (*aboratio*) 69, 2 et *aporiare* 81, 28. 85, 16, *baptizare* 50, 30. 51, 1, *blasphemus*, *blasphemia* et *blasphemare* 47, 18. 55, 11; 19, *catathema* 56, 6, *catechizare* 49, 11. 63, 13, *chiragricus* 81, 15, *delfica* 64, 15, *discentes* (= μαθητεύοντες) 103, 5, *energia* (*inergia*) et *energema* (*inergaema*) 49, 27. 52, 10. 53, 26. 91, 3, *ep*[*s*]*imenia* 50, 2, *eucharistia* 46, 15; 18. 51, 8, *fantasia* 81, 24, *fantasma* 61, 3. 62, 13. 63, 17. 81, 19, *fidentes* (πιστεύοντες) 83, 21, *grabatus* (κράβατος uel κράββατος) 74, 1. 85, 5, *inplanator* (πλάνος) et *inplanatio* 54, 10. 67, 5 sq., *malacia* 50, 26; 27, *mysterium* 52, 6. 59, 3. 72, 15. 93, 1; 6; 8; 12. 95, 3, *neofitus* uel *neophytus* 46, 29. 54, 16, *planus* 49, 13. 60, 4, *podagricus* 81, 15, *satyriscus* 63, 21. 64, 5; 33. 65, 4, *scandalizare* et *scandalizari* 49, 8. 52, 13. 53, 5. 54, 14. 57, 32. 83, 16, *synagoga* 56, 23. haud raro graeca ad litteram latine reddita sunt: *adprobare aliquem* siue *aliquid* = ἐλέγχειν 49, 25. 61, 28 sq. 62, 9;

28. 63, 25. 65, 29, *in pleno constituere* = τελείως καθιστάνειν 47, 32 sq., *nomen* = ὄνομα (i. e. Χριστοῦ) 51, 18, *magnalia* (μεγαλεῖα) 52, 12. 63, 15, *abnegare* = ἀρνεῖσθαι 54, 2, *praecordia* (σπλάγχνα) 59, 30. 69, 19 sq. 76, 7, *uirtutes* = δυνάμεις 54, 26 sq. 71, 17, *communis* = κοινωνός 52, 7, *domesticus* = οἰκεῖος 64, 7, *alias et alias* = ἄλλως καὶ ἄλλως 69, 18, *per* = διά (*per* i. e. *post multum tempus*) 65, 22, *quasi* = ὡς praepositio (ὡς τινα) 85, 7, *principatus* = ἀρχή 95, 4. interdum praepositio *is* articulum graecum reddere uidetur: huc referre possis *eum dominum* 54, 2, *eius . . . filii dei* 56, 6, *eius daemonis* 70, 17 (Roensch 423 sq.). sunt etiam loci, in quibus adiectiuum numerale *unus* articuli indefiniti τις locum obtinere uideatur, e. gr. *unam de senioribus uiduam* 66, 22, *unum ex eis* 72, 17, *unum de suis* 72, 22 sq., *una de uiduis* 72, 28 sq., *ego ex uobis . . . unus* 74, 29 (Roensch 425).

Inter graecismos structurae primum locum obtinent genetiui absoluti (Roensch 436): *Pauli tempus demorantis* 45, 2, *omnium stupentium* 57, 13, *hominum multa milia in perditionem mergentium* (i. e. ἀνθρώπων πολλῶν χιλιάδων εἰς ἀπώλειαν δυσαμένων) 67, 6, fortasse etiam *piscinae adiacenti<s> natatoriae* 60, 30. interdum oratio genetiuo absoluto incipitur sed pergit ablatiuo uel nominatiuo: *plangentium autem omnibus* 75, 12 (Roensch l. c.), *quorundam eorum . . . dicentes* 49, 12 sq. (τινῶν ἐξ αὐτῶν . . . καλούντων). accusatiuus pronominis relatiui graece attrahitur ablatiuis absolutis: *quibus populus dato loco perduxerunt* 74, 2. more graecorum etiam subiectum enuntiati recti loco obiecti ad enuntiatum regens attrahitur: *uidebunt duo iuuenes satyriscum . . . quod offerent uenale* 64, 5 sqq. infinitiuus interdum ut moris est Graecorum sensu ut aiunt finali usurpatur. ad locum iam supra memoratum 74, 6 addas: *fidelis est remittere mihi peccata* 58, 10 sq., *dominus me dignatus est uocare paratum esse* (= *ut paratus sim*) 71, 20, *in notitiam uestri sit permanere* (= *ut permaneatis*) 93, 11 (Roensch 447; Woelfflin Archiv II, 165 cf. Fredegar. 4, 40 *pollecetur esset implere*; Krusch, Neues Archiv f. ält. d. Gesch. VII, 490). bis infinitiuus cum uerbo *habere* coniungitur: *certari habent duo Iudaei* 70, 1, *quaecunque consumere habui* 77, 14 sq. (Roensch l. s. Koffmane 122 sq. Thielmann in Woelfflini Archiuo II, 48 sqq. 159 sqq.). — etiam duplicem negationem Graecorum interpres imitatus est: *quae non habet inuidiam nullam* 49, 31, *non fuisse neminem* 51, 26, *nemo illi iam nihil credebat* 81, 28, *petrus nos prohibuit*

non communicare 85, 19. graeci originis testimonium perhibent etiam quae 81, 9 leguntur: *mittatur ignis eius in eam.* pro his in graeco codice exstant: *πεμφθῇ ἐπ' αὐτῇ τὸ παρ' αὐτῆς.* apparet interpretem latinum legisse *πεμφθῇ ἐπ' αὐτῇ τὸ πῦρ αὐτῆς.* similiter 79, 20 *obsetrix quaedam* (i. e. *μαῖά τις*) pro graecis *μία τις* scriptum est. addas quod interdum duplex graecorum uerborum interpretatio reperitur: *diligenter summa cum diligentia* 56, 18, *sicut capiebat, prout poterat* 67, 9 sq. alia quae huc pertinent in libro meo 'Die apokr. Apostelgeschichten' II, 1 p. 124 sqq. collegi.

Graecus passionis textus duobus codicibus conseruatur. codicem Patmium 48 'formae IV foliorum 412 membranaceum' saeculi noni ineuntis iam Tischendorf olim inspexerat. mentionem codicis facit in commentatione cui inscribitur 'Rechenschaft über meine handschriftlichen Studien auf meiner wissenschaftlichen Reise 1840 bis 1842' (Wiener Jahrbücher, Anzeigeblatt für Wissenschaft und Kunst No. CX p. 15 sq.), nec non in prolegomenis quae editioni priori Actorum apostolorum apocryphorum (p. XX sq.) praemisit. habentur ibi martyria duorum apostolorum Petri et Pauli seorsum enarrata; ac primo quidem loco *μαρτύριον τοῦ ἁγίου Πέτρου ἀποστόλου ἐν Ῥώμῃ*, deinde *μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου ἐν Ῥώμῃ.* textum diu desideratum Carolus Krumbacher uir doctissimus, qui anno 1885 in Patmum insulam profectus est, in monasterio s. Ioannis ubi asseruatur descripsit, transcriptionem imaginem litterarum notas adiecit omnesque denique industriae fruges mihi transmisit. editionem principem praefatiuncula instructam paucissimisque notis illustratam ego typis mandaui in annalibus meis 'Jahrbücher für protest. Theologie' 1886 p. 86—106. singulae codicis paginae nondum numeris signatae sunt. nouarum paginarum initia a Krumbachero lineis transuersis in sinistro apographi margine, in hac editione numeris a me ipso appositis geminisque lineis directis in mediis uersibus notata sunt. uersuum distinctionem in Krumbacheri apographo religiosissime seruatam ego neglexi. accentus et spiritus in codice non constanter appicti a nostra ratione discedunt; uerborum interpunctio raro inuenitur; enuntiata punctis uel ad caput uel ad pedem litterae appositis, aliquoties commatis distinguuntur; compendia scribendi illius temporis librariis usitatissima sescenties adhibentur. litterae clarissimae sunt, sed interdum palluerunt. mira est neglegentia in scribendis uocalibus: litterae *ι*, *η* et *ει*, *ε* et *αι*, *υ* et *οι*,

ο et *ω* usque et modo fere inaudito si codicis aetatem respexeris permutantur. stilum incultum Krumbacher non librario sed ipsi scriptori uitio uertendum esse censet. Sergius Sokoloff Mosconiensis, uir iuuenis de studiis meis optime meritus, quem praematura morte mihi bonisque litteris abreptum esse doleo, epistula ad me data suspicatus est codicem non ex alio descriptum sed ex ore dictantis a scriba imperito litteris consignatum esse.

De codicis graecitate iam in commentario quem editioni principi subieci (l. s. p. 101 sqq.) pauca monui. notatu digna sunt uestigia aliquot linguae uulgaris. huc pertinent formae ut *δραπετεύγομεν, πορευγομένη, πιστεύγοντας* (bis), *βουλεύγειν, βασιλεύγειν, στρατεύγῃ, στρατευγόμεθα.* de hoc *γ* CKrumbacher conferri iubet Mullach, Gramm. der griech. Vulgärsprache p. 140 GCurtius, Grundzüge p. 612 sqq. Carl Foy, Lautsystem der griech. Vulgärsprache p. 64 CKrumbacher, Bayr. Gymnasialblätter 1880 p. 371 GMeyer, Griech. Grammatik ed. 4 p. 159 Hatzidakis Zeitschr. f. vergleich. Sprachforschung XXVII, 77 sq. *Μελέτη ἐπὶ τῆς νέας Ἑλληνικῆς* 1884 p. 98 sqq. CKrumbacher, ein irrationaler Spirant im Griechischen (Sitzungsber. d. philol. hist. Classe der Akademie zu München 1886, III p. 359—444). addas *τέσσαρεις* (*τεσσαρῖς*) pro *τέσσαρες* p. 90, 1, de qua forma ut CKrumbacher mecum communicauit scripserunt Digenis Akritas ed. Sathas-Legrand v. 1736 Digenis Akritas ed. Lambros v. 2567. 2569. 3019, *τέσσαρους* est apud Koronaeum ed. Sathas p. 43, 2. denique mentionem facio formae *προσετίθοντο* pro *προσετίθεντο* in passione Pauli p. 104, 6, quam caueas ne calami lapsu ortam esse existimes, cf. Pseudo-Marcellum sect. 29 (p. 191, 11) *ἐπετίθοντο* codd *DP* *προσετίθοντο* cod *G* acta Thomae p. 93, 40 ed. Bonnet *προσετίθοντο* cod *S*.

Alterum codicem Philippus Meyer, ecclesiae euangelicae apud Smyrnaeos tunc pastor meritissimus, in monasterio Batopediano montis Athoi nuper inuenit, diligenter exscripsit et cum litterarum imagine mihi transmisit. est codex Batoped. 79 saec. X/XI, qui f. 174ʳ—177ᵘ passionem Petri et f. 177ᵘ—180ʳ passionem Pauli continet. passionem Petri extrema actuum pars inde a uerbis *κυριακῆς οὔσης ὁμιλοῦντος τοῦ Πέτρου τοῖς ἀδελφοῖς* antecedit. cui textui inscribuntur haec: *Μηνὶ ἰουνίω κθ μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου πέτρου. ἐκ τῶν ἱστορικῶν κλήμεντοσ ῥώμησ ἐπισκόπου ἐν τῷ ἐσχάτῳ λόγῳ ἱστοροῦντοσ οὕτωσ. κύριε εὐλόγησον.* ex his apparet, in graeco libro quo codicis Athoi utebatur librarius pariter atque in codice latino

Vercellensi actus Petri Recognitionibus Clementis additos fuisse. codex duabus uersuum columnis nitide scriptus Patmio cum recentior tum inferior est, sed multa istius uitia huius auxilio corriguntur.

Cum Patmio codice fere ad uerbum concordat uersio slauica, quam Sergius Sokoloff Moscouiae inuenit et ex slauica in graecam linguam uerbo tenus retro uersam mecum communicauit. legitur in codice collectionis Vndol'skianae 1296 formae 8 saec. XV—XVI f. 239^{r}—249^{b} in bybliotheca comitis Rumjánzew Moscouiensi asseruatae, continetque item et Petri et Pauli passionem. quamquam multo recentior tamen ex codice hausta est cum Patmio artissime cognato.

Haud minoris pretii uersio coptica est, cuius tria fragmenta sahidica dialecto conscripta ex codicibus bybliothecae Borgianae (non Vaticanae) 128. 129. 130 desumta Zoëga in catalogo codd. copt. III, 229 sq. recensuit. textum sahidicum nuper Ignatius Guidi uir doctissimus edidit ('Rendiconti della Reale Accademia dei Lincei uol. III' [1887], 2, 2 p. 23 sqq.) editumque in sermonem italicum transtulit ('Gli atti apocrifi degli apostoli nei testi copti arabi ed etiopici' in 'Giornale della Società Asiatica Italiana' II 1888 p. 29 sqq.). codicis 128 septem foliis p. 3—16 passio Petri ab initio et sub finem mutila continetur. quae sub finem narrationis desiderantur, quattuor foliis codicis 130 (p. 7—11; 13—14) supplentur; desunt quae in graecis inde a primis passionis uerbis *Πέτρος ἦν ἐν τῇ Ῥώμῃ ἀγαλλιώμενος* 84, 11 usque ad uerba *γινώσκετε ὅτι καὶ ὑμᾶς ἀπολέσω* 84, 23 sq. leguntur. uterque codex plane eandem textus formam repraesentat, cum Patmio graeco artissime cognatam; extrema prioris fragmenti uerba in altero fragmento repetita ad litteram consentiunt. ad graeca emendanda haec sahidica plurimum ualent. codicis 129 tria folia (p. 101—108) ad nos peruenerunt; continent duo passionis Petri fragmenta, quorum alterum (inde a uerbis *συνέδραμεν οὖν τῶν ἀδελφῶν τὸ πλῆθος* (p. 90, 4) usque ad uerba *ἐκείνου διατύπωσίς ἐστιν τοῦ πρώτως εἰς γένεσιν χωρήσαντος ἀνθρώπου* (p. 96, 2 sq.) maximam partem orationis quam apostolus de cruce habuit continet, alterum ab ultimis eiusdem orationis uerbis (*σὺ τὸ πᾶν καὶ τὸ πᾶν ἐν σοί* p. 98, 4) incipit narrationemque usque ad uisionem Marcelli (p. 100, 7 *τοῦ δὲ Μαρκέλλου εἰρηκότος*) continuat. uerborum tenor a codicum 128 et 130 textu adeo discrepat, ut uix eiusdem uersionis esse uideatur. sahidica apostolorum acta, ut IGuidi

nos docuit, saeculo XIII in linguam arabicam, saeculo XIV ex arabica in aethiopicam translata sunt. textus arabicus in quattuor bybliothecae Parisinae codicibus (Ms. arabe de l'ancien fonds 152; ms. arabe du supplément 188 cf. Zotenberg catal. mss. arab. p. 18. 19; cod. syr. 232; Ancien fonds 130 A, 'en carschouni' f. 213ª cf. Zotenberg cat. mss. syr. p. 178), in codice Vaticano arab. 694 (Maii scr. uet. nou. coll. IV, 598), denique in singulis codicibus bybliothecae nationalis Florentinae (Buonazia catal. p. 274) et bybliothecae Bodleianae Oxoniensis (Nicholl, catal. p. 54) extat, sed nondum in lucem prodiit. uersio aethiopica quam ex arabica confectam esse iam ante Guidium Zotenberg (cat. mss. aeth. p. 56), Noeldeke (in libro meo 'Die apokryphen Apostelgeschichten' I, 632. Ergänzungsheft p. 37) et Alfredus de Gutschmid (in eodem libro, Ergänzungsheft p. 36 sq.) animaduerterunt, in passionum apostolorum collectione, cui certamen apostolorum (Gadla Hawâryâth) inscribitur, primum obtinet locum. translationem anglicam instituit SCMalan ex manuscripto chartaceo foliorum 249 formae 8 per Tattamum archidiaconum Bedfordiensem in Angliam apportato. idem liber etiam in aliquot codicibus aethiopicis Musei Britannici (codd. CI—CX), in quibus Noui Testamenti libris additus est, nec non in codice Parisino aethiop. 52 anni 1379 (cf. Zotenbergi catalogum p. 53 sqq.) legitur. usus sum translatione Malani ('The conflict of the holy Apostles'. Londini 1871 p. 1—10). textus aethiopicus haud ita multum ad graeca emendanda ualet, quippe qui non tam interpretatio quam paraphrasis coptici (uel arabici) exemplaris dicendus sit.

Signaui codicem Vercellensem litera *V*, codicem Patmium *P*, codicem Athoum (Batopedianum) *A*, uersionem slauicam *S*, copticam *C*, aethiopicam *Aeth.* prolixior textus latinus, ubi ad diuersorum breuioris textus testium auctoritatem uel confirmandam uel infirmandam adhibendus erat, siglum *L* accepit.

Passionis Pauli breuioris fragmentum latine in tribus codicibus Monacensibus exstat, quorum longe optimus et uetustissimus est cod. Monac. lat. 4554 saec. VIII/IX, cuius auctoritatem secutus fragmentum a Carolo Krumbacher exscriptum edidi in annalibus meis 'Jahrbücher für protest. Theologie' 1886 p. 332—336. postea ipse codicem inspexi. fragmentum illud ut iam supra p. XVIII monui passioni Petri et Pauli quae Marcelli nomine fertur praemittitur. inscribitur *passio sanctorum apostolorum Petri et Pauli qui passi sunt sub Nerone imperatore die*

tertio kal. iulias. sequitur passionis Pauli initium: *In tempore illo cum uenisset Romae Lucas a Galilaea et Titus a Dalmatia expectauerunt Paulum in urbe.* extrema fragmenti uerba sunt haec: *tunc iussu regis cessauit edictum, ita ut nemo auderet contingere christianos donec . . .* quae sequuntur librarius de suis addidit. sunt autem haec [*donec*] *maxima pars populi ad Christum conuerteretur.* hoc additamentum excipiunt prima passionis Petri exordia: *In diebus autem illis Petrus apostolus Romae morabatur cum fratribus gloriosus in domino gratias agens die ac nocte turba⟨m⟩ credentium ad se uenientem suscipiebat.* iam pergit librarius sic: *resistebant autem illi quidam Iudaei, quos reuincebat Petrus per uerbum domini. cumque audissent de Paulo in tempore illo cum uenisset Paulus Romam, conuenerunt ad eum omnes Iudaei.* extrema uerba (*cum uenisset etc*) passionis Petri et Pauli Marcellinae sunt, quae subinde in codice legitur. de orthographia codicis moneo quod litteras *e* et *ae* saepe permutat. scribit *rome, cesar* (sed et *cęsar*), *preceptum, penitebit; cottidiae, depraecatus;* confundit interdum *i* et *e: permitteri* 109, 2, *dicetis* 109, 9; *t* et *d: ad* 107, 8, *istut* 113, 21. res grammaticae uix ullae adnotandae sunt, praeter *foris* pro *foras* 107, 6 et *nimium* pro σφόδρα 111, 3; 4.

Eundem textum exhibent codices Monacenses lat. 22020 saec. XII et Monac. 19642 saec. XV, auctoritate multo inferiores, sed inter se paulo artius cognati. uix uno alteroue loco codex Monac. 4554 recentiorum textuum adminiculo emendatur. cf. quae exposui Jahrbb. f. prot. Theol. 1886 p. 691 sq.

Graecus huius passionis textus integer seruatur in duobus codicibus supra memoratis Patmio 48 saec. IX et Batopediano 79 saec. X/XI. graeca ex eodem fonte fluxerunt atque excerptum latinum. Patmio inscribitur *Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου ἐν Ῥώμῃ τῇ πρὸ θ′* (sic) *καλανδῶν . . .*; Batopediano *τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου· κύριε εὐλόγησον.* Batopediana narratio paulo prolixior interpolatorem sapit, sed haud raro propius ad Pseudolini uerba accedit. ad textum emendandum caute adhibenda est. cf. quae scripsi in supplemento libri mei ‘Die apokryphen Apostelgeschichten’ p. 40.

Cum Patmio fere semper facit translatio slauica in codice collationis Vndol'skianae bybl. comitis Rumjan'zew 1296. eandem uel similem originem traxit uersio sahidica, cuius fragmentum ex codice 130 bybliothecae Borgianae Zoëga excerpsit (cat. codd.

copt. p. 229), IGuidi coptice ('Rendiconti della Reale Accademia dei Lincei' uol. III (1887), 2, 4 p. 65—67) et italice ('Gli Atti Apocrifi degli Apostoli', editum in 'Giornale della Società Asiatica Italiana', uol. II 1888 p. 36 sq.) edidit. continet passionis initium usque ad uerba p. 110, 15 *ὅπερ εἰ καὶ σοὶ φίλον ἐστὶν στρατευθῆναι αὐτῷ.* ex coptica orta est arabica translatio, in iisdem codicibus bybliothecarum Vaticanae Parisinae Florentinae nationalis Bodleianae qui passionem Petri perhibent asseruata; ex arabica rursus aethiopica, quae in libro Certamen apostolorum inscripto passionem Petri sequitur (anglice in editione Malani p. 11—15). textus aethiopicus ab initio mutilus oratione quam Paulus ad gentes habuit incipitur, cuius uerbis a graeco textu alienis subnectuntur quae inde a uerbis *ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν Καῖσαρ* (p. 112, 13) usque ad finem passionis leguntur. a graecis interpres aethiops saepe differt; ad propagationem passionis breuioris cognoscendam magni, ad textum emendandum nullius pretii est. num arabica translatio nondum prelo mandata de meliore nota commendetur, in incerto relinquo. in commentario passioni Pauli breuiori subiecto signaui codices Monacenses tres siglis M^1 M^2 M^3, Patmium *P*, Batopedianum *A*, slauicam uersionem *S*, copticam *C*, aethiopicam *Aeth.*, Pseudolini textum *L*.

II. Acta Petri et Pauli catholica.

Passionem Petri et Pauli primus latine edidit Fridericus Nausea in libro cui inscribitur: Anonymi Philalethi Eusebiani in uitas miracula passionesque Apostolorum Rhapsodiae, Coloniae Agrippinae 1531 fol. 1^r—8^r. passionem Petri et Pauli sequuntur apud Nauseam miracula et passiones reliquorum apostolorum Andreae, Iacobi Zebedaei, Ioannis, Thomae, Iacobi fratris domini, Philippi, Matthaei, Simonis et Iudae, Barnabae. de codice quem exscripsit nihil adnotauit, sed satis habuit in praefatione haec addidisse: *quem (librum) ipsi nuper titulo Rhapsodiarum Anonymi Philaleti Eusebiani, characteribus sane plus quam uetustis inscriptum, discussis per nos multis et his quidem antiquissimis bibliothecis, opera tandem Vdalrici Grisaci amici non uulgaris ex libraria satis puluerulenta erutum et a blattis tineisque uindicatum . . . edendum censuimus.* passioni Petri et Pauli Nausea narrationem quandam ex libro Pontificali desumptam de Constantino Magno a lepra sanato deque basilicis Petri et Pauli

exstructis adiecit. post illum Franciscus Maria Florentini martyrologio quod edidit Hieronymiano (Vetustius occid. eccl. Martyrol. Luccae 1668) eundem textum adiunxit (p. 103—111). inscribitur libro apud Florentinium: *Marcelli quem discipulum Petri apostoli ferunt de mirificis rebus et actibus beatorum Petri et Pauli et de magicis artibus Simonis magi;* subscribitur: *ego Marcellus discipulus domini mei apostoli Petri quae uidi scripsi.* Florentinii textum iterum excussit Ioannes Albertus Fabricius in codice apocrypho Novi Testamenti (t. III, p. 632—653). Marcelli quem uocant liber medii aeui hominibus creberrimo usu frequentatus saeculo XII ab Orderico Vitali historiae quam scripsit ecclesiasticae fere integer insertus est (Duchesne Scriptor. Normann. II p. 392 sqq.). uerum ille hanc narrationem non Marcello, sed Lino pontifici tribuit, qui graeco sermone eandem ad ecclesias orientales scripserit. ante Ordericum iam Sigebertus Gemblacensis saeculo XI in libro de scriptoribus ecclesiasticis Marcellum Marci praefecti filium commemorat, olim Simonis Magi deinde Petri apostoli discipulum qui *conflictum apostolorum Petri et Pauli cum Simone mago cui assiduus interfuit* scripserit (in Fabricii Bibl. Eccles. [Hammon. 1718] p. 93). '*conflictus apostolorum* (*Petri et Pauli*) *cum Simone*' huic libro etiam in codicibus manuscriptis interdum inscribitur; saepius subscriptio *ego Marcellus discipulus domini mei apostoli Petri quae uidi scripsi* in codicibus occurrit. *epistulae* nomen etiam Actibus Petri cum Simone ad calcem codicis Vercellensis, actis uero siue passioni Petri et Pauli numquam quod sciam datur. caueas enim, ne epistulam apocrypham Marcelli ad Nereum et Achilleum martyres scriptam (Acta Sanctorum Maii t. III p. 9 sqq.) cum actis illis quae Marcelli nomine feruntur confundas. in libris impressis pariter atque in codicibus latinis manuscriptis passionis Petri et Pauli narratio ab his uerbis orditur: *Cum uenisset Paulus Romam conuenerunt ad eum omnes Iudaei.*

G r a e c u m martyrii apostolorum Petri et Pauli codicem primus Constantinus Lascaris anno 1490 in monasterio S. Mariae de Trapizomata prope Rhegium inuenit, primam libri partem quae de Paulo apostolo Romam proficiscente deque rebus in itinere gestis narrat latine uertit, denique graecum librum pariter atque uersionem ab ipso institutam cum senatu Messanae urbis communicauit. translationem Lascaris Ioannes Franciscus Abela ex archiuo Messanensi anno 1647 ('Melita illustrata' lib. II notit. VII

col. 179), post illum Placidus Reyna una cum textu graeco edidit ('Notitia historica urbis Messanae' T. II col. 91 sqq.). idem Reyna praeter hunc Lascarianum duorum martyrii codicum mentionem facit, unius Florentini, alterius in monasterio S. Basilii Messanensi asseruati. narrat autem de repertis actorum Petri et Pauli codicibus graecis haec: *Historia haec peregrinationum Pauli in antiquo codice graeco manu exarato, quem monasterium S. Mariae de Trapizomata in Calabria seruabat exposita legitur, ex quo Constantinus Lascaris anno 1490 latine conuertit. cuius quidem libri auctoritatem etsi summo semper loco habuimus, ante aliquot tamen annos maior huius historiae fides et dignitas etiam apud exteros accessit. in duabus enim celeberrimis bibliothecis, Florentina nimirum, Serenissimi magni Hetruriae ducis, et Regii monasterii RR. PP. familiae S. Basilii Messanae eadem uetustissimis litteris in membrana perscripta reperta est. interposita est ea in his bibliothecis inter opera Ioannis Chrysostomi; id quod nonnullos ut crederent adduxit, ab hoc eam profectam esse.*

De itinere Pauli in Italiam facto narratur apostolum a Melita insula in Siciliam profectum esse et primum Syracusas deinde Rhegium et Messanam naue appulisse Messanensibusque Bacchylum siue Barchyrium primum episcopum ordinauisse. quae quidem narratio cum apostolicam quam Messanensis ecclesia sibi uindicabat originem antiquissimo ut opinabantur testimonio confirmaret, liber iste feliciter repertus Messanensibus summa auctoritate fuit, praesertim cum haec res nullo alio ueteris ecclesiae documento probaretur. sed non defuerunt, qui actorum fidem infringerent. etenim quod iam Constantino Porphyrogenneto imperatori Constantinopolitano saec. X uisum erat de Pauli apostoli naufragio facto ad Melitam insulam Dalmaticam siue Adriaticam[1]), id scriptoribus Venetis magis placuit, quam actorum illa narratio quae apostolum a Gaudomeleta, i. e. a parua insula Gauda uel Cauda Melitam insulam notissimam prope Siciliam adiacente Syracusas nauigauisse tradit. imprimis Ignatius Georgius Venetus saeculo XVIII actorum auctoritatem uehementer impugnauit ('Paulus apostolus in mari quod nunc Venetus sinus dicitur naufragus'. Venetiae 1730), cui aduersatus est IACiantarius, actorum defensor acerrimus ('dissertatio

[1]) de admin. imper. p. 36 in Bandurii Imperio orient. I, p. 105: *Νῆσος ἑτέρα μεγάλη τὰ Μέλετα ἤτοι τὸ Μαλοζεᾶται, ἣν ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων ὁ ἅγιος Λουκᾶς μέμνηται, Μελίτην ταύτην προσαγορεύων.*

apologetica Pauli Apostoli in Melitam Siculo-Adriatici maris insulam naufragio eiecto' Venetiis 1738).[1]) sed non est quod uberius de hac uirorum doctorum controuersia disputemus. nemo enim nostra aetate dubitabit, quin Melita insula quam Acta Apostolorum (28, 1) perhibent, inter Siciliam et Africam in mari interno, neque uero in sinu Adriatico sita fuerit. nam quae Act. 27, 27 de Paulo cum sociis in Adria nauigante legimus, ea non ad mare quod nos dicimus Adriaticum sed ad ipsum mare internum referenda sunt. actorum igitur Petri et Pauli de nauigationibus Pauli narratio cum actis Apostolorum optime consentit.

Sed totum hoc Pauli itinerarium quod in plerisque graecis codicibus rebus ab utroque apostolo Romae gestis praemittitur, non solum in latina uersione, sed etiam in codice Veneto Marciano, de quo infra plura dicenda sunt, desideratur. qui quidem codex Paulum ex Hispania Romam uenisse uel potius ab itinere illo Hispanico, cuius etiam Actus Vercellenses mentionem faciunt, reuersum esse narrat. quaeritur igitur num itineris illa descriptio ad originalem actorum textum pertinuerit. multa sunt sane quae dubitationem incutiant. Rhegium oppidum Calabriae uocatur, quo prouinciae nomine Bruttii et Lucani non ante saeculum IX comprehenduntur (cf. Thilo acta Petri et Pauli I, 9 sq.). Erasmus Gaëtanus Petri discipulus, apud quem Paulus hospitatus esse fertur, Formiorum ille episcopus et martyr sub Diocletiano fuisse uidetur, cuius reliquiae una cum cathedra episcopali anno 842 per Gregorium II papam Gaëtam translatae sunt (Acta SS. Iun. tom. I, 212). oppidorum nomina *Συρακοῦσα* pro *Συρακοῦσαι*, *Μεσίνη* pro *Μεσσήνη*, nec non insulae nomen *Δίδυμος* (uel *Δίδυμοι*) pro *Διδύμη* apud scriptores mediae demum aetatis occurrunt (cf. Thilo l. s. p. 9. 12). apparet igitur itinerarium illud non ante saeculum IX in eam formam quam nunc habemus redactum esse. accedit quod nomina episcoporum ab apostolo ordinatorum quae in itinerario commemorantur fere numquam cum reliqua cuius notitiam habemus ecclesiastica memoria consentiunt. alia tam misere corrupta sunt, ut graeculum linguae terraeque ignarum

[1]) cf. de hac re Baumgarten, Nachrichten von merkwürdigen Büchern VIII, 157 sqq. Walch, biblioth. theolog. III, 455. Thilo, acta Thomae p. LIV. Placidi Reynae et Abelae commentationes supra memoratae reperiuntur in Graeuii Thesauro antiquitatum et historiarum Siciliae, tom. IX et XV. Lugd. Batav. 1723.

haec scripsisse suspiceris. legimus *Γαυδομελέτη*[1]), *Ποντιόλη*[2]) pro Puteolis, *Βαΐα* (Baiae), *Γαΐται* (Gaeta), *Τρίβους ταβέρνης*, *Βικουσαράπη* (uicus Sarapis? uel Vico Sabino?); quibus addere placet quae in iisdem codicibus sub finem passionis Apostolorum occurrunt *Ἀκκοῦαι Σαλβίας* (Aquae Saluiae), *ὁδὸς τῆς Ἀππίας πόλεως* (uia Appia), alia. quid quod Paulus Terracina Tres Tabernas naue profectus esse, Tribus autem Tabernis Forum Appii, quem uicum multo longius quam Tres Tabernas Roma abesse constat, iter fecisse narratur, ita ut fratres cum apostolo ad eum salutandum Romamque deducendum Tres Tabernas obuiam irent, non tam obuiam uenisse sed apostolum praeteriisse uideantur. sed haec et alia quae hoc loco omitto in libro meo 'Die apokryphen Apostelgeschichten' II, 1, p. 305 sqq. uberius exposui. satis habeo monuisse, originalem narrationis formam, quam in libro illo restituere conatus sum, a posteriori retractatione diligenter distinguendam, istam cum reliqua actorum parte artissime coniungendam, hanc autem insipido cuidam saeculi IX monacho qui Siciliae uel Magnae Graeciae nescio quod monasterium incolebat tribuendam esse.

Graeci textus post Lascarim etiam Antonius Carafa Romanae ecclesiae cardinalis, qui acta nostra manu scripta cum Alphonso Salmeron communicauit, notitiam habuit. Carolus Du Fresne in Glossario mediae et infimae graecitatis sub uocibus *βοῦλλα*, *καστέλλιον*, *ὀρδινεύειν*, aliis, et Cotelerius in adnotationibus ad Constit. apostol. VI, 10 plura ex graecis his actibus manuscriptis protulerunt. et Cotelerius quidem ut obseruauit Tischendorf codice Parisino num. 897 usus est, neque alio usus uidetur Carolus du Fresne[3]).

[1]) *quomodo comminisci aliquis potuerit compositum Γαυδομελέτης uocabulum, haud difficile est dictu. etenim Gaulos siue Gaudos et Melite exiguo spatio sunt disiunctae et illa huius quasi pars, ita ut olim crederetur, orationes Pauli Melitensibus habitas etiam in Gaulo auditas esse . . . uoluit igitur quisquis auctor est illius nominis significare, Meliten cum Gaudo coniunctam eamque ut uidetur distinguere ab altera Melita Illyrica* (Thilo l. s. p. 6).

[2]) *constanter scribitur Ποντιόλη, nec dubito quin auctor hoc nomen uoluerit ominosum haberi. infra enim narrat Pauli diris τὴν πόλιν ἐκείνην τὴν καλουμένην Ποντιόλην πεποντισμένην εἰς τὴν ὄχθαν τῆς θαλάσσης ὡσεὶ ὀργυιὰν μίαν· hisque addit uerba: καὶ ἐκεῖ ἔστιν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας εἰς μνημόσυνον ὑποκάτω τῆς θαλάσσης. utrum hoc sit merum fabulatoris commentum, an is respexerit traditionem de terrae motu quo Puteoli desederint, nescimus* (Thilo l. s. p. 12).

[3]) *confudisse enim uidetur numerum ueterem eius codicis 2429 cum numero 4249 quo codicem unde hausit designat* (Tischendorf).

Primus Ioannes Carolus Thilo editionem graecam actorum Petri et Pauli duobus programmatibus Halensibus instituit, translationem latinam ex duobus codicibus Guelferbytanis haustam, praefationem, commentarium criticum et historicum adiecit; particula prior (paginarum 28 formae 4) prodiit ad sacra Christi paschalia celebranda anno 1837; posterior (paginarum 30 formae 4) eadem occasione festa anno 1838. cum hac editione conferantur quae idem Thilo in Notitia nouae codicis apocryphi Fabriciani editionis quam Actis S. Thomae apostoli praemisit (Lipsiae 1823) doctissime ut solebat commentatus est (p. LIII —LIX). usus est codice Parisino 1470, adhibito 'paucis tantum locis emendandis' altero Parisino signato num. 897. post illum Constantinus Tischendorf in editione huius libri priore nouis subsidiis quaesitis textum graecum iterum prelo mandauit. adhibuit autem ille praeter Thilonianos istos codices, quos denuo excusserat, duos codices Parisinos Coislinianum 121 et bybl. National. 635, codicem Venetum bybliothecae Marcianae n. XXXIII classis VII, et primam actorum partem ex codice Messanensi a Placido Reyna exscriptam. in commentario critico duobus codicibus latinis Guelferbytanis usus est, quorum alterum (Guelf. A) Thilo in textu latino edendo secutus est, alterius (Guelf. B) uarias lectiones in commentario critico apposuit.

Nostrum erat apparatum criticum quantum potuimus augere textumque graecum duplicem, quem Tischendorf mirum in modum confuderat, una cum translatione latina codicibus graecis multo antiquiore denuo recensere.

codices graeci quos ad editionem parandam adhibui hi sunt:

A = cod. Paris. gr. 1470. 'Is codex' ut Tischendorf adnotat 'est ex antiquissimis eorum omnium qui litteris minutis exarati sunt: scriptus est enim anno Christi 890, siue ut in ipso codice subscriptum legitur, mense Aprili, indictione octaua, anno 6398. Actus Petri et Pauli ibi leguntur fol. 98 uerso et sqq.'[1]) codex haud ita multum post antiquioris textus retractationem de qua supra disputaui conscriptus est. contulit eum post Thilonem Tischendorf diligentissime. codici inscribitur: *πράξεισ τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου ἤτοι μαρτύριον μαρτυρησάντων ἐν ῥώμῃ . . . ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν*

---

[1]) *Disseruit de hoc codice, addito scripturae specimine, Montfaucon in Palaeographia graeca pag. 269 sqq.* Tischend.

τὸν ἅγιον παῦλον τὸν ἀπόστολον ἀπὸ γαυδομελέτησ τῆσ νήσου. explicit f. 108ʳ A: πόλεωσ· ἐν οἷς τόποισ διὰ τῶν προσευχῶν αὐτῶν εὐεργεσίαι πολλαὶ παρέχονται τοῖσ πιστοῖσ ἐν τῷ ὀνόματι . . . ἐτελειώθη δὲ ὁ δρόμοσ τῶν ἁγίων ἀποστόλων . . . ἀμήν. ἐπαῖσ . . . καὶ παύλου.

B = cod. Paris. gr. 897 saec. XII f. 131ᵘ sqq. is codex partim membranaceus partim chartaceus est; illa pars in qua loco IX acta Petri et Pauli habentur, membranacea. codicem contulit Tischendorf. incipit cod.: πράξεισ τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου καὶ πῶσ ἐν ῥώμῃ ἐμαρτύρησαν ἐπὶ νέρωνοσ. εὐλόγησον πάτερ· ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν ἅγιον παῦλον ἀπὸ γαυδομελέτησ τῆσ νήσου. explicit fol. 157ʳ iisdem fere uerbis ac codex A.

C = cod. Paris. Coislin. 121 exaratus anno p. Chr. 1343. Constantinus Tischendorf, qui et hunc codicem contulerat scripsit de eo haec: 'Loco 41 siue folio 114 incipiunt actus Petri et Pauli. exeunt folio 117 uerbis ἀλλὰ πάντα ψευ[δῆ λέγεις] sect. 61. uidentur eo loco aliquot codicis folia periisse; folio enim 118 — quod Montefalconius non animaduertit — longe alia sequuntur, quorum priora desiderantur. legitur enim in hunc modum: — βῶν πορεύθητι καὶ ἐὰν κωλύσῃ (codex κολύσι) σε ἡ φλογίνη ῥομφαία τοῦ μὴ εἰσελθεῖν, ἐπίδειξον τοῦτο τὸ βασιλεικὸν σημεῖον, καὶ εὐθέως ἀνοίξει (codex -ξη) σοι τὰς θύρας. καὶ ἦλθον, καὶ εὐθέως ἰδοῦσά με ἡ φλογίνη ῥομφαία ἡ φυλάττουσα τὸν παράδεισον ἀπέκλεισεν τὰς θύρας etc. de his alibi uidebimus: pertinent ad eam de latrone apud inferos historiam quae in altera parte euangelii Nicodemi legitur, cap. XXVI.'

D = cod. Paris. gr. 635. 'Is codex bombycinus est, saeculi fere XIV. ex eius textu actuum quos loco XI habet, longe plurima, etsi non omnia cum reliquis contulimus' (Tischendorf). noua codicis collatione supersederi posse putaui. codici inscribitur μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου. ἐγένετο κτλ. explicit fol. 189ʳ iisdem uerbis quibus cod. *A*, sed desunt uerba διὰ τῶν προσευχῶν αὐτῶν.

E = cod. Venet. bybl. Marcian. XXXVII classis VII. de quo codice apud Tischendorfium haec leguntur: 'codex est bonae notae, sed quae de aetate eius accuratius notaueram

mihi non amplius ad manus sunt. incipit una cum latinis codicibus inde a sectione 22 uerbis his: Ἐλθόντος εἰς τὴν Ῥώμην τοῦ ἁγίου Παύλου ἀπὸ τῶν Σπανιῶν (haec in nullo alio teste nec graeco nec latino addita uidi) συνῆλθον πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ Ἰουδαῖοι. magna est huius textus et reliquorum differentia; est autem eiusmodi, ut Venetus codex plerumque assentientes habeat latinos codices. sectiones 62—66 in reliquis plane desiderantur. rursus in Veneto et latinis desunt quae in reliquis de Perpetuae (quae Pseudo-Lino Plautilla dicitur) et Potentianae martyrio inde a sectione 80, itemque de martyrio trium Neronis militum ad Christum conuersorum inde a sectione 84 adduntur.' codex olim fuit Nanianus 153; papyraceus est saeculi XVI. idem codex fol. 114ʳ —168ᵘ etiam acta Ioannis quae sub Prochori nomine feruntur continet, ex multo antiquiore codice, scilicet Palatino Vaticano 37 saeculi X, exscripta. cuius libri auctoritatem ad Prochori textum constituendum plurimi faciendum esse rectissime iudicauit Theodorus Zahn (Acta Ioannis praef. p. IX sq.). uehementer igitur dolendum est, quod actorum Petri et Pauli testis longe uetustior, quem Nanianus exscribendo secutus est, nondum reperiri potuit. uidetur enim eiusdem fere aetatis fuisse atque Pal. Vatic. 37. codicem diligentissime contulit CTischendorf.

F = cod. Messan. olim monasterii S. Mariae de Trapizomata, quo Placidus Reyna usus est. quae exscripsit pertinent ad primam tantum actorum partem (sect. 1—6).

G = cod. Vindob. hist. gr. 116 olim 36 (loco 11), cuius mentionem facit Lambecius in comm. de bibl. Caesar. VIII p. 802 ed. Kollar. codici superscribitur: πράξισ καὶ θαύματα τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου, πῶσ ἐν ῥώμῃ ἐμαρτύρησαν ὑπὸ νέρωνοσ. incipit sic: Ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν ἅγιον παῦλον ἀπὸ γαυδομελίτησ τῆσ νήσου καὶ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ ἰταλίασ καὶ διδάσκοντοσ τὸν λόγον τοῦ κυρίου. explicit fol. 105ᵘ πόλεωσ· ἐν οἷσ τόποισ διὰ τῶν προσευχῶν αὐτῶν . . . ἐτελειώθη δὲ ὁ δρόμοσ . . . μεθ' οὗ τῷ πατρὶ . . . ἀμήν. textum quem Kollarius falso in homiliae formam redactum esse iudicauit, Tischendorf commemorauit quidem, sed non exscripsit. integram

codicis collationem mihi parauit Sigfridus Mekler Vindobonensis.

H = cod. Paris. gr. 1505 saec. XII f. 154ᵘ B. ἄθλησις τῶν ἁγίων κορυφαίων καὶ ἐνδόξων ἀποστόλων τοῦ χριστοῦ πέτρου καὶ παύλου. κύριε εὐλόγησον. ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν μακάριον παῦλον ἀπὸ γαυδομελέτησ τῆσ νήσου κτλ. inter fol. 156 et 157 plura folia exciderunt. desunt omnia inde a uerbis καὶ αὐτὸς ὢν (188, 14) usque ad uerba πλεῖον ἠγωνίσατο περὶ (212, 11). explicit f. 157ᵘ A: πόλεωσ· ἐν οἷσ τόποισ διὰ τῶν προσευχῶν αὐτῶν εὐεργεσίαι πολλαὶ καὶ ἰάσεισ παρέχονται τοῖσ πιστοῖσ. ἐτελειώθη δὲ ὁ δρόμοσ . . . ἀμήν. codicis collationem Gottholdo Gundermann acceptam refero.

= cod. Paris. gr. 979 saec. XIII f. 294ʳ πράξεισ καὶ μαρτύριον τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου. καὶ ὅπωσ ἐν τῇ ῥώμῃ ἐτελειώθησαν. εὐλόγησον δέσποτα. ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν ἅγιον παῦλον τὸν ἀπόστολον ἀπὸ γαυδωμελίτησ τῆσ νήσου κτλ. expl. f. 309ᵘ: τῆσ πόλεωσ· ἐν οἷσ διὰ τῶν προσευχῶν αὐτῶν πολλαῖσ ἰάσεισ ἐγένοντο τοῖσ δεομένοισ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου . . . ἐτελείωθη δὲ ἡ μαρτυρία τῶν ἁγίων ἀποστόλων . . . ἀμήν. codicem contulit G. Gundermann.

K = cod. Paris. gr. 771 saec. XIV f. 289ʳ inscribitur ut cod. B, sed articulo τί ante πῶς ἐν ῥώμῃ praemisso. expl. ut cod. B. contulit et hunc codicem G. Gundermann.

L = cod. Florent. Laur. Plut. IX, 6 saec. XI f. 358 (cf. Bandini, cat. codd. gr. I, 393). incipit: ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν ἅγιον παῦλον ἀπὸ γαυδομελέτησ τῆσ νήσου ἐλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ ἰταλίαν. explicit χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ . . . ἀμήν. hic est codex ille Florentinus cuius Placidus Reyna mentionem fecit. in margine actorum textus falso appellatur Homilia et Ioanni Chrysostomo adscribitur. apographum codicis quod olim instituit Lucas Holstenius, asseruatur inter schedas Holstenii; signatum est: cod. Barberin. XXXIII, 118; ibi p. 46—70 acta Petri et Pauli leguntur. ex Laurentiani codicis speciminibus, quas FRoediger mihi transmisit, intellexi Holstenii apographum si minutias quasdam ad orthographiam pertinentes omittas summa fide dignum esse.

M = cod. Palat. Vatican. 317 saec. XII f. 19^{u} *πράξισ τῶν ἁγίων καὶ εὐφήμων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου καὶ πῶσ ἐν ῥώμῃ ἐμαρτύρησαν ἐπὶ νέρωνοσ τοῦ μιαρωτάτου. κύριε εὐλόγησον. ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν παῦλον ἀπὸ γαυδομελέτησ τῆσ νήσου κτλ.* explicit f. 27^{u} *πόλεωσ· ἐν οἷσ τόποισ . . . τοῖσ πίστει προσιοῦσιν ἐν τῷ ὄν. . . . ἐτελειώθη . . . ἀμήν.* specimina codicis AMau mihi transmisit.

N = cod. Vatican. gr. 821 saec. XIII f. 140^{u} *ἱστορία ἐκκλησιαστικὴ τῶν πράξεων τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου. ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν ἅγιον παῦλον ἀπὸ γαυδομελέτησ τῆσ νήσου.* expl. fol. 153^{u} *πόλεωσ· ἐν οἷσ διὰ τῶν προσευχῶν αὐτῶν . . . ἐτελειώθη . . . μεθ' οὗ τῷ πατρὶ . . . δόξα καὶ τιμὴ καὶ κράτος . . . ἀμήν.* specimina codicis curauit AMau.

O = cod. Oxon. 82 Noui Collegii saec. XI f. 199^{u} *μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου. καὶ πῶσ ἐν ῥώμῃ ἐτελειώθησαν ἐπὶ νέρωνοσ. ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν ἅγιον παῦλον κτλ.* expl. fol. 211^{u} *μεθ' οὗ τῷ πατρὶ . . . τιμὴ καὶ προσκύνησισ νῦν καὶ ἀεὶ . . . ἀμήν.* codicis collationem acceptam refero uiro plurimum reuerendo WACHeadlam B. A., collegii omnium animarum Oxoniensis socio.

P = cod. Barocc. 147 saec. XV f. 176 *μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων πρωτοκορυφαίων καὶ κοσμοσώστων τοῦ χριστοῦ ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου· εὐλόγησον πάτερ. ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν μακάριον παῦλον κτλ.* explicit: *πόλεωσ· ἐν οἷσ τόποισ διὰ τῶν προσευχῶν αὐτῶν εὐεργεσίαι πολλαὶ καὶ ἰάσεισ παρέχονται τοῖσ πιστοῖσ. ἐτελειώθη δὲ ὁ δρόμοσ . . . χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρ. ἡμ. ἰησ. χρ. ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτοσ τῷ πατρὶ ἅμα καὶ τῷ ἁγ. πν. . . . ἀμήν.* sectiones 1—30 contulit Eduinus Hatch, M. A., uir illustrissimus deque ecclesiae christianae primordiis recte cognoscendis meritissimus, cuius praematuram mortem uehementer deploramus, reliquam codicis partem uir plurimum reuerendus JLGMowat, M. A., Pembrocensis collegii socius.

Q = cod. Athous bibl. Batopedianae 368 saec. XIII f. 131^{u} *πράξισ τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου καὶ πῶσ ἐν ῥώμῃ ἐμαρτύρησαν, ἐπὶ νέρωνοσ βασιλέωσ. δεσπ. εὐλόγησον. ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν ἅγιον παῦλον κτλ.* expl. f. 145^{r} codicem contulit Philippus Meyer

ecclesiae euangelicae apud Smyrnaeos olim pastor meritissimus.

T = cod. Taurin. (C. IV. 4) inde a fol. 24^r saec. XI/XII f. 118^u *πράξεισ τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου καὶ πῶσ ἐν ῥώμῃ ἐτελειώθησαν. εὐλόγησον. ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν κτλ.* explicit fol. 129^u *ἐτελειώθη δὲ ὁ δρόμοσ αὐτῶν . . . μεθ' οὗ τῶι πατρὶ δόξα σὺν ἁγ. πν. . . . αἰώνων.* codicis specimina mihi transmisit EHauler.

His codicibus addendus est cod. Athous Cutlumus. 24 saec. XI f. 131^u *πράξις τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου καὶ πῶς ἐν ῥώμῃ ἐμαρτύρησαν ἐπὶ νέρωνος βασιλέως. δεσπ. εὐλόγησον.* doleo quod Philippus Meyer cum in bybliothecis Athois uersaretur collationem huius codicis instituere omisit.

Praeterea memoranda est singularis quaedam narrationis forma quae in codice Vatic. gr. 1190 chart. saec. XV—XVI f. 890^r—893^u reperitur. codex cui inscribitur *πράξις καὶ μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ πρωτοκορυφαίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου. δέσποτα εὐλόγησον* passionem utriusque apostoli seorsim tractat. passio Petri quae legitur f. 890^r—892^u paucis uerbis de primariis apostolis praemissis primum quidem quae ex scriptura sacra de Petro apostolo cognoscuntur enarrat, deinde uero ex ipsis actis Petri et Pauli plura excerpit, ita tamen ut alia multa, praesertim omnia quae ad Paulum pertinent omittat. textus interdum ad uerba cum actorum tenore consentit; ad locos difficiliores emendandos nihil fere facit. quae deinde f. 892^u—893^u de Paulo apostolo proferuntur nihil quod memoratu dignum sit continent. exscripsit codicem AMau, paucis quae ex scriptura sacra hausta sunt omissis.

Iam de actorum textibus edendis rationem reddamus. ante omnia id egimus, ut duas graeci textus formas uehementer inter se differentes quas Tischendorf in unam quasi indiscretamque massam coegit denuo separaremus. nam recte ille quidem graeci Veneti et latini textus conuenientiam animaduertit; recte etiam Venetum textum nonnumquam unum omnium uel uno tantum ex reliquis graecis comitante antiquissimam scripturam tueri existimat. sed textuum discrepantia maior est quam quae utrumque in unum corpus coalescere patiatur. praeterea quibus rationibus uir doctissimus in textu constituendo ductus fuerit me non assecutum esse fateor. praefert ille quidem textum Marcianum non solum ubi cum latino interprete contra graecum

uulgatum facit, sed nonnumquam etiam ubi ab utriusque scriptura solus discedit. nihilominus codicis illius auctoritas Tischendorfio non tanta est, cui ubique textum suum subiungat. saepenumero enim textum uulgatum cum latino consentientem textui Marciano anteponit, non solum in uariis lectionibus sed etiam in additamentis ab utroque suppeditatis. sed inde a sectione 77 usque ad finem textus latini cum uulgato consensum prorsus contemnit. utrumque textum ex uno eodemque archetypo haustum esse apparet, scilicet ex retractatione quadam antiquissimorum illorum actorum Pauli, quibus iam Origenes et Eusebius usi sunt (uide supra p. XI). cuius quidem retractationis saeculo ut mihi uidetur quinto post Christum institutae auctor, cum ex actibus Petri gnosticis quaedam delibaret quae narrationem catholicam supplerent, quasi uiam muniuit recentioris correctoris lucubrationibus, qui gnosticarum fabularum uarietate magis delectabatur, quam disputationibus illis sect. 23. 36. 38. 46. 49. 62—66 tum inter Paulum et Iudaeos tum inter apostolos et Simonem habitis. itaque alia addidit, alia omisit, alia correxit. sic ortus est textus ille uulgatus qui omnibus codicibus graecis praeter unum Marcianum continetur. alteram quam dicunt textus recensionem ille instituit, qui siue antea siue postea itinerarium Pauli apostoli de actorum corpore abscidit, propterea quod Paulus bis Romae fuisse et ab Hispanico itinere redux morte affectus esse putabatur. haec breuior actorum Petri et Pauli forma tum in codice Marciano tum apud interpretem latinum reperitur. utrumque igitur textum graecum seorsim edendum curaui, Marciano autem latinam interpretationem saeculi ut uidetur sexti exeuntis adieci.

Textus latinus longe propius ad codicem Marcianum quam ad reliquos codices accedit. sed nonnumquam fit, ut cum his contra illum consentiat. ex quo numero sunt hi loci: sect. 27 (6) *ἡμεῖς ὡς ἠκούσαμεν.* sect. 29 (8) *ἀλλ' οἱ ἄρχοντες . . . ἑαυτὸν παθεῖν.* ibid. *ὥσπερ οὖν ἐκ τῆς πλευρᾶς . . . μῶμον.* sect. 30 (9) *τούτοις οὖν* usque ad finem. sect. 31 (10) prima uerba usque ad *ἐπίστευσεν* (sequuntur aliquot uerba interpretis propria *et perpauci fuerunt . . . uel praecepta*). sect. 53 (32) omittit latinus interpres uerba codicis Marciani *διελθούσης . . . ἐθαύμασεν* et paulo post *ἰδοὺ σῶός εἰμι.* paulo ante uerbis *ὅτι μετὰ τὸ δειχθῆναι . . . τὰ μέλη* cod. *E* a latinis pariter atque a reliquis graecis testibus discedit. sect. 55 (34) uerba textus graeci uulgati *πολλὰ κακὰ εἰς ἑαυτοὺς ποιεῖν* propius ad latina accedunt,

sed haec copiosiora sunt. sect. 58 (37) latinus interpres cum textu uulgato addit *ἐδίδαξα γὰρ ἵνα τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγοῦνται.* ibid. latinus aliquot enuntiata addit: *docui possidentes ... reipublicae* et post *τὴν πίστιν sicut illi seruare ... conditor rerum deus.* sect. 60 (39) latinus cum graeco uulgato addit *ἥτις ἐστὶν ὁδὸς ... ἐν αὐτῇ.* sect. 67 (46) latinus cum graeco uulgato habet *ἀλλ' οὐδὲ σύ ... ἐβεβαίωσας.* sect. 69 (48) post *λέγετε* uterque addit *καὶ οἴδατε ... ὑμᾶς καταξιώσω.* item sect. 73 (52) *εἴ τι ἂν ἴδῃς αὐτὸν ἐπιχειροῦντα.* sect. 74 (53) uerbis graeci uulgati *ἵνα γνῷς κτλ.* et sect. 76 (55) uerbis eiusdem testis *ἔφη δὲ ὁ Παῦλος τῷ Πέτρῳ* latinus adstipulatur; inde a sectione 77 (56) interpres latinus fere eundem textum atque graecus uulgatus praebet, omissis tamen quae ille de Perpetua, de Potentiana et de tribus militibus admiscuit. huc pertinent e. gr. sect. 77 (56) uerba *τὸν κτίστην τῶν ἁπάντων ... Χριστόν* et paulo infra *καὶ τέσσαρα μέρη γενόμενος ... σήμερον ἡμέρας.* sect. 78 (57) uerba graeci uulgati *ἡ ἔρις αὐτοῦ ... ἀπολέσθαι* accuratius quam quae cod. *E* habet *ἡ ἐννόησις ... ἀπωλείας* ad latina quadrant. sed latinus hoc loco copiosior est; addit *si intellegas* et *ne tantas ... blasphemias.* sub finem sectionis uerbis *ὕποπτόν μοι ... πληρωθῆναι* latinus graeco uulgato adstipulatur; item sectione 79 (58) *τότε ὁ Νέρων* usque ad finem; sect. 81 (60) *ἐπειδὴ ὁ κύριός μου* usque ad finem; sect. 82 (61) *συνῆλθεν δέ* usque ad finem, paucis uerbis ut *ὑπήντησέν μοι ὁ κύριος* quae latinus cum *E* tuetur exceptis; item sect. 83—87 (62—66) interpres latinus et graecus uulgatus contra codicem Marcianum consentiunt. sectione 88 (67) latinus ab utroque graeco discedit.

Ex hoc locorum conspectu apparet, textum latinum non ex textu Marciano uel ex Marciani archetypo deriuatum esse, sed genuina actorum uerba saepe contra illum conseruasse. inde a sectione 77 (57) textus Marcianus in breuiorem formam redactus est.

Inter codices qui textum uulgatum perhibent longe praestantissimus est codex *A*, cuius scripturam tamquam fundamentum editioni substruxi. non tanta quidem est eius auctoritas, ut eum reliquis omnibus testibus neglectis sequamur. sed accedentibus duobus melioris notae codicibus qui diuersarum familiarum sunt, ut *BL*, *BO*, *LO*, *HO*, *HI* etc., semper hanc paucorum scripturam multitudini praeferendam esse duxi. inter reliquos codices *BDLO* maioris pretii sunt. cod. *O* saepe cum

A, rarius cum *BL* consentit. codices *BDGIKLMNQT* eiusdem stirpis esse apparet; inter quos *GILMNQ* artiore necessitudinis uinculo coniunguntur. *M* fere semper, *G* et *NQ* plerumque cum *L* concordant; cod. *I* eiusdem familiae textum sed interpolatum praebet: multa enuntiata omittit, transponit, transformat. codex *B* haud raro archetypi scriptionem seruasse uidetur; obtinet autem medium fere locum inter *L* et *D*, quamquam propius ad illum quam ad hunc accedit. idem statuendum esse uidetur de codice *T*, cuius pauca tantum specimina adhibui. codice *K* qui plerumque cum *B* facit facile carere possis; satis habui scripturam huius codicis ad undecim priores sectiones apposuisse. cod. *D* ab omni eiusdem stirpis propagine saepissime discedit: multa omisit, plura corrupit aut certe mutauit; sed haud raro ueram scripturam seruauit. ex eadem atque cod. *D* progenie sunt codd. *HP*, quorum tamen textus sescenties uerbosior et ornatior est. codicis *H* maxima pars deperiit; in cuius locum substituimus codicem *P*, multo quidem recentiorem, sed ex eodem fonte, fortasse ex ipso codice *H* olim integro deriuatum. interdum codex *P* scripturas codicum *L* uel *B*, rarius codicis *O* tuetur, uel potius textui *D* admiscet. ultimo loco habemus codicem *C*, quem Tischendorf reliquis temere praefert. originem quidem traxit ex libro, qui eiusdem prosapiae fuisse uidetur atque codices *B* et *D;* sed ipse codex a librario nescio quo miserum in modum interpolatus est.

codicum cognationem hoc stemmate illustrasse iuuabit:

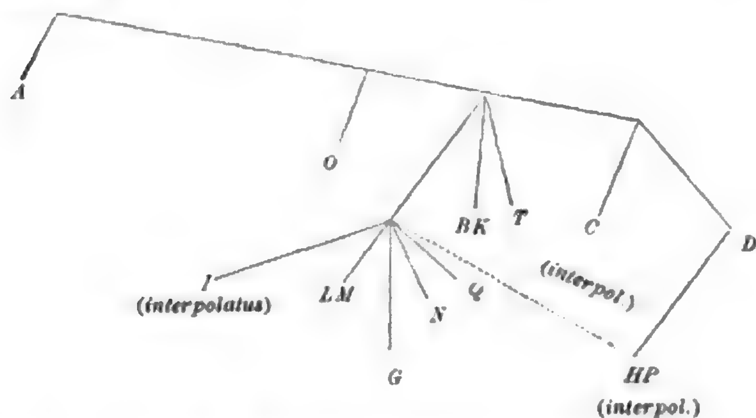

Erunt qui dicant me in textu constituendo non ut par fuerit codicis *E* Marciani rationem habuisse. qui quidem codex cum saepius a codicis *A* scriptura discedat codicibusque alterius familiae adstipuletur, facile suspicari possis, istius cum uno

uel altero textus uulgati codice conuenientiam pluris faciendam esse quam reliquorum uel optimorum librorum auctoritatem. sed caueas ne temere hunc ducem in textu recensendo sequaris. haud raro enim reperiuntur loci, in quibus manifestae scripturae corruptelae in codicem Marcianum intrusae sunt. sic Marcianus sect. 2 (23) τῇ τῶν Ἑβραίων βίβλῳ καὶ μαρτυρίᾳ habet pro τῇ τῶν Ἑβρ. βίβλων μαρτυρίᾳ quod cum *C* restitui (τῇ τῶν Ἑβρ. βίβλῳ μαρτυρίᾳ *ABDIOP*); sect. 5 (26) βεβήλοις et βδελυκτοῖς cum reliquis graecis codicibus legit pro βέβηλοι et βδελυκτοί, quod cum latinis restituendum est; sect. 11 (32) λίθους ἀνδριάντας habet cum *C* pro λιθίνους ἀνδριάντας; sect. 31 (52) μέγας cum *ACD* pro μάγος habet quod *BGILOPQ* tuentur; sect. 32 (53) κελεύσαντα cum *ABGLO*, ubi Tischendorf (cum *PQ*) κελεύσαντος scripsit, ego κελεύσαντι restitui; sect. 36 (57) οὐχ ὁρῶσι cum *ABDIP* pro οὐ χωροῦσι quod sine dubio cum *GLOQ* recipiendum est. selegi aliquot locos, in quibus *E* non solum cum *A*, sed etiam cum aliis melioris notae codicibus a genuina scriptura abhorret. ne mireris igitur quod etiam aliis locis a codicis *E* scriptura cum hoc uel illo textus uulgati codice concordante discesserim. sic sect. 23 (2) retinui ἡμᾶς cum plerisque codd., quod *EOP* omiserunt; sect. 27 (6) scripsi ῥεύσαντος cum *AGILO* non ῥυέντος cum *CDEPQ*; sect. 30 (9) σύ pro σὺ εἶ *EQ*; sect. 33 (12) δειγματίσουσι cum *ADGPQ* Tisch. non δειγματίσωσι cum *BCEILO*; sect. 34 (13) ἐπὶ Νέρωνος . . . τοῦ Καίσαρος pro ἐπὶ Νέρωνα . . . τὸν Καίσαρα *CE*; sect. 35 (14) θεοῦ cum *AGI* non τοῦ θεοῦ cum *BCDELOPQ*; sect. 36 (15) addidi αὐτῷ quod deest in *DEG*; ibid. scripsi δυνήσεται non δύναται *BCDE*; sect. 38 (17) καταλαζονεύεις non καταλαζονεύει *DE*; sect. 39 (18) retinui cum plerisque codd. graecis et interpretatione latina καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἀναγνωσθῆναι quod praeter *E* etiam *LQ* omittunt; sect. 40 (19) scripsi ἐγύμνωσα cum *ACDGIPQ* non ἐγύμνασα cum *BELO* et λεχθείη non λεχθῇ cum *CDEL*; sect. 41 (20) ἐγείροντα non ἐγείραντα *BEGIQ*; ibid. θαυμάσια non θαύματα *DEPQ*; sect. 42 (21) ταφέντος non ταφέντα *EI*; ibid. ad ἐγώ addidi δέ, quod *CDE* latinus interpres neglexerunt; ibid. post ἀνήγαγον addidi uerba τῷ κράτει σου in codd. *DEL* et in latino textu omissa; sect. 44 (23) retinui ἐκδικήσωσι cum plerisque codd. pro ἐκδικήσουσι *DEL*; sect. 45 (24) scripsi ἑαυτοῦ non αὐτοῦ (*CE*); ibid. adieci βασιλεῦ quod omittunt *CE*; ibid. addidi δέ post ψεύσασθαι quod *EGIP* deleuerunt; ibid. omisi ὡς δὲ ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι (ἀχθῆναι *C*) καὶ λάθρα τῷ Πέτρῳ

δοθῆναι quod *CE* praebent et scripsi cum plerisque codd. *καὶ εἶπεν πάλιν*; sect. 47 (26) omisi *ἀγαθέ* ante *βασιλεῦ* quod praeter *E* etiam *PQ* addunt; ibid. scripsi *χεριδίοις* non *χειριδίοις* quod praeter codicem *E* solus cod. *B* tuetur; sect. 49 (28) *ἡττήμεθα* non *ἡττήθημεν EG*; sect. 51 (30) *ἐπ' αὐτῷ* cum *ACIOP* non *ἐπ' αὐτόν BDEGLQ*; ibid. restitui *ἤ* prius cum *ADIGLO* quod *BCEPQ* omittunt; ibid. *δαιμόνων* non *δαιμονίων EO*; sect. 53 (32) *ὡς Σίμων* cum *BIG* non *ὁ Σίμων CDEOQ*; sect. 57 (36) *ταύτην* non *αὐτήν CDEP*; sect. 58 (37) *ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι* non *ἐπὶ τῇ τοῦ πλούτου ἀδηλότ. DEP*; sect. 60 (39) addidi cum plerisque *τοῦ Χριστοῦ* ad *φωνῇ αὐτόν* quod *CDEI* omittunt; ibid. *ἐλθόντες* quod om. *CDE*; ibid. scripsi *κατὰ τούτων* non *κατὰ τοῦτο CE*; ibid. *διεξεδίκα* cum *AL*(*IQ*) non *διεξεδίκει CDE*(*BP*), et *διεκδικῆσαι* cum plerisque, non *διεκδικεῖν DEP*; sect. 61 (40) omisi articulum ante *Πέτρου* cum *AL*, quem praeter *E* etiam alii plerique tuentur; sect. 67 (46) addidi *σε* post *ἐρωτῶ* contra *DEO*; sect. 70 (49) seruaui *πάλαι* quod *EI* omittunt; sect. 71 (50) *δυνήσομαί σοι εἶναι εὐΐλατος* cum plerisque pro *γενήσομαί σοι εὐΐλατος EO*; ibid. *ἀνέρχῃ* pro *ἀπέρχῃ E*(*OQ*); ibid. *μοι* ante *πύργον* contra *DEP*; ibid. nominatiuum absolutum *ἀνελθών* quem *DEO* in *ἀνέλθω καί* mutauerunt; sect. 73 (52) *ἔφη* cum *ABGQ*, non *εἶπεν DELO*(*IP*); ibid. *ἤγγισεν* cum *AB GLQ* non *ἤγγικεν DEIOP*; sect. 74 (53) *ὅπου ἄν* non *ὅπου ἐάν DEO*; ibid. *τίς* non *καὶ τίς EO*; ibid. *ἀνελθεῖν* non *ἀπελθεῖν BE*; sect. 77 (56) retinui *ἀνθρώπων* post *ἀπίστων* contra *DEO*; ibid. *τῶν* ante *νεκρῶν* cum *ABDPQ* quod deest in *EGILO*, et *ἵνα* quod *DEI* perperam praetermittunt; ibid. scripsi *βαστάξητε* non *βαστάζητε EI*; sect. 78 (57) *αὐτῷ* pro *πρὸς αὐτόν* (*EO*); sect. 80 (59) articulum ante *Παῦλος* addidi cum *APT* contra *E* et plerosque; sect. 81 (60) *μου* post *κύριος* scripsi, non *ἡμῶν EOQ*; ibid. *ὀρθῷ* cum *ADPQT*, non *ὀρθῶς BEGILMN*(*O*)*T*; sect. 82 (61) recepi *ἀκολούθει μοι* quod cum *E* etiam *BGL* neglexerunt; sect. 85 (64) scripsi *εἰπόντες* non *εἰρηκότες EHPQ*. quae ad orthographiam tantum pertinent, ut *ει* et *η*, *ο* et *ω*, *αι* et *ε* uocalium permutationem non notaui.

alibi aliter statui. sect. 36 (15) addidi *ἄκουσον βασιλεῦ* cum *CEOPQ* latinis, inuitis *ABDGILP*; sect. 41 (20) addidi *θαλάσσης* cum *CDEPQ* latinis, quod deest in *ABGILO*; ibid. scripsi *μάγον* cum *E* latinis, non *πλάνον* ut reliqui. sect. 45 (24) omisi *ὁ Σίμων* post *εἰπάτω μοι* cum *CEILO* latinis; sect. 67 (46) scripsi *ἀλλ' ὃ ἐρωτῶ* cum *DEIP* pro *ἀλλ' ὡς ἐρωτῶ ABGLOQ*;

sect. 73 (52) scripsi *ἀνύσαι* cum *DEPQ* latinis (impetrare), non *ἀναλῦσαι* quod reliqui perhibent.

de hoc uel illo loco facile dubitare possis. sed obseruandum est, quinam potissimum codices cum *E* contra *A* facere soleant. sunt enim codices interpolati *C*, *I*, *P*, quibus accedunt cod. *O* optimae quidem notae sed a docto litteratore passim retractatus, et cod. *D* minoris quam reliqui eiusdem stirpis codices aestimandus. addas quod textus Marcianus uno tantum codice graeco, eoque recentissimo traditur. uariis igitur modis fieri potuit ut ille textus licet cum aliquibus textus uulgati testibus conueniret, tamen ab huius forma genuina plus minusue discederet.

de rebus orthographicis pauca dicenda sunt. haud raro in *CHIP*, passim etiam in aliis codd. uocales et diphthongi *ι* et *ει*, *ει* et *η*, *ι* et *η*, *η* et *υ*, *ι* et *οι*, *ε* et *η*, *ε* et *αι*, *η* et *αι*, rarius *ο* et *ω* inter se permutantur. creberrimam scripturae corruptionem habes in codice *Q*; scribit enim *τῆς* pro *τοῖς*, *ἡτοίσατο* pro *ἠτήσατο*, *λύποι* pro *λύπῃ*, *τω πατρώων* pro *τὸ πατρῷον*, *πρέσβυς* pro *πρέσβεις*, *ὧν* pro *ὄν*, *ὑμῶν*, *ὑμέτερος* pro *ἡμῶν*, *ἡμέτερος* et uice uersa, *φανής* pro *φανείς*, *ἐπιτήμησον* pro *ἐπιτίμησον*, *αὐτοῖς* pro *αὐτῆς*, *τοῖς ἡγουμένοις* pro *τῆς ἡγουμένης*, *ὅσοι* pro *ὧσι*, *αὐτοί* pro *αὐτή*. addas *ἀποστήλεις* pro *ἀποστεῖλαι*, *ἐπιγγελεία* pro *ἐπαγγελία*, *κύριον* pro *κυρίως*, *πλέον* pro *πλοῖον*, *ἐξήγοντου* pro *ἐξηγοῦντο*, *αὐτοῖς* pro *αὐτός*, *μοι* pro *μή*, *παρέδωκαν* pro *παρέδωκα*, *ἐρευνᾶν* pro *ἐρευνᾶ*, *ὅσοι* pro *ὅσην*, *οὐ* pro *ἥ*, *ἡμετέραν* pro *ἡμετέραι*, *ἐγενόντων* pro *ἐγένοντο*, id genus alia. uix in alio eius generis codice uocalium et consonarum confusionem tam insipidam repperi. itaque satis erat, uariarum lectionum delectum instituisse. hoc unum notatu dignum est, quod interdum formae quae recentiorem graecitatem sapiunt nobis occurrunt. ex hoc numero est *ἐξέστην* pro *ἐξέστη*, *τέσσαρεις* pro *τέσσαρες*, alia; quibus fortasse hanc illamue formam ex supra appositis addere possis. similiter habes in cod. *I* *ἠδυνήθην* pro *ἠδυνήθη*. saepius etiam in melioris notae codicibus formae uerbales in *εις* uel *ει* et in *η* uel *ῃς* desinentes inter se permutantur. haec in notis textui subiectis diligentur apposui, praesertim cum saepius dubitare possis, num indicatiuus futuri temporis an coniunctiuus aoristi scribendus sit. *ν ἐφελκυστικόν* in cod. *I* semper, in *LO* plerumque additur, in reliquis promiscue additur uel neglegitur; item scribitur modo *οὕτω* modo *οὕτως*; sed his minutiis adnotandis supersedi.

Inter formas memorabiles referendae sunt νύκταν pro νύκτα sect. 7 *CI*; sect. 16 *BGHIO*; sect. 27 (6) *IO*; τινὰν pro τινα sect. 16 *I*; μέγα pro μέγαν (λίθον μέγα) sect. 84^h *GHI*; πάντων pro πασῶν (πάντων . . . πράξεων) sect. 25 (4) quod in omnibus codicibus reperitur, uno *O* excepto qui πᾶν correxit (cf. Marc. 12, 28). formae uerborum alexandrinae rarissimae sunt; sed recepi passim cum Tischendorfio εἶπαν, εἴπατε, ἦλθαν, γενάμενος, optimorum librorum auctoritate fretus. animaduertas porro ἐγκατελείπατε sect. 27 (6), εἰσέλθατε sect. 30 (9), ἐξελθάτωσαν sect. 48 (27) *BDL*, ἀγάγαι sect. 55 (34), ἔλαβα sect. 84^b (63) *O*.

Interdum uerba contracta in -έω, -άω, -όω desinentia inter se permutantur. sic inuenimus ἐπιτιμοῦντα pro ἐπιτιμῶντα sect. 41 (20) *GQ*; διεξεδίκα pro διεξεδίκει sect. 60 (39) *AL* uel ἐξεδίκα *IQ*; ἐδήλει sect. 84g *G*, quibus addas uerbi τίθημι formas ἐπετίθοντο *DP* uel προσετίθοντο *G* sect. 29 (8). inter formas inusitatas etiam referas δίδω pro δίδωμι sect. 80^b (59) *BGLMNOQT*, aoristum actiui βαστάξητε sect. 77 (56) *ABDL*, aoristum passiui αἰσθανθῶσι sect. 83 (62) *ABO*. augmentum temporale saepe in codd. omittitur, sed fluctuat scriptura; legimus enim ἀνεῴχθη et ἠνεῴχθη, ἐπιτήδευσαν et ἐπετήδευσαν, alia. structura casuum in codice *I* haud raro aetatis recentioris usum prodit; huc referenda sunt παρὰ Πέτρον, παρὰ Παῦλον sect. 5, ἀπὸ ταύτην τὴν ὥραν sect. 77 (56), ἕως τὴν σήμερον sect. 77 (56), alia. idem codex haud raro accusatiuum genetiuo uel datiuo substituit; sed longum est talia enumerare. ἀπό praepositio si Thilonem audis etiam in codicibus melioris notae cum accusatiuo coniungitur sect. 13 ἀπὸ Βαΐας, nisi forte auctorem formis Βαΐα et Βαΐαι promiscue usum esse statuas. taceo de praepositionum ἐν et εἰς permutatione, quae in optimis codicibus occurrit. nominatiuos absolutos habes sect. 40 (9) ἀμέλει ἐπαγγελίας ἔχοντες, sect. 71 (50) ἵνα ἐπ' αὐτὸν ἀνελθὼν οἱ ἄγγελοί μου . . . με εὕρωσιν. utrobique codex Marcianus textum correxit. ἵνα cum indicatiuo futuri saepissime, cum indicatiuo praesentis raro inuenitur; conferas ἵνα κατευθύνει sect. 60 (81) p. 170, 3 (cod. *E*), sect. 58 (37) ἵνα . . . προηγοῦνται. sed sect. 15 ἵνα . . . ἀπόλλυται Thilo absque ulla codicum auctoritate scripsit.

Veterem latinam actorum Petri et Pauli translationem cum ad genuinum textum constituendum plurimum ualere intellexerimus, non solum in apparatu critico passim commemorandam sed integram edendam textuique Marciano a dextero

latere apponendam esse statuimus. itaque paucis uerbis de criticis subsidiis quibus usi sumus dicendum est.

Libri manuscripti haud raro in bybliothecis Germaniae, Galliae, Heluetiae, Austriae, Angliae, Italiae reperiuntur. usus sum ad textum constituendum his codicibus:

A = cod. Sangall. 561 saec. X f. 1^r *incipit passio sanctorum apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus ad romam.* expl. f. 20 *ubi prestantur beneficia orationum eius in saecula saeculorum. amen. explicit passio sanctorum apostolorum petri et pauli.* collationem codicis suadente Hermanno Hagen mihi procurauit HBoegli.

B = cod. Bern. A 94 saec. X/XI f. 13^r—16^u ab initio mutilus. incipit uerbis: *est enim in humanis sensibus tanta sanctitas, ut bona laudet naturaliter* (= sect. 7; p. 125 l. 16). explicit: *tum uero teneri fecit petrum et paulum in uinculis corpus uero simonis iussit diligenter tribus diebus et tribus noctibus custodiri* (= sect. 57; p. 167 l. 13). reliqua desunt. contulit codicem HBoegli.

C = cod. Parisin. nouae acquisit. lat. 2179 saec. X litteris gothicis occidentalibus in membranis formae grandis scriptus, anno 1878 ex abbatia Hispanica cui Silos nomen est, Parisios translatus. incipit f. 194^r B: *passio sanctorum apostolorum petri et pauli qui passi sunt rome sub nerone cesare . . . in temporibus illis quum uenisset paulus in urbem romam* desinit f. 200 A^u uerbis: *hic mundus steterit regnante dno nro ihu χρο cui est honor . . . amen.* collationem codicis Gottholdo Gundermann acceptam refero.

D = cod. Paris. lat. 5301 (Reg. 3594, 3) saec. X/XI f. 90^r A incipit: *III. kl. iuli. passio sanctorum apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus romam.* expl. f. 99^r B . . . *et posita in ecclesia sci petri uaticano naumachię. et sci pauli in uia ostensi miliario secundo ubi pstantur beneficia . . . amen.* contulit GGundermann.

E = cod. Mazarin. 1318 saec. X/XI f. 8^u: *incipit passio apłorum petri et pauli qui passi sunt in urbem romā sub nerone caesare. quae est III kl iulias. cum uenisset paulus in urbem romam.* expl. f. 26^r: *ostensi ab urbe roma miliario scdo . . . amen.* specimina codicis mihi transmisit GGundermann.

F = cod. Laurent. Plut. XXX, 4 sin. saec. XI f. 332^A *cum*

uenisset paulus romam. expl. f. 336[A] *in uia ostense miliario secundo ubi praestantur . . . amen.* collationem codicis Ioanni Neumann Argentoratensi acceptam refero.

G = cod. Guelferbyt. inter Wizanburgenses 48 saec. IX/X f. 21[u]—32[u] *passio sanctorum apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus in urbem romam.* expl. *et posita sancti petri in uaticano naomatia et sancti pauli in uia ostensi ab urbe roma miliario secundo ubi praestantur . . . amen. explicit passio sanctorum apostolorum petri et pauli.* codicem ICThilo exscripsit et editioni quam instituit tamquam fundamentum substruxit. signauit Thilo codicem littera *A.* bybliothecae Guelferbytanae libri ne peregre mitterentur cum ab iis penes quos rerum Brunsuicensium gubernatio est interdictum esset, O. de Heinemann bybliothecae praefectus meritissimus Carolo Schüddekopf bybliothecae adiuncto codicem denuo in usum meum conferendum commisit.

H = cod. Guelferbyt. 497 (olim coenobii Bergensis prope Parthenopolim, postea Helmstadiensis n. 141) saec. XI f. 16[u]—26[u]. *incipit passio aplorū petri et pauli. cum uenisset paulus in urbem romam.* desinit uerbis: *miliario secundo ubi praestantur . . . amen.* Thilo et hunc codicem adhibuit et in editione sua littera *B* signauit, sed uariam lectionem passim tantum aduotauit. itaque noua codicis collatione cum me carere non posse intellexissem, per uirum doctissimum Carolum Schüddekopf Ottonis de Heinemann rogatu criticis quae desiderabam subsidiis instructus sum.

I = cod. Paris. lat. 12596 (Sangerman. olim 1109 nunc 1042; S. Mauri fossat. 88) saec. XI f. 144[u] *incipiunt passiones apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus in urbem romam.* expl. f. 155[r] *ego Marcellus discipulus dni mei petri quae uidi scripsi.* specimina codicis procurauit GGundermann.

K = cod. Paris. lat. 12602 (Sangerman. 491, olim 473, ex libris mon. Corbeiensis) saec. XII f. 1[u] *incipit passio gloriosissimorum apostolorum petri et pauli que est III. kl iulii. cum uenisset paulus in urbem romam.* expl. f. 6[r] *miliario secundo . . . amen.* specimina codicis dedit GGundermann.

L = cod. Londin. Arundel. 169 saec. XII f. 4[u]. *Altercatio*

sanctorum apostolorum petri et pauli cum simone mago. cum uenisset paulus romam. expl.: *ostiensi ab urbe roma miliario secundo . . . ubi prestantur . . . amen.* exemplar codicis mihi transmisit Edgarus Fripp.

M = cod. Monac. 4554 saec. VIII/IX fol. 3ʳ—12ʳ. est idem codex unde fragmentum passionis Pauli breuioris de qua supra p. LV sermonem institui desumptum est. passio Petri et Pauli incipit uerbis: *cumque audisset de paulo in tempore illo cum uenisset paulus romam.* expl.: *miliario secundo. ibi praestantur beneficia rationum . . . explicit passio sanctorum apostolorum petri et pauli. amen.* codicem reliquis multo prolixiorem ego contuli.

N = cod. Montipessul. (schol. medic.) 55 saec. VIII/IX f. 27ʳ *passio sanctorum petri et pauli in u. roma sub nerone rege. cum uenisset paulus in urbem romam.* expl.: *ibi praestantur beneficia oratione in scta sctorum. amen.* exemplar codicis mecum communicauit MBonnet.

O = cod. Paris. nouae acquis. lat. 2180 saec. X, eiusdem originis, formae, scripturae atque cod. Paris. 2179, inc. f. 185ʳ B: *altercatio sanctorum apostolorum petri et pauli contra symonem magum simul et passio qui passi sunt in urbe roma sub nerone imperatore die III. kl iulias. in diebus illis quum uenisset paulus in urbe roma.* expl. f. 193ᵘ A: *qui apostolos suos in pace suscepit cui est honor . . . amen.* magnam codicis partem contulit GGundermann.

P = cod. Paris. lat. 5274 (Colb. 2532 Reg. 3857. 3) saec. XII f. 7ᵘ A. *passio beati petri apostoli. cum uenisset paulus in urbem romam.* expl. f. 15ʳ A. specimina codicis sumsit GGundermann.

Q = cod. Paris. lat. 12606 (Sangerman. 499, olim 627) saec. XII f. 61ʳᴬ. *incipit passio sanctorum apostolorum petri et pauli. tempore illo cum uenisset paulus romam.* expl. f. 63ʳᴬ (ut cod. Paris. 12602). specimina dedit GGundermann.

R = cod. Casinens. 142 saec. XI p. 6 *cum uenisset paulus romam.* desinit uerbis *consequuntur effectum. prestante domino . . . seculorum amen.* sub finem eadem quae in codice Wizanb. de basilicis Petri et Pauli et de sanctorum corporum depositione leguntur. codicis specimina mihi transmisit GGundermann.

S = cod. Vindobon. 1262 (ol. Salisb. 81) saec. XIV f. 138ʳ

—145^{r}. *uita petri et pauli apostolorum.* *<c>um uenisset paulus romam.* expl. *passi sunt apostoli domini nostri iesu christi sub die III. kal. iulias cui est . . . amen.* specimina exscripsit Sigfridus Mekler.

T = cod. Casin. 147 saec. XI p. 10. eiusdem originis et indolis est atque cod. *R*. specimina dedit GGundermann.

U = cod. Vrbin. 49 saec. XIV/XV f. 135^{A} *III kl iulii passio beatorum petri et pauli a marcello discipulo petri edita quique idem interfuit passioni. cum uenisset paulus romam* . . . expl. f. 140^{r} *miliario secundo ubi prestantur . . . amen. ego marcellus discipulus domini mei petri que uidi scripsi.* transscriptionem libri mihi donauit Ioannes Neumann.

V = cod. Vindobon. 3785 (Lunaelac. 77) saec. XV f. 143^{r} —148^{r} *incipit passio sanctorum apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus in urbem romam.* partem aliquam codicis contulit Sigfr. Mekler.

X = cod. Casin. 148 saec. XI p. 2. eiusdem stirpis est atque *R* et *T*. specimina misit GGundermann.

His codicibus magnus numerus aliorum librorum accedit, quos singulos singulis siglis designare non opus est. ac primum quidem recenseo codices Parisinos.

cod. Paris. lat. 3792 (Colb. 836 Reg. 3861. 2) saec. X/XI f. 176^{u}—177^{u} *cum uenisset paulus in hurbem romam.* desinit cod. uerbis *ut fieret subito puer et post haec senior* sect. 14 (p. 131 l. 17).

cod. Paris. lat. 3851 A (Reg. 4240, 2) saec. X f. 19^{r}—24^{u} *passio . . . cum uenisset paulus romam.* expl. *secundo ab urbe miliario in proprio eiusdem Lucinae praedio in uia ostiensi.*

cod. Paris. lat. 12604 saec. XII f. 78^{u}—85^{r} *conflictus apłorum petri et pauli cum symone. cum paulus uenisset in urbem romam.*

cod. Paris. lat. 9737 (suppl. lat. 1674) saec. XII f. 1^{r}—10^{r} *incipit passio gloriosissimorum etc.* (= cod. *K*).

cod. Paris. lat. 11753 saec. XII f. 8^{u}—15^{r} *incipit passio sanctorum petri et pauli. cum uenisset paulus romam.* subscribitur codici ut in *l*.

cod. Paris. lat. 15681 saec. XII f. 96^{r} *incipit historia passionis apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus in urbem romam.*

cod. Paris. lat. 2653 saec. XII f. 151r *incipit passio sanctorum apostolorum petri et pauli quod est III kl iulias. cum uenisset paulus in urbem romam.* expl. f. 157r *in uaticano naumachie et sancti pauli in uia ostensa . . . amen.* (cf. cod. Paris. 3851 *A*).

cod. Paris. lat. 12615 (Sangerman. 490 olim 471 'Corbeiensis mon.') saec. XII/XIII f. 1r—10r. ex cod. *K* exscriptus esse uidetur.

cod. Paris. lat. 5273 (olim D. D. de Bethune Reg. 3858. 2850) saec. XII/XIII fol. 1uA—8rA incipit ut Paris. lat. 2653. sub finem habet: *ibi prestantur . . . amen. ego marcellus . .˙. scripsi.*

cod. Paris. lat. 13091 saec. XIII f. 38r *cum uenisset paulus romam* f. 39r *neronem . . . a lupis esse comestum . . . amen* (sect. 65 p. 175 l. 7).

cod. Paris. lat. 5276 saec. XIII f. 4u *incipit passio apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus romam* expl. f. 11r *in uia hostiensi . . . amen.*

cod. Paris. 5280 saec. XIII f. 273rA—279rA *incipit passio sanctorum apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus romam.* explicit *in uaticano naumachie et sci pauli in uia ostensi . . . amen.*

cod. Paris. 5296 saec. XIII f. 74uB *incipit passio beatorum petri et pauli apostolorum que est III kl iulii. cum uenisset paulus romam.* expl. f. 78uA (ut cod. 5280) *ostiensi . . . amen. explicit passio apostolorum petri et pauli.*

cod. S. Genouef. Paris. H. l. 3 saec. XII f. 1r *in χρi nomine incipiunt passiones apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus.* expl. f. 8r *miliario scdo. ibi praestantur . . . amen.*

cod. S. Genouef. Paris. H. l. 10 saec. XIII f. 2r *incipit passio beatorum apostolorum petri et pauli qui passi sunt in urbe roma sub nerone cesare quae est III kl iulias. cum uenisset paulus in urbem romam.* f. 26r *ostensi ab urbe roma miliario scdo . . . amen.*

Codicum Paris. lat. 3792. 5273. 9737. 15681 specimina GGundermann mihi procurauit. reliquorum notitiam partim eidem uiro doctissimo partim Maximiliano Bonnet acceptam refero.

His codd. accedunt qui in bybliothecis prouincialibus Galliae asseruantur. hi sunt quorum notitiam accepi:

cod. Montipessul. 14 saec. XI f. 14u *passio sanctorum aposto-*

lorum petri et pauli. cum uenisset paulus in urbē romam. expl. f. 24^{u} *miliario secundo . . . amen.*

cod. Augustodun. (bybl. seminar.) 34. 4. f. 289.

Saepe passio Petri et Pauli in bybliothecis Florentinis reperitur. enumero hos libros:

cod. Laurent. Plut. XX, 1 saec. XI f. 162^{u} *III kal. iul. passio sanctorum apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus romam.*

cod. Laurent. Plut. XX, 2 saec. XI f. 112^{r} *in natal. apostolorum petri et pauli.*

cod. Laurent. Plut. XX, 3 saec. XII ineunt. f. 69^{u}.

cod. Laurent. Plut. XX, 4 saec. XII f. 81^{r}. *cum peruenisset paulus romam.*

cod. bybl. aedil. Florent. eccl. 139 saec. XI f. 125^{r} *III kal. iul. passio sanctorum apostolorum petri et pauli. cum peruenisset.*

cod. bybl. Mugellan. de nemore 13 saec. XI f. 140^{u} (incipit ut cod. antecedens).

cod. bybl. Mugellan. de nemore 14 saec. XI f. 105 *III kal. iul. incipit passio sanctorum petri et pauli. cum uenisset paulus romam.*

cod. bybl. Amiatin. 2 saec. XI f. 197 $(226)^{r}$ *incipit passio sanctorum apostolorum petri et pauli III kl iul. cum uenisset paulus romam.* (cum subscriptione *ego Marcellus . . . scripsi.*)

cod. bybl. Leopold. Strozzian. 4 saec. XV f. 157 $(190)^{r}$ *tercio kal. iulii de sanctis apostolis petro et paulo. cum uenisset paulus romam.*

cod. Laur. conu. suppr. 231 saec. XIII f. 180^{r} *passio ss. apostolorum petri et pauli. cum peruenisset paulus romam.*

Codicum Florentinorum cuiusque tres priores duasque extremas sectiones contulit FRoediger, uir de studiis meis meritissimus.

Romae praeter codicem Vrbinatem hi codices reperti sunt:

cod. Casanat. A I 16 saec. X/XI litteris Casinensium propriis scriptus f. 87^{r} *passio sanctorum apostolorum petri et pauli.* antecedit prologus *in uniuerso orbe terrarum . . . uelociter demonstrare. cum ergo uenisset paulus romam.* expl. f. 110^{r} *ad quorum sacra uestigia dum ex toto undique mundo fideles concurrunt . . . sectorum. amen.*

cod. Sessorian. 5 saec. XI/XII f. 159^{r} *III kl iulii passio*

sanctorum apostolorum petri et pauli. cum peruenisset paulus romam expl. f. 162^{u} *loca in quibus fuerunt posita corpora eorum . . . in uia ostiensi miliario secundo . . . amen.*

cod. Sessorian. 49 saec. XIII f. 168^{u} *cum ergo uenisset paulus romam.* expl. f. 174^{u} *ad quorum sacra uestigia dum de toto undique mundo fideles concurrunt petitionum suarum eorum meritis consequuntur effectum. Praestante . . . amen.*

cod. Vatican. lat. 5771 saec. X. ante f. 1 reperitur folium saec. XIV scriptum, ubi post lacunam haec leguntur: *<in>circumcisorum defensor factus tu cum sis circumcisus* (sect. 1 p. 119 l. 5 sq.) . . . *scultilibus inqui.* f. 1^{r} manu saec. X: *nati execrabiles extitistis* (sect. 5 p. 123 l. 12 sq.) quae sequuntur antiqua manu scripta sunt usque ad f. 4^{u} imum: *ego sum ueritas quē defendis. cessa me persequi quia ego sum ipsa.* f. 5^{r} manu saec. XIV: *pro qua uideris dimicare* . . . (sect. 39 p. 155 l. 1). — f. 6^{r} manu saec. XI: *<in>nocens uidetur. petrus autem homicidii reus est* . . . (sect. 58 p. 169 l. 11 sq.) . . . *et haec dicens emisit spiritum. statim apparuerunt* . . . (sect. 62—63 p. 173 l. 8 sq.). expl. fol. 6^{u} *quousque fabricarentur loca in quibus posita fuerunt corpora eorum . . . reuocata sunt cum gloria ymnorum . . . amen. explicit passio sanctorum apostolorum petri et pauli.*

cod. Vatic. 4315 saec. XIV (anno 1311 Pisae scriptus). fol. 172^{r}—187^{r} leguntur excerpta ex libro qui dicitur *itinerarium Clementis de dictis et factis a beato petro apostolo.* ibi f. 185^{r} *martirium petri et pauli.* est fragmentum actorum Petri et Pauli. explicit f. 185 uerbis *comprehenderunt eos in loco qui dicitur catacumba uia appia miliario tertio . . . in uia hostiensi ab urbe roma miliario IV ubi praestantur beneficia . . . amen. finis capituli illius. explicit Clementis itinerarium praedicationis petri.*

In aliis Italiae bybliothecis passio Petri et Pauli rarius reperitur. libris supra memoratis addendi sunt hi:

cod. Neapol. VIII. B. 2 saec. XI/XII. singulae paginae numeris non signatae sunt. passionem Ioannis quae Melitonis nomine fertur sequitur passio Petri et Pauli: *III kl iulii incipit sanctorum apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus romam* . . . explicit . . . *et sancti pauli in uia ostensi miliario scđo. ubi praestantur beneficia . . . amen.*

Digitized by Google

ego marcellus discipulus domini mei petrus apostoli que uidi scripsi.

cod. Taurin. 215 (K. IV. 18) saec. XIV f. 1 *passio apostolorum petri et pauli. ergo cum uenisset paulus romam.*

cod. Taurin. 561 (K. VI. 19) I, 1117 saec. XIV f. 305 *passio sanctorum apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus romam.*

cod. Venet. bybl. Marcian. 116 saec. XII (Zan. lat. n. CCCLVI) f. 322[a B] *cum ergo uenisset paulus romam.* specimina codicis Hermannus frater mihi exhibuit.

cod. Venet. bybl. Marcian. 118 saec. XIV (L. IX, XXVII) f. 247 *cum ergo uenisset paulus romam.* specimina dedit Hermannus frater.

cod. Casin. 104 saec. XII (Bybl. Casin. II, 437 sqq.) habet in folio quod ipsi libro manuscripto antepositum est tria actorum fragmenta quibus commentarius inseritur.

cod. Casin. kk. 792 saec. XI f. 1—3[r] extremam passionis partem continet. incipit uerbis *me uenire. nero dixit* (sect. 50 p. 163 l. 7) expl. f. 3[r] . . . *saeculorum. amen.*

Codicibus qui in Germaniae, Heluetiae, Angliae bybliothecis asseruantur, adnumerandi sunt hi:

cod. Monac. lat. 22020 (Wess. 20) saec. XII f. 8.

cod. Monac. lat. 19642 (Tegerns. 1642) saec. XV f. 25[r]—45[r]. uterque codex Monacensis eiusdem stirpis est atque cod. 4554.

cod. Monac. lat. 14418 (Emm. 41) saec. IX f. 27[r]. incipit: *tempore illo cum petrus et paulus semina uitae aeternae euangelium praedicando seminarent in urbe roma, seniores ciuitatis hoc audientes grauiter resistebant, egeruntque ut sermo eorum in murmurationem populi perueniret.* expl.: *sanctorum autem apostolorum corpora dum greci tollerent ut ultra mare transferrent, accidit terrae motus nimius, et percipientes uersutiam eorum romani concurrerunt et adprehenderunt eos et sancta ab eis corpora abstulerunt, et sepelierunt in loco qui dicitur catacumbas. ubi prestantur multa mirabilia per beneficium Christi et per orationem eorum in saecula saeculorum. amen.* codicem exscripsit uir doctissimus Weyman Monacensis. ad textum actorum constituendum hic liber nihil ualet; est enim epitome breuissima, quae summa tantum rerum capita licet iisdem interdum atque textus uulgatus uerbis comprehendit.

cod. Bern. 94 saec. XIII/XIV f. 110^{u}—117^{r} *passio petri et pauli apostolorum. cum uenisset beatus apostolus paulus in urbem romam.* expl. *et sancti pauli in uia ostiensi ab urbe roma miliario secundo ubi praestantur beneficia orationum eius usque in hodiernum diem ac per infinita scta sctorum. amen.* specimina codicis mihi transmisit Hermannus Hagen.

cod. Londin. Harleian. 2801 saec. XIII/XIV f. 18^{r} *passio summorum apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus romam.*

cod. Londin. Harleian. 3043 saec. XV f. 186^{r} *passio sanctorum apostolorum petri et pauli. cum uenisset paulus in urbem romam.*

Denique recenseo codices bybliothecarum Batauiae et Belgicae, quorum notitiam accepi tum ex Analectis Bollandianis tum ex catalogo codd. hagiogr. bybl. Bruxellensis.

cod. Bruxell. 98—100 saec. XII f. 25^{r}—28^{r}.

cod. Bruxell. 380—82 saec. XV f. 74^{r}—80^{r}.

cod. Bruxell. 5519—26 saec. XV f. 48^{u}—53^{u} *conflictus apostolorum petri et pauli cum symone mago.*

cod. Bruxell. 7482 saec. XIII f. 220^{r}—225 *altercatio sanctorum apostolorum petri et pauli cum symone mago.*

cod. Bruxell. 7882 saec. XI f. 114^{r}—122^{r}.

cod. Bruxell. 8511—12 saec. XII f. 1—10^{u}.

cod. Bruxell. 9290 saec. XII f. 9^{r}—13^{u} (superscribitur ut codici 5519—26).

cod. Bruxell. 11550—55 saec. XIII ineunt. f. 89^{r}—94^{r}.

cod. Bruxell. olim D. Phillipps 4649 saec. XIII fol. 59^{r}—64^{r}.

cod. Leodiens. 57 saec. XV f. 19^{r}—23^{r}.

cod. Hagan. L. 29 (Weesp 14) saec. XV f. 34^{r}—37^{r}.

Libris manuscriptis addendi sunt libri impressi. litera *n* signaui Nauseae textum, ex codice nunc deperdito sed optimae notae desumptum, siglo *f* textum Florentinii, qui prope accedit ad codicem *F*.

In apparatu critico instituendo ita uersatus sum, ut librorum manuscriptorum quos integros conferendos curaui uarias lectiones integras apponerem, reliquorum delectum tantum haberem.

Codicum duae stirpes sunt, quarum utraque pluribus familiis propagatur: altera est codicum *BDFHMf*, altera codd. *AEGIK LNPQRSTUVXn*; medium fere locum inter utramque tenent *CO*. cod. *H* artissime cum codicibus prioris stirpis cognatus,

sed ex alterius stirpis exemplari interdum correctus est. codd. *BDFHMf* interpolati sunt; *BD* fere semper inter se consentiunt; quibus saepe accedit *M*, rarius *FH*(*f*). codicum cognationem facile perspicies, si conferas sectionem 48 (69), ubi *BDFHMf* textum originalem additamentis quibusdam dogmaticis auxerunt. ibi in graeco Veneto leguntur haec: *ἕνα θεὸν τὸν πατέρα ἐν Χριστῷ σωτῆρι σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι δημιουργὸν τῶν ἁπάντων κηρύσσομεν* (simpliciora habet textus uulgatus: *ἕνα θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κηρύσσομεν*). Veneto respondent *ACGLNUn*: *ego* (om. *ANUn*) *unum esse deum patrem* (*patrem esse A*) *in Christo saluatore* (*et Iesum Christum filium eius G*) *cum spiritu sancto creatorem omnium rerum praedico.* pro his Petri oratio in *FHMf* sic orditur: *ego natione iudaeus* (*iudaeus homo* om. *ego nat. M*) *sum et quae* (*quaecumque M*) *a magistro meo audiui* (*audiui a mag. meo M*) *haec omnia* (*hominibus M*) *praedico ut credatis* (*credant M*) *unum esse deum patrem* etc. post *patrem* addunt *BDH*: *quem cunctis praedicamus.* iam pergunt *BDFHMf*: *inuisibilem et* (om *FM*) *incapabilem* (*incapibilem D inpalpibilem H incomprehensibilem Bf* om *F*) *et* (om *M*) *inmensum et* (*in* add. *H*) *unum dominum nostrum Iesum Christum saluatorem* (*mundi cum spiritu sancto* add. *H saluatorem omnium et spiritum sanctum M*) *et creatorem omnium rerum* (*rerum omnibus B*) *adnuntiamus generi humano* (*et creatorem . . . humano* om *M*), *qui fecit caelum etc.* quae sequuntur usque ad *non erit finis* in omnibus codd. praeter *M* qui haec omittit leguntur. paulo post uerbis *numquam tibi bene sit . . . amaritudinibus plene* praemittunt *FHf adueniat nobis quod cupimus et contingat ut* (*ut* om *H*) . . . et addunt *quoniam quaecunque loqueris mentiris.* pro extremis uerbis leguntur in *M* haec: *nam nobis iam contigit quod cupiuimus et quod sperabamus percipimus.* conferas porro sect. 22 (43) ubi graecus Venetus haec habet: *ἐν δὲ Χριστῷ πᾶσα ἡ ἄκρα νίκη διὰ τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τοῦ ἀνθρώπου οὗ ἀνέλαβεν ἡ δόξα ἐκείνη ἀκατάληπτος.* quae in codd. *AGHLNUn* recte uertuntur sic: *in Christo enim est omnis summa uictoria per deum et hominem, quem adsumsit illa maiestas inconprehensibilis.* aliter *BCDFMf*: *in Christo enim sunt duae substantiae* (*subst. duae Ff duae naturae B duae* om *D*) *dei et hominis. hominis itaque* (*hom. it.* om *C*) *quem adsumpsit illa maiestas.* sect. 13 (34): *καὶ οὕτως γέγονεν ὥστε πάντας τοὺς εὐσεβεῖς* (*εὐλαβεῖς* text. uulg.) *ἄνδρας βδελύττεσθαι Σίμωνα τὸν μάγον καὶ ἀνόσιον αὐτὸν καταγγέλλειν· οἱ δὲ τῷ Σίμωνι κολληθέντες*

τὸν Πέτρον διϊσχυρίζοντο μάγον ψευδομαρτυροῦντες ὅσοι σὺν τῷ Σίμωνι τῷ μάγῳ ὑπῆρχον (*ἔλεγον εἶναι μάγον ὅπερ αὐτοὶ σὺν τῷ Σίμωνι ὑπῆρχον* text. uulg.). quibus uerbis respondent in latinis haec: *sic* (*sicque*) *factum est ut omnes religiosi uiri execrantes Simonem magum sceleratum eum adsererent.* iam sequuntur in codd. *AEILN* (man[1]) *QUn*: *Simoni uero adhaerentes Petrum magum quod ipsi erant cum Simone falso testimonio affirmarent* (*affirmabant Q*). item *GH* sed omissis *quod ipsi erant cum Simone* et *assererent* pro *affirmarent.* pro his legitur in codd. *BCDFMOf*: *Petrum uero* (om *M*) *in dei laudibus* (*laud. dei F laud. domini f*) *praedicarent. e* (*et FM* om *f*) *contra* (*uero O*) *omnes scelerati et* (om *f*) *illusores* (*lusores F*) *et seductores et pessimi adherebant* (*adhaererent BDFf adherentes C*) *Simoni* (*mago quia B*) (*et O*) *petrum uero* (om *CFOf*) *magum* (*adserentes Ff*) *quod ipsi erant cum Simone* (*Simonem Of mago* add *B*) *dicerent* (*fatebantur M deum esse* add *Ff*). — sect. 47 (68): uerbis codicis Marciani *ἀλλ' εἰ καὶ ἐγὼ οὐδέν σοι δύναμαι ποιῆσαι* praemittunt *BCDHM*: *Simon dixit* (*respondit C*) *propter quid* (*quod CHM*) *tibi mentior ne* (*nec D*) *aliquid mihi facere poteris* (*potueris BH*) *Nero dixit.* haec a graecis repudiata desunt etiam in *AFG LNUfn.*

Habes igitur textus interpolati tres familias *BD*; *M*; *Ff*; quibus haud raro accedunt *CO*, saepius codex castigatus uel potius contaminatus *H.* codd. *BD* eiusdem aetatis et prosapiae sunt. multo uetustior est cod. *M*, sed caueas ne textum quem praebet reliquis praeferas; est enim a librario satis docto non solum retractatus, sed etiam pluribus additamentis amplificatus. quaecumque apud Pseudohegesippum de Petri conflictu cum Simone deque apostoli morte leguntur, Marcelli textui immixta sunt. animaduertas etiam quod praefectus urbi, cui apud reliquos omnes testes nomen Agrippae est, in hoc codice ut in breuiore passione Petri et Pauli, de qua infra sermo instituetur, Clemens appellatur. cod. *F* cum libro unde Florentinius textum suum hausit artissime cognatus fuit. interdum *F* per homoeoteleuton omittit quod *f* supplet uel uice uersa; rarius uterque neglexit quo carere nequeas, ut sect. 42 (63) *paulus dixit . . . sanus*; sect. 50 (71) *uenient . . . peccatores ad me.* interdum etiam fit ut uterque textum additamentis augeat quae in codd. *BCM* desunt. praeter locum sect. 48 supra tractatum etiam in sect. 50 multa adduntur. post *iube turrim excelsam . . . trabibus magnis* legimus in *Ff et poni in campo martio*; post *ascendero*

iidem testes habent *imperabo angelis meis ut descendant ad me de caelo et tollant me in caelum ad patrem.* quibus uerbis *f* adicit *meum ut scias me de caelis esse missum.* ex reliquis codicibus Florentinis sex eiusdem familiae sunt: scilicet codd. Laur. Plut. XX, 1, qui horum praestantissimus est; XX, 2; XX, 4; Aedil. Flor. eccl. 139; Mugell. de Nemore 13; Laur. conu. suppr. 231, quibus addendus uidetur cod. Strozzian. 4; reliqui omnino non ad hanc codicum stirpem pertinent, sed propius accedunt ad codd. *AGLNn.* codex manuscriptus quo Florentinius usus est inter codices Florentinos quorum notitiam habeo, non reperitur. — codices *C* et *O*, quos quasi medium inter utramque stirpem locum tenere dixi, interpolationes quibus codd. *BDFM* scatent partim et ipsi passi sunt; sed haud raro cum *A* uel *L* uel *n* faciunt. uterque codex eiusdem patriae, aetatis condicionisque est; ubi quod rarissime fit dissentiunt, codicis *C* scriptura pluris aestimanda est.

Altera codicum stirps prolem propagando procudit multiplicem. distinguo familias quinque, quae codicibus *G*; *N*; *L*; *A*, textu denique Nauseae repraesentantur. cod. *A* propius ab archetypo abest quam reliqui; saepe quidem errauit, multa omisit alia addidit. uarias praebet lectiones quibus nullus reliquorum adstipulatur: non igitur incaute ducem eum secuti sumus. sed si cum aliis codicibus eiusdem uel alterius stirpis consentit, scriptura eius fere semper praeferenda est. codd. *G* et *N* antiquiores quidem sed uix meliores sunt. cod. *G* textum bonae quidem notae, sed a uetere *διασκευαστῇ* ut uidetur haud raro retractatum perhibet. multis quidem locis non solum a reliquis codicibus latinis, sed etiam a textu graeco discedit. cum *G* plerumque consentit *E*, sed minoris pretii est. cod. *N* propius ad *G* quam ad *A* accedit, sed a plerisque quibus isti contaminati sunt corruptelis intactus est. eiusdem familiae sunt codd. *KP*, quorum specimina addidisse satis habui. cod. *L* interdum corruptus, saepius genuinum textum seruauit; medium fere locum tenet inter *GN* et *A*. Nauseae textus (*n*) saepe cum *G* uel cum *GN*, saepe cum reliquis contra utrumque facit; interdum correctoris alicuius manibus, qui fortasse etiam graecorum uerborum notitiam habuit, contrectatus est. cod. *U* quamquam recentior tamen bonae notae, codicibus *AL*, interdum codici *F* cognatus est. denique codd. *IQRTX* eiusdem atque *LN* prosapiae modo cum hoc modo cum illo faciunt; ad textum constituendum facile iis carere possis. similia de *SV* dicenda

sunt, quos parui uel nullius pretii esse existimo. ingentem uariarum lectionum molem ita digessi, ut optimorum codicum *ABCDFGHLMNU* nec non librorum impressorum *fn* scriptionem fere integram appingerem, earum uero lectionum quas codd. *EIKOPQRSTVX* praeberent delectum instituere satis haberem. reliquorum quibus sigla apponere omisi hic uel illic testimonia adicienda curaui.

Codicum inter se cognationem haec tabula illustrabit.

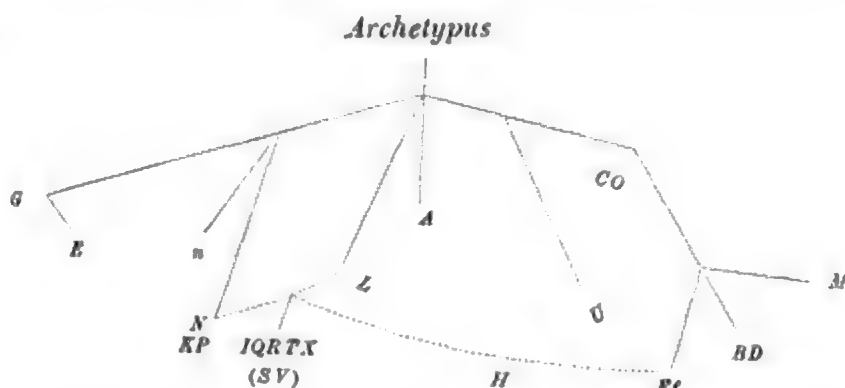

Scriptura codicum cum in rebus orthographicis tum in rebus grammaticis fluctuat. assimilatio consonarum partim seruatur, partim neglegitur: codd. *BD* modo huic modo illi scripturae fauent; *ACFMN* scripturam non assimilatam, *GHLU* scripturam assimilatam praeferunt. omnes uero codices habent *ascendere*, *apparere*, *aspicere*, *accusare*, *imperator*. retinui scriptionem antiquissimorum codicum *ACMN* licet parum constantem. itaque scripsi *adtendere*, *adserere*, *adfirmare*, *adsumere*, *adferre*, *adcrescere*, *adloqui*, *adpropinquare*; *conparere*, *conputare*; *inconprehensibilis*, *inludere*, *inreligiosus*, *inlustris*, *inruere*, *inluminare*, *inridere*, *inpedire*, *inponere*, *inperitus*; sed *impetrare*, *imperare*, *implere*, *complere*, *compati*, *comprehendere*, *colligere*, etc. similiter legimus *unquam* et *umquam*, *quicunque* et *quicumque*, *nanque* et *namque*. permutatio uocalium *e* et *ae* in omnibus fere codicibus saepissime fit: scribitur *haec* et *hec*, *caelum* et *celum*, *pena*, *seculum*, *due*, *sepe*, *longeuitas*, *substantie*, *penitet*, *preditus*, *estimare*, *adherere*, etc., uice uersa *haereditari* (*BCG* etc.), *aecclesia* (*B*) uel *ecclaesia* (*N*) *aegestas* (*A*). rarius *e* et *i*, *e* et *oe*, *i* et *y*, *i* et *u*, *o* et *u* permutantur. sed reperitur *aduliscens* (*M*), *dimergere* (plerumque), *disperatum* (*BCN*), *distinauit* (= *destinauit*, *N*), *suscipi*, *accipi* (pro *suscepi*, *accepi*, *N*); *demicare* pro *dimicare* (*N*), *demittere* pro *dimittere* (*M*) etc., *ueruicis* uel

berbicis, *ueruicinum* (*berbicinum*) cf. Schuchardt l. s. I, 284. 371, *nicromantia*, *paraclitus* (Schuchardt I, 227), *delerare* (*CDMN* cf. Schuchardt II, 75); *cepi* (*U*) siue *caepi* (*FL*) pro *coepi*; *illiricum*, *misterium*, *sinagoge*, *himni*; *obstipuit* (*CN*); *diabulus* (*M*); *adulescens* (*ACM*); *praesolem* (*M*), alia. codex *N* sescenties scribit *u* pro *o*, rarius *o* pro *u*: *sacerdus*, *adhulescentior*, *uicturiae*; *regnu*, *daemoniu* pro *regno*, *daemonio*; porro *leprosus*, *mortuus*, *caecus*, *inreligiosus*, *inimicus*, *circumcisus*, *incautus*, *contentus*, *angelus*, *patronus*, *magnus*, *amicus* pro accusatiuis pluralis in *-os* desinentibus *leprosos*, *mortuos* etc.; interdum sed non ubique manus 2 correxit *u* in *o*. idem codex uice uersa habet *corpos*, *murmorationem*, *comulatus*, alia. uocalem duplicatam habes in *hii*, quod in codd. *CMNU* saepissime pro *hi* (non pro *ii*) usurpatur. permutatio consonarum *c* et *t* haud raro occurrit. cod. *M* scribit *nunciare* et *nuntiare*; cod. *N mendatium* (sic etiam *ABF*), *fallatium*, *aspitiens* (sic etiam *U*), *fatio* (*U*), *conditio* (omnes codd praeter *M*); uice uersa legimus *tercius* (*L*), *contencio* (*U*), *diuiciae* (*A*), *perdicio* (*A*), *pericia* (*AN*), *campus marcius* (*LN*). *d* et *t* permutantur in *istut* (*DM*), *aliut* (*CDM*), *aput* (*MN*); *capud* (*A*), *ad* pro *at* (*M*), *adque* (*N*), *inquid* (*M*), *peruenissed* (*N* sect. 65); *t* et *th*: *sabbathum* et *sabbatum*, *therebintus*; *b* et *p*: *scribsi* (*C*), *scribserunt* (*CM*), *abbices* = *apices* (*C*), *obtime* (*ABCD*), *babtismus* (*CO*); *b* et *u*: *trauibus* (*FNU*); *berbicis*, *berbicinum*, *libia* = *Liuia*, *baticanum* (*CM*), alia. saepissime *b* et *u* in codd. *CO* permutantur: *moberunt*, *conlocaberunt*, *fleberunt*, *cogitaberim*, *manifestabero*, *perpetraberit*, *euacuabit* (pro *-uit*), *inanibit*, *nobam* etc. *c* et *qu* permutantur in *quur* (*F*), *quum* (*C*), *persequutor* (*C*); *i* et *g* in *magestas* (*C*); *c* et *g* in *nigromantia*; *ch* et *g* in *naumagia* (*C*); *c* et *ch* in *michi*, *nichil* (*BCOLU*), *bacari* (*D*) uel *baccari* (*CM*) pro *bacchari*, *archanus*. aspiratio in codd. *CO* modo abundat modo neglegitur. scribunt *hostendere*, *huxor*, sed *compreendere*, *adibere*, *proibere*, *abere*, *aduc*, *exalare*; interdum sed rarius similia etiam in codd. *ADMN* reperiuntur; *odiernus* (*DN*), *proibere* (*D*), *adhulescentior* (*N*), *herror* (*A*), *hereas* = *aereas* (*M*). *p* post *m* additur in *dampnare*, *dampnum*, *temptatio*, *contempno*, *columpna* (*C*). consonae duplicatae semel ponuntur in *sabatum*, *decolatus*, *suplicium* (*N*), *comendo*, *consumari* (*D*); consona simplex duplicatur in *peccunia* (*D*); rarius consonae transponuntur ut *scluptile*, *scluptilia* (*CO*), uel ab initio uoculae omittuntur ut *seudopropheta* (*C*; cf. Schuchardt I, 148).

Grammaticae regulae rarissime in iis libris qui ad nos peruenerunt uiolantur. interdum ablatiuus pro accusatiuo adhibitus esse uidetur; sed non tam usus casuum quam ultimae syllabae scriptura fluctuat; uirgula enim qua littera *m* significatur, haud raro in codd. deest. sic reperimus *per ignorantia* (*L*), *ante conspectu* (*F*), *ad oriente* (*C*), *circumcisione* (*L*), *in murmuratione* (*MO*), *seditiosa murmuratione* (*ABDGHIM*). commemoro porro infinitiuum *punisse* sect. 19 (p. 137, 2). *cum* coniunctio semel cum indicatiuo construitur (*cum poteritis* sect. 2 p. 119 l. 11 sq., ubi *CEILMNPn potueritis* correxerunt). inter graecismos, quorum magnus numerus occurrit, etiam loquendi formula inde a saeculo IV ualde usitata *habet . . . apparere* 163, 13 referenda est. alia quae notatu digna uidentur ut uoculam *expectaculum* sect. 51 p. 163, 11 (*CF*), de qua conferas Schuchardti librum saepe laudatum p. 341, in indice latino inuenies.

Graecus passionis textus etiam in linguam slauicam translatus est. Sokolovio teste in bybliothecis Moscouiensibus plures huius uersionis codices inueniuntur. sunt autem hi: cod. bybl. monasterii S. Trinitatis 746 f. 317; 764 f. 254; cod. musei quod comitis Rumjan'zew est, ex collectione Vndol'skiana 1299 f. 304—329; cod. bybl. Chludovianae 251 f. 434; cod. academiae clericorum Moscou. 219 f. 48; cod. bybl. seminarii cleric. Bethanici 8 [94] f. 272; cod. acad. cleric. Kasanensis 151 f. 271; cod. bybl. synodalis Moscou. 995 f. 435ᵇ (in Menaeis Macarii, a. 1552 p. Chr. editis); quibus codicibus addas codicem bybl. synod. Mosc. 806 [non 816], qui Menaea Ioannis Milijutin annis 1646—1654 composita continet. quae in hoc codice legitur passionum Petri et Pauli narratio cum textu graeco codicis Vaticani 1190 in eo conuenit, quod de utriusque apostoli fatis utrobique seorsim tractatur. primum f. 1186ᵃ—1196 de Petro sermo est: post multa magnaque itinera Romam uenit, ibique cum Iudaeis disputat, deinde cum Simone Mago decertat. quae in textu uulgato inde a sectione 29 leguntur omissis iis quae ad Paulum pertinent omnia recepta, sed saepius in breuiorem formam redacta sunt. sequitur f. 1198—1209 passio Pauli, cui praemittitur itinerarium (sect. 1—21), ita tamen ut rerum ordo interdum mutetur et omnia quae de Petro sunt omittantur. sub finem itinerarii reperiuntur quae sect. 14 et 15 narrantur; quibus statim adiunguntur sectiones 22—24; Paulus ad sepulcrum Petri uenit, coapostoli morte contristatus lacrimas fundit, deinde apud Clementem nauclerum hospitatur. altera die apostolus

cum Iudaeis disputat. hic habes quae sect. 26, 28, 29, 31 leguntur, sed in artiorem formam contracta, omnibusque quae ad Petrum pertinent praetermissis. finem facit breuissima mortis Pauli narratio. conferas de hoc codice quae in supplemento libri mei saepe memoritati p. 51 sq. exposui. denique mentionem facio codicis bybl. Chludovianae (monasterii Edinoverzorum) 105 f. 57, qui epitomen passionis continet. incipit uerbis (a Sokolovio graece redditis): *ἐγένετο τῷ Πέτρῳ ἐλθεῖν εἰς Ῥώμην καὶ ἐκεῖ διδάσκοντος* (sic), *ὁ Παῦλος ἐξῆλθε ἀπὸ Γαυδομελέτης τῆς νήσου καὶ ἐβούλετο ἐλθεῖν εἰς Ἰταλίαν. καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς οὖσι πρεσβυτέροις ἐν Ῥώμῃ τῇ πόλει.*

Denique commemorandum est, latinum Pseudomarcelli textum etiam in sermonem italicum translatum esse. ICThilo loquitur de codice chartaceo bybliothecae Riccardianae qui integrum Nouum Testamentum italice conuersum continet. ibi Actibus Apostolicis Lucae in XXXII capita distributis tamquam supplementum addita est passio Petri et Pauli sub hoc titulo: *Incomincia Il Martirio degli Apostoli Santo Piero e Santo Paolo.* item in codice membranaceo eiusdem bybliothecae et in altero chartaceo saec. XIV, in quo huic martyrio subscriptum legitur: *Io Marcello discepolo dell' Apostolo S. Piero, queste cose vidi, e ho scritte* (Thilo l. s. I, 28). eadem ut uidetur translatio reperitur etiam in libro 'Leggende del secolo XIV. Firenze 1863' II p. 34—160, de qua re FRoediger me certiorem fecit.

A passione Petri et Pauli quae Marcelli nomine fertur probe distinguatur oportet altera earundem rerum narratio, quae non ut ista ex graecis in latina translata, sed a latino homine ex latinis libris compilata est. de hac actorum retractatione disputaui in libro meo „die apokryphen Apostelgeschichten" II, 1, p. 366—380 et in supplemento eiusdem libri p. 54 sq. cum passionis prolixioris codice Monacensi 4554 non solum in eo consentit, quod praefectus urbi, qui de apostolis condemnandis sententiam tulisse dicitur, non Agrippa sed Clemens appellatur, sed etiam hoc utrique narrationi commune est, quod Pseudohegesippi de Petri cum Simone conflictu historia paene ad uerba actorum textui inseritur. ipsi autem Petri et Pauli actus plerumque breuiore, interdum latiore uarioque tractatu exponuntur. adduntur multa de Simonis in conspectu Neronis perpetratis praestigiis deque pessimi hominis fraudibus per uirum quendam Pontii Pilati propinquum detectis, quarum rerum neque in actibus Vercellensibus neque in alia gnosticarum

fabularum compilatione ulla mentio fit. unde haec deprompta sint nescio. quae ex ipso Pseudomarcello excerpta sunt raro iisdem uerbis, plerumque paulo liberiore modo sed eodem ordine referuntur, praeter unam illam de simulata Simonis interfectione et resurrectione narrationem, quae tum aptiore loco tum copiosioribus uerbis profertur. quae de doctrina apostolorum deque eorum disputationibus cum Simone institutis apud Pseudomarcellum traduntur ab hoc compilatore prorsus omissa sunt, quippe qui magis delectaretur fabulis miraculisque consarcinatis quam rebus theologicis gnare expositis. tempus quo librum suum non dico composuit sed consuit non satis accurate definiri potest. uidetur autem multo post Pseudomarcellum, saeculo sexto exeunte siue ineunte saeculo septimo scripsisse.

codices manuscriptos duos cognoui, alterum bybliothecae Londinensis Additionalem 11880 saec. IX f. 9ʳ—16ᵘ, alterum bybl. Aedil. Florentinae eccles. 132 saec. XI f. 5ᵘ—7ʳ. istum quem litera *L* significaui, GGundermann, hunc cui siglum *F* addidi, FRoediger exscripsit. codex Londinensis cum uetustior tum melioris notae est. uendidit illum a. d. III non. iulias anni 1841 Museo Britannico uir plurimum reuerendus Thomas Butler; sed de libri origine nihil comperi nisi hoc non in Anglia exaratum eum esse. scriptura codicis si res orthographicas ut uocalium uel consonarum permutationem (*precedere*, *cepit*, *preter*, *delerare*, *fenice* [cf. Schuchardt II, 292. III, 262], *putridine*, *patres conscribti*), uel etiam consonarum assimilationem neglectam (*inridet*, *inmortalitas*, *conparuit*, *adsiduus*) omittas, rarissime ab usitata discedit, sed uerborum ordo saepe mirum in modum mutatus est. plura de codice Florentino dicenda sunt. superscribitur codici *natale apostolorum petri et pauli.* sequitur prologus, cuius initium est *Simon qui interpretatur obediens etc.* finitur *eodem die quo petrus capite truncatus ibique sepultus est.* prologum excipit passio: *quum introissent romam beatissimi apostoli petrus et paulus.* post passionem habes f. 7ᵘ *sermonem in natale S. Pauli*: *Beatus paullus qui tantam uim humanae alacritatis ostendit etc.* codex tam male habitus est, ut uix diiudicari possit, num librarius uerborum enuntiatorumue integritatem, an regulas grammaticae uiolauerit. saepe singula uerba uel particulas uocabulorum, interdum tota enuntiata omisit; reliqua tam leuiter consuit, ut quid sibi uelit uix diuines. quae cum ita sint codex ne ad linguam quidem

rusticam qua scriptus est cognoscendam multum ualet. fortasse multa eorum quae rudem incultumque scribam sapiunt, iam in archetypo quem iste exscripsit exstiterunt. sed nihil id generis recipiendum duxi, praesertim cum codex Londinensis, qui duobus saeculis uetustior est, multo puriore sermone utatur; sed in apparatu critico omnia quae librarius peccauit religiosissime adnotaui. ut autem de codicis origine facilius iudicare possis, conspectum eorum quae a grammaticae regulis abhorrent hoc loco addere placet. initium facio dicendi de rebus orthographicis. taceo de permutatione literarum *e* et *ae*, quae etiam in codice Londinensi sed multo rarius reperitur. scribitur in *F* non solum *queris, estimet, iudea, querere, preualere, preceptum, tante, potentie, pre, proposite, presidatus*, sed etiam *uocae* pro *uoce*. addas *e* et *i*, *a* et *e*, *y* et *i*, *u* et *i*, *au* et *o*, *e* et *u* uocalium permutationem: *arietes* pro *arietis* 225, 5, *conamine* pro *conamini* 231, 14, *exanima* pro *exanime* 229, 21, *uobus* pro *uobis* 224, 17, *aufert* pro *offert* 229, 5; *ut* pro *et* 232, 7, *et* pro *ut* 224, 7. 226, 19. aspiratio modo abundat modo neglegitur: *adholescens, adhulescens, adhorans, adherant, haëre, hora* pro *ora*; *os* pro *hos*, *ora* pro *hora*. scribitur porro *capud* (sic semper), *ammonebant, condempnatus, perdictionem* (scil. *perditionem*). sed hae minutiae sunt. sescenties autem librarius artem grammaticam cauillatur, casus, numeros, genera, personas modo fere incredibili permutando. scribit nominatiuum pro accusatiuo: *qui* pro *quem* 223, 13; 17, *sanguis meum* pro *sanguinem meum* 224, 17, *magni homines* pro *magnum hominem* 225, 23, *ad imperator* 226, 17, *alia statua* pro *aliam statuam* 227, 5 sq., *una . . . alia* pro *unam . . . aliam* 227, 6, *doctrina* pro *doctrinas* 227, 24, *nero imperator* pro *Neronem imperatorem* 231, 17, *qui* pro *quid* 231, 18, *astutia* pro *astutiam* 231, 24, *aduersus petrus et paulus* 233, 12; nominatiuum pro ablatiuo: *genibus positi* (pro *positis*) 230, 23, *christiani* pro *-is* 232, 16; genetiuum pro nominatiuo: *neronis* pro *Nero* 225, 21; genetiuum pro datiuo: *crucis* pro *cruci* 224, 9, *conditionis* pro *conditioni* 229, 9, *matris* pro *matri* 230, 3, *omnium* pro *omnibus* 232, 25; datiuum pro nominatiuo: *symoni* pro *Simon* 225, 25; datiuum pro ablatiuo: *omni plebi* pro *omni plebe* 232, 25; accusatiuum pro nominatiuo: *symonem* 223, 8, *sententiam* 229, 9, *aritiam* 232, 8; accusatiuum pro ablatiuo: *loco . . . mundissimum* 224, 16, *anulum meum* pro *anulo meo* 224, 21, (*cum senatos* 225, 8), *silentium* 228, 4, *in urbem* pro *in urbe* 230, 10, *in montem capitulinum* 230, 13;

quid pro *quo* 231, 3, *metum* 232, 17; *quod* pro *quo* 232, 14; ablatiuum pro nominatiuo: *beatissimis apostolis* 223, 2, *quo* pro *quod* 225, 5; ablatiuum pro datiuo: *morte* pro *morti* 225, 24; ablatiuum pro accusatiuo: *pontio pilato* 223, 5, *fugace* 223, 18, *in sporta* 224, 21, *in palatio suo* 225, 16, *discipulis* 226, 19, *digito* pro *digitos* 228, 7, *in caelo* 230, 12. 234, 2, *mago* 231, 11, *in terra* 232, 6, *ab ante mea potestate* 231, 3, *in inferno* 234, 2; scribit porro pluralem pro singulari: *magni homines* pro *magnum hominem* 225, 23, *eis* pro *ei* 225, 20, *parentes* pro *parentem* 225, 25, *habentes* pro *habentem* 227, 6, *una intendentes* ibid.; singularem pro plurali: *doctrina* pro *doctrinas* 227, 24, *digito* pro *digitos* 228, 7, *quod* pro *quos* 226, 19, *ei* pro *eis* 232, 21; masculinum pro neutro: *factus* pro *factum* 224, 22, *iuuentus est caput* 225, 4, *quem* pro *quae* 224, 7, *aliquis malum* 224, 17, *cubiculum interiorem* 225, 18, *quis* pro *quid* 228, 1, *iuuentus* pro *(in)uentum* 233, 1; neutrum pro masculino: *quod* pro *quos* 226, 19, *aliquid* pro *aliquis* 229, 4; femininum pro neutro: *qua* pro *quo* 224, 6; neutrum pro feminino: *plurima uirtutes* 225, 19; item personae, numeri, modi, tempora uerborum permutantur. habes primam personam uerbi pro secunda: *faciam* pro *facias* 225, 15; primam pro tertia: *fuissem* pro *fuissent* 225, 18, *faciam* pro *fecit* 228, 1, *ueni* pro *uenit* 230, 20; secundam pro tertia: *desideras* pro *desiderat* 226, 1, *uocaris* pro *uocatur* 227, 17; tertiam pro prima: *dicebant* pro *dicebam* 224, 7; tertiam pro secunda: *estimet* pro *aestimes* 223, 18, *est* pro *es* 224, 6; 226, 14, *perdiderit* pro *perdideris* 228, 16, *dicit* pro *dicis* 231, 18. habes porro pluralem pro singulari et uice uersa: *interrogauerunt* pro *interrogauit* 226, 25, *dicebant* pro *dicebat* 227, 2, *possent* pro *posset* 229, 1; singularem pro plurali: *fuerat* pro *fuerant* 229, 3; indicatiuum pro coniunctiuo: *loquebatur* 227, 5, *crescit* 230, 8, *torquetur* 230, 9, *ut . . . ostendit* 231, 24; indicatiuum pro participio: *cognoscet* pro *cognoscens* 226, 4, *indignat* (sic) pro *indignatus* 232, 12; indicatiuum pro imperatiuo: *est* pro *esto* 224, 3; *iubet* pro *iube* 224, 16; coniunctiuum pro indicatiuo: *uoluerint* pro *uoluerunt* 224, 8; coniunctiuum praesentis pro indicatiuo futuri: *delinquatur* pro *delinquetur* 230, 5; participium pro uerbo finito: *faciens* pro *faciet* 230, 19; uerbum finitum pro infinitiuo: *eum . . . possit reuiuiscere* 233, 10, *eum . . . uersus fuisset* 233, 11; praesens tempus pro futuro: *crescit* 228, 16; coniunctiuum imperfecti pro coni. praesentis: *scirent* pro *sciant* 228, 14. addas falsae declinationis et coniugationis

exempla: *homini* pro *hominis* 225, 1, *artis* pro *artibus* 230, 18; *uintus* pro *uictus* 226, 14, *effugaret* pro *effugeret* 232, 18. denique adnoto *quod* coniunctionem accusatiuo cum infinitiuo praemissam: *quod simonem implere* 230, 15. ex qua farragine si quis sibi eligere uelit quae fortasse ad linguae rusticae regulas definiendas aliquid ualere uideantur, me non obstante id conabitur. multa sane cum iis quae in codice pretiosissimo Vercellensi leguntur admirabiliter conueniunt. meam uero sententiam si requiris, equidem non infitior longe plurima nebulonis potius imperitissimi neglegentissimique stultitiam leuitatemque prodere, quam auri argentiue quo philologi laetentur fodinam recludere mihi uideri. aliter de iis statuo quae aut in utroque codice, aut in uno Londinensi consueto generi dicendi contraria reperiuntur. huc pertinet ut orthographica omittam *in* praepositio interdum cum ablatiuo pro accusatiuo coniuncta, uelut *conuersus in loco* 233, 6 *L* (*rediens in loco F*), *in factore et putredine uersum* 233, 10 sq. (*LF*), *in Christo credere* 234, 3 (*LF*); praepositio duplicata *ab ante* 231, 3, quam *L* recte cum accusatiuo, *F* cum ablatiuo construit; praepositio *praeter* aduerbii loco usurpata: *omnibus mentiri potes praeter mihi* 226, 16 (Lm^1F); aduerbium *nimium* more graecorum (= σφόδρα) 224, 13 (*LF*); 231, 9 (*LF*); coniunctionem *quia* pro *quod* 223, 17 (*L*). 226, 12 (*L*). 231, 10 (*LF*). 232, 4 (*LF*) et ante orationem directam 226, 26 (*LF*); *si* in oratione indirecta 224, 15 (*LF*). 229, 20 (*LF*). addas usum pronominum *alius* pro *alter* 225, 21 (*LF*) et *quod* pro *quid* 224, 5 (*L*); 224, 12 (*F*), nominum adiectiuorum comparationem quasi duplicatam *nimis incredulior* 233, 14 (*F*), *non tantum incredulior* 233, 17 sq. (*F*), quibus adnumerare possis *ualde carissimus* 227, 9 (*F*); denique infinitiuum pro *ut* cum coniunctiuo *populus conuenit . . . uidere* 230, 14 sq. (*CF*) et supinum pro infinitiuo *pollicetur uolatum* 230, 11 sq. (*LF*). haec ubi in *L* uel in utroque codice leguntur, temptare non ausus sum.

III. Acta Pauli et Theclae.

Acta Pauli et Theclae uel passionem S. Theclae (μαρτύριον τῆς ἁγίας Θέκλης) primus Tertullianus in libro de baptismo c. 17 commemorat[1]). narrat ille presbyterum quendam Asianum

[1]) *quodsi qui Pauli perperam scripta legunt exemplum Theclae ad licentiam mulierum docendi tingendique defendunt, sciant in Asia presbyterum qui eam scripturam construxit, quasi titulo Pauli de suo cumulans, conuictum atque confessum id se amore Pauli fecisse, loco decessisse.*

haec acta quasi in honorem apostoli Pauli composuisse, sed fraudis conuictum munere suo deiectum esse. quae Tertulliani uerba facile ita accipere possis, ut presbyterum illum librum suum Paulo tamquam auctori supposuisse existimes. sed neque in codicibus manuscriptis neque cuiusquam ueterum scriptorum testimonio acta Theclae Paulo apostolo adiudicantur. accedit quod illae ipsae res quae in libro de Paulo narrantur ne speciem quidem ullam libri suppositicii praebent. neque enim ipse apostolus tamquam auctor libri inducitur, neque personae Pauli quae in tertio libri capite reperitur descriptio cum illa opinione conciliari potest. quod autem presbyter ille conuictus et confessus loco decessisse dicitur, id non propter fraudem factam sed propter haereticas quas defenderet sententias ipsi accidisse uidetur. nimirum cum ille licentiam mulierum docendi tingendique exemplo Theclae commendaret, de gnosticorum consuetudinibus in ecclesiam catholicam illatis accusatus est. Tertulliani testimonio Hieronymus in libri de scriptoribus ecclesiasticis capite 7 usus est, ita tamen ut quaedam adderet quorum notitiam aliunde eum percepisse apparet[1]). nuncupat enim librum *περιόδους* Pauli et Theclae et mentionem facit fabulae baptizati leonis, quam in illis *περιόδοις* contineri testatur. quae quidem fabula cum in eo textu quem nunc in manibus habemus frustra quaereretur, fuerunt qui dicerent Hieronymum eam aut suo Marte finxisse, aut prauam Tertulliani interpretationem secutum protulisse. sed utraque opinio reicienda est. etenim ex iis quae tunc temporis in actis Theclae legebantur uir doctissimus hanc unam narrationem, quippe quae sibi prae ceteris offensioni esset, decerpsit, omissis iis quae Tertullianus de licentia mulierum docendi tingendique notauerat. quis igitur putabit, Hieronymum ipsum sibi quasi fundamentum demonstrationis leuissimis futilissimisque commentis iecisse, quamuis in promptu essent argumenta quibus haereticam libri indolem probaret[2])? aliter de iis statuo, quae idem Hieronymus

[1]) *igitur περιόδους Pauli et Theclae et totam baptizati leonis fabulam inter apocryphas scripturas computamus. quale enim est ut indiuiduus comes apostoli* (i. e. *Lucas*) *inter ceteras eius res hoc solum ignorauerit? sed et Tertullianus uicinus eorum temporum refert, presbyterum quendam in Asia σπουδαστὴν apostoli Pauli, conuictum apud Ioannem, quod auctor esset libri, et confessum se hoc Pauli amore fecisse, loco excidisse.*

[2]) Nec magis mihi arrident, quae Ernestus Grabe in Spicilegio SS. Patrum tom. I p. 92 sq. profert, licet Tischendorf proleg. p. XXII Grabio

de Asiano presbytero apud Ioannem conuicto tradidit. haec sine dubio ipse ad Tertulliani uerba quibus usus est addidit; nam apud Tertullianum de Ioanne nihil narratur. — ad eundem illum leonem, non baptizatum quidem, sed diuina uoce ad populum loquentem, referenda uidentur, quae Commodianus in carmine apologetico u. 620 sq. testatur[1]). sed non satis certum est, num haec narratio ex actis Theclae, an ex actis gnosticis Pauli nunc maximam partem deperditis hausta sit[2]).

Vtut haec sunt, non miraberis, si haec uel illa quae ex actis Theclae commemorantur in nostro textu non reperiuntur. libri enim gnostici cum ad usum populi catholici accommodarentur, ab omnibus quae catholicas aures offenderent diligenter purgari, uariisque modis retractari et decurtari solebant. acta autem Theclae aut certe eum librum unde noster textus ortus sit inter gnosticos libros numerandos esse, alio loco uberius exposui[3]). originalem actorum textum non integrum ad nos peruenisse etiam aliis documentis probatur. huc pertinent quae Ioannes Chrysostomus, uel quisquis ille est qui homiliam in sanctam Theclam Chrysostomo adscriptam composuit, de Thecla rogo erepta ad Paulum fugiente deque Thamyri sponsam in deserta loca persequente eique uim inferendam minitante narrauit[4]). haec enim si quid uideo post illa quae sectione 22 leguntur actorum textui inserenda sunt. addas quod pluribus locis quae nunc in actis traduntur ex prolixiore textu excerpta, immo uero rerum ordine turbato in breuiorem formam redacta esse uidentur. conferas quae sect. 21—23; 26; 34 narrantur et quae

---

adstipulatur. *„ipsa enim acta Hieronymum haud legisse putat, illam uero fabulam praeter Hieronymum a nemine eorum omnium qui tot mirabilia Theclae citant commemoratam, ex iis ortam esse quae sect. 33 sq. de leaena Theclam antequam baptizaretur mirabiliter contra bestias defendente narrata sunt.“* sed baptismus Theclae quem ipsa sibi sumsit post obitum demum leaenae, neque in harena ubi haec periit, sed in fossa uel piscina factus esse traditur.

[1]) *Et quidquid uoluerit, faciet ut muta loquantur.*
Et Balam caedenti asinam suam colloqui fecit
Et canem ut Simoni diceret clamauit a Petro [l. *te Petrus*]
Paulo praedicanti dicerent ut multi [l. *muti*] *de illo;*
Leonem populo fecit loqui uoce diuina.

[2]) cf. Pitra spicileg. Solesm. I proleg. XXII et quae contra Pitram monui in libro meo die apokr. Apostelgesch. II, 1, 231 sq. 446.

[3]) Apokr. Apostelgesch. II, 1, 448 sqq. et contra eos qui oblocuti sunt cf. eiusdem libri supplementum p. 62.

[4]) Chrysostomi Opp. T. II p. 749—751 ed. Montefalc.

ego de his rebus disserui in libro meo 'die apokr. Apostelgesch.' II. 1, 447. interdum etiam fit ut auctor libri, ubi lectores ad superiora delegat, ad res respiciat quae in superioribus non reperiuntur; cf. sect. 37 (apud Syrum interpretem) 41. 42 et quae ego notaui l. s. p. 447 sq.

Reliqui scriptores qui inde a saeculo quarto exeunte actorum Theclae mentionem faciunt, iam eodem textu catholico usi sunt quem nos in manibus habemus. taceo de Ambrosiastro quem uocant qui ad unum tantum actorum locum spectauit[1]). sed medio saeculo sexto Basilius Seleuciae in Isauria episcopus duobus libris de uita et miraculis S. Theclae scriptis catholicam istam historiam ut ipse fatetur *κατ' ἴχνος* secutus est. quaecumque ille in priore libro de Thecla narrauit[2]), ea omnia ex iisdem quae nunc habemus actis hausta sunt, licet mutatis uerbis et sermonibus uehementer amplificatis. post illum Nicetas Paphlago *λόγῳ ἐγκωμιαστικῷ* Theclae memoriam celebrauit. eundem narrationis ordinem obseruauit, easdem res exposuit, sed ingenti ut solet uerborum tumore obuolutas[3]). uterque eo tantum ab actis discessit quod gnosticarum opinionum uestigia quae in catholica retractatione supererant accurate exstinxit; nisi quod Nicetas sanctam uirginem baptizandi priuilegium habuisse testatur. tertius historiam Theclae retractauit Symeon Metaphrastes, qui ad actorum textum tam arte se adplicauit, ut uerba eius saepius ad istum emendandum adhiberi possint[4]).

---

[1]) apud Migne ser. lat. XVII, 518: *hoc enim negabant* (haeretici quorum 2. Tim. 2, 18 mentio fit) *quod palmare est christianorum ut credant se in futurum a mortuis resurgere. hi autem, ut ex alia scriptura* (act. Theclae c. 14) *docemur, in filiis fieri resurrectionem dicebant.*

[2]) Basilii in Isauria episcopi de uita et miraculis d. Theclae libri II ed. Petrus Pantinus Antuerp. 1608.

[3]) apud Combefisium Auctar. nouiss. t. I p. 445 sqq.

[4]) *Μαρτύριον τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος καὶ ἀποστόλου Θέκλης.* incipit uerbis *ἄρτι τοῦ μεγάλου τῆς ἀληθείας.* graece primum a Petro Pantino l. s. p. 250—291, deinde a Mignio ser. gr. CXV p. 822—846, latine apud Lipomanum et Surium ad diem XXIII. mensis Septembris editum est. libri manuscripti saepissime in bybliothecis reperiuntur. in bybl. nation. Parisina GGundermann hos codices inuenit: cod. Paris. Supplem. gr. 240 (ol. Sangerman.) saec. XI f. 3^r A. Paris. gr. 774 saec. XV f. 89 sqq. Par. gr. 1492 saec. XI fol. 138^r sqq. Par. gr. 1489 (Colb. 772. Reg. 2042. 2) saec. XI f. 166^r sqq. Par. gr. 1479 (Colb. 780. Reg. 2016. 6. 6) saec. XI f. 157^u A sqq. Par. gr. 1607 saec. XIV fol. 166^u sqq. Par. gr. 1515 (Colb. 868. Reg. 2016. 5. 5) saec. XII f. 130^r A sqq. Par.

Praeter hos scriptores actorum Theclae mentionem faciunt uel aliquid de Thecla uirgine et martyre referunt quod ex actis illis desumptum est inter graecos Methodius Tyrius[1]), Gregorius Nazianzenus[2]), Gregorius Nyssenus[3]), Epiphanius Constantiensis episcopus[4]), Ioannes Chrysostomus[5]); inter latinos Ambrosius Mediolanensis[6]), mulier Aquitana[7]), Zeno Veronensis[8]), Sulpicius Seuerus[9]), Maximus Taurinensis[10]), Faustus Manichaeus[11]) et Augustinus[12]). quibus addere placet Pseudo-Cyprianum quem Antiochenum esse uolunt[13]), Gelasium Romanum papam, qui in decreto de libris recipiendis et non recipiendis etiam acta Pauli et Theclae libris apocryphis adnumerat[14]); denique Menaeorum

---

gr. 1521 saec. XII f. 206ᵘ sqq. Par. gr. 1523 saec. XII f. 106ᵘ sqq. quibus codd. addas cod. Florent. Laurent. Plut. XI, 20 saec. XI f. 147 et alios multos. — Suidas s. u. *ἄβαξ* hanc passionem Theclae Symeoni Logothetae tribuit.

[1]) *Συμπόσιον τῶν δέκα παρθένων ἢ περὶ ἁγνείας* apud Combefis. Auctar. Nouiss. t. I p. 64 sqq. et in Methodii opp. ed. A. Jahn.

[2]) Orat. 1 in Iulian. Opp. tom. I p. 108 ed. Paris. 1840; orat. 24 opp. I p. 443; praecepta ad uirgines tom. II p. 348 u. 190 sqq. exhortat. ad uirgines l. s. II p. 382 u. 87 sq.

[3]) Hom. 14 in cant. cant. Opp. tom. I p. 676 ed. Paris. 1615.

[4]) Haer. 78, 16; 79, 5.

[5]) Hom. 25 in acta app. Opp. t. IX p. 207 ed. Montef.

[6]) de uirginibus II, 3, 19—21 apud Migne ser. lat. XVI, col. 223 sq.; de lapsu uirginis consecratae c. 3 et 4 Migne XVI, 385 sq. de uirginitate 7, 40 Migne XVI, 290; epistula 63, 34 ad Vercellensem ecclesiam Migne XVI, 1250.

[7]) Peregrinatio S. Silviae Aquitanae ad loca sancta ed. IFGamurrini, Biblioteca dell' Academia storico-giuridica vol. IV (Romae 1887) p. 73 *sed quoniam de Tharso tertia mansione, id est in Hisauria, est martyrium sanctae Teclae, gratum fuit satis, ut etiam illuc accederem, presertim cum tam in proximo esset.* p. 74 *ibi ergo cum uenissem in nomine dei, facta oratione martyrium, nec non etiam et lectus omnis actus sanctae Teclae, gratias domino nostro egi infinitas, qui mihi dignatus est indignae et non merenti in omnibus desideria complere.*

[8]) lib. I tract. 8 de timore ap. Gallandium t. V p. 122.

[9]) Dialog. de uita Martini II, 13, 5 p. 106 ed. Halm.

[10]) Serm. 48 in festo S. Agnetis in Opp. Ambrosii (Paris. 1690) append. p. 458.

[11]) apud Augustin. c. Faustum XXX, 4. Opp. VIII col. 316 sq. ed. Antuerp. 1700.

[12]) de sancta uirginitate c. 44. Opp. VI, 265.

[13]) Pseudo-Cypriani orat. de martyribus in Cypr. Opp. III, 149 ed. Hartel.

[14]) Gelasii decr. II, 22: *liber qui appellatur Actus Theclae et Pauli apocryphus.*

Graecorum auctores[1]) et Menologium imperatoris Basilii Porphyrogenneti[2]), qui Theclae historiam breuibus uerbis comprehendunt.

Acta Pauli et Theclae primus Ernestus Grabe graece et latine edidit in Spicilegio SS. Patrum Oxoniae 1698 t. I p. 95—128. usus est Grabe ad editionem suam adornandam codice Barocciano 180 bybl. Bodleianae. hic illic, ut ipse praefatus est, ex antiqua latina uersione quae in eiusdem bybliothecae codice 39 Digbaei exstat, nec non ex graeco Basilii Seleuciensis commentario textum emendauit et suppleuit, nouamque latinam interpretationem cum notis addidit, subiuncta ad calcem uersione antiqua. Grabii editio repetita est ab Ieremia Iones in altero tomo libri 'A new and full method of settling the canonical authority of the New Testament etc. London 1726.' lacunam codicis Bodleiani quae inde a uerbis sectionis 27 *αὐτὴν εἰς θηρία* usque ad uerba sect. 32 *τῶν δὲ λεγουσῶν* inuenta est, Grabe ex Symeone Metaphraste expleuerat; deinde Thomas Hearne anno 1715 in appendicis ad Ioannis Lelandi antiquarii collectanea parte II (uol. VI) p. 67—69 ex codice Oxoniensi Huntingdoni (nunc Miscell. graec. 77) ipsa actorum uerba restituit. nouam actorum editionem parauit ICThilo, qui tres libros manuscriptos bybliothecae Parisinae contulit (Acta Thomae proleg. p. LIX sq.): scilicet codd. gr. 520 saec. XI, 1454 saec. X et 1468 saec. XI. sed uiro meritissimo non contigit ut quae sibi proposuisset ad exitum perduceret. itaque post illum Constantinus Tischendorf in editione huius libri priore opus quod Thilo imperfectum reliquerat perfecit. usus est tribus a Thilone collatis codicibus Parisinis; praeterea Grabii textum Baroccianum et codicem Oxoniensem latinum ab illo editum, itemque fragmentum Thomae Hearne adhibuit.

Nostram editionem nouis subsidiis quaesitis fulciendam curauimus. ad textum constituendum hos codices graecos adhibui:

A = cod. Parisinum gr. 520 saec. XI f. 39 sqq. a Thilone et Tischendorfio collatum.

B = cod. Paris. gr. 1454 saec. X f. 72 sqq. ab iisdem uiris collatum.

C = cod. Paris. gr. 1468 saec. XI f. 38 sqq. ab iisdem collatum.

---

[1]) ed. Venet. 1683 p. 153.

[2]) I, 66 ed. Albani; Migne ser. gr. CXVII, 69.

E = cod. Vatic. gr. 797 saec. XI f. 94 ab Augusto Mau collatum[1]).

F = cod. Vatic. gr. 866 saec. XI exeunt. f. 27 ab eodem collatum.

G = cod. Barocc. 180 bybl. Bodleian. saec XII. est codex Grabii.

H = cod. Oxon. Miscell. gr. 77 olim Huntingdoni saec. XII exeunt. est codex ex quo Thomas Hearne lacunam cod. Barocciani suppleuit. specimina codicis ILGMowat M. A. mihi procurauit.

I = cod. Paris. gr. 1506 saec. XII f. 64[r]. specimina codicis GGundermann mihi transmisit.

K = cod. Paris. gr. 769 saec. XIII f. 141[u]. huius quoque codicis specimina Gottholdo Gundermann accepta refero.

L = cod. Palat. Vatic. 68 saec. XIII f. 81. specimina codicis A. Mau mihi transmisit.

M = cod. Vatic. 1190 saec. XIV pars III f. 1215. specimina codicis curauit AMau.

His codicibus addendus est cod. Athous Cutlumusian. 56 saec. XII f. 156, de quo Philippus Meyer me certiorem fecit; inscribitur: *Μαρτύριον τῆς ἁγίας καὶ ἐνδόξου πρωτομάρτυρος καὶ ἀποστόλου θέκλης τῆς ἐν γυναιξὶν χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν.* incipit: *Ἀναβαίνοντος παύλου εἰς ἰκόνιον.*

Latinae actorum uersiones plures ad nos uenerunt: una quae exstat in codice Casinensi 142 saec. XI p. 379 sqq., altera quam in codice Bodleiano Digbaei 39 EGrabe inuenit, tertia quae in Bonini Mombritii Sanctuario quod circiter annum 1476 prelo subiectum est tomo II p. 303—306 reperitur. signaui primam uersionem littera minuscula *c*, alteram siglo *d*, tertiam siglo *m*. Casinensis codex typis impressus est in Bibl. Casin. tom. III Florileg. p. 271—276 (cf. Bibl. Casin. III p. 266 sqq.). inscribitur codici: *Passio sanctae Theclae uirginis.* incipit: *Veniente Paulo Iconium fuerunt ei duo comites Demas et Hermogenes aerarii qui fallacia pleni erant.* explicit: *cuius obitus die celebratur nona kal. Octobr. Regnante domino . . . saeculorum amen.* Digbaei codici inscribitur: *Passio S. Theclae uirginis et martyris quae colitur VIII kal. Octobr.* incipit: *Tempore illo ad-*

---

[1]) siglum *D* quod Tischendorf latino codici Digbaei addidit ego non adhibui, ne diuersa librorum designatione lectorum animi confunderentur.

scendente Paulo Iconium post Antiochiae fugam, facti sunt ei comites Demas, Ermogenes, Alexander aerarius repleti simulatione. haec uersio etiam apud Gallandium in bybl. Patr. tom. I p. 177 sqq. reperitur. utrique translationi nihil commune est. translatio quae apud Mombritium legitur, eadem esse uidetur quam IoStilting in actis SS. Septembr. t. VI p. 546 in quattuor codicibus Musei Iesuitarum Bruxellensis exstare significat. in catalogo codd. hagiograph. Bruxellensi sex codices latini commemorantur, qui Mombritii textum continere dicuntur, cod. Bruxell. 98—100 saec. XII f. 211^{r}, cod. 197 saec. XV f. 96^{ru}, cod. 7917 saec. XIV f. 157^{r}, cod. 9810—14 saec. XII et XIII fol. 173^{u}, cod. 18108 saec. XII ineunt. f. 77^{r}, cod. 21885 anni 1277 fol. 84^{r}, cod. Bruxell. apud D. Phillips sign. n. 364 saec. XI f. 51^{u}; quibus addas qui in Analectis Bollandianis t. I p. 166 sq. enumerantur codd. Hagan. I. 3 saec. XIV exeunt. f. 163^{u} et Hagan. L. 29 (Weesp 14) saec. XV f. 179^{u}. sed in incerto relinquo num hi codices omnes eandem uersionem praebeant. translatio Mombritiana incipit uerbis: *Passio beatissimae uirginis et martyris Teclae. In diebus illis proficiscente Paulo Iconio ab Antiochia facti sunt ei comites Demas et Hermogenes erarius.* explicit: *in Seleuciam abiit atque multos in domino illic dei doctrina illuminans cum bono cursu requieuit in pace. Regnante . . . saeculorum amen.*

Praeterea latinus actorum textus in breuiorem formam redactus haud raro in bybliothecis reperitur. huius generis est passionis Theclae epitome quae in cod. aed. Flor. eccl. 134 f. 132 seruatur. inscribitur passioni: *nonis Octobr. Natale S. Teclae martyris.* incipit *sub Nerone Romanorum principe Paulus apostolus uerbum dei euangelizando orientem praedicabat. cui credidit puella quaedam nobilis uirgo Tecla nomine.* explicit: *et cum multos illuminasset conuersionis suae exemplo cum somno pacis migrauit ad dominum qui uiuit etc.* (cf. etiam Bandinii suppl. cat. lat. I, 296). primam narrationis partem FRoediger mihi exscripsit. alteram epitomen habes in cod. bybl. Riccard. 223 saec. XII f. 141^{u} sq. incipit: *VIII kal. Octobr. passio sanctae Teclae uirginis. quae de ciuitate yconio a beato paulo apostolo instructa est, quam mater eius cernens christianam et nuptum repudiare malentem Christo sponsam adhaerere, quam corruptione carnis subiacere, pergens ad iudicem accusauit.* explicit *ibique exemplo et conuersatione uitae atque etiam doctrinae plurimos erudiens post multa certamina duplicis coronae, uirgini-*

tatis et martyrii, requieuit in pace. amen. sed non operae pretium est, has lucubratiunculas diligentius excutere.

Ex latino fonte italica de S. Thecla fluxit narratio quae saeculo XIV scripta est, ut FRoediger me certiorem fecit. typis expressa exstat in annalibus quibus inscribitur 'il Propugnatore' (Bononiae 1873. VI, 2).

Graeca etiam in slauicam, syriacam, arabicam linguam translata sunt. slauicae translationis nuntium exoptatum mihi attulit Sergius Sokoloff. exstat in tribus monasterii S. Trinitatis Moscouiensis codicibus: cod. Mosqu. 663 f. 373; 666 f. 91; 755 f. 230; praeterea in bybl. seminarii Bethanici cod. 1 f. 241. promiserat mihi Sokoloff de exemplo uersionis mittendo, sed praematura uiri egregii mors spem praecidit.

Syriacam uersionem nuper Guilelmus Wright uir meritissimus in lucem protraxit et in libro cui inscribitur 'Apocryphal Acts of the Apostles' (Londini 1871) syriace (t. I) et anglice (tom. II p. 116—145) edidit. usus est quattuor codd. Musei Britannici, cod. Add. 14652 saec. VI, Add. 14447 circa saec. X, Add. 14641 saec. X/XI et Add. 12174 anni 1197 p. Chr., quos literis *A*, *B*, *C*, *D* insigniuit. codicis *B* pusillum tantum fragmentum superest. in codice *A* desunt quae inde a uerbis sect. 10 πολλὴ οὖν σύγχυσις usque ad uerba sect. 13 ἄνδρες τίς ἐστιν leguntur. in codice *D* duo folia exciderunt, quorum alterum sectiones 19—26 inde a uerbis ὡς δὲ ἐζητεῖτο usque ad uerba Ἰκονιέων εἰμὶ πρώτη, alterum sectiones 34—41 inde a uerbis ὡς δὲ ἐτέλεσεν usque ad uerba εἰς τὸν οἶκον Ἑρμαίου comprehendebat. signaui uersionem syriacam siglo *s*, codices syriacos litteris s^a, s^b, s^c, s^d.

Denique uersionis arabicae quae in bybliotheca Vaticana asseruatur mentionem facit Assemani in Bibl. Orient. III, 1, 286.

De codicum uersionumque auctoritate disputare conatus est Carolus Schlau in libro 'die Acten des Paulus und der Thekla. Leipzig 1877' p. 4 sqq. utebatur ille critico quem Tischendorf coegerat apparatu nec non anglica textus syriaci uersione. quae tamen res uiro docto parum prospere successit. putauit enim uersionem syriacam nullius fere pretii esse; inter codices autem graecos a Tischendorfio adhibitos plurimi fecit codicem *C*, quem reliquis omnibus posthabendum esse persuasum habeo. mihi non in animo est quae de hac re in libro meo 'die apokryphen Apostelgeschichten' II, 1 p. 431 sqq. uberius disserui hoc loco repetere: satis erit summam rei paucis uerbis absoluere.

Codicum graecorum tres familiae sunt: una quae codicibus *EIKL*, altera quae codd. *FGHM*, tertia quae codd. *ABC* repraesentatur. sub finem historiae codd. *ABC* habent ea quae apud Tischendorfium sectionibus 44 et 45 leguntur de Thecla a medicis laudem sanctae inuidentibus temptata miraculoque diuino in montem translata, deinde de itinere eius subterraneo quod Romam fecit ut Paulum uideret, denique de morte et de sepultura uirginis haud procul a magistri dilectissimi sepulcro; quibus rebus additur computus annorum quos uixit et diei quo memoria eius celebratur significatio. pro his cod. *G* uberius exponit de spelunca prope Seleuciam quam uirgo inhabitauerit, de adulescentibus libidinosis, qui a medicis Seleuciensibus instigati uirginem frustra corrumpere conantur, de precibus quas Thecla ad deum fecit, deque translatione eius in montem. finem facit computus annorum et diei natalis quem uocant indicatio. eadem narratio sed multo prolixior in cod. *M* reperitur; quae codices *ABC* de itinere subterraneo uirginis et de rebus Romanis tradunt in codd. *GM* omissa sunt. utrumque additamentum deest non solum in codd. *FH*, sed etiam in codd. *EIKL* et in omnibus uersionibus. fabula de uirginis in montem translatione iam Basilio Seleuciae episcopo nota fuit, quippe qui famae cuidam quae Theclam communi hominum sorte mortem oppetiisse nuntiabat, uulgatam opinionem opponeret qua uirgo uiua terram subiisse credebatur. quae quidem opinio apud Seleucienses orta, traditione propagata et postea demum fabulis istis de medicis adulescentibusque, quarum Basilius nullam notitiam habuisse uidetur, aucta est. codices igitur uersionesque in quibus hae fabulae omittuntur, uetustiorem textus formam exhibent. quod autem codices Parisini *ABC* de Thecla Romam proficiscente et prope urbem sepulta narrant, id omni traditionis auctoritate caret. hinc apparet codices *EIKL* qui prioris, *FH* qui alterius familiae sunt, reliquos dignitate praecedere. inter prioris familiae testes locupletissimus est codex *E*, quamquam non ea est eius dignitas ut scripturam eius reliquis omnibus neglectis tueamur. multis enim scribendi mendis conspersus est, nonnulla (ueluti sect. 6 septimum *μακαρισμόν*) omittit, saepe etiam ordinem uerborum ad arbitrium immutat. sed plerumque optimis reliquarum familiarum codicibus adstipulatur; saepe solus aut paucis codd. assentientibus uerum seruauit; cf. sect. 29 *ὁ θεός μου, ὁ υἱὸς τοῦ ὑψίστου ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ*. ex reliquis libris codd. *IKL* propius ad codicem *E* accedunt, sed *IK* textum

interdum additamentis auxerunt. cod. *F* eiusdem familiae est atque *G*, sed multo melioris notae. de codice *H* Tischendorf iudicauit, eum nulla re nisi scripturae uitiositate insignem esse. sed illa uitiositas quam uir clarissimus castigat plerumque ad res orthographicas pertinet, quamquam non infitior hunc librum codici *F* cui artissime cognatus est cum aetate tum pretio inferiorem esse. cod. *G* nonnumquam solus aut consentiente cod. *F* uerum seruauit, cf. sect. 8 *εἶπεν οὖν ὁ Θάμυρις πρὸς Θεοκλείαν Ποῦ μού ἐστιν ἡ Θέκλα* (*ABCEIKm* per homoeoteleuton omittunt). codex non intactus est interpolatoris manibus, alia addit, alia (ueluti sect. 6 sextum octauum nonum *μακαρισμόν*) omittit; sed haud raro non solum cum *F* sed etiam cum *E* optimisque uersionibus originalem textum tuetur. in omnibus fere rebus maioris momenti, quibus imprimis adnumerandae sunt nominum propriorum formae, codicum *EFG* scriptura codicibus *ABC* praeferenda est. cod. *M* multo minoris auctoritatis est, utpote qui ab interpolatore nescio quo mirum in modum contaminatus sit.

Tertiae familiae duae propagines distinguantur oportet. codices *AB* artissimo necessitudinis uinculo inter se coniuncti sunt, cod. *C* saepissime ab illis discedit. quae Carolus Schlau ad huius libri laudem celebrandam protulit, in libro meo supra memorato (p. 434 sq.) accuratius refutaui. codicis scriptura a reliquorum testimoniis saepe discedit, multa mutata, multa omissa et decurtata sunt. praeter *μακαρισμοὺς* 7. 8. 10. 11 (sect. 6) et eos locos quos l. s. enumeraui omissa sunt etiam haec: sect. 7 *λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Παύλου*, sect. 9 *ἕνα καὶ μόνον θεόν*, sect. 11 *τίνες ἐστὲ καί*, sect. 25 *καὶ ἦν ἔσω ἐν τῷ μνημείῳ . . . καὶ πάντων*, sect. 31 *καὶ ἐστέναξε πρὸς κύριον*. caueas igitur ne cum Tischendorfio et Schlauio hunc codicem reliquis omnibus praeferas. saepe cod. *C* cum *E* uel *EFG* contra *AB* facit, saepius *ABE* concordant dissentientibus *CFG*, sunt etiam loci in quibus *ABFG* unam, *CE* alteram scripturam praebeant. sed creberrime *C* reliquorum omnium auctoritate destitutus est. codicum *A* et *B* iste melior, hic antiquior est; uterque saepissime cum *E* contra minoris pretii testes conuenit. cod. *B* interdum interpolatoris uestigia prodit, cf. sect. 24 ubi habet *πάτερ καὶ υἱὲ καὶ ἅγιον πνεῦμα* et sect. 6 ubi uerba tertii decimi *μακαρισμοῦ* praecedentibus adaptat.

Codicum cognationem hoc stemmate illustrare placet:

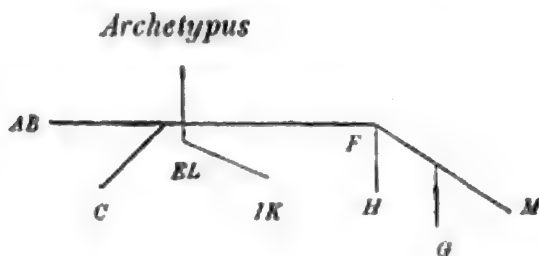

De rebus grammaticis pauca dicenda sunt. formae alexandrinae raro inueniuntur. legimus εἶπαν (*EF*), ἀφείλατο (*G*), κατέφυγα (*AB*), γεναμένην (*H*). accusatiui tertiae declinationis in -αν desinentes aliquoties occurrunt: habes θυγατέραν (*A* sect. 29), σάρκαν (*H* sect. 5). antistoechia uocalium ι et η, η et ει, ι et οι, ε et αι, ο et ω in quibusdam codicibus rarius, in aliis saepius reperitur: neglegentissime scriptus est cod. *H*, ubi ἠκόνηον, ὑποκρήσαιος, id genus alia legis. ἴδεν saepissime pro εἶδεν exaratur, sed codices sibi non constant. talia notare plerumque supersedi, nisi quid ad sensum uerborum recte cognoscendum iuuabat.

Inter uersiones primum locum obtinet syriaca. uerum quidem est, haud raro eam, maxime in sermonibus, graeca non ad uerba sed circumloquendo reddere uel amplificando exornare. sed ipsa graeca quae Syrus uertit ad archetypum saepe propius quam codices nostri accedunt. multa syrus interpres seruauit quae nunc in graecis omissa uel mutata sunt. enumero quae sect. 25 de Paulo cum pane oleribusque sal edente, sect. 33 de Thecla bracchia in crucis formam extendente, ibid. de pardo ad pedes uirginis accidente, sect. 35 de bestiis tranquille circa Theclam recumbentibus narrantur. taceo de locis in quibus Syrus aut solus aut optimis codicibus consentientibus genuinam scripturam seruauit; hoc unum addo quod fere numquam quidquam quo carere nequeas deleuisse uidetur, si paucissima quae ex errore exciderunt exceperis. itaque auctoritatem syriacae uersionis secuti non solum capite 14 uerba καὶ ἀνιστάμεθα θεὸν ἐπεγνωκότες ἀληθῆ etiam aliis de causis suspecta expunximus, sed etiam clausulam passionis in eam formam quam Syrus suppeditauit redegimus.

Quod de uersione syriaca diximus eam saepe paraphrasim potius quam accuratam graecorum uerborum interpretationem praebere, id in latinas quoque uersiones cadit. quarum longe

optimam eam esse iudico quae apud Mombritium exstat (*m*). artissime cum codicis *E* textu cognata est; inter omnes accuratissime uerba graeca latine expressit. reliquarum uersionum altera quae codice Casinensi continetur (*c*) ex textu aliquo graeco parata est, qui eiusdem stirpis atque codd. Parisini *AB* fuisse uidetur, haud raro tamen cum codd. *EFG* facit, quibuscum etiam illorum codicum clausulam ut supra monuimus repudiat. tertia denique uersio quae in codice Digbaei exstat (*d* apud nos, *D* apud Tischendorfium) singulari quadam cognatione cum codice *C* coniuncta est, cum quo multa quae reliqui testes tuentur omittit (e. gr. sect. 6 μακαρισμοὺς 7. 8. 10. 11); sed alia quae in *C* reperiuntur praeterit, et hic illic prope abest a codice *G*.

In commentario critico uariarum quas apud translatores inuenimus lectionum nonnisi delectum instituimus. saepe enim adeo a graecis discedunt ut uix quidquam ad genuinam scripturam cognoscendam conferant. sed quotiescumque duarum uersionum consensio eadem quae transtulerint graeca uerba patefacere uisa est, eam religiosissime adnotauimus, etiamsi nullus graecorum testium hanc lectionem confirmabat.

IV. Acta Thaddaei.

De actis Thaddaei paucissima habeo praefanda. notissima est illa inter Syros inde a saeculo secundo exeunte peruulgata historia de Abgaro V quem Nigrum uocant Edessenorum principe nuntium cum epistula ad Iesum Christum Hierosolyma mittente deque responso a domino dato, quo quod ille petiuerat ut a morbo grauissimo sanaretur per unum ex discipulis suis quem ipse a mortuis resuscitatus missurus esset impletum iri pollicitus est. missus esse fertur Addaeus unus ex septuaginta discipulis, quem graeci cum Thaddaeo uel Lebbaeo uno ex duodecim confundebant. qui quidem Addaeus principem sanasse et una cum populo ad fidem Christianam perduxisse fertur. postea demum haec fabula eum in modum exornata est, ut Abgarum imaginem Christi depingendam curauisse, depictamque cum accepisset super Edessae portam tamquam munimentum posuisse narrarent, quo factum esse ut oppidum ab omni hostium impetu, sicut Christus olim promisisset, defenderetur. genuinam epistularum et actorum Edessenorum formam seruauit Eusebius, qui haec documenta ex Edesseno archiuo deprompta

et πρὸς λέξιν ex lingua syriaca in graecam translata esse testatur (Hist. eccl. I, 13). sub finem saeculi IV haec acta ab interpolatore quodam uberius exornata multisque additamentis amplificata sunt. librum retractatum cui inscribitur Doctrina Addaei syriace et anglice edidit Phillips (Londini 1876). idem liber etiam in linguam armeniam translatus quibusdam narratiunculis auctus est, quibus translator Armeniorum nomen celebrare et Edessenorum apostolum patriae suae uindicare sibi proposuit. armeniaca in gallicam linguam uersa, primum sed non integra edita sunt a Ioanne Raphaele Emin sub titulo 'Leroubna d'Edesse. Histoire d'Abgar' in Langloisii libro 'Collection des Historiens Arméniens' Parisiis 1867 p. 314 sqq., iterum a doctore Alishan sub titulo 'Lettre d'Abgar' Venetiis 1868. eodem consilio atque armenius interpres etiam Moses Chorenensis eam historiae Armeniae partem composuit, quae res Edessenas et Abgari V fata complectitur (Hist. Arm. II, 29—32 ed. Whiston; II, 30—35 ed. le Vaillant)[1]).

Epistularum illarum nec non imaginis Christi Edessenae fama apud ueteres creberrima fuit. scripserunt de his rebus inter Syros Ephraimus Edessenus († 378) in Testamento (opp. graece ed. Rom. 1743 t. II syriace 399 graece 235 sq.), Iosua Stylites in Chronico anno 515 scripto ('Chronique de Josué le Stylite. Texte et traduction par M. l'abbé P. Martin' p. XIII. LI sqq. uersionis gallicae, in annalibus 'Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes' tom. VI, 1. Lipsiae 1878), Iacobus Sarugensis († 521) in Homilia metrica de Adaeo apostolo et Abgaro Edessae rege (apud Assemanum in Bibl. Orient. I p. 317 sq. et apud Curetonium 'Ancient Syriac Documents' p. 154), Dionysius Telmaharensis († 845) in Chronico (Eusebii canonum epitome ex Dionysii Telmaharensis chronico petita edd. Siegfried et Gelzer p. 48), Gregorius Barhebraeus († 1286) in historia compend. dynastiarum (ed. Pococke Oxon. 1663 p. 71 sq. uers. lat.), in chronico syriaco (edd. Bruns et Kirsch Lipsiae 1789 p. 48 sq. uers. lat.) et in chronico ecclesiastico (edd. Abbeloos et Lamy t. III p. 11 sqq.), Mares Salomonis filius c. 1235 (apud Assemanum l. s. III, 2 p. IV. XI), Salomo Bassorensis

[1]) conferas quae exposui in libris meis 'die edessenische Abgarsage' Brunsvigae 1880, 'die apokryphen Apostelgeschichten' II, 2 p. 178 sqq. Supplem. p. 105 sqq. quibus addas quae scripserunt KCMMatthes, 'die edessenische Abgarsage' Lipsiae 1882, et Tixeront, 'les origines de l'Eglise d'Edesse et la légende d'Abgar' Paris. 1888.

(c. 1222) in libro cui Melissae inscribitur (ed. Budge Oxon. 1886 p. 109 uersionis anglicae), Elias episcopus Damascenus apud Assemanum l. s. III, 2, V. XIV, Amrus librorum Maris excerptor apud Assemanum l. s. p. V. XIII sq., Iesuiabus (Ebed Iesu) Sobensis († c. 1257) in libro Margaritae IV, 6 apud Assemanum l. s. p. IV et in epitome canonum l. s. p. IV. X, alii; inter Graecos Procopius de bello Persico II, 12 (ed. Dindorf in Corpore Scriptt. hist. Byz. Bonnae 1838), Euagrius sub finem saeculi VI in historia ecclesiastica IV, 27 (ed. Migne ser. gr. t. LXXXVI), Ioannes Damascenus de fide orthodoxa IV, 16 (ed. Migne ser. gr. t. XCIV p. 281; cf. etiam appendicem ad primam de imaginibus orationem apud Mignium l. s. p. 320 et epistulam ad imperatorem Theophilum l. s. t. XCV p. 631 sq.), Georgius Hamartolus in chronico (ed. Muralt p. 236 sq.), Constantinus Porphyrogennetus († 959) in narratione de diuina Christi Dei imagine non manu facta (in Originum rerumque Constantinop. manipulo ed. Combefis. Paris 1664 p. 75—109), Georgius Cedrenus in historiarum compendio (ed. Dindorf Bonnae 1829 t. I, 308 sqq.), Nicephorus in historia ecclesiastica II, 17 (ed. Fronto Ducaeus Paris. 1630 t. I p. 143 sqq.); inter latinos Darius Comes in epistula ad Augustinum data (ep. 230 in Augustini opp. ed. Antuerp. 1700 t. II p. 635), passionis Thomae apostoli auctor (in Supplemento codicis apocryphi ed. Bonnet p. 159 sq.), Gregorius II papa Romanus in ep. I ad Leonem Isaurium (in Mansii Conc. Coll. XII, 963 sq.), Ordericus Vitalis († 1141) in historia ecclesiastica ed. Le Prevost Parisiis 1838—55 lib. I t. I p. 318 et lib. VIII t. III p. 564); inter Armenos Faustus Byzantinus in libro tertio historiae Armeniae (392) apud Langloisium l. s. I, 210, Moses Chorenensis in epistula ad Isaacum Erzerumi episcopum (in Moesingeri editione uitae Bartholomaei p. 13), qui Thaddaeum sub Sanatruco Armeniae rege in Sauarsana prouincia mortem oppetiisse tradunt; denique inter Arabas Ibn-el-Athîr in chronico ad annum 331 Heg. (= 943 p. Chr.) libro VIII p. 302, Abulfeda in chronico (qui eandem narrationem ad uerba repetit), Elmakin in Historia Saracenica ed. Erpenius p. 213), Ioannes Said in appendice ad Eutychii annales (apud Assemanum l. s. II, 393).

In numerum eorum qui de epistulis mutuis Christi et Abgari regis deque Thaddaei rebus gestis commentati sunt, etiam compositor actorum Thaddaei referendus est, quae primus Tischendorf in lucem protraxit. epistula Abgari a genuino

quem Eusebius seruauit textu nonnihil differt: responsum Christi ore tantum non litteris datum, imago domini in linteo expressa Abgaro missa esse dicitur; Thaddaeus uel Addaeus Edessenorum apostolus, qui secundum Syros Edessae diem suum in pace obiisse, secundum Armenos in Sauarsana prouincia martyrium passus esse fertur, cum Thaddaeo uel Lebbaeo uno ex duodecim confunditur, quem Beryti in Phoenice mortuum esse et graeci et syri scriptores tradiderunt (cf. de hac re librum meum 'die apokryphen Apostelgeschichten' II, 2 p. 156. 158 sqq.)[1]). quid quod etiam de patria Thaddaei in actis graecis alia atque apud Syros narrantur: hi enim eum Paneae Palaestinae uel Caesareae Philippi natum esse autumant, istorum autem auctor eum Edessenum fuisse, Hierosolyma uenisse et inter duodecim Christi apostolos receptum esse tradit. non huius loci est actorum originem accuratius peruestigare. illud unum moneo, eam quae in iis reperitur fabulae formam non ante saeculum quintum ortam esse.[2])

In edendis his Thaddaei actis duobus codicibus usus sum; altero Parisino bybl. nat. gr. 548 saec. XI, altero Vindobonensi bybl. Caesar. hist. gr. 45 (olim 14) saec. IX/X (cf. Lambec. comment. VIII p. 202; ed. Kollar. VIII p. 428 sq.). istum iam Constantinus Tischendorf secutus est; huius duo tantum fragmenta quae Lambecius exscripserat, et extremam partem inde a uerbis sectionis 6 *καὶ ἀποκριθέντες οἱ ἀρχιερεῖς εἶπον* adhibuit. Albertus a Vogel Vindobonensis amicus coniunctissimus hunc codicem rogatu meo integrum contulit. signaui codicem Parisinum siglo *P*, Vindobonensem littera *V*. acta in bybliothecis rarissima sunt: diu multumque de nouis subsidiis quibus apparatum criticum augerem sciscitatus sum, sed praeter hos duos codices quorum mentionem feci nullus mihi in notitiam uenit. Itaque Tischendorfii textum paucis tantum locis mutatis iterandum curaui. codicis enim Vindobonensis non ea est praestantia, ut eum Parisino praeferre possis: quamuis Parisino uetustior sit, tamen ab interpolatore nescio quo eum in modum retractatus et amplificatus est, ut ad istius textum emendandum uix hic uel illic quidquam ualeat.

---

[1]) nonnulli eum in Arato Armeniae oppido telis percussum esse dicunt, uel etiam Berytum oppidum Armeniae esse uolunt. utrumque eadem duorum Thaddaeorum permutatione facile explicatur. cf. de his aliisque traditionibus librum meum supra memoratum.

[2]) conferas quae exposui l. s. II, 2, 171.

Actis Thaddaei subieci alteram narrationem multo recentiorem quae in codice Vindob. bybl. Caesar. theol. gr. 315 (olim 207) saec. XII (ut uidetur) fol. 59ᵘ—62ᵘ exstat. exscripsit illam Alberto a Vogel rogante P. Iulianus Hauer Cremismonasteriensis. quae hoc loco de apostoli rebus gestis traduntur, paucissima sunt; sed multo uerbosior est narrationis compositor in imaginis Christi diuina origine illustranda miraculisque per eam patratis describendis. fabulae forma eadem est quae apud chronographos Byzantinos reperitur. singulari quodam modo epistulam Christi exornauit, cui quidem epistulae ipsum dominum septem sigilla addidisse fingit, quae diuinam ipsius naturam uirtutemque significarent. scripsi de hoc codice in libro meo 'die edessenische Abgarsage' p. 4 sq. 59 sq. 62, ubi multa sed non omnia allegabam. itaque haud ingratum me lectoribus facturum esse spero, si integrum codicem typis excudendum curauero.

Eiusdem narrationis fragmentum in codice Athoo Batopediano 704 saec. XII f. 320ᵘ sq. Philippus Meyer inuenit et mecum communicauit. inscribitur codici *ἐπιστολῆ γραφῆσα ὑπὸ ἀβγάρου τοπάρχου σωτῆρι ἰησοῦ χριστῷ, πεμφθεῖσα δι' ἀνανίου κούρσορος εἰς ἱεροσολύμα.* continet integram Abgari epistulam, maximamque partem responsi quod in hoc codice per Ioannem datum esse fertur. textus responsi pessime habitus, folii 321 dimidium abscissum est. extrema fragmenti uerba sunt haec: *διότι ὁ λόγραφοσ* (sic) *γεγραπται τῆ ἰδία μου χειρὶ μετὰ τῆσ σφραγίδοσ τῆσ ἐμῆσ. ἐσφράγισα δὲ τὴν ἐπιστολήν.* reliqua desunt. signaui codicem Vindob. siglo *V*, codicem Athoum siglo *A*.

---

p. V. 16 *lege* CX *pro* CIX
p. XVII, 17 *lege* modo — modo *pro* mox — mox
„ „ not. 2 *lege* indicato *pro* indicitato
p. XVIII not. 2 *lege* indicatum *pro* indicitatum
p. XXIII, 2 *lege* Archiuo *pro* Archiuio
p. XXVI, 8 *adde:* cod. Carnot. 190 saec. XII f. 107ʳ—107ᵘ (fragmentum; desunt omnia inde a uerbis 'eum introire' p. 27, 13)
cod. Carnot. 473 tom I f. 245ᵘ—251ʳ (idem fragmentum ex cod. 190 exscriptum)
p. XXXIX, 37 *lege* elisas *pro* clisae
p. LXXVI, 3 et LXXVIII, 13 *collationes codicum F et U non* Ioanni Neumann Argentoratensi *sed* Ioanni Schmidt *acceptas refero*
p. LXXXVIII, 30 *adde:* cod. Carnot. 144 saec. X f. 130ʳ—136ʳ
cod. Carnot. 192 saec. XII f. 104ᵘ—108ᵘ
cod. Carnot. 193 saec. X f. 195ʳ—200ʳ

p. XC, 5 *lege* memorati *pro* memoritati

p. XCVIII, 5 ad scriptores graecos qui Theclae mentionem faciunt *addas* auctorem libri cui inscribitur Physiologus ed. Lauchert 'Geschichte des Physiologus' Argentorati 1889 p. 250 (*ἐξέφυγεν*) *Ἰουδὶθ τὸν Ὁλοφέρνην, Ἐσθὴρ τὸν Ἀρταξέρξην, Σωσάννα τοὺς πρεσβυτέρους, Θέκλα τὸν Θάμυριν.* p. 270 *Θέκλα τοῖς θηρίοις καὶ φώκαις ἐβλήθη, καὶ ὁ τύπος τοῦ σταυροῦ αὐτὴν διέσωσε.* *cf* etiam Krone 'der altchristliche Physiologus. Deutsch-evang. Blaetter' 1890 p. 262 sqq.

p. CI, 19 *adde:* eadem actorum epitome etiam in codd. Carnot. 190 f. 262^{v}—263^{v} et 479 f. 186^{r}—189^{r} reperitur.

[illegible]rium beati [illegible]

([illegible]

[illegible] multimoda [illegible]
[illegible] et eximia [illegible]
[illegible] immo di[illegible]
[illegible] pra[illegible]
[illegible] passionum [illegible]
[illegible] carcerum sp[illegible]
[illegible] beatus Petr[illegible]
[illegible] in turba ue[illegible]
[illegible] orațio[illegible]
[illegible] filiis, praecip[illegible]
[illegible] inserel[illegible]

[illegible] martyrium [illegible]
[illegible] sancti p[illegible]
[illegible] petri apostol[illegible]
[illegible] E marty[illegible]
[illegible] conscriptor[illegible]
[illegible] martyrium sanc[illegible]
[illegible] et ec[illegible]
[illegible] tercio kalen[illegible]
[illegible] passione Petr[illegible]
[illegible] liber pri[illegible]
[illegible] ad ecclesiam[illegible]
[illegible] B, et d[illegible]
[illegible] . . . mul[illegible]
[illegible] L et multiplic[illegible]
[illegible] in domino[illegible]
[illegible] dei nostri I[illegible]
[illegible] diuinae co[illegible]
[illegible] L

[illegible] pag. 1, 14 [illegible]
[illegible] gratiam pector[illegible]

by Google

Martyrium beati Petri apostoli a Lino episcopo conscriptum.

f. 259^r Faber p. 67^b Bibl. Max. Lugd.

I Post multimoda et multifaria uiae uitaeque salutaris documenta et eximia atque celeberrima miraculorum ostenta, seu aduersa immo diuersa cum Symone mago aliisue quam plurimis antichristi praeconibus pro nomine ueri Christi certamina; post passionum quoque multiplicium et flagellorum acerbitatem et carcerum squalorem horrificum, cum esset exultans in domino beatus Petrus et gratias agens nocte ac die cum fratribus, in turba uenientium ad fidem domini nostri Iesu Christi, intentus orationibus et doctrinae caeterisque diuinae pietatis officiis, praecipue caritatis et castitatis gratiam audientium pectoribus inserebat, adhortans credentes in Christum ut

[1] incipit martyrium beati petri apostoli a lino episcopo conscriptum *BCD* passio sancti petri apostoli secundum linum papam *A* martyrium beati petri apostoli a lino papa graece conscriptum et orientalibus ecclesiis traditum *E* martyrium sancti petri apostoli a lino papa romano graeca lingua conscriptum et ecclesiis orientalibus destinatum *Bruxell 5519–26* martyrium sancti petri apostoli a lino episcopo romano greca lingua conscriptum et ecclesiis orientalibus destinatum *G* passio sancti petri apostoli tercio kalendas iulii *L* passio s. petri *Bruxell 7482* Lini episcopi de passione Petri tradita ecclesiis orientalium et deinde in latinum conuersa: liber primus *f* beati Lini Romani pontificis de passione S. Petri apostoli ad ecclesias orientales liber *H* ‖ [6] miracula *Ef* | ostensa *fH* ‖ [7] seu aduersa *om fH* | et diuersa *fH* ac diu. *L* | aliisque *BCD* ‖ [8] antychristi *C* ‖ [9] passionem . . . multiplicem *fH* | multiplicium et (*cum signis transponendi*) *E* | et multiplicium flagellorum *L* | multiplicum *G* | ac flagellorum *CDG* ‖ [10] in domino exultans *BCD* ‖ [11] beatus Petrus *om E* | die ac nocte *AE* ‖ [12] dei nostri *BCDG* dei et domini nostri *EfH* ‖ [13] ac doctrinae *f* | caeteris *f* | diuinae *om H* ‖ [14] officiisque *f* ‖ [15] beatus petrus apostolus inserebat *E*

---

inde a pag. 1, 14 sequuntur Abdiae excerpta. 1, 14 ante omnia castitatis gratiam pectoribus eorum ins. ‖ [15] in christo *abde*

pudice et continenter se gererent. nimis enim abundanter et supereminenter urbs orbi praelata, mente se in fastum elationis extulerat et iccirco, ut solet in opulentia et inerti securitate, indecenti fluxu dominabatur. persaepe namque ubi est elatio mentis sequitur contumelia carnis. unde factum est ut beati Petri sermonibus magnus pudicitiae apud multas diuersae aetatis ac potestatis seu nobilitatis feminas amor exarserit, ita ut pleraeque etiam Romanorum matronae a commixtione uirilis thori seruare munda corda simul et corpora, quantum ex ipsis erat, diligerent.

II Sed cum iam tempus appropinquaret quo fides beati apostoli et labores remunerari deberent, praeueniens perditionis caput scilicet antichristus Nero, consummata iniquitas, artari eum et in custodia squalidissima compedibus uinciri iussit. ubi coeperunt frequentare illum quatuor concubinae praefecti Agrippae, quarum erant uocabula Agrippina Eucharia Eufemia et Dionis. quae audientes ab eo castitatis sermonem et omnia domini nostri Iesu Christi mandata, tabescebant et molesta-
| f. 259r F bantur esse sub thoro Agrip|pae. unde castitati se deuouentes pactum consilii alterutrum inierunt et confortatae a domino Iesu Christo nullo modo ei obsequio concubitus adquiescere ulterius decreuerunt. subtrahentibus autem se isdem non solum

[1] habundanter *CDE* ‖ [2] mente *om A* ‖ [3] idcirco *DEGH* ‖ [4] luxu *fH* ‖ [5] inde *E* ‖ [6] *in* petri sermonibus *E* ‖ [7] et potestatis *fH* | feminas *om A* | etiam pleraeque *C* ‖ [9] corda *om A* ‖ [10] deligerent *fH* delegerint *L* delegerent *G* ‖ [11] adpropinquaret *E* | beati Petri apostoli *fH* ‖ [12] caput perditionis *A* ‖ [13] antichristi neronis *L* antychristus *C* et antichristus *fH* | arctari *fH* ‖ [15] uenerunt *BCD* | illum frequ. *A* | ad illum *E* | comcubinae *C* | aggrippae *C* ‖ [16] nomina *fH* | eucharia agrippina *A* | aggripina *C* | eucheria *G* | eufremia *BCGL* | Euphemia *fH* | et *om A* ‖ [17] Dionis *cum EL* clionis *ABCDG* Dione *fH et codd interpol Abdiae* ‖ [18] nostri *om Ef* ‖ [19] esse *om CDEfH* ‖ [20] adinuicem *fH* | in domino *E* a dom. nostro *fH* ‖ [22] autem *om H* | isdem *BD* hisdem *CG* eisdem *EL* iisdem *fH* eis *A*

---

[1] uiuerent *c* ‖ [1—5] nimis enim abundanter . . . contumelia carnis *om* ‖ [6] magnus itaque (quidem *b*) exarserat pudicitiae amor ‖ [7] ita ut (*om abde*) pleraeque (pluraeque *ad*) feminae munda corpora a commixtione uirili seruarent (seruare cupiebant *abde*) ‖ [11—14] sed cum iam tempus . . . uinciri iussit *om* ‖ [14] ita ut etiam (ita ut iam *b* inter quas *c*) Agrippina et (*om b*) Eucharia (et Euch. *om c*) et Euphemia (Euphetia *cde*) et Dione castitati se deuouissent (deuouerunt *c*) quae erant concubinae praefecti Agrippae. postea enim quam crediderunt in Christum, nullo modo ei ad obsequium concubitus acquiescere decreuerunt confortatae a domino Iesu Christo. uidens autem Agrippa praefectus = 3,11.

a complexu uerum et ab omnimoda coniunctione Agrippae, coepit idem super hoc ualde taedere et maestus esse; mittensque sollicitos ac sollertes exploratores didicit eas studiosissime ad beatum Petrum prorumpere. quibus ad se reductis dixit vehementissima amoris captus insania: Scio unde uenitis. ille Christianus uos docuit mecum non coire et a debito thoro subtrahere. sed certus sum quia suis magicis artibus amorem erga me uestrum non poterit infirmare. Quae multis blanditiis delinitae nec uerbo amatorio adquieuerunt nec intento oculo libidinis fomitem respexerunt, quia apostolico sermone fundatae erant. uidens autem Agrippa praefectus quod Petri do|ctrinam | p. 68a BM sequentes libidinem eius unanimiter spernerent et ipsius blanditiis minime adquiescerent, coepit eis minas intentare horrificas, iurans quod et illas uiuas incendio concremaret et Petrum grauissimis afflictum suppliciis ab hominum de sub caelo memoria perderet. sed numquam potuit eas ad inquinamentum commixtionis inflectere, dicentes amabilius sibi esse omnibus tormentis pro castitate succumbere, quam Christum cui deuouerant castimoniam recusare. indignabatur itaque Agrippa praefectus maxime in apostolum et fremebat super eum dentibus, quaerens occasionem ut eum quasi rationabiliter potuisset occidere.

[1] uerum etiam *fH* | omni (m *uidetur erasa*) *C* ‖ [2] cepit *EL* cępit *ABC* | tedere *ABL* | mestus *ABCE* moestus *DGfH* molestus *L* ‖ [3] sol////to* *A* | solicitos . . . solertes *fH* | et solertes *H* | eas *in rasura L fuit* ab eis ‖ [4] proripere *BCDEGL* se proripere *fH* ‖ [5] amoris *om A* | captus amoris *H* ‖ [6] mecum *om E* | non conuenire *fH* | et a debito thoro subtrahere *om A* ‖ [7] magicis suis *E* ‖ [8] blandiciis *E* ‖ [9] compellarunt *EfH* ‖ [11] autem *om E* aute *C* | [12] unanimiter eius (*cum transponendi signis*) *E* | eius blanditiis *fH* | blandiciis *E* ‖ [13] cepit *EG* cępit *ABL talia iam non adnotabo* ‖ [14] et ipsas *A* et eas *H* | incendio cremaret *fH* incenderet *A* | grauissime *fH* ‖ [15] affectatum *BCD* afflictatum *EG* | caelo *om L* ‖ [16] nūquā *AL* nunquam *BCDEGf* | commixtionis *om fH* eas commixtionis *BGL* ‖ [17] flectere *fH* eas inflectere *C* ‖ [18] castitatem *A* (*sed superscriptum est* castimoniam) | cast. deuouerant recus. *A* ‖ [19] aggrippa *G* ‖ [21] racionabiliter *E* | posset *BCD*

[12] secutae essent et | spreuissent | et ipsius blanditiis min. adquiescerent *om* ‖ [13] indicere minas nimias quod et (et quod *b*) ipsas incendio concremaret et Petrum supplicio interficeret ‖ [16] eas *post* inquin. *abde* ‖ [17] inflectere, quia apostolico sermone fundatae erant dixeruntque ad inuicem: Melius est nos huic poenae pro castitate (per castitatem *bc*) succumbere quam Christum cui (cuius *b*) castitatem (castitate *b*) deuouimus recusare (abnegare *c*). indignabatur etc. ‖ [19] maxime *om* ‖ [20] super eum *post* dentibus ‖ [21] quasi rationabiliter *om* | potuisset *sic et Abdias*

III Interea uxor Albini, Caesaris amicissimi, nomine Xandips, cum aliis pluribus nobilissimis matronis uenit ad Petrum. a quo uerbum percipiens castae uitae, repudiauit non modo uirile conubium, quin etiam et omne uitae huius delectamentum. qua de re Albinus nimio maerore affectus comminabatur multa se Petro illaturum tormenta, Xandippem uero uxorem suam uerbis iniuria plenis indeque delinimentis a coepto conamine refragari temptabat. mittensque ad Agrippam praefectum sibi amicitia copulatum mandauit ei omnia quae agente Petro de uxore sua patiebatur, deprecans ut si ei secundum suam fiduciam esset amicus, ulcisceretur eum de Petro: alioquin ipse se uindicaret. Agrippa quoque reddidit ei mandatum, se eadem, adhuc etiam duriora per eum pati. unde factum est ut cum Albinus cubitum iret et Xandippem sibi adduci fecisset, suaeque delectationis commixtionem apud eam nec blanditiis nec terroribus obtinere potuisset, consiliaretur quatinus una cum Agrippae manu uelut auem laqueo Petrum caperet et ut maleficum pessumdaret. Xandips autem, Albini uxor, haec audiens misit fidelissimum nuntium ad Petrum, ut Roma exiret et insidias paene ineuitabiles declinaret. Marcello nihilominus, Marci praefecti filio, qui postquam Symonis magi pestiferam doctrinam auerterat, apostolo fideliter et utiliter in cunctis adhaeserat,

1 cęsaris eius *A* | amississimi *E* | Xandipe *fH* ‖ 2 plurimis *A* | matronis *om A* ‖ 3 percipiens uerbum *f* ‖ 4 conubium *cum ABDEGL* connubium *f* | et *om C* | huius uitae *E* huius *om BCD* ‖ 5 furore *A* | confectus *f* | petro multa illaturum supplicia *A* ‖ 6 Xandipem *Lf* (*sic et infra*) ‖ 7 deliniamentis *ABCDEGL* delinimentis *scripsi cum f* | accepto *BCDEL fuit et in G sed* c *prima erasa* ac toto *f* ‖ 8 refragrari *C* (*r altera exp*) | tentabat *f* ‖ 9 de uxore sua *om A* de sua uxore *f* ‖ 10 fiduciam *ELf* ‖ 11 amicus esset *f* | illum *AE* | alioqui *f* ‖ 12 uindicaturus esset *f* | aggrippa *C* | remisit *BCD* | reddidit ei responsum *f* | in mandatum *GL* ‖ 13 etiam *cum AE* et *BCD* etiam et *EGLf* | deteriora *BCD* diriora *EGL* duriora his *f* | hinc pati *BDGL* pati per eum hinc *C* | dum Alb. cubitum isset *A* ‖ 14 suae *A* ‖ 15 dilectionis *CDGL* | blandiciis *CE* ‖ 16 optinere *G* | consilium iniit *BCD* | quatenus *f* | agrippa *BCD* ‖ 17 manu uelut auem laqueo *om BCD* | maleficium *C* 18 pessimum necaret *L* | Xandipe *f* | uxor Albini *A* ‖ 19 nuncium fidelissimum *f* | de roma *BCD* romam *E* ‖ 20 nichilominus *ACDEf scriptio* nichil, michi *al saepissime occurrit in codd nostris* nichilhominus *B* ‖ 21 qui *om L* | a symonis *AL* ‖ 22 se auerterat *A* auerterat se *L* a(d)uerterat *E* aufugerat *f* | et apostolo *L* | adhaererat *D* | adhaesit *f*

1 Interea post haec in conuentu senatus (= 5, 2) surrexerunt quidam senatores qui et dixerunt etc.

seu et fratribus conspirationem uiri sui et praefecti Agrippae innotuit. in crastina quoque surrexerunt quidam ex senatoribus in conuentu senatus et dixerunt: Suggerimus amplitudini uestrae, nobiles uiri, quod ad peruersionem urbis aeternae Petrus conubia diuortiis mancipat, uxores nostras a nobis disiungit et nescimus quam nobis nouam et inauditam legem inducit. Et haec dicentes incitabant etiam alios ad tumultum et appellationem. tunc Agrippa gratulatus est, quia quod de Petro optauit sub occasione senatus inuenit. sed et hoc Petrum et fratres non latuit. innotuerant siquidem hoc eis celeri nuntio qui fuerant ex senatoribus illuminati per Petrum a domino.

IV Quapropter Marcellus et fratres deprecabantur Petrum ut secederet. Petrus uero ait: Non oportet, fratres et filii, fugere propter Christum dominum passiones, cum ipse se ultro pro nostra salute morti obtulerit. Marcellus autem et fratres nimio cum fletu aiunt: Miserere, pater misericors, iuuenum et eorum qui sunt in fide rudes: ne nos ac illos inter infidelium turbines destitutos relinquas. Tunc Petrus rogantibus se ait: Fugiendum suadetis et iuuenum atque infirmorum cordibus exemplo nostro metum passionis incutere, cum uerbum dei constanter debeamus asserere et sancta castimoniae fundamenta quae iecimus conseruare. fugiendum putatis ut mortem declinemus, quam multis suspiriis et gemitibus diuturnis ut ingressum uitae expetimus, qua etiam secundum illius reuelationem dominum clarificare debemus. Fratres uero haec audientes

[1] seu et] atque etiam *f* sicut *suspicatur H Usener* ‖ [2] ipsa innotescere fecit *f* | in crastina *scripsi cum BCDEG* in crastinum *A* in crastino *Lf* | de senatoribus *E* ‖ [3] in consessu *om* senatus *f* ‖ [4] persuasionem *f* ‖ [5] conubia *ABCDEGL* connubia *f* | emancipat *f* ‖ [6] induxit *E* ‖ [7] haec dicentes *om* et *BCD* | inertabant *G* concitabant *f* ‖ [8] aggrippa *E* ‖ [9] in senatum uenit *f* ‖ [10] ac fratres *EGL* | innotescere . . . fecerant *f* ‖ [11] ii qui *f* | per petrum ex senat. illum. *A* ex sen. per Petr. illum. *f* ‖ [13] filii et fratres *C* ‖ [14] ultro ipse se *A* ipse ultro se *EGLf* ‖ [15] optulerit *E* | marcellus uero *A* ‖ [16] nimio cum fletu *om A* cum magno fletu *E* ‖ [17] nec nos *CDGLf* | ac illos *om BCD* nec illos *f* ‖ [18] derelinquas *C* ‖ [20] constanter constantia *E* ‖ [21] sanctae *f* ‖ [22] recimus (cep *corr m 2*) *D* ‖ [23] ingressus *BCD* ‖ [24] expetimus qua etiam *om BCD* ‖ [25] dominum clarificare debemus *post* diuturnis *ponunt BCD deinde scribunt* ut ingressus uitae secundum illius reuelationem expetamus (expectamus *C*) | debeamus *f*

---

[5] omnino disiunxit (-git *c*) (omnimodis seiungit *b*) ‖ [6] nescio *acde* | induxit *abde* ‖ [7] et *om c* | audientes | et appellationem *om c* ‖ [9] optabat Petro | senatus *om* | euenit *c*

leuauerunt planctum dicentes: O pater ueracissime, ubi sunt uerba modo quibus dicebas, quoniam pro uita nostra morti esses paratus succumbere? et nunc impetrare non possumus ut pro nostra salute, donec corroboremur, patiaris aliquantulum uiuere! Adolescentes quoque, quos ipse sollicite custodiens in fide et castitate sedulo educabat, manus protendentes in caelum et porrecti ante faciem illius uelut subito mortui, cadentes in terram uociferabantur, nimio eiulatu clamantes: O bone Petre, pater et pastor, post tuum dominum in clementia singularis, cur nos affectu materno nouiter per sacrum fontem domino pe|peristi, quos tam inmaturo solatio et animo crudeli, qui te numquam antea attigerat, immanissimorum morsibus luporum exponis? Clamabant autem et matronae | puluere conspersis capitibus: Haeccine est misericordia quam de saluatore tuo praedicare solebas, qui tuis lacrimis se quem ad tempus negaueras, in aeternum pietate motus indulserat? et tu tantis lacrimarum fluminibus te uel paruo tempore non concedis, praesertim cum et domino possis ministrare in carne et tibi reseruatam coronam adipisci perpetuam?

| p. 68b BM — | f. 260r F

V Sed et custodes carceris, Processus et Martinianus, cum reliquis magistrianis et ex officio iunctis postulabant eum, dicentes: Domine, quo uis abscede, quia imperatorem oblitum tui iam credimus. sed iste iniquissimus Agrippa pelicum amore et intemperantia suae libidinis inflammatus perdere te festinat. si enim regis iussio te impeteret, Paulini, uiri clarissimi, cui te commendatum nos custodiendum suscepimus, de tua nece sententiam haberemus. nam postquam nos credentes in hac uicina Mamertini custodia, fonte precibus et ammirabili signo crucis de

[1] leuauerunt uocem *f* ‖ [2] modo *om f* ‖ [3] paratus esses morti *A* morti paratus esses *f* ‖ [4] pro salute nostra *f* | corroboretur *A* corroboremus *C* | te aliquantulum *f* ‖ [5] adullescente *C* | solicite *f* ‖ [7] in faciem *f* | morituri *BCD* | ac cadentes *BCD* procidentes *f* ‖ [8] dicentes *A* [9] pastor et pater *A* | post dominum tuum *BCD* | clementia (*om* in) *BCDGLf* [10] cur quos *f* | materno affectu *A* | nouiter *om A* recenter *f* | persarum *C* ‖ [11] quos *om f* | tam *om BD* | inmaturo *B* ‖ [12] nunquam *DEGf* | antea nunquam *f* | ante *E* | nos immanissimorum *f* | luporum morsibus *A* ‖ [13] etiam et *BCD* | conuersis *f* consparsis *C* ‖ [15] se *om f* ipse *A* | negaueras ad tempus *A* ‖ [17] et nunc *f* | nobis non *f* ‖ [20] ac martinianus *DGL* ‖ [21] magistrinianis *C* magistratibus *f* | ex officio (*om* et) *AL* | iunctis] cunctis *suspicatur Usener* ‖ [22] discede *L* ‖ [23] pelicum *sic ABCDGL* pellicum *f* meretricum *E* ‖ [24] perdere (*om* te) *L* ‖ [25] si enim te regis iussio *L item sed* iussione *f* iussio cęsaris *A* | impenderet (*om* te) *A* ‖ [26] nece *om BD* ‖ [28] Mamertini *om f* mamurtini *E* mam(e)rtini (e *in ras m 2*) *C* | ammirabilis *A* admirabili *BDEf*

rupe producto, in sanctae trinitatis nomine baptizasti, licentiose quo libuerat perrexisti et nemo tibi fuit molestus, nec modo esset, nisi incendium daemoniale quod urbem stimulat Agrippam acrius peruasisset. quapropter oramus te, salutis nostrae minister, hanc nobis digneris recompensare uicissitudinem, ut quia nos a peccatorum et daemonum uinculis absoluisti, a carcerali et compedum nexibus, quorum nobis est commissa immanitas, nostra non tantum permissione quam deprecatione liber in saluationem tantae plebis abscedas. Viduae quoque et orphani ac senio ualde affecti capillos sibi trahentes genasque scindentes et pectora denudantes dicebant: Alios quorum ministerio fouebamur, a diuersis languoribus sanasti et de ipsa etiam morte resuscitasti, et te nobis, pater piissime, subtrahis? uel ante te nos omnes praemitte, ne tuae institutionis doctrina destitutae animae pereant, et corpora ministrationis tuae solatio desolata intereant; et sic, quo ire desideras accelera festinare, ne uitam nostram post dominum mori uidentes, remanentes in uita miseri moriamur.

VI. Tunc Petrus haec undique audiens, qui ultra humanum modum misericors, lacrimas afflictorum sine lacrimis umquam praeterire non poterat, deuictus tantis fletibus ait: Nemo uestrum ueniat mecum; ego solus mutato scemate pergam. Proxima namque nocte celebrata oratione ualedicens fratribus et cum benedictione illos deo commendans profectus est solus. et dum pergeret, ceciderunt illi fasciamenta ex crure demolita a compede. ut autem portam ciuitatis uoluit egredi, uidit sibi Christum occurrere. et adorans eum ait: Domine, quo uadis? Respondit ei Christus: Romam uenio iterum crucifigi.

1 baptizati *E* ‖ 2 libere *f* | et *om BCDG* | fuit tibi *f* ‖ 5 digneris] generis *C* | ut qui *f* ‖ 6 nexibus eruisti *BD* uinc. absolu. *om C* | tu ipse a carcerali custodia *BD* ‖ 7 ac compedum *Gf* | pedum *D sic et B* (*fuit* compedum *sed* com *erasa*) | uinculis *A* | inmanitas *C* ‖ 8 non tam . . . quam etiam *f* ‖ 9 solutus *A* | saluatione *AC* ‖ 10 seniores *E* | confecti *f* | genasque uellentes *f* ‖ 12 mynisterio *C* | de ipsa (*om* et) *A* ‖ 13 resuscitati *C* | piissime pater *A* pater *om B* ‖ 14 omnes nos *f* | instructionis *A* ‖ 16 solacio *C* | destituta *f* | et si sic ire *A* | ire *om f* coire *C* | quo ire et uelut desideras *GL* quo et uelut desideras *E* | accelerare festina *f* ‖ 17 festinare *om BCD* | nostram *om L* | et remanentes *f* ‖ 18 miseri *ante* remanentes *BCD* ‖ 19 undique haec *L* | hoc *C* | humanum *om f* ‖ 20 umquam *om C* unquam *ADL* nunquam *f* ‖ 21 non poterat praeterire *C* non *om f* | deuictusque *BCD* ‖ 22 peragam *A sed uide infra* ‖ 23 omni benedictione *A* ‖ 24 commendans deo *A* ‖ 25 illi *om BCD* ei *f* | a crure *A*

et ait ad eum Petrus: Domine, iterum crucifigeris? Et dixit ad eum dominus: Etiam, iterum crucifigar. Petrus autem dixit: Domine, reuertar et sequar te. Et his dictis dominus ascendit in caelum. Petrus autem prosecutus est eum multo intuitu atque dulcissimis lacrimis. et post haec rediens in se ipsum intellexit de sua dictum passione, quod in eo dominus esset passurus, qui patitur in electis misericordiae compassione et glorificationis celebritate.

VII Conuersusque in urbem rediit cum gaudio, glorificans deum et narrans fratribus quod ei obuius fuisset dominus, et declarasset ei quod in ipso esset iterum crucifigendus. qui cum manifestasset passionem suam, fletum omnes et ululatum emiserunt. dolebant enim uniuersi et lacrimas profundebant dicentes: Considera oues tuas, pastor bone, sustenta eos quorum fides infirmior tuo expetit roborari sermone. considera corda titubantia quae per te stabilienda noscuntur. Quibus Petrus ait: Facile est domino ut seruorum suorum corda etiam sine meae humilitatis ammonitione corroboret. quos enim plantauit ad hoc faciet adolescere, ut et alios possint plantare.

[2] ad eum *om BCD* | autem *om A* ‖ [4] prosequutus *C* | cum multo intuitu *A* ‖ [5] in se ipsum rediens *BCD* ‖ [6] in eum *f* ‖ [7] in sanctis suis ac electis *BCD* ‖ [9] in urbe *C* ‖ [10] dominum *CD* | enarrans *E* | quo *E* ‖ [11] in eo *AB* | iterum *ante* in ipso *f* iterum esset *C* | quibus *Ef* ‖ [12] passionem suam eis manifestasset *L* | omnes *om BCD* | eiulatum *C* ‖ [13] enim *om f* ‖ [14] bone pastor *C* | sustenta] considera *BCDGLf* ‖ [15] expedit *f* | adiutorio atque sermone *BCD* ‖ [16] fore noscuntur *BCDE* (*sed uid* fore *sub ras fuisse*) *GL* | stab. erant *A* ‖ [17] deo *D* ‖ [18] humilitatis meae *BCD* | sermone *f* | ammonitione *cum ABCDGL* (*in rasura; fuit* ammonitionis) admon. *Ef* ‖ [19] et *om A*

---

inde a pag. 8, 6 sequuntur Abdiae excerpta. 8, 6 Intellexit autem Petrus de sua passione hoc dictum, in quo Christus passurus esse uideretur, quem pati constat in singulis non dolore corporis, sed misericordiae contemplatione (compassione *c*) et pietatis affectu. itaque Petrus reuersus intra urbem Romam cum gaudio narrabat fratribus, quod ei obuius fuisset dominus Iesus (*om c*) et declarasset ei, quod in ipso esset iterum crucifigendus (quod in ipso esset *om a* quod in christo iterum esset *e* quod in ipso esset etiam crucifig. *c*). quibus cum manifestasset etc. = 5, 12. [13] profluebant *abde* ‖ [14] pastor bone petre *e* | considera quorum fides infirmior | considera *alterum om c* ‖ [15] infirmorum *e* | tuo sermone roborari expectat | rob. tuo serm. exp. *c* ‖ [16] stabilienda sunt (sunt stabilienda *c*) ‖ [17] facile est karissimi domino *e* ‖ [18] etiam sine meae hum. admonitione *om* | corroboraret *d* | quos enim ipse ‖ [19] ad hoc *om* | faciet et hoc ut et uos alios plantare possitis

ego autem quasi seruus necesse est ut domini exequar uoluntatem. quapropter si me adhuc in carne morari disponit propter uos, non contradico. et si me pati pro nomine suo decreuerit, et per passionem meam dignatur suscipeıe, exulto et laetor in gratia ipsius.

VIII Cum igitur his et | aliis multis uerbis fratrum animos | p. 69ᵃ BM consolaretur, et illi lacrimas tenere non possent, superuenit Hieros cum quatuor apparitoribus et aliis decem uiris, qui eum comprehendentes rapuerunt de medio fratrum et statuerunt uinctum Agrippae praefecti urbis obtutibus. cui ait Agrippa: Multa tibi est fidutia, scelerate, in plebibus quas circumuenis, atque in feminis quae tua persuasione a maritali thoro discedunt. ausus es etiam in deorum iniuriam nescio quem Christum inducere et contra sanctum ritum Romanum et contra urbis aeternae deuotionem nescio quae inepta et uana docere. Tunc facta est facies apostoli sicut sol splendida, et aperiens os suum dixit ad eum: Video quo tendis, dux libidinum, amator pollutionis, atrocitatis inuentor, innocentium persecutor, deceptorum fautor, fallaciae conditor, habitaculum satanae.

[1] ego enim *A* | tanquam *f* | obsequar *CDEGL* | uoluntati *L* ‖ [2] morari in carne *Ef* ‖ [3] propter uos *ante* in carne *A* ‖ [4] passionem (*om* per) *A* | meam *om ELf* me *BCD* | suscipere dignatur *E* | ac laetor *LG* ‖ [6] cum his igitur *f* ‖ [8] Hieros *scripsi cum f* ieros *AGL* Ieros *BCD* sacerdos deorum *E* | quattuor *BC* | app. ieros et aliis *E* ‖ [9] apprehendentes eum *A* | de fratrum medio *EGf* ‖ [10] praefecti agrippae conspectibus *A* | urbis praef. *C* ‖ [11] est tibi *f* tibi fid. est *C* | fidutia *hic et infra scripsi cum ABEG* audacia *f* | o scelerate *f* ‖ [13] es *om E* | in deorum etiam iniuriam *L* in Iudaeorum iniuriam *f* ‖ [14] et contra ius romanum *A* | contraque *A* ac contra *BCD* ‖ [15] per nescio quem *E* ‖ [16] aperiens Petrus *f* ‖ [17] ad eum *om L* ‖ [18] innocentum *A* | persequutor *C* ‖ [19] decipientium *f* deceptorum factor (*in margine add m 1 ut uid*) *C* | sathanę *AEL*

---

[1] obsequar uoluntati (uoluntatem *c*) ‖ [2] quapropter . . . contradico *om* ‖ [3] si enim pati me dignatur exultabo (-bor *d*) et laetabor in nomine eius ‖ [6] cum his igitur uerbis (igitur his *c*) | et aliis multis *om* ‖ [7] illi tamen lacrimas non possent tenere (lacr. continere non possent *c*) | superuenerunt quattuor apparitores (Hieros *om*) | quatt. app. missi a caesare nerone *e* ‖ [8] et aliis decem uiris *om* ‖ [9] rapuerunt de medio fratrum et *om* | statuerunt Agrippae praefecto urbis (urb. romae *c*) ‖ [10] qui ait (qui agrippa praefectus ait *c*) qui ait ei *e* ‖ [11] fidutia est (est fid. *c*) | scelerate *om* ‖ [12] tua persuasione *om* | a thoro matronali | discedere facis *c*) ‖ [13] ad romanorum iniuriam *ad* ‖ [14] contra sanctum ritum romanum *om ac* ‖ [15] devotionem sanctae urbis aeternae (sanctae urbis romae *d*) ‖ [17] ait ad eum ‖ [18] pollutionum ‖ [19] decipientium *c*

ignoras namque gloriam in qua glorior, et ideo dicis quod in uiris et mulieribus sit mihi fidutia. Et ait ad eum Agrippa: Quia scis me ignorare in quo gloriaris, fac cito me nosse. Et ait ad eum Petrus: Nulla sit mihi gloria nisi crux domini mei Iesu Christi, cuius ego sum seruus. Et ait Agrippa: Vis
f. 260u F ergo, ut crucifigaris sicut deus tuus est crucifi|xus? Petrus quoque respondit: Non sum dignus recta cruce mundum testem facere passionis meae; sed per quaelibet supplicia opto et desidero eius sequi uestigia passionis. Tunc praefectus, morbo incontinentiae suae praetendens superstitionis accusationem, crucifigi iussit apostolum.

IX Et ecce ingens subito concursus factus est diuersae aetatis et sexus, diuitum pauperum, uiduarum pupillorum, imbecillium atque potentum, qui summa uoce clamabant: Vt quid occiditur Petrus? quid admisit criminis? in quo laesit urbem? nec innocentem dampnare fas est. nonne timendum est, ne talis ac tanti uiri necem deus uindicet et nos omnes perire praecipiat? Et coeperunt in Agrippam saeuire populi,

[3] fac cito me nosse *ego scripsi* facito me nosse *BCDEGLf* fac me cito nosse *A* ‖ [4] ad eum *om BCD* | nulla mihi est *BCD* | dom. nostri *CD* | [5] et ait ad illum *EG* ait ad eum *Lf* tunc *CD* ‖ [5] uis inquit *BCD* ‖ [6] crufigaris *C* | dominus tuus *E* dominus deus tuus *f* | crucifixus est *A* ‖ [7] respondit petrus (*om* quoque) *BCD* ‖ [8] facere testem *BCD* | tormenta *A* [9] passionis *om A* | sequi uestigia passionis eius *f* ‖ [10] superstitionis *om A* [11] iussit apost. crucif. *A* crucif. ap. iussit *B* crucifigi fecit apostolum *f* [12] ingens factus est subito concursus *A* conc. ing. sub. factus est *f* [13] pupillorum *om A* pupillarum *E* ‖ [14] potentium *CE* ‖ [15] ammisit *G* | [16] urbem romam *L* | nec *om L* | nefas *L* | damnare *f* ledere fas est *A* [17] tanti ac talis *f*

---

[1] ignoras tu *ade* (ign. enim *c* ign. tu mihi *b*) | in qua mihi *ce* in qua me mihi *ad* ‖ [2] dicit agrippa praefectus *c* | praefectus agrippa *ad* ‖ [3] in quo tibi gloriaris? (*om c*) scis quia ignoro facito me nosse (unde gloriaris f. m. n. *c*) ‖ [4] nulla est | in cruce *c* ‖ [5] seruus sum | et ait ad eum agrippa (agr. ad eum *c*) | uis ergo sicut dominus tuus crucifixus est ita crucifigi *b* ut sicut . . . ita (ut ita *d* ita et tu *c*) crucifigaris *acde* ‖ [6] et ait ad eum Petrus (petrus ait *c*) ‖ [8] per quaeuis suppl. (quaeuis *om c*) ‖ [10] conscientiae *b* | accusationem] *add* delata sententia a cesare nerone et senatu *e* ‖ [11] apostolum iussit ‖ [12] et ecce *om* | est factus (factus est *c*) utriusque sexus (et utr. s. *e*) ‖ [13] conuenerunt diuites pauperes uiduae pupilli inopes ac potentes ‖ [14] dicebant *c* ‖ [15] quid (quo *c*) laesit urbem ‖ [16] nec *om* | nefas | non timetur ‖ [17] ne] quod *ad* | dominus (deus *c*) | omnes nos *c* ‖ [18] praecipitet (*om* perire) *c* | populi saeuire

molientes illaesum rapere et conseruare Petrum; et inconditis uocibus plebis innumerae confundebatur Roma. tunc Petrus restitit modicum et ascendens editiorem locum nutuque ad silentium prouocans populum ait: O uiri et fideles dei, qui Christo militatis! o omnes, qui in Christo speratis! si caritas uestra in me uera est et uiscera integra in me pietatis ostenditis, nolite reuocare euntem ad dominum, nolite impedire properantem ad Christum. state ergo quieti, gaudentes et laeti, ut hostiam meam cum hilaritate domino offeram. hilarem enim datorem diligit deus. Et his dictis uix est sedata seditio et praefecti disceptatio. poterant enim et inhianter optabant multi populi praefectum euertere; sed timebant apostolum contristare, qui magistri sui sequebatur exemplum dicentis: 'Possum mihi nunc, si uolo, plus quam duodecim legiones angelorum exhibere.'

X. Peruenit denique una cum apostolo et apparitoribus populus infinitus ad locum qui uocatur Naumachiae iuxta obe-

[9] Prov. 22, 8; 2. Cor. 9, 7 ‖ [13] Matth. 26, 53

[1] mollientes *D* | tumultuantibus uocibus plebis adinuicem *f* ‖ [4] qui Christo militatis *om A* in christo mil. *L* ‖ [5] omnes qui speratis in domino *A* ‖ [6] pietatis in me *BD* ‖ [7] ad deum *CD* ‖ [9] domino cum hil. hostiam meam *A* | hylaritate *CL* | hylarem *CL* ‖ [10] uix sedata est *A* est *om E* ‖ [11] disceptio *E* discerptio *f* | inianter *E* | obtabant *D* ‖ [13] populi *om BCD* | contristari *BCDGLf* ‖ [14] duodecim milia legiones *E* | exhibere *tres priores literae in ras A* ‖ [13—14] *pro uerbis* possum . . . exhibere *restituit textum uersionis uulgatae* (Matth. 26, 53) *f*: possum rogare patrem, et exhibebit michi modo si uolo plus quam duodecim legiones angelorum | [16] appellatur *EGf* | naumacie *BC* naumatiae *DE* naumatię *L* naumacię *G* Naumachia *f* | oboliscum *E*

[1—2] molientes . . . confundebatur Roma *om* ‖ [3] stans modicum *c* | et omnem plebem (populum *c*) ad silentium prouocans (*om* ascendens . . . nutuque) ‖ [4—5] o uiri fideles . . . speratis *om* ‖ [7] me reuocare | ad dominum euntem (euntem ad dom. *c*) | me impedire *c* ‖ [8] estote ergo | et *ante* laeti*om* | laeti] *add* orantes dominum *c* ‖ [9] ei cum hylaritate *c* | domino *om* | offerre valeam *c* ‖ [10] et *ante* his *om c* | uix sedata est sed. (seditio uix sedata est *c*) | *post* seditio *pergit:* non quod (quia *c*) non poterant (possent *c*) populi (*om c*) praefectum (ipsum *add b*) euertere ‖ [12] sed quia apostolum timebant *c* | tristari *b* ‖ [13—14] qui magistri . . . exhibere *om* ‖ [15] superuenit autem populus infinitus ad locum | agrippa autem crucem figi praecepit in loco qui dicitur nematia iuxta obeliscum neronis montem. superuenit autem infinitus populus inenarrabiles gemitus effundens et praefectum interficere cupiens. sed petrus respiciens populum flentem *c* ‖ [16] qui appellatur | naumachia *ad* naumachiae *b* naumatie *c*

liscum Neronis in montem. illic enim crux posita erat. et respiciens flentem populum et iterum seditionem excitare uolentem, ait uoce clara: Nolite, obsecro uos fratres, oblationem meam impedire, nolite aduersus Agrippam saeuire et amaro animo in eum esse. ille enim minister est alienae operationis. nam dampnationis meae secundum corporis qualitatem diabolus auctor est, dominica abutens permissione, quia dolet uasa contumeliae per me sibi sublata esse et facta esse diuersoria continentiae, templa Christi, domicilia honoris et gratiae. itaque, fratres mei et filii, obedientes estote, quia per reuelationem a domino Iesu Christo proditum est mihi quod ita esset uenturum. non ergo est discipulus super magistrum, nec seruus super dominum suum. festino itaque ut carne exutus assigner domino. nunc enim tempus est in quo et meam offeram hostiam. mementote signorum et prodigiorum atque sanitatum, quae Christo operante et me ministrante uidistis et sensistis. ideo enim plurimorum infirmitates curatae sunt ut omnium animae saluarentur. ideo mortua corpora suscitata sunt ut animae mortuae

[12] Matth. 10, 24

[1] in *om L* | in monte *f* | illuc *BCD* | ei crux *BCDGL* et crux *E* | erat crux posita *A* ‖ [2] populum flentem *A* ‖ [3] clara uoce *f* | uos *om CD* ‖ [4] uersus *f* ‖ [5] in eum *om A* | sathanę et al. oper. *L* ‖ [6] damnationis *AGf* ‖ [8] esse sublata *BDEGL* ‖ [11] euenturum *f* futurum *A* ‖ [12] est ergo *A* ‖ [14] ut (*in ras*) et meam *A* | et *om f* | offero *CD* hostiam offeram *A* ‖ [15] prodigiorum atque signorum seu sanitatum *A* ‖ [16] ac sensistis *f* ‖ [18] et mortua *BCD* | mortuae animae *BCDEGL*

[1] in *ante* montem *om* | illic ei | illic enim iam crux ei *c* | posita est (parata erat *e*) | et respiciens flentem populum et uolentem seditionem incitare (excitare *e*) | et uol. sed excitare *om c* ‖ [3] ait ad eos uoce summa (ait *om* ad eos uoce summa *c* ait ad eos supplici uoce *e*) | fratres *om* (fratres *pro* uos *c* obsecro uos karissimi *c*) | iter meum *c* ‖ [4] et amaro animo in eum esse *om* ‖ [5] est *om b* | operationis sathanae *c* ‖ [6] nam damnationis . . . auctor est *om c* | secundum corporis qualitatem *om* ‖ [7] dominica abutens permissione *om* | qui dolet *c* ‖ [8] esse sublata (allata *om* esse *c*) | diuersorium | diuers. continentiae *post* templa Christi *c* ‖ [9] domicilium *abcd* | gloriae *c* ‖ [10] ob. estote christo *e* ‖ [11] domini Iesu Christi | mihi a domino manifestatum est *c* | prod. mihi est *bde* | futurum *c* ‖ [12] est ergo *be* ‖ [13] festino . . . ass. domino *om c* ‖ [14] *post* nunc *om* enim *ad* | nunc ergo *be* | me ipsum hostiam domino offeram *c* | et *ante* meam hostiam *om ce* | hostiam offeram ‖ [15] signa et prodigia (signorum et prodigiorum *c*) | atque sanitatum *om* | Christo *om b* ‖ [16] te *pro* et me *c* | et sensistis *om* ‖ [17—18] ut animae omnium hominum saluentur *a* | animae omnium . . . susc. sunt corpora ut *om per homoeotel b* | *pro* ut animae omnium . . . reuiuiscerent *habet c tantum* et multa corpora suscitata sunt | animae *primo loco om d* ut omnium hom. animae uulnerate saluentur *e* ‖ [18] ideo et mortua *e* | suscitata sunt corpora (corp. susc. sunt *e*) | mortuae animae

reuiuiscerent. sed quid iam moras patior et non appropinquo cruci? ualete, fratres et patientes estote et seruate | quae audistis. | p. 69b BM commendo uos domino Iesu Christo.

XI Accedens autem et astans cruci dixit: O nomen crucis, occultum mysterium! o gratia ineffabilis! in nomine enim crucis pax. o crux, quae deo hominem coniunxisti, et a dominio diabolicae captiuitatis magnifice segregasti! o crux, quae humano generi passionem saluatoris mundi et redemptionem captiuitatis humanae uera comitante fide semper repraesentas incolumem! o crux, quae cotidie carnes immaculati agni fidelibus diuidis populis et dira serpentis uenena poculo salutari depellis atque rumphaeam paradisi ignitam credentibus sine intermissione restinguis! o crux, quae pacem cotidie terrenis cum caelestibus operaris et mediatoris mortem, qui a mortuis resurrexit et iam non moritur, aeterno patri, ecclesia pro filiis agente, sedulo reparas et legatione felicissima renouas et reformas! uim patior tui causa, et iam nunc, in finitima absolutione existens, non quiescam manifestare de cruce occultum dei mysterium, quod olim clamauit anima mea. o qui in Christum creditis, non istud sit uobis crux quod apparet; aliud enim quiddam est mysticum in hoc quod apparet uobis. et nunc maxime, qui potestis audire, in nouissima hora uitae huius existente me, omnes sensus segregate et animas uestras ab omni quod apparet, ad illud quod inuisibile est! et scietis quod in Christo per crucem factum est salutis mysterium. debitum est tibi, Petre, reddere terrae corpus acceptum per eos quibus est corpus occidere proprium.

[1] adpropinquo *E* ‖ [4] adstans *G* ‖ [5] misterium *BE* (*sic semper*) ‖ [6] a domino *BCD* | diaboli captiuantis *Ef* ‖ [7] iugum *ante* magnifice *BCD* ‖ [9] humanae captiuitatis *A* | fide comitante *A* ‖ [10] incolumen *BD om L* | quotidie *f* ‖ [11] populis diuidis *L* | uenena dira serpentis *A* | a populo salutariter *f* ‖ [12] et rumph. *CD* | paradisi rumpheam *A* | rhomphaeam *f* | paradysi *CL* ‖ [13] cotidie pacem *A* ‖ [16] paras *L* | et legatione felicissima renouas *om G* | fidelissima *L* ‖ [17] et iam] *H Usener praefert* etiam ‖ [18] de cruce manifestare *A* | de cruce *om CD* | occultum de cruce *B* | occultum] *add* de te *CD* | mysterium dei *BCD* ‖ [19] quod enim *D* | exclamauit *L pro* clamauit *malim* celauit ‖ [20] supplicium *ante* crux *E* | uobis aliud enim quiddam est *E* | aliud est enim quiddam *f* aliud est uobis (*om* enim quiddam) *BCD* ‖ [21] uobis *post* app. *om CD* ‖ [22] audite *CD* | in hora nouissima *f* ‖ [24] inuisibile est] *add* admonete *A* auocate *f* ‖ [26] tibi *om C*

---

[1] resuscitentur *e* ‖ [1—27] sed quid iam moras patior . . . occidere proprium *om*

XII Ait autem ad magistros carnificum: Quid est quod tricatis? quid, apparitores, innecti moras mihi patimini? implete quod uobis est iussum. exuite me mortali tunica, ut spiritu adhaeream domino. Petiit sane et ita ministros carnificum alloquens exorauit: Precor uos, boni salutis meae ministri, ut crucifigentes me caput deorsum ponatis et pedes sursum. non enim decet me seruum ultimum ita crucifigi, ut dominus uniuersitatis pro salute totius mundi dignatus est pati, quem passione mea constat glorificari. est etiam ut mysterium crucis intento uultu semper possim conspicere, quo facilius quid inde dixero a circumstantibus possit audiri. Quod cum factum | f. 261r F fuisset, ador|sus est Petrus flentem populum de cruce consolari et alloqui mirabiliter dicens: Grande et profundum est mysterium crucis, et ineffabile atque inseparabile uinculum caritatis.

[1] quo *E* ‖ [2] tardatis *L* tempus atteritis *f* | michi moras *f* ‖ [3] spirituali *f* ‖ [4] petens . . . magistros *A*. *sed distinguuntur* magistri *et* ministri carnificum | sane *om L* ‖ [5] alloquens min. carn. *f* | bonae *Ef* | ministros *f* ‖ [6] cricifigentes *C* | me *duplex C* | pedes uero *f* ‖ [7] me *om A* ‖ [8] est crucifixus (*pro* dign. est p.) *f* ‖ [9] passione sua *BCD* ‖ [10] semper uultu *A* uultu possim semper *E* | quod inde dix. *A*. *praeferendum uidetur* quod ‖ [11] a *ante* circumstantibus *om Gf* ‖ [12] de cruce *om A* ‖ [13] mysterialiter *f* | est *om CDLGf* | crucis mysterium *A*

---

[1] conuersus ad carnifices ait *c* | ministros ‖ [2] tardatis | quid adhuc apparitores ad crucem tenetis (cur non ad crucem properatis *c*) ‖ [3] iussum est | tunicam mortalem (me hac tunica mortali *c* me tunicam mortalem *c*) | et spiritum adhaerebo deo (ut spiritus adhaereat domino *c*) | spiritu *e* ‖ [4] *post* ut sp. adh. dom. *add c*: cum uero peruenissent ad locum, ubi crux posita erat, dixit: Quoniam dominus meus iesus christus de caelo ad terras descendit, recta cruce sublimatus est. me autem, quem de caelo ad terram uocare dignatur, crux mea caput meum debet in terram ostendere et pedes ad caelum dirigere. ergo quia non sum dignus ita esse in cruce sicut dominus meus iesus christus, girate crucem. At illi uertentes crucem pedes eius sursum fixerunt, manus deorsum. *haec uerba ex Marcello latino desumpta sunt* ‖ [4—11] rogauit sane ut inuersis pedibus crucifigeretur ea reuerentia qua dominum honorificaret, ne ita seruus crucifigeretur ut dominus *om uerbis* petiit sane . . . possit audiri ‖ [11] quod ubi dictum est *ad* quod ubi factum est *bce* ‖ [12] coepit de cruce flentem populum alloqui et consolari eos et dicere (populum flentem consolari et dicere *c*) ‖ [13] *post* dicere *add c ex Marcello*: Nolite, filioli, nolite impedire iter meum, quia iam pedes mei uiam caelestem ambulant. nolite contristari, sed gaudete mecum, quia hodie fructus laborum meorum consequar ‖ [13] grande enim est *c* | est *om abd* | grande et prof. est o karissimi filii *c* ‖ [14] et *ante* ineffabile *om* | et inseparabile

per crucem ad se trahit omnia deus. hoc est lignum uitae quo destructum est mortis imperium. hoc mihi tu aperuisti, domine; aperi et omnium istorum oculos, ut uideant consolationem uitae aeternae. Et his dictis aperuit deus oculos eorum qui lugebant et lacrimas fundebant in passione eius, et uiderunt angelos stantes cum coronis de floribus rosarum et liliorum et in uertice crucis erectae stantem Petrum et librum a Christo accipientem et ea uerba quae loquebatur inde legentem. quod uidentes ita coeperunt laetari et gaudere in domino, ut illi ipsi increduli et carnifices, uidentes eos exultare et laetari quos prius tristes uiderant et plangentes, subito delitescerent et uelut fumus euanescerent.

XIII Videns autem Petrus quod demonstrata esset multis antea flentibus gloria eius, gratias egit domino Iesu Christo dicens: Digne tu solus, domine, in altum porrecto uertice

[1] per crucem enim *f* | traxit omnia *GL* omnia traxit *f* | hęc (*pro* hoc *primo*) *CG* hec *D* ‖ [2] imperium mortis *BCD* | aper (*i. e.* aperuisti, *uide infra*) *ante* imperium *C* | tu michi *E* | aperuisti tu *G* ‖ [4] deus *post* eorum *E* ‖ [5] in passione Petri *f* | et *ante* uiderunt *om L* | tunc uiderunt *CD* ‖ [7] uertice *cum Lf* uirtute *ABCDEG* ‖ [9] ita] ipsi *A* | illi ipsi] illusi *E* ‖ [10] incrudeli *C* | incr. carnifices (*om* et) *A* | exultari *B* ‖ [11] tristes prius *A* | uiderant] uiderunt *fuit in A sed correctum est* | contabescerent animo *f* | ueluti *f* ‖ [12] uanescerent *f* ‖ [15] porrecto in altum *A* in altum *om B* | prorecto *C*

[1—2] per crucem . . . mortis imperium *om c* | per crucem enim *e* ‖ [2] quod *d* | imperium mortis *b* ‖ [3] et horum omnium *ae* et eorum omnium *b* et istorum oculos omnium *c* | thronum *pro* et horum *d* ‖ [4] et *ante* his *om c* | dominus *c* | oculos lugentium *c* ‖ [5] fundentium *c* ‖ [6] uexillorum *pro* de floribus rosarum *c* ‖ [7] in uirtute (in uexillo *c*) crucis | erectum (derectum *a*) | petrum stantem erectum *c* | librum aureis litteris scriptum *c* | a domino *c* ‖ [8] quod fideles populi uidentes *e* ‖ [9] gaudere coeperunt in domino et laetari et ridere *ad* (coeperunt gaudere et laetari in domino et ridere *c*) | et ridere *om be* | illi *om* ‖ [10—12] carnifices et increduli timore et admiratione percussi discederent (*om* uidentes . . . euanescerent) *c* ‖ [10] laetari et ridere ‖ [11] et plangentes subito delitescerent *om* | et flentes euanescerent ‖ [14] gloria eius multis flentibus (gl. ei. cunctis inibi fidelibus *c*) | agebat | Iesu Christo *om c* ‖ [15] dicentes *d* | *post* dicens *add e ex Marcello:* Gratias tibi ago, pastor bone, quia oues, quas tradidisti michi comparciuntur mecum de gratia tua. commendo tibi gregem tuum, quem per lignum crucis precioso sanguine redemisti. *deinde pergit:* digne enim tu solus Christus etc. | digne tu domine (*om* solus es) *c* | digne tu qui *b* | domine *om abde* | ex alto uertice (exaltato uertice *c*)

crucifixus es, qui totum mundum a peccato redemisti. te imitari etiam in passione optaui; sed rectus crucifigi non usurpaui, quia nos ex Adam puri homines et peccatores nati sumus, tu uero ex deo deus, et lux uera de uero lumine ante omnia saecula, in fine saeculorum pro hominibus homo sine contagione hominis fieri dignatus, redemptor hominis gloriosus existis. tu semper rectus, tu semper excelsus, tu semper altus. nos secundum carnem primi hominis filii sumus, qui principale suum demersit in terram. cuius lapsus significatur specie generationis humanae: sic enim nascimur ut proni uideamur in terram effundi, et quod ad dexteram est hoc ad sinistram sit, et quod ad sinistram hoc ad dexteram fiat, eo quod in auctoribus huius uitae mutata conditio est. hoc enim putat mundus iste dextrum quod est sinistrum, in quo tu nos, domine, sicut Niniuitas | p. 70ᵃ BM inuenisti, et perituros tua sancta praedicatione | liberasti.

XIV Vos uero, fratres, quibus est proprium audire, aures cordis apponite, et nunc quae annuntianda sunt uobis cognos-

[3] quia *om BCD* | nos domine *BCD* nos *om f* ‖ [4] ex uero *f* | omnia *om A* | [5] pro omnibus sine contagione hominis homo fieri *f* | pro hominibus homini[a] fieri (*om* sine contagione) *A* ‖ [6] dignatus es *E* | existens *f* ‖ [7] altus *cum EGLf fuisse uidetur idem in A sed erasum* permanens *BCD* | nos tamen *E* [8] suum *om Gf* ‖ [9] dimersit *CDEG* | lapsus significat speciem *f* ‖ [10] nascitur ut pronus uideatur *A* | generationi (*sic*) nascimur *BCDL* | in terram uideamur *EGLf* ‖ [11] dextram *A sed paulo infra* dexteram | hoc *om D* ‖ [13] sit *BCD* ‖ [14] nos tu *EGL* nos *om f* tu *om CD* | domine] quos *add f* ‖ [15] et *om f* ‖ [16] quibus proprium est *BCD* quibus est audire promptum *f* ‖ [17] uobis sunt *f* | agnoscite *Af*

[1] a peccati dominio liberasti et ad caelestem patriam redeundi aditum demonstrasti *c* | redimeres *c* ‖ [2] crucifigi nolui *c* ‖ [3] puri *om* | et peccatores *om* ‖ [4] deus ex deo *c* | lumen de lumine natus extitisti *c* | ex uero lum. *c* ‖ [4—6] ante omnia saecula . . . gloriosus *om* ‖ [6] extitisti ‖ [7] tu altus (*om* semper rectus tu semper excelsus tu semper) *ad* tu semper erectus tu excelsus tu altus *b* (*item c sed sub finem* tuque super omnia altissimus) tu semper erectus tu altus tu excelsus qui nos a profunda mortis caligine tua praedicatione liberasti *c qui pergit:* quapropter amplector libens lignum uitae, in quo tu, domine, affixus omnia traxisti et in quo nos aeternae mortis uinculis absoluisti. est enim gratia in eo incomparabilis et amor indeficiens et inrecessibilis. nunc ergo laudes tibi refero, Iesu fili dei, non solum ore etc. *omissis uerbis* 16, [7]—18, [11] nos secundum carnem . . . ait itaque de cruce: gratias tibi ago ‖ [8] carnis originem | principium ‖ [9] dimersit *a* | lapsum significat species ‖ [10] in terram uideamur ‖ [11] est *om b* ‖ [12] sit | auctoris uitae ‖ [13] imitata (mutata *e*) | hoc enim domine *e* ‖ [14] sinistrum est | tu *om* | domine *om* | in nineue ‖ 16, [16]—18, [20] uos uero fratres . . . materialiter existit *om*

cite, scilicet omnis naturae mysterium et omnis factae constitutionis initium. nam primus homo, cuius genus in specie ego habeo, misso deorsum capite ostendit olim perditam generationem. mortua enim erat generatio eius et nec uitalem habebat motum. sed tractum misericordia sua principium uenit in mundum per corporalem substantiam ad eum quem iusta sententia in terram proiecerat, et suspensum in cruce per speciem huius honorandae uocationis uidelicet crucis restituit, et constituit nobis ea quae antea hominum iniquo errore immutata fuerunt, praesentia uidelicet pro sinistra et quae pro sinistra ducebantur aeterna. siquidem dextera glorificans omnia signa ad propriam mutauit naturam, sicut bona intellegens quae non putabantur bona, et reuera benigna quae maligna aestimabantur. unde dominus in mysterio dixerat: ‘Si non feceritis dexteram sicut sinistram et sinistram sicut dexteram, et quae sursum sunt sicut deorsum, et quae ante sicut quae retro, non cognoscetis regnum dei.’ Istam ergo sententiam in me produxi, fratres; et haec est figura qua me pendentem oculi carnales conspiciunt. scema est enim primi hominis. uos uero, dilecti mei, haec audientes et quae auditis ad perfectionem conuertendo et conuersando ducentes, sicut de primo uestro errore ad certissimam fidei stationem redistis, ita perseuerate currentes et ad quietem supernae uocationis tendite bene conuersantes. uia enim qua illuc iter agere debetis, Christus est. oportet igitur cum Iesu Christo deo uero superascendere crucem, qui est constitutus nobis sermo unus et solus. unde et spiritus dicit: ‘Christus est uerbum et uox dei.’ uerbum siquidem significat istud rectum

[14—17] euangelium Aegyptiorum ‖ [26—27] *unde haec petita sint nescimus*

[1] institutionis *A* ‖ [2] ego in specie *G* ‖ [4] generatio eius erat *A* | motum habebat *A* ‖ [5] tactum *BCDL* ‖ [7] deiecerat *BCD* | deiecerat in terram *C* | spetiem *C* | huius *om A* ‖ [8] honorandae *cum Ef* horrendae *ABCDGL* | et constituit *om BCD* ‖ [9] mutata fuerant *A* ‖ [10] scilicet *A* | praesentia uidelicet ut aeterna et aeterna ducebantur ut praesentia et dextra sinistra *f* ‖ [11] siquidem ille *f* | ut dextera (dextra *G*) glor. et omnia signa *BCDEGL* | dextra *A* dexteram *f* ‖ [12] scilicet bona *A* | intelligens *codd sed uide infra 18, 15. 22* ‖ [14] dixit *E* | dextram *AGL* ‖ [15] dextram *ALf* | sunt *om CDEL* ‖ [16] sicut *ante* deorsum *bis E sed priore loco uidetur deletum* | sicut quae deorsum *A* ‖ [17] sententiam *scripsi cum AL* scientiam *BCDEGf* | perduxi *B* ‖ [18] aspiciunt *A* respiciunt *BCD* ‖ [19] enim est *A* | fratres mei dilectissimi *A* ‖ [20] audistis *E* | ad *om Gf* | profectionem *C* | et conuersando *om L* ‖ [21] uestro primo *f* ‖ [22] perseuerare curantes *A* | et *om A* ‖ [23] uocationis] *add* uestrae *CDGL* ‖ [25] quae constituitur *A* ‖ [26] solidus et uiuus *f* | dixit *A* ‖ [27] siquidem *cum A* quidem *BCDEGL* | caeterum uerbum *f*

lignum in quo crucifigor. et quia uox proprie corporis est, quod liniamenta recipit quae diuinitati non imputantur, lateralia crucis humanam praetendere noscuntur naturam, quae immutationis errorem in primo homine passa est, sed per deum et hominem ueram intelligentiam recuperauit. ipsa namque disciplinae clauis in medio astricta est, conuersione uidelicet et conuersatione atque cum fide paenitentia hominis.

XV Et haec dicens alacri uultu et facie serena sic exclamauit in orationem erumpens: Ista tu mihi, domine Iesu Christe uerbum uitae, nota fecisti, et reuelanti tibi quae dixeram de ligno a me praedicato gratias ago. non corde cui saepe indecens quiddam subrepit, non labiis istis confixis, nec lingua per quam uerum et falsum procedit, neque uerbo articulata et materiali natura producto, sed illa uoce gratias ago tibi, rex bone, quae per silentium intellegitur, quae non in manifesto auditur, quae non per organa oris corruptibilis procedit, quae non carnales aures percutit, quae non a natura corruptibili percipitur, quae nec est terrea nec in terra dimittitur, quae in libris materialibus non scribitur, neque quemquam materialiter patitur moueri, neque materialiter existit. illo inquam spiritu, Iesu Christe domine et magister meus, gratias ago tibi, quo te credo, quo te intellego, quo te diligo, quo te teneo, et uoce qua te alloquor, qua te interpello, quia tu toto et modesto

2 naturalia *f* ‖ 3 immutationes erroris *A* | humana *D* ‖ 4 sed per] semper *G* ‖ 6 scilicet *A* ‖ 9 in oratione *CD* | prorumpens *L* | mihi tu *f* ‖ 10 uerbo uitae *BCD* uerba uitae *f* | reuelantis [illegible] *A* reuelandi *E* | dixerim *L* ‖ 12 subripit *ADEGf* surripit *L* | carni affixis *f* ‖ 13 uerum uel falsum *f* | producit *BCD* producitur *GL* | articulato *L* ‖ 14 tibi ago *f* ‖ 15 intellegitur *cum DG* intelligitur *ABCELf* ‖ 16 corruptibilis oris *f* ‖ 13—16 procedit . . . corruptibili *om per homoeotel f* ‖ 17 carnales *om A* | nec natura *A* ‖ 18 percipitur *in rasura A* | quae non est *BC* quae neque est *f* | terrea *cum A* terra *BCDGL* e terra *Ef* | in terram *A* | demittitur *A* ‖ 19—20 neque quemquam . . . existit *om BC* ‖ 19 nec quemquam *EGL* ‖ 20 patitur mori *A* mouet *f* monet *EGL* patitur moueri *ego correxi (cum D?)* | materialis existit *EGf* | illo namque *A* ‖ 21 Iesu *om BCD* | domine Iesu Christe *f* | quo te diligo, quo te credo, quo te intelligo *A* ‖ 22 intellego *cum BCDG* ‖ 23 quia *cum BCDEGL* qua *Af* | tu *om L* tu toto et *om BCD*

20—19, 1 *pro* illo inquam spiritu . . . intellegibilis es *leguntur haec:* ait itaque de cruce: Gratias tibi ago, domine Iesu Christe, non solum corde (n. s. c. *om b*), non solum uoce, sed et spiritu quo te diligo quo te alloquor quo te interpello quo te teneo quo te intellego (non solum ore sed et corde, non solum uoce sed et spiritu quo te diligo quo te teneo quo te intelligo *c*)

tantum spiritu intellegibilis es. tu mihi, domine, pater et amicus, auctor et perfector salutis, tu desiderium, tu refrigerium et tu satietas. tu | mihi omnia es, et omnia mihi in te sunt. | f. 261u F tu mihi totum es, et totum quod est tu mihi es. tu es enim mihi omnia. in te uiuimus, mouemur et sumus. et ideo te ut omnia habere debemus ut tu des nobis illa quae promisisti, quae nec oculus uidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascenderunt, quae praeparasti his qui diligunt te. haec custodi seruis tuis, haec tribue atque largire, quia tu es pastor aeternus et summe bonus, uerus filius dei. tibi commendo oues quas tradidisti mihi. tu eas in ouile tuum aggrega et conserua, quia tu ostium ouilis et ostiarius, tu pascua, tu aeternae uitae refectio. tibi gloria cum patre et spiritu sancto nunc et in omnia saecula saeculorum.

5 Act. 17, 28 || 6—8 1. Cor. 2, 9 || 9 Ioh. 10, 11 || 12 Ioh. 10, 3; 9

1 intellegibilis *cum G* | pater et amicabilis actor *f* || 2 amicu[s] *in rasura A* (*fuit* amicus tu) | tu auctor *CD* | et perfector *om BCD* | prefector *L* || 3 et *prius om f* et tu mihi satietas *BC* || 4 tu enim mihi es omnia *BCD* enim *om Ef* || 6 ut *prius om A* | habemus *BCD* | tu *om A* || 8 ascendit *BCDEG* | iis *f* | te diligunt *C* || 9 tribue atque *erasa A* || 10 dei filius *BCDEGL* || 11 mihi tradidisti *A* | congrega *E* || 12 hostium *CD* | hostiarius *BCD* | ouile *EGLf* | et aeterna refectio *f*

1 tu mihi, domine, pater . . . satietas *om* || 3 et omnia mihi in te sunt *om* || 4 totum quod est tu mihi totum et nihil aliud nisi tu solus | tu (enim *add c*) es omnia (*pro* totum . . . es omnia *habet* tu totum in omnibus *c*) || 5 in te sumus (uiuimus *be*) in te mouemur (et mouemur *b*) (per quem uiuimus mouemur et sumus *c*) | et ideo te ut parentem (patrem *e*) ut fratrem (pastorem *c*) ut omnia habere debemus (te deum per omnia semper habere deb. *e*) || 6 et ut tu *ad* ut et tu *b* et ut *om e* | nobis des (tu nobis quaeso da *e*) | *post* mouemur et sumus *pergit c*: cumque haec de cruce loqueretur, conuenit innumerabilis multitudo, maledicens cesarem neronem ita ut etiam eum incendere uellent et ineffabilem planctum super eum facerent. petrus uero glorificabat deum dicens: (*sequentia ex Marcello desumpta sunt*): gratias tibi ago, iesu bone pastor, quia oues quas tradidisti mihi compatiuntur mihi. peto ut participentur mecum de gratia tua. commendo tibi eas, quas proprio cruore acquisisti, ut non sentiant sine me esse, te habentes per quem ego gregem commissum regere potui. *dein pergit:* te igitur mereantur habere custodem, te patrem, te fratrem, te largitorem donorum quae nec oculus uidit etc. || 8 ascendit *ad* | diligentibus te *c* | haec tribue *c* || 9 seruulis (seruis *e*) | haec concede ouibus a te redemptis *c* | largire eis *c* | pastor aeternus et summe *om* || 10 et uerus dei filius | tibi commendo . . . refectio *om* || 13 tibi gratia *b* | qui *ante* cum *c* | sancto uiuis et regnas in saec. saeculorum. amen *c* | per cuncta *ad* in cuncta *b* qui in cuncta permanes saec. saec. *c*

XVI Et mox ut omnis plebs magna uoce amen reddidit, Petrus spiritum tradidit. statimque Marcellus nullius expectauit sententiam, sed uidens quia beatus expirauit apostolus, | p. 70b BM propriis manibus deposuit corpus sanctum de | cruce et lauit illud lacte et uino optimo, terensque masticae et aloës minas mille quingentas et myrrae ac folii, atque stacten cum caeteris uariis aromatibus alias minas mille quingentas, condiuit eum diligentissime. melle quoque Attico nouum repleuit sarcophagum et in eo corpus aromatibus perlitum collocauit. in ipsa autem nocte cum Marcellus ad sepulchrum ipsius uigilaret, et ardenti eius desiderio fleret — statuerat enim in uita sua non separari a doctoris sui amantissimi sepultura — uenit ad eum beatus

[1] et *ante* mox *om* *BCD* | respondit *BCDL* | amen *post* respondit *L* | [2] sanctus apostolus emisit spiritum *L* ‖ [3] exspirauit *C* ‖ [4] humeris propriis *A* | sanctum corpus *BCDEf* | corpus sanctum de cruce deposuit *A* | [5] ac uino optimo *CDGL* | uino optimo et lacte *A* | masticis *f* mastic //// *B* mastiches *H* aloe *CDEL* aloę *G* | m(i)nas (i *exp.*) *C* (*sic et infra*) ‖ [6] et folii *CD* | stacthen *A* stactem *BCD* stactes *f* | caeteris *om* *BCD* ‖ [8] nouo *L* sarcofagum *CEf* ‖ [10] sepulcrum *E* sepulchrum eius *G* ipsius sepulchrum *H* | [11] sua *om* *A* | sepulchro *fH* ‖ [12] uenit *om* *C*

---

[2] statimque (Marcellus *add* *a*) ut plebs omnis (omnis populus *c*) respondit (respondisset *b*) amen, Petrus (*om* *c*) reddidit (emisit *c*) spiritum (et in hac plebis confessione migrauit ad christum *add* *be*) | spiritum] *add* *c* *ex Marcello:* et mox apparuerunt ibi uiri sancti nimio splendore accincti, quos nemo uiderat ante nec postea uidere potuerunt, qui dicebant se de iherosolymis ad eius obsequium aduenisse. ipsi igitur uiri dixerunt ad omnem populum: gaudete et exultate, quia patronum magnum et intercessorem continuum meruistis habere apud dominum iesum christum. post haec tulerunt corpus eius non expectata alicuius licentia una cum marcello uiro illustri, qui relinquens symonem petrum secutus fuerat et lauerunt illud etc. | Marcellus] *add* unus ex discipulis eius cum suo fratre apuleo *e* | non exspectata alicuius sententia ‖ [3] sed uidens . . . apostolus *om* ‖ [4] sanctum *om* | corpus eius *be* | de cruce *om* *ad* ‖ [5] lacte et *om* | de uino opt. | terensque . . . diligentissime] mirra etiam et masticae et aloe et stacte (et stactae et aloe *c*) et folio cum (ceteris *c*) aromatibus eum (*om* *e*) ex omni parte liniuit (eum linierunt et posuerunt in sarcofago nouo ad therebintum iuxta neomatiam in loco qui dicitur uaticanus *reliquis omissis* *c*) ‖ [8] Attico] optimo | nouum *om* | atque ita corpus eius in sarcophago (sarcophagum *b*) conditum ‖ [9] collocauit] *add* in loco qui dicitur uaticanus iuxta uiam triumphalem ubi totius orbis ueneratione celebratur in pace *e* | ad quem ueniens ipsa nocte Petrus sic uigilanti (semiuigilanti *e*) dixit ei: Marcelle *pro* in ipsa autem nocte . . . beatus Petrus (eadem nocte uenit beatus petrus ad marcellum adhuc uigilantem et ait ei: marcelle *e*)

Petrus. quem uidens Marcellus et contremiscens illi uelociter assurrexit stetitque ante eum. cui ait beatus apostolus: Frater Marcelle, non audisti uocem domini dicentis: 'Relinque mortuos sepelire mortuos suos'? Et Marcellus ait: Care magister, audiui. Tunc Petrus ad eum: Ne ergo quasi mortuus mortuum uidearis sepelisse et flere, sed quasi uiuus uiuenti et gaudenti melius collaetari, relinque mortuos sepelire mortuos suos. tu autem, ut per me didicisti, uade, annuntia regnum dei. Quod cum gratia multa cunctis fratribus Marcellus indicauit, et meritis sancti Petri ex omni parte fides credentium a deo patre confirmata est in nomine domini nostri Iesu Christi et in sanctificatione spiritus sancti.

XVII Nero autem comperiens beatum Petrum obisse, quem artare non interficere iusserat, misit ut comprehenderetur Agrippa praefectus, quoniam Petrum non cum sua sententia

[3—4] Matth. 8, 22 (Luc. 9, 60) ‖ [8—9] Luc. 9, 60

[2] adsurrexit *C* | et stetit *A* | ait *om L* | apostolus] petrus *A* ‖ [3] audiuisti *H* ‖ [5] tum *EG* | noli ergo . . . flere (*om* et) *fH* ‖ [6] sepelire *BCD* | tamquam *fH* ‖ [7] collaetare et *C* conl(a)etare *BDfH* conlaetari *EG* | et relinque *BC* ‖ [8] sicut per me *A* | uade et *BCD* ‖ [9] cum multa gloria *A* | marcellus fratribus indicauit (*om* cunctis) *A* ‖ [10] suffragiis *fH* ‖ [11] iesu christi domini nostri *BD* ‖ [12] in *om L* | sancti spiritus *fH* ‖ [13] obiisse *fH* | [14] artari *AEL* arctare *fH* adstare *C* | et non *BCD* | interfici *A* ‖ [15] quoniam] q̊ *A* | non *om A* | non cum sua sententia Petrum *fH*

[1] at ille tremefactus surrexit et stetit ante eum ‖ [2] dixit (dixitque *be*) ei Petrus (cui petrus *c*) | frater Marcelle *om* ‖ [3] relinque] dimitte *c* ‖ [4] care magister *om* ‖ [5] et Petrus | ait *add c* ad eum *om abcd* | ne ergo . . . flere] uide ergo ne me lugeas quasi mortuum *c* | mortuus *om c* | curasse uidearis | et flere *om* | sed quasi uiuentem | et gaudenti melius collaetari *om* | sed quasi uiuenti congaude *c* ‖ [7] relinque . . . regnum dei] reputabitur tibi a domino haec merces operis tui *c* | et corpus meum relinquens omnibus praedica uerbum domini omnipotentis *c* ‖ [9] quod cum gratia dei mane cunctis fratribus indicauit (mane autem facto cunctis fratribus hanc retulit uisionem *c*) | quorum fides ac deuotio meritis sancti (beati *c*) Petri ex omni parte (plurimum *c*) confirmata est | in nomine dei patris omnipotentis et in nomine Iesu Christi filii eius domini nostri (in nomine domini nostri iesu christi [*om* in nom. dei patris omnip.] *be*) et in (*om b*) sanctificatione spiritus sancti, cui est honor et gloria et imperium (*om b*) per infinita (*om e* per inf. saecula *d*) et immortalia (*om b*) saecula saeculorum. amen (praestante domino nostro iesu christo qui uiuit et regnat per omnia saecula saeculorum. amen. *c*) | explicit passio sancti petri apostoli *add c*

interfecerat, quem disponebat per uaria punire supplicia. querebatur enim se ipsius praestigiis desolatum Symone suae salutis praesule, et dolebat pro tanti amici casu qui sibi et reipublicae, ut fatebatur, commoda praestabat innumera. Agrippa uero interuenientibus amicis obtinuit ut praefectura carens priuatus et contemptus domo propria degeret. sicque furorem Caesaris declinauit, sed ultionem diuini iudicii non euasit, quam mox terribiliter expertus interiit. denique conuertit crudelissimus Nero animum ad persecutionem eorum quos didicit beato Petro familiarius adhaesisse, ut uel eorum poenis de Petro satiaretur. beatus uero apostolus fratribus hoc per reuelationem innotuit et qualiter feram bestiam declinarent insinuauit. Nero siquidem uidit per uisum sibi sanctum astare Petrum et dirissime a quodam iussu ipsius flagellatus audiuit: Contine manus, impiissime, a seruis domini nostri Iesu Christi, quos nunc tenere non poteris. Vnde parum pauefactus quieuit. erant quoque fratres simul laetantes et exultantes in domino, confortati saepe uisione beati Petri apostoli, glorificantes dominum deum patrem omnipotentem et dominum Iesum Christum cum spiritu sancto, cui est gloria, uirtus et adoratio in saecula saeculorum. amen.

[2] a sy(i)mone *LfH* ‖ [3] casu amici *fH* ‖ [4] uero *om A* ‖ [5] optinuit *EGL* | [6] contemptus *scripsi cum CEfH* contentus *ABDGL* | in domo *fH* | [8] expertus terribiliter *A* | deinde *A* | crudelis *C* ‖ [9] persequutionem *C* | petro beato *C* ‖ [10] adhaerere *BCD* ‖ [11] hoc fratribus *A* ‖ [12] ferocem *A* | [13] per uisum uidit sibi *EGf* sibi per uisum uidit *L* | per uisum sibi sanctum petrum astare (adstare *C*) uidit *BCD* | adstare *CGH* | durissime *A* | [14] illius *A* ‖ [15] domini mei *A* | Christi *om BCD* | quos uincere (*om* nunc) *L* | [17] simul fratres *A* | exultantesque *BCD* ‖ [18] dominum *ante* deum *om BEGfH* | deum *om CDL* ‖ [19] cum spiritu sancto *cum ELG om A* cum sancto spiritu *BCDfH* ‖ [20] cui est honor et potestas et uirtus et aeternitas adoratio et iubilatio decus et imperium per aeternorum saecula saeculorum *A* | [21] amen] *add* explicit martyrium beati petri apostoli *BD* explicit passio sancti petri apostoli *GL* martyrii beati Petri apostoli a Lino papa graece scripti orientalibus ecclesiis traditi et subinde in latinum conuersi finis *fH*

Passio sancti Pauli apostoli.

f. 262r Faber p. 70b Bibl. Patr. Max.

I Cum uenissent Romam Lucas a Galatia, Titus a Dalmatia, expectauerunt Paulum in urbe. quos cum adueniens Paulus uidisset, laetatus est ualde et conduxit sibi extra urbem horreum publicum, ubi cum his et aliis fratribus de uerbo uitae tractaret. coepit interea colligere multitudinem maximam, adiciebanturque per eum fidei multae animae operante gratia dei, ita ut per totam urbem sonus praedicationis et sanctitatis ipsius

[3] martyrium pauli apostoli a lino episcopo conscriptum *B* martyrium beati pauli apostoli a lino episcopo conscriptum *I* martyrium gloriosissimi apostoli pauli a lino episcopo conscriptum *C* martyrium sancti pauli apostoli a lino episcopo romano graeca lingua conscriptum et ecclesiis orientalibus destinatum *V cui consentiunt codd Paris lat 5306. 13769. 16821 Vat lat 1188. 1272 Casin 142. 147 item Sessor 49* (*sed* ab anolino *pro* a lino) *Flor bibl national II 1, 412* martyrium sancti pauli apostoli a lino episcopo romano conscriptum et ecclesiis orientalibus destinatum *Z Bruxell 5519—26* (*sed om* apostoli) martyrium pauli apostoli a lino episcopo de graeca lingua in latinum conscriptum et orientalibus ecclesiis traditum *Paris 5296* passio sancti pauli apostoli a beato lino episcopo petri apostoli discipulo graece edita et ecclesiis orientalibus destinata *Paris 14301* passio sancti pauli apostoli a lino episcopo romano conscripta et ecclesiis orientalibus destinata *Paris 5312 Bern 94* passio s. pauli apostoli a lino episcopo romanae ecclesiae graeca lingua conscripta et ecclesiis orientalibus destinata *Monac 4631* Lini episcopi de passione Pauli tradita ecclesiis orientalium et deinde in latinum conuersa: liber secundus *f* passio s. pauli per beatum linum conscripta *Bruxell 380—82* passio sancti pauli apostoli a lino episcopo romane ecclesie greca ligwa (*sic*) conscripta *Vindob 3785* martyrium sancti pauli apostoli *E* passio sancti pauli apostoli *reliqui codd fere omnes, temporis nota* II kal. Julii *saepe praemissa aut addita* passio sancti pauli quae est pridie kl. Julii *R interdum inscribitur tantum* sancti pauli apostoli *ut in Paris 14363 uel* de sancto paulo apostolo *ut in Paris 17630* uita sancti pauli apostoli *Paris 12604* commemoratio iterum s. pauli *Paris 5280* ‖ [4] dum uenissent *K* | nam ante cum uenissent *AS et multi codd qui textum* fuit uir quidam . . . docens ea quae sunt de domino Iesu Christo *praemittunt, ut Paris 5322. 5323. 11757. 16737* (*sed* cum uenissent *Γ Sessor 49 Paris 12604 alii*) | uenisset *CDFGR mf* | titus a tracia lucas a dalmatia *Marcian 118* | galacia *CR* | et titus *BNTUf* | dalmachia *M* dalmacia *R* ‖ [5] ueniens . . . et uidisset *W* | inuenisset *MR* ‖ [6] conduxit eos . . . ad horreum *ΔΘ* ‖ [7] hospitium *om* publicum *MR* | cum esset et *W* ‖ [8] et coepit *Γ* maximam *om C* | et adiciebantur *BCEILMRWZΓ* ‖ [9] animae multae *NQTX* multaeque animae saluabantur *W* operante dei gratia *DFGf* Christi operante gratia *M* Christi operante uirtute *R* cooperante gratia dei *NTQUX* ‖ [10] per totum orbem *L* | sanctificatus *X* | eius *EMR* ipsius *om NTQUX*

fieret, et exiret fama per uniuersam circa regionem de illo. iam enim admodum innotuerat orbi Romano signis et prodigiis et doctrina multa atque mirabili sanctitate. concursus quoque multus de domo Caesaris fiebat ad eum credentium in dominum Iesum Christum et augmentabatur cotidie fidelibus gaudium magnum et exultatio. sed et institutor imperatoris adeo illi p. 71[a] BM est amicitia copulatus, uidens in eo diuinam | scientiam, ut se a colloquio illius temperare uix posset, quatinus si ore ad os illum alloqui non ualeret, frequentibus datis et acceptis epistolis ipsius dulcedine et amicali colloquio atque consilio frueretur, et sic eius doctrina agente spiritu sancto multiplicabatur et amabatur, ut licite iam doceret et a multis libentissime audiretur. disputabat siquidem cum ethnicorum philosophis et reuincebat eos, unde et plurimi eius magisterio manus dabant. nam et scripta illius quaedam magister Caesaris coram eo relegit et in cunctis admirabilem reddidit. senatus etiam de illo alta non mediocriter sentiebat.

[1] fieret] exiret *R* | et fama uenerabilis fieret *R* et exiret fama uenerabilis *M* fama exiret *post* de illo *BCI* | famam *W* | circum *AO* circa *om MRVf Bern 94* | famam *repetit W* ‖ [2] quemadmodum *NTQUX* admodum *om BW* | urbi romanae *BCI Vind 3785 Marcian 118* innotuerat toto orbi *MR* ‖ [3] admirabili *A Paris 5323. 11757* mirabilia sanctitatis *NTQUX* | concursio quoque multa fiebat de domo caesaris *NTQX* | conuersio :. . multa *U* ‖ [4] in christum dominum *BCI* in domino iesu christo *NQTX* ‖ [5] augmentabantur *W* | cotidie *om R* | fidelium *V* ‖ [6] magnum *om BCIR* | et *alterum om NRQTU* | institutio . . . copulata *W* | caesaris *BCMR* | imperatoris] *add* seneca nomine *AWY Paris 5322. 5323. 11757. 16737* nomine seneca *S* | est illi *Cf* ‖ [7] in amicitia *R* | sentiam *U* sententiam *Laur XX, 3* | ut ipse *V* | a colloq. eius *ANQTX* eius a colloquio uix se temp. p. *R* | uix temperare *LM* temperaret *W* | posse *W* ‖ [8] et quatinus *Γ* qui tamen *MR* quominus *f* | ad eum . . . loqui *MR* | illum ore alloqui (*om* ad os) *D* | [9] propter imperatorem non audebat *MR Paris 11757. 16737* | frequentius *W* | epistolis suis *NQTUX* ‖ [10] illius dulc. *MR* | dulcedinem *W* | amicabili *DK (m 2) MNRQTUXf Bern 94* | alloquio *DG* | atque consilio *om ASW Paris 5322. 5323. 11753. 11757* et consilio *MR* consilio . . . sic eius *om NQTUX* | fruebatur *R M*² (*in ras*) ‖ [11] atque doctrina *N* | gentes *W* augente *DFGK (m 2) f* | spiritui *W* | sancto spiritu *L* ‖ [12] diligebatur *DGf* | a multis et *Q* ‖ *hucusque codd Paris 10864. 11757. 12604. 14301. 16737. 17630 collati* ‖ [13] belnicorum *M* | reuincebat iudeos *BCEILZΓ Paris 5280. 5296. 16821* ‖ [14] et *prius om U* | illius mag. *BCEILZΓ Paris 5280. 5296. 16821* | se subdebant *M* se subledebant *R* (*sed* le *exp*) ‖ [15] ipsius *BCEILZΓ* | quidam *DFGKMVf Paris 5306. 5357. 11753 Vind 3785* | magisteriis *pro* mag. Caes. *W* | caesaris uidelicet seneca *D* | coram illo *f* | legerunt *W* legerit *X* ‖ [16] ammirabilem *BCIKLNPQRTUVWXZ Sessor 49 alii* | senatus autem *NTUX* | [17] sentiebant *W* ‖ *hucusque Paris 5306 collatus*

11 Quadam denique die, cum Paulus doctrinae inseruiens circa uesperam in cenaculo editiori turbas alloqueretur, quidam Patroclus, deliciosus et pincerna regis, ipsius se subducens aspectibus abiit ad horreum ubi Paulus hospitabatur, ut audiret documenta uitae perpetuae. inuitatus enim ad hoc et animo ductus iam fuerat a consodalibus suis et Caesaris amicissimis, qui de eius familiari obsequio Pauli monita sectabantur. sed cum prae multitudine populi ad eum introire non posset, ascendit ad fenestram excelsiorem, et secus eam sedit ut uerbum dei commodius posset audire. desiderabat namque feruenti animo Pauli sermone refici. sed cum Paulus in longum protraxisset sermonem et iuuenis somno fatigaretur, diaboli maligni inuidia dolens super dilectionem uerbi dei et ipsius apostoli quam studiosius adolescens habebat, fecit iuuenem paululum dormitare; cadensque de fenestra satis excelsa spiritum exalauit. quod cum mox Neroni reuertenti a balneo fuisset nuntiatum, qui multa frequentia dilectum sibi iuuenem requirebat, con-

[1] qua *C* | [2] uesperum *Paris 11753* | editiore *AS Paris 5322. 5323 Bern 94* ediciore *Marc 118* aedituorum *V* editioni *W* excelsiori *DG* elatiori *F* altiori *R* altiorem *m* prolixius *NQTUX* diutius *Vat 1188 Sessor 49 Vind 3785* | [3] deliciosus iuuenis *Γ* delicius *Q* religiosus *W* | subdens *Q* ‖ [4] ad hospitium pauli *MR* ‖ [5] uerbum uitae perp. documenta *Q* doctrinam uitae p. *MR* | eternę *D* | *hucusque Marcian 118 collatus* | idem enim *BCI* imitator *DG* inmitator *F* | enim *om OP* ‖ [6] doctus *DFG K* (*m 1 sed m 2 correxit* ductus) *P* (*m 1 sed m 2* ductus) *MR Bern 94* inductus *f* | et Caesaris amicissimis *om MRV* et ceteris amicissimis *E* (*m 2*) *N* | amicis suis *X* ‖ [7] ex eius *f* | familia *W* | sequebantur *MR* | sed cum iam *CI* cum *om X* ‖ [8] possit *W* | non possent, patroclus unus ex eis *NQTUX* ‖ [9] et secus eam sedit *om MR* ‖ [10] possit *W* | audire posset *R* | namque *om L* | desiderabat enim *f* | animo feruenti *MR* ‖ [11] sermonibus *BCEILZΓf* | longum paulus *W* ‖ [12] grauaretur *DGf* | maligni *om DFGKMRVf* ‖ [13] dolens] qui dolens *BCEIZΓ* dolentis *Lf* magnanimitudo (*sic*) *V* | dilectione *HNOPRTUXΔΘf* | uerbi *om f* ‖ [14] studiosius *cum ARSXY Sessor 49 Bern 94 Paris 5322. 16821* studiosus *BCEHIKLMNOPQTUVWZΓΔΘf* studiose *DG* | adibat *R* habebatur *V* | fecit illum *L* | paulisper *DFGf* ‖ [15] ualde excelsa *DG* satis excelsi *H* satis excelsi caenaculi *B* (*sed* cenac.) *CEILZΓ Paris 5357. 16821* ualde excelsa coenaculi *f* satis excelsa *om MR* | exhalauit *ΔΘ* ‖ *hucusque Paris 16821 collatus* ‖ [16] quo *C* | cum *om BCEILZΓ* mox *om M* quod mox cum *ASYΔΘ Paris 5322. 5323 Sessor 49* quod mox ut *L* | a balneo reuertenti *H* | fuerat *BCEILZΓ* ‖ [17] cum multa frequ. (*om* qui) *DFGKMRf* | instantia *Sess. 49* (*m 1 in ras*) | requirebat] *pergunt* et paene usque ad mortem contristatus super eum lamentabatur. post uero tempus planctus statuit *MR* | contristatus est rex *cum AESX Paris 5322. 5323. 11753 Sessor 49 Vind 3785* | rex *om NQT* unde contristatus est rex *W* contristatus est enim rex *H Paris 5357* contristatusque est rex *FK* (*m 2*) *U* contristatus-

tristatus est rex usque ad animam super mortem Patrocli, statuitque alium pro eo ad uini officium, ut ei porrigeret poculum.

III Paulus uero statim cognoscens quod gestum erat per spiritum, dixit ad plebem: Viri fratres, inuenit locum malignus ut uos temptaret. sed dominus Iesus Christus more solito eius nequitiam conuertet ad suam gloriam. ite igitur foras, et inuenietis iuuenem Caesaris delicatum ex alto cecidisse et iam nunc iacere exanimem. quem leuantes ad me huc afferre satagite. Illi uero concito gradu pergentes confestim iuuenem mortuum attulerunt. mirabantur autem turbae, quomodo Paulus rem gestam ex ordine cognouisset sibi nemine nuntiante. dixit itaque Paulus ad turbas: Nunc fides uestra parebit erga dominum Iesum Christum. tempus est enim, ut semen aeternae uitae in bonam terram deueniens centuplicata satione fructificet. accedite ergo plena fide ad dominum deum nostrum, et deprecemur illum ut restituatur anima eius in istud iuuenile cadauer, uiuatque melius quam uixisset. Et cum ingemuissent uniuersi procumbentes orationi, ait Paulus: Adolescens Patrocle, surge et narra quanta tibi fecerit deus. Ad quam uocem mox

13—14 Luc. 8, 8 al.

que est (*om* rex) *DGVf* et contristatus est rex *LZT Paris 5280. 5296 Bern 94* contristatus usque ad animam est (*om* rex) *BCI* ‖ 1 super morte *BCDFGHIKLTVXZf Vat 1188 Bern 94* | patrucli *X* ‖ 2 pro eo *om DFG* | uini *om BCIL* | ad suum officium *ENQTX* | sui *U* | *huc usque codd OPQU WXYΛΘ Vat 377. 1188 Sessor 49 Bern 94 Vindob 3785 Florentini octo collati sunt* ‖ 3 non multo post *f* | cognoscens statim *KZ* agnoscens *R* per spiritum sanctum *M* per spiritum (s.) quod gestum erat *DFGKMRf* per spir. *post* ad plebem *NT* ‖ 4 malignus spiritus *MT* malignus diabolus *N* locum *post* malignus *DFGf* ‖ 5 tentaret *f* | dominus noster *NT* ‖ 6 malitiam *MR* | eius mal. more solito *MR* | ad suam conu. gl. *MR* | uertet *NT* | igitur ite *DFG* | foras] fratres *NTV* ‖ 7 iam nunc *om R* ‖ 8 nunc *om DF* (*sed m 2 in marg add*) *Gf* | huc ad me *H* huc *om R* | deferre *DGf* ‖ 9 illi ergo *f* | concito gressu *f* | currentes *NT* | confestim *om MR* | exanimem *NT* ‖ 10 mortuum iuuenem *DFG* | detulerunt *f* | mirati sunt namque omnes quod *NT* | Paulus *om M* ‖ 11 ex ordine *om R* ‖ 12 paulus uero dixit (ait *R*) eis *MR* | nunc manifestabitur fides *MR* | fides uera *RSVf* | apparebit *Paris 11753 mf* | dominum nostrum *DFGNTf* ‖ 13 tempus est . . . dominum deum nostrum *om per homoeotel N* | est *om V* | enim est *R* ‖ 14 uitae aeternae *MRTVf* | segete *MR* satio (*sic*) *T* ‖ 15 fide] *add* cuncti *T* | ad deum et dom. *R* | dominum iesum christum *M* (*om* deum nostrum) *R* (ad) dom. nostrum iesum christum filium dei uiui *NT* ‖ 16 illum *om M* | eius *om MR* | in hoc *RNT* | iuuenculi cadauere *R* ‖ 17 uixerat *MR* uixit *D* (*sed non FG*) *NT* ‖ 18 in oratione *DGNT* | patrocle] *add* tibi dico *NT* ‖ 19 fecerit tibi *f* dominus meus iesus christus *NT* | uocationem *NT*

Patroclus tamquam a somno surrexit et coepit glorificare deum, qui dedit potestatem talem hominibus. dimisitque eum Paulus cum caeteris qui erant ex domo Caesaris, et abibant laetantes et gaudentes omnes in domino, qui facit uoluntatem timentium se et deprecationes eorum exaudit.

IV Cum autem lamentaretur Nero Patroclum et immensitate absorberetur tristitiae, dixerunt circumstantes ad Caesarem: Non, domine, magnanimitas uestra grauetur molestia super mortem adolescentis. nam uiuit et adest pro foribus. Caesar uero cum audisset Patroclum uiuere quem paulo ante didicerat mortuum, expauit corde et recusabat eum introire et adstare suo conspectui. sed cum persuasum illi fuisset ab amicis perplurimis, iussit eum introire. et uidens eum uegetum et nulla mortis signa habentem, obstupuit et ait ad eum: Patrocle, uiuis? At ille respondit: Caesar, uiuo. Nero dixit: Quis te fecit uiuere? Cui Patroclus exhilaratus corde et accensus calore fidei dixit: Dominus Iesus Christus, rex omnium saecu-

1—2 Matth. 9, 8.

1 patroclus mox *R* | quasi *MR* | somno (*om* a) *AH Paris 5322. 11753* de somno *f Paris 5296* | exsurgens ex toto corde glorificabat deum *MR* || 2 talem potestatem *H Paris 5357* | illum *BCEHΓf* || 3 de cesaris domo *Paris 5357* qui uenerant de domo caes. *MR* | habibant *V* ibant *DGNTf* habitabant *M*[1] *sed m 2 del* || 4 gaudentes et laet. *C* laet. et exultantes *MR* et gaudentes *om V* | omnes in domino *cum AEFHKLSVZΓf Paris 5357* | omnes *om BCDGIMNRT* | fecit *K*[1] (*sed m 2 correxit* facit) *NTV Paris 5357* || 5 deprecationem *BCEMRS* | exaudiuit *NTV* | *huc usque codd IK Paris 5280. 5296. 5323 collati* || 6 cumque *DFGf* | contristaretur ... super patroclum *Paris 11753* | ac *DG* || 7 paene absorberetur tristitia *M* paene inm. *R* et nimium haberet tristicie *Paris 11753* obsorberetur *CHR* | ad eum *MR* | circumstantes ad caesarem dixerunt *NT* || 8 tua *MRf* || 9 morte *EHTVf* | iam uiuit *NT* | ecce adest *MR* | astat *C* | prae foribus *V* || 10 autem *MR* | ante paulo *Γ* || 11 quia recusabat *Γ* | introire eum *R* | astare *AEHLRSVf* stare *NT* | adstare eum *DFGf* || 12 suis conspectibus *DFG* astare in conspectu suo *BC* | conspectui] *add* putans fantasma esse *MR* | dum *EHLNTVZΓ Paris 5357. 11753* | persuasum esset *MR* | ei *DGf* | quam plurimis *DGLf* complurimis *BCEZΓ* plurimis *m Paris 11753* || 13 uid. illum *M* | sanum *DGf* uiuum *R* uegetem *L* uegetantem *NT* uegetatum *V Paris 5322* (*ex corr m 1*) *5357* incolumem *Paris 11753* | nullaque *DGf* | 14 signa mortis *NTf Paris 11753* | obstupuit et *om MR* || 15 at *om BC* | respondit] dixit *MRm* | uiuo caesar *NT* nero autem *NT* || 16 uiuere fecit *BC* | uiuere *om NT* | exhilarans *NT* || 17 respondit *MR* ait *NT* | dominus meus *DGf Paris 11753* | qui est rex *M* | rex immortalis *MR* | omnium *om BC*

| f. 262ᵘ F |lorum. Et Nero conturbatus de nomine uirtutis dei dixit ad iuuenem: Ille ergo debet regnare in saecula et resoluere omnia regna mundi? Et Patroclus ait: Etiam, Caesar, destruet omnia regna quae sub caelo sunt, et uniuersa quae sub caelo p. 71ᵇ BM sunt seruient ei; et ipse est solus rex regum et domi|nus dominantium. Nero autem dedit ei alapam dicens: Ergo militas illi regi? Et Patroclus exultans ait: Etiam, nam excitauit me a mortuis.

V Tunc Barnabas et Iustus et quidam Paulus et Arion Cappadocus et Festus Galatha, qui erant ministri Caesaris et ei iugiter assistebant, dixerunt Neroni: Cur, Caesar, recta sapientem et prudentissime atque ueracissime respondentem percutis iuuenem? nam et nos illi militamus regi inuicto, Iesu Christo domino nostro. Nero autem cum audisset uno sensu eodemque sermone dicere illos inuictum regem Iesum, retrusit eos in carcerem, ut nimium illos torqueret quos nimis ante

[1] at nero *MR* nero autem *NT* | conturbabatur *NT* contristatus *Paris. 11753* | uirt. christi *MR* | et dixit *N* | ad eum *MR* || [2] ergo ille *MR* | regnare debet *AS* | soluere *LR* || [3] omnia *om BC* | mundi regna *BC* | et *om BC* | respondit *MR* dixit *Lm* ait forti animo *NT* | etiam Caesar] *in rasura a 2 m superscriptum est* etiam nero ipse *M* | destituet *f* || [4] et omnia regna *NT* omnia regna mundi *LRZ Paris 11753* mundi *erasum ut uid V* | uniuersa] omnia *E* | super celos *EV* in celo *BC* in mundo *V* | et uniuersa . . . s. c. sunt *om NT* | sunt sub çelo *D* || [5] sunt *om FG* | seruiunt *BCELZV* | seruient ei uniuersa caelestia (atque) terrestria *MR* (*sed om* atque) | quia et ipse *Df* quia ipse *BCR* quoniam ipse *M* | solus *om BCMRZ* [6] tu militas (*om* ergo) *MR* ergo tu mil. *NT Paris 11753* || [7] regi illi *L* | et patroclus *cum AELNSTZVf* et *om BCDFGHMRV* | etiam imperator *MR* | etiam milito et credo quia exc. *BC* | *in ras* nam ipse me suscitauit a mortuis tunc *suppleuit M man 2* || [8] *huc usque Paris 11753 collatus* || [9] barn. et titus *V* | quidam miles paulus *F* || [10] cappadocus *cum ABCV* capadocus *DEFGHLMNRSTZ* capadocius *V* cappadox *m* capadox *f* | et *prius om NT* | galata *Hmf* et galatha *T* et galathas *N* | qui ministri erant *M* qui de ministerio erant *R* || [11] adhaerebant *AS* | Neroni *om MR* || [12] et prudentissime *om BC* | prudentem *DFGMR* | et ueracissime *BCMR* || [13] iuuenem *om BC* | iam et nos *F* nam et illi nos *NT* | militamus illi *BC* | inuicto regi *ASm* inuictissimo regi *DG* regi inuictissimo *NT* [14] domino iesu christo *MR* | *huc usque cod Z collatus est* | eos uno . . . dicere *NT* | consensu *H Paris 5357* || [15] dicere illos *om R* | illos *om NT* | inuictissimum *NT* | christum *BCM* iesum christum *NT* | retrusit *cum DEFGHMNRTV Paris 5357* retrudit *ABCLSV* reclusit *mf* || [16] in carcere *Vf* | nimium] in unum *N* | eos torqu. *BCNT* | illos *om MR* | nimis] plurimum *MR* nimium *DGmf* | antea nimium *f*

amauerat. et iussit requiri magni illius regis famulos posuitque edictum, ut sicubi fuissent inuenti, sine interrogatione omnes Christi milites per tormenta uaria punirentur. unde multa scrutatione a ministris reipublicae et apothecae malignitatis fautoribus serui dei quaesiti et inuenti, quam plurimi perducti sunt ad praesentiam Caesaris.

VI Inter quos et Paulus, consuetudinarias sibi pro Christi nomine gestans cathenas, ductus est uinctus. quem omnes simul uincti adeo intendebant, ut sine alicuius inditio facile potuerit Nero cognoscere, ipsum magni regis militibus praesidere. intellegensque illum ducem et Christi seruorum magistrum, ait ad eum: O homo, magni regis seruus, mihi autem uinctus, quid tibi uisum est introire latenter in regnum Romanorum, et mihi subtrahere, illi autem colligere milites de meae militiae principatu? Paulus autem repletus spiritu sancto constanter in aure omnium qui poterant adesse dixit ad Caesarem: Nero, non solum de tuo angulo colligimus milites, sed etiam de toto orbe terrarum. hoc enim praeceptum est mihi ut neminem

[1] requiri *cum ABCELSΓ* inquiri *DFGMNRVTf* quaeri *m* | praedicatores m. i. r. *AS* regis illius famulos (*om* magni) *DFGf* magni illius fam. (*om* regis) *HV Paris 5357* | regis *ante* illius *R* | milites illius regis *BCE* milites magni illius regis *LΓ* ‖ [2] *post* edictum *in marg add* illos *N m 1* | omnes christi milites *ante* sine interr. *DG* | milites christi sine interr. *MR* ‖ [3] *huc usque cod F collatus* ‖ [4] scrutatione multa *E* | publicae (*om* rei) *M* regis publicae *R* | et *eras in M* | apostaticae *NT* apothecae *om D* ‖ [5] factoribus *E* | complurimi *HV Paris 5357* cum plurimis *NT* ‖ [6] ante praesentiam *MR* | *huc usque cod Paris 5357 collatus* ‖ [7] consuetudinaria ... dextralia *BCEL* | consuetudine *NT* | pro fide christi *MR* | pro *om NT* ‖ [8] catenis ducitur *NT* | cui omnes *M* qui o. *DG* (*sed* q *in D ex* c *corr*) in quem *f* que (*in ras*) *V* ‖ [9] ita *MR* | sine] sicut *in ras N* | inditio *sic ABCDEGS* indicio *HLMNRTVΓf* | potuisset *M* posset *R* ‖ [10] agnoscere *M* aduertere nero *R* | ipsum paulum *DGf* | magni illius *NT* ‖ [11] intelligens *ADELRSTVf* intelligens igitur *D* intelleges *in rasura M*[1] intellegens ergo *m 2* | ipsum *Mf* eum *R* | seruorum christi *BCf* ‖ [12] ad illum *NT* | magni] nescio cuius *f* | meis uero aspectibus uinctus *DG* ‖ [13] introire latenter *cum EHLΓf* latenter introire *BCm* | latenter *om ADGMNRSTV* | in *om BCELΓf* | roman. regnum *E* ‖ [14] illi *cum ABCELRSΓf* tibi *DGHMNTV* | milites *om f* | de principatu mil. meae *R* de princ. meae mil. *M* ‖ [15] paulus uero *BCELMΓf* | cui paulus ait *R* | respondit *M* | repletus ... ad Caesarem *om MR* | spiritu sancto repl. *BC* ‖ [16] in aure *cum ADGSV* in aures *EHLNTΓf* in auribus *BC* | aderant *BC* | potuerant ad. *DG* ‖ [17] milites coll. *BC* | milites] *add* regi nostro iesu christo *NT* ‖ [18] hoc autem *M* enim *om G* | mihi praec. est *DGNT* praec. mihi est *Mf* mihi praec. (*om* est) *R* | ut ex omni gente ad militiam aeterni regis

ex omni gente militare uolentem aeterno regi meo repellam. potens est enim omnium dominus cunctis larga manu secundum cuiusque meritum dona ditissima dispensare. si enim et tibi uisum fuerit in illum credere et ei fideliter obedire, non te paenitebit. caeterum noli putare, quia diuitiae huius saeculi, splendor aut gloria saluare te debeant; sed si subiectus illi fueris, in perpetuum saluus eris. cum enim uenerit iudicare uiuos et mortuos, deuastabit huius mundi figuram per ignem, et ante mundi constitutionem parata et a saeculis occulta militibus suis donatiua, quae numquam deficient et quae omnem excludent indigentiam, largietur.

VII Haec audiens Nero et ira succensus, quia mundi figuram per ignem Paulus dixerat resoluendam, iussit omnes Christi milites igne cremari, Paulum autem senatus consulto tamquam maiestatis reum capite secundum Romanas leges truncari; tradiditque eum Longino et Megisto praefectis atque Acesto centurioni, ut illum extra urbem ducentes et populo spectaculum de eius occisione praebentes decollari praeciperent. quibus Paulus sine intermissione uerbum praedicabat salutis. ministros etiam et apparitores per omnem ciuitatem et circa regionem cum uelocitate Nero diaboli exagitatus operatione direxit, qui summa diligentia perscrutarentur latitantes et manifestos simul

milites eligam idoneos *BC* ‖ [1] uolentem *om M* | meo regi *LN* meo *om MT* | aet. regi uolentem meo *R* | repellere praesumam *R* ‖ [2] enim *om L* | omnium *om f* | deus *pro* dominus *R* ‖ [3] cuiusque cor bona *L* | togam (t *in ras*) ditissimam *E* | frequenter dispensare *R* | si uero *M* | enim *om L* | et *om R* | [4] fideliter illi *MR* | ei *om DG* ‖ [5] certe *MR* | quod diuit. *f* ‖ [6] et splendor gloriae *DGMR* et splendor aut gloria *E* aut splendor aut gloria *m* aut gloria (*om* splendor) *BC* splendor et gloria *HV* spl. ac gloria *NT* | te *om NT* | possint *MR* ‖ [7] deo fueris *MR* | cum autem *f* | enim *om L* ‖ [8] dissoluet *f* | huius mundi figuram *cum AHS* mundi huius figuram *DEGMNRTVf* figuram mundi huius *BCLΓ* ‖ [9] mundi huius constitutionem *RT* | et a saeculis occulta *om MR* | abscondita *DGf* occulta *om E* ‖ [10] et quae omnem excl. indig. *om MR* ‖ [11] excludunt *EΓ* | largietur *post* deficient *Γ* | *huc usque codd GH Paris 5322 collati sunt* ‖ [12] et *om CNT* | mundi huius *MNT* ‖ [13] apostolus *Lf* | omnes *om DMR* ‖ [14] Christi *om ANSTΓ* | o. mil. christi *CE* | concremari *Df* | uero *R* | senatu *NT* | consulto *NRSTVf* ‖ [15] humanas leges *E* | leges romanas *MRm* | capite truncari *sed* capite *exp E* | truncari iussit *R* ‖ [16] eum *om MR* | megesto *ER* | longino praef. et egestio (*om* atque Acesto) *m* | praefectis *om Γ* | cesto *BCELΓ* ‖ [17] ducerent *NT* ducentes *om AS* | ex populo *V* ‖ [18] de eius occ. spectaculum *MNRT* | decollare *M* ‖ [19] praedic. uerbum *D* uerb. salutis praedicabat *E* | min. uero *D* | [21] cum uelocitate *om MR* | direxerat *f* ‖ [22] scrutarentur *M* scrutantes *R* | et latitantes ac manifestos *NT* | manifestatos *f*

interficerent Christianos. unde tam multiplex occisa est turba Christianorum, ut populus Romanus palacium uirtute irrumperet et seditionem contra Caesarem excitare moliens proclamaret: Pone modum, Caesar, iniustissimae iussioni! tempera furorem irrationabilem! sufficiat saeuitiae quod crudelitatis metas transcenderit. nostrates homines sunt quos perdis, Romanum tuentur imperium. aufers, Caesar, Romanam uirtutem, quae militum tantorum frequentia terribilis cunctis gentibus existebat. Tunc Nero clamores populi expauescens aliud edictum proposuit, ut nemo auderet contingere Christianos nec quicquam eis inferre molestiae, donec relatio plenissimae cognitionis ex delatione cuiusque referretur ad Caesarem.

VIII Quapropter Paulus iterum eius est oblatus aspectibus. Nero autem ut eum uidit, uehementissime exclamauit dicens: Tollite, tollite maleficum, decollate impostorem, nolite sinere uiuere carminatorem, perdite sensuum alienatorem, auferte de superficie terrae mentium immutatorem! Ad quem Paulus ait: Nero, tempore modico patiar ego; sed uiuam in perpetuum deo meo et regi aeterno domino Iesu Christo, qui uenturus est iudicare orbem terrae in conflagratione ignis. Nero dixit

[2] uirtute] ui *f* | uirtute palacium *MR* | palacium uirtute irrump. et *om NT* ‖ [3] contra Caesarem *om NT* | excitans *MR* excitare *om C* | excitare sedit. moliens *NT* ‖ [4] inuictissimae iussionis tuae *N* | tuae *item add T* | [5] irrat. furorem *f* | crudelitas *E* | transcenderat *V* transcendis *Df* conscenderit *NT* ‖ [6] nostrae gentis *MR* | sunt homines *R* | narrantes hom. sunt *NT* | et romanum *M m 2* romanorum *D* ‖ [7] tuerentur *NT* ‖ [8] militium *L* | tantorum militum *MR* | cunctis gentibus terribilis *MR* | existit *R* ‖ [9] Nero] uero *CM* (*man 1 sed correxit m 2*) *V* | clamorem *NV* clamore *Tf* | populorum *D* | proposuit edictum *MR* | edictum . . . contingere *om Γ* ‖ [10] Christianos contingere *ES* | ne quicquam *V* ‖ [11] molestiae inferre *Tf* | dilatio *M* delatio *DR* | ex delatione cuiusque *om MR* | ex dilat. plen. cogn. relatio cuiusque *NT* ‖ [12] cuiusque] eius *S* | deferretur *R* ferretur *L* referreretur *V* ‖ [13] iterum paulus *L* iterum est eius aspectibus praesentatus *MR* | conspectibus *BCEΓ* | conspectibus eius *E* | oblatus est *CDE* | aspectibus obl. est *f* ‖ [14] autem *om BC* | eum *om E* | clamare coepit *MR* ‖ [15] tollite *semel f* | tollite tollite magum tollite maleficum *NT* | ne sinatis *MR* nec sinite *NTV* ‖ [16] criminatorem *V* carnitorem *NT* | perdite sensuum alien. *om MR* | sensus *V* ‖ [17] de super faciem *V* | uiuentium *C* | cui paulus ait *BC* ‖ [18] tempore] *add* quidem *M m 2* | modico *om NT* | ego *om f* ‖ [19] cum deo meo *DΓf* | et rege *DΓf* | aeterno] *add* regi *A* | domino *om BCMRSf* | iesu christo *m 2 eras M om BC* ‖ [20] iud. uiuos et mortuos et orb. terrarum *M* uiuos et mortuos (*om* orbem terrae) *BCL* | terrae *cum ADEf* terrarum *MNRSTVΓ* | flagratione *f* | nero itaque dixit *Df*

| p. 72a BM Lon|gino, Megisto et Acesto: Auferte celerius ab illo caput, et sic sibi de uita perpetua blandiatur sentiatque me regem inuictum, qui eum uinxi et occidendo deuici. Paulus uero ait: Vt scias, Nero, me post decollationem meo regi inuicto aeternaliter uiuere, te autem uictum qui nunc putas te uincere, cum mihi caput abscisum fuerit, uiuus tibi apparebo, et cognoscere poteris quia mors et uita famulantur domino meo Iesu Christo, cuius est omne regnum et cui uoluerit dabit illud et omnis uictoria est illius et quem uult uincere facit magnifice triumphare, et ipse solus inuictus est rex in aeternum. Et his dictis ductus est Paulus ad supplicium.

IX Cum autem duceretur, Longinus et Megistus atque Acestus dixerunt ad illum: Dic nobis, Paule, ubi est rex ille | f. 263r F et ubi apparuit uobis et qua|liter cognouistis eum et quid uobis contulit aut conferet boni, quod sic ardentissime eum diligatis uos Christiani, quatinus nullo pacto religioni nostrae uelitis accommodare assensum, ut uiuatis ac bonis huius uitae fruamini, sed potius omni delectamento iocundius pro illo mori

[1] megisto longino *f* | megesto *E* | acesto *om* et *f* ac cesto *BCLSΓ* et accesto *A* et cesto *E* | ab illo celerius *Mf* | ab eo cel. *NT* ‖ [2] perpetua *om L* | aeterna *Df* | blandiatur perpetua *S* | sententiaque *R* ‖ [3] inuictum] *add* esse *B* | eum *om V* | Paulus uero ait *om C* ‖ [4] post decollationem me *E*† me Nero *f* | meo *om BCER* | regi meo *S* ‖ [5] nunc *om f* | te *om MR* me *V* | [6] abscissum *RSf* | absc. fuerit caput *BCLf* absc. cap. fuerit *EVT* | apparebo tibi *L* | et tunc cogn. *A* ‖ [7] famulentur *S* famulantur, *sed* e *superscr. A* | iesu chr. regi inuictissimo *NT* ‖ [8] et omnis uictoria . . . rex in aeternum *om A* | cuius est omne . . . est illius] qui solus est inuictus rex in aeternum *BC* ‖ [9] illius est *ENST* est illi *M* | facit uincere *MR* | eum magnifice facit triumphare *BC* facit magnificum triumphatorem *NT* | facit *om S* | magnificeque *MR* ‖ [10] et ipse solus . . . in aeternum *om BC* | et *alterum om C* ‖ [11] ad suppl. paulus *NT* ‖ [12] megestus *E* ‖ [13] ac cestus *ABELSΓ* atque accestus *V om C* | illi *A* ad eum *MRVf* | rex uester iesus *NT* | ille *ante* rex *N om T* ‖ [14] apparuerit *f* | agnouistis *C* | eum *om f* | uel quid *BCMR* ‖ [15] attulit uobis *MR* | uel conferet *M* aut quid conferet *R* aut quid uobis conferri *Γ* aut quid uobis conferet *f* aut conferre uobis promisit (*om* boni) *NT* | quod *scripsi cum AMRSf* ut *BCDELNTVΓ* | tam ardentissime *R* | artissime *E* certissime *BC* | eum diligatis *cum BCDELNTVΓ* eum *ante* ardentissime *AS* dilig. eum *MR* | diligitis *f* ‖ [16] ut nullo pacto *f* | religioni nostrae nullo pacto *E* | uestrae *C* ‖ [17] accommodare *scripsi cum ARS* commodare *BCELMNTVΓf* commodari *D* | consensum *R* | ut uiuatis . . . fruamini *om MR sed iidem testes post* ducatis *add* quam uiuere et nobiscum huius uitae bonis perfrui (bonis uit. hui. *R*) | et uiuatis *BCE* ac uiuatis *f* | uitae huius *NTΓ*

uariis tormentis ducatis. magnus enim nobis uidetur error iocunditatem odisse ac uitam, et toto desiderio paenas amplecti ac mortem.

X Paulus uero ait: O uiri cordati atque sensu bono uigentes, relinquite tenebras ignorantiae et erroris, quarum caligine obnubilatur intelligentia uestrae nobilitatis ne uerum quod in uobis latet uidere possitis, et conuertite mentis oculos ad aeternam et ueram lucem, ut ualeatis prius uos ipsos cognoscere, et sic ad cognitionem regis illius cum laetitia peruenire atque ab igne uniuerso orbi superuenturo salui et illaesi permanere. non enim, sicut uos putatis, alicui terreno regi militamus, sed deo uiuo, regi caelorum et omnium saeculorum, qui propter iniquitates quae fiunt in hoc mundo ueniet iudex et iudicabit illum per ignem. felix autem erit homo qui crediderit in eum: habebit enim uitam aeternam et uiuet in omnia saecula. et infelicissimus ille quo non infelicior ullus, qui contempnens diuitias bonitatis et longanimitatis ipsius non conuertitur ad eum: nam periet in aeternum. propter hoc namque de caelo in terram descendit qui caelum et terram

[1] uariis torm. mori *R* | ducitis *R* | nobis *om DV* iste *f* | uidetur] est *D* ‖ [2] iocundam odisse hanc uitam *Df* | et uitam *MR* | ac uit. od. *LNT* | toto desiderio *om hoc loco MR* ‖ [3] et mortem *EMRSΓf* | mortem] *add* tanto desiderio *MR* ‖ [4] uero *om MR* | cordati atque *om BC* bono sensu *BCDEMNRT* ‖ [5] et *om NT* | quarum *om NT* ‖ [6] intelligentiae uestrae nobilitas *BCELNTf* | et uerum *Γ* | ut uerum lumen *M sed* lumen *in ras a 2 m superscr* ‖ [7] quod in uobis latet *om M* | in uobis est *R* | in nobis *NT* | et *om DVf* | conuertere *NT* | mentis uestrae *NT* ‖ [8] ueram et aeternam *M* aeternam et *om R* | ut ualeatis] debetis *NT* | uos ipsos prius *M* uos ipsi prius *R* ‖ [9] agnoscere *R* | agnitionem *M* imaginem *R* | illius regis *MR* regis ipsius *E* ‖ [10] et ab igne *R* | uniuersum orbem *BC* | orbe *Γ* ‖ [11] manere *ELΓ* | regi terreno *BCELNSVΓ* ‖ [12] iniqu. nostras (*sed* nostras *uidetur expunctum*) *E* iniquitatem *V* | quae sunt *L* | *post* ueniet *rasura in M*, hunc *m 2 suppleuit* | ueniet (hunc *m² add*) mundum iudicare per ignem *M item, sed* hunc mundum *om R* ‖ [14] iudicabit saeculum *BC* iud. illos *NT* | omnis homo *NT* | credit *R* ‖ [15] in illum *MR* | habebit enim ... infelic. ille *om MR* | enim] autem *L om CNT* | omnia *om D* | in saecula saeculorum *BC* in omnia saec. saeculorum *f* ‖ [16] et infelicissimus ille ... per. in aeternum *om BC* | et infelicissimus ille quo non inf. ul.] sed illo non infelicior ullus *M* (sed illo *in ras a 2 m suppl*) | quo non infel. ullus *om NT* ‖ [17] diuitias *om R* | bonitatis eius *AS* | bonitatis *post* longanimitatis *Γ* | ac longan. *E* | illius *BCDMNRTV* eius *f* ipsius *scripsi cum AELSΓ* ‖ [18] conuertetur *f* | periet *scripsi cum AELSΓ* peribit *BCDMRVf* non apparebit (*om* nam) *NT* ‖ [19] namque] nempe *R* ergo dei filius *BC* | in terram *om BCMR*

fecit, et ad hoc factus est homo qui fecit hominem, ut homo conuersus ab iniquitate sua, relinquens uana et simulacra muta quae nefandissime satis pro deo colit, seruiat ei qui fecit illum et adoret eum quem tremunt angeli et omnes caelorum potestates adorant. quod cum factum fuerit, faciet illum uerum adoratorem atque cultorem suum consortem et socium angelorum suorum, spirituum uidelicet sanctorum ac beatorum. nec inmerito, quia spiritus est deus, et eum qui illum in spiritu et ueritate colit et adorat sanctis spiritibus socium faciet; illum uero qui in eum credere recusauerit, socium et complicem reddet iniquorum daemoniorum in tormento et aeterni incendii concrematione: ad quem ignem perpetuum transmittet illum refugam, id est ignem uenturum, per quem deus est orbem iudicaturus.

XI Quapropter, uiri sapientes, apud se prudentia uestra diiudicet quis fecit mundum, quoniam sine factore non prodiit.

8—9 Joh. 4, 24

---

1 et *om BC* | factus ipse est *f* | qui fecerat hominem *MR* ‖ 2 et relinquens *MRΓ* relinqueret *BC* | et muta simul. *CN* ‖ 3 satis nefand. *MR* satis *om DLVf* | seruiatque *C* seruiet *L* | illi *ENT* | illum fecit *BCDELV* eum fecit *NT* ‖ 4 adorent *L* | potestates caelorum *DMRT* potestates caeli *E* omnis potestas angelorum *N* uirtutes caelorum *V* | 5 quod cum factum fuerit *om NT* | faciet *scripsi cum MNT* faciat *ABCDELRSVΓf* qui faciet *NT* | fac. ipsum *S* fac. eum *E* ‖ 6 *post* adoratorem *M a 2 m in ras* sui atque cultorem consortemque ac *sed M¹ uidetur legisse* adoratorem socium angelorum suorum (*om* atque ... consortem) | adoratorem suum cons. (*om* atque cultorem) *B* | adoratorem et *CR* cultorem suum *om NT* suum *om DERV* | consortemque sui *DEV* atque consortem sui *NT* consortem *om A* | suorum angelorum *f* | sanctorum ang. atque omnium caelestium uirtutum *BC* ‖ 7 suorum ... deus et eum *om BC* | sanctorum ac *om R* | non inmerito *R* ‖ 8 deus est *V* | eum] illum *DMR* | qui adorat et colit eum in spir. et uer. *MR* qui deum in sp. et uer. colit et adorat *BC* | illum *post* qui *om LS* ‖ 9 eum socium *BC* | facit *NT* ‖ 10 qui in illum *R* | reddat *Γ* reddet *om D* | 11 iniquorum *om BC* | in tormento aeterni incendii faciet (*om* concrematione) *D* in tormento et aeterni incendii concremationem *V* in aeterni incendii concremationem *NT* in tormento aeterni iudicii concrematione *R* in tormento aeterni incendii ad concremationem *f* ‖ 12 ad quem ignem ... iudicaturus *om BCDR* | atque ignem perpetuum *f* atque in ignem perp. *NT* ‖ 13 id est ignem uenturum *scripsi cum NT* idem uenturus *M* idem ignis uenturus *AELSΓ* id est ignis uenturus *V* hic est ignis uenturus *f scholion margini adscriptum suspicatur MBonnet* | orbem est deus iud. *M* deus orbem est iud. *Γ* deus est iud. orbem *f* ‖ 14 uiri prudentes ac sapientes *NT* | apud uos *BC* ‖ 15 qui fecit *V* | fecerit *BC* | quoniam] quia *AS*

perpendite quis fecit hominem, quia ut diuina testantur oracula non ipse se fecit. attendite quia simulacra uana non sunt dii sed hominum factura et daemonia in eisdem facturis latentia. quae licet in hoc concordari uideantur quia unanimiter perditionem humani generis cupiunt, sibi tamen inuicem modis diuersissimis dissident. 'Non est enim pax impiis', dicit dominus. in causa namque est illud, cur homines festinant perdere et sibi socios in paenis habere, quia sciunt in caelestem habitationem homines ascensuros per dei gratiam, unde ipsi spiritus ceciderunt per superbiam. uiri urbani, sensu cognoscite quia deitatis nomen per plures nequaquam diuiditur, quoniam unus deus a quo omnia, et unus dominus Iesus Christus per quem sunt omnia, et unus spiritus sanctus in quo consistunt uniuersa, cui fideliter fidelia obtemperant omnia, et non est scisma in diuinitate quia caret pluralitate. attendite, ciues Romani, unde discordia nata fuerit, et qua ratione accrescens sic longe lateque miserabiliter adoleuerit, et cur tam multiplicia non numina sed mi|serabilia emerserint deorum portenta, uide- | p. 72[b] BM licet quia multi coeperunt uelle fieri principes ac tyranni et dominatores, non vitiorum sed hominum suae naturae consortium, unde ignorantiae tempestate demersi et baratro elationis

[6] Jes. 48, 22 ‖ [12—13] 1. Cor. 8, 6

[1] et perpendite *NT* | perp. qui fecit *f* quis fecerit *BC* quis plasmauit *MR* | quia] quoniam *MR* | oracula] eloquia *N* ‖ [2] se finxit *R* ‖ [3] facta *C* | in eisdem latentia (*om* facturis) *A* in eis latentia *NT* ‖ [4] uidelicet *N* | concordare *DMNRTV* | unianimiter *N* ‖ [5] generis humani perditionem *BCE* | concipiunt *BC* | tamen *om T* | inuicem *om EMR* ‖ [6] modis diuersis *BCDMRΓ* uariis modis *f* | indubitatissime diss. *f* | discedunt *NT* dissipent *V* | non enim est *R* | impiis pax *DELMNRVΓf* ‖ [7] dominus deus *AS* | incusas namque illud (*om* est) *D* in causa namque illa *M* | illud *om f* | festinent *NTV* ‖ [8] uidelicet quia *D* ‖ [9] ascendere *E* | per gratiam dei *N* ‖ [10] cecidissent *BC* | superbiam *cum ADNST* suam superbiam *BCELMRVΓ* superbiam suam *f* | sensum *f* ‖ [11] diuinitatis *f* | non diuiditur *N* | nequaquam per plures *R* | quia *BCMR* ‖ [12] unus est deus *Γ* | a quo sunt omnia *f* | et unus dominus Iesus Christus per quem sunt omnia *om per homoeot L* | per quem omnia (*om* sunt) *AS* ‖ [13] et unus sanctus spiritus *BC* ‖ [14] cui fideliter . . . omnia *om NT* | fidelia *om MRVf post* obtemperant *C* | omnia obtemp. *BC* | non est enim *D* | schisma est *BC* ‖ [16] nata sit *D* | accrescens *om D* ‖ [17] sic *om L* | miserabiliter *om DMNRTV* | cur] cui *R* ‖ [18] non *om NT* | minima *EV* nomina *NT* | sed] et *NT* | mirabilia *D* | emerserunt *BCENRSTΓf* | idolorum *AS* ‖ [19] ac *om T* et *N* | de tyrannis *L* ‖ [20] sed super suae (*om* hominum) *D* ‖ [21] unde in ign. temp. *f* | dimersi *NRΓ* | baratro] bathro *emendat Usener* a baratro *Γ* in baruthrum *f* | suae elationis *R*

suae deiecti unusquisque potestatis suae deum aut mutuauit aut statuit. unde et dicitur, quia 'primus in orbe timor creauit deos'. ad tantam miseri homines peruenerunt dementiam ut sic miserrimos homines sibi deos constituerent, quibus fierent similes ut mortem pessimam deuitarent. sed et quidam eorum, quoniam non probauerunt deum habere in notitiam, traditi sunt in uoluntates suas, ut exercerent illa opera quae leges Romanae puniunt cum execratione, et impletum est in illis, quod dictum est uerbis sanctissimis: 'Similes illis, inquit, fiant qui faciunt ea'. fecerunt enim sibi deos miseros et facti sunt ipsi miseri atque ad tantam sunt insaniam deuoluti ut trunco ligni dicant: deus noster es, et lapidi: adiuua nos, stipitemque fabrefactum adorent, qui eius sunt astulis calefacti.

XII Ad haec multae audientium turbae eleuantes uocem in planctum dixerunt: Errauimus, peccauimus, inique egimus, doctor salutis ac ueritatis et aeternae uitae ostensor, miserere nostri, ut eruamur a laqueis peccatorum et possimus euadere

[2] 'primus in orbe deos fecit timor' Statius Thebaid. III 661 *cf* Petronii fr. XXVII Buecheleri ‖ [6—7] Rom. 1, 28 ‖ [9] ψ 113, 8 ‖ [11—13] Jer. 2, 27

[1] deiecti *om C* | deiecti . . . potestatis suae *om per homoeotel Γ* | potestati *CEL* | deum] dominacionem *V* | mutauit *NT* ‖ [2] unde et dicitur . . . deos *om f* | quapropter dic. *D* | unde (*om* et) *MR* | prius *CE* | timor in orbe *C* | timorem uocauit deum, hoc est quia ad tantam *NT* ‖ [3] ad tantam enim *DM* et ad tantam *ELRΓ* et in tantam *BC* nam ad tantam *f* | homines miseri *A* | deuenerunt *BC* ‖ [4] sic *eras in M* | miseri *pro* miserrimos *NT* | constituerent deos *MR* | quibus fuerint similes *V* | quibus fieri similes *ELNTΓ* quibus similes fieri nollent *D* quibus similes fieri uellent *f* quibus in morte essent similes *R* ‖ [5] non deuitarent *D* euaderent *M* | et *om M* ‖ [6] quoniam *om N* | habere deum *f* | in *om M* | in notitia *Lf* | tradidit illos *D* ‖ [7] uoluptates *Mf* | opere *C* ‖ [8] impletur *V* | praedictum *ELMV* impletum *ex errore repet N* (*sed* tum . . . uerbis *in ras m² suppl*) *T* | quod dicit psalmista (*om* uerbis sanctissimis) *BC* | quod dictum est . . . similes illis *per homoeot om Γ* ‖ [9] inquit illis *M* inquit *om BCRV* | illis *om E* | faciunt ea] *add* et cetera *C* ‖ [10] enim *om L* | sibi *om NT* | miseros deos *f* | atque *om BC* ‖ [11] in tantam *V* | ad tantam itaque *BC* | insaniam sunt deuol. *MR* sunt deuol. insaniam *BC* | ligneo *f* ligno *R* | dicant ligno *NT* | tu es deus noster *V* d. n. tu es *f* ‖ [12] adiuua me *N* | stipitemque . . . calefacti *om BC* | fabrefactam *A* | adorant *Ef* | [13] qui eius] quorum *N m² in ras* | hastulis *L* astutiis *NT* stipulis *E* | facti *NT* ‖ [14] audientium *om D* audientium multae t. *NT* | uoces *T* ‖ [15] in planctu *BC* cum planctu *DMRf* planctu *S* | peccauimus errauimus *MR* errauimus *om NT* | iniqua *T* | iniq. gessimus *N* ‖ [16] tu doctor *BC* | ueritatis et salutis *MR* | et uitae aeternae *MR* ac aet. uitae *C* | salutis et aeternae uitae ac ueritatis ost. *Df* | miserere (*in compend*) *V* | nostri *om V* | prospiciare nobis *f* ‖ [17] ut possimus *NTV*

ignem, quo exuretur mundus et quisque cruciabitur infidelis et pessimus. Tunc Paulus ait: O uiri fratres, quorum deus cor suo spiritu tetigit, state uiriliter in fide. nam ministri aeternae salutis aderunt a quibus baptizabimini, et bene perseuerantes in caritate domini nostri Iesu Christi salui eritis in aeternum. Longinus quoque et Megistus et Acestus secretius alloquentes apostolum dixerunt: Rogamus te, domine, fac nos adscribi in militia regis aeterni, ut possimus uenturum ignem euadere et regni perpetui participes fieri: et dimittemus te, uel quocunque potius decreueris pergere, erimus tibi itineris comites et usque ad mortem parentes. Quibus Paulus dixit: Fratres mei, non sum profugus sed miles legiti|mus regis mei. si enim scirem | f. 263v F quia morerer et non potius ad uitam et gloriam per hanc mortem peruenirem, non solum facerem quae rogatis, sed ego hoc a uobis deposcerem. nunc autem non in uacuum cucurri per multas passiones, nec sine causa patior. nam restat mihi corona iustitiae, quam reddet mihi cui credidi et de quo certus existo quoniam ad illum uado et cum ipso ueniam in claritate sua et patris ac sanctorum angelorum iudicare orbem terrarum. propterea mortem istam contempno et uestram petitionem

15 Phil. 2, 16 ‖ 16—17 2. Tim. 4, 8

---

1 et quo quisque *D* | euacuabitur *NT* | infoelix *f* ‖ 2 ac pessimus *DVf* | cor deus *DR* | dominus *CELNf* ‖ 3 suo *om L* | suo respectu *D* | fideliter *Df* | nam *om Γ* ‖ 4 baptizamini *NV* baptizemini *BC* ‖ 5 in fide et caritate *N* | in aeternum *om V* in perpetuum *NT* ‖ 6 et *prius om EMNSTV* | atque acestus *D* accestus *superscr* et *A m 2* et cestus *BCELΓ* | secretius] et cretius *B* et creatius *C* ‖ 7 ad apostolum *V* | domine *om NT* ‖ 8 aeterna militia *R* | aeterni regis *D* | uel possimus *S* | ignem *om S* ‖ 9 dimittimus *NST* | uel *om NTf* | ut *S* | ut possis qu. decr. pergere *f* | potius quocunque decreueris *BCELΓ* quocunque decr. potius *M* quomodo decr. potius *R* ‖ 10 et erimus *f* erimusque *NT* | comites itineris *L* | tui itineris *BCDf* itineris *om V* | et *om V* ‖ 11 tibi parentes *Df* | ait *BLMRf* | respondens autem Paulus dixit eis *NT* | non solum prof. *N* ‖ 12 regis aeterni *V* ‖ 13 quod mor. *f* | et non possem per hanc uitam et gloriam inuenire (*om* mortem) *R* | et ad gloriam per mortem uenirem *NT* ‖ 14 non solum *om NT* | facerem quod dicitis (*om* sed ego . . . deposcerem) *NT* | sed ego hoc uos dep. *M* | uobis dep. (*om* a) *Df* ‖ 15 cucurri p. m. *cum AS* per multas pass. cucurri *BCDLMNRTVΓ* p. m. tribulationes cuc. *Ef* ‖ 16 pati cupio *f* ‖ 17 victoriae *BCDELMΓf* | de qua *Cf* ‖ 18 quo uado (*om* ad illum) *NT* | ad ipsum *f* cum illo *DMR* | ueniam] *add* cum ueniet *f* ‖ 19 et sanctorum *BDMRTVf* ‖ 20 istam mortem *V* | et uestrae peticioni *R*

ut abscedam non obaudiam neque faciam. Illi uero flentes dixerunt ei: Quid ergo acturi sumus? quomodo te punito uiuemus et ad illum in quo nos credere persuades peruenire ultra ualebimus?

XIII Et cum haec inter se loquerentur et populus multus uoces in altum ederet, misit Nero Parthenium quendam et Feritam milites, ut uiderent, si iam Paulus esset occisus. qui aduenientes reppererunt eum adhuc uiuentem et turbas diutissime alloquentem. quos Paulus ad se euocans dixit: Viri, credite in deum uiuum, qui et me et omnes, qui in eum credunt, a mortuis suscitabit. At illi respondentes dixerunt: Ad Caesarem prius ibimus renuntiantes, et cum perfectum fuerit pro quo missi sumus, et cum mortuus fueris et resurrexeris, tunc credemus tuo regi. tu autem explica moras quibus iussionem differs, et uade ad destinatum locum ubi sententiam merito dictatam suscipias. Paulus quoque dixit eis: Commoratione mea in carne plus uos indigetis, si credere uultis, quam ego qui ad uitam per mortem uado. sed iam pergamus exultantes in nomine domini nostri Iesu Christi.

XIV Cumque ad locum pergerent passionis comitantibus populorum turbis innumeris, uenit ad portam urbis Romae.

[1] ut abscedam *ante* non obaud. *cum BCEMNTVΓf post* obediam *R om AS* abscedendo *post* obaud. *D* | obediam *R* audiam *f* | neque faciam *om R* ‖ [2] ei *om BC om m 1 suppl in marg m 1 uel 2 A* | ergo *om V* | et quomodo *D* ‖ [3] niuere poterimus *R* | et aiunt ad illum *V* | in quem *BCELVΓf* | nos suades (*om* credere) *R* ‖ [4] iam ultra *BCDELNTVΓf om* ultra *R* ‖ [6] in altum uoces *R* | extolleret *MR* tolleret *f* ederent *V* | parthemium *CLMNRV* partemium *BDEΓ* parphenium *T* ‖ [7] firitam *BC* feritum *R* feritas *S* pheretam *Df* | milites *om E* | occisus esset *MT* mortuus esset Paulus *R* ‖ [8] uenientes *MR* | ad turbas *V* | diuitissime *L* diuinissime *BCΓ* lucidissime *MR* | docentem *M* praedicantem *R* | diutiss. populum alloqu. *Df* ‖ [9] alloquentem . . . qui et me *om Γ* | euocans *cum AS* uocans *BCLMNTV* aduocans *DEf* conuocans *R* | ait *DMRf* ait illis *Df* dixit eis *EL* | uiri fratres *Df* ‖ [10] et *prius om CDERf* | et me et *om NT* | credent *BCE* (e *altera in ras*) crederent *Γ* ‖ [12] omnia renuntiantes *TVf* | renuntiantes ei *MR* | et *om ELNRSTΓ* | peractum *f* ‖ [13] atque cum tu *BC* | resurrexeris] *add* ut dicis *Df* ‖ [14] credemus *cum BCDEL MNRTΓf* credimus *ASV* | regi tuo *BCL* | iussisti differre *NT* ‖ [15] perge *R* | ubi] ut *R* | merito *om L* ‖ [16] dictam *V* | suspicias *L* | paulus uero *BCMR* | eis *om C* | commorationem meam *N* commemoratione *M*[1] *sed* me *m 2 eras* ‖ [17] mea *om T* ‖ [18] sed et iam *Lf* | exultanter *D* gaudentes *MR* ‖ [19] nostri *om MR* ‖ [20] cum beatus paulus ad l. pergeret *B* ‖ [21] populorum turbis *cum BCDELMNTVΓf* turbis populorum *R* populorum *om AS* | innumeris *om E* | romanae *CL*

ubi habuit obuiam nobilissimam matronam, nomine Plautillam, apostolorum feruentissimam dilectricem et religionis diuinae cultricem, quae flens eius se coepit orationibus commendare. ad quam Paulus ait: Vale, Plautilla, aeternae salutis filia! commoda mihi pannum quo caput tegis, et secede paululum in partem propter plebis impedimentum, me hic expectans donec reuertar ad te et tibi restituam beneficium. ligabo enim mihi oculos uice sudarii et tuae dilectioni amoris mei | pro Christi nomine pignus ad illum pergens relinquam. Quae festinato pannum porrexit et ut apostolus iusserat oboediuit. insultabant autem ei Parthenius et Feritas dicentes: Quid credis impostori et mago? cur perdis pannum optimum, non tantum per eum in saeculo lucratura? Paulus uero dixit ad eam: Etiam, filia, hic praestolare aduentum meum, et signa mortis meae in panniculo tibi afferam cum Christo uicturus. | p. 73a BM

XV Interea Longinus Megistus et Acestus dum instarent obnixius pro salute sua, inquirentes modum qualiter ad ueram uitam possent pertingere, audierunt a beato apostolo: Fratres et filii mei, mox ut ego fuero decollatus et uos ac caeteri ministri interfectionis meae a loco in quo me dominus uocare dignabitur recesseritis, uiri fideles rapient et sepelient corpus

1 obuiam habuit *BC* | pautillam *LMRV et sic deinceps* ‖ 2 delectricem *R* ‖ 3 uenerabilem cultricem *MR* | dilectricem . . . cultricem *om NT* | ei se caepit (*om* orationibus) *MR* eius orat. se commendabat *V* ‖ 4 sic ait *NT* | uade *DMRΓf* uale *ex* uade *corr. C* ‖ 5 commenda *C* | maforam qua *BCL* mafortem *hic et uersu 10 scribere uult HUsener* | recede *NT* sede *M* sedens *R* ‖ 6 in parte *N* | in partem . . . impedimentum *om R* | impedimenta *f* | expecta me hic *R* me hic expecta *NT* ‖ 7 ad te reuertar *BC* | et restituam tibi benefitium *DR* et rest. benef. tibi *V* | enim *om L* ‖ 8 sudarii uice *NT* | dilectionis *RV* | pro Christi nomine pignus mei amoris pergens ad illum *MR* ‖ 9 relinquam *om V* | festinans *NTV* ‖ 10 maforam *BCL* | et ei *f* | ut eidem apostolus *D* ut ipse apostolus *f* ‖ 11 ei] et *f* | parthemius *CLMNRV* partemius *BE* | firitas *BC* pheretas *Df* | feritas] *add* milites *N* ‖ 12 per illum *MRV* pro illo *NT* | es in hoc saeculo *NT* ‖ 13 lucrata *V* | ad illam *N* ‖ 14 hic *om Rf* ‖ 15 tibi afferam in panniculo ego *BC* | offeram *DN* ‖ 16 et *ante* Meg. *add DLM* | megestus *CE* | atque acestus *D* acestus (*om* et) *S* accestus (*om* et) *A* et accestus *V* et cestus *BCELΓ* | dum orarent *MR* d. intrarent *C* d. interrogarent *D* ‖ 17 obnoxius *MNRT* obnoxii *V* | modum] *add* pro se *R* ‖ 18 possent *cum AMRSf* potuissent *BCDELNTVΓ* | attingere (adt.) *MNRTV* | fratres mei et filii *MR* ‖ 19 decollatus fuero *E* | et *om f* | uos *om M*[1] *sed m 2 superscr* | ac caeteri *om MR* et caeteri *f* et *om V* ‖ 20 meae] mecum *NT* | in quo . . . dignabitur *om MR* | dominus *cum BCDELNTVΓf* deus *AS* ‖ 21 dignabitur *om Γ* | ueniont *MR*

meum. uos autem notate locum sepulchri mei, et cras ualde diluculo illuc uenite, ibique inuenietis duos uiros orantes, Titum et Lucam: quibus dicetis qua de causa uos misi; et illi uobis dabunt signum salutis in domino. nolite igitur dubitare exequi quod uobis imperatum est, quoniam statim ut credentes sacro fonte fueritis intincti et diuinorum mysteriorum uiuificatione sacrati, ab omnibus peccatorum contagiis et ab hoc etiam quod reueremini in me perpetrato scelere incunctanter purgati eritis et super niuem dealbati, in serie Christi militum adscripti et caelestis regni efficiemini cohaeredes.

XVI Et his dictis peruenit ad passionis locum: ubi ad orientem uersus tensis in caelum manibus diutissime orauit cum lacrimis hebraice et gratias egit deo. cumque patrio sermone consummasset orationem, ualedicens fratribus benedixit eos, et ligans sibi de Plautillae maforte oculos, in terram utrumque genu fixit et collum tetendit. spiculator uero bracchium in altum eleuans cum uirtute percussit et caput eius abscidit. quod postquam a corpore praecisum fuit, nomen domini Iesu Christi hebraice clara uoce personuit; statimque de corpore eius unda lactis in uestimento militis exiliuit et postea sanguis effluxit. stola uero qua sibi ligauerat oculos, cum eam quidam

[1] sepulture mee *S* | ualde mane *NT* ‖ [2] illuc] ad me *N* | uenietis *f* | titum uidelicet et lucam *D* ‖ [3] ipsi *R* | dabunt uobis *N* ‖ [4] signa *f* | igitur *om M* | dubitare *om R* ‖ [5] imperatum est *cum ACS* est imperatum *BDEMNRTVTf* est *om L* | sacro fonte *cum BCDELMNRTVTf* sacro *om AS* ‖ [6] diuinorum inisteriorum *NT* ‖ [8] reuerimini *D* ueremini *M* reformidatis *f* | in me *om D* | scelere perpetrato *DELNTVTf* ex scelere perpetrato *NT* | inconstanter *NT* ‖ [9] ac super *f* | atque in serie *M*[2] ac in serie *Df* in seriem *NT* in sorte *R* | militum Christi *A* | descripti *E* | et *alterum om NT* ‖ [10] caelesti regi *AS* regni caelestis *L* | cohaeredes effic. *MR* | efficiamini *R* ‖ [12] ad caelum *MR* | orauit cum lacrimis hebraice *cum AD* cum lacrimis orauit hebr. *BCELMNRSTVT* cum lacr. hebr. orauit *f* ‖ [13] et *om V* | deo gratias egit *BC* | cum *f* ‖ [14] consumasset *N* fratribus] omnibus *C* | benedixit eos *om D* | et benedixit *V* | eis *m 2 superscr AE* ‖ [15] ligans (*om* et) *M*[1] ligansque *M m 2* | sibi *om V* | maforte *cum A* (*sed* f *erasae* u *superscr*) *DS* maphorte *f* mafora *BCELMRT* maphora *V* mapula *NT* | in terra *DENTVf* | genu utrumque *M* | utruque genu fixi *R* ‖ [16] flexit *N* flexi *C* | in alto *N* ‖ [17] erigens *AS* | bracchia eleuans *f* bracch. eleuans in altum *BC* | cum tota ui *f* | eum percussit *D* | amputauit *MR* ‖ [18] quod cum . . . fuisset *BCL* | praecisum a corpore *R* | domini *om E* Iesu Christi domini *BLT* domini nostri Iesu Chr. *CTVf* domini Iesu (*om* Christi) *R* ‖ [19] cl. uoc. pers. hebraice *E* ‖ [20] uestimenta *BCDENTVTf* uestimento *ex* ueste *corr m 1 uel 2 A* | exiluit *f* insiliuit *R* | post eam *BCE* ‖ [21] defluxit *Df* | stolam *D* | uitta *f* | ea *V*

uellent rapere, non comparuit: tanta etiam lucis immensitas et odoris suauitas in momento illius decollationis caelitus ibi emicuit, ut mortalium oculi splendorem illum sufferre et humana lingua odorem narrare nequiuerit. uidentes autem omnes qui aderant gratiam dei in beato apostolo, admirati sunt ualde, laudantes et confitentes in multam horam dominum Iesum Christum, aeternum et inuictum regem, quem praedicauerat magnificus doctor et magister gentium.

XVII Reuertentes uero qui missi fuerant accelerare interfectionem eius, peruenerunt ad portam ciuitatis, ubi inuenerunt Plautillam laudantem et glorificantem dominum in omnibus quae audiuit et uidit per eius sanctum apostolum. et interrogauerunt eam cum irrisione, cur caput suum non operiret de maforte quam praestiterat suo Paulo. quae accensa calore fidei cum magnanimitate respondit: O uani et miseri, qui credere nescitis, quae oculis ui|detis et manibus attrectatis! uere | f. 264^r F habeo eundem quem illi porrexeram pannum, de infusione gloriosi sui sanguinis preciosum. nam de caelo ueniens innumerabilium candidatorum caterua comitatus illum mihi uera-

[1] uellet *MR* | rapere uellent *f* | nusquam comp. *NT* | tanta enim *N* | immensitas lucis *B* | lucis suauitas et odoris immensitas *R* odoris suauitas fragrauit et lucis immensitas *f* | et odoris suauitas *om T* || [2] in mom. decollationis eius *R* | immomento *S* || [3] ferre *AS* sufferre non possent *NT* || [4] odorem narrare neq. *cum ASV* narrare odorem neq. *BELΓ* narrare nequiuerit odorem *Df* neq. narrare odorem *C* narrare neq. (*om* odorem) *MR* tantae suauitatis odorem narrare nequiuerit *NT* | nequerint *B* nequiuerint *V* nequierit *M a 2 m in rasura* || [5] tantam gratiam *NT item M m 2 in M*[1] *omnia post* ade *usque* gratiam *euanuerunt* | dei *om BDMNRTV* | in b. Paulo *R* | ammirati *CLNRTV* || [6] per multam horam *DS* per multam moram *f* per multas horas *MNRTV* | dominum nostrum *EMR* || [7] Christum *om CT postea add N* | et *om L* || [8] gentium] *add* paulus *MRf* || [9] reuertentes autem *NT* | iussi *f* | mortem eius et interfectionem *N* || [10] ibi *V* || [11] plautillam *hoc loco et infra etiam L* | deum *R* | in omnibus *om D* et replicantem *MR* [12] quem audierat *D* | uidit *om Γ* et uidit *om CDMNRT* | per s. eius apost. *MRVf* per s. ap. eius paulum *BC* | et cum interrogarent *V* || [14] maforte *cum ADS* maphorte *f* mafora *BCELMRΓ* maphora *V* mapula sua *NT* | quem *C* | praestauerat *BDMNTV* | sancto *C* apostolo paulo (*om* suo) *D* suo *ante* praest. *R om NTf* | quae *om R* | fidei calore *BC* || [15] magna animi uirtute *MR* | o miseri et uani *MR* | quia *N* || [16] cernitis *AS* uidistis *NT* | attractatis *E* adtrectastis *NTV* | uere enim *Df* || [17] quem ei *MR* | maforam *BC* || [18] sui gloriosi sanguinis *ET* sui gloriosissimi sanguinis *N* gloriosi sangu. sui *BC* sanguinis sui (*om* gloriosi) *f* eiusdem gloriosi cruoris *MR* | cum innumerabili *BC* innumerabili *DELMRΓ* innumerabilis *V* innumerabilia *NT* innumerabilium *scripsi cum ASf* || [19] circumdatus *MR* | illum *om BC* | ueracissime *om BC* uera-

cissime rettulit, et rependens gratiam pro benignitate in eum habita dixit: Tu mihi Plautilla in terris obsequium praestitisti; ego te quantocius ad caelestia regna pergentem deuotissime obsequar. in proximo namque pro te reuertar et tibi inuicti regis gloriam demonstrabo. Et extrahens Plautilla pannum a sinu roseo perfusum sanguine illis ostendit: qui nimio pauore correpti gressu concito perrexerunt ad Caesarem, quae uiderant et audierant nuntiantes.

XVIII At ille cum audisset miratus est horrifice, et ingenti stupore attonitus coepit de his quae nuntiata sunt ei cum philosophis et amicis atque ministris reipublicae, seu et cum his quos habere poterat ex senatu conicere, atque confabulationis sermonem cum timore et confusione sensus habere. dumque haec inuicem mirarentur et secum quaererent, uenit Paulus circa horam nonam ianuis clausis stetitque ante Caesarem et
p. 73b BM ait: Caesar, | ecce ego Paulus, regis aeterni et inuicti miles; uel nunc crede, quia non sum mortuus, sed uiuo deo meo. tibi autem, miser, non post multum tempus mala ineffabilia imminent et supplicium maximum, atque aeternus restat interitus pro eo quod inter caetera flagitia pessima multum sanguinem iustorum effudisti iniuste. Et haec dicens repente disparuit. Nero siquidem his auditis ultra quam dici possit timore

cissimus *MΓf* ueracissimum *LV* | [1] gratias *MR* | beneficio . . . habito *AS* | in eo *T* meo *N* || [2] praeparasti *MR* praestauisti *T* praestasti *N* m^1 praestitisti *corr* m^2 || [3] ego tibi *DLMNRTVf* | quamprimum *f* | caelestia *om f* | regna *om LT* | pergenti *DLMNRTVf* | officiosissime *f* || [4] enim *MR* | tibique *R* | inuicti regis gl. *cum ARS* gloriam regis inu. *NT* regis inu. gl. *BCDELVΓf* regis inu. speciem et gloriam quam tantopere optas *MR* || [5] demonstrabo perpetuam *NT* | extendens *V* | pautillam *V* || [6] ostendit illis *MR* | illius *V* | quo *C* | [7] conterriti *MR* | peruenerunt *R* || [9] cum audisset . . . coepit *om BC* | horrifice *cum AES* honorifice *TV item N a 1 m* (*sed m 2 corr* horrifice) ualde *DMRf* || [10] de iis *f* | ei *om BC* | et *pro* ei *R* | [11] seu *om BC* et *om NR* | cum iis *f* || [12] poterat habere *NT* | potuerat *EΓ* | ex senatu *om MR* | conferre *MR* conquirere *Df* | confabulationes sermonum *C* || [13] cum tim. et tremore atque (ac *D*) confus. *DMNRTVf* | confusionis *NRT* | sensu *N* | dum enim haec *DNTVΓ* dum haec enim *E* dum autem haec *MR* dum haec *Lf* || [15] stetit *V* | ante neronem *D* | dixitque *NT* || [16] Caesar *om NT* o Caesar Nero *f* | inuictissimi *DNTΓ* || [17] crede miser *Vf* | mortuus non sum *D* | miser *om f* || [18] non post multum tempus *om V* | temporis *CELΓf* | multa mala *V* | inenarrabilia *f* || [19] magnum *NT* | teque aeternus manet *f* | sempiternus *NΓ* || [20] eo (*om* pro) *f* | in caetera *N* | flagitia tua *f* | mult. sanguinis *f* || [21] sanctorum *NT* | repente *om M* || [22] Nero siquidem *cum BCDEMNRTΓ* nero quidem *V* nero uero *AS* Nero autem *f* | potest *NRT*

perculsus et uelut amens effectus, ignorabat quid agere potuisset. suadentibus uero amicis iussit Patroclum ac Barnabam et eos qui uincti erant cum illis soluere atque quo uellent abire.

XIX Longinus denique, Megistus et Acestus, sicut eis constituerat Paulus, primo mane uenientes ad sepulchrum eius, uiderunt duos uiros orantes et in medio eorum stantem Paulum. qui pertimescentes in uisu admirabili horruerunt et reueriti sunt accedere propius. Titus autem et Lucas in se ab extasi orationis reuersi, uidentes praefectos atque centurionem qui ministri fuerant necis Pauli ad se properantes, humano timore subrepti in fugam uersi sunt; et Paulus euanuit ex oculis eorum. illi uero post eos clamauerunt dicentes: Non, ut suspicamini, beati dei homines, ideo uenimus, ut uos persequamur ad mortem, sed ut nos credentes per aquam baptismatis ad uitam transferatis aeternam, sicut nobis uerus doctor Paulus promisit, quem ante modicum in medio uestri stantem et orantem conspeximus.

[1] percussus *TV* percussus est *R* perculsus est *D* | ueluti *f* | agere potuisset *cum BCELNTVΓ* agere posset *DMR* ageret *AS* agendum illi esset *f* || [2] suad. ergo *f* | iussit nero *NT* | patroclo *N* | et barn. *RTf* | barnabam et patroclum *C* | barnaban *DNSTV* | et eos *om V* || [3] fuerant *AS* cum illis erant uincti *NT* | cum eis *DR* | solui *MNRTVf* absolui *D* | cum illis *post* solui *M* | atque *om V* | liberos abire *f* || [4] *inde a cap. XIX codd FGHIKOPQUWXΔΘ Paris 5296. 5322. 5323. 5357. 10864. 11753. 11757. 14301. 16737. 17630 Vat 377. 1188 Sessor 49 Bern 94 Florentini octo rursus collati quibus accedit Monac 4631* | longinus quoque denique *O* | ac meg. *DFGK* et meg. *RW* | megestus *E* meistus *Q* | et cestus *BCEILΓ Paris 5296* atque acestus *DGf Paris 11753* atque accestus *Paris 5357* et accestus *FK* (*sed prima* c *exp*) *V Vat 1188 Sessor 49* accestus *AS Paris 5322. 5323* | ei *P* (*a 2 m*) *U* | constituerat eis *N* || [5] apostolus *DGf* paulus apostolus *O* || [6] uiros] iuuenes *OP post* uiros *add* titum scilicet et Lucam *NQTUX* | stantem *om NQTX* || [7] timescentes *C* pertimescentes *Q* | corruerunt *MR* timuerunt *W Paris 11753* | ueriti sunt *MNQRTXΔΘ Vat 1188* reformidauerunt *f* || [8] propius accedere *R* propius ire *M* | proprius *V* | in se *om NQTX post* orationis *f* || [9] orationis *om E* | centuriones *NQTUWX* || [10] necis sancti apostoli pauli *O* | necis Pauli fuerant *f* fuerat *Q* | terrore *f* | [11] correpti *DΔΘf* subrecti *FGUV* | conuersi *DFGKRf* | atque Paulus *BCI* | ab oculis *NQTUX* || [12] illi autem *NQTU* || [13] dei homines (*om* beati) *C* beati homines (*om* dei) *MRU* | prosequamur *FPVΔΘ Paris 5357. 10864* | non ad mortem *V* || [14] credentes nos *DFGHOPQTUVWXΔΘf Paris 5357 Vat 377. 1188 Monac 4631* | nos *om MR* || [15] nobis *om OP* | nos . . . misit *NQTUX* | uerus magister et doctor *N* | Paulus *om ARS Paris 5322. 5323* | promisit *post* conspeximus *MR* uerus d. p. nobis promisit *V* promisit Paulus *f* || [16] paulo ante *f Bern 94* | uestri *cum AMOP[1]RSf al* uestrum *BCDEFGHIKLNP[2]QTUVWXΓ Paris 5357 Vat 377. 1188 Bern 94 Monac 4631*

Haec namque audientes ab eis Titus et Lucas steterunt cum multa laetitia et gaudio spirituali, imponentes eis mox manus et dantes signaculum sanctificationis perpetuae, sicque ieiunio usque ad uesperam percurrente baptizati sunt in nomine domini nostri Iesu Christi, cui cum patre in unitate spiritus sancti est honor et gloria, uirtus et imperium in omnia saecula saeculorum. amen.

[1] haec (*om* namque) *MR* haec autem *DFGKAf* | ab eis *om MRJ Monac 4631 Sessor 49* | cum magna laetitia *C Monac 4631* || [2] gaudio spiritali *BKOPQSUVW Paris 5322. 5323. 5357. 11753. 14301 Monac 4631* spiritali gaudio *MR Bern 94* spirituali gaudio *DFGKLf* | et imponentes *N* | mox eis *E* mox *om BCIR* || [3] sanctitatis *NQTUX* | in ieiunio percurrentes *OP item sed* in *om W* | ieiunium . . . percurrentes *MNQRTUX* ieiunium . . . percurrente *Paris 14301* || [4] ad *om W* | uesperum *QSU Paris 11757* | praecurrente *f* || [5] nostri *om OP* | cui] qui *X* | est *post* cui *MR* | et in unitate *NQX* | et spiritu sancto *A Paris 5322. 10864* et cum spiritu sancto *S Paris 5323. 16737* || [6] omnia *om EMR* | per omnia *CNQTUX Paris 10864* || *sub finem add* explicit passio sancti pauli apostoli *ALSY Paris 5322. 5323. 16737* explicit martyrium sancti pauli apostoli *BI Paris 5296* ego marcellus seruus dni mei petri apli et eiusdem discipulus quod uidi scripsi *N* finit martyrium sancti pauli apli a lino epo romano greca lingua conscriptum et ecclesiis orientalibus destinatum *C* martyrii beati Pauli apostoli a Lino papa graece scripti orientalibus ecclesiis traditi et subinde in latinum conuersi finis *f*

Actus Petri cum Simone.

I Pauli tempus demorantis Romae | et multos confirmantis || f. 327r in fide, | contigit etiam quendam nomine | Candidum, uxorem Quarti a praeclu|sionibus, audire Paulum et intueri | sermonibus illius et credere. cum|que et ipsa maritum suum docuisset, | et credidisset, Quartus permansit | Paulo, ut ubi uellet iret ab urbe. | cui dixit Paulus: Si fuerit uolumtas | dei, ipse mihi reuelauit. Et ieiunans | triduo Paulus et petens a domino quod | aptum sibi esset, uidit itaque uisionem, | dicentem sibi dominum: Paule surge et qui | in Spania sunt corpori tuo medicus | esto. referens itaque fratribus quae | deus praecepisset, nihilque dubitans | in eodem erat ut proficisceretur ab ur|be. incipiens autem Paulus exire, mag|nus fletus factus est circa frater-|nitatem omnem, propter quod crede|rent se amplius Paulum non uisuros, | ut et uestimenta sua conscinderent, || f. 327u praeterea ante oculos habentes | quod saepius Paulus conmisisset cum | doctoribus Iudaeorum et conuicis|set eos: Christus enim, in quem patres ues|tri manus inmiserunt, et sabbatu | eorum dissoluebat et ieiunia et fe|rias et circumcisionem, et doctri- |

[1] *inscriptionem ex iis quae in clausula libri leguntur restitui. in margine inferiore m 2 addidit:* puto quod iste hactus petri et pauli et si|⟨mo⟩nis apocrifus sit . . . . . . l . . . . *uersus alterius a bibliopega maximam partem dissecti pauca tantum uestigia supersunt. quae desunt G. Gundermann quantum potuit suppleuit. in margine superiore leguntur manu 2:* iste liber apocrifus est || [11] pr^{a}ecepisset *corr man 1 uel 2*

---

[2] quendam *uide quae in prolegomenis de hac forma scripta sunt* | *corrige* Candidam || [6] *pro* permansit *expectare possis* persuasit || [7] uolumtas *pro* uoluntas *apud nostrum hoc uno loco scriptum* est || [8] *scil* reuelabit. *est enim tempus futurum* || [10] *ante* qui *inserendum est* eis | *pro* corpori tuo *conicio* conpariturus || [16] conmisisset] *conquisisset* (συνεζήτει) *suspicatur MBonnet* || [18] sabbatu *accusatiuus est* = sabbatum. *scilicet* m *litera saepe abicitur*

nas hominum dissoluebat et cete|ras traditiones. Lucebant autem | fratres Paulum per aduentum domini | nostri Iesu Christi, ut annum plus non | abesset, dicentes: Scimus tuam di|lectionem circa tuos fratres, ne nos | obliuiscaris cum perueneris, et inqui|pias abrelinquere nos tamquam par|uulos sine matre. Et cum diu lacri|mantes rogarent eum, sonus de cae|lis factus est, et uox maxima dicens: | Paulus dei minister electus est in mi|nisterium tempus uitae suae; inter | manus Neronis | f. 328r hominis impii et ini|qui sub oculis uestris consummabi|tur. Timor autem magnus plus inuasit || in fratribus propter uocem quae de | caelis uenerat; et multo magis con|firmati sunt.

II Optulerunt autem sacri|ficium Paulo pane et aqua, et oratio|ne facta unicuique daret. in quibus | contigit quendam nomine Rufinam, | uolens itaque et ipsa eucharistiam | de manibus Pauli percipere. cui Paulus | spiritu dei repletus accedenti dixit: | Rufina, non tamquam digna accedes | ad altarium dei. surgens a latere non | mariti sed moechi, et dei eucharistiam temptas accipere. ecce enim satanas | contribulato corde tuo proiciet te | ante oculos omnium credentium in | domino, ut uidentes et credentes sciant | quoniam deo uiuo, scrutatori cordium, | crediderunt. si autem penitueris | in facto tuo, fidelis est, qui possit pec|cata tua delere ab hoc liberare pec|cato. si autem non paenitueris, | cum adhuc in corpore es accipiet | f. 328v te | ignis uastatur et tenebrae exte|riores in omnia saecula. Et confes|tim Rufina a sinistra parte a capite | usque ad ungues pedum contormi|nata cecidit. cui nec potestas da|ta est loquendi: lingua enim eius | obligata est. haec autem uidentes et credentes in fidem et ne|ofiti, pectora sibi tundebant me|morantes pristina sua peccata, | plangentes et dicentes: Nescimus, | si nobis deus pristina peccata quae | gessimus remittat. Tunc Paulus | silentium petens dixit: Viri fratres, | qui nunc credere coepistis in Christum, | si non permanseritis in

[15] *in margine man 2:* qui s̈olutus accedït || [20] *in marg m 2:* nota

[1] lucebant] urgebant *ego conicio* uolebant *HUsener* uincebant *GGundermann* lugebant autem fratres <et adiurabant> Paulum *MBonnet* *interpretem latinum graecum uerbum ἐλιπάρουν male reddidisse suspicatur GGoetz* || [4] *post* perueneris *addendum uidetur* in Spaniam || [5] inquipias *pro* incipias *hoc uno loco occurrit* || [12] *pro* et *altero scribe* ut || [13] quendam *cf supra* quendam Candidam || [16] accedes *pro* accedis || [21] penitueris *hoc loco codex; sed paulo infra* paenit. || [22] *post* delere *inserendum uidetur* et te || [24] uastatur *id est* uastator

pristi|nis operibus uestris et paterne | traditionis, et abstinueritis uos | ab omni dolo et iracundia et seui|tia et moecia et conquinamenta, | et a superbia et zelo, fastidio | et inimicitia, demittet uobis Iesus | deus uibus quae ignorantes egistis. | || f. 329r quamobrem, serui dei, armate uos || unusquisque interiorem hominem | uestrum pacem, aequanimitatem, | mansuetudinem, fidem, caritatem, | scientiam, sapientiam, amorem in | fraternitatem, hospitalitatem, | misericordiam, abstinentiam, casti|tatem, bonitatem, iustitiam. tunc | habebitis in aeterno ducem uestrum | primogenitum totius creaturae | et uirtutem in pace cum dominum nostrum. | His autem auditis a Paulo, rogabant | eum ut oraret pro eis. Paulus autem | alleuauit uocem dicens: Deus aeternus, | deus caelorum, deus numinis inenarra|bilis, qui confirmasti omnia uerbo | tuo, qui uinculum inligatum omni | saeculo induxisti gratiae tuae, | pater filii tui sancti Iesu Christi, oramus | te inuicem per filium tuum Iesum Christum, | confortare animas quae tunc in|credibiles erant, modo autem fide|les. tunc blasphemus eram, modo | autem blasphemor; tunc eram per-|| f. 329u secutor, modo ab aliis persecutionem | patior; tunc inimicus Christi, modo amicus | oro esse. confido enim in repromissio|nem ipsius et misericordiam; fidelem | me esse existimo et priorum delicto|rum remissionem accepisse. propter | quod et uos, fratres, hortor credere | in dominum patrem omnipotentem, et in | dominum nostrum Iesum Christum filium ipsius | spem omnem habere, credentibus in | eam. et nemo uos euellere poterit | de repromissionem ipsius. pariter | genua flectentes commendate me | domino, incipientem ad aliam gentem pro|ficisci, ut gratia ipsius precedat ante | me et profectionem meam bene con|ponat, ut possit uasa sua sancta et fide|les excipere, et gratias agentes prae|dicanti mihi uerbum domini bene funda|ri. Fratres autem diu lacrimantes | et praecantes dominum cum Paulo et di|centes: Tu domine Iesu Christe, esto cum | Paulo et in pleno nobis eum consti|tue. scimus enim nostram infirmita|tem, || f. 330r quae est in nobis usque adhuc.

III Orando autem plurima turba mulierum | geniculantes

1 ue^{r}stis *corr man 1*

---

1 paterne *pro* paternae *ut saepe* || 3 moecia *id est* moechia || 3 conquinamenta *per calami lapsum pro* conquinamento *scriptum* || 4 demittet *pro* dimittet | uibus *scil* uiuus || 15 gratia tua *expectat HUsener* || 25 *post* habere *lacunam suspicatur MBonnet* | credentibus in eum *cum sequentibus coniungit GGundermann* | eam] *corrige* eum

rogabant beatum Paulum, | et osculantes pedes eius deduxerunt | in portum. sed Dionisius et Balbus | ab Asia, aequites Romani, splendidi ui|ri, et senator nomine Demetrius | adherens Paulo ad dexteram eius | dicebat: Paule, uelle fugere ab urbe, | si non essem magistratus, ut a te non | discedere. Item de domo Caesaris | Cleobius et Ifitus et Lysimachus et | Aristeus, et duae matronae Bereni ce et Filostrate cum praesbytero | Narcisso postquam deduxerunt eum | in portum, tempestate autem maris | inminente, remisit fratres Romae, | ut si quis uellet descenderet et audi ret Paulum usque dum nauigaret. | quo audito fratres ascenderunt in | urbem. referentibus fratribus qui | in urbe f. 330v manserant, et statim fama || diuulgata, alii in iumentis, alii autem | pedibus, alii per Tiberi descenderunt | in portum, et perstabiliti per fidem | diebus tribus et quarta die usque in | horam quintam, orantes inuicem | cum Paulo, oblatione offerentes. | et quaecumque opus erant in naui|gio inpusuerunt et tradiderunt | ei duo iuuenes fideles qui cum eo naui|garent, et ualefecerunt illi in domino | et reuersi sunt Romae.

IV Post paucos | autem dies turbatio magna facta | est in media aeclesia dicentium | uidisse se mirabilia per hominem | quendam cui nomen erat Simon, | et esse eum Aricie. adiecit qui se di|ceret magnam uirtutem esse dei | et sine deo nihil facere. Numquid ip se est Christus? sed nos credimus in illo | quem Paulus nobis praedicauit; | etenim per illum morem uos uidi|mus suscitatos et ab infirmita|tibus uariis liberatos. haec f. 331r autem || quaerit dimicationes; scimus: non | enim minima motio nobis facta est. | fortasse enim iam introibit Romae. | externa autem die rogabatur cum | magnis adclamationibus, dicentes | ei: 'Tu es in Italia deus, tu Romanorum | saluator: festina celerius Romae'. | ille autem adlocutus est populos | uoce gracili dicens: 'Videuitis me cras|tina die, hora circiter septima, supra | portam urbis uolantem in eo habi|tu in quo nunc me uidetis loquentem | uobiscum'. ergo, fratres, si uobis ui|detur, eamus,

[2] *folii 330r uersus VI* (in portum . . . balbus) *a librario omissus sub finem paginae suppletus est numeris qui uersuum ordinem significarent adscriptis* || [23] [e]st *correxit man 1* || [26] dimicationes · scimus *cod*

---

[4] uelle] *corrige* uellem || [5] discedere] *corrige* discederem || [11] referentibus *est abl abs. caueas igitur ne corrigas* referentes || [15] oblatione *pro* oblationem || [21] adiecit *delendum uidetur aut scribendum* adiecerunt quia | [24] morem uos *cod* mortuos *ego emendo* || [26] quae sit dimicatio nescimus *correxit MBonnet* | motio] notio *emendat MBonnet* || [27] *scil* introiuit | externa *pro* hesterna || [31] *scil* uidebitis

et diligentius rei ex|tus expectemus. Vniuersi itaque concurrentes ad portum peruene|runt. facta autem hora septima, | et ecce subito puluis in caelum a lon|ge uisus est, tamquam fumus cum ra|biis et minas refulgens. et postquam | adcessit ad portam, subito non par|uit. et postea apparuit in medio po|pulo stans, quemque uniuersi adornan|tes et cognoscentes || f. 331v quia ipse esset, | qui pridie eis uisus fuisset; et non mini|me fratres scandalizabantur adin|uicem, praeterea quod non esset Ro|mae Paulus, neque Timotheus neque | Barnabas, quoniam in Macedonia mis|si erant a Paulo, et non esse, qui nos | confortaret, praeterea qui nuper | cathechizati erant. et magis Simo|ne se exaltante in quibus faciebat, | et quorumdam eorum cottidianis | diebus Paulum magum uocantes, | alii planum, et tam magnae multi|tudinis constabilitae in fide omnes | dissoluti sunt, praeter Nacis|sum praesbyterum et duabus muli-|eribus in hospitio Bytinorum et | quattuor qui iam de domo prodire | non poterant, et inclusi die et noc|te orationibus uacantes et peten|tes a domino, ut Paulus celerius reuer|teretur, aut quicumque alius qui | uisitet seruos suos, quoniam || f. 332r disso|luerat eos diabolus nequitia sua. |

V Lugentibus autem eis et ieiunantibus, | iam instruebat deus in futurum Petrum | in Hierosolymis. adimpletis duodecim | annis quod illi praeceperat dominus, Christus | ostendit illi uisionem talem, dicens | ei: Petre, quem tu eiecisti de Iudea ad|probatum magum Simonem, iterum | praeoccupauit uos Romae. et in bre|ui scias: omnes enim qui in me credide-|runt dissoluit astutia sua et iner|gia sua satanas, cuius uirtute se ad|probat esse. sed noli moras facere: | crastina die proficiscere, et ibi inue|nies nauem paratam, nauigantem | in Italiam; et in paucos dies osten|dam tibi gratiam meam quae non ha|bet inuidiam nullam. Petrus autem | hoc uiso monitus, referens fratribus | sine mora, dicens: Necesse est me as|cendere Romae ad expugnandum | hostem et inimicum domini et

[3] a longe] *in cod est* a lõ///ge. *post* o *in rasura est prior apex literae* N. *scilicet librarius uoluit scribere* n *sed addidit postea uirgulam. GGundermann* || [23] *in marg man 2:* nota

[1] *scribe* exitum || [2] *corrige* portam || [4] *corrigo* radiis eminus || [6] *scribe* adorantes || [12] quorumdam . . . uocantes *caueas ne corrigas. inuenit enim interpres in graecis genetiuos absolutos, sed nominatiuo absoluto perrexit* || [13] cottidianis sermonibus *conicit HUsener* || [15] Narcissum || [23] quot *pro* quod *scribi perspexit GGötz* quod *pro* ex quo *scriptum esse suspicatur MBonnet* || [27] *scil* uirtutem || [28] *post* proficiscere *adde* Caesaream

|| f. 332u fratrum | nostrum. Et descendit Caesaream || et confestim ascendit nauem, iam | scala subducta neque epsimenia in|posita. gubernius autem nomine Theon | respiciens Petrum dixit: Quaecumque | habemus uniuersa tua sunt. quae | autem gratia nostra, si suscipiamus | hominem similem nobis in incerto ca|su, et non omnia quae habemus nos, com|municamus tecum? sed tantum nos | feliciter nauigemus. Petrus autem | oblationi illius gratias agens, ipse au|tem in naui ieiunabat, lugens animo | et iterum confortans se, quod deus dig|num eum habuisset in ministerio suo | ministrum. sed post paucos dies surre|xit gubernius ora prandi sui. qui cum | rogaret Petrum ut secum gustaret, | dixit ei: O quisquis es, parum te noui, | deus es aut homo. sed ut intellego, dei | ministrum te esse existimo. nauis | enim mea media nocte dum a me guber|naretur, et ego in somnio incidissem, | uisa mihi est uox humana de caelo dicens || f. 333r mihi: 'Theon, Theon!' bis nomine meo uocauit | et dixit mihi: 'Inter ceteros qui tecum naui|gant, honorificentior sit tibi Petrus, | per quem tu et ceteri ex inspirato | cursu sine ulla iniuria salui eritis.' | Petrus autem credens quoniam in ma|ri deus prouidentiam suam uoluit eis os|tendere qui in naui erant, exinde coe|pit Petrus Theoni magnalia dei expo|nere, et quomodo dominus elegerit eum | inter apostolos, et propter quam | curam nauigaret in Italiam. cotti|die autem communicabat ei sermones | dei. et respiciens eum, unianimem in fidem | et dignum diaconum per conuersationem | eius didicisset, in Hadria autem malacia | habita in naue, Theon Petro ostendens | malacia et dicens ei: Si ui me dignum ha|bere quem intingas in signo domini, habes | occasionem. Etenim qui in naui erant, | omnes condormierant ebri. Petrus | per funem descendens, baptizauit | Theonem in nomine patris et fili || f. 333u et spiritus sancti. ille autem subiuit ab aqua | gaudens gaudio magno, item Petrus | hilarior factus, quod dignum habuis|set deus Theonem nomine suo. fac|tum est autem

10 pauos *correxit man 1* || 16 *fol 333r in marg superiore man 2:* benedictus dominus || 24 *prior* c *in* communicabat *in rasura; fuit* g || 31 *post* fili *erasum est* et

2 neque *corruptum est: scribe* atque | epsimenia *pro* epimenia. *fortasse* epsimenia inposita *et* scala subducta *transposita sunt.* neque primnesia inposita (οὐδὲ πρυμνήσια ἐπέκειτο) *suspicatur HUsener* || 4 *cf* Luc. 6, 32 ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; || 11 ora *id est* hora || 18 ex insperato *expectat HUsener* ex insperato completo *MBonnet* || 25 *post* eum *deesse uidetur* cum || 27 malacia *pro* malaciam | si uis *scribendum est*

ubi Theon baptizatus | est, in eodem loco apparuit iuuenis | decore splendidus, dicens eis: Pax uo bis. Et continuo ascenderunt Petrus | et Theon et introierunt in lectina, | et accepit panem Petrus et gratias | egit domino, qui eum dignatus fuisset sancto | ministerio suo, et quia uisus fuisset | eis iuuenis dicens Pax uobis: Optimus | et solus sanctus, tu enim nobis uisus es, deus | Iesu Christe, in tuo nomine mox locutus | et signatus est sancto tuo signo. sic ita que in tuo nomine eucharistiam tu am communico ei, ut sit consumma tus seruus tuus sine repraehensio ne in perpetuo. Aepulantibus autem | illis et gaudentibus in dominum, subito | uentus non uiolentus sed tempera tus ad prora nauis non cessabit diebus sex || totidemque noctes, usquedum Pute|olis peruenirent. || f. 334r

VI Cumque adplicuis|sent Puteolis, exiliens Theon de naui | peruenit ad hospitium in quo solitus | erat reuerti, ut conponeretum ad | excipiendum Petrum. erat autem | ad quem reuertebatur nomine Aris|ton; hic timebat semper dominum, et se | Theon cum illo committebat prop ter nomen. cumque peruenisset ad | hospitium et uidisset Aristonem, | dixit Theon ad illum: Deus qui te digna tus est serbire sibi, et mihi gratiam | suam communicauit per sanctum seruum | suum Petrum, qui nunc mecum naui gauit a Iudaea, iussus a domino nostro | in Italiam uenire. Ariston autem | hoc audito incubuit super ceruicem | Theonis, et conplexus rogabat eum | ut se ad nauem duceret et demons|traret ei Petrum. dicebat enim Aris|thon, ex eo Paulus profectus est | in Spaniam, non fuisse neminem de || fratribus ad quem refrigerare. | praeterea Iudaeum quendam inrupis se in urbem, nomine Simonem. magico | carmine adque sua nequitia hinc inde | omnem fraternitatem dissoluit, ut | etiam ego a Roma fugerem, sperans | uenire Petrum. rettulerat enim Pau lus de eo, et ego in uiso multa uidens. | nunc itaque credo in domino meo quoni|am reaedificat ministerium suum, | quoniam extirpauitur omnis se|ductio a seruis eius. fidelis est enim | dominus noster Iesus Christus, qui possit res|taurare || f. 334u

27 de *quod est sub finem fol 334r ab initio fol 334u repetitur* || 33 extirpa////uitur: *erasa* 1 *est*

7 *corrigo* lotus || 13 *scil* cessauit || 16 *scribe* conponeret eum || 18 propter nomen *scil* Christi *cf Act.* 5, 41. 3 *Ioh.* 7 || 20 *scil* seruire || 26 ex eo *pro* ex quo | *pro* profectus est *malim* profectus esset || 27 refrigerare *ex* refrigeraret *corruptum* || 29 adque *pro* atque || 33 *scil* exstirpabitur

nostras mentes. Theon | autem audiens haec ab Aristhone flente, magis increscebat illi spi|ritus et plus confirmabatur, quo|niam deo uiuo intellegebat se cre|didisse. ut autem peruenerunt in|uicem ad nauem, Petrus respiciens | eos, in spiritu repletus subrisit; ita | ut Ariston cadens in faciem suam || f. 335r ad pedes Petri haec dixit: Frater || et domine, sanctorum mysteriorum | communis et demonstrator uiae | recte quae est in domino Iesu Christo deo nostro, | qui per te aduentum suum nobis osten|dit: remisimus enim uniuersos quos | nobis Paulus tradiderat, energia | satanae. sed nunc spero in domino qui | te nuntio suo misso aduentare | nobis iussit, quoniam dignatus est | nos magnalia et mirabilia sua per | te uidere. oro itaque festines in ur|bem. ego enim relictis fratribus | scandalizantibus, quos uideram in | temptatione diaboli cadere, hoc re|fugit, dicens eis: 'Fratres, state in fide: | necesse est enim intra duos menses | istos domini nostri misericordiam adducat | uobis ministrum suum.' uisionem | enim uideram, Paulum dicentem mihi: 'Ariston, fuge ab urbe.' quibus auditis | sine mora credens, egrediens in domino, | etiamquam infirmem carnem por|tans, || f. 335u perueni hic, stans cottidie || ad litus, interrogans nautas: 'Numquid Petrus uobiscum nauigauit?' nunc | autem gratia domini abundante, peto | ut sine ulla mora ascendamus Rome, | ne scelestissimi hominis plus inua|lescat doctrina. Haec dicente Aristo|ne cum lacrimis, Petrus dans ei ma|num et eleuans a terra, et ipse cum | lacrimis ingemescens dixit Petrus: | Praeoccupauit nos qui temptat or|bem terrarum per angelos suos; | sed extinguet seductiones ipsius | et sub pedibus ipsorum constituet | qui crediderunt in Christo quem nos prae|dicamus, qui habet potestatem eru|ere seruos suos ab omni temptatione. | Et ingredientibus eis ad portam, The|on rogabat Petrum dicens: Nulla die | in naui refrigerasti in tam magno | mari; nunc autem in uia asperrima | rectu a naue uis proficisci? sed

[27] Rom. 16, 20

[6] *f 335r in marg superiore manu 2:* nota || [27] *f 335u in marg medio manu 2:* In nabe. de. theon. petrus. romam uenit || [32] RECTU' *cod. in archetypo fuisse uidetur* RECTỿ *ut monet GGundermann*

[7] communis *id est κοινωνός* || [9] *malim* amisimus || [11] *expectare possis* te nuntium suum missum. *sed cf supra p. 49, 23 sq.* || [14] hoc *pro* huc *ut saepe* | refugit *lapsus calami est. scribe* refugi || [16] *scribe* misericordia | [19] etiamquam *pro* quamquam || [32] rectus *restituendum, nisi forte* rectu *pro* recto = recta uia *scriptum est*

rema|ne et refice te, et sic proficisceris. | hinc enim usque Romae silice strato, ‖ adconcussione uereor ne quid pati|aris. || f. 336r Respondens autem Petrus di|xit eis: Si autem contingat mihi cum | inimico domini nostri lapidem molarem | suspendi, sicut dominus meus dicebat | ad nos, si quis de fratribus scandali-| zasset, et in profundo mergi? fiet au|tem non tantum lapis molaris, sed | quod deterius est, contrarium lon|ge ab eis qui in dominum Iesum Christum credide|runt, in hunc persecutorem seruo|rum suorum consummari. Nulla au|tem persuasione Theon potuit ei | suadere ut ibi uel unum diem rema|neret. Theon autem et ipse, deman|dans quaecumque in naui erant, ut | uenirent, quanti sua interesse, con|secutus est Petrum Romae deducen|tem Aristonem in habitationem | Narcissi praesbyteri.

VII Fama peruola|uit in urbem ad dispersos fratres | Petrum dicentem domi uenisse Si|monis causa, ut eum ostenderet ‖ seductorem et persecutorem bo|norum esse. concurrit || f. 336u itaque mul|titudo omnis ut uiderent domini apos|tolum fundari in Christum. prima autem | sabbatorum multitudine conueni|ente Petrum uidendi causa, coepit | itaque uoce maxima Petrus dice|re: Viri, qui adestis, qui speratis in Christo, | uos qui in breui temptationem pas|si estis, discite cuius rei causa deus | filium suum misit in saeculo, aut | cuius rei per uirginem Mariam pro|tulit, si non aliquam gratiam aut | procurationem proficeret: uolens | omne scandalum et omnem ignaran|tiam et omnem inergaemam dia|boli, initia et uires infirmes quibus | proualebat olim, antequam deus nos|ter in saeculo refulgeret. qui mul|tis et uariis infirmitatibus per igno|rantiam in mortem ruebant, mo|tus misericordiam deus omnipotens | misit filium suum in saeculo, cui ego ‖ interfui; et super aquas || f. 337r ambulaui, | cuius testis ipse ego permaneo, tunc | saeculo ope-

[5] Matth. 18, 6 || [30] Matth. 14, 25 sqq

[19] *fol 337r in marg man 2* domno patre

[2] a concussione *suspicantur HUsener et MBonnet* || [4] *expectare possis* lapide molari *sed in graecis fuisse uidetur* κρεμασθῆναί μοι μύλον ὀνικόν || [12] interesse *ex* interesset *corruptum* || [15] *scribe* dicentium | *pro* domi *scribe* Romae || [17] fundari *pro* fundare || [21] passi *cod. expectes* passuri || [22] *post* cuius rei *repetendum erat* causa || [24] *corrige* perficeret | *pro* uolens *suspicatur* dolens *HUsener* | ignarantiam *pro* ignorantiam || [25] *aut* infirmes *in* infirmare *corrigendum, aut uerbum aliquod ueluti* dissoluere *post* infirmes *supplendum* || [26] *pro* proualebat *scribe* praeualebat || [27] qui] quia *mauult HUsener* || [28] misericordiam *pro* misericordia || [30] ambulaui *corruptum ex* ambulauit

ratum esse per signa | et prodigia, quae omnia fecit. interfuisse me fateor, fratres carissimi; | fui abnegans eum dominum nostrum Iesum | Christum, et non tantum semel, sed et | ter: erant enim qui me circumuene|rant canes inprobi sicut prophetas | domini. et non mihi inputauit dominus; et con|uersus ad me et misertus est infir|mitatem carnis meae, ut me postea | plangerem amariter, et lugebam | fidem tam infirmem meam, quoni|am exsensatus a diabolo et non ha|bens in mente uerbum domini mei. et | nunc dico uobis, o uiri fratres, qui in | nomine Iesu Christi conuenistis: et in uo|bis inplanator satanas sagittas | suas tendit, ut discederetis a uia. | sed nolite deficere, fratres, neque | cadere animo, sed confortamini | et || f. 337v perstate et nolite dubitare. || si enim me, quem in honore maximo | habuit dominus, scandalizauit satanas ut | abnegarem lumen spei meae, subici|ens me et fugere me persuasit, tamquam in hominem crederem, quid pu|tatis uos, qui neofyti estis? putabatis, | quia non uos euertebat, ut faceret | uos inimicos regni dei et in nouissimo | errore in perditione praecipitaret? | quemcumque enim eiecerit ab spe domini | nostri Iesu Christi, ille filius perditionis | in aeterno. conuertimini ergo, fra|tres electi a domino, et confortamini | in dominum omnipotentem, patrem domini | nostri Iesu Christi, quem nemo uidit um|quam neque uidere potest nisi ille, | qui in eum crediderit. intellegite | autem, unde uobis temptatio super|uenerit. non enim tantum propter | hoc ut uerbis suaderet uobis hunc | esse Christum quem ego praedico, sed eti|am in tactis et in uir- || f. 338r tutibus magni|ficis hortor uos per fidem quae est || in Christo Iesu, ut nemo uestrum alium ex|pectet praeter hunc contemptum | et contumeliatum a Iudaeis, hunc | Nazorenum crucifixum, mortuum et | in tertio die resurgentem.

VIII Paeniten|tes autem fratres rogabant Petrum, | ut expugnaret Simonem, qui se dice|bat dei uirtutem esse, morantem in do|mo Marcelli senatoris persuasum | carminibus eius, dicentes: Crede nobis, | frater Petre: nemo fuit tam sapien|tior

[3] Matth. 26, 69 sqq. || [22] Ioh. 5, 37 sq.

[13] *fol 337v in marg superiore man 2* marcellus. *paulo infra:* neofiti nobiter conuersi || [33] *fol 338r in marg man 2:* In domo marcelli erat simon

[25] suaderet *corruptum ex* suaderem || [26] tactis *corruptum ex* factis || [33] *pro* persuasum *scribe* persuasi

inter homines, quam hic Marcel|lus. uiduae omnes sperantes in Christo | ad hunc refugium habebant; omnes | orfani ab eo pascebantur. quid plura, | frater? Marcellum omnes pauperi | patronum uocabant; cuius domus pere|grinorum et pauperorum uocabulum | habebat. cui imperator dixit: 'Ab omni | officio te abstineo, ne prouincias | expolians Christianis conferas'. cui Mar|cellus respondit: 'Et mea omnia tua | sunt.' cui dixit Caesar: 'Mea essent, || si mihi eam custodires; nunc autem, | || f. 338v quia non sunt mea, cui uis ea dona et | hoc nescio quibus infimis.' haec ergo, | frater Petre, ante oculos haben|tes referimus tibi, tantam uiri mi|sericordiam in blasfemia trans-|latam. si enim ille uersatus non fu|isset, nec nos remoti fuissemus | a sancta fide dei domini nostri. qui nunc | Marcellus furens paenitetur | in benefaciendo, dicens: 'Tanta sub-|stantia inpendi tanto tempore, | superuacuo credens in di notiti|am me erogare!' usque adeo ut, si quis | ad eum de peregrinis accesserit | ad inuam domus eius, fuste per|cutet adque inpingi iubet dicens: | 'Vtinam nec illis inpostoribus | tantam paecuniam erogassem!' | sed et plura blasphemando dicit. | sed si qua in te domini nostri miseri|cordia et praeceptorum eius bo|nitatis permanet, succurras || huius errori, || f. 339r qui tam magno numero | in serbos dei aelemosynas fecit. | Petrus autem haec uidens, percus|sus dolore malo dixit: O artes uari|ae et temptationes diaboli! o ma|chinationes et adinuentiones ma|lorum! qui sibi in die iracundiae ignem | maximum nutrit, exterminium homi|num simplicum, lupus rapax, uorator | et dissipator uitae aeternae! tu | priorem hominem concupiscen|tia inretisti et pristina nequi|tia tua et corporali uinculo obli|gasti; tu es fructus arboris ama|ritudinis totus amarissimus, | qui uarias concupiscentias iumit|tis. tu Iudam condiscipulum et | coapostolum meum coëgisti | inpiae agere, ut traderet dominum | nostrum Iesum Christum, qui de

25 Rom. 2, 5

---

19 *plur^a corr man 1* || 22 aelemosynas (i super e) *correxit man 1 nisi forte super e litura est. GGundermann* || 27 *fol 339r in marg man 2:* tona pater mella fundis

---

8 eam *cod* ea *ego corrigo* || 9 *pro* dona *scribe* donas || 14 tanta substantia *pro* tantam substantiam || 16 *pro* di *scribe* dei. *uirgula super i omissa est* || 17 ad ianuam || 21 *caueas ne corrigas* bonitas. *nam ex antecedentibus uerbis* si qua *supplendum est* si quid || 22 *scil* seruos || 23 dol. magno *conicit H Usener* || 31 inpiae *pro* impie *ut saepe*

te poenas | exigat necesse est. tu Herodis | cor indurasti et || f. 339u Pharaonem in|flammasti et coëgisti pugnare || contra sanctum seruum dei Moysen, tu | Caife audaciam praestitisti, inique | multitudini ut dominum nostrum Iesum Christum | traderet, ei usque adhuc sagittis | tuis beneficis animas innocentes | sagittas. improbe inimice omnium, | cathatema ab eius aeclesia fili dei | sancti omnipotentis, et tamquam thitzio de foco eiectus extingueris a ser|uis domini nostri Iesu Christi. in te nigritudo | tua et in natos tuos, semen pessimum, | in te conuertantur nequitiae tuae | et in te mine tuae et in te tempta|tiones tuae et in angelis tuis, prin|cipium malitiae, tenebrarum abys|sus! quas habes tenebrae tuae te|cum sint et cum uasis tuis quae pos|sides. discede itaque ab his qui cre|dituri sunt deo, discede a seruis Christi | et illi uolentibus militare. habeto | tu tibi tuas tunicas tenebrarum; | sine causa pulsas aliena ostia, quae | non || f. 340r sunt tua sed Christi Iesu qui ea cus||dit. tu enim, lupe rapax, uolens abri|pere pecora quae tua non sunt, sed | sunt Christi Iesu qui custodit ea diligen|ter summa cum diligentia.

IX. Haec dicen|te Petro cum magno dolore animi | sui, adiciebantur bene plures in domino | credentes. rogabant autem fra|tres Petrum ut conmitteret se | cum Simonem et non pateretur eum | diutius sollicitare populum. sine | mora autem exiliens Petrus de sy|nagoga ibat in domum Marcelli ubi | Simon manebat. sequebantur au|tem eum turbae magnae. ut autem | uenit ad ianuam, uocans hostarium | dixit ad eum: Vade, dic Simoni: 'Petrus, | propter quem fugisti de Iudaea, sus|tinet te ad ianuam'. Respondens | hostiarius dixit Petro: An tu sis | Petrus ignoro, domine. praeceptum | autem habeo: recognouit enim te | externa die introisse in urbem, | dixit mihi: 'Siue || f. 340u interdius siue noctu || adque hora quae uenerit, dic quo|niam non sum intus'. Petrus autem | ad iuuenem dixit: Tu quidem bene | dixisti, quia haec renuntiasti co|actus ab eo. Et conuersus Pe|trus ad populum sequentem se | dixit: Magnum et mirabilemnos|trum uisuri estis. Et respiciens | Petrus canem

[19] *f 340r in marg man 2:* petrus ad simone. cū populo pergit | [33] *fol 340u in margine manu saec XI:* sc̄s petrus canem simoni mago mittit loqui †

[4] ei usque *lapsus calami est, scribe* et usque || [5] *scil* ueneficis || [7] *scil* titio || [16] cusdit *corruptum ex* custodit || [25] *scil* ostiarium || [29] externa *pro* hesterna *scriptum est* | *ante* dixit *inseri poterat* et || [30] *expectes* qua || [34] mirabilemnostrum *cod* mirabile monstrum *ego corrigo*

magnum catena | grande ligatum, accedens soluit | eum. canis autem solutus, uocem | humanam accipiens dixit ad Pe|trum: Quid me iubes facere, seruus | inenarrabilis dei uiui? Cui Petrus | dixit: Intra et dic Simoni in medio | conuentu suo: 'Dicit tibi Petrus: | procede in publicum: tui enim | causa Romae ueni, inprobe et sol|licitator animarum simplicum'. | Et loco currens canis introiuit | et inpetum faciens in medio eo|rum qui Simoni aderant, et eri|gens priores pedes uoce maxima || usus est et (|| f. 341r) dixit: Tu Simon, dicit ti|bi Petrus Christi seruus ad ianua stans: | 'Procede in publico; propter te enim | Romae ueni, inprouissime et seduc|tor animarum simplicum'. Audiens | enim haec Simon et respiciens incre|dibilem uisum, excidit a uerbis quibus | seducebat circumstantes, omni|um stupentium.

X Marcellus autem | hoc uiso exiuit ad ianuam proiciens | se ad pedes Petri et dixit: Petre, | amplector pedes tuos, sancte dei sanc|ti seruus, multa peccaui: ut non exe|quaris peccata mea, si qua est in te | Christi uera fides quem tu praedicas, si | praeceptorum eius memor es, nemi|nem odire, nemini esse malus, sicut | didici a Paulo coapostolo tuo: ne in | animo inducas delictorum meorum, | sed hora pro me dominum, sanctum dei | filium, quem ego ad iracundiam per|duxi, quoniam seruos eius perse|cutus sum. roga ergo pro me tam||quam bonus (|| f. 341u) procurator dei, non me | tradidi cum peccatis Simonis igni | aeterno, qui me tantum suasit ut | statuam illi ponerem, suscribti|oni tali: 'Simoni iuueni deo.' si scirem, | Petre, pecunia suaderi, omnem da|rem substantiam meam; contem|nens dedissem tibi, ut animam me|am lucrarer. si fili mihi essent, pro | nihilo duxissem, tantum in domino | uiuo crederem. confiteor autem | quoniam me non seduxisset, nisi | quod dei uirtutem se esse dicebat. | et tamen referam tibi, dulcissime | Petre: non dignus eram audire te, | seruus dei, neque constabilitus | eram in fide dei quae est in Christo: prop|terea scandalizatus sum. peto | itaque ne indigne feras quod dictu|rus sum. Christum

[2] *in marg man 2:* ubi petrus. canem. misit. ad simone. || [14] *fol 341r in marg man 2:* bene benisti marcelle || [15] amplecto[r] *corr man 1*

---

[1] grande *exspectes* grandi || [11] *scil* inprobissime || [19] *expectes* malum || [20] *scil* ora || [22] tradidi *ex* tradi *corruptum est* || [25] suscribtioni *pro* suscribtione | *ante* pecunia *adde* te

dominum nostrum quem | tu praedicas in ueritate, coaposto|lis tuis coram te dicens: 'Si habueri|tis fidem sicut granum sinapis, || f. 342r dicitis ‖ monti huic: transfer te et continuo | se transferet.' te autem Petrum | hic Simon infidelem dixit, in aquas | dubitantem. audiui enim et hoc | eum dixisse: 'Qui mecum sunt, non | me intellexerunt.' ergo si uos qui|bus et manus inposuit, quos et ele|git, cum quibus et mirabilia fecit, du|bitabatis, habens ergo hoc testi|monium paeniteor, et ad praeces | tuas confugio. suscipias animam | meam, labsus a domino nostro et a re|promissione ipsius. sed credo, | quia miserebitur mihi peniten|ti. fidelis enim est omnipotens, | remittere mihi peccata. Petrus | autem dixit uoce magna: Tibi, domine | noster, gloria et claritudo. deus | omnipotens, pater domini nostri | Iesu Christi. tibi laus et gloria et ho|nor in saecula saeculorum. amen. | quoniam et || f. 342u nos nunc in pleno con|fortasti et constabilisti in te ‖ sub oculis omnium uidentium, | domine sancte, confirma Marcellum | et mitte pacem tuam in eum et do|mum illius hodie; quidquid autem | periit aut errat, tu solus conuer|tere potes uniuersos. te deprae|camur, domine pastor ouium dissipa|tarum olim, nunc autem per te | coadunabuntur. sic et Marcel|lum tamquam unam de ouiculis | tuis suscipias, et non patiaris | iam in errore aut in ignorantiam | diutius baccari; sed recipias in nu|mero ouium tuarum. etiam, domine, | suscipe eum, cum dolore et cum | lacrimis rogantem te.

XI Haec di|cente Petro et amplectentem | Marcellum, conuertit se Petrus | ad turbam quae illi adstabat, | et uidit quendam in turba subri|dentem, in quo erat daemonium | nequissi- || f. 343r mum. ad quem Petrus di|xit: Quicumque es qui risisti, ‖ ostende te in palam omnibus adstan|tibus. hoc audito iuuenis inpetum fecit | in atrio domus, et uoce magna clamans | et inpingens se in parietem dixit: | Petre, magna contio est inter

2 Matth. 17, 20 ‖ 4 cf. Matth. 14, 30 sq. ‖ 5 *nescio unde haec petita sint*

12 *in marg man 2:* Oratio pro marcello tribuno ‖ 15 in te *quae sub finem fol 342r leguntur ab initio paginae sequentis repetita sunt* ‖ 28 *fuit* os ostende *literis* os *in sequente pagina (fol 343r) iteratis. sed priore loco (fol 342u) erasae sunt. Gundermann*

3 *expectes* dicetis ‖ 11 *emendandum uidetur* peccat ‖ 22 baccari *pro* bacchari *ut saepe* ‖ 25 amplectentem *pro* amplectente ‖ 31 *corrige* contentio

Simo|nem et canem, quem misisti; qui dicit | Simon cani: 'Nega me hic esse.' ad quem | plura dicit canis quam que mandasti|ei. et postquam perfecerit myste|rium quod illi praecepisti, ante pedes | tuos morietur. Petrus autem dixit: | Et tu itaque, quicumque es daemon, in no|mine domini nostri Iesu Christi exi a iuuene, | nihil nocens eum; ostende te omni|bus adstantibus. hoc audito iuuenis expu|lit se, et statuam magnam marmo|ream, quae in atrio domus posita erat | adpraehendens, eam calcibus conmi|nuit. erat enim statua Caesaris. quo | uiso Marcellus frontem sibi percu|tiens ad Petrum dixit: Magnum fla|gitium factum est: si enim hoc innotu|erit Caesari per aliquem de curiosis, | magnis poenis nos adfliget. cui Petrus dixit: || Non || f. 343u te talem uideo sicut paulo ante: dicebas enim paratum te esse, omnem | substantiam tuam erogare uelle ut | animam tuam saluam facias. sed si ue|re paenitentiam agis, ex toto corde | credens in Christo, excipe desalientem | aquam manibus tuis et ora dominum, et | in nomine ipsius sparge super frau|menta statuae, et erit sicut ante | fuit integra. Marcellus autem nihil | dubitans, sed credens ex toto corde, | antequam acciperet aquam, manibus | suis susum adtendens dixit: Credo in te, | domine Iesu Christe. etenim ab apostolo tuo | Petro arguor an bene credam in no|mine tuo sancto. itaque accipio aquam | in manibus meis, et in nomine tuo spar|go lapides istos, ut fiat statua sicut | ante fuit integra. si ergo, domine, uolun|tas tua est, esse me in corpore, et non | patiar aliquid a Caesare, sit lapis hic | integer sicut ante fuit. Et sparsit | super lapides aquam, et statua inte|gra facta est. Petro itaque gloriante || || f. 344r quod non dubitasset in petendo dominum, | sed et Marcello in spiritu exaltabatur, | quod tale signum primum inter manus | eius factum fuisset. credens ergo ex | totis praecordiis usuis in nomine Iesu | Christi filii dei, per quem omnia inpossibilia | possibilia sunt.

XII Sed Simon intus ad | canem ita dixit: Dic Petro, intus me non | esse. Ad quem canis coram Marcello | ait:

4 quicumq· *corr man 1* ‖ 33 *fol 344r in marg m 2:* canis loquitur ad simone. *in marg interiore manu saec XI:* simon magus cani adloquitur

---

1 *pro* qui *coniciunt* quia *HUsener et MBonnet* ‖ 17 fraumenta *pro* fragmenta ‖ 25 *ante* et *expectes* ut. *sed non inserendum est* ‖ 28 Marcellus *scribendum est* ‖ 30 usuis *ex* suis *corruptum*

Inprouissime et inpuderate | et inimicissime omnium animanti|um et credentium in Christum Iesum, missum | ad te mutu animal et uocem huma|nam accipientem, ut te argueret | et conprobaret planum et decepto|rem. tot oris cogitasti, ut diceres: | 'Dic quia non sum hic'; non te puduit, uo|cem tuam infirmem et inutilem emit|tere contra ministrum et aposto|lum Christi Petrum, tamquam latere pos|sis eum qui me iussit loqui contra faci|em tuam? et hoc non tui causa, sed ho|rum quos seducebas et in || f. 344v perditionem | mittebas. maledictus itaque eris, || inimice et corruptor uiae ueritatis | Christi, qui probabit iniquitates tuas | quas gessisti igni inmortali, et te|nebris exterioribus eris. Et cum | dixisset canis haec uerba, disces|sit. secuta est itaque eum turba, | Simone solo derelicto. peruenit | canis ad Petrum sedentem cum tur|ba, ut uiderent faciem Petri; et ca|nis renuntians quid gessisset cum | Simone. haec autem locutus est | canis angelo et apostolo dei uere: | Petre, agonem magnum habebis con|tra Simonem inimicum Christi et ser|uientibus illi; multos autem con|uertes in fidem seductos ab eo. | propter quod accipies mercedem | a deo operis tui. haec cum dixisset | canis, caecidit ante pedes aposto|li Petri et deposuit spiritum. uidente | autem turba magna cum admira|tione canem loquentem, coepe|runt ergo alii prosternere se | pedibus Petri, alii autem dice- || f. 345r bant: || Alium signum nobis ostende ut cre|damus tibi tamquam ministro dei uiui: | et Simon multa signa praesentiam | nostri fecit, et ideo secuti sumus | eum.

XIII Petrus autem conuersus res|piciens sardam ad fenestram sus|pensam, adpraehendens eam ad popu|lum dixit: Si uideritis nunc hunc in | aqua natantem sicut piscem, crede|re poteritis in eum quem praedico? | illi autem unianimes dixerunt: Vere | credimus tibi. Tunc piscinae adiacen|ti natatoriae dixit: In nomine tuo, | Iesu Christe, quousque adhuc non creditur, | coram omnibus istis uiue et nata | tamquam piscis. Et misit

[23] *fol 345r in marg m 2:* alia mirabilia

---

[1] *scil* inprobissime ‖ [2] mutu *pro* mutum ‖ [3] *corrige* accipiens *MBonnet qui* accipientem *retinet, suspicatur accusatiuos absolutos* ‖ [4] oris *pro* horis ‖ [14] *lege* uideret ‖ [16] uere *ex* ueri *corruptum* ‖ [24] praesentiam *pro* praesentia *cf. 71, 23* ‖ [28] *hoc loco fortasse* hanc *restituendum. sed caueas ne in sequentibus masculina femininis mutes. pertinent enim ad* piscem, *non ad* sardam ‖ [30] *expectes* credemus | piscinae adiacenti natatoriae *pro* piscina adiacente natatoria. *librarius haec uerba perperam ad* dixit *rettulit. genetiuos absolutos statuit HUsener qui* adiacentis *emendat*

sardam in | piscinam, et uixit et natare coepit. | uidens autem multitudo natantem | piscem, et non tantum ipsa ora fecit, | ne diceretur fantasma esse, sed di|utius fecit eum natare, ut undique ad|duceret turbas et ostenderet sar|dam piscem factum, usque adeo ut | quidam de populo panem illi mitteret; || et totum eum uidebant. secuti sunt | autem plurimi hoc uiso et credide|runt in domino, et conueniebant die ac | nocte in domum Narcissi praesbyte|ri. tractabat eis Petrus de profeti|cas scribturas et quae dominus noster | Iesus Christus egisset et uerbo et factis. | [|| f. 345u]

XIV Marcellus autem cottidie funde|batur per signa quae uidebat per Pe|trum fieri per gratiam Iesu Christi, quem | illi tribuerat. inpetum autem fecit | Marcellus in domo sua super Simonem | sedentem in triclinio. maledicens | dicebat ei: Inimicissime et pestilen|tissime hominum, corruptor anime | meae et domus meae, qui me exfuga|re uolueris a Christo domino saluatore meo! | et iniciens manus in eum iussit inpin|gi de domo sua. serui autem accepta | potestate ita contumeliis eum ad|fixerunt, alii alapas in faciem eius | dabant, alii uero fustem, alii lapidem, | alii autem uasa stercoribus plena | super caput eius effuderunt, qui || propter eum dominum suum effuderant | [|| f. 346r] et multo tempore ligati fuerant; | et alii conserui de quibus ad dominum eo|rum mala loquebatur, inproperantes | et dicentes ei: Nunc digna praemia res|tituimus tibi per dei uoluntatem, qui | nobis misertus est et domino nostro. Simon | autem male cesus, eiectus de domo | cucurit ad domum ubi Petrus reuerte-|batur. in domum praesbyteri Narcis|si stans ad ianuam clamabat: Ecce ego | Simon: descende itaque Petre, et ego | te adprobabo in homine Iudeo et fa|bri filio credidisse.

XV Nuntiatum est | autem Petro haec Simonem dixisse. | misit ad eum Petrus mulierem haben|tem infantem lactantem, dicens ei: | Descende celerius et uidebis quendam | quaerentem me. tu quidem non est | quod respondeas; silentium autem | habeto et audi quae infans quem te|nes dicat ad eum. descendit ergo muli|er. erat autem infans quem lactabat | mensuum septe. et accipiens uocem || uirilem dixit ad Simonem: [|| f. 346u]

[11] *fol 345u in marg man 2:* bene abeas fili marcelle || [30] *fol 346r in marg m 2:* tertia mirabilia

[1] ora *pro* hōra || [5] *corrige* mitterent || [11] *corrige* fundabatur || [21] *scribe* effugerant || [36] *scil* septem

O horren|de deo et hominibus, o exterminium | ueritatis et corruptio omnis semen | pessimum, o infructuosum fructum | naturae! sed in breui et in minimo ad|parens, et post haec poena aeterna | te manet. de inpuderato patre natus, | qui numquam in bono, sed in ueneno ra|dices emittes, incredibile genus et | omni spe destitute: canem te argu|ente non es confusus; ego infans co|gor a deo loqui et nec sic erubescis. sed | te nolente, ueniente sabbato die al|ter te adducet in Iulio foro, ut adpro|betur in te qualis sis. discede itaque | a ianua in qua sanctorum uestigia | conuersantur. iam enim non corrum|pes animas innocentes quas euer|tebas et contristabas in Christo. os|tenditur itaque tua prauissima na|tura et concidetur machinatio tua. | nunc autem nouissimum uerbum dico: | dicit tibi Iesus Christus: 'Ommutesce coac|tus nomine meo et exi a Roma || f. 347r usque || uenturo sabbato'. Continuo autem | ommutescens et coibitus exiuit | a Roma usque sabbato, et in stabu|lum manebat. mulier reuersa est | cum infantem ad Petrum et rettu|lit ei et ceteris fratribus quae in<fans> | ad Simonem locutus esset. at illi mag|nificabant dominum qui haec hominibus | ostenderat.

XVI Adueniente autem | nocte uidit Petrus Iesum, habentem | uestem claritatis, subridentem, | adhuc uigilans dicentem sibi: Iam | plurima turba fraternitatis re|uersa est per me et per quem signa | fecisti in nomine meo. habebis au|tem agonem fidei ueniente sabbato | et conuertentur multo plures | de gentibus et de Iudaeis in nomine | meo in me contumeliatum, derisum, | consputum. ego enim me tibi praes|tabo petenti te signa et prodigia, | et conuertes multos, sed habebis | contrarium || f. 347u Simonem per opera | patris sui. sed omnia eius adproba||buntur carmina et magica figmenta. | nunc autem noli cessare, et quoscumque tibi misero in nomine meo | fundauis. Lucem itaque factam, nar|rauit fratribus quod sibi apparuis|set dominus et quid illi praecepisset. |

XVII Credite autem mihi, o uiri fratres, | ego hunc Simonem

[20] *fol 347r in marg m 2:* quarta mirabilia || [31] et //// *cod. erasa* a *est*
[30] *fol. 347u in marg m 2:* quinta mirabilia

[2] *emendo* corruptionis semen || [5] emittes *pro* emittis || [6] canem *pro* cane || [12] ostenditur *pro* ostendetur || [18] *codex sub finem uersus nil nisi* in *habet.* <fans> *ego suppleui* || [21] *corrige* uigilanti || [26] *scribe* petenti *deleto* te || [28] per opera *non tentandum est.* opera *enim pro* operam *scriptum est* || [30] *scil* fundabis | lucem itaque factam *pro* luce itaque facta

a Iudea fugaui mul|ta mala facientem magico carmine, | morantem in Iudaea ad quandam mulier | Eubola, honesta nimis in saeculo hoc, | adiacente ei auro copioso et marga|ritis non minimo praetio. subintra|uit hic Simon cum duobus sibi similibus. | illos duo de familia nemo uidit, nisi | solum Simonem. magia facta sustule|runt omnem aurum mulieris et non | conparuerunt. Eubola autem post|quam recognouit hoc factum, coepit | torquere familiam suam dicens: 'Sub | occansionem hominis deifici spolias|ti me, quod uideritis eum ad me in|troeuntem ut honorificaretur mu|lierem simplicem; cui nomen est || f. 348r autem nomen domini'. ego ieiunans diebus | tribus et orans ut hoc factum palam | fieret, uideo in uisum Italicum et | Antulum quos ego cathecizaram in no|mine domini, et puerum nudum uinctum, | dantem mihi siligineum et dicentem | mihi: 'Petre, adhuc biduo sustine et ui|debis magnalia dei. quae enim perierunt | de domo Eubolae, Simonem magica arte | usum fuise et fantasma facta cum ali|is duobus abripuisse. quos tu uidebis | tertia die hora nona ad portam, quae | ducit Neapoli, uendentes aurifici cui|dam nomine Agripino satyriscum au|reum librarum duum, habens in se lapi|dem praetiosum. tu uero non est quod | tangas, ne coinquineris; sed sint qui|dam tecum de seruis matrone. tu autem | ostendes aurificis tabernam et disce|dis ab eis. propter hoc enim factum mul|ti credent in nomine domini. quae enim | illi astutia sua et malitia sepe abri|puerunt in pala adprobantur.' hoc | ego audiens perueni ad Eubolam || et inueni illam sedentem, consci|sa ueste, crini- || f. 348u bus dissipatis lugen|tem. cui dixit: 'Eubola, surge a luctu | et reconpone faciem tuam et suf|fige capillos tuos et sume uestem | conuenientem tibi, et ora ad dominum | Iesum Christum qui iudicat omnem animam. | ipse enim est inbisibilis dei filius in | quem te necesse est saluari, si ta|men ex toto corde penitueris a pri|oribus tuis peccatis; et accipe uir|tutem ab eo. ecce enim per me di|cit tibi dominus: "Omnia quaecumque | perdidisti

[2] mulier: *sic codex; sed* lier *addidit man 2* || [10] honorificaretur lierem *man 1* mu *ante* lierem *sub finem uersus addidit man 2* || [13] *post* et *fortasse duarum literarum lacuna. Gundermann*

---

[1] iudea *hoc loco, sed paulo post* iudaea || [2] *corrigas* mulierem Eubolam honestam || [9] spoliasti *ex* spoliastis *corruptum* || [10] honorificaretur *quod habet man 1 ex* honorificaret mu *corruptum est* || [11] *ante fol 348r aliquot uerba excidisse recte suspicatur GGundermann. sed ipsius codicis nostri quaternio XLV integer est* || [23] discedis *pro* discedes || [25] *scil* palam | *pro* adprobantur *expectes* adprobabuntur || [27] *corrige* dixi || [30] *scil* inuisibilis

inuenies." et postquam | perceperis ea, fac ut te inueniat, | ut abrenuntiare possis huic prae|senti saeculo et quaerere aeter|num refrigerium. itaque ut haec | audias: quidam de tuis ad portam | obseruent quae ducit Neapolim. pe|rendina die, hora fere nona, uidebunt | duo iuuenes, satyriscum aureum | librarum || f. 349r duum lapillis inclusum, | sicut uisio mihi demonstrabit, quod | offerent uenale cuinam Agripino, | domestico pietatis et fidei quae est | in dominum Iesum Christum. per quem tibi ostendi|tur ut deo uiuo credas et non mago Simo|ni, instabili daemonio, qui te in luctum | morari uoluit, et innocentem famili|am tuam torqueri, qui te blandi elo|quio, sermone tantum seducebat | et ore tantum pietate dei dicebat, | cum ipse totus impietate possede|rit. quando enim tu hilarem diem pu|tas celebrare, et idolum posuisti | et uelabas, et omnia ornamentaria | in delfica exposuisti, ille autem in|troductis duobus iuuenibus quos nemo | uestrum uidit, magico carmine facto | et abreptis ornamentis tuis non con|paruerunt. sed non habuit locum | machinatio illius. deus enim meus pa|lam mihi fecit, ut non tu decipiaris, | neque in gehenna perires, quaeque | inpie et contrario contra deum gessis|ti, qui est omni ueritate plenus et | iustus || f. 349u iudex uiuorum atque mortuorum, || et non est alia spes uitae hominibus, | nisi per eum, per quem tibi saluata | sunt quae perdideras. et nunc tu | lucrare animam tuam.' ad illa pros|trauit se ante pedes meos dicens: | 'O homo, quisquis es ignoro; illum qui|dem tamquam dei ministrum susce|peram, et quidquid me petit in ad|ministratione pauperorum, dedi | multa per manu illius et illi extrin|secus multa tribui. quid nocitus | a me tantum molitus est domui me|ae?' ad quem Petrus dixit: 'Non est | in uerbis habenda fides, sed in ope|ribus et factis. sed ad coeptum per|gendum est'. itaque recedens ab ea | perueni cum duobus actoribus Eubolae, | et accedo ad Agrippinum et dico illi: | 'Vide ut hos agnoscas. crastina enim | die ueniunt ad te duo iuuenes, uolen|tes uendere tibi satyriscum aure|um lapillis inclusum quod est domi|ne eorum. tu autem accipies

12 de(i)bat *corr m 1*

---

6 *scil* demonstrauit || 7 cuinam *ex* cuidam *corruptum* || 11 blandiloquo sermone *suspicatur M Bonnet* || 12 pietate *pro* pietatem | impietate *pro* impietatem || 13 *scribe* putabas *pro* putas || 14 *corrige* ornamenta tua *cf paulo post* ornamentis tuis || 17 *expectes* conparuit || 23 ad *pro* at *ut saepe* | 26 petit *pro* petiit || 32 *corrige* uenient

tam|quam inspiciendo et inlaudando || opus artificis. isti super- || f. 350r uenientes, | cetera deus ad probationem adducet'. | alia autem die actores matronae | circiter ora nona uenerunt, et illi | iuuenes uolentes uendere Agrippi|no satyriscum aureum. quibus statim | adpraehensis nuntiatum est ma|tronae. ad illa turbata mente per|uenit ad legatum, et uoce mxima | referens quae ei contegissent. quem | ut uidit Pompeius legatus turbata | mente, quae numquam in publicum | processerat, surrexit continuo | de tribunali et introibit praetorium | et iussit eos perduci et quaestionati. | ad illi cum essent in tormentis, con-|fessi sunt se Simoni ministerium pres|tare 'adducente nos denarios'. et diu|tius quaestionati passi sunt, quaecum|que Eubola perdiderat sub terra in | spelunca deposita esse trans por|tat et alia plura. Pompeius haec ubi | audiuit, surrexit ut iret ad portam | duobus illis ligatis binis catenis. || f. 350v et ecce Simon introibat portam | quaerens eos, quod tarde facerent: | et uidet turbam magnam ueni|entem et illos ligatos catenis. | statim intellexit et fuga petiit, | et non conparuit in Iudea usque in | hoc tempus. Eubola autem post|quam recepit omnia sua dedit in mi|nisterium pauperorum, credens | autem in dominum Iesum Christum et confor|tata et contemnens et abrenunti|ans huic saeculo, tribuebat uiduis | et orfanis et uestiens pauperos, | per multum tempus accepit dor|mitionem. haec autem, fratres di-|lectissimi, facta sunt in Iudea, per | que hinc exfugatus est angelus sa|tanae qui dicitur.

XVIII Fratres carissi|mi ac dilectissimi, ieiunemus inui|cem precantes dominum. qui eum inde ex|fugauit et hinc potens est eum | extirpare. et det nobis uirtutem | contraresistere ei et carminibus | magicis ipsius, et adprobare eum || f. 351r angelum satanae esse. in sabbato | enim equidem nolentem adducet | eum dominus noster in Iulio foro. flecta|mus ergo genua Christo: obaudiens nos, | etsi non clamauerimus; est qui uide|at nos, etsi non uidetur istis oculis, | sed in nobis est: si uolu-

15 *fol 350v in marg m 2:* fuge simon filius perdictionis || 32 *post* nos *sub finem uersus num duae uel tres literae fuerint necne ex membrana nimis attrita perspici non potest. Gundermann*

---

6 *scribe* maxima || 7 contegissent *pro* contigissent || 9 *scil* introiuit || 10 quaestionati *ex* quaestionari *corruptum* || 11 *corrige* denariis || 12 passi *ex* fassi *corruptum* || 13 portat *ex* portam *corruptum. Gundermann* || 16 fuga *pro* fugam || 16 uidet *pro* uidit || 22 per multum tempus] *id est διὰ πολλοῦ χρόνου nisi forte quod Gundermann suspicatur,* post *pro* per *scribendum*

mus, non rece|det a nobis. expurgemus ergo animas | nostras ab omni temptatione pessi|ma, et non discedet a nobis deus: et si tan|tum annuerimus oculis, adest nobis. |

XIX Post haec autem a Petro dicta super|uenit et Marcellum, qui dixit: Petre, | ego tibi totam domum meam permun|daui a uestigiis Simonis et scelesti | pulueris ipsius perstirpaui. accepit | enim aquam et inuocans nomen Iesu | Christi sanctum cum ceteris seruis ipsius per|tinentibus ad eum, adsparsi omnem | domu meam et omnia triclinia et | omnem porticationem usque foris ad | ianuam et dixi: 'scio te, domine Iesu Christe, mun|dum et intactum esse ab omni immun|ditia, || f. 351v ut exfugetur hostis et inimi|cus meus a conspectu tuo'. et nunc, | beatissime, iussi conuenire in domum | communem uiduas et seniores ad te, | ut orent nobiscum. accipient autem | ministerii nomine singulos aureos, | ut possint uocari uere Christi serui. cete|ra autem praeparata sunt omnia ad | ministerium. rogo itaque, beatissime | Petre, consignare praecibus eorum, | ut et tu condecores orationes eorum | pro me. eamus ergo, accipiamus et Nar|cissum ut quicumque hic sunt fratres. | adquiescens itaque Petrus simplici|tati illius, ut et illi animum adimple|ret, prodit cum eo et ceteris fratri|bus.

XX Petrus uero introiuit et uidens | unam de senioribus uiduam ab oculis, | et filiam eius manum ei dantem et | inducentem in domum Marcelli. et | dixit ad eam Petrus: Accede, mater; | tibi ex hodierno die Iesus dexteram | suam dans, per quem lumen inacces|sibilem habemus quod non operiunt | tenebrae; || f. 352r qui tibi per me dicit: 'Aperi || oculos et uide et sola ambula'. et con|tinuo uidit et uiduam inponentem si|bi Petrum manum. introibit autem | Petrus in triclinio et uidit euange|lium legi. inuolues eum dixit: Viri, qui | in Christo creditis et

[26] 1. Tim. 6, 16

[4] *fol 351r in marg m 2:* bono filio marcello || [17] praec'bus *corr m 1* [18] e°rum *corr m 1* || [21] *fol 351v in marg m 2:* quinta mirabilia || [29] *fol 352r in marg m 2:* euangelium de marco

[4] *scribe* Marcellus || [6] *post* ipsius *uel ut MBonnet iudicat inter* per *et* stirpaui *aliquid deesse uidetur. Gundermann uerba* cum ceteris . . . ad eum *huc transferenda, et ante* cum *inserenda esse* et illum *suspicatur* praestrigia *pro* perstirpaui *conicit HUsener* || [7] accepit *ex* accepi *corruptum* || [9] domu *pro* domum || [13] *pro* communem *corrigo* commundatam [17] condignare *suspicatur HUsener* | *pro* praecibus *expectes* praeces || [19] *pro* ut *scribe* et || [28] et *alterum delendum censet MBonnet* | *corrige* uidua || [29] *scil* introiuit || [30] inuolues *pro* inuolueus

speratis, scitote, | qualiter debeat sancta scribtura domini nostri | pronuntiari. quae gratia ipsius quod | coepimus, scribsimus, etsi adhuc uobis | infirma uidentur, capaciter tamen quae | perferuntur in humana carne infer|re. debemus ergo prius scire dei uolun|tatem seu bonitatem, quoniam perfu|sa olim inplanationem et hominum | multa milia in perditione mergenti|um, motus dominus misericordiam suam, | in alia figura ostendere et effigie ho|minis uideri, quem neque Iudei neque | nos digni inluminari possimus. unus|quisque enim nostrum sicut capiebat | uidere, prout poterat uidebat. nunc | quod uobis lectum est iam uobis | exponam. dominus noster uolens me maiesta|tem suam uidere in monte sancto, uidens || autem luminis splendorem || f. 352v eius cum | filiis Zebedei, caecidi tamquam mor|tuus et oculos meos conclusi et | uocem eius audiui talem qualem re|ferre non possum, qui me putaui ex|orbatum ab splendore eius. et pus|illum respirans dixi intra me: 'for|sitan dominus meus uoluit me hic addu|cere, ut me orbaret'. et dixi: 'et haec | tua uoluntas est, non contradico, | domine'. et dans mihi manum eleuauit | me. et exurgens iterum talem eum | uidi qualem capere potui. sicut er|go deus misericors, dilectissimi fra|tres, baiulauit nostras infirmi|tates et supportauit nostra de|licta, sicut dici profetasse: 'pecca|ta nostra portat et pro nobis | dolet: nos autem putabamus eum | in dolore esse et plagis teneri.' | quoniam 'ipse est in patre et pa|ter in eo', hic ipse est et pleni-|tudo omnis maiestatis, qui no|bis sua omnia monstrauit bona: || f. 353r manducauit et uiuit propter nos, ipse | neque esuriens neque sitiens, baiula|uit et inproperia passus est propter | nos, mortuus est et resurrexit nos|tri causa. qui et me peccantem defen|dit

11—14 Matth. 17, 1 sqq. || 22 Ies. 53, 4 || 24 Ioh. 17, 21

14 *fol 352v in marg m 2:* o dulcis petre || 20 ba^i^ulauit *corr m 1* | 22 pro///fetasse *erasa est* d

2 quae . . . coepimus scribsimus *graece seruata sunt apud Isidorum Pelusiotam II ep 99 ad Aphrodisium:* ἃ ἐχωρήσαμεν ἐγράψαμεν | quod *id est* quoad *ut HUsener animaduertit. aliter statuit MBonnet, qui* quod *retinet et pro* quae *scribere mauult* qui | coepimus *pro* cepimus || 3 infirme *conicit HUsener* | proferuntur *corrigere uult HUsener* || 4 *corrige* inferri || 5 inplanationem *pro* inplanatione || 6 hominum . . . mergentium *non tentandum est.* fuit graece καὶ ἀνθρώπων πολλῶν χιλιάδων εἰς ἀπώλειαν δυσαμένων || 7 *corrige* misericordia sua | *post* ostendere *adde* se || 8 digni *pro* digne || 17 *pro* et *scribendum est* si || 21 dici profetasse *corruptum est ex* dicit propheta: ipse || 26 *scil* bibit || 27 baiulauit *caret obiecto. fortasse* plagas *supplendum*

et confortauit magnitudine sua, | et uos consolauitur ut eum diligatis, | hunc magnum et minimum, formonsum | et foedum, iuuenem et senem, tempore | adparentem et in aeternum utique | inbisibilem; que manus humana non de|inuit et tenetur a seruientibus, quem | caro non uidit et uidet nunc, quem non | obauditum sed nunc cognitum, obaudi|tum uerbum et nunc est tamquam nos|set passionem exterum, castigatum | numquam sed nunc castigatus, qui ante | saeculum est et tempore intellectus est, | omni principio initium maximum et prin|cipibus traditum, speciosum sed inter nos | humilem, fedum uisum sed prouidum: hunc | Iesum habetis, fratres, ianuam, lumen, uiam, | panem, aquam, uitam, resurrectionem, | refrigerium, margaritam, thensaurum, || semen, saturitatem, granum sinapis, ui|neam, aratrum, gratiam, fidem, uerbum: | hic est omnia et non est alius maior ni|si ipse; ipsi laus in omnia saecula saeculo|rum. amen. |

|| f. 353v

XXI Et cum nona ora inpleta fuiset, | surrexerunt reddere orationem. | et ecce subito de senioribus uiduae | Petro ignorante sedentes ab oculis | non credentes, exclamauerunt dicen|tes ad Petrum: In uno sedimus, Petre, | in Christo Iesu sperantes et credentes. | quomodo ergo una ex nostris fecisti | uidere, praecamur, domine Petre, miseri|cordiam et pietatem illius tribuas | et nobis. Petrus autem dixit ad eas: Si | est in uobis fides, quae est in Christo, si con|firmata est in uobis, uidete sensum | quod oculis non uidetis; et aures ues|trae praecluse sunt, sed animo ues|tro intus pareant. hii oculi iterum | cludentur, nihil aliud uidentes nisi | homines et boues et muta animalia | et lapides et ligna; sed Iesum Christum non || omnes oculi uident. sed nunc, domine, dulce et | sanctum nomen tuum succurras istis; tu tan|ge oculos earum, tu enim potens es, ut hae | uideant luminibus suis. oratione autem fac|ta ab omnibus, refulsit triclinium in quo | erant tamquam cum scoruscat, sed talis | qualis solet in nubibus esse. sed nec tale | lumen, quod

|| f. 354r

[16] *fuit* fuisest *sed* s *altera in rasura* || [22] *fol. 353v in marg man 2:* sexta mirabilia

---

[1] *scil* consolabitur || [4] que *pro* quem. *scil prior* m *ante* manus *omissa* | *scribe* detinuit || [7] *scribe* extremam. *H Usener aut post* nos *interpungendum et pergendum censet* ⟨inpassibilem⟩ set passionem expertum, *aut scribendum* et nunc est tamquam nos passionem expertus || [8] *scribe* castigatum | [10] fedum *pro* fidum | prouidum *corruptum est*; *emendo* proditum || [19] sedimus *pro* sedemus || [20] *corrige* unam || [24] sensu *corrigunt H Usener et M Bonnet* | [25] pateant *conicit H Usener* || [29] *scribe* succurrat || [32] *post* talis *addendum uidetur* fulgor

est interdie, inenarrabilem, inuisibilem, quod enarrare nemo homi|num possit, tale lumen, quod nos inlumi|nauit usque adeo ut exentiaremur abora|tione, proclamantes ad dominum et dicente: | 'miserere nobis, domine, seruis tuis. quae pos|sumus, domine, subportare, tu nobis praesta: | haec enim nec uidere nec subportare | possumus'. iacentibus autem nobis solae | illae uiduae stabant, quae erant ab ocu|lis. lumen autem clarum quod nobis ap|paruit, introibit in oculis earum et fecit | eas uidere. quibus dixit Petrus: Referte | quid uideritis. quae dixerunt: Quoniam | seniorem uidimus, speciem habentem | qualem tibi enarre non possumus; | aliae autem: Iuuenem adulescentem; || alii autem dixerunt: Puerum uidimus | tangentem || f. 354u oculos nostros subtiliter: | sic nobis aperti sunt oculi. Magnificans | itaque Petrus dominum dicens: Tu solus dominus | deus, cui laudem perferre quanta labia no|bis opus sunt, ut secundum misericor|diam tuam gratias tibi agere possumus? | ergo, fratres, sicut paulo ante uobis ret|tuli, maior constans deus cogitationibus | nostris, sicut ex senioribus uiduis trede|cim, quomodo alias et alias dominum uiderint. |

XXII Et hortatus uniuersos ut dominum ex totis | praecordiis intellegant, coepit cum Mar|cello et cum aliis fratribus ministrare | uirginibus domini, et repausare usque in ma|ne. quibus Marcellus dixit: Sanctae inuio|latae uirgines domini, audite: habetis ubi ma|netis. quae enim mea dicuntur, cuius sunt | nisi uestra? nolite discedere hinc, sed re|ficite, quoniam sabbatum quod superue|niet crastina die, contemtionem habet | Simon cum Petro sancto dei. sicut enim dominus sem|per cum eo fuit, et nunc stet pro eo | tamquam apostolo suo Christus dominus. Petrus || enim perseuerauit nihil gustans, sed su|per- || f. 355r ponens, ut malum uincat inimicum et | persecutorem ueritatis domini. ecce enim | uenerunt iuuenes mei, nuntiantes uidis|se se in foro anabatras configi, et turba | dicentium: 'Hic crastina

[15] discere (de *corr man 2*) || [29] *fol 355r in marg superiore m 2:* petrus nicil gustabit in ipsa nocte

---

[3] *scil* exsensaremur aporiatione || [4] *scribe* dicentes || [8] *scil* introiuit || [11] enarre *ex* enarrare *corruptum* || [12] *expectes* aliae || [18] tredecim *corruptum est. emendo* didicimus || [25] *expectes* reficite uos. *sed nihil mutandum* || [26] contemtionem *pro* contentionem *hoc uno loco occurrit* || [29] superponens] *id est* ieiunium sponte suscipiens *cf Herm. Past. Sim. V, 3 ex uers palat:* si ergo mandata dei custodieris et superposueris nonnihil operibus, gaudebis || [32] turba *pro* turbam

die luce horta cer|tari habent duo Iudaei de conlocutione dei.' | nunc itaque peruigilemus usque in mane, | rogantes et petentes dominum nostrum Iesum Christum | ut exaudiat praeces nostras pro Petro. | Marcellus autem breuiter in somno con|uersus, expergefactus dixit ad Petrum: | Apostole Christi Petre, audaciter accedamus | ad propositum. nunc enim in somno breui|ter conuersus, uidi in excelso loco sedentem | et ante turbam magnam, et mulierem | quendam turpissimam, in aspectu Ethiopis|simam, neque Aegyptiam, sed totam nigram | sordibus, pannis inuolutam, in collo autem | torquem ferream et in manibus et in pe|dibus catenam, saltantem. uidens magna | uoce dicebas ad me: 'Marcelle, omnes | uiri Simoni et dei ipsius haec est, || f. 355v quae sal|tat: decolla eam.' et ego tibi dicebam: || 'Petre frater, senator sum generis magi | et nunquam manus meas maculaui, neque | passerem aliquando occidi.' et tu hoc audi|to plus clamare coepisti: 'Veni, uerum gla|dium nostrum, Iesu Christe, et non tantum | caput eius praecidas daemonis, sed et | omnia membra eius concide, palam istis | omnibus quos in tua militia probaui.' et | continuo tibi similis, Petre, tenens gladium | totam eam concidit usque adeo ut inten|derem ego bos ambos, et tibi et illi qui | concidebat illum daemonium, tam simi|les cum mea magna admiratione. exper|gefactus haec tibi rettuli signa Christi. | Haec ubi audiuit Petrus, magis animo | repletus est, quod Marcellus haec uidisset, | quonia dominus ubique suis prouidet. gra|tulatus itaque et recreatus his uerbis, | leuauit se ut ueniret ad forum.

XXIII Conue|nerunt autem et fratres et quicumque | Romae erant, occupantes loca singulis | aureis. concurerunt autem et senato|res et praefecti et officia. adueniens | autem Petrus || f. 356r stetit in medio. uniuer||si exclamauerunt: Ostende nobis, Petre, | qui sit deus tuus, aut quae maiestas sit, quae | tibi fiduciam

[1] conlocut^{o}ine *corr man 2* || [3] ^{n}ostras *add* n *man 1* || [7] *fol 355r paulo infra in marg m 2:* uisionem quem. uidit marcellus || [13] *posteriorem* i *uocis* simoni *ex apice literae* e *uel* c *inter scribendum corr man 1* || [26] *fol 355v in marg m 2*: petrus ad forum procedit

---

[7] *post* sedentem *adde* te || [8] *lege* Aethiopissam. *HUsener* || [9] sordidis pannis *conicit MBonnet* || [12] omnes uiri simoni *corruptum est. facile emendare possis* omnes uires Simonis. *sed expectatur singularis. itaque conicio* omnis uirtus Simonis || [14] *corrige* magni || [20] *scil* uos || [24] quonia *pro* quoniam || [28] singulis aureis] *cf 66, 14 sqq.*

dedit. noli inuidus esse Ro|manis: deorum amatores sunt. habemus | autem experimenta Simonis, habemus | et tua; conprobate ergo nobis ambo, | cui uere debeamus credere. Et cum haec | dicerent, superuenit et Simon. conturba|tus stans ad latus Petri inprimis respicie|bat eum. post multum silentium Petrus | dixit: Viri Romani, uos nobis ueri iudices | estote. dico enim me uiuo et uero deo credisse, | cuius experimenta polliceor uobis facere, | quae iam mihi cognita sunt, sicut et inter | uos multi testimonium perhibent. uide|tis enim, hunc se repraehensum esse modi | tacentem me eum exfugasse a Iudaea prop|ter inposturas quas fecit Eubulae, ho|nestae feminae et simplicissime, magica | arte faciens. unde effugatus a me hunc | uenit, putans quoniam posset latere in|ter uos: et ecce stat in comminus. dic Simon, | non tu Hierosolymis procidisti ad pedes | mihi et Paulo, uidens per manus nostras || (f. 356v) remedia quae facta sunt, dicens: 'Rogo uos, | accipite a me mercedem quantum uultis, | ut possim manum inponere et tales uir|tutes facere.' nos a te hoc audito maledi|ximus te: 'Putans temptare nos pecuniam | uelle possidere?' et nunc tu nihil timens? | Petrus mihi nomen est, quod dominus me Christus | dignatus est uocare paratum esse in omni | re. deo enim uiuo credo, per quem magias tuas | deponam. nunc quae faciebat mirabilia | uel praesentia uestra faciat. et modo quae | dixi de eo nolite credere mihi? Simon autem | dixit: Audaciam habes loqui de Iesu Nazare|no, fabri filio et ipsum fabrum, cuius ge|nus in Iudaea positum est? audi Petre: sen|sum habent Romani, non sunt fatui. Et | conuersus ad populum dixit: Viri Romani, | deus nascitur? crucifigitur? qui dominum ha|bet, non est deus. Haec autem eo dicente | multi dicebant: Bene dicis, Simon.

XXIV Petrus | autem dixit: Anatema in tuis uerbis in Christo! | audaciam habuisti haec loqui, profeta dicen|te de eo: 'Genus eius quis enarrauit?' et alius | profeta dicit: 'Et uidimus

15—17 *cf* Act. 8, 18 sqq. || 25 Marc. 6, 3 || 32 Ies. 53, 8 | Ies. 53, 2 sq.

2 *fol 356r in marg man 2:* petrus cum simone contendit || 7 policeor (i superscr.) *corr m 2* || 10 proppter *cod, sed* p *alteram addidit m 2*

2 habeamus *expectat HUsener* || 7 credisse *pro* credidisse || 10 modi *corruptum est. displicet nunc* hodie *quod olim suspicatus sum.* modo tacentem ⟨et⟩ me *conicit Gundermann.* sero praehensum esse odio, tacentem *HUsener. fortasse* hunc [se] repr. esse Simonem tacentem me *scribendum est* || 12 hunc *ex* huc *corruptum* || 18 *scribe* putas || 19 times *corrigere uult HUsener* || 32 *scil* enarrabit. *est futurum*

|| f. 857r eum et non habuit || speciem neque decorem.' et: 'In nouissimis | temporibus nascitur puer de spiritu sancto: mater | ipsius uirum nescit, nec dicit aliquis patrem | se esse eius.' et iterum dicit: 'Peperit et non | peperit.' et iterum: [non minimum prestare | uobis agonem] 'Ecce in utero concipiet uirgo.' | et alter propheta dicit honorificatum patrem: | 'Neque uocem illius audiuimus neque obsetrix | subit.' alter propheta dicit: 'Non de uulua | mulieris natus, sed de caeleste loco des|cendit' et 'Lapis praecisus est sine manibus | et percussit omnia regna' et 'Lapidem quem | reprobauerunt aedificantes, hic factus | est in caput anguli' et lapidem eum dicit | 'Electum, praetiosum.' et iterum dicit pro|feta de eo: 'Et ecce uidi super nubem uenien|tem sicut filium hominis.' et quid plura? | o uiri Romani, si essetis scientes profeti|cas scribturas, omnia uobis exponerem; | per quas necesse erat per mysterium | et regnum dei consummare. sed haec pos|tea uobis adaperientur. nunc ad te, Si|mon: in quibus ante seducebas eos, fac | aliquid unum ex eis, et ego || f. 857v illud dissol||uam per dominum meum Iesum Christum. Simon| audacia sumpta dixit: Si praefectus per|miserit, ‹non minimum prestare uobis agonem›.

XXV Praefectus autem patientiam | ab his uoluit prestare, ne quid uidere|tur inpiae gere. producit autem prae|fectus unum de suis alumnis et ad Sim|nem sic dixit: Hunc accipe, morti trade. | Petro dixit: Tu uero resuscita eum. Et | ad populum praefectus dixit: Vestrum | est nunc iudicare, qui ex illis acceptus | sit deo, qui mortificat aut qui uiuificat. | et continuo Simon ad aurem pueri locu|tus est et sine uoce fecit tacere et mo|ri. ut autem coepit murmur populi .es|se, una uero de

¹ Orac. Sibyll. VIII, 457 sqq. (?) || ⁴ Ascens. Ies. 11, 9; 13 || ⁵ Ies. 7, 14 ⁶ Ascens. Ies. 11, 14 || ⁷⁻⁸ *unde uerba* non de uulua . . . descendit *sumta sint nescio* || ⁸ Dan. 2, 34 || ⁹ Ps. 117, 22 || ¹¹ Ies. 28, 16 || ¹³ Dan. 7, 13

⁴ *uerba uncis inclusa* non minimum prestare uobis agonem *a librario ex sequentibus huc translata sunt. pertinent ad finem capitis XXIV, ubi ea inserui* || ¹³ homnis *corr m 1* || ¹⁹ *uerba uncis fractis inclusa hoc loco inserenda sunt*

⁷ obsetrix] *caueas ne corrigas* || ⁸ caeleste *pro* caelesti || ¹⁵ *post* mysterium *aliquid deesse uidetur* | consummare *pro* consummari || ²⁰ *scribe* praestabo. *HUsener deesse putat* paratus sum || ²¹ abhis *fortasse corruptum est. suspicor* ambis *pro* ambobus || ²² inpiae *pro* inpie | gere *pro* gerere | ²³ *scribe* Simonem

uiduis, quae ad Marcel|lum refrigerabat, clamabat stans | retro turbam: Petre, seruus dei, filius | meus mortuus est, unicum quem habe|bam. populus autem locum faciens ei, | induxerunt ad Petrum. illa autem | prostrauit se pedibus eius dicens: | Vnicum filium habebam; hic umeris suis | alimentum mihi praestabat, ipse me | leuabat, ipse me portabat. hoc mor||tuo, qui || f. 358r mihi manum porriget? cui Pe|trus dixit: Istis testibus duc te et | adduc filium tuum, ut hii uidentes | credere possint quoniam dei uirtute | surrexit. ille autem hoc uidens ceci|dit. Petrus autem ad iuuenes dixit: | Iuuenes hic opus sunt, praeterea uolen-|tium credere. Et continuo surrexerunt | iuuenes triginta, parati qui illam baiu|larent siue filium eius mortuum adfer|rent. illa autem uidua uix reuersa | ad se, sustulerunt eam iuuenes. ad il|la exclamabat dicens: Ecce, fili, misit | Christi seruus ad te, capillos suos et faci|em lacerans. iuuenes autem qui uene|runt nares pueri considerarant, si uere | mortuus esset. uidentes autem quo|niam mortuus est, consolabantur | matrem ipsius, dicentes: Si uere credis | in deo Petri, tollentes eum perferimus | ad Petrum, ut eum suscitans restitu|at tibi.

XXVI Haec dicentibus iubenibus, praefec|tus autem in foro intuens Petrum | dixit: Quid dicis, Petre? ecce puer mortuus || f. 358u iacet, quem et imperator libenter ha|bet, et non illi peperci. utique habebam | alios conplures iuuenes; sed confidens | in te et in dominum tuum quem praedicas, si | uere certi et ueri estis: ideo hunc uolui | mori. Petrus autem dixit: Non tempta|tur deus neque extimatur. sed dilectis|simus ex animo colendus exaudiet qui | digni sunt. sed quoniam nunc tempta|tor inter uos deus et dominus meus Iesus Christus, | et tanta signa et prodigia faciens per | me in conuersatione peccatorum suo-|rum: et nunc in conspectu omnium, quem | Simon tangens occidit tu, domine, per me|am uocem tua uirtute suscita eum. | Et dixit Petrus domino pueri: Vade, tene | dexteram eius et habebis eum uiuum | et tecum ambulantem. Agrippa uero | praefectus cucurrit et uenit ad pue|rum et tenens manum eius suscita|uit eum. uidentes autem turbas | omnes subclamauerunt: Vnus deus, unus | deus Petri.

7 *fol 358r in marg superiore man 2:* septima mirabilia || 11 conti(n)uo *corr m 1* || 13 suo* *corr m 2*

9 illa *suspicatur MBonnet* || 16 *fortasse* considerabant || 27 temptator *pro* temptatur || 20 *scil* iuuenibus || 29 *pro* conuersatione *expectes* conuersione || 35 *scribe* turbae

XXVII Inter haec adfertur et ui|duae filius in grauato || f. 359r a iuuenibus, || quibus populus dato loco perduxerunt | ad Petrum. Petrus autem eleuatis ocu|lis ad caelum, et extendens manus suas | sic dixit: Pater sancte filii tui Iesu Christi, qui | nobis uirtutem tuam praebuisti, ut per te | petamus et inpetremus, et omnia quae | sunt in sęculo contemnamus, et te solum | sequi, qui in paucis uideris et in multis uo|lens cognosci: circumsplende, domine, in|lumina, appare, suscita uiduae senioris | filium, quae sibi adiuuare non potest si|ne filio. et uocem accipiens Christi domini mei, | dico tibi: iuuenis, surge et ambula cum ma|trem tua usque dum ei prode es. postea au|tem mihi uagauis altiis ministrans, diaco|ni ac episcopi <sor>te. et continuo mortuus se | leuauit, et uidentes turbe miratę | sunt, et populo clamante: Tu, deus sal|uatur, tu Petri deus, deus inuisiuilis et sal|uatur. Et dicebant inter se, uere mi|rantes hominis uerbo inuocantis dominum | suum uirtutem, et in sanctificatio|nem acciperunt.

|| f. 359v XXVIII Peruolante itaque || fama per totam urbem, mater cuiusdam se|natoris superuenit, misit se per mediam | turbam et caecidit ad pedes Petri dicens: Didici | a meis, esse te ministrum dei misericordis, | et gracia ipsius communicare omnibus desi|derantibus lumen hoc. communica ergo et | filio lumen, quoniam cognoui te nulli inuidum | esse: matrona te rogante non te auertas. | Cui Petrus dixit: Credes in deum meum per | quem filius tuus resurrecturus est? ma|ter autem cum uoce magna dixit cum lacri|mis: Credo, Petre, credo. uniuersus populus | clamauit: Condona matri filium. Petrus | autem dixit: Adferatur hoc palam istis | uniuersis. et conuersus Petrus ad populum | dixit: Viri Romani, et ego ex uobis cum sum | unus, carnem portans humanam sed pec|cator. sed misericordiam con-

2 *f 359r in marg exter m 2:* octaba mirabilia || 12 ac epis te *cod, spatio duarum uel trium literarum ante* te *relicto* || 13 leuauit: i *ex* e *corr, post* leuauit *duarum uel trium literarum spatium, uix lacuna. Gundermann* | 15 *post* mi *sub finem uersus* ra *spongia del*

---

1 *scil* grabato || 6 sequi *caueas ne corrigas* || 11 matrem *pro* matre | 12 *scil* uacabis | altiis *ex* altius *corruptum.* altariis *suspicatur HUsener* | <sor>te *ego suppleui* || 14—15 saluatur *bis pro* saluator *ut saepius* || 17 acciperunt *pro* acceperunt || 21 gracia *pro* gratiam. *permutatio literarum* c *et* t *librario non usitata est* || 24 credes *pro* credis || 28 hoc *pro* huc || 29 *fortasse* ex uobiscum || 30 sed *prius corruptum est. corrigo* et

secutus sum: | nolite ergo me intendere tamquam me|ae uirtuti faciam quae facio, sed domini mei | Iesu Christi qui est iudex uiuorum atquae | mutuorum. credens in eo, missus ab ipso | confido mihi inuocare eum, mortuos || suscitare. uade ergo et || f. 360[r] tu, mulier, et fac fili|um tuum huc adferri et resurgere. misit se | autem mulier per medium turbae, et exiit | ad puplicum currens cum gaudium magno, et | credens animo peruenit in domum, et per iuue|nes suos tulit eum et uenit ad forum. dixit | autem ad iuuenes ut acciperent pilia in capi|ta sua et ante lectu irent, et quaecumque | in corpore filii sui consumptura erat ferri | ante lectum eius, et uidens Petrus mise|ricordiam haberet in corpore et in se. | plangentium autem omnibus, peruenit | in multitudinem: consecuta est autem | turba senatorum et matronarum, ui|dentes dei mirabilia. liberalis autem ma|gis carissimus erat in senato Nicostra|tus qui mortuus erat. quem adferentes | posuerunt ante Petrum. Petrus autem | petens silentium uoce maxima dixit: | Viri Romani, nunc sit iudicium iustum | inter me et Simonem, et aestimate | quis nostrum deo uiuo credat, hic aut | ego. positum autem corpus suscitet hic || f. 360[u] et credite illi quasi angelo dei. si autem non po|tuerit, ego deum meum inuocabo: reddam uiuum | filium matri, et credite quia hic magus est | et seductor qui hospitatur aput uos. Audien|tes autem haec uniuersi, iustum illis uisum | est quod dixisset Petrus. hortabantur Si|monem dicentes: Nunc si quid in te est, os|tende palam: aut traduc aut traduceris. | quid stas? age, incipe! Simon autem ut uidit | omnes instare sibi, stabat tacens. post|quam uidit populum tacuisse et respicien|tem ad se, exclamauit Simon dicens: Viri | Romani, si uideritis mortuum surrexisse, | eicitis ab urbe Petrum? Et totus popu|lus dixit: Non eum tantum eicimus, sed ip|sa hora flammis cremauimus. Accessit | Simon ad caput mortui, et inclinans se, per ter erige se

[1] *fol 360r in marg m 2:* nona mirabilia || [30] *ante* tantum *m 1 scripsit* te. *sed* te *manu 2 transfixum et suprascriptum* eum

[1] meae uirtuti *pro* mea uirtute || [3] atquae *pro* atque | mutuorum *corruptum est. scribe* mortuorum || [7] gaudium magno *pro* gaudio magno || [9] pilia *pro* pilea || [11] *scribe* ut *pro* et || [12] plangentium autem omnibus *noli mutare* || [14] liberalis autem magis *caueas ne corrigas. sed post* magis *uidetur inserendum esse* et || [30] *scil* cremabimus || [31] per ter] *fortasse* puerum *MBonnet mauult* inclinans se ter, ter erigens | erige se *ex* erigere se *corruptum, nisi forte* erigens *scribendum est.* pertergens eum *pro* per ter erige se *conicit HUsener*

ostendit populo eleuas|se caput et agitare, et oculos aperien|te. et inclinante se Simonem molli. sta|tim ligna et gremia acceperunt pete|re, ut Petrum flammas cremarent. | Petrus autem || f. 361r accepta uirtute Christi ‖ eleuauit uocem suam, ad succlamantes aduer|sus se dixit: Nunc uideo uos, populi Romani, quod | mihi non licet dicere fatuus et uanos esse, quam|diu oculi uestri et aures uestre et prȩcordia | excate sunt. usque qua sensus uester obs|curatus est, non uidetis maleficatos uos | esse, tamquam putetis mortuum surre|xisse qui non se leuauit. sufficiebat mihi, ui|ri Romani, tacere et silentio mori, et relin|quere uos in figmentis huius mundi. sed ig|nis inextinguibilis poenam ante oculos | habeo. si ergo hoc uisum est uobis, loquatur mortuus, | surgat, si uiuit, soluit sibi mentum ligatum | manibus suis, clamet matrem suam, et uo|bis clamantibus dicat: quid clamatis? | manu sua annuat uobis. uultis ergo ui|dere, quoniam mortuus est, et uos obli|gati estis, recedat hic a lecto, qui sua|sit uobis recedere a Christo, et talem illum | uidebitis, qualem et adtultum uidis|tis. Agrippa autem praefectus tam | non tolerans leuauit se, et manibus | suis inpegit Simonem. et sic || f. 361u denuo ‖ mortuus iacebat sicut ante erat. populus autem | in furia conuersus a magia Simonis, coepit adcla|mare: Exaudi, Caesar, si iam non surgit mortuus, | ardeat Simon pro Petro, quoniam nos uero excae|cauit. Petrus autem dixit extensa manu: | O uiri Romani, iam pacienciam praebete. <non> dico uobis, ut puero suscitato ardeat Simon: si enim | dixero, facietis. Succlamauit populus: Etsi tu | nolueris, Petre, nos faciemus. Quibus Petrus | dixit: Si perseuerauerítis in hoc, puer se non leuauit. malum enim pro malo non nouimus | retribuere; sed

[1] aperiente *cod.* e *secunda in rasura manu 1. fuit* r || [4] uirtute accepta *cod. signa transpositionis a prima ut uidetur man. Gundermann* | eluauit *corr m 1* || [9] non . leuauit ||||| *cod. fuit* leuauit se *signo transpositionis super ras deinde correxit ipsa m 1. Gundermann* || [18] mortuus *post* loquatur *man 2 addidit*

---

[1] *scribe* aperientem || [2] inclinantem *corrigere uult HUsener* | Simonem molli] Simone moueri *ego corrigo* Simone adtolli *suspicatur Gundermann.* Simonem *pro datiuo,* molli *pro* molle *uel* molliter *dici* putat *HUsener* | gremia *scil* cremia | *pro* acceperunt *expectes* occeperunt || [3] flammas *pro* flammis || [4] *ante* ad succlamantes *supple* et || [6] fatuus *ex* fatuos *corruptum* | *post* uanos *uidetur inserendum esse* uos || [7] excate *ex* excaecatae *corruptum* || [13] *scribe* soluat || [18] tam *ex* iam *corruptum* || [24] pacienciam *hoc loco cod. sed plerumque scribit* patientia | non *inseruit HUsener* || [28] leuauit *scil* leuabit

didicimus inimicos nostros | diligere et pro persecutores nostros orare. | si enim et hic potest paeniteri, melius. deus enim | non memorabitur mala. ueniat ergo in lu|mine Christi. si autem non potest, partem pa|tris sui diabuli possideat. uestre autem | manus non coinquinentur. Et cum hoc | dixisset ad populum, accessit ad puerum | et antequam suscitaret eum, dixit ad | matrem eius: Istos iuuenes quos manum|misisti in honore filii tui, possunt liberi | obsequium domino suo uiuo pręstare: || scio (|| f. 362r) enim quorundam animum ledi, quod ui|derint filium tuum surrexisse, quod ite|rum seruituri sunt illi. sed permaneant | omnes liberi, percipientes ciuaria sicut ante | percipiebant, filius enim tuus resurrectu|rus est, et cum eo sint. Et diutius intueba|tur Petrus quid cogitaret. et dixit mater | pueri: Quid aliud possum facere? itaque coram | pręfecto dicam, quaecumque consumere | habui in corpore filii mei, ipsi possideant. | Cui dixit Petrus: Cetera uiduis distribuan|tur. Gaudens uero Petrus animo in spiri|tu dixit: Domine qui misericors es, Iesu Christe, ap|pare Petro tuo inuocanti te, sicut semper | fecisti misericordiam et bonitatem: | praesentibus istis omnibus qui liber|tatem consecuti sunt, ut hii seruire | possint, exurgat nunc Nicostra|tus. Et tangens Petrus pueris la|tus dixit: Surge. Et surgens puer | sustulit uestimenta sua et sedit | et soluit sibi mentum, petens alia | uestimenta, descendit de lecto || et dixit ad Petrum: Rogo (|| f. 362u) te, homo, eāmus | ad dominum Christum nostrum quem uidi tecum | loquentem; qui tibi dixit, me tibi osten|dens: 'Huc mihi eum adhuc, meus enim est'. | Audiens Petrus hoc a puero, conforta|batur plus animo domini adiutorio, et | dixit Petrus ad populum: Viri Romani, | sic mortui resuscitantur, sic confabu-|lantur, sic ambulant resurgentes, | uiuunt ad tempus quem deus uoluerit. | nunc ergo qui conuenistis ad spec|taculum, si

[1] Matth. 5, 44

---

[3] memorabi///tur *in rasura fuisse uidetur* l. *Gundermann* || [11] ciuari *corr m 2* || [13] possideant] *literae* t *maxima pars per scissuram membranae deperdita. Gundermann* || [17] *margo exterior partim abscissus, in lacinia manu 2 literae supersunt hae:* acep (????) . . . . . bil . . *Gundermann. fuit* decima mirabilia || [22] *fol 362r in marg infer m 2:* gła tibi xp̄e || [29] ui[ ]unt *cod membrana pertusa*

---

[7] *dele* m *priorem in* manummisisti || [11] *scil* cibaria || [21] pueris] *corrige* pueri || [24] *scribendum uidetur* homo dei || [26] adhuc *ex* adduc *corruptum*

non conuertamini ab his | malis uestris, et ab omnibus fa|bricatis diis uestris, et ab omni inmun|ditia et concupiscentia, || f. 365r percipite | communicationem Christi credentes || ⟨ut⟩ in aeternum uitam consequamini.

XXIX | Ex eadem hora adorabant eum tam|quam deum pedibus eius deuoluti, et quos | habebant in domo infirmos ut cura|ret eos. praefectus autem uidens | tantam multitudinem

[2] inmuditia (n superscr.) *corr m 1* || [3] *post* credentes *fol 362u septem uersuum spatium uacat. scripturae uestigia quae adesse uidentur literarum sunt folii 362r, membrana pellucida. in marg m 2:* hic minus abet. *quae nunc in codice sequuntur folia 363 et 364 iam saeculo VII a bibliopega ex errore illata sunt. uerba sunt libri IV Recognitionum Clementinarum a capite V exeunte (inde a uerbis* ex utroque perfectus) *usque ad uerba capitis X ineuntis* naturae debitum et non dei. *rem perspexit corrector saec VIII qui in margine superiore fol 363r notauit:* istu . . . . de . . . . i . . . . et de quarto libro de caput. *item fol 365r in margine superiore addidit:* iam istut de isto libro est

---

[2] *post* concupiscentia *aliquot uerba a librario omissa sunt. lacuna fere sic explenda uidetur:* in aeternum peribitis. conuertimini ergo et [3] ut *ego inserui* || [6] *post* deuoluti *excidisse uidetur* adportantes *uel simile quid*

174r a A

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου.

I *Κυριακῆς οὔσης, ὁμιλοῦντος τοῦ Πέτρου τοῖς ἀδελφοῖς καὶ προτρέποντος εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν, παρόντων πολλῶν συγκλητικῶν καὶ ἱππικῶν πλειόνων καὶ γυναικῶν πλουσίων* ⟨καὶ⟩ *ματρωνῶν καὶ στηριζομένων τῇ πίστει, μία τις ἔνθα οὖσα γυνὴ πάνυ πλουσία, ἥτις τὴν ἐπίκλησιν τοὔνομα Χρυσῆ εἶχεν, διὰ τὸ πᾶν αὐτῆς σκεῦος χρύσεον ὑπάρχειν — ἥτις γεννηθεῖσα οὔτε ἀργυρέῳ ποτὲ σκεύει ἐχρήσατο οὔτε ὑελῷ, εἰ μὴ μόνοις χρυσέοις — εἶπεν τῷ Πέτρῳ· Πέτρε, θεοῦ δοῦλε· εἰς ὄναρ ἐμοὶ παραστὰς ὃν λέγεις θεὸν εἶπεν· Χρυσῆ, Πέτρῳ τῷ διακόνῳ μου ἀποκόμισον*

[1] *Μηνὶ ἰουνίω κθ μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου πέτρου. ἐκ τῶν ἱστορικῶν κλήμεντος ρώμης ἐπισκόπου. ἐν τῶ ἐσχάτω λόγω ἱστοροῦντος οὕτως. κύριε εὐλόγησον A* || [4] *καὶ ante ματρωνῶν ego inserui* || [5] *ἐν θεοῦ σαγυνῆ A* || [6] *τοὔνομα] scholion margini adscriptum suspicatur* Gundermann || [7] *χρύσον A* || [8] *σκεύη A* | *χρύσοις A*

ad Petrum | adtendentem, adnuebat Petro ut discederet. Petrus autem dicebat po|pulo ut in domo Marcelli uenirent. | mater autem pueri rogabat Petrum | ut in domum suam pedem poneret. | Petrus autem constituerat die domi|nico id Marcellum, ut uideret uiduas, | ut pollicitus erat Marcellus, ut ma|nu ipsius munistrarentur. dicebat | ergo puer qui surrexerat: Ego a Petro | non discedo. mater autem gaudens | et hilaris peruenit in domo sua. et alia | die post sabbatum uenit in domum | Marcelli, adferens Petro duo milia au|reorum, dicens ad Petrum: Haec diui|de uirginibus Christi qui ei deseruiunt. puer | autem qui a mortuis resurrexit cum | uidisset nemini se donasse, uenit ad domum ‖ et aperuit armarium et ipse obtulit | quattuor milia ‖ f. 365ᵘ aureorum dicens ad Pe|trum: Ecce et ego qui resuscitatus | suum duplicem oblationem offero, et | me ipsum ex hodiernum loquentem | uictimam deo.

[4] . id *cod* ‖ [6] munistrarentur *cod.* u *prior fortasse ex* a *correcta. Gundermann* ‖ [11] uidisse[t] *corr m 1*

---

[4] *pro* id *ante* Marcellum *scribendum uidetur* ad | *post* Marcellum *excidisse uidetur* uenire. *nam* constituerat *uix idem significare potest quod* constiterat. *nisi forte scribendum est* constituerat id Marcello | [14] suum *corruptum ex* sum

XXX Dominica autem die, ad|loquente Petro fratribus et orante | ut perseuerarent in fide domini nostri Iesu Christi, | aduenientibus senatoribus conpluribus, | adueniebant autem et aequites Roma|ni et matronae et aliae conplures ho|nestae feminae, confortabantur in fi|de. et obsetrix quaedam, honesta fe|mina, quae cognomen habebat Crysis | propter quod omnem uasum aureum | possideret, quae neque argenteo uaso | neque uitreo utebatur, sed omnia au|rea, dixit Petro: Dei minister, adstitit | mihi deus tuus dicens: 'Ministro meo Pe|tro da decem

[20] *folii 365ᵘ uersum tertium decimum ex errore omissum librarius in fine paginae suppleuit uersuum seriem literis A, B, C appositis signans. Gundermann*

---

[20] *ante* confortabantur *adde* et | obsetrix] *interpretem latinum μαῖά τις pro μία τις legisse perspexit Gundermann*

μυρίους χρυσίνους· ὀφείλεις γὰρ αὐτῇ. ἐκόμισα οὖν φοβουμένη, μήτι κακὸν πάθω ὑπὸ τοῦ ὀφθέντος μοι, εἰς οὐρανὸν ἀπερχο-|| f. 174r^b A μένου. καὶ ταῦτα εἰποῦσα καὶ θεῖσα τὸ χρῆμα ἀπηλλάγη. ὁ δὲ Πέτρος ἰδὼν ἐδόξασεν τὸν κύριον, ὅτι ἤμελλον οἱ θλιβόμενοι ἀναψύχειν. τινὲς οὖν τῶν παρόντων ἔλεγον αὐτῷ· Πέτρε, οὐ κακῶς ἐδέξω τὸ χρῆμα τοῦτο παρ' αὐτῆς; διαβέβληται γὰρ ἐν ὅλῃ <τῇ> Ῥώμῃ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ ὅτι οὐ προσέχει ἑνὶ ἀνδρί· μέχρι γὰρ καὶ τῶν ἰδίων νεανίσκων πρόσεισι. μὴ κοινώνει οὖν τῇ Χρυσῇ τραπέζῃ, ἀλλὰ πεμφθῇ ἐπ' αὐτὴν τὸ παρ' αὐτῆς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀκούσας καὶ γελάσας εἶπεν τοῖς ἀδελφοῖς· Αὕτη τίς μὲν ἔστιν τὸν ἄλλον βίον, οὐκ οἶδα. ὅτι δὲ τὸ χρῆμα τοῦτο ἐδεξάμην, οὐ μάτην ἐδεξάμην· παρεῖχεν γὰρ ὡς χρεώστρια τοῦ Χριστοῦ, καὶ δίδωσιν αὐτὸ τοῖς τοῦ Χριστοῦ δούλοις· αὐτὸς γὰρ αὐτῶν προενόησεν.

II Ἔφερον δὲ καὶ τοὺς κάμνοντας πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ σαββάτῳ, δεόμενοι ὅπως ἀνασφάλωσιν τῶν νόσων. καὶ ἰῶντο πολλοὶ παραλυτικοὶ καὶ ποδαγρικοὶ καὶ ἡμιτριταῖοι καὶ τεταρτίζοντες, καὶ πάσης νόσου σωματικῆς ἰῶντο ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ πιστεύοντες, καὶ πάμπολλοι εἰς τὴν τοῦ κυρίου χάριν καθ' ἑκάστην ἡμέραν προσετίθεντο. Σίμων δὲ ὁ μάγος τῷ ὄχλῳ ἡμερῶν ὀλίγων διελθουσῶν ὑπισχνεῖτο τὸν Πέτρον ἀπελέγξαι, μὴ πεπιστευκότα || f. 174v^a A θεῷ ἀληθινῷ, ἀλλ' ἠπατημένῳ. πολλὰς οὖν φαντασίας ποιοῦντος αὐτοῦ οἱ ἤδη ἑδραῖοι τῶν μαθητῶν κατεγέλων αὐτοῦ. ἐν τρικλίνοις γὰρ ἐποίει πνεύματά τινα πρὸς αὐτοὺς εἰσάγεσθαι, φαινόμενα μόνον, οὐκ ὄντα δὲ ἀληθῶς. καὶ τί γὰρ λέγειν; διεληλεγμένου αὐτοῦ διὰ πολλῶν ἐπὶ μαγίᾳ, καὶ χωλοὺς ἐποίησεν φαίνεσθαι ὑγιεῖς πρὸς βραχὺ καὶ τυφλοὺς ὁμοίως, καὶ νεκροὺς ἅπαξ πολλοὺς ἔδοξε ζωοποιεῖν καὶ κινεῖσθαι, ὥσπερ καὶ τὸν Στρατόνικον. ταῦτα δὲ πάντα ὁ Πέτρος ἀκολουθῶν διήλεγχεν αὐτὸν πρὸς τοὺς ὁρῶντας. καὶ δὴ ἀεὶ ἀσχημονοῦντος καὶ ἐγγελωμένου ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων ὄχλου καὶ ἀπιστουμένου ἐφ' οἷς ὑπισχνεῖτο ποιεῖν μὴ ἐπιτυγχάνοντος, ἐν τούτῳ τοῦτον πάντα εἰπεῖν αὐτοῖς· Ἄνδρες Ῥωμαῖοι, νῦν δοκεῖτέ μου κατισχῦσαι τὸν Πέτρον ὡς δυνατώτερον καὶ μᾶλλον αὐτῷ προσέχετε; Ἠπάτησθε. αὔριον γὰρ ἐγὼ καταλιπὼν ὑμᾶς ἀθεοτάτους καὶ ἀσεβεστάτους, ἀναπτήξομαι πρὸς τὸν θεόν, οὗ ἡ δύναμις ἐγώ εἰμι ἀσθενήσασα. εἰ οὖν ὑμεῖς πεπτώκατε, ἰδὲ ἐγώ εἰμι ὁ Ἑστώς· καὶ ἀνέρχομαι

2 ἀπερχομένω A || 7 τῇ ego addidi || 8 πρόεισι mauult HUsener || 13 αὐτῷ A || 32 πάντα delendum videtur || 34 ἠπάτεισθε A || 35 καταλειπὼν A

milia aureorum: debes | enim illi'. timens autem ego, ne quid | mali patiar ab illo quem uidi de caelis | respicientem. Et haec dicens posuit | ad pedes pecuniam et discessit. Petrus || autem || f. 366[r] magnificabat dominum, quoniam pau|peres refrigeraturi erant. quidam | autem de fratribus dicebant Petro: Vide, | frater, ne non bene acceperis paecuni|am. dicitur enim fornicatam illam es|se. neque ullum uirum relinquisse; | usque et de seruis suis non parcit. si | autem tibi uidetur, communicare ei | noli de mensa domini nostri Iesu Christi, sed mitta|tur ignis eius in eam. Petrus hoc audito | subrisit et dixit: Haec quae sit ignoro. | ego hanc paecuniam accepi a deuitri|ce Christi: do enim illam seruis Christi: ipse enim | illis prouidit.

XXXI Adferebant autem ad | Petrum infirmos sabbato ut sanaret | ab infirmitatibus suis, et omnes sana|bantur. nam et podagrici et ciragri|ci et quartanari et ab omne infirmi|tate sanabuntur in nomine Iesu Christi | credentes. adponebantur autem | cottidie in domini gratia credentes. sed | post dies paucos Simon se dicebat | Petrum vincere tamquam non cre-|dentem deo uiuo sed persuasioni uane, || et fantasmata omnia || f. 366[u] facere. qui autem | iam constabiliti erant in deo et Christo, | non seducebat. nam Simon faciebat | in triclinio, sed nihil uerum, et <anima>|tos iam traductos faciebat, et clu|dos rectos ambulare, sed in brebi, cae|cos uidere, sed non uerum, quod faci|ebat in fantasia, ut ad hora hominibus | uideretur; nam redibant iterum | in eam ualetudinem. nihil tamen fir|mum, sicut et Petrus Nicostratum | et ceteros fecerat sanos. nam Petrus | sequendo Simonem magum dissolue|bat eum, nam ab omnibus aporiabatur | et nemo illi iam nihil credebat. no|uissime autem dicit Simon: Viri Roma|ni, putatis, quod Petrus me uicit, qua|si fortior sit me? sic illum adtenditis | tamquam potentiorem me: persedu|xit enim uos. sed crastina die volabo | ad domi-

[12] I[p]se *correxit m 1* || [19] fantasmat[a] *corr m 1* || [22] *fol 366[u] extremae literae uersus quarti paene euanuerunt. Gundermann legit* amut (??) *et suspicatur* amotos. *fortasse fuit* anima, *ut legendum sit* animatos

---

[9] *τῇ τοῦ Χριστοῦ τραπέζῃ interpretem legisse monet Gundermann* | ignis eius] *id est τὸ πῦρ αὐτῆς pro τὸ παρ' αὐτῆς* || [11] *scil* debitrice || [15] omne *pro* omni || [16] sanabuntur *ex* sanabantur *corruptum* || [19] persuasioni uane] *interpres legisse uidetur ἀπάτῃ κενῇ cf Col. 2, 8* || [21] *post* faciebat *excidisse uidetur* mortuos moueri *uel simile quid* || [23] *scil* breui

πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Κἀμὲ τὸν Ἑστῶτα υἱόν σου κατακλῖναι ἠθέλησαν· ἀλλὰ μὴ συνθέμενος αὐτοῖς εἰς ἐμαυτὸν ἀνέ‖δραμον. [‖ f. 174v b A]

III Καὶ ἤδη τῇ ἐπιούσῃ ὁ ὄχλος πλείων συνήρχετο εἰς σάκραν βίαν, ὅπως ἴδωσιν αὐτὸν πετώμενον. ὁ δὲ Πέτρος ὅραμα θεασάμενος ἧκεν ἐπὶ τὸν τόπον, ὅπως αὐτὸν καὶ ἐν τούτῳ ἐλέγξῃ· ὅτε γὰρ εἰσίει εἰς τὴν Ῥώμην, ἐξέστησεν τοὺς ὄχλους πετώμενος. ἀλλ' οὔπω Πέτρος ὁ ἐλέγχων αὐτὸν ἦν ἐνδημῶν τῇ Ῥώμῃ, ἥνπερ οὕτως πλανῶν ἐφάντασεν, ὡς ἐκστῆναί τινας ἐπ' αὐτῷ. στὰς οὖν οὗτος ἐν τόπῳ ὑψηλῷ καὶ θεασάμενος τὸν Πέτρον, ἤρξατο λέγειν· Πέτρε, νῦν μάλιστα ὅταν ἀνέρχομαι κατέναντι τούτων πάντων θεωρουμένων λέγω σοι· Εἰ σοῦ ὁ θεὸς δύναται, ὃν Ἰουδαῖοι ἀνεῖλον καὶ ὑμᾶς ἐλιθοβόλησαν τοὺς ὑπ' ἐκείνου ἐκλελεγμένους, δειξάτω ὅτι θεοῦ ἐστιν ἡ πίστις αὐτοῦ, φανήτω ἐπὶ τούτῳ, εἰ ἀξία θεοῦ ἐστιν. ἐγὼ γὰρ ἀνελθὼν ἑαυτὸν ἐπιδείξω τῷ ὄχλῳ τούτῳ παντὶ ὅστις εἰμί. καὶ ἰδοὺ ἀρθέντος αὐτοῦ εἰς τὸ ὕψος καὶ πάντων ὁρώντων αὐτὸν εἰς ὅλην <τὴν> Ῥώμην, καὶ ὑπὲρ τοὺς ναοὺς αὐτῆς καὶ τὰ ὄρη ἠρμένον, ἀφεώρων οἱ πιστοὶ εἰς τὸν Πέτρον. καὶ ὁ Πέτρος ἰδὼν τὸ παράδοξον τοῦ θεάματος ‖ ἐβόησεν πρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν· Ἐὰν ἀφῇς τοῦτον ποιῆσαι ὃ ἐπεχείρησεν, νῦν πάντες οἱ εἰς σὲ πιστεύσαντες σκανδαλισθήσονται καὶ ἔσται ἃ δι' ἐμοῦ ἔδωκας αὐτοῖς σημεῖα καὶ τέρατα ἄπιστα· τάχυνον κύριε τὴν χάριν σου, καὶ καταπεσόντος αὐτοῦ ἄνωθεν, ἐκλ<υθ>εὶς συστῇ καὶ μὴ ἀποθάνῃ, ἀλλὰ <κε>νωθῇ καὶ τὸ σκέλος κατεάξῃ ἐκ τριῶν τόπων. Καὶ καταπεσόντος αὐτοῦ ἄνωθεν τὸ σκέλος κατέαξεν ἐκ τριῶν τόπων. τότε αὐτὸν λιθοβολήσαντες ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια ἀνεχώρησαν, Πέτρῳ τὸ λοιπὸν πάντες πειθόμενοι. [‖ f. 175r a A]

Εἷς δέ τις ἐλθὼν διὰ τάχους ἐξ ὁδοῦ τῶν φίλων τοῦ Σίμωνος, Γέμελλος ὀνόματι, παρ' οὗ πολλὰ ἔλαβεν ὁ Σίμων, Ἑλληνίδα τινὰ γυναῖκα ἐσχηκώς, ἰδὼν αὐτὸν κατεάξαντα τὸ σκέλος εἶπεν·

4 πλείω A | εἰς σάκραν βίαν ego scripsi cum V εἰς ἀκρίβειαν A ‖ 9 fortasse οὗτος ‖ 11 lege ὅτ' ἀνέρχ., AN falso iterato HUsener ‖ 12 θεωρουμένων emendauit HUsener θεωρούμενος A ‖ 18 τήν ego addidi ‖ 21 τοῦτο A ‖ 24 post ἄνωθεν supplenda uidentur εὔχομαι ἵνα | ἐκλυθεὶς] literae υ et θ in rasura sunt ‖ 25 κενωθῇ] literae κε euanuerunt ‖ 30 γέμελος A | ὀσινων A

num cuius ego uirtutem noui, quia | uos caecidistis me, et ego uado ad pa|trem omnium et dico illi: 'Iniuriam mi|hi fecerunt filii tui; ego ad te ideo re||uersus sum'. || f. 367r

XXXII Alia autem die turba mag|na conuenit ad platea quae dicitur | sacra uia, ut uiderent eum uolantem. | et Petrus uenit ut et ipse interesset. | et uenit et magna uoce dixit Simon | Petro: Adtende Petre, quia ad dominum uado | coram populo spectante me. dico tibi, | Petre, si quid deus tuus potest, quem Iudaei | occiderunt et uos lapidauerunt qui sub | illo eratis collecti, appareat modo quae | sit fides tua: ego enim ad eum uado. en | subito in alto uisus est omnibus uidenti|bus in tota urbe sup omnia templa | et montes. respiciens autem Petrus | et ipse mirabatur talem uisum. Petrus | uero clamauit ad dominum Iesum Christum dicens: | Si passus fueris hunc quod conatus est | facere, omnes qui crediderunt in te | scandalizantur, et quaecumque de|disti per me signa erunt ficta. citius | ergo, domine, fac gratiam tuam et osten|de omnibus qui me adtendunt uirtu|tem tuam. sed non peto ut moriatur, | sed aliquid in membris suis uexetur. || et continuo caecidit ad || f. 367v terram, fregit | crus in tres partes. tunc eum lapadan|tes omnes fidentes et conlaudantes | dominum.

Superueniens autem quidam de | uia amicus Simonis, nomine Gemellus | a quo Simon multa acceperat, uidens | eum crure fracto, subridens dixit | ei: Tu es dei uirtus? quis tibi crus

[9] occderunt *corr m 1* | *p. 367r in margine exteriore uestigia adnotationis man 2:* sim . . . l. || [12] sup *cod. linea transuersa non comparet. sed fuit sine dubio* super

---

[1] *ante* noui *inserendum esse* me *perspexit H Usener* | *post* me *excidisse uidetur* stante *uel simile quid. Gundermann* || [3] filii tui] *pro υἱόν σου latinus legisse uidetur υἱοί σου nisi forte* filio tuo *scribendum* | ad te] *interpres legit εἰς σεαυτόν pro εἰς ἐμαυτόν* || [8] *latinus θεασόμενος pro θεασάμενος legisse uidetur* || [10] fides tua] *latinum πίστις σαυτοῦ pro πίστις αὐτοῦ legisse monuit Gundermann* || [11] *scribe* ad deum || [20] *ante* fregit *inserendum est* et | lapadantes *pro* lapidantes | *post* omnes *deesse putat* domum abierunt *H Usener*

Σίμων, εἰ ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ κατάσσεται, μὴ καὶ αὐτὸς ὁ θεός, οὗ δύναμις εἶ, τυφλωθήσεται; Δραμὼν οὖν καὶ ὁ Γέμελος ἠκολούθει τῷ Πέτρῳ λέγων αὐτῷ· Κἀγὼ τῶν ἐπὶ Χριστὸν πιστευόντων εὔχομαι εἶναι. ὁ δὲ Πέτρος· Τίς οὖν ὁ φθόνος, ἔφη, ἄδελφέ μου; ἐλθὲ καὶ παρέδρευε. Ὁ δὲ Σίμων ἐν τῇ συμφορᾷ γενόμενος εὗρέν τινας τοὺς διακομίσαντας αὐτὸν νυκτὸς κραββάτῳ ἀπὸ Ῥώμης εἰς Ἀρικίαν· κἀκεῖ ἐπιμείνας ἀπηνέχθη || f. 175 r^b^ A *πρός τι||να Ῥώμης ἐξορισθέντα Κάστωρα εἰς Ταρακίνα⟨ν⟩ ἐπ' αἰτίᾳ μαγικῇ· κἀκεῖ κατατεμνόμενος, τὸ πέρας τοῦ βίου ὁ τοῦ διαβόλου ἄγγελος ἔδωκεν Σίμων.*

IV *Ὁ δὲ Πέτρος ἦν ἐν τῇ Ῥώμῃ ἀγαλλιώμενος μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐν τῷ κυρίῳ καὶ εὐχαριστῶν νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐπὶ τῷ ὄχλῳ τῷ καθημερινῷ τῷ προσαγομένῳ τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ τῇ τοῦ κυρίου χάριτι. συνήγοντο δὲ καὶ αἱ παλλακίδες τοῦ πραιφέκτου Ἀγρίππα πρὸς τὸν Πέτρον, τέσσαρες οὖσαι, Ἀγριππῖνα καὶ Νικαρία καὶ Εὐφημία καὶ Δῶρις. ἀκούουσαι τὸν τῆς ἁγνείας λόγον καὶ πάντα τὰ τοῦ κυρίου λόγια, ἐπλήγησαν τὰς ψυχάς, καὶ συνθέμεναι ἀλλήλαις ἁγναὶ τῆς Ἀγρίππα κοίτης διαμεῖναι ἠνοχλοῦντο ὑπ' αὐτοῦ. ἀποροῦντος οὖν τοῦ Ἀγρίππα καὶ λυπουμένου περὶ αὐτῶν — καὶ μάλιστα τούτων ἤρα — ἐπετηρεῖτο οὖν καὶ ὑποπέμψας ὅπου ἀπήρχοντο, μανθάνει ὅτι πρὸς τὸν Πέτρον. ἔλεγεν οὖν αὐταῖς ἐλθούσαις· Μὴ κοινωνεῖν* || p. 1 P *ἐμοὶ ὁ Χριστιανὸς ἐκεῖνος || ἐδίδαξεν ὑμᾶς· γινώσκετε ὅτι καὶ ὑμᾶς ἀπολέσω κἀκεῖνον ζῶντα καύσω. αὗται μὲν οὖν ὑπέμειναν πάντα τὰ κακὰ παθεῖν ὑπὸ τοῦ Ἀγρίππα, μόνον ἵνα μηκέτι οἰστρηλατῶνται, ἐνδυναμούμεναι τῷ κράτει τοῦ Ἰησοῦ.*

?
[1] *κατεάσσεται A* || [6] *διακονίσαντας A* || [7] *απο ρωμεγης A* | *Ἀρικίαν ego cum latino restitui τρακηναν id est ταρακίναν A* | *ἐπιμῆνας A* || [8] *ταρακίνα A* || [9] *κατατεννόμενος A* || [10] *Σίμων delendum censet MBonnet* || [11] *Μαρτύριον τοῦ ἁγίου πέτρου ἀποστόλου ἐν ῥώμῃ P Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου πέτρου μαρτυρήσαντος ἐν ῥώμῃ ὑπὸ νέρωνος. κύριε εὐλόγησον S* | *ὁ δέ om P* | *πέτρος ὁ ἀπόστολος P πέτρος ὁ ἀπόστολος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ S* | *τῇ om A* || [12] *ἐπὶ τῷ κυρίῳ P* | *καί prius cum SV* | *εὐχαριστῶν om P* | *τῷ θεῷ add S* || [13] *τοῦ ἁγίου Χριστοῦ A τῷ ἁγίῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ S* || [14] *τῇ τοῦ κυρ. χάριτι om A* | *δὲ] οὖν A* | *αἱ om A* || [15] *ἐπάρχου P* | *ἀριθμὸν τέσσαρες om οὖσαι A* | *Ἀγριππῖνα . . . Δῶρις om AV* || [16] *Δαρία pro Νικαρία S* | *αἳ ἀκούουσαι A* || [17] *τοῦ κυρίου Ἰησοῦ A τ. κ. Χριστοῦ S* || [19] *ὑπ' αὐτοῦ] πάσας τὰς ἡμέρας add S* || [20] *ὅτι ante μάλιστα inserit A* || [21] *ὑποτηρῆται A* | *οὖν om A* | *υποπενψασ P πέμψασ A* | *προέρχονται AV* || [22] *πρὸς τ. Π. ἀπέρχονται legisse videtur S* | *μὴ κοινων. ἐμοὶ] τοῦ μὴ συνεῖναι μοι A* || [23] *ὁ ante χριστιανός om P* || [24] *υμασασαπολεσο P* | *κατακαύσω A* || [25] *πάντα κακοπαθεῖν A* | *μόνον ἵνα μηκέτι scripsi cum A μόνονυστριλατουντε P* | *ὑστρηλατοῦνται A* | [26] *τῷ κριτῇ Χριστῷ A*

fregit? | numquid ipse deus, cuius te uirtutem | esse dicis? currens autem ipse Gemel|lus ad Petrum dixit: Ecce ego de cre|dentibus Iesu Christi unus opto esse. Pe|trus dixit ei: Quae inuidia hic est, fra|ter? ueni et fac consuetudinem. Simon | autem male tractatus inuenit qui | eum tollerent in grauato extra Ro|mam Aricia. et ibi paucos dies fecit | et inde tultus est quasi exiliaticum | ab urbe nomine Castorem Terracina. | et ibi duo medici concidebant eum, | extremum autem die angelum sa|tanae fecerunt ut expiraret. |

XXXIII Petrus autem Romae morabatur | cum fratribus gloriosus in domino || et gratias agens die ac nocte tur|ba ad- || f. 368r
ueniente credentium in nomi|ne Christi. conueniebant autem ad eum | et concubinae praefecti audientes | castitatem debere obseruari et | conlocutae inter se abstinebant se | a concubitu Agripae praefecti, et | cum illis molestus esset, excusatio|nibus adueniendo aporiabant eum. | cumque ille bilem pateretur praete|rea diligens eas, exposuit eis curios<os> | ut sciret ubi prodirent. et scierunt | quoniam ad Petrum conueniunt. dixit | eis Agrippa: Petrus uos prohibuit n<on> | communicare mecum; ille uos ha<ec do>|cuit. scitote quia et uos et illum <per>|dam. istae autem paratae erant om<nia> | mala pati, quam se committere cum | eo, confortante domino.

[3] *fol 367v in marg exteriore haec uestigia manus 2 reperiuntur:* noi tuus it simon *HUsener putat locum euangelii (?) adscribi* no<m>i<n> tuu<m> sit simon || [11] *folii 368r margo exterior putredine confectus ita ut in fine singulorum uersuum aliquot literae euanuerint. Gundermann* || [13] castitate^{m} *corr m 1* || [17] *post* curios *semicirculus literae* e *uel* o *legitur; reliqua perierunt* || [18] scierunt] *literarum* nt *fragmenta comparent* | *literae* x *in* dixit *certa uestigia supersunt* || [19] non *restitui, sed in cod. nihil nisi semicirculus post* n *primam comparet* || [20] haec docuit *ego restitui. post* ha *2—7 literarum lacuna* | illum] *literae* m *fragmentum tantum superest. deinde desunt literae 2—8. lacunam ego expleui* || [21] *post* om *tres fere literae perierunt.* omnia *ego suppleui.*

[5] *scil* grabato || [7] *nihil mutandum. expectes* ad exiliaticum. *sed fuisse uidetur in graeco exemplo quo interpres usus est* ὥς τινα ἐξορισθέντα || [9] die *pro* diem || [16] adinueniendo *conicit HUsener*

V *Μία δέ τις γυνὴ καὶ μάλιστα εὐμορφοτάτη, γαμετὴ Ἀλβίνου τοῦ Καίσαρος φίλου, Ξαντίππη ὀνόματι, ἅμα ταῖς λοιπαῖς ματρώναις καὶ αὐτὴ συνήρχετο πρὸς τὸν ‖ (f. 175a A) Πέτρον καὶ αὐτὴ τοῦ Ἀλβίνου ἀπέστη. ἐκεῖνος οὖν μαινόμενος καὶ ἐρῶν τῆς Ξαντίππης καὶ θαυμάζων ὅτι οὐδὲ ἐπ' αὐτῆς τῆς κλίνης καθεύδει ἅμα αὐτῷ, ὡς θηρίον ἠγριαίνετο, βουλόμενος τὸν Πέτρον διαχειρίσασθαι· ἔγνω γὰρ αὐτὸν παραίτιον γεγονότα τοῦ χωρισμοῦ τῆς κοίτης. πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλαι γυναῖκες τοῦ λόγου τῆς ἁγνείας ἐρασθεῖσαι τῶν ἀνδρῶν ἐχωρίζοντο, καὶ ἄνδρες τῶν ἰδίων γυναικῶν τὰς κοίτας ἐχώριζον διὰ τὸ σεμνῶς καὶ ἁγνῶς θέλειν αὐτοὺς θεοσεβεῖν. θορύβου οὖν μεγίστου ὄντος ἐν τῇ Ῥώμῃ καὶ τοῦ Ἀλβίνου δηλώσαντος τὰ κατ' αὐτὸν τῷ Ἀγρίππᾳ λέγοντος αὐτῷ· ‖ (p. 2 P) Ἢ σύ με ἐκδίκησον ἀπὸ τοῦ χωρίσαντος τὴν γυναῖκά μου Πέτρου, ἢ ἐγὼ ἐμαυτὸν ἐκδικήσω, καὶ ὁ Ἀγρίππας ταὐτὰ ἔλεγεν πεπονθέναι ὑπ' αὐτοῦ, χωρίσαντός μου τὰς παλλακίδας. καὶ ὁ Ἀλβῖνος πρὸς αὐτόν· Τί οὖν περιμένεις, Ἀγρίππα; εὕρωμεν αὐτόν, καὶ ὡς περίεργον ἄνδρα ἀνέλωμεν, ὅπως ἕξωμεν ἡμῶν τὰς γυναῖκας, ἵνα κἀκείνους ἐκδικήσωμεν τοὺς μὴ δυναμένους αὐτὸν ἀνελεῖν, ὧν καὶ αὐτῶν ἀπέστησεν τὰς γυναῖκας.*

VI *Ὡς δὲ ταῦτα ἐσκέπτοντο, γνοῦσα ἡ Ξαντίππη τοῦ ἀνδρὸς τὴν συμβουλίαν τὴν πρὸς τὸν Ἀγρίππαν, πέμψασα ἐδήλωσεν τῷ Πέτρῳ, ὅπως ἐξέλθῃ ἀπὸ τῆς Ῥώμης. καὶ οἱ λοιποὶ ἀδελ-‖ (f. 175b A) φοὶ ἅμα τῷ Μαρκέλλῳ παρεκάλουν αὐτὸν ἐξελθεῖν. ὁ δὲ Πέ-*

[1] γυνή om P | καὶ μαλ. εὐμ. γαμετή om A ‖ [2] φίλου καίσαρος A | ἀγρῖππα om ὀνόματι P | ἅμα καὶ ἄλλαις A ‖ [3] καὶ αὐτή om A | ἐρχομένη A ‖ [4] ἐκ. οὖν δεινῶς ἦν μεμηνὼς κατὰ τῆς ξαντ. A | ερρῶν P ‖ [5] ἀγριππίνης P ‖ [6] ἐβούλετο καθεύδειν A | ἅμα αὐτῷ om A | ὥς τι A | ἠγριοῦτο A ‖ [7] κατέγνω A | τοῦ χωρισμοῦ γεγενῆσθαι A ‖ [8] τῆς κοίτης] αυτὸν γενεσθε add P in ed princ ego αὐτοῦ correxi, γενέσθαι deleui. sed utrumque fortasse delendum aut duplicis uersionis uestigium est ‖ [9] ερεσθεισε P ερεθεισθεῖσαι (ante τοῦ λόγου) A | ἀπέστησαν A | τῶν ἰδίων ὁμοίως ἐχωρίζοντο γυναικῶν (om τὰς κοίτ.) A ‖ [10] ἁγνῶς καὶ σεμνῶς A ‖ [11] καὶ θελην θεοσεβιν P | οὐ μικροῦ AV ‖ [12] δηλωσ. κατ' αὐτῶν A ‖ [13] λέγοντος αὐτῷ om A | ἐκδικ. φησιν A ‖ [14] μου] ἀπ' ἐμοῦ A | Πέτρου om A | ἐγὼ addidi cum AV om P | ἐκδικήσω ἐμαυτόν A | τ// αυτα P fuit τα αυτα sed prima α erasa est. ταῦτα A ‖ [15] χωρίσαντός μου τὰς παλλ. om A ‖ [16] Ἀλβεῖνος (om ὁ) A | μέλλεις A | τί οὖν περιμένεις om S ‖ [17] συσχῶμεν A ‖ [17—18] ὅπως . . . τὰς γυναῖκας] καὶ ἐκδικοῦμεν ἑαυτοὺς καὶ τοὺς μὴ δυναμένους ἑαυτοῖς βοηθῆσαι, οὓς καὶ αὐτοὺς ἐστέρησεν τῆς τοιαύτης συναναστροφῆς A ‖ [20] ἐσκέπτοντο] πρὸς αὐτούς add A | ἀγριππῖνα P | τὴν τοῦ ἀνδρὸς A ‖ [21] τὴν] ὅτι ἄξει τὸν Πέτρον πρὸς τὸν Ἀγρ. S | τόν om P ‖ [22] ἀπό om A ‖ [23] ἅμα τῷ Μαρκέλλῳ om S | ἐξελθεῖν] ἐκ τῆς Ῥώμης add S

XXXIV Vna autem for|ma formonsissima, Aluini clarissimi | uiri amici Caesaris coniunx nomin<e> | Xantippe, cum alias matronas con|ueniens ad Petrum de castitate ser|uanda sustulit se a marito. ipse autem || furiens et amans eam mira-|| f. 368u batur, quo|niam neque in eodem lecto maneret, | et tamquam besteus furiabatur ad e|am, quaerens quomodo Petrum perde|ret. multae autem conplures et aliae | honestae feminae, audientes uerbum | de castitate, recedebant a uiris suis, | et uiri a mulieribus, propter quod uel|lent caste et mundae deo seruire. | tumultu autem non minimo concita|to ab Albino, rettulit praefecto de | coniuge sua. dixit ei: Aut tu me defende | de Petro qui istas suasit Christianas fieri, | <a>ut ego me uindicabo. et praefectus | <h>oc passus referebat Albino. et dixit | <Alb>inus praefecto: Quid ergo taces? | cur non te defendes et uniuersos? | occidamus ergo illum, ut possimus | coniuges nostras possidere.

XXXV Conlo|cutio itaque facta est a Sanctippe. | rettulit enim Petro et rogabat | eum ut exiret a Roma, ut ad hora ma|lus locum non haberet. haec et | omnes fratres ei dicebant, quibus || . . . . .

[1] forma] *literae* for *sub finem uersus ut Gundermann annotat incertissimae sunt. suspicatus sum* femina *ita ut quae ab initio uersus sequentis legitur litera* m *pro* in *scripta esse existimarem. sed ut H Usener monuit nusquam librarius contra regulam uocabulorum syllabas dirimit. igitur scribere non potuit* fem|ina *sed* fe|mina *aut* femi|na || [2] nomine] *ultimae literae maxima pars euanuit* || [8] recedebant *man 1* tecedebant *scripsit qui literas pallidas denuo atramento obduxit* || [12] ista^{s} *corr ipsa ut uidetur man 1* | *quattuor uersuum margo exterior scissuram passus est. perierunt priorum uersuum singulae posteriorum binae uel ternae literae. certo restitui possunt uersu 12* <a>ut, *uersu 13* <h>oc, *uersu 14* <Alb>inus || [14] ??? cur *legebat Gundermann. certo nihil nisi primae literae* (c? e? o? q?) *semicirculus dignoscitur* || [20] *inter folia 368 et 369 unum folium iam saeculo VII euulsum* | *fol. 368u in marg inferiore man 2:* et hic minus abet

---

[4] furiens *pro* furians || [6] besteus *pro* bestius || [7] conplures] *fortasse correctio uocis* multae *H Usener* || [15] defendes *pro* defendis || [17] sanctippe *ex* xantippe *corruptum* || [18] ad hora *pro* ad horam. m *litera ante* malus *omissa est*

τρος εἶπεν αὐτοῖς· Δραπετεύωμεν, ἀδελφοί; οἱ δὲ ἔλεγον αὐτῷ· Οὔ, ἀλλ' ὡς ἔτι σου δυναμένου ὑπηρετεῖν τῷ κυρίῳ. πεισθεὶς δὲ τοῖς ἀδελφοῖς ἐξῆλθεν μόνος, εἰπών· Μηδεὶς ὑμῶν ἐξερχέσθω σὺν ἐμοί, ἀλλ' ἐξέρχομαι μόνος, μεταμφιάσας τὸ σχῆμά μου. ὡς δὲ ἐξῄει τὴν πύλην, εἶδεν τὸν κύριον εἰσερχόμενον εἰς τὴν || p. 3 P Ῥώμην. Καὶ ἰδὼν || αὐτὸν εἶπεν· Κύριε, ποῦ ὧδε; Καὶ ὁ κύριος αὐτῷ εἶπεν· Εἰσέρχομαι εἰς τὴν Ῥώμην σταυρωθῆναι. καὶ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, πάλιν σταυροῦσαι; Εἶπεν αὐτῷ· Ναί, Πέτρε, πάλιν σταυροῦμαι. καὶ ἐλθὼν εἰς ἑαυτὸν ὁ Πέτρος καὶ θεασάμενος τὸν κύριον εἰς οὐρανὸν ἀνελθόντα, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Ῥώμην ἀγαλλιώμενος καὶ δοξάζων τὸν κύριον, ὅτι αὐτὸς εἶπεν Σταυροῦμαι· ὃ εἰς τὸν Πέτρον ἤμελλεν γίνεσθαι.

VII Ἀναβὰς οὖν πάλιν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἔλεγεν αὐτοῖς τὸ ὁραθὲν αὐτῷ· κἀκεῖνοι ἐπένθουν τῇ ψυχῇ, κλαίοντες καὶ λέγοντες· Παρακαλοῦμέν σε Πέτρε· ἡμῶν τῶν νεωτέρων φρόντι- || f. 176r A σον. καὶ ὁ Πέτρος αὐτοῖς || ὅτι Ἐὰν ᾖ τοῦ κυρίου τὸ θέλημα, γίνεται, καὶ ἐὰν ἡμεῖς μὴ θέλωμεν. ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος στηρίξαι δυνατός ἐστιν εἰς τὴν πίστιν αὐτοῦ, καὶ θεμελιώσει ἐν αὐτῷ καὶ πλατυνεῖ ἐν αὐτῷ, οὓς αὐτὸς ἐφύτευσεν, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἄλλους φυτεύσητε δι' αὐτοῦ. ἐγὼ δέ, μέχρις με θέλει ὁ κύριος ἐν σαρκὶ εἶναι, οὐκ ἀντιλέγω· καὶ πάλιν θέλοντος λαβεῖν με, ἀγαλλιῶμαι καὶ εὐφραίνομαι. ταῦτα τοῦ Πέτρου λαλοῦντος καὶ

[1] αὐτοῖς ἔφη A | δραπετευγομε P δραπετεύομεν A || [2] δυναμένου σου A | τῷ κυρίῳ] μένε ἐν σαρκὶ δι' ἡμᾶς add S || [3] ὁ πέτρος ἐξῆλθεν A | ἐρχέσθω A || [4] ἐξερχόμενος pro ἐξέρχομαι μόνος A | μεταφιάσω A || [5] ὡς δὲ ἐξῆλθεν ὁ πέτρος εἰς τὴν πύλην A | Ῥώμην] σταυρωθῆναι add A || [6] καὶ ὁ πέτρος αὐτῷ εἶπεν A | ὁδε P ποῦ ὧδε κύριε A κύριε ποῦ ὧδε καὶ ποῖ ὁδεύεις C ποῦ ὁδεύεις ego in ed 1 correxeram non uetante Sokolovio || [7] καὶ ὁ πέτρος αὐτῷ εἶπεν A || [8] κύριέ μου S | καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριος A || [9] πάλιν σταυρ. Πέτρε S | καὶ ἐλθών] ὥσπερ πολλάκις praem S || [10] ἰδών A | τοὺς οὐρανούς A || [11] τήν om P || [12] σταυροῦσθαι A | ὃ εἰς τὸν Πέτρον ἤμελλεν γίνεσθαι cum ACS εἰς δὲ τὸν πέτρον ἔλεγεν γίνεσθαι P || [13] πάλιν] ὁ πέτρος A || [14] κἀκεῖνοι] αὐτοῦ ἀκούσαντες add A || [15] λέγοντες] πρὸς αὐτόν add A | παρακαλ. . . . ἡμῶν] εὔχου(?) περὶ ἡμῶν Πέτρε S | μετεώρων A νεωτέρων ἐν πίστει S || [16] ὅτι ἂν A | post τοῦ κυρίου in P rasura est. fuit ut CKrumbacher testatur το $\overset{\upsilon-}{\kappa\upsilon}$. | τό om A || [17] γίνεται] γενησόμεθα S | κἂν A | ὑμᾶς] ημας P | ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος] ἐν ὑμῖν δὲ ὁ κύριος τῶν δυνάμεών ἐστι S | δυνατός ἐστιν ὁ κ. στηρ. A | στηριξη P | ἐστιν om P | στηρίξει δυνατῶς ed 1 | καὶ στηρίξει ὑμᾶς S || [18] δυνατός ἐστιν om S | θεμελιῶσαι A || [19] κρατύναι A | ἐν αὐτῷ om A | οὓς αὐτούς A | ἵνα καὶ ὑμεῖς . . . δι' αὐτοῦ cum AC consentiente L. ὑμῶν δὲ ἕνεκα καὶ ἡμᾶς ζωοποιήσει S plane om P ed 1 || [20] δὲ om A | μέχρις ὅτε A | θέλει με A || [21] εἶναι ἐν σαρκί A | ἀντιλ. αὐτῷ A | θέλ. αὐτοῦ A | παραλαβεῖν A

lacuna

Digitized by Google

|| p. 4 P τῶν ἀδελφῶν πάντων κλαιόντων, ἰδοὺ στρατιῶται || τέσσαρες αὐτὸν παραλαβόντες ἀπήγαγον τῷ Ἀγρίππᾳ. κἀκεῖνος διὰ τὴν νόσον αὐτοῦ ἐπ' αἰτίᾳ ἀθεότητος ἐκέλευσεν αὐτὸν σταυρωθῆναι. συνέδραμεν οὖν τῶν ἀδελφῶν τὸ πλῆθος ὅλον πλουσίων τε καὶ πενήτων, ὀρφανῶν τε καὶ χηρῶν, ἀδυνάτων τε καὶ δυνατῶν, βουλόμενοι ἰδεῖν καὶ ἁφαρπάσαι τὸν Πέτρον, τῶν δήμων ἐκβοώντων ἀκατασχέτῳ καὶ μιᾷ φωνῇ· Τί ἠδίκησεν ὁ Πέτρος, Ἀγρίππα; τί σε κακὸν διέθηκεν; λέγε Ῥωμαίοις. Καὶ ἕτεροι ἔλεγον· <Φοβητέον>, μὴ ἐὰν οὗτος ἀποθάνῃ, καὶ ὁ κύριος <αὐτοῦ> ἀπολέσει ἡμᾶς <πάντας>. καὶ ὁ Πέτρος γενάμενος ἐπὶ τὸν τόπον, καταστείλας τὸν ὄχλον εἶπεν· Ἄνδρες, οἱ εἰς Χριστὸν στρατευό-|| f. 176r^b A μενοι· ἄνδρες, οἱ ἐπὶ Χριστὸν ἐλπίζοντες· || μέμνησθε ὧν εἴδετε δι' ἐμοῦ σημείων καὶ τεράτων, μέμνησθε τῆς συμπαθείας τοῦ θεοῦ, δι' ὑμᾶς πόσας ἰάσεις ἐποίησεν. ὑπομείνατε αὐτὸν ἐρχόμενον καὶ ἀποδιδόντα ἑκάστῳ κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ. καὶ νῦν πρὸς τὸν Ἀγρίππαν μὴ πικραίνεσθε· διάκονος γάρ ἐστιν τῆς πατρικῆς αὐτοῦ
|| p. 5 P ἐνεργείας, καὶ πάντως τοῦτο γίνεται τοῦ κυρίου φανε||ρώσαντός μοι τὸ συμβαῖνον. ἀλλὰ τί μέλλω καὶ οὐ πρόσειμι τῷ σταυρῷ;

VIII Προσελθόντος δὲ καὶ παραστάντος τῷ σταυρῷ, ἤρξατο λέγειν· Ὦ ὄνομα σταυροῦ, μυστήριον ἀπόκρυφον· ὦ χάρις ἀνέκ-

[15] Matth. 16, 27

[1] *κλαιόντων γοερῶς A* | *ϊεροπολῆται τεσσαρϊς* (*id est τεσσαρεις*) *P ὑπηρέται αὐτῷ δέκα ἐπιστάντες A ἰδοὺ στρατιῶται om τέσσαρες S* ecco quattro soldati della coorte che stava al cospetto del re *C similiter Aeth.* Hieros cum quattuor apparitoribus et aliis decem viris *L ἰδοὺ στρατιῶται τέσσαρες ego scripsi. expectare possis Ἵερος καὶ στρατιῶται τέσσαρες σὺν δέκα ὑπηρέταις* || [2] *πρὸς τὸν ἀγρίππαν A* | *τὴν κακὴν νόσον A* || [3] *ἐπ' αἰτίᾳ iam olim correxit Hermannus frater επετηαν P ἐπι αἰτία A* || [4] *τὸ πλῆθος τῶν ἀδελφῶν A* | *πλουσίων τε πάντων A* || [5] *ἀδυνάτων τε om A* || [6] *βουλομένων A* | *ἰδεῖν καὶ ἁφαρπ. cum A ἰδεῖν καὶ om P καὶ ἁφαρπ. om CS* | *τῶν δὲ δήμων P omisi δέ cum A* || [7] *ἀκατ. κ. μ. φων. om P sed extat et in S* | *ὁ om A* || [8] *λέγε νῦν A* | *καὶ ἕτεροι . . . ἀπολέσει ἡμᾶς <πάντας> om PS addidi cum AC(L) θορυβήσει γὰρ ἡ Ῥώμη ἐὰν οὗτος ἀποθάνῃ S* | *ἑτέρῳ λόγῳ A ἕτεροι ἔλεγον scripsi cum C[1] et [2]* || [9] *φοβητέον suppleui cum CL om A* | *ἐάν addidi cum CLS duae literae erasae in A* (*fuit ἄν*) | *αὐτοῦ addidi cum C* || [10] *πάντας addidi cum CL* | *καὶ ὁ Πετρ. γενάμενος om A* | *εἰς A* || [11] *καὶ καταστ. A* | *ὁ πέτρος εἶπεν A* | *οἱ εἰς Χριστὸν στρατευόμενοι restitui cum A consentientibus L* (qui Christo militatis) *C* (o uomini che diveniste soldati di Gesù *C[2]*) *et S cuius textum Sokoloff graece sic reddit: εἰστασσόμενοι εἰς τὴν στρατιὰν θεοῦ τοῦ σωτῆρος* | *οἱ τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται P* || [12] *ἐλπίζοντες] οἱ ἐν Χριστῷ ζωὴν ἔχοντες S* | *ἴδετε AP* || [14] *δι' ὑμᾶς] τῆς εἰς ὑμᾶς A* | *πόσας καὶ ποίας S* | *ἐποίη. ὑμῖν A* || [15] *νῦν] ἀδελφοί add A* || [17] *γέγονεν A* || [18] *ἐμοί A* || [19] *προσελθόντος . . . σταυρῷ ACS consentiente L om PV* || [20] *λέγειν πάλιν P* | *σταυροῦ] Χριστοῦ S* | *τὸ ἀποκρ. μυστ. A μυστ. παντελῶς ἀποκρ. S*

⟨ma⟩nete itaque adueniente eum et re|tribuente unicuique || f. 369r secundum fac|ta sua. et nunc nolite furere in Agrippa | praefecto. minister est paternae | aenergiae et traditionis illius. hoc | autem quod factum est in me dominus me|us ante mihi ostendit.

XXXVII Sed quia dubito | et non accedo ad crucem? omne cru|cis mysterium obscurum, gratia in|conparabilis in nomen

[1] ⟨ma⟩nete *ego suppleui* || [3] mini[s]ter *corr m 1*

---

[1] adueniente *pro* aduenientem | retribuente *pro* retribuentem || [6] *scribe* quid *pro* quia | *pro* omne *scribe cum graecis* o nomen

φραστος ἐπὶ ὀνόματι σταυροῦ εἰρημένη· ὦ φύσις ἀνθρώπου χωρισθῆναι θεοῦ μὴ δυναμένη· ὦ ἄρρητε φιλία καὶ ἀχώριστε, διὰ χειλέων ῥυπαρῶν ἐκφαίνεσθαι μὴ δυναμένη· βιάζομαί σε νῦν πρὸς τῷ τέλει τῆς ἐνθάδε λύσεως ὑπάρχων· ὅστις εἶ δηλώσω σε· οὐκ ἠρεμίσω τὸ πάλαι μεμυκὸς τῇ ψυχῇ μου καὶ κρυπτόμενον τοῦ σταυροῦ τὸ μυστήριον. σταυρὸς μὴ τοῦτο ὑμῖν ἔστω τὸ φαινόμενον, οἱ ἐπὶ Χριστὸν ἐλπίζοντες· ἕτερον γάρ τί ἐστιν παρὰ τὸ φαινόμενον τοῦτο κατὰ <τὸ> τοῦ Χριστοῦ πάθος. καὶ νῦν μάλιστα, ὅτι δύνασθε οἱ δυνάμενοι ἀκοῦσαι ἐν ἐσχάτῃ ὥρᾳ καὶ τελευταίᾳ τοῦ βίου ὑπάρχοντός μου, ἀκούσατε· παντὸς αἰσθητηρίου χωρίσατε τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, παντὸς φαινομένου, μὴ ὄντος ἀληθοῦς· πηρώσατε ὑμῶν τὰς ὄψεις ταύτας, πηρώσατε ὑμῶν τὰς ἀκοὰς ταύτας, <χωρίσατε> τὰς πράξεις τὰς ἐν || p. 6 P *φανερῷ· καὶ γνώσεσθε τὰ περὶ Χριστοῦ || γεγονότα καὶ τὸ ὅλον τῆς σωτηρίας ὑμῶν μυστήριον· καὶ ταῦτα ὑμῖν εἰρήσθω τοῖς* || f. 176 a[a] A *ἀκούουσιν ὡς μὴ εἰρημένα. ὥρα δέ σοι Πέτρε || παραδοῦναι τὸ σῶμα τοῖς λαμβάνουσιν. ἀπολάβετε οὖν, οἷς ἐστιν ἴδιον. ἀξιῶ οὖν ὑμᾶς τοὺς δημίους, οὕτως με σταυρώσατε, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν καὶ μὴ ἄλλως· καὶ διὰ τί, τοῖς ἀκούουσιν ἐρῶ.*

[1] *σταυροῦ] Χριστοῦ S | εἰρήνη ed 1 cum L | ἧς φύσις ἀνθρώπου πιστὴ χωρισθῆναι οὐ δύναται S* || [1—6] *ὦ φύσις ἀνθρώπου . . . τοῦ σταυροῦ τὸ μυστήριον desunt in A* || [2—5] *ὦ ἄρρητε φιλία . . . δηλώσω σε om C²* || [2—4] *ω ἄρρητε φιλία . . . μὴ δυναμένη om C¹* || [3] *σε] αὐτὸς S* || [4] *τοτελη P | τῆς . . . ὑπάρχων om S | pro τῆς ἐνθάδε λύσεως HUsener τῆς ἐνθάδ' ἐλεύσεως suspicatur | post τῷ τέλει S legisse uidetur φανερῶσαι uel simile quid | διλοσεσε P τοῖς ἀνθρώποις δηλῶσαι S ut uidetur δηλώσω σε ego cum C emendaui* || [5] *ante οὐκ ἠρεμ. praem πάσῃ ἐποχῇ uel simile quid S | τὸ πάλαι . . . κρυπτόμενον] quae apud S extant latine redduntur* et occultum olim et absconditum | *τῇ ψυχῇ μου om S* || [6] *τό ante μυστήριον fortasse delendum | μή om A | ὑμῖν] ὅπλον add A* || [7] *τὸ φαεινόν A* || [8] *τοῦτο τὸ φαιν. ὑμῖν A | τό post κατά ego addidi | κατὰ . . . πάθος om A* || [9] *ὅτε A quod fortasse recipiendum erat* || [10] *ἀκούσατε μου προθύμως A | παντὸς αἰσθ. . . . ψυχάς om A* || [11] *αἰσθητηρίου] malim αἰσθητοῦ* || [12] *post ἀληθοῦς add ἀπόστητε A | πηρώσατε bis emendant HUsener et MBonnet consentientibus CV πληρώσατε quod utrobique exstat in APS sensu caret | τὰς ὄψεις τῆς ὁράσεως S | alteri πληρώσατε praemittit καὶ A* || [13] *ταύτας τὰς πράξεις τὰς ἐν φανερῷ om S | τάς primum om A. duplex accusatiuus offendit. verba a Slavo omissa non deleo, sed uidetur deesse χωρίσατε quod ego suppleui cf* tagliate fuori di voi ogni opera del corpo *C¹* togliete via da voi ogni pensiero terreno e le opere della carne *C² πρὸς uel εἰς τὰς πράξεις suspicatur MBonnet* || [14] *ἐπὶ Χριστόν A* || [15] *ὑμῶν om A | post μυστήριον add ἀεὶ μὲν λεγόμενον οὐδέποτε δὲ ἀκουόμενον S | καὶ ταῦτα . . . εἰρημένα om AC* || [16] *ορα δε συ P itidem ὅρα δὲ συ A* || [17] *uerba ἀξιῶ οὖν ὑμᾶς . . . ἥτις γένονεν transposuit C² | ὡς οὖν ἀξιῶ A* || [18] *ἐπὶ κεφαλῆς A* || [19] *ἐρῶ] σταυρωθεὶς add A*

crucis dicta! | o natura hominum, qui non discedunt | ab ea et qui non recedunt ab ea. o amor | inrecessibilis, qui per labia immunda | nominari non potest! adpraehendo | te nunc ad consummationem huius | loci. non abscondo quod olim optabam | crucis mysterium frui. fratres, qui | in Christo speratis, ne putetis hoc esse | crucem quod palam uidetur. aliud est | autem praeter hoc obscurum et mag|num mysterium. nunc maximum mihi | in nouissimo die meo audite. nolite | haec quae oculis uidetis humanis. ex|caecare oculos et aures uestras || ab istis || f. 369a
passionibus quae palam uidetis. | sed in notitiam uestri sit permanere | totum mysterium uitae aeternae. | sed iam hora est tradere corpus me|um. Et conuersus ad eos, qui eum sus|pensuri erant, dixit ad eos: Capite, | deorsum me crucifigite; et propter | quam causam sic peto figi, audientibus | dicam.

[2] quper (i suprascr.) *corr m 1*

---

[4] optabam . . . frui] *expectare possis* occultabam *cum L uerbo* frui *deleto* || [7] maximum *pro* maxime || [8] *post* nolite *deesse uidetur* uidere || [9] excaecare *ex* excaecate *corruptum*

IX Ὡς δὲ ἀπεκρέμασαν αὐτὸν ὃν ἠξίωσεν τρόπον, ἤρξατο πάλιν λέγειν· Ἄνδρες, οἷς ἐστιν ἴδιον τὸ ἀκούειν, ἐνωτίσασθε ἃ νῦν μάλιστα ὑμῖν ἀναγγελῶ ἀποκρεμάμενος. γινώσκετε τῆς ἁπάσης φύσεως τὸ μυστήριον καὶ τὴν τῶν πάντων ἀρχὴν ἥτις γέγονεν. ὁ γὰρ πρῶτος ἄνθρωπος, οὗ γένος ἐν εἴδει ἔχω ἐγώ, κατὰ κεφαλὴν ἐνεχθεὶς ἔδειξεν γένεσιν τὴν οὐκ οὖσαν πάλαι· νεκρὰ γὰρ ἦν αὐτὴ μὴ κίνησιν ἔχουσα· κατασυρεὶς οὖν ἐκεῖνος ὁ καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν ἑαυτοῦ εἰς γῆν ῥίψας, τὸ πᾶν τοῦτο τῆς || p. 7 P διακοσμήσεως συνεστήσατο, εἶδος ἀπο||κρεμασθεὶς <τῆς> κλήσεως, ἐν ᾗ τὰ δεξιὰ ἀριστερὰ ἔδειξεν καὶ τὰ ἀριστερὰ δεξιά, καὶ πάντα ἐνήλλαξεν τῆς φύσεως αὐτῶν σημεῖα, ὡς καλὰ τὰ μὴ καλὰ νοῆσαι καὶ ἀγαθὰ τὰ ὄντως κακά· περὶ ὧν ὁ κύριος ἐν μυστηρίῳ λέγει· Ἐὰν μὴ ποιήσητε τὰ δεξιὰ ὡς τὰ ἀριστερὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ ὡς τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἄνω ὡς τὰ κάτω καὶ τὰ ὀπίσω ὡς τὰ ἔμπροσθεν, οὐ μὴ ἐπιγνῶτε τὴν βασιλείαν. ταύτην

[13] euangelium Aegyptiorum

---

[2] *τό om A* ‖ [3] *αναγγελω P* | *ἀναγγέλλω κρεμάμενος A* ‖ [4] *ἁπάσης ut in ed princ habet et A απλ . ισ P* | *τό om A* | *τῆς τῶν πάντων καταβολῆς τὴν ἀρχήν A* ‖ [5] *post γέγονεν add ὁ γὰρ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἐξ οὐρανοῦ P deleui cum ACS. est additamentum ex 1. Cor. 15, 47 intrusum* | *γενόμενος εἶδος ὃ ἔχω ἐγώ S* ‖ [6] *κεφαλῆς A* | *γένεσιν om A* | *τηνυκουσαν παλην P τὴν οὖσαν πάλαι νεκράν S* che non si movea (non avea moto di vita) *C*[1] *τὴν οὐκ οὖσαν πάλαι scripsi cum A* ‖ [7] *νεκρὰν γὰρ αὐτὴν . . . ἔχουσαν A νεκρὰ γὰρ φύσις S* | *μή addidi cum A* | *κίνησιν νεκρὰν ἔχουσα S* | *κατασυρεὶς οὖν κτλ. difficillima sunt. neque medicinam adhibet V misere hoc loco mutilatus. C*[1] *sic habet:* tratto giù esso che avea gittato il suo proprio principio sulla terra, fece si che tutte le cose a noi visibili nella creazione cambiassero posto, a somiglianza di lui che era appeso a capo all' ingiù. E fece si che quelli che erano nella destra, fossero in essa creazione nella sinistra etc. *paullo aliter C*[2] *sub finem mutilus:* ma quegli essendo tratto in giù, gittò via il suo proprio principio. La sua natura si trasportò a capo all' ingiù, facendo cangiare tutte le cose esistenti. *reliqua desunt. κατασυρϊουν P κατασυρίζων A κατασυρεὶς οὖν scripsi cum CS ut iampridem uoluit Hermannus frater* | *εκινου P* ‖ [8] *ὁ om A* | *πρὸς ἑαυτὸν τὸν τὸ πᾶν S (om τοῦτο)* ‖ [9] *συνεστασαντο P* | *pro εἶδος expectare possis ἐν εἴδει* | *τῆς κλήσεως om PCS recepi cum VL articulum om A* ‖ [10] *ἔδειξεν PS ἐδόξασεν A quod consentientibus VL fortasse praeferendum est* | *τὰ ἀριστ. ὡς τὰ δεξιά A* ‖ [11] *πάντα ἐνήλλ. cum A πανταωνηλλαξεν P* | *τὰ τῆς φυσ. A* | *αὐτῶν ego correxi αὐτοῦ PA* ‖ [12] *νομίσαι A* ‖ [12—96, 3] *περὶ ὧν . . . ἀνθρώπου om A* ‖ [15] *οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν C*[1] *et* [2] *V* | *βασ. τοῦ θεοῦ S* ‖ [15—96, 1] *ταύτην . . . προάξας non mutaui.* questo pensiero ora di tal forma come vi ho manifestato, e questa guisa nella quale mi vedete crocifisso *C*[1] or ecco o miei figliuoli, io v' ho mostrato che questo è il modo che io mi scelsi per essere crocifisso, a capo all'

XXXVIII Vt autem suspenderunt eum, | ut ipse petierat, coepit dicere: Quibus | est uoluntas audiendi, audite <quae nunc> ma|xime uobis adnuntio suspensum. | intellegitis omnes mysterium | principatus quod factum est. prior | enim homo cuius ego effigiem sumpsi | capite deorsum missus, et totum | genus suum in terra proiciens .... ipsam | ergo effigiem suspensam tamquam | et homo susum adtendens Christus par|tem, quem honorificauit et commu|nicauit, dextram in sinistram de|mutans sic, ut <bona> tamquam mala uide|rentur et mala tamquam bona. | et dominus ipse dixit: 'Si non feceritis || dextram tamquam sinistram et si|nistram ut dextram, et quae sunt <susum> | tamquam deorsum et quae retro su<nt> | tamquam ab ante, non intrauit in reg|na caelorum.' haec autem prouiden|tia domini || f. 370r

12 non intr. in regn. cael. *cf Matth. 18, 3*

6 *in codice nulla lacuna* || 10 *post* feceritis *additae sunt literae* de, *quae ab initio paginae sequentis f. 370r repetuntur* || 11 *post* sunt *incerta literae* s *uestigia. literae 2—6 abscissae sunt.* susum *ego suppleui* | retro su *cod duabus fere literis abscissis.* retro sunt *ego scripsi*

2 quae nunc *ego suppleui* || 3 *scribe* suspensus | *pro* omnes *malim cum graecis* omnis || 6 *post* proiciens *non in codice sed in uersione latina deesse uidentur aliquot uerba. reliquis testibus adhibitis lacunam sic fere expleuerim:* ostendit mortuam olim generationem. mortua enim erat illa motum non habens. tractum igitur deorsum principium illud totam huius uisibilis mundi creationem restituit | *pro* suspensam *cum graecis scribendum est* suspensus || 7 *pro* homo *suspicari possis* humo || 8 *post* sinistram *in uersione latina excidisse uidentur* et sinistram in dextram || 9 bona *ego inserui* || 13 intrauit *ex* intrabitis *corruptum est*

οὖν τὴν ἔννοιαν εἰς ὑμᾶς προάξας, καὶ τὸ σχῆμα ἐν ᾧ ὁρᾶτε ἀποκρεμάμενόν με, ἐκείνου διατύπωσίς ἐστιν τοῦ πρώτως εἰς γένεσιν χωρήσαντος ἀνθρώπου. ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί μου, καὶ οἱ νῦν ἀκούοντες καὶ οἱ μέλλοντες ἀκούειν, λήξαντες τῆς πρώτης πλάνης ἐπαναδραμεῖν ὀφείλετε· προσῆκεν γὰρ ἐπιβαίνειν τῷ τοῦ Χριστοῦ σταυρῷ, ὅστις ἐστὶν τεταμένος λόγος, εἷς καὶ μόνος, περὶ οὗ τὸ πνεῦμα λέγει· Τί γάρ ἐστιν Χριστὸς ἀλλ' ὁ λόγος, ἦχος τοῦ θεοῦ; ἵνα λόγος ᾖ τοῦτο τὸ ὀρθὸν ξύλον, ἐφ' ᾧ ἐσταύρωμαι· ἦχος δὲ τὸ πλάγιόν ἐστιν, ἀνθρώπου φύσις· || p. 8 P *ὁ δὲ ἧλος ὁ συνέχων ἐπὶ || τῷ ὀρθῷ ξύλῳ τὸ πλάγιον κατὰ μέσου, ἡ ἐπιστροφὴ καὶ ἡ μετάνοια τοῦ ἀνθρώπου.*

X *Ταῦτά μοι οὖν σοῦ γνωρίσαντος καὶ ἀποκαλύψαντος,* | f. 176a b A *λόγε ζωῆς, ξύλον νῦν ὑπ' ἐμοῦ εἰρη|μένον, εὐχαριστῶ σοι οὐκ ἐν χείλεσιν τούτοις τοῖς προσηλωμένοις, οὐδὲ γλώσσῃ, δι' ἧς ἀλήθεια καὶ ψεῦδος προέρχεται, οὐδὲ λόγῳ τούτῳ* ⟨*τῷ*⟩ *ὑπὸ τέχνης φύσεως ὑλικῆς προερχομένῳ, ἀλλ' ἐκείνῃ τῇ φωνῇ εὐχαριστῶ σοι, βασιλεῦ, τῇ διὰ σιγῆς νοουμένῃ, τῇ μὴ ἐν φανερῷ ἀκουομένῃ, τῇ μὴ δι' ὀργάνων σώματος προϊούσῃ, τῇ μὴ ἐν σάρκινα ὦτα πορευομένῃ, τῇ μὴ οὐσίᾳ φθαρτῇ ἀκουομένῃ, τῇ μὴ ἐν κόσμῳ οὔσῃ καὶ ἐν γῇ ἀφιεμένῃ, μηδὲ ἐν βίβλοις γραφομένῃ, μηδὲ τινὶ μὲν οὔσῃ, τινὶ δὲ οὐκ οὔσῃ· ἀλλὰ ταύτῃ, Ἰησοῦ Χριστέ,*

7—8 *unde haec petita sint nescio*

---

ingiù, nella forma del primo uomo . . . C² (*reliqua deperdita sunt*) | 3 *ὑμεῖς καὶ S* || 4 *οἱ om P* | *ἀ*ᵗ*ουνταισ P* | *διξαντεσ την πρότιν πλανϊν P τῷ δείξαντι ἀπὸ τῆς πρώτης πλάνης S λήξαντες τῆς πρώτης πλάνης recepi cum AC* | *post πρώτης addit ὑμῶν A* || 5 *ὀφείλετε cum AC om PS* | *ἐπαναδρ. πρὸς τὴν ἄνω πατρίδα S* | *προσῆκεν om S* | *γὰρ ἐπιβαίνειν cum A ἐπιβένοντασ P ἐπιβαίνων ut uidetur S* che ciò è quello che vi conviene, voi che sperate nel Signore e nella sua croce *C* || 6—13 *ὅστις ἐστὶν . . . λόγε ζωῆς om A* || 6 *τεταμένος cum PCV τεταγμένος SL γεγραμμένος(?) Aeth.* || 7—8 *περὶ οὗ τὸ πνεῦμα . . . ἦχος*] questo di cui lo Spirito ha detto che l'interpretazione della croce è il verbo, la voce di Dio *C* || 7 *λεγην P* | *ἀλλ' ἤ suspicatur HUsener* || 8 *καὶ ἦχος SL Aeth omisi καί cum PC* | *τοῦ θεοῦ cum CS consentiente L om P* | *ὀρθόν addidi cum CSL om P* | *ξύλον om S* | 10 *ἧλος ego correxi cum C λόγος PS* | *τὸ πλάγιον ego scripsi cum C deleto δε quod P post articulum praebet. idem cod post ξυλο interpungit* || 12 *μοι ἀποκαλ. S* || 13 *ὦ νῦν ξύλον ζωῆς A* | *εἰρημένον*] *ὀρθόν add C* | *οὐ χείλεσιν A* | 14 *τοῖς om P* | *προσηλουμένοις A* || 15 *ἀληθες A* | *διέρχεται A* | *τῷ inseruit HUsener* || 15—16 *οὐδὲ λόγῳ . . . προερχομένῳ om S* nè con queste parole che escono per arte di natura e materiale *C* || 16 *προερχομένῳ ego scripsi προσερχομένω PA* | *τῇ om P* || 17 *βασιλεῦ om S* | *τῇ μὴ . . . ἀκουομένῃ om S* || 18 *τῇ μή om P* | *εἰς σάρκινα A* || 19 *πορευγομενη P* | *φύσει φθαρτῇ A* | 20 *ἐν αὐτῇ ἐπαφιεμένῃ A* || 21 *μηδέ cum A μη P*

ad uos adtuli. et signum quem | in me conspicitis illius corpus est pri|mi hominis generatio. uos autem, dilec|tissimi fratres, qui nunc auditis pri|mum, qui incipietis audire, et ostendi uo|bis primum errorem, ut obseruare | possitis. subiciunt me itaque domini mei | Iesu Christi cruci, quod est extensum uer|bum unum et solum, de quo spiritus sanctus di|cit: 'Quid enim est ....uerbum nisi hoc lignum, | in quo crucifixus sum? clauum autem | de plagio hominis figura est; clauus au|tem qui continet [et] in directo ligno | ligno plagio in medio, conuersio et pa<e>-| nitentiam hominis est.

XXXIX Haec autem, | domine, tu mihi in notitiam pertulisti; | reuelasti quod est uerbum uitae, | nunc a me lignum dictum. gratias tibi | ago, non labiis istis clauis fixum, || neque f. 370u
lingua, per quem uerum et men|dum exit, neque uerbo hoc qui partes | uarias hominem, qui per humorem | <e>ius producitur: sed illa uoce tibi gra|tias ago, qui per silentium intelle|gitur, qui <non> per organum corporali exi|git, sed illa uoce, quae non in carne ad | aures subintrat, sed illa quae est | incorrupta, quae in hoc mundo non | est, nec in terra uadit, neque in li|bris scribitur, sed hac uoce, domine | Iesu

7 *in codice nulla lacuna* || 9 continet et *cod.* et *alterum ego deleui* | pa nitentiam *cod abscissa e post* pa || 15 eius] *prima litera abscissa* || 17 non *ego inserui*

---

2 *suspicor cum graecis* generati *pro* generatio || 3 et *ante* qui *posterius ponendum esse uidetur* || 6 *post* quid enim est *per homoeoteleuton excidisse uidentur fere haec:* Christus nisi uerbum et uox dei?' quid enim est || 7 crucifixus sum ... figura est] *uerba corrupta. scribendum uidetur:* crucifixus sum clauo. uox autem plagium est, hominis figura || 9 ligno plagio *pro* lignum plagium | *scribe* paenitentia || 12 *ante* reuelasti *inserendum uidetur* et || 13 *pro* fixum *scribe* fixis || 14 *expectes* mendacium *sed uide quod Neue 1, 547 scripsit* || 15 *pro* partes *scribendum censeo* per artes. *fuit in archetypo* partes *cf 55, 24* | hominem *ex* hominis *corruptum* || 17 corporali *pro* corporale | exigit *uidetur corruptum ex* exit *uel* exiit. *sed fortasse MBonneto auctore* exigitur *scribendum* || 18 *pro* in carne ad aures *malim* in carnales aures

εὐχαριστῶ σοι· σιγῇ φωνῆς, ᾗ τὸ ἐν ἐμοὶ πνεῦμα σὲ φιλοῦν καὶ σοὶ λαλοῦν καὶ σὲ ὁρῶν ἐντυγχάνει. σὺ καὶ μόνῳ πνεύματι || p. 9 P νοητός· σύ μοι πατήρ, σύ μοι μήτηρ, σύ μοι ἀδελφός, σὺ φίλος, || σὺ δοῦλος, σὺ οἰκονόμος· σὺ τὸ πᾶν καὶ τὸ πᾶν ἐν σοί· καὶ τὸ ὂν σύ, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλο ὃ ἔστιν εἰ μὴ μόνος σύ. ἐπὶ τοῦτον οὖν καὶ ὑμεῖς, ἀδελφοί, καταφυγόντες καὶ ἐν αὐτῷ μόνῳ τὸ ὑπάρχειν ὑμᾶς μαθόντες, ἐκείνων τεύξεσθε, ὧν λέγει ὑμῖν· ἃ f. 177 r[a] A οὔτε ὀφθαλμὸς εἶδεν, οὔτε οὖς ἤκουσεν, οὔτε || ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη. αἰτοῦμεν οὖν περὶ ὧν ἡμῖν ὑπέσχου δοῦναι, ἀμίαντε Ἰησοῦ· αἰνοῦμέν σε, εὐχαριστοῦμέν σοι καὶ ἀνθομολογούμεθα, δοξάζοντές σε ἔτι ἀσθενεῖς ἄνθρωποι, ὅτι σὺ θεὸς μόνος καὶ οὐχ ἕτερος, ᾧ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

XI Ὡς δὲ τὸ παρεστὸς πλῆθος τὸ ἀμὴν μεγάλῳ ἤχῳ ἐφώνει, ἅμα αὐτῷ τῷ ἀμὴν τὸ πνεῦμα ὁ Πέτρος τῷ κυρίῳ παρέδωκεν. ὁ δὲ Μάρκελλος, μηδὲ γνώμην τινὸς λαβών, ὃ μὴ ἐξὸν ἦν, ἰδὼν ὅτι ὁ μακάριος Πέτρος ἀπέπνευσεν, ἰδίαις χερσὶν καθελὼν αὐτὸν

* 1. Cor. 2, 9

---

[1] *σιγῇ φωνῆς P confirmat et S qui ταύτῃ τῇ σιγώσῃ φωνῇ legisse uidetur.* nel silenzio che è la tua voce *C τῇ δὲ σῇ φωνῇ A* | *ᾗ om A* | *πνεῦμά σε] πατέρα σε A* || [2] *σὲ ὁρῶν τὸν θεόν μου A* | *εντυγχανην P ἐντυγχάνω σοι A* e ti guarda e appare al tuo cospetto, e per il quale si pensa a te *C* | *εὔχομαί σοι ὃς μόνῳ τῷ πνεύματι νοητὸς ὑπάρχεις uel quid simile S* | *ᾧ καὶ μόνῳ πν. A* || [3] *νοητὸς εἶ A* | *post πατήρ add κύριε A* | *σύ μου A secundo et tertio loco* | *σύ μοι μήτηρ om P sed extat in ACSV* | *σύ μοι φίλος C* || [4] *σὺ δοῦλος om sed ante σὺ φίλος praem. σὺ θεός S* tu mio Signore ed io tuo servo *C* | *σύ μοι δοῦλος A* | *σύ μοι οἰκονόμος C* | *καὶ τὸ ὂν σύ om AS* || [5] *οὐκ ἔστιν ἄλλος σωτὴρ τινι S* | *ὅ ἐστιν νοητὸν ἢ μόνος σύ A* | *post σύ add κύριέ μου ὁ θεός A σοὶ δόξα. ἀμήν S* || [6] *ημησ (ἡμεῖς) P* | *καταφυγ. προσεύξασθε S* || [7] *ημασ P* | *τευξασθε P* | *ἐκείνου τεύξεσθε ἀγαπητοὶ ὃν λέγει δοῦναι ὑμῖν ὑπισχούμενος A* || [8] *ἴδεν AP* | *οὔτε οὖς ἤκουσεν om P sed extat in ACS* || [9] *ἀνθρ. ἁμαρτωλοῦ S consentiente V* | *οὐκ om A* | *αἰτοῦμεν] δεόμενοι A* || [10] *ἀμίαντε Ἰησ. αἰν. σε om A* | *σοι om A σε P* || [11] *ὁμολογούμεθα καὶ προσευχόμεθα uel simile quid CS* | *καὶ δοξάζ. A* | *ἄνθρωποι] ὄντες add A* | *σύ] εἶ κύριος add A σὺ εἶ ὁ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν S* tu solo sei Dio, insieme col tuo Padre buono e lo Spirito Santo (*om καὶ οὐχ ἕτερος*) *C*[1] || [12] *οὐκ ἔστιν ἕτερος θεός A* | *σοὶ ἡ δόξα A* | *εἰς τοὺς ἅπαντας A* || [14—15] *ὡς δὲ . . . τῷ ἀμὴν om S* || [14] *ὁ παρεστὼς ὄχλος A* | *μεγάλῃ τῇ φωνῇ τὸ ἀμὴν ἀπέπεμψεν ἅμα αὐτῷ καὶ πέτρος τῷ κυρίῳ τὸ πν. παρεδ. A* || [15] *τῷ κυρίῳ om S* || [16] *γνώμης A* | *ὁ om A* | *ἐξὼν A* || [17] *ἤδη ἀπεπν. A*

Christe, gratulor tibi, silentio uocis | tuae, quod est in me, Christum te diligens, | tibi loquens et te uidens, tibi re|ferens, qui solutus spiritus. omnia tibi | cognita sunt. tu mihi pater, tu mi|hi mater, tu mihi frater, tu mihi | amicus, tu seruus, tu procurans; | et omnia in te, et quidquid tu, et | non est alius nisi tu. in hunc autem | et uos refugientes et in eum omnia | sperantes, hoc constet in uos | ut quae didicistis possint perma nere in uobis, ut possitis ad ea per||uenire quae promisit || f. 371r se datu<rum>, | quae neque oculus uidit, nequ<e auris> audiuit, neque in cor hominis pecca<toris> | ascendit, praecantes eum de qui<bus> | promisit se datu<rum>. oramus te d<omine> | Iesu et inuocamus gloriantes et de do|praecantes confitemur tibi, honori-|ficantes te adhuc homines infirmi, | quoniam tu es dominus solus et non est | alius. tibi honor, claritas et potestas | et nunc et in saecula saeculorum. | amen.

XL Circumstantes autem ma|xima uoce dixerunt amen. Marcel|lus itaque consilium cuiusquam pe|tens, quod non licebat nisi petisset, | ut uidit quoniam beatus Petrus | deposuit spiritum, manibus suis | deponens corpus illius de<lauit>

[4] tu seruus *man 2 transfixum, sed retinendum* || [8] *fol 371r quinque uel sex uersus priores in margine exteriore laesi et literae extremae 2—6 auulsae* || [9] datu<rum> *ego suppleui* | nequ<e auris> *ego suppleui* || [10] pecca-<toris> *ego suppleui* || [11] qui<bus> *suppleuit Gundermann* | d<omine> *ego suppleui* || [12] de do (? ?) praecantes *cod. num uirgula super* o *appicta fuerit incertum est. Gundermann* || [18] de<lauit> *ego suppleui*

---

[3] *pro* solutus *scribe* solus. *expectes ut in L* solo spiritu intellegibilis es. *sed uide quae apud nostrum sequuntur* || [7] uos *pro* uobis || [12] de do praecantes *uix in* depraecantes *uel in* de deo praecantes *corrigendum est. sed uidetur fuisse* te domine praec. || [17] *ante* consilium *inserendum uidetur* neque

τοῦ σταυροῦ ἔλουσεν ἐν γάλακτι καὶ οἴνῳ· καὶ κόψας Χίας μνᾶς ἑπτὰ καὶ σμύρνης καὶ ἀλόης καὶ φύλλου ἄλλας πεντήκοντα, [p. 10 P] *ἐσμύρνισεν || αὐτοῦ τὸ λείψανον, καὶ γεμίσας μάκτραν λιθίνην τιμήματος πολλοῦ Ἀττικοῦ μέλιτος, ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ μνημείῳ κατέθετο αὐτό. ὁ δὲ Πέτρος Μαρκέλλῳ ἐπιστὰς νυκτὸς ἔλεγεν· Μάρκελλε, ἤκουσας τοῦ κυρίου λέγοντος· Ἄφετε τοὺς νεκροὺς θάπτεσθαι ὑπὸ τῶν ἰδίων νεκρῶν; Τοῦ δὲ Μαρκέλλου εἰρηκότος· Ναί, ὁ Πέτρος αὐτῷ εἶπεν· Ἐκεῖνα οὖν ἃ παρέσχου εἰς τὸν* [f. 177r^b A] *νεκρόν, ἀπώλεσας· σὺ γὰρ ζῶν ὑπάρχων ὡς νεκρὸς νε||κροῦ ἐπεμελήθης. ὁ δὲ Μάρκελλος διυπνισθεὶς τοῦ Πέτρου τὸν ἐμφανισμὸν τοῖς ἀδελφοῖς διηγήσατο καὶ ἦν ἅμα τοῖς ὑπὸ Πέτρου στηριχθεῖσιν τῇ εἰς τὸν Χριστὸν πίστει, στηριζόμενος καὶ αὐτὸς ἔτι μᾶλλον μέχρι τῆς ἐπιδημίας Παύλου τῆς εἰς Ῥώμην.*

XII *Ὁ δὲ Νέρων γνοὺς ὕστερον τὸν Πέτρον ἀπηλλαγμένον τοῦ βίου, ἐμέμψατο τῷ πραιφέκτῳ Ἀγρίππᾳ, ὅτι μὴ μετὰ γνώμης αὐτοῦ ἀνῃρέθη. ἐβούλετο γὰρ αὐτὸν περισσοτέρᾳ κολάσει καὶ μεῖζον τιμωρήσασθαι· καὶ γάρ τινας τῶν πρὸς* [|| p. 11 P] *χεῖρα αὐτοῦ ὁ Πέτρος μαθητεύσας ἀποστῆναι αὐτοὺς || ἐποίησεν· ὡς ὀργίλως διακεῖσθαι καὶ χρόνῳ ἱκανῷ τῷ Ἀγρίππᾳ μὴ λαλῆσαι. ἐζήτει γὰρ πάντας τοὺς ὑπὸ τοῦ Πέτρου μαθητευθέντας ἀδελ-*

[6] Matth. 8, 22

· [1] *το σρω P ἀπὸ τοῦ σταυροῦ A | ἐν om A | χιας P χειας A* || [2] *ἑπτα καὶ σμύρνης καὶ ἀλόης καὶ φύλλου (φύλου A) ἄλλας πεντήκοντα cum A quod propius accedit ad L om ἑπτὰ . . . ἄλλας PS πεντήκοντα μνᾶς σμύρνης καὶ ἀλόης καὶ φύλλου ἰνδικοῦ C*[1] cinquanta mine di mastix e venti libbre di mirra e aloe e foglia indica e malobatro *C*[2] with myrrh and other spices with which he embalmed him *Aeth.* || [3] *μάκτραν] σμακτραν P σωρόν A* || [4] *Ἀττικοῦ μέλιτος om S* || [5] *αὐτόν A | ἐπιφανείς A | νυκτός om P sed extat in ACS | ἔλεγεν πρὸς αὐτὸν A* || [6] *οὐκ ἤκουσας A* || [7] *θάπτειν τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς A cf Matth. 18, 22* || [8] *καὶ ὁ πέτρος A | ἐκεῖνα οὖν ἃ παρέσχου εἰς τὸν νεκρ. ἀπώλ. cum ACV πέτρῳ ἐκεῖνα οὐ παρέσχου ἃ εἰς τὸν νεκρὸν αὐτοῦ ἀπώλεσας PS* || [10] *ἐπεμελήσω A | τοῦ Πέτρου om ACS | ἀνήγγειλεν τοῦτον τὸν ἐμφ. AC* || [11] *διηγήσατο καὶ ἦν ἅμα om AC | τοῖς στηριχθ. ὑπὸ πέτρου A* || [12] *εἰς τὴν πίστιν τοῦ κυρίου A | στηριζωμενοι P ἐπιστηριζόμενος A* || [13] *μέχρι . . . εἰς Ῥώμην] τῇ ἐπιδημίᾳ παύλου τῇ εἰς ῥώμ. A* || [15] *τὸν μακάριον πέτρον A* || [16] *τὸν ἔπαρχον ἀγρίππαν P | Ἀγρίππᾳ om C* || [17] *τῆς γνώμης A | ἀνῃρ. ὁ Πέτρος S | ante περισσοτέρᾳ . . . τιμωρήσασθαι praem* prima di farlo morire, perocchè *C | αὐτὸν . . . κολάσει] περισσοτ. κολ. αὐτὸν κολάσαι A* || [18] *μεῖζον] μείζονι τιμωρίᾳ A | τιμωρ. αὐτόν A | τῶν] ὄντων add A* || [19] *αὐτοῦ A* || [20] *οργιλλοσ P οργίλλωσ A | διακεῖσθαι] τὸν νέρωνα add AC* || [21] *ἐζήτει οὖν ὁ νέρων A | τοῦ om P*

lacte | et uino, et murra paene pondo quin|quaginta [et] implens sarchofagum | et perfundens melle Attico, in suo | monumento posuit. Petrus a<utem> | nocte aduenit ad Marcellum et dixit: Marcelle, quomodo audisti uerbum: || <'Sine inui>cem mortuos || f. 371ᵘ sepellire?' Mar|<cello> recogitante, iterum dicit in | <somnio> ad eum Petrus: Illa quae contu|<listi> in mortuo perdidisti. Marcellus | <ita>que expergefactus rettulit fratri|bus quomodo sibi apparuisset aposto|lus Christi Petrus.

XLI Imperator uero postquam | scibit Petrum mortuum, arguit Agrip|pam praefectum quod sine consilio | suo fecisset. uolebat enim Petrum | uariis cruciatibus perdere. etenim | Nero ad manum habebat qui crediderant | in Christo, qui recesserant a latere Nero|nis; et ualde furiebatur Nero. quae|rebat ergo

[3] a<utem> *ego suppleui. post literam* a *tres uel quattuor literae abscissae* || [4] dix.t *cod.* i *altera scissura erepta* | *fol 371ᵘ quinque uersus priores in margine exteriore scissi aliquot literarum iacturam passi sunt* | <sine inui>cem *ego restitui. octo fere literae auulsae* || [5] mar<cello> *ego suppleui. desunt literae quinque uel sex* | somnio *ego ad quinque fere literarum lacunam explendam inserui* || [6] contu<listi> *ego suppleui. desunt fere quattuor literae* || [7] <ita>que *ego expleui. perierunt fere tres literae* || [9] postquam] *duae literae non satis perspicuae*

[1] et *post* quinquaginta *delendum* || [9] *scil* sciuit || [13] *scribe* furiabatur

φοὺς ἀπολέσαι. καὶ ὁρᾷ νυκτός τινα μαστίζοντα αὐτὸν καὶ λέγοντα· Νέρων, οὐ δύνασαι νῦν τοὺς τοῦ Χριστοῦ δούλους διώκειν ἢ ἀπολλύειν· ἀπέχου οὖν τὰς χεῖρας ἀπ' αὐτῶν. καὶ οὕτως ὁ Νέρων περίφοβος γεγονὼς ἐκ τῆς τοιαύτης ὀπτασίας ἀπέστη τῶν μαθητῶν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, καθ' ὃν καὶ ὁ Πέτρος τοῦ βίου ἀπηλλάγη. καὶ ἦσαν τὸ λοιπὸν οἱ ἀδελφοὶ ὁμοθυμαδὸν εὐφραινόμενοι καὶ ἀγαλλιῶντες ἐν κυρίῳ, δοξάζοντες τὸν θεὸν καὶ σωτῆρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σὺν ἁγίῳ πνεύματι, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

1 ἀπολλύειν δεινῶς A | τινα νυκτός A ‖ 2 λέγοντα πρὸς αὐτὸν A | 3 διώκων A | ἢ om A | ἀπ' αὐτῶν ACS om P ‖ 4 γενόμενος A | ἐκ τῆς τοιαύτης ὀπτασίας cum AS om PC ‖ 5 ἐξέστη P | ἐν ἐκ. τ. κ. A | καὶ om A | ὁ μακάριος Πέτρος P ‖ 6—9 καὶ ἦσαν . . . αἰώνων ἀμήν desunt in PC recepi ex A. similiter explicit passio apostoli in S ubi leguntur fere haec: ἦσαν δὲ εὐφραινόμενοι καὶ ἀγαλλιῶντες ἐν τῷ κυρίῳ, δοξάζοντες τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα ᾧ ἡ δόξα νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. in C nihil additur nisi nella pace di Dio. Amen.

omnes male perdere. | et dum hoc cogitat, uidet angelum | dei flagellantem se et dicentem sibi: | Nero, audi: non potes serbos Christi | persequi. abstine ergo manus tuas | a seruis meis, minus ne senties si | me contempseris. Sic autem Nero | ⟨ti⟩more accepto abstinuit manus | suas a discentibus dei et Christi quo ter⟨mi⟩|no Petrus arcessitus est. Pax om||⟨ni⟩bus fratribus || f. 372r et qui legunt et qui | audiunt. actus Petri apostoli ex|plicuerunt cum pace [et Simonis.] | amen. |

[4] ⟨ti⟩more *restituit Gundermann. duae priores literae abscissae* || [6] ter⟨mi⟩no *ego scripsi. extremae superioris uersus literae glutino oblitae, prima inferioris euanuit paucis uestigiis in semicirculi formam* (ↄ) *relictis. Gundermann* | om⟨ni⟩bus *restituit Gundermann. ab initio fol 372r duae primi uersus literae auulsae* || [8] *uerba* et Simonis *ipso loco quo in codice leguntur non a scriptore* (*qui* actus petri cum simone *dicturus erat*) *sed a librario addita esse arguuntur* || [9] *in clausula post* amen *exstant haec alternis uersibus minio et atramento scripta:*

expl. epistula sci petri
cum simone mago
quemadmodum
naute portus
ita scribtori. nouissimus
uersus

[4] *pro* senties *lege* sentias || [8] et Simonis] *uide supra.*

17 a A || **Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου.**

I Ἦσαν δὲ περιμένοντες τὸν Παῦλον ἐν τῇ Ῥώμῃ Λουκᾶς ἀπὸ Γαλλιῶν καὶ Τίτος ἀπὸ Δαλματίας. οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος ἐχάρη ὥστε ἔξω Ῥώμης ὅρριον μισθώσασθαι, ἐν ᾧ μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐδίδασκε τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. διαβόητος δὲ ἐγένετο, καὶ πολλαὶ ψυχαὶ προσετίθεντο τῷ κυρίῳ, ὡς ἦχον κατὰ πᾶσαν || p. 12 P τὴν Ῥώμην γενέσθαι καὶ || προσεῖναι αὐτῷ πολὺ πλῆθος ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας πιστεύοντας, καὶ εἶναι χαρὰν μεγάλην. Πάτροκλος δέ τις οἰνοχόος τοῦ Καίσαρος ὀψὲ πορευθεὶς εἰς τὸ ὅρριον καὶ

[1] *μαρτυριον του αγιου αποστολου παυλου εν ρωμη τη προ θ̅ καλανδων . . . . P deest in P nomen mensis. festa Pauli apostoli Romae celebrantur duo, alterum VIII kal. Febr. mox in conuersionis mox in translationis memoriam inscriptum, alterum III kal. Iulias una cum festo b. Petri apostoli in martyrii utriusque apostoli honorem. itaque si librarius non hallucinatus est, aut πρὸ γ' καλανδῶν Ἰουλίων aut πρὸ η' καλανδῶν Φεβρουαρίων restituendum est. Verisimilius uidetur πρὸ γ' καλανδῶν Ἰουλίων scribere. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ (i. e. πρὸ γ' καλανδῶν Ἰουλίων) μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου παύλου. κύριε εὐλόγησον A μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου absque temporis nota S* martirio di San Paolo, apostolo di Gesù Cristo, che egli consumò in Roma, sotto l' imperatore Nerone, il 5º di Epêp (29. Iuni), nella pace di Dio. Amen. *C* ‖ [2] *ἐπὶ Νέρωνος τοῦ βασιλέως ἦν περιμένων ὁ Παῦλος . . . Λουκᾶν . . . καὶ Τίτον S | ἦσαν δὲ ἐν ῥώμῃ περιμένοντες παῦλον A* ‖ [3] *και om A | δελματιασ A* ‖ [4] *ἐχ. ἐν κυρίῳ A | ὥστε αὐτόν A | ὁρῖον P ὅριον A | μ. τ. ἀδελφ. ἦν. καὶ ἐδίδ. A similiter S* ‖ [5] *post ἀληθείας add ἀποδεχόμενος καὶ ξενοδοχῶν ἅπαντας A μετὰ δακρύων καὶ πόνου τῆς ψυχῆς S | διαβόητος δὲ ἐγένετο cum APC sed om SML* ‖ [6] *τῶν πενήτων ψυχαὶ πολλαὶ S | προσετιθοντο P | τῷ κυρίῳ] αὐτοῖς C om S | οἳ ἦσαν κ. τ. Ῥ. ὄντες S | ἦχον] περὶ αὐτοῦ add A | πᾶσαν addidi cum AML om PS* ‖ [7] *γεν. κ. πᾶσ. τ. ῥώμ. A | προσῄει S* ‖ [8] *πιστεύοντας ante πολὺ πλ. A πιστεύοντας καὶ om S qui habet καὶ ὡσαύτως ἐπίστευον τῷ λόγῳ τῆς διδασκαλίας, ὥστε | μάλιστα ἐκ τ. κ. οἰ. A ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας om C | post μεγάλην add Παύλῳ καὶ τοῖς ἀκούουσιν S | ὡς εἶν. χ. μ. παρ' αὐτοῖς A* ‖ [9] *καί τις οἰνοχόος τοῦ καίσαρος ὀνόματι πάτροκλος A | ὀψίας A | πρὸς τὸν Παῦλον pro εἰς τὸ ὅρριον C | τό articulum addidi cum A*

Passionis Pauli fragmentum.

¦ In tempore illo cum uenisset Romam Lucas a Galilaea ¦ f. 2r M^1 et Titus a Dalmatia, expectauerunt Paulum in urbe. quos cum adueniens Paulus uidisset, laetatus est ualde et conduxit sibi extra urbem horreum ubi cum his uerbum tractaret, et coepit per haec colligere multitudinem magnam. et adiciebantur ad eum animae multae, ita ut per totam urbem strepitus fieret et concursus multitudinis de domo Caesaris et credebant in domino et fiebat cottidie gaudium magnum. quidam autem pincerna Caesaris, nomine Patroclus, abiit uespera ad horreum

[1] passio sanctorum apostolorum petri et pauli qui passi sunt sub nerone imperatore die tertio kal. iulias M^1 petri et pauli apostolorum M^3 *fragmentum scilicet passionis Pauli praecedit textum passionis Petri et Pauli qui Marcelli nomine fertur* ‖ [2] rome M^1 ‖ [5] cum fratribus M^3 ¦ [6] per hoc M^3 ‖ [8] concursus *ego scripsi* conuersus M^1 *et* M^3 conuersae M^2 ¦ multitudines M^2 ¦ et *alterum om* M^3 ‖ [9] cottidiae M^1

μὴ δυνάμενος διὰ τὸν ὄχλον εἰσελθεῖν πρὸς τὸν Παῦλον, ἐπὶ θυρίδος καθεσθεὶς ὑψηλῆς ἤκουσεν αὐτοῦ διδάσκοντος τὸν ‖ f. 177a b A λόγον τοῦ θεοῦ. τοῦ δὲ ‖ πονηροῦ διαβόλου ζηλοῦντος τὴν ἀγάπην τῶν ἀδελφῶν, ἔπεσεν ὁ Πάτροκλος ἀπὸ τῆς θυρίδος καὶ ἀπέθανεν, ὥστε ἀναγγεῖλαι ταχέως τῷ Νέρωνι. ὁ δὲ Παῦλος συνιδὼν τῷ πνεύματι ἔλεγε· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔσχεν ὁ πονηρὸς τόπον, ὅπως ὑμᾶς πειράσῃ· ὑπάγετε ἔξω καὶ εὑρήσετε παῖδα πεπτωκότα ἀπὸ ὕψους, ἤδη μέλλοντα ἐκπνέειν. ἄραντες ἐνέγκατε ὧδε πρός με. Οἱ δὲ ἀπελθόντες ἤνεγκαν. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐταράχθησαν. λέγει αὐτοῖς ὁ Παῦλος· Νῦν, ἀδελφοί, ἡ πίστις ὑμῶν φανήτω· δεῦτε πάντες, κλαύσωμεν πρὸς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἵνα ζήσῃ ὁ παῖς οὗτος καὶ ἡμεῖς ἀνενόχλητοι μείνωμεν. στεναξάντων δὲ πάντων, ἀνέλαβεν ‖ f. 178r a A τὸ πνεῦμα ὁ παῖς· καὶ καθίσαντες αὐτὸν ἐπὶ κτῆνος ἀπέπεμ‖ ‖ p. 13 P ψαν ζῶντα ‖ μετὰ καὶ ἄλλων τῶν ὄντων ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

II Ὁ δὲ Νέρων ἀκηκοὼς τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου ἐλυπήθη σφόδρα, καὶ ὡς εἰσῆλθεν ἀπὸ τοῦ βαλανείου ἐκέλευσεν ἄλλον στῆναι ἐπὶ τοῦ οἴνου. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτοῦ λέγοντες· Καῖσαρ, Πάτροκλος ζῇ καὶ ἕστηκεν ἐπὶ τῆς

[1] *εἰς τὸν παῦλ. εἰσελθ. A πρὸς τὸν Παῦλον om hoc loco C | ἀλλὰ καθήμενος ἐπ. θυρ. A* ‖ [2] *ἤκουεν A | αὐτοῦ διδάσκοντος om CSML* ‖ [3] *τοῦ Παύλου S | τοῦ δὲ πονηροῦ . . . ἀδελφῶν om CSM | τὴν ἐν κυρίῳ ἀγ. A* [4] *ὁ Πάτροκλος om CSM | ὁ πατρ. καθήμενος ἐπὶ τῆς θυρίδος ἔπεσεν κάτω εἰς τὸ ἔδαφος, ὥστε αὐτὸν ἀποθανεῖν παραχρῆμα ἐπὶ τοῦ τόπου καὶ ἀναγγελθῆναι ταχέως ὑπό τινων σπουδαίων τῷ νέρωνι A* ‖ [5] *ἀναγγ. τοὺς δούλους S | γνοὺς δὲ τῷ πνεύματι ὁ παῦλος εἶπεν πρὸς τοὺς σὺν αὐτῷ A* ‖ [7] *ὅπως . . . πειράσῃ om S | ὑμᾶς PC ἡμᾶς AM | ἀπέλθετε A* ‖ [8] *ἀπὸ υψους, ἤδη cum ACML om PS | εκπνέην P ἐκπνεῖν A | ἄραντες om ACM* ‖ [9] *φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε A | καὶ ἀπελθόντες βαστάσαντες ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς τὸν παῦλον A | ἤνεγκαν τὸν παῖδα S* ‖ [10] *εταράχθεῖσαν P | ἰδ. δὲ οἱ ἀδελφοὶ νεκρὸν ἐταράχθ. σφόδρα A | καὶ εἶπεν ὁ π. πρὸς αὐτούς A | ἀδελφοί post φανήτω ponit A* ‖ [11] *πρ. κύριον ἰησοῦν χριστόν A | πρὸς τὸν θεόν C* ‖ [12] *ὁ παῖς AM cf L om PCS* ‖ [13] *λίαν στεναξάντων πάντων πρὸς τὸν θεὸν καὶ δεηθέντων ἐκτενῶς A* ‖ [14] *ὁ παῖς ἀνέλαβεν χάριτι θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ A | καὶ μετα σπ . . . δη A μετὰ σπουδῆς suspicatur PhMeyer | κτίνους A | pro καθίσαντες αὐτὸν ἐπὶ κτῆνος* lo alzarono *C | ἀνεπεμψαν A* ‖ [15] *om ζῶντα ACM | μετὰ τῶν ἄλλων (τῶν om ὄντων) A* ‖ [16] *ὁ δὲ καῖσαρ ἀκούσας A* ‖ [16—17] *ὡς εἰσῆλθεν ἀπὸ τοῦ βαλανείου, ἐλυπήθη σφόδρα καὶ ἐκέλευσεν L ὡς εἰσῆλθεν ἀπὸ τοῦ βαλανείου om C ἐλθὼν ἀπὸ τοῦ δημοσίου· καὶ περίλυπος γενόμενος σφόδρα ἐκ. A* ‖ [18] *ἄλλον εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ A | post οἴνου add* compiendo il suo officio di coppiere *C | στῆναι post οἴνου A | ἀπήγγειλαν δὲ . . . Καῖσαρ cum AM(L) similiter C* (ma annunziarongli dicendo: o re) *λεγόντων δὲ αὐτῷ ταῦτα ἤκουσεν ὅτι P(S) ed 1* ‖ [19] *καὶ αὐτὸς στήκει A*

et prae turba non potuit introire ad Paulum, sed cum sederet in fenestra altiore audiretque uerbum, cecidit deorsum et mortuus est. continuo nuntiatum est Neroni. Paulus autem cum cognouisset per spiritum sanctum sibi nuntiantem quidnam contigisset, dixit ad plebem circumstantium: Viri fratres, habuit malus locum quemadmodum nos temptaret: ite igitur foris et inuenietis puerum ex alto cecidisse et animam agentem; huc illum adferte ad me. at illi audito abierunt et confestim adduxerunt eum. cum autem uidissent turbae, mirabantur de Paulo, quod nemo illi nuntiasset. et cum relatum esset quod fuerit gestum, dixit Paulus ad illos: Nunc fides uestra apparebit; uenite ergo, accedamus ad dominum Iesum Christum et deprecemur illum, ut uiuat iste puer. et cum orassent omnes, surrexit puer sanus et dimisit eum Paulus cum ceteris qui erant ex domo Caesaris.

II Caesar autem cum audisset de morte Patrocli, contristatus ualde et egrediens a balneo iussit alium stare ad calices. dixerunt autem pueri ad Caesarem: Noli contristari. Caesar: uiuit enim Patroclus et nunc adest. Caesar autem

[2] altiorem (rō superscr.) M^1 *corr man 2* | audiret M^1 ‖ [7] agentum M^1 exalante M^2 exalantem M^3 ‖ [8] ad *pro* at M^1 ‖ [11] uestrae M^1 ‖ [16] cesar M^1 ‖ [17] alium *ego correxi* illum *codd* ‖ [18] noli uade M^1 *man 1 sed* uade *man 2 deletum* noli ualde M^3 ‖ [19] cesar M^1 (*sed paulo ante* cęsar)

τραπέζης. καὶ ὁ Καῖσαρ ἀκούσας ὅτι Πάτροκλος ζῇ εὐλαβεῖτο καὶ οὐκ ἐβούλετο εἰσελθεῖν. μετὰ δὲ τὸ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἶδεν τὸν Πάτροκλον καὶ ἐξ αὐτοῦ γενόμενος εἶπεν· Πάτροκλε, ζῇς; Ὁ δὲ ἔφη· ζῶ, Καῖσαρ. Ὁ δὲ εἶπεν· Τίς ὁ ποιήσας σε ζῆσαι; Ὁ δὲ παῖς φρονήματι πίστεως φερόμενος εἶπεν· Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων. Ὁ δὲ Καῖσαρ ταραχθεὶς εἶπεν· Ἐκεῖνος οὖν μέλλει βασιλεύειν τῶν αἰώνων, καὶ καταλύειν πάσας τὰς βασιλείας; Λέγει αὐτῷ Πάτροκλος· Ναί, πάσας τὰς βασιλείας τὰς ὑπ' οὐρανὸν καταλύει, καὶ αὐτὸς ἔσται μόνος εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ οὐκ ἔσται βασιλεία, ἥτις διαφεύξεται αὐτόν. Ὁ δὲ ῥαπίσας εἰς τὸ πρόσωπον αὐτὸν εἶπεν· Πάτροκλε, καὶ σὺ στρατεύῃ τῷ βασιλεῖ ἐκείνῳ; Ὁ δὲ εἶπεν· Ναί, κύριε Καῖσαρ· καὶ γὰρ ἤγειρέν ‖ p. 14 P με τεθνηκότα. Καὶ ὁ Βαρσαβᾶς ‖ Ἰοῦστος ὁ πλατύπους καὶ Οὐρίων ὁ Καππάδοξ καὶ Φῆστος ὁ Γαλάτης οἱ πρῶτοι τοῦ

[1] ὁ Καῖσαρ ἀκούσας ὅτι Πάτροκλος ζῇ *addidi cum A (sed om* Πάτροκλος) *ML om hoc loco PCS* (*ex silentio*). *post* ἀκούσας *addit* καὶ θαυμάσας ἔτι δὲ ἀπιστῶν *A* | εὐλαβεῖτο *ex PS recepi assientientibus ML* ‖ [2] καὶ *addidi cum ML* | οὐκ ἐβούλετο *AML om PCS* | *ad* εἰσελθεῖν *caueas ne addas* αὐτόν *cum ML. perperam enim graecus noster uerba sic intellexit, ut ipsum Caesarem introire noluisse opinaretur* | εἰσελθεῖν ἐπὶ τὸ ἄριστον *A* | μετὰ δὲ . . . εἶπεν *scripsi cum A* καὶ ὡς εἰσῆλθεν λέγει αὐτῷ ὁ Καῖσαρ *PS ed 1.* e il re comandò che entrasse presso di lui. gli disse (*i. e.* καὶ ἐκέλευσεν ὁ Καῖσαρ εἰσελθεῖν αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ *quod propius accedit ad ML*) | ἴδεν *A* ‖ [4] ὁ δὲ βοήσας μεγάλῃ φωνῇ λέγει *A* | ναὶ ζῶ κύριε Καῖσαρ *A* | καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ καῖσαρ *A* | τίς οὖν *A* | ζῆν *A* ‖ [5] φρον. δὲ πίστεως φερ. ὁ παῖς εἶπεν *A* ‖ [6] ὁ βασ. τοῦ συμπάντος κόσμου τὸν (*sic*) ἀνθρώπων *A* | ταρακθεὶσ *P* ταραχθείς *om C* | καὶ ὁ καῖσαρ θυμῷ ταρ. *A* ‖ [7] βασιλευγην *P* | *post* βασ. *add* τοῦ συμπάντος κόσμου τῶν ἀνθρώπων καὶ *A* | οὐ μόνον τὰς βασ. ἀλλὰ καὶ δυνάμεις σκοτεινὰς καὶ χάριν θνητὴν καὶ ῥώμην τῆς κακίας *S interprete Sokoloff* | τὰς βασ. τὰς ὑπ' οὐρανόν *A* | *post* τὰς βασ. *repetit* τῶν αἰώνων *P in ed princ correxi* τοῦ αἰῶνος. *sed ut CSM docent omnino nihil addendum* ‖ [8—10] χαρᾶς δὲ πολλῆς πληρωθεὶς ‖ f. 178r b A καὶ πίστεως(?) ὁ πάτρο'κλος ἀναβοήσας φωνῇ εἶπεν· ναὶ καῖσαρ, οὗτος μέλλει καταλύειν πάσας τὰς βασ. τὸς ὑπ' οὐρανὸν καὶ ἔσται λοιπὸν αὐτὸς μόνος (*om* εἰς τοὺς αἰῶνας) *A* ‖ [9] τὰς ὑπ' οὐρανόν *hoc loco addidi cum ACML om PS* ‖ [10] καὶ γὰρ οὐκ ἔστιν βασιλείας τόνος(?) ἐν πάσῃ τῇ γῇ *A* | ὁ δὲ ῥαπίσας αὐτὸν ἐν θυμῷ εἰς τ. προσ. αὐτοῦ *A cf M* ‖ [11] καὶ σὺ οὖν *A* | στρατευγη *P* στρατεύει *A* ‖ [12] ὁ δὲ παῖς εἶπεν πρὸς αὐτόν *A* | κύριε Καῖσαρ *om C* | καὶ γὰρ αὐτός *A* καὶ γὰρ ὁ κύριος *C* ‖ [13] τεθνεῶτα *A* | τότε ὁ Βαρσ. *SML* | βαρσαββᾶς *om articulo A* | ἴσουστοσ *P* ὁ πλατύπους καὶ Οὐρίων *om S* ὁ καπάδοξ ὁ πλατύπους *A* Οὐρίων ὁ πλατύπους (*om* ὁ Καππάδοξ) *C* | [14] ὀρίων *A* | οἱ πρ. τ. Νέρ. θαλαμοφύλακες *uel simile uerbum S similiter C* (che erano della guardia del corpo di Nerone) *cf M* οἱ ὄντες ἐπίσημοι ἔμπροσθεν τ. Νέρ. *A*

cum audisset || uiuere Patroclum quem paulo ante mortuum || f. 2u M¹ audierat, expauit et nolebat eum permittere introire sibi. et cum suasum illi fuisset ab amicis plurimis, iussit illum introire. quem cum uidisset obstupuit et dixit ad eum: Quid est Patrocle, uiuis? Et ille respondit: Viuo, Caesar. Nero dicit: Quis te fecit uiuere? cui Patroclus laetus in fide dicit: Dominus Iesus Christus, rex omnium saeculorum, ipse me fecit uiuere. Et Nero conturbatus de nomine uirtutis dicit: Quid ergo incipit iste, quem dicitis regnare in saeculis et resoluere omnia regna? Et Patroclus dixit: Quaecunque sunt sub caelo ipse tenet; solus est rex in saecula et non est aliquid regni alicuius partis sub caelo. Nero autem iratus percussit eum palma in faciem dicens: Et tu ergo militas huic regi, quem dicis? Et Patroclus dixit: Ita, domine Caesar; nam ipse me excitauit a mortuis. Tunc Barnabas Iustus et quidam Paulus et Arion Cappadox et Festus Galata, qui erant ministri Caesaris, dixerunt Neroni:

[3] introire permitteri *M¹* | sibi *om M³* || [4] dixit *compendio* ꝺ̃ *scriptum M¹* | [5] qd'uiuis *M¹* qd' *superscripsit man 2* | respondit *compendio* ℞ *scriptum M¹* | facit *M¹ m 1* || [6] dicit *compendio* đ *scriptum M¹ item paulo infra u. 15 et saepius in hoc cod* || [9] dicetis *M¹* || [10] *post* sub caelo *add* quod effugere possit eum *M² et ³* | dixit *compendio* đ *scriptum M¹ sic et u. 14; 111, 10; 13 et saepius* || [12] miratus *M¹* || [15] et quidam Paulus] qui et Plancus (πλατύπους) *suspicatur MBonnet* | capadox *M³*

Νέρωνος εἶπον· Καὶ ἡμεῖς ἐκείνῳ στρατευόμεθα τῷ βασιλεῖ τῶν αἰώνων. Ὁ δὲ συνέκλεισεν αὐτοὺς δεινῶς βασανίσας οὓς λίαν ἐφίλει καὶ ἐκέλευσεν ζητεῖσθαι τοὺς τοῦ μεγάλου βασιλέως στρατιώτας καὶ προέθηκεν διάταγμα τοιοῦτον, πάντας τοὺς εὑρισκομένους Χριστιανοὺς καὶ στρατιώτας Χριστοῦ ἀναιρεῖσθαι.

III *Καὶ ἐν τοῖς πολλοῖς ἄγεται καὶ ὁ Παῦλος δεδεμένος· ᾧ πάντες προσεῖχον οἱ συνδεδεμένοι· ὥστε νοῆσαι τὸν Καίσαρα, ὅτι ἐκεῖνος ἐπὶ τῶν στρατοπέδων ἐστίν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ἄνθρωπε τοῦ μεγάλου βασιλέως, ἐμοὶ δὲ δεθείς, τί σοι ἔδοξεν λάθρα εἰσελθεῖν εἰς τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν, καὶ στρατολογεῖν ἐκ τῆς ἐμῆς ἐπαρχίας; ὁ δὲ Παῦλος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου ἔμπροσθεν πάντων εἶπεν· Καῖσαρ, οὐ μόνον ἐκ τῆς σῆς ἐπαρχίας στρατολογοῦμεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς οἰκουμένης πάσης. τοῦτο γὰρ διατέτακται ἡμῖν, μηδένα ἀποκλεισθῆναι θέλοντα στρατευθῆναι*
|| p. 15 P *τῷ ἐ||μῷ βασιλεῖ. ὅπερ εἰ καὶ σοὶ φίλον ἐστὶν στρατευθῆναι αὐτῷ, οὐχ ὁ πλοῦτος ἢ τὰ νῦν ἐν τῷ βίῳ λαμπρὰ σώσει σε, ἀλλ' ἐὰν ὑποπέσῃς καὶ δεηθῇς αὐτοῦ, σωθήσῃ. μέλλει γὰρ ἐν μιᾷ*

[1] *εἶπον πρὸς αὐτόν· γίνωσκε καῖσαρ ὅτι καὶ ἡμεῖς ἐκείνῳ τῷ αἰωνίῳ βασ.* (*om στρατευόμεθα*) *A* | *βασιλεῖ ἀνικήτῳ S* ‖ [2] *ὁ δὲ νέρων ὀργῆς καὶ θυμοῦ πληρωθεὶς ἐνέκλεισεν αὐτοὺς βασανίσας σφόδρα οὓς ἦν λίαν φιλῶν καὶ ἐντίμους ἔχων ἔμπροσθεν αὐτοῦ A* ‖ [3] *ἀναζητεῖσθαι A* ‖ [4] *ὄντας στρατ. A* | *προσθεὶς διάταγμα ἔχων* (*sic*) *τὸν τύπον τοῦτον A* ‖ [5] *Χριστιανοὺς καὶ om C* | *post Χριστιανούς add κατὰ πᾶσαν τὴν βασιλευομένην πόλην καὶ τοὺς λεγομένους χριστοῦ στρατιώτας κελεύω ἀνα⟨ι⟩ρεῖσθαι A* | *Χριστοῦ scripsi cum*
||f.178a A *ACML Ἰησοῦ P καὶ στρατ. Χρ. om S* ‖ [6] *καὶ προτεθέντος τοῦ διατάγματος* || *καὶ πλείστων ἀναιρουμένων ἀκρίτως ἐν τ. π. A* | *δεδεμένος ante καὶ ὁ Π. A* ‖ [7] *ἀτενίζοντες προσεῖχον A* | *δεδεμένοι A. deinde add τί ἄρα μέλλει ἀποκρίνεσθαι πρὸς τὸν καίσαρα* | *ὥστε ἤδη ἰδόντα τὸν καίσ. πάντας εἰς αὐτὸν ἔχοντας τὸ βλέμμα νοῆσαι A* ‖ [8] *αὐτός ἐστιν ὁ ἐπὶ τ. στρ. τοῦ λεγομένου βασιλέως A ἐκεῖνος καὶ ἐπὶ τ. στρ. S* | *καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν cum* (*A*)*CM om P καὶ εἰπεῖν πρὸς αὐτόν A καὶ εἶπεν ὁ Καῖσαρ πρὸς τὸν Παῦλον S* dixit autem illi *M* ‖ [9] *ανε . . . εμνδοθεὶς P ἄνθρωπε ὁ ὑπὸ τοῦ μεγ. βασ. ἐμοὶ δοθείς A ἐμοὶ δὲ δεθεὶς scripsi cum* (*C*)*ML similiter ut uidetur S* ma che sei stato a me consegnato *C* ‖ [10] *λάθρα om AC* | *ἐλθεῖν A* ‖ [11] *ἑαυτῷ ἐκ τ. ἐ. ἐπ. A* al tuo re *add C* | *καὶ ὁ π. A* | *πλησθεὶς πν. ἁγ. om S* ‖ [12] *ἔμπροσθεν πάντων addidi cum ACSML om P* | *εἶπεν πρὸς τὸν καίσαρα A εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα S* | *Καῖσαρ om A* | *ἡγεμονείας A* ‖ [13] *ἡμεῖς στρατολ. A* | *ἀλλ' ἐκ A* | *ἀπάσης A* ‖ [14] *διέταξεν ἡμῖν ὁ κύριος S* | *τὸ μηδένα A* | *θέλ. προθύμως A* | *στρατεύεσθαι A* ‖ [15] *τῷ βασιλεῖ μου A* | *ὅθεν λέγω σοι παραινῶν, ὅτι εἴθε καὶ σοι φίλον ἦν A* | *ἵνα στρατεύσω τῷ βασιλεῖ μου A similiter S* | *post στρατευθῆναι αὐτῷ deficit C* ‖ [16] *post αὐτῷ aliquid excidisse uidetur. quod si uerum est, οὐ γάρ pro οὐχ cum AS recipiendum* | *ὁ πλοῦτ. καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ S* | *καὶ τὰ νῦν A* | *σε om P δυνήσονται σῶσαι σε A* ‖ [17] *ὑποπ. αὐτῷ A* | *αὐτὸς σε σώσει ἀπὸ τῆς ὀργῆς*
=f.178b A *ἧς ἐπιφέρει τοῖς ἀπειθοῦσιν τοῖς διατάγμασιν* ‖ *αὐτοῦ* | *μέλλει γὰρ αὐτὸς A*

Et nos illi militamus, Caesar, inuicto regi. Ille autem cum audisset omnes uno sensu et uno sermone dixisse inuictum regem Iesum, reclusit omnes in carcerem, ut nimium illos torqueret quos nimium amabat; et iussit quaeri milites magni regis illius et posuit edictum, ut omnes qui inuenirentur Christi milites interficerentur.

III Qui cum inuenti fuissent plurimi, perducti sunt ad Caesarem; inter quos et Paulus ductus est uinctus. cum uero uidisset Nero Paulum uinctum, intellexit quod ipse esset dux super milites Christi. dixit autem illi: Homo regis magni seruus, mihi autem uinctus, quid tibi uisum est introire latenter in regno Romano et subtrahere milites de potestate mea? Paulus dixit ad eum ante conspectum omnium: Caesar, non solum de tuo angulo colligimus, sed etiam de uniuerso orbe terrarum. hoc enim praeceptum est, hominem excludi a rege suo uolentem militare regi meo. quod si et tibi utile uisum fuerit credere in illum, non te paenitebit. ceterum noli putare, quia diuitiae huius saeculi aut splendor aut gloria saluabunt te; sed si

10 et dicit illi M^3 ‖ 13 ante conspectu M^1 ‖ 15 preceptum M^1 | neminem excludi a rege meo *conicit MBonnet* ‖ 17 penitebit M^1

ἡμέρᾳ τὸν κόσμον πολεμεῖν ἐν πυρί. Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Καῖσαρ ἐκέλευσεν πάντας τοὺς δεδεμένους πυρὶ κατακαῆναι, τὸν δὲ Παῦλον τραχηλοκοπηθῆναι τῷ νόμῳ τῶν Ῥωμαίων. ὁ δὲ Παῦλος ἦν μὴ σιωπῶν τὸν λόγον, ἀλλὰ κοινούμενος τῷ πραιφέκτῳ Λόγγῳ καὶ Κέστῳ τῷ κεντυρίωνι. ἦν οὖν ἐν τῇ Ῥώμῃ ὁ Νέρων ἐνεργείᾳ τοῦ πονηροῦ πολλῶν Χριστιανῶν ἀναιρουμένων ἀκρίτως, ὥστε τοὺς Ῥωμαίους σταθέντας ἐπὶ τοῦ παλατίου βοῆσαι· Ἀρκεῖ, Καῖσαρ, οἱ γὰρ ἄνθρωποι ἡμέτεροί εἰσιν· αἴρεις τὴν || f. 179r[a] A Ῥωμαίων δύναμιν. Τότε ἐπαύ||σατο ἐπὶ τούτοις πεισθεὶς ⟨καὶ ἐκέλευσε⟩ μηδένα ἅπτεσθαι Χριστιανοῦ, μέχρις ἂν διαγνοῖ τὰ || p. 16 P περὶ αὐτῶν. |

IV Τότε Παῦλος αὐτῷ προσηνέχθη μετὰ τὸ διάταγμα· καὶ ἐπέμενεν λέγων τοῦτον τραχηλοκοπηθῆναι. ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν· Καῖσαρ, οὐ πρὸς ὀλίγον καιρὸν ἐγὼ ζῶ τῷ ἐμῷ βασιλεῖ· κἂν με τραχηλοκοπήσῃς, τοῦτο ποιήσω· ἐγερθεὶς ἐμφανήσομαί σοι, ὅτι οὐκ ἀπέθανον, ἀλλὰ ζῶ τῷ κυρίῳ μου Χριστῷ Ἰησοῦ,

[1] πάντως τ. κ. A | πολεμιν P πολεμεῖν A cf M κρίνειν S testante Sokoloff ἀπολλύειν ed 1 | ἐν πυρί addidi cum AL om PSM | καὶ ταῦτα A | ὁ καῖσ. ὑπὸ τοῦ παύλου A || [2] κελεύει A | δεσμίους A δεδεμ. τοῦ Χριστοῦ S conf milites Christi M | ἐν αὐτῷ πυρὶ ἀναλωθῆναι A || [3] τέλεον(?) τραχ. S testante Sokoloff || [4] κοιν. προθύμως A || [5] τῷ κεντυρ. κέστῳ πολλῷ πόθῳ καὶ πίστει τῇ εἰς χριστὸν προσκειμένοις αὐτῷ A | ἦν οὖν ὁ δεινὸς καὶ ἀπηκίστατος (i. e. ἀπηνέστατος) θὴρ νέρων ἐν τῇ ῥώμῃ A | participium aliquod, e. gr. μαινόμενος deesse putat HUsener | πολλῇ ἐν ἐργασίᾳ τοῦ πονηροῦ ἐλαυνόμενος A || [6] ὡς πολλοὺς χριστιανοὺς ἀναιρεῖσθαι διὰ τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ (om ἀκρίτως) A || [7] ὥστε λοιπὸν διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ ὠμότητα συναχθῆναι ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν ῥωμαίων καὶ συνδραμόντα ἐπὶ τοῦ παλατίου βοῆσαι ἀκατασχέτῳ φωνῇ A || [8] ἀρκεῖ λοιπόν A | αἴρεις cf ML (aufer) ἐρῃς P ἠφάνησας τὸ πλῆθος τῆς πόλεως καὶ ἐπεῖρες [i. e. ἐπῆρες] πᾶσαν τὴν ῥωμαίων δύναμιν A || [9] καὶ τότε νέρων A | τότε πεισθεὶς ἐπὶ τούτοις παυσάμενος ἐντολὴν ἐνετείλατο S ex interpretatione Sokolovii | πεισθεὶς om A pergit autem sic: κελεύσας τεθῆναι δόγματα ὥστε. in P aliquid deesse uidetur, scripsi καὶ ἐκέλευσε || [10] μηδένα χριστιανὸν ἀπόλλυσθαι A | τί ἔσται τὰ περὶ αὐτον A || [12—14] τότε οὖν πάλιν μετὰ τὸ διάταγμα προσηνέχθη παῦλος δέσμιος τῷ νέρωνι, αἰτουμένων οὖν αὐτὸν, αὐτῷ ἀκίνδυνον ὑπάρξαι, οὐκ ἀνασχόμενος ὁ νέρων ἐπέμενεν τῇ ἀποφάσει τῇ προτέρᾳ λέγων, τοῦτον τῇ τοῦ ξίφους τιμωρίᾳ παραδίδοσθαι. καὶ εἶπεν ὁ παῦλος πρὸς αὐτόν A || [13] post τραχηλ. add ὅπως τοῦ ἀλλοτρίου ὥσπερ ἀλλότριον λήψεται S interprete Sokoloff || [14] Καῖσαρ, ἄκουσόν μου A || [15] τοῦτο γὰρ γίνωσκε, ὅτι καὶ ἐάν με τραχηλοκοπήσῃς ὡς προσέταξας A post τραχ. add καὶ θανατώσῃς με S | καὶ τοῦτο ποιήσω τῇ τοῦ θεοῦ δυνάμει A | ἐμφανισθήσομαι A | ἐμφ. σ. ὥστε ἐπιγνώσεσθαί σε S

subiectus fueris illi et deprecatus fueris eum, saluus eris in aeternum. incipit enim una die saeculum istud uastare et noua saecula, quae nunc ab hoc mundo habet occulta, suis declarata donare. hoc cum audisset Nero, iussit omnes milites Christi || f. 3r M[1] exuri, qui fuerant uincti cum Paulo, ipsum autem plecti iudicauit secundum leges Romanas. Paulus uero non fuit tacens de uerbo domini quo se communicabat Longino praefecto et Egestio, certantibus ut multi Christiani interficerentur, ita ut Romani uenirent et clamarent dicentes: Sufficit, Caesar, nostri sunt homines. aufers, Caesar, uirtutem Romanam et nullus erit qui ad bellum egrediatur. Tunc iussu regis cessauit edictum, ita ut nemo auderet contingere Christianos, donec maxima pars populi ad Christum conuerterentur.

[1] depraecatus *M*[1] || [2] istut *M*[1] || [4] hunc cum uidisset *M*[1] || [8] certanti *M*[1] || [10] aufert *M*[1] || [12] *quae post* donec *sequuntur, librarius de suis addidit. post* conuerterentur *pergit sic:* in diebus autem illis petrus apostolus romae morabatur cum fratribus gloriosus in domino gratias agens deo die ac nocte, turba⟨m⟩ credentium ad se uenientem suscipiebat (*actus Petri cum Simone p. 85, 10 sqq.*) resistebant autem illi quidam iudaei, quos reuincebat petrus per uerbum domini. cumque audissent de paulo in tempore illo cum uenisset paulus romam, conuenerunt ad eum omnes iudaei cet. (*sequitur textus Marcelli*). *sic M*[1] *consentientibus M*[2] *et M*[3]

ὃς ἔρχεται τὴν οἰκουμένην κρῖναι. ὁ δὲ Λόγγος καὶ ὁ Κέστος λέγουσιν τῷ Παύλῳ· Πόθεν ἔχετε τὸν βασιλέα τοῦτον, ὅτι αὐτῷ || f. 179r^b A πιστεύετε || μὴ θέλοντες μεταβαλέσθαι ἕως θανάτου; Ὁ δὲ Παῦλος κοινωσάμενος αὐτοῖς τὸν λόγον εἶπεν· Ἄνδρες οἱ ὄντες ἐν τῇ ἀγνωσίᾳ καὶ τῇ πλάνῃ ταύτῃ, μεταβάλησθε καὶ σωθῆτε ἀπὸ τοῦ πυρὸς τοῦ ἐρχομένου ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην. οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπονοεῖτε βασιλεῖ ἀπὸ γῆς ἐρχομένῳ στρατευόμεθα, ἀλλ᾽ ἀπ᾽ οὐρανοῦ, ζῶντι θεῷ, ὃς διὰ τὰς ἀνομίας τὰς γενομένας ἐν || p. 17 P τῷ κόσμῳ τούτῳ ἔρχεται κριτής· καὶ μακά||ριος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὃς πιστεύσει αὐτῷ καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα, ὅταν ἔλθῃ κατακαίων εἰς καθαρὸν τὴν οἰκουμένην. Οἱ μὲν οὖν δεηθέντες αὐτὸν εἶπον· Παρακαλοῦμέν σε, βοήθησον ἡμῖν, καὶ ἀπολύομέν σε. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὔκ εἰμι δραπέτης τοῦ Χριστοῦ ἀλλ᾽ ἔννομος στρατιώτης θεοῦ ζῶντος. εἰ ᾔδειν ὅτι ἀποθνήσκω, ἐποίησα ἂν αὐτό, Λόγγε καὶ Κέστε· ἐπεὶ δὲ ζῶ τῷ θεῷ καὶ ἐμαυτὸν ἀγαπῶ, ὑπάγω πρὸς τὸν κύριον, ἵνα ἔλθω μετ᾽ αὐτοῦ

1 ᾧ ἐστιν . . . κρῖναι S | ὃς ἐρχ. κρῖναι τὴν οἰκ. ἐν πάσῃ δικαιοσύνῃ· καὶ ταῦτα εἰπὼν πρὸς νέρωνα, ἐξῆλθεν ὁ παῦλος, λαβὼν τὴν ἀπόφασιν A (cf L) | ὁ δὲ λόγγος καὶ ὁ κέστος βουλόμενοι τελείαν πίστιν ὑποδέξασθαι προσλαβόμενοι καθ᾽ ἑαυτοὺς τὸν παῦλον εἶπον πρὸς αὐτόν· νῦν ἀνάθου ἡμῖν τὰ κατὰ σὲ μακάριε ἄνθρωπε, καὶ πεῖσον ἡμᾶς τίνα ἐστιν τὰ ὑπὸ σοῦ θεσπιζόμενα περὶ τοῦ κηρυττομένου ὑφ᾽ ὑμῶν βασιλέως καὶ A || 2 τὸν βασιλέα om A τὸν βασιλεύοντα S | ὅτι οὕτως αὐτῷ A || 3 ἕως θαν. μὴ θελ. A | μεταβάλλεσθαι τὸν τρόπον. πάνυ γὰρ ἡμεῖς θαυμάζομεν ἐπὶ τούτῳ A | καὶ ὁ παυλ. A || 4 κοινωσάμενος αὐτοῖς τὸν λόγον om S | εἶπεν αὐτοῖς A | οἱ ἔτι ὄντες A | ἐν πολλῇ ἀγνωσίᾳ καὶ πλάνῃ A || 5 μεταβλήθητε ἀπὸ τῆς κατεχούσης ὑμᾶς δεινῆς ἀπιστίας καὶ σωθήσεσθε κτλ. A || 7 ὑπολαμβάνετε A | βασιλέα P | ἐρχ. ἀπὸ γῆς A | στρατευγομεθα P | ἀλλὰ A || 8 ἀπ᾽ οὐρανῶν A | διὰ τὰς ἀνομίας . . . τούτῳ scripsi cum SL διὰ τὰς πολλὰς ἀνομίας γενομένας ὑπὸ τοῦ συμπάντος κόσμου A δηα ταυτα P || 9 κριτὴς δίκαιος καὶ ἰσχυρὸς καὶ μακρόθυμος A || 10 ὃς ἂν A | post αὐτῷ add πρὶν ἐλθεῖν αὐτόν S ἐν ἀληθείᾳ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ. ὅτι αὐτὸς ζήσεται παρ᾽ αὐτῷ εἰς τ. αἰ. A | ἥξει γὰρ αὐτὸς τῇ ἰδίᾳ δυνάμει εἰς καθαρὸν καίων πᾶσαν τ. οἰκ. A εἰς καθαρόν caueas ne corrigas in καὶ καθαιρῶν. seruatur enim in PAS || 11 ὁ μὲν οὖν λόγγος καὶ ὁ κέστος ἀκούσαντες ταῦτα τοῦ παύλου εἰρηκότος· προσπεσόντες καὶ δεηθέντες αὐτοῦ εἶπον πρὸς αὐτόν A || 12 σε μακάριε τοῦ θεοῦ ἄνθρωπε A | βοήθ. ἡμᾶς τοιούτους γενέσθαι, ὥσπερ καὶ συ εἶ A | καὶ ἡμεῖς A | ἀπολυθησόμεθα S || 13 ὁ δὲ παῦλος σμειδιῶν (sic) || f. 179v^a A τῷ προ||σώπῳ εἶπεν πρὸς αὐτούς A | τοῦ om A | post Χριστοῦ add ἀδελφοί, ἵνα μοι τοῦτο παράσχητε A || 14 στρατ. εἰμὶ A | εἰ δὲ A | post ἀποθνήσκω add τῷ ἐμῷ βασιλεῖ, καθὼς ὑμεῖς ὑπονοεῖτε A || 15 ἐποίησα τοῦτο A | post Κέστε add ἵνα ἀπολυθῶ παρ᾽ ὑμῶν καὶ φύγω τὸ ἀποθανεῖν A | ἐπειδὴ δὲ θαρρῶ ὅτι ζῶ A | τῷ θεῷ μου A || 16 πάλιν μετ᾽ αὐτοῦ S

ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. λέγουσιν αὐτῷ· Πῶς οὖν σοῦ τραχηλοκοπηθέντος ἡμεῖς ζήσομεν;

V Ἔτι δὲ αὐτῶν τοῦτο λαλούντων, πέμπει ὁ Νέρων Παρθένιόν τινα καὶ Φέρηταν ἰδεῖν εἰ ἤδη τετραχηλοκόπηται ὁ Παῦλος· καὶ εὗρον αὐτὸν ἔτι ζῶντα. ὁ δὲ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· Πιστεύσατε τῷ ζῶντι θεῷ, τῷ καὶ ἐμὲ καὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας αὐτῷ ἐκ νεκρῶν ἐγείροντι. Οἱ δὲ εἶπον· Ὑπάγομεν ἄρτι πρὸς Νέρωνα· ὅταν δὲ ἀπο‖θάνῃς καὶ ἀναστῇς, τότε πιστεύσομεν τῷ θεῷ σου. ‖ p. 18 P τοῦ δὲ Λόγγου καὶ τοῦ Κέστου δεομένων ἐπὶ πλεῖον περὶ σωτηρίας λέγει αὐτοῖς· Ταχέως ἐλθόντες ὄρθρου ὧδε ἐπὶ τὸν τάφον μου εὑρήσετε δύο ἄνδρας προσευχομένους, Τίτον καὶ Λουκᾶν· ἐκεῖνοι ὑμῖν δώσουσιν τὴν ἐν κυρίῳ σφραγῖδα. Τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος κατέναντι πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν προσεύξατο ἐπὶ πολύ· καὶ κατὰ προσευχὴν κοινολογησάμενος ἑβραϊστὶ τοῖς πατράσιν, προέτεινεν τὸν τράχηλον μηκέτι λαλήσας. ὡς δὲ ἀπετίναξεν αὐτοῦ ὁ σπεκουλάτωρ τὴν κεφαλήν, γάλα ἐπύτισεν εἰς τοὺς χιτῶνας τοῦ στρατιώτου. ὁ δὲ στρατιώτης καὶ πάντες οἱ παρεστῶτες ἰδόντες ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν τὸν δόντα Παύλῳ

[1] καὶ εἶπαν πρὸς τὸν παῦλον ὁ λόγγος καὶ ὁ κέστος *A* | ἀφαιρεθείσης σου τῆς κεφαλῆς *A* ‖ [2] ζισωμεν *P* | ἡμεῖς δυνησόμεθα ζῆσαι, μὴ ἔχοντες τὸν πιστοῦντα ἡμᾶς ἐν τοῖς λόγοις σου; *A* ‖ [3] ἔτι δὲ αὐτ. πρὸς ἀλλήλους λαλ. *A* | ἀποστέλλει *A* | τινα *cum AL om P* ‖ [4] φερηταν *P* φέρητα *A* Feritan *plerique cold lat* | ἐπι τὸ ἰδεῖν *A* | ἀνῃρέθη *A* ‖ [5] οἱ δὲ ἀπελθόντες εὗρον *A* | οὓς ἰδὼν ὁ παῦλος *A* ‖ [6] πιστ. ἀδελφοί *A* | καὶ ἐμὲ *cum AL* καὶ ἡμᾶς *PS* | πάντας *addidi cum AL om PS* ‖ [7] πιστεύγοντασ *cpdio scriptum P* | ἐγερόντι *S* | ὁ δὲ παρθένιος καὶ ὁ φέρητας ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς τὸν παῦλον *A* | τὸ νῦν μὲν ἀπερχόμεθα πρὸς τὸν νέρωνα *A* ‖ [8] ἀναστῇς καθὼς λέγεις *A* | τότε καὶ ἡμεῖς πιστεύσωμεν *A* | πιστευομεν *P* πιστεύσομεν *iam Hermannus frater correxit* ‖ [9] τούτων δὲ πορευθέντων ὁ λόγγος καὶ ὁ κέστος ἠξίουν ἐπὶ πλεῖον τοῦ τυχεῖν τελείας τῆς τοῦ χριστοῦ σφραγίδος. ‖ ὁ δὲ παῦλος ‖ f. 179 a b A εἶπεν πρὸς αὐτούς· αὔριον ταχέως ὧδε ἐλθόντες κτλ. (*om* ὄρθρου) *A* ‖ [10] ἐπὶ πλεῖον *addidi cum AL om PS* ‖ [12] αὐτοί *A* ‖ [13] καὶ εἰπὼν ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ὁ παῦλος σταθεὶς *A* | ἀπέναντι *A* ‖ [14] καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν *cum AL om PS* | ἐπὶ πλεῖστον *A* ‖ [15] καὶ καταπαύσας τὴν προσευχήν *A* | κοινολογησάμενος ἑβρ. τοῖς πατράσιν *om S* κοινολ. ὁμοῦ πᾶσιν τὸν τῆς σωτηρίας λόγον τῇ ἑβραίων φωνῇ πρὸς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς καὶ πατέρας *A* | [16] προσέτεινεν λοιπὸν τὸν ἑαυτοῦ τράχηλον τῷ ἀποτέμνοντι χαίρων *A* | ὡς δὲ ... ὁ σπεκουλάτωρ *ego scripsi cum A* ὁ δὲ (*om* ὁ σπεκουλάτωρ *P*) ἀπετ. αὐτ. τ. κ. ὁ στρατιώτης *S* ‖ [17] γάλα *om A* | τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι εὐθὺς ἀπὸ τῆς τμήσεως ἐπύτησεν *A*. *restitui* ἐπύτισεν, *non est enim quod corrigas ut in ed 1* ἐπιτύλισεν | εἰς τὸν χιτῶνα *A* ‖ [18] αὐτοῦ *pro* τ. στρατ. *S* | ὁ δὲ στρατ. καὶ πάντες οἱ παρεστῶτες ἰδόντες ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξαζον *cum A(L)* ὁ δὲ στρατ. θαυμάσας ἐδόξασεν *PS* | τὸν δόντα δοξ. τοιαύτ. τῷ μακαρίῳ παύλῳ *A*

δόξαν τοιαύτην· καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Καίσαρι τὰ γεγονότα.

VI *Κἀκείνου ἀκούσαντος καὶ ἐπὶ πολὺ θαυμάζοντος καὶ διαπορούντος, ἦλθεν ὁ Παῦλος περὶ ὥραν ἐννάτην ἑστώτων πολλῶν μετὰ τοῦ Καίσαρος φιλοσόφων καὶ τοῦ κεντυρίωνος,* || p. 19 P *⟨καὶ ἔστη⟩ ἔμπροσθεν πάντων* || *καὶ εἶπεν· Καῖσαρ, ἰδοὺ Παῦλος, ὁ τοῦ θεοῦ στρατιώτης, οὐκ ἀπέθανον, ἀλλὰ ζῶ ἐν τῷ θεῷ μου. σοὶ δὲ πολλὰ ἔσται κακὰ καὶ μεγάλη κόλασις, ἄθλιε, ἀνθ' ὧν δικαίων αἷμα ἀδίκως ἐξέχεας, οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ταύτας. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Παῦλος ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Νέρων ἀκούσας καὶ ταραχθεὶς σφόδρα ἐκέλευσεν λυθῆναι τοὺς δεσμίους, καὶ τὸν Πάτροκλον καὶ τοὺς περὶ τὸν Βαρσαβᾶν.*

VII *Καὶ ὡς ἐτάξατο Παῦλος, ὄρθρου πορευθέντες ὁ Λόγγος καὶ ὁ κεντυρίων Κέστος μετὰ φόβου προσήρχοντο τῷ τάφῳ Παύλου. ἐπιστάντες δὲ εἶδον δύο ἄνδρας προσευχομένους, καὶ μέσον Παῦλον, ὥστε αὐτοὺς ἰδόντας τὸ παράδοξον θαῦμα ἐκπλαγῆναι, τὸν δὲ Τίτον καὶ Λουκᾶν φόβῳ συσχεθέντας ἀνθρωπίνῳ ἰδόντας τὸν Λόγγον καὶ τὸν Κέστον πρὸς αὐτοὺς ἐρχομένους εἰς φυγὴν τραπῆναι,*

[1] *καὶ ἐλθόντες μετὰ πολλοῦ θαύματος ἀπήγγειλαν νέρωνι τῷ καίσαρι τὰ γενάμενα ἐπὶ τῷ ἁγίῳ παύλῳ A* | *τοῦ δὲ νέρωνος A* || [3] *ἀκούσαντος καὶ ἐπὶ πολὺ* cum *AL* om *PS* | *θαυμάσαντος καὶ διαπορούντος τὰς* (sic pro *τὰ*) *περὶ αὐτοῦ A* || [4] *ἦλθεν ὁ Παῦλος* addidi cum *ASL* om hoc loco *P* | *ἦλθεν ὁ παῦλος πρὸς αὐτοὺς A* | *περὶ* cum *A* om *P* || [5] *πολλῶν* om *A* | ||f. 180r [a] A? *μεταξὺ A* | *φιλοσ. τε καὶ φίλων A. φιλοσόφων στρατιωτῶν καὶ μεγιστάνων ἐπισήμων* uel similiter *S* | *ὄντος δὲ σὺν αὐτῷ καὶ τοῦ κεντ. S* || [6] *καὶ ἔστη* ego addidi cum *L* *ἦλθεν ὁ παῦλος* hoc loco *P* om *A* *ἐφάνη δὲ ὁ παῦλος S* | *ἔμπροσθεν πάντων* om *A* | *καὶ εἶπεν πρὸς νέρωνα φωνῇ μεγάλῃ ὁ παῦλος ὁ τοῦ χριστοῦ στρατιώτης· καὶ νῦν πείσθητι, ὅτι οὐκ ἀπεθ. κτλ. A* || [7] *ἐν τῷ θεῷ μου* cum *AL* (deo meo) om *PS* || [8] *σοι δὲ ἔσται πλείονα κακά A* | *καὶ μεγάλη κόλασις ἄθλιε* cum *AL* om *PS* | *ἀδίκως* inserui cum *AL* om *PS* | *ἀνθ' ὧν ἐξέχεας αἷμα δίκαιον πολλὺ* [sic] *ἀδίκως καὶ τοῦτο δὲ σοι ἔσται οὐ μ. π. ἡμ.* (om *ταύτας*) *A* || [10] *καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ παῦλος ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ* addidi cum *AL* om *PS* | *Νέρων ἀκούσας καὶ* addidi cum *AL* om *PS* || [11] *τῶν ῥημάτων παύλου καὶ ταραχθεὶς ἐπὶ τούτοις A* | *σφόδρα* cum *AL* om *PS* | *ἀχθῆναι πάντας τοὺς δεσμ.* (*καὶ* om) *A* || [12] *ἄλλους πάντας* (pro *τοὺς π. τ. Β.*) *S* | *Βαρσαββᾶν A* || [13] *διετάξατο A* | *ὁ κέστος καὶ ὁ λόγγος ἐπὶ τόν τόπον* (om *ὁ κεντυρίων*) *A* || [14] *μετὰ φόβου καὶ τρόμου καὶ δειλίᾳ* uel simile quid *S* | *τῷ τοῦ παύλῳ τάφῳ A* *τῷ τάφῳ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου S* | *ἐπιστάντες δὲ ἐκεῖ εὗρον A* || [15] post *προσευχ.* add *καθὼς ἦν αὐτοῖς εἰπὼν ὁ παῦλος A* | *καὶ μέσων τῶν δύο ἑστῶτα τὸν π. A* | [16] *ἰδόντας τὸ παράδοξον θαῦμα* cum *AL* om *PS* | *καταπλαγῆναι A* | *καὶ τὸν τίτον τὲ καὶ τὸν λουκᾶν A* *συσσχεθεντα P* || [17] *οὐρανίω A* | *ἰδόντας τὸν Λόγγον* ||f. 180r [b] A *καὶ τὸν Κέστον πρὸς αὐτοὺς ἐρχομένους* cum *AL* om *PS* | *αὐτοὺς δέ A*

τῶν δὲ διωκόντων λεγόντων· Οὐ διώκομεν ὑμᾶς εἰς θάνατον, ὡς ὑπονοεῖτε, μακάριοι θεοῦ ἄνθρωποι, ἀλλ' εἰς ζωήν, ἵνα ἡμῖν δῶτε, ὡς ἐπηγγείλατο ἡμῖν Παῦλος, ὃν ἴδομεν μέσον ὑμῶν πρὸ μικροῦ ἑστῶτα καὶ προσευχόμενον. καὶ ταῦτα ἀκούσαντες παρ' αὐτῶν ὁ Τίτος καὶ ὁ Λουκᾶς μετὰ πολλῆς εὐφροσύνης ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν ἐν κυρίῳ σφραγῖδα, δοξάζοντες τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

[1] ἐκείνων δὲ διωκ. αὐτοὺς κατελείφθησαν (i. e. κατελήφθησαν) ὑπ' αὐτῶν. εἶπον δὲ πρὸς τίτον καὶ λουκᾶν ὁ κέστος καὶ ὁ λόγγος A | οὐχὶ A | πρὸς θάνατον A ‖ [2] ὡς ὑπονοεῖτε, μακάριοι θεοῦ ἄνθρωποι cum AL om PS | ἀλλ' ἵνα ἡμῖν ζωὴν αἰώνιον παρασχῆτε A ἀλλ' ἵνα ἡμῖν ζωὴν δῶτε S ‖ [3] ὡς ἐπηγγείλατο ἡμῖν Παῦλος ὃν ἴδομεν μέσον ὑμῶν πρὸ μικροῦ ἑστῶτα καὶ προσευχόμενον cum AL ος (ὡς) παυλος ἐνετιλατο ο μεθ υμων προ μικρου μεσοσ προσευχομενοσ P ‖ [4] καὶ ταῦτα ἀκούσαντες παρ' αὐτῶν ὁ Τίτος καὶ ὁ Λουκᾶς μετὰ πολλῆς εὐφροσύνης cum AL οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ PS ‖ [7] post σφραγῖδα add καὶ ἔλαβον αὐτούς (?) S | δοξάζοντες . . . ἀμήν addidi cum AS om P | πατέρα καὶ τὸν κύριον ἡμ Ἰ. Χ. S

A

Μαρτύριον τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.

1 *Ἐλθόντος εἰς τὴν Ῥώμην τοῦ ἁγίου Παύλου ἀπὸ τῶν Σπανιῶν, συνῆλθον πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· Τὴν ἡμετέραν πίστιν, ἐν ᾗ ἐγεννήθης, ταύτην ἐκδίκησον· οὐ γάρ δίκαιόν ἐστιν, Ἑβραῖος ὢν καὶ ἐξ Ἑβραίων ἵνα ἑαυτὸν διδάσκαλον εἴπῃς ἐθνῶν καὶ ἐκδικητὴν τῶν ἀπεριτμήτων, καὶ αὐτὸς ὢν περιτετμημένος τὴν τῆς περιτομῆς καταργήσῃς πίστιν. ὅταν οὖν ἴδῃς Πέτρον, ἀνταγώνισαι κατὰ τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας, ὅτι πᾶσαν τοῦ ἡμετέρου νόμου παραφυλακὴν κατήργησεν· ἀπέκλεισε τὸν σαββατισμὸν καὶ νεομηνίας καὶ τὰς νομίμους ἀργίας.*

2 *Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Παῦλος εἶπεν αὐτοῖς· Ἐμὲ Ἰουδαῖον ἀληθινὸν ἐν τούτῳ δυνήσεσθε δοκιμάσαι, ὅτι καὶ τὸ σάββατον τηρῆσαι*

---

comm crit ad uersionem latinam

[1] *ita inscribitur codd ACDGMQV etc* sanctorum *om BEH* apostolorum *om Nm*[1] *praem* III kal. iul. *D Laur XX, 1 Aed Flor eccl 139 Mugell de nem 13. 14 add* III kal. iul. *Amiat 2* quod (que) est III kal. iul. *Paris 2653. 5273* qui passi sunt romae sub nero cesare die III kłds iuli *C* qui passi sunt in urbe roma sub nerone caesare quae est III kal. iul. *E* qui passi sunt sub nerone imperatore die tertio kal. iulias *M* in urbe roma sub nerone rege *N* passiones apostolorum petri et pauli *I* passio gloriosissimorum apostolorum petri et pauli que est III kł iuli *K* passio beati petri apostoli *P* in natale apostolorum petri et pauli *Laur XX, 2* altercatio sanctorum apostolorum petri et pauli cum symone mago *L* altercatio sanctorum apostolorum petri et pauli contra simonem magum simul et passio qui passi sunt in urbe roma sub nerone imperatore die III kł iuliis *O Bruxell 7482* conflictus apostolorum petri et pauli cum symone *Paris lat 12604 Bruxell 5519—26. 9290* historia passionis apostolorum petri et pauli *Paris 15681.* III kl iulii passio beatorum petri et pauli a marcello discipulo petri edita quique eidem interfuit passioni *U* ‖ [2] in tempore illo cum *M* tempore illo cum *Q* in temporibus illis quum *C* in diebus illis quum *O* cum ergo *Marcian 116. 118* | peruenisset *Laur XX, 4 Aed Flor 139 Mug de nem 13 Laur conu suppr 231* | ad romam *A* in urbem romam *EGHIKNOPV Paris 2653. 3792. 5273. 5280. 5296. 9737. 15681 etc Thil* ‖ [3] nostram legem *K* ‖ [4] non enim iustum est *CP* | ut *om L* | qui sis *GHINP Paris 5273 Amiatin 2 Thil* qui es *Laur XX, 3 n* tu cum sis *FKf*

Passio sanctorum apostolorum Petri et Pauli.

1 Cum uenisset Paulus Romam, conuenerunt ad eum omnes Iudaei dicentes: Nostram fidem, in qua natus es, ipsam defende. non est enim iustum, ut cum sis Hebraeus ex Hebraeis ueniens, gentium te magistrum iudices, et incircumcisorum defensor factus tu cum sis circumcisus, fidem circumcisionis euacues. cum ergo Petrum uideris, suscipe contra eius doctrinam, quia omnem obseruationem nostrae legis euacuauit, exclusit sabbatismum et neomenias et legitimas ferias exinaniuit.

2 Quibus Paulus respondit: Me Iudaeum esse et uerum Iudaeum, hinc poteritis probare, cum et sabbatum obseruare

Paris 9737 Laur XX, 4 Aed Flor 139 Laur conu suppr 231 cum tu sis *Laur XX, 1. XX, 2 Mug de nem 13* | et ex hebraeis *A* | ex Hebraeis ueniens *om K* ‖ [5] te magistr. gent. *L* | indices *CPn Paris 9737* | incircumcisorum ... sis *om K Laur XX, 2* ‖ [6] factus es *n* | tu *om n Laur XX, 3 Mug de nem 14 Amiat 2 Strozz 4* | circumcisioni *L* circumcisorum *D* | euacuas *C* | euac. circumcisorum *ACO* ‖ [7] uideris petrum *D* | incipe *Laur XX, 2. XX, 4 Aed Flor 139 Mug de nem 13 Laur conu suppr 231* | surge *Mug de nem 14* suspice *X* contende *RT* suscipe defensionem *C* | contra eum doctr. *BGKLN* (eum *in ras*) *Q Paris 5273. 15681* contra eum contendere *Ff Laur XX, 1. XX, 2. XX, 4 Aed Flor 139 Mug de nem 13 Laur conu suppr 231* | quia omnem *om A* qua *Marc 116. 118* ‖ [8] omnem *om O* | obseruantia(m) *HLU* | nostrae *om H* | euacuat *DQU Paris 15681* excludit *U* et exclusit *ACIO* | sabbatum *KLN* (sabatum *in ras*) *Q Paris 5273* sabbata *Paris 9737 Mug de nem 14* ‖ [9] neomenias *cum CFIKLNOPRTVXf Laur XX, 2. XX, 3. XX, 4 Aed Flor 139 etc* neomeniam *ABDEGHMQn Paris 2653. 5273. 15681 Amiat 2 etc Thil* neomenia *F* neomęnia *Laur XX, 1* neumenia *S Marc 116. 118* neomeniamque *U* | ferias nostras *M* | inaniuit *Sf Paris 15681 Laur XX, 1 Amiatin 2 Strozz 4* inanibit *CO* (*sic semper in his duobus codd* u *et* b *permutantur*) inanit *U* exinauit (ni *supra*) *H*

sect. 2 l. [10] esse *om Paris 15681 Marc 116. 118* et uerum Iudaeum *om I* ‖ [11] hic *BFSXf Laur XX, 1. XX, 4 Mug de nem 13. 14 Amiat 2 Laur conu suppr 231* nunc *O* | approbare *L* | probare ... uere poteritis *om per homoeot F* | cum et sabbatum obseruare *om X* | cum me et sabbatum et circumcisionem ueram uideritis obseruare *K* | et *om Q* | obseruauero *A*

καὶ τὴν ἀληθινὴν περιτομὴν κατανοῆσαι δυνηθῆτε· καὶ γὰρ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. ἡμεῖς ἔχομεν πατέρας, πατριάρχας καὶ τὸν νόμον. τί οὖν ὁ Πέτρος κηρύσσει ἐν τῇ τῶν ἐθνῶν βασιλείᾳ; ἀλλὰ καὶ ἐάν τινα καινὴν θελήσει εἰσαγαγεῖν διδασκαλίαν, χωρίς τινος ταραχῆς καὶ φθόνου καὶ κόμπου ἀπαγγείλατε αὐτῷ, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἴδωμεν, καὶ ἐνώπιον ὑμῶν ἐλέγξω αὐτόν· ἐὰν δὲ ᾖ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ ἀληθής, τῇ τῶν Ἑβραίων βίβλῳ καὶ μαρτυρίᾳ ὠχυρωμένη, πρέπον ἐστὶν πάντας πειθαρχεῖν αὐτῷ.

3 *Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια τοῦ Παύλου λέγοντος ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον τῷ Πέτρῳ· Παῦλος ἐξ Ἑβραίων ἀπὸ Σπανιῶν παραγέγονεν, καὶ παρακαλεῖ σε ἵνα ἔλθῃς πρὸς αὐτόν, ἐπειδὴ οἱ ἀγαγόντες αὐτὸν λέγουσι μὴ δύνασθαι αὐτὸν συντυχεῖν ᾧ ἐὰν βούληται πρὸ τοῦ ἐμφανίσαι Καίσαρι. Ἀκούσας δὲ ὁ Πέτρος ἐχάρη χαρὰν μεγάλην, καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐπορεύθη πρὸς αὐτόν. ἰδόντες δὲ ἀλλήλους ἔκλαυσαν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ ἐπὶ πολὺ περιλαβόντες ἑαυτοὺς τοῖς δάκρυσιν ἀλλήλους κατέβρεχον.*

6 *κόμπου emendauit HUsener κόπου E* ‖ 8 *ὠχυρομένη E* ‖ 13 *οἱ ἀγαγόντες cum Tisch et lat οἱ ἀγαποῦντες E*

---

1 me *pro* uere *Laur XX, 1. XX, 2. XX, 4 Aed Flor 139 Mug de nem 13 Laur conu suppr 231* uere *om O* uos *n* docere uere *Marc 118* docere *BDM* ex opere *I* | poteritis *cum ABDGHOQRSTUVXf Paris 2653. 5273. 9737. 15681. Laur XX, 1. XX, 2. XX, 3. XX, 4 Marc 116. 118 etc* potueritis *CEILMNPn Mug de nem 14* | auertere *O Paris 2653 Marc 116. 118* | nam et *I* | sabbati *QRST* | die *om MUV Marc 118* 2 omnibus *om f* | suis *post* operibus *GHLNPQSV Paris 2653. 5273. 15681 Marc 116 Thil* | nos *om Q* et nos *n* ‖ 3 quod *M* | talia *DV Paris 15681* talem *CO Laur XX, 1. XX, 4 Mug de nem 13 Amiat 2* ‖ 4 et *ante* si *om AIRTX* | forte aliquam *cum AEFGHIKLNPRSTUXf Laur XX, 1. XX, 2. XX, 3. XX, 4 etc.* aliquam forte *BCDMn* forte uult aliquam *V Paris 5273. 15681* aliqua uult forte *O* forte doctr. aliq. uult intr. nouam *Q* forte alienam uoluit *Paris 9737* | nouam introducere *L* | doctrinam *om M* ‖ 5 contentione *RTX* | ei nunciate *C* ‖ 6 ei et ut *O* | ut nos uideamus *om D* | uideamus *om V* uideremus *O* | uideamus nos inuicem *S* inuicem uideamus *Laur XX, 2. XX, 3. XX, 4 Aed Flor 139 Mug de nem 13 Laur conu suppr 231* | et *om M* | in conspectu uestro *C* | ego *om ABCDMOQ* ego illum *L Laur XX, 2* | uincam *KS Strozz 4* obiurgabo *BCDMO Paris 15681* ‖ 7 quod si uere *n* | eius doctrina *B* | fuerit *om Nm*[1] | uero testimonio fuerit *EGHn Thil* | ueris testimoniis *C* uerii testimonii *O* ueri testimonii *INPQS* ueris testimoniorum *B* ueritatis testimonium *K* uerum testi-

et circumcisionem uere poteritis aduertere. nam sabbato die requieuit ab omnibus operibus deus. nos habemus patres et patriarchas et legem. quid tale praedicat Petrus in regno gentium? sed et si forte aliquam uult introducere nouam doctrinam, sine conturbatione et sine inuidia et sine strepitu nuntiate ei, ut nos uideamus, et in uestro conspectu illum ego conuincam. quod si forte doctrina eius fuerit uero testimonio et Hebraeorum libris munita, decet nos omnes oboedire ei.

3 Haec et his similia dicente Paulo perrexerunt Iudaei ad Petrum et dixerunt ei: Paulus ex Hebraeis uenit, rogat te ut uenias ad eum, quoniam hi qui eum adduxerunt dicunt non eum se posse dimittere, ut uideat quem uult, antequam eum Caesari insinuent. Audiens haec Petrus gaudio gauisus est magno et statim exsurgens perrexit ad eum. uidentes autem se prae gaudio fleuerunt et in amplexibus suis diutissime morati inuicem se lacrimis infuderunt.

monium *Paris 5273. 15681* ‖ [8] et hebr. libr. *cum EFGINQSVf Paris 5273 Laur XX, 1. XX, 2. XX, 4 Aed Flor 139 Mug de nem 13. 14 Amiat 2 Laur conu suppr 231 Marc 116* ex hebraeorum libr. *HLRTUn Paris 2653. 9737 Laur XX, 3 Strozz 4 Thil* et ex hebr. libr. *AKX Paris 15681* et ex eorum libris *Marc 118* est et hebr. libr. *P* et *ante* Hebr. *om BCDMO* | libris hebr. *D* libris *om B* | libris eius monita exstiterint *K* monita etiam *Of Laur* XX, *1* | debemus nos *L* | nos et omnes *U* | oboedire *cum DM* | obedire eius doctrinae *RT* ob. eius doctrinam *X*

sect. 3 l. [9] haec . . . dixerunt ei *om D* | his *om G* | is *pro* his *F* hiis *U* | Paulo *om X* ‖ [10] ei *om AL Paris 9737* | homo ex hebr *O* | ueniens *Am^2 KLNPQ Laur. XX, 2. XX, 4 Aed Flor 139 Mug de nem 13 Laur conu suppr 231* et rogat *LOV Paris 15681* | te *om KNP Paris 2653. 5273* ‖ [11] quum *n* | hii *LMNU* (*ut plerumque. talia iam non adnotabo*) *om RTX* | dicunt *om RTX* | non eum possunt *RTX* | se eum non *H* ‖ [12] eum se *om A* | eum *prius om FKNPSUf Paris 5273 Laur XX, 1. XX, 2. XX, 4 Aed Flor 139 Mug de nem 13. 14 Laur conu suppr 231 Amiat 2 Strozz 4 Marc 116 Thil* | se *om BCDMUV Mug de nem 14 Marc 118* | demittere *M* dimitti *U* prohibere *K* | ut non uid. *K* uideant *Bn Marc 116* | quemquam (*om* uult) *RTXn* | eum *alterum om EGHKNP Paris 15681 Thil* de eo ins. caes. *S* ‖ [13] indicent *P* insinuet *O* insinuetur *K* | *post* audiens *add* enim *H* | gauisus est gaudio magno *D* ‖ [14] exurgens statim *RTX* | exurgens *etiam BCDFHO* surgens *V Paris 5273* | uenit *pro* perrexit *IK* | *post* ad eum. *add* cum illis *RTX* | *hactenus codd Flor collati* ‖ [15] prae magno gaudio *V* prae gaudio magno *U* | morati sunt *GH* (et *superscr*) *KNm^2Pf Paris 15681 Thil* | commorati *LIQ Marc 116. 118* immorati *UV* ‖ [16] ac inuicem *V* inuicemque *DP* et inuicem *Nm^2 Thil* | infunderunt *MO* infundentes *Paris 15681*

4 Ὡς δὲ πάντων ὁ Παῦλος τῶν ἑαυτοῦ πράξεων τὸ ὕφος τῷ Πέτρῳ ἀπήγγειλεν, καὶ πῶς διὰ τῶν τοῦ πλοὸς κόπων παραγέγονεν, πάλιν δὲ Πέτρος ἐξηγήσατο τῷ Παύλῳ ποίας ἐνέδρας ἔπασχεν παρὰ Σίμωνος τοῦ μάγου, καὶ ἑσπέρας γενομένης ἀνεχώρησεν Πέτρος ἐν τῷ ἰδίῳ καταλύματι.

5 Ἕωθεν δὲ ἑξῆς διαφαυούσης τῆς ἡμέρας, ἰδοὺ Πέτρος παραγενόμενος εὑρίσκει πλῆθος τῶν Ἰουδαίων πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ Παύλου. ἦν δὲ μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων χριστιανῶν τε καὶ ἐθνικῶν μεγάλη ταραχή. οἱ μὲν γὰρ ἐξ Ἰουδαίων ἔλεγον· Ἡμεῖς γένος ἐκλεκτὸν ἐσμέν, βασίλειον ἱεράτευμα, φίλοι τε τοῦ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντων τῶν προφητῶν, μεθ' ὧν ἐλάλησεν ὁ θεός, οἷς καὶ ἔδειξεν τὰ ἑαυτοῦ μυστήρια καὶ τὰ θαύματα αὐτοῦ τὰ μεγάλα. ὑμεῖς δὲ οἱ ἐξ ἐθνῶν οὐδὲν μέγα ἐν τῷ σπέρματι ὑμῶν ἔχετε, εἰ μὴ ἐν εἰδώλοις καὶ γλυπτοῖς βέβηλοι καὶ βδελυκτοὶ γεγόνατε.

6 Ταῦτα καὶ τὰ ὅμοια αὐτοῖς λεγόντων τῶν πιστευσάντων Ἰουδαίων ἀπεκρίναντο οἱ ἐξ ἐθνῶν λέγοντες· Ἡμεῖς ὡς ἠκούσαμεν τὴν ἀλήθειαν, εὐθέως ἠκολουθήσαμεν τῷ Χριστῷ, τὴ

[9] Exod. 19, 6

[1] *πάντων E cum fere omnibus codd alterius recensionis πᾶν solus O scripsit consentientibus codd lat* ‖ [2] *κόπον E pr m* ‖ [15] *βεβήλοις et βδελυκτοῖς E ut reliqui codd. textum emendauit iam Thilo cum interpr lat*

---

sect. 4 l. [1] illi *om V* | actuum *LQRTX Marc 118* casuum suorum *ACO* casuum *om FUf Marc 116* ‖ [2] et qualiter . . . aduenisset *om EFKN Pf* | qualiter ei *BDMn* | nauigio *DSU Marc 116* nauigii *om Marc 118* | fatigationibus nauigii *RTX* | nauigationibus *pro* nauigii fatigationibus *A* | fatigatio *BDMn* | et fatigatibus *U* | adueniret *S* | et *alterum om B* | et cum *S* ‖ [3] dixisset *om D* dixit *BNX Paris 2653* innotuisset *K* | illi dixisset *P* dix. ei *U* | illi *om V* | quas simonis magi *BCEF* (*sed* symoni) *IMN* (*ut uid*) *PRTUVXfn Paris 2653. 5273. 9737. 15681* quia a symoni magii *O* qualiter simonis magi *S* quantas simonis magi *Marc 116 item sed om* magi *Marc 118* | paterentur *M* | *post* insidias *add* et cum diutius hec agerentur *S* | tunc absc. *n* ‖ [4] uesperam *C* | reuersurus mane die alt. *D* mane autem facto altero die reuersus est *O* | mane uero die *HV* | altera *CG* (*sed* uero *in ras*) *O*

sect. 5 l. [5] et ecce *O* | ecce Petrus adueniens *om I* | ueniens *BCDHM* uenit et *O* ‖ [6] inuenisset *A* | ianuas *C* ianuam *O* fores ubi custodiebatur paulus *S* | erat enim *ABCOVn Paris 5273* ‖ [7] *ante* Christianos *plerique inserunt* et *omisi cum FLQU Marc 116. 118 graec* | et *om AENm¹P* atque *H* | contentio *EGHIKNPRTX Paris 2653. 5273. 15681 Thil* ‖ [8] enim *om L* autem *X* | sumus *hoc loco A post* nos *Paris 9737 post* amicorum *V post*

4 Cumque Paulus illi omnem textum suorum casuum indicasset et qualiter nauigii fatigationibus aduenisset et Petrus dixisset illi, quas a Simone mago pateretur insidias, abscessit Petrus ad uesperum, mane die altero reuersurus.

5 Cumque aurora diei daret initium, ecce Petrus adueniens inuenit multitudinem Iudaeorum ante fores Pauli. erat autem inter Iudaeos Christianos et gentiles infinita conturbatio. Iudaei enim dicebant: Nos genus sumus electum regale amicorum dei, Abrahae, Isaac et Iacob et omnium prophetarum, cum quibus locutus est deus, quibus ostendit mirabilia magna et secreta sua. uos autem ex gentibus, nihil in semine uestro magnum, nisi in idolis et sculptilibus inquinati et execrabiles extitistis.

6 Haec et his similia dicentibus Iudaeis, gentes respondebant dicentes: Nos mox ut audiuimus ueritatem, reliquimus errores nostros et secuti eam sumus. uos autem et paternas

dei *GH Paris 2653. 5273. 15681 Thil post* Iacob *BDMn plane om CEFIKLNOPQRSTUXf Marc 116. 118* | regale electum *GH Thil* electum et regale *Nm*^{2}*QU* electum amic. *V* | et amic. *n* | sacerdotum *pro* amic. *L* sacerdotum *ante* amic. *Marc 118* ‖ [9] abraham *CIMOPU etc* | et is. *DVn Paris 5273* | isabac(h) *BO* ‖ [10] et quibus *AH* | dominus *IU* | quibus deus ost. *BCFGIOQSf Paris 9737 Marc 116. 118 Thil* deus *omisi cum ADEKLPRTUVXn Paris 2653. 5273. 15681* | mirabilia magna et *om FUf Marc 116. 118* ‖ [11] et secreta sua *cum A* (*in rasura*) *KLN* (et *a m*^{2} *add*) *n* et omnia secr. s. *O* quibus ostendit secreta sua *BCDEGHIMPQRSTVX Paris 2653. 5273. 15681 Thil fuit et in N sed erasum* | et ostendit *Paris 9737* | uobis *B* | gentilibus *Nm*^{1} (*sed eras*) *RTX* | estis *post* gentibus *add AGHn Paris 2653. 5273 Thil* | qui ex gentibus estis *Paris 15681* | ex semine *U* ‖ [12] magno *M* | *post* magnum *add* aliquid fuit, nisi (sed *RT*) in idolis *RTX Marc 118* | nisi forte *K* | in *ante* idolis *om MUV* | et in sculp. *CEGHNP* | scul(p)tilibus *H* scluptilibus *CO* sculptilia *D* sculptibus *F* | sculpt. in quibus inquinati *K* | coinquinati *U Paris 9737* | inquinati . . . extitistis *om BCDMO* | inqu. estis et *H* | et *ante* execr. *om EFKRTXf Marc 116. 118* | deo *post* execr. *add GHS Thil omisi cum AEFIKLNPQRTUVXfn Paris 2653. 5273. 9737. 15681 Marc 116. 118* ‖ [13] exstitistis *corr ex* existis *H* | *hactenus codd S Marc 116. 118 collati sunt*

sect. 6 l. [14] gentiles *BGHNPQ Paris 9737 Thil* ‖ [15] audiamus *Q* | relinquimus *COV* ‖ [16] secuti fuimus eum *C* secuti sumus (*om* eam) *Nm*^{1} secuti sumus eam *OQV* secuti eum sumus *M* secuti eos sumus *B* secuti sumus Christum *EK* secuti sumus ueritatem *Nm*^{2}*P* secuti sumus uestigia Christi *Paris 2653* et eam secuti sumus *Paris 5273*

ὄντως ἀληθείᾳ, καταλιπόντων ἡμῶν τὴν ἡμετέραν πλάνην. ὑμεῖς δὲ καὶ τὰς πατρικὰς γνόντες δυνάμεις καὶ τὰ τοῦ νόμου καὶ τὰ τῶν προφητῶν ἔχοντες διδάγματα, οἳ καὶ τὴν θάλασσαν ξηροῖς διαβεβήκατε ποσὶν καὶ τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν βυθιζομένους ἰδόντες, καὶ στύλου πυρὸς νυκτὸς ὑμῖν φαίνοντος καὶ νεφέλης ἡμέρας, καὶ μάννα ὑμῖν ἐξ οὐρανοῦ δοθέντος καὶ ἐκ πέτρας ὕδατος ὑμῖν ῥυέντος, οὐκ ἐπιστεύσατε, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα πάντα εἴδωλον ὑμῖν μόσχον ἐτεκτήνασθε καὶ προσεκυνήσατε τῷ γλυπτῷ. ἡμεῖς δὲ οὐδὲν βλέποντες <τῶν> σημείων πιστεύομεν τοῦτον εἶναι τὸν ἀληθινὸν θεόν, ὃν ὑμεῖς κατελείπατε ἀπειθήσαντες.

7 Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα αὐτῶν φιλονεικούντων εἶπεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος μὴ χρῆναι αὐτοὺς τὰς τοιαύτας μεταξὺ ἀλλήλων ἔχειν ἀντιλογίας, ἀλλὰ τοῦτο προσέχειν μᾶλλον, ὅτι πεπλήρωκεν ὁ θεὸς τὰς ἑαυτοῦ ἐπαγγελίας, ἃς ὤμοσεν Ἀβραὰμ τῷ πατρὶ ἡμῶν, ὅτι ‘ἐν τῷ σπέρματί σου εὐλογηθήσονται πάντα τὰ ἔθνη’. ‘οὐ γάρ ἐστιν προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ· ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, κατὰ νόμον κριθήσονται, καὶ ὅσοι ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως ἀπολοῦνται’. ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ, ὅτι κατὰ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐξελέξατο ἡμᾶς εἰς

[3] Exod. 14, 21 sqq. ‖ [5] Exod. 13, 12 ‖ [6] Ps. 78, 24 ‖ [14] Gen. 22, 18; Gal. 3, 8 ‖ [16] Rom. 2, 11 sqq. ‖ [19] 1. Petr. 2, 9 sq.

[8] *μόσχον CE μόσχον reliqui cum lat* ‖ [9] *τῶν om E addidit cum reliquis Tisch σημεῖον (om τῶν) suspicatur HUsener*

---

[1] leges *pro* uirtutes *L* | uidistis *pro* scistis *EGHKNP Paris 2653. 15681 Thil* scitis *ADFMOQV Paris 5273* | sectas *f* | et proph. signa uidistis *om K* | et legem accepistis . . . demersos uidistis et *om F* | et legem accepistis *ante* et proph. sig. uid. *Paris 15681* | et *ante* legem *om V* | leges *O* | accipitis *Nm*[1] ‖ [2] et mare . . . transistis *om EKNP* | siccis pedibus *ACOV Paris 2563* | *post* inimicos *textus in T interrumpitur. pergit (sect. 10 sub finem)* ad militiam neque ad palatium | dimersos *A (ex corr) CGHKLMO Paris 5273. 9737* dimissos *f* | in mare *post* uestros *add EGNPV Paris 5273. 15681* in mari *add H* ‖ [3] et *ante* columna *om V* | columpna *DHU* calumpnia *Q* | col. nubis uobis *cum BDEL (cum signis transpositionis) OQVn Paris 2653. 5273. 15681* uobis nubis *AIKMNP* uobis *om CG* nubis *om FRUXf* uobis *Hm*[1] nubis *Hm*[2] | in caelum *DO* in caelis *n* de caelo *M* in caelo *om KNP* | nubis apparuit *U* | uobis aparuit *Paris 9737* | et columna ignis *n* ‖ [4] et *ante* manna *om V* | de caelo uobis *V Paris 15681* | de celo pluit uobis *H* | datum *A (ex* data *corr) BEIKLNm*[2] *(in ras) Pn Paris 5273 (m*[2]*). 15681* ‖ [5] aquae uobis de petra *C* | aqua *O* | uobis *post* petra *om V* | haec omnia *DFRUVXf* | uobis *post* idolum *om An* ‖ [6] uitulum *A* | uituli

uirtutes scistis et prophetarum signa uidistis et legem accepistis et mare pedibus siccis transistis, et inimicos uestros demersos uidistis et columna nubis uobis per diem in caelo apparuit et ignis per noctem, et manna uobis de caelo data est, et de petra uobis aquae fluxerunt: et post omnia haec idolum uobis uituli fabricastis et adorastis sculptile. nos autem nulla signa uidentes credimus deum hunc, quem uos non credentes dereliquistis.

7 Haec et his similia contendentibus dixit apostolus Paulus, non debere eos has contentiones inter se suscipere, sed hoc magis adtendere, quia complesset deus promissa sua, quae iurauit ad Abraham patrem nostrum, quod 'in semine eius hereditarentur omnes gentes': 'non est enim personarum acceptio apud deum. quicumque enim in lege peccassent, secundum legem iudicarentur; qui uero sine lege deliquissent, sine lege perirent'. est enim in humanis sensibus tanta sanctitas, ut bona laudet

om F | caput *post* fabr. *add G Paris 2653. 15681 Thil* caput fabricastis *V* | adoratis *L* | scluptile *O* | illud *pro* sculpt. *D* ‖ [7] et *post* uidentes *add G* | credidimus *HR Paris 9737* | deum *om E* in deum *Paris 5273* dominum *Vf* | hunc esse *EGHKNPQ Paris 2653 Thil* esse hunc *n* | dereliquistis deum *E* | reliquistis *DOn* ‖ [8] *hactenus collati codd Paris 2563. 15681*

sect. 7 l. [9] is *pro* his *F* | eis contendentibus *GNPR Thil* contendentibus illis *H* | contendentes *C* | dixit paulus ap. *O* paulus ap. dixit *V* ‖ [10] eos *om CK* | contentiones has *HL Thil* | has *om G* | contiones *F* contenciones *U* contentiones *om Q* | subsistere *K* ‖ [11] adtendere *cum ACF* attendite *G* ///ntendite Nm^1 (*prima litera erasa*) intendere Nm^2P | quia quum *Cn* quia cum *BM* | conplesset *DN* compleuisset *L* | sua promissa *P* | quod iur. *F* ‖ [12] iurauit deus *Q* | patrem eorum *Q* | quam in sem. *B* ‖ [13] non enim est *GH Thil* | accept. pers. est *A* | accept. pers. *D* | non esse autem pers. acceptionem *K* ‖ [14] aput *DM* | dominum *f* | enim *post* quicumque *om* Nm^1P | et quicumque *K* sed quic. Nm^2 | quicumque enim sine lege peccauerunt, sine lege peribunt et quicumque in lege peccauerunt per legem iudicabuntur *Q* | peccasset *Ff* | iudicaretur *Ff* | iudicabuntur et quicumque sine lege *O* | quicumque *altero loco etiam C* ‖ [15] sine lege peccassent *U* | perissent *BCFI* periissent *corr ex* perierant *A* | sine lege et perirent *HV* ‖ [16] etenim *OVn* est autem *I* est enim et *H* | esse etiam . . . tantam sagacitatem *K* | in *ante* humanis *om FU* | est tanta sanct. *n* sanctitas est *V* | scientia *L*(?) | ut et *D* | laudent . . . puniant *O Paris 9737* | naturaliter laudet *H*

λαὸν αὐτοῦ ἅγιον. ὥστε ἐν αὐτῷ ὀφείλομεν καυχᾶσθαι, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες· ‘πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστὲ ἐν τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ’.

8 *Ταῦτα τοῦ Παύλου λέγοντος κατεπραΰνθησαν οἱ ἐξ Ἰουδαίων καὶ οἱ ἐξ ἐθνῶν. ὁμοίως δὲ καὶ Πέτρος ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων· Ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς τῷ πατριάρχῃ Δαυὶδ λέγων· ‘Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τοῦ θρόνου σου’. τοῦτο ὁ θεὸς πληρῶν ἐξαπέστειλε τὸν αὐτοῦ υἱόν, σαρκωθέντα ἐκ σπέρματος αὐτοῦ· ὃ καὶ ἐμαρτύρησεν διὰ αὐτοῦ Δαυὶδ εἰπών· ‘Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε’. τοῦτο οὖν ὁ πατὴρ μεμαρτύρηκε λέγων· ‘Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε’. ὃν καὶ ἐσταύρωσαν διὰ φθόνον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ· ἕνεκεν δὲ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας συνεχώρησε ταῦτα πάντα παθεῖν αὐτόν.*

9 *Ἐν τούτῳ οὖν ὁ θεὸς πᾶσιν ἤνοιξεν εἴσοδον τοῖς υἱοῖς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ παντὶ ἔθνει τῆς γῆς, τοῦ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῇ πίστει τῆς εἰς αὐτὸν ὁμολογίας, ἔχειν δὲ ζωὴν καὶ σωτηρίαν ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ· ὃ γὰρ ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἐπλήρωσεν· ὅθεν καὶ Δαυὶδ ὁ προφήτης λέγει περὶ αὐτοῦ· ‘Ὤμοσεν κύριος τῷ Δαυὶδ καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· Σὺ εἶ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ’. ἱερεὺς γὰρ ὁ*

[2] Gal. 3, 28 ‖ [6] Ps. 132, 11 ‖ [10] Ps. 2, 7 *cf* Matth. 3, 17 *secundum* euang. Hebraeorum; Hebr. 1, 5; 5, 5 ‖ [11] Matth. 17, 5 ‖ [12] Matth. 27, 18 ‖ [20] Ps. 110, 4 *cf* Hebr. 7, 17; 21

---

[1] natura *FUf* | malum *E* | quae . . . excusantes *om K* | et inter se inu. *R* atque inter se inu. *ANm²P* | inuicem inter se *Q* in inuicem *V* | cogitationes *om O* | cog. accusat *B* ‖ [2] aut accusatas *I* | punient *E* puniant *n* | aut remunerantes excusant *n* aut remunerantes excuset *Q* aut remunerentur *E* remunerent *Paris 9737* muneret *B* | excus. remun. *V*

sect. 8 l. [3] dicente paulo *CKO* | paulo dicente petroque similiter mitigati fuerunt *E* | mitigassent *CO* mitigarentur *GHRX Thil* ‖ [4] et *prius om CEN* (*sed eras*) *OPQUfn Paris 9737* | gentiles *B* | et principes *BCMO* ‖ [5] synagogas (sin-) *cum BIKLQV Paris 5273* synagogis (sin-) *correxerunt AC* (-giis) *DEFGHMN* (*in ras*) *OPRUXfn Paris 9737 Thil* | iudeorum *ARX* ‖ [6] intercideret *I* introduceret *V* | audite me *C* | me *in ras G* | fratres *om A* | spiritum sanctum *ABEHKLQUVn Paris 5273. 9737* ‖ [7] quod *om MN* ‖ [8] sedem sanctam *B* | hunc ergo *om O* ergo *om F* | hic est ergo *n* | cui *om I* | caelo *GHN Thil* ‖ [9] te *om V* | hunc *erasit N* ‖ [10] principes uestri *GH Thil* | ut autem impleret *C* | redemptionem *GHN* promissionem *D* | necessaria *FV* ‖ [11] saeculo *om M* | promisit *D* | sibi

naturaliter et puniat mala, quae inter se inuicem cogitationes aut accusantes puniat aut remuneret excusantes.

8 Haec et his similia Paulo dicente factum est ut mitigati essent et Iudaei et gentes. sed principes Iudaeorum insistebant. Petrus uero his qui eum arguebant, quod synagogas eorum interdiceret, dixit: Audite, fratres, sanctum spiritum promittentem patriarchae Dauid, quod de fructu uentris eius poneret super sedem suam. hunc ergo cui dixit pater de caelis: 'Filius meus es tu, ego hodie genui te', hunc crucifixerunt per inuidiam principes sacerdotum. ut impleret autem redemtionem necessariam saeculo, permisit se haec omnia sustinere, ut sicut ex costa Adae fabricata est Eua, sic ex latere Christi in cruce positi fabricaretur ecclesia, quae non haberet maculam neque rugam.

9 Hunc deus aditum aperuit omnibus filiis Abrahae et Isaac et Iacob, ut sint in fide ecclesiae et non in infidelitate synagogae. conuertimini ergo et intrate in gaudium Abrahae patris uestri, quia quod ei promisit deus adimpleuit. unde et propheta canit: 'Iurauit dominus et non paenitebit eum, tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech'. sacer-

[1] Rom. 2, 15

---

pro se *K* | ea omnia *n* | inferri *pro* sust. *K* | et sicut *CVn* | ex costa ... sic *om Q* | de costa *CUV Paris 5273* ‖ [13] posito *n* posita *CO* pendentis *H* positi *om LRX* | fabricaret ecclesiam *L* | habet *N* (*m² in ras*) *OPU Paris 9737* habuerit *n* habuit *Paris 5273* | macula *O* ‖ [14] aut rugam *D* | ruga *O glossam* rost *in marg add G* | *hactenus codd P Paris 5273. 9737 collati sunt*

sect. 9 l. [15] hic *A* per hunc *HO* nunc *V* | auditum *EFO* (*fuit etiam in N sed m¹ corr*) aditum uitae *H* aditum *om V* | apparuit *V* dedit *M* | hominibus *pro* omnibus *n* | et Isaac et Iacob *om L* | et *ante* isaac *om ABDFHIMOQRUXf* ‖ [16] et *pro* ut *FO* | ex fide *D* | fidelitate *n* | et non sint *U* | in *ante* infidel. *superscr G om F* ‖ [17] confitemini *K* | introite *I* | gaudio *M* | Abrahae *om CO* | et Isaac et Iacob *om L* | patris uestri abr. *M* ‖ [18] quia *om B* | ei *om FK* | promisit eis deus *V* ei deus promisit *U* | prom. dominus *CEIM* dominus prom. *n* | deus *om FLRXn* | adimpl. deus *A* | adinpleuit *N* adimplebit *M* et implebit *CO* adimpleuit *corr ex* et impl. *A* | et unde *A* | et *ante* proph. *om DO* | et per prophetam canit *E* ‖ [19] canet *CI* (*sed corr* canit) *M* ‖ [20] melchisedehc *G* melcysedech *N* (*sed* ech *m² in ras*)

σωτὴρ γέγονεν, ἡνίκα τὴν ὁλοκάρπωσιν τοῦ ἰδίου σώματος καὶ αἵματος ὑπὲρ τοῦ κόσμου παντὸς θυσίαν προσήνεγκεν τῷ πατρί.

10 *Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια λεγόντων Πέτρου καὶ Παύλου, ἐσίγησαν πάντες καὶ ἤκουον αὐτῶν διδασκόντων καὶ κηρυττόντων πᾶσι τοῖς πιστοῖς τὸν τοῦ κυρίου λόγον· καθ' ἡμέραν δὲ ἐπληθύνοντο τῶν πιστευόντων εἰς τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἀναρίθμητον πλῆθος. ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχισυνάγωγοι τῶν Ἰουδαίων καὶ ⟨οἱ⟩ τῶν Ἑλλήνων ἱερεῖς, ὅτι διὰ τοῦ κηρύγματος αὐτῶν σχεδὸν πᾶσα ἡ Ῥώμη ἐπίστευσεν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἤρξαντο κατ' αὐτῶν ταραχὴν ἐγείρειν εἰς τὸν λαὸν καὶ γογγυσμόν, ἐπαινεῖν δὲ Σίμωνα τὸν μάγον ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους τῶν ὑπὸ τῶν ἀποστόλων κατηγορουμένων· ἠγωνίζοντο καὶ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Νέρωνος διαβόητον αὐτὸν ποιῆσαι, ψέξαι δὲ τοὺς τοῦ κυρίου ἀποστόλους. ἐν τῷ οὖν τοὺς ἀναριθμήτους τοῦ λαοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς κύριον διὰ τοῦ κηρύγματος Πέτρου, συνέβη καὶ τὴν γυναῖκα Νέρωνος Λυβίαν καὶ τοῦ Ἀγρίππα τοῦ ἐπάρχου σύζυγον ὀνόματι Ἀγριππίναν οὕτως πιστεῦσαι, ὥστε καὶ περιελεῖν ἑαυτὰς ἀπὸ τῆς τῶν ἰδίων ἀνδρῶν πλευρᾶς. διὰ δὲ τῆς τοῦ Παύλου διδασκαλίας πολλοὶ κατεφρόνουν τῶν στρατιωτῶν ⟨τῆς στρατείας⟩ προσκολλώμενοι τῷ θεῷ, ὥστε καὶ ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἐλθεῖν τινὰς πρὸς αὐτόν· καὶ γενόμενοι Χριστιανοὶ οὐκ ἔτι ἠθέλησαν στραφῆναι ἐν τῇ στρατιᾷ οὔτε ἐν τῷ παλατίῳ.*

11 *Ἐντεῦθεν τοῦ λαοῦ στασιώδη πραττόντων γογγυσμὸν ὁ*

[8] *οἱ ego inserui* ‖ [10] *μετεφρόνουν suspicatur HUsener* ‖ [20] *τῆς στρατείας cum reliquis codd addidi*

---

[1] enim *om LV* | semet ipsum *pro* hostiam . . . sanguinis *K* | cum hostia *FOf* | sui *ante* corporis *om Ff* ‖ [2] sanguinis sui *U* | sacrificium *om D* | praebuit *EGHKNQ Thil* | *hactenus codd RTVX collati*

sect. 10, l. [3] sed haec *E* | dicente *OQ* | paulo et petro *AEIKU* ‖ [4] populi *H* | cred. populorum *E* | utriusque populi *K* | et pauci *DN(m²)n* pauci (*om* et) *C* | qui non crediderunt *cum AB* qui non crederent *L* qui eorum negligerent monita *K plane om CDEFGHIMNOQUfn Thil* ‖ [5] qui quidem emulabant *Nm²* (quidem *et* -bant *in ras*) | et ipsi *om Q* | fidem simulatam *C* | aemulata *GHK Thil* | aperte *om N* ut aperte *EI* | possint *CIM* potuerunt *A* poterant *Nm²* (*in ras*) ‖ [6] neglegere eorum *L* in integrum neglegere (*om* eorum) *D* | neglıgere *HLU* | precepta et monita *U* | autem *om GH* ‖ [7] synagogae *Ffn* | et *ante* gentium *om EGHLN* | gentilium *C* | siue *pro* sibi *Ff* | per *om GHKMQn* | praedicationem *G* praedicationum *H* praedicatione *KQ* ‖ [8] specialiter finem *C* | finem *eras N* (fieri *m²*) fidem *OU* | finem superstitionibus suis imminere egerunt *K* |

dos enim in cruce factus est, cum hostiam sui corporis et sanguinis pro omni saeculo sacrificium praebuisset.

10 Haec et his similia dicentibus Petro et Paulo pars maxima populorum credidit, et perpauci fuerunt, qui non crediderunt, qui et ipsi simulata fide, non tamen aperte possent eorum neglegere monita uel praecepta. uidentes autem maiores synagogarum et gentium pontifices sibi per praedicationem eorum finem specialiter fieri, egerunt hoc ut sermo eorum in murmurationem populi ueniret. unde factum est ut Simonem magum Neroni praeferrent et istos culparent. innumerabiles enim populi dum conuerterentur ad dominum per praedicationem Petri, contigit etiam uxorem Neronis Liuiam et Agrippae praefecti coniugem nomine Agrippinam ita conuerti, ut a latere se suorum maritorum auferrent. per Pauli uero praedicationem multi deserentes militiam adhaerebant deo, ita ut etiam ex cubiculo regis uenirent ad eum, et facti Christiani nollent reuerti ad militiam neque ad palatium.

11 Hinc populis seditiosam murmurationem agentibus

egerunt hoc fieri *B* | fidem spec. accedisse decreuerunt hoc fieri egerunt *O* decreuerunt hoc fieri *C* | finem ponere spec. egerunt hoc fieri *D* finem inponi spec. egerunt hoc fieri *M* | praeferri *N* (*ex* fieri *corr*) ‖ [9] murmuratione *MOf* | eueniret *CDFHMOf* ueniret *ex* uenerit *corr* Nm^2 | et inde *GHN Thil* ‖ [10] ad neronem *B* | proferrent *M* praeferentes istos *A* | *post* culparent *pergunt GHN:* in illo tempore factum est, cum innumerabiles populi conuerterentur ‖ [11] enim *om BL* | dum *om B* | conuertuntur *BCDM* conuertebantur *O* | post praedic. *O* ‖ [12] ut etiam uxorem *Ff* ut uxorem *O* uxorem *ex* ut uxor *corr* Nm^2 etiam et uxorem *U* etiam *om E* | uxoris *Q* | praenomine (*in marg*) libia *A* | libiam *CDEFILNOQUf* libyam *n* lisbiam *K* ‖ [12—13] agrippę preinā *pro* Agrippae praefecti . . . Agrippinam *H* ‖ [13] coniuge *FO* | Agrippinam nomine *n* | agripinam *CM* agripinnam *O* | conuersas *L* | ut a latere . . . auferrent *om A sed in marg add* ut a coniugio se abstinerent | sese *B* ‖ [14] coniugum *L* | auerterent *C* se auferrent *Q* | *hactenus codd KQ collati sunt* ‖ [15] domino *ABDGfn Thil* deo *ex* dñ *corr* Nm^2 | etiam ut *n* etiam *om H* ‖ [16] noluerunt *AFUf* ‖ [17] militiam suam *D* | nec ad palatium regis *A*

sect. 11 l. [18] facta hinc *M* | populi *C* | seditiosam murmurationem *cum DELIUn graec* seditiosa murmuratione *ABCFGHIMf Thil* murmuratione *etiam N*

Σίμων ζήλῳ κινούμενος διεγείρεται, καὶ ἤρξατο περὶ Πέτρου πολλὰ λέγειν κακά, μάγον καὶ ἀπαταιῶνα λέγων αὐτὸν εἶναι. ἐπίστευον δὲ αὐτῷ οἱ τὰ σημεῖα αὐτοῦ θαυμάζοντες· ἐποίει γὰρ ὄφιν χαλκοῦν κινεῖν ἑαυτόν, καὶ λίθους ἀνδριάντας γελᾶσαι καὶ κινῆσαι αὐτούς, αὐτὸς δὲ τρέχειν ἑαυτὸν ἐποίει αἰφνίδιον ἐν τῷ ἀέρι διαφαίνεσθαι.

12 *Κατέναντι δὲ τούτων ὁ Πέτρος ἀσθενοῦντας ἐθεράπευεν λόγῳ, τυφλοὺς ἀναβλέπειν ἐποίει προσευχόμενος, δαίμονας κελεύσματι ἐφυγάδευεν, ἔσθ' ὅτε καὶ νεκροὺς ἤγειρεν. ἔλεγεν δὲ πρὸς τὸν λαόν, ἵνα ἀπὸ τῆς τοῦ Σίμωνος ἀπάτης οὐ μόνον φύγωσιν, ἀλλὰ καὶ δειγματίσωσιν αὐτόν, ὅπως μὴ φανῶσιν τῷ διαβόλῳ δουλεύοντες.*

13 *Καὶ οὕτως γέγονεν, ὥστε πάντας τοὺς εὐσεβεῖς ἄνδρας βδελύττεσθαι Σίμωνα τὸν μάγον καὶ ἀνόσιον αὐτὸν καταγγέλλειν· οἱ δὲ τῷ Σίμωνι κολληθέντες τὸν Πέτρον διισχυρίζοντο μάγον, ψευδομαρτυροῦντες ὅσοι σὺν τῷ Σίμωνι τῷ μάγῳ ὑπῆρχον· ὥστε τὸν λόγον καὶ ἐπὶ Νέρωνα ἐλθεῖν τὸν Καίσαρα, καὶ Σίμωνα τὸν μάγον εἰσαγαγεῖν πρὸς ἑαυτὸν προσέταξεν.*

14 *Ὁ δὲ εἰσελθὼν ἔστη ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο αἰφνιδίως μορφὰς ἐναλλάσσειν, ὥστε γενέσθαι αὐτὸν ἐξαίφνης παιδίον*

[4] *λίθους CE corrige λιθίνους cum reliquis* ‖ [5] *post ἐποίει Tisch addere iubet καί | ἐφνίδιον E* ‖ [7] *post κατέναντι τούτων E interpungit et δέ particulam ante πέτρος habet. scripsi κατέναντι δέ cum reliquis codd*

---

[1] symonem exitatus est zelum *O* | simon magus *CM* | zelo *M* in zelo *E* coelum *n* | dicere de petro multa mala *C* multa mala dicere de petro *H* | multa *om U* ‖ [2] magistrum *B* | esse *om M* magum et seductorem esse *AFLOf* | seductori *ex* seductorem *corr N* | credebant enim illum *D* | uidebatur *ex* uidebat *corr Nm*[2] | autem *om O* ‖ [3] hi *om AFLN* (*eras*) *Uf* | qui *om C* | faciebant *F* | fac. autem *GHn Thil* | quod faceret *N corr ex* faciebat | enim *eras N* | serp. aeneum (eneum) *ABDFIL* ‖ [4] mouere se *eras G om H Thil* mouere (*om* se) *ABDN* (*sed* se *eras*) *I* moueri *U* moberi se *C* | et lapideas . . . mouere se *om per homoeotel f* | et lapideos canes latrare, statuas aereas *BCDOM* | sed et lapid. *I* | lapideas *corr ex* -des *A* | et *ante* aereas *om BCDO* | mouere et ridere *O* | uidere *Thil* | moueri *BD* (-beri) *M* | *post* moueri *add* habitante in eas diabulo *M* ‖ [5] se *in ras N* | ipse autem *BDMO* se autem ipsum *HU* | et *ante* subito *om Nm*[1] *add m*[2] | aera *DMO* uolitare *pro* uideri *C* uideri solebat *B*

sect. 12 l. [6] curat *B* | caecos . . . orando *om BDO* ‖ [7] doemonia *H* (*sic semper*) iusso *corr ex* iussu *G Thil* | curabat *M* pellebat *B* | et interea ipsos *F* | interea . . . suscitabat *om M* ‖ [8] autem *om Nm*[1] (*sed add m*[2]) dicebatque *I* | et ab eius *F* ‖ [9] seductionem *CDFO* | figerent *B* | daserent (*sic*) *f* ‖ [10] diabulo *MN* diab. consentire uid. *U* | adsentire *B*

Simon excitatus est in zelum, et coepit de Petro multa mala dicere, dicens eum magum esse et seductorem. credebant autem illi hi qui mirabantur signa eius. faciebat enim serpentem aereum mouere se, et lapideas statuas et aereas ridere et mouere, se ipsum autem currere et subito in aëre uideri.

12 Contra haec Petrus infirmos curabat uerbo, caecos uidere faciebat orando, daemonia iussu fugabat, interea et ipsos mortuos suscitabat. dicebat autem ad populum, ut ab eius seductione non solum fugerent, sed etiam detegerent eum, ne uiderentur diabolo consentire.

13 Sicque factum est ut omnes religiosi uiri execrantes Simonem magum, sceleratum eum adsererent; Simoni uero adhaerentes Petrum magum, quod ipsi erant cum Simone, falso testimonio adfirmarent. qui sermo usque ad Neronem Caesarem uenit; et Simonem magum ut ad se ingrederetur praecepit.

14 Qui ingressus coepit stare ante illum et subito mutare effigies, ita ut fieret subito puer et posthaec senior, altera uero

sect. 13 l. [11] sicque *cum DEGHN* (*ex corr*) *n textu graeco* sic *ABC FILMOUf* | est *om M* | omnes *post* uiri *B* | *post* uiri *add* ac feminae *H add* petro communicantes *E* | execrarentur *E* ‖ [12] et sceleratum *CEFGM OUn* et *eras N* | sceleratorem *H* | eum *om AH* | adserentes *M* | *post* adsererent *add* petrum uero (*om M*) in dei laudibus (laud. dei *F* laud. domini *f*) praedicarent. e (et *FM om f*) contra (uero *O*) omnes scelerati et (*om f*) illusores (inl- *Mf* lusores *F*) et seductores et pessimi adherebant (adhaererent *BDf* adherentes *C*) simoni (mago quia *B*) (et *O*) petrum uero (*om CFOf*) magum (adserentes *Ff*) quod ipsi erant cum simone (simonem *Of*) (mago . . . *B*) dicerent (fatebantur *M* deum esse *add Ff*) *BCDFMOf* | *post* adsererent *uerba* simoni uero *et* magum *erasa sunt in N. superscriptum* et adhaerentes petrum uerum dei apostolum illum confirmarent. *uerba sequentia* quod ipsi erant . . . testimonio adsererent *deleta sunt* ‖ [13] quod ipsi erant cum Simone *cum AE* (*sed om* cum Sim.) *IKLQUn om GH Thil* ‖ [14] adfirmarent *cum AILU* affirmabant *Q* assererent *GNm*^{1}*n Thil* dicerent *EH* praedicabant *K* | *hactenus codd EO collati sunt* | cesarem neronem *L* neronem *om M* ‖ [15] peruenit *GHM* | *post* peruenit *add* haec agebantur eo tempore quo sacrilegus nero iudaeorum bello adflictam romani exercitus ualidam manum cognouit. unde indignatus aduersus christianos insurrexit, ut ei debitus finis adpropinquaret *M* | magum ad se ingredere *C*

sect. 14 l. [16] festinanter ingressus *H* | illum *cum G graec Thil* coram illo *H* neronem *ABCDILMUf* nerone *F* neronem caesarem *Nn* | subito prius *om M* ‖ [17] effigias *G Thil* effigiem *FHUf* | et subito fieri *U* | subito fieret *CH* | posthoc *M*

καὶ μετ' ὀλίγον γέροντα, ἄλλοτε δὲ νεανίσκον· ἐνηλλάττετο γὰρ τῇ τε ὄψει καὶ τῇ ἡλικίᾳ διαφόρους μορφὰς καὶ ἐβάκχευεν ὑπουργὸν ἔχων τὸν διάβολον. ὅπερ θεωρῶν ὁ Νέρων καὶ καταπλαγεὶς ὡς υἱὸν τοῦ θεοῦ ὑπελάμβανεν. ὁ δὲ ἀπόστολος Πέτρος ἔλεγεν ψεύστην τοῦτον καὶ μάγον, αἰσχρόν τε καὶ ἀνόσιον καὶ ἀποστάτην, καὶ ἐν πᾶσι τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐναντίον, καὶ μηδὲν λείπειν ἔτι, εἰ μὴ ἵνα τῇ κελεύσει τοῦ θεοῦ φανερωθεῖσα ἡ ἀνομία αὐτοῦ τοῖς πᾶσι κατάδηλος γένηται.

15 *Τότε εἰσελθὼν πρὸς Νέρωνα εἶπεν· Ἄκουσον, ἀγαθὲ βασιλεῦ. ἐγώ εἰμι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. ἕως ἄρτι Πέτρου μόνου τοῦ λέγοντος ἑαυτὸν ἀπόστολον ἠνεχόμην· νυνὶ δ' ἐδιπλασίασε τὸ κακόν· Παῦλος γὰρ καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ διδάσκει, καὶ τὰ ἐναντία μου φρονῶν ὁμοῦ σὺν αὐτῷ λέγεται κηρύττειν. περὶ ὧν ἐὰν μὴ βουλεύσει τοῦ ὀλέθρου, εὔδηλον ὅτι ἡ βασιλεία σου οὐ δύναται σταθῆναι.*

16 *Τότε Νέρων μερίμνης πλησθεὶς σπουδαίως αὐτοὺς ἐκέλευσεν πρὸς ἑαυτὸν ἀγαγεῖν. τῇ δὲ ἑξῆς ἡμέρᾳ εἰσελθόντων πρὸς Νέρωνα Σίμωνος τοῦ μάγου, Πέτρου τε καὶ Παύλου τῶν τοῦ Χριστοῦ ἀποστόλων ὁ Σίμων εἶπεν· Οὗτοι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ναζωραίου οὐ πάνυ καλῶς ἔχει ἵνα ὦσιν ἐκ τοῦ λαοῦ τῶν Ἰου-*

[6] *πάση E cum plerisque πᾶσι restituit Tisch*

---

[1] adulescentior *H* adolescentis *B* | itaque sexu *C* | et *ante* aetate *add DFIf Thil* | et *ante* per *om U* | per *om H* ‖ [2] ministerium *n* nimis *U* | bac[h]cabatur *H* dibacabatur *D* peragebat *n* uagabatur *U* iactabatur *f* | *hactenus cod I collatus est* | *post* bachab. *add M:* quod uidentes populi uidebatur illis ueritas propter falsitatem | ipse uideret *M* | uidisset *B* ‖ [3] hunc esse uere *D* | uerum *BHU* uero *F* | esse *om C* | dei hunc esse *B* | filium dei *N* | existimabat *C* | *post* aestimabat *multa ex Pseudo-Hegesippo inserit M:* Erant tunc tempore romae ut superius dixi sancti apostoli petrus et paulus doctores christianorum sublimes operibus, clari magisterio qui uirtute suorum operum iam etiam neronem sibi aduersum fecerant, captum simonis magi delenentis qui sibi animum eius conciliauerat. cui adiumentum uictoriae subiectionem gentium uitae longeuitatem saluti custodiam feralibus artibus pollicebatur. atque ille credebat qui uim rerum nesciret examinare. denique summum eum tenebat amicitiae locum, quando quidem etiam praesolem salutis suae uitaeque custodem arbitrabatur. sed ubi petrus eius uanitates flagitiaque detexit species illum rerum mentiri non solitum aliquid aut facere demonstrauit, ludibrio simon habitus digno consumebatur merore. docebat uero eum petrus etc. | apostolus uero *A* apostolus *om GH* ‖ [4] docebat *F(M)NUf* | esse furem *Ff* uere *pro* furem esse *A* furem *om U* fore *pro* esse *U* esse *om CDLM* |

hora adolescentior. mutabatur sexu, aetate, et per multas figuras diaboli ministerio bachabatur. quod cum uideret Nero, uere hunc esse dei filium aestimabat. Petrus uero apostolus dicebat hunc furem esse, mendacem, magum, turpem, sceleratum, apostaticum, et in omnibus quae sunt dei praecepta aduersarium ueritatis, nihilque superesse nisi ut iussu dei eius iniquitas manifestata omnibus panderetur.

15 Tunc ingressus ad Neronem Simon dixit: Audi me, bone imperator. ego sum filius dei, qui de caelo descendi. usque modo Petrum qui se dicit apostolum solum patiebar; nunc ergo geminatum est malum. Paulus denique qui et ipse eadem docet et contra me sentit, simul dicitur cum eo praedicare. quos constat quia nisi de interitu eorum cogitaueris, regnum tuum stare non poterit.

16 Tunc Nero sollicitudine cumulatus festinanter ad se eos iussit adduci. alia autem die cum introissent ad Neronem Simon magus et apostoli Christi Petrus et Paulus, Simon dixit: Hi sunt discipuli illius Nazareni, quibus iam non est tam bene,

et mendacem *n* mendacem *om B* ‖ [5] apostaticum *om f* apostatam *DF* | quae dei sunt *AH* | quae sunt *om n* | praecepta *cum GHLN* praeceptis *n om BCDFMUf* | contemptibilem et aduersarium *n* | dei ueritatis aduers. *C* | aduersarium et inimicum Nm^2 (*sed* adu. ueritatis m^1) | aduersantium *D* ‖ [6] nihilque ei *n* | ut *om* $BCNm^1$ (*sed add* m^2) | dei iussu *A* ‖ [7] manif. omnibus *om B* | manifesta *om* Am^1 manifeste Am^2

sect. 15 l. [8] pro qua re grauiter indignatus simon ingreditur ad neronem dixitque *M* | simon magus *DGHN Thil* | me *om D* ‖ [9] bone *in ras* Nm^2 | dei filius *D* | qui ... descendi *om B* | de caelo ueni *CDMNn* ‖ [10] modum solum *U* | qui se dicit apostolum *om U* | solum *om* $AFNm^1$ (*sed suppl* m^2) *f* (*hoc loco om etiam U*) | patiebatur *F* ‖ [11] nunc autem *H Thil* | geminum *H* | quia Am^2Nm^2 *super lin* | paulus eadem docet *N* (*in rasura*) ‖ [12] et *ante* contra *om CU* | non mecum *pro* contra me *N* (*in ras*) | se *pro* me *C* | contra me docet et contra me sentit *D* | et *pro* simul *C* simulque *U* simul dicitur *om N* (*sed uidetur erasum*) | dicetur *M* | et cum eo praedicat *N* (*in ras; fuit* praedicare) ‖ [13] quos *non tetigi* (περὶ ὧν) quo *LN* (*in ras*) *Un item superscr* unde *B* quod *f* | constat quia *om B* ‖ [14] non poterit stare *A*

sect. 16 l. [15] uero *pro* Nero *G* uero sollicitudine nero *H* | cumul. sollic. *A* | instigatus *Ff* commotus *L* | petrum et paulum accersiri praecepit *pro* festinanter ... adduci *M* | ad se eos festinanter *D* | eos ad se *CFH* | iussit induci *H* | add. iuss. *F* ‖ [16] alio *AFLUf* | alia uero *M* | *post* die *add* eo tempore *B* ‖ [17] *ad* simon *alterum add* magus CNm^2 (*superscriptum*) ‖ [18] Nazarei Nm^2 (*ex* nazorei *corr*) *n* | de quibus *L* | iam *cum GHNn* non est iam *A* iam *om BCDFLMUf* | non sit *M* | tam *om AN*

δαίων. Νέρων εἶπεν· Τί ἐστι Ναζαρηνός; Σίμων εἶπεν· Πόλις ἐστὶν Ἰούδα ἥτις ὑμῖν ἐναντία ἐγένετο ἀεί, Ναζαρὲτ λεγομένη· ὁ οὖν διδάσκαλος αὐτῶν ἐξ αὐτῆς γέγονεν.

17 *Νέρων εἶπεν· Ὁ θεὸς πάντα ἄνθρωπον παραινεῖ ἀγαπᾶν· σὺ οὖν διὰ τί αὐτοὺς διώκεις; Σίμων εἶπεν· Τούτων τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος, οἵτινες διέστρεψαν ὅλην τὴν Ἰουδαίαν τοῦ μὴ πιστεύειν μοι. Νέρων ἔφη πρὸς τὸν Πέτρον· Διὰ τί οὕτως ἀπειθεῖς ἐστε καὶ τὸ γένος ὑμῶν; Τότε ὁ Πέτρος τῷ Σίμωνι ἔφη· Πᾶσι δι' ἐπιθέσεως ἠδυνήθης, ἐμοὶ δὲ οὐδέποτε· καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς ἐξαπατηθέντας δι' ἐμοῦ ὁ θεὸς ἐκ τῆς ἰδίας πλάνης ἀνεκαλέσατο. καὶ ὅτι ἐπειράσθης μὴ δυνηθῆναι ἐμοῦ περιγενέσθαι, θαυμάζω ποίῳ χρώματι ἑαυτὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καταλαζονεύει, καὶ ὑπολαμβάνεις, ὅτι διὰ τῆς μαγικῆς σου τέχνης τοὺς τοῦ Χριστοῦ ὑπερνικήσεις μαθητάς.*

18 *Νέρων εἶπεν· Τίς ἐστι Χριστός; Πέτρος εἶπεν· Ὃν ἑαυτὸν οὗτος ὁ Σίμων ὁ μάγος διισχυρίζεται· οὗτος δὲ ἄνθρωπος πονηρότατος, καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ διαβολικά. εἰ δὲ θέλεις γνῶναι, ἀγαθὲ βασιλεῦ, τὰ πραχθέντα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ τοῦ Χριστοῦ, λάβε τὰ γράμματα Ποντίου Πιλάτου τὰ πρὸς Κλαύδιον πεμφθέντα, καὶ οὕτως γινώσκεις πάντα. ὁ δὲ Νέρων ἐκέλευσεν αὐτὰ ἀχθῆναι. περιεῖχον δὲ οὕτως.*

19 *Ἐπιστολὴ Πιλάτου πρὸς Κλαύδιον. Πόντιος Πιλάτος*

[1] *Ναζαρηνός hoc loco etiam E ut reliqui codd* ‖ [6] *καί emendauit HUsener κατά E*

---

[1] quis *C* | est ille naz. *n* | nazarenus *DLn* (*sed* -aenus) nazoreus *CHm*[2] (nazareus *m*[1]) *Nm*[1] (*sed* nazareus *m*[2]) ‖ [2] respondit *n* | in iudaea *om N* | aduersus *MU* | nos *LMn* ‖ [3] et haec *Nm*[2] | nazaret *CDLU* nazareht *H* | et ex *CDH* | ea *n* | ex ipsa enim *Nm*[2] et ex ipsa *f* | magister eorum fuit *D*

sect. 17 l. [4] omnes *F* | ad se uenire monet *L* | monet *etiam N sed super lineam* amat *m*[2] diligit et amat (*om* monet) *D*. fortasse *cum MBonneto scribendum* monet diligi ‖ [5] odio pers. *D* | istud hom. est genus *cum AFf* ist. est hom. gen. *LU* horum est enim genus *CM* est enim hominum genus *GHN Thil* hominum est enim genus *B* hominum est genus *D* ‖ [6] *post* iudęam *rasura duorum uerborum G* | quod . . . peruertit *H* | credant *H* ‖ [7] nero dixit ad petrum *CL* | nero autem *n* | quare tam . . . ad Simonem ait *om F* | quare tam *om BCDN* | uos uel genus uestrum *cum ACDn* uos et genus uestrum *Nm*[2] (uos et *in ras*) uos *om M* uel uos ut genus uestrum *L* uel uos uel g. u. *U* ut g. u. *Bf* contra g. u. *GH Thil* ‖ [8] tunc sanctus petrus *U ut saepe* | ait ad simonem *H* | dixit *U* | omnes (*in ras; fuit* omnibus) *Nm*[2] punire *N* | omnes enim decipere potuisti me

ut sint de plebe Iudaeorum. Nero dixit: Quid est Nazareus? Simon dixit: Est ciuitas in Iudaea, quae semper aduersum uos fecit; haec Nazareth dicitur: ex ipsa fuit magister eorum.

17 Nero dixit: Deus omnem hominem monet et diligit; tu quare eos persequeris? Simon dixit: Istud hominum est genus, qui totam Iudaeam peruerterunt, ne mihi crederent. Nero ad Petrum ait: Quare tam perfidi estis uos uel genus uestrum? Tunc Petrus ad Simonem ait: Omnibus inponere potuisti, mihi autem numquam; ipsos autem quos deceperas, per me deus de suo errore reuocauit. et cum expertum tibi sit, quod me superare non possis, miror qua fronte in conspectu regis te iactes, ut putes per artem tuam magicam Christi discipulos superare.

18 Nero dixit: Quid est Christus? Petrus dixit: Hic est, quem hic Simon magus se esse adfirmat; hic autem est homo nequissimus et opera eius diabolica. si autem uis scire, bone imperator, quae gesta sunt in Iudaea de Christo, accipe litteras Pontii Pilati missas ad Claudium, et ita cognoscis omnia. Nero autem iussit eas accipi et in suo conspectu recitari. Exemplar epistolae.

19 Pontius Pilatus Claudio suo salutem. nuper accidit

autem *A* | omnibus inpune uincere *D* ‖ [9] potes *M* | simon *post* potuisti *add GHNn Thil* | me autem (*in ras; fuit* mihi) *Nm*² | *post* numquam *add* omnibus inposuisti: solis discipulis christi inponere non potuisti *M* ‖ [10] tuo *CFMf* illorum *L* | uocauit *DM* | et cum expertum . . . possis *om A* | expertim *D* experto *N* expertum *ex* experto *corr G* exp. uel certum *n* ‖ [11] superari *F* | unde miror *A* | miror te *C* ‖ [12] iactes *post* fronte (*om* te) *U* | iactas *DL* | ut putes *om FUf* | et putes *N* et putas *CDLn* ut per artem tuam mag. putas *A* ‖ [13] posse superare *n*

sect. 18 l. [14] quis *CHUf* qui *M* | sanctus petrus *U* | petrus respondit *CL* | ille est *M* ille est Christus qui (est *add f*) pro redemtione mundi crucifixus quem hic (haec *F*) simon magus *Ff* ‖ [15] hic *ante* simon *om D* | se esse mentitur qui crucifixus est *M* | homo nequissimus est *HU* ‖ [16] diabolica sunt *GHn Thil* | bone *om FUf deleuit N* ‖ [17] de isto *BCGHNU* | mitte et accipe *Ff* ‖ [18] a pontio pilato *U* | a *pro* ad *D* | claudium caesarem *Ff* tyberium *Un* | cognosces *BCFLNm²Ufn* sic agnoscis *H* ‖ [19] nero autem ut haec omnia (*om f*) audiuit *Ff* | autem *h. l. om U* | eas *cum BLNUfn graec* eam *FM om ACDGH Thil* | eas autem acc. *U* | exhiberi *M* | in consp. suo *U* | recitare *G* | legi *U* ‖ [20] exemplar epistolae *cum GHn Thil* exemplar ep. haec est *D* exemplum ep. hoc modo *L* erat autem textus scripturae in hunc modum *Ff* epistola pontii pilati ad claudium *M plane om ABCNU*

sect. 19 l. [21] pontio *F* | claud. domino *C* suo *om FUf*

Κλαυδίῳ χαίρειν. Ἔναγχος συνέβη ὅπερ αὐτὸς ἐγύμνασα· οἱ γὰρ Ἰουδαῖοι διὰ φθόνον ἑαυτούς τε καὶ τοὺς μετέπειτα ἰδίαις δειναῖς κρίσεσιν ἐτιμωρήσαντο. ἃ μέλλει ἀπήγγελκαν αὐτοῖς οἱ πατέρες αὐτῶν, ὅτι πέμψει αὐτοῖς ὁ θεὸς αὐτῶν ἐξ οὐρανοῦ ἅγιον αὐτοῦ, ὅστις εἰκότως βασιλεὺς αὐτῶν λεχθῇ, καὶ τοῦτον ἐπηγγείλαντο διὰ παρθένου ἐπὶ τὴν γῆν ἀποστεῖλαι· οὗτος τοίνυν ἐμοῦ ἡγεμόνος ὄντος τῆς Ἰουδαίας ἦλθεν ὁ θεὸς τῶν Ἰουδαίων.

20 *Καὶ εἶδον αὐτὸν τυφλοὺς φωταγωγοῦντα, λεπροὺς καθαρίζοντα, παραλυτικοὺς θεραπεύοντα, δαίμονας ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων φυγαδεύοντα, νεκροὺς ἐγείροντα, ἀνέμοις ἐπιτιμῶντα, ἐπὶ κυμάτων τῆς θαλάσσης ξηροῖς ποσὶ βαδίζοντα, καὶ πολλὰ ἕτερα ποιοῦντα θαυμάσια, καὶ πάντα τὸν τῶν Ἰουδαίων λαὸν υἱὸν αὐτὸν τοῦ θεοῦ λέγοντα. φθόνῳ οὖν οἱ ἀρχιερεῖς κατ᾽ αὐτοῦ κινούμενοι κρατήσαντες ἐμοὶ αὐτὸν παρέδωκαν, καὶ ἄλλα ἀντὶ ἄλλων ψευσάμενοι ἔλεγον μάγον αὐτὸν εἶναι καὶ ἐναντία τοῦ νόμου αὐτὸν πράττειν.*

21 *Ἐγὼ πιστεύσας ταῦτα οὕτως ἔχειν, μεμαστιγωμένον παρέδωκα αὐτὸν τῇ βουλῇ αὐτῶν· οἱ δὲ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ ταφέντα φύλακας κατέστησαν ἐπ᾽ αὐτόν. αὐτὸς δὲ τῶν στρατιωτῶν μου φυλασσόντων τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνέστη. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἐξεκαύθη ἡ τῶν Ἰουδαίων πονηρία, ὥστε δοῦναι ἀργύρια τοῖς στρατιώταις λέγοντες· Εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐλθόντες διὰ τῆς νυκτὸς ἔκλεψαν τὸ σῶμα αὐτοῦ. ἀλλὰ λαβόντες τὰ ἀργύρια σιωπῆσαι τὸ γεγονὸς οὐκ ἠδυνήθησαν· κἀκεῖνον γὰρ*

[1] *ad ἔναγχος in marg adscriptum habet E νεωστὶ, ἄρτι, νῦν* ‖ [19] *ταφέντα EI non tentaui* ‖ [22] *expectes λέγοντας. sed λέγοντες codd omnes*

---

[1] ut quod *B* et quod *ACDFGHNUn Thil omisi* et *cum LM graec* | se s. post. per inuidiam *U* ‖ [2] iesum *ante* crudeli *Ff* | damnatione *G* dampnatione *HU* | puniuisse *GH Thil* | promissum suum *f* | habent *M* | [3] eorum *alterum om CF* ‖ [4] filium suum *Hf* | hic *A* ‖ [5] promisit *C* | missurus *AC* | terram *U*

sect. 20 l. [6] is itaque . . . Iudaea *om L* | usque *pro* is itaque *N* (*in ras*) | iste *AFUf* istum *BD* ipsum *C* | qui cum uenisset me praeside *M* | namque *pro* itaque *U* | iudaeam *CD* | Hebraeorum *om H* | et Hebraeorum *n* | Hebr. deus *cum ABCDFMNU om Hf* Hebr. igitur deus *Ln* deus *om G Thil* ‖ [7] cum uenisset *om hoc loco M* | uenisset *scripsi cum F(M)Uf consentiente Thil* misisset *BCD* esset *AG*(t *in ras*)*HLN*(*in ras*)*n* | illic esset *n* | et uidissent . . . inluminasse *om D* | eum uidissent *H* | audissent *Gf Thil* | inluminare *A* ‖ [8] mundasset . . . curasset . . . fugasset . . . suscitasset . . . imperasset . . . ambulasset . . . fecisset *D* | ab hominibus *om F* ab omnibus *BNm*[1] (*sed m*[2] *corr* ominibus) | effugasse *H* ‖ [9] mortuos etiam *BDGHLMNn Thil* mortuos autem *U* mort. auctoritate *f omisi* etiam *cum*

quod ipse probaui, Iudaeos per inuidiam se suosque posteros crudeli condempnatione punisse. denique cum promissum haberent patres eorum quod illis deus eorum mitteret de caelo sanctum suum, qui eorum rex merito diceretur, et hunc se promiserit per uirginem missurum ad terras,

20 is itaque me praeside in Iudaea Hebraeorum deus cum uenisset, et uidissent eum caecos inluminasse, leprosos mundasse, paralyticos curasse, daemones ab hominibus fugasse, mortuos suscitasse, imperasse uentis, ambulasse siccis pedibus super undas maris et multa alia mirabilia fecisse: cum omnis populus Iudaeorum dei filium hunc esse dicerent, inuidia contra eum ducti sunt principes sacerdotum et tenuerunt eum et mihi tradiderunt, et alia pro aliis mihi de eo mentientes dixerunt, istum magum esse et contra legem eorum agere.

21 Ego autem credidi ita esse et flagellatum tradidi illum arbitrio eorum. illi autem crucifixerunt eum et sepulto custodes adhibuerunt. ille autem militibus meis custodientibus die tertio resurrexit. in tantum autem exarsit nequitia Iudaeorum, ut darent pecuniam eis dicentes: Dicite quia discipuli eius corpus ipsius rapuerunt. Sed cum accepissent pecuniam, quid factum fuerit tacere non potuerunt. nam et illum resurrexisse testati

ACF graec | *post* suscitasse *add* aquas in uino mutasse *M* | imperantem *A* ‖ [10] per undas *AU* super aquas *MF* | maris *om CL* | hunc cum *Ff* et cum *L* cumque *Cn* | omnibus populis *U* ‖ [11] hunc dei filium *Hn* | illum *ABLM* eum *D* se *U om CFf* | esse *om C* | diceret *ABL* | inuidia . . . ducti *cum GHn graec* inuidiam *ABDMNUf* ‖ [12] eos *D* | passi *ABCDFMNUf* | ducti . . . tenuerunt eum *om L* | et mihi tradiderunt *om AU* | missi *pro* mihi *D* ‖ [13] alia multa *n* | pro alia *DM* pro aliis multa *Ff* | mihi *om C* | de eo mihi *f* | de eo *om DN* | mentientes de eo *C* ‖ [14] asserentes istum *Ff* | eum *HLM* | et *om Nm¹ add m²* | eorum *om C*

sect. 21 l. [15] ita credidi *C* | eum *H* ‖ [16] uoluntati *D* | illi autem . . . adhibuerunt *om per homoeot B* | et sepulto . . . ille autem *om F* | sepulto eo *AL* sep. ei *n* ‖ [17] ille uero *Cn* | suis *F* | custodibus *B* | tertia *ABCDHNm²* (*fuit* tertio) *f* | diae *D* ‖ [18] post haec autem in tantum *H* | surrexit *DM* | inuidia *pro* nequitia *GHNn Thil* | eorum *GHNn item sed superscr* iudeorum *L* ‖ [19] peccuniam *G* (*sic semper*) pecunias *A* | militibus meis *pro* eis *M* | et dicerent *BCDM* | *post* disc. eius *add* nobis dormientibus *H* nocte nobis dormientibus *M* | corpus eius *AU* corp. illius *C* ‖ [20] nocte rapuerunt *A* | sed (et *f*) custodes cum *Ff* | quod . . . fuerat *ACHNm²* (*fuit* quid . . . fuerit) *U* ‖ [21] potuerant *n* | et *om D* | surrexisse *CDFMf*

ἀναστάντα μεμαρτύρηται ἑωρακέναι καὶ παρὰ Ἰουδαίων ἀργύρια εἰληφέναι. ταῦτα διὰ τοῦτο ἀνήγαγον, ἵνα μή τις ἄλλως ψεύσηται, καὶ ὑπολαβὼν πιστεύσῃ ταῖς τῶν Ἰουδαίων ψευδολογίαις.

22 *Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ἐπιστολῆς Νέρων εἶπεν· Εἰπέ μοι, Πέτρε, οὕτως δι' αὐτοῦ ἐπράχθη πάντα; Πέτρος ἔφη· Οὕτως, δέομαι, ἀγαθὲ βασιλεῦ, ὁ γὰρ Σίμων οὗτος πλήρης ψεύδους καὶ ἀπάτης. ἐν δὲ Χριστῷ πᾶσα ἡ ἄκρα νίκη διὰ τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τοῦ ἀνθρώπου, οὗ ἀνέλαβεν ἡ δόξα ἐκείνη ἀκατάληπτος, ἥτις δι' ἀνθρώπου τοῖς ἀνθρώποις συνελθεῖν κατηξίωσεν. εἰς τοῦτον δὲ τὸν Σίμωνα δύο οὐσίαι εἰσίν, ἀνθρώπου καὶ διαβόλου, ὃς δι' ἀνθρώπου τοὺς ἀνθρώπους ἐπιχειρεῖ ἐμποδίζειν.*

23 *Σίμων εἶπεν· Θαυμάζω, ἀγαθὲ βασιλεῦ, τύχης τινός ⟨σε⟩ τοῦτον λογίσασθαι, ἄνθρωπον ἀπαίδευτον, ἁλιέα πτωχότατον, καὶ οὔτε ἐν λόγῳ οὔτε εἰς γένος μετέχοντα ἐξουσίας. ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πολὺ ἐχθρὸν ἀνέξομαι τοῦτον, ἄρτι προστάξομαι τοῖς ἀγγέλοις μου, ὅπως ἐλθόντες ἐκδικήσουσί με ἀπ' αὐτοῦ. Πέτρος εἶπεν· Οὐ φοβοῦμαι τοὺς ἀγγέλους σου· ἐκεῖνοι δὲ μᾶλλον ἐμὲ φοβηθήσονται ἐν τῇ δυνάμει καὶ πεποιθήσει τοῦ κυρίου μου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃν ἑαυτὸν καταψεύδει.*

24 *Νέρων εἶπεν· Οὐ φοβῇ τὸν Σίμωνα, τὸν τὴν αὐτοῦ*

[1] *fortasse μεμαρτύρηνται nisi malis μεμαρτύρηται ἑωρ. αὐτούς* ‖ [12] *σε addidit HUsener*

---

[1] et se uidisse *N*m^2 | ad iudaeos *D* | pecunias *B* se pecuniam *U* | accipisse *M* | dicebant *post* accepisse *add H* ‖ [2] scribsi *C* digessi *N* (*in ras*) ingressi *FH*m^1 (*sed* ingessi m^2) | ne quis aliquis *C* | existimes *cum G Thil* aestimes *F* estimes *AL* aestimet *BDMf* extimet *C* ne existimet *H* extremis *N* (censet *add* m^2) ad extremum (*om* et) *n* | credendo *Ff* credentibus *n* | mendatia *B*

sect. 22 l. [4] completa esset *H* | epistola *om BCD* | dixit nero *F* *post* dixit *add* ad petrum *H* ‖ [5] si ita *BHL* | omnia ita per illum *D* ita omnia p. i. *n* | super illum *H* | gesta sunt omnia *F* | peracta *pro* gesta *H* | petrus ait *om D* | dixit *CHNUn* | ita nam hic mentitur se esse *M* | ita enim *L* | enim *post* non *N*m^2 ‖ [6] fallor *BFG* | sic enim est *om AFUf* | bone imperator *om U* bone *deleuit N* | *post* imperator *add M haec:* ac si duo fratres gemini qui una quidem die uno utero procreati sint, unus (l. unos) autem mores non habeant. nero dixit: dicis quidem rem sapientem. nam hic illi omnia similia fecit. tu autem me solummodo uerbis allectas. petrus dixit: audi me bone imperator | hic autem *n* | plenus est *n* ‖ [7] circumdatus est *L* | ut *om D* | putat *DG* | *ante* ut *super lin* in tantum *praem N*m^2 | putet *N*m^2 (putat m^1) | qui putet *n* | ut putet se *om M* | qui homo est *cum ALN* quia h. est *BCGHU Thil* cum homo sit

sunt se uidisse, et a Iudaeis pecuniam accepisse. haec ideo ingessi ne quis aliter mentiatur, et existimes credendum mendaciis Iudaeorum.

22 Cumque perlecta fuisset epistola, Nero dixit: Dic mihi, Petre, ita per illum omnia gesta sunt? Petrus ait: Ita, non te fallo; sic enim est, bone imperator. hic Simon plenus mendaciis et fallaciis circumdatus, ut putet se qui homo est, etiam hoc esse quod deus est. in Christo enim est omnis summa uictoria per deum et hominem, quem adsumpsit illa maiestas inconprehensibilis, quae per hominem hominibus dignata est subuenire. in isto autem Simone sunt duae substantiae, hominis et diaboli, qui per hominem conatur hominibus inpedire.

23 Simon dixit: Miror te, bone imperator, hunc te alicuius momenti existimare, hominem inperitum, piscatorem, mendacissimum, et nec in uerbo nec in genere nec in aliqua praeditum potestate. sed ne diutius hunc patiar inimicum, modo praecipiam angelis meis, ut ueniant et uindicent me de isto. Petrus dixit: Non timeo angelos tuos, illi autem me poterunt timere in uirtute et confidentia Iesu Christi domini mei, quem te esse mentiris.

24 Nero dixit: Non times, Petre, Simonem qui diuinitatem

Dn cum homo sit pessimus *Ff* cum sit miserabilis homo' *M* | hoc etiam *U* etiam *om L* ‖ [8] se esse putat *M* esse uelle *C* | in christo enim sunt duae substantiae (subst. duae *Ff* duae naturae *B* duae *om D*) dei et hominis. hominis itaque (h. i. *om C*) quem adsumpsit (ass-) illa maiestas *BCDF Mf* ‖ [9] dominum *G* ‖ [10] quem *F* qui *C* per quem *D* | per hominem . . . diaboli qui *om per homoeot H* | hominem *om D* | omnibus *C* | dignatus *BCFn* ‖ [11] nam et in isto *M* | Simone *cum AFLNUfn om BCDGHM Thil* | sunt quidem *DM* | substantiae *om B* ‖ [12] hominibus conatur *AD* omnibus conatur *C* homines *n*

sect. 23 l. [13] *inde a uerbis* miror te — sect. 27 p. 143, [14] caninos habere *textus impressus Pseudo-Abdiae (apud Fabricium p. 433, 25 — p. 435, 18) ad uerba narrationem Marcelli reddit. sed desunt haec in optimis Abdiae codicibus. ad textum nostrum emendandum nihil faciunt* | simon magus *Nm²U* | dixit ad imperatorem *U* | imperator bone *ABDU* bone *om Ff* | hunc esse *U* | hunc a te alic. mom. spacio audiri (*corr ex* exaudire) hom. *H* | te *om LU* te tulem (*sic*) *C* ‖ [14] aestimare *Af* estimare *FU* extimare *C* ‖ [15] et *om FU* | nec in genere utilem *C* | nec in *tertio loco om U* in *tertium om C* ‖ [16] hunc *om L* ‖ [17] *post* isto *add* si tantus est liberet se ab eis *M* ‖ [18] possunt *H* | poterunt me *BFLUf* ‖ [19] per uirtutem *U* | in confidentia *n* | huius christi *Nn* Iesu *om GH(Nn) Thil* dom. mei Iesu Christi *CU* | te *om f*

sect. 24 l. [21] nero autem *A* | Simonem Petre *GHn* Petre *om ABCDLMNU*

θεότητα πράγμασι βεβαιοῦντα; Πέτρος εἶπεν· Ἐν ἐκείνῳ ἡ θεότης, ὃς τὰ ἄδηλα ἐρευνᾷ τῆς καρδίας. νῦν οὖν εἰπάτω μοι τί διαλογίζομαι ἢ τί ποιῶ· ὅντινα λογισμόν μου πρὸ τοῦ ψεύσασθαι τοῦτον τοῖς σοῖς ἐμφανίζω ὠσίν, ἵνα μὴ τολμήσει ψεύσασθαι ὃ διαλογίζομαι. Νέρων εἶπεν· Προσελθὼν ὧδε εἰπέ μοι τί διαλογίζει. Πέτρος εἶπεν· Κέλευσον ἐνεχθῆναι ἄρτον κρίθινον καὶ λάθρα δοθῆναί μοι. ὡς δὲ ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι καὶ λάθρα τῷ Πέτρῳ δοθῆναι, εἶπεν ὁ Πέτρος· Εἰπάτω νῦν Σίμων τί τὸ διαλογισθὲν ἢ τί τὸ λεχθὲν ἢ τί τὸ γεγονός.

25 *Νέρων εἶπεν· Θέλεις οὖν ἵνα πιστεύσω, ὅτι Σίμων ταῦτα ἀγνοεῖ, ὃς καὶ νεκρὸν ἤγειρεν καὶ ἑαυτὸν ἀποκεφαλισθέντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ παρέστησεν, καὶ ὃ ἐὰν εἴπῃ ποιῆσαι ἐποίησεν; Πέτρος εἶπεν· Ἀλλ' ἐπὶ ἐμοῦ οὐκ ἐποίησεν. Νέρων εἶπεν· Ἀλλ' ἐπὶ ἐμοῦ ἐποίησε ταῦτα πάντα· καὶ γὰρ ἀγγέλοις ἐκέλευσε πρὸς ἑαυτὸν ἐλθεῖν, καὶ ἦλθον. Πέτρος εἶπεν· Εἰ τὸ μέγιστον ἐποίησεν, διὰ τί τὸ ἐλάχιστον οὐ ποιεῖ; εἰπάτω τί ἐνεθυμήθην καὶ τί πεποίηκα. Νέρων εἶπεν· Ἐγὼ μεταξὺ ὑμῶν οὐ συνεπίσταμαι ἐμαυτόν. Σίμων εἶπεν· <Εἰπάτω Πέτρος τί διαλογίζομαι ἢ τί ποιῶ. Πέτρος εἶπεν·> Τί ἐνθυμεῖται Σίμων, ἐμαυτὸν ἐπίστασθαι διδάξω ἐν τῷ ποιῆσαί με ὅπερ διαλογίζεται.*

26 *Σίμων εἶπεν· Τοῦτο γίνωσκε, ἀγαθὲ βασιλεῦ, ὅτι τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων οὐδεὶς ἐπίσταται, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.*

[18] *εἰπάτω . . . Πέτρος εἶπεν desunt in E propter homoeot. uerba ex lat interpr suppleuit Tisch* ‖ [19] *ἐνθυμεῖ E ἐνθυμεῖται correxit Tisch*

---

[1] a rebus *F* | rebus omnibus *H* | respondit *C* | si diuinitas *GHLNn Thil* | in eo *om M* | non est *B* | quae *AG* (*ex corr*) *LMNm*[2] | quem rimatur cordis *H* ‖ [2] non rimatur *C* | arcana rimatur *n* | archana *ABDFHLNU* | *post* archana *add* si ergo diuinitas est in isto *Ff* | nunc mihi *cum BCF MNfn* mihi nunc *ADGHLU Thil* | cogitem *Ln* ‖ [3] faciam *n* facturus sum *M* | meam teneam *M* | tibi *pro* hic *n* ‖ [4] auribus tuis *B* insin. tuis aur. *A* | in quibus non audeo *pro* ut non audeat *U* | audiat *F* | mentire *Ff* | quid *Ffn* cogitem *n* ‖ [5] accede huc et *om Ff* | cogito *F* cogites *Un* | quid cogitas . . . iube mihi *om L* | *post* quid cogitas *add M:* simon dixit bone imperator hic mentitur, ceterum cogitationes hominum nemo nouit nisi unus deus. petrus dixit in breue tibi ostendam. simon dixit fac quod dicebas. et seorsum petrus neroni dixit iube etc. | respondit *C* ‖ [6] panem ord. adferri *MN Thil* pan. ord. afferre *GH* (afferri *m*[2]) | ordiaceum *N* ordeacium *CFGH* ordiacium *M* ordiatium *A* ordeatium *B* ordaceum *f* hordeaceum *n* | adferre *CNm*[1] (*sed corr m*[2]) | occultum *B* occulti *M* | dare *BM* | iussum hoc *U* hic iussus *L* ‖ [7] fuerat *B* | *post* fuisset *add* impletum *H* | occulte . . . Petro *om Hn* occulte *om f* | praecepit *ante* adferri *C* | adferri et *om GNU Thil* | dari *corr ex* dare *G* | *post* Petro *add* accepto

suam rebus adfirmat? Petrus dixit: Diuinitas in eo est qui cordis rimatur arcana. dicat nunc mihi quid cogito uel quid facio. quam cogitationem meam, antequam hic mentiatur, prius tuis auribus insinuo, ut non audeat mentiri quae cogito. Nero dixit: Accede huc, et dic mihi quid cogitas. Petrus dixit: Iube mihi adferri panem ordeaceum et occulte dari. Cumque hoc iussum fuisset occulte adferri et dari Petro, Petrus dixit: Dicat nunc Simon, quid cogitatum, quid dictum, quidue sit factum.

25 Nero dixit: Vis ergo ut credam quia haec Simon ignorat, qui et mortuum suscitauit et se ipsum decollatum post diem tertium repraesentauit, et quicquid dixit ut faceret, fecit? Petrus dixit: Sed coram me non fecit. Nero dixit: Sed me adstante haec omnia fecit; nam et angelos iussit ad se uenire, et uenerunt. Petrus dixit: Ergo si quod maximum est fecit, quare quod minus est non facit? Dicat quid cogitauerim et quid fecerim. Nero dixit: Quid dicis, Simon? ego me inter uos non conuenio. Simon dixit: Petrus dicat, quid cogitem uel quid fecerim. Petrus dixit: Quid cogitet Simon, me scire docebo, dum fecerim quid cogitauerit.

26 Simon dixit: Hoc scias, bone imperator, quia cogitationes hominum nemo nouit nisi unus deus. ceterum Petrus

pane fregit et abscondit sub manica sua et *Ff* | dixit Petrus *ADFLMUf* || [8] nunc *cum Ffn graec om ABCDGHLMNU Thil* | simon *om BCDFLMNf* | cogitaui *Ff* | quid sit *B* | sit *om f*

sect. 25 l. [9] haec *om Nn* hic *M* hoc *U* || [10] non ignorat *DFf* | nam quomodo ignorat *pro* quia . . . ignorat *n* | se mort. (*om* et) *Un* | semet ipsum *n* | et se ipsum . . . repraesentauit *om H* | decollatum *om GHLNn* || [11] tertium diem *A* die tertio *C* | praesentauit *D* | quodcumque dixi *A* quidquid ei dixi *D* | facere *BD* || [12] dicit *M* | me presente *D* | dicit *etiam altero loco M* | sed *alterum om FLf* coram me *C* nam me *n* || [13] adsistente *A* | haec *om M* | ad se iussit *Dn* | me *BM* | de caelo *post* uenire *add BCDGHMNn Thil* de caelo uenire *L omisi cum AFUf graec* | uenire de caelo ad se *H* || [14] respondit *C* | ergo *om M* || [15] quare *om L* | minimum *BD* | faciat *M* faciet *B* | ut dicat *M* dicat ergo *D* | et quid fecerim *om GHNn Thil* || [16] dicit simon *FL* || [17] non bene *n* | simon magus Nm^2 | quid ego *Ff* | cogitem *cum ABCDFLMNf* cogitauerim *GHn Thil* cogito *U* || [18] uel quid fecerim *om ABCDFLMNUf* | respondit *CGMf Thil* | cogitat *GH* || [19] cum *H* | dixerim *GHn Thil* dixerit *CL* fecero *B* | quae *U* | cogitauerim *CL fuit etiam in N sed* m^2 *corr* cogitauerit

sect. 26 l. [20] simon magus Nm^2 | dicit *M* | bone *om FGHf Thil* | quia cogitationes . . . mentitur *om F* | quia nemo scit cog. hom. *H* || [21] solus *Mn* | deus *om U* | ceterum Petrus mentitur *om f* | attamen *ex* ceterum *corr A* | mentitur petrus *U*

οὐκοῦν Πέτρος ψεύδεται; Πέτρος εἶπεν· Σὺ οὖν λέγων ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τί ἐνθυμοῦμαι· τί ἄρα πεποίηκα ἐν τῷ κρυπτῷ, εἰ δύνασαι, σαφήνισον. ὁ γὰρ Πέτρος εὐλογήσας ὃν εἰλήφει ἄρτον κρίθινον καὶ κλάσας δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἐν τοῖς χειριδίοις ἐσώρευσεν.

27 *Τότε ὁ Σίμων θυμωθεὶς ὅτι οὐκ ἠδύνατο εἰπεῖν τὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπόρρητον, ἐβόησε λέγων· Ἐξελθέτωσαν κύνες μεγάλοι καὶ καταφαγέτωσαν αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ Καίσαρος. καὶ ἐξαίφνης ἐφάνησαν κύνες μεγάλοι καὶ ὥρμησαν ἐπὶ τὸν Πέτρον. ὁ δὲ Πέτρος ἐκτείνας τὰς χεῖρας εἰς προσευχὴν ἔδειξεν τοῖς κυσὶν ὃν εὐλόγησεν ἄρτον· ὃν ἰδόντες οἱ κύνες οὐκ ἔτι ἐφάνησαν. τότε ὁ Πέτρος εἶπεν πρὸς τὸν Νέρωνα· Ἰδού, ἔδειξά σοι ἐγνωκέναι με τί διελογίζετο ὁ Σίμων, οὐ ῥήμασιν ἀλλ' ἔργοις· ὁ γὰρ ἀγγέλους ὑποσχόμενος κατ' ἐμοῦ ἐλευσομένους κύνας παρήγαγεν, ἵνα δείξῃ ἑαυτὸν οὐ θεϊκοὺς ἀλλὰ κυνικοὺς ἔχειν ἀγγέλους.*

28 *Τότε ὁ Νέρων πρὸς τὸν Σίμωνα εἶπεν· Τί ἦν, Σίμων; νομίζω ἡττήθημεν. Σίμων εἶπεν· Οὗτος καὶ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Παλαιστίνῃ καὶ ἐν Καισαρείᾳ τὰ αὐτά μοι ἐποίησεν, καὶ πλειστάκις μετ' ἐμοῦ φιλονεικήσας ἔμαθεν τοῦτο αὐτοῖς ἐναντίον εἶναι· τοῦτο οὖν ἔμαθεν, ἵνα ἐμὲ διαφύγῃ· τὰς γὰρ ἐνθυμήσεις τῶν ἀνθρώπων οὐδεὶς ἔγνω, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. καὶ ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Σίμωνα ἔφη· Ἀσφαλῶς ἑαυτὸν θεὸν εἶναι φαντάζει· διὰ τί οὖν οὐ φανεροῖς τοὺς ἑκάστου διαλογισμούς;*

29 *Τότε ὁ Νέρων πρὸς τὸν Παῦλον ἐπιστραφεὶς ἔφη· Σὺ διὰ τί οὐδὲν λέγεις, Παῦλε; Ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος καὶ εἶπεν·*

[4] *δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ suspicatur H Usener*

---

[1] respondit *C* | tu uero *BDn* tu ergo simon *H* | qui *om N* | esse *om BCDHMN* ‖ [2] ut quid *A* uel quid *H* quod *FGf* ‖ [3] Petrus autem *GHNn Thil* | panem benedixerat *C* benedixit *GHN Thil* | ord. quem accep. *n* | ordiacium *M* ordeacium *BCGH* ordiaceum *N* ordeatium *A* hordeaceum *n* ordaceum *f* ordecium *F* | pan. ord. quem acc. *H* ‖ [4] fregerat *om C* | et ad dexteram adque sinistram manicam *N* | in dext. *Cn* | dextra *BHM* | in manica *cum ACFLf* in *om DGHMNU Thil* | in manica *om B* | manu *pro* manica *H* | sua *post* manica *add GHn Thil* | collocauerat *ABC* (conlocaberat) *DFM* (conl-) *Ufn* colligauerat *L* (conligauit *Nm*[2] *in ras; fuit* conligauerat)

sect. 27 l. [5] quia *A* | possit *BDFGMNm*[1] (*sed* posset *m*[2]) poterat *AC* | apostoli secretum *H* ‖ [6] procedant huc *A* ‖ [7] tunc subito *n* ‖ [9] extendit *M* | manum *BCU* manum suam *M* | et ostendit *BM* | canibus *om G* eis *H* | eum *om C* ‖ [11] tunc *om N* | dicit *M* ‖ [11—15] ecce . . . Simonem *om per*

mentitur. Petrus dixit: Tu ergo, qui filium dei te esse dicis, dic quid cogitem; quid fecerim modo in occulto, si potes, exprime. Petrus enim benedixerat panem quem acceperat ordeaceum et fregerat et dextera atque sinistra in manica collegerat.

27 Tunc Simon indignatus quod dicere non posset secretum apostoli, exclamauit dicens: Procedant canes magni et deuorent eum in conspectu Caesaris. Et subito apparuerunt canes mirae magnitudinis et impetum fecerunt in Petrum. Petrus uero extendens manus in orationem, ostendit canibus eum quem benedixerat panem; quem ut uiderunt canes subito nusquam conparuerunt. tunc Petrus dixit ad Neronem: Ecce ostendi tibi scisse me quid cogitauerit Simon, non uerbis, sed factis; nam qui angelos promiserat contra me esse uenturos, canes exhibuit, ut se ostenderet non diuinos angelos sed caninos habere.

28 Tunc Nero ad Simonem dixit: Quid est, Simon? puto uicti sumus. Simon dixit: Hic et in Iudaea et in tota Palaestina et Caesarea ista mihi fecit, et saepe mecum certando ideo didicit, quia hoc eis erat contrarium: me ergo ut euaderet didicit hoc. nam cogitationes hominum nemo nouit nisi unus deus. Et Petrus ad Simonem dixit: Certe deum te esse mentiris. quare ergo non manifestas cogitationes singulorum?

29 Tunc conuersus Nero ad Paulum sic ait: Tu quare nihil dicis, Paule? Paulus respondit: Hoc scito, Caesar, quia

homoeotel *B* ‖ [12] te *pro* tibi *M* | scisse me *cum* *AFNm*[1] (*sed* *m*[2] scire me *superscripsit*) *Uf* *graec* scire me *GHLM* *Thil* certissime *CDn* | cogitaberim *C* | Simon *om* *CU* ‖ [13] quia *C* quando *H* ‖ [14] non diuinos *et* sed *om* *CDM* non diu. sed caninos angelos *U*

sect. 28 l. [15] symoni *U* | ait *C* | simon quid est? *H* | Simon *om* *A* ‖ [16] et *prius* *om* *H* | in *prius* *om* *f* | et *alterum* *om* *U* | in *alterum* *om* *AFU* | tota *om* *AGH* *Thil* ‖ [17] in caesarea *DH* | caesaream *M* | istas mihi controuersias *M* | me (*in ras*) certan^{te}do *G* me certante *H* decertando *C* | ideo *om* *BCDMN* ideo haec *L* ‖ [18] dicit *f* | quando *B* | hoc *om* *Nn* | eis *cum* *BDLNn* *graec* ei *ACGHMUf* *Thil* | ei hoc *M* | erat eis *BD* eiecerat *F* | contrarium erat *H* | a me *B* | ille ergo ut euaderet *Nm*[2] (*in ras*) | euadat ista dicit *C* ‖ [19] hoc *om* *BDMNn* | namque scias quia *U* namque ut dixi *Ff* | cogitatus *A* | unus *cum* *CFLf* *graec* solus *BHM* *om* *ADGNUn* *Thil* ‖ [20] tunc Petrus *GHNn* *Thil* | ceterum *CM* (*sed* teru *in ras*) | certe tu *BD* | te deum *N* | esse te *FUf* te *om* *D* ‖ [21] ergo *om* *C*

sect. 29 l. [22] nero conuersus *CH* ‖ [23] dixit *Nm*[2] (*superscr*) *f* | scias *GHNn* *Thil*

Γίνωσκε τοῦτο, Καῖσαρ, ὅτι ἐὰν ἀπολύσῃς τὸν μάγον τοῦτον τοσαῦτα πράξαντα κακά, μέγιστον τῇ πατρίδι σου αὔξάνει κακὸν καὶ τὴν βασιλείαν σου ἀπὸ τῆς ἰδίας στάσεως καταβιβάσει. Νέρων τῷ Σίμωνι εἶπεν· Σὺ τί λέγεις; Σίμων εἶπεν· Ἐγὼ ἐὰν μὴ φανερῶς ὑποδείξω ἑαυτὸν θεόν, οὐδείς μοι τὸ ὀφειλόμενον ἀπονέμει σέβας. Νέρων εἶπεν· Καὶ νῦν τί χρονίζεις καὶ οὐκ ἀποδεικνύεις ἑαυτὸν θεόν, ὅπως ἂν οὗτοι τιμωρηθῶσιν;

30 *Σίμων εἶπεν· Κέλευσον πύργον μοι οἰκοδομῆσαι ὑψηλὸν ἐκ ξύλων, καὶ ἀνελθὼν ἐπ' αὐτὸν καλέσω τοὺς ἀγγέλους μου καὶ ἐπιτάξω αὐτοῖς, ἵνα πάντων ὁρώντων ἀναφέρωσί με πρὸς τὸν πατέρα μου εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ τοῦτο οὗτοι μὴ δυνάμενοι ποιῆσαι ἐλέγχονται ἄνθρωποι ἀπαίδευτοι. Ὁ δὲ Νέρων ἀκούσας τῷ Πέτρῳ εἶπεν· Ἀκήκοας, Πέτρε, τὸ παρὰ Σίμωνος εἰρημένον; ἐκ*

---

[1] si *corr ex* nisi *H* | dimiseritis *F* dimiseras *Nm*[1] (*sed corr m*[2]) | tanta agere magnum *om M* | tanta mala *F* | magn. patriae tuae dampnum *B* ‖ [2] adcrescit *CFMNm*[1] (*sed corr m*[2]) *f* | et *om N* | ab *cum ACD FLMN* a *BGHUfn Thil* | deicietur *CDHL* decidet *n* ‖ [3] dixit symoni *U* simoni mago *Nm*[2] | tu *om BLM* | respondit *CFf* | nisi ego *A* ‖ [4] apud te *pro* aperte *GHLN* (aput *m*[1]) *n Thil* | aperte me *U* (apud te me *L*) me *post* deum *C* | monstrauero *GH* manifestauero *BC* (-bero) *DM* | debitam uenerationem *Un* ‖ [5] exhibeat *n* | ut quid *CHM* et ut quid *BDFf* | modo quid *U* | modo *om BCDM* | mor. ergo *M* | ut non *FM* | et cessas *pro* et non ostendis te deum esse *U*

sect. 30 l. [7] *hoc loco plura ex Pseudohegesippo inserit M:* Simon uero licet iam in aliis terrarum partibus petri expertus potentiam, tamen ausus est coram ipso iactitare se quod mortuos suscitaret. defunctus erat idem temporis romae aduliscens nobilis propinquus caesaris. cumque hoc nuntiatum esset neroni cum uniuersorum dolore admonuere plerique experiendo utrum possit resuscitari. celeberrimus in his operibus petrus habebatur, sed aput gentiles nulli facti huius modi ferebatur fides. dolor exigit remedium, perrectum est ad defunctum. uterque adfuerunt. ait petrus simoni, qui de sua se iactitaret potentia prior se ei partes dare ut si posset mortuum suscitaret. si uero non resuscitasset se non defuturum ut Christi opem ferret defuncto quo possit resurgere. simon quoque qui putaret aput gentes plurimum suas ualituras artes, conditionem proposuit, ut si ipse resuscitasset mortuum, petrus occideretur qui (*super lineam*) magnae potentiae (sic enim appellabatur lacessendo iniurias inrogasset *m*[2] *del*), si uero praeualuisset petrus in se ut pari genere iudicaretur. adquieuit. adorsus est simon. accessit ad lectulum defuncti, incantare atque inmurmurare dira carmina coepit. uisus est agitare caput qui mortuus erat. clamor ingens gentilium quod iam uiueret quod iam loqueretur cum simone. ita et indignatio in petro, quod ausus fuisset conferre se tantae potentiae. tunc sanctus apostolus silentium poposcit

si dimiseris istum magum tanta agere, magnum malum patriae tuae adcrescet, et regnum tuum ab statu suo deiciet. Nero Simoni dixit: Quid dicis tu, Simon? Simon dixit: Ego nisi me aperte demonstrauero deum esse, nemo mihi uenerationem debitam exhibebit. Nero dixit: Et quid modo moraris et non ostendis te deum esse, ut isti puniantur?

30 Simon dixit: Iube mihi turrim altam fabricare ex lignis, et ascendam super eam, et uocabo angelos meos et praecipiam eis ut cunctis uidentibus in caelum perferant me ad patrem meum. hoc isti dum facere non potuerint, probabis eos homines esse inperitos. Nero autem Petro dixit: Audisti, Petre, quod Simon dixit? ex hoc apparebit quantam uirtutem habeat uel

et ait: si uiuit defunctus loquatur, si suscitatus est surgat ambulet fabuletur. fantasia illud esse non ueritatem quod uideatur caput mouisse. denique separetur inquid a lectulo simon et tunc quidem ostentui futurum. abducitur simon a lectulo. manet sine specie motus alicuius qui mortuus erat. astitit petrus longinus (l. longius) et intra sese orationi paulisper intentus cum magna uoce ait: aduliscens surge, sanat te dominus iesus christus. et statim surrexit aduliscens et locutus est et ambulauit et cibum sumpsit et dedit eum petrus matri suae. qui cum rogaretur ut non ab eo discederet ait: non relinquatur a deo qui illum fecit resurgere, cuius nos serui sumus. secura esto mater de filio, non uerearis, habet custodem suum. et cum populus in simonem insurgeret ut lapidaretur ait petrus: satis ad penam eius est quod cognoscit suas artes nichil ualere. uiuat et christi regnum crescere uideat uel inuitus. torquebatur magus apostoli gloria (apostolica perculsus gloria m^2) collegit (discindit m^2) se atque omnem exercitans carminum suorum potentiam, congregat populum paganorum, offensum se dicit a galilaeis, relicturum urbem quam tueri soleret: et reuersus ad neronem simon dixit ad eum crastina die iube etc. | turrem *A*m^1 (*corr* m^2) *BCFMN*m^1 (*corr* m^2) *U* | excelsam *A* | fabricari *BCN*m^2 fieri *AFUfn* | de lignis *H* ‖ [8] ut *pro* et *priore H* | ibi *pro* et *altero n* ‖ [9] in caelo *D* | me perferant *n* ferant me in caelum *U* perferar *om* me *G* (*in ras*) ‖ [10] poterint *G* | possunt *H* | esse homines *n* ‖ [11] nero autem] *uerba sequentia transposita sunt in B qui hoc loco sic pergit:* simoni dixit: uideo euidentem te aduersarium esse petri et pauli et magistri eorum. simon dixit: pauli christus magister non fuit etc. *sequuntur quae sect. 44—47 leguntur usque* ad inconstabilitum animum uestrum ostendistis et me ita dubium. *haec excipiunt quae sect. 30 l. 2 sqq. leguntur* ex hoc apparebit etc. *usque ad uerba sect. 40:* ex solo mendatio omnia ista. *iam pergit cod cum uerbis sect. 41:* nero dixit paule tu quid dicis *usque ad sect. 43* petri et pauli et magistri eorum. *his adiunguntur uerba sect. 48* petrus dixit unum esse deum patrem etc. | dixit petro *DL* ad petrum dixit *Ff* | dicit *M* | quid *AHLMUf* ‖ [12] dixerit *AFLUf* dicit *M* | et in hoc *U* | habet *C* habebit *L*

τούτου φανήσεται ὅσην δύναμιν ἔχει οὗτος ἢ ὁ θεὸς σοῦ. Πέτρος εἶπεν· Κράτιστε βασιλεῦ, εἰ ἤθελες, ἠδύνου νοῆσαι ὅτι δαιμονίων πεπλήρωται. Νέρων εἶπεν· Τί μοι λόγων περιόδων κύκλους ποιεῖτε; ἡ αὔριον ἡμέρα ὑμᾶς δοκιμάσει.

31 *Σίμων εἶπεν· Πιστεύεις, ἀγαθὲ βασιλεῦ, ὅτι μάγος εἰμί, ὃς ἀπέθανον καὶ ἀνέστην; Ἦν γὰρ τῇ ἑαυτοῦ δεινότητι πράξας ὁ ἀπειθέστατος Σίμων, ὥστε εἰπεῖν τῷ Νέρωνι· Κέλευσον ἀποκεφαλισθῆναί με ἐν σκοτεινῷ τόπῳ, κἀκεῖ με ἐσφαγμένον καταλιπεῖν· καὶ ἐὰν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ μὴ ἐγερθῶ, γνῶθί με μάγον γεγενῆσθαι· ἐὰν δὲ ἀναστῶ, γίνωσκε υἱόν με εἶναι τοῦ θεοῦ.*

32 *Τοῦτο δὲ κελεύσαντος τοῦ Νέρωνος, ἐν τῇ σκοτίᾳ τῇ μαγικῇ αὐτοῦ τέχνῃ ἔπραξεν, ἵνα κριὸς ἀποκεφαλισθῇ· ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ὁ Σίμων ἐφάνη, ἕως οὗ ἀπεκεφαλίσθη. ὡς δὲ ἀπεκεφαλίσθη ἐν τῇ σκοτίᾳ, λαβὼν τὴν κεφαλὴν ὁ ἀποκεφαλίσας αὐτὸν εὗρεν αὐτὴν κριοῦ· ἀλλ' οὐδὲν αὐτὸς τῷ βασιλεῖ εἰπεῖν ἐθέλησεν, ἵνα μὴ μαστίξει αὐτόν, κελεύσαντα τοῦτο ἐν ἀποκρύφῳ πραχθῆναι. διελθούσης δὲ μιᾶς ὥρας ἐπιζητήσας ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου καὶ θεωρήσας ἐθαύμασεν. ἐντεῦθεν οὖν ἔλεγεν ἑαυτὸν ὁ Σίμων τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐγηγέρθαι, ὅτι μετὰ τὸ δειχθῆναι τῷ βασιλεῖ τὴν κεφαλὴν αὐτὴν ἦρε διὰ μαγίαν καὶ τὰ μέλη, τὸ δὲ αἷμα ἐκεῖσε προσεπέπηκτο, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἔδειξεν ἑαυτὸν τῷ Νέρωνι καὶ εἶπεν· Ποίησον ἐκμαγῆναι τὸ αἷμά μου τὸ ἐκχυθέν, ὅτι ἰδοὺ σῶός εἰμι ὁ ἀποκεκεφαλισμένος· καθὼς ὑπεσχόμην τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνέστην.*

[5] *μέγας E cum ACD μάγος emendant Thil et Tisch cum BGLOP* ‖ [6] *ὡς E ὃς correxit Tisch* ‖ [13] *fortasse ὡς Σίμων* ‖ [16] *κελεύσαντα E cum ABGLO. emenda κελεύσαντι* ‖ [21] *προσεπέποικτο E* ‖ [23] *ἀποκεφαλισμένος E*

---

[1] suus *C* | *post* tuus *add* sicut dicit (*compend script*) *M* | respondit *B* ad haec respondit *Ff* | o imperator *in ras N* (*fuit* optime) | uellis *MNm*[1] (*corr m*[2]) uelis *ABG* uoluisses *H* ‖ [2] iam poteras *H* | posses *L* poteris *AC* | intellegere eum *ABCDFMUf* eum *eras N add* ex ipsis quibus dicit et facit rebus *M* | quia hic Symon *n* | diabolo *BCDM* | *post* plenus est *add* per cuius artes ista facit *M* | nero imperator *Ff* | dicit *M* | quia mihi *CN* ‖ [3] uerbum uerum *C* | ambages *om B* ambage *U* ambigere *Ff* ambiguum *C* | circuitus *om CDHLn deleuit AG* (circuitus) *uncis ego inclus.* et circuitus *Nm*[2] ‖ [4] probabit uos *C*

sect. 31 l. [5] symon magus *Nm*[2] | credes illi *M* | me magum esse *n* | magnus *C* | *ad* magus *super lin add* non *Nm*[2] | sim (i *ex* u *corr*) *D* ‖ [6] tunc uidebis *post* resurrexerim *M* | egerat autem *A* | erat *N* | perfidus simon *om F* ‖ [7] praestigio *G* | decollari me *Ff* | in obscuro loco *n* | in obscuro decollori *H* ‖ [8] ibi *ABCDMN* | dimitti ibidem *H* | ut si non *F* | surrexero

ipse uel deus tuus. Petrus dixit: Optime imperator, si uelles, poteras intellegere quia daemonio plenus est. Nero dixit: Quid mihi uerborum ambages [circuitus] facitis? Crastinus dies uos probabit.

31 Simon dixit: Credis, bone imperator, quia magus sum, cum mortuus fuerim et resurrexerim? Egerat enim perfidus Simon praestigio suo, ut diceret Neroni: Iube me decollari in obscuro et ibidem dimitti occisum, et si non tertia die resurrexero, scias me magum fuisse: si autem resurrexero, scias me esse filium dei.

32 Et cum hoc fieri iussisset Nero, in obscuro egit arte magica ut aries decollaretur; qui aries tamdiu Simon uisus est quamdiu decollaretur. decollatus autem in obscuro, cum scrutatus fuisset is, qui eum decollauerat, et caput eius protulisset ad lumen, inuenit caput berbicinum; sed nihil uoluit regi dicere, ne se ipsum detegeret qui iussus fuerat hoc in abditis perpetrare. hinc ergo dicebat Simon, se die tertia resurrexisse, quia caput et membra berbicis tulerat, sanguis uero ibidem congelauerat. et tertia die ostendit se Neroni et dixit: Fac sanguinem meum qui effusus est extergi: quia ecce qui decollatus fueram, sicut promisi, die tertia resurrexi.

D | resurrexero (surr.) tertia die *ABD* (*sed* tertio *A*) | tertio *AB* (tercio) *G* | die tertia *H* die *om F* ‖ [9] scies *B* | esse *n* | si autem . . . filium dei *om D*
sect. 32 l. [11] hoc *cum ABCLfn* haec *GHMN Thil om DFU* | Nero *om U* | nero fieri iuss. *H* | in obscuro loco *L* | Simon *post* egit *add BGHn Thil omisi cum ACDMNU* ille *add Ff* | sua *post* arte *add H* ‖ [12] qui aries tamdiu . . . decollaretur *om per homoeotel n* | tamdiu aries *L* | uisus est simon *U* ‖ [13] *post* decollaretur *repetit* aries *C* | in obscuro loco *GLNn Thil* | *post* obscuro *repetit* aries *H* ‖ [14] is *om AC* bis *DF* | eum qui *A* | eum *om DM* | capud *D* | eius *om U* | pertulisset *f Thil* ‖ [15] in lumen *D* | capud *D* | ueruecinum *ADHLN* (*m² in ras*) *n* ueruicinum *B* berbecinum *C* barbicinum *U* | et nihil *N* | nil *D* | praesumpsit *pro* uoluit *M* | quia noluit *pro* nihil uoluit *H* | rei *N* regi *om C* | dicere regi *M* ‖ [16] nisi ipsum *N* se *om B* ipsum *om U* | detegere uideretur *H* | quia *U* | ausus *U* | absconditis *ADFM* ‖ [17] ob hoc ergo *n* propter hoc ergo *H* hoc ergo *GN* hunc ergo *D* hic enim *C* | dicebat *om N* | se simon *C* | die tertia se *A* | surrexisse *F* ‖ [18] qui *C* quia et *A* | et membra *om C* | ueruecis *ADHLN* (*in ras*) *n* ueruicis *B* uerbicis *M* | intulerat *n* | sanguis . . . congelauerat *om C* | sanguinem *B* ‖ [19] collegerant *B* | ipse autem tertia die *n* | die tertia *H* | dicit *FM* dicens *H* | fac *om D* ‖ [20] fusus *ANUn* | exterge *D* tergi *CM* (*in ras*) *N* ‖ [21] dixi *pro* promisi *U* | die tertia promisi *AGN* (*sed* die tertia *repetunt*) tercio *B*

33 Ὡς δὲ εἶπεν ὁ Νέρων, ὅτι ἡ αὔριον ἡμέρα ὑμᾶς δοκιμάσει, στραφεὶς πρὸς τὸν Παῦλον λέγει· Σὺ Παῦλε, διὰ τί οὐδὲν φθέγγει; ἢ τίς σε ἐδίδαξεν, ἢ τίνα ἔχεις διδάσκαλον, ἢ πῶς ἐν ταῖς πόλεσιν ἐδίδαξας, ἢ ποῖα ἐγένοντο διὰ τῆς σῆς διδασκαλίας; νομίζω γὰρ μὴ ἔχειν σέ τινα σοφίαν μήτε δύναμίν τινα δύνασθαι πληρῶσαι. ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος· Ὑπολαμβάνεις με πρὸς ἄνθρωπον ἀπονενοημένον, μάγον, ὃς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τῷ θανάτῳ προέδωκεν, οὗτινος ὄλεθρος καὶ ἀπώλεια τάχιον ἐλεύσεται, <ὀφείλειν λαλῆσαι>; ὀφείλει γὰρ λαλῆσαι ὡς ὑποκρίνεται ὃ οὐκ ἦν, καὶ τῇ μαγικῇ τέχνῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐμπαίζει.

34 Τούτου τοὺς λόγους ἐὰν βούλῃ ἀκούειν καὶ ὑπερασπίσαι αὐτοῦ, ἀπολέσεις τὴν ψυχήν σου καὶ τὴν βασιλείαν σου. ὁ γὰρ ἄνθρωπος φαυλότατος· καὶ ὥσπερ οἱ Αἰγύπτιοι Ἰαννὴς καὶ Ἰαμβρὴς ἐπλάνησαν τὸν Φαραὼ καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἕως τοῦ καταποντισθῆναι ἐν τῇ θαλάσσῃ, οὕτως καὶ οὗτος διὰ τῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ διαβόλου παιδεύσεως πείθει τοὺς ἀνθρώπους, καὶ οὕτως πολλοὺς τῶν ἀκεραίων ἐξαπατᾷ πρὸς πειρασμὸν τῆς βασιλείας σου.

35 Ἐγὼ δὲ τὸν τοῦ διαβόλου λόγον, ὃν διὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἐκκεχύσθαι ὁρῶ, στεναγμοῖς τῆς καρδίας μου σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι πράττω, ἵνα δυνηθῇ φανερωθῆναι τί ἦν· ὅσον γὰρ ἑαυτὸν δοκεῖ ὑψωθῆναι εἰς τὸν οὐρανόν, τοσοῦτον καταποντισθήσεται εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ᾄδου, ὅπου ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

[16] Matth. 8, 12 ‖ [23] Matth. 8, 12; 13, 42 *cet*

---

[8] *ὀφείλειν λαλῆσαι per homoeotel om E suppleuit Tisch cum lat* ‖ [11] *ὑπασπίσαι E* ‖ [13] *ἰαννίς E* ‖ [14] *ἰαμβρίς E* ‖ [20] *ἐκκέχυται ὁρῶν E ἐκκεχύσθαι ὁρῶ emend Tisch*

---

sect. 33 l. [1] cum nero hoc *GH* cum uero *N* | simon dixisset *H* | *post* Nero *add* dixit *GH* | probabit uos *D* | probauit *CM* | comprobabit *H* | [2] tunc *ante* conuersus *f* | quare *om B* | nil *B* non *U* | aut quis te docuit *om G* (*rasura unius lineae*) *H Thil* dic mihi quis te docuit *n* ‖ [4] quales ... tuam *om M* | extiterint *BGHN* ‖ [5] autem *D* | te nullam *DGHNUn Thil* | [6] perficere qui sic taces *M* | ad haec *ante* Paulus *praem f* | dixit *Nm*[2] (*ex* respondit *corr*) | cum homine perfido et desperato mago malefico *n* ‖ [7] disperatum *BCGN* | et maleficum *BD* maleficum *om ALU* (*fortasse recte*) ‖ [8] morte *MN* | distinauit *N* | perdictio *C* | his debere *A* isti debere *Ff* me isti debere *CD* et isti deb. *U* | *post* debere *add* cum eo *M* | habere rationem *n* ‖ [9] loqui *om n* | homines *GHn Thil* ‖ [10] perdictionem *C* perductionem *U* | ludit *B*

sect. 34 l. [11] cuius *Cn* | tu *om AFUf* | facere *CGHn Thil* fauere ei *L* fore *f* | eum *om DFf*(*CGHLn*) ‖ [12] perdis *C* | enim *om H* | *post* pessimus

33 Cum ergo dixisset Nero: Crastinus dies uos probabit; conuersus ad Paulum ait: Tu Paule, quare nihil loqueris? aut quis te docuit aut quem magistrum habuisti, aut qualiter in ciuitatibus docuisti, uel quales exstiterunt per tuam doctrinam? puto enim nullam te habere sapientiam, nec uirtutem aliquam posse perficere. Paulus respondit: Putas me contra hominem perfidum et desperatum magum maleficum, qui animam suam morti destinauit, cuius interitus et perditio cito adueniet, debere loqui? qui fingit se esse quod non est, et arte magica hominibus ad perditionem inludit?

34 Huius tu uerba si uolueris audire uel fouere eum, perdes animam tuam et imperium tuum. hic enim homo pessimus est, et sicut Aegyptii magi Iamnes et Mambres qui Pharaonem et exercitum eius miserunt in errorem, quousque demergerentur in mari: sic et hic per patris sui diaboli peritiam hominibus persuadet et multa mala facit per nicromantiam et cetera mala, si qua sunt apud homines, et sic multos incautos seducit ad temptationem imperii tui.

35 Ego autem uerbum diaboli, quod per hunc hominem diffundi uideo, gemitibus cordis mei ago cum spiritu sancto, ut cito possit ostendi quid sit. nam quantum se exaltari putat ad caelos, tantum demergetur in infernis inferioribus, ubi est fletus et stridor dentium.

est *add M:* cum enim magico more uiuat qualiter se dicet circumcidere et per artem suam malam multos homines seduxit ‖ [13] et *prius om B* | egyptii *AFL* egiptii *BH* egipcii *U* | magi *om B* | iannes *n graec Thil* | lambres (*ex* lambris m^2 *corr*) *N* | mambres *ex* mambris *corr* Nm^2 | qui *om H* ‖ [14] faraonem *M* | qui *ante* pharaonem *om L* ‖ [15] demergerentur *cum* $A(m^1)DLNUfn$ dimergerentur Am^2BFGH *Thil* dimergeretur *CM* | mare *ABDFUfn* | ita *Mn* | per *om AC* | pro . . . peritia *H* ‖ [16] fecit BNm^1 (*sed* facit m^2) facere *C* | astrologiae copiam diuinationes per nigromantiam *M* | nicromantia *C* nigromantiam *AH* (h *super* g *script*) *MN* nichromantiam *FLf* nichomantiam *B* nicromanciam *n* ‖ [17] aput *M* | omnes *N* | in multos *B* ‖ [18] deducit *N* inducit *C* | seducit inc. *H* | tentationem *n* dampnationem *D* intentionem *C* perditionem *Ff*

sect. 35 l. [19] hominem hunc *U* ‖ [20] gemitus *C* | ego *pro* ago *F* ‖ [21] quid sit *om N* | quis *BLU* quis iste *M* qui *n* | quanto . . . tanto *L* | exalt. putat *cum ABCFLMNUfn* putat exalt. *GH Thil* putat se exalt. *D* | exaltare *DFMNf* exaltatum *A* ‖ [22] demergetur *cum* $DMNm^2n$ demergitur LNm^1U dimergitur *ABCFGHf Thil* | in *om n* ad inf. *F* | infernis inferioribus *cum ABCDMUn* infernis *om N* inferno inferiore *Ff* infernum inferiorem *L* infernum (*om* inferiore) *GH Thil* | ubi est fletus . . . dentium *om GH Thil*

36 *Περὶ δὲ τῆς τοῦ διδασκάλου μου διδαχῆς ἧς ἐπηρώτησάς με, οὐ χωροῦσιν αὐτὴν εἰ μὴ οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ τὴν πίστιν προσιέμενοι. ὅσα γὰρ τὰ τῆς εἰρήνης καὶ ἀγάπης, ταῦτα ἐδίδαξα· κύκλῳ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπλήρωκα τὸν λόγον τῆς εἰρήνης.*

37 *Ἐδίδαξα γὰρ τοὺς ὑπερέχοντας καὶ πλουσίους μὴ ἐπαίρεσθαι μηδὲ ἐλπίζειν ἐπὶ τῇ τοῦ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τὴν ἐλπίδα αὐτῶν τίθεσθαι. ἐδίδαξα τοὺς μετρίους τροφῆς καὶ σκεπάσματος ἀρκεσθῆναι· ἐδίδαξα τοὺς πτωχοὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ χαίρειν πτωχείᾳ. ἐδίδαξα τοὺς πατέρας διδάξαι τὰ τέκνα αὐτῶν παιδείαν τὴν ἐν φόβῳ κυρίου, ⟨καὶ⟩ τὰ τέκνα πειθαρχεῖν τοῖς γονεῦσιν εἰς νουθεσίαν σωτηριώδη. ἐδίδαξα τὰς γυναῖκας ἀγαπᾶν τοὺς ἰδίους ἄνδρας καὶ φοβεῖσθαι αὐτοὺς ὡς δεσπότας, καὶ τοὺς ἄνδρας τηρεῖν ταῖς γυναιξὶν τὴν πίστιν. ἐδίδαξα τοὺς δεσπότας ἐπιεικῶς συναναστρέφεσθαι τοῖς δούλοις, καὶ τοὺς δούλους πιστῶς δουλεύειν τοῖς ἰδίοις δεσπόταις. ἐδίδαξα τὰς ἐκκλησίας τῶν πιστευόντων ἕνα παντοκράτορα ἀόρατον καὶ ἀκατάληπτον σέβειν θεόν.*

[4] Rom. 15, 29 ‖ [6] 1. Tim. 6, 17 ‖ [7] Ps. 73, 28; 78, 7 ‖ [9] 1. Tim. 6, 8 ‖ [10] Eph. 6, 4 ‖ [11] Eph. 6, 1 | Col. 3, 20 ‖ [12] Tit. 2, 4; Eph. 5, 22; Col. 3, 18 ‖ [14] Eph. 5, 25; Col. 3, 19 | Eph. 6, 9; Col. 4, 1 | Eph. 6, 5—8; Col. 3, 22 ‖ [17] 1. Tim. 1, 17; 6, 16

[1] *ἐπερώτησας E* ‖ [2] *οὐχ ὁρῶσι E cum plerisque codd οὐ χωροῦσι CG LO lat Tisch* ‖ [11] *παιδίαν E* | *καὶ ego addidi*

sect. 36 l. [1] autem *om AGHM Thil* ‖ [2] capit *C* | numquam mundum pectus *pro* nisi qui . . . pectoris *F* | mundo pectore *n* mundo pectori *B* mundis pectoribus *NU* mundam pectori *L* mundum pectus *Ff* mundi pectore *suspicatur MBonnet* | adhibuerit *M* habuerit *C* ‖ [3] quae *Ffn* | karitatis *C* | edocui *pro* ea docui *M* | et per *ACDFLUfn* | circulum *C* circuitu *M* ‖ [4] ierusalem *DU* iherusalem *CF* ierusolimis *N* (*sed* iero- *corr m*[2]) hierosolimis *GH Thil* | in *ante* illir. *GHLNn Thil* ad ilir. *C* | hiliricum *Ff* iliricum *C* illuricum *L* | replebi *M* | uerbo *LNm*[2] *in ras* (*fuit* uerbum) omnia uerbo *C*

sect. 37 l. [5] qui docui *GHL Thil* quod docui *AN* quod docui dicam *M* quo docui *U* et hoc docui *B* et hoc maxime docui *Ff* | ut homines se inuicem diligant. docui *om per homoeot N* | omnes homines *A* | se inuicem homines *BC* inuicem *prius om AFUf* | se honore inuicem *H* | diligerent *A* | homines *post* ut *alterum AU* | se inuicem *altero loco AM* | sibi inuicem *BD* ‖ [6] honorem *CDF* | perferant *C* perueniant *n* | ut non se extollerent *C* ‖ [7] nec sperare *D* neque sp. *U* non sp. *A* et non sp. (non *super lin*) *N* nec sperarent *C* | in *ante* incerto *om F* | suarum *post* diuit. *add BGHN Thil* | domino *ABC* deum *N* | ponerent *C* ‖ [8] uestitu *HMU* | esse

36 De doctrina autem magistri mei, de qua me interrogasti, non eam capiunt, nisi qui fidem mundi pectoris adhibuerint. nam quaecumque sunt pacis et caritatis, ea docui: per circuitum ab Hierusalem usque Illiricum repleui uerbum pacis.

37 Docui, ut homines se inuicem diligant. docui ut inuicem se honore praeueniant. docui sublimes et diuites non se extollere et sperare in incerto diuitiarum, sed in deo ponere spem suam. docui mediocres uictu et uestimento contentos esse. docui pauperes in sua egestate gaudere. docui patres docere filios suos disciplinam timoris dei. docui filios obtemperare parentibus et monitis salutaribus. docui possidentes reddere tributum cum sollicitudine. docui negotiatores reddere uectigalia ministris reipublicae. docui uxores diligere uiros suos et timere eos quasi dominos. docui uiros fidem seruare coniugibus, sicut illi sibi seruare pudorem omnimodis uolunt. quod enim punit maritus in uxore adultera, hoc punit in marito adultero ipse pater et conditor rerum deus. docui dominos ut mitius cum seruis suis agant. docui seruos ut fideliter et quasi deo ita seruiant dominis suis. docui ecclesias credentium unum et omnipotentem inuisibilem et inconprehensibilem colere deum.

[5] Rom. 12, 10 ‖ [12] Rom. 13, 7

contentos *C* ‖ [9] paupertate *C* | parentes *C* | filios suos docere *n* ‖ [10] disciplina *C* | timorem *A* | domini *FUf* | docui filios . . . salutaribus *om per homoeot N* | optemperare *G* ‖ [12] tributa *AH* | cum omni sollic. *U* | tributum . . . negotiatores reddere *om per homoeotel Ff* | reddere *alterum om L* tribuere *pro* reddere *altero H* | uectigal *L* ‖ [13] ministris *om B* | regi publicae *AD* | reipubl. dare *L* | *post* reip. *add* et duplices mensuras non facere *M* | suos *om U* | uiros suos dilig. *H* ‖ [14] sicut dom. *B* | seruare fidem *H* | fidem seruare . . . sicut illi *om L* | coniugibus . . . seruare *om M* | suis *post* coniugibus *add H* ‖ [15] et illi *A* illa *N* illae *FUf* illas *ABD* | seruare sibi *GH* | uiris suis seruant *pro* sibi . . . uolunt *C* | sibi *om L* tibi *U* | seruari *n* | pudorem *om GH Thil* | omnibus modis *N*[1] (*corr ex* omnimodis) *f* | quod inponit *C* quod enim ponit *N* ‖ [16] in uxorem adulteram *N* | uxorem adulteram (*om* in) *D* | inponit *pro* punit *etiam altero loco C* | ponit uxor (*om* in) *N* ‖ [17] rerum *om GH Thil* | dominus *f* ‖ [18] mitiose *C* mutuis dilectionibus *H* | suis *om N* ‖ [19] dom. suis seruiant *U* | ita *om Hf* | et *pro* ecclesias *M* et ecclesias *B* ecclesiam *n* | in unum conuenire et omnip. *H* | in unum dominum et omnip. *D* ‖ [20] et inuisibilem *Ff* inuisibilem *om U* | et inconprehensibilem *om FNUf* | deum *om DM* | *post* colere *add M:* ego autem uerbum quod per hunc hominem acceperam tracto quoniam discipulus eius fui et ita doceo homines et sic nihil extra pacio (*sic*): ego enim huic homini non crederem nisi mihi christus de caelo locutus fuisset

38 *Αὕτη δέ μοι ἡ διδασκαλία οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐδόθη μοι τοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ μοι λαλήσαντος.*

39 *Νέρων εἶπεν· Σὺ τί λέγεις, Πέτρε; ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν· Πάντα ὅσα ὁ Παῦλος ἐλάλησεν ἀληθῆ εἰσίν. διώκτου γὰρ αὐτοῦ ὄντος τῇ τοῦ Χριστοῦ πίστει, φωνὴ αὐτὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκάλεσεν καὶ ἐδίδαξε τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ ἦν ἐχθρὸς κατὰ φθόνον τῆς ἡμετέρας πίστεως ἀλλὰ κατὰ ἄγνοιαν. καὶ ἐγένοντο γὰρ ψευδόχριστοι πολλοί, ὡς καὶ ὁ Σίμων οὗτος ὁ μάγος, ψευδαπόστολοι δὲ καὶ ψευδοπροφῆται, οἵτινες κατὰ τῶν ἱερῶν χαραγμάτων ἐπετήδευσαν κενῶσαι τὴν ἀλήθειαν· καὶ κατὰ τούτων ἀναγκαῖον ἦν τοῦτον προχειρίσασθαι τὸν ἄνδρα τὸν ἐκ παιδόθεν οὐδὲν ἕτερον ἐπιτηδεύσαντα, εἰ μὴ τοῦ θείου νόμου ἐρευνᾶν τὰ μυστήρια, ἐν οἷς τοῦτο ἐμαθητεύθη ἵνα τῆς ἀληθείας ἔκδικος καὶ τοῦ ψεύδους γένηται διώκτης. ἐπεὶ τοίνυν ὁ διωγμὸς αὐτοῦ οὐ διὰ φθόνον ἐγένετο, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ νόμου ἐκδίκησιν, αὐτὴ ἡ ἀλήθεια ἐκ τοῦ οὐρανοῦ προσωμίλησεν αὐτῷ λέγουσα· Ἐγώ εἰμι ἡ ἀλήθεια ἣν σὺ ἐκδιώκεις· παῦσαι διώκων με. Ὡς οὖν*

[1] Gal. 1, 1 ‖ [18] Act. 9, 5; 22, 8 *cf* Ioh. 14, 6

[11] *ἐπιτήδευσαν E cum A* ‖ [14] *ἐν οἷς τοῦτον μαθητὴν ἀληθείας ἔκδικον καὶ τοῦ ψεύδου γένηται διώκτης E τοῦτο ἐμαθητεύθη, ἵνα τῆς ego conieci ἔκδικος et ψεύδους iam Tisch correxit qui legere maluit ἐν οἷς τοῦτο μεμάθηται τῆς ἀλ. . . . γενέσθαι διώκτης* ‖ [17] *προσομίλησεν E*

sect. 38 l. [1] autem *om AL* | doctrina mihi *f* | ab homine *H* ‖ [2] aliquem *om U* | et patrem . . . locutus est *om Nm*¹ et patrem gloriae quem mihi loquutus est *super lin suppl Nm*² | et *ante* patrem *om U* ‖ [3] gloriae patrem *U* | de caelo mihi *U* de caelo *om DN* | dominum (*cpdio*) *pro* dum *Nm*² | me *om N* mitteret me *AC* ‖ [4] ad praedicandum *H* | ad praedicationem . . . uade et *om N* ‖ [5] et *post* uade *om A* | ego *om FM* | tecum *pro* in te *Ffn* | spiritus uitae . . . in me *om Ff* | omnibus credentibus in me *om B* ‖ [6] quaecunque *G* (*sic semper*) feceris aut dixeris *C* | sanctificabo *C*

sect. 39 l. [7] Nero autem imperator *n* Nero imperator *GH Thil* | stupuit *A* (obstupuit *corr ex* stupuit) *BDFMUf* obstipuit *CG* (*sed corr* obstupuit) *N* | ad petrum conuersus *D* ‖ [8] ait *D* | tu *om C* quid tu *A* | quid dicis petre *C* | et *ante* Petrus *om LM* | paulus locutus est *L* ‖ [9] haec

38 Haec autem mihi doctrina non ab hominibus neque per hominem aliquem data est, sed per Iesum Christum et patrem gloriae, qui mihi de caelo locutus est. et dum me mitteret ad praedicationem dominus meus Iesus Christus, dixit mihi: 'Vade et ego ero in te spiritus uitae omnibus credentibus in me; et omnia quaecumque dixeris aut feceris ego iustificabo'.

39 Nero his auditis obstupuit et conuersus ad Petrum dixit: Tu quid dicis? Et Petrus ait: Omnia quaecumque locutus est Paulus uera sunt. nam multi anni sunt, per quos accepi litteras ab episcopis nostris, qui sunt in uniuerso orbe Romano, et paene omnium ciuitatum episcopi scripserunt mihi de factis et dictis eius. nam cum persecutor esset legis Christi, uox eum de caelo uocauit et docuit ueritatem, quia non erat per inuidiam inimicus fidei nostrae sed per ignorantiam. fuerunt enim ante nos pseudochristi, sicut est Simon, fuerunt et pseudoapostoli, fuerunt et pseudoprophetae, qui contra sacros apices uenientes euacuare studuerunt ueritatem. et contra hos necesse erat agere hunc uirum, qui ex infantia sua nihil aliud studii gesserat, nisi diuinae legis scrutari mysteria, in quibus hoc didicerat, ut defensor ueritatis et persecutor existeret falsitatis. quia ergo persecutio eius non ex aemulatione fiebat, sed ex defensione legis, ipsa ueritas eum de caelo adlocuta est dicens ei: 'Ego sum ueritas quam defendis: cessa me persequi, quia

[5] Act. 22, 21

ego dico quia *ante* uera sunt *praem* *M* | aliquot anni *Ff* | sunt anni *C* | ex quo acc. *DFf* quo acc. *A* ‖ [10] quae sunt *N* ‖ [11] epistolis *pro* episcopi *Ff* | de dictis et de factis eius *C* | et dictis *om* *Ff* ‖ [12] cum *superscr* *H* | uox de caelis uocauit eum *n* | uox enim *U* ‖ [13] illum *D* | per inuidiam *om* *L* ‖ [14] persequutor *C* | fidei nostrae inimicus *D* | nisi per ignorantia *L* | fuerunt autem *BGH Thil* fuerunt enim . . . pseudap. fuerunt *om per homoeot* *C* ‖ [15] et pseudochristi *H* | sicut est Simon fuerunt et *om* *n* | est *om* *U* | hic symon *L* | fuerunt *post* simon *cum* *ADFLMUf* *om* *BGHN Thil* | et *ante* pseudoap. *om* *U* ‖ [16] fuerunt et pseudoproph. *om* *U* fuerunt et *ante* pseudoproph. *om* *n* | et *om* *M* | ordines *pro* apices *GH Thil* | [17] et uacuare *F* | hoc *C* eos *U* ‖ [18] hunc uero *U* hic uero *Ff* | ab *pro* ex *H* | alii (vd) *G* aliut *CDM* | studii *om* *MU* studui *DF* ‖ [19] nisi ut *n* | diuina *M* diuturne *U* | scrutari *cum* *AFLUf* scrutare *BCD* scrutabatur *GH Thil* scrutaretur *n* scrutatus *N* scrutatore *B* | mysteria scrutari *U* | hoc *om* *M* ‖ [20] unde defensor *Ff* | defensor esset *B* | existeret *om* *B* ‖ [21] ergo *om* *M* ‖ [22] eum *om* *D* | eum ueritas *H* | de caelo *om* *C* | adlocuta *AN* alocuta *CD* ‖ [23] ei *cum* *ABDL* *graec* *om* *CFGHMNUfn* *Thil* | ego sum iesus nazarenus quem tu persequeris *Ff* | persequi me *A*

ἔγνω οὕτως εἶναι, καταλιπὼν ὅπερ διεξεδίκει, ἤρξατο διεκδικεῖν ταύτην τὴν τρίβον τοῦ Χριστοῦ, ἣν ἐδίωκεν.

40 *Σίμων εἶπεν· Ἀγαθὲ βασιλεῦ, ἐννόησον ὅτι συνέπνευσαν οὗτοι οἱ δύο κατ' ἐμοῦ· ἐγὼ γάρ εἰμι ἡ ἀλήθεια, καὶ οὗτοι ἐναντίον μου φρονοῦσιν. Πέτρος εἶπεν· Οὐδεμία ἐστὶν ἐν σοὶ ἀλήθεια, ἀλλὰ πάντα ψευδῆ λέγεις.*

41 *Νέρων εἶπεν· Παῦλε, τί λέγεις; Παῦλος εἶπεν· Ἃ παρὰ Πέτρου ἤκουσας, ταῦτα καὶ παρ' ἐμοῦ πίστευε εἰρῆσθαι· τὸ ἓν γὰρ φρονοῦμεν, ὅτι ἕνα κύριον ἔχομεν, Ἰησοῦν τὸν Χριστόν. Σίμων εἶπε· Δοκεῖς, ἀγαθὲ βασιλεῦ, μετὰ τούτων ἔχειν με διάλογον τῶν κατ' ἐμοῦ συναινεσάντων; καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς ἀποστόλους Χριστοῦ εἶπεν· Ἀκούετε, Πέτρε καὶ Παῦλε, εἰ ἐνταῦθα ὑμῖν οὐδὲν δύναμαι ποιῆσαι, ἐρχόμεθα ὅπου με δεῖ κρῖναι ὑμᾶς. Παῦλος εἶπεν· Ἀγαθὲ βασιλεῦ, ἴδε ποίας ἀπειλὰς ἡμῖν προτείνει. Πέτρος εἶπεν· Διὰ τί μὴ ἐκγελάσαι ἔδει ἄνθρωπον μάταιον, ἐμπαιχθέντα ὑπὸ δαιμόνων <τοῦ> ὑπολαμβάνειν ἑαυτὸν <φανεροῦσθαι μὴ> δύνασθαι;*

42 *Σίμων εἶπεν· Ἐγὼ ὑμῶν φείδομαι, ἕως ἂν ἐνδείξομαι τὴν δύναμίν μου. Παῦλος εἶπεν· Βλέπε σὺ ἐὰν ἐντεῦθεν ὑγιὴς*

[1] *διεξεδίκη E | διεκδικεῖν cum DEP διεκδικῆσαι Tisch cum reliquis* | [16] *τοῦ et φανεροῦσθαι μή cum lat suppleuit Tisch. textum codicis E seruare uult HUsener*

---

[1] ipsa ueritas ego sum *Ff* ipsa ego sum *B* ego sum ipsa *AU* | ipse *CDHn* | ego sum ipse *n* | pro quo *H* | demicare *N* | contra in. uerit. *om FGHf Thil* ‖ [2] quod ante *D* | persequebatur *pro* defendebat *M* ‖ [3] incepit *f* | hanc *om M* | quem *M* | sententiam *pro* semitam *L* ‖ [4] uera uia *Ff* uia ueritatis *n* uia *om A* uita *H* | per se *pro* pure *GH* | pura *D* | ueritatis *F* ueritas *om n* ueritas nihil fallentibus *om D* | nihilque *n* | fallens *A* | et *om CM* | et uita cred. sempit. *om A* | uita *om D* uia pura *B* ‖ [5] sempiterna *om C* in ea *pro* semp. *D* | *post* sempiterna *add M:* et ideo litteras accepi ut quecumque tractaret mecum conferret ut ei consonaret

sect. 40 l. [6] dicit *M* | non intelligis hanc consp. *n* | conspirationem eorum *Ff* | duorum *om AFf* ‖ [7] ego enim . . . aduersum me *om per homoeot f* aduersus *N* | enim *om HU* | et *om N* ‖ [8] seuiunt *B* | in mendacio *post* sapiunt *add H* | respondit *C* | nulla est ueritas infelix in te *C* | in te esse *F* est in te *H* | *post* in te est (esse) *add* inimice ueritatis *Ff* ‖ [9] sed ex *om L* ex *om n* | omnia *om GHNn Thil* | ista *om L* dicis et facis *om B*

sect. 41 l. [10] tu paule *Ff* tu *om L* | *post* dicis *add* a te uolo audire

ego ipsa sum pro qua uideris dimicare contra inimicos ueritatis.' ergo cum cognouisset ita esse, deseruit quod defendebat et coepit defendere hanc quam persequebatur semitam Christi, qui est uia pure ambulantibus, ueritas nihil fallentibus et uita credentibus sempiterna.

40 Simon dixit: Bone imperator, intellege conspirationem horum duorum aduersum me. ego enim sum ueritas et isti aduersum me sapiunt. Petrus dixit: Nulla ueritas in te est, sed ex solo mendacio omnia ista dicis et facis.

41 Nero dixit: Paule tu quid dicis? Paulus dixit: Quae a Petro audisti, hoc et a me dictum crede. unum enim sentimus, quia unum habemus *dominum* Iesum Christum. Simon dixit: Putas me, bone imperator, cum his habere disputationem, qui aduersum me consensum fecerunt? Et conuersus ad apostolos dei dixit: Audite, Petre et Paule; si hic uobis nihil possum facere, ueniemus ubi uos oportet me iudicare. Paulus dixit: Bone imperator, uide quales nobis minas ostendit. Petrus dixit: Cur non inrides hominem uanum et alieni capitis, qui ludificatus a daemoniis putat se manifestari non posse?

42 Simon dixit: Ego uobis parco, quousque ostendam uirtutem meam. Paulus dixit: Quasi tu hinc exiturus sis sanus.

[4] Ioh. 14, 6

M | respondit *Cf* | quod *CL* quaecumque *M* ‖ [11] haec *Hn* | et *om AFGHNn Thil* | me dixisse *n* | dicta *H* | enim *om L* | esse *pro* enim *B* ‖ [12] magistrum dominum *H* | Iesum *om N* | *post* Christum *add* unam spem utrique habemus *M* ‖ [13] putasne *f* | putas bone imp. cum his me habere disput. *n* | bone *om Ff* | cum his debere *N* | disputationem habere *GN Thil* disp. posse habere *H* disp. habere debere *L* ‖ [14] aduersus *DM* | conuersus Simon *n* ‖ [15] dei *om CFNf* | dicit *M* | audite me *BDN* audi *F* | paule et petre *AMN* | si *om C* etsi *LM* | hoc *F* | nihil possum uobis facere *GN Thil* nihil uobis *ABDHU* facere possum *C* ‖ [16] ueniamus *CFn* | me uos oportet *L* | uos me oportet *GN Thil* me opor. uos *DH* me oportet uobis *B* | a me iudicari *CM* iudicari *etiam B* ‖ [17] respondit *Cf* | bone *om U* | uides *BCD* | quale *F* | nobis *om D* minas nobis *C* minas nos *D* | intendit *Ff* tendit *ABMU* | Petrus dixit *om B* | et petrus *Ff* ‖ [18] quur *F* | inrideas *CMN* irrideas *BFGHf Thil* | qui ludificatus a daemoniis *om N* ‖ [19] daemonibus *BDUf* daemonio *n* daemone *A* | se *om D* | manifestare *A* (*sed corr* -ri) *BCFf* manefestari (*corr ex* -re) *G*

sect. 42 l. [20] respondit *Ff* | uos *F* | parcam *n* | modo quousque (quoadusque *f*) *Ff* | uobis ostendam *D* ostendam uobis *L* non (*aliquid erasum*) ostendam *A* ‖ [21] ueritatem *F* | Paulus dixit . . . sanus *om Ff* | respondit *C* | si tu *BD* | sis *om FG Thil* sis *post* sanus *D* | es (*in ras*) sanus *N* | sanus *om B*

ἐξελεύσῃ. Πέτρος εἶπεν· Ἐὰν μὴ ἴδῃς, Σίμων, ‹τὴν δύναμιν τοῦ κυρίου ἡμῶν› Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐ πιστεύεις ἑαυτὸν μὴ εἶναι Χριστόν. Σίμων εἶπεν· Ἱερώτατε βασιλεῦ, μὴ πίστευε αὐτοῖς, ὅτι οὗτοι οἱ περιτεμνόμενοι πανοῦργοί εἰσιν. Παῦλος εἶπεν· Πρὸ τοῦ ἡμᾶς ἐπιγνῶναι τὴν ἀλήθειαν, σαρκὸς ἔσχομεν περιτομήν· ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ ἀλήθεια, ἐν τῇ τῆς καρδίας περιτομῇ καὶ περιτεμνόμεθα καὶ περιτέμνομεν. Πέτρος εἶπεν· Εἰ φαύλη ἡ περιτομή, σὺ διὰ τί περιετμήθης, Σίμων;

43 *Νέρων εἶπεν· Οὐκοῦν καὶ Σίμων περιετμήθη; Πέτρος εἶπεν· Οὐδὲ γὰρ ἄλλως ἠδύνατο ἀπατῆσαι ψυχάς, εἰ μὴ Ἰουδαῖον εἶναι ἑαυτὸν ὑπεκρίνετο καὶ τὸν τοῦ θεοῦ νόμον διδάξαι ἐπεδείκνυτο. Νέρων εἶπεν· Σίμων, σύ, ὡς ὁρῶ, φθόνῳ φερόμενος τούτους διώκεις. ὡς γὰρ ἔοικε, μέγας ζῆλος ἀναμεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτῶν, καὶ εὐλαβοῦμαι μὴ ἡττηθῇς ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐν μεγάλοις κακοῖς ἀναλωθήσῃ. Σίμων εἶπεν· Πλανᾶσαι, βασιλεῦ. Νέρων εἶπεν· Τί πλανοῦμαι; τοῦτο ὅπερ ἐν σοὶ ὁρῶ λέγω· πρόδηλον ἐχθρόν σε βλέπω Πέτρου καὶ Παύλου καὶ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν.*

44 *Σίμων εἶπεν· Οὐκ ἐγένετο τοῦ Παύλου διδάσκαλος ὁ Χριστός. Παῦλος εἶπεν· Ναί, δι' ἀποκαλύψεως κἀμὲ ἐπαίδευσεν. ἀλλ' εἰπὲ σὺ ὃ ἐπηρώτησά σε, διὰ τί περιετμήθης; Σίμων εἶπεν· Διὰ τί με τοῦτο ἐπερωτᾶτε; Παῦλος εἶπεν· Ἔστι λόγος περὶ*

[6] Rom. 2, 29

[1] *τὴν δύναμιν τοῦ κυρίου ἡμῶν cum lat suppleuit Tisch* ‖ [16] *πλανῶμαι corrigere iubet HUsener* ‖ [21] *ἐπερώτησα E*

[1] ad haec petrus respondit *Ff* ‖ [2] se *om B* se credit *CGHNn Thil* credet *DL* | deum non esse *A* | non esse christum *U* ‖ [3] uoluistis *F* noluisti *DU* | istes (*sed corr* istis) *G* | isti sunt *U* | circidunt *D* ‖ [4] paulus respondit *C* ad haec paulus respondit *Ff* | antiquam *N* ‖ [5] cognouimus *GHN Thil* | circumsionem *D* | ad *pro* at *M* ac *Nm*[1] (*sed* at *corr m*[2]) | ut autem *L* ‖ [6] apperuit *D* | in cordis *A* cordis *om D* | circumcisionem *D* circumcisione et *om C* | et *prius om H eras N* | circidimus et circumcidimur *C* circumcisi sumus et circumcidimur *Ff* | et circumcidimus *om N* ‖ [7] et petrus dixit ad symonem *Ff* | tu *om A* quare tu *B* ‖ [8] es Simon *n* | [8—9] es . . . circumcisus *om per homoeot B*

sect. 43 l. [9] imperator dixit *Ff* | et *ante* Simon *om CU* ‖ [10] respondit *CFf* | poterit *GHN Thil* | decipere poterat *D* | dec. homines *U* | iudaeum se *C* ‖ [11] domini *BDGHNn Thil* dei *om A* | se docere *CD* docere se *AMU* | et hostendi *C* fingeret *M* | imperator dixit *Ff* | *post* dixit *add M* uides simon quoniam ad quod intellego isti illius nescio cuius crucifixi discipuli sunt et merito tibi resistunt. ut uideo enim zelo etc. | [12] ut uideo *post* est enim *cum ADFMUf item sed om* enim *L* ut arbitror *n*

Petrus dixit: Nisi uiderit Simon uirtutem domini nostri Iesu Christi, non credit se Christum non esse. Simon dixit: Sacratissime imperator, noli istis credere, quia hi sunt qui circumciduntur et circumcidunt. Paulus dixit: Nos antequam ueritatem cognosceremus, carnis circumcisionem tenuimus; at ubi ueritas apparuit, cordis circumcisione et circumcidimur et circumcidimus. Petrus dixit: Si mala est circumcisio, tu quare circumcisus es?

43 Nero dixit: Ergo et Simon circumcisus est? Petrus dixit: Nec aliter poterat decipere animas, nisi se Iudaeum simularet et legem dei docere ostenderet. Nero dixit: Tu, Simon, ut uideo, zelo duceris et ideo istos persequeris. est enim ut uideo, zelus magnus inter te et Christum eorum, et uereor ne ab eis conuincaris, et magnis malis consumptus esse uidearis. Simon dixit: Seduceris, imperator. Nero dixit: Quid est seduceris? hoc quod in te uideo hoc dico, euidenter te aduersarium esse Petri et Pauli et magistri eorum.

44 Simon dixit: Pauli Christus magister non fuit. Paulus dixit: Qui Petrum praesens docuit, ipse me per reuelationem instruxit. nam quod nos accusat circumcisos, dicat ipse, quare circumcisus sit. Simon dixit: Quare me hoc interrogatis? Paulus

zelum magnum ut uideo *C* ut uideo *om GHN Thil* ‖ [13] zelum magnum *CM* | magnus *om NU* ‖ [14] ab his *A* | uincaris *U* | malis magnis *BGN Thil* | consumaris *M* | esse *om A* | uideris *H* ‖ [15] bone imperator *GHn Thil* | quid est simon (*super lineam*) *A* | seduceris hoc ... euidenter te *om A* ‖ [16] hoc nanque *n* | euidenter hoc dico *C* | indico *pro* dico *M* | euidentem (*B*)*FM NUf* | te aduersarium esse *cum* (*B*)*HM* esse te adu. *FLUf* adu. esse te uideo *A* te *om CDGNn Thil* scilicet aduersarium (*om* esse *D*) ‖ [17] *post* magistri eorum *in B sequuntur quae leguntur sect. 48* Petrus dixit unum esse deum patrem ... non erit finis. Nero dixit etc. *quae in reliquis textibus hoc loco leguntur* Simon dixit: Paulus Christi magister non fuit *in codice sectioni 31 inserta sunt, praemissis quae infra repetuntur* nero autem simoni dixit uideo euidentem te aduersarium esse petri et pauli et magistri eorum

sect. 44 l. [18] respondit *Ff* | pauli magister christus *GH Thil* Christus Pauli magister *n* | *post* non fuit *add M* petrus dixit: deus omnium hominum saluator est | paulus respondit *CFf* ‖ [19] praesens *om Ff* per se (*om* praesens) *D* per se praesens *C* praes. per se *BM* | *post* instruxit *add M* ut petri sermonibus communicarem ‖ [20] qui nos *BDL* quum nos *C* | accusat simon *H* | dicat nunc ipse *Ff* | ipse *om AN* | quare ipse *L* ‖ [21] circumcisus est *C* sit circumc. *H* | *post* sit *add super lin* ipse *Nm²* | ad haec symon respondit *Ff* | hoc me *LU* me *om C* | interrogastis *MN* interrogasti *ABCD*

τούτου, ἵνα σε ἐπερωτήσωμεν. Νέρων εἶπεν· Διὰ τί πτόησαι ἀποκρίνασθαι αὐτοῖς; Σίμων εἶπεν· Ἄκουε, βασιλεῦ. ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἡ περιτομὴ ἀπὸ τοῦ θεοῦ προσετάχθη, ὅτε ἐγὼ αὐτὴν ἐδεξάμην· διὰ τοῦτο περιετμήθην.

45 Παῦλος εἶπεν· Ἀκούεις, ἀγαθὲ βασιλεῦ, τὸ παρὰ Σίμωνος εἰρημένον; εἰ οὖν ἡ περιτομὴ καλή, διὰ τί σύ, Σίμων, περιτετμημένους παρέδωκας καὶ ἠνάγκασας αὐτοὺς κατακριθέντας ἀποκτανθῆναι; Νέρων εἶπεν· Οὐδὲ περὶ ὑμῶν τι καλὸν αἰσθάνομαι. Πέτρος καὶ Παῦλος εἶπον· Εἰ καλὴ περὶ ἡμῶν ἢ κακὴ ἡ νόησις αὕτη, οὐ συντείνει εἰς τὸ πρᾶγμα· ἡμῖν δὲ ἀναγκαῖον, ⟨ἵνα⟩ γένηται ὃ ἐπηγγείλατο ὁ διδάσκαλος ἡμῶν. Νέρων εἶπεν· Ἐὰν ἐγὼ μὴ θέλω; Πέτρος εἶπεν· Οὐχ ὡς σὺ βούλῃ, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνος ἡμῖν ὑπέσχετο.

46 Σίμων εἶπεν· Ἀγαθὲ βασιλεῦ, οὗτοι οἱ ἄνθρωποι συνελογίσαντο τὴν εὐμένειάν σου καὶ συνέδησάν σε. Νέρων εἶπεν· Σύ με περιεργείᾳ συνέδησας, ὡς καθὼς αἰσθάνομαι. Σίμων εἶπεν· Πόσων καλῶν πραγμάτων τε καὶ σημείων ὑπ' ἐμοῦ σοι δεικνυμένων, θαυμάζω πῶς ἀμφισβητεῖς. Νέρων εἶπεν· Ἐγὼ οὔτε ἀμφιβάλλω οὔτε τινὶ συναινῶ ἐξ ὑμῶν· ἀλλ' ὃ ἐρωτῶ, μᾶλλον ἀποκρίθητέ μοι.

47 Σίμων εἶπεν· Τὸ λοιπὸν οὐδέν σοι ἀποκρίνομαι. Νέρων εἶπεν· Ἐπειδὴ ψεύδει, διὰ τοῦτο ταῦτα λέγεις. ἀλλ' εἰ καὶ ἐγὼ οὐδέν σοι δύναμαι ποιῆσαι, ὁ θεὸς ὁ δυνάμενος ποιήσει. Σίμων εἶπεν· Οὐκέτι σοι ἀποκρίνομαι. Νέρων εἶπεν· Οὐδὲ ἐγὼ

[1] *ἐπτόησαι corrigit HUsener* ‖ [7] *ἤνεγκασ E ἠνάγκασας Tisch cum lat* | [9] *εἰ καλὴ scripsi suadentibus HUsener et MBonnet ἢ καλὴ E* ‖ [10] *ἵνα suppleuit Tisch* ‖ [15] *εὐγένειαν E εὐμένειαν reliqui cum lat* ‖ [17] *ὡς abundat*

---

[1] te *om AL* | imperator dixit *Ff* | quur *F* quare *n* ‖ [2] respondit *C* ideo *om L* ideo ego circumcisus sum *Ff* ideo non uereor quia bona est et a deo etc. *M* | ad deo *N* ‖ [3] illo *eras G* in illo *A* in (*om* illo) *D* | ego *om FUf* | suscipi *M* accepi *A*

sect. 45 l. [4] audi *C* audisti *Ff* | bone *om FUf* | simon dixerit *C* dicerit *D* ‖ [5] si *om N* | est bona *BG Thil* | tu quare *CD* | tu *om f* | *post* tu *add* externa die *M* | tradidi *B* ‖ [6] precepisti *U* | eos in senatu *M* | praecipitari et occidi *Nm² in ras* | imperator dixit *Ff* | dicit *M* | *post* nobis *add* adhuc *GN Thil* ‖ [7] responderunt *C* | bene sentias *CD* bene uel male sentias *U* ‖ [8] an male *B* | ad rem non *U* | nobis autem *GNn Thil* | necesse est *om B* | erit *ACDFMm²f* ‖ [9] hoc fiat *f* faciet *N* | imperator dixit *Ff* ‖ [10] dicit *M* respondit *C* | quodsi *f* | nobis *om FLU* [11] ille *om D* | ille nobis *B* | ipse *pro* ille *CL* | *post* poll. est *add* fiet *C*

sect. 46 l. [12] respondit *Ff* homines hi *GN Thil* | omnes *M* (*litera* i

dixit: Est ratio ut te interrogemus. Nero dixit: Cur uereris respondere illis? Simon dixit: Ideo quia a deo praecepta est circumcisio illo tempore quo ego eam suscepi.

45 Paulus dixit: Audis, bone imperator, quid dixerit Simon? si ergo bona est circumcisio, quare tu circumcisos tradidisti, et coëgisti eos praecipitanter occidi? Nero dixit: Sed nec de uobis bene sentio. Petrus et Paulus dixerunt: An tu de nobis sentias bene uel male, non ad rem pertinet. nobis enim necesse est ut quod promisit magister noster fiat. Nero dixit: Quid si ego noluero? Petrus dixit: Non quod tu uolueris, sed quod nobis ille pollicitus est.

46 Simon dixit: Bone imperator, hi homines circumuenerunt clementiam tuam et obligauerunt te. Nero dixit: Sed nec tu adhuc me de te confirmasti. Simon dixit: Quantis rebus bonis et signis a me tibi demonstratis miror quod adhuc dubitare uideris. Nero dixit: Ego neque dubito, neque cuiquam uestrum consentio. sed magis quod interrogo responde mihi.

47 Simon dixit: Nihil tibi iam respondebo. Nero dixit: Ideo hoc dicis quia mentiris. et si ego tibi nihil possum facere, deus qui potens est faciet. Simon dixit: Iam tibi responsurus non sum. Nero dixit: Sed nec ego te conputem aliquid esse.

super lin) | hii *CLMU* si *F* ‖ [13] dementiam *AF* | ego neque dubito *pro* sed nec tu adhuc me *G* | adhuc tu *L* ‖ [14] confirmasti de te *A* | respondit *Ff* | tantis *L* | quante res bone et signa *D* quanta signa et bona *n* | tibi *ante* rebus *U* ‖ [15] magnis *pro* signis *A* signis *om B* me (*om* a) tibi demonstraui *C* | tibi *om M* | demonstraui (*om* a me tibi) *U* demonstrans *D* demonstrata sunt *n item Nm²* *sed add* bona | miror si *L* miror quid *C* ‖ [16] uidearis *D* | imperator respondit *Ff* | ego neque *eras G* | nec . . . nec *A* nec *altero loco etiam D* | dubito neque dubita[bo] nec quicquam uestri cons. *H* | cuiusquam *D* | uestri *B* uestrum *om L* ‖ [17] magis *eras G* | ad quod *Gn*

sect. 47 l. [18] iam tibi *GN Thil* | respondeo *BCFHMUf* | imperator *Ff* ‖ [19] ideo hoc dicis . . . Nero dixit *om per homoeot U* | hoc *om BN* | quia omnia mihi mentiris *M* | *post* mentiris *add BCDHM:* simon dixit (respondit *C*) propter quid (quod *CHM*) tibi mentior ne (nec *D*) aliquid mihi facere poteris (potueris *BH*). nero dixit | et *ante* si *om C* | nihil tibi *GHNn Thil* tibi facere nihil *D* | facere possum *C* fecero *M* ‖ [20] qui *om L* | est omnipotens *A* | faciet *cum CFMNn* faciat *ABDGH Thil* ut faciat *L* | tibi *post* faciet *C* ‖ [21] imperator *Ff* | sed *om CN* | te *om D* | putem *U* audiam (*om* aliquid esse) *M* | esse aliquid *DL* | esse *om ABCF(M)Uf*

σέ ⟨τι⟩ λογίζομαι εἶναι. ὡς γὰρ αἰσθάνομαι, ψεύστης εἶ ἐν πᾶσιν. ἀλλὰ τί πολλὰ λέγω; οἱ τρεῖς ἄστατον ὑμῶν τὸν λογισμὸν ἐπεδείκνυσθε, καὶ οὕτως ἐν πᾶσιν ἀμφισβητοῦντά με πεποιήκατε, ὥστε μὴ εὑρεῖν με τίνι πιστεῦσαι δυνηθῶ.

48 *Πέτρος εἶπεν· Ἕνα θεὸν τὸν πατέρα ἐν Χριστῷ σωτῆρι σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι δημιουργὸν τῶν ἁπάντων κηρύσσομεν, τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὅς ἐστιν ἀληθινὸς βασιλεύς, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Νέρων εἶπεν· Τίς βασιλεὺς κύριος; Παῦλος εἶπεν· ὁ σωτὴρ πάντων ⟨τῶν⟩ ἐθνῶν. Σίμων εἶπεν· Ἐγώ εἰμι ὃν λέγετε. Πέτρος καὶ Παῦλος εἶπον· Μηδέποτε εἴη σοι καλῶς, Σίμων μάγε καὶ πικρίας ἀνάμεστε.*

49 *Σίμων εἶπεν· Ἄκουε, Καῖσαρ Νέρων, ἵνα γνῷς ψευδεῖς εἶναι τούτους, καὶ ἐμὲ ἐκ τῶν οὐρανῶν πεμφθέντα· τῇ γὰρ αὔριον ἡμέρᾳ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀνέρχομαι καὶ τοὺς πιστεύοντάς μοι μακαρίους ποιήσω, εἰς δὲ τούτους τοὺς ἀρνησαμένους με τὴν ὀργήν μου ἐνδείξομαι. Πέτρος καὶ Παῦλος εἶπον· Ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐκάλεσεν πρὸς τὴν ἰδίαν δόξαν· σὺ δὲ ὑπὸ τοῦ διαβόλου κληθεὶς σπεύδεις πρὸς κόλασιν.*

[1] *τι deest in E. cum reliquis hoc loco add Tisch* ‖ [10] *τῶν deest in E. cum reliquis add Tisch*

---

[1] fallax es simon *D* | ut quid *C* | uos toti tres *Ff* uos (*om* toti tres) *D* uos tres (*om* toti) *H* tutiores *N* ‖ [2] ostenditis *ADU* | dubium ita *D* dubium *om M* | *post* ita dubium *in B sequuntur quae supra sect 30—43 leguntur* ex hoc apparebit . . . magistri eorum. *haec statim excipiunt quae inde a sect 48 habes, omissis sectionis 47 uerbis ultimis* in omnibus fecistis . . . possim ‖ [3] facitis *MNm*[2] (*fuit* fecistis) | me conueniam *M* cognoscam *C*

sect. 48 l. [4] ad haec petrus respondit *Ff* | *Petri oratio in FHMf sic orditur:* ego natione iudaeus (iudaeus homo *om* ego nat. *M*) sum et quae (quaecumque *M*) a magistro meo audiui (aud. a m. m. *M*) haec omnia (hominibus *M*) praedico ut credatis (credant *M*) unum esse deum patrem etc. | ego *om ABDNUn* | deum patrem esse *A* | *post* patrem *BDH addunt:* quem cunctis praedicamus. *iam pergunt BDFHMf:* inuisibilem et (*om FM*) incapabilem (? incãpabilem *M* incapibilem *D* inpalpabilem *H* incomprehensibilem *Bf om F*) et (*om M*) inmensum et (in *add H*) unum dominum nostrum iesum christum saluatorem (mundi cum spiritu sancto *add H* saluatorem omnium et spiritum sanctum *om* et creatorem . . . humano *M*) et creatorem omnium rerum (rerum omnium *B*) adnuntiamus generi humano, qui fecit caelum etc. | in Christo saluatore *cum ACLN* (*sed* saluatorem) *U* (*sed perperam* salutari) *n* et iesum christum filium eius *G Thil* | in Christo saluatore . . . praedico *om BDFHMf* ‖ [5] cum spiritu sancto *ACNn* ‖ [6] qui fecit . . . erit finis *om M* | et maria *pro* mare *H*

ut enim sentio, fallax es in omnibus. sed quid plura? toti tres inconstabilitum animum uestrum ostendistis et me ita dubium in omnibus fecistis, ut non inueniam, cui credere possim.

48 Petrus dixit: Ego unum esse deum patrem in Christo saluatore cum sancto spiritu creatorem omnium rerum praedico, qui fecit caelum et terram, mare et omnia quae in eis sunt, qui uerus rex est, et regni eius non erit finis. Nero dixit: Quis est rex dominus? Paulus dixit: Saluator omnium gentium. Simon dixit: Ego sum quem dicitis; et sciatis, Petre et Paule, non uobis contingit quod cupitis ut martyrio uos digner. Petrus et Paulus dixerunt: Numquam tibi bene sit, Simon mage et amaritudinibus plene.

49 Simon dixit: Audi, Caesar Nero, ut scias istos falsos esse et me de caelis missum: crastina die ad caelos uadam, ut hos qui mihi credunt beatos faciam; in istos autem qui me negare ausi sunt iram meam ostendam. Petrus et Paulus dixerunt: Nos olim uocauit deus ad gloriam suam; tu autem a diabolo uocatus ad tormenta festinas.

[11] Act. 8, 23

---

quia *pro* qui *altero C* hic *L* ‖ [7] est rex *H* uenturus est rex regum (*om* uerus) *B* | *post* finis *add FHMf:* et (*om HM*) paulus dixit: quae petrus (*om f*) rettulit (haec *add M*) et (*om H*) ego similiter confiteor eo quod (ego confiteor quia *M*) non sit (est *M om H*) per alium salus nisi per iesum (*om M*) christum (haec adnunciamus generi humano *hoc loco add M*) | imperator dixit *Ff* | quis est christus dominus *D* quis est rex christus *Ff* | [8] dicit *M* respondit *CFf* ‖ [9] dicis *BCFMU* tu dicis *Nf* | et sciatis *om D* et hoc sciatis *n* ut sciatis *Hf* scitis *BCFLMN* scietis *A* | quia non uobis *C* | uobis *om A* uos *D* | contigit *B* continget *DFLUf* ‖ [10] martyrium uobis fieret *C* | dignem *D* | *post* digner *add* coronam *B* | responderunt *C* ‖ [11] *ante* numquam *praemittunt FHf:* adueniat nobis quod cupimus et contingat ut (ut *om H*) | tibi sit bene *FHf* | bene tibi sit *Un* | Simon *om DM* simon sit *C* | mage diabole *M* | amaritudine *CFUfn* amaritudinis *AB DN* | *post* plene *add* nam nobis iam contigit quod cupiuimus et quod sperabamus percipimus *M eodem loco add* quoniam quaecumque loqueris mentiris *FHf*

sect. 49 l. [12] audi Caesar Nero *om n* | audis *GN* audi me *FH Thil* | fallaces *pro* falsos *H* | Nero *om CM* | ut *om M* | esse istos falsos *A* | falsos esse et mendaces *B* ‖ [13] crastino *AFGNUfn Thil* | die *om n* | in caelos *B* in caelis *CM* in cęlum *H* | ut eos *DLM* et eos *Cn* et illos *Ff* ‖ [14] qui in me *C* | credent *M* | istis *DL* istos (*om* in) *M* ‖ [15] meam meis *M* ‖ [16] responderunt *C* | deus uocauit *DNn* ‖ [17] ad diabolica *B* | iam uocatus *ABDF HMfn* | iam uocatus a diabolo *A* | uocatus es *FGLNUfn Thil* | et ad tormenta *DGHLNm²Un Thil* | uocatus *post* festin. *D* | ad tormenta festinas *om B* | festina *D*

50 *Σίμων εἶπεν· Καῖσαρ Νέρων, ἄκουσόν μου, καὶ τοὺς μαινομένους τούτους ἀποχώρισον ἀπὸ σοῦ, ἵνα ἐν τῷ πορεύεσθαί με εἰς τὸν οὐρανὸν πρὸς τὸν πατέρα μου γενήσομαί σοι εὔϊλατος. Νέρων εἶπεν· Καὶ πόθεν τοῦτο δοκιμάσωμεν, ὅτι εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπέρχῃ; Σίμων εἶπεν· Κέλευσον γενέσθαι πύργον ὑψηλὸν ἐκ ξύλων καὶ δοκῶν μεγάλων, ἵνα ἐπ' αὐτὸν ἀνέλθω καὶ ἐλθόντες οἱ ἄγγελοί μου εὕρωσί με ἐν τῷ ἀέρι· οὐδὲ γὰρ δύνανται ἐπὶ τῆς γῆς μεταξὺ τῶν ἁμαρτωλῶν ἐλθεῖν πρὸς μέ. Νέρων εἶπεν· Θέλω ἰδεῖν εἰ πληροῖς ὃ λέγεις.*

51 *Τότε ὁ Νέρων προσέταξεν ἐν τῷ Κάμπῳ Μαρτίῳ γενέσθαι πύργον καὶ πάντας τοὺς λαοὺς καὶ τὰ ἀξιώματα γενέσθαι ἐπὶ τῇ θεωρίᾳ. ἐν ἑτέρᾳ δὲ ἡμέρᾳ συνελθόντος τοῦ πλήθους ἐκέλευσεν ὁ Νέρων παραγενέσθαι τὸν Πέτρον καὶ τὸν Παῦλον, πρὸς οὓς καὶ εἶπεν· Νῦν ἔχει ἡ ἀλήθεια φανερωθῆναι. Πέτρος καὶ Παῦλος εἶπον· Ἡμεῖς αὐτὸν οὐ παραδειγματίζομεν, ἀλλ' ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὃν οὗτος ἑαυτὸν διεψεύσατο.*

52 *Καὶ στραφεὶς ὁ Παῦλος πρὸς τὸν Πέτρον εἶπεν· Ἐμὸν μὲν τὸ γόνυ κλῖναι καὶ τὸν θεὸν ἱκετεύειν, σὸν δὲ τὸ ἀνύσαι, ὅτι σὺ πρῶτος προεχειρίσθης ὑπὸ τοῦ κυρίου. καὶ θεὶς τὰ γόνατα ὁ Παῦλος προσηύχετο. ὁ δὲ Πέτρος ἀτενίσας εἰς τὸν Σίμωνα εἶπεν· Πλήρωσον, ὃ ἤρξω· ἤγγικεν γὰρ καὶ ὁ σὸς παρα-*

---

sect. 50 l. [1] audi me caesar nero *C* | et istos *U* ‖ [2] possem *C* ‖ [3] imperator dixit *Ff Thil* | hoc *om U* | probabo *Nm² in ras* | probauimus *C* ‖ [4] in caelis *CDMN* | uadas *C* uades *M* | respondit *F* | iube mihi *BGH Thil* | turrem *A* (*sed correxit* i *ex* e) *BCFNf* | de lignis *A* et lignis *U* ‖ [5] trauibus *FNU* | *post* magnis *add* et poni in campo martio *Ff* | ut ascendam *cum AB CDLUf* et ascendam *FGHMNn Thil* | illam (*om* in *priore loco*) *L* | ut cum *AC* cumque *n* | in eam *ABFHNUf* in ea *CD* in illa *M* eam *L* ‖ [6] ascendero in ea *D* | *post* ascendero *add* imperabo angelis meis ut descendant ad me de caelo et tollant me in caelum ad patrem *FHf* (*porro add:* meum ut scias me de caelis esse missum *Hf*) *item add* ibi mandabo angelis meis ut . . . ueniant *n* | angeli . . . uenient *om H* ad me *om ALNU* | in aëre *BDLU* | in aëre (aëra *M*) ad me *CDM* | in aëra inuenient me *A* | ueniant *Mn* | uenient . . . peccatores ad me *om per homocot D* ‖ [7] in terram *AUn* | ad me *om n* aduenire *N* | nero imperator *Ff* | dicit *M* ‖ [8] impleas *D* | quod dicis *ex* quid dicas *corr G* | *post* quod dicis *add* symon respondit iube ergo celerius fieri ut uideas *Ff*

sect. 51 l. [9] marcio *LN* martiale *C* | praecipit *N* (*sic et infra*) | turrem *BCFMNU* ‖ [10] omnis populus *FGHn Thil* omnes (*om* populi) *M* | omnes dignitates et omnes populi *D* | omnes *alterum om B* | omnis dignitas *n* | istut *DM* istum *C* | hoc *L* | et omnes dignitates . . . altera uero die *om F pro his habet haec:* uenirent in campo martio ad exspectaculum. et cum uenissent uniuersi, tunc in omni conuentu etc. ‖ [11] *post*

50 Simon dixit: Caesar Nero, audi me. istos insanos a te separa, ut dum uenero ad patrem meum in caelis, possim tibi esse propitius. Nero dixit: Et unde hoc probamus quia in caelum uadis? Simon dixit: Iube turrim excelsam fieri ex lignis et trabibus magnis, ut ascendam in illam; et cum in illam ascendero, angeli mei ad me in aëra uenient: non enim in terra inter peccatores ad me uenire possunt. Nero dixit: Volo uidere, si imples quod dicis.

51 Tunc Nero praecepit in campo Martio turrim excelsam fieri et praecepit ut omnes populi et omnes dignitates ad istud spectaculum conuenirent. altera uero die in omni hoc conuentu iussit Nero Petrum et Paulum ad hoc spectaculum praesentari, quibus sic ait: Nunc habet ueritas apparere. Petrus et Paulus dixerunt: Non enim nos eum detegimus, sed dominus noster Iesus Christus, filius dei, quem hic se ipsum esse mentitus est.

52 Et conuersus Paulus ad Petrum dixit: Meum est genibus positis deum exorare, tuum est impetrare si quid uideris eum conari, quoniam tu prior electus es a domino. et positis genibus orabat Paulus. Petrus autem intuitus Simonem dixit: Incipe, quod coepisti; adpropinquabit enim et tua detectio et

die *add f:* Nero imperator cum senatu et equites Romani et omnis populus uenerunt in Campo Martio ad spectaculum. et cum uenisset uniuersi, tunc in omni etc. | altera autem *GHNn Thil* | omni *om n* | hoc *om CF* | in hoc conuentu *post* paulum (*om* omni) *n* ‖ [12] imperator *Ff* | spectac. hoc *H* | ad hoc spectaculum *om Ffn* | istum *M* | expectaculum *CF* (exsp-) | sibi praesentari *n* | *post* praesentari *add* et statim adducti sunt ante eum *Ff* ‖ [13] habebit *GLNn Thil* | habebit inter uos *n* | aperire *N* ‖ [14] enim *om CFNUfn* | eum nos *BCFNUfn* eum *om ADL* nos eum *om M* | detegemus *A* | noster *om BFLMNUfn* ‖ [15] dei uiui *AD cum graeco uulg* | filius dei *om U* | se hic *n* | se *om B* | ipsum *om DU* | esse *om B* | mentitur *GHM Thil* | *post* ment. *add* ipse eum manifestauit *M*

sect. 52 l. [16] ad petrum paulus *M* ‖ [17] positis *om D* | orare *BD* rogare *M* | orare deum *D* et *ante* tuum *A* | tuum est *cum ABCDFHLNUfn* est *om GM Thil* | deum imp. *C* | impetrare *cum CFG* (*sed* t *eras*) *M* (t *ut uid eras*) *NUf* imperare *ABDHLn Thil sed uide graec* (*DE*) ἀνύσαι | si quid uideris eum conari *om C* ‖ [18] symonem conari *Ff* | et *om A* ‖ [19] exorabat *D* orauit *A* | paulus orabat *n* | *ad* paulus *add* coram omni populo *FHf* | nero *U* | intuens *GM Thil* intuitus est *Ff* | dicit *N* ‖ [20] imple *pro* incipe *suspicatur Thilo* | perfice *CM* imple *coniecit Thil* | incipe iam *C* | quod nuper dixisti *U* | adpropinquat *B* adpropinquauit *CDNU* (appr-) | autem *GNn Thil* | et *prius om MU* | deiectio *DH* deceptio *A* (*corr ex* detectio) *BGN* | deiectio tua *D*

δειγματισμὸς καὶ ἡ ἡμετέρα ἀνάκλησις· ὁρῶ γὰρ τὸν Χριστόν μου καλοῦντα ἐμέ τε καὶ τὸν Παῦλον.

53 *Νέρων εἶπεν· Καὶ ποῦ ἀπελεύσεσθε παρὰ τὴν ἐμὴν βούλησιν; Πέτρος εἶπεν· Ὅπου ἐὰν προσκέκληται ἡμᾶς ὁ κύριος ἡμῶν. Νέρων εἶπεν· Καὶ τίς ἐστιν ὁ κύριος ὑμῶν; Πέτρος εἶπεν· Ἰησοῦς Χριστός, ὃν ἐγὼ ὁρῶ προσκαλούμενον ἡμᾶς. Νέρων εἶπεν· Οὐκοῦν καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν οὐρανὸν μέλλετε ἀπελθεῖν; Πέτρος εἶπεν· Ὅπου ἂν δόξῃ τῷ καλοῦντι ἡμᾶς. Σίμων εἶπεν· Γνῶθι, βασιλεῦ, ὅτι οὗτοι οἱ ἄνθρωποι πλάνοι εἰσίν· ἰδοὺ γὰρ παραυτίκα ἀνελθόντος μου εἰς τὸν οὐρανόν, πέμψω τοὺς ἀγγέλους μου πρὸς σὲ καὶ ποιήσω σε ἐλθεῖν πρὸς μέ. Νέρων εἶπεν· Ποίησον λοιπὸν ἃ λέγεις.*

54 *Τότε Σίμων ἀνέβη εἰς τὸν πύργον ἐνώπιον πάντων, καὶ ἐκτείνας τὰς χεῖρας ἐστεφανωμένος τὴν κεφαλὴν ἐκ δάφνης ἤρξατο πετᾶσθαι. Νέρων δὲ ὡς εἶδεν πετόμενον, ἔφη πρὸς τὸν Πέτρον· Ἀληθινὸς ὁ Σίμων οὗτος· σὺ δὲ καὶ Παῦλος πλάνοι ἐστέ. πρὸς ὃν ὁ Πέτρος ἔφη· Παραχρῆμα γνώσει ἡμᾶς ἀληθινοὺς τοῦ Χριστοῦ μαθητάς, τοῦτον δὲ μὴ εἶναι Χριστὸν ἀλλὰ μάγον καὶ κακοῦργον. Νέρων εἶπεν· Ἔτι ἐνίστασθε; ἰδοὺ θεωρεῖτε αὐτὸν ἀνελθόντα εἰς τὸν οὐρανόν.*

55 *Τότε ὁ Πέτρος ἀτενίσας τῷ Παύλῳ εἶπεν· Παῦλε, ἀνάνευσον καὶ ἴδε. ἀνανεύσας δὲ ὁ Παῦλος πλήρης δακρύων καὶ θεασάμενος πετόμενον τὸν Σίμωνα εἶπεν· Πέτρε, τί ἀργεῖς;*

[15] *πετᾶσθαι, non πέτασθαι E sed paulo infra non πετώμενον sed πετόμενον*

---

[1] uocatio nostra *D* | nostra uocatio de hoc saeculo *Ff* | de hoc mundo *H* | enim *om L* | me uocantem (*om* meum) *FUf* | e *pro* me *D* | et Paulum *om M*

sect. 53 l. [3] uoluntatem (uolum- *C*) meam *CL* ‖ [4] petrus respondit *CFf* | accersit *DU* arcersit *Nm*[2] (*in ras*) *n* accersiuit *BCL* accersierit *M* arcessiit *G Thil* accesserit *A* quo nos dominus uocauerit *Ff* | noster *om FL* dom. noster Iesus Christus *GHMn Thil* | Nero dixit quis . . . uocantem *om per homoeot n* | Nero dixit . . . Petrus dixit dominus *om per homoeot L* ‖ [5] et quis *Ff* | noster *pro* uester *BD* | petrus respondit *CFf* ‖ [6] uideo *om F* | uocantes *D* | Nero dixit *om B* | ergo *om f* | et *om M* | in caelum et uos *D* ‖ [7] petrus respondit *CFf* | quo *cum ALFHM* (*ὅπου ἂν*) quomodo *D* quod *BCGNU Thil* sicut *n* | ipse *U* | placuit *in ras M* | nos uocat *FUf post* uocat *add* illuc sumus ituri *Ff* ‖ [8] ad haec Simon respondit *Ff* | bone imperator *GHL Thil* | mox cum *L* ut *om C* | [9] in caelos *AFHLf* in caelo *CM* | ut faciam *A* | te uenire ad me *H* ‖ [10] imperator *Ff* | dicit *M* | quod dicis *GHn Thil* ut locutus es *Ff*

sect. 54 l. [11] tunc ergo *A* | in *om D* | turrem *BCFMNU* | omni populo *GHNn Thil* | et *om FGNfn* | externis *B* ‖ [12] coronatus est *U* |

nostra uocatio. uideo enim Christum meum uocantem me et Paulum.

53 Nero dixit: Et quo ituri estis contra meam uoluntatem? Petrus dixit: Quo nos accersit dominus noster. Nero dixit: Quis est dominus uester? Petrus dixit: Dominus Iesus Christus, quem ego uideo nos uocantem. Nero dixit: Ergo et uos in caelum ituri estis? Petrus dixit: Quo ipsi placuerit qui uocat nos. Simon dixit: Vt scias, imperator, istos fallaces esse, mox ut in caelum ascendero mittam ad te angelos meos et faciam te ad me uenire. Nero dixit: Fac ergo, quae dicis.

54 Tunc ascendit Simon in turrim coram omnibus, et extensis manibus coronatus lauro coepit uolare. Nero ut uidit Petro sic ait: Verax homo est iste Simon, tu autem et Paulus seductores estis. Cui Petrus ait: Sine mora scies nos ueraces esse Christi discipulos, hunc autem non esse Christum, sed magum et maleficum. Nero dixit: Adhuc perseueratis? ecce uidetis eum caelum penetrare.

55 Tunc Petrus aspiciens Paulum dixit: Paule, erige caput et uide. Cumque eleuasset caput Paulus lacrimis plenus oculos, et uidisset Simonem uolantem, sic ait: Petre, quid cessas? per-

et coepit *Un* | uolitare *C* | *post* uolitare *add C:* populus uero mirari et uenerari ceperunt; plerique dicentes. dei esse potentiam non hominem qui cum corpore uolitaret; nicil tale xpm fecisse et *item add M:* mirari populus uenerari plerique gentiles dicentes dei esse potentiam non hominis qui cum corpore uolaret nihil tale Christum fecisse. *haec ex Pseudo-hegesippo desumta sunt* | *post* Nero *add* autem *H* ‖ [13] sic petro ait *L* ait ad petrum *M* | petrus *F* | uides quia uerax est homo *M* | iste symon uerax est (*om* homo) *Ff* est iste homo *L* ‖ [14] estis hominum *AGH Thil* hominum estis *n* | sic ait *GL* | sine modo nunc *BD* | si mora *Nm*[1] si moras feceris *Nm*[2] | scies nos sine mora *U* | scias *ABGHNm*[1]*n Thil* ‖ [15] disc. christi *H* | et Christi disc. *n Thil* | esse non *A* ‖ [16] et maleficum *om AU* | imperator *Ff* | perseueratis in mendatio *Ff* | et ecce *C* et (*om* ecce) *M* | eum ecce uid. eum *D* ‖ [17] uidete *n* uidebitis *U* | ad caelum *C* | perseuerantem *pro* caelum *B* | penitrare *G* | *post* penetrare *add* et quae est dubietas *M*

sect. 55 l. [18] aspiciens *om Ff* | ad paulum *Ff* | sic ait *DGHNn Thil* | paule frater *Gn Thil* Paule *om CH* ‖ [19] et uide et uigela (uigila *m*[2]) tecum *M* | leuasset *BCFHM* | paulus caput *Dn* | lacrimis plenus oculos *om D* | plenus lacrimis oc. *n* | plenum *BCFHf* pleno *M* lacrimis plenis (*corr ex* plenus) oculos (*superscr* oculis) *G* oculis lacrimis plenis *L* | oculos *om ACDFHNUf* ‖ [20] uidit *F* uidissed *N* | uolantem *om U* | dixit *GNn Thil* ait petro *H* | frater petre *Gn Thil* Petre *om H*

τελείωσον ὃ βούλῃ· ἤδη γὰρ προσκαλεῖται ἡμᾶς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Νέρων δὲ ἀκούσας ὑπεμειδίασεν καὶ εἶπεν· Οὗτοι βλέπουσιν ἑαυτοὺς ἡττημένους καὶ ληροῦσιν. Πέτρος εἶπεν· Ἄρτι ὄψῃ, μὴ εἶναι ἡμᾶς λήρους. καὶ στραφεὶς ὁ Παῦλος εἶπε τῷ Πέτρῳ· Πλήρωσον ὃ βούλῃ.

56 *Καὶ ἀτενίσας ὁ Πέτρος κατὰ τοῦ Σίμωνος εἶπεν· Ὁρκίζω ὑμᾶς, οἱ ἄγγελοι τοῦ σατανᾶ οἱ φέροντες αὐτὸν εἰς τὸν ἀέρα πρὸς τὸ ἀπατᾶν τὰς <τῶν> ἀπίστων καρδίας, τὸν θεὸν τὸν κτίσαντα τὰ πάντα, καὶ Ἰησοῦν Χριστόν, ὃν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, ἀπὸ ταύτης τῆς ὥρας μηκέτι αὐτὸν βαστάζητε, ἀλλ' ἐξεάσατε αὐτόν. καὶ παραχρῆμα ἀπολυθεὶς ἔπεσεν εἰς τόπον λεγόμενον Σάκρα Βία, ἥτις λέγεται ἱερὰ ὁδός, καὶ διεμερίσθη εἰς τέσσαρα μέρη, κακῷ μόρῳ διαφωνήσας.*

57 *Τότε Νέρων ἐκέλευσεν σιδηρωθῆναι Πέτρον καὶ Παῦλον, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Σίμωνος ἐπιμελῶς τρισὶν ἡμέραις τηρεῖσθαι, νομίζων ἐγείρεσθαι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. πρὸς ὃν ὁ Πέτρος εἶπεν· Οὗτος οὐκέτι ἐγείρεται, ἐπειδὴ ἀληθῶς τέθνηκεν, εἰς τὴν αἰώνιον κατακριθεὶς κόλασιν. Ὁ δὲ Νέρων εἶπεν πρὸς αὐτόν· Τίς σοι ἐπέτρεψεν τοιοῦτον πρᾶγμα ποιῆσαι δεινόν; Πέτρος εἶπεν· Ἡ*

[a] *τῶν deest in E cum reliquis addidit Tisch*

---

[1] enim *om FGNn Thil* | noster *cum FLMfn graec om ABCDGH NU Thil* ‖ [2] Christus *om H* | his auditis *pro* audiens eos *C* | eos loquentes mutuo *n* | subridens *Ff* surrisit *L* | et *alterum om F(?)f* | dicit *M* | iam isti *AFHLUf* | se uident *GHMNn Thil* ‖ [3] uictos esse *A* | modo *om M* | et *ante* delir. *om ABCFGHNfn Thil* et modo delirant *LU* | delerant *CD MN* | et petrus *C* | petrus respondit *Ff* | dicit *M* | dixit ad neronem *Gn Thil* | probauis *C* | non *om CDN* ‖ [4] delerare *CDMNm*[1] (*sed corr m*[2]) | paulus uero *n* | dixit *AHM* | ad petrum *G Thil* petro *om B* petre *D* | celerius fac (*om* iam) *Ff Thil* facito [fac cito?] (*om* iam) *H* iam *om etiam D* quod iam *L* | facturus es *Ffn Thil* | *post* faciebas *add M:* tunc stans in medio petrus orauit dicens: domine Iesu Christe, ostende ei uanas artes suas esse ne hac specie populus iste qui crediturus est tibi decipiatur. decidat (*corr ex* decedat) domine sic tamen ut nihil eum potuisse omnes agnoscant. *haec ex Pseudohegesippo intrusa sunt*

sect. 56 l. [5] eleuans oculos *ante* aspiciens *M* | petrus contra simonem *C* | ait *C* ‖ [6] sathanae (-ne) *BDFLU* | aëre *AL* | fertis in aëra *n* | decipiendum *cum GLN Thil graec* decipienda *ABCDFHMUfn* | infidelium hominum *n* ‖ [7] incredibilium *H* | corda infidelium *D* infidelium *om B* | per *alterum om BDH* ‖ [8] quem . . . suscitauit *om Ff* | qui tercia die . . . resurrexit *L* | die tertia *U* | suscitauit a mortuis sanctumque spiritum paraclitum (*suppl* misit?) *C* | ab hac hora *G* (h *superscr*) *Nn Thil* ex hora hac *H* ‖ [9] non iam *C* ne (*om* iam) *U* iam amplius non *M* | dimitatis *AN* | illum *om ABDFMNUf* eum *HL* | et statim in uoce petri *M* | dimisus *A* | *post* dimissus *add M* et implicatis remigium alarum quas sumpserat *ex Pseudo-*

fice, quod coepisti. iam enim nos uocat dominus noster Iesus Christus. Et Nero audiens eos subrisit et dixit: Isti uident se uictos modo et delirant. Petrus dixit: Modo probabis nos non delirare. Paulus ait Petro: Fac iam, quod faciebas.

56 Et aspiciens contra Simonem Petrus dixit: Adiuro uos, angeli Satanae, qui eum in aëra fertis ad decipiendum hominum infidelium corda, per deum creatorem omnium et per Iesum Christum quem tertia die a mortuis suscitauit, ut eum ex hac hora iam non feratis, sed dimittatis illum. Et continuo dimissus cecidit in locum qui Sacra Via dicitur, et in quattuor partes fractus quattuor silices adunauit, qui sunt ad testimonium uictoriae apostolicae usque in hodiernum diem.

57 Tunc Nero teneri fecit Petrum et Paulum in uinculis; corpus autem Simonis iussit diligenter tribus diebus custodiri, putans eum resurgere tertia die. cui Petrus dixit: Hic iam non resurget, quoniam uere mortuus est et in aeterna poena dampnatus. Cui Nero dixit: Quis tibi permisit tale scelus facere? Petrus dixit: Contentio eius, et si intellegas, multum est ei

hegesippo ‖ 10 in loco *BCDGHN Thil* | dicitur uia sacra *B* | et crepuit et *ante* in quattuor *add M* | per quattuor *H* | quattuor partes factus (*om* in) *ABDG Thil* | in *om etiam NU* | partibus *U* | fractus *om N* ‖ 11 cruore madidauit *pro* adunauit *C* | quae *BDn* | sunt romae *M* | uictoriae *om C* ‖ 12 apostolorum *Ff* | praesentem *M* | *post* diem *add Ff:* tunc ad sonitum eius quo (quomodo *f*) crepuit leuauit paulus caput et dixit: gratias tibi agimus domine iesu christe quod (qui *f*) nos exaudisti et symonem (magum *add f*) detexisti et nos in ueritate tuos discipulos conprobasti. *item add M:* tunc paulus ad sonitum eleuauit caput et dicit: agimus tibi gratias domine iesu christe quod seruos tuos exaudire dignatus es

sect. 57 l. 13 tunc nero ira magna plenus *Ff* nero scilicet iracundia plenus *M qui deinde pergit:* praecepit dicens corpus eius triduo custodiatur. forsitam reuiuiscet sicut et prius. ad haec petrus respondit | nero imperator *Gn Thil* | tenere fecit *L* iussit tenere *G* (*sed corr* teneri) *Thil* iussit nero tenere *N* | paulum et petrum *A* ‖ 14 corpus uero *B* | tribus diebus diligenter *C* | diligenter tribus diebus *om N* | tribus diebus et tribus noctibus *BDFf* tribus diebus *om n* | custodire *GHNn Thil* ‖ 15 eum *om D* | tertia die resurgere *C* tertio *U* tertia die *om A* | *ante* hic iam *praem* erras imperator *Hf* ‖ 16 reuiuiscit *M* | qui *pro* quoniam *A* quum *n* | mortuus sit *n* ‖ 17 damnatus est *M* | cui *om M* | nero respondit *Ff* | te permisit *Ff* | promisit *D* | perpetrare *Ff* | *inde a* tale scelus *usque ad* ne tantas *uerba in B euanuerunt* ‖ 18 respondit *CFMf* | sed si *C* | et ut intellegas *AH* et si uis intelligere *n* intelligas *ex* intellegas *corr G* | *post* intellegas *sic pergit M:* maior est qui uincit quam qui uincitur. nero autem deceptum se et destitutum dolens tanti casu amici sublatumque sibi uirum utilem et necessarium reipublicae, indignatusque quaerere cepit causas

ἐννόησις καὶ ἡ βλασφημία αὐτοῦ ἡ πρὸς τὸν κύριόν μου Ἰησοῦν Χριστὸν ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τοῦτο τὸ βάραθρον τῆς ἀπωλείας. Νέρων εἶπεν· Κακῇ αἱρέσει ὑμᾶς ἀπολέσω. Πέτρος εἶπεν· Οὐχὶ ἐν σοὶ τοῦτο ἐστίν, εἰ καὶ δοκεῖ σοι, ἀπολέσθαι ἡμᾶς, ἀλλ' ὃ ἐπηγγείλατο ἡμῖν ὁ διδάσκαλος ἡμῶν χρεία πληρωθῆναι.

58 *Τότε Νέρων καλέσας Ἀγρίππαν τὸν ἔπαρχον εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἀνθρώπους θρησκεύοντας κακῶς χρὴ ἀποθανεῖν. ὅθεν κελεύω τούτους κινάρας σιδηρᾶς λαβόντας ἐν τῷ ναυμαχίῳ ἀναλωθῆναι. Ἀγρίππας ὁ ἔπαρχος εἶπεν· Ἱερώτατε βασιλεῦ, οὐχ ἁρμόζει εἰς τούτους ὃ ἐκέλευσας, ἐπειδὴ ὁ Παῦλος ἀθῷος φαίνεται παρὰ τὸν Πέτρον. Νέρων εἶπεν· Ποίῳ οὖν μόρῳ ἀπολοῦνται; ἀπεκρίθη Ἀγρίππας καὶ εἶπεν· Ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, δίκαιόν ἐστιν ἀποτμηθῆναι τοῦ Παύλου τὴν κεφαλήν, τὸν δὲ Πέτρον ἐπὶ σταυροῦ ἀρθῆναι ὡς αἴτιον τοῦ φόνου. Νέρων εἶπεν· Κράτιστα ἔκρινας.*

[1] *ἀπολέσαι suspicatur H Usener* ‖ [9] *οὐκ E quod Tisch retinuit. scripsi cum reliquis οὐχ*

---

quibus petrum et paulum occideret. et quia tempus aderat quo sancti uocarentur apostoli petrus et paulus denique dato ut comprehenderentur praecepto, rogabatur ut sese alio conferret. resistebat ille dicens nequaquam se id esse facturum et tamquam ‹metu› mortis territus ‹ab›scederet. bonum esse se pro Christo pati, qui se morti pro omnibus obtulisset, non mortem illam sed immortalitatem futuram, quam indignus ut ipse fugeret sui corporis passionem qui multos doctrina sua compulerat. hostias offerre debere se dixit secundum domini uocem, ut et ipsi in passione sua christo gloriam atque honorem daret. haec et alia petrus obtexere sed pleps lacrimis exorare ne se derelinqueret et fluctuantem inter procellas gentilium destitueret. uictus fletibus petrus cessit, promisitque se urbem egressurum. proxima nocte salutatis ergo fratribus et celebrata oratione proficisci solus cepit. ubi uentum ad porta est uidit sibi christum occurrere et adorans eum dixit domino quo uenis? dicit ei christus: iterum uenio crucifigi. intellexit petrus de sua dictum passione quod in eo christus pati uideretur qui patitur in singulis, non utique corporis dolore sed quaedam misericordiae compassione. conuersus in urbem redit captusque cum paulo a persecutoribus ducti sunt ad neronem. *haec omnia ex Pseudohegesippo* | *post* intellegas *add* imperator *ABGH Thil* | multum est … blasphemias *om M* | multum est ei *cum ALUf* multum ei est *N* multum ei (*om* est) *D* multum (*om* est ei) *B* multum est et *F* multum erat ei *n* multum ei esse *H* multum esse *GM Thil* multum ei praestitum est *C* ‖ [1] a deo *C* | ad *om C* ‖ [2] inferre *B* inferat *A* | blasfemias *H* | tunc uero dixit ad eos *M* | me *om A* | esse *om BCDFNUf* ‖ [3] malo exemplo uos *BDFfn* | petrus respondit *FMfn* ‖ [4] quod *pro* quae *CDFLMf* quo *H* ut *n* | dicis *pro* uis *M* | hoc fiet *post* uis *C* | sicut prom. est *n* | nobis promissum est *C* | nos consummari *n* consummare *GN* | *a* consummari *usque ad* agrippa praefectus *omnia desunt in B*

praestitum ut periret, ne tantas deo ad multiplicationem supplicii sui inferret blasphemias. Nero dixit: Suspecto animo me esse fecistis, ideoque uos malo exemplo perdam. Petrus dixit: Non quae tu uis, sed quod promissum est nobis, necesse est consummari.

58 Tunc Nero dixit ad praefectum suum Agrippam: Homines inreligiosos necesse est male perdere, et ideo cardis ferreis acceptis iubeo eos in Naumachia consumi et omnes huiuscemodi homines male consummari. Agrippa praefectus dixit: Sacratissime imperator, non congruenti exemplo iubes eos puniri. Nero dixit: Quare? Agrippa dixit: Quoniam Paulus innocens uidetur; Petrus autem homicidii reus est, insuper et inreligiosus. Nero dixit: Ergo quo exemplo peribunt? Agrippa praefectus dixit: Vt mihi uidetur, iustum est Paulo inreligioso caput amputari: Petrum autem eo quod insuper homicidium perpetrauerit, iube eum in cruce leuari. Nero dixit: Optime iudicasti.

sect. 58 l. 6 tunc nero *cum n graec* tunc ira repletus nero *FHf* tunc *om ABCDGLMNU Tisch* ad praefectum suum agrippam nero dixit *C* nero ad praefectum suum clementem cognomento agrippam dixit *M* clementem *praefectum appellat etiam ille passionis textus qui in codd aedil Flor eccl 132 et Londin Addit 11880 legitur* | suum *om D* | istos homines *FHf* utrosque homines istos *C* ‖ 7 inreligiosos *sic h. l. et infra ABCDFMNUf* | male perire oportet *M* | perdere male *D* | et ideo *om A* | cardiis *G* ad cardos ferreos ligari eos praecipio ut ipsi se inuicem interficiant et consumant (*om* acceptis . . . male consummari) *n* ‖ 8 acceptis *om C* accentis *D* | iubeo *scripsi cum C et graec assentiente Thil* iube *reliqui* | in *om N* | naumachiam *U* naumagia *C* neomacia *G* naumatia *H* neomagia *Nm*^{2} *in ras* (*fuit* neomagie) aumacia *M* amachiam *F* | oportet enim omnes *Ff* et homines huiuscemodi *L* | huiusmodi *U* huius condicionis *M* ‖ 9 male *om D* | male consummari *om U* | consumare *N* consuma *G* consummari oportet *M* | clemens praef. *M* | dicit *U* respondit *M* | sacratissime imperator *om U* ‖ 10 eos exemplo iubes *C* | iube *G* | punire *GNn Thil* perire *M* ‖ 11 quare non congruenti *Ff* quare non *U* | clemens praefectus *M* agrippa praefectus *Gn Thil* | respondit *CLM* | innocentior *C* | esse uidetur *GMN Thil* mihi uidetur *n* ‖ 12 qui homicidii *F* quia homicidii *f* homicidio sceleratus *M* | et *post* insuper *om GN Thil* | poena amara patiatur *pro* ins. et inrel. *Ff* | religiosus *H postea add* maiorem poenam patiatur *H* ‖ 13 et quo exemplo *M* | clemens praef. *M* praefectus agrippa *A* praefectus *om CFf* | respondit *CM* ‖ 14 ut mihi uidetur paulo uidetur *B* | iustum est *om C* ‖ 15 petro *FUf* petrus *ABG Thil* | autem *om G* (*eras?*) *n Thil* | eo *om FHf* | eo quod *om N* | eo quod homicidii reus est insuper et hom. perp. *C* | insuper qui *Nm*^{2} insuper et *Cn* | perpetrauit *GNn Thil* perpetrauerat *A* | iube *om n* ‖ 16 eum *om DLNn* | in cruce *cum CDHLNm*^{2} (*in ras*) *n* in crucem *FU* cruce *GM Thil* | crucifigi *A* cruciari *B* | leuare *GNm*^{1} (*sed corr m*^{2}) *Thil* | obtime *ABCN*

59 *Τότε ἀπηνέχθησαν ὅ τε Πέτρος καὶ Παῦλος ἀπὸ προσώπου τοῦ Νέρωνος. καὶ ὁ μὲν Παῦλος ἀπετμήθη τὴν κεφαλὴν ἐν τῇ Ὀστησίᾳ ὁδῷ.*

60 *Ὁ δὲ Πέτρος ἐλθὼν ἐπὶ τὸν σταυρὸν εἶπεν· Ἐπειδὴ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς ἐπὶ τῆς γῆς ὀρθῶς τῷ σταυρῷ ὑψώθη, ἐμὲ δὲ ὄντα ἀπὸ τῆς γῆς εἰς οὐρανὸν καλέσαι καταξιοῖ, ὁ σταυρός μου τὴν κεφαλὴν κατὰ γῆς ὀφείλει παγῆναι, ἵνα πρὸς οὐρανὸν κατευθύνει τοὺς πόδας μου· οὐ γάρ εἰμι ἄξιος ὡς ὁ κύριός μου σταυρωθῆναι. τότε ἀντιστρέψαντες τὸν σταυρὸν προσήλωσαν τοὺς πόδας αὐτοῦ ἄνω.*

61 *Συνήχθη δὲ τὸ πλῆθος λοιδοροῦντες τὸν Καίσαρα καὶ βουλόμενοι αὐτὸν ἀναιρεῖν. Πέτρος δὲ διεκώλυεν αὐτοὺς λέγων· Μὴ χαλεπαίνετε πρὸς αὐτόν· ὑπηρέτης γάρ ἐστι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ σατανᾶ· ἐμὲ γὰρ δεῖ τὴν τοῦ κυρίου μου πρόσταξιν ἐκπληρῶσαι. πρὸ ὀλίγων γὰρ τῶν ἡμερῶν τούτων ἐπαναστάσεως γεναμένης μοι ὑπὸ τοῦ Ἀγρίππα, παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἐξῆλθον τῆς πόλεως καὶ ὑπήντησέ μοι ὁ κύριός μου Ἰησοῦς Χριστός· καὶ προσκυνήσας αὐτῷ εἶπον· Κύριε, ποῦ πορεύῃ; Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπέν μοι ὅτι Ἐν Ῥώμῃ ἀπέρχομαι σταυρωθῆναι. Ἐγὼ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Κύριε, οὐκ ἐσταυρώθης ἅπαξ; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ κύριος εἶπεν· Εἶδόν σε φεύγοντα τὸν θάνατον, καὶ θέλω ὑπὲρ σοῦ σταυρωθῆναι. Καὶ εἶπον· Κύριε, ἐγὼ πορεύομαι, τὸ πρόσταγμά σου πληρῶ. καὶ εἴρηκέ μοι· Μὴ φοβοῦ, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμί.*

[8] *fortasse κατευθυνεῖ* ‖ [19] *reliqui codd et lat ante σταυρωθῆναι praemittunt πάλιν. quam particulam si in nostrum textum intruseris, deerit Petro causa iterum interrogandi u. 20 οὐκ ἐσταυρώθης ἅπαξ. iam uero qui πάλιν testantur codd et uersio latina quae sequuntur longe aliter tradunt, omissa illa codicis E interrogatione: in unum illis coniungenda erant quae separata tradit E. H Usener*

---

sect. 59 l. [1] et ducti sunt statim *M* | et educti sunt *U* | et confestim deducti sunt *FHf* educti sunt ergo *n* educti sunt autem *L* | petrus et paulus *om HM* | ante conspectum *Ff* ‖ [2] paulus autem *M* paulus igitur *n* | in *om M* | ostensi *BCDFGHMN* ostiense *U* | *post* ostensi *add* ad miliarium tertium ad aquas albas *M*

sect. 60 l. [3] petrus uero cruci adiudicatus *M* | cum *pro* dum *H* | *post* crucem *add M:* poposcit ut inuersis uestigiis crucifigeretur, quod scilicet indignus esset qui simili modo adpenderetur ut passus esset filius dei, dicens quoniam etc. *utrumque additamentum ex Pseudohegesippo haustum* | quoniam *om n* ‖ [4] qui de caelo *Nm*[2] ad terras *A* ad terram *om H* | descendens *cum Dn graec* descendit *reliqui* ‖ [5] recte in cruce *M* | de *om M* |

59 Et deducti sunt Petrus et Paulus a conspectu Neronis. Paulus decollatus est in uia Ostiensi.

60 Petrus autem dum uenisset ad crucem ait: Quoniam dominus meus Iesus Christus de caelo ad terram descendens recta cruce sublimatus est, me autem quem de terra ad caelum euocare dignatur, crux mea caput meum in terra debet ostendere, et pedes ad caelum dirigere: ergo quia non sum dignus ita esse in cruce sicut dominus meus, girate crucem meam. At illi uerterunt crucem et pedes eius sursum fixerunt, manus uero deorsum.

61 Conuenit autem innumerabilis multitudo maledicentes Caesarem Neronem, ita furore pleni ut uellent ipsum Caesarem incendere. Petrus autem prohibebat eos dicens: Ante paucos dies rogatus a fratribus abscedebam, et occurrit mihi dominus meus Iesus Christus, et adoraui eum et dixi: Domine, quo uadis? Et dixit mihi: Sequere me, quia uado Romam iterum crucifigi. Et dum sequerer eum, redii Romam. Et dixit mihi: Noli timere, quia ego tecum sum, quousque introducam te in domum patris mei.

celos *D* ‖ [6] nocare *BCFL* reuocare *M* | dignatus est ideo *C* | caput crux mea (*om* meum) *n* | capud *AN* | *post* crux *add* debet accipere sed (*om* mea) *L* | habere *pro* ostendere *M* ‖ [7] pedes uero *n* | celos *D* | ego *pro* ergo *M* | quia *om A* ‖ [8] in cruce ita esse *f* ita crucifigi *n* | in cruce *om B* | dom. meus iesus *D* | rogo girate *M* girate *om D* | *post* crucem meam *add* et capite dimerso crucifigite me *FHf item add* capud meum in terris debet ostendere *D* | ac illi *M* et illi *A* tunc illi *n* ‖ [9] confixerunt *DU* fixerunt *deleuit Nm*² | manus autem *DFHf*

sect. 61 l. [11] ibi *pro* autem *H* autem ibi *Ff* multitudo populi *M* populi multitudo *f* multit. pop. innum. *H* | maledicens *AHLMNm*² (*fuit* maledicentes) *Un* ‖ [12] caesari neroni *G* (*eras* -rem -nem) *H Thil* | et ita sunt incensi furore *C* | et ita *M* ita uero *n* | plena *LNUn* pleni *ex* plena *corr G* | uellet *Nm*² (*fuit* uellent) | ipsum neronem *FMf* ipsum caesarem neronem *H* ‖ [13] eos *deleuit Nm*² | dicens audite filii *M* | dicens nolite filioli nolite quaeso hoc agere, sed magis quod (quae *H*) loquor auscultate. ante paucos enim *FH* (*sed om* enim) *f* ‖ [14] a multis fratribus *B* | ascendebam *GNn* | abscedebam hinc *FHf* | mihi in uia *FHf* ‖ [15] meus *om GHNn Thil* | Christus *om F* | in uia *post* Christus *add M* ad portam huius urbis *add Ff* | et adoraui eum *om A* | dicens *pro* et dixi *D* ‖ [16] mihi *post* dixit *om ALU* | sequere me . . . et dixit mihi *om per homoeot D* | romae *N* ‖ [17] et sequens eum *M* | dicit *M* ‖ [18] noli timere petre *M* | quia *om D* ego *om Ff* | te *om D* ‖ [19] patris mei *om M*

62 *Διὰ τοῦτο οὖν, τεκνία, μὴ ἐμποδίσητε τὴν ὁδόν μου· ἤδη γὰρ οἱ πόδες μου τὴν οὐράνιον ὁδεύουσιν ὁδόν. μὴ οὖν λυπεῖσθε, ἀλλὰ συγχαίρετέ μοι μᾶλλον, ὅτι σήμερον πρὸς τοὺς πόνους τὸν καρπὸν ἀπολαμβάνω. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔφη· Εὐχαριστῶ σοι, ἀγαθὲ ποιμήν, ὅτι τὰ πρόβατα ἃ ἐπίστευσάς μοι συμπάσχουσί μοι· αἰτῶ οὖν ἵνα σὺν ἐμοὶ μερίδα ἔχωσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Καὶ τοῦτο εἰπὼν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα τῷ κυρίῳ.*

63 *Παραυτίκα δὲ ἐφάνησαν ἄνδρες ἔνδοξοι καὶ ξένοι τῇ ἰδέᾳ, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους ὅτι Παραγεγόναμεν διὰ τοὺς ἁγίους καὶ κορυφαίους ἀποστόλους ἀπὸ Ἱεροσολύμων. Καὶ αὐτοὶ ἅμα Μαρκέλλῳ ἀνδρὶ ἰλλουστρίῳ, ὅστις καὶ πεπίστευκε Πέτρῳ καταλιπὼν τὸν Σίμωνα, ἦραν τὸ σῶμα αὐτοῦ λάθρα καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ὑπὸ τὴν τερέβινθον πλησίον τοῦ ναυμαχίου εἰς τόπον καλούμενον Βατικάνον.*

64 *Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ εἰρηκότες ἐξ Ἱεροσολύμων παραγενέσθαι εἶπον πρὸς τὸν λαόν· Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι μεγάλους προστάτας ἠξιώθητε ἔχειν. γινώσκετε δὲ ὅτι ὁ Νέρων οὗτος οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας ἐξαλειφθήσεται, καὶ δοθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἑτέρῳ.*

[1] *ἐμποδήσητε E* ‖ [4] *τῶν καρπῶν E τὸν καρπόν cum lat restituit Tisch*

---

sect. 62 l. [1] filioli mei *BD* ‖ [2] caelestem uiam *C* | contristari *HLMU* | gaudete *BCHMf* gaudere *F* congaudere *U* ‖ [3] qui hodie *L* | fructum laborum meorum *BCDFHMfn* fructuum laborem meorum *A* | consequar *n* | et *ante* cum *om GN Thil* ‖ [4] haec cum *BHMf* | ago tibi *AB* | pastor bone *Ff* pastor bone iesu christe *H* ‖ [5] tradidisti *AGNf Thil* tradidisti mihi *F* | credidisti mihi *CD* | compatiuntur mihi . . . credidisti *om per homoeot M* | compatiuntur mecum *DU* | peto ergo *D* et ideo peto *n* | peto domine *C* | comparticipentur *U* participent *f* ‖ [6] mihi *pro* mecum *N* | tua gratia *Un* | commendo tibi eas (*om* oues quas mihi credidisti) *L* | tradidisti *FU* consignasti *C* | credidisti mibi *D* ‖ [7] se sentiant *Hn* se *om BCFMNUf* | sentiat *M* | sentiant sine pastore se *D* | quia *G Thil* quae *B* | *post* habent *add FHfn:* et oro ut semper auxilio tuo protegantur domine Iesu Christe | *post* habent *add* rectorem *G Thil* ‖ [8] ego *om BN* | hunc gregem *D* gregem hunc regem hunc (*sic*) *F*

sect. 63 l. [10] *exinde cod V collatus* | statim autem (*om* ibi) *Ln* | apparuerunt ibi *BCDFHMf* ibi *om ALU* | numquam *ACDHLMN* | nemo umquam *FVf* ‖ [11] antea *BCDMNm²* (*fuit* ante) | uideri *ADLM* | poterat *GH Thil* potuerat *V* potuit *N²* (*fuit* poterunt) | ipsi dicebant *DM* illi dic. *B*

62 Et ideo, filioli, nolite inpedire iter meum. iam pedes mei uiam caelestem ambulant. nolite tristari, sed congaudete mecum, quia hodie laborum meorum fructum consequor. Et cum haec dixisset, ait: Gratias tibi ago, bone pastor, quia oues quas mihi credidisti compatiuntur mihi. peto ut participentur mecum de gratia tua. commendo tibi oues quas mihi credidisti, ut non sentiant se sine me esse, qui te habent per quem ego gregem hunc regere potui. Et haec dicens emisit spiritum.

63 Statim ibi apparuerunt uiri sancti, quos umquam nemo uiderat ante nec postea uidere potuerunt. isti dicebant se propter ipsum de Hierosolymis aduenisse, et ipsi una cum Marcello, inlustri uiro, qui crediderat et relinquens Simonem Petrum secutus fuerat, abstulerunt corpus eius occulte et posuerunt sub terebinthum iuxta Naumachiam in locum qui appellatur Vaticanus.

64 Ipsi autem uiri qui se dicebant de Hierosolymis aduenisse, dixerunt ad omnem populum: Gaudete et exultate, quia patronos magnos meruistis habere et amicos domini Iesu Christi. sciatis autem hunc Neronem regem pessimum post necem apostolorum regnum tenere non posse.

et dic. *C* | isti enim *Ff* | propter ipsos *GLNf* propter ipsos se *V* ‖ [12] erosolimis *B* iherosolimis *F* jerosolimis *L* hierusolimis *MNm*[1] | uenisse *A* | ipse *B* ‖ [12—17] et ipsi una . . . aduenisse *om per homoeotel U* ‖ [13] inlustri uiro *om A* | inlustri *cum FMNf* illustre *C* uiro illustrissimo *L* | et *om BC eras H* | derelinquens *B* | simonem magum *GHVn Thil* ‖ [14] erat *ABLM* | occulte *om H* | posuerunt eum *CFHMf* posuerunt illud *V* ‖ [15] ad tereb. *BCDFHLMNfn* | terebintum *BFGf* therebintum *AD* therebinthum *H* teribintum *M* terebinctum *C* tereuentum *Nm*[1] (*sed* terebentum *corr m*[2]) *V* | naumaciam *n* naumatiam *H* naumacia *M* naomacia *V* naomatiam *G* naomatia *Nm*[1] (neomatia *Nm*[2]) naumagie *C* | in loco *BDG LNn Thil* ‖ [16] baticanus *M* baticano *C*

sect. 64 l. [17] illi *C* | de hieros. (iheros-, ieros-, heros-, hierus-) dixerunt (dixerant *V*) aduenisse *CDFNVf* de hieros. se dixerunt adu. *H* de hieros. aduenisse dicebant *A* de hieros. aduen. dixerunt *BM* de ierosolima aduenisse fatebantur *L* uenisse *M* ‖ [18] dixerunt *om M* | hii dixerunt *U* | nolite flere sed gaudete et exultate in domino *M* | et *ante* exultate *om V* ‖ [19] quoniam *G Thil* | habere meruistis *FMf* | *post* habere *add* sanctos apostolos *Thil* | domini nostri *ACFHLMUf* ‖ [20] autem *om M* etiam (*om* hunc) *n* | regem pessimum post necem *om N* | pessimum regem *D* regem *om BFf* pessimum *om V* | post mortem *A* ‖ [21] apostulorum *M* | teneri *F*

65 *Καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανέστη αὐτῷ τὰ πλήθη, καὶ αὐτὸς γνοὺς ἔφυγεν ἐν ἐρήμοις τόποις, καὶ διὰ λιμοῦ καὶ ψύχους ἀπέδωκε τὴν ψυχήν, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ βορὰ τοῖς θηρίοις ἐγένετο.*

66 *Τινὲς δὲ εὐλαβεῖς ἄνδρες τῶν τῆς ἀνατολῆς μερῶν ἠθέλησαν ἁρπάσαι τὰ λείψανα τῶν ἁγίων, καὶ παραχρῆμα ἐγένετο σεισμὸς μέγας ἐν τῇ πόλει, καὶ νοήσαντες οἱ ἐν τῇ πόλει κατοικοῦντες ἔδραμον καὶ συνήρπασαν αὐτούς· οἱ δὲ ἄνδρες ἔφυγον. τότε λαβόντες αὐτοὺς οἱ Ῥωμαῖοι ἔθηκαν αὐτοὺς ἐν τόπῳ ἀπὸ μιλίων τριῶν τῆς πόλεως· κἀκεῖ διεφυλάχθησαν ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ μῆνας ἑπτά, μέχρις οὗ ἔκτισαν τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἤμελλον*

[3] *βορρᾶ E βρῶμα perperam Tisch*

---

sect. 65 l. [1] *exinde codd Laur Plut XX, 1. 2. 4 Aed Flor 139 Mug de nem 13 Laur conu suppr 231 collati sunt qui ubi cum F consentiunt nihil notaui. item codd Laur Plut XX, 3 Amiatin 2 Mug de nem 14 Strozz 4 collati quorum lectiones passim appositae sunt* | post haec neroni *GL Thil* neronem *H* | ut *om Mug de nem 14 Amiat 2 Strozz 4 Laur conu suppr 231* | in odium *Strozz 4* | sui exercitus *n* | neroni *post* exercitus *Am 2* (*qui om* sui) | et (*om* odium *altero loco*) *n* et odium *om L* ‖ [2] pop. romanorum *A* romani populi *L* | nero incurreret *Ffetc* | ita statuerunt *cum B* et ita statuerunt *GL Thil* itaque statuerunt *D* ita enim statuerunt *Ff Laur Plut XX, 1* ita ut statuerent *ACNU Mug de nem 14 Am 2 Strozz 4* ita enim ut statuerunt hoc *H* ita ut haec inter se statuerent *M* qui statuerunt *Laur Plut XX, 2. 4 Aed Fl 139 Mug de nem 13 conu suppr 231* qui omnes hoc statuerunt *n* et hoc statuerunt *Laur Pl XX, 3* | hoc *post* statuer. *ADFUf* | statuerunt diem *C* | et publice (*om* ut) *N* | publice in castata *M* ‖ [3] cathomis *cum ABHUV Laur Pl XX, 2. 4 Aed Fl 139 Mug de nem 13. 14 conu suppr 231 Strozz 4* catomis *C* cathomos *FN Am 2* catomo *f Laur Pl XX, 1* cathomico subleuatus *D* catenis *L* ligatus *GH* (*in marg*) *LN Laur Pl XX, 3 Thil* | tam ligatus diu *L* | tamdiu *om V* | dignus *Laur Pl XX, 2 Aed Fl 139 conu suppr 231* | spiritum exalaret *C* ‖ [4] sed cum *M* cumque *V* | quod consilium cum ad eum peruenisset *Laur Pl XX, 3* | uenisset *A* | hoc consilium *CDFMNUVf* | consilium *om L* | timor *U* ‖ [5] moetus *H* | intollerabilis *ADFHU codd Flor plerique* | et fugiit ita *C* fugiit etiam *Nm²* | appareret *CDFHLMNm²* (*fuit* apparuerit) *UVfn codd Flor plerique* apparuit *Mug de nem 14* (aparuit) *Strozz 4* ‖ [6] extiterunt] *exinde cod S collatus* | extiterant *N* | extiterunt autem quidam *S* | et extiterunt (*om* autem) *M* | dicerent eum *CV* dicerent quod *DFfn Laur Pl XX, 3* (*qui h l ad rell libr Flor accedit*) ‖ [7] et frigore *ABC*

65 Accidit autem post haec ut odium exercitus sui et odium populi Romani incurreret; ita statuerunt ut publice cathomis tamdiu caederetur, quousque ut erat meritus expiraret. quod cum peruenisset ad eum consilium, inruit in eum tremor et metus intolerabilis, et ita fugit ut ulterius non apparuerit. extiterunt autem qui dicerent, in siluis dum erraret fugiens frigore nimio et fame diriguisse et a lupis esse deuoratum.

66 Sanctorum autem apostolorum dum a Graecis corpora tollerentur ad Orientem ferenda, extitit terrae motus nimius. et occurrit populus Romanus et comprehenderunt eos in loco, qui dicitur Catacumba uia Appia miliario tertio; et ibi custodita sunt corpora anno uno et mensibus septem, quousque fabricarentur loca in quibus fuerunt posita corpora eorum. et illic reuocata sunt cum gloria hymnorum et posita sancti Petri in

MSU Mug de nem 14 Am 2 Strozz 4 | ex frigore *Df Laur Pl XX, 1.* 2 *Aed Fl 139 Mug de nem 13 conu suppr 231* e frigore *F uerba post* frigore *usque* extitit *in B non perspicua* | uel fame *C* | eum diriguisse *L* | diriguisset *ADFHMfn Mug de nem 14 Am 2 Strozz 4* dirguisse *G* detruisse *S* | et *alterum om CS Mug de nem 14 Am 2 Strozz 4* | esset *CDHf Aed Fl 139 Mug de nem 13. 14 Am 2 conu suppr 231* fuisse *M* | deuoratus *CDFHN*m^2 (*fuit* deuoratum) *Mug de nem 14* (*sed non Laur Plut XX, 1*) deuoratum esse *n*

sect. 66 l. [8] beatorum *Aed Fl 139 Mug de nem 13* | corpora apostolorum (*om* sanct. autem) *A* apostolorum corpora *V* | apostol. petri et pauli *Ff etc* | corpora dum a graecis *Ff Laur Pl XX, 1. 4 Mug de nem 13 conu suppr 231* | cum *pro* dum *L* diu *n* ‖ [9] tollerent *S* | ad oriente *C* in orientem *Ff etc* | referenda *L* ‖ [10] cucurrit *ACFHLNSUVf Mug de nem 14 Am 2 Strozz 4* cucurritque *n* ocurritque *Laur Pl XX, 3* | pop. romanorum *A* | apprehenderunt *L* | in locum *CFMUf Mug de nem 14 Am 2 Strozz 4* ‖ [11] catacumbas *CMNS* cathacumba *V* | apia *CDNS Laur Pl XX, 3* | custodita sunt ibi *U* | condita sunt *B* ‖ [12] corpora eorum *CGH Thil* corp. sanctorum *M* | anno uno *om B* uno *om U Mug de nem 14 Strozz 4* | et *om H* | fabricauerunt *U* ‖ [13] loca sanctorum *C* | in *om B* | fuerunt posita *cum ABC* (fuerunt prius pos.) *LMUf Mug de nem 14 Am 2 Strozz 4* fuerint pos. *F Laur Pl XX, 1* fuerant pos. *N Laur Pl. XX, 2. 4 Aed Fl 139 Mug de nem 13 conu suppr 231* fuerunt *om D* sunt posita *G Thil* posita sunt *H* (*in ras fuit* fuerant posita) *V* | eorum corpora ponerentur *Sn Laur Pl XX, 3* | corpora sanctorum apostolorum *U* | et tum deinde illic *C* | illicque *L* | et illic cum debito reuerentiae honore et laudibus hymnorum conderentur *Ff etc* | et illic . . . hymnorum *om Strozz 4* ‖ [14] reuocate *D* reuocati *U* | atque reposita *C* et posita in ecclesia *D* et posite sunt reliquiae *A* et positus est sanctus petrus *H* et positum est beatissimi petri corpus *Ff etc* et posita sunt ossa *N*m^2 (*sed* sunt ossa *om* m^1) et posita sunt corpora *Thil ex emend* | sancti *om Mug de nem 14* beati petri per papam Cornelium *n* | in *om DS*

κατατιθέναι αὐτούς. καὶ μετὰ ταῦτα συναχθέντες πάντες μετὰ δόξης καὶ ὕμνων κατέθεντο αὐτοὺς ἐν τῷ οἰκοδομηθέντι αὐτοῖς τόπῳ.

67 *Ἐτελειώθησαν δὲ οἱ ἅγιοι ἔνδοξοι ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος μηνὶ Ἰουνίῳ κθ· ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος.*

[1] *κατατιθέντες E κατατιθέναι correxit Tisch*

---

[1] baticano *CM* uatichano *Laur Pl XX, 2 Aed Fl 139* | naumagie *C* neomatia *N* naomacia *V* naomatia *G* naumaciae *HM* naumachie *U* in naumachia *Laur Pl XX, 3* | et *ante* pauli *om V* sanctus paulus *H* | beati uero pauli *n* sancti uero pauli *Laur Pl XX, 3* | *post* Pauli *add* per Lucinam Christi famulam in proprio eiusdem Lucinae praedio *n* | in *om S* | ostiense *U* ostensi *A* (*sed corr* ostiensi) *CDHMNS Laur Pl XX, 1. 2 Mug de nem 14* ostense *F Am 2* | *post* Ostiensi *add* sub die tertio kalendarum iuliarum *Strozz 4* | ab urbe roma mil. sec. *LGHN Laur Pl XX, 3 Thil* sec. ab urbe mil. *n* | *post* miliario secundo *in n sequitur historia ex actis Siluestri et ex libro pontificali desumta:* dehinc elapsis a passione sanctorum apostolorum ducentis fere et quinquaginta annis, cum diuina clementia ecclesiae suae pacem donare decreuisset, Constantinum Augustum lepra percussit. hic itaque cum per reuelationem commonitus Syluestrum papam adsciuisset, atque eius praedicatione credens Christo baptismatis unda perfusus esset, continuo ab eius corpore uniuersus languor fugatus est. moxque per uniuersum orbem templa paganorum claudi imperauit, Christianis copiam diuina constituendi domicilia concessit. tunc cum ipse per loca singula plurima Christo sacraria construxisset, Romae templum Apollinis quod Vaticanum appellant in diuinum uersum oraculum [*sic*], beati Petri nomine dedicauit, ibique eius sacratissimum corpus summa cum exaltatione locauit. ac neutiquam a quolibet tam pretiosus exinde thesaurus possit auferri, circa locum ipsum, quo beatum corpus continetur tantum aeris Cyprii liquorem praecepit effundi, ut ex omni undique latere et tam supra quam subter ad quinque pedum grossitudinem uastam molem efficeret, quae non solum minime rescindi, sed ne loco quidem possit moueri ullo modo. supra aes autem ipsum posuit crucem ex auro purissimo centum quinquagenta librarum. pari etiam modo beatissimi quoque Pauli corpus uenerabile in basilica

Vaticano Naumachiae et sancti Pauli in uia Ostiensi miliario secundo; ubi praestantur beneficia orationum in saecula saeculorum. Amen.

quam ipse eius honore construxerat sepeliuit. ad quorum sacra uestigia dum toto undique mundo fideles concurrunt petitionum suarum eorum meritis consequuntur effectum. passi sunt autem sancti apostoli Petrus et Paulus sub die tertia Calendarum Iuliarum, regnante domino nostro Iesu Christo qui cum deo patre et spiritu sancto uiuit et regnat per omnia secula seculorum. amen. *eadem narratio reperitur etiam in RTX* ‖ [2] ubi usque hodie *C* ibi *MNm*^{1} *V* ibique *Nm*^{2} | multis *post* beneficia *Nm*^{2} | *post* beneficia *add C:* omnibus aduenientibus orationes eorum modo et quousque hic mundus steterit regnante domino nostro iesu christo cui est honor et gloria in secula seculorum. amen | orationum *om C* eorum orationum *D* eorum (*om* orationum) *Laur Pl XX, 2. 4 Aed Fl 139 Mug de nem 13 Laur conu suppr 231* orationum eius *A Mug de nem 14* orationum eorum *FUf Laur Plut XX, 1 Strozz 4* per orationem eorum *Nm*^{2} (orationem *Nm*^{1}) per orationes eorum *Laur Pl XX, 3* rationum *M* | *post* orationum *add D* per dominum nostrum iesum christum qui cum deo patre omnipotente et spiritu sancto uiuit et regnat etc. *item add S:* in laudem dei et domini nostri iesu christi. passi sunt apostoli domini nostri iesu christi sub die III. kal. iul. cui est honor et gloria etc. | *post* eorum *add Ff etc* assidue (assidue eorum *Laur Pl XX, 2*) fideliter poscentibus ad laudem et gloriam domini nostri iesu christi qui uiuit et regnat etc. *item add Am 2* usque in hodiernum diem ad laudem et gloriam domini nostri Iesu Christi qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat deus etc. *item add Laur Pl XX, 3* omnibus infirmantibus auxiliante domino iesu christo, qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat etc. | per infinita secula seculorum *Laur Pl XX, 3 Am 2* in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum *Laur Pl XX, 2 Aed Fl 139* ‖ [3] *post* amen *add* explicit passio sanctorum apostolorum petri et pauli *GM* (*qui post* pauli *add* amen) *Mug de nem 14 Thil* explicit apostolorum passio petri et pauli *H* | *sub finem legunt* ego marcellus discipulus domini mei (apostoli *add f*) petri quae uidi scripsi *IUf Am 2 Paris 5273. 11753 Neapol VIII B 2.*

B

Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.[1]

1 Ἐγένετο μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν ἅγιον Παῦλον ἀπὸ Γαυδομελέτης τῆς νήσου ἐλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ Ἰταλίαν. καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς οὖσιν ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ τῶν πόλεων Ῥώμῃ ὅτι Παῦλος ᾐτήσατο πρὸς Καίσαρα ἐλθεῖν.

2 Λύπῃ οὖν μεγάλῃ περιπεσόντες καὶ ἀθυμίᾳ πολλῇ εἶπαν

[1] ita inscribitur codd FL subiecta uoce εὐλόγησον. item, sed add καὶ πῶς ἐν ῥώμη ἐτελειώθησαν $\overset{\overset{\lambda}{\text{ὁ}}}{\text{ευ}}$ T item sed add καὶ πῶς ἐν ῥώμη ἐμαρτύρησαν ἐπὶ νέρωνος βασιλέως δεσπ. εὐλόγησον Q item ut FL etiam ABK sed add ἤτοι μαρτύριον μαρτυρησάντων ἐν ῥώμη A add καὶ (τὸ K) πῶς ἐν ῥώμη ἐμαρτύρησαν ἐπὶ νέρωνος. εὐλόγησον πάτερ BK. item ut FL sed μαρτύριον pro πράξεις E. πράξεις καὶ μαρτύριον τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ κορυφαίων πέτρου καὶ παύλου C μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου D πραξὶς καὶ θαύματα τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου πῶς ἐν ῥώμη ἐμαρτύρησαν ὑπὸ νέρωνος G item sed μαρτύριον κ. θ. . . . καὶ πῶς . . . ἐτελειώθησαν ἐπὶ νέρ. (τοῦ βασιλέως in marg) O πράξις τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου καὶ πῶς ἐν ῥώμη ἐμαρτύρησαν ἐπὶ νέρωνος τοῦ μιαρωτάτου M ἱστορία ἐκκλησιαστικὴ τῶν πράξεων τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου εῦ $\overset{\pi}{\text{δεσ}}$ N ἄθλησις τῶν ἁγίων τοῦ χριστοῦ ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου. κύριε εὐλόγησον H πράξεις καὶ μαρτύριον τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου καὶ ὅπως ἐν τῇ ῥώμῃ ἐτελειώθησαν. εὐλόγησον δέσποτα I μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων πρωτοκορυφαίων καὶ κοσμοσώστων τοῦ χριστοῦ ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου. εὐλόγησον πάτερ P

sect. 1 l. [2] ἅγιον om C μακάριον HP | τὸν ἀπόστολον post παῦλ. add A | γαυδωμελέτης C γαυδωμελίτης I γαυδομελίτης G γαυδομελήτης D [3] καὶ ἐλθεῖν I | ἐλθεῖν αὐτὸν καὶ GHIP τοῦ εἰσελθεῖν εἰς ἰτ. (om αὐτόν) C | ἐπὶ τὴν ἰταλίαν O μέχρι τῆς ἰταλίας I ἐπὶ ἰταλίας add καὶ διδάσκοντος τὸν λόγον τοῦ κυρίου G | καὶ om B ‖ [4] τῆς πόλεως ῥώμης C ρῶμη τῶν πόλεων M ‖ [5] ὅτι παῦλος . . . ἐλθεῖν om I | ὁ παῦλος ACDHNP

sect 2 l. [6] ἐν λύπῃ BGIKM | μεγάλῃ om DGI | περιέπεσον I περιέπεσαν M περιπεσώντες N περιπεσῶτες GQ | περιπεσόντες οὖν λύπῃ καὶ ἀθυμίᾳ μεγάλῃ (om infra πολλῇ) H περιπ. οὖν λύπῃ πολλῇ καὶ ἀθ. μεγ. P ἐν λύπῃ οὖν καὶ ἀθυμίᾳ περιπεσῶτες (om etiam πολλῇ) G | πολλοὶ Q | εἶπαν cum AHMN Thil Tisch εἶπον reliqui codd | δέ post εἶπαν add M | εἶπον οὖν I

πρὸς ἑαυτούς Οὐκ ἀρκεῖ ὅτι πάντας τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τοὺς γονεῖς ἡμῶν ἔθλιψεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Παλαιστίνῃ μόνος· καὶ οὐκ ἠρκέσθη ἐν τούτοις, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἐνταῦθα ἔρχεται, δι' ἐπιθέσεως αἰτησάμενος Καίσαρα τοῦ ἀπολέσαι ἡμᾶς.

3 Συνέδριον οὖν ποιήσαντες πάντες οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ τοῦ Παύλου καὶ πολλὰ τρακταΐσαντες, ἔδοξεν αὐτοῖς προσελθεῖν Νέρωνι τῷ βασιλεῖ τῷ βασιλεύοντι ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ὥστε μὴ παραχωρῆσαι τὸν Παῦλον ἐλθεῖν ἐν τῇ Ῥώμῃ. ποιήσαντες οὖν εὐτρεπῆ οὐκ ὀλίγα δῶρα καὶ βαστάσαντες μεθ' ἑαυτῶν, μετὰ δεήσεως προσῆλθον αὐτῷ λέγοντες Δεόμεθά σου, ἀγαθὲ βασιλεῦ, ἀποστεῖλαι κελεύσεις εἰς πάσας τὰς ἐπαρχίας τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας περιεχούσας μὴ πλησιάσαι Παῦλον ἐν τούτοις

[1] αὐτούς L | οὐκ ἂν ἐξελθεῖν (sic) I | πάντι M τοὺς ἀδελφ. πάντας Q | τοὺς ἀδελφ. ἡμῶν M | καὶ τοὺς γονεῖς om I ‖ [2] ἡμῶν om CM | ἐν τῇ ἰουδ. ἔθλιψ. BK ἐν τῇ πόλει δαμασκῷ (pro ἰουδ.) I | ἰουδ. καισαρείᾳ Q | ἐν σαμαρ. L ἰουδαῖα καὶ ἐν καισαρίᾳ καὶ παλαιστήνῃ (om μόνος) M ἐν τῇ σαμαρ. DHP | ἐν πάσῃ τῇ cum AO Thil Tisch ἐν om DHQ Lasc πάσᾳ D πᾶσι O πάσῃ τῇ om BFGIKLN πάσῃ om C ‖ [3] μόνος om C Lasc | καὶ οὐκ ἠρκ. ἐν τούτοις om BDHIP Lasc (om etiam ἀλλ' ἰδού) | οὐ γὰρ εἰρκίσθη μόνος ἐν πᾶσιν τούτοις C αὐτοῖς pro τούτοις O | ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα B ‖ [4] μετὰ ἐπιθ. C | ἀπεσταλμένος παρὰ καίσαρος (pro αἰτ. καισ.) I | τοῦ ἐτεῖσαι καίσ. καὶ ἀπ. ἡμ. C | αἰτησόμενος suspicit HUsener ‖ [5] ἀπ. καὶ ἡμᾶς HP

sect. 3 l. [6] ποιησάμενοι I | πάντες οἱ ἰουδ. om B Tisch om οἱ KM om πάντες DGNOP Lasc ἅπαντες ἰουδ. K | τοῦ om GI ‖ [7] καὶ om D | καὶ πολλὰ τρακτ. ἔδοξεν αὐτοῖς om I | πολλὰ τράκτα B πολλὰ τρακτὰ ποιήσαντες GK πολλὰ τρακταήσαντες HLMQ, item sed α et η superscr in ras N πολλ' ἀτάκτήτες D πολλὰ ταραχθήσαντες F πολλὰ τρακτευσάμενοι O πολλὰ οὖν τρακταϊσθέντες οἱ ἰουδαῖοι ἐποίησαν συνέδριον· ἐν δὲ τὸ συνεδριάσαι ἅπαντας C | ἔδοξαν H | αὐτούς BC | προελθεῖν G προσῆλθον I | [8] τῷ βασιλεύοντι ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις om BCFKLM Tisch ἐν τ. ἡμ. ἐκ. βασιλεύοντι Q | τῷ βασιλεύοντι . . . προσῆλθον αὐτῷ λέγοντες om I qui legit sic: καὶ ὡς μὴ παραχωρεῖν αὐτὸν τοῦ ἐλθεῖν παῦλος ἐν τῇ ῥώμῃ. δώσαντες αὐτῷ καὶ χρήματα οὐκ ὀλίγα ‖ [9] παραχ. αὐτό H | τὸν παῦλον ἐλθεῖν cum AGOQ (qui αὐτὸν praem) ἐλθ. τ. παῦλ. BCFHKLMP Tisch item DN qui praem αὐτόν | τῇ om HP Tisch | ποιήσαντες . . . δῶρα καὶ om BGKM, sed add οὖν post βαστήσαντες et οὐκ ὀλίγα δῶρα post μεθ' ἑαυτῶν ‖ [10] εὐτρεπῆ cum F ἐν εὐτρεπῆ AO Thil ἐν εὐτρεπεῖ CNP Tisch ἐν εὐπρεπῆ H ἐνπρεπῆ L ἐν εὐτροπῆ D | βαστάξαντες H ‖ [11] προσῆλθ. νέρωνι τῷ βασιλεῖ λέγ. M | λέγοντες τῷ βασιλεῖ C ‖ [12] βασιλεύς G | ἵνα ἀποστήλεις κελεύσεις Q | ἀποστεῖλαι cum ACFLN Thil ἀπόστειλον BDGHIKMOP Tisch | κελεῦσαι F εἰ κελεύεις I | ἐπὶ πάσης (om τὰς ἐπαρχίας) C | τῆς ὑμετ. ἐπαρχ. om G | ἡμετέρας HQ ‖ [13] εὐσεβεστάτης βασιλείας HP | περιεχούσας om Q | περιεχούσας . . . θλίψας cum A Thil Tisch καὶ κελεῦσαι (κέλευσον H κελεύεις Q) ὅτι παῦλος τις (ὀνόματι HP) θλίψας DFGHLNO (sed οὗτος ὁ παῦλος) PQ item sed om καὶ κελεῦσαι BGI (sed παῦλος ὁ θλίψας om τις) KM

τοῖς μέρεσιν· διότι οὗτος ὁ Παῦλος θλίψας πᾶν τὸ πατρῷον ἡμῶν ἔθνος ᾐτήσατο ἐλθεῖν ἐνταῦθα τοῦ καὶ ἡμᾶς ἀπολέσαι. καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν, εὐσεβέστατε βασιλεῦ, τὴν θλίψιν ἣν ἔχομεν παρὰ Πέτρου.

4 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς Νέρων ἀπεκρίθη αὐτοῖς Γίνεται κατὰ τὸ θέλημα ὑμῶν, καὶ γράφομεν πρὸς πάσας τὰς ἐπαρχίας ἡμῶν ἵνα παντελῶς μὴ ὁρμήσῃ ἐν τοῖς μέρεσιν Ἰταλίας. Ὑπέβαλον δὲ καὶ Σίμωνι τῷ μάγῳ παρακαλέσαντες αὐτὸν ἵνα, ὡς εἴρηται, παντελῶς ἐν τοῖς μέρεσιν Ἰταλίας μὴ ἐπιβῇ.

5 Τούτων δὲ οὕτως πραττόντων, τινὲς τῶν μετανοησάντων ἐξ ἐθνῶν καὶ βαπτισθέντων τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ Πέτρου ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Παῦλον πρέσβεις μετ' ἐπιστολῆς περιεχούσης οὕτως Παῦλε δοῦλε γνήσιε τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀδελφὲ Πέτρου τοῦ πρώτου τῶν ἀποστόλων, ἠκούσαμεν ἐκ τῶν

παῦλόν τινα μὴ εἰσελθεῖν ἐνθάδε. ἐκέλευσεν δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν ὅτι παῦλός τις ὃς ἔθλιψεν C ‖ [1] πᾶν τὸ πατρ. ἡμ. ἔθνος cum AHOPQ τὸ πᾶν πατρῶον ἡμῶν ἔθνος N πᾶν om BDGK τὸ πατρ. ἡμ. ἅπαν ἔθνος CFL Tisch πάντα τῷ πατρῷον ἡμ. ἔθν. I τὸ πατρῷον γένος ἡμῶν om πᾶν M ‖ [2] ἔθος B | τοῦ ἐλθεῖν G | καὶ ἐνταῦθα ἐλθεῖν B ἐλθεῖν καὶ ἐντ. GH ἐνταῦθα om K | τοῦ om I τοῦ καὶ om G | ἀπολ. ἡμᾶς G ἡμᾶς θλίψαι καὶ ἀπολ. M ‖ [3] ἀρκεῖ γάρ CI καί ante ἀρκεῖ om B καὶ (om P) τοῦ (om H) κωλυθῆναι αὐτὸν (αὐτῷ H) μὴ εἰσελθεῖν ἐνταῦθα. καὶ γὰρ ἀρκεῖ HP | βασ. εὐσεβέστατε D | βασιλεύς G | τὴν θλίψιν cum ADNO Thil Tisch ἡ θλίψις BCFGHKLMP om I | εἴχωμεν θλίψεις I ‖ [4] περὶ πέτρου B | καθ' ἑκάστην post πέτρου add HP

sect. 4 l. [5] ταῦτα om N ταῦτα ἀκούσας (om δέ) I νέρων ὁ βασιλεὺς M | ἀπεκρίνατο I | λέγων post αὐτοῖς add IH ‖ [6] ναί. γίνεται κατὰ τὸ ῥῆμα ὑμῶν M γενέσθω DHP γενήτω C γένητε B | λέγων μὴ λυπεῖσθαι. γενήσετε γὰρ I | κατά om I | γράφομεν cum AFKLM Thil Tisch γράφωμεν CINOQ γράψωμεν BG γράφω DHP | πρός om D εἰς πᾶσας M πάσαις ταῖς ἐπαρχίαις om πρός HP ‖ [7] ἵνα μὴ πάντως μή O | ὁρμήσῃ cum ADKLMOP Thil ὁρμήσει BGHIN ὁρμήσαι Q ὁρμίσῃ F ὁρμίσει C (sed post ἰταλίας) Tisch | ἐν om F | τῆς ante ἰταλίας (ἠταλίας H) HP ‖ [8] ὑπέβαλον . . . μὴ ἐπιβῇ om I | ὑπέβαλλον CM ὑπέβαλε D ὑπέβαλαν NO | τε post ὑπεβ. M | σίμωνα τὸν μάγον CQ | παρακαλοῦντες BFGKLM ‖ [9] παντελῶς om BCFGKL(M)N Tisch | αὐτὸν βοηθεῖν αὐτοῖς (om ἵνα . . . μὴ ἐπιβῇ) M ἐν τοῖς μέρεσιν . . . ἐπιβῇ om O | μέρεσι τῆς ἠταλίας H | ἐγγύς pro ἐν τ. μερ. D

sect. 5 l. [10] δέ om O | πραξάντων HP πραττομένων BK γενωμένων M | τινὲς ἐκ τ. μ. CFGKL Tisch ‖ [11] ἐξ ἐθνῶν cum ADHIPQ Thil Tisch ἐκ τῶν ἐθνῶν CKN ἐξ om BFGLMO | τῇ διδασκαλίᾳ HP | τοῦ om IP | ὡς εἴρηται post πέτρου add O ‖ [12] πρὸς παῦλον (om artic) I πρὸς αὐτόν BO | πρέσβυς GHQ | μετά CMO | περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον I ‖ [13] παῦλε om C | δοῦλε om M | γνήσιε δοῦλε HP γνήσιε φίλε BIQ | τοῦ θεοῦ τοῦ ἡμῶν F | ἡμῶν om CGM | Ἰησοῦ om GQ | χρ. τοῦ θεοῦ ἡμῶν CQ ‖ [14] πρὸ τοῦ (pro τ. πρώτου) I τοῦ ἀπρώτου P | τοῦ διδασκάλου I

διδασκάλων τῶν Ἰουδαίων τῶν ὄντων ἐν ταύτῃ τῇ μεγίστῃ τῶν πόλεων Ῥώμῃ ὅτι ᾐτήσαντο Καίσαρα τοῦ ἀποστεῖλαι ἐν πάσαις ταῖς ἐπαρχίαις αὐτοῦ, ἵνα ὅπου δ᾽ ἂν εὑρεθῇς ἀποκτανθῇς. ἡμεῖς δὲ ἐπιστεύσαμεν καὶ πιστεύομεν ὅτι ὥσπερ οὐκ ἀποχωρίζει ὁ θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους οὓς ἐποίησεν, οὕτως οὐκ ἔχει μερίσαι ὑμᾶς ἀπ᾽ ἀλλήλων, τοῦτ᾽ ἔστιν οὔτε Πέτρον παρὰ Παύλου οὔτε Παῦλον παρὰ Πέτρου· ἀλλὰ κυρίως πιστεύομεν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, εἰς ὃν ἐβαπτίσθημεν, ὅτι ἄξιοι γινόμεθα καὶ τῆς ὑμετέρας διδασκαλίας.

6 Δεξάμενος δὲ ὁ Παῦλος τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους μετὰ τῆς ἐπιστολῆς, μηνὶ Μαΐῳ εἰκάδι, πρόθυμος ἐγένετο καὶ ηὐχαρίστησεν τῷ κυρίῳ καὶ δεσπότῃ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. ἀποπλεύσας δὲ ἀπὸ Γαυδομελέτης οὐκ ἔτι ἦλθεν διὰ Ἀφρικῆς ἐπὶ τὰ μέρη Ἰταλίας, ἀλλ᾽ ἐπὶ Σικελίαν ἀνέδραμεν, ἕως οὗ ἦλθεν

[1] ἐν αὐτῇ τῇ DO ταύτῃ om C | τῇ μεγ. πόλει C | ἐνταῦθα om τῇ μεγ. τ. πολ. M ‖ [3] αὐτῶν HO | ὅπου γὰρ Q | εὑροῦσι σε τοῦ ἀποκτενοῦσί σε C | εὑρεθεὶς GHQ | ἀποκτανθεὶς HIKNQ | ἀποκτανθ. παραχρῆμα HP | ἡμεῖς om δέ O καὶ ἡμεῖς C ‖ [4] πιστεύωμεν HINQ | ὥσπερ om G ὡς O | ἀπεχώρησεν B ἐχώρησεν K ἀπομερίζει DHINP quemadmodum deus luminaria magna duo fecit non diuidi *Lasc* ‖ [5] *post* ἐποίησεν *add* εἰς φαῦσιν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός HP | οὕτως *om* O ‖ [6] οὐδὲ ὑμᾶς ἔχει μερίσαι BHP (*sed* ἡμᾶς H) οὐ χωρεῖσαι ἔχειν ὑμᾶς C χωρίσαι MQ χωρῆσαι G ἔχει ὑμᾶς μερίσαι O ἥμας *etiam* LQ | οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς (*om* ἔχει μερίσαι) I | ἀπαλλήλων ὑμας N τοῦτ᾽ ἔστιν *om* L | οὐ *pro* οὔτε D | οὔτε παῦλον παρὰ πέτρου (οὔτε τὸν παῦλον ἀπὸ πέτρου N) *ante* οὔτε πετρ. π. παυλ. BIKN | πέτρος *et* παῦλος C ‖ [7] παρά *prius om* G ἀπό *bis* HPQ *secundo loco etiam* G | οὔτε δὲ παῦλον A *Thil Tisch* | κύριον Q | καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν M οὕτως καὶ ἡμεῖς πιστεύωμεν κυρίως I πιστεύωμεν *etiam* Q | κυρίως καὶ εἰλικρινῶς καὶ ἀληθῶς HP πιστεύωμεν HMO ‖ [8] ἡμῶν *om* G ‖ [9] γινόμεθα *cum* FLMNO γενόμεθα DGHIP γενοίμεθα A *Thil* γενώμεθα C ἐγενόμεθα B *Tisch* ἐγενώμεθα Q | γενέσθαι *post* γενόμεθα HP | καὶ *om* BCIMO | ἡμετέρας GHQ | ἰδέας τε καὶ διδασκ. HP

sect. 6 l. [10] διαδεξάμενος A | ὁ δὲ παῦλ. δεξ. I | ὁ *om* KM | ὁ μακάριος παῦλος HP | δύο *om* IM | ἀποσταλμένους DNQ ἀποσταλέντας FL | οὓς ἀπέστειλαν O ‖ [11] μηνὶ μαΐῳ εἰκάδι *om* BGIKM εἰς τὰς ἤκωση (i. e. εἴκοσι) *pro* εἰκάδι C ‖ [12] ηὐχαρίστησεν *cum* BGKNO εὐχαρίστησεν ACDFLPQ *Thil Tisch* ηὐχαρίστει M εὐχαριστήσας H | τῷ θεῷ *pro* τῷ κυρίῳ A *Thil* | τῷ κυρίῳ ἡμῶν CI *Lasc* | καὶ δεσπότῃ ἡμῶν *om* CIM *Lasc* | ἡμῶν *om* BDFIKLN *Tisch* | Ἰησοῦ *om* I Ἰησοῦ Χριστῷ *om* M ‖ [13] ὑποπλεύσας C | δέ *om* H | γαυδωμελέτης CI γαυδομελήτης D | ἔτι *om* M | δι᾽ ἀφρ. BFIMNOQ ἐπὶ ἀφρικῆς G εἰς ἀφρικήν C ‖ [14] ἀλλ᾽ ἐπὶ τὰ μέρη H | εἰς τὰ μέρη C | μέρει GMN | τῆς ἰταλίας M | ἐπὶ . . . ἰταλίας *om* I | συκελίαν GH σικελλίαν I συκελλίαν Q | ἔδραμεν ACMO ἔδραμεν οὖν (*ante* ἔδραμεν *male interpungit*) A ἔδρ. ἐπὶ σικελ. C | ἀνέμεινεν I | οὖν *post* ἔδρ. A

ἐν Συρακούσῃ τῇ πόλει μετὰ τῶν δύο ἀνδρῶν τῶν πεμφθέντων ἀπὸ Ῥώμης πρὸς αὐτόν.

7 Κἀκεῖθεν ἀποπλεύσας παρεγένετο εἰς τὸ Ῥήγιον τῆς Καλαβρίας, καὶ ἀπὸ τοῦ Ῥηγίου ἐπέρασεν ἐν Μεσίνῃ, καὶ ὀρδινεύει ἐκεῖ ἐπίσκοπον Βαχχύλον ὀνόματι. ἐξελθόντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ Μεσίνης ἀπέπλευσεν ἕως Διδύμου, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ νύκτα μίαν· κἀκεῖθεν ἀποπλεύσας ἦλθεν εἰς Ποντιόλην τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ.

8 Διόσκορος δὲ ὁ ναύκληρος ὁ ἀπενέγκας αὐτὸν ἐν Συρακούσῃ, συμπαθῶν τῷ Παύλῳ, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐρρύσατο ἐκ θανάτου, ἐάσας τὸ ἴδιον πλοῖον ἐν Συρακούσῃ ἠκολούθησε μετ' αὐτοῦ ἕως Ποντιόλης. ἐκ δὲ τῶν μαθητῶν τοῦ Πέτρου εὑρεθέντες ἐκεῖ καὶ προσδεξάμενοι τὸν Παῦλον παρεκάλεσαν αὐτὸν μεῖναι πρὸς αὐτούς· καὶ ἔμεινεν ἑβδομάδα μίαν, κρυπτόμενος διὰ τὰς παραγγελίας τοῦ Καίσαρος.

[1] *ἐν τῇ συρακούσῃ FL | συρρακ. K συρακούσει BC | τῶν δύον H αὐτῷ ἀπὸ ῥώμης A*

sect. 7 l. [3] *κακεῖ O | παραγίνεται N παρεγένοντο Q | τό om CM | ῥίγιον AQ ῥήγιν BI ῥύγιον CH ῥύγ^ην G ῥίγην DLN ῥήγειον P | τῆς ante καλ. om CD εἰς καλαβρίαν B εἰς καλαυρίαν K* ‖ [4] *καλαβρίας cum FGO (cf D) Tisch καλαυρίας ACDHIP Thil | ἀπὸ δέ I | ῥιγίου ADQ ῥιγείου N ῥυγίου CG ῥηγείου P | ἐν Μεσίνῃ cum ABGK Tisch ἐν μεσήνῃ O εἰς μεσίνην CDMNQ εἰς μισίνην G εἰς μησήνην I εἰς μεσσίνην HLP εἰς μεσσήνην F Thil | ὀρδινεύει cum A Thil Tisch ὀρδυνεύει Q ὀρδηνεύει H ὀρδήνευσεν BLM ὠρδήνευσεν KP ὠρδίνευσεν F ὀρδίνευσεν N ὀρδύνευσεν C χειροτονεῖ D ἐποίησεν G κατέστησεν I* ‖ [5] *βάχυλον ALMN βαχιλᾶν G βράχυλον Q κάγχυλον K πάχυλλον I* Barchyrium *Lasc | ἐξελθὼν δὲ αὐτὸς F* ‖ [6] *μησήνης I μεσσήνης F Thil μεσσίνης HLP μισίνης G | εἰς δίδυμον I | διδύμων AHM NOP Thil* Tendulae *Lasc διδύμου cum BCDFGKL Tisch | νύκταν CI* ‖ [7] *καὶ ἐκεῖθεν F | ἔμεινεν καὶ pro ἀποπλ. O | ἦλθεν om H | ποντιόλην cum ADG Thil Tisch ποτιόλην I ποτιόλης BFLN ποντιόλης CKO ποτιόλους HPQ ποτιόλους^ν M | τῇ δὲ δευτέρᾳ IO τῆς δευτέρας C* ‖ [8] *ἡμέρᾳ om I. 'hactenus Reyna textum cod Messan (F) cum uersione lat Lascaris edidit' (Thilo) item codd MN hactenus collati*

sect. 8 l. [9] *ἦν γὰρ ὁ ναυκλ. . . . συρακ. τῇ πόλει, διόσκορος ὄνομα C | δέ om IO | ὁ ante ἀπενέγκας om I | ἀνενέγκας C ἀπενέγκων B ἀπενείμας L | συρακούσει BQ συρρακούσῃ K* ‖ [10] *ἐρύσατο C Tisch | ἀπὸ θανάτου BGKLO* ‖ [11] *ἐάσας οὖν I | τὸ πλοῖον αὐτοῦ C | πλέον pro πλοῖον Q | αὐτοῦ ante ἴδιον etiam L | σκάφος BGKL | συρρακούσῃ K συρακούσει CQ | αὐτῷ pro μετ' αὐτοῦ Q | μετ' ante αὐτοῦ om O* ‖ [12] *ποτιόλης BHILOP ποτιόλους Q | ἐκ τῶν μαθητῶν οὖν O ἐκ τ. μαθ. δὲ Q | τοῦ πέτρου om I | οἱ εὑρεθέντες I | εὑρεθέντων P* ‖ [13] *ἐκεῖσαι Q | προσδεξάμενος I | τοῦ μεῖναι HP* ‖ [14] *παρ' αὐτοῖς BIKL μετ' αὐτοῖς C μετ' αὐτῶν Q σὺν αὐτοῖς G | ἔμεινεν ἐκεῖσε I | διὰ τὰς ἀπειλὰς τοῦ τυράννου καίσαρος I*

9 Πάντες δὲ οἱ τοπάρχαι ἐφύλαττον τοῦ πιάσαι καὶ ἀποκτεῖναι αὐτόν. Διόσκορος δὲ ὁ ναύκληρος, καὶ αὐτὸς ἀναφαλανδὸς ὑπάρχων, στιχάριον ναυκληρικὸν φορέσας καὶ παρρησιασάμενος τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ εἰς τὴν πόλιν Ποντιόλης ἐξῆλθεν. νομίσαντες οὖν ὅτι ὁ Παῦλός ἐστιν, ἐκράτησαν καὶ ἀπεκεφάλισαν αὐτόν, καὶ παρέπεμψαν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν Καίσαρα.

10 Προσκαλεσάμενος οὖν ὁ Καῖσαρ τοὺς πρώτους τῶν Ἰουδαίων ἀνήγγειλεν αὐτοῖς λέγων Χάρητε χαρὰν μεγάλην, ὅτι Παῦλος ὁ ἐχθρὸς ὑμῶν τέθνηκεν. Καὶ ἐπέδειξεν αὐτοῖς καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ποιήσαντες οὖν εὐφροσύνην μεγάλην τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἥτις ἦν τεσσαρεσκαιδεκάτη τοῦ Ἰουνίου μηνός, ἕκαστος τῶν Ἰουδαίων ἐπληροφορήθη.

11 Ὁ δὲ Παῦλος ἐν Ποντιόλῃ ὢν καὶ ἀκούσας ὅτι Διόσκορος ἀπεκεφαλίσθη, λυπηθεὶς λύπῃ μεγάλῃ, ἀτενίσας εἰς τὸ ὕψος

[10] Neh. 8, 12 LXX

sect. 9 l. [1] πάντες γάρ H | ἐφύλασσον BGK παρετεί(ή)ρουν Q ἐφ. τὰς ὁδοὺς HP | τοῦ om I | αὐτὸν καὶ ἀποκτεῖναι GQ ὅπως ἀποκτείνωσιν αὐτόν I ‖ [2] ἀναφαλανδός cum B (sed praem φαλακρός) O Tisch ἀναφάλανδος AGHIKQ ἀναμφαλανδός C ἀναφαλανδεός L ἀναφάλας D ἀναφάλαντος P Thil ‖ [3] ὑπῆρχεν I | στίχαριν O | στιχ. οὖν I στιχ. αὐτικὸν Q ‖ [4] εἰς τὴν πόλιν ποντ. om C | τὴν πόλιν om I | ποτιόλης BGKLO ποτιόλην HIP ποτιόλων Q | ἦλθεν C | νομ. δὲ οἱ ὄχλοι I ‖ [5] παῦλος om ὁ BGHKL | ἦν AQ Thil | ἐκρατ. αὐτὸν GI add βίᾳ καὶ ἀπερχόμενον κατὰ τὰς πλατείας G | καὶ om G | ἀπεκεφάλησαν GLO κἀπεφάλησαν Q | αὐτόν om G ‖ [6] εἰς τὸν καίσαρα C τόν om IOQ

sect. 10 l. [7] προσκαλ. δέ BK | ὁ om Q | τοὺς πρεσβυτέρους C ‖ [8] ἀνηγγ. αὐτούς B | χαίρετε BCGKL | ἄρτι post χαιρ. add G | μεγάλην σφόδρα HP | ὁ παῦλος IQ ‖ [9] ὁ ante ἐχθρ. om I | ἡμῶν HI | ἐπέδειξεν cum BCDGLOP Tisch ὑπέδειξεν AHI Thil ἀπέδειξε K | αὐτούς I | καὶ ante τὴν κεφ. cum AGIO Thil; om BCDHKLPQ Tisch ‖ [10] αὐτοῦ post κεφ. cum AIOQ Thil, om BCDGKLP Tisch τοῦ διοσκόρου H | οἱ δὲ ποιήσαντες om οὖν H οἱ δ' ἐποιήσαντω P | τὴν ἡμέραν ἐκείνην C ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ G ‖ [11] ἥτις ἦν . . . μηνός om I τῇ τεσσαρεσδεκ. C | τεσσαρισδεκ. HO τέσσαρεις καὶ δεκ. Q | Ἰουννίου O Ἰουλίου D | ἕκαστος . . . ἐπληροφ. om C | ἕκαστος δέ G καὶ ἕκαστος Q μεγάλως εὐφράνθησαν· ἕκαστος γὰρ αὐτῶν ἐπληροφορήθησαν περὶ τῆς τελειώσεως παύλου B ‖ [12] ἐπληροφορέθη O | ἐπληροφ. ὅτι (ὁ P) παῦλος ἀπεκεφαλίσθη HP

sect. 11 l. [13] ὁ δὲ μακάριος παῦλος HP | ἐν ποτιόλῃ BCI Thil Tisch ἐν ποτιόλης KLO ἐν ποτιόλοις HP(Q?) εἰς ποντιόλην G | κεκρυμμένος post ὢν add HP ‖ [14] ἀπεκεφαλίσθη . . . μεγάλῃ om I | ἀπεκ. ἀντ' αὐτοῦ HP | ἐλυπήθη λύπην μεγάλην καὶ ἀτεν. BCG | λύπην μεγάλην etiam O μεγάλῃ λύπῃ Q λύπῃ μεγ. πάνυ HP | ἀτενήσας τὸ ὄμμα G ἀτενίσας οὖν I | εἰς τὸν οὐρανόν COQ εἰς τὸ ὕψος om τοῦ οὐρ. GK

τοῦ οὐρανοῦ εἶπεν Κύριε παντοκράτωρ ἐπουράνιε, ὁ φανείς μοι ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐπορεύθην διὰ τοῦ μονογενοῦς σου λόγου τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπιτίμησον τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ἔκβαλε πάντας τοὺς πιστεύσαντας τῷ θεῷ καὶ ἀκολουθήσαντας τῷ λόγῳ αὐτοῦ.

12 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς Ἀκολουθεῖτέ μοι. Καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ Ποντιόλης μετὰ τῶν πιστευσάντων τῷ λόγῳ τοῦ θεοῦ, ἦλθον εἰς τόπον καλούμενον Βαΐας, καὶ ἀναβλέψαντες τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν πάντες θεωροῦσι τὴν πόλιν ἐκείνην τὴν καλουμένην Ποντιόλην πεποντισμένην εἰς τὴν ὄχθαν τῆς θαλάσσης ὡσεὶ ὀργυίαν μίαν· καὶ ἐκεῖ ἔστιν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας εἰς μνημόσυνον ὑποκάτω τῆς θαλάσσης.

13 Ἐξελθόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ Βαΐας, ἐγένοντο εἰς Γαΐτας, κἀκεῖ ἐδίδασκεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἔμεινεν γὰρ ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας εἰς τὸν οἶκον Ἐράσμου, ὃν ἀπέστειλεν ὁ Πέτρος ἀπὸ Ῥώμης διδάξαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. ἐξελθὼν δὲ ἀπὸ Γαΐτας ἦλθεν

[2] Io. 1, 1; 18

[1] εἶπεν] *hactenus cod K collatus est* | παντοκράτορ *A* | ἐπουράνιε βασιλεῦ *I* | μοι *om I* ‖ [2] ἐπορευόμην *I* | μονογεννοῦς *G* μονογενοῦ *IL* υἱοῦ *pro* λόγου *C* υἱοῦ καὶ λόγου *O* λόγου *om I* | τοῦ *om G* ‖ [3] κυρίου μου *GLQ* | ἐπιτιμ. καὶ καταπόντισον *G* | τὴν πόλιν ταύτην *CGO* | καὶ ἐκβαλὼν *BG* ἐκβαλὼν οὖν *I* ‖ [4] ἐκβάλας *LQ* | ἔκβαλε ἀπ᾽ αὐτῆς *HP* | ἅπαντας τοὺς πεπιστευκότας τὸν λόγον παύλου καὶ ἠκολούθησαν μετ᾽ αὐτοῦ τῷ χριστῷ *C* | χριστῷ *pro* θεῷ *G* ‖ [5] παύλου *pro* αὐτοῦ *B(C)* | τῷ λόγῳ τῆς χάριτός σου. ἀνεπηρεάστους καὶ ἀβλαβεῖς (εὐβλαβεῖς *P*) καὶ ταῦτα εἰπὼν λέγει αὐτοῖς *HP*

sect. 12 l. [6] ἔφη *I* | οὖν *om BGLOQ* διότι εἶπεν *C* | ἀκολουθήσατέ *GILO* | καὶ *ante* ἐξελθ. *om O* | ἐξῆλθον *Q* | ἀπὸ τῆς *O* ‖ [7] ποτιόλης *BHIL* ποτηὄλους *Q* *post* ποντ. *add* διὰ τῆς νυκτός *G* | τὸν λόγον *CO* | καὶ ἦλθον *C* ἦλθεν *HIP* ‖ [8] καλούμενος *A* λεγόμενον *B* | πάντες *ante* τοῖς ὀφθ. αὐτ. *I* | [9] θεωροῦσιν *CO* | ἐκείνην τὴν καλ. *om Q* τὴν καλ. Ποντ. *om B* | ποτιόλην *DHI* ποτιόλης *LO* ποτιόλων *Q* ‖ [10] καταπεποντισμένην *B* καταποντισμ. *I* ἐποντισμ. *G* ποντισμ. *O* καταποντισθῆσα *Q* | τὴν *om I* | ὄχθην *GH* ὄχθον *I* | εἰς τὴν θάλασσαν *Q* *idem add* κάλυψαν αὐτὴν τὸ ὕδωρ εἰς ὀργ. μ. | ὡσεὶ . . . ὑποκ. τῆς θαλάσσης *om BI* | ὡς *C* | ὀργυῖαν *ALOP Tisch* ὀργυιάν *CD Thil* ὀργιάν *H* ὀργίαν *Q* οὐγίαν *G* αἴθυιαν *scriptum fuisse suspicatur HUsener* ‖ [11] καὶ ἐκεῖ ἔστιν *om Q* | ἔστιν ἐκεῖ *CGL* ἐκεῖ *om O* | τὴν σήμ. ἡμέραν *PQ* ἡμέρας *om G*

sect. 13 l. [13] ἐξελθόντα δὲ αὐτόν *P* | ἀπὸ βαΐων *B* | ἐγένετο *CDH* παρεγένοντο *G* ἦλθεν *I* | γάϊτα *BDH* γαΐταν *LO* γαϊτῖ *Q* γέτζαν *I* ‖ [14] κακεῖσε *H* | ἔμειναν δὲ *CGHP* ἔμ. καὶ *O* | ἡμέρας τρεῖς *CQ* ἕως ἡμέρας τρεῖς *post* ἐράσμου *I* ‖ [15] ἐραόμου *G* | οὗ ἀπέστ. *HIP* | πέτρος (*om* ὁ) *CHI* | ἐπὸ ῥώμ. *P* | [16] τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ *G* | ἐξελθόντων *I* | γάτζαν *I* γαΐτης *OPQ*

εἰς καστέλλιον λεγόμενον Ταρακίνας, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἡμέρας ἑπτὰ εἰς τὸν οἶκον Καισαρίου τοῦ διακόνου, ὃν ἐχειροτόνησεν Πέτρος· κἀκεῖθεν ἀποπλεύσας διὰ τοῦ ποταμοῦ ἦλθεν εἰς τόπον καλούμενον Τρίβους Ταβέρνης.

14 Οἱ δὲ σωθέντες ἐκ τῆς πόλεως Ποντιόλης τῆς ποντισθείσης ἀνήγγειλαν τῷ Καίσαρι εἰς Ῥώμην ὅτι Ποντιόλη ἐποντίσθη μετὰ παντὸς τοῦ ὄχλου αὐτῆς. καὶ ἐν λύπῃ μεγάλῃ γενάμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν πόλιν, προσκαλεσάμενος τοὺς πρώτους τῶν Ἰουδαίων εἶπεν αὐτοῖς Ἴδε διὰ τὴν ὑπακοὴν ὑμῶν ἐποίησα ἀποκεφαλισθῆναι τὸν Παῦλον, καὶ διὰ τοῦτο ἐποντίσθη ἡ πόλις.

15 Οἱ δὲ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων εἶπαν πρὸς τὸν Καίσαρα Εὐσεβέστατε βασιλεῦ, μὴ οὐκ εἴπαμέν σοι ὅτι πᾶσαν χώραν αὐτὸς ἐτάραξεν τῆς ἀνατολῆς καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν διέστρεψεν; προάγει οὖν, εὐσεβέστατε βασιλεῦ, ἵνα μία πόλις ἀπόληται καὶ μὴ τὸ βασίλειόν σου· τοῦτο γὰρ εἶχεν παθεῖν ἡ Ῥώμη. Καὶ παρεμυθήθη ὁ βασιλεὺς ἀκούσας τοὺς λόγους αὐτῶν.

[1] *ἐν pro εἰς C | καστέλλιον cum AH Thil Tisch καστέλλιν BO καστέλλον L καστέλλην COP καστέλλειν D καστέλην G κάστρον Q κέλλην ἐπιλεγόμενον (om ταρακ.) I | ταρακήνας L ταρρακίνας O ταρρακίνης HP τερακίνας C τερακείνας Q | ἡμέρας ἑπτά post πέτρος B ‖ [2] καισαρείου GPQ | [3] ἐκεῖθεν δέ B | ἀποπλεύσαντες . . . ἦλθον C ‖ [4] λεγόμενον C | τρίβους ταβερνῶν I τρίβους om D τριβουσταβέρνης B τριβουταβέρνης C*

sect. 14 l. [5] *διασωθέντες Q | ποτιόλης BDHLP ποτιόλων Q om I | τῆς ποντισθ. om Q | καταποντισθείσης I ‖ [6] ἀπήγγειλαν L | τῷ νέρωνι B | ῥώμης I ἐν τῇ ῥώμῃ BL ἐν ῥώμῃ CO εἰς ῥώμ. om G | ποτιόλη BD ποτιόλης HILOP ποντιόλης G ποτιόλοι Q | κατεποντίσθη I ‖ [7] παντός om BCGL λαοῦ pro ὄχλου BCGHILOP retinui ὄχλου cum ADQ Thil Tisch | αὐτοῖς Q | ἐν λύπῃ οὖν (om καί) I | μεγάλῃ om BCGI | γενάμενος cum AC Tisch γενόμενος reliqui Thil ‖ [8] καὶ προσκαλεσ. Q | τῶν ἰουδαίων om I ‖ [9] λέγει I | ἰδού CI ἴδετε G | ἡμῶν H ‖ [10] καὶ διὰ τοῦτο om P | κατεποντίσθη ποτιόλης (om ἡ πόλις) I | ἐποτίσθη A*

sect. 15 l. [11] *πρῶτοι τῶν ἰουδαίων om BGQ | ἀποκριθέντες εἶπ. Q εἶπαν cum ADOPQ(?) Thil Tisch εἶπον BCGHIL | πρὸς καίσαρα (om τόν) I πρὸς τὸν βασιλέα BCGL ‖ [12] βασιλεύς G | μή om C | εἴπομεν CHPQ εἴπωμεν I | ὅτι αὐτὸς ἐτάραξεν πᾶσαν τὴν (om BL) χώραν BCGL | πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν O | αὐτός om I ‖ [13] ἐτάραξεν post ἀνατολῆς I | post ἐτάραξεν add ὡς καθὼς προείπαμέν σοι· καὶ O | διέτριψεν L ‖ [14] συμφέρει GHP πρέπει L | εὐσεβέστατε βασιλεῦ om BHP εὐσεβ. om etiam I | ἀπόληται cum ACG (sed ἀπώλ.) O Tisch ἀπολεῖται BDHIP ἀπόλυται L ἀπόλλυται sine ulla auctoritate scripsit Thil ‖ [15] ὅλον τὸ βασ. σου C τὸ βασ. σου ὅλον G ἅπαν τ. β. σ. I | παθῆναι ῥώμη GL | ἡ om D | ῥώμης I ‖ [16] παραμυθίσθη P παρεμύθη Q | καὶ παρεμυθήθη . . . λόγους αὐτῶν om substituitque haec: ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς παρ' αὐτῶν παρεμηθήθει I | τ. λογ. τούτους BCGHLP*

16 Ὁ δὲ Παῦλος παρέμεινεν εἰς Τρίβους Ταβέρνης ἡμέρας τέσσαρας. καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς Ἀππίου Φόρον καλούμενον Βικουσαράπη, καὶ κοιμηθεὶς ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην εἶδέν τινα καθήμενον εἰς καθέδραν χρυσῆν, καὶ παριστάμενον αὐτῷ πλῆθος μαύρων καὶ λεγόντων· Ἐγὼ ἐποίησα σήμερον υἱὸν φονεῦσαι τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἄλλος δὲ ἔλεγεν ὅτι Κἀγὼ ἐποίησα πεσεῖν οἶκον καὶ φονεῦσαι γονεῖς μετὰ τέκνων. Ἄλλοι μὲν ἄλλα ἐξηγοῦντο αὐτῷ πονηρὰ πολλά· ἕτερος δὲ ἐλθὼν ἀνήγγειλεν αὐτῷ ὅτι Ἐγὼ ὠρδίνευσα ἵνα ὁ ἐπίσκοπος Ἰουβενάλιος, ὃν ἐχειροτόνησεν Πέτρος, μετὰ τῆς ἡγουμένης Ἰουλιανῆς κοιμηθῇ.

17 Ἀκούσας δὲ ταῦτα πάντα κοιμώμενος εἰς αὐτὸν τὸν Ἀππίου Φόρον πλησίον Βικουσαράπης, εὐθέως καὶ παραχρῆμα ἀπέστειλεν ἐν Ῥώμῃ ἐκ τῶν ἀκολουθησάντων αὐτῷ ἀπὸ Ποντιόλης πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Ἰουβενάλιον, λέγων τοῦτο αὐτὸ ὅπερ ἀπῄει ποιῆσαι.

sect. 16 l. ¹ ὁ δὲ μακάριος παῦλος *HP* | τρίβους ταβερνῶν *I* τριβουταβέρνης *B* τριβουταβέρνην *C* ‖ ² δεκατέσσαρας *P* | εἰς τόπον καλούμενον σαμπίου φόρου βικουσάραπι *C* ἀππίου φόρου χωρίον *G* | καλούμενον . . . ἐκεῖ om *I* ‖ ³ βικουσαράπη om *DHP* βικουσαραπή *B* βήκους ἐράπει *Q* βηκουσαρώπη *G* βικουσάραπην *L* | ἐκεῖσε *C* | τὴν δὲ *I* | νύκταν *BGHIO* | τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ *Q* | ἴδεν *BCHO* ‖ ⁴ τινὰν *I* | τινὰ κατ' ὄναρ *G* τινὰ αἰθυώππα καθ. *C* καί om *G* | παρισταμένων *GIL* παριστώμενον *A* | αὐτὸν *I* ‖ ⁵ τινῶν μαύρων *I* | (ἢ *C*) καὶ ἔλεγον *CI* item sed add αὐτῷ *HP* | καὶ τὶς ἐξ αὐτῶν εἶπεν *O* | ἐγὼ σημ. ἐποί. υἱὸν φον. πατέρα (om τόν et αὐτοῦ) *I* τόν et αὐτοῦ om etiam *B* | υἱὸν φονεῦσαι *GL* υἱὸν τὸν πατ. αὐτ. φον. *O* | υἱός *P* ‖ ⁶ ἕτερος *A* καὶ ἄλλος *P* | δέ om *BCDP Tisch* | ὅτι om *BIQ* | ἐγώ *CGHLQ* ‖ ⁷ οἶκον πεσεῖν *IO* | γονεῖς καὶ τέκνα *B* τέκνα καὶ γονεῖς *Q* | καὶ ἕτεροι (om μὲν ἄλλα) *I* | ἄλλος *L* | καὶ ἄλλοι *HP* ἄλλοι δὲ ἐξηγ. ἕτερα πονηρὰ ἔργα ἃ εἶχον ποιῆσαι *C* | μὲν οὖν *Q* ‖ ⁸ αὐτῷ prius om *IQ* | πονηρότερα (om πολλά) *BG* πολλὰ καὶ πονηρά *HP* | ἄλλοι μὲν ἄλλα post πολλά repetit *O* | ἀνελθὼν *G* | ἀπήγγειλεν *I* | λέγων post αὐτῷ altero add *BIOQ* ‖ ⁹ ὅτι om *IQ* | ὠρδίνευσα cum *AP Thil* ὀρδίνευσα *CDO Tisch* ὀρδήνευσα *H* ἐποίησα *BGIQ* | ὅτι pro ἵνα *L* | ἰουβενάλης *LO* ‖ ¹⁰ μετὰ τὴν ἡγουμένην κοιμηθῆναι (om ἰουλιαν.) *I* | κοιμηθῆναι etiam *O*

sect. 17 l. ¹¹ ταῦτα δὲ ἀκούσ. *I* | πάντα om *CI* | ὁ παῦλος post πάντα add *HP* post κοιμώμενος *I* | εἰς . . . βικουσαράπης om *I* | εἰς om *Q* | αὐτόν . . . πλησίον om *L* | αὐτὸν τόν om *CGQ* ‖ ¹² ἀπίου *BC* ἀμπίου *C*** | φόρου *C* | πλησίον βικουσ. om *DHP* | πλησίον om *CGO* ἀπὸ βικ. *B* | βικουσάραπι *C* βικοὺς ἐράπης *Q* σαμηκοσεραπι *O* | εὐθέως καί om *Q* | καί om *CO* | ἀπεστ. παραχρ. *C* ‖ ¹³ εἰς ῥώμην *BGHLP* εἰς ῥώμην τινὰς *I* | αὐτῷ om *G* αὐτοῦ *C* αὐτῶν *Q* | ποτιόλης *HLP* ‖ ¹⁴ λέγοντος ὃ δεῖ ἔμελλεν ποιῆσαι. ὁ οὖν ἰουβενάλιος ταῦτα ἀκηκοὼς ἔρριψεν κτλ. *I* | λέγων οὕτως ὥσπερ *G* | αὐτό om *B* | ἀπῄει cum *AIL Thil Tisch* ἀπίει *BHOP* ἀπείη *G* ἀπείει *Q* ἐπίγει *C* ‖ ¹⁵ πιάσαι *G*

18 *Καὶ δραμὼν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ Ἰουβενάλιος ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς τὰ ἴχνη τοῦ Πέτρου κλαίων καὶ ὀδυρόμενος καὶ λέγων ὅτι Παραπεσεῖν ἀπήειν. Καὶ ἐξηγήσατο αὐτῷ τὸ κεφάλαιον καὶ εἶπεν Πιστεύω ὅτι αὐτός ἐστιν ὃν περιέμενες φωστῆρα. ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐτὸν ἔφη Πῶς ἐνδέχεται ἐκεῖνον εἶναι τελειωθέντος αὐτοῦ;*

19 *Ὁ δὲ Ἰουβενάλιος ὁ ἐπίσκοπος ἔλαβεν τὸν ἀποσταλέντα παρὰ Παύλου πρὸς τὸν Πέτρον, καὶ αὐτὸς αὐτῷ ἀνήγγειλεν ὅτι ζῇ καὶ ἔρχεται, καὶ ὅτι ἐστὶν εἰς Ἀππίου Φόρον. καὶ ηὐχαρίστησεν καὶ ἐδόξασεν ὁ Πέτρος τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

20 *Τότε προσκαλεσάμενος τοὺς πεπιστευκότας μαθητὰς αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτοὺς πρὸς τὸν Παῦλον ἕως Τρίβους Ταβέρνης· ἔστιν δὲ τὸ διάστημα ἀπὸ Ῥώμης ἕως Τρίβους Ταβέρνης μίλια τριάκοντα ὀκτώ. καὶ ἰδὼν τούτους ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἔλαβεν θάρσος. κινήσαντες δὲ ἐκεῖθεν ἐκοιμήθησαν εἰς πόλιν καλουμένην Ἀρικίαν.*

sect. 18 l. [1] *τῇ om Q | αὐτὸν IQ | ante ἐρριψ. praem τούτῳ αὐτῷ κατεπιγώμενος τὸ πράγματι (sic) C* ‖ [2] *τοῦ om I τοῦ μακαρίου πέτρου HP | κλαίων καὶ om B | ὀδυρώμενος BIQ | ὅτι παρὰ μικρὸν παραπ. D item sed ἀπ. παραπ. HP | pro ὅτι παραπ. ἀπ. substituit τῷ ἑαυτοῦ ἁμάρτημα I* ‖ [3] *ἀπήει cum A Thil Tisch ἀπίει BDO ἀπίειν GHP ἀπείην LQ ἐπίει C | αὐτῷ om I | ἅπαν τὸ κεφ. I τὸ κεφ. ἅπαν BGHLOPQ | λέγων pro καὶ εἶπεν I | εἶπεν αὐτῷ ὅτι G* ‖ [4] *πιστεύω κύριε I πιστεύω εἰς τὸν χριστὸν HP | ὁ φωστὴρ καὶ ἰατρὸς τῶν ἡμετέρων ψυχῶν pro ὃν περιέμ. φωστ. I | ὅπερ pro ὃν C | περιέμενε D περιεμένης C περιέμεινες P | ἰδεῖν φωστῆρα παῦλον HP* ‖ [5] *ἔφη πρὸς αὐτὸν I πρὸς αὐτόν om L αὐτῷ ἔφη BG | εἶπεν O | οὕτως ἔχει pro πῶς ἐνδ. . . . τελ. αὐτοῦ I | πῶς om BGL*

sect. 19 l. [6] *ἰουβ. ἐπίσκοπος (om ὁ) BLQ ἐπισκ. ἰουβ. C | ἀποσταλέντα ἄνδρα P σταλέντα ἄνδρα H* ‖ [7] *καὶ ἀπίει πρὸς τὸν πέτρ. G καὶ ἀπήγαγεν πρὸς τ. πέτρ. Q | πρὸς πέτρον B | αὐτῷ om I | ἀπήγγειλεν CQ* ‖ [8] *ὅτι ante ἐστὶν om HP | ἀππίου φόρου βικουσάραπι C | ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ πέτρος εὐχαρίστησεν (om καὶ ἐδόξασεν) I | εὐχαρίστησεν B εὐχαριστήσας Q | πέτρος (ὁ πέτρος CDQ) post ηὐχαρίστησεν BDGL Tisch post Ἰησοῦ Χριστοῦ Q ἐδόξασεν ὁ πέτρος cum AHOP Thil | καὶ ante ἐδόξασεν om Q* ‖ [9] *καὶ πατέρα . . . Χριστοῦ om CHP*

sect. 20 l. [11] *καὶ pro τότε C | προσκαλ. ὁ πέτρος IQ* ‖ [12] *ὁ πέτρος ἀπέστειλεν HP | πρὸς παῦλον Q πρὸς αὐτὸν I | ἕως σαμπίου φόρου βικουσάραπι bis C | τρίβους ταβέρνη I* ‖ [13] *ἔστιν δὲ τὸ διαστ. . . . τριβ. ταβερν. om per homoeotel GIL | ἕως Τριβ. Ταβ. priora om Q | ἦν pro ἔστιν HL | ἕως ἐκεῖσε DH (sed ἐκεῖσα) P | μιλ. λη DHOQ | ἀπὸ μιλίων λη I* ‖ [14] *ἰδὼν αὐτοὺς B τούτους ἰδὼν (om καὶ) I | ὁ παῦλος ἔλαβεν θάρσος εὐχαριστήσας τ. κ. ἡ. Ἰ. χρ. Q | ηὐχαρίστησεν τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ἔλαβεν δὲ θάρσ. C* ‖ [15] *ἐκεῖθεν δὲ κινήσ. BG | ὑποστρέψαντες pro κιν. I* ‖ [16] *πόλιν om G | ἀρικείαν IL ἀρκίαν D ἀρηκίαν O ἀρεκήν C ἀραβίαν B ἀρίτζα Q*

21 Περίφημον δὲ ἐγένετο ἐν τῇ πόλει Ῥώμῃ ὅτι Παῦλος ὁ ἀδελφὸς Πέτρου ἔρχεται. οἱ δὲ πεπιστευκότες τῷ θεῷ ἔχαιρον χαρὰν μεγάλην. τάραχος δὲ μέγας ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις. καὶ ἀπελθόντες πρὸς Σίμωνα τὸν μάγον παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες Ἀνάγαγε τῷ βασιλεῖ ὅτι οὐκ ἀπέθανεν ὁ Παῦλος, ἀλλὰ ζῇ καὶ ἦλθεν. Ὁ δὲ Σίμων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους εἶπεν Τίς οὖν ἡ κεφαλὴ ἡ ἐλθοῦσα πρὸς τὸν Καίσαρα ἀπὸ Ποντιόλης; μὴ καὶ αὐτὴ οὐκ ἦν ἀναφαλανδός;

22 Ἐλθόντος δὲ τοῦ Παύλου ἐν τῇ Ῥώμῃ, φόβος μέγας ἐπέπεσεν τοῖς Ἰουδαίοις. συνῆλθον οὖν πρὸς αὐτὸν καὶ παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· Τὴν πίστιν, ἐν ᾗ ἐγεννήθης, ταύτην διεκδίκησον· οὐ γὰρ δίκαιόν ἐστιν, ἵνα Ἑβραῖος ὢν καὶ ἐξ Ἑβραίων ἑαυτὸν διδάσκαλον εἴπῃς ἐθνῶν καὶ ἐκδικητὴν τῶν ἀπεριτμήτων, καὶ αὐτὸς ὢν περιτετμημένος τὴν τῆς περιτομῆς καταργήσῃς πίστιν. ὅταν οὖν ἴδῃς Πέτρον, ἀνταγώνισαι κατὰ τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας, ὅτι πᾶσαν ‹τὴν› τοῦ ἡμετέρου νόμου παραφυλακὴν κατήργησεν.

sect. 21 l. [1] δέ om Q | περιφ. εὐθέως οὖν ἐγένετο HP | τῇ om Q | πόλει om CIGQ | ὁ ἀδελφὸς πέτρου om I ‖ [2] ζῇ καὶ ἔρχεται CHP | οἱ οὖν C καὶ οἱ μὲν HP | τῷ κυρίῳ OQ τῷ χριστῷ P ‖ [3] μεγάλην σφόδρα HP | τοῖς δὲ ἰουδαίοις μέγας θόρυβος ἐγένετο I ‖ [4] ἀπελθόντες om I | τὸν σίμωνα Q | καὶ παρεκάλουν L | αὐτόν om I αὐτῶν H ‖ [5] ἀνάγαγε τῷ βασιλεῖ om O | ἀνάγγειλε I ἀνηγγείλει Q | ὁ ante παῦλος om L | ἀλλὰ ζῇ καὶ ἦλθεν om C ‖ [6] ἔρχεται GHIP | ταῦτα δὲ ἀκούσας σίμων ὁ μάγος I | πρὸς ἰουδαίους L εἶπεν πρ. τοὺς ἰουδ. I | τίνος οὖν BCGILQ καὶ τίνος ἐν (i. e. ἦν) H τίνος (om οὖν) P ἦν add etiam G ‖ [7] εἰς τὸν καίσαρα G | τὸν om LO | ποτιόλης BHLP ἀπὸτιόλους Q ‖ [8] ἦν om C | ἀναφαλανδέως O ἀναφαλανδρός C ἀναφάλαντος P Thil

sect. 22 l. [9] δέ om O | τοῦ μακαρίου Παύλου HP | ἐν ῥώμῃ H | μέγας om O ‖ [10] ἔπεσεν IOQ(?) | καὶ συνῆλθον HP | πρὸς αὐτὸν om G αὐτῶν (om πρός) Q | παρεκ. om αὐτόν CI ‖ [11] κῦρ παῦλε τῇ πίστει G δεόμεθά σου κύριε ἡμῶν παῦλε ἵνα τὴν πίστιν HP τήν ante πίστιν om C | ἐν ᾗ καί L ‖ [12] δὴ ἐκδίκησόν Q ἐκδίκησον BEI ἐκδικεῖς P καὶ διεκδικῇς H | ἑβραίων pro ἑβραῖος ὢν I | ἐξ ἑβρ. υἱός HP ἐξ ἑβρ. εἶ Q ‖ [13] ὄντα (pro ἑαυτόν) διδάσκαλον I | τῶν ἐθνῶν BGQ ἑτέρων ἐθνῶν C | τῶν ἐθνῶν τῶν ἀπεριτμ. B | τῷ ἀπεριθμήτω Q ‖ [14] in cod H inter fol 156 et fol 157 plura folia exciderunt: desunt omnia inde a uerbis καὶ αὐτὸς ὢν usque ad uerba πλεῖον ἠγωνίσατο περί sect 84 f | αὐτὸς ἦν I | περιτμημένος L | τήν om L | πίστιν καταργήσῃς I | καταργήσεις BGQ καταργήσει C ‖ [15] τὴν πίστιν L | οὖν om C | ἀγώνισαι I | ἑαυτοῦ L ‖ [16] τήν post πᾶσαν addidi cum L om reliqui | τοῦ ἡμετέρου γένους BG | τὴν παραφυλακήν B | [17] κατήρτησεν G

23 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Παῦλος εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν ᾖ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ ἀληθής, τῇ τῶν Ἑβραίων βίβλων μαρτυρίᾳ ὠχυρωμένη, πρέπον ἐστὶν πάντας ἡμᾶς πειθαρχεῖν αὐτῷ.

24 Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια τοῦ Παύλου λέγοντος ἐγνώσθη τῷ Πέτρῳ ὅτι Παῦλος παραγέγονεν ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἐχάρη χαρὰν μεγάλην, καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐπορεύθη πρὸς αὐτόν. ἰδόντες δὲ ἀλλήλους ἀπὸ τῆς χαρᾶς ἔκλαυσαν, καὶ ἐπὶ πολὺ περιλαβόντες ἑαυτοὺς τοῖς δάκρυσιν ἀλλήλους κατέβρεχον.

25 Ὡς δὲ πάντων ὁ Παῦλος τῶν ἑαυτοῦ πράξεων τὸ ὕφος τῷ Πέτρῳ ἀπήγγειλεν, καὶ πῶς διὰ τῶν τοῦ πλοὸς κόπων παραγέγονεν, ὁμοίως καὶ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ οἷα ἔπασχεν ὑπὸ Σίμωνος τοῦ μάγου, καὶ πάσας τὰς ἐνέδρας αὐτοῦ· καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀνεχώρησεν πρὸς ἑσπέραν.

26 Τῇ δὲ ἐπαύριον παραγενάμενος εὑρίσκει πλῆθος τῶν Ἰουδαίων πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ Παύλου. ἦν δὲ μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων χριστιανῶν τε καὶ ἐθνικῶν μεγάλη ταραχή. Οἱ μὲν γὰρ

sect. 23 l. [1] *ὁ om B* | *ὁ μακάριος παῦλος P* | *ἐὰν ᾖ διδάσκαλος Q* | *ᾖ post ἀληθής BOP om CG, sed ἐστὶν post αὐτοῦ add C* ‖ [2] *τὴν Q* | *βίβλων scripsi cum C Thil βίβλῳ ABDEIOP Tisch κύκλω (latet βύβλω) Q om GL* | *ὀχυρομένη DG ὀχυρωμένη BQ ὠχυρομ. E* ‖ [3] *ἡμῖν ἐστὶν O* | *πάντας ἡμᾶς om C* | *ὑμᾶς ἐστὶν (om πάντας) Q* | *ἡμᾶς om EOP ὑμᾶς G* | *αὐτὸν I σαιαύτῶ Q*

sect. 24 l. [5] *τοῦ μακαρίου παύλου P* | *τῷ ἁγίῳ πέτρῳ P* | *ὁ παῦλος I* | *παρεγένετο P γέγονεν C* ‖ [6] *μεγάλην σφόδρα P* | *εἰδότες A Thil* ‖ [7] *ἀπὸ τῆς ἀφάτου χαρ. P* | *ἀπὸ τῆς χαρ. om C ἀπὸ τῆς χαρᾶς ἐδά‖[κρυσαν] M deest folium. sequitur fol 22: ἔλεγον εἶναι μᾶγον· ὥστε τὸν λόγον (sect 34)* | *περιπλακέντες C* ‖ [8] *αὐτούς L ἀλλήλους DI ἀλλήλοις C om O* | *ἀλλήλους ante κατεβρ. om DI* | *κατεβρέχων O κατεβρέχοντο C*

sect. 25 l. [9] *Παῦλος ante πάντων (om ὁ) I* | *πᾶν O πάντων reliqui quod non mutaui* | *περὶ τῶν αὐτοῦ πράξεων τῷ πέτρῳ C* ‖ [10] *τῷ μακαρίῳ πέτρῳ P* | *ἀνήγγειλεν CDIP* | *καὶ πῶς . . . παραγέγονεν om O καὶ πῶς διὰ τῶν πλοὸς καὶ πόθεν παραγέγονεν G διὰ τὸν τοῦ πλοὸς κόπον BDI τῶν om CL δυσπλοιάσας ἐν τῇ θαλάσσῃ διασεσώσται A Thil (sed perperam legit δυσπλοίσας)* ‖ [11] *ὁμοίως cum ABG Thil om CDILOPQ Tisch* | *δὲ καὶ G* | *ὁ πέτρος CDPQ ὁ δὲ πέτρος I* | *εἶπ. πρὸς αὐτὸν Q* | *οἷα cum AC Thil ὁποῖα DILP ποῖα BOQ Tisch πῶς G* | *ὑπὸ τοῦ σίμωνος Q παρὰ σίμωνος I* ‖ [12] *καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ ante πάσας τὰς ἐνεδρ. I* | *ταῦτα δὲ εἰπόντος I* | [13] *τὰ πρὸς ἑσπ. L πρὸς ἑσπ. γὰρ ἦν BI πρὸς ἑσπ. om O*

sect. 26 l. [14] *a uerbis τῇ ἐπαύριον usque ad uerba βδελυκτοὶ γεγόνατε etiam codd NT collati sunt* | *δέ om T* | *πάλιν ante παραγεν. T* | *παραγενάμενος cum CNPT* | *ὁ πέτρος εὑρίσκει P* ‖ [15] *τῶν om A Thil πρὸς τὴν θύραν CP πρὸς τῶν πυλῶν T πρὸ τῶν πυλῶν LN* | *καὶ ἦν P δέ om I* ‖ [16] *καὶ χριστιανῶν NP καὶ τῶν χριστιανῶν C* | *τε καὶ ἐθνικῶν om C* | *χριστιανῶν τε καὶ ἐθν. om T* | *τε om GINP* | *ἐθνηκῶν NOQ ἐθνῶν P* | *ταραχὴ μεγάλη BI* | *οἱ οὖν ἰουδαῖοι C* | *ἔλεγον γὰρ οἱ ἰουδαῖοι T* | *γὰρ om IN*

Ἰουδαῖοι ἔλεγον· Ἡμεῖς γένος ἐσμὲν ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, φυλῆς γε τοῦ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντων τῶν προφητῶν, μεθ' ὧν ἐλάλησεν ὁ θεός, οἷς ἔδειξεν τὰ ἑαυτοῦ μυστήρια καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τὰ μεγάλα. ὑμεῖς δὲ οἱ ἐξ ἐθνῶν, οὐδὲν μέγα ἐν τῷ σπέρματι ὑμῶν, εἰ μὴ ἐν εἰδώλοις καὶ γλυπτοῖς βέβηλοί τε καὶ βδελυκτοὶ γεγόνατε.

27 Ταῦτα καὶ τὰ ὅμοια τούτοις λεγόντων τῶν Ἰουδαίων ἀπεκρίναντο οἱ ἐξ ἐθνῶν λέγοντες· Ἡμεῖς ὡς ἠκούσαμεν τὴν ἀλήθειαν, εὐθέως ἠκολουθήσαμεν αὐτῇ, καταλιπόντες ἡμῶν τὴν πλάνην. ὑμεῖς δὲ καὶ τὰς πατρικὰς γνόντες δυνάμεις, καὶ τὰ προφητικὰ ὁρῶντες σημεῖα, καὶ νόμον δεξάμενοι, καὶ τὴν θάλασσαν ξηροῖς διαβεβηκότες τοῖς ποσίν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν βυθιζομένους ἰδόντες, καὶ στύλου πυρὸς ἐξ οὐρανοῦ ὑμῖν φαίνοντος τὴν νύκτα <καὶ νεφέλης ἡμέρας>, καὶ μάννα ὑμῖν ἐξ οὐρανοῦ δοθέντος καὶ ἐκ πέτρας στερεᾶς ὕδατος ὑμῖν ῥεύσαντος, μετὰ ταῦτα πάντα εἴδωλον ἑαυτοῖς μόσχου ἐτεκτήνατε καὶ προσεκυνή-

[1] Exod. 19, 6 ‖ [13] Exod. 13, 21 ‖ [14] Ps. 78, 24

[1] *βασιλικὸν N* ‖ [2] *φίλοι τε DEN Tisch φίλοι γε L φίλοι C φυλῇ I υἱοὶ P | γε om T | τοῦ om I | τοῦ τε ἀβρ. ἰσ. καὶ ἰακ. C | καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ om T | τῶν om Q* ‖ [3] *ὁ κύριος Q | καὶ οἷς ἔδειξεν I οἷς καὶ ἐδ. E* ‖ [4] *τά prius om CIQ | θαύματα EP | αὐτοῦ τὰ μεγάλα om I | τά alterum om Q | οἱ om Q* ‖ [5] *οὐδὲ Q | ὑμῶν ἔσχετε B ὑμ. ἔχετε E | οἱ μὲν pro εἰ μὴ Q | ἐν εἰδωλλίω C | εἰδωλ. τε καὶ BG | ἐν εἰδωλ. βδελυκτοῖς βεβήλοις καὶ γλυπτοῖς P* ‖ [6] *γλυπτοῖς . . . καὶ om B | βέβηλοι et βδελυκτοί cum textu lat Thil Tisch scripsi; βεβηλοῖς et βδελυκτοῖς codd graeci omnes | καὶ βεβηλ. I τε om L | βεβηλ. τε om Q γεγόνατε om T*

sect. 27 l. [7] *ἕτερα πολλά pro ταῦτα καί C | ὅμοια τούτοις cum A Thil ὅμοια αὐτοῖς E αὐτοῖς ὅμοια C τούτοις ὅμοια BDGLOPQ Tisch τοιαῦτα I* ‖ [8] *ἐπεκρίναντο P ἀποκρίναντες I ἀπεκρίθησαν G | καὶ ἐξ ἐθν. L ὑμεῖς Q | ἀκηκοῶτες I* ‖ [9] *αὐτῷ P αὐτὴν I | καταλειπόντες OQ | ὑμῶν G τὴν πλάνην ἡμῶν O τ. πλ. ἡμ. ἅπασαν C* ‖ [10] *κατὰ τὰς πατρ. I | γνῶντες GI ἐπιγνῶντες O* ‖ [12] *ξηράν BCDGI ὡς ξηράν O ἀβρόχοις Q | τοῖς ποσίν om C τοῖς om ILOPQ | καί om LO* ‖ [13] *ὁρῶντες CGIP ἰδότες O | στύλω I στύλου φανέντος ὑμῖν ἐξ οὐρανοῦ τὴν νύκταν (om πυρός) O | post πυρός add νεφέλης A καὶ νεφέλης C ἐν νεφέλῃ D καὶ νεφέλην P νεφέλη sed uncis inclus Thil νεφέλης recte hoc loco om BGIL(O)Q | ἡμῖν Q | φανέντος BCGILOP | φαν. ὑμῖν LO* ‖ [14] *τὴν νύκταν IO τὴν ν. om C | καὶ νεφέλης ἡμέρας ego cum E lat inserui | καὶ μάννα ἐξ οὐρανοῦ δεξάμενοι εἰς βρῶσιν Q | ἐξ οὐρανοῦ ὑμῖν πεμφθέντος I* ‖ [15] *καὶ ἐκ πετρ. . . . ῥεύσαντος om B ἐκ πέτρας ἀκροτόμου Q | στερεᾶς om CDP | ὕδωρ C | ῥυέντος CDEPQ* | [16] *πάντα om Q | μόσχον CEL | ἐτεκτείνατε GIO (sed -ται) P ἐτεκτήνασθε E ἐστήσατε εἰς προσκύνησιν C | καὶ προσκυνηται (-νεῖτε) C | προσκυνήσασθε] expectes προσκυνήσατε*

σασθε τῷ γλυπτῷ. ἡμεῖς δὲ οὐδὲν βλέποντες τῶν σημείων πιστεύομεν τοῦτον εἶναι σωτῆρα θεόν, ὃν ὑμεῖς ἐγκατελείπατε ἀπειθήσαντες.

28 Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα αὐτῶν φιλονεικούντων εἶπεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος μὴ χρῆναι αὐτοὺς τὰς τοιαύτας μεταξὺ ἀλλήλων ἔχειν ἀμφιβολάς, ἀλλὰ τοῦτο προσέχειν μᾶλλον, ὅτι πεπλήρωκεν ὁ θεὸς τὰς ἑαυτοῦ ἐπαγγελίας, ἃς ὤμοσεν Ἀβραὰμ τῷ πατρὶ ἡμῶν, ὅτι ἐν τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἐνευλογηθήσονται πάντα τὰ ἔθνη· οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ.

29 Ταῦτα τοῦ Παύλου λέγοντος κατεπραΰνθησαν οἵ τε Ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἐξ ἐθνῶν. ἀλλ' οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων ἐπετίθεντο τῷ Πέτρῳ. ὁ δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἐλέγχοντας αὐτὸν ὅτι τὰς συναγωγὰς αὐτῶν ἀπηγόρευεν, εἶπεν· Ἀκούσατε, ἀδελφοί, τοῦ ἁγίου πνεύματος περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ ἐπαγγειλαμένου, ὅτι Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου τεθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου σου.

[8] Gen. 22, 18; Gal. 3, 8 ‖ [9] Rom. 2, 11 ‖ [15] Ps. 132, 11

[1] μηδὲν *I* | τούτων ἰδόντες *P* | ἐκ τῶν τοιούτων σημ. *I* | τῶν *om EQ* ‖ [2] πιστεύωμεν *IOQ* | σωτῆρα *om BCGLOQ* | θεὸν ἀληθινόν *C(E)* | ἐγκατελείπατε *cum BCD* (ἐκατελ.) *LO* ἐγκατελίπατε *GIQ* ἐγκατελίπετε *A Thil* ‖ [3] ἀθετήσαντες *L*

sect. 28 l. [4] ταῦτα δὲ καὶ *I* ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια *Q* | φιλον. αὐτῶν *BGO* | φιλονεικοῦντες ἀποκριθεὶς *I* | ὁ ἅγιος παῦλος *O* ‖ [5] Παῦλος *om C* | μὴ χρῆν *L* μὴ χρεῖν *G* μὴ χρεῖναι *O* μὴ ἐχρῆν *D* ἀχρεῖν (*om* ἔχειν) *C* | μέχρι τίνος ἕνεκεν *pro* μὴ χρ. αὐτ. *Q* | μὴ χρῆν. . . . ἀμφιβολάς] *pro his legit* εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἕως πότε μεταξὺ ἀλλήλων ἀμφιβολὰς ἔχετε; *I* | ἑαυτούς *G* | μεταξὺ ἀλλήλων *om G* ‖ [6] ἀμφιβολάς *cum AIL Thil* ἀμφιβολίας *BDG Tisch* τὰς (*om Q*) ἀντιβολάς *OQ* ἀντιβολίας *C* ἀντιβολὰς καὶ φιλονεικίας *P* | τούτῳ *P* τούτων *Q* | μεγάλως ἔχειν *pro* προσέχ. μᾶλλ. *C* ‖ [7] ἑαυτοῦ *om L* αὐτοῦ *GO* | ὑποσχέσεις *I* | ὤμοσεν ὁ θεός *GL* ὤμοσεν τοῖς πατράσιν ὑμῶν *C* ‖ [8] ὑμῶν *Q* αὐτῶν *C* | ἐνευλογηθήσονται *cum A Thil* ἐνευλογηθήσεται *Q* εὐλογηθήσονται *E* κληρονομήσει *BCDGILOP Tisch* ‖ [9] παρά *om G*

sect. 29 l. [10] *a uerbis* ταῦτα τοῦ Παύλου *usque ad uerba* οὐδὲ μῶμον *cod N collatus est* | ταῦτα καὶ ἕτερα *P* haec et his similia *lat* | τοῦ μακαρίου παύλου *P* | καταπραΰθησαν *IO* | εἴτε ἰουδ. *I* ‖ [11] οἵ τε ἐξ ἐθνῶν καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν ἰουδαίων· ἕτεροι δὲ τῶν ἰουδαίων ἐπετίθεντο *C* | ἐπετίθοντο *DP* προσετίθοντο *G* ἀντέπειθον *I* ‖ [12] ὁ δὲ Πέτρος *h. l. om BG(I)LN sed iidem* (*praeter N*) *post* εἶπεν *add* δὲ (ὁ *BG*) πέτρος | αὐτὸς δέ *P* | ἐλεγχ. αὐτῷ *IQ* | λέγοντες πρ. τ. ἐλεγχ. αὐτῷ. ὁ δὲ ἀρχισυνάγωγος εἶπεν *I* ‖ [13] ὅτι τὰς συναγωγὰς αὐτῶν ἀπηγ. *om C* | τὰς συναγ. αὐτ. καὶ τὰ παραφυλάγματα *P* | ἀπηγόρευσεν *GNOQ* | καὶ εἶπεν *NO* ‖ [14] τοῦ ἁγίου πνεύματος *post* Δαβίδ *GILN* | πατριάρχου *om I* ‖ [15] εἰς *pro* ἐκ *P* | τῆς κοιλίας αὐτοῦ *BCGLNPQ lat* | θήσεται *BGLN* θήσομαι *I* | τὸν θρόνον *L* | αὐτοῦ *pro* σου *altero BCGLNOPQ lat*

Τοῦτον οὖν, ᾧ ὁ πατὴρ εἶπεν· Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε, ἐσταύρωσαν διὰ φθόνον οἱ ἀρχιερεῖς· ἵνα δὲ πληρώσῃ τὴν τοῦ κόσμου σωτηρίαν, συνεχώρησεν ταῦτα πάντα ἑαυτὸν παθεῖν. ὥσπερ οὖν ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀδὰμ ἐκτίσθη ἡ Εὔα, οὕτως καὶ ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Χριστοῦ ἐκτίσθη ἡ ἐκκλησία, ἥτις σπῖλον οὐκ ἔχει οὐδὲ μῶμον.

30 *Τούτοις οὖν πᾶσιν ὁ θεὸς εἴσοδον ἤνοιξεν τοῖς υἱοῖς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τοῦ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῇ πίστει τῆς ἐκκλησίας καὶ μὴ ἐν τῇ ἀπιστίᾳ διὰ τῆς συναγωγῆς. ἐπιστρέψατε οὖν καὶ εἰσέλθατε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ πατρὸς ὑμῶν Ἀβραάμ, ὅτι ἃ ἐπηγγείλατο αὐτῷ ὁ θεὸς ἐπλήρωσεν· ὅθεν καὶ ὁ προφήτης λέγει· Ὤμοσεν κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ἱερεὺς γὰρ ἐν τῷ σταυρῷ γέγονεν, ἡνίκα τὴν ὁλοκάρπωσιν τοῦ ἰδίου σώματος καὶ αἵματος ὑπὲρ τοῦ κόσμου παντὸς θυσίαν προσήνεγκεν.*

31 *Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια λέγοντος τοῦ Πέτρου τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ μέρος ἐπίστευσεν. συνέβη δὲ καὶ τὴν γυναῖκα*

[1] Ps. 2, 7 *cf* Hebr. 1, 5; 5, 5 ‖ [12] Ps. 110, 4 *cf* Hebr. 7, 17; 21

[1] *τούτῳ (τοῦτον Q) οὖν ὁ πατήρ (om ᾧ) GLQ ᾧ om etiam I ὅν COP πρὸς ὅν N* ‖ [2] *τοῦτον ἐσταυρ. I ἐσταυρ. δὲ αὐτὸν GQ | ἱερεῖς O | δέ om P | πληρώσει BCDG Tisch* ‖ [3] *οἰκονομίαν καὶ σωτηρίαν P | ἐσυνεχώρησεν C | πάντα ταῦτα I ἑαυτὸν ταῦτα πάντα N | ὑπὲρ ἡμῶν pro ἑαυτόν I ἑαυτῷ O* ‖ [4] *ὥσπερ γάρ P καὶ ὥσπερ B | τῆς πλευρᾶς om L | τοῦ Ἀδὰμ . . . πλευρᾶς per homoeot om G ἡ Εὔα . . . ἐκτίσθη om I τοῦ Ἀδὰμ . . . πλευρᾶς per dittogr iterat P | ἡ ante εὔα om Q | ἡ εὔα ἐπλάσθη C* ‖ [5] *καί om B lat* ‖ [6] *ἤτοι I | σπῆλον O πῆλον Q | καὶ οὔτε σπῖλον ἔχει οὔτε μῶμον C οὔτε μῶμ. etiam P*

sect. 30 l. [7] *ἐν πᾶσιν om οὖν G | ἅπασιν L | ὁ θεός om L | πᾶσιν ἰδὼν ὁ θεός C | εἴσοδον om C* ‖ [8] *ἐν τῇ om O* ‖ [9] *μή om Q | ἀπιστείᾳ BCGOQ | διὰ τῆς συναγωγῆς om BGI διά om lat unc inclus Thil διὰ τοὺς ἀποσυναγώγους P διὰ τοὺς ἀναγώγους C | ἐπιστρ. οὖν καὶ ὑμεῖς C* | [10] *βαπτισθῆτε καὶ εἰσελθ. I | εἰσέλθατε cum BCDL εἰσέλθετε reliqui | χώραν I | τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ πατρὸς ἀβραὰμ G πατρ. ἡμῶν I* ‖ [11] *ὃ ἐπηγγ. BGILPQ εἴ τι ἐπηγγ. C | αὐτῷ om IL | πεπλήρωκεν I* ‖ [12] *δαυίδ post ὁ προφ. add P (similiter E) | ὤμωσεν GIO | σὺ εἶ EQ* ‖ [14] *ἐν om C | γεγ. ὁ σωτήρ P | ἵνα κἂν I | τοῦ om O* ‖ [15] *τε καὶ αἵματος C καὶ αἵματος om G | κόσμου om B παντὸς κόσμου C | παντὸς τῷ θεῷ θυσ. Q | παντὸς θυσίαν om I | ἤνεγκεν C ἀνήνεγκεν L προσενέγκει I προσήνεκται Q*

sect. 31 l. [16] *a uerbis ταῦτα καί usque ad παλατίῳ cod T usque ad uerba sectionis sequentis ἀέρι ἀρθῆναι cod N collati sunt | τοῦ om Q | τοῦ μακαρίου πέτρου P τ. πετρ. λέγοντος IT* ‖ [17] *μέρος om B | μέρος τοῦ λαοῦ GINT | ἐπίστευσαν T | ἐπιστ. τῷ χριστῷ P*

Νέρωνος Λιβίαν καὶ τὴν Ἀγρίππα τοῦ ἐπάρχου σύζυγον οὕτως πιστεῦσαι, ὥστε καὶ περιελεῖν ἑαυτὰς ἀπὸ τῆς τῶν ἰδίων ἀνδρῶν πλευρᾶς. διὰ δὲ τῆς τοῦ Παύλου διδασκαλίας πολλοὶ καταφρονοῦντες τῆς στρατείας προσεκολλῶντο τῷ θεῷ, ὥστε καὶ ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἐλθεῖν τινας πρὸς αὐτόν· καὶ γενόμενοι Χριστιανοὶ οὐκ ἔτι ἠθέλησαν ὑποστρέψαι ἐν τῇ στρατείᾳ οὔτε ἐν τῷ παλατίῳ.

32 Ὅθεν ὁ Σίμων ζήλῳ κινούμενος διεγείρεται, καὶ ἤρξατο περὶ Πέτρου πολλὰ λέγειν κακά, μάγον καὶ ἀπατεῶνα λέγων αὐτὸν εἶναι. ἐπίστευον δὲ αὐτῷ οἱ τὰ σημεῖα αὐτοῦ θαυμάζοντες· ἐποίει γὰρ ὄφιν χαλκοῦν κινεῖν ἑαυτόν, καὶ λιθίνους ἀνδριάντας γελάσαι καὶ κινῆσαι ἑαυτούς, αὐτὸν δὲ δραμεῖν καὶ αἰφνίδιον ἐν τῷ ἀέρι ἀρθῆναι.

33 Κατέναντι δὲ τούτων ὁ Πέτρος ἀσθενοῦντας ἐθεράπευεν λόγῳ, τυφλοὺς ἀναβλέπειν ἐποίει προσευχόμενος, δαίμονας κελεύ-

[1] νέρωνος τοῦ βασιλέως ὀνόματι *P* | νέρωνος πιστεῦσαι τοὔνομα λιβίαν καὶ τὴν σύζυγόν τοῦ ἐπάρχου ὥστε *T* | Λιβίαν cum *ANOT Thil Tisch* λυβίαν *EG* λιβύαν *P* λιβυίαν *CD* λιβιεῖαν *L* ληβυίαν *B* λικίαν *Q* συλλαβεῖν *I* | τὴν ἀγρίππαν *INOPQ* | τὴν τοῦ ἐπ. συζ. *OPQ* | τὴν τοῦ ἐπάρχου ἀγρίππα *BG* item, sed ὑπάρχου *L* τὴν συζ. τοῦ ἐπ. ἀγρ. *C* ‖ [2] πιστεῦσαι τῷ κυρίῳ *P* | πιστεύσασα *Q* | ὥστε om *I* | καὶ om *T* | αὐτὰς *CGQ* | ἐκ τῆς πλευρᾶς τῶν ἰδίων ἀνδρῶν *T* | τῆς om *I* ‖ [3] πλευρᾶς om *I* | ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τῆς τ. παυλ. διδ. *P* | τοῦ om *O* | πολλοὶ τῶν ἐνδόξων *I* | οἱ πολλοὶ κατεφρόνουν τῆς στρατιᾶς καὶ προσεκολλοῦντο *C* ‖ [4] στρατιᾶς *CI* στρατίας *GO* | στρ. αὐτῶν *P* | ἐκολλῶντο *T* προσεκολοῦντο *O* | καὶ om *T* ‖ [5] ἐλθεῖν τοῦ βασ. *O* ‖ [6] γενάμενοι *C* γενέσθαι χριστιανοὺς *I* | οὐκ ἔτι ... παλατίῳ om *I* | ἤθελων *T* | ὑπέστρεψαν pro ἠθέλ. ὑποστρ. *BGL* | ἐν τῇ στρατείᾳ οὔτε om *Q* | στρατία *BGO* στρατιᾶ *CE* στρατεία ἑαυτῶν οὐδὲ *P* ‖ [7] οὐδὲ ἐν τῷ παλατείῳ *C*

sect. 32 l. [8] ὅθεν cum *AQ Thil* ἐντεῦθεν *E Tisch* ἔνθεν *BGLNP* ἐλθὼν οὖν *CO* | ἐν τούτῳ ζήλῳ κινούμενος σίμων ὁ μάγος *I* | διεγείρετο *CI* (διηγ-) | ὁ σίμων ὁ μάγος *C* | διεγείρετο *C* ἐγείρεται *Q* | ζήλῳ κινούμ. σατανικῷ *P* ‖ [9] περὶ τοῦ πέτρου *G* | λέγειν πολλά *O* πολλὰ om *N* | ἀπατεῶνα cum *ILOPQ Thil* ἀπαταιῶνα *ABEGN Tisch* ἀπαταίον *C* | ἀπατεῶνα αὐτὸν καλῶν καὶ ἕτερα δεινότερα τούτων *P* | λέγειν post ἀπατ. *Q* ‖ [10] αὐτὸν pro αὐτῷ *I* αὐτῶν *Q* | τὰς μαγείας αὐτοῦ *O* | αὐτοῦ om *I* | πιστεύοντες καὶ θαυμάζοντες *G* θεωροῦντες *P* ‖ [11] κινεῖσθαι *I* | κινηθῦναι αὐτὸν *Q* | λίθους ἀνδριάντας *CE* ‖ [12] γελάσαι cum *P* γελᾶσαι reliqui *Thil Tisch* | ποιῆσαι τοῦ γελᾶν *C* | κοινωνῆσαι αὐτοὺς *Q* | κινεῖσαι αὐτούς· ἑαυτὸν ἐφνίδιον *N* | ἑαυτὸν δὲ *Q* αὐτόν τε *I* ‖ [13] ἐφνήδιον καὶ *G* | ἐφνίδιον *BEO* | ἀέρει *GIN* | ἐπαρθῆναι *L*

sect. 33 l. [14] ὡς δὲ κατέναντι (om δὲ τούτων) *P* κατέναντι δὲ τούτων om *I* | δέ om *CEOQ* | τούτον *C* | ὁ δὲ πέτρος *EIO* | ἀσθενεῖς *O* | λόγῳ ἐθεράπ. *I* ‖ [15] ἐν λόγῳ *G* | ἀνέβλεπεν pro ἀναβλ. ἐποίει *C* | προσευχόμενος ἐποίει κελεύσμ. δαιμ. *P* προσευχόμενος om *I* | κελεύματι *G*

σματι ἐφυγάδευεν καὶ νεκροὺς ἤγειρεν. ἔλεγεν δὲ πρὸς τὸν λαόν, ἵνα μὴ μόνον ἀπὸ τῆς τοῦ Σίμωνος ἀπάτης φύγωσιν, ἀλλὰ καὶ δειγματίσουσιν αὐτόν, ὅπως μὴ φανῶσιν τῷ διαβόλῳ δουλεύοντες.

34 Καὶ οὕτως γέγονεν ὥστε πάντας τοὺς εὐλαβεῖς ἄνδρας βδελύττεσθαι Σίμωνα τὸν μάγον καὶ ἀνόσιον αὐτὸν καταγγέλλειν. οἱ δὲ τῷ Σίμωνι κολληθέντες τὸν Πέτρον ἔλεγον εἶναι μάγον, ὅπερ αὐτοὶ σὺν τῷ Σίμωνι ὑπῆρχον· ὥστε τὸν λόγον καὶ ἐπὶ Νέρωνος ἐλθεῖν τοῦ Καίσαρος, καὶ προστάξαι Σίμωνα τὸν μάγον πρὸς ἑαυτὸν εἰσαγαγεῖν.

35 Ὁ δὲ εἰσελθὼν ἔστη ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ ἤρξατο αἰφνιδίως μορφὰς ἐναλλάσσειν, ὥστε γενέσθαι αὐτὸν ἐξαίφνης παιδίον καὶ μετ' ὀλίγον γέροντα, ἄλλοτε δὲ νεανίσκον, ἔχων ὑπουργὸν τὸν διάβολον. ὅπερ θεωρῶν ὁ Νέρων ἀληθῶς υἱὸν αὐτὸν εἶναι θεοῦ ὑπελάμβανεν. ὁ δὲ ἀπόστολος Πέτρος ἐδίδασκεν ψεύστην τε εἶναι καὶ μάγον, αἰσχρόν τε καὶ ἀνόσιον καὶ ἀποστάτην, καὶ ἐν πᾶσιν τῇ τοῦ θεοῦ ἀληθείᾳ ἐναντίον.

[1] φυγάδευεν O | post φυγ. add λεπροὺς ἐκαθάριζεν I | καὶ ante νεκρούς om C | ἤγειρεν λόγῳ I | δέ om P ‖ [2] τῆς om Q | τοῦ σίμωνος post φύγωσιν I | φεύγωσιν O ‖ [3] δειγματίσουσιν cum ADGPQ Tisch -σωσιν BCEILO Thil | αὐτῷ pro τῷ G ‖ [4] λατρεύοντες C

sect. 34 l. [5] ἐγένετο I | τοὺς εὐλαβεῖς ἄνδρας om I | εὐσεβεῖς EL | [6] καὶ σίμωνα L | ἀνόσ. αὐτ. καὶ ἀσεβῆ P | καταγγέλειν BCEG καλεῖν καὶ μάγον I ‖ [7] κωλυθέντες I κολανθεντες Q | πέτρῳ C τῷ πέτρῳ I | μάγον εἶναι ἔλεγον B ἔλεγον μάγον εἶναι G εἶναι ἔλεγον μάγον P εἶναι om C | [8] ἅπερ G ὥσπερ Q | ὥστε καὶ L | καὶ ante ἐπὶ νερ. om GL | ἐπὶ νέρωνα ἐλθ. τὸν καίσαρα CE ‖ [9] τοῦ καίσαρος ἐλθεῖν Q | καὶ προστάξαι . . . εἰσαγαγεῖν] ὁ δὲ βασιλεὺς νέρων προσέταξεν σίμωνα τὸν μάγον ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν C | καὶ προσέταξεν I | τὸν μάγον om G ‖ [10] πρὸς αὐτόν GILP | εἰσελθεῖν Q

sect. 35 l. [11] καὶ εἰσελθών G | ἐλθών I | ἔστη om BDI ἔστιν Q | καὶ ante ἤρξατο om BDI ‖ [12] αἰφνίδιον B ἐφνίδιον O | ἐναλλάσσειν μορφάς I | ἀλλάσσειν OQ (ἀλλᾶσιν) | ποτὲ μὲν γενέσθαι I | γίνεσθαι P γεγινέσθαι Q | αὐτόν om BGIL | μετ' ὀλίγον pro ἐξαίφνης BGL ‖ [13] καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον BL | ταῦτα ἐποίει ἔχων C | ἔχοντα GIO | ἔχων ἐν τούτοις L ‖ [14] ὅνπερ CDL ἅπερ G | θεωρήσας G θεωρῶν αὐτὸν I | εἶναι αὐτὸν υἱόν I ‖ [15] αὐτόν om G | εἶναι om C | αὐτὸν εἶναι om E | θεοῦ cum AGI Thil τοῦ θεοῦ BCDELOPQ Tisch | θεοῦ εἶναι G τοῦ θεοῦ ὑπελάμβ. εἶναι P | ὁ δὲ πέτρος ὁ ἀπόστολος B | παῦλος C ‖ [16] αὐτὸν εἶναι (om τε priore) BCL τε prius om etiam I | εἶναι τὸν σίμωνα I | καὶ μάγον εἶναι καὶ ἀπατεῶνα I | τε posterius om G | ἀνόητον pro ἀνόσιον C ‖ [17] πᾶσιν cum LO Tisch πάσῃ ABDEGIPQ Thil πάσει C | ἀληθείᾳ cum ABLIOQ Thil Tisch πίστει DP εὐπιθείᾳ C βουλῇ E | ἐναντίον εἶναι αὐτόν P

36 *Τότε εἰσελθὼν ὁ Σίμων πρὸς Νέρωνα εἶπεν αὐτῷ· Ἄκουσον βασιλεῦ· εἰ μὴ τοὺς ἄνδρας τούτους ἐκδιώξεις ἐντεῦθεν, οὐ δυνήσεται στῆναι ἡ βασιλεία σου.*

37 *Τότε ὁ Νέρων πλησθεὶς μερίμνης ἐκέλευσεν σπουδαίως αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν ἀγαγεῖν. τῇ δὲ ἑξῆς ἡμέρᾳ εἰσελθόντων πρὸς Νέρωνα Πέτρου καὶ Παύλου, τῶν τοῦ Χριστοῦ ἀποστόλων, ὁ Σίμων εἶπεν· Οὗτοί εἰσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ Ναζαρηνοῦ, οἷς οὐ πάνυ καλῶς ἔχει, ἵνα ὦσιν ἐκ τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. Νέρων εἶπεν· Τίς ἐστιν ὁ Ναζαρηνός; Σίμων εἶπεν· Ἔστιν πόλις ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἥτις ὑμῖν ἀεὶ ἐναντία γέγονεν, Ναζαρὲτ λεγομένη· ὁ οὖν διδάσκαλος τούτων ἐξ αὐτῆς γέγονεν.*

38 *Τότε ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Σίμωνα ἔφη· Θαυμάζω ποίῳ χρώματι ἑαυτὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καταλαζονεύεις καὶ ὑπολαμβάνεις, ὅτι διὰ τῆς μαγικῆς σου τέχνης τοὺς τοῦ Χριστοῦ ὑπερνικήσεις μαθητάς.*

39 *Νέρων εἶπεν· Τίς ἐστιν ὁ Χριστός; Πέτρος εἶπεν· Εἰ θέλεις γνῶναι, βασιλεῦ, τίς ἐστιν ὁ Χριστός, καὶ τὰ πραχθέντα*

sect. 36 l. [1] *τότε οὖν I ὅτε Q* | *πρὸς τὸν νερ. I εἰς τὸν νέρωνα L* | *λέγει CI* | *αὐτῷ om DEG* ‖ [2] *ἄκουσον βασιλεῦ addidi cum C (sed βασιλεύς) E (ἀκ. ἀγαθὲ βασ.) OPQ lat om ABDGIL Thil* | *ἐκδιώξεις cum BDGIO ἐκδιώξῃς ACLQ Thil ἐκδιώξις P* ‖ [3] *δύναται BCDE δυνήσηται GO* | *ἡ βασ. σου στῆναι L* | *τὸ βασίλειόν σου G*

sect. 37 l. [4] *ὁ om EIQ* | *πλησθ. θυμοῦ O πλησθ. λύπης καὶ μερίμνης I* | *ἐσπούδασεν ἀγαγεῖν αὐτοὺς ἔμπροσθεν αὐτοῦ μετὰ σπουδῆς B* ‖ [5] *αὐτοὺς εἰσελθεῖν (om πρὸς αὐτόν) G* | *ἀγάγαι L ἐνεχθῆναι P* | *ἡμερῶν Q* | *ἐλθόντων αὐτῶν C συνελθόντων G προσελθόντων Q* ‖ [6] *πρὸς τὸν νέρωνα G* | *πέτρον καὶ παῦλον I πέτρος καὶ παῦλος Q* | *τῶν ἀποστόλων χριστοῦ (om τοῦ) I τοῦ om etiam G* | *μαθητῶν L* ‖ [7] *εἶπεν ὁ σίμων O* | *βασιλεῦ post εἰσὶ P* | *οἱ ἀπόστολοι O* | *ναζαρηνοῦ B ναζαρινοῦ A ναζορινοῦ O ναζωρινοῦ IL ναζωραίου CDEPQ* | *οὓς L* | *ὁ πάνυ L* ‖ [8] *οὐκ ἔξεστιν (om πάνυ καλῶς) I* | *ἔχειν GILQ* | *ἵνα μὴ ὦσιν O* | *ὅσοι pro ὦσι Q* | *ἐν τῷ λαῷ C* ‖ [9] *εἶπεν ... Σίμων om G ob homoeotel* | *τί ἐστιν CE lat Tisch* | *ναζορινός O ναζωρινός ILQ ναζωραῖος P (non item hoc loco CDE)* | *ὁ σίμων Q* ‖ [10] *ἥτις ἐστὶν ἐναντία ἡμῖν Q* | *ἡμῖν BGILP ἡμῶν C* | *ἐναντία ἡμῖν P* | *ἀεὶ om BGILOP* | *ἐγένετο ἀεὶ E* | *λεγομένη Ναζαρέτ I* | *ναζαρέθ L* ‖ [11] *αὐτῶν EGI*

sect 38 l. [12] *ὁ δὲ πέτρος ἀποκριθεὶς ἔφη πρὸς τὸν σίμωνα I* | *ὁ μακάριος πέτρος P* | *θαυμάζω σίμων P* | *ὁποίῳ I* ‖ [13] *ἑαυτόν om L σεαυτὸν I* | *καταλαζονεύεις cum BCGILO καταλαζονεύῃ A Thil καταλαζονεύει DE ἀλαζονεύῃ P* | *καὶ ὑπολαμβάνεις om C* ‖ [14] *τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ P* ‖ [15] *ὑπερνικήσῃς DEO μαθητὰς ὑπερνικῆσαι ἐλπίζεις BGL (sed ὑπερν. μαθητ.)*

sect. 39 l. [16] *τίς ἐστιν ὁ χριστός repetit I* ‖ [17] *θέλῃς BD* | *βασιλεῦ ἰδεῖν C* | *βασιλεῦ om I* | *τίς ἐστιν περὶ τοῦ χριστοῦ (om καὶ τὰ πραχθ. ἐν τῇ Ἰουδ.) Q* | *καὶ τί τὰ πραχθέντα GP* | *αὐτῷ post πραχθ. G*

ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ τοῦ Χριστοῦ, λάβε τὰ γράμματα Ποντίου Πιλάτου τὰ πρὸς Κλαύδιον πεμφθέντα, καὶ οὕτως γινώσκεις πάντα. Ὁ δὲ Νέρων ἐκέλευσεν αὐτὰ ἐνεχθῆναι καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἀναγνωσθῆναι. περιεῖχον δὲ οὕτως·

40 Πόντιος Πιλάτος Κλαυδίῳ χαίρειν. Ἔναγχος συνέβη, ὅπερ αὐτὸς ἐγὼ ἐγύμνωσα· οἱ γὰρ Ἰουδαῖοι διὰ φθόνον ἑαυτούς τε καὶ τοὺς μετέπειτα ἰδίαις δειναῖς κρίσεσιν ἐτιμωρήσαντο. ἀμέλει ἐπαγγελίας ἔχοντες οἱ πατέρες αὐτῶν, ὅτι πέμψει αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν ἅγιον αὐτοῦ ἐξ οὐρανοῦ, ὅστις εἰκότως βασιλεὺς αὐτῶν λεχθείη, τοῦτον ἐπηγγείλατο διὰ παρθένου ἐπὶ τὴν γῆν ἀποστεῖλαι. οὗτος τοίνυν ἐμοῦ ἡγεμονεύοντος ἦλθεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

41 Καὶ εἶδον αὐτὸν τυφλοὺς φωταγωγοῦντα, λεπροὺς καθαρίζοντα, παραλυτικοὺς θεραπεύοντα, δαίμονας ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων φυγαδεύοντα, νεκροὺς ἐγείροντα, ἀνέμοις ἐπιτιμῶντα, ἐπὶ κυμάτων θαλάσσης πεζεύοντα καὶ πολλὰ ἕτερα ποιοῦντα θαυμάσια, καὶ πάντα τὸν τῶν Ἰουδαίων λαὸν υἱὸν αὐτὸν τοῦ θεοῦ

[1] τῇ om I | περὶ τοῦ χριστοῦ om CG περὶ αὐτοῦ P παρ' αὐτοῦ BL | πέτρος εἶπεν λάβε G | τά prius om O ‖ [2] τά posterius om L | πεφθέντα I | καὶ οὕτως γινώσκεις πάντα om O | οὕτως γνώσει (om καί) BGILP (sed LP γνώση) | εὑρίσκεις Q ‖ [3] ταῦτα pro πάντα I | πάντα ἀκριβῶς P | νέρων ὁ βασιλεὺς Q | ἐνεχθῆναι αὐτά DGP | αὐτά om L ταῦτα I | ἀχθῆναι BCEI | καὶ . . . ἀναγνωσθῆναι om ELQ | καί om G | ἐνώπιον αὐτοῦ CGP ‖ [4] ἅτιν ἅτινα pro ἀναγνωσθῆναι P | καὶ ἀναγνωσθῆναι G | καὶ περιεῖχον (om δέ) P | περιεῖχεν BCIQ

sect. 40 l. [5] πιλᾶτος A | κλαυδίῳ καίσαρι P κλαυδίω τῶ κρατίστω βασιλεῖ ῥωμαίων Q | γνωστὸν ἔστω σοι pro ἔναγχος συνέβη I | ἐναχῶς GQ ἔνοχος P ‖ [6] ἐγὼ αὐτός I αὐτός om C αὐτοῖς Q | ἐγύμνωσα cum ACDGIPQ Thil ἐγύμνασα BELO Tisch probaui lat ἔγνωσα suspicatur Thil | ἐγύμν. ἐγώ G | οἱ γάρ om C γάρ om D | διὰ φθόνον om O | αὐτοὺς G ‖ [7] ταῖς ἰδίαις χερσὶν pro καὶ τοὺς μετεπ. ἰδ. δειν. κρίσ. I | καὶ ἰδίαις C | δειναῖς om D τιμωρίαις καὶ δειναῖς C | ἐτιμώρησαν L ‖ [8] ἀμέλει γοῦν I | ἐπαγγελίαις G ἐπαγγελίαν Q | πέμπη O | αὐτοῖς om G αὐτῶν C ‖ [9] αὐτοῦ om L | εἰκότως om A Thil εἴ τις εἰκότως IL (εἰκόλως L) ἥτις εἰκότως G ‖ [10] αὐτοῖς IL | λεχθῇ CDEL λεχθεῖ B λεχθήσεται O ἐλεχθείη Q | τοῦτον δὲ D | ἐπαγγείλατο L | ἐκ παρθένου P | ἐπὶ τῆς γῆς L

sect. 41 l. [13] καὶ ἴδον B καὶ ἰδὼν IO καὶ ἰδόντες G ὡς δὲ ἴδον C | [14] παραλύτους O | δαίμονας . . . ἐγείροντα om C | τῶν om GLQ ‖ [15] ἐγείραντα BEGIQ | καὶ ἀνέμοις C | ἐπιτάττοντα O ἐπιτιμοῦντα GQ ‖ [16] θαλάσσης cum CDEPQ lat Tisch om ABGILO Thil | πολλὰ ἄλλα C | θαυμάσια ποιοῦντα L | θαύματα DEPQ ‖ [17] ὥστε καὶ πάντα τὸν λαὸν τῶν ἰουδαίων P | στήσαντα pro καὶ πάντα G | τόν om GO | υἱὸν θεοῦ αὐτὸν (om τοῦ) L τοῦ om etiam Q

λέγοντα. φθόνῳ οὖν οἱ ἀρχιερεῖς κατ' αὐτοῦ κινούμενοι ἐκράτησαν καὶ ἐμοὶ αὐτὸν παρέδωκαν, καὶ ἄλλα ἀντ' ἄλλων καταψευσάμενοι ἔλεγον μάγον αὐτὸν εἶναι καὶ ἐναντία τοῦ νόμου αὐτῶν πράττειν.

42 *Ἐγὼ δὲ πιστεύσας ταῦτα οὕτως ἔχειν μεμαστιγωμένον παρέδωκα αὐτὸν τῇ βουλῇ αὐτῶν· οἱ δὲ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ ταφέντος αὐτοῦ φύλακας κατέστησαν ἐπ' αὐτόν. αὐτὸς δὲ τῶν στρατιωτῶν μου φυλαττόντων αὐτὸν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνέστη. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἐξεκαύθη ἡ τῶν Ἰουδαίων πονηρία, ὥστε δοῦναι ἀργύρια τοῖς στρατιώταις λέγοντες· 'Εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἔκλεψαν.' ἀλλὰ αὐτοὶ λαβόντες τὰ ἀργύρια σιωπῆσαι τὸ γεγονὸς οὐκ ἠδυνήθησαν· κἀκεῖνοι γὰρ ἀναστάντα μεμαρτυρήκασιν ἑωρακέναι καὶ παρὰ Ἰουδαίων ἀργύρια εἰληφέναι. ταῦτα δὲ διὰ τοῦτο ἀνήγαγον τῷ κράτει σου, ἵνα μή τις ἄλλος ψεύσηται καὶ ὑπολάβῃς πιστεῦσαι ταῖς τῶν Ἰουδαίων ψευδολογίαις.*

43 *Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ἐπιστολῆς εἶπεν ὁ Νέρων· Εἰπέ μοι, Πέτρε, οὕτως δι' αὐτοῦ ἐπράχθη πάντα; Ὁ δὲ Πέτρος*

[1] *λέγειν DP γεγονῶτα Q* | *καὶ φθόνῳ D φθόνῳ δὲ O οὖν om CGIQ οἱ δὲ ἀρχιερεῖς φθόνῳ P* | *κινούμενοι κατ' αὐτοῦ O* | *ἐκράτησαν . . . καταψευσάμενοι om P* ‖ [2] *καὶ prius om I* | *ἀντὶ ἄλλων DEQ ἀντ' ἄλλου I* | *ψευσάμενοι EO κατ' αὐτοῦ ψευδόμενοι Q* ‖ [3] *μάγον cum E lat Tisch πλάνον ABCDGILOPQ Thil* | *αὐτὸν πλάνον G* | *καὶ ἐναντία . . . πράττειν om I* ‖ [4] *αὐτῶν cum G lat αὐτόν ABCDEIOPQ Thil Tisch om L*

sect. 42 l. [5] *δέ om CDE* | *τούτων λεγόντων pro ταῦτα C* | *μεμαστηγομένον O μαστηγωμενον Q* ‖ [6] *παρέδωκαν Q* | *αὐτὸν αὐτοῖς CI* | *σταυρώσαντες IO* ‖ [7] *ταφέντα EI* | *καταστήσαντες Q κατέστησα corrigit HUsener* | *ἐπ' ante αὐτόν om Q* | *ἐπ' αὐτῷ B* ‖ [8] *μου om CGP* | *φυλασσόντων CEIP* | *αὐτόν om CEGI* ‖ [9] *ἐπὶ δὲ τοσοῦτον C ἀλλ' ἐπὶ τοσοῦτ. D ἐπεὶ τοσαύτη I* | *πονηρία L* ‖ [10] *τοῖς στρατ. ἀργύρια L* | *ἀργύρια ἱκανὰ IP* | *ὅτι εἴπατε CDLQ* | *ὅτι post εἴπατε om CD* | *εἴπατε τοῖς ὄχλοις P* | *οἱ μαθ. αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν τὸ σῶμα αὐτοῦ ἡμῶν κοιμωμένων ὅμως καὶ τὰ ἀργύρια λαβόντες σιωπῆσαι P* ‖ [11] *τὸ σῶμα αὐτοῦ om BI ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν κοιμωμένων ἡμῶν. καίτοι αὐτοὶ λαβ. I* | *ἔκλεψαν αὐτὸν C* | *ἀλλ' αὐτοὶ BCL* ‖ [12] *ἐπὶ τὸ σιωπῆσαι O* | *ἀλλὰ κἀκεῖνοι P* | *μὲν γὰρ A Thil γάρ om P* | *ἅπαντα P* ‖ [13] *αὐτόν post μεμαρτ. I* | *καὶ παρὰ . . . εἰληφέναι om I* ‖ [14] *δέ om CDE lat* | *ταῦτα δὲ πάντα P* | *ἀναγάγω D* | *ἀνήγαγόν σοι C* | *τῷ κράτει σου cum ABGO Thil τῷ σῷ κράτει LP om (C)DEIQ lat Tisch* ‖ [15] *ψεύσηταί σοι P* | *ὑπολάβῃ I ὑπολάβεις O*

sect. 43 l. [17] *ἀναγν. οὖν L ἀναγν. τοίνυν P* | *ὁ om Q* | *εἶπεν Νέρων ὁ βασιλεύς C* ‖ [18] *οὕτως ἔχει καὶ πάντα δι' αὐτοῦ πέπραχθαι I* | *δι' ἑαυτοῦ P* | *πάντα ἐπράχθη BGOQ ταῦτα πάντα ἐπράχθη CLP* | *δέ om Q* | *καὶ ὁ πέτρος P*

εἶπεν· Οὕτως ἔστιν, βασιλεῦ. ὁ γὰρ Σίμων οὗτος πλήρης ψεύδους καὶ ἀπάτης ὑπάρχει, κἂν δοκῇ ἑαυτὸν τοῦτο εἶναι, ὅπερ οὐκ ἔστιν, θεός· ἐν δὲ τῷ κυρίῳ μου Ἰησοῦ Χριστῷ ἐστὶν πᾶσα ἡ ἄκρα νίκη, ὃς διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν ηὐδόκησεν διὰ τῆς θείας οἰκονομίας τοῖς ἀνθρώποις συναναστραφῆναι.

44 *Σίμων εἶπεν· Οὐκ ἀνέξομαί σου ἐπὶ πολύ, Πέτρε, ἀλλ' ἄρτι προστάξω τοῖς ἀγγέλοις μου, ὅπως ἐλθόντες ἐκδικήσωσίν με ἀπὸ σοῦ. Πέτρος εἶπεν· Οὐ φοβοῦμαι τοὺς ἀγγέλους σου· ἐκεῖνοι δὲ μᾶλλον ἐμὲ φοβηθήσονται ἐν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου μου Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

45 *Νέρων εἶπεν· Οὐ φοβῇ τὸν Σίμωνα, Πέτρε, τὸν τὴν ἑαυτοῦ θεότητα πράγμασι βεβαιοῦντα; Πέτρος εἶπεν· Βασιλεῦ, ἐν ἐκείνῳ ἐστὶν ἡ θεότης, ὃς τὰ ἄδηλα ἐρευνᾷ τῆς καρδίας. νῦν οὖν εἰπάτω μοι τί διαλογίζομαι ἢ τί ποιῶ εἰς τὸν διαλογισμόν μου. πρὸ τοῦ ψεύσασθαι δὲ τοῦτον, τοῖς σοῖς ἐμφανίζω ὠσίν, ἵνα μὴ τολμήσῃ ψεύσασθαι τί διαλογίζομαι. Νέρων εἶπεν· Προσελθὼν ὧδε εἰπέ μοι, τί διαλογίζῃ. Πέτρος εἶπεν· Κέλευσον ἐνεχθῆναι ἄρτον κρίθινον καὶ λάθρα δοθῆναί μοι.*

[1] *εἶπεν τῷ βασιλεῖ I | οὕτως ἔχει I | βασιλεύς G | post βασιλεῦ add καὶ ταῦτα ἐπράχθη παρ' αὐτοῦ C | ὁ δὲ σίμων CIPQ | οὕτως IOP | μάγος καὶ πληρ. πν. P ‖* [2] *ὑπάρχων O | καὶ δοκεῖ Thil | δοκεῖ BCIGOP | καὶ pro κἂν δοκῇ Q | αὐτὸν CL | τοῦτον ἑαυτόν G τοῦτο αὐτόν L | τοῦτον O τοῦ C | εἶναι αὐτὸν θεόν I ἑαυτὸν εἶναι θεόν PQ | ὅπερ οὐκ ἔστιν ἄξιος I | ὅπερ . . . θεός om Q ‖* [3] *τῷ κυρ. ἡμῶν BI | πᾶσα om Q ‖* [4] *ἡ om CP ἐλπίς pro ἡ ἄκρα νίκη I | ηὐδόκησεν cum BDGLPQ εὐδόκ- ACIO Thil Tisch | διὰ τ. θ. αὐτοῦ οἰκ. CGILOPQ ‖* [5] *καὶ τοῖς ἀνθρ. G | συναναστράφη G*

sect. 44 l. [6] *ἔξομαί σοι I ἀνέξωμαι CDQ | σε L | ἀλλὰ CO ‖* [7] *τοὺς ἀγγέλους μου O Thil | ἐκδικήσουσι(ν) DEL Thil Tisch ‖* [8] *διὰ σοῦ C | τοὺς δαιμονικούς σου ἀγγέλους P ‖* [9] *γὰρ μᾶλλον BGILO | τ. κυρ. ἡμῶν ἰ. χρ. EQ*

sect. 45 l. [11] *ὁ νέρων P | φοβεῖ BCGI Tisch ‖* [12] *αὐτοῦ CE | τοῖς πράγμασι I | βασιλεῦ om CE ‖* [13] *ἐν ante ἐκείνῳ om I | ὅστις τά C | ἄδυτα OP ‖* [14] *οὖν om O | μοι om G | post εἰπάτω μοι add ABGPQ Thil ὁ Σίμων quod omisi cum CEILO lat Tisch | τὸ τί διαλ. O | διαλογίζωμαι C | τί ante ποιῶ om LP | ἐν τῷ διαλογισμῷ μου BQ | λογισμόν I ‖* [15] *ἀλλὰ πρὸ P ἀλλ' ὅμως πρὸ Q | διαψεύσασθαι G | δέ ante τοῦτον om EGIP δὰν (sic) LQ | αὐτὸν OP | τούτῳ post τοῦτον add I | ἐμφανίζει I | τί διαλογίζομαι ζῶ σοι βασιλεὺς ἵνα μὴ τολμήσει ψεύσασθαι G | τί διαλογίζομαι ἐμφανίζω σοι βασιλεῦ ἵνα μὴ τ. ψ. B τι διαλογίζωμαι ante ἵνα μὴ (μοι) τ. ψ. Q ‖* [16] *μή post ἵνα om I | τολμήσει BEGIQ Tisch τολμίσῃς C | διαλογίζωμαι C | τὸ τί διαλογίζομαι P ‖* [17] *προσέλθε ὧδε πρός με καὶ Q | μοι om I | τί διαλογίζει BCEGIOQ Tisch | τί διαλογίζει ὁ πέτρος. ὁ πέτρος δὲ G | ὁ δὲ πέτρος προσελθὼν λέγει B ὁ πέτρος δὲ λέγει τῷ βασιλεῖ κρυφίως G τότε ὁ μακάριος πέτρος προσελθὼν ἔγγιστα τοῦ νέρωνος εἶπεν αὐτῷ· βασιλεῦ κέλευσον ἄρτον ἐνεχθῆναι κρίθινον P ‖* [18] *ἀχθῆναι C | ἐνεχθῆναι μοι Q | λάθρα καὶ L*

Καὶ εἶπεν πάλιν ὁ Πέτρος· Εἰπάτω Σίμων νῦν τί τὸ διαλογισθέν, τί τὸ λεχθέν, τί τὸ γεγονός.

46 *deest.*

47 *Σίμων εἶπεν· Τοῦτο γίνωσκε, βασιλεῦ, ὅτι τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. Πέτρος εἶπεν· Σὺ οὖν ὁ λέγων ἑαυτὸν εἶναι υἱὸν θεοῦ, εἰπὲ τί ἐνθυμοῦμαι· τί ἄρτι πεποίηκα ἐν τῷ κρυπτῷ, σαφήνισον. Ἦν δὲ ὁ Πέτρος εὐλογήσας ὃν εἰλήφει κρίθινον ἄρτον, καὶ κλάσας δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἐν τοῖς χειριδίοις ἐσώρευσεν.*

48 *Τότε ὁ Σίμων μὴ δυνηθεὶς εἰπεῖν τὸ τοῦ ἀποστόλου ἀπόρρητον, ἐβόησεν λέγων· Ἐξελθέτωσαν κύνες μεγάλοι καὶ καταφαγέτωσαν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Καίσαρος. Καὶ ἐξαίφνης ἐφάνησαν κύνες μέγιστοι καὶ ὥρμησαν ἐπὶ τὸν Πέτρον. ὁ δὲ Πέτρος ἐκτείνας τὰς χεῖρας εἰς προσευχὴν ἔδειξεν τοῖς κυσὶν ὃν ηὐλόγησεν ἄρτον· ὃν ἰδόντες οἱ κύνες οὐκ ἔτι ἐφάνησαν ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης, ἀλλ' ἔφυγον. Τότε ὁ Πέτρος εἶπεν πρὸς Νέρωνα· Ἰδού, βασιλεῦ, ἔδειξά σοι μάγον καὶ ἀπατεῶνα τὸν Σίμωνα εἶναι, οὐ ῥήμασιν ἀλλ' ἔργοις· ὁ γὰρ ἀγγέλους ὑποσχόμενος κατ' ἐμοῦ πέμπειν, κύνας παρήγαγεν, — ἵνα δείξῃ ἑαυτὸν οὐ θεϊκοὺς ἔχειν ἀγγέλους ἀλλὰ κυνικοὺς δαίμονας.*

[1] *ὡς δὲ ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι εἶπεν ὁ πέτρος Q ὡς δὲ ἐκέλευσεν ἀχθῆναι (ἐνεχθῆναι E) καὶ λάθρα τῷ πέτρῳ δοθῆναι εἶπεν ὁ πέτρος CE Tisch ἐνεχθέντος δὲ τοῦ ἄρτου εἶπεν ὁ πέτρος I | πάλιν εἶπεν GL | ὁ ante πέτρος om BCL | ὁ πέτρ. πρὸς τὸν σίμωνα P | νῦν σίμων EI Tisch νῦν ὁ σίμων CG | τί τὸ διαλογισθέν om BGL* ‖ [2] *καὶ τί τὸ λεχθέν I | διαλεχθέν Q | καὶ τί τὸ γεγονός P | γεγονώς IOQ*

sect. 47 l. [4] *βασιλεύς C ἀγαθὲ βασιλεῦ EPQ* ‖ [5] *οὐκ οἶδεν C ἄλλος οὐκ οἶδεν P | εἶδεν CGIQ | εἷς om C | ὁ θεὸς ὁ πατήρ μου μόνος G* ‖ [6] *τίως σὺ ὁ λέγων P | ὁ om EG | λέγεις C | σεαυτὸν C | εἶναι υἱὸν θεοῦ cum GLOP υἱὸν εἶναι θεοῦ A Thil υἱὸν θεοῦ εἶναι BI εἶναι om EQ Tisch εἶναι θεόν C | τί ἐνθυμοῦμαι om C* ‖ [7] *ἢ τί I | ἄρτι om C τί δὲ καὶ ἄρτι P | τῷ om B | κρυπτῷ μάλω (sic) σαφήνισον P | ὁ om I* ‖ [8] *εἴληφε(ν) BCGIOP | κρίθινον om CQ | κόψας G | δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ om O | δεξιᾷ τε C* ‖ [9] *ἐν om I | χειριδίοις BE Thil Tisch | ἐν ταῖς χερσί(ν) CP add αὐτοῦ C | ἐσώρευεν Thil ἐσόρευεν G κατεῖχε P*

sect. 48 l. [10] *σίμων ὁ μάγος (om ὁ ante σιμ.) I | τό om Q | τοῦ πέτρου G* ‖ [11] *ἐξελθάτωσαν BDL Tisch* ‖ [12] *ὡς δὲ ταῦτα εἶπεν ὁ σίμων ἐξαίφνης P* ‖ [13] *ὅρμησαν CGLO | ὁ δὲ μακάριος πέτρος P | ὅ δε ποιήσας προσευχὴν I* ‖ [14] *τὰς χεῖρας αὐτοῦ P | εἰς εὐχὴν G εἰς τὸν οὐρανόν DP καὶ προσευξάμενος C | ἐκράτει pro ἔδειξε τοῖς κυσίν G | ηὐλόγησεν cum BDGIL Tisch εὐλόγ- ACEOP Thil* ‖ [15] *ὡς δὲ ἴδον οἱ κύνες C | εὐθέως ἐτράπησαν pro οὐκ ἔτι ἐφάνησαν C | ἀπὸ τῆς ὥρας . . . ἔφυγον om I* ‖ [16] *ὁ om GLO | πρὸς τὸν νέρωνα G* ‖ [17] *αὐτὸν σίμωνα Q | τὸν σίμωνα ante μάγον καὶ ἀπατ. G | ἀπαταιῶνα ABCGQ* ‖ [18] *ὑποσχώμενος I ὑπισχούμενος L* ‖ [19] *προσήγαγεν I παρῆγεν B | δείξει CGI | αὐτὸν C | ἀγγέλους ἔχει I* ‖ [20] *καὶ κυνικοὺς L*

49 Τότε ὁ Νέρων πρὸς τὸν Σίμωνα εἶπεν· Τί ἐστιν, Σίμων; νομίζω, ἡττήμεθα. Σίμων εἶπεν· Οὗτος καὶ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Παλαιστίνῃ καὶ Καισαρείᾳ τὰ αὐτά μοι ἐποίησεν.

50 Τότε ὁ Νέρων πρὸς τὸν Παῦλον ἐπιστραφεὶς ἔφη· Σὺ διὰ τί οὐδὲν λέγεις, Παῦλε; Ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος καὶ εἶπεν· Γίνωσκε τοῦτο, βασιλεῦ, ὅτι ἐὰν ἀπολύσῃς τὸν μάγον τοῦτον τοιαῦτα πράττειν, μέγιστον τῇ πατρίδι σου αὔξάνει κακὸν καὶ τὴν βασιλείαν σου ἀπὸ τῆς ἰδίας στάσεως καταβιβάσει. Ὁ δὲ Νέρων τῷ Σίμωνι εἶπεν· Τί λέγεις σύ, Σίμων, πρὸς ταῦτα; Ὁ δὲ Σίμων εἶπεν· Ἐγὼ ἐὰν μὴ φανερώσω ἐμαυτὸν καὶ ὑποδείξω εἶναι θεόν, οὐδείς μοι τὸ ὀφειλόμενον ἀπονέμει σέβας. Νέρων εἶπεν· Καὶ νῦν τί χρονίζεις καὶ οὐκ ἀποδεικνύεις ἑαυτὸν θεόν, ὅπως ἂν οὗτοι τιμωρηθῶσιν;

51 Σίμων εἶπεν· Κέλευσόν μοι πύργον οἰκοδομῆσαι ὑψηλὸν ἀπὸ ξύλων, καὶ ἀνελθὼν ἐπ' αὐτῷ καλέσω τοὺς ἀγγέλους μου καὶ προστάξω αὐτοῖς, ἵνα πάντων ὁρώντων ἀναγάγωσί με πρὸς τὸν πατέρα μου εἰς τὸν οὐρανόν. τοῦτο δὲ οὗτοι μὴ δυνάμενοι ποιῆσαι ἐλέγχονται ὅτι ἄνθρωποί εἰσιν ἀπαίδευτοι. Ὁ δὲ Νέρων

sect. 49 l. [1] ὁ *om* O | εἶπεν πρὸς τὸν σίμωνα I | τὸν *om* O | ἔφη GL | τί ἐστιν τοῦτο C ‖ [2] ἡττώμεθα C ἡττειούμεθα O ἡττήθημεν EG Tisch | ὁ σίμων G | ἀγαθὲ βασιλεῦ, οὗτος P | οὕτως IL ‖ [3] ἐν τῇ παλαιστίνῃ ὅλῃ I | καὶ Καισαρείᾳ τὰ αὐτά μοι *om* I καὶ Καισαρείᾳ *om* C | ταῦτα BCGLPQ

sect. 50 l. [4] ὁ *om* L | ἐπιστραφεὶς *om* BGL ἐπιστραφεὶς πρὸς τὸν παῦλον CI γραφῆς (*i. e.* στραφεὶς) Q | εἶπε(ν) IPQ | σὺ τί λέγεις P ‖ [5] οὐ λέγεις Q | λαλεῖς B | καὶ ἀποκριθεὶς B ἀποκριθεὶς δέ (*om* καὶ εἶπεν) I λέγει αὐτῷ (*om* καὶ εἶπεν) P ‖ [6] ἐὰν μὴ ἀπολύσῃς CP | ἀπολύσεις GI | τὸν ἐπάρατον μάγον τοῦτον P | *post* τοῦτον *add* καὶ κωλύσεις τοῦτον G | τὸν τὰ τοιαῦτα πράττων C ‖ [7] τοιαῦτα οὕτως πράττοντα I τοιαῦτα πράττοντα ἔργα P | μέγιστα . . . κακά C | αὐξάνῃ D αὐξάνῃς O αὐξάνεις L (*non* A) *Thil* | ἀνεξίκακον *pro* αὐξ. κακ. B ‖ [8] τῆς βασιλείας σου I | τῆς ἰδίας σου στάσεως I ‖ [9] τὸν σίμωνα ἔφη I | τί δὲ Q | σύ *om* BO ‖ [10] δέ *om* G | ἐγὼ ἐὰν μὴ . . . Νέρων εἶπεν *om* Q | βασιλεῦ, ἐγὼ P | ὑμῖν φανερώσω αὐτὸν (*om* ἐὰν μή) C | εἰ μή BGI (εἰμὶ) LO | ἑαυτὸν GO | δείξω BGL | ὑποδ. πᾶσιν εἶναι με θεόν P ‖ [11] ἀπονέμει . . . καὶ οὐκ *om* P | ἀπονέμῃ GO | Νέρων εἶπεν *om* O ‖ [12] νῦν *om* I | ἀποδείκνυε (*om* καὶ οὐκ) C | ἑαυτὸν θεόν *om* O σεαυτόν GP | ὅστις εἶ *post* σεαυτόν P | θεόν *om* L(P?) ‖ [13] καὶ αὐτοὶ I | τιμωρηθῶσιν οὗτοι P

sect. 51 l. [14] καὶ εἶπεν σίμων τῷ βασιλεῖ εἰπόντι αὐτῷ ταῦτα O | ὁ σίμων I | κύριε βασιλεῦ κέλευσον (*om* μοι) P | οἰκοδομηθῆναι BCDOP γενέσθαι I | ὑψηλόν *om* O | ἀπὸ ξύλων ὑψηλῶν P ‖ [15] ξύλου L ξύλον I | ἐπ' αὐτόν BDEGLQ Tisch πρὸς αὐτὸν I | καὶ καλέσω Q ‖ [16] καὶ προστάξω αὐτοῖς *om* CP | αὐτοὺς GI | ὁρῶντες Q | ἀνάγουσιν CQ ἀγάγωσι I ‖ [17] τοῦτο οὖν COPQ οὗτοι οὖν τοῦτο I | αὐτοὶ O ‖ [18] ἄνθρωποι εἶναι ἀπ. CP *item sed praem* ὅτι Q ὅτι μάγοι εἰσὶν καὶ ἀπαταιῶνες B | ἀπαιδ. εἰσίν L

τῷ Πέτρῳ εἶπεν· Ἀκήκοας, Πέτρε, τὸ παρὰ Σίμωνος εἰρημένον; ἐκ τούτου φανήσεται, ὅσην δύναμιν ἔχει ἢ οὗτος ἢ ὁ θεὸς ὑμῶν. Πέτρος εἶπεν· Κράτιστε βασιλεῦ, εἰ θέλεις, δύνασαι νοῆσαι, ὅτι δαιμόνων πεπλήρωται. Νέρων εἶπεν· Τί μοι λόγων περιόδους ποιεῖτε; ἡ αὔριον ἡμέρα ὑμᾶς δοκιμάσει.

52 Σίμων εἶπεν· Εἰ μὴ πιστεύεις, ἀγαθὲ βασιλεῦ, ὅτι μάγος οὐκ εἰμί, κέλευσον ἀποκεφαλισθῆναί με ἐν τόπῳ σκοτεινῷ, κἀκεῖ με ἐσφαγμένον κατάλειπε, καὶ ἐὰν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ μὴ ἀναστῶ, γνῶθί με μάγον εἶναι· ἐὰν δὲ ἀναστῶ, γίνωσκε υἱόν με εἶναι τοῦ θεοῦ.

53 Τοῦτο δὲ γενέσθαι κελεύσαντος τοῦ Καίσαρος ἐν τῇ σκοτίᾳ, τῇ μαγικῇ αὐτοῦ τέχνῃ ὁ Σίμων ἔπραξεν, ἵνα κριὸς ἀποκεφαλισθῇ· ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ὁ κριὸς ὡς Σίμων ἐφάνη, ἕως οὗ ἀπεκεφαλίσθη ἐν τῇ σκοτίᾳ. Ἐρευνήσας γὰρ ὁ ἀποκεφαλίσας

[1] ἔφη τῷ πέτρῳ I | τῷ Πέτρῳ om C | τί παρὰ τοῦ σίμωνος εἴρηται C τὰ παρὰ σίμωνος εἰρημένα G | τοῦ σίμωνος CO ‖ [2] ἐκ τούτου οὖν G | φαίνε σε τέως πόσην δύναμιν ἔχεις I | ὅς τὴν δύναμιν L | ἢ prius om BCEPQ | εἰ . . . εἰ pro ἢ . . . ἢ G | οὕτως IQ | ου pro ἢ altero Q | ἡμῶν GQ σοῦ (BCE) Tisch nulla uaria lectione adnotata. item ut uid P sed ὑμῶν AILO Thil ‖ [3] κράτιστε om B | βασιλεὺς G | θέλῃς BO θέλεις τοῦ C | γνωστὸν νοῆσαι ἔστω σοι I | δύνασθαι G | ἐννοῆσαι O ‖ [4] ἄλτος δαιμόνων I | δαιμονίων EO Tisch | πεπλήρωται οὗτος L | λόγους περιόδων (περιόδον P) BIP λόγους etiam GQ ‖ [5] ποιεῖται IO | ἡμᾶς O ὑμῶν I | δοκιμάσει ὑμᾶς P | δοκιμάσῃ O

sect. 52 l. [6] καὶ πάλιν σίμων ἔφη C | ἢ οὐ πιστ. C οὐ πιστ. (om εἰ) I | μὴ om BQ μοι G | πιστεύσεις IO | ἀγαθέ om I | βασιλεύς G | μάγος cum BGILOPQ Thil Tisch μέγας ACDE ‖ [7] οὐκ om C | post εἰμί add ἀλλ' υἱὸς θεοῦ P | ἐν τῷ σκοτεινῷ B εἰς τόπον σκοτινόν G | καὶ ἐκεῖ C ‖ [8] ἐσφαγμένον om CD ἐσφαμένον L | καταλιπεῖν (E)P καταλεῖψαι G κατάλειψε I κατέλιπεν Q ἐγκατέλιπε C ἐνκατάλειπε D | post καταλ. add ἕως τρίτην ἡμέραν I | ἂν Q | ἐν τῇ τρίτῃ (om ἐάν) I | τρίτην ἡμέραν (om artic) L | μὴ ἀναστῶ . . . ἐὰν δέ om per homoeotel P ‖ [9] γνώθη O | εἰ δὲ GIQ | γίνωσκη O | με υἱόν P ‖ [10] τοῦ om IQ

sect. 53 l. [11] τούτου IQ | ἐκέλευσεν οὖν ὁ καῖσαρ τοῦτο γενέσθαι L | τοῦ καίσ. κελευσ. γενέσθαι DI κελευσ. τοῦ καισ. γενέσθαι P | κελευσ. νέρωνος Q | καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ B ἐν τῇ σκοτίᾳ om C | τῇ om O ‖ [12] σκοτείᾳ IO | ὁ οὖν σίμων τῇ μαγ. ἀντ. τεχν. L | ἀποκεφαλισθεὶς τῇ μαγ. αὐτοῦ τεχνῇ B | αὐτοῦ post τέχνῃ Thil | τέχνῃ hoc loco om C | τὴν μαγικὴν τέχνην (om αὐτοῦ) O | ἔπραξεν ὁ σίμων B ὁ σίμ. ἔπρ. τέχνῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ C | ὁ κριὸς O | ἀντ' αὐτοῦ ἀποκεφ. BL ἀποκεφαλ. ἀντ' αὐτοῦ CIP | ἀποκεφ. ἐν τῇ σκοτείᾳ BO ‖ [13] ἐπὶ τοσοῦτον . . . ἐνεκεφαλίσθη om per homoeotel A Thil | ἐπεὶ δὲ τοσοῦτον I | ὡς σίμων cum BIG ὡς ὁ σίμων LP ὁ σίμων (om ὡς) CDE lat Tisch σίμων (om ὡς) OQ | εὑρέθη O | ἕως ἂν L οὗ om GQ [14] ἀποκεφαλισθῇ DL | ἐρευν. δὲ PQ

αὐτὸν καὶ προαγαγὼν εἰς τὸ φῶς τὴν κεφαλὴν εὗρεν αὐτὴν τὴν κεφαλὴν κριοῦ· ἀλλ' οὐδὲν τῷ βασιλεῖ εἰπεῖν ἐτόλμησεν, ἵνα μὴ μαστίξῃ αὐτόν, κελεύσαντι τοῦτο ἐν ἀποκρύφῳ πραχθῆναι. ἐντεῦθεν οὖν ἔλεγεν ἑαυτὸν ὁ Σίμων τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἐγερθῆναι, ὅτι τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ καὶ τὰ μέλη ἦρεν, τὸ δὲ αἷμα ἐκεῖσε προσεπέπηκτο, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἔδειξεν ἑαυτὸν τῷ Νέρωνι λέγων αὐτῷ· Ποίησον ἐκμαγῆναι τὸ αἷμά μου τὸ ἐκχυθέν, ὅτι ἰδοὺ ἀποκεφαλισθεὶς καθὼς ὑπεσχόμην τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνέστην.

54 Καθὼς δὲ εἶπεν ὁ Νέρων, ὅτι ἡ αὔριον ἡμέρα ὑμᾶς δοκιμάσει, στραφεὶς πρὸς τὸν Παῦλον λέγει· Σὺ Παῦλε διὰ τί οὐδὲν φθέγγῃ;

55 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Παῦλος εἶπεν· Τούτου τοὺς λόγους μὴ βουληθῇς ἀκούειν, βασιλεῦ. ἀπατεὼν γάρ καὶ μάγος ἐστὶν καὶ εἰς ἀπώλειαν θέλει ἀγάγαι τὴν ψυχήν σου καὶ τὴν βασιλείαν σου. ὥσπερ γὰρ οἱ Αἰγύπτιοι μάγοι Ἰαννὴς καὶ Ἰαμβρὴς ἐπλάνησαν τὸν Φαραὼ καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ, ἕως οὗ κατεπον-

[1] προσαγαγὼν CGIO | τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ εἰς τὸ φῶς I | εὑρέθη pro εὗρ. αὐτ. τ. κεφ. B | τὴν κεφαλήν om C | αὐτήν om GL τήν om CDOPQ οὖσαν pro τήν I ‖ [2] τοῦ κριοῦ L | οὐ μὲν I | τετόλμηκεν I ‖ [3] μαστίξει BDEGI Tisch τιμωρίσει C | κελεύσαντι ego correxi κελεύσαντα ABEGLO Thil κελεύσας C Tisch κελεύσαντος PQ | κελευσ. . . . πραχθῆναι om DI δὲ τούτον pro τοῦτο Q | πραχθ. ἐν ἀποκρύφῳ G ἐν ἀποκρύφῳ τόπῳ PQ | [4] ἑαυτόν om BGP αὐτὸν C | ἀναστῆναι pro ἐγερθ. ante τῇ τρ. ἡμ. I | τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ IP ‖ [5] κατὰ μέλη L | εἶρεν B | εὗρεν AD add καὶ κατέκρυψε(ν) CDP ‖ [6] προσέπικτον C πέπηκτο G ἐπεπήκτο L | τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ GP τῇ τρίτῃ αὔτῃ ἡ ἡμέρᾳ I | τῷ om G | σίμωνι pro Νέρωνι Q ‖ [7] αὐτῷ om B | post λέγων add ἰδοὺ βασιλεὺς ὑπεσχόμην σοι ἀποκεφαλισθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνεστην. καὶ ἰδοὺ πάρειμι. ἀλλὰ ποιησον I | πρόσταξον ἐπαρθῆναι pro ποιησ. ἐκμαγ. P | ἐκπαγῆναι G ἐκμιγῆναι I | σου pro μου Q μου om P | ὅτι ἰδοὺ ἀποκεφ. . . . δοκιμάσει om I ‖ [8] ἀπεκεφαλίσθην O

sect. 54 l. [9] τοῦ δὲ νέρωνος ἐν ἐκπρήξει (sic) γενομένου, στραφεὶς (om ὅτι . . . δοκιμάσει) P | δέ om CQ | προεῖπεν B | ὅπερ αὔριον C | αὐρινὴ O | αὔριον ἡμέραν Q ‖ [10] στραφεὶς δὲ Q | στραφεὶς δὲ ὁ βασιλεύς C στραφεὶς δὲ ὁ νέρων I | ἔφη CDIP εἶπεν O | σὺ Παῦλε om BGIL σὺ δὲ παῦλε D ‖ [11] φθέγγῃ cum AILP Thil φθέγγει BCDEGOQ Tisch

sect. 55 l. [12] ὁ δὲ εἶπεν DP ἀποκριθεὶς (om δέ) C | λέγει G ἔφη I | τούτους CGILOQ ‖ [13] βουληθεὶς GQ φοβηθεὶς IP | ἀκούων I ‖ [14] θέλη O θέλει om Q | ἀγάγαι cum ACDG ἀγαγεῖν BIL (ἀγάγειν) OPQ Thil Tisch | τὴν ψυχήν σου ἀγάγαι G τὴν ψυχήν σου καὶ om hoc loco I τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ τὴν σὴν O | σου bis om Q | καὶ τὴν βασιλείαν σου om C | post τὴν βασ. σ. add οὐ μόνον δὲ ταύτην ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχήν σου I ‖ [15] οἱ μάγοι I μάγοι om DE Tisch | ἰαννὶς CEIL ἰανὴς P | ἰαμβρίς ACEGIO Thil ἡ ἀμβρίς L | ἐπλάνησε A ‖ [16] τῷ φαραὼ καὶ τῷ στρατοπαίδῳ Q | ἅπαν τὸ στρατ. I | ἐποντίσθη CD ἐκαταποντίσθη Q

τίσθη ἐν τῇ θαλάσσῃ, οὕτως καὶ οὗτος διὰ τῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ διαβόλου παιδεύσεως πείθει τοὺς ἀνθρώπους πολλὰ κακὰ εἰς ἑαυτοὺς ποιεῖν, καὶ πολλοὺς τῶν ἀκεραίων ἐξαπατᾷ πρὸς πειρασμὸν τῆς βασιλείας σου.

56 *Ἐγὼ δὲ θαρρῶ τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου μου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι τάχιον φανερώσει αὐτὸν τὸ τίς ἐστιν, καὶ ὅσον δοκεῖ ἑαυτὸν ὑψῶσαι εἰς τὸν οὐρανόν, τοσοῦτον καταποντισθήσεται εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ᾅδου, ὅπου ἐστὶν ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.*

57. *Νέρων εἶπεν· Τίς ἐστιν ἡ τοῦ Χριστοῦ διδαχὴ τοῦ σοῦ διδασκάλου; Εἶπεν δὲ Παῦλος· Περὶ τῆς τοῦ διδασκάλου μου διδαχῆς ἧς ἐπερώτησας, οὐ χωροῦσιν ταύτην εἰ μὴ οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ τὴν πίστιν προσιέμενοι. ὅσα γὰρ τῆς εἰρήνης ἐστὶν καὶ ἀγάπης, ταῦτα ἐδίδαξεν. κἀγὼ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπλήρωκα τὸν λόγον τῆς εἰρήνης, καθὼς παρ' αὐτοῦ ἔμαθον.*

58 *Ἐδίδαξα γάρ, ἵνα τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγοῦνται· τοὺς*

[9] Matth. 8, 12 ‖ [14] Rom. 15, 19 ‖ [17] Rom. 12, 10

[1] *τῇ om P* | *καὶ οὗτος om BC* | *οὕτως bis I* | *τοῦ πατρ. αὐτ. τῆς G* | *τοῦ σατανᾶ I* ‖ [2] *τοῦ ante διαβ. om Q* | *κελεύσεως O* | *πείθει τοὺς ἀνθρώπους om I πείθῃ αὐτοὺς O* ‖ [3] *εἰς ἑαυτοὺς om Q* | *εἰς ἑαυτ. ποιεῖν om C* | *αὐτοὺς GP* | *ἀκεραιοτέρων ἀπατᾶν I* | *ἐξαπατῶν Q* ‖ [4] *σου om Q*

sect. 56 l. [5] *τὸ γὰρ αἷμα τοῦτο τὸ ἐκχυθὲν κριοῦ ἐστίν praem ob transpositionem C* | *θαρρῶ cum CILOPQ θαρρῶν ABDG Thil* | *ἐν τῇ δυνάμει P* *τοῦ κυρίου ἡμῶν Q τ. κ. ἡ μου O* ‖ [6] *ἑαυτὸν L* | *τό ante τίς om CQ* | *ἔσται Q* ‖ [7] *ὑψῶσαι ἑαυτὸν P* ‖ [8] *τόν ante βυθόν om P* | *ἐστίν om EQ Tisch*

sect. 57 l. [10] *τί CDO* | *τοῦ Χριστοῦ om BCP τοῦ χρ. σου O* | *ἡ διδαχὴ τοῦ χριστοῦ GIL* | *τῆς om Q* | *post τοῦ σοῦ διδασκ. add ἀπάγγειλον ἡμῖν P* ‖ [11] *ὁ παῦλος O* | *παῦλος εἶπεν (om δέ) C ὁ παῦλος εἶπεν DP ἀποκριθεὶς δὲ ὁ παῦλος εἶπεν I* | *τοῦ διδασκ. χριστοῦ μου O* ‖ [12] *ἧς om CL* | *ἧς ἐπερώτησας om I* | *ἐρώτησας D* | *οὐ χωροῦσιν C (χωρῶσιν) GLOQ lat Tisch οὐχ ὁρῶσι(ν) ABDEIP Thil* | *ταύτην om O αὐτήν CDEP Tisch* | *εἰ μὴ οἱ καθ. τῇ καρδίᾳ] ἡμῖν διὰ Q* | *οἱ om G* | *καθαρῷ A καθαρᾷ Thil sine teste ἐν καθαρῇ οὖσιν C* ‖ [13] *τῇ πίστει DGL καὶ τῇ πίστει BP add αὐτοῦ P καὶ οἱ ἐν πίστει C* | *πιστῶς προΐεμαι νόει I* | *ὡς γὰρ Q* | *οὗτος γάρ ἐστι μόνος τῆς εἰρήνης διδάσκαλος καὶ τῆς ἀγάπης δοτήρ pro ὅσα γὰρ . . . ἐδίδαξεν P* ‖ [14] *καὶ τῆς ἀγάπης BCG* | *ταῦτα om G πάντα C* | *πράττει pro ἐδίδαξεν I* | *κἀγὼ δὲ . . . ἐδίδαξα γὰρ om per homoeotel Q* | *κἀγὼ δὲ P* | *κύκλῳ μέχρι L* ‖ [15] *τοῦ θεοῦ pro τῆς εἰρήνης G* | *καθὼς ἐδιδάχθην παρ' αὐτοῦ I*

sect. 58 l. [17] *ἐδίδ. γὰρ ἐν πρώτοις P* | *ἵνα om I* | *τῇ om Q* | *ἀλλήλως G ἀλλήλοις Q* | *προηγήσωνται C προηγήσονται PQ προηγούμενοι I προηγώμενοι O προτιμήσονται D*

ὑπερέχοντας καὶ πλουσίους μὴ ὑπεραίρεσθαι καὶ ἐλπίζειν ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τὴν ἐλπίδα αὐτῶν τίθεσθαι· τοὺς πτωχοὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ χαίρειν πτωχείᾳ· τοὺς πατέρας διδάξαι τὰ τέκνα αὐτῶν παιδείαν τὴν ἐν φόβῳ θεοῦ· τὰ τέκνα πειθαρχεῖν τοῖς γονεῦσιν εἰς νουθησίαν σωτηριώδη. ἐδίδαξα τὰς ἐκκλησίας τῶν πιστευόντων πιστεύειν εἰς ἕνα θεόν, πατέρα παντοκράτορα, ἀόρατον καὶ ἀκατάληπτον, καὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ τὸν κύριόν μου Ἰησοῦν Χριστόν.

59 Αὕτη δέ μοι ἡ διδαχὴ οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐδόθη, τοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ μοι λαλήσαντος, ὃς καὶ ἀπέστειλέν με ἐπὶ τὸ κήρυγμα, εἰρηκώς μοι· Πορεύου, ὅτι ἐγὼ ἔσομαι μετὰ σοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς ἢ ποιήσῃς ἐγὼ δικαιώσω.

60 Ταῦτα ἀκούσας ὁ Νέρων ἐξέστη, καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Πέτρον εἶπεν· Σὺ τί λέγεις; Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη· Πάντα ὅσα ὁ

[1] 1. Tim. 6, 17 ‖ [3] Ps. 73, 28; 78, 7 | Eph. 6, 4 ‖ [4] Eph. 6, 1; Col. 3, 20 | [9] Gal. 1, 1 ‖ [12] Act. 22, 21; 18, 10 *cf* Ies. 41, 10; Ier. 1, 8

[1] *ἄρχοντας O | καί ante πλουσ. om I | μὴ ἐλπίζειν BGO ‖* [2] *τῇ τοῦ πλούτου DEP | πλούτω LQ | ἐπὶ τὸν θεὸν OP | τὸν θεὸν τὸν ζῶντα P τὴν ἐλπίδα ἔχειν I | αὐτοῦ OP ‖* [3] *χαίρεσθαι CDPQ χαίρειν om O | πτωχία IO | τοὺς πατέρας . . . φόβῳ θεοῦ om Q ‖* [4] *αὐτῶν τὰ τέκνα G | αὐτῶν om O | τὴν ἐν Χριστῷ ἐπίγνωσιν pro παιδείαν τ. ἐ. φ. θεοῦ C | ἐν παιδείᾳ καὶ φόβῳ I | παιδίαν BEO | φόβῳ κυρίου IL ‖* [5] *νουθησίαν cum E lat Tisch cf Eph. 6, 4 μαθησίαν BCDGOPQ μάθησιν L μαθητείαν A Thil διδασκαλίαν I | τὴν σωτηριώδη G | ἐδίδαξα om P ἐπέδειξα O | ταῖς ἐκκλησίαις O |* [6] *τῶν πιστευόντων om DP | τῶν πιστῶν L | ἀγαπᾶν καὶ πιστεύειν P τοῦ πιστεύειν I | πατέρα om BDP ‖* [7] *καὶ ἀόρατον I | ἀόρατον καὶ ἀκατάληπτον om BCDPQ | καί ante ἀκαταλ. om O | ἀκατάλυπτον L | μονογεννῆ G ‖* [8] *τὸν κύρ. ἡμῶν BCIQ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα pro τὸν κυρ. μ. Ἰ. Χριστόν D item καὶ εἰς τὸ ἅγιον καὶ ζωοποιὸν αὐτοῦ πνεῦμα P καὶ τὸ πνεῦμα ἅγιον τὸ κύριον καὶ ζωοποιὸν τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον Q | post Χριστόν add καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα οὐδὲ δι' ἀνθρώπου ἐδιδάχθην I*

sect. 59 l. [9] *δέ om C | δ' ἐμὴ pro δέ μοι L | μοι om I | μου BQ | μοι ἐστιν C | ἡ εὐχὴ G | βασιλεῦ post διδαχή P | οὐκ ἀπ' ἀνθρώπου Q | οὐκ ἀνθρώπων (om ἀπ') C οὐκ ἀνθρώπου D | ἐξ pro δι' C | οὐδὲ δι' ἀνθρώπου om P pro his ἐδιδάχθην (exp) I ‖* [10] *ἀνθρώπων altero loco BO | ἀλλὰ διὰ Ἰ. Χρ. . . . ἐκ τοῦ οὐρανοῦ om C | μου ἐδώθη G μοι ἐδόθη P ἐδόθη μοι E | τοῦ prius om BGILP μοι δοθέντος καὶ λαλήσαντος Q ‖* [11] *μοι ante λαλησ. om P | ἀπέστ. μοι I | εἰρηκός IO λέγων (om μοι) G ‖* [12] *πορεύου ἐν εἰρήνῃ P | εἰμί BO | ὅσα ἐὰν A ‖* [13] *post εἴπῃς add καὶ ἀναγγελεῖς C | ἢ ποιήσῃς om L | ποιήσεις ἢ εἴποις I ποιήσεις BCDGIPQ Tisch ποιήσις O | ἐγώ σε δικαιώσω P*

sect. 60 l. [14] *καὶ ταῦτα D ταῦτα καὶ ἕτερα πλείονα τούτων P | ἀνέστη C ‖* [15] *ἔφη pro εἶπεν I | πέτρε post λέγεις I | καὶ ὁ πέτρος CDILOPQ | εἶπεν pro ἔφη D | ὅσα ἐλάλ. ὁ παῦλος GILOQ*

Παῦλος ἐλάλησεν ἀληθῆ εἰσιν· καὶ γὰρ ἔκπαλαι πολλὰ ἐδεξάμην παρὰ τῶν ἡμετέρων ἐπισκόπων γράμματα, τῶν ὄντων εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην περὶ τῶν γενομένων καὶ λαλουμένων ὑπ' αὐτοῦ. διώκτου γὰρ αὐτοῦ ὄντος τοῦ νόμου, φωνὴ αὐτὸν τοῦ Χριστοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκάλεσεν, καὶ ἐδίδαξεν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι οὐκ ἦν ἐχθρὸς κατὰ φθόνον τῆς ἡμετέρας πίστεως ἀλλὰ κατὰ ἄγνοιαν. καὶ γὰρ ἐγένοντο πρὸ ἡμῶν ψευδόχριστοι ὡς καὶ ὁ Σίμων καὶ ψευδαπόστολοι καὶ ψευδοπροφῆται, οἵτινες κατὰ τῶν ἱερῶν χαραγμάτων ἐλθόντες ἐπετήδευσαν κενῶσαι τὴν ἀλήθειαν· καὶ κατὰ τούτων οὖν ἀναγκαῖον ἦν τοῦτον προχειρίσασθαι τὸν ἄνδρα τὸν ἐκ παιδόθεν οὐδὲν ἕτερον παιδευθέντα, εἰ μὴ τοῦ θείου νόμου ἐρευνᾶν τὰ μυστήρια, ἐν οἷς τῆς ἀληθείας ἔκδικος καὶ τοῦ ψεύδους γένηται διώκτης. ἐπεὶ τοίνυν ὁ διωγμὸς αὐτοῦ οὐ διὰ φθόνον ἐγένετο, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ νόμου ἐκδίκησιν, αὐτὴ ἡ ἀλήθεια ἐκ τοῦ οὐρανοῦ προσωμίλησεν αὐτῷ λέγουσα· 'Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις· παῦσαι οὖν διώκων με, ὅτι ἐγώ εἰμι

[15] Act. 9, 5; 22, 8

[1] ἐλάλησε καὶ λαλεῖ P | ἀληθεῖ O ἀληθειά I | ἐστίν C τυγχάνουσι DP | ἔκπαλαι τὸν χρόνον I | ἐδιδαξάμην C ‖ [2] ἐκ τῶν ἡμ. G | ἡμετέρων om I | γράμματα . . . ὑπ' αὐτοῦ om I sed add pro his χάριν τῶν γενομένων ὑπὸ παύλου | ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ CDLOP | ἅπασαν (om εἰς) Q ‖ [3] περί om C | γινομένων CO | λαλημένων PQ | ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ μου παύλου C ‖ [4] γάρ om O | ὄντως GIO | τὸ πρότερον pro τοῦ νόμου P | τοῦ Χριστοῦ om CDEI Tisch post οὐρανοῦ L ‖ [5] ἐκ τῶν οὐρανῶν O | ἐκάλεσεν ἐκ τοῦ οὐρ. G | τὴν ἀληθ. καὶ ἐφάνη P | ὅτι om C ‖ [6] καταφρονῶν DP | τῆς ἡμετέρας (ὑμετ- I) πίστεως post κατ' ἄγνοιαν IO | τισὶν ἕτερας πιστ. L | κατὰ ἄγνοιαν ἔπραττεν ἅπερ ἐποίει P ‖ [7] γάρ om L | ἐγένετο CD | ἐγένοντο καὶ G | καὶ ψευδαπόστολοι ante ὡς καὶ ὁ σίμων G | ὥσπερ καὶ σίμων I | ὁ σίμων οὗτος BP ‖ [8] καὶ ψευδαπόστολοι om BI | ψευδαπόστολος (om καὶ priore) C | οἵτινες καὶ τῶν DP | κατὰ τῶν ἱερῶν χαραγμ. om C ‖ [9] θείων pro ἱερῶν I | γραμμάτων AD Thil δογμάτων O | ἐλθόντες om CDE Tisch ἐλθόντων Q | ἐπιτήδευσαν AEGI ἐβουλήθησαν C | κενῶσαι . . . κατὰ τούτων om I | κενῶσαι] in marg ματαιοποιῆσαι A | [10] καί om B | κατὰ τοῦτο DE | κατὰ τὸ (om τούτων οὖν) O | κατ' αὐτῶν pro κατὰ τούτων οὖν L | οὖν om CDEP(O) Tisch | ἀναγκαῖον οὖν I | ἐστιν I εἶναι L | τοῦτον om GO | προχειρισθῆναι L χειρίσασθαι O ‖ [11] ἐκ παιδίου Thil | ἐκ παιδιόθεν αὐτοῦ μηδὲν ἕτερον C | ἄλλο pro ἕτερ. B | ἕτερον παιδευθέντα om I | πράξαντα C | εἰ μὴ τὸ τοῦ BG εἰ μὴ τὰ τοῦ I ‖ [12] νόμου om C | ἐρευνᾶ D | τά om I | τῆς ἀληθ. γίνεται C | ἐνδίκως G ‖ [13] καὶ οὐ ψεύδους I | γένηται om hoc loco C ἐγένετο I γίνεται O ‖ [14] αὕτη AGL | κατῆλθεν pro αὐτὴ ἡ I ‖ [15] προσομίλησεν CDEG Tisch | προσομ. αὐτῷ om I | αὐτῷ om L | σαῦλε σαῦλε ἐγώ εἰμι P ‖ [16] ἰησοῦς χριστὸς O | διώκης O | παῦσαι . . . τῆς ἀληθείας om I | παῦσον L | παῦσαι οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν P

ἡ ἀλήθεια, ἧς ὑπεραγωνίζεσθαι φαίνῃ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας.' ὡς οὖν ἔγνω οὕτως εἶναι, καταλιπὼν ὅπερ διεξεδίκα, ἤρξατο διεκδικῆσαι ταύτην τὴν τρίβον τοῦ Χριστοῦ ἣν ἐδίωκεν, ἥτις ἐστὶν ὁδὸς ἀληθείας τοῖς εἰλικρινῶς πορευομένοις ἐν αὐτῇ.

61 Ταῦτα εἰρηκότος Πέτρου ὁ Σίμων εἶπεν πρὸς Νέρωνα· Ἐννόησον, ἀγαθὲ βασιλεῦ, ὅτι συνέπνευσαν οὗτοι οἱ δύο κατ' ἐμοῦ· ἐγὼ γάρ εἰμι ἡ ἀλήθεια, καὶ οὗτοι ἐναντία μου φρονοῦσιν. Πέτρος εἶπεν· Οὐδεμία ἐν σοὶ ἀλήθειά ἐστιν, ἀλλὰ πάντα ψευδῆ λέγεις.

62—66 *desunt.*

67 Σίμων εἶπεν· Ἀγαθὲ βασιλεῦ, οὗτοι οἱ ἄνθρωποι συνελογίσαντο τὴν εὐμένειάν σου καὶ συνέδησάν σε. Νέρων εἶπεν· Ἀλλ' οὐδὲ σύ με περὶ σεαυτοῦ ἔτι ἐβεβαίωσας. Σίμων εἶπεν· Πόσων καλῶν πραγμάτων καὶ σημείων ὑπ' ἐμοῦ σοι ὑποδειχθέντων θαυμάζω, ὅτι ἀμφισβητεῖς. Νέρων εἶπεν· Ἐγὼ οὐδενὶ ἐξ ὑμῶν συναινῶ· ἀλλ' ὃ ἐρωτῶ σε, μᾶλλον ἀποκρίθητί μοι.

68 Σίμων εἶπεν· Τὸ λοιπὸν οὐδέν σοι ἀποκρίνομαι. Νέρων εἶπεν· Ἐπειδὴ ψεύδῃ, διὰ τοῦτο ταῦτα λέγεις. Τὸ λοιπὸν οὐδέν

[1] *περὶ ἧς C | ὑπεραγωνίζεσαι B ἀγωνίζεσαι C | φαίνῃ om D φαίνεσαι BGLO φαίνεσθαι C φαίνεται Q | κατὰ τ. ἐχθρ. τ. ἀληθ. om L ‖* [2] *οὕτως τί εἶναι L | post εἶναι add τὴν ἀλήθειαν P | καταλείπων O | καταλιπὼν εὐθέως P | ὥπερ O | διεξεδίκα cum AL ἐξεδίκα IQ διεξεδίκει CDE (-δίκῃ) Thil Tisch ἐξεδίκει BP δὴ ἐξεδίωκεν G ἐξεδίωκεν O ‖* [3] *ἤρξατο . . . ἐδίωκεν om per homoeot G | διεκδικᾶν I διεκδικεῖν DEP | ταύτην τὴν πίστιν O | ἣν ἐδίωκεν om I ‖* [4] *εἴ τις O | ἥτις ἐστὶν ἀλήθεια D | ἥτις ἐστὶ χριστὸς ἡ ἀλήθεια P | ὁδὸν I | ὁδὸς τῆς ἀληθ. CO | ἡμερινῶς L ὀρθῶς καὶ εἰλικρινῶς P | ἐν ταύτῃ G*

sect. 61 l. [5] *καὶ ταῦτα D | πέτρου cum AL Thil τοῦ πέτρου BCDE GIOPQ τὸν νέρωνα I ‖* [6] *ἀγαθέ om C | βασιλεύς C | σὺ ἐνέπνευσαν I | οἱ δύο οὗτοι O ‖* [7] *καὶ ante οὗτοι om IP | οὗτοι δὲ P | καὶ αὐτοὶ CD | κατ' ἐμὲ pro ἐναντ. μου C | ἐναντίον I ‖* [8] *ἀλήθεια ἐν σοὶ BCO ἐστὶν ἐν σοὶ ἀλ. EP ἀλήθειά ἐστιν ἐν σοὶ G | ἐν om L | σὺ pro σοὶ I | ἐστὶν om CDOQ Tisch | ἀλλ' ἅπαντα L | ψευδῆ ἐστὶν ἃ λέγεις B | inde a ψευδῆ deficit C*

sect. 67 l. [11] *ἀγαθὲ βασιλεῦ om BD ‖* [12] *καὶ συνέδησάν σε om D | σε om B ‖* [13] *ἀλλ' οὖν οὐδὲ σὺ I | με om I | ἑαυτοῦ BD (αὐαὐτοῦ) OP Tisch | ἔτι om DI τί G | ἐβεβαίωσας με I ‖* [14] *τόσων Thil | πραγμ. τε καὶ Q | σημείων μεγάλων P | παρ' ἐμοῦ L | ὑποδειχθ. σοι P | δειχθέντων GO | post δειχθ. add οὐ πιστεύεις τούτων G ‖* [15] *θαυμάζομαι πῶς λέγεις οὐκ ἐβεβαίωσάς με pro θαυμ. ὅτι ἀμφισβ. I | ἀκμὴν post ὅτι P | ἀμφισβητῇς BDO ‖* [16] *βοηθῶ pro συναινῶ P | ἀλλ' ὃ cum DEI (ἄλλο) P lat Tisch ἀλλ' ὡς ABGLOQ Thil | σε ante ἐρωτῶ IQ om DEO Tisch σοι L | ἀποκρίθη I | μοι om L*

sect. 68 l. [17] *τὸ λοιπὸν βασιλεῦ P | τὸ λοιπὸν . . . Νέρ. εἶπεν om per homoeotel I | ἀποκρίνωμεν Q ‖* [18] *ψεύδει BEI om D ψευδῆς εἶ G | τὸ λοιπὸν κἀγὼ P | οὐδέν σοι GOP οὐδενὸς Thil*

σε ἔτι λογίζομαι· ὡς γὰρ εὗρον, ψεύστης εἶ ἐν πᾶσιν. Καὶ τί πολλὰ λέγω; οἱ τρεῖς ἐν πᾶσιν ἀμφισβητοῦντά με πεποιήκατε, ὥστε μὴ εὑρεῖν με τίνι πιστεῦσαι δυνηθῶ.

69 Πέτρος εἶπεν· Ἕνα θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κηρύσσομεν, τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὅς ἐστιν ἀληθινὸς βασιλεὺς καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Νέρων εἶπεν· Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεύς; Παῦλος εἶπεν· Κύριος καὶ σωτὴρ πάντων τῶν ἐθνῶν. Σίμων εἶπεν· Ἐγώ εἰμι, ὃν λέγετε καὶ οἴδατε, Παῦλε καὶ Πέτρε, ἀλλ' οὐ μὴ ἀποφήνωμαι καθ' ὑμῶν· τοῦτο γὰρ ποθεῖτε, ἵνα τοῦ μαρτυρίου ὑμᾶς καταξιώσω. Πέτρος καὶ Παῦλος εἶπον· Μηδέποτέ σοι εἴη καλῶς, Σίμων μάγε καὶ πικρίας ἀνάμεστε.

70 Σίμων εἶπεν· Ἄκουε, Καῖσαρ Νέρων, ἵνα γνῷς ψεύστας εἶναι τούτους, κἀμὲ ἐκ τῶν οὐρανῶν πεμφθέντα, τῇ αὔριον ἡμέρᾳ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀνέρχομαι, ἵνα τοὺς πιστεύοντάς μοι μακαρίους ποιήσω· εἰς δὲ τούτους τοὺς τολμήσαντάς με ἀρνήσασθαι τὴν ὀργήν μου ἐνδείξομαι. Πέτρος καὶ Παῦλος εἶπον· Ἡμᾶς πάλαι

[1] ἔτι om BGIL | ὥσπερ γὰρ I | ηὗρον DL εὗρον σε G ἔγνων καὶ βλέπω P | ψεύστην ἐν πᾶσι οὕτως εἶ G | ἅπασιν BDL Tisch | καὶ ἔτι πολλὰ λεγόντων οἱ τρεῖς τὸν ἕνα πεῖσαι οὐκ ἠδυνήθητι οὕτως πεποιήκατε O ‖ [2] ἐν ἅπασιν BDGILP | με ποιεῖτε D ‖ [3] τινὰ I

sect. 69 l. [4] βασιλεῦ ἡμεῖς ante ἕνα θεὸν P | καί om IOQ ‖ [5] ἡμεῖς κηρύσσομεν A Thil | ὃν κηρ. IG | κηρύττομεν G ‖ [6] καὶ ante θάλασσ. om I | ἐν αὐτῇ GI | ἀληθείας D | βασιλεὺς ἀληθινὸς Q ‖ [7] οὗ τῆς βασιλείας (om αὐτοῦ) I | Νέρων εἶπεν . . . βασιλεύς om O ‖ [8] ὁ βασιλεὺς οὗτος I οὗτος θεὸς βασιλεύς D ὁ θεὸς καὶ βασιλεύς P | ὁ κύριος LPQ ‖ [9] πάντων ἀνθρώπων I ‖ [10] καὶ οὐκ οἴδατε BGLP | ἴδατε D | πέτρε καὶ παῦλε BDGP | παῦλε καὶ σὺ πέτρε I | πέτρε καὶ παῦλε ante καὶ οὐκ οἴδατε G | οὐκ pro οὐ μὴ O οὐδὲ P εἰ μὴ Q | ἀποφήνομαι ABDGL ἀποφαίνωμαι Q ἀποφαίνομαι P φείσομαι I ‖ [11] τοῦτο γὰρ καὶ P | ὑμᾶς τοῦ μαρτ. ἀξιώσω I τοῦ μαρτ. ἀξιωθῆτε B μάρτυρας (μ)ου ἡμᾶς (i. e. ὑμᾶς) καταξιώσω Q | πέτρος καὶ παῦλος ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ἀπεκρίθησαν· μὴ μηδέποτε· σὺ γὰρ εἶ κακῶν ἀνάμεστος G ‖ [12] εἶπαν O εἶπεν I | μηδὲν I | σου εἴη B συ εἴη O σὺ εἶ D σοι εἰ LP (εἶ) σοι ἦ Q | σοι καλὸν (om εἴη) I | ἀναιδέστατε pro Σίμων . . . ἀνάμεστε B | μάγε σίμων I | μάγε τε L | καὶ πάσης κακίας καὶ πικρίας O ἀπατεὼν ante καὶ πικρίας P

sect. 70 l. [14] ἄκουσον μου νέρων βασιλεῦ I | Νέρων om DP | ὅτι ψεύσαν εἶναι Q ‖ [15] ἐμὲ δὲ I κἀμὲ δὲ P | ἐκ τὸν οὐρανὸν I | τῇ αὔριον οὖν B ‖ [16] ἀπέρχομαι B | ὅπως I | τοὺς μὲν πιστεύοντάς μοι P | πιστεύσαντας καὶ ὁμολογήσαντας καὶ θεραπεύσαντάς G | με BDIQ ‖ [17] τοὺς μὴ τολμήσ. B | με ὑβρίσαι καὶ ἀρνήσασθαι P | ἀρνήσασθαί με DO ‖ [18] ἐπιδείξομαι ἐπ' αὐτούς I ἐνδείξωμαι OP | εἶπαν LO | πάλαι om EI πάλιν G

ὁ θεὸς ἐκάλεσεν εἰς τὴν ἰδίαν δόξαν· σὺ δὲ ὑπὸ τοῦ διαβόλου κληθεὶς σπεύδεις πρὸς κόλασιν.

71 Σίμων εἶπεν· Ἀγαθὲ βασιλεῦ, ἄκουσόν μου· τοὺς μαινομένους τούτους ἀποχώρισον ἀπὸ σοῦ, ἵνα ἐν τῷ πορεύεσθαί με εἰς τὸν οὐρανὸν πρὸς τὸν πατέρα μου δυνήσομαί σοι εἶναι εὐΐλατος. Νέρων εἶπεν· Καὶ πῶς τοῦτο γνώσομαι, ὅτι εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέρχῃ; Σίμων εἶπεν· Κέλευσόν μοι πύργον γενέσθαι ὑψηλὸν ἀπὸ ξύλων καὶ δοκῶν μεγάλων, ἵνα ἐπ' αὐτὸν ἀνέλθων οἱ ἄγγελοί μου εἰς τὸν ἀέρα με εὕρωσιν· οὐ γὰρ δύνανται ἐπὶ τῆς γῆς μεταξὺ τῶν ἁμαρτωλῶν ἐλθεῖν πρός με.

72 Τότε ὁ Νέρων προσέταξεν ἐν τῷ κάμπῳ Μαρτίῳ ὑψηλὸν γενέσθαι πύργον· καὶ πάντες οἱ λαοὶ καὶ πᾶσαι τῶν στρατιωτῶν αἱ ἀξίαι ἐπὶ τὸ θεωρῆσαι τοῦτον συνῆλθον. ἐν ταύτῃ οὖν τῇ συνδρομῇ ἐκέλευσεν ὁ Νέρων τὸν Πέτρον καὶ τὸν Παῦλον παραστῆναι, οἷς οὕτως εἶπεν· Νῦν ἔχει ἡ ἀλήθεια φανερωθῆναι. Πέτρος καὶ Παῦλος εἶπον· Ἡμεῖς αὐτὸν οὐ παραδειγματίζομεν, ἀλλ' ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὃν ἑαυτὸν εἶναι ἀπετόλμησεν εἰπεῖν.

[1] ἐκάλεσεν ὁ θεὸς I | εἰς τὴν αὐτοῦ δόξαν L | ὑπὸ τοῦ διαβόλου om I | σπεύδεις κληθεὶς ὑπὸ τ. διαβ. L ἐκλήθης καὶ ψεύδεις I σπεύδεις κληθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβ. G ‖ [2] εἰς κόλασιν BGL πρὸς κόλασιν ἑαυτοῦ D πρὸς κολ. σεαυτοῦ P

sect. 71 l. [3] ἄκουσόν μου om L | τοὺς μαινομένους μου (ε supra ου) G τοὺς τούτους μαινομένους Q ‖ [4] ἀποχώρησον GL | ἀπό om GL ἀπ' ἐμοῦ I ‖ [5] εἰς τὸν οὐρανόν om GP | πρὸς τὸν πατέρα μου ἐν τοῖς οὐρανοῖς G | γενήσομαί σοι εὐΐλ. EO Tisch | δυνήσωμαι BL Thil | σε D | εὐΐλατος εἶναι B εἶναι om O εὐήλατος LO ‖ [6] γνώσομαι τοῦτο O ‖ [7] οὐρανὸν om Q | ἀπέρχει E (-χῃ) OQ (-χεν) Tisch | βασιλεῦ κέλευσον P | γενέσθαι πύργον (om μοι) DEP | ὑψηλὸν γενέσθαι GI ‖ [8] ξύλου L | καθὼς προείρηκα post μεγάλων L | ἐπ' αὐτῶν O ὑπ' αὐτῶν Q | ἀνελθών cum ABGILPQ Thil ἀνέλθω καὶ DEO Tisch ‖ [9] εἰς τὸν οὐρανὸν I | με om Q | αἴρωσιν I ἄρωσιν P quod HUsener praefert | οὐδὲ γάρ O | δύνανται γὰρ B | ἐπὶ τῆς γῆς om BGL ‖ [10] τῶν om BGL

sect. 72 l. [11] καὶ pro τότε D | ὁ om O | ἐπέταξεν O | ἐν om AG Thil | Μαρτίῳ om I τῷ λεγομένῳ μαρτησίῳ D ἐν τῷ κάμπῳ τῷ λεγομένῳ μαρτίῳ post πύργον P ‖ [12] πύργον γενέσθαι I | καὶ συνῆλθον πάντες P | οἱ om O | ἅπας ὁ τῶν στρατ. σύλλογος I | πᾶσαι om DP | αἱ τῶν στρατ. ἀξίαι BGL ‖ [13] εἰς τὸ I ἐπὶ τῷ DPQ | τοῦτο B τούτῳ G | συνῆλθον hoc loco om P | ἐν ταύτῃ δὲ DP οὖν post ἐκέλευσεν L ‖ [14] ὁ Νέρων om D | τόν alterum om Q | λέγων post παῦλον (om παραστῆσαι . . . εἶπεν) I ‖ [15] πρὸς οὓς εἶπεν L | οὗτος BG οὕτως om DLP | καὶ εἶπεν P καὶ λέγει αὐτοῖς post εἶπεν G ἔφη pro εἶπεν B | τί λέγετε ante νῦν ἔχει P ‖ [16] εἶπαν LO εἶπεν B | εἶπον πρὸς αὐτῷ βασιλεῦ P | οὐ παραδειγμ. αὐτὸν L | δειγματίζομεν DPQ (-ζωμεν) ‖ [17] ἡμῶν om BGLQ | ἰησοῦς ὁ χριστὸς D ‖ [18] ἑαυτ. ἀπετ. εἰπεῖν εἶναι θεόν Q | εἶναι om BGIL | ἐτόλμησεν DP

73 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς τὸν Πέτρον ἔφη· Ἐμόν ἐστιν τῶν γονάτων τεθέντων τὸν θεὸν ἱκετεῦσαι· σὸν δέ ἐστι τὸ ἀνύσαι, εἴ τι ἂν ἴδῃς αὐτὸν ἐπιχειροῦντα· ὅτι σὺ πρῶτος ἐξελέχθης ὑπὸ τοῦ κυρίου. Καὶ θεὶς τὰ γόνατα ὁ Παῦλος προσηύχετο. Ὁ δὲ Πέτρος πρὸς τὸν Σίμωνα εἶπεν· Πλήρωσον ὃ ἐνήρξω· ἤγγισεν γὰρ ὁ σὸς παραδειγματισμὸς καὶ ἡ ἡμετέρα ἀνάκλησις· ὁρῶ γὰρ τὸν Χριστόν μου καλοῦντα ἐμέ τε καὶ τὸν Παῦλον.

74 Νέρων εἶπεν· Καὶ ποῦ ἀπελεύσεσθε παρὰ τὴν ἐμὴν βούλησιν; Πέτρος εἶπεν· Ὅπου ἂν προσκαλέσηται ἡμᾶς ὁ κύριος ἡμῶν. Νέρων εἶπεν· Τίς ἐστιν ὁ κύριος ὑμῶν; Πέτρος εἶπεν· Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὃν ἐγὼ ὁρῶ προσκαλούμενον ἡμᾶς. Νέρων εἶπεν· Οὐκοῦν καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν οὐρανὸν μέλλετε ἀνελθεῖν; Πέτρος εἶπεν· Εἴ τι δόξει τῷ καλοῦντι ἡμᾶς. Σίμων εἶπεν· Ἵνα γνῷς, βασιλεῦ, τούτους ἀπατεῶνας εἶναι, παραυτίκα οὖν ὡς ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, πέμψω τοὺς ἀγγέλους μου πρός σε.

sect. 73 l. [1] *μετὰ ταῦτα εἶπεν ὁ ἅγιος παῦλος πρὸς τὸν μακάριον πέτρον P | ὁ ante παῦλος om L | ὁ παῦλος εἶπεν I εἶπεν post πέτρον DELO | κύριέ μου καὶ ἀδελφὲ πέτρε ἐμὸν μέν ἐστι P | ἐμόν ἐστι . . . ἱκετεῦσαι om D ‖ [2] τὰ γόνατα θέντα ἐπὶ τῆς γῆς τὸν φιλάνθρωπον θεὸν ἱκετεῦσαι P | τὸν θεὸν ἱκετεῦσαι om I | ἐστι post σὸν δέ om P | ἀνύσαι cum DEPQ Tisch* impetrare *lat ἀναλῦσαι ABGLO Thil | τοῦ ἀναλύσαι O ‖ [3] ἤτοι δ' ἂν I ὅτι ἂν P ὅτι ἐὰν G | ἴδεις GO | σὺ om DI | πρῶτος πάντων P πρῶτον O πρὸ ἐμοῦ L | ἐπελέχθης BGL ‖ [4] κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ P item sed add ἀπόστολος L | καὶ θεὶς . . . προσηύχετο om IO | ὁ μακάριος παῦλος προσηυχ. ἐκτενῶς πρὸς τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν L | προσηύξατο ἐπὶ πολὺ P ‖ [5] ὁ δὲ μακάριος πέτρος LP | ἀτενίσας πρὸς σίμωνα τὸν μάγον εἶπεν πρὸς αὐτόν L | ἔφη τῷ σίμωνι I τῷ σίμωνι εἶπεν B | ὃν ἀπήρξω I | ἐνήρξου O | ἐνήρξω ἐν τάχει P ‖ [6] ἤγγικεν DEIOP | παραδειγμός Q | καὶ ante ἡμετ. om P | post ἀνακλ. add πρὸς χριστὸν καὶ ἀνάπαυσις P ‖ [7] τὸν κύριον μου LO τῷ χριστῷ μου Q τὸν χριστόν μου καὶ θεόν P | προσκαλοῦντα ἡμᾶς DP | τε om IL*

sect. 74 l. [9] *βουλὴν DPQ βουλὴν ἢ βούλησιν O | Πέτρος εἶπεν . . . ὁ κύριος ὑμῶν om per homoeotel LQ | ὅπου ἂν . . . Ἰησοῦς ὁ Χριστός om I | ὅπου ἐὰν DEO | πρὸς χριστὸν προσκαλούμενον ἡμᾶς pro ὅπου ἂν . . . ἡμῶν B | καλέσηται O | ἡμᾶς om G | ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστός O ‖ [10] νέρων ἔφη O | καὶ τίς EO Tisch | τίς . . . προσκαλούμενον ἡμᾶς. Νέρων εἶπεν om BD | ὁ κύριος ἡμῶν ex errore ut uid Thil ‖ [11] ὁ Χριστὸς cum ABD Thil Tisch ὁ om EFGOPQ ‖ [12] ἀπελθεῖν BE Tisch ‖ [13] οἱ δὲ εἶπον D ὁ δὲ πέτρος εἶπεν P πέτρος ἔφη O | εἴ τι καὶ ὅπου δόξει D | δόξῃ BEO ‖ [14] βασιλεύς G | βασιλεῦ ἵνα γνῷς P | ἔγνως pro ἵνα γνῷς Q γνώσῃς B | ὅτι οὗτοι οἱ ἄνδρες ἀπατεῶνές εἰσὶ P | εἶναι om I | παραυτὰ ἥνικα ἀναβῶ DP | παραυτίκα ὡς ἀνέρχομαι (om εἰς τὸν οὐρανόν) I | οὖν om LOQ ‖ [15] ἀναβαίνω L | πέμπω DIP*

καὶ ποιήσω σε ἐλθεῖν πρός με. Νέρων εἶπεν· Ποίησον ἐν τάχει· θέλω γὰρ ἰδεῖν εἰ πληροῖς ὃ λέγεις.

75 *Τότε ὁ Σίμων ἀνέβη ἐπὶ τὸν πύργον ἐνώπιον πάντων, καὶ ἐκτείνας τὰς χεῖρας ἐστεφανωμένος δάφναις ἤρξατο πέτασθαι. ὁ δὲ Νέρων ὡς εἶδεν αὐτὸν πετόμενον, ἔφη πρὸς τὸν Πέτρον· Ἀληθινὸς ἄνθρωπός ἐστιν ὁ Σίμων, σὺ δὲ καὶ Παῦλος πλάνοι ἐστέ. Πρὸς ὃν ὁ Πέτρος ἔφη· Παραχρῆμα γνώσῃ, βασιλεῦ, ἡμᾶς μὲν ἀληθινοὺς τοῦ Χριστοῦ εἶναι μαθητάς, τοῦτον δὲ μὴ εἶναι Χριστὸν ἀλλὰ μάγον καὶ κακοῦργον. Νέρων εἶπεν· Ἔτι ἐνίστασθε; ἰδοὺ θεωρεῖτε αὐτὸν ἀνερχόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.*

76 *Τότε ὁ Πέτρος ἀτενίσας τῷ Παύλῳ εἶπεν· Παῦλε, ἀνάνευσον καὶ ἴδε. Ἀνανεύσας δὲ ὁ Παῦλος πλήρης δακρύων καὶ θεασάμενος πετόμενον τὸν Σίμωνα εἶπεν· Πέτρε, τί παύῃ; τελείωσον ὃ ἐνήρξω· ἤδη γὰρ προσκαλεῖται ἡμᾶς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Καὶ ὁ Νέρων ἀκούσας αὐτῶν ὑπεμειδίασεν καὶ εἶπεν· Οὗτοι βλέπουσιν ἑαυτοὺς ἡττημένους ἄρτι καὶ ληροῦσιν.*

[1] *καὶ ποιήσω . . . πρός με om I | ἀνελθεῖν L* ‖ [2] *ἰδεῖν σε πληροῦντα DP | ἅπερ λέγεις I*

sect. 75 l. [3] *εἰς pro ἐπὶ P* ‖ [4] *τὰς χεῖρας αὐτοῦ G | ἐστεφαν. δάφναις ante καὶ ἐκτείνας τὰς χεῖρας DIP | στεφανωμένος BI | δάφνας D | πέτασθαι cum AL Thil πέτεσθαι BDGIOPQ Tisch πετᾶσθαι E* ‖ [5] *ἰδὼν αὐτὸν BGI LOP | τὸν σίμωνα pro αὐτόν I | πετώμενον BG Thil | αἰρόμενον εἰς τὸν ἀέρα καὶ πετόμενον P | πρὸς πέτρον καὶ παῦλον P* ‖ [6] *ἀληθῶς D | ἐστὶν ἄνθρωπος G | ὑμεῖς δὲ pro σὺ δὲ καὶ Παῦλος P | πλάνοι τυγχάνετε I* ‖ [7] *ὁ δὲ πέτρος ἔφη I πρὸς ὃν ὁ παῦλος B | παραχρῆμα om I | γνώσει DEOQ Tisch γνῶθι I* ‖ [8] *μέν om I | τοὺς χριστοῦ B εἶναι τοῦ χριστοῦ GO | μαθητὰς εἶναι I ἔσμεν μαθηταί Q | μὴ εἶναι Χριστὸν ἀλλὰ μάγον καί om DP* ‖ [9] *ἀλλὰ μᾶλλον κακοῦργον καὶ μάγον I | γόητα πονηρὸν καὶ κακοῦργον P | ἀκμὴν ἐνίστασθαι ἀπιστοῦντες I | ἀντίστασθαι O ἀνίστασθαι Q* ‖ [10] *καὶ ἰδοὺ G | αὐτόν om Q | καὶ ἐπιμαίνετε post οὐρανόν D καὶ ἀκμὴν ἐπιμένετε P*

sect. 76 l. [11] *τότε ὁ πέτρος . . . πετόμ. τὸν Σίμωνα εἶπεν om h. l. et substituit τότε ὁ παῦλος τῷ πέτρῳ εἶπεν ἀτενίσας πρὸς αὐτόν O | ἔφη I | παῦλε om P | ἀνάνευσον παῦλε L | ἀνάνηψον B (-νιψον) I* ‖ [12] *καὶ ἀνανεύσας L | ἀναβλέψας I | καὶ ἰδού G | δέ om L | πλήρης ὢν P* ‖ [13] *πετώμενον BGI Thil πετόμενον om LQ | τὸν σίμωνα ante πετώμενον BI | ἀδελφὲ πέτρε P | παύει OQ ποιεῖς DI ἕστηκας BG* ‖ [14] *πλήρωσον O | ἀπήρξω I | ἡμῶν om Q | κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν (om Ἰησ. Χριστός) I* ‖ [15] *ὁ Χριστός A Thil | post Χριστός add τότε ὁ πέτρος πρὸς τὸν παῦλον εἶπεν ἀτενήσας πρὸς αὐτόν· παῦλε ἀνάνευσον καὶ ἴδε ὁ δὲ παῦλος πλήρεις ὢν δακρύων καὶ θεασάμενος πετόμενον τὸν σίμωνα εἶπεν· πέτρε τί παύει O | ὁ οὖν νέρων I ὁ δὲ νέρων P | αὐτῶν ταῦτα λεγόντων P αὐτῶν ταῦτα λαλούντων I | ἐμειδίασεν G | ὑπομειδιάσας εἶπεν Q* ‖ [16] *αὐτοί O | ἡττωμένους BIP (sed ἡττομ-) | ἄρτι om EGIL | λῃδοροῦσι I*

Πέτρος εἶπεν· Ἄρτι γνώσῃ μὴ εἶναι ἡμᾶς λήρους. Ἔφη δὲ ὁ Παῦλος τῷ Πέτρῳ· Ποίησον τὸ λοιπὸν ὃ ποιεῖς.

77 Τότε ὁ Πέτρος ἀτενίσας κατὰ τοῦ Σίμωνος εἶπεν· Ὁρκίζω ὑμᾶς, οἱ ἄγγελοι τοῦ σατανᾶ οἱ φέροντες αὐτὸν εἰς τὸν ἀέρα πρὸς τὸ ἀπατᾶν τὰς τῶν ἀπίστων ἀνθρώπων καρδίας, τὸν θεὸν τὸν κτίστην τῶν ἁπάντων καὶ κύριον Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, ὃν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα ἀπὸ ταύτης τῆς ὥρας μηκέτι αὐτὸν βαστάξητε, ἀλλ' ἐξεάσατε αὐτόν. Καὶ παραχρῆμα ἀπολυθεὶς ἔπεσεν εἰς τόπον λεγόμενον Σάκρα Βία, ὅ ἐστιν ἱερὰ ὁδός· καὶ τέσσαρα μέρη γενόμενος τέσσαρας σίλικας συνήνωσεν, οἵ εἰσιν εἰς μαρτύριον τῆς τῶν ἀποστόλων νίκης ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

78 Τότε ὁ Νέρων θυμοῦ πλησθεὶς κρατήσας τὸν Πέτρον καὶ τὸν Παῦλον ἐποίησεν ἐν δεσμοῖς γενέσθαι· τὸ δὲ σῶμα τοῦ Σίμωνος ἐκέλευσεν ἐπιμελῶς ἐν τρισὶν ἡμέραις φυλαχθῆναι,

[1] Πέτρος εἶπεν . . . λήρους om B | ὁ πέτρος Q | βασιλεῦ ἄρτι P | γνώσει DIOQ | βασιλεῦ post γνώσει I | μὴ εἶναι ἡμᾶς λήρους om I μὴ καί τι ἡμᾶς εἶναι O | post λήρους add ἀλλὰ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἀληθινοὺς μαθητὰς L ἀλλὰ τελείους δούλους τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ P | δέ om DEILPQ Tisch | ἔφη οὖν P | παῦλος εἶπεν I | ὁ ante Παῦλος om BILO ‖ [2] κύριε μου πέτρε ποίησον P | δ ποιεῖς τὸ λοιπὸν A Thil | post δ ποιεῖς add τί βραδύνεις DP | τό ante λοιπόν om GO

sect. 77 l. [3] τότε πρόσατενίσας ὁ πέτρος O τότε ὁ μακάριος πέτρος P ὁ δὲ πέτρος I ‖ [4] οἱ om O | τοὺς ἀγγέλους GI τοὺς ἀτάκτους τοὺς φέροντας (om τοῦ σατανᾶ) I | post τοῦ σατανᾶ add κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος P | τὸν σίμωνα pro αὐτόν L | εἰς ἀέρα om τόν O ‖ [5] εἰς τὸ ἀπατᾶν I | ἀπλουστέρων L ἀπίστων om I | ἀνθρώπων om DEO Tisch | ψυχὰς O ‖ [6] τὸν ποιητὴν καὶ κτίσταν P | τὸν κύριον ἡμῶν DP | τόν ante Χριστόν om BDILOQ ‖ [7] ἐκ νεκρῶν EGILO | ἵνα om DEI | ἀπὸ ταύτην τὴν ὥραν I ‖ [8] μὴ I | αὐτόν post βαστ. IL | βαστάζητε EI βαστάξετε GO βαστάζοντα Q βαστάσητε P | ἀλλ' ἐξ. αὐτ. om IQ | ἐάσατε BG ἐάσητε P | post αὐτόν add ἵνα ἀποκαλυφθῶσιν αὐτοῦ αἱ μαγίαι G πεσεῖν κάτω πρὸς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν αὐτοῦ P ‖ [9] καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος παραχρῆμα P | καλούμενον BG | σαβραβία P σαραβίαν G ‖ [10] ἥ ἐστιν G | τέσσαρα μέρη γενόμενος om per homoeotel I | τέσσερα LQ | γεγονὼς O | τέσσαρις O τέσσαρσιν P ‖ [11] ἡλικίας G ἥλικας O ἡλικίαις P ὕλικας I | συνην. ἑαυτὸν ἐν τῇ γῇ P | αἵ εἰσιν G αἳ καὶ εἰσὶν P δ εἰσὶν O | τῶν om P ‖ [12] νικήσεως BG | τὴν σήμερον ἡμέραν G τὴν σήμερον I | ἡμέρας om IQ

sect. 78 l. [13] πληθεὶς L θυμοῦ πλησθεὶς πολοῦ P | τὸν μακάριον πέτρον P ‖ [14] τὸν ἅγιον παῦλον P τόν om B | ἐποίησεν αὐτοὺς I | τοῦ ἐπαράτου σίμωνος P ‖ [15] ἐκέλευσεν om P ἐποίησεν I | ἐπιμελῶς τηρεῖσθαι καὶ φυλαχθῆναι ἕως τριῶν ἡμερῶν B | τρισὶν ἡμέραις om ἐν L item (sed τρισσὶν ἡμέρας) G τρεῖς ἡμέρας DIOPQ | φυλάττεσθαι I

νομίζων ἐγερθῆναι αὐτὸν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. πρὸς ὃν ὁ Πέτρος εἶπεν· Οὗτος οὐκέτι ἐγείρεται, ἐπειδὴ ἀληθῶς τέθνηκεν, εἰς τὴν αἰώνιον κατακριθεὶς κόλασιν. Ὁ δὲ Νέρων εἶπεν αὐτῷ· Τίς σοι ἐπέτρεψεν τοιοῦτον πρᾶγμα ποιῆσαι δεινόν; Πέτρος εἶπεν· Ἡ ἔρις αὐτοῦ καὶ ἡ πονηρὰ ἔννοια καὶ αἱ βλασφημίαι αὐτοῦ παρέσχον αὐτῷ τὸ ἀπολέσθαι. Νέρων εἶπεν· Ὕποπτόν μοι λογισμὸν πεποιήκατε, διὰ τοῦτο κακῶς ἀπολέσω ὑμᾶς. Πέτρος εἶπεν· Οὐχὶ ὃ θέλεις σὺ γίνεται, ἀλλ' ὃ ἐπηγγείλατο ἡμῖν ὁ Χριστός, χρεία ἐστὶν πληρωθῆναι.

79 *Τότε ὁ Νέρων εἶπεν πρὸς Ἀγρίππαν τὸν ἔπαρχον· Ἀνθρώπους ἀθρησκεύτους κακῶς ἀπολέσθαι χρή· κινάραις οὖν σιδηραῖς τυφθέντας κελεύω αὐτοὺς ἐν τῷ ναυμαχίῳ τόπῳ ἀναλωθῆναι, καὶ πάντας τοὺς τοιούτους κακῶς συντελεσθῆναι. Ἀγρίππας ὁ ἔπαρχος εἶπεν· Ἀγαθὲ βασιλεῦ, οὐχ ἁρμόζει οὕτως αὐτοὺς τιμωρηθῆναι ὡς ἀθρησκεύτους ὄντας. Νέρων εἶπεν· Διὰ τί; Ἀγρίππας εἶπεν· Ἐπειδὴ ὁ Παῦλος ἀθῷος φαίνεται· ὁ δὲ Πέτρος φόνου ἔνοχός ἐστιν, ἔτι δὲ καὶ ἀθρήσκευτος. Νέρων εἶπεν· Ποίῳ οὖν μόρῳ ἀπολοῦνται; Ἀγρίππας ὁ ἔπαρχος εἶπεν·*

[1] *αὐτὸν ἐκ νεκρῶν G* ‖ [2] *εἶπε βασιλεῦ P* | *ἐγερθήσεται I* | *ἐγείρεται ἀπὸ τοῦ νῦν P* ‖ [3] *αἰώνιον καὶ ἀτελεύτητον P* | *κατακριθεὶς om I* | *κρίσιν in marg γράφε κόλασιν D* | *αὐτῷ cum ALP Thil om G αὐτοῖς I πρὸς αὐτὸν EO Tisch* ‖ [4] *ἔπεμψε L* | *ποιῆσαι τοιοῦτον πρᾶγμα δεινόν P* | *ὁ πέτρος Q* | *ἡ ἔρις . . . ἔννοια καί om I* ‖ [5] *ἔρεις O ἐρρεὶς G αἵρεσις DL ἱέριος Q* | *ἡ ante πονηρά om Q* | *αἱ πονηρίαι τῆς ἐννοίας O* | *ἡ βλασφημία D βλασφημία om artic G* | *αὐτοῦ om G* | *pro αὐτοῦ . . . ἀπολέσθαι substituit καὶ αἱ πανουργίαι αὐτοῦ ἀνταπέδωκαν αὐτόν I* ‖ [6] *αὐτὸν ἀπολέσθαι (om τό) L* | *τοῦ ἀπολέσθαι OQ τοῦ ἀπολεσθῆναι P* | *ἔποπτον I* ‖ [7] *καὶ διὰ τοῦτο P* | *διὰ τὸ κακῶς ἀπολέσθαι ὑμ. O* | *ὑμᾶς κακ. ἀπολ. G* | *ἡμᾶς LQ* | *ὑμᾶς πέτρε καὶ σὺ παῦλε I* | *Πέτρος εἶπεν om O* ‖ [8] *ὡς θέλεις O θέλῃς BD* | *σοὶ γενήσεται I συ γεννήσεται O γίνεται εἰς ἡμᾶς P* | *ὃ alterum om Q* | *ἡμῶν Q* | *ὁ θεός L ὁ κύριος (ἡμῶν D) ἰησοῦς χριστὸς DP* ‖ [9] *χρεία γὰρ Q* | *γενέσθαι G*

sect. 79 l. [10] *exinde codd MN collati* | *ὁ om OQ* | *ὕπαρχον αὐτοῦ P ἔπαρχον αὐτοῦ D* ‖ [11] *αὐτοὺς pro ἀνθρώπους L* | *θρησκευτάς G* | *ἀπολέσθαι κακῶς BGILMN* | *χρή om P* | *κιννάραις I κιναρες N κηνάραις OQ ὀγκινάραις D* ‖ [12] *τυφθέντες I* | *κελεύω τυφθῆναι αὐτοὺς καὶ ἐν G* | *κέλευσον P* | *ναυμαχιῶν conicit HUsener* | *τόπῳ om B* | *ἀναλ. τόπῳ I* | *αὐτοὺς ἀναλωθῆναι G* ‖ [13] *καὶ πάντας . . . συντελεσθῆναι om per homoeotel IN* | *ἀποκτανθῆναι M* ‖ [14] *ἀγρ. ὕπαρχος (om ὁ) P* | *ταῦτα ἀκούσας ἀγρίππας I* | *ὁ om B* | *ἀγαθὲ . . . Ἀγρίππας εἶπεν om per homoeot G* | *δέσποτα ἀγαθὲ I* | *οὐκ ἁρμόζει EIMN* | *οὕτω(ς) κακῶς BILMN* ‖ [15] *ἀναλωθῆναι M* | *αὐτοὺς ὄντας BDMN* | *ἔφη DP* ‖ [16] *ἐπεὶ P* ‖ [17] *ὁ δὲ Πέτρος . . . καταφαίνεται om per homoeotel I* | *ἔτι δὲ . . . Νέρων εἶπεν om G* ‖ [18] *καὶ τί σοι δοκεῖ pro ποίῳ . . . ἀπολοῦνται L* | *τρόπῳ P* | *ἀναλοῦνται O* | *ὁ ἔπαρχος om DLMP* | *ἔφη DP*

Ὡς ἐμοὶ καταφαίνεται, δίκαιόν ἐστιν, Παῦλον ὡς ἀθρήσκευτον ὄντα τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθῆναι, τὸν δὲ Πέτρον διὰ τὸ καὶ φόνον ἀνύσαι, ἐπὶ σταυροῦ ἀρθῆναι. Νέρων εἶπεν· Κράτιστα ἔκρινας.

80 Καὶ ἀπήχθησαν ὅ τε Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος ἀπὸ προσώπου Νέρωνος λαβόντες τὴν ἀπόφασιν. a ἀπαγομένου δὲ τοῦ Παύλου ὥστε αὐτὸν ἀποκεφαλισθῆναι ἀπὸ τῆς πόλεως ἄχρι μιλίων τριῶν, ἦν σιδηροδέσμιος· οἱ δὲ φυλάσσοντες αὐτὸν στρατιῶται τρεῖς ἦσαν ὄντες γένους μεγάλου. ἐξελθόντων δὲ αὐτῶν τὴν πόρταν ὡσεὶ τόξου βολῆς τὸ μῆκος, ὑπήντησεν αὐτοῖς γυνὴ θεοσεβής, καὶ θεωρήσασα τὸν Παῦλον σιδηροδέσμιον συρόμενον ἐσπλαγχνίσθη αὐτῷ καὶ ἔκλαυσεν σφοδρῶς· τὸ δὲ ὄνομα τῆς γυναικὸς Περπετούα ἐλέγετο· ἦν δὲ μονόφθαλμος. b καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Παῦλος κλαίουσαν, λέγει αὐτῇ· Δός μοι τὸ ὠράριόν

[1] φαίνεται BDGLMNOPQ | παῦλον μὲν N | ὡς ἀθρ. ὄντα om L ὡς om DP | ἀθρισκεύοντα I θρισκεύοντα O θρησκευτήν P θρήσκευτον Q ‖ [2] ἔτι καὶ DP καὶ ἔτι LN ἔτι pro καὶ om O | τὸν φόνον B στέφανον A ‖ [3] ποιῆσαι BG πεποιηκέναι M πεποιηκότα I | ἐν τῷ σταυρῷ B ἐπὶ τὸν σταυρὸν M ἐπὶ ξύλου DP | ἀναρτηθῆναι B ἀναρθῆναι P ἀνηρθῆναι Q θηήξασθαι G κρεμασθῆναι LO προστάξωμεν ἀρθῆναι I | κάλλιστα DP κράτιστε ἐκράτυνας I | εἴρηκας M | ἔκρινας γενέσθαι δὴ οὕτως P

sect. 80 l. [4] exinde cod T collatus est | καὶ εὐθέως P | ἀπενέχθησαν DP (ἀπην-) Q ἀπίχθη O | ὁ πέτρος (om τε) G ὁ δὲ πέτρος L | ὁ Παῦλος cum APT Thil om art BDEGILMNOQ Tisch ‖ [5] τοῦ νέρωνος EIO Tisch | τὴν om G | ἀγομένου BGMN | τοῦ μακαρίου παύλου P ‖ [6] εἰς τὸ ἀποκεφαλισθῆναι DPT | ἀπὸ μιλίων τριῶν τῆς πόλεως (om ἄχρι) I ῥώμης post πόλεως add PQ | δεσμίου post πόλεως L δέσμιος M | ὡς ἄχρι Q | ἄχρι μιλ. τρ. om LN ‖ [7] ἦν σιδηροδέσμιος om LM | ἦν om N ἦν δὲ καὶ B ἦν γὰρ T | δέσμιος M σιδηρομένος B σιδηροδέσμιον (om ἦν) O | δέ om LO | αὐτόν om O ‖ [8] ἦσαν om O ὑπῆρχον B | ἦσαν στρατ. τρεῖς I | γένους ὄντες DPQ | ὄντες om T | ἐκ γένους BGIN | καὶ αὐτοὶ post γένους ὄντες Q | ἐξελθ. οὖν DP δέ om O ἐξελθόντες Q | αὐτῶν om DP ‖ [9] τῆς πόλεως ἀπὸ μιλίων ὀλίγων ἰδοὺ γυνή τις θεοσεβὴς I | τῆς πόρτας G τὴν πύλην Q | ὡς ἀπὸ pro ὡσεί GO ὡς BQ ὥση M | μιλίου ἑνὸς pro τόξου βολῆς G μιας σαγίττης (σαγίτας BDPQ σαγίττας LT) BDLMNOPQT | τό om D | ὑπηντήθη DPQ | αὐτοὺς GIL αὐτῶ Q | γυνή τις LMP γυνὴ θεοσεβής om I ‖ [10] σιδεροδέσμιον συδεροδέσμιον per dittogr T | φερόμενον G σύρόμενον A συρώμενον LT ‖ [11] εὐσπλαγχνίσθη Thil | ἐπ᾽ αὐτὸν BGILT ἐπ᾽ αὐτῷ MP αὐτῷ om D | πικρῶς BDGP | δέ post τό om D | τὸ δὲ ὄνομα . . . μονόφθαλμος om B | τ. γυν. ἐκείνης I ‖ [12] ἦν περπετοῦα G περπετροῦα etiam DP περπέτουα LT (corr 1 m fuit περπετούα sed infra περπετοῦα) | ἐλέγετο om D(G)LMNOPT | ἦν δὲ καὶ LM | ἰδὼν δὲ D ‖ [13] ὁ μακάριος παῦλος P | κλαίουσαν τὴν περπετούαν (om αὐτήν) M | κλαίουσα Q | ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτὴν καὶ λέγει αὐτῇ I | γύναι δός μοι IP | ὁράριον M ὀράριον T οὐράριον ADGLO φακιόλιον BINP κεφαλοδέσμιον Q

σου, καὶ ὡς ὑποστρέφω, δίδωμί σοι αὐτό. Ἡ δὲ λαβοῦσα τὸ ὠράριον προθύμως ἔδωκεν· οἱ δὲ στρατιῶται προσεγέλασαν καὶ εἶπαν τῇ γυναικί· Διατί θέλεις ἀπολέσαι τὸ φακιόλιόν σου, γύναι; οὐκ οἶδας, ὅτι ἀποκεφαλισθῆναι ὑπάγει; Ἡ δὲ Περπετούα πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· Ὁρκίζω ὑμᾶς κατὰ τῆς σωτηρίας Καίσαρος, εἰς αὐτὸ τὸ φακιόλιον δήσατε αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ὅταν ἀποτέμνητε αὐτοῦ τὴν κεφαλήν. c *ὃ καὶ γέγονεν. ἀπεκεφάλισαν δὲ αὐτὸν εἰς μάσσαν καλουμένην Ἄκουαι Σαλβίας, πλησίον τοῦ δένδρου τοῦ στροβίλου. ὡς δὲ ἠβουλήθη ὁ θεός, πρὶν ὑποστρέψαι τοὺς στρατιώτας, ἀπεδόθη τῇ γυναικὶ τὸ φακιόλιον, ἔχον σταγόνας αἵματος· καὶ ὡς ἐφόρεσεν αὐτό, εὐθέως καὶ παραχρῆμα ἀνεῴχθη αὐτῆς ὁ ὀφθαλμός.*

81 *Οἱ δὲ ἀπαγαγόντες στρατιῶται τὸν ἅγιον Πέτρον, ὡς ἦλθον αὐτὸν σταυρῶσαι, εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὁ μακάριος· Ἐπειδὴ ὁ κύριός μου Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς κατέβη,*

[1] *ἀποστρέφω Tisch (cum B?) ὑποστρέφων (ἀποστρ- D) ἀποδίδωμι DP δίδω BGLMNOQT | αὐτῷ IMO | ἡ δὲ ἄρασα αὐτὸ ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἔδωκεν (om προθύμως) G λαβοῦσα τὸ ὠράριον om DP | τὸ ὠράριον om B ὀράριον M ὀράριον T οὐράριον AGLNO φακιόλιον IQ αὐτῆς add Q* [2] *δέδωκεν DP τοῦτο δέδωκεν T τῷ παύλῳ δέδωκεν Q ἔδωκεν αὐτῷ GIN | post ἔδωκεν add ἦν δὲ τὸ ὄνομα τῇ γυναικὶ περπετούα B | οἱ δὲ στρ. προσκαλεσάμενοι εἶπον αὐτῇ B προσκαλεσάμενοι τὴν γυναῖκα εἶπον αὐτῇ GLM προσεκαλέσαντο καὶ εἶπαν τῇ γυναικὶ N κατεγέλων αὐτὴν καὶ ἔλεγον (om τῇ γυν.) I | ἐγέλασαν O ‖* [3] *εἶπον (GM)P | θέλης BDN | ἀπολέσθαι B | φακεόλιον D φακιόλην N ‖* [4] *ὦ γύναι I | οἶδες O | ἐπὶ τὸ ἀποκεφ. P |* [5] *εἶπεν πρὸς αὐτοὺς IO | εἰς σωτηρίαν Q ‖* [6] *μετ' αὐτὸ G | φακεόλιον B φακιόλην N | δῆσαι P | ἑαυτοῦ P αὐτὸν Q | τὴν ὄψιν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς G τὴν κεφαλὴν N | ὅτε N | ἀποτέμνετε DIM (-ται) N (in marg a 1 m) OT (-ται) | μέλλετε ἀποτεμεῖν G ‖* [7] *ἀποκεφάλισσαν καλουμένην (om … αν δὲ αὐτὸν εἰς μάσ … per homoeot) P | ἀπεκεφάλησαν GLNOT ‖* [8] *τόπον καλούμενον μάσαν (om καλουμένην ἄκ. Σαλβ.) I | μάσσαν cum BDGMNQT Tisch μάσαν AILO Thil | ἄκ. σαλβ. om DP ἀκκοῦαι A ἄκουα σαλβ. B ἄκκουα σαλβ. T ἄκου σαλβίας GQ ἄκουας ἀλβείας L ἄκουας ἄλβιας N ἄκον ἀσαλβίας M αὔκον ἀσσαλβίας O | τοῦ τόπου τῆς στρωβύλου I ‖* [9] *τοῦ στροβύλου D τοῦ στροβήλου MNO τῆς στροβήλου L τοῦ στροβιλλίου P | ἐβουλήθη A Thil | ὡς καὶ ἠβουλ. P | πρὸ τοῦ ὑποστρ. I πρηνι O πλὴν Q* [10] *ἐπεδόθη GP | τῇ om I | τῆς γυναικὸς M | φακεόλιον D ‖* [11] *ἔχων BDIMNOPQ | σταγῶνας O σταγόνα D | αὐτῷ IN | ἔφορεν Q | εὐθέως καὶ παραχρῆμα om I ‖* [12] *ἠνεῴχθη BGMNT ἠνοίχθη O | ὁ τυφλὸς ὀφθ. A Thil*

sect. 81 l. [13] *ἀπάγοντες DOPQ | οἱ στρ. Q ‖* [14] *αὐτόν om B αὐτῷ Q σταυρῶσαι αὐτὸν O | εἶπεν αὐτοῖς OQ | ὁ μακάριος om DP ὁ μακάριος πέτρος M | τεκνία μου ὁ κυρίος μου ἰησοῦς χριστός ἐπειδὴ P ‖* [15] *μου om B ἡμῶν EOQ | ὁ χριστός A Thil χριστός om N | ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐλθὼν I | τῆς om N | κατέβη om I κατεβέβηκεν G κατῆλθεν O*

ὀρθῷ τῷ σταυρῷ ὑψώθη· ἐμὲ δὲ ὃν ἀπὸ τῆς γῆς εἰς οὐρανὸν καλέσαι καταξιοῖ, ὁ σταυρός μου τὴν κεφαλήν μου κατὰ γῆν ὀφείλει δεῖξαι καὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν κατευθῦναι τοὺς πόδας μου. ἐπεὶ οὖν οὐκ εἰμὶ ἄξιος οὕτως ἐν τῷ σταυρῷ εἶναι ὡς καὶ ὁ κύριός μου, ἀντιστρέψατε τὸν σταυρόν μου. Κἀκεῖνοι εὐθέως ἀντέστρεψαν τὸν σταυρὸν καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἄνω προσήλωσαν.

82 Συνῆλθεν δὲ ἀναρίθμητον πλῆθος λοιδοροῦντες τὸν Καίσαρα θυμοῦ πεπληρωμένοι, ὥστε αὐτὸν βουλεύεσθαι κατακαῦσαι. ὁ δὲ Πέτρος διεκώλυεν αὐτοὺς λέγων· Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἀνεχώρουν, καὶ ἐθεώρησα τὸν κύριόν μου Ἰησοῦν Χριστόν· καὶ προσκυνήσας αὐτῷ εἶπον· Κύριε, ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπέν μοι· 'Ἀκολούθει μοι, ὅτι ἐν Ῥώμῃ ἀπέρχομαι πάλιν σταυρωθῆναι.' καὶ ἐν τῷ ἀκολουθεῖν με αὐτῷ ὑπέστρεψα πάλιν εἰς Ῥώμην. καὶ εἶπέν μοι· 'Μὴ φοβοῦ, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι, ἕως οὗ εἰσαγάγω σε εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου.'

[1] ὀρθῶς BEILMNT ὀρθὸς O ὀρθῶς, ὀρθῶς καὶ G | δέ om DEQ | ὅταν pro ὅν DP ὄντα I ὅν om GI | ἀπὸ γῆς DGI | οὐρανοὺς QT τὸν οὐρανὸν G ‖ [2] καλέσαι om DP | καταξιεῖ G | ὁ οὖν σταυρ. I | μου om IP | τὴν κεφ. μου om Q | κατάγειν DT ‖ [3] δεῖξαι om D | τόν om P | κατενεχθῆναι I | μου post πόδας . . . ὁ κύριός μου om per homoeot I | ἐπειδὴ DT ‖ [4] οὖν om GOQT | οὕτως post σταυρῷ O | καὶ ante ὁ κύριος om DT | ὁ κυρ. μ. Ἰησοῦς χριστὸς P ‖ [5] ἀντιστρέψατε οὖν BGI | τὸν σταυρ. μου P | καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ εὐθέως P | καὶ εὐθέως I | ἀντιστρέψαν D ‖ [6] τὸν σταυρὸν αὐτοῦ I | τοὺς μὲν πόδας P | αὐτοῦ post πόδας om I | προσήλωσαν ἄνω ταῖς δὲ χερσὶ κάτω P

sect. 82 l. [8] τότε συνῆλθε om δέ P | συνῆλθον G | ἀναρίθμητος N πλῆθος ἀναρ. P ‖ [9] θυμωθέντες δὲ σφόδρα ἐβούλοντο αὐτὸν pro θυμοῦ . . . βουλεύεσθαι I | θυμοῦ τε D πεπληρωμένον B πληρούμενοι N | καὶ ἀνελεῖν αὐτὸν βουλόμαινοι pro ὥστε . . . κατακαῦσαι T | ὥστ' ἑαυτὸν P | βούλεσθαι DLMNQ βουλόμενοι BGOP | καῦσαι βουλ. D | αὐτόν post κατακ. repetit M ‖ [10] ὁ δὲ μακάριος καὶ ἅγιος πέτρος P ὁ δὲ πέτρος ἐσταυρωμένος ὢν G | θεωρῶν αὐτοὺς οὕτως (μαινομένους καὶ P) ἀγωνιῶντας DP | διεκώλυσεν D διεκέλευσεν B | τεκνία μου ἀγαπητὰ πρὸ ὀλιγ. P | παρακληθείς om I ‖ [11] παρὰ τῶν ἀδελφῶν I | ἀνεχώρουν τῆς ἐκκλησίας P | καὶ ἰδοὺ ἐθεώρουν B ‖ [12] ἡμῶν IO | προσεκύνησα BGLMNT | αὐτόν GIOPT | καὶ εἶπον B εἰπὼν GLMNT | κύριε αὐτὸς πορεύει I | μου post κύριε add A Thil ἐμοῦ add T ‖ [13] πορεύει DIMQT | μοι om D | ὅτι ante ἀκολ. μοι T ἀκολούθει μοι om BEGL Tisch | ἐν Ῥώμῃ om P ‖ [14] πάλιν ἀπέρχομαι N | ἀκολουθῆναι (om με) QT | αὐτὸν DP ‖ [15] ὑπέστρεψαν I | ἐν ῥώμῃ BGLMNOT | εἶπε(ν) δέ μοι LM | μὴ φοβοῦ πέτρε P | ὅτι ἐγὼ IT ‖ [16] οὗ om LMN | εἰσάγω BL ἀπαγάγω G

83 *Διὰ τοῦτο, τεκνία μου, μὴ ἐμποδίσητε τὴν ὁδόν μου· ἤδη γὰρ οἱ πόδες μου τὴν οὐράνιον ὁδεύουσιν ὁδόν. μὴ οὖν λυπεῖσθε, ἀλλὰ συγχάρητέ μοι μᾶλλον, ὅτι σήμερον τῶν πόνων μου τὸν καρπὸν ἐπιτυγχάνω. Καὶ τοῦτο εἰπὼν προσηύξατο οὕτως· Εὐχαριστῶ σοι, ἀγαθὲ ποιμήν, ὅτι κατηξίωσάς με τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ δέομαί σου, τὰ πρόβατα ἃ ἐπίστευσάς μοι μὴ αἰσθανθῶσι χωρισμόν μου, σὲ ἔχοντα δι' οὗ ἐγὼ τὴν ποίμνην ταύτην ἠδυνήθην ποιμᾶναι. Καὶ τοῦτο εἰπὼν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.*

84 *Παραυτίκα δὲ ἐφάνησαν ἅγιοι ἄνδρες, οὓς οὐδέποτέ τις πρότερον ἑωράκει οὐδὲ μετὰ ταῦτα θεάσασθαι ἠδυνήθη· οὗτοι ἔλεγον ἑαυτοὺς ἀπὸ Ἱεροσολύμων παραγενέσθαι, ἅμα Μαρκέλλῳ ἀνδρὶ ἰλλουστρίῳ, ὅστις ἦν τῷ Χριστῷ πεπιστευκώς, καὶ καταλιπὼν τὸν Σίμωνα τῷ Πέτρῳ ἠκολούθει. ἦραν δὲ τὸ σῶμα τοῦ ἁγίου Πέτρου λάθρα πιστοὶ καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ὑπὸ τὴν τερέβινθον πλησίον τοῦ ναυμαχίου εἰς τόπον καλούμενον Βατικάνον.*

sect. 83 l. [1] *διὰ τοῦτο τεκνία μου om O | τέκνα N Thil | μου om EGLMN τεκνία μου ἀγαπητά P | παραινῶ ὑμᾶς μὴ ἐμποδ. DP | μή με ἐμπ. ἐν τῇ ὁδῷ μου Q | ἐμποδήσητε DEGN (-ται) O (-σειται) | ὁδόν om O | [2] ἤδη γὰρ . . . ὁδεύουσιν ὁδόν om D | οὐ γὰρ Q | οὖν om L ‖ [3] συγχαρηταί N συγχαίρετε EPQ συγχωρίσατε I | πάντες pro μᾶλλον T | μᾶλλον συγχ. μοι L | τῶν πόνων μου τὸν καρπόν corr Tisch τῶν πόνων τῶν καρπῶν μου ABDGNQ τὸν πόνον τῶν καρπῶν μου ILM τῷ πόνῳ τῶν καρπῶν μου N τοὺς πόνους τῶν καρπῶν μου OT τῶν κόπων μου καὶ τῶν θλίψεων τῶν καρπῶν P τῶν καρπῶν τῶν πόνων μου Thil ‖ [4] σήμερον (om post ὅτι) ἐπέτυχον O | ταῦτα P τούτῳ I | προσηύξατο πρὸς κύριον λέγων οὕτως κύριε ἰησοῦ χριστὲ ἀγαθὲ καὶ φιλάνθρωπε ποιμὴν εὐχ. σοι P ‖ [5] ἀγαθὲ ποιμήν hoc loco om P | τῆς σρίας (i. e. σωτηρίας) ταύτης O ‖ [6] σου om I σοι MN ‖ [7] ἐσταυθῶσι O σταθῶσι DILPT σταυθῶσι(ν) MNQ κταυθῶσι G | χωρισμοῦ B χωρὶς μου DLP χωρὶς ἐμοῦ I χωρὶς νόμου T χωρισμόν μου Q χωρισμῷ σου G χωρισμῷ μου M | ἔχοντα τὴν σφραγίδα τὴν σὴν δι' ὧν pro σε ἔχ. . . . ἐγώ I | σε ἔχ. τὸν ἀληθινὸν θεὸν L σε ἔχ. θεὸν MN | διὸ O ‖ [8] ἐδυνήθην L | ταῦτα DPT | τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τῷ θεῷ P*

sect. 84 l. [10] *παραυτίκα οὖν D παρ. γὰρ O | οἱ ἅγιοι LMP ἅγιοι om IT | οὐδέποτε οὐδεὶς O | πρότερον τὶς I πρότερον om D τὸ πρότερον GO | πρῶτον PQ ‖ [11] ἑωρ. πρῶτον P | ἑώρακεν O | οὐδὲ πάλιν I | ἠδυνήθην I | οι ἔλεγον P οἳ δὲ ἔλεγον D ‖ [12] αὐτοὺς D | ἀφ' ἱεροσ. L | Μαρκέλλῳ om B ‖ [13] ἀνδρὶ τινὶ (om ἰλλούστρ.) I | ὅστις ἦν ἐν τῷ χριστῷ B ὅστις ἐν τῷ χριστῷ L | πεπιστευμένος D πεπηκος Q | καταλειπὼν MNO ‖ [14] τὸν om O | ἠκολούθησεν GIO | δέ om D ‖ [15] τοῦ ἁγίου om I | οἱ πιστοὶ DLMPQ πιστοὶ om B οἱ χριστιανοί (in marg οἱ πιστοί) T ἄνδρες εὐλαβεῖς (om λάθρα πιστοί) I | post οἱ πιστοὶ add ἐκεῖνοι καὶ ἅγιοι ἄνδρες P | αὐτῷ IM αὐτὸν T | ἐπὶ M | τερέβυνθον IM τερένβινθον T ‖ [16] τοῦ ἀμαλαχίου Q | εἰς τόπον om Q | ἐς τόπον L | βιττικάνον AO Thil βιτικάνον B βιτίκανον GI βητικάνον DP βατικανόν M*

b οἱ δὲ τρεῖς στρατιῶται οἱ τὴν κεφαλὴν ἀποτεμόντες τοῦ ἁγίου Παύλου, ὡς μετὰ τρεῖς ὥρας τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἦλθον μετὰ τῆς βούλλας, ἀπάγοντες αὐτὴν τῷ Νέρωνι, καὶ ὑπαντήσαντες τῇ Περπετούᾳ λέγουσιν αὐτῇ· Τί ἐστιν γύναι; ἰδοὺ πείσματι ἀπώλεσας τὸ φακιόλιόν σου. Ἡ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· Καὶ τὸ φακιόλιον ἔλαβον, καὶ ὁ ὀφθαλμός μου ἀνέβλεψεν· καὶ ζῇ κύριος ὁ θεὸς τοῦ Παύλου, ὅτι κἀγὼ παρεκάλεσα αὐτὸν, ἵνα ἀξιωθῶ δούλη γενέσθαι τοῦ κυρίου αὐτοῦ. c τότε οἱ στρατιῶται οἱ τὴν βούλλαν ἔχοντες, γνωρίσαντες τὸ φακιόλιον καὶ ἰδόντες ὅτι ἀνεῴχθη αὐτῆς ὁ ὀφθαλμός, ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος καὶ εἶπον· Καὶ ἡμεῖς δοῦλοί ἐσμεν τοῦ δεσπότου τοῦ Παύλου. d Ἀπελθοῦσα οὖν ἡ Περπετούα ἀπήγγειλεν εἰς τὸ παλάτιον τοῦ βασιλέως Νέρωνος, ὅτι οἱ στρατιῶται οἱ ἀποκεφαλίσαντες τὸν Παῦλον λέγουσιν ὅτι Οὐκ ἐμβαίνομεν ἔτι εἰς τὴν πόλιν· ἡμεῖς γὰρ πιστεύομεν τῷ Χριστῷ, ὃν Παῦλος ἐκήρυξεν,

[1] τρεῖς om AOT Thil οἱ δὲ στρατ. οἱ τρεῖς οἱ G | οἱ alterum om L | τὴν om I | οἱ ἀποτεμ. τὴν κεφαλὴν DP | ἁγίου om I ‖ [2] τρὶς I | τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ I τῆς αὐτῆς ἡμέρας O | ἦλθαν DQ ἤρχοντο T ‖ [3] τὴν βοῦλλαν B βούλας DQ βούλης G βουλῆς I βούλλης M | ἀγαγόντες B ἀπαγαγόντες IN ἐπάγοντες T | ταύτην DP αὐτοὶ I αὐτήν om LM | καί ante ὑπαντ. om A Thil | ἀπαντήσαντες BLMO (-τίσαντες) P ἀπαντήσαντες δὲ P ‖ [4] τὴν περπετού(τ)αν DIOQ | τίς Q | τί ἔστι σοι G | ἰδοὺ ἰδίῳ πείσματι G | πεισμ. ἀγομένη A Thil ‖ [5] φακεόλιον DP φακιόλην N (sed corr -λιον) Q | ἔφη πρὸς αὐτοὺς I | εἶπεν T | τὸ φακιολ. μου GLPT τὸ φακεόλιόν μου D ‖ [6] ἔλαβα O ἀπέλαβον DP | post ἀνεβλ. add ὡς ὁρᾶτέ με P ὡς καὶ ἑωρᾶτέ με D | καὶ ante ζῇ om IL | κύριος om P ‖ [7] τοῦ μακαρίου παύλου P | κἀν παρεκ. P κἀγώ om IT | καταξιωθῶ DP | ἀξιωθῶ κἀγὼ T ‖ [8] δούλη αὐτοῦ γενέσθαι T γενέσθαι δούλη GP | τῷ κυρίῳ O | ἤγουν τοῦ κυρίου αὐτοῦ T | οἱ τὴν βούλλαν ἔχοντες om O οἱ om I βοῦλαν DQ βούλαν GI ‖ [9] γνωρίσαν P | φακεόλιον D ‖ [10] ἠνεώχθη BGMN ἠνέχθη T | ὁ ὀφθαλμὸς αὐτῆς Q | ἀνέκραξαν (om φωνῇ μεγάλῃ) I | φωνὴν μεγάλην G | ἀπὸ ἑνὸς L ‖ [11] εἶπαν DLN | μιᾷ φωνῇ λέγοντες pro καὶ εἶπον I | ὑμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν (om καί) P | τοῦ alterum om BGIMO ‖ [12] καὶ ἀπελθοῦσα O ἀπελθοῦσα δὲ T ἡ δὲ μακαρία περπετοῦα ἀπελθοῦ (sic) εἰς τὸ παλ. τ. νερ. ἀνήγγ. P | ἀπήγγειλεν post Νέρωνος etiam Q | ἀνήγγειλεν DP | ἀνήγγ. ταῦτα πάντα DP ‖ [13] νέρωνος τοῦ βασ. BGMN βασιλέως om DPT | νέρωνι τῷ βασιλεῖ pro εἰς τὸ παλ. τ. βασ. Νέρωνος L | λέγουσα ὅτι I | ὅτι οἱ στρατ. . . . τότε om DP | ἀποκεφαλήσαντες GLMNO ‖ [14] ἡμεῖς pro ὅτι T | ὅτι ante οὐκ om NOQ | οὐκ εἰσερχόμεθα (om ἔτι hoc loco) LT | ἄρτι pro ἔτι G ἔτι om Q | λεγ. οὐκέτι βαίνομεν B | εἰς τὸ παλάτιον BGMN εἰς τὴν πόλιν οὔτε εἰς τὸ παλάτιον ἔτι L item sed ἔτι post πόλιν T εἰς τὸ παλάτιον οὐδὲ εἰς τὴν πόλιν O ‖ [15] ἀλλὰ πιστεύομεν T πιστεύωμεν IN | εἰς τὸν χριστὸν BMO τῷ κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ I | ὁ παῦλος GLNT | ἐκήρυττεν BGLMN

καὶ Χριστιανοί ἐσμεν. e *Τότε ὁ Νέρων θυμοῦ πλησθεὶς ἐκέλευσεν τὴν Περπετούαν τὴν τοὺς στρατιώτας μηνύσασαν φυλακισθῆναι σιδηροδέσμιον· τοὺς δὲ στρατιώτας τὸν μὲν ἕνα ἀποκεφαλισθῆναι ἐκέλευσεν, τὸν δὲ ἄλλον διχοτομηθῆναι, καὶ τὸν ἕτερον λιθοβοληθῆναι ἔξω τῆς πόρτης ὡς ἀπὸ μιλίου ἑνὸς τῆς πόλεως.* f *ἡ δὲ Περπετούα ἦν ἐν τῇ φυλακῇ· ἐν αὐτῇ δὲ τῇ φυλακῇ ἦν τηρουμένη Ποτεντζιάνα, κόρη εὐλαβής, διότι ἦν εἰρηκυῖα· Καταλιμπάνω τοὺς γονεῖς μου καὶ πᾶσαν τὴν ὑπόστασιν τοῦ πατρός μου, καὶ θέλω Χριστιανὴ γενέσθαι. Συγκολληθεῖσα οὖν αὕτη τῇ Περπετούᾳ ἐξηγήσατο αὐτῇ πάντα τὰ περὶ τοῦ Παύλου, καὶ πλεῖον ἠγωνίσατο περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως.* g *ἡ δὲ γυνὴ τοῦ Νέρωνος ἀδελφὴ ὑπῆρχεν τῆς Ποτεντζιάνας.*

1 *καὶ (μαθὼν δὲ P) μαθὼν ὁ νέρων καὶ θυμοῦ DP | πληθεὶς L* 2 *τὴν μὲν περπ. O | ἐκελ. αὐτὴν μὲν φυλακ. σιδηρ. T | ἐκελ. φυλακισθῆναι τὴν περπ. D | ἐκελ. βληθῆναι ἐν τῇ φυλακῇ τὴν περπ. P | τὴν τοὺς . . . σιδεροδέσμιον om DP | τὴν τοὺς στρ. μηνύσασαν om QT | φυλαχθῆναι B | σιδηρονδέσμιον Q* ‖ 3 *τοὺς δὲ τρεῖς στρ. GMN τοὺς δὲ στρ. τοὺς τρεῖς D | ἕναν Q | post ἀποκεφ. add ἔξωθεν τῆς πόρτας ὡς ἀπὸ μιλίου ἑνὸς τῆς πόλεως D* ‖ 4 *ἐκέλευσεν om DIP προσέταξεν T | τὸν δὲ ἄλλον λιθοβολισθῆναι ἔξω τῆς πόρτας ἀπὸ μηλίου ἑνὸς τῆς πόλεως, τὸν δὲ τρίτον ὡσαύτως διχοτομηθῆναι ἐκέλευσεν L | τὸν δὲ ἄλλον διχασθῆναι BGNOQT τὸν δὲ ἕτερον διχασθῆναι DP τὸν δὲ ἕτερον διδαχθῆναι I διχασθῆναι καὶ τὸν ἕτερον om M | διχασθῆναι μέσον G | τὸν δὲ ἄλλον pro τὸν δὲ ἕτερον I καὶ τὸν ἄλλον DGOP καὶ τὸν τρίτον B* ‖ 5 *λιθασθῆναι B | ἔξωθεν PQ | τῆς πόρτης . . . ἑνός om I | πόρτας GQ πόλεως B | ἔξω . . . τῆς πόλεως om hoc loco D | ὡς ante ἀπὸ om M | ἀπὸ σημείων δύον Q | τῆς πόλεως om BT* 6 *ἦν δὲ περπ. I | ἐν αὐτῇ δὲ τῇ φυλ. ἦν τηρ. om Q | εἰς αὐτὴν δὲ τὴν φυλακὴν BGILMNOP εἰς δὲ αὐτὴν τ. φυλ. T* ‖ 7 *ἦν τις τηρ. ὀνόματι ποτ. T | ἦν τηρουμένη κόρη τις (om DG) εὐλαβὴς ὀνόματι ποτ. BDG ἦν τηρ. κόρη ὀνομ. ποτ. εὐλαβὴς πάνυ καὶ φοβουμένη τὸν θεὸν P | σὺν καὶ ante ποτ. O | ἡ ante ποτεντ. IMN | ποτεντιάνα GLMQ ποτενζιάνα B ποντετιάνα DP ποτετζιάνα NO ποτεντιάννα I | κόρη τις BI κόρη εὐλαβη O | ἦν om GI | εἰρηκυῖα οὕτως ὅτι I* ‖ 8 *καταλιμπάνειν D καταλείπω O | τοὺς γον. αὐτῆς D | ὕπαρξιν IP | αὐτῶν pro τοῦ πατρός μου I | καὶ πᾶσαν . . . τοῦ πατρός μου om DT* ‖ 9 *θέλη I | θέλω καγῶ T | θέλω γίνεσθαι χρ. D | συγκ. δὲ L* ‖ 10 *αὐτὴ L αὐτῇ DIQT αὕτη om BGP | ἡ περπετούα DL (-πέτουα) MNQ ὑπερπέτουα T | post περπ. add ἐν τῇ φυλακῇ P | ἐξηγ. αὕτη M αὐτὴν I | τά post πάντα om D Thil (ex errore) | τοῦ μακαρίου παύλου P* ‖ 11 *καὶ πλεῖον . . . πίστεως om I | ἡ δὲ ἀκούσασα pro καὶ B | πλέον LM πλείων O ἐπὶ πλεῖον T | ἠγωνίζετο πλεῖον B | τῆς ante περὶ add L | περὶ τὴν πίστιν (om εἰς Χριστόν) T περὶ τῆς ἐν χριστῷ πίστεως N | inde a τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως continuatur cod H* ‖ 12 *τοῦ om L ἡ τοῦ νέρ. T | ὑπῆρχεν ἀδελφὴ HP | τῆς αὐτῆς DHP | ποτεντιάνας GLM ποτετζιάνας NO ποντετιάνας DHP ποντιάννης I*

καὶ λάθρα ἐδήλου αὐτῇ περὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅτι αἰωνίαν χαρὰν βλέπουσιν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν, καὶ ὅτι ὅλα τὰ ὧδε πρόσκαιρά εἰσιν, τὰ δὲ ἐκεῖ αἰώνια· ὥστε καὶ αὐτὴν φυγεῖν ἐκ τοῦ παλατίου καί τινας τῶν συγκλητίδων μετ' αὐτῆς. h τότε ὁ Νέρων πολλαῖς βασάνοις τιμωρήσας τὴν Περπετούαν, τέλος δήσας λίθον μέγαν εἰς τὸν τράχηλον αὐτῆς ἐκέλευσεν ῥιφῆναι εἰς κρημνόν. κεῖται δὲ τὸ λείψανον αὐτῆς εἰς πόρταν Νωμεντάναν. ἡ δὲ Ποτεντζιάνα καὶ αὐτὴ ὑπομείνασα κριτήρια πολλά, τέλος δὲ ποιήσαντες ἐσχάραν, ἔκαυσαν εἰς μίαν ἡμέραν.

85 Οἱ δὲ ἅγιοι ἄνδρες οἱ εἰπόντες ἐξ Ἱεροσολύμων παραγενέσθαι, οὓς οὐδεὶς πρώην ἑωράκει, εἶπον πρὸς πάντα τὸν λαόν· Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι μεγάλους πάτρωνας ἠξιώθητε ἔχειν

[2—3] *cf* 2. Cor. 4, 18

[1] *δηλοῖ IN ἐδήλει G ἐδήλοι MO | αὐτὴν H | post Χριστοῦ add προθυμοποιοῦσα αὐτὴν DHP | αἰωνίαν καὶ ἀτελεύτητον HP | αἰώνιον O | αἰωνίαν χώραν T | χαρὰν αἰώνιον BG | χαρὰν καὶ δόξαν κληρονομοῦσιν καὶ HP ‖ [2] οἱ ἐλπίζοντες O | ὅτι om P | πάντα τὰ ὧδε L πάντα ὧδε I | εἰσιν post προσκ. om O ‖ [3] ἐκεῖθεν HI | εἰσιν post αἰώνια D | καὶ post ὥστε om N | αὐτὴν ἀκούσασαν N | φεύγειν L φυγῆναι I φυγὴν HN | ἀπὸ τοῦ παλ. DHP ἐκ om O ‖ [4] συγκλητικῶν DHIPT | γυναικῶν post συγκλ. add BT | μετὰ ταύτης D | ταῦτα γνοὺς ὁ νέρων καὶ ἐμμανὴς γενόμενος I | [5] πολλὰς βασάνους D | πολλ. βασ. καὶ χαλεπαῖς G | ἐτιμώρισε I τιμωρίσας HMO τιμωρησάμενος N | τέλος δὲ B τέλος om N μετὰ ταῦτα LM | λύσας Q ‖ [6] μέγαν om T μέγαν λίθον O | μέγα GHIMN | ἐπὶ τὸν τρ. I | προσέταξεν DHP ἔρριψεν κελεύσας αὐτὴν διὰ κριμνοῦ O | ῥιφῆναι αὐτὴν DH | εἰς κρημν. ῥιφῆναι I | εἰς τὸν κρ. MP | κρημνιόν L | post κρημν. add καὶ οὕτως παρέδωκεν τὸ (τῷ H) πνεῦμα αὐτῆς τῷ κυρίῳ HP καὶ οὕτως παρέδωκεν τὸ πνεῦμα τοῦ κυρίου κατευωδώσαντος M καὶ οὕτως ἐτελειώθη G ‖ [7] ἐτέθη DHP | τὸ δὲ λείψανον αὐτῆς λαβόντες ἄνδρες εὐλαβεῖς κατέθηκαν ἔν τινι τόπῳ μεμοντάναν καλούμενον I | τὴν πόρταν GH | τὴν (om D) καλουμένην DHP | πόρτην A Thil | Νωμεντάναν ego scripsi νομεντάναν LM μομεντάναν ABDHP μωμεντάνας G μουμεντάναν T μωμενταλίαν O μωμιτάνα N μεμοντάναν IQ | ἡ δὲ Ποτεντζιάνα om D ‖ [8] ποτεντζιάνα] de scriptione uide supra | ὑπομείνασα καὶ αὐτὴ P | πολλὰ κριτήρια B βασάνους πολλὰς D βάσανα πολλὰ καὶ κριτήρια P | τέλος (om δέ) DHNOPT μετὰ ταῦτα LM | ἐν πυρκαιᾶ ἰσχυρὰ θέντες οὕτω ἐν κυρίῳ ἐτελειώθησαν pro τέλος . . . ἡμέραν I ‖ [9] σχάραν MO χάραν T add πυρὸς DHLMP | ἔκαυσαν αὐτὴν GT | εἰς μίαν ἡμέραν om T | ἐνέβαλον αὐτὴν ἐν τῷ πυρὶ καὶ οὕτως ἀπέδωκε (τῷ κυρίῳ L) τὸ πνεῦμα LM*

sect. 85 l. [10] οἱ οὖν D | οἱ εἰπόντες om I οἱ εἰρηκότες EHPQ Tisch | ἀπὸ ἱερ. LM | παραγενόμενοι I ‖ [11] πρώην οὐδεὶς G | πρῶτον DHP πρότερον L | ἑώρακεν BOQ | ἐπιστάντες εἶπον (D -παν) DHP | πάντα ὄχλον L ‖ [12] ἄνδρες ῥωμαῖοι χαίρετε HP | χαίρετε ἀδελφοὶ I | πατρ. καὶ ἀντιλήπτωρας T πατέρας I | μεγάλην σωτηρίαν pro μεγ. πατρ. D μεγάλης δόξης καὶ σωτηρίας HP | ἔχειν om HP

τοὺς ἁγίους ἀποστόλους καὶ φίλους τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γινώσκετε δὲ τοῦτον τὸν Νέρωνα τὸν πονηρότατον βασιλέα μετὰ τὴν σφαγὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι τὴν βασιλείαν κατασχεῖν.

86 Συνέβη δὲ μετὰ ταῦτα μισηθῆναι τὸν Νέρωνα ἀπὸ παντὸς τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ τῶν Ῥωμαίων, ὥστε κρῖναι εἰς ἑαυτοὺς δημοσίᾳ τοῦτον τύψαι, ἕως οὗ, ὡς ἦν ἄξιος, τυπτόμενος ἐκπνεύσῃ. ὡς οὖν ἤκουσεν ὁ Νέρων ταῦτα, ἐπέπεσεν αὐτῷ φόβος καὶ τρόμος ἀνυπόστατος, καὶ οὕτως ἔφυγεν, ὥστε μὴ ὁραθῆναι αὐτὸν ἔτι. ἔλεγον δέ τινες, ὅτι ὡς ἐπλανᾶτο ἐν ταῖς ὕλαις φεύγων, ἀπὸ τοῦ ψύχους καὶ τοῦ λιμοῦ ἀπέψυξεν, καὶ ὑπὸ λύκων κατεβρώθη.

87 Τὰ δὲ τῶν ἁγίων ἀποστόλων σώματα συνέβη ὑπὸ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρθῆναι τοῦ κομίσαι αὐτὰ ἐν τῇ ἀνατολῇ. ἐγέ-

[1] καὶ ante φίλους om L | τοῦ χριστοῦ (om κυρ. Ἰησ.) I τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησ. χρ. HLMNOPT | post χριστοῦ add κατέχοντες HP ‖ [2] ἴσασθε δὲ T | δέ om D | τὸν Νέρωνα om Q | καὶ πονηρώτατον I | τὸν ἀσεβῆ καὶ πον. HP τὸν ἀσεβέστατον καὶ παράνομον T τὸν πονηρὸν BGN | μετὰ τὴν . . . ἀποστόλων om DHP μετὰ τὸ σφαγῆναι πέτρον καὶ παῦλον τοὺς ἀποστόλους τοῦ χριστοῦ ἠπόλετο (sic) νέρων O | μετὰ τὴν τελείωσιν LM | [3] τοῦ μηκέτι O | μηκέτι αὐτοῦ δύναται στῆναι ἡ βασίλεια καὶ κατέχειν I | [4] βασιλίαν H | βασιλ. αὐτοῦ O | κατέχειν DLOQT κρατεῖν G | κατασχ. τὴν βασιλ. B

sect. 86 l. [5] συνέβη οὖν D καὶ οὐ μετοῦ (sic) πολὺ συνέβη HP | μετὰ ταῦτα om Q | τὸν Νέρωνα om O post τοῦ στρ. αὐτοῦ N | ὑπὸ παντὸς BG τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ G ‖ [6] τοῦ λαοῦ om B | εἰς om G | ὥστε βουλεύεσθαι D | αὐτοὺς GI αὐτὸν LM εἰς ἑαυτούς om BD ‖ [7] αὐτὸν τύψαι LM | ὅπως κακὴν κακῶς τοῦ ζῆν ἀπαλλάξει pro ἕως οὗ . . . ἐκπνεύσει I | ἕως οὖν G | ἕως οὗ ἐκπνεύσει (om ὡς ἦν ἄξιος τυπτόμενος) T ὡς ἦν ἄξιος om BM τυπτόμενος om L ὡς ἦν ἄξιος ἵνα (om ἕως οὗ) O ‖ [8] ἐκπνεύσει BDHMQT ἐκπνεῦσαι GLP ἐξεπνεύσει N ἐκπνεύσι O | ταῦτα δὲ ἀκούσαντος τοῦ νέρωνος, φόβος καὶ τρόμος μέγας ἐπέπεσεν εἰς αὐτὸν pro ὡς οὖν . . . τρόμος I | ὡς δὲ OP | ἔγνω ταῦτα ὁ νέρων DHP | ἔπεσεν BGH MOPT | ἐπ' αὐτὸν OT ἐπ' αὐτῷ DHP ἔπεσε φόβος ἐπ' αὐτὸν M ‖ [9] οὕτως om O τοσοῦτον I ‖ [10] εὑρηθῆναι DT ὡραθῆναι GHL ὁρᾶσθαι M | αὐτόν om L αὐτὸν ἔτι om OQ ὑπό τινος pro αὐτὸν ἔτι I | ἔτι om T τοῦ λοιποῦ pro ἔτι DHL | ὡς om T | ἐν τοῖς ὄρεσι I ‖ [11] φεύγων om O | ἀπὸ δὲ ψύχους (om τοῦ) T τῆς λιμοῦ DN λιμοῦ (om τοῦ) T τοῦ λοιμοῦ G | ἐπέψυξεν T ἐξέψυξεν O ‖ [12] ἀπὸ Q | ἐβρώθη T

sect. 87 l. [13] τὰ οὖν D | τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀπ. HP ἀποστόλων om O post σώματα add πέτρου καὶ παύλου O | ἀπὸ T ‖ [14] ἐναρθῆναι N ἐπαίρεσθαι T | τοῦ ἀποκομίσαι HPQT τοῦ κομίσασθαι N τοῦ κοιμῆσαι I τοῦ κομίσαι om M τοῦ κομίσαι αὐτά om L | ἐγένετο . . . . πόλει om O | καὶ ἐγένετο BDHP ἐγένετο οὖν T

νετο δὲ σεισμὸς μέγας ἐν τῇ πόλει· καὶ δραμόντες οἱ λαοὶ τῶν Ῥωμαίων κατέλαβον αὐτοὺς ἐν τόπῳ λεγομένῳ Κατακούμβας ὁδῷ τῆς Ἀππίας τῆς πόλεως τρίτου μιλίου· κἀκεῖ ἐφυλάχθησαν τὰ σώματα τῶν ἁγίων ἐνιαυτὸν ἕνα καὶ μῆνας ἓξ μέχρι τοῦ κτισθῆναι αὐτοῖς τόπους, ἐν οἷς ἀποτεθῶσιν. Καὶ τὸ μὲν τοῦ ἁγίου Πέτρου σῶμα εἰς τὸν Βατικάνον τόπον πλησίον τοῦ ναυμαχίου μετὰ δόξης καὶ ὕμνων ἀνεκλήθη, τὸ δὲ τοῦ ἁγίου Παύλου εἰς τὴν Ὀστησίαν ὁδὸν ἀπὸ μιλίων δύο τῆς πόλεως· ἐν οἷς τόποις διὰ τῶν προσευχῶν αὐτῶν εὐεργεσίαι πολλαὶ παρέχονται τοῖς πιστοῖς ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

88 Ἐτελειώθη δὲ ὁ δρόμος τῶν ἁγίων ἀποστόλων τε καὶ μαρτύρων τοῦ Χριστοῦ Πέτρου καὶ Παύλου μηνὶ Ἰουνίῳ κθ·

[1] *ἐν τῇ ῥώμῃ T | τῶν Ῥωμαίων om T* ‖ [2] *ἐν τόπῳ λεγομένῳ cum GQT ἐν τόπῳ καλουμένῳ L ἔν τινι τόπῳ καλουμένῳ I εἰς τόπον καλούμενον D εἰς τόπον λεγόμενον HP ἐν τῷ λεγομένῳ ABMNO | κατακουμβὰς G κατὰ κουμβασσοδῷ M κατακόμβας D κατακομβὰς B κατακούβας H | ὁδῷ . . . μιλίου om D | ὁδῷ om I ἐν ὁδῷ L ὁδες P ὁδοῦ* coniecit HUsener ‖ [3] *ἀπίας G τῆς ἀππίας πόρτας L τῆς ἀππίας πύλης HPQ | τῆς om I ἀπὸ τῆς πόλεως L | ἕως (per dittogr) τρίτου G τοῦ μιλίου L τοῦ τριβαλίου I ἀππίας τρίτου μιλίου τῆς πόλεως T | ἐφυλάττοντο BLMN ἐφύλαττον G | τὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων σώματα HL τὰ σώμ. τῶν ἁγίων ἀποστόλων IPQ τὰ τῶν ἁγίων λείψανα T* ‖ [4] *ἕνα om T | καὶ om L μῆνας ἑπτὰ DHP lat | μέχρις ὅτου I | τοῦ om BQ | κτισθῶσιν I* ‖ [5] *αὐτοὺς BLQ τοὺς DHP | σεβασμίους τόπους LM | τόποις I | τὸ ποῦ ἀποτεθῶσιν T | ἐν οἷς ἂν G ἐν ᾧ M | τεθῶσιν B ἀπετέθησαν DHP | καὶ τοῦ μὲν INO | τὸ μὲν σῶμα τ. ἁγ. ἀποστόλου πετρ. Q | μέν om L | ἁγίου (om τοῦ) IO* ‖ [6] *τὸ σῶμα I σῶμα om T | κατετέθη εἰς τόπον καλούμενον βατικᾶνον I | τόν om BGIL | εἰς τὰ βατικανοῦ (om τόπον) T εἰς τὸν βαττικανοῦ (βαστ- P) τόπον HP | βατικανὸν DN βητικάϊνον G βιτικάνον BL τόπον λεγόμενον L τόπον καλούμενον M | ὕμνων πολλῶν I ὑμνοδίας T* [7] *ἀνεκλήθη non tentaui propter lat* reuocata sunt *cf Thil II, 29 sq not ἀνεκλίθη N κατετέθη M ἀνεκλείπτων L ἀνεκλήθη om I | τὸ δὲ om I τοῦ om N | τοῦ δὲ ἁγ. (om τὸ) DPQ | ἁγίου ἀποστόλου παύλου Q | post παύλου add σῶμα κατετέθη I* ‖ [8] *ὀστίσιαν Q ὀστίασιν D βοστησίαν BHLMNPT βοτησίαν A Thil βουστησίαν I βοστίαν GO | ὡς ἀπὸ I | σημείων δύο LM | ἐν οἷς τότε L τόποις om INQ* ‖ [9] *διὰ τῶν προσευχῶν αὐτῶν om D | εὐχῶν O | πολλαῖς ἰάσεις ἐγένοντο τοῖς δεομένοις pro εὐεργεσίαι . . . πιστοῖς I | πολλαί om O | πολλαὶ καὶ ἰάσεις HP | τοῖς πίστει προσκυνοῦσιν L τοῖς πίστει προσιοῦσιν M | τοῖς πιστεύουσιν O* ‖ [10] *ἐν om O | ἐν τῷ ὀνόματι . . . Χριστοῦ om DHP | τοῦ κυρίου ἡμῶν om B*

sect. 88 l. [11] *δέ post ἐτελ. om O | ἡ μαρτυρία pro ὁ δρόμος I | ὁ δρόμος αὐτῶν (om τῶν ἁγίων . . . Παύλου) T | τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων HP | ἁγίων om D | τε καὶ μαρτύρων τοῦ Χριστοῦ om BDI | τε om MOQ* ‖ [12] *τοῦ Χριστοῦ om GLMN | Πέτρου καὶ Παύλου om B | εἰκάδι ἐννάτη BMN εἰκάδι καὶ ἐννάτη G εἰς τὰς κθ I κθ om L*

τῶν δὲ τριῶν στρατιωτῶν μηνὶ Ἰουλίῳ δευτέρᾳ· τῆς δὲ ἁγίας Περπετούας καὶ Ποτεντζιάνας τῷ αὐτῷ Ἰουλίῳ μηνὶ ὀγδόῃ· χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι δόξα, κράτος καὶ τιμὴ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

[1] *τριῶν* om *BGI* | *στρατ. τῶν πιστευσάντων HP* | *μηνὶ ἰουλ. εἰς τὰς δύο GINT μηνὶ ἰουλ. β DHLPQ* | *τῆς δὲ ὁσίας I* ‖ [2] *καὶ Ποτεντ.* om hoc loco *Q* | *ποτεντιάνας GLM ποτετζιάνας NO ποντετιάνας DHP ποτεντιάννης I* | *τῷ αὐτῷ μηνὶ MN* | *μηνὶ τῷ αὐτῷ I μηνὶ ἰουλίῳ DHP Ἰουλίῳ* om *BGILMNOQT μηνὶ* (*ἰουλ.* add *D*) *η̅ BDQ μηνὶ ιη L* | *μηνὶ εἰς η̅ OT εἰς τὰς ὀκτὼ IN* | post *μηνὶ η̅* add *τῆς δὲ ἁγίας ποτεντιάνας μαίω ιθ Q* | [3] *ὧν πρεσβείαις τύχοιμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν* pro *χάριτι . . . Χριστοῦ B εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον* pro *χαρ. κ. φιλ. G χάριτι καὶ οἰκονομίᾳ H* | *ᾧ ἡ δόξα* pro *μεθ' οὗ . . . ἀεὶ καὶ D ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος* pro *μεθ' οὗ . . . ἀεὶ καὶ M οὗ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος* pro *μεθ' οὗ . . . ἀεὶ καὶ H ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος τῷ πατρὶ ἅμα καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι* pro *μεθ' οὗ . . . ἀεὶ καὶ P* | *μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι* (om *ἅμα τ. ἁγ. πν.* et *κράτος καὶ τιμή*) *I* | *μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα σὺν* (om *Q*) *ἁγίῳ πν.* (om *κράτος καὶ τιμή*) *QT* ‖ [4] *ἅμα καὶ L* | *δόξα* om *G δόξα καὶ N* | *καὶ* ante *τιμή* om *BO* | *τιμὴ καὶ προσκύνησις O* | *τιμὴ καὶ κράτος GLN* | *νῦν καὶ ἀεὶ καὶ* om *GHLMNP* ‖ [5] [7] *ἀμήν* om *T* | subscriptio: *ἐπλήσθη σὺν θεῷ τὸ μαρτύριον τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου A*

Passio apostolorum Petri et Pauli.

I In diebus illis cum introissent Romam beatus Petrus et Paulus discipuli domini nostri Iesu Christi, secundum uoluntatem dei a diuersis fidelibus qui Christo crediderant excepti sunt. frequentabant autem domum cuiusdam Pontii Pilati parentis propter notitiam quando Pilatus praesidatum gesserat in Iudaea. post paucos uero dies Nerone imperatore procedente quidam Simon nomine ei adductus est. hic magus erat non mediocriter doctus, sed perfectus in omni artis ipsius iniquitate. cum autem hoc Nero imperator cognouisset, artius eum iubet a militibus custodiri: quique per fantasiam artis suae nusquam conparuit. audiuit itaque Nero imperator, quia Simon, quem antea custodiri iusserat, nusquam conparuisset: et mirari satis coepit. post aliquot autem dies Nerone imperatore procedente ut sacrificia diis suis offerret, et ecce subito Simon magus imperatori Neroni apparuit dicens: Quid est, domine imperator, quia me quaeris? ecce ego sum Simon, quem ante hos dies a militibus iussisti custodiri. ne me fugacem aestimes et inuentum

sect. 1 l. [1] *sic in utroque cod passio inscribitur* ‖ [2] in diebus illis *om F* | beatissimis apostolis *F* ‖ [3] discipuli dom. nostr. I. Chr. *om F* ‖ [4] domini *F* | Christo *om F* ‖ [5] domum . . . parentis *cum L* et pontio pilato *F* ‖ [6] Pilatus *om F* ‖ [7] uero *om F* | procedente *cum F* precedente *L* | nerone imp. *post* proced. *F* ‖ [8] adductus est quidam nomine symonem *F* ‖ [9] nodiocriter *pro* non mediocriter *F* | magis *post* perfectus *add F om L* ‖ [10] quod cum cognou. nero imp. *F* | artius *om F* ‖ [11] iussit eum *F* | et subito per fant. *F* ‖ [12] aud. autem *F* | *post* imperator *uerba* iussit eum a militibus . . . aud. autem nero imperator *iterata sunt in F* ‖ [13] qui *pro* quem *F* | comparuit *F* | satis mirari (*om* et) *F* ‖ [14] cepit *L* cępit *F* | post aliquantos dies *F* | procedente *cum F* praecedenti *L deinde addit* apparuit. *post* apparuit *5 uel 6 literae eras* | nerone imper. *post* proced. *F* ‖ [15] magus *om F* ‖ [16] neroni imp. *F* | dominum dicens *post* app. *F* | domne *L* ‖ [17] quod me qu. *F* | queris *FL* | qui *pro* quem *F* | os *pro* hos *F* | a militibus *om F* ‖ [18] custod. iussisti *F* | fugace me *F* | estimet *F*

perdere uelis, ultro me tibi obtuli. Dicit ei Nero imperator: Nihil sit, quod timeas; libere ambula et in palatio meo assiduus esto.

II Simon ergo exhilaratus a Nerone iam non recessit. quem interrogauit Nero dicens: Obsecro te, dic mihi quod genus hominis es, uel unde fueris ortus? Simon dicit: Ortus sum ex Fenice, de oriente missus a maiestate, ut quae dicebam Iudaeis, crederent mihi. illi uero non solum credere noluerunt, sed et me cruci adfixerunt, et post diem tertiam a morte suscitatus sum. nam ut scias manifesta me loqui, iube ut ueniat unus de speculatoribus et ante conspectum tuum caput meum auferat; et scies quid facere possim. Nero autem talibus uerbis nullo modo credebat. illo tamen cogente et nimium suadente speculator uenit. cui Nero imperator ait: Vade et abscide caput eius, et uideamus, si uere a maiestate missus est. Tunc Simon Neroni dixit: Loco tenebroso hoc fieri iube et mundissimo, ne quis sanguinem meum calcet et uobis mali aliquid contrariique proueniat. Introiuit autem locum tenebrosum speculator, in quo lampada ardens missa est, ut caput Simonis gladio amputaret. uocauit ergo Nero cubicularium suum dicens: Caput illud in sportam mittite et desuper contexite, et anulo meo signabo et in cubiculum pono. Et ita factum est. die quoque alio Nero ad cubicularium suum dicit: Date locum, uideamus caput

[1] me perdere *F* | nero imp. ad eum dixit *F* ‖ [2] nichil (*sic semper*) est *F* | libere . . . meo *cum L* nichil ambulatio mea *F* | adsiduus *F* ‖ [3] est *F*

sect. 2 l. [4] ergo *om F* | *post* recessit *add* ab eo *F* ‖ [5] et interrogauit eum (*om* Nero) *F* | obsecro te *om F* | michi *F* (*sic semper*) ‖ [6] ex qua hominis genus ē *F* ‖ [7] a maiest. miss. sum *F* | et quem dicebant iudei credere michi *F* ‖ [8] uoluerint *F* ‖ [9] sed crucis me adfix. *F* | die /// (m *erasa*) tertio (*sed* o *ex* ū *corr*) *L* | a mortuis *F* | sum suscitatus *F* (*fuit et in L sed ipsa m*[1] *transposuit*) ‖ [10] me manif. *F* | ut *cum F om L* ‖ [11] speculatoribus *hoc loco etiam L* | ut ante consp. *F* | capud *F* (*sic plerumque*) ‖ [12] quod *F* | facere *om F* ‖ [13] autem tamen *F* | persuadente *F* ‖ [14] spiculator *L* (*item uersu 18*) | uenit spec. *F* | cui . . . ait *cum L* dixitque nero *F* | tolle capud *F* ‖ [16] dixit neroni *F* | in loco *F* | iubet *F* | mundissimum *F* ‖ [17] sanguis meum *F* | cadet *F* | aliquis malum uobus *F* | contrariique *om F* ‖ [18] tunc introiuit in locum *F* ‖ [19] lampada *cum Lm*[1] (*alia manus eiusdem aetatis correxit* lampas) lampadas *F* | missus *F* | et capud . . . amputauit *F* ‖ [20] uocauit . . . cub. suum *cum L* tunc nero cubic. suum clamauit *F* | capud hoc *F* ‖ [21] sportam *cum L* sporta *F* | mitte *et* contexe *F* | anulum meum *F* ‖ [22] pone *F* | et ita factum (factus) est *cum F om L* | alio autem die *F* ‖ [23] suum *om F* | dixit *F* | locum *cum F om L* | et uideamus *F*

hominis, ne forte nobis prae timore mentitus sit, et uoluit ingenio mori, quia probare non poterat, quod ipse esset opinatissimus ille Christus. Cubicularius autem attulit sportam, et aperuit Nero imperator et agnouit sigillum suum. et inuenit caput arietis, quod per fantasiam nusquam conparuit. et Nero mirari coepit et praecepit uenire senatum et omnibus retulit gestum rei et multi eorum mirabantur.

III Die igitur tertio, cum intraret Nero curiam senatus, et ecce Simon apparuit in medio eorum, et adorans imperatorem clara uoce dixit: Ego sum quem ante diem tertium iussisti decollari; et ecce suscitatus sum. Nero autem amplius mirari coepit et omnes qui cum eo erant; et iussit ei pro hoc facto statuam poni. tunc Simon ait: Nunc multa uobis ostendam, ut intellegatis quia a maiestate missus sum. Nero imperator dixit: Licet nihil facias, iam credam tibi quia quodcumque uis possis facere. Et post multa quae dicta sunt, Nero in palatium suum discessit; iussit autem et Simonem secum ingredi. et cum simul intus essent, introierunt in cubiculum interius: et nescio quas iniquas et magicas sanctiones faciens Neroni, plurimas ei ostendit artis suae uirtutes.

IV Die autem alio Nero Simonis manum tenens ad curiam senatus simul processerunt. cumque sederet Nero senatui sic ait: Patres conscripti, magnum hominem deus patriae nostrae misit. hic est, quem offenderunt Iudaei et morti tradiderunt. Cumque omnes mirarentur, Simon dixit: Si quis uestrum parentem proprium aut aliquem de amicis suis quem antea amisit

[1] homini illius *F* | forte *om F* ‖ [2] probare *om F* | ipse *cum F* ille *L* ‖ [3] ille *om F* | tunc cubic. att. *F* | et aperuit nero imp. *om F* ‖ [4] et cum aperuisset inuentus est caput uelut arietes *F* | quo *F* ‖ [6] gestum regis *F*

sect. 3 l. [8] die autem tertio *F* | introisset *F* | in curiam *F* | *post* curiam *add* cum Fm^2 | senatos *F* ‖ [9] ecce (*om* et) *F* | symon magus *F* | adhorans *F* | imperator *F* ‖ [10] quem *cum* Lm^2 qui FLm^1 ‖ [11] decollari *cum F* decollare *L* | autem *om F* ‖ [12] qui cum eo erant *cum* FLm^2 cum eo Lm^1 | per hoc factum *F* ‖ [13] dixit *F* ‖ [15] licet *cum F* licet etsi *L* | faciam *F* | quod uis *F* ‖ [16] quae dicta sunt *cum L* sunt quae *F* | discess. nero in palatio suo *F* ‖ [18] cum *om F* | intus fuissem *F* | interiorem *F* ‖ [19] magnas *pro* magicas *F* | plurima *F* ‖ [20] eis *F*

sect. 4 l. [21] alio autem die *F* | neronis *F* | ad curiam . . . processerunt *om F* ‖ [22] et sederet *pro* cumque sederet *F* | nero imperator in senatu ait *F* ‖ [23] conscribti *L* | magni homines *F* | patr. nostr. deus dimisit *F* ‖ [24] iudei offend. *F* | morte *F* ‖ [25] et cum omnes admirati fuissent *F* | đ (dixit *uel* dicit) *L* dixit symoni *F* | si quis habet (*om* uestrum) *F* | parentes *F* ‖ [26] suis *om F* | ante amisit *F*

uidere desiderat, dicat mihi et statim ei apparebit. Adstans autem erat et unus ex parentibus Pontii Pilati, qui eo tempore permanebat quando Pilatus praesidatum gesserat in Iudaea; et nunc cognoscens ipsum non esse Christum, sic ait: Optime imperator, ego quidem rem gestam in Iudaea bene noui; hunc autem hominem ignoro, licet aliqua quae dicit sunt uerisimilia. sed iube interrogem eum publice quod scio, et cognoscam utrum uere ipse sit Christus an non. Imperator Nero ait: Interroga eum, si quid tibi uidetur. Parens uero Pontii Pilati dicit ei: Quid uocaris? Ille autem ait: Ego sum Christus, quem caesum flagellis Iudaei tradiderunt crucifigi. Ille uero plenius cognoscens quia ipse Christus non esset sed Simon magus, ait: Mentiris; sed tu es Simon magus: modo enim te integre cognoui. tu enim prius et legem sequebaris christianam; sed quia uictus es a Petro illo, qui uere discipulus Christi fuit, a Iudaea discessisti. omnibus mentiri potes praeter mihi, quia omnia quae ibi gesta sunt optime noui. Vnde conuersus ad imperatorem sic ait: Oro, domine imperator, quia hic sunt in ciuitate uestra Petrus et Paulus discipuli Christi illius, iube uenire eos ut se inuicem cognoscant. Simon uero turbatus coepit imperatori dicere: Iube ueniant, et si uere Petrus et Paulus sunt, cognoscunt me. Nero imperator ait: Requirite eos, et in crastinum facite eos ad nos uenire.

V Exeunte uero imperatore eadem hora uidit turbam magnam collectam ante palatium et interrogauit quid hoc esset. Dictumque est ei: Quia ille qui uobis intus loquebatur, ipse

[1] si ita uidere desideras *F* | et *ante* statim *cum F om L* ‖ [2] autem *om F* | qui permanebat tempore *F* ‖ [3] Pilatus *om F* | nunc *cum F om L* | cognoscet *F* ‖ [4] non *om F* ‖ [6] licet aliqua . . . et cognoscam *om F* | [7] utrum uere *cum L* siue *F* ‖ [8] nero imperator *F* ‖ [9] ait (*om* ei) *F* | [10] autem *om F* | cesum *FL* ‖ [11] flagellis *cum F om L* | tradidistis iudei *F* ‖ [12] quod ipse non esset chr. *F* | quod simon magus fuisset *F* ‖ [13] sed *om F* | enim *om F* | integro *L* | cognosco *F* ‖ [14] et *om F* | christ. leg. sequeb. *F* | uintus ē (est) *F* ‖ [15] disc. Chr. est *F* | de iudea *F* ‖ [16] potest *F* | praeter me *Lm*² | quae *om F* | tunc *pro* ibi *F* ‖ [17] reuersus *F* | ad imperator *F* | dixit (*om* sic) *F* ‖ [18] oro te *F* | in uestra ciuit. *F* ‖ [19] et Paulus *om F* | apostolus quod nominaui discipulis chr. *F* | illos eos (ergo?) iube uenire *F* | et se inu. *F* ‖ [20] et symon quidem *F* ‖ [21] ut ueniant *F* ut *om cum L* | paulus et petrus *F* | sunt *cum F om L* | cognoscunt *cum L* cognoscant *F malim* cognoscent ‖ [22] dixit *F* | crastina die *F* | faciam *F*

sect. 5 l. [24] et exeunte (*om* uero) *F* | statim in ipsa ora *F* | orauit turba magna *F* ‖ [25] collectam *om F* | interrogauerunt *F* ‖ [26] et dictum *F*

etiam hic ad populum loquitur, et uerba quae in conspectu nestro dicebat ipsa etiam populo dicit. Imperator Nero et omnis senatus mirati sunt, quomodo in una eademque hora et in palatio in conspectu imperatoris fuisset, et foris ad populum loqueretur. unde hoc diuinitati redigens iussit ei aliam erigi statuam habentem facies duas, unam intendentem ad senatum et aliam ad populum.

VI Sequenti uero die introiuit Simon ad Neronem in cubiculum, quia carissimus factus ei fuerat, et ait: Hic sunt illi duo quos parens Pontii Pilati magnos esse proposuit. sed audi, imperator, diutius uiuere non debent, quia isti totam Iudaeam subuerterunt. nam Petrus et Paulus alii sunt. Nero autem iussit colligi senatum et Petrum et Paulum introduci. quibus ait: Quid uocamini? Responderunt: Petrus et Paulus discipuli domini Iesu Christi. Tunc ostendit eis Simonem dicens: Nostis hominem hunc? Et dixerunt: Nouimus magum peruersum ualde. Subridens uero Nero dixit: Quid uocatur? Dixerunt: Simon. iste et ad nos uenit et baptizatus uoluit uirtutem diuinam pretio conparare. unde maledictus et condemnatus a nobis discessit in suam perditionem. nam Christus non est quem esse se dicit: etsi alios per iniquitates suas inducit, nos tamen nullo modo fallere potest. Nero imperator dicit: Quis est Christus, cuius uos discipulos esse dixistis? Petrus et Paulus dixerunt: Si uis scire, lege omnes uirtutes et doctrinas eius, et uera et praeclara mirabilia, et inuenies Christum. nam iste fallax est et iniquus.

VII Nero imperator ait: Et iste multa mirabilia fecit me praesente et quicquid uolui statim demonstrauit mihi. Petrus

[18] Act. 8, 19 sqq.

[1] populo *F* | in nestro consp. *F* ‖ [2] dicebant *F* | ipse *F* | nero imperator *F* | [3] et *ante* in pal. *om F* ‖ [5] loquebatur *F* | hoc *om F* | alia statua erigi *F* | [6] habentes *F* | una ad sen. intendentes, alia ad pop. *F*

sect. 6 l. [8] in cubic. eius *F* ‖ [9] ualde ei karissimus factus erat *F* ‖ [10] proposuit magnos esse *F* | magnos *cum FLm*[1] magos *Lm*[2] ‖ [11] debebunt *F* | [13] omnem senatum colligi *F* | iussit introduci *F* | quibus nero ait *F* ‖ [15] domini nostri *F* | tunc nero ost. *F* | ei *F* ‖ [16] tunc (*sic*) hominem *F* | et dixerunt *om F* | magum ualde et peruersum *F* ‖ [17] nero subridens (*om* uero) *F* | đ (dixit *uel* dicit) *L* | uocaris *F* ‖ [18] iste apud nos *F* | [19] condempnatus *F* ‖ [20] et in suam perdit. abiit *F* | se dicit esse *F* | [21] si *om F* | seducit *F* | fallere nullo modo *F* ‖ [22] ait *F* | quid *F* | [23] discipulos *cum L* (*ex* discipulus *corr m 1*) discipuli *F* ‖ [24] legem et *F* | doctrina *F* | et uerba *F* ‖ [25] et *ante* inuenies *om F*

sect. 7 l. [26] dixit *F* ‖ [27] uoluit *F*

et Paulus dicunt: Si quid fecit, per fantasiam ad praesens et in aenigmate fecit; nam uerissimum aliquid nec fecit nec aliquando facturus est. Simon dixit: Dicat Petrus quid nunc facere cogito. Petrus uero silentio panem petiit et sub manica tenens dixit Simoni: Fac quod cogitas, ut cognoscant omnes quia fantasticum est omne quod facis. Simon autem continuo eleuata manu digitos excussit, et apparuerunt subito quasi canes ingentes et impetum magnum in Petrum et Paulum fecerunt, ita ut omnes exterriti fugerent. Petrus quoque proiecto in terra pane, canes statim fantastici nusquam conparuerunt. et ait Simoni: Si uera sunt quae fecisti, quare panis remansit in manu tua, et qui comederent nusquam conparuerunt? Nero etiam imperator Simoni mago sic ait: Puto, uicti sumus. Simon dixit: Audi, imperator bone, ut isti sciant quae ego eis aliquando ostendi. Conuersus itaque ad Paulum Nero dicit ei: Paule, quid dicis? Cui ait: Hunc nisi citius perdideris, malum grande adcrescet patriae tuae.

VIII Contigit autem eo tempore, ut adulescens quidam nobilis etiam propinquus Caesaris moreretur, quem multi in ciuitate dolebant. admonebant autem plerique experimentum quaerentes utrum posset Petrus adulescentem mortuum suscitare, quia iam celeberrimus a diuersis in his operibus habebatur; sed apud gentiles difficile credebatur. alii autem Simonem

1 đ *L* dixerunt *F* | si quis faciam *F* | presens per fantasiam *F* | ad praesens *cum L om F* ‖ 2 fecit *om F* | nam ueriss. autem *F* | aliquid nec fecit *om F* ‖ 3 symon continuo dixit *F* | quod *F* ‖ 4 tunc petrus (*om* uero) *F* | silentium *F* ‖ 6 facit *F* | et continuo eleu. manu percussit digito symon *F* ‖ 7 et *ante* appar. *om F* | canens ingens *F* ‖ 9 territi fuissent *F* | petrus uero *F* | proiecto pane in terra *F* | et statim canes *F* ‖ 10 et ait Simoni . . . nusquam conparuerunt *per homoeotel om F* ‖ 11 remansit indo *L* (*sic:* do *uid deletum*) ‖ 12 comederent *ego scripsi* comederunt *L* | nero imperator dixit Symon puto *F* ‖ 13 simus *F* | đ *L* ‖ 14 bone imp. *F* | ut isti . . . ego *cum L* hoc scirent ergo *F* ‖ 15 conuersus nero ad paulum dixit (*om* itaque *et* ei *F*) | tu paule *F* ‖ 16 paulus nero dixit *F* | hunc hominem si tu *F* | perdiderit *F* | grande malum *F* | propriae (*sic*) tuae crescit *F*

sect. 8. *Quae sect 8 et 9 leguntur, tantum non uerbo tenus ex Pseudohegesippo de excid Hiersol III, 2 desumta sunt. Reperiuntur item in cod Monac 4554 (M) illorum actorum Petri et Pauli quae Marcelli nomine feruntur.* l. 18 eo tempore contigit *F* | adulescens (adol- *F*) quidam nobilis *cum F Heg M* nobilis adulescens quidam *L* | adulescens *cum LM* | adol- *F* | 19 moriretur *F* ‖ 20 ammonebant ergo *F* | plerique *cum L Heg M* populi *F* | experimentum *om F* ‖ 21 adhulescentem *F* | qui mortuus fuerat *F* | 22 qui iam *F* | aduersis celeberr. *F* | Petrus habebatur *F* (*Heg M*)

adduci dicebant, ut eum si posset a morte suscitaret. utrique ergo ubi fuerat corpus directi sunt. conuenientibus etiam multis senatoribus qui fuerant cum Nerone, quaerentes cognoscere utrum aliquis ex ipsis posset iuuenem de morte suscitare, respondens Petrus dixit: Qui se potentiorem offert, accedat prius et uirtute qua dicit posse mortuum resuscitet. Tunc Simon conditionem proposuit, si ipse mortuum resuscitaret, continuo Petrus occideretur; si uero Petrus praeualuisset, in Simonem sententia uerteretur. et quieuit Petrus conditioni propositae. accessitque Simon ad lectulum defuncti, incantare atque inmurmurare dira carmina coepit. et post horam multam caput mouere uisus est qui mortuus fuerat. et mox clamor ingens omnium qui aderant surrexit, quod iam uiueret adulescens. ira ergo et indignatio ab omnibus surrexit in Petrum, quod ausus esset praeferre se tantae potentiae.

IX Tunc sanctus Petrus apostolus petiit silentium dicens: Si uiuit defunctus loquatur, et si resuscitatus est surgat, ambulet, fabuletur. fantasma, non ueritas est quod uidetur caput mouisse. Deinde uero dicit: Separetur a lectulo Simon et uideamus si iterum se mortuus mouere possit. Quo facto remansit corpus exanime sicuti fuerat. adstitit itaque Petrus longius a lectulo et intra se orationem cum lacrimis faciens

[1] adducebant *F* | ut ipsum *F* | si *om F* | possent *F* | a mortuis *F* | suscitare *F* ‖ [2] ubi corpus fuerat *F* | conuenicntibus autem *F* | multi senatoribus *F* ‖ [3] qui cum nerone fuerat *F* | quaerentes *cum L* (quer-) quaerentibus *F* | cognoscere quaer. *F* ‖ [4] aliquis *ego scripsi* aliqui *L* aliquid *F* | de morte *om F* | *post* suscitare *interpungit L* ‖ [5] potiorem *F* | offert *ego scripsi* offerat *L* aufert *F* ‖ [6] posse *cum F om L* | suscitare *F* | Simon *om F* ‖ [7] si ipse suscitare mortuum *F* | petrus continuo *F* ‖ [8] si uero Petr. praeualuisset *cum F Heg M* si autem petrus praeualeret *L* ‖ [9] sententiam *F* | conditionis proposite *F* ‖ [10] accessit autem *F* | lectulum *cum F Heg M* lectum *L* | defuncti *om F* | et incantare *F* | inmurmurare *cum LM* murmurare *F Heg* ‖ [11] diutius cępit *F* | *post* coepit *add* diceret *F* (*scil* dicere) | et multas oras iussit mouere corpus *F* ‖ [12] clamans (*sic*) statim *F* ‖ [13] adherant *F* | qui iam *F* | adholescens *F* ‖ [14] in petrum ab omnibus surrexit *F* ‖ [15] praeferre se *ego scripsi* praeferri *L* proferre se *F* conferre se *Heg M* praeferri *post* potentiae *L*

sect. 9 l. [16] dicens *cum L* et dixit *F* et ait *Heg M* ‖ [17] si uiuit defunctus loquatur *cum F Heg M* loquatur def. si uiuit *L* | et *ante* si *om F* | et ambulet *F* ‖ [18] fabuletur *om F* | fantasma est non est ueritas *F* | uidetur caput mouisse *cum F* (*Heg M*) caput mou. uid. *L* | capud *F* ‖ [19] deinde dixit *F* | a lecto *F* ‖ [20] si it. mortuum mouere potest *F* possit *ego scripsi* posset *L* ‖ [21] exanima *F* | sicut *F* | astitit autem *F* | Petrus longius *cum F Heg M* longius petrus *L*

magna uoce dicit: Adulescens, surge, sanet te dominus Iesus Christus. Et statim surrexit adulescens et locutus est et ambulauit et cibum sumpsit: et dedit eum matri suae. qui cum rogaretur ut ab eo non discederet, ait: Nolite solliciti esse: non delinquetur ab eo qui illum fecit resurgere. Motus est autem omnis populus aduersus Simonem, ut lapidaretur. et dixit Petrus: Sinite: non est ei parum quod cognoscit suas artes nihil ualere. uiuat magis et Christi regnum crescere uideat et per inuidiam cottidie torqueatur.

X Ille autem fugiens Neroni dixit se in urbe iam habitare non posse, quoniam a Galilaeis offensus fuisset. pollicetur ergo uolatum, quod in caelum portaretur et petiit imperatorem ut turris lignea fabricaretur ei et in monte Capitolino ei construeretur. constituto ergo die conuenit omnis populus a minimo usque ad maximum uidere quod Simon implere promiserat. iussit autem Nero non discedere Petrum et Paulum, sed adduci ad spectaculum istud. dixitque eis Nero: Ecce quod parat facere Simon multum est. sed ut credam quod aliis artibus omnia faciet, uolo uidere uirtutem uestram, ut probem quod non de caelo uenit. Petrus et Paulus dixerunt: Nos homines sumus et potestatem nullam habemus, nisi deus noster qui eum in conspectu uestro confundere potest. Conuersus Petrus ad Paulum ait: Genibus fixis oremus dominum nostrum. Et ita orare coepe-

[1] dixit *F* ‖ [2] et *ante* statim *om F* ‖ [3] cybum *F* | matris suae *F* | qui cum rogaretur cum *F Heg M* cum autem rogarent petrum *L* ‖ [5] delinquatur *F* relinquatur *M* | illum *cum F Heg M* eum *L* | surgere *F* [6] et dixit Petrus *cum F* et prohibuit eos Petrus dicens *suppleuit* Lm^{2} *in marg om* Lm^{1} ait Petrus *Heg M* ‖ [7] cognosco sit *F* | sua partes *F* [8] crescit et uideat *F* ‖ [9] uideat *ex* audeat *corr L* | torquetur *F*

sect. 10 *quae ab initio sectionis usque ad* ei construeretur *leguntur, ex Pseudo-Hegesippo et illis actibus quos compilator antea secutus est contaminata sunt. Deinde redit ad auctorem suum primarium.* l. [10] ad neronem fugiens *F* | suam in urbem (*om* iam) *F* | non habit. (*om* posse) *F* [11] eo quod *F* | a galileo *F* | offensus *cum F* (*Heg M*) confusus *L* | fuisse *F* | [12] in cęlo *F* ‖ [13] ei fabricaretur *F* | ei *ante* capitol. *L* | in montem capitulinum *F* ‖ [14] ei constituit *F* | hodie *pro* die *F* | a minimo usque ad maximum *cum F om L* ‖ [15] quod Simonem implere quod promis. *F* | [16] recedere *F* | sic (sed?) et ipsos (*om* adduci) *F* ‖ [17] ad suum exspectaculum *F* | dixitque eis Nero *cum F* nero dicit (đ)eis *L* | quod *cum F* quid *L* | facere parat *F* ‖ [18] aliis *uterque cod; expectes* falsis | artis *F* | [19] faciens *F* | michi *post* probem *add F* ‖ [20] ueni *F* | dixerunt *cum F* đ (dicunt?) *L* ‖ [21] in conspectu meo uel totius populi *F* ‖ [22] ad populum *F* ‖ [23] sic ait *F* | genibus positi deum rogare et paulo et petro dixerunt *omissis uerbis* et ita orare coeperunt . . . Nero dicit *F*

runt. et Paulus Petro dicit: Fac quod coepisti: adpropinquat enim de mundo transitus noster. Audiens hoc Nero dicit: Et quo ituri estis ab ante meam potestatem? Paulus dicit: Ignoramus domini uoluntatem, quo nos duci iubet; hoç tamen scimus quia cito sumus ituri. Simon dicit: Optime imperator, ut eos scias esse fallaces, nunc tibi probabo. Imperator Nero dicit: Comple, quod facturus es, et faciam de illis quodcumque uolueris.

XI Simon autem ascendens turrem extensis manibus coepit in altum uolare, omnisque populus ut uidit clamare nimium coepit. Nero autem Petro et Paulo dicit: Videtis, quia uere a maiestate missus est quem magum esse dixistis; uos potius estis hominum seductores. Petrus ait: Scimus quia post paululum cum Christo erimus. Nero autem ait: Adhuc perseueratis in uanitate hac? ego enim uideo eum paene iam caelum introire, et conamini eum adhuc falsum dicere? Paulus autem Petro dicit: Erige oculos et mentem ad deum et ora. Cumque eleuasset Petrus caput lacrimis plenus et Neronem uidisset mirari uolantem Simonem in aëre, dixit ei Paulus: Quid dicis, Petre famule Christi? hodie nos iste impius perdet, si Simon iste adhuc in sua praeualuerit potestate. Haec Nero cum audisset sic ait irridens eos: Isti iam delirant. Petrus uero cum magna constantia dicit ei: Modo scies, imperator quia non deliramus. Paulus Petro dicit: Fac quod faciebas: ora deum omnipotentem ut suam potentiam ostendat et inimici confundat astutiam.

[1] đ *L* (*item uers 2. 3. 5. 6. 10. 15. 23*) ‖ [3] quid ituri *F* | ab ante *cum F* ab *om L* | meam potestatem *cum L* mea potestate *F* | dixit *F* ‖ [4] ducere *F* | hoc solum *F* ‖ [5] ituri sumus *F* | dixit *F* | ut scias eos fall. esse *F* ‖ [6] nero imperator *F* | dixit *F* ‖ [7] ut faciam *F*

sect. 11 l. [8] tunc simon ascendit in illam turrem excelsam *F* | et man. extens. *F* ‖ [9] in altum *cum F om L* | omnis ergo populus *F* | nimium clamare *F* ‖ [10] nero uero *F* | petro et paulo apostolis *F* | dixit *F* | uere *om F* ‖ [11] mago *F* | seductores hominum estis *F* ‖ [12] petrus autem ad eum ait *F* | quia nos paululum *F* ‖ [13] ait eis *F* | in hac uanitate *F* ‖ [14] ecce uidetis illum iam penetrare caelum et introire *F* | conamine (*sic*) *F* ‖ [15] adhuc eum *F* | facere *pro* dicere *F* | dixit *F* ‖ [16] et mentem *om F* | ad dominum *F* | hora *F* | oculos petrus *F* ‖ [17] uidisset nero imperator *F* ‖ [18] simonem magum *F* | in haëre *F* | dixit *cum F* dicit *L* | qui dicit ei *F* | Petre *cum F* paule *L* | fam. christi petre *F* ‖ [19] homo iste imp. *F* | perdet si *om F* | symon in sua adhuc praeual. potestatem *F* ‖ [20] haec cum audisset petrus, nero sic ait *F* ‖ [21] irrident *F* | isti autem *F* | delerant *L* | petrus autem respondens *F* ‖ [22] dixit *F* | scias *F* | deleramus *L* ‖ [23] paulo petrus *F* | dicit *F* | deum tuum *L omisi* tuum *cum F* ‖ [24] ostendit *F* | astutia *F*

Petrus autem iterum faciem eleuans in caelum extensis manibus ait: Increpo uos, daemonia qui eum fertis, per deum patrem omnipotentem et per Iesum Christum filium eius, ut sine mora eum dimittatis. omnes enim dicent quia ipse est saluator huius mundi. Cumque hoc diceret, uenit Simon ex alto in terram, et crepuit medius; nec tamen continuo exanimatus est, sed fracto debilitatoque corpore, ut poenam suam et ruinam cognosceret, ad locum qui uocatur Aricia sublatus, post paululum cum diabolo eius anima discessit in gehennam.

XII Quo audito Nero deceptum se et destitutum dolens tanti casu amici, quem subito sibi sublatum plangebat, uirum sibi utilem et necessarium rei publicae, indignatus quaerere coepit causas, quibus Petrum occideret. et quia iam tempus aderat quo sancti apostoli ad suum dominum uocarentur, denique dato praecepto ut comprehenderentur, rogabatur Petrus a diuersis Christianis ut alio se loco conferret. quibus ille resistebat dicens, nequaquam se facturum ut tamquam metu mortis territus effugeret; bonum esse pro Christo pati, qui pro omnibus se obtulit; semper docebat, illam non esse mortem pro Christo, sed inmortalitatem et uitam aeternam potius praedicabat. haec et alia Petrus loquebatur eis qui eum fugere suadebant. sed plebs ne se inter procellas fluctuantes gentilium destitueret hoc ei suadebant. uictus itaque Petrus omnium fletibus cessit promisitque egredi urbem. proxima ergo nocte celebrata oratione uale omnibus faciens, relicta omni plebe cum Paulo, solus coepit

[1] in cęlum eleuans *F* ‖ [2] daemonia qui eum fertis *om F* ‖ [3] per Iesum Christum *cum F* per *om L* ‖ [4] dimittatis eum *F* | dicunt *F* | [5] huius *om F* | et cum hec diceret petrus *F* | in terra *F* ‖ [6] *inde a uerbis* nec tamen cont. exanimatus *rursus noster exscripsit Pseudo-Hegesippum* | fracto deuoluto corp. *F* ‖ [7] suam *om F* | ut ruginam suam *F* ‖ [8] et ad locum *F* | aritiam *F* iricia *L* ‖ [9] ab ima *pro* anima *F* | in gehennam *om F*

sect. 12. *Per totam hanc sectionem compilator Pseudo-Hegesippum secutus est* l. [10] distitutum *L* | dolens *cum F Heg M om L* ‖ [11] causas *pro* casu *F* | subito *om F* | utrum *pro* uirum *F* ‖ [12] reipubl. necess. *F* | indignat *F* ‖ [14] quod *pro* quo *F* ‖ [15] aduersus christiani *F* ‖ [16] ut se alios conferret dolo (*scil* loco) *F* | quibus *om F* | resistebat tamen ille *F* | [17] se *om F* | metum *F* ‖ [18] effugaret *F* | se optulit semper (*om* docebat) *F* ‖ [21] ei *pro* eis *F* | sed plebs . . . suadebant *om per homoeotel F* | [23] Petrus *post* recessit *pon F* | fluctibus *F* | recessit *F* ‖ [24] urbem regredi *F* | celebr. orat. *cum Heg M* celebratione (*scil* celebrata oratione) *F* orat. celebr. *L* ‖ [25] omnium *F* | dicens *F* | relicto omni plebi *F* | cum Paulo *cum L* paulo *F om Heg M* | coepit *om F*

proficisci. ut autem uentum est ad portam urbis, uidet sibi Christum occurrere; et adorans eum cum ingenti gaudio dicit: Domine, quo uadis? Dicit ei Iesus: Venio iterum crucifigi. Intellexit ergo Petrus pro sua hoc dictum passione, quod in eo Christus passurus uideretur, qui in omnibus martyribus suis pati cognoscitur: et conuersus ad urbem in loco quo fuerat redit, captusque est a persecutoribus sequenti die cum conseruo suo Paulo.

XIII Custodierat autem Nero corpus Simonis putans eum sicuti ante fuerat resuscitari. at ubi cognouit eum iam in fetore et putredine uersum, partes corporis eius obrui praecepit. accensus autem iracundia magna aduersus Petrum et Paulum sic ait Clementi praefecto urbis: Pater Clemens, isti homines increduliores sunt nimis, et possunt omnino nostram disperdere religionem, si eos adhuc uiuere passi fuerimus. sed accipiant utrique cardos ferreos et inuicem se lacerare cogantur. Clemens praefectus ait: Optime imperator, quoniam Paulus non tantum incredulior apparet, aliter ipse pereat. Nero imperator dicit: Quomodo uis pereant. Tunc Clemens praefectus urbis dedit sententiam dicens: Paulus contumax contra Romanum imperium capitali sententia puniatur, Petrus autem qui carminibus suis homicidium perpetrauit crucifigatur. Postulauit autem Petrus ut inuersis uestigiis crucifigeretur, eo quod indignum se iudicaret eo modo crucifigi quo dominus et magister eius Iesus Christus filius dei crucifixus est. passi sunt autem tertio kalen-

[1] ut inuentus est autem ad portam ciuitatis *F* | uidet *cum L* uidit *F Heg M* | uid. sibi Christum *cum F Heg M* christum sibi uidet *L* ‖ [2] eum *cum F Heg M* illum *L* | et cum ing. gaud. adhorans eum *F* | dixit *F Heg M* ‖ [3] Iesus *cum F Heg* Christus *M om L* | uenio romam *F* uado *L sed* uenio *etiam Heg M* ‖ [4] pro sua hoc dict. pass. *cum F* de sua hoc (*om M*) dict. pass. *Heg M* dictum hoc pro sua pass. *L* ‖ [5] passus *F* ‖ [6] conuersus iterum (*om* et) *F* | rediens in loco quo fuerat *F* ‖ [7] coartusque *F* | persequtoribus *L* | cum paulo seruo suo *F*

sect. 13 l. [10] sicut antea *F* | possit reuiuiuescere (*sic*) *F* ‖ [11] in putredine (*om* et) *F* | putridine *L* | uersus fuisset *F* ‖ [12] accensus autem *cum F* nero autem accensus *L* | nimia iracundia *F* | adu. petrus et paulus *F* ‖ [13] praefecto urbis *cum F* urbis praefecto *L* | patet (*om* clemens) *F* | [14] increduliores *cum F* (ἀθρήσκευτοι) crudeles *L* | regionem nostram omnino disp. *F* ‖ [16] adhuc uiuere eos *F* | passuri *F* ‖ [17] non tamen *F* ‖ [18] incredulior *cum F* crudelior *L* | qualiter *F* | dixit *F* ‖ [19] quouis modo *F* | [20] dicens . . . capitali sententia *om per homoeotel F* ‖ [21] carnalibus *F* | [22] penetrauit *F*

darum Iuliarum, Nerone bis et Pisone consulibus. ipsi uero in caelum recepti sunt, Simon autem deductus est in infernum. nam qui in Christo credunt, uiuent cum eo semper in gloria sempiterna per omnia saecula saeculorum. amen.

[1] iulii diem *F* | bisone *codd* | ipsi autem *F* ‖ [2] in cęlo *F* | symon autem magus in inferno deiectus est *F* ‖ [3] crediderunt *F* | uiuunt *F* | in gloria sempiterna *om* *F* ‖ [4] in secula secul. *F*

Πράξεις Παύλου καὶ Θέκλης.

Ἀναβαίνοντος Παύλου εἰς Ἰκόνιον μετὰ τὴν φυγὴν τὴν ἀπὸ Ἀντιοχείας ἐγενήθησαν σύνοδοι αὐτῷ Δημᾶς καὶ Ἑρμογένης ὁ χαλκεύς, ὑποκρίσεως γέμοντες, καὶ ἐξελιπάρουν τὸν Παῦλον ὡς ἀγαπῶντες αὐτόν. ὁ δὲ Παῦλος ἀποβλέπων εἰς μόνην τὴν ἀγαθοσύνην τοῦ Χριστοῦ οὐδὲν φαῦλον ἐποίει αὐτοῖς, ἀλλ' ἔστεργεν

[3] 2. Tim. 4, 10 | 2. Tim. 1, 15 (4, 14)

---

l. [1] *πράξεις παύλου καὶ θέκλης A Tisch μαρτύριον τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος θέκλης BEF μαρτύριον τῆς ἁγίας καὶ ἰσαποστόλου θέκλης τῆς ἐν γυναιξὶ πρωτομάρτυρος I ὑπόμνημα καὶ μαρτύριον τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος καὶ ἀποστόλου θέκλης K μαρτ. τ. ἁγ. καὶ ἐνδόξου πρωτομ. (καὶ ἀποστόλου add G) θέκλης CG (-κλας G) μαρτύριον τῆς ἁγίας θέκλης τῆς ἐν γυναιξὶν πρωτομάρτυρος L* passio s. Theclae uirginis *c* passio s. Theclae uirginis et martyris quae colitur VIII. Kalend. Octbr. *d* passio beatissimae uirginis et martyris Teclae *m* historia Theclae discipulae Pauli apostoli *s*

sect. 1 l. [2] ueniente paulo iconium *c* tempore illo adscendente Paulo Iconium *d* in diebus illis proficiscente Paulo Iconio *m* | *τοῦ παύλου FH* | *τοῦ μακαρίου παύλου M* | *ἐν ἰκόνιον L* | *εἰς τὸ ἰκον. M* | *εἰκόνιον C sed infra ἰκόνιον cum reliquis ἠκόνιον K ἠκόνηον H* | *μετὰ τὴν φυγὴν τὴν ἀπὸ Ἀντιοχείας om c μετὰ τὴν φυγὴν τὴν om m* post persecutionem (*om ἀ. Ἀντ.*) *s* | *τῆς ἀπὸ E τὴν γεναμένην αὐτῷ ἀπὸ FH* ‖ [3] *ἐγένοντο M* | *σύνοδοι αὐτῷ cum BEHIK αὐτῷ σύνοδοι F σύνοδοι αὐτοῦ L αὐτῷ συνοδοιπόροι CGM συνοδεύοντες αὐτῷ A Tisch* | *δημᾶς καὶ κηφᾶς καὶ ἑρμ. E ἑρμογ. hoc spiritu ABCILMd Tisch* Demas Ermogenes Alexander *d* | *ὁ χαλκεὺς cum AEFGHIKLMm om BC Tisch* aerarii *cs* ‖ [4] *γέμοντες πάσης ὑποκρ. B* | *καὶ ἐξελιπ. τ. Παῦλ. om G* | *τὸν ante Παῦλον om M* | *ὡς ἀγαπ. αὐτ. om CG* ‖ [5] *ὁ δὲ μέγας ἀπόστολος π. M* | *εἰς τὴν μονὴν τῆς ἀγαθοσύνης legisse uid s εἰς μόνην ἀποβλ. K* | *ἀγαθωσύνην GHI* ‖ [6] *τοῦ om K τοῦ θεοῦ G* eorum *d* habens magnam benignitatem in se *m* | nihil suspicans *c* nihil mali de illis suspicabatur *d* nihil mali suspicabatur in eis *m* | *φαύλῳ K* | *αὐτοῖς cum BCEFHIKLM αὐτοὺς A Tisch αὐτοῖς om G*

αὐτοὺς σφόδρα, ὥστε πάντα τὰ λόγια κυρίου [καὶ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἑρμηνείας τοῦ εὐαγγελίου] καὶ τῆς γεννήσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἠγαπημένου ἐγλύκαινεν αὐτούς, καὶ τὰ μεγαλεῖα τοῦ Χριστοῦ, πῶς ἀπεκαλύφθη αὐτῷ, κατὰ ῥῆμα διηγεῖτο αὐτοῖς.

2 *Καί τις ἀνὴρ ὀνόματι Ὀνησιφόρος ἀκούσας τὸν Παῦλον παραγενόμενον εἰς Ἰκόνιον, ἐξῆλθεν σὺν τοῖς τέκνοις αὐτοῦ Σιμμίᾳ καὶ Ζήνωνι καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Λέκτρᾳ εἰς συνάντησιν*

[5] 2. Tim. 1, 16

---

[1] *αὐτοῖς K* | *σφόδρα om Bc* | *πάντα τ. λ. cum EFGHIKLMcms om ABC(d) Tisch* | magnaliis dei *d* | *χριστοῦ C τοῦ χρ. Gs τῆς τοῦ κυρ. διδασκαλίας EIKLM* | *uerba uncis inclusa om c* | et interpretationibus euangelii dilecti filii (*om καὶ τῆς ἑρμ. . . . ἀναστάσεως*) *d* et doctrinam secundum euangelium interpretaretur eis *m καὶ τῆς διδασκαλίας cum AC(E)FGHs ἐν διδασκαλίᾳ B Tisch post διδασκαλίας add διδάσκειν αὐτοὺς καὶ ἑρμηνεύειν M* ‖ [2] *καὶ τῆς ἑρμ. cum CFGHs om ABMm τῆς om EIKL* | *τοῦ εὐαγγελίου cum G(dm) om ABCEFIKLMs Tisch* | *καὶ τῆς γενν. cum ACEFHIKLs τῆς τε γενν. B Tisch περὶ τῇ τε τῆς γένν. M καὶ τῆς γενν. κ. τ. ἀναστ. om Gd* de natiuitate de passione et resurrectione Christi *m* | *καὶ τῆς ἀναστάσεως om I* | *καὶ τῆς ἀναστ. τ. ἠγ. ἐγλ. αὐτ. om c* ‖ [3] *τοῦ ἠγαπ. υἱοῦ καὶ τῆς ἀναλήψεως τῆς πρὸς τὸν πατέρα οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν μεγαλείων τοῦ χριστοῦ M* | *ἐγλύκαινεν cum A Tisch ἐγλύκανεν BG ἐνγλυκαίνειν EFHIK (ἐνγλυκένειν) L (-καίνην) ἐγγλυκαίνειν C* | *αὐτοῖς CFGHIKL* | *καὶ ante τὰ μεγ. om C καὶ ἐν τῇ γνώσει Gd* (scientiam etiam) | *μεγαλῇ H* ‖ [4] *τοῦ κυρίου C αὐτοῦ χριστοῦ H om χριστοῦ c* | *πῶς ἀπεκαλύφθη . . . διηγ. αὐτοῖς om c πῶς . . . κατὰ ῥῆμα om m* | *ὡς G πῶς om L τὸ πῶς M* | *ἀπεκαλύφθη cum CEFGHIKLM ἀνεκαλύφθη A Tisch ἀνεκαλύφθησαν B* | *ἀπεκαλ. αὐτοῖς L* | *καὶ τὰ ῥήματα CK καὶ* (*om κατὰ ῥῆμα*) *B* ‖ [5] *διηγ. αὐτοῖς καθεκάστην M* | *διηγ. αὐτοῖς om B* | *διηγήσατο G διηγήτω E* | *post αὐτοῖς add* (*καὶ Mc*) *ὅτι ἐκ μαρίας* (*τῆς παρθένου add M*) *καὶ ἐκ* (*om IKL*) *σπέρματος δαυὶδ ABCEIKLMcm porro add ὁ χριστός ἐστιν CIKM ἐστιν ὁ κύριος ἰησοῦς χριστός B ἐστὶν κύριος ὁ χριστὸς L* secundum carnem et de spiritu sancto Iesus Christus filius dei excelsi natus *m item post αὐτοῖς add ὅτι ἐκ σπέρματος δαυὶδ καὶ ἐκ μαρίας ἐγεννήθη ὁ χριστός FH om Gds Tisch*

sect 2 l. [5] quidam homo iustus *c* | *ὀνόματι om EFGHIKLMm ὀνησ. ὀνόματι Cd* | *ἀκούσας . . . Ἰκόνιον om B* | *μαθὼν G* | *ὅτι τὸν K* | *τὸν μακάριον παῦλον παραγενέσθαι βουλόμενον εἰς τὸ ἰκόν. M* ‖ [6] *παραγενάμενος* (*ν m 2 superscr*) *F* uenturum *c* esse uenturum *d* | *ἠκόνιον K ἰκόνηον H* | *παραυτὰ δρομαίως ἐξῆλθεν G* | *εἰς συνάντησιν αὐτῷ* (*αὐτοῦ M*) *post ἐξῆλθεν CMcd Tisch* | *μετὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ . . . κ. τῆς γυναικὸς αὐτ. Λέκτρας CM Tisch σύν cum datiuis reliqui* | *αὐτοῦ om H* ‖ [7] *Σιμμία cum G* (*σημμία*) *E* (*σημαῖα*) *F* (*σημαία*) *IK* (*σιμέα*) *H* (*σημμέει*) *L* (*συμέα*) *d* Siman *m κεστομαία A κεστομέα B σίλα CM Tisch* cum filiis Simonis *s nomen filiorum om c Symeon Metaphr.* | *ζήνωνι cum Gdms ζηωα A ζήνωνος CM Tisch ζηνίδι EI ζηνίδη KL ζηνονίδη B ζηζωνήδι F συνωνήδη H* | *ἤδη καὶ A* | *λέκρα B λέκτρας C* Recta *m* laeta *c nomen uxoris om s* | *σὺν τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ λέκτρᾳ*

Παύλου, ἵνα αὐτὸν ὑποδέξηται· διηγήσατο γὰρ αὐτῷ Τίτος ποταπός ἐστιν τῇ εἰδέᾳ ὁ Παῦλος· οὐ γὰρ εἶδεν αὐτὸν σαρκὶ ἀλλὰ μόνον πνεύματι.

3 Καὶ ἐπορεύετο κατὰ τὴν βασιλικὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ Λύστραν, καὶ εἱστήκει ἀπεκδεχόμενος αὐτόν, καὶ τοὺς ἐρχομένους ἐθεώρει κατὰ τὴν μήνυσιν Τίτου. εἶδεν δὲ τὸν Παῦλον ἐρχόμενον, ἄνδρα μικρὸν τῷ μεγέθει, ψιλὸν τῇ κεφαλῇ, ἀγκύλον ταῖς κνήμαις, εὐεκτικόν, σύνοφρυν, μικρῶς ἐπίρρινον, χάριτος πλήρη· ποτὲ μὲν γὰρ ἐφαίνετο ὡς ἄνθρωπος, ποτὲ δὲ ἀγγέλου πρόσωπον εἶχεν.

καὶ τοῖς αὐτῶν τέκνοις σημ. κ. ζην. G cum laeta uxore sua et cum filiis suis *c* cum coniuge Lectra et filiis suis *d* | *εἰς συναντ. παύλου h. l. EIKL εἰς ἀπάντησιν π. A εἰς ὑπάντησιν π. FH εἰς ὑπαντ. τοῦ παυλ. B εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ Gd* ‖ [1] *ὑποδέξονται CFHM (-ωνται) δέξωνται G* susciperent *m* reciperent *ds ἵνα αὐτὸν ὑπ. . . . μόνον πνεύματι om c* | *αὐτοῖς G αὐτῷ om d* ‖ [2] *ποταπῶς ἐστιν ἡ ἰδέα (om ὁ Παῦλος) G τὸ ποταπὸς ἐστὶν ἐν τῇ ἰδέᾳ K* | *ἰδέα M* | qualis esset figura Pauli *d* qualis esset in actu et figura Paulus *m* | *ἴδεν A ἤδει I ἤδη EH ἴδη K ἴδει L εἴδη F* | *ὅτι οὐκ εἶδεν BC μὴ εἰδόσιν G* neque enim nouerant *d* | *σαρκί om m ἐν σαρκὶ EMd* ‖ [3] *ἐν πνεύματι M* | sed tantum ex auditu sciebat eum *m* ‖ *hactenus collatus codd H*

sect. 3 l. [4] *καὶ ἐπορεύετο CEFdms ἐπορ. δὲ AB ἐπορεύοντο οὖν G καὶ ἐπορ. om c* | *κατὰ τὴν βασιλικὴν ὁδόν cum EIKLdms κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν βασιλικὴν τὴν M κατὰ τὴν βασιλικὴν (om ὁδόν) G κατὰ τὴν ὁδὸν Fc τὴν ὁδὸν (om κατὰ et βασιλ.) ABC* | *ἐν λύστροις Gd* ‖ [5] *καὶ εἱστήκει ἀπεκδ. αὐτ. om c* | *ἑστήκεισαν G* | *ἀπεκδεχόμενοι G ἐκδεχόμενος CM praem ἐκεῖ C* | *αὐτῷ K* | *ἐρχομένους cum ABELdms διερχομένους CGMc Tisch εἰσερχομένους FI* aduenientem *d* et rogabat transeuntes ut paulum uiderent pro *τοὺς ἐρχ. ἐθ. . . . Τίτου c* | *ἐθεώρει cum ABFM ἐθεώρουν G ἐπεθεώρει Cs Tisch ἐπετήρει EIL ἐπετύρει K* | *καὶ ἐθεώρει τοὺς διερχ. M* ‖ [6] *post* paulum uiderent *add* non enim nouerant eum nisi quod titus eis dixerat qualis esset figura pauli *c εἶδεν . . . ἐρχόμενον om cd* | *ἴδεν CFIM καὶ ἴδεν (om δέ) E ἰδόντες δὲ τὸν ἄνδρα ἐρχ. τὸν παῦλον G* | *τὸν μακάριον παῦλον M* | uiderunt ergo *m* ‖ [7] *μικρομεγέθη G* | *τὴν κεφαλὴν G* | and his hair was scanty *s* | *ἀγκυλαῖον CEIKL* and his legs were a little crooked and his knees were projecting (*εὔκνημον?*) and he had large eyes *s* ‖ [8] *εὐεκτικόν cum ABFIM Tisch εὐέκτιον L εὐκτικὸν CE εὐκτηκὸν K εὔκνημὸν G* | *μικρὸν EILM πικρὸν K μικρῶς om CG* | *ἐπίρρινον cum B (ἐπίρρηνον) G ἐπίρινον AE Tisch ἐπίρηνον M ἐπίρρινα E ἐπίρινα I ἐπὶ ῥίνα K ἐποίρινω L ἐπιρῆμα F ἐπίγρυπον suspic HUsener om C* | *πλήρη emend Grabe Tisch πλήρης codd* | *post πλήρης add θεοῦ M* | statura pusillus, attonso capite, breuibus superciliis, naso aquilino, gratia dei plenus *c* statura breui, attonso capite, ruborus, cruribus elegans, subcambaster, surosus, superciliis iunctis, naso aquilino, plenus gratia dei *d* statura breui, capite reburro, naso aquilino gratia repletum *m βραχὺν τὴν ἡλικίαν, ψιλὸν τὴν κεφαλήν, ἀγκύλον τὰς κνήμας, γρυπόν, σύνοφρυν, προσεκτικόν, χάριτος θείης πεπληρωμένον Sym Metaphr* | *ποτὲ μὲν . . . ὡς ἄνθρωπος om m* | *καὶ ποτὲ μὲν (om γάρ) M* | *μέν om K* ‖ [9] *γάρ om F* | *ὡς ἀγγέλου πρόσωπον EILMcms* | *ὡς ἄγγελος (om πρόσωπον εἶχεν) K* | *ἔχων EIc*

4 Καὶ ἰδὼν ὁ Παῦλος τὸν Ὀνησιφόρον ἐμειδίασεν, καὶ εἶπεν ὁ Ὀνησιφόρος Χαῖρε, ὑπηρέτα τοῦ εὐλογημένου θεοῦ· κἀκεῖνος εἶπεν Ἡ χάρις μετὰ σοῦ καὶ τοῦ οἴκου σου. Δημᾶς δὲ καὶ Ἑρμογένης ἐζήλωσαν καὶ πλείονα τὴν ὑπόκρισιν ἐκίνησαν, ὡς εἰπεῖν τὸν Δημᾶν Ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν τοῦ εὐλογημένου, ὅτι ἡμᾶς οὐκ ἠσπάσω οὕτως; καὶ εἶπεν ὁ Ὀνησιφόρος Οὐχ ὁρῶ ἐν ὑμῖν καρπὸν δικαιοσύνης· εἰ δὲ ἔστε τινές, δεῦτε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ ἀναπαύσασθε.

5 Καὶ εἰσελθόντος Παύλου εἰς τὸν τοῦ Ὀνησιφόρου οἶκον ἐγένετο χαρὰ μεγάλη, καὶ κλίσις γονάτων καὶ κλάσις ἄρτου καὶ λόγος θεοῦ περὶ ἐγκρατείας καὶ ἀναστάσεως, λέγοντος τοῦ Παύλου Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. μακάριοι οἱ ἁγνὴν τὴν σάρκα τηρήσαντες, ὅτι αὐτοὶ ναὸς θεοῦ γενήσονται. μακάριοι οἱ ἐγκρατεῖς, ὅτι αὐτοῖς λαλήσει ὁ θεός. μακάριοι οἱ ἀποταξάμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὅτι αὐτοὶ εὐαρεστήσουσιν τῷ θεῷ. μακάριοι οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ

[12] Matth. 5, 8 ‖ [16] 1. Cor. 7, 29

sect. 4 l. [1] *καί om Mm^2* | *ἰδὼν δὲ (om καί) F* | *τόν om A* | cui cum occurrisset onesiphorus excepit illum et dicit ei *d* ut uidit autem paulum onesiforus demonstrantibus sibi signis cognouit eum *c* | *εἶπεν δὲ M* | [2] apostole *pro ὑπηρ. s* | *ὀνησίφορος (om ὁ) K* | *post Ὀνησ. add τῷ παύλῳ FM* | *χαῖρε καὶ εὐφραίνου M* | minister benedicte *dm* | *θεοῦ om Gcd χριστοῦ C* | *κἀκεῖνος μετὰ σοῦ ἡ χάρις εἶπεν E* ‖ [3] *ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ BM* | *τῷ οἴκῳ C* | *δημᾶς (om δέ) F ὁ δὲ διμᾶς καὶ ἑρμ. ἀκούσαντες ταῦτα ἐζ. M* ‖ [4] dixerunt onesiforo *c* et dixerunt Paulo *s* dixerunt (*om ἐζήλωσαν . . . εἰπεῖν Δημᾶν*) *d* | *ὥστε G* ‖ [5] *τὸν Δημᾶν cum CEFG (δῆμον) IKLM δημᾶν AB Tisch om cds* | *τί οὖν ἡμεῖς M* | *τοῦ εὐλογημένου CEGcdms τοῦ εὐλογ. θεοῦ ABFIKLM Tisch* | *ὅτι καὶ A* quare *d* ‖ [6] *οὕτως om Gcdm αὐτός (ex αὐτούς corr) A ὡς (ex οὕτως ut uid corr) Fm^1 (οὕτως restituit m^2)* | *εἶπεν αὐτοῖς Mm* | *ὀνησίφορος K* ‖ [7] *καὶ αὐτοὶ K* | *καὶ ἡμεῖς E* | *ἐν τῷ οἴκῳ μου (om καί seq) EIKLM* ‖ [8] *ἀναπαύεσθε GIKL (-σθαι) M (item)*

sect. 5 l. [9] *τοῦ παύλου CFGM* | *οἶκον ὀνησ. C οἶκον τοῦ ὀνησ. G τοῦ Ὀνησ. om d* | *τοῦ om EIKM* | *ὀνησιφόρου M* ‖ [10] *καὶ ἐγένετο K* | *καὶ κλίσις γονάτων καὶ κλάσις ἄρτου om m* | *κλίσεις F* | *κλάσεις F* ‖ [11] *περὶ ἐγκρ. καὶ ἀναστάσεως om d* | *καὶ περὶ ἀναστάσεως M* | de omni iustitia et de continentia *m* | *λεγ. παύλου (om τοῦ) B* | *τοῦ παύλου οὕτως FG* | [13] *μακάριοι οἱ ἁγνὴν . . . γενήσονται om d* | *ἁγνὴν τὴν καρδίαν ἔχοντες καὶ τὴν σάρκα τηρ. F ἁγνὴ τῇ σάρκα τηρίσαντες K* | *σάρκαν M* | *αὐτοί cum CEFGIKLdms Tisch om ABc* ‖ [14] *ναός cum ABcs^d Tisch ναοί CEFGIKLMms^{ac}* | templum sancti spiritus *c* animae eorum templa dei efficientur *m* | *τοῦ θεοῦ B* ‖ [15] *τούτῳ om ABm τὸν κόσμον τοῦτον K* | [16] *εὐαρεστήσουσιν(σι) τῷ θεῷ cum ABGcdms εὐθεῖς κληθήσονται CEFIKLM Tisch* | *μακάριοι οἱ ἔχοντες . . . κληρονομ. τὸν θεόν om c* | *μακ. οἱ μὴ ἔχοντες ὡς οἱ ἔχοντες K*

ἔχοντες, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὸν θεόν. μακάριοι οἱ φόβον ἔχοντες θεοῦ, ὅτι αὐτοὶ ἄγγελοι θεοῦ γενήσονται.

6 *Μακάριοι οἱ τρέμοντες τὰ λόγια τοῦ θεοῦ, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. μακάριοι οἱ σοφίαν λαβόντες Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ ὑψίστου κληθήσονται. μακάριοι οἱ τὸ βάπτισμα τηρήσαντες, ὅτι αὐτοὶ ἀναπαύσονται πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. μακάριοι οἱ σύνεσιν Ἰησοῦ Χριστοῦ χωρήσαντες, ὅτι αὐτοὶ ἐν φωτὶ γενήσονται. μακάριοι οἱ δι' ἀγάπην θεοῦ ἐξελθόντες τοῦ σχήματος τοῦ κοσμικοῦ, ὅτι αὐτοὶ ἀγγέλους κρινοῦσιν καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς εὐλογηθήσονται. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι*

[10] Matth. 5, 7

---

[1] *κληρονομήσουσιν . . . οτι αὐτοὶ om G per homoeotel* | *κληρ. τὸν θεόν cum CEFIKLds^{d} Tisch κληρ. τὴν βασιλείαν τοῦ χριστοῦ M κληρονόμοι θεοῦ γενήσονται AB κληρ. τὴν γῆν $s^{a\ et\ c}$* haereditabunt uitam *m* | *φόβ. θεοῦ ἔχ. C φόβ. χριστοῦ ἔχ. EFIK* ‖ [2] *θεοῦ om M* | *αὐτοὶ om ABF* | *ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὸν θεὸν καὶ ἄγγ. αὐτοῦ γενήσ. M* | *ἀγγ. χριστοῦ A θεοῦ om cdms* | *κληθήσονται E*

sect. 6 l. [3] *μακάριοι οἱ τρέμοντες . . . παρακληθήσονται om CEd Tisch* | *οἱ om M* | *τέμοντες M* | *τὰ ἅγια K* | *τὰ λόγια κυρίου Bc* | *post τὰ λογ. τ. θ. add καὶ φυλάσσοντες αὐτοῦ τὰς ἐντολὰς M* ‖ [4] *ὑψωθήσονται leg uid c* | *μακάριοι οἱ σοφίαν . . . κληθήσονται om Cd Tisch; post μακάριοι οἱ τὸ βαπτ. κτλ. ponunt Gm* | *οἱ σοφίαν θεοῦ λαβ. K οἱ φόβον θεοῦ καὶ σοφίαν λαβ. M* | *παρὰ ἰησ. χρ. M* ‖ [5] *αὐτοὶ om EIKL οἱ F* | filii sanctae ecclesiae *c* | *οἱ om L* | *τὸ ἅγιον καὶ σωτήριον βαπτ. M* | *τηρήσ. τὸ βαπτ. AB* ‖ [6] *καθαρὸν τηρήσ. FGcdm καθ. καὶ ἀρύπωτον τηρ. M* | *ἀναπαύσονται πρὸς τὸν om E* | *καὶ τὸν υἱὸν om B* et filium (eius) carissimum *cds κ. τὸν (om A) υἱὸν τοῦ θεοῦ ὄψονται AEFIKL κ. τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα GM* ‖ [7] quia in lumine requiescent *m* | *μακάριοι οἱ σύνεσιν . . . ἐν φ. ἔσονται om Cd Tisch* | *χριστοῦ θεοῦ ἡμῶν K* | *συν. καὶ σωφροσύνην κτισάμενοι M* | qui cum prudentia Christi mandata dei conseruant et praecepta ipsius non contemnunt, quia ipsi ueste lucida induentur *m* | *χωρήσαντες cum BFIKLcms δωρήσαντες A τηρήσαντες EG ἰησοῦ χριστοῦ post χωρήσ. I* | *ὅτι αὐτὴν ἐν χαρᾷ καὶ φωτὶ μεγάλῳ M* ‖ [8] *ἐν φωτὶ θεοῦ B* | *γενήσονται cum EFGIKLM ἔσονται AB* | *μακάριοι οἱ δι' ἀγάπην . . . εὐλογηθήσονται om C Tisch* | *δι' ἀγάπην θεοῦ cum BEIKLcdms^{ad} χριστοῦ AFG^{c} διὰ φιλίαν καὶ ἀγάπην θεοῦ M* propter fidem et caritatem dei *m* | *τοῦ κόσμου τούτου θορύβου καὶ σχήματος M* ‖ [9] *τοῦ κόσμου FG* huius mundi *d* huius saeculi *c* huius corporis *s* | morti tradentur ambitionem saeculi contemnentes *m* | quoniam angelis aequabuntur *d ὅτι ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσουσι legisse uid s^{ac} (non item s^{d})* | *ἐκ δεξιῶν M* ‖ [10] *τοῦ πατρός cum ABEIKLMcs^{d} τοῦ θεοῦ Fds^{c} τοῦ χριστοῦ Gm τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ s^{a}* | *λογηθήσονται I σταθέντες εὐλογηθ. M σταθήσονται FGms^{ac}* sedebunt *d* inuenientur *s^{d}* | *μακάριοι οἱ ἐλεημ. ὅτι αὐτ. ἐλεηθησ. om GI sequentibus καὶ οὐκ . . . πικρὰν praecedenti macarismo adiunctis. eodem loco uerba καὶ οὐκ . . . (πικρᾶς) ponunt AB* | *ὅτι αὐτοὶ οἱ ἐλεοῦντες τὸν πένητα αὐτὸν τὸν χριστὸν διακονοῦσιν M*

αὐτοὶ ἐλεηθήσονται καὶ οὐκ ὄψονται ἡμέραν κρίσεως πικράν. μακάρια τὰ σώματα τῶν παρθένων, ὅτι αὐτὰ εὐαρεστήσουσιν τῷ θεῷ καὶ οὐκ ἀπολέσουσιν τὸν μισθὸν τῆς ἁγνείας αὐτῶν· ὅτι ὁ λόγος τοῦ πατρὸς ἔργον αὐτοῖς γενήσεται σωτηρίας εἰς ἡμέραν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ ἀνάπαυσιν ἕξουσιν εἰς αἰῶνα αἰῶνος.

7 *Καὶ ταῦτα τοῦ Παύλου λέγοντος ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας ἐν τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, Θέκλα τις παρθένος Θεοκλείας μητρὸς μεμνηστευμένη ἀνδρὶ Θαμύριδι, καθεσθεῖσα ἐπὶ τῆς σύνεγγυς θυρίδος τοῦ οἴκου ἤκουεν νυκτὸς καὶ ἡμέρας τὸν περὶ ἁγνείας λόγον λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Παύλου· καὶ οὐκ ἀπένευεν ἀπὸ τῆς*

[1] *ἐλεηθησ. καὶ om d* | *πικράν om B πικρᾶς A* ‖ [2] *μακάριοι οἱ παρθενίαν ἀσκήσαντες ὅτι αὐτοὶ παραστήσονται τῷ χριστῷ καὶ τὸν μισθὸν αὐτῶν οὐκ ἀπολέσωσιν B* | *τῶν παρθένων καὶ τὰ πνεύματα FGs* beati spiritus uirginum (*om τὰ σώματα*) *m* | *αὐτὰ om EIKLcd αὐταὶ A αὐτοὶ FG* | quia absque tristicia et periculo permanebunt *pro ὅτι αὐτὰ . . . θεῷ m* | *εὐαρεστήσωσι EIK* (*sed -σωσοι*) *M* ‖ [3] *τῷ αἰωνίῳ καὶ μεγάλῳ θεῷ M* | *τὸν θεὸν C* | *οὐ μὴ M* | *ἀπολέσουσι cum ABFGL Tisch ἀπολέσωσιν CEIKMcdms* | *αὐτῶν τῆς ἁγνείας G* | *ἁγνείας cum ABGcds Tisch παρθενίας CEFIKLM* iusticiae *m* | *αὐτῶν om EFIKLd* ‖ [4] *ὅτι ὁ λόγος . . . αἰῶνος om B ὁ λόγος . . . τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ om L* | *ἔργον om cdm* manet in eis saluans eos *d* | *αὐταῖς A αὐτοῦ E αὐτῶν M* | *σωτηρίας om C* | *εἰμέραν pro εἰς ἡμ. F* | *ἐν τῷ υἱῷ pro εἰς ἡμ. τ. υἱ. αὐτ. C* ‖ [5] *καὶ ἀνάπαυσιν . . . αἰῶνος om s* | *αἰῶνας αἰώνων M* in saeculo futuro in lumine sempiterno *m* | *hactenus codd LM collati sunt*

sect. 7 l. [6] *καὶ om A* baec igitur *m* | *τοῦ om A* | *αὐτοῦ λέγοντος G λέγ. τοῦ παύλου CEFI εἰπόντος τοῦ παύλου K* | per totam diem praedicante *m* | *εἰς μέσον G ἐμμέσῳ F* | *ἐν μεσ. τ. ἐκκλησίας om d ἐκκλησίας om c* ‖ [7] *θεοκλίας ABEGK θυγάτηρ θεοκλ. μητρὸς G μητρὸς θεοκλ. AB* | [8] *μνηστευσαμένη AB* | *Θαμυρίδι cum BEFGIK* (*θαμύριδη*) *θάμυρι C Tisch θάμυριν A* tammiro principi *c* Thamiro *dm add* principi ciuitatis *m* | *ὀνόματι θαμ. B* a kings son *add* s^d | *καθεσθεῖσα ἐπὶ cum EI καθεσθεῖσα ὑπὸ τοῖς σύνεγκοις τῆς θυρίδος K καθίσασα ἀπὸ C Tisch* | *σύνεγγυς cum CEFGI Tisch om σύνεγγυς AB* | *ἐπὶ τῆς θυρίδος τοῦ οἴκου καθεσθεῖσα A ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου καθίσασα B αὕτη ἐπὶ τῆς θυρίδος τοῦ οἴκου αὐτῆς καθεσθεῖσα ἀπὸ τῆς σύνεγγυς θυρίδος FG* assedit super fenestram iunctam (iuxta *d*) domui (domum *d*) onesifori *cd* quae erat iuxta domum Honesiphori manens *m* ‖ [9] *τοῦ οἴκου cum AB*(*FGs qui add αὐτῆς*) *cdm* (*qui add* onesiphori) *om CEIK Tisch* | *ἤκουσε(ν) CE* | *τὸν περὶ ἁγν. λογ. cum AB(c)dms* (*περὶ ἁγν. postea add EFG*) *τὸν τῆς παρθενίας λόγ. C Tisch τὸν περὶ θεοῦ λόγον EGIK* uerbum eius *c* *λεγόμενον ὑπ. τ. Παύλ. om CF Tisch post λόγον add καὶ τῆς προσευχῆς Ccm(d) Tisch τὸν περὶ ἁγνείας καὶ τῆς ἐν χριστῷ πίστεως καὶ προσευχῆς F post ὑπὸ τοῦ Παύλου add καὶ τῆς ἐν κυρίῳ ἰησοῦ χριστῷ πίστεως καὶ προσευχῆς AB καὶ τὸν περὶ ἀγάπης καὶ τῆς ἐν χριστῷ πίστεως καὶ προσευχῆς G καὶ τὸν περὶ ἁγνείας καὶ τῆς ἐν κυρίῳ ἰησοῦ χριστοῦ πίστεως καὶ προσευχῆς EIK* ‖ [10] *ἀπένευσεν G* | *ἐκ τῆς θυρ. C Tisch*

θυρίδος, ἀλλὰ τῇ πίστει ἐπήγετο ὑπερευφραινομένη. ἔτι δὲ καὶ βλέπουσα πολλὰς γυναῖκας καὶ παρθένους εἰσπορευομένας πρὸς τὸν Παῦλον, ἐπεπόθει καὶ αὐτὴ καταξιωθῆναι κατὰ πρόσωπον στῆναι Παύλου καὶ ἀκούειν τὸν τοῦ Χριστοῦ λόγον· οὐδέπω γὰρ τὸν χαρακτῆρα Παύλου ἑωράκει, ἀλλὰ τοῦ λόγου ἤκουεν μόνον.

8 Ὡς δὲ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τῆς θυρίδος, πέμπει ἡ μήτηρ αὐτῆς πρὸς τὸν Θάμυριν· ὁ δὲ ἔρχεται περιχαρής, ὡς ἤδη λαμβάνων αὐτὴν πρὸς γάμον. εἶπεν οὖν ὁ Θάμυρις πρὸς Θεοκλείαν Ποῦ μού ἐστιν ἡ Θέκλα; Καὶ εἶπεν ἡ Θεοκλεία Καινόν σοι ἔχω εἰπεῖν διήγημα, Θάμυρι. καὶ γὰρ ἡμέρας τρεῖς καὶ νύκτας τρεῖς Θέκλα ἀπὸ τῆς θυρίδος οὐκ ἐγείρεται, οὔτε ἐπὶ τὸ φαγεῖν οὔτε ἐπὶ τὸ πιεῖν, ἀλλὰ ἀτενίζουσα ὡς πρὸς εὐφρασίαν, οὕτως πρόσκειται ἀνδρὶ ξένῳ ἀπατηλοὺς καὶ ποικίλους λόγους διδάσκοντι, ὥστε με θαυμάζειν πῶς ἡ τοιαύτη αἰδὼς τῆς παρθένου χαλεπῶς ἐνοχλεῖται.

[1] *ἐπήγετο ego scripsi ἐπείγετο CE Tisch ἠπήγετο A ἀπῆκτο B ἀπήγετο IK ὑπήγετο G ὑπείγετο F* ducebatur (fidem iam habens in deo affectu maximo Christi ducebatur) *m* docebatur *c* implebatur *d* profecit s^{d} mirabatur s^{ac} | *ὑπερευφραινομένη om cdms εὐφραινομένη B* | plurimos introeuntes *m* ‖ [2] *καὶ prius om B* | *καὶ παρθένους cum AEFGIKcd παρθ. καὶ γυν. B καὶ παρθένους om Cs Tisch* | *εἰσερχομένας C* ‖ [3] *τὸν om IK* | *ἐπεθύμει C* | *ἐπεπ. δὲ καὶ F* | *καὶ κατὰ FGI ἐπὶ K* | *καταξιωθῆναι . . . παύλου καὶ om cs* | *κατὰ προσ. . . . παύλου καὶ om m* ‖ [4] *τὸν λόγον τοῦ χρ. AB τῶν . . . λόγων EI* ‖ [5] *οὔπω B* | *γὰρ ἀκμὴν G* | *τὸν χαρ. παύλου ἑωράκει cum EFGIK τὸν χαρ. ἑωράκει (ἑορ. A) αὐτοῦ ABms ἤδει τὸν χαρ. αὐτοῦ Ccd Tisch* | *τ. λ. ἤκ. μόνον cum ABEFIK Tisch τ. λ. μόνον ἤκ. C τοὺς λόγους αὐτοῦ ἤκουεν καὶ μόνον G*

sect. 8 l. [7] *δὲ om C* et cum *cd* cumque *m* | *ἐφίστατο E* | *πέμπει ἡ μ. α. cum CEFIK Tisch ἡ μ. αὐτῆς (αὐτοῦ G) πέμπει ABG* ‖ [8] *θάμυραν A θύμυρη (om τόν) K* tammirum *c* Thamirum *d* Thamyrum *m add* sponsum eius cds^{ac} ‖ [9] *εἰς τὰ ἴδια πρὸς γάμον B* | *εἶπεν οὖν ὁ Θάμ. . . . Θέκλα cum FGcdms om per homoeotel ABCEIK Tisch* qui cum introisset domum eius (*om d*) dixit Theocliae (*om c*): ubi est Thecla mea (mea Thecla ut illam uideam *c*) *cd* et interrogauit dicens: ubi est mea Tecla ut illam uideam *m* | *θεοκλίαν G* ‖ [10] *καὶ εἶπεν αὐτῷ C* | *ἡ θεοκλεία (-κλία) cum EFIK ἡ om ABCG Tisch* | *πρᾶγμα ἔχω I* ‖ [11] *διηγήσασθαι I διηγήσασθαι θέαμα C* spectaculum *m* | *καὶ γάρ cum ABF Tisch ἤδη γὰρ CEGIK* | *καὶ νύκτας τρεῖς om GI* ‖ [12] *ἐγήγερται CFIK* ‖ [13] *ἀλλ' CEI* | *ante ἀτενίζουσα add* sed adhaesit ut aranea in fenestra *c* inhaesit ut aranea *d* (*uterque paullo infra ὡς ἀράχνη om*) | *ὥσπερ C Tisch ὡς om G* | *πρὸς εὐφρ. cum ABEFIK εἰς εὐφρ. CG Tisch* | *πρόκειται GK* ‖ [14] *λογισμοὺς E* | *διδάσκει G* ‖ [15] *με om EFGIK* | *πῶς cum ABms Tisch ὅτι CGcd εἰ EFIK* | *τοσαύτη ABGIK* | *αἰδῶ K* ‖ [16] *ἐνοχλεῖται cum EFGIK παρενοχλ. A προσενοχλ. B ὀχλεῖται C Tisch*

9 *Θάμυρι, ὁ ἄνθρωπος οὗτος τὴν Ἰκονιέων πόλιν ἀνασείει, ἔτι δὲ καὶ τὴν σὴν Θέκλαν· πᾶσαι γὰρ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ νέοι εἰσέρχονται πρὸς αὐτόν, διδασκόμενοι παρ' αὐτοῦ ὅτι Δεῖ, φησίν, ἕνα καὶ μόνον θεὸν φοβεῖσθαι καὶ ζῆν ἁγνῶς. ἔτι δὲ καὶ ἡ θυγάτηρ μου ὡς ἀράχνη ἐπὶ τῆς θυρίδος δεδεμένη τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λόγοις κρατεῖται ἐπιθυμίᾳ καινῇ καὶ πάθει δεινῷ. ἀτενίζει γὰρ τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἑάλωται ἡ παρθένος. ἀλλὰ πρόσελθε αὐτῇ σὺ καὶ λάλησον· σοὶ γάρ ἐστιν ἡρμοσμένη.*

10 *Καὶ προσελθὼν Θάμυρις, ἅμα μὲν φιλῶν αὐτήν, ἅμα δὲ καὶ φοβούμενος τὴν ἔκπληξιν αὐτῆς, εἶπεν Θέκλα ἐμοὶ μνηστευθεῖσα, τί τοιαύτη κάθησαι; καὶ ποῖόν σε πάθος κατέχει ἔκπληκτον; ἐπιστράφηθι πρὸς τὸν σὸν Θάμυριν καὶ αἰσχύνθητι. Ἔτι δὲ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς τὰ αὐτὰ ἔλεγεν Τέκνον, τί τοιαύτη κάτω*

sect. 9 l. [1] *θάμυρη K* | *ὁ γὰρ ἄνθρωπος G* | *ἰκονιαίων FI ἠκονιαίων K* | *ἀνατρέπει Bcd* (euertit) ‖ [3] *ἔρχονται C* | *πρὸς τοῦτον G* | *διδασκ. φοβεῖσθαι θεὸν καὶ ζῆν ἁγνῶς C Tisch* | *ὑπ' αὐτοῦ FGIK* | *ἔτι δὲ pro ὅτι δεῖ G* ‖ [4] *ἕνα καὶ μόνον φοβ. θεὸν I ἕνα θεὸν καὶ μόνον AK* | *μόνον σέβειν θεὸν καὶ φοβ. E γινώσκειν καὶ φοβεῖσθαι F* | *ἔτι δέ om E qui post μοῦ add ἔτι μῆν* | *ἡ θυγ. μου θέκλα FGcdm item sed om ἡ θυγ. μου s* ‖ [5] *ὡς ἀράχνη om cd* | *ἐπὶ τὴν θυρίδα E* | *δέδεται καὶ C* | *τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λόγοις cum EIKcdm τοῖς ὑπὸ Παύλου λόγοις AB Tisch τοῖς παύλου λόγοις G τοῖς τοῦ παύλου λόγοις F τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτοῦ ἀκούουσα C om s* ‖ [6] *καινῇ cum Ccds Tisch κενῇ* (uano desiderio) *m δεινῇ ABEFGIK* | *καὶ πάθει κενῷ EIK* (*καινῷ*) *καὶ πάθει δεινῷ om cd* atque nouae doctrinae *m* ‖ [7] *ἑάλωται cum AF Tisch ἑάλω BG ἑάλωκεν EI καὶ ἀπέδωκε λιμῷ K* animo deminuitur *c* animo demolitur *d* attonita (*om ἀτενίζει γάρ*) *m ἐλπίζει παρθένος διαμένειν C* | *ἡ om G ἡ παρθ. om cd* ‖ [8] *αὐτῇ post λάλησον EGcd* | *σύ cum ABEs Tisch om CFGK cdm* | *ἀλλὰ λάλησον αὐτῆς* (*om πρόσελθε . . . καί*) *F αὐτῇ repet Im* (illi) | *καὶ συλλάλησον K* | *σὺ γὰρ ἡρμωσμένη* (*om ἐστίν*) *K* | *hactenus collati sunt codd IK*

sect. 10 l. [9] *καί om E προσῆλθεν Ccds προσελθ. om m* | *ὁ θάμυρις EFG* | *ἅμα μὲν . . . τὴν ἔκπληξιν om d* et uidit eam intentissime aures appositas habentem uerbis pauli *c* amans et diligens eam obiurgansque illam *m* ‖ [10] *καί om G* | *αὐτῆς τὴν ἔκπληξιν A Tisch* | *καὶ εἶπεν Ccds* | *εἶπεν πρὸς αὐτὴν FGcdms εἶπεν αὐτῇ θάμυρις C* | *μεμνηστευμένη E ἡ ἐμοὶ εἱρμοσμένη C* ‖ [11] *κάθη(ει) κάτω βλέπουσα FG* quid tibi est *c* quare talis facta es *d* quid talis es *m* quare talia facis *s* | *ἔκπληκτον κατέχει C* ‖ [12] *ἐπιστράφητι G* | *σόν om AG* ‖ [13] *αὐτῆς om G* | *τοιαῦτα Cm τὰ τοιαῦτα E* | *ἔφη B λέγουσα FG* | *τέκνον τί cum CEG* filia mea thecla quid *c* filia thecla quare *d* tecla cur *m* | *τέκνον post βλέπουσα A post κάθησαι B Tisch om s αὕτη δὲ κάτω βλεπ. ἐκάθιτο μηδὲν ἀποκρ. ἀλλὰ παραπλήξει F* | *τί οὕτως* (*om κάτω βλέπουσα*) *C βλέπουσα κάτω A*

βλέπουσα κάθησαι, καὶ μηδὲν ἀποκρινομένη ἀλλὰ παραπλήξ; Καὶ οἱ μὲν ἔκλαιον δεινῶς, Θάμυρις μὲν γυναικὸς ἀστοχῶν, Θεοκλεία δὲ τέκνου, αἱ δὲ παιδίσκαι κυρίας· πολλὴ οὖν σύγχυσις ἦν ἐν τῷ οἴκῳ πένθους. καὶ τούτων οὕτως γινομένων Θέκλα οὐκ ἀπεστράφη, ἀλλ' ἦν ἀτενίζουσα τῷ λόγῳ Παύλου.

11 Ὁ δὲ Θάμυρις ἀναπηδήσας ἐξῆλθεν εἰς τὸ ἄμφοδον, καὶ παρετήρει τοὺς εἰσερχομένους πρὸς τὸν Παῦλον καὶ ἐξερχομένους. καὶ εἶδεν δύο ἄνδρας εἰς ἑαυτοὺς μαχομένους πικρῶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες, τίνες ἐστὲ εἴπατέ μοι, καὶ τίς οὗτος ὁ ἔσω μεθ' ὑμῶν, πλανῶν ψυχὰς νέων καὶ παρθένων ἀπατῶν, ἵνα γάμοι μὴ γίνωνται ἀλλὰ οὕτως μένωσιν· ὑπισχνοῦμαι οὖν ὑμῖν δοῦναι πολλὰ χρήματα, ἐὰν εἴπητέ μοι περὶ αὐτοῦ· εἰμὶ γὰρ πρῶτος τῆς πόλεως.

[1] *κάθησαι μοι A* | *καὶ ante μηδέν om EG* | *μηδενὶ Ecdm* | *οὐδὲν ἀποκρίνῃ C* | *ὡς παραπλήξ (om ἀλλά) G ἀλλὰ παραπλήξ om cd* | *παραπλ. γεγονυῖα B παραπλήττη CE* ‖ [2] *οἱ μὲν ἐν τῷ οἴκῳ Es ἐν τῷ οἴκῳ post δεινῶς C* ‖ [3] *πολλὴ . . . πένθους cum ABFG Tisch om d σύγχυσις οὖν ἐγένετο πένθους ἐν τῷ οἴκῳ C ἐν τῷ οἴκῳ συγχ. ἦν πένθους E* ‖ [4] *κ. τούτ. πάντων γενομένων G οὕτως om EFcdm* ‖ [5] *ἐπεστράφη A* | *ἀπὸ τῆς θυρίδος οὐκ ἀφίστατο C* | *ἀλλ' ἦν ἀτ. τ. λ. Π. cum AB Tisch ἀλλ' ἦν ὅλη πρὸς τὸν λόγον παύλου προσέχουσα E ἀλλ' ἦν πρὸς τὸν λόγον παύλου (τὸν τοῦ παύλου λόγον F) ἀποβλέπουσα FG ἀλλὰ τοῦ λόγου παύλου ἤκουεν C* sed erat pro uerbo dei doctrinae Pauli deuincta *m(s)* sed attonita erat uerbis pauli *c similiter d*

sect. 11 l. [6] *ὁ δὲ θάμ. ἔξω ἐξελθὼν (om ἀναπηδήσας et εἰς τὸ ἀμφ. καὶ) C* | *τὸ ἀμφ. cum EFG τὸν ἀμφ. AB Tisch* ‖ [7] *καὶ παρετήρει . . . ἐξερχ. om c* | *διερχομένους C* | *πρὸς τὸν παῦλον cum EFGds (sed F post ἐξερχομ. ponit) πρὸς παῦλον C πρὸς αὐτὸν Bm (sed praemittit* ad hospitium Pauli *pro εἰς τὸ ἀμφ.) Tisch πρὸς τ. παῦλ. om A* | *καὶ τοὺς ἐξερχ. FG* | *καὶ ἐξερχομένους om ACdm* ‖ [8] *ἴδεν EFG* | *πρὸς αὐτοὺς μαχομ. G πρὸς ἑαυτοὺς post μαχομ. C* | *διαμαχομένους B* | *πικρῶς om Cd* | *εἰς ἑαυτ. μαχ. πικρῶς om c (qui longe a graecis discedit)* ‖ [9] *πρὸς αὐτούς cum CEms αὐτοῖς FGd om ABc Tisch* | *τίνες ἐστὲ εἴπατέ μοι καὶ cum ABEs τί ἔχετε εἴπ. μ. κ. FG τίνες ἐστέ et καὶ om Ccd Tisch* quis est iste (qui estis?) dicite mihi aut quis est hic *m* | *τίς ante οὗτος om E* ‖ [10] *οὕτως Fm[1] (οὑτῶς m[2])* | *ὁ ἔσω μεθ' ὑμῶν cum BEFGcms ὁ ἑστὼς μεθ' ὑ. A ὁ μεθ' ὑ. (om ἔσω) C Tisch* plane *om d* | *πλανῶν cum CEGc(d)s Tisch πλάνος ἄνθρωπος AB* seductor *m ἄνθρωπος post πλανῶν E ἀνθρώπων post ψυχάς FG* | *παρθένους C Tisch* ‖ [11] *ἀπατῶν om FG* | *γένονται FG γίνονται C Tisch* | *μὴ γίνωνται γάμοι E* | *ἀλλ' οὕτως EF* | *μένωσιν cum EFG μένουσιν ABC Tisch* ‖ [12] *οὖν om FG* | *δοῦναι om C* | *πολλὰ χρημ. cum ABE χρημ. πολλά FG χρημ. ἱκανά C Tisch* | *μοι εἴπητε C* ‖ [13] *post πόλεως add καὶ οὐ μικρῶς ἀγωνιῶ περὶ τῆς (μνηστευθείσης μοι EF) θέκλης, ὅτι οὕτως φιλεῖ τὸν ξένον καὶ στεροῦμαι γάμου CEFd (sed uide infra sect. 13)*

12 *Καὶ ὁ Δημᾶς καὶ Ἑρμογένης εἶπον αὐτῷ Οὗτος μὲν τίς ἐστιν, οὐκ οἴδαμεν· στερεῖ δὲ νέους γυναικῶν καὶ παρθένους ἀνδρῶν, λέγων Ἄλλως ἀνάστασις ὑμῖν οὐκ ἔστιν, ἐὰν μὴ ἁγνοὶ μείνητε καὶ τὴν σάρκα μὴ μολύνητε ἀλλὰ τηρήσητε ἁγνήν.*

13 *Ὁ δὲ Θάμυρις εἶπεν αὐτοῖς Δεῦτε, ἄνδρες, εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ ἀναπαύσασθε μετ' ἐμοῦ. καὶ ἀπῆλθον εἰς πολύτιμον δεῖπνον καὶ πολὺν οἶνον καὶ πλοῦτον μέγαν καὶ τράπεζαν λαμπράν· καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὁ Θάμυρις, φιλῶν τὴν Θέκλαν καὶ θέλων τυχεῖν γυναικός. καὶ εἶπεν ἐν τῷ δείπνῳ ὁ Θάμυρις Ἄνδρες, εἴπατέ μοι, τίς ἐστιν ἡ διδασκαλία αὐτοῦ, ἵνα κἀγὼ γνῶ· οὐ γὰρ μικρῶς ἀγωνιῶ περὶ τῆς Θέκλης, ὅτι οὕτως φιλεῖ τὸν ξένον καὶ ἀποστεροῦμαι γάμου.*

sect. 12 l. [1] *καὶ ὁ δημ. cum ABEs Tisch δημ. δὲ CGdm καὶ prius om c* | *ὁ ἑρμογ. E ἑρμογ. AB Tisch* | *εἶπαν EFG* | *αὐτῷ cum ABE πρὸς αὐτὸν G* | *ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος τῷ θάμυρι C* | *αὐτῷ om cdm* | *οὗτος om G* | *οὗτος post ἐστιν F* | *μὲν τίς cum ABm Tisch τίς μὲν CEFG* quis sit hic *c* hic quis sit *d* ‖ [2] *post οἴδαμεν add οὕτως G* | *στερεῖ cum CEFG στερίσκει AB Tisch* ‖ [3] *ἄλλη ἀν. legisse uid cm* | *ἀνάστασιν (ἀνάστ. ἄλλως B) μὴ γίνεσθαι AB* | *ὑμῖν om G* | *ἔσται Ecdm* | *εἰ μή τις ἐν ἁγνείᾳ μείνῃ AB* ‖ [4] *μενεῖτε G* | *τὴν σ. ὑμῶν G* | *μή om G* | *μολύνετε G* | *μὴ μολύνῃ ἀλλὰ τηρήσῃ (-σει A) αὐτὴν ἁγνὴν AB* | *ἀλλ' ἁγνὴν τηρήσητε E ἀλλ' τ. ἁγν. om FGcdms*

sect. 13 l. [5] *ἄνδρες om C Tisch* | *ἄνδρες δεῦτε ἄγωμεν AB δ. ἄνδρες ἄγωμεν E δ. ἄνδρ. μετ' ἐμοῦ FGs* ‖ [6] *καὶ ἀναπαύσασθε cum FG ἀναπαύσεσθε (om καί) E ἀναπαύσασθαι B καὶ ἀναπαύεσθε AC Tisch* | *μετ' ἐμοῦ cum ABE πρός με FGds^{c} om Ccms^{d} Tisch* | *ἀπῆλθον cum CGcdms^{ac} Tisch ἀπῆλθον μετ' αὐτοῦ legisse uid cs* | *εἰσῆλθον εἰς (om A) τὸν οἶκον αὐτοῦ ABEs^{d}* | *εἰς πολύτιμον . . . ἐπότισεν αὐτούς om c* ‖ [7] *πολὺν οἶνον cum AEd Tisch οἶν. πολὺν praem εἰς FG πολύοινον BC om ms^{c}* multam carnem *s^{d}* | *πλοῦτ. πολὺν FG* | *καὶ τράπεζ. λαμπρ. ante καὶ πλοῦτ. μέγ. C* | *μακρὰν pro λαμπράν E* | *καὶ τραπ. λαμπρᾶν παρέθηκεν αὐτοῖς FG* ‖ [8] *ὁ om ABF* | *post θαμ. add εἰς μέθην EF* | *ὁ θαμ. φιλῶν . . . γυναικός om d* | *φιλῶν cum ABEFG ποθῶν C Tisch* | *καὶ θέλων om AB* ‖ [9] *αὐτῆς τυχεῖν μεμνηστευμένης αὐτῷ εἰς γυναῖκα E* et timens ne fraudaretur nuptiis eius *c* | *post γυναικὸς add* in die qua statutum fuerat ei a socro *ms^{c}* *εἶπεν δὲ αὐτοῖς C αὐτοῖς post εἶπεν add etiam FGdms* | *ἐν τῷ δείπνῳ post ὁ Θαμ. C om Gm* ‖ [10] *ἄνδρες εἴπατέ μοι cum ABEFG εἴπ. μ. ἄνδρ.* (fratres, amici) *cs εἴπ. μ. post ἡ διδ. αὐτοῦ Cdm Tisch* | *τί AC* | *διδαχή C* | *ἵνα καὶ γνῶ om d* ‖ [11] *γνῶ cum CEF* (sciam *cms*) *ἴδω ABG Tisch* | *ὅτι οὐ B* | *μικρὸς ἀγὼν pro μικρῶς ἀγωνιῶ A μικρός μοι ἀγών ἐστιν B μικρὸς etiam F* | *ὁ περὶ τῆς παρθένου θέκλης AB* | *ὑπὲρ C Tisch* | *ὅτι οὕτως . . . ἀποστ. γάμου om C hoc loco (sed uide supra ad finem sect. 11)* | *οὕτως om FG* ‖ [12] *στεροῦμαι FG* | *γυναικὸς G* | *καὶ ἀποστρ. γάμου om dm*

14 Εἶπον δὲ Δημᾶς καὶ Ἑρμογένης Προσάγαγε αὐτὸν τῷ ἡγεμόνι Καστελίῳ ὡς ἀναπείθοντα τοὺς ὄχλους ἐπὶ καινῇ διδαχῇ Χριστιανῶν, καὶ οὕτως ἀπολεῖ αὐτὸν καὶ σὺ ἕξεις τὴν γυναῖκά σου Θέκλαν. καὶ ἡμεῖς σε διδάξομεν, ἣν λέγει οὗτος ἀνάστασιν γενέσθαι, ὅτι ἤδη γέγονεν ἐφ' οἷς ἔχομεν τέκνοις [, καὶ ἀνιστάμεθα θεὸν ἐπεγνωκότες ἀληθῆ].

15 Ὁ δὲ Θάμυρις ἀκούσας παρ' αὐτῶν ταῦτα, καὶ πλησθεὶς ζήλου καὶ θυμοῦ ὄρθρου ἀναστὰς εἰς τὸν οἶκον Ὀνησιφόρου ἀπῆλθεν μετὰ ἀρχόντων καὶ δημοσίων καὶ ὄχλου ἱκανοῦ μετὰ ξύλων, λέγων τῷ Παύλῳ Διέφθειρας τὴν Ἰκονιέων πόλιν καὶ τὴν ἡρμοσμένην μοι, ἵνα μὴ θελήσῃ με· ἄγωμεν ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα Καστέλιον. Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔλεγεν Ἀπάγαγε τὸν μάγον· διέφθειρεν γὰρ ἡμῶν πάσας τὰς γυναῖκας, καὶ συνεπείσθησαν οἱ ὄχλοι.

[4] 2. Tim. 2, 18

sect. 14 l. [1] *εἶπαν EG εἶπεν F δὲ αὐτῷ ABs* ad tammirum *c* Thamyro *m* | *post αὐτῷ (θαμύρῳ) add ὡς ἐκ στόματος ἑνὸς θάμυρι FGms* (*ut C sect. 12*) ‖ [2] *Καστελίῳ cum AC Tisch καστηλίῳ B κατελλίῳ G καστελλίῳ F* (*ex corr: fuisse uid κεστιλλίῳ*) *item ex Basil. Seleuc. emendat Grabe κεστελλίῳ E* Castelus *s* ad Sextilium praesidem *m nomen proconsulis om cd* praesidi *d* (*sic semper*) | *κενῇ EFc om m* | *διδασκαλίᾳ G* | *ἐπὶ καινῇ διδ. χριστ. om d* ‖ [3] *οὕτως cum ABEF om CGcdms* | *κατὰ τὸ δόγμα τοῦ καίσαρος ante ἀπολεῖ G similiter cdm* (secundum senatus consultum) | *ἀπολεῖ cum CGcdms ἀπολέσει CF Tisch ἀπολέσεις E ἀπολεῖς αὐτὸν ABEF* | *ταχέως add ad αὐτοῦ Ccs Tisch* | *σύ om AB* ‖ [4] *Θέκλαν om Gd* | *διδάξωμεν AC διδάσκομεν E* | *σε om G* | *ὅτι ἣν . . . γενέσθαι ἤδη γέγονεν EFGd* | *οὗτος ἀνάστ. λέγει AE* ‖ [5] *γίνεσθαι AB* | *ὅτι ἤδη γέγονεν . . . τέκνοις om s* | *καὶ ἀνιστάμεθα . . . ἀληθῆ uncis inclusi. desunt enim in cms* | *ἀνέστημεν θεὸν ἐπιγνόντες G* ‖ [6] *ἐπιγνῶντες F* | *ἀληθῆ om Gd*

sect. 15 l. [7] *παρ' αὐτῶν cum AB(E)FG om Ccdms Tisch ταῦτα om AB ταῦτα πάντα παρ' αὐτῶν E* | *καί om C Tisch* | *πληρωθεὶς B* ‖ [8] *πολλοῦ θυμοῦ καὶ ζήλ. A* | *ὄρθου F* | *τὸν ὀνησ. οἶκον E* ‖ [9] *ἀπῆλθεν post ἀναστάς CG Tisch* | cum turba copiosa et (cum) fustibus ac (et) magistratibus *cm* cum turbis et fustibus *d* cum magistratibus et turbis cum fustibus *s* | *δημοσίου G δημοσίων προσώπων E* | *ὄχλων ἱκανῶν καὶ ξύλων A* ‖ [10] *τῷ Παύλῳ cum CEFGcs^cd om ABdm Tisch* | *παῦλε διεφθ. s^a πλάνε* (impostor) *ante διέφθειρας leg uid cdm* | *ἰκονιαίων F ἰκονιαῖον C εἰκονιέων E* | *ἔτι δὲ καὶ FG* | *τὴν ἐμὴν ἡρμωσμένην F* ‖ [11] *θέκλαν FG* | *μοι θέκλαν G* | *θέλῃ CE* | *θ. με cum ABs Tisch θ. γαμηθῆναί μοι Ecm(d) θ. μοι γῆμαι FG θ. συγγενέσθαι μετ' ἐμοῦ C* | *ἄγωμεν . . . Καστέλιον om cm* | *ἄγωμεν οὖν G* | *πρὸς CE* | *ἡγεμόνα om E* ‖ [12] *καστέλιον cum AC Tisch* Castelum *s καστήλιον B καστέλλιον F* (*ex corr uid supra*) *G κεστιλλίον E om cdm* | et comprehendens paulum (districtum *m*) pertrahebat (trahebat *m*) ad proconsulem (*om ἄγωμεν . . . καστέλιον*) *cm* | *καὶ πᾶς ὁ ὄχλος . . . γυναῖκας om C* | *λέγει EG* | *ἀπάγαγε cum EFG ἀνάγαγε AB Tisch* duc *cd* ‖ [13] *γάρ om BE* | *πᾶσας om E* | *καὶ συνεπ. οἱ ὄχλ. om d* | *συνεπέστη πᾶς ὁ ὄχλος C* | *πάντες οἱ ὄχλοι FG*

16 *Καὶ στὰς πρὸ τοῦ βήματος ὁ Θάμυρις κραυγῇ μεγάλῃ εἶπεν Ἀνθύπατε, ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν, ὃς οὐκ ἐᾷ γαμεῖσθαι τὰς παρθένους· εἰπάτω ἐπὶ σοῦ τίνος ἕνεκεν ταῦτα διδάσκει. Ὁ δὲ Δημᾶς καὶ Ἑρμογένης εἶπον τῷ Θαμύριδι Λέγε αὐτὸν Χριστιανόν, καὶ οὕτως ἀπολέσεις αὐτόν. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔστησεν τὴν διάνοιαν αὐτοῦ καὶ ἐκάλεσεν τὸν Παῦλον λέγων αὐτῷ Τίς εἶ, καὶ τί διδάσκεις; οὐ γὰρ μικρῶς σου κατηγοροῦσιν.*

17 *Καὶ ἦρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ ὁ Παῦλος λέγων Εἰ ἐγὼ σήμερον ἀνακρίνομαι τί διδάσκω, ἄκουσον, ἀνθύπατε. Θεὸς ζῶν, θεὸς ἐκδικήσεων, θεὸς ζηλωτής, θεὸς ἀπροσδεής, χρῄζων τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας ἔπεμψέν με, ὅπως ἀπὸ τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ἀκαθαρσίας ἀποσπάσω αὐτοὺς καὶ πάσης ἡδονῆς καὶ θανάτου, ὅπως μηκέτι ἁμαρτάνωσιν· διὸ ἔπεμψεν ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ παῖδα, ὃν ἐγὼ εὐαγγελίζομαι καὶ διδάσκω ἐν ἐκείνῳ ἔχειν*

sect. 16 l. [1] *ἐπὶ τ. β. C* ‖ [2] *εἶπεν τῷ ἡγεμόνι s* | rogo domine Sextile *m* | *οὐκ οἴδαμεν (οἶδα G) πόθεν ἐστίν cum ABEFGd τίς ἐστιν οὐκ οἴδαμεν Cs Tisch* quis iste sit nescimus uel unde uenerit *c* quis est hic homo nescimus aut unde uenerit *m* ‖ [3] *ὅς cum Ccdm Tisch οὗτος ABs καὶ FG om E* | *οὐκ ἐᾷ γαμεῖσθαι (γαμεῖν G) τὰς παρθ. cum BEFGcdms οὐκ ἐᾷ γυναῖκα γαμ. παρθένον (sic) A* | *ἀγάμους ποιεῖ C Tisch* | *γαμεῖν G* | *εἰπάτω οὖν G εἰπάτω om m* | *ἐπὶ σοῦ om cdm* ‖ [4] *ταῦτα cum CFGcdm Tisch τοῦτο ABE* | *ὁ δέ om E* | *δημᾶς δὲ καὶ AB* | *εἶπον ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος C εἶπαν EF* ‖ [5] *Θαμύριδι ego restitui θάμυρι codd* | *λέγετε E* | *καὶ οὕτως cum ABEFc Tisch καὶ εὐθέως Cs* et celerius *c* ut celerius *d* et celeriter *m* *συντόμως post ἀπολ. G* | *ἀπολέσεις αὐτόν cum C (-σῃς) EF (-σῃς) αὐτὸν ἀνελεῖς A αὐτ. ἀναιρεῖς B Tisch* | perdas *d* *ἀπολεῖται G* peribit *cm* perdet *s* ‖ [6] *ἡγεμών cum FGs ἀνθύπατος reliqui cum Tisch* | *αὐτοῦ om ABEF* | *ἔστησε τ. δ. αὐτ. om ds (qui longe discedit)* | *καλέσας B* ‖ [7] *αὐτῷ cum ABEFds om CGcm Tisch* | *τί εἶς G ὅτι pro καὶ τί G* | *μικρόν A* pauci *cs μικρός σοι Fm²*

sect. 17 l. [9] *εἰ om E* ‖ [10] *ἀνακρίνωμαι G* | *ἀνθύπ. ἄκ. B* | *ἡγεμών s* | *θεὸς ζῶν cum CFcms Tisch om ABEGd* ‖ [11] *θεὸς ζηλ. θεὸς ἐκδικ. G* deus uerus *c* deus uerus et zelans *m* deus omnipotens *d* *θεὸς ζηλ. om s θεὸς ζηλ. om EF* | *θεὸς ἀπροσδ. om cdm* | cuius salus est in omnibus christianis *c* cuius sunt omnes *m* | misit me pro salute hominum ut *d* | *τὴν . . . σωτηρίαν E* ‖ [12] *ἐκ B* ‖ [13] *ante ἀπὸ τῆς φθορᾶς legit* ab errore idololatriae *m* | *τῆς ante ἀκαθαρσ. om C* | *καὶ τῆς ἀκαθ. om d* ab omni immunditia *c* | *ἀποσπ. αὐτ. post θανάτου C* | *καὶ πάσης ἡδον. καὶ θανάτου om m καὶ πάσης ἡδονῆς om c καὶ τοῦ θανάτου om d* | *ἡδονῆς τε καὶ G καὶ ante θανάτου om As* ‖ [14] *ἵνα C* | *μηκέτι cum CEFGcms μὴ ABd Tisch* | ut non peccent neque pompas saeculares desiderent *d* | *ἁμαρτάνωσιν cum CEF (-νουσιν) G ἁμάρτωσιν AB Tisch* | *ἀπέστειλεν (om ὁ θεός) C* | *τὸν ἑαυτοῦ παῖδα cum CEcdm Tisch ἰησοῦν χριστὸν add FG ἰησοῦν χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ AB*

τὴν ἐλπίδα τοὺς ἀνθρώπους, ὃς μόνος συνεπάθησεν πλανωμένῳ κόσμῳ, ἵνα μηκέτι ὑπὸ κρίσιν ὦσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ πίστιν ἔχωσιν καὶ φόβον θεοῦ καὶ γνῶσιν σεμνότητος καὶ ἀγάπην ἀληθείας. εἰ οὖν ἐγὼ τὰ ὑπὸ θεοῦ μοι ἀποκεκαλυμμένα διδάσκω, τί ἀδικῶ, ἀνθύπατε; Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἀκούσας ἐκέλευσεν δεθῆναι τὸν Παῦλον καὶ εἰς φυλακὴν ἀπαχθῆναι, μέχρις ἂν εὐσχολήσας ἐπιμελέστερον ἀκούσῃ αὐτοῦ.

18 Ἡ δὲ Θέκλα νυκτὸς περιελομένη τὰ ψέλια ἔδωκεν τῷ πυλωρῷ, καὶ ἀνοιγείσης αὐτῇ τῆς θύρας ἀπῆλθεν εἰς τὴν φυλακήν· καὶ δοῦσα τῷ δεσμοφύλακι κάτοπτρον ἀργυροῦν εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Παῦλον, καὶ καθίσασα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἤκουσεν τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδὲν ἐδεδοίκει ὁ Παῦλος, ἀλλὰ τῇ τοῦ θεοῦ παρρησίᾳ ἐνεπολιτεύετο· κἀκείνης ηὔξανεν ἡ πίστις, καταφιλούσης τὰ δεσμὰ αὐτοῦ.

[1] *ὃς ἐκεῖνος A* | *κόσμῳ πλανομένῳ E πλανώμενον κόσμον B πλανωμένους κόσμῳ A* ‖ [2] *ἵνα μηκέτι . . . ἀλλά om d* | *μὴ B* | *ὦσιν ὑπὸ κρίσιν E* | *οἱ ἄνθρωποι cum E (sed om οἱ) F (οἱ super lin m 2 scriptum) ἀνθύπατε ABCG Tisch om cds* nec iam sub iudicio sunt iudicium terrestrium *m* | *ἀλλ' ἵνα B* | *φόβον καὶ πίστιν (om ἔχωσιν et θεοῦ) C* | *πίστιν et καί om m* ‖ [3] *καὶ γνῶσιν σεμνοτ. om s* notitiam ueritatis et caritatis *c* ament scientiam et sanctitatem et ueritatem *d* ‖ [4] *ὑπὸ τοῦ θεοῦ CEF* | *μοι om F μου E* | *ἀποκεκαλυμμένα cum ABEFG ἀνακεκ. C Tisch* ‖ [5] *ἀνθύπατε cum CEF (m[2] in ras) Gcm ἡγεμών s om ABd Tisch* | *ἡγεμών cum uno s scripsi ἀνθύπατος reliqui* | *ἄκουσας ταῦτα FGcdm(s)* ‖ [6] *ἀπαχθῆναι cum C (ἀπεχθῆναι) ἀποκατασταθῆναι AB Tisch ἀχθῆναι E βληθῆναι FG* | *ἂν cum CEFG οὗ AB Tisch* | *ἐνσχολάσας A εὐσχολίας C* ‖ [7] *ἐπιμελ. ἀκούσῃ (-σει G) αὐτοῦ cum CEcds ἀκούσηται αὐτοῦ ἐπιμελ. FG φησὶν ἀκούσομαι αὐτοῦ ἐπιμελέστερον ABm Tisch*

sect. 18 l. [8] *ἡ δὲ Θέκλα ἀκούσασα ταῦτα legisse uid cdms[d]* deinde *add* surrexit *cd* | *περιειλαμένη F* | *ψέλια cum AC Tisch ψέλλια BE κλάρια F add αὐτῆς E ἑαυτῆς ἐνώτια G* uiriam suam *c* nebridas suas . . . de brachiis *m* armillas suas *ds* ‖ [9] *ἤνοιξεν F (ἤνυξεν) G* ut aperiret ei *d* ut eam dimitteret foras exire *c* | *αὐτῇ τῆς θύρας om C αὐτῇ . . . φυλακήν om d* | *τὰς θύρας FG* | *καὶ ἀπῆλθεν FG* ‖ [10] *ἔδωκεν C* | *ἔσοπτρον C (ἔσω-). E* | *ἀργυρέον G ἀργύραιον F ἀργυρέων A* aureum *s pro κάτοπτρον habet* anulum *s[d]* | *καὶ εἰσῆλθεν C* ‖ [11] *πρός cum CEFG εἰς AB Tisch* | *τόν om C* | *καθεσθεῖσα G* | *ἤκουσεν cum ABEG ἤκουεν CF Tisch* ‖ [12] *post* magnalia dei *add* oblita omnium quae gesserat *c* | *καὶ οὐδὲν . . . ἡ πίστις om d* | *οὐδὲν δὲ B* | *καὶ ὡς οὐδὲν ἐδόκει (ἐδώκει G ἐδεδίει emend Grabe) πάσχειν FG* ‖ [13] *τῇ τοῦ χάριτι παρρ. B βοηθείᾳ ante παρρ. G* dei auctoritate libertate *m* | *ἐπολιτεύετο G* | et illa gaudebat (*om ηὔξανεν ἡ πίστις*) *cs* ‖ [14] *καταφιλοῦσα F* | *καταφιλ. δὲ τ. δ. α. E (qui haec uerba cum sequentibus coniungit)*

19 Ὡς δὲ ἐζητεῖτο Θέκλα ὑπὸ τῶν ἰδίων καὶ Θαμύριδος, ὡς ἀπολλυμένη ἐδιώκετο κατὰ τὰς ὁδούς, καί τις τῶν συνδούλων τοῦ πυλωροῦ ἐμήνυσεν ὅτι νυκτὸς ἐξῆλθεν. καὶ ἀνήτασαν τὸν πυλωρόν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι πεπόρευται πρὸς τὸν ξένον εἰς τὸ δεσμωτήριον· καὶ ἀπῆλθον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς καὶ εὗρον αὐτὴν τρόπον τινὰ συνδεδεμένην τῇ στοργῇ. καὶ ἐξελθόντες ἐκεῖθεν τοὺς ὄχλους ἐπεσπάσαντο καὶ τῷ ἡγεμόνι ἐνεφάνισαν.

20 Καὶ ἐκέλευσεν ἄγεσθαι τὸν Παῦλον ἐπὶ τὸ βῆμα· ἡ δὲ Θέκλα ἐκυλίετο ἐπὶ τοῦ τόπου οὗ ἐδίδασκεν ὁ Παῦλος καθήμενος ἐν τῇ φυλακῇ. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἐκέλευσεν κἀκείνην ἀχθῆναι ἐπὶ τὸ βῆμα· ἡ δὲ μετὰ χαρᾶς ἀπίει ἀγαλλιωμένη. ὁ δὲ ὄχλος προσ-

sect. 19 l. [1] ut autem lux orta est eis (*om d*), quaerebatur Thecla (inquirebatur *d*) a suis *cd* | *ὡς δέ et Θέκλα om E* | *τῶν ἰδίων καὶ om E* | *ἰουδαίων G οἰκείων ex Metaphr emend Grabe* | *Θαμυρίδος cum E θαμυρίου C θαμύρεως F θαμύρεος G* | *καὶ Θαμυρίδος om m* | *θάμυρις . . . ἐδίωκεν ABd(s) Tisch* ita ut tammirus persequeretur per itinera unumquemque interrogans de ea *c* sed et Thamirus per omnia itinera mittens unumq. interr. de ea *d* ‖ [2] *καὶ ante ὡς Em* | *ὡς ἀπολλυμένη cum Ecm ὡς ἀπολωλομένη F* (quasi fugisset aut aliquid mali sibi intulisset *c* quasi fugitiua aut ne forte aliquid sibi mali fecisset *d* *ἀπολλυμένης αὐτῆς G ἀπολομένης αὐτῆς ABC Tisch* | *ἐδιώκετο cum CEGm ἐδίωκεν ABc Tisch om F* | *ἐδιώκ. post ὁδούς G* | *ὑπὸ τῶν ἰδίων post ἐδιώκ. E* | *καὶ ante τίς om B* ‖ [3] *ἐμήνυσεν αὐτοῖς εἰπὼν Gm* ei *c* de ea *ds* | *ἐξελθόντες ἀνήτασαν C Tisch om reliqui* | *ἀνήταζον E ἀνήτησαν F ἀνέτασαν G* ‖ [4] *ἔφη E* | *αὐτοῖς om CEcd* | *ὅτι om C* | *ὅτι εἶπεν πορεύομαι (-με) Em²* (*-μεν m¹*) *ms* | *νυκτὸς ante πεπορ. repet cd* ‖ [5] *καὶ ἀπῆλθον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς καὶ cum BEFGcs ἀπῆλθον καὶ καθὼς (om εἰπ. αὐτ. καὶ) A καὶ ἀπελθόντες Cdm Tisch* | *καθὼς εἰπ. αὐτ. om Cd Tisch* | inuenerunt eam (sedentem *c*) ad pedes Pauli *cds* ‖ [6] *αὐτήν om E* | *τρόπον τινὰ . . . στοργῇ om G* | *τρόπον τινὰ om cdms* | *τινὰ τρόπον E τρόπῳ τινι F* | *αὐτη συνδεδεμένη E συνδεδεμένη F* ‖ [7] *ἐκεῖθεν om C* | *ἐπεσπάσαντο cum CEFG ἐπεσπῶντο AB Tisch* | *ἐπεσπάσαντο τ. ὄχλ. G* | *τὸν ἡγεμόνα B* iudici *m* proconsulem *c* | *ἀνεφάνησαν E τὸ γεγονός add EFG*

sect. 20 l. [8] *καὶ ἐκέλ. ὁ ἡγεμὼν FG* | *τ. παῦλ. ἄγεσθαι AB* | *ὑπὸ τοῦ τόπου E* | *ἡ δὲ Θέκλα . . . τῇ φυλακῇ om m* | et cum duceretur paulus thecla remansit in carcere uoluens se *c* Thecla uero mansit in carcere et uolutabat se etc. *d* ‖ [9] *ὅπου E* | *ὅπου . . . τῇ φυλακῇ om c antea scribit* in loco eius | *ὁ Παῦλος hoc loco cum E om AB Tisch ὁ παῦλος post φυλακῇ FG* | *ἐκαθέζετο ὁ παῦλος καὶ ἐδίδασκεν C item sed om καὶ ἐδίδ. d* ‖ [10] *ὁ δὲ ἡγεμὼν ἐκέλευσε cum FGs* | proconsul *cm* praeses *d* | *ὁ δὲ (om ἡγεμών) AB ἐκέλευσεν δὲ (om ἡγ.) C Tisch καὶ ἐκέλ. (om ἡγ.) E* | *ἄγεσθαι FG* | *τό om C* ‖ [11] *ἀπίει cum C (ἀπείη) EG ἄπηει F προσίει AB Tisch* | *ἀγαλλομένη G* | *προσαχθέντος τοῦ Παύλου om cd* | *προσαχθέντος cum ABEFG προσενεχθέντος C Tisch*

αχθέντος πάλιν τοῦ Παύλου περισσοτέρως ἐβόα Μάγος ἐστίν, αἶρε αὐτόν. Ἡδέως δὲ ἤκουεν ὁ ἡγεμὼν τοῦ Παύλου ἐπὶ τοῖς ὁσίοις ἔργοις τοῦ Χριστοῦ· καὶ συμβούλιον ποιήσας ἐκάλεσεν τὴν Θέκλαν λέγων Διὰ τί οὐ γαμεῖ κατὰ τὸν Ἰκονιέων νόμον τῷ Θαμύριδι; ἡ δὲ εἱστήκει Παύλῳ ἀτενίζουσα· τῆς δὲ μὴ ἀποκρινομένης, Θεοκλεία ἡ μήτηρ αὐτῆς ἀνέκραγεν λέγουσα Κατάκαιε τὴν ἄνομον, κατάκαιε τὴν ἄνυμφον ἐν μέσῳ θεάτρου, ἵνα πᾶσαι αἱ ὑπὸ τούτου διδαχθεῖσαι γυναῖκες φοβηθῶσιν.

21 Καὶ ὁ ἡγεμὼν ἔπαθεν μεγάλως, καὶ τὸν μὲν Παῦλον φραγελλώσας ἔξω τῆς πόλεως ἐξέβαλεν, τὴν δὲ Θέκλαν ἔκρινεν κατακαῆναι. καὶ εὐθέως ὁ ἡγεμὼν ἀναστὰς ἀπίει εἰς τὸ θέατρον· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν ἀνάγκην τῆς θεωρίας. ἡ δὲ Θέκλα ὡς ἀμνὸς ἐν ἐρήμῳ περισκοπεῖ τὸν ποιμένα, οὕτως

[1] *πάλιν τοῦ Παύλου cum AB τοῦ παύλου πάλιν G πάλιν προσαχθ. τ. παύλ. EF ἐκ τῆς φυλακῆς add E πάλιν om C(cm) Tisch* ‖ [2] *αἶρε αὐτ. μάγ. ἐστ. C* tolle magum tolle blasphemum *c* tolle magum tolle maleficum qui corrupit mulieres nostras *d* | *ἡδέως οὖν AB ὡς δὲ F* | *ἤκουσεν EG ἤκουεν αὐτοῦ ὁ ἀνθύπατος AB* | *ὁ ἡγεμών cum ds scripsi* (praeses *d*) *ὁ ἀνθύπατος reliqui* | *ἐπὶ τοῖς θείοις αὐτοῦ ἔργοις AB* in suis iustis operibus *m* uerba eius *c plane om d* ‖ [3] *τοῦ ante Χριστοῦ om EF* | *ἐκάλεσε(ν) cum ABEFGs προσεκαλέσατο Ccdm Tisch* ‖ [4] *λέγων cum ABEFGm λέγ. αὐτῇ FG καὶ εἶπεν αὐτῇ Ccds Tisch* | *γαμεῖ cum E(cdm)F (γήμῃ) γαμεῖς G λαμβάνεις AB πείθει C(s) Tisch* | *ἰκονιαίων EF -ιαῖον C* | *νόμον τῶν (om G) ἰκον. AG* | *τῷ Θαμυρίδι cum E τῷ θάμυρι G θάμυρι CF Tisch θάμυριν AB* tammiro sponso tuo *c* sponso tuo *ds om m* ‖ [5] *αὐτῆς δὲ EG μή om G οὐδέν ex Basil. Seleuc. suppl Grabe* ‖ [6] *Θεοκλεία (-κλία) cum CEFGcm om ABds Tisch* | *ἀνέκραξεν CE* ‖ [7] *τὴν ἄνομον om m* | *τὴν ἄνυμφον . . . τὴν ἄνομον E τὴν ἄνυμφον om s(cd)* combure sacrilegam combure scelestam *c* combure sacrilegam combure sceleratam *d ἐν μέσῳ θεάτρου om d* | *ἐν μέσῳ cum ABEF (ἐμμ-) G μέσον C Tisch τοῦ θεάτρ. G τῷ θεάτρῳ F θεάτρῳ A* ‖ [8] *αἱ ὑπὸ τούτ. διδαχθ. om d* | uirgines *c* | *γυναῖκες φοβηθ. cum CEFG φοβηθ. γυν. AB Tisch*

sect. 21 l. [9] *ὁ δὲ ἀνθύπατος E* | *ἔπαθεν δὲ ὁ ἡγ. C* his clamoribus proconsul (praeses *d*) territus (*om ἔπαθεν μεγάλως*) *cd* proconsul uero hoc audiens *m(s)* | *μέν om BE* ‖ [10] *ἔξω τῆς πόλεως ἐξέβαλεν cum E ἔξω τ. π. ἔβαλεν C ἔβαλεν ἔξω τ. π. AB Tisch ἐξέβ. τῆς πόλεως FG* | *ἐκέλευσεν E* | *κατέκρινεν FG καῆναι F πυρίκαυστον G* uiuam comburi *c* ‖ [11] *ἀναστάς cum FGcm ἀνέστη ὁ ἡγ. καὶ E ὁ ἡγ. ἀνέστη καὶ Cs ὁ ἡγεμών* (*om ἀναστάς*) *AB Tisch εὐθ. ἀναστάς et εἰς τὸ θεάτρ. om d* | *ἀπίει cum ABCE Tisch ἀπῆλθεν FG* | *εἰς cum CEFc ἐπὶ ABGm(s) Tisch* ‖ [12] *καὶ πᾶς ὁ cum CEFG ὁ δὲ πᾶς AB Tisch* | *ἐπὶ cum ABEFcdm(s) Tisch εἰς CG* | *ἀνάγκην τῆς θεωρίας cum EF ἀναγκ. τῆς θέας G* ad crudele spectaculum *cd* | *θέαν C* ad spectaculum (*om* crudele) *m θεωρίαν θέκλης AB(s) Tisch* ‖ [13] *ἡ δὲ Θέκλα cum FGcdm(s) Θέκλα om ABCE Tisch* | *καθάπερ G* | *ἐν ἐρήμῳ om Ed post ποιμένα pon A* | *τόν om C*

ἐκείνη τὸν Παῦλον ἐζήτει. καὶ ἐμβλέψασα εἰς τὸν ὄχλον εἶδεν τὸν κύριον καθήμενον ὡς Παῦλον, καὶ εἶπεν Ὡς ἀνυπομονήτου μου οὔσης ἦλθεν Παῦλος θεάσασθαί με. Καὶ προσεῖχεν αὐτῷ ἀτενίζουσα· ὁ δὲ εἰς οὐρανοὺς ἀπίει.

22 Οἱ δὲ παῖδες καὶ αἱ παρθένοι ἤνεγκαν ξύλα καὶ χόρτον ἵνα Θέκλα κατακαῇ. ὡς δὲ εἰσήχθη γυμνή, ἐδάκρυσεν ὁ ἡγεμὼν καὶ ἐθαύμασεν τὴν ἐν αὐτῇ δύναμιν. ἔστρωσαν δὲ τὰ ξύλα καὶ ἐκέλευσαν αὐτὴν οἱ δήμιοι ἐπιβῆναι τῇ πυρᾷ· ἡ δὲ τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ ποιησαμένη ἐπέβη τῶν ξύλων· οἱ δὲ ὑφῆψαν. καὶ μεγάλου πυρὸς λάμψαντος οὐχ ἥψατο αὐτῆς τὸ πῦρ· ὁ γὰρ θεὸς σπλαγχνισθεὶς ἦχον ὑπόγαιον ἐποίησεν, καὶ νεφέλη ἄνωθεν ἐπεσκίασεν ὕδατος πλήρης καὶ χαλάζης, καὶ ἐξεχύθη πᾶν τὸ

[1] *ἐκείνη cum ABd Tisch κἀκείνη FG καὶ αὐτὴ C om Ecm* | *ἐζήτει cum ABd Tisch περιεσκόπει CE om FG* | *ἐμβλέψας FG* | *εἶδεν cum AE ἴδεν BCG Tisch* ‖ [2] *ὡς τὸν παῦλ. FG* | *καὶ εἶπεν θέκλα C καὶ εἶπεν ἐν ἑαυτῇ FGd* | *ὡς om G* ‖ [3] *ὁ παῦλος FG* ‖ [4] *οὐρανὸν E* | *ἀπίει cum CE F (ἀπήει) Gcdm ἀνίει ABs Tisch* | *post ἀπίει add θεωρούσης αὐτῆς FG* et intellexit thecla (*om d*) quid uidisset *cd*

sect. 22 l. [5] *οἱ δὲ παῖδες cum EFGcms αἱ δὲ παῖδες AB αἱ δὲ παιδίσκαι C Tisch* mulieres *d* | *αἱ ante παρθ. om C Tisch* | ministri *m* | *ξύλα καὶ χόρτον cum EFGcd τὰ ξύλα C Tisch καὶ χόρτ. om ABCm(s) Tisch* | [6] *ἵνα ἡ θέκλα καῇ FG* | *εἰσήχθη cum EFG εἰσηνέχθη C item cds εἰσῆλθεν ABm Tisch* | *ἐδάκρυσεν . . . καὶ om dm* ‖ [7] *τὴν ἐν (ἐπ' C) αὐτῇ δύναμιν cum CEm* (uirtutem atque constantiam) *s Tisch similiter c* (qualis esset in ea patientiae uirtus) *d* (quae esset in ea patientia et animi uirtus) *ἐπὶ τῷ κάλλει αὐτῆς AB τὴν δύναμιν τοῦ κάλλους αὐτῆς FG* | *τά om E* | *τὰ ξύλα post οἱ δήμιοι C* | *καὶ ἐκέλευσαν (-σεν C) αὐτήν cum CFGm* (iussit) *s* urgebant eam *cd καὶ ἐποίησαν αὐτὴν E καὶ ἐπέτρεψαν αὐτῇ B plane om A Tisch* ‖ [8] *οἱ δῆμοι G* publice *cdm* | *τῇ πυρᾷ cum ABEG(c)ds Tisch ἐπ' αὐτά Cm* | *τὸν τύπον cum BEG τύπον ACF Tisch* ‖ [9] *τοῦ σταυροῦ cum BE σταυροῦ ACFG Tisch* extensis manibus *c* expansis manibus orabat *d* extensis manibus similitudinem crucis faciens ac signans se *m* extendit manus in formam crucis et *s* | *ποιήσασα AB* | *τῶν ξύλων cum CFG(s) Tisch ἐπὶ τῶν ξύλων E ἐπὶ τὰ ξύλα AB(cdm)* | *οἱ δὲ ὑφῆψαν om s οἱ δὲ δήμιοι ὑφῆψαν τὸ πῦρ FG* et publice supposuerunt ignem *d* ‖ [10] *μεγάλης πυρᾶς ἐκλαμψάσης G om m* | *ἐκλάμψαντος E add* in circuitu, in medio autem *cd* | *ἥπτετο C* | *τὸ πῦρ cum CEFGm om ABcd Tisch* ‖ [11] *post σπλαγχν. add ἐπ' αὐτῇ F ἐπ' αὐτὴν G* iuxta fidem eius *c* secundum fidem suam *d* | *ἦχος C* | *ὑπόγαιον cum BCF Tisch -γεον A -γειον EG* | *ἄνωθεν om cd sed antea scripsit* de caelo *pro ὑπόγ.) νεφέλη ὕδατος A* ‖ [12] *ἐπεσκίασεν ἄνω A* | *ὑπεσκίασεν G* | obumbrauit theatrum *c* obumbrauerat amphitheatrum *d* | *πλήρης . . . κύτος om AB* | *καὶ ante χαλάζης om F* | *ἐξεχύθη πλῆθος ὑδάτων πολλῶν E*

κύτος, ὡς πολλοὺς κινδυνεῦσαι καὶ ἀποθανεῖν, καὶ τὸ πῦρ σβεσθῆναι τὴν δὲ Θέκλαν σωθῆναι.

23 Ἦν δὲ ὁ Παῦλος νηστεύων μετὰ Ὀνησιφόρου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν τέκνων ἐν μνημείῳ ἀνοικτῷ, ἐν ὁδῷ ἐν ᾗ ἀπὸ Ἰκονίου εἰς Δάφνην πορεύονται. ἡνίκα δὲ ἡμέραι πολλαὶ διῆλθον, νηστευόντων αὐτῶν εἶπον οἱ παῖδες τῷ Παύλῳ Πεινῶμεν. Καὶ οὐκ εἶχον πόθεν ἀγοράσωσιν ἄρτους· κατέλιπεν γὰρ τὰ τοῦ κόσμου ὁ Ὀνησιφόρος καὶ ἠκολούθει Παύλῳ πανοικί. Παῦλος δὲ ἀπεδύσατο τὸν ἐπενδύτην καὶ εἶπεν Ὕπαγε, τέκνον, ἀγόρασον ἄρτους πλείονας καὶ φέρε. Ὡς δὲ ἠγόραζεν ὁ παῖς, εἶδεν Θέκλαν τὴν γείτονα, καὶ ἐθαμβήθη καὶ εἶπεν Θέκλα, ποῦ πορεύῃ; ἡ δὲ εἶπεν Παῦλον διώκω, ἐκ πυρὸς σωθεῖσα. Καὶ ὁ

[1] *κύτος τοῦ ἐδάφους FG* | morerentur *dm* (*qui add* timore) *s* moreretur (*om κινδυνεῦσαι καί*) *c* | *καὶ ἀποθανεῖν cum EFG τοῦ ἀποθανεῖν AB Tisch κινδυνεύσαντας ἀποθ. C* | *καὶ τὸ μὲν FG τὸ δὲ CE* ‖ [2] *τὴν δὲ θέκλ. σωθῆναι om C*

sect. 23 l. [3] *ὁ om CE* ‖ [4] *αὐτοῦ post τῶν τέκνων pon C utrobique pon EF* | *ἀνοικτῷ cum ABFcs καινῷ C Tisch κενῷ E om Gd* qui in monumento erant clausi *m* | *ἐν ὁδῷ om C Tisch* | *ἐν ὁδῷ ἀπὸ Ἰκ. . . . πορεύονται om d* | *ἐν ᾗ cum AB(c)m ὡς CF Tisch ὃν ὡς E ὅταν G* ‖ [5] *ἀπὸ ἰκόνιον F* | *εἰς Δάφνην om ms* tafunen *c* | *πορεύονται om E ἐπορεύοντο G* | *ἡμέραι πολλαί cum AC Tisch πολλαὶ διῆλθον ἡμ. E ἡμ. διῆλθον ἱκαναί B ἡμ. πολλ. παρῆλθον A ἡμ. πολλ. ἐγίνοντο C Tisch πολλὰς ἡμέρας ἐποίησαν FG* ‖ [6] *νηστευόντων αὐτῶν cum CE* cum ieiunarent *d* cum . . . essent ieiuni *cs νηστεύοντες ABFG(m) Tisch* | *εἶπον (-παν FG) οἱ παῖδες cum CEFGd οἱ π. εἶπον AB Tisch* unus ex pueris *c* | *post παῖδες add ὀνησιφόρου CEcm* | *πάτερ πεινῶμεν G* ‖ [7] *καὶ οὐκ εἶχον πόθεν ἀγοράσωσιν ἄρτους cum Ems item sed om πόθεν ἀγορ. d καὶ οὐκ ἔχομεν πόθεν ἄρτους (ἄρτους πόθεν F) ἀγοράσαι FG καὶ οὐχ εὕρομεν ἄρτ. ἀγοράσαι AB Tisch* et non habet pater noster unde nobis emat panem *c plane om C* | *κατέλιπεν . . . πανοικί om c* | *κατέλειπε C ἦν γὰρ καταλείψας FG* ‖ [8] *ὁ om AB* | *ἠκολούθει cum C (-θη) EF (-θη) G ἠκολούθησεν AB Tisch ἠκ. παύλῳ cum CE παύλῳ anteponunt ABFG Tisch* | *τῷ παύλῳ FG* ‖ [9] *ἀπεδύσατο . . . καὶ εἶπεν cum ABEms ἀποδυσάμενος . . . εἶπεν CFGd Tisch* | *ἐπενδύτην cum CEF Tisch ἐπενδ. αὐτοῦ BGcd ἐπ. ἑαυτοῦ A* | *εἶπεν cum ABd Tisch add ἑνὶ αὐτῶν CE add τῷ παιδὶ F τῷ παιδίῳ G praem* et dedit puero suo *c* tradidit eam puero *d* dans puero *m* | *καὶ πώλησον τοῦτο καὶ ἀγόρ. E(c)ds* ‖ [10] *ἀγόρασε B* | *καὶ φέρε om (c)d* | *φέρε ἡμῖν AB* | *ἠγόρασεν G* | *ὁ παῖς τοὺς ἄρτους FG* ‖ [11] *ἴδεν CEFG* | *τ. γείτονα αὐτοῦ FGds* in platea *c* | *καὶ ἐθαμβ. om d* | *καὶ εἶπεν cum ABEF Tisch αὐτῇ add Gdms κ. εἶ. ὁ παῖς Cc* illa tamen prius eum uidit *praem c* | *Θέκλα om d* ‖ [12] *πορεύει AEF* | *καὶ εἶπεν A* | *παύλῳ A* | *ζητῶ F* | *ἐκ πυρὸς σωθεῖσα om F* | *ἐκ τοῦ πυρὸς E* | *φυγοῦσα AE* | *καὶ ὁ παῖς εἶπεν cum ABEGs Tisch εἶπεν δὲ αὐτῇ ὁ παῖς C καὶ εἶπεν αὐτῇ F* dicit ei puer *c* cui puer . . . inquit *m* et ille . . . inquit *d*

παῖς εἶπεν Δεῦρο, ἀπαγάγω σε πρὸς αὐτόν· στενάζει γὰρ περὶ σοῦ καὶ προσεύχεται καὶ νηστεύει ἡμέρας ἤδη ἕξ.

24 *Ὡς δὲ ἐπέστη ἐπὶ τὸ μνημεῖον Παύλῳ κεκλικότι τὰ γόνατα καὶ προσευχομένῳ καὶ λέγοντι Πάτερ Χριστοῦ, μὴ ἁψάσθω Θέκλης τὸ πῦρ, ἀλλὰ πάρεσο αὐτῇ, ὅτι σή ἐστιν, ἡ δὲ ὄπισθεν ἑστῶσα ἐβόησεν Πάτερ, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ὁ τοῦ παιδὸς τοῦ ἀγαπητοῦ σου Ἰησοῦ Χριστοῦ πατήρ, εὐλογῶ σε ὅτι ἔσωσάς με ἐκ πυρός, ἵνα Παῦλον ἴδω. Καὶ ἀναστὰς Παῦλος εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶπεν Θεὲ καρδιογνῶστα, ὁ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εὐλογῶ σε ὅτι ὃ ἠρώτησα ἐτάχυνάς μοι καὶ εἰσήκουσάς μου.*

25 *Καὶ ἦν ἔσω ἐν τῷ μνημείῳ ἀγάπη πολλή, Παύλου ἀγαλ-*

[1] *εἶπεν αὐτῇ G* | *ἀπάγο (sic) σε A* ‖ [2] *καὶ νηστεύει cum ABEFGcms om Cd Tisch* | *ἤδη hoc loco cum EFm post νηστεύει Gcs post γάρ A om BC Tisch* | *ἡμέρ. ἤδη ἕξ om d*

sect. 24 l. [3] *ὡς δέ cum ABEFGcdm ἡ δὲ C Tisch* et Thecla uenit cum eo *s add* cum puero *m* | *ἐπέστη (ἡ G) θέκλα FG* cum uenissent *cd* | *ἐπὶ om C* | *τῷ μνημείῳ E* | *Παύλῳ κεκλικότι cum ABE παύλου τὰ γόν. κεκλικότος G παῦλος τὰ γόν. κεκλικότι FG ὅπου ἦν παῦλος κεκλικώς C Tisch* inuenerunt paulum genibus positis orantem *c(s)* genibus positis *om dm* ‖ [4] *προσευχόμενος καὶ λέγων C Tisch προσευχομένου καὶ λέγοντος G* | *πάτερ χριστοῦ cum E* pater domini nostri Iesu Christi *cd (sed praem* domine deus) domine pater Iesu Christe *m πάτερ υἱέ A πάτερ ἅγιε ἰησοῦ χριστέ F πάτερ ἅγιε κύριε ἰησοῦ χριστέ G πάτερ καὶ υἱὲ καὶ ἅγιον πνεῦμα, θεότης μία B σῶτερ χριστέ C Tisch* pater noster qui es in caelis *s* | *ἀψάτω A* ‖ [5] *τὸ πῦρ θέκλας G* transeat ab ea *c* extingue eum ab illa *s* | *ἀλλὰ πάρεσο αὐτῇ om d* | *πάρεσο cum A (-σω) BE παράστα C Tisch παράστηθι FG* | *αὐτῇ om AB* | *δούλη σου FGcdm* | *ἡ δὲ cum CEFG* (illa *dm*) *Tisch αὕτη AB* Thecla *cs* | *ὄπισθεν αὐτοῦ C(c)s post ἑστῶσα add* et non uidebatur ab illo *c* et non uidebat eam Paulus *d* ‖ [6] *ἐβόησεν λέγουσα Gcd* | *πάτερ cum ACFs Tisch πάτερ καὶ θεέ E πάτερ τοῦ κύριου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἅγιον πνεῦμα B δέσποτα κύριε G* deus pater Iesu Christi pueri tui *c* pater domini nostri Iesu Christi *m* deus meus qui misisti angelum tuum *d* | *ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν om d* | *ὁ τοῦ παιδὸς . . . πατήρ cum EF ὁ τοῦ ἁγίου σου παιδὸς πατήρ C Tisch item sed om σου παιδός s ὁ τοῦ παιδὸς τ. ἀγ. σ. π. A ὁ τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ ἁγίου (κ. ἁγ. om m) παιδός σου πάτερ Gm om hoc loco Bcd* ‖ [8] *ἐκ (τοῦ C) πυρὸς cum CEFGds om ABcm Tisch* | *ἀναστάς et εἶδεν αὐτήν om d* | *ὁ παῦλος B* | *ἴδεν AEFG* | *εἶδ. θέκλαν ἑστῶσαν C* ‖ [9] *ναὶ θεέ F* | *ὁ (om F) πατὴρ τ. κ. ἡμ. Ἰησοῦ Χριστοῦ cum CEFcms Tisch πάτερ τ. κ. μου ἰ. χρ. G πάτερ καὶ υἱέ A πάτερ καὶ υἱὲ καὶ πνεῦμα ἅγιον B plane om d* ‖ [10] *ἃ AB* | *ἠρώτησα cum EGms ᾐτησάμην σοι AB ἠρετησάμην C Tisch ἠρτησάμην F ὃ ἠρ. om d* | *ἐτάχυνας μοι καὶ εἰσήκουσάς μου cum ABE (τῆς δεήσεώς μου) cd ἐταχ. μου ἐπακούσας C Tisch* accelerasti mihi praestare (*om καὶ εἰσήκ. μ.*) *m* | *ἔδωκάς μοι FG*

sect. 25 l. [11] *καὶ ἦν ἔσω . . . καὶ πάντων cum ABEFGcms om C Tisch* | *ἐν ἀγάπῃ AB* gaudium *c* gaudium magnum *d* multa dei claritatis (caritas?) *m* | *Παύλου ἀγαλλ. . . . πάντων om d*

λιωμένου καὶ Ὀνησιφόρου καὶ πάντων. εἶχον δὲ ἄρτους πέντε καὶ λάχανα καὶ ὕδωρ ⟨καὶ ἅλας⟩, καὶ εὐφραίνοντο ἐπὶ τοῖς ὁσίοις ἔργοις τοῦ Χριστοῦ. καὶ εἶπεν Θέκλα τῷ Παύλῳ Περικαροῦμαι καὶ ἀκολουθήσω σοι ὅπου δἂν πορεύῃ. Ὁ δὲ εἶπεν Ὁ καιρὸς αἰσχρός, καὶ σὺ εὔμορφος· μὴ ἄλλος σε πειρασμὸς λήψεται χείρων τοῦ πρώτου, καὶ οὐχ ὑπομείνῃς ἀλλὰ δειλανδρήσῃς. καὶ εἶπεν Θέκλα Μόνον δός μοι τὴν ἐν Χριστῷ σφραγῖδα, καὶ οὐχ ἅψεταί μοι πειρασμός. καὶ εἶπεν Παῦλος Θέκλα μακροθύμησον, καὶ λήψῃ τὸ ὕδωρ.

26 Καὶ ἀπέπεμψεν Παῦλος τὸν Ὀνησιφόρον πανοικὶ εἰς Ἰκόνιον, καὶ οὕτως λαβόμενος τὴν Θέκλαν εἰς Ἀντιόχειαν εἰσῆλθεν. ἅμα δὲ τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτούς, συριάρχης τις Ἀλέξανδρος ὀνόματι ἰδὼν τὴν Θέκλαν ἠράσθη αὐτῆς, καὶ ἐξελιπάρει τὸν Παῦλον χρήμασι καὶ δώροις. ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν Οὐκ οἶδα τὴν γυναῖκα

[1] *καὶ Ὀνησιφ. om s* | *καὶ πάντων τῶν σὺν αὐτοῖς G καὶ πάντων om EF* | *πέντε* (ε̄) *ἄρτους FG* ‖ [2] *καὶ ὕδωρ om C* | *καὶ ἅλας ex uno s recepi sed uncis fractis inclusi* | in sanctis operibus et orationibus *c* (*idem praem* et super haec gratia domini erat cum eis) operabantur (*pro* epulabantur) in orationibus in Christo *d* ‖ [3] *τοῦ ante Χριστοῦ om F* | *τῷ Παύλῳ cum CE om artic AB Tisch πρὸς τὸν παῦλον FG* | circumtonde me *c περιχαρῶμαι F περιχαροῦ G* ‖ [4] *πορεύει F* | *εἶπεν αὐτῇ FG* ‖ [5] *αἰσχρός ἐστιν AB* tempus tuum prope est *d* | *γυνὴ εὔμορφ. FG* | *μή σε ἄλλ. πειρ. λάβοι* (*ει F*) *FG* | *πειρ. λήψεται σε B* ‖ [6] *χεῖρον* (*χεῖρον*) *CE* | *οὐχ ὑπομενεῖς G* | *ἀλλὰ δειλανδρήσῃς om cdms* | *δειλιάσεις EF* (*-σῃς*) *G* ‖ [7] *αὐτῷ θέκλα Gd*(*m*) *θ. παύλῳ Cs* | *μόνον om C* | *μοι δός A* | in domino *cm* domini *d* dei *gad* ‖ [8] *καὶ εἶπεν . . . τὸ ὕδωρ om m* | dixit ei *c* Paulus ad eam *d* | *ὁ παῦλος FG* | *Θέκλα cum ABCc Tisch τῇ θέκλῃ* (*ᾳ*) *EFGs om d* ‖ [9] *τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ F τὴν δωρεὰν τοῦ χριστοῦ G* signum salutis *c* lauacrum regenerationis *d*

sect. 26 l. [10] *ἔπεμψεν Em^2* (*sed ἀπεπ- m^1*) *G* | *τὸν Ὀνησ. cum EFG τόν om ABC Tisch* | *Παῦλος* (*τὸν*) *Ὀνησ. cum CFG Tisch ὀνησ. παῦλος AB παῦλος post πανοικί E* | *εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ πανοικί* (*-κεί*) *FG* | Hones. cum omni domo sua baptizatum *m* | *πανοικί om AB* ‖ [11] *καὶ οὗτος C αὐτὸς δὲ FG οὕτως om cdms* profectus est (*om λαβ. θεκλ. εἰς Ἀντ.*) *m* | *παραλαβὼν C ἔλαβεν E* | *τὴν Θέκλαν cum CEFG θέκλαν A θέκλης B Tisch* | (*καὶ E*) *εἰσῆλθ. εἰς ἀντ. AE* gaudentes per totam uiam *add c* | *ἀπήει F ἀπίει G* | *ἅμα . . . αὐτούς om d* ‖ [12] *τῷ cum G Tisch τό B τοῦ CEF om A* | *ἔρχεσθαι G συνέρχεσθαι F* | Paulus et Thecla *c* | *ad αὐτοὺς add εἰς ἀντιόχειαν ABm αὐτ. εἰς τὴν πόλιν F αὐτ. ἐν τῇ πόλει G* | *Συριάρχης cum C Tisch σύρος ABEFGm* | *ὀνομ. ἀλεξ. E* et ecce quidam homo *d* inuenerunt ibi quendam *c* | *ad Ἀλεξ. ὀνόμ. add ἀντιοχέων πρῶτος AB Ecms ἀντιοχέων πρῶτος πολίτης F ἀντιοχέων πρωτοπολίτης G add porro πολλὰ ποιῶν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἐν* (*ὅλῃ F*) *τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ FGms* multa mala facientem in ciuitate *c* ‖ [13] *ἰδὼν δὲ F καὶ ἰδὼν G* | *τὴν Θέκλ. om AB* | *ἠράσθη αὐτῆς cum CE Tisch ἐφίλησεν αὐτὴν ABG* ‖ [14] *δώροις πολλοῖς FGcd*(*m*) | *εἶπεν αὐτῷ FGcdms*

ἣν λέγεις, οὐδὲ ἔστιν ἐμή. ὁ δὲ πολὺ δυνάμενος, αὐτὸς αὐτῇ περιεπλάκη εἰς τὸ ἄμφοδον· ἡ δὲ οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλὰ Παῦλον ἐζήτει. καὶ ἀνέκραγεν πικρῶς λέγουσα Μὴ βιάσῃ τὴν ξένην, μὴ βιάσῃ τὴν τοῦ θεοῦ δούλην. Ἰκονιέων εἰμὶ πρώτη, καὶ διὰ τὸ μὴ θέλειν με γαμηθῆναι Θαμύριδι, ἐκβέβλημαι τῆς πόλεως. καὶ λαβομένη τοῦ Ἀλεξάνδρου περιέσχισεν αὐτοῦ τὴν χλαμύδα καὶ τὸν στέφανον ἀφείλετο ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν θρίαμβον.

27 Ὁ δὲ ἅμα μὲν φιλῶν αὐτήν, ἅμα δὲ καὶ αἰσχυνόμενος τὸ γεγονὸς αὐτῷ, προσήγαγεν αὐτὴν τῷ ἡγεμόνι, κἀκείνης ὁμολογησάσης ταῦτα πεπραχέναι κατέκρινεν αὐτὴν εἰς θηρία. αἱ δὲ γυναῖκες ἐξεπλάγησαν καὶ ἀνέκραξαν παρὰ τὸ βῆμα Κακὴ

[1] *ἣν λέγεις cum CEGms Tisch om ABc* nescio quid dicis *d ταύτην praem FG* | *οὐδὲ γάρ FG* | *ἐμή ἐστιν C* | *post ἐμή add* et reliquit illam *c* | *ὁ δὲ πολ. δυνάμ. εἰς ἀντιόχειαν FG ὁ δὲ* |||||||||||| *(ras circa 6 litt) ὀδυνώμενος τῷ πρὸς αὐτὸν πόθῳ E (post δὲ add ἀλέξανδρος m²)* at ille multum deuinctus amore suo *C post* quia multum potens erat *add* uictus amore *d* ‖ [2] *φιλῶν αὐτὴν post περιεπλ. add FG* | *ἐν ἀμφόδῳ E ἐν τῷ ἀμφόδῳ FG* | *ἡ δὲ θέκλα FG* | *ἀλ. Παῦλ. ἐζ. om d* ‖ [3] *καὶ θέκλα C* | *ἀνέκραξε(ν) CFG* | *ἀνεκρ. πικρῶς om cd* | *πιστῶς E* in ciuitate *m* | *λέγουσα om AB ἐν φωνῇ μεγάλῃ praem G* | *βιάζου bis CE* | *με τὴν ξένην AFGd* ‖ [4] *με τὴν τοῦ G* | *ἰκονιαίων F* ‖ [5] *γαμηθῆναι cum CEFGcdms om AB Tisch Θαμύριδι cum E θάμυρι FG θάμυριν ABC Tisch om cm* | *τῆς πόλεως μου G* ‖ [6] *λαβομ. τ. Ἀλεξ. om cd* | *ἐπιλαβομένη FG* | *τοῦ Ἀλεξ. cum ABE Tisch τὸν ἀλέξανδρον CFG* | *αὐτῷ τὴν χλ. F αὐτοῦ om G* ‖ [7] *τὸν στέφ. ἀφείλετο (-λάτο FG) ἀπὸ (om AB) τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ (post στεφ. pon AB) cum ABEFGcdms περιεῖλεν αὐτοῦ τὸν στέφανον (om ἀπ. τ. κεφ.) C Tisch* ‖ [8] *θρίαμβ. ἐπὶ πάντων FG*

sect. 27 l. [9] *ὁ δὲ ἀλέξανδρος FG* | *ἅμα μὲν . . . τὸ γεγονὸς om d αὐτὴν ἅμα μὲν φιλ. AB* ‖ [10] *τὸ γεγονὸς αὐτῷ cum ABEcs ὑπ' αὐτῆς add E αὐτῷ om CFG(m) Tisch* | *προσήγαγεν cum ABEFGH Tisch προσήνεγκεν C* et correptus furia optulit eam *c* tunc ille sumpsit aduersus eam furiam et obtulit illam *d* | *τῷ ἡγεμ. αὐτὴν G* | *ὁμ. αὐτὰ A* ‖ [11] *πεπραχθέναι E* | *κατεκρ. αὐτοὺς E* | *post κατέκρινεν cod G hiat; rursus incipit τῶν δὲ λεγουσῶν sect. 32. suppleuit lacunam ex cod H Thomas Hearne* | *εἰς θηρία βληθῆναι CFH* quasi pro sacrilegio damnauit eam ad bestias *c* quasi sacrilegam damnauit eam ad bestias *d* | *post* bestias *add* ipso alexandro praesens sedente *c* ipso Alexandro munus edente *d* Alexandro munera dante *m* nam Alexander spectacula dabat ciuitati *s*ac (*s*d *om*) | ad quam rem tota ciuitas concurrens obstupuit dolentes de iniusto iudicio et turbae mulierum clamabant *c* at uero omnis ciuitas obstupuit mulieribus ante tribunal hululantibus et uociferantibus etc. *m* et cum omnes incolae ciuitatis haec audirent obstupuerunt etc. *s* quod uidentes populi dixerunt *d* ‖ [12] *ἐξεπλάγησαν cum ABEFHcds Tisch ὠλόλυξαν Cm* | *ἔκραξαν FH ἀνέκραγον C παρά cum BCFH Tisch πρὸς E ἐπὶ A* | *τὸ βῆμα τοῦ ἡγεμόνος FH*

κρίσις, ἀνοσία κρίσις. Ἡ δὲ Θέκλα ᾐτήσατο τὸν ἡγεμόνα ἵνα ἁγνὴ μείνῃ μέχρις οὗ θηριομαχήσῃ. καί τις <βασίλισσα> πλουσία, ὀνόματι Τρύφαινα, ἧς ἡ θυγάτηρ ἐτεθνήκει, ἔλαβεν αὐτὴν εἰς τήρησιν, καὶ εἶχεν εἰς παραμυθίαν.

28 Ἡνίκα δὲ τὰ θηρία ἐπόμπευεν, προσέδησαν αὐτὴν λεαίνῃ πικρᾷ, καὶ ἡ βασίλισσα Τρύφαινα ἐπηκολούθει αὐτῇ. ἡ δὲ λέαινα ἐπάνω καθεζομένης Θέκλης περιέλειχεν αὐτῆς τοὺς πόδας, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐξίστατο· ἡ δὲ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῆς ἦν Ἱερόσυλος. αἱ δὲ γυναῖκες μετὰ τῶν τέκνων ἔκραζον ἄνωθεν λέγουσαι Ὦ θεέ, ἀνοσία κρίσις γίνεται ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Καὶ ἀπὸ τῆς πομπῆς πάλιν λαμβάνει αὐτὴν ἡ Τρύφαινα· ἡ γὰρ

[1] ἀνόσιος A | κρίσις post ἀνόσια cum CEFH (κακὴ ἡ κρισ. ἀνοσ. ἡ κρισ.) Tisch; om B ὁ κριτής A | ἡ δὲ θέκλα cum CEFHd Θέκλα om AB Tisch | ἵνα ἁγνὴ μείνῃ μέχρις οὗ θηριομαχήσῃ (-σει C) cum CEcdms μέχρις ὅτε (ὅταν H) ἔχει θηριομαχῆσαι, μεῖναι αὐτὴν ἁγνήν FH ἵνα φησὶν μ. οὗ (ἂν B) θηριομαχήσω (-χῶ A) μείνω ἁγνή AB Tisch ‖ [2] βασίλισσα cum uno s (sed uide infra u. 6) uidua d γυνή BEFHcm Tisch plane om AC | πλουσία cum ABEFH cdms om C Tisch | πλουσία post τρυφ. ABEFcdm ‖ [3] ὀνόματι cum BFHcds om ACEm Tisch | triphena c Triphina m Trisina d (sic semper) | post πλουσία add ἐπηκολούθει αὐτῇ E | τεθνήκει (-η) CFH add ὀνόματι φαλκονίλλα FH (-νήλα H) | ἧς ἡ θυγ. ἐτεθν. post τήρησιν pon C | ἔλαβ. τὴν θέκλαν FH(ms) καὶ ἔλαβεν E ‖ [4] παραφυλακήν FH | εἶχεν αὐτὴν CFH(d) | παραμυθ. ἑαυτῆς E

sect. 28 l. [5] ὡς δὲ ἐπ. τὰ θηρ. C | ἐπόμπευον F | προσέδησαν cum C (-δεισαν) Em ἐπέδησαν BF Tisch ἐπέδησεν A ἀπέλησαν H imposita thecla super caueam in qua erat leaena saeuissima ualde; intrauit in arenam expectantium c in amphitheatro posita est in cauea in qua erat leaena saeuissima et introiuit in arenam pompa spectaculi d statuerunt eam super caueam leaenae ferocissimae atque ingentis formae m | αὐτὴν (αὐτῇ E) λεαίνῃ πικρᾷ cum AE Tisch αὐτῇ λέαιναν πικρὰν BCF ἐπ' αὐτὴν λέαιν. π. H ‖ [6] καὶ ἡ cum AEFH Tisch ἡ δὲ BC | βασίλισσα cum BCEFHms om Acd Tisch | αὐτῇ ὀπίσω C post αὐτῇ add ἕως οὗ εἰσῆλθεν εἰς τὸ θέατρον FH nihil erubescens cd ‖ [7] καθεζομένης cum AH Tisch καθεζομένη BCE | τῆς θέκλης EFH | ἐπάνω τῆς θέκλης καθεζ. E leaena uero per foramen caueae proferens linguam suam c leaena uero mittens linguam praeclara scabie d tunc leaena praeclaros pedes Teclae lambebat m leaena autem appropinquauit ad eam et lambebat eam s | αὐτῆς τοὺς πόδας cum BE Tisch τ. π. αὐτ. ACFH | καὶ πᾶς ὁ ὄχλ. ἐξιστ. om cd ‖ [8] erat autem titulus superscriptus c erat autem eulogium eius scriptum d causa autem eius eulogii sacrilega legebetur m | ἦν om F | ἦν δὲ ἡ αἰτ. E | τῆς ἐπιγραφῆς cum CEH τ. ἐπ. αὐτῆς ABdm Tisch | ἦν αὕτη H ‖ [9] μετὰ τῶν τέκνων cum ABEFH(m)s om Ccd Tisch | μ. τ. τ. αὐτῶν H | ἔκραζον cum ABEF Tisch ἔκραξαν H ἐνέκραξαν C | ἄνωθεν om C ‖ [10] λέγουσαι cum CFHcms om ABEd Tisch | ὦ θεέ scripsi cum cdms ὦ C ὁ θεὸς ἔφιδε ὅτι F om ABE Tisch | ἄθωος κρίσις οτι ἀνοσία κρίσις H | κρίσις om A ‖ [11] ἀπὸ τοῦ πρετορίου H | πάλιν λαμβάνει αὐτήν cum AB Tisch λαμβ. παλ. αὐτ. E λαμβ. αὐτ. παλ. FH ἔλαβεν αὐτ. ἡ τρύφ. πάλιν C | ἡ βασίλισσα Τρυφ. s | ἡ δὲ θυγ. τῆς Τρυφαίνης ἡ τεθνηκυῖα κατ' ὄναρ FH

θυγάτηρ αὐτῆς Φαλκονίλλα ἦν τεθνεῶσα, καὶ κατ' ὄναρ εἰ αὐτῇ Μῆτερ, τὴν ξένην τὴν ἔρημον Θέκλαν ἕξεις εἰς τὸν ἐ τόπον, ἵνα εὔξηται ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ μετατεθῶ εἰς τὸν τῶν καίων τόπον.

29 Ὅτε οὖν ἀπὸ τῆς πομπῆς ἐλάμβανεν αὐτὴν ἡ Τρύφα ἅμα μὲν ἐπένθει ὅτι ἔμελλεν εἰς τὴν αὔριον θηριομαχεῖν, ἰ δὲ καὶ στέργουσα ἐμπόνως ὡς τὴν θυγατέρα Φαλκονίλλαν εἰ Τέκνον μου δεύτερον Θέκλα, δεῦρο πρόσευξαι ὑπὲρ τοῦ τέκ μου, ἵνα ζήσεται εἰς τοὺς αἰῶνας· τοῦτο γὰρ εἶδον ἐν ὕπν ἡ δὲ μὴ μελλήσασα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτῆς καὶ εἶπεν Ὁ θ μου, ὁ υἱὸς τοῦ ὑψίστου ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, δὸς αὐτῇ κατὰ θέλημα αὐτῆς, ἵνα ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Φαλκονίλλα ζήσεται

[1] *φαρκονίλα A om (FH)cdms* | *τεθνηκοῦα A* | *κατ' ὄναρ om d* ‖ [2] *μῆ μου FH* | *τὴν ξένην τὴν ἔρημον cum ABEm(s) τὴν ἔρ. τὴν ξέν. FH τὴν ἔρημ om c τὴν ξένην ταύτην (om τὴν ἔρ.) C Tisch* ancillam Christi *d* | *ἕξῃ ex εἰ corr F* | *εἰς τὸν τόπον τὸν ἐμὸν E* ‖ [3] *εὔξηται (-ετε) ὑπὲρ ἐμοῦ cum E ε περὶ ἐμοῦ C Tisch ὑπ. ἐμ. εὔξ. A ὑπ. ἐμοῦ προσεύξηται BFH* | *ὅπως μετ AB* | in locum refrigerii *cd* ad locum sanctorum *m* | *add* tunc Trisin plangebat dicens Filia Falconilla, tu mihi dixisti, habes Theclam in lo meo, quapropter precor, Thecla, ora pro filia mea etc. *d*

sect. 29 l. [5] *ὅτε οὖν ἀπὸ . . . Φαλκονίλλαν εἶπεν om d* | *ὅτε οὖ cum ABEFH ὅτε δὲ C Tisch* | *νομῆς A τῶν θηρίων πομπ. B ἀπὸ το πρετορίου H* | *ἔλαβεν τρύφ. αὐτὴν E ἡ τρυφ. παρέλαβε(ν) τὴν θέκλαν FH ἡ Τρυφαίνα om AB* ‖ [6] *ἅμα μὲν om Ecm* | *ἐπένθει ἅμα μὲν B* | *ἐπένθε ἡ τρύφαινα F* | *ἤμελλεν E* | *εἰς τὴν αὔριον cum CE Tisch ἐπὶ τ. αὔρ. A τῇ ἐπαύριον B τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ FH* | *θηριομαχεῖν ἐπὶ (εἰς) τὴν αὔρ. AE θηριομαχῆσαι ἡ θέκλα FH* | *ἅμα δέ (om καί) H* ‖ [7] *ἐμπόνως ὡς om CFH post θυγατ. E* | *τὴν om F* | *θυγατέραν A θυγ. αὐτῆς CFH* | *φαρκονίλαν A φαλκιονίλλαν E φαλκωνίλλαν H φαλκονίλαν C om cs* | *εἶπεν αὐτῇ FHm* regina dixit *s* ‖ [8] filia mea uenit et dixit ut ores pro illa *c* | *δεύτερον om (c)(d)m* | *δεῦρο om FH* | *πρόσευξαι (-ξε F) τῷ θεῷ σου (om ὑπὲρ τ. τ. μ.) FH* ‖ [9] *ἵνα ζήσῃ τὸ τέκνον μου φαλκωνίλλα (-ονηλλα H) FH ἵνα ζησ. εἰς αἰῶνας om c ζήσητε E εἰς τοὺς αἰῶν. om ABFHms* | *ἴδον CEFH ἐν τῷ ὕπνῳ μου CF καθ' ὕπνους H* | *ἴδον post ἐν τ. ὕπν. μ. C* ‖ [10] *ἡ δὲ θέκλα CFHcds* | *μή cum CEFH μηδέν AB Tisch* | *μελήσασα E* | *ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτῆς cum CEFH ἦρεν τὴν φων. AB Tisch* | *post αὐτῆς add πρὸς τὸν θεὸν FH* | *ὁ θεός μου cum E μου om BC ὁ θεὸς τῶν πατέρων A ὁ θεὸς τῶν οὐρανῶν cm(s) κύριε ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν FH* domine deus caeli et terrae *d* deus caelorum *cm* ‖ [11] *ὁ υἱὸς τοῦ ὑψίστου cum AEFHcm* (filii *i. e.* fili altissimi) Iesu Christe fili altissimi *d* pater altissimi *s ὁ ὕψιστος BC Tisch* | *ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ cum E post ὁ θεός pon cdms om ABCFH post τοῦ ὑψίστου add κύριε ἰησοῦ χριστέ FH post ὁ ὕψιστος add ὁ θεὸς ὁ αἰώνιος B* | *αὐτῇ cum ABFHcm Tisch τῇ τρυφαίνῃ C τρυφαίνῃ E* reginae tryphaenae *s om d* | *κατὰ τὸ θελ. αὐτ. om d* ‖ [12] *αὐτῆς cum ABcms Tisch σου CEFH* | *φαρκονίλα A φαλκιονίλλα E φαλκωνίλλα F φαλκονίλα C φαλκονήλλα H om cs* | *ζήσει F ζήσῃ H* | *εἰς τὸν αἰῶνα E*

τοὺς αἰῶνας. καὶ ταῦτα εἰπούσης Θέκλης ἐπένθει ἡ Τρύφαινα ἐπέχουσα τοιοῦτον κάλλος εἰς θηρία βαλλόμενον.

30 *Καὶ ὅτε ὄρθρος ἐγένετο, ἦλθεν Ἀλέξανδρος παραλαβεῖν αὐτήν, αὐτὸς γὰρ ἐδίδου τὰ κυνήγια, λέγων Ὁ ἡγεμὼν κάθηται καὶ ὁ ὄχλος θορυβεῖ ἡμᾶς· δὸς ἀπαγάγω τὴν θηριομάχον. ἡ δὲ Τρύφαινα ἀνέκραξεν ὥστε φυγεῖν αὐτὸν λέγουσα· Φαλκονίλλης μου δεύτερον πένθος ἐπὶ τὴν οἰκίαν γίνεται, καὶ οὐδεὶς ὁ βοηθῶν· οὔτε τέκνον, ἀπέθανεν γάρ, οὔτε συγγενής, χήρα γάρ εἰμι. ὁ θεὸς Θέκλης τοῦ τέκνου μου, βοήθησον Θέκλῃ.*

31 *Καὶ πέμπει ὁ ἡγεμὼν στρατιώτας ἵνα ἀχθῇ Θέκλα. ἡ δὲ Τρύφαινα οὐκ ἀπέστη, ἀλλὰ αὐτὴ λαβομένη τῆς χειρὸς αὐτῆς ἀνήγαγεν λέγουσα Τὴν μὲν θυγατέρα μου Φαλκονίλλαν ἀπήγαγον*

[1] *καὶ ἀκούσασα ταῦτα ἡ Τρύφαινα ἐπένθει FHcd(m)s* (*sed* regina *pro τρύφαινα*) | *εἰπούσης αὐτῆς E Θέκλης om C* ‖ [2] *ἐπέχουσα cum AC Tisch προσέχουσα E βλέπουσα B θεωροῦσα FH om m* dicens eam iniuste damnatam et quod indigne talis species *c* dicens: o iniusta iudicia et o indignum nefas, talem speciem *d* | *πρὸς θηρία C*

sect. 30 l. [3—9] *καὶ ὅτε ὄρθρος . . . βοήθησον θέκλῃ om c* ‖ [3] *Ἀλέξ. cum ABE ὁ ἀλέξ. CFH Tisch* | *ὁ ἀλέξ. εἰς τὴν οἰκίαν τῆς τρυφαίνης FHd* | *τοῦ παραλ. τὴν θέκλην FHs παραλαβεῖν . . . τὰ κυνήγια om d αὐτὸς γὰρ . . . κυνηγ. om m* ‖ [4] *κυνηγέσια FH* | *λέγ. πρὸς τὴν τρύφαιναν FH* | proconsul *m* praeses *d* ‖ [5] populus exspectat *d* populus spectat *m* | *δὸς ὅπως H* | *ἀγάγω E* | triphina autem regina *m* ‖ [6] *ἔκραξεν BE μέγα add FH* | *ὥστε cum ABEHd ὥστε καὶ Cm Tisch* | *φυγεῖν αὐτόν cum ABE φ. τὸν ἀλέξανδρον FHm αὐτ. φυγ. C Tisch* | erat autem ipsa tricina ex regalibus et coepit flere et dicere *d* et regina respondit et dixit *s* | *Φαλκονίλλης μου om ds φαρκονίλλης A φαλκονίλης C φαλκωνίλλα FH* filia mea Phalconilla *m* ‖ [7] *μου om ABF ἴδε H* | *ἤδη δεύτερον F* | *πένθος μοι A μοι πένθος FH πένθος post οἰκ. μου B* | *ἐπὶ τὴν οἰκίαν cum ABE ἐπὶ τῆς οἰκίας C Tisch εἰς τὴν οἰκίαν FH* | *μου post οἰκίαν add BC Tisch* | *ὁ βοηθήσων EF* ‖ [8] *οὐ τέκνον CE* | *οὐκ ἀνήρ, χήρα γὰρ εἰ. ante οὔτε τέκνον FH* | neque quia filia mea mortua est neque quia Theclam defendere non possum *d* filia enim mea mortua est *m* ‖ [9] *τοῦ τέκνου μου cum CEFHm om ABd Tisch* | *θέκλῃ cum EH* (*τῇ θέκλῃ*) *m θέκλαν C* Theclam ancillam tuam *d αὐτῇ BF Tisch αὐτήν A ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ τῆς ἀνάγκης add H* uade Thecla deus tuus adiuuabit te *s*

sect. 31 l. [10] *καὶ πέμπει cum ABEFH(s) εὐθέως δὲ π. C Tisch* et ut haec dixit triphena ecce praeses mittit *c* et dum haec Trisina prosequeretur misit praeses *d* tunc proconsul mittit *m* | *στρατιώτας cum ABEFH* statorem suum *c* stratorem suum *d* Stratoclem *m ἄκτον C Tisch* iuuenes *s* | *ἀχθῇ Θέκλα cum Ed θ. ἀχθ. C Tisch* ut adduceret theclam *c θέκλα om ABFHms* ‖ [11] Tryphaena regina *s* | *οὐκ ἀπέστη* (*αὐτῆς add F*) *ἀλλὰ αὐτή cum ABEFH(c)ms om Cd Tisch* | *τῆς χειρὸς αὐτῆς cum ABEFH αὐτὴν τῆς χειρὸς* (*om ἀνήγαγε*) *C Tisch* ‖ [12] *ἀπήγαγεν αὐτὴν EF* | *λέγουσα cum ABEFHcdms εἶπεν C Tisch* | *θυγατέραν A* | *φαρκονίλλαν A φαλκονίλαν C φαλκονίλλα F om cs*

εἰς τὸ μνημεῖον· σὲ δέ, Θέκλα, εἰς θηριομαχίαν ἀπάγω.
ἔκλαυσεν Θέκλα πικρῶς καὶ ἐστέναξεν πρὸς κύριον, λέγ
Κύριε ὁ θεὸς ᾧ ἐγὼ πιστεύω, ἐφ' ὃν ἐγὼ κατέφυγα, ὁ ῥ
μενός με ἐκ πυρός, ἀπόδος μισθὸν Τρυφαίνῃ τῇ εἰς τὴν δο
σου συμπαθησάσῃ, καὶ ὅτι με ἁγνὴν ἐτήρησεν.

32 Θόρυβος οὖν ἐγένετό τε καὶ πάταγος τῶν θηρίων
βοὴ τοῦ δήμου καὶ τῶν γυναικῶν ὁμοῦ καθεσθεισῶν, τῶν
λεγόντων Τὴν ἱερόσυλον εἰσάγαγε· τῶν δὲ λεγουσῶν Ἀρθήτ
πόλις ἐπὶ τῇ ἀνομίᾳ ταύτῃ· αἶρε πάσας ἡμᾶς, ἀνθύπατε· πικ
θέαμα, κακὴ κρίσις.

33 Ἡ δὲ Θέκλα ἐκ χειρὸς Τρυφαίνης λημφθεῖσα ἐξεδύθη

[1] *μνῆμα AB* | *σε om cd* et theclam *c* Theclam uero *d* | *τέκνον*
θέκλα FH | *εἰς θηριομαχίαν cum EH (-χείαν) εἰς θηριομαχεῖον F εἰς τὸ θηρ*
μαχεῖον C Tisch εἰς τὸ θηριομαχεῖν AB ad bestias *cd* ad bestias pug
turam *m(s)* | et thecla audiens haec *c* haec audiens Thecla *d* qu
audiens Tecla *m* ‖ [2] *ἔκλαυσεν cum E(FH) ἐδάκρυσεν ABC Tisch καὶ ἐβόησ*
θέκλα πρὸς κύριον καὶ ἔκλαυσεν πικρῶς FH | *πικρῶς om d* | *καὶ ἐστέναξ*
cum ABEms om Ccd Tisch | *πρὸς κύριον cum AB(H)ms om EFcd* | *πικρ*
post ἐστέν. repet E | *στενάζουσα F στενάζουσα πικρῶς H (qui πικρ*
cum E repet) | *καὶ λέγουσα FH* ‖ [3] *κύριε om AB* | *ὁ θεός μου F* |
cum ABcdm Tisch εἰς ὃν CEFH | *ἐγώ alterum om Ecd* | *κατέφυγα cu*
AB Tisch κατέφυγον CEFH | *ὁ ῥυσ. μ. ἐκ πυρ. om d* ‖ [4] *ἐκ τοῦ πυρὸ*
FH | *δὸς C* | *τὸν μισθὸν B μισθ. ἀγαθὸν FH* | *τῇ Τρυφ. FH* | *τῇ (τῆς E*
εἰς τὴν δούλην σου cum EFHc(s) τῇ δούλῃ σου ABm τὴν δούλην σο
C Tisch om d | *συμπαθήσασαν C Tisch* | *με post συμπ. add A μοι B*
τῆς εἰς τὴν δούλην σου, τρύφαινα, συμπαθίας γεγονυίας εἰς ἐμὲ E ‖ [5] *καὶ*
ὅτι με ἁγν. ἐτήρ. om E | *ὃν pro ὅτι A* | *με ἁγνήν cum ABm ἁγνήν με*
Ccd Tisch ὅτι με ἐφύλαξεν ἁγνὴν FH

sect. 32 l. [6] *θορ. οὖν ἐγένετο cum CEFHd(m) Tisch πικρὸς ἦν ἦχος B ἦν πικρὸς ἤχων A* | *τε καὶ παταγὸς τῶν θηρίων cum ABcdm(s) om C Tisch καὶ παταγός (om τῶν θηρίων) F καὶ ταραχὸς (om τῶν θηρ.) H πάντων ὁμοῦ βοησάντων τῶν τε θηρίων καὶ τοῦ δήμου E* ‖ [7] *βοή cum Ccdms Tisch βοαὶ AB πικρὰ βοὴ FH om E* | *καὶ τῶν γυναικῶν . . . τῶν μέν om cd* | *ὁμοῦ καθεσθ. om ms* | *τῶν δὲ γυν. E* | *τῶν μὲν λεγουσῶν B* ‖ [8] *εἰσάγαγε cum C(cds) Tisch εἴσαγε E ἄγαγε FH εἰσαγάγετε AB ἐξάγαγε ut uidetur m* | *a uerbis τῶν δὲ λεγουσῶν rursus incipit cod G* | *λεγουσῶν om AB* et turba mulierum dicebat *c* mulieres uero clamabant dicentes *d* ‖ [9] *τὴν ἀνομίαν A* | *ταύτῃ om E* | et in nobis omnibus iniquam dat proconsul sententiam *c* hegemon nos omnes perdidit *s* | *ἀνθ. ἡμᾶς AB* | *κακὴ κρίσις πικρὸν θέαμα cd* ‖ [10] *καὶ κακὴ E* | *post κρίσις add παράνομος καὶ ἄδικος ταύτη (sic) ἡ κρίσις F*

sect. 33 l. [11] *praem* et proconsul non sufferens clamorem populi celerius eam induci iussit *c* at ille non sufferens clamorem populi iussit celerius induci eam *d* | *δέ om AC* | reginae Tryph. *s* | *ἐξεδ. γυμνή FGc*

ἔλαβεν διαζώστραν καὶ ἐβλήθη εἰς τὸ στάδιον. καὶ λέοντες καὶ ἄρκοι ἐβλήθησαν ἐπ' αὐτήν. καὶ πικρὰ λέαινα προσδραμοῦσα εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς ἀνεκλίθη· ὁ δὲ ὄχλος τῶν γυναικῶν ἐβόησεν μέγα. καὶ ἔδραμεν ἐπ' αὐτὴν ἄρκος· ἡ δὲ λέαινα δραμοῦσα ὑπήντησεν καὶ διέρρηξεν τὴν ἄρκον. καὶ πάλιν λέων δεδιδαγμένος ἐπ' ἀνθρώπους ὃς ἦν Ἀλεξάνδρου ἔδραμεν ἐπ' αὐτήν· καὶ ἡ λέαινα συμπλέξασα τῷ λέοντι συνανῃρέθη. μειζό-

[1] *διαζώστραν cum ABE Tisch διάζωστρον C διάζωσμα F διάζωμα G | post ἐβλήθη εἰς τὸ στάδιον in s longe alia leguntur atque in graecis. quae GuWright anglice sic interpretatus est:* and she was standing naked and said: 'My Lord and my God, the Father of our Lord Jesus the Messiah, Thou art the helper of the persecuted, and Thou art the companion of the poor; behold Thy handmaiden, for lo, the shame of women is uncovered in me, and I stand in the midst of all this people. My Lord and my God, remember Thy handmaiden in this hour.' Then they brought in against her a leopard, which was very savage; and again they brought in against her a lioness. And Thecla was standing with her arms spread out in the form of the Cross. And the lioness ran towards her, and when it reached her, it came (and) lay down at her feet. And the leopard came to her, to attack her, and fell down before her and burst. And again they brought in against her a bear which was very strong, and it ran at Thecla. And the lioness, which was crouching at her feet, arose and sprang upon the bear and rent it. *quae de leopardo et de brachiis Theclae in crucis formam extensis narrantur similiter occurrunt apud Nicetam Paphlagonem | καὶ λέοντ. καὶ ἄρκοι (ἄρκτοι BE) ἐβλήθησαν (ἐκλ- E) ἐπ' αὐτήν cum ABEF καὶ ἀπελύθησαν ἐπ' αὐτ. λε. κ. ἄρκοι C Tisch ἀπελύθησαν etiam G (sed post ἄρκοι)* dimissi sunt *c* missi sunt ei *d* (deinde leones et ursos) ad eam deuorandum immiserunt *m* ‖ [2] *ἐπ' αὐτῇ C | ἡ πικρὰ λέαινα FG | post πικρ. λεαιν. add ἡ δὲ λέαινα C Tisch | add* in qua triumphauerat Thecla *d* in qua proconsul triumphabat *c* | *δραμοῦσα CEF εἰσδραμοῦσα ἐπ' αὐτὴν G* ‖ [3] *εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς cum AB Tisch πρὸς τοὺς πόδ. αὐτ. C παρὰ τ. π. αὐτ. E παρὰ τ. π. τῆς θέκλης FG | ἀπεκλήθη ABE ἀνεκκλήθη C* | et hoc uidentes omnes mulierum turbae *c* et hoc uidens omnis populus et multitudo mulierum *m* | *ἀνεβόησεν G ἐξίστατο C* ‖ [4] *μέγα om EFGc | ἄρκτος B | ἄρκος ἔδρ. ἐπ' αὐτὴν FG | καὶ ἡ λέαινα FG δραμοῦσα cum Ecds om ABCFGm Tisch* ‖ [5] *ὑπήντησεν καὶ διέρρηξεν τὴν ἄρκον (αὐτὴν G) cum AEFG ἀπαντήσασα τῇ ἄρκῳ ἀνέρρηξεν αὐτὴν C item sed διερρ. Tisch ἀπαντήσασα αὐτῇ διερρ. αὐτ. Bm | λέαινα δεδιδαγμένη ἐπὶ ἀνθρ. E* ‖ [6] *δεδιδαγμ. ἐπ' ἀνθρ. om cdm* (leo asperrimus *cd*) *ὃς ἦν δεδιδ. C | δεδειγμένος G | τρώγειν (τοὺς add G) ἀνθρ. FG ἐπὶ ἄρνοὺς C | ὃς ἦν τοῦ ἀλεξ. F om d ὃς καὶ ἦν καὶ τοῦ ἀλεξ. G | ὅς om E | ἔδραμεν ἐπ' αὐτήν post πάλιν pon C Tisch* ‖ [7] *duorum leonum mentionem facit d qui haec habet:* et iterum leaena illa inualuit in leonem et occidit eum. et iterum leo alius missus est, sed hunc leaena repellens ambo pariter mortui sunt | *ἡ λέαινα om C Tisch | συνπλέξασα AB Tisch | τῷ λέοντι cum ABFG μετὰ τοῦ λέοντος C Tisch αὐτῇ E | συναν. αὐτῷ FG συναν. αὐτῇ E | πλείονα C Tisch*

νως δὲ ἐπένθησαν αἱ γυναῖκες, ἐπειδὴ καὶ ἡ βοηθὸς αὐτῇ ἀπέθανεν.

34 Τότε εἰσβάλλουσιν πολλὰ θηρία, ἑστώσης αὐτ ἐκτετακυίας τὰς χεῖρας καὶ προσευχομένης. ὡς δὲ ἐτέλεσ προσευχήν, ἐστράφη καὶ εἶδεν ὄρυγμα μέγα πλῆρες ὕδατ εἶπεν Νῦν καιρὸς λούσασθαί με. καὶ ἔβαλεν ἑαυτὴν λέγου τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑστέρᾳ ἡμέρᾳ βαπτίζομαι. Καὶ σαι αἱ γυναῖκες καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔκλαυσαν λέγοντες Μὴ ἑαυτὴν εἰς τὸ ὕδωρ, ὥστε καὶ τὸν ἡγεμόνα δακρῦσαι, ὅτι οῦτον κάλλος φῶκαι ἔμελλον ἐσθίειν. ἡ μὲν οὖν ἔβαλεν ἑ

[1] ἐπειδή cum ABFG Tisch ὅτι CE quoniam c quia d quod βοηθοῦσα AB | αὐτῇ cum BEG αὐτῆς AC Tisch

sect. 34 l. [3] πολλὰ εἰσβάλλ. θηρ. AB | βάλλουσι(ν) FG | ἑστώσ προσευχομένης cum CEFG Tisch | ἔστη οὖν καὶ ἐκτείνασα τὰς χ. ηὔχετο πρὸς κύριον ABs et thecla extensis manibus orabat ad domin illa autem ext. man. or. dom. d illa uero man. ext. or. m | τῆς θ FG ‖ [4] ἐκτετακυίας cum EG (-κυίας) ἐκτετακυίσης F ἐκτεινάσης C T post τὰς χεῖρ. add αὐτῆς G deinde add εἰς τὸν οὐρανόν FG item ἐκτεῖν. add εἰς τὸν οὐρανὸν B in formam crucis s ‖ [5] εὐχὴν B | προσ αὐτῆς ἡ θέκλα FG | ἐστράφη καὶ cum ABEFGcds στραφεῖσα Cm T conuertit se ad dexteram partem theatri c | ἴδεν CEFG | μέγα cum EFdm om CGcs Tisch | πλῆρες cum ABE (πλήρης) F (item) G μεστὸ Tisch | post ὕδατος add ubi erant focae marinae quae pugnaturae er cum ea c ubi erant bestiae marinae ad quas cogitabant mittere Theclae multasque belluas marinas habentem m ‖ [6] τοῦ λουσ. CFG Tisch | ἔβαλεν ἑαυτὴν . . . βαπτίζομαι om cd | ἔβαλεν cum ABFG (-λλεν) ἐνέβα E ἀνέβαλεν C(s) Tisch emisit m | αὐτὴν C Tisch | post ἑαυτ. add αὐτῷ εἰς τὸ ὕδωρ FG | ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησ. Χρ. om Bd ἐν cum AEFG ἐπὶ Tisch ‖ [7] Ἰησοῦ Χριστοῦ cum Cs Tisch τοῦ κυρίου ἰησ. χρ. AE σου κύρ (μου add G) ἰησοῦ χριστέ FG in nomine dei patris et filii et spirit sancti m item paulo infra cd | ὑστέρᾳ cum ABEFG Tisch ὑστεραίᾳ C hodie pro τ. ὑ. ἡ. m | ἰδοὺ αἱ C ‖ [8] αἱ γυν. τὸ πέρας AB αἱ γυν. κα om cd | πᾶς cum CEcdms om ABFG Tisch | ἔκραζον G ἐκραύγασαν E ἐβόησαν F exclamauerunt c clamauerunt d | λέγοντες om Em κράζοντες AB | μὴ βάλῃς . . . ὕδωρ om d | βάλεις C ‖ [9] σεαυτὴν ABF | post ὕδωρ add (hoc loco) ne talem speciem tuam focae manducent c heu qualem speciem bestiae marinae erunt deuoraturae d | ὡς C | κραγᾶσαι καὶ δακρῦσαι ἐπὶ τοι. καλλ. ἐφ' ᾧ καὶ ἤμελλον E ‖ [10] αἱ φῶκαι G φῶκαι post ἔμελλον C Tisch φῶκαι om E (F in ras) | ἤμελλον EFG ἔμελλεν C | τρώγειν E κατατρώγειν FG | post δακρῦσαι add et omnis populus simul plorabat c sed et omnis turba plorauerunt d | ἡ δὲ θέκλα FGs Thecla uero neminem eorum audiens c illa autem confessa in domino neminem audiens d at illa neminem audiens m | ἔβαλλεν AB | αὐτὴν A

εἰς τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ· αἱ δὲ φῶκαι πυρὸς ἀστραπῆς φέγγος ἰδοῦσαι νεκραὶ ἐπέπλευσαν. καὶ ἦν περὶ αὐτὴν νεφέλη πυρός, ὥστε μήτε τὰ θηρία ἅπτεσθαι αὐτῆς, μήτε θεωρεῖσθαι αὐτὴν γυμνήν.

35 Αἱ δὲ γυναῖκες ἄλλων θηρίων βαλλομένων φοβερωτέρων ὠλόλυξαν, καὶ αἱ μὲν ἔβαλλον φύλλον, αἱ δὲ νάρδον, αἱ δὲ κασίαν, αἱ δὲ ἄμωμον, ὡς εἶναι πλῆθος μύρων. πάντα δὲ τὰ βληθέντα θηρία ὥσπερ ὕπνῳ κατασχεθέντα οὐχ ἥψαντο αὐτῆς· ὡς τὸν Ἀλέξανδρον εἰπεῖν τῷ ἡγεμόνι Ταύρους ἔχω λίαν φοβερούς, ἐκείνοις προσδήσωμεν τὴν θηριομάχον. καὶ στυγνάσας ἐπέτρεψεν

[1] *εἰς τὸ ὕδωρ cum* (*C*)*FGcds ἐν τῷ ὕδατι post Χριστοῦ E εἰς τ. ὕδ. post Χριστοῦ C om ABm Tisch ἐν τῷ ὀνόματι Ἰ. Χρ. om Es* | *τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησ. χρ. FG* hoc tantum dicens in nomine tuo domine *m* dicens in nomine patris et filii et spiritus sancti ingredior in hanc aquam *c* dicens in nomine patris et filii et spiritus sancti in nouissimo die ego baptizor *d* (*uide supra*) | cumque proiecisset se in aquam omnes focae mortuae sunt (*om πυρὸς . . . ἰδοῦσαι*) *c* et descendit sicut fulgur ignis de caelo in aqua et omnes bestiae quae erant in aqua mortuae sunt *d* ‖ [2] *νεκραὶ πᾶσαι FG* | *ἐπέπλευσαν cum CEcms Tisch ἔπλευσαν AB ἀνέπλευσαν FG om d* | *περὶ τὴν θέκλαν FG*(*s*) | *post περὶ αὐτὴν add ὡς ἦν γυμνὴ AC Tisch ὡς ὑπῆρχε γυμνὴ B omisi cum EFGcdms* ‖ [3] *ὡς FG* | ne nuda ab hominibus uideretur neque a bestiis tangeretur *c* ut non uideretur nuda neque bestiis tangeretur *d* | *μήτε τὰ θηρ. ἅπτ. αὐτ. om s* | *μήτε prius cum AB μηδὲ EFG μὴ C Tisch* | *τὰ θηρία ἅπτ. αὐτῆς cum ABEFG ἅπτ. αὐτ. μηδὲ τὰ θηρία C Tisch* | *μήτε θεωρεῖσθαι cum ABE μήτε δὲ θεωρ. C Tisch μήτε γυμν. αὐτ. θεωρ. FG* | *θεωρῆσαι F* ‖ [4] *αὐτὴν cum CEFG om AB Tisch* | *μήτε θεωρ. αὐτ. γυμν. ante μήτε τ. θηρ. ἅπτ. αὐτ. cd*

sect. 35 l. [5] *ἄλλων πάλιν θηρ. G* | *βαλλομένων cum ABFG Tisch εἰσβαλλομένων Cms ἐμβαλλ. E* | *βαλλ. ἐπ' αὐτὴν FG* | *φοβερωτέρων cum ABms φοβερὸν Ed* (ululatum dederunt magnum) *φοβερῶν FG om Cc Tisch* ‖ [6] *ὠλόλυξαν cum C* (*ὀλ-*) *E* (*ὀλ-*) *dm Tisch ἠλάλαξαν ABFG* | *αἱ μὲν et αἱ δὲ cum CEcdms Tisch ἡ μὲν et ἡ δὲ . . . ἡ δὲ ABFG* | *ἔβαλλεν A ἔβαλεν BFG* | *φύλλον αἱ δὲ om FG* | *αἱ δὲ νάρδον om c* | *αἱ δὲ κασίαν om Em* | *κασίαν cum BC Tisch κασσίαν AFGcd* ‖ [7] *ἄμωμον cum ABEFGcd Tisch κινάμωμον C* innantium (*sic*) *m* | *post ἄμωμ. add ἡ* (*αἱ*) *δὲ μύρον FG* | quaedam uero unguentum praetiosum aliae balsamum *c* aliae pretiosum unguentum *d* plurimae autem pretiosum unguentum mittebant *m πολὺ πλῆθος EFG* | *μύρων cum ABEF Tisch πολὺ μύρον G εὐωδίας C* | *πάντα . . . θηρία cum CEFG Tisch ταῦτα δὲ πάντα βληθέντα A πάντα δὲ ταῦτα βληθ. τὰ θηρ. B* ‖ [8] *ὡς ὕπνῳ G* | *κατασχεθέντα cum E*(*m*) *κατεχόμενα FG συσχεθέντα C Tisch κατεσχέθησαν* (*-έθη B*) *καὶ AB*(*cds*) | *ὥστε τὸν FG* ‖ [9] proconsuli *cm* praesidem *d* | *ταύρους ἔχω λίαν φοβ. cum CEGcdms Tisch φοβ. ταύρ. ἔχω* (*om λίαν*) *AB* | *ἐκείνοις cum EFGd κἀκείνων τοῖς ποσὶν AB τούτοις C Tisch* ‖ [10] *προσδήσομεν C* | *τὴν θηριομάχον cum CE* (*τῇ -μάχῳ*) *s Tisch αὐτὴν ABGcdm αὐτῇ F* | *στυγνῶς E στυγνάσας om s* | *ἐπέτρεψεν om FG οὐκ ἐπέβλεψεν legisse uid cd*

ὁ ἡγεμὼν λέγων Ποίει ὃ θέλεις. Καὶ ἔδησαν αὐτὴν ἐκ ποδῶν μέσον τῶν ταύρων, καὶ ὑπὸ τὰ ἀναγκαῖα αὐτῶν π ρωμένα σίδηρα ὑπέθηκαν, ἵνα πλείονα ταραχθέντες ἀποκτεί αὐτήν. οἱ μὲν οὖν ἥλλοντο· ἡ δὲ περικαιομένη φλὸξ διέκ τοὺς κάλους, καὶ ἦν ὡς οὐ δεδεμένη.

36 Ἡ δὲ Τρύφαινα ἐξέψυξεν ἑστῶσα παρὰ τὴν ἀρήνα τοὺς ἄβακας, ὥστε τὰς θεραπαινίδας εἰπεῖν Ἀπέθανεν ἡ λισσα Τρύφαινα. καὶ ἐπέσχεν ὁ ἡγεμών, καὶ πᾶσα ἡ πόλις ἐπ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος πεσὼν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἡγεμόνος ε

[1] *ὁ ἡγεμών om E* proconsul *cm* praeses *d* | *εἶπεν τῷ ἀλεξάνδρῳ λέγων FG* | *ποίει ὃ θέλεις om AB* | *προσέδησαν τοῖς ταύροις (om ἐκ τῶν ποδῶν μέσον) ABc(d)* | *αὐτήν cum CEm Tisch τὴν θέκλαν F* *τῶν ποδῶν cum EFG ἐκ om C Tisch* itaque ligauerunt manus ei pedes *m* ‖ [2] *μέσον (-σων E) τῶν ταύρων cum EFGm(s) μέσην (om ταύρ.) C Tisch* | *αὐτῶν cum ABE τῶν ταύρων CFGcds Tisch* | *σίδ. π C* ‖ [3] *ἐπέθηκαν F* | *πλείονα ABC Tisch ἐπὶ πλεῖον EF ἐπὶ πλέον G* *ταραχθέντες cum EFG ταραχθέντα C Tisch ὀργισθέντα AB* exacerba ferociores effecti *m(s)* | *ταρ. οἱ ταῦροι FG* | *σύρωσι(ν) καὶ ἀποκτείνω FG* celerius *ante ἀποκτ. cd* citius *m* ‖ [4] *αὐτήν cum CEcdm Tisch τὴν δέσ AB τὴν δέσμιον θέκλαν FGs* | *καὶ (om G) οἱ μὲν (οὖν add G) τα (τύραννοι G) ἥλλ. βοῶντες φοβερόν FG* | *ἡ δὲ περικαιομένη φλόξ ABms Tisch ἡ δὲ φλ. ἡ περικειμένη CE περικαιομ. om cd τῆς δὲ θέ (θέκλας G) κατέκαυσε(ν) ἡ φλὸξ τὰ περικείμενα (μέλη add G) τῶν ταύ FG* flamma qua erant incensi *m* | *ἔκαυσεν B* ‖ [5] *κάλλους E* | *ὡς ABEFG ὥσπερ C Tisch* | *οὐ δεδ. (ἱσταμένη F) εἰς τὸ στάδιον FG* | soluta est thecla et susceperunt eam super se tauri nihil ei nocente et soluta ferebatur super tauros nihilque ei nocebant *d similiter s*

sect. 36 l. [6] regina Tryphaena *s* | *ἐξέψυξεν cum ABFG(cd)m* (dirig atque exanimis facta est) *ὠλιγώρησεν E(s) ὀλιγόρησεν C Tisch* | *ἑστῶ om FG* | *παρὰ τὴν ἀρήναν om FG* | *ἐπὶ τοὺς ἄβακας (ἄββακας) cum παρὰ τοὺς ἄβακας FG ἐπὶ τοὺς ἄββακας om ABCm Tisch* ad portam ad portam theatri *s* | *post* ad portam *add* ut hoc uidit factum *cd* (uid hoc fact.) *deinde add* deficiens cecidit in terram *c* collapsa decidit ad terram *d(s)* ‖ [7] *ὥστε τὰς θεραπαινίδας (add αὐτῆς E) εἰπεῖν cum ABEm similiter cds ὡς εἰπεῖν τὸν ὄχλον C Tisch ὥστε . . . ἐπέσχεν ὁ ἡγεμ. om FG* | tunc omnis familia triphenae magna uoce clamauit plorans *c* tunc omnes familiae Trisinae exclamauerunt uocibus magnis plangentes et dicentes *d (similiter s)* ut etiam serui eius clamarent *m* | *ἡ βασίλισσα om cd* ‖ [8] *Τρύφαινα om s* | *καὶ ἐπέσχεν ὁ ἡγεμών om cds* | *καὶ πρὸς ἔσχεν E ἐπέσχεν οὖν C* | proconsul *m* | *καὶ πᾶσα ἡ πόλις cum FGcdms πᾶσα om ABCE Tisch* | *ἐπτύρθη A ἐφοβήθη σφόδρα FG* ‖ [9] *καὶ ὁ Ἀλέξ. cum CE ὁ δὲ Ἀλέξ. ABFGm Tisch* | *φοβηθεὶς post Ἀλέξ. add FGcs* | *πεσὼν εἰς (παρὰ E) τοὺς πόδ. τ. ἡγεμ. εἶπεν cum CEcd(m) παρεκάλει τὸν ἡγεμόνα λέγων AB(s) Tisch add καὶ προσπίπτων αὐτῷ B ἠρώτησεν τὸν ἡγ. λέγων FGd*

Ἐλέησον κἀμὲ καὶ τὴν πόλιν, καὶ ἀπόλυσον τὴν θηριομάχον, μὴ καὶ ἡ πόλις συναπόληται. ταῦτα γὰρ ἐὰν ἀκούσῃ ὁ Καῖσαρ, τάχα ἀπολέσει σὺν ἡμῖν καὶ τὴν πόλιν, ὅτι ἡ συγγενὴς αὐτοῦ Τρύφαινα ἡ βασίλισσα ἀπέθανεν παρὰ τοὺς ἄβακας.

37 Καὶ ἐκάλεσεν ὁ ἡγεμὼν τὴν Θέκλαν ἐκ μέσου τῶν θηρίων καὶ εἶπεν αὐτῇ· Τίς εἶ σύ; καὶ τίνα τὰ περὶ σέ, ὅτι οὐδὲ ἓν τῶν θηρίων ἥψατό σου; ἡ δὲ εἶπεν· Ἐγὼ μέν εἰμι θεοῦ τοῦ ζῶντος δούλη· τὰ δὲ περὶ ἐμέ, εἰς ὃν εὐδόκησεν ὁ θεὸς υἱὸν αὐτοῦ ἐπίστευσα· δι' ὃν οὐδὲ ἓν τῶν θηρίων ἥψατό μου. οὗτος

[1] *δέομαί σου ἐλέησον FG* | *καὶ μὲ Gc* | *καὶ τὴν πόλιν om m* (*sed add* et tota ciuitas subclamabat) | *καὶ ante ἀπολ. om E* | *τὴν θηριομάχον cum ABEFGcms ταύτην Cd Tisch* | *μὴ καὶ ἡ πόλις συναπόληται* (*-λεῖται*) *cum E(m)s μήποτε κ. ἡ π. σὺν σοὶ καὶ ἐμοὶ ἀπόληται F* (*ἀπολεῖται*) *G* ne et ego simul et ciuitas pereat *c* ne et ego peream et ciuitas haec uastetur *d* ne omnis ciuitas cum illa pereat *m om omnia ABC Tisch* ‖ [2] *τάχα om Ccds* ‖ [3] *συναπολέσαι E* damnabit *cd* | *σὺν ἡμῖν καί om EFGs σὺν ἡμῖν om m* | *ἀπολ. ἡμᾶς πάντας leg uid cd* | *ὅτι cum CEFG(cd) διότι ABm(s) Tisch* | *καὶ post διότι add AB Tisch* | *ἡ συγγενὴς αὐτοῦ ante Τρύφ. cum ABC Tisch τρύφαινα ἡ βασ. praem E ἡ βασίλισσα om Ccdm Τρύφ. om d τρύφ. ἡ βασ. καὶ συγγ. αὐτ. FG* ‖ [4] *ἀπεθ. π. τ. ἄβακας cum AB* (*ἄββακας*) *E Tisch π. τ. ἀβ. ἀπ. FG ἀπεθ. παρὰ τὴν ἀρήναν C* in publico *cd* ad portam theatri *s om m* | *ὅτι ἡ συγγ. . . . ἀρήναν post καῖσαρ pon C*

sect. 37 l. [5] *ἐκέλευσεν F* | *προσκαλεσάμενος δὲ ὁ ἡγεμ.* (*om sq καί*) *C* | proconsul *cm* | *τὴν Θέκλαν ante ἐκ μέσου cum EFGcdm post ἐκ μέσ. ABC Tisch* | *τήν om B* | *τὴν ἁγίαν θέκλ. C* | *ἐκ μέσων F* | *post τῶν θηρίων add ἐξελθεῖν F* | *τῶν θηρίων om c* ‖ [6] cumque uenisset dixit ad eam *c* quae cum exhibita esset, dixit ad eam *d* atque percunctatus est eam dicens *m* | *αὐτῇ om B πρὸς αὐτὴν FG πρὸς αὐτὴν εἶπεν F* | *τίς εἶ σύ om c* quae est ars tua *d* | *σύ om AB* | *ἢ τίνα AB καὶ τί C* quid est quod *c* uel quae sunt crimina (carmina?) quod *d* et quis tibi aderat *s* | *οὐδὲ ἓν τῶν θηρ. ἥψατό σου cum ABEFG(cd)ms οὐδέν σου ἅπτεται τῶν θηρ. C Tisch add* indica nobis quae sunt tua carmina *c* ‖ [7] *ἡ δὲ εἶπεν cum ABm Tisch καὶ εἶπεν θέκλα CEs καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἡ* (*G om*) *θέκλα λέγουσα* (*G om*) *FG* et thecla respondit *c* illa resp. *d* | *μέν om FG* | *δούλη εἰμὶ θεοῦ FG* | *τοῦ θεοῦ AC* | *τοῦ ante ζῶντος om E* | *δούλη τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου C* ‖ [8] *τὰ δὲ περὶ ἐμέ . . . ἥψατό μου om d τὰ δὲ περὶ ἐμέ om etiam c deinde pergit* ex quo autem uoluit deus et in filium eius credidi | *καὶ τά B* | *ὡς εὐδ. B* | *ηὐδόκ. CF* | *post τοῦ ζῶντ. δουλ. pergit* et is qui mihi aderat filius est dei uiui, in quem credidi *s* | *υἱόν cum CEG Tisch τὸν υἱὸν F εἰς τὸν υἱὸν ABC* saluatorem mundi *m* | (*τὸν F*) *υἱὸν αὐτοῦ ἰησοῦν χριστόν FG υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ τὸν κύριον ἰησοῦν χριστόν E* ‖ [9] *δι' ὃν cum FGms δι' οὗ E δι' ὃ A διό B διὰ τοῦτο C Tisch* | *οὐδέν μου ἥψ. τ. θ. F* | *τῶν θηρ. ἥψατό μου cum CE Tisch τῶν θηρ. post ἥψατό μου G μου ἅπτεται τῶν θηρ. AB* | *οὗτος γάρ . . . ὑπόστασίς ἐστιν*] hic enim habet potestatem uitae et mortis *c item post* dei uiui *pergit* qui habet potestatem super omnia quae creauit *d* | *αὐτὸς γὰρ AB*

γὰρ μόνος σωτηρίας ὅρος καὶ ζωῆς ἀθανάτου ὑπόστασίς ἐστι χειμαζομένοις γὰρ γίνεται καταφυγή, θλιβομένοις ἄνεσις, ἀπη πισμένοις σκέπη, καὶ ἁπαξαπλῶς ὃς ἐὰν μὴ πιστεύσῃ εἰς αὐτ οὐ ζήσεται ἀλλὰ ἀποθανεῖται εἰς τοὺς αἰῶνας.

38 *Καὶ ταῦτα ἀκούσας ὁ ἡγεμὼν ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι ἱμάτ καὶ εἶπεν· Ἔνδυσαι τὰ ἱμάτια. Ἡ δὲ εἶπεν Ὁ ἐνδύσας με γυμν ἐν τοῖς θηρίοις, οὗτος ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἐνδύσει με σωτηρίαν. Κ λαβοῦσα τὰ ἱμάτια ἐνεδύσατο. καὶ ἐξέπεμψεν εὐθέως ὁ ἡγεμ ἄκτον λέγων Θέκλαν τὴν τοῦ θεοῦ δούλην τὴν θεοσεβῆ ἀπολ ὑμῖν. Αἱ δὲ γυναῖκες πᾶσαι ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ καὶ ὡς ἐξ ἑν στόματος ἔδωκαν αἶνον τῷ θεῷ λέγουσαι Εἷς θεὸς ὁ Θέκλ σώσας, ὥστε ἀπὸ τῆς φωνῆς σεισθῆναι πᾶσαν τὴν πόλιν,*

[1] *σωτηρίας ὅρος cum ABCms Tisch σωτ. ὁδός E ἐστὶν σωτ. αἰωνίο ὁδὸς FG* | *καὶ ζωῆς καὶ θανάτου F* et uitae mortisque discretio *m* | *ἐστι post ὑπ. om G* | *καὶ ζ. ἀθ. ὑποστ. om s ὑποστ. ἐστιν σωτηρίας F* ‖ [2] *γά om ABcd* | *καταφύγιον FG λιμὴν καταφυγῆς E* | *θλιβομένοις ἄνεσις om s θλιβ. ἀν. ἀπελπ. σκέπη om d* | *ἀπελπισμένοις (ἀπελπ-) cum AEFGcm ἀπελπισμένων BC Tisch* ‖ [3] *ἐλπὶς καὶ σκέπη FG* | *ἁπαξαπλῶς om d ἁπλῶ E* | *ὃς ἂν E* | *μὴ et οὐ cum CEFGcdms Tisch; om AB* | *πιστεύσει B πιστεύσας A* ‖ [4] *οὐ ζήσεται ἀλλά om s* | *οὐ ζήσεται ἀλλὰ ἀποθ. εἰς τ. αἰῶν. cum EFGcm ἀλλὰ ἀποθανεῖται om ABCd Tisch*

sect. 38 l. [5] *καί om FGdm* | proconsul *cm* | *ἱμάτια ἐνεχθῆναι EFG* ‖ [6] *εἶπεν . . . τὰ ἱμάτια cum EFGs ἐνδύσασθαι αὐτὴν ABCcd(m) Tisch* | *εἶπεν αὐτῇ G* | *post τὰ ἱμάτια add Θέκλα E* | *ἡ δέ cum Edm ἡ δὲ Θέκλα FG καὶ εἶπεν Θέκλα ABc(s) Tisch καὶ εἶπ. ἡ ἁγία Θέκλα C* | *ante εἶπ. praem* ut uestita est *cd* | deus meus qui texisti me inter bestias nudam *d* qui me expoliatam ac nudam de igne eripuit, qui inter feras constitutam saluam conseruauit *m* qui uestiuit me uirtute inter bestias *s* | *γυμνὴν οὖσαν F* ‖ [7] *θεὸς post θηρίοις add G* | *οὗτος cum ABEc αὐτὸς CFGm Tisch* tu ipse *d* | *ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρ. E* | *ἐνδύσῃ FG* tu ipse me indue *d* | *με cum cdms σε ABCEFG Tisch* | *καὶ λαβοῦσα τὰ ἱμάτ. ἐνεδύσατο om cd* | [8] *λαβοῦσα Θέκλα Es* | *καὶ ἐξέπεμψεν cum EFG(s) ἔπεμψεν οὖν C ἐξέπ. οὖν Tisch ὁ δὲ ἡγεμ. ταχέως ἔπεμψε AB (ἐξέπ-)* | *εὐθέως cum CE Tisch ταχέως ABFG* uelociter *m om cds* | proconsul *cm* ‖ [9] *ἄκτον cum CFG Tisch (ἄκτον ὁ ἡγεμ. FG) σάκραν B* edictum *cd* curionem *m* praecones s^{ad} praeconem s^{c} *ἄκτον om AE* | ad populum dicens *ms γράψας οὕτως FG* | *τὴν τ. θ. δούλην post τὴν θεοσεβῆ Cm Tisch τὴν τοῦ θεοῦ δούλην om E δούλην om s* | *τὴν θεοσεβῆ om G καὶ θεοσ. F Θέκλαν τὴν θεοσεβεστάτην AB* Theclam *repet etiam cs* ‖ [10] *post αἱ δὲ γυναῖκες addidi πᾶσαι cum FG (uterque cod ὁμοῦ πᾶσαι) cd καὶ αἱ γυν. FGs αἱ δὲ γυν. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος CE καὶ ὁ ὄχλος add F* multitudo populi et mulieres *m* | *ἔκραξαν φωνῇ μεγ. καί cum Gms μέγα ὠλόλυξαν (ὀλολ. B) καὶ AB Tisch om CEFcd* | *ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος cum CE (post τῷ θεῷ) F (post τ. θ. αἶν.) ἑνὶ στόματι AB Tisch ὑφ' ἓν στόμα G om cd* ‖ [11] *ἔδωκαν cum CEFG ἀπέδωκαν AB Tisch* | *ἔδ. (ἀπεδ.) αἶνον τῷ θεῷ cum ABEds Tisch αἶνον ἔδωκαν τ. θ. C*

39 καὶ τὴν Τρύφαιναν εὐαγγελισθεῖσαν ἀπαντῆσαι μετὰ ὄχλου καὶ περιπλακῆναι τῇ Θέκλῃ καὶ εἰπεῖν Νῦν πιστεύω ὅτι νεκροὶ ἐγείρονται· νῦν πιστεύω ὅτι τὸ τέκνον μου ζῇ· δεῦρο ἔσω, καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σοὶ καταγράψω. ἡ μὲν οὖν Θέκλα εἰσῆλθεν μετ' αὐτῆς καὶ ἀνεπαύσατο εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς ἡμέρας ὀκτώ, κατηχήσασα αὐτὴν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὥστε πιστεῦσαι καὶ τῶν παιδισκῶν τὰς πλείονας, καὶ μεγάλην εἶναι χαρὰν ἐν τῷ οἴκῳ.

ἔδ. τ. θ. αἶνος *F* ἔδωκαν τ. θ. αἴνεσιν *G* deo laudem dederunt *c* laudem deo referebant *m* | τῷ θεῷ *om s* | λέγουσαι *cum ABGd Tisch* λέγοντες *C* καὶ εἶπον *EF* | εἷς θεός *cum CEG Tisch* εἷς ὁ θεός *ABF* unus est uerus deus *c* magnus deus unus et uerus *d* unus et uerus deus *m* | ὁ Θέκλαν σώσας *cum ABEFcdm* ὁ θέκλης *Cs*[c] *Tisch* ὁ τῆς θέκλης, εἷς θεὸς ὁ σώσας θέκλαν *G*(*s*[ed]) ‖ [12] ὥστε . . . τὴν πόλιν *om d* | φωνῆς αὐτῶν *FG* σεισθῆναι *cum ABEFG* σαλευθῆναι *C Tisch* | πᾶσαν τὴν πόλιν *cum Gcms* τὴν πόλιν (*om* πᾶσαν) *ABEF* τὰ θεμέλια τοῦ θεάτρου *C Tisch*

sect. 39 l. [1] καὶ τὴν τρύφαιναν εὐαγγελισθεῖσαν (ἀναστῆναι *add G*) ἀπαντῆσαι *cum ABFG item sed* εὐαγγελισθῆναι καὶ *E* ἡ δὲ τρύφαινα εὐαγγελισθεῖσα ἀπήντησε *Ccdm*(*s*) *Tisch* regina Tryphaena *s* | μετὰ ὄχλου *cum ABEFGcdm om C*(*s*) *Tisch* ‖ [2] καὶ περιπλακῆναι *cum ABEFG*(*cdms*) *om C Tisch* | τῇ θέκλᾳ *A* τῇ ἁγίᾳ θέκλῃ *C Tisch* τῆ φυλκη (ψηλ[η]κὴ *m 2*) *E* | εἰπεῖν *cum ABEG* εἶπεν *CFcdm*(*s*) *Tisch* | εἰπεῖν αὐτῇ *G* εἶπεν αὐτῇ *F* | νῦν πιστεύω ὅτι νεκρ. ἐγείρ. *om ABF* ‖ [3] δεῦρο ἔσω *cum ABCE Tisch* δεῦρο (τὸ *G*) τέκνον μου θέκλα ἔσω εἰς τὸν οἶκόν μου *FGcds* eamus domum *m* ‖ [4] πάντα τὰ ἐμὰ *G* | σὰ *CF* (σ[ο]ὰ) | καταγράψω *cum CEFGcd* (consecrabo) *ms Tisch* καταλείψω *AB* | ἡ μὲν οὖν *cum ABE Tisch* ἡ δὲ *CFG* | Θέκλα *cum CEFGcds om ABm Tisch praem* ἁγία *C* ‖ [5] εἰσῆλθεν *cum ABCEcm* (pergens . . . ingressa est) *s Tisch* ἀπῆλθεν *FGd* | μετ' αὐτῆς *cum ABCE*(*ms*) *Tisch* μετὰ τῆς τρυφαίνης *FG* in domum tryphenae *cd* (Trisinae) cum ea . . . domum *ms* | εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς *cum E* ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς *C om ABG Tisch* μετ' αὐτῆς *F* σὺν αὐτῇ *Gc* ibi *dms* | ἡμ. ὀλίγας *FG* ‖ [6] κατηχήσασα *cum ACEm Tisch* καὶ ἐδίδασκεν *F* διδάσκουσα *G* κατήχησε δὲ καὶ *B* et tractabat *c*(*s*) et tractauit ibi *d* | αὐτήν *cum AGms* (reginam Tryphaenam) *Tisch* αὐτῇ *B* πάντας (ἅπαντας *E*) τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ *CE om Fcd* | τὸν λόγον τοῦ θεοῦ *om C* | τὸν λόγον *cum ABGds Tisch* τῷ λόγῳ *Em* de uerbo *c* sermone suo *m* | τοῦ κυρίου *G* κυρίου (*om* τοῦ) *F* ‖ [7] καὶ *ante* τῶν *om CEdm* | ibant multae mulieres et ancillae triphenae simul cum domina sua crederent *c* ita ut turbae mulierum et uirginum crederent in Christo. sed et Trisina cum omni domo sua credidit *d* et regina credidit in deum et plurimae ancillarum eius *s* | καὶ μεγ. εἶναι χαρ. ἐν τῷ οἴκῳ *om cd* | καὶ μεγ. εἶναι χαρ. *cum EF* (*sed* κ. μεγ. χαρ. εἶναι) *G* (*sed* κ. εἶν. μεγ. χαρ.) *m* καὶ μεγάλη χαρὰ . . . ἦν *ABCs Tisch* | ἐν τῷ οἴκῳ *cum ABEm*(*s*) ἦν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς *C* ἐν τῷ οἴκῳ (τῆς *F*) τρυφαίνης *FG*

40 Ἡ δὲ Θέκλα Παῦλον ἐπεπόθει καὶ ἐζήτει αὐτὸν περ πέμπουσα πανταχοῦ· καὶ ἐμηνύθη αὐτῇ ἐν Μύροις εἶναι αὐτί καὶ λαβοῦσα νεανίσκους καὶ παιδίσκας, ἀναζωσαμένη καὶ ῥάψαι τὸν χιτῶνα εἰς ἐπενδύτην σχήματι ἀνδρικῷ ἀπῆλθεν ἐν Μύροι καὶ εὗρεν Παῦλον λαλοῦντα τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ ἐπέσ αὐτῷ. ὁ δὲ ἐθαμβήθη βλέπων αὐτὴν καὶ τὸν ὄχλον τὸν με αὐτῆς, λογισάμενος μή τις αὐτῇ πειρασμὸς πάρεστιν ἕτερι ἡ δὲ συνιδοῦσα εἶπεν αὐτῷ Ἔλαβον τὸ λουτρόν, Παῦλε· γὰρ σοὶ συνεργήσας εἰς τὸ εὐαγγέλιον κἀμοὶ συνήργησεν εἰς λούσασθαι.

sect. 40 l. [1] ἡ δὲ ἁγία θέκλα *C* | παῦλον ἐπεπόθει καὶ ἐζήτει αὐτ *cum ABEFGs* παῦλον ἐζήτει *Cm Tisch* thecla uero desiderabat uider paulum *cd* at Tecla Paulum ubi esset requirebat *m* | περιπέμπουσα cu *ABE(c)s* πέμπουσα *F* πομπεύουσα *G om Ccdm Tisch* ‖ [2] πανταχοῦ cu *EFGs om ABCcdm Tisch* | εἶναι αὐτόν *cum ABc* αὐτὸν εἶναι *E* εἶναι (αι αὐτὸν) *FG* ὅτι ἐστὶν *C Tisch* | εἶν. αὐτ. *ante* ἐν μύροις *AB* ὅτι ἐστὶν ant ἐν μύρ. *C Tisch* | *post* ἐν Μύροις εἶν. *add* τῆς Λυκίας *CFG Tisch* smirnae in Smyrna(m) *dm* ‖ [3] καὶ λαβοῦσα . . . παιδίσκας *post* ἀνδρικὴν pon c plane *om G* | λαβοῦσα *cum ABEF* λαβομένη *C Tisch* | νεανίσκ. πολλοὺς *F* alias quas ipsa deo acquisierat *m* | ἀναζωσαμένη . . . ἀνδρικόν *om m* ἀναζωσαμένη *cum ABEFG (add* τε) ἀνεζώσατο *C Tisch* | ῥάψασα *cum CG Tisch* ῥίψασα *AEF* στρέψασα *B* replicauit sibi *d* mutauit *c* ‖ [4] τόν *om C* | ἐπενδύτου *FG* | σχήματι ἀνδρικῷ *cum E* σχῆμα ἀνδρικόν *G* σχῆμα ποιήσασα ἀνδρικόν *AB* σχῆμα ἀνδρικῶς *F* σχῆμα *om C Tisch* in habitu uirili *c* uestita est habitu uirili *d(s)* | ἀπήει *F* ἀπίει πρὸς αὐτὸν *G* | ἐν Μύροις *cum CEF Tisch* εἰς μύρα *A* εἰς τὰ μύρα *B* εἰς μύραν τῆς λυκίας *G* smirnam *c* in Smyrnam *dm* ‖ [5] Παῦλον *cum CEF* τὸν παῦλον *ABG Tisch* | λαλοῦντα τὸν λόγον τοῦ θεοῦ *cum CEFGcdms Tisch* τὸν λογ. κηρύσσαντα *AB* | καὶ ἐπέστη αὐτῷ *cum ABEc(m)s* καὶ παρέστη αὐτῷ ἀθρόως *FG om Cd Tisch* | [6] ὁ δὲ ἐθαμβ. *cum ABEm* ὁ δὲ παῦλος ἐθαμβ. *FG(cds)* ἐθ. δὲ παῦλος *C Tisch* | βλέπων *cum EFG* ἰδὼν *ABC Tisch* | τὸν μετ' αὐτ. ὄχλον *AB* τόν *ante* μετ' αὐτ. *om E* | et omnis turba simul expauit *c* et omnes qui erant cum eo expauerunt *d* ‖ [7] λογισάμενος *cum ABEFG* λογιζόμενος *C Tisch* ἐν ἑαυτῷ *add C* turbatus est timens *m* | τις *om FG* | αὐτῇ πειρασμός *cum ABdms[c] Tisch* αὐτῷ πειρασμός *E* πειρ. αὐτῷ *Cs[ad]* πειρασμός *om pronom FGc* | παρέστη *C* ἐστιν *FG* | ἕτερος *om cdm* ‖ [8] ἡ δὲ *cum ABE* ἡ δὲ θέκλα *FGcdms* ἡ δὲ ἁγία θέκλα *C* | συνιδοῦσα *cum AB Tisch om C* συνεῖδεν καὶ *E* συνῆκεν καὶ *FG* at ubi intellexit thecla paulum turbari *c* ubi uero intellexit Thecla turbari Paulum *d* et Thecla respondit et *s* | λέγει *FG* | αὐτῷ *cum CEFGds om ABcm Tisch* | Παῦλε *om s* | σε *Ad* σὺ *G* ‖ [9] συνηργ. σοι *CE* | ἐνηργήσας *G item ex* συνεργήσας *corr m 1 F* | εἰς *prius om G* | κἀμέ *A* καὶ ἐμοὶ *B* καὶ μοὶ *G* | ἐνήργησεν κἀμοὶ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα *F* in lauacro *m* et me ipse misertus est *d* et michi concessit in necessitate *c*

41 *Καὶ λαβόμενος ὁ Παῦλος τῆς χειρὸς αὐτῆς ἀπήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον Ἑρμείου καὶ πάντα ἀκούει παρ' αὐτῆς, ὥστε ἐπὶ πολὺ θαυμάσαι τὸν Παῦλον, καὶ τοὺς ἀκούοντας στηριχθῆναι καὶ προσεύξασθαι ὑπὲρ τῆς Τρυφαίνης. καὶ ἀναστᾶσα Θέκλα εἶπεν τῷ Παύλῳ Πορεύομαι εἰς Ἰκόνιον. Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν Ὕπαγε καὶ δίδασκε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. ἡ μὲν οὖν Τρύφαινα πολὺν ἱματισμὸν καὶ χρυσὸν ἔπεμψεν αὐτῇ, ὥστε καταλιπεῖν τῷ Παύλῳ εἰς διακονίαν τῶν πτωχῶν.*

sect. 41 l. [1] *exinde denuo collati codd HLM* | *ταῦτα τοίνυν εἰπούσης αὐτῆς λαβ. ὁ μακάριος παῦλος M* | *λαβόμενος om cd* | *ὁ om C* | *τῆς χειρὸς αὐτῆς cum CELM αὐτήν ABHm(s) Tisch αὐτῆς FG τῆς χειρ. αὐτ. om cd* | *ἀπήγαγεν cum CEFGHLM ἀπήνεγκεν AB* ‖ [2] *αὐτήν cum CEFLMcd om ABGH Tisch* | *Ἑρμείου cum EM ἑρμίου Lm* (Hieremiae) *s* (Hermias *aut* Hermaeus?) *ἑρμέως FG* hermetis *cd ἑρμαίου ABC(H?) Tisch* | *καὶ πάντα ἀκούει παρ' αὐτῆς cum ABCELm Tisch καὶ διηγήσατο τῷ (om G) παύλῳ ἡ θέκλα πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῇ (αὐτῆς F) ἐν ἀντιοχείᾳ FG(cds qui ἐν ἀντ. om)* | *καὶ καθεσθέντων αὐτῶν διηγήσατο ἡ μακαρία θέκλα (ἡ μακ. θέκλα om s) τῷ μεγάλῳ παύλῳ (αὐτοῖς s^{ad} αὐτῷ s^{c}) πάντα τὰ συμβάντα αὐτῇ λεπτομερῶς (om s) Ms* | *ὡς B* ‖ [3] *καὶ ἐπὶ πολὺ E ἐπὶ πολύ om (d)m* | *θαυμάσαι cum ABEFGHLM θαυμάζειν C Tisch* | *τὸν Παῦλον καὶ (om M) cum ABEFGHLM (τ. μακάριον π.) om C Tisch* | ita ut paulus multum fleret quod eam reliquisset. aliquot autem diebus steterunt et orauerunt pro triphena *c* et admirantes dederunt laudem deo et confortati sunt in fide etc. *d* | *τοὺς δὲ ἀκούσαντας M* | *πάντας τοὺς ἀκούοντας FGH* | *καί ante στηριχθ. praem C Tisch* | *στηριχθῆναι μὲν πλέον ἐν τῇ πίστει τοῦ χριστοῦ, προσευξ. δὲ καὶ ὑ. τ. τρ. ἡ οὖν μακαρία θέκλα μικρὸν ἔνθα τρίψασα σὺν τῷ μεγάλῳ παύλῳ λέγει αὐτῷ M* audientes confirmabantur in fide domini Iesu. tunc pro Triphina pariter orauerunt *m(s)* ‖ [4] *προσεύχεσθαι H* | *τῇ τρυφαίνῃ FGH* | *post ὑπὲρ τῆς Τρυφαίνης multa add s* | *ἀναστᾶσα om s* | *Θέκλα cum EFGHLcm ἡ ἁγία θέκλα C om ABd Tisch* ‖ [5] *τῷ Παύλῳ cum CEFGHdm om ABLcs Tisch* | *πορεύομαι . . . π. εἶπεν om L* | *ὁ δὲ ἔφη αὐτῇ ἄπελθε ἐν εἰρήνῃ τέκνον κ. δ. τ. λ. τ. θ. M* | *Παῦλος om Mdm* | *post τ. θεοῦ pergit καταλείψασα τοίνυν ἡ μακαρία θέκλα τῷ μεγάλῳ παύλῳ τὸ χρυσίον (-ίων) καὶ τὸ ἱματισμὸν καὶ ἀποσταλέντα αὐτῷ παρὰ τῆς ῥυφαίνης εἰς διακ. τῶν πτωχ. ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἰκόνιον M* | *εἶπεν αὐτῇ FGHs* ‖ [6] *πορεύου FGH ὕπαγε τέκνον CELd (qui add* in pace) | *καὶ δίδασκε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ om cd* | *ἡ μὲν οὖν Τρυφ. cum ABEFGHL(m) ἡ δὲ τρύφ. Ccds Tisch* | *post Τρύφαινα* (regina Tryph. $s^{a\ et\ c}$) *add* ut audiuit quia Thecla uelit ire Iconio in patriam suam *d(s)* ‖ [7] *χρυσὸν (χρυσίον F χροίσιων H) κ. ἱματισμ. FGH* multum aurum et argentum *c* munera magna, aurum, argentum et uestimenta *d* | *χρυσίον EFH (χροίσιων)* | *ἔδωκεν Cc* | *αὐτῇ cum ABd Tisch τῇ ἁγίᾳ θέκλῃ C* Theclae *cms διὰ τῆς θέκλης τῷ παύλῳ FGH plane om EL* | *ὥστε καταλιπεῖν om FGH ὥστε τὴν θέκλαν καταλιπεῖν EL* | *εἰς διακονίαν τῷ παύλῳ τῶν πτωχῶν E* | *ἡ δὲ ἁγία θέκλα κατέλειπεν αὐτὰ τῷ παύλῳ C* | *πολλὰ ante εἰς διακονίαν praem AB Tisch omisi*

42 *Αὐτὴ δὲ ἀπῆλθεν εἰς Ἰκόνιον. καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ Ὀνησιφόρου οἶκον, καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος ὅπου Παῦλος καθεζόμενος ἐδίδασκεν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ, καὶ ἔκλαιεν λέγουσα Ὁ θεός μου καὶ τοῦ οἴκου τούτου, ὅπου μοι τὸ φῶς ἔλαμψεν Χριστὲ Ἰησοῦ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἐμοὶ βοηθὸς ἐν φυλακῇ, βοηθὸς ἐπὶ ἡγεμόνων, βοηθὸς ἐν πυρί, βοηθὸς ἐν θηρίοις, αὐτὸς εἶ θεός, καὶ σοὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.*

cum (*C*)*EFGHL*(*M*) ex quibus thecla paulo dimidium dedit ut pauperibus ministraret *c* ex quibus partem respuit, partem accepit, ut haberet unde pauperibus foeneraret *d* ex qua quantitate plurimam partem Paulo relinquens ad usum sanctorum et pauperum *m* and Thecla took the clothing and some of the gold and sent (them) to Paul for the service of the widows and for those who where in want of them *s*

sect. 42 l. [1] *abhinc rursus collati sunt codd IK* | *ἡ δὲ θέκλα FGH εἰς τὸ ἰκόνιον G εἰς ἰκονίαν F εἰς Ἰκον. om s* | *καὶ εἰσῆλθεν CEIKLM εἰς τὸν οἶκ. τοῦ* (*om KM*) *ὀνησ. FGHKM* ‖ [2] *καὶ ἔπ. εἰς τὸ ἔδ. post τὰ λόγ. τ. θ. d* | unde audierat Paulum docentem *d* | *ἔνθα παῦλ. A* | *ὁ παῦλος F* (*ὁ superscr m 1*) *G ὁ μακάριος παῦλος M* | *ἐδίδ. καθεζόμ. A ἐκαθέζετο διδάσκων B* sederat (*om ἐδίδ.*) *c* ‖ [3] *τὰ λόγια τοῦ θεοῦ cum CEIKLMds om ABFGHcm Tisch* | *καὶ πάλιν CEIKL* | *ἔκλαιεν πικρῶς λέγ. CK καὶ μετὰ κλαυθμοῦ προσηύξατο εὐχαριστοῦσα καὶ ἐξομολογουμένη* (*δωξολόγ- H*) *τῷ κυρίῳ* (*τῷ θεῷ G*) *καὶ* (*om F*) *λέγουσα FGH* | *καὶ προσηύξατο κλαίουσα καὶ λέγουσα οὕτως M* | *ὁ θεός μου καὶ τοῦ οἴκου τούτου cum CEIKLMm Tisch ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ τοῦ οἴκου τ. ABs κύριε ὁ θεὸς τ. οἴκ. τ. FGHd* (*sed* totius domus huius); benedic domine ihesu christe summi dei filius domum istam *c* ‖ [4] *τὸ φῶς αὐτοῦ G* | *ἔλαμψεν cum AEGHIKLMcdms ἔλαμψας BCF Tisch* | *ἔλ. τὸ ἀληθινὸν M* ‖ [5] *Χριστὲ Ἰησ. . . . ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ om c* | *Χριστὲ Ἰησοῦ cum CEFHIKLm Tisch ἰησοῦ χριστὲ BM ἰησοῦς χριστός A ἰησοῦς G* Iesu Christi *ds* | *ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ om AB* | *ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ cum CEFGHIKLm Tisch om AB* filii domini dei nostri *d* filii dei *s* | *post ὁ υἱὸς τ. θ. add καὶ πατρός· εὐχαριστῶ σοι ὅτι* (*ὅτε I*) *ἐγένου μοι βοηθ. EFIKLM ὁ υἱ. τ. θ. τοῦ ζῶντος CGH Tisch* fili dei deus *m* *ὁ ἐμοὶ βοηθός . . . εἶ ὁ θεός om d* | *βοηθὸς ἐν φυλακῇ cum CEFH* (*ὁ ἐν φ.*) *ILMms β. ἐν πυρὶ. ἐν φυλακῇ M om ABGKc Tisch βοηθὸς ἐπὶ ἡγεμόνων cum C* (*ἡγεμῶσιν*) *EFGHLMms om ABIKc Tisch post βοηθ. ἐν θηρίοις s* ‖ [6] *βοηθ. ἐν πυρί om CK* | *ἐν πυρί ante ἐν φυλακῇ M* | *post ἐν θηρίοις repetit βοηθὸς H multa add s* | *αὐτὸς εἶ . . . αἰῶνας ἀμήν om c αὐτὸς εἶ θεός cum EIK*(*m*) *αὐτὸς εἶ ὁ θεὸς FL ὅτι αὐτὸς εἶ μόνος θεὸς G αὐτὸς εἶ θεὸς μόνος M* quomodo (*ὅτι*) tu es deus *m* tu es deus omnipotens *c* *ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ* (*om H*) *θεός AHs* (hic est unus deus altissimus) *αὐτὸς ὑπάρχεις δεδοξασμένος B Tisch βοηθὸς ἐν πᾶσι C* ‖ [7] *καὶ σοὶ ἡ δόξα cum EFIKLd* (tibi soli honor et gloria) *σοι πρέπει ἡ δόξα C ᾧ ἡ δόξα AHms σοι πρέπει πᾶσα δόξα καὶ τὸ κράτος M om BGc Tisch* | *αἰῶνας τῶν αἰώνων FGHIKLd εἰς τοὺς αἰ. ἀμ. om Mc* | *post* in saecula *add* adiuua seruos tuos et ora inimicorum infesta nobis obstrue *m* | *hactenus cod H collatus est*

43 *Καὶ εὗρεν τὸν Θάμυριν τεθνεῶτα, τὴν δὲ μητέρα ζῶσαν· καὶ προσκαλεσαμένη τὴν μητέρα αὐτῆς λέγει αὐτῇ· Θεοκλεία μῆτερ, δύνασαι πιστεῦσαι ὅτι ζῇ κύριος ἐν οὐρανοῖς; εἴτε γὰρ χρήματα ποθεῖς, δώσει σοι κύριος δι' ἐμοῦ· εἴτε τὸ τέκνον, ἰδού, παρέστηκά σοι. καὶ ταῦτα διαμαρτυραμένη ἀπῆλθεν εἰς Σελεύκειαν, καὶ πολλοὺς φωτίσασα τῷ λόγῳ τοῦ θεοῦ μετὰ καλοῦ ὕπνου ἐκοιμήθη.*

sect. 43 l. [1] *εὗρε δέ BM* | *τὸν om I* | *θάμυρη K* | *τὸν θάμ. μὲν C τὸν μὲν θάμ. M* | *τεθνηκότα G* | *τὴν δὲ μητ. ζῶσαν om d* | *καὶ τὴν G* | *μητέρα αὐτῆς GMcd* matrem Theocliam (*d*)*ms* | *ζῶσαν om EF*(*d*) ‖ [2] *καὶ λέγει ἡ ἁγία θέκλα τῇ μητρὶ αὐτῆς* (*om προσκαλεσαμένη*) *Cc* (*qui om etiam ἡ ἁγ.*) | *τὴν ἑαυτῆς μητ. G τῇ μητρὶ αὐτῆς K* | *αὐτῆς om EFIL* | *λέγει αὐτῇ cum EFILMdms λέγει om αὐτῇ K λέγει ἡ ἁγία θέκλα τῇ μητρὶ αὐτῆς C* et dixit thecla matri suae *c εἶπεν πρὸς αὐτὴν G εἶπεν* (*om αὐτῇ*) *AB Tisch* | *θεοκλία EG* ‖ [3] *μῆτερ ἐμή MG* | si potes credere *cs* ecce iam crede *m* | *ζῇ κύριος cum CEFIKLm Tisch ζ. κ. ὁ θεός ABM ἔστι θεὸς κύριος ζῶν G* quia ihesus christus qui in caelis est ipse est deus *c* quod deus est uerus qui regnat in caelis *d* quod unus deus est, dominus in caelis *s* | *οὐρανῷ C* | *post* in caelis *add* in sempiternum *m* salua eris quia qui credunt in illum non decipiuntur *c* | *νῦν οὖν εἰ μὲν τὰ ῥήματα ποθεῖς τῆς αἰωνίου ζωῆς M* | *εἴτε τὰ χρήματα I εἴτε τὰ ῥήματα EL*(*M*) si autem pecuniam *cd* ‖ [4] *ποθεῖς cum C* (*-θῇς*) *EFGIKLM Tisch ἐπιποθεῖς AB add εἴτ' οὖν ἐπιποθῇς C* | *δώσει cum EFGIKL* (*δώσῃ*) *cdm δίδωσι AB Tisch δώῃ CM* dabitur *s* (*qui postea multa add*) | *κύριος δι' ἐμοῦ cum CEL* (*ὦ κύριος*) | *ὁ κύριος δι' ἐμοῦ FIK δι' ἐμοῦ ὁ θεὸς ABG*(*d*) *Tisch ὁ θεὸς δι' ἐμοῦ M ὁ κύριος om cm* deus *d* | pro me *cd* in me *m* | *εἰ δὲ M* | *τὸ om AB* | *τέκνον B* | *τ. τεκν. σου EGIKLMc* | *add θέκλαν M* ‖ [5] *ἰδού cum FGMcdms ἰδού om ABCEIKL Tisch* | *παρῆκα E παρεῖκα IL πάρειμι M* | *σοι om cd* | *καὶ ταῦτα διαμαρτ. ἀπ. εἰς Σελευκ. cum ABC EFIKLms Tisch* | *διαμαρτυρωμένη EFL*(*M*) *-ρουμένη C -ρομένη K* matri suae *add s* ‖ [6] *σελευκίαν A σελεύκιαν C* | *post εἰς σελευκείαν καὶ textus in I abruptus. sequuntur in cod θαύματα τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος θέκλης· Μετὰ τοὺς ἀγῶνας τοῦ μαρτυρίου αὐτῆς etc.* | *pro καὶ ταῦτα . . . Σελευκ. longe alia praebent GMcd: καὶ ταῦτα καὶ ἕτερα πολλὰ διεμαρτύρατο καὶ παρεκάλει αὐτήν· ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς θεοκλία οὐκ ἐπίστευσε τοῖς λεγομένοις αὐτῇ ὑπὸ τῆς μάρτυρος θέκλης. ἡ δὲ θέκλα ἰδοῦσα ὅτι οὐκ ὠφελεῖ, κατασφραγισαμένη ὅλον τὸ σῶμα αὐτῆς, ἐξῆλθεν τὴν πύλην, καὶ ἔρχεται εἰς δάφνην· καὶ εἰσελθοῦσα εἰς τὸ μνημεῖον ὅπου ὁ παῦλος μετὰ ὀνησιφόρου εὑρέθη, προσπεσοῦσα ἔκλαυσεν ἐκεῖ τῷ θεῷ. καὶ ἐξελθοῦσα πάλιν ἔρχεται ἐπὶ τὴν σελευκίαν G ταῦτα τοίνυν διαμαρτυρωμένη τῇ μητρὶ αὐτῆς καὶ ἕτερα πλείονα, ὡς ἴδεν αὐτὴν μὴ πειθομένην, καταλειποῦσα αὐτὴν ἀπῆλθεν εἰς σελεύκειαν πόλιν τῆς ἰσαυρίας. μετὰ τοὺς ἀγῶνας τοὺς μαρτυρικοὺς τὴν ἀποστολὴν ἐμπιστευθεῖσα παρὰ τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου παύλου τοῦ διδασκάλου αὐτῆς τε καὶ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης, εὗρε πάντας τοὺς ἐν τῇ σελευκείᾳ τῆς ἰσαύρων μητροπόλεως, ἕλληνας ὄντας καὶ ἀνόμους. καὶ σπεύσασα διδάξαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ὡς πιστευθεῖσα τὴν μητρόπολιν, εὐγενὴς οὖσα ἔσπευσεν ἐν ἰδιάζουσι τόποις οἰκεῖν. ὅθεν*

ἐν σπηλαίῳ ᾤκει M | Theoclia autem nichil respondit sed stabat siler
thecla autem confidens in domino dixit: tu cognoscis omnia dom
Et reliquit matrem suam et abiit Seleuciam *c* haec autem testific
Thecla mater quae seculum amabat, non se conuertit ad illam. illa
quae solum deum diligebat, quod ipse erat ei pater et mater, ipsius p
cepta seruabat, dicens: Qui diligunt seculum istud, non uidebunt d
patrem, neque filium eius Iesum Christum dominum nostrum. Et
locuta profecta est Seleuciam *d* | *post Σελεύκειαν add καὶ ᾤκησε*
σπηλαίῳ χρόνους ἑβδομήκοντα δύο, ἐσθίουσα βοτάνας καὶ ὕδωρ πίνο
(ποιοῦσα A om C) ABC Tisch | *καὶ πολλοὺς (πολλὰ K) φωτίσασα τῷ λ*
τοῦ θεοῦ cum EFKL(d)ms καὶ πολλοὺς ἐφώτισεν τῷ λόγῳ τοῦ θεοῦ
Tisch πολλοὺς φωτίζουσα τῷ λόγῳ τοῦ χριστοῦ G et multos illumin
ibi et (*om τῷ λόγῳ τ. θ.*) *d* atque multos in domino illic dei doct
illuminans *m* | ibique exemplo conuersationis et uitae atque etiam
trinae plurimos erudiens *c* | *μετὰ καλοῦ ὕπνου ἐκοιμήθη cum EFKL*
(requieuit in bona pace *d* cum bono cursu requieuit in pace *m* and
down to sleep in a quiet resting-place *s ex uers Guilelmi Wright*)
multa certamina ac duplicem uirginitatis et martyrii coronam requi
in pace et dormitionem accepit a domino *c om ABCG Tisch* ‖ [7]
ἐκοιμήθη add ἡ παρθένος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα
τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν EF item sed om εἰς τ.
τ. αἰ. ἀ. L ἀνεπάει (sic) δὲ ἡ παρθένος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρισ
μηνὶ σεπτημβρίῳ εἰκάδι δ.' πάντες δὲ οἱ τοῖς ὠσὶν ἀκούοντες δόξαν
πέμψωμεν τῷ ἐλεήμονι θεῷ. ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰ
τῶν αἰώνων ἀμήν K regnante domino nostro Iesu Christo cui est h
et gloria in secula seculorum amen *m* cuius obitus dies celebratur
kalendas octobris. regnante domino nostro ihesu christo cui est h
et gloria in saecula saeculorum. amen *c* in Christo Iesu domino no
cui cum Patre et spiritu sancto est honor et gloria nunc et sempe
in saecula saeculorum. amen *s*[d]

quae sequuntur in codd ABC nec non in cod G additamenta
in ABC leguntur haec:

[44 *Τινὲς δὲ τῆς πόλεως Ἕλληνες ὄντες τὴν θρησκείαν, ἰατροὶ δὲ*
τέχνην, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὴν ἄνδρας νεωτέρους σοβαροὺς ἐπὶ τὸ φθ
αὐτήν· ἔλεγον γὰρ ὅτι τῇ Ἀρτέμιδι δουλεύει παρθένος οὖσα, καὶ ἐκ το
ἰσχύει πρὸς τὰς ἰάσεις. προνοίᾳ δὲ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν τῇ πέτρᾳ ζῶσα,
τὴν γῆν ὑπέβη. καὶ ἀπῆλθεν ἐν τῇ Ῥώμῃ θεάσασθαι τὸν Παῦλον,
εὗρεν αὐτὸν κοιμηθέντα. μείνασα δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐ πολύν, μετὰ κ
ὕπνου ἐκοιμήθη· καὶ θάπτεται ὡς ἀπὸ δύο ἢ τριῶν σταδίων τοῦ μνήμ
τοῦ διδασκάλου Παύλου.

45 *Ἐβλήθη μὲν οὖν εἰς τὸ πῦρ χρόνων οὖσα ἑπτὰ καὶ δέκα, κα*
τοὺς θῆρας χρόνων ὀκτὼ καὶ δέκα, καὶ ἤσκησεν ἐν τῷ σπηλαίῳ ὡς εἴρ
χρόνους ἑβδομήκοντα δύο, ὡς εἶναι τὰ πάντα ἔτη τῆς ζωῆς αὐτῆς ἐνενήκο

[1] *πόλεως σελευκίας C* | *τῇ τέχνῃ C* ‖ [4] *θεραπείας B* ‖ [5] *ἦλθεν A*
om AB | *τόν om A* ‖ [6] *χρόν. οὐ μέγιστον A* ‖ [7] *σταδίων δύο ἢ τρ. τ.*
παύλ. τοῦ διδ. αὐτῆς B ‖ [9] *ἐβλ. δέ AB* | *οὖσα om AB* | *καὶ εἰς τ.*
χρ. δ. κ. δέκα om C ‖ [11] *ὡς εἶναι Tisch cum B ὡς γίνεσθαι A*
γενέσθαι C | *τῆς ζωῆς Tisch cum B τῆς ἐνθέου ζωῆς AC* | *ἐνενήκ*
Tisch cum A praem ἔτη B χρόνοι C

πάμπολλα δὲ ἰάματα τελέσασα ἀναπαύεται εἰς τὸν τόπον τῶν ἁγίων, κοιμηθεῖσα τῇ εἰκάδι τετάρτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.]

[1] *δέ om AB | ad κοιμηθ. add ἐν εἰρήνῃ AB* ‖ [3] *ᾧ ἡ δόξ. κ. τ. κρ. Tisch cum AB μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι δόξα, κράτος, τιμή, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ C*

Grabius ex cod G haec edidit:

Καὶ νεφέλη φωτεινὴ ὡδήγει αὐτήν. καὶ εἰσελθοῦσα ἐν Σελευκίᾳ ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως ἀπὸ ἑνὸς σταδίου· καὶ ἐκείνους δὲ ἐδεδοίκει, ὅτι τὰ εἴδωλα ἐθεράπευον. καὶ ὁδηγὸς γέγονεν αὐτῆς ἐν τῷ ὄρει τῷ λεγομένῳ Καλαμῶνος ἤτοι Ῥοδεῶνος· καὶ εὑροῦσα ἐκεῖ σπήλαιον εἰσῆλθεν αὐτῷ. καὶ ἦν ἐκεῖ ἐπὶ ἔτη ἱκανά, καὶ πολλοὺς καὶ χαλεποὺς πειρασμοὺς ὑπέστη ὑπὸ τοῦ διαβόλου, καὶ ὑπήνεγκεν γενναίως βοηθουμένη ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ. μαθοῦσαι δέ τινες τῶν εὐγενίδων γυναικῶν περὶ τῆς παρθένου Θέκλης, ἀπίησαν πρὸς αὐτὴν καὶ ἐμάνθανον τὰ λόγια τοῦ θεοῦ· καὶ πολλαὶ ἐξ αὐτῶν ἀπετάξαντο τῷ βίῳ καὶ συνήσκουν αὐτῇ. καὶ φήμη ἀγαθὴ ἤχθη πανταχοῦ περὶ αὐτῆς, καὶ ἰάσεις ἐγίνοντο ὑπ' αὐτῆς. γνοῦσα οὖν πᾶσα ἡ πόλις καὶ ἡ περίχωρος, ἔφερον τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν ἐν τῷ ὄρει, καὶ πρινὴ τῇ θύρᾳ προσεγγίσωσι, θᾶττον ἀπηλλάττοντο, οἵῳ δήποτε κατείχοντο νοσήματι, καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα κράζοντα ἐξήρχοντο· καὶ πάντες κατελάμβανον τὰ ἴδια αὐτῶν ὑγιῆ, δοξάζοντες τὸν θεὸν δόντα τοιαύτην χάριν τῇ παρθένῳ Θέκλῃ. οἱ ἰατροὶ οὖν τῆς πόλεως Σελευκίων ἐξουδενώθησαν, τὴν ἐμπορείαν ἀπολέσαντες, καὶ οὐδεὶς λοιπὸν προσεῖχεν αὐτοῖς· καὶ φθόνου καὶ ζήλου πλησθέντες ἐμηχανοῦντο κατὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ δούλης τὸ τί αὐτῇ ποιήσωσιν. Ὑποβάλλει οὖν αὐτοῖς ὁ διάβολος λογισμὸν πονηρόν. καὶ μιᾷ τῶν ἡμερῶν συναχθέντες καὶ συνέδριον ποιήσαντες συμβουλεύονται πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Αὕτη ἡ παρθένος ἱερὰ τυγχάνει τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος· καὶ εἴ τι ἂν αἰτήσει αὐτήν, ἀκούει αὐτῆς ὡς παρθένου οὔσης, καὶ φιλοῦσιν αὐτὴν πάντες οἱ θεοί. δεῦτε οὖν λάβωμεν ἄνδρας ἀτάκτους καὶ μεθύσωμεν αὐτοὺς οἶνον πολὺν καὶ δώσωμεν αὐτοῖς χρυσίον πολὺ καὶ εἴπωμεν αὐτοῖς Εἰ δυνηθῆτε φθεῖραι καὶ μιᾶναι αὐτήν, διδοῦμεν ὑμῖν καὶ ἄλλα χρήματα. Ἔλεγον οὖν πρὸς αὐτοὺς οἱ ἰατροὶ ὅτι Ἐὰν ἰσχύσουσιν αὐτὴν μιᾶναι, οὐκ ἀκούουσιν αὐτῆς οἱ θεοὶ οὔτε Ἄρτεμις ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ἐποίησαν οὖν οὕτως. καὶ ἀπελθόντες οἱ πονηροὶ ἄνδρες ἐπὶ τὸ ὄρος, καὶ ἐπιστάντες ὡς λέοντες τῷ σπηλαίῳ ἐπάταξαν τὴν θύραν· ἤνοιξεν δὲ ἡ ἁγία μάρτυς Θέκλα, θαρροῦσα ᾧ ἐπίστευσεν θεῷ· προέγνω γὰρ τὸν δόλον αὐτῶν. καὶ λέγει πρὸς αὐτούς Τί θέλετε, τέκνα; Οἱ δὲ εἶπον Τίς ἐστιν ἐνταῦθα λεγομένη Θέκλα; Ἡ δὲ εἶπεν Τί αὐτὴν θέλετε; Λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι Συγκαθευδῆσαι αὐτῇ θέλομεν. Λέγει αὐτοῖς ἡ μακαρία Θέκλα Ἐγὼ ταπεινὴ γραῦς εἰμί, δούλη δὲ τοῦ κυρίου μου Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ κἂν τί ποτε δρᾶσαι θέλετε ἄτοπον εἰς ἐμέ, οὐ δύνασθε. Λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι Οὐκ ἐστὶν δυνατὸν μὴ πρᾶξαι εἰς σὲ ἃ θέλομεν. Καὶ ταῦτα εἰπόντες ἐκράτησαν αὐτὴν ἰσχυρῶς, καὶ ἐβούλοντο καθυβρίσαι αὐτήν. ἡ δὲ λέγει αὐτοῖς μετ' ἐπιεικείας Ἀναμείνατε, τέκνα, ἵνα ἴδητε τὴν δόξαν κυρίου. Καὶ κρατουμένη ὑπ' αὐτῶν ἀνέβλεψεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν Ὁ θεὸς ὁ φοβερὸς καὶ ἀνεί-

κάστος καὶ ἔνδοξος τοῖς ὑπεναντίοις, ὁ ῥυσάμενός με ἐκ πυρός, ὁ μὴ παραδώσας με Θάμυρι, ὁ μὴ παραδώσας με Ἀλεξάνδρῳ, ὁ ῥυσάμενός με ἐκ θηρίων, ὁ διασώσας με ἐν τῷ βυθῷ, ὁ πανταχοῦ συνεργήσας μοι καὶ δοξάσας τὸ ὄνομά σου ἐν ἐμοί, καὶ τανῦν ῥῦσαί με ἐκ τῶν ἀνόμων ἀνθρώπων τούτων, καὶ μὴ ἐάσῃς με ἐνυβρίσαι τὴν παρθενίαν μου, ἣν διὰ τὸ ὄνομά σου ἐφύλαξα μέχρι τοῦ νῦν, ὅτι σὲ φιλῶ καὶ σὲ ποθῶ καὶ σοὶ προσκυνῶ τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ πνεύματι ἁγίῳ εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσα Μὴ φοβηθῇς Θέκλα, δούλη μου ἀληθινή, μετὰ σοῦ γάρ εἰμι· ἀπόβλεψον καὶ ἴδε ὅπου ἠνέῳκται ἔμπροσθέν σου, ἐκεῖ γὰρ οἶκος αἰώνιος ἔσται σοι, κἀκεῖ τὴν ἐπίσκεψιν δέχῃ. Καὶ προσχοῦσα ἡ μακαρία Θέκλα ἴδεν τὴν πέτραν ἀνεῳχθεῖσαν ὅσον χωρεῖ ἄνθρωπον εἰσιέναι, καὶ κατὰ τὸ λεχθὲν αὐτῇ ἐποίησεν, καὶ ἀποφυγοῦσα γενναίως τοὺς ἀνόμους εἰσῆλθεν εἰς τὴν πέτραν· καὶ συνεκλείσθη εὐθὺς ἡ πέτρα, ὥστε μήτε ἁρμὸν φαίνεσθαι. ἐκεῖνοι δὲ θεωροῦντες τὸ παράδοξον θαῦμα ὥσπερ ἐν ἐκστάσει ἐγίνοντο, καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπισχεῖν τὴν τοῦ θεοῦ δούλην, ἀλλ' ἢ μόνον τοῦ μαφορίου αὐτῆς ἐπελάβοντο καὶ μέρος τι ἠδυνήθησαν ἀποσπάσαι· κἀκεῖνο κατὰ συγχώρησιν θεοῦ πρὸς πίστιν τῶν ὁρώντων τὸν σεβάσμιον τόπον, καὶ εἰς εὐλογίαν ταῖς μετὰ ταῦτα γενεαῖς, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ καρδίας καθαρᾶς.

Ἔπαθεν οὖν ἡ τοῦ θεοῦ πρωτομάρτυς καὶ ἀπόστολος καὶ παρθένος Θέκλα ἡ ἀπὸ τοῦ Ἰκονίου ἐτῶν δέκα ὀκτώ· μετὰ δὲ τῆς ὁδοιπορίας καὶ τῆς περιόδου καὶ τῆς ἀσκήσεως τῆς ἐν τῷ ὄρει ἔζησεν ἔτη ἄλλα ἑβδομήκοντα καὶ δύο· ὅτε δὲ προσελάβετο αὐτὴν ὁ κύριος, ἦν ἐτῶν ἐνενήκοντα, καὶ οὕτως ἡ τελείωσις αὐτῆς γίνεται. γίνεται δὲ ἡ ὁσία μνήμη αὐτῆς μηνὶ Σεπτεμβρίῳ εἰκάδι τετάρτῃ, εἰς δόξαν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

multa prolixiora leguntur in M. Sacerdos idolorum qui Seleuciae erat conuenit cum Thecla putatque eam esse unam τῶν τυχουσῶν κορῶν. tunc Thecla efficit ut perterritus et mentis non compos de equo decidat. ille uero uirginis faciem quemadmodum in memoria habebat accurate descriptam pictorem iubet depingere, qui per miraculum imaginem ualde similem reddidit. sequuntur plura de fatis imaginis. deinde aliud miraculum de puero quodam daemonibus obsesso narratur, cuius patrem Thecla Antiochiae in circo uidisse fertur. puer sanatur et conuertitur. Thecla epistolam Antiochiam ad Petrum apostolum scribit, qui precibus eius commotus presbyterum mittit ad ecclesiam Seleuciae instituendam. quae exinde narrantur cum iis quae cod G de Thecla in Calameone monte habitante tradidit plerumque conueniunt, sed multo copiosiora sunt. legitur ibi de mulieribus Theclam uisitantibus, de aegrotis sanatis, de medicis inuidis. Sternilla Procliani et Androcliae filia paralytica a uirgine sanatur et una cum familia sua conuertitur. sequitur narratio de medicorum insidiis deque miraculosa Theclae in montem translatione. μέρος τι τοῦ μαφορίου ὡς ἀπέμεινεν ἔξωθεν πρὸς πίστωσιν βεβαίαν τῶν ὁρώντων. καὶ οὕτως ἐτελειώθη. ἡ δὲ φανῆσαν ὄναρ τῆς ἁγίας. εἰσῆλθεν ὁ γαβριὴλ τῆς χαρᾶς ὑπηρέτα καὶ πρόξενε. ἐπίσκεψαί με τὴν δεινῶς ἀσθενοῦντα . . . ὅπως ἀπρόσκοπτόν μου τὴν ζωὴν συντηρήσαται. ἀκαταίσχυντον τὴν ἐλπίδα. ταῦτα τὰ θαυμάσια ναδῆ ἡ ἁγία μάρτυς τοῦ χριστοῦ θέκλα. ἐτελειώθην ἐν μηνὶ σεπτεμβρίου ἠκάδη τετάρτη. ἦν τοίνυν ἡ μακαρία θέκλα ἐτῶν δέκα καὶ ὀκτὼ ὅτε ἤκουσεν τῆς διδασκαλίας τοῦ μακαρίου ἀποστόλου παύλου καὶ ἐμαρτύρησεν. ἔζησεν δὲ μετὰ τῆς ὁδοιπορείας καὶ ἀσκήσεως αὐτῆς ἕτερα ἑβδομήκοντα δύο ἔτη. καὶ ἐτελειώθη ἐτῶν ἐνενήκοντα. εἰς δόξαν . . . ἀμήν.

Πράξεις τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θαδδαίου ἑνὸς τῶν ιβ'.

Λεββαῖος ὁ καὶ Θαδδαῖος ἦν μὲν ἀπὸ Ἐδέσσης τῆς πόλεως· μητρόπολις δὲ αὕτη Ὀσροηνῆς, Ἀρμενοσύρων μεσόγειος· Ἑβραῖος τῷ γένει, ἐξησκημένος τὰς θείας γραφὰς καὶ λογιώτατος. οὗτος ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλὴμ προσκυνήσων ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, καὶ ἀκούσας τὸ κήρυγμα αὐτοῦ καὶ ἰδὼν τὸν ἀγγελικὸν αὐτοῦ βίον ἐβαπτίσθη, καὶ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Θαδδαῖος. ἰδὼν δὲ τὴν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν διδαχὴν αὐτοῦ καὶ τὰ θαύματα αὐτοῦ ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ ἐγένετο αὐτοῦ μαθητής, καὶ ἐξελέξατο αὐτὸν εἰς τοὺς δώδεκα, κατὰ μὲν Ματθαῖον καὶ Μάρκον τοὺς εὐαγγελιστὰς δέκατος ἀπόστολος.

2 Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἦν τις τοπάρχης πόλεως Ἐδέσσης, ὀνόματι Ἄβγαρος. ἐξελθούσης δὲ τῆς φήμης τοῦ Χριστοῦ, τῶν θαυμασίων ὧν ἐποίει καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, ἀκούσας ὁ Ἄβγαρος ἐξίστατο, καὶ ἐπόθει ἰδεῖν τὸν Χριστόν, καὶ οὐκ ἠδύνατο τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀρχὴν καταλιπεῖν. κατὰ

11 Matth. 10, 3; Marc. 3, 18

---

1 *ita inscribitur P (qui tamen habet πράξις) πρᾶξις καὶ κοίμησις τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου θαδδαίου ἑνὸς τῶν ἑβδομήκοντα V*

sect. 1 l. 2 *ὁ μακάριος Λεββ. V | αἰδέσσης PV (sic uterque cod semper) ‖ 3 μητρόπ. δὲ ὑπάρχει V | Ὀσροηνῆς Tisch ὡσροηνῆ P ὀσροηνή καλουμένη V ‖ 4 λογιότατος P λογιώτ. πάνυ V | οὗτος om P ‖ 5 ἐν om P ‖ 6 εἰδὼν P (sic et infra) ‖ 7 ἐβαπτ. ὑπ' αὐτοῦ V ‖ 8 μετὰ δὲ ταῦτα ἰδὼν τὴν παρουσ. V ‖ 9 τὰ θαύμ. αὐτ. τὰ πολλὰ καὶ ἄπειρα V | γενόμενος V ‖ 10 καὶ ante ἐξελ. om V*

sect. 2 l. 12 *ὅθεν κατὰ τ. χρ. V | ἦν τις cum V τις om P Tisch ‖ 13 Ἄβγαρος emend Tisch αὔγαρος P ἄγβαρος V (sic semper) | ἐξελθ. παντὶ τὲ καὶ πανταχοῦ τῆς θείας φήμης τῶν τ. Χρ. θαυμασίων V ‖ 14 καὶ τῆς ἡδυτάτης καὶ καλλίστης αὐτοῦ διδασκ. V ‖ 15 καὶ ὁ ἄγβ. V | ἐξίστ. ἐπὶ τούτοις πάνυ καὶ ἐπεπόθει V*

δὲ τὰς ἡμέρας τοῦ πάθους καὶ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν Ἰουδαίων νόσῳ κρατηθεὶς ἀνιάτῳ ὁ Ἄβγαρος ἔπεμψεν ἐπιστολὴν τῷ Χριστῷ διὰ Ἀνανίου τοῦ ταχυδρόμου, περιέχουσαν τάδε· Ἰησοῦ τῷ λεγομένῳ Χριστῷ Ἄβγαρος τοπάρχης Ἐδεσσηνῶν χώρας, δοῦλος ἀνάξιος. Ἤκουσταί μοι τὸ τῶν θαυμασίων πλῆθος τῶν ὑπὸ σοῦ γινομένων, ὅτι ἀσθενεῖς καὶ τυφλούς, χωλοὺς καὶ παρειμένους καὶ δαιμονιῶντας ἰᾶσαι πάντας. καὶ διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὴν ἀγαθότητά σου παραγενέσθαι ἕως ἡμῶν καὶ ἐκφυγεῖν τὰς ἐπιβουλὰς τῶν μιαρῶν Ἰουδαίων, ἃς φθόνῳ κατὰ σοῦ κινοῦσιν. μικρὰ δέ μοι πόλις ἐστίν, ἀρκοῦσα τοῖς ἀμφοτέροις. Παραγγείλας τῷ Ἀνανίᾳ ὁ Ἄβγαρος ἱστορῆσαι τὸν Χριστὸν ἀκριβῶς, ποίας εἰδέας ἐστίν, τήν τε ἡλικίαν καὶ τρίχα καὶ ἁπλῶς πάντα.

3 Ὁ δὲ Ἀνανίας ἀπελθὼν καὶ δοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἦν ἐπιμελῶς ἀτενίζων τῷ Χριστῷ, καὶ οὐκ ἠδύνατο καταλαβέσθαι αὐτόν. ὁ δὲ ὡς καρδιογνώστης γνοὺς ᾔτησε νίψασθαι· καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ τετράδιπλον· καὶ νιψάμενος ἀπεμάξατο τὴν ὄψιν αὐτοῦ. ἐντυπωθείσης δὲ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ ἐν τῇ σινδόνι ἐπέδωκεν τῷ Ἀνανίᾳ εἰπών· Ἀπόδος καὶ ἀπάγγειλον τῷ ἀποστείλαντί σε· εἰρήνη σοὶ καὶ τῇ πόλει σου. ὅτι διὰ τοῦτο ἦλθον, παθεῖν ὑπὲρ τοῦ κόσμου καὶ ἀναστῆναι καὶ ἀναστῆσαι τοὺς προπάτορας. μετὰ δὲ τὸ ἀναληφθῆναί με εἰς οὐρανοὺς ἀποστελῶ σοι τὸν μαθητήν μου Θαδδαῖον, ὅστις φωτίσει σε καὶ ὁδηγήσει σε εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, καὶ σὲ καὶ τὴν πόλιν σου.

4 Ὁ δὲ δεξάμενος τὸν Ἀνανίαν καὶ πεσὼν καὶ προσκυνήσας

[1] τοῦ σεμνοῦ πάθ. V | τὰς ματαίας ἐπιβ. V | τῶν θεοκτόνων Ἰουδ. V ‖ [4] αἰδεσινῶν V ‖ [7] ἰᾶσαι καὶ λεπροὺς καθαρίζεις (om πάντας) V ‖ [9] ἀθλίων (ut vid) καὶ μιαρῶν V ‖ [10] ἀμφοτ. τοῦ κατοικεῖν ἐν αὐτῇ ἐν εἰρήνῃ V ‖ [12] πάντα αὐτοῦ τὰ μέλη V

sect. 3 l. [13] ἀπελθ. ἐν ἱεροσολύμοις V | δοὺς τῷ κυρίῳ V ‖ [14] αὐτ. καταλαβ. V | post αὐτ. καταλ. sic pergit V: διὰ τὸ ἑτέρᾳ καὶ ἑτέρᾳ ὄψει φαίνεσθαι καὶ παρηλλαγμένῃ θεωρίᾳ καὶ ὑπερφυσιοτάτῃ. ὁ δὲ κύριος ὡς ἅτε κρυφίων γνώστης καὶ καρδιῶν καὶ μυελῶν ἐξεταστής, γνοὺς τὴν ἐπιθύμησιν αὐτοῦ ᾔτησε νίψασθαι. καὶ τούτου γενομένου ἐπεδόθη αὐτῷ ῥάκκος τετράδιπλον· καὶ νιψάμενος ἀπεμάξατο τὴν ἄχραντον καὶ ἁγίαν αὐτοῦ ὄψιν ἐν αὐτῷ. ὅθεν ἐντυπωθείσης τῆς θείας αὐτοῦ μορφῆς καὶ προσόψεως ἐν τῇ σινδόνι, ὡς αὐτὸς μόνος οἶδεν, ἐπέδωκεν τῷ ἀνανίᾳ εἰπών· ἀπελθὼν ἀπόδος αὐτὸ τῷ ἀποστείλαντί σε, καὶ ἀπάγγειλον αὐτῷ ταῦτα. εἰρήνη σοὶ καὶ τῇ πόλει σου, πρὸς τὸ μηδένα τῶν ἐχθρῶν κατισχῦσαι αὐτῆς πώποτε. ἐγὼ γὰρ διὰ τοῦτο κατῆλθον ἐπὶ τῆς γῆς, παθεῖν ὑπὲρ τοῦ κόσμου βουλόμενος, ἀναστῆναί τε καὶ ἀναστῆσαι τοὺς προπάτορας ‖ [22] ὅστις καὶ θεραπεύσει σε καὶ φωτ. σε V

sect. 4 l. [24] ὁ δὲ τοπάρχης ἄγβαρος δεξ. περιχαρῶς τὸν ἀναν. V

τὴν εἰκόνα πρὸ τοῦ φθάσαι τὸν Θαδδαῖον ὁ Ἄβγαρος ἰάθη ἀπὸ τῆς νόσου αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν ἀνάληψιν ἀπῆλθεν ὁ Θαδδαῖος πρὸς Ἄβγαρον, καὶ εὑρὼν αὐτὸν ὑγιῆ ἐξηγήσατο αὐτῷ τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐνανθρώπησιν, καὶ ἐβάπτισεν αὐτὸν σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ πολλὰ πλήθη Ἑβραίων τε καὶ Ἑλλήνων, Σύρων τε καὶ Ἀρμενίων κατηχήσας, ἐβάπτισεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, χρίσας αὐτοὺς τῷ ἁγίῳ μύρῳ, καὶ μετέδωκεν αὐτοῖς τῶν ἀχράντων μυστηρίων τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς φυλάσσειν καὶ τηρεῖν τὸν νόμον Μωυσέως καὶ στοιχεῖσθαι <κατὰ> τὰ ὑπὸ τῶν ἀποστόλων εἰρημένα εἰς Ἱερουσαλήμ. κατ' ἐνιαυτὸν γὰρ συνήγοντο εἰς τὸ πάσχα, καὶ πάλιν διεμέριζεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

5 Ὁ δὲ Θαδδαῖος σὺν τῷ Ἀβγάρῳ κατέλυσεν εἰδωλεῖα καὶ ἔκτισεν ἐκκλησίας, <καὶ> χειροτονήσας ἕνα τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐπίσκοπον καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, παρέδωκεν αὐτοῖς τὸν κανόνα τῆς ψαλμῳδίας καὶ τῆς ἱερᾶς λειτουργίας. καὶ κατα-

[1] τὴν ἁγίαν καὶ ἄχραντον εἰκόνα τοῦ κυρίου ἐπὶ τῆς γῆς πίπτει καὶ ποθῷ πολλῷ *V* | ὁ Ἄβγαρος *om V* ‖ [2] *ad* νόσου αὐτοῦ *add V*: ἦν δὲ ὁ αὐτὸς αγβαρος ἐπὶ δυσὶ νόσοις τιμωρούμενος· καὶ μία μὲν ἦν ἀρθῖτις χρονία, ἑ ἑτέρα δὲ μέλαινα, ἐκδαπανῶσα τὸ σῶμα ἅπαν. ὃς καὶ ταῖς τῶν ἄρθρων ὀδύναις συνείχετο καὶ τοῖς τῆς λέπρας ἐταλαιπωρεῖτο κακοῖς. προσῆν δὲ αὐτῷ πλέον καὶ ἡ τῆς ἀμορφίας αἰσχύνη δι' ἣν οὐδὲ θεατὸς ἀνθρώποις σχεδὸν ἦν. καὶ οὐ μόνον κλινήρης τὰ πολλὰ διετέλει ἀλλὰ καὶ τοῖς κατ' ἐπίσκεψιν ἐρχομένοις τῶν φίλων ὑπ' αἰσχύνης ἐνανεκρύπτετο ‖ [3] μετὰ δὲ τὸ σεμνὸν καὶ σεβάσμιον πάθος τοῦ κυρίου καὶ τὴν ἁγίαν ἀνάστ. καὶ τὴν σωτήριον αὐτοῦ ἀνάληψιν ἀπῆλθεν καὶ ὁ μακάριος θαδδαῖος πρὸς ἄγβαρον ἐν αἰδέσσῃ *V* ‖ [6] αὐτοῦ καὶ οὐ μόνον τοῦτον ἀλλὰ ἕτερα πλήθη πολλὰ *V* ‖ [8] τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγ. πν. *V* ‖ [9] τῷ ἁγίῳ μύρῳ *cum V* τὸ ἅγιον μύρον *P Tisch* | καὶ *ante* μετέδ. *om V* | τ. ἀχράντ. καὶ ζωοποιῶν μυστ. *V* ‖ [11] παρέδωκεν δὲ *V* | φυλάττειν *V* ‖ [12] καὶ στοιχεῖσθαι *cum P Tisch* | κατὰ *add Tisch* ‖ [13] εἰρημ. καὶ κεκριμένα *V* | ὅθεν καὶ κατ' ἐνιαυτ. συν. ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πάσχα εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ μετὰ τὸ παρελθεῖν τὴν ἑορτὴν πάλιν διεμ. *V*

sect. 5 l. [15] ὁ δὲ μακάριος θαδδαῖος ὁ ἀπόστολος πολλὰ ἐπιτελέσας ἐκεῖσε θαύματα τῇ τοῦ κυρίου χάριτι καὶ πάντας ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν ἰασάμενος καὶ σὺν τῷ ἀγβάρῳ καταλύσας εἰδωλεῖα πολλὰ ἔκτισεν ἐκκλησίας καὶ καθιέρωσεν θυσιαστήρια καὶ εἶθ' οὕτως χειροτόνησας *V* ‖ [16] καὶ *ego hoc loco addidi* καὶ παρέδωκεν *Tisch* ‖ [18] *post* λειτουργίας *sic pergit V*: ὁ δὲ θεοφιλὴς τοπάρχης ἄγβαρος παντόνως τιμῶν καὶ σεβόμενος τὸ ἅγιον ἀφομοίωμα τῆς τοῦ κυρίου μορφῆς καὶ τοῦτο τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ καλοῖς προσέθηκεν. ἐκ τῶν παλαιῶν τῆς αἰδέσης πολιστῶν τε καὶ οἰκιστῶν τῶν ἐπισήμων τινὸς ἑλληνικῶν θεῶν ἄγαλμα πρὸ τῆς δημοσίας πύλης τῆς πόλεως

λιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν εἰς Ἄμιδα πόλιν, μεγάλην μητρόπολιν Μεσηχάλδων καὶ Σύρων, ἤγουν Μεσοποταμίας Συρίας, παρὰ τὸν Τίγριν ποταμόν. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων σὺν τοῖς μαθηταῖς τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου εἶπεν ὁ ἀρχιερεὺς πρὸς Θαδδαῖον καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Ἄνδρες, πόθεν ἐστέ; καὶ τίνος χάριν πάρεστε;

6 Ὁ δὲ Θαδδαῖος εἶπεν Πάντως τὸ ῥῆμα τὸ γεγονὸς εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἠκούσατε, καὶ ἡμεῖς μαθηταὶ αὐτοῦ ἐσμὲν καὶ μάρτυρες τῶν θαυμασίων ὧν ἐποίησεν καὶ ὧν ἐδίδαξεν, καὶ ὡς διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι τῆς Ἰουδαίας. ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀνακρίνας καὶ μὴ εὑρὼν αἰτίαν ἤθελεν ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ ἐπεφώνουν 'Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος, ὅτι ἑαυτὸν βασιλέα κηρύττει'. ὁ δὲ φοβηθεὶς ἀπενίψατο τὰς χεῖρας θεωροῦντος

[12] Ioh. 19, 12 ‖ [14] Matth. 27, 24 sq.

ἀνεστήλωτο δ' πάντα ἄνθρωπον τὸν ἐντὸς τοῦ ἄστεος γενέσθαι βουλόμενον ἀναγκαῖον ἦν προσκυνῆσαι καὶ νενομισμένας τινὰς ἀποδοῦναι εὐχάς. καὶ οὕτως ἔχεσθαι τῶν ἐν τῇ πόλει ὁδῶν τε καὶ ἀγρῶν. τοῦτο οὖν τὸ ἀκάθαρτον καὶ δαιμονιῶδες ἄγαλμα τότε ὁ ἄγβαρος καθελὼν καὶ παντελεῖ ἀφανισμῷ παραδούς, εἰς τὸν τῆς ἐκείνου τοῦ μυσαροῦ ἀγάλματος στάσεως τόπον τὴν θείαν καὶ ἀχειροποίητον ταύτην εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐπὶ σανίδος κολλήσας, καὶ διὰ τοῦ νῦν φαινομένου χριστοῦ [l. *χρυσοῦ*] *καλλωπίσας ἀνέστησεν, ἐπιγράψας ἐν τῷ χρυσῷ ταῦτα τὰ ῥήματα· χριστὲ ὁ θεός, ὁ εἰς σὲ ἐλπίζων οὐκ ἀποτυγχάνει. ἐθέσπισεν τε ὁ αὐτὸς ἄγβαρος πάντα ἄνθρωπον τὸν διὰ τῆς πύλης ἐκείνης διέρχεσθαι μέλλοντα, ἀντὶ τῆς παλαιᾶς ἐκείνης στήλης τῆς βεβήλου καὶ ἀνωφελοῦς τὸ προσῆκον σέβας καὶ τὴν ὀφειλομένην προσκύνησιν καὶ τιμὴν ἀπονέμειν τῇ ἁγίᾳ καὶ πολυθαυμαστῷ καὶ θαυματουργῷ τοῦ χριστοῦ εἰκόνι, καὶ οὕτως εἰς τὴν πόλιν αἰδέσσης εἰσέρχεσθαι. καὶ διετηρήθη τὸ τοιοῦτον τῆς τοῦ ἀγβάρου εὐσεβείας θέσπισμα, οἷον προχάραγμα καὶ ἀνάθημα μέχρι τῆς ἐν τῷ βίῳ παροικίας αὐτοῦ τε τοῦ ἀγβάρου καὶ τούτου τοῦ υἱοῦ. ὃς τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς εὐσεβείας τῆς πατρικῆς κατέστη διάδοχος. τότε ἰδὼν ὁ τοῦ κυρίου ἀπόστολος θαδδαῖος μικροῦ δεῖν ἅπαντας τοῦ τόπου ἐκείνου πιστεύσαντας τῷ κυρίῳ, καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν εἰς ἄμιδα πόλιν μεγάλην οὖσαν καὶ πολυάνθρωπον σφόδρα διακειμένην μέσον χάλδων καὶ σύρων κτλ.* ‖ [1] *uerba μητρόπολιν et ἤγουν Μεσοποταμίας Συρίας Alfredus a Gutschmid interpolatori tribuit (die Königsnamen in den apokryphen Apostelgeschichten in annalium 'Rheinisches Museum für Philologie' noua serie t. XIX p. 171). sed extant in utroque codice* ‖ [3] *εἰσελθὼν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ* (*om sq. σὺν τ. μ.*) *V* ‖ [5] *ἄνδρες ξενικοί V* | *τίνος χάριν ἐνταῦθα ἐληλύθατε V*

sect. 6 l. [7] *ὁ δὲ μακάριος V* | *εἶπεν πρὸς αὐτόν V* ‖ [8] *ἰησ. χρ. τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ V* ‖ [9] *τῶν παραδόξων θαυμασίων V* ‖ [10] *καὶ πῶς V* ‖ [12] *αἰτίαν ἐν αὐτῷ V* ‖ [14] *ὁ δὲ πιλᾶτος V*

τοῦ ὄχλου, καὶ εἶπεν Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἀνθρώπου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. Καὶ ἀποκριθέντες οἱ ἀρχιερεῖς εἶπον Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. Ὁ δὲ Πιλᾶτος παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς. οἱ δὲ παραλαβόντες αὐτὸν σὺν τοῖς στρατεύμασιν ἐμπτύσαντες καὶ πολλὰ ἐμπαίξαντες ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ κατέθεντο ἐν τῷ μνημείῳ ἀσφαλισάμενοι καλῶς, παραστήσαντες αὐτῷ καὶ φύλακας. καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ πρὸ τοῦ αὔγους ἠγέρθη, καταλείψας τῷ τάφῳ τὰ ἐντάφια. καὶ ὤφθη πρῶτον τῇ μητρὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλαις γυναιξίν, καὶ Πέτρῳ καὶ Ἰωάννῃ τοῖς πρώτοις τῶν συμμαθητῶν μου, ἔπειτα καὶ ἡμῖν τοῖς δώδεκα, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν ἐπὶ ἡμέρας πολλάς. καὶ ἀπέστειλεν ἡμᾶς ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ κηρῦξαι μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, βαπτιζομένοις ἐπαγγειλάμενος βασιλείαν οὐρανῶν, ἀναστησομένους ἀφθάρτους ἐπὶ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου. καὶ ἔδωκεν ἡμῖν ἐξουσίαν δαίμονας διώκειν καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν καὶ νεκροὺς ἀνιστᾶν.

7 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐπισυνήγαγον τοὺς ἀσθενεῖς αὐτῶν καὶ δαιμονιῶντας. ὁ δὲ Θαδδαῖος ἐξελθὼν σὺν τοῖς μαθηταῖς, ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ἐπιτιθῶν τὴν χεῖρα, τῇ ἐπικλήσει τοῦ Χριστοῦ πάντας ἐθεράπευσεν· οἱ δὲ δαιμονιῶντες πρὸ τοῦ ἐγγίσαι τὸν Θαδδαῖον ἐθεραπεύοντο, ἐξερχομένων τῶν πνευμάτων. ἐπὶ πολλὰς δὲ ἡμέρας ἐπισυντρεχόντων τῶν λαῶν ἐκ διαφόρων χωρίων καὶ θεωρούντων τὰ γινόμενα ὑπὸ Θαδδαίου, καὶ ἀκούοντες τῆς

[1] Matth. 27, 24 ‖ [2] Matth. 27, 25 ‖ [6] Matth. 27, 64 ‖ [8] Ioh. 20, 6 | Ioh. 20, 11(?) Matth. 28, 9 *cf* 1; Marc. 16, 9 | Ioh. 20, 19 sqq. ‖ [10] Luc. 24, 41 sq. Ioh. 21, 12 sqq. ‖ [12] Matth. 28, 19 sq. Marc. 16, 15 sqq. ‖ [13] Marc. 1, 4 | [16] Luc. 9, 1 sq.

[5] *ἐμπαίξαντες cum V (sic, non καταπ- ut Tisch ait) καταπλήξαντες P* ‖ [7] *αὐτῷ cum V Tisch om P | ὅθεν τῇ τρ. V* ‖ [8] *ὡς θεὸς καταλείψας αὐτοῦ τὰ ἐντάφια ἐν τῷ τάφῳ κενά V* ‖ [9] *τῇ μητρ. αὐτ. καὶ μαρίᾳ τῇ μαγδαληνῇ· εἶθ' οὕτως πέτρῳ V* ‖ [11] *τοῖς δώδεκα μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις οἵτ. καὶ συνεφ. V* ‖ [12] *ἡμέρας τεσσεράκοντα V | ἀπέστ. ἡμ. ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ V* ‖ [14] *βαπτιζ. ὕδατι καθαρῷ εἰς ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος V | βαπτιζομένοις ego correxi βαπτιζομένους PV | ἐπαγγειλαμένους Tisch -μένος PV | ἐπαγγ. αὐτοῖς V* ‖ [15] *οὐραν. κληρονομεῖν V* ‖ [16] *ἔδωκεν δὲ ἡμῖν καὶ ἐξουσίαν νεκροὺς ἀνιστᾶν δαιμ. διώκ. λεπροὺς καθαρίζειν καὶ θερ. πᾶσαν νόσ. καὶ πᾶσ. μαλ. V*

sect. 7 l. [18] *ἀκ. δὲ ταῦτα V | τ. ἀσθεν. ἑαυτῶν κ. δαιμ. καὶ ἔφερον αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν V* ‖ [19] *δαιμονῶντας V | ὁ δὲ μακάριος τοῦ χριστοῦ ἀπόστολος θαδδ. | μαθ. πρὸς αὐτοὺς καὶ V* ‖ [20] *ἐπιτιθεὶς V* ‖ [21] *ἐγγίσαι αὐτοὺς τῷ ἀποστόλῳ ἐθερ. τῇ τοῦ χριστοῦ σφραγῖδι, ἐξερχ. τῶν ἀκαθάρτων καὶ πονηρῶν πνευμάτων V* ‖ [24] *τὰ γενόμενα ὑπὸ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου θαδδ. θαύματα V*

διδασκαλίας αὐτοῦ πολλοὶ ἐπίστευσαν καὶ ἐβαπτίζοντο ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

8 Προσμείνας οὖν αὐτοῖς ἐπὶ ἔτη πέντε ἔκτισεν ἐκκλησίαν· καὶ καταστήσας ἐπίσκοπον ἕνα ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους ἐπευξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθεν, περιερχόμενος τὰς πόλεις τῆς Συρίας καὶ διδάσκων καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς ἀσθενοῦντας· ὅθεν πολλὰς πόλεις καὶ χώρας προσήγαγεν τῷ Χριστῷ διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. διδάσκων οὖν καὶ εὐαγγελιζόμενος σὺν τοῖς μαθηταῖς καὶ ἰώμενος τοὺς ἀσθενοῦντας ἀπῆλθεν εἰς Βηρυτὸν πόλιν τῆς Φοινίκης παραθαλασσίαν· καὶ ἐκεῖ διδάξας καὶ πολλοὺς φωτίσας ἐκοιμήθη μηνὶ Αὐγούστῳ εἰκάδι [πρώτῃ]. καὶ ἐπισυναχθέντες οἱ μαθηταὶ ἐκήδευσαν αὐτὸν ἐντίμως· καὶ πολλοὶ ἀσθενεῖς ἐθεραπεύθησαν, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

1 ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν V | καὶ ἐξομολ. τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος V

sect. 8 l. 3 αὐτοῖς cum V Tisch αὐτούς P | post ἐκκλησίαν add καὶ καθιέρωσεν αὐτήν V ‖ 5 ἐξῆλθεν χαίρων V ‖ 6 καὶ ἰώμενος πάντας … διδάσκων οὖν cum V Tisch om P per homoeot ‖ 8 εὐαγγελιζόμενος τὸν χριστὸν ὁ τοῦ κυρίου ἀπόστολος Θαδδαῖος πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν V ‖ 9 μαθηταῖς αὐτοῦ V ‖ 10 ad παραθαλασσίαν add V καὶ εἰσελθὼν ἐν αὐτῇ ἐκήρυττεν τὸν χριστόν, λέγων πρὸς ἅπαντας μετὰ δακρύων ἄνδρες οἱ ἔχοντες ὦτα ἀκούειν, ἀκούσατε παρ' ἐμοῦ λόγον ζωῆς, ἀκούσατε νουνεχῶς καὶ σύνετε. ἀπόστητε τῶν πολλῶν δοξῶν ὑμῶν καὶ πιστεύσαντες προσέλθετε ἑνὶ θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, τῷ τῶν ἑβραίων θεῷ. οὗτος γὰρ μόνος ἀληθινὸς θεὸς καὶ δημιουργὸς πάσης κτίσεως, ἐρευνῶν καρδίας ἀνθρώπου καὶ ἑκάστου εἰδὼς τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν ὡς ποιητὴς τῶν ἁπάντων. αὐτῷ μόνῳ ἀτενίζοντες εἰς τὸν οὐρανὸν προσπίπτετε ἑσπέρας καὶ πρωὶ καὶ μεσημβρίας, καὶ αὐτῷ μόνῳ θύετε θυσίαν αἰνέσεως καὶ εὐχαριστεῖτε διὰ παντός, ἀπεχόμενοι ἃ αὐτοὶ ὑμεῖς μισεῖτε· ὅτι θεὸς εὔσπλαγχνος καὶ φιλάνθρωπός ἐστιν, καὶ ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. post haec sic pergit: οὕτως οὖν ποιῶν καὶ διδάσκων ὁ τοῦ κυρίου ἀπόστολος Θαδδαῖος καὶ πολλοὺς ἐκεῖσε διδάξας καὶ φωτίσας καὶ ἰασάμενος ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ μηνὶ αὐγ. εἰκ. πρώτῃ. ‖ 12 πρώτῃ om P uncis inclusit Tisch | τότε συναχθέντες οἵ τε πιστεύσαντες καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐκήδευσαν . . . ἐθεραπεύθησαν· ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ θεραπεύονται εἰς δόξαν θεοῦ παντοκράτορος καὶ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. V

Ἐπιστολὴ Αὐγάρου τοπάρχου Ἐδέσσης πρὸς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. fol. 59r V

Αὔγαρος τοπάρχης πόλεως Ἐδέσσης Ἰησοῦ σωτῆρι ἀγαθῷ ἀναφανέντι ἐν πόλει Ἱεροσολύμοις χαίρειν. Ἤκουσταί μοι τὰ περὶ σοῦ καὶ τῶν σῶν ἰαμάτων, ὡς ὅτι ἄνευ φαρμάκων καὶ βοτανῶν τὰς τῶν νοσούντων ποιεῖς θεραπάς. λόγῳ γὰρ μόνῳ τυφλοῖς βλέπειν ποιεῖς, κωφοῖς ἀκούειν, χωλοῖς περιπατεῖν, λεπροὺς καθαρίζεις καὶ ἀκάθαρτα δαιμόνια μόνῳ λόγῳ ἀπελαύνεις. καὶ τοὺς ἐν μακρονοσίᾳ βασανιζομένους θεραπεύεις καὶ γυναῖκα ἐν ῥύσει αἵματος ἀψαμένην σου ἰάσω, καὶ νεκροὺς ἐγείρεις. καὶ ταῦτα ἀκούσας περὶ σοῦ κατὰ νοῦν ἐθέμην τὸ ἕτερον τῶν δύο· ἢ ὅτι σὺ εἶ θεὸς ποιῶν ταῦτα ἢ υἱὸς τοῦ θεοῦ

7 Matth. 11, 5 ‖ 10 Matth. 9, 20 sqq.

cf Eusebii hist. eccl. I, 13, 6—9. Doctrina Addaei *apud Cureton Ancient Syriac Documents p. 6 sqq. uers. angl.* Cedreni annal. p. 308 sqq. *ed. Bonn.* (Georgii Hamartoli chron. p. 236 sq. *ed. Muralt.* Constantini Porphyrogennetae narratio de diuina Christi imagine non manu facta *apud Combefisium in Originum rerumque Constantinopol. manipulo p. 75 sqq.* — cod. Bodleian. Barocc. 8 *in Grabii Spicilegio T. I, p. 6 sqq.*)

1 *ἐπιστολὴ γραφῆσα ὑπὸ ἀβγάρου τὸπάρχου σωτῆρι ἰησοῦ χριστῷ, πεμφθεῖσα δι ἀνανίου κούρσορος, εἰς ἱεροσόλυμα A* ‖ 3 *πόλεως Ἐδδέσσης om A* | *πόλεως om Eus* ‖ 4 *ἐν τόπῳ Ἱεροσολύμων Eus* ‖ 5 *ὡς om A* | *ὅτι om Eus* ‖ 6 *post βοτανῶν add ὑπὸ σοῦ γενομένων (om τὰς . . . θεραπάς) A Eus* | *λόγῳ γὰρ μόνῳ cum Rufino ἀλλὰ καὶ ἐν λόγῳ A ὡς γὰρ λόγος Eus* ‖ 7 *τυφλοὺς A Eus* | *ἀναβλέπειν Eus* | *κωφ. ἀκούειν V Doctr. Add. om A Eus* | *χωλοὺς A Eus* ‖ 8 *καὶ λεπροὺς Eus* | *καθαρίζειν V* | *ἀκαθ. πνεύματα A ἀκαθ. πνεύματα καὶ δαίμονας Eus* | *μόνῳ λόγῳ om A Eus* | *λόγῳ ἀπελαύνεις etiam Cedr ἐκβάλλεις A Eus* | *ἀπολαύνεις V* ‖ 10 *καὶ γυναῖκα . . . ἰάσω om Eus Cedr* | *αἱμορροοῦσαν A* | *σου ἀψαμ. A* | *ἰᾶσαι suspicatur HUsener* ‖ 11 *ἤγηρας A* | *ταῦτα πάντα Eus* ‖ 12 *ὁ θεός A Eus* | *ποιῶν . . . τοῦ θεοῦ V in marg ὁ θεὸς (καὶ add Eus) καταβὰς ἐξ (ἀπὸ τοῦ Eus) οὐρανοῦ καὶ (om Eus) ποιεῖς ταῦτα ἢ ὅτι (om Eus) υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ ποιῶν ταῦτα A Eus*

καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ [καὶ] ποιεῖς ταῦτα. διὰ τοῦτο δέομαί σου διὰ τῶν παρόντων μου γραμμάτων καὶ παρακαλῶ σε, ἕως ἐμοῦ ἐλθεῖν μὴ ἀπαξιώσῃς, ἵνα καὶ τὸ πάθος ὃ ἔχω θεραπεύσῃς καὶ ζωὴν αἰώνιον καὶ σωτηρίαν χαρίσῃ μοι. ἀνηνέχθη δέ μοι ὅτι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι καταγογγύζουσί σοι καὶ βουλεύονταί σε ἀνελεῖν. πόλις οὖν μοι ἐστὶ βραχυτάτη, ἥτις ἀρκέσει ἐν ἀμφοτέροις.

2 Ἐπιστολὴ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς Αὔγαρον.

Μακάριος εἶ, Αὔγαρε, καὶ ἡ πόλις σου, ἥτις καλεῖται Ἐδέσσα, || fol. 59ᵃ v ὅτι || ἐπίστευσας εἰς ἐμὲ μὴ ἑωρακώς με. περὶ δὲ οὗ ἔγραψας μοι τοῦ ἐλθεῖν πρός σέ, δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ ταφῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. δέον πρῶτον δι' ὃ ἀπεστάλην παρὰ τοῦ πέμψαντός με πληρῶσαι, καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαί με ἀναληφθῆναι πρὸς τὸν ἀποστείλαντά με πατέρα. καὶ μετὰ τὸ ἀναληφθῆναί με ἀποστελῶ σοι ἕνα τῶν μαθητῶν μου ὀνόματι Θαδδαῖον, ὅστις τὸ πάθος σου θεραπεύσει καὶ ζωὴν αἰώνιον καὶ εἰρήνην σοι δι' ἐμοῦ παρασχῇ καὶ τοῖς σοῖς πᾶσι. καὶ περὶ τῆς πόλεώς σου ἧς ἐδήλωσάς μοι σμικροτάτην εἶναι, πλατύνων πλατυνῶ αὐτήν, καὶ ποιήσω τὸ ἱκανὸν πρὸς τὸ μηδένα τῶν ἐχθρῶν σου κατισχῦσαι αὐτῆς ἕως τῆς συντελείας τοῦ

13 Matth. 17, 22 sq. Marc. 9, 31 *cet*

1 καὶ AV delendum est cum Eus | διὰ τοῦτο (ἰδοὺ A) τοίνυν γράψας ἐδεήθην σου σκυλῆναι καὶ ἐλθεῖν (κ. ἐλθ. om Eus) πρὸς μὲ καὶ τὸ πάθος ὃ ἔχω θεραπεύεις (-πεῦσαι Eus) A Eus || 3 ἀπαξιώσῃς correxit HUsener ἐπαξιώσῃς V | καὶ ζωὴν . . . χαρισ. μοι om A Eus || 4 χαρίσῃς V | ἤκουσται δέ μοι A καὶ γὰρ ἤκουσα Eus || 5 καὶ om A | οἱ om Eus | καὶ βούλονται A Eus | σε ἀποκτεῖναι A κακῶσαί σε Eus || 6 πόλις οὖν ἐστί μοι σεμνή A πόλις δὲ μικροτάτη μοί ἐστι καὶ σεμνή Eus | ἐξαρκεῖ Eus | ἐν om A Eus | ἀμήν add A | 7 τὰ ἀντιγραφέντα παρὰ ἰωάννου πρὸς αὔγαρον, καὶ πεμφθέντα δι' ἀνανίου κούρσορος A || 8 in A textus epistolae Ioannis uerbis δέον πρῶτον incipit. reliqua partim pessime conseruata partim deperdita. | μακάριος ὁ πιστεύσας ἐν ἐμοὶ μὴ ἑωρακώς με Eus (om καὶ ἡ πόλις . . . Ἐδέσσα) his subiungit quae in V paullo infra leguntur γέγραπται γὰρ περὶ ἐμοῦ τοὺς ἑωρακότας με μὴ πιστεύσειν ἐν ἐμοί, καὶ ἵνα οἱ μὴ ἑωρακότες αὐτοὶ πιστεύσωσι καὶ ζήσωνται || 10 τοῦ om Eus | παραδοθῆναι ego correxi περιδοθῆναι V | δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ . . . ἀναστῆναι om Eus | δῆ V || 12 δέον ἐστι πάντα δι' ἃ ἀπεστάλην ἐνταῦθα πληρῶσαί με Eus | δι' ὃ corr HUsener δι' οὗ V | 13 με om Eus || 14 οὕτως ἀναληφθ. Eus | πατέρα om Eus | καὶ μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι V in ras | καὶ ἐπειδὰν ἀναληφθῶ Eus | με ἀποστελῶ in marg V || 15 ἕνα cum V Cedr τινα Eus | ὀνόματι Θαδδαῖον om Eus || 16 ἵνα ἰάσηταί σου τὸ πάθος καὶ ζωήν σοι καὶ τοῖς σὺν σοὶ παράσχηται Eus || 17 δι' ἐμοῦ V in marg | παρασχεῖ V | quae inde a uerbis καὶ περὶ τῆς πόλεώς σου in cod Vind. leguntur, desunt apud Eus || 18 πόλει V || 19 ποιήσω . . . τοῦ αἰῶνος eadem fere adduntur in Doctr. Add.

αἰῶνος. γέγραπται δὲ περὶ ἐμοῦ Μακάριοι οἱ ἰδόντες με καὶ πιστεύσαντες· τρισμακάριοι δὲ οἱ μὴ ἑωρακότες με καὶ πιστεύσαντες. ὑγίεια ἑτοιμασθήσεταί σοι διὰ παντὸς ψυχῆς καὶ σώματος, καὶ τῷ οἴκῳ σου πρὸς σωτηρίαν τῶν βλεπόντων σε. καὶ γὰρ ἐγὼ ἔκλινα οὐρανοὺς καὶ κατῆλθον διὰ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. ᾤκησα δὲ παρθενικὴν μήτραν, ἵνα τὴν παράβασιν τὴν ἐν τῷ παραδείσῳ γεναμένην ἐξαλείψω. ἐμαυτὸν δὲ ἐταπείνωσα, ἵνα ὑμᾶς μεγαλύνω. αὕτη δέ μου ἐπιστολή, ὅπου ἂν προβληθῇ εἴτε ἐν δίκῃ ἢ ἐν δικαστηρίῳ, εἴτε ἐν ὁδῷ, εἴτε ἐν θαλάσσῃ, εἴτε ἐν ῥιγῶσιν, εἴτε ἐν πυρέσσουσιν ἢ φρικιῶσιν ἢ ἐκβράζουσιν, ἢ κατάδεσμον ἔχουσιν ἢ ὑπέρβρασιν, ἢ φαρμακευθεῖσιν ἢ ὅσα τούτοις ὅμοια, διαλυθήσονται. ἔστω δὲ ὁ || φορῶν || fol. 80r V αὐτὴν ἄνθρωπος ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος καὶ λεγέτω· 'Αὕτη μὲν εἰς ἴασιν ἔσται καὶ χαρὰν βεβαίαν.' διότι ὁ λόγος γραπτὸς γέγραπται τῇ ἰδίᾳ μου χειρὶ μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς ἐμῆς, αἵτινες εἰσὶν ἐντετυπωμέναι τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ἑπτὰ σφραγῖσιν· +̄. Ψ̄. Χ̄. Ε̄. Ῡ. Ρ̄. Ᾱ: Ἰησοῦς Χριστὸς υἱὸς θεοῦ καὶ υἱὸς Μαρίας ψυχὴν φέρων ἐν δύο φύσεσιν γνωριζόμενος θεὸς καὶ ἄνθρωπος. τῶν δὲ σφραγίδων ἡ λύσις ἦν αὕτη.

ὁ μὲν + δηλοῖ, ὅτι ἑκὼν ἐπάγην ἐν τῷ σταυρῷ. τὸ δὲ Ψ, ὅτι ψιλὸς ἄνθρωπος οὐκ εἰμί, ἀλλὰ ἄνθρωπος κατὰ ἀλήθειαν. τὸ δὲ Χ, ὅτι ἀναπέπαυμαι ὑπὲρ τῶν Χερουβίμ. τὸ Ε, ἐγὼ θεὸς πρῶτος, ἐγὼ καὶ μετὰ ταῦτα, καὶ πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστι θεὸς ἕτερος. τὸ Υ, ὑψηλὸς βασιλεὺς καὶ θεὸς τῶν θεῶν. τὸ Ρ, ῥύστης εἰμὶ τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους. τὸ Α, δι' ὅλου καὶ διηνεκῶς καὶ διὰ παντὸς ζῶ καὶ διαμένω εἰς τοὺς αἰῶνας. ταύτας οὖν τὰς σφραγῖδας ἐχάραξα ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὁ χαράξας τὰς πλάκας τὰς δοθείσας τῷ Μωσῇ.

3 Καὶ δεξάμενος ὁ Αὔγαρος τὴν τοῦ κυρίου ἐπιστολήν, ἀκούσας ὅτι καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἐπείγονται τοῦ ἀποκτεῖναι τὸν κύριον, πέμψας οὖν αὐτίκα ἕτερον ταχυδρόμον, τῇ τέχνῃ ζωγράφον,

[1] Ioh. 20, 29 || [18] symbolum Chalcedonense

---

[1] *γέγραπται . . . πιστεύσαντες apud Eus paucis mutatis supra leguntur* | *οἱ μὴ ἰδόντες V μή ego deleui* || [5] *ἔκκλινα V* || [7] *ἐξαλήψω V* || [10] *ῥηγιῶσιν V ῥιγῶσιν ego correxi* | *φρικίωσιν V* || [11] *ἔχωσιν V* || [14] *εἰσίασιν εἶναι V ἔσται ego correxi* | *βεβέαν V* | *haec fuerunt etiam in A. explicit his uerbis: διότι ὁλόγραφος (i. e. ὁλογράφως) γέγραπται τῇ ἰδίᾳ μου χειρὶ μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς ἐμῆς. ἐσφράγισα δὲ τὴν ἐπιστολήν reliqua desunt* || [16] *ἐντετυπτώμεναι V* | [17] *σφραγῖσιν V malim σφραγῖδες* || [19] *ἱλύσις V* || [20] *ἐπάγη V* || [22] *ὑπέρ ego scripsi ὑπό V* || [29] *ἀκούσας cod malim ἤκουσε* || [30] *ἐπήγοντε V* || [31] *αὐτήκα in ras V* | *ἕτερον ego suspicatus sum ε̄τ̄ς V* | *ζόγραφον V*

τοῦ λαβεῖν τὸ ὁμοίωμα τοῦ κυρίου, καὶ εἰσελθόντος τοῦ ταχυδρόμου εἰς τὰ προπύλαια Ἱεροσολύμων, ὑπήντησεν ὁ κύριος αὐτῷ. καὶ διαλεχθεὶς μετ' αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Κατάσκοπος εἶ, ἄνθρωπε. Ἐκεῖνος δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπεν· Ἀπεσταλμένος εἰμὶ ὑπὸ Αὐγάρου θεάσασθαι Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, τοῦ λαβεῖν τὸ ὁμοίωμα τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

|| fol. 60ᵘ v 4 Καὶ συνετάξατο οὖν || ὁ Ἰησοῦς παραγενέσθαι αὐτὸν ἐπὶ τὴν συναγωγήν. τῇ δὲ ἑξῆς ἐκαθέζετο διδάσκων τοὺς ὄχλους. ὁ δὲ ταχυδρόμος εἰσελθὼν ἔστη εἰς τὸ προπύλαιον ζωγραφῶν τὸ ὁμοίωμα τοῦ Ἰησοῦ. καὶ μὴ δυναμένου καταλαβέσθαι τὴν μορφὴν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, κατέλαβε καὶ ὁ σύνδρομος αὐτοῦ, καὶ ὠθήσας αὐτὸν εἶπεν· Εἴσελθε καὶ ἀπόδος ἣν περιέχεις σινδόνα τοῦ Αὐγάρου τοῦ δεσπότου ἡμῶν ἐπὶ τῆς συναγωγῆς. Καὶ εἰσελθὼν ἐπὶ πάντων ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἀποδώσας αὐτῷ τὴν σινδόνα. καὶ λαβὼν ὕδωρ ὁ κύριος ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἀπενίψατο τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐπιθεὶς τὴν σινδόνα ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀνεζωγραφήθη. καὶ ἐγένετο τὸ ὁμοίωμα τοῦ Ἰησοῦ ἐπ' αὐτήν, ὥστε θαυμάζειν πάντας τοὺς καθημένους μετ' αὐτοῦ· καὶ δοὺς τὴν σινδόνα τῷ ταχυδρόμῳ ἀπέστειλεν πρὸς τὸν Αὔγαρον.

5 Ἐλθὼν οὖν ὁ ταχυδρόμος καὶ ὁ σύνδρομος αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ ἔμειναν ἔξω πόλεως ὀνόματι Ἱεράπολις εἰς κεραμεῖον καὶ φοβηθέντες ἔκρυψαν τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ἀναμεταξὺ δύο κεραμιδίων καὶ ἐκοιμήθησαν. κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον ἐφάνη στύλος πυρὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν ἡ εἰκὼν τοῦ κυρίου. καὶ ἰδὼν ὁ καστροφύλαξ τῆς πόλεως τὸν στύλον τοῦ πυρός, ἐφώνησεν φωνὴν μεγάλην· καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς τῆς πόλεως καὶ ἰδόντες τὴν ἐν σινδόνι εἰκόνα τοῦ κυρίου, ἤθελον αὐτὴν λαβεῖν καὶ ψηλαφήσαντες εὗρον, ὅτι ἀνεζωγραφήθη εἰς || fol. 61ʳ v ἓν τῶν κεραμιδίων. καὶ ἔλαβον τὸ κεραμί||διον ἐσίγησαν ἐάσαντες τοὺς ταχυδρόμους πορεύεσθαι.

6 Ἐλθόντες οὖν οἱ ταχυδρόμοι ὡς μιλίου ἑνὸς τῆς πόλεως Ἐδέσσης συρόμενός τις εὑρέθη κατὰ τὴν ὁδόν. καὶ ἁψάμενος τῆς ἁγίου σινδόνος εὐθέως ἥλλετο καὶ περιεπάτει καὶ εἰσελθὼν δρομαῖος πρὸς τὴν ἰδίαν μητέρα χαίρων καὶ ἀγαλλιώμενος καὶ θεαθεὶς ὑπὸ πάντων, ἐθαύμαζον ἐπὶ τῷ γεγονότι εἰς αὐτὸν καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτος ἦν ὁ συρόμενος, τῆσδε τῆς χήρας ὁ υἱός;

[3] αὐτῷ *ego correxi* αὐτόν V ‖ [6] τὸ προσώπου V ‖ [9] ἔστι V ‖ [13] καὶ δεσπότου V *fortasse leg* τοῦ τοπάρχου καὶ δεσπ. ‖ [17] ἀνεζωγραφίσθ. V ‖ [18] τοῦ Ἰησοῦ ἐπ' αὐτὴν *in ras* V ‖ [22] κεραμαρεῖον *in cpdio* V ‖ [23] ἀνὰ μεταξὺ V ‖ [30] ἐν σιγῇ *suspicatur* Usener ‖ [34] εἵλετο V *in ras* ‖ [36] εἰς αὐτὸν V *in ras*

7 Καὶ εὐθέως ἀνηνέχθη τῷ βασιλεῖ Αὐγάρῳ περὶ αὐτοῦ. καὶ μετακαλεσάμενος αὐτὸν ὁ βασιλεὺς λέγει αὐτῷ· Πῶς ἰάθης; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Ὡς ἀπὸ μιλίου ἑνὸς παρεγενόμην τῆς πόλεως αἰτῶν. καί τις ἥψατό μου καὶ ἀνωρθώθην καὶ περιεπάτησα. Ὁ δὲ Αὔγαρος ὑπέλαβεν ὅτι ὁ Χριστὸς ἦν, καὶ πέμψας εὗρε τὸν ταχυδρόμον μετὰ τοῦ συνδρόμου αὐτοῦ, ἐπιφέροντας τὴν τοῦ Χριστοῦ εἰκόνα. καὶ ἐλθόντων αὐτῶν ἐπὶ τὸ παλάτιον ἐδέξατο αὐτοὺς ἐν χαρᾷ καὶ ἀσπασίως ὁ Αὔγαρος κατακείμενος ἐπὶ κλίνης ἐξέστη καὶ δεξάμενος τὴν σινδόνα εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ μετὰ πίστεως ἰάθη παραχρῆμα.

8 Μετὰ δὲ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀπέστειλε Θαδδαῖον ἐν Ἐδέσσῃ τῇ πόλει τοῦ ἰάσασθαι Αὔγαρον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. ἐλθὼν οὖν ὁ Θαδδαῖος καὶ λαλήσας αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου καὶ κατηχήσας ἐκατέβη ἐπὶ τὴν πηγὴν τὴν λεγομένην Κερασσὰ καὶ ἐβάπτισεν αὐτὸν πανοικί, καὶ εὐθέως ἐκαθερίσθη αὐτοῦ τὸ πάθος. καὶ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι δοξάζων καὶ εὐλογῶν τὸν θεὸν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

4 μου V ‖ 6 ἐπιφέροντες V ‖ 10 τάς in ras V ‖ 12 Αὔγαρον ego scripsi Αὐγάρου V ‖ 13 καὶ πᾶσαν V in marg ‖ 14 ἐκατέβη sic V

ADDENDA ET CORRIGENDA

IN IPSO TEXTV

p. 18, 5 intellegentiam *pro* intelligentiam | 31, 10 christianos contingere *pro* cont. christ. | 33, 6 intellegentia *pro* intelligentia | 33, 11 regi terreno *pro* terreno regi | 34, 6 *post* suum *interpungendum est* | 38, 12 et *delendum est* | 46, 17 eucharistia *cod*, *non* eucharistiam | 109, 10 quaecumque *pro* quaecunque | 179, 9 *dele τῷ* | 208, 8 *ἀνελθὼν pro ἀνέλθων*

IN COMMENTARIO *)

ad passionem Petri prolixiorem (Pseudolinum):

p. 1, 9 passionem *habet etiam L* | *ibid.* ac multipl. flag. *L* | 2, 17 dionis *etiam D cum EL* (*non* clionis) | 2, 19 esse *om cum CDEfH etiam GL* | 3, 16 ad inqu. eas commixtiones *ponunt etiam DE cum BGL* | 3, 19 aggrippa *cum G etiam C* | 4, 4 conubium *cum reliquis codd etiam C* | 4, 6 petrum *pro* Petro *L* | *ibid. in commentario lege* Xandipen *Lf* |

*) *librorum manuscriptorum exempla cum semel tantum excussissem, factum est ut interdum errarem, saepius quae notanda essent omitterem. quod in tanta codicum copia nemo mirabitur. itaque omnia quae mihi praesto erant exempla denuo diligentissime pertractaui et data occasione permulta addidi quae antea praetermittenda esse statueram* (*cf. proll. p. XXX. LXXXIII*)*; nonnulla etiam commemoraui quae ad lectionis uarietatem rectius cognoscendam aliquid ualere uidebantur. addidi ad passionis Pauli prolixioris commentarium codd Y et Vind 3785, ad passionem Petri et Pauli latinam codicis Bern 94 specimina. quam farraginem si quis uili penderit, ego subtilior quam neglegentior uideri malo. supplementa lectoribus proposita pertinent ad Pseudolinum, prolixiorem Pauli passionem, Pseudomarcellum latinum et ad priorem partem actorum Petri et Pauli graecorum quae littera B insignita sunt. actorum Petri cum Simone, breuioris passionis Petri graecae, breuioris passionis Pauli graecae et latinae plagulas a typotheta ut emendarentur mihi transmissas equidem bis terue antequam prelo mandarentur cum librorum manuscriptorum exemplaribus contuli; deinde GGundermann codicis Vercellensis exemplar ad textum commentariumque actorum Petri cum Simone emendandum denuo adhibuit. inde a plagula decima tertia omnia codicum exempla antequam typis exprimerentur ipse iterum iterumque excussi. addo quod omnes plagulae ab Hermanno Vsener et Maximiliano Bonnet perlectae adnotationibus emendationibus coniecturis auctae mihi remissae sunt.*

4, 21 pestifera doctrina *pro* pestiferam doctrinam *L* | 6, 18 conseruatam *D* | 6, 25 si enim te regis iussione *E cum f* | 6, 28 admirabili *cum BDEf etiam C* | 7, 4 persuasisset *pro* peruasisset *L fuit etiam in C sed* s *erasa* | 7, 16 accelerare festinare *L pro* accelera fest. | 9, 4 meam *om cum ELf etiam G* | 9, 19 factor *pro* fautor *cum C etiam L* | 10, 5 sum ego *E* | 11, 7 me *ante* reuocare *L* | 12, 3 clara uoce *G cum f* | 13, 1 quid *om E* | 13, 4 o occultum *L* | 13, 17 infinitiua *pro* in finitima *D* | 14, 5 bona (bonae?) *L* | 17, 11 mutauit ad propriam naturam *f* | 17, 12 intellegens (*non* intelligens) *etiam hoc loco G* | sicut *pro* sunt *E* (*sed uid deletum*) sunt *om cum CDEL etiam G* | 18, 10 *post* reuelantis *fuit in ras* tibi *A* | 18, 18 e terra *cum Ef etiam G* | 18, 19 nec *pro* neque *cum EGL etiam f* | 19, 2 praefector *pro* perfector *cum L etiam f* | 20, 7 quingenas *pro* quingentas *f* | 21, 5 tum *pro* tunc *cum EG etiam L* (*ut uid*) | 21, 7 et *post* conlaetare *cum C add etiam B* | 21, 13 obisse petrum *E* | 22, 8 crudelimus *C* (*non* crudelis) | 22, 18 *non* deum *sed* dominum *om L* (*cum BE GfH*) | 22, 20 et *ante* uirtus *dele in lectione codicis A*

ad passionem Pauli prolixiorem:

p. 23, 4 titus a tracia lucas a dalmatia *Marc 118* et titus *Laur pl. XX, 3 Laur. conu. suppr. 231 cum BNTUf* | 23, 5 in urbem *R* | 23, 7 cum esset *pro* cum his *Flor Nat II, 1, 412 cum W* | 23, 9 animae multae *cum NQTX etiam Laur conu suppr 231* | cooperante *cum NQTUX etiam Laur conu suppr 231* cooperante gratia christi *Laur plut XX, 3* | 23, 10 totum orbem *Paris 5280 cum L* | ipsius *om cum NQTUX etiam Laur conu suppr 231 Paris 5357 qui antea scripsit* praed. eius | sanct. eius *cum EMR etiam Laur plut XX, 3* ‖ 24, 1 circa *om DFGK cum MRVf Paris 11753* circumquaque *Paris 16821* | uniuersam *om MR* uniuersa *X Laur conu suppr 231* | 24, 2 quemadmodum *cum NQTUX etiam Laur conu suppr 231* quodam modo *Laur Plut XX, 3* | toti orbi innotuerat (*om* romano) *MR* (*non* innot. toto orbi) | urbi romanae *cum BCI etc etiam Paris 5306. 17630 qui* u. r. *ex* orbe romano *corr* | 24, 3 mirabilia sanctitatis *cum NQTUX etiam Laur conu suppr 231 qui etiam in sequentibus cum iisdem codd fere semper consentit. codd Laur plut XX, 2 Mugell de nem 13 aedil Flor 135 Valumbr 665* (474) *plerumque cum X faciunt; item aedil Flor 135 sed interdum differt, Laur plut XX, 3 et aedil Flor 136 qui tamen textum cum W contaminatum habent, cod bybl nat Flor II, 1, 412 cum W consentit. de his codd iam paucissima adnotabo* | cursus *pro* concursus *R* | 24, 6 et *alterum om cum NQRTU etiam Vat 1188* | seneca nomine *cum AWY etiam S* (*non* nomine seneca) | est illi *cum CR(?)f etiam Paris 5280. 12604. 14301. 16821 Vat 377* | 24, 7 diuina sententia *aedil Flor 133* | 24, 8 colloquio eius *cum ANQTX etiam Paris 5357* | posse et quatinus (*scil* posset quatinus, *non* posset et quat.) *Γ* quamuis *Vat 1188* (*pro* quatinus) | 24, 9 sq. epistolis suis *cum NQTUX etiam Paris 5306* | 24, 10 amicabili *cum DKMNR etc etiam Vat 1188* amicali *sed* bi *superscr Marc 118* | et consilio *pro* atque cons. *C*(?) | 24, 13 hecnicorum *Vat 1188* | 24, 15 ipsius *cum BCEILZ etiam Paris 5280. 16821* scripta illius iam nominatus magister neronis caesaris *Laur plut XX, 3* | coram illo *cum f etiam V Paris 5296* | 24, 16 senatus autem etiam *NTUX* | 25, 2 circa uespere *W* | 25, 3 subdens *Paris 5280 cum Q* |

uerbum uitae perpetuae documenta *non Q sed U* | aeternae *cum D etiam G* | 25, 6 caesaris *exp Em*[1] *corr* ceteris (*cum N*) | amicis suis (*non* amicissimis) *E cum X* | 25, 7 de eius *eras E* | sectabatur *Sessor 49* | 25, 10 possit *pro* posset *S Paris 5322 cum W* | desiderabat enim *Paris 5296 cum f item Paris 5223 sed* namque *corr ipse m*[1] | 25, 11 sermonibus *cum BCEILZΓ etiam Paris 5280. 5296. 16821* | 25, 13 qui dolens *cum BCEIZΓ etiam Paris 16821* | dilectione *cum HNOPR etc etiam Paris 11753 Bern 94 Vat 377. 1188* | 25, 14 studiosus *cum plerisque codd etiam F Paris 5280. 5296. 5357. 11753 Vat 377. 1188* | 25, 15 cenaculi *post* excelsi habet *cum BCEILZΓ etiam H Paris 5296* | nimis excelsa cenaculi *Paris 5280* | satis] nimis *superscr. Γ* | exhalauit *pro* exal- *cum ΔΘ etiam C* | 25, 16 mox cum *cum ASYΔΘ etiam Bern 94* | cum *om etiam Paris 5280. 5296 cum BCEILZΓ* | fuerat *cum BCEILZΓ etiam Paris 5280. 5296* | 25, 17 cum multa frequentia *cum DFGKMRf etiam HL* | contristatus (*non* contristatusque) est (*om* rex) *V cum NQT* et *ante* contristatus *cum LZΓ etiam E* contristatusque rex (*om* est) *U* | 26, 1 super morte *cum BCDFG etc etiam Sessor 49* | statimque (*pro* statuitque) *QU* | 26, 5 dominus noster *Paris 5296 cum NT* | Christus *om AS Paris 5322. 11753* | 26, 6 conuertit *G* | 26, 8 nunc *Fm*[1] *non om sed eras sed ipsa m 1 (non m 2) in marg add* | 26, 9 illi ergo *Paris 5296 cum f* | gressu *pro* gradu *non f sed R* | 26, 11 nunciante *om G* | 26, 13 enim est *DE cum R* | 26, 14 uitae aeternae *cum MRTVf etiam L* | 26, 15 accedamus *Paris 11753* | dominum *om DFG* | 26, 19 mox *om BI* | 27, 1 somno (*om a*) *cum AH etiam Paris 5322. 11753* | 27, 2 illum *cum BCEIΓf etiam LZ Paris 5296* | 27, 4 fecit *cum K*[1]*NTV etiam Paris 5223* | timentibus *G* | 27, 5 exaudiet *Paris 5280. 5357* | 27, 6 cumque ///// *F (2—3 litt eras)* | 27, 9 super morte *cum EHTVf etiam LZ* | 27, 11 ad eum *Γ* | 27, 12 illi *post* persuasum esset *MR* | plurimis *cum m Paris 11753 etiam R* | 27, 14 mortis signa *cum plerisque ponit etiam N* (*non* signa mortis *ut Tf*) | obstipuit *Γ* | dixit *pro* ait (*non pro* respondit *uersu 15*) *MRm* | 27, 17 dixit *N cum plerisque* (*non* ait *cum T*) | 28, 3 et patroclus *cum AELNSTZΓf etiam Paris 5322* et *om cum BC etiam Paris 5357. 11753* | ergo *pro* etiam *R* | 28, 4 sunt sub caelo *cum D etiam Paris 5357* | 28, 5 et *om R* | 28, 10 cappadocus *cum ABCΓ etiam Paris 5322* | ministri erant *cum M etiam DFG* | 28, 11 adherebant *cum AS etiam Paris 5322: qui codex cum fere semper cum A consentiat uarias eius lectiones iam non adnotabo* | 28, 13 militamus illi *E cum BC* | 28, 14 *post* domino Iesu Christo *om* nostro *MR* | 28, 16 illos *habet etiam Nm 1 in marg* (*sed in textu* eos) | 29, 1 milites illius magni regis (*non om* magni) *BCE* | 29, 5 fauctoribus *non* factoribus *E* | 29, 9 indicio *G* (*non* inditio) | 29, 11 intelligensque (*non* intellegensque) *AELRSTVf* | intellege//// *Mm*[1] intelligens ergo *m 2* | 29, 13 romanum *Γ* | 29, 18 enim *om D cum G* | 30, 2 omnium *om R cum f* | 30, 5 certe *pro* ceterum *cum MR etiam D* | 30, 11 indulgentiam *pro* indigentiam *L* | 30, 14 consulto *A cum NRSTVf* | 30, 16 eum *om etiam V cum MR* | atque megisto *Γ* | 30, 21 cum uelocitate *om cum MR etiam C*(?) | 31, 7 tueantur *N* (*non* tuerentur *cum T*) | 31, 10 christianos contingere *A cum ES quod recipiendum erat pro* cont. christ. | 31, 13 conspectibus *cum BCEΓ etiam L* | 31, 15 nec (*sic*, *non* ne) sinatis *cum MR etiam D* | 31, 19 aeterno regi (*non ut uideri possit* regi aeterno regi) *A* |

domino *om cum BCMRSf etiam D* | 32, 1 et accesto *cum A etiam V* | 32, 2 blandiatur perpetua *A cum S* | 32, 4 regi meo *A cum S* | 32, 10 et *alterum om etiam B cum C* | 32, 12 et *om L* | 32, 13 ad eum *pro* illi *cum MRVf etiam D* | 32, 15 artissime *L cum E* | 33, 2 ac paenas *pro* et . . . paenas *R* | 33, 11 regi terreno *A cum BCELNSVΓ quod recipiendum erat pro* terreno regi (*DMRTf*) | 33, 15 omnia *om C cum D* | 33, 18 peribit *non extat in BC qui haec uerba plane om* | 34, 5 ipsum *A cum S* | 34, 6 consortem suum *RS* | 34, 8 illum *om A cum LS* | 35, 5 humani generis perditionem *E* | 35, 10 sensum *pro* sensu *non f sed V* | 35, 14 fidelia *om cum MRVf etiam D* | 36, 4 miserrimi *Mm² in ras* (*fuit* miserrimos) | 36, 5 et *om uid L*(?) *cum M* | 36, 6 megestus *E* (*sic semper*) | 36, 7 uoluptates *DV cum Mf* | 36, 10 miseros deos *non f sed R* | 36, 15 in planctu *cum BC etiam L* | 36, 16 et *om Γ* | miserere nobis *ut uid V* | 37, 6 et *prius om cum EMNSTV etiam Γ* | et accestus *V* | 37, 8 aeterna militia regis *R* | 37, 9 ut possis *cum S(f) etiam V* | 37, 14 mortem peruenirem *Am² cum reliquis* morte uenirem *m¹* | 37, 15 uobis deposcerem (*om* a) *R non f cum D* | 37, 19 et sanctorum *pro* ac sanct. *cum BDM RTVf etiam N* | 38, 6 partenium, *non* partemium *D* | 38, 12 et *om AV cum ELNRSTΓ ut mihi uid recte* | 38, 18 et iam *cum Lf etiam Γ* | 38, 21 urbis romanae *cum CL etiam Γ* | 39, 1 plautillam *cum plerisque etiam L* (*fuit* pautillam *sed* l *superscr. deinde semper scribit* plautillam) | 39, 11 partenius *Γ* | 39, 12 per illum *cum MRV etiam D* | 39, 17 obnixius *Mm²* (obnoxius *m¹*) | 39, 19 *non* et *sed* ac *om V* | 39, 20 *non* mecum, *sed add* cum *post* meae *NT* | uoca *pro* uocare *Γ* | 40, 1 sepulturę meę *A cum S* | 40, 9 et *alterum deleuit Mm²* | 40, 15 *non* utruque *sed* utrunque *ut uid R* | 40, 17 in altum bracchia eleuans *f* | eius *om Γ* | 40, 18 domini nostri *cum CTVf etiam N* | 40, 20 militis *om V* | 41, 1 et odoris suauitas *om N cum T* | 41, 3 et *om V* | 41, 4 nequerit *LΓ* (nequierit) *cum M²* | 41, 6 per multam moram *S habere uid*(?) *cum f*, *non* per multam horam *cum D* (*sed fortasse* per multam oram) | 41, 11 deum *M cum R* (*pro* dominum) | 41, 12 per eius sanctum apostolum *non* per sanct. ei. ap. *V* | 41, 13 et cum interrogarent *non V sed R* | 41, 14 praestauerat *non D sed EΓ cum BMNTV* | 42, 2 praeparasti *cum MR* (*ut uid*) *etiam V* | 42, 4 inuicti regis speciem et gloriam *R* (*non* reg. inu. sp. et gl. *cum M*) | 42, 7 correcti *pro* correpti *E* correpti *Km² in ras* | 42, 9 horrifice *cum AES etiam LΓ* | 42, 13 *inde a* dumque *cod Vind 3785 collatus est* | dum enim *cum DNTVΓ etiam Vind 3785* | 42, 15 et ianuis clausis stetit *Vind 3785* | 42, 20 pro *cum f om uid etiam V*(?) | 42, 21 fudisti iustorum iniuste *Vind 3785* | sed *pro* et *Vind 3785* | 42, 22 siquidem *cum plerisque etiam L Vind 3785* | auditis his *Vind 3785* | potest *cum NRT etiam Vind 3785* | 43, 1 percussus (*cum TV*) timore *Vind 3785* | effectus est *V* | potuisset *cum BCEL etc etiam Vind 3785* | 43, 4 *inde a cap XIX etiam cod Y collatus est* | et megistus *cum RW etiam Vind 3785* et migestus *Paris 11753* megitus (*antea om* ac) *F* | eis *Pm 1, non m 2* (ei *m²*) eis *om Paris 11753 Vat 1188* | 43, 5 apostolus *cum DGf etiam Bern 94* | 43, 6 medio (*om* in) *Vind 3785* | paulum stantem *Vind 3785* | 43, 7 pertimescens *non* pertimescentes *Q* | reueriti *non* ueriti *R ut uid* | 43, 8 proprius *pro* propius *cum V etiam Q* (*sed* r *eras*) *Γf* | 43, 9 centurionem *ex* centuriones *corr A* centuriones *cum NQTU etc etiam*

Paris 11753 | 43, 11 correpti *Km^2 cum DΔΘf* subrecti *Paris 5296* | ab oculis *Bern 94 cum NQTUX* | 42, 12 clamauerunt *post* eos *Vind 3785* | ut uos suspicamini *Vind 3785* | 43, 13 beati homines dei *Vind 3785* | prosequamur *cum FPVΔΘ etc etiam Paris 11753. 17630* | 43, 14 credentes nos *cum DFGHOPQ etc etiam KN Paris 5296. 11753 Vind 3785* | 43, 15 sic *pro* sicut *Vind 3785* | promisit paulus *Vind 3785 cum f Paulus om Paris 11757* | 43, 16 stantem in medio uestri conspex. et orantem *Vind 3785* | uestri *cum AMOP^{1}RSf etiam Y* uestrum *cum BCDEFGH etc etiam ΔΘ Sessor 49 Paris 5296. 10864. 11753. 17630* | 44, 1 namque *om Paris 11757. 16737* | ab eis *om etiam Vind 3785 cum MRΔ etc* | 44, 2 gaudio spiritali *etiam IΓ Vat 377 Vind 3785* gaudio spirituali *non* spiritali *B* spiritali gaudio *F(?) Paris 17630* | manus mox *Vind 3785* mox *om cum BCIR etiam Paris 5296. 10864 14301. 17630* | 44, 4 uesperum *cum QSU etiam A Paris 5322* | percurrentes *cum MNQRTUX etiam W* (*sed antea* ieiunio) | 44, 5 et spiritu sancto *cum A Paris 5322. 10864 etiam Paris 11757* | 44, 6 uirtus *om Vat 1188* | potestas *pro* imperium *Sessor 49* | *subscribunt* explicit passio sancti pauli apostoli *cum ALSΓ etc etiam Paris 11757 Vind 3785* expl. martyrium sancti pauli ap. *cum BI Paris 5296 etiam Sessor 49*

ad actus Petri cum Simone:

p. 47, 10 *cf* Col. 1, 15

ad martyrium Petri et Pauli graecum (A):

ad p. 138, 11 ὅς *emendauit Tisch* οὓς *E*

ad passionem Petri et Pauli latinam (Pseudomarcellum):

p. 119, 1 *inde ab initio passionis usque ad p. 123, 4* (reuersurus) *collatus est cod Bern 94* | 119, 2 beatus apostolus paulus *Bern 94* | in urbem romam *cum EGHIKN etc etiam Bern 94* in urbe roma (*non* in urbem romam) *O* | omnes *om Bern 94* | 119, 3 ipsa *pro* ipsam *O* ipsam *om SV* | 119, 4 ut *om O Laur XX, 3 cum L* | iudeus *pro* Hebraeus *Q* | natus *pro* ueniens *Amiat 2* | 119, 5 et iudices *Amiat 2* ostendas *pro* iudices *Marc 118* | incircumcisione (*om* defensor) *Paris 15681* | 119, 6 sis factus *O* | euacues circumcisionis *non* euac. circumcisorum *ACO* | 119, 7 uideris petrum *cum D etiam Bern 94* | 119, 8 nostrae *om Mug de nem 14 cum H* nostrae legis obseruationem *V* | legis nostrae *O* | euacuat *Laur XX, 3 cum DQU* | excludit *Laur XX, 3 cum U* | et exclusit sibi *O* exclusit ergo *S* | sabbatum *cum KLNQ etiam Bern 94 Marc 116. 118* | 119, 9 neomeniam *non* neomenias *O ut uid* neomeniam *cum ABDEGH etc etiam Bern 94* neumenias *Mug de nem 14* neumeniam *non* neomeniam *Amiat 2* neomenia *Strozz 4 cum F* | 119, 10 respondit paulus *U Mug de nem 14 Amiat 2* | hinc *om Laur XX, 3* | 119, 11 poteris *Laur XX, 2 Laur conu suppr 231* poterit *Q* | et *om Paris 15681 cum Q* | uere *om Paris 15681* uos ueram *pro* uere *Laur XX, 3* | potueritis uere *Mug de nem 14* | sabbata *Bern 94 Paris 9737* | obseruem *Laur XX, 3* | 121, 1 et *om V Paris 15681 cum O* | nam et sabb. *U Laur XX, 3 cum I* | sabbati *cum QRST etc etiam Bern 94 Paris 9737* | 121, 2 requieuit deus *Bern 94 Paris 2653. 15681* requieuit dominus *V Laur XX, 3* dominus requieuit *Paris*

5273 | operibus suis *cum GHLNPQSV etiam O Laur XX, 3 Bern 94* | et nos *cum n etiam Laur XX, 3* | nos igitur *Paris 9737* | abemus nos *O* | fratres *pro* patres *Marc 116* | 121, 3 leges *Laur XX, 3* | qui *pro* quid *V Amiat 2* | aliud *pro* tale *K* | reȝnu *Nm¹* (*ut saepe* u *pro* o) regno *corr m²* regna *Bern 94* regnum *KV* | 121, 4 et *ante* si *om cum AIRTX etiam Marc 116. 118 Mug de nem 14* | aliquam forte *cum BCDMn etiam Bern 94* uult aliquam *V Paris 5273. 15681* | in nouam *Paris 15681* | nouam uult introducere *Strozz 4* | 121, 5 turbatione *I* | sine strepitu et sine innidia *Strozz 4* | sine *ante* inuidia *om Laur XX, 3 Marc 118* | et *ante* sine strepitu *om Marc 118* | 121, 6 nostro *O Laur XX, 3* | ego illum *U Mug de nem 14 cum L Laur XX, 3* ego eum *Paris 15681* ego *om Laur XX, 1* ergo *pro* ego *Laur XX, 4* | 121, 7 quodsi uere *Laur XX, 3 cum n* | uere *pro* uero *Paris 2653* uero *om Laur XX, 3* | eius doctrina *Strozz 4* | doctrine uerum testim. fuerit *Paris 15681* uera et testimoniis ex hebreorum libris *Bern 94* uero fuerit testimonio *non* uero testim. fuerit *n* testimonium *in ras Mug de nem 13* | 121, 8 (*in comment*) *uocabulum* etiam *litteris italicis scribendum erat: non* monita etiam *sed* monita *etiam habent Of ad huius lectionis testes adde etiam F* | munitum *Paris 15681* munita *ex* monita *corr Laur XX, 3* | omnes nos *Paris 2653* nos et omnes *Mug de nem 14 Laur conu suppr 231* | ei obedire *Paris 2653* | 121, 9 his *om Marc 118 cum G* | pergebant *Paris 9737* | exiudei (*pro* iudei) *O* Iudaei *om A Laur XX, 2* | paulo apostolo *Laur XX, 4* | 121, 10 ei *om cum AL etiam U Strozz 4* | rogare *Marc 116* rogans *Marc 118* | 121, 11 quem(?) hi qui addux. (*om* eum) *Marc 116. 118* | 121, 12 se non eum *Laur XX, 3* | eum se non posse *A* (*non om* eum se *ut notaui*) *Paris 5273* | quae uult *Mug de nem 14* | eum *alterum om cum EGHKNP etiam U* | cęsari eum *Strozz 4* | 121, 13 audiens petrus haec gauisus gaudio est *F* audiens autem *Paris 2653 Laur XX, 3* | gauisus est gaudio *Bern 94* | 121, 14 *in cod N sub finem folii 2ʳ aliquot litterae euanuerunt* | surgens *U Laur XX, 3 cum V* exurgens *cum RTX etiam Marc 116. 118* | cum eis perrexit ad eum *Paris 15681* | 121, 15 predio *pro* prae gaudio *I* | immorati *corr ex* morati *A* morati sunt *cum GHKN²Pf etc etiam Bern 94 Paris 5273* inmorati sunt *V* | 121, 16 et *ante* inuicem *ut uidetur etiam K cum Nm²* | inuicemque *cum DP etiam Bern 94* | 123, 1 illi paulus *K Marc 116. 118* | 123, 2 fatigatio *cum BDMn etiam Bern 94* | 123, 4 uesperam *A cum C* | 123, 5 et *pro* ecce *A* | 123, 7 gentes *pro* gentiles *CO* | contentio *cum EGHIK etc etiam V* | 123, 8 sumus *non om sed post* iacob *ponit L cum BDMn* genus electum amicorum amicorum (*om* regale et dei) *V* | sacerdotium *L* | et ostendit, *non* quibus deus ost. *ut perperam adnotaui Paris 9737; uersu uero sequenti idem cod non* et ostendit *ut scripsi sed* quibus ostendit secr. sua *habet* | deus *ante* ostendit *fuit etiam in N sed m² eras* | 123, 11 in gentibus *pro* ex gent. *B* | estis *post* gentibus *add cum AGHn etiam V* | 123, 12 uidistis nisi quod in *Paris 15681* | scultilibus *E* | 123, 14 gentiles *cum BGHNPQ etiam V* | 123, 15 ut *om O* | 125, 1 scitis *cum ADFM etc etiam B* sciistis *ex* scitis *corr Xm¹* | accipitis *Nm¹ sed corr* accepistis *m²* | 125, 2 dimersos *cum CGHKLMO etiam Vn* | 125, 3 columpna *cum DHU etiam LV* | 125, 5 uobis *post* petra *om A cum V* | endituli uobis *Paris 9737* | 125, 6 fabricatis *Paris 2653* | 125, 8 derilinquistis *Paris 2653* | 125, 10 se *eras A* | 125, 11 in-

tendit (*non* intendite) *Nm*[1] adtendere *sed corr* intendere *m*[2] | 125, 13 hereditentur *O* | 125, 16 ut et *Bern 94 cum D* | 127, 4 et *ante* Iudaei *cum CENOPQU etc om etiam A item Paris 5273, non Paris 9737* | 127, 5 iis *pro* his *RX* hii *O* | synagogis *cum ACDEFGHMN etc etiam Bern 94* | eorum *om Bern 94* | 127, 6 spiritum sanctum *cum ABEHKLQUVn etiam RX* | 127, 10 deus *pro* autem *Bern 94* | redemptionem *cum GHN etiam L* | promissionem *pro* redemptionem *cum D etiam Bern 94* | 127, 11 de costa *cum CUV etiam RX* | 127, 13 haberet *corr ex* habet *A* | 129, 1 sui *ante* corporis *om etiam U cum Ff* | 129, 3 paulo et petro *cum AE IKU etiam B* | 129, 6 negligere (*non* neglegere) eorum *L* | 129, 7 sibi *om K* | 129, 8 *dele* fieri *m*[2] | elegerunt, *non* egerunt *B* | 129, 9 eueniret *pro* ueniret *cum CDFHMOf etiam B* | 129, 18 populi *F cum C* | seditiosa murmuratione *cum ABCFGHIMf etiam O* | 131, 4 moueri *cum BDM etiam n* | 131, 5 aëre *om Nm*[1] *add m*[2] | 131, 12 et sceleratum *cum CEFGMOUn etiam A* | *in comment* inlusores *pro* illus- *cum Mf etiam BO* | petrum uero magum *om B* | adhererent *cum BDf etiam F* | 133, 1 adulescentior *I cum H* | sexu *om B* | et *ante* aetate *cum DFIf add etiam A* | 133, 2 bacabatur *I* | 133, 7 manifeste *Am*[1], *non m*[2] | 133, 13 quod *pro* quos *F cum f* | 133, 15 sollicitudine cumulatus *habet etiam A, non* cumul. sollic. | 135, 3 ex ipso (*pro* ipsa) *A* | 135, 5 est enim hominum genus *cum GHN etiam n* | 135, 12 et putes *M cum N* | *in comment* et per artem tuam, *non* ut per artem tuam *A* | 135, 14 ille est *U cum M* | 135, 17 de isto *pro* de Christo *cum BCGHNU etiam n*(?) | 137, 1 et quod *cum ACD FGHNUn etiam f* | 137, 6 is *om n* | 137, 15 tradidit *pro* tradidi *F* | 137, 16 sepulto ei *cum n etiam U* | 137, 20 quod *pro* quid *cum ACHNm*[2] *ut uid etiam F* | 139, 2 estimes, *non* aestimes *F* | aestimet *cum BDMf etiam U* | 139, 5 ita nam hic mentitur se eum (*quod perperam omisi*) esse *M* | 139, 7 etiam *om A cum L* | 139, 9 uictorię *pro* uictoria *NU* | dominum *N cum G* | 139, 10 es *pro* est *B* | 139, 12 homines *pro* hominibus *L cum n* | 139, 19 confidentium *pro* confidentia *U* | 141, 4 mentire *cum Ff etiam Nm*[2] | 141, 7 dari *corr ex* dare *N cum G* | dixit petrus *cum ADFLMUf etiam B* | 141, 10 nam quomodo ignorat *non pro, sed post* quia . . . ignorat *n* | 143, 2 potes *pro* potest *F* | 143, 9 oratione *pro* orationem *FU* | 143, 18 ei hoc *A cum M* | 143, 19 namque ut dic̃ *F* (dicunt?) | 145, 7 dixit ad neronem *B* | 145, 9 praeferant me *B* | referant, *non* ferant *U* | perferar *om cum G etiam Thil* | 147, 1 uelis *cum ABG etiam Thil* | 147, 3 facis *pro* facitis *L ut uid* | 147, 5 dicit *pro* dixit *M* | 147, 8 die tercio, *non* tertia die *B* tertia *pro* tertio *etiam CM* | tertia resurrexero die *D* | 147, 11 simon *post* egit *add cum BGHn etiam L* | 147, 15 uerbicinum *M* | 147, 16 quia *pro* qui *A cum U* | 147, 17 penetrare *pro* perpetrare *N* | 147, 21 surrexi *Nm*[1] resurrexi *m*[2] | 148, 1 Matth. 8, 12 *non ad u 16 sed ad u 15*, Matth. 8, 12; 13, 42 *non ad u 23 sed ad u 22 pertinent* | 148, 10 *inde a fine sectionis 33 uersuum numeri non recte positi sunt. ante* perdictionem *C numerus 10 in comm delendus, deinde ab initio sect 34 scribendum est 10 pro 11, item 11 pro 12, 12 pro 13, 13 pro 14, 14 pro 15, 15 pro 16, 16 pro 17, 17 pro 18, 18 pro 19, 19 pro 20, 20 pro 21, 21 pro 22* | 149, 4 extiterint *etiam Thil cum BGHN* | 149, 5 nullam te, *non* te nullam *n* | 149, 6 ad haec *ante* Paulus *cum f praem etiam F* | 149, 20 exaltare *B cum DFMNf* | 149, 21 demergitur, *non* dimergitur *A* dimer-

getur, *non* demergetur *M* | inferis *pro* infernis *A* | 151, 5 *super* quod *ante* docui *superscr* nam *A* | inuicem se *altero loco, non* sibi inuicem *B* | 151, 6 praeuenirent *corr ex* praeueniant *A* | 151, 7 nec sperare *L cum D* | et *ante* non sperare *seruauit etiam A* | 151, 10 et timorem *A* | 151, 15 sicut et illi, *non* et illi *A* | tibi *pro* sibi *non U sed F* | 151, 19 ad aecclesias, *non* et ecclesias *B* | 153, 1 haec enim (*pro* haec autem) *A* | 153, 4 praedicandum *pro* praedicationem *A cum H* | 153, 5 *ad* spiritus *add* sanctus *N* | 153, 15 *post* nos *add* non multos *U* | 153, 16 ordines *pro* apices *cum GH Thil etiam n* | 153, 19 scrutare *cum BCD etiam M* | 153, 22 ad eum *pro* eum *B* | locuta *pro* adlocuta *B* | 155, 1 ego sum ipsa *cum AU etiam L* | 155, 5 sempiternam *F* sempiterna *om uid cum C etiam B* (*sed uerba hoc loco palluerunt*) | 155, 11 et *ante* a me *om L cum AFGHNn fortasse recte* | a *ante* me *om F* | 155, 13 *non* disputationem habere debere *sed* habere disp. debere *L* | 155, 16 me uos oportet *L cum U* | 155, 18 irrideas *cum BFGHf etiam U* | 155, 21 exiturus es *pro* exit. sis *A cum N* | 157, 2 credet *A cum DL* | 157, 6 circumcidimur *Nm*[1] circumcidimus *corr m*[2] | 157, 7 tu quare tu *B* | 157, 8—9 es *extat in B omissa sunt sequentia* Nero . . . circumcisus es | 157, 11 se docere *A cum CD* (*non* docere se) | 157, 12 doceris *pro* duceris *N* | istos persequeris *Nm*[2] *in ras* | 157, 15 seduceri *Nm*[1] seducere *corr m*[2] | 157, 16 aduersarium esse te (*non* esse te aduers.) *FLU* | 157, 19 per me *pro* me per *L* | 159, 4 diceret *N* | homines hi *n cum GN* | 159, 14 nec isti *post* confirmasti *add M* | 161, 2 ostenditis *cum ADU etiam N* | 161, 4 *in comm* (*u 20*) rerum omnibus, *non* rerum omnium *B* | 161, 5 salutari *pro* saluatore *U* | saluatorem *n cum N* | cum spiritu sancto *LU cum ACNn* | 161, 6 et *ante* mare *praem U* | 161, 7 *in comm* (*u 3*) haec *non add sed pro* quae petrus rettulit *scribit M* | 161, 11 *in comm* (*u 12*) *non* contingat ut *sed* contingat et *habet F* | 161, 13 in caelo, *non* in caelos *B* | 161, 17 ad diabolica tormenta *B; deinde scribit* uocatus es *cum FGLNUfn Thil* | 163, 3 probamus *Nm*[1] probabo *in ras m*[2] | 163, 5 trauibus *cum FN etiam M, non U* | 163, 11 (*in comm u 2*) *non* uenisset, *sed* uenissent *n* | 163, 13 paulum et petrum *A* | 163, 14 enim *om cum CFNUf etiam AL* | eum nos *cum BCFNUfn etiam AL* (*non om* eum *cum D ut perperam adnotaui*) | 163, 20 adpropinquauit *cum CDNU etiam A* | 165, 4 dominus iesus christus *L* | 165, 13 est homo *pro* homo est *U* | 165, 18 paulo *pro* Paule *U* | dicit *pro* dixit *AM* | 165, 19 oculos *om cum ACDFHNUf etiam B* | 167, 2 isti *om M* | se uident se *B* | 167, 6 angelos *A* | 167, 10 sacra pia *N* | in *ante* quattuor *retinet A* (*non om cum BDG Thil*) | 167, 11 quae *pro* qui *cum BDn etiam M* | 167, 18 intellegis *M* | *in comm u 23 lege* intellegis *pro* intellegas | imperator *non add A* (*cum BGH Thil*) *ut perperam adnotaui* | 169, 2 dicit, *non* dixit *M* | esse *om L cum BCDFNUf* | 169, 8 *non* neomagie *sed* neomacie *fuit in Nm*[1] | 169, 14 amputare *Nm*[1] *ut uid, sed* amputari *corr m*[2] | 169, 15 eo quod inreligiosus est insuper et *n* | 171, 1 ducti *pro* deducti *etiam A* (*cum M*) | 171, 4 deus *pro* dominus *N* | 171, 6 uocare *pro* euocare *cum BCFL etiam n* | 171, 7 pedes meos *A* | 171, 10 uero *om B* | 171, 12 plena *A cum LNU* | 173, 3 *non* fructuum laborem meorum, *sed* laborem fructuum meorum *A* laborum meorum consequar fructum *n* | 173, 4—12 (gratias tibi ago . . . aduenisse) *collatus est Bern 94* | 173, 4 pastor bone *cum Ff etiam Bern 94* bonus *Nm*[1] *sed*

bone *corr m²* | 173, 5 tradidisti mihi *cum F etiam Bern 94* | 173, 6 easque tibi commendo *pro* comm. tibi oues *Bern 94* | 173, 7 se sentiant *cum Hn etiam Bern 94* | 173, 11 uideri *cum ADLM etiam Bern 94* | potuerunt, *non* poterunt *fuit in Nm¹* | 173, 12 propter eum *Bern 94* | 173, 17 de hierosolymis dixerunt aduenisse *B* (*non* de hierosol. aduen. dixerunt *cum M*) | 175, 2 incurre *pro* incurreret *Mug de nem 14* incurrit *Strozz 4* | hoc *post* statuerunt *cum ADFUf etiam Amiat 2 Strozz 4* | 175, 3 cathomō, *non* cathomo *Laur XX, 1* | ligatus *pro* cathomis *cum GHLN Thil etiam n* | erant *pro* erat *Am 2* | 175, 4 hoc consilium *cum Ff etc etiam Mug de nem 14 Am 2 Strozz 4* | 175, 5 timor *cum U etiam Am 2 Strozz 4* | 175, 6 errarent *pro* erraret *Am 2* | 175, 7 ex frigore *cum Df etc etiam F*, *non* e frigore *ut adnotaui* | diriguisset *cum ADF HMfn etiam N* | et *alterum om cum CS etc etiam AN* | deuoratum esse *Laur XX, 3 cum n* | esset *pro* esse *cum CDHf etiam Nm²* | 175, 8 corpora apostolorum *post* sanctorum autem (*non om* sanctorum autem) *A* | 175, 9 factus est *post* extitit *add Mug de nem 14* | nimis *pro* nimius *Mug de nem 14* | 175, 11 et *ante* ibi *om Laur XX, 4* | 175, 12 corpora eorum *Laur XX, 3 cum CGH* | 175, 13 illuc *pro* illic *n* | posita sunt *cum HV etiam Mug de nem 14* | 175, 14 (et posita) —177 *ad finem collatus est etiam Bern 94* | 177, 1 *uerba* in proprio eiusdem Lucinae praedio *post* miliario *add n. deinde sequuntur uerba* dehinc elapsis a passione etc (*om uerbis* ubi praestantur . . . saeculorum amen) | ab urbe roma *ante* miliario secundo *cum GHLN etiam V Bern 94* | 177, 2 *post* secundo *add* sub die tertio kalendarum iuliarum *Strozz 4* | orationum eius *cum A Mug de nem 14 etiam Bern 94 deinde add* usque in hodiernum diem ac per infinita saecula saeculorum amen | *in comm u 19* eorum assidue *cum Ff etc etiam Laur XX, 2*, *non* assidue eorum *ut adnotaui* | *subscriptionem* ego marcellus . . . scripsi *cum IUf habet etiam Laur XX, 1*

ad acta Petri et Pauli graeca (B):

p. 178, 3 *καὶ ante ἐλθεῖν cum I, non ante Ἰταλίας G* | 179, 9 *τῇ ante Ῥώμῃ add FGIKMNQ Thil deleas cum ABCDHOP* | 180, 2 *γένος pro ἔθνος O* | 180, 8 *αὐτῷ pro αὐτόν G* | 182, 4 *καλαυρίας cum ACDHIP etiam L* | *μεσίνην P cum CDMNQ, non μεσσίνην* (*cum HL*) | *ὠρδίνευσεν P cum F, non ὠρδήνευσεν* (*cum K*) | 182, 6 *μεσίνης etiam P, non μεσσίνης* (*cum HL*) | 182, 10 *ἑαυτοῦ ex αὐτοῦ corr G* | 183, 3 *στιχάριν L* | 183, 5 *ἦν pro ἔστιν cum AQ Thil etiam G* | *βία καὶ ἀπερχόμενοι κατὰ τῆς πλατείας G non β. κ. ἀπερχόμενον κατὰ τὰς πλ.* | 183, 10 *ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ L cum G* | 184, 4 *ἐκβάλας cum LQ etiam O* | 184, 7 *ποτιόλης etiam OP cum BHIL* | 184, 9 *ποτιόλην cum DHI etiam P habere uid* | 184, 10 *ὄχθον L cum I, non ὄχθαν* | *ὡς pro ὡσεὶ L cum C* | 184, 13 *γάιτα cum BDH etiam P* | 184, 14 *καὶ ἐκεῖ O* | 185, 1 *καστέλλιν O* | *ταρακίνης P* | 185, 6 *ποτιόλη P cum BD, non ποτιόλης* (*cum HILO*) | 185, 16 *παρεμυθίσθη, non παραμυθ. P* | 186, 3 *βηκουσεράπη O* | 186, 5 *dele in comm u 10 υἱὸν φονεῦσαι GL. pro his scribendum φονεῦσαι υἱὸν A Thil item φονεῦσαι ante υἱός P* | 186, 8 *αὐτῷ prius om G cum IQ* | 186, 9 *ὀρδίνευσα cum CDO Tisch etiam L* | 186, 11 *αὐτόν habet L, sed repetit εἰς post αὐτόν et om τὸν Ἀππ. Φορ. πλησίον* | 186, 12 *ἀπὸ βηκουσαρώπη G* | 187, 3 *ἄπιεν pro ἄπιει habere uid O* | 187, 9 *πέτρος post ηὐχαρίστησεν cum BDGL Tisch*

etiam C | 187, 13 *ἦν pro ἔστιν cum HL etiam P* | 188, 1 *εὐθέως οὖν ἐγένετο περίφ., non περίφ. εὐθ. οὖν ἐγέν. HP* | 188, 2 *τοῦ πέτρου P* | 188, 14 *ἵνα post περιτετμημένος add L* | *καταργήσεις L cum BGQ* | 189, 2 *ὀχυρωμένη pro ὠχυρ. L cum BQ* | 190, 12 *ὡς ξηρὰν L cum O* | 190, 15 *στερεᾶς om cum CDP etiam Tisch* | *ῥυέντος cum CDEPQ etiam Tisch* | 190, 16 *προσκυνήσατε quod pro προσκυνήσασθε expectaui extat in L* | 191, 2 *σωτῆρα om cum BCGLOQ etiam P* | *ἐγκατελείπατε scripsit etiam Tisch* | 191, 4 *αὐτῶν om L* | 191, 8 *ὑμῶν pro ἡμῶν L cum O* | 192, 9 *ἐν τῇ ante ἀπιστίᾳ, non ut adnotaui* 192, 8 *ἐν τῇ ante πίστει om O* | 192, 12 *ἔλεγεν pro λέγει G* | 192, 15 *τὴν ante τοῦ κόσμου add L.*

ad acta Pauli et Theclae:

p. 169, 7 *in cod H acta Theclae his uerbis finiuntur: ἐν τῶ ηγειασμένω αὐτῆς οἴκω ἔνθα καὶ τὶν μνήμην αὐτίσ ἐπιτελοῦμεν μηνὴ σεπτεμβρηω ΚΑ χάρητι τοῦ κῦ ημῶν ιυ χυ ὧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτωσ εισ τοὺσ αιῶνασ τῶν αιώνων ἀμήν.*

INDEX SCRIPTORVM

INDEX NOMINVM

INDEX GRAECVS

INDEX LATINVS

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ACTA APOSTOLORVM APOCRYPHA

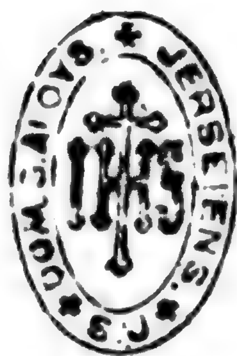

ACTA APOSTOLORVM
APOCRYPHA

POST CONSTANTINVM TISCHENDORF

DENVO EDIDERVNT

RICARDVS ADELBERTVS LIPSIVS

ET

MAXIMILIANVS BONNET

PARTIS ALTERIVS

VOLVMEN PRIVS

LIPSIAE

APVD HERMANNVM MENDELSSOHN

MDCCCXCVIII

PASSIO ANDREAE
EX ACTIS ANDREAE MARTYRIA ANDREAE
ACTA ANDREAE ET MATTHIAE
ACTA PETRI ET ANDREAE
PASSIO BARTHOLOMAEI
ACTA IOANNIS
MARTYRIVM MATTHAEI

EDIDIT

MAXIMILIANVS BONNET

LIPSIAE

APVD HERMANNVM MENDELSSOHN

MDCCCXCVIII

LIPSIAE TYPIS C. G. ROEDER.

CONSPECTVS

PRAEFATIO

De huius operis temporibus ac ratione

Serius quam uellem Ricardi Adelberti Lipsii promisso (cf. partis prioris p. VII) satisfeci. Nam pridem Hermanno Mendelssohn huius patri et, cum abnuissem, Lipsio cum illo rogantibus ut haec acta denuo ederem responderam non ante quam librum meum de Gregorio Turonensi absoluissem hoc me negotium suscipere posse. quod quam graue esset si penitus tum perspexissem, dubito profecto an pernegassem. Anno tamen 1891 Parisiis, 1892 Romae quos olim notaueram libros manu scriptos descripsi aut cum exemplo Tischendorfiano contuli: anno 1893 Escorialenses adieci. alios Parisiis Roma Petroburgo Vindobona Messana multorum uirorum his rebus praepositorum beneuolentia huc missos excussi, praeterea si quos mitti non licuit aut per amicos aut per uiros doctos antea alienos, nunc ipso quo me obligauerunt beneficio coniunctos, paene item ac si ipse euoluissem cognoui. quorum cuique quid debeam infra dixi, hoc loco gratias ago maximas et mehercules meritissimas. item multis aliis uiris doctis qui aut codices mea causa inspexerunt aut alio quopiam modo me adiuuerunt. inter quos honoris causa nomino D. Bassi, A. Ceriani, E. Martini Mediolanenses, E. Monaci, I. Guidi Romanos, G. Carraciolo, O. Zenatti Messanenses, A. N. Iannaris Londinensem, H. Vsener Bonnensem, A. Gercke Gryphisualdensem, M. Foerster Monasteriensem, R. Reitzenstein Argentoratensem, A. Riese Francofurtanum, M. Keuffer Treuerum, D. Kerler Wirceburgensem, L. Traube, Keyssner Monacenses, G. Vhlig Heidelbergensem, A. Engelbrecht Vindobonensem, H. Delehaye Bruxellensem, Sc. de Vries Batauum Lugudunensem, H. Omont, S. Berger, P. Vallette, E. Babut Parisiacos. adde bybliothecarum praefectos, adde qui res publicas administrant plurimos. Etiam bybliopola honestissimus haud pauca ut describi possent pecunia liberaliter erogata effecit. Graeciae

tamen atque totius orientis bybliothecas neque adire potui neque ex eis nisi pauca quaedam uirorum doctorum eximia humanitate oblata adeptus sum, plura eos spero qui post me haec acta retractaturi sunt ex illis terris adlaturos. Materia conlecta et comportata aedificandum fuit. quod et ipsum fere triennii tempora mea subsiciua pleraque consumpsit. itaque inde a uere anni 1896, quo acta Andreae, si non perfecto at aliquando finito meo opere, Lipsiam misi, cum typothetis labor communicatus est molestissimus, cuius nunc tandem fructum percipere poterunt uiri docti non ita multi quibus talia curae sunt. quorum quod fuerunt quos tarditatis meae pigeret, pauca de rei difficultate, quae quanta fuerit uel sic uix credent, uolui tamen excusandi causa praefari.

Insunt in hoc uolumine Acta Andreae Bartholomaei Ioannis Matthaei; altero habebuntur Acta Philippi et Thomae cum appendice et indicibus. nam, ut Actorum Andreae Parisiis a. 1895 editorum p. VII dixi, cum Lipsio decreuimus ut quaecumque ueterum illorum Actorum quorum Tischendorfius reliquias conquisierat, siue ea Leucii nomine siue sine nomine ferebantur, particulae esse quamuis corruptae retractatae breuiatae uiderentur, ea Actorum Tischendorfianorum corpore a nobis edendo comprehenderemus, reiceremus aut separatim ederemus nouos libros a certis scriptoribus, etsi sine nomine, at non sine ambitione quadam aut saltim artis aliquo studio ex illis Actis aut solis aut cum aliis libris coniunctis excerptos compositos adornatos. Acta Barnabae uisum erat omittere, mox tamen reputaui, si Tischendorfi nomen retineremus, licere plus quam is dedisset emptoribus praebere, minus non licere. itaque Acta illa aeque ac reliqua retractata cum paucis aliis eiusdem generis libris appendicis loco edere consilium est.

De edendis libris graecis inferioris aetatis qualia sunt fere haec Acta apocrypha optime dixerunt G. N. Hatzidakis (Byzantinische Zeitschrift I, 1892, p. 98), K. Krumbacher (Studien zu den Legenden des h. Theodosios, p. 264), I. Psichari (Etudes de philologie néogrecque, p. LXXXIV; CIV). uiam monstrauerat Hermannus Vsener egregie pertractatis actis Pelagiae Marinae Christophori Anthusae Theodosii aliis. quorum praecepta et exempla dum multum ac diu perpendo et in Actis Thomae, in Narratione de miraculo a Michaele archangelo Chonis patrato, in Actis Andreae, denique in his Actis apocryphis, quorum quam uaria sit condicio nisi qui manum admouerit haud

facile suspicetur, meas ipse uires experior, haec mihi uisa est in re ualde lubrica non tam unice uera quam ceteris tutior et probabilior ratio, primum ut in ipsis paginis recensioni locum darem soli, emendationem omnem in imum marginem reicerem, deinde ut e codicum familiis, si quas constituere potuissem, non singulos aliquos instar omnium esse iuberem, quae est multorum aut inopia miseranda aut praua pigritia, sed cuiusque generis archetypum quantum per copias meas liceret restituerem atque eius lectiones solas, neglectis peculiaribus singulorum codicum sordibus, proponerem. itaque intra paginas, sicut faciendum uideri alibi docui (Classical Review VIII, 1894, p. 340), nihil de coniectura mutaui nisi interpunctiones, spiritus, accentus, antistoecha, litteras adsimilatas uel non adsimilatas, item falso geminatas uel non geminatas. dedi igitur quam nunc recensionem dicimus, hoc est ea uerba quae unius cuiusque loci testes optimi tradiderunt, non qualia scripserunt librarii, sed qualia ut tum litterae appellabantur recitabant. neque librariorum consuetudini uolui cum Tischendorfio quaedam concedere uelut ἴδεν, πρόσχες (de quo cf. Boissonade Anecd. gr. V p. 251; 315; 486), multa alia uix minus frequentia negare, sed cum Friderico Blass (Gramm. des neutestamentl. Griechisch p. 7), quoniam quo tempore consuetudo quaeque increbuerit nondum satis compertum est, consentio praeter pauca non prorsus certa, uelut κράβαττος, δρομαῖος, alia omnia quae sunt illius generis ad normam superioris aetatis exigenda, librorum scripturam aut in imo margine memorandam aut, quantum grammaticis usui esse possit, in indices conligendam esse. emendationem autem omnem, hoc est quae ubique corrigenda uiderentur, in imis paginis adnotaui, et id quidem plerumque dubitanter etiam in eis locis in quibus multi certo emendari potuisse putabunt. qui meminerint de plerorumque horum librorum natura incertissimum esse iudicium num sint acta ipsa olim ab hominibus mediocriter certe litteratis scripta, an eadem acta cum aliquo studio atque intellegentia retractata, an postea ab aliquo librario inscito et oscitante corrupta et decurtata. in quibus si hoc aut illud uerbum correxeris neque librum ipsum repraesentaueris et eos qui de plurium eiusmodi librorum ex eisdem actis excerptorum necessitudine quaerere uolent in errorem induxeris. aliquando enim factum esse uidetur ut etiam homines paulo prudentiores, uelut is qui martyrium Andreae a me in Anal. Bolland. XIII (1894) p. 354 uel Supplem. cod.

apocr. II p. 46 editum confecit, aperta uitia describerent. nam quamuis procliue esset illa ἐπιτρέψαι et ἐπιστρέψαι permutare, uix tamen forte fortuna factum esse crediderim ut binis ternorum librorum locis eodem modo librarii peccauerint: cf. infra 30, 19; Epiphanii p. 80; Narr. (Anal. Boll. XIII = Suppl. cod. ap. II) p. 371, 7 ἐπιστρέψαντες pro eo quod est ἐπιτρέψαντες positum; item 31, 23 (*B*); 63, 12 et 16; Narr. p. 371, 15 (*P*) ἐπιστρέψῃς pro eo quod est ἐπιτρέψῃς. Pagina autem 64, 12 qui τὴν καταλειφθεῖσαν οὐσίαν pro eo quod est τὰ καταλειφθέντα (cf. 1) posuit et θιγεῖν pro eo quod est ἅψασθαι, datiuum tamen e uerbis θιγεῖν et ἅψασθαι aeque mendose aptum conseruauit.

Emendationes non meas tantum sed etiam aliorum uirorum doctorum si quas cognoueram et ueterum librariorum quas ex codicibus manu scriptis conlegeram diligenter protuli. coniecturae enim cur hominum recentiorum etiam ineptae (nam centenas fere futtiles pro singulis bonis excogitari satis constat), librariorum ne optimae quidem referri soleant equidem non intellego. itaque utrorumque inuenta eadem lance pensitaui. memoraui quaecumque memoria digna uidebantur, si quae recte aut probabiliter facta esse uidebantur, adnotaui. neutra in eum locum immigrare passus sum quem solis eis uerbis quae essent tradita, et optime quidem tradita, reseruatum esse uolui. coniecturas multas uel alienas uel meas dedi non quo uitia correcta putarem sed ut aliis corrigenda significarem. ubi nihil omnino adscripsi, ibi quae tradita erant aut uera esse aut certe tolerari posse mihi quidem uisum esse scias. et mei et operarum errores ut quam paucissimi essent sedulo curaui. sed uerbo adiecto, ut nonnulli consueuerunt, legentes admonere, errores qui uideantur non esse errores, nolui. item, cum codices a Tischendorfio adhibitos paene omnes denuo contulerim, fieri non potuit quin passim errores eius corrigerem: sed tacite id quoque fieri placuit.

In locis librorum sacrorum inuestigandis multum me adiuuerunt in Actis Tischendorfianis libri apocryphi ab Alexandro Walker in anglicum sermonem conuersi (Apocryphal Gospels Acts and Revelations, Ante-Nicene christian Library, t. XVI, Edinburgh 1873), quo interprete utendum est cautissime; in Actis Ioannis Zahn et Iames, alibi alii: ac tamen permulta ne praeterierim uereor.

Qui de opera mea iudicia facient quique praeterea haec acta quomodo emendari possint docebunt, hos ut quae scri-

pserint ad me mittant oro rogoque, ut in altero uolumine perficiendo eorum consiliis uti possim. nam raro huc *θεολογικὰ* perferuntur ac ne Parisiis quidem omnia repperi quae de Lipsii Actis scripta esse aut noueram aut suspicabar.

De Passione Andreae (p. 1).

Acta Andreae quae Tischendorf dedit p. 105 ss. primus quod sciam graece ediderat C. Ch. Woog (Presbyterorum et diaconorum Achaiae de martyrio s. Andreae ap. epistola encyclica, Lipsiae 1749). sed is cum solum codicem Oxoniensem descripsisset, Tischendorf duos Parisiacos alterius generis feliciter nactus haud feliciter admiscuit. etenim ut docui (Byzantinische Zeitschrift III, 1894, p. 458) habemus duos libros graecos *Ἃ τοῖς ὀφθαλμοῖς*, quem Woog edidit, et *Ἅπερ τοῖς ὀφθαλμοῖς*, qui legitur in codicibus illis Parisiacis, ex uno latino conuersos *Passionem quam oculis*, quem pridem ediderant Mombritius Surius Nausea. unde apparet hunc primo loco ponendum, illos si modo repeti oporteat separatim esse describendos.

Passionem igitur edidi ex his codicibus manu scriptis et exemplo typis expresso uno:

Π { *M* Montipessulanensi 55 s. VIII aut IX
P Parisiaco 5327 s. IX }
X — 5273 s. XII
Ξ { *D* Diuionensi 33 s. X aut XI
E — 383 s. XI aut XII }
Nau exemplo Nauseae Coloniae edito a. 1531
Σ { *C* Casanatensi Romano B I. 3. s. XII
Q Parisiaco 11748 s. X
R — 11750 s. XI
S — 14364 s. XII
T — 9737 s. XII
U — 12601 s. XII
V — 13773 s. XII. }

DE a Paulo Lejay mea gratia rogatus Emm. Debrie Diuionensis, *UV* Paulus Vallette nunc Lausoniensis, reliquos ego contulimus.

X eiusdem ordinis est ac *Π* sed passim siue correctus siue interpolatus. *Nau* eadem stirpe ortus atque *Ξ*, non nusquam

ab eo qui edidit leuiter corruptus est. nullus est integer, etiam uetustissimi et inter malos optimi *MPD* pessime interpolati sunt. *Nau* praeter *Ξ* adferendus fuit quia ipsis *DE* saepius, quin etiam semel (2, 5 *in filio*) solus, uerum seruauit. attuli ex uno quoque genere quaecumque ad uerba recensenda usui esse possunt, praeterea multa quae in eis exemplaribus scripta fuerunt ex quibus libri graeci fluxerunt. uerborum formas plerumque eas adhibui quas praebebant *MPQ* (etiam illa *suspensus* 7, 8 pro eo quod est *suspensos*, *fulgor* 33, 4 pro eo quod est *fulgur*, *patibulum* 5, 5 pro eo quod est *patibulo* positum huc refero) aut *MPT* (uelut 17, 3 *adletas*) aut *MP* cum *D* aut aliquo ex *Σ* concinentes. aut *M* aut *P* multa alia quae ueterem morem referunt exhibentem (uelut *diabulo inferris acciperit retenis* alia) solum sequi nolui.

Cum passione Andreae latina utrumque librum graecum uiris doctis proponendum esse putaui, alterum quia a Woogio olim e codice malo male editus diu uenerandae antiquitatis monumentum habitus est, alterum quia in eum inserta sunt non nulla ex aliquo martyrio sat uetusto, utrumque uero etiam cum discrepantia scripturae, ut quae ratio inter libros graecos et latinum intercederet iam omnes possent ipsi cognoscere. et spero fore ut eis haud ingratum fecerim qui qua ratione illius aetatis homines graeca uel latina conuertere soliti sint accuratius quaerere uolent. quorum si quis librum Ἅ τοῖς ὀφθαλμοῖς ei qui librum Ἅπερ τοῖς ὀφθαλμοῖς scripsit ad manus fuisse contenderit, equidem, qui ipse nunc uix putem posse aliam locorum quorundam plane similium rationem reddi, minime mirabor, ualde mirabor si de ipsa re quam in ephemeride Byzantina exposui dubitauerit.

De paucis tamen quibusdam rebus non grauibus, quoniam postmodo plures Passionis codices cognoui ac praeterea libros graecos et latinum non semel totos retractaui, aliter me iam sentire hac occasione data libere profiteor. uelut 11, 1 quod illud *dicere* praetuli (nam in procliui res est), libri Ἅπερ τ. ὀ., qui *discere* graeco μαθεῖν mutauit, error erit, non ut tum putabam (p. 463) libri Ἅ τ. ὀ. at plurima alia huius quoque scriptorem falsa legisse quiuis infra uidebit. 16, 4 illud *carceris* in Passione latina uerum nunc uidetur, non ut olim (p. 465) coniectura inlatum; aberat id uocabulum ab eo exemplo quod in graecum conuersum est; reductum est coniectura in quosdam codices graecos. 22, 2 denique simpliciter errauisse

me fateor quod dixi (p. 463) illud *est* deesse, cum esset tantum loco motum.

Librum Woogianum dedi ex hisce codicibus manu scriptis:

O Oxoniensi Bodleiano Auct. E. 5, 12 s. XI (quem esse eundem ac Miscell. 77 et Huntingtonianum 456 T. Madan me officiose docuit, Baroccianum autem 180 a Tischendorfio p. XLVI nescio quo errore dictum esse simul apparuit)

Γ { *Y* Vaticano Pii II 22 s. XI
M Messanensi s. Saluatoris 4 s. XI aut XII
S Romano Bybl. Vict. Emm. 1680 (s. Andreae in Valle 61) s. XV aut XVI (inde a p. 10, 12).

O intercedente T. W. Allen a B. P. Grenfell, *Y* ab Augusto Mau descripti sunt, *S* a me horis uespertinis luce deficiente conlatus. huius pars prior (a p. 1 ad 10) ex alterius libri codice generis *Δ* sumpta est.

Ad alterum librum edendum hos adhibui codices:

Φ { *B* Coislinianum 121 s. XIV
Z scholae euangelicae Zmyrnensis 4 A s. XVI
U Vaticanum graecum 866 s. XIII (a p. 1, 7 ad 10, 17)

Θ { *Δ* { *A* Parisiacum graecum 881 s. X
V Vaticanum graecum 655 s. XVI
X Ottobonianum graecum 422 s. XII
U Vaticanum graecum 866 s. XIII (inde a p. 10, 17)

Γ { *R* Angelicanum B. 2. 2 s. X aut XI
E Escorialensem Y II 9 s. XI.

UVX A. Mau a me rogatus, *R* et *Z* Hermannus Vsener et Philippus Meyer multo ante sibi et amicis, *ABE* ego contulimus. de *Z* etiam saepius quam significaui parum constabat, quoniam ubi Meyer nihil adnotauerat nesciebam utrum cum Tischendorfio an cum *B* faceret neque ipse post complures annos satis meminerat. e reliquis omnia ea rettuli quae ad cognoscendos *Φ* et *Θ* uel *ΔΓ* scire interesset, singulorum ineptiis chartas inquinare nolui. *U* inde a p. 10, 17 a *Δ* quaedam perfidia usus accepit, a p. 11, 26 omnino ad eum transfugit.

Veteris martyrii particulae libro alteri insertae paene omnes leguntur aut in martyrio a me 1894 et 1895 edito aut in eis quae hoc loco subsequuntur, neque tamen ex eorum ullo excerptae sunt. plerumque igitur ubi codices inter se discrepabant ei fuerunt potiores habendi quos illi testes adiuuabant,

minime autem ex his corrigendi errores quos qui excerpsit aut in exemplo suo legere aut ipse admittere potuit, uelut 26, 16 μήτε μὴν omisso μήτε priore; 28, 21 ἀνόσια; 30, 14 νόμον; ac ne illud quidem 26, 18 ἡνιᾶσαι, quamquam id *AX* de coniectura correxerunt.

De Actis Andreae (p. 38).

Eius libri loco qui iam praeter particulas *Φ* generi insertas inter acta graeca non est numerandus alios tres subrogauimus, uel potius duos et tertii quantam fortuna seruauit partem. quos si cum Passionibus latinis, Gregorio Turonensi, Epiphanio, Actis et martyrio a me Parisiis 1895 editis coniungas, satis ampla materies erit ex qua cuius modi fuerint acta Andreae antiqua existimetur. nam res gestae pleraeque apud Epiphanium et in Actis illis cum laudatione contextis habentur, ipsius autem ueteris scriptoris quicumque fuit (cuius esse uidentur inter alia certe illa quidem 40, 15—22; 40, 24—41, 7; 41, 20—42, 6; 44, 12—13) uerba quamuis corrupta et extenuata ac diluta uix ullus liber, praesertim in sermonibus, plenius aut purius quam codicis Vaticani 808 paucae schedae exprimere uidetur. quamobrem hanc particulam primam posuimus, secundo et tertio loco martyria duo paulo magis retractata sed et ipsa ad acta antiqua quantum fieri potest repraesentanda non inutilia.

Codicis Vaticani 808 saec. X aut XI partim a me partim ab Augusto Mau descripti uerba omnia ut leguntur ita praeter pauca antistoecha, accentus, talia, excudenda curaui, in imis paginis quae emendanda esse uiderentur adnotaui, sed neque ea omnia me recte correxisse neque adeo menda omnia detexisse mihi uideor. nam cum ipsa narratio, quae facile intellegitur, haud paucis uitiis manifestis sit conspersa, quanto plura in obscurissimis illis sermonibus a librariis peccata esse credemus? ac certe sunt quae ipse postquam saepe tractaui dubitem num intellegam. sed quid attinet coniectare? oculis suis cernet quam misere pleraque corrupta sint qui cum Actis Andreae a me 1895 editis p. 360, 16 ss., etiamsi ut decet meminerit ea ab homine erudito et dicendi perito retractata esse, hunc librum comparauerit. simul autem uidebit multa ab illo scriptore resecta esse quae quam contraria essent eis quae uolgo feruntur praeceptis de rebus diuinis homo inlitteratus qui hunc librum descripsit non sentiret.

De Martyriis Andreae (p. 46 et 58).

Martyria adieci non quo magni facerem sed quia utrumque quaedam quamuis pauca continet ex actis antiquis hausta quae nusquam alibi leguntur. ac priore quidem quod posui loco eius c. 1 ad quaelibet acta informari potuit, ad Prochori Acta Ioannis prope accedit; c. 2 ex apostolorum laterculo aliquo descriptum est; a c. autem 3 ad 8 si cum laudationis Andreae c. 34 et q. s. ad 37 et huius martyrii c. 14 cum laudationis c. 46 contuleris, statim cognoscas aut ex eodem fonte utraque esse deriuata, sed martyrium ab homine rusticiore conscriptum, qui uerba non ut ille ad oratorium dicendi genus conformauerit, aut laudationis illas partes ex martyrio deductas, et quidem ex martyrii codice nostri *V* quam *C* multo similiore. paulo diligentius autem scrutanti dubium non erit quin ex martyrio laudationis scriptor illam particulam excerpserit. primo enim de eis rebus quae c. 34—37 narrantur ne uerbum quidem refert qui reliqua fere omnia cum laudatore communia habet Epiphanius p. 69. dein c. 36 initio dum *ὡς δὲ πλήϑη πολλὰ συνηϑροίζετο* scribit suo more falsum illud *ὡς δὲ ὄχλος ἱκανὸς παρῴκησεν* expressit quod in codice nostro *V* 50, 7 legitur, et p. 346, 17 illud *πεφύτευσαι* id quod codex *V* habet *πέπηξαι* (pro eo quod est 54, 23 *πέπηγας· πέπηξαι*) repraesentat. praeterea p. 337, 14 omittit uerba non illa quidem necessaria sed non inutilia quae sunt 49, 18—21 *ἡμεῖς - ἐπιγινώσκομεν*, et p. 336, 26 pro miris illis 48, 21 *ὁ υἱὸς τοῦ ϑεοῦ τοῦ λόγου* supponit haec trita et insulsa *ὁ τοῦ ϑεοῦ πατρὸς υἱὸς καὶ λόγος ὁμοούσιος*. denique c. 37 quoque falsa legisse etiam planius coarguitur interpolatione duplici. cum enim pro illis 50, 21 *ὁ ἐκβαλῶν σε σπεύδει ἐν Πάτραις*, quae *C* praebet, in codice nostri *V* simili legisset *ἐκβαλῶ σε· σπεῦδε ἐν Πάτραις*, p. 337, 31 Andream Patris profectum totam Achaiam perlustrasse narrat ut possit idem nuntio nocturno parens Patras reuerti (corrigendum est quod ad Greg. Tur. p. 843, 29 adnotaui). iam igitur nobis quidem constat non ex eodem libro et laudatorem Epiphaniumque et huius martyrii scriptorem hausisse, cum autem librum quem hic ad manus habuit ipsa acta illa antiqua fuisse quae Leucii nomine ferebantur satis credibile uidetur. itaque nec 56, 2 *κρεμάμενον* propter p. 347, 15 *κρέμασϑαι* scribendum fuit et plerumque quae laudator cum codice *C* quam quae cum *V* communia praebet plus habent auctoritatis.

Alterum martyrium erunt qui mirentur quod ediderim, tam misere id corruptum est (nam ne duo quidem codices manu scripti coniungi potuerunt: separatim posui) tamque paucula noua in eo insunt, nam eadem fere leguntur uel in Martyrio a me a. 1895 edito quam Narrationem dicere debui, non Martyrium, et abhinc dicam, c. 22 et q. s. ad 38 (= Anal. Boll. XIII p. 365, 7—372, 29), uel infra 23, 28—36, 11. ac sane diu multumque dubitaui. uisum tamen etiam hoc in lucem proferre ut quae ratio inter reliquas passiones intercederet et quam multiplex antiqui illius fontis deriuatio esset clarius adpareret. est autem martyrium hoc alterum neque e Narratione deductum neque Passioni latinae in graecum conuersae 23, 28—36, 11 adspersum, sed et ipsum et Narrationis c. 23—38 et particulae illae Passioni insertae separatim e martyrio aliquo uetustiore excerpta sunt, quod si umquam ex aliqua orientis bybliotheca emerserit, hos libros libenter aboleri patiemur, immo iubebimus.

Non e Narratione excerptum esse argumento sunt, praeter genus dicendi inter innumeras corruptelas rectum et proprium, quod uix potuit ex oratoriis ornamentis qualibus Narratio passim distincta est erui, loci haud pauci in quibus aut meliora praebet quam Narratio, uelut 59, 25—60, 6, cf. p. 366, 20—28; 62, 5, cf. p. 370, 1 et Epiphanii p. 78; aut ea quae cum a Narratione absint alii libri in Actis Andreae fuisse testantur, uelut 58, 13 *ἑπτὰ μάστιξιν*, cf. Passionis alterius 1895 editae c. 4 (= Anal. Boll. XIII, 1894, p. 375, 26) *septem ternionibus;* et 62, 15 *τί τεχνάσασθαι*, cf. Laudationis p. 348, 8; 62, 19 *καὶ τὰ τούτου δῶρα*, cf. Laudationis p. 348, 17.

Frustula autem illa Passioni in graecum conuersae inserta neque e Narratione neque ex hoc martyrio desumpta esse documento sunt loci sat multi quibus uicissim unus quisque liber cum uno altero a tertio discrepat. uelut Mart. alt. 60, 26 *γνωρίζω σου τὸ μυστήριον* habent Martyrium prius 54, 22 et Laudatio p. 346, 17, omittunt Narratio et Passio; Mart. alt. 61, 30 *μὴ προδῷς τὴν Καίσαρος πόλιν* et *χάρισαι Ἀχαιοῖς* item habet Passio 28, 23, omittit Narratio p. 369, 17; cf. Mart. alt. 61, 15 et Pass. 28, 20 *τίς ἡ κρίσις σου* cum Narr. p. 369, 13 *κακὴ κρίσις*; Mart. alt. 62, 23 et Pass. 28, 27 *μηδὲν φαγών* cum Narr. p. 369, 19 *τροφῆς μὴ μετασχών*; eodem loco *τῶν λόγων* adiciunt Mart. alt. et Narr., omittit Passio; cf. Mart. alt. 62, 5 et Pass. 29, 18 *δισμύριοι* (Pass. alt. p. 376, 13 *ui-*

ginti milia) cum Narr. p. 370, 1 *δισχίλιοι*; denique Pass. 29, 18 habet integre *οὓς θεασάμενος ἐμμανεῖς γεγενημένους* (nisi quod *γενομένους* scribit), Mart. alt. 62, 6 et Narr. p. 370, 1 corrupte *ἐμμανὴς γενόμενος*; et quod magis mirere 62, 23 Mart. alt. cod. *Q* cum Narratione p. 369, 18 *δυσὶ* recte tradidit, cod. *P* 62, 1 cum Passione 28, 26 per utriusque interpolationem *τέσσαρσι*.

Martyria haec edita sunt prius e codicibus

V Vaticano graeco 807 s. IX aut X

C Petroburgensi Caesareo 94 s. XII

alterum e codicibus

P Parisiaco graeco 770 s. XIV

Q Parisiaco graeco 1539 s. XI.

V descripsimus ego et Augustus Mau, *CP* ego, *Q* Eugenius Grauerol, ego relegi.

P et *Q*, ut supra dixi, quoniam nimium et quidem multis magnisque potissimum uerborum praetermissionibus inter se discrepant, separatim posui. ex *V* et *C* uerba scriptoris exprimere conatus sum, sed quo euentu ualde dubito. Petroburgensem multis locis interpolatum esse, quin immo multa uerba et multas sententias a librario adiecta esse mihi persuasum est, neque tamen *V* solum sequi potui, quia quaedam sunt in *C*, uelut ea quae a *V* aut propter homoeoteleuta praetermissa aut propter sententiam suspectam interpolata sunt, euidenter uera, alia quae iam abieceram recipere coactus sum ubi ab aliis testibus confirmata uidi. unde etiam de reliquis dubitatio suboriebatur.

Denique et eis qui hos libros emendare et eis qui Acta Andreae disiecta et dissipata quantum fieri potest colligere et reficere uolent prospecturum me existimaui si conspectum eorum locorum quibus res eaedem relatae sunt infra ponerem.

23, 28—24, 19 = 54, 18; 60, 8; Laud. p. 346, 15; Narr. p. 367, 4

25, 23—26 = 54, 19; 60, 9; Pass. alt. p. 376, 3

25, 26—28 = Narr. p. 367, 22; Pass. alt. p. 376, 10

25, 29—26, 14 = 60, 12; Narr. p. 367, 23

26, 16—19 = 55, 20; 60, 14; Narr. p. 367, 25

26, 21—27, 22 = 60, 19; Narr. p. 368, 4; Pass. alt. p. 376, 13

27, 13—22 = Laud. p. 347, 17 (?)

28, 8—29, 12 = 56, 3; 61, 11; Laud. p. 347, 21; Narr. p. 369, 9; Pass. alt. p. 376, 16

29, 15—30, 20 = 56, 9; 62, 3; Laud. p. 348, 3; Narr. p. 369, 25; Pass. alt. p. 377, 5

30, 23—25 = ?

31, 19—32, 9 = 62, 20; Narr. p. 371, 13; Pass. alt. p. 377, 18

32, 23 = 63, 3; Narr. p. 371, 23

32, 26—33, 10 = 63, 3; Narr. p. 371, 25

34, 15 = 57, 4

35, 8—9; 12—13; 14—16; 17—23 = 57, 8; 63, 7; Laud. p. 348, 25; Narr. p. 372, 1; Pass. alt. p. 378, 3

36, 9—10; 10—11 = 57, 15; 63, 13; Laud. p. 349, 1; Narr. p. 372, 13.

38, 2—39, 26 cf. Narr. p. 359, 24

39, 27—40, 22 cf. Narr. 362, 4; Laud. p. 345, 3

41, 8—35 cf. Narr. p. 362, 23

41, 15—18 cf. Laud. p. 345, 7

42, 7—44, 3 cf. Narr. p. 363, 5

44, 4—16 cf. Pass. alt. p. 374, 18

44, 17—45, 11 cf. Narr. p. 364, 28; Pass. alt. p. 374, 23.

47, 8—19 = Laud. p. 335, 13

47, 20—50, 24 = Laud. p. 336, 2; cf. Greg. Tur. p. 838, 31

51, 14 cf. Greg. Tur. p. 843, 14; 844, 2?

51, 20—52, 4 cf. 16, 2?

52, 5—23 cf. 16, 4?

53, 1—4 = 58, 9

54, 3—16 = 23, 8; 24, 2; 58, 12; Laud. p. 346, 10; Narr. p. 365, 9; Pass. alt. p. 375, 26

54, 17—55, 19 = 24, 7; 23, 28; 25, 23; 60, 7; Laud. p. 346, 13; Narr. p. 367, 2; Pass. alt. p. 376, 2

55, 20—56, 8 = 26, 1; 16; 60, 14; Laud. p. 347, 11; Narr. p. 367, 22; Pass. alt. p. 376, 10

56, 9—57, 2 = 29, 4; 15; 62, 12; Laud. p. 348, 7; Narr. p. 370, 19; Pass. alt. p. 377, 10

57, 3—7 = 34, 3; p. 63, 5; Laud. p. 348, 21; Narr. p. 371, 26; Pass. alt. p. 378, 1

57, 8—14 = 35, 8; 63, 7; Laud. p. 348, 25; Narr. p. 372, 1; Pass. alt. p. 378, 3

57, 14—20 = 35, 1; 24; 63, 12; Laud. p. 348, 29; Narr. p. 372, 11; Pass. alt. p. 378, 5

57, 21—24 = 37, 3; 7; Laud. p. 349, 17; Narr. p. 372, 26; Pass. alt. p. 378, 11.

58, 3—19 = 18, 8; 22, 1; 23, 8; 52, 24; Narr. p. 365, 8; Pass. alt. p. 375, 10

59, 1—60, 6 = 24, 2; 54, 12; Laud. p. 346, 13; Narr. p. 365, 24; Pass. alt. p. 375, 28

60, 7—18 = 23, 28; 24, 7; 54, 17; Laud. p. 346, 14; Narr. p. 367, 1; Pass. alt. p. 376, 1

60, 19—61, 6 = 26, 5; 21; Narr. p. 368, 4; Pass. alt. p. 376, 13

61, 7—12 = 27, 1; 13; Laud. p. 347, 16; Narr. p. 368, 13; Pass. alt. p. 376, 14

61, 12—62, 2 = 28, 1; 13; 56, 3; Laud. p. 347, 24; Narr. p. 369, 6; Pass. alt. p. 376, 18

62, 3—11 = 29, 4; 15; Laud. p. 348, 3; Narr. p. 369, 25; Pass. alt. p. 377, 5

62, 12—19 = 29, 5; 25; 56, 10; Laud. p. 348, 6; Narr. p. 370, 19; Pass. alt. p. 377, 10

62, 20—63, 6 = 31, 19; 33, 1; 32, 17; Laud. p. 348, 21; Narr. p. 371, 14; Pass. alt. p. 377, 17

63, 7—12 = 35, 8; 57, 8; Laud. p. 348, 25; Narr. p. 372, 1; Pass. alt. p. 378, 3

63, 12—64, 3 = 35, 1; 21; 57, 14; Laud. p. 348, 29; Narr. p. 372, 7; Pass. alt. p. 378, 5

64, 4—11 = 37, 3; 7; 57, 21; Laud. p. 349, 17; Narr. p. 372, 26; Pass. alt. p. 378, 11.

De Actis Andreae et Matthiae (p. 65).

Acta Andreae et Matthiae edidi ex his codicibus:

A Parisiaco supplementi graeci 824 s. X

- *Φ*
  - *B* Parisiaco graeco 881 s. X
  - *Θ*
    - ?
      - *R* Palatino Vaticano 4 s. XI
      - *D* Oxoniensi Clarkiano 43 s. XI
    - ?
      - *Π*
        - *P* Parisiaco graeco 1539 s. XI
        - *C* Parisiaco graeco 1556 s. XV
      - *Ω*
        - *O* Ottoboniano Vaticano graeco 1 s. XII
        - *Σ*
          - *M* Messanensi s. Saluatoris 4 s. XI aut XII
          - *N* Messanensi s. Saluatoris 29 a. 1307
          - *E* Escorialensi Y II 4 s. XVI.

Quorum et longe optimum *A* et deterrimum *C* iam Thilo et Tischendorf adhibuerant, Tischendorf praeterea *B*, qui est bonitate inter *A* et *Θ* fere medius. *Θ* ut ex *RDΠΩ* repraesentarem multo plus sudaui quam apparet atque etiam plus fortasse quam operae pretium fuit. oportuit tamen propter eos locos in quibus *A* et *B* deficiunt id negotium suscipi ac ne cum illis quidem coniunctus *Θ* testis fuit prorsus inutilis.

D descriptus est a T. W. Allen qui etiam de reliquis Oxoniensibus liberalissime me edocuit. *ABPCMNE* ego, *R* et *O* partim Augustus Mau, accurate ut solet, partim ego contulimus.

Librorum *A* et *B* et quantum fieri potuit *Θ* scripturam dedi praeter antistoecha accentus spiritus talia integram, item *RDΠΩ* aut *Σ* ubi *AB* deficiunt; praeterea ex *RDΠΩ*, item ex *PCOMNE* ea rettuli quae an fuerint in *Θ* scripta aliqua de causa dubitari posset aut quae possent aliorum librorum scripturam inlustrare. singulorum librariorum recentium et imperitorum (*RDPCOMNE*) lusus uel peccata manifesta silentio pressi, nisi quod ubi unum aliquem testem honestiorem produxeram etiam reliqua turba audienda erat aut singulorum defectio memoranda, ne contra illum uerba a me edita confirmare putarentur.

Erunt tamen qui uastam illam tot mendorum congeriem abominentur, fortasse merito. ego uero, postquam diu multumque de ea re cogitaui ac plus semel omnia in breuius contrahere conatus sum, tribus de causis ad hanc rationem redii. primum quod, quibusdam locis cum omnis traditae scripturae fides uno uel admodum paucis codicibus nitatur, magni refert hos bene cognitos esse; dein quod, cum nusquam operae meae magis me paeniteret, materiem saltem cum legentibus communicare uolui ex qua quod mihi parum bene cessisset ipsi sibi efficerent. denique, quoniam hic liber saepius uidetur quam ceteri in linguas recentiorum gentium conuersus esse, eis consulendum putaui qui eiusmodi studia persequuntur. multum enim afuit ut interpretes siue latini siue qui sunt linguis uolgaribus usi exemplaria optima adhiberent.

Inter *A* et *Φ* disceptare non semper facile fuit. *Φ* saepius sequi licuisse puto, idque fortasse tum debui cum certas quasdam formulas, quibus ille ut nemo alius horum actorum scriptor indulsit, tamquam duces habebam. uelut *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ δεῖνα εἶπεν* nescio an reponendum fuerit pro eo quod est *καὶ*

λέγει ὁ δεῖνα et aliis eiusmodi sensiculis ubicumque aut *A* aut *Φ* illum praebet. sed esse tamen in his rebus uarietatem quandam statuendam loci et in *A* et in *Φ* aeque ab istius modi formulis discrepantes arguunt. praeterea autem ex librorum *Φ* dissensu inextricabilis suboriebatur eam uiam ingredienti difficultas.

Horum discriptio ut quiuis uidebit prorsus certa est, quamquam non desunt quae cum ea congruere non uideantur, uelut quod singuli interdum soli cum *A* concinunt (71, 14; 72, 6 *AR*; 67, 9; 69, 3; 70, 10 *AO*; 66, 19; 75, 3; 93, 7; 97, 14 *AE*) aut quod *N* in parte posteriore a reliquis *Ω* saepe discrepat: nimirum ex eiusmodi libro descriptus est qui ex alio aliquo ordinis *Θ* correctus erat. apostolum quod Ματθείαν dixi, non Ματθαῖον, id quidem ex auctoritate librorum *ARΩ* atque etiam *B*, qui postquam initio interpolatus est deinceps passim Ματθίας conseruauit, necessario faciendum est, etiamsi Lipsio (Die apokr. Apostelgeschichten I p. 546; III p. 135; 258) credas olim fabulas illas de Matthaeo factas esse. ne ille quidem qui iam Matthaei defensoribus accessit liber latinus uetustus prudentibus illud dissuadebit.

Dedi enim 85, 14 ss. horum actorum prisca aetate in latinum conuersorum particulam quandam e codice Romano Vallicellano, qui tum quidem cum eo usus sum nullo numero adiecto nuncupabatur plutei primi tomus III, qui scriptus est s. XI litteris Langobardicis siue Beneuentanis. eius quaternio qui incipit a f. 43 palimpsestus est neque tamen omnia deleta sunt. descripsi quantum potui. particulam illam non totam e schedis meis edidit Maximilianus Foerster (Archiv f. d. Stud. d. n. Sprachen XCI, 1893, p. 202). Acta Andreae et Matthiae leguntur etiam in cod. Vaticano latino 1274 s. XI f. 119 latine narrata sed tam libere ut ad uerba graeca recte constituenda uix ullam utilitatem adlatura fuerint.

Restat ut de eis libris pauca referenda esse uideantur quos aut totos abiciendos duxi aut quorum particulas tantum cognoui, quod plura ex eis parare aut nequiui aut nolui. ac primum quidem e codice Veneto Marciano VII 38 saec. XVII, quem Tischendorf *D* signauit et hic illic adhibuit, totum librum descriptum habeo. sed quoniam est cum *C* cognatus atque illo etiam deterior et in parte posteriore breuior, nihil ex eo efficere potui.

Est inter libros Guilelmi Froehner codex saeculi XI

quo per eximiam illius benignitatem uti licuit ad edendum a. 1895 Martyrium illud Andreae (= Analect. Bolland. XIII, 1894, p. 354). in eodem codice inest liber sic inscriptus: *Μαρτύριον καὶ περίοδοι τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἀποστόλου Ματθ///ία*, incipit autem sic: *Ματθ///ίας ὁ τοῦ κυρίου ἀπόστολος κατὰ τὸν λαχόντα αὐτῷ κλῆρον πορευθεὶς εἰς τὴν χώραν τῶν ἀνθρωποφάγων*, quem et ipsum ut accurate descriptum possideam Froehneri beneuolentiae debeo. eius natura est plane singularis, nam ipse Matthias inducitur *παρρησιασάμενος αὐτοῖς* (scil. *τοῖς ἀνθρωποφάγοις*) *τὸν λόγον . . . καὶ πλειόνων πιστευσάντων* in monte sedens ac dies noctesque laudans deum et pleraque ea recordans quae et in Actis Andreae et Matthiae et in Actis Matthaei narrata legimus. sic autem illa quidem recordatur (nam in Actis Matthaei alia ratio est) ut qui deum de rebus gestis laudet, non hominibus res narret. itaque ad uerba Actorum emendanda subsidio esse non potuit. illud memorabile est quod de anthropophagis paulo plura quam nos scriptor ille compererat. nam haec apud eum illi dicunt: postquam Andreas quaesiuit (f. 118[u]) *Τί οὕτως θρηνεῖτε τέκνα μου; Θρηνοῦμεν* inquiunt *ἑαυτούς, ὅτι ἡ μορφὴ ἡμῶν ἀλόγων σαρκοφάγων καὶ ὅλοι ἐσμὲν ἄγριοι· καὶ ὅτι σὺ Ματθία πρόσωπον ἔχεις καλόν, εὐπρεπές, φωτεινόν, <καὶ?> ἐσκεπασμένον τὸ σῶμα καὶ στολὴν λαμπράν. πόδες δέ σου καὶ χεῖρες καὶ δάκτυλοι συγκείμενοι ἐναρμονίως· λευκανθὴς ἡ κεφαλή σου καὶ τὸ γένειον ἐπιθυμητὸς* (scr. *-όν?*) *ἐν θεωρίᾳ* (?)*· φωνὴ δέ σου ὡς αὐλοῦντος μέλος ἢ κιθαριζόντων ἦχος· ἑαυτοὺς οὖν συγκρίνοντες αἰσχυνόμεθα· καὶ σοῦ μὲν <οἱ?> ὀδόντες χείλεσιν κρυπτόμενοι, ἡμῶν δὲ οἱ ὀδόντες ὡς συάγρων ἢ ἐλέφαντος.* Quorum precibus commotus Matthias uerbosis orationibus a deo impetrat ut polliceatur sibi illos formam humanam adepturos. id quod fieri uidemus Actorum Matthaei c. 7. Etiam simile illud puerorum paradisiacorum 217, 4 sic praeparatur (f. 121): *Καὶ εἶπεν ὁ κύριος Ἰησοῦς· Πορευθῶμεν εἰς τὰ μετέωρα τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἀνατολάς. Καὶ ὡρμήσαμεν ἐν στιγμῇ. καὶ εἶδον τὸν παράδεισον τοῦ θεοῦ· καὶ εἶδον ἐκεῖ νήπια παίζοντα μικρὰ καὶ τῶν καρπῶν μεταλαμβανόντων* (scr. *-βάνοντα*) *. . . Καὶ λέγει μοι· Ὁρᾷς τὰ παιδία ταῦτα τὰ παίζοντα; ταῦτά ἐστιν ἅπερ ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης ἀνεῖλεν μαχαίρᾳ* et q. s.

E codice Bodleiano Auct. E 5. 12 (Miscell. 77) s. XI intercedente W. A. C. Headlam particulas quasdam descripsit N. C. Smith, e quibus cognoui nullius eum esse pretii.

Codicis Mosquensis 364 (351 Matthaei) s. XV aut XVI f. 510 rogatu A. Kirpitchnikoff aliquot uersus descripsit Michailoff Mosquensis. uidi eum subsistere 78, 13 et esse eiusdem generis ac Venetum illum. nolui plura describi.

Codicem Vaticanum graecum 866 s. XIII ipse inspexi atque unam fere paginam descripsi. est autem non tam exemplum eius libri quem edidimus quam liber alius quo eaedem fere res referuntur.

Codicem Vaticanum graecum 1190 s. XV cum olim inspexissem et cum Tischendorfi *Db* paene ad litteram conuenire, scatere corruptelis et interpolationibus adnotassem, uolui tamen iterum iudicare, et cum particulas quasdam Alexander Riese amicus meus mihi descripsisset, nec tam arte cum Veneto coniunctum nec tam improbum esse uidi, sed tamen qui operi meo adhiberetur indignum.

Itaque de codice Ottoboniano 415 s. XV aut XVI in eo iudicio adquieui quod olim feceram, acta misere interpolata esse, partim in breuius contracta partim uerbosis sermonibus dilatata.

Vaticanus autem qui est inter Palatinos 68 s. XIII aut XIV particulam tantum actorum habet tam turpiter scriptam ut uix legi possit.

De codice Parisiaco graeco 1313 s. XV (f. 110^r) haec referre uisum est: *Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου ὅτε ἀπεστάλθη πρὸς τοὺς ἀνθρωποφάγους. εὐλόγησον πάτερ. Ὅτε ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος Ἀνδρέας ἦν ἐν τῷ Πόντῳ ἐν πόλει Ἀμασείᾳ καὶ ἐδίδασκε τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ*, mittit eum Iesus ad anthropophagos ut Matthaeum (*Ματθαῖον*) e carcere liberet. sunt autem pleraque ex actis Andreae et Matthiae sumpta, nisi quod f. 110 Andreas Amasia Sinopen missus esse et f. 162 Amasiam reuertisse narratur: *ὡ<ς> δὲ ἔφθασεν τῇ Ἀμασείᾳ, ἦν ἐν ἡσυχίᾳ διάγων, δοξάζων* et q. s. (cf. Lipsius I p. 549); f. 110^r; 134^u; 137^u; 138^r Sinopensium di nominantur ut in codice Froehneri (cf. infra de Martyrio Matthaei) Pan et Satyrus (*Παν, Σάτηρος· Πάνος, Σατύρου· ὁ δὲ Πάντα, ὁ Σάτυρος*). f. 119—121 de infantia Iesu non nulla ex euangeliis referuntur. f. 122^r; 125^r; 127^r Tyrine uel Tyrene (*Τυρίνην, Τυρήνην, Τυρήνης*) insula memoratur in qua Andreas hominem mortuum ad uitam reuocasse dicitur. f. 131^u in urbe quae appellatur *Σμυρμήνη* (f. 159^r *Μυρμήνην*) diabolus Aegyptii sicut f. 146^r (cf. 100, 1) senis specie inducitur. f. 137^u et 160^r Plato ille quem e

Martyrio Matthaei nouimus cum apostolis sociatur. f. 159 et 160 omnes mortuos ad uitam reuocatos, omnia postremo feliciter euenisse accipimus. quae cum paulo pluribus eiusdem modi rebus ineptis ab eodem nebulone inuenta esse apparet qui reliqua pleraque susque deque habuit, uelut sphinges illas a c. 13 ss. ad 22 fere transtulit (f. 135[u]). pauca autem quae neque ex memoria repetiuit neque ex arbitrio finxit ita descripsit ut ad recensionem adhiberi uix possint.

De Parisiaco graeco 1611 cf. Lipsius I p. 549; de reliquis idem passim.

De Actis Petri et Andreae (p. 117).

Acta Petri et Andreae post Woogium et Thilonem Tischendorf edidit (Apocalypseon apocrypharum p. 161) e codice *B* Oxoniensi Barocciano 180 s. XII. in quo quae desunt e slauonico in germanicum conuertit Bonwetsch (Zeitschrift f. Kirchengeschichte V, 1882, p. 506 ss.), ego infra dedi e codice *V* Vaticano graeco 1192 s. XV, qui etiam in parte iam nota non sine fructu adhibitus est; cf. Lipsius I p. 553; IV p. 30. *B* maxima cum cura et liberalitate T. W. Allen contulit, *V* ipse partim contuli partim descripsi. ex actis slauonicis, item ex actis aethiopicis ab S. C. Malan in anglicum conuersis (The conflicts of the holy apostles, London 1871, p. 221 ss.) non nulla attuli quae mihi aut uera uisa sunt aut ueris indagandis utilia.

De Passione Bartholomaei (p. 128).

Passio Bartholomaei latina quoniam ut docui (Analectorum Bollandianorum t. XIV, 1895, p. 353) antiquior est graeco libro qui ex illa haud ita pridem conuersus est, hunc inscitissime factum iterum edere uix operae pretium erat. nec edidissem, nisi hanc mihi legem posuissem ut ex Actis Tischendorfianis nihil in his nouis exemplaribus desideraretur. sed simul oportuit Passionem latinam describi, idque feci ut potui e libris manu scriptis illis quidem sat uetustis sed non tam bonis quam uellem. quin etiam cum nullum repperissem qui paucis quibusdam locis (uelut 129, 11; 12) ei par esset quo Nausea usus est, huius scripturam integram quamuis ab ipso interpolatam referre necesse fuit. e codicibus quoque manu scriptis multo plura quam uellem adnotaui. nam cum tres praeter

Nauseam ab una stirpe exstiterint, quinque ab altera, poteram utriusque generis communem scripturam memorare, libri cuiusque peculiaria peccata prorsus neglegere, nisi omnes ex aliis libris interpolati essent (uelut 129, 3 duo Γ, quattuor Δ eodem fuco inliti sunt), praeterea uero, quo clarius appareret libri graeci condicio, eae singulares lectiones quae in eum penetrarunt adferendae fuissent. itaque etiam in hac parte uasto et nimis impedito operi uenia petenda est. in scribendi tamen ratione (*ae*, *oe*, *e*, *cotidie*, *inluminare*) libros meliores tacite secutus sum.

Libros latinos adhibui

Γ { *B* Bambergensem Q IV 59 s. XI
W Wizanburgensem 48 s. IX
Q Parisiacum 12604 s. XII

Δ { *M* Montipessulanensem 55 s. VIII aut IX
P Parisiacum 18298 s. IX
R — 17002 s. X
S — 5273 s. XII
C Bruxellensem 104 s. XII

Nau exemplum Nauseae Coloniae editum 1531.

B Guilelmus Herding, cum paucos tantum locos ab eo quaesiuissem, eximia cum benignitate totum contulit. locos quosdam officiose inspexit F. Leitschuh bybliothecarius. de *C* primus me certiorem fecit, deinde ipse amice et beneuole codicem contulit uir de uitis sanctorum in primis bene meritus I. van den Gheyn. *W* cum toto Abdia Hermanno Vsener Paulo Sonnenburg Paulo Wolters debeo. reliquos ipse contuli.

Γ (*BWQ*) *Nau* plurimis locis inter se similibus communem originem prae se ferunt, praeterea loco qui est 137, 8—139, 2 siue praetermisso siue non admisso. dubito enim utrum propter homoeoteleuton interciderit an insertus sit ab aliquo eiusmodi argutiarum amatore. de quo neque Tischendorf p. 250 neque Lipsius III p. 69 cogitauisse uidetur. atqui careremus illo loco sine incommodo, immo non sine commodo, et si quis scriptoris aetate aut paulo post adiecit minime mirum est quod idem genus dicendi adhibuit. etiam illa *ideo sicut* (137, 8) a *P* mutata, *sicut* a *CMRS* omissum, quasi sarturae quaedam indicia esse uidentur. sed utut est ego uel ideo intacta reliqui ut possent graeca cum latinis comparari.

Non minus certum est Δ (*CMPRS*) ex uno eodemque fonte manasse, quorum simile id quoque exemplar fuit quod

homo Italus ueteris graeci sermonis et latini aeque imperitus ineptissime graecis si dis placet uerbis expressit. id opus uno codice Marciano Veneto 362 anno 1279 scripto conseruatum est, quem C. Castellani bybliothecae praefectus cum Tischendorfi exemplo contulit: cf. Anal. Bolland. t. XIV (1895) p. 353. quae cum scripsi nondum cognoueram Anecdota Byzantina ab A. Vasiliev edita Mosquae 1893. qui p. XI ait Acta Bartholomaei ab eo lecta esse qui scripsit librum inter Anecdota illa editum p. 10 qui inscriptus est Quaestiones s. Bartholomaei apostoli. nam ibi quoque daemonem depingi (p. 15 ut in Passione 146, 23) et artificia quae in captandis hominibus adhibeat tradi (p. 18 ut in Passione 142, 31). atque ea re posse libri a se editi aetatem definiri. at nulla mihi quidem utrorumque locorum esse similitudo uisa est, et si maxime Passionem homo ille cognouerat, nulla tamen causa est cur graece ab eo lectam esse credamus, nam uerbum nullum conuenit nisi quod *πυρίναις ἁλύσεσι* uterque daemon uinctus esse narratur, quae res uix potuit aliter dici.

De Actis Ioannis (p. 151).

Acta Ioannis Tischendorf ediderat e codicibus Parisiaco graeco 520 et Vindobonensi hist. gr. 126. adiecit Theodorus Zahn (Acta Ioannis, 1880, p. 219) Thilonem (in programmate paschali Hallensi a. 1847) secutus locos in actis concilii Nicaeni alterius (a. 787) conseruatos, alios primus edidit e codicibus Marciano 363 et Parisiaco graeco 1468. nuper uero singularis pretii reliquias e codice Vindobonensi hist. gr. 63 magna cum sagacitate erutas Montague Rhodes Iames edidit uir iam antea de hoc litterarum genere bene meritus (Texts and Studies V, 1, Cantabrigiae 1897, Apocrypha Anecdota II p. 1). plura sed non tam eximia nobis conligere contigit, quorum alia aeque ac Iamesii inuentum et Tischendorfianis sinceriora sunt et Zahnianorum sinceritatem paene mirum in modum praestant, alia sane minus sunt certa. quae omnia sic digessimus:

I. Primo loco posuimus iter Romanum quod Tischendorf ediderat cum exilio Patmensi et reditu. quae recensui ex libris manu scriptis hisce:

P Parisiaco graeco 520 s. XI
W Vindobonensi hist. gr. 126 s. XV

A Ambrosiano A 63 inf. s. X aut XI
V Vaticano graeco 654 s. XII aut XIII.

A descripsit Fridericus de Duhn Hermanno Vsener suasore et contra legente; mihi dono dedit Vsenerus. *V* meum in usum descripserunt amici partim Ioannes Henricus Wheeler Americanus, quem ante tempus exstinctum doleo, partim Albertus Martin Baeterrensis nunc Nanceiensis. et hunc et *PW* ipse contuli.

Horum librorum ea est ratio ut *PW* iter Romanum et exilium sola cum consummatione quam infra dedimus coniuncta exhibeant; *A* eadem sed praefixa Prochori narratione de euangelio ab Ioanne scripto, quibus inscripta sunt haec f. 202: *Διήγησις ὅπως ἐξεδόθη τὸ θεῖον τοῦ Χριστοῦ εὐαγγέλιον παρὰ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ καὶ ἐν ποίῳ τόπῳ καὶ ἐν ποίαις ὥραις καὶ περὶ τῆς γενομένης αὐτῷ θείας ἀποκαλύψεως καὶ τῆς ἐξορίας αὐτοῦ καὶ μεταστάσεως.* incipit: *Τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ . . . τὴν χάριν ἐπιδόντος*, cf. Zahnii Acta Ioannis p. 150, 13. *V* autem is est quem Andreas Birch (Auctarii codicis apocryphi Fabriciani p. 261 ss.) Vaticanum 455 dixit nescio quo errore ductus. is habet inde a f. 87 Prochori uitam Ioannis (*Περίοδοι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου . . . συγγραφεῖσαι παρὰ Προχώρου . . .*) mirum in modum ex euangeliis, e Sophronio ut uidetur, ac fortasse ex Symeone Metaphrasta, praeterea ex actis Ioannis antiquis auctam uel interpolatam. incipit sic: *Σαλπίσατέ φησιν ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι, ἐν εὐσήμῳ ἡμέρᾳ ἑορτῆς ἡμῶν* (cf. Allatius de Symeonum scriptis p. 109; Fabricii Bibl. gr. X p. 257). Prochorus incipit a f. 93, iter Romanum f. 110 ss. eorum loco insertum est quae leguntur apud Zahnium p. 44, 17—47, 14. denique reditus Patmo legitur f. 145 et continuatur f. 146 consummatione (*τῇ δὲ ἑξῆς κυριακῆς οὔσης* 203, 9) et f. 148 ea narratione de qua egit Lipsius I p. 474: *ἐν δὲ τοῖς καιροῖς Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως μαγιστριανὸς παριὼν τὴν ὁδὸν ἐκείνην ἐν ᾗ ἡ πέτρα ἡ ἀκρότομος ἔβλυσε μύρον* et q. s.

In recensendo itinere Romano *PW* sequendos existimaui paene solos. et cum sint proxime inter se cognati ubi alter uter solus ab *A* discedebat id silentio praeterire plerumque et licuit et oportuit. pauca tamen ex *A* recepi sine dubio recte ab eo seruata, cum pleraque eius propria interpolatione sint effecta procaci et ut saepe callida ita haud raro inepta. dubitaui tantum de rebus minoribus uelut *Οὐεσπεσιανός*, *δορυαλώτους*, al.; sed etiam in his *PW* secutus sum, quamquam ueros

barbarismos nolim scriptoris imperitiae tribui: neque enim crediderim artis praecepta minus ei cognita fuisse quam librario *A*.

V a *PWA* ita discrepat ut non potuerit eadem recensione coniungi. quin immo ut dicam quod sentio mihi uisus est ex aliquo libro illorum simili excerptus et ex arbitrio a monacho aliquo (cf. 153, 27 *τὸ κελλίον ἡμῶν*) qui post Iustiniani tempora fuerit (cf. quae supra diximus) ita mutatus esse ut Ioannis maiestas augeretur (cf. praecipue 153, 31 *μᾶλλον ἐτίμησαν:* etiam *θεολόγον* eum constanter appellat) et res ex Prochori persona narratae esse uiderentur (154, 25 *κἀμέ*, id quod Lipsius I p. 483 miro errore pro indicio originis Leucianae habet, quamquam Hadriani nomen 153, 23 ex Prochoro sumptum esse I p. 482 intellexit). itaque non multum afuit ut prorsus eum abiciendum putarem. quoniam tamen aliter iudicauit uir primariae in his rebus auctoritatis R. A. Lipsius, qui I p. 482 etiam sinceriorem eum testem habet, totum iuxta *PWA* ponendum curaui, ut sit penes lectores iudicium.

Eiusdem uiri clarissimi opinioni concessi ut aliam codicis *V* particulam quam ille edidit I p. 472, deque ea egit p. 473, hoc loco describerem: (f. 90) *ὡς δὲ μαρτυρεῖ ὁ Βῆρος ὁ καὶ Εὐτυχὴς ὁ τούτου μαθητὴς ὅτι ἐβουλεύσατο ὁ τούτου πατὴρ Ζεβεδαῖος πρὸς γάμον συνάψαι τὸν Ἰωάννην, οὗτος δὲ τὸ ὑπήκοον ἔχων καὶ βουλόμενος τὸν πατέρα θεραπεῦσαι εἶξε τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ πατρός. ὁ δὲ θεὸς ὁ προορίσας αὐτὸν εἰς ἀποστολὴν εὐαγγελίζεσθαι τοῖς ἔθνεσι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν τοῦτο γενέσθαι οὐ συνεχώρησεν, ἀλλὰ διὰ θείας φωνῆς τοῦτον ἐκώλυσεν, οὕτως αὐτῷ χρηματίσας· Χρῄζω σου Ἰωάννη. Τούτου οὖν τοῦ χρηματισμοῦ ἀκούσας ὁ Ἰωάννης ἀπὸ τότε ἐπέτεινεν ἑαυτὸν ἔτι καὶ ἔτι ἐν ταῖς ἀρεταῖς.*

Ceterum tota illa narratio quae est de itinere Romano mirum quantum et sermone, qui est purior et magis perspicuus, et rebus, quae sunt incredibiles tantum, nullis arcanae illius rationis uestigiis notabiles, a ueris et antiquis actis apocryphis discrepet; e quibus si summam rem haustam esse Lipsio donabimus, a scriptore aliquanto recentiore et publicis christianorum praeceptis imbuto penitus retractatam esse necessario cum eodem statuemus. Polycarpi mentionem 160, 2—3 factam neque ut manifesto ab actis antiquis alienam delere neque temporum ratione habita a reliqua narratione diuolsam solam ante c. 106 ponere ausus sum.

II. Reditus autem Patmo qualis in codice *V* legitur quin habeat uix tantundem materiae ex illis actis delibatae ne Lipsius quidem dubitauit. sed cum solus is codex quantum quidem scio miraculi illius de Ioanne in cortice natante memoriam ad nos usque propagauerit, illud autem *δηλητήριον* ab Ioanne impune haustum pertinere uideatur ad Abdiae narrationem c. 20 de Aristodemo, emblemata illa codicis *V* utique describenda fuerunt.

III. Sequitur narratio de eis quae post exilium facta sunt Ephesi, Zmyrnae, fortasse Laodiceae. Ac primum quidem de Lycomede et Cleopatra c. 18—29, in quibus est c. 27—29 de imagine Ioannis locus ille ab imaginum defensoribus in concilio Nicaeno altero exsecratus, dein de mulieribus in theatro sanatis c. 30—37, de templo Dianae c. 38—45, de sacerdote rediuiuo c. 46 et 47, de moecho parricida c. 48—55, de perdice c. 56. 57. Haec pleraque tradita sunt uno

R codice Patmensi 198 (*ΡΠΗ'*) s. XIV

de quo cf. I. Saccelionis *Πατμιακὴ Βιβλιοθήκη* Athenis 1890 edita p. 108. Quae enim ibi memorantur *Περίοδοι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ Προχόρου συγγραφεῖσαι παρ' αὐτοῦ εἰς ἀπόδειξιν*, eis ueterum actorum particulae de quibus supra dixi ita insertae sunt ut commissura uix appareat neque tamen ut in Vaticano 654 res ex Prochori persona narrentur. De his diu est cum compereram e Victoris Guérin libro Parisiis a. 1856 edito (Description de l'Ile de Patmos, p. 20 ss. et 112), qui p. 31 pauca quaedam de consummatione Ioannis descripsit. Sed nuper demum per Carolum Krumbacher inueni qui mihi thesaurum illum defoderet Alcibiaden Saccelionem uirum paulo post immatura morte optimis studiis ereptum; quo intercedente pars quaedam uitae Prochorianae et actorum uetustiorum particulae illae omnes descriptae, dein per alium hominem ita conlatae sunt ut de scriptura codicis satis constare non sine causa confidam.

Capitum 30 et q. s. ad 54 usque breuissimum quoddam quasi summarium habet cum uita Ioannis a Prochoro conscripta coniunctum

Q codex Parisiacus graecus 1468 s. XI,

in quo solo leguntur c. 56 et 57 de perdice. infra codicem Patmensem describendum curaui.

IV. Patmensem dehinc de cimicibus Ioanni oboedientibus a c. 58 ad 61, de Drusiana et Andronico digna illa eroticis

scriptoribus graecis narrantem a c. 62 ad 86 comitatur a c. 58 ad 76

M codex Venetus Marcianus graecus 363 s. XII, quem Parisiis a. 1880 paulo ante quam a Zahnio in lucem protractus est descripseram, dein, cum haud paucis locis apographum meum a Zahnio discreparet, Alfredum Hilgard Venetiis tum commorantem rogaui ut eos locos inspiceret, de uno etiam Veludo praefectum bybliothecae adii. qui cum perofficiose inspecto codice mea omnia confirmassent, Zahnii errores adnotare supersedi. Vsenero cum apographum meum misissem is quae obiter coniecerat in margine adspersit, ego pleraque descripsi.

Accedit a c. 62 ad 86 Abdias qui dicitur, qui hanc actorum partem in latinum sermonem conuersam tam integram dedit ut ad uerba graeca recensenda haud paruo usui sit. quamobrem multa ex eo libro exscribenda esse existimaui qualem e codicibus Parisiacis et Wizanburgensi olim recensueram, nam edita exempla pleraque ex eo deriuata sunt quod a Lazio interpolatum est. Excipit Patmensem

C codex Vindobonensis hist. gr. 63 a. 1324 scriptus, qui c. 87 et q. s. ad 105 longam quandam orationem Ioannis de Iesu natura continet. hunc a se e tenebris protractum et ab I. A. Robinson descriptum M. R. Iames singulari liberalitate mihi utendum concessit, postea autem Vindobona huc missum ipse descripsi.

Cuius in clausula quae scripta sunt cum in Orientis christiani I p. 1245 neglecta indictione falso ita explicata uidissem ut annus significaretur 1292, neque ipse indictionem cum annorum numero conciliare potuissem, ad Hermannum Vsener refugi, qui aeram Anniani (cf. H. Gelzer, Sex. Iulius Africanus II p. 190) adhibitam esse docuit ab anno 5501 ante Christum natum incipientem, sic autem legendum esse: *ἐτελειώθη δὲ αὕτη ἡ θεία καὶ ἱερὰ βίβλος μηνὶ αὐγούστω ἡμέρα παρασκευῇ ὥρα ζ′ ἤγουν δέκα* (scr. *δεκάδι*) *τοῦ αὐτοῦ· τοῦ ἔτους τρέχοντος ἑξακισχιλιάδος σὺν τοῖς ἑκατὸν ὀκτάκις ποσουμένοις ἰκοσ<τοῦ δ′> ἑβδόμης τε ἰνδίκτου*, ut intellegatur dies Veneris mensis Augusti decimus a. post Ch. n. 1324. sequuntur haec: *ἀρχιεραρχοῦντος δὲ τοῦ πάνυ ἱερωτάτου μητροπολίτου Σωφρονίου ἤγουν δὲ τῆς πάσης Γοτθίας. ‘<Η> χεὶρ μὲν ἡ γράψασα τὴν δέλτον ταύτην, σιπ<ομένην??>* (id est *σηπομένην*) *γῇ καλύπτει ταύτην λίθος· γραφὴ δὲ μένει εἰς χρόνους πληρεστάτους.*

Illius quoque orationis particulae quaedam dudum notae erant. quas cum recitasset Tarasius patriarcha patribus in concilio Nicaeno altero sedentibus, descripsit qui huius concilii acta composuit et repetierunt ex actis editis Thilo et Zahn. hoc autem uix est quod moneam quanti momenti sit ad iudicandum de eis omnibus quae codicibus Patmensi Veneto Vindobonensi tradita sunt. nam cum certum sit illas particulas in concilio Nicaeno ex ipsis actis antiquis prolatas esse, cum porro in his particulis codices nostri ab actis concilii paucis tantum uerbis discrepent, apparet etiam reliquas illas narrationes ex actis Ioannis non retractatis excerptas esse. quod quidem etiam per se satis elucet ex orationibus praesertim gnosticorum abstrusis sententiis refertis.

De emendando libro corruptissimo *C* cum multa diuersis temporibus ego et Iamesius inter nos communicauerimus, fieri potuit ut non semper, quod certe uolui, suum cuique tribuerim. scito igitur quicumque haec leget et liberalissime mecum illum egisse et peracute etiam cum in anglicum conuerterit et utiliter librum tractauisse. scito praeterea, si nimis confidenter de illius aut de aliorum coniecturis iudicare uidear, breuitatis id studio non adrogantia factum esse.

Adolfus Hilgenfeld quae de hac Actorum parte coniectauit excerpsi ex eis quae dixit de Iamesii exemplo (Berliner philol. Wochenschrift XVII, 1897, p. 872, et Zeitschrift f. wissensch. Theologie XL, 1897, p. 467). alia per epistulam mecum communicauit.

Ad recensendas Actorum concilii particulas adhibui hos libros:

Σ' {
  Σ {
    T Taurinensem B II 9 n. 67 s. XIII (XIV?)
    O Ottobonianum Vaticanum graecum 27 s. XV
    X Vaticanum graecum 834 s. XV
    Y — — 1181 s. XV
    Z — — 660 s. XV
  }
  e Acta concilii edita a Ph. Labbe et G. Cossart, t. VII, Parisiis a. 1671
  l eadem in latinum conuersa ab Anastasio bybliothecario.
}

Contulerunt egregia benignitate *T* Iosephus Mueller Taurinensis, *OXYZ* Albertus Martin Nanceiensis.

De Augustini epistularum loco quo hymni illius (197, 17) uersiculi quidam in latinum conuersi ad nos usque peruenerunt

liberalissime A. Goldbacher me edocuit quid legeretur in libris Vaticanis 495 et 499.

VI. Denique iam ad consummationem peruenimus. hanc nouem codicibus graecis aut totam aut partim traditam, praeterea in tres quattuorue linguas conuersam, aliquanto pleniorem et certiorem dedimus quam aut Tischendorf aut Zahn, ac restant tamen dubia plura quam uellemus.

Γ { *P* Parisiacus graecus 520 s. XI
W Vindobonensis hist. gr. 126 s. XV
A Ambrosianus A 63 inf. s. XI }

Δ { *V* Vaticanus graecus 654 s. XI aut XII
R Patmensis 198 s. XIV
B Batopaedianus 379 s. XII
U Vaticanus graecus 866 s. XIII }

M Venetus Marcianus 363 s. XII
Q Parisiacus graecus 1468 s. XI.

De plerisque iam dixi. *B* descripsit Ph. Meyer mihique liberalissime commodauit. *U* ipse contuli.

Praeterea adfuerunt

Metaphr Symeonis Metaphrastae commentarius de Ioanne a me olim ex codicibus Parisiacis expressus

𝔄 Abdias qui fertur a me e codicibus Parisiacis et Wizanburgensi recensus

𝔞 Dormitio b. Ioannis (armeniace et latine) ed. P. I. Catergian, Vindobonae 1877

𝔰 Apocryphal Acts of the Apostles (syriace et anglice) ed. by W. Wright, Londini 1871

𝔠 Acta Ioannis (coptice) in italicum conuersa ab I. Guidi (Giornale della Soc. Asiatica Italiana II, 1888, p. 38)

𝔞̆ The conflicts of the holy apostles (anglice ex aethiopico) by S. C. Malan, Londini 1871.

Horum *PWA* consummationem cum itinere Romano coniungunt, *A* praeterea cum Prochori narratione; *RVQM* cum Prochoro admixtis aliis Actorum particulis, *BU*𝔞𝔰𝔞̆ separatim seruarunt

Q a reliquis seposui, hos ita coniunxi ut ex *PWAVRBUM* quidquid discrepabat adnotarem, *Metaphr* 𝔄𝔞𝔰𝔠𝔞̆ cum libro a me edito aut concordantes aut discordantes ibi tantum aduocarem ubi aliquam lucem adferre uiderentur.

Petri Corssen librum qui inscriptus est Monarchianische Prologe, Lipsiae 1896 editum, postea demum quam Acta

Ioannis e manibus emiseram legi: pauca ex eo excerpta dum liber meus describitur adieci.

De Martyrio Matthaei (p. 217).

Martyrium Matthaei quod fertur edidi ex his libris:

P Parisiaco graeco 881 s. X
F Froehneri s. XI
Δ { *V* Vindobonensi hist. gr. 5 s. X aut XI
U Vaticano graeco 808 s. X aut XI
E Escorialensi Y II 6 s. XII. }

F Guilelmus Froehner sua manu descriptum dono mihi dedit. *V* Hermanni Vsener rogatu Hermannus Schoene amicissime, reliquos ego contulimus. *UE* cum artissime inter se coniuncti sint, Δ aut *VUE* aut *VU* aut *VE* consensum significat, *U* uel *E* solius propria nisi si qua causa erat tacui, item ubi *P* exstabat libri *V* solius propria. Δ ita a *P* discrepat ut initio aliud eiusdem libri exemplar, postea uero, a c. fere 18, paene alius liber esse uideatur. itaque cum etiam c. 11 nescio quo casu et propter schedam unam auolsam c. 13 et 14 a *P* absint, c. 11. 13. 14. 18—22. 24—31 ex Δ separatim describenda esse duxi.

Adieci etiam interpretationem latinam c. 9—31 uetustam quam descripsi e codice

E Escorialensi b I 4 s. IX.

eiusdem primorem partem e codice

Q Parisiaco latino 12598 s. VIII

Samuel Berger amicus meus a me rogatus ea benignitate quam alieni quoque norunt descripserat. dedi *E* ne una quidem littera mutata et *Q* discrepantiam totam nisi quae ad genus scribendi spectaret. emendationem quod attigi potius quam absoluere conatus sum periti probabunt. nimis multa enim uel praetermissa uel adiecta sunt, quod num fecerit interpres an eius librarii latini an is qui graecum exemplar scripsit quo ille usus est nescimus. illa uero ut monerem ne quis de *e* et *i*, *o* et *u*, *b* et *u* litteris permutatis, de *h* falso adiecta aut omissa, de *nicil* pro eo quod est *nihil* (uel *nichil*) posito miraretur, nulla causa esse uidebatur; neque enim pueri et tirones haec legent.

De *F* supra dixi in Actis Andreae et Matthiae. Acta Matthaei cum illis ita coniuncta sunt ut haec quoque primo ab

ipso apostolo narrari scriptor aut librarius ille nescio quis finxerit, deinde incepti oblitus nomen proprium et uerbi tertiam personam conseruarit. descripsit autem modo ad uerbum modo liberrime, multa etiam praetermisit. tamen cum sit multis locis ad disceptandum inter *P* et *Δ* non solum utilissimus sed plane necessarius, discrepantiam attuli integram. nomen apostoli per totum librum *Ματθείας* olim fuisse uidetur, nam quibusdam locis, uelut statim in ipso titulo, *Ματθ|||ία* una littera erasa legitur, plerumque *ία* in rasura scriptum est, sed aliquando *ι* tantum, ne quis credat *αῖο* erasum esse. rasuram totiens memorare nolui. meminerint legentes nullo loco sine rasura nomen scriptum esse. regis et familiae regiae nomina in ea libri parte qua Acta Andreae et Matthiae cum Actis Matthaei consuuntur sic scripta sunt: . . . *τὸν ὄντα ἐκεῖ βασιλέα τύραννον ᾧ ὄνομα Βουλβάγνους . . . ἕνεκεν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Βουαφαγνείας καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Βολδάνδρου καὶ τῆς τούτου γυναικὸς Πέρκας*. De Pane et Satyro cf. 223, 6—7 et supra p. xxIII. Martyrium Matthaei incipit fere a f. 121ᵘ imo, desinit cum f. 131ᵃ, reliqua interierunt.

VUE quin eiusdem generis sint nemo dubitabit. inter *P* et *F* quae necessitudo intercedat non est tam facile disceptare. nam aut *F* primum interpolationis gradum tenet, alterum *Δ*, antiquiorem et puriorem martyrii formam *P* seruauit; aut, quod mihi quidem paulo similius ueri uidetur, *PF* duo unius tamquam bracchii rami, alterius tres sunt *VUE*. praeterea interpres latinus saepe cum *FΔ* a *P* discrepantibus concinit; parum autem probabile est iam eius exemplum eadem interpolationis labe infectum fuisse qua postea *F* ac magis etiam *Δ* contaminati sint. restat igitur ut *P* quoque aut eius exemplar a communi omnium stirpe haud paucis locis aut per errorem aut uoluntate discesserit. quod si recte conlegimus, *P* erat fere ex *F*, ubi is cum *Δ* et interprete congruebat, corrigendus, eamque uiam plus semel ingressurus fui. deterruit cum necessitudo illa non satis certa, tum librorum *FΔ* condicio talis ut saepe communis utriusque lectio aut ab utroque aut ab altero utro corrupta esse uideatur: nolebam autem ab instituto illo meo digredi ut nihil quod diuinando adsecutus essem in ipsis paginis ponerem. denique occurrebat inde a c. 18 *Δ* tam longe a *P* et *F* et interprete latino diuagari uix ut fieri posset ut ex omnibus communis aliqua memoria conligeretur, *P* autem duobus locis mutilum esse, *F* ante libri finem deficere. quibus

rebus omnibus permotus sum ut librorum *PFΔ* et interpretatis latini communis archetypi in integrum restituendi conatu absisterem, quattuor ut ita dicam riuos totidem alueis separatim ducerem. neque tamen ne quibusdam locis quae ex *F* aut *Δ* recipienda uiderentur asterisco significarem interdictum putaui. multo plura recipiet si quis uolet communem *PFΔ* et interpretis latini stirpem repraesentare.

Addenda et corrigenda.

p. 1 et 128 *Montipessul 55 s VIII aut IX*
p. 27, 20 ἅπαξ ἁπλῶς
p. 42, 9 *del εἰς?? cf Ph c 34*
p. 54, 3 cf psalm 57 (58), 5
p. 57, 7 ἔσωσας
p. 65 *Paris suppl gr 824 s X*
p. 90, 5 *scr αὐτόματος?*
p. 116, 6 *σῶσαι*
p. 127, 4 *ἐθέσπ.] nescio quid corr v*
p. 145, 22 *διασωθείησαν Tischendorf*
p. 151 *Vat gr 654 s XII aut XIII*
Taurin B II 9 n 67 s XIII (XIV?)
{ *acta Io syriace.*

Notarum explicatio.

a significat *anni* uel *anno*
a b c „ correctores codicum *A B C*
absc „ *abscisum* uel *abscisa*
add „ *addit* uel *addunt*
alt „ *alterum*
a m „ *ante medium*
apoc „ *apocalypsis*
c „ *caput* uel *capite*
cf „ *conferatur* uel *conferantur*
compend „ *compendio*
coni „ coniecturam
conl „ *conlato* uel *conlatis*
corr „ *correxit*
del „ *delendum* uel *deleri iubet*
delend „ *delendum*
dittogr „ dittographiam
ed „ *edidit* uel *ediderunt*
ep „ *epistula*
Epiphan „ Epiphanii monachi edita et inedita cura A. Dressel, Parisiis et Lipsiae 1843
eras „ *erasum* uel *erasa*
extr „ *extremo*
e „ *extremo*
f e „ *fere extremo*
fem „ femininum
fort „ *fortasse*
Greg Tur „ Gregorii Turonensis librum de miraculis b. Andreae ed. Max Bonnet (Monum Germ. hist., Script. rer. Merouing. I, Hannouerae 1885)
homoeotel „ homoeoteleuton
i „ *ineunte*
i e „ *id est*
Io „ Acta Ioannis
l „ *legendum*
lat „ librum latinum
laud(*Laud*) „ Acta Andreae cum laudatione contexta edita in Analectis Bollandianis XIII (1894) et in Supplemento codicis apocryphi II Parisiis 1895
Lipsius „ R. A. Lipsii librum Die apokryphen Apostelgeschichten und Apostellegenden, Braunschweig 1883
litt „ litteram uel litteras
m „ *medio*
mart pr „ Martyrium Andreae prius
mart alt „ Martyrium Andreae alterum
mg „ marginem
Mt „ Martyrium Matthaei

narr (*Narr*)	significat	(Narrationem siue) Martyrium Andreae editum in Anal. Boll. XIII (1894) et in Suppl. cod. ap. II Parisiis 1895
om A	"	praetermissum in codice *A*
p	"	paginam
pass	"	Passionem Andreae
pass alt	"	passionem Andreae alteram editam in Anal. Boll. XIII (1894) et in Suppl. cod. ap. II Parisiis 1895
Ph	"	acta Philippi
ponend	"	*ponendum* uel *ponenda*
praef	"	praefationem meam
q e	"	*quod est*
q s	"	*quae sequuntur*
ras	"	rasuram
repet	"	*repetitum* uel *repetita*
s	"	*saeculi*
scr	"	*scribendum* uel *scriptum*
sup scr	"	*supra scriptum* uel *supra scripto*
t	"	tomum
T	"	Tischendorf
Th	"	acta Thomae
u	"	*uerbum*
uu	"	*uerba*
uer	"	*uerum*
uid	"	*uidetur* uel *uidentur*.

‖‖	significat	rasuram
. . . .	"	litteras incertas
καὶ — — ὁ	"	inter *καὶ* et *ὁ* ea legi quae inter eadem uerba supra posita sint
[κ]αὶ	"	*κ* legi non posse
⟨*καὶ*⟩	"	*καὶ* adiciendum uideri
⟨. . .⟩	"	aliquid intercidisse uideri
καὶ A(B)	"	*καὶ A* et cum leui uarietate *B*
καὶ om (A)	"	*καὶ* una cum aliis uerbis *om A*
μετ' αὐτοῦ τοῦ (om E) DE	"	*μετ' αὐτοῦ τοῦ D μετ' αὐτοῦ E*
ηὔχ. ὁ (om MN) ἀνδ. Ω	"	*ηὔχ. ἀνδ. MN ηὔχ. ὁ ἀνδ. OE*
( )	"	ex alio libro adiecta
?	"	dubium uideri
??	"	magis dubium uideri
???	"	uix credibile uideri
*	"	commendationem
16	"	uersiculum 16 eiusdem paginae
20, 2	"	uersiculum 2 paginae 20 huius libri.

Digitized by Google

Passio sancti Andreae apostoli.

1 Passionem sancti Andreae apostoli quam oculis nostris uidimus omnes presbiteri et diacones ecclesiarum Achaiae scri-

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου.

1 Ἃ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἴδομεν πάντες οἱ πρεσβύτεροι 105 Tisch
καὶ οἱ διάκονοι τῶν ἐκκλησιῶν Ἀχαΐας γεγράφαμεν πάσαις ταῖς

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου.

1 Ἅπερ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ἐθεασάμεθα πάντες οἵ τε πρε- 105 Tisch
σβύτεροι καὶ διάκονοι τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀχαΐας, γεγραφήκαμεν

Π { M Montipessul 55 s VIII
{ P Paris 5327 s IX
X — 5273 s XII
Ξ { D Diuionensis 33 s X aut XI
{ E — 383 s XI aut XII
Nau exemplum Nauseae (Coloniae 1531)

Σ { C Casanatensis B I 3 s XII
Q Paris 11748 s X
R — 11750 s XI
S — 14364 s XII
T — 9737 s XII
U — 12601 s XII
V — 13773 s XII

m p x d e cet correctores

[1] incipit passio *ΠXECQ(V)* ‖ ap. *om M* pridie kalendas decembris. II. *add M* quod est. II. kalendas decembris *add P alii aliter* ‖ [2] Pass. - ap. *om (Q) T* ‖ ap. *om MXU* ‖ [3] diaconi *MXΞTV* ‖ scripsimus *QRSUV*

Γ { Y Vatic Pii II 22 s XI
{ M Messan s Saluatoris 4 s XI aut XII
{ S Rom Bibl Vict Emm 1680 s XV aut XVI (inde a p 10, 12)
O Oxon Bodlei Auct E 5 12 s XII

[5] *ἅπαντες Y* ‖ [6] *οἱ om O*

Φ { B Coislin 121 s XIV
{ Z Zmyrn 4 A s XVI
{ U Vatic gr 866 s XIII
(a p 1, 7 ad 10, 17)

Θ { Δ { A Paris gr 881 s X
{ V Vatic gr 655 s XVI
{ X Ottob gr 422 s XII
{ U Vatic gr 866 s XIII (inde a p 10, 17)
Γ { R Angelic B 2 2 s X aut XI
{ E Escorial Y II 9 s XI

[7] *περίοδοι καὶ τελείωσις τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου ἀνδρέου B(Z)* ‖ *μαρτ.] πράξεις καὶ μαρτ. UAX* ‖ *ἀνδ. τοῦ ἀπ. UV* ‖ *ἀνδ.] μαρτυρήσαντος ἐν πάτραις τῆς ἀχαΐας add Γ* ‖ [9] *καὶ] οἱ add U* ‖ *τῆς om BZ* ‖ *γεγρ.] καὶ ἀποστέλλωμεν add BZ*

bimus uniuersis ecclesiis quae sunt in oriente et occidente et meridiano et septemtrione in Christi nomine constitutis: pax uobis et uniuersis qui credunt unum deum in trinitate perfectum, uerum patrem ingenitum, uerum filium unigenitum, uerum spiritum sanctum procedentem ex patre in filio permanentem, ut ostendatur unus spiritus esse in patre et filio et hoc esse unigenitum filium quod est et ille qui genuit. hanc fidem didicimus a sancto Andrea apostolo domini nostri Iesu Christi,

ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ δύσει καὶ μεσημβρίᾳ καὶ ἄρκτῳ ἐν ὀνόματι Χριστοῦ διακειμέναις· εἰρήνη ὑμῖν καὶ πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν εἰς ἕνα θεὸν τέλειον ἐν τριάδι· ἀληθῆ πατέρα γεννήτορα· ἀληθῆ υἱὸν γεννητὸν ἐκ πατρός· ἀληθὲς πνεῦμα ἅγιον ἐκπορευόμενον ἐκ πατρὸς καὶ ἐν υἱῷ διαμένον· ἵνα γνωσθῇ ἓν πνεῦμα ἅγιον εἶναι ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ, καὶ τοσοῦτον εἶναι τὸν μονογενῆ υἱῷ ὅσον ὁ γεννήσας οἶδεν. ταύτην τὴν πίστιν μεμαθήκαμεν παρὰ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου τοῦ κυρίου

ἁπάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς οὔσαις ἔν τε τῇ ἀνατολῇ καὶ δύσει καὶ τῇ ἄρκτῳ καὶ μεσημβρίᾳ ἐν τῷ τοῦ Χριστοῦ ὀνόματι καθισταμέναις· εἰρήνη ὑμῖν καὶ πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν εἰς ἕνα θεόν, εἰς τριάδα τελείαν, ἀληθινὸν πατέρα ἀγέννητον, ἀληθινὸν υἱὸν μονογενῆ, ἀληθινὸν πνεῦμα ἅγιον τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον καὶ ἐν τῷ υἱῷ διαμένον, ὅπως δειχθῇ ἓν πνεῦμα ἅγιον ἔσεσθαι ἐν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τοῦτον εἶναι μονογενῆ υἱὸν ὅπερ ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ γεννήσας. ταύτην τὴν πίστιν μεμαθήκαμεν παρὰ τῷ μακαρίῳ Ἀνδρέᾳ τῷ ἀποστόλῳ τοῦ κυρίου
106 T *ἡμῶν, | Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτινος τὴν πάθησιν, ἥνπερ κατενώπιον*

---

[1] qui *M(?)Q item Paris 3851 A s XI: cf 24, 8; 25, 8* ‖ [2] mer.] in mer. *ΠXΞRST fort recte* ‖ sept.] in sept. *ΠXERT* ‖ constitutae (*X*)*EC* ‖ [3] credunt] in *add MXΣ: cf 3, 4* ‖ [3–7] in trin. - genuit] patrem inuisibilem et (in unum *add XR*) unigenitum eius filium dominum nostrum iesum christum qui passus est pro saeculi uita et in unum spiritum sanctum (s. sp. *X*) paraclitum inluminatorem et doctorem totius ecclesiae catholicae *ΠXR eiusdem symboli particulas passim inseruit D* ‖ [3] deum] et *add CSU* ‖ in *om PQV add pqv* ‖ trinitatem *CQSTV* ‖ perfectam *CTV* perfecta *QU* ‖ [5–6] in filio - in patre *om Σ* ‖ [5] in filio] et filio et *Ξ* ‖ [7] fidem] et traditionem *add ΠXΞRV*

[9–10] κ. ἄ. κ. μ. O ‖ *[10] ἄρκτω M* ‖ *[12] γ. ἐκ. π.] μονογενῆ O* ‖ *ἀληθὲς om Γ* ‖ *[15] υἱῷ om Γ: scr υἱὸν?* ‖ *οἶδεν] εἴη coni Woog*

[17] πάσαις Θ: cf 28, 1 ‖ *οὔσ. om Θ* ‖ *[17–18] ἐν τῷ - καθ. ante ἔν τε ΔE* ‖ *[17] τε om BZ* ‖ *[18] καὶ τῇ] καὶ VX om AR(E)* ‖ *[19] καὶ om Δ* ‖ *[20] εἰς om Δ* ‖ *[22] διαμένοντα UE* ‖ *δειχθείη BU(Z?)E (om R)* ‖ *[23] ἔσ.] τὸ ΔE (om R)* ‖ *τῷ alt] ἐν τῶ UE om AX(R)* ‖ *[23–24] καὶ τοῦτον - γεννήσας] ὑπάρχον ἐν θεότητι μιᾷ Θ* ‖ *[23] scr τοῦτο?* ‖ *μονογενῆν U* ‖ *[25] τοῦ μακαρίου ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου Θ: cf 6, 15; 21* ‖ *[26] οὔτ.] καὶ add Θ*

cuius passionem, quam coram positi uidimus, prout possumus explicamus.

2 Proconsul itaque Aegeas Patras ciuitatem ingressus coepit conpellere credentes Christum ad sacrificia idolorum. cui occurrens sanctus Andreas dixit: Oportebat ut tu qui iudex esse hominum meruisti iudicem tuum qui est in caelo cognosceres et agnitum coleres et colendo eum qui uerus deus est ab his qui ueri dii non sunt animum reuocares. Cui Aegeas dixit: Tu es Andreas qui destruis templa deorum et suades

ἡμῶν | (106 T) Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗ τὴν μαρτυρίαν οἱ παρόντες ἴδομεν ἐν οἷς δυνάμεθα ἀφηγούμεθα.

2 Αἰγέας οὖν ὕπατος τὴν τῶν Πατρῶν πόλιν εἰσελθὼν ἤρξατο κρατεῖν καὶ συνωθεῖν τοὺς τῷ Χριστῷ πιστεύοντας εἰς τὰς θυσίας τῶν εἰδώλων· ᾧ προσδραμὼν ὁ ἅγιος Ἀνδρέας εἶπεν· Ἔδει σε τὸν δοκοῦντα κριτὴν εἶναι ἀνθρώπων τὸν οὐράνιον κριτήν σου ἐπιγνῶναι καὶ ἐπεγνωκότα σέβεσθαι καὶ σεβόμενον τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἐκ τῶν μὴ ὄντων ἀληθινῶν θεῶν τὸν νοῦν ἀποστρέψαι. Αἰγέας εἶπεν· Σὺ εἶ Ἀνδρέας ὁ καταστρέφων τοὺς

ἡμῶν προκειμένων ἑωράκαμεν, καθ' ὅσον δυνησόμεθα ἐκπληρώσομεν.

2 Ὁ ἀνθύπατος τοίνυν Αἰγεάτης εἰς Πάτρας τὴν πόλιν εἰσεληλυθὼς ἤρξατο συνωθεῖν τοὺς πιστεύοντας τῷ Χριστῷ εἰς τὰς τῶν εἰδώλων θρησκείας· ᾧτινι προσδραμὼν ὁ μακάριος Ἀνδρέας εἶπεν· Ἔδει σε, ὡς ἄρχοντα ὄντα τῶν ἀνθρώπων συνεδοκίμασας, τὸν κριτήν σου τὸν ὄντα ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπιγινώσκειν καὶ ἐπιγνοὺς σεβασθῆναι καὶ σεβόμενος αὐτόν, ὅς ἐστιν θεὸς ἀληθινός, ἀπὸ τούτων τῶν μὴ τυγχανόντων ἀληθινῶν θεῶν τὸν λογισμὸν ἀνανεῶσαι. Ὥιτινι ὁ Αἰγεάτης εἶπεν· Σὺ εἶ Ἀνδρέας

---

[1] quam *om* *C* ‖ pr. poss. *om ΠX* ‖ [3] egeas *fere constanter Σ* egiathas *et talia passim q* ‖ [4] christo *NauCQT* in christum *DRUVX* in christo *E* iesum *M: cf 2, 3; 19, 5; 23, 2; 27, 2; 30, 1* ‖ [6] hom. esse *PDX* ‖ esse *om T* ‖ mer.] conprobaris *CQTUVr* ‖ [7] est deus *ΞC(T)* ‖ deus *om S* ‖ [8] uere *P(R)*

[10] *οἱ] ἣν M recte: et ipse conieceram* ‖ *ἴδαμεν Y οἴδαμεν M: cf 1, 5* ‖ [11] *οἷ O* ‖ *δυν.] καὶ O* ‖ [12] *αἰγαῖας O ἐγέας Γ (semel adnoto)* ‖ *οὖν] ὁ add O* ‖ *τῇ O* ‖ *τῶν om Y: del?* ‖ *πόλει O* ‖ [13] *χρ. καὶ del?* ‖ [14] *ᾧτινι O* ‖ *προσδ. om O* ‖ [15] *τ. δοκ. om O* ‖ *εἶναι] ὄντα O* ‖ *ἐπουράνιον O* ‖ [16] *ἐπιγνωκότα M ἐγνωκῶτα O* ‖ [17] *θ. τ. ν. om O* ‖ *ἐπιστρέψαι O*

[19] *προκειμένην Δ(Γ)* ‖ *ἑωρακότες ΑΧΓ* ‖ *δυν. ἐκπλ.] δυνάμεως ἔχομεν ἀναγράψασθαι οὐκ ὠκνήσαμεν (Θ)* ‖ [21] *πάτρα B πάτραν Z* ‖ [23] *τὴν Θ* ‖ *θρησκείαν Θ* ‖ *ὁ μ. ἀ. πρ. Θ* ‖ *εἰσδραμὼν Φ* ‖ [24] *ὡς om Θ: scr ὃς* ‖ *ὄντα post ἀνθρ. (Θ) om BZ* ‖ *συνεδ.] εἶναι BZ om Θ (cf 9, 21) καὶ δικαστὴν add B(Z?)* ‖ [25] *τὸν - ἐπιγιν.] ἐπιγνῶναι τὸν ὑπάρχοντα ἐν τῷ οὐρ. (Θ)* ‖ [26] *ἐπιγνόντα Θ* ‖ *κ. σεβ.] σεβόμενον δὲ Θ* ‖ [26–27] *ὅς - ἀλ.] ὡς θεὸν ἀληθινὸν U θεὸν ὄντα ἀληθινὸν Θ* ‖ [28] *λογ.] σου add Θ* ‖ *ἀναν.] ἀναστεῖλαι (Θ): cf 22, 21 Θ* ‖ *ᾧτ.] πρὸς ὃν (Θ): cf 23; 7, 18; 22, 19* ‖ *εἶ] ὁ add BZ*

hominibus ad superstitiosam sectam quam nuper detectam Romani principes exterminari iusserunt? Andreas respondit: Romani principes nondum cognouerunt hoc quod pro salute hominum ueniens dei filius docuerit ista idola non solum deos non esse, sed esse daemonia pessima et inimica humano generi, quae hoc docent homines unde offendatur deus, et dum offensus fuerit auertatur et non exaudiat, et cum auersus fuerit et non

ναοὺς τῶν θεῶν καὶ ἐκπλανῶν τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἀναιδῆ θρησκείαν ἥνπερ ἀρτίως οἱ Ῥωμαίων ἄρχοντες ἐξαλειφθῆναι 107 T *ἐκέλευσαν; | Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας εἶπεν· Οἱ τῶν Ῥωμαίων ἄρχοντες οὔπω ἔγνωσαν τὴν ἀλήθειαν καὶ ὅτι ὑπὲρ σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἐλθὼν ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ἐδίδαξεν ταῦτα τὰ εἴδωλα οὐχὶ μόνον θεοὺς μὴ εἶναι, ἀλλ' εἶναι δαιμόνια ὀλέθρια ἐχθραίνοντα τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει. οἳ τοιαῦτα διδάσκουσι τοὺς ἀνθρώπους ὅπως τῷ θεῷ προσκρούσωσιν, ἵνα ἐν τῷ προσκροῦσαι αὐτοὺς αὐτῷ ἀποστραφῇ καὶ μὴ εἰσακούσῃ, καὶ ἀποστραφέντος αὐτοῦ*

ὁ καταλύων τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν καὶ ἀναπείθων τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὴν θρησκείαν ἥνπερ ἔναγχος κατενεχθεῖσαν οἱ 107 T *Ῥωμαίων βασιλεῖς ἐξαφανίσαι ἐκέλευσαν; | Ὁ μακάριος Ἀνδρέας εἶπεν· Οἱ Ῥωμαῖοι βασιλεῖς οὐδέπω ἐπέγνωσαν τὴν ἀλήθειαν καὶ τοῦτο ὅπερ διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν ἐλθὼν ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ἐδίδαξεν ταῦτα τὰ εἴδωλα οὐ μόνον μὴ εἶναι θεούς, ἀλλ' εἶναι δαιμόνια αἴσχιστα καὶ τῷ ἀνθρωπείῳ γένει ἐχθραίνοντα, ὅπερ τοῦτο διδάξωσιν οἱ ἄνθρωποι ὅθεν προσκρούεται θεός, ὡς ἐν τῷ προσκρούεσθαι αὐτὸν ἀποστρέφεσθαι καὶ μὴ εἰσακούειν, καὶ ἐν τῷ ἀποστρέφεσθαι καὶ μὴ εἰσακούειν ἐχέσθωσαν τῷ*

---

[1] ad *om* *(D?)EQ* *(D?)R* ‖ sectam ⟨conuerti⟩? ‖ delatam *CQTU* ‖ [2] exterminare *XCR* ‖ resp.] dixit *NauCSTV: cf 9, 1* ‖ [3] cog.] ueritatem et *add CQTV* ‖ [4] docuit *Ξ* ‖ [5] et *om CQSTU* ‖ hum. gen. in. *CQSTUV* ‖ [6] qui *U* ‖ doceant *ΠΞQ* ‖ et] ut *NauCTUV* (*fort recte sed cf* 7) et ut *Ξ* |||||| *Q* ‖ [7] et *prim*] ut *CRS: cf 6* ‖ auersatus *ΠX*

[8] *πλανῶν O* ‖ [9] *οἱ] οἱ τῶν O* ‖ [13] *ἀλλὰ O* ‖ *εἶναι om O* ‖ [14] *τοῦ ἀνθρωπίνου (ἀνθρωπίου Y) γένους Γ* ‖ *οἳ] ἃ Woog* ‖ [16] *αὐτοῦ] αὐτοῖς Γ*

[17] *εἰδώλων ΦΑVU* ‖ *ἀνθρ.] σπεύδην add U* ‖ [18] *πρὸς] περὶ Θ καταλιπεῖν BZ* ‖ *κατεν.] φανεῖσαν (Θ) θρησκεύειν BZ* ‖ [19] *scr Ῥωμαῖοι? cf 20* ‖ *βασ.] προσέταξαν τὴν δὲ σὴν add BZ* ‖ [20] *ῥωμαίων ΘBZ* ‖ *οὐδέποτε Θ* ‖ *ἔγνωσαν UV(Γ)* ‖ [21–22] *ὅπερ - ἐδίδ.] σαφῶς (cf 8, 20) διδάσκει ὁ υἱ. τ. θ. ὁ διὰ τ. τ. ἀ. σωτ. (σωτ. τ. ἀ AX: cf. 6, 23) ἐλθὼν (Δ)* ‖ [21] *ἀνελθὼν U ἦλθεν B ἀνῆλθεν Z(?)* ‖ [22] *διδάσκων BZ διδάσκει (Γ)* ‖ *εἶναι] αὐτὰ add BZ αὐτοὺς add U* ‖ [23] *ἀλλ' ε.] ἀλλὰ VXR(Z?) ἀλλὰ καὶ A (om E)* ‖ *ἀνθρωπίνῳ BZΘ: cf 5, 26 : 11, 24* ‖ [24] *ὅπ. τ. δ.] καὶ μηδαμῶς σέβειν U* ‖ *ὅπ. τ. om Δ(Γ)* ‖ *scr ἅπερ?* ‖ *διδάσκοντα Δ(Γ)* ‖ *οἱ ἄ.] τοὺς ἀνθρώπους U(Z??)Θ* ‖ *ὅθεν om Θ* ‖ *προσκρούειν Θ* ‖ [25] *θ.] τῷ θεῷ ΔE (om R)* ‖ *ὑπακούειν Γ* ‖ [26] *κ. ἐν - εἰσακ. om BE* ‖ *κ. ἐν τῷ] ἐν τῷ οὖν Δ (om Γ)* ‖ *καὶ] ὃς Z(?)* ‖ *ἀποστρ.] προσκρούεσθαι αὐτὸν Z(?) ἐναντιοῦσθαι τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων U* ‖ *ὑπακούειν U* ‖ [26]–5, [19] *αὐτ. τῷ δ. (Θ)*

exaudierit habeantur a diabolo ipsi captiui, et tamdiu eos deludat quamdiu de corpore exeant rei et nudi nihil secum praeter peccata portantes.

3 Aegeas dixit: Ista superstitiosa et uana uerba Iesus uester dum praedicaret, Iudaei illum crucis patibulum adfixerunt. Andreas respondit: O si uellis scire misterium crucis, quam rationabili caritate auctor humani generis pro restauratione nostra hoc crucis patibulum non inuitus sed sponte suscepit! Aegeas dixit: Cum traditus adseratur a suo discipulo

καὶ μὴ εἰσακούοντος κατασχεθῶσιν ὑπὸ τοῦ διαβόλου αἰχμάλωτοι καὶ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτοῖς ἐμπαίξῃ ἕως οὗ ἐκ τοῦ σώματος ἐξέλθωσιν κατακεκριμένοι καὶ γυμνοί, μηδὲν μεθ' ἑαυτῶν ἐκτὸς ἁμαρτιῶν βαστάζοντες.

3 Αἰγέας εἶπεν· Ταῦτα ὑπέρογκα καὶ μάταια εἰσὶν ῥήματα· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ὑμῶν ἐν τῷ κηρύσσειν ταῦτα Ἰουδαῖοι αὐτὸν ἐν τῷ σταυρῷ προσήλωσαν. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Ὢ εἰ ᾔθελες εἰδέναι | 108 T τὸ μυστήριον τοῦ σταυροῦ οἵᾳ ἐπιθυμητῇ ἀγάπῃ ὁ κτιστὴς τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ὑπὲρ συστάσεως ἡμετέρας

διαβόλῳ αὐτοὶ αἰχμάλωτοι, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτοὺς διαπαίξοιεν ἐφ' ὅσον ἐκ τοῦ σώματος ἐξέλθωσιν ἔνοχοι καὶ γυμνοί, μηδὲν μεθ' ἑαυτῶν πλὴν τὰς ἁμαρτίας βαστάζοντες.

3 Ὁ Αἰγεάτης εἶπεν· Ταῦτα περιττὰ καὶ μάταιά εἰσιν ῥήματα. ἐπεὶ ὁ ὑμέτερος Ἰησοῦς ἐν τῷ ταῦτα κηρύττειν τοῖς Ἰουδαίοις, αὐτὸν τῷ τοῦ σταυροῦ ξύλῳ προσήλωσαν. Ὁ μακάριος Ἀνδρέας ἀπεκρίνατο· Ὢ εἰ βούλει ἐπιγνῶναι | 108 T τὸ μυστήριον τοῦ σταυροῦ, ὁποίᾳ εὐλόγῳ ἀγάπῃ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἀνθρωπείου γένους ὑπὲρ τῆς ἀνακλήσεως ἡμῶν τοῦτο τὸ τοῦ σταυροῦ ξύλον οὐχὶ ἀκουσίως ἀλλ' ἑκουσίως ὑπεδέξατο. Ὁ Αἰγεάτης εἶπεν·

---

[1] a *om* *Π(X)Q* ‖ [2] quousque *ΠXΞRSV* |||||||| *Q* donec *q* ‖ [4] uana] sunt *add* *P(E)CQ(S?)TUV* ‖ uerba] nam *add* *(E)CQ(S?)U* ‖ [4–5] dum pr. ies. u. *ΠX* ‖ [5] dum] haec *add* *ECQTUV* ‖ patibulo *mXΞNauCRSTV* ‖ [6] A.] sanctus (?) a. *R* ‖ uelles *DNauQU* ue|||lis *M* uelis *XECRST(V)* ‖ [8] hoc cr. pat. *om* *ΠXS* ‖ spontaneus *V*: *cf 6, 3* ‖ [9] susceperit *CRSTV*

[11] *ἐπὶ om Γ: del?* ‖ *αὐτοὺς O* ‖ [12] *ἐκτὸς] πλὴν τῶν O* ‖ [14] *ῥ. κ. μ. ε. O* ‖ [15] *Ἰησ.] ὁ χριστὸς O* ‖ *ταῦτα κηρ. et add οἱ O* ‖ [15–16] *ἐν τ. στ. α. Y ἐν στ. α. M* ‖ [16] *del τῷ?* ‖ *εἶπεν O* ‖ *ὦ om Γ ἄνθρωπε add O* ‖

[19] *αὐτοὶ om U* ‖ *διέπεξεν et add ἡ πλάνη ὥστε U* ‖ [20] *ἐφ' ὅ.] ὥστε et add ἐξερχομένων (Θ)* ‖ *ἐκ om Δ* ‖ *ἐξ. ἔν.] εὑρεθῆναι ἐρήμους (Θ)* ‖ *γυμνούς Δ* ‖ [21] *τῶν ἁμαρτιῶν U(Z?)(Θ)* ‖ *βαστάζοντας UΔ* ‖ [22–23] *εἰσιν ῥ.] ῥ. τυγχάνουσιν (Θ)* ‖ [23] *ἐπεὶ ὁ] ὁ γὰρ Θ* ‖ [24] *τῷ τ. στ. ξ. αὐτ. Θ τῷ τ. ξύλου αὐτ. σταυρῷ BZ* ‖ [25] *ἀποκριθεὶς εἶπεν (Δ)* ‖ *ὦ om UR(X) αἰγεάτα add BZ* ‖ [26] *ποία A: cf 6, 18* ‖ *ἀρχ.] τῆς ζωῆς add Δ(Γ)* ‖ *ἀνθρωπίνου ΔE(Z?): cf 4, 23* ‖ [27] *ἀνανεώσεως Φ: scr ἀνακτήσεως? cf 9, 21; 10, 21* ‖ *τούτῳ Φ* ‖ *τῷ UA om BZ* ‖ *ξ. τ. στ. ΔE (om R)* ‖ *ξύλῳ ΦA* ‖ [28] *ὑποδεξάμενος U προσηλώθη et add ἐγώ σοι ἐρῶ BZ*

et a Iudaeis tentus et praesidi adductus et ad petitionem Iudaeorum a militibus praesidis crucifixus, quo modo tu dicis eum spontaneum crucis subisse patibulum? Andreas respondit: Ideo ego dico spontaneum quoniam simul cum ipso fui cum a suo discipulo traderetur, et antequam traderetur dixit nobis quod tradendus esset et crucifigendus pro salute hominum et die tertia resurrecturum se esse praedixit. cui cum frater meus

τοῦτον τὸν σταυρὸν οὐχὶ ἄκων ἀλλ' ἑκὼν ἐδέξατο. Αἰγέας εἶπεν· Τὸ προδοθῆναι αὐτὸν παρὰ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ καὶ ὑπὸ Ἰουδαίων κρατηθῆναι καὶ τῷ ἡγεμόνι προσενεχθῆναι καὶ ἐν τῇ αἰτήσει τῶν Ἰουδαίων παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἡγεμόνος σταυρωθῆναι κελεύσαντος, πῶς σὺ λέγεις αὐτὸν προθέσει ὑπομεῖναι σταυρόν; Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Διὰ τοῦτο ἐγὼ λέγω αὐτὸν προθέσει ὅτι ἐν τῷ ἅμα μετ' αὐτοῦ ἤμην· καὶ μέλλων προδίδοσθαι ὑπὸ τοῦ ἰδίου μαθητοῦ προεῖπεν ἡμῖν πρὸ τοῦ παραδοθῆναι καὶ σταυρωθῆναι ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώ-

Ἐν τῷ παραδίδοσθαι αὐτὸν παρὰ τῷ αὐτοῦ μαθητῇ καὶ παρὰ τῶν Ἰουδαίων συσχεθῆναι καὶ τῷ ἡγεμόνι προσαχθῆναι καὶ πρὸς τὴν αἴτησιν τῶν Ἰουδαίων παρὰ τῶν τοῦ ἡγεμόνος στρατιωτῶν σταυρωθῆναι, ὁποίῳ τρόπῳ σὺ λέγεις ἑκουσίως τῷ τοῦ σταυροῦ αὐτὸν ὑποκεῖσθαι ξύλῳ; Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίνατο· Διὰ τοῦτο ἐγὼ λέγω ἑκουσίως, ἐπειδὴ ἅμα σὺν αὐτῷ ἤμην ἐν τῷ παρὰ τῷ αὐτοῦ μαθητῇ αὐτὸν παραδίδοσθαι. καὶ πρὶν ἢ παραδοθῇ εἶπεν ἡμῖν ὡς οἷα παραδοθήσεται καὶ σταυρωθήσεται ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-

[1] praes.] ante praesidem *PXDCSU* ad praesidem *T* ‖ [3] e. sponte *R* sponte e. *CQU om P: cf 5, 8; 8, 6* ‖ eum *om T* ‖ sumpsisse *T* suscepisse *R* ‖ [4] ego] eum *add V* ‖ quomodo *Nau* ‖ [7] cum *om C*

[8] *οὐχ' O* ‖ *ἐδ.] ἐπίστευσας ἂν αὐτῷ add O* ‖ [8–9] *A. ε. τὸ om Γ: cf 12* ‖ [9] *τὸ] scr ⟨Ἐν⟩ τῷ?* ‖ *παραδοθῆναι O* ‖ *ὑπὸ] τῶν add Γ* ‖ [10] *ἐν om O* ‖ *αἰτία O* ‖ [11] *στρατ.] τοῦ add O* ‖ [12] *κελ.* (= adseratur?)] *ἐγέας εἶπεν add Γ: cf 8* ‖ *προσθέσει O* ‖ [13] *ὁ ἅγ. om O* ‖ *εἶπεν O* ‖ *λέγω ἐγὼ Y* ‖ *ἐγὼ om M* ‖ [14] *προθ.] ὑπομεῖναι σταυρὸν add Y* ‖ [14–7,9] *uerba mire perturbata sic fere ordinaueris: ὅτι ἐν τῷ προδίδ. ὑ. τ. ἰδ. μαθ. ἅμα μ. α. ἤμην καὶ πρὸ τοῦ παραδοθῆναι εἶπεν ἡμ. ὅτι Μέλλω ⟨παραδοθῆναι⟩ κ. σταυρωθῆναι ὑ. τ. σ τ. ἀ. ⟨καὶ⟩ μετὰ τρ. ἡ. ἐγείρομαι* ‖ [14] *ἐν τῷ ἅ. om O* ‖ [15] *μαθ.] καὶ σταυροῦσθαι add O* ‖ *εἶπεν Γ* ‖ [15–16] *πρὸ - ἀνθρ. om O* ‖ [15] *τοῦ om M*

[17] *ἐν - μαθ.] ὁπόταν παρὰ τοῦ ἑαυτοῦ (ἰδίου V) μαθητοῦ προδοθεὶς (Θ): cf 22* ‖ *ὑπὸ τοῦ ἰδίου μαθητοῦ BZ: cf 2, 25* ‖ *παρὰ alt] ὑπὸ BZ(Θ)* ‖ [18] *συσχεθεὶς (Θ)* ‖ *καὶ om Θ* ‖ *προσήχθη Θ* ‖ [19] *τ. Ἰ.] αὐτῶν (Θ)* ‖ *παρὰ] ὑπὸ Θ σταυρωθεὶς U τῷ σταυρῷ προσηλώθη Θ: scr τῷ σταυρῷ προσηλωθῆναι?* ‖ [20] *ποίῳ Θ(Z)* ‖ [20–21] *αὐτ. τοῦ στ. τὸ ξύλον ὑποδέξασθαι (Θ)* ‖ [21] *αὐτὸν om U* ‖ *εἶπεν UΘ* ‖ [22] *ἐγὼ om Θ* ‖ *ἅμα om UΘ* ‖ [23] *παραδ. αὐτ. π. (ὑπὸ VR) τοῦ α. (ἰδίου VR) μαθητοῦ Θ: cf 17* ‖ *αὐτὸν om U* ‖ *παραδιδόναι BZ καὶ om Θ* ‖ *ἢ] γε BZ τοιγαροῦν add Θ* ‖ [25] *καὶ] ὅτι add (Θ)* ‖ [25–7,10] *ἀν. ἔσ.] ἀναστήσεται (Θ)* ‖ [25] *ἀν.] αὐτὸν add U*

Petrus diceret: Propitius esto tibi domine, non fiat istud, indignatus sic ait Petro: Vade retro Satanas, quia non sapis ea quae sunt dei. Et ut plenius nos instrueret quoniam sponte passionem susciperet, dicebat nobis: Potestatem habeo ponendi animam meam et potestatem habeo iterum adsumendi eam. Ad ultimum dum cenaret nobiscum et diceret: Vnus uestrum me traditurus est, et ad istam uocem omnes contristaremur, ne suspensus cogitatio trucidaret, ait: Cui dedero panis fragmentum

πων ὅτι Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. Ὅθεν τῷ ἀδελφῷ μου Πέτρῳ εἰπόντι αὐτῷ Ἱλεώς σοι κύριε, μὴ γένοιτο τοῦτο, ὀργισθεὶς οὕτως εἴρηκεν αὐτῷ· Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, | 109 T ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ. Καὶ πῶς τελείως ἡμᾶς ἐστήριξεν ὅτι ἑκὼν τὸ πάθος ἀνεδέξατο, ἔλεγεν ἡμῖν· Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι τὴν ψυχήν μου καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. Τέλος ἐν ὅσῳ ἐδείπνει μεθ' ἡμῶν λέγει ὅτι Εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με· Καὶ ἐν ταύτῃ τῇ φωνῇ θλιβῆναι πάντας ἐποίησεν· καὶ εἴρηκεν ὅτι Μεθ' οὗ ἐγὼ βάψω ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρά μου, αὐτός

στησόμενον ἔσεσθαι προείρηκεν. ᾧτινι ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς Πέτρος λέλεγεν· Ἱλεώς σοι ἔσται κύριε· οὐ μὴ γένηται τοῦτο. Καὶ ἀγανακτήσας οὕτως ἔφη τῷ Πέτρῳ· Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, | 109 T διότι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ. Καὶ ἵνα πληρέστατά μοι ἐξαρτίσει διότι ἑκουσίως τὸ πάθος ἀνεδέξατο, ἔλεγεν ἡμῖν· Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι τὴν ψυχήν μου καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. Εἰς ἔσχατον δὲ ἐν τῷ δειπνῆσαι αὐτὸν μεθ' ἡμῶν καὶ λέγειν Εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, καὶ πρὸς ταύτην τὴν φωνὴν πάντες συμπερίλυποι γεγονότες, ἵνα ἀναμφίβολος γένηται ἡ ὑποψία, ἀποτεμὼν ἔφη· Ὧιτινι ἐπιδώσω τὸ κλάσμα τοῦ ἄρτου ἐκ τῆς

[2] Matth 16, 22 ‖ [4] Io 10, 18 ‖ [6] (Io 13, 21) Matth 26, 21 ‖ [8] Io 13, 26

[1] tibi esto *XCRTU* ‖ tibi *om ΠQ* ‖ ne *ST* ‖ [2] satana *P(C)SU(Vr)* ‖ [3] dei sunt *ΠXDSUV* ‖ quod *C* ‖ [5] sumendi *XCQT (corr T) UV* ‖ [6] cum *X* uero cum *C* ‖ [8] susp.] *cf praef* ‖ cog.] nos cog. *C* nos cog. nostra *(M)X* cog. nostra nos *PΞV*

[9] *ἐγείρεται Y* ‖ [10–11] *Ἰλ. - αὐτῷ om O* ‖ [12] *ὑπεστήριξεν O* ‖ *ὅτι ἑ.] εἰ ἄκων O* ‖ [13] *ἔλ.] ἔλ. γὰρ Γ οὐκ ἂν ἔλ. O* ‖ [14] *ἆραι O (e codd quibusd euang Io)* ‖ *τέλος] οὖν add O* ‖ [15] *εἶπεν O* ‖ *ὅτι om O* ‖ [16] *ἐν om O* ‖ *βληθῆναι M λυπηθῆναι Y* ‖ *εἴρ.] πάλιν add O* ‖ [17] *τ. χ. μ. om Γ*

[18] *πρ.] προειρηκέναι U ταῦτα πάντα πρ. ἡμῖν (Θ)* ‖ *ᾧτ.] πρὸς ὃν Θ: cf 3, 28* ‖ *Π. om BZ* ‖ [19] *ἔσται om BZVΓ: scr ἔστω?? del?* ‖ *γέν.] ἔσται σοι BZ* ‖ [20] *ὅτι ΑΓ: cf 22* ‖ [21] *θ.] ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων add Θ* ‖ *πληρεστάτω B* ‖ *μ. ἐξ.] ἐξ. μ. (Θ)* ‖ *μοι om Z(?): scr ἡμῖν? ἡμᾶς?* ‖ *ἀποδειχθῇ U* ‖ [22] *ὅτι Θ (Z??): cf 20* ‖ *ἡμῖν] ὅτι add R: cf 24; 8. 28* ‖ [24] *εἰς om Θ* ‖ *κ. λ.] κ. λέγει B(Z?) εἶπεν Δ ἔλεγεν Γ ὅτι add ΘU(Z)?): cf 22* ‖ [25] *κ. πρ. τ.] πρ. τ. οὖν Θ* ‖ [25–26] *πάντων περιλύπων γεγονότων (Θ)* ‖ [26] *ἡ ὑπ. ἀν. γ. (Θ)* ‖ *ἀμφίβολος U παμφίλος (B Z* ‖ [27] *ἀπ. ἔ.] ἀπεφήνατο εἰπών Θ*

de manu mea, ipse est. Et cum dedisset uni ex condiscipulis nostris et futura quasi praeterita iam narraret, docuit se uoluntate fuisse traditum, cum nec traditorem fugiendo deseruit et in loco quo sciebat illum uenturum esse permansit.

4 Aegeas dixit: Miror te prudentem uirum istum uelle sectari quem quoquo pacto, aut sponte aut inuitum, cruci tamen confiteris adfixum. Andreas respondit: Hoc est quod etiam me dixisse iam retines. magnum est misterium crucis. quod si forte uolueris audire retexam. · Aegeas dixit: Misterium non

ἐστιν ὁ παραδιδούς με. Ἤτοι ἑνὶ τῶν συμμαθητῶν ἡμῶν καὶ τὰ μέλλοντα καθάπερ παρελθόντα εἰπὼν ἔδειξεν ἑαυτὸν προθέσει παραδοθέντα· οὔτε γὰρ τὸν προδότην ἔφυγεν· καὶ εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐγίνωσκεν αὐτὸν ἐληλυθότα ἐπέμεινεν.

4 *Αἰγέας εἶπεν· Θαυμάζω τὸν φρόνιμον ἄνδρα τοῦτον ὃν ἐν οἵῳ δή ποτε συμφώνῳ, ἢ ἑκόντα ἢ μὴ ἑκόντα, ὅμως δὲ τῷ*
110 T *σταυρῷ ὁμολογεῖς προσηλῶσθαι. | Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Τοῦτό ἐστιν ὃ προεῖπον· μέγα μυστήριον τὸ τοῦ σταυροῦ· ὃ ἐὰν θελήσῃς ἀκοῦσαι λέξω. Αἰγέας εἶπεν· Μυστήριον οὐ δύνα-*

χειρός μου, αὐτός ἐστιν. Καὶ ἐν τῷ ἐπιδοῦναι ἑνὶ ἐκ τῶν συμμαθητῶν ἡμῶν καὶ τὰ μέλλοντα ὡσεὶ παρῳχηκότα ἤδη διηγεῖσθαι ἐδίδαξεν ἑαυτὸν ἑκουσίως ἔσεσθαι παραδιδόμενον· ὁπόταν οὐδὲ τὸν προδότην ἀποδιδράσκων ἐνεκατέλιπεν, καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ αὐτὸν ἐγνώκει εἶναι παραγινόμενον διέμεινεν.

4 *Ὁ Αἰγεάτης εἶπεν· Θαυμάζω σε ἄνδρα φρόνιμον ὄντα τοῦτον ἐθέλειν αἱρήσασθαι τῷ οἵῳ δή ποτε συμφώνῳ, εἴτε ἑκουσίως εἴτε ἀκουσίως, ὅμως τῷ σταυρῷ καθομολογεῖς αὐτὸν προσ-*
110 T *παγέντα. | Ὁ μακάριος Ἀνδρέας ἀπεκρίνατο· Τοῦτό ἐστιν ὅπερ κἀμὲ λελεχέναι ἤδη κατέχεις· μέγα ἐστὶν τὸ μυστήριον τοῦ*

1 est] qui me tradet *add V* ‖ 2 iam pr. *ENau UV* ‖ se] sua *add Ξq* ‖ 4 quo] in quo *ΠX(T?)UV* in quem *CQS(T?)* ‖ ill. sc. *XΞNauQSUV* ‖ esse uent. *RT* ‖ esse *om C* ‖ 6 quo *M* (quo *sup scr m*) *Q* com (*compendio*) *P* quocumque *XCRST* quouis *V: cf 10, 4* ‖ spontaneum *T: cf 6, 3* ‖ 7 me etiam *Nau* | etiam *om Ξ* ‖ 8 esse *Ξ(m)q om V* ‖ 9 forte *om V* ‖ retexeam *(Π)*

10 *ἤτοι - ἡμ. om O* ‖ 10 *ἤτοι] scr εἶτα?? an εἶτα ⟨δοὺς⟩??* ‖ 12 *οὐ Γ* ‖ *καὶ] ἀλλ' O* ‖ *εἰ O* ‖ 13 *αὐτω ἐληλυθέναι O* ‖ *ἔμεινεν Γ* ‖ 14 *⟨σε⟩ τὸν?* ‖ *scr τούτῳ ⟨θέλειν ἐπακολουθεῖν⟩?* ‖ *ὃν] κηρύττεις add Γ λέγεις add O* ‖ 15 *ἢ all] ἢ καὶ O* ‖ 16 *ὁ ἅγ. om O* ‖ *εἶπεν O* ‖ 17 *ὅπερ Y* ‖ 18 *θέλησι O* ‖ *δυνήσῃ Γ: scr δύναται?*

19 *ἐστιν] ὁ παραδιδούς με add ΔR* ‖ *κ. ἐν τῷ] ἐν τῶ οὖν (Θ)* | *ἐκ om Θ* ‖ 20 *ὡς ἤδη παρ. Θ* ‖ *διηγήσασθαι V διηγησαμένου AX διηγησάμενος Γ σαφῶς add AΓ: cf 4, 21* ‖ 21 *ἑκ. ἑ. Θ* ‖ *ἔσ. π.] παραδοθησόμενον Θ fort recte* ‖ *ὁπ. οὐδὲ] οὐδὲ γὰρ Θ* ‖ 22 *ἀποδιδράσκοντα U ἀποδράσας Θ* | *ἐνεγκατέλιπε Z(?) ἐνεγκατέλειπεν B ἐγκατέλιπεν (uel - ει -) (Θ)* ‖ *καὶ] ἀλλ' Θ* ‖ 23 *ἐγίνωσκεν Θ* ‖ *παραγενόμενος Δ παραγενάμενος Γ* ‖ 25 *ἐθ.] θέλειν R ἐθ. σε ΔE σὲ θέλειν B(Z?)* ‖ *τῷ] = lat* quem? ‖ *εἴτε] γὰρ add Θ* ‖ 26 *καθ. α. τ. στ. (Θ)* ‖ 27 *εἶπεν U(Θ)* ‖ 28 *κἀμὲ om Θ* ‖ *λελ.] λέλεχα εἰ (Θ)* ‖ *κατ.] ὅτι add Θ: cf 7, 22*

potest dici sed supplicium. Andreas respondit: Ipsum supplicium misterium restaurationis humanae, si patienter audias, conprobabis. Aegeas dixit: Ego quidem patienter te audiam. sed tu si me obtemperanter non audias, ipsum crucis misterium in te ipsum retorqueam. Andreas respondit: Ego si crucis patibulum expauescerem, crucis gloriam non praedicarem. Aegeas dixit: Insanus sermo tuus praedicat gloriam supplicii, qui per audaciam poenam non times mortis. Andreas respon-

σθαι λέγεσθαι ἀλλὰ τιμωρία. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Αὐτὴν τὴν τιμωρίαν μυστήριον οὖσαν ἀναπλάσεως τῆς ἀνθρωπότητος, ἐὰν νουνεχῶς ἀκούσῃς, πεισθήσῃ. Αἰγέας εἶπεν· Ἐγὼ μὲν νουνεχῶς ἀκούσομαι· σὺ δὲ ἐὰν μὴ συγκεραστικῶς μου ἀκούσῃς, αὐτὸ τὸ τοῦ σταυροῦ μυστήριον ἐν σεαυτῷ ἀναδέξῃ. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Ἐγὼ εἰ τὸν σταυρὸν ἐδειλίων, τὴν δόξαν τοῦ σταυροῦ οὐκ ἂν ἐκήρυττον. Αἰγέας εἶπεν· Ὁ ἀσαφὴς σου λόγος κηρύττει σταυρὸν κολάσεως ὅτι διὰ κακοτεχνίας κόλασιν οὐ φοβεῖσαι θανάτου. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Οὐχὶ

σταυροῦ· ὅπερ εἰ θέλεις ὡς εἰκὸς ἀκοῦσαι ἐπαναλάβοιμι. Ὁ Αἰγεάτης εἶπεν· Μυστήριον οὐ δύναται λέγεσθαι ἀλλὰ κόλασις. Ὁ μακάριος Ἀνδρέας εἶπεν· Αὐτὴ ἡ κόλασις μυστήριόν ἐστιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀνακτήσεως· εἰ σοφωτέρως ἀκοῦσαι, συνδοκιμάσεις. Ὁ Αἰγεάτης εἶπεν· Ἐγὼ μὲν μακροθύμως ἀκούσοιμι· ἀλλὰ σὺ εἰ μὴ ἐμοὶ πειθαρχῶν ὑπακούσῃς, αὐτὸ τοῦ σταυροῦ μυστήριον ἐν σεαυτῷ ἀναδέξῃ. Ὁ μακάριος Ἀνδρέας ἀπεκρίνατο· Ἐγὼ εἰ τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ ἐδεδοίκειν, τὴν δόξαν τοῦ σταυροῦ οὐκ ἂν ἐκήρυττον. Ὁ Αἰγεάτης εἶπεν· Μανιώδης ὁ λόγος σού ἐστιν ὃς κηρύττεις τὸν σταυρὸν μὴ εἶναι κόλασιν, ὅτι διὰ τῆς θρασύτη-

---

[1] potes *Π(T)* ‖ sed *om Q* ‖ A.] sanctus a. *RS* ‖ dixit *Nau: cf. 4, 2* ‖ [2] rest.] esse rest. *X* rest. est *Q* reparationis *RS* ‖ hum.] humani generis *CQU* ‖ sapienter *M* (*corr m*) *T* ‖ [3] te *om PCQ(S?)* ‖ [4] si tu *XΞ* ‖ audies *C* audieris *m RSU* ‖ [5] ipso *STU* ‖ retorquebo *mV* excipies *CQRS(T)U* ‖ dixit *X* ‖ [5–6] pat. cr. *CQRSUV* ‖ [7] gl. s.] crucem s. *QU* crucis supplicium *CR* ‖ [8] quia *ΞCRSTU* ‖ n. t. p. m. *S* p. m. n. t. *EQRV*

[9] *λέγειν Γ* ‖ *τιμωρίαν Γ* ‖ *εἶπεν MO* ‖ [10] *ἀν.] καὶ ἀνάπλασιν O* ‖ *ἀνθρ.] ἐπιγινώσκωμεν add O* ‖ [11] *μαθήσῃ O* ‖ [12] *μου om O* ‖ [13] *τὸ om M* ‖ [14] *εἶπεν O* ‖ *εἰ om O* ‖ *ἐδειλίουν O* ‖ [15] *σαφὴς Y: neutrum uerum uid* ‖ [16] *κηρ.] σοι add O* ‖ *σταυροῦ Y σταυρῷ M: scr δόξαν?* ‖ *κολάσεως] ‖ κόλασιν Y* ‖ [17] *ὁ ἅγ. om O* ‖ *εἶπεν O*

[20] *αὕτη plerique: cf 23* ‖ [21] *ἀκούσας A ἀκούσης (E) διακούσης U δεῖ ἀκοῦσαι R: scr ἀκούσαις uel ἀκούσειας? cf 23* ‖ [22] *ἐ. μ. om B(Z?)* ‖ *ἀκοῦσαι μοι Z ἀκούσομαι Θ* ‖ [23] *ἀ. σὺ] σὺ δὲ Θ* ‖ *ἐπακούσειας BZ: scr ὑπακούσειας?* ‖ *αὐτῷ A τὸ add BZ(E?): cf 20* ‖ *στ.] τὸ add Δ* ‖ [25–26] *οὐκ ἂν τ. δ. τ. στ. Θ* ‖ [25] *τ. δ. τ. στ. om U* ‖ [26–27] *ἐ. ὃς] ἐ. ὃν BZ ὅτι Θ: del?* ‖ [27] *scr κηρύττει? καὶ add BZ* ‖ *ὅτι] καὶ (Θ)*

dit: Non per audaciam sed per fidem poenam non timeo mortis. mors enim iustorum pretiosa est, mors uero peccatorum pessima. et ideo audire te uolo crucis misterium, ut agnitum forsitan credas et credens ad restaurationem tuae animae quoquo pacto pertingas. Aegeas dixit: Restauratur hoc quod perisse docetur. numquid anima mea periit, ut ad eius me restaurationem uenire per fidem nescio quam tu adseras?

111 T διὰ κακοτεχνίας ἀλλὰ διὰ | πίστεως οὐ φοβοῦμαι κόλασιν θανάτου. ὁ γὰρ θάνατος τῶν ἁμαρτωλῶν πονηρός. καὶ διὰ τοῦτο ἀκουστόν σοι ποιήσασθαι θέλω τὸ τοῦ σταυροῦ μυστήριον ὅπως διορθωσάμενός σε καὶ πιστεύσας πρὸς οἰκοδομὴν τῆς σῆς ψυχῆς οἵῳ δή ποτε τρόπῳ καταλάβῃς. Αἰγέας εἶπεν· Τοῦτο οἰκοδομεῖται ὃ φαίνεται ἀπολελωκός· μὴ γὰρ ἡ ψυχή μου ἀπώλετο ἵνα πρὸς οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐλθεῖν πειρασθῶ διὰ πίστεως ἧς λέγεις;

τός σου τὴν τιμωρίαν οὐ δέδοικας τοῦ θανάτου. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας
111 T εἶπεν· Οὐχὶ διὰ τῆς θρασύτητος ἀλλὰ διὰ | τῆς πίστεως οὐ δέδοικα τοῦ θανάτου τὴν τιμωρίαν· ὁ γὰρ θάνατος τῶν ἁμαρτωλῶν πονηρός ἐστιν· καὶ διὰ τοῦτο ἀκοῦσαί σε βούλομαι τὸ τοῦ σταυροῦ μυστήριον, ἵν' ἐπιγνοὺς ἴσως πιστεύσῃς, καὶ πιστεύων εἰς ἀνανέωσιν τῆς σῆς ψυχῆς οἵῳ δή ποτε συμφώνῳ καταντήσῃς. Ὁ Αἰγεάτης εἶπεν· Εἰς ἀνανέωσιν τοῦτο ὅπερ ἀπόλλυσθαι διδάσκεται. μή τι γε ἡ ψυχή μου ἀπόλλυται ἵνα πρὸς τὴν αὐτοῦ με ἀνανέωσιν ἐλθεῖν διὰ τῆς οὐκ οἶδα ποίας πίστεως ἧς σὺ φῄς;

---

[1] n. t. p. m. *CQTUV* p. m. n. t. *S* ‖ n. t. *om R* ‖ [2] mors - est *om T* ‖ iust. - uero *om CQR* ‖ uero] autem *ST* ‖ pess.] est *add C* ‖ [3] te audire *CRS* ‖ fors. *om CQRTU* ‖ [4] quo//// *M* quoque *P Nau* quo *T* quocumque *XQRV: cf 8, 6* ‖ pacto *om NauSU add u* ‖ [6] rest.] necesse sit *add* (*R*)*S* horteris *add Q* oporteat *add CV* ‖ uen.] oporteat *add Ξ* dicas *add U* ‖ [7] sciam *X* ‖ asseris *XDCRSUVq*

[9] *θάν.] δικαίων τίμιος, θάνατος δὲ add Woog ‖ καὶ om O ‖* [10] *θέλω ποιῆσαι O ‖* [11] *σε om Γ ‖ <τάχα πιστεύσῃς> καί? ‖* [12] *hinc incipit S ‖ τοῦτο αἰγ. ε. O ‖* [12–13] *οἰκ. - ἀπολ. om O ‖* [13] *ἀπολωλεκός Y: cf 11, 10 ‖* [14] *αὐτῆς YMO: cf 24 et 6 ‖ πειρ. ἐ. S ‖ πειρ.] παρὰ θεῷ YM*

[16] *τ. θ. οὐ δέδ. (Θ) ‖* [18] *τ. ἁμ. θ. Δ ‖* [19] *ἐ. πον. Δ ‖ del ἐστιν? ‖* [20] *μ. τοῦ στ. BZ ‖ ἵν'] καὶ U om Θ ‖ ἴσ. ἐπιγινώσκων (Θ) ‖ κ. π.] π. δὲ Θ ‖* [21] *ἀνακεφαλαίωσιν BZ ἀνα//////ωσιν U νέ in ras u: cf 22; 24 ‖ οἱῳδηποτοῦν τρόπῳ UΘ: cf 8, 25 ‖* [22] *εἰς ἀν. <ἥκει uel καταντᾷ>? uel <ἔρχεται> εἰς ἀν.? an ἀνανεοῦται (ut εἰς ἀ. sit ex 21 delapsum)? ‖* [23] *ἀπόλυσθαι U ἀπολεῖσθαι B(Z): scr ἀπολέσθαι? cf 11, 20 ‖* [24] *αὐτῆς solus V ‖ ἀν.] ποιεῖς add A ποιήσῃς add V ποιήσει add Xu ‖ ἔλθῃ (Γ) ‖ διὰ om ΦΓ sup scr U ‖* [25] *πίστ.] παρασκευάσει add BZ ‖ ἧς] ἢ B ει Z: del?? ‖ ἔφης B(Z?) ὑφῆς A*

5 Andreas respondit: Hoc est quod te dicere desiderabam, ut dum perditas animas omnium hominum docuero, istam restaurationem earum per crucis misterium pandam. primus enim homo per lignum praeuaricationis mortem induxit, et necessarium hoc erat generi humano ut per lignum passionis mors quae ingressa fuerat pelleretur. et quoniam de inmaculata terra factus fuerat homo primus, qui per lignum praeuaricationis mundo mortem intulerat, necessario de inmaculata

5 Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Τοῦτό ἐστιν ὃ εἰρηκέναι σε ἐπεθύμουν ἵνα ἐν τῷ ἀπολελωκυίας τὰς πασῶν ἀνθρώπων ψυχὰς διδάξω, δικαίαν τὴν οἰκοδομὴν αὐτῶν καὶ διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ σταυροῦ ἐφαπλώσω ταύτην. ὁ γὰρ πρῶτος ἄνθρωπος διὰ τοῦ ξύλου τῆς παραβάσεως θάνατον ἐπήγαγεν· καὶ ἀναγκαῖον ἦν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἵνα διὰ τοῦ ξύλου τοῦ πάθους ὁ εἰσελθὼν θάνατος ἐκβληθῇ. καὶ ὅτι ἐξ ἀμώμου γῆς ἐγεγόνει | ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὁ διὰ ξύλου παρακοῆς τῷ κόσμῳ 112 T θάνατον εἰσενέγκας, ἀναγκαῖον ἦν ἐξ ἀμώμου παρθένου κυηθεὶς ὁ τέλειος ἄνθρωπος, ἐν ᾧ ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ὁ πρώην ποιήσας

5 Ὁ μακάριος Ἀνδρέας ἀπεκρίνατο· Τοῦτό ἐστιν ὅπερ σε μαθεῖν ἐπεθύμουν, ὥστε ἐν τῷ ἀπολέσθαι τὰς ψυχὰς πάντων ἀνθρώπων διδάξω καὶ τὸν ἀνακαινίσαι αὐτὰς μέλλοντα διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ σταυροῦ φανερώσω. ὁ γὰρ πρῶτος ἄνθρωπος διὰ τῆς τοῦ ξύλου παραβάσεως τὸν θάνατον εἰσήγαγεν· καὶ χρεία ἦν τοῦτο τῷ ἀνθρωπείῳ γένει ἵνα διὰ τῆς τοῦ ξύλου παθήσεως ὁ θάνατος εἰσεληλυθὼς ἐξωσθείη· καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἀμωμήτου γῆς ἐγεγόνει | ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὃς διὰ τῆς τοῦ 112 T ξύλου παραβάσεως τῷ κόσμῳ τὸν θάνατον εἰσήγαγεν, ἀναγκαίως

[1] dixit *M* ‖ docere *M corr m* discere *ENauCRsTUV: cf praef* ‖ [2] omnium *om NauCUV* ‖ hom. *om ΠX* ‖ iustam *ΠXΞC(Q? istam rasura eff q) PRTUV: cf praef* ‖ [5] praeuar.] mundo *add RsU: cf 8* ‖ [6] qua *R (corr r) T* q///// *M* ue *in ras m* ‖ expelleretur *S* ‖ quomodo *Nau* ‖ [7] pr. h. *V* ‖ [8] intu///lerat (*eras* l) *M* ‖ necess.] fuit ut *add P* necessarium erat ut *m* necessarium fuit ut *XNauS (fort recte: cf 5)* necesse erat ut *CV*

[9] *ὁ ἅγ. om O* ‖ *εἶπεν OS* ‖ [10] *ἐπιθύμουν O* ‖ *τῷ] ὅσω Γ* ‖ *ἀπολελοκῦας O ἀπολωλεκυίας VS: cf 10, 13* ‖ *πάντων Woog τῶν add S* ‖ [11] *καὶ del?* ‖ [14] *τὸ γ. τ. ἀ. om O* ‖ *scr τῷ γένει?* ‖ [16] *γέγονε O* ‖ [16–18] *ὁ διὰ - ἄνθρ. om M* ‖ [16–17] *ὁ διὰ - εἰσεν. om O* ‖ [17] *εἰσενεγκὼν S* ‖ *ἀναγκαίων M* ‖ *ἦν om Y: del? (cf lat) ἦν ⟨ἵνα⟩??* ‖ [17–18] *κυηθῆναι τὸν τέλειον ἄνθρωπον O* ‖ [18] *ἐν ᾧ] εἶνῶ O*

[20–22] *ὥστε - φαν.] ὃ καὶ διδάξας φαν. ὅτι ἐν τῷ ἀπολ. τὰς ψ. τῶν ἀνθρ. διὰ τ. μυστ. τ. στ. ἀνακαινισθήσονται (Θ)* ‖ [20] *ἐν τῷ om BZ* ‖ *ἀπολεῖσθαι BZ ἀπόλλυσθαι UX: cf 10,23* ‖ *ψ.] τῶν add U* ‖ *πάντων om Θ* ‖ [21] *scr διδάξαι??* ‖ [21–22] *καὶ - φαν.] καὶ φαν. ἀνακ. τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς δ. τ. μ. τ. στ. (om rel) U* [22] *μαρτυρίου B(Z?)* ‖ [23] *scr τοῦ ξ. τῆς?* ‖ *θάν.] εἰς τὸν κόσμον add U ἐπήγαγεν BZ* ‖ [24] *ἀνθρωπίω (ν sup scr) U ἀνθρωπίνω BZ Θ: cf 4, 23* ‖ [25] *ὁ θάν. ἐξωσθῇ (fort recte: cf 18, 26) ὁ εἰς τὸν κόσμον εἰσελ. (Θu)* ‖ [26] *ὅς] ὁ Θ* ‖ [26–27] *scr τοῦ ξ. τ. π.?* ‖ [27] *τὸν θάν. εἰς τὸν κόσμον εἰσαγαγὼν Θ* ‖ *ἀναγκαῖον et add ὑπῆρχεν ἵνα Θ: cf 12, 17; 19; 23*

uirgine natus perfectus homo, in quo dei filius, qui primum hominem fecerat, mixtus, uitam aeternam, quam perdiderant per Adam homines, repararet ac de ligno crucis lignum concupiscentiae excluderet, panderet in cruce inmaculatas manus pro manibus incontinenter extensis, pro suaui cibo arboris uetitae escam fellis acciperet, et in se suscipiens mortalitatem nostram suam nobis inmortalitatem inferret.

τὸν ἄνθρωπον, ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣν ἀπώλεσαν διὰ τοῦ Ἀδὰμ οἱ ἄνθρωποι, ἑτοιμάσῃ, εἶθ' οὕτως διὰ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ τὸ ξύλον τῆς ἐπιθυμίας ἀποκλείσῃ, ἐκτείνῃ ἐν τῷ σταυρῷ τὰς ἀχράντους χεῖρας ὑπὲρ χειρῶν ἑκουσίως ἐκτεταμένων, ἀντὶ ἡδυτάτης τροφῆς τοῦ ξύλου τῆς παρακοῆς τροφὴν χολῆς λαβών, καὶ ἐν ἑαυτῷ δεξάμενος τὸ θνητὸν ἡμῶν τὴν ἑαυτοῦ ἀθανασίαν ἡμῖν προσήνεγκεν.

διὰ τῆς ἀμωμήτου παρθένου γεννηθεὶς τέλειος ἄνθρωπος ὁ τοῦ θεοῦ υἱός, ὃς τὸν πρῶτον ἄνθρωπον ἦν πεποιηκώς, ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥνπερ ἀπολελώκεισαν διὰ τοῦ Ἀδὰμ οἱ ἄνθρωποι, ἀνακαινουργῆσαι καὶ ἀπὸ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ τὸ ξύλον τῆς ἐπιθυμίας ἐναποκλεῖσαι· κρεμάμενος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰς ἀμωμήτους χεῖρας ὑπὲρ τῶν χειρῶν τῶν ἀκρατῶς ἐκταθεισῶν, ὑπὲρ τῆς ἡδυτάτης βρώσεως τοῦ κωλυτικοῦ δένδρου χολὴν εἰς βρῶσιν δέξασθαι, καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀναδεξάμενος τὸ θανατηφόρον ἡμῶν τὴν αὐτοῦ ἀθανασίαν ἡμῖν προσκομίσει.

---

[1] natus] Christus *add Nau* est christus *add Ξ sollertissime nam uerum non uidetur* ‖ in quo] in quem *ΞU* qui est *Nau* ‖ [2] fec. hom. *Σ* ‖ fecerat, <erat>*?* ‖ mixtus *om Nau CQTUV* ut *add QR* ad *add T* ‖ quem *M corr m* ‖ perdiderat *MET* ‖ [2–3] p. Ad. *om Nau* ‖ [3] omnes *Nau* ‖ ac] et ut *S* ‖ [4] penderet *MXQRTU* (*corr u*) pendens *C* perderet *P* tenderet *ΞV* ‖ inmaculatis manibus *CR* ‖ [5] uetiti *Π fort recte* ‖ [7] ////ferret *S* conferret *Rs* offerret *NauCQU* afferret *T*

[8–9] οἱ ἄ. δ. τ. ἀδ. O ‖ [9] ἑτοιμάσαι Γ ‖ τοῦ prius om S: del? ‖ [11] ἑκ.] scr ἀκολάστως? ‖ [12] τ. ξ. τ. π. om O ‖ ἔλαβεν O ‖ [13] αὐτῷ Γ: cf 18, 20 αὐτοῦ O ‖ [14] ἐχαρίσατο O: scr προσενέγκῃ??

[15] διὰ] ἐκ Θ fort recte: cf 11, 25 ‖ [15–16] ὁ τ. θ. υἱ. τέλ. ἄ. γενν. ζ. τ. αἰ. ἥνπ. ἀπ. οἱ ἄ. δ. τ. ἀδ. αὐτὸς ἀνακαινουργήσῃ (Θ) ‖ [16] ὃς] ὁ Z(?) ‖ [17] ἀπολωλέκεισαν solus A ‖ διὰ] ἀπὸ Φ ‖ scr ἀνακαινουργήσῃ?? cf 22 et 23 ‖ [18] ἀπὸ] διὰ Θ ‖ [19] ἐναποκλήσει E ἀποκλείσῃ A(X): cf 22 et 23 ‖ ἐπὶ] τοῦ ξύλου add Φ ‖ [20] χεῖρ.] ἐξέτεινεν add Θ ‖ ὑπὸ Φ ‖ [21] δ.] ξύλου B(Z?) ‖ [22] ἐδέξατο Θ ‖ [22–23] τὸ θνητὸν τὸ ἡμέτερον εἰς ἑ. ἀν. Θ ‖ [22] δεξάμενος Φ ‖ [23] πρ.] ἐδωρήσατο Θ

6 Aegeas dixit: Ista uerba illis narrare debes qui tibi credunt, mihi autem nisi hoc consentias ut sacrificium diis omnipotentibus offeras, in ipsa cruce quam laudas te fustigatum adfigi praecipiam. Andreas respondit: Omnipotenti deo, qui unus et uerus est, ego omni die sacrifico, non turis fumum nec taurorum mugientium carnes nec hyrcorum sanguinem, sed inmaculatum agnum cotidie in altare crucis sacrifico, cuius carnes posteaquam omnis populus credentium manducauerit et eius sanguinem biberit, agnus qui sacrificatus est integer per-

6 *Αἰγέας εἶπεν· Ταῦτα τὰ ῥήματα τοῖς πιστεύουσίν σοι δυνήσει λαλεῖν· ἐμοὶ δὲ εἰ μὴ τοῦτο συνθῇς ὅπως θυσίαν τοῖς παντοκράτορσι θεοῖς προσενέγκῃς, ἐν αὐτῷ τῷ σταυρῷ ᾧ ἐπαινεῖς ῥαβδισθέντα σε προσηλώσω. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Τῷ παντοκράτορι θεῷ, ὅς εἷς ἐστιν ἀληθινός, ἐγὼ πᾶσαν ἡμέραν θυσιάζω, | οὐχὶ θυμιάματος καπνὸν οὐδὲ ταύρων μυκωμένων* 113 T *σάρκας οὔτε τράγων αἷμα, ἀλλ' ἄμωμον ἀμνὸν καθ' ἡμέραν ἐν θυσιαστηρίῳ τοῦ σταυροῦ θύω· οὗ τὰς σάρκας μετὰ τὸν πάντα τὸν πιστῶν λαὸν φαγεῖν καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ πιεῖν ὁ τυθεὶς*

6 *Ὁ Αἰγεάτης εἶπεν· Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐκείνοις ἀφηγεῖσθαι δυνήσει οἵτινές σοι πιστεύσουσιν· ἐμοὶ δὲ εἰ μὴ τὸ τοῦτο συναινέσαι ἔλθῃς ὅπως τοῖς παντοδυνάμοις θεοῖς τὰς θυσίας προσενέγκῃς, ἐν αὐτῷ τῷ σταυρῷ ᾧπερ ἐπαινεῖς μαστιχθέντα σε προσπαγῆναι προστάξω. Ὁ μακάριος Ἀνδρέας εἶπεν· Τῷ παντοκράτορι θεῷ, ὡς μόνος ἀληθινὸς θεὸς ὑπάρχει, ἐγὼ καθ' ἑκάστην ἡμέραν θυσίαν προσκομίζω, | οὐ λιβάνου καπνὸν οὐδὲ μυκωμένων* 113 T *ταύρων τὰς σάρκας οὐδὲ αἷμα τράγων, ἀλλὰ ἀμώμητον ἀμνὸν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τοῦ σταυροῦ ἱερουργῶ· οἵτινος τὰς σάρκας ὡς μετὰ τὸ ἅπας ὁ λαὸς τῶν πιστευόντων φάγῃ καὶ πίῃ αὐτοῦ τὸ αἷμα, ὁ ἀμνὸς ὁ ἱερουργηθεὶς*

[1] debes] potes *(Π)ΧΣ* ‖ [3] te *ante* cruce *MX om P* ‖ fatigatum *ΠΧΕ(Q?)V* (*corr v*) ‖ [4] A.] sanctus a. *RS* ‖ [5] unus] uiuus *ΞQU* ‖ o. d.] quotidie (*Ξ*)

[10] *τὰ om S: del??* ‖ [11] *δυν. om Γ: scr δύνασαι?? δύνῃ? cf 14, 13* ‖ *λάλει Γ* ‖ *τοῦτο om O* ‖ *πιθεὶς O* ‖ [12] *ὁ Y ὃν MS: cf 20, 15* ‖ [13] *εἶπεν OS* ‖ [14] *ὅς-ἀλ. om O* ‖ *εἷς] εἰ M om S* ‖ [15] *θυσ.] θυσίαν ζῶσαν ἀναφέρω O* ‖ [16] *ἐν] τῷ add Γ* ‖ [17] *τὸν] ν eras Y om OS: scr τὸ* ‖ *πάντα om OS* ‖ [18] *τῶν π. λαῶν S* ‖ *πιστὸν YMO*

[20-21] *τὸ-ὅπως] πειθαρχῶν Θ* ‖ [20] *del τὸ?* ‖ *scr τοιοῦτο???* ‖ [20-21] *συναινέσαις ἔλθοις Z: scr συναινέσειας?* ‖ [22] *ὅπερ BAER ὅνπερ UX ᾧ V* ‖ [23] *scr ἀπεκρίνατο?* ‖ [23-24] *ἐγὼ τ. π. θ. τῷ μόνῳ ἀληθινῷ ὑπάρχοντι (Θ)* ‖ [24] *ὡς] ωὸ B: scr ὅς* ‖ [26] *ἄμωμον Θ* ‖ [27] *κ. ἑ. ἡμ. om Θ* ‖ *στ.] αὐτοῦ add Θ* ‖ *ἱερουργῶν B (Z?)A* ‖ [28] *τὰς-τὸ] τὸ σῶμα Θ* ‖ *scr μετὰ τὸ ὡς ut sit* post ea quam*? del ὡς et scr (29) φαγεῖν et πιεῖν??* ‖ *πᾶς Θ* ‖ *τῶν πιστῶν λαὸς (Θ)* ‖ [29] *φ.] μεταλαμβάνων Θ* ‖ *τὸ αἱ. αὐ. πίνων Θ* ‖ *ὁ ἱερ. ἀ. et add μετα τοῦτο Θ*

seuerat et uiuus, et cum uere sacrificatus sit et uere carnes eius manducatae sint a populo et uere sanguis eius sit bibitus, tamen ut dixi integer permanet et inmaculatus et uiuus. Aegeas dixit: Quomodo potest hoc fieri? Andreas respondit: Si uis discere quomodo potest hoc fieri, adsume formam discipuli, ut possis doceri quod quaeris. Aegeas dixit: Ego a te tormentis exigo huius rei notitiam. Andreas respondit: Miror te hominem prudentem tam stulte locutum. ergo tu tormentis putas me tibi diuina pandere sacrificia? audisti mysterium

ἀμνὸς ἀκέραιος διαμένει καὶ ζῶν. καὶ μετὰ τὸ πάνυ ἀληθῶς αἱ σάρκες αὐτοῦ βεβρῶσθαι παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ πάνυ ἀληθῶς τὸ αἷμα αὐτοῦ ποθῆναι ἀκέραιος ὡς προεῖπον διαμένει καὶ ζῶν. Αἰγέας εἶπεν· Πῶς δύναται τοῦτο γενέσθαι; Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Εἰ θέλεις εἰδέναι πῶς δύναται τοῦτο γενέσθαι, ἀνάλαβε μορφὴν μαθητοῦ, ἵνα δυνηθῇς διδαχθῆναι ὃ ζητεῖς. Αἰγέας εἶπεν· Ἐγὼ παρὰ σοῦ βασάνους τούτου χάριν ἀπαιτήσω. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Θαυμάζω σε ἄνθρωπον ὄντα συνετὸν εἰς τοσαύτην ἀσυνεσίαν ἐξοκείλαντα τοῦ νομίζειν σε διὰ βασάνων
114 T ἐφαπλῶσαι τὰς θείας θυσίας. | ἤκουσας τὸ μυστήριον τῆς θυ-

ὁλόκληρος διαμένει καὶ ζῶν. ἀληθῶς οὖν ἱερουργεῖται, καὶ ἀληθῶς τὸ σῶμα αὐτοῦ παρὰ τοῦ λαοῦ βιβρώσκεται, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ὁμοίως πίνεται· ὅμως καθὼς ἔφην ὁλόκληρος διαμένει καὶ ἀμώμητος καὶ ζῶν. Ὁ Αἰγεάτης εἶπεν· Ποίῳ τρόπῳ δύναται τοῦτο γενέσθαι; Ὁ μακάριος Ἀνδρέας ἀπεκρίνατο· Εἰ βούλει εἰδέναι πῶς δύναται τοῦτο γενέσθαι, ἀνάλαβε μορφὴν μαθητοῦ ὅπως δυνήσει διδαχθῆναι ὅπερ ἐπεζήτεις. Ὁ Αἰγεάτης εἶπεν· Ἐγώ σε τοῖς βασανισμοῖς ἀπαιτήσω χάριν τῆς τοιαύτης γνώσεως. Ὁ μακάριος Ἀνδρέας ἀπεκρίνατο· Θαυμάζω σε ἄνδρα φρόνιμον ὄντα πρὸς τοσαύτην μωρίαν προσκυλινδούμενον ἵνα δυνηθῇς με διὰ τῶν βασάνων σου πεῖσαι τὰ θεῖά σοι ἐκφᾶναι
114 T ἱερουργήματα. | ἀκήκοας τὸ μυστήριον τοῦ σταυροῦ, ἀκήκοας τὸ

[1-3] et cum - uiuus *om X* ‖ [2] haustus *Nau* ‖ [5] scire *QRTUVs (om S)* ‖ [6] doc.] discere *V* ‖ [7] exigam *Ξ Nau C(Q?) U* ‖ A.] sanctus a. *RS* ‖ dixit *M Nau E: cf 4, 2* ‖ [8-9] tam - putas] ad tantam stultitiam deuolutum ut putes tormentis *ΕΣ*

[10-12] *καὶ μετὰ - ζῶν om O* ‖ [12] *μένει ὡς πρ. S* ‖ *διαμ. om M* ‖ *⟨ἄμωμος καὶ⟩ ζῶν?* ‖ [13] *δυνήσεται Γ: cf 14; 13, 11* ‖ [14] *εἶπεν OS* ‖ [15] *μορφ.] πρόσωπον O* ‖ *δυν. om MO* ‖ *διδαχθῇς MO* ‖ *ὅπερ O* ‖ [16] *βασάνως (? comp) S: scr βασάνοις?* ‖ *τοῦτο O* ‖ [17] *εἶπεν O* ‖ *συν.] καὶ add Γ* ‖ [18] *ἐξοκυλάναι S* ‖ *σε] scr με??* ‖ [19] *θεί. om Γ*

[20] *ζ. κ. ὁλ. διαμ. Φ* ‖ [20-23] *ἀλ. - ζῶν om ΦΓ* ‖ [24] *τοῦτο δύν. (Θ)* ‖ *δυνήσεται Φ* ‖ *εἶπεν Θ* ‖ [25] *γνῶναι (Θ)* ‖ *μ.] τάξιν Θ* ‖ [26] *μαθεῖν Θ* ‖ *ὃ Θ* ‖ *ἐπεζητεῖς B ἐπιζητεῖς R recte ut uid* ‖ [27] *τ. β.] διὰ βασάνων Θ* ‖ *χάριν (natum ex gr uocis* exigam*?) om Θ* ‖ [28] *γν.] τὴν φανέρωσιν add Θ* ‖ [29] *εἰς (Θ)* ‖ [30] *διὰ β. με (om τῶν et σου) Θ* ‖ [30-31] *ἐκφ. σοι τὰ θ. ἱερ. Θ* ‖ [31] *ἀκ. - στ. om Φ*

crucis, audisti mysterium sacrificii. si credideris Christum filium dei, qui crucifixus est a Iudaeis, uerum deum esse, pandam tibi quo ordine occisus uiuat agnus qui cum sacrificatus fuerit et comestus integer tamen et inmaculatus in suo regno permaneat. Aegeas dixit: Cum sit occisus et ab omni populo ut adseris deuoratus? Andreas respondit: Si credideris ex toto corde tuo, discere poteris. si non credideris, penitus numquam tu ad indaginem huius ueritatis adtinges.

σίας· ἐὰν πιστεύσῃς τὸν Χριστὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν σταυρωθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἀληθῆ θεὸν εἶναι, ἐφαπλώσω σοι οἵῳ τρόπῳ ζῇ ὁ ἀμνὸς ὁ μετὰ τὸ τυθῆναι καὶ βρωθῆναι ἀκέραιος καὶ ἄμωμος ἐν τῇ αὐτοῦ βασιλείᾳ διαμένων. Αἰγέας εἶπεν· Καὶ πῶς ἄμωμος ἐν βασιλείᾳ διαμένει ἐν τῷ σφαγῆναι καὶ παρὰ παντὸς τοῦ λαοῦ καθὼς λέγεις βρωθῆναι; Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Ἐὰν πιστεύσῃς ἐξ ὅλης καρδίας σου, μαθεῖν δυνήσῃ· εἰ δὲ μὴ πιστεύσεις, οὐδέποτε δυνήσῃ καταλαβεῖν πρὸς τελείωσιν τῆς ἀληθείας.

μυστήριον τῆς ἱερουργίας. λοιπὸν εἰ πιστεύεις εἰς Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν σταυρωθέντα ὑπὸ Ἰουδαίων ἀληθινὸν θεὸν εἶναι, ἐκφανῶ σοι ὁποίᾳ τάξει σφαγιασθεὶς ζήσοιτο ὁ ἀμνὸς ὃς μετὰ τὸ ἱερουργηθῆναι καὶ βρωθῆναι ὁλόκληρος καὶ ἀμώμητος ἐν τῇ αὐτοῦ βασιλείᾳ διαμένει. Ὁ Αἰγεάτης εἶπεν· Καὶ ποίῳ τρόπῳ ὁ ἀμνὸς ἐν τῇ αὐτοῦ βασιλείᾳ διαμένει ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν σφαγιασθέντα καὶ ὑπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ καθὼς σὺ ἔφης καταβρωθέντα; Ὁ μακάριος Ἀνδρέας εἶπεν· Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης σου τῆς καρδίας, μαθεῖν δυνήσει· εἰ δὲ μὴ πιστεύσῃς, τὸ καθόλου οὐδέποτε σὺ πρὸς τὴν εἰκόνα τῆς τοιαύτης ἀληθείας καταντήσεις.

---

3 tibi] his egeas dixit *add* (*ΠX*)*: cf 5* ‖ 4 permanet *mXDNauCV: fort recte* ‖ 5 Aeg. d. *om ΠX* scire non possum quomodo agnus integer perseueret et uiuus *add Ξ* et quomodo agnus (integer *add U*) in suo regno permanet *add* (*QRSU*)*V* et quomodo agnus integer permaneat *add CT* ‖ 6 deuor.] comestus *QRUV* quomodo integer perseuerat et uiuus *add Nau* ‖ A.] sanctus a. *RS* ‖ 7 si] autem *add S* uero *add C* ‖ penitus *om ΠXS*

9 *πιστ.] εἰς add MS ‖ scr Χρ. τὸν? ‖ Χρ. om Γ ‖ θεοῦ] εἶναι add O ‖ 11 ⟨σφαγεὶς⟩ ζῇ? ‖ ὁ ἀ. om Γ ‖ βρ.] ὡς add O ‖ 12 διαμένῃ O ‖ 13 ἄμνος O ‖ 13–14 καθ. λέγει π. π. τ. λα. S ‖ 15 εἶπεν O ‖ πιστεύσει O ‖ σου om O ‖ δυν. μ. O ‖ 17 τῆς om S: ⟨ταύτης⟩ τῆς?*

18 *λοιπὸν om Θ ‖ del εἰς? ‖ Χρ. om Θ ‖ 19–20 ὑπὸ - εἶναι om Δ ‖ 19 θεὸν] αὐτὸν add E ‖ 20 ἐκφάνω B (fort uerum) ἐκφαίνω UV ‖ σοι] πάντως add Φ ‖ ὁ ἀ. σφ. ζῇ (Θ) ‖ ζήσειτο Φ ‖ ὃς] ὁ Φ ‖ 21 κ. βρ. om Φ αὐτὸν add (Θ) ‖ 21–22 ὁλ. - διαμ.] διαμ. καὶ ζῶν κ. ὁλ. ἐν τῇ α. β. (Γ): ex 14, 23? ‖ 23 διαμ. ἐν τῇ α. β. VX ‖ διαμένων Φ ‖ 23–24 εἶναι α. σφ.] σφαγιασθῆναι α. (Θ) ‖ 24 ὡς (Θ) ‖ scr φῄς? ‖ 25 βρωθῆναι (Θ) ‖ 26 τ. κ. σου Θ ‖ δυν. μ. (Θ) ‖ πιστεύεις Δ om R ‖ 26–27 τὸ κ. post οὐδ. (Γ) om Δ ‖ 27 εἰκ.]* imaginem *legebat ‖ 27–28 κατ. ἀλ. ΔE*

7 Tunc iratus Aegeas iussit eum in carcerem trudi. ubi cum esset clausus, uenit ad eum multitudo paene totius prouinciae ita ut Aegeam uellent occidere et Andream apostolum fractis ianuis carceris liberare. quos sanctus Andreas his uerbis ammonuit: Nolite quietem domini nostri Iesu Christi in seditionem diabolicam excitare. nam traditus dominus omnem patientiam praebuit, non contendit, non clamauit, nec in plateis

7 *Τότε ὀργισθεὶς ὁ Αἰγέας ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ φρουρηθῆναι· ἐν ᾗ κατακλείστου αὐτοῦ ὄντος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν* 115 T *τὸ πλῆθος πάσης τῆς χώρας, ὥστε θελῆσαι τὸν Αἰγέαν | ἀποκτεῖναι καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀπόστολον τῶν θυρῶν κεκλεισμένων διασῶσαι· οὓς ὁ ἅγιος Ἀνδρέας τούτοις τοῖς λόγοις παρῄνεσεν λέγων· Μὴ θελήσητε τὴν ἡσυχίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἀνασοβὴν διαβολικὴν διεγεῖραι. καὶ γὰρ ὁ κύριος παραδοθεὶς πᾶσαν ὑπομονὴν ὑπεδείξατο· οὐκ ἐφιλονείκησεν, οὐκ ἔκραξεν, οὐδὲ ἐν ταῖς πλατείαις τις αὐτοῦ ἤκουσεν κράζοντος. σχῆτε οὖν σιωπὴν καὶ εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν, καὶ μὴ τὸ ἐμὸν*

7 *Τότε ὀργισθεὶς ὁ Αἰγεάτης ἐκέλευσεν αὐτὸν πρὸς εἱρκτὴν καθειρχθῆναι· ἔνθα ὡς εἶναι αὐτὸν κατάκλειστον ἐληλυθέναι πρὸς αὐτὸν πλῆθος πολὺ σχεδὸν ἀπὸ πάσης τῆς ἐπαρχίας, ὥστε* 115 T *τὸν μὲν Αἰγεάτην βουλεύεσθαι φονεύειν, τὸν δὲ μακάριον Ἀνδρέαν τὸν ἀπόστολον θλασθέντων τῶν θυρῶν λυτρώσασθαι. οὓς ὁ μακάριος Ἀνδρέας τούτοις τοῖς ῥήμασιν ἐνουθέτει λέγων· Μὴ θελήσητε τὴν ἡσυχίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς στασιώδη διαβολικὴν ἐξεγεῖραι. ἐπεὶ οὖν παραδοθεὶς ὁ κύριός μου πᾶσαν μακροθυμίαν παρέσχεν· οὐκ ἐφιλονείκησεν, οὐκ ἐκραύγασεν, οὐδὲ ἐν ταῖς πλατείαις τις αὐτοῦ κραυγάζοντος ἀκήκοεν. σχῆτε οὖν καὶ ὑμεῖς σιωπὴν ἡσυχίαν καὶ εἰρήνην, καὶ μὴ μόνον*

7 Matth 12, 19 cf Ies 42, 2

1 retrudi *NauRS* ‖ 2 dum *CQSTU* ‖ 3 egeathen *C* ‖ A.] beatum a. *RS* ‖ 4 carceris *om CQST: cf praef* ‖ 5 amm.] dicens *add QRSV* ‖ 7 non *alt*] neque *ΞNauUV*

8 *ὁ om O: del?* ‖ 11 *τ. θ. κ. om Γ* ‖ *κεκλασμένων coni Woog recte* | 12 *τ. τ.] τοιούτοις O* ‖ *παρεκάλει O: cf 18, 19* ‖ 13 *λέγ. om Γ* ‖ 15 *ἐνεδείξατο O* ‖ 16 *αὐτὸν VM* ‖ *κράζοντα VM* ‖ 17 *ἐσχῆτε O*

18 *π. εἱ.] ἐν φυλακῇ Θ* ‖ 19 *καθειρχθέντα Φ* ‖ 19–20 *ὡς - πολὺ] ὄντος αὐτοῦ κατακλείστου συνῆλθεν πλ. (πολὺ add (ΓU)V) λαοῦ πρ. α. (Θ)* 19 *ὡς] scr ἐν τῷ?* ‖ *ἐληλυθύναι B: scr ἦλθεν?? an ἐλήλυθεν?* ‖ 21 *βουλεύσασθαι ΔE om R: scr βούλεσθαι? αὐτοὺς add (Δ)E* ‖ *ἀποκτεῖναι Θ* | 22 *τ. θ. (τῆς φυλακῆς add Δ: cf praef) συνθλασθέντων (Θ)* ‖ 23 *Ἀ.] ἀπόστολος R om ΔXU(E)* ‖ *τούτ. τ.] τοιούτοις (Θ)* ‖ *ἐνουθέτησεν ΔU fort recte* | 24 *θελ.] ἀδελφοί add Θ* ‖ *scr στάσιν? (δει dittogr)* ‖ 25 *διαβ.] καὶ διαβ. ταραχὴν Θ* ‖ 25 *ἐπεὶ - μου] ὁ γὰρ κύριός μου (om Γ) παρ. Θ* ‖ *del οὖν? cf 28: 17, 22* ‖ *κύρ.] μακάριος Φ* ‖ *del μου?* ‖ 26 *π. μ. π.] μετὰ πάσης μακροθυμίας ἤνεγκεν (Θ)* ‖ 27 *τις ἐν τ. πλ. ΔR* ‖ *α. κρ.] τὴν φωνὴν α. Θ* ‖ *ἤκουσεν Θ* ‖ 28 *ἐσχῆτε Z ἔχετε ΔVXΓ σχέτε U* ‖ *μόνον om Θ*

aliquis eum clamantem audiuit. habete ergo silentium quietem et pacem, et non solum meum martyrium nolite inpedire, uerum etiam uos ipsos quasi adletas domini praeparate ut uincatis minas intrepido animo, plagas autem per tollerantiam corporis superetis. si enim terror timendus est, ille est utique metuendus qui finem non habet. nam humanus timor fumo similis est et subito cum excitatus fuerit euanescit. et si dolores timendi sunt, illi sunt formidandi qui sic incipiunt ut numquam

μαρτύριον ἐμποδίσητε, ἀλλὰ καὶ ἑαυτοὺς ὑμᾶς μᾶλλον καθάπερ ἀθλητὰς τῷ κυρίῳ ἑτοιμάσατε, ὅπως νικήσητε ἀπειλὰς ἀφόβῳ ψυχῇ, τὰς δὲ πληγὰς διὰ τῆς ῥώσεως τοῦ σώματος ὑπενέγκητε. εἰ γὰρ φόβος ἐκφοβεῖ, ἐκεῖνός ἐστιν ἐπτοημένος ὁ τέλος μὴ ἔχων· ἐπεὶ ὁ ἀνθρώπινος φόβος καπνοῦ ὅμοιός ἐστιν καὶ αἴφνης διεγερθεὶς καταπραΰνεται. καὶ ἐάν εἰσιν πόνοι ἐπτοημένοι, ἐκεῖνοί | εἰσιν οἱ οὕτως ἀρχόμενοι ὥστε μηδέποτε τέλος ἔχειν. 116 T
οὗτοι γὰρ οἱ πόνοι ἢ ἐλαφροί εἰσιν καὶ ὑπομονητικοί, ἢ βαρεῖς καὶ τάχιον τὰς ψυχὰς ἐκφέρουσιν. ἐκεῖνοι δὲ οἱ πόνοι αἰώνιοί

τὸ ἐμὸν μαρτύριον ἐμποδίσητε, ἀλλὰ γὰρ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὡς ἀθλητὰς τῷ κυρίῳ προετοιμάσατε, ὅπως νικήσητε τὰς ἀπειλὰς ἀδειλάνδρῳ τῇ ψυχῇ, τοὺς δὲ αἰκισμοὺς διὰ τῆς ὑπομονῆς τοῦ σώματος ὑπερβάλητε. εἰ γὰρ πτόησις φοβητέα ἐστίν, ἐκείνη γοῦν φοβητέος ἡ τέλος μὴ ἔχουσα. ἐπεὶ ὁ ἀνθρώπινος φόβος ἐοικώς ἐστιν καπνῷ, ὅστις ἐν ὅσῳ ἀθρόον διεγείρεται, ἀφανίζεται. | καὶ εἰ αἱ ὀδύναι φοβητέαι εἰσίν, ἐκείνας χρὴ φοβηθῆναι 116 T
αἳ οὕτως ὑπάρχονται αἵτινες οὐδέποτε περατοῦνται. αὗται γὰρ αἱ ὀδύναι ἢ κουφότεραί εἰσιν καὶ ὑπομένεσθαι δύνανται, εἴτε βαρεῖαί εἰσιν καὶ ταχέως τὴν ψυχὴν ἐκβάλλουσιν. ἐκεῖναι δὲ αἱ

---

[1] aud. cl. *X* ‖ [1–2] s. et p. et qu. *QRTUV* ‖ [3] etiam] et *add CQRU* | adl.] *cf praef* ‖ [6] met.] timendus *NauV* ‖ [6–7] sim. est f. *S* ‖ [7] *post* euan. *fort aliquid intercidit: cf 18, 2* ‖ [8] i. s.] utique *add* (Σ): *cf 5*

[9] *αὐτοὺς MS* ‖ *ὑμ. om O* ‖ *μᾶλλον om Y* ‖ [10] *scr τοῦ κυρίου?* ‖ [10–11] *ἀφ. ψ.] ἐν ἀφοβίᾳ ψυχῆς O* ‖ [11] *πλ.] πλείστας βασάνους Γ* ‖ *ὑπηνέγκειτε O* ‖ [12] *γὰρ] ὁ add O* ‖ *ἐ. ἐπτ. om O* ‖ [13] *ἄνθρωπος O* ‖ [14] *ἐπτ. om O* ‖ [15] *ὡς O* ‖ [16] *ἢ prius om OS* ‖ *βαρ. om O* ‖ [17] *οἱ π. om O*

[18] *⟨μὴ⟩ ἐμπ.?* ‖ *ἀ. γὰρ] μᾶλλον δὲ (Θ)* ‖ *ὑμεῖς Δ* ‖ *ἑαυτοὺς (Θ)* | [18–19] *ὡς ἀ. α. Φ(E)(om R)* ‖ [19–20] *νικ. post τῇ ψ. (Θ)* ‖ [21] *ὑπερβάλλητε ZA* ‖ *εἰ γὰρ] ἡ γὰρ (Φ)A εἰ γὰρ ἡ UVX(Γ) τοιαύτη add Φ πρόσκαιρος αὕτη add Θ* ‖ *πτῶσις ΦAVΓ* ‖ *τυγχάνει Θ* ‖ *ἐκεῖνος B ἐκείνην ΔE* ‖ [22] *γοῦν] χρὴ (Θ) ἔφη add Φ* ‖ *φοβηθῆναι Δ(Γ): scr φοβητέα ??* ‖ *ἡ - ἔχ.] ὁ θάνατος ὁ τ. μὴ ἔχων Φ τὴν τ. μὴ ἔχουσαν Δ(E)* ‖ *ἐπεὶ ὁ ἀ.] ὁ τῶν ἀνθρώπων οὖν Θ* ‖ [23] *ἀθρόῳ Φ ἀθρόως (V)R om XE* ‖ *διεγ.] αὖθις add Φ* ‖ [24] *εἰ om Φ eras R* ‖ *ὀδ.] αὗται add (Θ)* ‖ *εἰσίν] τυγχάνουσιν V ὑπάρχουσιν UX (om A)* ‖ *ἐκ. χ. φ. om Φ: scr ἐκεῖναι (γοῦν?) φοβητέαι εἰσίν?* ‖ [25] *αἳ - περ.] τὰς μηδέποτε τέλος (πέρας R) ἐχούσας (Θ)* ‖ *αἳ - ὑπ. om Z* ‖ *scr ἄρχονται ὥστε μηδέποτε περατοῦσθαι???* ‖ *γὰρ] δὲ Φ* ‖ [26] *ἢ] εἰ μὲν (Θ): scr εἴτε?* ‖ *τύχωσιν εἶναι Δ τυγχάνουσιν R* ‖ *ὑπ.] ὑπενέγκαι τις αὐτὰς (Θ)* ‖ *δύναται ZΘ* ‖ *εἴτε] εἰ δὲ (Θ): scr ἢ ??* ‖ [27] *καὶ om ΔR* ‖ *ἐκβαλοῦσαι (-λλ- Z) (Φ)*

finiantur. isti enim dolores aut leues sunt et tolerari possunt aut graues sunt et cito animam eiciunt. illi autem dolores aeterni sunt ubi est cotidianus fletus et mugitus et luctus et sine fine cruciatus, ad quem Aegeas proconsul ire non timet. estote ergo magis parati ad hoc ut per tribulationes temporales ad aeterna gaudia pertingatis, ubi semper laetemini semper floreatis semperque cum Christo regnetis.

8 Haec et his similia sancto Andrea apostolo per totam noctem populum admonente dum lux diei in matutino prorumperet, misit Aegeas et adduxit ad se sanctum Andream ac sedens pro tribunali dixit: Existimaui te nocturna cogitatione

εἰσιν, ὅπου καθημερινὸς ὀδυρμὸς καὶ οἰμωγαὶ καὶ ὀλολυγμὸς καὶ ἀτελεύτητος κρίσις, ἔνθα ὁ Αἰγέας ὁ ὕπατος πορευθῆναι οὐ πτοεῖται. γίνεσθε οὖν μᾶλλον ἕτοιμοι πρὸς τοῦτο ἵνα διὰ τῶν προσκαίρων θλίψεων εἰς τὴν αἰωνίαν χαρὰν φθάσητε, ἔνθα πάντοτε εὐφρανθῆτε, πάντοτε ἐξανθήσητε, ἀεὶ σὺν Χριστῷ βασιλεύσητε.

8 *Ταῦτα καὶ τὰ τούτων ὅμοια τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τῷ λαῷ παραινοῦντος ἐν τῷ αὐγάζειν πρωῒ τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν Αἰγέας καὶ ἤγαγεν πρὸς ἑαυτὸν τὸν ἅγιον Ἀνδρέαν· καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος εἶπεν· Ἐδό-*

ὀδύναι αἰώνιαί εἰσιν, ἔνθα ἐστὶν ἡμερούσιος κλαυθμὸς καὶ οἰμωγὴ καὶ ὀλολυγμὸς καὶ ἀτελεύτητος βάσανος, πρὸς ὃν Αἰγεάτης ὁ ἀνθύπατος ἀπιέναι οὐ δέδοικεν. γίνεσθε οὖν μᾶλλον ἕτοιμοι πρὸς τοῦτο, ὅπως διὰ τῶν ἐπικήρων θλίψεων πρὸς τὰς αἰωνίους χαρὰς καταντήσητε, ἔνθα διαπαντὸς εὐφρανθείητε ἀεί τε ἐπανθήσητε ἅμα σὺν Χριστῷ βασιλεύσητε.

8 *Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τὸν λαὸν νουθετοῦντος, ἐν τῷ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας διαυγάζειν μεταπεμψάμενος ὁ Αἰγεάτης ἀχθῆναι πρὸς αὐτὸν τὸν μακάριον Ἀνδρέαν προσέταξεν, καὶ καθίσας ἐπὶ*

---

[1] finiant *Π* ‖ tolerantur (*om* possunt) *Nau* ‖ [2] subito *C* ‖ deiciunt *ΠX* ‖ autem *om ΠX* ‖ [3] gemitus *S* ‖ [7] c. Ch. r.] conregnetis *QRU om ΠX* ‖ [9] populo *ΠE* ‖ mat.] mane *Σ* ‖ [10] add. - And.] adduci ad se iussit s. a. (*CT*) *V* add. eum ad se *D* and. add. *ΠX* ‖ [11] extimaui *M* estimaui *CQRT*(*U*)

[12] *οἰμωγὴ YM* ‖ [13] *ὁ prius om Y: del?* ‖ *ἀνθύπατος S* ‖ [14] *ἕτ. μ. O* ‖ *τοῦτον O* ‖ [15] *αἰώνιον O: cf 22, 15; 31, 16* ‖ [16] *εὐφρανθείητε YM* ‖ [18] *καὶ - ὁμ. om O* ‖ *τ. ἀπ. om OS* ‖ [19] *τ. λ. om Γ* ‖ [20] *ἀπ.] ὁ add O* ‖ *αὐτὸν YS: cf 12, 13* ‖ [21] *δοκῶ O*

[22] *αἰώνιοι ΛXR* ‖ *τυγχάνουσιν Θ* ‖ *ἐστὶν om Θ* ‖ *καθημερινὸς* (*Δ*) *Γ* ‖ [23] *ὃν] ἃς Θ* ‖ [23–24] *ὁ ἀ. αἰγ. ΔR* ‖ [25] *ἐπικαίρων Tischendorf* ‖ [26] *χαρ.] ἀναπαύσεις* (*Θ*) ‖ *ἔ. δ. εὐφ. om Δ* ‖ *scr εὐφρανθῆτε? cf 11, 25* ‖ [27] *ἅ. - βασ.] καὶ χρ. συμβασιλεύσητε* (*Θ*) ‖ <*ἀεί τε*> *ἅμα?* ‖ [29–30] *τῆς ἡμ. τὸ φ.* (*Θ*) ‖ [30] *τὴν ἡμέραν* (*Δ*)*R*

reuocare animum tuum ab stultitia et a Christi tui laude cessare, ut possis nobiscum non amittere gaudia uitae. stultum est enim ultro uelle ad passionem crucis ire et ignibus ac flammis te ipsum pessimis destinare. Andreas respondit: Gaudia tecum habere potero si credens Christum amittas culturas idolorum. Christus enim me misit ad istam prouinciam in qua non paruum populum ei adquisiui. Aegeas dixit: Ideo te sacrificare conpello ut isti qui per te decepti sunt populi relinquant uanitatem tuae doctrinae et ipsi diis offerant grata libamina.

χουν τῇ νυκτερινῇ σκέψει ἀποστρέψαι τὸν λογισμόν σου ἐκ τῆς ἀπαιδευσίας σου καὶ ἐκ τῆς τοῦ Χριστοῦ σου αἰνέσεως παύσασθαι, ὅπως δυνήσῃ μεθ' ἡμῶν τὰς τῆς ζωῆς μὴ | καταλεῖψαι 117 T *χάριτας. ἀβέλτερον γάρ ἐστιν τοῦ λοιποῦ θελῆσαι εἰς τὸ τοῦ σταυροῦ πάθος πορευθῆναι, καὶ πυραῖς καὶ φλογαῖς χαλεπαῖς ἑαυτὸν παραστῆσαι. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Χάριτας ἔχειν σὺν σοὶ δυνήσομαι ἐὰν τῷ Χριστῷ πιστεύων καταλίπῃς τὸ σέβας τῶν εἰδώλων. ὁ γὰρ Χριστός με ἀπέσταλκεν εἰς ταύτην τὴν χώραν εἰς ἣν οὐ μικρὸν λαὸν ἐξεζήτησα τῷ κυρίῳ. Αἰγέας εἶπεν· Διὰ γὰρ τοῦτο θῦσαί σε συνωθῶ, ἵνα οὗτοι οἱ ὑπὸ σοῦ*

τοῦ βήματος εἶπεν· Ἐλογισάμην σε διὰ τῆς νυκτερινῆς μερίμνης ἐπιστρέψαι τὸν λογισμόν σου ἀπὸ τῆς μωρίας καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπαίνου τοῦ Χριστοῦ σου ἐνδοῦναι, ὅπως δυνηθήσει μεθ' ἡμῶν μὴ | ἀποβαλέσθαι τὰ τοῦ βίου χαριεντῆ· μωρὸν γάρ ἐστιν τὸ 117 T *λοιπὸν θέλειν πρὸς τὸ τοῦ σταυροῦ πάθημα ἀπιέναι καὶ πυραῖς καὶ φλογαῖς ἑαυτὸν αἰσχίστοις παραπέμψαι. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίνατο· Τὰς χάριτας μετὰ σοῦ ἔχειν δυνήσομαι εἰ πιστεύσας τῷ Χριστῷ μου ἀποβάλῃ τὴν τῶν εἰδώλων θρησκείαν. ἀπέστειλεν γάρ με ὁ Χριστὸς εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν, εἰς ἣν οὐκ ἐλάχιστον δῆμον τῷ Χριστῷ περιεποιησάμην. Ὁ Αἰγεάτης εἶπεν·*

---

[1] ab] a/// *M* ad *P* a *ENauCTV* ‖ [2] posses *XΞ NauUV* ‖ [4] pess. te i. *Ξ* ‖ se *ΠXQRSTV* ‖ A.] sanctus a. *S* ‖ [5] christo *QTUmNau* in christo *E: cf 3, 4* ‖ dimittas *Nau* ‖ culturam *DV* cultura *C: cf 20, 3* ‖ [7] ei] domino *CQ(R)ST om ΠU* ‖ s. te *U*

[10] *τ. ν. σκ.] διὰ τῆς νυκτὸς ἐσκέψω O* ‖ *⟨σε⟩ τῇ?* ‖ *ἀποστῆναι V: cf 3, 17; 22, 12* ‖ [11] *ἐκ om O* ‖ [14] *καὶ prius om Γ* ‖ *πυρ.] sup scr ε et η O* ‖ *φλοξὶ O* ‖ [16] *καταλείπῃς Y(OS)* ‖ [19] *σοι συν. θ. O*

[21] *μωρ.] ἐκείνης add (Θ)* ‖ [22] *δυνήσῃ Θ: scr δυνηθῇς ??* ‖ [22–23] *μ. ἡμ. μὴ om B(Z?)* ‖ [23] *ἀπ. post βίου Φ* ‖ *ἀποβάλεσθαι B ἀποβαλλέσθαι V ἀποβάλλεσθαι AE (om R)* ‖ *μωρία (Θ)* ‖ [23–24] *τὸ λ. θ.] θελήματι τινα R προθέσει τινὰ Δ om E* ‖ [24] *λ.] σε add Φ* ‖ *θέλει Z* ‖ *ἐπιέναι B ἐλθεῖν Θ* ‖ *πυναῖς Δ ποιναῖς ΦV* ‖ [25] *αἰσχ. ἑ. ΘZ* ‖ *αὐτον B* ‖ *αἰσχυντοῖς Φ* ‖ [26] *ἀπεκρίθη Δ εἶπεν Γ* ‖ *τὴν χαρὰν Θ: scr τὰς χαρὰς?* ‖ *σχεῖν Θ* ‖ *εἰς B ἐὰν Θ* ‖ *πιστεύσῃς (uel -σεις) ΦΔR* ‖ [27] *μου om Θ καὶ add ΦΔR* ‖ *ἀποβάλῃς Δ ἀποβάλλαισε B ἀποβάλλαις Z* ‖ [28] *ταύτην Θ* ‖ [29] *κυρίω UVE* ‖ *περιποιήσομαι Φ*

nulla enim remansit in Achaia ciuitas in qua non templa deorum derelicta sint et deserta. nunc ergo per te iterum restauretur cultura deorum, ut et dii qui contra te irati sunt placari possint, et in nostra possis amicitia permanere. sin alias, diuersa pro defensione deorum patieris supplicia et post omnia crucis quam laudasti patibulo suspensus deficies. Andreas respondit: Audi filius mortis et stipula aeternis parata incen-

πλανηθέντες λαοὶ καταλείψωσιν τὴν ματαιότητα τῆς σῆς διδασκαλίας καὶ αὐτοὶ τοῖς θεοῖς θύσωσιν εὐαρέστους θυσίας· οὐδεμία γὰρ ἐγκατελείφθη ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ πόλις ἐν ᾗ οὐκ ἀπευκταῖα καὶ κατεστραμμένα εἰσὶ τὰ τῶν θεῶν ἱερά· καὶ νῦν διὰ σοῦ πάλιν ἀνανεοῦται τῶν θεῶν τὸ σέβας, ὅπως | 118 T καὶ οἱ θεοὶ οἱ κατὰ σοῦ ὀργισθέντες εὐμενισθῶσιν καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δυνήσῃ φιλίᾳ διαμεῖναι· εἰ δὲ μή, διαφόρους ὑποίσῃ ὑπὲρ τῆς τῶν θεῶν ἐκδικήσεως βασάνους· καὶ τέλος πάντων ἐν τῷ σταυρῷ ᾧ ἐπαίνεσας κρεμάμενος ἐκλείψει. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίθη· Ἀκου-

Διὰ τοῦτό σε σπεῖσαι συνωθῶ, ὅπως οὗτοι οἱ διὰ σοῦ ἀπατηθέντες λαοὶ ἐγκαταλείψωσιν τὴν ματαιότητα τῆς σῆς διδαχῆς καὶ αὐτοὶ προσκομίσωσιν τοῖς θεοῖς χαριεντεῖς σπονδάς· οὐδεμία γὰρ πόλις ἀπέμεινεν ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ ἐν ᾗ οὐ τὰ ἱερὰ αὐτῶν ἐνεγκατελείφθησαν καὶ ἠρήμωνται. καὶ νῦν διὰ σοῦ πάλιν ἀνανεωθῶσιν τῇ τῶν εἰδώλων θρησκείᾳ, ὅπως | 118 T καὶ οἱ θεοὶ οἱ κατὰ σοῦ θυμούμενοι ἀρεσθέντες δυνηθῶσιν καὶ εἰς τὴν ἐμὴν φιλίαν ἐμμεῖναι καὶ αὐτὸς δὲ πάλιν εἰς τὴν αὐτῶν διαμεῖναι· εἰ δὲ μή γε, διάφορα ὑπὲρ τῆς τῶν θεῶν ἐκδικήσεως ὑπομενεῖς κολαστήρια, καὶ μετὰ ταῦτα πάντα τῷ τοῦ σταυροῦ ξύλῳ ᾧ ἐπαινεῖς ἀναρτηθεὶς ἐκλείψεις. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀπεκρίνατο.

[7] cf Matth 3, 12

[1] enim *om* (*C*)*QRT* ‖ non *post* derel. (2) *ΞNau* ‖ [2] n. e.] et n. *QRST* et n. e. *U* ‖ it. per te *D* ‖ iterum *om ENau* ‖ [2–3] restaurentur culture *S* ‖ [3] contra] propter *Ξ* ‖ [4] alias] autem *CQRTV* ‖ [5] post] haec *add SV* ‖ [6] laudas *S* ‖ A.] sanctus a. *S* ‖ [7] fili *XNauQRSTUV*

[8] *καταλείπωσιν O* ‖ [9] *αὐτοὶ om O* ‖ *θύσ. τ. θ. O* ‖ *εὐ. θ. om O* ‖ [10] *ἐγκαταλειφθεῖ O* ‖ *πόλει Γ* ‖ [13] *ἡμέρα O* ‖ [14] *ὑποστήσῃ O τιμωρίας add Γ: cf 15* ‖ [14] *ὑπὲρ - ἐκδ. om S* ‖ *ὑπὲρ τ. τ. θ. om O* ‖ [15] *βασ. om Γ* ‖ *πάντ. om O* ‖ *ᾧ] ὃν Γ: cf 13, 12* ‖ *ἐπαινεῖς O* ‖ [16] *ἐκλείπεις O* ‖ *εἶπεν O*

[17] *διὰ] γὰρ add ΔR* ‖ *σπεῖσαι σε ΔE σέ πίσαι B πεῖσαι σε ZR* ‖ *διὰ] ὑπὸ (Θ)* ‖ *νουθετηθέντες Φ* ‖ [18] *ἐγκαταλείψουσιν ΔΓ* ‖ *διδασκαλίας Θ* ‖ [19–20] *οὐδὲ γὰρ μία AVUR* ‖ [20] *ἐνέμεινεν B(Z?)* ‖ *οὐ ἐν ᾗ B* ‖ *τὰ ἱ. α. οὐκ Θ (Z??)* ‖ [21] *ἀνεκαλείφθησαν B ἐγκατελ. Z(?)AVX ἐκατελ. E κατελ. R: scr ἐνεκατελείφθησαν?* ‖ *ἐρήμωνται (Θ)* ‖ [23] *θυμ.] ἐπὶ τούτῳ add Θ* ‖ *δυν.] ποιήσωσιν ἵνα Θ* ‖ [23–24] *ἐμὴν - διαμ.] αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν φιλ. δυνηθῇς ἐπανακάμψαι Θ* ‖ [25] *γε] βουληθῇς μοι ὑπακοῦσαι (ἐπ. Δ) add (Δ)* ‖ [25–26] *ὑπ. κολ. ἐκδ. B(Z?)* ‖ [25] *ὑπομείνῃς AUΓ fort recte* ‖ [26] *del ταῦτα?* ‖ *πάντα om Δ* ‖ *ᾧ] σύπερ add B: scr ᾧπερ? cf 13, 22* ‖ [27] *εἶπεν Θ*

diis, audi me seruum domini et apostolum Iesu Christi. nunc usque mitius tecum egi censura fidei, ut rationis capax ueritatis defensor effectus idola uana contempneres et deum qui in caelis est adorares. sed quia in inpudentia tua perdurans me putas minas tuas posse formidare, quicquid tibi uidetur in suppliciis magis excogita. tanto enim meo regi ero acceptior quanto pro eius nomine fuero permanens in tormenta confessor.

σου υἱὲ θανάτου καὶ ἄχυρον αἰωνίῳ ηὐτρεπισμένον ἐμπυρισμῷ· ἄκουσον ἐμοῦ τοῦ δούλου κυρίου καὶ ἀποστόλου Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἕως ποτὲ πραέως ἐγένετο ὁ κανὼν τῆς πίστεως, καθάπερ τέλειος τῆς ἀληθείας ἔκδικος γενόμενος, ἔδει σε καταφρονῆσαι τῶν ματαίων εἰδώλων καὶ θεὸν τὸν ἐν οὐρανοῖς ὄντα προσκυνῆσαι. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ σου ἐπιμένεις καὶ νομίζεις με τὰς ἀπειλάς σου πτοεῖσθαι, ὃ δοκεῖ σοι πρὸς τιμωρίαν τελείως μερίμνησον· τοσοῦτον γὰρ | τῷ ἐμῷ βασιλεῖ γενήσομαι εὐπρόσ- 119 T
δεκτος ὅσον ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ διαμείνω ἐν βασάνοις ὁμολογητής.

Ἄκουε υἱὲ τοῦ θανάτου καὶ ἄχυρον τοῖς αἰωνίοις ἑτοιμασθὲν ἐμπυρισμοῖς, ἄκουσον ἐμοὶ τῷ τοῦ κυρίου δούλῳ καὶ ἀποστόλῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ νῦν ἕως ποτὲ μειλιχίως μετὰ σοῦ πέπραχα τῇ ἀκριβείᾳ τῆς πίστεως, ὅπως τῆς ἀπολογίας δεκτικός, τῆς ἀληθείας ἔκδικος ἀποτελεσθεὶς τὰ μάταια εἴδωλα καταφρονήσῃς καὶ θεὸν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὄντα προσκυνήσῃς· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ ἀναιδείᾳ σου διατελῶν ἐμὲ οἴει δύνασθαι τὰς ἀπειλάς σου δειλανδρίσαι, εἴ τι οὖν σοι φαίνεται ἐν κολαστηρίοις μείζονα διαλόγισαι. τοσοῦτον γὰρ | τῷ ἐμῷ βασιλεῖ ἔσομαι δεκτέος, ὅσον 119 T
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἔσομαι διαμένων εἰς τὰς βασάνους σου ὁμολογητής.

---

[2] tec.] totum *P* |||||| *M* ‖ egi/ / *M* egit *PQT* ‖ cap.] et *add ΞNauCU* ‖ [4] perduras *ΠXC(U)* ‖ [5] form. posse *CQRTUV* ‖ [6] maius *ΞQV Nau* ‖ tantum *ΠX* ‖ [7] quantum *(M?) PXSU* ‖ inter *Ξ* ‖ tormentis *mNauCrSTUV*

[8] *θ.] διαβόλου O ‖ ἄχ.] σπινθὴρ Γ σπινθῆραι M σπινθῆρι S ‖ ηὐτρ. τῷ αἰ. ἐμπ. O ‖ ηὐτρεπισμένος YM εὐτρεπισμένε S ‖* [9] *ἄκ. om O ‖ κυρ. om YO ‖ κ. ἀ. Ἰ. om O ‖* [10] *ἐγ. ὁ κ.] μετὰ σοῦ διαλεχθήσομαι περὶ O ‖* [12] *ἐν οὐρ. om O ‖* [13] *με post πτο. (14) Γ ‖* [14] *τελ. om OS ‖* [15] *εὐπρ. om Γ ‖* [16] *ὅσον] ὥστε YM ὥσπερ S*

[18–19] *αἰωνίω πυρὶ ἑτ. (Θ) ‖* [19] *ἄκ. om Θ ‖* [19–20] *ἐμοῦ τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ κ. ἀποστόλου τοῦ κυρίου ἡμῶν (uel μου) Ἰ. χρ. (Θ) ‖* [20] *ν. ἕ. π.] ἕως τοῦ νῦν Θ ‖ πέπ.] συνέτυχον Θ ‖* [20–21] *τ. ἀ.] περὶ τῆς ἀκριβείας Θ ‖* [21] *ὅπ. τ. ἀ.] ἴσως (Θ) ‖* [22] *ἔκδ. ἀπ.] γενόμενος Δ(R) ‖ τῆς ματαιότητος τῶν εἰδώλων ΔR* [23] *ἀλλ' om Θ ‖ ἐπειδὰν AUVE om Φ δὲ add Θ ‖* [24] *ἐν om Δ ‖ σου] τῇ αὐτῇ (Θ) μένεις add Θ ‖ διατ.] καὶ add Θ ‖ ἐ. ο.] ἐμοὶ εἰ (εἰς Z) (Φ) ‖ δ. τ. ἀ.] διὰ τῶν ἀπειλῶν Θ ‖* [25] *δειλ.] ἐκφοβεῖν Δ καταποιεῖν R καταπτύσσειν E ἐπινοεῖς add Φ ‖ οὖν om Θ ‖ φ.] δοκεῖ Θ ‖ μεῖζον ΔE μείζω R ‖* [26] *διαλ.] ὑπάρχειν προσάγαγέ μοι (Θ) ‖ ἔσ. τῷ ἐ. β. εὐαρεστῶν (Θ) ‖ ὅσον] ἐπὶ πλεῖον add Θ ‖* [27–28] *τοῦ - ὁμ.] τῆς τ. ὀν. α. ὁμολογίας ἐν ταῖς βασάνοις διακαρτερήσω (ἐγκ. Γ) (Θ) ‖* [28] *σου] οὐ B om Θ: del?*

9 Tunc Aegeas iussit eum flagellis caedi extensum. quique cum septem terniones transisset, eleuatus est atque adductus ante eum. cui Aegeas dixit: Audi me Andreas et ab effusione tui sanguinis consilium reuoca. quod si non feceris, crucis te faciam interire patibulo. Andreas respondit: Ego crucis Christi seruus sum et crucis tropheum optare potius debeo quam timere. tibi autem cruciatus aeternus qui debetur

9 *Τότε ὁ Αἰγέας ἐκέλευσεν αὐτὸν βασανίζεσθαι τεταμένον. καὶ ἐν τῷ ἀπαλλαγῆναι ἑπτὰ τετραδίοις τοὺς τύπτοντας αὐτὸν ἀνέστη καὶ ἠνέχθη ἐνώπιον αὐτοῦ· πρὸς ὃν Αἰγέας εἶπεν· Ἄκουσόν μου Ἀνδρέα καὶ ἐκ τῆς ἐκχύσεως τοῦ σοῦ αἵματος τὸν λογισμὸν ἀπόστρεψον· ὃ ἐὰν μὴ ποιήσῃς, ἐν τῷ σταυρῷ σε ποιήσω τελειωθῆναι. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας εἶπεν· Ἐγὼ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ δεδούλωμαι καὶ τοῦ σταυροῦ τὸ τρόπαιον μᾶλλον ἐπιθυμῆσαι ὤφελον ἢ πτοεῖσθαι. σὲ δὲ αἰωνία κρίσις ἡ κε-*

9 *Τότε ὀργισθεὶς ὁ ἀνθύπατος Αἰγεάτης ἐκέλευσεν τὸν ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ ταῖς βασάνοις κακωθῆναι. ἐκταθεὶς οὖν ὑπὸ ἑπτάκις τρισὶν στρατιώταις καὶ τυπτηθείς, κουφισθείς τε καὶ προσαχθεὶς ἔμπροσθεν αὐτοῦ· ᾧτινι οὕτως διελάλησεν ὁ ἀνθύπατος· Ἄκουσόν μου Ἀνδρέα καὶ ἀπὸ τῆς ἐκχύσεως τοῦ σοῦ αἵματος τὴν συμβουλίαν σου ἀνακάλεσαι· ὅπερ εἰ μὴ ποιήσεις, τῷ τοῦ σταυροῦ ξύλῳ σε ποιήσοιμι ἀπόλλυσθαι. Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας εἶπεν· Ἐγὼ τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος τυγχάνω, καὶ τῷ τροπαίῳ τοῦ σταυροῦ εὔξασθαι μᾶλλον ὤφελον ἤπερ δεδιέναι· σοὶ δὲ αἰώνιος βασανισμός, ᾧτινι χρεωστούμενος δυνήσει*

[1] flag.| tormentis *CQRs* (*om S*) *TU* ‖ affligi *S* ‖ extentum *QR* ‖ qui *ΠXDV* quoque *R* quippe *T* ‖ [2] ternionibus cesus esset *S* ‖ atq. add. est *S* ‖ [3] andrea *XΞNauRSV* ‖ [4] tui *om Nau* ‖ [5] patibulum *M(?)Q* ‖ dixit *MENauT: cf 4, 2* ‖ [7] tu *PXDCRSV* ‖ *scr* qui debentur cruciatus aeternos? *cf tamen 23, 4* ‖ cruciatum *CE* ‖ aeternos *DqRSV* aeternum *CE* ‖ qui] *M om TU* tibi *add PXDCRV* ‖ debent *P* debentur *XDQRSV* quem *add m U*

[8] *ὁ om M* ‖ [9] *τετράδια VM* ‖ [10] *ἔμπροσθεν O* ‖ [11] *αἵματός σου O* ‖ *τὸν om O* ‖ [12] *ὃ - ποι.] εἰ δὲ μὴ O* ‖ [13] *ποιῶ M(V)* ‖ [14] *μᾶλλον om Γ: del?* ‖ [15] *ὤφειλον O ὄφελος S* ‖ [15]–23,[10] *σὲ - παρελ. om S* ‖ [15] *δὲ] ἡ add VM* ‖ *κόλασις O: cf 18, 13; 20, 10*

[16] *ὁ αἰγ.* (*ὁ add E*) *ἀνθ. ΦE* ‖ *ἐκ.] ὅπως add Φ* ‖ [17] *κακώσῃ* (*Φ*) ‖ [17–18] *ἐ. οὖν] scr ἐκταθέντα· ὃς?* ‖ [18] *στρατιωτῶν ἑ. τρ.* (*Θ*) ‖ *καὶ] εὐτόνως add ΔE* ‖ *κουφ.] cf praef* ‖ [18–19] *τε καὶ om Θ* ‖ [19] *αὐτοῦ] τοῦ ἀσεβοῦς αἰγεάτου* (*Θ*) ‖ *ᾧτ.] πρὸς ὃν* (*Θ*)*: cf 3, 28* ‖ [19–20] *διελέχθη οὕτ.* (*om ὁ ἀ.*) (*Θ*) ‖ [20] *Ἀ.] συμβουλεύοντός σοι add* (*Θ*) ‖ [20–21] *τοῦ α. σ. Θ* ‖ [21] *τ. σ.] τὸν λογισμὸν Θ* ‖ *ἀνάστειλον Θ: cf 3, 28* ‖ *ὅπ. - ποι.] εἰ δὲ οὐ βούλει Θ τοῦτο ποιῆσαι add Γ μοι ὑπακοῦσαι add Δ* ‖ [22] *σε ποι* (*sic?*) *Z ποιήσω σε Θ* ‖ *ἀπολέσθαι* (*Θ*) ‖ [24] *τῷ - εὔξ.] μ. ὤφειλον εὔξ. ἐπιτυχεῖν τῷ τρ. τ. στ.* (*Θ*) ‖ [25] *δειλιᾶσαι Θ* ‖ *αἰ.] ἀπόκειται add Θ* ‖ *βάσανος* (*Θ*) ‖ [25]–23,[20] *ᾧτ. - ἐκφ.] ἥνπερ καὶ ἐκφ. δ.* (*δύνασαι UXΓ*) (*Θ*)

poteris euadere si postquam probaueris perseuerantiam meam uel sic credideris Christum. ego enim de tuo interitu timeo, non de mea passione conturbor. passio enim mea aut unius diei spatium occupat aut duorum ut multum. tuus autem cruciatus nec per milia annorum potest peruenire ad finem. unde desine iam miserias tuas augmentare et ignem tibi tu ipse aeternum accendere.

10 Tunc indignatus Aegeas cruci eum adfigi praecepit, mandans hoc quaestionariis ut ligatis pedibus et manibus quasi

χρεωστημένη παρελεύσεται, ἐὰν μετὰ τὸ δοκιμάσαι σε τὴν | ἐμὴν 120 T
ὑπομονὴν καὶ οὕτως πιστεύσῃς τῷ Χριστῷ. ἐγὼ γὰρ διὰ τὸν σὸν ὄλεθρον πτοοῦμαι, οὐχὶ διὰ τὸ ἐμὸν πάθος τετάραγμαι. ἡ γὰρ πάθησίς μου ἢ μιᾶς ἡμέρας διάστημα σχολάσει ἢ τὸ πολὺ δύο· ἡ δὲ σὴ κόλασις οὐδὲ διὰ χιλίων ἐτῶν δυνήσεται τελειωθῆναι· ὅθεν παῦσαι λοιπὸν τὰς ταλαιπωρίας σου προσθεῖναι καὶ πῦρ σεαυτῷ αἰώνιον ἀνάψαι.

10 *Τότε θυμωθεὶς ὁ Αἰγέας τῷ σταυρῷ αὐτὸν προσηλωθῆναι ἐκέλευσεν, οὕτως δηλώσας τοῖς κεντιοναρίοις ἵνα δεθῇ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ὡς εἰς τριπάσσαλον τανυθῇ, ὅπως*

ἐκφυγεῖν εἰ μετὰ τὸ δοκιμάσαι σε τὴν | ὑπομονήν μου πιστεύσεις 120 T
τῷ Χριστῷ. ἐγὼ γὰρ περὶ τῆς σῆς ἀπωλείας δέδοικα, οὐ περὶ τῆς ἐμῆς παθήσεως συνταράσσομαι. ἡ γὰρ πάθησίς μου ἢ μιᾶς ἡμέρας διάστημα καταλαμβάνει ἢ δύο τὸ πολύ· ὁ δὲ σὸς βασανισμὸς οὐδὲ χίλια ἔτη δυνήσεται καταλαβεῖν πέρας. ὅθεν παῦσαι λοιπὸν ταῖς ταλαιπωρίαις σου προσθῆσαι καὶ τὸ αἰώνιον πῦρ σεαυτῷ ἀνάψαι.

10 *Τηνικαῦτα οὖν ἀγανακτήσας ὁ Αἰγεάτης τὸν μακάριον Ἀνδρέαν τῷ σταυρῷ προσπαγῆναι προσέταξεν. (ὃ δὲ ἀπολιπὼν πάντας πρόσεισι τῷ σταυρῷ καί φησιν αὐτῷ μετὰ*

---

[1] si *om T* ‖ [2] sic] si *PCQ om T* ‖ christo *DNauCRSTV* in christum *U* in christo *E: cf 3, 4* ‖ [4] *scr* aut ut multum II? ‖ duo *MQ* duos *R* duum *U* ////// *T* ‖ ut] aut *ΠΞqRU* aut ut *CS* ///// *Q(T?)* ‖ multum] //////// *MT* (trium *in ras m*) trium *add PECSUV* tres *add DQR: cf 29, 2* ‖ [6] iam des. *CQRUV* ‖ ipse tu t. *ENau* ‖ [7] acc.] noli *add ENau* ‖ [9] m. et p. *SV*

[10] *ὑποδέξεται O* ‖ *σε om Γ* ‖ [11] *οὕτως] μὴ add YMO* ‖ [12] *φοβοῦμαι YMO: cf 18, 14; 29, 8* ‖ *οὐχὶ] καὶ οὐ O* ‖ [13] *πάθεσίς O* ‖ *διαστήματι (Γ)* ‖ *σχ. om O: scr ἀσχολήσει?* ‖ [14] *δυοῖν Woog* ‖ *δ. χ. ἐ.] εἰς αἰῶνας (Γ)* ‖ *δυνήσηται O δύναται S* ‖ [15] *σου] μὴ O* ‖ [18] *κεντηρίοις O κεντυριώνοις YM: scr κεστιοναρίοις?* ‖ *δεθεῖ O δεθεὶς Woog recte* ‖ [19] *ὡς εἰς] ὡσεὶ S εἰς Y* ‖ *τριπ.] καὶ add Y*

[20] *εἰ om Θ* ‖ *σε om ΦR* ‖ *μου] ἐὰν add Θ* ‖ *πιστεύεις U(V)* ‖ [21] *δέδ.] θλίβομαι καὶ Θ* ‖ [23] *πλεῖστον (Θ)* ‖ [24] *οὐδὲ - κατ.] εἰς ἀτελευτήτους αἰῶνας οὐ καταλήψεται Θ* ‖ *οὐδὲ <μετὰ>??* ‖ [25] *π. λ.] τοῦ λοιποῦ παῦσαι Θ* ‖ [25] *τῇ ταλαιπωρίᾳ B(Z?)* ‖ *προστίθων (Θ)* ‖ [26] *ἀνάπτων Θ* ‖ [27] *την.] τὸ την. (Θ)* ‖ [28–29] *ἀπ. δὲ π. ὁ ἀπόστολος Θ* ‖ [29] *μετὰ] λαμπρᾶς add Φ: cf 31, 22*

in eculeo tenderetur, ne clauis adfixus cito deficeret, sed cruciaretur potius longo cruciatu. cumque eum carnifices ducerent, concursus factus est populorum clamantium ac dicentium: Iustus homo et amicus dei quid fecit ut ducatur ad crucem? Andreas uero rogabat populum ut non inpedirent passionem eius. gaudens enim et exultans ibat et a doctrina non cessans. cumque peruenisset ad locum ubi crux parata erat, uidens eam a longe exclamauit uoce magna dicens: Salue crux quae

μὴ ἥλοις ἐμπαρεὶς τάχιον ἐκλείπῃ, ἀλλὰ μᾶλλον κριθῇ μακρὰν κρίσιν. ἐν τῷ οὖν ἀποφέρειν αὐτὸν τοὺς ὑπηρέτας ἐγένετο συνδρομὴ λαῶν κραζόντων· Δίκαιος ἄνθρωπος καὶ φίλος θεοῦ τί ἐποίησεν ἵνα ἐπενεχθῇ ἐν τῷ σταυρῷ; Ὁ δὲ ἅγιος Ἀνδρέας παρεκάλει τὸν λαὸν ἵνα μὴ ἐμποδίσωσιν τὴν πάθησιν αὐτοῦ· χαίρων γὰρ καὶ ἀγαλλιώμενος ἐπορεύετο καὶ μὴ παυόμενος τῆς διδασκαλίας. Ὡς δὲ ἦλθεν εἰς τὸν τόπον ὅπου ὁ σταυρὸς ἦν ἕτοιμος, ἰδὼν αὐτὸν μακρόθεν ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ λέγων·
121 T *Σῶσον σταυρὲ ὁ ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ ἐγκαινισθεὶς καὶ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ καθάπερ μαργαριτῶν κατακοσμισθείς· πρὸ*

121 T *φωνῆς)* | *Χαίροις ὦ σταυρὲ ὁ ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ ἐγκαινισθεὶς καὶ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ ὡσεὶ μαργαρίταις κοσμισθείς· καὶ μὴν πρὶν ἢ εἰς σὲ ἀνιέναι τὸν κύριόν μου πολὺν φόβον ἐπίγειον ἐσχήκεις, ἄρτι δὲ πόθον οὐράνιον κατέχων ὑπὲρ εὐχῆς ἀνήρτησαι. οἶδα γὰρ ἀπὸ τῶν πιστευόντων πόσας εἰς αὐτὸν χάριτας ἔχεις, πόσα δόματα προητοιμασμένα. ἀμέριμνος οὖν καὶ χαίρων ἥκω πρὸς σέ, ὅπως καὶ σὺ ἀγαλλιῶν ὑποδέξῃ με τὸν μαθητὴν τοῦ κρεμασθέντος εἰς σέ· διότι ποθητός σου ἀεὶ ἐγενόμην, καὶ ἐπεθύμησα περιπλακῆναί σε. ὦ ἀγαθὲ σταυρέ, ὁ εὐπρέπειαν καὶ ὡραιότητα ἐκ τῶν μελῶν τοῦ κυρίου ὑποδεξάμενος, ἐπὶ πολὺ ἐπιπόθητε καὶ σπουδαίως ἐπιθυμητὲ καὶ ἐκτενῶς ζητούμενε, καί ποτε ἤδη ἐπιποθουμένῃ τῇ ψυχῇ προητοιμασμένε, λάβε με*

[1–2] p. cr. *S* ‖ [2] duc.] ut crucifigeretur *add Nau* ad crucifigendum *add C* ‖ [4] A.] sanctus a. *S* ‖ [7] cum uero *PXCQRSTU* cum autem *M* ‖ [8] saluae *Q* ‖ qui *Q: cf 2, 1*

[9] *ἤλ.] ὅλως S πολὺ O* ‖ [11] *λ. κρ.] καὶ ἔλεγον O* ‖ *κραζόντων ⟨καὶ λεγόντων⟩?* ‖ *φίλ.] τοῦ add MS* ‖ [12] *ἀπενεχθῇ M(S)* ‖ [13] *λαὸν] λέγων add O* ‖ *τ. π. om O* ‖ *πάθεσιν S* ‖ *αὐτῷ O* ‖ [14] *γὰρ] δὲ Y om MS* ‖ [15] *ἦλθον Γ* ‖ *εἰς τ. τ. om O* ‖ [16] *φ. μ.] μ. τῇ φ. Γ: cf 33, 5* ‖ [17] *σῶσ.] χαίροις OS et add ὦ O (ex alio martyrio)* ‖ *τοῦ om Y: del?* ‖ [18] *κατακοσμιθεὶς OS σ sup ι O*

[20] *κομισθεὶς ZΓ κοσμηθεὶς AU* ‖ [21] *ἢ om B(Z?)V* ‖ *ἀνελθεῖν (Θ)* ‖ [22] *ἀρτίως ΔE (om R)* ‖ *δὲ] διὰ add Φ* ‖ *κατ.] σε add Φ* ‖ *ἀνήρτημαι et add εἰς σέ Φ* ‖ [25] *ἀγαλλιώμενος AUV ἀγαλλόμενος X(Γ)* ‖ *ὑποδέξεσέ (i e ὑποδέξεσαι) B(Z?)* ‖ [26] *τοῦ] τοῦ χριστοῦ τοῦ Φ* ‖ *scr ποθητής??* ‖ *σου] σοι Γ μοι Δ* ‖ *ἐγένου Δ* ‖ [27] *ἐπ.] τοῦ add Φ* ‖ *περιπλακέναι B(Z?)* ‖ *σοι (Θ)* ‖ [27–28] *ὡρ. κ. εὐπ. Φ* ‖ [28] *τοῦ om B(Z?)* ‖ *δεξάμενος Θ* ‖ [29] *ἐπιζητούμενε Θ* ‖ [30] *ποτε om Θ* ‖ *ἐπιποθούσης σε τῆς ψυχῆς μου πρ. Θ*

in corpore Christi dedicata es et ex membrorum eius margaritis ornata. antequam te ascenderet dominus, timorem terrenum habuisti, modo uero amorem caelestem obtinens pro uoto susciperis. sciris enim a credentibus quanta intra te gaudia habeas, quanta munera praeparata. securus ergo et gaudens uenio ad te, ita ut et tu exultans suscipias me discipulum eius qui pependit in te, quia amator tuus semper fui et desideraui amplecti te. o bona crux quae decorem et pulcritudinem de membris domini suscepisti, diu desiderata, sollicite amata, sine intermissione quaesita et aliquando iam concupiscenti animo praeparata, accipe me ab hominibus et redde me magistro meo,

τοῦ ἀνελθεῖν ἐν σοὶ ὁ κύριος φόβον ἐπίγειον εἶχες· ἀρτίως οὖν πόθον οὐράνιον ἐπέχων ἀντὶ δώρου κρέμασαι· ἐγνώσθης παρὰ τῶν πιστῶν ὅσας ἔχεις ἐν σοὶ χάριτας, πόσα δῶρα ἕτοιμα. ἀμέριμνος οὖν καὶ χαίρων ἔρχομαι πρὸς σέ, ὅπως καὶ σὺ ἀγαλλιώμενος δέξῃ ἐμὲ τὸν μαθητὴν τοῦ ἐν σοὶ κρεμασθέντος, διότι πάντοτε ἀγαπητός σου ἐγενόμην καὶ ἐπεθύμησα περιπλακῆναί σοι. ὦ μακάριε σταυρέ, ὁ μεγαλοπρέπειαν καὶ ὡραιότητα ἐκ τῶν μελῶν τοῦ κυρίου δεξάμενος, πλειστάκις ἐπιθυμητέ, ἀγρύπνως ἐκζητούμενε καὶ φιλτάτῃ ψυχῇ ἡτοιμασμένε, λάβε με ἐκ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπόδος με τῷ διδασκάλῳ μου ἵνα διὰ σοῦ

ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπόδος με τῷ διδασκάλῳ μου, ἵνα διὰ σοῦ ἀπολάβῃ με ὁ διὰ σοῦ με λυτρωσάμενος. (*χαίροις ὦ σταυρέ. καὶ γὰρ χαίροις ὄντως· εὖ οἶδα καὶ ἀναπαυόμενόν σε λοιπὸν ἐκ πολλοῦ κεκμηκότα πεπηγμένον καὶ ἀναμένοντά με. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ μακαριώτατος Ἀνδρέας ἑστὼς ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἀτενὲς ὁρῶν εἰς τὸν σταυρὸν*) *ἐξέδυσεν ἑαυτόν, καὶ δέδωκεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ τοῖς δημίοις,* (*παρακελευσάμενος τοῖς ἀδελφοῖς* | *τοῦ ἥκειν* 122 T
τοὺς δημίους καὶ ποιεῖν τὰ ἐγκελευσθέντα αὐτοῖς·

[1] m. ei.] membris ei. tamquam *PXE*(*Σ*) ‖ [2] ant.] et quidem ant. *SX* ‖ te] in te *Cq* ‖ [4] susceperis *mD* (*sed corr*) *Nau* suspenderis *QT* ‖ scires (*M?* sciris *m*) *NauQ* (*corr q*) si scires *T* scitur *ΞRU* sciunt *XS* ‖ a cr.] credentes *XS* ‖ intra] in *ECQRTU* ‖ [8] qui *Q: cf 2, 1* ‖ [9] soll. am. *om U* ‖ [9–10] am. s. int. *om CQRT*

[12] *τὸν κύριον* (*cf 14, 11; 33, 9*) *et add μου O* ‖ [13] *κρέμ.*] *πέλεις Γ* ‖ *ἐγν.*] *καὶ ἐγν. Γ ἐγνώσθης ⟨γὰρ⟩?* ‖ [15] *σὺ*] *χαίρων καὶ add O* ‖ *ἀγαλλόμενος S* ‖ [16] *με O* ‖ *σταυρωθέντος O* ‖ [17] *πάντ. om O* ‖ *scr ἀγαπητής??* ‖ *σοι YM* ‖ [17] *ἐπιθ.*] *καὶ add O* ‖ [20] *κ. φ. ψ. ἡτ. om OS* ‖ *με om YMO* ‖ [21]–26,[7] *ἵνα - ὁ δ. σ.*] *τῶν φθαρτῶν Γ*

[23] *καὶ om B*(*Z?*) ‖ [24] *εὖ*] *σέ Φ* ‖ [24–25] *κ. ἀν. σε λ.*] *τὸ λ. οὖν ἀναπαύου* (*Θ*) *καὶ add Δ* ‖ [24] *ἀναπαυσάμενον Φ* ‖ [25] *τετμηκότα Φ κεκμηκώς* (*Θ*) ‖ *πεπηγμένος Θ* ‖ *καὶ*] *τε καὶ Φ* ‖ [26] *ἀναμένων* (*Θ*) ‖ *μακάριος Θ* ‖ [27] *ἐνορῶν Φ* ‖ [29] *δημ.*] *τοῦτο add Φ* ‖ *τ. ἀδ. παρ. Δ* (*om E*) ‖ [30] *τὰ ἐ. α.*] *ἃ ἐκελεύσθησαν Φ*

ut per te me recipiat qui per te redemit me. Et haec dicens exspoliauit se et uestimenta sua tradidit carnificibus. qui accedentes leuauerunt eum in crucem et extendentes funibus totum corpus eius sicut eis iussum fuerat suspenderunt.

11 Adstantes uero turbae ad uiginti milia hominum, inter quos frater Aegeae nomine Stratocles simul clamabat cum po-

ἀπολάβῃ ὁ διὰ σοῦ με λυτρωσάμενος. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπεδύσατο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ παρέδωκεν τοῖς ἑτασταῖς· οἳ δὲ προσελθόντες ἦραν αὐτὸν ἐν τῷ σταυρῷ· καὶ τανύσαντες ἐν τοῖς σχοινίοις ἅπαν τὸ σῶμα αὐτοῦ καθὼς ἦν αὐτοῖς κελευσθὲν ἐκρέμασαν. |

122 T 11 *Παρεγένοντο δὲ λαοὶ ὡς εἴκοσι χιλιάδων ἀνθρώπων· ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ ἀδελφὸς Αἰγέα τοὔνομα Στρατοκλῆς· καὶ ὁμοῦ*

εἱστήκεισαν γὰρ πόρρωθεν) *οἵτινες προσελθόντες ἐκούφισαν αὐτὸν ἐν τῷ σταυρῷ καὶ διατείναντες σχοινίοις τὸ σῶμα αὐτοῦ* (*μόνον ἀπέδησαν τοὺς πόδας αὐτοῦ, μήτε μὴν τὰς ἀγκύλας αὐτοῦ ἀποτεμόντες, ταύτην τὴν ἐντολὴν ἐσχηκότες παρὰ τοῦ ἀνθυπάτου· ἠνιᾶσαι γὰρ αὐτὸν ἠβούλετο ἀνηρτημένον, καὶ νυκτὸς ζῶντα ὑπὸ κυνῶν βρωθῆναι.*)

11 *Παραστάντος δὲ ὄχλου πολλοῦ τῶν ἀδελφῶν ὡσεὶ εἴκοσι χιλιάδων ἀνδρῶν ἢ καὶ πρός,* (*θεασάμενοι δὲ ἐκείνους ἀποστάντας καὶ μηδὲν πεποιηκότας περὶ τὸν μακάριον ὧν οἱ ἀνακρεμάμενοι πάσχουσιν, προσεδόκουν τι ἀκούσεσθαι πάλιν παρ' αὐτοῦ· καὶ γὰρ κρεμάμενος ἐκίνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ μειδιῶν. καὶ ὁ Στρατοκλῆς αὐτοῦ ἐπύθετο· Τί μειδιᾷς δοῦλε τοῦ θεοῦ Ἀνδρέα; ὁ γέλως σου ἡμᾶς πενθεῖν καὶ κλαίειν ποιεῖ, ὅτι σοῦ στερισκόμεθα. Καὶ ὁ μακάριος Ἀνδρέας αὐτῷ ἀπεκρίνατο· Οὐ μὴ γελάσω τέκνον μου Στρατοκλῆ τὴν κενὴν ἐνέδραν τοῦ Αἰγεάτου δι' ἧς οἴεται ἡμᾶς τιμωρεῖσθαι; ἀλλότριοι*

[1] me red. *PXECS* ‖ [3] cruce *MXCTU* ‖ [4] susp.] eum *add S* ‖ [5] adstabant *SU* ‖ uero] erant *add ΞNau* ‖ [6] quos] erat *add XENau s(C)* ‖ fr.] erat *add ΠDU* ‖ egethes *C* ‖ Str.] qui *add XENauSU*

[7] *ἀπολ.] με add Woog* ‖ [9] *ἐν alt om O: del?* ‖ *τοῖς del??* ‖ [10] *καθὰ O: cf 30, 5* ‖ [11] *ἐκρ.] αὐτόν add O* ‖ [12] *προσέδραμεν O* ‖ *λ.] ὄχλος ἱκανὸς O χιλιάδες S* ‖ *ἀνθρ. om O* ‖ [13] *ἦν om M: del?* ‖ *καὶ om MS: del?* ‖ *ἀδ.] τοῦ add YM* ‖ *καὶ om M* ‖ *ὁμ. om O*

[14] *π. γ. εἱ. (Θ)* ‖ [16–17] *μήτε - ἀποτ.] οὐκ ἀπέτεμον δὲ αὐτοῦ τ. ἀγκ. Θ* ‖ [18] *ἀνιάσαι AX(Z??) recte* ‖ *ἐβούλετο Θ* ‖ [19] *ν.] ἐν τῇ νυκτὶ (Θ)* ‖ *ζ.] αὐτὸν add Θ* ‖ *κυν.] κρεμάμενον add Δ* ‖ [20] *παρισταμένου Δ* ‖ *ἀδ.] αὐτοῦ add B(Z?) σχεδὸν add AUVE* ‖ [20–21] *χιλ. εἴκ. Θ* ‖ [21] *ἀνδ. om ΦΔ* ‖ *ἢ κ. πρ. om ΑΓ(Z?)* ‖ *ἢ om B* ‖ *θ. δὲ ἐ.] καὶ θ. τοὺς δημίους Θ* ‖ [22] *ὧν] ἐξ ὧν Φ* ‖ [23] *προσεδόκων V: cf 28, 20* ‖ [23–24] *πάλ. ἀκ. (Θ)* ‖ [25] *ἐπ. α. (Δ)* ‖ *αὐτῷ UΓ* ‖ [27] *στερούμεθα (Θ)* ‖ [28] *οὐ] πῶς R om ΦUVE*

pulo iniusto iudicio sanctum uirum hoc pati. sanctus uero Andreas confortabat mentes credentium Christum, hortabatur tollerantiam temporalem docens nihil esse dignum passionis ad remunerationis compensationem aeternam.

ἔκραζεν μετὰ τοῦ λαοῦ ἀδίκῳ κρίσει τὸν ἅγιον Ἀνδρέαν τοῦτο ὑπομεῖναι. | ὁ δὲ ἅγιος Ἀνδρέας ἐνισχύων τοὺς λογισμοὺς τῶν 123 T *πιστευόντων τῷ Χριστῷ ἐνουθέτει ὑπομεῖναι τὸν πρόσκαιρον πειρασμόν, μηδενὸς εἶναι λέγων ἄξιον τὸ πάθος πρὸς αὐτάρκειαν τῆς αἰωνίου ἀνταποδόσεως. |*

αὐτοῦ ἐσμεν καὶ τῶν ἐπιβουλῶν αὐτοῦ. | οὐκ ἔχει τὸ 123 T *ἀκούειν· ἐπεὶ εἰ εἶχεν, ἀκηκόη ἂν ὅτι τοῦ Ἰησοῦ ἄνθρωπος ἀτιμώρητός ἐστιν λοιπὸν αὐτῷ γνωρισθείς. Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἀπεκρίνατο κοινὸν λόγον· καὶ γὰρ ἔθνη συνέτρεχον ἀγανακτοῦντα ἐπὶ τῇ ἀδίκῳ κρίσει τοῦ Αἰγεάτου· Ἄνδρες οἱ παρεστῶτές μοι καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες καὶ πρεσβῦται, δοῦλοι καὶ ἐλεύθεροι, καὶ ὅσοι μέλλετε ἀκούειν, δέομαι ὑμῶν, πάντα τὸν βίον τοῦτον ἀπολείπεσθε οἱ ἕνεκεν ἐμοῦ συνεληλυθότες ἐνταῦθα, καὶ σπεύσατε καταλαβεῖν τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐπειγομένην πρὸς τὰ οὐράνια, καὶ πάντων ἁπαξαπλῶς τῶν προσκαίρων καταφρονήσατε, ἐπιστηρίζοντες τὰς διανοίας τῶν πιστευόντων τῷ Χριστῷ.) Καὶ προετρέπετο διδάσκων ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τῆς προσκαίρου ζωῆς ταύτης πρὸς τὴν μέλλουσαν ἀντάμειψιν τῆς αἰωνίου ζωῆς.*

[3] cf Rom 8, 18

---

[2] christo *DNauCTU* in christum *X* in christo *ESV om P(QR)* (*cf 3, 4*) et *add D* (*supra uersum*) *NauUV* ‖ hort. *om S* ad *add Nau: delend* ‖ [3] toll. temp. *post* passionis *ponend* ‖ dicens *S* ‖ nihil] non *qR* ‖ dignam *qR* ‖ passione *NauTU* passionem *Q om RS* ‖ [4] aet. rem. comp. *Nau* ‖ comp. rem. *E* ‖ remunerationem *DSUV* remunerationes *Q* et *add F* ‖ compensationis *DSU* ‖ aeternae *XΞRSU*

[5] *ἔκραξεν O(S)* ‖ *ἄδικος κρίσις O* ‖ [5-6] *τὸν - ὑπομ. om O* ‖ [6] *Ἀ. om O* ‖ *νύσσων O* ‖ [7] *πιστῶν O* ‖ *τ. Χρ. om O* ‖ [8] *λέγ. εἶναι S*

[10] *scr ἐπιβουλιῶν? cf mart alt* ‖ [11] *ἀκηκ.] συνῆκεν (Θ)* ‖ *τοῦ] ὁ UVXR om ΦE* ‖ *ἰησοῦς ΦR υἱὸς V ἴσοι E* ‖ *ἀνθρώπου V* ‖ [12] *ἔσται ΔR* ‖ *λ. α. γν.] διὰ τῆς πείρας τοῦτο μαθών (Θ)* ‖ [13] *ταῦτα ε. Θ* ‖ *ἀπ. κ. λ.] κ. λ. τοῖς πᾶσιν διελέχθη (Θ): scr ἀπ. τοῖς πᾶσιν κ. λέγων (uel διαλεγόμενος: cf narr 368, 13)?* ‖ *καὶ] scr τὰ??* ‖ [16] *πρ.] καὶ add ΦUVX* ‖ [17] *ὅσοι] πάντες ὅσοι Φ ὅσοι ἄλλοι U(Γ)* ‖ [18] *τοῦτον] ὑμῶν B(Z?) om E* ‖ *ἀπολείπετε (Θ)* ‖ [18-19] *οἱ - ἐντ. post ἐλεύθ. (16) E* ‖ [20] *ἀπαγομένην ΔR: cf 30, 16* ‖ [21] *κατ.] πεφεύγετε Φ* ‖ *ἐπικρατύνετε Φ* ‖ [23] *προετρ.] πάντας add Δ* ‖ *τ. πρ.] τοῦ νῦν καιροῦ ΦR (ex ep ad Rom)* ‖ *ταύτ. ζ. B om (Z?) R*

12 Interea uadit omnis populus cum clamore ad domum Aegeae omnes pariter clamantes dicebant uirum sanctum, pudicum, ornatum moribus, bonum doctorem, pium, modestum,

124 T 12 Ἐν τούτοις ἀπέρχεται πᾶς ὁ λαὸς μετὰ κραυγῆς εἰς τὸν οἶκον τοῦ Αἰγέα· καὶ πάντες ὁμοῦ κράζοντες ἔλεγον τὸν ἅγιον Ἀνδρέαν τὸν νηφαλέον, τὸν ἐνάρετον, τὸν καλὸν διδάσκαλον, τὸν ἐπιεικῆ, τὸν τίμιον μὴ ἐξεῖναι τοῦτο παθεῖν, ἀλλ'

12 (Καὶ οἱ ὄχλοι ἀκούσαντες τῶν εἰρημένων ὑπ'
124 T αὐτοῦ οὐκ | ἀφίσταντο τοῦ τόπου, καὶ ὁ μακαριώτατος Ἀνδρέας μᾶλλον προσῆγε λέγων πρὸς αὐτοὺς πλείονα ὧν εἰρήκει· καὶ τοσαῦτα ἦν ὡς ἔστιν τεμήρασθαι τοὺς ἀκούοντας· τριῶν νυχθημέρων αὐτοῖς ὁμιλῶν, καὶ οὐδεὶς καμὼν ὅλως ἐχωρίζετο αὐτοῦ. ὡς δὲ καὶ τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ τὸ γενναῖον αὐτοῦ ἐθεάσαντο καὶ τὸ ἀκαμπὲς τῆς διανοίας καὶ τὸ πολὺ τῶν λόγων καὶ τὸ χρηστὸν τῆς προτροπῆς καὶ τὸ εὐσταθὲς τῆς ψυχῆς καὶ τὸ σῶφρον τοῦ πνεύματος καὶ τὸ ἑδραῖον τοῦ νοῦ καὶ τὸ εἰλικρινὲς τοῦ λόγου, ἀγανακτήσαντες πρὸς τὸν Αἰγεάτην σὺν ἑνὶ πάντες ἔσπευδον ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ καθεζομένου τοῦ Αἰγεάτου κατεβόων λέγοντες· Τίς ἡ κρίσις σου ἀνθύπατε; κακῶς ἐδίκασας, ἀδίκως ἔκρινας, ἀνόσια τὰ δικαστήριά σου. τί ἠδίκησεν ὁ ἀνήρ; τί κακὸν ἔπραξεν; ἡ πόλις τεθορύβηται· πάντας ἡμᾶς λυπεῖς. μὴ προδῷς τὴν Καίσαρος πόλιν. χάρισαι Ἀχαιοῖς ἄνδρα δίκαιον, χάρισαι ἡμῖν ἄνδρα θεοσεβῆ, μὴ ἀποκτείνῃς ἄνδρα ἔνθεον, μὴ ἀνέλῃς ἄνδρα εὐσεβῆ· τέσσαρσιν ἡμέραις κρεμάμενος ζῇ· μηδὲν φαγὼν πάντας ἡμᾶς ἐχόρτασεν. κάθελε

1–37, 2 interea - amen] *passionis alterius* (Conuersante) *partem extr habet C* ‖ 2 omnes] et omnes *DES Nau* (*cf 29, 4*) omnesque *RUV* (*om Q*) | dicebant *del?* (*cf 26, 6*) *ex alt pass nonnulla add V*

4 ἐν] καὶ ἐν O ‖ 5 ὁ. κρ. om O ‖ 6 scr ἄνδρα? ‖ διδάσκαλον ⟨τὸν εὐσεβῆ⟩? ‖ 7 τ. ἐπ. τ. τ. om O ‖ ἐξὸν O ‖ ταῦτα S αὐτὸν Y(M)

8 κ. οἱ] οἱ δὲ Θ ‖ ἀκούοντες Δ ‖ 8–9 ὑπ' α. λεγομένων Δ ‖ 9 μακάριος Θ ‖ 10 προσετίθη τοῦ λέγειν (Θ): cf pass alt 376, 16? ‖ 11 κ. τοσ.] τοσ. δὲ (Θ) ‖ ἦν] τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενα add Θ ‖ 11–12 ὡς - ὁμ.] ὥστε τρ. νυχθ. ἀναλωθῆναι τὸ διάστημα Θ ‖ 11 scr τεκμήρασθαι ⟨τῇ πίστει στηρίζεσθαι⟩? ‖ 13 κάμνων B(Z?) ‖ 14 αὐτοῦ ⟨τῆς ἀνδρείας⟩?? cf narr 369, 8: an del alt τὸ? cf mart alt ‖ 17 νοὸς R: cf mart alt ‖ 17–18 καὶ - λόγου om Φ ‖ 18 scr λογισμοῦ? cf 15 et mart alt ‖ κατὰ τοῦ αἰγεάτου Θ ‖ 19 σ. ἑ.] ὁμοθυμαδὸν Θ ‖ ἅπαντες Θ: cf 2, 17 ‖ 19–20 ἔσπ. - κατεβ.] μετὰ σπουδῆς τὸ β. κατέλαβον ἐκεῖσε αὐτοῦ καθεζ. καὶ κατεβόουν (κατεβόων X) αὐτοῦ (Θ) ‖ 20 ἀνθ.] καὶ add B(Z?) ‖ 21 κακῶς ἔκρ. κακ. ἐδ. (Θ) fort recte: cf narr 369, 13 et mart alt ‖ 21–22 ἀνοσιώτατον τὸ δικαστήριόν Φ ‖ 21 scr ἄνομα?? cf 35, 19 | 22 ἐποίησεν AXR ‖ 24 ἀχααίοις U(E) ἀχαεῦσιν B ἀχαιεῦσιν Z ‖ 26 ἀνελεῖς Φ | τέσσαρας ἡμέρας Θ

rationabilem non debere hoc pati, sed debere deponi de cruce, quia iam secunda die in cruce positus ueritatem praedicare non cessat.

13 Tunc Aegeas pauescens populum promittens se eum deponere simul coepit ire. quem uidens sanctus Andreas dixit:

ὀφείλει ἐκ τοῦ σταυροῦ κατενεχθῆναι, διότι λοιπὸν δευτέραν ἡμέραν ἔχων ἐν τῷ σταυρῷ τὴν ἀλήθειαν κηρύσσων οὐ παύεται.

13 Τότε Αἰγέας πτοούμενος τὸν λαὸν ὑπέσχετο κατενέγκαι 125 T
αὐτὸν ἐκ τοῦ σταυροῦ. ἅμα δὲ τοῦ ἄρξασθαι αὐτὸν πορεύεσθαι θεασάμενος αὐτὸν ὁ ἅγιος Ἀνδρέας εἶπεν· Τί σὺ πρὸς ἡμᾶς

τὸν ἄνδρα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πάντες φιλοσοφήσομεν· λῦσον τὸν ἄνδρα, καὶ πᾶσα ἡ Ἀχαΐα ἐλεηθήσεται.) οὐ δέον ἐστὶν αὐτῷ τοῦτο παθεῖν, ὅτι κρεμάμενος τὴν ἀλήθειαν κηρύττειν οὐ παύεται.

13 (Ὡς δὲ τὰ πρῶτα μὲν παρήκουσεν ὁ Αἰγεάτης,
τῇ χειρὶ | τῷ ὄχλῳ διανεύων τοῦ ἀναχωρεῖν αὐτούς, θυ- 125 T
μοῦ πλησθέντες ἐτόλμων τι εἰς αὐτόν, ὄντες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ δισμύριοι. οὓς θεασάμενος ὁ ἀνθύπατος τρόπον τινὰ ἐμμανεῖς γεγενημένους, δεδοικὼς μή τι δεινὸν πάθῃ, ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ βήματος συναπήει αὐτοῖς, ὑποσχόμενος ἀπολύειν τὸν μακάριον Ἀνδρέαν. ἔφθασαν οὖν τινες τῷ ἀποστόλῳ δηλοῦντες καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐπὶ τὸν τόπον παραγίνεται. ἀγαλλιωμένου οὖν παντὸς τοῦ ὄχλου ὅτι ἔμελλεν ὁ μακάριος Ἀνδρέας ἀπολύεσθαι, παραγενομένου τοῦ ἀνθυπάτου καὶ τῶν ἀδελφῶν πάντων ἅμα τῇ Μαξιμίλλῃ χαιρόντων, ἀκούσας ὁ μακάριος Ἀνδρέας εἶπεν τοῖς παρεστῶσιν ἀδελφοῖς· Ἃ δεῖ με πρὸς αὐτὸν εἰπόντα ἀναλῦσαι ὃ δεῖ ταῦτα ἐρῶ· Τίνος χάριν πάλιν πρὸς ἡμᾶς ἧκες ὦ Αἰγεᾶτα; τίνος

[1] hoc d. *Nau* ‖ de cr. dep. *XU* ‖ [2] qui *ΞQ* ‖ [3] cessa/// / *M* ret *sup scr m* cessa ///t *S* re *sup scr q* ‖ [4] expauescens *mXΣ* ‖ pop.] et *add DNauV*

[7] *ἡμ ἔχει S ἔχει ἡμ. Y ἔχει M ‖ τ. στ.] αὐτῷ O καὶ add Γ ‖ κηρύττων O ‖* [8] *τότε] ὁ add YS ‖ φοβειθεὶς O: cf 23, 12 ‖ κατενεγκεῖν O ‖* [9] *ἐκ om O ‖ τῷ σταυρῷ O ‖ τοῦ] τῷ S τὸ M ‖* [10] *Ἀ. om O ‖ σὺ om O*

[11–13] *ἀπὸ - ἄνδρα om Φ ‖* [11] *del ἀ. τ. στ.? ‖* [12] *ἐληλυθήσεται Φ ‖* [13] *αὐτὸν (Θ) ‖* [15] *τὰ πρ. μὲν post Αἰγ. Φ ‖ τὰ μὲν πρ. (Θ) ‖* [16] *διαν. ἀναχ. τὸν ὄχλον (om τοῦ et αὐτ.) (Θ) ‖* [16–17] *θ. πλ. om Φ ‖* [17] *αὐτόν] πρᾶξαι add Φ διαπράξασθαι add V: cf narr 369, 28 ‖* [18] *ὡς Θ ‖* [19] *τρόπῳ τινὶ AE om ΦR: cf mart alt ‖ γενομένους A γεναμένους et add καὶ R ‖* [20] *δεινότερον Φ ‖ πάθοι AUX ‖ ἀπὸ om Θ ‖ συναπ. σὺν α. Z(?) σὺν α. ἀπήει Γ σ. α. ἐπορεύετο Δ ‖* [21] *ἀπ.] καθελεῖν ἤγουν ἀπ. αὐτοῖς (Θ) ‖* [22] *τινὲς B τοῦτο αὐτὸ (uel αὐτῷ) (Θ) haud male: scr τινες τοῦτο? ‖* [23] *ἣν] ὁ ἀνθύπατος add A(R) ὁ αἰγεάτης add UVX ‖ παραγίνονται B(Z?) ‖* [23–24] *π. ο. τ. ὄ. ἀγ. (Θ) ‖* [25–26] *π. τ. ἀδ. χαιρ. ἅ. τ. μαξ. (Θ) ‖* [26] *ἀκ. om Θ ‖* [27] *Ἀ.] ταῦτα ἀκούσας add Δ ‖* [28] *ἃ δεῖ] ἔδει ΦE ‖ εἰπεῖν ἀναλύοντος (Θ) ‖ ὦ δεῖ B ὦ δῆ Z μου πρὸς κύριον (Θ): del (uar script ad ἃ δεῖ)? ‖ ταῦτα] καὶ add (Θ) fort recte ‖* [29] *πάλιν om BUΓ ‖ ἥκεις X ‖ ὦ om Δ*

Quid tu ad nos Aegeas uenisti? si uis credere Christum, sicut promisi aperietur tibi uia indulgentiae. si autem uenisti ad hoc tantum ut me soluas, ego penitus hinc de ista cruce uiuens

Αἰγέα ἦλθες; ἢ μεταμεληθεὶς πιστεῦσαι ἐπεθύμησας; εἰ θέλεις| 126 T πιστεῦσαι τῷ Χριστῷ, καθὼς ὑπεσχόμην ἀνεῳχθήσεταί σοι ἡ τῆς συγχωρήσεως θύρα. εἰ δὲ ἐπὶ τούτῳ μ.νῳ ἦλθες τοῦ λῦσαί με, ἐγὼ ἐκ τούτου τοῦ σταυροῦ ζῶν ἐν τούτῳ τῷ σώματι

ἕνεκεν ὁ ἀλλότριος ἡμῶν προσέρχει ἡμῖν; τί τολμῆσαι πάλιν θέλων, τί τεχνάσασθαι, τί μεταπέμψασθαι; εἰπέ. λῦσαι ἡμᾶς προσήεις ὡς μετεγνωκώς; οὐδ' ἂν ὡς ἀληθῶς μεταγνῷς Αἰγεᾶτα ἐπὶ σοὶ συνθήσομαι· οὐδ' ἂν ἴδιόν μοι λέγῃς σαυτὸν πεπίστευκά σοι. λύεις δὲ ἀνθύπατε τὸν δεθέντα; λύεις τὸν πεφευγότα; λύεις τὸν ἐλευθερωθέντα; νόμον; ἔχω ᾧ συνέσομαι εἰς ἀεί, ἔχω ᾧ συμπολιτεύσομαι εἰς ἀναριθμήτους αἰῶνας. πρὸς ἐκεῖνον ἄπειμι, πρὸς ἐκεῖνον ἐπείγομαι, τὸν καὶ σέ μοι γνωρίσαντα, τὸν εἰρηκότα μοι· Μή σε φοβείτω ὁ δεινὸς ἐκεῖνος· μή σε κρατεῖν νομιζέτω ἐμὸν ὄντα· ἐχθρός σού ἐστιν. Τοιγαροῦν ἐπέγνων σε διὰ τοῦ ἐπιστρέψαντός μοι· ἀπαλ- 126 T *λάσσομαί σου.)* *εἰ δὲ καὶ βούλει | πιστεύειν τῷ Χριστῷ, καθὼς ὑπεσχόμην ἀνεῳχθήσεταί σοι ὁδὸς συγχωρήσεως· εἰ δὲ ἐλήλυθας πρὸς τοῦτο μόνον τοῦ λῦσαί με, ἐγὼ τὸ λοιπὸν ἔνθεν ἐκ τοῦ σταυροῦ τούτου ζῶν ἐν τῷ σώματι καθελέσθαι οὐ δυνήσομαι.* *(ἐγὼ γὰρ καὶ οἱ συγγενεῖς μου ἐπὶ τὰ ἡμῶν ἐπειγόμεθα, σὲ ἐῶντες εἶναι ὃ ἦς καὶ ὃ μὴ ἐπίστασαι αὐτὸς περὶ σεαυτοῦ.)* *ἤδη γὰρ τὸν βασιλέα μου ὁρῶ, ἤδη προσκυνῶ, ἤδη ἐνώπιον αὐτοῦ παρίσταμαι, ἔνθα εἰσὶν αἱ τῶν ἀγγέλων ὁμόνοιαι,*

---

[1] aegea *(Π) XΞNauSTV* ‖ uenis *(E) T(V)* ‖ christo *NauQTUV* in christum *DS (R? r?)* in christo *E: cf 3, 4* ‖ [2] promisi] tibi *add (P?)Ξ* | aperitur *MXQU nescio an uerum: cf 31, 4*

[4] *ἢ - ἐπεθ.] haec scilicet e pass alt 377, 11 in huius libri exemplar latinum ab interpolatore inlata erant* ‖ [5] *ὑπ.] ὑπέσχου μοι O* ‖ [6] *τοῦτο Γ | μ.νῳ om Γ μόνον W oog: scr μόνῳ* ‖ [7] *τοῦ στ. τούτου O*

[9] *τί μετ. om Λ* ‖ [10] *λύσας Φ* ‖ *προσῆλθες E ἦλθες ΛR* ‖ *ὡς om Φ οὐδ' ἂν] οὐ γὰρ Φ* ‖ [10-11] *ὡς ἀλ. - συνθ.] σοι συνθ. ὡς ἀλ. σου μετεγνωκότος (Θ)* ‖ [10] *ὡς om Φ: cf mart alt* ‖ [11] *μετεγνῶς Z* ‖ *scr ἔτι: cf laud 348, 10* ‖ *οὐδ' ἂν] οὐ γὰρ Φ* ‖ [11-12] *ἴδ. - σοι] σοι πιστεύσω (π. σοι Γ) ἴδιόν μου σαυτὸν λέγοντά σε (Θ)* ‖ [13] *νόμον] οὐδαμῶς Θ: scr <λύεις τὸν …> μόνον;? cf laud 348, 14* ‖ *ἔχω] γὰρ add Λ* ‖ *συνήσομαι B(Z?)* ‖ *ἀεὶ] τὸ διηνεκὲς Λ* ‖ [15] *ἄπ.] ἀποίη μοι (Φ)* ‖ [16] *ἀπήγομαι Φ: cf 27, 20* ‖ *μοι] μὴ ZΛΓ* ‖ [18] *σου] γὰρ add Θ* ‖ *ἐπιγνούς Θ* ‖ [19] *ἐπιτρέψαντος UVXE (fort recte: cf narr 371, 7) ἐπιγράψαντος Λ* ‖ *με B(Z?)* ‖ [20] *καὶ om Γ* ‖ *πιστεῦσαι Θ* ‖ [20-21] *ἀν. σοι κ. ὑπ. σοι (Θ)* ‖ [21-22] *πρὸς τὸ λ. με μόν. ἐλ. Θ* [22] *μόνῳ B* ‖ *τοῦ λοιποῦ ΛR* ‖ *ἔνθεν om ΛR(E)* ‖ [22-23] *ἐκ τ. στ. τ. om Φ* [23] *τῷ om Γ* ‖ *καθελέσθω Z κατενεχθῆναι Θ* ‖ [24] *συγγ.] συν ἐμοί (l σύναμοί??) ZR συνεμοῖ συνγκενεῖς R* ‖ *μου om BR* ‖ *ἡμέτερα Θ* ‖ [24-25] *ἐῶντες σὲ Θ* ‖ [25] *ὅπερ Θ* ‖ *ἦν E εἶ ΛR* ‖ *ὃ] οὐ R* ‖ *αὐτὸς om Θ τὰ add R* ‖ [27] *ὑμνῳδίαι R*

in corpore deponi non potero. iam enim regem meum uideo, iam adoro, iam in conspectu eius consisto. et tuis miseriis doleo, quia paratus te expectat aeternus interitus. curre pro te miser dum adhuc potes, ne tunc incipias uelle cum non poteris.

κατενεχθῆναι οὐκ ἀνέχομαι. τὸν γὰρ βασιλέα μου θεωρῶ καὶ προσκυνῶ καὶ λοιπὸν ἐνώπιον αὐτοῦ παρίσταμαι. ἀλλ' ἐκ τῶν σῶν ταλαιπωριῶν πεπόνημαι ὅτι ἡτοίμασταί σοι ἡ αἰώνιος ἀπώλεια. δράμε οὖν ὑπὲρ σεαυτοῦ ταλαίπωρε ἐν ὅσῳ δύνῃ, τότε ἄρξῃ θελῆσαι ὅτε οὐ δυνήσῃ.

ἔνθα αὐτὸς ὁ μόνος αὐτοκράτωρ βασιλεύει, ἔνθα τὸ φῶς ἄνευ νυκτός ἐστιν, ἔνθα τὰ ἄνθη οὐδέποτε μαραίνονται, ἔνθα οὐδέποτε ὀδύνη γινώσκεται οὐδὲ ὄνομα λύπης ἠκούσθη, ἔνθα εὐφροσύνη καὶ ἀγαλλίασις τέλος οὐκ ἔχουσα. ὦ σταυρὲ μακάριε, χωρὶς τοῦ σοῦ πόθου εἰς ἐκείνην τὴν χώραν οὐδεὶς πρόσεισιν οὐδ' εἰσελεύσεται. ἀλλὰ περὶ τῶν σῶν Αἰγεᾶτα ταλαιπωριῶν ὀδυνῶμαι, διότι ἑτοίμως σε ἐκδέχεται αἰώνιος ἀπώλεια. δράμε ὑπὲρ σεαυτοῦ ἐλεεινὲ ἐν ὅσῳ ἔτι δύνασαι, μή πως τηνικαῦτα ἄρξεις ἐθέλειν ἐν τῷ τότε μὴ δύνασθαί σε.

14 (*Καὶ ὡς πάλιν ἐκεῖνος ἐτόλμα προσεγγίσαι τῷ ξύλῳ τοῦ σταυροῦ ὥστε λῦσαι τὸν μακάριον Ἀνδρέαν, πάσης τῆς πόλεως θορυβούσης | αὐτόν, ὁ ἅγιος Ἀνδρέας* 127 T *μετὰ φωνῆς εἶπεν· Τὸν ἐπὶ τοῦ σοῦ ξύλου δεθέντα Ἀνδρέαν μὴ ἐπιτρέψῃς λυθῆναι πάλιν δέσποτα· τὸν ἐπὶ τοῦ σοῦ μυστηρίου ὄντα μὴ δῷς με ἀναιδεῖ διαβόλῳ. Ἰησοῦ Χριστέ, τὸν ἐπὶ τῆς σῆς χάριτος κρεμασθέντα ὁ ἀντίδικός σου μὴ λυέτω με· πάτερ, τὸν ἐγνωκότα σου*

---

2 iam ad. *om PQR* ‖ eius consp. *XΞV* ‖ adsisto *S* ubi sunt angelorum cori (concordiae *X*) ubique solus imperator regnat ubi lux sine nocte est ubi flores nunquam marcescunt ubi dolor nunquam scitur (nascitur *X*) nec nomen tristiciae auditum est (auditur *X*) ubi leticia et exultatio finem non habent o crux beata sine amore tuo ad illam regionem nullus adtingit nullus ingreditur *add XS* ‖ et] sed *XUNau* (*recte ut uid*) *om S* ‖ tuis] de tuis *mXNauSTV* egea *add XS* ‖ 3 exp. te *PQRU* ‖ 3–4 pro te *om P(Q)R* ‖ 4 p. adh. *QRUV* ‖ poteris] potes *MQT* (ri *sup scr mq*): *cf 30, 2*

5 οὐ θέλω O ‖ 7 αἰωνία YM: cf 18, 15 ‖ 8 δύνῃ] ἵνα μὴ add Woog: malim δύνῃ ⟨μὴ⟩ ‖ 9 ἄρξαι θελήσεις O

10 μόνος ὁ (Θ) ‖ 11 ὑπάρχει Θ ‖ 11–12 ὀδ. οὐδ. (Θ) ‖ 12 ἠκ. ὄν. λ. (Θ) ‖ 11–13 πρ. οὐδ' om Θ ‖ 15 οὐδ'] scr οὐδεὶς? cf lat S ‖ εἰσπορεύεται Θ ‖ 16 ἕτοιμος AVUE ‖ αἰωνία Δ ‖ δράμε] οὖν add Θ ‖ 17–18 μή - σε om Γ ‖ τηνικ. - σε] τότε θελήσῃς ὅτε οὐ δύνασαι Δ ‖ 18 ἄρξει θέλειν Z(?) ‖ del τότε? ‖ 19 κ. ὡς π.] ὡς οὖν Θ ‖ 19–20 πρ. τῷ τ. στ. ξ. R τῷ τ. στ. ξ. πρ. ΔE ‖ 20 del τοῦ σταυροῦ? ‖ Ἀ. om Φ ‖ 21 π. τ. π.] τ. π. ὅλης Φ: cf narr 371, 13 et mart alt ‖ 22 φ.] μεγάλης add V (R Tischendorf): cf 23, 29 ‖ τοῦ σοῦ om B: cf narr 371, 16 et mart alt ‖ 23 Ἀ. del? ‖ ἐπιστρέψεις B: cf narr 371, 15 et mart alt ‖ πάλιν om ΔΓ ‖ δέσπ. om Γ ‖ 23–24 τὸν - ὄντα om Φ ‖ 24 με om X: del? cf 22; 26; 32, 17 narr 371, 16; 17 ‖ 26 σου] μου Δ ‖ με om R: del? cf 24

14 Mittentes autem manus ad crucem carnifices non poterant penitus contingere eum. et subinde alii et alii ingerentes se ut soluerent eum nullus poterat pertingere ad eum. stupebant enim brachia eorum quicumque se extendissent ad sol-

127 T 14 *Βάλλοντες δὲ τὰς χεῖρας ἐν τῷ σταυρῷ οἱ ὑπηρέται οὐκ ἠδύναντο φθάσαι αὐτόν. καὶ ἐκ τῶν ἐκεῖσε ἕτεροι ἠγωνίων τοῦ λῦσαι αὐτόν, καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο φθάσαι πρὸς αὐτόν. ἐξητόνουν γὰρ οἱ βραχίονες τῶν τεινομένων τοῦ λῦσαι αὐτόν. τότε*

τὸ μέγεθος ὁ μικρὸς οὗτος μηκέτι ταπεινούτω.) *Βαλόντες οὖν τὰς χεῖρας οἱ δήμιοι οὐκ ἠδύναντο τὸ παράπαν καθάψασθαι αὐτοῦ. καὶ ἄλλοι μὲν καὶ ἄλλοι ἐπιτηδεύοντες τοῦ λῦσαι αὐτόν, οὐδεὶς ἠδύνατο προσψαῦσαι αὐτοῦ· ἐναρκίων γὰρ οἱ βραχίονες αὐτῶν. τότε ὁ μακάριος Ἀνδρέας ὁ ἀπόστολος ὁρκίσας τὸν λαὸν εἶπεν· Δυσωπῶ ὑμᾶς ἀδελφοὶ ἵνα πρῶτον πρὸς τὸν κύριόν μου μίαν εὐχὴν ποιήσω· εἶθ' οὕτως με λῦσαι ἐπιτηδεύσατε. Αὐτοῦ μὲν αὐτοὺς ἐνορκίσαντος ἠρέμησεν ὁ λαός. τότε ὁ μακαριώτατος Ἀνδρέας σὺν μεγίστῃ κραυγῇ εἶπεν· Μὴ παραχωρήσῃς κύριε τὸν σὸν θεράποντα ἐκ ταύτης τῆς ὥρας ἀπὸ σοῦ χωρισθῆναι· καιρὸς γάρ ἐστιν ἵνα παραθήσω τῇ γῇ τὸ σῶμά μου· κἀμὲ πρὸς σὲ ἐλθεῖν πρόσταξον ὁ ζωὴν διδοὺς αἰώνιον, σὺ ὁ διδάσκαλός μου ὃν ἠγάπησα, ὃν ἐθεασάμην, ᾧ ἠκολούθησα, ὃν ἐπέγνων, ὃν ἐν τούτῳ τῷ σταυρῷ καθομολογῶ (ὃν οἶδα, ὃν ἔχω, ὃν φιλῶ, οὗ εἰμι·)* *δέξαι με δέσποτα, καὶ καθὼς ἐγώ σοι ἐνὶ λόγῳ ἐπήκουσα, οὕτως ἄρτι ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἐπάκουσόν μου, καὶ πρὶν ἢ τὸ σῶμά μου ἀπὸ τοῦ σταυροῦ*
128 T *καταβῇ προσλαβοῦ με, (ὅπως διὰ τῆς ἐμῆς ἐξόδου τῆς ἐπὶ σὲ ἡ τῶν πολλῶν μου συγγενῶν σύνοδος πρὸς σὲ γένηται,*

[1] carn. ad cr. *ΞXSU* ‖ [2] et alii] ////alii *M* (atque *in ras m*) atque alii *XΞU* ‖ [3–4] ut - se *om Q* ‖ [3] s. eum] et *add M* (*sed eras*) *Nau* ‖ [4] extendisset *II*(*Q*)*ST* ‖ exsoluendum *EST*

[5] *βαλόντες Γ* ‖ [6–7] *αὐτὸν - φθάσαι om Y* ‖ [6]–34,[8] *κ. ἐκ - αὐτῷ] ἐξίστατο δὲ O* ‖ [6] *ἕτεροι ⟨καὶ ἕτεροι⟩?* ‖ *ἠγωνίουν S* ‖ [7] *ἐδύνατο M* ‖ *πρὸς in mg Y om S* ‖ [8] *τενομένων MS*

[9] *οὗτος om Θ* ‖ *βαλλόντες ΦA βάλλοντες VΓ(?)* ‖ [10] *προσψαῦσαι Θ* ‖ [11] *κ. ἄ. μ.] ἄ. οὖν Θ* ‖ *ἐπιτήδευον AE ἐπετήδευον UVXR* ‖ *αὐτόν] καὶ add Θ fort recte: cf lat M Nau* ‖ [12] *οὐδ.] ὅλως add Θ* ‖ *προσεγγίσαι Θ* ‖ *αὐτῷ AR* ‖ *ἐναρκίουν UVX ἐνάρκουν AE ἐναρκοῦντο R* ‖ [13] *ὁ ἀπ. om ΦR* ‖ *ἐνορκωσάμενος Θ: scr ἐνορκίσας? cf 16* ‖ [14–15] *ἵνα - ποι.] παραχωρῆσαί (-σατε Γ) μοι μικρὸν πρότερον μίαν εὐχὴν προσενέγκαι τῷ κυρίῳ μου ἰησοῦ χριστῷ καὶ (Θ)* ‖ [15] *ἐπιτηδεῦσαι (-σατε Γ) τοῦ λ. με (Θ)* ‖ [16] *αὐτοῦ - ὁ λ.] πᾶς οὖν ὁ λαὸς διὰ τὸν ὅρκον ἡσύχασεν (Θ)* ‖ [17] *μακάριος Θ* ‖ *μὴ] με add UVΓ: cf 31, 24* ‖ [19] *παραθ.] ἀποδοθῇ (Θ)* ‖ [20] *προστάξεις (Θ)* ‖ [21] *σὺ] εἰ add XR* ‖ *ὃν ἠγ. post καθομ. (22) Φ* ‖ [22] *καθωμολόγησα Φ* ‖ [23] *ὃν φ. om Θ* ‖ *οὗ] σοῦ B(Z?)* ‖ *δέσπ. om Φ* ‖ [24] *ἐγώ om ΦE* ‖ *ἐ. λ. σοι ὑπήκουσα (ἐπ. E) (Θ)* ‖ [25] *ἀπὸ] ἐκ Θ* ‖ [26] *κατενεχθῇ Θ* ‖ *με] πρὸς σὲ add Θ* ‖ [26–27] *τῆς ἐ. σὲ om Θ* ‖ [27] *γέν.] ἐπιστρέψει Φ*

uendum eum. tunc uoce magna sanctus Andreas dixit: Domine Iesu Christe, magister bone, iube me de ista cruce non deponi nisi ante spiritum meum susceperis. Et cum haec dixisset. uidentibus cunctis splendor nimius sicut fulgor de caelo ueniens

φωνῇ μεγάλῃ ὁ ἅγιος Ἀνδρέας εἶπεν· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, διδάσκαλε ἀγαθέ, μὴ ἐάσῃς με ἐκ τοῦ σταυροῦ τούτου κατελθεῖν πρὸ τοῦ τὸ πνεῦμά μου δέξῃ. | Καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόν- 128 T
των πάντων ἀπαύγασμα ὥσπερ ἀστραπὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐλθὸν οὕτως ἐκύκλωσεν αὐτὸν ὥστε ἐξαίφνης ἐξ αὐτοῦ τοῦ φωτὸς οἱ

ἀναπαυομένων αὐτῶν ἐν τῇ σῇ μεγαλειότητι.) Καὶ ὡς ταῦτα εἰρήκει, ὁρώντων πάντων ἐγένετο χαίρων καὶ ἀγαλλιώμενος· λαμπηδὼν γὰρ σφοδροτάτη ὡς ἀστραπὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξελθοῦσα κατηύγασεν αὐτόν, καὶ οὕτως αὐτὸν περιεκύκλωσεν

---

[1] eum] tunc ipse beatus apostolus adiurauit (adiurans *X*) populum dicens (dixit *X*) oro uos omnes fratres ut prius unam orationem ad dominum nostrum fundam et ita me solui patiamini (patiemini *X*) eo quoque adiurante adquieuit plebs *add XS* ‖ tunc - dixit *in mg D* ‖ u. m. s. A.] beatus andreas apostolus cum ingenti clamore *XS* ‖ dixit] ne permittas (ne p. *om DV*) domine iesu christe (magister bone *add DV*) me famulum tuum qui propter nomen tuum pendeo in cruce solui (non permittas *add DV* domine iam secreta tua humanis tradidi conuersationibus *praeterea add V*) nec (non *V* ne me *D*) permittas (domine *add DV*) eum (me *V*) qui (quia *V*) iam per crucem tuam cognouit (cognoui *DV*) magnitudinem tuam ab aegea homine corruptibili (a te *add D*) humiliari (separari *D*) sed suscipe me tu magister meus iesu (*om Nau*) christe quem dilexi quem uidi (q. u. *om Nau*) quem cognoui (quem retineo *add in mg V*) quem confiteor (confessus sum *D*) quem retineo (q. r. *om NauV*) quem cernere desidero in quo sum quod sum (in - sum *om D*) suscipe domine iesu christe (d. i. ch. *om D*) spiritum meum in pace quia iam tempus est (*om V*) ut (commendes terrae corpus meum iam tempus est ut *sup scr D*) ueniam ad te (ad te *om NauV*) desiderans te uidere suscipe me (s. me *om D*) *add DNauV* ‖ [1–3] domine - suscep. *om S* ‖ [1–2] dom. - bone *om Ξ* ‖ dom. I. Ch. *om Q* ‖ [2] iube] et iube *DNauV* ‖ [3] ante] prius *Nau* ‖ suscep.] non me permittas (neque p. me *X*) domine famulum tuum ex hac hora a te separari tempus enim est ut commendes terrae corpus meum et me ad te uenire praecipias qui uitam (uiam *S corr s*) tribuis sempiternam tu es magister meus domine (christus *S*) quem dilexi quem uidi quem secutus sum quem cognoui quem in ista cruce confiteor et sicut ego te uno uerbo audiui sic modo in isto uerbo me exaudi (ex. me *X*) et antequam corpus meum de cruce soluatur adsume me *add XS* ‖ [4] uen.] emicuit et *add XS*

[6] *ἐκ] ἀπὸ S: cf 30, 7* ‖ [8] *διελθοῦσα S* ‖ [9] *ἐξαίφ. om YS*

[10] *αὐτ. om Θ* ‖ *κ. ὡς] ὡς οὖν Θ* ‖ [11] *εἴρηκεν Θ* ‖ [12] *ὡς ἀ. om ΦR* ‖ [13] *ἐλθοῦσα Θ* ‖ *καὶ - περιεκ. om Φ*

ita circumdedit eum ut penitus prae ipso splendore oculi eum non possent humani aspicere. cumque permansisset splendor fere dimidiae horae spatio, abscedente lumine emisit spiritum, simul cum ipso lumine pergens ad dominum, cui est gloria in saecula saeculorum.

ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι, ὡς ἐπέμενεν ἡ ἔλλαμψις ἐκείνη ἐπὶ ἡμιωρίου διαστήματος· ὑποχωροῦντος δὲ αὐτοῦ ἀφῆκε τὸ πνεῦμα σὺν αὐτῷ τῷ φωτὶ πορευόμενος πρὸς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. |

ὥστε τὸ παράπαν ἐκ τῆς τοιαύτης λαμπρότητος ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπινοι μὴ δύνασθαι αὐτῷ προσβλέψαι. ὡς δὲ διέμεινεν ἡ αἴγλη ὡς ἡμιωρίου διάστημα, ὑποχωροῦντος τοῦ φωτὸς δοξάσας ἐπὶ πλεῖον τὸν κύριον παρέδωκε τὸ πνεῦμα, καὶ ἅμα σὺν αὐτῇ τῇ λαμπηδόνι ᾤχετο πρὸς κύριον **(***σὺν τῇ εὐχαριστίᾳ αὐτοῦ***)**. |

[1–2] hum. e. n. poss. *S* ‖ [2] hum. n. poss. *Nau* ‖ [3] mediae *M* de medie *P* ‖ [4–5] cui - saeculorum *om XSV* ‖ [4] est *om PQ* honor et *add NauT* ‖ [5] s. saec.] amen *add MNauR* tunc (quaedam uero femina nomine *Nau*) maximilla quaedam (*om Nau*) potentissima (*om NauX*) matronarum (senatrix *Nau*) in specu (spelaeo *S?* speculis *X*) posita (diligens pudicitiam et sanctitatem *add Nau*) statim ut cognouit apostolum perrexisse ad dominum accessit ad crucem et suorum solacio cum omni reuerentia deposuit corpus et condiuit (condidit *U*) aromatibus (et c. a. *om X*) et in loco quo se constituerat sepeliendam illic eum sepeliuit *add XNauSU* postea quaedam maximilla senatrix diligens pudicitiam et sanctitatem cum reuerentia tollens corpus beati andree apostoli et conditum aromatibus in loco optimo sepeliuit *add V* (*alia e Greg Tur mir b And c 37 add r*) tunc maximilla christo amabilis matrona colligens corpusculum apostoli ac conditum aromatibus optimo in loco sepeliuit *add R*

[6] *μὴ] οὐ S ‖ scr ὡς <δὲ> ἐπέμεινεν?? ‖* [7] *scr διάστημα? ‖* [8] *πορευόμενον Γ ‖ εἰς Γ ‖* [9–10] *ᾧ - ἀμήν om O ‖* [9] *κ. τὸ κρ. om YM ‖* [10] *τῶν αἰ. om S*

[11–12] *μὴ δύν. ὀφθαλμοὺς ἀνθρωπίνους Θ ‖* [12] *προσβλ. α. (Θ) α. προσεγγίσαι ἢ καὶ προσβλ. (Φ) ‖ ὡς δὲ διέμ.] διέμ. οὖν (Θ) ‖* [13–14] *ὑπ. - κύρ.] ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος καὶ τ. κύρ. ἐ. πλ. δοξάσαντος ὑπ. τ. φ. ἐκείνου (Θ) ‖* [13] *ὑποχωριζομένου Φ ‖* [14] *ἅμα om Θ ‖* [15] *τῇ om Φ ‖ πρὸς] τὸν add B(Z?): cf 35, 11 ‖ σὺν] ἐπὶ (Z??) Θ: cf 57, 4*

15 Aegeas uero areptus a daemonio antequam perueniret ad domum suam in uia in conspectu omnium a daemonio uexatus exspirauit. frater uero eius tenens corpus sancti An-

15 Ὁ οὖν Αἰγέας ληφθεὶς ὑπὸ δαίμονος πρὸ τοῦ φθάσαι 129 T
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ | ἐν τῇ ὁδῷ ἐνώπιον πάντων ῥαγεὶς ἐξέ- 130 T
πνευσεν· ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ κρατῶν τὸ σῶμα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου διέλαθεν. τοσοῦτος δὲ φόβος κατέσχεν ἅπαντας ὥστε

15 (Μετὰ δὲ τὴν ἔξοδον τοῦ μακαριωτάτου Ἀνδρέου 129 T
τοῦ ἀποστόλου ἡ) Μαξιμίλλα, δυνατωτάτη οὖσα τῶν ἐπισήμων θηλειῶν καὶ ἐν τοῖς λεληθόσιν διάγουσα, παραυτίκα ὡς ἔμαθεν τὸν ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ πρὸς κύριον πορευθέντα, πρόσεισι τῷ σταυρῷ (ἅμα σὺν τῷ Στρατοκλεῖ, μηδὲ ὅλως φροντίσασα τῶν παρεστώτων), καὶ μετὰ πάσης εὐλαβείας καθεῖλεν τὸ σῶμα (τοῦ μακαριωτάτου Ἀνδρέου. καὶ ὀψίας γενομένης τὴν ἀναγκαίαν αὐτῷ ἐπιμέλειαν προσαγαγοῦσα ἐκήδευσεν) ἀρώμασιν πολυτίμοις, καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ αὐτοὶ κατεστήσαντο θάπτεσθαι ἐκεῖ αὐτὸν κατέθετο. (καὶ γὰρ κεχωρισμένη τοῦ Αἰγεάτου διὰ τὴν θηριώδη αὐτοῦ ψυχὴν καὶ ἄνομον πολιτείαν, ἑλομένη δὲ βίον σεμνὸν καὶ ἤρεμον καὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀγάπην κεχορηγημένη, μακαρίως ἅμα τοῖς ἀδελφοῖς διῆγεν. ἣν πολλὰ λιπαρήσας ὁ Αἰγεάτης καὶ ὑποσχόμενος τῶν πραγμάτων αὐτοῦ δεσπόζειν αὐτὴν καὶ μὴ δυνηθεὶς αὐτὴν πεῖσαι) μεγάλως ὀργισθεὶς κατὰ παντὸς τοῦ δήμου διετίθετο διαμαρ-

---

1–3 areptus - uexatus] iratus contra populum disponebat contestationem publicam facere et ad caesarem accusationem contra maximillam et populum destinare sed dum (cum *XU*) ordinat in conspectu officii sui a diabolo arreptus (arr. a d. *U*) est et in medio foro ciuitatis uolutatus *X*) *Nau SU V* ‖ 1 a *om M: cf 2* ‖ ueniret *RQT* uenisset *P* ‖ 2 a *om M: cf 1* ‖ 3–36,1 frater - euasit] nuntiatum (nuntiatumque *VX*) est (autem *add S*) fratri eius cui nomen erat stratocles et misit seruos suos dixitque (et

4 *ὁ ο. Α.] ἐγέας δὲ S* ‖ 4–5 *πρὸ - ὁδῷ om O* ‖ 6 *αὐτοῦ] στρατόκλεις add O* ‖ *κρ.] ἐπάρας Γ*

9 *μακαρίου τούτου V μακαρίου R* ‖ 10 *τῷ λεληθότι R τοῖς ἐληλυθόσιν Φ* ‖ 11 *τ. Χρ. om Δ* ‖ *πορ.] παραγενομένη add (Θ)* ‖ 12 *σὺν] καὶ Γ om Δ* ‖ *μηδὲν Θ* ‖ 12–13 *τ. παρ. φρ. Δ* ‖ 13 *παρ.] αὐτῇ add ΦΕ* ‖ *μ. π.] μετ' (Θ)* ‖ 14 *μακαρίου R* ‖ *Ἀ.] ἀποστόλου ΑΧ τοῦ ἀποστόλου add UV ἀπὸ τοῦ σταυροῦ add Θ* ‖ *κ. ὀψ.] ὀψ. δὲ Θ* ‖ *γεναμένης B(Z?)R* ‖ 15 *ποιήσασα (Γ)* ‖ 16 *μετὰ ἀρωμάτων πολυτίμων Θ* ‖ 16–17 *τόπῳ - κατέθ.] ἰδίῳ αὐτῆς κατέθ. μνήματι (Θ)* ‖ *scr αὐτὴ κατεστήσατο?* ‖ 17 *κατέθεντο Φ* ‖ *καὶ] ἣν (Θ)* ‖ 18 *ψ.] γνώμην Θ* ‖ 19 *καὶ] τὴν add B(Z?)* ‖ *ἀνόσιον Φ: cf 28, 21* ‖ *ἑλομένης B* ‖ *ἤρ.] ἡσύχιον Δ* ‖ 20 *τῇ τ. χρ. ἀγάπῃ κεκολλημένη Θ* ‖ 21 *λιπ.] λίαν παρήσας Φ* ‖ 23 *κ. μὴ δ.] μὴ δ. δὲ (Θ)* ‖ *ἀ. π. om B(Z?)* ‖ 24 *ὀργίσθη et add καὶ Φ* ‖ 24–36,6 *διετ. - κατηγ.] κατηγ. δημοσ. (Θ)*

dreae euasit. tantus autem timor inuasit uniuersos ut nullus remaneret qui non crederet saluatori nostro deo, qui uult omnes

μηδένα ἀπομεῖναι τὸν μὴ πιστεύσαντα τῷ κυρίῳ καὶ σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ θέλοντι πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

τυρίαν ποιῆσαι δημοσίαν καὶ πρὸς Καίσαρα κατηγορίαν κατά τε τῆς Μαξιμίλλης καὶ τοῦ λαοῦ πέμψαι. ἀλλὰ τὸν ἐν τῷ διατάσσεσθαι αὐτὸν ταῦτα κατενώπιον τῆς τάξεως αὐτοῦ,
130 T *(νυκτός τε ἀωρίᾳ | ἀναστὰς καὶ διαλαθὼν πάντας τοὺς αὐτοῦ) καὶ ὑπὸ τοῦ διαβόλου ἐνοχληθεὶς (ἀπὸ ὕψους μεγάλου κατενεχθεὶς) ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ τῆς πόλεως κυλιόμενος ἐξέπνευσεν. ἀνηγγέλθη δὲ τοῦτο τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Στρατοκλεῖ, καὶ ἀπέστειλεν τοὺς παῖδας αὐτοῦ εἰρηκὼς αὐτοῖς ὅπως μεταξὺ τῶν βιοθανάτων θάψωσιν αὐτόν. αὐτὸς δὲ ἐκ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ οὐδὲν ἐζήτησεν, λέγων· Μή μοι παραχωρησάτω ὁ κύριός μου Ἰησοῦς Χριστός, ᾧτινι πεπίστευκα, ἵνα ἐγὼ ἐκ τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἀδελφοῦ μου τί ποτε καθάψωμαι, μή πως μολύνῃ με τὸ κατάκριμα αὐτοῦ, ὅστις τὸν ἀπόστολον τοῦ κυρίου ἐτόλμησεν ὑπὲρ φιλαργυρίας ἀνελεῖν.*

[2] Tim 1, 2, 4

---

dixit *X*) eis (*om U*) ut inter biothanatos sepelirent eum ipse autem de facultatibus eius nihil quaesiuit dicens non mihi permittat dominus meus iesus christus cui credidi ut ego de bonis fratris mei (*om U*) aliquid contingam ne polluat me crimen eius quia (qui *X*) apostolum domini ausus fuit pro amore pecuniae occidere haec autem gesta sunt apud achaiam (achiam *S*) prouinciam (in *add XV*) ciuitatem (ciuitate *XSV*) patras pridie kalendas decembris ubi etiam praestantur gloriosa eius (*om U*) beneficia usque in praesentem (sempiternum *U*) diem *XNauSUV* ‖ 35,[3] autem *Ξ* ‖ eius] stratocles *add D* ‖ 36,[1] euasit] et cum haec uidisset nihil de fratris sui aegeae substantia contingere uoluit dicens quae tua sunt aegea tecum pergant mihi uero sufficit unus dominus iesus christus quem per famulum eius andream cognoui postea quaedam maximilla senatrix diligens pudicitiam et sanctitatem beati andreae apostoli tulit corpus eius et conditum aromatibus optimo in loco sepeliuit *add D* ‖ uniu.] omnes *Nau* ‖ nullus] ibi *add Ξ* ‖ [2] crederit *M* credit (*corr* credidisset) *P* ‖ deo] iesu christo *Ξ* ‖ omnes] homines *add MXE(R)UV*: *recte ut uid*

[3] *τῶν O* ‖ *πιστευσάντων O* ‖ [3–4] *καὶ - Χρ. om O*

[7] *καὶ] παντὸς add (Z??) Θ* ‖ *πέμψαι] πρὸς καίσαρα ἀποστεῖλαι ἐπηγγείλατο (Θ)* ‖ *ἀ. τ. ἐν] ἐν δὲ Θ* ‖ *τὸν] scr τοι?? del?* ‖ [8] *ταῦτα διατ. α. Θ* ‖ [9] *τε om Θ* ‖ *λαθὼν B (Z?)* ‖ [10] *καὶ om Θ* ‖ *τ. δ.] δαίμονος R* ‖ *ἀπὸ] ὑπὸ B(Z?)* ‖ [11] *κατεαγεὶς Φ κατηνέχθη καὶ Δ (om E)* ‖ [12] *τῷ ἀδ. α.] το τοῦ ἀδελφός B* ‖ [13] *εἰρ. α.] λέγων B(Z?)* ‖ [14] *αὐτ. θ. AUX(Γ)* ‖ [15] *παρ.] μοι add B(Z?)* ‖ [17] *ἅψωμαι (Θ)* ‖ *μή π.] ἵνα μὴ Θ* ‖ [18] *κρίμα Γ* ‖ [19] *διὰ φιλαργυρίαν (Θ)*

saluos fieri et ad agnitionem ueritatis uenire. ipsi gloria in saecula saeculorum. amen.

Τελεῖται δὲ ἡ ἡμέρα τῆς ἀθλήσεως τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου πρὸ μιᾶς καλανδῶν δεκεμβρίου βασιλεύοντος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Ταῦτα δὲ ἐπράχθη ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς πόλεως Πάτρας πρὸ μιᾶς καλανδῶν δεκεμβρίων· ὅπου εὐεργεσίαι παρέχονται μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

---

2 amen] explicit passio sancti andreae apostoli *add NauT*

3 *ἡ om M ‖ τελειώσεως O ‖ 3–4 τοῦ - Ἀ.] αὐτοῦ O ‖ 4 πρὸ - δ.] μηνὶ νοεμβρίῳ λ' O εἰς τὰ τριάκοντα τοῦ μηνὸς νοεμβρίου S ‖ 5 κ. τὸ κρ. om O ‖ 6 τῶν αἰ. om O ‖ ἀμήν] Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἀνδρέου μηνὶ (νο?)εμβρίῳ λ' add Y*

7–8 *τ. (om δὲ) ἐπρ. ἐν τῇ ἐπ. τῆς ἀχαίας εἰς πάτ. τὴν πόλιν (Θ) ‖ 8 ὅπου ε. π.] ἐν ᾧ γίνονται ἰάματα Φ ἔνθα ἰάσεις τελοῦνται R ‖ 10 κυρ. - δόξα] θεοῦ καὶ πατρὸς ἅμα τῷ μονογενεῖ αὐτοῦ υἱῷ κυρίῳ δὲ ἡμῶν ἰησοῦ χριστῷ σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ (Θ)*

Ex actis Andreae.

1 ... περὶ ὑμᾶς τὸ πᾶν τῆς ἀτονίας ἐστίν; οὔπω ἐλέγχεσθε ὑφ' ἑαυτῶν μηδέπω φέροντες τὴν ἐκείνου χρηστότητα; αἰδεσθῶμεν, συνησθῶμεν ἑαυτοῖς ἐπὶ τῇ ἐκείνου ἀφθόνῳ κοινωνίᾳ. εἴπωμεν ἑαυτοῖς· Μακάριον ἡμῶν τὸ γένος, ὑπὸ τίνος ἠγάπηται; μακαρία ἡμῶν ἡ ὕπαρξις, ὑπὸ τίνος ἠλέηται; οὐκ ἐσμέν τινες χαμαιρριφεῖς, ὑπὸ τοιούτου ὕψους γνωρισθέντες· οὐκ ἐσμὲν χρόνου, εἶτα ὑπὸ χρόνου λυόμενοι· οὐκ ἐσμὲν κινήσεως τέχνη, πάλιν ὑφ' ἑαυτῆς ἀφανιζομένη, οὐδὲ γενέσεως αἰτία, εἰς αὐτὸ τελευτῶντες. ἐσμέν τινες ἄρα μεγέθους ἐπίβουλοι. ἐσμὲν ἴδιοι, καὶ τάχα τοῦ ἐλεοῦντος. ἐσμὲν τοῦ κρείττονος· διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ χείρονος φεύγομεν. ἐσμὲν τοῦ καλοῦ, δι' ὃν τὸ αἰσχρὸν ἀπωθούμενα· τοῦ δικαίου, δι' οὗ τὸ ἄδικον ῥίπτομεν· τοῦ ἐλεήμονος, δι' οὗ τὸν ἀνελεήμονα ἀφίεμεν· τοῦ σῴζοντος, δι' οὗ τὸν ἀπολλύντα ἐγνωρίσαμεν· τοῦ φωτός, δι' οὗ τὸ σκότος ἐρρίψαμεν· τοῦ ἑνός, δι' οὗ τὰ πολλὰ ἀπεστράμμεθα· τοῦ ὑπερουρανίου, δι' οὗ τὰ ἐπίγεια ἐμάθομεν· τοῦ μένοντος, δι' οὗ τὰ μένοντα εἴδομεν· ἄξιον εὐχαριστίαν ἢ παρρησίαν ἢ ὕμνον ἢ καύχημα προελόμενοι εἰπεῖν εἰς τὸν ἐλεήσαντα ἡμᾶς θεὸν ἀλλ' ἢ γνωρισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

2 Καὶ ὁμιλήσας τοῖς ἀδελφοῖς τὰ τοιαῦτα ἀπεπέμψατο ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια εἰπὼν αὐτοῖς· Οὔτε ὑμεῖς ἐμοῦ ἀπολείπεσθέ ποτε ὅλως δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ ἀγάπην· οὐδ' αὖ πάλιν αὐτὸς ἀπολειφθήσομαι ὑμῶν διὰ τὴν ἐκείνου μεσιτείαν. Καὶ ἀπηλλάγη ἕκαστος εἰς τὰ αὐτοῦ. καὶ ἦν ἡ τοιαύτη ἀγαλλίασις αὐτῶν ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς γενομένη, ἐν αἷς οὐκ ἔσχεν ὁ Αἰγεάτης ἔννοιαν ἐπεξελθεῖν τὴν κατὰ τὸν ἀπόστολον

V Vatic gr 808 s X aut XI

[7] *scr* τοσούτου?? ‖ [8] ἐ. χρόνου <ποίημα> *uel* <ἔκγονοι>?? ‖ [9] γ. αἰτ. *num sana?* ‖ [10] ἐπίβουλοι, <...>? ‖ [12] *scr* οὗ? *cf 13 ss* ‖ [13] *scr* ἀπωθούμεθα ‖ [18] <μὴ> μένοντα? *cf 17* ‖ [18–20] *uidetur aliquid deesse* ‖ [26] *scr* γινομένη?

αἰτίαν. ἐστηρίζοντο οὖν ἕκαστος τότε ἐπὶ τὴν τοῦ κυρίου ἐλπίδα· καὶ συλλεγόμενοι πάντες ἀφόβως εἰς τὸ δεσμωτήριον ἅμα τῇ Μαξιμίλλῃ καὶ Ἰφιδάμᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς ἀδιαλείπτως ἔχουσιν περισκεπτόμενοι τῇ περιβολῇ καὶ χάριτι τοῦ κυρίου.

3 Καὶ ὁ Αἰγεάτης δικάζων ἡμέρᾳ μιᾷ εἰς ὑπόμνησιν ἔσχεν τὴν περὶ τὸν Ἀνδρέαν χρείαν· καὶ ὥσπερ τις ἐμμανὴς γενόμενος ἀφίησιν ἣν ἐν χερσὶν δίκην ἔσχεν, καὶ ἀνίσταται τοῦ βήματος. καὶ δρομαίως παραγίνεται εἰς τὸ πραιτώριον, ἐμβράσσων τῇ Μαξιμίλλῃ καὶ κολακεύων. ἡ δὲ Μαξιμίλλα ἐφθάκει αὐτὸν ἀπὸ τοῦ δεσμωτηρίου εἰσβάλλουσα τῇ οἰκίᾳ· καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν ἔλεγεν·

4 Ἄξιον θεώμενοι οἱ σοὶ γονεῖς Μαξιμίλλα τῆς συμβιώσεώς σου κατηγγύησάν μοι τὸν σὸν γαμβρόν, μήτε πρὸς πλοῦτον ἀπιδόντες μήτε πρὸς γένος μήτε πρὸς δόξαν, ἀλλὰ τάχα πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς μου εὔγνωμον. καὶ ἵνα πολλὰ ὧν ἐβουλόμην εἰς ὄνειδός σου ἐκφέρειν, ὧν τε ἐγὼ ὑπὸ τῶν γονέων σου ἔπαθον ὧν τε αὐτὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῷ παντὶ ἡμῶν βίῳ, ἓν τοῦτο μόνον ἥκω παρὰ σοῦ μαθεῖν τὸ δικαστήριον συνετῶς· εἰ μὲν εἴης ἐκείνη ὁποία ἦσθα πάλαι, συμβιοῦσά μοι ὃν ἐπιστάμεθα τρόπον, συγκαθεύδουσά μοι, συγγινομένη, συντεκνοῦσα, καὶ σὲ εὖ κατὰ πάντα ποιήσαιμι· ἐπεὶ μᾶλλον καὶ ὃν ἔχω ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ξένον ἀπολύσω. εἰ δὲ μὴ βούλει, σοὶ μὲν χαλεπὸν οὐδὲν ἀγάγοιμι, οὐδὲ γὰρ δύναμαι· ἐκεῖνον δὲ ὃν μάλιστα ἐμοῦ στέργεις πλεῖον ἀνιάσω. πρὸς ὁπότερον τοιγαροῦν ὃ βούλει Μαξιμίλλα σκεψαμένη αὔριον ἀποκρίνου· ἐγὼ γὰρ πρὸς τοῦτο ὅλως ὥπλισμαι.

5 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἔξεισιν. ἡ δὲ Μαξιμίλλα πάλιν κατὰ τὴν συνήθη ὥραν ἅμα τῇ Ἰφιδάμᾳ παραγίνεται πρὸς τὸν Ἀνδρέαν· καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὰς ἰδίας ὄψεις θεῖσα καὶ τῷ στόματι προσφέρουσα ἤρξατο τὸ πᾶν τῆς ἀξιώσεως Αἰγεάτου προσαναφέρειν αὐτῷ. καὶ ὁ Ἀνδρέας αὐτῇ ἀπεκρίνατο· Ἐπίσταμαι μὲν ὦ Μαξιμίλλα παιδίον μου καὶ αὐτὴν κεκινημένην σε ἀντιβαίνειν πρὸς τὸ πᾶν τῆς συνουσίας ἐπάγγελμα, μυσαροῦ

---

[1] ἕκ. τ.] *scr* ἑκάστοτε? ‖ [3] *interciderunt non pauca: cf narr* 364, 19 ‖ [4] ἔχουσιν *corrupt uid* ‖ *scr* περισκεπόμενοι ‖ [6] τις ⟨ἵππος⟩?? *cf Ph c* 118 ‖ [7] *scr* εἶχεν?? ‖ [8] *scr* δρομαῖος? ‖ [9] ἐφθάκοι *V* ‖ [10] *scr* εἰσβαλοῦσα?? ‖ [13] *scr* τ. σ. γάμον??? σε πρὸς γάμον??? (*cf narr* 361,12) τ. σ. ⟨...⟩ γ.?? ‖ [15] ⟨παρῶ⟩ πολλὰ? πολλὰ ⟨ἀφῶ⟩? ‖ [18] τὸ δικαστήριον ⟨καταλιπών· εἰπέ μοι οὖν⟩ συνετῶς? *cf narr* 361, 21 ‖ [20] *del* συγκ. - συντ.?? ‖ [23] *scr* ἐπαγάγοιμι? ‖ [23–24] *scr* μάλ. ὃν ἐ. πλ. στ.?? ὃν πλ. ἐ. στ. μάλ.? *cf narr* 361, 28 ‖ [24] *del* ὃ? ‖ [33] πᾶν] *scr* παμμίαρον?? πάγκακον??

βίου καὶ ῥυπαροῦ βουλομένη χωρίζεσθαι· καὶ τοῦτό μοι ἐκ πολλοῦ κεκράτηντο τῆς ἐννοίας· ἤδη δὲ καὶ τὴν ἐμὴν γνώμην ἐπιμαρτυρῆσαι βούλει. ἐπιμαρτυρῶ Μαξιμίλλα, μὴ πράξῃς τοῦτο· μὴ ἡττηθῇς Αἰγεάτου ἀπειλῆς· μὴ νικηθῇς ὑπὸ τῆς ἐκείνου ὁμιλίας· μὴ φοβηθῇς τὰς αἰσχρὰς αὐτοῦ συμβουλίας· μὴ νικηθῇς ταῖς ἐντέχνοις αὐτοῦ κολακείαις· μὴ θελήσῃς ἐκδοῦναι ἑαυτήν σου ταῖς ῥυπαραῖς αὐτοῦ γοητείαις· ἀλλ' ὑπόμεινον πᾶσαν αὐτοῦ βάσανον ὁρῶσα εἰς ἡμᾶς πρὸς ὀλίγον, καὶ ὅλον αὐτὸν ὄψῃ ναρκῶντα καὶ μαραινόμενον ἀπό τε σοῦ καὶ πάντων τῶν συγγενῶν σου. ὃ γὰρ μάλιστα ἐχρῆν με εἰπεῖν πρός σε, οὐ γὰρ ἡσυχάζω καὶ διὰ σοῦ ὁρώμενον καὶ γινόμενον πρᾶγμα ποιήσας, ὑπέδραμέν με· καὶ εἰκότως ἐν σοὶ τὴν Εὔαν ὁρῶ μετανοοῦσαν καὶ ἐν ἐμοὶ τὸν Ἀδὰμ ἐπιστρέφοντα· ὃ γὰρ ἐκείνη ἔπαθεν ἀγνοοῦσα, σὺ νῦν, πρὸς ἣν ἀποτείνομαι ψυχήν, κατορθοῖς ἐπιστρέφουσα· καὶ ὅπερ ὁ σὺν ἐκείνῃ καταχθεὶς καὶ ἀπολισθήσας ἑαυτοῦ νοῦς ἔπαθεν, ἐγὼ σὺν σοί, τῇ γνωριζούσῃ ἑαυτὴν ἀναγομένην, διορθοῦμαι. τὸ γὰρ ἐκείνης ἐνδεὲς αὐτὴ ἰάσω μὴ τὰ ὅμοια παθοῦσα· καὶ τὸ ἐκείνου ἀτελὲς ἐγὼ τετέλεκα προσφυγὼν θεῷ· καὶ ὃ ἐκείνη παρήκουσεν σὺ ἤκουσας· καὶ ὃ ἐκεῖνος συνέθετο ἐγὼ φεύγω· καὶ ἃ ἐκεῖνοι ἐσφάλησαν ἡμεῖς ἐγνωρίσαμεν. τὸ γὰρ διορθῶσαι ἑκάστου τὸ ἴδιον πταῖσμα ἐπανορθοῦν τέτακται.

6 *ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα εἰπὼν ὡς εἶπον, εἴποιμι ἂν δὲ καὶ τὰ ἑξῆς· εὖ γε ὦ φύσις σῳζομένη μὴ ἰσχύσασα ἑαυτὴν μηδὲ ἀποκρύψασα· εὖ γε ψυχὴ βοῶσα ἃ ἔπαθες καὶ ἐπανιοῦσα ἐφ' ἑαυτήν· εὖ γε ἄνθρωπε καταμανθάνων τὰ μὴ σὰ καὶ ἐπὶ τὰ σὰ ἐπειγόμενος· εὖ γε ὁ ἀκούων τῶν λεγομένων· ὡς μείζονά σε καταμανθάνω νοούμενον ἢ λεγόμενον· ὡς δυνατώτερόν σε γνωρίζω τῶν δοξάντων καταδυναστεύειν σου· ὡς ἐμπρεπέστερον τῶν εἰς αἴσχη καταβαλλόντων σε, τῶν εἰς αἰχμαλωσίαν ἀπαγαγόντων σε. ταῦτα οὖν ἅπαντα καταμαθὼν ἄνθρωπε ἐν ἑαυτῷ, ὅτι ἄυλος ὑπάρχεις, ὅτι ἅγιος, ὅτι φῶς, ὅτι συγγενὴς τοῦ ἀγεννήτου, ὅτι νοερός, ὅτι οὐράνιος, ὅτι διαυγής, ὅτι καθαρός, ὅτι*

---

[1] *scr βουλομένην?* ‖ [2] *scr κεκράτητο? κεκράτυντο?* ‖ *scr τῇ ἐννοίᾳ??* ‖ [4] *ἡττηθῇς <τῆς>?? <ταῖς>?* ‖ *scr ἀπειλαῖς? cf 41, 13; 42, 2 et narr 362, 13* ‖ [6] *scr κινηθῇς? cf 4* ‖ [7] *<. . .> σου?? del σου? cf 41, 20; 27* ‖ [8] *scr ἀφορῶσα? cf narr 362, 19 et 361, 13* ‖ [9] *<καὶ ἀπαλλαττόμενον> ἀπό?? an est ἀπό comparationis?* ‖ [11–12] *ὑπ. με ante οὐ γὰρ???* ‖ [11] *ἡσυχάζω <τὸ>??* ‖ [14] *scr ἧς??? cf 25* ‖ [19] *scr ὑπήκουσας??* ‖ [21] *scr τῷ γ.?* ‖ [23] *scr δὴ?? del??* ‖ [24] *scr ἰσχυρώσασα???* ‖ [28] *scr νοουμένων ἢ λεγομένων?* ‖ [30] *scr καταβαλόντων?* ‖ *σε· <ὡς ἐγκρατέστερον> τῶν??*

ὑπὲρ σάρκα, ὅτι ὑπὲρ κόσμον, ὅτι ὑπὲρ ἀρχάς, ὅτι ὑπὲρ ἐξουσίας, ἐφ' ὧν ὄντως εἶ, συλλαβὼν ἑαυτὸν ἐν καταστάσει σου καὶ ἀπολαβὼν νόει ἐν ᾧ ὑπερέχεις· καὶ ἰδὼν τὸ σὸν πρόσωπον ἐν τῇ οὐσίᾳ σου, τὰ πάντα διαρρήξας δεσμά, οὐ λέγω τὰ περὶ γενέσεως ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπὲρ γένεσιν, ὧν σοι προσηγορίας θέμεθα ὑπερμεγέθεις οὔσας, πόθησον ἐκεῖνον ἰδεῖν ὀφθέντα σοι, οὐ γενόμενον, ὃν τάχα εἷς μόνος γνωρίσει θαρρῶν.

7 ταῦτα εἶπον ἐπὶ σοῦ Μαξιμίλλα· τῇ γὰρ δυνάμει καὶ εἰς σὲ τείνει τὰ εἰρημένα. ὅνπερ τρόπον ὁ Ἀδὰμ ἐν τῇ Εὔᾳ ἀπέθανεν συνθέμενος τῇ ἐκείνης ὁμολογίᾳ, οὕτως καὶ ἐγὼ νῦν ἐν σοὶ ζῶ φυλασσούσῃ τὴν τοῦ κυρίου ἐντολὴν καὶ διαβιβαζούσῃ ἑαυτὴν πρὸς τὸ τῆς οὐσίας σου ἀξίωμα. τὰς δὲ Αἰγεάτου ἀπειλὰς ἐκπάτει Μαξιμίλλα, εἰδυῖα ὅτι θεὸν ἔχομεν τὸν ἐλεοῦντα ἡμᾶς. καὶ μή σε οἱ ἐκείνου ψόφοι κινείτωσαν, ἀλλὰ μεῖνον ἁγνή· κἀμὲ μὴ μόνον τιμωρείσθω βασάνοις ταῖς κατὰ τὰ δεσμά, ἀλλὰ καὶ θηρσὶ παραβαλλέτω καὶ πυρὶ φλεξάτω καὶ κατὰ κρημνοῦ ῥιψάτω· καὶ τί γάρ; ἑνὸς ὄντος τούτου τοῦ σώματος ὅπως θέλει τούτῳ καταχρησάσθω συγγενοῦς ὄντος αὐτοῦ.

8 πρὸς σὲ δέ μοι πάλιν ὁ λόγος Μαξιμίλλα· λέγω σοι, μὴ ἐκδώῃς ἑαυτὴν τῷ Αἰγεάτῃ· στῆθι πρὸς τὰς ἐκείνου ἐνέδρας· καὶ μάλιστα θεασαμένου μου Μαξιμίλλα τὸν κύριόν μοι λέγοντά μοι· Ὁ τοῦ Αἰγεάτου πατὴρ Ἀνδρέα διάβολος τούτου σε τοῦ δεσμωτηρίου ἐκλύσει. Σὸν οὖν ἔστω λοιπὸν φυλάξαι σεαυτὴν ἁγνὴν καὶ καθαράν, ἁγίαν, ἄσπιλον, εἰλικρινῆ, ἀμοίχευτον, ἀσυνδιάθετον ταῖς ὁμιλίαις τοῦ ἀλλοτρίου ἡμῶν, ἄθρυπτον, ἄθραυστον, ἄκλαυστον, ἄτρωτον, ἀχείμαστον, ἀμέριστον, ἀσκανδάλιστον, ἀσυμπαθῆ πρὸς τὰ τοῦ Κάϊν ἔργα. ἐὰν γὰρ μὴ ἐκδῷς ἑαυτὴν Μαξιμίλλα πρὸς τὰ τούτων ἐναντία, καὶ αὐτὸς ἀναπαύσομαι οὕτως βιασθεὶς ἀναλῦσαι τοῦ βίου τούτου ὑπὲρ σοῦ, τοῦτ' ἔστιν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ. εἰ δὲ ἐγὼ ἀπελαθείην ἐντεῦθεν, τάχα καὶ ἑτέρους εὐγενεῖς μου ὠφελῆσαι δυνάμενος διὰ σέ, αὐτὴ δὲ πεισθῇς ταῖς Αἰγεάτου ὁμιλίαις καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὄφεως κολακείαις, ὥστε ἐπὶ τὰ πρότερά σου ἔργα τραπῆναι, ἴσθι με ἕνεκέν σου κολασθησόμενον μέχρις ἂν αὐτὴ γνῷς ὅτι μὴ ὑπὲρ ἀξίας ψυχῆς τὸ τοῦ βίου ζῆν ἀπέπτυσα.

9 δέομαί σου οὖν τοῦ φρονίμου ἀνδρὸς ὅπως διαμείνῃ εὔοψις νοῦς· δέομαί σου τοῦ μὴ φαινομένου νοῦ ὅπως αὐτὸς

[1] cf Col 1, 16

[5] *γενέσεως ⟨μόνον⟩??* ‖ *scr ἐθέμεθα* ‖ [16] *scr παραβαλέτω?* ‖ [18] *scr συγγενεῖ ὄντι??* ‖ [21] *μοι] scr μου? del??* ‖ [26] *scr ἄκλαστον?* ‖ [31] *scr συγγενεῖς?* | *scr σοῦ??* ‖ [33] *scr πεισθείης? cf 30* ‖ [37] *νοῦς] ν ex μ V*

διαφυλαχθῇ· παρακαλῶ, σοῦ τὸν Ἰησοῦν φίλησον, μὴ ἡττηθῇς τῷ χείρονι· συλλαβοῦ κἀμοὶ ὃν παρακαλῶ ἄνθρωπον, ἵνα τέλειος γένωμαι· βοήθησον καὶ ἐμοί, ἵνα γνωρίσῃς τὴν ἀληθῆ σου φύσιν· συμπάθησόν μου τῷ πάθει, ἵνα γνωρίσῃς ὃ πάσχω καὶ τοῦ παθεῖν φεύξῃ. ἴδε ἃς αὐτὸς ὁρῶ, καὶ ἃς ὁρᾷς πηρώσεις· ἴδε ἃ δεῖ, καὶ ἃ μὴ δεῖ οὐκ ὄψει· ἄκουσον ὧν λέγω, καὶ ἅπερ ἤκουσας ῥῖψον.

10 ταῦτα εἶπον πρὸς σὲ καὶ πάντα τὸν ἀκούοντα, εἰ ἄρα ἀκούσῃ· σὺ δὲ ὁ Στρατοκλῆς, ἀπιδὼν πρὸς αὐτὸν ἔλεγεν, τί οὕτως συνέχῃ πολλοῖς δακρύοις καὶ στένεις εἰς ἐξάκουστον; τίς ἡ περὶ σὲ δυσθυμία; τί τὸ πολύ σου ἄλγος ἢ ἡ πολλὴ ἄνοια; γνωρίζεις τὰ λεγόμενα, καὶ διὰ τί σε εὔχομαι τέκνον ὅπως διατεθῇ; μανθάνεις πρὸς τίνας εἴρηται τὰ εἰρημένα; ἥψατό σου ἕκαστον τῆς διανοίας; ἔθιγέν σου τοῦ διανοητικοῦ μέρους; ἐχόμενον τὸν τὸν ἀκούσαντά μου; εὑρίσκω ἐν σοὶ ἐμαυτόν; ἔστιν τις ἐν σοὶ ὁμιλῆσαι ὃν ἐγὼ ὁρῶ ἴδιόν μου; ἀγαπητὸν ἐν ἐμοὶ λαλήσαντα, καὶ βούλεται αὐτῷ κοινωνῆσαι; θέλει αὐτῷ συνενωθῆναι; σπεύδει αὐτῷ φιλωθῆναι; ποθεῖ αὐτῷ συζυγῆναι; εὑρίσκει τινὰ ἐν αὐτῷ ἀνάπαυσιν; ἔχει ποῦ κλῖναι τὴν κεφαλήν; μὴ ἐναντιοῦταί τι αὐτῷ ἐκεῖ; μὴ τραχύνεται; μὴ ἀντικρούει; μὴ ἀπεχθάνεται; μὴ φεύγει; μὴ ἀγριοῦται; μὴ ἐκκλίνει; μὴ ἀπέστραπται; μὴ ἐξορμᾷ; μὴ βαρύνεται; μὴ πολεμεῖ; μὴ πρὸς ἑτέρους ὁμιλεῖ; μὴ ὑφ' ἑτέρων κολακεύεται; μὴ ἑτέροις συντίθεται; μὴ ἄλλα αὐτῷ διοχλεῖ; μή τις ἀλλότριός μου ἔσω; μὴ ἀντίδικος; μὴ λυμεών; μὴ ἐχθρός; μὴ γόης; μὴ περίεργος; μὴ στρεβλός; μὴ ὕπουλος; μὴ δόλιος; μὴ μισάνθρωπος; μὴ μισολόγος; μὴ τυράννων ὅμοιος; μὴ ἀλαζών; μὴ ἐπηρμένος; μὴ μανιώδης; μὴ ὄφεως συγγενής; μὴ διαβόλου ὅπλον; μὴ πυρὸς συνήγορος; μὴ σκότους ἴδιος; μή τις ἐν σοὶ οἷς οὐκ ἀνέξεταί μου Στρατοκλῆ λέγοντος ταῦτα; τίς γάρ; ἀπόκριναι· μὴ μάτην λαλῶ; μὴ μάτην εἶπον; οὔ φησιν ὁ ἐν σοὶ Στρατοκλῆ πάλιν δακρύσας ἄνθρωπος.

11 Καὶ λαβόμενος ὁ Ἀνδρέας τῆς χειρὸς Στρατοκλέος εἶπεν· Ἔχω ὃν ἠγάπων. ἀναπαύσομαι ἐφ' ὃν προσεδόκουν· τὸ γὰρ ἔτι

[18] cf Matth 8, 20

---

[1] *scr διαφυλαχθῇς???* ‖ *scr παρακαλῶ σε, τὸν?* ‖ [2] *scr τοῦ χείρονος?? cf 40, 4 et 38, 12* ‖ [5] *scr ἃ?* ‖ *scr κ. ἃ σὺ?* ‖ *scr πηρὸς ἔσει?? πεπηρώσει?? πηρωθήσει???* ‖ [9] *del εἰς??* ‖ [10] *scr ἀνία: cf 43, 9* ‖ [11] *scr διατεθῇς? cf 43, 28* ‖ [13] *ἔθηγέν V* ‖ [13–14] *ἐχ. τ. τ.] ἔχω (cf 33) μένοντα τ.??? ἔχω διακείμενον τ.?? cf 11* ‖ [15] *scr ὁμιλήσας?* ‖ *ἀγ.] scr ἀγαπᾷ τὸν?* ‖ [20] *scr ὅς?* ‖ [29] *scr Στρατοκλεῖ? an Στρατόκλη uocatiuo? cf 30; 59, 25; (61, 17) narr 366, 20* ‖ [32] *ὁ sup scr V* ‖ *scr Στρατοκλέους?* ‖ [33] *scr προσεδόκων??*

μᾶλλον στένειν σε καὶ ἀκαθέκτως δακρύειν σύμβολόν με πεποίηται πρὸς τὸ ἤδη ἀναπεπαῦσθαι, ὅτι οὐ μάτην πεποίημαι πρὸς σὲ τοὺς συγγενεῖς μου λόγους.

12 *Καὶ ὁ Στρατοκλῆς αὐτῷ ἀπεκρίνατο· Μὴ νόμιζε μακαριώτατε Ἀνδρέα ὅτι ἕτερόν τί ἐστιν τὸ ἀνιῶν με ἀλλ' ἢ σύ· οἱ γὰρ διὰ σοῦ ἐξιόντες λόγοι πυρὶ ἀκοντιζόμενοι εἰς ἐμὲ ἐοίκασιν, καὶ ἐμοῦ ἕκαστος αὐτῶν καθικνεῖται ὡς ἀληθῶς ἐκκαίων με· τῆς ψυχῆς μου τὸ πρὸς τοῖς ἠκουσμένοις ὃν τὴν μετὰ τούτων ἀνίαν μαντευόμενος κολάζεται· ἀπαλλάσσῃ γὰρ αὐτός, καὶ εὖ οἶδα ὅτι καλῶς· τὴν δὲ μετὰ ταῦτά σου ἐπιμέλειαν καὶ στοργὴν ζητῶν ποῦ εὕρω ἢ ἐν τίνι; τὰ μὲν σπέρματα τῶν σωτηρίων λόγων δέδεγμαι σοῦ ὄντος τοῦ σπορέως· τὸ δὲ ἀναβλαστῆσαι ταῦτα καὶ ἐκφῦναι οὐχ ἑτέρου ἀλλὰ σοῦ δεῖται Ἀνδρέα μακαριώτατε. καὶ τί γὰρ ἔχω σοι εἰπεῖν ἀλλ' ἢ τοῦτο; πολλοῦ ἐλέου δέομαι καὶ βοηθείας τῆς παρὰ σοῦ, ὅπως δυναίμην ἄξιος γενέσθαι ὧν ἔχω σου σπερμάτων· ἃ οὐκ ἄλλως ἐπιδώσει ἄληκτα καὶ εἰς τὸ φανερὸν ἀνίσχοντα μὴ οὐχὶ σου βουληθέντος καὶ εὐξαμένου ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἐμοῦ ὅλου.*

13 *Καὶ ὁ Ἀνδρέας αὐτῷ ἀπεκρίνατο· Ταῦτα ἦν τέκνον ἃ καὶ αὐτὸς ἑώρων ἐν σοί· καί μου τὸν κύριον δοξάζω ὅτι μου ἡ περὶ σὲ ἔννοια οὐ κενεμβάτησεν, ἀλλ' οἶδεν ὃ εἶπεν. ὅπως δὲ εἰδῆτε, αὔριόν με ὁ Αἰγεάτης εἰς τὸ ἀνασκολοπισθῆναι παραδίδωσιν. ἡ γὰρ τοῦ κυρίου δούλη Μαξιμίλλα ταράξει τὸν ἐν αὐτῷ ἐχθρόν, οὗ ἐστιν ἐκεῖνος ἴδιος, μὴ συντιθεμένη αὐτῷ τὰ αὐτῆς ἀλλότρια· καὶ εἰς ἐμὲ στραφεὶς δόξει ἑαυτὸν παρηγορεῖν.*

14 *Ἡ δὲ Μαξιμίλλα ταῦτα τοῦ ἀποστόλου λέγοντος οὐ παρῆν· ἐκείνη γὰρ τοὺς λόγους κατακούσασα οὓς πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίνατο, καὶ τρόπον τινὰ διατεθεῖσα ἐπ' αὐτῶν καὶ γενομένη τοῦτο ὅπερ οἱ λόγοι ἐδείκνυον, ἐξορμήσασα οὐκ ἀκρίτως οὐδὲ ἀστοχάστως παρεγένετο εἰς τὸ πραιτώριον. καὶ τῷ παντὶ βίῳ ἅμα τῆς σαρκὸς χαίρειν φράσασα, καὶ τοῦ Αἰγεάτου ἀνενεγκόντος αὐτῇ τὴν ὁμοίαν ἀξίωσιν περὶ ἧς ἔφησεν αὐτῇ διασκέψασθαι, εἰ ἄρα βούλοιτο αὐτῷ συγκαθεύδειν, ἀπειπαμένης δέ, περὶ τὴν τοῦ Ἀνδρέου ἀναίρεσιν λοιπὸν ἐτέτραπτο, καὶ ἐσκέπτετο ποίῳ θανάτῳ αὐτὸν περιβάλοι. καὶ ὡς ἐπεκράτησεν αὐτῷ τῶν πάντων μόνον τὸ ἀνασκολοπισθῆναι, ἀπιὼν μὲν αὐτὸς ἅμα τοῖς ὁμοίοις ἐσιτίζετο· ἡ δὲ Μαξιμίλλα προηγουμένου αὐτῆς*

---

[1] scr μοι? ‖ [6] scr ἀκοντιζομένῳ? cf narr 363, 17 ‖ [8] με· <καὶ>? ‖ [9] scr ταῦτα?? cf 10 ‖ ante ἀνίαν eras κ V ‖ scr μαντευόμενον? ‖ [21] scr οὐκ ἐκενεμβάτησεν? ‖ [28] τινὰ in mg V ‖ scr ἐν αὐτῷ?? (cf Th c 26) an ἐπ' αὐτόν?

τοῦ κυρίου ἰδέᾳ τοῦ Ἀνδρέου ἅμα τῇ Ἰφιδάμᾳ πάλιν παραγίνεται εἰς τὸ δεσμωτήριον. καὶ ὄχλου πλείονος ὄντος ἔνδον τῶν ἀδελφῶν καταλαμβάνει αὐτὸν λόγους ποιούμενον τοιούτους·

15 Ἐγὼ ἀδελφοὶ ἐξεπέμφθην ὑπὸ τοῦ κυρίου ἀπόστολος εἰς τὰ κλίματα ταῦτα ὧν με κατηξίωσεν ὁ κύριός μου, διδάξαι μὲν οὐδένα, ὑπομνῆσαι δὲ πάντα τὸν συγγενῆ τῶν λόγων ἄνθρωπον, ὅτι ἐν κακοῖς τοῖς προσκαίροις διάγουσι, τερπόμενοι ταῖς ἐπιβλαβέσιν αὐτῶν φαντασίαις· ὧν ἀεὶ καὶ ὑμᾶς παρεκάλεσα ἐκστῆναι καὶ ἐπὶ τὰ μόνιμα ἐπείγεσθαι προτρέψασθαι καὶ πάντων ῥευστῶν τὴν φυγὴν ποιήσασθαι· ὁρᾶτε γὰρ μηδένα ὑμῶν ἱστάμενον, ἀλλὰ τὰ πάντα εὐμετάβολα μέχρι ἠθῶν ἀνθρωπίνων· τοῦτο δὲ συμβαίνει διὰ τὴν ἀπαίδευτον ψυχὴν τὴν εἰς φύσιν πλανηθεῖσαν καὶ κατὰ τῆς πλάνης ἐνέχυρα κατέχουσαν. μακαρίους οὖν ἐκείνους τίθεμαι τοὺς κατηκόους τῶν κεκηρυγμένων λόγων γεγονότας καὶ δι᾽ αὐτῶν μυστήρια ὀπτριζομένους περὶ τὴν ἰδίαν φύσιν, ἧς ἕνεκεν τὰ πάντα ᾠκοδόμηται.

16 ἐντέλλομαι τοιγαροῦν ἠγαπημένα τέκνα, ἐποικοδομεῖσθε ἑδραίως ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῷ καταβεβλημένῳ ὑμῖν, ὄντι ἀσαλεύτῳ καὶ ἀνεπιβουλεύτῳ παντὶ τῷ πονηρευομένῳ. ἐπὶ τοῦτον τὸν θεμέλιον ῥιζώθητε· στηρίχθητε μνημονεύοντες ὧν ὅσα τε γεγόνασιν συναναστρέφοντός μου πᾶσιν ὑμῖν. εἴδετε δι᾽ ἐμοῦ ἔργα γεγονότα οἷς οὐκ ἔχετε ἀπιστῆσαι αὐτοῖς, γεγονότα σημεῖα τοιαῦτα ἃ καὶ τάχα ἡ ἄλαλος φύσις κεκράξεται· λόγους ὑμῖν παρέδωκα οὓς εὔχομαι οὕτως καταδέχεσθαι ὑφ᾽ ὑμῶν ὡς αὐτοὶ οἱ λόγοι θέλουσιν. στηρίζεσθε οὖν ἀγαπητοὶ ἐπὶ πᾶσιν οἷς εἴδετε, οἷς ἠκούσατε, οἷς ἐκοινωνήσατε· καὶ ὑμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὃν ἐπιστεύσατε ἐλεήσας εὐαρέστους παραστήσει ἑαυτῷ ἀναπεπαυμένους εἰς ἅπαντας αἰῶνας.

17 τὸ δὲ περὶ ἐμὲ μέλλον συμβαίνειν μὴ ὄντως ταρασσέτω ὑμᾶς ὥς τι ξένον θαῦμα, ὅτι ὁ τοῦ θεοῦ δοῦλος, ᾧ πολλὰ παρέσχετο αὐτὸς ὁ θεὸς δι᾽ ἔργων καὶ λόγων, οὗτος βίᾳ ὑπὸ ἀνθρώπου πονηροῦ ἀπελαύνεται τούτου τοῦ προσκαίρου βίου· οὐ μόνον γὰρ περὶ ἐμὲ τὸ τοιοῦτον συμβήσεται, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντας τοὺς ἠγαπηκότας καὶ εἰς αὐτὸν πεπιστευκότας καὶ αὐτὸν ὁμολογοῦντας· ὁ πάντα ἀναιδὴς διάβολος τὰ ἴδια τέκνα ὁπλίσει κατ᾽ αὐτῶν, ὅπως αὐτῷ συνθῶνται· καὶ οὐχ ἕξει ὃ βούλεται. καὶ διὰ τί ταῦτα ἐπιχειρεῖ ἐγὼ φράσω· ἀπὸ μὲν τῆς

---

[9] scr προέτρεψα? ‖ [10] πάντων ⟨τῶν⟩? ‖ scr μηδὲν?? ‖ [11] scr μέχρις? cf 41, 34 ‖ [13] κατὰ] scr κακὰ?? τὰ? ‖ [15] scr κατοπτριζομένους?? ‖ [17] scr τέκνα ἐποικοδομεῖσθαι? cf 20 et narr 364, 28 ‖ [20] ὧν ⟨ἐθεάσασθε⟩ uel ⟨ἠκούσατε⟩? ‖ [29] scr οὕτως?? ‖ [30] scr θέαμα? ‖ [34] τοὺς ⟨αὐτὸν⟩?

πάντων ἀρχῆς, καὶ ἤδη λέγειν ἐξ οὗπερ ὁ ἄναρχος τῇ ὑπ' αὐτὸν ἀρχῇ κατῆλθεν, ἀπωθῆσαι ὁ πολέμιος εἰρήνης ἀλλότριος τὸν μὴ ἴδιον, ἀλλὰ μόνον τινὰ τῶν ἀσθενεστέρων καὶ περιφανῆ καὶ μηδέπω δυνάμενον γνωρίζεσθαι· καὶ διὰ τὸ μηδὲ αὐτὸν ἐπίστασθαι, τούτου ἕνεκεν ἐκεῖνον ὑπ' αὐτοῦ ἐχρῆν πολεμεῖσθαι· δόξας γὰρ αὐτὸν ἔχειν καὶ δεσπόζειν αὐτοῦ εἰσαεὶ τοσοῦτον αὐτῷ ἀντιφέρεται ὡς τὴν αὐτῶν ἔχθραν φιλίας παραπλησίας ἐργάζεσθαι. ὑποβάλλων γὰρ αὐτῷ τὰ ἴδια πολλάκις διέγραψεν ἡδονὰ ὄντα καὶ ἀπατηλά, δι' ὧν αὐτοῦ περ.κρατεῖν ἐδόκει· ἐχθρὸς μὲν οὖν ἐδείκνυτο εἰς τὸ φανερόν, προσποιούμενος φιλίαν τὴν αὐτοῦ ἀξίαν.

18 καὶ τοῦτο ἦν αὐτῷ ἔργον ἐπὶ πολὺ γινόμενον, ὡς εἰς λήθην γνωρίζεσθαι ἐκείνῳ, γνωρίσαι αὐτόν· τοῦτ' ἔστιν οὗτος διὰ τὰ ἑαυτοῦ δῶρα. ἀλλ' ὅτε τῆς χάριτος μυστήριον ἐξήφθη, καὶ ἡ βουλὴ τῆς ἀναπαύσεως ἐφανερώθη, καὶ τὸ τοῦ λόγου φῶς ἐδείχθη, καὶ τὸ σῳζόμενον γένος ἠλέγχθη πολλαῖς ἡδοναῖς πολεμούμενον, τὸν ἀλλότριον αὐτὸν καταφρονούμενον, ἑαυτὸν εἰς τὰ ἑαυτοῦ δῶρα διαγελώμενον, δι' ὧν αὐτοῦ ἐδόκει καταφρυνοῦσθαι διὰ τὴν τοῦ ἐλεήσαντος χρηστότητα, ἤρξατο πρὸς ἡμᾶς μίσει καὶ ἔχθρᾳ καὶ ἐπεξαναστάσει ἀντιπλέκειν· καὶ τοῦτο ἐν ἔργῳ τέθειται, μὴ παύσασθαι ἀφ' ἡμῶν μέχρις ἂν νομίζῃ χωρίζειν. τότε μὲν γὰρ ἀμέριμνος ἦν ὁ ἡμῖν ἀλλότριος, καὶ φιλίαν προσεποιεῖτο στέλλεσθαι πρὸς ἡμᾶς τὴν αὐτοῦ ἀξίαν· εἶχεν δὲ καὶ τὸ μὴ φοβεῖσθαι μὴ ἀποστῶμεν πεπλανημένοι ὑπ' αὐτοῦ. τὸ δὲ τῆς οἰκονομίας χρῆμα ἐξαφθὲν οὐ λέγω ἰσχυροτέραν· τὸ γὰρ κρυπτόμενον αὐτοῦ τῆς φύσεως καὶ τὸ δοκοῦν λανθάνειν, τοῦτο ἤλεγξεν καὶ ὁμολογεῖν ὅ ἐστιν παρεσκεύασεν. ἐπιστάμενοι τοιγαροῦν τὸ μέλλον ἔσεσθαι ἀδελφοὶ διυπνιζώμεθα, μὴ δυσφοροῦντες, μηδὲ σχηματιζόμενοι, μηδὲ ἀποκομίζοντες αὐτοῦ ἴχνη ἐπὶ τῶν ψυχῶν τὰ μὴ ἴδια ἡμῶν· ἀλλὰ ὅλοι ἐν ὅλῳ τῷ λόγῳ ἐπεωρούμενοι τὸ τέλος πάντες ἀσμένως προσδεξώμεθα καὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ φυγὴν ποιήσωμεν, ὅπως καὶ αὐτὸς λοιπὸν δειχθῇ ὡς ἐστὶν τὴν φύσιν ἡμῶν ἐπὶ τὰ ἡμέτερα . . .

[1] ἤδη] scr εἰ δεῖ? ‖ [2] aliquid deesse uidetur ‖ scr ἀπειθῆσαι?? ‖ πολέμιος, ⟨ὁ⟩? ‖ [3] ⟨μὴ⟩ περιφανῆ? ‖ [7] scr παραπλησίαν ‖ [9] scr περικρατεῖν (post περ membrana pertusa est V) ‖ [10] οὖν ⟨οὐκ⟩? ‖ [13] γνωρίσαι ⟨δὲ⟩? ‖ [14] δῶρα ⟨. . .⟩? cf 18 ‖ ὅτε ⟨τὸ⟩? ‖ [17] τὸν ἀλλ. et q s anacoluthon uid (ἠλέγχθη 16) ‖ ἑαυτὸν] scr αὐτὸν? ‖ [18] scr καταφρονοῦσθαι ‖ [25] ἰσχυροτέραν ⟨ἀλλ' ἐμφανεστέραν ἀπέδειξεν αὐτοῦ τὴν ἔχθραν⟩?

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου.

1 Τῶν μακαρίων ἀποστόλων τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν ἀνάληψιν αὐτοῦ καθημένων ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀναστὰς ἐν μέσῳ αὐτῶν ὁ μακάριος Πέτρος εἶπεν· Ἄνδρες οἱ κληθέντες ὑπὸ τοῦ λόγου τοῦ θεοῦ καὶ ἐκλεχθέντες ὑπ' αὐτοῦ καὶ μαθητευθέντες ὑπὸ τῆς αὐτοῦ σοφίας, δυνάμεις τε καὶ σημεῖα καὶ τέρατα ποιήσαντες διὰ τῆς ἐκείνου ἐνεργείας, πάντως μέμνησθε ὡς ἐνετείλατο ἡμῖν λαβοῦσιν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διασπαρῆναι εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην κηρύσσοντας μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ· καὶ νῦν ἐπιπέπτωκεν ἐπὶ ἕνα ἕκαστον ἡμῶν ἡ δύναμις ἐξ οὐρανοῦ κατελθοῦσα, καὶ ἐκκέχυται ἐφ' ἡμᾶς ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ τῷ ὅπλῳ τῆς εὐσεβείας καλῷ λόγῳ ἐστεφανώθημεν, καὶ ἡ χάρις τοῦ ἡμετέρου δεσπότου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πλουσίως ἔφθασεν εἰς ἡμᾶς· ἡμεῖς δὲ ὀκνοῦμεν καὶ ῥαθυμοῦμεν ἐξελθεῖν ἐπὶ τὸ ἔργον εἰς ὃ προσκέκληται ἡμᾶς καὶ εἰς ὃ ἐξελέξατο ἡμᾶς;

2 Καὶ ἀναστάντες ἔβαλον κλήρους τίς ποῦ ἀπέλθῃ καὶ ὁποῖον ἔθνος περιποιήσειαν αὐτῶν. καὶ ἐκληρώθη Πέτρος τὴν

V Vaticanus gr 807 s IX aut X
C Petroburgensis Caesareus gr 94 s XII

[1] ἀπ. ἀνδ. (om τοῦ) C ‖ [3] καθ.] αὐτῶν add V ‖ εἰς C ‖ [4] ἐν - Π.] πετρὸς ἐν μέσω C ‖ [5–6] ὑπὸ - μαθ. om C ‖ [6] δυνάμει C ‖ [7] πάντες V ‖ [8] λαβόντων C ‖ [9] κηρύσσιν C ‖ [11] ἐπιπ. om V ‖ ἐπὶ ἕ. ἕκ.] ἑνῆ ἑκάστω C ‖ ὑμῶν V ‖ [11–12] ἡ - κατ. om C: del?? ‖ [11] δύναμις <τοῦ θεοῦ>?? ‖ [12] ἐφ'] εἰς C ‖ [13] τὸ ὅπλον τῆς εὐδοκίας τοῦ λόγου ἐστεφάνωσεν ἡμᾶς C: cf 54, 8 ‖ [14] ἡ] μὲν add C ‖ δ. καὶ] δ. C ‖ [15] εἰς ἡμ. ἔ. C ‖ [16] καὶ ῥ. om C: del? ‖ εἰσελθεῖν εἰς V ‖ εἰς ὃ] ὡς C ‖ προκέκληκεν C: scr προκέκληται? ‖ [17] καὶ εἰς - ἡμᾶς] καὶ ἀμελοῦμεν τῆς σωτηρίας ἡμῶν δεῦτε οὖν δοῦλοι τοῦ παντοκράτορος θεοῦ καὶ ἀγαπητοὶ τοῦ λόγου καὶ υἱοὶ τῆς μακαρίας δυνάμεως μετὰ προθυμίας πολλῆς δυνάμει τοῦ θεοῦ C: cf 48, 16; 51, 10; 52, 4; 23; 53, 6 ‖ [18] καὶ om C ‖ βάλλωμεν C ‖ τί ὅπου ἀπελθὼν V ‖ [19] οἷον C ‖ ἔθνος π. α.] τοῦ χριστοῦ περιποιήσιται λαὸν C ‖ scr περιποιήσῃ? περιποιήσηται? ‖ Π.] εἰς add C

περιτομήν· Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης τὴν ἀνατολήν· Φίλιππος τὰς πόλεις τῆς Σαμαρείας καὶ τὴν Ἀσίαν· Βαρθολομαῖος τὴν Ἀλβανόπολιν· Ματθαῖος τὴν Παρθίαν καὶ τὴν Μυρμηνίδα πόλιν· Θωμᾶς τὴν μεγάλην Ἀρμενίαν καὶ τὴν Ἰνδικὴν χώραν· Λεβέος καὶ Θαδδαῖος τὴν Βερονικίδα· Σίμων ὁ Κανανίτης τὴν Βαρβαρίαν· μετὰ τοὺς πάντας ἔλαχεν καὶ τὸν Ἀνδρέαν ἡ Βυθινία καὶ ἡ Λακεδαιμονία καὶ Ἀχαΐα.

3 Διασπαρέντες οὖν πάντες εἰς τὰ κλίματα τῆς οἰκουμένης ἔρχεται Ἀνδρέας ὁ ἀπόστολος διελθεῖν τὴν Βυθινίαν καὶ διδάξαι τοὺς πολλοὺς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν φήμη ἐξῆλθεν ὡς ἄνθρωπος ξένος εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν μηδὲν ἐπιφερόμενος εἰ μὴ μόνον ὄνομα ἀνθρώπου τινὸς Ἰησοῦ, δι' οὗ σημεῖα ποιεῖ καὶ τέρατα μεγάλα καὶ νόσους θεραπεύει καὶ δαίμονας ἐκβάλλει καὶ νεκροὺς ἐγείρει καὶ λεπροὺς καθαρίζει καὶ πᾶν πάθος θεραπεύει. ἀκούσας δὲ ὁ ἀνθύπατος Λέσβιος ἐταράχθη λέγων· Μάγος ἐστὶν καὶ ἀπατεών· οὐ χρὴ ἡμᾶς προσέχειν αὐτόν, ζητεῖν δὲ μᾶλλον παρὰ τῶν θεῶν τὴν εὐεργεσίαν. Καὶ ἐζήτει συλλαβόμενος αὐτὸν ἀνελεῖν.

4 Νυκτὸς δὲ ἐπιστὰς ἄγγελος κυρίου τῷ ἀνθυπάτῳ λέγει μετὰ ἐπιστασίας μεγάλης καὶ ἀπειλῆς φοβερᾶς· Τί παθὼν παρὰ τοῦ ξένου ἀνδρὸς κακὸν ἐλογίσω ἔνεδρα καὶ παρελογίσω τὸν θεὸν ὃν κηρύττει; καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου αὐτοῦ ἐπὶ σὲ καὶ

---

[1] Ἰω.] εἰς add C ‖ Φ.] εἰς add C ‖ [2] κ. τ. Ἀσ. om C ‖ Β. τ. om V ‖ Β.] εἰς add C ‖ [3] βουνόπολιν V ‖ Μ.] εἰς add C ‖ κ. τ. Μ. π. om C ‖ [4] Θ.] εἰς add C ‖ κ. τ. Ἰ. χ.] τῆς ἰνδίας C ‖ Λ. om C: scr Λεββαῖος ⟨ὁ⟩? ‖ [5] καὶ om C ‖ θαδέος V εἰς add C ‖ βερονικίαδαν C ‖ Κ.] εἰς add C ‖ [6] μ. τ. π. ἔλ. κ.] ἔλ. δὲ μ. π. τ. ἀποστόλους C ‖ βυθυνία C: scr Βιθυνία? cf 9 ‖ [6–7] κ. ἡ Λ. κ. Ἀ. om C ‖ [8] διασπαρέντων C ‖ πάντες om C ‖ [9] scr ἄρχεται? ‖ διελθὼν V ‖ τὴν om C ‖ βυθυνίαν C βυθηνίαν V: scr Βιθυνίαν? cf 6 ‖ [9–10] καὶ δ. - εἰσῆλθεν om C ‖ [9] διδάξαι ;;; V ‖ [11] ἐν τῇ πόλει C ‖ [12] ἐξ.] ἐδόθη C: scr διεδόθη?? cf laud 335, 21; 26 ‖ ὅτι C (λεγόντων ὅτι laud 335, 22) ‖ εἰσ.] γυμνὸς ἦλθεν C ‖ ἐν τῇ πόλει C ‖ [12–13] μηδὲν - μόνον] φησὶν ἔρημος διδίκων φησὶν C ‖ [13] ἀνθρ. om C: del? ‖ [14] ποιεῖ post τέρ. C ‖ [14–16] καὶ δ.- θερ. om C ‖ [16] ὁ δὲ ἀνθ. λέσβ. ταῦτα ἀκ. C ‖ [17] μάγ. ἐ. κ. ἀπ.] μάγ. τις κ. ἀπ. ἐ. οὕτως ὅτινι C ‖ πιστεύειν C: cf laud 335, 29 ‖ [18] αὐτόν om C: scr αὐτῷ? cf laud 335, 30 ‖ μᾶλλον] ἂν add V ‖ παρὰ om C: cf laud 335, 30 ‖ [19] ἐζ.] εὐθέως ἠβουλήθην C ‖ ἀν. α. C ‖ [20] δὲ] γενομένης add C ‖ ἐπ.] ὁ add C ‖ λ. τῷ ἀ. C ‖ [21] μετὰ - φοβ. om C ‖ [21–22] κακὸν π. τ. ξ. ἀ. C ‖ [22] del κακὸν? (δεινὸν laud 336, 4) ‖ ἀνδρέου V ‖ ἔν.] διαχειρίσασθαι αὐτὸν C (κενὰ κατ' αὐτοῦ laud 336, 4 e psalmo 2, 1) ‖ [22–23] καὶ - κηρύττει om C ‖ [23] νῦν om C ‖ αὐτοῦ om C (θεοῦ αὐτοῦ laud 336, 5)

ἔσῃ παραπλὴξ ἕως οὗ ἐπιγνῷς δι᾽ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν. Καὶ γενόμενος ἀπ᾽ αὐτοῦ ὁ ἄγγελος ἀφανής, ἐκεῖνος ἐτέθη ἄφωνος· καὶ μετ᾽ ὀλίγον ἀνανήψας ἐκάλει τοὺς διακονοῦντας αὐτῷ στρατιώτας καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς μετὰ δακρύων· Ἐλεήσατέ με· σπεύσατε, ἀναζητήσατε ἐν τῇ πόλει ξένον ἄνθρωπον ὀνόματι Ἀνδρέαν καλούμενον ὃς κηρύττει ξένον θεόν· δι᾽ οὗ δυνήσομαι ἐπιγνῶναι τὴν ἀλήθειαν. Καὶ μετὰ σπουδῆς ἀναζητήσαντες τὸν μακάριον Ἀνδρέαν τὸν ἀπόστολον καὶ εὑρόντες αὐτὸν ἄγουσιν πρὸς τὸν ἀνθύπατον· ὁ δὲ ἀνθύπατος θεασάμενος αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ δεόμενος αὐτοῦ ἔλεγεν· Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ξένε καὶ γνῶστα ξένου θεοῦ, ἐλέησον ἄνθρωπον πεπλανημένον, ἄνθρωπον τῆς ἀληθείας ξένον, ἄνθρωπον κατεστιγμένον ταῖς κηλῖσι τῶν ἁμαρτημάτων, ἄνθρωπον θεοὺς εἰδότα πολλοὺς ψευδεῖς καὶ τὸν μόνον θεὸν τὸν ἀληθινὸν ἀγνοοῦντα· δέομαι τοῦ ἐν σοὶ θεοῦ, ὄρεξόν μοι χεῖρα σωτηρίας· ἄνοιξόν μοι θύραν γνώσεως· ἐπίλαμψόν μοι φῶς δικαιοσύνης.

5 Καὶ ὁ μακάριος ἀπόστολος κατανυγεὶς καὶ ἐπιδακρύσας τοὺς λόγους τοῖς τοῦ ἱκέτου, ὑψώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπιτιθεὶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιὰν τῷ παντὶ σώματι αὐτοῦ εἶπεν· Ὁ ἐμὸς θεὸς Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἀγνοούμενος ὑπὸ τοῦ κόσμου, νῦν δὲ δι᾽ ἡμῶν φανερούμενος· ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ λόγου· ὁ πρὸ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν χωρῶν· ἅψαι

---

[1] παρ.] καὶ παραλελυμένος add C ‖ οὗ] ἐπιστρέψας διὰ τῆς μετανοίας add C ‖ τ. ἀλ. διάτοῦ C ‖ [1–2] καὶ - ἀφαν.] ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ ἄγγελος ἀπῆλθεν ἀπαυτοῦ C ‖ [2] ἐκ.] ὁ δὲ ἀνθύπατος λέσβιος C ‖ ἄφ.] δεινῶς βασανιζόμενος add C ‖ [3] μ. ὀλ.] μετὰ πολλοὶ C: scr μετ᾽ οὐ πολύ?? (μετὰ μικρὸν laud 336, 8) ἀναν.] καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐλθὼν add C ‖ καλεῖ C ‖ διακ. α.] ἑαυτοῦ C ‖ στρ.] μεγάλη τῇ φωνῇ add C ‖ [4] λέγει C ‖ α. μ. δ. om C ‖ με] δέομαι ὑμῶν add C [4–5] σπ. ἀν.] καὶ ζητήσατε σπουδῇ C: cf 7 ‖ [5–6] ὀν. - θεόν om C ‖ [5] ὀνόμ. del? [6] οὗ] ἐπιστραφεὶς add C ‖ [6–7] δυνήσωμεν γνῶναι V: cf laud 336, 12 [7] καὶ] εὐθέως add C ‖ σπ.] οἱ στρατιῶται add C ‖ [8] μακ.] μέγαν V τ. ἀπ. om C: del? ‖ [9–10] πίπτει - ἔλ.] ἐβόα λέγων C ‖ [11] τ. θ. om C ‖ γν. ξ. θ.] ἄγνωστε τῶν ἡμετέρων τόπων θεοῦ δοῦλε C ‖ ἐλ.] με δαίομε σου add C [11–12] ἄνθ. π. - ξ.] τὸν πλανημένον ἀπὸ τῆς ἀλ. C ‖ [13] ταῖς - ἁμ.] τοῖς ἁμαρτίμασι C ‖ [14] ψ. - ἀλ.] τὸν δὲ ἀλ. θ. C ‖ [15] ἐν σοὶ] σοῦ C ‖ ὄρ.] δῶς C χεῖραν C ‖ [16] ἐπ. - δικ.] φιλόξενός μοι φάνιθι ἐταζωμένω καὶ μὴ ἀποκλήσις με τοῦ οἴκου σου τοῦ ἁγίου ἀλλησδέξαι με ἐν τῇ σκηνῇ σου ὡς χριστὸς (compendio: l χρηστὸς) καὶ φιλευσεβῆς ἀνήρ C: cf 46, 17 ‖ [17] καὶ ὁ] ὁ δὲ C: cf 50, 4; 10; 18; 51, 7; cet ‖ ἀπ.] ἀνδρέας C ‖ [17–18] ἐπιδ. - αὐτοῦ] ἀνανεύσας C ‖ [18] scr τοῖς λόγοις: cf laud 336, 21 ‖ οἰκέτου V ‖ [19–20] ἐπιτ. - σώμ. α.] καὶ C ‖ [20] Ἰ. om V: cf laud 336, 24 ‖ Χρ.] ἐστὶν add C ‖ [21] φαν. δι᾽ ὑμῶν C ‖ [22] θ. τ. λ.] εὐλογητοῦ C fort recte (θυ compend ex εὐ): cf laud 336, 25 ‖ πάντων⟨ὤν⟩? cf laud 336, 26 ‖ χορῶν C χειρῶν V

τοῦ δούλου σου καὶ σκεῦος σὸν ἀπεργασάμενος ἴασαι, ἵνα καὶ αὐτὸς ἔσται τῶν σῶν ἀνθρώπων, κηρύσσων τὴν σὴν δραστήριον δύναμιν. Καὶ παραχρῆμα πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἀνέστησεν· ἀναστὰς δὲ ἀνθωμολογεῖτο τῷ κυρίῳ λέγων· Ὄντως οὗτος θεὸς ἄνθρωπε ξένε, οὐ δεόμενος ὡρῶν οὔτε ἡμερῶν οὔτε χρόνων· διὰ τοῦτο πρόσκειμαί σοι μετὰ παντὸς τοῦ οἴκου μου· πιστεύω εἰς τὸν ἀποστείλαντά σε πρὸς ἡμᾶς. Καὶ ὁ Ἀνδρέας πρὸς αὐτὸν ἔφη· Ἐπειδὴ μεγάλως πεπίστευκας εἰς τὸν ἀποστείλαντά με, περισσοτέρως καὶ τῆς γνώσεως ἐμπλησθήσῃ.

6 Ὡς δὲ ἐν τούτοις ἦν, πᾶσα ἡ πόλις ἔχαιρεν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τοῦ ἀνθυπάτου, πανταχόθεν συνήρχοντο ὄχλοι ἐπιφερόμενοι τοὺς ἀσθενοῦντας ποικίλοις νόσους· καὶ εὐξάμενος αὐτοῖς καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἰάσατο πάντας· καὶ θάμβος κατέλαβεν πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν πόλιν, καὶ βοῶντες ἔκραζον· Μεγάλη ἡ δύναμις τοῦ ξένου θεοῦ· μέγας ὁ θεὸς ὁ κηρυττόμενος παρὰ τοῦ ξένου Ἀνδρέα· ἡμεῖς ἀπὸ τὴν σήμερον τὰ ξόανα ἡμῶν τῶν εἰδώλων ἀπόλλυμεν, τὰ ἄλση αὐτῶν συγκόψωμεν, τὴν πολύθεον γνῶσιν τῶν ματαίων εἰδώλων καὶ δαιμόνων ἐκτρεπόμεθα· τὸν θεὸν δὲ μᾶλλον τὸν ἀληθινὸν τὸν ὑπὸ Ἀνδρέου κηρυττόμενον ἐπιγινώ-

[3] cf act ap 3, 7

---

[1] *καὶ om C ‖ ἴ.] καὶ βοήθησον αὐτὸν add C ‖ [1–2] ἔστιν κ. α. C ‖ [2] ἀνθ.] δούλων C (προβάτων laud 336, 30) ‖ κ. τ. σ.] ἰσχύρωσόν σου τὴν C ‖ [3] δυναστείαν C ‖ π. α.] λαβὼν αὐτοῦ C ‖ δεξ. om C ‖ ἀν.] αὐτὸν ἀπὸ τὴν γὴν add C ‖ [4] δὲ] ὁ ἀνθύπατος add C ‖ τῷ κ. om V: cf laud 336, 32 ‖ [5] οὗτος - οὐ] ξ. ἄνθ. μέγας ἐστὶν ὁ θ. σου μὴ C ‖ ὡρῶν οὔτε om C ‖ [5–6] ἡμέρας μήτε χρόνου et add ἃ δὲ θέλει ποιεῖ καὶ ὧ ἐνθυμήτε πράττη ἀντιλέγει δὲ αὐτῷ οὐδὲν C ‖ [6] πρόημί C ‖ [7] σε] θεὸν add C ‖ [7–8] καὶ - ἔφη] ὁ δὲ ἀπόστολος ἀνδ. εἶπεν C ‖ [8] ἐπεὶ V: cf laud 337, 4 ‖ ἐπίστευσας C ‖ [9] καὶ om C: del?? cf laud 337, 5 ‖ γν.] αὐτοῦ add C ‖ [11] ⟨καὶ⟩ πᾶσα?? ‖ scr χαίρουσα??? cf laud 337, 7 ‖ ἐν C ‖ [12] ὄχλοι] πλείωνες C ‖ φέροντες C ‖ [13] ἀσθ.] κακῶς ἔχοντας C ‖ π. ν. om V (cf laud 337, 9): scr ποικίλαις νόσοις?? an ⟨ἔχοντας⟩ ποικίλας νόσους? ‖ scr ἐπευξάμενος? cf laud 337, 9 ‖ αὐτ.] ὁ ἅγιος ἀνδρέας add C ‖ [14] τ. κύρ. om V: cf laud 337, 10 ‖ Χρ. del? cf laud 337, 10 ‖ [14–15] ἐπ. τ. χ. om C ‖ [15] ἰ. π.] π. ὑγιεῖς ἀπεκατέστησεν C ‖ κ. θ. κ. π.] θ. δὲ μέγας ἔλαβες C ‖ [16] καὶ] πάντες add C ‖ ἔκραξαν V: cf laud 337, 12 ‖ [17] ξ. θ.] θ. τοῦ ξ. ἀνθρώπου τούτου V: cf laud 337, 13 ‖ [17–18] π. - Ἀ.] ὑπ' αυτοῦ C ‖ [18] ἡμ.] δὲ add C ‖ τὴν] scr τῆς? ‖ τὰ - εἰδ.] τῶν ξοάνων ἡμῶν C ‖ scr τ. εἰδ. ἡμ.? del τ. εἰδ.?? ‖ [19] ἀπολέσαμεν V: scr ἀπολέσωμεν?? ‖ τὰ - συγκ. om C ‖ scr συγκόπτομεν? ‖ [20] ματ. - δαιμ.] μιαρῶν θεῶν C ‖ ἐκτρ. om C [20–21] τὸν θ. - ἀλ.] καὶ ἕνα θεὸν C ‖ [21] κηρ. om C ‖ ἐπιγ.] διότι add C*

σκομεν· μέγας ὁ θεὸς Ἀνδρέου. Καὶ πάντες ὁμοθυμαδὸν ὁρμήσαντες ἐπὶ τοὺς ναοὺς τοὺς θεοὺς αὐτῶν ἐνέπρησαν, ἐλέπτυναν, ἐξέκοψαν, ἐξουθένησαν, κατεπάτησαν, ἀπώλεσαν λέγοντες· Μόνος ὁ Ἀνδρέου θεὸς ὀνομαζέσθω. Καὶ ὁ ἀνθύπατος Λέσβιος συνέχαιρεν τῇ βοῇ τοῦ δήμου καὶ τῶν ἔργων τοῦ λαοῦ ἠγαλλιᾶτο.

7 *Ὡς δὲ χρόνος ἱκανὸς παρῴχησεν, καὶ ὁ λόγος τοῦ μακαρίου Ἀνδρέα καὶ τὸ κήρυγμα αὐτοῦ ἀκωλύτως εἰς πάντας διέδραμεν, ὁ δὲ Καῖσαρ διάδοχον τῷ Λεσβίῳ πέμψας παύει τῆς ἀρχῆς. καὶ ὁ Λέσβιος δεξάμενος τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως μετὰ χαρᾶς ἦλθεν πρὸς τὸν μακάριον Ἀνδρέαν λέγων· Νῦν μᾶλλον πιστεύσω τῷ κυρίῳ ἀποδυσάμενος τὴν κενὴν δόξαν καὶ τὸ ἄνθος τοῦ κόσμου ἀποθέμενος καὶ τὸν περισπασμὸν τοῦ βίου ἀπορρίψας. δέξαι με οὖν συνέκδημόν σου ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ· δέξαι με πιστὸν πιστῶς λαλοῦντα καὶ διαμαρτυρούμενον πᾶσιν ἀνθρώποις τὰ περὶ τοῦ κοινοῦ σωτῆρος Χριστοῦ. Καὶ καταλιπὼν τὸ πραιτώριον σὺν τῷ Ἀνδρέᾳ διῆγεν.*

8 *Καὶ ὅραμα ἐν τούτοις εἶδεν ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας· ἔδοξεν τὸν σωτῆρα Χριστὸν ἑστάναι ἄντικρυς αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀνδρέα ἐπίθες τὸ πνεῦμα ἐπὶ τὸν Λέσβιον καὶ δὸς αὐτῷ τῆς χάριτός σου· καὶ ἄρας τὸν σταυρόν σου ἀκολούθει μοι· ὁ γὰρ ἐκβαλῶν σε ἐκ τοῦ κόσμου σπεύδει ἐν Πάτραις. Διυπνισθεὶς δὲ ὁ ἀπόστολος τὴν ὄψιν τοῦ ὁράματος τοῖς παροῦσιν ἐγνώρισεν· καὶ τὸ τέλος ἐξεδέχετο τοῦ λόγου. καὶ ἰδού τις εἰσπη-*

[21] cf Matth 16, 24

---

[1] *ὁ] μ sup scr et θ add C ‖ πάντες om C ‖ ὁμ. om C ‖ ὅρμησαν C ‖* [2] *ἐπὶ] εἰς C ‖ τ. να. om V: cf laud 337, 15 ‖ τ. θ. α. om C: cf laud 337, 16 ‖* [3] *ἐξέκ. om C ‖ κατεπ. om C ‖ ἀπ.] αὐτοὺς add C ‖* [4] *θεὸς ἀνδρέου (om ὁ) C ‖ ὀνομαζέτω V: scr νομιζέσθω?? ‖ καὶ ὁ] ὁ δὲ C: cf 48, 17 ‖* [5] *τὸ ἔργον C: scr τῷ ἔργῳ? ‖ τ. λ. om C ‖* [6] *ἠγ. om V: del?? cf laud 337, 20 ‖* [7] *χρ.] ὄχλος V (πλήθη laud 337, 21) ‖ παρενόχλησεν V (συνηθροίζετο laud): scr παρῴχηκεν ‖* [8] *Ἀ.] fort uerbum intercidit: cf laud 337, 22 ‖ ἀ. ἀκ. om C ‖* [9] *δὲ del?? ‖ Κ.] ἕτερον add C ‖ τοῦ λεσβίου ἀπέστειλεν C ‖* [9–10] *π. τ. ἀ. om C ‖* [10] *καὶ ὁ] ὁ δὲ C: cf 48, 17 ‖ καίσαρος C ‖* [11] *νυνὶ C ‖* [12] *δουλεύσω C non male ‖ ἀποθέμενος C ‖ κεν.] ματαιάνθρωπίνην C ‖* [13] *ἀποθ.] τούτου C ‖* [13–14] *π. τ. β.] βίου τ. πειρασμοῦ C ‖* [14] *οὖν om C ‖ συνέκδικόν C ‖* [15] *πιστὸν om V ‖ πιστοῖς V (laud) ‖ διαμαρτυράμενον V: scr διαμαρτυρόμενον? cf laud 337, 29 ‖* [16] *π. ἀ. τὰ] τῷ ὄχλῳ C ‖ σ. Χρ.] σταυροῦ C ‖* [17] *ἤγετο C ‖* [18] *καὶ ὅρ.] ὥραμα δὲ C: cf 48, 17 ‖ βλέπῃ C ‖ ἀπ.] μακάριος C ‖* [19] *κ. λ.] λέγοντα C ‖ scr λέγειν? ‖* [20] *Ἀ. om C ‖ τὸ πν.] τὴν χεῖρα σου C ‖ scr μετάδος?? cf 51, 17 et laud 338, 4 ‖* [21] *ἄρ. - μοι] δεῦρο ἀκ. μοι ἐπάρας τ. στ. σου C ‖ ὁ] αὔριον V ‖* [22] *ἐκβαλῶ V ‖ σπεῦδε V ‖ πάτρας V ‖* [23] *ἀπ.] μακάριος ἀνδρέας C ‖ τοῖς om V ‖ παρ.] πᾶσιν V: cf laud 338, 7 ‖* [24] *λόγου] τέλους V*

δίσας τῷ ἀποστόλῳ λέγει· Ὁ Αἰγεάτης ὁ τὴν ἀνθυπατείαν κεχειρισμένος ἀποσταλεὶς παρὰ τοῦ Καίσαρος ἀνηνέχθη εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀχαΐας παρά τινων δούλων τοῦ δια..λου κακῶν καὶ ἐχθρῶν ἀνθρώπων· ἀνεδίδαξαν αὐτὸν ὡς ὅτι τοὺς θεοὺς ἀπώλεσας τῆς πόλεως καὶ τοὺς ναοὺς αὐτῶν κατέστρεψας καὶ τὰ ἄλση αὐ... ἐξέκοψας καὶ ἕνα τινὰ ἐσταυρωμένον ἔπεισας προσκυνεῖν. καὶ ἀπέστειλεν δημίους συλλαβέσθαι σε. Καὶ ὁ μακάριος Ἀνδρέας θεὶς τὰ γόνατα εἶπεν· Ἀψευδὴς θεὲ ὁ δηλώσας ἡμῖν τὰ ἐσόμενα, ὁ ἐμὸς δεσπότης, δός μοι μετὰ παρρησίας πρὸς τὰς μηχανὰς τοῦ ἀντικειμένου Αἰγεάτου στῆναι.

9 Καὶ ὡς ἔτι τὴν εὐχὴν ηὔχετο, πρὸ τ.. θυρῶν οἱ δήμιοι ἑστῶτες οἱ .πεσταλμένοι παρὰ τοῦ μι.... Αἰγεάτου ἐθορύβουν τὸν οἶκον ἔνθα ἐξενίζετο ὁ μακάριος ἀπόστολος· καὶ κρατήσαντες Ἀντιφάνην τὸν ξενοδόχον τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ ἔσυραν βίᾳ λέγοντες· Ξένον τινὰ μάγον καὶ ἀπατεῶνα καὶ λυμαντὴν τῶν θεῶν καὶ ἀφανιστὴν τῶν ναῶν ἔνδον εἰσαγαγὼν ξένον πλουσίων μετέδωκας καὶ πᾶσαν ἡμῶν τὴν πόλιν μετὰ τῶν θεῶν ἠρήμωσας· τοιγαροῦν εὔθυνον τὸν ξένον καὶ πρόφερε τὸν δοῦλον τοῦ ἐσταυρωμένου οὗ τὸ ὄνομα Ἀνδρέας. ὁ γὰρ Αἰγεάτης ὁ μέγας ἀνθύπατος καὶ περίβλεπτος χρῄζει αὐτοῦ. Σὺν δὲ τῇ βίᾳ παραχρῆμα συνήχθη πᾶσα ἡ πόλις πρὸς τὰς θύρας τοῦ Ἀντιφάνους βοῶσα καὶ λέγουσα· Καῖσαρ ἀπέστειλεν τὸν ..θύ-

---

[1] τῷ ἀπ. om C: del? ‖ αἰγιάτης C ‖ ἀθυπατείαν C ‖ [2] ἐγχειρισθεὶς C: scr ἐγκεχειρισμένος? ‖ ἀπ.] ὁ ἀπ. C ‖ κέσαρ . . . ἐνέχθη (abscisis litteris) V ‖ [3] Ἀχαΐας· ⟨παρεπείσθη δὲ⟩? ‖ τοῦ δ. κακ. om C ‖ scr διαβόλου [4] ⟨οἳ⟩ ἀνεδ.? (in primore uersu V) ‖ τοὺς om V ‖ θε... (litt absc) V ‖ [5] τ. πόλ.] πατρόων C: scr Πατρῶν?? cf 53, 5 ‖ τ. να. α.] ν... (? absc) V ‖ [5–6] καὶ τὰ - ἐξέκ. om C ‖ [6] scr αὐτῶν ‖ τινὰ ⟨θεὸν⟩?? ‖ ἐσταυρω. νον V (item multa abscisis litteris usque ad 52, 5) πάντας add C ‖ [7] καὶ] ἰδοὺ add C ‖ στρατιώτας C ‖ σ. σε] ὥστε συλληφθέντα ἄγεσθαι πρὸς αὐτὸν C ‖ καὶ ὁ] ὁ δὲ C: cf 48, 17 ‖ [8] Ἀ.] ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους add C ‖ θεὶς] κλήνας C ‖ εἶπεν] πρόσηύξατο οὕτως C ‖ ἀψ. (ἀψευδῆ V?? an ς abscis?) θ.] ὁ ἀψ. θεὸς ἡμῶν C ‖ δηλῶν C ‖ [9] ὁ ἐ. δ.] ὁ θεὸς ὁ ἐ. C ‖ [10] τὰ μιχανίματα C ‖ ἀντικ. om C ‖ αἰγιάτου C ‖ στ.] ἵνα σὺ δοξασθεὶς ἐκεῖνος δὲ ἐντραπῇ add C: cf 46, 17 ‖ [11–12] καὶ - παρὰ] ὡς δὲ (cf 48, 17) ἡ εὐχὴ ἦν ἐν τῷ στόματι τοῦ ἀποστόλου ἐλθόντες πρῶτον οἱ δῆμοι C ‖ [11] scr τῶν ‖ [12] scr ἀπεσταλμένοι ‖ μι...] om C: scr μιαροῦ, cf 52. 7 ‖ αἰγιάτου C ‖ [13] κατέμενεν C ‖ ἀπ. om C: cf 52, 5 ‖ [14] δ. τ. θ.] ἀνθυπάτου C ‖ [14–15] ἔσ. β. λ.] λέγουσιν αὐτῷ C ‖ [15] μάγ.] μέγα C ‖ [15–16] λ. τ. θ.] τ. θ. καθαιρέτην C ‖ [16] τ. ν. om C ‖ ἔνδ. ε.] ε. εἰστὸν οἶκον σου C ‖ [16–19] ξέν. - Ἀ.] ἀνδρέαν ὀνόματι τοῦ ἐσταυρωμένου πρὸς φέρωμεν τῷ ἀνθυπάτῳ C ‖ [16] scr ξενίων? ‖ [17] del μετὰ? ‖ [20] κ. περ. om C ‖ αὐτόν C ‖ [20–21] σὺν δὲ τ. β.] εὐθέως οὖν καὶ C ‖ [21] ἐπὶ C ‖ [21–22] τ. Ἀ.] ἀ. τ. ξενοδόχου C ‖ [22] βοῶντες C fort recte: cf 52, 6 ‖ λέγοντες C ‖ Κ.] ὁ θεὸς C ‖ ..θύπ.] ξένον C: scr ἀνθύπατον

πατον εἰς ἄμυναν μὲν τῶν κακῶν, ἔπαινον δὲ τῶν ἀγαθῶν. τί οὖν τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ ζητεῖ ὁ Αἰγεάτης; μαθεῖν βουλόμεθα. ἡμῶν γὰρ Ἀνδρέας ὁ ἀπόστολος τοῦ ξένου θεοῦ καὶ πατὴρ καὶ διδάσκαλος καὶ ἰατρὸς καθέστηκεν.

10 Ταῦτα αὐτῶν βοώντων φοβηθεὶς ὁ μακάριος ἀπόστολος μήποτε τὸ πλῆθος τῆς πόλεως διαχειρίσηται τοὺς ἀποσταλέντας παρὰ τοῦ μιαροῦ Αἰγεάτου, ἐξελθὼν τῆς οἰκίας καὶ μέσον σταθεὶς τῶν ὄχλων κατέσεισεν αὐτοὺς τῇ χειρὶ σιγᾶν· καὶ στὰς ἐπί τινος ὑψηλοῦ τόπου ἤμελλεν ἀνοίγειν τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ πάντες μιᾷ φωνῇ ἐβόησαν· Μέγας ὁ θεὸς τοῦ ξένου ἀνθρώπου ὃς διῆλθεν διὰ τοῦ δούλου αὐτοῦ εὐεργετῶν πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καί φησιν ὁ Ἀνδρέας· Ἀδελφοὶ οἱ κληθέντες ὑπὸ τοῦ λόγου καὶ ἐκλεχθέντες ὑπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· οὐ τοῦτο μόνον χάρις ἐστὶν ἵνα εἰς τὸν ἀποστείλαντά με πιστεύσητε, ἀλλ' ἵνα καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθάνητε. παύσασθε οὖν θορύβους ποιοῦντες, μήποτε ὡς αἴτιοι στάσεως καὶ ἀρχηγοὶ πολέμου εὐθύνας ἀποδῶμεν καὶ οὐχ ὡς πολῖται θεοσεβείας· ἄφετε πορευθῶ πρὸς τὸν Αἰγεάτην· συγχωρήσατε τοῖς κρατοῦσίν με· ἀποθανὼν γὰρ μᾶλλον ὀφθήσομαι ὑμῖν σήμερον τὴν ὁδὸν τῆς ἀναστάσεως ὑποδεικνύων. Καὶ οὕτως μόλις καταπαύσας τοὺς ὄχλους παρέδωκεν ἑαυτὸν τοῖς δημίοις. οἱ δὲ θῆρες καὶ οὐκ ἄνθρωποι ὡς λύκοι εὑρόντες ἁπαλὸν ἀρνίον καὶ καλὸν ἁρπάσαντες ἀπήνεγκαν τῷ παμμιάρῳ Αἰγεάτῃ.

11 Καὶ ὁ Αἰγεάτης ἰδὼν τὸν μακάριον Ἀνδρέαν εἶπεν·

---

[1] ἐπὶ ἐκδικήσει C ‖ μὲν om C ‖ ἔπ.] εἰς ἔπ. C ‖ [2] θέλωμεν C ‖ [3] ὁ ἀπ. ἀνδ. C ‖ πατ.] καὶ μήτηρ add C ‖ [4] ἰ.] ἀγαθὸς add C ‖ καθ.] μὴ βιάζεσθαι οὖν ἡμᾶς τὸν καλὸν ἴατρὸν μὴ σκοτίσιτε ἡμῶν τὸν φωστῆρα μὴ στερίσητε ἡμῶν τὴν ζωὴν μὴ ἀδικῆσιτε ἡμῶν τὸν ποιμένα καὶ γὰρ ἡμεῖς πάντες ἕτοιμοι ἐμὲν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανεῖν ἐπιδὴ πάντας ἡμᾶς τῶ ζωοποιῶ χριστῶ ὡς ἀρνία παρέστησεν add C: cf 46, 17 sed haec fort om V propter homoeotel(?) ‖ [5] ταῦτα] δὲ add C ‖ ἀπ. om C: cf 51, 13 ‖ [6] τ. πόλ. om C ‖ διαχειρίσονται C: cf 51, 22 ‖ [7] μιαρωτάτου αἰγιάτου C ‖ τῆς] ἀπὸ τῆς C ‖ [7–8] μέσων αὐτῶν ἐνθεὶς τῶ ὄχλω κατασίσας C ‖ [8] scr αὐτοῖς? ‖ σιγῆσαι C ‖ [8–9] σταθεὶς ἐφ' C ‖ [9] τινὸς om C ‖ λίθυ ἔμελλεν C ‖ αὐτ. τὸ στ. C ‖ [10] ἔκραξαν C ‖ ἀνθ.] ἀνδρέα V ‖ [11] ἦλθεν C ‖ [13] λ.] χριστοῦ V: cf 46, 5 ‖ [13–14] κ. ἐ. - αὐτοῦ om C ‖ [13] scr ὑπὲρ?? ‖ [14] ὀνόμ. corruptum? ‖ μ. τούτω C ‖ [15] ἀλλ' - ἀποθ. om C ‖ [16–17] κ. ἀρχ. στ. C ‖ [17] πολ. εὐθ. ἀπ.] εὑρεθῶμεν C ‖ [18] θεοσεβεῖς C ‖ πορευθῶμεν C ‖ [19] με om V ‖ [19–20] ἀποθ. - ὑποδ. om C ‖ [20] μόλις om C ‖ [21] τ. δ.] τὸν δῆμον C ‖ [22] δὲ] δήμιοι ὡς add C ‖ θ.] ἄγριοι add C ‖ λ.] τοῦ διαβόλου add C ‖ εὑρ. om C ‖ [22–23] κ. καλ. ἀρν. C ‖ [23] ἀπ.] τοῖς ὀδοῦσιν ἐν πληγαῖς ἀνικέστοις καὶ μάστιξι φοβεροῖς ὥσπερ κύνα οὕτως συνέτριβον πάντα τὰ μέλη αὐτοῦ μετὰ δὲ ταῦτα ἤγαγον αὐτὸν C: cf 46, 17 ‖ μιαρωτάτω C ‖ [24] καὶ ὁ] ὁ δὲ C: cf 48, 17 ‖ ἔφη C

Εἰπὲ ὦ ξένε ἄνθρωπε καὶ τοῦ τόπου καὶ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ ἡμετέρου αἵματος, τίνι πεποιθὼς εἰσῆλθες εἰς τοὺς βασιλευομένους τόπους Καίσαρος καὶ τὴν σεβάσμιον προσκαύησιν τῶν θεῶν ἡμῶν ἀπώλεσας; τινὶ δὲ ἐσταυρωμένῳ προσέχειν ὅλην τὴν Ἀχαΐαν προσέταξας· καὶ τὴν πόλιν Πάτραν ἄνευ δόρατος εἰληφότας.

12 Καὶ ὁ μακάριος Ἀνδρέας ἐκτείνας τὴν χεῖρα εἶπεν· Εὖ γε, εὖ γε· καλὸς θεός μου ἤγαγέν σε, ᾧ πέποιθα, δι' οὗ τὸ μὲν στῖφος τῶν δαιμόνων εἰς ἄβυσσον ῥέριπται, ἡ δὲ φάλαγξ τῶν θεῶν ἡμῶν εἰς καπνὸν ἀναλέλυται, τὰ δὲ εἴδωλα ὑμῶν ὡς ὁρᾷς εἰς οὐδὲν μεταπεποίηνται· ὅρα τὸ ἔργον ἀνθύπατε καὶ στόχασαι τὸν θεόν μου· ἐννόησον τὴν ἀπώλειαν τῶν θεῶν ὑμῶν καὶ τὸν ἐμὸν θεὸν δόξασον. αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ παντοκράτωρ θεὸς λόγος, ὁ πρὸ πάντων αἰώνων ὑποστάς· ὁ τὴν ἐξουσίαν καὶ κυρίαν λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· ὁ θεὸς ὢν τῇ ἰδίᾳ δυνάμει σῶμα ἀναλαβὼν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐξελέξατο καὶ ἔδωκεν ἡμῖν ἐξουσίαν διαδραμεῖν εἰς πάντα τὰ ἔθνη κηρῦξαι τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ὅπως ἀποστραφεῖσα ἡ ἀνθρωπότης τὴν θεομάχον πολυθεΐαν, τὸν ἕνα καὶ μόνον θεὸν ἐπιγνοῦσα, αὐτῷ προσκυνήσῃ καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσῃ· διὰ τοῦτο καὶ σὲ ἐξαπέστειλεν ἐνταῦθα, ἵνα ἐὰν ἀκούσας εἰς αὐτὸν

---

[1] εἰπὲ *om* C ‖ τὸν τόπον V ‖ τὸν τρόπον V ‖ [1–2] τ. αἵμ. τοῦ ἡμ. C ‖ [2] τί πεποθος C ‖ [3] Κ.] τοῦ κ. C ‖ προσκ. *om* V: *scr* προσκύνησιν? *post* ἀπώλεσας (4) *ponend*? ‖ [4] ἡμ. ἀπ. *om* V ‖ τινὶ - προσέχειν] καὶ C ‖ τινὶ] προσ τινὶ V: προσ *uocis* προσκύνησιν *reliquias puto* ‖ πᾶσαν C ‖ [5] προσέτ. *om* C ‖ πατρώων C: *scr* Πατρῶν? *cf* 51, 5 ‖ [6] εἰληφῶτας V εἴληφας καὶ ⟨ὡς⟩(?) τὰ τῶν ἐχθρῶν διέθηκας ἰδοῦ γὰρ καὶ οἱ θεοὶ τῆς πόλεως ἐφυγαδεύθησαν ὑπὸ σοῦ οἱ ναοὶ κατεστράφησαν τὰ ὡραία ἄλσι τῶν ἀφιερωμάτων κατεκάησαν καὶ σάκκον καὶ κόνην περιέβαλας ἡμῶν πᾶσαν τὴν πόλιν ἐνοὶς ὀνόματα (*l* μνήματα?) βασιλέων καὶ εἰκόνες αὐτοκρατόρων ἵστανται καὶ τρόπαια κατεχθρῶν C: *cf* 46, 17 *illud tamen* εἴληφας *nescio an recte coniectatum sit* ‖ [7] καὶ ὁ] ὁ δὲ C: *cf* 48, 17 ‖ ἐκτ. τ. χ.] φαιδρῷ τῷ προσώπῳ C ‖ [7–8] εἶπεν - καλ. *om* C ‖ [8] *scr* καλῶς ⟨ὁ⟩? *cf* 54, 7 ‖ θ. μου] ὁ ἐμὸς θ. C ‖ ἤγ. σε] *post* ᾧ πέπ. V ἰνεγκάσαι C ‖ [9] ἄβ.] ἄσβεστον πῦρ C ‖ ἐρρίφην C ‖ φάλαξ C ‖ [10] ἡμ. *om* V: *scr* ὑμῶν ‖ λέληται C ‖ δὲ *om* C ‖ ἡμῶν C ‖ [10–11] ὡς ὁρ. *om* C ‖ [12] στόχ.] θέασαι C ‖ μου] σου *et add* τὴν ἀνδρείαν C ‖ ἐνν.-ὑμ. *om* C ‖ [13] ἐμὸν] μόνον V ‖ οὗτος V ‖ [13–14] π. θ.] τοῦ παντοκράτορος θεοῦ V ‖ [14] πάντων] τῶν C ‖ ὑπ.] ὑποτάσσων τὴν οἰκουμένην V ‖ [15] κυρ.] τὴν κυριότητα C ‖ ἔχων C *fort recte*: *cf* 56, 1 ‖ [16] ὁ] ὅστις C: *scr* ὅς? ‖ [18] ἔθνη] καὶ *add* C ‖ κηρ.] ἐπὶ *add* C ‖ [19] πῶς V ‖ [20] πολυθ.] καὶ *add* C ‖ [21] α. πρ. κ. *om* V ‖ λατρεύει V ‖ [21–22] καὶ διὰ τ. με C ‖ [22] ἀκούσῃς C ‖ ε. α.] αὐτῷ C

πιστεύσῃς σωθήσει, εἰ δὲ ἀπιστήσας ἀνανεύσεις κατακριθήσει μετὰ τῶν λεγομένων θεῶν σου.

13 Ὁ δὲ παμμίαρος Αἰγεάτης ὡς ἀσπὶς βύσας τὰ ὦτα μὴ θελήσας τοῦ ἀληθινοῦ σοφοῦ ἀκοῦσαι εἶπεν· Ὦ ματαιόφρον καὶ ξένου τινὸς ὀνόματος ἐφευρετά, ἀπόλαυε τῶν ἐμῶν δωρεῶν. Καὶ μάστιξιν μαστιγώσας αὐτὸν ἐκέλευσεν σταυρωθῆναι. καὶ ὁ μακάριος ἀπόστολος ἐξερχόμενος εἶπεν· Καλὸς εἶ Ἰησοῦ Χριστὲ ὅτι ἐκόσμησας ἡμᾶς τῷ σῷ ὅπλῳ καὶ ἐστεφάνωσας ἡμᾶς τῇ σῇ χάριτι· δέχου με λοιπὸν εἰς τὰς αἰωνίους σου σκηνάς· ἀνάπαυε ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τῶν ἀνιάτων μου πόνων· λυσιπόνιόν μου γενοῦ καὶ λῦσόν μου τὸ σῶμα, ἵνα ἡ ψυχή μου μετὰ ἀγγέλων χορεύουσα αἰνέσῃ σε. Ὡς δὲ ἦλθεν ἐπὶ τὸν σταυρόν, πᾶν τὸ πλῆθος ἐβόα· Ἀνοσία κρίσις τοῦ Αἰγεάτου· ξένον ἄνδρα μηδὲν ἀδικήσαντα κατέκρινεν σταυρῷ· ὢ ἄδικος κρίσις· αἶρε ἀνθύπατε κἂν ἡμᾶς τοὺς πολλὰ ἁμαρτήσαντας καὶ μὴ τὸν δίκαιον.

14 Ὡς δὲ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, βλέπει τὸ ξύλον πεπηγμένον· καὶ ἀπολιπὼν πάντας πρόσεισι τῷ σταυρῷ καὶ φησὶν αὐτῷ μετὰ φωνῆς· Χαῖρε ὦ σταυρέ· καὶ γὰρ χαίροις· εὖ γε οἶδα καὶ ἀναπαυόμενόν σε λοιπὸν ἐκ πολλοῦ κεκμηκότα πεπηγμένον καὶ ἀναμένοντά με· ἧκον ἐπὶ σὲ ὃν ἐπίσταμαι ἴδιόν μου· ἧκον πρὸς σὲ τὸν ποθήσαντά με· γνωρίζω σου τὸ μυστήριον δι᾽ ὃ καὶ πέπηγας· πέπηξαι γὰρ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα τὰ ἄστατα στηρίξῃς· καὶ τὸ μέν σου εἰς οὐρανοὺς ἀνατείνεται ἵνα τὸν ἄνθρωπον λόγον σημαίνῃς· τὸ δέ σου ἥπλωτο δεξιᾷ καὶ

---

[1] πιστεύσεις V ‖ σωθ. om C ‖ ἀπιστήσις C ‖ ἀνανεύσῃς V om C ‖ [3] μιαρότατος C ‖ βυοῦσα C ‖ ὦτα] καὶ add C ‖ [4] θέλουσα C ‖ ἀκ.] ἐπάδοντος ἐπακούσαι C ‖ [5] ὀνόμ. om C ‖ ἀπόλαβε C ‖ [6] μάστ. om V: ⟨ζ⟩ μάστιξιν? cf 58, 13 pass alt 375, 26 ‖ [6–7] καὶ ὁ] ὁ δὲ C: cf 48, 17 ‖ [7] καλῶς VC: recte (del εἶ et ὅτι)?? cf 53, 8 ‖ εἶ om C ‖ [8] Χρ.] μου C ‖ κεκόσμικας C ‖ ἡμ. om C ‖ [9] σου om C ‖ [10] ἀ. τ. ν.] λοιπῶν C ‖ τ. ἀν. μου] πολλῶν C ‖ [10–11] λυσ. - σῶμα om C ‖ [11] scr μοι γ.? ‖ μετ C ‖ [12] χορ. om C ‖ [13] ἅπαν C ‖ ἀνεβόα C ‖ [14] κέκρικεν C ‖ [14–16] ὢ - δίκ. om C ‖ [14] del ὢ? ‖ [17] τ. τ.] τὸ σταυρὸν C ‖ βλ.] ἀναβλέπῃ καὶ θεωρεῖ C ‖ τὸ ξ. om C ‖ [18] προσῆν (ex προσήει corrupt? cf narr 367, 4 F) V: cf 60, 8 laud 346, 15 ‖ [18–19] κ. φ. - φω.] λέγων C ‖ [19] χαῖρε om C ‖ κ. γ. χ. om V: κ. γ. χ. ⟨ὄντως⟩? cf 25, 24 Epiphan 76 ‖ del γε? cf 60, 10 ‖ [20] λοιπὸν om V: cf 25, 25 Epiphan 76 ‖ πολλῶν V ‖ [21] et [22] scr ἥκω?? cf 60, 11 laud 346, 16 ‖ [21] ἐπὶ] εἰς C ‖ ἐπ.] ἐγνώρισα C ‖ [22] ἧκον - με om C ‖ [23] δι᾽ ὃ] τί C ‖ καὶ om C ‖ πέπηγας om V ‖ γὰρ] καὶ γὰρ C ‖ τῷ om C ‖ [24] μέν] ὄμμα C ‖ οὐρανὸν C ‖ [24–25] ἵνα - ἥπλ. om C in ima pagina ‖ [25] ἄνθρ. (conpendio V)] scr ἄνω: cf laud 346, 19 ‖ scr σημάνῃς? cf laud 346, 19 ‖ scr ἥπλωται? cf laud 346, 20

ἀριστερᾷ ἵνα τὴν φοβερὰν καὶ ἀντικειμένην δύναμιν τροπώσῃ καὶ τὸν κόσμον συναγάγῃ εἰς ἕν· τὸ δέ σου πέπηκται εἰς γῆν ἵνα τὰ εἰς γῆν καὶ τὰ ἐν τοῖς καταχθονίοις συνάψῃς τοῖς ἐπουρανίοις· ὦ σταυρὲ μηχάνημα σωτηρίας τοῦ ὑψίστου· ὦ σταυρὲ τρόπαιον νίκης Χριστοῦ κατ' ἐχθρῶν· ὦ σταυρὲ ἐπὶ γῆς φυτευθεὶς καὶ τὸν καρπὸν ἐν οὐρανοῖς ἔχων· ὦ ὄνομα σταυροῦ, πρᾶγμα ἀνάμεστον ὅλων· εὖ γε ὦ σταυρὲ τὴν περιφέρειον τοῦ κόσμου πεδήσας· εὖ γε μορφὴ συνέσεως τὴν ἄμορφον τὴν σὴν μορφώσας· εὖ γε ἀφανὴς κόλασις χαλεπῶς κολάζουσα τὴν ὑπόστασιν τῆς πολυθέου γνώσεως καὶ τὸν αὐτῆς ἐφευρετὴν ταύτην ἐκ τῆς ἀνθρωπότητος ἐκδιώκων· εὖ γε ὦ σταυρὲ τὸν δεσπότην ἐκδυσ.μενος καὶ τὸν λῃστὴν καρποφορήσας καὶ τὸν ἀπόστολον εἰς μετάνοιαν καλέσας καὶ ἡμᾶς δέξασθαι μὴ ἀπαξιώσας. ἀλλὰ μέχρι πόσου λέγω ταῦτα καὶ οὐ περιπλέκομαι τῷ στ...., ἵνα ἐν τῷ σταυρῷ ζωοποιηθῶ, διὰ σταυροῦ τὸν κοινὸν θάνατον τοῦ βίου ἐξέλθω. προσέρχεσθε οἱ ὑπηρέται τῆς ἐμῆς χαρᾶς καὶ οἱ διάκονοι τοῦ Αἰγεάτου καὶ πληροῦτε τῶν ἀμφοτέρων τὸ βούλημα καὶ προσδεσμεῖτε τὸν ἀμνὸν τῷ πάθει, τὸν ἄνθρωπον τῷ δημιουργῷ, τὴν ψυχὴν τῷ σωτῆρι.

15 *Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ ταῦτα προσελθόντες οἱ δήμιοι κατέδησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας, καὶ οὐ καθήλωσαν*

---

[1] *φοβ. κ. om C* ‖ *τροπώσιτε C* ‖ [2] *συναγάγοι V: scr συναγάγῃς? cf laud 346, 22* ‖ *ἐπὶ τῆς γῆς C* ‖ [3] *τὰ ε. γ. om C* ‖ *συν. τ. ἐ. om C* ‖ [4] *σωτήριον C* ‖ *τοῦ om C* ‖ [5] *Χρ. om C: del?? cf laud 346, 27* ‖ [6] *καρπὸν] σταυρὸν C* ‖ *ἔχ. ἐν ο. C* ‖ *πραγμάτων C: <προσκυνητὸν καὶ> πρᾶγμα? cf laud 346, 29* ‖ [7] *ἀναμ... item usque ad 56, 6 non pauca litteris abscisis mutila V* ‖ *ὅλον C: scr <τῶν> ὅλων??* ‖ [7–8] *τὴν περ. - συνέσ. om C* ‖ [7] *περιφέριον V: scr περιφέρειαν?* ‖ [8] *scr μορφῇ??* ‖ *τ. σ. μ.] scr γῆν συνμορφώσασα??* ‖ *τὴν σὴν om V* ‖ *scr μορφώσασα?? cf 11* ‖ [9] *ἀφανῆ V* ‖ *χαλ.] φανερῶς δὲ C* ‖ [10] *αὐτῆς om C* ‖ *ταύτης C fort recte (cf 1, 6 αὐτῶν V) nisi quid intercidit: cf ἐκδιώκων(11)* ‖ [11] *εὖ γε om V* ‖ *ἐνδεδυμένος C: scr ἐνδυσάμενος?* ‖ [12] *εἰς] ἐ.. V: scr ἐπὶ? cf 54, 21* ‖ [13] *εἰσδέξασθαι C fort recte: cf laud 347, 4* ‖ [13–15] *ἀπαξ. - τὸν] ἀπατὸν C* ‖ [13] *scr ἀπαξιώσῃς?? cf laud 347, 4* ‖ [14] *scr σταυρῷ: cf laud 347, 5* ‖ [15] *<καὶ> διὰ <τοῦ>? cf laud 347, 6* ‖ *τοῦ β. θάν. C: θάν. <...> τοῦ β.??* ‖ *scr ἐξελθών??* ‖ [16] *προσ.] δεῦτε οὖν προσέρχεσθαι C προσέλθετε V: cf laud 347, 7* ‖ *οἱ prius om C: <οὖν> οἱ? cf laud 347, 7* ‖ *ἐπέρετε C* ‖ *οἱ alt del? cf laud 347, 7* ‖ [17] *αἰγιάτου C* ‖ *πληρώσατε C (laud)* ‖ *τῶν om V: cf laud 347, 8* ‖ *βούλευμα C* ‖ *πρὸσδεσμήσατε C: cf laud 347, 8* ‖ [18] *τὸν] μετὰ (ex με τὸν corrupt?) C* ‖ *τῷ π. τὸν] τῶ π.θειτὸν (litt abscis) V τὸν παθητὸν C* ‖ *π.] (ξύλῳ laud 347, 9) scr ποιμένι??* ‖ [19] *τὴν ψ. τῷ σ.] καὶ σ. τῶν ψυχῶν C* ‖ *δοτῆρι laud 347, 10* ‖ [20] *δήμοι C: cf 51, 11 C 59, 1 P* ‖ *ἔδησαν C fort recte: cf 26, 16; 60, 14 laud 347, 13 narr 367, 26 Epiphan 76* ‖ [21] *τ. χ. κ. τ. π. C*

αὐτόν· ταύτην γὰρ τὴν ἐντολὴν εἶχον παρὰ τοῦ Αἰγεάτου· ἐβούλετο γὰρ αὐτὸν ἠρτημένον ἀνιᾶσαι καὶ νυκτὸς ζῶντα ὑπὸ κυνῶν ἀναλωθῆναι. τετάρτης δὲ ἡμέρας διαγενομένης καὶ τῶν αὐτῶν νυκτῶν διελθουσῶν οὐ συνέπεσεν τὸ πρόσωπον τοῦ ἀποστόλου, οὐκ ἠσθένησεν τῇ φωνῇ, οὐκ ἠτόνησεν τοῖς μέλεσιν, οὐκ ἐστέναξεν οὐδὲ ἐδάκρυσεν· ὥστε πάντα τὸν ὄχλον μακαρίζειν αὐτόν, δοξάζειν δὲ τὸν θεὸν τὸν τρέφοντα καὶ ἐνδυναμοῦντα τοὺς ἐπ' αὐτὸν ἠλπικότας.

16 *Καὶ ὁ Αἰγεάτης ἀκούσας ὅτι ἔτι ζῇ ἐθαύμασεν καὶ δρομαῖος ὥρμα πρὸς αὐτόν· καὶ ὡς εἶδεν ὁ ἀπόστολος ἑστῶτα αὐτὸν ἄντικρυς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ μεγάλῃ τῇ φωνῇ· Τί ἐλήλυθας Αἰγεᾶτα πρὸς τὸν μὴ σόν; τί κατανοεῖς τὸν κρεμάμενον; τί ἐκπλήσσῃ τὸν δεθέντα; ῥῦσαι σεαυτοῦ τὴν ψυχήν· πίστευσον εἰς τὸν ἀποστείλαντά με Χριστόν· ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ ἴδε τὸ μακάριον φῶς Ἰησοῦν· ἅπλωσόν σου τὸ ἡγεμονικὸν τῆς ψυχῆς καὶ δέξαι τὴν γνῶσιν τοῦ πρώτου λόγου· ἀπόθου τὴν ἄγνοιαν· μὴ πηρώσῃς σου τοὺς λογισμούς· μὴ ἀπολέσῃς σου τοὺς κατ' εἰκόνα· μὴ στερήσῃς τῶν ἀγαθῶν· μὴ κατακριθῇς μᾶλλον ἀπειθήσας· μὴ καταποθῇς ὑπὸ τοῦ ὄφεως· μή σε ἁρπάσῃ ὡς λέων· ἡδυνθήτω ἡ ζωὴ τὰ ἐν τῷ ξύλῳ. καὶ πίστευσον τῷ σταυρωθέντι· καλὸς ὁ σταυρός· ζωοποιὸς γάρ ἐστιν. καλὸς ὁ ἐπὶ σταυροῦ κρεμασθείς· καθαιρέτης γὰρ τῶν δαιμόνων ἐστίν. λυτρωτὴς γάρ ἐστιν τῶν ψυχῶν καὶ βραβευτὴς τῶν ἀθλούντων. ἀλλὰ τί τοσαῦτα λέγω; δεῦρο Χριστὲ πρός με· ἀπόλυσον τὸν δοῦλον ἐλεύθερον, τὸν ἀσθενῆ ὑγιῆ, τὸν θνητὸν ἀθάνατον, τὸν φθαρτὸν ἄφθαρτον, τὸν δεθέντα λελυμένον, τὸν γήινον ἐπου-*

---

1 τὴν om C ‖ αἰγιάτου C ‖ 2 αὐτὸν om C ‖ κρεμάμενον V: scr ἀνηρτημένον? cf 60, 17 ‖ ἀν.] litt abscis V ἐᾶσαι C: scr ἀνιᾶσαι cf 60, 17 ‖ κ. ν. ζ.] ν. ζ. κ. C ‖ 4 διαγενομένων C ‖ πρόσ.] αυτοῦ φημὶ add V ‖ τ. ἀπ.] scr αὐτοῦ?? ‖ 5 τῇ - ἠτ. om C ‖ 6 οὐδὲ] οὐκ C: cf laud 347, 28 ‖ 7 αὐτόν] τον ἀνδρέαν V: cf laud 347, 29 ‖ χριστὸν C: scr κύριον? cf laud 347, 30 ‖ ἐπιστρέφοντα C ‖ καὶ] τὸν add V ‖ 8 ἐλπίζοντας ἐ. α. C ‖ 9 καὶ ὁ] ὁ δὲ C: cf 48, 17 ‖ ἀκ. om C ‖ ἔτι ζῇ] ἔζη C ‖ ἐθαύμαζεν et add σφόδρα C ‖ 10 ὅρμα V ὁρμᾶ C ‖ 10–11 ὁ ἀπ. - ἐ. α.] αὐτὸν ὁ ἀπ. ἀνδρέας ἄ. α. ἑστῶτα C ‖ 11 μεγ. φ. οὕτως εἶπεν (om αὐτῷ et τῇ) C ‖ 12 Α.] ὦ αἰγιάτα C ‖ τ. μὴ σ.] τὰ μισᾶ C ‖ 13 τί ἐκπλ.] ἐκπλάγηθη C ‖ δεθὲν λῦσε ἑαυτοῦ C ‖ πιστεύσας C ‖ 14 Χρ. om C: del? ‖ 16 πρώτου] πατρὸς καὶ V ‖ 18 σου om C ‖ τ. κ. ε. corrupta? ‖ τοὺς] τὸ C ‖ στερηθεῖς C ‖ 18–19 μὴ κ. μ. ἀπ. om C ‖ 20 ὡς] ὁ C ‖ ἡδ. - ξ. καὶ om C: mutila potius putauerim quam corrupta ‖ 21–23 καλὸς - ἐστὶν om C ‖ 23 ante λυτρ. aliquid intercidisse uid ‖ γάρ - βραβ. om V ‖ 24 ἀπόλυε C ‖ 25 ἀσθενῆν V ‖ τ. θν. ἀθ. om C ‖ 25–26 τ. φθ. ἄ. om V: del??

ρίνιον, ἵνα δι' ἐμοῦ οἱ πιστεύοντες σωθῶσιν καὶ γένωμαι κἀγὼ μάρτυς ἀληθὴς τῆς σῆς θεότητος.

17 Καὶ εἰπὼν ταῦτα καὶ δοξάσας ἐπὶ πλεῖον τὸν κύριον παρέδωκεν τὸ πνεῦμα σὺν τῇ εὐχαριστίᾳ. καὶ θαυμάσαντες πάντες ἔκραξαν· Μέγας ὁ θεὸς Ἀνδρέου· εἷς ὁ θεὸς τοῦ ξένου· ἀγαθὸς ὁ θεὸς τῶν χριστιανῶ.· Χριστὲ σῷζε πάντας ἡμᾶς καθὼ. ἔσωσας τὸν Ἀνδρέαν τὸν ἐπ. σοὶ ἠλπικότα.

18 Μετὰ δὲ τὴν ἔξοδον τοῦ ἀποστόλου ἡ γυνὴ τοῦ ..γεάτου ἅμα τῷ Στρατοκλεῖ π...ελθοῦσα τῷ σταυρῷ ἐξέλυσεν τὸ λείψανον τοῦ ἀποστόλου· καὶ κηδεύσαντες πιστῶς ἀπέθεντο ἔξω τῆς πόλεως. καὶ αὐτὴ κατακολουθήσασα τῷ Χριστῷ ἐχωρίσθη τοῦ Αἰγεάτου διὰ τὴν θηριώδη αὐτοῦ ψυχὴν καὶ πολιτείαν· ἑλομένη βίον σεμνὸν καὶ ἤρεμον ἀγάπῃ Χριστοῦ μακάριον ζῶσα σὺν τοῖς ἀδελφοῖς διῆγεν. ὁ δὲ Αἰγεάτης δηχθεὶς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ συνειδὸς κεκακωμένος ἀναστὰς νυκτὸς καὶ λαθὼν πάντας ἔρριψεν ἑαυτὸν ἀπὸ ὕψους μεγάλου καὶ συντριβεὶς διερράγη καὶ διαρρηχθεὶς κατέστρεψεν τὸν βίον· καὶ ὁ Στρατοκλῆς ὁ τοῦ Αἰγεάτου ἀδελφὸς παραλαβὼν τὴν κτῆσιν αὐτοῦ καὶ πωλήσας πτωχοῖς ἅπασαν διέσπειρεν, προσδεχόμενος καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

19 Ἐμαρτύρησεν δὲ ὁ ἅγιος ἀπόστολος κατὰ Ἀσιανοὺς μηνὸς περὶτ ἕκτῃ, κατὰ δὲ Ῥωμαίους μηνὶ νοεμβρίῳ λ', βασιλεύοντος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

---

[1] δι' ἐμοῦ om C ‖ πιστ. σ.] πολλοὶ πιστεύσωσιν εἰς σέ C ‖ κἀγὼ om C ‖ [2] ἀλ. μ. C ‖ [3] ἐ. πλ. om C ‖ [4] σὺν τ. ε. om C ‖ [4–5] θαυμάζοντες οἱ ὄχλοι ἔκραζον λέγοντες C ‖ [5] scr θεὸς ὁ? ‖ τ. ξ. θ. C ‖ [6–7] ἀγ. - ἠλπ.] ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς C ‖ [6] scr χριστιανῶν (litt absc V) ‖ [7] scr καθὼς ‖ scr ἐπὶ ‖ [8] ἀνθυπάτου C: scr Αἰγεάτου ‖ [9] π...ελθοῦσα om C: scr προσελθοῦσα ‖ ἔλυσαν C ‖ [10] ἀπ.] μακαρίου C ‖ κατέθετο C ‖ [11] πόλ.] πατρῶν add C ‖ τὸν χριστὸν V ‖ [12] κ. πολ. om C ‖ πολιτείαν ⟨ἄνομον⟩? cf 63, 11 ‖ [13] ⟨ἀλλ'⟩ ἑλομένη? an plura interciderunt? cf narr 372, 7 ‖ ἤρ.] καθαρὸν ἐν δὲ τῇ C: ἤρ. ⟨καὶ⟩?? ‖ Χρ.] τοῦ χρ. C ‖ μακαρίως ζήσασα C ‖ [14] ἅμα C ‖ δεθεὶς C ‖ [15] συνειδὲς V ‖ ἀνστὰς V: scr ⟨ἄφνω⟩ ἀναστὰς?? ‖ κ. λ. π. om V: cf narr 372, 13 ‖ [16] μεγ.] ὄντως σφόδρα add C ‖ σβυτρεβο.. ?? συντρεβε.. ? V ‖ [16–17] διερρ. - βίον] καὶ ἀρραγεὶς (i e διαρραγεὶς) οὕτως ἀπέδωκεν τὴν ψυχὴν ἐν τιμωρίᾳ μεγάλῃ διατελέσας C ‖ [17] καὶ ὁ Σ.] στρατοκλεῖς δὲ C ‖ [17–18] ἀδ. τ. αἰγ. C ‖ [19] πτ. - διέσπ.] πάντα διένιμεν τοῖς πτ. ἦν γὰρ καὶ αὐτὸς πιστεύσας τῷ κυρίῳ καὶ C ‖ καὶ α. om C ‖ [20] τοῦ θεοῦ C ‖ [21] ἐμ.] ἀνεπάει C ‖ ἅγ.] δοῦλος τοῦ χριστοῦ C ‖ ἀπ.] ἀνδρέας add C ‖ κ. Ἀ. - Ῥωμ. om C ‖ [22] τριακάδα C ‖ [22–23] βασ. - Χρ.] ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν C ‖ δόξα] καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ add C

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου Ἀνδρέου.

1 Τοῦ μακαριωτάτου ἀποστόλου Ἀνδρέου διαλεγομένου τοῖς ἀδελφοῖς δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τὰ περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ περὶ σωτηρίαν ψυχῆς, καὶ κοινῇ πάντων ἀγαλλιώντων καὶ στηριζομένων, τῇ ἑξῆς ὀρθρίσας ὁ Αἰγεάτης καὶ μεταπεμψάμενος τὸν ἀπόστολον Ἀνδρέαν εἶπεν· Τὸ τέλος τῆς περὶ σὲ κλήσεως ἤγγικεν ξένε ἄνθρωπε καὶ ἀλλότριε τοῦ νῦν βίου καὶ ἐχθρὲ τοῦ παντός. τί γὰρ τὸ δόξαν σοι εἰσπηδῆσαι ἀλλοτρίοις τόποις καὶ ὑποδιαφθεῖραι γυναῖκα πάλαι ἀρεσκομένην μοι; ἣν ἐγὼ ἔμαθον πεισθεὶς δι' αὐτῆς νῦν σοὶ καὶ τῷ θεῷ χαίρειν. τοιγαροῦν ἀπόλαβε τῶν ἐμῶν δωρεῶν. Καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἑπτὰ μάστιξιν μαστιχθῆναι· ὕστερον δὲ ἐκέλευσεν ἀνασκολοπισθῆναι, καὶ κελεύσας τοῖς δημίοις ἀδιατμήτους αὐτοὺς τὰς ἀγκύλας καταλειφθῆναι, ἵνα ὡς ἐνόμιζεν ἔτι μᾶλλον αὐτὴν κολάσει· καὶ ἦν τοῦτο πᾶσιν πρόδηλον· διεδόθη γὰρ ἐν ὅλαις ταῖς Πάτραις φημισθὲν ὅτι ὁ ξένος, ὁ δίκαιος, ὁ τὸν θεὸν ἔχων, ὑπὸ τοῦ ἀνοσίου ἀνασκολοπίζεται μηδὲν ἄτοπον ποιήσας· καὶ συνδραμόντες ἠγανάκτουν.

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Ἀνδρέου.

1 Διδάσκοντος τοῦ Ἀνδρέου τοῦ ἀποστόλου ἐν Πάτραις τῆς Ἀχαΐας ὑπὸ Αἰγεάτου τοῦ ἀνθυπάτου κλήσκεται εἰς φυλακήν· ὡμίλει δὲ καὶ ἐδίδασκεν διὰ πάσης νυκτός· εὐχομένου δὲ αὐτοῦ καὶ κ. π. ἀγαλλιωμένων κ. στ. ἐπὶ τὸν κύριον, τῇ ἑξῆς ἐξεώθη. μεταπεμψ. γὰρ ὁ Αἰγ. τ. Ἀ. εἰς τὸ δεσμωτήριον εἶπεν αὐτῷ· Τὸ τ. τ. π. σὲ κρίσεως ἤ. — — ἐχθρὲ τῆς ἐμῆς οἰκίας. Κ. ἑπτὰ μάστ. ἐκ. α. μαστ. καὶ ὕστ. εἰς τὸ ἀνασκ. αὐτὸν ἔπεμψεν κελ. τ. δ. ἀδ. αὐτοῦ τ. ἀ. καταλειφθῆναι. κ. ἦν — — φήμη ὅτι — — ἔχων ἐν ἑαυτῷ ὑ. τ. ἀν. Αἰγεάτου ἀνασκ. μ. ἄτ. π. κ. πάντες ἠγ. κατὰ τοῦ Αἰγεάτου.

P Paris 770 s XIV

[1] κ. πρωτ. del? ‖ [5] scr σωτηρίας? ‖ [6] στηρ.] cf Q ‖ [8] scr κρίσεως?? cf Q [12] τῷ ⟨σῷ⟩? ‖ scr ἀπόλαυε: cf narr 365, 15 ‖ [14] del καὶ? cf Q ‖ [15] scr αὐτοῦ: cf Q ‖ [16] scr αὐτὸν? ‖ [18] ⟨ἐν ἑαυτῷ⟩ ἔχων? cf Q ‖ ἀν. ⟨Αἰγεάτου⟩? cf Q ‖ [19] ⟨πάντες⟩ συνδρ.? cf Q

Q Paris 1539 s XI

[20] κ. παν. del? ‖ [25] ἐξ.] scr ἔωθεν? cf narr 365, 9 Io c 72 ‖ γὰρ del? scr εἰς τὸ δικαστήριον?? ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου? cf narr 365, 9

2 Ὡς δὲ ἤγαγον αὐτὸν εἰς τὸν τόπον οἱ δήμοι τὸ κελευσθὲν εἰς πέρας ἀγαγεῖν βουλόμενοι, ὁ Στρατοκλῆς πυθόμενος τὸ συμβὰν δρομαῖος παραγίνεται καὶ ὁρᾷ τὸν μακάριον Ἀνδρέαν ὑπὸ τῶν δημίων βίᾳ συρόμενον ὥς τι κακὸν ποιήσαντα· ὧν οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ πληγὰς ἑκάστου αὐτῶν ἐκτριψάμενος καὶ τοὺς χιτῶνας αὐτῶν διαρρήξας ἄνωθεν ἕως κάτω ἀπέσπασεν τὸν μακάριον Ἀνδρέαν εἰπὼν πρὸς αὐτούς· Καὶ τοῦτο τῷ μακαρίῳ χάριν ἔχετε παιδεύσαντί με καὶ τὸ πολὺ τῆς ὀργῆς ἐπέσχεν διδάξαντι· ἐπεὶ ἔδειξα ὑμῖν τί Στρατοκλῆς δύναται καὶ τί ὁ μιαρὸς Αἰγιάτης. μεμαθήκαμεν γὰρ ὑποφέρειν τὰ ἐπαγόμενα παρ' ἑτέρῳ. Καὶ κρατῶν τῆς χειρὸς αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου ἀπῄει πρὸς τὸν παραθαλάσσιον τόπον ἔνθα ἐχρῆν αὐτὸν σταυρωθῆναι.

3 Οἱ δὲ στρατιῶται πορευθέντες ἐπεδείκνυον ἑαυτοὺς τῷ Αἰγεάτῃ δηλοῦντες αὐτῷ τὰ γεγονότα. κἀκεῖνος αὐτοὺς ἀπεκρίνατο· Ἑτέρας βαλλόντας ἐσθῆτας πορεύθητε ἔνθα τὸ κελευσθὲν ὑμῖν διατέτακται πρᾶξαι. καὶ ὁπόταν τῷ καταδικασθέντι τὴν ὑφ' ἡμῶν ἀπαλλαγὴν ποιήσασθε, τῷ μὲν Στρατοκλεῖ μηδὲ ὅλως ὀφθῆτε, ἀλλὰ μηδὲ ἀντείπητε εἴ τινος ὅλως χρῄζει ὑμῶν· οἶδα γὰρ τὸ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ προπετὲς οἷόν ἐστιν· ὃς τάχα κἀμοῦ ἀφειδήσει εἰ ἄρα προξυνθείη. Κἀκεῖνοι οὕτως ποιήσαντες καθὼς ὁ Αἰγεάτης ἔφη αὐτοῖς, ὁ δὲ Στρατοκλῆς ἅμα τῷ ἀποστόλῳ ἐρχομένῳ ἐπὶ τὸν προκείμενον τόπον, ἐπείπερ ἀγανακτῶν πρὸς τὸν Αἰγεάτην ᾔσθετο καὶ ἠρέμα διαλοιδορούμενος αὐτόν, ὁ δὲ ἀπόστολος λέγει αὐτῷ· Τέκνον Στρατόκλη, ἀκίνητόν σε βούλομαι τοῦ λοιποῦ τὸν νῦν κέκτισται, παρὰ δὲ σεαυτοῦ λαμβάνειν τὸ τοιοῦτον, καὶ μήτε ἔσωθεν διατίθεσθαί σε πρὸς τὰ δοκοῦντα χαλεπά, μήτε εἰς τὸ φανερὸν ἐξάπτεσθαι· πρέπει γὰρ τὸν τοῦ Ἰησοῦ δοῦλον τὸν τοῦ Ἰησοῦ ἄξιον εἶναι.

2.3 Ὡς δὲ ἦγον α. ε. τ. τ. οἱ δήμιοι κατὰ τὸ κελευσθὲν αὐτοῖς κρατοῦντες τῆς χειρὸς τοῦ ἀποστόλου, ὑπέδειξαν αὐτῷ τὸν τόπον.

---

[1] scr ἦγον? cf Q et narr 365, 24 ‖ scr δήμιοι: cf Q et 51, 11; 55, 20 C ‖ [4] ὃν P ‖ [7] scr τοῦτον? (τοῦτω P) ‖ [8] scr ἐπέχειν? ‖ [9] ἔδειξα ⟨ἂν⟩?? cf narr 366, 2 ‖ ἡμῖν P ‖ [10] scr Αἰγεάτης: cf 62, 12 ‖ [11] scr ἑτέρων? ‖ del αὐτοῦ an τοῦ ἀπ.? cf narr 366, 4 ‖ [15] scr αὐτοῖς? cf 61, 7 ⟨πρὸς⟩ αὐτοὺς? cf 61, 1 ‖ [16] scr βαλόντες? an λαβόντες? cf narr 366, 13 ‖ [18] scr ἀφ' ὑμῶν? ‖ scr ποιήσησθε? ‖ [20] ὡς P et in Epiphanio Dresselius ‖ [21] scr παροξυνθείη ‖ [22] scr ἐποίησαν?? cf narr 366, 17 ‖ [23] scr ἐρχόμενος? cf narr 366, 18 ‖ [24] scr ἀγανακτοῦντος?? ‖ scr διαλοιδορουμένου?? ‖ [25] del δὲ?? cf 62, 13 ‖ scr Στρατόκλεις?? cf 42, 29 ‖ [26] ἀκύννητον P ‖ scr νοῦν κεκτῆσθαι? ‖ [29] τὸν alt del?

ἐρῶ δὲ πρὸς σὲ ἕτερον καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ βαδίζοντας ἀδελφούς, ὅτι ὁ ἐναντίος ἄνθρωπος ὁπόταν τολμήσῃ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ τιθεμένων μὴ εὕρῃ, τύπτεται καὶ ἐρείδεται ὅλως νεκρούμενος ὅτι οὐκ ἐτέλεσεν ὃ ἐνεβάλετο· πρὸ ὀφθαλμῶν οὖν τεκνία ἀεὶ τοῦτον ἔχωμεν, μήπως ἀποκοιμηθέντων ἡμῶν ὡς ἀντίδικος ἀποσφάξῃ ὑμᾶς.

4 *Ταῦτα τοῦ ἀποστόλου διαλεγομένου ἔφθασαν τὸν τόπον ἔνθα ἤμελλεν σταυροῦσθαι· καὶ ἀπολιπὼν πάντας πρόσεισι τῷ σταυρῷ καὶ φησὶν αὐτῷ· Χαίροις ὦ σταυρέ· καὶ γὰρ ὄντως χαίροις· εὖ οἶδα καὶ ἀναπαυόμενόν σε εὑρὼν πεπηγμένον καὶ ἀναμένοντά με. ἦλθον ἐπὶ σέ. Καὶ εἰπὼν ταῦτα ὁ μακάριος ἑστώς, ἦλθεν ἐν αὐτῷ παρακελευσάμενος τοῖς ἀδελφοῖς ἐλθεῖν τοὺς δημίους καὶ ποιεῖν τὸ κελευσθέν· εἱστήκεισαν γὰρ πόρρωθεν· κἀκεῖνοι ἐλθόντες μόνον ἔδησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας, μὴ προσπερονήσαντες αὐτούς, μήτε μὴν τὰς ἀγκύλας ὑποτεμόντες, ταύτην τὴν ἐντολὴν ἐσχηκότες παρὰ τοῦ ἀνθυπάτου οἱ στρατιῶται· ἀνιᾶσαι γὰρ αὐτὸν ἐβούλοντο ἀνηρτημένον καὶ νυκτὸς ζῶντα ὑπὸ κυνῶν βρωθέντα.*

5 *Οἱ δὲ ἀδελφοὶ οἱ περιεστῶτες ἦν ὄχλος πολὺς θεασάμενος τοὺς δημίους ἅπαντας καὶ μηδὲν πεποιηκότες περὶ τὸν μακάριον· καὶ γὰρ κρεμάμενος ἐκίνει αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν μειδιῶν· καὶ ὁ Στρατοκλῆς ἠρώτα αὐτόν· Τί μειδιᾷς δοῦλε τοῦ θεοῦ Ἀνδρέα; ἡμᾶς ὁ ἄγγελός σου ποιεῖ πενθεῖν καὶ κλαίειν*

4 *Ὁ δὲ Ἀνδρέας ἀπολ. π. — — αὐτῷ μετὰ φωνῆς· Χ. — — χ. ὅ. εὖ οἶδα ἀναπαύσομαι ἐν σοὶ ἐκ πολλοῦ κεκληκότα πεπ. κ. αναμ. με. ἥκω ἐπὶ σὲ τὸν ἐπιστάμενόν με· γνωρίζω σου τὸ μυστήριον δι' ὃ καὶ πέπηγας. Καὶ — — μακ. ἀπόστολος ἑστὼς ἔτι ἐπὶ τῆς γῆς ἀνῆλθεν εἰς τὸν σταυρὸν παρακ. τοὺς ἀδελφοὺς ἥκειν τ. δ. κ. π. ἃ ἐκελεύσθησαν.*

5 *Καὶ ἦν ὁ ἀπόστολος μειδιῶν τῷ προσώπῳ. Στρατοκλῆς δέ τις ἐπύθετο αὐτόν· Τί — — Ἀ.; ὁ γέλως σου πενθεῖν*

---

[1] *scr ἕτ. πρὸς σὲ?? ‖ καὶ<πρὸς>?? ‖* [2] *del ἄνθρωπος? ‖ <τι>τολμ.? cf 62, 5 ‖* [2-3] *scr τὸν αὐτῷ συντιθέμενον? ‖* [3] *scr ὅλος? ‖* [5] *scr τοῦτο?? ‖ ὡς] scr ὁ? ‖* [6] *scr ἡμᾶς? ‖* [7] *<ἐπὶ> τὸν? ‖* [10] *del εὑρὼν? cf 54, 20; Epiphan 76 ‖* [11] *σέ] cf Q ‖* [12] *scr εἰς (uel ἐπ') αὐτὸν? ‖* [16] *ταύτ. - ἐσχ. repet P ‖* [17] *del οἱ στρ.? scr ἐβούλετο? cf 56, 1 ‖* [18] *scr βρωθῆναι??* ‖ [19] *scr περιεστῶτες, ἦν <γὰρ> ὄ. πολύς, θεασάμενοι? ‖ πολλοῖς P ‖* [20] *scr ἀποστάντας (cf 26, 21) κ. μ. πεποιηκότας? ‖* [23] *ὑμᾶς P ‖ ἄγγ.] scr γέλως: cf Q*

[25] *ἀν. ἐν σοί] scr ἀναπαυόμενόν σε? ‖ scr κεκμηκότα? cf 54, 20 ‖* [29] *scr τοῖς ἀδελφοῖς? ‖* [31] *scr αὐτοῦ? cf narr 368, 7 Epiphan 76 ‖ <ἡμᾶς> ὁ?*

ὅτι σοῦ στερισκόμεθα. Καὶ ὁ μακάριος Ἀνδρέας πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο· Οὐ μὴ γελάσω τέκνον μου Στρατόνικε τὴν κενὴν ἐνέδραν τοῦ Αἰγεάτου δι' ἧς οἴεται ἡμᾶς τιμωρεῖσθαι; οὐδέπω πέπισθαι ὅτι ἀλλότριοι αὐτοῦ ἐσμεν καὶ τῶν ἐπιβουλιῶν αὐτοῦ. οὐκ ἔχει τὸ ἀκούειν, ἐπεὶ εἶχεν, ἀκοὴν ὅτι τοῦ Ἰησοῦ ἄνθρωπος ἀτιμώρητος αὐτῷ ἐστιν, γνωρισθείς.

6 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἀπεκρίνατο πᾶσιν κοινῶν λέγων· καὶ γὰρ τὰ ἔθνη συνέτρεχον ἀγανακτοῦντα ἐπὶ τῇ ἀδίκῳ κρίσει τοῦ Αἰγεάτου· Τεκνία μου καταλείψατε τὴν τοῦ ἀπατεῶνος ὁδὸν καὶ προσδράμετε τῷ ἐπουρανίῳ βασιλεῖ ὡς καὶ ἐπιστεύσατε. Ὅμως τρία νυχθήμερα παρίσταντο ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου διδασκόμενοι καὶ στηριξάμενοι καὶ μὴ ἀφεστηκότες ἀπ' αὐτοῦ· τετάρτης δὲ διαφαύσαντος ἡμέρας ἠγανάκτησεν πᾶς ὁ λαὸς κατὰ τοῦ Αἰγεάτου, καὶ ὥρμησαν ἐπὶ τὸ βῆμα· καὶ καθεζομένου ἐβόουν λέγοντες· Τίς ἡ κρίσις σου ἀνθύπατε; κακῶς ἐδίκασας· κακῶς ἔκρινας· ἀνοσιώτατα δικαστήριά σου· τί ἠδίκησεν ὁ ἀνήρ;

ποιεῖ ὅτι σ. στ. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτόν· Οὐ γελᾷς ὦ Στρατοκλῆ τ. κεν. ἐν. τ. Α.; Καὶ ἐλθόντες οἱ δήμιοι προσήλωσαν αὐτοῦ ἐν τῷ σταυρῷ τοὺς πόδας ἄνω.

6 Κρεμαμένου δὲ αὐτοῦ ἐπικέφαλα ἐδίδασκεν τοὺς παρόντας πρὸς αὐτόν· καὶ οὐδεὶς ὅλως ἐχωρίζετο αὐτοῦ· ὡς δὲ πρώτην καὶ δευτέραν ἡμέραν ποιήσας κρεμάμενος καὶ μὴ παραδοὺς τὸ πνεῦμα, ἰδόντες τὸ γενναῖον αὐτοῦ καὶ ἀκαμπὲς τῆς διανοίας καὶ τὸ πλάτος τοῦ λόγου καὶ τὸ χρηστὸν τῆς προτροπῆς καὶ τὸ εὐσταθὲς τῆς ψυχῆς καὶ τὸ σῶφρον τοῦ πνεύματος καὶ τὸ ἑδραῖον τοῦ νοὸς καὶ τὸ εἰλικρινὲς τοῦ λογισμοῦ, ἀγανακτήσαντες πρὸς τὸν Αἰγεάτην σὺν ἑνὶ πάντες ἔσπευδον εἰς τὸ βῆμα κ. καθεζ. αὐτοῦ κατεβόων· Τίς — — ἐδ. ἀδίκως ἔκρ.· ἀνομώτατα τὰ δ. — — ἔπρ.; ἡ πόλις τεθορύβηται· πάντας ἡμᾶς ἀδικεῖς· πάντας ἡμᾶς λυπεῖς· μὴ προδῷς τὴν Καίσαρος πόλιν· χάρισαι Ἀχαιοῖς ἄνδρα δίκαιον· χάρισαι ἡμῖν ἄνδρα ἔν-

[2] scr Στρατόκλεις? ‖ [3] ὑμᾶς P ‖ [4] scr πέπεισται? πέπυσται? ‖ scr ἐπιβουλῶν?? cf 27, 10 ‖ [5] scr <εἰ> εἶχεν, ἀκηκόῃ ἄν: cf 27, 11 ‖ γνωρ.] cf 27, 12 ‖ [7] scr κοινῶς λέγων?? κοινὸν λόγον? cf 27, 13 ‖ [10] ὡς] scr ᾧ? ‖ ὅμως] scr ὅλως (cf 21) locus corruptus et mutilus: cf 28, 12 ‖ [12] scr στηριζόμενοι? ‖ [13] scr διαφαυσάσης?? cf 35, 8; 11 ‖ [15] scr ἐβόων?? (εὐώουν P) ‖ [16] κακ.] scr ἀδίκως: cf Q et 28,21 ‖ scr ἀνοσιώτατα <τὰ>? ἀνόσια τὰ? ἄνομα τὰ? cf Q et 28, 21; 35, 19 narr 369, 13

[17] scr αὐτῷ? <πρὸς> αὐτὸν? cf 59, 15 ‖ γελᾷς ὦ] scr γελάσω? cf 2; 26, 28 ‖ [18] καινὴν Q ‖ [20] scr παριόντας?? ‖ [22] <ἣν> ποιήσας?

τί κακὸν ἔπραξεν; τέσσαρσιν ἡμέραις κρέμαται καὶ ζῆν. λῦσον τὸν σώφρονα, καὶ πᾶσα Ἀχαΐα ἐλεηθήσεται.

7 Ὡς δὲ παρέκυψεν ὁ Αἰγεάτης τὰ πρῶτα τοῦ ὄχλου, διανεύων τῇ χειρὶ ἀναχωρεῖν αὐτούς, θυμοῦ πλησθέντες ἐτόλμων τι εἰς αὐτόν, ὄντες τὸν ἀριθμὸν δισμυρίους· θεασάμενος ὁ ἀνθύπατος τρόπον τινὰ ἐμμανὴς γενόμενος καὶ δεδοικὼς μή τινα δεινὰ παθεῖν, ἀναστὰς ἐπείη ἀπιέναι εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ὑποσχόμενος αὐτοῖς ἀπολύει τὸν μακάριον Ἀνδρέαν. ἔφθανον οὖν αὐτὸ τοῦτο τῷ ἀποστόλῳ διδόντες καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἧς παραγίνεται ἐπὶ τὸν τόπον. καὶ ἔχαιρον οἱ ὄχλοι ὅτι ἔμελλεν ὁ ἅγιος λύεσθαι.

8 Παραγενόμενοι δὲ τοῦ Αἰγιάτου, καὶ τῶν ἀδελφῶν δὲ πάντων ἅμα τῇ Μαξιμίλλῃ, καὶ χαιρόντων, ἀκούσας δὲ ὁ μακάριος εἶπεν· Τίνος χάριν πρὸς ἡμᾶς ἐλήλυθας ὦ Αἰγεᾶτα; τί τολμῆσαι πάλιν θέλων; τιχνάσασθαι; εἰπέ. λύσων ἡμᾶς προσηνῶς μετεγνωκώς; οὐδ' ἂν ὁ ἀληθῶς ἐπέγνως Αἰγεᾶτα οἶτι σοι συνθήσομαι, οὐδ' ἂν τὰ σὰ ἅπαντα ὑπισχνῇ με, οὐκ ἀφίσταμαι τοῦ ἐμοῦ δεσπότου· πρὸς ἐκεῖνον ἐπείγομαι τὸν καὶ σὲ γνωρίσαντά μοι· Κατάμαθε τὸν Αἰγεάτην καὶ τὰ τούτου δῶρα.

9 Καὶ ὡς πάλιν αὐτὸς ἐτόλμα προσεγγίσαι τῷ ξύλῳ ὥστε λῦσαι τὸν μακάριον, τῆς πόλεως ὅλης θορυβούσης αὐτόν, ὁ ἀπό-

θεον· μὴ ἀποκτείνῃς ἄνδρα ὅσιον· μὴ ἀνέλῃς ἄνδρα εὐσεβῆ· δυσὶν ἡμ. κρεμάμενος ζῇ· μηδὲν φαγὼν ἡμᾶς τῶν λόγων ἐχόρτασεν τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ· κάθελε τὸν ἄνδρα, καὶ πάντες φιλοσοφήσομεν· ἀπόλυσον τ. σώφ., κ. ἡ Ἀχ. ἐλ.

7 Καὶ ἠβουλήθη ὁ Αἰγεάτης ἀπολῦσαι αὐτόν. ἀγαλλιῶντος οὖν τοῦ ὄχλου ὅτι ἔμελλεν ὁ μακάριος Ἀνδρέας λύεσθαι τῶν δεσμῶν,

8 παραγενομένου τοῦ ἀνθυπάτου καὶ παντὸς τοῦ πλήθους,

9 καὶ ὡς ἐτόλμα πρ. ὥστε λύειν τ. Ἀνδρέαν, εἶπεν ὁ Ἀν-

---

[1] scr ζῇ (ζεῖν P) ‖ [2] scr ἐλευθερωθήσεται?? cf narr 369, 24 pass alt 377, 4 ‖ scr παρήκουσεν? cf 29, 15 narr 369, 25 ‖ [5] scr δισμύριοι· οὓς θεασάμενος: cf 29, 18 ‖ [6] scr ἐμμανεῖς γενομένους? cf 29, 19 et narr 370, 1 ‖ [7] scr πάθῃ (uel πάθοι)? cf 29, 20; laud 357, 5 narr 370, 21 ‖ ἐπ. ἀπ.] scr ἀπῄει?? ‖ [8] scr ἀπολύειν ‖ [9] αὐτῷ P ‖ scr δηλοῦντες? cf 29, 22 ‖ scr ἦν? ‖ [12] scr παραγενομένου ‖ scr Αἰγεάτου? (cf 59, 10) an ἀνθυπάτου? cf Q et 29, 25 ‖ [13] del καὶ? cf 29, 26 ‖ δὲ del?? cf 59, 25 ‖ [14] ὑμᾶς P ‖ [15] scr τί τεχνάσασθαι: cf 30, 9 ‖ λύσον P: scr λῦσαι?? cf 30, 10 ‖ πρ.] scr προσῄεις ὡς??? cf 30, 10 ‖ [16] ὁ] scr ὡς? ‖ scr ἐπιγνῷς? cf laud 348, 9 ‖ scr ἔτι?? cf 30, 11 laud 348, 10 ‖ [17] scr μοι? cf laud 348, 10 ‖ del οὐκ?

στολος εἶπεν· Τὸν ἐπὶ ξύλου δεθέντα Ἀνδρέαν μὴ ἐπιστρέψῃς λυθῆναι δέσποτα, τὸν ἐπὶ τοῦ σοῦ μυστηρίου ὄντα· ἀλλ' αὐτὸς ὃν ἠγάπησα, οὗ εἰμί, δέξαι με κύριε, ὅπως διὰ τῆς ἐμῆς ἐξόδου τῆς ἐπὶ σοὶ ἡ τῶν πολλῶν μου συγγενῶν σύνοδος γένηται ἀναπαυομένων τῇ σῇ μεγαλειότητι. Καὶ εἰπὼν ταῦτα παρέδωκεν τὸ πνεῦμα πρὸ μιᾶς καλανδῶν δεκεμβρίου.

10 Μετὰ δὲ τὴν ἔξοδον τοῦ μακαρίου ἡ Μαξιμίλλα ἅμα τῷ Στρατοκλεῖ προσελθοῦσα ἔλυσεν τὸ λείψανον τοῦ μακαρίου, καὶ ὀψίας γενομένης ἐκήδευσεν αὐτὸν ἐπιμελῶς. καὶ ἦν τοῦ Αἰγεάτου κεχωρισμένην διὰ τὴν θηριωδίαν αὐτοῦ ψυχὴν καὶ πολιτείαν ἄνοδον· ἀλλ' ἑλομένην βίον σεμνὸν καὶ ἤρεμον ἅμα τοῖς συναδέλφοις διῆγεν. ἣν πολλὰ λιπαρήσας ὁ Αἰγεάτης, ὑποσχόμενος τῶν πραγμάτων αὐτοῦ δεσπόζειν αὐτήν, νυκτὸς ἀναστὰς καὶ διαλαθὼν πάντας τοὺς αὐτοῦ ἀπὸ ὕψους μεγίστου ῥίψας αὐτὸν ἐτελεύτησεν. ὁ δὲ Στρατοκλῆς ὢν τοῦ Αἰγεάτου

δρέας· Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ τὸν ἐ. ξ. Ἀ. — — δέσποτα· μὴ δῷς με ἀναιδεῖ διαβόλῳ τὸν διὰ σὲ κρεμασθέντα. μηκέτι με ταπεινούτω ὁ ἀντίδικός σου κύριε, ἀλλὰ αὐτὸς παράλαβε τὸ πνεῦμά μου Ἰησοῦ Χριστὲ ὃν ἐπόθησα, ὃν εἶδον, ὃν ἠγάπησα καὶ οἶδα. Καὶ ε. τ. ὁ μακάριος Ἀνδρέας καὶ δοξάσας τὸν κύριον παρέδ. τὸ πν.

10 Κλαιόντων οὖν ἡμῶν καὶ ἀνιωμένων ἁπάνων ἐπὶ τῷ χωρισμῷ αὐτοῦ Μαξ. τοῦ ἀνθυπάτου ἡ γυνὴ μηδενὸς φροντίσασα τῶν αὐτῆς προσελθ. — — μακ. Ἀνδρέου· καὶ ποιήσασα ἐπιμέλειαν πολλὴν ἐπ' αὐτὸ καὶ ἐνέγκασα σμύρναν καὶ ἀλόην ἤλειψεν αὐτό· καὶ ἐνειλήσασα ἐν σινδόνι κατέθετο ἐν μνημείῳ. καὶ ἦν τ. Α. κεχωρισμένη διὰ τὴν θηριώδη α. ψ. κ. πολ. τὴν ἄνομον· ὃν οὐδὲ προσήκατο τοῦ λοιποῦ ὅλως πρὸς συνουσίαν μετ' αὐτοῦ· ἀλλὰ ἑλομένη β. σ. κ. τῇ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ κεχορηγημένη καὶ ζῶσα μετὰ τοὺς ἀδελφούς. ἣν π. λ. ὁ Α. καὶ ὑπνισχνούμενος τὰ αὐτοῦ πάντα δεσπ. α. καὶ μὴ δυνάμενος πεῖσαι αὐτὴν ν. ἀποστὰς — — ἔρριψεν ἑαυτὸν καὶ ἐτ. ὁ δὲ Σ. κατὰ

---

[1] scr ἐπιτρέψῃς? cf narr 371, 7; 15 ‖ [2] ὄντα] cf 18; 31, 24 narr 371, 17 (κρεμασθέντα) ‖ [4] τοῖς P ‖ scr σὲ? cf 32, 27 narr 371, 25 ‖ [5] ⟨ἐν⟩ τῇ? cf 33, 10 narr 371, 25 ‖ [9] scr αὐτὸ? cf Q ‖ [10] scr κεχωρισμένη: cf Q ‖ scr θηριώδη: cf Q ‖ [11] scr ἄνομον: cf Q ‖ scr ἑλομένη: cf Q

[16] ξ. ⟨δεθέντα⟩? cf P ‖ [25] scr αὐτῷ?? ‖ [27] del alt τὴν? ‖ [30] scr τῶν ἀδελφῶν ⟨ἦν⟩? ‖ scr ὑπισχνούμενος ‖ [31] scr τῶν α. πάντων?? ‖ [32] scr ἀναστὰς?

ἀδελφὸς κατὰ σάρκα οὐκ ἠβουλήθησαν τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῦ καταλειφθεῖσι ἐκ τῆς οὐσίας ἅψασθαι· καὶ γὰρ ἄτεκνος ὁ δεινὸς ἐτελεύτησεν· εἰπών· Τὰ σὰ Αἰγεᾶτα ἅμα συνπορεύονται.

11 Ἐτελειώθη δὲ ὁ ἅγιος καὶ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ Ἀνδρέας μαρτυρήσας ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μηνὶ νοεμβρίῳ τριακάδι· κεῖται δὲ τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον ἐν Κωνσταντίνου πόλει ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὑποκάτω τῆς ἁγίας τραπέζης· ἐν ᾧ οἱ προσφυγόντες δοξάζομεν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ᾧ πρέπει σοι πᾶσα δόξα καὶ τιμὴ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

σ. τοῦ Α. ἀδ. τυγχάνων οὐκ ἠβουλήθη τῇ ὑπ᾽ αὐτοῦ καταλειφθείσῃ οὐσίᾳ θιγεῖν, ἄτ. γὰρ ὁ δ. Αἰγεάτης ἐτ., ἀλλ᾽ εἴασεν αὐτὴν εἰπών· Τὰ σὰ Α. ἅμα σὺν σοὶ πορευθῶσιν· ἐμοὶ δὲ Χριστὸς ἔστω φίλος, κἀγὼ αὐτοῦ δοῦλος.

11 Ἐτ. δὲ ὁ ἀπ. τ. Χ. Ἀ. μηνὶ ν. λ΄ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ ἡ δ. καὶ τὸ κράτος εἰς τ. αἰ. τ. αἰ. ἀμήν.

---

1 scr ἠβουλήθη: cf Q ‖ scr τῶν . . . καταλειφθέντων?? cf 12 ‖ 2 δειν.] δείλαιος narr 372, 17 ‖ 3 scr σύν ⟨σοι⟩ πορεύωνται? cf Q ‖ 4 del καὶ? an καὶ ⟨πανεύφημος⟩? cf narr 372, 26 καὶ πρωτόκλητος ‖ 10 σοι] scr σὺν ⟨τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι⟩?

12–13 scr τῆς . . . καταλειφθείσης οὐσίας?? cf 1 ‖ θήγειν Q

Πράξεις Ἀνδρέου καὶ Ματθεία εἰς τὴν πόλιν τῶν ἀνθρωποφάγων.

1 Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦσαν πάντες οἱ ἀπόστολοι ἐπὶ 132 T
τὸ αὐτὸ συναχθέντες καὶ ἐμέριζον ἑαυτοῖς τὰς χώρας, βάλλοντες κλήρους ὅπως ἀπέλθῃ ἕκαστος εἰς τὸ λαχὸν αὐτοῦ μέρος. κατὰ κλῆρον οὖν ἔλαχεν τὸν Ματθείαν πορευθῆναι εἰς τὴν χώραν τῶν ἀνθρωποφάγων. οἱ δὲ ἄνθρωποι τῆς πόλεως ἐκείνης οὔτε ἄρτον ἤσθιον οὔτε οἶνον ἔπινον, ἀλλ' ἦσαν ἐσθίοντες σάρκας ἀνθρώπων

A Paris suppl gr 824 s IX

Φ { *B Paris gr 881 s X*
  Θ { ? { *R Palat Vat 4 s XI* / *D Oxon Clark 43 s XI* }
    ? { Π { *P Paris gr 1539 s XI* / *C Paris gr 1556 s XV* }
      Ω { *O Ottobon Vat 1 s XII*
        Σ { *M Messan s Saluatoris 4 s XI aut XII* / *N Messan s Saluatoris 29 a 1307* / *E Escorial Y II 4 s XVI* } } } } }

ABRPCOMNE 1–2 [πρ. ἀνδρέ]ου κ. μ. [εἰς] τ. π. τ. ἀνθροπωφαγων [...] κριευ[λόγησο]ν *A* πρᾶξης ἀ. κ. ματθαίου τῶν ἀποστόλων ὅτε ὁ χριστὸς ἀπῆλθεν εἰς σινόπην τὸν ἅγιον ἀνδρέαν καὶ τοὺς μαθητᾶς αὐτοῦ *B* πράξις τοῦ ἁγίου ἀ. τοῦ ἀποστόλου *R* πρ. ματθαίου κ. ἀ. τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων ἀποστόλων καὶ μαθητῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐν τῇ χώρα τ. ἀνθ. *P* πρ. τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων ματθαίου κ. ἀνδρέα *C* πρ. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἀ. εἰς ἀθήνας *O* πρ. καὶ θαύματα τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἀ. καὶ μάρτυρος *M* πρ. καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου μαθτία καὶ τοῦ ἀποστόλου ανδρέα μαρτυρίσαντος εἰς τοὺς ἀνθρωποφάγωνες *N* πρᾶξις καὶ ὁμιλία ἐξηγητικὴ εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον ἀνδρέα ὅτε εἰσῆλθεν ἐν συνόπη καὶ ἐξήγαγε τὸν ματθίαν ἐκ τῆς φυλακῆς τ. ἀνθ. *E* κύριε εὐλόγησον add *BPOM* ‖ 3 [κ]ατεκεῖνον *A* ‖ 3–4 οἱ ἀπ. π. (ἅπαντες *B*) ἐ. τὸ α. σ. *BO* οἱ ἀπ. συνηγμένοι ἅπαντες ἐ. τὸ α. (*Π*) οἱ ἀπ. π. συνηγμένοι (*Σ*) ‖ 4 ἑαυτοὺς *CNE* εἰς ἑαυτοὺς *RP* πάσας add *Σ* ‖ χώρ.] πάσας add *B* ἁπάσας add *RPO* ‖ 4–5 β. κλ.] καὶ ἔβαλον κλ. *Ω* om *Π* ‖ 5 ἕκ.] αὐτῶν add *Π* ‖ ἐπιλαχὸν (*Π*) ‖ αὐτῷ *BΠOM* ‖ 6 τὸν] ἅγιον add *Π* ‖ ματθίαν *R*(*Ω*) ματθαῖον *BΠ* ‖ ἐν τῇ χώρα *BΣ* ‖ 7 οἱ δὲ ἀνθ.] εἴσαν δὲ *A* ‖ πόλ.] χώρας *Ω*: cf 6; 66, 2; al ‖ 7–8 ἄρ[τον ἤσθ]ιον *A* ‖ 8 οἶνον] ὕδωρ *BRΩ*

133 T καὶ πίνοντες αὐτῶν τὸ αἷμα. πᾶς οὖν ἄνθρωπος ὃς ἀπήρχετο ἐν τῇ πόλει αὐτῶν, κατεῖχον αὐτόν, καὶ ὀρύσσοντες ἐξέβαλλον αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ μετὰ τὸ ἐξενεγκεῖν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς φάρμακον αὐτὸν ἐπότιζον ἐκ φαρμακείας καὶ μαγείας σκευασθέν, καὶ ἐν τῷ αὐτοὺς ποτίζειν τὸ φάρμακον ἠλλοιοῦτο αὐτοῦ ἡ καρδία καὶ ὁ νοῦς αὐτοῦ μετηλλάσσετο.

2 Τοῦ οὖν Ματθεία εἰσελθόντος ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως αὐτῶν ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ ἐξέβαλον αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ μετὰ τὸ ἐξενεγκεῖν ἐπότισαν αὐτὸν τὸ φάρμακον τῆς μαγικῆς αὐτῶν πλάνης, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ παρέθηκαν αὐτὸν χόρτον ἐσθίειν, καὶ οὐκ ἤσθιεν. μεταλαβὼν γὰρ ἐκ τοῦ φαρμάκου αὐτῶν οὐκ ἠλλοιώθη ἡ καρδία αὐτοῦ οὔτε ὁ νοῦς αὐτοῦ μετηλλάγη, ἀλλ' ἦν εὐχόμενος τῷ θεῷ κλαίων καὶ λέγων· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, δι' ὃν τὰ πάντα κατελείψαμεν καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι, γινώσκοντες ὅτι σὺ εἶ βοηθὸς πάντων τῶν ἐλπιζόντων ἐπὶ σέ, πρόσσχες οὖν καὶ θέασαι ἃ ἐποίησαν Ματθείᾳ τῷ δούλῳ σου, πῶς παρεπλησίασάν με τοῖς κτήνεσιν· σὺ γὰρ εἶ ὁ γινώσκων τὰ πάντα. εἰ οὖν ὥρισάς με ἵνα καταφάγωσίν με οἱ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἄν-

[15] cf Matth 19, 27

[1] τὸ αἷ. α. (Σ) (om O) ‖ οὖν] γὰρ B ‖ ὡς AR ὅστις P om CΩ ‖ ἀπερχόμενος CΩ ‖ [2] ἐν] ἐπὶ B ‖ χώρα NE: cf 65, 7 ‖ αὐτῶν] ἐκείνῃ (Π): cf 65, 7 al ‖ κατείχετο (om α.) Ω: cf 8 ‖ αὐτοὺς B οἱ ἀνθρωποφάγοι add Π ‖ ὤρυσσον B(Π)Ω καὶ add BPOM(N) ‖ ἐξέβαλον BR (cf 9) om CE ‖ [3] αὐτῶν B ‖ [3–4] μετὰ - ὀφθ. om ACΩ: cf 9 ‖ [3] ἐξενέγκαι (B)P: cf 9 ‖ αὐτῶν B ‖ [4] ποτίζοντες B ‖ [5] κατασκευασθὲν B(C) ‖ ποτ. α. Ω ‖ ποτίζων et add αὐτὸ B ‖ ἠλλοιουτω A ‖ [6] αὐτῶν BPOE om R ‖ αὐτῶν BPO om CE ‖ [μ]ετηλάσετω A ‖ [7] ματθία R(Ω) (hoc non iam memorabo) ματθαίου BΠ ‖ π. τ. π.] πόλει (R)CΩ: cf c 16 m et e ‖ [8] ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων Ω: cf 2 (om C) ‖ ἄνθρ. om BRP: cf 65, 7; 68, 17; c 30 f e; al ‖ [9] ἐξέβαλλον ARE (cf 2) ἐξήνεγκαν Π ‖ μ. τὸ ἐ. om P(C)E: cf 3 ‖ ἐξενέγκε B (cf 3) αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς add OMN fort recte: cf 3 ‖ ἐποίησαν A ‖ [10] αὐτοῦ A ‖ τὸ om P(C)N ‖ μ. α. πλ.] πλ. (πλανήσεως B) καὶ μαγίας α. BR πλανήσεως α. ΠΩ ‖ [11] φυλ.] αὐτῶν add P(Σ) ‖ παρέβαλον BC(Ω) παρέβαλαν (R)P ‖ αὐτῷ ΠON (recte ut uid) αὐτοῦ M ‖ χ.] τοῦ add BRPE ‖ [13] α. ὁ ν. (ὁ ν. α. Π) ο. (οὐδὲ Π) ἡ κ. α. R(Π) ‖ α. ἡ κ. B ‖ μετηλάγη A μετεστράφη OM(N): cf 6; 79, 1 ‖ [14] λέγ.] ὦ add B ‖ κύρ.] μου add BRPΩ: cf 67, 4; 19 ‖ [14–17] δι' - καὶ om C ‖ [15] σε B ‖ [16] εἶ om B(Ω) (cf c 26 f m) ὁ add P ‖ βο.] ἡμῶν καὶ add P ‖ τ. ἐπὶ σὲ ἐλπ. B om (Ω) ‖ σ[α]ι? σ[ο]ι? A ‖ πρόσχεσ A ‖ οὖν] κύριε add O ‖ [17] ἐποί.] ἐπιχειροῦσιν Ω (cf 67, 3) οὗτοι add BR ‖ ματθίαν B ματθαίῳ P om C ‖ τὸν δοῦλον B ‖ σου] οἱ ἄνθρωποι τῆς πόλεως ταύτης add Π: cf 8 ‖ πῶς] ὅτι BOE ὅτι πῶς MN ‖ [18] κτ.] τοῖς ἀνοήτοις add Π: cf c 20 f i ‖ [εἰ ὁ?] γινόσκον A ‖ [19] [με?] ἵνα A ‖ με om RΩ ‖ φάγωσιν (Π) ‖ [19–67, 1] ἄν. ἄνθ. OMN om BRP(C): cf 67, 3; c 21 m

θρωποι ἄνομοι, οὐ μὴ ἐκφεύξομαι τὴν οἰκονομίαν σου. παράσχου οὖν μοι κύριε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἵνα κἂν θεάσωμαι ἃ ἐπιχειροῦσίν μοι οἱ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἄνομοι ἄνδρες· μὴ ἐγκαταλίπῃς με κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστέ, καὶ μὴ παραδώσεις με τῷ θανάτῳ τῷ πικρῷ τούτῳ. 134 T

3 Ταῦτα δὲ προσευχομένου τοῦ Ματθεία ἐν τῇ φυλακῇ ἔλαμψεν φῶς, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ φωτὸς φωνὴ λέγουσα· Ματθεία ἀγαπητὲ ἀνάβλεψον. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψεν. καὶ πάλιν ἐξῆλθεν φωνὴ λέγουσα· Ἐνισχυρίζου ἡμέτερε Ματθεία, καὶ μὴ πτοηθῇς· οὐ μὴ γάρ σε ἐγκαταλίπω· ἐγὼ γάρ σε ῥύσομαι ἀπὸ παντὸς κινδύνου, οὐ μόνον δὲ σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀδελφούς σου τοὺς ὄντας μετὰ σοῦ· μετὰ σοῦ γάρ εἰμι πᾶσαν ὥραν καὶ πάντοτε. ἀλλ' ὑπόμεινον ἐνταῦθα ἡμέρας κζ' δι' οἰκονομίαν πολλῶν ψυχῶν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαποστελῶ σοι Ἀνδρέαν καὶ ἐξάξει σε ἐκ τῆς φυλακῆς ταύτης, οὐ μόνον δὲ σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας. Ταῦτα εἰπὼν ὁ σωτὴρ εἶπεν πάλιν τῷ Ματθείᾳ· Εἰρήνη σοι ἡμέτερε Ματθεία· Καὶ ἐπορεύθη πάλιν εἰς τὸν οὐρανόν. τότε ὁ Ματθείας θεασάμενος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· Ἡ χάρις σου διαμένῃ μετ' ἐμοῦ κύριέ μου Ἰησοῦ.

[1] [ἄν]ομοι A ‖ τῆς οἰκονομίας B ‖ [2] οὖν om BΠE ‖ μοι om CMN ‖ κύρ.] καὶ R om BE ‖ [3] ἄνθρωποι (Φ) (om Σ): cf 66, 19; c 21 m ‖ [4] ἐνκαταλιπις A ἐγκαταλείπῃς BRPOM: cf 10; 74, 19 ‖ [4–5] με [κύριε.....θανάτω] τω πικρ[ῷ τούτω] A. [4] μου om Θ: cf 66, 14 ‖ παραδώσῃς (B) PN παραδώῃς OME παράδως R ‖ [5] με] ἐν add B ‖ τῷ π. τούτω θ. CO τῷ πικροτάτω θ. τούτω R(Σ) ‖ [6] δὲ om Π ‖ ματθείου A (fort uerum) ματθαίου Π: cf 66, 7 ‖ τ[ῇ] A ‖ φυλ.] ἰδοὺ add ΠR μέγα add BR ‖ [7] ἔλ. - φωτ. om Σ ‖ φ. ἔλ. (Φ) ἐν τῇ φυλακῇ add P ἐν αὐτῷ add C τῷ δεσμωτηρίῳ add O ‖ ἐξ. - φωτ.] ἐκ τ. φ. ἠκούσθη O om Π ‖ φωνὴ ἐκ τ. φ. R ‖ φωνὴ] ἐγένετο add Π ἦλθεν add (Σ) (cf 8-9) μεγάλη add B ‖ [7–9] M. - λέγ. om RΠE ‖ [8] ἀγαπ.] μου add BOMN ‖ εὐθ. (om OE) ὁ ματθίας add BMN ‖ πάλλην A ‖ [8–9] ἐξ. φ.] φ. ἦλθεν OMN (om E): cf 7 ‖ [9] φ.] ἐκ τοῦ φωτὸς add B: cf 7 ‖ ἐπισχυρίζου BR ἴσχυε Π ἀνδρίζου Σ καὶ κραταιοῦ add P καὶ ἀνδρίζου add C ‖ ματθαῖε P μαθητὰ C (om Ω) ‖ [10] ἐγκαταλείπω AKOME ἐγκαταλείψω BΠ: cf 4; 75, 9 ‖ ῥύομαι Σ ‖ [11] δὲ om BΠΩ: cf 15; 78, 4 ‖ [11–12] τ. α. σου om R ‖ ἀδ. - ὄ. om Σ ‖ [12] τ. ὄ. μ. σ. om BΠ ‖ σοῦ prius] σὲ Σ: cf 16 ‖ [12–13] μετὰ - πάντ. om RΣ ‖ [12] εἰμι] κατὰ add (Φ) ‖ [13–14] κ. πάντ. om BO ‖ [13] ἀλλὰ BRME om O ‖ εἰκοσιεπτὰ CONE τρεῖς B: cf 78, 12 ‖ [13–14] δι' ο. π. ψ. om B ‖ [14] μετὰ τ. om B ‖ ἐξαποστέλο A ἀποστελῶ ΠΣ: scr ἐξαποστέλλω? cf c 19 e ‖ [15] ταύτης om BΠΣ ‖ δὲ] δεέ A om BPΣ(CO): cf 11 ‖ [16] ἀκ.] μετα σέ BΠΣ ὄντας μετὰ σοῦ RO: scr μετὰ σοῦ ὄντας? (cf 12) καὶ add Θ ‖ [16–17] εἶπεν - καὶ om Ω ‖ [16] πάλλην A om P(C) ‖ [16–17] τὸν ματθίαν B om (Θ) ‖ [17] ματθηα A ‖ ματθαῖε Π ‖ ἐπορεύετο BPΩ (cf 69, 12; 14) ἀπῆλθεν C ‖ πάλλην A om Φ ‖ [18] τοὺς Θ om B ‖ οὐρανοὺς Φ nescio an recte: cf 69, 13; c 16 e; 18 e ‖ ὁ om RPO ‖ ματθαῖος Π ‖ [18–19] πρ. τ. κ. om P(C)Ω ‖ [19] κύρ.] ἰησοῦν B ‖ διαμείνῃ R(P)O(MN) (om C) διαμένοι conicit Thilo: cf 78, 6 ‖ μου om RP(C)Ω ‖ Ἰ.] χριστὲ add (Φ)

Τότε οὖν ὁ Ματθείας ἐκαθέσθη ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἦν ψάλλων, καὶ 135 T *ἐγένετο ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι τοὺς δημίους εἰς τὴν φυλακὴν* | *ἵνα ἐξενέγκωσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς βρῶσιν αὐτῶν, καὶ ἦν ὁ Ματθείας κλείων αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ὅπως μὴ θεωρήσωσιν αὐτὸν βλέποντα. καὶ ἐλθόντες οἱ δήμιοι πρὸς αὐτὸν ἀνέγνωσαν τὴν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τάβλαν, καὶ εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς· Ἔτι τρεῖς ἡμέρας καὶ ἐξάξομεν καὶ τοῦτον ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ σφάξομεν αὐτόν. Ἐπειδὴ πάντα ἄνθρωπον ὃν κατεῖχον ἐσημειοῦντο τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐν ᾗ κατεῖχον αὐτόν, καὶ προσέδεναν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τῇ δεξιᾷ τάβλαν, ἵνα γνῶσι τὴν πλήρωσιν τῶν τριάκοντα ἡμερῶν.*

4 *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐπληρώθησαν αἱ κζʹ ἡμέραι ἐν τῷ συλλημφθῆναι τὸν Ματθείαν, ἐφάνη ὁ κύριος ἐν τῇ χώρᾳ ᾗ ἦν διδάσκων ὁ Ἀνδρέας, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι μετὰ τῶν μαθητῶν σου ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἀνθρωποφάγων καὶ ἐξάγαγε Ματθείαν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου· ἔτι γὰρ τρεῖς ἡμέραι καὶ ἐξάξουσιν αὐτὸν οἱ τῆς πόλεως καὶ σφάξουσιν αὐτὸν εἰς τροφὴν αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀνδρέας εἶπεν· Κύριέ μου, οὐ*

---

[1] *τότε ο.] καὶ ταῦτα εἰπὼν (Φ) ‖ ματθαῖος P (om C) ‖ ψ. (om Ω) καὶ ὑμνῶν τὸν θεὸν add Π ‖* [2] *ἐν τῇ φυλακῇ RΠOM om N(E) ‖* [3] *τοὺς om BRΠMN(E): cf c 22 i ‖ ἑαυτῶν R αὐτοῖς MN (om E): cf 18; c 22 i ‖ καὶ om R(C)OMN(E): cf c 22 i ‖ ὁ] om AP(E): del?? ‖ ματθαῖος RP ἀπόστολος C (om E) ‖* [4] *κλήον A κλίνων BC ‖ τ. ὀ. α. POE ‖ ἑαυτοῦ R om C ‖* [5] *πρ. α. οἱ δ. BRP ‖ οἱ δ. om Ω ‖*

ABRDPCOMNE [5] *ἀνέγν. incipit D ‖* [5–10] *καὶ - τάβ. om E ‖* [6] *εἶπον DΠOMN ‖ ἐν om B ‖ ἑ.] ὅτι add D ‖* [7] *ἡμέραι DPM recte ut uid: cf 16 ‖ καὶ alt om DΠOMN ‖ αὐτὸν BDΠOMN ‖ φυλ.] ταύτης add D: cf 67, 15 ‖ κατασφάξωμεν B: cf 17 ‖* [8] *αὐτόν om BRD ‖ ἐπ. π. ἄ.] ὅτε γὰρ P ‖ ἐπ.] ὅτι BRDCOMN ‖ πᾶν B ‖ ὃν om RDP(C)OMN ‖ ἤγρευον BR(D)P ἀγρευόμενον O ἀγρεύοντες M(N) (om C) τοὺς ἀνθρώπους add P ‖* [9] *ἐν - α.] ἐν τῇ τάβλα P om (C)OMN ‖ αὐτόν] εἰς τάβλαν add (B)RD ‖ καὶ] τὴν τάβλαν add P τάβλαν add O ‖ προσέδενον B(OMN) προσεδέσμουν P (om C) τὴν τάβλαν add (B)RD ‖ τῇ] ἐν τῇ RDPOMN (om C) χ[ει]ρη A ‖* [10] *τῇ δ. om DP(C)OMN ‖ τάβ. om BRDPO ‖ γνώσουσιν BO γινώσκωσιν P (om C): cf c 15 m ‖ πλ.] αὐτοῦ add D ‖ λʹ M ‖* [12] *ἐγένετω A ‖ αἱ] ἐη A om BO ‖ εἰκοσιεπτὰ Φ: cf 67, 13 ‖ συλημφθῆναι A συλληφθῆναι BRDΠO ἐγγίζειν (Σ) ‖* [13] *ματθαῖον Π ‖ ἐνεφάνη D: cf c 18 i ‖ κύρ.] ἰησοῦς add DMN ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς add E (cf 69, 17; 70, 9 al) τῷ ἀνδρέᾳ add (Φ) ‖ ἦν δ.] ἐδίδασκεν B ‖* [14] *ὁ Ἀ. om Φ ‖ α.] πρὸς αὐτὸν (Σ) (cf 70, 5; c 15 f m et f e; 22 f m; 24 m et f m; 27 f i et f e; 31 e; 32 m) ἀνδρέα add BRDO ‖ ἀνάστα BDΠΩ (cf 69, 9; 73, 5; c 15 m; 18 m; 24 e; 29 i) ἀνδρέα add Π ‖ πορεύου Φ ‖* [15] *μ. τ. μ. σου om BME: cf 69, 9 ‖ εἰς τὴν χώραν Ω ‖* [16] *ματθαῖον Π ‖ ἡμ.] εἰσὶν add RΩ: cf 7 ‖* [17] *πόλ. (om Π) ἐκείνης add RDΩ: cf 69, 7 al ‖ σφάξωσιν RC (om PΣ) ‖ αὐτὸν om BRD(P)Ω ‖* [18] *βρῶσιν CN: cf 3 ‖ αὐτοῖς P om C: cf 3 ‖ ἀπ.] ὁ add ROE ‖ μου om BRΠΩ*

δυνήσομαι φθάσαι τοῦ ἀπελθεῖν ἐκεῖ πρὸ τῆς προθεσμίας τῶν τριῶν ἡμερῶν, ἀλλ' ἀπόστειλον τὸν ἄγγελόν σου τὸ τάχος ἵνα ἐξάξει αὐτὸν ἐκεῖθεν· σὺ γὰρ γινώσκεις κύριε ὅτι κἀγὼ σάρξ εἰμι καὶ οὐ δυνήσομαι τὸ τάχος πορευθῆναι ἐκεῖ· ἀλλ' οὐδὲ ἐπίσταμαι τὴν ὁδόν. Καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· Ἐπάκουσον τῷ ποιήσαντί σε, τῷ καὶ δυναμένῳ λόγῳ εἰπεῖν καὶ μετενε|χθήσεται 136 T ἡ πόλις ἐκείνη ἐνταῦθα καὶ οἱ οἰκοῦντες ἐν αὐτῇ πάντες. κελεύω γὰρ τοῖς κέρασιν τῶν ἀνέμων καὶ ἄγουσιν αὐτὴν ἐνταῦθα. ἀλλ' ἀναστὰς τῷ πρωὶ κάτελθε εἰς τὴν θάλασσαν σὺν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ εὑρήσεις πλοῖον ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ ἀνέλθῃς εἰς αὐτὸ μετὰ τῶν μαθητῶν σου. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ σωτὴρ πάλιν εἶπεν· Εἰρήνη σοι Ἀνδρέα ἅμα τοῖς σὺν σοί· Καὶ ἐπορεύθη εἰς τοὺς οὐρανούς.

5 Ἀναστὰς δὲ Ἀνδρέας τῷ πρωὶ ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἅμα τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ κατελθὼν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἶδεν πλοιάριον μικρὸν καὶ ἐπὶ τὸ πλοιάριον τρεῖς ἄνδρας καθεζομένους. ὁ γὰρ κύριος τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει κατεσκεύασεν

---

[1] δυνήσω[μαι φθά]σε (?) A ‖ δύναμε B: cf 4; c 18 m; 23 f i ‖ φθ. τ.] τ. φθάσαισαι B τ. φθ. καὶ RDP φθ. καὶ Σ (om CO) ‖ ἐκεῖ om P(C)Σ ‖ πρὸ] ἐν PO om BRDΣ ‖ [1–2] ταῖς τρισὶν ἡμέραις τ. πρ. P (om C) ‖ τῆς [……τριῶ]ν A ‖ [1] τῇ ME ‖ προθεσμία Ω ‖ τῶν] σου ἕως Σ ‖ [2] ἡμ.] οὔσης add D διὰ τὸ καὶ τὴν πορείαν εἶναι μακρὰν add (Π): cf 4 ‖ ἀλλὰ BRDΠME: cf 8 al ‖ ἵνα] καὶ ΠE ‖ [3] κύρ. om BRDΠΣ ‖ σὰρξ κ. B ‖ κἀγὼ om DPΣ ‖ [4] εἰμι] ἀσθενὴς add Ω ‖ δύναμαι R: cf 1 ‖ ἐκεῖ om RC ‖ [4–5] ἀλλ' - ὁδόν] ὅτι τ. ὁ. οὐκ ἐπ. Σ om A: del? cf 1 ‖ [5] ὁδ.] ἐκείνην add R ‖ λέγει] ἀποκριθεὶς ὁ κύριος (ἰησοῦς D) εἶπεν (Φ): cf 68, 18; 70, 14; c 21 i ‖ τ. Ἀ.] αὐτῷ RC ‖ τῷ om Σ: cf 5-6 P; 76, 9 ‖ ὑπάκουσον BD ἄκουσον P(om C) ‖ [5–6] τὸν ποιήσαντά σε B τοῦ ποιήσαντός σε Σ τὸν λόγον μου ἀνδρέα P (om C) ‖ [6] εἰπ. λ. (λόγον P) R(Π) ‖ λόγον DO ‖ καὶ om R ‖ μετενεχθῆναι BR ‖ [7] τὴν πόλιν ἐκείνην R ‖ πόλλης A ‖ οἱ - π.] πάντες (οἱ ἄνδρες add BΩ) οἱ κατοικοῦντες ἐν α. BDP (om C) Ω εὐθέως ἐλεύσεται R ‖ [8] ἀγάγουσιν B(Π) ἀγάγωσιν D (om R) ‖ ἐντ. om (R) σὺν τοῖς κατοικοῦσιν ἐκεῖ add D ‖ [8–10] ἀλλ' - σου καὶ] καὶ πορευθεὶς D ‖ [8] ἀλλὰ ΠOMN (om E): cf 2 ‖ [9] ἀνάστα BΠN ‖ τῷ om BRΠΩ: cf 14 ‖ πρ.] καὶ add BΠ ‖ ἐπὶ BRΠE: cf 14; 15 ‖ [9–10] σὺν - σου om ΠΩ: cf 68, 15 ‖ [9] σὺν] ἅμα (R): cf 12; 15; c 23 m; 32 e ‖ [10] πλοιάριον RΠΣ μικρὸν add Ω: cf 16 ‖ καὶ] ὅπως BRDΩ ‖ εἰσέλθῃς Ω (cf 72, 12) ἄνελθε P ἄπελθε C ‖ εἰς α. om AC ‖ [11–13] καὶ - οὐρ. om C ‖ [11] πάλλην A om Θ ‖ [12] εἶπεν] λέγει RDOE ἔφη M om N (cf 67, 16) αὐτῷ add O: cf 70, 7; 13; 71, 3; 4; 6; 8; 72, 3 al ‖ [12–13] ἅμα - οὐρ. om R ‖ [13] σ. σοί] μετα σοῦ (Ω) σοῖς D ‖ ἐπορεύετο BPΣ: cf 14; 67, 17; 70, 5 ‖ [12–13] ἐν τοῖς οὐρανοῖς B ‖ [13] τὸν οὐρανὸν D: cf 67, 18 ‖ [14] ἀνδρ. δὲ (τὲ B) ἀν. BDPΩ ὁ δὲ ἀν. R ὁ δὲ C ‖ τῷ om R: cf 9 ‖ ἐπορεύθη R: cf 12 ‖ ἐπὶ] παρὰ B εἰς OMN: cf 9 ‖ [16–17] ἄνδρες ἐκαθέζοντο B(Σ) ‖ [17] κύρ.] ἰησοῦς χριστὸς add R: cf 68, 13 ‖ αὐτοῦ R(C)E ‖ δυν.] ἰσχύι R (fort recte) καὶ ἰσχύει add BDP

πλοῖον, καὶ αὐτὸς ἦν ὥσπερ ἄνθρωπος πρωρεὺς ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ εἰσήνεγκεν δύο ἀγγέλους, οὓς ἐποίησεν ὡς ἀνθρώπους φανῆναι, καὶ ἦσαν σὺν αὐτῷ ἐν τῷ πλοίῳ καθεζόμενοι. ὁ οὖν Ἀνδρέας θεασάμενος τὸ πλοῖον καὶ τοὺς τρεῖς ἄνδρας τοὺς ὄντας ἐν αὐτῷ ἐχάρη χαρὰν μεγάλην σφόδρα, καὶ πορευθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· Ποῦ πορεύεσθε ἀδελφοὶ μετὰ τοῦ πλοίου τοῦ μικροῦ τούτου; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ κύριος εἶπεν αὐτῷ· Πορευόμεθα ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἀνθρωποφάγων. Ὁ δὲ Ἀνδρέας θεασάμενος τὸν Ἰησοῦν οὐκ ἐπέγνω αὐτόν· ἦν γὰρ ὁ Ἰησοῦς
137 T *κρύψας τὴν ἑαυτοῦ θεότητα, καὶ ἦν φαινόμενος τῷ Ἀνδρέᾳ | ὡς ἄνθρωπος πρωρεύς. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας τοῦ Ἀνδρέου λέγοντος ὅτι Κἀγὼ εἰς τὴν χώραν τῶν ἀνθρωποφάγων πορεύομαι, λέγει αὐτῷ· Πᾶς ἄνθρωπος φεύγει τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ πῶς ὑμεῖς πορεύεσθε ἐκεῖ; Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀνδρέας εἶπεν· Πρᾶγμά τι μικρὸν ἔχομεν ἐκεῖ διαπράξασθαι, καὶ δεῖ ἡμᾶς ἐκτελέσαι αὐτό· ἀλλ' εἰ δύνασαι, ποίησον μεθ' ἡμῶν τὴν φιλανθρωπίαν ταύτην*

---

[1] *πλοιάριον RE μικρὸν add E: cf 69, 10 ‖ κ. α. - πλ. om C ‖ ἦν αὐτὸς DPOMN ὁ ἰησοῦς add (R)POMN μετὰ δύο ἀγγέλων add P: cf 2-3 ‖ αὐτ. om E ‖ ὡς DPE om R: cf 10 ‖ ἄνθρ. om Φ: cf 11 ‖ προρεὺς AROMN πλορεὺς BDPE (cf 11) συναῦταῖς (l συνναύταις) αὐτοῦ add P: cf 2-3 | [2-3] κ. εἰσ. - καθεζ. om DΠ: cf 1 P ‖ [2] ἐνέγκας BRΩ ‖ οὓς ἐπ. ὡς] μετεμόρφωσεν (ἐμόρφωσεν B) αὐτοὺς εἰς (om R) BRΩ ‖ [3] φαν. om Σ ‖ σὺν α. om A ‖ α. ἐν om B ‖ καθ. om RΩ ‖ [3-5] ὁ - ἐχ.] ἐχ. δὲ ἀνδ. R ‖ [3-4] ὁ ο. Ἀ. θ.] θ. ο. ὁ ἀνδ. D ἀνδ. ο. θ. BΠΩ ‖ [4-5] καὶ - αὐτῷ om ADΣ: cf 6 | τ. ἐν α. τρ. ἄ. C ‖ [4] τρεῖς om O ‖ ἄνδ. om B ‖ τοὺς om BP ‖ [5] αὐτῷ] τῷ πλοίῳ O: cf 69, 16 ‖ σφ. om R(C)Σ ‖ ἐπορεύθη BP(E) ἐπορεύετο R ἀπῆλθεν (Σ) om DCO ‖ [6] πρ. α. om DCO καὶ add PΣ καὶ ἀποκριθεὶς add BRD ὁ ἀνδρέας add BD ‖ εἶπεν] αὐτοῖς add BCMN πρὸς αὐτοὺς add RD ‖ [6-7] ἐν τῷ πλοίῳ (πλοιαρίῳ BPΣ) τῷ μικρῷ τούτῳ (Φ) ‖ [7] κύρ.] ἰησοῦς Φ: cf 9; 69, 17 ‖ αὐτῷ om BDCOME: cf 69, 12 ‖ [8] δὲ] οὖν BRDPΩ ‖ Ἀ. om B | [9] θε. om CΣ ‖ τ. Ἰ. - α.] οὐκ ἐπ. (ἔγνω RDCΣ) τ. ἰησ. (Θ) ‖ [9-10] ἦν - Ἀ.] ἀλλ' ἦν C ‖ ἦν - κρ.] ὁ γ. κύριος ἰησ. χριστὸς ἦν κρ. R κρ. γ. ἦν O ‖ [9] ὁ Ἰ. om Σ ‖ Ἰ.] κύριος P ‖ [10] θεότ.] μορφὴν BRDPΣ (om C): cf 76, 13; 79, 4 ‖ ὥσπερ BD: cf 1 ‖ [11] ἄνθρ. om C: cf 1 ‖ προρεὺς ARCOM πλορεὺς BDPE: cf 1 ‖ ὁ δὲ] καὶ ὁ B(R)DOMN ‖ ἀνδρέας ἀκ. τοῦ ἰησοῦ R(POnE) (om C) ‖ ἀκούσαντος D ‖ ἀνδρέα BD (om C) ‖ [12] ὅτι om B | κἀγὼ - πορ.] πορευόμεθα ἐν τῇ χώρᾳ τ. ἀνθ. (Φ) ‖ [13] εἶπεν BRDPOMN | αὐτοῖς BDΠ ὅτι add B λέγων ὅτι add D ‖ ἐκφεύγει BDΠO(MN) (om E) | τ. π. ἐ.] ἐκ (om ΠO) τῆς πόλεως ἐκείνης (Φ) (om E) ‖ πῶς om RD ‖ [14] ἐκεῖ] ἐν αὐτῇ (Φ) fort uerum: cf 71, 1 ‖ ἀπ. om RC(E) ὁ add B(R)DΠO ‖ Ἀ.] ἰησοῦς P(C)O κύριος (R) om MN(E) ‖ εἶπεν] αὐτῷ add BΠMN αὐτοῖς add D ‖ [15] μικρῷ B ‖ καὶ om B(C) ‖ αὐτὸ om B(C) ‖ [16] ἀλλ' εἰ] καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἀνδρέας (Θ) ‖ δύνασθε Θ ‖ ποιῆσαι Φ: scr ποίησαι?? cf 71, 16 | τὴν om CO ‖ ταύτ.] τῆς ἀδελφότητος R (cf 71, 16) om (C)O*

τοῦ ἀπάξαι ἡμᾶς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἀνθρωποφάγων, ἐν ᾗ καὶ ὑμεῖς μέλλετε πορεύεσθαι. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀνέλθατε.

6 Καὶ εἶπεν Ἀνδρέας· Θέλω σοί τι φανερὸν ποιῆσαι νεανίσκε πρὸ τοῦ ἡμᾶς ἀνελθεῖν ἐν τῷ πλοίῳ σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Λέγε ὃ βούλῃ. Ὁ δὲ Ἀνδρέας εἶπεν αὐτῷ· Ναῦλον οὐκ ἔχομέν σοι παρασχεῖν, ἀλλ' οὔτε ἄρτον ἔχομεν εἰς διατροφήν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Πῶς οὖν ἀπέρχεσθε μὴ παρέχοντες ἡμῖν τὸν ναῦλον μήτε ἄρτους ἔχοντες εἰς διατροφήν; Εἶπεν δὲ Ἀνδρέας τῷ Ἰησοῦ· Ἄκουσον ἀδελφέ· μὴ νομίσῃς ὅτι κατὰ τυραννίαν οὐ δίδομέν σοι τὸν ναῦλον ἡμῶν, ἀλλ' ἡμεῖς μαθηταί ἐσμεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ. ἐξελέξατο γὰρ ἡμᾶς τοὺς δώδεκα, καὶ παρέδωκεν ἡμῖν ἐντολὴν τοιαύτην, λέγων ὅτι Πορευόμενοι κηρύσσειν μὴ βαστάζετε 138 T
ἀργύριον ἐν τῇ ὁδῷ μήτε ἄρτον μήτε πήραν μήτε ὑποδήματα μήτε ῥάβδον μήτε δύο χιτῶνας. Εἰ οὖν ποιεῖς τὴν φιλανθρω-

[14] Matth 10, 7; 10; Luc 10, 4

[1] ἐν - ἀνθρ.] ἐκεῖ A om C: cf 70, 14 ‖ [2] μέλεται A om Φ (O) ‖ [2–3] ἀπ. - ἀν.] πλὴν R ‖ ἀπ. δὲ] καὶ ἀπ. (Φ) ‖ [3–4] εἶ[πεν..........ἀν]δρέας θ[έλω...τι] A ‖ [3] αὐτῷ Π om DΣ: cf 69, 12; 70, 13 ‖ [3] ἀνέλθετε CMN ἄνελθε P (cf 72, 4) μεθ' ἡμῶν add Π ‖ [4] εἶπεν] αὐτῷ add CΣ (cf 69, 12) ὁ add O ‖ σὲ O ‖ τι φ. π.] δηλῶσαι BR(D)Σ διηγήσασθέ με P γινώσκειν O (om C) ‖ νεαν.] πρότερον add D(P) ‖ [5] ἀν. ἡμ. C ἀνελθῆναι ἡμ. B ‖ ἐ[ν τῷ] πλοίω A εἰς τὸ πλοῖον BDPMN om R ‖ σου om BRΣ ‖ [5–6] ὁ δὲ - αὐτῷ] ὅτι O om C ‖ ὁ δὲ - βούλῃ om D ‖ [5] ὁ δὲ] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ BRP(Σ) ‖ [6] εἶπεν] αὐτῷ add BRME (om N): cf 69, 12 ‖ ὃ β. om BRE(N) ὦ add B ἄνθρωπε add BRPM ‖ ὁ δὲ] τότε (καὶ D ἀποκριθεὶς add DME) ὁ BRDΣ τότε P (om N) ‖ εἶ[πεν] A ‖ αὐτῷ om BRPMN (cf 69, 12) ἄκουσον ἡμῶν (ὑμῶν B ἀδελφὲ Σ) add BΩ: cf 10 ‖ [7] οὐδὲ BDΩ: cf 9 ‖ ἄ[ρτον? cf 9] A ‖ [8] κ. - ε. α.] λέγει αὐτῷ ὁ ἰησ. C ‖ [αὐ]τῷ A om BRDPΩ ‖ π. οὖν] καὶ π. BO ‖ ἀνέρχεσθε BRDMN recte ut uid: cf 3; 5; 69, 10 ‖ [9] ἔχοντες BRC παρεχόντων P ‖ ὑμῶν BDP om C (cf 11) παρασχεῖν add R ‖ τὸ D om BRΠ: cf 11 ‖ ναῦ[λον] A ‖ μηδὲ Σ: cf 7 ‖ ἄρτον (Φ) om O: cf 7 ‖ ἔχ.] μεθ' ὑμῶν φέροντες BDΣ μεθ ἑαυτῶν κομίζοντες P om C ‖ εἰς δ. om BDPΩ ‖ [10] εἶπεν δὲ] καὶ εἶπεν (Φ) αὐτῷ add BRD(Ω) ὁ add RN ‖ ἀν[δρέ]ας A ‖ τ. Ἰ. om Φ ‖ ἄκ. (om C) ἡμῶν add P ‖ [11] [τυραν]νήαν A τυραννίδα BR τυραννίδαν D ‖ διδόμην A δίδομί O παρέχομέν R ‖ τὸ D(M) om C: cf 9 ‖ ὑμῶν D om RΠOE οὐ τοῦ τό ἐστιν ἀδελφέ add R ‖ ἀλλὰ Π ‖ ἡμ[εῖς] A om C ‖ [12] τοῦ alt om Φ ‖ [12–13] ἀγ. θ. om D ‖ [13] θ[εοῦ] A δεσπότου Ω ὄντες (ὄντος B ἐσμὲν Σ om D) δοῦλοι add (Φ) ‖ [ἐ]ξελέξατο A ‖ παρέδοκε[ν ἡ]μῖν A ‖ [14] ἐντ. om D(C)E ‖ τοι. om BDP(C)Ω ‖ ὅτι om RO ‖ πορευό-μ[ενοι] A πορευομένων ὑμῶν (Ω): cf c 14 e ‖ κεῖρυσειν A ‖ περιφέρετε BRE φέρετε D φέρητε MN ἐπιφέρεται O ἐπιφέρεσθαι P αἴροντες C ‖ [15] μ[ήτε?] A μὴ Ω om R ‖ ἄρτους DP (cf 9) om R ‖ μὴ π. Ω ‖ μὴ ὑπ. BΩ om R ‖ [16] μη AΣ ‖ ῥαβ[δον] A ‖ μηδὲ AM μὴ N ‖ [16–72, 1] π. - ἀδ.] θέλεις ἀδ. λαβεῖν ἡμᾶς C ‖ μ. ἡμ. τ. φιλ. B(D)

πίαν μεθ' ἡμῶν ἀδελφέ, εἰπὲ ἡμῖν συντόμως· ἤ φανέρωσον ἡμῖν, καὶ πορευθέντες ζητήσομεν ἑαυτοῖς ἕτερον πλοῖον. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τῷ Ἀνδρέᾳ· Εἰ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἣν ἐλάβετε, καὶ τηρεῖτε αὐτήν, ἀνέλθατε μετὰ πάσης χαρᾶς ἐν τῷ πλοίῳ μου. ἀληθῶς γὰρ βούλομαι ὑμᾶς τοὺς μαθητὰς τοῦ λεγομένου Ἰησοῦ ἀνελθεῖν ἐν τῷ πλοίῳ μου ἢ τοὺς παρέχοντάς μοι χρυσίον καὶ ἀργυρίον· πάντως γὰρ ἄξιός εἰμι ἵνα ὁ ἀπόστολος τοῦ κυρίου ἀνέλθῃ ἐν τῷ πλοίῳ μου. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἀνδρέας εἶπεν· Συγχώρησόν μοι ἀδελφέ· ὁ κύριος παράσχῃ σοι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμήν. Καὶ ἀνῆλθεν Ἀνδρέας μετὰ τῶν αὐτοῦ μαθητῶν εἰς τὸ πλοῖον.

7 *Καὶ εἰσελθὼν ἐκαθέσθη παρὰ τὸ ἱστίον τοῦ πλοίου. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν ἑνὶ τῶν ἀγγέλων· Ἀναστὰς κάτελθε εἰς τὴν κοίλην τοῦ πλοίου καὶ ἀνένεγκε τρεῖς ἄρτους, ἵνα φάγω-*

71, [16] *φιλ.*] *σου add Σ σου ταύτην add P: cf 70, 16* ‖ [1] *ἀδ. μ. ἡ. MN* | *μ. ἡ. om RP(O)* ‖ *ἀδ.*] *τῆς ἀδελφότητος R om BE* ‖ *ἤ*] *ἠουνπ[...?] A ἢ πάλιν RDΣ εἰ δὲ μή γε Π ἵνα O ἢ οὖν γε Thilo εἰ οὐ ποιεῖς Tischendorf: mihi ἢ uerum uidetur, οὖν π... ex 71, 16 repetitum* ‖ [1–2] *φ. ἡμ. κ. om ΠO* ‖ [2] *ζητήσωμεν (Φ)* ‖ *ἑ[αυ]τοῖς A om RDCOE* ‖ *πλοιάριον R (cf 69, 16) ὅπως διασωθῶμεν add Π* ‖ [2–3] *ἀπ. - Ἀ.*] *εἶπε δὲ ὁ ἰησ. C* ‖ *ἀπ. δὲ*] *καὶ ἀπ. BDPΩ καὶ R* ‖ [3] *ὁ - Ἀ.*] *εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησ. R* ‖ *τὸν ἀ[ν]δρέαν A αὐτῷ P om B(C)Ω: cf 69, 12* ‖ [3–4] *εἰ - αὐτ. om C* ‖ [3] *εἰ*] *ἡ A om D* | *τοιαύτη O: cf 71, 14* ‖ *ἐντ.*] *ὑμῶν add P: cf c 26 i et bis f m* ‖ *ἣν ἐλ. om B* ‖ *παρελάβετε RDP παρα τοῦ διδασκάλου ὑμῶν add P* ‖ [4] *κ[αὶ τη]ρῆται A* ‖ *ἀνέλθετε ΠN ἀνελθε M: cf 71, 3* ‖ *πάσ.*] *πολλῆς Σ om RO* | [4–5] *ἐν [τῷ] πλοίω A εἰς τὸ πλοῖον BRDPO* ‖ [5] *μου om BDΣ* ‖ *ἀλληθῶς A* ‖ [5–6] *ἀνελθ. (ἀνενέγκε B) τ. μαθ. τ. λεγ. (κυρίου P om C) ἰησ. (om C) BDΠΩ χριστοῦ add BDΠ* ‖ *τ. μαθ. - Ἰ. om R* ‖ [5] *μα[θη]τὰς A* ‖ [6] *εἰς τὸ πλοῖον μου R om BDΠΩ: cf 8* ‖ *[ἢ] A* ‖ [7] *χρυσίον (Φ)* ‖ *ἢ DΠ om Ω* ‖ *ἀργύριον B(R)DΠ om Ω* ‖ *πάντ[ως] A* ‖ [8] *κυρ.*] *μου add Ω* ‖ *ἐν - μου*] *μετ' ἐμοῦ R: cf 6* ‖ *εἰς τὸ πλοῖον P* ‖ *[τῷ] A* ‖ *μου om Σ* ‖ [8–9] *ἀπ. - ε.*] *ὁ δὲ ἀ. ἀπεκρίνατο C* ‖ [8] *ἀπ. δὲ*] *καὶ ἀπ. BRDPΩ* ‖ *ὁ om BOM* ‖ [9] *σύγχο[ρη]σον A om ΠE* ‖ *μοι om BDΠE* ‖ *ὁ κ.*] *ἰησοῦς R* ‖ *σοι παρ. RP: cf 73, 15* | *παράσχει AΠΣ παρέχει B: scr παράσχοι?? cf 78, 6* ‖ [10] *τὴν utrumque om RCΣ* ‖ *[τὴν] τημὴν A ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ add E: cf 73, 16* ‖ *ἀν.*] *ὁ add RD* ‖ [10–11] *εἰς τὸ πλ. (ὁ add C) ἀνδ. μ. τ. μ. α. Π εἰς τὸ πλ. σὺν τοῖς μαθηταῖς α. BD ἐν τῷ πλοίω ἀνδ. ἅμα τοῖς μαθηταῖς α. O ἐν τῷ πλοίω μ. τ. μ. α. MN* ‖ *μετὰ τον αὐτ[οῦ μαθητῶν] A σὺν τοῖς μαθηταῖς α. R* | [11] *μ. α. ἐν τῷ πλοίω E* ‖ [12] *καὶ - πλ. om RC* ‖ *ἀνελθὼν BΠΩ ἀπῆλθεν καὶ D (cf 69, 10; 71, 8) ἀνδρέας add PMN ὁ ἀνδρέας add BO* ‖ *ἐκάθισεν Ω: cf 74, 15* ‖ [12]–73, [3] *τῷ εἰσ[τίον?..... ἅμα] τοῖς ἰδίοις A* ‖ [12] *τῷ ἱστίω D τῷ ἱσταρίω P* ‖ *ἱστάριον N* ‖ [13] *ἀπ. om ΠO* ‖ *εἶπεν ὁ ἰησ. ΠO* ‖ *Ἰ.*] *κύριος R: cf 73, 4; 14; 15* ‖ *ἀγγ.*] *αὐτοῦ add RΠO* ‖ *ἀνάστα P(E) om C* ‖ [14] *ἐν τῇ κύλη R* ‖ *ἐπὶ D: cf 73, 2* ‖ *κοιλάδα C κοιλίαν NE: cf 73, 2* ‖ *ἔνεγκε R(ΠΣ)*

σιν οἱ ἄνδρες, μή ποτε ἄσιτοι ὑπάρχουσιν ἀπὸ ὁδοῦ μακρᾶς ἐληλυθότες πρὸς ἡμᾶς. Καὶ ἀναστὰς κατῆλθεν ἐπὶ τὴν κοίλην τοῦ πλοίου καὶ ἀνήνεγκεν τρεῖς ἄρτους, καθὼς ὁ κύριος αὐτῷ ἐνετείλατο, καὶ | παρέθηκεν αὐτοῖς τοὺς ἄρτους. τότε ὁ Ἰησοῦς 139 T εἶπεν τῷ Ἀνδρέᾳ· Ἀνάστα ἀδελφὲ ἅμα τοῖς ἰδίοις σου· μεταλάβετε ἄρτου τροφῆς, ἵνα ἰσχύσητε ὑπενεγκεῖν τὸν κλύδωνα τῆς θαλάσσης. Ἀποκριθεὶς ... Ἀνδρέας εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Τεκνία μου, μεγάλην φιλανθρωπίαν ηὕραμεν παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. ἀναστάντες οὖν μεταλάβετε ἄρτου τροφῆς, ἵνα ἰσχύσητε ὑπενεγκεῖν τὸν κλύδωνα τῆς θαλάσσης. Καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον· ἐταράχθησαν γὰρ διὰ τὴν θάλασσαν. τότε ὁ Ἰησοῦς ἠνάγκαζεν τὸν Ἀνδρέαν ἵνα μεταλάβῃ καὶ αὐτὸς ἄρτου τροφῆς σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ Ἀνδρέας εἶπεν τῷ Ἰησοῦ, μὴ γινώσκων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν· Ἀδελφέ, ὁ κύριος παράσχῃ σοι ἄρτον ἐπουράνιον ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. ἔασον οὖν ἀδελφέ· ὁρᾷς γὰρ τὰ παιδία ὅτι τεταραγμένα εἰσὶν ἕνεκεν τῆς θαλάσσης. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τῷ Ἀνδρέᾳ· Τάχα ἄπειροί εἰσιν

---

[1] ἀδελφοὶ Θ οὗτοι add D ‖ ἀπὸ] ἐξ R ‖ [2–3] κ. αν. - τ. πλ. om R ‖ [2] ἀν.] ὁ ἄγγελος add DΠΩ ‖ κατ. om (C) καὶ εἰσῆλθεν add D ‖ ἐπὶ] εἰς DPO (om C): cf 72, 14 ‖ κοιλίαν N (om CE): cf 72, 14 ‖ [3] ἤνεγκε RCN ‖ [4] τοὺς om (CO) τρεῖς add D: cf 72, 14 ‖ Ἰ.] κύριος PΣ: cf 72, 13 ἀναστὰς add O ‖ [5] παιδίοις BD(PO)Σ (fort uerum: cf 17) μαθηταῖς R(C) ‖ σου om BDPΩ καὶ add BRDΠ ‖ μετάλαβε RDΣ ‖ [6] ἄ. τρ.] τρ. A ἄ. τινὸς R ἄ. DCΩ ἀπο τῶν ἄρτων P: cf 9; 13 ‖ [6] ἰσχύσεις R ἐνισχύσηται P: cf 10 ‖ [ὑπε]νέγκειν A ‖ [7–14] ἀπ. - αὐτοῦ om C ‖ [7–10] ἀπ. - θαλ. om Ω ‖ [7] ἀποκριθεὶς [....] A καὶ ἀπ. BRD καὶ P ἀπ. δὲ Thilo recte: cf 14 al ‖ εἶπεν ἀνδ. P ‖ [ἀ]νδρέας A ‖ [7–8] πρ. τ. μ. α. (om D) εἶπεν BRD ‖ [8] τεκνή[α μου] A ‖ εὕραμεν BRD εὕρομεν P ‖ παρὰ] ἐν (Φ) ‖ [9] τοῦ[τω] A ‖ τρ.] τινὸς BR(D): cf 6 ‖ [10] [ἰσχύ]σητε A ἐνισχύσωμεν P: cf 6 ‖ ὑπενέγκιν A ὑπηνεγκεῖν B ‖ [10–11] οὐκ - αὐτοῦ] μεταλαβώντων αὐτῶν O ‖ [10] [οὐκ]ειδυνήθησαν A ‖ [11] αὐτοῦ om BD ‖ [αὐτ]ῶ A om R ‖ λόγω D τινὰ add R om Σ ‖ [12] τό[τε ὁ ἰησοῦ]ς A ‖ ἠνάγκασεν (R)D(P) ‖ [13] Ἀ.] καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ add DP ‖ ἵνα om BΣ ‖ μεταλάβωσιν DP μεταλαβεῖν BΣ ‖ αὐτὸς καὶ R om BDPΣ ‖ [αὐ]τός A ‖ ἄ. om RΣ: cf 6 ‖ τρ. om BRDP: cf 6 ‖ [13–14] σὺν - αὐτοῦ om BDP ‖ μετὰ τῶν μαθητῶν Σ ‖ [13] σὺν om R ‖ [14] οἱ μαθηταὶ R ‖ ἀπ. δὲ] καὶ ἀπ. RDΣ καὶ (Π) om O ὁ add DOE ‖ ἀπο[κρι]θεὶς A ‖ εἶπεν ἀνδρ. P(O) εἶπε C ‖ Ἰ.] κυρίω R: cf 72, 13 ‖ [15] Ἰ.] ὁ κύριος RΣ: cf 75, 14 ‖ ἐσ[τι]ν A λέγων αὐτῷ ὦ add B ὁ λαλῶν αὐτῷ add D εἶπεν αὐτῷ add R ‖ ἀδ. om RD ‖ σοι παράσχει (Π) ‖ scr παράσχοι?? cf 72, 9 ‖ [16] ἐν τῇ βασιλεία D ‖ [βασι]λείας A ‖ ἔ. οὖν] ἔ. BRP ἀλλ' ἔ. O καὶ ἔ. με (M)N (om CE) ‖ [17] γὰρ om RDCΣ ‖ τὰ παιδάρια (OMN) οἱ μαθηταὶ (C) om R: cf 5 ‖ [ὅτι] A om BDP(O) ‖ τεταράγμεθα R ‖ εἰσὶν om RDΠ ‖ ἕν.] ἐκ ROME (om C) τοῦ κλύδωνος add (ON): cf 10 ‖ [18] ἀπ[ο]κριθεὶς A om R ‖ εἶπεν ὁ κύριος R ‖ τῷ Ἀ. om BDΠΩ ‖ [18–74,1] τάχα - ἀλλ' om R ‖ [18] ἆρα D: cf 76, 18; c 22 f i

οἱ ἀδελφοὶ θαλάσσης· ἀλλ' ἐξέτασον αὐτοὺς εἰ θέλουσιν ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσμεῖναί σε ἕως ἂν ἐκτελέσῃς τὴν διακονίαν σου καὶ πάλιν ἐπανέλθῃς πρὸς αὐτούς. Τότε Ἀνδρέας εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Τεκνία μου, εἰ θέλετε ἀνελθεῖν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσμεῖναί με ἐνταῦθα ἕως ἂν ἐκτελέσω τὴν διακονίαν μου εἰς ἣν ἀπεστάλην; Καὶ ἀποκριθέντες εἶπον τῷ Ἀνδρέᾳ· Ἐὰν ἀποστῶμεν ἀπὸ σοῦ, ξένοι γενώμεθα τῶν ἀγαθῶν ὧν παρέσχεν ἡμῖν ὁ κύριος. νῦν οὖν μετὰ σοῦ ἐσμεν ὅπου δἂν πορεύῃ. |

140 T 8 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τῷ Ἀνδρέᾳ· Εἰ ἀληθῶς μαθητὴς εἶ τοῦ λεγομένου Ἰησοῦ, λάλησον τοῖς μαθηταῖς σου τὰς δυνάμεις ἃς ἐποίησεν ὁ διδάσκαλός σου, ἵνα χαίρῃ αὐτῶν ἡ ψυχὴ καὶ ἐπιλάθωνται τὸν φόβον τῆς θαλάσσης· ἰδοὺ γὰρ μέλλομεν ἐ..ναγαγεῖν τὸ πλοῖον ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ εὐθὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς ἑνὶ τῶν ἀγγέλων· Ἀπόλυσον τὸ πλοῖον. Καὶ ἀπέλυσεν τὸ πλοῖον ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκάθισεν παρὰ τὸ πηδάλιον καὶ διεκυβέρνα τὸ πλοῖον. τότε Ἀνδρέας παρῄνει καὶ ἐνίσχυεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· Τεκνία μου οἱ παραδώσαντες τὴν ψυχὴν τῷ κυρίῳ, μὴ φοβεῖσθε· ὁ γὰρ κύριος οὐ μὴ καταλείψῃ ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἐν γὰρ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ

---

[1] ἀ[δελ]φοῖ *A* τῆς *add BD(Ω)* ‖ ἀνελθεῖν *BDP (recte ut uid: cf 4)* ἐξελθεῖν *R(O) (om C)* ‖ [2] εἰς *R(C)MN* ‖ προσμένειν *R: cf 5* ‖ σε *om BΠOE* ἐκεῖ *add BΠ* ἐνταῦθα *add R* ‖ ἂν] οὗ *Σ* οὖν *R* ‖ [τὴν] *A* ‖ [3] πάλλιν *A om D(Ω)* | ἐπ. πρ. α. *om P(C)Ω* ‖ πρὸς] ἐπ' *R: cf c 23 i; 33 e* ‖ τότε] καὶ ἀποκριθεὶς ὁ *BD* καὶ *CΩ om RP* ‖ εἶπεν (δὲ ὁ *add R*) ἀνδ. *RΩ* ‖ ἀν[δρέ]ας *A* ‖ [4] αὐτοῦ] λέγων *add R* ‖ [4–6] τεκ. - ἀπεστ.] κατὰ τὸ ῥῆμα ἰησοῦ *C* ‖ [4] εἰ] η *A* μὴ οὖν *B om RPO* | [4–5] ἐ. τ. γῆν πορευθῆναι *R* ‖ [4] ἀνελ[θεῖν] *A* ἐξελθεῖν *O: cf 1* ‖ [5] προσμένειν *RE: cf 2* ‖ με *om BDΩ* ‖ ἂν] οὗ *ONE om AM: cf 2* ‖ [6] μου *om B* | εἰς] δι' *RPD om (O)ME* ‖ ἀπεστάλλην *A (om O)* ‖ τ. ἀνδ. ἐ. *Ω* ‖ εἶπαν *BP* | [τῶ ἀ]νδρέα *A* ‖ [7] γεννώμεθα *A* γινόμεθα *B* ‖ [παρέσχ]εν *A* παρέσχες *(Φ)* | [8] ὁ κύρ. *om (Φ)* ‖ δἂν] ἂν *P* ἐὰν *RE om (C)M* ‖ [πορ]εύει *A* ‖ [9] ἀπ. δὲ] καὶ ἀπ. *(Φ)* ‖ ὁ *om BC* ‖ Ἰ. *om B* ‖ ἀλη[θῶς] *A* ‖ [10] [μα]θηταῖς *A* | [11] διδάσκα[λοσσ]ου *A* ‖ [11–12] ἵνα - ψ. *om Ω* ‖ [11] χαρῇ *BRDP* χαίροντες *C* | [12] ψ.] καρδία *BRDP (om C)* ‖ [τὸ]ν *A* ‖ [13] ἐ[..]ναγαγεῖν *A* ἐξῶσαι *(Φ) (om R): scr* ἐπαναγαγεῖν ‖ [13–15] καὶ - γῆς *om CΩ* ‖ [13] καὶ *om BRD* ‖ εὐθ.] τότε *BRD om P* ἀποκριθεὶς *add BR* ‖ εἶπεν *post* ἀγγ. *(14) R post* Ἰ. *B* ‖ [14] ὁ [ἰησοῦς ἐν]ὶ *A* ‖ [14–16] κ. ἀπ. - πλ. *om R* ‖ [14] ἀπέ[λυσ]εν *A* ‖ [15–75,3] ἐκάθη[σεν.... θαλάσσης] *A* ‖ [15] ἐκαθέσθη *BDΠM(N): cf 72, 12* ‖ ἐπὶ *Σ* ‖ [16] πηδ.] τοῦ πλοίου *add Ω* ‖ ἐκυβέρνα *D(Π)Ω* ‖ τότε] λοιπὸν ὁ *add R* ὁ *add D(C)M* ‖ [16–17] π. κ. *om CΣ* ἐδίδασκεν καὶ *add D* ‖ [17] κ. ἐν. *om R* ‖ ἐνίσχυσεν *(Σ)* ‖ λέγ.] ἰσχύετε *add R* ‖ εἰ *O* ‖ παραδόντες *RΠ(Σ)* παρεδώκατε *O* ‖ [18] τὰς ψυχὰς *RΠ(Ω)* ὑμῶν *add R(D)ΠE* ‖ τ. κ.] ὑπὲρ τοῦ κυρίου *RO(E)* ὑπὲρ (περὶ *D*) τοῦ χριστοῦ *DΠ om MN* ‖ κύρ.] ἡμῶν *add RE* ‖ [19] ἐγκαταλείπῃ *RP(O)E* καταλείπει *C: cf 67, 4; 10; 75, 9; c 26 f m; 27 e; 28 f i et e; 30 f i; 23 e; 23 m; 21 f m* ‖ τὸν αἰῶνα *RDΠΣ*

ὅτε ἤμην σὺν τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἀνήλθομεν ἐν τῷ πλοίῳ σὺν αὐτῷ, καὶ ἐκάθευδεν ἐν τῷ πλοίῳ, πειράζων ἡμᾶς· οὐκ ἦν γὰρ κοιμώμενος. καὶ ἀνέμου μεγάλου γενομένου καὶ τῆς θαλάσσης κυμαινομένης, ὥστε τὰ κύματα ὑψωθῆναι καὶ γενέσθαι ὑπὸ τῷ ἱστίῳ τοῦ πλοίου, καὶ ἡμῶν φοβηθέντων μεγάλως, ἀναστὰς ὁ κύριος ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις, καὶ ἐγένετο γαλήνη ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἐφοβήθησαν γὰρ αὐτὸν τὰ πάντα, ὅτι ποιήματα αὐτοῦ εἰσιν. νῦν οὖν τεκνία μου μὴ φοβεῖσθε· ὁ γὰρ κύριος Ἰησοῦς οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃ ἡμᾶς. Καὶ ταῦτα λέγων ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ηὔχετο ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ὅπως οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἑλκυσθῶσιν εἰς ὕπνον. καὶ εὐχομένου Ἀνδρέου εἰς ὕπνον ἐτράπησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. |

9 Καὶ ἐπιστραφεὶς Ἀνδρέας πρὸς τὸν κύριον, μὴ γινώσκων 141 T ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, εἶπεν αὐτῷ· Λέγε μοι ὦ ἄνθρωπε καὶ ὑπόδειξόν μοι τὴν τέχνην τῆς κυβερνήσεώς σου· ὅτι οὐδένα εἶδον ἄνθρωπόν ποτε κυβερνῶντα οὕτως ἐν τῇ θαλάσσῃ ὥσπερ νῦν σὲ ὁρῶ. ἑξκαιδέκατον γὰρ ἔπλευσα τὴν θάλασσαν, καὶ ἰδοὺ τοῦτο ἑπτακαιδέκατον, καὶ οὐκ εἶδον τοιαύτην τέχνην· ἀληθῶς

[1] Matth 8, 23 ss

---

[1] ἦμεν RΠ *fort recte* ‖ σ. τῷ - πλ. *om* R ‖ σὺν α. ἐν τ. πλ. (εἰς τὸ πλοῖον P) ΠΩ ‖ εἰς πλύον D ‖ [2] εἰς τὸ πλοῖον P *om* (C)Σ ‖ [3] κ. ἀν.] ἀν. δὲ Π: *cf* 5 ‖ γεν.] σφόδρα *add* R ‖ κυμαινούσης BDP κινουμένης MN ἐξεγειρομένης R(C) ‖ [4–5] ὥστε - πλ. *om* C ‖ [4] ὥστε - γεν. *om* R ‖ [4–5] τὰ - πλ.] τὸ πλοῖον καλοιπτεσθαι υ[πὸ τῶν] κοιμάτων A: *cf eu Matth* ‖ [4] κ. γεν. *om* Σ ‖ ὑπὸ B ἀνώτερον R ‖ τῷ B τοῦ R τῶν E ‖ ἱστιάριον P ἱστίων E ἱστίω B ἱστίον R ‖ [5] κ. ἡμ.] ἡμ. δὲ PΣ κ. C: *cf* 3 ‖ ἀνα[στὰς] A ‖ [6] ἀνέμ.] καὶ τοῖς κύμασιν *add* R ‖ [γα]λ[ήνη] A μεγάλη *add* BRDCΩ: *cf eu Matth* ‖ ἐν τ. θ.] ἡ θάλασσα P τῆς θαλάσσης D *om* C ‖ [7] ἐφοβήθη B ‖ α. τὰ π.] π. M N *om* OE ‖ τὰ *om* RP ‖ πάν[τα] A ‖ ποίημα RM ‖ [8] οὖν *om* A φο[βεῖσ]θαι A ‖ Ἰ. *om* BRDP(C)Ω μου *add* M ‖ [9] ἐγκαταλήπει A ἐγκαταλείπῃ R(PO) ἐγκαταλείψῃ BD(Σ) (*om* C): *cf* 74, 19 ‖ ταῦ[τα λέ]γων A ‖ τ.] αὐτοῖς *add* Ω ‖ λέγοντος R αὐτοῖς *add* B(D)Π ‖ ηὔχ. ὁ (*om* MN) ἀνδ. Ω ‖ ὁ ἅγ. Ἀ.] τοῦ ἀνδρέα R *om* C ‖ ἅγ. *om* BDP ‖ [10] ὅ[πως] A ‖ [10–11] οἱ μ. - Ἀ. *om* Ω ‖ εἰς ὕ. ἑλκ. BRΠ ‖ [10]–76,[17] ἑλκ. - αὐτοῖς *om* D

ABRPCOMNE [11] εὐχομ[έ]νου A εὐξαμένου R *om* C τοῦ *add* BRP ‖ ἀνδρέα BR *om* C ‖ τραπῶσιν Ω ‖ [12] ἀ[υ]τοῦ A ‖ [13] Ἀ.] ὁ ἀνδ. CO *post* ἰησ. NE *om* BM ‖ κύρ.] ἰησοῦν (Θ) ‖ γιν[ώσ]κων A ‖ [14] ὁ κ.] ἰησοῦς BPNE ὁ δεσπότης αὐτοῦ (R) ὁ ἰησοῦς M αὐτὸς O (*om* C): *cf* 73, 15 ‖ αὐτῷ *om* (C)Σ ‖ ὦ *om* BP(CO)Σ ‖ [καὶ] A (*om* CO) ‖ [15] κυβερνησ[εως] A ‖ οὐδέποτε (Π)E οὐκ MN: *cf* 18 ‖ [16] ἀνθρώπων B *om* R ‖ πώποτε B *om* ΠO ‖ ου[τως] A *om* BO ‖ [16–17] σὲ νῦν B ‖ [17] σὲ *om* R ‖ [17–18] ἑξ. - ἑπτ.] ἰδοὺ ἔτη δέκαεπτὰ ἐποίησα ἐν τῇ θαλάσσῃ Σ ‖ [17] ἑξκαιδεκα[τον] A δεκαὲξ Π ‖ γὰρ *om* BC ‖ τ. θ.] ἐν τῇ θαλάσσῃ BΠ (*om* O): *cf* 76, 3 ‖ [18] επ[τα]καιδέκατον A δεκαεπτὰ Π ‖ οὐδέποτε Σ: *cf* 15 ‖ [19]–76,[2] ἀλ. - τέχνην *om* P(C) ‖ [19] [ἀ]ληθῶς A

γὰρ οὕτως ἐστὶν τὸ πλοῖον ὡς ἐπὶ τῆς γῆς. ὑπόδειξον οὖν μοι νεανίσκε τὴν σὴν τέχνην. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τῷ Ἀνδρέᾳ· Καὶ ἡμεῖς πολλάκις ἐπλεύσαμεν τὴν θάλασσαν καὶ ἐκινδυνεύσαμεν· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ σὺ μαθητὴς εἶ τοῦ λεγομένου Ἰησοῦ, ἐπέγνω σε ἡ θάλασσα ὅτι δίκαιος εἶ, καὶ ἡσύχασεν καὶ οὐκ ἐπῆρεν τὰ κύματα αὐτῆς ἐπὶ τὸ πλοῖον. Τότε Ἀνδρέας ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ λέγων· Εὐλογή.. σε κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστέ, ὅτι συνήντησα ἀνδρὶ δοξάζοντι τὸ ὄνομά σου.

10 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τῷ Ἀνδρέᾳ· Εἰπέ μοι μαθητὰ τοῦ λεγομένου Ἰησοῦ, διὰ τί οἱ ἄπιστοι Ἰουδαῖοι οὐκ ἐπίστευσαν αὐτῷ, λέγοντες ὅτι οὐκ ἔστιν θεὸς ἀλλ᾽ ἄνθρωπος; φανέρωσόν μοι μαθητὰ τοῦ λεγομένου Ἰησοῦ· ἠκούσαμεν γὰρ ὅτι ἐφανέρωσεν τὴν θεότητα αὐτοῦ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀνδρέας εἶπεν· Ἀληθῶς ἀδελφὲ ἐφανέρωσεν ἡμῖν ὅτι θεός ἐστιν. μὴ οὖν νομίσῃς ὅτι ἄνθρωπός ἐστιν· αὐτὸς γὰρ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα
142 T τὰ ʼ.. αὐτοῖς. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Πῶς οὖν οὐκ ἐπίστευσαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι; τάχα οὐκ ἐποίησεν σημεῖα ἐνώπιον αὐτῶν; Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀνδρέας εἶπεν· Οὐκ ἤκουσας τὰς δυνά-

---

[1] ἐστη A ‖ τὸ πλ. om B ‖ ὥσπερ BΣ: cf 75, 16 ‖ [ὑπο]διξον A ‖ οὖν om RM ‖ ἡμῖν B ‖ [2] σὴν τ.] τ. τῆς κυβερνήσεώς σου R τ. ταύτην O τ. E: cf 75,15 ‖ [ἀ]ποκριθεὶς A om R(C)OMN(E) ‖ [3] Ἀ.] ὅτι add Σ ‖ πολλά[κις] A ‖ τ. θ.] ἐν τῇ θαλάσσῃ BP(Ω) om RC: cf 75,17 ‖ [4] ἐκινδυνεύσα[μεν] A ‖ [5] ἐπ[έγνω]σε ἡ A ἐπέγνωσεν ἡ B(N) ‖ καὶ om BMN ‖ ἡσ.] ἐδόξασέν σε (Θ) om B(C) ‖ ο[ὐκ ἐ]πῖρεν A ‖ [6] α. τὰ κ. B ‖ ἐν τῷ πλοίῳ BΣ om RΠ ‖ πλοιάριον PO ‖ [ἀν]δρέας A ὁ ἀ. R ‖ ἐφώνησεν B(E) ἀνεβόησεν R(O) ἐβόησεν MN ἀπεκρίνατο P εἶπεν (C) ‖ [7] φονὴν μεγάλην A om Π ‖ εὐλογη[...] A εὐλογῶ BOE εὐχαριστῶ RC εὐχαριστῶ καὶ εὐλογῶ P εὐλογήσω Tischendorf recte: cf c 33 f m ‖ σοι RC ‖ μου om RCΣ ‖ Ἰ. Χρ. om RC ‖ [8] ἀνθρώπῳ (RΩ) τῷ add BΠΩ ‖ δοξάζον[τι] A ‖ τῷ ὀνώματί σου A σου τὸ ὄν. BP(C) σε R ‖ [9] ἀπ. om P(C) ‖ εἶπεν ὁ ἰησ. P ‖ λέγει (C)Ω ‖ τ. Ἀ.] αὐτῷ (C)Σ om (R)O ‖ τῷ] ὦ A: cf 69, 5; 77, 8 al (et 78, 6; 12?) ‖ [11] ἀλλὰ PMN om B ‖ [12] μοι] οὖν B (om C) ‖ μαθ. - Ἰ. om (C)Ω: cf 78, 3 ‖ [13] ἐφανέρ[ω]σεν A ‖ τ. θ. α.] τ. δύναμιν α. R α. τ. δύναμιν B τ. δύναμιν τὴν ἰδίαν Π τ. δόξαν α. Ω: cf 70, 10 ‖ αὐτοῦ alt om B ‖ [καὶ] A ‖ [14] ἀπ. om C ὁ add OE ‖ εἶπεν] αὐτῷ add RP ‖ ἀλληθῶς A ναὶ BΩ om RP ‖ [15] θ.] ἀληθινὸς add (Π) ‖ μὴ - ἐστιν om (RC)OE ‖ νομ. οὖν B ‖ οὖν om PMN ‖ νομήσῃ[ς] A (om C) ἀδελφὲ add BPMN ‖ ἄνθ.] θεὸς ἄνθ. B: cf 80, 4 ‖ [16] οὐρ.] ἄνθρωπον BRPO(N?) (om C) ‖ κ[αὶ] τ. γ. A om BRP(C)O ‖ [16–17] κ. τ. θ. - αὐτοῖς om Φ ‖ [17] [ʼ..] A ἐν Thilo recte ‖ [17]–77,[1] καὶ - αὐτῶν om C

ABRDPCOMNE [17] εἶπεν] αὐτῷ add P(N) ‖ [17–19] πῶς - εἶπεν om E ‖ [17] οὖν om A ‖ [17–19] οὐκ [.....] οἱ ἰουδαῖοι τα[χα .... αὐτῶν] A ‖ [18] οἱ] ἄπιστοι add R: cf 10 ‖ τάχα] μὴ R ἄρα O: cf 73, 18 ‖ [19] ἀπ. om R ὁ add RD ‖ εἶπεν] αὐτῷ add DPΣ

*μεις ἃς ἐποίησεν ἐνώπιον αὐτῶν; τυφλοὺς ἐποίησεν ἀναβλέψαι,
χωλοὺς περιπατῆσαι, κωφοὺς ἀκοῦσαι, λεπροὺς ἐκαθέρισεν, ὕδωρ
εἰς οἶνον μετέβαλεν, καὶ λαβὼν πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας
ἐποίησεν ὄχλον ἀνακλιθῆναι ἐν χόρτῳ, καὶ εὐλογήσας ἔδωκεν αὐ-
τοῖς φαγεῖν· ἦσαν δὲ οἱ ἐσθίοντες πεντακισχίλιοι ἄνδρες καὶ
ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὰ περισσεύοντα αὐτοῖς δώδεκα κοφί-
νους κλασμάτων. καὶ μετὰ ταῦτα .άντα οὐκ ἐπίστευσαν αὐτῷ.*
*Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τῷ Ἀνδρέᾳ· Τάχα ταῦτα
τὰ σημεῖα ἐποίησεν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ καὶ οὐχὶ ἐνώπιον τῶν
ἀρχιερέων, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐπίστευσαν αὐτῷ.* 11 *Καὶ ἀπο-* 11
*κριθεὶς Ἀνδρέας εἶπεν· Ναὶ ἀδελφέ, ἐποίησεν καὶ ἐνώπιον τῶν
ἀρχιερέων, οὐ μόνον ἐν φανερῷ ἀλλὰ καὶ ἐν κρυπτῷ, καὶ οὐκ ἐ-
πίστευσαν αὐτῷ. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ποῖαί εἰσιν
αἱ δυνάμεις ἃς ἐποίησεν ἐν τῷ κρυπτῷ; φανέρωσόν μοι αὐτάς.*

[1] **Matth 11, 5** ‖ [2] **Io 2, 1—10** ‖ [3] **Matth 15, 14—21**

76,[19]–77,[1] *τ. δ. ἃς] πόσας δ. R σὺ ὅσας δ. P* ‖ 76,[19] *δυν.] ἀδελφὲ add O* ‖ [1–2] *ἀναβ[λέψαι... περιπατῆ]σαι A* ‖ [1] *ἀν.] βλέπειν CΣ* ‖ [2] *περιπατεῖν Θ* ‖ *κ. ἀκ. om B* ‖ *ἀκούειν RΠΩ* ‖ [2–3] *ἐ[καθέρισεν? sic Tischendorf: idem P Vallette dispicere sibi uisus est ...οἶ]νον A* ‖ [2] *ἐκαθαρίσεν B καθαίρειν C καθαρίζειν E: cf 81, 4* ‖ [3] *εἰς om B* ‖ *μετ.] ἐποίησεν BR* ‖ *[ἰ]χθύας A* ‖ [4] *ἐποί. - καὶ om Π* ‖ *ὄχλον om R πολὺν add D* ‖ *ἀναπεσεῖν Ω* ‖ *εἰς χόρτον Σ ἐπὶ τοῦ χόρτου R om O* ‖ *[εὐ]λογήσας A* ‖ [4–6] *ἔδ. - ἐχορτ.] ἐχόρτασεν ὥστε καὶ τὸν χόρτον ἄρτους γενέσθαι καὶ φαγεῖν πεντακισχιλίους ἄνδρας καὶ χορτασθῆναι BD(O) ἐχόρτασεν πεντακισχιλίους ἄνδρας (ἄ. π. R) RΣ ἔκλασεν καὶ ἔδ. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ κελεύσας ἀνακληθῆναι τοὺς ὄχλους ἐπι τοῦ χόρτου κ. ἐχ. ἄ. πεντ. P πεντακισχιλίους ἐχόρτασε C χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων add RΠ* ‖ [5] *[πε]ντακεισχειλιοι A* ‖ [6–7] *κ. ἦραν - κλασμ. om BDΩ* ‖ [6] *ἦραν] ἠ[ρ?]αιεν(?) A* ‖ *τὸ περισσευθὲν R τὸ περισσεῦον C* ‖ *περισσεύματα P* ‖ *αὐτῶν Π τῶν R* ‖ [6–7] *κλ. δ. κοφ. R* [7] *κλα[σμ]άτων A om Π πλήρεις add RΠ* ‖ *[καὶ ...π]άντα A* ‖ *μ. - οὐκ] οὐδε οὕτως Π* ‖ *μ. τ. om Ω* ‖ *.άντα om BRDΩ πάντα Tischendorf recte αὐτόν A: cf 10; 76, 11; 18* ‖ [8] *ἀπ. om RC* ‖ *τ. Ἀ.] αὐτῷ R(Π)Σ om BDO* ‖ *ταῦτα om RE* ‖ [9] *τὰ] ἃ R* ‖ *ἐπ. σημ. R* ‖ *σημ.] ἃ add DP οὐκ add BE ἐ[π]οίησεν A* ‖ *ἐνώπ. - οὐχὶ om B(M)E* ‖ *τ. λ. κ.] αὐτῶν R αὐτῶν καὶ παντὸς τ. λ. N* ‖ *λαοῦ] ἐποίησεν add P* ‖ *καὶ om R* ‖ *οὐχὶ] οὐκεποίησεν RDPON (om M)* ‖ [9–10] *ἐν. τ. ἀ. om R* ‖ [10] *ἀρχιε[ρ]αίων A* ‖ *κ. διὰ - αὐτῷ om DE* ‖ *οὐκ om BRPO* ‖ *ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ P ἐπανέστησαν ἐπ' αὐτὸν ROMN* ‖ *[καὶ] A* ‖ *ἀποκρη[θ]εὶς A om RE ὁ add RDC* ‖ [11] *ἀν[δρέ]ας A* ‖ *εἶπεν] αὐτῷ add (RΣ)* ‖ *ἀδ. om BRDΠOMN* ‖ *καὶ om BRDCOMN(E)* ‖ [12] *[ἀρχιε]ραιων(?) A αὐτῶν add R* ‖ *ἐν τῷ φ. OE φανερῶς R: cf 14* ‖ *ἐγκρυπτῷ A ἐν τῷ κρ. RO: cf 14* ‖ *[ἐπίστε]υσαν A* ‖ [13] *α.] εἰς αὐτὸν BD (om CE)* ‖ *ἀπ. δὲ] καὶ ἀπ. BDPOMN (om CE) καὶ (R)* ‖ *εἶπεν (om E) αὐτῷ add POMN* ‖ *ποῖ.] τίνες BRD(Π)OMN (om E)* ‖ [13–14] *[εἰσιν αἱ] A* ‖ [14] *ἐν κρ. C κρυπτῶς R: cf 12; 78, 9* ‖ *φανέρω[σον...αὐτάς] A om C*

Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀνδρέας εἶπεν· Ὦ ἄνθρωπε ὁ ἔχων τὸ πνεῦμα
τῆς ἐπερωτήσεως, τί με ἐκπειράζεις; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
143 T εἶπεν· Οὐκ ἐκπειράζω σε ταῦτα λέγων σοι μαθητὰ τοῦ λεγομέ-
νου Ἰησοῦ, ἀλλὰ χαίρει ἡ ψυχή μου καὶ ἀγάλλεται, οὐ μόνον δὲ
ἡ ἐμὴ ἀλλὰ καὶ πᾶσα ψυχὴ ἡ ἀκούουσα τὰ θαυμάσια τοῦ Ἰησοῦ.
Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀνδρέας εἶπεν· Ὦ τέκνον, ὁ κύριος πλη-
ρώσει σου τὴν ψυχὴν πάσης χαρᾶς καὶ παντὸς ἀγαθοῦ, καθὼς
ᾔτησάς μοι νῦν ἀπαγγ... σοι τὰ σημεῖα ἃ ἐποίησεν ὁ κύριος
12 ἡμῶν ἐν τῷ κρυπτῷ. 12 ἐγένετο πορευομένων ἡμῶν τῶν δώ-
δεκα μαθητῶν μετὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν εἰς ἱερὸν τῶν ἐθνῶν, ἵνα
γνωρίσῃ ἡμῖν τὴν ἄγνοιαν τοῦ διαβόλου, καὶ θεασάμενοι ἡμᾶς
οἱ ἀρχιερεῖς ἀκολουθοῦντας τῷ Ἰησοῦ εἶπον ἡμῖν· Ὦ ταλαίπω-
ροι, πῶς περιπατεῖτε μετὰ τοῦ λέγοντος ὅτι Υἱός εἰμι τοῦ
θεοῦ; Μὴ ἔχει υἱὸν ὁ θεός; τίς ἐξ ὑμῶν εἶδεν τὸν θεὸν ὁμι-
λήσαντα γυναικὶ πώποτε; μὴ οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσὴφ τοῦ
τέκτονος καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Μαριὰμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰά-
κωβος καὶ Σίμων; Ἡμεῖς δὲ ἀκούσαντες τῶν ῥημάτων τούτων,

[15] Matth 13, 55

---

[1] *κ. - εἶ.] καὶ λέγει ἀνδ. C ‖ ἀπ.] ὁ add RD ‖ εἶπεν] αὐτῷ add P ‖ ... ὦ ἄ[νθρωπε ὁ] A ‖ [2] ἐρωτήσεως RC ‖ τί] τί ὅτι P ἕως πότε RDΩ om B ‖ ἐκπ. με DΩ ἐκπειράσῃς με B ἐκπ. ἡμᾶς P ‖ πειράζεις RC ‖ [καὶ] A ‖ ἀπ. om (C)O ‖ [3] οὐ RCE ‖ ἐκπειράζων P(Ω) πειράζω C πειράζων RE ‖ σε om RE ‖ λέ[γω]ν A λέγω RDPOMN (om C) ‖ σοι om Φ ‖ [3–4] μαθ. τ. λ. Ἰ. om Ω: cf 76, 12 ‖ [3] λεγ. om DC ‖ [4] [μο]ῦ A ‖ ἀγαλλιᾷ BD ἀγαλλιᾶται RPΩ (om C) ‖ δὲ om BD(C)Ω: cf 67, 11 ‖ [5] ἡ ἐ.] ἐγὼ BRDΩ ἐμοῦ P (om C) ‖ πᾶ[σα] A ‖ ἡ om RPOMN(E) [ἀκο]ύουσα(?) A ‖ τ. Ἰ.] τ. θεοῦ RD αὐτοῦ BE ‖ [6] ἀπ. om RO ὁ add DPOE ‖ [ἀν]δρέας ε[ἶπεν ὦ] A ‖ εἶπεν αὐτῷ ἀνδ. R ‖ πληρῶσαι MN: cf 67, 19; 72, 9 ‖ [7] τ. καρδίαν σου DΠ σ. τ. ἐπιθυμίαν R σε Ω [π]άσης A ‖ ἀγ.] ἔργου ἀγ. BO ἀγ. ἔργου DPΣ (om RC) ‖ [8] ἤτισας μοι [..]ῦν ἀπαγγ[....]ειμεῖα ἃ A ‖ ᾔτ. με] ἔπεισάς με BDP ἐλπίζομεν R ἐπίσταμαι OMN ἐπιστεύσαμεν E (om C) ‖ νῦν om (C)OE ἵνα add B οὖν add RP ‖ ἀναγγείλω BO ἀναγγελῶ RPMN ἀναγγέλλω (D)E (om C): scr ἀπαγγεῖλαι (quod ex A dedit Tischendorf: ego et P Vallette ω potius quam αι dispicere nobis uidebamur)? ‖ ἅπερ BΣ (om C) ‖ [8–9] ὁ κ. ἡμ. om R ἰησοῦς χριστὸς add DPΣ ‖ [9] τ[ῷ] A om Σ: cf 77, 12 ‖ [ἐγένετο] A ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐγ. Π δὲ add B γὰρ add DΩ: cf c 18 f m ‖ ἡμ. om RD ‖ [10] κυρ. ἡ.] ἰησοῦ C ‖ ἡμ. om O(MN) ἰησοῦ χριστοῦ add RDE ‖ εἰς] τὸ add RD(Π)Σ ‖ [ἱ]ερῶν A ‖ [11] τ. ἀγνωσίαν R τ. ἀνάγνωσιν Σ τὰς ἐνθυμήσεις καὶ πράξεις P (om C) ‖ καὶ om (C)Ω: cf c 22 f e O; 23 f e; 33 e ‖ ἡμ. om R(C) ‖ [12] τὸν ἰησοῦ B αὐτῷ MN ἀποκριθέντες add BDPOMN ‖ εἶπαν BP ‖ ἡμ. om Ω ‖ ταλ.] ἄνθρωποι add R ‖ [13] μετ' αὐτοῦ τοῦ (om E) DE αὐτῷ (C) ‖ τοῦ] τοῦτον B τούτου τοῦ P ‖ [14] ὁμισαντα A ‖ [15] γυν.] μετὰ γυναικὸς BDΠ γεννηθεὶς ἐκ γυναικὸς R ‖ ὁ om CN ‖ [16] τέκτ.] οὗ add R ‖ μα[ρ]ιάμ A μαρία BΠΩ ‖ [17] ἡμ. δὲ] καὶ ἡμ. CΩ ἡμ. οὖν R ‖ τὰ ῥήματα R om Π ‖ αὐτῶν ROE ταῦτα C*

μετεστράφησαν αἱ καρδίαι ἡμῶν εἰς ἀσθένειαν. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέκλιναν αἱ καρδίαι ἡμῶν, παραλαβὼν ἡμᾶς εἰς ἔρημον τόπον ἐποίησεν μεγάλα σημεῖα ἐνώπιον ἡμῶν καὶ ὑπέδειξεν ἡμῖν τὴν θεότητα αὐτοῦ πᾶσαν. ἡμεῖς δὲ εἴπαμεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν λέγοντες ὅτι Ἔλθατε καὶ ὑμεῖς καὶ θεάσασθε· ἰδοὺ γὰρ ἡμᾶς ἔπεισεν.

13 *Καὶ ἐλθόντες οἱ ἀρχιερεῖς σὺν ἡμῖν καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸ ἱερὸν τῶν ἐθνῶν, ὑπέδειξεν ἡμῖν ὁ Ἰησοῦς τὸν* | 144 T *τύπον τοῦ οὐρανοῦ, ἵνα γνῶμεν ὅτι ἀληθῆ ἐστιν ἢ οὔ. καὶ εἰσῆλθον μεθ' ἡμῶν τριάκοντα ἄνδρες τοῦ λαοῦ καὶ τέσσαρες ἀρχιερεῖς. καὶ θεασάμενος ὁ Ἰησοῦς ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων τοῦ ναοῦ εἶδεν γλυφὰς σφίγγας δύο, μίαν ἐκ δεξιῶν καὶ μίαν ἐξ εὐωνύμων. καὶ στραφεὶς ὁ Ἰησοῦς πρὸς ἡμᾶς εἶπεν· Θεωρήσατε τὸν τύπον τοῦ οὐρανοῦ· ταῦτα γὰρ ὅμοιά εἰσιν τοῦ χερουβὶμ καὶ τοῦ σεραφὶμ τῶν ἐν οὐρανῷ. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐμβλέψας τῇ ἐκ δεξιῶν*

[1] **cf Matth 17, 1 ss ?**

---

[1] *μετεστράφη RD ἐστράφησαν B μετεστρέψαμεν Ω ‖ ἡμ. αἱ κ. B ἡμ. ἡ καρδία R ‖ ἡ καρδία D τὰς καρδίας Ω ‖ εἰς ἀπιστίαν BRΩ om DΠ ‖ [1–3] γνοὺς - ἡμῶν om (Θ) ‖ [1] γν. δὲ] καὶ γν. B ‖ [2] [ὅ]τι A ‖ παρ.] δὲ add PΩ οὖν add D ‖ η[μ]α[σ] A (in quo desunt q s usque ad 15) ὁ κύριος add P ὁ ἰησοῦς add D*

BRDPCOMNE [3] τόπον] ἐκεῖ add R ‖ σ. μεγ. R ‖ ἐνεδείξατο Π ἔδειξεν Ω: cf 8 ‖ [4] π. τ. θ. α. R ‖ πᾶσαν om CΩ ‖ εἴπομεν Ω ‖ τοὺς ἀρχιερεῖς R ‖ [5] λέγ. om RCO ‖ ὅτι om ΠO ‖ [5–6] ἔλθ. - ἔπ.] ἡμεῖς ἐπίσθημεν δεῦτε οὖν θεάσασθαι R om C ‖ [5] ἔλθετε PMN ‖ ὑμ.] μεθ' ἡμῶν add O: cf 10 ‖ καὶ θ.] θ. DMN ‖ [7] οἱ - εἰσ. om D ‖ ἡμῖν] ἐπορεύθησαν add B ‖ καὶ om ΠΩ ‖ εἰσ.] ἐλθόντος τοῦ κυρίου R εἰσήλθωμεν O εἰσῆλθον Σ om Π ‖ [8] τ. ἐθν. om RCE καὶ add Ω ‖ ἔδειξεν R: cf 3 ‖ [8–9] ὁ ἰησ. τοὺς οὐρανοὺς ἡμ. D ‖ [8] ὁ Ἰ. om R ‖ [8–9] τ. τ. τ. ο.] τὸ ἐκτύπωμα τοῦ ναοῦ Π (cf 80, 1) τὸν οὐρανὸν B om Ω: cf 13 ‖ [9] ἵνα - οὔ om C ‖ γν.] καὶ ἡμεῖς add P ‖ ὅτι - οὔ] τὴν ἀλήθειαν OE ‖ ὅτι om R et Thilo fort recte: cf 80, 4 ‖ ἀλήθεια RDPMN ‖ ἢ οὔ] οἱ D ‖ ἢ] εἰ R ‖ καὶ εἰσ.] εἰσ. δὲ R ‖ εἰσήλθαν P ἦσαν C ‖ [10] ἱερεῖς R καὶ εὐθέως εἰσήλθαμεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἱεροῦ add D ‖ [11] κ. θ. - δεξ. om MN ‖ κ. θ. om E ‖ [11–13] θε. - στρ. om C ‖ [11–12] θε. - γλ.] ἴδεν ὁ κύριος D ‖ [11] θε. - ναοῦ] εἰσελθόντων ἡμῶν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἱεροῦ R ‖ θε. - εὐ.] εἰσελθόντες ἔνδον O ‖ ἐκ - ναοῦ om E ‖ [11–12] τοῦ ν. - εὐων. om P ‖ [12] ἴδον O ‖ γλυπταῖς E om R γλυπτὰς Thilo ‖ σφ. δ. om E ‖ μί. ἐκ - εὐ. om O ‖ δεξ.] τοῦ ναοῦ add R(D) ‖ [13] ἐπιστραφεὶς DPMN ‖ πρ. ἡ. ὁ ἰησ. MN ‖ ὁ Ἰ. om PE ‖ [14] οὐρ.] σταυροῦ B ναοῦ DΠ: cf 9 ‖ [14–15] ταῦτα - οὐρ. om R ‖ [14] ἐστιν D(Π) ‖ τοῖς P τῶν DCΩ ‖ τοῖς P τῶν DΩ om C ‖ σερ.] καὶ add MN ‖ [15] ἐν] τῷ add DPONE ‖ οὐρ.] καὶ ἰδοὺ καθ' ὁμοιότητα τῶν οὐρανῶν ἐποίησαν οἱ ἄνθρωποι add D ‖ τότε ὁ] ὁ δὲ D ‖ ὁ Ἰ. om R ‖ [15–80,1] τῇ - αὐτῇ] ἐκ δεξ. τοῦ ναοῦ εἰ. τῇ σφ. D τῇ τοῦ ναοῦ σφ. εἰ. τῇ ἐκ δεξ. Σ ‖ [15] τῇ om B ‖ ἐκ δ.] ἐξ εὐονύμω R

οὔσῃ σφιγγὶ εἶπεν αὐτῇ· Σοὶ λέγω τῷ ἐκτυπώματι τῷ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὃ ἔγλυψαν τεχνιτῶν χεῖρες, ἀποκολλήθητι ἐκ τοῦ τόπου σου καὶ ἐλθὲ κάτω, καὶ ἀποκρίθητι καὶ ἔλεγξον τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὑπόδειξον αὐτοῖς εἰ ἐγὼ θεός εἰμι ἢ ἄνθρωπος.

14 *Καὶ εὐθὺς ἀνεπήδησεν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ ἡ σφὶγξ καὶ ἀναλαβοῦσα ἀνθρωπίνην φωνὴν εἶπεν· Ὦ μωροὶ υἱοὶ Ἰσραήλ, οἷς οὐκ ἠρκέσθη μόνον ἡ τύφλωσις τῆς καρδίας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἑτέρους θέλουσιν τυφλῶσαι ὡς καὶ αὐτοί, λέγοντες τὸν θεὸν εἶναι ἄνθρωπον· οὗτός ἐστιν ὁ ἐξ ἀρχῆς τὸν ἄνθρωπον πλάσας καὶ δοὺς τὴν πνοὴν αὐτοῦ ἐν πᾶσιν, ὁ κινήσας πάντα τὰ ἀκίνητα· οὗτός ἐστιν ὁ καλέσας τὸν Ἀβραάμ, ὁ ἀγαπήσας τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰσαάκ, ὁ ἐπιστρέψας τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ Ἰακὼβ εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν, οὗτός ἐστιν ὁ ἑτοιμάζων μεγάλα ἀγαθὰ τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ καὶ ἑτοιμάζων κόλασιν τοῖς μὴ πιστεύουσιν αὐτῷ. μὴ πρόσσχητέ μοι ὅτι ἐγώ εἰμι ψήφινον εἴδωλον· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι*

ABRDPCOMNE [1] *οὔσῃ σφήγγῃ (redit A)] οὗ ἦν ἡ σφὶγξ B τοῦ ναοῦ τῇ οὔσῃ ἐκτυπώσει P ‖ οὔσῃ] om RO ‖ [αὐτῇ…ἐκτ]υπώματι A ‖ αὐτῇ om Π ‖* [1–2] *τῷ ἐκτ. - οὐρ. om R ‖* [1] *τὸ BDCO om E ‖ ἐκτύπωμα BDCOE ‖* [1–2] *τ. ἐν τ. ο.] τοῦ οὐρανοῦ D ‖* [1] *τῷ ἐν] τῶν P τοῦ ἐν Thilo recte ut uid ‖* [1–2] *τ. οὐρ.] οὐρ. B τ. ναῷ Π: cf 79, 9 ‖* [2] *ὃ - χ. om C ‖ ὃν B ἣν R om (C)E ‖ εγλυψα[ν.....] ἀποκωλήθητι(?) A ‖ χ. τεχ. D αἱ χ. τοῦ τεχνίτου R χ. ἀνθρώπων P(Ω) ‖ ἐκ] ἀπὸ BDΣ om O ‖* [3] *καὶ ἐ. κ. κ. ἀπ. om A ‖ ἀπ.] λάλησον P (om C) ‖ ἔ[λεγξον τοὺς ἀ]ρχιερεῖς A ‖* [4] *ἀπόδειξον Σ ‖ αὐτ[οῖ]ς A ‖ εἰ] η A τί O ὅτι RΣ: cf 79,9 ‖ θ. ἐγώ C ‖* [4–5] *θε[ός εἰμι] καὶ εὐθὺς A ‖* [4] *εἰμι (ὁ add DPΣ) θ. RDPΩ ‖ ἢ ἄ.] καὶ ἄ. R ὑμῶν Σ: del? cf 76,15 ‖* [5] *εὐθέως BRDPΩ: cf c 15 f e bis; al ‖ ἐνεπήδησεν A ἀπεπήδησεν ΠO ἀνέστη R ἐν add RE ‖ τῇ - σφ.] ἡ σφίγγα αὐτῇ τῇ ὥ. D ἡ ἐκτύπωσις ἐν ἐκ. τῇ ὥ. (ἐν - ὥ. om C) Π ‖ ἐκ. τῇ ὥ. BR αὐτῇ τῇ ὥ. O ‖ σφ[ὶγξ (? cf 1; c 15 f m)] A ‖* [5–6] *ἀνθρωπίνῃ φωνῇ ἀν. D ‖* [6] *ἀνθρωπηνη φωνη A φ. ἀνθ. BRO φ. ἀνθρώπου Π: cf Ph c 97 ‖ οἷς om RΠΩ ‖* [7] *ἠρκέστη A ‖ μόνον] ὑμῖν O om CE ‖ ὑμῶν RΠΩ ‖* [7–8] *θέλ. (θέλετε Ω) κ. ἑτ. RΩ ‖* [8] *ἑτ.] ἄλλους B ‖ θέλετε P βούλεσθε C ‖ ὡς κ. α.] καὶ ἑαυτοὺς μὲν D om RCO ‖ ὡς] ὥσται A ‖* [8–9] *λέγ. - ἀκ. om C ‖* [8] *λέγουσιν P λέγετε (Σ) ‖ τὸν om D ‖* [9] *οὗτ. ἐ. om BRDΠΣ: cf 11; 13 ‖ ὁ πλ. τ. ἄ. ἐξ ἀ. (DΩ) τὸν ποιήσαντα αὐτοὺς ἐξ ἀ. P καὶ αὐτὸς ἔπλασεν τ. ἄ. ἐξ ἀ. R ‖* [9–10] *τὸν ἄ. πλ. κ. om A: cf c 15 f m ‖* [10] *δόντα P ἔδωκεν R ‖ αὐτῷ B αὐτοῖς P ἑαυτοῦ R ‖ ἐν π. om Σ ‖ ἐμ A om RD ‖ πᾶσαν D ‖* [11] *οὗτ. ἐ. om Σ: cf 9 ‖ καλ.] λαλήσας BRDΠO (cf c 15 f i) πλάσας Σ μετὰ add RC: cf c 15 ‖ τῷ DO τοῦ R om Π ‖ Ἀβ.] οὗτός ἐστιν add B: cf 9 ‖ ὁ] καὶ DΠ ‖* [11–12] *Ἰσ. τ. υἱ. α. B τὸν ἀγαπητὸν α. υἱ. τὸν Ἰσ. P(Ω) ‖* [12] *υἱ. α. om R(C) τὸν ἀγαπητὸν add D ‖* [12–13] *ὁ ἐπ. - γῆν α. om BE ‖* [12] *ἀγ. α. om (Θ) ‖* [13] *καὶ] τῶν add DP ‖* [14] *ἀγ.] θαυμάσια DΩ αὐτὸν A αὐτοῦ ME ‖* [15] *καὶ - αὐτῷ om AR ‖ κολάσεις POMN ‖ εἰς αὐτὸν D ‖* [15]*–81,*[18] *μὴ πρ.-ἐσιώπ. om C ‖* [15] *πρόσχηται A προσέχετε BRDΩ πρόσελέγχετέ P ‖* [16] *με BP om R ‖ ἄψυχον εἴδ. εἰμι R ‖ ψηλαφητὸν B ψηφίον DNE*

καλλίονά εἰσιν τὰ ἱερὰ τῆς συναγωγῆς ὑμῶν. ἡμεῖς γὰρ ὄντες λίθοι, ὄνομα μόνον ἔδωκαν ἡμῖν οἱ ἱερεῖς ὅτι θεός. καὶ αὐτοὶ 145 T
οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες τῷ ἱερῷ καθαρίζουσιν ἑαυτοὺς φοβούμενοι τοὺς δαίμονας· ἐὰν γὰρ συνέλθωσιν γυναιξίν, καθαρίζουσιν ἑαυτοὺς ἡμέρας ἑπτὰ διὰ τὸν φόβον τοῦ μὴ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὸ ἱερὸν δι' ἡμᾶς, διὰ τὸ ὄνομα ὃ ἔδωκαν ἡμῖν ὅτι θεός. ὑμεῖς δὲ ἐὰν πορνεύσητε, αἴρετε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ καὶ εἰσέρχεσθε εἰς τὴν συναγωγὴν τοῦ θεοῦ καὶ καθίζετε καὶ ἀναγινώσκετε καὶ οὐκ εὐλαβεῖσθε τοὺς λόγους τοὺς ἐνδόξους τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι τὰ ἱερὰ καταργήσουσιν τὰς συναγωγὰς ὑμῶν, ὡς καὶ γενέσθαι ἐκκλησίας τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτοῦ.

Ταῦτα εἰπούσης τῆς σφιγγὸς ἐσιώπησεν. 15 καὶ ἡμεῖς 15
εἴπαμεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ὅτι ἄξιοί εἰσιν πιστευθῆναι, Ὅτι τὴν ἀλήθειαν εἶπαν ὑμῖν καὶ οἱ λίθοι, καὶ κατήσχυναν ὑμᾶς. Καὶ ἀποκριθέντες οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων εἶπον· Θεωρήσατε καὶ μάθετε ὅτι ὁ λίθος οὗτος ἐν μαγείᾳ λαλεῖ· μὴ νομίσητε ὅτι

---

[1] κάλλιον (Φ) ‖ ἔστιν P(Ω) (cf 10) εἰμι R ὑμῶν (l ἡμῶν) add P ὑμ.] ἡμῶν B ‖ [1–2] λ. ὄντες RE ‖ [2] λίθ.] οἱ add B ‖ ἡμ. om RDP(Σ) οἱ om ARO(Σ) ‖ ἱερ. om RO(Σ) ‖ [2–3] ὅτι - ἱερεῖς om B ‖ [2–7] κ. α. - θεός om O [3] κ. α.] α. γὰρ DPE κ. R ‖ [3] οἱ utrumque om A ‖ τὸ ἱερὸν B ‖ αὐτοὺς BD [5–6] μὴ ε. α.] μὴ ε. P καὶ οὕτως εἰσέρχονται RMN (om E) ‖ [6] ἐν τῷ ἱερῷ R [6–10] δι' - θ. om E ‖ [6] ὑμᾶς B καὶ add R ‖ ἔδωκεν AR: cf 2 ‖ [6–7] ὅτι θ. om R ‖ [7] πορνεύσετε B πορνεύητε P πορνεύετε D (om R) ‖ [8] τ. θ. om Φ καθήσιται A καθέζεσθε (D)O(MN) καθεσθέντες P καθαρίζετε B: cf 10 (om R) ‖ [9] εὐβλαβησθαι A ‖ [9–82,1] λόγους(?) [τοὺς . . . ἔχει] γὰρ A
BRDPCOMNE [9–10] τ. θ. τ. ἐνδ. P τοῦ ἐνδόξου θ. RMN τ. θ. D [10] ἱερὰ] ὑμῶν (l ἡμῶν) O: cf 1 ‖ καταργήσωσι O καταργοῦσιν D καταλύσει R καθαρίζουσιν B: cf 8 (om CE) ‖ [11–12] ὡς - αὐτοῦ om M ‖ [11] ὅς B ὥστε (Θ) ‖ καὶ om RPONE ‖ γεν.] αὐτὰ add R ‖ ἐ.] τοῦ ὀνόματος add DO εἰς ὄνομα add N(E) ‖ [11–12] τ. μ. υἱ. α.] θεοῦ R ‖ [12] αὐτοῦ] τοῦ θεοῦ DPONE ‖ [13] εἰποῦσα ἡ σφίγξ RO: cf 71, 14 ‖ σφίγκης E (cf 80, 1) ἐκτυπώσεως Π ‖ [13–14] εἴπωμεν ἡμ. RC ‖ [13] ἡμ. om Σ ‖ [14] εἴπομεν (P)Σ ‖ ὅτι om C νῦν add Π ‖ ἄξιόν Π ἄξιός O ‖ ἐστιν (Π)O τοῦ add RDΠΣ ‖ πιστεύειν R πιστεῖσαι DΠ (recte?? ipse frustra quaesivi) ὑμᾶς add C ‖ ὅτι om R [14–15] τ ἀλ. κ οἱ λ. εἶ. ἡμῖν P ‖ τ. ἀλ. - κατ.] κ. οἱ λ. ἔλεγξαν C ‖ [15] εἴπαμεν B εἴπομεν Σ εἶπεν DO ‖ ἡμῖν O ὑμεῖς (l ἡμεῖς) B qui hoc loco deficit: cf 84, 9
RDPCOMNE [15] καὶ om R ‖ ὁ λίθος O ‖ καὶ] καὶ οὐ R om DΩ ‖ καταισχύνουσιν D καταισχύνει O ‖ ὑμ.] τοὺς ἰουδαίους P ‖ [16] ἀρχ. τ. om C ‖ τ. Ἰ. om Ω ‖ ἰουδαῖοι C ‖ εἶπαν DP ἡμῖν add DP(Ω) ‖ [16–17] θε. - μ. ὅτι om C θεωρεῖτε RP ‖ [17] μ.] ἴδετε D ‖ ἐν μ. οἱ λίθοι οὗτοι λαλοῦσι C ‖ οὗτος om D ‖ ἐν μ. λ.] τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκεν R καὶ add CO ‖ [17–82,1] μὴ - γὰρ] οὐκ R ‖ [17] νομ.] γὰρ add DΣ ὑμεῖς add PMN ὑμῖν add D ‖ ὅτι] οὗτος ὁ add P ‖

θεός ἐστιν. εἰ γὰρ ἐδοκιμάσατε ὅ τι ἐλάλησεν ὑμῖν, ἐγινώσκετε ἄν· ἠκούσατε γὰρ τοῦ λίθου λέγοντος ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ λαλήσας μετὰ τοῦ Ἀβραάμ. οὗτος ποῦ εὗρεν τὸν Ἀβραὰμ ἢ εἶδεν αὐτόν; ἔχει γὰρ Ἀβραὰμ τελευτήσας ἔτη οὐκ ὀλίγα .... οὗτος ἐγεννήθη· καὶ ποῦ οὗτος ἐπίσταται τὸν Ἀβραάμ; Καὶ ἐπιστρέψας πάλιν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὴν σφίγγα εἶπεν αὐτῇ· Διὰ τί οὗτοι ἀπιστοῦσιν ὅτι ἐλάλησα μετὰ τοῦ Ἀβραάμ; ἀλλὰ ἄπελθε καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων καὶ ἄπελθε εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν εἰς τὸν ἀγρὸν Μαμβρῆ, ὅπου ἐστὶν τὸ σῶμα τοῦ Ἀβραάμ, καὶ φώνησον ἔξω τοῦ μνημείου λέγουσα· Ἀβραάμ, Ἀβραάμ, οὗ τὸ σῶμα ἐν τῷ μνημείῳ, ἡ δὲ ψυχὴ ἐν τῷ παραδείσῳ, τάδε 146 T *λέγει ὁ πλάσας τὸν ἄνθρωπον ἀπ' ἀρχῆς, ὁ ποιήσας σε φίλον ἑαυτοῦ· Ἀνάστηθι ἅμα τῷ υἱῷ σου Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, | καὶ ἔλθατε εἰς τὰ ἱερὰ τῶν Ἰεβουσαίων, ἵνα ἐλέγξωμεν τοὺς ἀρχιερεῖς, ὅπως γνῶσιν ὅτι ἐπίσταμαι σὲ καὶ σὺ ἐμέ. Καὶ ὡς ἤκουσεν τοὺς λόγους τούτους ἡ σφὶγξ εὐθὺς περιεπάτησεν ἔμπροσθεν*

7 cf gen 23, 9; 17; 25, 10

---

1 *θ. ἐ.] οὕτως ἐστὶν καθὼς λέγει O οὗτός ἐστιν ὁ λαλήσας τῷ ἀβραάμ Σ | ὅ τι ἐλ. ὑμ.] τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ λίθου Π ‖ τί O (cf 88, 3) ὁ λίθος add R | ἐλάλει ἡμῖν R ὁ λίθος add D ἡ σφίγξ add O ‖ γνῶτε R γινώσκεται D | 2 ἄν] οὖν R γὰρ D τὴν πλάνην αὐτοῦ Π ἀφ' ἡμῶν add E ‖ 2–3 ἠκ. - τοῦ Ἀ om C ‖ 2 τ. λ. λέγ. ἃ ἠκ. D ‖ ἠκ. γ. om R ‖ ἠκούσαμεν P ‖ ὅτι om ROE ‖ 3 μ. τ. Ἀ] τῷ ἀ. Ω: cf 7; 80, 11 ‖ οὔτ. - αὐτὸν] ///////// M om ONE οὔτ. - Ἀ. om D ‖ ποῦ γὰρ εὗρεν οὗτος C ‖ 3–4 ἢ - Ἀ. om R ‖ 3 ἢ] πῶς add Π οἶδεν P καθίδεν D ‖ 4 ἔ. γ. Ἀ. om E ‖ ἔχει] ὁ C ‖ γὰρ om ON ὁ add PO redit A ARDPCOMNE 4 ἀβραὰμ τ[....... οὖ]τος A ‖ τελ. - ὀλ om C ‖ τελ. om D ‖ ....] πρὸ τοῦ DΠΩ πρὶν Tischendorf probabiliter ‖ αὐτὸν Π ‖ γεννηθῆναι DΠΩ ἔτι πλείονα ἀπέθανεν add C ‖ 5 καὶ om D ‖ πόθεν O πῶς MN | οὕτως [.......] καὶ A ‖ τ. Ἀ.] αὐτόν C ‖ κ. ἐπ] ἐπ. δὲ C ‖ ἐπιστραφεὶς ΠO στραφεὶς R: cf 83, 12; 115, 11; 116, 5 ‖ πάλιν om A ‖ 6 σφίγ[γα] A ἐκτύπωσιν Π ‖ εἶπ[εν ... ο]ὗτοι A ‖ δι' ὅτι DO ‖ 7 ἐλάλει D λελάληκα C ‖ ἀβραά[μ ἀ]λλὰ A ‖ ἀλλὰ om RDCOMN ‖ ἄπ. κ. πορ.] ἄπ. RDΠ πορ. Ω ‖ 8 [τ]ῶν χανα[ναίω]ν A ‖ 9 μαμβρὶ AD μαμβρὶν P μαβρῆ C(E) ‖ τὸ σ. τοῦ om R: cf 11 ‖ [τ]οῦ A ‖ 10 ἔξωθεν Π (om D): cf 83, 2; 84, 10; 15 ‖ μνήματος MN: cf 83, 2 σπηλαίου Π (om DE) ‖ λέγου[σα] A om C(D) ‖ 11 μνη[μείω...] ψυχὴ A ‖ ἡ δὲ ψ.] ψ. δὲ R καὶ ἡ ψ. Ω ‖ 12 πλ.] ποιήσας R: cf 80, 9 ‖ [τὸν] A ‖ ἄνθ.] ἔτι add P ‖ ἀπ'] ἐξ ΠΩ: cf 80, 9 ‖ ὁ καλέσας Π (cf 80, 11?) ἐποίησά DΩ ‖ 13 ἑαυτῷ Ω ‖ ἀνάστα RΩ (cf 68, 14) om A καὶ ἔξελθε add RD ‖ ἅμα] σὺ καὶ Θ ‖ τῷ - Ἰσ. καὶ om Ω ‖ ἰσαὰκ ὁ υἱός σου R ‖ ὁ υἱὸς Π υἱοῖ D ‖ κ. Ἰ. om R ‖ Ἰακ.] ἰακ. ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ σου D οἱ υἱοὶ (ὁ υἱὸς Π) τοῦ υἱοῦ σου ἰακ. Π(Ω) ‖ καὶ om A ‖ ἔλθετε ΠMN ‖ 14 ἱερὰ] γ P τρία ἱερὰ DO ἱερὰ τὰ τρία MN (om C) ‖ ἐλέγξηται R ἐλέγξομαι DO ἐλέγξετε C | ἱερεῖς Π ‖ 15 ἵνα RD ‖ [γνῶ]σιν A γνώσωσιν MN: cf 68, 10 ‖ 16 τούτ.] παρὰ τοῦ ἰησοῦ add R ‖ σφὶξ AM ἐκτύπωσις (Π) ‖ εὐθέως ΠΩ om R: cf 80, 5 ‖ ἔνπροσθεν A om R*

πάντων ἡμῶν καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων εἰς τὸν ἀγρὸν Μαμβρῆ, καὶ ἐφώνησεν ἔξω τοῦ μνημείου καθὼς ἐνετείλατο αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς. καὶ εὐθὺς ἐξῆλθον οἱ δώδεκα πατριάρχαι ζῶντες ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἀποκριθέντες εἶπαν πρὸς αὐτήν· Ἐπὶ τίνα ἡμῶν ἀπεστάλης; Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ σφὶγξ εἶπεν· Ἀπεστάλην ἐπὶ τοὺς τρεῖς πατριάρχας εἰς μαρτύριον· ὑμεῖς δὲ εἰσέλθατε καὶ ἀναπαύεσθε ἕως τοῦ καιροῦ τῆς ἀναστάσεως. Καὶ ἀκούσαντες εἰσῆλθον ἐν τῷ μνημείῳ καὶ ἐκοιμήθησαν. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς πατριάρχαι ἅμα τῇ σφιγγὶ καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤλεγξαν τοὺς ἀρχιερεῖς. τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς πατριάρχαις· Ἀπέλθατε εἰς τοὺς τόπους ὑμῶν· Καὶ εὐθέως ἀπῆλθον. καὶ ἐπιστραφεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τὴν σφίγγα· Ἄνελθε εἰς τὸν τόπον σου· Καὶ εὐθέως ἀνῆλθεν καὶ ἔστη εἰς τὸν τόπον αὐτῆς. καὶ ταῦτα θεασάμενοι οἱ ἀρχιερεῖς οὐκ ἐπίστευσαν αὐτῷ. καὶ ἄλλα πολλὰ μυστήρια ὑπέδειξεν ἡμῖν, ἅπερ ἐὰν διηγήσωμαί σοι ἀδελφέ, οὐ δυνήσῃ αὐτὰ ὑπενεγκεῖν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Δύναμαι ὑπενεγκεῖν· φρόνιμος γὰρ ἀκούων λόγους χρηστοὺς εὐφραίνεται τῇ καρδίᾳ· διεστραμ-

17 cf prou 10, 8?? Sirach 21, 15?

---

1 *πάντων om RΠΟ ‖ ἡμῶν om RΣ ‖ 2 μαμβρῖ AD μαμβρὶν P (om C) ‖ καὶ] ἐλθοῦσα εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν add R: cf 82, 8 ‖ ἔξωθεν DP: cf 82, 10 ‖ μνήματος MN: cf 4; 8; 82, 11 ‖ καθὰ D ἐλάλησεν καὶ add D ‖ 3 Ἰ.] θεός D ‖ εὐθέως RΠΟΝΕ om M: cf 80, 5 ‖ 4 ἐκ τ. μν. ζ. RΩ ‖ ζ. om D ‖ μνήματος Π: cf 2 ‖ ἀπο[κριθ]έντες A ἀπεκρίθησαν R om Ω ‖ εἶπον DCΣ om R ‖ 5 ἀποκρηθοῦσα A ‖ ἡ σφ. om P(C)Ω ‖ σφὴξ A ‖ εἶπεν] πρὸς αὐτοὺς add Ω: cf 68, 14 ‖ 6 ἐπὶ] πρὸς ΠΣ: cf 5 ‖ τρεῖς om A: cf 3; 9 ‖ μαρτυρίαν OMN (om R) ‖ 6–8 ὑμ. - ἐκοιμ. om Ω ‖ 6–7 ὑμ. - καὶ] νῦν οὖν ὑμ. ἀπελθόντες R ‖ 7 εἰσέλθετε Π ‖ κ. ἀν. om D ‖ ἀν.] καθεύδετε Π ‖ 7–8 ἕως - ἐκοιμ. om R ‖ 8 ἐν] εἰς AD ‖ τὸ μνημεῖον D ‖ 8–9 καὶ ἀναστάντες οἱ τρ. π. ἐπορ. P ‖ 9 πατρ. om R ‖ σφίγγη ARO ἐκτυπώσει P (om C) ‖ 10 post I. deficit A RDPCOMNE 10–12 τότε - ἀπῆλθον om Ω ‖ 10–11 τότε - πατρ.] καὶ ε. αὐτοῖς ὁ ἰησ. C ‖ 10 ὁ Ἰ. om D ‖ 11 ἀπέλθετέ C ‖ 11–12 κ. ε. ἀπ. om D ‖ 11 ε. om C: scr εὐθὺς? cf 80, 5 ‖ 12 ἀπήλθαν (-αν etiam 3; 8; 9) P ὑπεχώρησαν R ‖ κ. ἐπ. - εἶπεν] εἶπεν δὲ καὶ C ‖ στραφεὶς R: cf 82, 5 ‖ ὁ Ἰ. om RDP ‖ πρ. τ. σφ. ε. R ‖ π. τ. σφ.] τῇ σφιγγὶ Ω: cf 68, 14 ‖ σφ.] ἐκτύπωσιν Π ‖ 13 ἄπελθε R ‖ scr εὐθὺς? cf 80, 5 ‖ ἀπῆλθεν R ‖ ἔστη] ἐκάθησεν RD ἐκολλήθη Ω: cf 80, 2 ‖ 13–14 εἰς - αὐτ. om RDΣ ‖ 14 καὶ - ἀρχ.] ἐποίησε δὲ C ‖ οἱ ἱερεῖς R om Ω ‖ 14–15 κ. ἄλλα π. σημεῖα καὶ οὐκ ἐπίστ. α. C ‖ οὐκ ε. α. om R ‖ 15 ἀπέδειξεν R ἔδειξεν E om C ‖ ἡμ. om RC ‖ 15–84, 2 ἅπερ - θαν. om Ω ‖ 15–16 ἅπερ - σοι] ἐὰν γὰρ εἴπω ὑμῖν R ‖ 15 ἅπερ om D ‖ 16 ὑφηγησώμεθά D ‖ σοι ἀδ. om C ‖ δυνήσεισθαι R δύνασαι D ‖ αὐτὰ om RC 17 αὐτῷ om RDP ‖ δυνάμεθα ὑπενέγκαι R πάτερ add D πάτερ ἀνδρέα add R 17–18 φρ. - καρδ.] ἀλλὰ φρονήμω ταῦτα (εἷς λόγος D) αὐταρκές ἐστιν RD ‖ 17 φρονίμως C ‖ 18 ἀκούω C ‖ 18–84, 2 εὐφρ. - θαν. om C ‖ 18 δι.] μορῷ RD*

μένοις δὲ ὁμιλῶν οὐ μὴ πείσῃς τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἕως θανάτου.

16 Τότε γνοὺς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἔμελλεν τὸ πλοῖον ἐγγίζειν ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπέκλινεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ εἰς ἕνα τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ καὶ ἡσύχασεν καὶ ἐπαύσατο λαλῶν τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ θεασάμενος ὁ Ἀνδρέας ἔκλινεν καὶ αὐτὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ εἰς ἕνα τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ἀφύπνωσεν. ὁ οὖν Ἰησοῦς γνοὺς ὅτι ἀφύπνωσεν ὁ Ἀνδρέας εἶπεν τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· Ὑποστρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν καὶ διαβαστάσατε τὸν Ἀνδρέαν καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ πορευθέντες θέτε αὐτοὺς ἔξω τῆς πύλης
147 T τῆς πόλεως τῶν ἀνθρωποφάγων, καὶ θέντες αὐτοὺς | ἐπὶ τῆς γῆς ὑποστρέψατε πρός με. Καὶ ἐποίησαν οἱ ἄγγελοι καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ διαβαστάσαντες τὸν Ἀνδρέαν καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καθεύδοντας καὶ ἐπιτιθέντες αὐτοὺς εἰς ἀέρα ἀπήγαγον αὐτοὺς ἔξω τῆς πύλης τῆς πόλεως τῶν ἀνθρωποφάγων· καὶ ἀποθέμενοι αὐτοὺς ὑπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ μετὰ ταῦτα ἀνῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς οὐρανοὺς μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.

17 Πρωίας δὲ γενομένης διυπνισθεὶς ὁ Ἀνδρέας καὶ ἀνα-

---

[1] γάρ R ‖ ὁμ.] ὁ ἐξηγούμενος RD ‖ μὴ om R ‖ πείσει R(D) ‖ αὐτοῦ τ. ψ. D ‖ αὐτοῦ R ‖ [2] ἅδου D ‖ [3] τότε - ὅτι] ὅτε δὲ Π ‖ τ. γν.] καὶ ἰδὼν Ω ‖ τὸ πλ. ἔμ. R ‖ ἤμελλεν D ἤθελε E ‖ [4] ἐπέκλινεν D ὁ ἰησοῦς add O ‖ αὐτοῦ om C ὁ ἰησοῦς add Π ‖ εἰς ἕ.] ἐνὶ MN (om E) ‖ [5] αὐτοῦ] om ROMN(E) κόλπων add R ‖ καὶ] φησιν add R ‖ [5–7] ἡσ. - α. καὶ om E ‖ [5] κ. ἐπ. λ. τῷ Ἀ. om ROMN ‖ τῷ Ἀ. κ. θε. om C ‖ [5–6] κ. θε. ὁ Ἀ. om R ‖ [5] θε. om OMN [6] κ. αὐτ. ἔκλ. R κ. αὐτ. κλίνας C ‖ κ. α. om OMN ‖ [6–7] εἰς - αὐτοῦ om OMN [7] αὐτοῦ καὶ om C ‖ ὕπνωσεν RO ὁ ἀνδρέας add D ‖ [7–8] ὁ - εἶπεν] εἶπε δὲ ὁ ἰησ. C ‖ [7] γν. δὲ ὁ ἰησ. Ω ‖ οὖν] δὲ R ‖ [7–8] γν. - Ἀ. om R ‖ [8] ὕπνωσεν O ἡσυχάζει P αὐτοῦ] λέγων add D ‖ ὑπὸστηρώσατε D ὑποστείλαται O ὑποστήσατε Σ: scr ὑποστορέσατε?? ‖ [9] ὑμ. τ. χ. D ‖ διαβ.] redit B sed alia m scriptus

BRDPCOMNE [9] διαβαστάξατε CMN διαβαστάξαντες P διαβάστατε D βαστάσατε O: cf 13 ‖ τὸν om C τε add D ‖ [10] θέτε] ἐάσατε RΠ ‖ αὐτοὺς om PO ‖ post αὐτοὺς deficit D

BRPCOMNE [10] ἔξωθεν P: cf 82, 10 ‖ τ. πύλ. om BRCΩ: cf 66, 7 [11] πόλ.] εἰς τὴν πύλην add R ‖ [11–12] κ. θ. - με om CΩ ‖ τὴν γῆν RP [12] ἐπιστρέψατε RP: cf 16 ‖ ἐπ.] οὕτως add RC ‖ [13–14] καθὼς - καθεύδ. om C ‖ [13] ἐνετ.] εἶπεν R: cf 93, 12; 102, 12 ‖ [13–17] καὶ διαβ. - τὸν Ἰ. om Ω ‖ [13–16] διαβ. - ἀποθ. α. om B ‖ [13] διεβάσταξαν R: cf 9 ‖ [14–15] ἐπιτ. - ἀέρα] ἀγαγόντες ἐπὶ τοῦ ἀέρος C ‖ [14] ἀπέθεντο R: scr ἐπιθέντες? ‖ [15] ἀπήγ. om R ‖ αὐτ. om RC ‖ τ. ἀνθρ. om Π ‖ [16] ἀποθ. αὐτ. om R ‖ ὑπ.] ἀπῆλθον RΠ ‖ οἱ ἄ. om Π ‖ [17–18] καὶ - αὐτοῦ om CΣ ‖ [17] μ. ταῦτα] αὐτὸς O om BR ἀνέβη R ἀπῆλθεν P ‖ ὁ Ἰ. om BO ‖ ὁ om R ‖ [17–18] μ. τ. ἀ. α. εἰς τ. ο. PO τὸν οὐρανὸν R: cf 67, 18 ‖ [19] γεναμένης B ‖ διύπνισθη R ‖ καὶ] δὴ add P

βλέψας εὗρεν ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν γῆν καθεζόμενον, καὶ θεασάμενος εἶδεν τὴν πύλην τῆς πόλεως ἐκείνης· καὶ περιβλεψάμενος εἶδεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καθεύδοντας ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ διύπνισεν αὐτοὺς λέγων· Ἀνάστητε τεκνία μου, καὶ γνώσεσθε τὴν μεγάλην οἰκονομίαν τὴν γενομένην ἡμῖν, καὶ μάθετε ὅτι ὁ κύριος ἦν μεθ' ἡμῶν ἐν τῷ πλοίῳ καὶ οὐκ ἔγνωμεν αὐτόν· μετεμόρφωσεν γὰρ ἑαυτὸν ὥσπερ πρῳρεὺς ἐν τῷ πλοίῳ καὶ ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, καὶ ἐφάνη ἡμῖν ὡς ἄνθρωπος, ἐκπειράζων ἡμᾶς. Καὶ ὁ Ἀνδρέας ἐν ἑαυτῷ γενάμενος εἶπεν· Ἐπέγνων σου κύριε τὴν καλὴν λαλιάν, ἀλλ' οὐκ ἐφανέρωσάς μοι ἑαυτόν, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐγνώρισά σε. Καὶ ἀποκριθέντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον πρὸς αὐτόν· Πάτερ Ἀνδρέα, μὴ νομίσῃς ὅτι ἔγνωμεν ἐν τῷ σε λαλεῖν ἐν τῷ πλοίῳ μετ' αὐτοῦ· εἱλκύσθημεν ὑπὸ ὕπνου βαρυ-

doniae . . . .

doniae. et respexit ad discipulos suos et uidit eos dormientem. et excitans eos dixit eis: Surgite filii mei et uidete et cognoscite misericordiam dei que facta est nobis et scitote quia dominus Iesus Christus nobiscum erat in nauem et non cognouimus eum . . . .

. . . .

. . . . nobis quas homo ad tentandum nos. nam domine Iesu Christe intellegi tua loquella . . . . ide-

[1] *καθ. ἑ. τ. γ. R* ‖ [1–2] *ἐπὶ - ἐκ.] πλησίον τῆς πόλεως E* ‖ *τὴν γ. - εἶδεν om OM* ‖ [1] *καθεζ. om ΠN* ‖ *θε.] ἰδοὺ ἀναβλέψας R om Π* ‖ [2] *εἶδεν om Π* [2–3] *τ. πύλ. - γῆν] τ. μαθ. α. κοιμωμένους καὶ ἀναβλέψας ἴδεν τ. πύλ. τ. πόλ. ἐκ. (Π)* ‖ [2] *τ. πύλ. - εἶδεν om B* ‖ *ἐκ.] τῶν ἀνθρωποφάγων O om RΣ* [4] *αὐτ.] τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Π κοιμωμένους add P* ‖ *λέγ.] καὶ εἶπεν (λέγει O) αὐτοῖς BO* ‖ *ἀναστᾶτε B ἀναστάντες R* ‖ *τέκνα RO* ‖ *γνῶτε CO γνώσατε M γνώσεται N* ‖ [5] *τ. γεν. ἡ. om Ω* ‖ *γεναμένην BR* ‖ *κ. μάθ.] μάθ. οὖν PΩ μάθ. C om R* ‖ *κύρ.] ἡμῶν add ME* ‖ [6] *ἐν τ. πλ. μ. ἡμ. Π* ‖ *καὶ] ἡμεῖς add MN* ‖ *ἐπέγνωμεν P (om C)* ‖ [7] *γὰρ] ὁ κύριος add C* ‖ *αὐτὸν ME* ‖ *ὥσπερ - ἑαυτ. om Π* ‖ *ὡς RE* ‖ *προρέα OMN πλορέα E (cf 70, 1) ἕνα προρέα R* ‖ [8–9] *ἐκπ. - ἑαυτ. om C* ‖ [8–11] *κ. ὁ - σε alieno loco??* ‖ [8–9] *κ. ὁ - εἶπεν] καὶ λέγει ὁ ἀνδ. R om PΩ* ‖ [9] *ἐπέγνω B ἐπεγίνωσκον P* ‖ [10] *ἀλλ'] καὶ Ω: cf 92, 8* ‖ *σεαυτὸν RPE* ‖ [10–11] *καὶ - σε om ΠME* ‖ [10] *καὶ om RON* ‖ *διὰ] τί add N* ‖ [11] *σε οὐκ ἔγνων O* ‖ *ἐπέγνων R ἔγνωμεν N* ‖ *σε] αὐτὸν N δέσποτα add R μετεμόρφωσας γὰρ ἑαυτὸν add MN: cf 6* ‖ [11–87,5] *καὶ ἀπ. - εἶπεν om Ω BRPC* [11] *ἀπ. om C* ‖ [12–13] *πάτ. - μ. α. om C* ‖ [12] *ἔγνων P (om R)* ‖ *<αὐτὸν> ἐν?* ‖ [12–13] *λαλ. σε R* ‖ [13] *μ.α. ἐν τ. πλ. P* ‖ *ἐν τ. πλ. om R* ‖ *μ. α.] πρὸς αὐτὸν οἴδαμεν R* ‖ *εἱλκ.] ἡμεῖς ἑλκύσθημεν C κατηνέχθημεν R γὰρ add P: cf 89, 2* ‖ *ὑ. ὕ. β.] ὕπνω βαρυτάτω (βαθυτάτω P) RP εἰς ὕπνον βαθύτατον C*

Cod Vallicell plut I tom III s XI f 44r [14] *et* [15] *fuit uidelicet* Mirmidoniae ‖ [15] *scr* dormientes (m *compend: cf 86, 21; 26)* ‖ [22] *scr* quasi

τάτου, καὶ κατῆλθον ἐκ τῶν οὐρανῶν ἀετοὶ καὶ ἦραν τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ ἀπήγαγον ἐν τῷ παραδείσῳ τῷ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ εἴδομεν μεγάλα θαυμάσια. ἐθεασάμεθα γὰρ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν καθεζόμενον ἐπὶ θρόνου δόξης, καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι κυκλοῦντες αὐτόν. ἐθεασάμεθα καὶ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς ἁγίους, καὶ Δαυὶδ ᾄδων ᾠδὴν ἐν τῇ κιθάρᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐθεασάμεθα ἐκεῖ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἀποστόλους παρεστηκότας ἐνώπιον τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔξωθεν ὑμῶν ἀγγέλους δώδεκα κυκλοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἕκα-
148 T στος ἄγγελος ὄπισθεν ἑκάστου | ὑμῶν ἑστηκώς, καὶ ἦσαν ὅμοιοι ὑμῶν τῇ ἰδέᾳ. καὶ ἠκούσαμεν τοῦ κυρίου λέγοντος τοῖς ἀγγέλοις ὅτι Ἀκούετε τῶν ἀποστόλων κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐρωτῶσιν

oque non te minime recognoui. Et dixerunt discipuli eius ad ipsum: Domine pater Andreas, ne speres quia nos alii intellegimus quicumque loqueuaris in mari. translati enim sumus in sommo gramori, et ascenderunt aquilae et rapuerunt animas nostras et duxerunt nos in paradysum quod est in caelis, et uidimus mirabilia magna. et uidimus dominum nostrum Iesum Christum sedentem in throno gloriae
[s.ae et omnes
angeli circumstantem . . . .
. . . .
. . . . et uidemus
post uos . . . .
unumquemque . . . .
et audiuimus dominum Iesum dicentes ad angelos: Audide apostolos meos in omnibus que p . . . . . a uobis. Haec sunt que

[1] κατήλθαν *P* (*cf* 83, 12) ἦλθαν *R* ‖ ἐκ. τ. ο. *om RΠ* ‖ [2] ἀπήγ.] ἡμᾶς *add RP* ‖ εἰς τὸν παράδεισον ἐν τ. ο. *R* ‖ [3] ἴδωμεν *B* ἐθεασάμεθα *RP* ‖ [4] Ἰ. *om Π* χριστὸν *add R* ‖ καθήμενον *RC*: *cf* 90, 7 ‖ θρ. *om R* ‖ [5] κ. α.] εὐλογοῦντες καὶ ὑμνοῦντες α. *R*: *cf* 9 ‖ αὐτ.] καὶ ὑμνοῦντες *add P* ‖ κ. ἐθ. *R* κ. ἴδομεν *C* ἐθ. γὰρ *P* ‖ Ἀ.] τὸν ἀ. *Π* ‖ Ἰακ.] κυκλοῦντες ἡμᾶς *add R* ‖ [6] κ. π. τ. ἁ. *om R* ‖ ἤνεσεν (*l* ᾖσεν) *B* ᾄδοντα *RC*: *cf* 4 ‖ ᾠδὴν] τὴν ᾠδὴν κυρίου *P om R*(*C*) ‖ κινύρα (*Π*) ‖ [7] κ. ἐθ. ἐκ. ὑ.] ἐθ. κ. *R* κ. *C* [8–11] παρεστ. - ἰδέᾳ] κυκλοῦντες αὐτοὺς οἱ ἄγγελοι *C* ‖ [8] παρεστῶτας *P* (*cf* 10) *om R* ‖ [9] ὑμῶν] ὑμνοῦντας *R*: *cf* 5 ‖ δώδ.] ἑβδομήκοντα δύο *R om C* ‖ κυκλοῦντες ἡμᾶς *R* ‖ καὶ *om RP* ‖ ἕκαστον *B* ‖ [10] ἄγγελον *BR* τῶν ἀγγέλων *P* ‖ ὄπ. ἑκ.] ὅμοιος *R* ‖ ἡμῶν *R* ‖ εστηκότων *B* τῶν ἀποστόλων *P* [11] ὑμ.] ἡμῶν ἐν *R* ‖ τ. ἀγγ. *om R* ‖ [12] ὅτι *om RΠ* ‖ ἀκούσατε *Π* ἀκούσατε ἀκούσατε *R* ‖ κατὰ *om R* ‖ ἂν *om RC* ‖ λέγωσιν *P* λέγουσιν *RC*

[15] *scr* quaecumque? ‖ [16] *scr* somno grauiori ‖ *scr* descenderunt? ‖ [20] *scr* suae ‖ [21] *scr* circumstantes (m *compend*: *cf* 85, 15 ‖ [25] *scr* dicentem ‖ Audide] *alt* d *non certum* ‖ [26] apostolos *compendio* ‖ *scr* petent?

ὑμᾶς. Ταῦτά εἰσιν ἃ εἴδαμεν πάτερ Ἀνδρέα ἕως οὗ διύπνισας ἡμᾶς· καὶ ἤνεγκαν τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἐν τῷ σώματι ἡμῶν.

18 *Τότε Ἀνδρέας ἀκούσας ἐχάρη χαρὰν μεγάλην ὅτι κατηξιώθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὰ θαυμάσια ταῦτα θεάσασθαι. καὶ ἀναβλέψας Ἀνδρέας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· Ἐμφάνηθί μοι κύριε Ἰησοῦ Χριστέ· ἐγὼ γὰρ γινώσκω ὅτι οὐκ εἶ μακρὰν ἀπὸ τῶν σῶν δούλων. συγχώρησόν μοι κύριε ὃ ἐποίησα· ὡς γὰρ ἄνθρωπόν σε τεθέαμαι ἐν τῷ πλοίῳ καὶ ὡς ἀνθρώπῳ σοι ὡμίλησα. νῦν οὖν κύριε φανέρωσόν μοι σεαυτὸν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Ταῦτα δὲ εἰπόντος τοῦ Ἀνδρέου παρεγένετο ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, γενόμενος ὅμοιος μικρῷ παιδίῳ ὡραιοτάτῳ εὐειδεῖ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Χαῖρε Ἀνδρέα ἡμέτερε. Ὁ δὲ Ἀνδρέας θεασάμενος αὐτὸν πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν προσεκύνησεν αὐ-*

uidimus pater Andreas. et cum nos resuscitasti, tunc redditе sunt animae nostrae in corpore nostro. 18 Et cum haec au- [disset sanctus Andreandreas, letus factus est, qui digni fuerant discipuli eius haec mirabilia uidere. Tunc respiciens sanctus Andreas in caelum et dixit: Domine meus Iesu Christe, ego enim scio quia non est longe a seruis tuis. unde obsecro te indulgeas michi in unc locum. Haec dicentem sanctum Andream uenit ad eum dominus Iesus Christus in effigia pulcerrimi pueri et dixit ei: Gaudeas cum tuis discipulis. Et cum ui-

[1] *ὑμῖν R(Π)* ‖ *ταῦτα - οὗ] καὶ ὡς C* ‖ *ἐστιν R* ‖ *ἅπερ P* ‖ *οιδαμεν B ἴδωμεν R* ‖ *διύπνισες B ἐξύπνισας C* ‖ [2] *καὶ om Π* ‖ *ηνεγκα B ἤγαγον C γὰρ add P πάλιν add Π οἱ ἄγγελοι add C οἱ ἀετοὶ add P* ‖ *ἡμ.] οἱ ὡς ἀετοὶ φαινόμενοι add C καὶ ἀπέθεντο add Π* ‖ *εἰς τὰ σώματα Π om R* ‖ *ὑμῶν B om R* ‖ [3] **τότε]** *ὁ add R* ‖ *ἀκ. om R ταῦτα add P* ‖ [4] *τὰ θ. τ.]* **τοιαῦτα** *θ. R τ. (C)* ‖ [5–7] *καὶ - δούλ.] ὁ δὲ ἀνδρέας εἶπε πρὸς κύριον C*

BRPCOMNE [5] *ἐμφ.] νῦν οὖν ἐμφ. Ω* ‖ [6–7] *ἐγὼ - ἐποί. om Ω* [6] *ει μακρὰ B* ‖ *εἶ] εἰμὶ RP: cf 103, 11* ‖ [7–9] *συγχ. - τούτῳ del? cf 88, 1* [7] *κύρ. om C* ‖ *ὃ ἐπ. om RC* ‖ *ἃ P* ‖ *ὡς γ.] ὅτι ὡς C: cf 88, 1* ‖ [7–8] *ἄνθ. γὰρ R* [8] *ἐθεασάμην R ἴδον Ω (om C)* ‖ [8–9] *κ. ὡς - τούτῳ om Σ* ‖ [8] *ἄνθρωπον B ὁμίλουν PO διηλέχθην C* ‖ [9] *νῦν - τούτῳ om O* ‖ *κύρ. om C μου add P* ‖ [10] *τ. δὲ - Ἀ.] καὶ ἰδοὺ C* ‖ *τ. δὲ] καὶ τ. Ω αὐτοῦ add R* ‖ *τ. ἀνδρέα BR αὐτοῦ O* ‖ [10–11] *παρ. - αὐτ. om R* ‖ [10] *Ἰ.] σωτὴρ Π fort uerum: cf 89, 16* ‖ [11] *γεν.] ὁ κύριος add R* ‖ *παιδ. μ. (Σ)* ‖ *μικ. om O* ‖ *παιδαρίω R* ‖ *ὡρ. om R* ‖ *εὐ. om RΠΣ* ‖ [11–12] *καὶ - Ἰ. om R* ‖ [12] *εἶπεν] αὐτῷ add Θ* ‖ *χαίροις RCO* ‖ *scr ἡμ. Ἀ.? cf 67, 9; 17; 89, 6; 13; 108, 8* ‖ *ὁ δὲ om R* ‖ [13] *αὐτὸν om R(C)* ‖ *π. ἐ. τ. γ. om B: cf 88, 8* ‖ *τ. γ.] πρόσωπον R: cf 109, 7* ‖ *αὐτῷ RMN om Π: cf 109, 7*

[14] uid.] *f 44ª* ‖ uid. - et cum *supra uersum repet alt ut uid manu* ‖ [17] *scr* Andreas ‖ *scr* quia ‖ [19] *del* et?? ‖ [20] *scr* es ‖ [21] michi] *nullum lacunae signum*

*τὸν λέγων· Συγχώρησόν μοι κύριε Ἰησοῦ Χριστέ· ὡς γὰρ ἄνθρω-
πόν σε εἶδον ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ὡς ἀνθρώπῳ ὡμίλησά σοι.
τί οὖν ἐστιν ὅ τι ἡμάρτηκα κύριέ μου Ἰησοῦ, ὅτι οὐκ ἐφανέρω-
σάς μοι σεαυτὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πεν τῷ Ἀνδρέᾳ· Οὐχ ἥμαρτες, ἀλλὰ ταῦτά σοι ἐποίησα ὅτι εἶπας·
Οὐ δυνήσομαι πορευθῆναι εἰς τὴν πόλιν τῶν ἀνθρωποφάγων
ἐν τρισὶν ἡμέραις. Καὶ ὑπέδειξά σοι ὅτι πάντα δυνατός εἰμι*
149 T *καὶ ἑκάστῳ φανῆναι καθὼς βούλομαι. νῦν οὖν ἀνάστα, εἴσελθε
πρὸς Ματθείαν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐξάγαγε αὐτὸν ἐκ τῆς φυλα-
κῆς καὶ πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ ὄντας ξένους. ἰδοὺ γὰρ ὑπο-*

disset sanctum Andream, procidens in terra adorauit eum dicens: Indulge michi domine Iesu Christe quia ut hominem te extimaui in mari et ita tibi locutus sum. quid enim pec.aui domine ut non te michi manifestasti in mare? Et dominus Iesus ait illi: Andreas, nichil michi peccasti, set ideo hoc tibi fecit quia dissisti: Non possum proficere in triduo in anc ciuitate. Propterea hoc tibi hostendi qui potens sum et omnia possum facere et unicuique aperire sicut michi placet. et nunc surge, ingredere in ciuitatem ad Matheum fratrem tuum et erue eum de carcere et omnes qui cum eo sunt peregrini. ecce enim dico tibi quia multa tormenta tibi habent inferre isti nequissimi ut carnes tuas in plateas ciuitatis et uicos expurgant. ita sanguis tuis fluent in terra sicht aqua, ita ut

---

[1] *Χρ.] τὴν ἁμαρτίαν ταύτην add Π: cf 87, 7 ‖ ὡς γὰρ] ὅτι ὡς ΠΟ: cf 87, 7 | [2] εἶδον om C ‖ τ. θ.] τῷ πλοίῳ (Π)Ω: cf 87, 8 ‖ [2–4] καὶ ὡς - θαλ. om R | [2] ὡς ἀ. om BC ‖ ὁμίλουν Ω διομίλησα C: cf 87, 8 ‖ σοι om C ‖ [3] ὅ τι] ὃ PMN (om O): cf 82, 1 ‖ ἥμαρτον (Π)Ω ‖ μου om Π(O) ‖ Ἰ. om ΠΩ ‖ [4] ἑαυτὸν MN ‖ [5] τῷ] αὐτῷ R(Π)E om OMN: recte? cf 101, 8; 109, 4 ‖ οὐχ ἡμ. ἀνδ. Ω ‖ οὐκ BR ‖ ἐπ.] ὑπέδειξα R ‖ [6] δύναμαι Π: cf 69, 1 ‖ ἐν τῇ πόλει P: cf 69, 1 ‖ ἐπὶ Σ ‖ χώραν RC: cf 65, 7 ‖ ἀνθρ.] διὰ τοῦτο add R ‖ [7] καὶ om R(C)OMN διὰ τοῦτο add P ‖ ἔδειξα οὖν σοι O σοι ἔδειξα P ‖ π. δ. ε.] δ. ε. (δύναμαι P: cf 105, 17) πάντα (ταῦτα πάντα Ω) ποιῆσαι RP(Ω) om C | [8] ὡς ΠΩ ὡς ἂν R ‖ ἀναστὰς RΩ om C ‖ [9] ἐν τῇ πόλει πρ. ματθαῖον R ‖ π. M. om ΠΩ ‖ ἐν τῇ πόλει ΠO καὶ πορεύθητι πρὸς ματθίαν ἐν τῇ φυλακῇ add (Ω) ‖ αὐτὸν] ματθαῖον Π ‖ ἐκ τ. φ.] ἐκεῖθεν Ω ‖ [10] ἅμα αὐτῳ R: cf 89, 17 ‖ ὄντας om Π ‖ post ξένους deest scheda una B: cf 92, 5 (et 91, 17)*

[11] *scr* sanctus Andreas ‖ [13] *scr* peccaui ‖ [16] *scr* feci ‖ [17] *scr* quia | [18] *scr* apparere?? ‖ [22] ut] *scr* et? ‖ [23] *scr* expargunt (*i e* exspargunt *pro eo q e* exspergent)? ‖ [24] *scr* tuus fluet

δείκνυμί σοι Ἀνδρέα πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν σε ἐν τῇ πόλει αὐτῶν· ἐνδείξονταί σοι ὕβρεις πολλὰς καὶ δεινὰς καὶ ἐπάξουσίν σοι βασάνους καὶ σκορπίσουσίν σου τὰς σάρκας ἐν ταῖς πλατείαις καὶ ῥύμαις τῆς πόλεως αὐτῶν, καὶ τὸ αἷμά σου ῥεύσει ἐπὶ τὴν γῆν ὥσπερ ὕδωρ· εἰ μὴ μόνον τὸν θάνατον οὐ δύνανταί σοι παρασχεῖν· πολλὰς δὲ θλίψεις ἐπάξουσιν. ἀλλ' ὑπόμεινον ἡμέτερε Ἀνδρέα, καὶ μὴ ποιήσῃς κατὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. μνήσθητι ὧν ὑπέμεινεν ἡ ψυχή μου πολλῶν θλίψεων ὅτε ἔτυπτον καὶ ἐνέπτυον εἰς τὸ πρόσωπόν μου καὶ ἔλεγον ὅτι Ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Μὴ οὐκ ἤμην δυνατὸς τῷ νεύματι τῶν ὀφθαλμῶν μου συντρῖψαι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἐπὶ τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐπ' ἐμέ; ἀλλ' ὑπέμεινα καὶ συνεχώρησα, ἵνα καὶ ὑμῖν τύπον ὑποδείξω. νῦν οὖν ἡμέτερε Ἀνδρέα, ἐὰν παράσχωσίν σοι τὰς ὕβρεις καὶ τὰς βασάνους ταύτας, ὑπόμεινον· εἰσὶν γὰρ οἱ μέλλοντες πιστεύειν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ σωτὴρ ἐπορεύετο εἰς τοὺς οὐρανούς.

19 Ἀνδρέας δὲ ἀναστὰς εἰσῆλθεν ἐν τῇ πόλει σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἐθεάσατο. καὶ ἐπορεύθησαν

[8] cf Matth 27, 30 ‖ [9] Matth 12, 24

RPCOMNE [1] Ἀ.] ἃ δεῖ σε παθεῖν *add Π: aliquid certe intercidisse uidetur* ‖ σε εἰσελθ. *PMN* (*om E*) ‖ ἐλθεῖν *C* ‖ εἰς τὴν πόλιν *R* ‖ αὐτῶν] ταύτῃ *C* ὅτι *add Ω* ‖ [2] ἐνδ.] ὑπενέγκωσίν *R* γάρ *add P: cf 78, 9; 85, 13* ‖ σε *R* ὕβ. - βασ.] βασ. κ. ὕβ. *C* βασ. *R: cf 14* ‖ κ. δειν. *om P* ‖ ἐπ. σοι β.] β. σοι παρέξουσιν *P* ‖ [3-4] τ. σάρκ. σου ἐν τ. πλ. κ. ῥ. (τ. π. α. *om*) διασκορπιοῦσι *C* [3] τ. σ. σου σκ. (σκορπιοῦσιν *O*) *Ω* ‖ [3-4] ἐν - ῥ.] ἐπὶ ταῖς ῥ. κ. πλ. *R* ‖ [3] καὶ] ἐν ταῖς *add* (*Σ*): *cf 102, 9; 14; 107, 12* ‖ [4] τ. πόλ. α. *om R* ‖ [4-5] ὡς ὕδωρ θερμὸν ἐ. τ. γ. *R* ‖ [5] ὡσεὶ *OME* ὡς *N om C* ‖ ὕδ. *om C* ‖ εἰ - θάν.] τ. δὲ θάν. *RO* θάν. δὲ *C* ‖ εἰ μὴ *om Σ* ‖ οὐ] οὐ μὴ *R* ‖ δυνήσονται (*R*)*Σ* ‖ ἐπάξαι *R* ‖ [6] πολλ. - ἐπ.] καὶ μετὰ ταῦτα πολλ. θλ. παρασχουσίν σοι *R om CΩ* ‖ ἀλλὰ *P* [6-14] ἡμ. - ὑπόμεινον] ὡς καθὼς ἐμὲ οἶδας τυπτόμενον ὑβριζόμενον καὶ σταυρούμενον *C* ‖ [6] ἡμ. *om Ω* ‖ [7] καὶ *om RMN* ‖ [8] ὧν] ὅσας *R* ὅτι *P* ‖ θλίψεις πολλὰς *P* ‖ πολλ. *om R* ‖ ὅτι *ME* ὅταν *R* ‖ [8-9] ἔπτυον κ. ἔτ. *MN* ‖ [8] ἔτ.] με *add R* ‖ [8-9] κ. ἐν. *om E* ‖ [9] εἰς *om Σ* ‖ κ. ἔλ.] οἱ ἰουδαῖοι λέγοντες *O* ‖ ἔλ.] μοι *add PΣ* ‖ βελζεβοὺλ *R* ‖ [10] ἐκβάλῃς *P* ἐκβαλεῖν *E* ‖ μὴ] οὖν *add O* ‖ [10-11] τ. ὀφθ. *om R* ‖ [11] συντρ. *om PΩ* ‖ τὸν - γῆν] ἐπινεύσει *E* ‖ γῆν] σεῖσαι *add P* [11-12] ἐπάνω τῶν ἁμαρτανόντων *P* ‖ [12] ἐπ'] εἰς *RΣ* ‖ ἐμὲ] ἐπενεγκεῖν *add O* ἐπενέγκαι *add MN* ‖ συνεχ.] αὐτοῖς *add OE* ‖ καὶ *om RΣ* ‖ [13] ὑποδ. ὑμ. (*om* τύπ.) *R* ‖ ἀνδ. ἡμ. *R* ‖ παράσχουσίν *ON*(*E*) ‖ [14] ὕβ. κ. τ. *om RP: cf 2* ‖ [15] οἱ *om C* ‖ ἐν τῇ π. ταύτην πιστ. *R* πιστεῦσαι εἰς τὴν πόλιν ταύτην *MN* ἐν τῷ ὀνόματί μου *add R* ‖ [16] σωτ.] ἰησοῦς *PMN* κύριος *O* ἐπορεύθη *RCE: cf 69, 12* ‖ τὸν οὐρανὸν *R: cf 67, 18* ‖ τοὺς *om C* ‖ [17] ὁ δὲ ἀνδ. *R* ‖ ἀναστ. *om Π* ‖ εἰς τὴν πόλιν *RΩ* ‖ [17-18] μετὰ τῶν μαθητῶν α. (α. μ. *C*) *CΣ* ‖ [17] σὺν] ἅμα *R: cf 69, 9; 88, 10* ‖ [18] αὐτοὺς *RMN* ‖ ἐπορεύθη *R* ὡς ἀπῆλθεν *C* (*om MN*)

ἐν τῇ φυλακῇ· καὶ θεασάμενος Ἀνδρέας εἶδεν φύλακας ἑστῶτας ἑπτὰ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς φυλακῆς, φυλάσσοντες τὴν φυλακήν· καὶ ηὔξατο ἐν ἑαυτῷ, καὶ πεσόντες οἱ ἑπτὰ φύλακες ἐπὶ τὴν γῆν ἀπέπνευσαν· καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν θύραν τῆς φυλακῆς περιεχάραξεν Ἀνδρέας τὴν θύραν τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ καὶ αὐτομάτως ἡ θύρα ἠνεῴχθη. καὶ εἰσελθὼν ἐν τῇ φυλακῇ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶδεν Ματθείαν καθεζόμενον καὶ ψάλλοντα καθ' ἑαυτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀνέστη, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ· καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἀνδρέας εἶπεν τῷ Ματθείᾳ· Ὦ ἀδελφὲ Ματθεία, πῶς εὑρέθης ἐνταῦθα; ἔτι γὰρ τρεῖς ἡμέραι, ἐξάξουσίν σε τοῦ θῦσαι, καὶ γενέσθαι βρῶμα τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. ποῦ εἰσιν τὰ μεγάλα μυστήρια ἃ ἐδιδάχθης; ποῦ εἰσιν τὰ θαυμάσια ἃ ἐπιστεύθημεν, ἐξ ὧν ἐὰν διηγήσῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ σείεται; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ματθείας εἶπεν· Ὦ ἀδελφὲ Ἀνδρέα, οὐκ ἤκουσας τοῦ κυρίου λέγοντος Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω

[8] cf Rom 16, 16 ‖ [15] Matth 10, 16

[1] *εἰς τὴν φυλακὴν PE (om MN) ‖ κ. θ. Ἀ. om C) ‖ ἐθεάσατο O ὁ add P Ἀ. om RO ‖ εἶδεν om RO ‖ [1–2] ἑ. φ. ἑστ. O φ. ἑ. ἑστ. (Σ) ‖ [1] ἑστ. om R [2] πρὸς O ‖ τ. θ. om R: cf 4 ‖ τ. φυλ. om C ‖ φυλάσσ. om ROE: scr φυλάσσοντας?? ‖ τ. φυλ.] αὐτὴν MN om RCOE ‖ [3] καὶ om R ‖ ἑαυτῷ] ὁ add O ἀνδρέας add Ω ‖ ἔπεσαν R ‖ οἱ ἑ. φ. om C ‖ ἐπὶ τ. γ. om RCOE καὶ add R ‖ [4] ἐξέπνευσαν O ἐξέψυξαν C ‖ ἐλθ. - φυλ. om C ‖ ἤλθαν P: cf 83, 12 ‖ τῆς θύρας R: cf 2 ‖ τ. φυλ. om RΣ καὶ add P ‖ [4–6] περιεχ. - ἠν.] ἠνεῴχθησαν αἱ θύραι R ‖ [4] διεχάραξεν (Ω) ‖ [5] Ἀ. om RCΩ ‖ τὴν θ. post στ. C om Ω ‖ τῷ τ. στ. σ. P τὸ τ. στ. σημεῖον (Σ) ‖ τὸ σημεῖον O ‖ αὐτ.] ἄφνω Σ ‖ [5–6] ἡ θ. om CO ‖ [6] ἠνοίχθη NE ἠνοίγη OM αὐτοῖς add O ‖ εἰσῆλθεν RO ‖ ἐν τ. φ. om CO ‖ [7] εἶδεν] καὶ ἴδεν τὸν R ἴδεν δὲ O ἴδεν τὸν N εὗρε C ‖ ματθαῖον RΠ ‖ καθήμενον CO (cf 86, 4) ἐν ἑαυτῷ add O ‖ καθ' ἑ.] ἐν ἑαυτῷ E om RCO ‖ [8] θεασάμενος R ‖ αὐτ.] αὐτ. ματθαῖος P αὐτοὺς ὁ ματθαῖος R ματθίας (ὁ μ. N) τὸν ἀνδρέαν Ω [8–9] ἀν. - ἀγ.] ἐχάρη καὶ εἶπεν πρὸς τὸν ἀνδρέαν ἐχάρην ἰδών σε R ‖ [8] ἀλλήλοις C ‖ [8–9] ἐν φ. ἀγ. om Ω ‖ [9] ἀπ. om ΠO ‖ ὁ om ΠΩ ‖ [9] εἶπεν ἀνδ. P εἶπεν C θεασάμενος ἐν μέσω τῆς φυλακῆς add P (cf 91, 8) πρὸς add C ‖ τῷ ματθαίω εἶπεν R ‖ τὸν ματθαῖον Π ‖ ὦ om ΠE ‖ ἀδ. om E μου add PMN [10] ματθαῖε RP om CE ‖ π. ε. ἐντ. om Σ ‖ ὧδε R ‖ τριῶν ἡμερῶν R καὶ add RPOME: cf 68, 7; 17 ‖ [10–11] ἐ. σε] ἐξάξαι σε βούλονται MN ἐκ τῆς φυλακῆς add O ‖ [11] τοῦ] καὶ OE ‖ θ.] σφάξουσιν O om C ἑαυτοῖς add R ‖ καὶ] πρὸς τὸ MN om RC ‖ γεν. βρ.] βρωθῆναι ὑπὸ MN om R ‖ γένη E γενήσει O ‖ τῶν - ταύτῃ] αὐτῶν O αὐτοῖς C ‖ τῶν om RE ‖ [12] ἐστιν M(N): cf q s μεγ. om RE ‖ [12–13] ἃ ἐδ. - ἐπ. om R ‖ ποῦ - ἐπ. om O ‖ [12] π. ε.] καὶ R ‖ ἐστιν MN ‖ θαυμ.] μεγάλα θαυμ. MN μεγάλα μυστήρια ἐκεῖνα P [13–14] ἐξ - σεί. om C ‖ [13] ἐξ ὧν] διὸ Ω om R ‖ ἂν MN ‖ διηγ.] τις διηγήσεται R περὶ αὐτῶν add Ω ‖ ὁ] καὶ ὁ MN ‖ [14] σεί.] παρελεύσονται R ‖ ἀπ. om C ‖ ὁ om ΠOME ‖ εἶπεν αὐτῷ ματθαῖος C ‖ ματθαῖος RP ‖ ὦ ἀ. Ἀ. om C ‖ ἀδ.] μου add PMN ‖ Ἀ.] σὺ add MN ‖ [15] οὐκ om R ‖ ἤκουσα R ‖ κυρ.] ἡμῶν add P ‖ λέγ.] ὅτι add P ‖ ἰδοὺ om RC ‖ ἐγὼ om RΣ ‖ ἀποστελῶ C*

ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων; Εὐθὺς γὰρ ὡς εἰσήγαγόν με ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ηὐξάμην πρὸς κύριον καὶ ἐφανέρωσέν μοι ἑαυτὸν καὶ εἶπέν μοι λέγων· Ὑπόμεινον ἐνταῦθα εἰκοσιεπτὰ ἡμέρας καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαποστελῶ σοι Ἀνδρέαν καὶ ἐξάξει σε ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ πάντας τοὺς μετὰ σοῦ. Καὶ νῦν ἰδοὺ καθὼς εἶπέν μοι ὁ κύριος εἶδόν σε· νῦν οὖν τί ἐστιν ὃ μέλλομεν διαπράξασθαι;

20 Τότε ὁ Ἀνδρέας θεασάμενος ἐν μέσῳ τῆς φυλακῆς εἶδεν τοὺς ἄνδρας τοὺς κατακλείστους γυμνοὺς καὶ χόρτον ἐσθίοντας 150 T ὥσπερ τὰ κτήνη τὰ ἄλογα, καὶ τύψας τὸ στῆθος αὐτοῦ ὁ Ἀνδρέας εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· Ὦ Ἀνδρέα, πρόσσχες καὶ θέασαι τί παρέσχον τοῖς ὁμοίοις σου ἀνθρώποις, πῶς παρεπλησίασαν αὐτοὺς τοῖς κτήνεσιν τοῖς ἀνοήτοις. Τότε ἤρξατο ὁ Ἀνδρέας διελέγχειν τὸν Σατανᾶν καὶ λέγειν πρὸς αὐτόν· Οὐαί σοι τῷ διαβόλῳ τῷ ἐχθρῷ τοῦ θεοῦ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ, ὅτι οὐδέν σοι κακὸν παρέσχον οἱ ἐνταῦθα ξένοι, καὶ πῶς ἐπήγαγες αὐτοῖς τὴν τιμωρίαν ταύτην; ἕως πότε πολεμεῖς μετὰ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων; σὺ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἐποίησας τὸν Ἀδὰμ ἐκβληθῆναι ἐκ τοῦ παραδείσου,

[18] cf gen 3, 1; 23

[1] εὐθέως ΠΟ ‖ γὰρ ὡς om C ‖ [1–2] εἰσ. με] °ἤμην R ‖ [1] ἤγαγόν Ω ‖ [2] καὶ prius om PΩ ‖ π. κ.] π. τὸν κ. P π. τὸν θεὸν R τῷ κυρίῳ μου OMN ‖ [2–3] ἐφ. μ. ἑ. om C ‖ [3] εἴρηκέ C ‖ λέγων om COMN (cf 95, 6; 97, 13; 110, 13; 111, 14) °ὅτι add Σ: cf 93, 13 ‖ ὑπόμ.] με add P ‖ [3–4] ἡμ. εἰκ. NE ἡμ. κζ RM ‖ [4] καὶ om R ‖ μ. τ. om C ‖ ἐξαποστέλλω R fort uerum: cf 67, 14 ‖ [5] καὶ π. - σοῦ om C ‖ σέ RΩ ‖ νῦν om RΣ ‖ [6] μοι om CΩ ‖ κύρ.] μου add MN ‖ εἶδον - διαπρ.] γέγονεν C ‖ ἐστιν ὃ om O ‖ διαπράττεσθαι (Σ) διαπράττειν P ποιεῖν δι' οὗ πάρεσμεν O ‖ [8] θεασ. ὁ ἀνδ. C ‖ ὁ om PONE ‖ ἴδεν ἐν μ. τ. φ. O ‖ ἐν μ.] ἔσω R om C ‖ τ. φ. om C ‖ [9] τοὺς] τρεῖς C ‖ τοὺς alt om ΠΝ(E) ‖ κατακλεισθέντας P(Σ) ἐγκλεισθέντας R: cf 95, 8 ‖ ἐσθ. χ. γ. (om καὶ) C ‖ γυμν.] ὄντας add R ‖ καὶ om ROMN ‖ ἐσθ. χ. Σ ‖ χόρτα R ‖ [10] °ὥσπ. - ἄλ. om C ‖ ὡς MN ‖ τὰ - ἄλ.] κτ. ἄλ. O κτ. E ἄλ. MN ἄλ. ζῷα R: cf 13 ‖ ἀνδ. τὸ στ. α. (om ὁ) R ‖ αὐτοῦ om CO ‖ ὁ om CΣ ‖ Ἀ. om CMN ‖ [11] ἔφη C ‖ ἐν ἑ. om RCO ‖ ὦ Ἀ. πρ.] πρ. κύριε Π ‖ Ἀ.] ματθαῖε R ‖ κ. θ.] κ. ἴδε RO om C: cf 108, 2 ‖ παρέχουσι E πάσχουσιν R παθένωσιν C: cf 15 ‖ [12] οἱ RC ‖ °ὅμοιοι R ὁμοιοπαθέσιν P om C ‖ σοι NE ἡμῖν P om C ‖ ἄνθρωποι RC °ὅτι add MN ‖ παρομοίωσαν (C)O: cf 66, 17 ‖ αὐτοῖς N αὐτὸν E om R ‖ [12–13] τ. ἀν. κτ. C ‖ [13] τ. ἀν. om Ω: cf 10 ‖ [13–14] τότε - αὐτ.] κ. λέγει πρ. τ. σατ. C ‖ [13] ἀνδ. ἤρξ. (om ὁ) Σ ‖ [13–14] δι. τ. σ.] τοὺς ὄντας ἀπελέγχειν R ‖ [13] ἐλέγχειν (N)E ‖ [14] καὶ] ἤρξατο add P ‖ λέγει E ‖ πρ. α. om R ‖ σοι om R ‖ [15] τῶν ἀγγέλων PO τῶν διακόνων R ‖ αὐτοῦ] σου Thilo fort recte καὶ πάντων add R ‖ °ὅτι ο.] ο. γὰρ MN ‖ σοι om R ‖ κακὸν om ΠM: del?? ‖ παρ.] ἔπραξαν R κακὸν add P ‖ [16] ἐ. ξ.] ξ. οὗτοι Σ ἄνθρωποι R ‖ ἐπήγαγεν R ἐξήγαγες MN εἰσήγαγες E ὑπήνεγκας O ‖ ἐπ' αὐτοὺς Σ ‖ [17–92, 2] σὺ - γεν. partim add 100, 13 B ‖ [17] γὰρ om B ‖ [18] ἀπ' - Ἀδ.] ἐπ. ἀπ' ἀ. ἐκβλ. τ. ἀδ. P τὸν πρωτόπλαστον ἐπ. ἐκβλ. R ἐπ. τὸν πρῶτον ἄνθρωπον ἐκβλ. Σ ἐξήγαγες C ‖ Ἀδ.] ἄνθρωπον O ‖ ἐκ om Ω

καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς βρῶσιν χόρτου σπεῖραι ἐν τῇ γῇ. σὺ ἐποίησας τοὺς ἄρτους αὐτοῦ τοὺς ἐπὶ τῆς τραπέζης λίθους γενέσθαι· καὶ πάλιν σὺ ἐπεισῆλθες ἐν τῇ διανοίᾳ τῶν ἀγγέλων καὶ ἐποίησας αὐτοὺς ἐν γυναιξὶν μιανθῆναι, καὶ ἐποίησας ἀδιαθέτους τοὺς υἱοὺς αὐτῶν τοὺς γίγαντας, ὥστε κατεσθίειν τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τῆς γῆς, ἕως οὗ ὠργίσθη κύριος ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς τὸν κατακλυσμόν, ἵνα ἐξαλείψῃ πᾶν τὸ ἀνάστημα ὃ ἐποίησεν κύριος ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλλ' οὐκ ἐξήλειψεν τὸν δίκαιον αὐτοῦ Νῶε. καὶ πάλιν παρεγένου καὶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἵνα καὶ τοὺς ἐνταῦθα ποιήσῃς κατεσθίειν ἀνθρώπους, ἵνα γένηται καὶ τούτων τὸ τέλος εἰς κατάραν καὶ ἀπώλειαν, νομίζων ἐν σεαυτῷ ὅτι ὁ θεὸς ἐξαλείψει τὸ πλάσμα αὐτοῦ. ἢ οὐκ ἤκουσας ὅτι εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι Οὐ μὴ ἐπάξω ἔτι κατακλυσμὸν ἐπὶ τῆς γῆς; Ἀλλὰ εἴ τί ἐστιν ἑτοιμαζόμενον κολάσεως ἕνεκεν τῆς σῆς τιμωρίας.

[2] cf liber Adae et Euae 1, 68?? ‖ [3] cf gen 6, 2; 4; 7; 8 ‖ [13] gen 9, 11

[1–15] *κ. ἔδ. - τιμ. om O*

RPCMNE [1–3] *κ. ἔδ. - ἀγγ. om C* ‖ [1] *κ. ἔδ. - γῇ om B* ‖ *χ. βρ. E* ‖ *χόρτου - γῇ om R* ‖ *χ.] ἄρτου καὶ P* ‖ *σπ.] σπέρμα ὅ ἐστιν add P* ‖ *ἐπὶ τῆς γῆς P* ‖ *σὺ] δὲ add RNE* ‖ [2] *αὐτοῦ om BΣ* ‖ *τοὺς om RΣ* ‖ *ἐν τῇ τραπέζῃ RΣ αὐτοῦ add MN* ‖ *τῆς] βρώσεως add P* ‖ *γεν. λίθ. PΣ* ‖ [3] *σὺ ἐπ.] συνῆλθες R* ‖ *σὺ om P* ‖ *ἐπῆλθες NE* ‖ *εἰς διανοίας R* ‖ *τῶν om R* ‖ [4–6] *αὐτοὺς - οὗ] μιγῆναι τοὺς ἀνθρώπους ἐν παραβάσει καὶ C* ‖ [4–5] *ἐν γ. - ἀδ. τ. om Σ* ‖ [4] *ἐν om R* ‖ *μιγῆναι R* ‖ [4–5] *καὶ - ὥστε] ἔτι καὶ R* ‖ [5] *τ. υἱ. α. om P redit B*

BRPCMNE [5] *υἱ. α. τ. γ.] υἱ. (πατέρας MN) τῶν γιγάντων Σ* [5–6] *ὥστε - γῆς om Σ* ‖ [5] *ὥστε om B* ‖ *κατελθεῖν B: cf 10* ‖ *τοὺς om BR* [6] *γῆς] ἐδίδαξας add R* ‖ *οὗ om RE* ‖ *ἐπ' α. κ. P* ‖ *κύρ.] ὁ θεὸς RΣ* ‖ *ἐπ' α.] δι' α. R om CΣ* ‖ [7] *ἐπ' αὐτ. om RCE κύριος add R* ‖ *ἵνα] ὥστε C καὶ E om R* ‖ *ἐξαλεῖψαι C ἐξαλείψας R ἐξαλειφθῇ E* ‖ [7–9] *πᾶν - Νῶε] τὸν ἄνθρωπον C* ‖ [7] *τὸ om PMN* ‖ [8] *ἐπὶ τ. γ. ὃ ἐπ. (om κύρ.) R* ‖ *ὃ ἐπ. om E* ‖ *κύρ. ἐ. τ. γ. om PΣ* ‖ *ἀλλ'] καὶ B: cf 85, 10* ‖ *ἐξήλ.] κύριος add P* ‖ [9] *τὸν δίκ. om B* ‖ *αὐτοῦ om P* ‖ [9–10] *κ. πάλ. - ἀνθ. iterat 100, 13 sic: κ. π. π. ἐν τῇ π. τ. ἵνα ποι. τ. ἐντ. κατ. ἀνθ. B* ‖ [9] *καὶ alt om RΠΣ* ‖ [10] *ἵνα - ποι. om R* ‖ *ἵνα om E* ‖ *ποι. καὶ τ. ἐ. MN* ‖ *καὶ om Π* ‖ *ποι. τ. ἐντ. P* ‖ *τ. ἐντ. om CE* ‖ *ἐποίησας E* ‖ *ἐσθίειν CΣ ὁμοίους add C* ‖ [11–12] *ἵνα - αὐτοῦ om C* ‖ [11] *τὸ τ. κ. τούτ. MN τὸ τ. αὐτοῦ R* ‖ *κατ. καὶ om E εἰς add BMN* ‖ *ἀπ.] ὡς add P* ‖ [12] *νομίζῃς R* ‖ *εἰς P (om E)* ‖ *ἑαυτῷ RΣ ἑαυτὸν P* ‖ *ἐξαλείφει ὁ θ. R* ‖ [12–13] *ἐξ. - ὁ θ. om N* ‖ [12] *ἐξαλείφει PM οὐκ ἐξαλείφῃ E* ‖ [13] *ἢ om R* ‖ [13–14] *ὅτι οὐ - γῆς] μηὶ ἐξάλειψαι ἐν κατακλυσμῷ τὴν γῆν R* ‖ [13] *ὅτι om ΠΣ* ‖ [14] *τὴν γῆν (Σ)* ‖ *ἀλλ' Σ* ‖ *εἴ τι om R* ‖ *ἑτ.] ὁ ἑτοιμαζόμενος R* ‖ *κολ.] εἰς γέενναν R om ΠΣ γίνεται add Σ* ‖ [15] *ἕνεκεν] ἕνεκα C redit A*

ABRPCOMNE [15] *τιμ.] γίνεται add B: recte? an ⟨ἐστίν⟩? ⟨ἑτοιμάζεται⟩?*

21 *Τότε ἀναστὰς Ἀνδρέας καὶ Ματθείας ηὔξαντο, καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἐπέθηκεν Ἀνδρέας τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰ πρόσωπα τῶν τυφλῶν ἀνδρῶν τῶν ὄντων ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ εὐθέως πάντες ἀνέβλεψαν· καὶ πάλιν ἐπέθηκεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ μετεβλήθη ὁ νοῦς αὐτῶν εἰς ἀνθρωπίνην αἴσθησιν. τότε λέγει αὐτοῖς Ἀνδρέας· Ἀναστάντες πορεύεσθε εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς πόλεως, καὶ εὑρήσετε ἐν τῇ ὁδῷ συκῆν μεγάλην,* 151 T *καὶ καθίσατε ὑπὸ τὴν συκῆν καὶ ἐσθίετε ἀπὸ τοῦ καρποῦ αὐτῆς ἕως ἂν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ βραδύνω τοῦ ἐλθεῖν ἐκεῖ, εὑρήσετε τὸ αὔταρκες τῆς τροφῆς ὑμῶν· οὐ μὴ γὰρ λείψει ὁ καρπὸς ἀπὸ τῆς συκῆς, ἀλλ' ὅσον ὑμεῖς ἐσθίετε, πλείονα καρπὸν ἐνέγκῃ, καὶ διαθρέψῃ ὑμᾶς, καθὼς εἶπεν ὁ κύριος. Καὶ ἀποκριθέντες οἱ ἄνδρες εἶπαν τῷ Ἀνδρέᾳ· Ἐλθὲ ἅμα ἡμῖν κύριε ἡμῶν, μή ποτε πάλιν θεασάμενοι ἡμᾶς οἱ τῆς πόλεως ταύτης ἄνομοι ἄνδρες κατακλείσουσιν ἡμᾶς καὶ ἐνδείξονται ἡμῖν βασάνους δεινοτέρας καὶ πλείους ὧν ἐνεδείξαντο ἡμῖν. Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀνδρέας εἶπεν πρὸς αὐτούς· Πορεύεσθε· ἐπ' ἀληθείας γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πορευομένων ὑμῶν οὐ μὴ ὑλάξει κύων ἐν τῇ γλώττῃ*

---

[1] *ματθαῖος καὶ ὁ ἀνδρ.* R ‖ *ματθαῖος* Π ‖ *προσηύξαντο* Π(Ω) ‖ [2] *ἐπ.*] *ὁ* add RΠ ‖ *τ. χ.* (*αὐτοῦ* add O) *ὁ ἀνδ.* BO ‖ *τὴν χεῖρα* Σ *αὐτοῦ* add RPΣ: cf 4 ‖ [3] *ἀνδ.-φυλ.* om ΠΩ ‖ *ἀνθρώπων* RΠ ‖ [3–4] *ἀν. π.* R ‖ [3] *πάντες* om BΩ ‖ [4] *ἀν[έβλ]εψαν* A ‖ [4–5] *κ. π. - κ. αὐτ.* om C ‖ [4] *πάλλην* A ‖ *ἐπέθηκαν* P ‖ *αὐτοῦ την χειραν* B ‖ *τὰς χεῖρας* RP: cf 2 ‖ *αὐτῶν* P ‖ *ἐπὶ*] *τὰ πρόσωπα τῶν τυφλῶν καὶ ἐπὶ* add B ‖ [5] *μετεβλήθην* B ‖ *αὐτ. ὁ ν.* BP ‖ [6] *τότε - Ἀ.*] *καὶ ἀποκριθεὶς* (om ΠO) *ὁ* (om CΩ) *ἀνδ.* (om CO) *εἶπεν αὐτοῖς* (*πρὸς αὐτοὺς* P) (Φ): cf 69, 5 ‖ *ἀνάστητε* RC *καὶ* add C *οὖν* add BPME *νῦν* add ON ‖ *πορεύθητε* CO ‖ [7] *πόλε[ωσ καὶ]* A ‖ *εὑρήσητε* BRΠOMN: cf 10 ‖ [8] *καθή[σατε]* A ‖ *ὑποκάτω* E *ὑπ'* P *ἐπ'* CO (om R) ‖ *τ. σ.*] *αὐτῆς* OE *αὐτὴν* Π (om R) ‖ *ἀπὸ*] *ἐκ* BPOMN (om E) ‖ *καρ[ποῦ αὐ]τῆς* A ‖ [9] *ἂν*] *οὗ* BΠ ‖ [9–12] *ἐὰν - ὑμᾶς* om A ‖ [9] *τ. ἐ.*] om RΠO ‖ *ἐκεῖ* post *εὑρ.* (10) Σ om R ‖ [10] *εὑρήσητε* BRPOMN: cf 7 ‖ *ἐκλείψει* ΠOE *ἐκλείπῃ* M ‖ [10–11] *ἀ. τ. σ. ὁ κ.* RΩ *ἀπ' αὐτῆς ὁ κ.* P ‖ [10] *ὁ* om B ‖ [11] *ἀπ' αὐτῆς* C ‖ [12] *κ. δ.-κύρ.* om C ‖ *ὁ κύρ. διέταξεν* BR(Ω) (*fort uerum*: cf 84, 13 R) *ὁ κύρ. ἐδίδαξεν ἡμᾶς* P *ὁ κ[ύριος καὶ ἀ]ποκριθέντες* A ‖ *ἀπ.* om C ‖ [13] *οἱ ἄ.* om AC ‖ *εἶπον* BRCΩ ‖ *τ. Ἀ.*] *αὐτῷ* CO om R *ὅτι* add PΣ *ἐκεῖνοι* add C ‖ *ἅμα*] *μεθ'* BΠE ‖ *ἡμῖν*] *ἡμῶν* BΠΣ ‖ *ἡμῶν* om RCON ‖ [14] *πάλλην* A om R ‖ *ταύτης* om ΠE ‖ [15] *ἄνθρωποι* (R)Π(E) (cf 67, 3) *καὶ* add BE ‖ *κατακλείσωσιν* BM *κατακόψουσιν* R *καύσωσιν* O ‖ *ἡμᾶς* om BMN ‖ *ἡμῖν*] *εἰς ἡμᾶς* PO (cf 101, 9) om CE ‖ *δ. βασ.* (Π) *κακὰ* R (om Σ) ‖ *δεινας* B ‖ [16] *καὶ - ἡμῖν* om RΩ ‖ *καὶ* om B ‖ *πλείωνας* B ‖ *ἐπεδείξαντο* A: cf 15; 89, 2; 102, 5 al ‖ [16–17] *καὶ - αὐτ.*] *εἶπεν δὲ αὐτοῖς ἀνδρ.* R(C) ‖ [16] *ἀπ.*] *ὁ* add PN ‖ [17] *πρὸς* om OME ‖ *αὐτοῖς* BME om O: cf 68, 14 ‖ *ἐπ' ἀ.*] *ἀμὴν* B ‖ [18–93,1] *ἐν - αὐτ.* om R ‖ [18] *ἐν* om BCΩ

αὐτοῦ ἐφ' ὑμᾶς. Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες διακόσιοι ἑβδομήντα καὶ γυναῖκες τεσσαράκοντα ἐννέα οὓς ἀπέλυσεν Ἀνδρέας ἐκ τῆς φυλακῆς. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ ἄνδρες καθὼς εἶπεν αὐτοῖς ὁ μακάριος Ἀνδρέας· Ματθείαν δὲ ἐποίησεν πορευθῆναι σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐξ ἀφηλιώτου τῆς πόλεως. καὶ ἐπέταξεν Ἀνδρέας νεφέλῃ, καὶ ἦρεν ἡ νεφέλη Ματθείαν καὶ τοὺς μαθητὰς Ἀνδρέου, καὶ ἀπέθετο αὐτοὺς ἡ νεφέλη ἐν τῷ ὄρει ὅπου ἦν ὁ Πέτρος διδάσκων, καὶ ἔμειναν πρὸς αὐτόν.

22 Ἀνδρέας δὲ ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς φυλακῆς περιεπάτει ἐπὶ
152 T τῆς πόλεως, καὶ θεασάμενος στῦλον χαλκοῦν καὶ ἀνδριάντα ἐπάνω ἑστηκότα καὶ ἐλθὼν ἐκαθέσθη ὀπίσω τοῦ στύλου ἐκείνου ἕως ἂν ἴδῃ τί ἔσται τὸ γενόμενον. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορευθῆναι τοὺς δημίους εἰς τὴν φυλακὴν ἵνα ἐκβάλουσιν ἀνθρώπους εἰς βρῶσιν αὐτῶν κατὰ τὴν μακαρίαν συνήθειαν, καὶ ηὗραν τὰς

[1–5] ἐφ' - πόλεως] νῦν οὖν πορεύεσθαι B ‖ [1–3] ἦσαν - αὐτοῖς] κ. ἐπορ. οἱ ανδ. (οἱ ἐν τῇ φυλ. add N) τὸν ἀριθμὸν διακόσιοι σαράκοντα ἐννέα (σμθ' M κ. γυν. add E) οὓς ἀπέλ. ἀπὸ τ. φυλ. (Σ) ‖ [1–3] ἦσαν - φυλ. post Ἀνδρ. (4) RPO ‖ [1] δὲ] γὰρ RΠ ‖ οἱ om RCO ‖ π.] om RΠO ἐν τῇ φυλακῇ add RP τὸν ἀριθμὸν add RO ‖ ἄνδ. om O τὸν ἀριθμὸν ὡς add P ‖ [1–2] ἑβδ. κ. γ. om RΠO ‖ scr ἑβδομήκοντα ‖ [2] μθ' R ‖ σαράκοντα AO ‖ ἐνέα A καὶ γυναῖκες πεντήκοντα add PO ‖ [4] ματθαῖον R(Π) ‖ [4–5] μετὰ τῶν μαθητῶν Π ‖ [5–7] ἐξ - ὄρει] καὶ ἀπέθ. αὐτ. ἡ νεφ. ἐξαφηλίου τ. πόλ. R ‖ [5] [ἐξ ἀφη]λήουτοῦ A ἐξ ἀνατολῶν O καὶ ἐξελθόντες ἀπὸ (Σ) ‖ καὶ om Σ ‖ ἔταξεν Π προσέταξεν Ω (cf 107, 14) ὁ add NE ‖ [6] νεφέλην BPE om C ‖ ἡ om CONE ‖ νεφ. om ONE τὸν add (P)OME ‖ ματθαῖον (Π) τοὺς ἄνδρας B ‖ [7] Ἀ.] τοῦ ἀ. P αὐτοῦ BCOME ‖ ἡ νεφ. om BΠOME: cf 6 ‖ ἐν om O ‖ [τῷ ὄρει] A om O ‖ ὁ om BRΠOMN ‖ [8] διδ.] καθεζόμενος καὶ διδ. Ω καθεζόμενος RΠ ‖ κ. ἔμ. π. α. om B ‖ αὐτ[όν] A ἐν τῷ ὄρει add O ἐν τῇ ὀρεινῇ add Σ ‖ [9] Ἀ. δὲ ἐ.] καὶ ἐξῆλθεν ἀ. B ὁ δὲ ἀ. ἐ. CN ‖ ἀπὸ] ἐκ Φ ‖ φ.] καὶ add B ‖ [9–10] ἐν τῇ πόλει CO ‖ [9] ἐπὶ] τὴν πλατείαν add R: cf 96, 7 ‖ [10] πόλ.] καὶ ἦλθεν περιπατῶν add (Σ) ‖ θ. - ἀνδ.] ἦλθεν ἐπί τινα τόπον ἐν ὧ ἦν στήκον κιὼν καὶ ἐπιτὸν κιονα ἀνδριάς B ἦλθεν περί τινα στύλον ἀνδ. O ἐθεάσατο ἐπί τινος στύλου χ. ἀ. (Π) θ. ἀνδρέας ἐπί τινα στύλ. ἀνδριάντα χ. R ‖ κ. θ.] scr καὶ ἦλθεν περιπατῶν ἐπί τινα τόπον κ. θ. εἶδεν?? ‖ θ.] ὁ ἀνδρέας add N ‖ στ. - ἀνδ.] εἶδεν ἐπὶ ἕνα στ. ἀνδ. χαλκ. (Σ) ‖ [11] ἐπ. ἑ. om Φ περιτιθέμενον ἑαυτον add R ‖ del καὶ? ‖ ἀπελθὼν R om CO ‖ ὀπ.] ἐγγὺς BΠME ἔγγιστα R(N) ἐπὶ O ‖ [12] ἂν] οὗ RP om CO ‖ ἀπίδη P ἀφείδει B ἐφίδει R ‖ τί om B(C) ‖ ἐστιν (Θ) om B ‖ γεννόμενον A γινόμενον RPΣ recte ut uid: cf 95, 7; 96, 13 ‖ ἐγέννετο A ‖ ἐν τῷ om A: cf 68, 2; 116, 11 ‖ πορεύεσθαι Π εἰσελθεῖν B ‖ [13] ἐν τῇ φυλακῇ RΠOE ‖ [13–14] ἵνα - σ. καὶ om R ‖ [13] ἐκβ.] ἐξενέγκωσιν (Φ) (cf 68, 3): scr ἐκβαλοῦσιν?? ἐκβάλωσιν? (cf 95, 13; 96, 5) τοὺς add O ‖ [14] εἰς βρ. om B ‖ αὐτοῖς Π (cf 68, 3) om B ‖ κατὰ - καὶ om C ‖ μακ.] καθημερινὴν (Θ) om B: scr ἀγρίαν?? μιαρὰν? μυσαρὰν? ‖ συν.] αὐτῶν add O ‖ καὶ om BOE: cf 68, 3; 116, 10 ‖ εὗρον (ΠΩ) ἴδων R

θύρας τῆς φυλακῆς ἀνεῳγμένας καὶ τοὺς φύλακας τοὺς φυλάσσοντας νεκροὺς κειμένους ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ εὐθέως ἐπορεύθησαν καὶ ἀπήγγειλαν τοῖς ἄρχουσιν τῆς πόλεως λέγοντες ὅτι Τὸ δεσμωτήριον ηὕραμεν ἠνεῳγμένον, καὶ εἰσελθόντες ἔσω οὐδένα ηὕραμεν, ἀλλὰ τοὺς φύλακας ηὕραμεν νεκροὺς κειμένους ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἄρχοντες τῆς πόλεως εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς· Τί ἄρα ἐστὶν τὸ γενόμενον; τάχα τινὲς εἰσῆλθαν εἰς τὴν φυλακὴν τ....... καὶ τοὺς φύλακας ἀπέκτειναν, ἦραν δὲ καὶ τοὺς καταχλείστους; Τότε ἐκέλευσαν τοῖς δημίοις λέγοντες· Ἀπελθόντες εἰς τὴν φυλακὴν ἐνέγκατε τοὺς ἑπτὰ ἄνδρας τοὺς τελευτήσαντας, ἵνα κἂν αὐτοὺς καταφάγωμεν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ καὶ ἀνέλθωμεν ἐπὶ τὴν αὔριον· ἐπισυνάξωμεν πάντας τοὺς γηραιοὺς τῆς πόλεως ὅπως βάλωσιν κλήρους εἰς ἑαυτοὺς ἕως ἂν ἔλθωσιν οἱ

[1] πύλας C: cf 101, 6 ‖ τ. φ. om RO ‖ ἠνεωγμένας P: cf 4 ‖ [1-2] καὶ - κειμ. om P ‖ τ. φύλ. - γῆν] εἰσελθόντες ἔσω οὐδένα ηὗρον (εὗρον R) BR: cf 5 ‖ τ. φυλάσσ. om CΩ ‖ [2] τῆς γῆς ΠΕ: cf 5 ‖ [γῆν] A ‖ εὐθ. om BCE ‖ [2-3] ἐπ. κ.] πορευθέντες RC ἀπελθόντες B(E) ‖ [3] ἀνήγγειλαν BΣ ‖ [τοῖς] A ‖ τ. πόλ.] αὐτῶν RE om BO ‖ λέγ. om CΣ ‖ [3-5] ὅτι - γῆν] τὸ γεγονὸς E ‖ [3] τὸ om A ‖ [4] εὕραμεν R ηὕρομεν B εὕρομεν Π(O)M ‖ ἠ[νεωγμ]ένον A ἀνεωγμένον BRCMN: cf 1 ‖ εὕραμεν BRN εὕρομεν (ΠO)M ‖ [5] ἀλλὰ - γῆν om B ‖ ἀλ[λὰ τοὺς φύλα]κας A ‖ ἀλλὰ] εἰ μὴ RC καὶ add POMN ‖ εὕρομεν (PO)M εὕραμεν N om RC ‖ [τὴν γῆ]ν A ‖ [6] ταῦτα om BRΠE ‖ οἱ ἄ. om CO ‖ ἄρχ[ον]τες A ἄνδρες P ‖ [τῆς] πόλε[ως] A om CO ἐκείνης add P ‖ [εἶπαν] A εἶπον RCΣ ‖ ἐν ἑ. om B λέγοντες add RN (cf 91, 3) οὐαὶ ἡμῖν add B ‖ [7] τί - γεν. om R ‖ ἄρα τί B ‖ ἐστι[ν τὸ] A ‖ γ[ενο]μενον A γινόμενον CONE γεγονῶς BPM: cf 94, 12; 99, 11; 13 ‖ τα[χα] A μὴ ἄρα (Π) om B: cf 73, 18 ‖ εἰσῆλθόν τινες Π(Ω) ‖ [τινες] A τίνες B ‖ [7-8] εἰσ. - καὶ prius om B ‖ [7] ἐπεισῆλθον R ‖ ἐν τῇ φυλακῇ RΠ ‖ [8] τ[.......] A (ego τὴν... dispicere mihi uidebar) om Θ τῆς πόλεως Tischendorf probabiliter ‖ [καὶ τ]οὺς φύλακ[ας] A ‖ ἀπ. τ. φ. Σ om RΠ ‖ δὲ om RΠ ‖ καὶ om BRΠE ‖ [9] τότε - λέγ.] τί οὖν ποιήσωμεν εἰς διατροφὴν ἑαυτῶν τὴν σήμερον ἡμέραν R ‖ τ[ότε ἐκέλευ]σαν A ‖ τότε] καὶ BΠ ‖ εἶπαν B εἶπον C ‖ τ. δ. πρὸς τοὺς δημίους B ‖ λέγ. om BC ‖ [9-10] ἀπ. - τελ.] φέρετε τοὺς φύλακας B ‖ [9] ἀπέλθατε ΠE ‖ [10] ἐν τῇ φυλακῇ OMN om C καὶ add Π ‖ [εἰς τὴν] A ‖ ἑπτὰ om AR (cf 90, 2; 3; 96, 6): scr ζ? ‖ τ. τε[λε]υτησαντας A τ. νεκροὺς R om ΠΩ: cf 96, 6 ‖ [11] κἂν M om CO ‖ φάγωμεν Θ ‖ ἐν τῇ σ. ἡ.] τὴν [σημερον] ἡμέρα A σήμ. O om Σ ‖ [11-96,3] κ. ἀν. - διατρ. post 97, 9 habet B ‖ [11] καὶ] ἐπεὶ δ' ἂν δὲ N ‖ [11-12] ἐ. τ. αὔρ. ἐλθόντες B ‖ [11] ἐλθόντες OE ἀνελθόντες conicit Thilo: scr ἐὰν ἔλθωμεν??? ‖ [12] ἐπὶ] εἰς R; om C) ‖ αὔρ.] καὶ add P fort recte: an αὔριον· ⟨καὶ τῇ αὔριον⟩? ‖ ἐ[πισυνάξ]ωμεν A ‖ πάντας om RΠ ‖ [12-96,2] γηρ. - ἐκλεξ. om B ‖ [12] γερουσιν A: scr γεραιοὺς cf 97, 9; 12; 98, 6; 7; 112, 14 al ‖ [12-13] τ. πόλ. om Π: cf 97, 9 ‖ [13] βαλοῦσιν R βάλωμεν (CΩ): cf 94, 13 ‖ [13-96,1] εἰς - ἑ. ἑ.] καὶ εἰς ἑπτὰ εἰς οὓς ἂν ἔλθ. οἱ κλ. O καὶ οὗ (εἴ E) τινος λάχωμεν ME οὓς παρέλθωσιν οἱ κλῆροι N ‖ [13] εἰς] πρὸς R om PO ‖ αὐτοὺς R ἑαυτοῖς P 'fort add καὶ' Thilo ‖ ἕως ἂν] καὶ ὅπου ἂν P καὶ δ' ἐὰν R ‖ [13-96,1] ἔλθῃ κλῆρος R

κλῆροι ἐπὶ ἑπτά, καὶ ἑπτὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν σφαγιάσωμεν· 153 T καὶ ἔσονται ἡμῖν εἰς διατροφὰς ἕως ἂν | ἐκλεξώμεθα νεανίσκους καὶ ὁρίσωμεν αὐτοὺς ἐν πλοίοις ὡς ναυτικούς, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ χώρας καὶ ἐμβαλλόμενοί τινας ἀγάγωσιν ἐνταῦθα ἵνα ἔσονται ἡμῖν εἰς διατροφάς. Καὶ ἀπελθόντες οἱ δήμιοι εἰς τὴν φυλακὴν ἤνεγκαν τοὺς ἑπτὰ ἄνδρας τοὺς τελευτήσαντας· καὶ ἦν κλίβανος οἰκοδομημένος ἐν μέσῳ τῆς πόλεως, καὶ προσέκειτο ἐν τῷ κλιβάνῳ ληνὸς μεγάλη ἔνθα τοὺς ἀνθρώπους ἐσφαγίαζον, καὶ διέτρεχεν αὐτῶν τὸ αἷμα ἐπὶ τὴν ληνόν, καὶ ἤντλουν ἐκ τοῦ αἵματος καὶ ἔπινον. καὶ ἤνεγκαν τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἔθηκαν ἐπὶ τὴν ληνόν. καὶ ἐν τῷ ἐπᾶραι τοὺς δημίους τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπ' αὐτοὺς ἤκουσεν φωνῆς Ἀνδρέας λεγούσης· Θέασαι Ἀνδρέα τὸ γινόμενον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Καὶ θεασάμενος Ἀνδρέας ηὔξατο πρὸς κύριον λέγων· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ,

---

[1] *ἐπὶ om AP(C)Ω: cf 97, 12 ‖ καὶ om RP(C)ON ἀνὰ add ME ἑπτὰ add N ‖ ἑπτὰ om R ‖ ἐφεκάστης ἡμέρας R ‖ ἑκ. om OE ‖ σφάξωμεν Π(O) (cf 9; 98, 13; 113, 12) αὐτοὺς add RΠ ‖* [2] *διατρυφὴν RΠ: cf 5 ‖ ἂν] οὐ O ‖ νεωτέρους B ‖* [3] *ὡς (om R) ναυτ. κ. ὁρ. α. ἐν πλ. (εἰς πλοῖον R) RP om C ‖ ὁρ.] ἐμβάλλομεν B ‖ ἐν π. ὡς ν. om ME ‖ ἐμ A εἰς B ‖ πλοῖα B ‖ καὶ] ἵνα R om O ‖* [4] *κ. χ.] περιχώρους Π: cf 104, 6 ‖ περικύκλω RΣ πέριξ O ‖ χ.] πόλεις R (cf 65, 7) πόλεις καὶ χ. O κόμας καὶ χ. E χ. καὶ κώμας MN ‖ καὶ om BOMN ‖ ἄγουσιν A εἰσαγάγουσιν Σ ‖ ἐντ. post ἡμ. (5) P om BC Ω ‖* [5] *ἵ. ἔσ. om ΠΩ ‖ ἔσ. ἡμ.] ἔ[...]μεν A (sic ego legeram ἔχωμεν scribendum putabam sed de ε dubitabam: ... ἡμῖν P Vallette legit) ‖ ἔσ.] ἔχωμεν R ‖ ἡμῖν om RE ἀνθρώπους add MN ‖ διατροφὴν Π βρῶσιν O ἡμῶν add R ‖ καὶ] τότε R ‖ δ.] ὑπηρέται B ‖* [5–6] *ἐν τῇ φυλακῇ E om BC ‖* [6] *[φυλα]κὴν A ‖ ἤγαγον RE ‖ τ. ἑ. ἄ.] αὐτοὺς B om R ‖* [6–8] *τοὺς τ. - ἀνθρ. om B ‖* [6] *τελευτή[σα]ντας A τεθνηκότας Π: cf 95, 10 ‖* [7] *οἰκοδομηθεῖσα P οἰκοδομηθεὶς R(Σ) (om C) ‖ μέσ.] τῇ πλατείᾳ R (om C): cf 94, 9 ‖* [7–8] *κ. πρ. - μεγ. post ἐσφαγ. (9) R om E ‖* [8] *ἐν om RΠM: del?? ‖ [με]γάλη A ‖ ἐν[θα] A ‖* [9] *ἔσφαζον ΠO: cf 1 ‖ τὸ αἷμα α. rPΣ ‖ [αὐτῶ]ν A om RC ‖* [10] *αἵματο[ς κ]αι ἔ[π]ινον A ‖* [10–12] *ἤν. - αὐτοὺς] ἦραν οἱ δήμιοι τοὺς νεκροὺς ἵνα κατὰ τὴν κέλευσιν τῶν ἀρχόντων ποιήσωσιν R ‖* [10] *ἐνέγκαντες PΣ om CO ‖ τ. ἀ.] τοὺς (ἑπτὰ add Π) ἄνδρας ΠΣ τοὺς τελευτήσαντας add PΣ ἐν τῇ φυλακῇ add P ‖* [11] *ἐπὶ τ. λ. κ. ἔθ. B ‖ καὶ om P(C)Σ ‖ ἐπέθηκαν Σ αὐτοὺς add BO ‖ ἐ[πὶ τὴν] A ‖ κ. ἐν τῷ] τοῦ P ‖ καὶ] ἐγένετο add O: cf 94, 12 ‖ ἐπ.] κατακόψαι B ‖* [11–12] *τ. δημ. - ἐπ' om B ‖* [12] *τὰς - ἐπ'] καὶ σφάξαι P ‖ χει[ρας αὐτῶν ἐ]π' A ‖ α. ἐπ' α.] α. τοῦ διακόπτειν α. O τοῦ μελίσαι τοὺς νεκροὺς (Σ) ‖ ἤκ.] καὶ ἤκ. RP (cf 94, 14) ἤκ. δὲ B ‖ φ. Ἀ.] ἀ. φ. RP ὁ ἀ. φ. ON ὁ ἀπόστολος φ. C φωνὴν ὁ ἀ. B φ. ME ‖ λεγ.] αὐτῷ add BRO ‖* [13] *[θέασαι ἀ]νδρέα A πρόσχες ἀ. καὶ θέασαι B fort uerum: cf 66, 16; 91, 11; 108, 2; 9 ‖ τὸ γενόμενον RC τὰ γινόμενα O τί γίνεται B: cf 94, 12 ‖ ταύτῃ] ὑπὸ τῶν ἀνόμων add Σ ‖* [13–14] *θεασ. - κύρ. om R ‖* [13] *θε[ασάμενος] A ὁ add BP(O)MN ‖* [14] *ηὔξ. - λέγ.] ἐδάκρυσεν καὶ κλέων ἀνέβλεψεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν B ‖* [14–97,2] *πρὸς - ἀλλ' om C ‖* [14] *λέγει ὦ R ‖ κύρ.] μου add BP*

.......ς τοῦ εἰσελθεῖν με εἰς τὴν πόλιν ταύτην, μὴ ποιήσῃς τι κακὸν διαπράξασθαι τοὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀλλ' ἐξελθάτωσαν αἱ μάχαιραι ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἀνόμων. Καὶ εὐθὺς ἔπεσαν αἱ μάχαιραι ἐκ τῶν χειρῶν τῶν δημίων, καὶ ἀπελιθώθησαν αἱ 154 T
χεῖρες αὐτῶν. καὶ θεασάμενοι οἱ ἄρχοντες τὸ γεγονὸς ἔκλαυσαν λέγοντες· Οὐαὶ ἡμῖν, ὅτι ἐνταῦθα μάγοι εἰσὶν οἱ καὶ ἀπελθόντες ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἐξαγαγόντες τοὺς ἄνδρας· ἰδοὺ γὰρ καὶ τούτους ἐμάγευσαν. τί οὖν ποιήσωμεν; ἀπελθόντες νῦν ἐπισυνάξατε τοὺς γεραιοὺς τῆς πόλεως, ἐπειδὴ ἐσμεν πρόσπεινοι.

23 Καὶ ἀπελθόντες συνήγαγον καὶ εὗρον διακοσίους ιε', καὶ ἤγαγον αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐποίησαν αὐτοὺς βάλλειν κλήρους, καὶ ἦλθεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ἑπτὰ γεραιούς. καὶ ἀποκριθεὶς εἷς τῶν κληρωθέντων ἔλεγεν τοῖς ὑπηρέταις· Δέομαι ὑμῶν, ἔχω ἐμαυτῷ υἱὸν ἕνα μικρόν, λάβετε αὐτὸν καὶ σφάξατε ἀντὶ ἐμοῦ,

---

[1] ....ς - ταύτην] ἐφάνην θεάσασθαι τοὺς τελευτηκότας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ βρωσκομένους R ‖ ....ς - με] ἐφὴν (? ἐφὴς? B ἐφῶ P) εἰσῆλθον BP διοῦ με ἀπέστειλας O ὁ ὀφθείς μοι πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν (Σ): cf 110, 13 ‖ [....]ς A (ω......ις dispicere mihi uidebar) ὁ κελεύσας Tischendorf ‖ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ BΣ ‖ χώραν O: cf 65, 7 ‖ [μὴ ποιήσῃς] A ‖ ἐάσῃς Θ ‖ [2] κακ.] αὐτοὺς add B ‖ [2–3] τοὺς - ἀνόμ. om B ‖ [ταύ]τῃ A ‖ ἀλλὰ P(O) ‖ ἐξελιθάτωσαν R ἐξέλθωσιν P ἐκπεσάτωσαν (Ω) ἐξελθεῖν C: scr ἐξειληθήτωσαν?? cf 99, 7 ‖ [3] μαχαῖρες A ‖ ἐκ τ. χ. om R ‖ χει[ρῶν τ]ῶν A ‖ ἀν.] δημίων RΩ τούτων add RPMN ‖ [3–4] κ. εὐθ. - δημ.] κ. ἐγένετο οὕτως C om E ‖ ἔπ. - καὶ] τῷ λόγῳ τοῦ ἀποστόλου O ‖ [3] εὐθέως RPMN ‖ [3–4] ἔπ. - χ. α.] παρελύθησαν αἱ χ. τῶν δημίων καὶ αἱ μάχ. ἐξέπεσαν ἐκ τῶν χειρῶν α. B ‖ αἱ - δημ. om R ‖ [4] ἐκ τ. χ. om A ‖ τ. δ.] αὐτῶν P ‖ κ. ἀπελ. om P ‖ [4–5] αἱ χ. α. om RP ‖ [5] θεασ.] θεασάμενος ὁ ἀνδρέας ἐδόξασεν τὸν θεὸν τότε ἰδόντες B ‖ τὸ γεγ. om B ‖ [6–8] ὅτι - ἐμάγ. om B ‖ [6] μ. ε. ἐντ. RON μ. ἐντ. εἰσίεσαν P ‖ οἱ] οὗτοι R om POE ‖ [6–7] ἀπ. - φ. κ. om P ‖ [7] εἰς φυλακὴν C ‖ καὶ om RCΣ ‖ ἐξήγαγον (Θ) ‖ [8] οὖν om B ‖ [8–9] ἀπ. - πρόσπ. om C ‖ [8] νῦν] οὖν BM om ROE ‖ ἐπισυνάξωμεν ONE συνάξωμεν RM συλλέξατε B ‖ [9] γηραιοὺς BPΩ ‖ τ. π. - πρόσπ. om R ‖ ἐπ. ἐ. πρ.] ἵνα κἂν αὐτοὺς καταφάγομεν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ dein add κ. ἐ. τ. α. ἐλθ. - διατροφάς (cf 95, 11) B ‖ πρ. ἐσμ. PΣ ‖ [10] ἀπ. om R οἱ δήμιοι add B ‖ ἐπισυνήξαν B (nescio an uerum: cf 8; 95, 12) ἐπισύναξαν O ἐσυνῆξαν N ἐσύναξαν E συνῆξαν M συνάξαντες R ‖ κ. εὗρ.] εὕραμεν R om BΠ ‖ [10–11] διακ. - αὐτοὺς] τοὺς γέροντας πάντας B ‖ [10] σιζ M (om E) ‖ διακ.] αὐτοὺς R ‖ ιε'] ιζ' R δεκαεπτὰ ΠON (om E) γηρεοὺς add OMN ‖ [11] πρὸς ROM (om E) ‖ ἐπ. α. om CO ‖ βαλεῖν BRPMN ἔβαλλον C βαλῶντες O αὐτοῖς add MN ἐπ' αὐτοὺς add O ‖ [12] ὁ κλ. ἦ. BCΣ ‖ ὁ κλ. om P ‖ γηραιοὺς BΠΩ ὥστε γενέσθαι κατάβρωμα τοῖς ἐν τῇ πόλει add B ‖ [13] τ. κλ.] ἐκ τ. κλ. P ἐξ αὐτῶν CO: cf 102, 4: 106, 1 ‖ εἶπεν B λέγει R ἔφη C ἐβόα Σ ‖ τοῖς δημίοις R(O) (cf 98, 1) om BCME λέγων add Σ: cf 91, 3 ‖ [14] ἐμαυτὸν E om BRΠOM ‖ ἕνα υἱ. RΠOE ‖ μικρὸν om AO: cf 98, 11 ‖ λαβόντες BΠΣ: cf 98, 8 ‖ καὶ om BΠΣ ‖ σφάζετε R

καὶ ἐμὲ καταλείπατε. Καὶ ἀποκριθέντες οἱ ὑπηρέται εἶπαν αὐτῷ· Οὐ δυνησόμεθα λαβεῖν τὸν υἱόν σου ἐὰν μὴ πρῶτον ἀνενέγκωμεν τοῖς μείζοσιν ἡμῶν. Καὶ ἀπελθόντες οἱ ὑπηρέται εἶπαν τοῖς ἄρχουσιν· καὶ ἀποκριθέντες οἱ ἄρχοντες εἶπαν τοῖς ὑπηρέταις ὅτι Ἐὰν δώῃ ὑμῖν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, ἐάσατε αὐτὸν ὑπάγειν. Καὶ ἐλθόντες οἱ ὑπηρέται εἶπαν τῷ γεραιῷ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ γεραιὸς εἶπεν αὐτοῖς· Ἔχω καὶ θυγατέρα σὺν
155 T *τῷ υἱῷ | μου· λαβόντες αὐτοὺς σφάξατε, μόνον ἐμὲ ἐάσατε. Καὶ παρέδωκεν αὐτοῦ τὰ παιδία τοῖς ὑπηρέταις ἵνα σφάξωσιν αὐτά. ἔκλαιον δὲ τὰ παιδία πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐδέοντο τῶν ὑπηρετῶν λέγοντα· Δεόμεθα ὑμῶν, μὴ ἡμᾶς ἀποκτείνητε τῆς μικρᾶς ἡλικίας ταύτης· ἀλλ' ἐάσατε πληρῶσαι τὰς ἡλικίας ἡμῶν, καὶ οὕτως σφαγιάσατε ἡμᾶς. Ἔθος γὰρ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, τοὺς τελευτῶντας οὐκ ἐνεταφίαζον, ἀλλὰ κατήσθιον αὐτούς. οἱ δὲ ὑπηρέται οὐχ ὑπήκουσαν τοῖς παιδίοις οὐδὲ ἐσπλαγχνίσθησαν*

---

[1] ἐμὲ - ὑπ. om C ‖ κατελείπατε A καταλείψατε R(Ω) ἐάσαται B (cf 8) ἄφετε P: scr καταλίπατε? καταλείψατε? cf 74, 19 ‖ [1–2] εἶπαν α. οἱ ὑπ. B ‖ [1] οἱ δήμιοι OME: cf 3; 5; 6; 97, 13 ‖ [1–3] εἶπαν - ὑπηρ. om R ‖ εἶπον ΠΣ ‖ [2] αὐτῷ om C ‖ δυνώμεθα M δυνάμεθα ΠOE: cf 69, 1 ‖ σου] ἀντὶ σοῦ add N: cf 5; 97, 14 ‖ ἐὰν] εἰ BC ‖ [3] ἀνηνέγκομεν A ἀγάγωμεν O ἀναγγείλωμεν CE εἴπωμεν P ‖ [3–4] τ. μ. - εἶπαν om M ‖ [3] τοὺς B ‖ μείζ.] ἄρχουσιν OE ‖ [3–5] κ. ἀπ. - ἄρχουσιν om RE ‖ [3] οἱ δήμιοι O: cf 1 ‖ [4] εἶπον ON ἀπήγγειλαν Π ‖ τ. ἄ] τ. μείζωσιν R (cf 3) αὐτοῖς B αὐτῶν add RΠ(N) ‖ οἱ ἄ. om RC ‖ εἶπον COME ‖ [5] δημίοις B (om C): cf 1 ‖ ὅτι - ἀντ' α. om E ‖ ὅτι om R ‖ δῷ BM δίδει R(Π) ‖ υἱ. α. om RO(M) ‖ ἀντ' α. om AΠ ‖ ἄφετε Ω ‖ [6] κ. ἐ.] ἐ. δὲ Π ‖ ἀπελθόντες R om B ‖ εἶπαν ταῦτα οἱ δήμιοι B: cf 1 ‖ οἱ ὑπ. om R ‖ εἶπον ΠOME ἀπήγγειλαν R ‖ τ. γ.] αὐτῷ C ‖ γηραιῷ BPΩ ‖ [7] ὁ γ. om ΠΩ ‖ γηραιὸς BR ‖ καὶ om RO ‖ θυγατέραν AE θυγατέρας R ‖ ἅμα R: cf 69, 9 ‖ [8] μου om BΠO ‖ λάβετε RΣ: cf 97, 14 ‖ αὐτοὺς] καὶ αὐτὴν ΠM om E ‖ σφ.] καὶ σφ. Σ om R ‖ μ. ἐ. ἐ.] καὶ ἐμοῦ μὴ ἅψησθαι R ἀντι ἐμοῦ BΣ ‖ καταλείψατε Π: cf 1 ‖ [9] τὰ π. α. PΣ τὰ π. O ὁ γέρων τὰ π. B αὐτὰ C ἀντ' αὐτοῦ add BP ‖ τ. ὑπ. om BC εἰς βρῶσιν καὶ λαβόντες αὐτοὺς οἱ δήμιοι απέφερον add B καὶ ἀπέφερον (ἐπέφερον N ἔφερον E ἀπήγαγον O: cf 99, 1) αὐτὰ add Ω οἱ ὑπηρέται add MN ἐπὶ τὴν ληνὸν add B(Ω) ‖ ἵνα] ὅπως (C)OMN τοῦ BE ‖ σφάξαι E κατασφάξαι B ‖ αὐτά] ἐλθόντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τὸν λινὸν add R ‖ [10] ἔκλ. - ἀλλ. om CO ‖ ἔκλ. δὲ] καὶ ἔκλ. BPΣ ἔκλαυσαν R: cf 98, 13; 103, 5; 106, 8 ‖ δὲ τὰ π. om R ‖ πρὸς] κρατοῦντα B om R ‖ ἐδ. τ. ὑπ. om BR ‖ [11] λέγοντες RnE ‖ ἡμᾶς] ὑμᾶς A ‖ [11–12] ἐν τῇ μικρᾷ ἡλικίᾳ ταύτῃ B ἐν αὐτῇ τῇ ἡλικίᾳ ἡμῶν τῇ μικρᾷ R(O) ἐπισπλαγχνίσθητε ἐπὶ τὰς ἡλ. ἡμῶν τὰς μ. ταύτας (Σ) (om C) ‖ [12] ἀλλὰ P καὶ (N)E om M ‖ ἐάσ.] ἡμᾶς add RCO ‖ τὴν ἡλικίαν R ‖ ἡμ. om R(C) ‖ [13] ἡμ. κατασφάξατε B ‖ σφάξατε Θ: cf 96, 1 ‖ ἡμ. om R ‖ ἐκ. om (OM) καὶ add BΠ ‖ [14] ἀλλὰ κ. α. om BM ‖ [14–15] οἱ - ὑπήκ.] καὶ οὐκήκουσαν οἱ ὑπ. B ‖ [14] οἱ δὲ] τότε οἱ PME ‖ [15] τ. παιδ.] τῆς φωνῆς τῶν νηπίων B αὐτῶν O om C ‖ [15]–99,[1] οὐδὲ - αὐτοῖς om BC ‖ [15] οὔτε RP

ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ἐπέφερον αὐτὰ ἐπὶ τὴν ληνὸν κλαίοντα καὶ δεόμενα. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγαγον αὐτὰ τοῦ σφάξαι, θεασάμενος Ἀνδρέας τὸ γεγονὸς ἐδάκρυσεν, καὶ κλαίων ἀνέβλεψεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, καθὼς ἐπήκουσάς μου εἰς τοὺς νεκροὺς καὶ οὐκ εἴασας καταβρωθῆναι αὐτούς, οὕτως καὶ νῦν ἐπάκουσόν μου τοῦ μὴ ὑπενεγκεῖν τοὺς δημίους τὸν θάνατον ἐπὶ τὰ παιδία ταῦτα, ἀλλὰ ἀναλυθῆναι τὰς μαχαίρας ἐκ τῶν χειρῶν τῶν δημίων. Καὶ εὐθέως ἐλύθησαν αἱ μάχαιραι καὶ ἔπεσον ἐκ τῶν χειρῶν τῶν δημίων. καὶ τούτου γενομένου θεασάμενοι οἱ δήμιοι τὸ γεγονὸς ἐφοβήθησαν σφόδρα. καὶ ἰδὼν Ἀνδρέας | τὸ γινόμενον ἐδόξασεν τὸν κύριον ὅτι ὑπήκουσεν αὐ- 156 T
τοῦ ἐν παντὶ ἔργῳ.

24 Καὶ θεασάμενοι οἱ ἄρχοντες τὸ γεγονὸς ἔκλαυσαν κλαυθμὸν μέγαν λέγοντες· Οὐαὶ ἡμῖν, τί μέλλομεν ποιεῖν; Καὶ ἰδοὺ

[1] αὐτὰ Σ ‖ ἀλλὰ - ληνὸν] βλέποντες αὐτὰ R ‖ ἀλλ' CME ‖ ἀπέφερον BPN ἀνέφερον O (om C): cf 98, 9 ‖ αὐτὰ] τοῦ κατασφάξαι αὐτὰ καὶ ἔθηκαν αὐτὰ B om (C) ‖ [1–2] κλ. κ. δ. om BO(E) ‖ [2] δεόμενοι C λέγοντα ἐλεήσατε ἡμᾶς R (om Σ) ἐγέννετω A (om CΣ) ‖ ὡς ἤγ.] ἐν τῷ ἐπᾶραι τοὺς δημίους τὴν χεῖρα (cf 96, 11) B om (CΣ) ‖ ἐπήγαγον ἐπ' α. R ‖ τ. σφ. αὐτὰ B ‖ αὐτὰ] ἐπὶ τὴν λινὸν add P ‖ ἵνα σφάξωσιν R (om C) καὶ add Σ: cf 68, 3; 78, 11 ‖ θεασ.] ὁ add BR(Π)ONE [3] τὸ γεγ. om Φ ‖ κλαίων om B(MEC) ‖ ἀναβλεψας B (om MEC) ‖ [4] καὶ om B ‖ κύρ.] ὦ κύρ. ME μου add BM(N) ‖ ἐπ. μου om A ‖ ὑπήκουσάς P εισήκουσας B ἤκουσας O ‖ [5] εἰς τ. ν.] ἐπι τῶν φυλακων B ‖ ἔασας RPON (om C): cf 115, 8 ‖ ἀυτα βροθῆναι α. A βρωθῆναι α. OME α. βρωθῆναι RPN (om C) ‖ [6] καὶ] μήτε R μηδὲ BΣ ‖ ἐπ. - μὴ] ποιήσης αὐτοὺς B ‖ ἐπ.] παρακούσης R(Σ) ‖ τοῦ μὴ] καὶ μὴ ἐάσης Θ ‖ [6–7] ὑπ. - ταῦτα] τὰ παιδία ὑπὸ τῶν δημίων τούτων σφαγῆναι (Π) ‖ [6] ὑπ. τ. δημ.] τ. δημ. (τούτους add O) ἐπενεγκεῖν (ἐνεγκεῖν O) Ω ἐλθεῖν R ‖ ὑπηνεγκεῖν B: scr ἐπενεγκεῖν? ‖ τ. δημ. om B ‖ τὸν om BRΩ ‖ [7–8] ἀλλὰ - δημ. om B ‖ [7] ἀλλαναλλυθῆναι(?) A ‖ ἀλλὰ] ποίησον add Ω ‖ [7–8] ἀναλ. - δημ.] τὰς μαχ. αὐτῶν ἐκ τ. χ. αὐτῶν ὥσπερ κηρὸν ἐναντίον πυρὸς ποίησον ἐκπεσεῖν (Π) ποίησον λυθῆναι τὰς μαχ. ὥσπερ κηρὸν ἐν πυρὶ R ‖ [7] λυθῆναι Ω ‖ [8] τ. δημ.] αὐτῶν Ω ὥσπερ κηρὸν ἐν πυρὶ add (Σ) fort uerum: cf 9 B ‖ δειμηο[ν] A ‖ καὶ] εὐχομένου τοῦ ἀνδρέου add B: cf 103, 17 ‖ [8–9] αἱ - ἔπ. om R ‖ [9] μάχ.] αὐτῶν add Π ‖ [9] κ. ἔπ. om B ‖ ἔπεσαν P(O)N ‖ δημ.] ἀνόμων δημ. R (cf 97, 3; 4) ὥσπερ κηρὸς ἐν πυρὶ add B ‖ [9–10] καὶ - σφ. om BΠ ‖ [9] καὶ om O ‖ τ. γεν. om RΩ ‖ [10] θε.] δὲ add O ‖ οἱ δ. om O ‖ γ[εγο]νος A ‖ κ. ἰ.] ἰ. δὲ N θεασάμενος δὲ BP om O ‖ [11] Ἀ.] ὁ ἀ. BRPE ὁ δὲ ἅγιος ἀ. O ‖ τὸ γεγονὼς ΠMN (cf 13) om BROE ‖ γενόμενον Tischendorf recte ut uid ‖ κύρ.] θεὸν BΠOMN θεὸν αὐτοῦ R ‖ ἐπήκουσεν BM (om R) αὐτῷ OM αὐτὸν E (om R) ‖ [12] ἐν π. ἔ. om BCO ‖ [13] καὶ] τότε B ‖ θε.] ἰδόντες RP (om C) οἱ τῆς πόλεως καὶ add B ‖ τὸ γενόμενον M (cf 11) om BRCO πάλιν add P ‖ ἔκλεον B ‖ κλαθμῶν A (cf 115, 11) om B ‖ [14] μέγαν om BO ‖ λέγ.] ἐν ἑαυτοῖς add B ‖ ἡμ.] ὅτι τελευτόμεν νῦν add B ‖ μ. π.] ποιήσωμεν τάχα γόητες εἰσηλθαν εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν οἵτινες ἦραν τοὺς κατακλήστους καὶ νῦν τούτους ἐμάγευσαν τί οὖν ποιήσωμεν B: cf 97, 6 et 95, 7 ‖ [14] ἰδοὺ]

ὁ διάβολος παρεγένετο ὁμοιωθεὶς γέροντι, καὶ ἤρξατο λέγειν ἐμ μέσῳ πάντων· Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι τελευτᾶτε νῦν μὴ ἔχοντες διατροφάς. τί ποιήσωσιν ὑμᾶς πρόβατα καὶ βόες; οὐ μὴ ἀρκέσουσιν ὑμῖν. ἀλλὰ ἀναστάντες ἐπιζητήσατε ὧδέ τινα ἐν τῇ πόλει ἐπιδημήσαντα ξένον ὀνόματι Ἀνδρέαν καὶ ἀποκτείνατε αὐτόν· εἰ δὲ μή γε, οὐκ ἐᾷ ὑμᾶς ταύτην ποιῆσαι τὴν πρᾶξιν ἔτι· αὐτὸς γὰρ ἀπέλυσεν τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς φυλακῆς. καὶ γὰρ ἔστιν ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ὑμεῖς οὐκ οἴδατε αὐτόν. νῦν οὖν ἀναστάντες ἐπιζητήσατε αὐτόν, ἵνα τοῦ λοιποῦ δυνηθῆτε τὰς τροφὰς ὑμῶν ἐπισυνάξαι. Ἦν δὲ ὁ Ἀνδρέας θεωρῶν τὸν διάβολον πῶς ὡμίλει τοῖς ὄχλοις· ὁ δὲ διάβολος οὐκ ἐθεώρει τὸν μακάριον Ἀνδρέαν. τότε ἀποκριθεὶς Ἀνδρέας πρὸς τὸν διάβολον εἶπεν· Ὦ Βελία ἐχθρότατε, πάσης κτίσεως πολεμιστὴς
157 T ὑπάρχων· ἀλλ' ὁ κύριός μου Ἰησοῦς | Χριστὸς ταπεινώσει σε εἰς τὴν ἄβυσσον. Καὶ ἀκούσας ταῦτα ὁ διάβολος εἶπεν· Τῆς μὲν

ταύτα αὐτῶν λεγόντων B

[1] παραγίνεται ὁ διάβ. B ‖ παραγεννετω A παραγίνεται R ‖ γέρ.] γέρ. ἀνθρώπω P γέρ. τινὶ ἀνθρώπω C ἀνθρώπω γηραιῷ R γέρ. παλαιῷ B γέρ. πάνυ. γηραιῷ MN ‖ ἤρξ. λ.] στὰς B ‖ [1–2] ἐμ μ. π.] ἔμπροσθεν π. O αὐτῷ R ‖ [1] ἐν ΠME ‖ [2] π.] αὐτῶν B εἶπεν add B ‖ ἵμῖν A ἡμῖν BM ‖ [3–4] τί - ἀλλὰ om C ‖ [3] τί π. ὑμ. om O ‖ ποιήσουσιν M ποιήσετε BP (om R) ‖ ὑμῖν MN ὑμῶν E om BP (om R) ‖ [3–4] οὐ γὰρ ἀρκ. ὑμ. πρ. κ. β. P ‖ [3] οὐκ BOE ‖ μὴ om BOE ‖ ἀρκέσωσιν MN ἐπαρκεσῶσιν R ‖ [4] ἀλλ' R νῦν οὖν O (cf 9) om BC ζητήσατε B ἐκζητήσατε R: cf 9 ‖ ὧδε om Φ ‖ ἕνα P om BC ‖ πόλ. om (O) ταύτη add PCΣ ‖ [4–5] ἐ. ξ.] ξ. τινὰ ἐ. B ‖ [5] ἀνδ. ὀν. R ‖ ὀνόμ. om A ‖ ἀπ. α.] εὑρόντες α. ἀπ. B ‖ [5–6] εἰ - πρᾶξ. post ἐπισ. (10) B ‖ [6] μή] om A ‖ οὐκέτι B οὐ μὴ R ‖ ἐάση BRE ‖ ὑμ.] ἔτι add MN ‖ ποι. τ. πρ. ταύτ. BRΣ ἀνοῖσαι ὃ βούλεσθε O ‖ ποι. ταύτ. Π ‖ ἔτι om Φ ‖ [6–9] αὐτὸς - ἐπ. αὐτόν om B ‖ [7] ἐκ τ. φ.] τοὺς (ὄντας add Σ) ἐν τῇ φυλακῇ ΠΩ ‖ [7–10] καὶ γ. - ἐπισ. om C ‖ [8] ταύτη om RN ‖ καὶ - αὐτόν om P ‖ αὐτόν om RΩ ‖ [9] ἐκζητήσατε R (cf 4) καὶ ἀποκτείνατε add R ‖ αὐτόν] καὶ ἀποκτείνατε add PO ‖ ἵνα] κἂν add B οὕτως add P ‖ τ. λ.] λοιπὸν RP ‖ δυνήσησθε PΩ ‖ [10–12] ἦν - Ἀ.] τότε περιέδραμων οἱ πολῆται τῆς πόλεως καὶ ἐζητοῦν αὐτὸν καὶ οὐκ ἐθεώρουν αὐτὸν B ‖ [10] ὁ om CΣ ‖ [11] ὁμηλεῖ A ‖ [11–12] ὁ δὲ - Ἀ. om CE ‖ [12] ἅγιον N om RP ‖ τότε] καὶ B ‖ Ἀ.] ὁ ἀ. P ὁ μακάριος ἀ. RMN om O ‖ [12–13] εἶπεν π. τ. δ. R ‖ [12] π. τ. δ.] τῷ διαβόλῳ (Σ) π. αὐτὸν C ‖ [13] βελλαρ BOMN διάβολε R κάκιστε E om Π ‖ ἐχθρὲ BRΠE ἐσχρότατε O ‖ π. τῆς κτ. B π. φύσεως R om O ἀεὶ add BΠΩ ‖ [13–14] πολ. ὑπ.] ἕως πότε πολεμεῖς μετὰ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων R πολεμεῖς κατὰ τὸ γένος τῶν χριστιανῶν C (cf 91, 17) ληστὴς ὑπάρχης πολεμῶν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων dein add σὺ - γεν. et κ. πάλ. - ἀνθρώπους (= 91, 17 - 92, 2 et 92, 9 - 10) B ‖ [14] ὑπάρχων ⟨.....⟩? ‖ ἀλλὰ P ‖ μου om R ‖ Ἰ. om RCO ‖ Χρ. om RCO ‖ εἰς] ὑπὸ BROE ἐπὶ M ‖ [15] κ. ἀκ. τ.] τότε ἀποκριθεὶς B ‖ ταῦτα om ΠO ‖ ἔφη RC ἐγὼ add B ὦ ὦ add (Ω) ὅτι add R ὦ ὦ ὅτι add P ‖ μὲν om BΠ

φωνῆς σου ἀκούω καὶ ἐπίσταμαι τῆς φωνῆς σου· ποῦ δὲ ἕστηκας οὐ γινώσκω. Καὶ ἀποκριθεὶς Ἀνδρέας εἶπεν τῷ διαβόλῳ· Πρὸς τί οὖν ἐπικέκλησαι Ἀμαήλ; οὐχ ὅτι τυφλὸς εἶ, μὴ βλέπων πάντας τοὺς ἁγίους; Καὶ ἀκούσας ταῦτα ὁ διάβολος εἶπεν τοῖς πολίταις· Περιβλέψασθε νῦν τὸν λαλοῦντα πρός με, ὅτι αὐτός ἐστιν. Καὶ διαδραμόντες οἱ πολῖται ἔκλεισαν τὰς θύρας τῆς πόλεως καὶ ἐζήτουν τὸν μακάριον, καὶ οὐκ ἐθεώρουν αὐτόν. τότε ὁ κύριος ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν τῷ Ἀνδρέᾳ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνδρέα, ἀνάστηθι καὶ φανέρωσον σεαυτὸν εἰς αὐτούς, ἵνα μάθωσιν τὴν δύναμιν τοῦ ἐνεργοῦντος αὐτοῖς διαβόλου.

25 Τότε ἀναστὰς Ἀνδρέας ἐνώπιον πάντων εἶπεν· Ἰδοὺ ἐγώ εἰμι Ἀνδρέας ὃν ζητεῖτε. Ἐπέδραμαν δὲ ἐπ' αὐτὸν οἱ ὄχλοι καὶ ἐκράτησαν αὐτὸν λέγοντες· Ἃ σὺ ἐποίησας ἡμῖν καὶ ἡμεῖς ποιήσομεν σοί. Καὶ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες· Ποίῳ 158 T
θανάτῳ αὐτὸν ἀποκτένωμεν; Καὶ ἔλεγαν πρὸς ἑαυτοὺς ὅτι Ἐὰν ἄρωμεν αὐτοῦ τὴν κεφαλήν, ὁ θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν

---

[1] σου om OME ‖ <τὸν φθόγγον> τῆς?? ‖ τ. φ. σ.] τὴν φωνὴν OM (om NE) αὐτὴν Π σαι B om R ‖ εἱστήκης A(N) ‖ [2] καὶ] τότε B ‖ ἀπ. om C ὁ add RPOME τ. δ. ε. R ‖ τ. δ.] πρὸς αὐτὸν B (om C) ‖ [2–3] π. τί ο.] διὰ τοῦτο BO ‖ [3] κέκλησαι BM ἐκλήθης R ‖ σαμαήλ BΠΩ σαταναὴλ R ‖ [3–4] οὐχ - ἁγίους om C ‖ [3] οὐχ om BOE ‖ ὁρῶν (Φ) ‖ [3–4] τ. ἁ. π. BMN τ. ἁ. POE τοῦ θεοῦ add O ‖ [4] καὶ - διάβ.] ὁ δὲ ἀναβοήσας B ‖ ἀκούων Σ: cf 106, 7 ‖ ταῦτα om Π ‖ ὁπλήταις B λέγων add BN ‖ [5] ἐμβλέψατε εἰς τὸν νῦν Π ‖ περιβλέψατε O ‖ οὖν E om BRO ‖ πρ. με λαλ. Θ ‖ πρ. με] μετεμοῦ B ‖ ὅτι om BΠ ‖ [6] ἐστιν] ὁ ἀπολύσας τοὺς ἐν τῇ φυλακῇ ὄντας ἀνθρώπους add Π ‖ δραμόντες ROME ‖ οἱ πολ. om B ‖ θ.] πύλας BΠΩ: cf 95, 1; Mt c 24; Th c 119 ‖ [7] μακ.] ἀνδρέαν add BRΠO [8] ἐφ. - Ἀ. om B ‖ [8–9] καὶ - καὶ] λέγων P ‖ [8] καὶ om B ‖ αὐτῷ] τῶ BC om R: cf 88, 5 ‖ Ἀ. om E ἡμέτερε add OMN (cf 87, 5) καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγὼ λέγει αὐτῶ add R ‖ [9] ἀναστὰς B ἀνάστα Σ (cf 68, 14) om R(C) ‖ καὶ om BR ‖ ἑαυτὸν B(Σ) ‖ εἰς αὐτ.] εἴς αὐτόν εἴς αυτούς A αὐτοῖς RΠ(Σ) om BO: cf 8 al; 93, 15 ‖ [9–10] ἵνα - διαβ. om E ‖ [9] γνῶσιν B ἴδωσι C καθελεῖς O ‖ [10] δύν.] ἀδυναμίαν ΠΟ μου καὶ add B δύν. μου καὶ τὴν ἀδυναμίαν Thilo ‖ ἐν[εργο]ῦντως A ἐν add BR probabiliter ἐπ' add O ‖ αὐτῶν P ‖ διαβ.] σατανᾶ Π ἐν πᾶσιν γὰρ οἷς ἂν ἐνδείξωνταί σοι μετὰ σοῦ ειμι καὶ βοηθήσω σοι add (Π) ‖ [11] ὁ ἀνδ. ἀν. R(O) ‖ ἀν.] ὁ add E ‖ [11–12] ἐν. - ζητ.] ἐφανερωσεν αὐτοῖς ἑαυτὸν B ‖ [11] ἐναντίον ΠΣ ‖ παντὸς τοῦ ὄχλου (λαοῦ Σ) (Θ): cf 113, 13 ‖ ἰδοὺ] ὅτι M om OE ‖ ἐγώ] ὧδε R ‖ [12] ε. Ἀ. om Π ‖ ἀν[δ]ρέας A ‖ ζ.] καὶ add BCOM τότε add RPNE ‖ ἐπέδραμον Σ ἔδραμον RΠ δραμόντες BO ‖ δὲ om Φ ‖ [12–14] ἐπ' - καὶ] οἱ ἄνδρες B ‖ [13–14] λέγ. - σοί om B ‖ [13] ἃ σὺ] ὅτι ἃ σὺ MN ὅτι ὅσα P ὅσα συ O ὡς RC (om E) ‖ καὶ] νῦν add P ‖ ἡμ. om (E) νῦν add MN [14] σοι ποιήσ. RN ‖ λέγ. om B ‖ [15] ἀποκτείνωμεν αὐτ. RO ἀποκτείνωσιν αὐτ. BC ‖ ἀποκτείνωμεν PΣ: recte? ‖ καὶ - ἐὰν] ἐὰν γὰρ P ἐὰν C ‖ καὶ] ἀποκριθέντες add B ‖ ἔλεγον BRΩ ‖ πρ. ἑ. om BR ‖ ὅτι om R ‖ [16] κεφ.] καὶ δῶμεν αὐτοῦ τὸ σῶμα τοις ἄρχουσιν ἡμῶν add B: cf 102, 2 ‖ ὁ θ. οὗτος RPΩ οὗτος ὁ θ. B om C: cf 102, 3 ‖ post ἔστιν deficit A: cf 112, 1

βάσανος αὐτῷ. Ἕτεροι πάλιν ἔλεγον ὅτι Ἐὰν αὐτὸν κατακαύσωμεν ἐν πυρὶ καὶ δῶμεν αὐτοῦ τὸ σῶμα τοῖς μείζοσιν ἡμῶν εἰς βρῶσιν, οὗτος ὁ θάνατος οὐκ ἔστιν βάσανος αὐτῷ. Τότε ἀποκριθεὶς εἷς ἐξ αὐτῶν εἰσελθόντος εἰς αὐτὸν τοῦ διαβόλου καὶ πληρώσαντος αὐτοῦ τὴν καρδίαν ἔλεγεν τοῖς ὄχλοις ὅτι Καθὼς ἐνεδείξατο ἡμῖν, καὶ ἡμεῖς ἐνδειξώμεθα αὐτῷ καὶ ἐξεύρωμεν αὐτῷ βασάνους δεινοτάτας. ἀναστάντες οὖν περιάψωμεν σχοινίον περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ διασύρωμεν αὐτὸν ἐν πάσαις ταῖς πλατείαις καὶ ῥύμαις τῆς πόλεως καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἕως τῆς τελευτῆς αὐτοῦ. καὶ ὅταν τελευτήσῃ, διαμερίσωμεν αὐτοῦ τὸ σῶμα τοῖς πολίταις πᾶσιν καὶ διαδῶμεν αὐτὸ εἰς βρῶσιν αὐτοῖς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐποίησαν καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ περιάψαντες σχοινίον περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ διέσυρον αὐτὸν ἐν πάσαις ταῖς πλατείαις καὶ ῥύμαις τῆς πόλεως, καὶ συρομένου τοῦ μακαρίου Ἀνδρέου αἱ σάρκες αὐτοῦ ἐκολλῶντο ἐν τῇ γῇ, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἦν ῥέον ὥσπερ ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν. ὀψίας δὲ

BRPCOMNE 1 βάσ. α.] α. βάσ. Π δεινός R: cf 3 ‖ ἕτεροι - ἐὰν] εἰ δὲ C ‖ ἕτ.] δὲ add BP ‖ καύσωμεν (Π)ME ‖ 2 ἐν om RΠ ‖ πυρὶ om Π ‖ 2–3 κ. δ. - βάσ. α.] οὐκ ἔσται εἰς βρῶσιν ἡμῖν C ‖ 2 κ. δ. - βρῶσιν om B: cf 101, 16 B ‖ καὶ δ. om P ‖ δώσωμεν R ‖ τὸ σ. α. ON αὐτὸν RE om M ‖ βρ.] πάλιν add PON καὶ add M ‖ 3 ὁ θ. οὗτ. O ὁ θ. R om E: cf 101, 16 ‖ ἐστὶν] δεινὴ add M δεινὸς οὐδὲ add O ‖ αὐτ. βάσ. P δεινός R: cf 1 ‖ 3–5 τότε - ὅτι] εἰσ. δὲ τοῦ σατανᾶ εἰς ἑνὸς ἐκ τούτων ἀπεκρίνατο C ‖ 3 τότε ἀπ.] ἀπ. δὲ P ‖ 4 εἰσ. ε. α.] ἦν γὰρ ἐνδεδυμένος τῷ ἔργῳ E ‖ ε. α. τ. δ.] τ. δ. ε. α. O τ. δ. ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ R τ. δ. P ‖ 4–5 καὶ - καρδ. om BRE καὶ add R ‖ 5 καθ.] αὐτὸς add RΠ ‖ 5–6 ἡμᾶς πεποίηκε C ‖ 5 ἐποίησεν B: cf 101, 13; 106, 17 ‖ 6–7 ἐνδ. - δειν.] αὐτῷ θανάτους πικροὺς ἐπιδειξώμεθα C ‖ 6 ποιήσωμεν B ‖ 6–7 κ. ἐξ. - δειν. om B ‖ 7 δεινοτέρας M δεινωτάτους R δεινοτέρους O(NE) ‖ 7–8 σχ. - αὐτοῦ] αὐτῷ σχ. P αὐτῷ σχοινίοις τῷ τραχήλῳ C ‖ 7 σχυνία R: cf 13; 103, 4 ‖ ἐπὶ BE: cf 13; 103, 4; 107, 4 ‖ 8–9 εἰς πάσας (ὅλας R om OM) τὰς πλατείας κ. (τὰς add M: cf 89, 4) ῥύμας Θ: cf 13 ‖ 9–10 καθ' - τελ. α. om B ‖ 9 ἕως] τῆς ἡμέρας add M ‖ 9–10 τ. τ. α.] ἂν (οὗ E) τελευτήσει (Π)E ‖ 10 ὅτε R ‖ διαμερισόμεθα BO(ME) διαμερίζωμεν R ‖ τοῦτο τὸ σ. O αὐτὸν Π om N ‖ 11 κ. διαδ. αὐτὸν τ. πολ. π. (Σ) ‖ τ. πολ. π. om BRO ‖ κ. διαδ. - αὐτοῖς om BΠ ‖ διαδιδῶμεν R παντὶ τῷ ὄχλῳ add O ‖ αὐτὸ om O ‖ ε. βρ. α. om Ω ‖ 12 ἀκ. οἱ ὄ. om BC ‖ οἱ ὄχλοι] οἱ πολῖται P ταῦτα O ‖ 12–14 καθ. - πόλ.] οὕτως C ‖ 12 εἶπεν] ἐνετείλατο OME: cf 84, 13 ‖ 13 σχοινίῳ R: cf 7 ‖ ἐπὶ BE: cf 7 ‖ αὐτοῦ] τοῦ ἀνδρέου P ‖ διέσυραν PME ‖ αὐτ. om P ‖ 14 πάσαις om RP: cf 8 ‖ κ. ῥ.] τε κ. ῥ. R ‖ διασυρομένου R om B: cf 13 ‖ 15 τοῦ - αὐτοῦ] αἱ σ. τοῦ μ. ἀ. B ‖ τ. μ. Ἀ.] τ. μ. PN τ. ἁγίου C αὐτοῦ OM(E) ‖ ἐκ. - γῇ om R ‖ ἐν om ΠΣ: cf 103, 5; 107, 5; 108, 4 ‖ 15–16 ἐν τῇ γῆι ἦν ἐκχυνόμενον ὡς ὕδωρ θερμόν R ἐ. τ. γ. ὥσπ. ὕδ. Ω ‖ 16 ὡσεὶ Π ‖ ἐ. τ. γ. om Π ‖ ὀ. δὲ] καὶ ὀ. M ὀ. οὖν NE

γεναμένης ἔβαλον αὐτὸν εἰς τὴν φυλακήν, δήσαντες αὐτοῦ τὰς χεῖρας εἰς τὰ ὀπίσθια, καὶ ἦν παραλελυμένος σφόδρα.

26 *Πρωΐας δὲ γενομένης πάλιν ἐξήνεγκαν αὐτὸν καὶ περιάψαντες σχοινίον περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ διέσυρον αὐτόν, καὶ πάλιν αἱ σάρκες αὐτοῦ ἐκολλῶντο ἐν τῇ γῇ καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἦν ῥέον. καὶ ἔκλαιεν ὁ μακάριος Ἀνδρέας καὶ ηὔχετο λέγων·* | 159 T *Κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλθὲ καὶ θέασαι ἃ ἐποίησαν τῷ δούλῳ σου. ἀλλὰ ὑπομένω διὰ τὴν ἐντολήν σου ἣν ἐνετείλω μοι λέγων· Μὴ ποιήσῃς κατὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. Θέασαι οὖν κύριε ὅσας μοι βασάνους παρέχουσιν· σὺ γὰρ γινώσκεις κύριε τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα. ἐγὼ γὰρ γινώσκω κύριε ὅτι οὐκ εἶ μακρὰν ἀπὸ τῶν σῶν δούλων· ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐγὼ ἀντιλέγω διὰ τὴν ἐντολήν σου ἣν ἐνετείλω μοι. εἰ δὲ μή γε, ἐποίουν αὐτοὺς εἰς τὴν ἄβυσσον κατελθεῖν μετὰ τῆς πόλεως αὐτῶν. ἀλλ᾽ οὐ μὴ ἐγκαταλείψω τὴν ἐντολήν σου ἣν ἐνετείλω μοι ἕως θανάτου, ὅτι σὺ εἶ βοηθός μου κύριε· μόνον μὴ ἐάσῃς τὸν ἐχθρὸν ἐπιγελάσαι μου. Καὶ ταῦτα τοῦ μακαρίου Ἀνδρέου λέγοντος ὁ διάβολος*

---

[1] *γενομένης RΠOME* ‖ *ἔβ.] ἤνεγκαν R* ‖ *ἐν τῇ φυλακῇ et add καὶ R* ‖ [1–2] *τ. χ. α. R τ. χ. C* ‖ [2] *εἰς - σφ.] ἔτυπτον αὐτόν R* ‖ *ε. τὰ om ΠN* ‖ *ὀπισθοφανῶς N ὀπίσω POME ὄπισθεν C: cf 104, 4; 108, 15* ‖ *σφ.] σφ. ὁ μακάριος ἀνδρέας POMN ὁ μακάριος σφ. B* ‖ [3] *πρ. δὲ γ. π.] καὶ τῇ πρωῒ π. E(C) καὶ π. ἐπὶ το πρωῒ O καὶ τῇ ἕωθεν π. B πρ. δὲ π. M καὶ π. N: cf 84, 19; 102, 16; 107, 3; 108, 13; 110, 9* ‖ *ἐξ. α. πάλ. R* ‖ *περιάψ.] βάλλοντες R om C* ‖ [4] *σχ. - τρ. α.] πάλιν ὁμοίως C* ‖ *σχ.] τὸ σχ. PON σχοινία R: cf 102, 7* ‖ *περὶ - αὐτοῦ om RMN* ‖ *ἐπὶ O: cf 102, 7* ‖ *διέσυραν (N)E ἔσυρον O: cf 102, 13* ‖ *αὐτόν] ἐπὶ τῆς γῆς C* ‖ [5] *ἐν om Θ: cf 102, 15* ‖ [5–6] *καὶ - ῥέον om Θ* ‖ [6] *ἔκλαυσεν R: cf 98, 10* ‖ *Ἀ. om BΠ* ‖ *κ. ηὔχ. om Θ* ‖ *λέγ.] μὴ ἐγκαταλείπῃς με add B ὦ add R* ‖ [7] *μου om RO* ‖ [7–11] *ἐλθὲ - σάρκα om B* ‖ [7] *ἴδε R* ‖ [7–8] *τῷ δ. σ.] μοι ΠΩ: cf 66, 17* ‖ [8] *ἀλλ᾽ PNE om R* ‖ *παραμένω R* ‖ *διὰ om R* ‖ *ἐντ. σου] σὴν ἐντ. OME ἐντ. C: cf 12; 15* ‖ [9] *λέγ.] ὅτι add PN* ‖ [9–13] *μὴ - μοι] μετ᾽ ἐμοῦ ὑπάρχειν σε C* ‖ [9] *αὐτοῖς add R: cf 89, 7; 112, 6* ‖ *θ.] ἴδε R* ‖ *οὖν om O* ‖ *κύρ. om R μου add NE ἰησοῦ χριστὲ add ME* ‖ [10] *πόσας R* ‖ *βασ. παρέσχον μοι R* ‖ *σὺ γὰρ] καὶ σοὶ R* ‖ *κύρ. om PO* ‖ [10–11] *τ. ἀ. σ. om R* ‖ [11] *ἀνθ.] ἀσθενεῖ ἀνθρώπινον P: cf 107, 13* ‖ *σ.] ἀσθένειαν O: σ. ⟨ὅτι ἀσθενής ἐστιν⟩? cf 107, 13 sed plura intercidisse uidentur* ‖ [11–12] *ἐγὼ - ἀλλ᾽ om R* ‖ [11] *κύρ. om BP* ‖ *ἤμην E εἰμὶ N: cf 87, 6* ‖ [11–12] *μακρ. - δούλ.] μου μακρόθεν PO μακρόθεν μου M(E): cf 87, 7* ‖ [12–17] *ἀλλ᾽ - μου om B* ‖ [12] *ἀλλ᾽] καὶ R om O* ‖ *οὐκ R* ‖ *ἐγὼ om RΩ* ‖ *διὰ om PΩ* ‖ *τῇ ἐντολῇ POMN* ‖ [12–13] *σὴν ἐντ. R: cf 8* ‖ [13] *ἢ POM* ‖ *ποιῶ C* ‖ [13–14] *αὐτ. - κατ.] θανατοῦσθαι αὐτ. εἰς τ. ἄ. R αὐτ. ἀπελθεῖν ἐν τῇ ἀβύσσῳ C* ‖ [14] *ἀπελθεῖν OE* ‖ *μ. τ. π. α.] πᾶσαν τὴν πόλιν R πάσις add N* ‖ *ἐγκαταλίπω E καταλήψω N (cf 74, 19) παρίδω C* ‖ [15] *ἣν ἐν. μοι om ΠΩ: cf 13* ‖ *ὅτι σὺ] σὺ γὰρ R (om C)* ‖ [16] *εἶ om RCNE (cf 66, 16) ὁ add OME* ‖ *βοηθῶν μοι ME* ‖ *μ. μὴ ἐ.] μὴ νομησάσῃς R* ‖ *μόνον] καὶ C: cf 98, 8* ‖ [16–17] *μου ἐπιγ. ἐπ᾽ ἐμέ (Π)* ‖ [16] *περιγενέσθαι R* ‖ [17] *μοι R μεν E* ‖ *ταῦτα - λέγ.] εὐχομένου αὐτοῦ B: cf 99, 8* ‖ *μακ. om ΠΣ*

ὄπισθεν περιεπάτει καὶ ἔλεγεν τοῖς ὄχλοις· Τύπτετε αὐτοῦ τὸ στόμα ἵνα μὴ λαλῇ. Ὀψίας δὲ γενομένης ἦραν τὸν Ἀνδρέαν καὶ ἔβαλον αὐτὸν πάλιν εἰς τὴν φυλακήν, δήσαντες αὐτοῦ τὰς χεῖρας ὄπισθεν, καὶ εἴασαν αὐτὸν εἰς τὴν αὔριον πάλιν. καὶ παραλαβὼν ὁ διάβολος μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ δαίμονας πονηρούς, οὓς ὁ μακάριος Ἀνδρέας ἐξέβαλεν ἐκ τῶν περιχώρων, καὶ εἰσελθόντες ἐν τῇ φυλακῇ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ μακαρίου Ἀνδρέου καὶ ἐχλεύαζον αὐτὸν χλευασμὸν μέγα· καὶ ἀποκριθέντες οἱ ἑπτὰ δαίμονες σὺν τῷ διαβόλῳ εἶπον τῷ μακαρίῳ Ἀνδρέᾳ· Νῦν ἐνέπεσας εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν· ποῦ ἐστιν ἡ δύναμίς σου καὶ ὁ φόβος σου καὶ ἡ δόξα σου καὶ ἡ ὕψωσίς σου; ὁ ἐπαίρων σεαυτὸν ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἀτιμάζων ἡμᾶς καὶ διηγούμενος τὰ ἔργα ἡμῶν τοῖς κατὰ τόπον καὶ χώραν, καὶ ἐποίησας τὰ ἱερὰ ἡμῶν οἰκίας ἐρήμους γενέσθαι ἵνα μὴ ἀνενεχθῶσιν θυσίαι ἐν αὐτοῖς, ὅπως καὶ

1 cf Act 23, 2 ‖ 4 cf Matth 12, 45

1 κατηκολούθει ὄπ. Π περιπατῶν ὄπ. (Σ) om RO ‖ καὶ om RΩ ‖ τ. ὄ. ἔλ. B ‖ τῷ ὄχλῳ O om E ‖ αὐτοῦ] αὐτὸν εἰς R ‖ 2 μὴ λ.] σιωπᾷ R ‖ λαλ.] τοιαῦτα add (Π) ‖ δὲ] πάλιν add MN ‖ γεναμένης BN ‖ 2–3 ἦραν - πάλ.] πάλ. εἰσήγαγον αὐτὸν R ἔθεντο τὸν ἀνδρέαν Π ἔβαλον αὐτὸν O τ. Ἀ. κ. ἔ. om B: cf 108, 13 ‖ 2 τὸν] ἅγιον add M ‖ 3 scr ἐνέβαλον? cf 108, 14 ‖ αὐτὸν om M(N) ‖ δήσ.] καὶ ἔδησαν RP(Σ) πάλιν add N ‖ τ. χ. α. RPΣ τ. χ. C ‖ 4 ὀπίσω P εἰς τὰ ὀπίσω OME: cf 103, 2 ‖ 4–107,2 κ. εἴασαν - διαβόλῳ] ἐν λύπῃ δεινῇ καὶ μεγάλῃ ἦν ὁ μακάριος ἀνδρέας R (cf 106, 7) sed post γῇ 107, 5 offert quae h l omisit sic exorsus: ἐν δὲ τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἐποίησαν ἐκβληθῆναι τὸ τρίτον ἦλθεν δὲ ὁ διάβολος καὶ λαβὼν ἑπτὰ δ. (4) R ‖ 4 κ. εἴ.] ἐάσαντες O (om CE) ‖ πάλιν om (C)O MN(E) ‖ καὶ om CO ‖ 4–5 ὁ δὲ διάβ. παρ. CO ‖ 5 μ. ἑ. ὁ δ. MN ‖ δαιμόνια ἃ N: cf 105, 4 ‖ πον. om BΠΩ: cf 105, 5 ‖ 6 Ἀ. om BN ‖ ἐκβεβλήκη R ‖ ἀπὸ Π om R ‖ τ. πέριξ χωρῶν BM(N) τῆς περιχώρου R: scr τῶν κύκλῳ χωρῶν? cf 96, 4 ‖ 7 εἰς τὴν φυλακὴν RΩ ‖ ἔστ. - καὶ om C ‖ ἐν.] ὄπισθεν OM ὀπίσω E ‖ τ. μ. Ἀ.] αὐτοῦ B ‖ τ. μακ. om N ‖ μακ. om RP ‖ 7–8 καὶ ἐ. α.] θέλοντες α. ἀποκτεῖναι B ‖ 8 μεγάλῳ χλευασμῷ PN om BCOME ‖ scr μέγαν? ‖ 8–9 ἀπ. - Ἀ.] εἶπαν οἱ ἑ. δαίμ. σ. τ. δ. τῷ μ. ἀ. P καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν C λέγοντες OME ‖ 8 ἑπτὰ om B ‖ 9 σὺν τ. δ. om B ‖ εἶπαν R ἔλεγων N ‖ μακ. om BRN ‖ 9–10 νῦν - ἡμ. om B ‖ 9 νῦν om R ‖ ἐνέπεσες CN ἔπεσας OME ‖ 10 ἡ δύν. σ. καὶ om B ‖ σου om PE ‖ 10–11 κ. ὁ φ. σου om BRΠNE ‖ 11 κ. ἡ δ. σου om OE ‖ κ. ἡ ὕ. σ. om RΠO ‖ ἡ om M ‖ ὁ] σὺ C om BRΠ ‖ 11–12 ἐπ.-καὶ prius om C ‖ 11 ἐπερώμενος O ‖ ἑαυτὸν M αὐτὸν E om O ‖ 12–13 κ. ἀτ. - χώρ.] κατὰ τ. κ. χώρ. ποιῶν σὲ αὐτὸν μέγαν ἀτιμ. ἡμ. καὶ ἀποσοβῶν κ. διηγ. τὰ ἔ. ἡ. ἐναντίον πάντων τῶν ἀνθρώπων R ‖ 12 κ. ἀτ. om PO ‖ ἡμᾶς om POE ‖ τοῖς om ΠΩ ‖ 13 τόπους ΠΩ ‖ χώρας PΩ πόλεις C ‖ κ. ἐπ. - οἰκ.] τὰς οἰκ. ἡμ. ἐπ. R ‖ ἐποίησες B ποιήσας O haud inepte ‖ τὰς ἱερὰς P τὰ ἐργαστήρια B τὰς CE ‖ οἰκ. ἡμ. CE ‖ οἰκ.] καὶ τοὺς ναοὺς B ‖ 14 ἵνα - αὐτοῖς om B ‖ μὴ] σὺ E ‖ ἀνεχθῶσιν M ἀναχθῶσι C ἐνεχθῶσιν N ἔλθωσιν O αἰσχυνθῶνται E γένονται R ἐκεῖ add M(N) ‖ θ.] οἱ θύοντες O οἱ εἰσιόντες E ‖ ἐν α. om OME ‖ αὐταῖς Π ‖ 14–105,1 ὄπ. - τερφ.]

ἡμεῖς τερφθῶμεν. διὰ τοῦτο οὖν καὶ ἡμεῖς ποιοῦμεν τὰ ἀντάξια καὶ ἀποκτενοῦμέν σε ὡς καὶ τὸν διδάσκαλόν σου τὸν λεγόμενον Ἰησοῦν ὃν ἀπέκτεινεν Ἡρῴδης.

27 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ διάβολος ἔλεγεν τοῖς ἑπτὰ δαίμοσιν τοῖς πονηροῖς· Τεκνία μου, ἀποκτείνατε τοῦτον τὸν ἀτιμάζοντα ἡμᾶς, ἵνα λοιπὸν πᾶσαι αἱ χῶραι ἡμῶν γένωνται. Τότε ἐλθόντες οἱ ἑπτὰ δαίμονες ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ Ἀνδρέου θέλοντες αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ θεασάμενοι τὴν σφραγῖδα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ κύριος, ἐφοβήθησαν, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν προσεγγίσαι αὐτῷ, | ἀλλ' ἔφυγον. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ 160 T διάβολος· Τεκνία μου, διὰ τί ἐφύγετε ἀπ' αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀπεκτείνατε αὐτόν; Καὶ ἀποκριθέντες οἱ δαίμονες εἶπον τῷ διαβόλῳ ὅτι Ἡμεῖς οὐ δυνάμεθα αὐτὸν ἀποκτεῖναι, εἴδομεν γὰρ τὴν σφραγῖδα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ καὶ ἐφοβήθημεν αὐτόν. ἐπιστάμεθα γὰρ αὐτὸν πρὶν ἢ αὐτὸν ἐλθεῖν ἐν τῇ θλίψει ταύτῃ τῆς ταπεινώσεως αὐτοῦ· ἀλλὰ σὺ ἀπελθὼν ἀπόκτεινον αὐτὸν εἰ δυνατὸς εἶ· ἡμεῖς γὰρ οὐχ ὑπακούομέν σου, μή ποτε ὁ θεὸς ἰάσεται αὐτὸν καὶ παραδώσει ἡμᾶς εἰς βασάνους πικράς. Καὶ

κ. ἡμ. ἐστερήθημεν αὐτῶν R om BC

1 τοῦτο οὖν] τί οὐ R ‖ οὖν om Π ‖ κ. ἡμ. om RΠΩ ‖ ποιῶμεν N om B ‖ 1–2 τὰ ἀ. καὶ om BΠΩ ‖ 2 σε ἀποκτανθῆναι Π(Ω) ‖ ὥσπερ R ‖ τὸν λ. om BR ‖ 3 Ἰησ.] χριστὸν ME om B χριστὸν add O καὶ ἰωάννην add Π ‖ ἡρώδης ἀπεκεφάλισεν C ‖ ἀπέκτανεν E ἀπέκτειναν N ‖ Ἡρ.] πιλάτος RO οἱ ἰουδαῖοι N ὁ βασιλεὺς add M ὁ βασιλεὺς καὶ πιλάτος add E ‖ 4–7 ἀποκρ. - δαίμονες om C ‖ 4 ἀποκρ. om RPΩ ‖ ἔλ. ὁ δ. P ‖ ἑπτὰ om R ‖ 4–5 πον. δαίμ. (om τοῖς) BN ‖ 4 δαιμονίοις RPM ‖ 5 τ. πον. om P ‖ τέκνα O ‖ τοῦτον] αὐτὸν PΩ om R ‖ ἀτιμάσαντα OME ἀποκτίναντα R ‖ 6 ἵνα - γέν. om BE ‖ ἡμῖν M ἡμέτεραι P ‖ γένοιντο O πληρωθῶσιν N εἰσιν R ‖ 6–106, 10 τότε - διάβολος om R BPCOMNE 6 τότε ἐ.] ἐ. δὲ E ‖ τότε] καὶ B ‖ 7 ἑπτὰ om PΩ ‖ τοῦ om B μακαρίου add O ‖ 8 θεασ.] οὐκ ἠδυνήθησαν οἴδασιν γὰρ B ‖ τὸ μέτωπον P τὸ πρόσωπον BM: cf 14 ‖ προσώπου N ‖ 9–10 ἣν - πρ. αὐτῷ om B ‖ 9 κύρ.] ἰησοῦς O χριστὸς ἰησοῦς M ἰησοῦς χριστὸς add N ‖ ἐφ.] αὐτὸν add M(N): cf 14 ‖ οὐκ ἠδ.] οὐ C om O ‖ 10 ἀ. ἐγγίσαι P(Σ) προσήγγισαν α. C om O ‖ ἀλλ'] καὶ B om O ‖ 10–11 ὁ δ. λέγει αὐτ. B ‖ 10 λέγει πρὸς αὐτοὺς C: cf 68, 14 ‖ 11 τ. μου post αὐτοῦ C om O ‖ δ. τί] τί ὅτι C ἵνα τί N ‖ 13–14 εἴδ. - ἐφοβ. α.] ἀλλ' εἰ δυνατὸς εἶ σὺ ἀπόκτεινον αὐτόν B: cf 16 ‖ 13 ἴδωμεν ΠΜΕ οἴδαμεν ON: cf 8 ‖ 14 αὐτοῦ τ. σφρ. (om ἐπὶ τ. μ.) Π ‖ προσώπου MN: cf 8 ‖ αὐτόν om PΩ ‖ 15 ἐπ. γ.] ἡμεῖς γ. ἐπ. B ‖ scr ἠπιστάμεθα? ‖ πρ. ἢ] πρὸ τοῦ (Ω) ‖ ἢ αὐτ. om Π ‖ ἐλθ. α. OM(N) ‖ αὐτὸν om E ‖ ταύτῃ om BE: cf 106, 3 ‖ 16 τ. ταπ. ταύτης (om αὐτοῦ) ΠN: cf 106, 3 ‖ 16–18 ἀλλὰ - πικράς om B ‖ 16 ἀλλὰ - ἀπ. α. om E ‖ 17 δυν. εἶ] δύνασαι Π: cf 88, 7 ‖ οὐκ εἰσακούσωμέν O ‖ σοι PM(N): cf 99, 11; 80, 14; 98, 15 ‖ 18 ἰάσηται ΠΜΝ ἰάσει E ‖ παραδώει N ‖ πικρ.] χαλεπὰς (Σ) om Π ‖ καὶ] τότε B

ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τῶν δαιμόνων εἶπεν· Οὐ δυνάμεθα ἡμεῖς αὐτὸν ἀποκτεῖναι· ἀλλὰ δεῦτε ἐπιγελάσωμεν αὐτῷ ἐν τῇ θλίψει τῆς ταπεινώσεως αὐτοῦ ταύτῃ. Καὶ ἐλθόντες οἱ δαίμονες σὺν τῷ διαβόλῳ πρὸς τὸν μακάριον Ἀνδρέαν ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ ἐχλεύαζον αὐτὸν καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἰδοὺ καὶ σὺ Ἀνδρέα ἦλθες εἰς αἰσχύνην ἀτιμίας καὶ εἰς βασάνους· καὶ τίς ἐστιν ὁ δυνάμενός σε ῥύσασθαι; Καὶ ταῦτα ἀκούσας ὁ μακάριος Ἀνδρέας ἔκλαιεν μεγάλως· καὶ ἦλθεν αὐτῷ φωνὴ λέγουσα· Ἀνδρέα, διὰ τί κλαίεις; Ἦν δὲ ἡ φωνὴ ἐκείνη τοῦ διαβόλου· μετήλλαξεν γὰρ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ὁ διάβολος. τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἀνδρέας εἶπεν· Κλαίω ὅτι ἐνετείλατό μοι ὁ κύριός μου λέγων· Μακροθύμησον ἐπ᾽ αὐτοῖς· Εἰ δὲ μή γε, ἔδειξα ὑμῖν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ διάβολος εἶπεν τῷ Ἀνδρέᾳ· Εἴ τί ἐστίν σοι δυνατόν, ποίησον. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἀνδρέας εἶπεν· Ἐὰν ἀποκτείνητέ με ἐνταῦθα, οὐ μὴ ποιήσω κατὰ τὸ θέλημα τὸ ὑμῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με Ἰησοῦ Χριστοῦ· διὰ τοῦτο οὖν ταῦτά μοι ἐνδείκνυσθε, ἵνα ἐγκαταλείψω τὴν ἐντολὴν τοῦ κυρίου μου· ἐὰν γάρ μοι ὁ κύριος ἐπισκοπὴν ποιήσῃ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παι-

---

1 ἐκ om BE: cf 97, 13 ‖ ἡμεῖς om ΒΠΣ ‖ 2 αὐτῷ om ΠΩ ‖ ἐν om ΠΣ ‖ τὴν θλῖψιν CNE ‖ 2–3 τ. ταπ. om ΠΩ ‖ 3 αὐτοῦ om (E) ‖ ταύτην N om ΒΠΟΕ: cf 105, 15 ‖ καὶ] τότε ΠΣ ‖ ἦλθον Ω ‖ 3–4 μετὰ τοῦ διαβόλου (Σ) om BO ‖ 4 π. τ. μ. Ἀ. om ΒΠΣ: del?? ‖ ἔστ. - αὐτοῦ om Θ ‖ 4–5 κ. ἐχλ.] χλευάζοντες ΠΣ ‖ 5 αὐτὸν] τὸν ἅγιον C τὸν μακάριον Σ τὸν μακάριον ἀνδρέαν P ‖ 5–7 κ. ἔλ. - ῥύσ. om B ‖ 5 καὶ om Π ‖ λέγοντες Σ εἶπον O ‖ αὐτῷ om C ‖ 5–6 ἰδοὺ - β. καὶ om C ‖ 6 εἰς alt om ΡΣ ‖ βασάνων P ‖ 7 ῥύσ.] ἐκ τῶν βασάνων add C ‖ 7–8 κ. τ. - μεγ.] ὁ δὲ μ. ἀνδ. ἐθρήνησε πικρῶς C ‖ 7 καὶ om OE ‖ ταῦτα om BMN ‖ ἀκούων BMN: cf 101, 4 ‖ Ἀ. om O ‖ 8 ἔκλαυσεν P: cf 98, 10 ‖ μεγ. om B ‖ φ. α. ἦ. (Ω) ‖ λέγ.] ὦ add ΠΣ ‖ 8–9 δ. τί] τί PONE ἕνεκεν τίνος C ‖ 9 ἡ δὲ φ. ἐκ. ἦν (P)Σ ‖ ἡ om C ‖ ἐκ. om B ‖ τ. δ. μ.] μετηλλαχθεῖσα παρὰ τ. δ. C ‖ μετηλλαγμένη B ‖ 9–10 γὰρ - διάβ. om B

BRPCOMNE 10 τότε] καὶ BO om C ‖ ἀπ. om CE ‖ ὁ om BRCΣ ‖ 11 ὁ κ. μου (om R) ἐν. μοι RΩ ‖ κύρ.] θεὸς B ‖ μου om BC ‖ λέγ.] ὅτι add RE ‖ 12 αὐτοὺς RO ‖ εἰ - ὑμῖν om ΒΠΩ: cf 100, 5; 103, 13 ‖ ἔδ. ὑμ. mutila uidentur ‖ ἀπ. om B(C) ‖ 13 τῷ Ἀ.] πρὸς τὸν ἀνδρέαν MN πρὸς αὐτὸν O αὐτῷ C om BR: cf 68, 14 ‖ σοι ἐστιν B ‖ σοι δυν. ἐ. Π τοῦτο add PΩ ‖ ποίει RO ‖ 14 ὁ δὲ ἀ. ἔφη C ‖ ἀπ. om R ‖ ὁ om ME ‖ εἶπεν om R ‖ 14–16 ἐὰν - Χρ. om B ‖ 14 ἀποκτείνεταί R(N) ‖ 15–17 ποι. - κ. μου] ἐκβῶ ἐξ ὧν ἐντέταλταί μοι κύριος C ‖ 15 κατὰ om Σ ‖ τὸ alt om R ‖ ἡμῶν R ἐμὸν ΡΣ ὑμέτερον N ‖ κατὰ om Σ ‖ 16 πέμψ. με] κυρίου μου RPNE κυρίου ἡμῶν M ἰησοῦ χριστοῦ add MN ‖ 16–17 διὰ - κ. μου om E ‖ 16 οὖν] καὶ R οὖν καὶ MN γὰρ καὶ P om O ‖ μοι om R ‖ 17 ἐνδ.] ποιεῖτε B: cf 102, 5 ‖ ἵνα ἐ.] ἀλλὰ μὴ γένοιτο μοι παρακοῦσαι B ‖ καταλείψω MN ‖ τῆς ἐντολῆς B ‖ μου om RP ‖ 17–18 εἰ δὲ ἐπισκοπῇ ἐπισκέψηται κύριος C ‖ 18 γάρ - ποι.] δὲ ὁ κύρ. ἐντελεῖτέ με περὶ ὧν ἐποιήσατε R ‖ ὁ κύρ. ἐπ. μοι (σου N) ΒΣ ὁ κύρ. μου ἐπ. P ‖ ποιήσηται BM(N)

δείσω ὑμᾶς καθὼς ἄξιοί ἐστε. Καὶ ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἑπτὰ δαίμονες ἔφυγον σὺν τῷ διαβόλῳ.

28 Πρωίας δὲ γενομένης ἐξήνεγκαν τὸν Ἀνδρέαν πάλιν καὶ περιάψαντες σχοινίον περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἔσυρον αὐτόν, καὶ πάλιν αἱ σάρκες αὐτοῦ ἐκολλῶντο ἐν τῇ γῇ, καὶ τὸ αἷμα 161 T αὐτοῦ ἔρρεεν ὥσπερ ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ συρόμενος ὁ μακάριος ἔκλαιεν λέγων· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἀρκεταί εἰσιν αἱ βάσανοι αὗται· ἐξητόνησα γάρ. ὁρᾷς ὅσα ὁ ἐχθρὸς ἐνεδείξατό μοι μετὰ τῶν ἑαυτοῦ δαιμόνων· σὺ γὰρ κύριε μνήσθητι ὅτι ἐποίησας τρεῖς ὥρας ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ ὠλιγοψύχησας λέγων· Πάτερ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλειπας; Ἰδοὺ κύριε ἐν τρισὶν ἡμέραις διασύρομαι ἐν ταῖς πλατείαις καὶ ῥύμαις τῆς πόλεως ταύτης· καὶ μάλιστα γινώσκων κύριε τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα ὅτι ἀσθενής ἐστιν· ἐπίταξον οὖν κύριέ μου ἀναλαβεῖν τὸ πνεῦμά μου ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα λοιπὸν ἀναπαύσεως τύχω. ποῦ εἰσιν οἱ λόγοι σου κύριε οὓς ἐλάλησας πρὸς ἡμᾶς ἐπιστηρίζων ἡμᾶς

[11] Matth 27, 46

---

[1] *ἐ. ἄ. RME ἄξιόν ἐστιν P ἔνεστι C ‖ καὶ om Π ‖ ταῦτα om R ‖ [1–2] οἱ ἑ. δ. om B ‖ [1] ἑπτὰ om Π ‖ [2] σὺν - διαβ. om B ‖ [3] πρ. δὲ] καὶ οὕτως πρ. R: cf 103, 3 ‖ πάλ. γεν. ἐξαγαγόντες τ. ἀ. O ‖ γεναμένης B ‖ πάλ. ἐξ. τ. ἀνδ. P ‖ ἐξήγαγον Π ἐξέβαλον R ‖ π. τ. ἀ. Σ ‖ τ. Ἀ.] αὐτὸν BR ‖ [3–6] πάλ. - γῆν] τῇ συνηθείᾳ σύροντες αὐτὸν R ‖ [4] περιθέντες MN δήσαντες C τὸ add O: cf 102, 13; 103, 3 ‖ σχοινίῳ C ‖ ἐπὶ E (om C): cf 102, 7 ‖ διέσυρον RPN διέσυραν ME περιέσυρον C ‖ [5–6] πάλιν - συρόμ. om ΠΩ ‖ [5] ἐν om R: cf 102, 15 ‖ [5–6] καὶ τὸ - γῆν om R ‖ [6] κ. σ.] συρομένου δὲ αὐτοῦ R ‖ [6–7] ὁ μ. - λέγ.] ἔλεγεν (ἔκραζεν (Σ) ἔκλεεν O) ὁ μ. ἀνδρέας (om O) κραυγάζων (κλαίων Σ om O) καὶ (om O) λέγων PΩ ἔλεγεν R ὁ δὲ προσηύξατο πρὸς κύριον C ὦ add Σ ‖ [7] κύρ.] μου add P(Σ) ‖ Ἰ. Χρ. om O μὴ ἀπευδοκίσῃς μου σὺ γὰρ οἶδας κύριε ὅσα ὁ ἐχθρὸς ἐνεδείξατό μοι μετὰ τῶν ἑαυτοῦ δαιμόνων add B: cf 8 ‖ ἀρκεσταί B ἀρκετὸν RO ἀρκέσθωσαν E μοι add PΩ ‖ εἰσιν om RE ‖ [8–9] ἐξητ. - δαιμ.] κύριέ μου ἰδοὺ γὰρ διασύρομαι ἐν τρισὶν ἡμέραις B ‖ [8] ἐξητόνικα O: cf 108, 15 ‖ ὁρ.] ἰδοὺ R(O) ‖ [8–9] μοι ἐν. Σ μοι ὀνείδισεν (O) ‖ [8] ἐνδείκνυταί Π ἐνετείλατο R ‖ [9] αὐτοῦ (O) om RΣ ‖ δαιμ.] θέλει ποιῆσαι add R ‖ [9–11] σὺ - ἐγκατ. om RMN ‖ [9] μνήσθ. ὅτι om BOE ‖ [10] ὥρ. τρ. ἐπ. B ἐπ. ὥραν O(E) ‖ [10] τὸν σταυρὸν B ‖ ὠλ. λ.] πρὸς τὸν πατέρα ἐβόησας C ‖ [11] μου om B ‖ ἐγκατέλιπες CE: cf 74, 19 ‖ [11–15] ἰδοὺ - τύχω om B ‖ [11] ἰδ. κ.] ἰδ. οὖν κ. R ἰδ. οὖν Σ ἐγὼ δὲ O κἀγὼ add E ‖ ἐν τρ. ἡμ.] τρεῖς ἡμέραι εἰσὶν RΠ ἀφοῦ add P: cf 8-9 B ‖ [12] ἐν ταῖς ρ. κ. ἐν τ. πλ. (Ω) (cf 89, 3) om C ‖ [13] γιν.] σὺ γινώσκεις O(E) (om C) ‖ [13–14] κύριε - ἐστιν om RC ‖ [13] κύρ. om P μου add Σ ‖ [14] ἐπίτ. - ἀν.] ἀνάλαβε οὖν R ‖ πρόσταξον Σ: cf 94, 5 ‖ μου om (C)OMN ‖ [15] ἀπ' ἐμοῦ om ROE ‖ λοιπ.] τὸ λοιπ. Σ: cf 105, 6; 111, 14 ‖ [15–16] ποῦ - ἐπ. ἡμ.] ἐνέτειλάς μοι C ‖ [15] εἰσὶν] οὖν R ‖ [16] κύρ.] μου add POMN ‖ οὓς] οὐκ R ‖ ἐλάλεις E ἔλεγες O ‖ πρ. ἡμ. om R ‖ ἐπισχυρίζων ἡμ. RP ἐνισχύων ἡμῶν τὴν καρδίαν O (cf 108, 6) om E*

ὅτε περιεπατήσαμεν μετὰ σοῦ, λέγων ἡμῖν Οὐ μὴ ἀπολέσητε μίαν τρίχα ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν; Πρόσσχες οὖν κύριε καὶ θέασαι ὅτι αἱ σάρκες μου καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου ἐκολλήθησαν τῇ γῇ· ἰδοὺ γάρ εἰμι διασυρόμενος ἡμέρας τρεῖς ἐν βασάνοις δειναῖς, καὶ οὐκ ἐφανέρωσάς μοι σεαυτὸν κύριέ μου ἵνα ἐπισχυρίσῃς μου τὴν καρδίαν· καὶ ὠλιγοψύχησα σφόδρα. Ταῦτα λέγων ὁ μακάριος Ἀνδρέας διεσύρετο. τότε ἦλθεν αὐτῷ φωνὴ ἑβραϊστὶ λέγουσα· Ἡμέτερε Ἀνδρέα, ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. πρόσσχες οὖν Ἀνδρέα καὶ θέασαι ὄπισθέν σου τὰς πεσούσας σου σάρκας καὶ τρίχας τί γεγόνασιν. Καὶ στραφεὶς ὁ Ἀνδρέας εἶδεν μεγάλα δένδρα φυέντα καρποφόρα· καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἔγνων γὰρ κύριε ὅτι οὐκ ἐγκατέλειπάς με. Ὀψίας δὲ γεναμένης ἦραν αὐτὸν πάλιν καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὴν φυλακήν, δήσαντες αὐτοῦ τὰς χεῖρας ὄπισθεν, ἤδη ἀτονήσαντα ἐπὶ πολύ, καὶ ἦν παραλελυμένος σφόδρα. καὶ ἔλεγον ἐν ἑαυτοῖς οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως· Τάχα τελευτᾷ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκομεν αὐτὸν

[1] Luc 21, 18 ‖ [8] cf Matth 24, 35

[1] ὅτε - ἡμῖν] καὶ λέγων (κ. λ. om C) ὅτι (om R) ἐὰν (ὁ C) περιπατήσητε (περιπατεῖτε P περιπατῶν C) μετ' ἐμοῦ (μετὰ σοῦ C) Θ ‖ περιεπατοῦμεν exspectes ‖ οὐκ (om μὴ) R ‖ ἀπολέσῃ C ἀπολεῖται O ἀπώλυται E ‖ [2] μίαν om COE ‖ τρίχαν BRCN θρὶξ O(E) ‖ ἐκ - ὑμ. om B ‖ ἐκ] ἀπὸ C om R ‖ ὑμ.] αὐτοῦ C ‖ [2–3] κ. θ. κύρ. Σ ‖ [2] κύρ.] μου add PMN ‖ [2–3] κ. ἴδε R om BCO: cf 10; 66, 17; 91, 11 ‖ [3] ὅτι] καὶ add R ‖ [4–8] ἐκολλ. - λέγουσα] τί γεγόνασιν τότε ἰησοῦς εἶπεν τῷ ἀνδρέᾳ B ‖ [4] <ἐν> τῇ? cf 102, 15 ‖ [4–6] ἰδοὺ - σφόδρα om C ‖ [4] τρ. ἡμέραις ε. διασ. R ‖ τρ] καὶ add (Σ) ‖ [5] δεινοῖς PE (om R) ‖ σαυτὸν PM ἑαυτὸν E αὐτὸν N ‖ κύρ. om RO ‖ [6] μου om RΩ ‖ ἵνα - καρδ. om Σ ‖ ἐνισχύσῃς RO (cf 107, 16): scr ἐπιστηρίξῃς? ‖ τὴν ψυχήν μου R ‖ κ. ὠλ. σφ] κ. ἰδοῦ ὀλ. κύριε R om P ‖ [7] ταῦτα] καὶ ταῦτα RΠ λέγοντος τοῦ μακαρίου ἀνδρέα R ‖ διεσ. τότε om R ‖ ἐσύρετο Σ ἐπεσύρετο O ‖ [7–8] φ. ἑ. λ. α. R ‖ [7] αὐτῷ om O ‖ [8] ἑβρ. om E: del?? ‖ ἀνδρ. ἡμ. RΠOE: cf 87, 12 ‖ ἡμ. om MN ‖ παρελεύσονται RPO(MN) ‖ [9] πρόσεχε R στράφου B: cf 2 ‖ [10] Ἀ. om Θ ‖ ὄ. σ. κ. θ. MN ‖ κ. θέ. om Π ‖ ὄπ. σου om BR ‖ σου alt] σοι O om MN ‖ [11] τρ.] τὰς τρ. RME σου add RE ἐκ σοῦ add MN ‖ ἐγένοντο Θ ‖ ὁ om P ἅγιος add N ‖ [12] δ.] ἐλαιῶν add O ‖ φ. κ.] κ. φυτευθέντα B ‖ καρπ.] ἐν τῆι γῇ R ‖ [12–13] ἀπ. - με] ἐδόξασε τὸν θεόν B ‖ [12] ἀπ.] ὁ add R ἀνδρέας add RΣ ‖ ἔ. γ.] ἅγιος εἶ R ‖ γὰρ om CΩ ‖ [13] ἐγκατέλειπές PMN ἐγκατέλιπές (C)E: cf 74, 19 ‖ με] μου τὴν ψυχὴν R ‖ γενομένης RPΣ (om C) ‖ [13–14] ἦρ. α. π. κ. om RPΣ ‖ [14] ἐνέβ.] ἀπήγαγον Π ἔσυραν R ἤνεγκαν Σ ‖ κ. ἐν. α. om Σ ‖ αὐτὸν om B ‖ ἐν τῇ φυλακῇ RPO ‖ [14–15] δήσ. - ὄπ. om Θ: cf 103, 1; 104, 3 ‖ [15] ἤδη - πολύ] ἦν γὰρ ἐπὶ πολὺ ἀτονήσας R om COE (sed cf 16) ‖ ἤδη om MN ‖ ἠτονηκότα MN: cf 107, 8 ‖ ἐπὶ πολὺ om B ‖ [15–16] καὶ ἦν - σφ. om Θ ‖ [16] κ. ἔλ.] ἔλ. γὰρ R κ ἰδόντες αὐτὸν ἀτονήσαντα εἶπον E ‖ οἱ ἄ. τ. π.] ὅτι Θ ‖ [17] τάχα - ταύτῃ post 109, 2 ἐδαπ. Θ ‖ τάχα] ἀπὸ πολλῆς ἀτωνίας R καὶ add Σ ‖ ταύτῃ om BR ‖ [17–109, 1] καὶ οὐχ - ἡμ. om Θ

ζῶντα ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ· ἠτόνησεν γάρ, καὶ αἱ σάρκες αὐτοῦ ἐδαπανήθησαν. |

29 Ὁ δὲ κύριος παρεγένετο ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἐκτείνας 162 T
τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἶπεν τῷ Ἀνδρέᾳ· Ἐπίδος μοι τὴν χεῖρά σου καὶ ἀνάστηθι ὑγιής. Καὶ θεασάμενος ὁ Ἀνδρέας τὸν κύριον Ἰησοῦν ἐπέδωκεν αὐτῷ τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἀνέστη ὑγιής, καὶ πεσὼν προσεκύνησεν αὐτῷ καὶ εἶπεν· Εὐχαριστῶ σοι κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστέ. Καὶ θεασάμενος ὁ Ἀνδρέας εἰς μέσον τῆς φυλακῆς εἶδεν στῦλον ἑστῶτα, καὶ ἐπὶ τὸν στῦλον ἀνδριὰς ἐπικείμενος ἀλαβαστρινός· καὶ ἀνελθὼν ὁ Ἀνδρέας ἐπὶ τὸν ἀνδριάντα ἥπλωσεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἑπτάκις, καὶ εἶπεν τῷ στύλῳ καὶ τῷ ἐπ' αὐτῷ ἀνδριάντι· Φοβήθητι τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ, ὃν φρίσσει ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, καὶ ἀποβαλέτω ὁ ἀνδριὰς ὁ ἐπικείμενος ἐπὶ τὸν στῦλον ὕδωρ πολὺ διὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὡς κατακλυσμοῦ, ἵνα παιδευθῶσιν οἱ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. μὴ φοβηθῇς ὦ λίθε καὶ εἴπῃς ὅτι Ἐγὼ λίθος εἰμὶ καὶ οὐκ εἰμὶ ἄξιος αἰνέσαι τὸν κύριον· Καὶ γὰρ καὶ ὑμεῖς τετιμημένοι ἐστέ.

1–2 ἠτ. - ἐδαπ. om R ‖ 1 γάρ om ΠΩ ‖ 2 ἐδαπ.] ἐκολλήθησαν τῇ γῇ Π: cf 102, 15 ‖ 3 κύρ.] ἡμῶν add E ἰησοῦς χριστὸς add Σ ‖ εἰσῆλθεν P εἰσελθὼν CΩ ἐλθὼν R: cf 87, 10; 92, 9 ‖ εἰς τὴν φυλακὴν M ‖ 4 χεῖραν B ‖ αὐτοῦ om BΠO: cf 6 ‖ τ. Ἀ.] ἰδοὺ ἐγὼ ἀ. R om C: cf 88, 5 ‖ δός BRPΩ: cf 6 ‖ χεῖραν BE ‖ 5 ἀνάστα Θ om E: cf 68, 14 ‖ 5–6 κ. θε. - ὑγ. in mg M om RON ‖ 5 καὶ - Ἀ.] ὁ ἀ. δὲ θε. P ‖ ὁ ἀ. θ. ME ‖ 5–6 θε. - Ἰ. om C ‖ 6 Ἰ. om M χριστὸν add P ‖ αὐτῷ om CE ‖ αὐτοῦ om B: cf 4 ‖ 7 προσπεσὼν R ἐπὶ πρόσωπον add O (cf 87, 13) ὁ ἀνδρέας add R ‖ αὐτὸν N (cf 87, 13) om M ‖ κ. ε.] λέγων CO ‖ μου om RC ‖ 8 Ἰ. Χρ. om C ὅτι ἐτάχυνας (μου add P) τὴν βοήθειάν σου (ἐπ' ἐμέ add C) add Π haud inepte: cf 76, 7; 116, 7 ‖ κ. θ.] θ. δὲ E κ. ἰδὼν C κ. ἀναβλέψας R κ. ἀνατείνας τὸ ὄμμα O ‖ ὁ Ἀ. om OMN ‖ ὁ om C ἅγιος add E ‖ ἐν μέσῳ ΠE (cf 90, 9 P; 91, 8) μέσον R(O) ‖ 9 εἶδεν om C ‖ ἑ. στ. Σ ‖ ἑστ. - ἀνδριὰς om B ‖ ἑστ.] ἐνὶ ἐφίστατο R ‖ καὶ] ἦν add PN ‖ ἐν O om M ‖ τῷ στύλῳ RO (cf 12; 14) om M ‖ ἀνδρέας M: cf 13; 110, 4 ‖ 9–10 ἐπικείμενον ἀλαβαστρινὸν B ἀλ. ἐφεστὼς Π (cf 13) om O ‖ 10–12 κ. ἀν. - ἀνδρ.] κ. λέγει αὐτῷ C ‖ 10 ἀν. - ἀνδρ. om RPΩ ‖ 11 ἁπλώσας RPΩ ‖ ἑπτ. καὶ] εὐχώμενος R om PΩ ‖ ἔλεγεν RP(Σ) ‖ 12 ἐπ'] ἐπικειμένῳ R: cf 9 ‖ αὐτῷ] αὐτοῦ Thilo (cf 9) ἑστότι add O ‖ φοβ. om R ‖ στ.] σωτῆρος R καὶ add B ‖ 13 γῆ κ. ὁ οὐρ. (om ἡ) O ‖ κ. ἡ γῆ καὶ om R ‖ ἀπ.] ἀναγαγέτω C ἐκκλυσάτο O ἀποβάλλεται E ἐπάκουσον R: cf 110, 6 ‖ ὁ ἀνδ.] τῷ ἀνδρέα R: cf 9 ‖ 14 ἐπὶ om Π ‖ τοῦ στύλου OE τῷ στύλῳ Π (cf 9) ἔκβρυσον add R ‖ πολὺ] κατακλυσμοῦ add E ‖ ἐκ R: cf 110, 6 ‖ 15 ὡς] ἕως P μέχρι C om Σ ‖ κατακλυσμὸν B κατακλυσμῶι R κατακλῦζον MN om CE ‖ ἵνα] τοῦ C ‖ οἱ om P ‖ ταύτῃ] πάντες C ‖ 15–16 μὴ - λ. κ.] καὶ μὴ C ‖ 16 ὦ λ.] ὁ λίθος E ὡς λίθος MN οὖν R ‖ 17 κ. γ. - ἐστὲ om C ‖ κ. γ. κ.] ναὶ κ. γ. κ. B κ. γ. RΣ κ. P ‖ ἐστέ om R

ἡμᾶς γὰρ ἔπλασεν ὁ κύριος ἀπὸ γῆς, ὑμεῖς δὲ καθαροί ἐστε· διὰ τοῦτο ἔδωκεν ὁ θεὸς ἐξ ὑμῶν τῷ λαῷ αὐτοῦ τὰς πλάκας τοῦ νόμου· οὐ γὰρ ἔγραψεν ἐν πλαξὶν χρυσαῖς ἢ ἀργυραῖς ἀλλ' ἐν πλαξὶν λιθίναις. νῦν οὖν ποίησον ὦ ἀνδρία τὴν οἰκονομίαν ταύτην. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ μακαρίου Ἀνδρέου εὐθὺς ἀπέβαλεν ὁ λίθινος ἀνδριὰς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὕδωρ πολὺ ὥσπερ ἐκ διώρυγός τινος, καὶ ὑψώθη τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἦν ἁλμυρὸν σφόδρα κατεσθίον σάρκας ἀνθρώπων.

30 Πρωίας δὲ γεναμένης θεασάμενοι οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἤρξαντο φεύγειν λέγοντες ἐν ἑαυτοῖς· Οὐαὶ ἡμῖν, ὅτι τελευτῶμεν νῦν. Καὶ ἀπέκτεινεν τὸ ὕδωρ τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα
163 T αὐτῶν, καὶ ἤρξαντο φεύγειν ἐκ τῆς πόλεως. τότε ὁ Ἀνδρέας εἶπεν πρὸς τὸν κύριον λέγων· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐφ' ὃν ἐπιχειρῆσαι καὶ ποιῆσαι τὸ σημεῖον τοῦτο ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, μή με ἐγκαταλίπῃς, ἀλλὰ ἀπόστειλον Μιχαὴλ τὸν ἀρχάγγελόν σου ἐν νεφέλῃ πυρός, καὶ περιτείχισον τὴν πόλιν ταύτην, ἵνα ἐάν τις θελήσῃ ἐκφυγεῖν ἐξ αὐτῆς μὴ δυνηθῇ ἐξελθεῖν τοῦ πυρός. Καὶ εὐθέως κατῆλθεν νεφέλη πυρὸς καὶ ἐκύκλωσεν πᾶσαν τὴν πόλιν

[1–3] ἡμ. γ. - νόμου om BE ‖ [1] ἡμ. - ἐστε om Σ ‖ ὑμᾶς RC ‖ ὁ κύρ. om RPO ‖ ἀπὸ] τῆς add O ‖ δὲ] γὰρ R ‖ [2] τοῦτο - ὑμ.] τί γὰρ ὁ θεὸς οὐκ ἐν τῷ νόμῳ R ‖ ὁ θ. δι' ὑμῶν ἔδ. (Σ) ‖ ἔδ. - λ. α.] ἐξ ὑ. δέδωκε C ‖ ὁ θ. ἔδ. P ‖ δι' ὑμῶν post αὐτοῦ O ‖ [2–3] τ. λ. - τ. ν.] τὸν νόμον τ. λ. α. (Ω) ἀλλ' ἄκουέ μου add MN ‖ τ. πλ. - ἔγραψεν] διὰ μωϋσέως R ‖ [3–5] οὐ γ. - ταύτην om C ‖ [3] ἔγρ.] ὁ θεὸς τὸν νόμον τῷ λαῷ αὐτοῦ add B (*fort uerum*) ὁ θεὸς add MN ‖ [4] ὦ] τῷ P om RO ‖ ἀνδριάντα RO ἀνδρέα P (*cf* 109, 9) (om E) ‖ [5] ε. τ. μ. Ἀ.] αὐτοῦ ε. R(O) ‖ εὐθέως BE ‖ [6] λίθος RN ὁ add R ‖ ἀνδριάντης O ‖ αὐτοῦ om B ‖ [6–7] ὕδωρ - ὑψ. om R ‖ [6] πολὺν B εἰς πλῆθος C ‖ [7] ὥσπ. ἐκ δ. om O ‖ ὡς Π ‖ διορύγματος Σ ‖ τινὸς om BCΩ ‖ [8] ἁλμ.] ἁλικοῖν R ‖ [9–11] πρ. - νῦν om Θ ‖ [11] τὸ ὕδ. om RNE ‖ τὰ τ. α. κ. τὰ κτ. (Θ) ‖ [12] αὐτῶν om ΠΩ ‖ ἤθελον φυγεῖν (ἐκφυγεῖν RMN) (Θ) οἱ ἄνδρες add ΠΟΜΝ οἱ ἄνθρωποι add R ‖ ὁ om BCΣ ‖ [13] εἶπεν] ηὔξατο BO ‖ πρ. τ. κ. om B ‖ τὸν om CO ‖ λέγ. om ΠΣ: *cf* 91, 3 ‖ κύρ.] μου add RPMN ‖ ἐφ' ὃν] ἔφην N ὤφθην M ὁ ὀφθείς μοι E ὁ δούς μοι χάριν καὶ ἐνισχύσας με O ἐφ' ὃν ἤλπισα ἐνόσω ἠθέλησα P ἐφ' ὧ ἤλπισα C ὡς (*l* ὃς) ἐπήκουσάς μου καὶ ὑπέσχου R (*cf* 97, 1): *ego frustra quaesiui* ‖ [13–14] ἐπεχείρησα καὶ ἐποίησα B γενέσθαι C ‖ [13] ἐπ. om RO ‖ [14] καὶ om RΩ ‖ τὸ σ. τ. ποιῆσαι R ‖ τοῦτο τὸ σ. PMN τί σ. E τὰ σημεῖα ταῦτα O ‖ [15] ἐγκαταλείπῃς με RO ἐγκαταλείψῃς με P κύριε add R ‖ ἐγκαταλείπης B: *cf* 74, 19 ‖ ἀλλ' CE ‖ ἀπ.] μοι add N ‖ [16] περιτειχη *deficit* B περιτειχισάτω RΩ πᾶσαν add O: *cf* 18 RPCOMNE [16] ταύτην om Π πάντοθεν τὸ πῦρ ὡς τεῖχος κύκλῳ αὐτῆς add R ‖ [16–111, 3] ἵνα - σφ.] καὶ μάθωσιν ἀνδρίας ὁ ψηφινὸς ἐστὶν ὁ βάλλων τὸ ὕδωρ καὶ κατεσθίων πάντας R ‖ [16–17] ἐὰν - ἐκφ. om C ‖ [17] θέλει P(E) ‖ φυγεῖν N ἐξελθεῖν OE ‖ ἐξ α. om Π ‖ δυν.] τις add CE ‖ ἐκφυγεῖν C om O ‖ τ. π.] διὰ τὸ πῦρ MN om O ‖ τοῦ] ἐξ αὐτοῦ τοῦ E ‖ [17–18] κ. ε. κ. ν. π. om P ‖ [18] ἐξῆλθε E ‖ νεφ.] ἡ νεφ. τοῦ O ‖ πᾶσαν om C

ὡς τεῖχος. καὶ μαθὼν ὁ Ἀνδρέας τὴν γενομένην οἰκονομίαν εὐλόγει τὸν κύριον. τὸ δὲ ὕδωρ ὑψώθη ἕως τραχήλου τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων καὶ ἦν κατεσθίον αὐτοὺς σφόδρα. καὶ ἔκλαιον καὶ ἐβόων πάντες λέγοντες· Οὐαὶ ἡμῖν· ταῦτα γὰρ πάντα ἐπῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς διὰ τὸν ξένον τὸν ὄντα ἐν τῇ φυλακῇ, ὃν βασάνοις παρεδώκαμεν· τί οὖν μέλλομεν ποιεῖν; πορευθῶμεν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἀπολύσωμεν αὐτόν, μή ποτε ἀποθάνωμεν ἐν τῷ ὕδατι τούτῳ τοῦ κατακλυσμοῦ· ἀλλὰ βοήσωμεν ἅπαντες ὅτι Πιστεύομέν σοι ὁ θεὸς τοῦ ξένου ἀνθρώπου· καὶ ἆρον ἀφ' ἡμῶν τὸ ὕδωρ τοῦτο. Καὶ ἐξῆλθον ἅπαντες βοῶντες φωνῇ μεγάλῃ· Ὁ θεὸς τοῦ ξένου ἀνθρώπου τούτου, ἆρον ἀφ' ἡμῶν τὸ ὕδωρ τοῦτο. Καὶ ἔγνω ὁ Ἀνδρέας ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτῶν ὑπετάγη πρὸς αὐτόν· τότε ὁ μακάριος Ἀνδρέας εἶπεν πρὸς τὸν ἀλαβαστρινὸν ἀνδριάντα· Παῦσαι λοιπὸν ἀποβάλλων τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ στόματός σου, διότι ὁ καιρὸς τῆς ἀναπαύσεως παρῆλθεν· ἰδοὺ γὰρ ἐξέρχομαι καὶ κηρύσσω τὸν λόγον τοῦ κυρίου. λέγω

---

[1] ὡς τ. om E ‖ ὡσεὶ O ‖ τ.] κύκλῳ αὐτῆς add MN ‖ [1–2] καὶ μ. - κύρ. om C ‖ [1] ἰδὼν O εἶδον E ‖ οἱ ἄνδρες E ‖ ὁ om O ‖ γηνομένην N γεναμένην O ‖ [2] ηὐλόγει E ηὐλόγησεν MN ‖ τὸ δὲ] καὶ τὸ II ‖ ἕως] τοῦ add C ‖ [2–3] τ. ἀ. ἐκ.] τ. ἀνθρώπων O αὐτῶν E ‖ [3] ἐκ. om MN ‖ κ. ἦν om E ‖ ἦν κ.] κατήσθιεν MN ‖ αὐτ.] τὰς σάρκας αὐτῶν E: cf 110, 8 ‖ σφ.] τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ ἔπνιγε πάντας O πάντες add E ‖ κ. ἔκλ. om E ὁμοθυμαδῶν add R ‖ [4] καὶ ἐβ. om C ‖ ἐβόουν OME: cf 112, 10 ‖ ἅπαντες PMN om COE ‖ λέγ. om R ‖ γὰρ om R ‖ ἐπῆλθον C ἦλθεν E ‖ [5] ἡμῖν (om ἐφ') R ‖ τῇ om C ‖ [5–6] ὃν - ποι. om C ‖ [6] παρεδῶμεν M περιεδώκαμεν N ‖ οὖν om R ‖ ποιῆσαι R ‖ πορευσόμεθα R ‖ [6–7] ἐν τῇ φυλακῇ RN om C ‖ [7–10] ἐν - τοῦτο om C ‖ [8] τούτῳ om E ‖ τ. κ.] ὡς ἐν κατακλυσμῷ R om P ‖ κατακλ.] οὐ μόνον δὲ add M: cf 67, 11 ‖ ἀλλὰ] καὶ add MN ‖ καταβοήσωμεν πάντες R ‖ ἅπ.] λέγοντες add MN ‖ [9] πιστ.] ἅπαντες add R ‖ σοι - ἀνθ.] ὃν κηρύσσης R ‖ σοι ὁ θ.] τῷ θεῷ E ‖ καὶ] κύριε E om PO ‖ [10] τοῦτο om R ‖ ἐξ.] εἶσαν R ‖ πάντες R om C ‖ [10–11] μ. φ. λέγοντες E ‖ [10] λέγοντες MN ‖ [10–11] μ. φ. C ‖ [11–12] ὁ - τοῦτο] ἐλέησον ἡμᾶς ὁ θεὸς τοῦ ξένου ὁ θεὸς ὃν κηρύττει ὁ ἀπόστολος ἀνδρέας ἐλέησον ἡμᾶς O om RΣ: del?? cf 8; 112, 5 ‖ [11] τούτου om C ‖ [12] καὶ] τότε add P ἡ φωνὴ αὐτῶν ἀπῆλθεν πρὸς τὸν ἀνδρέαν καὶ add R ‖ ἔγνων E γνοὺς R ἰδὼν O ‖ Ἀ.] ἀπόστολος C μακάριος O ‖ [12–13] ἡ ψ. - αὐτ.] κατώδυνοι ἐγένοντο C ὑπετάγησαν αἱ ψυχαὶ αὐτῶν O αἱ ψυχαὶ αὐτ. ὑπετάγησαν πρὸς αὐτόν R ὑπετάθη E προσετάγη M ‖ [13] τότε - Ἀ.] καὶ C om O ‖ ὁ μ. om PE ‖ τὸν] στῦλον τὸν add C ‖ [14] ἀλαβ.] ψιφηνὸν R λίθινον (Σ) om O: cf 109, 10 ‖ ἀνδρ.] λέγων add R ‖ παῦσον E ‖ λ. ἀπ. om C ‖ τοῦ λοιποῦ E: cf 107, 15 ‖ [15] ἐκ - σου om C ‖ ἀπὸ R: cf 110, 6 ‖ [15–16] διότι - κυρ.] ὅτι μετενόησαν C ‖ [15] διὸ R ‖ ὁ] καὶ ὁ . . ο M om NE ‖ τῆς om E ‖ παραβάσεως P σωτηρίας αὐτῶν O σου add R ‖ προῆλθε E ἦλθεν O πάρεστιν MN καὶ ἤγγικεν ἡμέρα τοῦ σωθῆναι αὐτοὺς add O ‖ [16] εἰσέρχομαι P ‖ κ. κηρ.] κηρύσσειν R τοῦ κηρύξαι E om O(?) ‖ τ. λ.] τὸ εὐαγγέλιον P ‖ κυρ.] θεοῦ R μου add MN ἰησοῦ χριστοῦ add O(M)N

δέ σοι τῷ στύλῳ τῷ λιθίνῳ ὅτι ἐὰν πιστεύσωσιν οἱ τῆς πόλεως ταύτης, οἰκοδομήσω ἐκκλησίαν καὶ στήσω σε ἐν αὐτῇ, ὅτι ἐποίησάς μοι τὴν διακονίαν ταύτην. Καὶ ἐπαύσατο ὁ ἀνδριὰς τοῦ ῥέειν καὶ οὐκέτι ἐξήνεγκεν ὕδωρ. καὶ ἐξελθόντες οἱ τῆς πόλεως ἐπὶ τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐβόησαν λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ θεὸς τοῦ ξένου ἀνδρός, καὶ μὴ ποιήσῃς κατὰ τὴν ἀπιστίαν ἡμῶν καὶ καθ' ἃ ἐποιήσαμεν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, ἀλλ' ἔξελε ἀφ' ἡμῶν τὸ ὕδωρ τοῦτο. Καὶ ἐξῆλθεν Ἀνδρέας ἐκ τῆς φυλακῆς, καὶ τὸ ὕδωρ διέτρεχεν ἀπὸ τῶν ποδῶν τοῦ μακαρίου Ἀνδρέου. τότε πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐβόουν ἅπαντες. |

164 T 31 *Καὶ ἐλθὼν ὁ γέρων ὁ παραδοὺς τὰ παιδία αὐτοῦ ἵνα σφάξωσιν αὐτὰ ἀντ' αὐτοῦ, ἐδέετο τῶν ποδῶν τοῦ μακαρίου Ἀνδρέου λέγων· Ἐλέησόν με. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἅγιος Ἀνδρέας εἶπεν τῷ γεραιῷ· Θαυμάζω πῶς σὺ λέγεις· Ἐλέησόν με· Σὺ οὖν οὐκ ἠλέησας τὰ τέκνα σου, ἀλλὰ παρέδωκας αὐτὰ ἀντὶ σοῦ*

[1] *τῷ λιθ. στ. Σ om C* ‖ *εἰ C om R* ‖ *πισθῶσιν (Π) ἐπίστευσαν R μοι add PMN τῷ θεῷ add R* ‖ [1–2] *οἱ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ O οἱ πολῖται C* ‖ [1] *οἱ] ἄνθρωποι add R: cf 4; 66, 8* ‖ [1–2] *[πόλε]ως ταύτης redit A ARPCOMNE* [2] *ταύτης] ἄνθρωποι εἰς αὐτὸν add E* ‖ *οἰκ.] ἐνταῦθα add (Σ)* ‖ *ἐκκλ.] ἐπαυτῆς add P ἐν αὐτῇ add RΘ ἐπὶ σέ add C* ‖ *καὶ - αὐτῇ om CΣ* ‖ *στ.] μετενέγκω RPO* ‖ *ἐν α.] ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ R εἰς τὴν ἐκκλησίαν P εἰς ταύτην O* ‖ [2–3] *ὅτι - ταύτην om C* ‖ [3] *μου MN om RPO* ‖ *οἰκονομίαν O ἐντολήν R μου add E* ‖ *ὁ ἀ.] ὁ ψίφινος add R* ‖ [4] *ἐξένεγκεν A ἐξήγαγεν R (om Π)* ‖ *εἰσῆλθον C ἐλθόντες RPΣ* ‖ *οἱ] ἄνθρωποι add R: cf 1* ‖ *τ. π.] πολῖται C ἄνθρωποι add E* ‖ [5] *τὰς] τῆς RP (om C)* ‖ *ἐβ.] ἅπαντες add Σ: cf 111, 10* ‖ [6] *τ. ξ. ἀ. om RPΣ* ‖ *ἀ.] ἀνθρώπου τούτου O om C* ‖ [6–8] *καὶ μὴ - τοῦτο om C* ‖ [6–7] *κατὰ - καὶ] μεθ' ἡμῶν POMN ἡμῖν RE* ‖ [7] *καθὼς (Θ) ἡμεῖς add O(E)* ‖ [7–8] *ἀλλ' - τοῦτο om RE* ‖ [7] *ἀλλὰ PMN καὶ O* ‖ [8] *καὶ ἐξ. Ἀ.] ταῦτα (καὶ C) ἀκούσας ὁ ἀ. ἐξ Π* ‖ *ἐξ.] ὁ μακάριος add OM* ‖ [9] *διέτ. τὸ ὕδ. Π* ‖ *ἐπὶ R διὰ O ἐκ E* ‖ *ἀνδρέα R om Σ ἕως οὗ ἦλθεν εἰς τὸν τόπον add O: cf 113, 11* ‖ [10] *ἰδόντες OE om R* ‖ *αὐτ. om R* ‖ *ἐβόων N ἐβόα R ἐβόησεν Π ἐβόησαν E* ‖ *ἅπ.] λέγων P λέγοντες OE om RC (cf 5) ἐλέησον ἡμᾶς add ΠE θεὸς τοῦ ξένου ἀνθρώπου τούτου add P δοῦλε τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου ταῦτα ἰδὼν ὁ ἅγιος ἐδόξασε τὸν θεὸν κλαίων add E δοξάζοντες τὸν θεὸν (κύριον M) add MN: aliquid certe intercidisse uidetur* ‖ [11] *ἦλθεν R om Σ κλαίων add MN* ‖ *γηραιὸς ΠΩ γεραιὸς R fort uerum: cf 14; 97, 12 ss* ‖ *π[αιδία A] τέκνα RΠ* ‖ [11–12] *ἵνα - αὐτοῦ] εἰς βρῶσιν Θ* ‖ [12–13] *ἐδ. - με] καὶ ἴδεν αὐτὸν ὁ μακάριος R* ‖ *ἐδ. - Ἀ.] ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ μετὰ κλαυθμοῦ καὶ ὀδυρμοῦ πικροτάτου O* ‖ [12] *τ. ποδ. om CE* ‖ [12–13] *τ. μ. Ἀ.] αὐτοῦ C* ‖ [12] *μακ. om P* ‖ [13] *Ἀ. om Σ* ‖ *λ. ἐλ. με om C* ‖ *λέγ.] καὶ ἔλεγεν PΣ αὐτῷ add (Θ)* ‖ *με] ἅγιε τοῦ θεοῦ add O* ‖ [13–14] *ἀπ. - γερ.] εἶπεν αὐτῷ ὁ ἀπόστολος C* ‖ [13] *ἀπ. - Ἀ. om R* ‖ *ὁ om NE* ‖ *ἅγ. om PΩ* ‖ *ἀπόστολος M* ‖ [14] *τ. γ.] αὐτῷ RE* ‖ *γε[ρ]έῳ A γηραιῷ ΠOMN* ‖ *[θ]αυμάζω A ἐγὼ θ. R κακόγηρε add O ἄνθρωπε add R* ‖ *σὺ prius om Θ* ‖ [15] *οὖν] γὰρ Σ om R(Π)O: del? πρῶτος add PΣ* ‖ *ἠλέησ[α]ς A* ‖ [15–113,1] *ἀλλὰ - σφ.] εἰσφαγὴν ἐν ᾗ C* ‖ [15] *ἀλλὰ] ἐπὶ σοῦ γὰρ ἔβαλον κλήρους πρὸς τὸ ἀποθανεῖν σε καὶ R* ‖ *αὐτὰ]*

τοῦ σφαγῆναι· λέγω οὖν σοι, οἵαν ὥραν ἀπέρχεται τὸ ὕδωρ τοῦτο, εἰς τὴν ἄβυσσον πορευθῇς καὶ σὺ μετὰ τῶν δεκατεσσάρων δημίων τῶν φονεόντων τοὺς ἀνθρώπους καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ μείνητε ἐν τῷ ᾅδῃ ἕως ἂν ἐπιστρέψω ἄλλο ἅπαξ καὶ ἀνενέγκω ὑμᾶς. νῦν οὖν πορεύεσθε εἰς τὴν ἄβυσσον, ἵνα ὑποδείξω τούτοις τοῖς δημίοις τὸν τόπον τῆς φονεύσεως αὐτῶν καὶ τὸν τόπον τῆς εἰρήνης, καὶ τῷ γηραιῷ τούτῳ τὸν τόπον τῆς ἀγαπήσεως καὶ τῆς παραδόσεως τῶν τέκνων αὐτοῦ. νῦν οὖν ἀκολουθήσατέ μοι πάντες. Ἀκολουθούντων δὲ τῶν ἀνδρῶν τῆς πόλεως ἦν τὸ ὕδωρ διαχωριζόμενον ἐκ τῶν ποδῶν τοῦ μακαρίου Ἀνδρέου ἕως ὅτε ἦλθεν εἰς τὸν τόπον τῆς ληνοῦ ἔνθα τοὺς ἀνθρώπους ἐσφαγίαζον. καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ μακάριος Ἀνδρέας ηὔξατο ἀπέναντι παντὸς τοῦ ὄχλου, καὶ ἀνεῴχθη ἡ γῆ καὶ κατέπιε τὸ ὕδωρ σὺν τῷ γεραιῷ, εἰς τὴν ἄβυσσον κατηνέχθη σὺν τοῖς δημίοις. καὶ θεασάμενοι οἱ ἄνδρες τὸ γεγονὸς ἐφοβήθησαν σφόδρα καὶ ἤρξαντο λέγειν· Οὐαὶ ἡμῖν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐκ θεοῦ ἐστιν, καὶ νῦν ἀποκτείνει ἡμᾶς διὰ τὰς θλίψεις ἃς πεποιήκαμεν αὐτῷ. ἰδοὺ γὰρ τί εἶπεν τοῖς δημίοις καὶ τῷ γεραιῷ συνέβη

τὰ τέκνα σου R τὰ παιδία σου MN

1 τ. σφ. om RPΩ ἐγὼ δὲ add P ‖ σοι οὖν R ‖ οὖν] δὲ Σ om Π ‖ σοι] ὅτι add MN ‖ οἵ. - ὕδ.] ὅπως C ‖ οἵαν] ὃ ἢ δ'ἂν E ἐν ᾗ P ᾗ O ‖ ὥρα PO ‖ 2 τοῦτο om Θ ‖ πορ. ἐν ἀβύσσω C ‖ πορευθήση MN (fort recte) πορεύθητι E πορείου R ἀπελεύσεις O ‖ κ. σὺ om ΛCO ‖ δεκατεσάρων A om R ‖ 3 φ.] φονέων τῶν A σφαζόντων PO σφαξάντων R σφαγιαζόντων Σ ἀποκτενόντων C φονευόντων Tischendorf recte ut uid ‖ κ. ἑ. ἡμ. om ΠO ‖ 4–11 μείνητε - ὅτε om A ‖ 4 μείνατε RO μενεῖτε MN ‖ ἄχρις R ‖ ἂν] οὖν R ὅτε O οὗ E om MN ‖ ἄλλο om RΠΣ ‖ ἅπαξ om RΠ ‖ ἀπενέγκω O ‖ 5 νῦν - ἄβ. om C ‖ οὖν om MN ‖ 5–14 ἵνα - ἄβ. om R ‖ 5 ὑποδείξωσιν MN ὑποδείξει σοι E ὑποδειχθῶσιν Π ‖ 6 τ. τ. δ. τ. τ.] ὑμῖν οἱ τόποι Π ‖ τοὺς τόπους Σ ‖ τ. φον.] τῶν φονευθέντων ὑπ' O ‖ αὐτ.] ὑμῶν Π ‖ 6–7 κ. - εἰρ. om Π ‖ 7 τ. γ. τ.] σὺ (l σοί) γηραιὲ E ‖ scr γεραιῷ: cf 95, 12 ‖ ἀγαπ.] ἀντιλημοσύνης Π ‖ 8 καὶ om Ω τὸν τόπον add O recte ut uid ‖ τ. παρ. om Ω ‖ τ. τ. α. om C ‖ αὐτοῦ] σου E ‖ οὖν om (C)MN ‖ 9 μοι om P(C) ‖ ἅπαντες Σ om(C)O ‖ ἀκ. δὲ] καὶ ἀκ. O ‖ δὲ] αὐτὸν add (Σ) ‖ τ. ἀνδ.] αὐτῶν O ‖ τ. πόλ. om ΠO ‖ 10 τὸ ὕδ. ἦν O ‖ μακ.] ἁγίου C om P ‖ Ἀ. om CΣ ‖ 11 ὅτε] ὅτου CMN οὗ E ἂν O ‖ 12 ἔσφαζον ΠO: cf 96, 1 ‖ ὁ μ. om O ‖ Ἀ. om A ‖ 13 ἐνώπιον O: cf 101, 11 ‖ λαοῦ Ω ‖ καὶ] εὐθέως add E ‖ ἠνεώχθη ΠΣ ‖ 14 ὕδ.] καὶ τοὺς δημίους add Σ ‖ σὺν] τοῖς δημίοις καὶ add Π ‖ γηραιῶ ΠΩ ‖ ⟨καὶ⟩ εἰς?? ‖ 14–15 κατ. - δημ. om Θ ‖ 15–19 σφ. - ἡμᾶς] μήπως ἀναλώσει τούτους διὰ τὰ ἅπερ ἐνέδειξαν ἐν αὐτῷ C ‖ 16 λέγ.] ἐνεαυτοῖς add Σ ‖ τοῦτως A ‖ ἐκ om O τοῦ add RPME ‖ θεὸς O ‖ 17 κ. ν.] ν. οὖν RO ν. δὲ PΣ ‖ ἀποκτενεῖ RPΩ ‖ παρέσχομεν PO (fort recte: cf 89, 5; 13; 103, 10) παρίχαμεν M παρείχομεν N ὑπενέγκαμεν R ἐπισχώμεθα E ‖ 18 τί] δ' (Ω) ὡς RP ὅ τι Thilo ‖ τῷ γερ. κ. τοὺς δημίους R ‖ γηραιῶ PΩ

αὐτοῖς. νῦν οὖν κελεύσει τῷ πυρὶ καὶ καύσει ἡμᾶς. Καὶ ἀκούσας Ἀνδρέας εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μὴ φοβεῖσθε τεκνία· κἀκείνους γὰρ οὐ μὴ ἐάσω εἰς τὸν ᾅδην, ἀλλ' ἐπορεύθησαν ἐκεῖνοι ἵνα ὑμεῖς πιστεύσητε εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

32 *Τότε ἐκέλευσεν ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἐνεχθῆναι πάντας τοὺς*
165 T *τελευτήσαντας ἐν τῷ ὕδατι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐνέγκαι αὐτούς· πολὺς γὰρ ἦν τελευτήσας ὄχλος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων καὶ κτηνῶν. τότε ηὔξατο Ἀνδρέας, καὶ πάντες ἀνέζησαν. καὶ μετὰ ταῦτα ἐχάραξε τύπον ἐκκλησίας καὶ ἐποίησεν οἰκοδομηθῆναι τὴν ἐκκλησίαν. καὶ βαπτίσας παρέδωκεν αὐτοῖς τὰς ἐντολὰς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, λέγων πρὸς αὐτούς· Στήκετε πρὸς ταῦτα, ἵνα γνῶτε τὰ μυστήρια τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐδέοντο αὐτοῦ πάντες· Δεόμεθά σου, ποίησον πρὸς ἡμᾶς ὀλίγας ἡμέρας, ὅπως κορεσθῶμεν τῆς σῆς πηγῆς, ὅτι ἡμεῖς νεόφυτοί ἐσμεν. Καὶ δεομένων αὐτῶν οὐκ ἐπείθετο, ἀλλ' εἶπεν αὐτοῖς· Πορεύσομαι πρῶτον πρὸς τοὺς μαθητάς μου.*

---

1 ν. οὖν] καὶ ν. ἰδοὺ ἐὰν P ν. δὲ R ‖ κελ. om RΣ ‖ πυρὶ] τούτω add P ‖ καὶ om RPΣ ‖ κατακαύσει RPOE ‖ κ. ἀκ.] ἀκ. δὲ ταῦτα R ὁ add RPOE ‖ [καὶ] A ‖ 1–2 ἀκ. Ἀ. om C ‖ 2 πρ. α.] αὐτοῖς RCΣ (cf 68, 14) ὁ ἀπόστολος add C ‖ τέκνα Σ om C μου add RP(Ω) ‖ 3 γὰρ om RCO ‖ οὐ μὴ] οὐκ RΠ ‖ ἐν τῶ ᾅδη Π om O μένειν add R ‖ ἀ. ἐπ. ἐκ.] ἐπ. γὰρ ΠΣ ἐκ. γὰρ ἐπ. R ἀλλὰ διατοῦτο ἀρτίως ἀπήλθων εἰς τὴν ἄβυσσον O ‖ scr ἐκεῖ?? ἐκεῖσε?? ‖ 4 εἰς - Χρ. om Θ ‖ 5 ὁ μακάριος ἀ. ἐκέλ. R ‖ μακάριος ΠΩ ‖ συναχθῆναι (R) ἀχθῆναι N ‖ 6 ἴσχυον R ἠδύναντο O ‖ ἐνεγκεῖν ROE ἀνενέγκαι MN ‖ 7–8 πολ. - κτ.] ἀπὸ τοῦ πλήθους C ‖ 7 πολλοῖς A ‖ ὄ. ἦν τελ. O ‖ τελ.] ὁ τελ. (R)Σ ‖ 8 Ἀ.] ὁ μακάριος ἀ. O ὁ ἀ. ME om C πρὸς τὸν κύριον (ἡμῶν add RE) ἰησοῦν χριστὸν add RΣ: cf 113, 13 ‖ πάντες] οἱ ἄνθρωποι add MN: cf 116, 6 ‖ ἀνέστησαν ROMN ‖ 9 διεχάραξεν (Π)Ω ἐπὶ τὴν γῆν add Ω ‖ τύπον om R ἐκκλησίαν R ἐπὶ τῆς γῆς add Π ἐπὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον add R ‖ 10 τ. ἐ.] αὐτὴν C ‖ τὴν om Θ ‖ ἐκκλ. om RO(E) ‖ βαπτ. om Θ ‖ 11 κυρ. - Χρ.] θεοῦ Π νόμου RΩ ‖ 11–12 ἡμ. - γν.] καὶ C ‖ 11 αὐτ.] ὅτι add PE ‖ 12 στ. πρ. om O ‖ ἵνα om O ‖ γν.] παραδώσω PΣ δῶ R om O ὑμῖν add R(Σ) ‖ τ. κυρ. om R ὑμῶν R μου O om C ‖ 13 Χρ.] οὐ παραδώσω ὑμῖν νῦν ἀλλὰ πορεύομαι πρὸς τοὺς μαθητάς μου καὶ πάλιν ἔρχομαι καὶ στηρίξω ὑμᾶς ἐν τῇ πίστει καὶ ἀναγάγω τοὺς δεκατέσσαρις δημίους σὺν τῶ γηραιῶ ἐκ τῆς ἀβύσσου add (Π) ὃν ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι πονηρὰ εἰσὶν τὰ ἔργα ὑμῶν παρὰ πάντας ἀνθρώπους ἀλλ' ἐπανελθὼν παραδώσω ὑμῖν add R ἃ παραδώσω ὑμῖν νῦν add OMN ‖ κ. ἐδ. α. π.] ἐκεῖνοι δὲ εἶπον C ‖ ἅπαντες P λέγοντες add RΩ καὶ ἔλεγον add P ‖ σου] πάτερ add R ‖ μεῖνον ME: cf 115, 10; 116, 9 ‖ 14 μεθ' ἡμῶν RME: cf 115, 10 ‖ ἡμ. ἔτι ὀλ. PO ἔτι ἡμ. ὀλ. R: cf 115, 10 ‖ τῆς] ἀγαθῆς add O ‖ 15 δε. α. om RC αὐτὸς add P ‖ ἐπ.] αὐτοῖς add RPOM(N) ‖ 16 ἀλλ' ε. α.] λέγων P ‖ 16–115, 1 εἶπεν - μου καὶ om C ‖ 16 ἔλεγεν ROM ‖ αὐτ.] πρὸς αὐτοὺς (cf 68, 14) ὅτι R ‖ πρ. πορ. O πρότερον πορ. M(N) ‖ πορεύομαι RP: cf 115, 3 ‖ πρῶτ. om PE

Καὶ ἠκολούθουν ὄπισθεν τὰ παιδία κλαίοντα καὶ δεόμενα σὺν τοῖς ἀνδράσιν, καὶ ἔβαλαν σποδὸν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν· καὶ οὐκ ἐπείθετο αὐτοῖς ἀλλ' εἶπεν· Πορεύσομαι πρὸς τοὺς μαθητάς μου, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανέλθω πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἐπορεύετο τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.

33 *Καὶ κατῆλθεν ὁ κύριος Ἰησοῦς γενόμενος ὅμοιος μικρῷ παιδίῳ εὐπρεπεῖ, καὶ συναντήσας τὸν Ἀνδρέαν εἶπεν· Ἀνδρέα, διὰ τί ἐξελθὼν ἔασας αὐτοὺς ἀκάρπους, καὶ οὐκ ἐσπλαγχνίσθης ἐπὶ τοῖς παιδίοις τοῖς ἀκολουθοῦσιν ὄπισθέν σου καὶ τῶν δεομένων ἀνδρῶν ὅτι Ποίησον μεθ' ἡμῶν ἡμέρας ὀλίγας; Ἡ γὰρ βοὴ αὐτῶν καὶ ὁ κλαυθμὸς ἀνέβη εἰς οὐρανούς. νῦν οὖν ἐπιστρέψας εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν καὶ παράμεινον ἐκεῖ ἡμέρας ἑπτά, ἕως οὗ ἐπιστη|ρίξω τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν τῇ πίστει· καὶ* 166 T
τότε ἐξέλθῃς ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, καὶ ἀπελεύσει εἰς τὴν

1–4 *καὶ - μου om E* ‖ 1 *καὶ] οὕτως ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς ἀπερχομένου δὲ αὐτοῦ add MN* ‖ *ἠκολούθησαν R αὐτοῦ add P αὐτῷ add RCMN* ‖ *ὀπ. om RCMN* ‖ *τὰ π. om RCOMN* ‖ *κλαίοντες καὶ δεόμενοι RCO αὐτοῦ add R* ‖ *σὺν] ἅμα MN ἅμα σὺν RP om CO: cf 69, 9* ‖ 2 *τ. ἀ.] γυναιξὶ καὶ παιδίοις R ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδία O om C* ‖ *σπ. βάλοντες C* ‖ *ἔβαλλον (P)N ἔβαλον R βαλόντες M* ‖ *τὴν κεφαλὴν RP* ‖ *αὐτῶν] καὶ ἐγονυπέτουν αὐτὸν βοῶντες ἐλέησον ἡμᾶς add R* ‖ 2–3 *κ. οὐκ - αὐτοῦ om C* ‖ 3 *ἀλλ'] καὶ ἀποκριθεὶς R* ‖ 3–4 *εἶπεν - ὑμ. καὶ om P* ‖ 3 *εἶπεν] αὐτοῖς add ROMN* ‖ *πορεύομαι R πρῶτον add R: cf 114, 16* ‖ 4 *μ. τ.] πάλιν O οὕτως E* ‖ *ἐπανήξω O ἐπανάξω R ἥξω MN ἐπιστρέψω E* ‖ *πρὸς] ἐφ' R* ‖ *ἐπορεύθη E ἐπὶ add R* ‖ 6 *καὶ κ.] κ. δὲ R* ‖ *κύρ.] ἡμῶν add CE* ‖ *Ἰ.] χριστὸς add CMN om RO ἐκ τοῦ οὐρανοῦ add R* ‖ *ὅμ.] ὡς E* ‖ 6–7 *π. μ. ΠΟΜΝ μικρὸν πεδίον A παιδίον μικρὸν E* ‖ 7 *παιδαρίῳ R* ‖ *εὐπρεπὶ A om R* ‖ *συνναντήσας A ἀπαντήσας R* ‖ *τῷ ἀνδρέᾳ (Θ)* ‖ *ἔφη C αὐτῷ add RP* ‖ *Ἀ. om RMN* ‖ 8 *ἐξ.] ἀναχωρεῖς Π περιπατεῖς οὕτως O περιεπάτησας ἀπ' αὐτῶν R om Σ ἐξῆλθες Tischendorf* ‖ *εἴασας ME (cf 99, 5; 104, 4) καὶ ἀφῆκας R: cf 116, 7* ‖ *α. ἀκ.] εἶναι add R: cf 104, 4; 114, 3* ‖ *κ. οὐκ] οὐδὲ RΩ κἂν add O* ‖ *καὶ] διὰ τί add Π* ‖ *ἐσπ.] κἂν add MN* ‖ 9 *ἐπὶ] ἐν OE om R* ‖ *τοῖς] μικροῖς add RΠMN* ‖ *παιδ.] τοῖς μικροῖς add O* ‖ *τοῖς alt] τούτοις τοῖς (Π) om Ω ἀκολουθήσασίν R ἀκολουθούντων OE κλαίουσιν C* ‖ *ὄπ. σ.] σοι R σὺν ἀνδράσιν καὶ γυναιξὶν add R* ‖ *καὶ om R* ‖ *τῶν om Θ* ‖ *δεομένοις Π(M)N* ‖ 10 *ἀνδρ.] σὺν τοῖς ἀνδράσιν ΠΣ σὺν γυναιξὶ καὶ ἀνδράσι O om R καὶ λεγόντων add E κραζόντων add O σου καὶ κλαιόντων καὶ βοώντων add R* ‖ *ὅτι] ὅ (?) P om RMN* ‖ *ποιῆσαι σὺν αὐτοῖς MN* ‖ *ὀλ. ἡμ. Σ: cf 114, 14* ‖ *ἡμέρ.] ἔτι add O: cf 114, 14* ‖ 11 *κλαθμὸς A (cf 99, 13) αὐτῶν add RO* ‖ *ε. τοὺς οὐρ. E ε. τὸν οὐρανὸν RO ἐν τοῖς οὐρανοῖς ΠMN (cf 67, 18) ὥστε ἀκοῦσαι τὸν κλαυθμὸν αὐτῶν ἐδάκρυσαν οἱ ὀφθαλμοί μου ἐνώπιον τοῦ πατρός μου διὰ τὴν μετάνοιαν αὐτῶν add R* ‖ *οὖν om PM* ‖ 12 *ἐν τῇ πόλει Π* ‖ *ποιήσῃς R: cf 10; 114, 13* ‖ *ἐκεῖ] αὐτοῖς O om E* ‖ 13 *ζ' P: cf 116, 10; 11* ‖ *ἕως οὗ] καὶ ἔσῃ R* ‖ *οὗ om PMN* ‖ *ἐπιστηρίξῃς (Σ) ἐπιστηρίζων R* ‖ 14 *τότε om A: del?* ‖ *ἐξ. - καὶ om C* ‖ *ἔξελθε RΣ* ‖ 14–116,1 *τῆς πόλ. - πόλιν om R* ‖ 14 *ταύτης om PΩ* ‖ 14–116,1 *ἐν τῇ πόλει ON ἐν τῇ χώρᾳ ME*

πόλιν τῶν βαρβάρων σὺ καὶ οἱ μαθηταί σου. καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν σε ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ κηρύξαι τὸ εὐαγγέλιόν μοι ἐν αὐτῇ, καὶ ἐξέλθῃς ἀπ' αὐτῶν καὶ πάλιν εἰσέλθῃς εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ἀνενέγκῃς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐν τῇ ἀβύσσῳ. Τότε Ἀνδρέας ἐπιστρέψας εἰσῆλθεν ἐν τῇ πόλει λέγων· Εὐλογήσω σε κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ σῶσαι θέλων πᾶσαν ψυχήν, ὅτι οὐκ ἔασάς με ἐξελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης σὺν τῷ θυμῷ μου. Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν ἰδόντες αὐτὸν ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα· καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ ἡμέρας ἑπτὰ διδάσκων καὶ ἐπιστηρίζων αὐτοὺς ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. καὶ πληρωθέντων τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν ἐγένετο ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι τὸν μακάριον Ἀνδρέαν, συνήχθησαν πάντες ἐπ' αὐτὸν ἀπὸ παιδίου ἕως πρεσβυτέρου, καὶ προέπεμπαν αὐτὸν λέγοντες· Εἷς θεὸς Ἀνδρέου, εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

[6] cf Tim 1, 2, 4

---

[1] *χώραν Π: cf 65, 7* ‖ [1–3] *σὺ - αὐτῇ om A* ‖ [1] *σὺ] καὶ σὺ MN* ‖ [1–2] *μ. τὸ ε.] μέλλων εἰσέρχεσθαι R* ‖ [2] *σε om ROMN* ‖ *ἐκ.] ταύτῃ C* ‖ *καὶ κηρ. - αὐτῇ om RΩ* ‖ [3–4] *ἐν αὐτῇ - π. ταύτην om C* ‖ [3] *καὶ om ROMN: del?* ‖ [3–4] *ἐξ. - ταύτην] ἐξέλθουσιν ἐπὶ σέ R* ‖ [3] *ἔξελθε MN* ‖ *αὐτῆς P* ‖ *καὶ om P* ‖ *πάλλην A* ‖ *εἴσελθε (M)N* ‖ [3–4] *ἐν τῇ πόλει ταύτῃ PΩ* ‖ [4] *καὶ ἀν. - ἀβ. om A* ‖ *ἀνενέγκω MN* ‖ *ἄ. τοὺς et τῇ om R* ‖ *ἀβ.] καὶ ποιήσεις ἃ σοι ἐντέλομαι add C* ‖ [5] *ἐπ. ἀνδ. ἦλθεν (Π) εἰσελθὼν ὁ ἀ. R* ‖ *ἐπιστρ. om RE* ‖ *εἰς τὴν πόλιν RPΣ* ‖ *τῇ om A* ‖ *εἶπεν R* ‖ *εὐλογῶ Π (cf 76, 7) εὐλογητὸς εἶ RE* ‖ [6] *σε om RE* ‖ *μου - ψ. om C* ‖ *μου om RΣ* ‖ *Χρ.] ὁ θεὸς ἡμῶν add N* ‖ *ψ.] ἀνθρωπίνην add E: cf 114, 8* ‖ [7] *εἴασας ΠΩ: cf 115, 8* ‖ *τῷ om R* ‖ [8] *σου E* ‖ *εἰσ. - ἰδόντες] ἐγένετο ὡς ἴδον R* ‖ *ἐν τῇ πόλει Ω (om C)* ‖ *πόλλην A* ‖ *αὐτὸν] οἱ ἐν τῇ πόλει add R οἱ τῆς πόλεως add P οἱ πολῖται add C (cf 112, 1) om AΩ* ‖ [9] *μεγάλλην A* ‖ *σφ. om R* ‖ *ποιήσας A* ‖ [10] *ζ AP* ‖ *διδ. αὐτ. κ. ἐπ. RO* ‖ *αὐτοῖς A om CM* ‖ [10–11] *ἐπὶ - Χρ.] ἐν τῇ πίστει C εἰς Σ* ‖ [10] *κύρ.] ἡμῶν add Σ* ‖ [10–11] *Ἰ. Χρ. om O* ‖ [11] *πληρωθησῶν R* ‖ *ζ P: cf 10; 115, 13* ‖ [11–12] *ἐγ. - Ἀ. om C* ‖ [11] *ἐν τῷ om RO* ‖ [12] *τ. μ. Ἀ.] αὐτὸν R καὶ add RO: cf 94, 14* ‖ *ἅγιον N om OME* ‖ *ἐπ' α. π. (ΠO) ἐπ' α. ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς πόλεος R* ‖ *ἐπ' α. om Σ* ‖ *ἅπαντες Σ* ‖ [13] *παιδίων RE νηπίου C καὶ add P* ‖ *πρεσβυτέρων RME πρεσβύτου ΠO probabiliter* ‖ *προέπεμπον RΠ προέπεμψαν M(N) προσέπεσον E προσέπιπτον O ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι add C* ‖ *αὐτῷ OE* ‖ *[λ]έγωντες(?) A* ‖ [14] *εἷς θ.] ὁ θ. ἡμῶν R ὁ add MN* ‖ *ἀνδρέα(?) R ὁ ἀ. θεὸς O καὶ add RΠO* ‖ *εἷς om R* ‖ [14–15] *ἰη[σοῦς....] εἰς A* ‖ [14] *Χρ.] ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος add C ὁ διασώσας ἀπὸ τῆς πλάνης καὶ ἐνεργείας τοῦ διαβόλου τοῦ πλήσσοντος καὶ διαστρέφοντος τὰς καρδίας τῶν πιστῶν νῦν δὲ διὰ τοῦ μακαρίου ἀνδρέου τοῦ ἐπιστρέψαντος ἡμᾶς ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν παντοκράτορα καὶ τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν καὶ τὸ ἅγιον καὶ ζωοποιὸν αὐτοῦ πνεῦμα add R* ‖ [15] *κρ.] νῦν καὶ ἀεὶ καὶ add PE* ‖ *αἰ.] τῶν αἰώνων add ROM*

Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Ἀνδρέα. 161 T

1 Ἐγένετο ὡς ἐξῆλθεν ὁ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ Ἀνδρέας ἔξω τῆς πόλεως τῶν ἀνθρωποφάγων, καὶ ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ 162 T
ἥρπασεν αὐτὸν καὶ τοῦτον ἀπήνεγκεν ἐν τῷ ὄρει οὗ ἦν Πέτρος καὶ Ματθείας καὶ Ἀλέξανδρος καὶ Ῥοῦφος καθεζόμενοι. ὁ δὲ ἰδὼν αὐτούς, ἠσπάσαντο αὐτὸν μετὰ πολλῆς χαρᾶς. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Τί σοι γέγονεν ἀδελφὲ Ἀνδρέα; ἆρά γε ἔσπειρας τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἀνθρωποφάγων ἢ οὔ; Λέγει αὐτῷ Ἀνδρέας· Ναὶ πάτερ Πέτρε, δι' εὐχῶν σου· ἀλλὰ πολλὰ κακά μοι ἐνέδειξαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἐκείνης· ἔσυραν γάρ με ἐν τῇ πλατείᾳ ἡμέρας τρεῖς, ὥστε τὸ αἷμά μου μολῦναι τὴν πλατεῖαν ὅλην. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἀνδρίζου ἐν κυρίῳ ἀδελφὲ Ἀνδρέα, καὶ δεῦρο ἀνάπαυσαι ἐκ τοῦ κόπου σου· ὁ γὰρ γεωργὸς ὁ καλὸς ἐὰν πονικῶς γεωργήσῃ τὴν γῆν, καὶ καρπὸν φέρῃ, καὶ εὐθέως πᾶς ὁ κόπος αὐτοῦ εἰς χαρὰν γενήσεται· εἰ δὲ κοπιάσει, καὶ οὐ καρποφορήσει ἡ χώρα αὐτοῦ, διπλοῦν ἔχει τὸν κόπον, ὅτι ἄκαρπον ἔχει τὸν σπόρον.

2 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐφάνη αὐτοῖς ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν μορφῇ παιδίου καὶ λέγει αὐτοῖς· Χαῖρε Πέτρε ἐπίσκοπε ὅλης τῆς ἐκκλησίας μου· χαῖρε Ἀνδρέα ὁ καλὸς ἀγωνιστής μου· χαίρετε οἱ συγκληρονόμοι μου· ἀνδρίζεσθε καὶ ἀγω-

---

B cod Baroccianus (Bodlei Oxon) 180 s XII
V cod Vaticanus gr 1192 s XV
aeth liber in aethiopicum conuersus ed Malan
slauon liber in slauonicum conuersus ed Bonwetsch

BV [2] ὅς B ἐν τῷ V ‖ ἐξελθεῖν V ‖ [3] καὶ om V ‖ [4] ἀπένεγκεν B ‖ εἰς τὸ ὄρος ὅ V: cf 118, 24 ‖ [4–5] πέτρος κ. ἀλ. ματθίας κ. ρ. V: cf 118, 9 ‖ [5] καὶ Ῥ. om B ‖ καθεζ. om V ‖ [5–6] ὡς δὲ εἶδον αὐτὸν V ‖ [7] γε om V: cf 118,12 ‖ [8] πόλει V: cf 10; 118, 4; 10; 13 ‖ [10] ἄνθρωποι V ‖ ἔσυρον B ‖ [11] γὰρ] δέ V ‖ post πλατείᾳ repet e uersu 10 οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἐκείνης B ‖ ἐμόλυνε V ‖ [13] ἀνάλαβε V ‖ ἐκ om V ‖ [14] ἐὰν om V ‖ πονικὸς B πεπονικὸς V ‖ [14–15] κ. κ. φ. κ. ε.] κ. ε. καρποφορεῖ κ. V ‖ [15] del καὶ?? ‖ γεν.] ἔρχετε καὶ γεν. V ‖ [17] ὅτι - σπόρον om B: del? ‖ [18] αὐτῶν λεγόντων V ‖ [19] <καλοῦ> παιδίου? cf aeth ‖ [20] πάσης V ‖ χαίροις V ‖ [20–21] ὁ καλ. - χαίρ. om B

νίζεσθε ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, κόπους ὑπομένετε καὶ θλίψεις πολλὰς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος· ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἀνέσεως ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου. ἀναστάντες οὖν πορεύεσθε ἐν τῇ πόλει τῶν βαρβάρων καὶ κηρύξατε ἐν αὐτῇ· κἀγὼ ἔσομαι μεθ' ὑμῶν ἐν τοῖς θαυμασίοις τοῖς γινομένοις ἐν αὐτῇ διὰ τῶν χειρῶν ὑμῶν. Ἀσπασάμενος δὲ αὐτοὺς ὁ κύριος Ἰησοῦς ἀνῆλθεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐν δόξῃ.

3 Πέτρος δὲ καὶ Ἀνδρέας καὶ Ἀλέξανδρος καὶ Ῥοῦφος καὶ Ματθείας ἐπορεύθησαν εἰς τὴν πόλιν τῶν βαρβάρων. ἐγγισάντων δὲ αὐτῶν τῇ πόλει ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἀνδρέας εἶπεν τῷ
163 T Πέτρῳ· Πάτερ Πέτρε, ἀρά γε ἔχομεν πάλιν κόπους ὑπομεῖναι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὡς καὶ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἀνθρωποφάγων; Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Οὐκ οἶδα· ἀλλ' ἰδού, ἔστιν γέρων ἔμπροσθεν ἡμῶν σπείρων ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ἐὰν φθάσωμεν ἕως αὐτοῦ καὶ ἐρῶμεν αὐτῷ· Δὸς ἡμῖν ἄρτον· καὶ ἐὰν δώῃ ἡμῖν, γνῶμεν ὅτι οὐ κοπιῶμεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. εἰ δὲ ἡμῖν εἴπῃ ὅτι Ἄρτον οὐκ ἔχω, πάλιν γνῶμεν ὅτι πάλιν κόπος ἡμᾶς μένει. Ὡς δὲ ἤγγισαν τῷ γέροντι, λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Χαῖρε γεωργέ. Ὁ δὲ γεωργὸς λέγει αὐτοῖς· Χαίρετε καὶ ὑμεῖς ἔμποροι. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἔστιν σοι ἄρτος ἵνα παρέχῃς τῶν παιδίων τούτων, ἐπειδὴ ὑστερήθημεν; Λέγει αὐτοῖς ὁ γέρων· Ὑπομείνατε ὀλίγον καὶ προσέχετε τῶν βοῶν καὶ τοῦ ἀρότρου καὶ τοῦ ἀγροῦ, ἵνα πορευθῶ ἐν τῇ πόλει καὶ παρέχω ὑμῖν ἄρτους. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἐὰν ξενοδοχήσῃς ἡμᾶς, ἡμεῖς ἐπιτηροῦμεν τὸ ζεῦγος καὶ τὸν ἀγρόν. Λέγει ὁ γέρων· Ναί. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος·

---

[2] ὑπομενεῖτε V ‖ κ. θλ. π. om B ‖ [3] ἐν - ἀνέσ. om V ‖ ἐν μιᾷ] ἀλλὰ θαρσεῖτε· ἐγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς ἐν μιᾷ Woog haud male, nisi forte post ὥρᾳ demum lacuna statuenda est ‖ βασ.] δὲ add V ‖ [4] μου] ἀναπαυθήσεσθαι εἰς τοὺς αἰῶνας add V ‖ πορ. om V ‖ [4–5] κηρ. ἐν τ. π. τ. β. (om καὶ et ἐν α.) V ‖ [5] θαύμασιν B: cf 126, 19 ‖ [7] ὁ κ. Ἰ. om V dominus noster aeth ‖ [10] ματθίας V ‖ χώραν V: cf 115, 8 ‖ [11] τῇ] ἐν τῇ V ‖ πόλει ⟨.....⟩? ‖ δὲ alt del Thilo ‖ λέγει V ‖ [12] ἆρά γε om V ‖ κόπ. ὑπ. πάλ. V ‖ [13] χ.] πόλει V: cf 115, 8 ‖ [14] ὁ om B: cf 19; 20; 24; 26; 123, 10 al ‖ [14–15] ἔμπ. ἡμ. γέρ. ἄνθρωπος V ‖ [15] σπέρον V: scr σπέρων? cf 121, 2; 5 ‖ ἐὰν - αὐτοῦ om V ‖ [15–16] scr φθάσομεν... ἐροῦμεν?? ‖ [15] καὶ om B ‖ [16] ἄρτους V ‖ [17] εἴπῃ ἡμ. V ‖ οὐκ ἔχω ἄρτον V ‖ ἔχωμεν B ‖ [18] πάλιν prius del? ‖ πάλιν alt om V: cf 12 ‖ κόπους ἡμῖν παρέχει V ‖ ἡμῖν Woog ‖ [19] ὁ om B: cf 14 ‖ [19–20] χαῖρε - Πέτρος om V ‖ [21] τοῖς παιδίοις τούτοις Woog (cf 24; 119, 10): sed cf 23; 120, 13; 14; 121, 4 ‖ [22] ὑστεροῦνται V ‖ γεωργὸς V: cf 26 ‖ μικρὸν V: cf 121, 10 ‖ [23] τὸ ἄρωτρον V ‖ [23–24] ἀπέλθω εἰς τὴν πόλιν V: cf 117, 4 ‖ [24] ὁ om B ‖ [26]–119,[1] λέγει ὁ γ. - εἶτα om V

Εἶτα οἱ βόες σοί εἰσιν; Λέγει ὁ γέρων· Οὐχί· μεμίσθωμαι γὰρ αὐτούς. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Πορεύου ἐν τῇ πόλει. Καὶ ἐπορεύθη ὁ γέρων ἐν τῇ πόλει.

4 *Καὶ ἀναστὰς ὁ Πέτρος διεζώσατο τὸν ἑαυτοῦ ἐπενδύτην καὶ τὸ λέντιον καὶ λέγει πρὸς τὸν Ἀνδρέαν ὅτι Οὐκ ἔστιν ἡμῖν πρέπον ἀναπαύεσθαι καὶ ἀργεῖν, μάλιστα δὲ ὑπὲρ ἡμῶν κοπιοῦντος τοῦ γέροντος, ἀφεὶς τὸ ἔργον αὐτοῦ. Τότε ὁ Πέτρος ἀψάμενος τοῦ ἀρότρου ἔσπειρεν τὸν σῖτον. Ἀνδρέας δὲ ἦν ὄπισθεν τῶν βοῶν καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Πάτερ Πέτρε τί κόπους παρέχεις ἡμῖν; σὺ γὰρ εἶ πατὴρ καὶ ποιμὴν πάντων· καὶ σὺ κοπιᾷς ἡμῶν ὄντων; Τότε λαβὼν ὁ Ἀνδρέας τὸ ἄροτρον ἐκ τοῦ Πέτρου ἔσπειρεν τὸν σῖτον καὶ εὐλογήσας εἶπεν· Ὁ σπόρος ὁ εἰς τὴν γῆν ρημένος ἐν τῷ ἀγρῷ τῶν δικαίων ἔρχου. Ὁ δὲ Ῥοῦφος καὶ Ἀλέξανδρος καὶ Ματθείας ἦσαν ἐκ δεξιῶν τῶν βοῶν, εἶπαν δὲ καὶ αὐτοί· Ἡ δρόσος ἡ γλυκυτάτη καὶ ὁ ἄνεμος ὁ καλὸς ἐρχέσθωσαν καὶ ἀναπαυέσθωσαν ἐν τῷ ἀγρῷ τούτῳ. Παραχρῆμα δὲ πᾶς ὁ ἀγρὸς ἐβλάστησεν, καὶ ἐγένετο ὁ στάχυς πλήρης σίτου.*

5 *Ἐλθὼν δὲ ὁ γεωργὸς μετὰ τῶν ἄρτων καὶ ἀναβλέψας εἶδε πάντα τὸν ἀγρὸν πλήρης στάχυας· ἔθηκε δὲ τοὺς ἄρτους ἐν τῇ γῇ παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ... προσεκύνησεν αὐτοὺς λέγων· Δεσπόται μου, ἆρα θεοί ἐστε; ὡς θεοὺς γὰρ ὑμᾶς θεωρῶ. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἀνάστα ἄνθρωπε· οὐ γάρ ἐσμεν θεοί, ἀλλὰ ἀπόστολοί ἐσμεν τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ· ἐξελέξατο ἡμᾶς, καὶ ἐσμεν δώδεκα· καὶ παρέδωκεν ἡμᾶς ἀγαθὰς διδασκαλίας ἵνα*

---

[1] *σοί] σὺ V ὑμῶν B (omisso σ interpol ex υ?)* tui *aeth* ‖ *λέγει] αὐτῷ add V: cf 2; 118, 26* ‖ *γὰρ om B: cf 124, 18* ‖ [2] *αὐτούς]* tum ait Petrus estne hic ager tuus ita inquit senex meus est *add aeth* ‖ [2–3] *λέγει - γέρων] ἀναστὰς δὲ ὁ γέρων εἰσῆλθεν V* ‖ [4] *καὶ ἀν. ὁ] ὁ δὲ V* ‖ *ἑαυτοῦ om V: cf 123, 11* ‖ [5] *π. τ. Ἀ.] πέτρος τῷ ἀνδρέα V* ‖ [5–6] *πρέπ. ἡμ. V* ‖ [6–7] *κοπ. τ. γέρ. ὑπ. ἡμ. ἀφήσας V* ‖ [7] *ἀφέντος Woog* ‖ [8] *επῆρεν B* ‖ *ἦν] οὖν V* ‖ [9] *βοῶν] ἐξήρχετο add V* ‖ [10] *⟨αὐτὸς ὑποδίῃ καὶ οὐ⟩ παρ. ἡμῖν; ? an scr σεαυτῷ παρέχεις; (sic fere aeth et slauon)?* ‖ *ἡμῖν om V* ‖ *σὺ - πάντων om B* ‖ [11] *ἡμ. ὄ.] ἀργῶν add Lipsius I p 554: scr ἡμ. ἑστώτων?* me adstante *aeth om slauon* ‖ *ὁ om V* ‖ [11–12] *ἐκ τ. Π. om V* coepit arare Petrus autem cepit corbes plenas frumenti *add aeth* ‖ [12] *ἔσπερεν B: cf 118, 15* ‖ *κ. εὐλ. εἶπεν] λέγων B* ‖ [12–13] *εἰς - ρημ.] ἐν τῷ ἀγρῷ τούτῳ σπαρμένος ἀναπαύου V* ‖ [13] *ἐρριμμένος Tischendorf recte ut uid* ‖ *τῶν δ. ἔ.] τοῦτο (i e τούτῳ) V* ‖ [13–122, 22] *ὁ δὲ - σκότους om B*

V [14] *ματθίας V* Matthaeus *slauon* ‖ [15] *ἐρχ.]* et nubes pluant et ueniant *add slauon* ‖ [20] *scr πλήρη στάχυος??* ‖ [21] *ἀποστόλων ⟨καὶ⟩ (aliquid abscis uidetur V)? sic slauon* ‖ [22] *ἆρα et q s] paulo plura habet aeth* ‖ [25] *scr ἡμῖν?* ‖ *ἵνα] scr ὅπως?? cf 122, 21; 22; 125, 20; 21*

ταύτας διδάξωμεν τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως ῥυσθέντες ἀπὸ τοῦ θανάτου ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσουσιν. Σταθεὶς δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Πέτρος λέγει· Ἀγαπήσας κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου· μὴ μοιχεύσῃς· μὴ κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· παίδευσόν σου τὰ τέκνα ἐν φόβῳ θεοῦ· καὶ ζήσεις καλὴν ζωὴν καὶ ἔρχῃ εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ. Ἀποκριθεὶς ὁ ἄνθρωπος εἶπεν αὐτόν· Ἐὰν φυλάξω αὐτά, δύναμαι ποιῆσαι κἀγὼ ἓν θαῦμα ὡς καὶ ὑμεῖς ἐποιήσατε τὸν ἀγρόν μου εὐθέως βλαστῆσαι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν· Ἀμήν σοι λέγω, ἐὰν ποιήσῃς ταῦτα πάντα, ποιήσεις ὃ βούλει. Ἀπεκρίθη ὁ γέρων· Πάτερ, ἀφελῶ ταῦτα πάντα καὶ ἀκολουθήσω ὑμῖν ὅπου ἐὰν ἀπέρχεσθε. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Οὐχ οὕτως ἔσται· ἀλλὰ πορεύου καὶ δὸς τοὺς βόας τοῦ κυρίου αὐτῶν, καὶ ἀνάγγειλον τῇ γυναικί σου καὶ τῶν τέκνων σου· οὐ γὰρ οἴδασιν φθάσειν αὐτοὺς ἡ χάρις τοῦ θεοῦ. καὶ εὐπρέπησόν σου τὸν οἶκον ὅπως ἐλθόντες ἐκεῖ διαμείνωμεν· δεῖ γὰρ ἡμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μεῖναι, ἐπειδὴ ὁ δεσπότης ἡμῶν Χριστὸς ἐκάλεσεν ἡμᾶς ἐν αὐτῇ.

6 Τότε ὁ ἄνθρωπος παραλαβὼν δεσμίδιν ἐκ τοῦ σίτου τοῦ ἀγροῦ ἐκρέμασεν αὐτὸ ἐν ῥάβδῳ ὄπισθεν αὐτοῦ· καὶ λαβὼν τὸ ἄροτρον καὶ τοὺς βόας ἐπορεύθη εἰς τὴν πόλιν. εἰσερχομένου δὲ αὐτοῦ θεωροῦσίν τινες αὐτὸν ἐκ τῶν ἐκεῖσε καὶ λέγουσι τῷ γέροντι· Πόθεν εὗρες τὸ δεσμίδιν τῶν σταχύων; καιρὸς γάρ ἐστι σπόρου. Αὐτὸς δὲ μᾶλλον σπουδαιότερον κατεδίωκεν πρὸς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, εὐφραινόμενος σφόδρα πρὸς τὸ εὐτρεπίσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ τοῖς ἀποστόλοις.

7 Καὶ ἀκούσαντες οἱ πρῶτοι τῆς πόλεως τὰ γενόμενα καὶ ἀποστείλαντες ἐκάλεσαν τὸν γέροντα καὶ ἐπυνθάνοντο· Ποῦ εὗρες τοὺς στάχυας μὴ ὄντος καιρὸς θέρους; Αὐτὸς δὲ οὐκ ἀπεκρίνατο αὐτούς. λέγουσιν αὐτῷ πάλιν· Εἰπὲ ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν· εἰ δὲ μή γε, κακῶς ἀποθνήσκεις. Αὐτὸς δὲ ἀποκρίνατο λέγων· Οὐ μέλει μοι περὶ τοῦ θανάτου ὑμῶν. ἐγὼ γὰρ εὗρον

[3] cf Matth 22, 37; deut 6, 5; exod 20, 13; 14; 16; deut 4, 9; 10?

[2] *post δὲ senis interrogatio intercidisse uidetur* ‖ [3] *scr Ἀγαπήσεις?* ‖ [4] *ψυχῆς <σου>?* ‖ [7] *<δὲ> ὁ? cf 9 al* ‖ *scr αὐτῷ? cf 121, 4; 31; 120, 30; 121, 31; 126, 28* ‖ [8] *ἡμεῖς V* ‖ [11] *scr ἀφήσω uel ἀφῶ?* relinquam *aeth slauon* ‖ *ἡμῖν V* ‖ [12] *scr ἀπέρχησθε? cf 121, 8; 30* ‖ [13] *scr τῷ κυρίῳ?? cf 118, 21* ‖ [14] *scr τοῖς τέκνοις?? cf 118, 21* ‖ *οὐ γ. οἴδ.]* quae uidisti et *slauon* ‖ *scr <ὅτι> uel <καὶ> φθάσει?* ‖ [15] *scr τὴν χάριν??* ‖ *scr εὐτρέπισον: cf 25; 121, 10* ‖ [20] *ῥάνδω V* ‖ [23] *scr Ποῦ?? cf 28* ‖ [29] *scr καιροῦ?* ‖ [30] *αὐτούς] cf 7* ‖ [31] *scr ἀπεκρίνατο?*

τὴν αἰώνιον ζωήν· ἐὰν θέλητε τὴν ἀλήθειαν μαθεῖν, ἄνθρωποι παρεγένοντο πρός με ἐν τῷ ἀγρῷ μου· κἀγὼ ἔσπερον· καὶ ἠρώτησάν με λέγοντες· Ἔχεις ἄρτους ἵνα δώῃς ἡμῖν; Ἐγὼ δὲ εἶπον αὐτοῖς· Μείνατε παρὰ τῶν βοιῶν, κἀγὼ ἀπέρχομαι εἰς τὴν πόλιν καὶ φέρω ὑμῖν ἄρτους· Στραφεὶς δὲ εὗρον αὐτοὺς σπέροντας ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ ἐξελθόντες στάχυες· ἰδὼν δὲ ἐγὼ τὸ παράδοξον θαῦμα παρεβιασάμην αὐτοὺς ἵνα εἰσελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀναπαύσονται ἐν τῇ οἰκίᾳ μου. καὶ ἐὰν βούλεσθε ἰδεῖν αὐτούς, πορεύεσθε πρὸς αὐτοὺς ἐν εἰρήνῃ· εἰ δὲ μή γε, μείνατε ὀλίγον εὐτρεπίσαι τὸν οἶκόν μου, ἵνα εἰσέλθωσιν καὶ θεωρῆτε αὐτούς. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος ἀνεχώρησεν ἀπ' αὐτούς.

8 Ὁ δὲ μισόκαλος διάβολος εἰσελθὼν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν τῶν πρώτων τῆς πόλεως, καὶ συναχθέντες ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Οὐαὶ ἡμῖν, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐκ τῶν δώδεκα Γαλιλαίων εἰσὶν τῶν μαγευόντων τοὺς ἀνθρώπους· οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ ἀφορίζοντες τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῶν γυναικῶν καὶ τὰς γυναῖκας ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν. τί οὖν ποιήσωμεν; οὐ θέλομεν γὰρ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν, μήποτε ἀφορίσωσιν ἡμᾶς ἐκ τῶν γυναικῶν ἡμῶν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἔλεγον· Οἱ πέντε ἄνδρες εἰσίν· ἐξελθόντες φονεύσωμεν αὐτούς. Ἕτεροι δὲ εἶπον· Οὐ δυνάμεθα φονεῦσαι αὐτούς· ἠκούσαμεν γὰρ ὅτι τινὰ διδάσκαλον ἔχουσιν λεγόμενον Ἰησοῦν, καὶ εἴ τι ἂν αἰτήσωνται, εὐθέως ὑπακούει αὐτῶν. καὶ μή πως αἰτήσωνται κατακλυσμόν, ὑπακούσῃ αὐτῶν· ἐὰν δὲ καὶ πῦρ αἰτήσωνται, ποιήσει οὕτως. λοιπὸν οὖν οὐ δυνάμεθα πρὸς αὐτούς τι ποιῆσαι, μή πως καὶ πῦρ αἰτήσωνται, καὶ ποιῆσαι, καὶ καύσωσιν ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν ἡμῶν. Ἔκλαιον δὲ ὀδυρόμενοι καὶ ἔλεγον· Ἄλλο τι ἔχομεν ποιῆσαι;

9 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν πλησθεὶς ὀργῆς καὶ θυμοῦ λέγει πρὸς αὐτούς· Ἐὰν ἀκούσετέ μου, οὐκ ἀφήσω αὐτοὺς εἰσελθεῖν ἐνταῦθα. Λέγουσιν αὐτῷ· Τί ἔχεις ποιῆσαι; Λέγει αὐτούς· Θεωρεῖτε τοὺς ἀνθρώπους τούτους ὅτι μισοῦσιν τὸ γένος τῶν γυναικῶν, μᾶλλον δὲ τὰς πόρνας· νῦν οὖν ἀκούσατέ μου, καὶ

[22] cf Matth 21, 22

[2] scr ἔσπειρον? cf 5; 118, 15 ‖ [4] τῶν βοῶν] cf 118, 21 ‖ [5] σπέρ.] cf 2 ‖ [6] στάχυες ⟨.....⟩? ‖ [8] βούλ.] cf 1; 120, 12; 30 ‖ [10] εὐτρεπίσαι ⟨με⟩? an scr εὐτρεπίσω? ‖ [11] scr ἀπ' αὐτῶν? cf 120, 7 ‖ [13] del τῶν πρ. τ. πόλ.? om aeth ‖ [14] οἱ repet V ‖ [15] ἀνθρ.] scr ἄνδρας? ‖ [16] et [18] ἐκ] scr ἀπὸ? ‖ [18] εἰσελθεῖν ⟨αὐτούς⟩? ‖ [19] οἱ π.] scr ὅτι π.?? quinque tantum slauon ‖ [23] ⟨καὶ⟩ ὑπακούσῃ? cf 26 ‖ [25] καὶ] scr κἂν? ‖ [26] scr ποιήσῃ? an del καὶ ποιῆσαι? ‖ [30] scr ἀκούσητέ? cf 8 ‖ [31] αὐτούς] cf 120, 7 ‖ [33] μᾶλλον - πόρνας om slauon: del?

εὕρωμεν γυναῖκαν πόρνην εὔμορφον, καὶ ταύτην παραθήσομεν εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως γυμνήν, τῷ σχήματι κεκοσμημένην· καὶ βλέψαντες αὐτὴν φύγωσιν τοῦ μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν ταύτην. Καὶ εὐθέως ἤνεγκαν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως γυμνήν.

10 *Οἱ δὲ ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ μαθόντες διὰ τοῦ πνεύματος τὴν ἐνέδραν αὐτῶν, λέγει Ἀνδρέας τῷ Πέτρῳ· Θεωρεῖς πάτερ τὴν ἀναισχυντίαν τῆς γυναικὸς ταύτης, πῶς εἰσῆλθεν ὁ Σατανᾶς εἰς αὐτήν, ἵνα πειράσῃ ἡμᾶς; κέλευσον ἡμῖν, ἵνα παιδεύσω αὐτήν. Λέγει αὐτῷ Πέτρος· Ἔχεις ἐξουσίαν κατ' αὐτῆς· ποίησον ὃ βούλει. Τότε Ἀνδρέας προσηύξατο λέγων· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, κατάπεμψον Μιχαὴλ τὸν ἀρχάγγελόν σου, ὅπως κρεμάσῃ τὴν γυναῖκαν ταύτην ἐκ τῶν τριχῶν αὐτῆς ἐν τῷ ἀέρι μέσον οὐρανοῦ καὶ γῆς, ἕως οὗ διαβῶμεν καὶ εἰσέλθωμεν ἐν τῇ πόλει καὶ κηρύξωμεν ἐν αὐτῇ σέ· ἐρχομένων δὲ ἡμῶν τότε καταβήσεται ἐκ τοῦ ἀέρος.*

11 *Παραχρῆμα δὲ ὁ ἄγγελος ἐκρέμασεν αὐτὴν ἐν τῷ ἀέρι· καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τῆς πόλεως ἐθεώρουν αὐτήν. τότε ἡ γυνὴ ἔκραξε φωνὴν μεγάλην λέγουσα· Μὴ ἀνάπαυσιν ἴδωσιν οἱ ἄρχοντες τῆς πόλεως ταύτης, ὅτι ἤνεγκάν με εἰς τὴν τιμωρίαν ταύτην, ἐπειδὴ οὐκ εἴασάν με ἰδεῖν τοὺς ἀποστόλους τοῦ Χριστοῦ εἰσερχομένους ἐν τῇ πόλει, ὅπως κἀμὲ ἐλευθερώσουσιν ἐκ τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν, ὅπως φύγω ἐκ τοῦ σκότους καὶ*
164 T *ἔλθω εἰς τὸ φῶς. ἐξέλθατε τοίνυν οἱ | νεανίσκοι τῆς πόλεως οὓς εὗρον ἐγὼ ἐν τῷ βυθῷ τῆς ἀπωλείας ἕως σήμερον· ἰδοὺ γὰρ οἱ ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ εἰσέρχονται ἐν τῇ πόλει συγχωρῶντες τὰς ἁμαρτίας τῶν πιστευόντων εἰς αὐτοὺς καὶ θεραπεύοντες πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. εὔξασθε ὑπὲρ ἐμοῦ, ὅπως ἐλεήσῃ με καὶ ῥυσθῶ ἐκ τῆς ἀνάγκης ταύτης.*

12 *Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν τῷ Χριστῷ διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικός, καὶ πεσόντες παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων προσεκύνουν αὐτούς. αὐτοὶ δὲ ἐτίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς· τοὺς δὲ ἀσθενοῦντας ἐν τῇ πόλει ἰάσαντο, τυφλοῖς*

[26] cf Matth 4, 23

---

[1] *scr γυναῖκα?: cf 12* ‖ [4] *ταύτην*] ac mox reppererunt scortum et nudauerunt et auro margaritisque ornauerunt ut iussi erant *add slauon: similia aeth* ‖ [5] *Χρ.*] uenerunt ad portam et uiderunt mulierem nudam *add aeth slauon* ‖ [12] *scr γυναῖκα?: cf 1* ‖ [14] *scr ἐξερχομένων? (aeth slauon)* [18] *εἴδωσιν V* ‖ [21–28] *ὅπως et q s*] *haud pauca aliter aeth slauon BV* [23] *τοίνυν*] *οὖν V* ‖ [24] *ἐγὼ om B* ‖ [25] *συγχωρόντες B: scr συγχωροῦντες?* ‖ [26] *τὰς om B* ‖ *scr αὐτὸν?* ‖ [28] *ἐλεήσωσιν V* ‖ [31] *προσεκύνησαν* [31–32] *αὐτοὶ - αὐτούς om V*

τὸ βλέπειν ἐχαρίσαντο, κωφοῖς τὸ ἀκούειν, δαίμονας ἀπήλαυνον· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐδόξαζον τὸν πατέρα καὶ υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα.

13 Ἦν δέ τις πλούσιος ἐν τῇ πόλει ὀνόματι Ὀνησίφορος· οὗτος οὖν θεωρήσας τὰ σημεῖα τὰ γινόμενα διὰ τῶν ἀποστόλων λέγει αὐτοῖς· Ἐὰν πιστεύσω εἰς τὸν θεὸν ὑμῶν, δύναμαι ποιῆσαι κἀγὼ σημεῖον ὡς καὶ ὑμεῖς; Λέγει αὐτῷ Ἀνδρέας· Ἐὰν ἀποτάξῃ πάντων τῶν ὑπαρχόντων σου καὶ τῆς γυναικός σου καὶ τῶν τέκνων σου ὡς καὶ ἡμεῖς ἀπεταξάμεθα, τότε καὶ σὺ ποιήσεις σημεῖα. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ὀνησίφορος καὶ θυμοῦ πλησθείς, λαβὼν τὸ ἑαυτοῦ λέντιον ἔβαλεν εἰς τὸν τράχηλον τοῦ Ἀνδρέου, καὶ τύπτων αὐτὸν ἔλεγεν αὐτῷ· Μάγος εἶ· τὴν γυναῖκά μου καὶ τὰ τέκνα μου καὶ τὰ ἀγαθά μου πῶς σὺ ἀναγκάζεις με καταλιπεῖν;

14 Τότε ὁ Πέτρος στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὸν τύπτοντα τὸν Ἀνδρέα λέγει αὐτῷ· Ἄνθρωπε παῦσαι λοιπὸν τύπτων τὸν Ἀνδρέα. Λέγει αὐτῷ Ὀνησίφορος· Θεωρῶ σε ὅτι φρονιμώτερος αὐτοῦ εἶ· εἰπέ μοι οὖν καὶ σὺ ἵνα καταλείψω τὴν γυναῖκά μου καὶ τὰ τέκνα μου καὶ τὰ ἀγαθά μου· ἢ τί σὺ λέγεις; Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἐγὼ ἕν σοι ῥῆμα λέγω· εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ὀνησίφορος καὶ ἐπὶ πλεῖον πλησθεὶς | ὀργῆς καὶ θυμοῦ, λαβὼν τὸ λέντιον 165 T
ἐκ τοῦ τραχήλου τοῦ Ἀνδρέου ἔβαλεν εἰς τὸν τράχηλον τοῦ Πέτρου, καὶ οὕτως ἔσυρεν λέγων· Ὄντως μέγας μάγος εἶ πλεῖον τούτου· οὐ γὰρ εἰσέρχεται κάμηλος διὰ τρυπήματος ῥαφίδος· εἰ δὲ καὶ δείξεις μοι τοῦτο τὸ θαῦμα, πιστεύω εἰς τὸν θεόν σου· οὐ μόνον δὲ ἐγώ, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἡ πόλις· εἰ δὲ μή γε, μεγάλως τιμωρηθῇς ἐν μέσῳ τῆς πόλεως.

[20] cf Luc 18, 25

---

[1] *ἀπέλαυνον V* ‖ [2] *καὶ om B* ‖ *τὸν om V: del??* ‖ *καὶ om V* ‖ *scr ⟨τὸν⟩ υἱὸν?? cf 127, 5* ‖ *τὸ om V: del??* ‖ [5] *τὰ σημ. om V: cf 118, 5* ‖ [7] *κ. σ. π. V: cf 120, 7* ‖ [8] *ἀποτάξεις V* ‖ *πάντα τὰ ὑπάρχοντά V* ‖ *τὴν γυναῖκαν V* ‖ [9] *τὰ τέκνα V* ‖ *ἀποταξώμεθα V* ‖ [10] *ἀκ.] δὲ ἀκ. V: cf 22* ‖ *ὁ om V: cf 17; 22; 125, 3; 126, 11; 18; 118, 14* ‖ *καὶ om B: cf 22* ‖ [13] *αὐτῷ om V* ‖ [16] *utroque loco scr Ἀνδρέαν?* ‖ *παῦσον B* ‖ *τοῦ λειποῦ τύπτοντα V* ‖ [17] *αὐτῷ ⟨ὁ⟩? cf 10* ‖ [18] *οὖν om V* ‖ *ἵνα] scr ἆρα?* ‖ [19] *ἢ om B* ‖ [20] *ὁ om B: cf 118, 14* ‖ *ἐγὼ om B* ‖ *ῥ. σοι V* ‖ [21] *κάμιλον BV constanter: cf 124, 22 ss* ‖ *τριπήματος (ι ex υ rasura effectum?) V (cf codd N T ap Luc): scr τρυπήματος?? cf 26; 124, 16* ‖ *ne scr διελθεῖν: cf 26; 125, 17; 18; 20; 22* ‖ *πλούσιος V* ‖ [22] *ὁ om V: cf 10* ‖ [23] *scr ἔτι? cf 10* ‖ *κ. θ. om V* ‖ [24] *τοῦ ante Ἀ. et ante Π. om V* ‖ [25] *οὕτως om V* ‖ *μέγας om V: cf 125, 4* ‖ *εἶ om B* ‖ *πλείων B* ‖ [27] *δείξῃ V* ‖ *τὸ om B* ‖ *τὸν om V* ‖ [28] *σου] ὃν σὺ κηρύττης V* ‖ *δὲ om V* ‖ [29] *scr τιμωρηθήσῃ?*

15 *Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Πέτρος ἐλυπήθη λίαν, καὶ σταθεὶς καὶ ἐκτείνας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν προσηύξατο λέγων· Δέσποτα κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ἐπάκουσόν μου τῇ ὥρᾳ ταύτῃ. ἀγρεύσω γὰρ ἡμᾶς ἐκ τῶν σῶν λόγων. οὐ γὰρ προφήτης εἶπεν ταύτην τὴν διασάφησιν αὐτοῦ ἀπαγγέλλων, οὐδὲ πάλιν πατριάρχης, ἵνα μάθωμεν ταύτην τὴν ἑρμηνείαν· καὶ νῦν ζητοῦσιν παρ' ἡμῶν τὴν τοιαύτην διασάφησιν μετὰ παρρησίας. σὺ οὖν δέσποτα μὴ παρίδῃς ἡμᾶς· σὺ γὰρ εἶ ὁ ὑμνούμενος ὑπὸ τῶν χερουβίμ.*

16 *Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος ἐφάνη ὁ σωτὴρ ἐν μορφῇ παιδίου δωδεκαετοῦς φοροῦν ὀθόνιον ἔχων ὁμαλὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρσεῖτε καὶ μὴ πτοεῖσθε οἱ ἐκλεκτοί μου μαθηταί· ἐγὼ γάρ εἰμι μεθ' ὑμῶν πάντοτε· ἐνεχθήτω δὲ ἡ ῥαφὶς καὶ ὁ κάμηλος. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀνῆλθεν εἰς τοὺς οὐρανούς. πανταπώλης δέ τις ἦν ἐν τῇ πόλει πιστεύσας τῷ κυρίῳ διὰ Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου· καὶ ἀκούσας ταῦτα δραμὼν ἐζήτησεν ῥαφίδα ἔχουσαν μεγάλην τρυμαλιάν, χάριν παρέχων τοῖς ἀποστόλοις. Τότε μαθὼν ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· Τέκνον μὴ ζήτει μεγάλην ῥαφήν· οὐκ ἀδυνατεῖ γὰρ τῷ θεῷ ἡμῶν πᾶν ῥῆμα· ἀλλὰ μᾶλλον φέρε ἡμῖν λεπτὴν ῥαφήν.*

17 *Τῆς δὲ ῥαφῆς ἐνεχθείσης καὶ παντὸς τοῦ πλήθους τῆς πόλεως ἱσταμένων πρὸς θεωρίαν, ἀναβλέψας ὁ Πέτρος εἶδεν κάμηλον ἐρχομένην· εἶπεν δὲ ἐνεχθῆναι αὐτήν. τότε ἔπηξεν τὴν ῥαφίδαν εἰς τὴν γῆν καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· Ἐν ὀνόματι τοῦ σταυρωθέντος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου κελεύω σοι κάμηλε ἵνα εἰσέλθῃς διὰ τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος. Τότε ἡ τρύπη τῆς ῥαφίδος ἠνοίχθη ὡς πύλη καὶ διῆλθεν δι' αὐτῆς ὁ κάμηλος· καὶ πᾶς ὁ | [166 T] ὄχλος ἐθεώρει. πάλιν λέγει*

[17] cf Luc 1, 37

---

[1] *δὲ om V: del? cf 123, 10 ‖ καὶ om V ‖* [3] *τὴν ὥραν ταύτην V ‖* [4] *ἄγρευσον V ἀγρεύσουσιν Tischendorf: scr ἀγρεύσωσιν?? ἀγρεύσονται?? ἀγρεύουσιν? cf 6 ‖* [4–5] *scr εἶπεν ταῦτα ἵνα τ. δ. α. ἀπαγγέλλωμεν? ‖* [5] *ἀπαγγέλων V: scr ἀπ' ἀγγέλων??? ‖* [6] *παρ' om V ‖* [6–7] *ταύτην τὴν διασ. ἡμ. (om παρ') V ‖* [10] *φορῶν V ‖ ὀθόνην (i e ὀθόνιν?) V ‖* [10–11] *ἔχων - ἔξ. om B ‖* [10] *scr ὀθόνην ὁμαλὴν (del ἔχων)?? ‖* [11] *πτοηθῆται V ‖* [13] *δὲ om B ‖* [14] *παντάπολις B πατάπιος V correxit Tischendorf: scr παντοπώλης? ‖* [16] *ῥαφήδην (i e ῥαφίδιν cf 125, 5; 7) B: scr ῥαφὴν?? cf 18; 125, 11; 13 ῥαφίδαν Tischendorf fort recte: cf 23; 125, 5 ‖ ἔχ. om V ‖* [17] *τότε] τούτω V ‖ αὐτῷ om B ‖* [18] *ῥαφίδα V ‖ γὰρ om V (cf 119, 1): scr παρὰ? γὰρ ⟨παρὰ?⟩ ‖* [19] *ἡμῶν om B ‖ λεπτῇ ῥαφίδα V ‖* [21] *ἱσταμένους V: cf 122, 17; 123, 2 ‖* [21–23] *ὁ Π. - κράξας] εἰς τὸν οὐρανὸν V ‖* [23] *εἶπεν μεγ. τῇ φ. V ‖* [24] *ἰησ. χρ. τ. στ. V ‖* [25] *διὰ ⟨τῆς⟩? ‖* [26] *ῥαφῆς V ‖* [27] *ὁ] ἡ V: cf 125, 1; 2; 15; 19; 22 sed etiam 126, 15*

ὁ Πέτρος τῷ καμήλῳ· Εἴσελθε πάλιν διὰ τῆς ῥαφίδος. Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν δεύτερον ὁ κάμηλος.

18 Ταῦτα ἰδὼν ὁ Ὀνησίφορος λέγει τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς μέγας μάγος εἶ σύ· ἐγὼ γὰρ οὐ πιστεύω εἰ μὴ ἐγὼ πέμψω καὶ φέρω ῥαφίδιν καὶ κάμηλον. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἐκ τῶν παίδων αὐτοῦ λέγει αὐτῷ λαθραίως· Πορεύθητι καὶ φέρε μοι ὧδε κάμηλον καὶ ῥαφίδιν· εὑρὲ δὲ καὶ γυναῖκα μεμιασμένην, καὶ αὐτὴν ἐπιβιβάσας ἔνεγκε ὧδε, καὶ χοίρινον κρέας. οἱ γὰρ ἄνδρες οὗτοι μάγοι εἰσίν. Μαθὼν δὲ ὁ Πέτρος τὸ μυστήριον διὰ τοῦ πνεύματος λέγει τῷ Ὀνησιφόρῳ· Ἄνθρωπε βαρυκάρδιε πέμψον, φέρε τὸν κάμηλον καὶ τὴν γυναῖκαν καὶ τὴν ῥαφὴν σὺν τῷ κρέατι.

19 Ὡς δὲ ἤνεγκαν αὐτὰ λαβὼν πάλιν ὁ Πέτρος τὴν ῥαφὴν ἔπηξεν εἰς τὴν γῆν σὺν τῷ κρέατι· ἡ δὲ γυνὴ ἦν καθεζομένη ἐν τῷ καμήλῳ. τότε λέγει ὁ Πέτρος· Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐσταυρωμένου κελεύω σοι κάμηλε ἵνα εἰσέλθῃς διὰ τῆς ῥαφίδος ταύτης. Εὐθέως δὲ ἠνοίχθη τῆς βελόνης ἡ τρύπη καὶ ἐγένετο ὡσεὶ πύλη, καὶ εἰσῆλθεν δι' αὐτῆς ὁ κάμηλος. Λέγει πάλιν ὁ Πέτρος τῷ καμήλῳ· Εἴσελθε πάλιν δι' αὐτῆς, ὅπως ἴδωσιν πάντες τὴν δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως πιστεύσωσίν τινες εἰς αὐτόν. Τότε εἰσῆλθεν πάλιν ὁ κάμηλος διὰ τῆς βελόνης.

20 Ἰδὼν δὲ Ὀνησίφορος ἐβόησεν φωνὴν μεγάλην λέγων· Ἀληθῶς μέγας ὁ θεὸς Πέτρου καὶ Ἀνδρέου, κἀγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν πιστεύω εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. νῦν οὖν ἄκουσον τῶν ῥημάτων μου ὦ Πέτρε. ἔχω τοίνυν ἀρούρας, ἀμπέλους καὶ ἀγρούς· ἔχω δὲ καὶ εἴκοσι ἑπτὰ λίτρας

---

[1] τ. κ.] πρὸς τὸν κάμιλον V ‖ δ. τ. ῥ.] διαὐτῆς δεῦτερον V: cf 2? ‖ [2] πάλ. εἰσ. ὁ κ. διὰ τῆς ῥαφῆς δεύτ. V ‖ ὁ om V: cf 123, 10 ‖ [4] σύ om B ‖ εἶ] ἡμῖν ἐὰν V ‖ ἐγὼ om V ‖ πέψω V: cf 11 ‖ [5] καὶ om V ‖ εἰσφέρουσιν V: cf 11 ‖ ῥαφίδην B ῥαφίδι V ῥαφίδαν Tischendorf fort recte: cf 7; 124, 16 ‖ ἐκ om V: cf 120, 22; 121, 14; 19; 29 ‖ [6] προπορεύθητι V ‖ ἔνεγγέ V ‖ [7] ῥαφίδην B ῥαφίδι V ῥαφίδαν Tischendorf fort recte: cf 5 ‖ μεμιαμένην B ‖ [8] κ. α. ἐπ. om V ‖ ἔνεγγε V ‖ κ. χ. κρ. om B ‖ [9] τὸ μυστ. om V: del? ‖ [10] ἄ. βαρ. om B ‖ [11] πέψον V: cf 4 ‖ ⟨καὶ⟩ φ.? cf 5 ‖ τὴν B: cf 124, 27 ‖ κ. τ. γ. om V ‖ scr γυναῖκα? ‖ ῥαφίδα V ‖ [12] σὺν τ. κρ. om B ‖ [13] αὐτὰ om B: del? ‖ πάλιν om B ‖ ῥαφίδα V ‖ [14] σὺν τ. κρ. om B ‖ καθημένη V: cf 1, 5 ‖ [16] σταυρωθέντος V ‖ [17] εὐθ. δὲ] καὶ εὐθ. V ‖ [18] ἡ τρ. τ. βελ. V ‖ ὅς ἡ B (ὡς ἡ Tischendorf) ὡς V ‖ εἴσελθεν B ‖ [21] ὅπως] καὶ V: cf 120, 1; 122, 22 ‖ τινες om V ‖ [23] δὲ ⟨ὁ⟩? cf 123, 10 ‖ ἀνευόησεν V ‖ φ. μεγ. om B: scr φωνῇ μεγάλῃ? ‖ [24] μέγας om B ‖ [25] ὑμ. om V: scr ἡμῶν??? del?? ‖ [26] οὖν om V ‖ [27] κβ' V

χρυσίου καὶ πεντήκοντα λίτρας ἀργυρίου· ἔχω δὲ καὶ ἀνδράποδα πάμπολλα. παρέχω τοῖς πτωχοῖς τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ τοὺς δούλους μου ἐλευθερώσω, ὅπως καὶ ἐγὼ ποιήσω ἓν θαῦμα ὡς καὶ ὑμεῖς. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἐὰν θέλῃς, καὶ σὺ ποιήσεις ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

21 *Ὁ δὲ Πέτρος ἦν λυπούμενος μή ποτε οὐκ ἐνεργήσουσιν αὐτῷ αἱ δυνάμεις, ἐπειδὴ οὐκ ἦν λαβὼν τὴν ἐν Χριστῷ σφραγῖδα. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμουμένου ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ*
167 T *λέγουσα πρὸς αὐτόν· | Κέλευσον ποιῆσαι αὐτὸν ὅσα θέλει, ὅθεν πληροφορῶ αὐτὸν ὡς βούλεται. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Τέκνον δεῦρο· καὶ σὺ ποίησον ὡς καὶ ἡμεῖς. Προσελθὼν δὲ ὁ Ὀνησίφορος ἵσταται ἔμπροσθεν τοῦ καμήλου καὶ τῆς ῥαφίδος, καὶ εἶπεν· Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων αὐτοῦ κελεύω σοι κάμηλε εἰσελθεῖν διὰ τῆς ῥαφίδος. Καὶ εὐθέως ἡ κάμηλος εἰσῆλθεν ἕως τραχήλου, καὶ ἐστάθη. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Διὰ τί οὐκ εἰσῆλθεν εἰ μὴ ὁ τράχηλος αὐτοῦ μόνον; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Ἐπειδὴ οὐκ ἐβαπτίσθης εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ἀπεκρίθη Ὀνησίφορος καὶ εἶπεν αὐτῷ· Οὐ χρείαν ἔχω ζητῆσαι περὶ θαυμασίων· πιστεύω γὰρ ἀληθῶς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ· νῦν οὖν Πέτρε εἴσελθε εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ ἀναπαύου. Εἰσελθόντων δὲ αὐτῶν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ψυχαῖς χιλίαις.*

22 *Τῇ δὲ ἐπαύριον μαθοῦσα ἡ γυνὴ ἡ πόρνη τὰ γινόμενα ἔλεγεν· Ὦ πῶς οὐκ ἐγενόμην ἀξία πιστεῦσαι μετὰ πάσης τῆς πόλεως; πάντα γὰρ τὰ ὑπάρχοντά μου δίδωμι τοῖς πτωχοῖς καὶ τὸν οἶκόν μου μοναστήριον παρθένων. Ταύτην δὲ τὴν ἀγαθὴν συνταγὴν ἀκούσας ὁ Πέτρος ἐξῆλθε πρὸς αὐτὴν καὶ λέγει αὐτήν· Γύναι, κελεύει ὁ δεσπότης Χριστὸς ἵνα κατέλθῃς ἐκ τοῦ ἀέρος. Παραχρῆμα δὲ κατῆλθεν εἰς τὴν γῆν μηδὲν βλαβεῖσα. τότε τὸν οἶκον αὐτῆς διὰ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων διεδίδου*

---

[1] *καὶ alt om B* ‖ *τετράποδα πολλὰ πάντα V* ‖ [2] *τὰ ὑπ. μου om V* ‖ [2–3] *καὶ - ἐλ. om B: del?* ‖ [3] *ὅπως] ἐὰν V* ‖ *κ. ἐγ. om V* ‖ [4] *λέγει - Π. om B* ‖ [5] *post Χρ. mirum ni aliquot Onesiphori uerba interciderunt* ‖ [6] *ἐνεργοῦσιν B* ‖ [7] *αὐτῷ om V* ‖ [9] *κέλ.] κελεύω σοι Tischendorf* ‖ *ποίησον αὐτῷ B* ‖ *ὅσον V* ‖ [10] *πληροφορῶν V* ‖ [11] *καὶ om B* ‖ *σοὶ V om B* ‖ *ὁ] καὶ V* ‖ [12] *ἵστατο V* ‖ *τοῦ] τῆς B: cf 124, 27* ‖ *καὶ alt] καὶ εὐθέως V: cf 15* ‖ [13] *τῷ om B* ‖ [13]–127,[9] *(ὀ)νόματι - ἀμήν scheda rescissa desunt B*

V [15] *ἡ] scr ὁ? cf 17; 124, 27* ‖ [18] *⟨ὁ⟩ Ὀν.? cf 123, 10* ‖ [22] *scr ψυχαὶ? χιλί...εσ... (σ ex π?) V: scr χίλιαι?* ‖ [23] *scr γενόμενα? cf 120, 27; 123, 5* ‖ [26] *⟨ποιῶ⟩ παρθ.? cf 127, 2* ‖ [28] *scr αὐτῇ? cf 120, 7* ‖ [30] *τ. οἶκ.] scr τὰ ὑπάρχοντα? cf 25 et 127, 2*

τοῖς πτωχοῖς, χρυσίου λίτρας τέσσαρες καὶ πλήθους ἱματισμούς· τὸν δὲ οἶκον αὐτῆς ἐποίησε μοναστήριον παρθένων.

23 Οἱ δὲ ἀπόστολοι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐθέσπισαν ἐκκλησίαν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, πάντας τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. καὶ χειροτονήσαντες ἐπίσκοπον καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους παρέθεντο αὐτοὺς τῷ θεῷ εἰς ὃν ἐπίστευσαν. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

---

1 scr τέσσαρας? || scr πλῆθος ἱματισμοῦ? an del χρ. - ἱμ.? cf 125, 27 || 4 ἐθέσπ.] nescio quid corr v || ἡμῶν ⟨καὶ ἐβάπτισαν⟩?

Passio sancti Bartholomaei apostoli.

1 (I *Nau.*) (1 *Boll.*) Indiae tres esse ab historiographis adseruntur. prima est India quae ad Aethiopiam mittit, secunda quae ad Medos, tertia quae finem facit: nam ex uno latere tenebrarum regionem gerit, ex alio latere mare oceanum. in hac ergo India ingressus est Bartholomaeus apostolus. ingressus est

243 T

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἀποστόλου Βαρθολομαίου.

1 *Τὴν Ἰνδίαν εἰς τρία μέρη οἱ ἱστοριογράφοι διαιρεῖσθαι διαγορεύουσι· καὶ ἡ πρώτη μὲν λέγεται εἰς Αἰθιοπίαν καταλῆξαι, ἡ δὲ δευτέρα εἰς Ἡμιδίαν, ἡ δὲ τρίτη ἀποπεραίνει τὴν χώραν· καὶ ἡ μία μὲν μοῖρα καταλήγει εἰς τὴν σκοτεινήν, ἡ δὲ ἄλλη εἰς τὸν ὠκεανόν. ἐν ταύτῃ οὖν τῇ Ἰνδίᾳ εἰσελθὼν ὁ ἅγιος*

Γ { *B Bamberg Q VI 59 s XI*; *W Wizanberg 48 s IX*; *Q Paris 12604 s XII*; *Nau exemplum Nauseae* (*Coloniae 1531*)

Δ { *M Montipessul 55 s IX*; *P Paris 18298 s IX*; *R Paris 17002 s X*; *S Paris 5273 s XII*; *C Bruxell 104 s XII*

Praemittunt haec WQNau:

Incipiunt capitula de passione sancti Bartholomaei apostoli
I De fanis et indicium de apostolo
II De lunatica sanata
III De praedicatione apostoli ad regem
IIII De confessione daemonis et subuersione templi
V De passione apostoli
VI De episcopatu regis

sed Inc. - ap. *om W* ‖ Inc. *om Nau* ‖ de pass. s.] in passionem beati *Nau* ‖ *numeros* I-VI *om Q* ‖ indicio *Nau* ‖ *cap II et III item V et VI coniungit Nau*

[1] Passio] incipit passio *WQMPS* de passione et miraculis *B* ‖ apost.] sub die VIII kal sept *add W aliter alii* ‖ [2] apud historiographos (*M?*)(*R*)*S* ‖ dicuntur *NauMS* ‖ [3] India est *Nau* ‖ [5] *scr* gyrat?? ‖ hanc *ΓCNauSmr* ha///c (*eras* e?) *P* ‖ [6] indiam *BC NauSr del m om WQ* ‖ ingr. est] ueniens *Γ: del?* ‖ est *om P* ‖ ingr. est] ingresusque //// *R* ////////////// *M* et intrauit *C om P* autem *add Nau: cf 129, 2; 139, 13*

V Venetus Marc 362 anni 1279

[10] *Μηδίαν Tischendorf recte*

templum in quo erat idolum Astaroth et quasi peregrinus ibi manere coepit. in hoc idolo daemon talis erat qui diceret se curare languentes, sed hos sine dubio quos ipse laedebat. erant enim sine deo uero et necesse erat ut a deo falso ludificarentur. dii enim falsi hac arte inludunt eos qui uerum deum non habent: faciunt eis dolores infirmitates dampna pericula et dant responsa ut sacrificent eis, et quasi sanantur ab eis. hoc uidetur stultis quod sanent: illi autem non sanando subueniunt sed a laesione cessando, et cum desinunt laedere curasse putantur. (2) unde factum est ut sancto Bartholomaeo apostolo ibi manente nulla responsa daret Astaroth et nulli potuisset ex his quos laedebat subuenire. cumque iam plenum esset de

τοῦ Χριστοῦ Βαρθολομαῖος ὁ ἀπόστολος κατεσκήνωσεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀσταροῦθ, καὶ διῆγεν ἐκεῖσε ὡς εἷς τῶν νεηλύδων καὶ πτωχῶν. ἐν τούτῳ οὖν τῷ ναῷ εἴδωλον ἦν, λεγόμενον Ἀσταροῦθ, ὡς νομίζειν ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας, μᾶλλον δὲ ἐπὶ πλέον καταβλάπτειν πάντας. ἦν δὲ ὁ λαὸς ἐν ἀγνοίᾳ παντελεῖ θεοῦ τοῦ ἀληθινοῦ, καὶ ἐξ ἀπειρίας, μᾶλλον δὲ ἀπορίας, προσέφευγον ἅπαντες τῷ ψευδωνύμῳ θεῷ. ἐνέβαλε γὰρ αὐτοῖς πόνους, ἀσθενείας, ζημίας, ἀνάγκη τε καὶ θλῖψιν πολλήν· καὶ ὅστις αὐτῷ ἐθυσίαζεν, ὑπαναχωρῶν ὁ δαίμων ἐφαίνετο θεραπείαν παρέχειν τῷ κάμνοντι· καὶ ταῦτα βλέποντες οἱ ἀνόητοι ἐπίστευον εἰς αὐτόν. οἱ δαίμονες δὲ οὐ θεραπεῦσαι | βουλόμενοι 244 T *τοὺς ἀνθρώπους ὑπανεχώρουν, ἀλλ᾽ ὡς πλέον εἰς αὐτοὺς ἐπεμβαίνοντες, μᾶλλον δὲ δι᾽ ὅλου αὐτοὺς κατέχοντες· καὶ νομίζοντες ἰαθῆναι σωματικῶς, κατὰ ψυχὴν πλέον ἐνόσουν αὐτοῖς θυσιάζοντες. ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ἅγιον ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ Βαρθολομαῖον ἐκεῖσε προσμείναντα οὐδεμίαν ἀπόκρισιν δοῦναι τὸν Ἀσταροῦθ οὔτε εἰς τῶν θεραπείαν. ὡς δὲ πλήρης ἦν τῶν*

---

[1] templum] indiae *add BW* ‖ id.] nomine *add C* ‖ astaruth *M* astharoth *P* astharot *R fere constanter* ‖ [2] hoc] autem *add NauRS* ‖ [3] sed hos] sed eos *Q* caecos *BWC(M)RS* ‖ sine] procul *Nau* ‖ laed.] illuminare *add BWC(M)RS* uidebatur laedere *Nau* ‖ [4] uero] homines illi *add Γ* ‖ et] ideo *add Nau* ‖ [5] deus *BWΔ: cf 6 ss* ‖ autem *ΓR* ‖ fals///s (u *in ras*) *W* falsus *BΔ* ‖ inludit *BWΔ* ‖ [6] facit *BWΔ* inferunt *Nau* ‖ dat (*W ex corr*) *Δ* ‖ [7] ei/// *M* ei *WPRS* ‖ et *om QC* ‖ sanentur *ΓCmpR* ‖ eo *B* (*W in ras*) *CmPS* et *add C* ‖ [8] sanet *P* (*m in ras*) eos *add CPm* ‖ ille *Cm* ‖ subu. *post* cessando *Nau* subueni///t *M* subuenit *C* ‖ [9] desinit *Cm* ‖ curare *BNauR* ‖ puta///t *M* putatur *C* creduntur *P* ‖ [11] poterat *ΓΔ: cf 144, 3* ‖ [12] laeserat *ΓMPRS* ‖ de] ////// *R om ΓNau*

[19] *scr ἐνέβαλλε?* ‖ [20] *ἀνάγκην Tischendorf recte* ‖ [28] *προσμεῖναι idem* ‖ [29] *εἰς τῶν] ἰσχῦσαι εἰς τὴν idem: εἰς τῶν ⟨καμνόντων ἔλαβε⟩?* ‖ *πλήρες Tischendorf*

languentibus templum, et cottidie sacrificantibus nullum daret Astaroth responsum, infirmi autem ex longinquis regionibus adducti iacebant, sed cum in ipso templo nullum posset daemon dare responsum, et neque sacrificando neque se ipsos more suo laniando proficerent, perrexerunt in aliam ciuitatem, ubi aliud daemon colebatur, cui nomen erat Beireth, et illic sacrificantes coeperunt inquirere quare deus eorum Astaroth non eis daret responsa. (3) respondens autem Beireth dixit: Deus uester sic captiuus et religatus catenis igneis strictus tenetur ut neque suspirare audeat neque loqui ex illa hora qua ibi apostolus dei Bartholomaeus ingressus est. Dicunt ei: Et quis est iste Bartholomaeus? Respondit daemon et dixit: Amicus est dei omnipotentis et ideo huc uenit in istam prouinciam ut omnia

ἀσθενούντων τὸ τέμπλον καὶ καθ᾽ ἡμέραν αὐτῷ θυσιαζόντων οὐδεμίαν ἀπόκρισιν ἴσχυε δοῦναι ὁ Ἀσταρούθ, οἱ ἀσθενεῖς δὲ ἐκ μακρόθεν τῶν χωρῶν προσερχόμενοι ἐκεῖσε κατέκειντο· ὡς οὖν ἐν ἐκείνῳ τῷ ναῷ οὔτε ἓν τῶν εἰδώλων ἴσχυεν ἀνταποκρίνεσθαι, οὔτε αὐτοῖς θυσιαζόντων οὔτε μέχρι θανάτου ὑπὲρ αὐτῶν ἀγωνιζομένων οὐδὲν ἦν ὄφελος, ἠναγκάσθησαν πορεύεσθαι εἰς ἄλλην πόλιν, ὅπου ἦν ναὸς εἰδώλων, ἔνθα ὁ μέγας καὶ ἐξοχώτατος αὐτῶν θεὸς ἐλέγετο Βεχὴρ· κἀκεῖσε θυσιάσαντες ἐπεζήτουν διερωτῶντες διὰ τί ὁ θεὸς αὐτῶν Ἀσταροὺθ οὐκ ἀποκρίνει αὐτοῖς. ἀπεκρίθη δὲ ὁ δαίμων Βεχὴρ καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὁ θεὸς ὁ ἀληθινὸς ὁ ἐν οὐρανοῖς κατοικῶν ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας καὶ ὥρας ἀπέστειλε τὸν ἀπόστολον αὐτοῦ Βαρθολομαῖον ἐν τοῖς ἐνθάδε ὁρίοις, κρατεῖται ὁ θεὸς ὑμῶν Ἀσταροὺθ ἐν πυρίναις ἁλύσεσι, καὶ οὔτε εἰπεῖν οὔτ᾽ ἀναπνεῖν ἔτι δύναται. Λέγουσιν ἐκεῖνοι· Καὶ τίς ἐστιν οὗτος ὁ Βαρθολομαῖος; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· Φίλος ἐστὶ θεοῦ τοῦ παντοδυνάμου, καὶ ἀρτίως ἦλθεν εἰς τὰ

---

[2] resp. adstaroth *R* (*sed corr*) (*Nau*) ‖ inf. a.] infirmitate (autem *add C*) cogente *CRSm* ‖ [3–4] sed cum - s. neque *om Nau* ‖ in ipso - resp. et *om Γ* ‖ [3] ipsum templum *M fort recte* ‖ [3–4] dare d. *C* ‖ [4] more s.] prae dolore *Nau om B* ‖ [5] laniendo *M* laniantes *Nau* ‖ prof.] aliquam sanitatem consequi potuissent *C om NauMPRS* (*fort e coniectura Γ*) ‖ [5–6] demonium aliud *B* ‖ [5] aliu *M s in ras m* alius? aliud? *R* ‖ [6] daemonium (*Γ*)*CPRS* beiret *B* berit *C* bierith *M* he r h *P* beherit *R* berith *NauS*: *cf lib Iudicum 9, 46* ‖ et illic] cui *Nau* ‖ [8] bierith *M* he rech? he reth? *P* beherit *R* berith *NauCS* ‖ dixit] quia *add ΓP*(*R*) ‖ [9] captus *Nau* ‖ cat. i. *om Γ* ‖ constrictus *P* (*cf 133, 8*) *om ΓNau* ‖ nec *Nau* ‖ [10] aud. *post* loqui *ΓPR*: *cf 131, 7; 12; al* ‖ nec *Nau* ‖ [11] ingr. *om Γ* ‖ dicunt] ergo *add Nau* ‖ ei] illi *ΓPR*: *cf 131, 1; 133, 11* ‖ [12] respondens *P*: *cf 131, 4; 132, 15* ‖ et *om ΓCPRS* ‖ dixit *om ΓCRS* ‖ [13] ista prouincia *WQMR corr wqmr*: *an ita scr?* ‖ omnia *om Γ*

numina quae colunt Indi euacuet. (4) Dixerunt autem cultores idoli: Dic nobis signa eius, ut possimus inuenire eum, quia inter multa milia hominum non possumus cognoscere eum.

2 Respondit daemon et dixit: Capilli capitis nigri et crispi, caro candida, oculi grandes, nares aequales et directae, aures coopertae crine capitis, barba prolixa habens paucos canos, statura aequalis quae nec longa possit nec breuis aduerti. uestitur colobio albo clauato purpura, induitur pallio albo per singulos angulos habentem singulas gemmas purpureas. XX et VI anni sunt quod numquam sordidantur uestimenta eius, numquam ueterescunt. similiter et sandalia eius amentis latis per XXVI annos numquam ueterescunt. centies flexis genibus per diem, centies per noctem orat deum. uox eius quasi tuba

μέρη ταῦτα ἵνα πᾶσαν τὴν προσκύνησιν τῶν εἰδώλων ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ θεοῦ αὐτοῦ προσφέρῃ. Λέγουσι δὲ αὐτῷ οἱ θεράποντες τῶν Ἑλλήνων· Λέγε ἡμῖν τὰ σύσημα αὐτοῦ, ὅπως δυνοίμεθα ἐφευρεῖν αὐτόν. |

2 *Ἀπεκρίθη ὁ δαίμων καὶ εἶπεν· Ἔστι μαυρότριχος, δασυκέφαλος, ἀσπρόσαρκος, μεγαλόφθαλμος, καλόρινος, ὦτα κεκαλυμμένα ἔχων ἐκ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, ξανθογένειος, ἔχων πολιὰς ὀλίγας, μέσης ἡλικίας, καὶ οὔτε μακρὸς οὔτε κονδοήλικος ἀλλὰ μέσος, ἐνδεδυμένος κολόβιον ἄσπρον συγκεκλεισμένον πορφύρᾳ, ἔχων ἐπὶ τοὺς ὤμους πάλλιον ἔξασπρον· εἴκοσι καὶ ἓξ ἐτῶν εἰσι καὶ οὔτε ῥύπον ἔχουσι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οὔτε παλαιοῦνται· ἑπτάκις τῆς ἡμέρας κλίνει γόνυ πρὸς κύριον καὶ ἑπτάκις τῆς νυκτὸς προσεύχεται πρὸς τὸν θεόν. ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ σάλπιγγος ἰσχυρᾶς ὑπάρχει· πορεύονται σὺν αὐτῷ* 245 T

[1] num.] uana idola *NauR* ‖ q. c. I.] Indiae *Nau* ‖ coluntur *R* ‖ indi *M* in india *R* ‖ [1–2] dix. - id.] dicunt illi *Nau: cf 130, 11* ‖ [3] cogn.] inuenire *CMS* ‖ [4] resp.] respondens autem *ΓMPRS* respondit *m: cf 130, 12* ‖ et *om ΓMPRS add m* ‖ [4] capillo nigro capitis *ΓMPR* capilli nigri (*rasura*) *m* ‖ n. cap. *S* ‖ crispo *ΓR* ‖ [5] grandes - aures] *M* ‖ grandes] et *add Nau* ‖ [6] pauc. hab. *Nau* ‖ *del* habens?? *cf 9* ‖ [7] n. l. n. br. p. *W Nau* n. br. n. l. p. *BQ: cf 130, 10* ‖ [8] uestitus *BW(Q?) corr w* ‖ per] habens per *C* ‖ [8–9] per s. hab. ang. *in rasura multo breuiore m* ‖ [9] ang. *om W* ‖ singulas habe (nte *sup scr p*) *post* purp. *P* ‖ habens *Q om BWCRS: del? cf 6; 145, 14; 146, 9; sed 146, 7 Q!* ‖ singulas *om NauCS* ‖ uiginti *BQNauCPRS* ‖ [10] et *om ΓP* ‖ sex *BQCPRS* ‖ quod *om ΓM* (*add m*) *R: del??* ‖ sordidata sunt *PS* ‖ [11] n. uet. *om C* ‖ ueterascunt *NauS: cf 12* ‖ [11–12] sim. - uet. *om M partim add m* ‖ [11] sim. *om NauC* ‖ am. l. *om NauCPRS* ‖ ammentis *Q* ‖ [12] per - numq. *om C* ‖ uiginti sex *QNau* XX et sex *R* uiginti et sex *S* uiginti *P* sex *add p* XXVII *B* ‖ ueterascunt *NauS: cf 11* idem itaque Bartholomaeus *add Nau: cf 133, 7* ‖ [12–13] p. d. fl. g. *Nau* ‖ [13] dominum *NauS*

[15] *προσαφαίρῃ Tischendorf* ‖ [16] *scr σύσσημα?*

uehemens est. (5) ambulant cum eo angeli dei qui non eum permittunt fatigari, non esurire. semper eodem uultu, eodem animo perseuerat. omni hora hilaris et laetus permanet, omnia prouidet, omnia nouit, omnem linguam omnium gentium et loquitur et intellegit. ecce et hoc quod uos interrogastis et quod ego do responsum de eo iam nouit: angeli dei famulantur ei et ipsi nuntiant ei. et cum coeperitis eum quaerere, si uult, ostendet se uobis, si non uult, non poteritis uidere eum. (6) rogo autem uos ut dum eum inueneritis rogetis eum ut huc non ueniat et hoc mihi faciant angeli qui cum eo sunt quod fecerunt collegae meo Astaroth.

3 Et haec dicens daemon conticuit. reuertentes autem coeperunt circuire omnium peregrinorum uultus et habitus et per duos dies non inuenerunt eum. factum est autem ut quidam plenus daemonio clamaret et diceret: Apostole dei Bartholomaee, incendunt me orationes tuae. Tunc apostolus

ἄγγελοι τοῦ θεοῦ, οἵτινες οὐκ ἀφίουσιν αὐτὸν κοπιᾶσαι οὔτε πεινᾶσαι οὔτε διψῆσαι· πάντοτε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδία ἱλαρύνεται καὶ ἀγάλλεται· πάντα προβλέπει, πᾶσαν γλῶσσαν παντὸς ἔθνους διαγινώσκει καὶ διαλέγεται. καὶ ἰδοὺ νῦν ἐξ οὗ διερωτᾶτέ με κἀγὼ ἀνταποκρίνω ὑμῖν περὶ αὐτοῦ, ἰδοὺ γινώσκει· ἄγγελοι γὰρ κυρίου εὐαγγελίζονται αὐτῷ. καὶ |
246 T *ὃς ἐὰν θελήσητε αὐτὸν ἀναζητῆσαι, εἰ μὲν θελήσει, φανεροῦται ὑμῖν· εἰ δὲ μὴ θελήσει, οὐ δύνασθε αὐτὸν εὑρεῖν. παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἐὰν αὐτὸν εὑρήσητε, παρακαλέσατε αὐτὸν ἵνα μὴ ἐνθάδε ἔλθῃ, μή πως οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ποιήσουσί μοι καθὼς ἐποίησασι τῷ ἀδελφῷ μου Ἀσταροῦθ.*

3 *Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ δαίμονος ἡσύχασεν. ὑποστρέψαντες δὲ ἐπεχείρησαν ἐπιζητῆσαι πᾶν πρόσωπον τῶν νεηλύδων καὶ πτωχῶν ἀνθρώπων, καὶ ἕως δύο ἡμερῶν οὐδαμοῦ ἠδύναντο εὑρεῖν αὐτόν. ἐγένετο δὲ ὄντα τινὰ δαιμονιζόμενον, ἐπεχείρησε κράζειν· Ἀπόστολε κυρίου Βαρθολομαῖε, καταχαίουσί με αἱ προ-*

1–2 perm. eum *ΓCMS* ‖ 2 fatigare *MP* ‖ non] nec *NauRS* (*m in ras*) ‖ esur.] non sitire *add cod Treuir*(?) *fort recte* ‖ 5 et (*post* ecce) *om Nau*(*M?*)*R* ‖ interrogatis *BCMS* ‖ 6 ang.] ang. enim *CMPS* et ideo iam ang. *R* quia ang. *Nau* ‖ 7 et *alt*] ipsi *add Nau* ‖ 8 ostendit *WQM*: *cf q s* ‖ eum uidere *BQCP* ‖ inuenire *RNau* ‖ 9 ut h. n.] ue (1 *eras*) huc *M* ne huc *Nau CmPR* ‖ ut] uel *add BQ* ‖ 10 et] ne *NauRS* neque *B* ‖ f. m. *Nau* ‖ 12 et - cont. *om Γ* ‖ obticuit *Nau* ‖ 13 circ.] et inquirere *add NauR* ‖ per.] hospitales atque aspicere *add Γ* ‖ uultum *W* ‖ habitum *ΓCM* singulorum *add Γ* ‖ 14 eum *om ΓCM*: *del?* ‖ autem] die tercia *add C* ‖ 15 et d.] dicens *Nau* ‖ dei *om BW*: *cf 133, 1*

23 *ὡς Tischendorf recte ut uid*

dei dixit ei: Obmutesce et exi ab eo. Et statim liberatus est homo qui per multos annos fuerat fatigatus ab eo.

(II) (7) Polymius autem rex prouinciae eius cum haberet filiam lunaticam, nuntiatum est de hoc daemonioso, et misit et rogauit eum dicens: Filia mea male uexatur. peto ut sicut liberasti Pseustium, qui per multos annos passus est, ita et filiam meam. Exsurgens autem perrexit cum eo adubi uidit eam apostolus catenis strictam, quia omnes morsu attrectabat et quos poterat tenere scindebat et caedebat et nullus ausus erat accedere ad eam. tunc apostolus iussit eam solui. dicunt ei ministri: Et quis ausus est manum mittere ad eam? Dicit eis apostolus: Iam ego uinctum teneo inimicum qui in ipsa

σευχαί σου. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἀπόστολος· Ἡσύχασον καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐλυτρώθη ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐκ πολλῶν χρόνων πάσχων ἐκ τοῦ δαίμονος.

Πολύμιος δὲ ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας ἐκείνης ἔλαχε στῆναι κατέναντι τοῦ ἀποστόλου, καὶ εἶχε θυγατέρα δαιμονῶσαν ἤγουν σεληνιαζομένην. ἤκουσε δὲ περὶ τοῦ ἰαθέντος δαιμονιζομένου, καὶ ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς τὸν ἀπόστολον λέγων· Ἡ θυγάτηρ μου κακῶς σπαράσσεται· παρακαλῶ οὖν σε ἵνα ὥσπερ ἐρρύσω τὸν πάσχοντα ἐκ πολλῶν τῶν χρόνων, οὕτω καὶ τὴν θυγατέρα μου λυτρωθῆναι κελεύσῃς. Ἐξεγερθεὶς δὲ ὁ ἀπόστολος ἐπορεύθη σὺν αὐτοῖς· καὶ βλέπει τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως ἁλύσεσι δεδεμένην, ὅτι παντα τὰ μέλη αὐτῆς διεσπάραττε· καὶ εἴ τις προσήγγιζεν αὐτῇ, κατήσθιε, καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα προσεγγίσαι αὐτῇ. λέγουσιν αὐτῷ οἱ ὑπηρέται· Καὶ τίς ἐστιν ὁ ἀποτολμῶν προσψαῦσαι αὐτῇ; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἀπόστολος· Λύσατε αὐτὴν| καὶ ἄφετε ὑπάγειν. Λέγουσιν αὐτῷ πάλιν· Ἡμεῖς δεδεμένην μετὰ 247 T *πολλῆς τῆς βίας περιγινόμεθα αὐτῆς, καὶ σὺ κελεύεις ἡμᾶς λυθῆναι αὐτήν; Λέγει αὐτοῖς ὁ ἀπόστολος· Ἰδοὺ ἐγὼ δεδεμένον κρατῶ τὸν ἐχθρὸν αὐτῆς, καὶ ὑμεῖς ἀκμὴν φοβεῖσθε αὐτήν; πο-*

---

[1] dei *om ΓCMPS: del?? cf 132, 15* ‖ obmutisce *Mpr* ‖ [3] polymi…us *Q* polimius *R* polemius *CS* polimnius *P* po…lemius (*eras* l) *M* ‖ ciuitatis *Nau PR* ‖ eiusdem *NauR* ipsius *C* (*fort uerum*) *om S* ‖ [4] lun.] atque demoniosam *add R* et ei *add Nau* ‖ est] ē… *M* esset *Nau* ei *add BC* illi *add WQP RSm* ‖ et *prius om Q* ‖ [5] dicens] dic ei *add RS* … (*eras uid* dic ei) *add M* ‖ [6] per *om Nau* ‖ passus] cruciatus *Nau* ‖ [7] meam] liberes *add NauCm fort recte* libe…res *add R* sanes *add Γ* ‖ exs. - eo *om B* ‖ autem] itaque beatus Bartholomaeus *Nau: cf 131, 12* ‖ at ubi *ΓNauCP(R)S: cf 138, 3* ‖ *del* apostolus? ‖ [8] constrictam *WR: cf 130, 9* ‖ [9] pot.] uiderat *Nau* ‖ [10] tunc ap.] … *CMR om Nau* ‖ [11] ei m.] illi apostolo *Nau* ‖ ausus est] audet *Nau: cf 9* ‖ [12] ei *B(Q?)PNau* ‖ uictum *M* ‖ in] cum *Nau* ‖ ipso *MP*

[17] *δαιμονιῶσαν Tischendorf* ‖ [28] *δεδεμένης idem* ‖ [29] *λῦσαι idem*

erat, et uos adhuc timetis eam? ite et soluite eam et lauate et reficite eam et crastina mane adducite eam ad me. Euntes autem fecerunt sicut iussit apostolus et ultra eam penitus non potuit uexare daemon. (8) tunc rex onerauit camelos auro argento gemmis uestibus et coepit quaerere apostolum et penitus non inuenit eum. et reportata sunt omnia ad palatium eius.

4 Factum est autem cum transisset nox et aurora diei futurae inciperet, apparuit apostolus solus cum solo rege ostio clauso in cubiculo eius et dixit ei: Vt quid me quaesisti tota die cum auro et argento et gemmis et uestibus? ista munera eis sunt necessaria qui terrena quaerunt: ego autem nihil terrenum, nihil carnale desidero. unde scire te uolo quia filius dei dignatus est per uterum uirginis nasci cum homine, ita ut homo in uirginis uulua conceptus secum in ipsa secreta uirginis haberet deum qui fecit caelum et terram, mare et omnia quae in eis sunt. hic simul cum homine natus partu uirginis coepit

ρευθέντες λύσατε αὐτήν, καὶ μεταλαβοῦσαν τροφῆς ἄφετε αὐτὴν ἀναπαύεσθαι, καὶ αὔριον πρωίας ἀγάγετε αὐτὴν πρός με. Πορευθέντες δὲ ἐποίησαν καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ ἀπόστολος· ἔκτοτε δὲ οὐκ ἴσχυσε προσεγγίσαι αὐτῇ ὁ δαίμων. τότε ὁ βασιλεὺς διεκόσμησε καμήλους χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, λίθοις τιμίοις, μαργαρίταις καὶ ἱματισμῷ, καὶ ἐπεζήτει ἰδεῖν τὸν ἀπόστολον· καὶ πολλὰ κοπιάσας καὶ μὴ εὑρὼν αὐτὸν ὑπέστρεψεν ἅπαντα εἰς τὸ παλάτιον αὐτοῦ.

4 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τῆς νυκτὸς παρελθεῖν καὶ διαφαούσης τῆς ἑξῆς, ἡλίου ἀνατείλαντος, ἐφάνη ὁ ἀπόστολος μόνος σὺν τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Τί με ἐζήτησας ἐχθὲς δι' ὅλης τῆς ἡμέρας μετὰ χρυσοῦ καί ἀργύρου καὶ λίθοις τιμίοις, μαργαρίταις καὶ ἱματισμῷ; ταῦτα τὰ ξένια οὗτοι χρῄζουσιν οἵτινες τὰ ἐπίγεια ζητοῦσιν· ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἐπίγειον, οὐδὲν σαρκικὸν ἐπιζητῶ. ὅθεν διδάξαι σε θέλω ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ κατηξίωσεν ἐκ γαστρὸς παρθενικῆς γεννηθῆναι ὡς ἄνθρωπος· ἐν γαστρὶ τῆς παρθένου συνελήφθη, πρὸς ἑαυτὸν τὴν ἀεὶ παρθένον προσελάβετο, ἔχουσαν μεθ' ἑαυτῆς τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρα-

[1] et solu.] exsoluite *P* soluite *S* ‖ et l.] eleuate *BW* leuantes *Nau* eam *add MPR* (*de M cf ad 138, 3*) ‖ [2] et] ac *C om Nau* ‖ eam] [illegible] *MP om CRS: del?* ‖ crastino *ΓCP* ‖ mane] die *Nau m* ‖ reducite *Nau* ‖ eam *om Nau* ‖ [3] eam *post* potuit(4) *NauP* ‖ penitus *om NauP* ‖ [4] auro] et *add Nau mR: cf 10; (138, 12??)* ‖ arg.] cum *add m* ‖ [5] gemmis] et *add NauR* ‖ [6] eius *om Γ* ‖ [8] futuri *(Γ)CMPR* futura *S* ‖ app.] ei *add B* ‖ solus *om P* ‖ [8–9] in cub. ei. cl. o. *Nau* ‖ [11] hi *PR* s *add pr* his *Nau: scr* his? *cf 138, 2; 140, 5; 6; 143, 1* ‖ [12] des.] requiro *MS* requiram *C* ‖ uolo] desidero *Nau* ‖ [13]–135,[1] cum h. - cum h. *om CM partim add m* ‖ [14] in *alt*] inter *Γ* ‖ ipso secreto *Nau* ‖ [16] sunt] dixit quoque apostolus *add Nau* ‖ hic] dei filius *add Nau*

habere initium nascendo cum homine, qui numquam habuit initium sed ipse semper initium fuit et omnibus initium dedit siue uisibilibus siue inuisibilibus creaturis. (9) haec autem uirgo cum exsecraretur omnem uirum et ipsa seruandae uirginitatis uotum prima deo omnipotenti uouisset — prima autem ideo dixi quia ex quo homo factus est ab initio saeculi nulla hoc uotum deo obtulit; haec ergo prima inter feminas hoc constituit in corde suo ut diceret deo: Domine, offero tibi uirginitatem meam; cum hoc a nullo homine nec uerbo didicisset nec exemplo ad imitationem inuitata, constituit ut uirgo pro amore dei specialiter permaneret — huic subito intus in cubiculo suo clausae splendens sicut sol Gabriel angelus apparuit. quae cum terrore perculsa expauisset, ait ad illam angelus: Noli timere Maria, quia concipies. At illa timore deposito constanter ait: Quomodo fiet hoc? quia uirum non cognosco. Cui

νὸν καὶ τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. οὗτος ὁμοίως ὡς ἄνθρωπος γεννηθεὶς ἐκ παρθένου προσελάβετο ἀρχὴν 248 T *χρονικήν, ὁ μήτε χρόνων μήτε ἡμερῶν ἀρχὴν ἔχων, ἀλλὰ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν κτίσιν αὐτὸς ἐποίησεν εἴτε ἐν τοῖς ὁρατοῖς εἴτε ἐν τοῖς ἀοράτοις. αὕτη δὲ ἡ παρθένος ὡς οὐκ ἔγνωσεν ἄνδρα καὶ αὐτὴ διαφυλάξασα τὴν ἑαυτῆς παρθενίαν εὐχὴν ηὔξατο κυρίῳ τῷ θεῷ, — καὶ πρώτη δὲ οὕτως· ὅτι ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο ἐξ ἀρχῆς τοῦ κόσμου οὐδεμία ταύτην τὴν συντυχὴν προσηύξατο· αὕτη δὲ πρώτη ἐν γυναιξὶν ὡς τοῦτο ἠγάπησεν ἐν τῇ ἑαυτῆς καρδίᾳ ἔλεγε· Σοὶ προσφέρω κύριε τὴν ἐμὴν παρθενίαν. Καὶ ὥσπερ εἶπόν σοι ὅτι οὐδεὶς ἀνθρώπων τοῦτον τὸν λόγον ἐτόλμησεν εἰπεῖν, αὕτη δὲ πρὸς σωτηρίαν πολλῶν προσκληθεῖσα τοῦτο ἐφύλαξεν, ἵνα παρθένος δι' ἀγάπην θεοῦ καθαρὰ καὶ ἀμόλυντος διαμείνῃ — αὕτη ἐξαίφνης ἐν τῷ ταμιείῳ αὐτῆς κεκλεισμένη, λάμπων ὡς ὁ ἥλιος Γαβριὴλ ὁ ἀρχάγγελος ἐξεφάνη· καὶ αὐτὴ ἐκ τῆς θέας πτοηθεῖσα, εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν ἐνώπιον κυρίου καὶ συλλήψῃ. Αὐτὴ δὲ τὸν φόβον ἀπωσαμένη σταθεῖσα εἶπε· Πῶς*

[12] cf Luc 1, 26 ss

[1] in. h. *Nau* ‖ qui n. h. i.] cuius initium ante saecula a deo patre est *Γ(M) om C* ‖ [2] sed i. s. in.] sine initio numquam non fuit *Γ(CM)* ‖ [3] seu u. seu *Nau* ‖ [4] et *om C* ‖ ipsum *C* iam *Nau* ‖ [5] o. deo *CMS* ‖ uouit *Nau: cf 136, 9* ‖ primam *WQNauS* ‖ [7–11] haec - perman. *om CMS* ‖ [7] prima] ut dixi *add Nau* ‖ [8] deo *om Γ* ‖ [10] inuitatum *R* in uita *Nau* ⟨esset⟩ inuitata? ‖ [11] intra *B om PR* ‖ [12] archangelus *CMS* ‖ [13] quem *BC* ‖ percussa *QNauP* ‖ expauiscet *Nau: num ex* expauisceret *ortum?* ‖ [14] quia conc.] inuenisti enim gratiam apud deum *et q s (ex euang Luc 1, 30; 31) CMRS* ‖ [15] cogn.] id est hoc constitui ut non cognoscam *add P(R)* . . . *add M*

[21] *⟨πρώτη⟩ εὐχὴν?* ‖ [29] *scr ταύτῃ . . . . κεκλεισμένῃ?*

angelus respondit: Propter hoc spiritus sanctus superueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi, ideoque quod ex te nascetur sanctum filius dei uocabitur. (10) Hic ergo cum natus esset passus est se temptari a diabolo illo qui primum hominem uicerat suadendo ut de arbore uetita a deo manducare praesumeret. ipsum ergo permisit ad se accedere, ut sicut dixerat Adae, id est primo homini, per mulierem: Manduca, et manducauit, et sic de paradiso est proiectus et in isto mundo exiliatus, et sic genuit omne humanum genus, ita et isti diceret: Dic lapidibus istis ut panes fiant, et manduca ut non esurias. Cui respondit: Non in pane tantum uiuit homo sed in omni uerbo dei. Hic ergo diabolus, qui per manducantem hominem uicerat uictoriam suam, per ieiunantem et se contemnentem amisit. par enim erat ut qui filium uirginis uicerat a filio uirginis uinceretur.

ἔσται μοι τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Ἀπεκρίθη αὐτῇ ὁ ἄγγελος· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἐκ σοῦ ἅγιον κληθήσεται
249 T *υἱὸς θεοῦ. Οὕτως οὖν | ὑπαναχωρήσας ἀπ᾽ αὐτῆς ὁ ἄγγελος, ἔλαθε τὸν πειρασμὸν τοῦ διαβόλου, ὅστις τὸν πρῶτον ἄνθρωπον ἠπάτησεν ἀναπαυόμενον. ἐκ γὰρ τοῦ ξύλου τῆς παρακοῆς γευσάμενος, ὅτι εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς αὐτόν· Φάγε, καὶ ἔφαγε, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ παραδείσου ἐξεβλήθη ὁ πρῶτος ἄνθρωπος καὶ ἐν τῷδε τῷ βίῳ ἐξωρίσθη· ἐξ αὐτοῦ ἐγεννήθη ἅπαν γένος μερόπων· εἶτα ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐκ τῆς παρθένου γεννηθεὶς καὶ γεγονὼς ἀνὴρ τέλειος καὶ βαπτισθείς, μετὰ δὲ τὸ βάπτισμα νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα, ἦλθεν ὁ πειράζων καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι ουτοι ἄρτοι γένωνται. Καὶ ἀπεκρίθη· Οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος ἀλλ᾽ ἐν παντὶ ῥήματι θεοῦ. Οὕτως οὖν ὁ διάβολος, ὅστις διὰ τῆς βρώσεως ἐνίκησε τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, διὰ τῆς νηστείας τοῦ δευτέρου ἀνθρώπου ἐνικήθη· καὶ ὡς αὐτὸς δι᾽ ἀκρασίας τὸν υἱὸν τῆς παρθένου γῆς τὸν πρῶτον ἄνθρωπον ἐνίκησε, καὶ ἡμεῖς διὰ νηστείας τοῦ δευτέρου Ἀδὰμ τοῦ υἱοῦ τῆς παρθένου Μαρίας νικήσομεν.*

[4] cf Luc 4, 1ss

---

[2] tibi] te *WMS* ‖ n. ex te *NauC* ‖ [3] f. d. sanctus *CMR* ‖ uoc. f. d. *Nau* ‖ [4] illum *WQM om BC* ‖ [5] domino *BPR* ‖ m. pr.] manducaret *Δ* ‖ [7] pr. h.] protoplasto *Nau* ‖ [8] sic] ideo *Δ* ‖ proi. est *R* primus homo *add Δ* ‖ est *om CMPS* ‖ et *om MPRS add mr* ‖ istum mundum *Γ* ‖ [9] et] est *PS om CMR* ‖ hic *Δ* ‖ hominum *MS* ‖ et] ut *PRS om M* ‖ dixit *Γ Nau: cf 135, 5* ‖ [10] l. i. ut] ut lapides isti *B* ‖ istis *om WQP add p* ‖ [11] in] solo *add Nau* ‖ uiuet *R* ‖ [14] erat] fuit *Γ*: *cf 137, 7*

[19] *scr οὗτος?* ‖ [20] *scr ἔπαθε? cf Lipsius II 2 p 68; 70* ‖ [30] *scr οὗτος?*

5 (11) Dicit ei rex: Et quomodo dixisti primam hanc esse uirginem ex qua natus est homo cum deo? Apostolus respondit: Ago deo gratias quia sollicite audis. primus ergo homo Adam dictus est: hic de terra factus est. terra autem illa ex qua factus est uirgo fuit, quia nec sanguine humano polluta fuerat nec ad sepulturam alicuius mortui fuerat adaperta. par ergo erat, ut dixi, ut qui filium uirginis uicerat a filio uirginis uinceretur. et ideo, sicut uicit quia egit arte callida ut manducaret contra uetitum et de paradiso pelleretur et pulsus homo clausum haberet paradisum, ita egit iste uirginis filius ut artem diaboli ad se uenire permitteret. ars autem eius talis fuit ut sicut accipiter rapit auem quam potuerit ita raperet hunc filium uirginis et poneret eum inter feras in deserto. et per quadraginta dies non dixit ei: Manduca, quia non uidit eum esurientem. hoc enim ipse diabolus statuerat in corde suo ut si quadraginta dies transactos non esurisset pro certo nosset quia uerus deus est. deus autem uerus erat, immo est, sed sic deus uerus ut

5 *Λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Καὶ πῶς ἀρτίως εἶπας ὅτι πρώτη παρθένος ἐστὶν. ἐξ ἧς ἐγεννήθη θεὸς καὶ ἄνθρωπος; Καὶ ὁ ἀπόστολος ἀπεκρίθη· Ἔχω εὐχαριστίας τῷ κυρίῳ, ὅτι ἡδέως μου ἀκούεις. ὁ πρῶτος οὖν ἄνθρωπος Ἀδὰμ ἐλέγετο· οὗτος ἐκ τῆς γῆς ἐπλάσθη. ἡ δὲ γῆ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἐξ ἧς ἐγένετο, παρθένος ὑπῆρχεν, ὅτι οὔτε ἐξ αἵματος ἀνθρώπου ἦν μιανθεῖσα οὔτε εἰς* 250 T *ταφὴν τινος ἦν ἀνοιχθεῖσα. ὁμοία οὖν ὑπῆρχεν ἡ γῆ τῇ παρθένῳ, ἵνα ὁ νικήσας τὸν υἱὸν τῆς παρθένου γῆς ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τῆς παρθένου Μαρίας νικηθῇ. καὶ ἰδοὺ ἐνίκησεν· ὅτι ἡ αὐτοῦ πονηρὰ τέχνη ἡ διὰ βρώσεως τοῦ ξύλου, ὅθεν ἐκ τοῦ παραδείσου ἐξῆλθεν ἀπατηθεὶς ὁ ἄνθρωπος, κεκλεισμένον εἶχε τὸν παράδεισον· εἶτα οὗτος ὁ υἱὸς τῆς παρθένου πᾶσαν τέχνην τοῦ διαβόλου ἐνίκησεν. ἡ τέχνη δὲ αὐτοῦ τοιαύτη ὑπῆρχεν ὅτι ὡς εἶδε τὸν υἱὸν τῆς παρθένου νηστεύοντα τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπ᾽ ἀληθείας ἐπέγνω ὅτι ἀληθὴς θεὸς ὑπάρχει. θεὸς οὖν ὁ ἀληθινὸς καὶ ἄνθρωπος οὐχὶ διαγνῶναι ἑαυτὸν ἐξέδωκεν εἰ μὴ αὐτοῖς τοῖς οὖσι καθαροῖς τῇ*

---

[2] cum deo] cui *Nau* ‖ [4] *scr* hoc est de t. f.? ‖ illa] mater eius *Δ* ‖ [6] aperta *PRS* ‖ [7] filium] hominis *add Q*: *cf 12* ‖ filio] homin *add Q et exp* ‖ [8] sicut ideo *P* ‖ sicut *om CMRS* ‖ [8]–139,[2] uicit - sicut *om ΓNau*: *cf praef* ‖ [9] expelleretur *RS* ‖ et p.] epulsus *P* expulsus *RSp* ‖ [10] egit] et *add S* ‖ [12] auem *in ras m* ‖ h. f.] f. hominis h. *R* h. f. hominis *CMP*: *cf 10; 139, 1; et 7 Q* ‖ uirg. *om CM* ‖ [13] desertum *CMS*: *cf 143, 15* ‖ et p. q.] p. q. autem *S* ‖ XL *R* ‖ [15] si] post *add C*: *cf 138, 3* ‖ XL *CMR* ‖ [16] diebus transactis *mRS* ‖ sciret *R* ‖ [17] est] esset *mR* ‖ immo] et *add PR* ‖ sic] dicit *add P* creditur *add R* ‖ d. u.] u. d. est *S*

etiam homo uerus permanens non se intellegi permitteret nisi ab his qui puro corde et piis operibus perseuerant. hic autem Satanas adubi uidit post quadraginta dies dominum esurire, quasi securus effectus quod deus non esset, dixit ei: Quare esuris? dic ut lapides isti panes fiant et manduca. Et dixit dominus ad eum: Audi diabole. si ideo hominibus dominaris quia pater hominum Adam suasioni tuae obtemperans dei legem sibi positam contempsit, ecce ego legem dei custodiens non manducabo, ut te superem ego homo et eiciam te de dominatione quam tibi per deiectionem primi hominis usurpasti. Vidit se exclusum, et alterum sibi angelum apostaticum, qui Mammona dicitur, sociauit, et protulit inmensa pondera auri argenti gemmarum et omnem gloriam quae est in hoc saeculo, et dixit ei: Haec omnia tibi dabo si adoraueris me. Dicit ei: Vade retro Satanas. scriptum est enim: Dominum deum tuum adorabis et ipsi soli seruies. Fuit et alia temptatio superbiae, quam in excelso super pinnam templi exercuit, ut qui semel uicerat ho-

καρδίᾳ καὶ καλοῖς τοῖς ἔργοις αὐτῷ λατρεύουσιν. ὁ αὐτὸς τοίνυν διάβολος ὡς εἶδεν αὐτὸν ὅτι μετὰ τὰς σαράκοντα ἡμέρας ὕστερον ἐπείνασεν, ἐμπαιχθεὶς ὅτι θεὸς οὐκ ἔστι, πρὸς αὐτὸν εἶπε· Διὰ τί ἐπείνασας; εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται καὶ φάγε. Καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη· Ἄκουσον διάβολε· ἐὰν τὸν ἄνθρωπον κατακυριεύῃς ὅτι τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ οὐ διεφύλαξεν, ἐγὼ τὴν δικαιοσύνην τοῦ θεοῦ ἐκπληρώσας νηστεύσας καταλύσω σου τὴν δυναστείαν εἰς τὸ μηκέτι ἄνθρωπον κυριεύειν. Ὡς δὲ εἶδεν ἑαυτὸν νικηθέντα, πάλιν παραλαμβάνει τὸν Ἰησοῦν εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ λέγει· Ταῦτα πάντα σοι δώσω ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. Λέγει αὐτῷ ὁ κύριος· Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ· γέγραπται γάρ· Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις|

[1] cf Matth 5, 8 || [12] cf Luc 4, 5ss || [16] cf Luc 4, 9

[1] perman. uer. *PR* || [2] is *R* || hoc *P* || [3] ...ubi (*eras* ad) *M* at ubi *R* ubi *CPS*: *cf 133, 7* || uidit] eum *add S* || post *om M add m* per *R* | XL *MR* || [3]–139,[7] dominum - eius *iterat 134, 1 post* et lauate eam *M* (*iterata haec erunt nobis M²*) || [3] dom. *om S* || esurisse *C* || [5] lapis iste *M* (*corr m*) *M²* | panis *M²?* || dixit *om CMS* || [7] patrem (*M*)*M²* || hominem *M²* omnium *P* || Adam *om MM² add m* || suasione tua *R* || [8] dei l. *C* || [9] eieciam *MM²* || dom.] tua *add R* || [11] mamona *M²R* || [12] auri] et *add mR* || argenti] et *add CmR* || gemmarumque *S* || [14] omni *M² om R* || si] cadens *add CS* | me] et *add R* || retro *om P* || [15] sathana *C*(?) || enim est *S* || enim *om M* | adoraberis *M* (*corr m*) *M²* || [16] illi *CR* || contencio *R* || superba *S* || quando *R* || [17] excelsum *MRS* || supra *P*

[19] *τεσσαράκοντα Tischendorf fort recte: cf 137, 31* || [23] *scr τῶν ἀνθρώπων?* || [25] *scr ἀνθρώπων?*

minem terrae uirginis filium a sanctae uirginis filio homine triplicitor uinceretur. (12) et sicut qui uictor extiterit tyranni mittit comites suos ut in omnibus locis ubi tyrannus possedit titulos regis sui uictoris ac triumphatoris inponant, ita hic homo Christus Iesus, qui uicit, misit nos in omnes prouincias ut expellamus ministros diaboli qui per templa in statuis habitant et homines qui eos colunt de potestate eius qui uictus est auferamus. ideo argentum et aurum non accipimus sed contemnimus sicut ipse contempsit, quia ibi cupimus esse diuites ubi solum eius regnat imperium, ubi nec languor nec morbus nec tristitia nec mors locum aliquem habere noscuntur, ubi felicitas perpetua, beatitudo perennis est et gaudium sine fine et sunt ibi deliciae sempiternae. inde est quod templum uestrum ingressus daemonem qui in idolo dabat uobis responsa ab angelis eius qui me misit religatum obtineo. quem, si baptizatus fueris et permiseris te inluminari, faciam te uidere, et cognoscere quanto

καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Ἐγένετο καὶ τρίτη πειρασία πρὸς 251 T
τὸν κύριον· ἀναφέρει γὰρ αὐτὸν εἰς τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ καὶ λέγει· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω. Λέγει αὐτῷ ὁ κύριος· Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. Καὶ ἀφανὴς ἐγένετο ὁ διάβολος. καὶ ἐκεῖνος μὲν ἅπαξ νικήσας τὸν υἱὸν τῆς παρθένου γῆς τὸν Ἀδὰμ τριπλοῦν ἐνικήθη παρὰ τοῦ υἱοῦ τῆς παρθένου Μαρίας τοῦ Χριστοῦ. Ὡς δὲ ἐνίκησε τὸν τύραννον ὁ κύριος, ἀπέστειλε τοὺς ἀποστόλους αὐτοῦ εἰς πάντα τὸν κόσμον, ὅπως λυτρώσῃ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ τῆς πλάνης τοῦ διαβόλου, ὧν εἷς εἰμι ἐγὼ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ. τούτου χάριν χρυσὸν καὶ ἄργυρον οὐκ ἐπιζητοῦμεν, μᾶλλον δὲ καταφρονοῦμεν, ὅτι ἐκεῖ κοπιῶμεν εἶναι πλούσιοι ὅπου ἐκείνου μόνου βασιλεύει εἰς αἰῶνας ἡ βασιλεία, ὅπου οὔτε πόνος οὔτε λύπη, οὐ στεναγμὸς οὔτε θάνατος χώραν ἔχει, ὅπου ἡ μακαριότης αἰωνία ἐστὶ καὶ ἡ χαρὰ ἀνεκλάλητος καὶ ἀγαλλίασις αἰωνίζουσα καί εἰσιν ἀναπαύσεις διηνεκεῖς. ὅθεν καὶ ὁ εἰς τὸ ἱερὸν ὑμῶν καθεζόμενος δαίμων, ὃς τὰς ἀποκρίσεις ὑμῖν ἐνεποίει, δι' ἀγγέλου κυρίου τοῦ ἀποστείλαντός με κρατεῖται δεδεμένος. ὅτι ἐὰν βαπτισθήσῃ καὶ θελήσῃς ἑαυτὸν φωτισθῆναι, ποιήσω σε ἐκείνῳ θεάσασθαι

[1] filio] filium *MM^2R* *corr mr* || hominis *P* qui est uerus deus *S* || [2] extiterat *WMM^2* || [3] ubi] quae *C* || possidet *BmPRS* || [4] uictores *$ΓMM^2$* || triumphatores *$ΓMM^2$* || ita] et *add P* || [5] uiuit *(M)M^2S* || [6] pellamus *P* || [7] auf. q. u. e. *CMM^2S* || [9] sicut] et *add P* || esse cup. *PR* || [11] loco *M* || aliquo *M* aliquando *P* || [12] perp.] et *add C* || fine] est *add MP* || *add R* || [13] ibi *om Δ* || diliciae *WQR* diuitiae *M* (*corr m*) *S* || [14] in] de *Γ* || idolum *M* ydola *R* uestro *add PS* || u. d. *QCMR* || [16] inluminare *M(R)* || quantum *MR*

[20] *ὁ om Tischendorf* || [21] *ἅπ.] ὁ ἅπ. idem* || [26] *τοῦ om idem* || [35] *ἐκεῖνον idem*

malo caruisti. (13) nam omnes illi qui iacent in templo aegrotantes, audi qua arte uidebatur curare eos diabolus qui primum hominem uicit, et, ut saepe iam dixi, quia per ipsam uictoriam pessimam potestatem habere uidetur, et in aliis quidem maiorem, in aliis uero minorem, minorem in his qui minus peccant, maiorem in his qui plus peccant, ipse ergo diabolus facit arte sua homines aegrotare et suadet eos credere idolis, et ut in animabus eorum potestatem obtineat cessat tunc eos laedere cum dixerint lapidi aut metallo cuicumque: Tu es deus meus. Veniunt ergo hi omnes et cottidie dicunt metallo: Tu es deus meus. Sed quia ipse daemon qui in ipsa statua erat a me uinctus tenetur, sacrificantibus et se adorantibus nullum potest dare responsum. sed si uis probare ita esse, iubebo illi, et ingreditur statuam suam, et faciam eum confiteri hoc ipsum quod sit religatus et responsa dare non possit. Dicit ei rex: Crastina prima hora diei parati erunt pontifices sacrificare ei, et ego ibi superueniam et uideam hoc factum mirabile.

καὶ μαθεῖν ἐκ πόσων κακῶν ἐλυτρώθης. ὅμως πάντες ἐκεῖνοι οἵ κατάκεινται ἐν τῷ ναῷ ἀσθενοῦντες, ἄκουσον ποίᾳ τέχνῃ βλάπτει αὐτούς. αὐτὸς ὁ διάβολος ποιεῖ τὴν ἑαυτοῦ τέχνην
252 T *ἀσθενεῖν τοὺς ἀνθρώπους καὶ πάλιν θεραπευθῆναι, ἵνα ἐπὶ πλεῖον πιστεύσωσι τοῖς εἰδώλοις, καὶ ἵνα ἐπὶ πλεῖον χωρηθῇ εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν, ἵν᾽ εἴπωσι τῷ ξύλῳ καὶ τῷ λίθῳ· Σὺ εἶ θεὸς ἡμῶν. Ἀλλ᾽ ἐκεῖνος ὁ δαίμων ὃς κατοικεῖ ἐν τῷ εἰδώλῳ δι᾽ ἐμοῦ νενικημένος κρατεῖται καὶ τοῖς θυσιάζουσιν ἐκεῖσε καὶ προσευχομένοις οὐδεμίαν ἀπόκρισιν δύναται δοῦναι. καὶ ἐὰν θέλῃς δοκιμάσαι ταῦτα οὕτως ἔχειν, κελεύω αὐτὸν ὑποστρέψας ἐν τῷ εἰδώλῳ καὶ ποιήσω αὐτὸν ἐξομολογήσασθαι οἰκείῳ στόματι ὅτι ἐστὶ δεδεμένος καὶ οὐκ ἰσχύει δοῦναι ἀπόκρισιν. Λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Αὔριον ὥρᾳ πρώτῃ τῆς ἡμέρας ἕτοιμοί εἰσιν οἱ ἱερεῖς τοῦ θυσιάσαι ἐν τῷ ἱερῷ, κἀγὼ ἐκεῖσε προσέρχομαι καὶ ἰδεῖν ἔχω τοῦτο τὸ ἔργον τὸ θαυμαστόν.*

[8] cf Ier 2, 27?

---

[1] malum *R* malis *M* bono *NauC* ‖ caruistis *W* ‖ templum *R* [3] et *om* (*B*)*Δ* ‖ ut *om W* ‖ quia] qui *Nau om Δ* ‖ [4] et *om Δ* ‖ quidem *om Δ* ‖ [5] uero] quidem *B om Δ* ‖ [5–6] mai. - pecc. *om Γ* ‖ [6] in his *om Nau* ‖ fecit *MR* ‖ [8] animas *PRS* animam *CM* ‖ obt.] ideo *add P* eos tunc *Γ* ‖ [10–11] ueniunt - meus *om C* ‖ [10] uenerunt *BWP* ueniebant *Qm* uenebunt *M* perierunt *R* *S* (ueniunt *in ras s*) ‖ hi *om QM* ‖ homines *BQMRSNau* ‖ dicent *MPR* dicebant *Γm* ‖ [11] ista *Nau om S* ‖ [13] ut *NauCPR* ‖ ingrediatur *NauCPR* ingredietur *BMS* ‖ [15] r. d.] respondere *CMS* ‖ [16] die *M: cf 141, 1* ‖ [17] ibi] ei *B* illuc *PR* ‖ ut *BQnΔ* ‖ uidebo *Nau*

[20] *τῇ ἑ. τέχνῃ Tischendorf* ‖ [22] *scr χωρήσῃ? cf 142, 16* ‖ [27] *ὑποστρέψαι Tischendorf recte*

6 (III) (14) Factum est autem altera die prima hora diei sacrificantibus eis coepit clamare daemon: Cessate miseri sacrificare mihi, ne peiora patiamini quam ego, qui catenis igneis religatus sum ab angelis Iesu Christi, quem Iudaei crucifixerunt putantes eum posse morte detineri. ille autem ipsam mortem, quae regina nostra est, captiuauit, et ipsum principem nostrum, maritum mortis, uinculis ignitis uinxit et tertia die uictor mortis et diaboli resurrexit et dedit signum crucis suae apostolis suis et misit eos per uniuersas partes saeculi: ex quibus unus hic est qui me uinctum tenet. peto uos ut rogetis eum pro me ut dimittat me ire ad alteram prouinciam.

(15) Tunc Bartholomaeus apostolus ait: Confitere inmundissime daemon, istos omnes qui hic aegrotationes uarias patiuntur, quis est qui eos laesit? Respondit daemon: Princeps noster diabolus sic quo modo religatus est, ipse nos mittit ad homines ut laedamus primo quidem carnem eorum, quoniam

6 *Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ αὐτοῖς θυσιάζουσιν ἀνέλαβε τοῦ κράζειν ὁ δαίμων· Ἀπέχετ' ἄθλιοι τοῦ μὴ θυσιάσαι μοι, μή πως χεῖρον πάθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ· ὅτι ἁλύσεσι πυρίναις δεδεμένος κρατοῦμαι ὑπὸ ἀγγέλου τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, ὅνπερ οἱ Ἰουδαῖοι ἐσταύρωσαν· φοβηθέντες γὰρ αὐτὸν θανάτῳ κατεδίκασαν. ἐκεῖνος δὲ αὐτὸν τὸν θάνατον τὸν βασιλέα ἡμῶν ἐθανάτωσε, καὶ αὐτὸς τὸν ἄρχοντα ἡμῶν πυρίνοις ἅμμασι καταδήσας ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ νικήσας τὸν θάνατον καὶ τὸν διάβολον ἐξανέστη ἐν δόξῃ, καὶ ἔδωκε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ τοῖς ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὰ τέτρα πέρατα τοῦ κόσμου· ἐξ ὧν εἷς ἐστιν ἐνθάδε ἀρτίως, ὅστις ἐμὲ δεδεμένον κρατεῖ. παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, δι' ἐμοῦ αὐτὸν ἱκετεύσατε, ἵνα ἀπολύσῃ με πορευθῆναι εἰς ἄλλας κατοικίας.*

Τότε ὁ ἀπόστολος ἀπεκρίθη· Ἐξομολόγησαι ἀκάθαρτε δαί- 253 T
μων, τούτους πάντας τοὺς κατακειμένους ἐνθάδε ἀπὸ βαρέων νοσημάτων, τίς ἐστιν ὁ καταβλάπτων αὐτούς; Ἀπεκρίθη ὁ δαίμων· Ὁ ἄρχων ἡμῶν διάβολος, οὗτος ὅς ἐστι δεδεμένος, ἐκεῖνος ἡμᾶς πέμπει πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἵνα βλάπτοντες πρῶτον τὰ

---

[1] die *MR* (*cf 140, 16*) *om B* et *add R* ‖ [2] mis.] cessate *add Nau* ‖ [5] posse m.] in m. posse *Γ* ‖ posse *om MS* ‖ det. a morte *P*(*R*) ‖ [6] nostrum *om Nau* ‖ [7] mortis et mar. *Nau* ‖ igneis *CMRS* ‖ [10] uictum *P* ‖ [11] aliam *NauS* ‖ [13] homines *CPS* ‖ egritudines *PR* ‖ [14] ledit *S* ‖ [15] sic - est *om S* ‖ sic q. m.] si quidem modo *Fabricius* si quidem *et ipse conieceram aut* si quando: *at fort cf gallicum* si com ‖ sic] si *Nau* ///// *M* hic *m om P* ‖ qu // *M* i *in ras m* qui *P* ‖ ligatus *Γ* ‖ [16] laed.] eos *add P* ‖ carnes *CMRS* ‖ quomodo *Nau*

[18] *μὴ del Tischendorf* ‖ [27] *τέσσαρα idem* ‖ [30] *scr δαῖμον?* ‖ [33] *scr οὕτως ὡς*

in animas hominum non possumus habere potestatem nisi sacrificauerint: at ubi pro salute corporis sui nobis sacrificauerint, cessamus nocere eos, quia iam in animas eorum potestatem habere incipimus. iam ergo per hoc quod ab eorum laesione cessamus uidemur curare eos, et colimur quasi dii, cum pro certo simus daemones ministri eius quem in cruce positus Iesus uirginis filius religauit. a die qua eius discipulus huc uenit apostolus Bartholomaeus ardentibus catenis strictus consumor, et ideo loquor quia iussit mihi. nam ausus non essem loqui eo praesente, nec ipse princeps noster.

Dicit ei apostolus: Quare non saluas hos omnes qui ad te conuenerunt? Dicit ei daemon: Nos quando corpora laedimus, nisi animas laeserimus, corpora in sua laesione perdurant. Dicit ei apostolus: Et quomodo animas laeditis? Respondit daemon: Cum crediderint nos esse deos et sacrificauerint nobis, tollit

σώματα αὐτῶν, καὶ οὕτως εἰς τὰς ψυχὰς προσχωροῦμεν ὅταν ἡμῖν θυσιάζουσι· τότε γὰρ τελείως ἐξουσιάζομεν αὐτοὺς ὅτε πιστεύουσιν ἡμῖν καὶ θυσιάζουσι· καὶ ὅταν διὰ τὸ βλάβος αὐτῶν ὑποχωροῦμεν, φαινόμεθα θεραπεύοντες αὐτούς, καὶ προσκυνούμεθα ὑπ' αὐτῶν ὡς θεοί· ἀλλ' ἐν ἀληθείᾳ ἐσμὲν δαίμονες, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ τοῦ ἐσταυρωμένου τοῦ υἱοῦ τῆς παρθένου προσέδησαν ἡμᾶς. ἀπ' ἐκείνης γὰρ τῆς ἡμέρας ἀφ' ἧς ἦλθεν ὁ ἀπόστολος Βαρθολομαῖος, πυρίναις ἁλύσεσι δεδεμένος κολάζομαι· κἀκεῖθεν λαλῶ, ὅτι διεκελεύσατό μοι. ὅμως οὐ τολμῶ ἐπὶ πλεῖον φθέγξασθαι παρόντος τοῦ ἀποστόλου, οὔτε ἐγὼ οὔτε οἱ ἄρχοντες ἡμῶν.

Λέγει αὐτῷ ὁ ἀπόστολος· Διὰ τί οὐ σῴζεις πάντας τοὺς πρὸς σὲ ἐληλυθότας; Λέγει αὐτῷ ὁ δαίμων· Ἡμεῖς ὅταν τὰ σώματα βλάπτωμεν, ἐὰν μὴ τὰς ψυχὰς πρῶτον βλάψωμεν, τὰ σώματα οὐκ ἀφίομεν. Λέγει αὐτῷ ὁ ἀπόστολος· Καὶ πῶς τὰς ψυχὰς καταβλάπτετε; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ δαίμων· Ὡς πιστεύουσιν ὅτι ἡμεῖς ἐσμεν θεοὶ καὶ θυσιάζουσιν ἡμῖν, ἀναχωρεῖ ὁ θεὸς ἀπ' αὐτῶν τῶν θυσιαζόντων, καὶ ἡμεῖς τὰ πάθη τῶν σωμάτων οὐ περιαίρομεν, ἀλλ' ὑποχωροῦμεν εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν.

[1] in *om ΓNau* ‖ pot.] in potestate *ΓNau* ‖ [2] at - sacrif. *om M add m* ‖ nobis *om Nau* ‖ [3] eis *NauCMS* ‖ animabus *PR* ‖ [4] incepimus *Nau* ‖ nam *Nau* ‖ ergo *om Nau* ‖ per] ob *n in ras Q* ‖ [5] uidebimur *ΓNauM corr q m* ‖ [6] daem. s. *Nau* ‖ m. ei.] et ei. m. *Nau* ‖ [7] a] et a *P* ‖ die] enim *add rS* autem *add C* ‖ [7–8] d. ei. barth. hic u. (*om* ap.) *R* ‖ [7] hic u. ei. d. *CMS* ‖ d. ei. *P* ‖ *scr* hic?? ‖ aduenit *Nau* ‖ [11] homines *Q* (*corr q*) *PRSNau* ‖ [12] uenerunt *Nau* ‖ [13] animam *MRSNau: cf 14 et 143, 2* ‖ in sua] sine *BWNau* ‖ [13–143,2] dicit - animam *om WQNau* ‖ [13–14] dicit ei] tunc dicit *B* ‖ [14] resp.] dixit ei *R: cf 12*

[34] *scr* περιαιροῦμεν??

se deus ab his qui sacrificant, et nos uulnera corporum non tollimus sed migramus ad animam. (16) Tunc dicit apostolus ad plebem: Ecce quem deum putabatis, ecce quem putabatis curare uos. audite nunc uerum deum creatorem uestrum qui in caelis habitat, non lapidibus uanis credatis. sed si uultis ut orem pro uobis et omnes hi sanitatem recipiant, deponite idolum hoc et confringite. et cum hoc feceritis templum hoc Christi nomini dedicabo et uos omnes in isto templo Christi baptismate consecrabo.

(17) Tunc iussu regis omnes populi miserunt funes et trocleas et simulacrum non poterant euertere. apostolus autem dixit eis: Soluite uincula eius. Cumque exsoluissent omnia, dixit ad daemonem qui in eo erat: Si uis ut non te faciam in abyssum mitti, exi de isto simulacro et confringe illud, et uade in deserta ubi nec auis uolat nec arator arat nec umquam uox hominis resonat. At ille statim egrediens comminuit omnia

Τότε λέγει ὁ ἀπόστολος πρὸς τὸν λαόν· Ἰδοὺ ὃν ἐνομίσατε 254 T
θεὸν θεραπεύειν ὑμᾶς, ἐπὶ πλέον καταβλάπτει ὑμῶν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα. ἀκούσατε κἂν ἀρτίως τοῦ ποιητοῦ ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς κατοικοῦντος, καὶ μὴ ἐν τοῖς ἀψύχοις λίθοις καὶ ξύλοις πιστεύσητε. καὶ ἐὰν θέλετε ἵνα προσεύξωμαι περὶ ὑμῶν καὶ πάντες οὗτοι ὑγείαν προσλάβωσι, καθείλατε τὸ εἴδωλον τοῦτο καὶ συντρίψατε, καὶ τοῦτο ποιήσαντες τὸν ναὸν τοῦτον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἁγιάσω, καὶ ὑμᾶς πάντας ἐν αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι τοῦ κυρίου βαπτίσας ἁγιάσας πάντας διασώσω.

Τότε ἐκέλευσεν ὁ βασιλεύς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἔβαλε σχοινία καὶ μοχλούς, καὶ τὸ εἴδωλον οὐδαμῶς ἴσχυσαν καθελεῖν. τότε λέγει αὐτοῖς ὁ ἀπόστολος· Λύσατε τὰ σχοινία. Καὶ λυσάντων αὐτὰ εἶπε πρὸς τὸν δαίμονα τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτῷ· Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔξελθε ἐκ τούτου τοῦ εἰδώλου καὶ ὕπαγε εἰς ἔρημον τόπον, ὅπου οὔτε πετεινὸν διηχεῖ οὔτε φωνὴ ἀνθρώπου ἠκούσθη πώποτε. Καὶ εὐθέως ἐξεγερθεὶς ἐκεῖνος σὺν τῷ λόγῳ τοῦ ἀποστόλου ἀπῆρεν ἐκ θεμελίων, καὶ

---

[1] eis *P: cf 134,11* ‖ [2] animas *C* ‖ dixit *QMS* ‖ ap.] sanctus Bartholomaeus *Nau* ‖ [5] non] et non *RS* non in *C* ‖ sed] et *CMRS* ut *P* et *p* sed et *Nau* ‖ [7] hoc id. *Nau* ‖ conf.] eum *add P* ‖ [8] nomine *MPR* ‖ consecrabo *Δ* ‖ [10] omnis populus misit *CMS* ‖ [11] potuerunt *QPRS* ‖ ap. a.] tunc ap. *Δ* ‖ ap.] sanctus *add Nau* ‖ [12] solu.] omnia *add PR* ‖ [13] dix.] dicit apostolus *Nau* ‖ [14] m. in ab. *Nau* ‖ [15] des.] deserto *W* desertum *Q* terra des. *MR* terram desertam *Smr* desertam terram *P* des. loca *Nau: cf 137, 13; 146, 2* ‖ umq. *om Δ* ‖ [16] resonauit *BQ* resonuit *WNau*

[19] *κἂν] καὶ Tischendorf* ‖ [21] *scr θέλητε?* ‖ [22] *καθήλατε V* ‖ [25] *βαπτίσας del?*

genera idolorum, nec solum maius idolum, sed ubicumque pro ornatu templi sigilla erant posita minutauit ita ut picturam omnem delesset.

7 Tunc omnes una uoce clamare coeperunt: Vnus deus omnipotens quem praedicat apostolus eius Bartholomaeus. (18) Tunc expandens Bartholomaeus manus suas ad deum dixit: Deus Abraham et deus Isaac et deus Iacob, qui ad redemptionem nostram unigenitum tuum filium deum nostrum et dominum direxisti ut nos omnes qui eramus serui peccati suo sanguine redimeret et tibi filios faceret, qui uerus deus ex hoc cognosceris quia semper idem es et inmutabilis perseueras, unus cum filio pater, unus etiam cum spiritu sancto, et re uera unus deus pater ingenitus et unus filius eius unigenitus dominus noster Iesus Christus et unus spiritus sanctus qui a patre pro-

συνετρίβησαν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ πάντα τὰ εἴδωλα ἃ ἦσαν ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. |

255 T *7 Τότε πάντες μιᾷ φωνῇ ἔκραξαν λέγοντες· Εἷς θεὸς παντοδύναμος, ὃν κηρύττει Βαρθολομαῖος ὁ ἀπόστολος. Τότε ὁ ἅγιος Βαρθολομαῖος ἁπλώσας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· Ὁ θεὸς τοῦ Ἀβραάμ, ὁ θεὸς τοῦ Ἰσαάκ, ὁ θεὸς τοῦ Ἰακώβ, ὁ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπον τὸν μονογενῆ σου υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐξαποστείλας, ἵνα ἡμᾶς πάντας τοὺς δεδουλωμένους τῇ ἁμαρτίᾳ τῷ ἰδίῳ αἵματι λυτρώσῃ καὶ σοὺς υἱοὺς ἀναδείξῃ, ἵνα σὲ θεὸν ἀληθινὸν γνωσόμεθα, ὅτι διὰ παντὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ὑπάρχεις ἀτελεύτητος θεός· εἷς θεὸς ὁ πατὴρ ὁ ἐν υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι γνωριζόμενος, εἷς θεὸς ὁ υἱὸς ὁ ἐν πατρὶ καὶ ἁγίῳ πνεύματι δοξαζόμενος, εἷς θεὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὁ ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ προσκυνούμενος, καὶ ἀληθῶς μονὰς γνωριζομένη, ὁ πατὴρ ἀγέννητος, ὁ υἱὸς γεννητός, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορευόμενον· καὶ ἔστιν ἐν σοὶ τῷ πατρὶ καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι ὁ μονογενής σου υἱὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, οὐ-*

[9] cf Rom 6, 17

[1] sol.] ipsum *add CMRS* ‖ sed] etiam minora *add Δ* ‖ [2] sigillatim *(C)MS* signa illa *P* ‖ [3] deleuisset *Nau* deleret *RS* ‖ [4] omnes] populi *add Nau* ‖ deus] dominus *P* est dominus, unus est *Nau* ‖ [5] ap. e. B.] b. ap. *MS* b. *P* ‖ eius *om CR* ‖ [6] t. e. B. *om B* ‖ exp.] sanctus *add Nau* ‖ m. s. barth. *QS* ‖ dominum *BQCMS* caelum *PR* ‖ [7] et *om PR* ‖ et *om PS* ‖ [8] f. t. *RS* ‖ tuum *om Nau* ‖ de. et do. n. *CP* do. n. et de. *R* do. de. n. *S* do. n. Iesum Christum *Nau* ‖ [11] perseuerans *NauR* [12] unus - re uera *om ΓMS* ‖ unus] deus *add PS* ‖ re u.] trinus uere *add P* ‖ [13] deus *om NauP* unus *add P fort recte* ‖ pater *om SNau* ‖ ing. *om S* ‖ et *om P* ‖ eius *om BP* ‖ [13–14] dom. - et *om P* ‖ [13] dom.] deus *WQ* ‖ [14] s. sp. *WQ* ‖ qui a p. p. *om ΓMRS sed cf 145, 1 ss* ‖ ex *P*

[20] ἁγίῳ] *ἐν ἁγίῳ Tischendorf*

cedit, inluminator et educator animarum nostrarum, et est in patre et filio tuo domino nostro Iesu Christo, quique in suo nomine dedit nobis hanc potestatem ut infirmos saluaremus, caecos inluminaremus, leprosos mundaremus, paraliticos absolueremus, daemones fugaremus et suscitaremus mortuos, et dixit nobis: Amen dico uobis, quaecumque in nomine meo petieritis a patre meo dabit uobis; peto ergo in eius nomine ut omnis haec multitudo saluetur, ut cognoscant omnes quia tu es deus unus in caelo et in terra et in mari, qui salutem recuperas per ipsum dominum nostrum Iesum Christum, per quem est tibi deo patri honor et gloria cum spiritu sancto per inmortalia saecula saeculorum.

Cumque omnes respondissent amen, apparuit angelus domini splendidus sicut sol, habens alas, et per quattuor angulos templi circumuolans digito suo in quadratis saxis sculpsit signum crucis et dixit: Haec dicit dominus qui misit me: Sicut uos omnes ab infirmitate uestra mundamini, ita mundauit tem-

τινος ἐν τῷ ὀνόματι ἔδωκας ἡμῖν ἐξουσίαν τοὺς ἀρρώστους ὑγιαίνειν, παραλυτικοὺς θεραπεύειν, δαίμονας φυγαδεύειν καὶ νεκροὺς ἐγείρειν· εἶπε γὰρ ἡμῖν ὁ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου λήψεσθε· Παρακαλῶ οὖν ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ πάντα τὰ πλήθη ταῦτα διασωθήτωσαν, ἵνα πάντες διαγνώσονται ὅτι σὺ εἶ θεὸς μόνος ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν θαλάσσῃ, ὁ τὴν σωτηρίαν ἐκζητῶν τῶν ἀνθρώπων δι᾽ αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ᾽ οὗ ζῇς καὶ βασιλεύεις εἰς ἑνότητα πνεύματος ἁγίου εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Καὶ ὡς ἅπαντες ἤκουσαν τὸ ἀμήν, ἐφάνη ἐξαίφνης ἄγγελος 256 T *κυρίου λάμπων ὑπὲρ τὸν ἥλιον, ἐπτερωμένος, καὶ ἄλλοι τέσσαρες ἄγγελοι κατέχοντες τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ναοῦ· καὶ τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ ὁ εἷς σφραγίσας τὸν ναὸν καὶ τὸν λαὸν εἶπε· Τάδε λέγει κύριος ὁ ἀποστείλας με· Ὥσπερ ὑμεῖς πάντες ἀπὸ πάσης ἀσθενείας ὑμῶν καθαρισθήσεσθε, οὕτω καθαρισθήσεται*

[5] cf Matth 10, 8 ‖ [6] cf Matth 21, 22; Io 14, 13

[1] inl. - nost. *om P* ‖ ducator *Nau(M)* ductor *BW* doctor *QCR* ‖ nost. an. *BWM* qui ex patre procedit *add R* ‖ [1–2] et est - Chr.] *om ΓCMS* [2] tuo *om P add p* ‖ quique] qui *BWQP* itaque dominus iesus christus *(C)MR* itaque domine christe *S* ‖ [2–3] in s. n. *om Γ* ‖ [2] tuo *S* ‖ [3] dedisti *S* hanc *om Γ* ‖ curaremus *NauCMS* ‖ [5] dixisti *S* ‖ [7] a patre] patrem in nomine *Nau* (*ex eu Io?*) ‖ [8] ut c.] et c. *CMS: cf 148, 7* ‖ [10–11] per - gloria] qui tecum et *P* ‖ [11] per inm.] uiuit et regnat in *P* ‖ [14] p. q.] IIII *M* ‖ [16] dom.] deus *add W* ‖ [17] uestra *om Nau* ‖ mundaui *S* ‖ dabit *P* mun *in ras p* mundaui (*eras* t) *M* mundaui *BURS: recte ut uid cf tamen 146, 13*

[18] τοὺς] *τοῦ Tischendorf* ‖ [20] ὁ] ὁ ⟨Ἰησοῦς⟩? *del?* ‖ [22] *διασωθείησαν Tischendorf* ‖ [27] *ὑπήκουσαν idem fort recte*

plum hoc ab omni sorde. Et habitatore eius, quem iussit apostolus dei ire in locum desertum ab hominibus, iussit ut prius ostendam uobis. quem uidentes nolite expauescere, sed quale signum ego sculpsi in his saxis tale uos digito uestro facite in frontibus uestris, et omnia mala fugient a uobis. (19) Tunc ostendit eis ingentem Aegyptium nigriorem fuligine, faciem acutam cum barba prolixa, crines usque ad pedes, oculos igneos sicut ferrum ignitum, scintillas emicans ex ore eius et ex naribus egrediebatur flamma sulphurea, pennarum adaeque habentem alas spineas sicut istrix, et erat uinctus a tergo manibus, igneis catenis strictus. et dixit ei angelus domini: Quoniam audisti uocem apostoli et omnia pollutionum genera de isto templo mundasti, secundum promissum apostoli soluam te, ut uadas ubi nulla conuersatio hominum est uel esse potest, et ibi sis usque ad diem iudicii. Et cum exsoluisset eum, ille

καὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο ἀπὸ πάσης ἀκαθαρσίας καὶ τῶν ἐν αὐτῷ κατοικούντων δαιμόνων, οὓς ἐκέλευσεν ὁ ἀπόστολος τοῦ θεοῦ πορευθῆναι εἰς ἔρημον τόπον· οὕτω γάρ μοι ὁ θεὸς ἐκέλευσεν. ἵνα φανερώσω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. ὃν θεωροῦντες μηδὲν φοβεῖσθε, ἀλλ᾽ ὡς ἐγὼ ποιῶ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, οὕτω καὶ ὑμεῖς τῷ δακτύλῳ ὑμῶν σφραγίσατε τὰ πρόσωπα ὑμῶν, καὶ τὰ κακὰ ταῦτα φεύξονται ἀφ᾽ ὑμῶν. Τότε ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὸν δαίμονα τὸν ἐν τῷ ἱερῷ κατοικοῦντα ὡς Αἰθίοπα μαῦρον ὡς ἡ ἀσβόλη· πρόσωπον ὀξὺ καθάπερ κυνός, σπανογένειος, τρίχας ἔχων ἄχρι ποδῶν, ὀφθαλμοὶ πυροειδεῖς, σπινθῆρας ἐξερχομένας ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ῥινῶν αὐτοῦ ἐξήρχετο καπνὸς ὡσεὶ θεάφιν, ἔχων πτερὰ ἀκανθώδη καθάπερ ὕστριξ, καὶ ἦν προσδεδεμένος τὰς χεῖρας ἁλύσεσι πυρίναις, ἰσχυρῶς κατεχόμενος. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος τοῦ κυρίου· Καθὼς καὶ προσέταξεν
257 T *ὁ ἀπόστολος | ἀπολύω σε· ὕπαγε ὅπου οὐκ ἀκούεται φωνὴ ἀνθρώπου, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως τῆς μεγάλης ἡμέρας τῆς κρίσεως*

[1] et] ab *add RS* ‖ *scr* habitatorem? ‖ [2] omnibus *P* (*cf 14*) et *add NauP* tamen *add C* ‖ iussit *exp W om M* (tamen iussit *add m*) *S* autem *add Q* ‖ ut] sed *S* ‖ [2–3] ost. pr. *BWq* ost. *Q* eum *add P* ipsum *add C* ‖ [3] uobis] illum *add S* eum *add Nau* ‖ [6–7] facie acuta *NauS* ‖ [7] cum] habentem cum *Q om NauS* ‖ prol.] habentem *add C* ‖ oculis igneis *S* ‖ [8] emicantes *ΓPS* emicas et *R* ‖ et ex] et *NauR* ‖ [9] egrederetur *R om Nau* ‖ pinnarum *M*[illegible] *R om C* ‖ adaqua *M* aeque (eque) *BQS* que *P*[illegible] *R om C* habentes *M* habebat *S* ‖ [10] strix *BQ fort recte* stirpix *C* stirpex *MR* stirps *m* sti ps *W* uel histrix *w* stips *NauS* ‖ manus *M fort recte* [11] strictas *R* abstrictus *P* ‖ quomodo *Nau* ‖ [14] et] ut *CS* ‖ [15] ad] in *P*

[25] *scr* ἐξερχομένους? *an* σπινθῆρας? ‖ [27] θεάφην *V*

ululatum taeterrimum dirae uocis emittens euolauit et nusquam conparuit. angelus autem domini uidentibus cunctis euolauit ad caelum.

8 (20) Tunc rex una cum uxore sua et duobus filiis et cum omni exercitu suo et cum omni populo qui saluatus est et cum omni populo ciuitatis suae et uicinarum urbium quae ad eius regnum pertinebant credens baptizatus est. et deposito diademate capitis et purpura coepit apostolum non deserere.

(IV) (21) Interea colligentes se uniuersorum templorum pontifices abierunt ad Astrigem regem fratrem eius maiorem et dixerunt: Frater tuus discipulus factus est magi hominis qui templa nostra sibi uindicat et deos nostros confringit. Cum haec flentes referrent, ecce et aliarum ciuitatum pontifices eadem coeperunt flentes referre. (22) tunc rex Astriges indignatus misit mille uiros armatos cum pontificibus ut ubicumque

Καὶ ὡς ἀπέλυσεν αὐτόν, ἐκεῖνος ὀλολύζων καὶ κλαίων ἐκπετάσας ἄφαντος ἐγένετο. ὁ δὲ ἄγγελος τοῦ κυρίου πάντων ὁρώντων ἀνῆλθεν εἰς τὸν οὐρανόν.

8 *Τότε ὁ βασιλεὺς ὁμοῦ καὶ ἡ βασίλισσα μετὰ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτῶν καὶ μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ μετὰ παντὸς τοῦ πλήθους τῆς πόλεως, καὶ πᾶσα πέριξ πόλις τε καὶ χώρα καὶ ὅσην γῆν ἡ βασιλεία αὐτοῦ περιεκράτει, σεσῳσμένοι πιστεύσαντες ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἀποθέμενος δὲ τὸ διάδημα ὁ βασιλεὺς ἠκολούθησε τὸν ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ Βαρθολομαῖον.*

Μετὰ δὲ ταῦτα συναχθέντες οἱ ἄπιστοι τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν Ἀστρήγεα τὸν βασιλέα, ὄντα μεγαλώτερον ἀδελφὸν τοῦ βαπτισθέντος βασιλέως, λέγουσιν αὐτῷ· Βασιλεῦ, ὁ ἀδελφός σου Πολύμιος μαθητὴς ἐγένετο μάγῳ τινὶ ἀνθρώπῳ ὅστις τὰ ἱερὰ ἡμῶν καθεῖλε καὶ τοὺς θεοὺς ἡμῶν συνέτριψε. Ταῦτα λεγόντων αὐτῶν καὶ κλαιόντων ἰδοὺ πάλιν ἦλθον καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν πέριξ πόλεων μιερεῖς τε καὶ λαός, ἔβαλον κλαίειν καὶ κατεγκαλεῖν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. τότε ὁ βασιλεὺς Ἀστρήγες θυμωθεὶς ἔβαλε χιλίους ἄνδρας ἐνόπλους μετὰ τῶν μιερεῖς ἐκείνων ἵνα ὅπου 258 T

[4] rex] polimius *add CmR* polemius *add S* ‖ fil.] suis *add P* ‖ [6] et cum - suae *om ΓNau* ‖ qui *RS fort recte* queque *P* ‖ [7] regionem *W* ‖ deposita *R* ‖ [8] purp.] et *add P* ‖ [10] astragem *NauCM* (i *ex* a *m*) astriagem *S* astriacem *R* a *ex* i *p* ‖ [11] dix.] ei *add WPR* ‖ tuus] Polymius res *add Nau* ‖ [12] confr.] et *add mR* ‖ cum] cumque *S* ‖ [13] aliorum *Nau* ‖ [14] ref. c fl. *Nau* ‖ rex *om BQ* ‖ ast gis *M* astrages *NauC* ast gis *M* astriages *RS* a *ex* i *p* ‖ [15] ubi *ΓCMS*

[32] *ἔβ.] καὶ ἀνέβαλον Tischendorf: scr καὶ ἀνέλαβον? cf 141, 17* ‖ [33] *ἀστρήγες V constanter Ἀστρήγης Tischendorf*

inuentus esset apostolus uinctum illum perducerent ad eum. quod cum fecissent, dixit ad eum Astriges rex: Tu es qui euertisti fratrem meum? Cui apostolus dixit: Ego non euerti eum sed conuerti. Dicit ei rex: Tu es qui deos nostros fecisti comminui? Dicit ei apostolus: Ego dedi potestatem daemonibus qui in eis erant ut ipsi conquassarent idola uana in quibus degebant, et omnes homines relicto errore crederent omnipotenti deo qui in caelis habitat. Dicit ei rex: Sicut tu fecisti fratrem meum ut relinqueret deum suum et tuum crederet, ita et ego faciam te relinquere deum tuum et deum meum credere et ipsi sacrificare. Dicit ei apostolus: Ego deum quem colebat frater tuus religatum et uinctum ostendi et ipsum feci ut frangeret simulacrum suum. si potueris hoc facere deo meo, poteris me ad sacrificium prouocare. si autem tu nihil potes facere deo meo, ego omnes deos tuos comminuam, et tu crede deo meo.

ἐὰν εὕρωσι τὸν ἀπόστολον ἀγαγεῖν αὐτῷ δεδεμένον. καὶ τοῦτο ποιήσαντες, εὑρόντες καὶ ἀγαγόντες, λέγει πρὸς αὐτόν· Σὺ εἶ ὁ ἀποστρέψας τὸν ἀδελφόν μου ἀπὸ τῶν θεῶν; Πρὸς ὃν ἀπεκρίθη ὁ ἀπόστολος· Ἐγὼ οὐκ ἀπέστρεψα αὐτόν, ἀλλ' ὑπέστρεψε πρὸς τὸν θεόν. Λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Σὺ εἶ ὁ τοὺς θεοὺς ἡμῶν συντρῖψαι ποιήσας; Λέγει αὐτῷ ὁ ἀπόστολος· Ἐγὼ ἔδωκα ἐξουσίαν τοῖς δαίμοσι τοῖς ἐν αὐτοῖς οὖσι, κἀκεῖνοι συνέτριψαν τὰ εἴδωλα τὰ κωφὰ καὶ ἀναίσθητα, ἵνα πάντες οἱ ἄνθρωποι πιστεύσωσι τῷ θεῷ τῷ παντοδυνάμῳ τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς κατοικοῦντι. Λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Ὥσπερ σὺ ἐποίησας τῷ ἀδελφῷ μου ἀρνήσασθαι τοὺς θεοὺς αὐτοῦ καὶ τῷ θεῷ σου πιστεῦσαι, οὕτω κἀγὼ ποιήσω σὲ ἀθετῆσαι τὸν θεόν σου καὶ τοῖς θεοῖς μου πιστεῦσαι. Λέγει αὐτῷ ὁ ἀπόστολος· Εἰ ἐγὼ τὸν θεὸν ὃν ἐλάτρευσεν ὁ σὸς ὅμαιμων δεδεμένον ἐκράτησα, καὶ ἐμοῦ κελεύσαντος συνετρίβησαν τὰ εἴδωλα, εἰ δύνασαι καὶ σὺ ταῦτα ποιῆσαι
259 T *τῷ | ἐμῷ θεῷ, δύνασαι κἀμὲ πεῖσαι θυσιάσαι τοῖς θεοῖς σου· ἐὰν δὲ σὺ οὐδὲν δύνασαι ποιῆσαι τῷ θεῷ μου, ἐγὼ πάντας τοὺς θεούς σου συντρίψω, σὺ δὲ πίστευσον τῷ ἐμῷ θεῷ.*

---

[1] inuenirent apostolum *PR* Bartholomaeus *add Nau* ‖ [2] astyrgis *M* astrages *CmNau* astriages *RS* ‖ rex *om PS* ‖ [3] uertisti *M(P?)* auertisti *R* ‖ respondit *M* ait *S* ‖ uerti *P?* auerti *R* ‖ [5] d. ei] respondit *CMS* ‖ [6] eis] ipsis *CMS* ‖ [7] et] ut *BCPS: cf 145, 8* ‖ [9] tuo *CM* deo tuo *BPR: cf 10* ‖ [9–10] f. et ego te *Nau* ego f. te *PS* ego te f. *CM* ‖ [10] deo meo *PNauCPR: cf 16 et 9* ‖ ipsi *om Nau* ‖ [11] ergo *Nau* si ego *M* sed ego *PR*: <etsi> ego?? ‖ [12] ost.] ei *add QS* ‖ [13] potueris] tu *add PR* ‖ [14] sacrificandum *B* reuocare *RS* ‖ [14–15] deo m. f. *PPR: cf 13*

[17] *ἀγάγωσιν Tischendorf*

9 Haec cum dicerct, nuntiatum est regi quod deus eius Vualdath cecidisset et minutatim abisset. (23) tunc scidit rex purpuream uestem qua indutus erat et fecit fustibus caedi sanctum apostolum Bartholomaeum, caesum autem iussit decollari. (24) uenientes autem innumerabiles populi duodecim ciuitatum qui per eum crediderunt una cum rege abstulerunt cum hymnis et cum omni gloria corpus eius. et construxerunt ibi basilicam mirae magnitudinis et in ea posuerunt corpus eius. factum est autem tricesimo die depositionis eius, arreptus daemonio rex Astriges uenit ad templum eius, et omnes pontifices pleni daemonibus passi sunt ibi confitentes apostolatum eius, et sic sunt mortui. factum est autem timor et tremor super omnes incredulos, et crediderunt uniuersi atque baptizati sunt a presbiteris quos ordinauerat apostolus Bartholomaeus.

9 *Καὶ ταῦτα λέγοντος ἐμηνύθη τῷ βασιλεῖ ὅτι ὁ θεὸς αὐτοῦ Βαλδὰδ καὶ πάντες οἱ ἄλλοι θεοὶ καταπεσόντες συνετρίβησαν. τότε ὁ βασιλεὺς διέσχισε τὴν πορφύραν ἥνπερ ἦν ἐνδεδυμένος, καὶ ἐκέλευσε ῥαβδίζεσθαι τὸν ἅγιον ἀπόστολον Βαρθολομαῖον, καὶ οὕτως ἐκδαρθέντα ἀποκεφαλισθῆναι αὐτόν. ἦλθον δὲ ἀναρίθμητα πλήθη ἀπὸ πασῶν πόλεων, ὡσεὶ χιλιάδες δύο καὶ δέκα, οἵτινες δι' αὐτοῦ ἐπίστευσαν σὺν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἦραν τὸ λείψανον τοῦ ἀποστόλου μετὰ ὕμνου καὶ πάσης δόξης, καὶ κατέθεντο αὐτὸ ἐν βασιλικῇ θήκῃ καὶ ἐδόξασαν τὸν θεόν. ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀστρήγες ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ ῥιφῆναι· καὶ μετηνέχθη τὸ λείψανον αὐτοῦ ἐν τῇ νήσῳ τῆς Λιπάρεως. | ἐγένετο δὲ τριακοστῇ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς μετενέξεως τοῦ ἀποστόλου* 260 T *καὶ ἔπεσεν ἀπὸ δαίμονος ὁ βασιλεὺς Ἀστρήγες καὶ ἐπνίγη ἀθλίως, καὶ πάντες οἱ μιερεῖς ὑπὸ δαιμόνων πνιγέντες ἀπώλλοντο διὰ τὴν στάσιν τοῦ ἀποστόλου, καὶ οὕτω κακῷ μόρῳ ἐτελεύτησαν. ἐγένετο δὲ φόβος μέγας καὶ τρόμος, καὶ προσήρχοντο ἐπὶ τὸν κύριον ἅπαντες καὶ ἐβαπτίσθησαν ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῶν χειροτονηθέντων ὑπὸ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Βαρθολομαίου. ἐποίη-*

---

[1] deus] die *Nau* ‖ [2] ualda *M* baldat *mP* baldath *C* baldac *R* ‖ [4] Barth. ap. *Nau* ‖ iussit] idem (isdem *q*) rex (eum *add q*) in modum follis excoriari ac demum *add Sq* ‖ deco ari (ll *eras*) *W* ri *in ras w* decoriari *C* ‖ [5] pop. inn. *MS* ‖ duod.] milia *add NauS* ‖ [7–9] et const. - eius *om PMNau* ‖ [8] ibi] ei *CR om S* ‖ eo *P* ‖ [9] tricesima *W* ‖ arr.] a *add NauCmP* est *add R* est a *add S* ‖ [10] astrages rex *C* ‖ astyrgis *M* astrages *mNau* astriages *RS* et *add S* ‖ tumulum *BmPR* ‖ [11] daemonio *MS* (*fort recte: cf 10*) demoniis *P* demoniorum *R* et *add S* ‖ apostol *M* um *in ras m* apostolum *QNauR* ‖ [12] factus *W Nau m p RS fort recte* ‖ tremor ⟨cecidit⟩?

[19] *ἐνδαρθέντα Tischendorf* ‖ [24] *Ἀστρήγης idem* ‖ [26] *μετενέγξεως idem* ‖ [27] *Ἀστρήγης idem*

factum est autem per reuelationem, uniuerso populo adclamante et omni clero, ab apostolo ordinatus rex episcopus et coepit in nomine apostoli signa facere. fuit autem in episcopatu annis uiginti, et perfectis omnibus atque bene compositis et bene constabilitis migrauit ad dominum, cui est honor et gloria in saecula saeculorum. amen.

σαν δὲ κατὰ τὴν πρόσταξιν τοῦ ἀποστόλου πᾶς ὁ κλῆρος τοῦ λαοῦ Πολύμιον τὸν βασιλέα ἐπίσκοπον· καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔλαβε χάριν ἰαμάτων καὶ ἤρξατο σημεῖα ποιεῖν. ἐποίησε δὲ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ἔτη κʹ, καὶ προκόψας ἐν πᾶσι καὶ καλῶς κυβερνήσας τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὀρθοδόξως ὁδηγήσας ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐπορεύθη πρὸς κύριον· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

[1] reuel.] et *add Nau* apostoli *add R* ‖ [2] ab ap.] apostoli *P om R* | ordinatur *BQM* (ordinato *add in mg m*) ut ordinaretur *P* ordinauerunt *R* ordinato ordinatur *CS scite: scr* ordinatus <est>?? polimius *add WQ* | regem *R* polymius *add B* polimius *add C* polemius *add S* ‖ episcopum *et add* ordinatus autem polimius rex episcopus *R* ‖ et *om W add w* [3] ap.] Bartholomaei *add Nau* ‖ autem *om Nau* ‖ episcopatum *MPR* | [4] XX *FCM* *R* ‖ [4–5] et b. const. *om CMS* ‖ [4] et] atque *Nau* ‖ [5] est *om T add w* ‖ [6] amen *om W add w* explicit passio sancti bartholomei apostoli *add MP*

Πράξεις τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου.

1 Βασιλεύοντος τῶν Ἰουδαίων Ἀγρίππα, ὃν διὰ τὸ συμβουλεύειν εἰρήνην λιθοβολήσαντες ἀπέκτειναν, ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ Οὐεσπεσιανὸς Καῖσαρ ὑπάρχων πολλῷ στρατεύματι περιχαρακώσας τὴν Ἱερουσαλὴμ τοὺς μὲν δορυαλώτους λαβὼν ἐφόνευσεν, ἄλλους πολιορκήσας λιμῷ διέφθειρεν, καὶ τοὺς πλείστους φυγαδεύσας χρόνῳ διέσπειρεν· τό τε ἱερὸν καθελὼν καὶ τὰ σκεύη τὰ ἅγια εἰς ναῦν ἐμβαλὼν ἔπεμψεν εἰς Ῥώμην ποιήσασθαι τῆς Εἰρήνης σκήνωμα, καὶ τοῖς ἐκ πολέμου σκύλοις ἐκοσμεῖτο. 266 T

2 Οὐεσπεσιανοῦ δὲ ἀποθανόντος ἐγκρατὴς γενόμενος ὁ υἱὸς αὐτοῦ Δομετιανὸς τῆς βασιλείας μετὰ τῶν ἄλλων ἀδικημάτων αὐτοῦ προσέθετο καὶ διωγμὸν ποιεῖν κατὰ τῶν δικαίων ἀνθρώπων. μαθὼν γὰρ τὴν πόλιν πεπληρῶσθαι Ἰουδαίων,

---

Γ { P Paris gr 520 s XI; W Vindob hist gr 126 s XV; A Ambros A 63 inf s X aut XI }

Δ { V Vatic gr 654 s XI; R Patmensis 198 s XIV; B Batopaed 379 s XII; U Vatic gr 866 s XIII }

Q Paris gr 1468 s XI
M Venet Marc gr 363 s XII
C Vindob hist gr 63 anni 1324

Σ' { Σ { T Taurin B II 9 n 67 s XIII; O Ottob gr 27 s XV; X Vatic gr 834 s XV; Y — 1181 s XV; Z — 660 s XV }; e exempl editum a Labbeo et Cossarto; l acta concilii in latinum conuersa ab Anastasio }

Metaphr Symeo Metaphrastes
𝔄 Abdias qui fertur
acta Io syriace

a consummatio Io armenice
c transitus Io coptice
ä acta Io aethiopice

Γ (= PWA) [1–2] πρ. - θεολ.] καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ὅπως δὲ πάλιν ὁ ἰωάννης πρὸς τὴν ῥώμην ἄκων τὴν ὑποστροφὴν ἐποιήσατο ἔνθεν ἐρῶ A ‖ [1] πράξις P εἰς τὴν μετάστασιν W ‖ [2] θεολ.] περὶ τῆς ἐξορίας καὶ μεταστάσεως αὐτοῦ add P ‖ [3] βασ.] γὰρ add A ‖ ἀγρίππου W ‖ [5] οὐεσπασιανὸς A ‖ [6] δοριαλώτους A ‖ [7] διέφθ.] ἀπέκτεινε A ‖ [10–11] καὶ - ἐκοσμ. om A: del? ‖ [12] οὐεσπασιανοῦ A ‖ ἐγκρ. γ. post βασ. (13) A ‖ [13–14] αὐτ. ἀδ. A ‖ [14] ποιῆσαι A

μεμνημένος τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ περὶ αὐτῶν κελευσθέντων, ὥρμησεν ἐπὶ τὸ πάντας ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς τῶν Ῥωμαίων πόλεως. τολμήσαντες δέ τινες τῶν Ἰουδαίων ἔδωκαν τῷ Δομετιανῷ βίβλον ἐν ᾧ ἐγέγραπτο τάδε· |

267 T 3 Δομετιανὲ Καῖσαρ βασιλεῦ πάσης τῆς οἰκουμένης, ὅσοι Ἰουδαῖοι σοῦ δεόμεθα καὶ ἱκέται προσκείμεθα τῆς σῆς δυνάμεως μὴ φυγαδεύειν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ θείου καὶ φιλανθρώπου σου προσώπου· εἴκομεν γάρ σοι, καὶ τοῖς ἔθεσιν καὶ τοῖς νόμοις καὶ πράξεσιν καὶ πολιτείαις μηδὲν ἀδικοῦντες ἀλλὰ Ῥωμαίοις ὁμοφρονοῦντες. ἔστιν δὲ καινὸν καὶ ξένον ἔθνος, μήτε τοῖς ἡμετέροις ἔθεσιν ὑπακοῦον μήτε ταῖς Ἰουδαίων θρησκείαις συνευδοκοῦν, ἀπερίτμητον, ἀπάνθρωπον, ἄνομον, ὅλους οἴκους ἀνατρέπον, ἄνθρωπον θεὸν καταγγέλλοντες, οἷς ἐκκλησία ἅπασιν ἐπιγίνεται ξένον ὄνομα χριστιανῶν. οὗτοι θεὸν ἀθετοῖσιν μὴ προσέχοντες τῷ ὑπ' αὐτοῦ δοθέντι νόμῳ, υἱὸν δὲ θεοῦ καταγγέλλουσιν ἄνθρωπον ἐξ ἡμῶν αὐτῶν γεννηθέντα ὀνόματι Ἰησοῦν, οὗ οἱ γονεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ ἐξ Ἑβραίων ἐξήρτηται· ὃν διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ βλασφημίαν καὶ τὴν ἄνομον φλυαρίαν ἡμεῖς σταυρῷ παρεδώκαμεν. ψεῦσμά τε ἕτερον τῷ πρώτῳ αὐτῶν βλάσφημον συνάπτουσιν· τὸν γὰρ παγέντα καὶ ταφέντα τοῦτον ὡς ἐκ

2 . . . ἀνήνεγκαν πρὸς βασιλέα οὕτως·

3 Αὐτοκράτορι Καίσαρι Σεβαστῷ νικητῇ τροπαιούχῳ· γνωστὸν ἔστω σοι ὅτι Ἰωάννης τις ὀνόματι, τῷ γένει Ἰουδαῖος, τῆς θρησκείας τῶν Γαλιλαίων, καταλαβὼν τὴν Ἀσίαν, ἔτι μὴν καὶ τὴν δουλικήν σου πόλιν Ἐφεσίων, ἐξέστησε πάντας καὶ ἀνέτρεψεν ἐκ τῆς πατροπαραδότου θρησκείας, ἕλκων πάντας ὀπίσω αὐτοῦ, ὥστε γενέσθαι ξένον ὄνομα καὶ ἔθνος ἕτερον· καὶ εἰ μὴ σπεύσας τοῦτον ταχέως σβέσῃς, ἀπώλεσε καὶ τὸ ἔθνος καὶ τὴν χώραν.

---

2 ἐκ] ἀπὸ A ‖ 4 βιβλίον Tischendorf recte ut uid: cf 155, 14 ‖ ἣ A ‖ 5 K.] καὶ add A: cf 155, 5 ‖ 8 πρ. σου A ‖ σοι] σου A ‖ ἔθνεσιν P: cf 11 ‖ 9 πρ.] ταῖς πρ. A ‖ 9–10 ἀλλὰ μᾶλλον ὁμ. τοῖς ῥωμ. A om P ‖ 10 δὲ] γὰρ A ‖ καὶ om P ‖ 11 ἑτέροις P: scr ὑμετέροις ‖ ἔθεσιν A ἔθνεσιν P: cf 8 ‖ 13 ἄνθρ.] τὸ δὴ χεῖρον πάντων add A ‖ καταγγέλλον A fort uerum ‖ 13–14 οἷς-ἅπ.] ὃς ἐκκλησιάσασιν Tischendorf ‖ 14 ἅπασιν⟨....⟩? ‖ πᾶσιν W ‖ ὄν.] περιφέροντες τῶν add A ‖ χριστιανόν PW ‖ οὗτοι] οἱ τὸν W ‖ 15 θεὸν] τὸν θεὸν μὲν A ‖ 16 δὲ] τοῦ add A ‖ 19 βλ. κ. τ. ἄν. α. A ‖ 21 ἐπισυνάπτουσι A ‖ ⟨σταυρῷ⟩ παγέντα?

V 22 πάσης οὖν τῆς πόλεως χαλεπαινούσης ἐπὶ τῇ καταπτώσει τοῦ ἱεροῦ τῆς ἀρτέμιδος (quae sunt ex Prochoro p 173, 12 Zahn) ἀνήνεγκαν V ‖ 29 ἀπώλεσαι V: scr ἀπολέσει??

νεκρῶν ἀναστάντα δοξολογοῦσιν· πρὸς τούτοις καὶ ἀναληφθέντα ἐν νεφέλαις ἐν τοῖς οὐρανοῖς καταψεύδονται.

4 Ἐπὶ τούτοις πᾶσιν ὀργῇ συσχεθεὶς ὁ βασιλεὺς δόγμα τῇ συγκλήτῳ ἐκελεύσατο ἵνα ἄρδην τοὺς ὁμολογοῦντας αὐτοὺς εἶναι χριστιανοὺς φονεύσωσιν. τῶν οὖν παραυτὰ τῆς ὀργῆς εὑρεθέντων καὶ τὸν τῆς ὑπομονῆς καρπὸν τρυγησάντων στεψαμένων τε τὸν πάμμαχον ἀγῶνα κατὰ τῶν τοῦ διαβόλου πραγμάτων προσελάβετο ἡ τῆς ἀφθαρσίας ἀνάψυξις.

5 Διεφημίσθη τε ἐν τῇ Ῥώμῃ ἡ τοῦ Ἰωάννου διδασκαλία καὶ μέχρι τῶν Δομετιανοῦ ἀκοῶν, εἶναί τινα ἐν Ἐφέσῳ Ἑβραῖον ὀνόματι Ἰωάννην, ὃς περὶ τοῦ Ῥωμαίων βασιλείου διαφημίζει λέγων ἐν τάχει ἐκριζωθήσεσθαι, καὶ ἑτέρῳ τὴν βασιλείαν τῶν Ῥωμαίων διαδεδόσθαι. ταραχθεὶς δὲ ὁ Δομετιανὸς ἐπὶ τοῖς 268 T
εἰρημένοις ἔπεμψεν ἑκατόνταρχον μετὰ στρατιωτῶν ἵνα ἁρπάσαντες ἀγάγωσιν τὸν Ἰωάννην. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν Ἔφεσον ἐπυνθάνοντο ποῦ μένει ὁ Ἰωάννης. προσελθόντες δὲ τῷ πυλῶνι αὐτοῦ εὗρον αὐτὸν ἑστῶτα πρὸ τῶν θυρῶν, καὶ νομίσαντες αὐτὸν εἶναι θυρωρὸν ἐξήταζον ποῦ μένει ὁ Ἰωάννης. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἐγώ εἰμι. Οἱ δὲ τὸ μέτριον αὐτοῦ καὶ ταπεινὸν καὶ πενιχρὸν ὑπερηφανήσαντες ἐπέπλησσον μετὰ ἀπειλῆς λέγοντες· Εἰπὲ ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν. Ὁμολογοῦντος δὲ αὐτοῦ πάλιν αὐτὸν εἶναι τὸν ζητούμενον, ἀλλὰ καὶ τῶν

5 Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀδριανὸς ταῦτα ἀκούσας ἀπέστειλε ταχυδρόμους στρατιώτας μεταστείλασθαι τὸν ἀπόστολον πρὸς αὐτόν. οἱ δὲ στρατιῶται σπεύσαντες κατέλαβον τὴν Ἔφεσον. καὶ δὴ ἐρωτήσαντες Ποῦ φησίν ἐστιν Ἰωάννης ὁ Γαλιλαῖος; ὑπέδειξαν αὐτοῖς τὸ κελλίον ἡμῶν. οἱ δὲ ἐγγίσαντες εὗρον τὸν θεολόγον καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Σὺ εἶ Ἰωάννης ὁ Γαλιλαῖος; Ὁ δὲ Ναί φησιν, ἐγώ εἰμι. Οἱ δὲ ἰδόντες τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός, τό τε ταπεινὸν αὐτοῦ καὶ ἡσύχιον, ἅμα δὲ καὶ τὸ εὐπρεπὲς τοῦ προσώπου, μᾶλλον ἐτίμησαν τὸν ἄνδρα· καὶ μετὰ αἰδοῦς λέγουσιν αὐτῷ· Καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων· δεῦρο, πορεύθητι μεθ' ἡμῶν. Ὁ δὲ θεολόγος ταύτην τὴν ἀγγελίαν δεξά-

[2] τοῖς om A ‖ [3] βασ.] δομετιανὸς A ‖ [4] ἑαυτοὺς A: cf 22 ‖ [7] δὲ W ‖ τῶν repet A ‖ τραυμάτων A ‖ [10] καὶ om A ‖ τῶν] τοῦ add A ‖ τινα] λεγόντων add A ‖ [13] διαδιδόσθαι W διαδοθήσεσθαι Tischendorf: scr ⟨μέλλειν⟩ διαδίδοσθαι? cf 155, 17 ‖ [14] ἁρπ.] πρὸς αὐτὸν add A ‖ [16] ὁ ἰω. μ. A: cf 18 ‖ [18] θυρ. εἶναι A ‖ ἐξέταζον W λέγοντες εἰπὲ ἡμῖν add A: cf 16 ‖ ὁ ἰω. μ. A: cf 16 ‖ [19] ἀπ. εἶπεν] πραεία τῇ φωνῇ ἀποκρίνεται A ‖ [20] πεν.] θεωρήσαντες καὶ δῆθεν add A ‖ [20–21] μετὰ σφοδρᾶς τῆς ἀπ. ἐπέπληττον A ‖ [22] τὸ ἐκεῖνον A ‖ πάλιν om A ‖ ἀλλὰ om A

V [26] scr φασίν??

γειτόνων μαρτυρούντων, ἔφησαν αὐτὸν ἐν τάχει ἐξιέναι σὺν αὐτοῖς πρὸς τὸν βασιλέα ἐν Ῥώμῃ. τοῦ δὲ παρακαλέσαντος αὐτοὺς λαβεῖν ἐφόδια, ἐπιστρέψας καὶ λαβὼν φοίνικας ὀλίγους ἐξῆλθεν εὐθέως.

6 *Καὶ λαβόντες οἱ στρατιῶται δημόσια ὀχήματα ἐν τάχει ὥδευον, μέσον αὐτὸν καθίσαντες. ἐλθόντων οὖν αὐτῶν εἰς τὴν πρώτην ἀλλαγήν, ὥρας ἀρίστου οὔσης, ἐδέοντο αὐτοῦ εὐψυχεῖν καὶ λαβόντα ἄρτον σὺν αὐτοῖς ἐσθίειν. ὁ δὲ Ἰωάννης ἔφη· Τῇ μὲν ψυχῇ χαίρω, τροφῆς δὲ τέως οὐ βούλομαι λαβεῖν. Οἱ δὲ ἐλαύνοντες ἐφέροντο ταχέως. ὀψίας δὲ γενομένης καταχθέντες εἴς τι πανδοχεῖον, καὶ τῆς ὥρας οὔσης λοιπὸν δείπνου, ὄντες φιλοφρονέστατοι ὁ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ στρατιῶται παρεκάλουν τὸν Ἰωάννην χρήσασθαι τοῖς παρακειμένοις. ὁ δὲ ἔφη κεκοπῶσθαι καὶ δεῖσθαι ὑπὲρ πᾶσαν τροφὴν τοῦ ὕπνου. καὶ τοῦτο ἑκάστης ἡμέρας αὐτοῦ ποιοῦντος ἐξεπλήσσοντο πάντες οἱ στρατιῶται καὶ ἐδειλίων μὴ ὁ Ἰωάννης ἀποθανὼν κινδύνῳ αὐτοὺς περιβάλῃ· τὸ δὲ ἅγιον πνεῦμα φαιδρότερον αὐτὸν ἐδείκνυ αὐτοῖς. καὶ τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ κυριακῆς οὔσης ἔφη αὐτοῖς· Νῦν καιρὸς τοῦ κἀμὲ χρήσασθαι τροφῆς. Νιψάμενός τε τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον*

μενος ταχέως ἀναστὰς καὶ λαβὼν τὸ πάλλιον αὐτοῦ ἔδησεν ἐν αὐτῷ φοίνικας ὡσεὶ χεῖρας δύο· καὶ ἐξελθὼν λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε καὶ πορευθῶμεν.

6 *Αὐτίκα γοῦν λαβόντες οἱ στρατιῶται τὸν Ἰωάννην, κἀμὲ ἐπιτρέψαντες ἀκολουθεῖν, ἐπορεύθημεν μετὰ σπουδῆς. καὶ ἀνύσαντες ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτὰ οὐδενὸς βρώματος μετέλαβεν ὁ Ἰωάννης. ὁρῶντες δὲ αὐτὸν οἱ στρατιῶται ἄσιτον διαμένοντα, ἔσχαλον δεδοικότες μή πως ἐκ τῆς πολλῆς ἀσιτίας ἀτονήσας τῆς ζωῆς ἀφαιρεθῇ καὶ τούτοις οἴκτιστον θάνατον ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐπάξῃ, ἐδεξιοῦντο αὐτὸν προσκυλινδούμενοι τοῖς τούτου ποσὶ βρώσεως μεταλαβεῖν. ὁ δὲ θεολόγος θέλων αὐτοὺς θεραπεῦσαι, λαβὼν ἐκ τῶν φοινίκων ὧν εἶχε δεδεμένων ἐν τῷ παλλίῳ αὐτοῦ ἔφαγεν ἔμπροσθεν αὐτῶν. οἱ οὖν στρατι-*

[1] προσμαρτυρούντων *A* ‖ [1–2] ἐν τ. αὐτὸν σὺν α. ἐξ. *A* ‖ [3] ἐπ.] αὐτ.ς add *A* ‖ [5–6] ὥδ. ἐν τ. *A* ‖ [9–10] μεταλαβεῖν οὐ δύναμαι *A* ‖ [10] ταχ. ἐφ. *A* [11] εἴς τι π. κατ. *A* ‖ κατασχεθέντες *PW* ‖ [12] φιλ. ὄντες *A* ‖ ὁ] τε add *A* [13] οἱ] σὺν αὐτῷ add *A* ‖ [14–15] τοῦ ὕ. μόνου ὑπ. π. ἄλλην τρ. *A* ‖ [15] αὐτοῦ ἐφ' ἑκ. ἡμ. *A* ‖ αὐτοῦ om *W* ‖ [16] μὴ] πως add *A* ‖ ὁ om *W* ‖ [17] ἐν μεγάλῳ αὐτ. περ. κινδ. *A* ‖ δὲ] ἐν αὐτῷ add *A* ‖ [18] αὐτὸν αὐτοῖς ἐδ. *A* ‖ ἑβδό *P* [19] αὐτ.] πρὸς αὐτούς *A* ‖ [20] τροφ. γεύσασθαι *A* fort uerum ‖ scr τροφῆ?? πρόσωπ.] καὶ add *A*

V [28] scr ἔσχατον

που προσευξάμενος προεκόμιζεν τὸ λέντιον καὶ λαβὼν ἕνα τῶν φοινίκων ἤσθιεν πάντων ὁρώντων.

7 *Πολλοῦ οὖν χρόνου διιππεύσαντος ἔφθασαν τὴν ὁδόν, τοῦ Ἰωάννου οὕτως νηστεύοντος. προσαγαγόντες δὲ αὐτὸν* 269 T *τῷ βασιλεῖ εἶπον· Σεβαστὲ βασιλεῦ, Ἰωάννην σοι προσάγομεν, θεὸν οὐκ ἄνθρωπον· ἐξ ἧς γὰρ αὐτὸν συνελάβομεν ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας ἄρτου οὐκ ἐγεύσατο. Πρὸς τούτοις ἐκπλαγεὶς ὁ Δομετιανὸς ἐξέτεινεν τὸ στόμα, διὰ τὸ παράδοξον φιλήματι αὐτὸν προσαγορεῦσαι θελήσας· τοῦ δὲ Ἰωάννου ἀποκλίναντος τὴν κεφαλὴν κατεφίλησεν αὐτοῦ τὸ στῆθος. καὶ εἶπεν ὁ Δομετιανός· Τί τοῦτο ἐποίησας; οὐκ ἠξίωσάς με φιλῆσαί σε; Καὶ ὁ Ἰωάννης πρὸς αὐτὸν εἶπεν· Δίκαιον τὴν χεῖρα τοῦ θεοῦ ἐν πρώτοις προσκυνεῖν, καὶ οὕτως τὸ στόμα τοῦ βασιλέως καταφιλεῖν· γέγραπται γὰρ ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις· Καρδία βασιλέως ἐν χειρὶ θεοῦ.*

8 *Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ Ἰωάννης ὁ τὴν βασιλείαν μου λέγων ἐν τάχει ἐκριζωθήσεσθαι καὶ μέλλειν ἕτερον βασιλεύειν ἀντ' ἐμοῦ, Ἰησοῦν; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν αὐτῷ· Σὺ καὶ βασιλεύσῃ πολλοῖς χρόνοις τοῖς ὑπὸ θεοῦ*

ὧται ἰδόντες αὐτὸν βρώσεως μεταλαβόντα εὐθυμήσαντες σπουδαῖοι τὴν πορείαν πρὸς τὴν Ῥώμην ἐποιοῦντο.

7 *Καὶ δὴ φθάσαντες τὴν Ῥώμην παρέστησαν τὸν ἀπόστολον τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ ἀπόστολος εἰσελθὼν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ ἐγγίσας αὐτὸν ἐφίλησεν αὐτὸν κατὰ τοῦ στέρνους καὶ τῆς κεφαλῆς. ὁ δὲ βασιλεὺς πρὸς αὐτὸν ἔφη· Πῶς σὺ ἐμὲ πεφίληκας; ἐγὼ γάρ εἰμι ἄνθρωπος· σὺ δὲ ὡς ἀκούω θεὸν ἐπουράνιον προσκυνεῖν καὶ σέβειν πάντας ἀνθρώπους διδάσκεις. Ὁ δὲ θεολόγος πρὸς τὸν βασιλέα ἔφη· Ἐπειδὴ γέγραπται Καρδία βασιλέως ἐν χειρὶ κυρίου· καὶ πάλιν Χεὶρ κυρίου ἐπὶ κορυφὴν βασιλέως, τούτου χάριν πεφίληκά σου τὸ στῆθος καὶ τὴν κορυφήν.*

8 *Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀσμένως δεξάμενος τὴν ἀπόκρισιν τοῦ θεολόγου ἔφη πρὸς αὐτόν· Ἀγγελία μοι ἦλθε περὶ σοῦ ὅτιπερ ἐξέστησας ὅλον τὸ ἔθνος καὶ μάλιστα τῶν Ἐφεσίων ἐν*

[15] et [29] Prou 21, 1 ‖ [30] ? ?

[1] *προσεκόμιζεν W ἐκόμισε A* ‖ *τὸ om A* ‖ [2] *ὁρ. π. A* ‖ [3] *ἔφθ* | *ἤνυσαν πᾶσαν A* ‖ [4] *οὕτω A* ‖ *δὲ om A* ‖ [5] *βασιλεῖ*] *δομετιανῷ A* ‖ *προσηγάγομεν A* ‖ [9–10] *τ. κ. ἀπ. A* ‖ [11] *ἐπ.*] *ὅτι add A* ‖ [12] *ὁ om W* ‖ *εἶπεν om A* ‖ [13] *οὕτω A* ‖ [14] *ταῖς β. τ. ἱερ. A* ‖ *τοῖς ἱερεῦς W: cf 152, 4* ‖ [16] *εἶπε πρὸς αὐτόν A* [16–17] *τ. β. τὴν ἐμὴν ἐν τ. λέγ. καταλυθήσεσθαι A: cf 153, 12* ‖ [17] *ἐκριζωθῆναι W* ‖ [18] *ἀντὶ W* ‖ [18–19] *αὐτῷ ὁ ἰω. ε. A* ‖ [19] *βασιλεύσει W βασιλεύσεις A fort recte* ‖ [19]–156,[1] *τοῖς - δεδ. om A*

V [24] *scr ἐγγ. αὐτῷ?* ‖ [31] *‹τὸ› τῶν??* ‖ [31]–156,[22] *ἐν φ. τ. corrupta uid*

σοι δεδομένοις, καὶ μετὰ σὲ ἕτεροι πλεῖστοι· πληρωθέντων δὲ τῶν ἐπὶ γῆς χρόνων ἐξ οὐρανοῦ ἐλεύσεται βασιλεὺς αἰώνιος, ἀληθής, κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν, ᾧ πᾶν ἔθνος καὶ φυλαὶ ἐξομολογήσεται, δι' ὃν πᾶσα ἐξουσία καὶ ἀρχὴ ἐπίγειος καταργηθήσεται καὶ πᾶν στόμα λαλοῦν μεγάλα φραγήσεται. οὗτος δέ ἐστιν ὁ κύριος ὁ δυνατὸς καὶ βασιλεὺς πάσης πνοῆς καὶ σαρκός, ὁ λόγος καὶ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός.

9 Πρὸς ταῦτα ἔφη αὐτῷ ὁ Δομετιανός· Τίς τούτων ἀπόδειξις; ῥήμασιν μόνοις οὐ πείθομαι· ὄψις ἀδήλων τὰ φθεγγόμενα. τί δύνῃ δεῖξαι ἐπίγειον ἢ ἐπουράνιον ἐν τῇ δυνάμει ἐκείνου τοῦ μέλλοντος βασιλεύειν καθὼς καὶ λέγεις; ποιήσει γάρ, εἴπερ ἐστὶν υἱὸς θεοῦ. Εὐθέως δὲ ὁ Ἰωάννης ᾔτησεν φάρμακον θανάσιμον. κελεύσαντος δὲ τοῦ βασιλέως δοθῆναι φάρμακον αὐθωρὸν προσεκόμισαν. λαβὼν οὖν ὁ Ἰωάννης καὶ βαλὼν ἐν κύλικι μεγάλῳ πληρώσας ὕδατος συνεκέρασεν, καὶ
270 T ἀναβοήσας φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· Ἐν τῷ ὀνόματί σου Ἰησοῦ Χριστὲ υἱὲ τοῦ θεοῦ πίνω τὸ ποτήριον ὃ σὺ γλυκανεῖς, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ φάρμακον τῷ ἁγίῳ σου πνεύματι συγκέρασον καὶ ποίησον αὐτὸ πόμα ζωῆς καὶ σωτηρίας γενέσθαι εἰς ἴασιν ψυχῆς καὶ σώματος, εἰς πέψιν, εἰς ἀβλαβῆ διοίκησιν, εἰς

φαντασίαις τισὶν καὶ μαγικαῖς χρώμενος μαγγανείαις· ἀλλὰ καὶ ἕτερον θεὸν κηρύττεις καὶ προσκυνεῖς παρὰ τοὺς ὄντας θεοὺς τοὺς παρ' ἡμῶν σεβομένους· πλὴν πειράσομαι καὶ γνώσομαι εἰ βοηθήσει ὁ θεὸς ὃν κηρύττεις.

9 Εἶτα προσκαλεσάμενος ὁ βασιλεὺς μάγον τινὰ ἐπίσημον ἐργάτην τοῦ διαβόλου λέγει αὐτῷ· Σκεύασόν μοι δηλητήριον τοιοῦτον ὥστε μόνωρον γενέσθαι τὸν ἀψάμενον αὐτό. Ταῦτα ἀκούσας ὁ μάγος παρὰ τοῦ βασιλέως ἀπελθὼν ἐποίησε τὸ ἐπιταχθὲν αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ φέρει αὐτῷ, καί φησιν ὁ βασιλεύς· Δοθήτω Ἰωάννῃ τῷ Γαλιλαίῳ. Καὶ γεμίσας ὁ μάγος τὴν κύλικα, ἐπιδίδωσι τῷ θεολόγῳ. ὁ δὲ δεξάμενος τὸ φάρμακον καὶ κατασφραγισάμενος αὐτὸ καὶ

[5] cf Rom 3, 19 ‖ [18] cf Matth 20, 22

[3] *καὶ alt om P ‖ φ.] πᾶσαι αἱ φ. A φυλὴ Tischendorf ueri similius ‖ [4] ἐξομολογήσονται A ‖ πᾶσα - καταργ. om A ‖ [5] κ. πᾶν - φραγ. om W ‖ [7] τοῦ θ. om P ‖ [10] πείσομαι A ‖ [11] δύναι W ‖ οὐράνιον A ‖ [12] καὶ om AW ‖ [13] θ.] τοῦ θ. P ‖ [15] φ. α. π.] π. ἄφθορον φ. W προσεκομίσθη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ τὸ φ. A ‖ οὖν ὁ] δοῦν P οὖν αὐτὸ ὁ A ‖ [16] μεγάλῃ A: cf 157, 3 ‖ πλ.] τὲ add A ‖ [18] ποτ.] τοῦτο add A ‖ γλύκανον A: fort recte ‖ [21] καὶ] ὁμοῦ καὶ τοῦ A*

V [25] βοηθήσει <σοι>? ‖ [28] scr αὐτοῦ?

πίστιν ἀμετανόητον, εἰς ἀνεξάρνητον μαρτύριον τοῦ θανάτου ὡς ποτήριον εὐχαριστίας.

10 *Ἐκπιόντος οὖν αὐτοῦ τὸν κύλικα περιέμενον οἱ παρεστῶτες τῷ Δομετιανῷ πότε μέλλει σπασθεὶς καταπίπτειν ἐπὶ τῆς γῆς. τοῦ δὲ Ἰωάννου ἱλαροῦ ἑστῶτος καὶ σῴου προσομιλοῦντος ὠργίσθη ὁ Δομετιανὸς πρὸς τοὺς δόντας τὸ φάρμακον ὡς φεισαμένων τοῦ Ἰωάννου· οἱ δὲ ἐπομοσάμενοι τὴν τύχην καὶ σωτηρίαν τοῦ βασιλέως ἔλεγον ἄλλο μὴ εἶναι δυνατώτερον τούτου τοῦ φαρμάκου. συνεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης τί πρὸς ἀλλήλους ψιθυρίζουσιν ἔφη πρὸς τὸν βασιλέα· Μὴ χαλέπαινε βασιλεῦ, ἀλλὰ ὃ λέγω κέλευσον γενέσθαι, καὶ μαθήσῃ τὴν δύναμιν τοῦ φαρμάκου· κατάκριτόν τινα ἐκ τῆς εἱρκτῆς ποίησον ἀχθῆναι. Οὗ παραγενομένου ὁ Ἰωάννης ἐπιβαλὼν ὕδωρ τῷ ποτηρίῳ καὶ περικλύσας μετὰ πάσης τῆς ὑποστάθμης ἐπέδωκεν τῷ κατακρίτῳ. ὁ δὲ λαβὼν καὶ πιὼν παραχρῆμα ἔπεσεν καὶ ἐτελεύτησεν.*

ἐπικαλεσάμενος τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἔπιεν αὐτὸ ὥσπερ μεθ' ἡδονῆς πολλῆς.

10 *Αὐτοῦ δὲ μηδὲν πάσχοντος τὸ σύνολον ἔμεινεν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ μάγος καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτοῖς ἐννεοί, ἐξιστάμενοι καὶ θαυμάζοντες πῶς ἔμεινεν ἀβλαβὴς ἀπὸ τοῦ φαρμάκου ὁ θεολόγος. ἤρξατο οὖν μέμφεσθαι ὁ βασιλεὺς τὸν μάγον ὡς μὴ σκευάσαντος αὐτοῦ δόκιμον τὸ δηλητήριον. ὁ δὲ θεολόγος λέγει πρὸς τὸν βασιλέα· Βασιλεῦ γνῶθι ὅτι τὸ μὲν δηλητήριον δόκιμόν ἐστιν· ἀλλ' ὁ Χριστός καὶ θεός μου ὁ εἰπὼν ἡμῖν ὅτι κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ, αὐτὸς καὶ τοῦτο καὶ πάσας τὰς μαγγανείας τοῦ διαβόλου καὶ τῶν τούτου ὑπηρετῶν ἀφανεῖς καὶ ἀδοκίμους ἐργάζεται. εἰ δὲ βούλει βασιλεῦ τὴν ἀλήθειαν τῶν λεγομένων μαθεῖν, κέλευσον ἐνεχθῆναι ἕνα δέσμιον ἐξ ὧν ἔχεις ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ· καὶ πειράσωμεν τοῦ δηλητηρίου τὴν ἐνέργειαν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας ταῦτα παρὰ τοῦ θεολόγου τὸ τάχος ἐποίησε καὶ ἤγαγεν ἕνα δέσμιον καὶ λέγει τῷ μάγῳ· Πλήσας τὴν κύλικα ἐκ τοῦ δηλητηρίου δὸς αὐτῷ πιεῖν. Ὁ δὲ θεολόγος λέγει· Οὐχί, ἀλλὰ κλύσας τὴν φιάλην ἣν ἐξέπιον μεθ' ὕδατος δοθήτω αὐτῷ· καὶ ἴδωμεν τί τὸ ἀποβησόμενον. Καὶ κλύσας τὸ ποτήριον μεθ' ὕδατος ὁ μάγος καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐπιδώσας, παραχρῆμα πιὼν ἀπέψυξεν.*

[26] Marc 16, 18

[2] *ὡς] καὶ εἰς A* ‖ [3] *τὴν A: cf 156, 16* ‖ [4] *post δο(μετιανῷ) schedis rescissis deficit W: cf 205, 10*

PA [7] *φεισαμένου P φεισαμένους Tischendorf: cf V* ‖ *ὁ δὲ ἐπομοσάμενος A* ‖ [8] *καὶ] τὴν add A* ‖ [10] *ἐποψιθυρίζουσιν A* ‖ [11] *ὃ λ. κ.] ἔα πεῖραν Tischendorf quod illa legere non potuit* ‖ [11–12] *τὴν τ. φ. τούτου τὴν δ. A* ‖ [13] *παραγεναμένου A* ‖ [14] *περικλίσας A* ‖ *τῆς om P* ‖ [15] *κατ.] πιεῖν add A*

11 Θαυμασάντων δὲ πάντων ἐπὶ τοῖς γενομένοις σημείοις καὶ τοῦ Δομετιανοῦ τῷ φόβῳ συσχεθέντος καὶ ἀπερχομένου εἰς τὸ παλάτιον, ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰωάννης· Ῥωμαίων βασιλεῦ Δομετιανέ, τοῦτο ἠβουλήθης ἵνα σοῦ παρόντος καὶ μαρτυροῦντος ἐγὼ σήμερον φονεὺς γένωμαι; περὶ τοῦ κειμένου νεκροῦ τί μέλλει γενέσθαι; Ὁ δὲ ἐκέλευσεν ἀρθέντα αὐτὸν ῥιφῆναι. Ἰωάννης δὲ προσελθὼν τῷ πτώματι εἶπεν· Ὁ θεὸς ὁ τῶν οὐρανῶν ποιητής, ὁ κύριος καὶ δεσπότης ἀγγέλων
271 T δοξῶν κυριοτήτων, ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ παιδός σου τοῦ μονογενοῦς δὸς τούτῳ τῷ δι᾽ ἀφορμῆς τεθνηκότι ζωῆς παλιγγενεσίαν καὶ ἀπόδος αὐτῷ τὴν ψυχήν, ἵνα μάθῃ Δομετιανὸς ὅτι ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ φαρμάκου πολὺ δυνατώτερος καὶ ζωῆς δεσπόζει. Λαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἀνέστησεν αὐτὸν ζῶντα.

12 Δοξαζόντων δὲ τὸν θεὸν πάντων καὶ θαυμαζόντων τὴν τοῦ Ἰωάννου πίστιν, ἔφη αὐτῷ ὁ Δομετιανός· Δόγμα τῆς συγκλήτου ἐξέθηκα πάντας τοὺς τοιούτους ἀναπολογήτους ἀπάγεσθαι· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ διὰ σοῦ εὑρίσκω αὐτοὺς ἀθῴους καὶ μᾶλλον ἐπωφελῆ εἶναι αὐτῶν τὴν θεοσέβειαν, ἐξορίζω σε εἰς νῆσον, ἵνα μὴ δόξω ἐγὼ αὐτὸς καταλύειν τὰ ἐμαυτοῦ δόγματα. Τὸν μὲν οὖν κατάκριτον ἠτήσατο ἀπολυθῆναι, καὶ ἀπολυθέν-

11 Ἰδόντες δὲ ὅ τε βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πάντες ἐφοβήθησαν σφόδρα. τότε λέγει ὁ θεολόγος· Ἐπειδὴ αἴτιος θανάτου γέγονα τοῦ ἀνθρώπου τούτου, χρή με λοιπὸν καὶ εὐξαμένου μου ἐγεῖραι αὐτόν. Καὶ στὰς ἐπὶ ὥραν μίαν καὶ εὐξάμενος ἤγειρε τὸν τεθνηκότα ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συνόντων αὐτῷ πάντων.

12 Τότε ἰδὼν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐφοβήθησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀποστόλῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἰδὼν ὅτι εὔλογον αἰτίας εὑρίσκει καθ᾽ ἡμῶν λέγει τῷ ἀποστόλῳ· Ἐπειδὴ κατηγορίας ἐδεξάμην κατὰ σοῦ καὶ θεσμοὶ βασιλικοί εἰσι μὴ ἀτιμωρήτους ἐξέρχεσθαι τοὺς κατηγορουμένους, κελεύομέν σε ἐν νήσῳ τινὶ ἀπενεχθῆναι

[2] τῷ φόβῳ om P: cf 153, 3 ‖ [3–4] δομ. ῥωμ. βασ. A ‖ [4] τοῦτο om A | ἐβουλήθης A ‖ [6] γίνεσθαι A ‖ ἀχθέντα P ‖ [8] ἀγγ.] ἀρχῶν A fort uere: cf ep ad Col 1, 16 (sed etiam ep Pet 2, 2, 10: 11) ‖ [11] πάλιν γενησίαν P | [12] θεοῦ καὶ om P: del καί?? ‖ δυν.] καὶ θανάτου add A fort uerum: cf 159, 8 ‖ [14] ζῶν (in ima pagina) P ‖ [15] π. τ. θ. A ‖ [16] τοῦ om A ‖ ὁ om A ‖ [17] ἐκέλευσα A: cf 153, 4 ‖ [20] α. ἐγὼ τὰ ἐμ. κατ. A

V [24] scr τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ?? ‖ [30] ⟨οὐχ⟩ εὑρίσκει?

τος αὐτοῦ εἶπεν ὁ Ἰωάννης· Ὕπαγε, χάριν ἔχε τῷ θεῷ τῷ σήμερόν σε ἐκ φυλακῆς καὶ ἐκ θανάτου λυτρωσαμένῳ.

13 Ἑστώτων δὲ αὐτῶν θρεπτή τις Δομετιανοῦ τῶν πρὸς τῷ κοιτῶνι αἰφνιδίως ληφθεῖσα ὑπό του ἀκαθάρτου δαίμονος ἔκειτο νεκρά, καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ. κινηθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς ἐδέετο τοῦ Ἰωάννου βοηθῆσαι αὐτῇ. ὁ δὲ Ἰωάννης εἶπεν· Οὐκ ἔστιν ἀνθρώπου τοῦτο παρασχεῖν· ἐπεὶ δὲ σὺ βασιλεύειν μὲν οἶδας, ὑπὸ τίνος δὲ ἔλαβες ἀγνοεῖς, μάθε τίς καὶ σοῦ καὶ τῆς βασιλείας σου ἐξουσίαν ἔχει. Καὶ ηὔξατο οὕτως· Κύριε ὁ θεὸς πάσης βασιλείας καὶ δέσποτα πάσης κτίσεως, δὸς τῇ κόρῃ ταύτῃ πνοὴν ζωῆς. Καὶ εὐξάμενος ἀνέστησεν αὐτήν. ἐκπλαγεὶς δὲ ἐπὶ πᾶσι τοῖς θαυμασίοις ὁ Δομετιανὸς ἀπέλυσεν αὐτὸν εἰς νῆσον, ὁρίσας αὐτὸν τακτὸν χρόνον.

14 Εὐθέως δὲ ἀπέπλευσεν ὁ Ἰωάννης εἰς Πάτμον, ὅπλου καὶ ἠξιώθη τὴν τῆς συντελείας ἰδεῖν ἀποκάλυψιν. τελευτήσαντος δὲ τοῦ Δομετιανοῦ παρέλαβεν τὴν βασιλείαν Νέρβας, ὃς πάντας τοὺς ἐξορισθέντας ἀνεκαλέσατο· ἐνιαυτὸν δὲ κατασχὼν τὴν βασιλείαν, διάδοχον τῆς βασιλείας Τραϊανὸν ἐποιήσατο. οὗ βασιλεύοντος Ῥωμαίων ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἔφεσον ὁ Ἰωάννης ἐκράτυνεν πᾶν τὸ τῆς ἐκκλησίας διδασκαλεῖον, 272 T

λεγομένῃ Πάτμῳ ἄχρι καιροῦ. Ὁ δὲ θεολόγος λέγει αὐτῷ· Ποίει ὃ βούλῃ.

13 Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέστειλεν ἡμᾶς ἐν τῇ νήσῳ,

14 τριετῆ χρόνον ποιήσαντες ἐν Πάτμῳ*** τοῦ δὲ βασιλέως Ῥωμαίων τοῦ βίου τούτου ἐξελθόντος κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς ἐξορίας Ἰωάννου, αὐτίκα καὶ ὁ ἀπόστολος διὰ τὸ μὴ εἶναι πλοῖον ἐν τῇ νήσῳ ὅπερ ἐξορμήσει πρὸς τὴν στερεὰν γῆν ξύλου εὐτελοῦς ἐπιλαβόμενος φελλοῦ τοὔνομα καὶ τοῦτο ἐπιθήσας ἐπὶ τὰ νῶτα τῆς θαλάσσης καὶ ἐπιβιβάσας ἑαυτὸν ἐπὶ τὸ ξύλον κἀμὲ ἐπιτρέψας ἀνελθεῖν, εὐθυδρομεῖν ἠπείγετο ἄντικρυς

[1] εἶπεν] αὐτῷ add A ‖ ὁ Ἰω. post ᾐτήσατο (158, 21) A: del? ‖ [2] καὶ - λ.] ῥυσαμένῳ καὶ τοῦ θαν. A ‖ [4] ἀφνιδίως A ‖ του om A: τοῦ Tischendorf ‖ δαίμ. ἀκ. A ‖ [5] ἀν.] περὶ ταύτης add A ‖ [6] αὐτὴν P ‖ [7] ἐπεὶ] ἐπειδὴ A ‖ [8] δὲ] τοῦτο add A ‖ τίς] ἐστιν ὃς add A ‖ [9] βασ. σου] σῆς βασ. τὴν A ‖ καὶ] ταῦτα εἰπὼν add A ‖ [11] ζωῆς] εἰς δόξαν πλείονα τοῦ ἁγίου ὀνόματός σου add A ‖ εὐξ. εὐθέως τὴν παῖδα ἀνέστησεν A ‖ [12] ἀπέστειλεν A ‖ [13] εἰς] τινα add A ‖ α. τ. χρ.] καὶ χρ. τ. A ‖ αὐτῷ Tischendorf recte ut uid ‖ [14] Π.] τὴν εἰρημένην νῆσον A ‖ ἐν ἧπερ A ὅπου Tischendorf recte ‖ [15] προηξιώθη A ‖ σφαγέντος A ‖ [17] ἐξορ.] χριστιανοὺς add A ‖ δὲ] ἕνα add A ‖ [19–20] ἐπαν. - Ἰ.] πάλιν εἰς τ. Ἔφ. ὁ Ἰω. ἐπαν. A ‖ [20] ἐκράτησε A

V [21] post Πάτμῳ ad Prochorum (p 47, 15 Zahn) redit (f 112 - 145) dein (f 145) τοῦ δὲ βασ. et q s habet V ‖ [26] αὐτίκα] ante memorari debebat exulum reuocatio ‖ [28] φελοῦ V

πολλά τε προσομιλῶν καὶ ἀπομνημονεύων ὅσα ὁ κύριος αὐτοῖς ἔλεγεν καὶ τίνα ἑκάστῳ διηγεῖτο. γενόμενος δὲ γηραλέος καὶ μεταλλάσσων ἐπισκοπεύειν τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ Πολυκάρπῳ ἐνεκελεύσατο.

*

18 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἠπείγετο εἰς τὴν Ἔφεσον ὑπὸ ὁράματος κεκινημένος· ὁ οὖν Δαιμόνικος καὶ ὁ συγγενὴς αὐτοῦ Ἀριστόδημος καί τις πάνυ πλούσιος Κλεόβιος καὶ ἡ γυνὴ τοῦ

τῆς τῶν Μιλησίων πόλεως. ἰδοῦσα δὲ ἡ θάλασσα τὸν τοῦ κυρίου ἀπόστολον καὶ ἠγαπημένον μαθητὴν καθάπερ εὔσημος δούλη τὰ νῶτα ὑφαπλώσασα τοῦτον μετὰ πάσης εὐλαβείας πρὸς τὴν γῆν παραστῆσαι ἐσπούδασεν.

15* Ἀποβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐν ἀκτῇ τινι ὡς ἀπὸ ὀκτὼ σημείων τῆς πόλεως Μιλήτου εὗρεν ἐκεῖσε κώμην μικράν. καὶ εἰσελθὼν ἐν αὐτῇ, καὶ καθίσαντος ἐπάνω πέτρας, ὡς ἔθος ἦν τῷ ἀποστόλῳ ποιεῖν εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἃ ἐδίδαξε, πεποίηκε καὶ ἐν τῇ κώμῃ ταύτῃ, καὶ κατεφώτισε πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ διὰ τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας.

16* Εἶτα ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἐπορευετο πρὸς τὴν τῶν Ἐφεσίων πόλιν. πορευομένου δὲ αὐτοῦ εἰσῆλθε καὶ ἐν τῇ τῶν Μιλησίων πόλει· καὶ πολλὰς θαυματουργίας κἀκεῖσε ἐπιτελέσας τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτι πολλοὺς καὶ τῶν ἐκεῖσε μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ καὶ οὐρανοπολίτας εἰργάσατο. τινὲς δὲ τῶν ἐθελοκακούργων ἀναστάντες καὶ πολλοὺς πειρασμοὺς τῷ ἀποστόλῳ προσενέγκαντες, ἔτι μὴν καὶ δηλητήριον θανάτου ποτίσαντες αὐτόν, οὐδὲν ἴσχυσαν κατ' αὐτοῦ· αὐτὸς γὰρ παραυτὰ ἐξεμέσας τὸ φάρμακον ἔμεινεν ἀβλαβής, καὶ λοιπὸν ὥδευε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

17* Οἱ δὲ ἄνδρες τῆς κώμης ἐκείνης ἔνθα κατήντησεν ὁ ἀπόστολος ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀναστάντες ἤγειραν εὐκτήριον μικρὸν τοῦ θεολόγου εἰς μέσον περιλαβόντες τὴν πέτραν ἔνθα καθεσθεὶς ὁ ἀπόστολος ὑπέδειξεν αὐτοῖς προσκυνεῖν καὶ δοξάζειν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν. ἡ δὲ πέτρα ἐκείνη οὐκ ἐπαύσατο ἐκβλύζειν τὸ κατὰ καιρὸν μύρον εὐωδίας εἰς ἐπίδειξιν καὶ πίστιν πάντων τῶν πιστῶν. ἐλθόντων δὲ ἡμῶν ἐν Ἐφέσῳ ἐξῆλθε πᾶς ὁ λαὸς εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀποστόλου.

*

[1] τε om A ‖ ὁ κύρ.] χριστὸς A ‖ [2] τίνα] ὅσα A ‖ γηρ.] ὁ μακάριος οὗτος ἰωάννης add A ‖ [3] τῆς ἐκκλησίας A: recte? ‖ [5]–203,[7] om Γ: cf praef R [5] ὁ δὲ Ἰ.] antecedunt uerba Prochori p 128, 18 Zahn. ed inde a p 127 ualde mutata R ‖ [6] δαιμονικὸς R(?): scr Δαμόνικος cf 165, 1

V [9] scr εὔσχημος? ‖ [36] ἀποστόλου] quae sequuntur (καὶ πᾶσιν ἐπευξάμενος cet) cf 203, 8

Μαρκέλλου ἐπέσχον αὐτὸν μόλις μιᾶς ἡμέρας ἐν τῇ Μιλήτῳ συναναπαυόμενοι αὐτῷ. ὡς δὲ ὑπὸ βαθὺν ὄρθρον ἐξήεσαν καὶ ἤδη τῆς ὁδοῦ ἤνυστο ὡσεὶ μίλια τέσσαρα, φωνὴ ἠνέχθη ἀπὸ οὐρανοῦ πάντων ἡμῶν ἀκουόντων λέγουσα· Ἰωάννη, μέλλεις ἐν Ἐφέσῳ δόξαν τῷ κυρίῳ σου διδόναι ἣν εἴσῃ, σὺ καὶ πάντες οἱ σύν σοι ἀδελφοὶ καί τινες τῶν ἐκεῖ μελλόντων διὰ σοῦ πιστεύειν. Ἐνενόει οὖν ὁ Ἰωάννης ἐν ἑαυτῷ ἀγαλλιώμενος τί ἄρα ἦν τὸ μέλλον ἐν Ἐφέσῳ ἀπαντᾶν, λέγων· Κύριε ἰδοὺ κατὰ τὸ θέλημά σου βαδίζω· γενέσθαι ὃ βούλει.

19 Καὶ ἐγγιζόντων ἡμῶν τῇ πόλει ὁ στρατηγὸς Ἐφεσίων Λυκομήδης, ἄνθρωπος τῶν δαιμόνων, ἀπήντησεν ἡμῖν, καὶ προσπεσὼν τοῖς ποσὶν Ἰωάννου παρεκάλει λέγων· Ἰωάννης ἐστί σοι ὄνομα; ἔπεμψέ σε ὁ θεὸς ὃν κηρύσσεις ἐπ' εὐεργεσίᾳ τῆς ἐμῆς γυναικός, παραπλήγου γεγονότος ἤδη ἡμέρας ἑπτὰ καὶ ἀθεραπεύτου κειμένης. ἀλλὰ δόξασόν σου τὸν θεὸν ἰασάμενος αὐτὴν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. παραστὰς γάρ τις ἤδη σκεπτομένῳ ἐμαυτὸν λογισμὸν δοῦναι τοῦτον ἔφη· Λυκόμηδε, παῦσαι τῆς κατὰ σοῦ στρατευομένης ἐννοίας χαλεπῆς οὔσης· μὴ ὑποβάλῃς σεαυτὸν ταύτην· ἐγὼ γὰρ σπλαγχνισθεὶς ἐπὶ τὴν ἐμὴν δούλην Κλεοπάτραν ἔπεμψα ἐκ Μιλήτου ἄνδρα ὀνόματι Ἰωάννην ὅστις αὐτὴν ἀναστήσας ἀποδώσει σοι σῴαν. Μὴ βράδυνε οὖν δοῦλε τοῦ φανερώσαντός μοι θεοῦ σαυτόν, ἀλλὰ σπεῦσον ἐπὶ τὴν πνοὴν μόνην ἔχουσαν γυναῖκα. Καὶ εὐθέως ὁ Ἰωάννης ἀπῄει ἀπὸ τῆς πύλης ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ ἀδελφοῖς καὶ Λυκομήδης εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ὁ δὲ Κλεόβιος ἔφη τοῖς αὐτοῦ νεανίσκοις· Ἀπέλθατε πρὸς τὸν συγγενῆ μου Κάλλιππον καὶ ξενίαν ἀρετὴν λάβετε παρ' αὐτοῦ — ἔχων γὰρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ παραγίνομαι ἐκεῖ — ὅπως εὐπρεπῆ τὰ πάντα εὕρωμεν.

20 Γενόμενος δὲ ὁ Λυκομήδης σὺν τῷ Ἰωάννῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐν ᾗ ἡ γυνὴ ἔκειτο πάλιν αὐτοῦ τῶν ποδῶν ἥπτετο λέγων· Ἴδε κύριε τὸ μαρανθὲν κάλλος, ἴδε τὴν νεότητα, ἴδε τὸ διαβόητον ἄνθος τῆς ταλαιπώρου μου γυναικὸς ἐφ' ᾧ ὅλη ἡ Ἔφεσος ἐξεστήκει· ἐφθονήθην ὁ τάλας, ἐταπεινώθην, ὀφθαλμὸς ἐχθρῶν ἔπληξέ με· οὐδέποτε ἠδίκησα οὐδένα, καίτοι πολλοὺς δυνάμενος βλάψαι, τοῦτο αὐτὸ προορώμενος, μή τι κακὸν

[1] μαρκέλου R ‖ [5] ἤσῃ R ‖ [9] scr γενέσθω: cf 183, 15 ‖ [11] λικομίδης R ‖ scr εὐδαιμόνων? item Iames ‖ [13] σε] σε? σει? R ‖ [14] scr παραπλῆγος γεγονυίας? cf 162, 5 ‖ [17] scr ἐμαυτῷ? ‖ scr τούτων? sed plura corrupta uid ‖ scr Λυκόμηδες ‖ [19] scr σεαυτῷ?? ‖ ταύτῃ Iames probabiliter ‖ [22] scr ἑαυτόν? [23] scr Λυκομήδει? ‖ [26] κάλιππον R ‖ [27] scr ἀρεστὴν? ‖ [28] scr εὐτρεπῆ?

ἤ τινα τύχη ταύτην ἴδοιμι φυλασσόμενος. τί οὖν ὄφελος γέγονε Κλεοπάτρα εὐλαβούμενόν με; τί οὖν ὤνησα εὐσεβὴς χρηματίσας ἕως σήμερον; δυσσεβοῦς χείρονα πάσχω ὅτι σὲ τοιαύτην Κλεοπάτραν ὁρῶ κειμένην. οὐκ ὄψεταί με ἥλιος περιπολῶν σοῦ μηκέτι προσομιλοῦντος. φθάσω σε Κλεοπάτρα ἀπολύων ἑαυτὸν τοῦ βίου. ἀφειδήσω τῆς σωτηρίας μου ἔτι νεάνιδος οὔσης. ἀπολογήσομαι τῇ δίκῃ ὡς δικαίως μοι ὑποδράσαντος ἐξὸν δικασθῆναι πρὸ αὐτὴν ὡς ἀδίκως δικάζουσαν. τιμωρήσομαι αὐτὴν εἴδωλον βίου παραγενόμενος. ἐρῶ πρὸς αὐτήν· Σύ μου τὸ φῶς ἐβιάσω Κλεοπάτραν ἀφαρπάσασα· σύ με νεκρὸν ἐποίησας γενέσθαι τοῦτό μοι παρασχομένη· σύ με τὴν πρόνοιαν ἐβιάσω ἐνυβρίσαι ἐκκόψασά μου τὴν παρρησίαν.

21 Καὶ ἔτι πλείονα λέγων ὁ Λυκομήδης πρὸς τὴν Κλεοπάτραν προσελθὼν τῇ κλίνῃ ἀναβοῶν ἐθρήνει. ὁ δὲ Ἰωάννης ἀπέσπασεν αὐτὸν εἰπών· Μετάστηθι τῶν θρήνων τούτων καὶ τῶν ἀναρμόστων σου ῥημάτων. οὐ προσήκει ἀπεισθῆναι τῷ θεωμένῳ σοι. ἴστη γὰρ ἀπολαμβάνων τὴν αὐτοῦ σύμβιον. σὺν ἡμῖν τοίνυν στὰς τοῖς διὰ ταύτην ἐληλυθόσιν ἔπευξαι τῷ θεῷ ὃν εἶδες φανεροῦντά σε δι' ὀνειράτων. τί οὖν ἐστιν ὦ Λυκόμηδες; διυπνίσθητι καὶ αὐτὸς καὶ ἄνοιξόν σου τὴν ψυχήν. ἀπόβαλε τὸν πολὺν ὕπνον ἀπὸ σοῦ. δεήθητι τοῦ κυρίου, παρακάλεσον αὐτὸν ὑπὲρ τῆς συμβίου σου καὶ ἀναστήσῃ. Ὁ δὲ πεσὼν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐθρήνει ὀλοψυχῶν. ὁ οὖν Ἰωάννης ἔφη μετὰ δακρύων· Ὦ καινῆς προδοσίας ὁράματος· ὦ καινοῦ πειρασμοῦ ἐμοῦ κατασκευασθέντος· ὦ καινῆς τέχνης τοῦ κατ' ἐμοῦ τεχνασαμένου. ἡ ἀπ' οὐρανοῦ φωνὴ ἐνεχθεῖσά μοι ἐν τῇ ὁδῷ ταῦτά μοι ἐπραγματεύσατο; ταῦτά μοι προεδήλωσε τὰ μέλλοντα γενέσθαι ἐνθάδε; παραδιδοὺς με ὄχλῳ τοσούτῳ τῶν πολιτῶν ἕνεκεν Λυκομήδους; ὁ ἀνὴρ ἄπνους κεῖται, κἀμὲ εὖ οἶδα ὅτι ζῶντα τῆς οἰκίας οὐκ ἐάσει με ἐξελθεῖν. τί μέλλεις κύριε; τί σου τὸ χρηστὸν ἐπάγγελμα ἀποκέκληκας ἡμῖν; μή, δέομαί σου κύριε, μὴ δῷς χορεῦσαι τῷ

[1] εἴ R ‖ scr τύχην τοιαύτην? ‖ ἴδ.] ἡδὺ μὴ R ‖ [2] Κλεοπάτραν(?) εὐλαβουμένῳ μοι? ‖ [4] scr Κλεοπάτρα (uoc casu ut 5; 2?) ‖ περὶ πολλῶν R ‖ [5] scr σοι μ. προσομιλοῦντα? σοῦ μ προσομιλούσης? cf 161, 14 ‖ [7] scr μου? [8] ἐξ ὧν R ‖ scr πρὸς ‖ [10] scr με τὸ φ. ἐβ. ⟨καταλιπεῖν⟩? ‖ [16] scr ἀπειθῆσαι? ‖ [17] θεομένω R unde δεομένῳ (sequente σου) effeceram: sed cf 161, 16 ‖ scr ἴσθι?? ἔσῃ? (ἵστη? ἵστι? R) ‖ scr ἑαυτοῦ? ‖ [19] scr σοι ⟨ἑαυτόν⟩? cf 161, 22 ‖ [23] scr ἀναστήσει (scil αὐτήν)? ἀναστῇ?? ‖ ὀλιγοψυχῶν James optime ‖ [25] scr ἐμοὶ? ⟨κατ'⟩ ἐμοῦ? cf 26; 163, 3 ‖ [26] ⟨τοιαῦτα⟩ τεχνασαμένου? ‖ [28] scr παραδιδοῖς? ‖ [30] scr ἐάσουσιν??? ‖ [31] del με?? cf 168, 12 et 15 ‖ [32] scr ἡμῶν?

ἐπ' ἀλλοτρίοις κακοῖς ἡδομένῳ· μὴ δῷς τούτῳ ὀρχεῖσθαι τῷ καταγγέλοντι ἡμῶν ἀεί. ἀλλά σου τὸ ἅγιον ὄνομα καὶ τὸ ἔλεος σπευσάτω. ἀνέγειρον πτώματα δύο κατ' ἐμοῦ γεγενημένα.

22 Καὶ δὴ τοῦ Ἰωάννου ἐκβοῶντος ἡ Ἐφεσίων πόλις συνέδραμεν εἰς τὸν οἶκον Λυκομήδους ὡς τετελευτηκότος. ὁ δὲ Ἰωάννης ἰδὼν τὸν πολὺν ὄχλον τὸν ἐληλυθότα εἶπε πρὸς κύριον· Νῦν καιρὸς ἀναψύξεως καὶ παρρησίας τῆς πρὸς σὲ Χριστέ. νῦν καιρὸς κάμνουσιν ἡμῖν τῆς ἐκ σοῦ βοηθείας ἰατρὲ δωρεὰν ἰωμένῳ. ἀκαταγέλαστόν μου τὴν ἐνταῦθα εἴσοδον διαφύλαξον. δέομαί σου Ἰησοῦ, ἐπαμύνῳ πλήθει τοσούτῳ ἐλθεῖν ἐπὶ σὲ τὸν τῶν ὅλων δεσπότην. ἴδε τὴν θλῖψιν, ἴδε τοὺς κατακειμένους. σὺ κατάρτισον καὶ ἀπὸ τῶν ἐντεῦθεν συνεληλυθότων σκεύη ἅγια εἰς ὑπηρεσίαν τὴν σὴν θεασαμένων τὴν δωρεάν σου. αὐτὸς γὰρ εἶπας Χριστέ· Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν. Αἰτούμεθα οὖν σε βασιλεῦ οὐ χρυσόν, οὐκ ἄργυρον, οὐχ ὕπαρξιν, οὐ κτῆσιν, οὐδέ τι τῶν ἐπὶ γῆς ὄντων ἀπολλυμένων, ἀλλὰ ψυχὰς δύο δι' ὧν ἐπιστρέφειν μέλλοντας ἐπὶ τὴν σὴν ὁδόν, ἐπὶ τὴν σὴν μάθησιν, ἐπὶ τὴν σὴν παρρησίαν, ἐπὶ τὴν ἄριστόν σου ἐπαγγελίαν· καταμαθόντες γὰρ τὴν δυναστείαν σου διὰ τοῦ ἐγηγέρθαι τοὺς ἀποψύξαντας σωθήσονταί τινες αὐτῶν. παράσχου οὖν καὶ αὐτὸς ἐλπίδα ἐπὶ σέ. πρόσειμι τοίνυν τῇ Κλεοπάτρᾳ λέγων· Ἀνάστηθι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ.

23 Καὶ προσελθών, ἁψάμενος τοῦ προσώπου αὐτῆς ἔφη· Κλεοπάτρα, λέγει ὃν ἐφοβήθη πᾶς ἄρχων καὶ πᾶσα κτίσις, δύναμις, ἄβυσσός τε καὶ σκότος ἅπαν καὶ θάνατος ἀγέλαστος καὶ οὐρανῶν ὕψωμα καὶ ᾅδου κυκλώματα καὶ νεκρῶν ἀνάστασις καὶ πηρῶν ὄψις καὶ τοῦ κοσμοκράτορος ἅπασα ἡ δύναμις καὶ ἡ τοῦ ἄρχοντος ὑπερηφανία· Ἀνάστηθι, καὶ μὴ γίνου πρόφασις πολλοῖς ἀπιστεῖν θέλουσι καὶ θλίψεις ψυχὰς δυναμένας ἐλπίσαι καὶ σωθῆναι. Καὶ ἡ Κλεοπάτρα εὐθέως μετὰ φωνῆς ἐβόησεν· Ἀνίσταμαι δέσποτα· σῷζε τὴν δούλην σου. ἀναστήσεις δέ μου δι' ἡμερῶν ἑπτὰ ἡ πόλις Ἐφεσίων ἐκινεῖτο ἐπὶ τῷ παραδόξῳ θεάματι. ἠρώτα δὲ ἡ Κλεοπάτρα περὶ τοῦ

14 **Matth 7, 7**

---

2 scr καταγελῶντι? item Iames ‖ 9 scr ἰώμενε? (cf 206, 10) item Iames 10 scr ἐπάμυνον? ‖ 12 σοὶ R ‖ 25 κτίσιν R ‖ ὄντων <καὶ>? ‖ 17 μέλλ.] μέλλεις πάντας Iames optime nisi forte μέλλ<εις τοὺς παρ>όντας: cf 21 ‖ 19 scr ἀρρηκτόν?? ἄπταιστόν?? ἀψευστόν? ‖ 30 scr θλῖψις ψυχαῖς δυναμέναις? ‖ 33 post ἑπτὰ interpungit, lacunam quae uidetur esse post μου (μου τὸν ἄνδρα· Ἀναστάσης δὲ αὐτῆς temptabat Iames) non significat R

ἀνδρὸς αὐτῆς Λυκομήδους· ὁ δὲ Ἰωάννης εἶπεν αὐτῇ· Κλεοπάτρα, ἀκίνητον ἔχουσα τὴν ψυχὴν καὶ ἀμετάτρεπτον αὐτόθεν ἕξεις Λυκομήδην τὸν σύμβιόν σου ἐνταῦθά σοι παρεστῶσα, εἴ γε μὴ ταράσσῃ μηδὲ κινῇ ἐπὶ τῷ γεγονότι, πιστεύσασα ἐπὶ τῷ θεῷ μου, ὅστις δι' ἐμοῦ ζῶντα αὐτὸν χαρίσεται. ἐλθὲ οὖν ἅμα ἐμοὶ εἰς τὸν ἕτερόν σου κοιτῶνα, καὶ θεάσῃ αὐτὸν νενεκρωμένον, ἀνιστάμενον δὲ τῇ τοῦ θεοῦ μου δυνάμει.

24 *Καὶ ἡ Κλεοπάτρα ἐλθοῦσα σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἰς τον κοιτῶνα αὐτῆς καὶ ἰδοῦσα τὸν Λυκομήδην τεθνηκότα αὐτὴ ἕνεκα, ἔπασχε τῇ φωνῇ καὶ τοῖς ὀδοῦσιν ἔτριζε καὶ τὴν γλῶσσαν ἀπέδακνε καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καμμύουσα δάκρυα προσέβρεχε· καὶ ἠρέμα τῷ ἀποστόλῳ προσεῖχεν. ὁ δὲ Ἰωάννης σπλαγχνισθεὶς ἐπὶ τῇ Κλεοπάτρᾳ ὡς εἶδεν αὐτὴν μὴ μανεῖσαν μηδὲ ἐκστᾶσαν, ἐκάλεσε τὰ τέλεια σπλάγχνα καὶ ἀνυπερήφανα, εἶπε· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁρᾷς τὸ συνέχον· ὁρᾷς τὴν ἀνάγκην· ὁρᾷς Κλεοπάτραν ἐκβοῶσα τὴν ψυχὴν διὰ τοῦ σιγᾶν· συνέχει γὰρ ἐν ἑαυτῇ τὴν ἀφόρητον μανίαν· ἐπίσταμαι δὲ ὅτι ἕνεκεν τοῦ Λυκομήδους καὶ αὐτὴν ἐπαποθανουμένην. Ἡ δὲ ἠρέμα εἶπε πρὸς Ἰωάννην· Τοῦτο σκέπτομαι δέσποτα καὶ οὐχ ἕτερον. Καὶ προσελθὼν τῷ κλινιδίῳ ὁ ἀπόστολος ἐφ' οὗ ὁ Λυκομήδης ἔκειτο καὶ λαβόμενος τῆς χειρὸς Κλεοπάτρας ἔφη· Κλεοπάτρα, διὰ τὸν παρεστῶτα ὄχλον καὶ τοὺς ἐπεισελθόντας συγγενεῖς σου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς εἰπόν σου τῷ ἀνδρί· Ἀναστὰς δόξασον τοῦ θεοῦ τὸ ὄνομα, ὅτι νεκροὺς νεκροῖς χαρίζεται. Ἡ δὲ προσελθοῦσα καὶ εἰποῦσα τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς καθ' ἃ ἐδιδάχθη εὐθὺς ἀνέστησεν αὐτόν. ὁ δὲ ἀναστὰς καὶ πεσὼν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοὺς τοῦ Ἰωάννου πόδας κατεφίλει. ὁ δὲ ἐγείρας αὐτὸν λέγει· Μὴ τοὺς ἐμοὺς πόδας ἄνθρωπε φίλει ἀλλὰ τοὺς τοῦ θεοῦ οὗ δυνάμει ἀνέστητε ἀμφότεροι.*

25 *Ὁ δὲ Λυκομήδης τῷ Ἰωάννῃ ἔφη· Παρακαλῶν σε ἐνορκίζω οὗ ὀνόματι ἤγειρας ἡμᾶς θεοῦ σὺν ἡμῖν μεῖναι ἅμα τοῖς σύν σοι πᾶσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ Κλεοπάτρα τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἁπτομένη ταὐτὰ ἔλεγεν. ὁ δὲ Ἰωάννης ἔφη αὐτοῖς· Αὔριον παρ' ὑμῖν ἔσομαι. Κἀκεῖνοι πάλιν αὐτῷ ἔφησαν· Ἐλπὶς ἡμῖν οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θεῷ σου, ἀλλὰ μάτην εἴημεν ἐγηγερμένοι, ἐὰν μὴ μείνῃς παρ' ἡμῖν. Καὶ ὁ Κλεόβιος ἅμα τῷ*

3 *scr παρεστῶτα?* ‖ 5 *scr τὸν θεόν?* ‖ 9 *αὐτὴ] scr αὐτῆς?* ‖ 14 *scr ἐπεκάλεσε?* ‖ 15 *⟨καὶ⟩ εἶπε?* ‖ 16 *Κλεοπάτρας Iames probabiliter* ‖ *scr ἐκβοῶσαν? item Iames* ‖ 17 *del ὅτι? an plura interciderunt?* ‖ 23 *scr εἰπέ? εἰπον imperatiuum probat Iames: cf 188, 24* ‖ 33 *ταῦτα R*

Χριστοδήμῳ καὶ ὁ Δαμόνικος πληγέντες τὰς ψυχὰς ἔφησαν τῷ Ἰωάννῃ· Μείνωμεν πρὸς αὐτοὺς ὅπως ἀσκανδάλιστοι μείνωσι πρὸς τὸν κύριον. Ὁ δὲ ἐπέμεινεν ἐκεῖ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς.

26 Συνῆλθον οὖν πλήθους πολλοῦ συναγωγὴ τοῦ Ἰωάννου ἕνεκα. καὶ ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτὸν τοῖς παροῦσιν ὁ Λυκομήδης φίλον εὐφυῆ ἔχων ζωγράφον δρομαῖος ἐπ' αὐτὸν ἦλθε, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁρᾷς ἐμὲ αὐτὸν ἐσκυλμένον πρὸς σέ· ἐλθὲ ταχέως εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ὃν ὑποδείκνυμί σοι τοῦτον γράψον μὴ ἐπισταμένου αὐτοῦ. Καὶ ὁ ζωγράφος ἐπιδούς τινι τα ἑαυτοῦ ἐπιτήδεια ἐργαλεῖα καὶ χρώματα εἶπε τῷ Λυκομήδῃ· Ὑπόδειξόν μοι αὐτὸν καὶ τοῦ λοιποῦ ἔσο ἀφρόντιστος. Καὶ ὁ Λυκομήδης δείξας τὸν Ἰωάννην τῷ ζωγράφῳ καὶ ἐγγίσας καὶ συγκλείσας εἴς τινα οἶκον ἀφ' οὗ ἑωρᾶτο ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος· συνῆν δὲ ὁ Λυκομήδης τῷ μακαρίῳ εὐωχούμενος τῇ πίστει καὶ τῇ γνώσει τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἐπὶ πλεῖον δὲ ἠγαλλιάσατο ὅτι ἐν εἰκόνι ἤμελλεν αὐτὸν ἔχειν.

27 Ὁ οὖν ζωγράφος τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ σκιαγραφήσας αὐ- 223 Z
τὸν ἀπηλλάγη· τῇ δὲ ἑξῆς καὶ τοῖς χρώμασιν αὐτὸν κατεκέρασε, καὶ οὕτως τῷ Λυκομήδει χαίροντι τὴν εἰκόνα ἀπέδωκεν. ἣν λαβὼν καὶ ἀναθεὶς εἰς τὸν ἑαυτοῦ κοιτῶνα ἔστεφεν· ὡς ὕστερον γνόντα | τὸν Ἰωάννην εἰπεῖν αὐτῷ· Ἀγαπητόν μου τέκνον, 224 Z
τί διαπράττῃ ἀπὸ τοῦ βαλανείου εἰσερχόμενος εἰς τὸν κοιτῶνά σου μόνος; ἐγὼ οὐχὶ σὺν σοὶ καὶ τοῖς λοιποῖς ἀδελφοῖς εὔχομαι; ἢ ἡμᾶς κρύπτεις; Καὶ ταῦτα λέγων καὶ παίζων μετ' αὐτοῦ εἴσεισιν εἰς τὸν κοιτῶνα· καὶ ὁρᾷ εἰκόνα περιεστεμμένην πρεσβύτου καὶ παρακειμένους λύχνους καὶ βωμοὺς ἔμπροσθεν. καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπε· Λυκόμηδες, τί βούλεταί σοι τὸ τῆς εἰκόνος ταύτης; τῶν θεῶν σού τις τυγχάνει ὁ γεγραμμένος; ὁρῶ γάρ

---

4 scr συνῆλθεν? ‖ 14 ἀπόστολος ⟨....⟩? cf 167, 9 ‖ 15 scr ἔτι?
Σ' (= Σ[= TOXYZ] e l) R 17 ὁ οὖν] antecedunt haec: Λεόντιος ὁ... βασιλικὸς ἀσηκρῆτις εἶπεν· Κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ἁγίας συνόδου πάρεισιν αἱ θεῖαι βίβλοι... οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ τῶν κακωνύμων αἱρετικῶν τῶν ἐκ παλαιοῦ τὰς τιμίας εἰκόνας διαβεβληκότων. Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· Ἀναγνωσθήτωσαν. Ἐπιφάνιος διάκονος ... ἀνέγνω· Ἐκ τῶν ψευδεπιγράφων περιόδων τῶ νἁγίων ἀποστόλων Σ' ‖ σκιογραφήσας R ‖ 20 λαβ. om Σ': del?? καὶ om XYZ e ‖ 21 αὐτῷ] τῶ λυκομίδη R ‖ μοι R ‖ 22 τοῦ om Σ e ‖ 23 ἐγὼ post σοὶ e om Σ nonne ego' tecum l ‖ λοιποῖς om R ‖ 24 ἢ] τί R recte?? ἡμ.] τοίνυν αὐτὸ R: cf 166, 9 ‖ κ. ταῦτα] ταῦτα δὲ R ‖ καὶ π. μ. om R ‖ αὐτῶ R ‖ 25 εἴσ.] συνεισῆλθεν αὐτῶ R ‖ πρ. περ. R ‖ 26 παρακειμένην R ‖ κ. β. ἔ. om l ‖ βωμὸν R: sic Thilo coniecerat ‖ 27 καλέσας R ‖ αὐτ.] ὁ ἰωάννης ad l R ‖ σου R ‖ 28 τίς τ. θ. σ. Σ' ‖ τὸν θεὸν R

σε ἔτι ἐθνικῶς ζῶντα. Καὶ ὁ Λυκομήδης αὐτῷ ἀπεκρίνατο· Ὁ θεὸς μέν μοί ἐστιν ἐκεῖνος μόνος ὁ ἐμὲ ἐγείρας ἐκ τοῦ θανάτου μετὰ τῆς συμβίου μου. εἰ δέ γε καὶ μετὰ τὸν θεὸν ἐκεῖνον τοὺς εὐεργέτας ἡμῶν ἀνθρώπους θεοὺς χρὴ καλεῖσθαι, σὺ εἶ πάτερ ὁ ἐν τῇ εἰκόνι γεγραμμένος μοι, ὃν στέφω καὶ φιλῶ καὶ σέβομαι ὁδηγὸν ἀγαθόν μοι γεγονότα.

28 Καὶ ὁ Ἰωάννης μηδέποτε τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον θεασάμενος εἶπεν αὐτῷ· Παίζεις με τέκνον· τοιοῦτός εἰμι τῇ μορφῇ τὸν κύριόν σου; πῶς με πείθεις ὅτι μοι ἡ εἰκὼν ὁμοία ὑπάρχει; Καὶ ὁ Λυκομήδης αὐτῷ προσήγαγε κάτοπτρον· καὶ ἰδὼν ἑαυτὸν ἐν τῷ κατόπτρῳ καὶ ἀτενίσας τῇ εἰκόνι εἶπε· Ζῇ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁμοία μοι ἡ εἰκών· | οὐκ ἐμοὶ δὲ τέκνον ἀλλὰ τῷ σαρκικῷ μου εἰδώλῳ· εἰ γὰρ θέλει με ὁ ζωγράφος οὗτος ὁ μιμησάμενός μου τὴν ὄψιν ταύτην ἐν εἰκόνι γράψαι, χρωμάτων τῶν δεδομένων σοι νῦν ἀπορῆσαι αὐτὸν καὶ σανίδων καὶ τόπου καὶ πόλις καὶ σχήματος μορφῆς καὶ γήρους καὶ νεότητος καὶ πάντων τῶν ὁρωμένων.

29 γενοῦ δέ μοι σὺ ἀγαθὸς ζωγράφος Λυκόμηδες· ἔχεις χρώματα ἅ σοι δίδωσι δι' ἐμοῦ ὁ ἑαυτῷ πάντας ἡμᾶς ζωγραφῶν Ἰησοῦς, ὁ τὰς μορφὰς καὶ τὰ εἴδη καὶ τὰ σχήματα καὶ τὰς διαθέσεις καὶ τοὺς τύπους τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἐπιστάμενος. ἔστι δὲ ταῦτα τὰ χρώματα ἅπερ σοι λέγω ζωγραφεῖν πίστις ἡ εἰς θεόν, γνῶσις, εὐλάβεια, φιλία, κοινωνία, πρᾳότης, χρηστότης, φιλαδελφία, ἁγνεία, εἰλικρίνεια, ἀταραξία, ἀφοβία, ἀλυπία, σεμνότης, καὶ ὅλος ὁ τῶν χρωμάτων χορὸς ὁ εἰκονογραφῶν σου τὴν ψυχήν, καὶ καταβεβλημένα σου τὰ μέλη ἀνεγείρων ἤδη, τὰ δὲ ἐπηρμένα ὁμαλίζων, καὶ τὰς πληγὰς θεραπεύων καὶ τὰ τραύματα ἰώμενος καὶ τὰς πειρωμένας σου τρίχας συντιθεὶς καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίπτων καὶ τοὺς

1 ἔτι om R ‖ 2 Ὁ θ.] scr ὅτι Θεὸς? del?? ‖ μοί om R ‖ μόνος om R ‖ ἐγ. με R ‖ 3 συμβίας R ‖ γε om Σ' ‖ 4 ἐκείνους Σ om e illos l: cf 2 ‖ δεῖ R ‖ 5 πάτερ om Σ' ‖ μοι om Σ' ‖ 6 ἀγ. ὁδ. R ‖ 7 μηδέπω Σ' (post πρόσ. 0 l) ἑ. τὸ R ‖ 8 εἶπε πρὸς τὸν λυκομίδην R ‖ 8–9 scr τέκνον τὸν κ. σου; τοι. ε. τῇ μ.?? an intercidit aliquid post μορφῇ? ‖ 8 τεκνίον (Σ) filiole mi l: cf 13 al ‖ τῇ om Σ e ‖ 9 τὸν κ. σου] προσηνὴς R inepte ‖ τὸν] ὑπὲρ τὸν y e super l coniectura futtili ‖ με π.] τοίνυν πείσεις με R: cf 165, 24 ‖ 9–10 ὁμ. μου ὑπ. ἡ εἰκ. αὕτη R: cf 12 ‖ 10 προσήνεγκεν αὐτῷ κάτ. R ‖ 11 καὶ - κατ. om R 12 κύρ.] μου add R ‖ ὅτι ὁμ. μου ἐστὶ ἡ εἰκ. αὕτη R: cf 9 ‖ 12–167,7 οὐκ - εἰκόνα] κακῶς δὲ τοῦτο διεπράξω (cf 167,6) reliqua desunt usque ad 196,19 Σ R 13 scr ἐμὲ? ‖ 15–17 ⟨μὴ νομίσῃς⟩ χρωμάτων?? ‖ 16 τ. κ. π.] scr κόλλης κ. τύπου?? cf 21 ‖ ⟨καὶ⟩ μορφῆς? cf 20 ‖ 28 scr σπειρωμένας? διασπειρωμένας?

ὀφθαλμούς σου παιδεύων καὶ τὰ σπλάγχνα σου καθαρίζων καὶ τὴν γαστέρα σου κοιλαίνων καὶ τὰ ὑπογάστριά σου ἐκκόπτων· καὶ ἁπλῶς ὅλη συνελθοῦσα τῶν τοιούτων χρωμάτων καὶ μίξεις ἐπὶ τὴν ψυχήν σου ἀνέκπληκτον καὶ ἄξεστον καὶ στερεόμορφον αὐτὴν ἐπὶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καταστήσει· ὃ δὲ νῦν διεπράξω παιδιῶδες καὶ ἀτελές· ἔγραψας νεκροῦ νεκρὰν εἰκόνα.

30 Καὶ κελεύσας Βήρῳ τῷ διακονοῦντι αὐτῷ ἀδελφῷ τὰς ἐν ὅλῃ τῇ Ἐφέσῳ ἀγαγεῖν πρεσβυτέρας, ἡτοιμάζετο δὲ ἅμα τῇ Κλεοπάτρᾳ καὶ τῷ Λυκομήδει τὰ πρὸς ἐπιμέλειαν. ἦλθεν οὖν ὁ Βῆρος λέγων τὸν Ἰωάννην· Τῶν ἐνθάδε οὐσῶν πρεσβυτίδων ὑπὲρ ἑξήκοντα τεσσάρων μόνον τῷ σώματι ὑγιαινούσας εὗρον, τῶν δὲ λοιπῶν τινὰς δὲ καὶ παραλυτικὰς καὶ ἄλλας νοσούσας. Ὁ δὲ Ἰωάννης ταῦτα ἀκούσας καὶ ἐπὶ πολὺ ἡσυχάσας καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀποτρίβων εἶπεν· Ὢ ἀτονία τῶν ἐν Ἐφέσῳ οἰκούντων· ὢ πράγματα ἐκλελυμένα καὶ ἀσθένεια ἡ πρὸς τὸν θεόν· ὢ χρόνῳ ἐμπαίξας Ἐφεσίων τοῖς πιστοῖς διάβολε· Ἰησοῦς μοι χάριν διδοὺς καὶ δωρεὰν ἔχειν με τῆς ἐν αὐτῷ παρρησίας λέγει μοι νῦν σιγῶν· Μετάπεμψαι τὰς νοσούσας γραίας καὶ γενοῦ ἅμα αὐταῖς ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ δι' ἐμοῦ θεράπευσον αὐτάς· εἰσὶ γάρ τινες τῶν ἐρχομένων ἐπὶ τῇ θέᾳ ταύτῃ οὓς διὰ τῶν τοιούτων ἰάσεων εἴ τι χρήσιμον γενόμενος ἐπιστρέψω.

31 Τοῦ δὲ παντὸς ὄχλου συνελθόντος πρὸς τὸν Λυκομήδην τοῦ Ἰωάννου ἕνεκα ἀπετάξατο πᾶσι λέγων· Αὔριον γίνεσθε ἐν τῷ θεάτρῳ ὁπόσοι βούλεσθε τὴν τοῦ θεοῦ δύναμιν. Οἱ δὲ ὄχλοι τῇ ἐπαύριον ἐκ νύκτωρ ἦλθον εἰς τὸ θέατρον· ὡς καὶ τὸν ἀνθύπατον γνόντα σπεῦσαι καὶ συγκαθίσαι τῷ παντὶ ὄχλῳ. Ἀνδρόνικος δέ τις στρατηγός, πρῶτος ὢν τῶν Ἐφεσίων κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, ἐφήμιζεν ἀδύνατα καὶ ἄπιστα τῷ Ἰωάννῃ ὑπεσχνεῖσθαι· Εἰ δέ τι τοιοῦτον ὁποῖον ἀκούω, ἔλεγεν, ἔχειν, τὸ δημόσιον θέατρον ἀνεῳγὸς εἰσιέτω γυμνός, μηδὲν ἐπὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ κρατῶν, μηδὲ τὸ μαγικὸν ἐκεῖνο ὀνομαζέτω ὄνομα ὃ ἀκήκοα αὐτοῦ λέγοντος.

---

1 scr ἐπιδεύων?? φαιδρύνων?? ‖ 3 <ἄθροισις> καὶ μίξις? ‖ 4 scr ἄτρεστον? ‖ 9 πρεσβυτέρας <....>? cf 165, 14 ‖ 11 <πρὸς> τὸν Ἰ.? τῷ Ἰωάννῃ? 12 scr τέσσαρας? ‖ 13 <τινὰς μὲν ἀτονούσας,> τινὰς? cf 15 ‖ 19 παρρησίας <θέλων>?? ‖ 22 scr εἴς τι?? ‖ 22–23 scr χρησίμων γενομένων?? ‖ 23 <....> γενόμενος? ‖ 26 βούλεσθε <θεᾶσθαι>? an δύναμιν <ἰδεῖν>? ‖ 27 ἐκ] scr ἔτι?? 29 scr στρατηγὸς πρῶτος??? cf 161, 10; 168, 16; 186, 21; 121, 13 Ph c 14i; 27; 37; al ‖ 31 τῷ Ἰ. ὑπεσχῆσθαι? an τὸν Ἰωάννην ὑπισχνεῖσθαι? ‖ 32 scr ἔχει?

32 *Ταῦτα οὖν γνοὺς ὁ Ἰωάννης καὶ κινηθεὶς ὑπὸ τῶν ῥημάτων τούτων ἐκέλευσε τὰς πρεσβύτιδας εἰς τὸ θέατρον ἀχθῆναι. ὡς δὲ εἰσήχθησαν πᾶσαι, αἳ μὲν κραββάτοις αἳ δὲ νυσταγμῷ κείμεναι αὐτῶν, εἰς τὸ μέσον, καὶ τῆς πόλεως συνδραμούσης, σιγῆς πολλῆς γενομένης, ὁ Ἰωάννης ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἤρξατο λέγειν·*

33 *Ἄνδρες Ἐφέσιοι, γνῶτε πρῶτον τίνος ἕνεκεν τῇ ὑμετέρᾳ πόλει ἐπιδημῶ, ἢ τίς ἡ τοσαύτη μου παρρησία πρὸς ὑμᾶς, ὡς καὶ τῷ κοινῷ τούτῳ βουλευτηρίῳ πᾶσιν ἡμῖν καταδήλου γενέσθαι. ἀπέσταλμαι οὖν ἀποστολὴν οὐκ ἀνθρωπίνην οὐδὲ ἀποδημίαν ματαίαν· οὐδέ τις ἔμπορος τυγχάνω ἀντιπράσεις ποιούμενος ἢ ἀντικαταλλαγάς, ἀλλ' ὑμᾶς ὅλους ἐπιστρέφων ἀπιστίᾳ κεκρατημένους καὶ ἐπιθυμίαις αἰσχραῖς πεπραμένους ὃν κηρύσσω Ἰησοῦν Χριστὸν εὔσπλαγχνος ὢν καὶ χρηστὸς βούλεται δι' ἐμοῦ τῆς πλάνης ὑμᾶς ἐξελέσθαι· οὗ δυνάμει καὶ τὴν τοῦ στρατηγοῦ ὑμῶν ἀπιστίαν ἐλέγξω τὰς ἔμπροσθεν ἡμῶν κατακειμένας ἀνιστῶν, ἃς πάντες ὁρᾶτε ἐν οἵῳ δὴ καὶ ἐν ποίοις νόσοις ὑπάρχετε· καὶ οὐκ ἔστι μοι νῦν τοῦτο ὀλυσμένων αὐτῶν καὶ θεραπείαις συναιρεθήσονται.*

34 *ἐκεῖνο δὲ ἐβουλόμην πρῶτον ἐγκατασπεῖραι ὑμῶν ταῖς ἀκοαῖς τῷ τῶν ψυχῶν ἐπιμελεῖσθαι, οὗ ἕνεκεν παραγέγονα πρὸς ὑμᾶς, μὴ προσδοκᾶν τὸν χρόνον τοῦτον αἰῶνα ὑπάρχειν ὅς ἐστι ζυγοῦ, μηδὲ θησαυρίζειν ἐπὶ τῆς γῆς ἔνθα ἅπαντα μαραίνονται· μηδὲ ἡγεῖσθε παίδων ὑμῖν συγγινομένων αὐτοῖς ἀναπεπαῦθαι· μηδὲ τούτων ἕνεκεν ἀποστερεῖν καὶ πλεονεκτεῖν πειρᾶσθε· μηδὲ λυπῆσθε οἱ πένητες εἰ μὴ ἔχητε ταῖς ἡδοναῖς ὑπηρετεῖν· καὶ γὰρ οἱ ἔχοντες ἐν νόσοις γενόμενοι μακαρίζουσι· μηδὲ ὑμεῖς οἱ πλούσιοι χαίρετε ἐπὶ τῷ ἔχειν πλείονα χρήματα· ἐν γὰρ τῷ ταῦτα κεκτῆσθαι ἀχώριστον τὴν λύπην πορίζεσθε ἀπολυόμενοι αὐτῶν· καὶ πάλιν φοβεῖσθε παρόντες μή τις πείθεται ὑμῖν αὐτῶν ἕνεκα.*

35 *ὁ δὲ ἐν εὐμορφίᾳ σώματος ἐπαιρόμενος καὶ τὸ βλέμμα ἐπανατείνων τὸ τέλος γοῦν τῆς ἐπαγγελίας ἐπὶ τοῦ μνήματος θεάσῃ· ὁ δὲ μοιχείᾳ χαίρων γνῶθι ὅτι καὶ νόμῳ καὶ φύσις*

---

[4] νυσταγμῷ num sanum? ‖ κείμεναι, τεθειμένων αὐτῶν ε. τὸ μ. Iames: ac sane ordo uerborum mirus ‖ del καὶ? ‖ [9] scr <καὶ> π. ὑμῖν κατάδηλον? ‖ [15] ὑμᾶς del?? cf 162, 30 et 31 ‖ [17] scr ὑμῶν? ‖ δὴ] scr εἴδει? ‖ [18] scr ποίαις? ‖ scr ὑπάρχουσιν?? ‖ [18–19] ὀλ - συναιρ. corrupta ‖ [21] τῷ] τὸ Iames: τῷ = διὰ τὸ? [23] ζ.] ζ. ῥοπή Iames: fort [ζυγοῦ] <ῥοπή> ‖ [24] scr ἡγεῖσθαι? ‖ [25] scr ἀναπεπαῖσθαι? ‖ [26] scr πειρᾶσθαι? ‖ scr λυπεῖσθαι?? λυπεῖσθε? ‖ scr ἔχετε?? [28] <ὑμᾶς> μακαρίζουσι? ‖ [30] scr παρόντων?? ‖ [31] scr πείθηται?? ἐπίθηται? ‖ [34] scr νόμος?

τετιμώρηται καὶ πρὸ τούτων ἡ συνείδησις. ἡ δὲ μοιχευομένη γυνὴ αὔταρκις οὖσα τῷ νόμῳ ἀγνοεῖς ὅπου καντατήσεις. ὁ δὲ τοῖς δεομένοις μὴ κοινωνῶν, ἔχων δὲ χρήματα ἀπόθεται, ἀπαλλαγεὶς τοῦ σώματος τούτου καὶ δεόμενός τινος ἐλέους ἐν πυρὶ φλεγόμενος οὐχ ἕξει τὸν ἐλεοῦντα. ὁ δὲ ὀργίλος καὶ μανιώδης γνῶθι ὅτι ὅμοια τοῖς ἀλόγοις ζῴοις πολιτεύῃ. ὁ δὲ μέθυσος καὶ αἱρετικὸς κατάμαθε ὅτι ἐξίσταται τῶν φρενῶν δουλεύων αἰσχρᾷ καὶ ῥυπαρᾷ ἐπιθυμίᾳ.

36 ὁ δὲ χρυσῷ χαίρων καὶ ἐλεφαντίνων καὶ λίθοις τερπόμενος νυκτὸς ἐπελθούσης ἃ φιλεῖς θεᾶσαι; ὁ δὲ μαλακαῖς ἐσθῆσι νικώμενος, εἶτα δὲ ἀπαλλασσόμενος τοῦ βίου, ταῦτα ὀφλῆσαι κἀκεῖ ὅπου πορεύῃ; ὁ δὲ φονεὺς γινωσκέτω τὴν ἀξίαν τιμωρίαν διπλῆν ἀποκεῖσθαι μετὰ τὴν ἐνθένδε λύσιν. ὁμοίως καὶ ὁ φαρμακός, ὁ περίεργος, ὁ ἅρπαξ, ὁ ἀποστερητής, ὁ ἀρσενοκοίτης, ὁ κλέπτης, καὶ ὁπόσοι τοιούτου χοροῦ ὑπάρχοντες, τῶν ἔργων ὑμῶν καθηγουμένων ἐπὶ πῦρ ἄσβεστον καὶ σκότος μέγιστον καὶ βυθὸς κολαστηρίων καὶ ἀπειλὰς αἰωνίους καταντήσετε. ὅθεν ἄνδρες Ἐφέσιοι ἐπιστρέψατε ἑαυτούς, ἐπιστάμενοι καὶ τοῦτο ὅτι οἱ βασιλεῖς, οἱ δυνάσται, οἱ τύραννοι, οἱ ἀλαζόνες, οἱ πολέμους χειρωσάμενοι γυμνοὶ τῶν ἐνθένδε ἀπαλλασσόμενοι, ἐν κακοῖς δὲ αἰωνίοις συγγινόμενοι ὀδυνῶνται.

37 Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰωάννης δυνάμει θεοῦ ἰάσατο πάσας τὰς νόσους. οἱ δὲ ἀπὸ Μιλήτου ἀδελφοὶ ἔφησαν τῷ Ἰωάννῃ· Πολὺν χρόνον ἐν τῇ Ἐφέσῳ μεμενήκαμεν· εἰ δοκεῖ σοι, καὶ εἰς Σμύρνην πορευθῶμεν. ἤδη γαρ ἀκούομεν τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ κἀκεῖ κεχωρηκότα. Καὶ ὁ Ἀνδρόνικος ἔφη αὐτοῖς· Ὁπόταν ὁ διδάσκαλος θέλῃ, τότε πορευθῶμεν. Ὁ δὲ Ἰωάννης ἔφη· Πρῶτον ἐν τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ναῷ πορευθῶμεν. τάχα γὰρ κἀκεῖ ἡμῶν ὀφθέντων εὑρεθήσονται τοῦ κυρίου οἱ δοῦλοι.

30-37 Μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας ἐνεφάνισεν ἑαυτὸν ὁ Ἰωάννης 187 Z
τοῖς Ἐφεσίοις καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς. καὶ οἳ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτοῦ, οἳ δὲ μυκτηρίζοντες ἀνεχώρουν.

[2–5] cf Luc 16, 19 ss ‖ [11] cf Luc 12, 20?

---

[1] *τετιμ.] σὲ τιμωρεῖται? ‖ [2] scr αὐτάρκης??? an ἄνταρτις (fem ab eo q e ἀντάρτης)?? ‖ scr καταντήσεις: cf 18 ‖ [3] del δὲ?? ‖ scr ἀπόθετα ‖ [5] scr ἕξεις? ‖ [7] scr ἐμετικὸς? ‖ scr ἐξίστασαι? ‖ [9] scr ἐλεφαντίνῳ? ‖ [12] scr ὠφελεῖ σε? ὠφελήσει Iames ‖ scr γίνωσκέ σοι? ‖ [15] scr ὑπάρχετε?? cf 152, 6 ‖ [17] scr βυθὸν κολαστήριον? ‖ [20] scr πολεμίους? ‖ [21] del ἐν?? ‖ [25] scr Σμύρναν?? cf 173, 7; 179, 3 ‖ [30] del οἱ?? cf 173, 8*

Q [32] μετὰ et q s inseruit in Prochori p 162, 3 Q: cf 179, 30

38 Ἦν οὖν μετὰ δύο ἡμέρας ἡ γενέθλιος τοῦ εἰδωλείου. ὁ ουν Ἰωάννης πάντων λευκοφορούντων μόνος ἐνδυσάμενος μέλανα ἀνήει εἰς τὸν ναόν· οἱ δὲ συλλαβόμενοι αὐτὸν ἀνελεῖν ἐπειρῶντο. ὁ δὲ Ἰωάννης ἔφη· Μεμήνατε ἐπιχειροῦντες ἐμοὶ ἄνδρες δοῦλοι τοῦ μόνου θεοῦ. Καὶ ἀνελθὼν ἐπί τινα βάσιν ὑψηλὴν ἔλεγε πρὸς αὐτούς·

39 Κινδυνεύετε ἄνδρες Ἐφέσιοι θαλάσσης ἐπέχειν τρόπον. πᾶς ποταμὸς ἀπορρέων καὶ πᾶσα πηγὴ κατατρέχουσα, ὄμβρον τε καὶ ἐπάλληλοι κλύδωνες καὶ χειμάρροι πετρώδεις ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῇ πικρᾶς ἐπαγγελίας συνεξαλμυροῦνται· οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀμετάθετοι ἕως σήμερον πρὸς τὴν ὄντως εὐσέβειαν γεγόνατε ὑποφθειρόμενοι ἐν τοῖς παλαιοῖς ὑμῶν θρησκεύμασι. πόσα εἴδετε δι' ἐμοῦ τεράστια, ἰάσεις νόσων; καὶ ἔτι πεπήρωσθε τὰς καρδίας καὶ οὐ δύνασθε ἀναβλέψαι. τί οὖν ἐστιν ἄνδρες Ἐφέσιοι; τολμήσας νῦν ἀνῆλθον καὶ εἰς τοῦτο ὑμῶν τὸ εἰδωλεῖον, διελέγξω ὑμᾶς ἀθεωτάτους ὄντας καὶ νεκροὺς τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν. ἰδοὺ ἕστηκα ἐνθάδε· πάντες ὑμεῖς θεὰν εἶναι λέγετε ἔχειν τὴν Ἄρτεμιν· εὔξασθε ἐν ἐκείνῃ ἵνα ἐγὼ μόνος ἀποθάνω· ἢ μόνος ἐγώ, μὴ δυναμένων ὑμῶν τοῦτο ποιῆσαι, τὸν ἴδιόν μου θεὸν ἐπικαλεσάμενος διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν πάντας ὑμᾶς θανατώσω.

40 Οἱ δὲ πεπειραμένοι αὐτοῦ πάλαι καὶ θεασάμενοι νεκροὺς ἐγηγερμένους ἐβόων· Μὴ οὕτως ἀνέλῃς ἡμᾶς, παρακαλοῦμέν σε Ἰωάννη· ἐπιστάμεθα οὖν ὅτι δύνῃ. Καὶ ὁ Ἰωάννης ἔφη αὐτοῖς· Εἰ οὖν μὴ θέλετε ὑμεῖς ἀποθανεῖν, ἐλεγχθήτω τὸ θρήσκευμα ὑμῶν καὶ ἐφ' ᾧ ἐλέγχετε, ὅπως καὶ ὑμεῖς ἀποστήσησθε τῆς παλαιᾶς ὑμῶν πλάνης. νῦν γὰρ μάλιστα ἢ αὐτοὶ ἐπιστρέψατε διὰ τοῦ θεοῦ μου ἢ αὐτὸς ἀποθανοῦμαι διὰ τῆς θεᾶς ὑμῶν· εὔξομαι γὰρ ἐνώπιον ὑμῶν παρακαλέσας μου τὸν θεὸν ἐλεηθῆναι ὑμᾶς.

41 Καὶ εἰπὼν ταῦτα προσηύξατο οὕτως· Ὁ θεὸς ὁ ὑπὲρ πάντων λεγομένων θεῶν ὑπάρχων θεός· ὁ μέχρι σήμερον ἐν τῇ Ἐφεσίων πόλει ἀθετούμενος· ὁ ὑπερβαλών μου τῇ διανοίᾳ ἐλθεῖν εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὃν οὐδέποτε ἐν νῷ εἶχον· ὁ

---

[1] εἰδωλίου R: cf 15; 172, 19 ‖ [5] ἄνδρες ⟨Ἐφέσιοι⟩?? cf 7; 169, 18; 172, 10; 173, 6 ‖ scr δούλῳ?? ‖ [8] scr ὄμβροι? ‖ [10] ἐπαγγελίας corrupt uid: ὑποστάθμης exspectes ‖ [13] ποσ.] scr πόσας? cf 203, 12 ‖ [16] scr διελέγξων? ‖ νεκρ. corruptum? ‖ [16–17] scr τῷ ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ? cf 183, 25 ‖ [19] del εἶναι? an ἔχειν corruptum? ‖ ἐν] scr οὖν? item Iames ‖ [24] scr γοῦν? ‖ [26] καὶ - ἐλ. corrupta uid ‖ ἐλέγχεται Iames ‖ scr ἀποστήσεσθε? ‖ [33] scr ὑποβαλών?

πᾶσαν θεοσέβειαν ἐλέγξας διὰ τῆς σῆς ἐπιστροφῆς· οὗ ὀνόματι πᾶν εἴδωλον φεύγει καὶ πᾶς δαίμων δύναμίς τε καὶ πᾶσα ἀκάθαρτος· καὶ νῦν φεύγων τῷ ὀνόματι τῷ σῷ τοῦ ἐνθάδε δαίμονος, ὅστις πλανᾷ τοσοῦτον ὄχλον, δεῖξον τὸ σὸν ἔλεος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι πεπλάνηνται.

42 Καὶ ἅμα τῷ λέγειν τὸν Ἰωάννην ταῦτα ἐξαπίνης ὁ βωμὸς τῆς Ἀρτέμιδος διέστη εἰς μέρη πολλά, καὶ τὰ ἐν τῷ ναῷ ἀνακείμενα ἄφνω πάντα εἰς ἔδαφος ἔπεσε, καὶ τὸ δόξαν αὐτῷ διερράγη, ὁμοίως καὶ τῶν ξοάνων πλεῖον τῶν ἑπτά· καὶ τὸ τοῦ ναοῦ ἥμισυ κατέπεσεν, ὡς καὶ τὸν ἱερέα κατερχομένου τοῦ στυμόνος μονόπληγα ἀναιρεθῆναι. ὁ οὖν ὄχλος Ἐφεσίων ἐβόα· Εἷς θεὸς Ἰωάννου, εἷς θεὸς ὁ ἐλεῶν ἡμᾶς,

38-41 Συνηγμένων οὖν πάντων ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς μιαρᾶς Ἀρτέμιδος καὶ τὰς θυσίας ἐπιτελούντων — τὸν γὰρ ναὸν αὐτῆς καταστραφέντα ὑπὸ Ἰωάννου ὄντων ἡμῶν ἐν τῇ ἐξορίᾳ οὗτοι πάλιν ἀνοικοδόμησαν — ὁ δὲ Ἰωάννης ἐν τῇ ἑορτῇ αὐτῶν ἔστη ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου καὶ ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους ἀποστῆναι τῆς μυσαρᾶς θυσίας. οἱ δὲ οὐκ ἠνέσχοντο ἀκοῦσαι αὐτοῦ λέγοντες· Τίς σε ἤφερεν ὧδε μάγε; μὴ καὶ τοῦτον τὸν ναόν, ὃν μετὰ πολλοῦ κόπου οἰκοδομήσαμεν, βούλει καταστρέψαι ὃν τρόπον καὶ πρότερον πεποίηκας; Ὁ δὲ Ἰωάννης ἔφη πρὸς αὐτούς· Οὐ μόνον ὁ ναὸς ὑμῶν ἀφίεται ἔρημος, ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν πανολεθρίᾳ παραδοθήσεσθε, ἐὰν μὴ ἐπιγνῶτε τὸν ὄντως ὄντα θεόν, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Πλησθέντες δὲ θυμοῦ καὶ καταγαγόντες αὐτὸν τύπτοντες ἔσυραν ἀνηλεῶς. κείμενος δὲ ὁ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τὴν γῆν προσηύξατο λέγων· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, καταπέσοι τὸ ἱερὸν τῆς μιαρᾶς Ἀρτέμιδος καὶ ἔμβαλε εὐθύτητα εἰς τὰς καρδίας τοῦ λαοῦ τούτου, ἐπιγνῶναι σὲ τὸν ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας υἱόν σου μονογενῆ Ἰησοῦν Χριστὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου.

42 Καὶ εὐθέως σεισμὸς ἐγένετο καὶ βροντὴ φοβερὰ καὶ κατεστράφη ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἄνω κάτω, καὶ τὰ εἴδωλα πάντα συνετρίβησαν, καὶ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἐκ τοῦ φόβου ἀπέθανον. ἰδόντες δὲ οἱ λοιποὶ τὸ γεγονὸς εἶπον· Οὐαὶ ἡμῖν· ἕως πότε παροργίζομεν τὸν θεὸν ἀνεχόμενος ἐπὶ ταῖς κακίαις ἡμῶν; μή ποτε ἐν τῇ ἀπιστίᾳ ἡμῶν πανολεθρίᾳ παραπέμψει ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν ἡμῶν. Καὶ ἐλθόντες ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν

[22] cf Matth 23, 38 ‖ [29] cf Io 17, 3

[1] *scr* ἐπισκοπῆς?? *cf 207, 5* ‖ [2] *scr* τε καὶ δύναμις? ‖ [3] φ. τῷ] *scr* φεύγοντος? ‖ [11] στήμονος *Iames* (? *cf* στύω στῦλος)

y [15] καταστρ.] *ut narrauit Prochorus* ‖ [19] ἔφερεν *Zahn: recte??* ἤνεγκεν *exspectes* ‖ [27] *scr* τῆς γῆς? ‖ [30] καὶ *et q s*] *cf Lipsius I p 468* ‖ [36] ἀνεχόμενον *Zahn uix tolerabilius* ‖ [38] *deest uerbum: cf 174, 23*

ὅτι σὺ μόνος θεός, νῦν ἐπεστρέψαμεν ὁρῶντές σου τὰ θαυμάσια· ἐλέησον ἡμᾶς ὁ θεὸς ὡς θέλεις, καὶ τῆς πολλῆς πλάνης ῥῦσαι ἡμᾶς. Καὶ οἳ μὲν αὐτῶν ἐπ' ὄψιν κείμενοι ἐλιτάνευον· οἳ δὲ τὰ γόνατα κλίνοντες ἐδέοντο· οἳ δὲ τὰς ἐσθῆτας διαρρήξαντες ἔκλαιον· οἳ δὲ φυγεῖν ἐπειρῶντο.

43 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀνατείνας αὐτοῦ τὰς χεῖρας ἐπαρθεὶς τὴν ψυχὴν εἶπε πρὸς τὸν κύριον· Δόξα σοι Ἰησοῦ μου ὁ τῆς ἀληθείας μόνος θεός, ὅτι σὺ τοὺς σοὺς δούλους τέχνῃ ἀπολαμβάνεις ποικίλῃ. Καὶ τοῦτο εἰπὼν εἶπε πρὸς τὸν ὄχλον· Ἀνάστητε ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἄνδρες Ἐφέσιοι, καὶ εὔξασθε τῷ θεῷ μου, καὶ γνῶτε αὐτοῦ τὴν ἀφανῆ δύναμιν εἰς τὸ φανερὸν ὁρωμένην καὶ τὰ θαυμαστὰ ἔργα παρ' ὀφθαλμοῖς ὑμῶν γινόμενα. ἔδει τὴν Ἄρτεμιν βοηθῆσαι αὐτήν· ἔδει τὸν ταύτης δοῦλον βοηθηθῆναι παρ' αὐτῆς καὶ μὴ ἀποθανεῖν. ποῦ ἡ δύναμις τῆς δαίμονος; ποῦ αἱ θυσίαι; ποῦ αἱ γενίθλιαι ἡμέραι; ποῦ αἱ ἑορταί; ποῦ τὰ στεφανώματα; ποῦ ἡ πολλὴ μαγεία καὶ ἡ ταύτῃ ἀδελφὴ φαρμακεία;

44 Οἱ δὲ ὄχλοι ἀναστάντες τοῦ ἐδάφους πορευθέντες δρομαῖοι καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ εἰδωλείου κατέβαλον βοῶντες· Τὸν Ἰωάννου θεὸν μόνον οἴδαμεν, ὃν καὶ λοιπὸν προσκυνοῦμεν ἐλεηθέντες ὑπ' αὐτοῦ. Καὶ καταβαίνοντος ἐκεῖθεν τοῦ Ἰωάννου πολὺ πλῆθος αὐτοῦ ἥπτετο λέγοντες· Βοήθησον ἡμῖν Ἰωάννη· παράστα ἡμῖν ἀπολλυμένοις ματαίοις. ὁρᾷς τὴν προαίρεσιν· ὁρᾷς τὸν ἀκολουθοῦντά σοι ὄχλον ἀποκρεμάμενον ἐλπίδι τῇ πρὸς τὸν θεόν σου· εἴδομεν τὴν ὁδὸν ἣν ἐπλανήθη-

κράζοντες καὶ λέγοντες· Μηδαμῶς ἀπολλώμεθα δοῦλε τοῦ θεοῦ, ἀλλ' εὖξαι ὑπὲρ ἡμῶν. νῦν ἔγνωμεν ὅτι παρὰ θεοῦ ἀπεστάλης ἐπὶ σωτηρίᾳ ἡμῶν καὶ μέγας ἐστὶν ὁ θεὸς ὃν κηρύττεις καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλὴν αὐτοῦ.

43 Τότε ἀναστὰς ὁ ἀπόστολος εὐλογήσας αὐτοὺς καὶ ἱκανῶς διδάξας καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐβάπτιζεν χιλιάδας καὶ ἑκατοντάδας.

44 Καὶ πάντες ἔφερον τὰ εἴδωλα αὐτῶν καὶ συνέτριβον
188 Z αὐτὰ πρὸ προσώπου Ἰωάννου. προσελθὼν δὲ Ἰωάννης καὶ ἐπὶ τοῖς τεθνήξασιν ἀνθρώποις προσευξάμενος ἀνέστησεν αὐτούς. καὶ οὐκέτι λοιπὸν ἦν ἐν αὐτοῖς σκάνδαλον, ἀλλὰ πᾶσα ἡ πόλις ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου γεγόνασιν χριστιανοί, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος· καὶ ἦν Ἰωάννης οἰκοδομῶν

---

[12] scr ὁρμωμένην?? cf 178, 9 ‖ [13] scr ἑαυτῇ? ‖ [15] scr γενέθλιαι ‖ [19] εἰδωλίου R: cf 170, 1; 171, 10 ‖ [23] scr ματαίως??? cf 173, 1

Q [26] scr ἀπολώμεθα?

μεν ἀπολέσαντες· εἴδομεν τοὺς θεοὺς ἡμῶν ματαίως ἱδραμένους· εἴδομεν τὸν ἐν αὐτοῖς πολὺν καὶ αἰσχρὸν καταγέλωτα. ἀλλ' ἐπίτρεπε ἡμῖν, δεόμεθά σου, παραγενομένοις εἰς τὴν οἰκίαν βοηθεῖσθαι ἀκωλύτως. δέχου ἡμᾶς τοὺς ἐν ἀπορίᾳ γεγονότας.

45 Ὁ δὲ Ἰωάννης εἶπεν αὐτοῖς· Ἄνδρες πιστεύσατε ὅτι ὑμῶν ἕνεκεν ἐν τῇ Ἐφεσίων πόλει ἔμεινα, τὴν ὁρμὴν εἰς Σμύρνην ἐσχηκὼς καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις, ὅπως καὶ οἱ ἐκεῖ δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ ἐπιστρέψωυσι πρὸς αὐτόν. ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνισταμένην μηδέπω ἐν ὑμῖν τελείως ἀναπεπαυμένος, μεμένηκα εὐχόμενός μου τῷ θεῷ, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν τότε ἐξελθεῖν Ἐφέσου ὁπόταν ὑμᾶς στηρίξω· ὃ καὶ ἰδὼν γεγονὼς καὶ ἔτι μᾶλλον γινόμενος οὐκ ἀπολειφθήσομαι ὑμῶν μέχρις ἂν καθάπερ παῖδας τοῦ τῆς τροφοῦ γάλακτος ἀποσπάσω καὶ ἐπὶ στερεὰν πέτραν καταστήσω.

46 Ἐπέμενεν οὖν ὁ Ἰωάννης παρ' αὐτοῖς εἰσδεχόμενος αὐτοὺς τοῖς ἐν τοῖς Ἀνδρονίκου. ἐν οἷς τις τῶν συνεδρευόντων καὶ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος ἱερέα πρὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ πυλῶνος ἀναπαύσας νεκρὸν εἰσεπήδησεν ἔνδον σὺν τοῖς λοιποῖς μηδενὶ εἰπών, συγγενὴς αὐτοῦ ὑπάρχων. ὁ οὖν Ἰωάννης μετὰ τὴν ὁμιλίαν τὴν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὴν εὐχὴν καὶ τὴν εὐχαριστίαν καὶ μετὰ τὴν χειροθεσίαν τὴν ἐφ' ἑκάστου τῶν συνεδρευόντων ποιησάμενος ἔφη ἐν τῷ πνεύματι· Ἐπὶ ταύτης τῶν ἐνθάδε πίστει τῇ εἰς θεὸν ἀγόμενος, τὸν τῆς Ἀρτέμιδος ἱερέα πρὸ

ναοὺς καὶ καταρτίζων ἱερεῖς καὶ ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

45 Εἶθ' οὕτως ἐν τῇ Σμυρναίων πόλει ἀπελθόντων ἡμῶν πάντα τὰ εἴδωλα συνετρίβησαν τῇ δυνάμει τοῦ Χριστοῦ. καὶ καθιερώσας ναοὺς ὁ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ καὶ κατηχήσας αὐτοὺς ἐβάπτισεν ἅπαντας καὶ πᾶσαν τὴν παράλιον ἐκείνην, καταλιπὼν ἐκεῖσε πρόεδρον Βούκολον καὶ Πολύκαρπον τοὺς αὐτοῦ μαθητὰς καὶ Ἀνδρόνικον.

46 Καὶ ἦσαν ἐκεῖ δύο ἱερεῖς τῆς Ἀρτέμιδος ἀδελφοὶ τυγχάνοντες σαρκικοί. συνέβη οὖν τὸν ἕνα τελευτῆσαι· καὶ

[26] cf Matth 4, 23

[1] scr ἀπολέσαντα (scil αὐτόν)?? ‖ ἱδρυμένους Iames recte ut uid: nisi forte scr ἑδρασμένους ‖ [3] scr τὰ οἰκεῖα?? ‖ [6] Ἄνδρες <Ἐφέσιοι>?? cf 170, 5 ‖ [7] scr Σμύρναν?? cf 169, 25 ‖ [9] scr ἀνιστάμην? ‖ [12] scr γεγονὸς ‖ [13] scr γινόμενον ‖ [17] del τοῖς prius? cf 181, 17 ‖ [17—18] scr καί τις τ. συνεδρ.? ‖ [18] scr τ. πυλ. τ. ἱεροῦ?? del τ. ἱερ.? cf Chrysost ed Montf t X p 773 πρὸς τὴν θύραν τοῦ Ἰωάννου ‖ [22] del μετὰ? ‖ [23] ἐπὶ τ.] scr Ἔστιν τις? ‖ [24] ἀγόμενος<ὃς>?

Q [31] καταλειπὼν Q καταλείπων Zahn ‖ πρ.] cf 160, 3; Lipsius I p 468

τοῦ πυλῶνος ἀναπαύσας εἰσῆλθεν, τῷ τῆς ψυχῆς τῆς ἑαυτοῦ πόθῳ πρότερον τὴν ἑαυτοῦ ἐπιμέλειαν ποιούμενος ἐνεθυμήθη τοῦτο ἐν ἑαυτῷ· Ἄμεινον ἐμὲ τοῦ ζῶντος φροντίζειν ἢ τοῦ νεκροῦ μου συγγενοῦς· οἶδα γὰρ ὅτι ἐπιστρέψαντός μου πρὸς κύριον καὶ διασώσαντος τὴν ἐμαυτοῦ ψυχὴν οὐκ ἀντερεῖ ὁ Ἰωάννης καὶ τὸν νεκρὸν ἀναστῆσαι. Καὶ ἀναστὰς τοῦ τόπου ὁ Ἰωάννης ἐπορεύθη κατ' ἐκεῖνον καθ' ὃν ὁ ταῦτα ἐννοήσας εἰσῆλθε συγγενὴς τοῦ ἱερέως, καὶ λαβόμενος αὐτοῦ τῆς χειρὸς εἶπεν· Ἐνεθυμήθης ταῦτα παραγενόμενος πρός με τέκνον; Κἀκείνῳ τρόμῳ καὶ φρίκῃ συνεχόμενος εἶπε Ναὶ κύριε, ῥίψας ἑαυτὸν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ. Καὶ ὁ Ἰωάννης· Ὁ κύριος ἡμῶν ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός, ὅστις τὴν δύναμιν αὐτοῦ δείξει ἐν τῷ νεκρῷ σου συγγενεῖ ὁ ἀναστήσας αὐτόν.

47 Καὶ ἀναστήσας τὸν νεανίσκον καὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ λαβόμενος εἶπεν· Οὐκ ἔστι μέγας ἀνδρὶ μεγάλων μυστηρίων κρατούντων ἔτι ἐν τοῖς μικροῖς κατατρίβεσθαι. ἢ τί μέγα νόσοις νόσους σωματικὰς ἀπαλλάττεσθαι; Καὶ ἔτι τὸν νεανίσκον ἐκ τῆς χειρὸς κρατῶν ἔφη· Σοὶ λέγω τέκνον, πορευθεὶς αὐτὸς τὸν τεθνεῶτα ἔγειρον μηδὲν εἰπὼν ἢ τοῦτο μόνον· Λέγει σοι ὁ τοῦ θεοῦ δοῦλος Ἰωάννης· Ἀνάστα. Ὁ δὲ νεανίσκος πορευθεὶς ἐπὶ τὸν ἴδιον συγγενῆ μόνον τοῦτο εἰπὼν συνόντος αὐτοῦ ὄχλου πολλοῦ, ἔχων αὐτὸν ζῶντα εἰσῆλθεν εἰς

δραμὼν ὁ ἕτερος πρὸς Ἰωάννην λέγων ἐν ἑαυτῷ· Πάντως ἐμοῦ πιστεύοντος καὶ τὴν ἐμαυτοῦ ψυχὴν διασώσαντος οὐκ ἀντερεῖ ὁ Ἰωάννης ἀναστῆσαι νεκρὸν τὸν ἀδελφόν μου. Καὶ ἡνίκα ἤγγισεν πρὸς Ἰωάννην, εἶπεν πρὸς αὐτόν· Οὐ ταῦτα ἐνεθυμήθης τέκνον; ὄντως, καὶ καλὴν βουλὴν ἐποιήσω. Τρόμος δὲ καὶ φρίκη κατέσχεν τὸν ἱερέα ὅτι οὕτως εἶπεν αὐτὸν ῥαδίως ὁ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ τὰ ἐνθυμήματα αὐτοῦ.

47 Τότε λαβόμενος αὐτοῦ τῆς χειρὸς ἀνῆλθεν ἐν ᾧ τὸ πτῶμα ἦν τοῦ τεθνηκότος, ὄχλου πολλοῦ περιόντος, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ εἶπεν· Ἀνάστα ὁ καθεύδων ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου· Καὶ εὐθέως ἀνέστη ὁ ἱερεὺς ὑγιής. τοῦ δὲ ὄχλου θαυμάζοντος καὶ κράζοντος· Μέγας ὁ θεὸς Ἰωάννου· ἐπιλαβόμενος αὐτοὺς ὁ Ἰωάννης καὶ κατηχήσας ἐβάπτισεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ

[2] scr προτέραν? ‖ ποιούμενος· ἐνεθυμήθη ⟨γὰρ⟩? uel ⟨καὶ⟩ ἐνεθυμήθη? ‖ [3] scr ἐμοῦ? ‖ [6] τοῦ ⟨ἰδίου⟩?? ‖ [10] scr Κἀκεῖνος ‖ φρίκει R: cf 28 ‖ [13] del ὁ? ‖ [15] scr μέγα? ‖ [16] scr κρατοῦντι? ‖ [17] νόσοις del? ‖ [20] scr νεανίσκος ‖ [22] scr αὐτῷ? ‖ εἰς] scr πρὸς? cf 178, 34

O [23] deest uerbum: cf 171, 38 ‖ [25] ⟨ἐκ⟩ νεκρῶν? ‖ [28] scr αὐτῷ? item Zahn ‖ [30] ᾧ ⟨τόπῳ⟩?? ‖ [35] scr αὐτοῦ? item Zahn

τὸν Ἰωάννην. ὁ δὲ Ἰωάννης ἰδὼν τὸν ἐγηγερμένον εἶπε· Νῦν ἀναστὰς οὐ ζῇς ὄντως οὐδὲ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς κοινωνὸς καὶ κληρονόμος· βούλει γενέσθαι οὗ ὀνόματι καὶ δυνάμει ἀνέστης; καὶ νῦν πίστευσον, καὶ ζήσεις εἰς ἅπαντας αἰῶνας. Ὁ δὲ αὐτόθι πιστεύσας ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν ἦν λοιπὸν προσκαρτερῶν τῷ Ἰωάννῃ.

48 Τῇ δὲ ἑξῆς ἡμέρᾳ ὄναρ θεασάμενος ὁ Ἰωάννης μίλια τρία ἔξω πυλῶν περιπατῆσαι, οὐκ ἠμέλησεν, ἀλλ' ὄρθρου ἀναστὰς ἅμα τοῖς ἀδελφοῖς ἐπὶ τὴν ὁδὸν ἐβάδιζε. καί τις χωρικὸς νουθετούμενος ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς ὅπως τὴν τοῦ συνεργοῦ γυναῖκα μὴ λάβῃ ἑαυτῷ, ἀπειλοῦντος ἑαυτῷ σφάξαι ἐκεῖνον, ὁ νεανίσκος μὴ φέρων τὴν νουθεσίαν τοῦ πατρὸς λακτίσας αὐτὸν ἄφωνον ἔθηκεν. ἰδὼν δὲ τὸ συμβὰν ὁ Ἰωάννης εἶπε πρὸς τὸν κύριον· Κύριε, τούτου με ἕνεκεν ἐκέλευσας σήμερον ἐνθάδε ἐξελθεῖν;

49 Ὁ δὲ νεανίσκος ἰδὼν τὸ ὀξὺ τοῦ θανάτου, προσδοκῶν συλληφθῆναι, σπασάμενος ὃ ἦν ἐν τῇ ζώνῃ αὐτοῦ δρέπανον ὁρμᾷ εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἔπαυλιν δρομαίως· καὶ ὁ Ἰωάννης ἀπαν-

καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος σὺν πολλῷ πλείονι ὄχλῳ. ἐμείναμεν δὲ ἐν ταῖς πέριξ χώραις ἔτη δ' βαπτίζοντες καὶ καταρτίζοντες ἱερεῖς καὶ θεραπεύοντες πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν, πάντων πιστευσάντων ἀπὸ θάλασσαν ἕως θάλασσαν· καὶ μετὰ ταῦτα ὑπεστρέψαμεν ἐν Ἐφέσῳ δοξάζοντες τὸν θεόν.

48 Μετὰ οὖν ἡμέρας τινὰς κατὰ θείαν ἀποκάλυψιν ἐξῆλθεν ὁ Ἰωάννης ἔν τινι κώμῃ εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἀδελφῶν. καὶ ἦν ἐκεῖ τις νεανίας χωρικός, νουθετούμενος πολλάκις παρὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς ἵνα μὴ λάβῃ τοῦ συνεργοῦ τὴν γυναῖκα· φθόνῳ δὲ διαβόλῳ κινηθείς, μὴ φέρων ὁ παῖς τὴν τοῦ πατρὸς νουθεσίαν, λακτίσας αὐτὸν ἄφνω ἔθηκεν ἐπὶ τὴν γῆν νεκρόν. τοῦτον οὖν ὁ Ἰωάννης ἰδὼν εἶπεν· Ὦ κύριε, σήμερον 189 Z ἕνεκεν τούτου με ἐκάλεσας ἐνθάδε;

49 Ὁ δὲ νεανίας ὁρῶν τὸν ἄωρον θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, προσδοκῶν συλληφθῆναι καὶ ἀντιφονευθῆναι, τὴν λύπην μὴ φέρων, ὃ ἐπεφέρετο δρέπανον τρέχων ἐν τῇ οἰκίᾳ ἠβουλήθη σφάξαι τὴν γυναῖκα, εἶθ' οὕτως ἑαυτόν. τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Ἰωάννης τρέχοντα καὶ γνοὺς τῷ πνεύματι εἶπεν

[21] cf Matth 4, 23

[3] ⟨ὑπάρχεις⟩· βούλει? ‖ [11] scr ἑαυτὸν σφ.? ‖ [13] scr ἄφνω ἔθηκε ⟨νεκρό⟩ν? cf 29; 188, 16; 48, 2 ‖ [18] scr δρομαῖος?

Q [22] θαλάσσης utroque loco Zahn recte ut uid ‖ [28] scr διαβόλου: item Zahn ‖ [34] scr ᾧ ἐπεφ. δρεπάνῳ?

τήσας αὐτῷ ἔφη· Στῆθι σὺ δαῖμον ἀναιδέστατε, καὶ λέγε μοι ποῦ τὴν ὁρμὴν ἔχων φέρεις δρέπανον αἵματος ὀρεγόμενον. Καὶ ὁ νεανίσκος ταραχθεὶς καὶ τὸ σίδηρον εἰς γῆν ἀφεὶς εἶπεν αὐτῷ· Ἄθλιόν τι καὶ ἀπάνθρωπον διαπραξάμενος, καὶ ἐπιστάμενος, βιαιότερον τὸ κακὸν ἔκρινα πρᾶξαι καὶ ὠμότερον ἑαυτόν, ἀποθανεῖν ἅπαξ. τοῦ γὰρ πατρὸς ἀεὶ σωφρονίζοντός με ἀμοίχευτον βίον ἔχειν καὶ σεπτόν, μὴ φέρων αὐτὸν διελέγχοντά με λακτίσας αὐτὸν ἀπέκτεινα, καὶ ἰδὼν τὸ συμβὰν ἔσπευδον πρὸς τὴν γυναῖκα δι' ἣν πατρὸς γέγονα φονεύς, καὶ αὐτὴν σφάξαι πειρώμενος καὶ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ ἐμαυτὸν ὕστερον πάντων, μὴ ὑποφέρων ὁραθῆναι τῷ τῆς γυναικὸς ἀνδρί, δίκην θανάτου ὑπομένων.

50 Καὶ ὁ Ἰωάννης εἶπεν αὐτῷ· Ἵνα μὴ τόπον δῶ τῷ ἐν σοὶ θέλοντι γελᾶν καὶ παίζειν ὑποχωρήσας καὶ παριδὼν ὑμᾶς κινδυνεύοντας, ἐλθὲ σὺν ἐμοὶ καὶ τὸν πατέρα σου δεῖξόν μοι ποῦ ἐστι κείμενος. καὶ ἐάν σοι αὐτὸν ἀναστήσω, ἀποστήσω ἔτι τῆς ἐπισφαλοῦς σοι γενομένης γυναικός; Ὁ δὲ νεανίσκος εἶπεν· Ἐὰν ζῶντά μοι αὐτὸν τὸν πατέρα μου ἀναστήσῃς, καὶ ὄψομαι αὐτὸν ὅλον διαλεγόμενον ἐν τῷ βίῳ, ἀποστήσομαι τοῦ λοιποῦ.

51 Καὶ ὡς ταῦτα ἔλεγεν, ἐπέστησαν τῷ τόπῳ λέγοντες ἔνθα ἔκειτο ὁ πρεσβύτης νεκρός, καὶ παροδιτῶν πλειόνων παρεστώτων τῷ τόπῳ. Ὁ δὲ Ἰωάννης ἔφη τῷ νεωτέρῳ· Ταλαίπωρε, οὐδὲ τὸ γῆρας ἐφείσω τοῦ πατρός σου; Ὁ δὲ κλαίων καὶ κατατιλλόμενος ἐπὶ τούτῳ μετεγνωκέναι ἔλεγεν· ὁ δὲ τοῦ κυρίου δοῦλος Ἰωάννης εἶπεν· Ὁ ἐμφανίσας μοι σήμερον στεί-

πρὸς αὐτόν· Στῆθι δαῖμον καὶ ἀνάγγειλόν μοι τί τρέχεις. Ὁ δὲ παῖς τρέμων καὶ κλαίων διηγήσατο τὸν Ἰωάννην ὅτι Πατρὸς φονεὺς γέγονα ὁ ταλαίπωρος· καὶ ἰδοὺ διὰ τὴν πολλὴν θλῖψιν μέλλω καὶ ἣν ἐμοίχευσα γυναῖκα ἀνελεῖν καὶ ἐμαυτόν.

50 ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν μαθητὰ τοῦ Χριστοῦ. ἐὰν οὖν τοῦτον ἀναστήσῃς, ἀπὸ τοῦ λοιποῦ ἀποστήσομαι τὸ κακόν.

51 Τοῦ δὲ Ἰωάννου εἰπόντος πρὸς αὐτὸν Οὐδὲ τὰς πολιὰς τοῦ πατρός σου ᾤκτιρας ταλαίπωρε; εἰς τὸν οὐρανὸν

[1] σὺ δαίμων R (cf Q): scr δύσδαιμον? ‖ ἀναιδ. del? ‖ [3] scr τὸν?? [5] τὸ] scr τι? ‖ [6] scr ἐμαυτόν?? cf 195, 4; 202, 7 ‖ [16] ἀποστήσω ⟨σε⟩? an scr ἀποστήσει? cf 19 ‖ [18] scr παραστήσῃς?? cf 177, 4 ‖ [19] scr διαιτώμενον? ‖ [21] λέγοντες num sanum??? ‖ [24] scr τοῦ γήρως? ‖ [25] scr κατατεινόμενος??

Q [27] δαίμων Q: cf 1 ‖ [28] τῷ Ἰωάννῃ Zahn: recte? ‖ [34] scr τοῦ κακοῦ??

λασθαι εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὁ ἐπιστάμενος ὅτι τοῦτο ἤμελλε γίνεσθαι, ὃν μηδὲ λαθεῖν δύναται τῶν ἐν τῷ βίῳ πράξεων, ὅπως ἂν θεραπείαν καὶ ἴασιν παρεχόμενός μοι θελήματι τῷ σῷ· καὶ νῦν παράσχου τὸν πρεσβύτην ζῶντα, ὁρῶν τὸν φονέαν ἑαυτοῦ δικαστὴν γενόμενον· καὶ φεῖσαι αὐτοῦ μόνος σὺ κύριε ἀφειδήσαντῶ πατρὸς συμβουλεύεσθαι αὐτῷ τὰ ἄριστα.

52 *Καὶ ταῦτα εἰπὼν προσελθὼν τῷ γέροντι εἶπεν· Οὐκ ἀτονήσει μου ὁ κύριος καὶ μέχρι σοῦ τὸ χρηστὸν ἔλεος καὶ τὰ ἀνυπερήφανα σπλάγχνα ἁπλῶσαι· ἀναστὰς οὖν δὸς τοῦ ἐπιχείρου γεγενημένου ἔργου δόξαν τῷ θεῷ. Καὶ ὁ γέρων εἶπεν· Ἀνίσταμαι κύριε. Καὶ ἀνέστη. ὃς ἀνακαθίσας ἔφη· Ἀπηλλαγμένον με βίου δεινοτάτου καὶ ὕβρεις υἱοῦ ἐπιφέροντα δεινὰς καὶ πολλὰς καὶ φιλοστοργίαν μετεκαλέσω ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἐπὶ τίνι; ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἀνίστασαι, ἔδει σε μᾶλλον τεθνάναι· ἀλλ' ἐπὶ κρείττοσιν ἔγειραι. Καὶ παραλαβὼν αὐτὸν εἰσήγαγεν εἰς τὴν πόλιν εὐαγγελιζόμενος αὐτῷ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, ὡς πρὶν ἐπιβῆναι τῇ πύλῃ τὸν πρεσβύτην πιστεῦσαι.*

53 *Ὁ δὲ νεανίσκος θεασάμενος τὴν ἀπροσδόκητον τοῦ πατρὸς ἀνάστασιν καὶ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν, λαβὼν δρέπανον τὰ ἑαυτοῦ μόρια ἀφείλατο, καὶ δραμὼν εἰς τὴν οἰκίαν ἐν ? τὴν μοιχαλίδα εἶχεν, εἰς ὄψιν αὐτῆς προσέρριψεν εἰπών· Διὰ σὲ πατρὸς φονεὺς καὶ ὑμῶν τῶν δύο καὶ ἐμαυτοῦ ἐγενόμην. ἔχεις τὰ τούτῳ ὅμοια καὶ αἴτια. ἐμὲ γὰρ ὁ θεὸς ἠλέησεν ἐπιγνῶναι αὐτοῦ τὴν δύναμιν.*

ἀναβλέψας καὶ στενάξας εἶπεν· Κύριε σοῦ μόνου ἐστὶν τὸ ἔργον τοῦτο.

52 *Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ τεθνηκότος εἶπεν· Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἀνάστα. Καὶ εὐθέως ἀνέστη.*

53 *Ἰδὼν δὲ ὁ παῖς τὴν παρ' ἐλπίδα ἀναβίωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν, λαβὼν τὸ δρέπανον τὰ ἑαυτοῦ μόρια ἀφείλετο· καὶ δραμὼν εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ὄψιν τῆς μοιχαλίδος αὐτοῦ ἔρριψεν αὐτὰ λέγων· Διὰ σὲ πατρὸς φονεὺς καὶ ἡμῶν τῶν δύο γέγονα· καὶ ἰδοὺ ἔχεις τὰ τούτων αἴτια. ἐμὲ γὰρ ὁ θεὸς ἠλέησεν ἐπιγνῶναι αὐτὸν διὰ τοῦ δούλου αὐτοῦ Ἰωάννου.*

---

[2] *scr μηδεμία?? μηδὲν?* ‖ [3] *ὅπως ἂν] scr ὁ πᾶσαν* ‖ [4] *scr ζῶντα ὁρᾶν?* ‖ *scr φονέα?* ‖ [5] *σοὶ R* ‖ [6] *scr ἀφειδήσαντος τοῦ π. ⟨διὰ τὸ⟩??* ‖ [10] *ἐπιχ. num sanum?* ‖ [12] *scr ὑποφέροντα?* ‖ [13] *scr ἀφιλοστοργίαν?* ‖ [14] *τίνι; ⟨Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀπεκρίνατο αὐτῷ· Εἰ⟩ ἐπὶ τοῖς α.?* ‖ [20] *⟨τὸ⟩ δρέπανον? cf Q et 175, 17* ‖ [21] *scr ἀφείλετο? cf Q et 182, 3 et 3-4* ‖ [23] *scr ἡμῶν (κ. ἐμ. del: cf Q)?? cf 176, 10* ‖ [24] *scr τούτων: cf Q*

54 *Καὶ ἀνελθὼν ἀνήγγειλε τῷ Ἰωάννῃ ἔμπροσθεν τῶν ἀδελφῶν τὸ ὑπ᾽ αὐτοῦ πραχθέν. ὁ δὲ Ἰωάννης εἶπεν αὐτῷ· Ὁ ὑποβαλών σοι νεανίσκε τὸν πατέρα σου ἀποκτεῖναι καὶ μοιχὸν ἀλλοτρίας γυναικὸς γενέσθαι, οὗτός σοι ὡς δίκαιον ἔργον καὶ τὸ ἀφελεῖν τὰ ἄκαιρα ἐποίησεν. ἔδει δέ σε οὐχὶ τοὺς τόπους ἀφανίσαι, ἀλλὰ τὴν ἔννοιαν, ἥτις διὰ τῶν μορίων ἐκείνων ἐδείκνυτο χαλεπαίνουσα· οὐ γάρ τὰ ὄργανά ἐστι βλαπτικὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἀλλ᾽ αἱ ἀφανεῖς πηγαὶ δι᾽ ὧν πᾶσα κίνησις αἰσχρὰ κινεῖται καὶ εἰς τὸ φανερὸν πρόεισιν. μετεγνωκὼς οὖν τέκνον ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ αἰτίᾳ καὶ καταμαθὼν τὰς τοῦ Σατανᾶ τέχνας ἔχεις τὸν θεὸν βοηθοῦντά σοι εἰς πάντα τὰ τῆς ψυχῆς σου ἐγχειρίζοντα. Ὁ δὲ νεανίσκος ἡσυχάζων προσεκαρτέρει μετεγνωκὼς ἐπὶ τοῖς προτέροις ἁμαρτήμασιν ὅπως ἀφέσεως τύχῃ παρὰ τῆς τοῦ θεοῦ χρηστότητος· καὶ οὐκ ἐχωρίζετο τοῦ Ἰωάννου.*

55 *Τούτων οὖν γινομένων ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐφεσίων πόλει Σμυρναῖοι διεπέμψαντο πρὸς αὐτὸν πρέσβεις λέγοντας· Ἀκού-*

54 *Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰωάννης καὶ λυπηθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ταλαίπωρε, ὁ ὑποβάλας σε τὸν πατέρα σου φονεῦσαι δαίμων, αὐτός σε ὑπέβαλεν καὶ τοῦτο ποιῆσαι. ἔδει γάρ σε οὐχὶ τοὺς τόπους αὐτῶν ἀφανίσαι, ἀλλὰ τὴν ἔννοιαν ἐκ τῆς ψυχῆς σου· οὐ γὰρ τὰ ὄργανά εἰσιν βλαπτικά, ἀλλ᾽ ὁ νοῦς ὁ συγκαταβαίνων τῇ ἁμαρτίᾳ. μετανόησον οὖν ἄθλιε ἐπὶ τῇ παρανόμῳ τόλμῃ ᾗ ἐποίησας. Ὁ δὲ παῖς στένων καὶ τρέμων παρεκάλει τὸν τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολον συγγνώμην λαβὼν τῶν ἡμαρτημένων. ὃν λαβὼν ὁ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ εἰσήγαγεν ἐν τῇ πόλει· καὶ κατηχήσας καὶ βαπτίσας αὐτῷ ἅμα τοῦ πα-*
190 Z *τρὸς αὐτοῦ προσήγαγεν τῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ ἦν ὁ παῖς | μεθ᾽ ἡμῶν πάντοτε ὑπηρετῶν, ὥστε πάντας θαυμάζειν καὶ δοξάζειν τὸν θεόν.*

* * *

56* *Ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν ὡς ἦν Ἰωάννης καθεζόμενος πέρδιξ διαπτᾶσα καὶ ἐλθοῦσα ἐκονίζετο ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ὁ οὖν Ἰωάννης βλέπων αὐτὸ ἐθαύμαζεν. ἱερεὺς δέ τις ἐλθών, εἷς τῶν ἀκροατῶν ὤν, εἰσελθὼν πρὸς Ἰωάννην, εἶδεν τὴν πέρδικα κονιζομένην ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ σκανδαλισθεὶς ἐν ἑαυτῷ ἔλεγεν· Ὁ τοιοῦτος καὶ τηλικοῦτος τέρπεται ἐπὶ πέρδικος κονιαζομένης; Γνοὺς δὲ ὁ Ἰωάννης τῷ πνεύματι τὴν ἐν-*

---

5 *scr ἀκραῖα ἐνεποίησεν?* ‖ 8 *scr τῶν ἀνθρώπων??* ‖ 9 *κινεῖται satin sanum?* ‖ 11 *scr ἕξεις?* ‖ 12 *scr ἐγχρῄζοντα?*

Q 19 *scr σοι?* ‖ 20 *scr σοι?* ‖ 21 *αὐτῶν del? cf R: ἐκ τοῦ σώματος exspectabat Vsener* ‖ 25 *λαβεῖν Zahn recte ut uid: cf 154, 2; 173, 11* 27 *αὐτὸν Zahn* ‖ 37 *scr κονιζομένης? cf 32; 35; 179, 18; 21*

μεν ὃν κηρύσσεις θεὸν ἄφθονός ἐστι καὶ διετάξατό σοι μὴ ἐμφιλοχωρεῖν ἐν ἑνὶ τόπῳ. ὡς οὖν θεοῦ τοιούτου κῆρυξ ὑπάρχεις, ἐλθὲ εἰς τὴν Σμύρναν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πόλεις, ἵνα σου τὸν θεὸν ἐπιγνῶμεν, καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν ἐν αὐτῷ τὰς ἐλπίδας ἔχωμεν.

* * *

58 Χρόνου δὲ ἱκανοῦ διελθόντος καὶ μηδενὸς τῶν ἀδελφῶν λυπηθέντος πώποτε ὑπὸ Ἰωάννου, ἐλυπήθησαν τότε εἰρηκότος αὐτοῦ· Ἀδελφοί, ἤδη με καιρὸς τὴν Ἔφεσον καταλαβεῖν· συντίθεμαι γὰρ τοῖς ἐκεῖ μένουσι, μήπως ῥαθυμήσωσι πολλῷ χρόνῳ μὴ ἔχοντες ἄνθρωπον τὸν ἐπιστηρίζοντα αὐτούς· εἰς δὲ τὸν θεὸν ἔχειν ὑμᾶς πάντας τὸν νοῦν, τὸν μὴ ἀπολιμπανόμενον ἡμῶν. Ἀκούοντες δὲ ταῦτα παρ' αὐτοῦ οἱ ἀδελφοὶ ἐπένθουν, ἐπειδὴ αὐτοῦ ἐχωρίζοντο. καὶ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· Εἰ κἀγὼ χωρίζομαι ὑμῶν, ἀλλ' ὁ Χριστὸς σὺν ὑμῖν ἐστιν ἀεί· ὃν ἐὰν καθαρῶς φιλῆτε, ἀνεπίλειπτον ἕξετε τὴν ἀπ' αὐτοῦ κοινωνίαν· φιλούμενος γὰρ φθάνει τοὺς φιλοῦντας αὐτόν. 225 Z

θύμησιν αὐτοῦ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ἄμεινον ἦν καὶ σὲ τέκνον ὁρᾶν πέρδικα κονιζομένην καὶ μὴ εἰς αἰσχρὰς καὶ βεβήλους πράξεις μολύνεσθαι. ὁ γὰρ πάντων τὴν ἐπιστροφὴν καὶ τὴν μετάνοιαν ἀναμένων διὰ τοῦτο ἐνταῦθά σε ἤγαγεν· ἐπεὶ ἐγὼ πέρδικος κονιζομένης οὐ χρῄζω· ἡ γὰρ πέρδιξ ἡ σή ἐστιν ψυχή.

57* Ταῦτα ἀκούσας ὁ πρεσβύτης καὶ ἰδὼν ὅτι οὐκ ἔλαθεν ἀλλὰ πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν ἐβόα λέγων· Νῦν οἶδα ὅτι ὁ θεὸς οἰκεῖ ἐν σοὶ μακάριε Ἰωάννη· καὶ μακάριος ὅστις οὐκ ἐπείρασεν ἐν σοὶ τὸν θεόν· ὁ γὰρ σὲ πειράζων τὸν ἀπείραστον πειράζει. Παρεκάλει δὲ αὐτὸν εὔχεσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ· καὶ κατηχήσας αὐτὸν καὶ δοὺς κανόνας ἀπέλυσεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν ἐπὶ πάντων θεόν. |

* * *

[1] θεὸν ⟨ὅτι⟩? ‖ [3] scr ὑπάρχων? ‖ [5] ἔχομεν R

MR [6] ἀπὸ λαοδικίας ἐν ἐφέσω τὸ δεύτερον inscr M ‖ διαγενομένου R ‖ [7] λυπηθέντων M ‖ ποτὲ R ‖ [8] με] ὁ add R ‖ τ. Ἔ. κ.] ἐν τῇ ἐφέσω ἐπανελθεῖν ἐπισπεύδει R ‖ [9] συντ. - μέν. om R ‖ [10] ἄνθρωπον del Usener ‖ [10–12] εἰς - ἡμῶν om R ‖ [12] scr ὑμῶν? ‖ οἱ ἀδ. παρ' α. R ‖ [13] ἐπειδὴ] ὅτι R ‖ αὐτῶ R ‖ καὶ ὁ] ὁ δὲ R ‖ [14] ἐγὼ M ‖ ὑμᾶς R ‖ ἀλλ' ὁ om R ‖ Χρ.] ἰησοῦς add R ‖ [15] ἀνυπόληπτον R ἀνεπίληπτον Zahn: cf 180,24 ἀδιόχλητοι ‖ ἀπ' α.] ἑαυτοῦ R

Q [29] κατηχίσας Q ‖ [30] δοξάζοντα Zahn ‖ c 58 - 105 om (add Prochori p 162, 3 - 9) Q: cf 169, 31

59 *Καὶ ταῦτα εἰπὼν καὶ συνταξάμενος αὐτοῖς, καταλιπών τε πολλὰ χρήματα τοῖς ἀδελφοῖς εἰς διάδοσιν, πενθούντων ἁπάντων τῶν ἀδελφῶν καὶ στεναζόντων ἐξῆλθεν εἰς Ἔφεσον. συνήεσαν δὲ αὐτῷ ἐκ τῆς Ἐφέσου Ἀνδρόνικός τε καὶ Δρουσιανή, καὶ οἱ περὶ τὸν Λυκομήδην καὶ Κλεόβιον. ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ Ἀριστοβούλα, ἐγνωκυῖα τὸν ἄνδρα αὐτῆς Τέρτυλλον ἐν τῇ ὁδῷ τεθνάναι, Ἀρίστιππος δὲ ἅμα τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἡ σώφρων πόρνη, καὶ ἕτεροι πλείονες, οὓς ἑκάστοτε προέτρεπεν ἐπὶ τὸν κύριον, καὶ μηκέτι βουλόμενοι χωρίζεσθαι αὐτοῦ.*

60 *Καταχθέντων δὲ ἡμῶν ἔν τινι πανδοχείῳ ἐρήμῳ τὴν πρώτην ἡμέραν, καὶ ἀπορούντων κραββάτου ἕνεκεν Ἰωάννου, παίγνιον εἴδομεν. εἷς τις ἦν ἐκεῖ ἄστρωτος κράββατος κείμενος* 226 Z *ἔν | τινι τόπῳ, ἐφ' ᾧ ἃ ἐπεφερόμεθα περιβόλαια στρώσαντες παρεκαλέσαμεν αὐτὸν ἀναπεσόντα ἐν αὐτῷ ἀναπαυθῆναι, τῶν λοιπῶν ἁπάντων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὑπνωσάντων. κατακλιθεὶς οὖν ὑπὸ τῶν κορίων διωχλεῖτο· καὶ ὡς ἐπὶ πλεῖον αὐτῷ ὀχληρότεροι ἐγίνοντο, ἤδη τῆς νυκτὸς τὸ μέσον καταλαβούσης, ἀκουόντων πάντων ἡμῶν ἔφη αὐτοῖς· Ὑμῖν λέγω ὦ κόραι, εὐγνωμονήσατε σὺν ἑνὶ πάντες, καὶ καταλιπόντες τὴν νύκτα ταύτην τὸν οἶκον ὑμῶν ἡσυχάσατε ἐν ἑνὶ τόπῳ, καὶ ἔστε πόρρω τῶν δούλων τοῦ θεοῦ. Καὶ ἡμῶν γελώντων καὶ ἐπὶ πλέον ὁμιλούντων ὁ Ἰωάννης εἰς ὕπνον ἐτράπετο· αὐτοὶ δὲ ἠρέμα λαλοῦντες ἀδιόχλητοι αὐτῷ ἐγινόμεθα.*

61 *Ἡμέρας δὲ ἐπιφανούσης ἤδη φθάσας ἀνίσταμαι καὶ σὺν ἐμοὶ Βῆρος καὶ Ἀνδρόνικος· καὶ ὁρῶμεν πρὸς τὴν θύραν*

[1] *ἀποταξάμενος R* ‖ [1–2] *κατ. τε] καταλειπόντες R* ‖ [2] *εἰς δ. τ. ἀδ. R* ‖ [3] *τ. ἀδ. om R: del?? cf 181, 2* ‖ *ἐξῆλθον R* ‖ [3–4] *εἰς Ἔ.] ἐκ τῆς ἐφέσου R: cf 4; 179, 3; 181, 15* ‖ [4] *συνῆσαν M* ‖ *δὲ om M* ‖ *ἐκ τ. Ἐ. om R: cf 3-4* ‖ [5] *λυκομίδην M: cf 161, 11 ss* ‖ *κλαιόβιον M Κλέοβιν suspicabatur Vsener* ‖ [6] *ἠκολούθησε R* ‖ [7] *αὐτῆς om M* ‖ *τέρτηλον R τέρτυλον M* ‖ *Ἀρ.] ὁ ἀρ. R scr τε?* ‖ [8–10] *οὓς - αὐτοῦ om R* ‖ [9] *καὶ del Vsener recte ut uid* ‖ [12] *ἕν. Ἰ.] ἐν τῇ τοῦ μακαρίου ἰω. ἀναπαύσει R* ‖ [13] *παίγν.] αὐτοῦ ἓν add R* ‖ *ἄστ. κρ. ἐκεῖ M* ‖ [14] *ἐφ' ᾧ ἃ] ἅπερ οὖν R* ‖ *ἐφερόμεθα M olim correxeram: cf 175, 35* ‖ *περιβ. om et add ἐν αὐτῷ R* ‖ [15] *πεσόντα M* ‖ *ἐν α. om M* ‖ *ἀναπαύεσθαι R* ‖ [16] *ὑπν.] πεσόντων R* ‖ [17] *τ. κ.] κ. παμπόλλων M* ‖ *scr κόρεων? cf 181, 1* ‖ *ἐνοχλεῖτο R* ‖ [17–18] *αὐτῷ ὀ. ἐγ.] ἐνόχλουν αὐτόν R: cf 181, 6* ‖ [18] *τ. ν. - κατ.] περὶ τὸ μ. τ. ν. R* ‖ [19] *κόριδες R: scr κόρεις? item Zahn cf 181, 8 ss* ‖ [20] *σ. ἑ.] συνενῆν R* ‖ [20–21] *τῇ ὥρᾳ ταύτῃ R* ‖ [21] *κ. ἔστε] κῆτέ (uel ut Hilgardo uisum κεῖτε) sup scr ει compendio M: scr κῆτε uel καὶ ἦτε??* ‖ [22–23] *κ. ἡμ. - δὲ] εἰς ὕπνον οὖν τοῦ ἰωάννου τραπέντος ἡμεῖς R* ‖ [24] *λαλ.] ἀκηκοότες R* ‖ *γεγόναμεν R: scr ἐγενόμεθα??* ‖ [25] *οὖν ἐπιφωσκούσης R* ‖ *ἤδη φθ. om R* ‖ *ἀν.] ἐγὼ add R*

τοῦ οἰκήματος οὗ εἰλήφαμεν πλεονασμὸν κορίων ἑστῶτα· ἐξεστηκότων δὲ ἡμῶν ἐπὶ τῇ πολλῇ θέᾳ αὐτῶν, καὶ τῶν ἀδελφῶν πάντων ἐγηγερμένων δι' αὐτούς, ὁ Ἰωάννης ἐκάθευδεν. καὶ μετὰ τὸ διυπνισθῆναι αὐτὸν ἐνεφανίσαμεν αὐτὸν ἃ εἴδομεν· αὐτὸς δὲ ἀνακαθίσας τοῦ κραββάτου καὶ θεασάμενος αὐτοὺς εἶπεν· Ἐπειδὴ εὐγνωμονήσατε φυλάξαντές μου τὸ ἐπιτίμιον, ἔλθετε εἰς τὸν τόπον ὑμῶν. Καὶ εἰπόντος τοῦτο καὶ ἀναστάντος ἐκ τοῦ κραββάτου οἱ κόρεις δρομαῖοι ἀπὸ τῆς θύρας ἔσπευδον εἰς τὸν κράββατον καὶ διὰ τῶν αὐτοῦ ποδῶν ἀνελθόντες εἰς τὰς ἁρμογὰς ἀφανεῖς ἐγένοντο. καὶ ὁ Ἰωάννης πάλιν ἔφη· Τὸ μὲν ζῷον τοῦτο φωνὴν ἀνθρώπου ἀκοῦσαν ἔμεινε παρ' ἑαυτῷ ἠρεμῆσαν καὶ μὴ παραβάν· ἡμεῖς δὲ φωνὴν θεοῦ ἀκούοντες καὶ ἐντολῶν παρακούομεν καὶ ῥαθυμοῦμεν· καὶ μέχρι πότε;

62 Μετὰ δὲ ταῦτα γινόμεθα εἰς τὴν Ἔφεσον· καὶ οἱ ἐκεῖ | ἀδελφοὶ ἐγνωκότες διὰ χρόνου ἱκανοῦ τὸν Ἰωάννην ἀφι- 227 Z
κόμενον συνέτρεχον ἐν τοῖς Ἀνδρονίκου, ἔνθα καὶ κατήγετο, τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἁπτόμενοι, καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὰ ἴδια πρόσωπα τιθέντες ἐφίλουν αὐτάς, ὡς ὅτι κἂν ἥψαντο τῶν ἐκείνου ἐνδυμάτων.

63 Καὶ πολλῆς ἀγάπης οὔσης καὶ χαρᾶς ἀνυπερβλήτου ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, εἷς τις ἐπίπεμπτος τοῦ Σατανᾶ ἐρᾷ τῆς Δρουσιανῆς, ὁρῶν καὶ ἐπιστάμενος τοῦ Ἀνδρονίκου ταύτην εἶναι γυναῖκα· ᾧ οἱ πλείονες ἔλεγον· Ἀδύνατόν σε τυχεῖν ταύτης τῆς γυναικός, ἐκ πολλοῦ καὶ τοῦ ἀνδρὸς κεχωρισμένης αὐτῆς διὰ θεοσέβειαν. σὺ μόνος ἀγνοεῖς ὅτι μὴ πρὶν ὢν ὁ

---

[1] οἶκον R ‖ οὗ εἰλ. om R ‖ πλ. κ. ἑ.] πλῆθος ὑπάρχων κ. R: cf 2 ‖ scr κόρεων? cf 180, 17 ‖ [2] π. θ.] θ. τοῦ πλήθους R: cf 1 ‖ [3] ἁπάντων R: cf 180, 3; 183, 8; 184, 14; 18 ‖ αὐτὰς R ‖ [4] ἐγερθῆναι R ‖ ἐνεφ. - δὲ om M ‖ scr αὐτῷ? ‖ [5] ἀνακαθίσας ⟨ἐπὶ⟩ uel ⟨ἐπάνω⟩ (cf 186, 3)? ‖ [5–6] αὐτὰς εἶπεν αὐταῖς R ‖ [6] εὐγν.] εὐγνωμονέστεραι γεγόνατε R: cf 180, 20 (at 17 et 24) ‖ φυλ.-ἐπ. om R ‖ [7] scr ἀνέλθετε?? ‖ τοῦτο] αὐτοῦ ταῦτα R ‖ [7–8] καὶ-κρ. om R ‖ [8] αἱ κόριδες (κορεῖς M) δρομαῖε R ‖ [9] π. αὐτ. R ‖ ἀνιοῦσαι R ‖ [10] ἁρμονίας R ‖ ἀφ. ἐγ.] ἔδυσαν R ‖ [11] πάλιν om M ‖ [11–12] ἤκουσαν ἔμειναν ἐφ' ἑαυτὰ καὶ ἠρέμησαν R ‖ [12] καὶ μὴ π. om R ‖ [13] παρακ.] ο ex ω M ‖ ῥαθυμῶμεν M ‖ [14] μ. π. om R ‖ [15] δὲ om R ‖ γενομένων ἡμῶν R ‖ τὴν om R: del? cf 180,3 ‖ καὶ om R ‖ [18] εἷς] ::σ M ει compend in ras m ‖ [19–20] ὡς - ἐνδ. om R ‖ [20] ἐνδ.] plerique etiam tactu uestis hilarati quia tetigerant amictum sancti apostoli sanabantur (cf act 19, 12) add 𝔄 uera ut uid ‖ [22] ἐν τ. ἀδ. om R ‖ [23] καὶ] αὐτὴν καίπερ R(𝔄?) ‖ ταύτην om R ‖ [24] οὖσαν R ‖ ᾧ] ὃν R ‖ [25] κεχ.] καὶ χωρισμένην R ‖ αὐτῆς om R ‖ [26] σὺ μ.] ἢ R ‖ πρώην R

Ἀνδρόνικος τοῦτο ὅπερ ἐστὶ νῦν, θεοσεβὴς ἀνήρ, κατέκλεισεν αὐτὴν εἴς τι μνημεῖον λέγων· Ἢ γυναῖκά σε ἔχω ἔχειν ἣν εἶχον πάλαι, ἢ τεθνήξῃ· Καὶ εἵλατο μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ μύσος ἐκεῖνο διαπράξασθαι· εἰ οὖν δεσπότῃ αὐτῆς καὶ ἀνδρὶ μὴ συνέθετο πρὸς συνέλευσιν διὰ θεοσέβειαν, ἀλλὰ καὶ ἔπεισε τὰ ἴσα τοῦτον φρονῆσαι, σοὶ μοιχῷ αὐτῇ θέλοντι γενέσθαι συνθήσεται; ἀπόστηθι μανίας μὴ ἐχούσης ἐν σοὶ ἀνάπαυσιν· ἀπόστηθι πράγματος ᾧ τέλος ἐπαγαγεῖν οὐ δύνασαι.

64 *Καὶ λέγοντες πρὸς αὐτὸν ταῦτα οἱ συνήθεις αὐτοῦ* 228 Z *φίλοι οὐκ ἔπεισαν αὐτόν, ἀλλ' ἀναίδειαν χρησάμενος προσέπεμψεν αὐτήν· καὶ γνοὺς τὰς παρ' ἐκείνης ἀτιμίας καὶ ὕβρεις ἐν ἀθυμίᾳ διῆγεν αὐτοῦ τὸν βίον. μετὰ δὲ ἡμέρας δύο κατακλιθεῖσα ἡ Δρουσιανὴ ἀπὸ τῆς ἀθυμίας ἐπύρεττε λέγουσα· Εἴθε μηδέπω εἰς τὴν ἐμαυτῆς πατρίδα εἰσεληλύθειν ἡ σκάνδαλον γενομένη ἀνδρὶ ἀμυήτῳ θεοσεβείας· εἰ γὰρ ἦν τις ὑπὸ λόγων πεπληγώς, οὐκ ἂν εἰς τοσοῦτον ἐληλύθειν μανίας. ἀλλ' οὖν κύριε παραιτίας μου γενομένης πλήξεως ἰδιωτιζούσῃ ψυχῇ, ἀπόλυσόν με τοῦ δεσμοῦ τούτου, ἐπὶ δὲ σὲ μετάστησον τάχιον. Καὶ παρόντος Ἰωάννου, μηδενὸς ὅλως ἐγνωκότος τὸ τοιοῦτον, ἀπαλλάσσεται τοῦ βίου ἡ Δρουσιανή, οὐ πάνυ ἡδομένη ἀλλὰ καὶ λυπουμένη διὰ τὴν ἐκείνου ψυχικὴν θραῦσιν.*

65 *Ὁ δὲ Ἀνδρόνικος λυπούμενος λύπην ἀπόκρυφον ἐπένθει τῇ ψυχῇ, καὶ φανερῶς δὲ ἔκλαιεν, ὡς τὸν Ἰωάννην πολλὰ ἐπιστομίζειν καὶ λέγειν αὐτῷ· Ἐπὶ βελτίονι ἐλπίδι μετῆλθεν*

---

[1] *θεοσ.] ὁ add M* ‖ [2] *τι om M: cf 210, 1* ‖ *ἔχειν om M* ‖ [3] *τεθνήξειν R* ‖ *εἵλετο R: cf 177, 21* ‖ [3] *ἀποθ.] μὴ κοινουμένη τῷ ἀνδρὶ καὶ εἵλετο θανατωθῆναι (scil scriptura uera coniuncta cum interpolata) add R* ‖ [3–4] *τὸ - διαπρ.] τῷ ἀνδρὶ κοινωνῆσαι M* consuetudinem repeteret coniugii 𝔄*: cf 185, 12* ‖ [4] *δεσπ. - μὴ] τῷ ἀνδρὶ οὐ R* ‖ [5] *διὰ θ. om R* ‖ [5–6] *ἔπεισεν αὐτὸν τὰ ἴσα αὐτῆς φρονεῖν R* ‖ [6] *αὐτῆς R et suspicatus erat Zahn: cf 178, 4; 177, 5; 23; 166, 6; 18; 182, 15; 17* ‖ *συνθεῖται R* ‖ [9] *π. α.] αὐτῷ R* ‖ *αὐτῷ R* ‖ [10] *del φίλοι??* ‖ *ἀλλὰ R* ‖ *ἀναιδείᾳ Zahn recte ut uid* ‖ *προέπεμψεν R* ‖ [11] *γν. - ὕβ.] ἀπογνοὺς τὰ περὶ αὐτῆς ἵνα μὴ πολλὰ ὑβρίζεται R* speque potiendi deiectus 𝔄 ‖ *γνοῦσα et ἐκείνου Vsener* ‖ [12] *αὐτοῦ del Vsener* ‖ [13] *<καὶ> ἡ??* ‖ *δροσιανή R* ‖ [14] *εἰσεληλύθην M ἐληλύθειν R* ‖ [14–15] *ἡ σκ. γ.] ὅπως μὴ σκ. γέγονα R* ‖ [15] *θεοσέβειαν R* ‖ [15–16] *ὑ. λ.] scr θεοῦ λόγῳ?* uerbo dei 𝔄 ‖ [16] *πεπληρωμένος R* repletus 𝔄 ‖ *ἐλ. μ.] ῥαθυμίας ἐλήλυθα R* ‖ *ἐληλύθην M: scr ἐληλύθει?* ‖ [17–18] *ἰδ. ψ. om R* ‖ [18–19] *τῶν δεσμῶν τούτων ἢ τάχ. ἐπὶ σὲ μετάστ. R* ‖ [19] *παρ.] τοῦ add R* ‖ *Ἰ.] καὶ add R scr μηδὲ?* (praesente Ioanne sed causam ignorante 𝔄*: cf 183, 6*) ‖ *ὅλ.] ἄλλου M* ‖ [20] *δρουσίνα M: cf 193, 24; 202, 21; 203, 4* ‖ *ἡδομένου R* ‖ [21] *ἀλλὰ κ. λ. om R* ‖ [23] *ἔκλαιε δὲ καὶ φ. R* ‖ *πολλὰ] αὐτὸν add R* ‖ [24] *αὐτῷ om R* ‖ *βελτίω R* ‖ *μετήλλαξεν suspicabatur Vsener: at cf Prochori p 4, 4*

ἡ Δρουσιανὴ τοῦτον τὸν βίον τὸν ἄδικον. Καὶ ὁ Ἀνδρόνικος αὐτῷ ἀπεκρίνατο· Καὶ πέπεισμαι ὦ Ἰωάννη καὶ οὐκ ἀμφιβάλλω ὅλως περὶ τῆς εἰς τὸν θεόν μου πίστεως· ἀλλὰ μάλιστα τοῦτο αὐτὸ κρατύνω ὅτι καθαρῶς τοῦ βίου ἀνέλυσεν.

66 *Ἐκκομισθείσης δὲ αὐτῆς ἐπιλαβόμενος ὁ Ἰωάννης τοῦ Ἀνδρονίκου καὶ ἐγνωκὼς τὴν αἰτίαν μᾶλλον ἐπένθει τοῦ Ἀνδρονίκου· καὶ ἡσύχαζεν ἀφορῶν εἰς τὰς ἐπηρείας τοῦ ἀλλοτρίου, ἐπ' ὀλίγον καθεσθείς· εἶτα τῶν ἀδελφῶν ἐπισυλλεγέντων ὑπὲρ τοῦ ἀκοῦσαι τίνας λόγους ἐρεῖ πρὸς τὴν ἀπηλλαγμένην, καὶ ἤρξατο λέγειν·*

67 *Ὁ κυβερνήτης | ναυτιλλόμενος ἅμα τοῖς ἐμπλέουσι καὶ* 229 Z
αὐτῇ τῇ νηῒ ὁπηνίκα ἂν καταχθῇ εἰς εὔδιον καὶ ἀχείμαστον λιμένα τηνικαῦτα φασκέτω σεσῶσθαι. καὶ ὁ γεωργὸς παραδοὺς τῇ γῇ τὰ σπέρματα καὶ πολλὰ καμὼν ἐπὶ τὴν τούτων ἐπιμέλειαν καὶ φρουράν, τότε τῶν πόνων τὴν ἀνάπαυλαν ἐχεται ὁπόταν ἐν ταῖς ἀποθήκαις ἀποθῆται τὰ σπέρματα πολλαπλασίονα. ὁ ἐν σταδίῳ δρόμον ὑπισχνούμενος τότε ἀγαλλέσθω ὁπόταν τὸ βραβεῖον κομίσηται. ὁ πυκτικὴν ἀπογεγραμμένος τότε καυχάσθω ὅταν τοὺς στεφάνους δέξηται. καὶ τὰ ἑξῆς ἅπαντα ἀγωνίσματα καὶ αἱ τέχναι, ὁπόταν ἐν τῷ τέλει μὴ ἔρημοι ὦσιν, ἀλλὰ δεικνύωνται ἐκείνοις πρὸς ἅπερ ἐπηγγέλλοντο.

68 *τὸ αὐτὸ δὲ ἡγοῦμαι ὑπάρχειν καὶ πρὸς ἣν ἕκαστος ἡμῶν ἀσκεῖ πίστιν· τότε ταύτην ἐκκρίνεσθαι εἰ ἄρα ἀληθής, ὁπόταν μέχρις ἔξω τοῦ βίου ὁμαλισθῇ. πολλὰ γὰρ ἐμπόδια παρεμπίπτει καὶ θόρυβον παρασκευάζει τῷ ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ· μέριμνα, παῖδες, γονεῖς, δόξα, πενία, κολακεία, ἀκμή, κάλλος, ἀλαζονεία, ἐπιθυμία, πλοῦτος, ὀργή, ἔπαρσις, ῥᾳθυμία,*

---

[1] *ἡ* om R ‖ *τοῦτ. τ. ἄδ. καταλείψασα β.* R ‖ [2] *καὶ* om R ‖ *ὦ] πάτερ* R ‖ *καὶ] ἐπίσταμαι* add R ‖ *ἀμφιβάλλων* R ‖ [3] *τὸν* om R ‖ [3–4] *ἀλλὰ - κρ.* om R ‖ [5] *προσλαβόμενος (τὸν Ἀνδρόνικον)* suspic Vsener: cf 190, 1 al ‖ [5–6] *τὸν ἀνδρόνικον* M: cf 174, 35 ‖ [6] *τῷ ἀνδρονίκῳ* R ‖ [7] *ἀφ. εἰς] διαπορῶν* R ‖ [8] *ἐπ'] καὶ ἐπὶ* R ‖ *εἶτα] δὲ καὶ* add R ‖ *ἀδ.] ἁπάντων* add R: cf 203, 10? ‖ *ἐπισ.] πρὸς αὐτὸν* add R ‖ [9–10] *ὑπὲρ - καὶ* om R ‖ [10] del *καὶ*? ‖ *ἤρξ.] ὁ ἰωάννης* add R ‖ [11–13] *ὁ κ. - σεσ. καὶ* om R ‖ [14] *τῇ γῇ* om R ‖ [14–16] *καὶ π. - σπέρμ.* om R ‖ [14–15] scr *τῇ τ. ἐπιμελείᾳ κ. φρουρᾷ*? ‖ [15] *ἐχέτω* Vsener et Zahn recte ut uid: cf 161, 9 ‖ [16] *πολυπλασίονα* et add *τότε χαιρέτω* R ‖ [17] *δρ. ὑπ.] τρέχων* R ‖ [18–21] *ὁ πυκτ. - ἐπηγγ.* om R ‖ [18] *<ἐπὶ>* uel *<πρὸς> πυκτικὴν*? ‖ [19] scr *ὁπόταν*? cf 16; 17; 20; 24 ‖ [20] *αἱ* del Vsener ‖ [21] *πρὸς]* scr *προκεχωρηκότα*? cf 184, 14; 16: noli ex 𝔄 corrigere ‖ [22] *τὸ α. δὲ] τοῦτο δὲ αὐτὸ* R ‖ *καὶ* om R ‖ [23] *ὑμῶν* R ‖ [23–24] *τότε - ὁμ.* om R ‖ [25] *παραπίπτειν* R ‖ [26] *ἀκμή* om R ‖ [27] *ἐπιθ. πλούτου* Zahn cum Lazio: cf 184, 1 ‖ *ὀργή* et *ῥαθ.* om 𝔄

φθόνος, πλοῦτος, ζῆλος, ἀμέλεια, ὕβρις, ἔρως, δόλος, χρήματα, πρόφασις, καὶ ἄλλα ὁπόσα ἐστὶν ἐν τῷ βίῳ τοιαῦτα ἐμπόδια, ὡς καὶ τῷ κυβερνήτῃ φερομένῳ εὐδίῳ δρόμῳ ἐναντιοῦται πνευμάτων ἐναντίων ἐπιβολὴ καὶ χειμὼν μέγας καὶ τρικυμία ἐξ εὐδίας, καὶ τῷ γεωργῷ χειμὼν ἄωρος καὶ ἐρυσίβη καὶ ἑρπετὰ ἐκ τῆς γῆς ἀναφανέντα, καὶ τοῖς ἀγωνισταῖς τὸ παρὰ μικρόν, καὶ τοῖς τὰς τέχνας μετιοῦσι τὸ παρ' ἐκείνων.

69 χρὴ δὲ πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων τὸν πιστὸν ἄνθρωπον τὴν ἔξοδον προορᾶν, καὶ καταμανθάνειν ταύτην ὁποία
230 Z τις ἐπιστή|σεται, ἆρα διεγρὴς καὶ νηφαλέα καὶ μηδὲν ἐμπόδιον ἔχουσα, ἢ τεθορυβημένη καὶ τὰ ὧδε κολακεύουσα καὶ καταδεδεμένη ἐπιθυμίαις. οὕτως ἔστιν ἐπαινεῖσθαι καὶ σῶμα εὔμορφον ὁπόταν ὅλον ἀποδύσηται, καὶ στρατηγὸν μέγαν ὁπόταν τὸ τοῦ πολέμου ἐπάγγελμα πᾶν κατορθώσῃ, καὶ ἰατρὸν ἄριστον ἐκεῖνον τὸν διὰ πάσης ἰάσεως χωροῦντα, καὶ ψυχὴν πίστεως καὶ θεοῦ δεξιὰν ὁπόταν ἴσον τὸ τῆς ἐπαγγελίας καταστήσῃ, οὐχὶ τὴν ἀρξαμένην καὶ ὑπολυθεῖσαν εἰς τὰ τοῦ βίου πάντα καὶ ἐκπεσοῦσαν, οὐδὲ τὴν ναρκῶσαν, βιαζομένην πρὸς τοῖς κρείττοσιν εἶναι, εἶτα δὲ κατενεχθεῖσαν εἰς τὰ πρόσκαιρα, οὐδὲ τὴν ποθήσασαν μᾶλλον τὰ χρόνια τῶν αἰωνίων, οὐδὲ τὴν καταλλασσομένην τὰ μὴ μένοντα, οὐδὲ τὴν τιμήσασαν τὰ ἀτιμίας ἔργα ὕβρεως ἄξια, οὐδὲ τὴν ἐνέχυρα παρὰ τοῦ Σατανᾶ λαμβάνουσαν, οὐδὲ τὴν ὑποδεξαμένην τῷ ἑαυτῆς

---

[1] *φόνος R* ‖ *πλοῦτος om R𝔄: del?* (*cf 183,27*) *πάθος Vsener* ‖ *ἀμέλ. om et add* dissimulatio 𝔄 ‖ *ὕβρεις M* ‖ *ἔρις R* (*uerum?*) tristitia *add* 𝔄 ‖ *δόλος*] serui 𝔄 *δοῦλοι Vsener* ‖ *χρήμ. om*(?) *et add* possessio *et* patrimonium 𝔄 ‖ [2] *ὅσα R* ‖ *ἐν τῷ β. om R* ‖ [3–7] *ὡς καὶ - ἐκ. om R* ‖ [3] *del ἐναντιοῦται?* ‖ [4] *del καὶ χ. μ.??* ‖ [6] *παρὰ μ. num sana?* ‖ [7] *τὰς ⟨ἄλλας⟩?* ‖ *τὸ*] *scr τὰ??* ‖ *παρ' ἐκ. corrupta?* ‖ [8] *χρεία R fort uerum: cf 191, 22* ‖ *scr τοῦ πιστοῦ ἀνθρώπου? cf 183, 23* ‖ [9] *ἔξ.*] *καὶ add R* ‖ *ὁπ.*] *ἢ R* ‖ [10] *ἐπιστ. om R* ‖ *ἆρα δ.*] *ῥᾳδιουργὴς R* utrumnam uigilantem 𝔄 *ἆρ' ἐνεργής Vsener: scr ἆρα διεγρὴς???* (*cf ἐγρήσσω*) ‖ [11] *ἔχουσαν R* ‖ *ἤτε θορυβουμένη R* ‖ *καὶ alt om R* ‖ [12] *οὕτως*] *αὐτὸν R* ‖ *ἐπαινέσαι R* ‖ [14] *κατ. ἅπαν R* ‖ [14–17] *καὶ ἰ. - κατ. om R* ‖ [15–17] ita nemo potest laudare uitam nisi eius qui plenam fidei animam et templo dei dignam carnem praestiterit suam 𝔄 ‖ [16] *δεξ.*] *ἀξίαν Zahn δεκτικὴν exspectabat Vsener* ‖ *τὸ ἴσον suspicatur Zahn* ‖ *scr τῷ τ. ἐπ.?? τὸ ⟨κατόρθωμα⟩ τῇ ἐπαγγελίᾳ??* ‖ [17–18] *ὑπολισθοῦσαν εἰς τὰς τ. β. ἀπάτας uel πάγας Vsener* ‖ [18] *ἅπαντα R: cf 181, 3* ‖ [18–19] *οὐδὲ - πρόσκ. om R* ‖ [18] *μαργῶσαν* [*βιαζομένην*] *Vsener* ‖ [20] *τὰ χρ. μ. R* ‖ [21] *οὐδὲ - μέν. om R* ‖ [21–185,6] *paulo pleniora habet* 𝔄 ‖ [21] *⟨τὰ μένοντα πρὸς⟩ τὰ μὴ μένοντα? ita fere* 𝔄 ‖ [21–22] neque honorauerit quae honorificanda non sunt neque amauerit plena opera contumeliis 𝔄 ‖ [22] *ἀτ. om R* ‖ *ἔ. ὕβ. om M: uerba trunca post ἄξια ponenda cf* 𝔄 ‖ *ἐνέχειρα R* ‖ [23–185,1] *οὐδὲ - ὄφιν om R*

οἴκῳ τὸν ὄφιν, οὐδὲ τὴν ὀνειδιζομένην διὰ θεόν, εἶτα μὴ αἰσχυνομένην· οὐδὲ τὴν στόματι μὲν λέγουσαν ναί, ἔργῳ δὲ ἑαυτῇ οὐ δεικνύουσα· ἀλλὰ τὴν ὑπομείνασαν ὑπὸ ἡδονῆς ῥυπαρᾶς μὴ ἐκλυθῆναι, ὑπὸ ῥαθυμίας μὴ ἡττηθῆναι, ὑπὸ φιλαργυρίας μηδὲ δελεασθῆναι, ὑπὸ ἀκμῆς σώματος καὶ ὀργῆς μὴ προδοθῆναι.

70 Καὶ ἔτι πλείονας λόγους ποιουμένου τοῦ Ἰωάννου πρὸς τοὺς ἀδελφούς, ὡς τῶν προσκαίρων ἕνεκεν τούτους καταφρονεῖν, ὁ τῆς Δρουσιανῆς ἐρῶν ἐξαφθεὶς δεινοτάτῃ ἐπιθυμίᾳ καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ πολυμόρφου Σατανᾶ τὸν τοῦ Ἀνδρονίκου ἐπίτροπον ὄντα φιλάργυρον ὠνεῖται χρήμασιν ἱκανοῖς· ὅστις ἀνοίξας τὸν τάφον Δρουσιανῆς ἐπέτρεψε διαπράξασθαι τὸ ἀπηγορευμένον εἰς νεκρὸν σῶμα. μὴ ἐπιτυγχάνων αὐτῆς ζώσης μετὰ θάνατον τῷ σώματι προσλιπαρῶν ἀπεκρίνατο· Εἰ καὶ ζῶσα οὐκ ἠκολούθεις μοι κοινωνῆσαι, μετὰ θάνατον νεκράν σε οὖσαν ἐνυβρίσω. Τοῦτο οὖν ἐνθυμούμενος, καὶ κατασκευάσας ἑαυτῷ τὴν διὰ τοῦ μιαροῦ ἐπιτρόπου ἀσέβειαν, εἰσεπήδησεν εἰς τὸ μνῆμα σὺν ἐκείνῳ ἅμα· καὶ ἀνοίξαντες τὴν θύραν ἤρξαντο ἀποδύειν τοῦ πτώματος τὰ ἐντάφια λέγοντες· Τί ὠφέλησας ταλαίπωρε Δρουσιανή; τοῦτο ζῶσα πεποιηκέναι οὐκ ἠδύνασο, ὃ τάχα ἂν οὐδέν σε ἐλύπησεν ἑκοῦσαν τοῦτο ποιησαμένην;

71 Καὶ ταῦτα τούτων λεγόντων, καὶ μόνον ὃ σύνηθες καρκάλιον περὶ τὴν σάρκα ταύτης ἐναπομεῖναν, ξένον ὁρᾶται θέαμα | ὃ παθεῖν ἄξιον τοὺς ταῦτα δρῶντας· ὄφις ποθὲν 231 Z
ἐπιφανεὶς τὸν μὲν ἐπίτροπον μονόπληγα τίθησιν· ὃν καὶ ἀνεῖ-

---

1 οἴκῳ] pectus 𝔄: cf 189, 20 ‖ 1–3 οὐδὲ τ. ὀν. - δεικν. om M ‖ 1 del μὴ? cf ep Petri 1, 4, 14; 16 ‖ 3 scr ἑαυτὴν?? ‖ scr οὐκ ἐπιδεικνύουσαν? ‖ 4 ἐκλ.] scr ἐκκαυθῆναι? exuratur 𝔄 ‖ ἀπὸ ῥ. R ‖ 4–5 ὑπὸ φιλ. - δελ. om M ‖ 5 scr μὴ δελ. ‖ ἀκμὴ R ‖ καὶ ὀργ. om M ira 𝔄 ‖ 6 μὴ om R ‖ παραδοθῆναι R ‖ 7 τ. Ἰω. ποιούμενος R ‖ 8 ὡς - κατ. om R ‖ ἕνεκεν <τῶν αἰωνίων> uel <τῶν κρειττόνων>? cf tamen 189, 4-13 M ‖ 9 ἐξαφεὶς M ‖ δεινοτάτω et add καὶ σατανικῶ ἔρωτι τῇ R ‖ 11 χρήματος ἱκανοῦ R: cf 187, 6 ‖ 12 ἐπέτρεψεν et add αὐτῶ R ‖ 13–16 μὴ - ἐνυβ. om M ‖ 13 <καὶ> μὴ? ‖ scr ἐπιτυχὼν? cf 187, 5 ‖ ἠκολούθης R: scr ἠβουλήθης? (noluisti 𝔄): cf 187, 10 ‖ 17–18 καὶ κατ. - ἀσέβ. om R ‖ 18 μνημεῖον R fort recte: cf 182, 2 sed etiam 186, 5; 9 ‖ σ. ἐ. ἅ.] ἅ. τῶ μιαρῶ ἐπιτρόπω ἐ. R ‖ 18–19 ἀν. τ. θ. om R ‖ 19 ἀποδ.] ἀμφότεροι add R ‖ σώματος R fort recte: cf 13 (at 187, 21) ‖ 21 ἐδύνασο R ‖ 22 τοῦτο] αὐτῶ (i e αὐτὸ) R: cf 24 al ‖ 23–25 ταῦτα - δρ.] ὡς λοιπὸν περιέμενε περὶ τὴν γύμνωσιν αὐτῆς τὸ διακρούσιον μόνον R ‖ 24 scr καρακάλλιον? δικρόσσιον?? cf 187, 3 ‖ 25 scr τοιαῦτα? ‖ 26 μον. - καὶ] πλήξας R: cf 188, 11

λεν· ἐκεῖνον δὲ τὸν νεανίσκον οὐ τύπτει, ἀλλὰ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ περιειλεῖτο δεινῶς ἀποφυσῶν, καὶ πεσόντος αὐτοῦ ἐπαναβὰς ὁ ὄφις ἐπάνω αὐτοῦ ἐκαθέζετο.

72 Τῇ δὲ ἑξῆς ἡμέρᾳ παραγίνεται ὁ Ἰωάννης ἅμα τῷ Ἀνδρονίκῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐξ ἑωθινῆς εἰς τὸ μνῆμα, τρίτην ἡμέραν ἐχούσης τῆς Δρουσιανῆς, ὅπως ἄρτον κλάσωμεν ἐκεῖ. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐρχομένων αὐτῶν αἱ κλεῖς οὐχ εὑρίσκοντο ζητηθεῖσαι· ὁ δὲ Ἰωάννης εἶπε πρὸς τὸν Ἀνδρόνικον· Εἰκότως ἀπώλοντο· Δρουσιανὴ γὰρ ἐν τῷ μνήματι οὐκ ἔστιν. ἀλλ' ὅμως ἀπέλθωμεν, ὅπως μὴ ῥᾳθυμήσῃς, καὶ αὐτόματοι αἱ θύραι ἀνοιχθήσονται, ὡς καὶ ἄλλα πολλὰ παρέσχεν ἡμῖν ὁ κύριος.

73 Καὶ γενομένων ἡμῶν ἐν τῷ τόπῳ, κελεύσει τοῦ διδασκάλου αἱ θύραι ἠνοίχθησαν, καὶ περὶ τὸν τάφον τῆς Δρουσιανῆς εἰδόν τινα νεανίσκον εὔμορφον μειδιῶντα· ὃν ἰδὼν ὁ Ἰωάννης κράξας ἔφη· Καὶ ὧδε φθάνεις ἡμᾶς ὁ καλός; τίνος χάριν ἄρα; Καὶ ἀκούει φωνῆς λεγούσης αὐτῷ· Δρουσιανῆς ἕνεκεν, ἣν σὺ μέλλεις ἀναστήσειν — παρὰ βραχὺ γὰρ ἤμην εὑρὼν αὐτήν — καὶ τὸ πλησίον ἀπονεύσαντος τοῦ τάφου αὐτῆς. Καὶ εἰπὼν ταῦτα ὁ καλὸς πρὸς τὸν Ἰωάννην εἰς οὐρανοὺς ἀνῄει
232 Z βλεπόντων πάντων ἡμῶν. ὁ δὲ Ἰωάννης ἐπιστραφεὶς εἰς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ μνήματος ὁρᾷ νεανίσκον πρῶτον τῶν Ἐφεσίων Καλλίμαχον — τοῦτο γὰρ ἐκαλεῖτο — καὶ ἐπικαθεύδοντα αὐτῷ ὄφιν παμμεγέθη, καὶ τὸν ἐπίτροπον Ἀνδρονίκου, Φουρτουνᾶτον λεγόμενον, τεθνεῶτα. καὶ ἀμφοτέρους ἰδὼν ἠπορημένος εἱστήκει λέγων πρὸς τοὺς ἀδελφούς· Τί βούλεται τὸ τοιοῦτον θέαμα; ἢ διὰ τί μοι ὁ κύριος οὐκ ἐνεφάνισε τὰ ὧδε πραχθέντα, μηδέποτέ μου ἀμελήσαντος;

---

1 οὐ τ. ἀλλὰ om R ‖ 2 ἐπιπεσόντος R ‖ 3 ἐκ. ἐπ. α. R ‖ 4–5 παρ. - ἑωθ.] ἕωθεν ἅμα τ. ἀνδ. κ. τ. ἀδ. παρ. M ‖ 6 κλάσωσιν M ‖ 7 οὐκ εὑρέθησαν R ‖ 9 Δρ.] μὴ Vsener ‖ 10 αὐτόμαται sup scr οι M αὐτομάτως R ‖ ἀνοιγήσονται R ‖ 11 παρέσχετο R ‖ 12 δ.] ἰωάννου R Iohannis 𝔄: cf 169, 27; 187, 11 ‖ 13 ἀνοίγονται R ‖ scr παρὰ? ‖ 14 scr εἴδομεν? idem coni Zahn uidimus 𝔄: cf 20 ‖ εὔμ. ν. R ‖ 15 κρ. om M cum clamore 𝔄 ‖ ἡμ. om R: del? ‖ 16 χάρ.] ἕνεκα R ‖ ἀκ.] audiuimus Lazius recte? cf 187, 13 (audiuit 𝔄) ‖ 17 σὺ om R ‖ μέλλω ἀνιστᾶν R: cf 187, 17 ‖ ἤμην] scr ὑβρισμένην?? ‖ scr εὗρον? ‖ 18 καὶ τὸ - αὐτῆς om M et propter illum qui propior sepulchro eius exanimatus iacet, qui et honorificabunt propter me deum 𝔄 ‖ scr τοῦ et ἀποπνεύσαντος? cf 𝔄 ‖ 20 πάντων om R ‖ 21 τ. μν. om M ‖ νεαν. - Ἐφ.] τὸν ἐρῶντα δρουσιανῆς νεαν. M qui primus Ephesiorum erat 𝔄 ‖ 22 τ. γ. ἐκ. om R: del?? ‖ καὶ om M ‖ 23 μέγα R ‖ Ἀνδ. om R ‖ 24 λεγ. om R ‖ ἰδ. ἀμφ. R ‖ ἠπορ. om R ‖ 25 θέ.] εἶναι add R: cf 165, 27; 194, 12; 17; 24 ‖ 27 μηδ. - ἀμελ. om R ‖ scr ἀμελήσας? item Zahn qui numquam me dedignari solet 𝔄

74 Καὶ ὁ Ἀνδρόνικος ἰδὼν ἐκείνους νεκροὺς ἀναπηδήσας ἦλθεν ἐπὶ τὸν Δρουσιανῆς τάφον· καὶ ἰδὼν αὐτὴν ἐν μόνῳ τῷ δικρουσίῳ ἔφη τῷ Ἰωάννῃ· Συνεῖδον τὸ γεγονὸς μακάριε δοῦλε τοῦ θεοῦ Ἰωάννη· ὁ Καλλίμαχος οὗτος ἤρα τῆς ἀδελφῆς μου· καὶ μὴ ἐπιτυχὼν αὐτῆς πολλάκις τοῦτο τολμήσας, τὸν κατάρατον ἐπίτροπόν μου τοῦτον ὠνήσατο χρήμασιν ἱκανοῖς, ἴσως ἐν νῷ λαβών, ὥς γε νῦν ἔστι μαθεῖν, τὴν τῆς ἐπιβουλῆς δραματουργίαν δι' αὐτοῦ μέλλειν ἐκπληροῦν· καὶ γὰρ ὡμολόγησε τοῦτο πολλοῖς ὁ Καλλίμαχος ὅτι Κἂν μὴ ζῶσα 233 Z βουληθῇ συνθέσθαι μοι, τεθνεῶσα ἐνυβρισθήσεται. Καὶ τάχα διδάσκαλε ὁ καλὸς ἐγνώρισε τὸ λείψανον αὐτῆς μὴ ὑβρισθῆναι συγχωρήσας, καὶ διὰ τοῦτο οὗτοι τεθνήκασιν οἱ ταῦτα ἐτόλμησαν. καὶ μή τοι γε ἡ φωνὴ ἡ εἰρηκυῖα πρός σε Ἀνέγειρον τὴν Δρουσιανὴν τοῦτο προεδήλου; ἐπειδὴ λύπην ἔχουσα τοῦ βίου τούτου ἀπηλλάγη. πείθομαι δὲ τῷ εἰρηκότι ὅτι τῶν πλανηθέντων οὗτος ὑπάρχει ἀνθρώπων· καὶ γὰρ αὐτὸν ἐκελεύθης ἀναστῆσαι· περὶ γὰρ τοῦ ἑτέρου οἶδα ὅτι ἀνάξιός ἐστιν ἡ ἐκείνου σωτηρία. ἀλλ' ἕν σε τοῦτο παρακαλῶ· ἀνέγειρον πρῶτον τὸν Καλλίμαχον, καὶ οὗτος ἡμῖν ὁμολογήσει τὸ γεγονός.

75 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀπιδὼν τῷ πτώματι καὶ εἰπὼν τῷ ἰοβόλῳ ἑρπετῷ Ἀπόστηθι τοῦ μέλλοντος Ἰησοῦ Χριστῷ δουλεύειν, ἀναστὰς ἐπηύξατο οὕτως· Ὁ θεὸς οὗ τὸ ὄνομα δοξάζεται ὑφ' ἡμῶν ἀξίως· ὁ θεὸς ὁ πᾶσαν ἐνέργειαν κακωτικὴν δαμάζων· ὁ θεὸς οὗ τὸ θέλημα τελειοῦται, ὁ ὑπακούων ἡμῶν

---

[1] *ἰδ. ἐκ. ν. om R* ‖ *ν.] γυμνοὺς sup scr νεκροὺς M* ‖ [2] *τάφ. δρ. R* ‖ [3] *διακρουσίῳ R δικροσσίῳ Zahn fort recte (cf 210, 11) sed cf 190, 27* ‖ [3–4] *συν.-Ἰω. om M* intellego quid factum sit sancte et beate Iohannes 𝔄 ‖ [5] *αὐτῇ R* ‖ [6] *μου om R* ‖ *τούτῳ R* ‖ *χρήματος ἱκανοῦ R: cf 185, 11* ‖ [7] *ἴσως Vsenero suspectum* ‖ *λαμβάνω R* ‖ [8] *ἐκπληροῦν R Zahn fort recte* ‖ [9] *τοῦτο π.] τούτοις R* ‖ [10] *ἠβουλήθη συνεῖναί R* ‖ *μου M* ‖ *τεθνηκυῖα M: cf 186, 24* ‖ [11] *τάχα ⟨διὰ τοῦτο⟩?* fortasse propterea 𝔄 ‖ *διδ.] ἰωάννης R* Iohannes 𝔄*: cf 186, 12* ‖ *ἔγνωκε R* uelauit 𝔄*: scr ἐσκέπασε??? cf 188, 21 (at cf 187, 2)* ‖ *αὐτῆς] τοῦτο R* ‖ [12] *συγχ. om R* ‖ *οὗτοι om R* ‖ [12–13] *οἱ τ. τολμήσαντες R fort recte* ‖ [13] *μή om M* ‖ *alt ἡ om R* ‖ [14] *Δρ.] παραβραχὺ γὰρ ἡμῖν ἐγνώρισα add R ex 186, 17 repet (non add* 𝔄*)* ‖ [15] *τούτου om R* ‖ *ἀπηλλ.] ἀπῆλθε καὶ ἀπηλλάγην αὐτῷ R paulo plura* 𝔄 ‖ [16] *ἀνθρ. οὗτ. ὑπ. σωτὴρ R: cf 189, 6* ‖ *γὰρ om R* ‖ [17] *αὐτὸς ἐκέλευσεν ἀναστῆναι R: cf 186, 17; 191, 22* ‖ *γὰρ] δὲ R* ‖ [18] *ἀνξιός M* ‖ *ἡ ἐκ. σωτ. ὑπάρχει R* ‖ *σωτηρίαι? σωτηρίαν? (non σωτηρίας) M* ‖ *ἀλλὰ R* ‖ [19] *αὐτὸς R* ‖ *ἐξομολογήσεται R* ‖ [22] *ἰησοῦν χριστὸν R* ‖ *δουλ.] καὶ add R* ‖ [23] *οὕτως om M: cf 206, 6; 207, 7; 210, 12* ‖ [23–25] *ὁ-δαμ. om R* ‖ [25] *ὁ alt om M* ‖ *scr ἐπακούων?? cf 197, 16; 18; 99, 11; 121, 23*

πάντοτε· καὶ νῦν τελειούσθω σου ἡ δωρεὰ ἐπὶ τῷ νεανίσκῳ τούτῳ· καὶ εἴ τις δι' αὐτοῦ οἰκονομία γίγνοιτο, ταύτην ἐγηγερμένου αὐτοῦ ἐμφάνισον ἡμῖν. Καὶ εὐθέως ὁ νεανίσκος ἀναστὰς ὅλην τὴν ὥραν ἡσύχαζεν.

76 Ὡς δὲ ἐν τῷ ἑαυτοῦ λογισμῷ ἐγένετο, ἐπύθετο αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης τὴν ἐν τῷ μνημείῳ εἴσοδον τί ἐβούλετο· καὶ μαθὼν παρ' αὐτοῦ ἅπερ ὁ Ἀνδρόνικος εἰρήκει αὐτῷ, ὡς δῆθεν ἐρῶντος αὐτοῦ Δρουσιανῆς, ἐπύθετο αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης πάλιν εἰ τοῦ μιαροῦ ἔσχε τέλους, ἐνυβρίσαι λειψάνου σεμνότητος γέμοντι·

234 Z *ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτῷ· Πῶς γὰρ | ἠδυνάμην τοῦτο διαπράξασθαι; ὅπου τὸ δεινὸν τοῦτο ζῷον τὸν μὲν Φουρτουνᾶτον μονόπληγα ἔβαλεν ὁρῶντος ἐμοῦ, καὶ εἰκότως, αὐτοῦ μοι τὴν τοσαύτην μανίαν παραθαρρύνοντος ἤδη τῆς ἀκαίρου ἐκείνης καὶ δεινῆς πεπαυμένου μανίας· ἐμὲ δὲ τῷ φόβῳ ἔστησε, καὶ τοιοῦτον ἐποίησεν οἷον περὶ τοῦ ἀναστῆναί με εἴδετε. ἕτερον δέ σοι θαυμασιώτερον ἐρῶ, τὸ μᾶλλόν με ἀνελὸν καὶ νεκρὸν παρὰ μικρὸν θέμενον· ὅτε μου ἡ ψυχὴ παρεῖχεν ἔννοια καὶ ἡ ἀκατάσχετος νόσος διώχλει, ἀποσυλήσαντός μου ἤδη ἅπερ ἦν ἠμφιεσμένη ἐντάφια, εἶτα δὲ ἀποβάντος μου τοῦ τάφου καὶ θεμένου μου αὐτὰ ὡς ὁρᾷς, ἀπῆλθον πάλιν ἐπὶ τῷ ἀποτροπαίῳ ἔργῳ· καὶ ὁρῶ τινα νεανίσκον εὔμορφον περισκέποντα αὐτὴν τῷ ἑαυτοῦ ἱματίῳ· οὗ ἀπὸ τῆς ὄψεως λαμπηδόνες φωτὸς ἐξήρχοντο εἰς τὰς ὄψεις αὐτῆς· ὅστις καὶ εἰς ἐμὲ ἔδωκε φωνὴν λέγων· Καλλίμαχε ἀπόθανε ἵνα ζήσῃς. Τίς μὲν οὖν ἦν οὐκ*

---

[1] *τελείωσον τὴν δόξαν σου R* ‖ [1–2] *τὸν νεανίσκον τοῦτον R* ‖ [2] *δι' α. om R* ‖ *γένηται R* ‖ [2–3] *ἐγ. α. om R* ‖ [4] *ὅλ. τ.] πολλὴν R* integram 𝔄 ‖ [5] *αὐτῷ R* ‖ *ἐγίνετο M* ‖ *αὐτῷ M* ‖ [6] *τῇ M* ‖ *ἐν om R* ‖ *τοῦ μνημείου R* ‖ *εἰσόδῳ M: cf 186, 25* ‖ [7–8] *αὐτῷ - Δρ. om R* ‖ [8] *αὐτοῦ om R* ‖ *πάλ. ὁ Ἰω. R* ‖ [8–9] utrum nunc temeritatis suae circa reliquias plenas uenerationis et gratiae aliquem habere potuisset effectum 𝔄 ‖ [8] *εἰ] μὴ οὖν ἡ R* ‖ [9] *scr ἔτυχε??* ‖ *τέλος R Zahn: cf 182, 8* ‖ *ἐν. - γέμ. om M* ‖ *scr λειψάνῳ?* ‖ [10] *ἐδυναίμην R* ‖ [11] *τοῦτο om R* ‖ *ζ.] ξένον R* ‖ [12] *ὁρῶντος om M* ‖ *κ. εἰκ.] ὡς εἰκὸς M* ‖ [12–13] *αὐτοῦ - παραθ. om M:* qui incentiuum addidit huius insaniae 𝔄 ‖ [12] *scr μου?* ‖ [13] *ἤδη] πεπαυμένου μου add R* ‖ [13–14] *ἀκ. - δειν.] πολλῆς R* ‖ [14] *πεπ. om R* ‖ [14–15] *ἐμὲ - εἴδ.] τῷ φόβῳ τοῦ τοιοῦδε ὄφεως M* ‖ [14] *ἔστ.] scr ⟨ἄφωνον⟩ ἔθηκε??? (cf 48, 2) ἐξέπληξε???* ‖ [15] *περὶ] scr πρὸ?* ‖ [17] *π. μ. om R* ‖ *μοι M fort recte* ‖ *ἡ ψ. - καὶ om M: cf 𝔄* ‖ *scr παρεῖχεν (uel παρεκινεῖτο) ἀνοίᾳ??* animi quadam dementia … correptus 𝔄 ‖ [18] *ἐδιώχθη R* ‖ *ἤδη om R* ‖ *ἃ R* ‖ [19] *ἐντ. om M: cf 185, 19* ‖ [20] *μου om R* ‖ *ὡς ὁρᾷς om R* ‖ [20–21] *πάλ. - ἔργῳ om M* praeparans me ad impium facinus 𝔄 ‖ [22] *αὐτῇ R* ‖ [23] *ἀπεπήδησαν R* ‖ *τὴν ὄψιν R* ‖ *ὅς M: cf 185, 12; 189, 10* ‖ [23–24] *εἰς - λέγ.] εἴρηκέ μοι M* in me ueniens uocem dedit 𝔄 ‖ [24] *ἀπόθανον (cf 164, 23; 189, 9) et add οὖν R*

ἤδειν δοῦλε τοῦ θεοῦ· ὅτι δὲ σοῦ ὀφθέντος ἐνθάδε γνωρίζω ἄγγελον αὐτὸν εἶναι θεοῦ εὖ οἶδα· τοῦτο δὲ ἀληθῶς ἐπίσταμαι ὅτι ἀληθὴς θεὸς ὑπὸ σοῦ καταγγέλλεται καὶ τοῦτο πέπεισμαι. ἀλλὰ κἀγὼ σὲ παρακαλῶ μὴ ἀμελήσῃς με ἀπὸ τοιαύτης συμφορᾶς καὶ τόλμης δεινῆς ἐλευθερῶσαι καὶ παραστῆσαι τῷ θεῷ σου ἄνθρωπον ἀπατηθέντα αἰσχρᾷ καὶ μυσαρᾷ ἀπάτῃ. βοηθείας οὖν δεόμενος παρὰ σοῦ ἅπτομαί σου τῶν ποδῶν. ἄνθρωπος θέλω γενέσθαι τῶν ἐπὶ Χριστὸν ἐλπιζόντων, ὅπως καὶ ἡ φωνὴ ᾖ ἀληθὴς εἰρηκυῖά μοι ἐνθάδε· Ἀπόθανε ἵνα ζήσῃς· Ἥτις καὶ ἐτέλεσεν αὐτῆς τὴν ἐνέργειαν· ἀπέθανε γὰρ ἐκεῖνος ὁ ἄπιστος, ὁ ἄτακτος, ὁ ἄθεος· ἐγήγερμαι δὲ ὑπὸ σοῦ ὁ μέλλων πιστός, θευσεβής, ὁ ἀληθείας γνωρίζων, ὃν παρακαλῶ ὑπὸ σοῦ γνωρισθῆναί μοι.

77 Καὶ ὁ Ἰωάννης ἐν εὐφρασίᾳ πολλῇ ληφθεὶς καὶ καταμαθὼν τὴν ὅλην θεωρίαν τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου εἶπεν· Ὢ τί κρατεῖς κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ οὐκ οἶδα, ἠπορημένος ἐπὶ τῇ πολλῇ σου εὐσπλαγχνίᾳ καὶ ἀπείρῳ μακροθυμίᾳ· ὢ μέγεθος οἷον εἰς δουλείαν κατῆλθεν· ὢ ἐλευθερία ἄφραστος δουλαγωγηθεῖσα παρ' ἡμῶν· ὢ ἀπερινόητε δόξα ἡμῶν· ὁ καὶ τὸν νεκρὸν οἶκον φυλάξας ἀνύβριστον, ὁ τοῦ καθαιμάξαντος ἑαυτὸν ἀνθρώπου λυτρωτὴς καὶ τοῦ τὰ φθειρόμενα σώματα σωφρονίζων· ὁ πατὴρ ὁ ἐλεήσας καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐπὶ τὸν ἀμελήσαντα ἄνθρωπον· δοξάζομέν σε καὶ αἰνοῦμεν καὶ εὐλογοῦμεν καὶ εὐχαριστοῦμεν τὴν πολλήν σου χρηστότητα καὶ μακροθυμίαν ἅγιε Ἰησοῦ· ὅτι σὺ μόνος θεὸς καὶ οὐχὶ ἕτερος· ὁ τὸ ἀνεπιβούλευτον κράτος καὶ νῦν καὶ εἰς τοὺς ἅπαντας αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

---

[1] *ἄνθρωπε M: cf 177, 13 et 161, 22; 187, 4* sed quia te uideo hic dei seruum et apparuisti mihi, cognosco et illum angelum dei fuisse 𝔄 ‖ *ὅτι om M ‖ σοῦ δὲ M ‖ scr σὲ ὀφθέντα?? cf* 𝔄 ‖ [2] *θ. ἄγγ. α. εἶναι R ‖ εὖ οἶδα om M: cf 162, 30* ‖ [2–3] *τοῦτο - πέπ.*] et noui quia uere a te deus adnuntiatur 𝔄*: τοῦτο δὲ ἀ. ἐ. del (uar script)? et κ. τ. πέπ. ante ὅτι ponend? an κ. τ. πέπ. del?* ‖ *τοῦτο - κατ.*] *τοῦ ὑπὸ σοῦ κηρυττομένου M* ‖ [4] *κ. σὲ π.*] *δέομαί σου M* rogo et deprecor 𝔄*: fort scr κ. σὲ παρακ. ⟨καὶ⟩ δέομαί σου cf 204, 6 (sed etiam 187, 18; 191, 6 al)* ‖ [4–13] *με - μοι*] *τῆς ἐμῆς ἕνεκεν σωτηρίας ἀλλὰ σπούδασον προσαγαγεῖν με τῷ σῷ δεσπότῃ χριστῷ M etiam plura habet* 𝔄 ‖ [8–9] ut et uocis eius ueritas compleatur quae ait oportere me mori ut uiuerem 𝔄 ‖ [9] *ᾖ*] *ἡ R* ‖ *⟨ἡ⟩ εἰρηκυῖα? cf 187, 13* ‖ [12] *πιστὸς ⟨εἶναι καὶ εὔτακτος καὶ⟩?* ‖ *scr ἀλήθειαν et ἣν?* ‖ [14–27] *καὶ ὁ - ἀμήν om M*

R [16] *ὢ τί R* quid 𝔄*: scr Ὅ τι?? Τί??* ‖ *κρ*] agam 𝔄*: scr φράσω??* ‖ [21] *σώματα ⟨μιαίνοντος τὴν ψυχὴν⟩?* ‖ [26] *ὁ*] *scr οὗ?*

78 *Καὶ εἰπὼν ταῦτα ὁ Ἰωάννης προσλαβόμενος τὸν Καλλίμαχον ἠσπάζετο λέγων· Δόξα τῷ θεῷ ἡμῶν τέκνον τῷ ἐλεήσαντί σε καὶ καταξιώσαντί με δοξάσαι τὴν αὐτοῦ δύναμιν, καὶ καταξιώσαντι καὶ σὲ μεθόδῳ τῆς παρὰ σοῦ ἐκείνης σου μανίας καὶ μέθης μεταστῆναι, ἐπὶ δὲ τὴν ἰδίαν ἀνάπαυσιν καὶ ἀνακαίνισιν βίου καλέσαντι.*

79 *Ὁ δὲ Ἀνδρόνικος θεασάμενος τὸν Καλλίμαχον νεκρὸν ἐγηγερμένον ἐδέετο τοῦ Ἰωάννου ἅμα τοῖς ἀδελφοῖς ὅπως καὶ τὴν Δρουσιανὴν ἀνεγείρῃ λέγων· Ἰωάννη, ἀναστήτω καὶ τὸ βραχὺ κατορθωσάτω ὅπερ ἀπεκόμισεν λυπουμένη Δρουσιανὴ τοῦ Καλλιμάχου ἕνεκεν, δόξασα αὐτὸν σκάνδαλον γεγενῆσθαι· καὶ ὁπότε ὁ κύριος θέλει παραλήψεται αὐτήν. Καὶ ὁ Ἰωάννης μὴ μελλήσας προσελθὼν τῷ τάφῳ αὐτῆς καὶ τῆς χειρὸς κρατήσας ἔφη· Τὸν μόνον θεόν σε ὄντα ἐπικαλοῦμαι τὸν ὑπερμεγέθη, τὸν ἄφραστον, τὸν ἀκατάληπτον· ᾧ πᾶσα δύναμις ἀρχοντικὴ ὑποτέτακται· ᾧ πᾶσα ἐξουσία ἔκλινεν· ᾧ πᾶσα ἀλαζονεία προπεσοῦσα ἡσυχάζει· ὃν δαίμονες ἀκούοντες φρίττουσιν· ὃν ἡ κτίσις ὅλη καταμαθοῦσα μετριάζει· δοξασθήτω σου τὸ ὄνομα ὑφ' ἡμῶν, καὶ ἀνέγειρον Δρουσιανήν, ὅπως μᾶλλον Καλλίμαχος ἐπιστηριχθῇ οἰκονομήσαντι ἀνθρώποις μὲν ἄπορον καὶ ἀδύνατον, σωτηρίαν καὶ ἀνάστασιν, σοὶ δὲ μόνῳ δυνατόν, καὶ ἡ Δρουσιανὴ ἴδῃ ὅπως ἡ ἀναπεπαυμένη, τοῦ νεανίσκου ἐπιστρέψαντος ἐμπόδιον μεθ' ἑαυτῆς μηδὲ τὸ βραχύτατον ἐπικομίζουσα ἐπιγενομένη πρὸς σέ.*

80 *Καὶ εἰπὼν ταῦτα ὁ Ἰωάννης τῇ Δρουσιανῇ ἔφη· Δρουσιανὴ ἀνάστηθι. Ἡ δὲ ἀναστᾶσα ἀπέβη τοῦ τάφου· καὶ ἰδοῦσα αὐτὴν ἐν διακρουσίῳ μόνον περὶ τὸ πρᾶγμα διηπόρει· καὶ μαθοῦσα ἀκριβῶς πάντα παρὰ τοῦ Ἀνδρονίκου, τοῦ Ἰωάννου κειμένου ἐπ' ὄψιν καὶ τοῦ Καλλιμάχου μετὰ*

MR [1] *καὶ - Ἰ.] ὁ δὲ Ἰω. ὡς εἶχεν εὐθὺς M* ‖ [2–6] *δόξα - καλ.] paulo plura habet* 𝔄 ‖ [3] *καὶ κ. - δύν. om M* ‖ [4–5] *καταξ. - μετ.] ἐκ τῆς μανίας μεταστήσαντι ταύτης M* ‖ [4] *παρὰ σοῦ] scr παμμιάρου?* ‖ [5–6] *ἰδ. - βίου] αὐτοῦ βασιλείαν M* ‖ [7–12] *θεασ. - αὐτήν] ἐδέετο τοῦ ἰωάννου ὅπως καὶ τὴν δρουσιανὴν ἀναστήσῃ M* ‖ [7] *⟨ἐκ⟩ νεκρῶν? cf 192, 10 (170, 22??)* ‖ [9–10] *Δρ. ante καὶ τὸ?* ‖ [9] *⟨τοῦ βίου⟩ τὸ?? cf Tert de an 56 p 390, 2* ‖ [11] *scr αὐτῷ?* ‖ [12] *scr θελήσει??* ‖ [13] *μελήσας R* ‖ [14–25] *ἔφη - Ἰω. om M* ‖ [16] *scr ἐγκλίνει?* ‖ [17] *scr προσπεσοῦσα? cf 161, 12; Mt c 27 i* ‖ [20] *⟨σοι⟩ οἰκονομήσαντι?* ‖ [21] *ἀπόρων et ἀδυνάτων R* ‖ [22] *ἴδῃ ὅπ. ἡ] scr ἤδη ἀναπνεύσῃ?? ἤδη ἀποβῇ (cf 26)??* ‖ [24] *scr ἐπειγομένη? cf 205, 9; 30, 16 al* ‖ [25] *τῇ Δρ.] sup scr utrobique σ M om R: del?* ‖ [27] *καὶ ἰδ. - διηπ. om M* ‖ *scr ἑαυτὴν?* ‖ *scr δικροσσίῳ? cf 187, 3* ‖ [28–29] *πάντα - ὄψιν] τὰ ἐπ' αὐτῇ γεγενημένα M* ‖ [29–191, 2] *καὶ τ. - ὁμ. δοξ.] μετὰ πάντων καὶ αὐτὴ ἐδόξασε τὸν θεὸν τὸν διὰ τοῦ θεράποντος*

φωνῆς καὶ δακρύων δοξάζοντος τὸν θεόν, ἠγαλλιᾶτο καὶ αὐτὴ ὁμοίως δοξάζουσα. |

81 Ὡς δὲ ἐνεδύσατο, ἐπιστραφεῖσα εἶδε τὸν Φουρτουνᾶ- 235 Z
τον κείμενον· λέγει πρὸς Ἰωάννην· Πάτερ καὶ οὗτος ἀναστήτω καὶ εἰ μάλιστα προδότης μου ἐπειράθη γενέσθαι. Ὁ δὲ Καλλίμαχος ἀκούσας ταῦτα αὐτῆς εἰρηκυίας ἔφη· Μή, παρακαλῶ σε Δρουσιανή· ἡ γὰρ φωνὴ ἣν ἀκήκοα τούτου οὐκ ἐφρόντισεν, ἀλλὰ περὶ σοῦ μόνης ἀνήγγειλε, καὶ ἰδὼν ἐπίστευσα· εἰ γὰρ ἦν ἀγαθός, τάχα ἂν καὶ αὐτὸν ἐλεήσας ὁ θεὸς διὰ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἤγειρεν· ἐπέσχετο οὖν τὸν ἄνδρα κακῶς τεθνάναι. Καὶ ὁ Ἰωάννης αὐτῷ εἶπεν· Οὐκ ἐμάθομεν τέκνον κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδοῦναι. καὶ γὰρ ὁ θεὸς ποιησάντων ἡμᾶς εἰς αὐτὸν πολλὰ κακὰ καὶ οὐχὶ καλὰ ἀντιμισθίαν ἡμῖν οὐκ ἀπέδωκεν ἀλλὰ μετάνοιαν· καὶ ἀγνοησάντων ἡμῶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἠμέλησεν ἀλλ' ἠλέησεν, καὶ βλασφημησάντων οὐκ ἐξῆλθεν ἀλλ' εὐσπλαγχνίσθη· καὶ ἀπιστησάντων ἡμῶν οὐκ ἐμνησικάκησε· καὶ διωξάντων τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ οὐκ ἀνταπέδωκεν, ἀλλὰ μετάνοιαν ὑποβαλὼν καὶ ἀποχὴν κακῶν παρεκάλεσε καὶ ἡμᾶς ἐπ' αὐτόν, ὡς καὶ σὲ τέκνον Καλλίμαχε καὶ μὴ μνησικακήσας ἐπὶ τοῖς πρώτοις δοῦλον ἑαυτοῦ παρέστησαν ἐπιτηροῦντα αὐτοῦ τῷ ἐλέει. ὅθεν εἰ μὴ ἐπιτρέπεις τὸν Φουρτουνᾶτον ἀναστῆναι, Δρουσιανῆς χρεία.

82 Ἡ δὲ μὴ μελλήσασα ἀγαλλιάσει πνεύματος καὶ ψυχῆς προσελθοῦσα τῷ Φουρτουνάτου πτώματι εἶπεν· Ὁ θεὸς τῶν αἰώνων Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας, ὁ παρασχόμενός μοι ἰδεῖν τέρατα καὶ σημεῖα, ὁ χαρισάμενός μοι τοῦ ὀνόματός σου κοινωνὸν γενέσθαι· ὁ ἐμφυσήσας μοι ἑαυτὸν τῇ πολυμόρφῳ σου ὄψει καὶ ἐλεήσας παντοίως· ὁ βιαζομένην με ὑπὸ τοῦ παλαιοῦ μου συμβίου Ἀνδρονίκου περισκεπάσας τῇ πολλῇ σου χρηστότητι· ὁ ἀδελφόν μοι παραδοὺς τὸν σὸν δοῦλον Ἀνδρόνικον· ὁ φυλάξας με καθαρὰν ἕως τοῦ νῦν τὴν σὴν δούλην· ὁ τελευτῆσάν με ὑπὸ Ἰωάννου ἀναστήσας τοῦ σοῦ θεράπον-

(cf 191, 32) αὐτοῦ ἰωάννου ποιοῦντα ἔνδοξά τε καὶ ἐξαίσια ὧν οὐκ ἔστιν εἰκασμός M

[1] αὕτη R ‖ [3]-208,[10] ὡς - εἶχον. om M

R [4] <καὶ> λέγει? ‖ [5] scr εἰ καί? cf 192, 5 ‖ [7] scr ἀκήκοεν (cf 186, 16)?? cf 188, 23? ‖ [8] ἰδὼν <ἐγηγερμένην>?? cf 192, 11 ‖ [10] dignum morte iudicauit quem dignum resurrectione non prodidit 𝔄 ‖ ἐπέσχ.] scr ἠπίστατο?? cf 𝔄 ‖ scr καλῶς (i e merito)?? ‖ [13] scr ἡμῶν? ‖ [16] scr ἐπεξῆλθεν ‖ scr ἐσπλαγχνίσθη? ‖ [20] del καί? ‖ [21] scr παρέστησεν? κατέστησεν? ‖ scr ἐπιτηροῦντι?? ‖ εἰ <ἐμοί>? si mihi 𝔄 ‖ [22] scr ἀναστῆσαι? (ut resurgat 𝔄) cf 187, 17; 192, 5 ‖ [23] μελήσασα R ‖ <ἐν> ἀγαλλιάσει? ‖ [33] scr τελευτήσασάν?

τος· ὁ καὶ ἐγηγερμένην με δείξας τὸν σκανδαλισθέντα ἀσκανδάλιστον· ὁ ἀναπαύσας με ἐπὶ σὲ τελείως καὶ κουφίσας τῆς ἀποκρύφου μανίας· ὃν ἐφίλησα καὶ ἠγάπησα· δέομαί σου Χριστὲ μὴ παραπέμψῃ τὴν σὴν Δρουσιανὴν αἰτουμένην σε τὸν Φουρτουνᾶτον ἀναστῆναι, εἰ καὶ μάλιστα προδότης μου ἐπειράθη γενέσθαι.

83 *Καὶ λαβομένη τῆς χειρὸς τοῦ τεθνεῶτος ἔφη· Ἀνάστα Φουρτουνᾶτε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ δὲ Φουρτουνᾶτος ἀναστὰς καὶ ἰδὼν τὸν Ἰωάννην ἐν τῷ μνήματι καὶ τὸν Ἀνδρόνικον καὶ τὴν Δρουσιανὴν ἐκ νεκρῶν ἐγηγερμένην καὶ τὸν Καλλίμαχον πεπιστευμένον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀδελφοὺς δοξάζοντας τὸν θεὸν εἶπεν· Ὦ μέχρι ποῦ τῶν δεινῶν ἀνθρώπων τούτων αἱ δυνάμεις ἐχώρησαν· οὐκ ἐβουλόμην ἐγηγέρθαι ἀλλὰ μᾶλλον τεθνάναι, ὅπως αὐτοὺς μὴ ὁρῶ. Καὶ ταῦτα εἰπὼν φυγὼν ἐξῆλθε τοῦ μνήματος.*

84 *Καὶ ὁ Ἰωάννης ἰδὼν τὴν ἀμετάθετον τοῦ Φουρτουνάτου ψυχὴν εἶπεν· Ὦ φύσις μὴ καταβαλλομένη πρὸς τὸ κρεῖττον· ὦ πηγὴ ψυχῆς μενούσης ἐν ῥύπῳ· ὦ οὐσία φθορᾶς σκότους πλήρης· ὦ θάνατε ἐν τοῖς σοῖς ὀρχούμενε· ὦ δένδρον ἄκαρπον πυρὸς γέμον· ὦ ξύλον τὸν καρπὸν ἄνθρακα γέμον· ὦ ὕλη ὑλομανίας σύνοικε καὶ ἀπιστίας γεῖτον· ἤλεγξας τίς εἶ καὶ ἐλέγχῃ ἀεὶ ἅμα τοῖς σοῖς τέκνοις· καὶ τὸ δύνασθαι δοξάζειν τὸ κρεῖττον οὐκ οἶδας· οὐ γὰρ ἔχεις. τοιγαροῦν οἷα ἡ ὁδός σου τοιαύτη καὶ ἡ ῥίζα καὶ ἡ φύσις. καταργήθητι ἀπὸ τῶν ἐλπιζόντων πρὸς κύριον· ἀπὸ ἐννοιῶν αὐτῶν· ἀπὸ τοῦ νοός· ἀπὸ τῶν ψυχῶν· ἀπὸ τῶν σωμάτων· ἀπὸ πράξεως· ἀπὸ βίου· ἀπὸ ἀναστροφῆς· ἀπὸ ἀπωλείας· ἀπὸ ἐπιτηδεύματος· ἀπὸ συμβουλίας· ἀπὸ ἀναστάσεως τῆς πρὸς θεόν· ἀπὸ εὐωδίας ἧς κοινωνεῖν μέλλεις· ἀπὸ νηστειῶν· ἀπὸ δεήσεων· ἀπὸ λουτροῦ ἁγίου· ἀπὸ εὐχαριστίας· ἀπὸ τροφῆς σαρκός· ἀπὸ πότου· ἀπὸ ἐνδύματος· ἀπὸ ἀγάπης· ἀπὸ ἀκηδίας· ἀπὸ ἐγκρατείας· ἀπὸ δικαιοσύνης· ἀπὸ πάντων σε τούτων ἀνοσιώτατε καὶ θεοῦ ἐχθρὲ Σατανᾶ καταργήσει σε Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ τῶν ὁμοίων σου τῶν ἐχόντων σου τὸν τρόπον.*

---

1 *scr ἐγηγερμένη μοι?* ‖ 4 *scr παραπέμψῃς?* ‖ 5 *scr ἀναστῆσαι??* (iube resurgere 𝔄) *cf 191, 22* ‖ 11 *scr πεπιστευκότα?* credidisse 𝔄 ‖ 17–193,13 *multa om multa de suo add* 𝔄 ‖ 17 *scr μεταβαλλομένη??* ‖ 20 *scr ἄνθ. φέρον?* ‖ 21 *γείτων R* ‖ 24 *ἡ ὁδός] ὁ καρπός exspectes* ‖ 27 *ἀπωλ.] scr ἀσχολίας??* ‖ 28 *scr ἀναπαύσεως??* ‖ 31 *scr κηδείας??* ‖ 33 *σε del?* ‖ 34 *καὶ ⟨κύριος⟩?? καὶ ⟨κριτὴς⟩?*

85 *Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰωάννης ἐπευξάμενος καὶ λαβὼν ἄρτον ἐκόμισεν εἰς τὸ μνῆμα κλάσαι· καὶ εἶπε· Δοξάζομέν σου τὸ ὄνομα τὸ ἐπιστρέφον ἡμᾶς ἐκ τῆς πλάνης καὶ ἀνηλεοῦς ἀπάτης· δοξάζομέν σε τὸν παρ' ὀφθαλμοῖς δείξαντα ἡμῖν ἃ εἴδομεν· μαρτυροῦμέν σου τῇ χρηστότητι ποικίλαις φανίσιν· αἰνοῦμέν σου τὸ ἀγαθὸν ὄνομα κύριε ἐλέγξαντι τοὺς ὑπὸ σοῦ ἐλεγχομένους· εὐχαριστοῦμέν σε κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὅτι πεπείσμεθα ἀμετάβολον οὖσαν· εὐχαριστοῦμέν σου τῷ χρήσαντι φύσιν φύσεως σῳζομένης· εὐχαριστοῦμέν σοι τῷ τὴν ἀπαραίτητον ἡμῖν δεδωκότι ταύτην ὅτι σὺ μόνος καὶ νῦν καὶ ἀεί· οἱ σοὶ δοῦλοι εὐχαριστοῦμέν σοι μετὰ προφάσεως συλλεγόμενοι καὶ ἀναλεγόμενοι ἅγιε.*

86 *Καὶ εὐξάμενος οὕτως καὶ δοξάσας ἐξῄει τοῦ μνήματος, κοινωνήσας τοῖς ἀδελφοῖς πᾶσι τῆς τοῦ κυρίου εὐχαριστίας· καὶ γενόμενος ἐν τοῖς Ἀνδρονίκου ἔλεγε τοῖς ἀδελφοῖς· Ἀδελφοί, πνεῦμά τι ἐν ἐμοὶ ἐμαντεύσατο τὸν Φουρτουνᾶτον ἀπὸ τῆς τοῦ ὄφεως πληγῆς μελανίᾳ μέλλοντι τεθνάναι· ἀλλὰ μαθέτω τις τάχιον πορευθεὶς εἰ ἄρα οὕτως ἔχει. Καὶ δραμών τις τῶν νεανίσκων εὗρον αὐτὸν λοιπὸν τεθνηκότα καὶ τὴν μελανίαν νεμομένην καὶ ἁψαμένης τῆς καρδίας αὐτοῦ· καὶ ἐλθὼν ἀνήγγειλε τῷ Ἰωάννῃ τρίωρον αὐτὸν τεθνάναι. καὶ εἶπεν ὁ Ἰωάννης· Ἀπέχει τὸ τέκνον σου διάβολε.*

* * *

87 (1 Iames) *Ἐξήτασαν οὖν οἱ παρόντες τὴν αἰτίαν, καὶ* 2 I
μάλιστα ἠπόρουν εἰρηκυίας τῆς Δρουσίνης ὅτι Μοι ὁ κύριος ὡς Ἰωάννῃ ὤφθη ἐν τῷ μνήματι καὶ ὡς νεανίσκος. Ἠπορημένων οὖν αὐτῶν καὶ τρόπον τινὰ μηδέπω ἐστηριγμένων τῇ πίστει βεβαίως φέρων ὁ Ἰωάννης εἶπεν·

---

[5] *scr ποικίλως φανείσῃ?* ‖ [6] *ὄνομα· ⟨εὐχαριστοῦμέν σοι⟩?* ‖ [7] *scr σοι?* ‖ *πεπείσμεθά ⟨σου τὴν χάριν⟩?* ‖ [8] *scr σοι?* ‖ *χρ. corruptum??* ‖ [9] *del φύσιν?* ‖ [10] *ταύτην ⟨πίστιν⟩?* ‖ [11] *et* [12] *προφ. et ἀναλ. num sana?* ‖ [17] *scr μέλλοντα?* ‖ [19] *scr εὗρεν?* ‖ [20] *scr ἁψαμένην?* ‖ [22] *scr Ἀπέχεις?* habes 𝔄 ‖ *διάβολε] sequuntur 203, 8 συνῆν οὖν cet R*

C [23] *διήγησις θαυμαστὴ περὶ τὰς πράξεις καὶ ὀπτασίας ἣν ἴδεν ὁ ἅγιος ἰωάννης ὁ θεολόγος παρὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ πῶς ἐφάνει ἀπαρχῆς πέτρον καὶ ἰάκοβον καὶ ὅπου διηγῖται τοῦ σταυροῦ τὸ μυστήριον εὐλόγησον δέσποτα insecr C* ‖ [24] *scr Δρουσιανῆς? item Iames: cf 182, 20* ‖ [25] *scr Ἰωάννης: item Iames* ‖ [27] *βεβ.] scr βαρέως? βεβ. defendit Hilgenfeld* ‖ *φέρειν Iames*

88 Ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ξένον πεπόνθατε οὐδὲ παράδοξον περὶ τῆς εἰς τὸν ἐκδοχῆς, ὅπου γε καὶ ἡμεῖς, οὓς ἐξελέξατο ἑαυτῷ ἀποστόλους, πολλὰ ἐπειράσθησαν· ἐγὼ μὲν ὑμῖν προσομιλῶν οὔτε γράψαι χωρῶ ἅ τε εἶδον ἅ τε ἤκουσα. καὶ νῦν μὴ δεῖ με πρὸς τὰς ἀκοὰς ὑμῶν ἁρμόσασθαι, καὶ καθ' ἃ χωρεῖ ἕκαστος ἐκείνω ὑμῖν κοινωνήσω ὧν ἀκροαταὶ δύνασθε γενέσθαι, ὅπως ἴδητε τὴν περὶ αὐτὸν δόξαν ἥτις ἦν καὶ ἔστιν καὶ νῦν καὶ εἰς ἀεί. (2) ὅτε γὰρ ἐξελέξατο Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν ἀδελφοὺς ὄντας, ἔρχεται πρός με καὶ τὸν ἀδελφόν μου Ἰάκωβον εἰπών· Χρῄζω ὑμῶν, ἔλθατε πρός με. Καὶ ὁ ἀδελφός 4.1 | μου τοῦτο εἶπεν· Ἰωάννη, τὸ παιδίον τοῦτο ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ καλέσαν ἡμᾶς τί βούλεται; Κἀγὼ εἶπον· Ποῖον παιδίον; Ὁ δέ μοι πάλιν· Τὸ νεῦον ἡμῖν. Κἀγὼ ἀπεκρινάμην· Διὰ τὴν πολλὴν ἡμῶν ἀγρυπνίαν τὴν κατὰ θάλασσαν γεγονυῖαν οὐ σὺ ὁρᾷς ἀδελφέ μου Ἰάκωβε; οὐχ ὁρᾷς δὲ τὸν ἑστῶτα ἄνδρα εὔμορφον καλὸν ἱλαροπρόσωπον; Ὁ δέ μοι εἶπεν· Τοῦτον οὐχ ὁρῶ ἀδελφέ· ἀλλ' ἐξέλθωμε καὶ ὀψόμεθα τὸ τί βούλεται.

89 Καὶ οὕτως σιγῇ τὸ πλοῖον ἀγαγόντες εἴδομεν καὶ αὐτὸν ἅμα ἡμῖν βοηθοῦντα ὅπως τὸ πλοῖον ἑδράσωμεν. ὡς δὲ ἀπέστημεν τοῦ τόπου αὐτῷ βουληθέντες ὅπεσθαι, πάλιν ὤφθη ἐμοὶ ὑπόψιλον ἔχων, τὸ δὲ γένειον δασὺν καταγόμενον, τῷ δὲ Ἰακώβῳ ἀρχιγένειος νεανίσκος. ὑπορουῦν μὲν οὖν ἀμφότεροι ὅ τι βούλεται τὸ ὁραθὲν ἡμῖν. εἶτα ἑπόμενοι αὐτῷ ἀμφότεροι κατ' ὀλίγον ἠποροῦμεν ἐννοούμενοι τὸ πρᾶγμα. ἐμοὶ μέντοι καὶ τὸ παραδοξότερον τότε ἐφαίνετο· ἐπειρώμην γὰρ αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁρᾶν, καὶ οὐδεπώποτε εἶδον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπονεύοντας, ἀλλὰ μόνον ἀνεῳγότας. πολλάκις

[4] cf Io 1, 1, 1 ‖ [8] cf Marc 1, 16; 17 ‖ [9] cf Marc 1, 19 (Io 1, 37)

[2] τὸν ⟨κύριον⟩? recepit James ‖ [3] scr ἐπειράσθημεν? item James ‖ [4] πρ.] οὔτε προσομιλεῖν James ‖ ⟨οὔτε εἰπεῖν⟩ οὔτε? ‖ [5] μὴ] μὲν James recte ut uid ‖ [6] scr ἐκείνων? ἐκεῖνα James ‖ [7] αὐτῶν C corr James ‖ [11] ⟨ἀκούσας⟩ εἶπεν? ‖ ἰῶ' C ‖ ⟨τὸ⟩ ἐπὶ? item James ‖ [15] οὐ σὺ] scr ὄψιν?? φάσμα??? οὐκ ὂν (cf 196, 22)?? ‖ [16] τοῦτον James recte ut uid ‖ [17] scr ἐξέλθωμεν: item James ‖ [19] σιγῇ] εἰς γῆν James ‖ scr ἀναγαγόντες? ‖ [20] ἐμῆν sed η sup ε C ‖ [21] ἕπεσθαι James recte ‖ [22] ὑπ. ἔχων ⟨τὴν κεφαλὴν⟩ primo James ⟨τὴν μὲν κεφαλὴν⟩ ὑπ. ἔχων malebam item Robinson: recepit James ‖ scr δασὺ: item James ‖ [23] ἀρχιγένιος corr ex ἀρχιγένιον(?) C: scr ἀρχεγένειος?? ‖ ὑπ. μὲν] ἠποροῦμεν James recte ‖ [24] ὅ τι] τὸ τί??? cf 17 ‖ [25] ἠπορ.] σφοδρότερον addend suspicatur James ‖ [26] scr τόδε? recepit James ‖ [29] ἐπινεύοντας James: scr ἐπιμύοντας uel ἀπομύοντας?

δέ μοι καὶ μικρὸς ἄνθρωπος ἐμφαίνεται δύσμορφος καὶ τὸ πᾶν εἰς οὐρανὸν ἀποβλέπων. εἶχεν δὲ καὶ ἕτερον θαυμαστόν· ἀνακείμενον ἐμὲ ἐπὶ τὰ ἴδια στήθη ἐδέχεται, κἀγὼ συνεῖχον ἑαυτῷ· καὶ ποτὲ μέν μοι λεῖα καὶ ἁπαλὰ τὰ στήθη αὐτοῦ ἐψηλαφᾶτο, ποτὲ δὲ σκληραὶ ὥσπερ πέτραις ὅμοια, ὡς διαπορεῖν με ἐν ἐμαυτῷ καὶ λέγει· Τί ἐστιν τοῦτο; οὗτός μοι. Καὶ ἐννοοῦντός μου ταῦτα αὐτὸς .... |

90 (3) ἄλλοτε δέ ποτε παραλαμβάνει με, Ἰάκωβον καὶ 6 I
Πέτρον εἰς τὸ ὄρος ὅπου ἦν αὐτῷ ἔθος εὔχεσθαι, καὶ εἴδομεν αὐτῷ φῶς τοιοῦτον ὁποῖον οὐκ ἔστιν δυνατὸν ἀνθρώπῳ χρώμενον λόγῳ φθαρτῷ ἐκφέρειν οἷον ἦν. (4) πάλιν ὁμοίως ἀνάγει ἡμᾶς τοὺς τρεῖς εἰς τὸ ὄρος λέγων· Ἔλθατε σὺν ἐμοί. Ἡμεῖς δὲ πάλιν ἐπορεύθημεν· καὶ ὁρῶμεν αὐτὸν ἀπὸ διαστήματος εὐχόμενον· ἐγὼ δὲ οὖν, ἐπειδὴ ἐφίλει με, ἠρέμα ὡς μὴ ὁρῶντες αὐτὸς αὐτοῦ ἐγγίζω αὐτῷ καὶ ἵσταμαι ἀφορῶν αὐτὸν εἰς τὰ ὀπίσθια αὐτοῦ· καὶ ὁρῶ αὐτὸν ἱμάτια μὲν μηδὲ ὅλως ἠμφιεσμένον, γυμνὸν δὲ τοῦτον ὁρώμενον ὑφ' ἡμῶν, ἄνθρωπον δὲ οὐδὲ ὅλως· καὶ τοὺς μὲν πόδας ποίας χιόνος λευκοτέρους, ὡς καὶ τὴν γῆν ἐκείνην καταλάμπεσθαι ὑπὸ τῶν ποδῶν· τὴν δὲ κεφαλὴν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐρειδομένην, ὡς φοβηθέντα με κραυγάσαι, αὐτὸν δὲ ἐπιστραφέντα μικρὸν ἄνθρωπον ὀφθῆναι καὶ κρατήσαντός μου τὸ γένειον ἀνασπάσαι καὶ εἰπεῖν μοι· Ἰωάννη μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστὸς καὶ μὴ περίεργος. Καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί γὰρ ἐποίησα κύριε; Λέγω δὲ ὑμῖν ἀδελφοί, οὕτως πεπόνεκα τὸν τόπον ἐκεῖνον ὅθεν μου τοῦ γενείου ἐλάβετο ἡμέρας τριάκον, ὥστε με εἰπεῖν αὐτῷ· Κύριε, εἰ τὸ τίαμα σου παίζοντος τοιαύτην ἀλγηδόνα πεποίηκεν, τί εἰ ῥα-

[3] cf Io 13, 23; 25 ‖ [5] cf Io 1, 1, 1 ‖ [23] cf Io 20, 27

---

[1] *scr ἐφαίνετο? cf 3; 194,26* ‖ [1–2] τὸ πᾶν] τότε πάλιν *coni James: scr* τὰ πολλὰ??? ‖ [3] ἀνακ.] ον *compend breuissimum ut uideatur* ἀνακειμὲν *C* ‖ *scr* ἐδέχετο? *(cf 1) item James* ‖ [3–4] *scr* συν⟨εχῶς προσ⟩εῖχον αὐτῷ? ‖ [5] *scr* σκληρὰ *(ita James)? an* σκληρ⟨ὰ κ⟩αὶ? ‖ [6] λέγειν *James recte* ‖ οὕτως *James: at mutila uidentur* ‖ *post* αὐτὸς *paululum spatii uacuum C* ‖ [8] με ⟨καὶ⟩? *item James* ‖ [9] εἴδομεν ⟨ἐν⟩ *James optime* ‖ [10] ἀνθρώπων *Hilgenfeld* ‖ *scr* χρωμένῳ?? *item James coni* ‖ [11] *post* ἦν *fort plura interciderunt* ‖ [14] δὲ οὖν] *del alterutrum??* ‖ ὁρῶντος *James recte* ‖ [15] αὐτὸς *del James recte ut uid* ‖ αὐτὸν *del??* ‖ [17] τούτων *James recte ut uid* ‖ *scr* ⟨τῶν⟩ ὁρωμένων? ‖ [18] ποίας ⟨οὐ⟩? *del (dittogr)?* πάσης *Robinson et coll apoc Petri 3 James* ‖ [22] κρατήσαντά *James recte* ‖ [23] ἰω' *C* ‖ [25] πεπόνηκα *James recte* ‖ [26] *scr* τριάκοντα: *item James* ‖ [26–27] τοτι· άμα *C: scr* τὸ τίλμα? *recepit James*

πίσμασίν μοι ἔλαβες; Καὶ αὐτός μοι εἶπεν· Σὸν λοιπὸν εἰ τὸν μὴ πειράζειν τὸν ἀπείραστον.

91 (5) Ὁ δὲ Πέτρου καὶ Ἰακώβου ἐμοῦ ὁμιλοῦντος τῷ κυρίῳ ἠγανάκτων διανευόμενοί μοι ὅπως παραγένωμαι πρὸς αὐτοὺς ἀπολιπὼν μόνῳ τῷ κυρίῳ. καὶ ἐπορεύθην καὶ εἶπόν μοι ἀμφότεροι· Ὁ τῷ κυρίῳ προσομιλῶν γένον ἐπὶ τοῦ ὕψους τίς εἶ; καὶ γὰρ ἠκροούμεθα ἀμφοτέρων λαλούντων. Καὶ σὺ
8 I νοήσας τὴν πολλὴν χάριν αὐτοῦ καὶ | πολυπρόσωπον ἑνότητα καὶ σοφίαν ἄληκτον εἰς ἡμᾶς ἀποβλέπουσα εἶπον· Μαθήσεσθε αὐτῷ τοῦτο αὐτὸν ἐξετάσαντες.

92 (6) Πάλιν ποτὲ ἡμῶν πάντων τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς Γεννησαρὲτ ἐν ἑνὶ καθευδῶν τῷ οἴκῳ ἐγὼ μόνος ἀπὸ τὸ ἱμάτιον ἐντυλιξάμενος ἐπετήρουν τί πράσσει, καὶ ἤκουσα τὸ πρῶτον λέγοντος αὐτοῦ· Ἰωάννη κάθευδε. Κἀγὼ τότε προσποιησάμενος τὸν καθεύδοντα εἶδον ἄλλον ὅμοιον αὐτὸν καθεύδοντά τινα, οὗ κἠκροασάμην λέγοντος τῷ κυρίῳ μου· Ἰησοῦ, οὓς ἐξελέξω ἔτι σοι ἀπιστοῦσιν. Καὶ ὁ κύριός μου εἶπεν αὐτῷ· Καλῶς λέγεις· ἄνθρωπος γάρ εἰσιν.

219 Z 93 (7) Ἑτέραν δὲ ὑμῖν δόξαν ὁρῶ ἀδελφοί· ποτὲ βουλόμενος αὐτὸν κρατῆσαι ἐν ὑλώδει καὶ παχεῖ σώματι προσέβαλλον· ἄλλοτε δέ ποτε πάλιν ψηλαφῶντός μου αὐτὸν ἄυλον ἦν καὶ ἀσώματον τὸ ὑποκείμενον καὶ ὡς μηδὲ ὅλως ὄν. (8) εἰ δὲ ὑπό τινός ποτε τῶν φαρισαίων κληθεὶς εἰς κλῆσιν ἐπορεύετο, συναπήειμεν αὐτῷ· καὶ ἑκάστῳ παρετίθετο ἄρτος εἷς ὑπὸ

[4] cf Io 13, 24 ‖ [21] cf Io 1, 1, 1 ‖ [23] cf Luc 7, 36; 14, 1

[1] *με Iames recte ut uid ‖ scr ἔβαλες? ‖ [2] εἰ τὸν] ἔστω Iames: scr ἤτω?? ἐστὶν?? τέκνον?? del (dittogr)? ‖ [3] Πέτρος κ. Ἰάκωβος Iames recte ut uid ‖ [4] ἠγανάκτον sup scr ω C: scr ἠγανάκτουν? item Iames ‖ [5] μόνον τὸν κύριον Iames recte ‖ [6] γένον] scr μένων? μένοντι Iames γενομένῳ Robinson ‖ [7] εἶ] ἦν Iames fort recte ‖ scr ἠκροώμεθα? item Iames ‖ [7–8] σὺ ν.] scr συννοήσας? item Iames ‖ [9] ἀποβλέπουσαν Iames recte ‖ [10] αὐτῷ] αὐτὸ Iames: scr αὐτοῦ? ‖ [12] καθ. τῷ] καθευδόντων Iames recte ‖ scr ὑπὸ?? idem Iames coni ‖ τῷ ἱματίῳ Iames coni ‖ [13] ἐντυληξάμενος ex ἐντυληξάμενον C ‖ [14] ἰω̃' C ‖ [15] scr αὐτοῦ? αὐτῷ (item Hilgenfeld)? ‖ καθ.] κατελθόντα Iames: del (dittogr)? ‖ [16] τινα ante εἶδον (15) ponend? ‖ οὐκηκροασάμην C οὗ καὶ ἠκροασάμην Iames optime ‖ post Ἰ. interpungit C: corr Iames ‖ [17] ἀπιστοῦσιν; Iames ‖ [18] ἄνθρωποι Iames recte ut uid ‖ [19] scr ἐρῶ? item Iames*

Σ' (= Σ [= TOXYZ] e l) C [19] ποτὲ] ἔτι ὁ αὐτὸς ἀνέγνω ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου (ἧς ἡ ἀρχὴ add e l) ποτὲ Σ' ‖ [20] αὐτὸν] τὸν Ἰησοῦν Σ' ‖ κρατῆσαι] καὶ μεθ' ἕτερα (μετ' ὀλίγα O) add Σ' ‖ πάσχει C ‖ σώματος C ‖ προσέβαλον C ‖ [21] ποτε om Σ': cf 195, 8 ‖ ψιλαφοῦντος C ‖ [23] ποτε ὑ. τ. Σ e: cf 197, 5 ‖ κληθεὶς om C ‖ κλίσιν C recubitum l ‖ [24] ἑκ.-εἷς] ἕκαστος ἡμῶν (cf 197, 2) ἐλάμβανε τακτὸν ἄρτον ἕνα Σ'

τῶν κεκληκότων, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ἐλάμβανεν ἕνα· τὸν δὲ αὐτοῦ
εὐλογῶν διεμέριζεν ἡμῖν· καὶ ἐκ τοῦ βραχέος ἕκαστος ἐχορτά-
ζετο καὶ οἱ ἡμῶν ἄρτοι ὁλόκληροι ἐφυλάσσοντο, ὥστε ἐκπλήτ-
τεσθαι τοὺς καλοῦντας αὐτόν. | (9) ἐβουλόμην δὲ πολλάκις σὺν 10 I
αὐτῷ βαδίζων ἴχνος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἰδεῖν εἰ φαίνεται·
ἑώρων γὰρ αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἑαυτὸν ἐπαίροντα· καὶ οὐδέ-
ποτε εἶδον. (10) καὶ ταῦτα ὑμῖν ἔτι ὥσπερ προτροπῆς ἕνεκεν
ἀδελφοὶ τῆς ἐπ' αὐτὸν πίστεως ὁμιλῶ· τὰ γὰρ μεγαλεῖα αὐτοῦ
καὶ θαυμάσια τὸ νῦν σεσιγήσθω, ἄρρητα ὄντα καὶ τάχα οὐ
δυνάμενα οὔτε λέγεσθαι οὔτε ἀκούεσθαι. |

94 (11) πρὶν δὲ συλληφθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀνόμων 220 Z
καὶ ὑπὸ ἀνόμου ὄφεως νομοθετουμένων Ἰουδαίων συναγαγὼν
πάντας ἡμᾶς ἔφη· Πρίν με ἐκείνοις παραδοθῆναι ὑμνήσωμεν
τὸν πατέρα καὶ οὕτως ἐξέλθωμεν ἐπὶ τὸ προκείμενον. Κελεύσας
οὖν ἡμῖν ὥσπερ γῦρον ποιῆσαι, ἀποκρατούντων τὰς ἀλλήλων
χεῖρας, ἐν μέσῳ δὲ αὐτὸς γενόμενος, ἔλεγεν· Τὸ ἀμὴν ἐπα-
κούετέ μοι. Ἤρξατο οὖν ὕμνον ὑμνεῖν καὶ λέγειν· Δόξα σοι
πάτερ. Καὶ ἡμεῖς κυκλεύοντες ἐπηκούομεν αὐτῷ τὸ ἀμήν.
Δόξα σοι λόγε· δόξα σοι χάρις. Ἀμήν. Δόξα σοι τὸ πνεῦμα·
δόξα σοι ἅγιε· δόξα σου τῇ δόξῃ. Ἀμήν. Αἰνοῦμέν σε πάτερ·
εὐχαριστοῦμέν σοι φῶς ἐν ᾧ σκότος οὐκ οἰκεῖ. Ἀμήν.

95 Ἐφ' ᾧ δὲ εὐχαριστοῦμεν λέγω· | σωθῆναι θέλω καὶ 12 I
σῶσαι θέλω. Ἀμήν. Λυθῆναι θέλω καὶ λῦσαι θέλω. Ἀμήν. |
Τρωθῆναι θέλω καὶ τρῶσαι θέλω. Ἀμήν. Γεννᾶσθαι θέλω 221 Z
καὶ γεννᾶν θέλω. Ἀμήν. Φαγεῖν θέλω καὶ βρωθῆναι θέλω.

[2] cf Io 6, 7 Marc 8, 8 ‖ [13] cf Marc 14, 26 ‖ [19] cf Io 1, 1 ‖ [21] cf Io 1, 1, 5

---

[1] *τοῦ κεκληκότος C: cf 4* ‖ [2] *ἐκ] εἰς C* ‖ *ἕκ.] ἡμῶν add Σ': cf 196, 24* ‖ [3] *ἄ. ἡμ. C* ‖ [5] *ἰδεῖν εἰ ante ἴχνος Σ': cf 204, 5* ‖ [6] *ἀπὸ - ἑαυτ. om C* ‖ [7–8] *ὑμ. - τῆς] ἡμῖν ἀδ. προτροτροπῆς ἕνεκα τὴν C* ‖ [8] *ἀμιλῶ C* ‖ [9] *θ.] τὰ θ. Σ* e ‖ *τὸ νῦν om* I ‖ *σεσιγείσθαι C* ‖ *καὶ τάχα om C* ‖ [10] *δυνάμεθα C* ‖ *οὔτε om C* ‖ *οὔτε] ὄντα C* ‖ [11] *πρὶν] πρὶν ἢ C: cf 13* ‖ [12] *καὶ - νομοθ. om C* ‖ *συνάγωγῶν C* ‖ [13] *ἡμᾶς om C* ‖ *ὑπομνήσωμεν C* ‖ [15] *ὥσπερ om Σ'* ‖ *ἀπ. τὰς] ἀπὸκρατόντας C ἀποκρατοῦντας Iames* ‖ [16] *ὑπακοῦεται C* obedite I *ὑπακούετε dubitanter conieciebat Thilo recepit Iames: cf 18* ‖ [17] *μοι] μου O* e *om C* ‖ *ὕμνον om Σ* e (hymnum canere I) ‖ [18] *ἐπηκ.] ἐλέγωμεν C* respondebamus I*: ὑπηκούομεν coni Thilo: cf 16; 187, 25* ‖ *αὐτῷ om C* ‖ [19–20] *τὸ - ἅγ.] πνεῦμα ἅγιον C* ‖ [20] *σε] σοι C* ‖ *σοι] σε Ye* ‖ [22] *εὐχαριστοῦντες λόγῳ C ηὐχαριστοῦμεν λέγει Robinson* ‖ *λέγω] ἴσ. λέγει marg* e *λόγῳ Hilgenfeld* ‖ [22–23] saluare uolo et saluari uolo *Augustinus* ‖ [23–25] *λυθ. - βρωθ. θ. om C* ‖ [23] soluere uolo et solui uolo *Augustinus bis* ‖ [24] *τρωθ.]* tabefieri I ‖ *τρῶσαι]* tabescere facere I ‖ [24–25] *γενν. θ. κ. γ. θ. ἀμ. om TXY (add y) Z* e generari uolo *Augustinus* nasci uolo et gignere uolo amen I

Ἀμήν. Ἀκούειν θέλω καὶ ἀκούεσθαι θέλω. Ἀμήν. Νοηθῆναι θέλω νοῦς ὢν ὅλος. Ἀμήν. Λούσασθαι θέλω καὶ λούειν θέλω. Ἀμήν. Ἡ χάρις χορεύει· αὐλῆσαι θέλω· ὀρχήσασθε πάντες. Ἀμήν. Θρηνῆσαι θέλω· κόψασθε πάντες. Ἀμήν. Ὀγδοὰς μία ἡμῖν συμψάλλει. Ἀμήν. Ὁ δωδέκατος ἀριθμὸς ἄνω χορεύει. Ἀμήν. Τῷ δὲ ὅλων ὧ χορεύειν ὑπάρχει. Ἀμήν. Ὁ μὴ χορεύων τὸ γινόμενον ἀγνοεῖ. Ἀμήν. Φυγεῖν θέλω καὶ μένειν θέλω. Ἀμήν. Κοσμεῖν θέλω καὶ κοσμᾶς θέλω. Ἀμήν. Ἑνωθῆναι θέλω καὶ νῶσαι θέλω. Ἀμήν. Οἶκον οὐκ ἔχω καὶ οἴκους ἔχω. Ἀμήν. Τόπον οὐκ ἔχω καὶ τόπους ἔχω. Ἀμήν. Ναὸν οὐκ ἔχω καὶ ναοὺς ἔχω. Ἀμήν. Λύχνος εἰμί σοι τῷ βλέποντί με. Ἀμήν. Ἔσοπτρόν εἰμί σοι τῷ νοοῦντί με. Ἀμήν. Θύρα εἰμί σοι κρούοντί με. Ἀμήν. Ὁδός εἰμί σοι παροδίτῃ.

14 96 ὑπακούω δέ μου τῇ χορείᾳ | ἴδε σεαυτὸν ἐν ἐμοὶ λαλοῦντι, καὶ ἰδὼν ὃ πράσσων τὰ μυστήριά μου σίγα. ὁ χορεύων νόει ὃ πράσσω, ὅτι σόν ἐστιν τοῦτο τοῦ ἀνθρώπου πάθος ὃ μέλλω πάσχειν· οὐ γὰρ ἐδύνου ὅλως συνιδεῖν ὃ πάσχεις εἰ μή σοι λόγος ὑπὸ πατρὸς ἐστάλην. ὁ ἰδὼν ὃ πάσχω ὡς πάσχοντα εἶδες, καὶ ἰδὼν οὐκ ἔστης ἀλλ' ἐκινήθης ὅλος. κινηθεὶς σοφίζειν στρωμνὴν μὲν ἔχεις· ἐπαναπάηθί μοι. τίς εἰμι ἐγὼ γνῶ ὅταν ἀπέλθω. ὃ νῦν ὁρῶμαι τοῦτο οὐκ εἰμί· ὄψει ὅταν σὺ ἔλθῃς. εἰ τὸ πάσχειν ᾔδεις, τὸ μὴ παθεῖν ἂν εἶχες. τὸ παθεῖν σύγγνωθι καὶ τὸ μὴ παθεῖν ἕξεις. ὃ σὺ μὴ οἶδας αὐτός σε διδάξω. θεός εἰμι σοῦ, οὐ τοῦ προδότου. ῥυθμί-

[11] cf apoc 21, 23 ‖ [13] cf Io 10, 9; 14, 6 ‖ [18] cf Io 1, 1; 1, 4, 14 ‖ [21] et [23] cf Io 13, 7

[1] *ἀμήν om C* ‖ *ἀκούεσθαι] ἀκοῦεσ C: cf 8* ‖ [2] *ὢν] οὖν C* ‖ *λούεσθαι conicit Thilo recte ut uid: cf λούειν* ‖ [3] *ἡ om C* ‖ cantare uolo et saltate cuncti *Augustinus* ‖ [4] plangere uolo tundite uos omnes *Augustinus* ‖ [4–199,6] *ὀγδοὰς - ἀμήν] καὶ μεθ' ἕτερα Σ' C* ‖ [6] *τὸ δὲ ὅλον ᾧ χ. Iames τὸ δὲ ὅλον ἀχόρευτον antea idem* ‖ *ὅλ. ὧ] scr ὅλῳ ἄνω? (cf 5) ὅλῳ ΑΩ (coll apoc 1, 8) Hilgenfeld* ‖ [7] *scr φεύγειν? item Iames: cf 2* ‖ [8] ornare uolo et ornari uolo *Augustinus* ‖ *κοσμεῖσθαι Iames recte: cf 1* ‖ [9] *ἑνῶσαι Iames recte* ‖ [11] lucerna sum tibi ille qui me uides *Augustinus* ‖ [12–13] ianua sum tibi quicumque me pulsas *Augustinus* ‖ [12] *σοι⟨τῷ⟩: item Iames* ‖ [13] *παροδίτῃ. ⟨Ἀμήν.⟩?* ‖ [14] *scr Ὑπακούων? ὑπάκουε Iames* ‖ *scr λαλοῦντα??* ‖ [15] qui uides quod ago tace opera mea *Augustinus* ‖ *scr πράσσω: item Iames* ‖ [15–16] *χ. ν.] χωρέβωνοῆ C: corr Iames* ‖ [16] *σόν] σῶν C* ‖ *τοῦ] scr ⟨τὸ⟩ τοῦ?? (item Iames) an τὸ?* ‖ [17] *scr ἐδύνω? πάσχω Iames suspicatur* ‖ [18] *scr ἐστάλη???* ‖ [19–20] *κιν. σοφ. num sana?? defendit Hilgenfeld* ‖ [20] *μὲν] με Iames optime* ‖ [21] *scr γνώσῃ? item Iames* ‖ *εἰμί· ⟨ὃ δέ εἰμι⟩? recepit Iames* ‖ [22] *σοι C* ‖ [23] *σύγγ.] σὺ γνῶθι Iames fort recte* ‖ *οἶδας ex ἴδες C*

ζεσθαι θέλω ψυχαῖς ἁγίαις ἐπ' ἐμέ. τὸν λόγον γνῶθι τῆς σοφίας. πάλιν ἐμοὶ λέγε· δόξα σοι πάτερ· δόξα σοι λόγε· δόξα σοι πνεῦμα ἅγιον. τὸ δὲ ἐμὸν ἠθελήσώμην γνῶναι. λόγον ἅπαξ ἔπαιξα πάντα καὶ οὐκ ἐπαισχύνθην ὅλως. ἐγὼ ἐσκίρτησα, σὺ δὲ νόει τὸ πᾶν, καὶ νοήσας λέγε· δόξα σοι πάτερ. Ἀμήν. |

97 (12) Ταῦτα ἀγαπητοὶ χορεύσας μεθ' ἡμῶν ὁ κύριος 16 I
ἐξῆλθεν· | καὶ ἡμεῖς ὥσπερ πλανηθέντες ἢ καὶ ἀποκοιμη- 222 Z
θέντες ἄλλος ἀλλαχόσε πεφεύγειμεν. ἐγὼ μὲν οὖν ἰδὼν αὐτὸν πάσχοντα οὐδὲ προσέμεινα αὐτοῦ τῷ πάθει, ἀλλ' ἔφυγον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κλαίων ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι. καὶ ὅτε τῷ ἀρουβάτῳ ἀπεκρεμάσθη, ὥρας ἕκτης ἡμερινῆς σκότος ἐφ' ὅλης τῆς γῆς ἐγεγόνει. καὶ στὰς ὁ κύριός μου ἐν μέσῳ τοῦ σπηλαίου καὶ φωτίσας αὐτὸ εἶπεν· Ἰωάννη, τῷ κάτω ὄχλῳ ἐν Ἰεροσολύμοις σταυροῦμαι καὶ λόγχαις νύσσομαι καὶ καλάμοις καὶ ὄξος τε καὶ χολὴν ποτίζομαι. σοὶ δὲ λαλῶ καὶ ὃ λαλῶ ἄκουσον. ἐγώ σοι ὑπέβαλον ἀνελθεῖν εἰς τοῦτο τὸ ὄρος ὅπως ἀκούσῃς ἃ δεῖ μαθητὴν παρὰ διδασκάλου μανθάνειν καὶ ἄνθρωπον παρὰ θεοῦ.

98 (13) Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἔδειξέν μοι σταυρὸν φωτὸς πεπηγμένον καὶ περὶ τὸν σταυρὸν ὄχλον πολύν, μίαν μορφὴν 223 Z
μὴ ἔχοντα. καὶ ἐν αὐτῷ ἦν μορφὴ μία καὶ ἰδέα ὁμοία. αὐτὸν

[9] cf Marc 14, 50 Io 16, 32 (19, 26) ‖ [12] cf Marc 15, 33 (Io 19, 14) ‖ [15-16] cf Io 19, 34 euang Petri 9; 16 Marc 15, 19; 36 Matth 27, 34

[1] *ἁγίαις· ἐπ' ἐμοὶ τὸν Iames* ‖ *<ἐλπιζούσαις> ἐπ' ἐμέ?? cf 189, 8; 192, 25; 207, 2* ‖ [2] *<σὺν> ἐμοί?? (recepit Iames) cf 5* ‖ [3] *τὴν δὲ ἐμὴν εἰ θέλεις γνώμην γν. inter alia temptabat Zahn* ‖ *ἐμὸν <....>?* ‖ *scr εἰ θέλεις ὃ ἤμην??* ‖ [4] uerbo illusi cuncta et non sum lusus in totum *Augustinus* ‖ *scr λόγῳ? idem coni Iames* ‖ *ἅπαξ del (dittogr)?* ‖ *scr ἐνέπαιξα?* ‖ *scr ἐπαίχθην? an ἐνεπαίχθην? ἐπῃσχύνθην Iames fort recte*

Σ' (= *Σ* [= *TOXYZ*] e l) *C* [7] *ἀγαπ.] μου add OC: cf 202, 23; 209, 2* ‖ [8] *ἢ κ. ἀπ. om C* ‖ *scr ἀποπτοηθέντες??* ‖ [9] *ἀλλαχοῦ CO* ‖ *φεύγημεν C ἐπεφεύγειμεν O πεφεύγομεν XYZ πεφεύγαμεν T* e *Iames* fugimus l*: cf 13 ἐγεγόνει* ‖ *οὖν om TXYZ* e ergo l: *del?* ‖ *α. ἰδ. C* ‖ *εἶδον T εἰδὼν OXYZ* uidens l ‖ [10] *πάσχ. om C* ‖ *τὸ πάθος Σ' πάσχοντος αὐτοῦ add C* ‖ *ἀλλὰ C* ‖ *εἰς] ἐπὶ* e ‖ [11] *κλαίων om C* ‖ [11-12] *τῇ ἀρούβα C τῷ σταυρῷ O τὸ ἆρον ἐβοῦτο y* e tolle clamabatur l *coniectura speciosa (cf Io 19, 15) sed falsa τῇ σταυροῦ βάτῳ Iames τῷ ἀρ.* (ערובתא) *defendit Hilgenfeld* ‖ [12] *ἐκρεμάσθη C* ‖ *σκότος] καὶ σκότος* e et tenebrae l ‖ [13] *ἐγένετο C* fiebant l ‖ *μου] ἡμῶν C: cf 196, 16; 17* ‖ [14] *αὐτῷ C με Σ'* ‖ *ιω' C* ‖ [15] *καὶ extr om Σ: cf Corssen p 127; 128* ‖ [17] *εἰς τὸ ὄρ. τοῦτο ἀν. C* ‖ [21-22] *μίαν - ὁμ.] κ. ἐν αὐτῷ ἦν μ. μία κ. ἰδ. μία· καὶ ἐν τῷ σταυρῷ ἄλλον τινὰ ὄχλον μίαν μ. μὴ ἔχ. coll 201, 1-3 Iames acute: sed cf Hilgenfeld* ‖ [22] *ἐνεαυτῷ C* ‖ *μορφὴν C* ‖ *ὁμοία mirabatur Zahn: μία C*

18 I δὲ τὸν κύριον ἐπάνω τοῦ σταυροῦ ἑώρων | σχῆμα μὴ ἔχοντα ἀλλά τινα φωνὴν μόνον, φωνὴν δὲ οὐ ταύτην τὴν ἡμῖν συνήθη, ἀλλά τινα ἡδεῖαν καὶ χρηστὴν καὶ ἀληθῶς θεοῦ, λέγουσαν πρός με· Ἰωάννη, ἕνα δεῖ παρ' ἐμοῦ ταῦτα ἀκοῦσαι· ἑνὸς γὰρ χρήζω τοῦ μέλλοντος ἀκούειν. ὁ σταυρὸς οὗτος ὁ τοῦ φωτὸς ποτὲ μὲν λόγος καλεῖται ὑπ' ἐμοῦ δι' ὑμᾶς, ποτὲ δὲ νοῦς, ποτὲ δὲ Ἰησοῦς, ποτὲ Χριστός, ποτὲ θύρα, ποτὲ ὁδός, ποτὲ ἄρτος, ποτὲ σπόρος, ποτὲ ἀνάστασις, ποτὲ υἱός, ποτὲ πατήρ, ποτὲ πνεῦμα, ποτὲ ζωή, ποτὲ ἀλήθεια, ποτὲ πίστις, ποτὲ χάρις. ται μὲν ὡς πρὸς ἀνθρώπους· ὃ δὲ ὄντως ἐστίν, αὐτὸς πρὸς αὐτὸν νοούμενος καὶ εἰς ἡμᾶς λεγόμενος, διορισμὸς πάντων ἐστίν· καὶ τὸν πεπηγμένον ἐξ ἀνεδράστων ἀνάγγη βιάβα καὶ ἁρμονία σοφίας· σοφία δὲ οὖσα ἐν ἁρμονίᾳ ὑπάρχουσιν δεξιοὶ καὶ ἀριστεροί, δυνάμεις, ἐξουσίαι, ἀρχαὶ καὶ δαίμονες, ἐνέργειαι, ἀπειλαί, θυμοί, διάβολοι, Σατανᾶς καὶ ἡ κατωτικὴ ῥίζα, ἄφες τῶν γινομένων προῆλθεν φύσις.

99 οὗτος οὖν ὁ σταυρὸς ὁ διαπηξάμενος τὰ πάντα λόγῳ καὶ διορίσας τὰ ἀπὸ γενέσεως καὶ κατωτέρω, εἶτα καὶ εἰς πάντα πηγάσας· οὐχ οὗτος δέ ἐστιν ὁ σταυρὸς ὃν μέλλεις ὁρᾶν ξύλινον κατελθὼν ἐντεῦθεν· οὔτε ἐγώ εἰμι ὁ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὃν νῦν οὐχ ὁρᾷς ἀλλὰ μόνον φωνῆς ἀκούεις. ὃ οὐκ εἰμὶ ἐνομίσθην, μὴ ὢν ὃ ἤμην ἄλλοις πολλοῖς ἀλλ' ὅ τι με
20 I ἐροῦσιν ταπεινὸν καὶ οὐκ | ἐμοῦ ἄξιον. ὡς οὖν ὁ τόπος τῆς ἀναπαύσεως οὔτε ὁρᾶται οὔτε λέγεται, πολλῷ μᾶλλον ὁ τούτου κύριος οὔτε ὀφθήσομαι.

[6] cf Io 1, 1 ‖ [7] Io 10, 9; 14, 6; 6, 35; 48 ‖ [8] et [9] Io 11, 25 ‖ [9] Io 14, 6

---

[1] *δὲ om C* ‖ [2] *μόνον om C: cf 21* ‖ *τὴν om C* ‖ [3] *ἡδ.] ἰδίαν O* propriam ! *ἰδέαν C* ‖ *λέγουσα C* ‖ [4] *ἀκοῦσται C* ‖ [5] *οὗτος om Σ'* ‖ [6] *ἡμᾶς TXYZC* ‖ *δὲ om C: del?* ‖ [7] *δὲ om C: del?* ‖ *Ἰ. π. om Σ'* ‖ [8] *πόρος C* ‖ *υἱὸς] Ἰησοῦς Σ'* (*sed* filius *Longolius*)*: cf 7* ‖ [8–9] *π. πν. om C* ‖ [9] *post χάρις desinit Σ'*

C [10] *ται] καὶ ταῦτα Iames probabiliter* ‖ [11] *scr ἑαυτὸν?? αὐτὸν Iames* | *ὑμᾶς Iames recte ut uid* ‖ [12] *τὸν πεπιγμένων C τῶν πεπηγμένων Iames: cf 199, 21* ‖ *ἀν. βι.] ἀναγγελία Robinson* ‖ *scr ἀνάγει?? ἀνάγκη Robinson et Zahn ἀναγωγὴ Robinson Iames Hilgenfeld* ‖ *βιαία Robinson βεβαία Zahn καὶ βάσις Iames βιασμοῦ Hilgenfeld: scr βία???* ‖ [13] *scr ἁρμονίᾳ σ.??* | *post ἐν ἁρμονίᾳ interpungit Hilgenfeld* ‖ *⟨....τόποι⟩ ὑπάρχουσιν? cf 214, 7* | [14] *καὶ alt del (dittogr)?* ‖ [15] *διάβολοι ex διάβολαι C (??): scr διαβολαὶ et del Σατ.?? cf 214, 8* ‖ [16] *ἄφες] ἀφ' ἧς Iames fort recte* ‖ *τῶν] ἡ τῶν Iames* | *⟨πᾶσα⟩ προῆλθεν? cf 211, 5* ‖ [17] *οὖν ⟨ἐστιν⟩???* ‖ [18] *εἰς] εἰς ἓν Iames εἷς Hilgenfeld* ‖ [19] *πήξας Iames* ‖ [20] *scr οὐδὲ?* ‖ [22] *ὂν ὢ ἤμην C* ‖ *ἤμην] scr ἐνομιζόμην??? εἰμὶ?? cf 201, 8; 9* ‖ *ἄλλοις] scr τοῖς?* ‖ *scr ἄλλο τι?? ἀλλ' ἄλλο τι Iames probabilius* ‖ [25] *ὀφθήσομαι ⟨οὔτε λεχθήσομαι⟩? item Iames*

100 (14) ὁ δὲ περὶ τὸν σταυρὸν μονοειδὴς ὄχλος ἡ κατωτικὴ φύσις ὑπάρχει. καὶ οὓς ὁρᾷς ἐν τῷ σταυρῷ, εἰ καὶ μίαν μορφὴν οὐκ ἔχουσιν, οὐδέπω τὸ πᾶν τοῦ κατελθόντος συνελήφθη μέλος. ὅταν δὲ ἀναληφθῇ ἄνθρωποι φύσις καὶ γένος προσχωροῦν ἐπ' ἐμὲ φωνῇ τῇ ἐμῇ πειθόμενον, ὃν νῦν ἀκούω με σὺ τοῦτο γενήσεται, καὶ οὐκέτι ἔσται ὃ νῦν ἔστιν. ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν ὡς κἀγὼ νῦν· μέχρι γὰρ μήπω ἴδιόν μου λέγεις ἑαυτὸν τοῦτο οὐκ εἰμὶ ὅ εἰμι· ἐὰν δέ με ἀκούσῃς, ἀκούων καὶ σὺ μένε ὡς κἀγώ, ἐγὼ δὲ ὃ ἤμην ἔσομαι, ὅταν σὲ ὡς ἐγὼ παρ' ἐμαυτῷ· παρὰ γὰρ τοῦ τοῦτο εἶ. τῶν οὖν πολλῶν, ἀμέλει καὶ τῶν ἔξω τοῦ μυστηρίου, καταφρόνει· γίνωσκε γάρ με ὅλον παρὰ τῷ πατρὶ καὶ τὸν πατέρα παρ' ἐμοί.

101 (15) οὐδὲν οὖν ὧν μέλλουσιν λέγειν περὶ ἐμοῦ ἔπαθα· ἀλλὰ καὶ τὸ πάθος ἐκεῖνο ὃ ἔδειξά σοι καὶ τοῖς λοιποῖς χορεύων μυστήριον βούλομαι καλεῖσθαι. ὃ γὰρ εἰ σὺ ὁρᾷς τοῦτο ἐγώ σοι ἔδειξα· ὃ δέ εἰμι τοῦτο ἐγὼ μόνος οἶδα, ἄλλος οὐδείς. τὸ οὖν ἐμὸν ἐαῖμε ἔχειν, τὸ δὲ σὸν δι' ἐμοῦ ὁρᾶν, ἐμὲ δὲ ὄντως ὁρᾶν, οὐ ἔφην ὑπάρχειν ἀλλ' ὃ σὺ δέ νυ γνωρίζειν συγγενὴς ὤν. ἀκούεις με παθόντα καὶ οὐκ ἔπαθον, μὴ | πα- 22 I
θόντα καὶ ἔπαθον· νυγέντα καὶ οὐκ ἐπλήγην· κρεμασθέντα καὶ οὐκ ἐκρεμάσθην· αἷμα ἐξ ἐμοῦ ῥεύσαντα καὶ οὐκ ἔρευσεν· καὶ ἁπλῶς ἃ ἐκεῖνοι λέγουσιν περὶ ἐμοῦ ταῦτα μὴ ἐσχηκέναι, ἃ δὲ μὴ λέγουσιν ἐκεῖνα πεπονθέναι. τίνα δὲ ἔστιν αἰνίσσομαί σην· οἶδα γὰρ ὅτι συνήσεις. νόησον οὖν με λόγου αἴνεσιν, λόγου νύξι, λόγου αἷμα, λόγου τραῦμα, λόγου ἐξάρτησιν, λόγου πάθος, λόγου πῆξιν, λόγου θάνατον· καὶ οὕτως χωρίσας ἄν-

[5] cf Io 10, 16 ‖ [11] cf Io 14, 10 ‖ [21] cf Io 19, 34

[1–8] *cf 199, 21-22 adnot* ‖ [3–9] *multa corrupta uid* ‖ [3] *scr* ἀνελήφθη? *cf 4* ‖ [4] μέλος] *scr* γένος (*cf q seq*)?? μέρος?? ‖ ἄνθρ.] *compend C: scr* ἀνθρώπου?? ἢ ἄνω *coll 1 Iames* ‖ [5] ὃν - σὺ] *scr* ὃ νῦν ἀκούομεν??? ὃ νῦν οὔπω ἔστιν?? οὐ νῦν ἀκοῦόν με, ὡς σὺ *coni Iames* ‖ [6] γεννήσεται *C* ‖ <....> ἀλλ'? ‖ [7] *scr* σεαυτόν?? ‖ [8] *scr* ὃ ἤμην? *cf 9* ‖ ἀκούων καὶ *corrupta? trunca?* ‖ [9] μενέ *C* μὲν ἐσῃ *Iames probabiliter* ‖ σὲ] σὲ ἔχω *Iames* ‖ ὡς ἐγὼ] *scr* εἰσαγάγω?? ‖ [10] *scr* ἐμαυτόν?? ‖ τοῦ τοῦτο] τούτου *Iames: aliquid deesse uid* ‖ τῶν οὖν] τὸν νοῦν *C: corr Iames* ‖ [15] εἰ σὺ] σὺ *Iames fort recte* (σὺ, ἐσὺ, εἰσὺ *corruptela*): *an scr* ἐν ἐμοὶ?? *cf 198, 14* ‖ [17] ἐαῖμε] ἔα με *Iames probabiliter* ‖ [17] *et* [18] ὅρα *coni Iames* ‖ [18] οὐ] *scr* οὐχ ὃ?? (*recepit Iames*) οὐκ?? ‖ ἀλλ' ο *C: scr* ἄλλο? ‖ σὺ δὲ νυ] *scr* σὺ δύνῃ?? (*recepit Iames*) σὺ δὲ νῦν?? (*item Iames antea*) σὲ δεῖ νῦν *Iames primo* ‖ *scr* γνωρίζεις?? γνώριζε *Iames antea* ‖ [21] *scr* ῥεῦσαν? ‖ [22] ταῦτα <γίνωσκέ με>? ‖ [23–24] αἰν. σην] ἐν ὕσσω. μεσην *C* αἰνίσσομαί σοι *Iames probabiliter* ‖ [24] σην] *scr* νῦν?? ‖ με] μοι *coni Iames* ‖ αἴνεσιν] *scr* αἴκισιν??? ἀναίρεσιν??? ‖ [26] χωρήσας *C*

θρωπον λέγω. τὸν μὲν οὖν πρῶτον λόγον νόησον, εἶτα κύριον νοήσεις, τὸν δὲ ἄνθρωπον τρίτον καὶ τὸ τί πέπονθεν.

102 (16) Ταῦτα εἰρηκότος πρός με καὶ ἕτερα ἃ οὐκ οἶδα εἰπεῖν ὡς αὐτὸς θέλει, ἀνελήφθη μηδενὸς αὐτὸν θεασαμένου τῶν ὄχλων. καὶ ἐλθόντος μου κατεγέλων ἐκείνων ἁπάντων εἰρηκότος πρός με ἅπερ εἰρήκασιν περὶ αὐτοῦ, τοῦτο μόνον κρατύνων ἐν ἑαυτῷ ὅτι συμβολικῶς πάντα ὁ κύριος ἐπραματεύσατο καὶ οἰκονομικῶς εἰς ἀνθρώπους ἐπιστροφὴν καὶ σωτηρίαν.

103 (17) Θεασάμενοι οὖν ἀδελφοὶ τὴν τοῦ κυρίου χάριν καὶ στοργὴν τὴν πρὸς ἡμᾶς προσκυνοῦμεν αὐτοῦ ἐλεηθέντες ὑπ' αὐτοῦ, μὴ δακτύλοις, μηδὲ στόμασιν, μηδὲ γλώσσῃ, μηδ' ἐνὶ ὅλως σωματικῷ ὀργάνῳ, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ τῇ διαθέσει, αὐτῷ τοῦ ἀνθρώπου γινομένου τούτου τοῦ σώματος· καὶ γρηγορήσωμεν, ὅτι καὶ νῦν φυλακαῖς παρεδρεύει δι' ἡμᾶς καὶ μνημείοις, δεσμοῖς καὶ δεσμωτηρίοις, ὀνείδεσι καὶ ὕβρεσι, θαλάσσῃ καὶ ξηρᾷ, μάστιξι, καταδίκοις, ἐπιβουλαῖς, δόλοις, τιμωρίαις· καὶ ἁπλῶς ἅπασιν ἡμῶν συνὼν πάσχουσι συμπάσχει καὶ αὐτὸς 24 I ἀδελφοί· ὑφ' ἑκάστου ἡμῶν καλούμενος οὐχ ὑπομένει παρακοῦσαι ἡμῶν, ἀλλ' ὡς πάντῃ ὢν πάντων ἡμῶν ἀκούειν, καὶ νῦν ἐμοῦ δὲ καὶ τῆς Δρουσίνης, ἐγκεκλεισμένων θεὸς ὤν, βοήθειαν ἡμῖν προσάγων τῇ ἰδίᾳ εὐσπλαγχνίᾳ.

104 (18) πείσθητε οὖν καὶ ὑμεῖς ἀγαπητοὶ ὅτι οὐκ ἄνθρωπον ὑμῖν καταγγέλων σέβει, ἀλλὰ θεὸν ἀμετάτρεπτον, θεὸν ἀκράτειστον, θεὸν πάσης ἐξουσίας ἀνώτερον καὶ πάσης δυνάμεως καὶ ἀγγέλων πάντων καὶ κτίσεων λεγομένων καὶ αἰώνων ὅλων πρεσβύτερον καὶ ἰσχυρότερον. εἰς τοῦτο οὖν

[12] cf Io 1, 3, 18

---

[1] *scr λέγε??* ‖ *scr τὸ?* ‖ [3] *scr εἰρηκὼς?? cf 5* ‖ [5] *τὸν ὄχλον C* ‖ *ἐλθ.] κατελθόντος Iames probabiliter* ‖ *μου <....>?* ‖ [6] *<αὐτοῦ> εἰρηκότος?? an scr εἰρηκότων?* ‖ [7] *κρατεῖνων C: cf 183, 4* ‖ *scr ἐπραγματεύσατο: item Iames* ‖ [8] *ἀνθρ.] ἀνθρώπους πρὸς Iames ἀνθρώπων idem ante melius: scr ἀνθρώπου??* ‖ [11] *scr προσκυνῶμεν? item Iames: cf 14* ‖ *scr αὐτόν? αὐτῷ Iames: cf 172, 20* ‖ [12] *scr στόματι??* ‖ *scr <μηδὲ> μηδενὶ? item Iames* ‖ [13] *ὅλωσωματικῶ C* ‖ *τῆς ψυχῆς Iames recte ut uid: cf 166, 21* ‖ *<....> αὐτῷ?* ‖ [13–14] *τ. ἀ. γ] τῷ ἀνθρώπῳ γενομένῳ ἐκτὸς coni Iames acute* ‖ [14] *γρηγορίσωμεν et in mg ...ορήσωμεν aut ...νρήσωμεν parte priore uerbi abscisa C: εὑρήσομεν fuisse putat et probat Iames* ‖ [17] *scr καταδίκαις? item Iames* ‖ [18] *scr ἡμῖν?* ‖ [20] *παντὶ ὧν C: corr Iames* ‖ *ἀκούει Iames recte* ‖ [21] *δὲ] scr τε? item Iames* ‖ *scr Δρουσιανῆς? cf 182, 20* ‖ [24] *καταγγέλων sup scr μ C καταγγέλλομεν Iames καταγγέλλω idem ante quod malim* ‖ *σέβειν Iames recte* ‖ [25] *scr ἀκράτητον: item Iames* ‖ [26] *λεγομένων <ἢ νοουμένων>? cf 205, 3* ‖ [27] et 203,[1] *scr εἰς τοῦτον (idem Iames coni)?? ἐν τούτῳ??*

ἐμμείναντες καὶ εἰς τοῦτο οἰκοδομούμενοι ἀκαθαίρετον ὑμῶν τὴν ψυχὴν ἕξετε.

105 (19) *Καὶ παραδοὺς ταῦτα τοῖς ἀδελφοῖς ὁ Ἰωάννης ἀνεχώρησεν ἅμα τῷ Ἀνδρονίκῳ εἰς περίπατον. καὶ ἡ Δρουσίνη δὲ ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθει ἅμα ποσίν, ἵνα τὰς ὑπ' αὐτοῦ πράξεις γενομένας θεωροῦσιν καὶ τὸν αὐτοῦ λόγον ἀκούουσιν πάντοτε ἐν κυρίῳ.* |

* * *

106 (15 T) *Συνῆν οὖν τοῖς ἀδελφοῖς ὁ Ἰωάννης ἀγαλλιώ-* 239 Z
μενος ἐν κυρίῳ. τῇ δὲ ἑξῆς κυριακῆς οὔσης καὶ τῶν ἀδελφῶν 272 T
πάντων συλλεγέντων ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· Ἀδελφοὶ καὶ σύνδουλοι καὶ συγκληρονόμοι καὶ συμμέτοχοι τῆς τοῦ κυρίου βασιλείας, γινώσκετε τὸν κύριον πόσας δυνάμεις δι' ἐμοῦ παρέσχεν ὑμῖν, πόσα τέρατα, ἰάσεις πόσας, πόσα σημεῖα, χαρίσματα οἷα, διδαχάς, κυβερνήσεις, ἀναπαύσεις, διακονίας, γνώ- 240 Z

106 *Ὡς δὲ ἔγνω τὴν μετάστασιν αὐτοῦ δι' ἀποκαλύψεως* 191 Z
κυρίου, κυριακῆς ἡμέρας οὔσης συνὼν τοῖς ἀδελφοῖς μετὰ τὴν θείαν καὶ φρικτὴν μυσταγωγίαν καὶ τὴν κλάσιν τοῦ ἄρτου πάντων συνηγμένων εἶπεν· Ἐπειδὴ ὦ τεκνία μου ὁ χρόνος τῆς

---

[1] *εἰς τ.] cf 202, 27* ‖ *ἡμῶν sup scr υ C* ‖ [4] *scr Δρουσιανή? item Iames: cf 182, 20* ‖ [5] *ποσίν] scr ⟨τοῖς ἀδελφοῖς⟩ πᾶσιν?? quod probat Iames: τοῖς λοιποῖς coni idem* ‖ [6] *scr γινομένας? recepit Iames* ‖ *scr θεωροῦσα?? an θεωρῶσιν (item Iames)?* ‖ *scr ἀκούουσα?? an ἀκούωσιν (item Iames)?* ‖ [7] *κυρίῳ] νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν add dein desinit C*

PAΔ (= VRUB) [8] *μετάστασις (ἀνάπαυσις U) τοῦ ἁγίου (τ. ἁ. om U) ἰωάννου τοῦ θεολόγου inscr UB similia* ſ a *περὶ τῆς... μεταστάσεως αὐτοῦ inscr P: cf 151, 2* ‖ [8–9] *συνῆν - ἐν κ.] καὶ πᾶσιν ἐπευξάμενος καὶ εὐλογήσας ἦν σὺν αὐτοῖς ἀγαλλιώμενος ἐπὶ τῷ κυρίῳ V (cf 160, 36) ποίῳ δὲ τρόπῳ ἡ ἐξ ἀνθρώπων μετάστασις αὐτοῦ διηγήσομαι A ποίῳ δὲ τρόπῳ τὸ τέλος ἢ τὴν ἐξ ἀνθρώπων μετάστασιν αὐτοῦ τίς διηγήσασθαι οὐκ ἔχει P om B* ‖ [8] *οὖν om U* ‖ *ὁ] μακάριος add U* a sanctus *add* ſ ‖ *Ἰω.]* gaudens et *add* ſ ‖ [9] *ἐν] ἐπὶ τῷ U* ‖ *τῇ δὲ ἑ. om B* a ‖ *δὲ om A* ‖ [10] *π. συλλ.] παρόντων PA* ‖ *πάντων om* ſ a*: del?* ‖ *συναχθέντων B: cf Q et 183, 8; 193, 11* ‖ *αὐτ.]* ita eis a *om* ſ *ἰωάννης add B* ‖ *κ. σύνδ. om R* ‖ [11] *κ. συμμ. om V* ‖ *κυρ.] μόνου θεοῦ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ B* Christi ſ ‖ [12] *τ. κύρ.] τ. θεὸν VRU om A ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν add B* ‖ *ὅσας δι' ἐ. δυν. VRU* ‖ *δυν. om* ſ (?) ‖ *παρέσχετο R* ‖ [13] *ὑμῖν] ὁ κύριος add A* deus *add* ſ a ä ‖ [13–14] *πόσα τέρ. - διδ.] ὅσα τέρ. ὅσα σημ. ὅσας ἰάσ. (ἰάσ. πόσας U om V) ὅσα χαρ. ὅσας (οἵας U) διδασκαλίας VRU* ‖ [13] *ὅσα τεράστια B (cf 170, 13) om* a ‖ *ἰάσ. π. om B* ſ a ‖ [13–14] *ὅσα σημ ὅσα χαρ. ὅσας διδ. B* ‖ *χαρ. οἷα om* ſ (?) ‖ [14]–204,[3] *κυβ. - ἀκουόμ. om V* ‖ [14]–204,[1] *δόξ. διακ. ἀναπ. (om γν.) A* ‖ *χάρ. γνώσ. δόξ. πίστ. κοιν. δωρ. R* ‖ [14] *γνώσ. om ΓB* ſ a*: cf Q*

Q [15] *ὡς et q s] cf 179, 30*

σεις, δόξας, χάριτας, δωρεάς, πίστεις, κοινωνίας, ὅσα εἴδετε παρ' ὀφθαλμοῖς διδόμενα ὑμῖν ὑπ' αὐτοῦ, μὴ φαινόμενα ὀφθαλμοῖς τούτοις μηδὲ ἀκοαῖς ταύταις ἀκουόμενα. στηρίζεσθε οὖν ἐν αὐτῷ μεμνημένοι αὐτοῦ ἐν πάσῃ ὑμῶν πράξει, ἐπιστάμενοι τὸ γεγονὸς εἰς ἀνθρώπους τῆς οἰκονομίας μυστήριον τίνος ἕνεκεν πεπραγμάτευται ὁ κύριος. αὐτὸς δέεται ὑμῶν δι' ἐμοῦ ἀδελφοὶ καὶ παρακαλεῖ, ἄλυπος θέλων μένειν, ἀνύβριστος, ἀνεπιβούλευτος, ἀκόλαστος· οἶδεν γὰρ καὶ ὕβριν τὴν ἐξ ὑμῶν, οἶδεν καὶ ἀτιμίαν, οἶδεν καὶ ἐπιβουλήν, οἶδεν καὶ κόλασιν παρακουόντων αὐτοῦ τῶν ἐντολῶν.

107 (16) *μὴ οὖν λυπείσθω ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν θεός, ὁ εὔ-*

ζωῆς μου βραχὺς καὶ ὀλιγοστός ἐστιν καὶ μέλλω πρὸς τὸν κύριόν μου πορεύεσθαι, στηρίζεσθε ἐν τῇ πίστει καὶ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ· καὶ ἃ εἴδετε παρ' ἐμοῦ ἐπιτελούμενα καὶ παρελάβετε μὴ ἐπιλάθεσθε, ἵνα κἀγὼ ἐν τῇ ἀναστάσει τοῦ κυρίου εἴπω· Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Μνημονεύετε ὅσας δι' ἐμοῦ ὑμῖν παρέσχεν ὁ θεὸς ἀντιλήψεις, χαρίσματα ἰαμάτων, κυβερνήσεις, γνώσεις, κοινωνίας, πίστεις, διδασκαλίας, δωρεὰς ἰαμάτων·

107 *καὶ γίνεσθε χρηστοὶ καὶ οἰκτίρμονες, ἀλλήλους*

[16] Heb 2, 13

[1] *πίστ. κοιν. χάρ. δωρ. UB* ‖ *πίστ. κοιν. om* ʃ ‖ *ὁπόσα Tischendorf Zahn* ‖ [2] *παρ'*] *ἐν A κατ' Δ: cf 172, 12; 193, 4* ‖ *ὀφθαλμοὺς VUB* ‖ *διδ. om PA (habent* ʃ a)*: scr δεικνύμενα? (ita* ȧ*??)* ‖ *ὑμῶν A ἡμῶν P om R* ‖ [2–3] *ὑπ' - τούτοις*] *καὶ A om P* ‖ [2] *ὑπ' α. om* a ‖ *φαινομένου UB ὑπ' αὐτοῦ add R ἡμῶν τοῖς add B* ‖ [3] *μηδὲ*] *ταῖς add B* ‖ *ἀκοαῖς om P* ‖ *ταύταις om A* ‖ *ἀκουσόμενα AP ἀκουομένου UB ἀλλὰ δι' ἔργων ὑμᾶς καὶ ὁραμάτων διδάσκοντος add B* ‖ *λογίζεσθε B* manete a ‖ *οὖς U* ‖ [4] *ἐν*] *ἐπ' V* ‖ *αὐτοῦ*] *ἰησοῦ χριστοῦ B* ‖ *πᾶσιν V* ‖ [4–6] *ὑμῶν - κύρ. om V* ‖ [4] *ἡμῶν R* ‖ *post ἐπιστ. repet αὐτοῦ - ἐπιστ. R* ‖ [5] *γεγ. post ἀνθ. P post οἰκ. A* ‖ *ἐν ἀνθρώποις B* ‖ *μυστ. τ. οἰκ. P* ‖ *τ. οἰκ. om B* ‖ [6] *ὁ κύρ. πραγματεύεται A* ‖ *ὁ κύρ. om R ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς add B* ‖ [6–7] *αὐτ. - παρ.*] *παρ. γὰρ αὐτὸς δι' ἐ. ἀδ. PA: cf 189, 4* ‖ [6] *αὐτὸς*] *ὁ κύριος add VRU* ʃ a ‖ *δέ.*] *παραινεῖ πάντας V* hortatur a ‖ *ὑμᾶς V ἡμᾶς R om B* ‖ [7] *ἀδ. κ. π. om V* a ‖ *ἀλύπως RU om V* ʃ a ‖ *θέλ. μ. om V θέλω P* ‖ [7–8] *καὶ ἀνύ. καὶ ἀνε. καὶ ἀκ. A* ‖ [7] *ἀνυβρίστους V* ʃ a *ἀνυβρίστως R* ‖ *ἀνεπιβουλεύτους V* ʃ a *ἀνεπιβουλεύτως R* ‖ [8] *ἀκ.*] *ἀνεπειρεάστους V* non contaminatos ʃ sine luxuria a *om R ἀπὸ παντὸς κακοῦ εἶναι add V: cf 9 κόλ.* ‖ [8–11] *κ. ὕβριν - λυπ. om V: cf 205, 1* ‖ [8] *ἡμῶν B* ‖ [9] *καὶ ter om RU* ‖ *κόλ.*] luxuriam a ‖ [10] *παρ.*] *ἡμῶν παρ. B παρ. ἡμῶν R παρ. ὑμῶν VU* ʃ a ‖ *α. τ. ἐ.*] *τ. ἁγίων α. ἐ. Δ* ʃ a*: cf 181, 13* ‖ [11] *λυπ. οὖν PA* ‖ *λυπῆσθε R λυθειθῶ U* ‖ *ὁ om B* ‖ *ἡμ. θ.*] *ὢν ὁ μόνος παντοκράτορ B* ‖ *ὑμῶν U* ʃ a nobis a *om VR* ‖ *θεός*] dominus a

σπλαγχνος, ὁ ἐλεήμων, ὁ ἅγιος, ὁ καθαρός, ὁ ἀμίαντος, ὁ ἄυλος, ὁ μόνος, ὁ εἷς, ὁ | ἀμετάβολος, ὁ εἰλικρινής, ὁ ἄδολος, 241 Z ὁ ἀόργητος, ὁ πάσης λεγομένης ἢ νοουμένης ἡμῖν προσηγορίας ἀνώτερος καὶ ὑψηλότερος θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· εὐφραινέσθω σὺν ἡμῖν καλῶς ἡμῶν πολιτευομένων, χαιρέτω καθαρῶς βιούντων ἡμῶν, ἀναπαυέσθω σεμνῶς ἡμῶν ἀναστρεφομένων· ἀμεριμνείτω ἐγκρατῶς ἡμῶν βιούντων, ἡδέσθω κοινωνούντων ἡμῶν, μειδιάτω σωφρονούντων ἡμῶν, εὐωχείσθω φιλούντων ἡμῶν αὐτόν. ταῦτα ὑμῖν ἀδελφοὶ ὁμιλῶ νῦν ἐπειγόμενος πρὸς τὸ προκείμενόν μοι ἔργον | ἤδη τελειούμενον ὑπὸ 273 T τοῦ κυρίου. τί γὰρ ἕτερον ἔχοιμι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν; ἔχετε τοῦ θεοῦ ἡμῶν τὰ ἐνέχυρα· ἔχετε τοὺς ἀρραβῶνας τῆς ἀγα-

οἰκοδομοῦντες, ἀναστρεφόμενοι ἐν πάσῃ ἐγκρατείᾳ καὶ σεμνότητι. ταῦτα λέγω πρὸς ὑμᾶς ἀδελφοὶ ἤδη πρὸς τὸ προκείμενόν μοι ἔργον πορεύομαι· καὶ εἰ καὶ τῷ σώματι ἀπολειφθῶ ἀφ' ὑμῶν, ἀλλὰ τῷ πνεύματι οὐκ ἀπολειφθήσομαι. ἔχετε τοῦ θεοῦ ἡμῶν τὰ ἐνέχυρα· ἔχετε τοὺς ἀρραβῶνας τῆς ἀγαθω-

[10] cf Io 17, 4

---

[1] ἅγ.] *ὁ δίκαιος add R* ‖ *ὁ καθ.] κόλασιν παρέχειν τοῖς τὰς αὐτοῦ ἐντολὰς παραβαίνουσιν αὐτὸς γὰρ μόνος ἐστὶ καθ. V (cf 204, 8-11) om* ʃ ‖ [1–3] *ὁ nouiens om V* ‖ [1–2] *ὁ ἄυλ. om PAR* ʃ ‖ [2] *ὁ εἷς om R* ʃ ‖ *ἀμετάβλητος PA: cf 193, 8* ‖ *ὁ om R* ‖ *εἰλικρινός P* iustus 𝔞 *om R* ‖ [3] *μὴ ὀργιζόμενος PA* ‖ *πᾶσιν P* ‖ *νο. καὶ λεγ. U* ‖ *ἢ] καὶ Δ* 𝔞 (aut ʃ) ‖ *ἡμ. ante λεγ. P post λεγ. A (quod placet)* uobis ʃ *om B* 𝔞 ‖ [4] *κ. ὑψ. om VB* ʃ 𝔞 ‖ *ὑψηλότατος R* ‖ *ὑμῶν θ. P om VR* deus meus 𝔞 ‖ *ἡμ. om UB* ‖ *Ἰ. om VB* ‖ *Χρ. om VB* ʃ 𝔞 *del Zahn fort recte* ‖ *εὐφρ.] αὐτὸς εὐφρ. B εὐφρ. σήμερον R* ‖ [5] *σ. ἡμ.]* igitur ʃ 𝔞 *οὖν Zahn* ‖ *ἡμῖν] ὑμῖν VU* ‖ *ἡμῶν] ὑμῶν VU* ʃ *ἡμῖν R* ‖ *χαιρ. om R* ʃ ‖ [6] *καθ. - σεμν.] καλῶς VR* ‖ *ἡμῶν prius] ὑμῶν U* ʃ *om PA ἐν ἀλλήλοις add B* ‖ [6] *ἀναπ.* glorietur ʃ ‖ *ἀναστρ. ἡμ. B* ‖ *ὑμῶν VU* ʃ ‖ [7] *ἀμερ. - βιούντων om PV* ‖ *ἀμερ. om R* ‖ *ἐγκ. - βι.] καλῶς ὑμῶν (κ. ὑ. om R) ἐγκρατευομένων RU* ‖ *ἡμ.]* uobis ʃ *om B* ‖ *βι.]* in mundo *add* ʃ ‖ [7–9] *ἡδ. - αὐτόν om V* ‖ [7–8] *ἡδ. κοιν. ἡμ. ante ἀναπ. (6) B* ‖ [7] *ἡδυνέσθω Tischendorf (male lecto P) Zahn* ‖ [8] *ἡμ. κοιν. A* ‖ *κοινῶν οὖν τῷ U* ‖ *ὑμῶν U* ʃ *τοῖς παθήμασιν αὐτοῦ add RU* ‖ *μειδ.]* glorietur ʃ ‖ *ἡμ.] καὶ A* uobis ʃ ‖ [9] *ἡμ. φιλ. A* ‖ *ὑμῶν U* ʃ ‖ *αὐτούς R om P* ‖ *ταῦτα] δὲ add VRU* ‖ *ὁμ. ὑμ. ἀδ. V* ‖ *ὑμᾶς R* ‖ *νῦν om PAV* ʃ *(habet* 𝔞) ‖ [9–11] *ἐπ. - κυρ.] ὅτι ὁ κύριος κέκληκέ με πρὸς ἑαυτόν V* ‖ [10] *πρὸς] ἐπὶ B εἰς RU* ‖ *μοι]* uobis(?) 𝔞 *om* ʃ ‖ *ἤδη om B* ‖ *redit (ab [τελειουμε]νόν) W: cf 157, 4*

Γ(=PWA) Δ(=VRUB) [10] *τελουμένουν P μοι add Γ dein τῶν add W* ‖ [11] *τοῦ om Γ* ‖ *γὰρ] ἂν add U* ‖ *ἔχ. ἕτ. V* ‖ *ἕτ. om R* ‖ *ἔχοιμι] ἔχω R μοι W* est ʃ habeam 𝔞 ‖ [12] *ὑμῶν AU* 𝔞 *om* ʃ ‖ *τὰ om Γ: cf Q* ‖ [12–206,1] *ἔχ. - αὐτοῦ om Γ: cf Q* ‖ [12] *ἀγαθ.]* gratiae ʃ

Q [15] *scr πορευόμενος?*

ϑωσύνης αὐτοῦ· ἔχετε τὴν ἀπαραίτητον αὐτοῦ παρουσίαν.
242 Z εἰ μὲν οὖν μηκέτι ἁμαρτάνετε, ἃ ἐν ἀγνοίᾳ | ἐπράξατε ἀφίησιν ὑμῖν· εἰ δὲ καὶ αὐτὸν ἐγνωκότες καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐλεηθέντες ἐν τοῖς ὁμοίοις πάλιν ἀναστρέφεσθε, καὶ τὰ πρότερα ὑμῖν λογισθήσεται καὶ οὐχ ἕξετε μέρος ἢ ἔλεος ἐνώπιον αὐτοῦ.

108 (17) *Καὶ εἰπὼν ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ηὔξατο οὕτως·* Ὁ τὸν στέφανον τοῦτον πλέξας τῇ σῇ πλοκῇ Ἰησοῦ· ὁ τὰ πολλὰ ταῦτα ἄνθη εἰς τὸ ἀδιάπνευστόν σου ἄνθος τοῦ προσώπου ἐναρμόσας, ὁ ἐγκατασπείρας τοὺς λόγους τούτους· ὁ μόνος κηδεμὼν τῶν σῶν δούλων καὶ ἰατρὸς δωρεὰν ἰώμενος· ὁ μόνος εὐεργέτης καὶ ἀνυπερήφανος, ὁ μόνος ἐλεήμων καὶ φιλάνθρωπος, ὁ μόνος σωτὴρ καὶ δίκαιος, ὁ ἀεὶ ὁρῶν τὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν ὢν καὶ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα

σύνης αὐτοῦ· ἔχετε αὐτὸν ἐν μέσῳ ὑμῶν πάντοτε καλῶς πολιτευομένων ὑμῶν.

* * *

[3] cf Io 1, 2, 4.

---

[1] *αὐτοῦ om B* ‖ *ἀπόληπτον P ἀναπόληπτον W ἀναπόλειπτον A* indeprecabilem ʃ ineuitabilem a*: scr ἀνεπίλειπτον? (cf 179, 15) ἀνεπίληπτον coni Zahn (ἀπαραίτητον ex ʃ idem: cf 193, 9)* ‖ *παρρησίαν R* ‖ [2] *εἰ μὲν οὖν]* quoniam a ‖ *εἰ] καὶ εἰ PW* ‖ *οὖν om B* ‖ *ἃ] ὅσα VRU* ‖ [3] *ἡμῖν P δι' ἐμοῦ add V* ‖ *καὶ α. - ἐλ. om V* ‖ *καὶ prius om Γ* ‖ *τοῦτον B* ‖ [4] *πάλιν om PWB* ʃ a *ἀποστρέφεσθε R* ‖ *πρώτερα P πρῶτα V* ‖ *ἡμῖν P* ‖ *λογισθήσονται V λογισθήσεσθε R ἐνλογισθήσεται P ἐνλογισθήσεσθε W* ‖ [5] *καὶ om W* ‖ *οὐκ PWRU μ. ἢ ἔλ.] ἔλ. ἡμέρας U* ‖ *μέρος om B* ‖ *ἢ om RB* ‖ *ἐν VRU* ʃ *παρ' B* ab a *αὐτῷ A ἀλλὰ πυρὶ αἰωνίῳ παραδοθήσεσθε ἐὰν δὲ φυλάξησθε καὶ πῦρ αἰώνιον καὶ τὸν ἐχθρὸν σατὰν καὶ τὰ αὐτοῦ ἔνεδρα ἐκφεύξησθε καὶ ζωὴν αἰώνιον ἐν οὐρανοῖς λήψεσθε add B* ‖ [6] *ταῦτα εἰπὼν A* ‖ *πρ. α. om RB* a *προσεύξατο B λέγειν add U ἤρξατο εὔχεσθαι καὶ (ε. κ. om R) λέγειν VR: cf 210, 11* ‖ *οὕτως om V: cf 187, 23 (non om* ʃ*)* ‖ [7–9] *ὁ τὰ π. - τούτους om V* [8] *ἄνθη ταῦτα B* ‖ *ταῦτα om R* ‖ *διάπνευστόν R ἀδιάπαυστόν A* qui non cadit ʃ immarcescibili a ‖ *τ. πρ. om RUB* ʃ a *del Zahn* ‖ [9] *συναρμόσας RB ἀναρμόσας U ἐξ ἀνθρώπων ἐν ὀνόματι τῷ σῷ καὶ τῆς ἁγίας σου ἐκκλησίας διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου add B* ‖ *ἐγκ.] μοι add A: ἐγκ. <μου τῇ ψυχῇ> uel<ἡμῶν ταῖς ψυχαῖς>?? cf 168, 20* ‖ *τούτους] σου ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν B* haec tua ʃ haec tua salutaria a ‖ [9–10] *ὁ μ.] σὺ αὐτὸς PAB σὺ αὐτῶν W* solus ʃ *om* a *ἁρμοσάμενος ὁ add B* ‖ [10] *κηδόμενος VRU γενοῦ add W* ‖ *δούλων om Γ (non om* ʃ a*): cf 207, 5* ‖ *καὶ ἰα. om V* ‖ *ἰατρὸν R δωρ. ἰ. om ΓVB (habent* ʃ a*): cf 163, 9* ‖ *αἰτούμενος R ἀεὶ μόνος τῶν ἡμετέρων μελῶν add B* ‖ [11] *εὐ.]* minister (num *ὑπηρέτης?*) ʃ bonus a ‖ [12–207,2] *ὁ μ. σωτ. - δωρ. καὶ om* ʃ ‖ [12] *πατὴρ (compend) V (probat Lipsius I p 537:* saluator 𝔄 a) ‖ *καὶ om PA* ‖ [12–13] *ἀεὶ - ὢν] ὢν ἐν πᾶσι τοῖς σωζομένοις B* ‖ *ὁρ. τὰ π.] ὢν VRU* a (ā?) ‖ [13] *παρὼν] ὢν B* ‖ [13–207,1] *καὶ τὰ π. περ. om ΓVB* a

Ϙ c 108 - 110 om Ϙ: cf 209, 8

περιέχων καὶ πληρῶν τὰ πάντα Χριστὲ Ἰησοῦ θεὲ κύριε, ὁ ταῖς σαῖς δωρεαῖς καὶ τῷ σῷ ἐλέει περισκεπάζων τοὺς ἐπὶ σὲ ἐλπίζοντας, ὁ ἐπιστάμενος ἀκριβῶς τοῦ πανταχῇ ἡμῶν ἀντιδίκου τὰς τέχνας τάς τε ἐπηρείας πάσας ἃς καθ' ἡμῶν ἐπιβουλεύει· σὺ μόνος κύριε βοήθησον ἐν τῇ ἐπισκοπῇ σου τοῖς σοῖς δούλοις· ναὶ κύριε. |

109 (18) Καὶ αἰτήσας ἄρτον εὐχαρίστησεν οὕτως· Τίνα 243 Z
αἶνον ἢ ποίαν προσφορὰν ἢ τίνα εὐχαριστίαν κλῶντες τὸν ἄρτον τοῦτον ἐπονομάσωμεν ἀλλ' ἢ σὲ μόνον κύριε Ἰησοῦ; δοξάζομέν σου τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ὄνομα. δοξάζομέν σου τὸ λεχθὲν διὰ υἱοῦ ὄνομα. δοξάζομέν σου τὴν εἴσοδον τῆς θύρας. δοξάζομέν σου τὴν δειχθεῖσαν ἡμῖν διὰ σοῦ ἀνάστασιν. δοξάζομέν σου τὴν ὁδόν. δοξάζομέν σου τὸν σπόρον, τὸν λόγον, τὴν χάριν, τὴν πίστιν, τὸ ἅλας, τὸν ἄλεκτον μαρ-

[14] cf Io 1, 1 Matth 13, 46

---

[1] *καὶ πλ. τὰ π. om ΓB* a ‖ *θεὲ Ἰ. χρ. κύρ. Γ Ἰ. χρ. υἱὲ τοῦ θεοῦ B* deus meus Iesu a ‖ *θεὲ] incipit* c ‖ *θ. κ.]* solus deus uerus c ‖ *κύρ.] καὶ R* ‖ *ὁ] σὺ RUB om V* ‖ [1–2] *ταῖς - ἐλέει om V* ‖ [2] *καὶ - ἐλέει om* a ‖ *ἐλ.]* gratia ʃ ‖ [2–3] *περισκ. - ἐπιστ. om U* ‖ [2] *περ.] περίσκεπε πάντας VRB* ʃ a *(c?)* ä ‖ *ἐλπ. ἐπὶ σὲ A* ‖ *ἐπὶ] εἰς PW* ‖ *σοὶ VR* ‖ [3] *ἀκριβ. om B* a ‖ *τοὺς Γ ταῖς B* ‖ *πανταχοῦ RW om* ʃ a *(non om* ä) ‖ *ἡμῖν AB om* ʃ ‖ [3–4] *ἀντ. τὰς] ἀντιδικοῦντας Γ ἀνθισταμέναις B* ‖ [4] *τέχ. - πάσας] τέχναις (καὶ ἐνεργείαις add B) καὶ ἐπηρείαις AB καὶ βλασφημοῦντας τὸ ἅγιόν σου ὄνομα PW* ‖ *τάς τε] καὶ τὰς U* ‖ *ἐπηρ.]* praedationem ʃ impetum *a* insidias c inlecebras ä ‖ *πάσας om* ʃ ‖ *ἃς - ἐπιβ. om ΓB* ʃ a ‖ [5] *σὺ - δοὺλ. om B* ʃ a c ‖ *κύριος R om U* ‖ *ἐν - σου om V* ‖ [6] *ναὶ κ. om AΔ* ʃ a c*: del?* ‖ [7] *ἄρτον]* respexit ad caelum *add* 𝔄 ‖ *ηὐχαρίστησεν PW καὶ εὐχαριστήσας εἶπεν R καὶ κλ. - χάριτος (208, 11 - 13) hoc loco, dein καὶ μετὰ τὸ μεταλαβεῖν πάντας ἐκ τοῦ ἄρτου τῆς εὐχαριστίας ἐκτείνας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν πάλιν προσηύξατο V* ‖ *οὕτως om V* (non om ʃ a*: cf 187, 23) εἰπὼν add A λέγων add PWVU* c ä ‖ [7–8] *τίνα - μόνον] εὐχαριστῶ σοι V* ‖ [8] *ἢ prius καὶ B* ‖ *ποί.] τίνα RUB* ‖ pronuntiationem (*i e προφοράν: cf Guidi*) c ‖ [8–9] *τὸν ἄ. τ. κλ. A* ‖ [9] *τοῦτον om PWR* ʃ ‖ *ἐπον. - Ἰησ.] προσάξωμέν σοι κύριε Ἰησ. χριστὲ B* tibi reddamus? sed te ipsum solum, te Iesu Christe ʃ tibi offeramus, sed te solummodo domine Iesu nominemus a ‖ *ἢ] εἰς R* ‖ *κύριε om ΓRU* ʃ*: del?* ‖ *Ἰ. om Γ χριστὲ υἱὲ τοῦ θεοῦ add V* Christe *add* ʃ c ä ‖ [9–11] *δοξ. - υἱοῦ om R* ‖ [9–10] *δοξ. - π. ὄν. om V* ‖ [10] *σου] σε U κύριε add UB* ‖ *τὸ λ. - πατρ.] τὸ ὑ. τ. π. λ. PW τὸ ὑ. πατρ. δειχθὲν B* patris a te manifestatum a ‖ *ὑπὸ om* ʃ *ἀπὸ coni Corssen p 121* ‖ *ὄν.] νῦν δὲ ὄντος θεοῦ τοῦ παντοκράτορος add B* ‖ [10–11] *δοξ. - υἱ. ὄν. om AVB* ʃ a ‖ [11] *διὰ] δι' P om U* ‖ *υἱὸν U* ‖ [11–12] *δοξ. - θύρας om ΓB* ‖ [11] *δοξάζω V* ‖ [11–12] *τ. θ.]* per ianuam ʃ c ‖ [12] *δοξ. - ἀνάστ. om PV* ‖ *σου om RW* ‖ *τὴν νῦν δ. ἡμ. ἀν. διὰ τοῦ σοῦ σώματος ἐκ νεκρῶν B* ‖ *διὰ σοῦ ἡμ. AW* ‖ *ἡμῖν om R* ‖ [13] *δοξ. - ὁδὸν om ΓU* ʃ ‖ *δοξάζω V* ‖ *σου τ. ὁ.]* te qui es uia c ‖ *δοξ. σου om V* ‖ *σου]* te qui es c ‖ *τ. σπόρ. om* ʃ ‖ [14] *τ. λ.] τῶν λογίων VR* ‖ *τ. χ.]* gloriam tuam ʃ ‖ *τ. πίστ.]*

χαρίτην, τὸν θησαυρόν, τὸ ἄροτρον, τὴν σαγήνην, τὸ μέγεθος,
τὸ διάδημα, τὸν δι' ἡμᾶς λεχθέντα υἱὸν ἀνθρώπου, τὸν χαρι-
274 T *σάμενον ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν,* | *τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν γνῶσιν, τὴν*
δύναμιν, τὴν ἐντολήν, τὴν παρρησίαν, τὴν ἐλπίδα, τὴν ἀγάπην,
τὴν ἐλευθερίαν, τὴν εἰς σὲ καταφυγήν. σὺ γὰρ εἶ μόνος κύριε
ἡ ῥίζα τῆς ἀθανασίας καὶ ἡ πηγὴ τῆς ἀφθαρσίας καὶ ἡ ἕδρα
244 Z *τῶν αἰώνων, λεχθεὶς ταῦτα πάντα δι'* | *ἡμᾶς νῦν ὅπως κα-*
λοῦντές σε διὰ τούτων γνωρίζωμέν σου τὸ μέγεθος ἀθεώρητον
ἡμῖν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπάρχον, καθαροῖς δὲ θεωρητὸν μόνον
ἐν τῷ μόνῳ σου ἀνθρώπῳ εἰκονιζόμενον.

110 (19) *Καὶ κλάσας τὸν ἄρτον ἐπέδωκεν πᾶσιν ἡμῖν, ἑκάστῳ τῶν ἀδελφῶν ἐπευχόμενος ἄξιον ἔσεσθαι αὐτὸν τῆς τοῦ κυρίου χάριτος καὶ τῆς ἁγιωτάτης εὐχαριστίας. γευσά-*

[1] cf Matth 13, 44; 47 ‖ [2] cf Io 5, 27 Marc 8, 38 al

---

granum a (*scr τὸν σῖτον??*) *om Γ* ʃ c ‖ *τὸ ἅλας om ΓR* ʃ c ‖ *ἄληκτον R ἐκλεκτὸν V ἀληθινόν Γ* ineffabilem ʃ a (*unde ἀνεκλάλητον Zahn*) *om B* (c): *del* (*τὸν ἄλεκ dittogr uu τὸ ἅλας*)??

[1] *τὸν ἄρ. R om* ʃ ‖ [2] *τὸ διάδ.*] humilitatem (*om codd plures*) a *om B* ʃ c ‖ *λ. υ. ἀ.*] *φορέσαντα τὸν ἄνθρωπον ὁλόκληρον B* ‖ [2–3] *τὸν χ. ἡμ. om ΓB* ʃ a c: *del? at cf 5 εἰς σὲ* ‖ [3] cognitionem requiem ʃ ‖ [3–4] *τ. δύν. om PW* ‖ [4] *τ. ἐντ. - τ. ἀγ. om Γ* ‖ *τ. παρρ. - τ. ἀγ. om* a ‖ *τ. ἐλπ. τ. ἀγ. om B* ʃ c ‖ *ἀγ.*] *τὴν ἀλήθειαν add R: cf 3* ‖ [5] *τ. ε. σὲ κ.*] quae est in te ut in ueritate ʃ ‖ *μόνος εἶ A* ‖ *εἶ om P* ‖ *μόνος om B* ʃ a c ‖ *κύριος P* ʃ c *ἰησοῦ λόγε τοῦ θεοῦ add B* ‖ [6] radix immortalitatis et fons incorruptionis *post δίκαιος 206, 12* 𝔄 ‖ *καὶ - ἀφθ. om P* ‖ *καὶ om B* a ‖ *ἀφθ.*] *ἀγαθότητος V* ‖ [6–7] *καὶ - αἰ. om V* ‖ [7] *αἰωνίων R αἴνων B* mundi ʃ *ὁ add B σὺ εἶ ὁ ὢν κύριε* (*κύριος RU*) *ὁ add VRU* ‖ [7–8] *λεχθ. - καλ. σε om* ʃ (*non om* a c) ‖ [7] *νῦν om Δ* a c ‖ [8] *διὰ τ.*] propterea ʃ ‖ *γνωρίζομέν AUB δοξάζομέν R* ‖ *ἀθεώρητος V ἀχώρητον Γ χωρητὸν B* inuisibilis ʃ a ‖ [9] *ἡμῖν om* ʃ ‖ *ἐπὶ*] *κατὰ V* ‖ *ὑπάρχων WVR* ‖ [9–10] *καθ. - εἰκ. om* ʃ ‖ [9] *καθαρθεῖσι B* sanctis a ‖ *μόνοις θε. PW* ‖ [10] *ἐν - εἰκ.*] qui in tuo (te?) solo homine plasmati sunt a *om B* ‖ *ἀνθ.*] *υἱῷ Tischendorf* ‖ *εἰκον.*] *θεωρούμενον Γ ἔπιδε* (*ἔφη δὲ V*) *ἐπὶ τοὺς σοὶ πεπιστευκότας* (*τ. π. σοι R τοῖς σοῖς πεπιστευκόσιν V*) *ἐν ἀληθείᾳ add Δ dein εὐλόγησον τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ ἡμᾶς δι' αὐτοῦ add RUB et ὅτι σὲ δοξάζομεν μόνον τὸν ὄντως ὄντα θεὸν add VB ὅτι σου ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ* (*τ. π. κ. τ. om U*) *ἁγίῳ πνεύματι* (*πν. ἁ. U*) *add RU εἰς τοὺς αἰῶνας* (*τῶν αἰώνων add U*) *ἀμήν add Δ*

Γ (= *PWA*) *Δ* (*VRUB*) *M* [11]–209,[2] *κ. κλ. - ἀγ.*] *κλ. οὖν ἄρτον ὁ ἰωάννης καὶ ἑκάστῳ δοὺς καὶ ἐν τούτῳ ἀξίως εὐχαριστήσας τῷ κυρίῳ M: cf 191, 3* ‖ [11] *καὶ - ἄρτ.*] (*post καὶ αἰτήσας ἄρτον 207, 7*) *κ. κλ. καὶ εὐχαριστήσας τῷ κυρίῳ V* ‖ *ἔδωκε U ἐδίδου PW ἐξέτεινεν αὐτὸν B* porrexit ʃ a manum *add* ʃ ‖ *πᾶσιν om ΓB* ʃ a c ‖ *ἡμῖν*] eis ʃ a c *om B* ‖ [12] *τῶν ἀδ.*] *ἀδελφῷ Δ* homini ʃ (fratrum a c) ‖ *ἀξιῶν ἔπεσθαι B* ‖ [13] *χάρ. - ἀγ. om Γ* (*non om* ʃ a) ‖ *καὶ - εὐχ. om V* ‖ [13]–209,[2] *γευσ. - ἀγαπ.*] *καὶ ταῦτα εἰπὼν V*

μενος δὲ καὶ αὐτὸς ὁμοίως καὶ εἰρηκὼς Κἀμοὶ μέρος ἔστω μεθ' ὑμῶν, καὶ Εἰρήνη μεθ' ὑμῶν ἀγαπητοί,

111 (20) *μετὰ ταῦτα ἔφη τῷ Βήρῳ· Παραλαβὼν τινας σὺν σοὶ ἄνδρας δύο ἔχοντας κοφίνους καὶ σκαφεῖα ἀκολούθη-* 245 Z *σόν μοι. Ὁ δὲ Βῆρος μὴ μελλήσας διεπράξατο ὃ ἐκελεύσθη ὑπὸ τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ Ἰωάννου. προελθὼν οὖν ὁ μακάριος Ἰωάννης τῆς οἰκίας ἐβάδιζε πρὸ τῶν πυλῶν εἰρηκὼς τοῖς πλείοσιν*

111 *Καὶ ταῦτα πλείονα εἰπόντος αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ τοῖς δάκρυσιν τῷ ἐδάφει βρεχόντων εἶπεν πρὸς Εὐτυχῆ καὶ τὸν*

---

iterum exhortatus est eos ut se seruarent idoneos illi (*scil sacrae cenae*) dein dedit eis pacem ā

[1] *δὲ] οὖν Γ* ‖ *ὁμ.* post *κἀμοὶ* ſ *om RU* ‖ *καὶ om ΓR* ‖ *εἴρηκεν* (*Γ*) ‖ *ἔσται RU ἐστὲ W om B* sit a ‖ [2] *μ. ὑμ. om RU* (*non om* a) ‖ *ἡμῶν W ἀγαπητοὶ add Α* ‖ *καὶ εἰρ.] ἐν εἰρ. R* (c) ‖ *ἀγ. μ. ὑμ.* (*ἡμῶν R*) *RU* ‖ *μ. ὑμ. om ΓB* ſ (*non* a) ‖ *ἀγ.]* et amor ſ *om Α* mei *add* a c *ἀπέλυσε πάντας ἐν εἰρήνη add V* et dimisit eos in proprias domos *add* ā*: recte? cf 7* ‖ [3] *μετὰ - Β.] καὶ ταῦτα εἰπὼν καὶ ἐπιστηρίξας τοὺς ἀδελφοὺς εἶπεν πρὸς εὐτυχῆ* (*εὐτυχὴν Α*) *τὸν καὶ* (*om P*) *οὐῆρον* (*εὐῆρον P εὔηρον W*) *ἰδοὺ καθίστημι σε διάκονον τῆς τοῦ χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ παρατίθεμαί* (*παρατίθημί Α*) *σοι τὴν τοῦ χριστοῦ ποίμνην μνημόνευε* (*μνημονεύετε Α*) *οὖν τῶν τοῦ κυρίου προσταγμάτων καὶ ἐὰν περιπέσῃς πειρασμοῖς ἢ κινδύνοις μὴ πτοηθῇς* (*πτοηθήσῃ PW*) *πολλαῖς γὰρ ἀνάγκαις περιπέσεις* (*ὑποπεσεῖς W*) *καὶ μάρτυς ἔξοχος* (*ἐξ. μάρτ. W*) *τοῦ κυρίου* (*χριστοῦ Α*) *ἀναδειχθήσῃ οὕτως οὖν* (*om Α*) *πρόσεχε οὐῆρε τῷ ποιμνίῳ ὡς θεοῦ διάκονος* (*διάκονες P*) *ἕως τῆς προθεσμίας τοῦ καιροῦ τῆς μαρτυρίας* (*τοῦ μαρτυρίου W*) *σου* (*Γ*) *deinde Prochorum sequitur Α* (*cf 210, 3*) *ὡς δὲ ταῦτα καὶ πλείονα τούτων ἐλάλησεν ὁ ἰωάννης παραθέμενος αὐτῷ τὸ ποίμνιον τοῦ χριστοῦ λέγει πρὸς αὐτόν add PW: cf Zahn Acta Io p CXI; CLII; 244; Lipsius I p 518*

PWΔ (*= VRUB*) *M* [3] *ἔφη μ. τ. R* ‖ *μ. τ.]* tum ſ *om BM* a (*non om* c ā) ‖ *τῶι β. ἔφη ὁ ἰωάννης M: cf 208, 11* ‖ *τῷ] τινὶ ἀνθρώπῳ ὀνόματι V* (hoc nomen uiro erat 𝔄) ‖ *βήρρῳ B βίρρῳ U* ſ (a) ad Birrum 𝔄 Biro c Prochoro ā ‖ *τινας om RB* ‖ [4] *σὺν σοὶ om PWB* ‖ *ἄνδ. δύο] δύο ἀδελφοὺς B* 𝔄 ā duos ex istis fratribus a *ἀδελφοὺς PW* ſ c *om M* ‖ *ἔχοντες R* | duobus cofinis 𝔄 a ‖ *σκαφία PW σκάφια MR πτύον καὶ ἐργαλεῖον εἰς ὄρυγμα ἐπιτήδειον V δίκελλαν καὶ σκαφεῖον Metaphr* dolabris a ferramentis 𝔄 fossoriis et palis ā ‖ *ἀκολουθήσατέ PWM* (c?) ‖ [5] *βήρρος B βίρρος U εὐτυχῆς PW: cf 3* ‖ *μηδὲν V* ‖ *μελήσας PVR ἀμελήσας W* ſ ‖ [5–6] *διεπ. - Ἰω.] τὸ κελευσθὲν αὐτῷ ἐκτετέλεκεν M* ‖ [5] *ἐκελεύθη U* ‖ [6] *ὑπὸ - Ἰω.] παρὰ τοῦ ἀποστόλου V om PW* ‖ *Ἰω. om R* (*non om* ſ a) ‖ [6]–210,[1] *προελθὼν - αὐτοῦ om M* ‖ [6] *πρ. οὖν] καὶ πρ. PW* ‖ *προσελθὼν WRB* ‖ *οὖν] δὲ B om* a ‖ [7] *Ἰω. om Δ* ‖ *τ. οἰκ.] τοῦ ἄστεος Metaphr* ex urbe c (ā) *om B* | *ἐβάπτιζε R* ‖ *θυρῶν B τῆς πόλεως add V* ‖ *πᾶσιν V* (*cf 2*) *RU* multis ſ multitudini a maiori parti multitudinis c plerique 𝔄 (*cf 181, 24*) *τοῦ add B*

Q [8] *scr ταῦτα καὶ?* ‖ [9] *τῷ ἐδάφη Q: scr τὸ ἔδαφος?* ‖ *scr τὸν καὶ*

ἀποστῆναι ἀπ' αὐτοῦ· καὶ γενόμενος εἴς τι μνημεῖον ἀδελφοῦ ἡμῶν ἔφη τοῖς νεανίσκοις· Σκάψατε τέκνα. Κἀκεῖνοι ἔσκαπτον. ὁ δὲ μᾶλλον ἐπέκειτο αὐτοῖς λέγων· Βαθύτερον ἔστω τὸ
275 T *σκάμμα. Κἀκείνων σκαπτόντων ὡμίλει αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ προετρέπετο τοὺς σὺν αὐτῷ ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐξεληλυθότας, οἰκοδομῶν καὶ καταρτίζων αὐτοὺς ἐπὶ τὸ τοῦ θεοῦ μέγεθος καὶ ἐπευχόμενος ἑκάστῳ ἡμῶν. ὡς δὲ ἐτέλεσαν τὸ σκάμμα οἱ νεανίσκοι καθὼς ἠβουλήθη, ἡμῶν μηδὲν*
246 Z *εἰδότων ἀποδύεται τὰ | ἱμάτια αὐτοῦ ἃ ἠμφίεστο καὶ ἐπιβάλλει αὐτὰ ὥσπερ τινὰ στρωμνὴν ἐν τῷ βάθει τοῦ σκάμματος καὶ ἐν μόνῳ τῷ δικροσσίῳ στὰς ἀνατείνας τὰς χεῖρας ηὔξατο οὕτως·*

Οὐῆρον· Τέκνον Εὐτυχῆ, σὲ καθίστημι μετὰ θεὸν πρωτόθρονον καὶ ποιμένα τοῦ λαοῦ τούτου· βλέπε τέκνον Οὐῆρι πῶς μέλλεις ποιμᾶναι τὸ ποίμνι ....

---

[1] *ἀπ' om UB* ‖ [1–2] *εἴς - ἡμ.] ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως V ἔν τινι μνημείῳ M ἐν τόπῳ τινὶ B* (*cf Prochori p 162, 15*) ad tumulum cuiusdam fratris nostri ſ (a) ad sepulchrum quoddam unius de fratribus 𝔄 *πρός τι ὄρος ἀνελθὼν ἔνθα νῦν ὁ τούτου ναὸς ἵδρυται Metaphr* ‖ [1] *τι] τὸ RW* c ‖ *ἀδελφὸς R* ‖ [2] *ἔφη - τέκνα] εἶπεν αὐτοῖς σκάπτειν PW* ‖ *τ. ν.]* nobis ᾰ ‖ *νέοις M* ‖ *σχ.] ὧδε add M* c ᾰ (*fort uerum*) *ἐνταῦθα add Metaphr* ‖ *τεκνία U om* ᾰ ‖ [2–7] *κἀκ. - ἐκ. ἡμ. om M* ‖ [2] *καὶ ἐκεῖνοι U*

Γ (= *PWA*) *Δ* (= *VRUB*) [3] *ὁ δὲ] redit A: cf 209, 3* ‖ *μᾶλλον - λέγων om Γ* ‖ *αὐτ. ἐπ. B* ‖ *βαθ.]* altum ſ *φησὶν add Γ* ‖ *ἤτω AB* ‖ [4] *ὄρυγμα V* ‖ *κἀκ.] δὲ add W* ‖ [4–5] *ὡμ. - θ. καὶ om Γ* ‖ *τ. λ. τ. θ. om* ſ ‖ [5] *τ. θ.] τῆς σωτηρίας B* uitae a ‖ [5–7] *καὶ πρ. - ἐκ. ἡμ. om V* ‖ [5–6] *τοὺς - ἐξ.]* eos secum et cum eis qui domo exierant ſ eos c ‖ *ἐξελ. ἀ. τ. οἰκ. RU* ‖ [6] *ἐξελθόντας B* ‖ *αὐτ. κ. κατ. A* ‖ *καὶ om U* ‖ [7] *θεοῦ] κυρίου Γ* Christi ſ ‖ *κ. ἐπ. ἐκ. ἡμ. om Γ* (*non om* ſ a) ‖ *καὶ om B* ‖ *ἡμ.]* illorum ſ a c

Γ (= *PWA*) *Δ* (*VRUB*) *M* [7–8] *ὡς - ἠβ.] καὶ οἱ νεανίσκοι τὸ ὄρυγμα ἐκτελέσαντες M* ‖ [7] *ἐτέλ.] καὶ add PW* in circuitu *add* a ‖ [8] *οἱ νέοι τὸ σχ. A* ‖ *ὄρυγμα V* ‖ *νεανίκοι R νέοι PW τετροπωμένον add U προτρεπομένων add R* ‖ *καθ. ἠβ.] nonnulla ex Prochoro A* ‖ *ὡς VRU* ‖ *ἠβουλήθην PW ἐβουλήθη U ἐκελεύσθησαν B* ‖ [8]–215,[1] *ἡμῶν - καὶ prius om M*

Γ (= *PWA*) *Δ* (*VRUB*) [8–9] *ἡμ. μ. εἰδ.] τοῦ λαοῦ μηδὲν τῶν τοιούτων θεασαμένου V* nihil quoquam nostrum sciente 𝔄 *om R* a (*non om* ſ c) ‖ [8] *μὴ A* ‖ [9] *ἀποδ.]* beatus *add* a ‖ *αὐτ. τὰ ἱμ. B* ‖ *τὰ om A* ‖ *ἅπερ ἠμφ. ἱμ. A* ‖ *αὐτοῦ om PA* ‖ *ἠμφίαστο R ἠμφιάσατο U ἦν ἠμφιεσμένος V ἦν ἐνδεδυμένος B* ‖ [10] *αὐτὰ] ἐν τῷ τάφῳ add V ποιήσας add VR* ‖ *ὥσπ.] ἐπὶ add B* ‖ *τινὰ om R* ‖ [11] *δικροσίῳ VU διακρουσίῳ R* (*cf 187, 3*) *διγροσίῳ* (*Γ*) ‖ *ἑστὼς B* indutus a ‖ *χεῖρας]* spectans ad orientem *add* ᾰ: *cf 215, 1 Γ* ſ ‖ *εὔξατο B ἤρξατο εὔχεσθαι καὶ λέγειν VRU* precatus est ſ: *cf 206, 6* ‖ [12] *οὕτως]* dicens 𝔄 c ᾰ *om PWVB* (*non om* ſ a): *cf 187, 23*

Q [15] *post ποίμνι(ον)* (*f 82v*) *deficit Q* (*f 83r ex Prochoro*)

112 (21) Ὁ ἐκλεξάμενος ἡμᾶς εἰς ἀποστολὴν ἐθνῶν· ὁ πέμψας ἡμᾶς εἰς τὴν οἰκουμένην θεός· ὁ δείξας ἑαυτὸν διὰ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν· ὁ μὴ ἠρεμήσας πώποτε ἀλλὰ ἀεὶ σῴζων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου τοὺς δυναμένους σωθῆναι· ὁ διὰ πάσης φύσεως ἑαυτὸν γνωρίσας· ὁ καὶ μέχρι ζῴων ἑαυτὸν κηρύξας· ὁ τὴν ἔρημον καὶ ἀγριωθεῖσαν ψυχὴν ἥμερον καὶ ἡσύχιον ποιήσας· ὁ διψώσῃ αὐτῇ τοὺς σοὺς λόγους ἑαυτὸν δούς· ὁ νεκρουμένῃ αὐτῇ ἐν τάχει ὀφθείς· ὁ βυθιζομένῃ αὐτῇ εἰς ἀνομίαν νόμος φανείς· ὁ νενικημένῃ αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ ἐμφανισθείς· ὁ νικήσας τὸν ἀντίδικον αὐτῆς | ἐπὶ σὲ 247 Z καταφυγούσης· ὁ δοὺς αὐτῇ τὴν σὴν χεῖρα καὶ ἀνεγείρας τῶν ἐν ᾅδου πραγμάτων· ὁ μὴ ἐάσας αὐτὴν ἐν σώματι πολιτεύεσθαι· ὁ δείξας αὐτῇ τὸν ἴδιον ἐχθρόν· ὁ τὴν ἐπὶ σὲ γνῶσιν

---

[1] ἡμ.] me c *om R* θεὸς *add B: cf 2* ‖ ἐθν.] διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ *add B* ‖ [1–2] ὁ π. - θεός *om B* ‖ [2] ἐκπέμψας *Γ* ‖ ἡμ. *om R* ‖ θ. *om* ʃ ‖ [2–3] ὁ δ. - προφ.] qui annuntiatus es a patriarchis nominatus es per legem redarguere et monere dignatus es per prophetas 𝔄 ‖ [2] δείξ.] κηρύξας *B* ‖ ἑ.] δ///αυτὸν (*eras* ι) *P* ‖ [3] τοῦ ν. κ. τ. προφ.] τῶν ἀποστόλων *Γ* ʃ per prophetas tuos a (*sane mira illa*) σου *add RU* ʃ καὶ εὐαγγελισάμενος καὶ νῦν *add B* qui per euangelium miseratus es et peccata donasti qui apostolos prouocasti ut ad congregandum tuos populos conuenirent *add* 𝔄 ‖ [3–6] ὁ μὴ - κηρ. *om V* ‖ [3–4] ὁ μὴ - σωθῆναι *om R* ‖ [3] ἀλλ' *UB* ‖ [4] σώσας *UB* ‖ [3–4] ἀπὸ κ. κ. *ante* ἀλλὰ ʃ c *om UB* a ‖ [4] τ. δυν. σ.] τοὺς ἀξίους σου *U om ΓW* eos qui potuerunt ʃ (c ?) perditos a ὁ διὰ νόμου ἀπειλῶν ὡς κύριος καὶ διὰ προφητῶν ἐλέγχων καὶ νουθετῶν καὶ προλέγων ὁ δι' εὐαγγελίου ἐλεῶν καὶ ἁμαρτίας ἀφιείς ὁ διὰ ἀποστόλων παρακαλῶν ὡς βασιλεύς *add B: cf supra* 𝔄 ‖ [5] ὁ *prius om U* ‖ ἑαυτὴν *R* ‖ γνωρ.] τὴν ἀγαθότητά σου *add R* ‖ [5–6] ὁ καὶ - κηρ. *om Γ* (*non om* ʃ a c) ‖ [6] ὁ *om R* ‖ καὶ *om A* ‖ ψυχ.] φύσιν ἡμῶν *Γ* ‖ [6–7] ἥμ. - ποι.] ἡμεροποιήσας *V* ‖ [6] ἤρεμον *ΓB* placidam ʃ mansuetam a ‖ [7] καὶ *om R* ‖ ἥσυχον *B* ὄρημον *U om R* ‖ δείξας *B* ‖ [7–8] ὁ διψ. - δούς] qui sitientes uerbi tui fonte potasti 𝔄 *om R* ‖ [7] ὁ] καὶ *add VU* ‖ τοὺς σοὺς *om Γ* ‖ σοῦ *B* ‖ ἑαυτὸν] τὸν (τὸ *V*) τῆς αἰωνίου ζωῆς ποτὸν *VU* te ipsum ʃ a (c) *om B* ‖ [8] ἐπιδοὺς *VU* ‖ [8–10] ὁ νεκρ. - ἐμφαν. *om PW* ‖ [8] νεκρουμένην αὐτὴν *VR* ‖ αὐτῇ *om A* σὺν τῇ σαρκὶ *add B* ‖ ἐν τάφῳ *R* cito ʃ (a) *om* c ‖ [8–9] βυθιζομένην αὐτὴν *VR* ‖ [9] αὐτῇ *om B* ‖ νόμος] solus ʃ (lex a c) ‖ [9–10] ὁ νενικ. - ἐμφ. *om A* ‖ [9] νενικημένην αὐτὴν *VR* ἤδη *add RU* (ʃ) (*cf 212, 5*) prorsus *add* a ‖ [10] ἐμφ.] te saluatorem exhibuisti a ‖ [10–12] ὁ νικ. - πραγμ. *om V* ʃ ‖ [10] νεκρώσας *PW: cf 8* ‖ ἀντίπαλον *Γ* ‖ εἰς *Γ* ‖ [11] καταφυγούσῃ *A* καταφυ...σης *R* ‖ αὐτὴν *R* ‖ σὴν] σὺ/// *U* ‖ ἀνεγ.] αὐτὴν *add B* ἀπὸ *add R* ‖ [12] πταισμάτων *B* rebus a ‖ [12–212,1] ὁ μὴ - Ἰησοῦ *om B* ‖ [12] ὁ μὴ - πολιτ. *om Γ* ‖ ἐν σ. πολ.] πολ. ἐν ταῖς παρανομίαις *V* ut illa secundum carnem uiueret a c perturbari tamquam corpus ʃ ‖ [13] αὐτὴν *R* ‖ ἐπὶ σὲ *om* ʃ a ‖ εἰς *Γ* ‖ γνώμην *W* societatem ʃ (cognitionem a c)

καθαρὰν πεποιημένος θεὲ Ἰησοῦ· ὁ τῶν ὑπερουρανίων πατήρ· ὁ τῶν ἐπουρανίων δεσπότης· ὁ τῶν αἰθερίων νόμος καὶ τῶν ἀερίων δρόμος· ὁ τῶν ἐπιγείων φύλαξ καὶ τῶν ὑπογείων φόβος καὶ τῶν ἰδίων χάρις· δέξαι καὶ τοῦ σοῦ Ἰωάννου τὴν ψυχὴν τάχα ἠξιωμένην ὑπὸ σοῦ.

113 ὁ κἀμὲ φυλάξας μέχρι τῆς ἄρτι ὥρας καθαρὸν ἑαυτῷ καὶ ἀμιγῆ μίξεως γυναικός· ὁ θέλοντί μοι ἐν νεότητι γῆμαι ἐπιφανεὶς καὶ εἰρηκώς μοι· Χρῄζω σου Ἰωάννη· Ὁ καὶ
248 Z ἀσθένειάν μοι σω|ματικὴν προοικονομήσας· ὁ τρίτον μου βουληθέντος γῆμαι παραυτίκα ἐμποδίσας μοι, ἔπειτα δὲ ἡμέρας ὥρᾳ τρίτῃ ἐν θαλάσσῃ εἰρηκώς μοι· Ἰωάννη, εἰ μὴ ἦς ἐμός, εἴασα ἄν σε γῆμαι· Ὁ πηρώσας με δύο ἔτη, πενθεῖν καὶ δεῖσθαί σου παρασχόμενος· ὁ τῷ τρίτῳ ἔτει ἐπανοίξας μοι τοῦ

---

[1] *καθαρῶς PW* sanctam a: *cf 213, 11* ‖ *θεὲ*] *χριστὲ Γ* deus meus a deus ſ *κύριε add VRU* ‖ *ὁ τ. ὑ. πατ. om Γ* ‖ *ὑπερ.*] *ἐπουρανίων R πιστευόντων B* eorum qui supra caelum sunt ſ supercaelestis a ‖ [2] *ὁ*] *καὶ B* ſ ‖ *ἐπ.*] *ὑπ' οὐρανὸν V ὑπ' οὐρανῶν U* caelitum ſ a ‖ *δεσπ.*] *θεὸς Δ* deus a dominus ſ c *καὶ τῶν ὑπερουρανίων δεσπότης add B* et deus caelitum *add* ſ *quod recepit Zahn* ‖ *ὁ*] *καὶ Γ* ſ ‖ *αἰθ.*] *ἐπιγείων W: cf 3* ‖ [2–3] *κ. τ. ἀ. δρ. om R* ‖ [2] *καὶ*] *ὁ Γ* ‖ [3] *δρόμ.*] *πνευμάτων κολαστῆς B* ‖ *ὁ*] *καὶ Γ* a ‖ *ἐπιγ.*] *αἰθερίων W: cf 2* ‖ *καὶ*] *ὁ Γ* ‖ *ὑπογ.*] terrestrium ſ ‖ [4] <*.... ὁ τῶν ἐναντίων*> *φόβος??* ‖ *κ. τ. ἰδ. χ. om Δ* a ‖ *χάρ.*] pax ſ gratia et laetitia c ‖ *καὶ om V* ſ ‖ *σοῦ*] *δούλου add B* ‖ *Ἰω.*] *ἀποστόλου καὶ μαθητοῦ V* ‖ [5] *τ. ἠξ. ὑ. σοῦ*] quem cito elegisti sed sero assumpsisti 𝔄 ‖ *ταχέως B ἤδη add VRU: cf 211, 9* ‖ *ἀξιωμένην P ἠξιωμένη B* ‖ *σοῦ*] Iesu *add* ſ *Ἰησοῦ add Zahn fort recte* ‖ [6] *κ. φυλ.*] *φυλ. με V* a sic *add* ſ ‖ [6–7] *καθ. ἑ. καὶ om* a ‖ *ἑ. καθ. U ἑαυτὸν καθ. R* ‖ [6] *καθ. om Δ* ‖ [7] *ἑαυτ. om VB* ‖ *κ. ἀμ. om VR* ‖ *ἀθιγῆ U θίγειν B* ‖ *γυναικίας U* ‖ [7–213,2] *ὁ θέλ. - μοι om* a ‖ [7] *ὁ θελήσαντί με PW ὅστις ἐμοῦ θέλοντος V* ‖ *ὁ*] *εἰς ὃ R* ‖ *μοι*] *με R* ‖ *ἐν νεότ. om V* ‖ [8] *γῆμαι*] *γυναῖκα add V* ‖ *μοι om Δ* c (*habet* ſ) ‖ *σοι R* ‖ [8–11] *ὁ καὶ - τρίτῃ*] qui elegisti mihi sterilitatem corporis cum ter non oboediens uxorem ducere uellem ſ ‖ [8–9] *ὁ καὶ - προοικ. om V* ‖ [8] *ὁ om U* ‖ [8–9] *κ. ἀ. μοι*] *.....ν μοι P ἤδη γαμοῦντί μοι* (*μέλλοντί με γῆμαι R*) *νόσον* (*νόσῳ R*) *RUB* ‖ [8] *καὶ om W* ‖ [9] *σωματικῇ R* ‖ *προοικοδομήσας PW οἰκονομήσας RUB περιπεσεῖν add R* ‖ *ὁ τὸ τρ. B* ‖ *βουλ. μου BU βουληθέντα με R βουληθεὶς* (*om μου*) *V* ‖ [10] *γῆμαι*] *τοῦτο πρᾶξαι VRU τοῦ λαβεῖν με γυναῖκα add V* ‖ *παρ. - ἡμ. om Γ* ‖ *παρ. ἐ. μοι*] impedimento leuiore reuocasti 𝔄 ‖ *παρ.*] *παρακουσθεὶς καὶ V* (*cf* ſ) *om BR* ‖ *με B* (*fort recte*) *om R* ‖ [10–11] *ἔπ. - τρίτῃ*] *ὁ B* ‖ [10] *δὲ om V* ‖ [10–11] *ὥρα τρ. τῆς ἡμ. R* ‖ [10] *ἡμ.*] *οὔσης add V* ‖ [11] *ὥρας τρίτης V ὥραν τρίτην U* ‖ *ἐν τῇ θ. W* iuxta mare c ‖ *μοι εἰρ. Γ* ‖ *Ἰω. - ἐμός*] egeo te Ioannes (*cf S*) et nisi egerem ſ ‖ *ἐμ.*] *μου ἄξιος B* ‖ [12] *ἔασα VU* (*ἴασα R*) ‖ *σε*] *τοῦ add Δ* ‖ *γ.*] *λαβεῖν γυναῖκα V* ‖ [12–213,2] *ὁ - μοι om V* ‖ [12–13] *ὁ - παρ.*] ut lugeres et fleres ſ et excaecari ambobus oculis et gemere et precari me c ‖ [12–13] *πηρ - ἔτει om Γ* ‖ [12] *πήρωσίν μοι ἐνθεὶς B* ‖ *δύο ἔ. π.*] *ἔτι δυσπενθεῖν R ὄντι ἐτῶν δύο π. B* ‖ [13] *παρασχ. om B* ‖ *ἀνοίξας RUB* ‖ [13–213,1] *τὰ τοῦ ν. μου ὄψ. U* ‖ *τοῦ ν. μου R* ‖ [13] *μου PWB*

νοὸς τὰς ὄψεις καὶ τοὺς φαινομένους ὀφθαλμοὺς χαρισάμενός
μοι· ὁ διαβλέψαντός μου καὶ τὸ ἀτενίσαι γυναικὶ ἐπαχθές
μοι διαγράψας· ὁ τῆς προσκαίρου φαντασίας ῥυσάμενός με
καὶ εἰς τὴν ἀεὶ μένουσαν ὁδηγήσας με· ὁ τῆς ἐν σαρκὶ ῥυ-
παρᾶς μανίας χωρίσας με· ὁ τοῦ πικροῦ θανάτου στερήσας
με, ἐπὶ δὲ σὲ καταστήσας με μόνον· ὁ τὴν ἀπόκρυφον νόσον 276 T
τῆς ψυχῆς μου φιμώσας καὶ τὴν φανερὰν πρᾶξιν ἐκκόψας·
ὁ θλίψας καὶ ἐξορίσας τὸν ἐν ἐμοὶ στασιάζοντα· ὁ ἄσπιλόν
μου τὴν πρὸς σὲ φιλίαν καταστήσας· ὁ ἄθραυστόν μου τὴν
πρὸς σὲ πορείαν | καταρτίσας· ὁ ἀνενδοίαστόν μου τὴν εἰς σὲ 249 Z
πίστιν δούς· ὁ καθαράν μου τὴν εἰς σὲ γνώμην ὑπογράψας·
ὁ τῶν ἔργων ἑκάστῳ τὸν ἐπάξιον ἀποδιδοὺς μισθόν· ὁ ἐγκατα-
θέμενός μου τῇ ψυχῇ μηδὲν ἔχειν κτῆμα ἢ σὲ μόνον· τί γὰρ
σοῦ τιμιώτερον; νῦν οὖν κύριε ὅτε ἣν ἐπιστεύθην οἰκονομίαν

[14] cf Cor 1, 9, 17

---

[1] *νοῦ PWB* ‖ [2] *μοι om Γ* ‖ [2-3] *ὁ διαβλ. - διαγρ. om B* ‖ [2] *διαβλ. - ἀτ.*] uidere et aspicere ʃ *c* aspectum a ‖ *ἀτεν.*] *διαβλέψαι V* ‖ [2-3] *ἐπ. - διαγρ.*] *διαγρ. ἐπ. A ἐπιγράψας ἐπ. PW* ‖ [4] *καὶ - ὁδ. με om U* ‖ *καὶ*] *φρουρήσας add A* ‖ *εἰς*] *ἐπὶ R* ‖ *διαμένουσαν A* frugiferam ʃ *ζωὴν add R* a (*probat Lipsius I p 539*) *et uidetur certe aliquid intercidisse* ‖ *ὁδ.*] *φρουρήσας PW* seruasti ʃ c direxisti a *om A* ‖ *με om ΓB* ‖ *ῥυπ.*] (inmunditia a) *καὶ ἐπισφαλοῦς add B* ‖ [5] *μανίας om B* a ‖ [5-6] *ὁ τοῦ - μόνον om PWV* ‖ *ὁ τοῦ - στερ. με om R* ‖ [5] *τοῦ*] *δευτέρου add B* (c) ‖ *θαν.*] *τῆς γεέννης add B* (c) ‖ *στερ.*] *χωρίσας B* liberasti ʃ eripuisti a amouisti c *σώσας Zahn* ‖ [6] *ἐπὶ - μόνον*] erexisti me tui egentem (*σοῦ δεόμενον legit pro eo q e σὲ δὲ μόνον*) ʃ ‖ *σὲ δὲ μόν. με κατ. A* ‖ *σεαυτὸν RU* ‖ *κατέστησας U* ‖ *με om RU* ‖ *νόσ.*] *τῆς σαρκός μου καὶ add R* ‖ [7] *φιμ. μου* (*om PW*) *τ. ψ. Γ* ‖ *καὶ*] eiusque a ‖ *φαν.*] malam ʃ *αὐτῆς add B* ‖ *πρ.*] *τράπεζαν R αὐτῆς add U* ‖ *ἐκκ.*] *δείξας μοι R* domuisti a *καὶ τὴν σάρκα μου καθαρὰν τηρήσας ἐν ἀναστάσει add B* ‖ [8] *στασ.*] *καὶ πνεύματι ἁγίῳ στηρίξας με add B* ‖ [8-9] *ὁ ἄσπ. - καταστ. post καταρτίσας c haud male* ‖ [8] *ὁ om P* ‖ [9] *μου*] *καὶ ἄθραυστον add Γ* ‖ *εἰς Γ* ‖ *φιλ.*] uias meas a ‖ *κατ.*] *τηρήσας B* seruasti ʃ *fort recte certe melius* ‖ [9-10] *ὁ ἄθρ. - καταρτ. om Γ* ‖ [9] *ἄθρ.*] sine lapsu ʃ tutam a sanctam c ‖ [9-10] *τὴν παρθενίαν τὴν πρὸς σὲ R* ‖ [10] *πορείαν - σὲ om U* ‖ *καταστήσας R* ʃ (praeparasti c) ‖ *μοι A* ‖ [10-11] *τὴν - μου om B* ‖ [10] *πρὸς V* ‖ [11] *καθ.*] sanctam a*: cf 212, 1* ‖ *μοι U* ʃ ‖ *ἐπὶ σοῦ B* tui a ‖ *γνῶσιν UB* cognitionem ʃ a omne cogitare meum et meditari meum c ‖ *ἐγγράψας B* ‖ [12-14] *ὁ τῶν - τιμ.*] *ὁ μηδὲν ἡγησάμενος τῶν τοῦ κόσμου τερπνῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς παρὰ σοῦ τοῦ ἀληθινοῦ μαργαρίτου V: cf Lipsius I p 540* ‖ [12] *τ. ἔ. ἑ.*] omni operi ʃ qualemcumque operam a (*recte interp* c) ‖ *ἑκάστου B om Γ* ‖ *μ. ἀπ. RU* ‖ *ἀνταποδιδοὺς B* ‖ [13] *τῇ ψ. μου RU* ‖ *τὴν ψυχὴν W* ‖ [13-14] *σοῦ κτ. τιμ. R* ‖ [13] *ἢ - γὰρ om RUB* a ‖ *σὲ μόνον*] puritatem ʃ ‖ [14] *οὖν*] et c *om PWU* ʃ a ‖ *ὅτε κύρ. PW* ‖ *κύρ. om VRU ἰησοῦ χριστὲ add B* mi Iesu *add* a (c) ‖ *ὅτε om VB* ʃ a c ‖ *ἥνπερ A* ‖ [14-214,1] *παρὰ σοῦ ἐπιστ. οἰκ. A* ‖ [14] *ἐνεπιστεύθην V* ‖ [14-214,1] *ὑπὸ σοῦ* (*κύριε ἰησοῦ add U*) *οἰκ. UB*

παρὰ σοῦ ἐτέλεσα, καταξίωσόν με τῆς σῆς ἀναπαύσεως τὸ ἐν σοὶ τέλος χαριζόμενός μοι, ὅπερ ἐστὶν ἄρρητος καὶ ἄφθεγκτος σωτηρία.

114 *καὶ ἐρχομένου μου πρός σε ὑποχωρησάτω πῦρ, νικηθήτω σκότος· ἀτονησάτω χάος· μαρανθήτω κάμινος· σβεσθήτω γέεννα· ἀκολουθησάτωσαν ἄγγελοι, φοβηθήτωσαν δαίμονες· θραυσθήτωσαν ἄρχοντες, δυνάμεις πεσέτωσαν· δεξιοὶ τόποι στηκέτωσαν, ἀριστεροὶ μὴ μενέτωσαν· ὁ διάβολος φιμωθήτω, ὁ Σατανᾶς καταγελασθήτω· ὁ θυμὸς αὐτοῦ ἐκκαυθήτω· ἡ μανία αὐτοῦ ἠρεμησάτω· ἡ τιμωρία αὐτοῦ ἀσχημονείτω· ἡ ὁρμὴ αὐτοῦ ὀδυνάσθω· τὰ τέκνα αὐτοῦ παταχθήτω καὶ ὅλη ἡ ῥίζα αὐτοῦ ἀπορρηθήτω. καὶ δός μοι τὴν πρὸς σὲ ὁδὸν ἀνύβριστον καὶ ἀνεπηρέαστον διανύσαι, ἀπολαμβάνοντα ἅπερ ὑπέσχου τοῖς καθαρῶς βιοῦσιν καὶ σὲ μόνον ἀγαπήσασιν.* |

---

[1] *παρὰ] ὑπὸ R om PW* ‖ *σοῦ om B κύριε Ἰησοῦ add VR χριστὲ add R* ‖ *ἐτελείωσα Γ καὶ add V* ‖ *ἀξίωσον PW* ‖ [1–3] *τὸ ἐν - σωτ. om V* ‖ [1-2] *τὸ - τέλ.]* misericordiam tuam a ‖ [2] *μοι τέλειον χαρ. A* ‖ *τέλειον PW* ‖ *χαρ. μοι] βουλόμενός μοι δοῦναι B* ‖ *ἐργαζόμενος PW* ‖ *μοι om PW* ‖ [2–3] *ὅπερ - σωτ.] καὶ τὸ φῶς τὸ ἀνεκλάλειτον B* ‖ [2] *ἐστὶν] ἡ add A* ‖ *ἄρρ.]* ineuitabilis a ‖ *κ. ἄφθ. om Γ* et ineffabilis ſ a (c) ‖ [4] *πορευομένου Γ* ‖ *ὑποχ.] τὸ add B* ‖ *νικ.] τὸ add B* ‖ [5] *ἀτωνείτω R τὸ add B* ‖ *χάος] σκώληξ R καὶ V om Γ (habent* ſ a c) ‖ [5–6] *μαρ. ἡ κάμ. (τῆς γεέννης add VRU) καὶ σβεσθ. (σβισθήτω R) Δ* deferuescat fornax extinguatur gehenna ſ a ‖ [5] *μαρ. om Γ* ‖ *post κάμ. deficit c* ‖ [6] *ἀκ. ἀγγ. om R* ‖ *ἀκολουθήτωσαν U ἐντραπήτωσαν V (probat Lipsius I p 540) δεθήτωσαν B* prosequantur ſ confundantur a *ἀποστάται add B* ‖ *ἀγγ.]* mali (τοῦ πονηροῦ) *add* a ‖ *δαίμ.] καιόμενοι add B* ‖ [7] *θραυθήτωσαν R θραυμαθήτωσαν B* torpescant a ‖ *ἄ.] οἱ ἄ. αὐτῶν B* ‖ *δυν.] αἱ δυν. B αὐτῶν add VB πᾶσαι add V σκότους add Γ* ſ ‖ [7–8] *δεξ. - μεν. om R* ‖ *δεξ. τ. στ. om A* ‖ [7] *τόποι] μέχρι τίνος add U* ‖ [8] *στ.] εἰς ζωὴν ἐστικέτωσαν B* ‖ *ἀ. μ. μ.] κατεαγήτωσαν ἀριστ. τόποι B* ‖ *μεινάτωσαν Γ* ‖ *ὁ δ. φιμ. om* a ‖ *φοβηθήτω VR* ‖ [9] *ὁ Σ. κατ. om PVRU* ‖ *κατ.]* terreatur a ‖ [9–11] *ὁ θ. - ὀδ.]* opus eius infectum fiat gloria eius ignominia afficiatur ira eius inrita fiat ſ *nescio an quaedam aliter legerint* ſ a *certe unum membrum om* ſ ‖ [9] *ὁ θ. α. ἐκκ. om ΓUB* ‖ *ἐγκαυθήτω R* liquefiat a ‖ [10] *ἠρ. ἡ τιμ. α. om VB* ‖ *ἠρεμείτω R ἐρημείτω U* euanescat a ‖ *ἡ τιμ. α. ἀσχ. om Γ* ‖ *αὐχημονήτω (?) V* inhibeantur a ‖ [10–11] *ἡ - ὀδ. om R* ‖ [11] *ὀργὴ Γ* impetus a ‖ *ὀδυρέσθω VU θραυσθήτω PA om W* non ualeat a ‖ *τὰ τ. α. om W* ‖ *παταταχθήτω P πασχέτω Δ* uapulent ſ crucientur a ‖ [12] *αὐτ. ἡ ῥ. Γ* ‖ *ἀπορήτω R ἀπορείσθω VU ἀπορριζωθήτω W ἀποτμηθήτω A ἐκριζωθήτω B* conteratur ſ tribuletur usque ad finem a *corruptela uidelicet uetustissima: num ἀπορρηχθήτω? idem ex* ſ *conicit Zahn* ‖ *καὶ]* sed ſ *om* a ‖ *εἰς Γ* ‖ *ἄνοδον B* ‖ [13] *ἀνύβ. om V* ‖ *καὶ om PWV* ‖ *ἀνεπερέαστον (P)W* ‖ *ἀνύσαι Γ om* ſ ‖ *ἀπολαμβάνοντι B ἀπολαβεῖν δὲ Γ* recipiens a accipiam ſ *ψυχὴν καὶ σάρκα καὶ πνεῦμα ἅγιον διδοὺς add B* ‖ *ὅπερ B* ‖ [14] *βιώσασιν (V)U(B)* ſ ‖ *σὲ μόνον] σεμνὸν Γ* honeste te a te

115 (22) *Καὶ σφραγισάμενος ἑαυτὸν ὅλον ἑστὼς καὶ εἰρηκὼς Σὺ μετ' ἐμοῦ κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, κατεκλίθη ἐν τῷ σκάμματι ἔνθα τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ὑπέστρωσεν· καὶ εἰπὼν ἡμῖν Εἰρήνη μεθ' ὑμῶν ἀδελφοί, παρέδωκε τὸ πνεῦμα χαίρων.* 250 Z

---

solum ſ ‖ *ἠγαπηκόσι et add βίον Γ καὶ μετὰ τὸ προσεύξασθαι αὐτὸν ἠσπάσατο ἡμᾶς καὶ ἔθηκεν ἑαυτὸν ἐπὶ χεῖρας καὶ πόδας (cf Prochori p 163, 9 m²) add Α ἡμῶν δὲ κλαιόντων καὶ ὀδυρομένων ἀποκριθεὶς εἶπέ μοι τέκνον πρόχωρε τί κλαίεις καὶ τούτοις τοῖς ἀδελφοῖς εἰς ὀδυρμὸν προτρέπῃ ἐμοῦ πρὸς βασιλείαν πορευομένου καὶ εἰπὼν εἰρήνη ὑμῖν add V*

[1] *καὶ] ἀτενίσας πρὸς (εἰς PW) ἀνατολὰς (τὸν οὐρανὸν PW) ἐδόξασεν τὸν θεὸν add Γ* et conuersus est ad orientem et glorificauit ſ *probat Corssen p 99 fort recte: cf 210, 11* ä

Γ(= PWA) Δ(= VRBU) M [1] *κατασφραγισάμενος V σφραγίσας B* et signans 𝔄 obsignans a *om* ſ *τε add Γ* ‖ *ἑ. ἑστ. ὅλ. B ἑστ. ὅλ. ἑ. U ἔστρωσεν ἑ. ὅλ. V ἑ. ὅλ. τῷ τοῦ σταυροῦ τύπῳ M ὅλως (ὅλος A) ἑστὼς Γ ἑ. ἑστ. ὅλ. τὸ σῶμα B* stans totus ſ se totum astitit 𝔄 totum se a *τοῖς τε ἀδελφοῖς ἐπευξάμενος add M* in lumine *add* ſ lux tanta apparuit super apostolum per unam fere horam ut nullius eam sufferret aspectus *add 𝔄 probat Corssen p 99 fort recte* ‖ [1–3] *καὶ εἰρ. - ὑπέστρ. om Γ* ‖ [1–2] *καὶ εἰρ. - Χρ.] καὶ τὸ σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ κύριε εἰρηκὸς M* ‖ [2] *σὺ] εἶ add B εἴης add Metaphr* esto *add* ſ a ‖ *κύρ.]* mi *add* a ‖ *Χρ.]* solus 𝔄*: recte?* ‖ [2–3] *κατ. - σκάμ.] ἑαυτὸν ὅλον ἐν τῷ μνήματι ἀνακλίνει M* ‖ [2] *κατ.] καὶ κατ. U μόνος κατ. B κατεκλείσθη V καὶ ὑποστρώσας τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἀσπασάμενος ἡμᾶς κατεκλείθη R* descendit ſ ‖ [2–3] *ἐπὶ τοῦ σκάμματος UB* super tumulum 𝔄 ‖ [3] *σκάμ.] τάφῳ V* foueam ſ a ‖ [3–4] *ἔνθα - ἀδ. om R (sed cf 2 adnot) M* ‖ [3] *καὶ om V* | *ἡμῖν] τοῖς παρεστῶσιν Metaphr om VU πάλιν add V* ‖ [4] *εἰρ.] ἡ εἰρ. καὶ ἡ χάρις Γ* ‖ *μεθ' ὑ.] ὑμῖν BVU Metaphr ἡμῶν P* ‖ *ἀδ.] om V καὶ εἰπὼν ταῦτα πάντων ὁρώντων ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου (cf Prochori p 164, 8) add V πάντων ἡμῶν ὁρώντων add M (fort uerum: cf 186, 20)* nobis laetantibus simulque plangentibus a alii gaudebant alii flebant 𝔄 ‖ [4] *παρέδ. - χαίρ.]* commendauit animam suam beatus Ioannes in manus domini nostri Iesu Christi a *om ΓRM* ‖ *ἀπέδωκεν U* ‖ *χαίρ. om V* laetans ſ *καὶ ἀγαλλιώμενος ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν add B τῷ κυρίῳ κλαιόντων ἡμῶν add U* ‖ *denique post ea quae de libro quoque rettulimus sic pergunt: μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα ... ἀμήν B εἰς δόξαν πατρὸς καὶ υἱοῦ ... ἀμήν M σκεπάσαντες οὖν αὐτῷ γῆν καθὼς ἐνετείλατο καὶ ἐπιθέντες ὀθόνην ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἀπῆλθον ἕκαστος οἴκαδε καὶ ἐλθόντες μετὰ τρίτην ἡμέραν καὶ ὀρύξαντες οὐχ εὗρον τὸ σῶμα αὐτοῦ sequitur narratio de templo Iustiniani aetate Mileti in honorem Ioannis aedificari coepto V ἐνέγκαντες οὖν σινδόνα εἰπλώσαμεν ἐπάνω αὐτοῦ καὶ εἰσελθόντες ἐν τῇ πόλει τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ἐξελθόντες οὐχ εὕρομεν τὸ σῶμα αὐτοῦ μετετέθη γὰρ τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ᾧ δόξα ... ἀμήν R ἀπέλυσεν (καὶ ἀπ. U) τοὺς ἀδελφοὺς (ἀπ. τ. ἀδ. om A) ἐλθόντες οὖν (post nonnulla ex Prochoro καὶ παραγενομένων ἡμῶν A) ἐπὶ τὴν αὔριον (καὶ ὀρυξάντων ἐν ᾧπερ κατετέθη τόπῳ add A) αὐτὸν μὲν οὐχ εὗρον (ηὗρον U εὕρομεν A) ἀλλὰ (μόνα δὲ A) τὰ σανδάλια (σαντάλια P)*

αὐτοῦ (α. τὰ σ. A) καὶ βρύουσαν (βρύοντα A) τὴν πηγὴν (γῆν U quod coniecerat Zahn) καὶ μετὰ ταῦτα (μ. τ. om A) ἐμνήσθημεν τὸ εἰρημένον (τῶν εἰρημένων W τῷ εἰρημένῳ U) πέτρῳ ὑπὸ τοῦ κυρίου (ὑ. τ. κ. τῷ πέτ. A) περὶ αὐτοῦ τί γάρ σοι μέλει (περὶ - μ. om A) ἐὰν αὐτὸν θέλω (θ. α. U) μένειν ἕως (ἄχρις U) ἔρχομαι (τί πρὸς σέ [cf Io 21, 22] et pauca ex Prochoro add A) καὶ (om A) ἐδόξασαν (δοξάζοντες A) ἐπὶ τῷ γεγονότι θαύματι τὸν θεόν (πατέρα καὶ υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον A) καὶ οὕτως πιστεύσαντες ἀνεχώρησαν αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν φιλάνθρωπον θεόν ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα (καὶ οὕτ. - δόξα om A τιμὴ καὶ προσκύνησις add W) νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων (αἰνοῦντες - αἰώνων om U) ἀμήν ΓU (similia Metaphr): cf Zahn Acta Io p CVss Lipsius I p 493 ss Corssen p 97 ss

---

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ματθαίου τοῦ ἀποστόλου.

1 Ὁ ἅγιος Ματθαῖος ἐν τῷ ὄρει καταμόνας μονάζων καὶ 167 T
εὐχόμενος ἐν χιτῶνι καὶ τῇ στολῇ τῇ ἀποστολικῇ χωρὶς ὑποδήματος, καὶ ἰδοὺ ἐν σχήματι τῶν ψαλλόντων ἐν τῷ παραδείσῳ νηπίων ἦλθεν πρὸς τὸν Ματθαῖον ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ·

Passio sancti Mathei apostoli qui passus est die xi hoctobris.

atheus discipulus domini et fidelis in Christo apostolus, secundum quod tetigerit eum in sorte ut iret in regionem

---

P Paris gr 881 s X
F Froehneri s XI

[1] *μαρτ.] καὶ περίοδοι add F ‖ ἁγ.] καὶ ἐνδόξου add F ‖ Μ. τ. ἀπ.] ἀπ. ματθ||||ία F ‖ scr Ματθεία item 2 Ματθείας item rel??? cf 219, 8; 220, 8; praef ‖* [2–3] *ὁ - ὑπ.] καὶ ἦλθον εἰς τὸ ὄρος ὅπου ἤμην ἐκεῖ καὶ ὁ καρπὸς τῶν δένδρων καὶ τῶν βοτανῶν τὰ ἄνθη ἐγήνωντό μοι εἰς τροφὴν καὶ ἤμην διαπαντὸς εὐλογῶν τὸν θεὸν F ‖* [2] *ὁ] scr Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦν ὁ?? cf Δ ‖ μον.] corruptum uid ‖* [4] *ἐν τ. π. om F ‖* [5] *τ. Μ.] με F ‖ αὐτῷ] μοι F*

Δ { V Vindob hist gr 5 s X aut XI
U Vatic gr 808 s X aut XI
E Escorial Y II 6 s XII }

[1] *πρᾶξις (πράξις i e πράξεις? E) καὶ μαρτ. Δ ‖ ἁγ. (καὶ ἐνδόξου add V) ἀποστ. καὶ εὐαγγελιστοῦ ματθ. Δ ‖* [2] *ὁ ἅ. Μ.] κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦν Δ ‖ μον.] ἡσυχάζων Δ ὁ ἅγιος ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς τοῦ χριστοῦ ματθαῖος add Δ ‖* [3] *ἐν] τῷ add VU ἐνὶ add E ‖ τῇ ἀποστ. στολῇ Δ ‖* [4] *ἰδοὺ] ἐν μιᾷ add Δ ‖* [5] *τ. Μ.] αὐτὸν Δ*

E Escorial lat b I 4 s IX
Q Paris lat 12598 s VIII

[6–218, 17] Incipit passio - in *in litura omnia et* [6–7] Incipit - decembris *inducta Q* (hic non recte *mg q*) ‖ [6] Incipit passio *Q* ‖ matthei *Q* ‖ [6–7] qui - hoct.] XVIII kal. decembris *Q* ‖ [8] Mattheus *Q** ‖ [9] eum sors tetigerat *Q* ‖ tetigerat *uerum uidetur: an scr* contigerat?? *et* ei??

Εἰρήνη σοι Ματθαῖε. Ὁ δὲ Ματθαῖος ἀτενίσας αὐτῷ εἶπεν· Χάρις σοι καὶ εἰρήνη ὦ παιδίον κεχαριτωμένον· καὶ τί ὧδε ἐλήλυθας ἐπ' ἐμοί, καταλιπὼν τοὺς ψάλλοντας ἐν τῷ παραδείσῳ καὶ τὴν ἐκεῖ τρυφήν; ὅτι ὧδε ὁ τόπος ἐρημός ἐστιν, καὶ ὁποίαν παραθήσω σοι τράπεζαν ὦ παιδίον ἀγνοῶ, ὅτι ἄρτος οὐκ ἔστιν μοι οὔτε ἐν ἀγγείῳ ἔλαιον, καὶ ἄνεμοι ἡσυχάζουσιν καταβαλεῖν ἐκ τῶν δένδρων τι ἐπὶ τὴν γῆν εἰς τροφήν· ὅτι μόνον εἰς συμπλήρωσιν τῆς νηστείας μου τῶν τεσσαράκοντα
168 T *ἡμερῶν τῇ κινήσει τῶν ἀνέμων τῶν πιπτόντων | καρπῶν μεταλαμβάνων δοξάζω μου τὸν Ἰησοῦν. νῦν οὖν τί προσενέγκω σοι παιδίον καλόν; ἀλλ' οὔτε ὕδωρ ἐγγὺς ἵνα νίψω σου πόδας.*

2 *Καὶ εἶπεν τὸ παιδίον· Τί λέγεις ὦ Ματθαῖε; σύνες καὶ σοφίσθητι ὅτι λόγος ἀγαθὸς ὑπὲρ μόσχον, καὶ ῥήματα πρᾳότητος ὑπὲρ πᾶν λάχανον τοῦ ἀγροῦ, καὶ φθέγμα γλυκὺ ὡς τὸ μύρον τῆς ἀγάπης, καὶ ἱλαρότης προσώπου ὑπὲρ χορτα-*

Medorum qui homines manducabant, per praeceptum domini iterum remeans in eadem ciuitate susceptus est a Platone

---

[1] *ματθ̣ (ια in ras: cf praef) F ‖ ὁ δὲ Μ.] ἐγὼ δὲ F ‖ εἶπεν] ἵδέως (i e ἡδέως) εἴπων F ‖ [2] χ. - ὦ] εἰρήνη σοι F ‖ καὶ om F: del??? ‖ [3] ἐπ' ἐ.] ἐν τῇ ἐρήμῳ F ‖ ἐν τ. π. ψ. F ‖ [4] ὧδε P Tischendorf: recte si uerba cum Δ conloces ‖ ἐστιν om F ‖ [5] τρ. π. σοι F ‖ ὦ π. ἀ. om F ‖ [6] οὔτε] τι add F ‖ ἔλ. om F ‖ ἄν.] οἱ ἄν. F: cf 11; 222, 10; 243, 4 ‖ [7] καταβαλλὴν τι ἐκ τ. δ. F ‖ ἐ. τ. γ. om F ‖ τρ.] ἢ add F ‖ [8] ἐν τῇ συμπληρώσει F: cf 260, 2 ‖ τῶν om F ‖ [8–9] ἡμέραις τεσ. F ‖ [9] ἀν.] σαλευόμενα τὰ δένδρα add F ‖ τὸν πίπτοντα καρπὸν F ‖ πιπτ. τῶν Tischendorf ex V: at cf 221, 10 ‖ [10] θεόν F ‖ δὲ F ‖ [11] ὕδ.] μοι ἔστιν add F ‖ π.] τὰ ἴχνη et add εἰμὶ (l εἰ μὴ) ὅτι κἂν τῇ στολῇ μου ἐκμάξω τὸν χοῦν τῶν ὑποδημάτων σου F τοὺς π. Tischendorf ex V: cf 6 ‖ [12–13] τί - σοφ.] ἄκουσον ματθία ὅτι ἐλάλησας τί παραθήσω σοι F ‖ [13–14] ῥ. πρ.] ἱλαρώτης προσώπου F ‖ [14] π. λ.] τὰ λάχανα F ‖ [15] ὡς τὸ μ.] ὑπὲρ τῷ πλήρωμα F ‖ [15–219, 2] κ. ἱλ. - γν. ὅτι om F*

[1] *Ματθαῖε] ἠγαπημένε (μοι add E) add Δ ‖ δὲ] μακάριος add Δ: cf 226, 9; 219, 9; al ‖ αὐτῷ] εἰς αὐτὸν (cf 235, 12) Δ καὶ μὴ (om E) ἐγνωκὼς τίς εἴη add Δ* ‖ [2] χαρὰ Δ ‖ καὶ τί] τί δὲ VU τί E ‖ [3] εἰπέ μοι Δ: cf 248, 15 ‖ [4] ὅτι om Δ ‖ ὧδε Δ(?) ‖ ἐρ. ἐ. ὁ. τ. Δ ‖ [5] ὁπ. τράπ. ἵνα ποιήσω σοι Δ ‖ ὦ π. om Δ ‖ [5–6] οὐκ ἔ. μοι ἄρτ. Δ ‖ [6] ἔλ. ἐν ἀγγ. UE ἔλ. V ἀλλὰ add Δ ‖ ἄν.] οἱ ἄν. Δ ‖ ἡσ.] τοῦ add Δ ‖ [7] τι] καρπὸν Δ ‖ τῆς γῆς Δ ‖ τρ.] ἡμῶν add Δ ‖ [7–8] ὅτι μόνον] ἐπειδὴ γὰρ Δ ‖ [8] ἐν τῇ συμπληρώσει Δ ‖ [8–9] τῶν τεσσ. ἡμ. τῶν νηστειῶν (om μου) Δ ‖ [9] πιπτ. τῶν Δ ‖ μεταλαμβάνω UE om V ‖ [10] δοξάζων UE ‖ [11] καλ.] ἀγνοῶ add Δ: cf 5 ‖ [12] καὶ - παιδ.] λέγει τὸ παιδίον πρὸς αὐτὸν Δ ‖ [13] ὅτι om Δ ‖ μόσχ.] ὑπάρχει add Δ ‖ ῥήματι (i e ῥῆμά τι?) E ῥῆμα V*

[16] Med.] eorum *Q** ‖ commedebant *Q* ‖ per *om Q* ‖ [17] iterum] similiter *Q* ‖ ciuitatem *Q*

σίαν, καὶ ὄψις ὡς εἶδος τῆς γλυκασίας. σύνες Ματθαῖε, καὶ γνώσει ὅτι ὁ παράδεισος ἐγώ, ὁ παράκλητος ἐγώ, ἡ δύναμις τῶν ἄνω δυνατῶν ἐγώ, ἡ ἰσχὺς τῶν ἐγκρατευομένων ἐγώ, ὁ στέφανος τῶν παρθένων ἐγώ, ἡ σωφροσύνη τῶν μονογάμων ἐγώ, τὸ φυλακτήριον τῶν νηπίων ἐγώ, ὁ θεμέλιος τῆς ἐκκλησίας ἐγώ, ἡ βασιλεία τῶν ἐπισκόπων ἐγώ, ἡ δόξα τῶν πρεσβυτέρων ἐγώ, ἡ εὐλογία τῶν διακόνων ἐγώ. ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε Ματθεία ἐν τούτοις τοῖς λόγοις.

3 Ὁ δὲ Ματθαῖος εἶπεν· Πάνυ με ἔτερψεν ἡ ὅρασίς σου ὦ παιδίον, ἀλλὰ καὶ οἱ λόγοι σου ζωῆς μεστοί εἰσιν· καὶ γὰρ τὸ πρόσωπόν σου ὑπὲρ ἀστραπὴν λάμπει καὶ ὅτι εἶδόν σε ἐν τῷ παραδείσῳ, ὡς ἔψαλλες μετὰ τῶν ἄλλων νηπίων τῶν ἀναιρεθέντων ἐν Βηθλεέμ, ἀκριβῶς ἐπίσταμαι· πῶς δὲ ἐνταῦθα ἐλήλυθας ἄφνω, πάνυ με τοῦτο θαυμάζει. ἐν δὲ ἐρωτῶ σε ὦ παιδίον· ἐκεῖνος ὁ ἀσεβὴς Ἡρώδης ποῦ τυγχάνει; Λέγει αὐτῷ τὸ παιδίον· Ἐπεὶ ἠρώτησας, ἄκουσον τούτου τὸ οἰκητήριον. οἰκεῖ μὲν ἐν τῷ ᾅδῃ· κατεσκεύασται δὲ αὐτῷ πῦρ ἄσβεστον,

aepiscopo in aeclesia domini. et erat palam faciens uerbum domini nostri Iesu Christi. nam multi in illo tempore conuersi

[12] cf Matth 2, 16 ‖ [17] cf Marc 9, 43

---

[1] τῆς] *scr τι? del?* ‖ [2] ὁ παράκλ. ἐ. *om F: del??* ‖ [3] τ. ἄ. δ.] τ. μαθητῶν *F* ‖ [5] ἐγώ] τὸ καύχημα τῶν χειρενόντων ἐγώ *add F* ‖ [6] ὁ θεμ. τ. ἐ. ἐ. *om F* ‖ [7–9] ἡ εὐλ. - τ. λ.] ὁ σωτὴρ τῶν πιστευόντων ἐγὼ τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου ἐγὼ ἡ ἰσχὺς τοῦ ματθία ἐγώ *F* ‖ [8] *scr* Ματθαῖε? *cf* 217, 1 ‖ [9–10] ὁ - γὰρ] καγὼ εἴπων ὁρῶ σαι παιδ. εἰδέως ὅτι *F* ‖ [11] λ. ὑ. ἀ. τὸ πρ. σου *et add* καὶ ἡ ὁμηλία σου ἀγαθή μοι *F* ‖ [12] μ. τ. ἄ. ν. ὡς ἔψ. *F* ‖ [13–15] ἐν Β. - ὦ π.] ὑπὸ ἡρώδου *F* ‖ [15] Ἡρ. *om F* ‖ τυγχ.] ἐστιν εἰπέ μοι *F* ‖ λ. α.] καὶ λ. μοι *F* ‖ [16–219, 4] ἐπεὶ - εἰμι] τῷ ἡρώδη ἐκείνῳ κόλασις φοβερὰ κατεσκευάσθη αὐτῷ ἐν τῷ πυρίνῳ ποταμῷ τῆς γεέννης καὶ ἀκοίμητοι σκόλικες δαπανῶσιν αὐτόν *F* ‖ [17] κατεσκευάσθαι *P*

[1] ὄψις] ἀγαθὴ *add Δ* (* ?) ‖ τῆς *om Δ* ‖ σύν.] ὦ *add V* οὖν ὦ *add UE* ‖ [2] ἐπίγνωθι *Δ* ‖ ὁ παράκλ. ἐ. *om Δ* ‖ [3] ἄνω *om Δ* ‖ ἀδυνάτων *UE* ‖ [5] ἐγώ] τὸ καύχημα τῶν χηρευόντων ἐγώ *add Δ** ‖ [6] βασ.] δόξα *UE* ‖ [6–7] ἡ δ. - ἐγώ *om V* ‖ [6] δ.] τιμὴ *UE* ‖ [7] ἀνδρ.] λοιπὸν ἀνδρ. *Δ* ‖ [8] ἐνίσχυε *UE: cf* 228, 3 ‖ ματθαῖε *Δ* ‖ τ. λόγ. τούτ. *Δ* ‖ [9] δὲ] μακάριος *add Δ: cf* 218, 1 ‖ Μ.] ἀκούσας ταῦτα *add Δ* ‖ [9–10] ω παιδίον (τίμιον *add U* εὐλογημένον *add UE: cf* 15) *ante* πάνυ *Δ* ‖ [10] μεστοὶ ζ. πλήρης ὑπάρχουσιν *Δ* ‖ [11] λάμπει] καὶ οἱ λόγοι σου ἡδύτατοι πάνυ (ἡδύτεροι ὑπὲρ μέλι *UE: cf psalm* 18 [19], 11) *add Δ** ‖ ὅτι] μὲν *add Δ* ‖ [14] θαυμ.] ἐκπλήττει *Δ* ‖ [15] παιδ.] τίμιον *add V* κάλλιστον *add UE: cf* 10 ‖ ποῦ] νῦν *add UE* ‖ [16] ἠρ.] περὶ τούτου *add UE: cf* 232, 23 ‖ αὐτοῦ *UE*

[18] et] hic deest *mg q* ‖ erat] ibi *add Q* ‖ [19] nam] et *Q*

169 T γέεννα ἀτελεύτητος, βόρβορος κοχλάζων, | σκώληξ ἀκοίμητος, ὅτι τρισχίλια νήπια ἀνεῖλεν φονεῦσαι θέλων Ἰησοῦν τὸ παιδίον, τὸν τῶν αἰώνων πρεσβύτερον· ἀλλὰ τῶν αἰώνων τούτων πάντων πατὴρ ἐγώ εἰμι.

4 νῦν οὖν ὦ Ματθαῖε δέξαι τὴν ῥάβδον μου ταύτην, καὶ κάτελθε ἀπὸ τοῦ ὄρους, καὶ εἴσελθε εἰς Μύρνην τὴν πόλιν τῶν ἀνθρωποφάγων, καὶ φύτευσον αὐτὴν πρὸς τὴν πύλην τῆς ἐκκλησίας ἧς ἐθεμελίωσας σύ τε καὶ Ἀνδρέας· καὶ ἅμα τῷ φυτεῦσαι ταύτην ἔσται δένδρον μέγα καὶ ὑψηλὸν καὶ πολύκλονον, καὶ ἐκταθήσονται οἱ κλάδοι αὐτοῦ ἐπὶ πήχεις τριάκοντα, καὶ ἑνὸς ἑκάστου κλάδου ὁ καρπὸς ἔσται διαλλάσσων καὶ τῇ ὁράσει καὶ τῇ βρώσει, καὶ ἀπὸ ἄκρου τοῦ δένδρου καταρρῆσσον μέλι πολύ, καὶ ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ ἐξελεύσεται πηγὴ μεγάλη, καὶ ἐν αὐτῇ νηκτὰ καὶ ἑρπετά, ποτίζουσα τὴν περίχωρον ταύτην κύκλῳ· καὶ ἀπολούσονται ἐν αὐτῇ οἱ ἀνθρωποφάγοι καὶ φάγονται ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῶν δένδρων καὶ τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ μέλιτος.

sunt et crediderunt in domino. nam et multa signa fiebant per sanctum Matheum.

[1] cf Marc 9, 45; 48

[5–6] *δέ. τ. ρ. μου τ. ματθία (om ὦ) F* ‖ [6] *κατελθὼν F* ‖ *καὶ om F* ‖ *τὴν π. μυρμήνην F: cf 227, 2* ‖ [7] *πρ. τ. π.] ἐν τῷ ἀνύγματι F* ‖ *scr τῇ πύλῃ? (cf 252, 2; 5) τῷ πυλῶνι? cf Δ* ‖ [8] *τε om F: del??* ‖ *ἅ. τῷ] μετ αὐτὸ F* ‖ [9] *ταύτ.] τὴν ῥάβδον F* ‖ *μέγαν δ. F* ‖ *πολ.] πλατὺν F: cf 224, 6* ‖ [10] *κ. ἐκτ.] ἐκτ. γὰρ F* ‖ *α. οἱ κλ. F* ‖ *εἰς F* ‖ *τρ.] ὀκτῶ καὶ ἔσονται πλήστοι F* ‖ [11] *ἑνὸς om F* ‖ *κλάδους ἕ. δ. κ. F* ‖ [12] *βρώσει] βλαστήσει δὲ ἐκ τοῦ δένδρου κάτωθεν ἄμπελος μέχρις ἄνω περιπλεκομένη ἔχουσα τοὺς βότρυας ἀκμάζοντας ὡς ἀπὸ πάσης ἀμπέλου add F haud inepte: cf 224, 6; 7; 226, 11* ‖ *ἀπὸ] ἐκ τοῦ F* ‖ *καταρρίσσον P καταράσσων F: scr καταράσσον?? cf 224, 9* ‖ [13–14] *κ. ἐν - ἑρπ. om F: cf 224, 11* ‖ [14] *ταύτ. om F: del?? cf 222, 7; 9; 224, 11; 227, 1* ‖ [16] *τοῦ δένδρου F et ipse conieceram: cf 225, 5; 227, 3* ‖ *καὶ] πίωνται ἀπὸ add F* ‖ *μέλ.] λήψονται add F*

[1] *κοχλ.] καὶ add VE* ‖ [2] *ἕνδεκα χιλιάδας νηπίων Δ* ‖ *θελήσας Δ* ‖ [3] *τὸν τ. α. πρ. om V* ‖ *τὸ E* ‖ *ἀ. τ. αἰ. om Δ* ‖ *τούτ.] δὲ add Δ* ‖ [4] *πατ.] καὶ ποιμὴν καὶ ὁδηγὸς add Δ* ‖ [5] *ὦ Μ.] ματθ. ἡμέτερε UE: cf 67, 9; 17 al* ‖ [6] *Μύρνην om Δ: cf 227, 2* ‖ [7] *τῷ πυλῶνι VU τὸν πυλῶνα E: cf 223, 3* ‖ [8] *τε om Δ* ‖ *Ἀ.] ὁ πρωτόκλητος add Δ* ‖ [9] *φυτ.] σε add Δ** ‖ *αὐτὴν Δ* ‖ *γενήσεται U (E): cf 224, 5* ‖ [12] *καὶ ἀ. ἄ.] ἀπ' ἄκρου δὲ (Δ): cf 224, 8* ‖ *δένδ.] ἔσται add Δ* ‖ *καταρρέον Δ: cf 224, 9; 226, 12* ‖ [13–14] *κ. ἐν - ἑρπ. post κύκλῳ Δ*: cf tamen 224, 11* ‖ [14] *ταύτην om Δ*

[17] dom.] uerbo dei *Q*

καὶ ἀλλαγήσονται τὰ σώματα αὐτῶν, καὶ αἱ ἰδέαι αὐτῶν μεταλλαγήσονται ὡς αἱ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, καὶ αἰδεσθήσονται τὴν γυμνότητα τοῦ σώματος αὐτῶν καὶ ἐνδύσονται ἐνδύματα ἀπὸ τῶν κριῶν τῶν προβάτων, καὶ οὐκέτι ἀκάθαρτα φάγονται· ἔσται δὲ τὸ πῦρ αὐτοῖς εἰς ὑπηρεσίαν, ἑτοιμάζοντες τὰς θυσίας εἰς προσφοράς, καὶ τοὺς ἄρτους ὀπτήσουσιν ἐν πυρί, καὶ ὄψονται ἀλλήλους ἐν ὁμοιώματι τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐπιγνώσονταί με καὶ δοξάσουσιν τὸν πατέρα μου τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. νῦν οὖν σπεῦσον Ματθαῖε καὶ κατάβηθι ἐντεῦθεν, ὅτι ἐγγύς ἐστιν διὰ πυρὸς τοῦ σώματός σου ἡ ἔξοδος καὶ τῆς ὑπομονῆς σου ὁ στέφανος. |

5 *Καὶ ταῦτα εἰπὼν τὸ παιδίον καὶ δοὺς αὐτῷ τὴν ῥάβδον* 170 T *ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν. ὁ δὲ Ματθαῖος κατῄει ἐκ τοῦ ὄρους σπεύδων ἐπὶ τὴν πόλιν. μέλλοντος δὲ αὐτοῦ εἰσιέναι εἰς τὴν πόλιν ὑπήντησαν αὐτῷ Φουλβανὰ ἡ γυνὴ τοῦ βασιλέως καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Φουλβανὸς καὶ ἡ τούτου γυνὴ Ἐρβᾶ, οἵτινες ὑπῆρχον*

9 Tunc uero processit sanctus Matheus cum Platone aepiscopo de eclesia domini, et uidit quia de uirga eius qua in manu portauerat in itinere et ante eclesiae ianua proiecerat,

---

[1–2] *αἱ ἰδ. - αἱ] οἱ ὀδόντες αὐτῶν οἱ ἐλεφαντώδεις ἀφανησθήσονται καὶ τὰ τῶν γυναικῶν σώματα ὁμοίως ἀλλαγήσσονται καὶ ἔσονται γεννῶσαι κατὰ τὴν ὁμοίωσιν F: cf praef* ‖ [2] *λοιπ. om F: cf 7* ‖ [3] *ζητήσουσιν ἔνδυμα F* ‖ [4] *τ. κρ. om F: scr τ. ἐρίων?* ‖ *φάγ.] ἐν τῇ θέρμῃ τοῦ ἡλίου add F* ‖ [5–6] *τ. προσφ. αὐτῶν εἰς θυσ. F* ‖ [6] *ἄρτ.] αὐτῶν add F* ‖ [7] *λοιπ. om F: cf 2; 250, 7* ‖ [9] *νῦν om F* ‖ *πίστευσον οὖν ματθία F* ‖ *ἐντ.] καὶ φύτευσον τὴν ῥάβδον ἣν δέδωκά σοι add F* ‖ [10] *ἐστιν om F* ‖ *ἡ δ. π. ἔ. τ. σ. σου F* ‖ [10–11] *ὁ τ. ὑπ. σοι F* ‖ [12] *εἰπ. ταῦτα F* ‖ *μοι F* ‖ [13–15] *ὁ - εἰς τ. π.] καὶ ἰδοὺ καταβαίνοντός μου καὶ ἐγγίζοντος τῇ πόλει F* ‖ [15] *μοι et add ἐνὶ δαίμονι ἐλαυνόμενοι F* ‖ *φουλφάγνα ἡ τ. β. τῶν ἀνθρωπωφάγων γυνὴ F* ‖ [16] *αὐτῆς βούλδανδρος F* ‖ *νέρβα F* ‖ [16–222,1] *οἵτ. - κρ.] καὶ μιᾷ φωνῇ διὰ τῶν τριῶν ἀνέκραξεν ὁ δαίμων λέγων F*

[3] *αἱ om Δ* ‖ [5] *αὐτῶν Δ* ‖ [6] *προσφορὰν UE* ‖ [7] *ἀλλήλοις VU* ‖ [9] *σπ.] πίστευσόν μοι V πείσθητί μοι UE: cf 14; 230, 10* ‖ [10] *ἡ δ. π. τ. σ. σ. ἔξ. Δ: cf 218, 9* ‖ [13] *τοὺς οὐρανούς Δ* ‖ *δὲ] μακάριος add Δ* ‖ *κατῆλθεν ἀπὸ Δ* ‖ *ὄρους] βαστάζων (καὶ add U) τὸ εὐαγγέλιον ὃ αὐτὸς συνεγράψατο add UE* ‖ [14] *μέλλ. δὲ] καὶ μέλλ. Δ* ‖ [14–15] *ἐν τῇ πόλει Δ* ‖ [15] *φουλβάνα UE* ‖ [16] *φουλβάνος E* ‖ *ἔρβα UE*

[17] uero] diluculo *add Q** ‖ [18–19] quem in iter portauerat (*om* in manu) *Q* ‖ [19] et] quem *Q* ‖ ianuam ecclesiae *Q* ‖ posuerat *et add* sanctus matheus *Q*

ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἐβόουν κράζοντες· Τίς σε ἤγαγεν ἐνταῦθα πάλιν Ματθαῖε, ἢ τίς ἔδωκέν σοι τὴν ῥάβδον ἐπὶ τὸν ἡμῶν ὄλεθρον; ὁρῶμεν γὰρ καὶ τὸν παῖδα Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ σὺν σοὶ ὄντα. μὴ μέλλε οὖν ὦ Ματθαῖε φυτεῦσαι τὴν ῥάβδον εἰς τροφὴν καὶ εἰς μεταμόρφωσιν τῶν ἀνθρωποφάγων. εὗρον δὲ τί ποιήσω σοι· ἐπειδὴ γὰρ ἐφυγάδευσάς με ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἐκώλυσας μὴ ἐκτελεῖσθαί μου τὰ θελήματα ἐν τοῖς ἀνθρωποφάγοις, ἰδοὺ ἐπεγείρω ἐπὶ σὲ τὸν βασιλέα τῆς πόλεως ταύτης καὶ κατακαύσει σε ζῶντα. Ὁ δὲ Ματθαῖος ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν δαιμονιζομένων χεῖρας ἐπιθεὶς τοὺς μὲν δαίμονας ἐφυγάδευσεν, τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἐποίησεν ὑγιεῖς· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

6 *Οὕτως δὲ καταδήλου γεγονότος τοῦ πράγματος, μαθὼν ὁ ἐπίσκοπος Πλάτων τὴν παρουσίαν τοῦ ἁγίου ὑπήντησεν αὐτῷ σὺν παντὶ τῷ κλήρῳ, καὶ πεσόντες εἰς τὴν γῆν κατεφίλουν*

quoniam de ea uirga exierat harbor inmanis, et desub harbore exiit fons. tunc sanctus Matheus respiciens uidit quia

---

[1–2] *εἰσήγαγέν σε π. ἐντ. ὦ ἅγιε ματθία et add τίς ἀπέστειλέν σε F* ‖ [2] *σοι] σε F* ‖ [2–3] *τῶ ἐμῶ ὀλέθρω F* ‖ [3–5] *ὁρ. - ἀνθρ.] ἤδει μέλλοντός σου παρεῖναι βία ὑπαναχωρῶ ἤδει δὲ φυγαδεύεις με F* ‖ [6] *εὕρω F* ‖ *δὲ] καγὼ F* ‖ *σοι om F* ‖ [6–8] *ἐπειδη - ἰδοὺ om F* ‖ [8] *ἐπεγειρῶ P: scr ἐπεγερῶ??* ‖ [8–9] *τ. π. τ.] μηρμύνης F* ‖ [9] *ζ.] καὶ ἀναλώσει σε add F* ‖ *ματθίας F* ‖ *ἑνὶ] φυγαδεύσας τὸν δαίμονα F* ‖ [10–12] *δαιμονισθέντων ἐπετήθη (l ἐπετίθει) τὴν χεῖρα καὶ παραχρῆμα ὑγ. ἐγίνοντο καὶ εἴσαν κεκολιμένοι (l κεκολλημένοι) τῶ ἀποστόλω καὶ ὅλως οὐκ ἐχωρίζοντω ἀπ' αὐτοῦ F* ‖ [10] *⟨τὰς⟩ χεῖρας??? cf Δ; 239, 3; 218, 6* ‖ [13] *οὕτως om F* ‖ *κατ. δὲ γενομένου F θαύματος et add καθ ὅλης τῆς πόλεως F* ‖ [13–14] *μ. - ἁγ.] ὁ ἐπ. πλ. ἀκούσας τὸν ματθίαν παρόντα F* ‖ [15] *σ. π. τ. κλ.] ἅμα τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις F* ‖ *πεσ. - γῆν om F*

[1] *ἐπεβόουν V* ‖ [2] *πάλ. ἐντ. Δ* ‖ *τὸν] τῇ Δ* ‖ [3] *ὄλ.] ἀπωλεία καὶ συντριβῇ Δ* ‖ *γὰρ] δὲ Δ* ‖ [4] *μὴ - Μ.] ὥστε ὦ μ. μὴ μέλλε Δ* ‖ [5] *ῥάβδ.] ἥνπερ κατέχεις add Δ* ‖ *εἰς τρ. καὶ om V* ‖ *alt εἰς om UE* ‖ [6] *εἶρον - σοι] ἐπεὶ εὕρω καγὼ ἐπίνοιαν τὸ τί σοι ποιήσω Δ* ‖ *με] πρώην ἅμα ἀνδρείου add (Δ)* ‖ *ἀπὸ Δ* ‖ [7] *πόλ.] ταύτης add Δ*: cf 9; 220, 14* ‖ [8] *ἀνθρ.] ἀνθρώποις τούτοις et add καὶ νῦν πάλιν τὰ αὐτὰ βούλει πρᾶξαι Δ* ‖ *ἰδοὺ] ἐγὼ add Δ ἐπεγερῶ U ἐγερῶ E* ‖ [9] *δὲ] μακάριος add Δ* ‖ *Μ.] ταῦτα ἀκούσας καὶ ἐπιτιμήσας αὐτὸν ἀπέπεμψεν (ἀπέκαμψεν V) μετ' αἰσχύνης εἶτα add (Δ)* [9–10] *ἐπιθ. ἑ. ἑ. τ. δαιμ. τὰς χ. Δ* ‖ [10] *δαίμ.] παραχρῆμα add Δ* ‖ [13] *οὕτ.] ὡς Δ* ‖ *τ. πρ. κ. γεγ. UE κ. τ. πρ. γεγ. V* ‖ [14] *ἁγ.] ἀποστόλου ματθαίου add V* ‖ *ἀπήντησεν VU*

[16] exiit de ea u. *Q* ‖ [16–17] inm. - exiit] similiter *Q* ‖ [17] tunc - uidit] et respexit matheus *Q* ‖ quia] nimis *add Q*

τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὁ δὲ Ματθαῖος ἤγειρεν αὐτοὺς καὶ ἀπήει σὺν αὐτοῖς εἰς τὴν ἐκκλησίαν· καὶ ἦν σὺν τῷ παιδίῳ. γενόμενος δὲ ὁ Ματθαῖος πρὸς τὸν πυλῶνα τῆς ἐκκλησίας, στὰς ἐπί τινος ὑψηλοῦ καὶ ἑδραίου λίθου, | καὶ τῆς πόλεως πάσης συνδραμούσης, 171 T μάλιστα τῶν πεπιστευκότων ἀδελφῶν, ἤρξατο λέγειν· Ἄνδρες καὶ γυναῖκες οἱ παρόντες τῇ ἡμετέρᾳ θέᾳ, οἱ τὸ πρὶν τὸ πᾶν πιστεύοντες, νῦν δὲ τὸν τὸ πᾶν συστησάμενον καὶ πεποιηκότα γνωρίζοντες, οἱ τὸν Σάτυρον μέχρι νῦν σεβόμενοι καὶ ὑπὸ μυρίων ψευδωνύμων θεῶν ἐμπαιζόμενοι, ἄρτι δὲ τὸν ἕνα καὶ μόνον θεὸν κύριον κριτὴν διὰ Χριστοῦ ἐπεγνωκότες, ὅτι τὸ ἀμέτρητον μέγεθος τῆς κακίας ἀποθέμενοι, τὸ δὲ ὁμοιοπαθὲς τῆς εἰς ἀνθρώπους φιλοστοργίας ἀγάπην ἐνδυσάμενοι, οἱ ποτὲ τοῦ Χριστοῦ ἀλλότριοι, νῦν δὲ κύριον καὶ θεὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντες, οἱ τὸ πρὶν ἄμορφοι, νῦν δὲ διὰ Χριστοῦ μορφούμενοι· ἰδοὺ ἡ βακτηρία ἣν ὁρᾶτε ἐν τῇ χειρί μου, ἣν ἔδωκέν μοι ὁ Ἰησοῦς

ipsa erat harbor excelsa in altitudine ramorum, cuius his habebat omnem fructum suabitatis. nam et uitis eam circumplexerat, et ipsa plena erat butrones, et mel de ea currebat. sic erat

---

[1] *ματθίας F* ‖ *ἔρχεται F* ‖ [2] *σὺν α. om F* ‖ *καὶ - παιδ. om F: scr καὶ ἦν σὺν αὐτῷ τὸ παιδίον? cf Δ et 222, 3* ‖ *γενομένου F* ‖ [3] *ὁ Μ.] αὐτοῦ F* ‖ *τῷ πυλῶνι F* ‖ *ἐκκλ.] καὶ add F* ‖ [4] *κ. ἑ. λ.] τόπου F* ‖ [5] *ὑ. λ. om F* ‖ [6] *καὶ] τε καὶ F* ‖ *οἱ π.] καὶ πάντες οἱ συνδραμῶντες ἐπὶ F* ‖ *πρὶν ⟨αὐτόματον⟩??* ‖ [6–7] *τὸ πᾶν π.] τὸν σάτυρον θρισκεύοντες F* ‖ *scr τὸν Πᾶνα??? cf praef* ‖ [7] *scr θρησκεύοντες??* ‖ *τὸ - γν.] τὰ πάντα ποιήσαντα θεὸν γνωρίζουσιν F* ‖ [8–12] *οἱ τὸν - ἐνδ. om F* ‖ [12] *del ἀγάπην?* ‖ [12–13] *τ. χρ. π. F* ‖ [13] *ὁμολογοῦσιν F* ‖ [14] *κύριον μεμορφωμένοι (cf 225, 6) et add καὶ λέγει πρὸς αὐτοὺς F* ‖ [15] *δέδωκέν F* ‖ *θεὸς F*

[1] *δὲ] μακάριος add Δ: cf 218, 1* ‖ *Μ. om UE* ‖ [2] *καὶ ἦν] ἦν δὲ Δ* ‖ *τῷ π.] αὐτῷ καὶ τὸ παιδίον ἰησοῦς (Δ)* ‖ [3] *δὲ ὁ] οὖν ὁ ἀπόστολος τοῦ χριστοῦ Δ* ‖ *τῷ πυλῶνι VU: cf 220, 7* ‖ [4] *καὶ alt om Δ* ‖ [5] *μάλ.] καὶ μάλ. Δ* ‖ *λέγ.] πρὸς αὐτοὺς οὕτως add Δ* ‖ [6] *συμπαρόντες Δ ἐπὶ add UE* ‖ [6–7] *τὸ πᾶν π.] θρησκεύοντες πᾶν κακὸν V θρησκεύοντες τῇ ὕλῃ UE* ‖ [7] *συστ. κ. π.] τοῦ κόσμου σύστημα πεποιηκότα (Δ)* ‖ [8] *γνωρίσαντες VE* ‖ *σάτουρον U σατούρην V* ‖ *μέχρι] τοῦ add UE* ‖ [9] *παιζόμενοι V* ‖ [10] *μόν.] ἀληθινὸν add UE* ‖ *κύρ.] καὶ Δ** ‖ *κρ.] πάντων add Δ* ‖ *διὰ] ἰησοῦ add Δ: cf 14* ‖ *ὅτι] οἱ Δ** ‖ [14] *χριστὸν μεμορφωμένοι Δ* ‖ [15] *ἣν ὁρ. - μου] αὕτη UE μου αὕτη V* ‖ *δέδωκεν Δ* ‖ *ὁ] κύριος add Δ*

[16] arbor erat *Q** ‖ in alt. *om Q* et latitudine *add Q** ‖ [16–17] ram. - suab.] scibulis (*scr* scidulis??) expansa siet (*scr* sed et?) plena omni fructu suauissimo *Q* ‖ [16] his] *scr* stips?? ‖ [17] circumplexa erat eam *Q* ‖ [18] et ipsa *om Q* ‖ erat *om Q* ‖ curr.] decurrens et *Q*

εἰς ὃν ὑμεῖς ἐπιστεύσατε καὶ μέλλετε πιστεύειν· κατανοήσατε νῦν τὰ γινόμενα δι᾽ ἐμοῦ καὶ ἐπίγνωτε τὸν πλοῦτον τῆς μεγαλειότητος ὃν ποιήσει σήμερον ὑμῖν. ἰδοὺ γὰρ ἐγὼ τὴν ῥάβδον ταύτην φυτεύσω εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἔσται φύτευμα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν, καὶ ἔσται δένδρον μέγα καὶ ὑψηλὸν καὶ εὐθαλῆ, καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ καλὸς τῇ ὁράσει καὶ ἀγαθὸς τῇ ὄψει, καὶ εὐωδία ἀρωμάτων ἐξελεύσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἄμπελος ἔσται περιπεπλεγμένη αὐτῷ πλήρης βοτρύων, καὶ ἀπὸ ἄκρου αὐτοῦ μέλι καταβαῖνον, καὶ πᾶν πετεινὸν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ κατασκηνώσει, καὶ πηγὴ ὕδατος ἐξελεύσεται ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ ἔχουσα νηκτὰ καὶ ποτίζουσα τὴν κύκλῳ πᾶσαν χώραν.

7 Καὶ ταῦτα εἰπὼν καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἔπηξεν τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐπὶ πῆχυν ἕνα. καὶ ἦν

harbor ipsa quasi in paradiso posita. nam ipse fons qui de ipsa harbore procedebat habebat meatos octuaginta. de quo

[9] cf Matth 13, 32

---

[1] *ὑμ. om F ‖ ἐπ.] οἱ πιστεύσαντες add F ‖ μέλλ.] ὅσοι μέλλουσιν F ‖ [2] νῦν] καὶ μάθετε F ‖ τὸ ὑπ ἐμοῦ γενόμενον διὰ χριστοῦ F ‖ καὶ om F ‖ [3] μεγ.] αὐτοῦ add F ‖ ὃν] ὃ ποῖα F ‖ σ. π. ἡμῖν F ‖ [3–4] φυτεύω τ. ῥ. τ. F ‖ [4] καὶ] ἢ (l ἣ) F ‖ [4–5] εἰς τ. γ. ὑμ.] αἰώνιον F ‖ [6] εὐθ.] πλατὺν F (cf 220, 9) εὐθαλὲς Tischendorf: cf 226, 14 ‖ [6–7] κ. ὁ κ. - ὄψει] ἐν ᾧ ἔσονται κλάδοι πλήστοι καὶ πᾶς καρπὸς ἐν αὐτοῖς παντὸς ξύλου F: cf 220, 11 ‖ [7] ὄψει] scr βρώσει? cf 220, 12 ‖ ἐξελ. om F ‖ ἐν αὐτῷ et add εἰς χρῆσιν καὶ βρῶσιν F ‖ [8] περιπλεκομένη F ‖ α. πλ. om F ‖ [9] ἄκ. α.] τοῦ ἄκ. τοῦ δένδρου F: cf 220, 12 ‖ καταράσσων et add πολλὺ F: cf 220, 12 ‖ [10] κατ.] καὶ τὰ φύλα αὐτοῦ οὐκ ἀπορρυήσοντε καὶ ἔσται ὁ καρπὸς αὐτοῦ διαμένον εἰς θερος καὶ εἰς χιμῶνα καὶ εἰς ἔαρ add F ‖ [10–11] ἐκ τ. ῥ. α. ἐξερχομένη πηγὴ (om ὕδ.) F ‖ [11] ἔχ. ν. κ. om F: cf 220, 13; 227, 1 ‖ [11–12] κύ. π. χ.] περικύκλω γῆν F ‖ [13–14] ὄν. - Ἰ.] τοῦ χριστοῦ ὄν. F ‖ [14] αὐτοῦ om et add εἰς τὴν γῆν καὶ ἐνεπάρει ἡ ῥάβδος F ‖ εἰς F*

[2] *οὖν V ‖ [2–3] μεγ.] αὐτοῦ add Δ ‖ [3–4] φυτεύω τ. ῥ. ταύτ. Δ ‖ [4] φύτ.] ὑπόδειγμα V haud inscite σημεῖον καὶ ὑπόδειγμα UE ‖ [5] ἔσται] γενήσεται Δ: cf 220, 9 ‖ [6] εὐθαλὲς E: cf 226, 14 ‖ [7] ἀπ᾽] ἐξ Δ ‖ [8] καὶ om Δ ‖ ἀπ᾽ Δ: cf 220, 12 ‖ [11] ν. καὶ] ἑρπετὰ add Δ* (cf 220, 14) καὶ add UE ‖ [13] καὶ prius om Δ ‖ εἰπὼν] ὁ μακάριος (ὁ ἅγιος τοῦ χριστοῦ ἀπόστολος ματθαῖος V) καὶ πλείονα τούτων πρὸς τὸν ὄχλον add Δ ‖ [14] αὐτοῦ] εἰς τὴν γῆν καὶ εὐθέως ἐνεπάγη (ἐνεπήγη V) add Δ ‖ καὶ ἦν] ἦν δὲ Δ*

[15] ipsa arbor *Q** ‖ *scr* positae? ‖ nam] et *add Q* ‖ [16] ipsa] ea *Q* ‖ proc.] exiebat *Q* ‖ meatos *ex* metatos *Q* ‖ octoginta *Q* ‖ qua *Q*

τὸ θαῦμα μέγα καὶ θαυμαστόν· | ἡ γὰρ ῥάβδος εὐθέως βλαστή- 172 T
σασα ηὐξήθη καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καθὰ ἐλάλησεν ὁ Ματθαῖος. εἶπεν δὲ ὁ ἀπόστολος· Εἰσέλθατε εἰς τὴν πηγὴν καὶ πλύνατε ἐν αὐτῇ τὰ σώματα ὑμῶν, καὶ μεταλάβετε τοῦ καρποῦ τοῦ δένδρου καὶ τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ μέλιτος, καὶ ἀπὸ τῆς πηγῆς πίετε, καὶ μορφώθητε ἐν ὁμοιώματι ἡμῶν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπίγνωτε ὅτι ζῶντα καὶ ἀληθινῷ θεῷ ἐπιστεύσατε. Καὶ ποιήσαντες τοῦτο εἶδον ἑαυτοὺς ἐνηλλαγμένους ἐν ὁμοιώματι τοῦ Ματθαίου· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν προσεκύνησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεόν. καὶ ἐναλλαγέντων αὐτῶν ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν, καὶ ἔτρεχον ἕκαστος ἐν σπουδῇ ἐν τοῖς ἰδίοις οἴκοις σκεπάσαι τὴν γυμνότητα αὐτῶν, ὅτι ᾐσχύνοντο.

8 Ὁ δὲ Ματθαῖος καὶ ὁ Πλάτων ἔμειναν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διανυκτερεύοντες. ἔμεινεν δὲ καὶ ἡ τοῦ βασιλέως γυνὴ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ ἡ τούτου γυνή, καὶ ἐδεήθησαν τοῦ ἀποστόλου

et flubius magnus exiebat, qui inrigabat omnem terram Mirmidonum. et adueniebant omnes homines de longinco, et ede-

[1] θαυμαστόν] ἔνδοξον F ‖ βλ.] κλάδους add F ‖ [2] κ. ἐγ. om F ‖ μ.] ὑψηλὸν καὶ πλατὺν F ‖ καθῶς F ‖ [3] ματθίας F ‖ ε. δὲ ὁ ἀπ.] καὶ ε. F ‖ [4] πλύνετε F ‖ ἐν α. om F: del?? ‖ [4–5] τὸν καρπὸν F: cf Δ ‖ [6] ὁμ.] τῇ ὁμοιώτητι F: cf 9 ‖ [7] ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ F: cf 9; 226, 4 ‖ γνῶτε F ‖ ζῶντι F* ‖ θ. κ. ἀλ. F ‖ [8] πεπιστεύκατε F ‖ ποι. τ.] οὕτως εἰσελθόντες F: cf 9 ‖ ηλοιομένους F ‖ [9] ματθία F ‖ [9–10] καὶ - ἐκκλ.] τότε F: cf 6 ‖ [10] ἐδόξαζων F ‖ [10–11] κ. ἐν. - ἦσαν om F ‖ [11–12] ἐν σπ. om F ‖ [12] εἰς τὰ ἴδια (om οἴκ.) F ‖ αὐτ.] τοῦ σώματος αὐτοῦ F ‖ [13] ὅτι ᾐ. om F ‖ [14] ματθίας F ‖ κ. ὁ Πλ. om F ‖ ἦν F ‖ [15] διανυκτερεύων F ‖ προσέμενεν F ‖ [16] τ. γ.] γ. αὐτοῦ F

[1] θέαμα Δ: cf 246, 8; 19; 255, 18 ‖ μ.] ξένον Δ ‖ [2] ἐλάλ.] καὶ (om V) προεῖπεν Δ ‖ ὁ] ἅγιος ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς τοῦ χριστοῦ add Δ ‖ [3] εἶπεν δὲ] μετὰ δὲ τὸ ταῦτα πάντα γενέσθαι εἶπεν Δ ‖ ὁ ἀπ.] ὁ ἅγιος τοῦ χριστοῦ ἀπ. ματθαῖος V πρὸς τὸν ἐληλυθότα πρὸς αὐτὸν ὄχλον add Δ ‖ εἰσέλθ.] πρότερον add Δ: cf 232, 20 ‖ [4] ἐν α. om Δ ‖ στόματα Δ ‖ καὶ] εἶθ' οὕτως add Δ: cf 9; 226, 4; al ‖ μεταλαμβάνετε V καὶ add V ἐκ add E καὶ ἐκ add U ‖ [4–6] τῶν καρπῶν Δ: cf F et 220, 16; 227, 2 ‖ [6] πίεσθε V ‖ μορφωθήσεσθε V μεταμορφωθήσεσθε UE ‖ ἡμ.] τῶν ἀνθρώπων add V | καὶ] μετὰ ταῦτα add Δ ‖ [7] ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Δ ‖ ἐπιγνώσεσθε et add ἀκριβῶς Δ ‖ [7] ζῶντι Δ ‖ [8] τοῦτο] ταῦτα πάντα V ‖ ἅπαντα κατὰ τὴν πρόσταξιν τοῦ ἀποστόλου UE ‖ [9] τοῦ] μακαρίου add Δ ‖ καὶ] εἶθ' οὕτως Δ: cf 4 ‖ προσελθόντες Δ: cf 6; 226, 4 ‖ τὴν] ἁγίαν add Δ ‖ [10] θεόν] ἐν ἀληθινῇ καρδίᾳ add Δ ‖ [11] ἔγν.] ἀληθῶς add Δ ‖ [13] αἰσχύνοντο VU γυμνοὶ ὄντες add Δ ‖ [14] δὲ] μακάριος add Δ ‖ ὁ] ἐπίσκοπος add Δ ‖ Πλ.] ἅμα τῷ κλήρῳ add Δ ‖ [15] διαν.] καὶ δοξάζοντες τὸν θεόν add Δ ‖ [16] ἡ τ. γ.] ἡ τ. γαμετή V ἡ νύμφη αὐτοῦ E: cf 227, 6; 230, 1; 7; 235, 5; 7; 227, 9; 12 ‖ τῷ ἀποστόλῳ VU

[17] ex.] decurrebat Q ‖ rigabat Q

δοῦναι αὐτοῖς τὴν ἐν Χριστῷ σφραγῖδα. καὶ προσέταξεν ὁ Ματθαῖος τὸν Πλάτωνα· καὶ ἐξελθὼν ἐβάπτισεν αὐτοὺς ἐν τῷ ὕδατι τῆς πηγῆς τοῦ δένδρου εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐκοινώνησαν τῆς εὐχαριστίας· καὶ ἦσαν ἀγαλλιώμενοι καὶ διανυκτερεύοντες, πολλῶν καὶ ἄλλων συνελθόντων· καὶ ἔψαλλον πάντες οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅλην τὴν νύκτα δοξάζοντες τὸν θεόν. |

173 T 9 Ὡς δὲ ἐτελειώθη ὁ ὄρθρος, ἐλθὼν ὁ μακάριος Ματθαῖος ἅμα τῷ ἐπισκόπῳ Πλάτωνι ἔστη ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ἡ ῥάβδος ἐφυτεύθη, καὶ ὁρᾷ τὴν ῥάβδον εἰς δένδρον μέγα γενόμενον, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἄμπελον συμπεπλεγμένην, καὶ μέλι καταβαῖνον ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ· καὶ ἦν ἅπαξ ἐκεῖνο τὸ δένδρον καλὸν καὶ εὐθαλῆν, παρόμοιον τῶν ὄντων ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ποταμὸς

bant de fructu harboris et de fructu uitis et de melle sicut unusquisque delectaretur.

5 Haec quum fieret, uenit huxor imperatoris et filius eius

---

[1] *ἐπέταξεν F* ‖ [2] *ματθίας τῶ πλάτωνι F* ‖ [3] *τὸ om F* ‖ [3–4] *τοῦ ter om F* ‖ [6–7] *κ. ἔψ. - δοξ.] καὶ ὁ ματθίας ἤρξατω ψάλλειν προκαταρχόμενος τὸν ὕμνον καὶ ὁ ἐπίσκοπος πλάτων συνέψαλλεν αὐτῶ καὶ ὡς ἦσαν ψάλλοντες καὶ προσευχόμενοι κλίναντες ἐπὶ τοὺς ὕμνοις τὰ γώνατα καὶ πολλῶν λύχνων ἀπτόντων ἐν τῇ ἐκκλησία καὶ καθ᾽ ὅλης τῆς πόλεως μυρμήνης διόλης νυκτὸς πολλοὺς ἅψαντες λύχνους ἐδόξαζων F* | [9] *ὡς δὲ ἐ.] καὶ ἀνέτειλεν F* ‖ *ἐλθ.] καὶ προήλθεν F: cf Δ* ‖ *μακ. om F: cf 218, 1; 238, 2* ‖ *ματθίας F* ‖ [10–13] *ἔστη - αὐτοῦ] ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἴδων (sup scr o) τὸ βλαστήσαντι δένδρον ἀπὸ τῆς ῥάβδου καὶ τὴν ἀπ᾽ αὐτοῦ πηγὴν καὶ ἴδων καὶ ἰδοῦ μέγα καὶ ὑψιλὸν καὶ ἡπλωμένον τὸ δένδρον εἰς πλάτος πλήρις παντοδαπῶν καρπῶν καὶ ἡ ἄμπελος πλήρις καρπῶν καὶ τὸ μέλη καταβαίνων F* ‖ [12] *συμπεπλεγμένην ⟨αὐτῷ⟩?? cf 224, 8* ‖ [13] *⟨ἀπὸ ἄκρου αὐτοῦ, καὶ πηγὴν ἐξερχομένην⟩ ἐκ? cf 14 et 224, 10* ‖ *ἅπ. ἐκ. om F* ‖ *scr ἅπαν???* ‖ [13–14] *καλ. - παρ.] ὡς ἓν F* ‖ [14] *εὐθαλὴν P: scr εὐθαλῆ?? (cf Δ et 224, 6) εὐθαλὲς Tischendorf* ‖ *ὄντ. om F* | *παραδ.] καὶ ἡ πηγὴ ἔχουσα νικτὰ add F: cf 224, 11* ‖ *ποτ.] μέγας add F*

[1] *καὶ] τότε Δ* ‖ *ὁ] ἅγιος add Δ* ‖ [2] *τῶ ἐπισκόπω πλάτωνι Δ* ‖ [4] *καὶ alt] εἶθ᾽ οὕτως add Δ: cf 225, 9* ‖ *ἐν τῇ ἐκκλησία VE: cf 225, 9* ‖ [5] *τ. εὐχ.] τῶν ἁγίων τοῦ χριστοῦ μυστηρίων Δ* ‖ *ἀγαλλόμενοι U(E): cf 260, 3; 18* ‖ [6] *διαν.] καὶ αὐτοὶ μετὰ τοῦ ἀποστόλου add (Δ)* ‖ *συνεληλυθότων VU: cf 229, 10* ‖ [7] *ἅπαντες Δ* ‖ *οἱ om UE* ‖ [9] *προσελθὼν VE προελθὼν U*: cf F: 221, 17* ‖ [11] *γενομένην Δ recte?* ‖ [13] *ἐκ] ἀπὸ ἄνω ἕως Δ* ‖ *ἅπαξ om Δ* ‖ *τὸ δ. ἐκ. Δ* ‖ [14] *εὐθαλῆ VU εὐθαλὲς E* ‖ *ὄ. ἐν τ. π.] ἐν τ. π. φυτῶν V*

[16] delectabatur *Q* ‖ [17] et cum hec fierent *Q* ‖ *scr* fierent? ‖ oxori///peratoris (*eras* m) *Q*

ἐκπορευόμενος ἐκ τῆς πηγῆς, ποτίζων πᾶσαν τὴν γῆν τῆς πόλεως Μύρνης. καὶ συνέτρεχον πάντες καὶ ἤσθιον ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ δένδρου καὶ τῆς ἀμπέλου, καθὼς τις ἠβούλετο.

10 *Ὡς δὲ τὰ γινόμενα εἶδεν ὁ βασιλεὺς Φουλβανὸς ὑπὸ τοῦ Ματθαίου καὶ τὰ περὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς νύμφης αὐτοῦ, ἠγαθύνθη πρὸς ὥραν ἐπὶ τῇ καθάρσει αὐτῶν· ἐπειδὴ δὲ ἀχώριστοι ἦσαν τοῦ Ματθαίου, καὶ πάλιν ἐσκέψατο ἀναλῶσαι αὐτὸν ἐν πυρί. τῇ δὲ νυκτὶ ἐν ᾗ*

et huxor filii eius, qui abebat spiritum inmundum, et statim curabit eos sanctus Matheus.

10 Quumque factum fuisset hoc, nuntiatum est in palatio quia huxor imperatoris et filius eius et huxor filii eius, qui habebant spiritum inmundum, curasset eos sanctus Matheus. qum audisset autem imperator Bufa quod curait et sanati facti sunt a sancto Matheo, et non recedebant ab eo intendentes ei, accensus est iracundia aduersus eum, et cogitabat quemad-

---

[1] *ἐκ τ. π. om F* ‖ *τ. πόλ. om F* ‖ [2] *σμύρνης P (cf V) μυρμήνης F: cf 220, 6 et Lipsius I p 603 II 1 p 115* ‖ *π.] ἀπὸ μακρώθεν add F* ‖ [3] *ἀμπ.] καὶ τοῦ μέλητος add F* ‖ *καθ ὃ ἂν τίς ἐβούλετω F* ‖ [4] *ὡς - εἶδεν] ὥστε τὰ γενόμενα διαβοηθῆναι ἐν τῷ παλατίῳ μαθὼν δὲ F* ‖ *φούλδαγνὸς F* ‖ [4-5] *ὑ. τ. M. om F* ‖ [5-6] *περὶ - ν. α.] τὰ κατὰ τὴν γυναῖκα α. κ. τὸν υἱὸν κ. τὴν γυναῖκα τοῦ υἱοῦ α. F* ‖ [6-7] *πρὸς - κ. α.] μὲν καθαρθέντων α. ἀπὸ τοῦ δαίμονος F* ‖ [7] *ἐπ. - M.] ἐξήφθη δὲ ὀργὴ καὶ θυμῷ κατὰ τοῦ ματθία add F* ‖ [8] *πάλιν om F* ‖ *αὐτ. ἀν. F* ‖ *ν.] ἐκείνη add F*

[1] *πηγῆς] ῥίζης αὐτοῦ Δ: cf 224, 11* ‖ [2] *μυρμήνης U μυρμύνης E σμύρνης V: cf 262, 3* ‖ [3] *ἀμπ.] καὶ τοῦ μέλιτος add Δ*: cf lat et 225, 5* ‖ *καθόσον V* ‖ *τις] ἕκαστος UE om V* ‖ *ἠβούλοντο V ἐβούλετο UE* ‖ [4] *ὡς δὲ] καὶ ὡς Δ* ‖ *γενόμενα Δ διεδόθη ἐν τῷ παλατίῳ add Δ*: cf tamen 255, 18* ‖ *εἶδεν] μαθὼν Δ* ‖ *Φ.] τὰ add Δ* ‖ [5] *τοῦ] μακαρίου add Δ* ‖ *καὶ τὰ] πεπραγμένα Δ* ‖ *περὶ] μὲν add VU τε add E* ‖ [6] *αὐτοῦ prius om VE: cf 230, 1* ‖ [6] *ἠγ.] ἐχάρη Δ* ‖ [7] *M.] μακαρίου ματθ. V ἀποστόλου UE* ‖ [7-8] *κ. π.] ἐξήφθη θυμῷ καὶ ὀργῇ καὶ Δ** ‖ [8] *ν.] ἐκείνη Δ*

[9] fili *Q* ‖ q. ab.] habentes *Q* ‖ *scr* habebant? *cf 13* ‖ [11] q. - hoc] et hoc factum *Q* ‖ [12] fili *Q* ‖ [13] habebat *Q* ‖ spiritum demonium inmundissimum et nequissimum quoniam curauit *Q* ‖ [14-15] et cum hoc addisceret imperatur buseramnus (*per compend: num* bufamnus?) quod contigerat uxore eius et de filio eius de uxore fili eius quia mundati sunt ab spiritu inmundo et quia non *Q* ‖ [14] bufa/// *E: cf 229, 30* ‖ *scr* curati (it *litterae ligatae E*) ‖ [15] ab eo] a sanctum matheum *Q* ‖ int. ei *om Q* ‖ [16] incensus est in iracundiam *Q* ‖ eum] matheum *Q*

ἤμελλεν ὁ βασιλεὺς χειροῦσθαι τὸν Ματθαῖον εἶδεν ὁ Ματθαῖος τὸν Ἰησοῦν λέγοντα αὐτῷ· Μετὰ σοῦ εἰμι τοῦ σῴζειν σε Ματθαῖε· ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου.

11 *Ὁ δὲ ἐξυπνισθεὶς καὶ πολλὰ σφραγίσας ἑαυτὸν ἀνέστη εἰς ὄρθρον καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἦν νηστεύων καὶ προσευχόμενος καὶ ἐξομολογούμενος καὶ κεκλικὼς τὰ γόνατα ἕως ἤλυθεν ὁ ἐπίσκοπος Πλάτων, καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ*

. . . .

11 *Ὁ δὲ μακάριος Ματθαῖος διυπνισθεὶς καὶ κατασφραγίσας ἑαυτὸν καθ' ὅλου τοῦ σώματος ἀνέστη εἰς ὄρθρον καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν· καὶ κλίνας τὰ γόνατα προσηύχετο ἐκτενῶς. εἶτα ἐλθόντος τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ κλήρου ἔστησαν κοινῶς εἰς προσευχήν, δοξάζοντες τὸν θεόν. καὶ μετὰ τὸ τελέσαι αὐτοῖς τὴν εὐχὴν εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Πλάτων· Εἰρήνη σοι Ματθαῖε ἀπόστολε τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὁ μακάριος Ματθαῖος εἶπεν αὐτῷ· Εἰρήνη ὑμῖν. Καὶ καθεσθέντων αὐτῶν εἶπεν ὁ*

modum per ignem perderet eum. illa nocte in qua hoc cogitauerat apparuit in uisione sancto Matheo dominus Iesus Christus et dixit ei: Ne expauescas Mathee, ego enim tecum sum. confortare animo tuo.

11 Expergefactus autem signauit se signo crucis Christi et exurgens abiit in aeclesia domini nostri Iesu Christi. tunc erat sanctus Matheus orans, quando ueniret aepiscopus Plato cum presbiteris et diaconibus: et orantes pariter glorificabant

---

[1] *τύραννος ἀναλῶσαι F* ‖ *ματθίαν F* ‖ *ὁ M. om F* ‖ [2] *αὐτὸν F* ‖ *ματθία F* ‖ [4–229,9] *ὃ δὲ - πεπιστ. om sine lacunae indicio P*
F [7] *scr ἕως ⟨οὗ⟩ ἦλθεν??*

[1] *ἔμελλεν Δ* ‖ *M.] μακάριον ματθ. V ἀπόστολον UE* ‖ *ὁ M.] ὁ μακάριος UE om V* ‖ [2] *αὐτῷ] ματθαῖε δοῦλέ μου ἀγαπητὲ καὶ πιστὲ add Δ* ‖ *εἰμι] πάντοτε add Δ* ‖ *M. om Δ*

[8] *μακ.] καὶ ἀληθὴς τοῦ χριστοῦ μύστης add E: cf 241, 10* ‖ [9] *εἰς] τὸν add UE* ‖ [10] *ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ E* ‖ [13] *αὐτοὺς E probabiliter* ‖ [15] *αὐτῶν om U*

[16] eum p. i. perderet *Q* ‖ illa] nam uero in illa *Q* ‖ [16–17] hoc - Chr.] cogitauerat hoc imperator ut per ignem perderet sanctum matheum tunc per somnum apparuit iesus matheo *Q* ‖ [18] dicit *Q* ‖ [19] tuo *om Q* noster matheae *add Q** ‖ [20] exp. a.] et experfactus est matheus et *Q* ‖ signaculum (*om* crucis) *Q* ‖ [21] surgens *Q* ‖ ecclesiam *Q* ‖ n. I. Chr. *om Q* ‖ tunc] et *Q* ‖ [22] s. M. or.] ieiunans et conflectens genua orabat *Q* ‖ quamdiu *Q** ‖ platon *Q* ‖ [23] *post* presbiteris *deficit Q* ‖ presbiteris] *compendio scr E item deinceps*

οἱ διάκονοι, καὶ κοινῇ προσευξάμενοι ἐδόξαζον τὸν θεόν. καί | φησιν ὁ Ματθείας· Βούλομαι ὑμᾶς γνῶναι ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως ταύτης ἀποστέλλειν μέλλει στρατι τας ἐπ' ἐμέ, εἰσελθόντος τοῦ δαίμονος εἰς αὐτὸν καὶ εἰς φανερὸν ὁπλίσαντος καθ' ἡμῶν. ἀλλὰ ἀναθώμεθα ἑαυτοὺς τῷ κυρίῳ, καὶ αὐτὸς ῥύσεται ἡμᾶς εἰς τέλος καὶ πάντας τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀμήν. 174 T

12 Διανοουμένου δὲ τοῦ βασιλέως τὰ κατὰ τὸν Ματθείαν ὅπως αὐτὸν χειρώσηται, πολλῶν ὄχλων πεπιστευκότων . . . . . ὁ οὖν διάβολος ὁ ἐξεληλυθὼς ἀπὸ τῆς γυναικὸς τοῦ βασι-

ἀπόστολος τῷ ἐπισκόπῳ Πλάτωνι καὶ παντὶ τῷ κλήρῳ· Βούλομαι τέκνα γνῶναι ὑμᾶς, τοῦ κυρίου φανερώσαντός μοι, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως ταύτης μέλλει ἀποστέλλειν ἐπ' ἐμὲ στρατιώτας, εἰσελθόντος εἰς αὐτὸν τοῦ διαβόλου καὶ εἰς τὸ φανερὸν ὁπλίσαντος καθ' ἡμῶν. ἀλλὰ ἀναθώμεθα ἑαυτοὺς τῷ κυρίῳ, καὶ αὐτὸς ῥύσεται ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς πειρατηρίου καὶ πάντας τοὺς πεποιθότας ἐπ' αὐτόν.

12 Διανοουμένου δὲ τοῦ βασιλέως κατὰ τοῦ μακαρίου Ματθαίου τὸ πῶς χειρώσηται αὐτόν, ὁρῶν δὲ καὶ τοὺς πιστεύοντας πλείστους ὄντας, μάλιστα ἠπόρει καὶ ἐν πολλῇ ἀμηχανίᾳ ὑπῆρχεν. ὁ οὖν . . . .

deum. et Plato ait: Pax tecum sancte Mathee. Et Matheus dixit: Pax uobiscum. Et iterum dixit sanctus Matheus: Volo filioli mei ut uos sciatis quia imperator ciuitatis huius mittere habet ad me milites, quoniam ingressus est diabolus in eum et armauit illum contra me. sed nos comendemus animas nostras domino nostro, et ipse liuerauit nos de omni periculo. non enim derelinquet nos in finem, neque omnes qui sperant in eum.

12 Quumque hoc cogitaret imperator Bufa de sancto Matheo, quemadmodum perderet eum, multi uero per eum cre-

---

2 ματθίας F ‖ 8 ματθίαν F ‖ 9 πεπιστευκότων <ἠπόρει ὅ τι καὶ πράξειεν>???

PF 10 οὖν om F ‖ δαίμων F: et ipse conieceram coll lat et 222, 1; 232, 6 ‖ ἐξελ. om F

11 ἀπ.] ματθαῖος UE ‖ 12 θεοῦ E ‖ 14 εἰς prius] ἐπ' V ‖ 15 ἀλλ' U ‖ 16 πειρ.] uidetur aliq intercidisse: cf lat ‖ 16–17 καὶ π. - αὐτόν om E ‖ 19 αὐτ. χειρ. UE ‖ 20 μάλ. om UE

10 (= 21) οὖν] πονηρὸς καὶ ἀκάθαρτος add Δ ‖ ἐξελθὼν Δ: cf 226, 6

λέως καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς νύμφης αὐτοῦ, φυγαδευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ματθαίου, μετασχηματίσας ἑαυτὸν ἐν ὁμοιώματι στρατιώτου ἔστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ λέγει αὐτῷ· Τί οὕτως ἡττήθης ὑπὸ τοῦ ξένου καὶ φαρμακοῦ τούτου; ἢ ἀγνοεῖς ὅτι τελώνης ἐστίν, νῦν δὲ ἐκλήθη ἀπόστολος ὑπὸ τοῦ κυρίου τοῦ σταυρωθέντος ὑπὸ Ἰουδαίων; ἰδοὺ γὰρ ἡ γυνή σου καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ νύμφη σου κατηχηθέντες ὑπ' αὐτοῦ σὺν αὐτῷ ψάλλουσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ νῦν ἰδοὺ ἐκπορεύεται ὁ Ματθαῖος καὶ ὁ Πλάτων σὺν αὐτῷ, καί εἰσιν εἰσπορευόμενοι ἐπὶ τὴν πύλην τὴν λεγομένην βαρείαν· ἀλλὰ σπεῦσον καὶ εὑρήσεις αὐτόν, καὶ ἐνοίξεις αὐτόν, καὶ ποιήσει πάντα τὰ ἀρεστά σου.

diderunt in domino. tunc ille daemon quem effugaberat sanctus Matheus ab huxore imperatoris uel a filio eius et ab huxore filii eius mutabit se in scema militis et ait ad imperatorem: Vt quid inferior factus es ab hunc Matheo malefico homine peregrino, qui fuit ante publicanus et modo est apostolus? ecce enim huxor tua et filius tuus et huxor filii tui crediderunt ei et psallent cum eo in aeclesia dei. nam et ecce nunc exiuit cum Platone et uadunt ad portam que dicitur bariacu.

5 cf Matth 9, 9

1 νύμφ.] γυναικὸς τοῦ υἱοῦ F: cf 7; 225, 16 ‖ 2 ματθία F ‖ 2–3 μετ. - αὐτῷ] σχήματι στρατιωτικῷ φανεὶς εἶπεν τῷ βασιλεῖ F ‖ 4 ἠλατώθης F ‖ κ. φ. τ.] τοῦ φ. F ‖ ἢ ἀγν. om F ‖ 5–6 τελ. - γὰρ] καὶ F ‖ 7 νύμφη] γυνὴ τοῦ υἱοῦ F: cf 1 ‖ κατ. ὑπ' α.] ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν καὶ F: cf 235, 7 et 9 ‖ ψ. μετ' αὐτοῦ F ‖ 8 ἰδοὺ νῦν F ‖ ἐξῆλθεν F ‖ ματθίας F ‖ 9 κ. ὁ - α.] μετὰ τοῦ πλάτωνος F ‖ βαδίζοντες πρὸς τῇ πύλῃ τῇ λεγομένῃ χαρία F ‖ 10 βαρίαν P ‖ 10–11 ἀλλὰ - σου om F ‖ 11 scr ἐνάξεις?? ἐνείρξεις?

2 τοῦ] μακαρίου add Δ ‖ M. om E ‖ 3 αὐτῷ] ὦ βασιλεῦ add Δ: cf 219, 10 ‖ 4 ξ. τούτ. κ. φ. UE φ. τούτ. κ. ξ. V ‖ 5 ἐστίν] ἦν Δ ‖ τ. κυρ.] Ἰησοῦ VU* υἱοῦ E ‖ 6 ὑπὸ] τῶν add UE ‖ 7 αὐτοῦ] ἐπίστευσαν (εἰς αὐτὸν add V) καὶ add Δ* ‖ 8 ἐκκλ.] καθεκάστην add Δ: cf 235, 8 ‖ ἰδ. ν. E ‖ ἰδ. om V: cf 235, 6 ‖ 9 πορευόμενοι Δ ‖ 10 αὐτοὺς Δ ‖ 11 καὶ ἐν. α. om V ‖ ἐνάξας U ἄξας E ‖ καὶ om UE ‖ ποιήσεις VE αὐτῷ add V ‖ τὰ ἀρ. σου πάντα UE πᾶν ὃ ἀρεστὸν εἴεν ὀφθαλμοῖς σου V

15 *del* Matheo? ‖ 19 *scr* baria? (cu *ex* cumque *geminatum*)

13 Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς καὶ παροξυνθεὶς ἀπέστειλεν τέσσαρας ἐνόπλους στρατιώτας, εἰπὼν αὐτοῖς ὡς Εἰ μὴ ἀγάγετε αὐτὸν ζῶντα, ὑμᾶς καύσω. Οἱ δὲ ἀπελ- [175 T] θόντες φωνῆς μὲν ἤκουον ὁμιλούντων, οὐδένα δὲ ἔβλεπον. καὶ ἐλθόντες λέγουσιν τῷ βασιλεῖ ὡς Οὐδένα εἴδομεν, πλὴν ὅτι φωνῆς ἠκούσαμεν ὡς δύο ὁμιλούντων ἀνθρώπων. Καὶ διαπονηθεὶς ἀπέστειλεν δέκα στρατιώτας ἀνθρωποφάγους, εἰπὼν αὐτούς· Ἀπελθόντες ὑμεῖς ζῶντας αὐτοὺς σπαράξατε καὶ καταφάγετε αὐτούς. Κἀκεῖνοι ἐλθόντες, ὡς ἤγγιζον αὐτοῖς,

13 Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς καὶ πλέον παροξυνθεὶς ὑπὸ τοῦ δῆθεν στρατιώτου ἀπέστειλεν ἐπὶ τὸν μακάριον Ματθαῖον τέσσαρας στρατιώτας, ἐπαπειλήσας αὐτοῖς καὶ εἰπὼν ὅτι Ἐὰν μὴ ἀγάγετε τὸν Ματθαῖον πρός με, ζῶντας ὑμᾶς ἀναλώσω ἐν πυρί, καὶ τὴν τιμωρίαν ἣν μέλλει ἐκεῖνος ὑφίστασθαι, ὑμεῖς αὐτὴν ὑπομείνητε. Οἱ δὲ στρατιῶται ταῦτα ἀπειληθέντες παρὰ τοῦ βασιλέως ἔρχονται ἔνοπλοι ὅπου ἦν ὁ ἀπόστολος Ματθαῖος καὶ ὁ ἐπίσκοπος Πλάτων. καὶ ὡς ἤγγισαν αὐτοῖς, τὴν μὲν λαλιὰν αὐτῶν ἤκουον, οὐδένα δὲ ἔβλεπον. καὶ ἐλθόντες εἶπον τῷ βασιλεῖ· Δεόμεθά σου βασιλεῦ· πορευθέντες οὐδένα εὕρομεν, ἀλλ' ἢ μόνον φωνὰς ἠκούομεν ὁμιλούντων. Ὀργισθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ἐξαφθεὶς ὡς πῦρ προσέθηκεν ἀποστεῖλαι ἄλλους δέκα στρατιώτας ἀνθρωποφάγους, εἰπὼν αὐτοῖς ὅτι Ἀπελθόντες ὑμεῖς ἐπὶ τῷ τόπῳ ζῶντας διασπαράξετε καὶ καταφάγετε τὸν

13 Quumque haudisset imperator, misit ad eum milites quattuor armatos dicens eis: Quod si uos uos non adduxeritis eum, uiuos uos incendo. Euntes autem milites uocem quidem audiebant sancti Mathei, ipsum uero non uidebant. reuersi sunt et nuntiauerunt imperatori: Nos quidem domine imperator euntes neminem uidimus, nisi hoc solum quod uocem audiuimus loquentem. Contristatus tunc iperator misit ad eum alios decem milites de illis qui homines manducabant, dicens eis: Euntes uiuos dissipate et sic eos comedite. Illi uero euntes

---

[1] *τ. ἀκ.] ἀκ. δὲ F ‖ κ. παρ. om F ‖ post παρωξυν(θεὶς) scheda una periit P: cf 235, 1*

F [3] *scr αὐτόν, ζῶντας? cf 13 et 26*

[13] *ἀγάγητε E: fort recte* ‖ [14] *ὑφίστ.] παρ' ἐμοῦ add UE* ‖ [15] *ὑπομενεῖτε UE ‖ στρ. om UE* ‖ [21] *ὥσπερ πῦρ U: cf 249, 8* ‖ [22] *ἀνθρ. om UE ‖ αὐτοὺς V ‖ ὅτι om E* ‖ [23] *τῷ] αὐτῷ add UE ‖ ζ. διασπ. καὶ om UE ‖ scr διασπαράξατε? cf F et lat ‖ κατασφάξατε UE*

[25] *del alt* uos ‖ [30] *scr* imperator

εἶδον, καὶ ἰδοὺ παιδίον εὔμορφον ἐξ οὐρανοῦ καταβαίνων, κρατῶν λαμπάδα πυρὸς μεγάλην, προέδραμεν εἰς ὑπάντησιν αὐτῶν διακαίων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. οἱ δὲ θροηθέντες ῥίψαντες τὰ ὅπλα αὐτῶν ἔφυγον καὶ ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα μὴ δυνάμενοι λαλεῖν.

14 *Καὶ ὁ δαίμων ὁ ἐν τῷ στρατιωτικῷ σχήματι φανεὶς ἔλεγεν πάλιν τῷ βασιλεῖ· Ὁρᾷς βασιλεῦ πῶς πάντας μαγεύει ὁ ξένος· ἀλλὰ διανόησαι πῶς αὐτὸν δόλῳ ἀνελεῖς. εἰ γὰρ μὴ*

Ματθαῖον καὶ τὸν σὺν αὐτῷ ὄντα Πλάτωνα. Ὡς δὲ ἤμελλον ἐγγίζειν τῷ μακαρίῳ Ματθαίῳ, ἐλθὼν ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὁμοιώματι παιδίου ὡραιοτάτου κρατῶν λαμπάδα πυρὸς ἔδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτῶν διακαίων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν· οἱ δὲ φοβηθέντες, ῥίψαντες ἀφ' ἑαυτῶν τὰ ὅπλα ἔφυγον, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα ἄλαλοι ὑπάρχοντες.

14 *Ὁ δὲ δαίμων ὁ ἐν τῷ στρατιωτικῷ σχήματι ὀφθεὶς πρότερον τῷ βασιλεῖ πάλιν μετασχηματισθεὶς ἐν σχήματι στρατιώτου ἔστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁρᾷς κἂν νῦν ὦ βασιλεῦ πῶς πάντας ἐμάγευσεν ὁ ξένος οὗτος; διανόησαι οὖν πῶς αὐτὸν ἀνελεῖς. Λέγει τῷ δῆθεν στρατιώτῃ ὁ βασιλεύς· Ἀνάγγειλόν μοι πρότερον ἐν τίνι ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, ἵνα γνῶ, καὶ τότε αὐτῷ παρατάσσομαι ἐν πολλῇ δυνάμει. Ὁ δὲ δαίμων ἀναγκαζόμενος ὑπὸ ἀγγέλου λέγει τῷ βασιλεῖ· Ἐπεὶ ἀκοῦσαι βούλει ἀκριβῶς περὶ αὐτοῦ βασιλεῦ, ἐρῶ σοι πᾶσαν τὴν ἀλή-*

cum adpropinquarent ad eos, ecce apparuit eis pulcerrimus nimis de caelo descendens tenens igneam lampadam, et uenit in occursum eis inceditque oculos eorum. et illi timentes proiecerunt arma sua. tunc reuersi sunt ad imperatorem et non poterant loqui prae timore.

14 At ille daemon qui in scema militis stabat ait ad imperatorem: Vides imperator quemadmodum uincet omnes homines per suam magicam artem ille homo peregrinus? cogita ergo quomodo possis eum occidere. sed hoc solum certus esto quia

---

[10] *ἐγγ.] οἱ στρατιῶται add UE ‖ M.] καὶ πλάτωνι add E ‖ Χρ. om E ‖* [12] *αὐτ. τ. ὀφθ. UE ‖* [13] *ῥίψ. - ὅπλα om E ‖ ἀφ' ἑ.] αὐτῶν U ‖* [15–16] *ὁ - πάλιν] πάλιν οὖν ὁ δαίμων UE ‖* [16] *σχηματισθεὶς V: cf 230, 2 ‖* [16–17] *ἐν - στρατιώτου σχῆμα UE ‖* [17–18] *καὶ νῦν E om V ‖* [19] *τῷ δ. στ.] αὐτῷ V: cf 234, 17 ‖* [20] *πρότερον om UE: cf 225, 3 ‖* [21] *τότε] οὕτως UE ‖ παρατάξω V ‖* [22] *ὑπὸ] τοῦ add E ‖* [23] *τούτου E: cf 219, 16*

[24] eis <puer>? *cf 250, 20; 255, 21; 24*

θελήσει ὑπὸ σοῦ ἀναλωθῆναι, οὐ δυνήσει βλάψαι αὐτόν· κἂν ἐπιβάλλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτόν, ἀορασίᾳ πληγήσει καὶ παράλυτος ἔσει· κἂν πλῆθος στρατιωτῶν ἐπαποστείλῃς ἐπ' αὐτόν, ἐμβριμήσεται τῇ δαιμονικῇ φύσει, καὶ ἐλευσόμεθα ἑπτὰ δαίμονες, καὶ ἀφανίσομεν σὲ καὶ ὅλον τὸ στρατόπεδόν σου καὶ τὸ παλάτιόν σου, καὶ ὅλην τὴν πόλιν κε|ραυνοβολήσει καταστρέψομεν, παρεκτὸς ἐκείνων τῶν ὀνομαζόντων ἡμῖν ἐκεῖνο τὸ μέγα καὶ φοβερὸν ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. εἰ καί που ἴχνος αὐτῶν ἐπιβῇ, κἀκεῖ διωκόμενοι φεύγομεν· εἰ δὲ καὶ πῦρ ἀνάψεις, ὡς δρόσος 176 T

θειαν. ὄντως εἰ μὴ θελήσει ἑκουσίως ὑπὸ σοῦ ἀναλωθῆναι, μάτην κοπιᾷς καὶ οὐ δυνήσῃ βλάψαι αὐτόν. εἰ δὲ καὶ σὺ θελήσεις ἐπιβαλεῖν αὐτῷ χεῖρας, ἀορασίᾳ πληγήσῃ ὑπ' αὐτοῦ καὶ παράλυτος ἔσῃ. κἂν πλῆθος στρατιωτῶν ἀποστείλῃς πρὸς αὐτόν, ἀορασίᾳ πληγήσονται καὶ αὐτοὶ καὶ παράλυτοι ἔσονται. ἐλευσόμεθα δὲ καὶ ἑπτὰ ἀκάθαρτοι δαίμονες, καὶ εὐθέως ἀφανίσομεν σὲ καὶ ὅλον τὸ στρατόπεδόν σου, καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν κεραυνῷ ἀπολέσομεν πάρεξ τῶν ὀνομαζόντων τὸ φοβερὸν καὶ ἅγιον ἐκεῖνο τοῦ Χριστοῦ ὄνομα. ὅτι εἰ καί που ἴχνος αὐτῶν ἐπιβῇ ἐκεῖθεν διωκόμενοι φεύγομεν· εἰ δὲ καὶ πῦρ προσάψεις

si ipse noluerit ut eum perdas, nicil ei nocere poteris. nam et si uolueris tu ipse manus tuas inicere in eum, statim per suas magicas artes percutit te ita ut paraliticus efficiaris. et si multitudinem militum contra eum mittas, nicil ei nocere potes, quia statim naturali lingua sua inuocat nomen Christi et iubet nobis septem inmundissimis spiritibus aut uirtutibus, omnem militiam et palatium tuum uel ciuitatem uel igne consummimus, praeterea quia nomen domini Iesu Christi nominat, quoniam ubi audierimus nomen Christi uel signum eius uiderimus statim fugimus. nam et si igne inferas, nominat ille nomen hoc sanctum, et ille ignis sic efficitur tamquam ros.

---

[2] *scr ἐπιβάλῃς?* ‖ [4] *ἐπικῇ F(?)*

[11] *σὺ] αὐτὸς add UE* ‖ *θέλεις V: cf 10; 19* ‖ [13] *πλήθη UE* ‖ *ἐπαποστείλῃς UE* ‖ *πρὸς om UE* ‖ [14] *αὐτῷ UE* ‖ *ἀορ. - ἔσ.] κελεύσει τῆς τοῦ θεοῦ αὐτοῦ δυνάμεως UE* ‖ [15] *δὲ καὶ om UE* ‖ *ἀκάθ. om UE* ‖ *εὐθέως om UE* ‖ [16] *σὲ] τε add U: cf 234, 20* ‖ [17–18] *ἐκ. τὸ φ. κ. ἅγ. ὄν. τ. Χρ. UE*

[22] *et* [23] *ἀορασίᾳ interpres non intellexit* ‖ [26] <et> omnem? ‖ *del alt* uel? ‖ [27] *scr* praeter qui? praeterquam qui?? ‖ *scr* nominant?? ‖ [30] *l (an scr)* illi?

ἔσται αὐτῷ τὸ πῦρ· κἂν εἰς φυλακὴν δεσμώσας σφραγίσῃς τὰς θύρας, αὐτομάτως αὐτῷ ἀνοιχθήσονται, καὶ πάντες εἰσελεύσονται καὶ ἐροῦσιν· Ἡ φυλακὴ αὕτη ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος. Καὶ λέγει ὁ βασιλεὺς τῷ τὸ στρατιωτικὸν σχῆμα ἔχοντι· Ἐπειδὴ τὸν Ματθείαν οὐκ ἐπίσταμαι, προηγησάμενος ἐπίδειξόν μοι αὐτὸν καὶ λάβε χρυσὸν παρ' ἐμοῦ καὶ ἀπελθὼν τῇ σῇ ῥομφαίᾳ μόνος αὐτὸν καὶ τὸν μετ' αὐτοῦ Πλάτωνα ἀπόσφαξον. Λέγει αὐτῷ ὁ δαίμων· Οὔτε ἰδεῖν τὸν Ματθείαν δύναμαι οὔτε ὑποδεῖξαί σοι οὔτε ἀποσφάξαι . . . . .

αὐτῷ, ἔσται αὐτῷ τὸ πῦρ δρόσος. κἂν ἐν καμίνῳ αὐτὸν κατακλείσῃς, ἔσται αὐτῷ ἡ κάμινος ἐκκλησία. κἂν ἐν φυλακῇ δεσμεύσῃς αὐτὸν καὶ κατασφραγίσῃς τὰς θύρας, αὐτομάτως αὐτῷ ἀνοιγήσονται αἱ θύραι, καὶ πάντες οἱ πιστεύσαντες ἐκείνῳ τῷ ὀνόματι εἰσελεύσονται καὶ αὐτοὶ καὶ ἐροῦσιν· Αὕτη ἡ φυλακὴ ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος ὑπάρχει καὶ μοναζόντων σεμνὸν οἰκητήριον. Ἰδοὺ βασιλεῦ εἶπόν σοι πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Λέγει οὖν ὁ βασιλεὺς τῷ δῆθεν στρατιώτῃ· Ἐπειδὴ τὸν Ματθαῖον οὐκ ἐπίσταμαι, δεῦρο σὺν ἐμοί, καὶ ὑπόδειξόν μοι αὐτὸν πόρρωθεν, καὶ λάβε παρ' ἐμοῦ χρυσίον ὅσον ἐὰν βούλῃ· ἢ ἀπελθὼν αὐτὸς ἐν τῇ σῇ ῥομφαίᾳ ἄνελε αὐτὸν καὶ Πλάτωνα τὸν σύμμαχον αὐτοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ δαίμων· Ἐγὼ οὐ δύναμαι αὐτὸν ἀνελεῖν,

si autem eum in camino mittere uolueris, sic est ei quasi aeclesia. nam si in carcere includere eum uolueris et ianuas carceris claue signaueris, a Christo se ianuae aperiunt, et omnes qui confidunt in eum ingrediuntur et dicent: Sic nobis est iste carcer tamquam aeclesia domini. Nunc maxime beatissimis monacis dòmicilium est apud eos. Tunc dicit imperator daemoni qui in scema militis habebatur: Quoniam Matheus quis est ignoro ego, sed modo antecedens tu ipse percurrere et hostende mici eum, et accipe a me aurum quantum uolueris. tu autem dum ipse perges gladio tuo interfice Matheum et Platonem aepiscopum et qui cum eis sunt. Dicit ei daemon:

---

10 *τὸ πῦρ α. δρ. φανήσεται U δρ. α. φανήσεται (om τὸ π.) E* ‖ *κἂν] καὶ V: cf 11; 233, 13* ‖ *καμ] κατακαῦσαι add UE* ‖ *αὐτὸν om E ἐὰν add V* ‖ *κατ.] βουληθῇς UE* ‖ 11 *κἂν] καὶ V (U??): cf 10* ‖ *φυλ.] ἐὰν add V* ‖ 12 *σφραγίσῃς UE* ‖ 13 *αἱ θ. om E* ‖ 16 *οὖν om UE: del?* ‖ 19 *καὶ λ.] ἢ λ. UE: cf lat* ‖ *ἢ] καὶ UE* ‖ 20 *σῇ ῥ.] ῥ. σου UE* ‖ *αὐτὸν] τε add U: cf 233, 16*

24 clau///e///// (claudens *fuisse uidetur*) *E* ‖ a Christo] *scr* ultro? (Christo *compendio scr E*) ‖ 26 nunc *et q s*] *mire interpres errauit* ‖ 29 sed modo *del?* (*ab eo adiecta qui* dicit quoniam *coniungeret*) ‖ *scr* percurre? praecurre?? ‖ 31 tu autem] *scr* aut tu?

ἀτενίσαι· ὅλην γὰρ τὴν γενεὰν ἡμῶν ἐξηφάνισεν διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κηρυττομένου δι' αὐτοῦ Χριστοῦ.

15 Λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Σὺ δὲ τίς εἶ; Ὁ δὲ λέγει· Ἐγώ εἰμι ὁ δαίμων ὁ ἐνοικήσας ἐν τῇ γυναικί σου καὶ τῷ υἱῷ σου καὶ ἐν τῇ νύμφῃ σου, καὶ ὄνομά μοι Ἀσμοδαῖος· καὶ ὁ Ματθαῖος οὗτος ἐφυγάδευσέν με ἐξ αὐτῶν, καὶ νῦν ἰδοὺ ἡ γυνή σου καὶ ἡ νύμφη σου ψάλλουσιν σὺν αὐτῷ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ἐπίσταμαι δὲ βασιλεῦ ὅτι καὶ σὺ μετὰ ταῦτα πιστεύσεις αὐτῷ. Λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Ὁρκίζω σε πνεῦμα πολύμορφον τὸν θεὸν ὃν κηρύσσει ὃν λέγεις Ματθαῖον, ὑποχώρησον ἐντεῦθεν μηδένα ἀδικήσας. Καὶ ὁ δαίμων | 177 T

ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τολμῶ ἀτενίσαι· ὅλην γὰρ τὴν γενεὰν ἡμῶν αὐτὸς ἐξηφάνισεν διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κηρυττομένου δι' αὐτοῦ Χριστοῦ.

. . . .

Ego nec uidere Matheum possu. omnem autem generationem nostram exterminabit iste nominans Christum Iesum.

15 Ego enim sum daemon qui abitaui in huxore tua et in filio tuo et in huxore filii tui. septestragulus daemon dicor, et nomen mici est Clauisteus, Belzebu, Asmodeus, Zarabanitsias, Volucrisis, Intudo, Sarmeus: totus Satanas ego sum. et iste Matheus quem dicis effugauit me, et nunc huxor tua et filius tuus et huxor filii tui cum eo psallent in aeclesia. scio enim imperator quia et tu cum paenitentia credere habes in eum qui per Matheum predicatur Iesum Christum, quoniam ipse est rex in aeternum. Et hoc quum audisset imperator expabit et contremuit dicens: O Satanas, adiuro te per Christum

---

PF [1] *ἀτεν. om F (cf 12) redit P: cf 231, 1* ∥ *ἡμ. τ. γένεσιν F* ∥ [1–2] *ἠφάνησεν ὁ δι αὐτοῦ κηρυττώμενος χριστός F* ∥ [9] *λέγει - βασ.] καὶ φοβηθεὶς ὁ τύραννος εἶπεν αὐτῶ F* ∥ [5] *ἀσμόδεος P* ∥ [8–9] *μ. τ.] scr μετανοήσας?? cf lat; 246, 3* ∥ [9] *ἐξορκήζω F* ∥ [10] *πν. - Μ.] ἐκείνω τὸ μέγα καὶ φοβερὸν ὄνομα τοῦ χριστοῦ F* ∥ [11] *μηδ.] ἡμῶν add F* ∥ *καὶ] ἐπειδήξας ἑαυτὸν add F*

[3] *δὲ prius om Δ* ∥ [4] *καὶ] ἐν add Δ** ∥ [5] *καὶ ἔστιν μοι ὄν. UE ἔστιν δέ μοι ὄν. V* ∥ [6] *οὗτος om Δ* ∥ [7] *ἰδ. om V: cf 230, 8* ∥ *γ. σ.] καὶ ὁ υἱός σου add Δ** ∥ *σὺν om UE: cf 230, 7* ∥ [8] *ἐκκλ.] καθεκάστην add U (ante ἐν E): cf 230, 8* ∥ [9] *ὁ δὲ βασ. πτοηθεὶς λ. α. Δ* ∥ [9–10] *ὁρκ. - πολ.] ὅστις εἶ πν. πολ. ὁρκ. σε (Δ): cf 248, 4; 14* ∥ [10] *ματθαῖος VU* ∥ [11] *ἀδικῆσαν E* ∥ *καὶ] εὐθέως add Δ: cf 238, 8*

[12] *οὔτε U*

[15] *scr* possum ∥ autem] *scr* enim?? *cf 239, 24* ∥ [18] *scr* septemstragulus?

οὐκέτι ὡς στρατιώτης ἀλλ' ὡς καπνὸς γενάμενος ἀφανὴς κατέστη, καὶ φεύγων ἐβόα· Ὦ ὄνομα ἀπόκρυφον καθ' ἡμῶν ὁπλισθέν· δέομαί σου τοῦ ἁγίου δοῦλε θεοῦ Ματθαῖε, συγχώρησόν μοι· οὐκέτι μένω εἰς τὴν πόλιν ταύτην· ἔχε σὺ τοὺς σούς, ἐγὼ δὲ ἀπέρχομαι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

16 *Φόβῳ δὲ μεγάλῳ συσχεθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει τοῦ δαίμονος, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡσύχασεν· τῆς δὲ νυκτὸς ἐπελθούσης καὶ μηδὲ καθευδῆσαι δυνάμενος διὰ τὸ ἄσιτον αὐτὸν εἶναι, ἀναπηδήσας ὄρθρου μετὰ δύο μόνων στρατιωτῶν χωρὶς ὅπλων ἐπορεύετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν δόλῳ λαβεῖν τὸν Ματθαῖον, ὅπως αὐτὸν ἀνελεῖ· καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς ὄντας αὐτῷ*

Mathei ut recedens hinc neminem noceas. Et ille demon amplius stare non potuit, sed sic factus est tamquam cinis carbonum et tamquam fumum, et fugiens dicebat: O nomen absconsum quod contra nos nominatur! concede iam mici Mathee, quia non possum manere in regione ista. habens tecum omnes tuos, ego enim ibo in ignem perpetuum.

16 Et timens imperator contremuit et illa diae tacuit. et superueniente nocte nec somnum capere potuit neque cibum aut potum accipere pre timore. exurgens uero manc adsumsit secum duos milites sine armis et sic abiit ad aeclesiam, ut per dolum conpreenderet Matheum. et uocauit ad se duos uiros qui amici erant Mathei, et dicit eis: Haec dicit imperator

1–2 *οὐκ. - ἐβόα] ὅλως ἀσβόλην καὶ καπνὸς φανεῖς ὅλως ἔλεγεν F* | 2 *ὁπλ.] κηρυττώμενον F* ‖ 2–3 *δέ. - θεοῦ om F* ‖ 3 *συγχωρῶ σοι ματθία F* | 4 *ἐν τῶ τόπω τούτω F* ‖ *ἔχεις F* ‖ *ἐ. δὲ] καγὼ F* ‖ *ἀπ.] μετὰ τοὺς ἐμοὺς add F* ‖ 6 *φ. - βασ.] καὶ οὕτως μὲν φοβηθεὶς ὁ τύραννος F* ‖ 6–7 *ἐπὶ - δαίμ. om F* ‖ 7 *ἐκείνην μὲν τὴν ἡμέραν F* ‖ 8 *del καὶ??* ‖ *μηκέτι F* ‖ 8–9 *διὰ - εἶναι] οὔτε γὰρ ἦν φαγὼν οὔτε πιὼν F* ‖ 9 *ἀνατιδήσας F* ‖ *ὄ.] τῶ πρωῒ F* ‖ *μόν. om F* ‖ 10 *εἰσεπορεύετω F* ‖ *ματθίαν F* ‖ 11 *ἀν.] χειρωσάμενος αποκτείνι F* ‖ *ὄ. om F* ‖ *αὐτοῦ F*

1 *καπν.] καὶ ἀσβόλη add Δ* ‖ *γενόμενος Δ* ‖ 2 *καὶ φ.] φ. δὲ Δ* ‖ *ἐβόα] ἔλεγεν οὕτως Δ* ‖ 3 *θ. δ. VU δ. τοῦ θ. E* ‖ *μοι] καὶ add Δ* ‖ 4 *ἐν τῇ πόλει ταύτῃ UE* ‖ 5 *τὸ π. τὸ α.] ἀβάτους τόπους UE* ‖ 6 *φ. δὲ] τότε φ. Δ* | 7 *ἐκείνην μὲν τὴν ἡμέραν Δ* ‖ 8 *μὴ δυν. καθ. Δ* ‖ 8–9 *διὰ - εἶναι] οὔτε γὰρ ἔφαγεν οὔτε ἔπιεν Δ* ἦν ἀδημονῶν περὶ τούτου add Δ* ‖ 9 *ἀν. ὄ.] ὄ. δὲ γενομένου ἀναστὰς Δ* ‖ *μετὰ - στρ.] παρέλαβεν δύο μόνους στρατιώτας Δ* ‖ 9–10 *χ. ὅπλ. om Δ καὶ add Δ* ‖ 10 *ἐπορεύθη Δ* ‖ *λαβ.] βουλόμενος add UE* ‖ *τὸν] μακάριον add Δ* ‖ 11 *προσκ.] ὁ βασιλεὺς add UE* ‖ 11–237,1 *ὄντας α. φ.] φ. τοῦ ματθαίου Δ*

16 *scr* habeas? ‖ 23 *scr* dixit?? *cf 228, 18*

φίλους εἶπεν αὐτοῖς· Δηλώσατε τῷ Ματθαίῳ φησὶν ὅτι βούλομαι μαθητεῦσαι αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ματθαῖος καὶ ὑπομνησθεὶς τὸ ὑπὸ τοῦ κυρίου ὁραθὲν αὐτῷ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἐκκλησίας χειραγωγούμενος ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος, καὶ ἔστη ἐν τῷ πυλῶνι τῆς ἐκκλησίας.

17 *Καὶ λέγουσιν τῷ βασιλεῖ· Ἰδοὺ ὁ Ματθαῖος ἐν τῷ πυλῶνι. Ὁ δέ φησιν· Τίς ἐστιν ἢ ποῦ ἐστιν οὐχ ὁρῶ. Οἱ δὲ ἔλεγον αὐτῷ· Ἰδοὺ αὐτὸς ἕστηκεν ἐνώπιόν σου. Καί φησιν· Οἴμοι, οὐδένα ὁρῶ. οὐαί μοι· οὐαί, ὅτι ἀπετυφλώθην ἐγὼ καὶ*

Bufa: Ego ueni ad te quia uolo tuus discipulus esse. Quum haec audisset Matheus, memor factus est quod illi reuelaberat dominus, et exiuit ad illum cum Platone, quia ipse manum eius tenebat, et stetit ante ianuam ecclesiae.

17 Et imperator dicebat: Quis est uel ubi stat nescio. Item alii dicebant: Ecce ubi ante faciem tuam stat. Et dixit imperator: Ego neminem uideo. uae uae mici, quia excecatus sum et remansi paralyticus ex omni corpore meo. o Belzebu,

---

1 *λέγει αὐτοὺς F* ‖ *φ. τῶ ματθία F* ‖ *βούλ.] καγὼ add F* ‖ 2 *ματθίας F* ‖ 3 *χριστοῦ F* ‖ *ῥαθὲν sup scr ὁ P ῥηθὲν F: cf Δ lat* ‖ 4 *χειρ. - Πλ.] καὶ ἦν ὁ ἐπίσκοπος πλάτων χειραγωγῶν αὐτὸν F* ‖ *ἔστη] ματθίας add F* ‖ 6 *καὶ] οἱ ἀποσταλμένοι add F* ‖ *λέγ. ἴδε βασιλεῦ (om τῷ) F* ‖ *ματθίας F* ‖ *ἐν τ. π. om F: del?? καὶ ἤ τι χρίζῃς εἰπὲ add F* ‖ 7 *ποῖος F* ‖ *ἢ] καὶ F* ‖ 7–8 *ἑ. οὐχ - σου] εἴπατέ μοι ἴδε ὃν ὁρᾷς ὃν παρέστηκας F* ‖ 9 *οἴμοι] οὐχ F* ‖ *ὁρ. οὐδ. F* ‖ *οὐαὶ ὅτι om F* ‖ *ἐτυφλόθην F* ‖ *ἐγὼ] παντελῶς F*

1 *ε.] ἔφη UE λέγει V* ‖ *φησὶν om Δ* ‖ *ὅτι] ὁ βασιλεὺς πάρεστιν add Δ* ‖ *βουλόμενος Δ* ‖ 2 *αὐτῷ] σοι Δ οἱ δὲ εἰσελθόντες ἀπήγγειλαν τῶ ἁγίω κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα add (Δ)* ‖ *δὲ] ταῦτα add Δ* ‖ *ὁ] μακάριος add Δ* ‖ *Μ.] καὶ γνοὺς (τῶ πνεύματι add U) τὸν δόλον τοῦ τυράννου (τῶ πνεύματι add E) add (Δ)* ‖ *κ. ὑπ.] ὑπ. δὲ κ. Δ* ‖ 3 *ὁρ. α.] ἀποκαλυφθὲν αὐτῶ (πρώην add UE) ὅραμα Δ* ‖ *ἐκ] ἀπὸ UE om V* ‖ 4 *χειρ. - καὶ om UE* ‖ *Πλ.] ἐπισκόπου V* ‖ 4–5 *ἐν - ἐκκλ.] ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Δ* ‖ *ἐν τῷ π.] ὧδε ἵσταται V om UE* ‖ 7 *δέ] βασιλεὺς add Δ* ‖ *λέγει UE* ‖ *ἐστιν alt] ἵσταται UE* ‖ *ὁρῶ] αὐτὸν add Δ* ‖ 8 *ἕστ. ἐν. σ.] ἐν ὄψει σού ἐστιν (ἵσταται E) (Δ)* ‖ *κ. φ.] κ. λέγει V ἔφη ὁ βασιλεὺς UE* ‖ 9 *οἴμοι] ἐγὼ τέως Δ* ‖ *οὐδὲν E* ‖ *ὁρῶ] θεοῦ γὰρ δυνάμει ἀπετυφλώθη (ὁ βασιλεὺς add UE) καὶ ἤρξατο (κράζειν καὶ add E ἀνακράζειν καὶ add U) βοᾶν add (Δ)* ‖ 9–238,1 *οὐαὶ ὅτι - μελῶν] τῶ ἀθλίω τί πέπονθα ἀπετυφλώθησαν γάρ μου οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ πάντα μου τὰ μέλη παρελύθησαν Δ*

10 bufa‖ *E: cf 227, 14* ‖ 15 *scr* ibi?

178 T εἰμι παράλυτος ἐκ πάντων τῶν μελῶν. ὢ Βεελζεβοὺλ Σα|τανᾶ, ὅσα εἴρηκας γεγόνασίν μοι. ἀλλὰ δέομαί σου μακάριε Ματθαῖε, ἀμνησικάκησόν μοι ὡς ἀγαθοῦ θεοῦ κῆρυξ· τάχα γὰρ ὁ διὰ σοῦ κηρυττόμενος Ἰησοῦς πρὸ τριῶν ἡμερῶν διὰ τῆς νυκτὸς ἐμφανισθείς μοι ὅλος ἐξαστράπτων ὥσπερ τις νεανίσκος εὔμορφος εἶπέν μοι· Ἐπειδὴ παραλογίζει ἐν τῇ πονηρίᾳ τῆς καρδίας σου περὶ τοῦ δούλου μου Ματθαίου, γίνωσκε, ἐφανέρωσα αὐτῷ ὅτι διὰ σοῦ ἔσται ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Καὶ εὐθὺς εἶδον αὐτὸν εἰς οὐρανοὺς ἀνελθόντα. εἰ οὖν οὗτός ἐστιν ὁ θεός σου, θεὸς ἀληθής ἐστιν, καὶ εἰ βούλεται τὸ σῶμά σου ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ταφῆναι πόλει εἰς μνημόσυνον σωτηρίας τῶν μετὰ

o Satanas! omnia quae dixit contingerunt mici. sed hoc te rogo sancte Mathee ut expectes me modicum et audias me ut euangelista dei. haec autem omnia quae patior, ante isto triduo apparuit mici Iesus quem tu predicas, et uidi eum in similitudine infantis rubei pulcerrimi, totus effulgens tamquam iubenis speciosus. dixit enim mici: Quid tanta cogitas in malitia cordis tui contra seruum meum Matheum? scito quia praenuntiaui quod per te erit finis corporis eius. Et statim uidi eum in caelis ascendentem. si ergo deus uerax est, quare non uult corpus tuum in ciuitatem nostram sepeliri pro memoria salutis nostrae, ut effugentur inmundissimi daemones? unde peto ut sine aliqua inuidia iubeas me curare. Tunc

---

1 *παραλυτικὸς F* ‖ 1–2 *ὢ - μοι om F* ‖ 2 *μακ. om F: cf 226, 9* ‖ *ματθία F* ‖ 3 *ὡς] ὅτι F* ‖ *θ. ἀγ. et add ἀμνησικάκου ὑπάρχεις add F* ‖ *δοῦλος F* ‖ *τ. γ. ὁ δ.] καὶ ὁ ὑπο F* ‖ 4 *Ἰ. om F* ‖ 5 *ὅλος om F* ‖ *ὥσπερ τις om F* ‖ 6 *μοι om F* ‖ *παρ.] πολλὰ λογίζει F* ‖ *πον. τ. om F* ‖ *καρδία F* ‖ 7 *ματθία F* ‖ *γίν. ἐφ. α. om F* ‖ *αὐτὸν P: cf 240, 4* ‖ 8 *δια] χειρός add F* ‖ *εὐθέως F: cf 235, 11; 239, 3 - 4; 5; 242, 1; 243, 6; 248, 8 - 9; 251, 19; 256, 17; 258, 13* ‖ 9 *ἀνιώντα F* ‖ *οὗτος] ὄντως F: cf 248, 5* ‖ *ἐστιν om F* ‖ 10 *ἐστιν ἀλ. et add ὅτι F* ‖ *del ἐστιν?* ‖ *εἰ om F* ‖ *σῶμα] λείψανον F: cf lat* ‖ 11 *πολιτεία καὶ χώρα ταφ. F* ‖ 11–239,1 *σωτ. - γεν.] τῆς σωτ. ἡμῶν F*

1–2 *ὢ - μοι om UE* ‖ 1 *ὢ] ἀσμοδαῖε add V: cf 235, 5* ‖ *βελζεβοὺλ V* ‖ 2 *ὅσα] πάντα ὅσα V* ‖ *γεγ. μοι] μοι ἀπέβησαν ἐν ἐμοί V* ‖ *μακ.] δοῦλε τοῦ θεοῦ Δ* ‖ 3 *θ. ἀγ. Δ* ‖ 4 *Ἰ.] θεὸς Δ* ‖ *δ. τ. ν. om Δ* ‖ 5 *ἐμφανίσας Δ* ‖ 6 *πολλὰ λογίζῃ Δ** ‖ *πονηρὰ ἐν τῇ καρδίᾳ Δ* ‖ 7 *γίν. om UE* ‖ 8 *εὐθέως Δ* ‖ 9 *αὐτ.] τὸν νεανίσκον ἐκεῖνον UE ἐκ. τ. ν. V* ‖ 10 *θ. ἀ. ἐ.] καὶ θ. ἀληθινὸς ὑπάρχει Δ* ‖ *εἰ om Δ** ‖ *σῶμα] λείψανον Δ: cf 241, 6* ‖ 11 *πόλ. ταφ. Δ*

12 *scr* dixisti?? ‖ 14 *scr* quod?? ‖ 17 quid] *scr* quoniam? quia?

ταῦτα γενεῶν καὶ φυγαδεύειν τοὺς ἀφανεῖς δαίμονας, τὸ ἀναβλέψαι με παράσχου ἰασάμενός με. Ἐπιθεὶς δὲ ὁ ἀπόστολος τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἰπὼν Ἐφφαθὰ Ἰησοῦ, ἀναβλέψαι αὐτὸν ἐποίησεν παραχρῆμα.

18 *Εὐθὺς δὲ ὁ βασιλεὺς κρατῶν τὸν ἀπόστολον καὶ τῇ δεξιᾷ χειραγωγῶν αὐτὸν δόλῳ ἤγαγεν εἰς τὸ παλάτιον· ὁ δὲ Πλάτων ἦν ἐν τῇ ἀριστερᾷ τοῦ Ματθαίου συμπορευόμενος καὶ ἀποκρατῶν αὐτόν. τότε λέγει ὁ Ματθαῖος· Τύραννε δόλιε, μέχρι πότε οὐκ ἐκτελεῖς τὰ ἔργα τοῦ πατρός σου τοῦ διαβόλου; Καὶ ὠργίσθη ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις· διενοεῖτο μὲν γὰρ πικροτέρῳ*

18 *Τότε ὁ βασιλεὺς χειραγωγῶν τὸν μακάριον Ματθαῖον ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι καὶ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς ἀριστεροῖς ἤγαγον αὐτὸν εἰς τὸ παλάτιον. γνοὺς δὲ ὁ ἀπόστολος τὸν δόλον τοῦ τυράννου λέγει αὐτῷ· Τύραννε καὶ αἱμοπότα, ἕως πότε κρύπτεις σου τὸν ἰὸν καὶ οὐ φανεροῖς αὐτὸν πράττων τὰ ἔργα τοῦ πατρός σου τοῦ Σατανᾶ; Διενοεῖτο γὰρ συμπορευόμενος*

sanctus apostolus inposuit manum super oculos eius dicens: In nomine domini Iesu Christi, respice. Et statim fecit eum uidere.

18 At imperator tenuit manum sancti apostoli, quasi discipulum se esse proponens, sic eum in suo palatio introduxit. nam Plato a sinistra parte continebat beatum Matheum. dicit autem sanctus Matheus imperatori: Tyranne subdole, quamdiu non perconples opera patris tui diaboli? Cogitabat autem ut per aliquod supplicium exitiale hunc perderet. sed tamen hoc

[3] cf Marc 7, 34

[1] *κ. πάντας τ. ἀφ. δαιμ. φυγαδεύεις F* ‖ [2] *μοι F* ‖ *ἰασ. με om F: del? ὅπως ἴδω σε καὶ τάλοιπα ἀκούεις add F* ‖ [2–3] *ἐπιθέντως δὲ τοῦ ματθία τὴν χεῖρα (om αὐτοῦ) F* ‖ [3–4] *εἰπ. ἐ. Ἰ.] ἐνφυσίσας αὐτῷ τρεῖς (l τρὶς) εὐθέως F* ‖ [4] *αὐτ. et παρ. om F* ‖ [5–6] *εὐθ. - δεξ.] καὶ λαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ ματθία F* ‖ [6] *δόλῳ om F: del?? cf lat* ‖ *ἀπῆλθεν F* ‖ [6–8] *ὁ δὲ - αὐτόν om F* ‖ [8] *ματθίας et add τῷ βασιλεῖ F* ‖ *τύρ.] κάκιστε καὶ add F* ‖ [9] *ἐκτ.] καὶ ἐργάζει add F* ‖ *σατανά F* ‖ [10] *καὶ - εἰρ. om F: del?* ‖ *μ. γ.] δὲ ὁ βασιλεύς F*

[1–2] *φυγ. - ἰασ. με] φυγαδευτήριον δαιμόνων ἐν τούτω γνώσομαι τὸ ἀληθὲς ἐν τῷ ἐπιθεῖναί σε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμὲ καὶ ἀναβλέψω (ἀναβλέψαι U ἀνέβλεψα E) (Δ)* ‖ [2–4] *ἐπ. - παρ.] ὁ δὲ ἀπόστ. τοῦ χριστοῦ (ὁ δὲ μακάριος V) ματθαῖος ταῦτα ἀκούσας καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ ἐπέθηκεν αὐτῷ τὰς χ. καὶ εὐθέως ἀνέβλεψεν (Δ)*

[11] *μακ. om V* ‖ [12] *καὶ ὁ] ὁ δὲ V* ‖ *ἤγαγεν E* ‖ [14] *τυράννου] βασιλέως add UE* ‖ [16] *γὰρ] ὁ βασιλεὺς add UE*

[20] *scr* tenens??

θανάτῳ τιμωρήσασθαι αὐτόν. ἐπεκράτησεν δὲ τοῦ ἀναλῶσαι 179 T *αὐτὸν πυρί. καὶ | προσέταξεν πλείονας ἐλθεῖν δημίους καὶ εἰς τὸν παραθαλάσσιον αὐτὸν ἀπαγαγεῖν τόπον, ἔνθα αἱ τῶν κακούργων ἀναιρέσεις γίνονται, εἰπὼν τοῖς δημίοις· Ἀκούω, φησίν, ὅτι ὁ θεὸς ὃν κηρύσσει ἐκ πυρὸς τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτὸν ῥύεται. καταθέμενοι οὖν αὐτὸν εἰς γῆν κατὰ νῶτα καὶ ἐκτείναντες ἐν ἥλοις σιδηροῖς περονήσατε αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, καὶ καταστεγάσατε αὐτὸν παπύρῳ, συμβρέξαντες ἐλαίῳ τῶν δελφίνων· θείῳ δὲ καὶ ἀσφάλτῳ καὶ πίσσῃ συγχώσατε αὐτόν, καὶ στυππίον καὶ κληματίδας ἐπάνω· οὕτω τὸ πῦρ*

αὐτῷ ποίῳ θανάτῳ ἀναλώσει αὐτόν. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν στρατὸν αὐτοῦ ἔφη αὐτοῖς· Κρατήσαντες τὸν Ματθαῖον ἀπαγάγετε αὐτὸν εἰς τὸν παραθαλάσσιον τόπον ἔνθα τῶν κακούργων ἀναίρεσις γίνεται. ἤκουσα γάρ τινων λεγόντων ὅτι ὁ θεὸς αὐτοῦ ὃν κηρύσσει ἐκ πυρὸς τοὺς αὐτῷ πιστεύοντας ῥύεται. ἐκτείναντες οὖν αὐτὸν κατὰ νώτου εἰς τὴν γῆν καταπείρατε ἥλοις τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τοὺς πόδας, καὶ εἶθ᾽ οὕτως καταστεγάσατε αὐτῷ παπύρῳ, συμβρέξαντες ἐλαίῳ δελφιναίῳ καὶ θείῳ καὶ ἀσφάλτῳ καὶ πίσσῃ· καὶ συγχώσαντες αὐτὸν κλημα-

uisum est atrociore tormentum ut eum uiuum incenderet. et precepit ut plurimi questionarii uenirent. hii quum aduenissent, dicit eis: Ducite eum super litore maris in loco ubi homicide puniuntur. audiui quia Iesus quem predicat hic de igne liueret credentes in se. sic ergo facite: extendite eum a dorso in terram et clabis ferreis transfigite manus eius et pedes, et cooperite eum papiro, quem primum infundite in delfinacio holeo cum sulphure uitumine et pice. quum uero obrueritis eum de papiro, superponite sarmenta super dorsum eius et sic

---

[1–2] *ἐπ. - πυρί] πλέον δὲ τοῦ καῦσαι αὐτ. ἐπεκρότησεν ἡ γνώμη F* ‖ [2] *πρ.] ὁ βασιλεὺς add F* ‖ [2–3] *ἀπαγαγὼν αὐτ. εἰς παρ. τόπ. F* ‖ [3] *ἔνθα] φησὶν add F* ‖ *ἡ F* ‖ [4] *ἀνέρεσις γίνεται F* ‖ *εἶπεν F* ‖ *τοὺς δημίους P: cf 238, 7* ‖ [5] *ὁ - κηρ.] ὅνπερ οὗτοι οἱ κακοῦργοι κηρύττουσιν κύριον ὅτι καὶ μάλιστα F* ‖ *θεὸς] scr Ἰησοῦς? cf lat et 238, 4* ‖ [5–6] *τ. π. - ῥύ.] ῥύ. αὐτούς F* ‖ [6] *οὖν om F* ‖ *κ. ν. om F* ‖ [6–7] *ἐκτ. - σιδ. om F* ‖ [7] *καταπερωνίσαντες F* ‖ [8] *καὶ om F* ‖ *πάπυρον F* ‖ *συμβρ.] αὐτῷ add F* ‖ [8–9] *scr ἐλ. δελφιναίῳ?? cf lat Δ* ‖ [9] *τε F* ‖ [10] *κλ. κ. στυπία F* ‖ *οὕτω τὸ] καὶ οὕτως F*

[12] *πιάσαντες UE* ‖ [13] *κακ.] ἡ add UE* ‖ [15] *κηρύττει UE* ‖ *ἐκ] τοῦ add V* ‖ [16] *ἐπὶ UE* ‖ *κατασπείρατε V* ‖ [18] *αὐτὸν E* ‖ *συμβρέχοντες UE* ‖ [19] *αὐτῷ UE* ‖ *κληματίδας E: recte? scr κληματίδαις??? cf 245, 1 - 2 F*

αὐτῷ προσάψατε· ὡς εἴ τις ὑμῖν ἀντιστῇ τῆς ἴσης τεύξεται τιμωρίας.

19 *Ὁ δὲ ἀπόστολος παρεκάλεσεν τοὺς ἀδελφοὺς μεῖναι ἀταράχους, καὶ ἵνα μετὰ πολλῆς πρᾳότητος χαίροντες ἐπακολουθῶσιν, ψάλλοντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν θεόν, ὅτι κατηξιοῦντο ἔχειν τοῦ ἀποστόλου τὸ λείψανον. ἐλθόντες οὖν οἱ δήμιοι ὡς κάκιστοι θῆρες κατεπερόνησαν εἰς γῆν τὰς χεῖρας*

τίδες ἐξάψατε πυράν. καὶ εἴ τις τῶν ὁμοφύλων ἀντιστῇ ὑμῖν, τῆς αὐτῆς τεύξεται τιμωρίας.

19 *Ὁ δὲ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ Ματθαῖος πολλὰ παρεκάλεσεν τοὺς ἀδελφοὺς μεῖναι ἀταράχους, παραινῶν αὐτοὺς καὶ λέγων ὅτι Εἴ τις βούλεται ἐναντίον τι διαπράξασθαι, τῇ οἰκονομίᾳ τοῦ Χριστοῦ ὁ τοιοῦτος ἀνθέστηκεν. Καὶ οὕτως ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀδελφοὶ ἡσύχασαν καὶ μετὰ πολλῆς τῆς πρᾳότητος καὶ ἡσυχίας ἠκολούθουν τῷ ἁγίῳ ἀπιόντι ἐπὶ τὴν τελείωσιν, ψάλλοντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν θεόν, ὅτι κατηξιοῦντο ἔχειν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου τὸ λείψανον. ἐλθόντες οὖν ἐπὶ τὸν τόπον οἱ δήμιοι ὡς κάκιστοι θῆρες κατεπερόνησαν ἐν ἥλοις μακροῖς*

eum incendite. si autem aliquis eum de uobis uoluerit eripere, ipsam poenam patiatur.

19 Sanctus uero Matheus multum rogauit fratres ut sine aliqua turbatione essent. Sed magis cum disciplina et simplicitate sequimini, psallentes et benedicentes dominum nostrum Iesum Christum, quia digni estis ut habeatis reliquias apostolorum. Quum uenissent ad locum, iniqui carnifices sic quasi ferae transfixerunt manus eius et pedes cum clauos ferreos in

1 *ὡς εἴ] καὶ ἂν F ‖ ὑμ. ἀντ.] ἀντιστήσεται ὑμ. F ‖ ἴσ.] αὐτῆς F ‖ 3 ἀπ.] ματθίας F πολλὰ add F: recte?? cf 238, 6 ‖ παρακαλέσας F ‖ 4 ἵνα] πάντες F ‖ πολλ. et χαίρ. om F: cf 5 ‖ ἠκολούθουν F melius sed cf lat ‖ 5 ὅτι κ.] καὶ χαίροντες ἐπὶ τὸ μέλλειν F ‖ 6 τ. ἀπ. om F ‖ ἐ. οὖν] ὡς δὲ ἐ. F ‖ οὖν ⟨ἐπὶ τὸν τόπον⟩?? cf lat Δ ‖ 7 ὡς κ.] καὶ παγκάκιστοι F ‖ ⟨ἐν ἥλοις σιδηροῖς⟩ εἰς?? cf 240, 7 et lat et Δ ‖ εἰς γ. om F*

8 *ἐξ.] μεγίστην add UE ‖ ὁμ.] αὐτοῦ add UE ‖ ἀντιστήσεται V ‖ 9 αὐτῆς] αὐτῷ add UE ‖ 10 ὁ - M.] βουλομένου δὲ τοῦ λαοῦ παντὸς θρύλλον μέγιστον ποιῆσαι πρὸς τὸ ἀντιστῆναι τοῖς ὑπηρέταις ἕνεκα τοῦ ἀποστόλου ματθαίου αὐτὸς ὁ τοῦ χριστοῦ μαθητὴς καὶ μιμητὴς UE: cf 228, 8 ‖ παρεκάλει UE ‖ 12 βουληθείη UE ‖ 13 ὁ τοι.] τοι. V οὕτως E ‖ οὕτω U om E ‖ 16–17 τὸ λ. τοῦ ἁγ. ἀπ. UE ‖ 17 τόπον] καὶ λαβόντες add UE ‖ 18 δ.] στρατιῶται U (E) ‖ θ.] τὸν ἅγιον add UE ‖ 18–242,1 κατ. - M.] καθήλωσαν αὐτὸν χερσὶν καὶ ποσὶν ἥλ. μ. εἰς τὴν γ. UE ‖ 18 ἐν om UE: cf 240, 7; 17*

20 *scr* patietur?? ‖ 24 *scr* apostoli?

καὶ τοὺς πόδας τοῦ Ματθαίου, καὶ πάντα ποιήσαντες ὡς πρ σετάχθησαν προσῆψαν τὸ πῦρ· καὶ αὐτοὶ μὲν ἔκαμνον πυκνῶ ἐξάπτοντες κύκλῳ, ὅλον δὲ τὸ πῦρ μετεβάλλετο εἰς δρόσον, ὥ τοὺς ἀδελφοὺς χαίροντας ἐκβοᾶν· Εἷς θεὸς ὁ τῶν χριστιανῶ ὅτι οὕτως ἰδόντες ἀληθῶς ἐπιστεύσαμεν· εἷς θεὸς ὁ τῶν χρ στιανῶν ὁ τὸν ἴδιον ἀπόστολον ἐν πυρὶ διασῴζων. Καὶ ἀπ
180 T τῆς φωνῆς ἐσείσθη ἡ πόλις. καὶ ἐξελθόντες τινὲς τῶν δημίω εἶπον τῷ βασιλεῖ· Ἡμεῖς μὲν ὦ βασιλεῦ πάσα τιμωρία μηχανῆ

εἰς γῆν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τοῦ ἀποστόλου Ματθαίου καὶ πάντα ποιήσαντες καθὼς προσετάχθησαν ἀνῆψαν τι πυράν· καὶ αὐτοὶ μὲν ἔκαμνον πυκνῶς ἐξάπτοντες τὸ πῦρ κ κλῳ, θείᾳ δὲ δυνάμει τὸ πῦρ μετεβάλλετο εἰς δρόσον, ὥ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς ὁρῶντας τὸ γινόμενον χαίροντας ἀν βοᾶν· Εἷς θεὸς ὁ τῶν χριστιανῶν ὁ βοηθῶν τῷ Ματθαίῳ, ε ὃν καὶ ἡμεῖς ἐπιστεύσαμεν, ὁ καὶ διασώσας αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρ ἄφλεκτον. Ἀπὸ δὲ τῆς κραυγῆς ἐσείσθη ἡ πόλις ἅπασα καὶ τόπος ἐν ᾧ ἵσταντο. τότε ἐλθόντες τινὲς τῶν στρατιωτ ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ τὰ γεγενημένα λέγοντες οὕτως· Βασιλε ἡμεῖς μὲν πάντα τὰ πραχθέντα ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ οὐ ἀφηγήσασθαι δυνάμεθα· καθὼς γὰρ ἐκέλευσας πάντα πεποι

terram, et omnia perfecerunt sicut precepit eis imperator posuerunt ignem in circuitu sancti Mathei. at uero illi incei dentes laborabant, nam ille ignis sic erat sancto Matheo tan quam ros. fratres autem psallebant dicentes: Vnus est deı uerus christianorum et per signa quae uidimus quia apostolı suos de igne liuerat. Et quum haec dixissent fratres qui erai disciipuli sancti Mathei, ad eorum uoces contremuit tota ciuita et uenerunt iniqui carnifices et dixerunt: Nos quidem imperat

[1] κ. τ. π. τ. Μ.] αὐτοῦ κ. τ. π. F ‖ ἐκελεύσθησαν et add εὐθὺς F [2] προσήπτον F ‖ πυκ. om F ‖ [3] ἐξ.] προσάπτοντες τὸ πῦρ F: cf lat ‖ ὅ δὲ τὸ] τὸ δὲ F ‖ ε. δρ. μετ. F ‖ [4] χ. ἐ.] πάντας βοᾶν F ‖ εἷς] ὁ add F [5] ὅτι - χριστ. om F ‖ [6] ἴδ. ἀπ.] δοῦλον αὐτοῦ ματθίαν καὶ F ‖ διασώ F ‖ [6-7] καὶ - πόλ.] ὥστε ἐκ τ. κραυγῆς σισθῆναι τὴν πόλιν F ‖ [7] πόλ ⟨πᾶσα⟩?? cf lat Δ ‖ κ. ἐξ.] ἔλθοντες δὲ F ‖ [8] εἶπον τ. β.] ἐμήνυσαν τ. λέγοντες F: cf lat ‖ βασιλεῦ ⟨καθὼς ἐκέλευσας⟩? cf lat Δ ‖ π. τ. μ. om πάσῃ τιμωρίας μηχανῇ Tischendorf fort recte: cf 255, 7

[10] ἦψαν V: cf 243, 1 ‖ [11] τὸ π.] τὴν πυρὰν V: cf 243, 9 ‖ [12] θεία V ‖ μετεβάλετο V: cf 243, 13 ‖ [13] τ. ἀδ. om V ‖ βοᾶν V ‖ [15] π πιστεύκαμεν UE ‖ [16-17] ὁ τ. ἐν ᾧ ἵ. κ. ἡ π. ἅπ. UE ‖ [18] βασ.] πάν add E: cf 20 ‖ γεγ.] ἅπαντα add U ‖ [19] μὲν om UE ‖ [20] πάντα om U cf 18 ‖ ἐποιήσαμεν UE

[25] uidimus ⟨credimus⟩?

ἥψαμεν τὸ πῦρ, ἀλλ' ἔν τινι ὀνόματι σβεννύει Χριστὸν ἐπικαλούμενος καὶ τὸν τούτου σταυρὸν ἐπονομάζων ὁ φαρμακός· οἱ δὲ χριστιανοὶ κυκλοῦντες αὐτὸν προσπαίζουσιν τῷ πυρὶ καὶ γυμνοῖς ποσὶν πατοῦντες καταγελῶσιν ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς αἰσχυνόμενοι πεφεύγαμεν.

20 Τότε ἐκέλευσεν πλῆθος ἀνθρακιᾶς ἀπὸ τῆς καμίνου τοῦ ἐν τῷ παλατίῳ βαλανείου κομίζεσθαι καὶ τοὺς δεκαδύο θεοὺς τοὺς χρυσοῦς καὶ τοὺς ἀργυροῦς· καὶ Περιστήσατέ φησιν

χαμεν καὶ εἶθ' οὕτως προσήψαμεν τὴν πυράν. ἀλλ' ἀγνοοῦμεν τί ἐστιν ἐπ' αὐτῷ τὸ συμβάν· ὅσον γὰρ ἡμεῖς ἀνήπτομεν τὴν φλόγα καὶ ἐξεκαίομεν, ἐκεῖνος ἐπικλήσει τινὸς Ἰησοῦ λεγομένου, καὶ τὸν τούτου σταυρὸν ἐπονομάζοντος, ἡ φλὸξ ἐμαραίνετο καὶ εἰς δρόσον μετεβάλλετο. ἔτι δὲ καὶ οἱ χριστιανοὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ κατηχηθέντες προσπαίζουσι τῷ πυρὶ γυμνοῖς τοῖς ποσὶν αὐτὸ καταπατοῦντες καὶ καταγελῶσιν ἡμῶν τοὺς θεούς· ἡμεῖς δὲ αἰσχυνθέντες φυγῇ ἐχρησάμεθα.

20 Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἠλλοιώθη τῷ προσώπῳ καὶ ἐκέλευσεν πλῆθος ἀνθρακιᾶς ἐνεχθῆναι ἀπὸ τῆς καμίνου τοῦ βαλανείου τοῦ ὄντος πλησίον τοῦ παλατίου, φέρειν δὲ καὶ τοὺς δώδεκα αὐτοῦ θεοὺς τοὺς χρυσοῦς καὶ ἀργυροῦς.

secundum preceptum tuum cum magno labore incendimus in circuitu sic ut flama ipsa ad caelum perueniret. ille uero inuocans nomen Iesu Christi et nominans signum crucis, statim ille ignis extinctus est sic ut christiani in circuitu eius adstantes nudis pedibus calcarent ad nostram confusionem. et nos erubescentes fugimus.

20 Dicit autem eis imperator: Ite in balneum palatii mei et colligite multos carbones de fornace et eius lateribus deferte et sternite ei. similiter et duodecim deos meos argenteos et

---

[1] προσήψαμεν F: cf 242, 10 ‖ πυρὶ F ‖ ἀλλ' ἔν] ὅλον δὲ τὸ πῦρ ἐνὶ (l ἐνί) F ‖ ὀν.] χριστοῦ in mg add F ‖ σβένοιτε F ‖ Χρ. ἐπ. om F ‖ [2] ὀνομάζων F ‖ φ.] μάγος ἐκεῖνος F ‖ [3] κ. α.] οἱ περικλοῦντες καὶ αὐτοὶ F ‖ καὶ om F ‖ [4] π. πατ.] τοῖς π. F: cf 218, 6 ‖ [4–5] καταγελόντες ἡμῖν ἤδε ἡμ. δὲ αἰσχυνθέντες ἐφύγωμεν F ‖ [6] τ. ἐκ.] ὁ δὲ παγκάκιστος τύραννος εὐθὺς προσέταξεν F ‖ ἀνθ.] πυρὸς F: cf 244, 3 et 245, 5 et lat ‖ [7] ἐν τ. π. om F ‖ [7–8] κ. τ. - ἀργ.] προστάξας ἐνεχθῆναι κ. τὰ τῶν δώδεκα θεῶν ξώανα ἐκ χρυσίου πολλοῦ καὶ ἀργυρίου τειεχνασμένα (l τετεχν.) F ‖ [8] περιστήσαι αὐτὰ (om φ.) F

[9] εἶθ' οὕτως om UE: cf 225, 4; 252, 10 ‖ [10] ἐπ' α. om V ‖ ἀποβὰν V ‖ [13] ἐπον.] scr ἐπονομάζων, τοσοῦτον? καὶ ἐκτυποῦντος add UE ‖ [14–15] ἀ. καταπ. om V ‖ [16] φ. ἐχρ.] ἐφύγομεν UE: cf 247, 12 ‖ [18] πλ.] πυρὸς add V ‖ [19] φ.] ἐνέγκαι UE ‖ [20] αὐτοῦ om V

αὐτοὺς κύκλῳ τοῦ φαρμακοῦ, μή πως καὶ τὸ ἀπὸ τῆς καμίνου τοῦ παλατίου μαγεύσῃ πῦρ. Γενόμενοι δὲ πλείους δήμιοι καὶ στρατιῶται οἳ μὲν τὴν ἀνθρακιὰν ἐκόμιζον, οἳ δὲ τοὺς θεοὺς βαστάζοντες ἔφερον· καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπηκολούθει τηρῶν μὴ κλέψῃ τις τῶν χριστιανῶν ἕνα τῶν θεῶν αὐτοῦ ἢ μαγεύσῃ τὸ πῦρ. καὶ ὡς ἤγγισαν τῷ τόπῳ ὅπου ἦν ὁ ἀπόστολος προσπε-
181 T *ρονηθείς, εἶδον, καὶ τὸ | πρόσωπον αὐτοῦ ἔβλεπεν εἰς τὸν οὐρα-*

καὶ ἐποίησαν οὕτως· γενόμενοι γὰρ πλῆθος στρατιωτῶν καὶ δημίων οἳ μὲν τὸ πῦρ ἐκόμιζον τῆς ἀνθρακιᾶς, οἳ δὲ τοὺς θεοὺς βαστάζοντες ἔφερον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς συνεπορεύετο τοῖς θεοῖς, ἡ δὲ ἀνθρακιὰ ἐπηκολούθει. γενομένου δὲ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὸν τόπον ὅπου ἦν ὁ ἅγιος ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ Ματθαῖος, προσέταξε τοῖς ὑπηρέταις αὐτοῦ λέγων· Περιστήσατε τοὺς θεοὺς ἡμῶν κύκλῳ τοῦ φαρμακοῦ τούτου καὶ τηρεῖτε μή τις κλέψῃ κἂν ἕνα τῶν θεῶν, ὅτι πολλῆς ὁλκῆς τυγχάνουσι, καὶ ἀσφαλῶς αὐτοὺς τηρεῖτε, ἵνα μὴ καταπέσωσιν ἐν τῇ ἀνθρακιᾷ· καὶ τότε διαράνατε τὴν ἀνθρακιὰν κύκλῳ τοῦ μάγου· ἴδωμεν εἰ ἄρα καὶ τὸ πῦρ τοῦ παλατίου δύναται μαγεῦσαι. ὄψεσθε δὲ καὶ τοὺς θεοὺς τὴν ἑαυτῶν ἐκδίκησιν ποιουμένους, ὅτι πολλὰ ἐλοιδορήθησαν ὑπ᾽ αὐτοῦ. Καὶ τούτων πάντων γενομένων ἦν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ βλέπον εἰς τὸν οὐρανόν, τὸ δὲ πᾶν σῶμα αὐτοῦ

aureos in circuitu eius ponite, ne forte per suas artes magicas et carbones de fornace extinguat. Et collegerunt se multi milites cum questionariis: alii carbones igneos portabant, alios deos suos in collo ferebant. nam ipse imperator sequebatur eos de longe, seruans ne aliquis unum de diis eius raperet aut aliquis ex christianis per magicas suas extingueret ignem. et quum adpropinquassent ad locum ubi erat sanctus apostolus confixus, uultus autem eius erat aspiciens in caelum, nam

---

1 *φ.] ἁγίου ματθία F ‖ ὅπως μὴ F ‖ τὸ om F ‖ 1–2 τ. π. τ. κ. F | 2 μαγ.] τῷ add F ‖ 3 τ. ἀ.] τῷ πῦρ F ‖ 4 ὁ] αὐτὸς ὁ F: cf 247, 2; 250, 4 | 5 τις κλ. F ‖ τῶν - τῶν om F ‖ θεὸν F ‖ 5–6 ἢ - πῦρ om F ‖ 6 ἀπ. πρ.] ὁ ματθίας τεταμμένος F ‖ 7 εἶδον, καὶ] scr ἰδοὺ?? an εἶδον, καὶ ⟨ἰδοὺ⟩? cf 232, 1; 254, 7 ‖ ἴδων P om F ‖ βλέπων F: scr βλέπον? cf 254, 7*

9–11 *κ. ἐπ. - ἡ δὲ] ἐνεχθέντων δὲ αὐτῶν συνεπορεύετο αὐτοῖς καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ UE ‖ 11 γεν. - βασ.] ὅθεν ἐλθὼν ὁ βασιλεὺς V ‖ 12 οὗ V | τ. Χρ. om UE ‖ 13 ἐκέλευσε V ‖ τ. ὑπ. α. om V ‖ 14 ἡμῶν om V | 16 ἀνθρ.] τοῦ πυρὸς add V: cf 245, 14 ‖ 17 μάγου] εἰπόντες add V ‖ 20 γεν.] ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν add UE ‖ 21 πρόσ. - πᾶν om UE: cf 245, 10 ‖ αὐτοῦ] τοῦ ἀποστόλου UE*

24 *scr* alii? ‖ 27 suas ⟨artes⟩?? *cf 21; 233, 22; sed etiam 246, 29*

νόν, τὸ δὲ πᾶν σῶμα αὐτοῦ κεχωσμένον τῷ παπύρῳ, καὶ ὕλη πολλὴ φρυγάνων ἐπάνω τοῦ σώματος αὐτοῦ ὡς ἐπὶ πήχεις δέκα· ἐγκελεύσας δὲ τοῖς στρατιώταις περιστῆσαι τοὺς θεοὺς κύκλῳ τοῦ Ματθαίου ἀπὸ πηχῶν πέντε προσδεδεμένους ἀσφαλῶς, ὅπως μὴ πέσωσιν, καὶ προσέταξεν ἐπιριφῆναι τὴν ἀνθρακιὰν καὶ πανταχόθεν προσάψαι τὴν ὕλην.

21 Ὁ δὲ Ματθαῖος ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐβόησεν· Ἀδωναΐ ἐλωὶ σαβαὼθ μαρμαρὶ μαρμοῦνθ· Τοῦτ' ἔστιν· Πάτερ

συγκεχωσμένον τῷ παπύρῳ, καὶ ὕλη πολλὴ τῶν φρυγάνων ἐπάνω τοῦ σώματος αὐτοῦ ὡς ἐπὶ πήχεις δέκα· κελεύσας δὲ τοῖς στρατιώταις παραστῆσαι τοὺς θεοὺς κύκλῳ τοῦ Ματθαίου ἀπὸ πηχῶν πέντε προσδεδεμένους ἀσφαλῶς, ἵνα μὴ καταπέσωσιν ἐν τῷ πυρί, καὶ εἶθ' οὕτως προσέταξεν ἐπιρριφῆναι τὴν ἀνθρακιὰν καὶ πανταχόθεν προσάψαι τὴν ὕλην ἑστῶτος αὐτοῦ.

21 Τότε ὁ μακάριος Ματθαῖος ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνεβόησεν καὶ εἶπεν· Πάτερ καὶ θεὲ καὶ κύριε Ἰησοῦ Χριστέ,

corpus eius totum coopertum erat de papiro cum sarmenta usque ad cubitos decem, et iussit imperator milites in circuitu stare et sic deos deposuit et dixit: Diligenter ligate eos, ne forte cadant in terram. Et quum hoc fecissent, iussit ut illos carbones igneos super eum mitterent et in circuitu incenderent omnem fragmen.

21 Et clamauit sanctus Matheus dicens: Adonay elooc sabaoth morimal monit, Hoc est: Pater meus et deus meus

---

[1] *αὐτοῦ om F* ‖ *συγκεχωσμένον F* ‖ [1–2] *ὕλ. π. φρ.] κληματίδη καὶ ξύλων θείω τὲ καὶ ἀσφάλτω F* ‖ [2] *ὡς om F* ‖ [3] *ἐγκ. δὲ] καὶ κελεύσας F* ‖ [3–4] *ὡς ἀπὸ π. π. κύ. τ. ματθία περ. τ. θ. F* ‖ [5] *ἵνα F* ‖ *καὶ del?? (cf Δ) an καὶ ⟨καταχαῶσιν⟩? (cf 253, 8) πρὸς τὸ μὴ τινᾶς τῶν θεῶν αὐτοῦ κατακαεῖναι εὐθὺς add F* ‖ *ἀνθ.] τοῦ πυρὸς add F: cf V et 243, 6* ‖ [6] *παντ. om F* ‖ *τῇ ὕλη et add ἐπάνω τοῦ σώματος τοῦ ματθία F* ‖ [7] *ματθίας F* ‖ *ε. τ. ο. om F* ‖ [8] *Ἀδ. - ἔστιν] εὐχόμενος F*

[10] *τ. σώμ. om V* ‖ *δέκα] μόνον δὲ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν ἀποκεκαλυμμένον ἄνω βλέπων εἰς τὸν οὐρανὸν add UE: cf 244, 21* ‖ [10–12] *κελ. - ἀσφ.] τοὺς δὲ θεοὺς αὐτῶν ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς προσδεθῆναι ὡς ἀπὸ π. π. κύκλω τ. ἀποστόλου UE* ‖ [11] *scr περιστῆσαι?* ‖ [13] *τ. π.] τῇ ἀνθρακιᾶ UE* ‖ *καὶ om V: del?? cf 5* ‖ *ε. οὕτ.] αὖθις V: cf 225, 4* ‖ *ἐκέλευσεν UE* ‖ [13–14] *ἐπιρρ. - παντ. om UE* ‖ [14] *ἀνθρ.] τοῦ πυρὸς add V: cf 244, 16* ‖ *ἐξάψαι V: cf 241, 8; 242, 11; 243, 9* ‖ *ἑστ.] ἔμπροσθεν UE* ‖ [16] *ἀν. - οὐρ. om UE* ‖ [17] *ἀνεβ.] ἐκ τῆς πυρᾶς add UE* ‖ *θεὲ] μου add V* ‖ *ἰησοῦς χριστὸς V*

[20] *scr* dicit?? *(compendio scr E): cf 246, 29; 261, 25*

θεὲ κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ῥῦσαί με καὶ κατάφλεξον τὰ σεβάσματα τῶν θεῶν αὐτῶν, ἐπιδιωξάτω δὲ καὶ τὸν βασιλέα μέχρι τοῦ παλατίου τὸ πῦρ, ἀλλὰ μὴ εἰς ἀφανισμόν, ἴσως γὰρ μετανοήσας ἐπιστρέψει. Ἀφάτου δὲ πρὸς ὕψος τῆς φλογὸς ἑωραθείσης νομίσας ὁ βασιλεὺς κατακαίεσθαι τὸν Ματθαῖον ἀνεγέλασεν, καί φησιν· Μή τι ὠφέλησέν σε ἡ μαγεία σου Ματθαῖε; μή τι νῦν δύναταί σου ὁ Ἰησοῦς βοηθῆσαι; Καὶ ὡς ταῦτα ἐλάλει, φοβερὸν ἐφάνη θαῦμα· ὅλον γὰρ τὸ πῦρ μετὰ τῆς ὕλης ὑπο-

εὐχαριστῶ σοι ὅτι κατηξίωσάς με τῶν ἀγαθῶν τούτων. καὶ τὰ νῦν δέομαί σου, ῥῦσαί με ἐκ τοῦ πυρὸς τῇ ὥρᾳ ταύτῃ, καὶ αἴσχυνον τοὺς ἐχθρούς μου, καὶ πεσάτωσαν τὰ σεβάσματα αὐτῶν καὶ ἀναλωθήτωσαν ἐν τῷ πυρὶ τούτῳ, ἵνα γνῶσιν πάντες ὅτι οὐδὲν ἀδυνατεῖ τῇ σῇ ἐξουσίᾳ καὶ προστάξει· καταδιωξάτω δὲ κύριε τὸ πῦρ καὶ τὸν δεινὸν βασιλέα μέχρι τοῦ παλατίου, μὴ εἰς ἀφανισμόν, ἴσως γὰρ ἐπιστρέψας μετανοήσει. Μεγάλης δὲ τῆς φλογὸς ὁραθείσης νομίσας ὁ βασιλεὺς κατακαίεσθαι τὸν Ματθαῖον μέγα ἀναγελάσας ἔφη· Μή τι ὠφέλησαν αἱ μαγεῖαί σου Ματθαῖε; μὴ ἠδυνήθην σε ῥύσασθαι ὁ Ἰησοῦς ὃν πιστεύεις; Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐξαίφνης φοβερὸν καὶ ἔκθαμβον θέαμα γέγονεν, ὥστε πάντας βοᾶν καὶ λέγειν· Εἷς θεὸς ὁ διὰ Ματθαίου καταγγελθεὶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ὃς ῥύεται ἐκ πυρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ. Ὅλον γὰρ τὸ πῦρ τῆς ὕλης ὑποχωρῆσαν

Iesu Christe liuera me et incende culturas eorum quos dicunt esse deos, opera manuum hominum. similiter et exurgat ignis et persequatur impiissimum imperatorem usque ad palatium eius sic ut non eum laedat, si forte paeniteat et conuertatur ad dominum. Et quum uidisset imperator ignis magnitudinem, putauit quia incensus est sanctus Matheus, et stridens dentibus dixit: Putasne prode tibi fuerunt magicae tuae Mathee? numquid ualet aliquid Christus tuus? Et quum haec diceret imperator, subito facta sunt mirabilia magna: totus autem exiuit

---

[2] *τ. θ. om F ‖ βασ.] δεινὸν τοῦτον τύραννον F ‖ [2–3] τὸ π. μ. τ. παλ. F fort recte ‖ [3–4] ἐπιστρέψας μετανωήσει F ‖ [4] θεωρουμένης F: scr αἰωρηθείσης?? (cf 247, 2; 237, 3) καὶ add F ‖ [5] νομείζων F ‖ [5–6] ματθίαν κατεγέλα λέγων F ‖ [6] Ματθ. om et add εἶ (l ἦ) F ‖ [7] νῦν om F ‖ σου - βο.] ὃν λέγεις χριστὸν F ‖ scr σοι?? ‖ ἔλεγεν et add μέγιστον καὶ F ‖ [8] θ.] τοῖς παροῦσιν add F ‖ [8]–247,[1] τὸ π. γ. ὅλ. ὑπ. μ. τ. ὕ. τοῦ δικαίου διενεμήθη F*

[11] *σου UE ‖ [14] παλ.] αὐτοῦ add U: cf 247, 19 ‖ [15] ἀφ.] δέ add E ‖ [17] ἀν. μέγα U ‖ μεγάλως V ‖ γελάσας VE: cf 5 ‖ ⟨σε⟩ αἱ? ‖ [18] εἰδυνήθη E ἐδυνήθην V ‖ ὁ om V ‖ εἰς ὃν ἐπεποίθης UE ‖ [22] πῦρ ⟨μετὰ⟩?*

[29] *scr* dicit?? *(comp scr E) cf 245, 20* ‖ [29] tuae ⟨artes⟩?? *cf 244, 27*

χωρῆσαν ἀπὸ τοῦ Ματθαίου περιεχύθη περὶ τοὺς θεοὺς αὐτῶν,
ὡς μηδὲν τοῦ χρυσοῦ ἢ τοῦ ἀργύρου ὁραθῆναι, καὶ τὸν βασιλέα
φεύγοντα λέγειν· Οἴμοι, ὅτι ἀπώλοντο οἱ | θεοί μου ἀπὸ ἐμβρι- 182 T
μήσεως τοῦ Ματθαίου, ὧν ὁ σταθμὸς ἦν χίλια τάλαντα χρυσίου·
κρείττονές εἰσιν οἱ λίθινοι καὶ οἱ ὀστράκινοι θεοί, ὅτι οὔτε
χωνεύονται οὔτε κλέπτονται.

22 Ἐπειδὴ δὲ οὕτως τὸ πῦρ κατανάλωσεν τοὺς θεοὺς αὐτῶν καὶ πολλοὺς στρατιώτας κατέφλεξεν, ἄλλο πάλιν ἐγένετο θαῦμα παραδοξότερον. τὸ γὰρ πῦρ ἀπεικασθὲν μεγάλῳ καὶ

ἀπὸ τοῦ Ματθαίου διεχύθη περὶ τοὺς θεοὺς αὐτῶν, ὡς μηδὲν ἔτι τοῦ χρυσίου ἢ τοῦ ἀργυρίου ὁραθῆναι· ἀλλά γε δὴ καὶ ὁ βασιλεὺς φυγῇ χρησάμενος ἀνεβόα λέγων· Οἴμοι τῷ ἀθλίῳ καὶ δυστύχῳ· ἀπώλοντό μοι οἱ θεοί, ὧν ὁ σταθμὸς ὑπῆρχεν χιλίων ταλάντων χρυσίου καὶ χιλίων ταλάντων ἀργυρίου· τάχα γὰρ κρείττονές εἰσιν οἱ λίθινοι καὶ οἱ ὀστράκινοι θεοί, ὅτι οὔτε χωνεύονται οὔτε κλέπτονται. τοσαῦτα ἔκαμον οἱ προπάτορές μου καὶ ἐποίησαν ἐν κόπῳ πολλῷ τοὺς θεούς, καὶ νῦν ἰδοὺ ὑπὸ ἑνὸς μάγου ἀνηλώθησαν.

22 Καὶ ταῦτα λέγων δρομαίως ἀπῄει ἐν τῷ παλατίῳ· ἐξαίφνης γὰρ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πυρᾶς ὡς ὁμοίωμα δράκοντος καιομένου καὶ ἀνιμωμένου τὴν γῆν· καὶ ἐδίωκεν τὸν τύραννον

impetus ignis a sancto Matheo et succendit flama duodecim deos eius aureos et argenteos, et sic incensi sunt ut non pareret de his aliquid neque de auro neque de argento. et fugiens imperator clamabat dicens: Vae mici, quia perierunt dii mei, qui habebant plus quam mille pondus auri et argenti! iam meliores sunt lapidei et testei et lignei quam aurei et argentei, quia neque liquefiunt neque rapiuntur.

22 Hoc dicebat quia ignis consumserat deos eius. facta sunt autem iterum mirabilia. ignis ille factus in similitudinem drachonis exsequutus est tyrannum usque in palatio eius, et

---

[1] τ. θ. α.] τὰ ξώανα τῶν θεῶν α. οἵ εἴσαν ἐκ χρυσίου καὶ ἀργυρίου F ‖ [2] μηδ. - ὁρ. om F ‖ τὸν] αὐτὸν τὸν F: cf 244, 4 ‖ [3] φεύγειν ἐκεῖθεν κράζοντα F ‖ ἀπώλεσα τοὺς θεούς F ‖ [3–4] ἀπὸ - M. om F ‖ [4] ἦν χ.] ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν εἰς ἑκατῶν F ‖ χρυσίου ⟨καὶ ἀργυρίου⟩?? cf lat Δ ‖ [5] κρ.] τάχα κρίττων F ‖ λιθ. - θ.] ξύλινοι κ. λιθ. F ‖ [6] ληστεύονται ο. χων. F ‖ [7–8] ἐπ. - ἐγ.] ἦν οὖν ἰδεῖν F ‖ [9] παράδοξον F ‖ [9]–248,[1] μεγ. δρ. ὁμοιωθὲν (om κ. φ.) F

[11] ἔτι post ἀργ. (V) ‖ ἀλλά - δ] ὁ δὲ UE ‖ [12] ἐβόα V: cf 242, 13 ‖ λ.] οὕτως V ‖ τῷ ἀ. om E ‖ [12–13] κ. δ. om UE ‖ [13] μου E et Tischendorf ‖ [14] γὰρ om V ‖ [17] θεοὺς] τούτους add E ‖ [19] scr δρομαῖος? ‖ παλ.] αὐτοῦ add UE: cf 246, 14; 248, 11; 13 ‖ [21] ἀνιμαμένου (U)E ‖ τῆς γῆς E

φοβερῷ δράκοντι ἐπεδίωκεν τὸν τύραννον μέχρι τοῦ παλατίου, καὶ κύκλῳ διατρέχων καὶ περιειλούμενος εἰσελθεῖν εἰς τὸ παλάτιον οὐ συνεχωρεῖτο, ὡς ὑποστρέψαι διωκόμενον ὅπου ἦν Ματθαῖος καὶ βοῆσαι· Δέομαί σου ὅστις εἶ ἄνθρωπε, ἢ μάγος ἢ φαρμακὸς ἢ θεὸς ἢ θεοῦ ἄγγελος, οὗ οὐκ ἥψατο ἡ τοσαύτη πυρά, ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ τὸν φοβερὸν τοῦτον καὶ πύρινον δράκοντα· ἀμνησικάκησόν μου ὡς ὅτε καὶ ἀναβλέψαι με ἐποίησας. Ὁ δὲ Ματθαῖος ἐμβριμησάμενος τῷ πυρί, καὶ σβεσθείσης τῆς φλογὸς καὶ τοῦ δράκοντος ἀφανοῦς γενομένου ἀνατεῖνας

μέχρι τοῦ παλατίου, καὶ διέτρεχεν κύκλῳ τοῦ βασιλέως, μὴ ἐῶν αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸ παλάτιον. ὁ δὲ βασιλεὺς διωκόμενος ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ μὴ συγχωρούμενος εἰσελθεῖν ἐν τῷ παλατίῳ αὐτοῦ ὑπέστρεψεν ὅπου ἦν ὁ μακάριος Ματθαῖος καὶ ἐβόησεν λέγων· Δέομαί σου ὅστις εἶ ἄνθρωπε, μάγος ἢ φαρμακὸς ἢ θεὸς ἢ ἄγγελος, εἰπέ μοι, διότι καὶ τὸ πῦρ ᾐδέσθην σε καὶ οὐχ ἥψατό σε ἡ τοσαύτη πυρά· λοιπὸν δέομαί σου ἀμνησικάκησόν μοι καθὼς καὶ πρώην ὅτε ἐχαρίσω μοι τὸ βλέπειν· καὶ ἀπάλλαξόν με ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ δράκοντος τούτου τοῦ πυρίνου, ὅπως κἀγὼ πιστεύσω τῷ ὑπὸ σοῦ κηρυττομένῳ θεῷ. Τότε ὁ μακάριος Ματθαῖος ἐμβριμησάμενος τῷ πυρί, παραχρῆμα ἐσβέσθη, καὶ ὁ δράκων παραυτὰ ἀφανὴς γέγονεν.

sic eum circumdedit ignis usque ad palatium suum ut etiam reuerteretur ad locum ubi erat sanctus confixus, et exclamauit dicens: Deprecor te, quis es tu homo, aut magus aut maleficus aut deus aut dei angelus, quem non potuit nocere ignis, auerte a me hunc pessimum drachonem, et ne irascaris contra me, sed magis fac mecum misericordiam sicut ante, quando me fecisti lumen uidere. Tunc sanctus Matheus increpauit illi igni, et statim extinctus est. nam et dracho subito nusquam

---

[1] *ἐπεδίωξεν F* ‖ [2] *καὶ om F* ‖ *διατρ.] αὐτοῦ add F fort recte* ‖ *περ. om F* ‖ [2–3] *οὐ συνεχώρει αὐτὸν εἰσ. ε. τῶ π. F* ‖ [3] *scr συνεχώρει?* ‖ *ὥστε F* | *ὑπ.] αὐτὸν add F* ‖ [4] *M.] ὁ ματθίας F* ‖ *ἄνθ.] ματθία F* ‖ *ἢ μ.] μ. εἶ F* | [5] *θεὸς ἢ] ὄντως F: cf 238, 9* ‖ *ἄγγ. θ. F* ‖ *scr οὐχ?* ‖ *ἡ om F* ‖ [6] *ἀπάλλαξον F* ‖ *κ. πύρ. om F* ‖ [7] *μου] ἐπ ἐμοὶ F: scr μοι? cf Δ et 238, 3* ‖ *ὡς - ἐποί. om F* ‖ [8] *ματθίας F* ‖ [8–9] *ἐπετήμησεν τὸ πῦρ κ. εὐθὺς ἐσβέσθη κ. ὁ δράκων ἀφανεῖς ἐγένετο et add τούτων δὲ οὕτως γενομένων F*

[10–11] *καὶ - παλ. om E* ‖ [10] *κ. διέτρ.] διέτρ. δὲ U* ‖ [11] *παλ.] αὐτοῦ add U: cf 247, 19* ‖ [15] *διὰ τί E ὅτι V: τί ὅτι coni Tischendorf* ‖ [16] *ᾐδέσθη UE: cf 246, 18* ‖ *σου U* ‖ *οὐχ] οὐδόλως UE* ‖ *σου E* ‖ [19] *κἀγὼ] ὁ ταπεινὸς add UE* ‖ [21] *ἐγένετο U*

[24] quis⟨quis⟩?

τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εὐξάμενος ἑβραϊστὶ καὶ παραθέμενος τῷ κυρίῳ εἶπεν· Εἰρήνη ὑμῖν· Καὶ δοξάσας τὸν κύριον ἀνεπαύσατο ὡσεὶ ὥρᾳ ἕκτῃ. | 183 T

23 Τότε ὁ βασιλεὺς κελεύσας ἐλθεῖν πλείονας στρατιώτας καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ παλατίου κλίνην κομισθῆναι, πολλὴν ἔχουσαν τὴν τοῦ χρυσίου φαντασίαν, προσέταξεν ἐπ' αὐτῆς ἐπιτεθῆναι τὸν ἀπόστολον καὶ ἀποκομισθῆναι εἰς τὸ παλάτιον. ἦν δὲ τὸ σῶμα τοῦ ἀποστόλου ὡς ἐν ὕπνῳ κείμενον, καὶ ἡ στολὴ αὐτοῦ καὶ ὁ χιτὼν αὐτοῦ ἀμίαντα ἀπὸ τοῦ πυρός· καὶ ποτὲ μὲν ἐπὶ

καὶ εἶθ' οὕτως ἐκτείνας τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εὐξάμενος ἑβραϊστὶ ἐπὶ πολὺ καὶ παραθέμενος τοὺς ἀδελφοὺς πάντας τῷ κυρίῳ καὶ εἰπὼν Εἰρήνη ὑμῖν, ἀνεπαύσατο ἐν Χριστῷ ὥρᾳ ἕκτῃ, δοξάσας τὸν κύριον.

. . . .

conparuit. intendens uero in caelum orauit ebrayce et comendauit domino omnes fratres suos, glorificans dominum. et hora sexta requieuit in pace.

23 Et quum uidisset imperator quoniam recessit sanctus Matheus de corpore, sic plurimos milites uenire iussit, et precepit ut adferrent lectulum aureum de eius palatio cum gemis pretiosis ornatum, in quo ponerent sanctum Matheum et adducerent in palatio suo. ita autem erat corpus sancti apostoli tamquam dormiens, uestimenta autem eius sic ut timiama ab

---

[1] ὀφθ.] αὐτοῦ add F ‖ [2] π.] πάντας τοὺς ἀδελφοὺς add F* τὸ πνεῦμα add Tischendorf ‖ [2–3] εἶπεν - κύρ.] καὶ εἰπὼν τὸ ἐπισκόπω πλάττωνι εἰρήνη σοι ἀγαπητὲ εἰρήνη τῇ ἐκκλησίᾳ εἶπεν δόξας (l δόξα σοι?) κύριε δέξαι τὸ πνεῦμά μου καὶ παραχρῆμα ἐκοιμήθη καὶ χαίρων F ‖ [3] ὥρα ἦν ὡς ἐνάτη F: cf 254, 6 ‖ [4] τότε] καὶ τότε F ‖ πλ. ἐ. F ‖ [6] τ. χρ.] ἀπὸ τ. πλούτου F ‖ ἐπιτ. ἐπ' αὐτὴν F ‖ [7] ἀπ.] ματθίαν F ‖ ἐν τῷ παλατίω F: cf 250, 8 ‖ [8] τ. ἀπ. om F ‖ ὡσεὶ F ‖ κείμ.] καὶ μέλλον ἀνήστασθαι F ‖ [8–9] κ. ἡ - πυρός] ἦν γὰρ κ. ὁ χ. α. κ. ἡ στ. ἀμάραντος καὶ λευκὴ ὡσεὶ χιὼν et add καὶ ἦν ἰδεῖν αὐτὸν ὡσεὶ ομιλοῦντα F

[4] τότε ὁ] ὁ δὲ Δ ‖ κελεύει παραχρῆμα ἐ. Δ ‖ [6] τοῦ χρ. τὴν U τοῦ χρ. E χρυσοῦ V ‖ προσέτ.] καὶ Δ ‖ [6–7] ἐπιτ. ἐ. α. (αὐτῇ UE) τὸ λείψανον τοῦ ἀποστόλου (ματθαίου add UE) Δ ‖ [7] ἀποκομίσαι ἐν τῷ παλατίω Δ ‖ ἦν δὲ] καὶ τούτων γενομένων ἦν Δ ‖ [8] ὥσπερ U (om E): cf 231, 21 ‖ κείμ.] ἐπὶ τῆς κλίνης add Δ ‖ καὶ ἡ] ἡ δὲ Δ ‖ [9] αὐτοῦ om UE ‖ ἀμ.] παντελῶς (om V) καὶ καθαρὰ add Δ

[10] ὀφθ.] αὐτοῦ add UE ‖ οὐρ.] εἶπεν add V ‖ [11–12] ἀδ. π.] πεπιστευκότας ἀδ. UE ‖ [13] Χρ.] μηνὶ νοεμβρίω ἑξκαιδεκάτη add U(E)

[22] tim.] scr amianta?

τῆς κλίνης αὐτὸν ἐθεώρουν, ποτὲ δὲ ἀκολουθοῦντα, ποτὲ δὲ προηγούμενον τῆς κλίνης καὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τεθεικότα Πλάτωνος καὶ συμψάλλοντα τῷ πλήθει, ὥστε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς στρατιώτας ἅμα τῷ ὄχλῳ ἐκθάμβους εἶναι. πολλοὶ δὲ νοσοῦντες καὶ δαιμονιῶντες ἁψάμενοι τῆς κλίνης ἐσώθησαν, καὶ ὅσοι ἔτι ἦσαν τὴν μορφὴν ἄγριοι ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ μετηλλάγησαν εἰς ὁμοιότητα τῶν ἀνθρώπων.

24 *Καὶ ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι τὴν κλίνην εἰς τὸ παλάτιον εἴδομεν πάντες τὸν Ματθαῖον ὡς ἀπὸ τῆς κλίνης ἀναστάντα καὶ πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν, χειραγωγούμενον ὑπὸ παιδίου εὐμόρφου, καὶ προσυπήντησαν αὐτῷ δώδεκα ἄνδρες ἐν στολαῖς*

igne producta. et quidem aliquotiens uidebant eum super lectulum iacentem, aliquotiens uero post lectulum procedentem et dextera manu sua inposita super Platonem aepiscopum, psallens cum plebe, et ipse imperator. multi uero patientes et egrotantes tangentes lectum in quo corpus apostoli positum fuerat ea hora salui fiebant ab infirmitatibus suis.

24 Factum est enim quum ingrederetur lectulum in palatio, uidimus enim nos omnes quomodo Matheus surgens de lecto ad caelum ascendebat. ducebat autem eum puer pulcerrimus. item uidimus alios uiros duodecim uenientes ei in occursum, habentes uestes aromantinas et coronas aureas inpositas

---

[1] *τὴν κλίνην F* ‖ *α. ἐθ. om et add βασταζόμενον F: α. ἐθ. ⟨κείμενον⟩? cf UE lat* ‖ [2] *πρ.] καὶ προάγοντα F* ‖ [2–3] *χεῖραν ἐπιτεθηκότα ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου πλάττωνος τῇ κεφαλῇ F* ‖ [3] *κ. σ. τ. πλ. om F* ‖ [4] *ὡς F* ‖ *τὸν] αὐτὸν τὸν F: cf lat et 244, 4* ‖ [4–5] *ἅμα - εἶναι] καὶ τῶ πλῆθος καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἐκθαμβηθῆναι F* ‖ [5] *πολλοὶ - δαιμ. om F* ‖ [5–7] *ἁψ. - ἀνθ.] ὅσοι δὲ ἦ. ἄ. τῇ μορφῇ ἀφαψάμενοι τ. κλ. ἐν ὁμοιώσει τῶν πιστῶν ἐγένοντο F* ‖ [8] *ἐν] ἅμα F* ‖ [9] *ἴδων F: cf 255, 2* ‖ *ματθίαν F* ‖ [10–11] *εὐμ. π. F* ‖ [11–251,4] *κ. πρ. - ἐχ. om F*

[1] *ἀ. ἐθ.] ἐθεωρεῖτο κείμενος UE* ‖ *π. δὲ] π. δὲ καὶ UE καὶ πάλιν π. μὲν V* ‖ [2] *κλ.] ποτὲ δὲ add V ἔστιν δ' ὅτε add U* ‖ [2–3] *τεθ. ἐ. τῆς κεφαλῆς UE* ‖ [3] *Πλ.] τοῦ ἐπισκόπου πλ. V τῶ ἐπισκόπω πλάτωνι UE* ‖ [4] *ὡς UE καὶ add Δ* ‖ [5] *γενέσθαι Δ* ‖ *ἁψ.] μόνον add Δ* ‖ [6] *ἦσαν ἔτι (Δ)* ‖ [7] *εἰς ὁμ. τ. ἀ. om UE* ‖ *τῶν] λοιπῶν add V: cf 221, 2* ‖ [8] *καὶ ἐν] ἐν δὲ Δ* ‖ *ἐν τῷ παλατίῳ Δ* ‖ [9] *ἐθεασάμεθα Δ* ‖ *τ. M.] τ. ἀπόστολον τοῦ χριστοῦ ματθ. V τὴν ἁγίαν καὶ μακαρίαν αὐτοῦ ψυχὴν UE* ‖ *ὡς om V(E)* ‖ [9–10] *ἀπὸ - πορ. om UE* ‖ [10] *οὐρ.] καὶ add V* ‖ *χειραγωγουμένην UE* ‖ [11] *ὡραιοτάτου Δ* ‖ *προσαπήντησαν VU* ‖ *αὐτοῖς V*

[14] *ἀκολ. - δὲ (1) interpres an librarii omiserint dubium* ‖ [15] *post* imp. *non nulla intercid* ‖ [19] enim *del?* ‖ [22] *scr* amarantinas?

λαμπραῖς, ἀμαραντίνους καὶ χρυσοῦς στεφάνους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχοντες· καὶ εἴδομεν πῶς τὸ παιδίον ἐν ὁμοιώματι αὐτῶν ἐστεφάνωσεν τὸν Ματθαῖον· καὶ ἀστραπῆς φανείσης εἰς οὐρανοὺς ἐχώρησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς σταθεὶς ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ παλατίου καὶ μηδένα εἰσελθεῖν κελεύσας πλὴν τοὺς τὴν κλίνην βαστάζοντας στρατιώτας, κλείσας τὰς θύρας καὶ γλωσσόκομον ἐκ σιδήρου κελεύσας γενέσθαι, τὸ σῶμα τοῦ Ματθαίου ἐν αὐτῷ 184 T

Ὁ δὲ βασιλεὺς σταθεὶς ἐπὶ τὴν πύλην τοῦ παλατίου οὐδένα εἴασεν εἰσελθεῖν πλὴν τοὺς τὴν κλίνην βαστάζοντας· καὶ εἰσελθόντες ἀπέθεντο τὸ σῶμα τοῦ ἀποστόλου σὺν τῇ κλίνῃ ἐν τῷ παλατίῳ. τότε κλείσας τὰς θύρας ὁ βασιλεὺς καὶ πλησίον στὰς τοῦ ἁγίου λειψάνου εἶπεν· Κύριε ὁ θεὸς ὁ κηρυχθεὶς διὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἔγνων τὸ ὄνομά σου καὶ ὅτι ἐκ πυρὸς ῥύεσαι πάντας τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σέ. καὶ νῦν ἐπειδὴ ἀπιστία μοι ἔτι πρόσεστιν μικρά, αἰτοῦμαι τοῦτο, ἵνα ἀναγάγῃς τὸ σῶμα τοῦ Ματθαίου ἀπὸ τῆς θαλάσσης. ἰδοὺ γὰρ ἐγὼ κελεύω ῥιφῆναι τὸ σῶμα ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐὰν ῥύσῃ αὐτὸ ὡς ἐν τῇ πυρᾷ ἐρρύσω, καταλείψω πάντας τοὺς θεούς μου εὐθέως καὶ σοὶ μόνῳ πιστεύσω. Καὶ ἐκέλευσεν γλωσσόκομον σιδηροῦν ἐνεχθῆναι ταχέως, καὶ ἐμβαλὼν τὸ σῶμα τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἐν αὐτῷ

in capita eorum. item uidimus quomodo ille infans in conspectu omnium inposuit coronam auream in capite Mathei, et subito facta est coruscatio, et sic ingressi sunt omnes cum illo puero in caelis. nam imperator stetit ante ianuas palatii et nullum permisit ingredi nisi solos milites qui lectum portabant, et fecit claudi ianuas palatii, et iussit celerius locello ferreo adduci et mitti in eo corpus sancti Mathei, et de plumbo

[1] cf ep Petri 1, 5, 4

---

[4] *βασ.] βούλφαγνος add F ‖ τοῦ πυλῶνος F ‖ [4–5] τ. παλ. om F ‖ [5] μηδενὶ F ‖ ἐπιτρέψας F ‖ [6] κλ. τ. θ.] καὶ κλ. τοὺς πυλῶνας F ‖ [7] ἐκέλευσεν F ‖ γεν.] καὶ add F ‖ ματθία F ‖ ἐπ F*

[1] *λαμπ.] λευκαῖς V καὶ λευκαῖς add UE: cf 257, 8 ‖ τὰς κεφαλὰς UE ‖ [2] κ. εἴδ.] κ. ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν ἀξίων U(E) ‖ παιδ.] ἐκεῖνο add U ‖ [2–3] ἐν - Μ.] ἐπέθηκεν τὸν στέφανον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ (μακαρίου add E) ματθαίου U(E) ‖ [2] τούτων V ‖ [3–4] καὶ - ἐχ. om Δ*

[10] *ἐσελθόντες αὐτοὶ μόνοι ἐπέθεντο V ‖ [11] παλ.] καὶ ἀνεχώρησαν add UE ‖ [15] ἔτι om V ‖ [17] τὸ σ.] τοῦτο UE ‖ [20] κελεύει V ‖ γλ. σ. ἐ.] γενέσθαι γλ. σ. UE ‖ [21] τ. καὶ] καὶ τούτου διὰ τάχους γενομένου (γ. δ. τ. E) U(E) ‖ ἁγ. om U ‖ ἀπ. om V*

βαλὼν καὶ μολίβδῳ κατασφραγίσας, διὰ τῆς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ παλατίου πύλης μέσης νυκτὸς εἰς πλοῖον ἐπιθεὶς μηδενὸς εἰδότος εἰς τὸ βαθὺ τῆς θαλάσσης μέρος ἔρριψεν.

25 *Δι' ὅλης δὲ τῆς νυκτὸς προσκαρτερούντων τῶν ἀδελφῶν πρὸς τῇ πύλῃ τοῦ παλατίου διανυκτερευόντων καὶ ψαλλόντων, ὡς ἀνέβη ὁ ὄρθρος, φωνὴ ἐγένετο· Πλάτων ἐπίσκοπε, βαστάσας τὸ εὐαγγέλιον καὶ τοῦ Δαυὶδ τὸ ψαλτήριον ἅμα τῷ πλήθει τῶν ἀδελφῶν ἐλθὲ κατὰ ἀνατολὰς τοῦ παλατίου, καὶ ψάλλετε τὸ ἀλληλούια καὶ ἀνάγνωτε τὸ εὐαγγέλιον καὶ προ-*

ἐσφράγισεν μολίβδῳ· εἶθ' οὕτως ἐκέλευσε τοὺς στρατιώτας ἆραι τὸ γλωσσόκομον ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν καὶ ἐξελθεῖν διὰ τῆς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ παλατίου πύλης μέσης νυκτὸς καὶ ἐμβαλεῖν αὐτὸ ἐν πλοίῳ μηδενὸς εἰδότος, καὶ ῥιφῆναι μέσον τοῦ πελάγους ἐν τῷ βυθῷ.

25 *Καὶ τούτων γενομένων τῇ ἑξῆς ὁρᾷ ὁ Πλάτων ἐνύπνιον καὶ τὸν ἀπόστολον Ματθαῖον λέγοντα αὐτῷ· Πλάτων δοῦλε Χριστοῦ, ἀναστὰς καὶ λαβὼν τὸν κλῆρον πάντα καὶ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ τὸ τοῦ Δαυὶδ ψαλτήριον ψάλλων ἄπελθε κατὰ ἀνατολὰς τοῦ παλατίου ἅμα καὶ τῷ πλήθει τῶν πιστῶν ἀδελφῶν, καὶ στῆτε ἐκεῖ εἰς προσευχήν, ψάλλοντες τὸ ἀλληλούια. ἀνάγνωθι δὲ καὶ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ προσένεγκε ἐκεῖ ὑπὲρ*

signauit ipsum locellum, et fecit per noctem aperire porticum palatii qui erat contra parte orientis, media uero nocte fecit ipsum locellum naui inponi et mitti in profundum maris.

25 Omnes etiam fratres erant tota nocte obseruantes ante ianuas palatii, psallentes et glorificantes deum. et quum ascenderet Lucifer, uox de caelo facta est dicens Platoni aepiscopo: Porta tecum euangelio et Dauid psalterio, et congregans tecum omnem plebem fratrum uenite ad porticum palatii qui est a parte orientis et psallite mici alleluia, et ferte uobiscum inlata,

---

1 *βαλ. κ. μολ. om F* ‖ *κατ.] καὶ add F* ‖ *πρὸς] ὄπισθεν κατὰ F* | 2 *θυρίδος F* ‖ *μέσ.] μεσούσης τῆς F* ‖ *ἐν πλοίω F* ‖ 3 *μέρ. τ. θ. F* | 4 *προσκαρτεροῦντος et add τοῦ ἐπισκόπου πλάττωνος καὶ πάντων F* | 5 *πρὸ τὸ πυλῶνι F* ‖ *δ. κ. ψ.] καὶ κλαιόντων F* ‖ *διαν. del?* ‖ 6 *ὁ om F* ‖ *Πλ.] τῶ πλάττωνι πλάττων F* ‖ 7–254,6 *βαστ. - ἕκτη] μὴ κλαίεται F*

10 *ἐσφ.] καὶ σφραγίσας UE* ‖ *εἶθ' οὕτως om UE: cf 225, 4; 243, 9* | *ἆρα V* ‖ 11 *ἐπὶ τ. ὤ. α. om UE* ‖ 12 *πρ. ἀν.] ἀνατολικῆς UE* ‖ *πύλ. τ. παλ. UE* ‖ *μέσον τῆς νυκτὸς UE* ‖ *βαλεῖν V* ‖ 16 *ἀπ. om V* ‖ 17 *κ. λ.] παράλαβε UE* ‖ *ἅπαντα UE* ‖ 18 *κάτελθε V*

30 alleluia ⟨et legite euangelium⟩?

σενέγκατε προσφορὰν ἄρτον ἅγιον καὶ ἀπὸ τῆς ἀμπέλου τρεῖς βότρυας ἀποθλίψαντες ἐν ποτηρίῳ συγκοινωνήσατέ μοι ὡς ὁ κύριος Ἰησοῦς ὑπέδειξεν τὴν ἄνω προσφορὰν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. Δραμὼν δὲ ὁ ἐπίσκοπος εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ λαβὼν τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὸ τοῦ Δαυὶδ ψαλτήριον καὶ συναγαγὼν πρεσβυτέρους καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀδελφῶν ἦλθεν κατὰ ἀνατολὰς τοῦ παλατίου ὥρᾳ τοῦ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, καὶ ἐπί τινος ὑψηλοῦ λίθου κελεύσας ἀνελθεῖν τὸν ψάλλοντα, καὶ ψάλ- 185 T
λειν ἤρξατο ἐν ὕμνοις ᾠδῆς τῷ θεῷ· Τίμιος ἐναντίον κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ· ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὕπνωσα· ἐξηγέρθην, ὅτι κύριος ἀντιλήψεταί μου. Καὶ ὑπήκουον ὕμνος ᾠδῆς τοῦ Δαυίδ· Μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀνα-

ἐμοῦ τῷ κυρίῳ προσφοράν, καὶ κοινωνήσατέ μοι ὡς ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπέδειξεν ἡμῖν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. Ὄρθρου δὲ γενομένου ἀναστὰς ὁ ἐπίσκοπος Πλάτων πορεύεται ἐν τάχει εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ λαβὼν τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ τὸ τοῦ Δαυὶδ ψαλτήριον, συναγαγὼν δὲ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν ἀδελφῶν, παραγίνεται ἐπὶ τὸν ἀποκαλυφθέντα αὐτῷ τόπον μετὰ τὸ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον. καὶ ἔστησαν εἰς προσευχήν· καὶ κελεύσας ἀνελθεῖν τὸν ψάλλοντα ἐπὶ ὑψηλοῦ τινος λίθου, ἤρξατο ψάλλειν οὕτως· Τίμιος ἐναντίον κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ· Καὶ πάλιν· Ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὕπνωσα· ἐξηγέρθην, ὅτι κύριος ἀντιλήψεταί μου. Καὶ πάλιν· Μὴ ὁ κοιμώμενος

hoc est panem sanctum, et de uite illius harboris tollite butrones tres et expremite eos in calicem, et comunicate mici sicut uobis hostendit dominus Iesus Christus mysterium caelestem, qui tertia die a mortuis resurrexit. Statim cucurrit aepiscopus ad aeclesiam, et tulit secum euangelium et Dauid psalterium, et collegit secum omnes presbiteros et diacones et omnem plebem fratrum, et uenit ad porticum palatii qui erat a parte orientis contra solis ortum, et super petram altam fecit lectorem ascendere, et coepit de psalterio psalmum dicere in finem hymnus psalmus Dauid, et omnes respondebant:

[9] psalm 115, 6 (116, 15) ‖ [10] psalm 3, 6 ‖ [12] psalm 40 (41), 9

P [8] *⟨καὶ διακόνους⟩ καὶ?* ‖ [8] *καὶ del Tischendorf recte ut uid: cf 245, 5* ‖ [10] *ἐγὼ] ⟨καὶ πάλιν·⟩ Ἐγὼ? cf Δ* ‖ [11] *ὕμνον Tischendorf recte? an scr ὕμνοις? an ὕμνους? cf 9 et lat*

[17–18] *συναγ. - ἀδ.] καὶ τὸν κλῆρον ἅπαντα UE* ‖ [20] *καὶ - προσ. om V: cf 252, 20* ‖ [21] *τινος om UE*

[34] hymnus *et* psalmus] us *compendio scr E* ‖ *del* et o. r.? *cf 254, 23*

στῆναι; Νῦν ἀναστήσομαι, λέγει κύριος. Καὶ πάντες ἐκέκραξαν· Ἀλληλούια. Καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἀνέγνω τὸ εὐαγγέλιον, καὶ πάντες ἀνεβόησαν· Δόξα σοι, ὁ δεδοξασμένος ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. Καὶ προσήνεγκας τὰς προσφορὰς ὑπὲρ τοῦ Ματθαίου, καὶ μεταλαβόντες ἐδόξασαν τὸν θεόν.

26 *Καὶ ἦν ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ ὁρᾷ ὁ Πλάτων ἄντικρυς τὴν θάλασσαν ὡς ἀπὸ σταδίων ἑπτά, καὶ ἰδοὺ ἦν ὁ Ματθαῖος ἑστηκὼς ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ δύο ἄνδρες ἑκατέρωθεν ἐν στο-*

οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀναστῆναι; Καὶ πάντες ὑπέψαλλον εἶθ᾽ οὕτως τὸ ἀλληλούια. Νῦν ἀναστήσομαι, λέγει κύριος, θήσομαι ἐν σωτηρίᾳ, παρρησιάσομαι ἐν αὐτῷ. Καὶ πάντες ἔκραξαν· Ἀλληλούια. Τότε ὁ ἐπίσκοπος ἀνέγνω τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, καὶ ἐβόησαν ἅπαντες· Δόξα σοι ὁ δεδοξασμένος ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. Καὶ εἶθ᾽ οὕτως προσήνεγκεν τὴν προσκομιδὴν τῆς ἁγίας προσφορᾶς ὑπὲρ τοῦ μακαρίου Ματθαίου· καὶ μεταλαβόντες ὑπὲρ εὐχαριστίας τῶν ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἅπαντες.

26 *Περὶ δὲ τὴν ἕκτην ὥραν τῆς ἡμέρας ὁρᾷ ὁ ἐπίσκοπος Πλάτων ἄντικρυς αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν ὡς ἀπὸ σταδίων ἑπτὰ τὸν μακάριον Ματθαῖον, καὶ σὺν αὐτῷ δύο ἄνδρας ἐν-*

Pretiosa in conspectu domini mors sanctorum eius. ego dormiui et soporatus sum, et surrexi quoniam dominus suscitauit me. Et respondebant omnes in fine hymnus Dauid: Nonne dormiens non adiciet ut resurgat? Nunc resurgam, dicit dominus. Et omnes clamauerunt dicentes: Alleluia. Et dum aepiscopus legeret euangelium, dixerunt omnes: Gloria tibi deus qui glorificatus es in caelo et in terra. Et intulit inlata pro Matheo, et comunicantes glorificaberunt deum.

26 Erat autem hora sexta, et aspiciens Plato ad mare ad stadia septem, et erat Matheus super mare. et uidit duos

1 ??

4 *scr προσήνεγκαν? an προσήνεγκεν? cf Δ lat*

PF 6 *ἴδεν F* ‖ *πλάττων καταντικρὺ F* ‖ 7 *τῆς θαλάσσης F* ‖ *ἦν om F: del? cf 232, 1; 244, 7* ‖ *ματθίας F* ‖ 8 *ἑστῶς F* ‖ *ἑκ.] ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν F*

9 *ἀναστ.] καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης μου ἐφ᾽ ὃν ἤλπισα add UE* ‖ *πάντες] πρὸς ταῦτα add UE* ‖ 10 *ἀλληλ.] πάλιν add E* ‖ 11 *παρρ. ἐν α. om UE* ‖ 12 *ἅγ. om E* ‖ 13 *σοι] κύριε add UE* ‖ 14 *προσέφερεν ὁ ἐπίσκοπος τ. πρ. V* ‖ 17 *ἅπ. τ. θ. UE* ‖ 19 *ἀντικρὺ E* ‖ 20 *ἑπτὰ] περιπατοῦντα add UE*

23 hymnus] us *compendio scr E* ‖ 30 ⟨stans⟩ super?

λαῖς λαμπραῖς, καὶ τὸ παιδίον τὸ εὔμορφον ἔμπροσθεν αὐτῶν. ταὐτὰ δὲ καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ ἐθεάσαντο, καὶ ἤκουον λαλούντων αὐτῶν· Ἀμὴν ἀλληλούια. Καὶ ἦν ἰδεῖν πεπηγμένην τὴν θάλασσαν ὡσεὶ λίθον κρυστάλλου, καὶ τὸ παιδίον τὸ εὔμορφον ἔμπροσθεν αὐτῶν ὡς ἐκ βάθους τῆς θαλάσσης σταυρὸς ἀνέβαινεν· καὶ πρὸς τὸ τέλος τοῦ σταυροῦ ὁ γλωσσόκομος ἀνερχόμενος ἐν ᾧ ἦν τὸ σῶμα τοῦ Ματθαίου· καὶ ἐν ὥρᾳ στιγμῆς ἐν τῷ σταυρῷ τὸ γλωσσόκομον τὸ παιδίον ἔθηκεν ἐπὶ τὴν γῆν

τεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, οἳ καὶ συνωμίλουν αὐτῷ λευκὰς στολὰς περιβεβλημένοι. ὡς δὲ περιχαρὴς ἐγένετο ὁ ἐπίσκοπος μετὰ μίαν ὥραν ὁρᾷ ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ τύπον σταυροῦ ἀνερχόμενον ἐκ βάθους τῆς θαλάσσης. καὶ πρὸς τὸ τέλος τοῦ σταυροῦ τὸ γλωσσόκομον ἐν ᾧ ἦν ὁ ἅγιος Ματθαῖος· καὶ ἐπηκολούθει τῷ σταυρῷ τὸ γλωσσόκομον ἕως οὗ ἤγαγεν αὐτὸ πρὸς τὴν γῆν ὄπιθεν τοῦ παλατίου κατὰ ἀνατολάς, ὅπου ὁ ἐπίσκοπος προσήνεγκεν ὑπὲρ τοῦ Ματθαίου τὴν προσφοράν. καὶ εὐχαριστήσαντες ἅπαντες τῷ κυρίῳ ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα· ὅθεν διεδόθη τὸ φοβερὸν καὶ παράδοξον τοῦτο θέαμα ἐν ὅλῃ τῇ πόλει. καὶ συνήχθη πᾶς ὁ λαός, κράζοντες μιᾷ φωνῇ καὶ λέγοντες· Εἷς θεὸς ὁ διὰ τοῦ Ματθαίου καταγγελθεὶς ἐν τῇ

dextra laeuaque cum candidis uestimentis, et puerum pulcerrimum iuxta Matheum. hoc ipse uidit, et audiuimus omnes dicentes amen et alleluia. et sic erat gelatum mare tamquam mare cristallinum. ante puerum uero illum pulcerrimum de profundo maris ascendit crux Christi, et in finem crucis ascendit locellus in quo erat corpus sancti Mathei. et in puncto ille puer crucem et locellum posuit super terram post palatium

---

1 τὸ *utrumque om F* ‖ 2 ταὐτὰ - ἤκ.] *scr* ταῦτα αὐτὸς ἐθεάσατο καὶ ἡμεῖς ἠκούομεν (*cf lat*)??? *cf* 3 ‖ τὰ αὐτὰ *F* ταῦτα *P Tischendorf* ‖ ἐθεώρουν *F* ‖ *scr* ἐθεασάμεθα, καὶ ἠκούομεν?? *cf* 250, 9; 251, 2 ‖ ψαλλόντων *F* ‖ 3 ἀμ.] τὸ *F* ‖ 3–4 τ. θ. πεπ. *F* ‖ 4 κρ. *om F* ‖ καὶ] πρὸς *add F* ‖ 4–5 *del* τὸ π. - αὐτῶν (*repet ex 1*)? ‖ 4 παιδίω *F* ‖ 4–5 εὐμόρφω ἐκ προσώπου αὐτοῦ ὡσεὶ θάμβος τ. θ. *F* ‖ 5 ἀνερχόμενος *F* ‖ 6 ὁ *om F* ‖ γλωσσώκωμον ἀνερχόμενον *F* ‖ 7 ἐν ᾧ] ὅπου *F* ‖ ματθία *F* ‖ *scr* ὥρας στιγμῇ? *cf* 242, 8 ‖ 8 ἐν - ἔθ.] εὑρέθη *F* ‖ *scr* τὸν ἐν τῷ στ. γλωσσ.?? *cf* 6; 256, 5; 10 ‖ τὸ π. *del?* ‖ ἐν τῇ γῇ *F*

11 ἐν ἐκ. τῷ] πρὸς τῷ αὐτῷ *UE* ‖ 12 τῆς *om V* ‖ 13 ἠκολούθει *V* ‖ 19 κραζόντων πάντων μ. φ. *V*: *cf* 256, 17 ‖ 19–20 καὶ λ. *om V*: *cf* 256, 18

188 T ὄπιθεν τοῦ παλατίου κατὰ ἀνατολάς, ὅπου ὁ ἐπίσκοπος προσήνεγκεν ὑπὲρ τοῦ Ματθαίου τὰς προσφοράς.

27 Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκ τοῦ ὑπερῴου ταῦτα θεασάμενος καὶ καταπλαγεὶς ἐξῆλθεν τοῦ παλατίου καὶ προσδραμὼν προσεκύνησεν κατὰ ἀνατολὰς ἐπὶ τὸ γλωσσόκομον, καὶ προσέπεσεν τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις ἐν μετανοίᾳ καὶ ἐξομολογήσεως λέγων· Ἀληθῶς πιστεύω τῷ ἀληθινῷ θεῷ Χριστῷ Ἰησοῦ. δέομαι, δότε μοι τὴν ἐν Χριστῷ σφραγῖδα, καὶ δώσω ὑμῖν τὸ παλάτιόν μου εἰς μαρτύριον τοῦ Ματθαίου, καὶ θήσετε τὸ γλωσσόκομον ἐπὶ τὴν κλίνην μου τὴν χρυσῆν ἐν τῷ

πόλει ταύτῃ· ὃς καὶ ἐκ πυρὸς καὶ ὕδατος ῥύεται τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας.

27 Ἤγγικεν δὲ ἡ βοὴ τοῦ ὄχλου πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἐστιν ἡ σύγχυσις τοῦ λαοῦ ἢ τίς ἡ κραυγή, καὶ ἔμαθεν ὅτι τὸ γλωσσόκομον τοῦ ἀποστόλου Ματθαίου ἐλήλυθεν αὐτομάτως. τότε χαρᾶς πολλῆς πλησθεὶς ὁ βασιλεὺς εὐθέως παραγίνεται πρὸς τὸ γλωσσόκομον κράζων μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ λέγων· Εἷς θεὸς ὁ διὰ Ματθαίου κηρυχθεὶς καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. Καὶ προσέπεσεν ἐπ' ὄψιν πλησίον τοῦ γλωσσοκόμου λέγων· Συγχώρησόν μοι κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὅσα κακὰ ἐνεδειξάμην τῷ ἁγίῳ τούτῳ, διότι ἐν ἀγνοίᾳ ἤμην ἕως τοῦ νῦν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἐπίσκοπος τὴν μετάνοιαν καὶ τὰ δάκρυα

contra partem orientis, ubi aepiscopus Plato obtulit oblationem pro sancto apostolo Matheo.

27 Nam et imperator prospexit per fenestram de palatio suo haec omnia, et miratus est ualde dicens: Magna est uirtus dei, et magna est uirtus christianorum. Exiens autem de palatio suo prostrauit se ante pedes Platonis aepiscopi et presbiteris et diaconibus, petens ut ageret paenitentiam et introduceretur in confessione Christi, dicens: Ecce et ego credo in eum quem uos creditis, credo in deum uestrum Iesum Christum, et hoc peto ut signaculum Christi detis mici, et dabo uobis omnem palatium meum, ut faciatis in eum martyrium sancti Mathei apostoli; et ponite locellum eius in triclinio magno in

---

[1] ὄπισθεν *F: cf Δ* ‖ [1–2] ὅπου - προσφοράς *om F* ‖ [3–4] κ. κατ.] κατελθῶν *F* ‖ [4] ἐξ.] ἐκ *add F* ‖ [4–5] κ. πρ. - γλ. *om F* ‖ [5] *et* [10] *scr* τὸν γλ.?? *cf* 255, 8 *et Δ* ‖ [5] *post* ἐπ. καὶ *deficit F: cf praef*

P [7] ἐξομολογήσει *Tischendorf: scr* ἐξομολογήσει οὕτως?? ⟨....⟩ ἐξομολογήσεως?

[12] πεποιθότας *V* ‖ [13] ἤγγισεν *V* ‖ [14] τί *V* ‖ ἐστιν] ἂν εἴη *UE* ‖ ἢ] καὶ *UE* ‖ [15] τ. ἀπ. *om V* ‖ [17] παρ. εὐθ. *UE* ‖ [17–18] κ. λ. μ. τ. φ. *V* ‖ [18] ὁ - κηρ.] τοῦ ματθαίου *V* ‖ [19] ὄψει *UE* ‖ [21] κακὰ *om V* ‖ [21–22] ἕ. τ. ν. *om V*

μεγάλῳ τρικλίνῳ· μόνον βαπτίσαντες ἐν αὐτῷ κοινωνήσατέ μοι τῆς τοῦ Χριστοῦ εὐχαριστίας. Ὁ δὲ ἐπίσκοπος εὐξάμενος καὶ κελεύσας αὐτὸν ἀποδύσασθαι καὶ ἐν αὐτῷ ἐπὶ πολὺ ἀνακρίνας, καὶ αὐτοῦ ἐξομολογησαμένου καὶ κλαύσαντος ἐφ' οἷς διεπράξατο, κατασφραγίσας αὐτὸν καὶ ἀλείψας ἐλαίῳ καθῆκεν εἰς τὴν θάλασσαν εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος. καὶ ὡς ἀνῆλ|θεν ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐνδύσασθαι ἱμάτια 187 T λαμπρά· εὐλογήσας καὶ εὐχαριστήσας ἄρτον ἅγιον καὶ ποτήριον κεκραμένον κοινωνήσας πρῶτος ὁ ἐπίσκοπος ἔδωκεν τῷ βασιλεῖ εἰπών· Τοῦτο τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ποτήριον

τοῦ βασιλέως, δοὺς αὐτῷ χεῖρα ἤγειρεν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάστα καὶ θάρσει· ἐδέξατο γὰρ κύριος ὁ θεὸς τὴν μετάνοιάν σου καὶ ἐπιστροφὴν διὰ πρεσβειῶν τοῦ δούλου αὐτοῦ καὶ ἀποστόλου Ματθαίου. Καὶ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ ἐδάφους προσέπεσεν τοῖς τοῦ ἐπισκόπου ποσὶ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Δέομαί σου πάτερ, εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιόν σου, σπλαγχνισθεὶς ἐπ' ἐμὲ δός μοι τὴν τοῦ κυρίου σφραγῖδα, καὶ δίδωμι τὸ παλάτιόν μου εἰς λόγον μαρτυρίου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ματθαίου. Τότε ὁ τοῦ κυρίου δοῦλος καὶ ἐπίσκοπος Πλάτων παραλαβὼν τὸ γλωσσόκομον τοῦ ἁγίου ἅμα τοῦ βασιλέως καὶ παντὸς τοῦ κλήρου καὶ τοῦ πιστοῦ λαοῦ μετὰ λαμπάδων καὶ μύρων καὶ ψαλμῳδίας πολλῆς ἔφερον αὐτὸ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, αἰνοῦντες καὶ δοξάζοντες τὸν θεόν. εἶτα λαβὼν ὁ ἐπίσκοπος κατ' ἰδίαν τὸν βασιλέα καὶ ἐπευξάμενος, νουθετήσας τε ἐπὶ πολὺ καὶ κατηχήσας, ἐβάπτισεν αὐτὸν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. καὶ ὡς ἀνῆλθεν ἀπὸ τοῦ ὕδατος ὁ βασιλεύς, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ ἐπίσκοπος ἐνδύσασθαι ἱμάτια λευκά· καὶ εἶθ' οὕτως λαβὼν ἄρτον ἅγιον καὶ ποτήριον

lectum meum aureum: tantum date mici babtismum in nomine Iesu Christi, et comunicate mici gratiam domini Iesu Christi. Tunc aepiscopus Plato fecit orationem et iussit eum expoliari ac per multis precibus exorcidiauit eum confitentem peccata sua cum magno fletu; et signauit eum aepiscopus signaculum Christi, unxitque eum ungento et babtidiauit eum in mari dicens: In nomine patris et filii et spiritus sancti, amen. Quum uero ascendisset de aqua, iussit ut uestirent eum uestes albas; et accipiens panem benedixit gratias agens, similiter et calicem mixtum, dicens: Hunc panem quem accepisti corpus est domini nostri Iesu Christi, et hunc calicem sanguinis domini nostri

[3] ἐν αὐτῷ corrupta? ‖ [8] <καὶ> εὐλογήσας?

[17] χριστοῦ V ‖ [19] καὶ om. V ‖ [25] αὐτὸν om E. ‖ ἐς V

τοῦτο τὸ αἷμα αὐτοῦ τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἐκχυθὲν γενέσθω σοι εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς ζωήν. Καὶ φωνὴ ἐξ ὕψους ἠκούσθη· Ἀμήν· ἀμήν· ἀμήν.

28 *Καὶ οὕτως ἐν φόβῳ καὶ ἀγαλλιάσει κοινωνήσαντος αὐτοῦ ἐπιφανεὶς ὁ ἀπόστολος ἔφη· Βούλφαμνε βασιλεῦ, οὐκέτι ἔσται τὸ ὄνομά σου Βούλφαμνος, ἀλλὰ κληθήσει Ματθαῖος· καὶ σὺ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως οὐκέτι κληθήσει Βούλφανδρος, ἀλλὰ καὶ σὺ Ματθαῖος· καὶ σὺ Ζιφάγια ἡ γυνὴ τοῦ βασιλέως κληθήσει Σοφία· καὶ ἡ Ὀρβᾶ ἡ γυνὴ τοῦ υἱοῦ ὑμῶν κληθήσεται Σύνεσις· καὶ ἔσονται αὐτὰ τὰ ὀνόματα ὑμῶν γεγραμμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ οὐκ ἐκλείψουσιν ἐκ μηρῶν ὑμῶν εἰς γενεὰς καὶ*

κεκραμένον ἐκοινώνησεν αὐτῷ τῆς τοῦ κυρίου εὐχαριστίας καὶ εὐλογίας. καὶ εὐθέως ἦλθεν φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ λέγουσα· Ἀμήν· ἀμήν· ἀμήν· εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου.

28 *Τῇ δὲ νυκτὶ ἐκείνῃ ὀφθεὶς ὁ ἅγιος ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ Ματθαῖος τῷ βασιλεῖ εἶπεν αὐτῷ· Φουλβᾶνε βασιλεῦ, οὗ ἡ ἐπίγειος βασιλεία ἐν χερσίν, ἐδέξατο κύριος ὁ θεὸς τὴν μετάνοιάν σου· οὐκέτι δὲ κληθήσῃ Φουλβᾶνος, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νῦν κληθήσεται τὸ ὄνομά σου ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὀνόματι Ματθαῖος. ὁμοίως καὶ τῷ υἱῷ σου τοῦτο τὸ ὄνομα ἐπιθήσεις. καὶ ἡ γυνή σου οὐκέτι κληθήσεται Φουλβάνα, ἀλλὰ Σοφία ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς. ὁμοίως καὶ ἡ νύμφη σου ἀπὸ τοῦ νῦν κληθήσεται Σύνεσις. καὶ ἔσται τὰ ὀνόματα ὑμῶν γεγραμμένα ἐν τοῖς οὐρα-*

Iesu Christi, qui pro nobis effusus est, fiat tibi in remissione in uitam aeternam. Et ecce subito uox de caelo data est: Exauditus est Plato. amen. amen.

28 Et sic cum timore et gaudio comunicauit imperator. tunc apparuit sanctus Matheus dicens ei: Bufa imperator, iam non dicatur nomen tuum Bufane sed Matheus. nam tu filius imperatoris non uocaberis Bulfamdrus sed diceris Matheus. et tu Bulfa, qui es huxor imperatoris, erit tibi nomen Soffia, hoc est sapientia. et tu Nerba, qui es uxor fili imperatoris, uocabitur Sisinnis, hoc est intellectus. et erunt ista nomina uestra scribta in caelis in generatione et generatione in saeculum.

---

[10] *scr* ταῦτα??

[13–14] *εἰσηκ. ἡ δ. σου ἀμ. ἀμ. ἀμ. V* ‖ [17] *οὗ - χ. om UE* ‖ [18] *οὐκ. δὲ] καὶ οὐκ. UE* ‖ *κλ.] κληθήσεται τὸ ὄνομά σου UE* ‖ *κλ. - ὀνόματι] ἐπὶ τῷ ἐ. ὀ. κληθήσῃ (κληθήσεται U) UE*

[28] bufa////// *E* ‖ [29] *scr* dicetur? ‖ [31] bulfa////// *E* ‖ [32] *del* tu? | *scr* est? ‖ [33] *scr* Sinnisis? ‖ [34] scr. in o. *supra scr E*

γενεάς. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ κατέστησεν ὁ Ματθαῖος τὸν μὲν βασιλέα πρεσβύτερον, ἦν δὲ ἐτῶν τριάκοντα ἑπτά· καὶ τὸν υἱὸν 188 T τοῦ βασιλέως κατέστησεν διάκονον, ἐτῶν δέκα ἑπτά· καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ βασιλέως κατέστησεν πρεσβύτιδα, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κατέστησεν διακόνισσαν· ἦν δὲ καὶ αὐτὴ ἐτῶν δέκα ἑπτά. καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ πάντες ἐφώνησαν ἀλλήλοις· Ἀμήν, δεδοξασμένη ἡ ἱερωσύνη καὶ ἐνλογισμὸς τῷ Χριστῷ. ἀμήν.

νοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῶν ζώντων ἕως τοῦ αἰῶνος. Ἐχειροτόνησεν δὲ ὁ μακάριος Ματθαῖος τὸν μὲν βασιλέα πρεσβύτερον, τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ διάκονον, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὴν νύμφην εἰς διακονίσσας. καὶ εἶθ᾽ οὕτως εὐλόγησεν αὐτοὺς εἰπών· Ἔσται ἡ εὐλογία καὶ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον μεθ᾽ ὑμῶν. Τότε ἔξυπνος γενόμενος ὁ βασιλεὺς καὶ εὐφρανθεὶς πανοικὶ ἐπὶ τῇ ὀπτασίᾳ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ματθαίου ἐδόξασεν τὸν θεόν.

29 Καὶ εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ παλατίῳ αὐτοῦ ἅπαντα τὰ εἴδωλα συνέτριψεν καὶ ἐθέσπισεν τοῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ γράψας οὕτως· Βασιλεὺς Ματθαῖος τοῖς ὑπὸ τὴν βασιλείαν μου πᾶσιν χαίρειν. Χριστοῦ ἐπὶ γῆς φανέντος καὶ τὸ πλάσμα τὸ ἀνθρώπινον διασώσαντος εὑρέθησαν οἱ λεγόμενοι θεοὶ ψεῦσται καὶ ψυχοφθόροι καὶ ἐπίβουλοι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. ὅθεν ἐπιλαμψάσης τῆς θείας χάριτος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἕως ἡμῶν ἐλθούσης, ἐπιγνόντες δὲ τὴν τῶν εἰδώλων πλάνην ὅτι ματαία καὶ ψευδής ὑπάρχει, ἔδοξεν τῇ ἡμετέρᾳ γαληνότητι θεσπίσαι τοῦ μὴ εἶναι θεοὺς πολλοὺς ἀλλ᾽ ἕνα καὶ μόνον ἐν

Ea uero hora ordinauit ipsum imperatorem presbiterum sanctus Matheus: erat autem annorum triginta. et huxorem imperatoris ordinauit diaconissam: erat et ipsa annorum triginta. et filium imperatoris ordinauit diaconem: erat et ipse annorum XVII. et huxorem eius ordinauit diaconissam, quae erat annorum XVII. tunc facta est laetitia magna in aeclesia domini, omnesque dixerunt: Alleluia, amen. glorificata est Iherusalem in nomine Christi.

---

7 *ἐνλόγισμος P εὐλογισμὸς Tischendorf recte ut uid*

10 *M.] ἐν τῷ ὕπνῳ add UE ‖ 13 χαρεὶς V ‖ 16 ἁγ. om UE ‖ Ματθ. om UE ‖ 17 ὁ βασ. om UE ‖ 20–21 τὸ ἀνθ. πλ. UE ‖ 21 εὕρηνται V ‖ 22 ἀνθρωπίου V: cf 21 ‖ 23 τ. Χρ. om V ‖ 25 θειότητι V ‖ 26 θ. τ. om V*

30 Τότε λέγει ὁ Ματθαῖος· Ἐν ἀριθμῷ τῶν ἐννέα ἡμερῶν καὶ τεσσαράκοντα καὶ εἰς συμπλήρωσιν ἐνιαυτῶν οὐ διαλείψετε τὰς προσφοράς μου, ἵνα ἀγαλλιάσεται ἡ ψυχή μου καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δοξασθήσεται. Τότε λέγει ὁ ἀπόστολος τῷ ἐπισκόπῳ· Σὺ μὲν ὦ μακάριε καὶ ἀγαπητέ μου Πλάτων ἐν τῷ τρίτῳ ἐνιαυτῷ ἔσῃ μετ' ἐμοῦ, καθὼς ἐλάλησέν μοι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. | 189 T λήψεται δέ σοι τὸν θρόνον τῆς ἐπισκοπῆς οὗτος ὁ βασιλεύς, ὃν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐκάλεσα Ματθαῖον, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ υἱὸς αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς αὐτοῦ λήψεται τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ θεῷ διαμεῖναι τὸν θρόνον τῆς βασι-

τοῖς οὐρανοῖς. ὑμεῖς δὲ δεξάμενοι τόδε τὸ διάταγμα καὶ τὸν ἡμέτερον νοῦν καὶ σκοπὸν θεραπεύοντες πᾶν εἴδωλον συντρίψατε καὶ ἀφανίσατε. εἰ δέ τις φωραθείη ἀπὸ τοῦ νῦν θεραπεύων εἴδωλα ἢ ἀποκρύβων αὐτά, τὴν διὰ ξίφους τιμωρίαν ὑποδεχέσθω ὁ τοιοῦτος. ἔρρωσθε πάντες, ὅτι καὶ ἡμεῖς ὑγιαίνομεν. Διαδοθέντος δὲ τοῦ προστάγματος τούτου πάντες χαίροντες καὶ ἀγαλλιώμενοι συνέτριβον ἑαυτῶν τὰ εἴδωλα κράζοντες καὶ λέγοντες· Εἷς θεὸς μόνος ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὁ εὐεργετῶν τοὺς ἀνθρώπους.

30 Μετὰ δὲ τὸ ταῦτα πάντα γενέσθαι ὤφθη κατ' ὄναρ ὁ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ Ματθαῖος τῷ ἐπισκόπῳ Πλάτωνι καὶ λέγει αὐτῷ· Δοῦλε τοῦ θεοῦ Πλάτων καὶ ἡμέτερε ἀδελφέ, γνωστόν σοι ἔστω ὅτι μετὰ τρία ἔτη ἔσται σοι ἀνάπαυσις αἰωνία ἐν κυρίῳ καὶ ἀγαλλίασις εἰς αἰῶνας αἰώνων. λήψεται

30 Et dixit eis sanctus Matheus: In numerum annorum uel dierum LXVIIII positi perconplete oblationes uestras, ut dominus noster qui est in caelis glorificet uos. Tunc sanctus Matheus dixit aepiscopo: Tu quidem dilectissimus meus es beatissime Platon. post tertio eris mecum, sicut mici loquutus est Iesus in caelis. suscipies autem aepiscopatum throni tui iste tamen imperator quem nomine meo uocabi Matheum, et postea filius eius, qui dicitur Matheus. non erit inpossiuile deo ut permaneat regnum in sede aepiscopatus tui de semine

---

12 *καὶ om V* ‖ 13 *νοῦν καὶ om V* ‖ 15 *ἀποκρύπτων V* ‖ *τῇ V* ‖ *τιμωρία V* ‖ 16 *ὑποβαλλέσθω V ἀποδεχέσθω U* ‖ 18 *ἀγαλλόμενοι E: cf* 226, 5 ‖ 21 *τ. π. γεν.] γεν. τ. UE* ‖ *κατ' ὄναρ om V* ‖ 25 *αἰωνία om V*

27 *scr* XLVIIII? ‖ 31 *scr* suscipiet? ‖ 32 tamen] *scr* tum??

λείας σου καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ εἰπὼν ὁ Ματθαῖος Εἰρήνη πᾶσιν τοῖς ἁγίοις, ὤφθη μετὰ δύο ἀγγέλων βαδίζων, καὶ ἀναβαίνων εἰς οὐρανόν, ὅπου ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς Ἰησοῦς Χριστός· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.

31 Καὶ ἦλθεν φωνή· Εἰρήνη ὑμῖν καὶ ἀγαλλίασις, ὅτι οὐκ ἔσται πόλεμος οὐδὲ πληγὴ ῥομφαίας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διὰ Ματθαῖον τὸν ἐκλεκτόν μου, ὃν ἠγάπησα εἰς γενεὰς αἰῶνος. μακάριοι οἱ ἐκτελοῦντες τὰ μνημόσυνα αὐτοῦ, ὅτι ἔσονται δεδοξασμένοι εἰς αἰῶνας αἰῶνος.

Ἔστιν δὲ ἡ ἡμέρα τῆς ἀναμνήσεως αὐτοῦ μηνὸς Γορπιαίου τεσσαρισκαιδεκάτη. δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις τῷ θεῷ πατρὶ

δέ σου τὸν θρόνον τῆς ἐπισκοπῆς ὁ βασιλεὺς ὃν ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὀνόματι ἐκάλεσα Ματθαῖον, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ υἱὸς αὐτοῦ. Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ Εἰρήνη σοὶ καὶ πᾶσιν τοῖς ἁγίοις, ἐπορεύετο εἰς τὸν οὐρανόν.

31 Μετὰ δὲ τρία ἔτη ἀνέλυσεν ὁ ἐπίσκοπος Πλάτων ἐν κυρίῳ. διεδέξατο δὲ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ματθαῖος παραχωρήσας ἑκουσίως ἑτέρῳ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· ὅθεν καὶ ἐδόθη αὐτῷ χάρις κατὰ δαιμόνων ἀκαθάρτων, καὶ ἰᾶτο πᾶν πάθος καὶ πᾶσαν μαλακίαν. προήγαγεν δὲ τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς πρεσβύτερον καὶ ἐποίησεν αὐτὸν δευτερεύειν αὐτῷ.

Ἐτελειώθη δὲ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἀνθρωποφάγων ἐν πόλει

eius dilectissimi mici. Quum haec dixisset, iterum dixit: Pax uobiscum et omnibus sanctis. Et iterum uidimus uisionem magnam, quomodo inter duos angelos ibat sanctus Matheus in caelis, ubi est gloria eius Christus, cui est gloria in saecula saeculorum. amen.

31 Tunc data est a domino uox de caelo dicens: Pax uobiscum in laetitia, quia iam discessit de hac ciuitate bellum, et gladius ultra non erit in uobis, propter Matheum electum meum in hac generatione. nam beati sunt qui obseruaberint

---

[1] *σου prius] scr σοὶ?? cf lat* ‖ [12] *scr τεσσαρεσκαιδεκάτη?* ‖ *del θεῷ?*

[13] *τ. θρ. τ. ἐ. σου UE* ‖ [15] *εἰρ. - ἁγ.] ταῦτα UE* ‖ [18] *Μ. om UE* ‖ [19] *τ. β. ἑκ. ἑτ. (om αὐτοῦ) V* ‖ *καὶ om V* ‖ [20] *π. π. ἰᾶτο V* ‖ [20–21] *κ. π. μ. om V* ‖ [21] *προήγετο V* ‖ [23–262,4] *ἐτ. - Χρ.] δοξάζοντες ἅμα πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα UE*

[25] *scr* dicit?? *(comp scr E) cf 245, 20* ‖ [29] *et* [29] saec. *compendio scr E*

καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Σμύρνῃ μηνὶ νοεμβρίῳ ἑξκαιδεκάτῃ βασιλεύοντος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

et custodierint mandata eius, quia gloriosi erunt in saecula saeculorum. amen.

---

3 *Σμ.] scr Μύρνῃ? cf 227, 2*

6 *et* 7 saec. *compendio scr E*

Digitized by Google

ACTA APOSTOLORVM APOCRYPHA

ACTA APOSTOLORVM APOCRYPHA

POST CONSTANTINVM TISCHENDORF

DENVO EDIDERVNT

RICARDVS ADELBERTVS LIPSIVS

ET

MAXIMILIANVS BONNET

PARTIS ALTERIVS

VOLVMEN ALTERVM

LIPSIAE

APVD HERMANNVM MENDELSSOHN

MCMIII

ACTA PHILIPPI ET ACTA THOMAE

ACCEDVNT

ACTA BARNABAE

EDIDIT

MAXIMILIANVS BONNET

LIPSIAE
APVD HERMANNVM MENDELSSOHN
MCMIII

LIPSIAE TYPIS C. G. ROEDER.
15856. 02.

Digitized by Google

CONSPECTVS

Digitized by Google

PRAEFATIO

Tandem aliquando prodit horum Actorum uolumen tertium, quod ut promissum erat Acta Philippi continet et Acta Thomae, praeterea appendicis loco Acta Barnabae. alios libellos adicere consilium fuerat, uelut acta Lucae Marci Iacobi, ut quae Lipsii narratio cum apostolorum actis coniunxerat hic quoque liber cum illis sociaret. sed nimis leues mox illi uisi sunt nec numerus eorum satis certus et circumscriptus: ne quosdam immerito anteferre uiderer, omnes abieci. quam iacturam haud inuiti fecerint si quos mecum eo citius in portum peruehi iuuabit.

De actis Philippi (p. 1)

Acta Philippi C. Tischendorf primus edidit, et ab actu quidem XV ad finem e codicibus Parisiaco graeco 881 et Veneto Marciano 349, e Parisiaco autem 881 solo actum alterum, qui num esset pars eiusdem operis non sine causa dubitabat. praeterea inter Apocalypses apocryphas e Parisiaco graeco 1468 et Barocciano 180 quaedam adiecit antea a se praetermissa. quae omnia pluribus libris manu scriptis adhibitis plenius inlustrata ac praeterea haud paucis rebus aucta iam proponuntur. harum autem fons praecipuus est codex Vaticanus graecus 824 saec. XI. quem cum anno LXXXIIII inuenissem et quae ex eo adnotaueram cum Lipsio communicauissem (cf. Die apokryphen Apostelgeschichten, Ergänzungsheft, p. 65 ss.), Petrus Batiffol in eundem incidit et praeter eas partes quae e Tischendorfi libris notae erant Analectorum Bollandianorum t. IX (1890) p. 20 ss. Acta Philippi excudenda curauit (cf. Lipsius l. s. p. 262). sed antea iam inueneram in codice Parisiaco graeco 1551 saec. XIV commentarium quendam de Philippo (de quo cf. Lipsius II 2 p. 39) in quo multa memorantur eorum quae Vaticanus

attulit. quibus rebus non solum factum est ut multo maior quam antea pars actorum cognosceretur, sed etiam ut eorum quae Tischendorf ediderat qui ordo quae natura esset rectius existimari posset. itaque nunc Acta Philippi hoc prodeunt ordine:

actus primus descriptus de libro
V Vaticano graeco 824 saec. XI;
actus secundus recognitus e libris
P Parisiaco graeco 881 saec. X
V Vaticano graeco 824 saec. XI
X Vaticano graeco 866 saec. XIII;
actus qui sequuntur a tertio ad nonum descripti de
V Vaticano graeco 824 saec. XI;

actus decimus quintus et qui sequuntur cum martyrio ex his libris manu scriptis expressi:
B Bodleiano Barocciano 180 saec. XII
C Petropolitano Caesareo 94 saec. XII
D Sinaitico 526 saec. X
E Escorialensi Y II 9 saec. XI
F Escorialensi Y II 6 saec. XII
M Veneto Marciano 349 saec. XII
P Parisiaco graeco 881 saec. X
Q — — 1485 saec. X aut XI
R — — 1454 saec. X
S — — 1219 saec. XI
T — — 1468 saec. XI
U Romano Vallicellano B 35 saec. XII
V Vaticano graeco 824 saec. XI
W Vindobonensi hist. gr. 5 saec. X aut XI
Y Vaticano graeco 797 saec. XI.

Ex his *M* de exemplo Tischendorfiano adsumpsi. *T* Paulus Vallette, cui multa debeo, *B* benignissime E. N. Bennett Oxoniensis ab Iamesio rogatus cum eodem exemplo et apographo meo codicis Escorialensis, *Y* cum apographo meo libri Vallicellani accuratissime ut solet A. Mau contulerunt. *D* autem in ipso monte Sinai ἐφωτογράφησε mihique Bennetto sua sponte intercedente eximia comitate imagines commodauit A. Cowley Oxoniensis. *W* a capite satis puro manantem sed uerbose interpolatum Hermanni Vsener rogatu amicissime contulit Hermannus Schoene Berolinensis. *C* et *U* imperatoris Russorum et Italorum regis permissu gratiosissimo ad me missos hic,

reliquos Parisiis et Romae et in Escoriali ipse aut descripsi aut contuli, dubia recognouerunt H. Graeuen, A. Mau, P. Vallette. in *R* tamen quoniam multa euanuerunt sunt quae uelut ipsa libri inscriptio necessario dubia maneant.

Sunt autem horum librorum tria genera distinguenda *ΓΘΔ*. quorum *Δ* martyrium tantum a c. 123 ad 148, *Γ* et *Θ* etiam reliqua a c. 107 ad 122 complectuntur. *Θ* continetur codicibus *TUY*, *Δ* libris *BDEF*, *Γ* libris *CDEMPQRSVW*, nam *DE* c. 107 et q. s. ad 122 (*D* etiam a 145 ad 148) ex *Γ*, c. 123 et reliqua ex *Δ* decerpta habent.

Discrepantiam in iis partibus quas *V* solus praebuit paene nullam memoraui, neque enim opus fuit, quoniam librum *V* ipsum ad uerbum exprimendum curaui solis accentibus antistoechis quaeque sunt eiusdem modi ubi ad sententiam nihil referebat tacite correctis; sed Battifolii Lipsii meas et si quas alias inueni coniecturas in marginibus rettuli. Battifolium accurate descripsisse nec tamen nullos errores admisisse intellexi. quorum plerosque significaui non ut exprobrarem, errare enim humanum est, exprobrare nisi turpem neglegentiam non est, sed ut legentes scirent alia me legisse, non neglegentia ab illius lectione recessisse; atque quaedam dubitabam utrum ut legisset an de coniectura sua edidisset; etiam in syllabo emendationum p. 248 proposito si quae praeter antistoecha et talia ille scribit in codice legi, ego omisi, ea quoque a me ad ipsum codicem exacta esse scito. multa etiam aliter atque ille distinxi.

In actu secundo modo *P* modo *VX* praestantiores fuerunt. sed cum *P* praeter paucos locos corruptus tantum, illi etiam interpolati esse uiderentur, cuius rei indicia manifesta una quaeque pagina praebet, sed nescio an nulla ullum manifestius quam 6, 16, ubi cum archetypus item atque 7, 6 lacer esset, *X* coniectantis illud *τάχα δὲ* (post *λείπει* quod olim adscriptum fuisse suspicor) cum ipsa coniectura coniunctum tradidit, in ambiguis *P* secutus sum. is quoque interpolatus est propter corruptelas in exemplari eius factas 7, 8 (*ὦ ἀρχιερεῦ* ex illis *ὁ ἀρχιερεὺς* effecta postquam *Ἐγένετο . . . ἐπιστολὴν* per homoeoteleuton intercidit): 9, 15 (*ὧν* 14 post *θαυμασίων* omisso *τῶν* ante *δι'* adiecit); 11, 4 (omisso *δὲ* scripsit *ὁ λαὸς συντριβεὶς ἔφυγον καὶ . . . οἱ δαίμονες . . . ἐβόων*); 15, 9 (*τις ἀφορμὴ* ex *τησ⌈η⌉ αφρο⌈συ⌉νη* effecit; ne quis enim dolo capiatur, neque *τοῦτο* subiectum neque *γέγονεν* uerbum neque *ἀφορμὴ*

absolute positum satisfaciunt: τοῦτο est hoc quod obrutus es). etiam 3, 30 illa ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις adiecit ne ex abrupto uideretur narratio incipere. corruptus est praecipue litteris uel syllabis uel uocabulis praetermissis uelut 7, 18; 8, 20; 5, 29; 6, 12; 14, 27; 15, 2. de 8, 16 dubito. nam paene aeque simile ueri est *P* propter homoearcton καὶ τὰ σάββατα praetermisisse et in librorum *VX* exemplari ex epistula Pauli ad Colossenses data ea uerba post νεομηνίας adiecta, dein falso loco inserta esse.

X quamquam multis locis a *PV* discedit tamen cum *V* artius quam cum *P* coniunctum esse cum perpetuo concentu ac praesertim praetermissis uerbis necessariis, tum his locis interpolatis manifestum est: 5, 4 ὁ λόγος ὃν λέγει ὁ; 8, 17 οἴδαμεν; 9, 16 οὗτος δὲ et q. s.; 12, 11 δεήθητε et ἡμᾶς. unde quaestio oritur subdifficilis utrum et ad *P* et ad *X* actus secundus ex opere pleniore deriuatus peruenerit an ut actus XV et q. s. ita hic alter iam pridem separatim circumferri solitus et postmodo ab eo qui scripsit codicem *V* cum reliquis coniunctus sit. cuius rei nescio an indicium sit etiam codicum *PX* inscriptionis et subscriptionis quaedam similitudo. non enim solum, ut recte Stoelten (Jahrbücher für protestantische Theologie XVII, 1891, p. 149) et Lipsius (ibidem p. 459 et Die apokryphen Apostelgeschichten, Ergänzungsheft p. 65) obseruauerunt, eae res quae in actis Philippi narrantur undique conlectae sunt, sed postquam uno opere comprehensae sunt cum singuli actus separatim tradi solerent, aliquando ab eo qui *V* aut qui eius exemplar scripsit rursus coacti sunt. cuius rei argumenta haec habemus, primum quod actus quinque a decimo ad quartum decimum a *V* absunt; dein quod secundus et ultimi multo quam reliqui pleniores sunt; praeterea tertii et octaui et quinti decimi prima uerba, p. 16, 5 et 6; 36. 23—37, 23 (cf. *Th.* 99,2—103, 1): 41. 3—10, non continuae narrationis sed exordiorum speciem prae se ferunt. quibus exordiis tum sine dubio illi actus ornati sunt cum separatim circumferri coepti sunt. denique actus quinti decimi inscriptio illa ἐκ τῶν περιόδων et ἀπὸ πράξεως πεντεκαιδεκάτης a *V* quoque seruata et numeri ultimis actibus non adscripti rem conficiunt.

In extrema parte actorum, id est a c. 107 (p. 41, 1) usque ad finem, discrepantiam librorum *V* et *P* dedi praeter ea quae a me passim silentio praetermitti antea dixi uniuersam, ex reliquis libris quaecumque perpensa omnium cognatione a communi

plurium stirpe repeti posse uidebantur. *Γ* totum exhibui quo melius quae esset eius libri fides cognosceretur quem plerumque solum ducem habemus, *P* uel quod praeter actus ultimos etiam secundum continet, uel quod in actibus quinto decimo et reliquis peculiaris eius natura est. de qua pauca ita sunt dicenda ut simul de tribus illis librorum generibus breuiter disseramus *ΓΔΘ*. quorum nullum ex altero sed ab uno eodemque capite et *Γ* et *Δ* et *Θ* manasse mecum consentiet quicumque paulo attentius rem examinauerit. nam nullum eorum est quod non aliquot locis plura quam reliqua adferat aut puriora et magis cum eis quae de eiusmodi actis nouimus congruentia. e *Γ* ea quae sunt haereticorum propria is qui hoc genus condidit diligentissime deleuit, uelut haedum et leopardum uno tantum loco, in quo sine dubio aliud agebat, adesse passus est: praeterea fide dignissimus uidetur. *Θ* in reliquis rebus et in dicendi genere maxime uidetur ex arbitrio grassatus esse, cuius rei unum de quo quiuis existimare poterit argumentum adferam locum illum ex Actis Petri ut uidetur depromptum 81, 3 (cf. 11). sed haeretica illa optime seruauit, item alia haud pauca, uelut 76, 17, ubi *τοῦ Χριστοῦ* (uel *Ἰησοῦ?* uel *σωτῆρος?*) uindicant illa *οὗτος* (*Γ* 8 *Δ* 26) et *αὐτὸς* (*Θ* 17). *Δ* inter utrumque fere medius est.

Θ generis recensio facilis est. *TY* et *U* instar duorum exemplarium sunt quorum alterum utrum in uicem sequendum est. *Y* multa omisit; ubi *TY* testes ambo adsunt, qui ab *U* discedit eum plerumque ne audire quidem attinet, nedum qui ab *UΓΔ*.

paulo difficilior in genere *Δ* res est, intricatissima uero in *Γ*. illum ex *BF* et *DE* constare apparet. nam quod terni singulis interdum aduersantur uelut 56, 23 *ἀπολλυόμεθα F ἀπολλύμεθα BDE*, 56, 28 *ἀπ' B ἐξ DEF*, id per duplicem interpolationem aut libri *B* et *DE* exempli aut *DE* exempli et *F* effectum esse satis apparet. item 53, 20 *στενάζουσα* et *D* et *F* ex eo quod fuit in communi *BDEF* exemplo *ἀναστενάζουσα* effecerunt. 54, 21 *καὶ* et *B* et *D* de suo adiecerunt; 62, 18 *ἐξετάσθη*, 79, 24—25 propter homoeoteleuton *ὅλως . . . παρθενίας* et *DE* exemplum et *F* praetermiserunt; item alia haud pauca. sunt tamen quae hanc rationem non recipiant, uelut 75, 23 *ἑπτά BDE* pro eo quod est *ἕξ*, ante omnia autem illa 78, 28 *κατὰ πᾶσαν δὲ ὥραν* praua interpolatione pro illis *ηνικα ορα δε B* (id est *ἡ Νικανόρα δὲ*) in *DEF* posita. quae

uix poterunt expediri nisi modo *B* modo *F* arbitremur ex libro *DE* simili quaedam adsumpsisse.

Plura inter libros generis *Γ* mutuo data et accepta statuere oportet, quoniam soli *QW* fere constanter, reliquorum passim aut bini aut terni aut plures interse concinunt; uelut 48, 8 φαύλου *QR*; 48, 10 τὰ ὄργανα *QRW*; 51, 14 ὄχλους et 15 πρὸς *CS*; 43, 5 γύμνωσις *DM*(*R*?)*SV*; alia. huc accedit quod haud raro singuli uelut *C* et *Q* et praecipue *W* cum *Δ* aut *Θ* ita consentiunt ut quaedam ex his excerpta esse uideantur. nam illud minime probabile est ex octonis libris singulos uerum conseruasse. *P* autem quod cum *Δ* hic illic facit uelut 83, 8; 88, 7 et 8, id quidem uidetur forte fortuna factum esse; nam sunt illa minima. sed ex libro aliquo *Θ* generis cum alia multa idem excerpsit et 70, 5 ἦν πλήρης φωτὸς καὶ εἶχεν τὸν τύπον καθ' ὁμοιότητα κλίμακος, tum 41, 15 ss. rem eandem et a *Γ* (συναχθέντων et q. s.) et a *Θ* (πάντες οὖν et q. s.) expressam iuxta posuit. multa sunt praterea libri *P* peculiaria, quae fuit altera causa cur eum totum repraesentarem. neque tamen ita a reliquis discedit ut his cunctis eius testimonium par sit. nullorum enim his omnibus communium uitiorum expers est. tria sunt eiusmodi praecipua. 43, 12 τὰς κακίας ἐπιθυμίας, quod *P* solus intactum reliquit, solus *M* probabiliter correxit (κακὰς scripsit), reliqui perperam τὰς κακίας τῆς ἐπιθυμίας posuerunt; 44, 5 ὑμεῖς οἱ θέλοντες πρὸς ἡμᾶς, ubi uaria reliqui temptauerunt, uerum quod est οἱ ἐλθόντες solus qui *QW* exemplar scripsit inuenit; 53, 4 denique pro inepto illo ξενοφωνεῖται et *M* et *R* et *V* ξένῳ quod uerum est posuerunt, sed *V* ita ut relicto participio καταλαμπομένῃ uerum coniectura inuentum, non a prioribus traditum esse ipse indicaret. sed his quae dixi omnibus efficitur ut perdifficilis sit ubicumque a *Θ* et *Δ* deserimur libri *Γ* recensio, quoniam unus fuit omnium codicum *Γ* archetypus et is quidem satis mendosus, ipsius autem archetypi memoria minime perspicua est.

Commentario illo qui libro *H* Parisiaco gr. 1551 conseruatus est diu multumque dubitaui quid faciendum esset. nam postquam liber Vaticanus 824 cognitus est illius paene nullum iam pretium est. nam excerpta est pars eius maxima e libro *V* simillimo (etiam subditiua illa habuit 95, 22 ss. quae leguntur in *V* 34, 4 ss.), non tamen ipso *V*, ut docent locis paucissimis uerba purius tradita uelut 92, 13 (cf. 16, 31); 92, 41 (cf. 18, 3); tum actus secundus (acta Philippi in Hellade) alio loco positus

denique res quaedam fortasse ex actis conseruatae ab *H*, a *V* praetermissae; nam ut seruus ille manu debili 93, 40 a scriptore commentarii fictus esse putetur nulla causa est neque 94, 20 decem illos daemoniacos e decem seruis 32, 8 expressos esse certum aut saltem ueri ualde simile est. nam 98, 24 ss. (cf. 15, 14) inscite interpolata sunt, Archelai autem nomen 93, 5 potuit ex 9, 6 capi. sed poteram, ne ab instituto meo de quo dixi uol. I p. VIII deflecterem, paucis illis aut uerbis aut rebus excerptis et in imis paginis adpositis reliqua neglegere; quod fecissem nisi uidissem praestabilius esse ut legentes quae esset testis huius auctoritas ipsi iudicare ac fortasse paulo plura ex eo aut confirmanda aut emendanda inuenire possent. nolui tamen aut primorem partem totam ex euangeliis et actibus apostolorum aut ultimam ex actis nostris et Symeone Metaphrasta (cf. Migne Patrol. gr. CXV p. 193), a quo etiam 94, 14—17 mutuatus est (cf. Anal. Boll. VIII, 1889, p. 309, 16), consarcinatam ex obliuione plus quam merita protrahere. neque uero discerpere tam male consutum librum et ad suam quaeque seriem redigere religio fuit. sed propter multa nimis contracta aut omnino deformata id fieri non potuit.

Praeter eos codices quos in recensendo adhibui hos aut ipse aut per alios inspexi aut saltem superesse cognoui, qui omnes actum XV et qui sequuntur continere uidentur: Romanos Vaticanos gr. 803 s. XIII; 807 s. IX aut X; 808 s. X aut XI; 1190 s. XV; 1631 s. XII; 1669 s. X; 1810 s. XIII; 1989 s. XI aut XII; Chisianum R VI 39 s. XII; Athoos Cutlumusianum 38 s. XI et Esphigmenianum 44 s. XIII; Mitylenenses 15 s. XV et 82 s. XVI; Hierosolymitanum 66 s. XV; Bodleianum Clarkianum 43 s. XI; Londinensem s. XI. De hoc cf. Tischendorf (Apocal. apocr. p. 142); de Athois et Mitylenensibus Lipsius (Erg. p. 64); de Hierosolymitano Papadopulus Kerameus (*Ἱεροσ. Βιβλ.*, Petropoli 1891). Bodleianum mutilum esse e catalogo cognoui.

Ex Vaticano 808 cum quaedam ipse olim adnotassem plura intercedente A. Mau per H. Graeuen accepi. quibus intellexi eum generis *Γ* et quidem proxime cum *W* coniunctum esse, mox ex *Δ* quibusdam locis, uelut 51, 23 *τυραννογράφε*, 52, 14 *ἀχρήστου*, 52, 16 *πολλαὶ νύμφαι*, interpolatum, praeterea autem pleraque ita ex arbitrio mutata ut sane in uerbis aut *Γ* aut *Δ* constituendis adhiberi non posset. hoc tamen memoratu dignum est quod ex eiusmodi libro quaedam hausta ui-

dentur in quo praeter martyrium (c. 123 et q. s.), quod solum habet Δ, etiam priores actus inessent. haec enim habet c. 110 p. 43, 3 *καὶ ἀποτρέχουσιν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐδὲ ἓν τῶν ζῴων ἔχει τὸ ὁμοίωμα αὐτοῦ· καὶ γὰρ καὶ ἐν τοῖς κτήνεσι καὶ ἐν τοῖς πετεινοῖς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἑρπετοῖς τε καὶ τετράποσιν ἕκαστον ἔχοντα* (l. *ἔχον*??) *ἰδίαν ὄψιν καὶ χρόαν ἔχει καὶ πόδας, αὐτὸς δὲ ὁ κάκιστος καὶ σκολιὸς ὄφις οὐκ ἔχει πόδας, ἀλλὰ σύρεται ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ βαδίζει ἐπὶ τὸ στῆθος, καὶ ὁ περίπατος αὐτοῦ ὅλος ἐστὶν εἱλικτός· τὸ γὰρ κατοικητήριον αὐτοῦ ὁ τάρταρός ἐστιν καὶ τὸ αἰώνιον πῦρ· καὶ διὰ τοῦτο βαδίζει ἐν τῷ σκότει, ἐπειδὴ οὐκ ἔχει παρρησίαν ἐν οὐδενί· νῦν οὖν φεύγετε ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἐκχυθῇ ὁ ἰὸς αὐτοῦ ἐν τῷ σώματι ὑμῶν· ἐὰν γὰρ ἐκχυθῇ ἐφ' ὑμᾶς, περιπατήσητε ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ καὶ ἕξητε σὺν αὐτῷ καὶ τὴν αἰωνίαν καταδίκην· ἀλλὰ μᾶλλον γίνεσθε ἐν τῇ ἀληθινῇ θεοσεβείᾳ· κτλ.*, quae concinunt fere cum Θ; ac praesertim haec post p. 75, 14 *Μαριάμνη* posita, in quibus quin insint quaedam ueterum actorum quamuis corruptae reliquiae dubitari uix potest: *καὶ οἱ μεταμορφωθέντες ἐκ τῶν ζῴων, ὅ τε λεόπαρδος καὶ ὁ ἔριφος τῶν αἰγῶν· καὶ ἦν μὲν αὐτῶν ἡ ἰδέα ἐν ὁμοιώματι ἀνθρωπίνης μορφῆς, ἐφαίνοντο δὲ ἐνώπιον τῶν τότε ἀνθρώπων, ὥσπερ ἐτύγχανον, ἐν τῷ εἴδει καὶ σχήματι τῶν ἀλόγων ζῴων· καὶ προσεῖχον αὐτοῖς οἱ ἄνθρωποι τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ὡς ἤκουον αὐτῶν λαλούντων μετὰ τῶν ἀποστόλων, ἐθαύμαζον πάντες καὶ ἐξίσταντο· καὶ γὰρ ἦν τοῦτο θαυμαστὸν ὄντως καὶ παράδοξον σφόδρα ὅτι ἄγριον ζῷον, θηρίον* (del.?) *καὶ ἔριφον αἰγῶν ἑώρων ὁμιλοῦντας κατὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων φωνὴν καὶ ὁμοιότητα. οὗτος δὲ ὁ Στάχυς ἦν πλούσιος σφόδρα καὶ πρῶτος τῆς πόλεως, καὶ ἦν ἀλγῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ μηδ' ὅλως βλέπων ἐπὶ ἔτη μ'· καὶ ἀκούσας τοῦ λόγου καὶ τῆς διδαχῆς αὐτῶν ἐπίστευσεν τῷ δεσπότῃ ἡμῶν καὶ σωτῆρι Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ βαπτισθεὶς ἀνέβλεψεν παραχρῆμα, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. ἐξέπεσον δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὥσπερ λεπίδες ἰχθύος ὁμοίοις* (*ὅμοιαι*?) *λαπήροις*(?) *πηροῖς* (del.?) *ᾠῶν. τῆς δὲ φήμης ταύτης διαδοθείσης ἐν ὅλῃ τῇ πόλει ἐκείνῃ ἔλεγόν τινες ὅτι Δεῦτε καὶ ἴδετε ἀνθρώπους θεοσεβεῖς, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἠνέῳξεν τοὺς* <*ὀφθαλμοὺς*> *Στάχυος μετὰ τὸ ποιῆσαι αὐτὸν ἔτη μ' ἐν τῷ μηδ' ὅλως βλέπειν τὸ φῶς· ἴσως δύναμίς ἐστιν τοῦ θεοῦ ἡ ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσα; ἐπεὶ τέχνη ἰατρῶν οὐ δύναται ποιῆσαι τὴν τοιαύτην θαυματουργίαν καὶ μεγάλην ἴασιν. Πολὺ δὲ καὶ ἄπειρον πλῆθος συνήχθη εἰς τὴν οἰκίαν Στάχυος ἕνεκεν Φιλίπ-*

που καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὄντων καὶ ἕνεκεν τῶν ἰάσεων ὧν ἐποίει· καὶ πάντες ἔτρεχον ἰδεῖν βουλόμενοι πάντας τοὺς νοσοῦντας θεραπευομένους, τούς τε δαιμονιζομένους καὶ ὑδρωπικοὺς καὶ παραλυτικοὺς καὶ ἰκτερικοὺς ὑγιεῖς γενομένους (scr. *γιν-?*). *ἐβάπτιζεν δὲ αὐτοὺς πρῶτον ὁ τοῦ κυρίου ἀπόστολος Φίλιππος καὶ οὕτως ἰῶντο πάντες. οἱ δὲ ὄχλοι ἐθαύμαζον σφόδρα οὐ μόνον ἐπὶ τοῖς σημείοις οἷς ἐποίει καθ' ἑκάστην ὁ ἀπόστολος Φίλιππος, ἀλλ' ὅτι καὶ ὁ λεόπαρδος καὶ ὁ μικρὸς ἔριφος τῶν αἰγῶν ἦσαν λέγοντες τὸ ἀμὴν ἐπὶ πᾶσιν* (l. *πάντων?*) *τῶν βαπτιζομένων. . . . . καὶ ἡ μὲν μακαρία Μαριάμνη ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου καθεζομένη ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς οἰκίας τοῦ Στάχυος προσεῖχεν τοῖς προσερχομένοις καὶ ἐδίδασκεν τὰς γυναῖκας· πολλαὶ γὰρ γυναῖκες ἦσαν πορευόμεναι πρὸς αὐτοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Στάχυος, καὶ πολλαὶ ἐξ αὐτῶν διεχωρίσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν διὰ τοὺς λόγους τῆς Μαριάμνης οὕσπερ ἤκουον παρ' αὐτῆς· αἱ δὲ νεάνιδες ἀπεκείραντο τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς αὐτῶν καὶ τοὺς δακτυλίους αὐτῶν ἀπέθεντο καὶ ἐνεδύσαντο ἱμάτια σεμνά.*

Vaticanos graecos 807 s. IX aut X et 803 s. XII et 1190 s. XV eiusdem generis ac Parisiacos *QRS* esse olim adnotaui, sed bonae notae illos, hunc corruptum et interpolatum. Vaticanos gr. 1669 s. X, 1989 s. XI aut XII, 1631 s. XII, 1810 s. XIII, qui me olim Romae nescio quo pacto fugerant, Acta Philippi continere absoluto demum opere meo e Bollandianorum catalogo (Bruxellis a. 1899 edito) cognoui.

Chisiani R VI 39 s. XII item olim a me ignorati et a Bollandianis (Analectorum XVI, 1897, p. 300) monstrati contulit mihi locos quosdam Augusti Mau rogatu I. W. Bierma Batauus, ex quibus cognoui artissime eum cum *E* cognatione coniunctum esse sed multo etiam deteriorem.

Adeundus denique Saccelionis catalogus bybliothecae nationalis Atheniensis (Athenis a. 1892 editus) sub n. 346 et 363 aliique catalogi recentiores.

De actis Thomae (p. 99)

Acta Thomae graece ediderunt a c. 1 ad 58 I. C. Thilo a. 1823 et C. Tischendorf a. 1851, paene tota ego a. 1883. Libris manu scriptis conseruata sunt plurimis, sed tota paucissimis. quo fit ut nonnullarum partium recensio multis libris

nitatur, aliarum binis uel ternis, unius uno. de qua re ante omnia accuratius dicendum est.

Adhibui codices numero unum et uiginti hosce:

A Parisiacum graecum 881 saec. X
B — — 1468 saec. XI
C — — 1454 saec. X
D — — 1176 saec. XII aut XIII
F Romanum Angelicanum B 2. 2 saec. XI
G Escorialensem Y II 9 saec. XI
H — Y II 6 saec. XII
K Romanum Chisianum R VII 51 saec. XII
L Parisiacum graecum 764 saec. IX
M Monacensem graecum 262 saec. IX
O Oxoniensem Clarkianum 43 saec. XI
P Parisiacum graecum 1510 saec. XI aut XII
Q — — 1485 saec. X aut XI
R — — 1551 saec. XIV
S — — 1613 saec. XV
T — — 1540 saec. XI
U Romanum Vallicellanum B 35 saec. XI
V Vaticanum graecum 1190 saec. XV
X Parisiacum graecum 1173 A saec. XII
Y Vaticanum graecum 797 saec. XI
Z Petroburgensem Caesareum 94 saec. XII.

Quorum plerosque ipse Parisiis Romaeue, *MUZ* autem liberalitate Laubmanni bybliothecae publicae Monacensis praefecti et regis Italorum et imperatoris Russorum ad me missos hic aut descripsi aut cum exemplo Tischendorfiano uel meo contuli. recognouerunt amice in Romanis *FUVY* multa Alexander Riese, in Parisiacis *ADPT* nonnulla Paulus Vallette, qui etiam *B* totum descripsit. de Monacensi antequam ipso et Francisco Boll intercedentibus huc missus est liberalissime Ludouicus Traube multa me docuerat. *G* et *H* partim, cum eorum nequitiam tantum animaduertissem, in Escoriali contuli, partim aliquanto post, cum intellexissem quanta esset eorundem dignitas, rogatu I. Mongin amici mei Benignus Fernandez bybliothecae praefectus photographi arte meum in usum effingi iussit. *K* Augusti Mau rogatu I. W. Bierma cum exemplo meo contulit. *O* ex Tischendorfi libro qui inscriptus est Apocalypses apocryphae (p. 158 ss.) sumpsi. Parisiacus 1510 mihi et Carolo Graux saeculi XI esse uisus erat, saeculo

demum XII atque anno 1162 scriptum Henricus Omont et Bollandiani adfirmant. Vaticanum graecum 1190 saeculo XV ego adsignaueram, Augustus Mau saeculo XIV aut XV, saeculo XVI tribuunt Bollandiani.

Horum librorum quas quisque partes praeter particulas minores hic illic praetermissas contineat infra adscripsi:

U 99—288

P 99—219, 11; 224, 21—288

V 99—116, 9; 158, 6—197, 10; 259, 1—288

Y 99—176, 1

R 99—146, 20; 159, 9—167, 2; 178, 13—183, 10; 264, 15—288

S 99—143, 14; 251, 10—258, 20; 275, 10—288; 290, 21—291, 16

D 99—156, 9; 159, 9—178, 12

A 99—147, 17; 273, 1—288; 289, 1—22

F 99—146, 20; 251, 10—258, 20; 275, 10—288; 290, 21—291, 16

Q 99—132, 3; 142, 16—146, 13; 251, 17—257, 13

Z 99—104, 5; 124—145, 24; 251, 10—258, 20; 275, 10—288; 290, 21—291, 16

C 99—146, 20

X 99—146, 20

B 99—145, 24

H 99—145, 24

T 99—143, 15

G 99—124, 10

K 264, 5—288

L 251, 10—258, 20; 276, 14—284, 14

O 270, 1—279, 6; 290, 1—20

M 285, 10—288.

Habemus igitur fere his locis hos testes:

99—104 *ABCDFGHPQRSTUVXYZ*

104—116 *ABCDFGHPQRSTUVXY* (defecit *Z*)

116—124 *ABCDFGHPQRSTUXY* (defecit *V*)

124—146 *ABCDFHPQRSTUXY* (defecit *G*)

147—156 *DPUY* (defecerunt *ABCFHQRSTX*)

156—158 *PUY* (defecit *D*)

158—159 *PUVY* (rediit *V*)

159—167 *DPRUVY* (redierunt *DR*)

167—176 *DPUVY* (defecit *R*)

176—178 *DPUV* (defecit *Y*)
178—183[a] *PRUV* (defecit *D*, rediit *R*)
183—197 *PUV* (defecit *R*)
197—219 *PU* (defecit *V*)
219—224 *U* (defecit *P*)
224—251 *PU* (rediit *P*)
251—258 *FLPQSUZ* (redierunt *FLQSZ*)
259—264 *PUV* (defecerunt *FLSZ*, rediit *V*)
264—269 *KPRUV* (accessit *K*, rediit *R*)
269—275 *KOPRUV* (accessit *O*)
275—276 *AFKOPRSUVZ* (redierunt *AFSZ*)
276—279 *AFKLOPRSUVZ* (accessit *L*)
279—284 *AFKLPRSUVZ* (defecit *O*)
284—285 *AFKPRSUVZ* (defecit *L*)
285—288 *AFKMPRSUVZ* (accessit *M*)

Apparet id quod confirmari uidetur stichometrica Nicephori ratione (cf. Lipsius, I p. 229; A. Martin, Mélanges G.-B. de Rossi, Paris 1892, p. 204 ss.; A. Harnack, Chronol. d. altchr. Litt. I, p. 546), plerumque solos circumferri solitos actus primum et secundum (99—146), in quibus est de Thomae uenditione et de regis Indorum filiae nuptiis deque palatio a Thoma Gundaphoro regi aedificato et de Gad fratre regis mortuo ac reuiuiscente; item separatim exstitisse aut duos actus ultimos (259 ss. et 269 ss.) qui sunt de baptismo Vazanis et de nece Thomae aut ultimum (269 ss.) solum; tertium autem (147 ss.), quintum (159 ss.), sextum (167 ss.) libris *DPUY*, quartum (156 ss.) solis *PUVY* seruatos esse; septimum (178 ss.) et octauum (185 ss.) infuisse in exemplaribus librorum *RV*, quae etiam acta tota comprehendisse non sine similitudine ueri conieceris (cf. 197, *10*; 259, *1* cet.), et exstare etiam in *PU*; reliquos a nono ad duodecimum solo *PU* testimonio stare, noni autem eam partem qua continetur ille hymnus qui est de animi migratione solo *U*. Consummationem cum primis actibus consuit ut potuit *F* (cf. 147, *1*; 290, *21*; 269, *10*); *SZ* et alii transitionem ne quaesiuerunt quidem.

Quod si iam quae sit tam uariorum librorum origo, quae cognatio, qui sint aut uniuerse aut particulatim duces sequendi quaerimus, facile est de testibus actuum tertii et qui sequuntur ad duodecimum usque iudicium facere. in quibus ab una parte *D* stat solus, ab altera *PRUVY*; horum autem *UV* proxime sunt inter se cognati (cum tamen *U* satis purus, *V* corruptus

et interpolatus sit), dein *Y*, tum *R*, cum *P* sit et origine et sua natura a ceteris paulo remotior. *D* est sat bonae notae, sed ab homine aliquo semidocto correctus. e re et e scriptoris consuetudine inter quinque illos et *D* disceptandum est.

Multo difficilior est de primori et de extrema libri parte quaestio. in quibus hoc notabile est quod illius fons iam antiquitus duobus riuis manauit *Γ* et *Δ*, quorum *Δ* libris *A* et *Φ* (id est *B. CD. FTX. PUY. QR. SV*, sic enim diuiduntur ut punctis significaui), *Γ* autem libris *B. GHZ* ad nos usque peruenit. *B* quod et in *Γ* et in *Φ* locum habet eo fit quod cum sit initio generis *Φ*, sed ita ut multa e *Γ* admiscuerit, inde a 108, 14 ad hunc transit, multis tamen etiamtum locis a *G* et *H* discrepans, et e *Δ* non pauca adsumens, a 124, 3 demum constanter cum *HZ* facit. ceterum *S* quoque haud pauca e *Γ* adsumpsisse uidetur, cf. 106, *1—2*; 107, *2*; al. etiam alii libri *Φ* uidentur hic illic uerbis e *Γ* haustis aspersi esse; cf. 108, *2 ἑστιάτορας PV*; 108, *10 ἁμαρτίαν R*; 116, *2 στίχοντα V*; 127, *5 αὐτὸ ἵνα ἴδω T*; 129, *3 δηλοῖ F*; al.; nam quae singulis *Γ* cum *Δ* aut singulis *Δ* cum *Γ* communia sunt adnotaui pleraque omnia. unde apparet latius olim libros generis *Γ* diuolgatos fuisse.

Vnus tamen fuit non solum *Φ* sed etiam *AΦ* archetypus, ut docet duorum actuum sine distinctione coniunctio (nam titulum illum 124, 3 aut ex alio exemplari adsumpsit aut ipse excogitauit *U*) et communia quaedam omnium menda; uelut 137, 7; 8 in actis *πωλήσῃς, πωλῆσαι* scriptum fuit, non *ποιήσῃς, ποιῆσαι*; nam *ἣν αἰτοῦμαί σε ἵνα ποιήσῃς μοι* idem est atque *ἀξιῶ σε παρασχεῖν μοι χάριτα*, et uerba 138, 1 *τὸ παλάτιον ἐκεῖνο ὃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἔχεις πώλησόν μοι* sic posita arguunt uerbo *πωλεῖν* scriptorem antea usum esse, alioquin diceret *πώλησόν μοι τὸ παλάτιον*. sed initio sic scriptum fuisse suspicor: *διὸ ἀξιῶ σε παρασχεῖν μοι χάριτα μίαν, ὃ αἰτοῦμαί σε ἵνα πωλήσῃς μοι*. ex quo cum esset interpolatione sat procliui factum *ἣν αἰτοῦμαι* et q. s., adiecta sunt in archetypo illa *ὃ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ*. quo facto cum esset sententia tota intolerabilis, tolerauerunt tamen reliqui, *B* et *D* et *S* correxerunt ut potuerunt.

In ultima autem libri parte etiam intricatior aliquanto res est, quoniam non ab eodem loco apud omnes incipit illa passio siue consummatio — etiam prooemiis eam quidam ornauerunt quae nos ad p. 289 ss. relegauimus, *KLM* autem ubi fecerint

consummationis initium ignoramus, quia quae antecedebant cuiusque codicis schedae casu interciderunt — et qui antea coniuncti erant *FPSU* inde a 269, 10 diuersi eunt; *U* enim cum *KORV* pergit, *P* et multo artius *FS* cum *Z* ac postremo cum *M* sociantur. quin immo non iam eundem utrimque librum librariorum aut incuria aut nimis sedula cura uarie corruptum legimus, sed duos libros a duobus scriptoribus confectos, *A*. *Ω* (*Ω* = *KORUV*) et *P*. *Σ* (*Σ* = *FLSZ*). nam cum res eaedem sint omnes et praeter preces illas 251—258 eodem ordine positae, uerbis uix ullis et eis tantum quae alia esse haud facile poterant congruunt.

Inter *Γ* et *Δ*, item inter *AΩ* et *PΣ* ut disceptetur alius testis adhibendus est, de quo iam paucis oportet disseramus. exstant enim acta Thomae syriace scripta, quae et syriace et in anglicum sermonem conuersa edidit W. Wright (Londini a. 1871) et paulo pleniora, ut didici ex Rubeni Duual libro (La littérature syriaque Parisiis a. 1900 edito) et luculentius me edocuit F. C. Burkitt uir doctissimus et humanissimus, Bedianus (in Actorum martyrum et sanctorum tomo III Parisiis a. 1892 diuolgato). ego tamen quod syriace nescio illo tantum exemplo usus sum. insunt in his actis syriacis quaecumque in graecis atque etiam passim paulo plura, conueniunt autem inter graecos et rebus et rerum serie et ipsis uerbis quoque maxime cum *U*. e sermone graeco in syriacum conuersa esse et ipsi Wrightio (II p. XIV) et aliis uiris doctis consentaneum uidebatur — etiam nuper ita sentiebant Bollandiani (cf. Anal. XVIII, 1899, p. 276. 4) — cum primus quod sciam suspicatus est R. Schroeter (Zeitsch. d. d. morgenl. Ges. XXV, 1871, p. 327; sed cf. 328; 370; cf. etiam Macke, Theol. Quartalschrift LVI, 1874, p. 3 ss., ac praecipue p. 25; 26), dein exemplis confirmauit Th. Noeldeke (apud Lipsium II 2 p. 423, nam aliter idem iudicarat Zeitsch. d. d. morgenl. Ges. XXV, 1871, p. 670 ss.; 671; 676), librum syriace a principio scriptum, dein in linguam graecam conuersum esse. quae res cum esset grauissima ad decernendum quantum auctoritatis esset codicum graecorum cum libro syriaco concentui tribuendum, ipse ut potui graeca cum anglicis conferendo iudicare conatus sum. malueram fateor — nam homo sum et tantum laboris in Graeculi alicuius interpretis uerba impendisse pigebat — librum primitus graece scriptum esse. sed quo plura colligebam et pensitabam eo difficilius uidebatur illud obtinere, atque eo plus

in dies libro *U*, Syri constantissimo comiti, concedebam, reliquis ac praesertim libro *P* a p. 197 ad 250 detrahebam; cuius rei uestigia quaedam etiam in exemplo a me adornato acuti et attenti lectores fortasse deprehendent. eo perueneram cum F. C. Burkitt benignissime mihi misit ea quae hac de re scripserat, The original language of the Acts of Judas Thomas (Journal of theol. Studies I, 1900, p. 280 ss.), dein, dum etiam per litteras dubitationes quasdam meas diluit, illa: Another indication of the syriac origin of the Acts of Thomas (l. s. II, 1901, p. 94). quibus res uidetur confecta esse, nec diutius iam dubitari posse quin liber graecus noster de syriaco expressus sit, sed de syriaco hic illic paulo pleniore ac praesertim in gnosticis integriore (cf. Lipsius I, p. 237; 325), et ad hanc normam recensio derigenda sit.

Itaque quamuis corrupta et mutila decurtataque librorum *B. GHZ* memoria antiquiorem et puriorem fontem *Γ* quam *Δ* reputabimus, quia cum multa alia (cf. 99, *2*; *3* cet.; 100, *3*; *8*; *9*; 101, *1*; al.) tum urbis illius quam *Ἀνδράπολιν Δ* 104, 4 dicit uerius et syriaco propius nomen *Ἐναδρώχ* (scr. fort. *Σεναδρώχ*, cf. 104, *4*) et actus alterius ueram inscriptionem conseruauit. ego *Δ* in superiore, *Γ* in inferiore paginae parte descripsi, quia pleraque tamen in illo propter codicum multitudinem et bonitatem multo integriora sunt et quia reliqua omnia aut paene omnia ad *U* testimonium omnium locupletissimum eiusque similia necessario conformanda erant.

U in Consummatione quoque, ut idem totius exempli mei tenor seruaretur, superiore loco posui, inferiore *P* cum eius comparibus, quamquam hac in parte longe aliter iudico. nam non solum e meliore fonte deriuati esse sed ipsam orationem plerumque puriorem et liquidiorem *PΣ* suppeditare mihi quidem uidentur. nam cum nomina quaedam uelut *Ναρκία* 269, 12 (cf. 230, 3) ac fortasse *Ἰουζάνης* (cf. 259, *3*) rectius scripta sunt, et preces illae 251 ss. praeter initium pleniores et passim clarioribus uerbis expressae, tum multo meliore loco positae sunt (cf. Lipsius I, p. 233; 268. 1; 329), immo suo atque unice uero loco. cuius rei documentum habemus grauissimum quod ea quam *U* (281, 6) et Syrus (II p. 296) illo loco supposuerunt oratio nihil aliud est quam illarum pauca quaedam quasi fragmenta quae qui illas loco mouit fraudis suae indicia reliquit.

Hanc factam esse in libro syriaco atque inde in *U* et

eius similium archetypum transisse docet codicis *U* cum actis syriacis concentus. sed unde *ΡΣ* uerum petiere? duobus modis fieri potuit. aut enim, si ut Lipsius uoluit bis liber syriacus in graecum conuersus est (cf. quae supra rettulimus), etiam *ΡΣ* interpretis alicuius, non ipsius auctoris opus repraesentant, is autem qui *ΡΣ* confecit libri syriaci melius exemplum nactus erat quam qui *ΑΩ*; aut illud uerum est quod cum dudum suspicatus essem Burkittio proposui neque tamen persuasi: Acta Thomae olim graece scripta postquam in syriacum conuersa erant praeter extremam partem, quae libris *ΡΣ* seruata sit, interisse; dein, cum huiusmodi libri cupidius aliquando inter Graecos requirerentur, acta syriaca in graecum retro uersa esse atque eius operis partem esse *ΑΩ*. quod ut ueri simile putarem accedebat primum sententia a plerisque harum rerum peritis recepta, Syros diu nihil in litteris ipsos peperisse, Graecorum inuenta sua fecisse; dein ea quam Lipsius (I p. 346; II 2 p. 425) nimis leuiter attingit Actorum Thomae cum Actis Andreae et Ioannis, quorum de origine graeca non dubitatur, similitudo, denique ueterum scriptorum Acta Andreae Ioannis Thomae eidem scriptori tribuentium auctoritas. nec obstare uidebantur carmina metro syriaco contexta, nam horum praecipuum postmodo in Acta Thomae insertum esse uiri docti fere consentiunt (cf. Noeldeke, Zeitsch. p. 677; Lipsius I, p. 239; 292; al.), alterum inde ab initio in Actis Thomae infuisse saltem cogi non potest. sed utrumuis probaueris: certe quidem permisceri *ΑΩ* et *ΡΣ* non licuit, oportuit separatim poni.

Etiam preces illas 251 ss. eo loco posuimus quo *U*. potuimus sane hoc loco ex *U*, ex *ΡΣ* p. 282, 11 eas repetere. sed satis est illic legentes admonitos esse, non debuimus eis qui uellent ex utraque forma antiquiorem aut ueriorem reficere uel alia de causa ambas conferre molestissimam operam imponere ut assidue complures paginas uersarent cum possent omnia simul oculis complecti. posui igitur *U* supra, infra *ΡQΣ*. *U* parcissime emendaui, nec ita ut uerba antiquissima reponi iuberem sed ea quae essent eius formae propria quae libro *U* et praeter Consummationem *P* tradita est. ad *ΡQΣ* adnotaui quae aut in utriusque formae tamquam archetypo, siue id ab uno interprete Graeco siue ab auctore Syro repetendum est, aut in libro olim graece ante syriacum conscripto posita fuisse conicerem.

Ineditum erat graece carmen illud 219 ss. quod de animo

humano per allegoriam dictum putant. quod interpretati sunt post Wrightium Noeldeke (Zeitsch. d. d. morgenl. Ges. XXV, 1871, p. 676), Macke (Theol. Quartalschrift LVI, 1874, p. 3 ss.), Lipsius (I p. 292); A. A. Beuan (Texts and Studies ed. by J. A. Robinson V 3, 1897, The Hymn of the Soul, cf. A. Hilgenfeld, Berl. philol. Wochenschrift XVIII, 1898, p. 389), F. C. Burkitt (The Hymn of Bardaisan rendered into English, Londini 1899). graece solus conseruauit non tam male quam timeri potuit neque tamen integre codex Vallicellanus *U*. legit etiam Nicetas Thessalonicensis et in Actis Thomae a se retractatis suo arbitrio refinxit, ita tamen ut hic illic in uerbis carminis graeci constituendis non sine aliqua utilitate adhiberi possit. quamobrem edidi in Analectorum Bollandianorum t. XX (1901) p. 159 ss. ubi dum de Nicetae aetate disputo adicere potui et debui etiam codicem Sinaiticum 516, quo liber eius contineatur, esse saeculi XI (cf. Gardthausen catal. p. 126).

Testes tam multos tam dissimiles de omnibus rebus etiam minutissimis aeque adhiberi minime expediebat. itaque trium tantum librorum qui sunt *APU* et partim quarti *D* integram dedi uarietatem, *A* propter dignitatem singularem libri et cum *Φ* et cum *Ω* pari gradu coniuncti, simili de causa *D* inde a 147; *P* autem et *U*, quo melius utriusque natura noscatur ante quam ea pars legatur in qua soli supersunt, 197—251. *Y* quoque plene adscripsi ubi *P* deficiente solus cum *U* aderat. *Φ*, id est consensum librorum *CD. FTX. PUY. QR. SV*, diligenter adnotaui, item consensum librorum e pluribus harum quinque stirpium oriundorum uelut *CD. FT. P. QR. SV* uel *FT. PU. SV*, ex ipsis autem his libris singillatim non attuli nisi si quid per se notabile, uelut coniecturam memoratu dignam, exhibebant. eadem fere ratione in *Π* et *Σ* et *Ω* usus sum, atque etiam in *Γ*, nisi quod huius generis nullus liber dignus uisus est cuius ineptias omnes legentibus obtruderem. *G* quam licenter grassatus sit ex his quae descripsi perspicietur (103, 9): *ἐν μὲν ξύλοις θυρίδας βασιλικὰς παρακυπτικὰς καὶ κραβάττους καὶ κοιτῶνας στεγασμένους διαχρύσους καὶ λεκτίκια γραμματιστά· ὁμοίως καὶ ἄροτρα καὶ ζυγοὺς καὶ τρυτάνας καὶ κάτεργα τῶν πλοίων καὶ κώπας· ἐν δὲ λίθοις καὶ μαρμάροις καὶ λοιποῖς οἰκοδομήμασι ναούς, στήλας, κίονας σὺν τῶν ἀνακεφαλαίων*(?) *αὐτῶν· πραιτώρια βασιλικά· ὑδάτων ἀναβολάς· πύλας συμβαλτάς* (l. *συμπαλτάς?*)*· παρίσθμια λαξευτά.* quibuscum cf. 134, 22. De *B* cf. quae supra demonstrauimus.

Syrum ſ ita excerpsi ut e silentio meo nihil sit efficiendum. nam quo minus omnia adferrem quaecumque a uerbis a me editis recedebant duae res potissimum prohibuerunt, primum quod, quia syriace nescio, non poteram dubia excutere quae haud pauca inesse cum ex Noeldekii Beuani Burkittii aliorum disputationibus intellexeram, tum per litteras ad me missas certiorem me fecit Eruinus Preuschen uir doctissimus, cum intra decem primas paginas meas quindecim locis ea quae ex ſ attuli reprehenderet. altera causa haec fuit quod librum graecum edebam, non syriacum, quem ipsum qui uolent adibunt, neque aequum erat hunc earum rerum mole onerare quae si iam initio ab interprete aut praetermissae aut mutatae sunt numquam graece tales fuerunt aut omnino exstiterunt.

Acta aethiopica ä, ex copticis ut uidetur deriuata (cf. M. R. Iames, Texts and Studies, V 1 1897, p. XXXIII, qui ib. p. 28 eundem fere librum graece edidit e cod. Mus. Brit. add. 10073; exstat graece praeterea, ut ex eis quae Alexander Riese mea causa excerpsit cognoui, in codice Chisiano R VI 39 s. XII), ab S. C. Malan edita sunt anglice (The Conflicts of the holy Apostles, Londini a. 1871). Ex his, quoniam inscitissime interpres Aethiops et petulantissime uidetur negotio suo functus esse, item ex m et p a me in Actis Thomae Lipsiae a. 1883 editis, ea tantum memoraui quae ad disceptandum inter libros graecos aut ipsos emendandos idonea essent. ceterum ä m p sat breuia excerpta ex Actorum partibus quibusdam continere moneo.

Praeter eos libros XXI quibus in conficiendo exemplo meo usus sum haud pauci exstant quos adhibere aut nolui aut nequiui, de quibus breuiter iam disserendum est.

Parisiacus gr. 1554 A saec. XIV habet res actus secundi, 947 saec. XVI primi et secundi male relatas. praeterea multis codicibus Symeonis metaphrasis (*Πάλαι μὲν τὰς κατὰ γῆν διατριβάς*), graece quantum scio inedita, quam latine ex Surio Migne (Patrol. gr. CXVI p. 559) repetiit, aliis uelut 1611 saec. XVI (in quo insunt etiam breuissima quaedam excerpta ex Actorum 99—140) summarium quoddam Actorum qualia in menaeis legi solent continetur; atque illud quidem e codice Monacensi 255 tamquam *ἕρμαιον* protulit A. Thenn (Zeitschr. f. wissensch. Theologie XXX, 1887, p. 472). a Consummatione incipit Coislinianus 304 saec. XIV, dein ex actibus duobus primoribus nonnulla adicit. postremo Parisiacus graecus 1556 saec.

XV memorandus est. quem cum Tischendorf tamquam egregium exemplum recensionis catholicae — ita enim scribit p. LXVIII — adhibuisset, ego ut inter tot meliores inutilem abieci. desinit enim in p. 142, 8, nisi quod post *εἰρήνη ὑμῖν* haec adicit: *καὶ ἐσφράγισε τοὺς μετ' αὐτῶν πάντας ὁ ἀπόστολος . . . . εἰς δόξαν πατρὸς κτλ.*

Eorum qui Romae adseruantur Vaticanum graecum 866 saec. XII aut XIII nulli usui esse olim adnotaui, Ottobonianum 1 saec. XII (sic ego et dubitanter A. Mau, saec. XI hagiographi Bollandiani) conuenire fere cum *PQR*, sed uariare non pauca, neque carmen 109 neque preces 114 praetermissas esse, posse me eo carere neque tamen libenter carere. Codex Vatic. gr. 1608 saec. XII aut XIII nescio quo casu olim me fugerat. cognoui e Bollandianorum catalogo (p. 137) in eo inesse a f. 1 ad 7 partem actuum primorum, a f. 7 ad 12 *Μαρτύριον τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ*. Ex hoc Alexander Riese a me rogatus exscripsit particulas tres, e quibus apparuit incipere hoc martyrium a 264, 13 et esse generis *PΣ*, sed tam misere corruptum ut noluerim plura describi. nam quod statim ab initio post illa *εἰσελθόντος τοῦ . . . Θωμᾶ εἰς τὸν οἶκον Ἰουζάνου τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως* addit *ἐν Καλαμίνῃ τῆς Ἰνδικῆς*, id quidem, ne quis ueterem ibi doctrinam traditam opinetur, nullo negotio ex apostolorum quouis laterculo expromere potuit. ne Vaticanum quidem graecum 1985 saec. XI Romae uidi (nimirum post me etiam Bollandianos fugit), e Bollandianorum autem supplemento (Anal. Boll. XXI, 1902, p. 5 ss.) sero cognoui. uidetur cum cod. *R* cognatus esse.

Oxonii in bybliotheca Bodleiana tres sunt codices quibus Actorum Thomae particulae continentur: Baroccianus 180 saec. XII, quem cum perquam licenter grassari ex catalogo comperissem nolui quamuis officiosos uiros doctos Anglos, nimis importune iam a me interpellatos, etiam de illo obtundere; Clarkianus 43 saec. XI, cuius priorem particulam non ultra actum primum pertinentem neglexi, alteram, quae est de consummatione apostoli ex Tischendorfi exemplo me sumpsisse supra dixi; Laudianus 68 saec. XI, quem cum Actis Thomae a. 1883 editis a p. 1 ad 10 eximia quam iam supra (II 1 p. XIII et XX) laudaui liberalitate contulit T. W. Allen. unde intellexi esse Laudianum a 99, 1 ad 105, 9 generis *Φ*, nullo meo meliorem nec multo deteriorem, admixtis haud paucis uerbis generis *Γ* propriis, uelut 103, 11 *τροχιλέας*, 104, 7—8 *τί ἄρα ἐστὶν ἡ κραυγὴ τῆς χαρᾶς*

ταύτης τῆς οὐσίας (l. *οὔσης*) *ἐν τῇ πόλει ταύτῃ*, 105, 5 *τοῦ ἐλθεῖν πάντας*, 7—8 *ἀκούσας μὴ παραγένηται*; inde uero a 105, 9 ita transire ad *Γ* ut quaedam ex *Φ* admisceat uelut 112, 10 *κατῆλθεν*, 11 *ἔτυχεν*, 115, 16 ss. *παραθέμενος αὐτοὺς τῷ κυρίῳ κατέλειψεν αὐτοὺς ἐν τῷ τόπῳ καὶ ἀπῆλθεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἠξίου τοὺς παρανυμφίους ἐξέρχεσθαι ἀπὸ τοῦ νυμφῶνος*, nolui talem desultorem praeter comparem *B* in partem recensionis uocare.

Codicem Bruxellensem II 2047 rescriptum saec. X aut XI I. Bidez (Bulletin de l'Académie royale de Belgique, Classe des lettres, n. 7, 1900, p. 614 ss., quem libellum ipsius comitati acceptum refero) rettulit continere Actorum Thomae non nullas particulas ex actibus I, II, III et e Consummatione sumptas. ex eis autem quae descripsit efficitur illum librum in actis I et II minus etiam quam reliquos posse cum aliis componi, concinit enim modo cum *T. UY. QR. S.*, modo cum *CD. F. R*, modo cum *D* solo, cum *B. CD. FTX. PUY. QR*, cum *B. C. S*, cum *Φ*, cum *T. V. H*, cum *A. B. R. V*; in actu III cum *PUY* contra *D* facere; in Consummatione generis *Σ* esse, proxime autem cum *L* coniunctum.

Mosquensibus duobus, 163 saec. XI et 290 saec. XVI et XVII Acta Thomae contineri Matthaei in catalogo bybliothecae Mosquensis (Lipsiae a. 1805 edito) refert. quorum uetustioris, qui nunc numero 162 insignitur, primos et ultimos uersus mea causa cum A. Kirpitchnikoff rogasset Michailoff uir doctus Mosquensis descripsit. unde generis *Φ* esse cognoui sed neglegenter et licenter multis praetermissis uel mutatis confectum.

De Zmyrnensi A. 4 saec. XVI aliisque orientis partium libris a Philippo Meyer inspectis cf. Lipsius (Erg. p. 24); de aliis Spyridion Lambros in Catalogo Bibliothecarum Sacri Montis (Cantabrigiae a. 1895 edito); alii.

Codicem Hierosolymitanum 66 saec. XV Papadopulus Kerameus (Hier. Biblioth. Petropoli, a. 1891, t. I p. 84) refert primores actus continere, codicem autem 22 saec. XI tres fere actus (c. 30—38; 79—115; 116—119), hunc uero habere *πολλὰς διαφορὰς λεκτικάς τε καὶ πραγματικάς*. de quibus ut certior fierem Petrus Batiffol qua est comitate cum amico quodam suo Hierosolymitano egit sed frustra.

Eodem loco Papadopulus me monuit ab Amphilochio archimandrita Mosquae a. 1880 Descriptionis palaeographicae codicum manu scriptorum saec. XI et XII tomo II a p. 22 ad

26 Acta Thomae edita esse. quem librum cum diu frustra quaesitum tandem Caroli Dziatzko praefecti bybliothecae Gottingensis liberalitate huc missum accepissem, inueni pro thesauro carbones, id est primores illos de Abbane et Gundaphoro actus pessime corruptos et interpolatos, e codice aliquo anni 1022, cuius ciuitatem et numerum apponere Amphilochius oblitus est (Mosquensem esse suspicor), satis neglegenter expressos.

De actis Barnabae (p. 292)

Acta Barnabae Papebrochius primus edidit in Actis sanctorum (mensis Iunii II p. 431) e codice Vaticano graeco 1667, multo emendatiora Tischendorf e codice Parisiaco graeco 1470 et Vaticano eodem. nos quattuor praeterea codices nacti uix quicquam tamen noui attulimus: at duplici illo testimonio iterum iterumque pensitato et interprete latino passim tamquam arbitro adsumpto paulo rectiore fortasse iudicio usi sumus. quamquam haud paucis locis etiamnunc dubitamus.

Libros manu scriptos adhibuimus

P Parisiacum gr. 1470 s. IX
B Athoum Batopaedianum s. XI aut XII
Σ { *M* Messanensem 29 s. XII
Q Parisiacum gr. 1219 s. XI
U Vaticanum gr. 821 s. XIII
V Vaticanum gr. 1667 s. XI. }

MPQUV ipse contuli. Batopaediani conlationem a se inde a 294, 30 factam Philippus Meyer mihi liberalissime commodauit; prioris partis conlatione amissa codicis numerum referre non potuit, XI aut XII saeculo scriptum esse bene se meminisse aiebat. qui codex cum paene constanter cum Σ faciat, paucis tamen locis aut solus ex ea familia aut paene solus uetustioris scripturae uestigia conseruauit, uelut 295, *4* ἀκολουθῆσαι αὐτοῖς, 295, 8 ἔλθει. in testimonium eum uocaui ubi e re esse uidebatur.

P haud raro praetermissione uerborum aut propter homoeoteleuton ut 293, *16*; 296, *9—10*; aut sine causa ut 293, *1*; 301, *22—23*; aliquando, ut 297, *24*; 298, *14*, corruptela peccat; Σ interpolatione ut 293, *19*; *20*; *20—21*; al. unde nascitur sola paene difficultas, atque ea quidem sat magna, quae est diiudicandi quid a *P* omissum, quid a Σ adiectum sit; qua in re opem tulit opportunam interpres latinus.

Acta enim Barnabae in latinum conuersa sunt e codice modo cum *P* modo cum *Σ* concinente, libris nostris aliquanto antiquiore; nam saeculo post Christum natum sexto certe non recentiora acta illa latina crediderim. quae maximi ad acta graeca recensenda momenti essent, nisi interpres quisquis fuit particulas complures praetermisisset, in reliquis sensum ut ait ipse magis quam uerba secutus esset. nunc quibusdam locis, non toti libro, lucem adfert sic quoque haud spernendam. quin immo recipi uerba quaedam ut ex actis graecis plenioribus hausta forsitan potuerint. usus sum passione latina a Friderico Nausea a. 1531 Coloniae et in Florilegii Bibliothecae Casinensis t. III (1877) p. 354 edita. Sirletus quoque librum nescio an e codice a *P* et *Σ* diuerso (cf. Acta Sanctorum m. Iun. II p. 435 adnot. f., al.) conuerterit, Papebrochius autem ad codicem Vaticanum 1667 illius uerba adcommodauit.

Graece exstare eundem librum in codice Cutlumusiano 2 s. XIII per Philippum Meyer, in codice Perizoniano 49 p. 147 ex *V* descriptum per Sc. de Vries comperi. Parisiacus gr. 1179 A s. XI extrema eius uerba inde a 301, 16 habet cum *Σ* congruentia.

De indicibus

Index locorum quod Testamentis quae dicuntur uetere et nouo paene solis continetur, quam consuetudinem merito damnauit G. Krueger (Das Dogma vom N. T., Gissae, a. 1896), complures tamen excusationes habet. primum quod praeter utrumque Testamentum horum actorum auctores quicumque fuerunt et quicumque ea retractauerunt perpauca ueterum Iudaeorum aut christianorum scripta uidentur cognouisse; dein quod, cum horum actorum tempora maxime incerta sint, non multum ex eis ad tempora aliorum librorum definienda effici potest; denique quod mihi scripta illa non tam nota sunt ut sperare potuerim me eorum particulas discerptas agniturum. etiam e libris illis sacris desumpta quin multa praetermiserim uix dubito. nam in priore fasciculo quae praeterissem multorum me admonuerunt Fr. Diekamp (Byzant. Zeitschr. IX, 1900, p. 192) et E. Hennecke (Theol. Literaturzeitung XXV, 1900, p. 275). quae in Addendis et Corrigendis et in indice locorum reposui.

In indicibus graeco et latino cum grammaticis tum eis quibus rerum diuinarum antiquitates inuestigare curae est consultum uolui, illis dum uerba rariora aut insolentius posita

congero, his dum nomina propria et ea quae ad christianorum res sacras spectant crassioribus litteris insignita propono. plura dare non existimaui muneris mei esse. neque enim libros illos commentariis instruendi sed quam diligentissime possem recensendi et emendandi curam receperam. olim autem a quibus legi et accipi aut impugnari soliti sint ne referrem, ut iubebat E. Hennecke (Theol. Literaturzeitung XXV, 1900, p. 275), ab aliis ea narrata sunt, inter quos utique nominandi sunt Theodorus Zahn et Adolfus Harnack, praecipue uero Ricardus Adelbertus Lipsius, a quo si quid dissentiebam, quod non ita raro accidit, aut alibi dixi aut in praefatione uerbo significaui. sua in breuius contracta repetere illi licuit, non item mihi. totum autem negotium instaurare si conatus essem, quot uolumina impleturus eram?

Indicem grammaticum dum conficio ut tam copiose quaedam aut tam aequaliter alia per omnes libros conlegerim quam oportebat uereor. tot enim annorum ille labor meus fuit quot operae in toto uolumine describendo impenderunt atque etiam plurium, sed minime continuus. quippe multa iam ante, dum singulos libros recenseo, adnotaueram, quo rectius quid quisque scriptor posuisse putandus esset iudicarem. sed quae in manibus erant tandem in lucem edere quam plura adquirere potius uisum est. atque nominum uerborumque formas barbaras omnes fere adlatas esse putauerim, ex eis autem quae ad syntaxin et ad ornatum orationis pertinent plurima omissa. de litteris perperam geminatis aut non geminatis ea in indice adnotaui quibus scripturae uarietatem in imis paginis conlectam adleuaram. ubi apparet plerosque errores in eis uerbis factos esse in quibus geminatae et non geminatae alternis abhiberi solent, uelut *βάλλω βαλῶ*, *πολύς πολλοί*, *ἐγενόμην ἐγεννήθην*, al. at tam aures quam mentes deceptas esse testes sunt litterae prorsus inepte duplicatae uelut *πάλλιν*, *ἀπολλειφθείς*, *ἔρριφος*, *ῥρήματα*, *πρόσσεισσι*, *εἰσστό*, confirmant litterae praeter liquidas perperam geminatae paene nullae. De littera *ν* paragogica infra in Addendis dixi.

Ex passione Andreae graeca utraque non ita multa conlegi. neque enim iam ut olim (Byzant. Zeitschr. III, 1894, p. 469) a Graecis hominibus illos libros confectos puto sed a Latinis. qui cum uocabula pleraque rariora e glossariis latinis graeca interpretatione instructis conquisierint, sententias autem ut potuerunt e latinis expresserint, nec quae uerba illa aetate

usitata fuerint inde discimus nec declinationis et constructionis monstra illa a Graecis quamuis imperitis progenita esse sane adfirmauerimus.

Maxime autem piget rem a me neglectam esse unice utilem, ut adnotaretur quotiens scriptores qui tam saepe leges purae dictionis migrassent easdem obseruassent. sed praeterquam quod hic quoque meminisse oportet multas manus librum quemque passum esse, a quibus plus certe barbarismi quam ab ipso auctore inlatum sit, illud non solum laboris sed etiam chartae erat multo amplioris. quam iam nunc ne nimis amplam quidam ducant uereor, quamquam multum abest ut praeter ea quae in ipsum librum recepi e codicibus meis omnia scribendi aut loquendi monstra conlegerim: dedi quae cum e schedis meis excerpsissem ut in imis paginis adscriberem, postea autem ad rem criticam non satis utilia cognouissem, illinc sustuleram.

Promiscua hac congerie ut ipsis uidebitur grammatici utentur. adsument si uolent copias Henrici Reinhold (De graecitate patrum apostolicorum cet. Halis a. 1898), A. N. Iannaris (An historical Greek Grammar, Londini a. 1897), aliorum qui libros illos excusserunt. hoc tamen admonitos uelim, pleraque eorum quae in indicem grammaticum conlegerim non posse certo ipsis scriptoribus tribui, etiamsi ueri simile sit multa ab eis profecta esse; ut cum uolent tempora serpentis sensim consuetudinis recentioris discribere, non solum scriptorum sed etiam librariorum aetas adnotanda sit, nam hi sunt fines intra quos tempus ipsum quaerendum est: atqui restat quaerendum. itaque nuper cum uir doctus egegie de his studiis meritus *ἄμεινα* et *βελτία* tamquam ex Actis Thomae, libro saeculi p. Ch. n. tertii, adferret (Indogerm. Forschungen XIII, 1902, Anzeiger p. 39; cf. Actorum Thomae a me a. 1883 editorum p. 27, 32; 60, 3), tempus certius definitum uidebatur quam definiri poterat. inter saec. III et XI (nam undecimi est *P*, ex quo illa excerpta sunt) sic dictum esse scimus, quo anno, immo quo saeculo dictum sit, nisi forte aliunde didicimus, nescimus. ipse scriptor sic dixisse non uidetur, cf. 153, 7: 208, 23. Talia igitur ut cauerentur, ubi e codicibus ea in indicem transferebam quae non erant iam in imis libri paginis adnotata, codicum sigla sedulo adposui.

Latine loquentibus, a quo more in huius modi materia utilissimo Academiam Berolinensem in scriptoribus christianis edendis, item alios in similibus rebus decessisse minime probo,

ut nomina ita rationes grammaticae ueterum adhibendae fuerunt. quibus quae nuper successerunt paulo ueriores quam breui ipsae etiam uerioribus cessurae sint quis ausit coniectando definire? facile autem quiuis inter litteras permutatas, ut hoc exemplo utar, inueniet quae rectius hodie ad uocis inflexionem referantur, uel in tribus declinationibus ea quae sane ad ueritatem accommodatius una sola declinatione comprehensa sonorum paene ultimorum discrimine diuiduntur.

Indicis librorum manu scriptorum adiciendi Paulus Lejay auctor fuit (Revue critique, 1898 II p. 405). aetatem ibi codicum quorundam et eam significaui quam ipse aut qui mea causa inspexerant definiimus et, interposita aut particula, eam quam postmodo in catalogis Bollandianorum aliorumque uirorum eius rei peritorum inueni. in Venetis et Mosquensibus displicent numeri partim ex ueteribus partim ex recentioribus catalogis excerpti: neutri hoc tempore in manibus sunt.

ADDENDA ET CORRIGENDA

uol. II 1

Praefationis

P. VII; XXVII; XXX Inter eos qui me adiuuerunt nescio quo casu Ottonem Cuntz nunc Graeciensem praeterii, qui de libris Escorialensibus et de actis conciliorem me edocendo summo opere me sibi obligauit. item Rudolfum Beer carissimum amicum meum, qui de codicibus Vindobonensibus quae quaesieram rescripsit et Guilelmum de Hartel, cuius insigni et omnibus nota liberalitate factum est ut illi huc mitterentur. quibus sicut eis quorum operas mihi dicatas infra singillatim memoraui ut hoc loco gratias agam et aequum et mihi dulcissimum est.

P. IX De ν littera paragogica dicere oblitus sum. posui aut omisi librorum testimonio in ea re ut in ipsis uerbis usus, nisi quod librorum quorundam, uelut in primis Actorum Thomae *D*, minor esse hac in re fides uisa est. *D* enim a reliquis omnibus, etiam *C*, discrepans ad eam fere regulam rem derigit quam pueri a grammatico didicimus; ceteri multo saepius ν ponunt quam omittunt. uarietate librorum ingenti nolui paginas iam nimis plenas etiam magis replere. si quis uoluerit umquam quibus legibus serioris aetatis scriptores uel librarii

paruerint accuratius inquirere, ei in indicibus adlata integra uarietate materiam paraui.

Aliae sunt similes minutiae in quibus non solum silentio sed etiam neglegentia uel cunctatione (haec infra inter Corrigenda recepi) ac postremo inconstantia peccaui. in orthographia ad normam superioris aetatis pleraque exigenda esse pronuntiaui, qua de re post eos quos II 1 p. VIII nominaui alii dixerunt uelut L. Radermacher (Philologi LIX, 1900, p. 170 ss.), ac nouissime K. Krumbacher (Byz. Zeitschr. X, 1901, p. 312; 344). sed eam aetatem non ita definii ut omnis dubitatio tolleretur. debuine, ut infra in his Addendis et Corrigendis factum est, cum puris Atticis *θνήσκω, οἰκτίρω, μείγνυμι* scribere, an leniter ad linguam communem quae dicitur deflectere, ut ibidem feci dum secundam personam medii et passiui generis praeter *βούλει* et *ὄψει*, nam *οἴει* deest, per *η* scribo? denique separatim ponenda an coniungenda fuerunt *ὅσπερ, ὅστις, εἴ τις, εἴ γε, τοίνυν, τοιγαροῦν, οὐκέτι, οὔ πω, ἀπέναντι, ἀπ' ἔμπροσθεν?* de minimis ut aiunt non curat praetor. at cum sint editoris pleraque quam praetoris negotia minora, minima sunt fere nulla, neque si iudices beneuolentissimi haec non damnarunt ipse absoluo. quamquam multo etiam minus philologorum matacoponiae crimen, quam historicorum ille princeps aetatis nostrae et ipse philologus primarius merito fortasse non ita pridem inridebat, aut hac in re aut aliis multis effugisse mihi uideor. hos enim inter scopulos utrimque uel eminentes uel latentes miseri qui his studiis operam damus nauigamus.

Maius illud est, quamquam non tam magnum quam quibusdam, qui fortasse non satis quid uoluerim animaduerterunt, uidetur, utrum in ipsis paginis uerba corrupta emendari oporteat an infra. nam emendari oportere non eo usque desipio ut negauerim, immo latius manui emendatrici spatium paraui. ea de re contra dicentes habui, id quod non sum miratus, nam etiam philologi plerique obfucatis et speciosis primo deleniri (einen lesbaren text adulteratum istius modi librum appellant), post demum atque, nisi ualde attenti fuerint, sero uera doceri malunt quam statim sincera et aspera rectis oculis intueri, dein, si ipsi offenderint, emendatorem fidum et pudentem aduocare, uiros doctissimos Theodorum Zahn (Neue kirchl. Zeitschr. X, 1899, p. 193), qui tamen certissimas tantum emendationes (sed quae sunt certissimae?) et ubi plures barbarismi traditi sint leniorem et commodiorem (uelut *Io* 180, 19 *κόριδες*, leuiter uidelicet ab

R librario interpolatum, cf. 17; 181, 1; 8) intra paginas poni iubet, et E. Hennecke (Theol. Literaturzeitung XXV, 1900, p. 275); probantes et confirmantes, quod quo insperatius eo fuit iucundius, Fr. Diekamp (Byzant. Zeitschr. IX, 1900, p. 192) et A. Ehrhard (Allgem. Litteraturblatt, IX, 1900, p. 332); referentes ac certe non improbantes post C(arolum) W(eyman) (Byz. Zeitsch. IV, 1895, p. 193), Adolfum Hilgenfeld (Zeitsch. f. wissensch. Theol. XLII, 1899, p. 473; Berl. phil. Wochenschrift XIX, 1899, p. 1158; 1160) et Paulum Lejay (Revue critique 1898 II p. 404).

P. XII; XIV; XXIV; XXXII; XXXV. Passionis Andreae graecae nescio utrius codices manu scriptos hos Romae adseruari sero cognoui: Chisianum R VI 39 s. XII; Vaticanos gr. 2000 s. X; 1633 et 1641 s. X aut XI; 1673 s. XI; 1631 s. XII: Actorum Andreae et Matthiae Vat. gr. 2000 s. X; Ioannis, si quidem uidetur aut cum Vat. gr. 654 artissime coniunctus aut ex eo deriuatus esse, Barberinianum V 12 s. XIV aut XV; Matthaei Chisianum VII 51 s. XII, cum Parisiaco 1313 conuenientem.

P. XXI. In Actis Andreae et Matthiae codicis Parisiaci *A* auctoritatem ne nimis religiose, non in rebus et in ipsis uerbis, sed in quibusdam uerborum formis amplexus sim uereor. aoristos et imperfecta dico qualia sunt ἔβαλαν et ἔπεμπαν et pauca eiusmodi alia. cum litteris incredibili modo ab illo librario permutatis falso geminatis uarie corruptis haec respuenda fuisse putauerim.

In eisdem actis quomodo factum sit ut librum syriacum a W. Wright (Londini a. 1871, anglice t. II, p. 93 ss.) editum non respexerim equidem nescio. nisi ridiculum esset, oblitum me putarem. sed uix paenitet. nam exemplari non admodum uetusto et nostrorum *Π* satis simili sed interpolato usus esse interpres uidetur.

P. XXIV. De Passione Bartholomaei adicere debui editam eam esse cum alibi tum in Actis Sanctorum (mensis Augusti t. V p. 34) et a Moesingero (Vita et martyrium s. Bartholomaei Oeniponti a. 1877). Codice Treuirico Bollandiani se usos esse testantur (cf. supra II 1 p. 132, 2 adnot.), quem frustra mea causa quaesiuit M. Keuffer Treuirorum bybliothecarius.

P. XXIX haec scripseram: Sequitur narratio de eis quae post exilium facta sunt Ephesi, Zmyrnae fortasse Laodiceae. Ea reprehenderunt Theodorus Zahn (Neue kirchl. Zeitsch. X,

1899, p. 194) et Adolfus Hilgenfeld (Zeitschrift f. wissens Theol. XLII, 1899, p. 473; Berl. phil. Wochenschrift XI 1899, p. 1159; 1160). qui quod ea quae c. 18—55 (p. 160, 5 179, 5) narrata sunt ante exilium facta esse uolunt, id pr cipue propter orationem illam c. 33 ss. p. 168, 7 ss. relat non sine ueri quadam similitudine dictum esse fateor. qua quam codicis *M* inscriptione illa *ἀπὸ Λαοδικείας ἐν Ἐφέ τὸ δεύτερον* non multum moueor, nam quae in eius exempl antecesserint quae praetermissa fuerint quis renuntiaueri mirum autem est et *R* ante exilium et *V* post exilium Mil Ioannem narrare Ephesum uenisse. praeterea etiam *Q* i euenta post exilium conlocare, denique Abdian templi den litionem post exilium, quin inter res extremo tempore a Ioan gestas referre. quibus rationibus sane lubricis mea illuc se tentia inclinauerat. sed illud minime accipio quod Hilgenf adiecit librorum *APW* narrationem de itinere Romano et exi et ut solent Latini dicere transitu apte cohaerentem a me i iuria distractam esse. nihil est enim in his rebus tam incer certius quam transitum illum Ioannis, toto genere ab itin Romano longe distantem, inscite et incommode cum illo co glutinatum esse. an etiam librarios *BMQRUV* eum ab itin Romano seiunxisse credemus?

Alia minora partim sed nimio plura quam uellem in congessi, quae in ipso libro addi aut corrigi uelim:

uol. II 1

xv, 3 ab imo 56, 12 (non 2) ‖ xxxv, 1 interpretis ‖ 1, 5 *εἴδομε* 1, 2 cf Io 1. 1, 1 ‖ 2. 26 *ἡμῶν* | *Ἰησοῦ* ‖ 2, *23 - 24 μιᾷ* ‖ 2, *25 cf 6. 23* ‖ 3, 10 *εἴδομεν* ‖ 3. *10 recte?* ‖ 5, 14 *μάταιά εἰσιν* ‖ 6, 23 *πα διδοσθαι. καὶ* ‖ 6, 6 cf Matth 16, 21 ‖ 7, 16 *τῇ* ‖ 7, 21 *ἐξαρτίσῃ* | 7 (non 2) Matth 16. 22 ‖ 8, *18 δυνήσῃ* ‖ 8, *21 ἔσ π* | *παραδοθησόμενον scr ἔσ παραδοθησόμενον?? cf 23; 6, 25* ‖ 9, 21 *ἀνακτήσεως. εἰ σοφωτ ἀκοῦσαι συνδοκιμάσεις* ‖ 9. *16 κολάσεως*] *κόλασιν Y* ‖ 10, 10 *μυστήρ ὅπως* ‖ 10, 13 - 14 *ἀπώλετο, ἵνα* ‖ 10, 23 *ἀπόλλυται, ἵνα* ‖ 10, 2 psalm 115, 6 (116. 15); 33 (34). 22 ‖ 11, 10 *ἐπεθύμουν, ἵνα* ‖ 11, *1* add.: *scr φ?? cf 18* ‖ 13. 11 et 20 *δυνήσῃ* ‖ 13, 6 cf psalm 49 (50). 1 13, 7 cf Pet 1, 1, 19 ‖ 13. *11 πιθεὶς O: scr συνθήσῃ??* ‖ 13, *21 sc λῃς?* ‖ 14, 26 et 15, 26 *δυνήσῃ* ‖ 17, 23 *διεγείρεται ἀφανίζεται* ‖ 19. *δυνηθήσῃ* ‖ 19. *5 scr* omittas?? ‖ 19, *26 Τὰς* ‖ 20, 4 add.: *uerum?* ‖ 20, *scr ἐκλείψεις?* ‖ 21, 20 *Χριστοῦ· νῦν* ‖ 21. *25 E* add.: *scr δειλανδρῆσαι* 22, 25 *δυνήσῃ* ‖ 24. 15 *ὡς* ‖ 24, *9 scr ἐκλίπῃ?* ‖ 25, 21 *μου, ἵνα* ‖ 27. *ἀκηκόει* ‖ 27, 20 *ἅπαξ ἁπλῶς* ‖ 28, 2 Aegeae omnes ‖ 28, *10 scr προίησ* 29. *6 scr ὀφείλειν?* ‖ 29, *29 ἥκεις X: recte?* ‖ 30, 8 *προσέσχῃ* ‖ 30, 4 *ἤ??* numquid *pass alt* ‖ 30, *19* (non *18*) *ἐπιγνοὺς Θ* ‖ 30, *19* ante *nar praef p X* ‖ 30, *25 ὃ alt*] ‖ 31, 16 *ἕτοιμός* ‖ 31, *16 ἑτοίμως BZXR* ‖ 31 *scr ἄρξῃ?* ‖ 31, *20 σταυροῦ? cf An 62. 20* ‖ 31, *23* ante *na* add. *p p X* ‖ 34, 14 *παρέδωκεν* ‖ 34, *7 del δὲ??* ‖ 40, 17 *ἐκείνης* ‖ 40, *22 ἐπ. τ. rupta uid* ‖ 41, *5 scr γενέσεως (an γένεσιν??)* ⟨*μόνον*⟩ ‖ 42, 26 *μισόλογ*

42, 5 ἔσῃ?? πεπηρώσῃ?? πηρωθήσῃ??? ‖ 42, 9 add. cf Ph 17, 11 ‖ 44, 17 cf Eph 2, 20 ‖ 46, 4 cf act 1, 15 ‖ 46, 9 cf Luc 24, 47 ‖ 46, 13 C add. fort uerius ‖ 46, 15 scr ἔφθακεν? cf 11; 12 ‖ 46, 17 C add. fort partim uera ‖ 48, 15 σου alt. add. (cf 51, 9) ‖ 48, 15 C add.: fort partim uera ‖ 49, 13 cf Luc 4, 40 ‖ 49, 5 (non 6) οὗτος - οὐ] ‖ 49, 13 νόσοις?? add. cf Diekamp Byz Zeitsch IX (1900) p 193 ‖ 51, 8 Ἀνδ.] ‖ 51, 10 αἰγιάτου C: del? cf 55, 17 ‖ 51, 11 - 12 δῆμοι add. (cf 55, 20) ‖ 51, 15 - 16 C add. uerum? cf 56, 22 ‖ 51, 16 - 19 ξέν. - Ἀνδ.] ‖ 52, 12 Καί φησιν ‖ 52, 11 cf act 10, 38 ‖ 52, 2 scr Αἰγεάτης μαθεῖν? ‖ 52, 4 στερίσητε add. (cf 56, 18) ‖ 52, 7 τῆς C add.: cf 55, 15 ‖ 52, 10 C add. scr βοῶντες ἔκραξαν? cf 49, 16; 57, 5 ‖ 52, 21 C add. recte? cf 50, 5 ‖ 53, 18 κηρύξαι ‖ 53, 15 cf act 10, 42 ‖ 53, 18 cf Luc 24, 47 ‖ 53, 21 cf deut 6, 13 Matth 4, 10 (Luc 4, 8) ‖ 53, 22 cf Marc 16, 16 ‖ 53, 5 add.; 57, 11 ‖ 53, 18 ἐπὶ add C add.: cf Diekamp Byz Zeitsch IX (1900) p 193 ‖ 54, 1 σωθήσῃ et κατακριθήσῃ ‖ 54, 18 καί φησιν ‖ 54, 3 cf psalm 57 (58), 5 ‖ 54, 9 cf Luc 16, 9 54, 3 μιαρότατος C: cf 52, 23 ‖ 54, 25 ante laud add. 24 et ‖ 57, 7 ἔσωσας ‖ 57, 11 C add.: cf 53, 5 ‖ 58, 16 κολάσῃ ‖ 60, 9 καί φησιν ‖ 61, 5 ἀκηκόει ‖ 61, 17 ⟨μὴ⟩ γελάσω? ‖ 62, 9 αὐτῷ P: del? ‖ 63, 14 αὐτοῦ ‖ 63, 15 αὐτὸν ‖ 63, 24 αὐτῆς ‖ 63, 31 αὐτοῦ ‖ 67, 4 παραδώσῃς ‖ 67, 4 del. παραδώσῃς (B)PN ‖ 68, 8 αὐτόν· ‖ 70, 5 cf Matth 2, 10 ‖ 70, 5 del (E) ‖ 70, 16 R (cf 72, 1) ‖ 71, 6 βούλει ‖ 71, 5 - 6 βούλει ‖ 71, 16 φιλ.] cf 72 ‖ 74, 11 BRDP add. (recte? cf 12) ‖ 76, 15 cf psalm 145 (146), 6 ‖ 77, 2 cf 81, 3; 4 ‖ 80, 13 cf act 10, 42 ‖ 80, 14 cf Cor 1, 2, 9 ‖ 81, 7 πορνεύσητε αἴρετε ‖ 82, 5 πῶς MN add.: recte?? ‖ 83, 16 ἀδελφὲ οὐ ‖ 83, 6 μαρτυρίαν OMN add. (recte?? cf Io 157, 1) ‖ 84, 14 καθεύδοντας, καὶ ‖ 84, 16 om Π add.: del? ‖ 85, 7 cf Phil 2, 8 ‖ 86, 6 κινέρα (Π) add. fort uerum ‖ 86, 26 (non 25) scr dicentem ‖ 86, 27 (non 26) apostolos ‖ 87, 18 tunc ‖ 87, 6 cf act 17, 27 ‖ 87, 11 ὡρ. om R: del? cf 115, 7 90, 5 Σ add.: scr αὐτόματος? ‖ 90, 11 add R add.: θῦσαί ⟨σε⟩?? ‖ 91, 12 cf psalm 48 (49), 21 ‖ 93, 3 ἀνδ. - φυλ. om Ω ‖ ἀνθρώπων RΠ ‖ τῶν - φυλ. om Π ‖ 94, 1 ἑβδομῆντα ‖ 94, 11 ἑαυτον add. (l ἐπ' αὐτόν?) ‖ 95, 12 τῇ αὔριον⟩ ἐπισυνάξομεν? cf 97, 8 ‖ 96, 1 scr σφαγιάσομεν? (cf 95, 12) ‖ 96, 4 scr ἐμβαλόμενοί? ‖ 97, 3 RΩ add (cf 96, 13 Σ) ‖ 97, 11 BRPΨN add. (recte?) ‖ 98, 1 καταλίπατε ‖ 98, 1 del. καταλίπατε? ‖ 99, 7 λυθῆναι Ω: cf 8 ‖ 100, 1 ἐν ‖ 100, 1 ἐμ AN ‖ 100, 13 BOΨN add. (cf ascens Iesai 3, 13 p 10 ed Grenfell et Hunt) ‖ 100, 14 σε ⟨καὶ ἐμβαλεῖ σε⟩? ‖ 100, 15 P add.; scr εἶπεν· Ὦ, ὢ, τῆς? ‖ 101, 3 BΠΩ add. (recte? cf ascens Iesai 3, 13 p 10 ed Grenfell et Hunt) ‖ 101, 6 Th 231, 19 ‖ 101, 10 Thilo add.: cf Th 146, 10 ‖ 101, 12 Σ add. (recte?) ‖ 101, 15 recte? add. an ἀποκτέννωμεν? cf 113, 3 ‖ 101, 15 BRΩ add.: recte ut uid ‖ 101, 16 add B: add. recte? ‖ 102, 2 om B (cf 101, 16 B): recte?? an del?? ‖ 102, 2 καὶ ⟨ἐὰν⟩?? ‖ 103, 11 cf act 17, 27 ‖ 103, 16 cf psalm 24 (25), 2 ‖ 103, 17 R add. (cf 106, 2) ‖ 106, 15 cf Io 6, 38 ‖ 106, 12 uidentur add.: cf 101, 9 ‖ 106, 16 del. ἰησοῦ χριστοῦ add MN, add. Ι. Χρ. om BE: del? ‖ 107, 11 ἐγκατέλιπας ‖ 108, 13 ἐγκατέλιπάς ‖ 112, 7 κ. ἃ] καθὼς ‖ 112, 12 CE add.: del? cf 9 ‖ 113, 17 RPΩ add. scr ἀποκτέννει? cf 3; 101, 15 ‖ 115, 14 ἀπελεύσῃ ‖ 115, 7 (Θ) add.: recte?? cf 76, 8 ‖ 115, 9 inter Ω et ἀκολουθήσασίν add. ‖ 116, 6 σῶσαι ‖ 116, 9 cf Matth 2, 10 ‖ 119, 13 uid add.: an scr ῥεριμμένος? ‖ 119, 25 post 21 add. et 120, 1 ‖ 120, 7 Ἐὰν ‖ 120, 11 cf Matth 8, 20 ‖ 120, 7 scr ταῦτα?? cf 10 ‖ 120, 14 slauon add.: scr σου — οὐ γὰρ οἴδασιν —? ‖ 120, 14 φθάσει add. uel ἔφθασεν ‖ 120, 15 post 10 add. (cf Io 161, 28??) ‖ 121, 16 et 18 ἀπὸ? add. cf 17 ‖ 122, 29 cf Io 4, 39 ‖ 123, 23 ἔτι?? ‖ 124, 18 (non 17) cf Luc 1, 37 ‖ 124, 10 φορῶν V: recte? scr φοροῦντος?? ‖ 125, 13 αὐτά, λαβὼν ‖ 125, 15 cf act 3, 6(?) ‖ 125, 20 (non 18) εἴσελθεν B ‖ 126, 22 scr ψυχὲς χίλιες?? cf index (declinatio) ‖ 127, 4 v (non v) ‖ 130, 16 scr τῶν μακρόθεν?? ‖ 130, 22 scr ἀποκρίνεται?? ‖ 132, 22 ἰδοὺ] scr ἤδη? ‖ 134, 15 cf psalm 145 (146), 6 ‖ 136, 28 οὗτοι ‖ 137, 23 ἦν ‖ 138, 19 τὰς τεσσαράκοντα ‖ 139, 33 scr ἐποίει? ‖ 140, 8 CM add.: cf 142, 1; 3 ‖ 141, 15 quomodo ‖ 141, 1 diei] die ‖ 142, 2 at ubi] scr adubi?? ‖ 142, 7 scr qua die?? ‖ 142, 16 scr προχωροῦμεν? ‖ 143, 26

διασώσω ‖ 146, 8 ΓPS add. (fort recte) ‖ 149, 28 scr ἀπώλοντο? ‖ 151 f acta Io syriace ‖ a dormitio Io armeniace ‖ 153, 26 add. cf Ph 6, 9 ‖ 154, 20 uerum add.: cf 155, 7 ‖ 155, 29 (non 30)?? ‖ 155, 24 scr στέρνου? ‖ 156, 3 cf act 10, 42 ‖ 156, 7 cf Matth 16, 16 ‖ 156, 29 (non 28) scr αὐτοῦ? ‖ 159, 22 βούλει ‖ 161, 9 post 15 add.; 197, 9 ‖ 162, 1 ὄφελος ‖ 162, 32 ἀποκέκλεικας ‖ 162, 2 ante Κλεοπάτραν add. scr ‖ 162, 4 ut 5; 2)? ‖ 162, 23 optime add.: an scr ὁλοψύχως? ‖ 163, 7 cf act 3, 20 ‖ 164, 8 τὸν ‖ 164, 4 del alt ἐπὶ?? ‖ 164, 14 scr ἐπεκάλεσε?? cf 202, 19; 208, 7 ‖ 165, 9 τὰ ‖ 165, 17 - 167, 7 recognouit Adolfus Hilgenfeld (Zeitsch. f. wissensch. Theol. XLII (1899) p. 625 ‖ 165, 21 λυκομίδη R add.: cf 166, 8 ‖ 166, 2 ὁ θ.] scr ὅτι Θεός? ‖ del ὁ?? ‖ 166, 15 (non 15 - 17) <μή ‖ 167, 3 μείξεις ‖ 167, 3 μεῖξις? ‖ 168, 24 μαραίνεται ‖ 168, 23 cf Matth 6, 19 ‖ 169, 10 cf Matth 11, 8 ‖ 169, 23 post νόσους haud pauca intercidisse putat Th Zahn Neue kirchl Zeitsch X (1899) p 197 ‖ 170, 2 οὖν ‖ 172, 29 cf deut 4, 35 ‖ 173, 14 cf Heb 5, 12 (?) ‖ 173, 1 post?? add. ἀπολισθόντες?? ‖ 174, 35 add.: cf 183, 5 ‖ 175, 34 ᾧ ‖ 176, 16 an scr ἀποστήσῃ? ‖ 179, 15 ἀδιόχλητοι add. et 206, 1 ‖ 180, 15 R add. aptius ‖ 183, 13 cf Tim 2, 2, 6 ‖ 183, 18 cf Tim 2, 2, 5 ‖ 186, 11 add.: cf 203, 12 ‖ 187, 25 AM 99, 11 PA 121, 23 ‖ 190, 17 cf Iac 2, 19 ‖ 191 mg. del. 235 Z ‖ 191, 12 cf Rom 12, 17 Thess 1, 5, 15 Pet 1, 3, 9 ‖ 191, 27 ἐμφανίσας Zahn Neue kirchl Zeitsch X (1899) p 201 ‖ 193, 23 - 203, 7 recognouit Adolfus Hilgenfeld Zeitsch. f. wissensch. Theol. XLIII (1900) p. 6 ‖ 193, 27 βαρέως? add. (cf Ph 50, 14 P?) ‖ 194, 7 αὐτῶν C Zahn Neue kirchl Zeitsch X (1899) p 200 ‖ 194, 22 post item lumes add.: an scr δασὺν? ‖ 196, 23 Φαρισαίων ‖ 196, 2 cf Iac 1, 13 ‖ 196, 1 scr ἔβαλες??? cf eu Marc 14, 65 ‖ 196, 1 - 2 (non 2) εἰ τὸν] ‖ 196, 24 Σ' add.: uerum? ‖ 197, 1 scr δ' ἑαυτοῦ??? cf 153, 4: 22; 172, 13; al ‖ 197, 21 (non 20) σοι] σε Ye ‖ 198 mg. 14 add. I ‖ 200, 12 βία??? βία?? ‖ 201, 13 scr ἔπαθον? ‖ 201, 25 scr νύξιν ‖ 203, 12 παρέσχετο R cf 186, 11 ‖ 205, 6 ἀναπ.] ‖ 206, 7 Ὁ ‖ 206, 8 διάπνευστόν R add. (recte??) ‖ 207, 7 εὐχαρίστησεν ‖ 207, 8 ἢ prius] ‖ 211, 13 W add. (cf 213, 11) ‖ 212, 7 μείξεως ‖ 213, 12 cf Rom 2, 6 (?) ‖ 213, 9 - 10 παρθενίαν add. (cf Ph 82, 5 et 10) ‖ 213, 11 post c add.: cf 211, 13 ‖ 214, 14 (V)U(B)f add.: recte? ‖ 219, 2 γνώσῃ ‖ 219, 15 Ἡρῴδης ‖ 219, 9 - 10 ᾧ ‖ 220, 8 ἅ. τῷ] ‖ 220, 16 καὶ prius] ‖ 225, 7 ζῶντι Δ* ‖ 225, 8 ante ἅπαντα del. ‖ ‖ 227, 14 - 15 contigerat <de> (?) uxore eius et de filio eius <et> de ‖ 229, 3 στρατιώτας ‖ 229, 9 ὅπως ‖ 231, 27 <tunc> reuersi? cf 232, 27 ‖ 232, 17 βασιλέως, καὶ ‖ 233, 2 πληγήσῃ ‖ 233, 3 ἔσῃ ‖ 235, 17 ego ‖ 236, 11 scr ἀνέλῃ??? cf 232, 8 ‖ 238, 6 παραλογίζῃ ‖ 238, 1 add.: cf 233, 2; 13; 14 ‖ 240, 1 scr τὸ?? ‖ 245, 11 add. cf P ‖ 246, 24 cf psalm 113, 12 (115, 4); 134 (135), 15 ‖ 249, 7 ἀπόστ.] ‖ 249, 8 post ἀνήστασθαι add. add ‖ 250, 2 U add. (E) ‖ 252, 25 etiam] scr enim? ‖ 254, 1 cf psalm 11 (12), 6 ‖ 255, 17 cf Matth 2, 10 ‖ 256, 18 cf deut 4, 35 ‖ 256, 7 post scr add. ἐξ ομολογήσεως??? ‖ 258, 6 et 7 et 8 κληθήσῃ ‖ 258, 10 cf Luc 10, 20 ‖ 260, 30 <anno> tertio? ‖ 261, 11 γορπιαίου

uol. II 2

2, 33 add. cf 18? ‖ 5, 23 ἤκουσαν ‖ 5, 6 cf Io 14, 8 (?) ‖ 5, 9 cf Gal 1, 7 ‖ 5, 24 (non 34) scr ἀκοντισθὲν?? ‖ 6, 9 uidetur add. (aliud est 31, 23 Io 153, 26) ‖ 8, 7 cf Cor 2, 3, 15 ‖ 8, 23 cf Matth 28, 13 ‖ 9, 14 cf Cor 1, 2, 4 ‖ 9, 24 cf act 5, 39 ‖ 9, 26 add. cf 2, 18; (33?); 14, 2 ‖ 10, 8 add.: recte?? ‖ 12, 1 cf Io 12, 28; 29 ‖ 12, 13 Th 287, 15 ‖ 13, 4 X add.: cf 12, 18 ‖ 13, 11 X add.: cf 5, 8 ‖ 15, 3 VX add.: recte? ‖ 15, 7 X add.: cf 24, 5 ‖ 16, 24 Ἀχαΐαν ‖ 16, 29 scr αὐτῷ? ‖ 19, 1 τὰς ‖ 20, 16 l s add. et II 2 p 37 ‖ 21, 29 ὁ ‖ 22, 25 λυπεῖσαι ‖ 22, 25 del. scr λυπεῖσαι? ‖ 31, 10 ante μου add. σου] ‖ 31, 23 del. recte ut uidetur ‖ 31, 23 V add.: cf 6, 9 ‖ 32 mg. 235 B ‖ 33, 1 Ὦ ‖ 34, 26 add.: cf 17 ‖ 35, 14 ὑμᾶς ‖ 36, 23 τοὺς ‖ 37, 1 ὅσον ‖ 37, 34 Ἐν τῷ ‖ 38, 1 διὰ et ἀγέλης ‖ 38, 7 αὐτῷ ‖ 38, 7 cf 48, 13 (non 25) ‖ 39, 3 add.: an scr ὅμοια? cf Io 169, 6 ‖ 40, 9 ὁ alt] scr ὡς? del? cf Mt 236, 1 ‖ 41, 2 ιε' (R)S ‖ 50, 1 ἦν ‖ 50, 26 τὸν ‖ 52, 11

add.; *11, 24* ‖ 56, 1 ᾧ ‖ 57, 1 ἰδοὺ ‖ 58, 1 ἡμᾶς ‖ 60, 1 οὐκ ‖ 60, 8 λόγους ‖ 61, 1 et 10 μείξαντες ‖ 61, *2 C* et *19 BF* add. *recte?* ‖ 63, *18 scr ἐξ??* ‖ 70, 5 φωτός, ‖ 70, 10 Καὶ ‖ 70, *14 διαβ. corrupt uid: cf 4* ‖ 71 mg. supra 15 add. 14* ‖ 74, *1 scr ἐμπορίαν?* ‖ 76, 29 ἂν ‖ 77, *3 scr αὐξήσει? cf 13* ‖ 78, 7 add.*; 79, 1* ‖ 79, *1 (om S)* add.*: cf 78, 7* ‖ 81, 25 τῇ ‖ 82, *10 παρθ.] cf Io 213, 9 - 10* ‖ 85, 16 σὺ ‖ 85, *2 ἡμῖν del? cf 1 et eu Matth 24, 24* ‖ 88, 12 τὰ ‖ 88, 18 ὅτι et τὸ ‖ 89, 17 εὐλογημένοι, ἀνεπάην ‖ 90, 14 et 24 κλίμα ‖ 90, *14 scr ἀπῆλθεν??* ‖ 94, *26 πραχθέντων??* add. *πράξεων??* ‖ 99 *Ω = KORUV* (non *KORUVY*) ‖ 100, *4 studies* ‖ 104, *4 ἀδράπολιν Y. Q* ‖ 106, 9 cf Io 4. 34 ‖ 108, *1 Burkitt* 109, 1 Ἡ ‖ 111, 13 ἀναλύσει ‖ 111, *13 scr ἀναλύσῃ? cf* ʃ ‖ 115, *5 ἐξ] ὁ SV: scr οὗ?* ‖ 120, *1* et *2 S* add. ʃ ‖ 120, *8* add.*: scr ἐξουθένησα?? cf 200, 28* ‖ 122, *10* del. ʃ ‖ 123, *5 - 6* post πρ. add. *(om alt τὸ)* ‖ 123, *10* post *P om S* add. bonum ʃ ‖ post ἠκούσθη *S* add. ʃ ‖ 123, *15* (non *13*) *scr ᾤκει?* ‖ 124, *1* del. πόλ.] regno ʃ*: cf 5* ‖ 124, *1 ἐν τ. π.*] in urbem ʃ*: cf 5; 15* ‖ 124, *5* post δὲ *S* add. ʃ ‖ 124, *5* del. *τ. π.* regnum ʃ*: cf 1* ‖ 124, *5* urbes ʃ*: cf 1* ‖ 128, 5 πάντα ‖ 128, 6 τὰ ‖ 128, 15 cf Matth 22, 21 ‖ 132, 1 αὐτοῦ ‖ 132, *3* post *Q* add. *cf 142, 16* ‖ 134, 2 Γὰδ ‖ 137, *7 A. S* add.*: del?* ‖ 138, 1 *R: recte? cf Γ* ‖ 140, *15* add. *217, 5;* ‖ 141, 6 σὰ ‖ 141, 16 ὄντων ‖ 141, *13 ἀναπ.] cf Noeldeke ap Lipsium II 2 p 424* ‖ 142, 1 αὐτῇ· ‖ 142, 13 ἤρξατο ‖ 142, *1 P* add.*: cf 147, 16* ‖ 143, *13 - 14 cf 269, 10 (et 251, 10)* (non *c 155*) ‖ 146, 9 ἀπέρχῃ ‖ 147, 17 οὐδὲ ‖ 147, *10 cf 184, 13* (non *c 66*) ‖ 147, *16 PUY* add.*: cf 142, 1* ‖ 147, *17 P* add.*: cf 174, 14* ‖ 149, 8 ὁ ‖ 149, 14 Ἡρῴδην ‖ 149, 4 cf gen 3, 1 - 5 ‖ 149, 6 cf gen 4, 5 - 8 ‖ 149, 7 cf gen 3, 18 ‖ 149, 8 cf gen 6, 2 ‖ 149, 11 cf exod 7, 3; 9, 35 ‖ 149, 12 cf exod 1, 16; 22; 13; 14 ‖ 149,13 cf exod 32, 4 ‖ 149, 14; 15 cf Luc 23, 11; Matth 26, 57; 59 ‖ 149, 16 cf Marc 14, 10; 11 ‖ 149, 19 cf Pet 1, 3, 19 ‖ 149, 20 cf apoc 16, 12? 13, 7? ‖ 150, *4 P* add.*: cf 184, 16; 204, 9* ‖ 150, *22 (cf 244, 15 Au 59, 16)* ‖ 152, 16 ὄψει ‖ 153, 9 cf Io 1, 1, 6; 8; 9; 10 ‖ 153, 18 cf Rom 13, 13 Luc 21, 34 ‖ 154, 9 πείθεται, ἵνα ‖ 154, 10 ἐπιδέεται, ἵνα ‖ 154, 8 cf psalm 39 (40), 7 ‖ 156, *3* add. *; 175, 5 al* ‖ 156, *7* add. *; acta ap 3, 17 : 17, 30?* ‖ 157, *3 τῆς* <σῆς>*? <πάντων>? cf 114, 16* ‖ 157, *13 δόλον (l θολὸν?) P* ‖ 157, *17* incubat ʃ add. *(cf gen 1, 2)* ‖ 157, *17 καὶ delet E von Dobschuetz conl 166, 13* ‖ 159, 16 cf Luc 18, 19? ‖ 160, *3 iungenda??* add. *(cf 7)* ‖ 160, *7 del??* add. *cf 3* ‖ 161, 1 οὖν ‖ 162, 13 δέῃ ‖ 162 mg. 186 W ‖ 165, 1 γάρ ‖ 167, 9 τέκνον, καὶ ‖ 168, 3 cf Cor 1, 6, 9 ‖ 169, 6 μοι, ἵνα ‖ 171, *11 συναφθῇ P* add. *(cf 251, 18)* ‖ 173, 1 διὰ ‖ 173, 16 εἶπεν ‖ 173, *11* add. *cf 178, 21* ‖ 174, *14* add. *147, 17;* ‖ 177, 7 ἀπὸ ‖ 178, *19* add. *223, 15,* et *253, 9;* ‖ 178, *21* add. *173, 11;* ‖ 179, *6* add. *Io 212, 5* ‖ 180, 16 ἄντικρυς ‖ 180, *6* post *179, 17;* add. *244, 11; 225, 3* ‖ 181, *1 συνόντων* ‖ 182, 1 πρὸς ‖ 183, *10 - 11 σάρκα* ‖ 183, *10 οὔσης 264, 15* (non *c 156*) 183, *16 ἐλεήμων P* add.*: recte?* ‖ 184, *16 δούλους* add. *(cf 150, 4)* ‖ 185, 1 (non 2) cf Matth 7, 15 (non 19) ‖ 188, *7 ἀντάλλαγμα P* ‖ 188, 13 add. *: an ἀπαιτῇ??* ‖ 190, *20 δέξ.]* accipiam ʃ ‖ 191, 20 τοῦ ‖ 192, *2 - 4 ἐξ. κ. om* ʃ*: cf 149, 18* ‖ *2 ἐξέλθατε V* ‖ *3 κ. ἀπ. om V* ‖ 196, 12 ἐξαλείπτα 196, *12 ἐξαλείπτης* ‖ 197, *4 ἀπελθὼν* ‖ 197, *14 ὅραμα?* add. *θέαμα?* ‖ 198, 16 - 17 κελεύσει παραφερόμενοι ‖ 198, 21 ὥσπερ ‖ 199, 25 ἐπιμιμνήσκεσθαι ‖ 203, *2* <τὴν> *σφ.? cf 231, 16* ‖ 204, *14* add.*: cf 148, 12* 205, 18 κατ' ‖ 207, 2 οὔτε ‖ 208, *5 - 6* (non *8*) *τ. ζ.* ‖ 209, 11 αὐτήν ‖ 209, 17 οὔτε ‖ 212, 10 εἰπὼν ἤρξατο ‖ 212, 12 παντὸς ‖ 212, *4 - 5 αὐτῆς* add. *(cf 204, 9)* ‖ 212, *5* del. *κοιτ.] αὐτῆς add P: cf 204, 9* ‖ 213, *6 ἂν*] 213, *23 ἐνν.]* temperi surrexit ʃ ‖ 214, *8* add. *197, 18;* ‖ 216, *3 cf Mt 248, 15 laud 343, 14* ‖ 216, *6* post *229, 16* add. *; I 235, 3* ‖ 217, *15 παριοῦσιν?* add.*? προσιοῦσιν?* ‖ 218, 1 ἦν ‖ 219 ante *11 πρ. με*] add. *U* ‖ 220, 6 ἔφησάν ‖ 220, 7 post *cf 17* add. *; 186, 5* ‖ 221, 1 ἐμῆς ‖ 222, 13 τὸν ‖ 223, 5 μεγάλην ‖ 224 post *22 γενήσεσθαι Usener* mutato uersu add. *PU (cf 219, 11)* ‖ 226, 13 συνηθῶς ‖ 226, *19 σ. ἐμ.] ἐμ. ἀγαγεῖν P* ‖ 227, *21* ʃ add. *: del??* ‖ 227, *22* add. *123, 3;* ‖ 228, 15 λάθρᾳ ‖ 229, 13 τὴν ‖ 229, 20 χριστὸς ‖ 229, *24 scr δέξωμαι?* (ʃ) ‖ 233, *23 φιλανδρίαν U: uerius?* 236, 2 σὲ ‖ 236, 3 πᾶσιν ‖ 240, 6 Ἄρτος?? ‖ 244, 1 τὰ et πληροῦσιν

244, *11* add.: *cf 180, 6* ‖ 244, *15 scr* ἔλαβες? (ſ): *cf 150, 22* ‖ 245.
ἀπήειισαν ‖ 246, 12 καὶ ‖ 247, 15 *scr* Βελτίων ἐστὶν?? ‖ 248, 1 ὁ ‖ 2
17 - 18 ὁ - γ.] ‖ 251, 16 πεῖναν ‖ 251, *16* (ſ) add.? ‖ 251, *18 cf 171, 1*
14 ‖ 251, *18* ὁ - ἀξ.] ‖ 251, *18* ὅσον *F* (del. 2) ‖ 252, *19* ἀπὸ *del?? cf*
256, 7 pone post ἀποκαλυφθεὶς *add P* ‖ 253, 1 μὴ ‖ 253, *10* ἀνυπόδητος *L*
256, 1 μὴ ‖ 257, *10 - 11* add. *cf Burkitt J of theol studies II (1901) p*
257, *18* α. β.] ἐστὶν Σ: *scr* ἀντιβοᾷ?? ‖ 258, *4 scr* ἔχοι?? ‖ 259, *8* ἀ
στράφην *U* ἐγὼ κήρυγμα *add P* ‖ 260, *1* ἠκροάσαντο *V*: *scr* ἠκροάσα
(ἀπ *ex* ἂν *falso inserto*) ‖ 262, 2 add. *; 233, 6* ‖ 263, 7 πρ. - Ο.] προ
θόντες δὲ τὸ ἥμισυ τῆς ὁδοῦ *olim fuisse uid* (ſm) ‖ 263, *8* συνέτυχεν
⟨αὐτῷ⟩?? ‖ 263, *10* καὶ λ. μνησάρα *P* ‖ 263, *16 cf 278, 20* ‖ 265, 9 ἀ
σταλεὶς ‖ 265, 12 cf Matth 4, 2 ‖ 268, 11 cf Pet 1. 5, 4 ‖ 271, *3 - 4*
ἀγαθοῖς, θαρρῶν δὲ τῷ ἑ. κτήματι ὅτι ἑ. ἀνενδεές? ‖ 272, 5 εἰσδὺν
V: recte? ‖ 273, *1 cf 289, 21* ‖ 273, *3* ἀπόλη *A*: *scr* ἀπολεῖ?? ‖ 273,
ἀπολεῖ?? ‖ 274, *16 cf 261, 16 et Brinkmann* ‖ 275, 2 τὸν ‖ 276, 1 πρὸ
276, 3 μού add. φησιν ‖ 278, *1* αὐτοῖς *U(?)V* ‖ 279, *2* ἀπόκρυ
282, *3* post (καὶ *h*) add. τελ. post ἐν ἐμοὶ add. τελείωσιν ‖ 284, *13*
φόρα *P* σιφόραν *FS* σίφορον *LZ* ‖ 285, *10 scr* πρόσθεσιν? *cf* Σ *et 2*
18 ‖ 287, 2 μὴ ‖ 303 act 3, 20 *Io* 163, 7 ‖ 306 Matth 11, 8 *Io* 169, 1
307 Rom 12, 17 *Io* 191, 12 ‖ 310 ἀκροασία *Th* 165, *4* ‖ 311 ἅλας a
Th 146, 2 ‖ 311 ἀμφιάζω add. *Th* 194, *16* ‖ 313 ἀνηλικιόω *AM* 98,
(ἀναληκιωθῆναι *C*) ‖ 323 ἐκεῖ add. *Mt* 233, 9 cf 19 ‖ 331 Ἰησοῦς a
Ph 11, 12 ‖ 332 ἵνα add. *Io* 153, 14 ‖ 333 Ἰουζάνης add. cf Οὐαζάνη
334 καθυποβάλλω *Th* 185, *6* ‖ 340 μή add. *Th* 123, 4 cf *4* ‖ 340 μειρ
58, 27 (non 57, 7) μειρέων *DE* ‖ 344 ὅλος ‖ 359 *anacoluthon* add.
98, 5 ‖ 360 *nominatiuus absolutus* add. *Ph* 36, 27 *Th* 160, 4 ‖ 366 *pr*
sens post ἀναπέοντα *Th* 163, *1 - 2* add. (*cf.* ἐπαίσατο *AM* 84, 5 *D*
366 *futurum* add. καθελεῖς *AM* 101, *9* ἀνελεῖς *Mt* 232, 8; 236, 11 ‖
ellipsis obiecti add. *Th* 148, *12* (αὐτόν) et 204, *14* (αὐτήν)

Monte Pessulano mense Augusto MCMII

Notarum explicatio.

a	significat	*anni* uel *anno*
Aa	"	Ex Actis Andreae (II 1 p. 38)
a b c	"	correctores codicum *A B C*
absc	"	*abscisum* uel *abscisa*
acc	"	accusatiuum
act	"	acta apostolorum
add	"	*addit* uel *addunt*
add	"	addendum
al	"	*alia* uel *aliter*
alt	"	*alterum*
AM	"	Acta Andreae et Matthiae (II 1 p. 65)
Am	"	Martyrium Andreae prius (II 1 p. 46)
a m	"	*ante medium*
An	"	Martyrium Andreae alterum (II 1 p. 58)
Ap	"	Passionem Andreae latinam (II 1 p. 1)
Ap	"	Passionem Andreae graecam priorem (II 1 p. 1)
apoc	"	apocalypsin Ioannis
Aq	"	Passionem Andreae graecam alteram (II 1 p. 1)
ascens Ies	"	ascensionem Iesaiae
Bn	"	Acta Barnabae (II 2 p. 292)
Bt	"	Passionem Bartholomaei (II 1 p. 128)
c	"	*caput* uel *capite* uel *cum*
cet	"	*cetera*
cf	"	*conferatur* uel *conferantur*
cod, *codd*	"	codicem, codices
Col	"	epistulam ad Colossenses
coll	"	*collato* uel *collatis*
compend	"	*compendio*
coni	"	coniecturam
coni aor	"	coniunctiuum aoristi
cont	"	*contato* uel *contatis*
Cor	"	epistulas ad Corinthios
corr	"	*correxit*
dat	"	datiuum
del	"	*delendum* uel *deleri iubet*
del (*delend*)	"	delendum
deut	"	deuteronomium
dittogr	"	dittographiam
dub	"	*dubitat* uel *dubitant*
Eccles	"	Ecclesiastae librum
e	"	*extremo*
ed	"	*edidit* uel *ediderunt*

eff significat *effectum* uel *effecta*
ep ,, epistulam
Eph ,, epistulam ad Ephesios
Epiphan ,, Epiphanii monachi edita et inedita cura A. Dressel, Parisiis et Lipsiae 1843
eras ,, *erasum* uel *erasa*
eu (*euang*) ,, *euangelium*
euan ,, *euanuit* uel *euanuerunt*
exod ,, librum exodi
extr ,, *extremo*
f ,, *feminini generis*
f e ,, *fere extremo*
fem ,, femininum
fort ,, *fortasse*
fut ,, futurum
Gal ,, epistulam ad Galatas
gen ,, genetiuum
gen ,, geneseos librum
Heb ,, epistulam ad Hebraeos
h l ,, *hoc loco*
homoeotel ,, homoeoteleuton
Hos ,, Hoseae librum
i ,, *ineunte*
Iac ,, Iacobi epistulam
i e ,, *id est*
Ier ,, Ieremiae librum
imper ,, imperatiuum
indic ,, indicatiuum
inf ,, infinitiuum
instr ,, *instrumenti*
Io ,, *Ioannis* uel Acta Ioannis (II 1 p. 151)
Io ,, Ioannis euangelium et epistulas
l ,, *legendum*
lat ,, librum latinum
laud ,, Acta Andreae cum laudatione contexta edita in Analectis Bollandianis XIII (1894) et in Supplemento codicis apocryphi II Parisiis 1895
Lipsius ,, R. A. Lipsii librum Die apokryphen Apostelgeschichten und Apostellegenden, Braunschweig 1883
litt ,, litteram uel litteras
l s ,, *loco significato*
Luc ,, euangelium Lucae
m ,, *manu*
m ,, *medio*
m ,, *masculini generis*
Mal ,, Malachiae librum
Marc ,, euangelium Marci
mart ,, *martyrium*
mart pr ,, Martyrium Andreae prius (II 1 p. 46)
mart alt ,, Martyrium Andreae alterum (II 1 p. 58)
masc ,, *masculini generis*
Matth ,, euangelium Matthaei
mg ,, marginem
Mt ,, Martyrium Matthaei (II 1 p. 217)
n ,, *neutri generis*
narr ,, (Narrationem siue) Martyrium Andreae editum in Anal. Boll. XIII (1894) et in Suppl. cod. ap. II Parisiis 1895
Nau ,, Anonymi Philalethi Eusebiani in uitas miracula passionesque Apostolorum Rhapsodiae (Coloniae) a. MDXXXI
nom ,, nominatiuum
num ,, librum numerorum

om	significat	praetermissum
p	„	paginam
pass	„	passionem
pass	„	passionem Andreae (II 1 p. 1)
pass alt	„	passionem Andreae alteram editam in Anal. Boll. XIII (1894) et in Suppl. cod. ap. II Parisiis 1895
PA	„	Acta Petri et Andreae (II 1 p. 117)
Pet	„	epistulas Petri
Ph	„	acta Philippi (II 2 p. 1)
pl uel *plur*	„	pluralem numerum
ponend	„	*ponendum* uel *ponenda*
praef	„	praefationem meam (II 1 et II 2)
prim	„	*primum*
prou	„	prouerbia Salomonis
psalm	„	psalmorum librum
q e	„	*quod est*
q s	„	*quae sequuntur*
ras	„	rasuram
rel	„	*reliqui* uel *reliqua*
repet	„	*repetitum* uel *repetita*
Rom	„	epistulam ad Romanos
s	„	*saeculi*
scr	„	*scribas* uel *scribendum* uel *scriptum* uel *scripta*
sing	„	singularem numerum
Sirach	„	librum Iesu Sirach
s u	„	*sub uerbo*
sup scr	„	*supra scriptum* uel *supra scripto*
suspic	„	*suspicatur*
t	„	tomum
Th	„	Acta Thomae (II 2 p. 99)
Th cons	„	Consummationem Thomae (II 2 p. 269, 10; 289)
Thess	„	epistulas ad Thessalonicenses
Thess	„	*Thessalonicensis*
thren	„	librum threnorum
Tim	„	epistulas ad Timotheum
u	„	*uerbum* uel *uerbi*
uu	„	*uerba* uel *uerborum*
uar	„	*uariat* uel *uariant*
uer	„	*uerum*
uid	„	*uidetur* uel *uidentur*
Zach	„	librum Zachariae

. uel . . uel . . .	significat	rasuram
. . . .	„	litteras incertas
	„	quaedam a me praetermissa esse
καὶ — — ὁ	„	inter καὶ et ὁ ea legi quae inter eadem uerba supra posita sint
|κ|αὶ	„	κ legi non posse
⟨καὶ⟩	„	καὶ adiciendum uideri
⟨. . .⟩	„	aliquid intercidisse uideri
καὶ *A*(*B*)	„	καὶ *A* et cum leui uarietate *B*
καὶ *om* (*A*)	„	καὶ una cum aliis uerbis aut cum aliqua uarietate *om A*
καὶ δ. (∫)] δ. δὲ *P*	„	actis syriacis confirmari καὶ δ., in *P* legi δ. δὲ
μετ' αὐτοῦ τοῦ (*om E*) *DE*	„	μετ' αὐτοῦ τοῦ *D* μετ' αὐτοῦ *E*
ηὔχ. ὁ (*om MN*) ἀνδ. *Ω*	„	ηὔχ. ἀνδ. *MN* ηὔχ. ὁ ἀνδ. *OE*
(*Φ*)	„	*Φ* cum singulorum librorum leui uarietate

( )	significat	ex alio libro adiecta
?	„	dubium uideri
??	„	magis dubium uideri
???	„	uix credibile uideri
*	„	commendationem, sed plerumque uetustiorum et meliorum quae tamen non sint in ipsum librum recipienda
16	„	uersum 16 eiusdem paginae cum adnotatione
20, 2	„	uersum 2 paginae 20 eiusdem uoluminis cum adnotatione
20, 15	„	uersum 15 paginae 20
20, *15*	„	adnotata ad uersum 15 paginae 20

Πράξεις τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Φιλίππου 205 Batiffol
ὅτε ἐξερχόμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἤγειρε τὸν νεκρόν.

1 Ἐξελθόντος Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας χήρα τις ἐξεκόμιζε μονογενῆ τέκνον· ὁ δὲ ἀπόστολος σφόδρα ἔπαθεν τῇ ψυχῇ θεωρήσας τὴν ἀθλίαν γραΐδα οὕτως τὰς τρίχας διαρρήξασαν καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἀφανίσασαν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὴν ὁ ἀπόστολος· Ποίᾳ αἰτίᾳ οὗτος ἐτελεύτησεν; Ἡ δὲ ἔφη· Συγχώρησόν μοι, παρακαλῶ σε, καὶ μή με ἐρώτα· τὰ γὰρ σπλάγχνα μου διερράγη, καὶ ἡ φωνή μου ἀπόλωλεν, καὶ οὐ δύναμαί σοι διηγήσασθαι· ἔασόν με κόπτεσθαι τοῦτον τὸν ἀνώνυμον κοπετόν, ὅτι ἑνὸς υἱοῦ ἐστερήθην, μηδὲν τοὺς θεοὺς ἀδικήσασα, οἷς καθ' ἡμέραν ἔθυον· τῷ μὲν Ἄρει θυσίας οὐκ ὀλίγας· τῷ δὲ Ἀπόλλωνι τοσαῦτα ἀνάλωσα, τῷ δὲ Ἑρμῇ σχεδὸν τὴν ἐμὴν ψυχὴν κατέρριψα, τῇ Ἀρτέμιδι μόσχους θύουσα, τῷ Διὶ στεφάνους ἐκόμισα, τῇ Ἀθηνᾷ τράγους εἰς ὁλοκαυτώματα ἀνήνεγκα· καὶ ἅπαξ ἁπλῶς ὅσοι τέ εἰσι θεοὶ πᾶσι δῶρα ἀπεκόμισα, ὥστε καὶ αὐτῷ τῷ Ἡλίῳ καὶ

B Bodlei Barocc 180 s XII	*R Paris gr 1454 s X*
C Petroburg Caes 94 s XII	*S — 1219 s XI*
D Sinait 526 s X	*T — 1468 s XI*
E Escorial Y II 9 s XI	*U Vallicell B 35 s XI*
F — Y II 6 s XII	*V Vatic gr 824 s XI*
M Venet Marc 349 s XII	*W Vindob hist gr 5 s X aut XI*
P Paris gr 881 s X	*X Vatic gr 866 s XIII*
Q — 1485 s X	*Y — 797 s XI*

Γ = C(DE)MPQRSVW
Δ = BDEF
Θ = TUY

V [1] πράξις *V* πρᾶξις α' *Batiffol: scr* Περίοδοι?? *cf actus XV* ‖ κ. παν. *del* ‖ [2] ⟨Πρᾶξις α'⟩ ὅτε? *cf actus II et q s* ‖ [4] μονογενῆ] *cf H* ‖ [13] θυσ.] ἔθυσα *add Batiffol* ‖ [15] ἔθυσα *Batiffol probabiliter*

τῇ Σελήνῃ· καὶ ὡς νομίζω ὅτι ἐπ' ἐμοὶ κεκοίμηνται, τοσαῦτα
206 B ἐκέκραξα, καὶ | οὐκ εἰσήκουσάν μου. λοιπὸν ἀναγκαζομένη εὑρίσκω ἄνθρωπον ὅστις λέγει μάντις εἶναι, καὶ εἶπέν μοι· Τί σὺ θέλεις μήτηρ μαντεύσω σοι; Καὶ αὐτὸς τοίνυν ὅμοιος εὑρέθη τῶν θεῶν· πᾶν γάρ μοι ψεῦδος ἐμαντεύσατο· ἀνωφελεῖς δὲ ἐγένοντό μοι αἱ μαντεῖαι, καὶ οἱ θεοὶ μάταιοι καὶ τετυφλωμένοι. τάχα γὰρ κἀγὼ ὁμοία εἰμὶ τούτοις τοῖς πλάνοις· εἰς μάτην ἀπώλεσα τὰ ἐμά, προσέχουσα ματαίοις εἰδώλοις. ἀπώλεσά μου τὴν ψυχὴν καὶ σὺν αὐτῇ τὰ χρήματα. ἐπικατάρατος γὰρ εἴ τις εἰδώλοις λατρεύει ἢ μαντεύεται. οἴμοι, τίνα ἀπαιτήσω τὰ χρήματα ἅτινα εἰς μάτην ἀπώλεσα, προσέχουσαι εἰδώλοις καὶ μαντείαις, τοὺς χριστιανοὺς ἐξουθενοῦσα; ἀπώλεσά μου τὸν υἱόν, ὅς μοι καὶ μόνος ὑπῆρχεν.

2 Ὁ δὲ ἀπόστολος εἶπεν· Οὐδὲν ξένον πέπονθας ὦ μῆτερ τοιαῦτα πλανηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ ἀπόλλοντος τὰς ψυχάς· οὕτως γὰρ ὁ διάβολος πλανᾷ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὑστεροῦνται τῆς αἰωνίου ζωῆς. σὺ δὲ κατάστειλον τὸν κοπετόν, καὶ ἄρτι σου τὸ τέκνον ἀναστήσω τῇ τοῦ θεοῦ μου δυνάμει Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σταυρωθέντος καὶ ἀναστάντος καὶ βασιλεύοντος τῶν αἰώνων, ὅστις δὲ πιστεύει εἰς αὐτὸν λαμβάνει ζωὴν αἰώνιον.

3 Ἡ δὲ γραῦς εἶπεν· Εἰ τὰ λεγόμενά μοι σωτήρια ἄνθρωπε καὶ ὡς ἀληθῶς ἀπόστολε τοῦ θεοῦ, βοήθησον τῷ γήρατί μου τῷ κακῶς γεγηρακότι· ὡς δὲ ηὐξάμην ἀποθανεῖν
207 B καὶ οὐκ εἰσηκούσθην τοσαῦτα κακὰ παθοῦσα, | τάχα μᾶλλον οὐ συμφέρει μοι γαμεῖν, καὶ μηδὲν ἐσθίειν τὰ εἰς ὕστερον δονοῦντα τὸ σῶμα, οἶνος καὶ κρέα, ἀλλὰ μᾶλλον ἄρτον καὶ ὕδωρ, καὶ λύπας κερδαίνειν καὶ πολλὰ κακὰ καὶ πένθη πικρά. Ὁ δὲ ἀπόστολος εἶπεν· Ἀληθῶς μήτηρ ταῦτα οὐχ ἁπλῶς φθέγγῃ· τί γάρ σοι δοκεῖ ἡ ἁγνεία; ὅτι αὐτῇ τῇ ἁγνείᾳ ὁ θεὸς ὁμιλεῖ, καὶ φθόνον ἔχει πολὺν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις· μὴ δυνάμενοι γὰρ ἁγνεῦσαι ἢ ὑδροποτῆσαι σπουδάζουσί τι καταψεύσασθαι τοῦ ἁγνῶς διάγοντος· ὅθεν καὶ ὁ θεὸς ἐμα-

---

[1] καὶ *del Batiffol* ‖ *del* ὡς? *uel* ὅτι? ‖ *scr* νομίζω ὡς ὅτι? (*cf* 6, 17?) *an* ὡς ⟨....... ἀλλὰ⟩ νομίζω ὅτι? ‖ [4] σὺ] σοι *V Batiffol* ‖ μῆτερ *Batiffol*: *cf* 14 *et* 29 ‖ [12] προσέχουσα *Batiffol recte* ‖ [15] ἀπώλοντος *V* ἀπολλύντος *Batiffol*: *recte??* ‖ [24] γῆρας *Batiffol* ‖ [26] μηδὲν *seclusit Batiffol* [26–27] *scr* τῶν εἰς ὕ. δονούντων??? ‖ [26] ⟨καὶ πίνειν καὶ μάλιστα⟩ τά?? ‖ [27] δομοῦντα *Batiffol* ‖ οἶνον *Batiffol probabiliter* ‖ [29] μῆτερ *Batiffol*: *cf* 4 ‖ [30] *del* τῇ ἁγνείᾳ?? *cf* 20, 32 ‖ [33] θ.] *scr* κύριος?

χάρισεν τοὺς τοιούτους· εἶπεν γάρ· Μακάριοί ἐστε ὅταν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι καθ' ὑμῶν πᾶν ψεῦσμα. χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· δυνήσεσθε δαίμονας ἐπιστομίζειν ἐπὶ τῆς γῆς μηδεμίαν φροντίδα ποιούμενοι, ἔχοντες σωτῆρα Ἰησοῦν τὸν σταυρωθέντα.

4 Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου εἶπεν ἡ γραῦς· Πιστεύω εἰς τὸν Ἰησοῦν τὸν ὑπὸ σοῦ κηρυττόμενον. Τότε προσέρχεται ὁ ἀπόστολος τῷ πτώματι καὶ λέγει· Ἀνάστα νεανίσκε δυνάμει Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη ὡς ἐξ ὕπνου, καὶ εἶπεν ἐμβλέψας πρὸς τὸν Φίλιππον· Πόθεν τὸ φῶς τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἐλθεῖν εἰς τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐμὲ ἀποθανόντα ἀναστῆσαι τηλικαύτῃ σπουδῇ, ἐλθεῖν τε ἄγγελον θεοῦ καὶ ἀνοῖξαι τὰ δεσμωτήρια τῆς κρίσεως, ἔνθα ἤδη ἐγὼ ἐγκεκλεισμένος ἐτύγχανον; εἶδον γὰρ ἐκεῖ κριτήρια καὶ κολάσεις ἃς γλῶσσα | ἀνθρωπίνη οὐχ 208 B
ἱκανὴ διηγήσασθαι. εἴ τις οὖν ἀδελφοὶ θελήσειεν ἑαυτὸν ἐλεῆσαι, πάντων τῶν κακῶν ἐκφεύξεται, καὶ πιστεύσει τῷ θεῷ τῷ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τούτου κηρυττομένῳ, καὶ μακάριος ἔσται· καὶ εἴ τις ὁμολογήσει τὸν ἀγαπητὸν Χριστὸν δοξασθήσεται.

5 Καὶ οὕτως ὁ παῖς ἀναστὰς ἐκ τοῦ θανάτου ἅμα τῇ ἰδίᾳ μητρὶ ἐξαιρέτως ἐπίστευσαν, πολλοὺς ἐπιστρέψαντες· καὶ διὰ τούτων λαβόντες τὸ βάπτισμα ἐδόξαζον τὸν θεόν· καὶ πάντες εὐχαρίστησαν τῷ σωτῆρι Χριστῷ, καὶ τῷ ἀποστόλῳ δόντες πάμπολλα ἐφόδια ἀπηλλάγησαν τῆς πλάνης πιστεύσαντες τῷ Χριστῷ. ὁ δὲ νεανίσκος ἠκολούθησεν τῷ ἀποστόλῳ, μεγαλυνόμενος ἐπὶ τοῖς θαύμασι τοῖς δι' αὐτοῦ καθ' ἡμέραν γινομένοις δοξάζων τὸν θεόν. |

Πρᾶξις β' ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν Ἀθηνῶν. 95 Tischendorf

6 (1) Ἐγένετο δὲ ὅτε εἰσῆλθεν Φίλιππος εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν τὴν καλουμένην Ἑλλάδα, συνήχθησαν παρ' αὐτῷ

[1] Matth 5, 11; 12

---

[3] *πολλοῖς V: corr Batiffol* ‖ [11] *⟨τοῦτό μοι⟩, τὸ??* ‖ [16] *θελήσει Batiffol* ‖ [23] *διὰ τούτων mirum: fort aliquid intercidit* ‖ [27] *⟨τῇ πίστει καὶ⟩ ἐπὶ? cf 17, 32; 34, 10; c 122 e* ‖ [28] *γινομένοις] καὶ add Batiffol PVX* [29] *πράξις PVX τοῦ ἁγίου φιλίππου τοῦ ἀποστόλου add PX* ‖ *β'] τὸ β' X om P* ‖ *ὅτε εἰσῆλθεν om VX* ‖ *ἑλλάδα P* ‖ *τ. Ἀθ.] τὴν ἄνω P: cf 31* ‖ [30] *δὲ om X ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις add P* ‖ *φίλ. εἰσῆλθεν X φίλ. ἦλθεν V* ‖ [31] *ἑλλάδαν P* ‖ *αὐτὸν X*

τριακόσιοι φιλόσοφοι λέγοντες· Ἀπελθόντες ἴδωμεν τίς ἡ σοφία αὐτοῦ. λέγουσιν γὰρ περὶ τῶν σοφῶν τῆς Ἀσίας ὅτι μεγάλη αὐτῶν ἐστιν ἡ σοφία. Ἔδοξαν γὰρ τὸν Φίλιππον εἶναι φιλόσοφον, ἐπειδὴ ἦν ὁδεύων σχήματι ἀποτακτικοῦ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι ἀπόστολός ἐστιν Χριστοῦ. τὸ γὰρ ἔνδυμα ὅπερ ἔδωκεν τοῖς ἀποστόλοις ὁ Ἰησοῦς ἐπενδύτης μόνον ἦν καὶ λέντιον· οὕτως οὖν ἦν περιοδεύων ὁ Φίλιππος. διὰ τοῦτο οὖν ὅτε ἐθεάσαντο αὐτὸν οἱ φιλόσοφοι τῆς Ἑλλάδος ἐφοβήθησαν· συνήχθησαν οὖν εἰς ἕνα τόπον καὶ ἐλάλησαν εἰς ἑαυτούς· Δεῦτε ἐπισκεψώμεθα τὰς βίβλους ἡμῶν, μή πως νικήσῃ ἡμᾶς ὁ ξένος οὗτος καὶ αἰσχύνῃ ἡμᾶς.

7 (2) *Καὶ οὕτως ποιήσαντες συνῆλθον ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ λέγουσι τῷ Φιλίππῳ ὅτι Ἡμεῖς ἔχομεν μαθήματα τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐν οἷς ἀρκούμεθα φιλοσοφοῦντες· εἰ δέ τι καινότερον ἔχεις ὦ ξένε, ἐπίδειξον ἡμῖν ἀφθόνως μετὰ παρρησίας· οὐδενὸς γὰρ ἄλλου χρείαν ἔχομεν ἢ μόνον ἀκούειν τι καινότερον.*

8 (3) *Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Φίλιππος εἶπεν αὐτοῖς· Ὦ ἄνδρες φιλόσοφοι τῆς Ἑλλάδος, εἰ βούλεσθε καινοτέρου πράγματος ἀκοῦσαι* | 96 T *καὶ ἐστε ποθοῦντές τι καινότερον, ὀφείλετε ἀπορρῖψαι ἀφ' ἑαυτῶν τὸν νοῦν τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου· ὡς εἶπεν ὁ κύριός μου ὅτι Οὐ δυνατόν ἐστιν βαλεῖν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς, ἐπεὶ ῥήγνυται ὁ ἀσκὸς καὶ ἐκχύνεται ὁ οἶνος, καὶ ὁ ἀσκὸς ἀπολεῖται· ἀλλ' οἶνον νέον βάλλουσιν εἰς ἀσκοὺς καινούς, ἵνα ἀμφότερα φυλαχθῶσιν. Ταῦτα δὲ εἶπεν ὁ κύριος ἐν παραβολαῖς, διδάσκων ἡμᾶς ἐν τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ σοφίᾳ ὅτι πολλοὶ ἀγαπήσουσιν τὸν νέον οἶνον μὴ ἔχοντες ἀσκὸν καινὸν καὶ νέον. ὑμᾶς μὲν ἀγαπῶ ὦ ἄνδρες τῆς Ἑλλάδος καὶ*

[6] cf Matth 10, 10 ‖ [14. 19] cf act 17, 21 ‖ [21] cf Eph 4, 22 ‖ [22] Matth 9, 17

---

[1] *τρ. φ.] φ. ἕως τῶν τ' V ‖ ἀπ.] ἀπέλθωμεν καὶ add P ‖ ἴδ.] ἀκούσωμεν VX fort recte* ‖ [2] *τοῦ σοφοῦ X om V* ‖ [3] *μ. - σ.] ἡ σοφ. α. μ. ἐστίν V μέγας ἐστὶν X ‖ ἔδοξεν P ‖ γὰρ om X* ‖ [4] *φιλόσ. εἶναι X* ‖ [5] *ᾔδεισαν V ‖ ἐστιν] τοῦ add VX fort recte: cf 14, 23; 25, 15 al et 36, 19* ‖ [6] *ὃ παρέδωκεν X* ‖ [7] *ἦν prius om X ‖ οὖν om V: del?? cf 8; 9 ‖ περ. ἦν P: cf 4 cet ‖ ὁ Φ.] μετὰ μόνου τοῦ ἐπενδύτου ὁ ἀπόστολος V* ‖ [8] *οὖν om V: cf 7 ‖ ἑλλάδος PV* ‖ [10] *ἐπισκεψάμεθα P* ‖ [13] *ὅτι om V* ‖ [14] *ἀσκούμεθα V ἀκουώμεθα X* ‖ [15] *ἀφθ. ἡμ. VX* ‖ [16] *ἢ μ.] εἰ μὴ μ. λέγειν καὶ V* ‖ [19] *φ. τ. Ἑ.] τ. ἑ. καὶ φ. X: cf 28; 6, 15; 8, 12; 9, 13* ‖ [20] *τι ποθ. V ‖ ἀπορρίψατε P* ‖ [23] *ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ V ‖ ἐκχέεται V ἐκχυθήσεται X* ‖ [24] *καὶ ὁ ἀ. ἀπ. om V ‖ ἀπόλλυται et add καὶ ὁ οἶνος X ‖ βλητέον X* ‖ [27] *ἀσκοὺς καινοὺς VX* ‖ [28] *καὶ] ἢ V ‖ νέον] νῦν X παλαιοὺς V: cf 5, 2 sana tamen uix putauerim ‖ μὲν om X*

μακαρίζω ὑμᾶς εἰρηκότας ὅτι Ἀγαπῶμέν τι καινότερον. Καὶ γὰρ παιδείαν ὄντως νέαν καὶ καινὴν ἤνεγκεν ὁ κύριός μου εἰς τὸν κόσμον, ἵνα πᾶσαν ἐξαλείψῃ κοσμικὴν παίδευσιν.

9 (4) Λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι· Τίς ἐστιν ὃν λέγεις κύριός σου; Λέγει ὁ Φίλιππος ὅτι Ὁ κύριός μού ἐστιν Ἰησοῦς ὁ ἐν οὐρανοῖς. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δεῖξον ἡμῖν αὐτὸν ἐν συνέσει χωρὶς φθόνου, ἵνα καὶ ἡμεῖς πιστεύσωμεν. Ὁ δὲ Φίλιππος εἶπεν ὅτι Ὃν μέλλω γνωρίζειν ὑμῖν κύριον ὑπεράνω ἐστὶν παντὸς ὀνόματος ὅπερ οὐκ ἔστιν ἄλλο. τοῦτο δὲ μόνον λέγω ὅτι καθὼς εἰρήκατέ μοι Μὴ φθονήσῃς ἡμῖν, μὴ γένοιτό μοι φθονῆσαι ὑμῖν· ἀλλὰ μᾶλλον ἐν μεγάλῃ ἀγαλλιάσει καὶ ἐν μεγάλῃ χαρᾷ ἀποκαλύψαι ὑμῖν ἔχω τὸ ὄνομα ἐκεῖνο· ἄλλο γὰρ ἔργον οὐκ ἔχω ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ εἰ μὴ τὸ τοιοῦτον κήρυγμα. ὅτε γὰρ ἦλθεν ὁ κύριός μου εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἐξελέξατο ἡμᾶς ὄντας τὸν ἀριθμὸν δώδεκα, πληρώσας ἡμᾶς πνεύματος ἁγίου ἀπὸ τοῦ φωτὸς αὐτοῦ ἐποίησεν ἡμᾶς γνωρίζειν αὐτὸν τίς ἐστιν, καὶ ἐνετείλατο ἡμῖν εὐαγγελίζεσθαι πᾶσι τὴν παρ' αὐτοῦ σωτηρίαν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἕτερον ὄνομα ὀνομασθὲν ἐξ οὐρανοῦ εἰ μὴ τοῦτο. διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς πληροφορῆσαι ὑμᾶς οὐκ ἐν λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν ἀποδείξει θαυμασίων ἔργων ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10 (5) Ταῦτα δὲ ὅτε ἤκουσαν οἱ φιλόσοφοι, λέγουσιν τῷ Φιλίππῳ ὅτι Τοῦτο τὸ ὄνομα τὸ ἀκουσθὲν ἐν ἡμῖν νῦν παρὰ σοῦ οὐδέποτε εὕραμεν ἐν ταῖς βίβλοις τῶν πατέρων ἡμῶν· νῦν οὖν πῶς δυνάμεθα γνῶναι περὶ τῶν ῥημάτων σου; Ἔτι δὲ προσθέντες λέγουσιν | αὐτῷ ὅτι Ἔασον ἡμᾶς τρεῖς [97 T] ἡμέρας, ἵνα συμβουλευσώμεθα μετ' ἀλλήλων περὶ τοῦ ὀνόματος τούτου. οὐ γὰρ μικρῶς εἰς τοῦτο κεκινήμεθα ἀποστῆναι ἀπὸ

[8] cf Eph 1, 21 ‖ [18] cf act 4, 12

[4] ὃν] ὁ λόγος ὃν VX ‖ λέγει X ὁ add VX ‖ [5] σου] μου V ‖ ὁ ἐν] ἐν P ‖ [8] ἤμελλον X ‖ [9] οὐκ] scr οὖν? cf 12 et 18 ‖ ἄλλος P ‖ [10] μοι prius om PX ‖ [11–12] κ. ἐν μ. χ. om V ‖ ἐν μ. om X ‖ [12] ἀποκαλύψω V ‖ ἔχω om V ‖ [13] τὸ τοι.] τοῦτο τὸ VX ‖ [14] τοῦτον om V ‖ [15] δώδεκα, ⟨καὶ⟩? ‖ [16] ἐπ.] καὶ ἐπ. V ‖ [17] αὐτὸν om X ‖ [18] πᾶσαν P: scr πᾶσιν? ‖ [20] πρ. ὑμ. om X ‖ μόνω V ‖ [21] τ. κ. om V ‖ [22] ἡμ.] μου X om V ‖ [23] ὅτε οὖν ἤκ. ταῦτα V ‖ [23–24] τῷ Φ. ὅτι om V ‖ [24] scr ἀκουτισθὲν?? ‖ ἐν om VX: del (dittogr: cf 15, 4)?? ‖ νῦν om P ‖ [25] ὑπο VX: cf 6, 6 ‖ εὕρομεν V ‖ τοῖς VX ‖ [26] τοῦ ῥήματος VX ‖ [27] ἔτι - ὅτι om V ‖ [28–29] περὶ τ. ὀν. τ. om V ‖ [29] κεκ.] κείμεθα P: cf 9, 9

τῆς πατρικῆς ἡμῶν δεισιδαιμονίας. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Φίλιππος· Βουλεύσασθε ὡς θέλετε· οὐ γὰρ δόλιον πρᾶγμά ἐστιν.

11 (6) Οἱ δὲ φιλόσοφοι ἀλλήλους συναθροίσαντες οἱ τριακόσιοι ἐλάλησαν μετ' ἀλλήλων λέγοντες· Οἴδατε ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος ξένην φιλοσοφίαν ἤγαγεν, καὶ οἱ λόγοι οἱ παρ' αὐτοῦ εἰρημένοι εἰς ἔκστασιν ἡμᾶς φέρουσιν· τί οὖν ποιήσωμεν περὶ αὐτοῦ ἢ περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ λεγομένου Ἰησοῦ τοῦ βασιλέως τῶν αἰώνων ὃν λέγει; Καὶ ἔτι εἰς ἀλλήλους φησὶν ὅτι Τάχα ἡμεῖς οὐ δυνάμεθα πρὸς αὐτὸν διαλέγεσθαι, εἰ μὴ ὁ ἀρχιερεὺς τῶν Ἰουδαίων. εἰ οὖν δοκεῖ, ἀποστείλωμεν πρὸς αὐτὸν ὅπως αὐτὸς ἀντιστῇ τῷ ξένῳ τούτῳ, καὶ ἀκριβῶς μάθωμεν τὸ εὐαγγελιζόμενον ὄνομα.

12 (7) Ἔγραψαν οὖν εἰς Ἰερουσαλὴμ τὸν τρόπον τοῦτον· Οἱ φιλόσοφοι τῆς Ἑλλάδος Ἀνανίᾳ τῷ μεγάλῳ ἀρχιερεῖ τῶν Ἰουδαίων τῶν ἐν Ἰερουσαλήμ. Μεγάλης οὔσης μετὰ σοῦ τε καὶ ἡμῶν ἐν παντὶ τῷ καιρῷ, ὡς ὅτι ἡμεῖς οἱ φιλοσοφούμενοι οἱ Ἀθηναῖοι γινώσκεις. ἦλθέν τις ἀνὴρ ξένος κατὰ τὴν Ἑλλάδα, Φίλιππος ὀνόματι, καὶ ἁπλῶς ἐτάραξεν ἡμᾶς σφόδρα ἔν τε λόγοις καὶ δυνάμεσιν ἐξαισίοις, καὶ εἰσφέρει ὄνομα ἐπίδοξον Ἰησοῦν, μαθητὴν ἐκείνου ἑαυτὸν ὁμολογῶν. ποιεῖ δὲ καὶ θαυμάσια ἅπερ γράφομέν σοι, ὅτι ἐξέβαλεν δαίμονας ἐγκεχρονικότας ἐν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, τυφλοὺς βλέπειν· καὶ τὸ θαυμαστότερον, ὅπερ ἔδει καὶ πρῶτον σημᾶναι, ὅτι ἀνθρώπους ἴσως πεπληρωκότας τὸν ἀριθμὸν τοῦ βίου ἀποθανόντας ἀνέστησεν. ἡ δὲ φήμη αὐτοῦ διῆλθεν

1 δεισ.] παραδώσεως V ‖ λέγ. - Φ.] ὁ δὲ ἀπόστολος ἔφη V ‖ 2 δόλ.] ἢ ἀπατηλὸν add V ‖ 3 ἐ.] ὃ ποιῶ add VX ‖ 4 φιλ.] τριακόσιοι φιλ. X ‖ οἱ τριακ. om VX ‖ 5 ἐλ. - λέγ.] λέγουσι V ‖ 6–7 καὶ - εἰρ.] ἐνταῦθα καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ λόγοι V ‖ 8–9 τοῦ βασ. - τάχα] τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον V ‖ 9 ὃν λ. om X ‖ φασὶν Tischendorf recte ut uidetur ‖ 11 αὐτὸν] ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ add V ‖ 12 αὐτὸς - ἀκρ. om X ‖ πιστῇ P ἐπιστῇ Tischendorf ‖ τούτῳ om V ‖ μάθ.] παρ' αὐτοῦ add V ‖ 16 τῶν] τῷ Tischendorf probabiliter ‖ Ἰερ.] τάχα δὲ (δὲ inductum) χαίρειν εἰρήνης add X haud inepte cf praef τάδε εἰρήνης add V ‖ 17 τῷ om VX: del? ‖ post καιρῷ lacunam significat Tischendorf fort recte ‖ ὅτι] τε add VX ‖ ἡμ. om V ‖ 18 οἱ om VX ‖ γίνωσκε V ‖ 19 ὀνόμ. φίλ. V ‖ 20 τε] τοῖς add X ‖ ἐξαίσιος Tischendorf ‖ 21 Ἰησοῦ V ‖ ἑαυτ. om X ‖ 23 ἐνκεχρονικότας X ἐπιχρονικότας V ‖ τοῖς om VX: del? ‖ κουφοὺς P ‖ 24 τυφλοῖς V ‖ ἀναβλέπειν VX fort recte: cf 11, 22; 23; al ‖ δεῖ X δὴ V ‖ 25 σημεῖον V ‖ ὅτι om VX ‖ ἴσως om V: cf 7, 16

εἰς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα καὶ Μακεδονίαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῶν κύκλῳ πόλεων φέροντες τοὺς κεκακωμένους ποικίλαις νόσοις, καὶ πάντας ἰᾶται διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ. διὰ τοῦτο τοίνυν ἄνευ πάσης φειδοῦς ἐλθὲ πρὸς ἡμᾶς, ἵνα αὐτὸς ἡμῖν ἀπαγγείλῃς τὸ τί βούλεται εἶναι τὸ ὄνομα τι τῷ διδάσκει τὸν Ἰησοῦν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ 98 T
ἀπεστείλαμέν σοι τήνδε τὴν ἐπιστολήν.

13 (8) Ἐγένετο δὲ ὡς ἐδέξατο τὴν ἐπιστολὴν ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ὡς ἀνέγνω, ὀργῆς μεγάλης ἐπλήσθη, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διέρρηξεν καί φησιν· Ἆρα ὅτι ὁ πλάνος ἐκεῖνος καὶ ἐν Ἀθήναις ἐν τοῖς φιλοσόφοις ἐχώρησεν ἀπατῆσαι αὐτούς; Ὁ δὲ Μανσημάτ, τοῦτ' ἔστιν ὁ Σατανᾶς, ὑπεισῆλθεν εἰς τὸν Ἀνανίαν καὶ ἐπλήρωσεν αὐτὸν θυμοῦ καὶ ὀργῆς· καὶ εἶπεν ὅτι Ἐὰν ἐάσω αὐτόν τε ἐκεῖνον τὸν Φίλιππον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ζῆσαι, πάντως ὁ νόμος λυθήσεται, καὶ ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἴσως πληρώσει τὴν γῆν ὅλην. Καὶ εἰσήει ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ καὶ οἱ νομοδιδάσκαλοι καὶ οἱ Φαρισαῖοι, καὶ συνεβουλεύσαντο μετ' ἀλλήλων λέγοντες· Τί ποιήσωμεν περὶ τούτων; Καὶ λέγουσιν τῷ ἀρχιερεῖ· Ἀνανία ἀναστὰς ὅπλισον σεαυτὸν καὶ ἐκ τοῦ λαοῦ πεντακοσίους δυνατοὺς ἄνδρας, καὶ ἄπελθε εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ πάντως ἀνάλισκε τὸν Φίλιππον, καὶ τὴν διδαχὴν αὐτοῦ οὕτως ἀνατρέψεις.

14 (9) Καὶ ἐνδυσάμενος τὸ ἔνδυμα τὸ ἀρχιερατικὸν παρεγένετο εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν μεγάλῃ φαντασίᾳ μετὰ τῶν πεντακοσίων ἀνδρῶν. ὁ δὲ Φίλιππος ἦν ἐν οἰκίᾳ πρώτου τινὸς τῆς πόλεως μετὰ τῶν πεπιστευκότων ἀδελφῶν. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ καὶ οἱ τριακόσιοι φιλόσοφοι ἀνῆλθον εἰς τὸ προπύλαιον τῆς οἰκίας ἔνθα ἦν ὁ Φίλιππος. καὶ ἐμηνύθη

[1] ἑλλάδαν *P* ‖ [2] κύκλω τῶν *P* ‖ [3] κακωμένους *X* κομένους (sup scr κα) *P* κακουμένους *Tischendorf* ‖ [4] τοῦ om *V* ‖ [5] τί] τί ἂν *X* ‖ [6] ὀνόματι τῷ *P* ὄνομα δ *VX* ὄνομα τοῦτο δ *Tischendorf* fort recte ‖ [7] ἀποστείλαμεν *X* ‖ [8] ἐγέν. - ἀρχ.] ὦ ἀρχιερεῦ *P* cf praef ‖ ἀρχ.] ἀνανίας add *V* ‖ [10] scr φησιν ὅτι Ἆρα? ‖ ὅτι om *VX* ‖ ἐκεῖνος om *V* ‖ ἐν Ἀθ. om *X* ‖ [12] Μανσ. - ὁ om *V* ‖ μασιμάτ *X* ‖ [14] τε om *VX* ‖ ἐκ. om *V* ‖ [16] ἴσως om *VX*: cf 6, 25 ‖ ὅλ. τ. γ. *V* πασαν (ex παν eff) τ. γ. *X* ‖ εἰσῆλθεν *VX* ‖ [16–17] τὴν ἑ. οἰκ. (om alt τὴν) *VX* ‖ [18] ἐνεβουλεύσαντο *P* ‖ [19] τούτου *X* ‖ ἀρχιερεῖ Ἀνανίᾳ· *Tischendorf* ‖ Ἀν. om *VX* ‖ [20] ὥπλισεν (sed ο ex ε eff) *V* ‖ σεαυτῶ *X* om *V* ‖ καὶ om *VX* ‖ ἄνδ. δυν. *V* ‖ δυν. om *X* ‖ [21] τὰς om *V* ‖ ἀνελεῖς *VX* ‖ [22] αὐτου] καὶ add *X* ‖ ἀναστρέψης *X* ‖ [23] καὶ om *X* ‖ ἀρχ. ἐνδ. (om alt τὸ) *X* ‖ παρ.] δὲ add *X* ‖ [25] ἀνδρῶν om *VX* ‖ πρώτου] πρός *P* ‖ [26] μετὰ τῶν *P* ‖ [27] αὐτῷ] πεντακόσιοι add *V*: cf 20

τῷ Φιλίππῳ ἑστάναι αὐτοὺς ἔξω· καὶ ἀναστὰς ἐξῆλθεν. καὶ ὡς εἶδεν αὐτὸν ὁ ἀρχιερεύς, λέγει πρὸς αὐτόν· Ὦ Φίλιππε φαρμακὲ καὶ μάγε· γνωρίζω γάρ σε ὅτι εἰς Ἱερουσαλὴμ ὁ κύριός σου ὁ πλάνος ὠνόμασέν σε υἱὸν βροντῆς· οὐκ ἤρκεσεν ὑμῖν πᾶσα ἡ Ἰουδαία, ἀλλὰ καὶ ὧδε ἤλθατε πλανῆσαι Ἀθηναίους ἄνδρας φιλοσόφους; Καὶ ὁ Φίλιππος εἶπεν· Εἴθε ὦ Ἀνανία ἀφῄρητο τὸ κάλυμμά σου τῆς ἀπιστίας ἀπὸ τῆς καρδίας σου, ἵνα γνῷς τοὺς λόγους σου καὶ ἀπ' αὐτῶν μάθῃς εἰ ἄρα πλάνος ἐγὼ ἢ σύ.

15 (10) *Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀνανίας εἶπεν τῷ Φιλίππῳ·* 99 T *Ἀποκριθήσομαι τοῖς πᾶσιν. Καὶ εἶπεν ὁ Φίλιππος· Λάλησον. Λέγει ὁ ἀρχιερεύς· Ὦ ἄνδρες τῆς Ἑλλάδος, οὗτος ὁ Φίλιππος πιστεύει εἰς ἄνθρωπον καλούμενον Ἰησοῦν, ὃς ἐγεννήθη ἐν ἡμῖν, ὃς καὶ ἐδίδαξεν τὴν αἵρεσιν ταύτην, καὶ τὸν νόμον καὶ τὸν ναὸν κατέλυσεν, καὶ τὸν καθαρισμὸν τὸν διὰ Μωσέως κατήργησεν καὶ τὰ σάββατα καὶ τὰς νεομηνίας, Ὅτι φησὶν οὐκ εἰσὶν ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι. Καὶ ὡς εἴδομεν ὅτι τὸν νόμον οὗτος καταλύει, ἐπαναστάντες ἐσταυρώσαμεν αὐτόν, ἵνα μὴ πληθυνθῇ ἡ διδαχὴ αὐτοῦ· ἐστράτευσεν γὰρ ὑπ' αὐτῶν πλήθη πολλά, καὶ ἔδωκεν μαρτυρίαν οὐ καλήν, ἐσθίειν τε πάντα ἁπλῶς καὶ συμμιγεῖς εἶναι μετὰ τῶν ἐθνῶν. καὶ τοῦτον παραδόντες ἐφονεύσαμεν καὶ κατεθάψαμεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ· οὗτοι δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψαντες αὐτὸν διεκήρυξαν πανταχοῦ ὅτι ἠγέρθη ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπλάνησαν πολὺ πλῆθος, ὁμολογήσαντες αὐτὸν εἶναι ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ ἐν οὐρανοῖς. ἀλλὰ δὲ καὶ αὐτοὶ οὗτοι τὴν περιτομὴν ἔχοντες ὡς καὶ ἡμεῖς· οὓς καὶ ἐδιώξαμεν, ἐπειδὴ πολλὰς δυνάμεις ἤρξαντο ποιεῖν ἐν*

[4] cf Marc 3, 17 ‖ [17] cf Matth 5, 17 ‖ [25] cf Eph 1, 20

[5] *ἤλθετε V* ‖ *Ἀθ. om P* ‖ [7] *σου om V* ‖ [8] *σου utrumque om X λ. μου Tischendorf recte* ‖ *μ. εἰ] μαθήσῃ (P) Tischendorf* ‖ [9] *σύ] ἐσοί P* [11] *εἶπεν] φησὶν X om V* ‖ *λάλ.] καὶ add X* ‖ [13] *καλ.] λεγόμενον V* [14] *ἐδ.] ἀνέδειξεν X* ‖ [16] *κ. τὰ σάβ. om P: del?? cf ep ad Col 2, 16* ‖ *νεουμηνίας P: scr νουμηνίας??* ‖ [17] *θ.] τοῦ θ. X* ‖ *scr τεταγμένα??* ‖ *οἴδαμεν VX (ἴδωμεν P)* ‖ *τὸν om P* ‖ [18] *οὕτω P om X* ‖ [19] *διδασκαλία V* *ὑπ' α.] ἑαυτῷ X del Tischendorf: scr ὑπ' αὐτὸν? an ὑπ' αὐτῷ?* ‖ *πάθη P* ‖ [20] *ἐσθίει P* ‖ *πάντατα P* ‖ [21] *σ. ε. μ.] συμμιγῆσιν αἵματα P συμμίγησιν μετὰ X συμμίγνυσθαι μετὰ V συμμίγνυσιν αἵματα Tischendorf* ‖ *τοῦτον] οὕτως V οὕτω X* ‖ [23] *ἐκήρυξαν X* ‖ [24] *ἐπλάνεσαν πολὺν P* ‖ [26] *δὲ om V δὴ Tischendorf: intercidisse aliquid putauerim* ‖ *ἔχουσιν VX* ‖ [27] *οὓς καὶ] οὐκ P Tischendorf* ‖ *ἐδιδάξαμεν X ἐδίωξαν Tischendorf* ‖ *ἐν om X τῇ add V: cf 9, 2*

Ἱερουσαλὴμ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐκβληθέντες ἐξ Ἱερουσαλὴμ περιέρχονται τὴν οἰκουμένην καὶ πάντας ἀπατῶσιν ἐν τῇ μαγείᾳ ἐκείνου τοῦ Ἰησοῦ, ὡς καὶ νῦν οὗτος ὁ Φίλιππος ἦλθεν πρὸς ὑμᾶς τῇ αὐτῇ τέχνῃ ἀπατῆσαι ὑμᾶς. ἀλλ' ἐγὼ τοῦτον μεθ' ἑαυτοῦ ἀποφέρω εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅτι καὶ ζητεῖ αὐτὸν ὁ Ἀρχέλαος ὁ βασιλεὺς τοῦ ἀποκτεῖναι αὐτόν.

16 (11) Ὡς δὲ ἤκουσαν ταῦτα τὸ περιεστῶς πλῆθος, οἱ μὲν ὑπὸ τῆς πίστεως ἐστηριγμένοι οὐκ ἐκινήθησαν οὐδὲ ἐδιψύχησαν· ᾔδεισαν γὰρ ὅτι Φίλιππος νικήσει ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Ἰησοῦ. ὁ οὖν Φίλιππος ἀπελογήσατο ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Χριστοῦ μετὰ μεγάλης παρρησίας ἀγαλλιῶν καὶ λέγων· Ἐγὼ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φιλόσοφοι ἦλθον πρὸς ὑμᾶς οὐ λόγοις διδάξαι ἀλλ' ἐν ἀποδείξει θαυμασίων, ὧν καὶ ἀπὸ μέρους τάχα ἐθεάσασθε δι' ἐμοῦ γεγενημένων ἐν ἐκείνῳ τῷ ὀνόματι ᾧ οὗτος ὁ ἀρχιερεὺς ἀποβάλλεται. ἰδοὺ οὖν βοήσω 100 T
πρὸς τὸν θεόν μου καὶ διδάξω ὑμᾶς, καὶ ὑμεῖς δοκιμάσατε τοὺς τῶν ἀμφοτέρων λόγους.

17 (12) Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἀρχιερεὺς ἔδραμεν ἐπὶ τὸν Φίλιππον μαστίξαι θέλων αὐτόν, καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὅλῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐξηράνθη καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐτυφλώθησαν· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ πεντακόσιοι οἱ μετ' αὐτοῦ ἐτυφλώθησαν καὶ αὐτοί. καὶ ἐνύβριζον καὶ κατεθεμάτιζον τὸν ἀρχιερέα λέγοντες ὅτι Ἐξερχόμενοι τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐλέγομέν σοι· Κατάστειλον· ἄνθρωποι γὰρ ὄντες θεῷ μάχεσθαι οὐ δυνάμεθα. Ἀλλὰ δεόμεθά σου ἀπόστολε τοῦ θεοῦ τοῦ Ἰησοῦ Φίλιππε, δὸς ἡμῖν τὸ δι' αὐτοῦ φῶς, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἀληθῶς αὐτοῦ ἐσόμεθα δοῦλοι.

18 (13) Ὁ δὲ Φίλιππος ἰδὼν τὸ γενόμενον ἔλεγεν· Ὦ

---

1 Ἱερ. om X ‖ 3 ἐκ. om X ‖ 4 π. ἡμᾶς P ‖ ἀ. ἡμᾶς P βουλόμενος add V ‖ 5 ἑαυτὸν X ‖ 6 ὁ utrumque om V ‖ 8 ἤκουσεν X: recte? ‖ περιεστὸς Tischendorf ‖ 9 τῆς om VX ‖ οὔτε X ‖ 10 Φ.] ὁ φ. X ‖ νικῆσαι X πάντας add V ‖ 11 Ἰησ.] χριστοῦ V ‖ ἀπεκρίνατο X ‖ 14 θαυμάτων X ‖ ὧν om P ‖ 15 δι'] τῶν δι' P ‖ γεγενημένα X ‖ 16 ᾧ οὗτος] οὗτος δὲ VX ‖ ἀποβ.] τοῦτο τὸ ἅγιον ὄνομα add VX ‖ 17 ὑμᾶς] τὸ τίς εἰμι add V ‖ 19 ἀρχ.] ἀνανίας add V ‖ 20 ⟨ἐν⟩ αὐτῇ? cf 14, 13; 15, 14; 20, 7; 39, 5; 16; c 133 i θ ‖ ὅλη om VX ‖ 21—22 ὁμ. δὲ om VX: cf 11, 16 ‖ 22 μετ' α. πεντ. ἄνδρες (om alt οἱ) X ‖ κ. α. ἐτ. VX: cf 11, 16 ‖ 23 κατεμάστιζον X ‖ λέγ.] καὶ ἔλεγον VX ‖ 24 τὴν] τῆς V ‖ κατάστ.] σου τὸ θράσος καὶ τὸν θυμὸν add V: recte? cf 17, 13; 22, 33 ‖ 26 τ. θ. τ. Ἰ.] ἰησοῦ χριστοῦ τ. θ. V τ. χριστοῦ X: scr τ. θ. Ἰ.? ‖ 29 γεγενημένον VX ‖ ὦ] ἢ add X

ἀσθενὴς φύσις, ἥτις ἐπαίρει μὲν ἑαυτὴν ἐφ' ἡμᾶς, εὐθέως δὲ εἰς ἑαυτὴν καταταπεινουμένη· ὢ ἡ πικρὰ θάλασσα τὰ ἑαυτῆς κύματα εἰς ἡμᾶς ταράσσουσα καὶ ἐκφοβεῖν νομίζουσα, ἀλλὰ παρ' ἑαυτῇ τὰ κύματα κοιμίζουσα. νῦν οὖν ὁ ἡμέτερος καλὸς οἰκονόμος, Ἰησοῦ, τὸ ἅγιον φῶς, οὐ παρεῖδες ἡμᾶς τὸ σύνολον κράζοντας ἄνω πρὸς σὲ ἐν πᾶσι τοῖς καλοῖς ἔργοις, ἀλλ' ἦλθες τελέσαι αὐτὰ δι' ἡμῶν. νῦν οὖν ἐλθὲ Ἰησοῦ κύριε, ἔλεγξον τὴν ἀπόνοιαν τούτων.

19 (14) Λέγει ὁ ἀρχιερεὺς τῷ Φιλίππῳ· Ἆρα μὴ νομίζεις ἀποστρέψαι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν παραδόσεων τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ τοῦ θεοῦ τῆς ἐρήμου τὸ μάννα καὶ Μωσέως, καὶ προσδοκᾷς ἐξακολουθῆσαι ἡμᾶς τῷ Ναζωραίῳ, τῷ Ἰησοῦ; Εἶτα λέγει αὐτῷ ὁ Φίλιππος· Ἰδοὺ δεηθήσομαι τοῦ θεοῦ μου ἵνα ἔλθῃ καὶ φανερώσῃ ἑαυτὸν ἔμπροσθέν σου καὶ τῶν πεντακοσίων καὶ ἐνώπιον τῶν ὧδε πάντων· ἴσως γὰρ πιστεύσεις μετανοήσας. ἐὰν δὲ μέχρι τέλους ἐπιμείνῃς τῇ ἀπιστίᾳ, ἔρχεται ἐπὶ σὲ παράδοξον πρᾶγμα, ὅπερ λαληθήσεται εἰς γενεὰς γενεῶν, ὥστε καὶ κατέλθῃς ζῶν κάτω εἰς τὸν ᾅδην ἐνώπιον πάντων τῶν ὁρώντων σε ὅτι ἔτι διαμένεις ἐν τῇ ἀπιστίᾳ, ὅτι καὶ ζητεῖς ἀποστρέψαι τὸ πλῆθος τοῦτο ἀπὸ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς. Καὶ ὁ Φίλιππος προσηύξατο λέγων· Ὦ πάτερ ἅγιε
101 T τοῦ | ἁγίου υἱοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ χαρισάμενός μοι τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, πέμψον σου τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐλέγξαι τὸν ἄπιστον ἀρχιερέα, ἵνα τὸ σὸν ὄνομα ἐν τῷ ἀγαπητῷ Χριστῷ δοξασθῇ.

20 (15) Ἔτι δὲ ταῦτα βοῶντος τοῦ Φιλίππου ἐξαίφνης ἠνεῴχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ ἐφάνη ὁ Ἰησοῦς κατελθὼν ἐν

---

[1] ἐπ. μ.] ἀπέρρι μὲν P ἀπέρριψεν Tischendorf ‖ [2] ταπεινουμένη VX: scr καταπίπτει ταπεινουμένη? ‖ [3] ἐκφοβῆσαι X ἐμφοβῆσαι V ἐκβάλλειν Tischendorf ‖ [1] ἑαυτὴν X ‖ [4–7] νῦν - ἡμῶν om V ‖ [4] ἡμ.] καὶ add X ‖ [5] ἰησοῦς X ‖ παρίδεις X ‖ [6] ἀλλὰ X ‖ [7] κύρ.] scr καὶ?? ‖ [8] ἔλ.] καὶ ἔλ. V ‖ [9] μὴ om V μὴν Tischendorf ‖ [10] ἡμῶν om V ‖ [11] καὶ - Μωσ. om (cum fenestra) X ‖ τῆς - Μωσ. om V ‖ τὸ μάννα del cum Tischendorf?? ⟨τοῦ δόντος ἡμῖν⟩ τὸ μάννα? cf 11, 10 ‖ [12] τῷ alt om VX ‖ [13] λέγει om VX αὐτῷ post ὁ φ. X om V ‖ ἰδοὺ P ‖ [14] ἔλθοι X ‖ αὐτὸν V ‖ [15] τῶν ὧδε om V ‖ πιστεύεις X ‖ [17] σοι P ‖ λαλ.] καὶ λαλ. V ‖ [18] καὶ om VX κατελθεῖν (σε add V) ζῶντα VX nescio an recte ‖ τὴν ἄβυσσον VX: cf 15, 14 ‖ [19] ἀπ.] σου add X ‖ ὅτι om V ‖ [22] ἀγ.] ἀγαπητοῦ X: cf 23; 25 υἱ. om VX σου add X fort recte: cf 3 ‖ με V ‖ [25] Χρ.] σου χριστῷ X σου υἱῷ V: cf 22 ‖ [26] τοῦ φιλίππου in rasura X ‖ [27]–11,[3] ὁ Ἰ. - χιόνος] στῦλος πυρὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ μέχρι τῆς γῆς κατερχόμενος ἀναμέσον τοῦ περιεστῶτος ὄχλου καὶ τοῦ ἀποστόλου ὥστε μὴ ὑποφέροντας τοὺς περιεστῶτας

τιμιωτάτῃ δόξῃ καὶ ἀστραπῇ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἑπταπλάσιον λάμπον ὑπὲρ τὸν ἥλιον, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λευκότερα χιόνος, ὡς καὶ πάντα τὰ εἴδωλα τῶν Ἀθηνῶν πεσεῖν ἐξαίφνης ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ὅλα συντριβῆναι· ἔφυγον δὲ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς δαίμονες οἰκοῦντες ἐκβοῶντες· Ἰδοὺ καὶ ἡμεῖς φεύγομεν διὰ τὸν ἐπιφανέντα τῇ πόλει Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ. Εἶτα λέγει ὁ Φίλιππος τῷ ἀρχιερεῖ· Ἀκούεις τῶν δαιμόνων ἐκβοώντων διὰ τὸν ὀφθέντα, καὶ ἀπιστεῖς πρὸς τὸν παρόντα ὅτι αὐτὸς κύριος τῶν πάντων; Λέγει ὁ ἀρχιερεύς· Ἐγὼ οὐκ ἔχω ἄλλον θεὸν ἢ τὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ δόντα τὸ μάννα.

21 (16) Ἀνερχομένου δὲ τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν ἐγένετο σεισμὸς μέγας σφόδρα, ὥστε σχισθῆναι τὸν τόπον ἐφ' ὃν εἱστήκεισαν· καὶ δραμόντες οἱ ὄχλοι ἔκειντο πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ἀποστόλου κράζοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς ὦ θεοῦ ἄνθρωπε. Ὁμοίως καὶ οἱ πεντακόσιοι ἄνδρες ἔκραξαν καὶ αὐτοὶ πάλιν· Ἐλέησον ἡμᾶς ὦ Φίλιππε, ἵνα σὲ ἴδωμεν καὶ διὰ σοῦ τὸν φωστῆρα τῆς ζωῆς Ἰησοῦν· ὅτι ἐλέγομεν τούτῳ τῷ ἀπίστῳ ἀρχιερεῖ ὅτι Ἄνθρωποι ἁμαρτωλοὶ ὄντες θεῷ μάχεσθαι οὐ δυνάμεθα.

22 (17) Τότε λέγει ὁ Φίλιππος· Οὐκ ἔστιν φθόνος ἐν ἡμῖν, ἀλλ' ἡ τοῦ Χριστοῦ χάρις ἀναβλέψαι ὑμᾶς ποιήσει· πρότερον δὲ ὑμῶν τὸν ἀρχιερέα ἀναβλέψαι ποιήσω, ὅπως ἐπὶ τούτῳ πλέον ὑμεῖς πιστεύσητε. Καὶ φωνὴ ἐξ οὐρανοῦ ἠνέχθη τῷ Φιλίππῳ· Φίλιππε υἱὲ ποτὲ βροντῆς, νῦν δὲ πρᾳότητος, εἴ τι ἂν αἰτήσῃ τὸν πατέρα μου, ποιήσει σοι. Καὶ πᾶς ὁ

[25] cf Marc 3, 17 ‖ [26] cf Io 14, 14

καταπεσεῖν ἐπιπρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ φόβος καὶ τρόμος ἔλαβεν ἅπαντας V

[3] χι.] τῆς χι. X ‖ ὥστε V ‖ πάντα om V ‖ καταπεσεῖν V ‖ [4] ἐξ. om V ‖ ὅλα] ὁ λαὸς P om V ‖ συντριβῆς P εἰς χοῦν add V ‖ δὲ om P ‖ [5] οἰκ. om X ‖ ἐβόων P: cf 8 ‖ καὶ om VX ‖ φεύγωμεν P ‖ [6] Ἰ.] χριστὸν add V ‖ [8] καὶ] καὶ ἀκμὴν V ‖ [8–9] πρ. τ. παρ. om V ‖ [9] κύρ.] ἐστιν κύρ. V κύρ. ἐστιν X ‖ [10] ἢ] εἰ μὴ VX fort recte: cf 14, 20 ‖ [10–11] δ. τὸ μ. om PX: del? cf 10, 11 ‖ [12] Ἰ. - οὐρ.] φωτεινοῦ στύλου τοῦ φανέντος εἰς οὐρανοὺς V ‖ ἐν τῷ οὐρανῷ X ‖ [13] τὸν] καὶ τὸν V ‖ ὦ V ‖ [14] ἱστήκασιν P ‖ [15] κράζ.] λέγοντες X ‖ ὦ om VX ‖ [16] ὁμ. om VX: cf 9, 21 ‖ καὶ αὐτοὶ ἔκρ. VX: cf 9, 22 ‖ [17] ἡμ.] καὶ ἡμ. V ‖ [18] ὅτι] καὶ add VX fort recte ‖ ἐλέγαμεν X ‖ τῷ ἀπ. τούτῳ X ‖ [19] ἱερεῖ VX: cf 15, 16 ‖ [22] ὑμῖν X ‖ Χρ. om X ‖ ἡμᾶς P ‖ [23] ἀν.] νῦν add X ‖ [24] πλεῖον X ‖ [24–12,2] καὶ φ. - ἐγένετο om V ‖ [26] ἂν] ἐὰν X ‖ αἰτίσεις U ‖ ποι. σοι] δώσει σοι δι' ἐμοῦ X

ὄχλος ἔκθαμβος ἦν ἐπὶ τῇ φωνῇ· τὸ γὰρ ἦχος αὐτῆς μεῖζον βροντῆς ἐγένετο. Τότε λέγει ὁ Φίλιππος τῷ ἀρχιερεῖ· Ἐν τῷ ὀνόματι τῆς δυνάμεως τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου μου Ἰησοῦ ἀνάβλεψον Ἀνανία. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψεν, καὶ περιβλεψάμενος εἶπεν· Ὦ φησιν τί ἐστιν τὸ τῆς μαγείας τοῦ Ἰησοῦ; ὅτι 102 T οὗτος ὁ Φίλιππος ἐν ὀλίγῳ με ἐτύφλωσεν, καὶ πάλιν ἐν ὀλίγῳ ἀναβλέψαι με ἐποίησεν. Τί οὖν; ἔφη ὁ Φίλιππος, πιστεύεις εἰς τὸν Ἰησοῦν; Λέγει ὁ ἀρχιερεύς· Μὴ γὰρ δύνασαί με μαγεῦσαι καὶ πεῖσαι; Οἱ δὲ πεντακόσιοι οἱ μετ' αὐτοῦ, ἀκούσαντες ὅτι ὁ ἀρχιερεὺς αὐτῶν ἀναβλέψας ἔτι ἀπιστεῖ, ἔλεγον τοῖς παρεστῶσιν δεηθῆναι τοῦ Φιλίππου ὅπως αὐτοὺς ἀναβλέψαι ποιήσῃ, Ἵνα τὸν ἄπιστον ἀρχιερέα τοῦτον ἀνέλωμεν.

23 (18) Εἶπεν δὲ ὁ Φίλιππος· Μὴ κακοῖς ἀμύνεσθε. Καὶ λέγει τῷ ἀρχιερεῖ· Σημεῖον ἐπὶ σοὶ ἔσται τι μέγα. Λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον· Οἶδα ὅτι φαρμακὸς εἶ καὶ τοῦ Ἰησοῦ μαθητής· οὐ μαγεύεις με. Ὁ δὲ ἀπόστολος εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ζαβαρθάν, σαβαθαβάτ, βραμανούχ, ταχὺ ἐλθέ. Καὶ εὐθὺς ἡ γῆ ἐσχίσθη κατὰ τὸ μέρος τοῦ Ἀνανίου καὶ κατέπιεν αὐτὸν μέχρι γονάτων. Καὶ ἔκραξεν Ἀνανίας· Ὦ μεγάλη τῆς ἀληθοῦς μαγγανείας, ὅτι τὴν γῆν ἔσχισεν, ἀπειλήσαντος αὐτὴν ἑβραϊστί τε ἐνορκισαμένου τοῦ Φιλίππου, καὶ συνέχει με μέχρι γονάτων, καὶ ἐκ τῶν πτερνῶν εἰς τὰ κάτω τινὲς ὥσπερ ὄγκινοι καθέλκουσίν με, ἵνα πιστεύσω τῷ Φιλίππῳ.

---

[3] τ. δυν. τ. φ. om V ‖ μου] ἡμῶν V om X ‖ Ἰ. om Tischendorf χριστοῦ add V ‖ [4] εὐθὺς V ‖ [5] εἶπεν om VX Tischendorf ‖ φησι ὦ V ἔφη ὦ X ‖ τί - τῆς] τῆς τοσαύτης VX ‖ [6] οὕτως X ‖ ἐν ὀλ.] ἐνὶ λόγῳ utroque loco VX fort recte: cf tamen 9, 20 ‖ ἐτ. με VX ‖ [7] ἐπ. με X [7–9] τί - πεῖσαι om V ‖ [7] Φ.] ἰησοῦς semirasum X ‖ [9] οἱ alt om X ‖ [11] περιεστῶσιν VX ‖ δεήθητε VX ‖ τῷ φιλίππῳ X ‖ [11–12] α. ἀ. π.] ἡμᾶς ἀ. π. X ἀ. π. καὶ ἡμᾶς V ‖ [12] τοῦτ. ἀρχ. VX ‖ [13] εἰπῶν X ‖ ἀμύνεσθαι VX: cf 33, 31; Th c 167 e ‖ καὶ] εἶτα V om X ‖ [14] σὲ ἔσηται X ‖ τι om X καὶ add V ‖ λέγ.] αὐτὸς add V ‖ [16] οὐ] ἀλλ' οὐ V ‖ [16–17] τὸν Ἰ. - ἐλθέ] ἀνανίαν ἐπειδὴ τοσαῦτα ἤκουσας καὶ οἶδας καὶ ἔτι ἀπιστεῖς ἐν ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ ἀπο σοῦ βλασφημουμένου ἀνοιξάτο ἡ γῆ τὸ ἑαυτῆς στόμα καὶ καταπιέτω σε μέχρι τῶν γονάτων V ‖ [17] σαβαρθάν Tischendorf ‖ σαβαθάβτ P ‖ [18] σχισθῆσα ἡ γῆ V ‖ ἐσείσθη X ‖ [18–19] κατὰ - αὐτὸν] ἐδέξατο αὐτὸν κατὰ τὴν κέλευσιν φιλίππου V ‖ [18] ἀνανία X ‖ [19] αὐτ.] ἡ γῆ add X ‖ μέχ.] τῶν add V: cf 22 ‖ γονάτου P: cf 22 ‖ Ἀν.] ὁ ἀν. X ‖ μεγάλης X δύναμις add Tischendorf fort recte ‖ [20] τίς (i e τις) ἀληθῶς μαγεία V non male ‖ τῆς om X ‖ ἡ γῆ VX ‖ ἐσχίσθη V ἑαυτὴν add X ‖ [20–21] ἀπειλ. - Φ. om V ‖ [21] αὐτοῦ X αὐτῇ Tischendorf ‖ τε] καὶ X om P ‖ [22] μέχ.] τῶν add VX: cf 19; 14, 14 ‖ [23] ὡς προς ὀγκίνους P ‖ ὀγκίνοις V

ἀλλ' οὐ δύναταί με πεῖσαι· ἀπὸ γὰρ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐγὼ ἐπίσταμαι τὰς μαγείας αὐτοῦ.

24 (19) *Ὀργισθεὶς δὲ ὁ Φίλιππος εἶπεν· Ὦ γῆ σύσφιγξον αὐτὸν μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ. Καὶ εὐθὺς κατεσύρη. καὶ ἔλεγεν· Ὁ μὲν εἷς μου ποὺς κάτωθεν κρυσταλλοῦται, ὁ δὲ ἕτερος δεινῶς ἐκθερμαίνεται· ἀλλ' ὑπὸ τῆς μαγείας σου Φίλιππε οὐ νικηθήσομαι. πλὴν οὖν ὅτι κακῶς κάτωθεν βασανίζομαι, ὅλως δὲ οὐ πιστεύω. Οἱ δὲ ὄχλοι ἠθέλησαν αὐτὸν λιθάσαι. ὁ δὲ Φίλιππος Μὴ οὕτως φησίν. τοῦτο γὰρ τέως γέγονεν, καταποθῆναι αὐτὸν μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ, ἵνα σωτηρία γένηται τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὅτι παρ' ὀλίγον ἔμελλεν ἕλκειν ὑμᾶς ἐν τοῖς κακοῖς αὐτοῦ λόγοις πρὸς ἀπιστίαν. ἀλλ' εἰ καὶ αὐτὸς μετενόησεν, ἀναγάγω αὐτὸν ἐκ τῆς γῆς πρὸς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ· ἀλλὰ τάχα οὐκ ἔστιν ἄξιος σωτηρίας. ἐὰν οὖν ἐπιμείνῃ τῇ ἀπιστίᾳ, βλέψετε αὐτὸν | βυθισθέντα κάτω εἰς τὴν* 103 T *ἄβυσσον· εἰ μὴ κύριος μέλλει τοὺς ἐν τῷ ᾅδῃ ἐγείρειν, ἵνα ὁμολογήσωσιν ὅτι κύριος Ἰησοῦς. ἐν ἐκείνῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς, καὶ ὅτι μία δόξα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας.*

25 (20) *Καὶ εἰπὼν ταῦτα ὁ Φίλιππος διεπέτασεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα σκεπάσας δι' ἀέρος ἐπάνω τῶν πεντακοσίων ἀνδρῶν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν*

[18] cf Phil 2, 11

---

[2] *αὐτοῦ] καὶ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ add V* ‖ [3] *δὲ] τε V* ‖ *σύσφιξον P* ‖ [4] *ὀμφ.] ἵνα μὴ βλαφημῇ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ ποιητήν σου add V* ‖ *εὐθέως X* ‖ *κατεσύρει PV Tischendorf ὁ ἀνανίας add V* ‖ *ἔλ.] ἐβόα λέγων V* ‖ [5–7] *ὁ μὲν - νικ.] οἴμοι οἴμοι δεινῶς οἱ πόδες μου κάτω ὑποκαίονται ὑπὸ σφοδροῦ πυρὸς φλογιζόμενοι καὶ οὐκ ὑποφέρω τὴν βίαν ἀλλὰ φίλιππε οὐ μή μου νικήσῃς οὐδ' οὐ μὴ πιστεύσω τῷ ἰησοῦ τῷ ὑπὸ σοῦ κηρυττομένῳ V* ‖ [5] *μὲν om X* ‖ [7] *οὖν om VX* ‖ [8] *ὅλ. δὲ οὐ π. om V* ‖ *ὄχλ.] λαβόντες λίθους add V* ‖ [9] *φησίν] ἀδελφοί V* ‖ *γέγ. τέως VX τὸ add V nescio an recte* ‖ [10] *(γέ)νοιται in ras X* ‖ [11] *ἡμῶν P* ‖ *ἤμελλεν X ἡμᾶς P* ‖ [12] *ἀλλὰ καὶ α. εἰ μετανοήσειεν V* ‖ *μετανοεῖ X* ‖ [13] *ἀνήγαγον X ἂν add V* ‖ [14] *οὖν sup scr P om X* ‖ *ἐνμείνῃ et add αὐτοῦ V* ‖ [15] *βλέψει V μέλλεται X* ‖ *ἑαυτὸν V* ‖ *κάτω om V* ‖ [16–20] *εἰ - αἰῶνας om V* ‖ [16] *εἰ μὴ] ἐνῇ X* ‖ *μέλλῃ ὁ κύρ. X* ‖ *τῷ om X* ‖ [17] *ὁμολογήσουσιν X* ‖ *Ἰ.] χριστὸς add X* ‖ *ἐκ.] αὐτῇ X* ‖ [19] *ἁγ.] τῷ ἁγ. Tischendorf* ‖ *τοὺς om X* ‖ [22] *σκ. δ. ἀ. om V* ‖ *σκ.] κατασείσας X: scr σφραγίσας??* ‖ *ἀέρο[illegible]ς X* ‖ [23] *ἀνδρ.] τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ποιήσας βοήσας μεγάλῃ τῇ φωνῇ add V* ‖ *τοῦ om VX: del?* ‖ *Ἰ.] χριστοῦ ἀνοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ ὅπως ἴδητε τὸν ἀρχιερέα ὑμῶν εἰς ἀπώλειαν χωροῦντα διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτοῦ add V* ‖ *ἀν.] εὐθέως ἀν. V* ‖ [23–14,1] *α. οἱ ὀ.] οἱ ὀ. τῶν πεντακοσίων ἀνδρῶν V*

οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ὕμνησαν τὸν θεὸν πάντες ἐν ἑνὶ στόματι λέγοντες· Εὐλογοῦμέν σε Χριστὲ Ἰησοῦ τὸν θεὸν τοῦ Φιλίππου ὅτι ἐδίωξας ἀφ᾽ ἡμῶν τὴν πήρωσιν καὶ ἔδωκας ἡμῖν τὸ σὸν φῶς τὸ εὐαγγέλιον. Ὁ δὲ Φίλιππος κατ᾽ ὀλίγον ἦν ἀγαλλιώμενος τοῖς ῥήμασιν αὐτῶν, ὅτι οὕτως ἐστηρίζοντο τῇ πίστει. μετὰ δὲ ταῦτα στραφεὶς ὁ Φίλιππος πρὸς τὸν ἀρχιερέα εἶπεν· Ὁμολόγησον καὶ σὺ ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ ὅτι κύριος Ἰησοῦς ἐστιν, ἵνα σωθῇς ὡς οὗτοι οἱ μετὰ σοῦ. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἦν καταγελῶν τοῦ Φιλίππου καὶ ἐπιμένων τῇ ἀπιστίᾳ.

26 (21) Ἰδὼν οὖν ὁ Φίλιππος ὅτι ἐπιμένει τῇ ἀπιστίᾳ, βλέψας εἰς αὐτὸν λέγει τῇ γῇ· Ἄνοιξόν σου τὸ στόμα καὶ κατάπιε αὐτὸν μέχρι τοῦ τραχήλου αὐτοῦ ἐνώπιον τῶν πιστευσάντων εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς ἐδέξατο αὐτὸν ἕως τραχήλου. ὡς δὲ οἱ ὄχλοι ἦσαν ὁμιλοῦντες ἀλλήλοις διὰ τὰ γεγονότα
27 θαυμάσια, 27 (22) ἦλθέν τις πρῶτος τῆς πόλεως βοῶν καὶ λέγων· Ὦ μακάριε ἀπόστολε, τῷ υἱῷ μου δαίμων τις ἐπέστη, καὶ ἔκραζεν λέγων πρός με· Ἐπειδὴ ἀφῆκας ξένον ἄνθρωπον εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν σὺ ὢν πρῶτος, ὃς κατέλυσεν τὰς λατρείας ἡμῶν καὶ τὰς θυσίας ἡμῶν, τί σοι ποιήσω εἰ μὴ τοῦτον ἀνελῶ τὸν μονογενῆ σου υἱόν; Καὶ μετὰ τὸ εἰπεῖν αὐτὸν ταῦτα ἀπέπνιξεν τὸν υἱόν μου. νῦν οὖν, παρακαλῶ σε ἀπόστολε τοῦ Χριστοῦ, μὴ ἐάσῃς τὴν χαράν μου στραφῆναι εἰς πένθος, ὅτι κἀγὼ ἐπίστευσα τοῖς σοῖς λόγοις.

28 (23) Ἀκούσας δὲ ὁ ἀπόστολος ταῦτα εἶπεν· Θαυμάζω
104 T τὴν | ἐνέργειαν τῶν δαιμόνων, ὅτι ἐνεργεῖ ἐν παντὶ τόπῳ, τολμᾷ δὲ εἰς οὓς οὐκ ἔχει δύναμιν ἐπιβαίνειν, ὡς νῦν ἐπει-

---

[1] ἐν ἑ. στ. ἅπαντες *V* ‖ [2] εὐλογημένος εἶ *V* εὐλογητὸς εἶ *X* ‖ ἰησ. χρ. *X* ‖ Ἰ. om *V* ‖ τ. θ. τ.] υἱὲ τοῦ θεοῦ *V* ὁ θεὸς *X* ‖ Φ. om *V* [3] ὅτι ἐδ.] ὁ διώξας *V* ‖ ἐκδίωξας *P* ‖ πήρ.] διὰ φιλίππου add *V* ‖ ἐδ. ἡμ.] δείξας ἡμ. *V* om *X* ‖ [4] σὸν - εὐ.] φῶς τὸ σὸν ἔστη ἐν ἡμῖν καὶ τὸ εὐ. ἐγνωρίσαμεν *X* ‖ τὸ εὐ. om *V* ‖ [4-6] ὁ - στρ.] στρ. δὲ *V* ‖ [4] ἀγαλλώμενος *X* ‖ [6] δὲ om *X* ‖ [8] ὡς] καὶ add *VX* fort recte ‖ σέ *V* ‖ [8-9] ἦν - ἀπ.] ἐβόα λέγων οὐ μή μου πείσεις φίλιππε οὐδ᾽ οὐ μὴ ἀπατήσῃς με ταῖς μαγείαις σου *V* ‖ [12] αὐτοῦ om *VX* ‖ πιστευόντων *Vx* ‖ [13] τὸν om *VX* ‖ del Χρ.? ‖ [14] αὐτῆς om *VX* ‖ τρ.] τοῦ τρ. *VX*: cf 12, 22 [15] ὡς om *P* ‖ οἱ δὲ *P* ‖ ἀλλήλους *P* ‖ [16] θαύματα *V* ‖ [17] τῷ υἱ.] τὸ οὖς *X* ‖ [18] ἔκραξεν *VX* ‖ ἀφ.] ἔασας *X* ‖ [19] ὑμῶν Tischendorf ‖ πρ.] ὁ πρ. *X* ‖ ὅς] καὶ *V* ‖ [20] κ. τ. θ. ἡμ. om *V* ‖ [20-21] εἰ μὴ] ἢ *X*: cf 11, 10 ‖ [21] τοῦτο *X* ‖ [23] τοῦ om *VX*: cf 4, 5 ‖ [23-24] εἰς π. στρ. *X* ‖ [24] κἀγὼ] καὶ *X* ‖ σοῖς om *X* ‖ [25] ταῦτα ὁ ἀπ. *VX* ‖ [27] δὲ] καὶ add *V* ‖ ἔ. δ.] ἐδυνάμην *P* ‖ ὡς] ὃς *VX* καὶ add *V* ‖ ἐπείρασεν *VX*

ρυσαν ὑμᾶς θέλοντες σκανδαλίσαι. Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔνεγκέ μοι τὸν υἱόν σου, κἀγὼ αὐτὸν δώσω σοι ζῶντα διὰ τὸν Χριστόν μου. Καὶ ἔδραμεν χαίρων τοῦ ἐνέγκαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ ὡς ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἔκραξεν λέγων· Υἱέ μου βλέπεις; ἦλθον ἐπὶ σέ, ἀπενέγκαι σε πρὸς τὸν ἀπόστολον, ὅστις σε ζῶντα παρέξει μοι. Καὶ ἐκέλευσεν τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις βαστάξαι τὴν κλίνην· ἦν δὲ ὁ παῖς ἐτῶν κγ΄. ὅτε δὲ εἶδεν αὐτὸν ὁ Φίλιππος, συνεχύθη, καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν ἀρχιερέα λέγει αὐτόν· Τοῦτο γέγονεν τῇ σῇ ἀφροσύνῃ· ἐὰν οὖν ἀναστήσω αὐτόν, πιστεύσεις λοιπόν; Ὁ δὲ λέγει· Οἶδα τὰς μαγείας ὑμῶν ὅτι ἀναστήσεις αὐτόν· ἐγὼ δὲ οὐ πιστεύσω σοι. Ὀργισθεὶς δὲ ὁ Φίλιππος εἶπεν· Κατάθεμα· ἄπελθε λοιπὸν κάτω ὅλος εἰς τὴν ἄβυσσον ἐνώπιον τούτων ἁπάντων. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ κατῆλθεν εἰς τὸν ᾅδην ζῶν· πλὴν τὸ ἀρχιερατικὸν ἔνδυμα ἐξεπετάσθη ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης οὐδεὶς ἔγνω τί ἐγένετο τὸ ἔνδυμα τὸ ἱερατικόν. καὶ ἐπιστραφεὶς ὁ ἀπόστολος ἐπηύξατο τῷ παιδί, καὶ ἀπελάσας ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸν δαίμονα ἀνέστησεν αὐτὸν καὶ παρέστησεν αὐτὸν τῷ πατρὶ ζῶντα.

29 (24) Οἱ δὲ ὄχλοι ταῦτα θεασάμενοι ἔκραξαν· Εἷς θεὸς ὁ Φιλίππου ὁ ἐλέγξας τὴν ἀπιστίαν τοῦ ἀρχιερέως καὶ τὸν δαίμονα τοῦ νεανίσκου ἀπελάσας καὶ ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Οἱ δὲ πεντακόσιοι ἰδόντες τὸν ἀρχιερέα βυθισθέντα εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ τὰ ἄλλα θαυμάσια ἐδεήθησαν τοῦ Φιλίππου, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἐν Χριστῷ σφραγῖδα. Ἐπέμεινεν δὲ ὁ Φίλιππος εἰς τὰς Ἀθήνας ἔτη δύο, καὶ κατασκευάσας ἐκκλησίαν κατέστησεν ἐπίσκοπον καὶ πρεσβύτερον,

---

[1] *ἡμᾶς P ‖ θέλων VX ‖ σκανδ.] πολλοὺς add V ‖* [2] *μοι om V ‖ σου] ὧδε add V ‖ σοι om P ‖* [3] *τοῦ χριστοῦ VX ‖ τοῦ om X ‖* [4] *τῇ] ἐν τῇ V ‖* [5] *βλέπ. del Tischendorf ‖* [6] *ὅστις] ὥστε P ‖ παρέξεται VX ‖* [7] *βαστάσαι X ‖ εἴκοσι καὶ τριῶν V ‖* [8] *συνεχ.] τοῖς δάκρυσι add V ‖ πρὸς] εἰς V ‖* [9] *αὐτῷ (X) Tischendorf: recte? an ⟨πρὸς⟩ αὐτὸν? cf 8, 2; 22, 1 al ‖ τῇ σῇ ἀ.] τις ἀφορμή P: cf praef ‖* [10] *αὐτόν] ἐν ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ add V ‖ πιστεύσῃς P πιστεύεις VX fort recte: cf 11 ‖* [11] *πιστεύω VX: cf 10 ‖* [12] *εἶπεν] λέγει αὐτῷ X ‖ κατ.] σοι add VX ‖* [13] *ὅλως V ‖ πάντων VX ‖* [14] *ζῶντα P ‖* [15] *διεπετάσθη X ‖ αὐτοῦ] fort intercid aliquid: cf H ‖ διὰ τοῦτο om V ‖* [16] *τὸ ἀρχιερατικὸν ἔνδ. (om alt τὸ) X ‖ ἀρχιερατικὸν V: cf 11, 19 ‖* [17] *τὸ παιδίον P: cf 7 ‖* [18] *παρέδωκεν VX ‖* [19] *αὐτὸν om VX ‖* [20] *θεασ. τ. X ‖* [21] *ὁ prius om VX ‖* [23] *πεντ.] ἄνδρες add V ‖* [24] *Φ.] ἀποστόλου VX ‖* [25] *αὐτ.] καὶ αὐτ. V ‖ ἐπέμενεν P ‖* [26] *δύο] β΄ V ‖* [26–27] *κατασκ. ἐκκλ. καὶ X ‖* [27] *ἐπισκοπεῖον καὶ πρεσβυτέριον V*

καὶ οὕτως ἀπῆλθεν κατὰ τὴν Παρθίαν εὐαγγελιζόμενος τον Χριστόν. |

209 B *Πρᾶξις τρίτη πραχθεῖσα κατὰ τὴν Παρθίαν ὑπο Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου.*

30 (1) *Ἡνίκα δὲ Φίλιππος ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος κατῆλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Παρθίας, καὶ ἰδοὺ εὗρεν ἔν τινι πόλει τὸν τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολον Πέτρον μετὰ καὶ ἑτέρων τῶν σὺν αὐτῷ μαθητῶν καὶ γυναικῶν τινων αἵτινες ἐμιμήσαντο τὴν πίστιν τὴν ἀρρενικήν. καὶ εἶπεν Φίλιππος τῷ Πέτρῳ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ· Δέομαι ὑμῶν τῶν εἰληφότων τὸν στέφανον τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἀποστολικῇ τάξει, ἐνδυναμώσατε κἀμέ, ἵνα ἀπελθὼν εὐαγγελίσωμαι καὶ συναριθμηθῶ ἐν τῇ δόξῃ ὑμῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὑμεῖς ἐφανερώσατε τὴν ἑαυτῶν σπουδὴν κατὰ τὴν δύναμιν ὑμῶν· εὔξασθε οὖν καὶ νῦν ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα ἀπελθων εὐαγγελίσωμαι, ὅπως συναριθμηθῶ ἐν τοῖς τετελεκόσι τὴν ἑαυτῶν δύναμιν.*

31 (2) *Ταῦτα δὲ τοῦ Φιλίππου εἰπόντος ἔκλιναν τὰ γόνατα ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὥστε χαρῆναι πάντας ἐπ᾽ αὐτῷ, ὅτι οὕτως ἐζήτησεν ὁ Φίλιππος τελειῶσαι τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ καὶ τὴν διακονίαν.*

32 (3) *Ἦν δὲ ἐκεῖ καὶ ὁ μακάριος Ἰωάννης, καὶ λέγει τῷ Φιλίππῳ· Ἀδελφέ μου καὶ συναπόστολε, εἰ καὶ μακρὰν ἔχεις*
210 B *τὴν ἀποδημίαν, | γνώριζε ὅτι καὶ ὁ ἀδελφὸς Ἀνδρέας ἐπορεύθη εἰς τὴν Ἀχαίαν καὶ ὅλην τὴν Θρᾴκην, καὶ ὁ Θωμᾶς εἰς τὴν Ἰνδικὴν καὶ εἰς τοὺς σαρκοφάγους παλαμναίους, καὶ ὁ Ματθαῖος εἰς τοὺς τρωγλοδύτας καὶ ἀνηλεεῖς· ἡ γὰρ φύσις αὐτῶν ἐστιν ἠγριωμένη· καὶ ὁ κύριός ἐστι μετ᾽ αὐτῶν. καὶ σὺ οὖν Φίλιππε μὴ ῥᾳθυμήσῃς· Ἰησοῦς γὰρ μετὰ σοῦ ἐστιν. Καὶ ἐπευξάμενοι αὐτὸν καὶ ἀσπασάμενοι ἀπέλυσαν εἰς τὸ κήρυγμα.*

33 (4) *Ἦλθεν οὖν τότε ὁ Φίλιππος κατὰ θάλασσαν ὅροις τῶν Κανδάκων, καὶ εὗρεν ἐκεῖ πλοῖον μέλλον ἀπαίρειν εἰς Ἄζωτον, καὶ εἶπε τοῖς ναύταις· Δέξασθέ με ὦ ναυτικοὶ καὶ ἀπαγάγετε εἰς Ἄζωτον. Καὶ συνέθετο δοῦναι αὐτοῖς τέσσαρας*

---

[1] *κατήλθεν V* ‖ [2] *Χρ] κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστόν V ᾧ (αὐτῷ X) ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας (τῶν αἰώνων add X) ἀμήν add et desinunt PX V* [17] *γόνατα] εὐχόμενοι add Batiffol* ‖ [31] *ὅρ.] ἐν ὅρ. Batiffol ἐν ὁρίοις Lipsius suspicatur Jahrb f prot Theol XVII (1891) p 470: cf B*

στατῆρας τὸ ναῦλον, καὶ ἀνέβη μετ' αὐτῶν. ἐμείναμεν δὲ πλέοντες ἄχρι σταδίων τετρακοσίων, καὶ ἐπεισῆλθεν ἄνεμος ἰσχυρός, ὥστε καὶ τὸ πλοῖον κινδυνεύειν· οἱ δὲ ναῦται εἰς πολλὴν ἀδημονίαν ἦλθον μὴ εἰδότες τί πράξουσι, καὶ ἤρξαντο ἐκβολὴν τῶν σκευῶν ποιεῖν, καὶ ἀλλήλοις ασπαζόμενοι ἀπεδύροντο.

34 (5) Ἰδὼν οὖν ὁ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ τὴν θλῖψιν αὐτῶν, ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ τόπου οὗ ἦν ἡσυχάζων, εἶπεν· Μὴ φοβεῖσθε ὦ ἄνδρες· ἀποβολὴ γὰρ ἐξ ἡμῶν οὐδεμία ἔσται, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ πλοίου· Καὶ ἀπελθὼν ἔστη ἐπὶ τὰ πρῶρα, καὶ ἐβόησεν εἰς ἐπήκοον πάντων· Θάλασσα, θάλασσα, κελεύει σοι Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς δι' ἐμοῦ τοῦ δούλου αὐτοῦ, ὁ ἐπὶ τῶν | σῶν 211 B
ὑδάτων περιπατήσας, καταστεῖλαί σου τὸν θυμὸν τῆς ἀτάκτου φορᾶς. Καὶ εὐθέως σὺν τῷ λόγῳ Φιλίππου ἐν πολλῇ γαλήνῃ ἐγένοντο αὐτῆς τὰ κύματα. ἰδόντες δὲ οἱ ναῦται τὸ γεγονὸς ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ λέγοντες· Εὐχαριστοῦμέν σοι δοῦλε θεοῦ· διὰ σοῦ γὰρ ἡμῖν ἡ ζωὴ κεχάρισται· εἰπὲ οὖν ἡμῖν τί ἡμᾶς ποιῆσαι δεῖ ἵνα γενώμεθα δοῦλοι τοῦ Ἰησοῦ τοῦ ὑπὸ σοῦ κηρυττομένου.

35 (6) Ὁ δὲ ἀπόστολος ἤρξατο αὐτοὺς ἀπὸ τῶν γραφῶν διδάσκειν τὰ περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ λέγειν· Ἐὰν δέξησθε τὸν δυνάμενον σῴζειν τὸ ἀσθενές, σωθήσεσθε, καὶ ἐὰν δέξησθε τὸν ἐν οὐρανοῖς πλούσιον, πλουτίσει ἡμᾶς· καταλείψατε οὖν τὸ ἀηδὲς τοῦ κόσμου τούτου, καὶ τὴν μέριμναν τῆς ζωῆς ἐπιρρίψατε εἰς τὸν ἐν οὐρανοῖς εὐεργέτην, ἵνα αἰωνίας τρυφῆς ἀπολαύσητε.

36 (7) Οἱ δὲ πάλιν ἀπεκρίνοντο ὁμοθυμαδὸν λέγοντες· Πάντα ὅσα ἂν εἴπῃς ἡμῖν ποιοῦμεν, καὶ πιστεύομεν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Τότε λαβόμενος ὁ Φίλιππος ἅπαντας καὶ ἐξελθὼν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἐβάπτισεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· καὶ ἐμεγαλύνοντο τῇ πίστει. |

---

[1] ἔμειναν *Batiffol: cf 26, 6* ‖ [5] ἀλλήλους (*cf H*) *et* ἀπωδύροντο *Batiffol fort recte* ‖ [10] τῇ πρώρᾳ *Batiffol fort recte (uel* τῆς πρώρας*?)* ‖ [12] Ἰησοῦς *om Batiffol: cf H* | [23] πλουτίσῃ *V* ‖ ὑμᾶς *Batiffol recte* ‖ [26] ἀπολαύσησθε *Batiffol* ‖ [27] *scr* ἀπεκρίναντο?? ‖ [29] ἡμῶν *seclusit Batiffol* ‖ *scr* προσλαβόμενος? *cf H*

212 B *Πρᾶξις δ' περὶ τῆς θυγατρὸς Νικοκλείδους ἧς ἰάσατο ἐν Ἀζώτῳ.*

37 (1) *Ὡς δὲ πολλὴ φήμη περιέδραμεν περὶ τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου εἰς τὴν Ἄζωτον ἐπὶ τοῖς δι' αὐτοῦ γινομένοις θαύμασι, πολλοὶ συνέτρεχον πρὸς αὐτόν, καὶ ἦσαν θεραπευόμενοι ἀπὸ τῶν νοσημάτων αὐτῶν. πολλὰ δὲ καὶ δαιμόνια φυγαδευόμενα ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐβόων ὥσπερ μαστιζόμενα καὶ ἔλεγον ὅτι Καὶ ὧδε πάρει Φίλιππε, ἐντεῦθεν φυγαδεῦσαι ἡμᾶς; ἴδε, ὁμολογοῦμεν ἡττᾶσθαι διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ. Ὡς οὖν ἦσαν οἱ ὄχλοι ἀτενίζοντες εἰς αὐτόν, οἱ μὲν ἔλεγον· Ἀληθῶς θεοῦ ἄνθρωπος· Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Τάχα μάγος ἐστί. Τινὲς δὲ καὶ ἐξεμυκτήριζον τοὺς λόγους αὐτοῦ. αἱ δὲ γυναῖκες τῶν πρώτων ἔλεγον· Ἀληθῶς πνεῦμα ἅγιον ἐν αὐτῷ καὶ τὰ λαλούμενα παρ' αὐτοῦ καλά. Ἄλλαι δὲ ἔλεγον ὅτι Μάγος καὶ σκολιὸς ἄνθρωπος οὗτος, ὅτι διαχωρίζει τὰς συμβιώσεις· διδάσκει γὰρ ὅτι ἡ ἁγνεία ὁρᾷ τὸν θεόν, καὶ τὴν τεκνογονίαν ὀδύνην εἶναι λέγει.*

38 (2) *Ὡς οὖν ταῦτα ἔλεγον, κατέλαβεν ἡ ἑσπέρα, καὶ*
213 B *πάντες ἐπορεύοντο | εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. ὁ οὖν Φίλιππος ἐζήτησεν οἶκον καταπαύσεως, καὶ μικρὸν ἀποστὰς τοῦ τόπου οὗ ἦν ἑστηκὼς ἦλθεν εἰς οἰκητήριον ἐν ᾧ ὑπῆρχον ἀποθῆκαι ὑπομνηματογράφου τινὸς Νικοκλείδους ὀνόματι, φίλου τοῦ βασιλέως, ἐν αἷς καὶ κατέλυον ξένοι πλείονες.*

39 (3) *Ὁ δὲ Φίλιππος εἰσελθὼν ἔστη ἐν μιᾷ γωνίᾳ τοῦ οἴκου εἰς προσευχήν, λέγων μετὰ μικρᾶς φωνῆς· Κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστέ, γενηθήτω σου τὸ θέλημα καὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ δώρησαι πᾶσι τοῖς πιστεύουσι τῷ σῷ ὀνόματι ῥῶσιν ψυχῆς καὶ ἴασιν σώματος· σὺ γὰρ γινώσκεις τὴν ἀσθένειαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὡς ποιήσας αὐτήν.*

40 (4) *Ταῦτα δὲ λέγοντος τοῦ ἀποστόλου καὶ τούτων πλείονα Χαριτίνη ἡ θυγάτηρ τοῦ Νικοκλείδους, ἔχουσαν πληγὴν μεγάλην ἐν τῷ ὀφθαλμῷ αὐτῆς τῷ δεξιῷ, ἀκούουσα τοῦ ἀποστόλου, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἔκλαιεν· πρωΐας δὲ γενομένης εἰσῆλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς, καί φησι· Κύριέ μου καὶ γλυκύτατε πάτερ ἀτένισόν μοι καὶ πρόσσχες τῇ πληγῇ τοῦ ὀφθαλμοῦ μου πῶς ἐγὼ μυκτηρίζομαι, ὅτι αἱ συνήλικαί μου*

---

[1] *νικοκλίδους V constanter* ‖ *ἣν Batiffol* ‖ [3] *scr διέδραμεν? cf H et Th c 56 m* ‖ [4] *γενομένοις Batiffol: cf H* ‖ [23] *οἷς Batiffol* ‖ [31] *ἔχουσα Batiffol recte: cf H*

ἐπιγελῶσί μου, καὶ αἰσχύνομαι· καὶ οὐ φέρω τὰς ἀλγηδόνας. Καὶ λέγει αὐτῇ ὁ πατὴρ αὐτῆς· Ὦ ἀγαπητὴ ψυχή μου, ποῖον λοιπὸν ἰατρῶν εἰσαγάγω σοι; μὴ οὐκ εἰσήγαγον Λεύκιον τὸν τοῦ βασιλέως, καὶ ὅλου τοῦ παλατίου τοὺς ἰατρούς, ἀλλὰ καὶ Ἡλείδην τὸν τῆς βασιλίσσης εὐνοῦχον, καὶ τὴν | Σολγίαν τὴν 214 B πρὸς χεῖρα τῆς βασιλίσσης, ἔχουσαν φάρμακα καὶ πᾶσαν θεραπείαν, καὶ οὐδεὶς ἠδυνήθη ἰάσασθαί σε; Ἡ δὲ εἶπεν· Οἶδα πάτερ, οἶδα ὅτι κέκμηκας σὺν ἐμοί· ὅπερ δὲ νῦν ἀξιῶ ποίησόν μοι. ἰδοὺ ἤκουσα ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἰατροῦ τινος ξένου φωνὴν καὶ κηρύττοντος ξένα φάρμακα ἐν ταῖς ἀποθήκαις ταῖς σαῖς· ἐκεῖνος μόνος δύναταί με ἰάσασθαι. καὶ γὰρ ὡς ἤμην ἀκροωμένη αὐτοῦ ἄνεσιν πολλὴν τῶν πόνων ἐλάμβανον. διὸ παρακαλῶ πάτερ καὶ δέομαι, κάλεσόν μοι ἐκεῖνον· καὶ οἶδα ὅτι ἰαθήσομαι.

41 (5) Ὁ δὲ ταχέως ἐπορεύθη εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ ἐζήτει τὸν ξένον, καὶ εὑρὼν τὸν Φίλιππον καθήμενον εἶπεν· Σὺ εἶ ὁ ξένος ὁ ἐπιδημήσας τῇ πόλει ταύτῃ ἰατρός; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Φίλιππος εἶπεν· Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ἐμὸς ἰατρός, ὁ τῶν κρυπτῶν καὶ φανερῶν θεραπευτής· ἀπέρχομαι οὖν μετὰ σοῦ. Καὶ ἀναστὰς ὁ Φίλιππος εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ εὗρεν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ κλαίουσαν πικρῶς.

42 (6) Καί φησιν ὁ πατὴρ αὐτῆς· Τί κλαίεις τέκνον; ἰδοὺ ἤγαγον τὸν ἰατρόν. Ἡ δὲ εἶπεν· Καλῶς ὦ πάτερ ὅτι σήμερον ἀνέπαυσας τὴν ψυχήν μου. Ὁ δὲ ἀπόστολος εἶπεν αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ κόρη· τὰ φάρμακα τοῦ ἐμοῦ ἰατροῦ ἄρτι ἴασίν σοι παρέξουσιν. Καὶ ὡς ἤκουσεν ἡ κόρη, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ λέγουσα· Προσκυνῶ τὸν ἐν σοὶ ἰατρόν. ἰδοὺ ῥαίνω μου τὴν οἰκίαν ὕδατι καθαρῷ εἰς ἐπίβασιν | τοῦ σοῦ ἰατροῦ, καὶ ἐκδυσαμένη μου τὰ βύσσινα ὑποστρώσω 215 B αὐτὰ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἄνθρωπε τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ βοήθησόν μοι· οἶδα γὰρ ὅτι δύνασαι. Καὶ λέγει τῷ πατρὶ αὐτῆς· Εἰσαγάγωμεν αὐτὸν ἐνδοτέρω, ἵνα ἴδῃ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος τὴν πληγὴν τὴν οὖσαν ἐν ὅλῳ τῷ προσώπῳ μου.

43 (7) Ὁ δὲ Φίλιππος ἰδὼν παρεμυθεῖτο αὐτήν τε καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς, διδάσκων αὐτοὺς καὶ παραδιδοὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι Αὐτός ἐστι μόνος μονογενὴς ὁ τοῦ ἐπουρανίου

---

3 ἰατρὸν Batiffol fort recte ‖ 5 ἠλίδην V ‖ 10 καὶ del? ‖ 37 del μόνος??

θεοῦ υἱός, ὅνπερ ἐὰν πιστεύσητε, ὅλους τοὺς αἰῶνας ζήσεσθε. Καὶ λέγει Χαριτίνη τῷ ἀποστόλῳ· Παρακαλῶ οὖν σε δοῦλε τοῦ θεοῦ, θεράπευσόν μου τὴν ὀδύνην, καὶ τελεία ἔσομαί σοι δούλη. Λέγει αὐτῇ ὁ Φίλιππος· Ἀνάστα καὶ ἔνεγκαι τὴν δεξιάν σου χεῖρα διὰ τοῦ προσώπου σου λέγουσα· Ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἰαθήτω ἡ πληγὴ τοῦ ὀφθαλμοῦ μου. Ἐποίησεν δὲ καθὼς εἶπεν αὐτῇ, καὶ παραχρῆμα ἰάθη ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

44 (8) Ἐπίστευσεν δὲ καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, καὶ κατηξιώθησαν τῆς ἐν Χριστῷ σφραγῖδος. ἐγένετο δὲ χαρὰ μεγάλη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν· καὶ πολλοὶ δοῦλοι πολλαί τε παιδίσκαι καὶ παῖδες καὶ νήπια ἐπίστευσαν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. ἡ δὲ Χαριτίνη σχῆμα καὶ ἔνδυμα ποιήσασα ἀρρενικὸν ἠκολούθει τῷ Φιλίππῳ ἐν πίστει Χριστοῦ δοξάζουσα τὸν θεόν. |

216 B Πρᾶξις ε' γεναμένη ἐν πόλει Νικάτηρα καὶ περὶ τοῦ Ἱερέως.

45 (1) Φίλιππος δὲ ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος πρὸ ὀφθαλμῶν θέμενος ἀνελθεῖν καὶ εἰς Νικάτηρα πόλιν οὕτω λεγομένην τῆς Ἑλλάδος, ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοὶ μαθηταί, καὶ ἦσαν ἀγαλλιώμενοι. βαδίζοντες οὖν σὺν αὐτῷ ἐθεώρουν τὴν χάριν τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Χριστοῦ· ἐν οἷς ἦν ὁ Φίλιππος ἡμέρας καὶ νυκτὸς μὴ διαλιμπάνων ὁμιλῶν μετ' αὐτῶν καὶ διδάσκων αὐτοὺς τὰ μεγαλεῖα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν πρᾳότητα καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς.

46 (2) Καὶ ἐν τῷ τὸν Φίλιππον ἀνιέναι ἐν τῇ πόλει σὺν τοῖς μετ' αὐτοῦ, ἐκινήθη ἡ πόλις ὅλη, ὅτι ἦλθεν Φίλιππος ὁ μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐταράχθησαν λέγοντες· Τί ποιοῦμεν περὶ αὐτοῦ; ὅτι ἐὰν συγχωρήσωμεν αὐτῷ πᾶσα ἡ πόλις αὐτῷ ἀκολουθήσει· καὶ οὐ μικρὸν πρᾶγμα ἐὰν οὗτος ὧδε οἰκήσῃ, ὅτι ἠκούσαμεν αὐτὸν πολλὰ πεποιηκέναι σημεῖα εἰς τὰς ἄλλας πόλεις, καὶ οὐδεὶς ἠδυνήθη κακῶσαι αὐτόν. ἡ δὲ διδασκαλία αὐτοῦ ἐστι διαχωρίζουσα ἄνδρας καὶ γυναῖκας, λέγων ὅτι Ἡ

4 ἔνεγκε Batiffol fort recte ‖ 7 ἐν] cf H et 9, 20 ‖ 9 αὐτῆς seclusit Batiffol fort recte: an del κ. ἡ θ. α.? ‖ 16 νικατήρα V (cf 18) Νικατήρας Batiffol: cf Lipsius Jahrb f prot Theol XVII (1891) p 459 ‖ ἱερέος V Ἱερέου Batiffol (cf Lipsius l s): scr Ἰρέου (cf 21, 7; 23, 30; 26, 16 al et 22, 1) nisi forte Ἶραιος nomen fuit aut Ἥραιος ‖ 18 Νικατήρας Batiffol: cf 16 ‖ 32 λέγων seclusit Batiffol

ἁγνείᾳ φησὶν ὁμιλεῖ τῷ θεῷ. Καὶ διδάσκει πιστεύειν εἰς ὄνομά τινος Ἰησοῦ. | νῦν οὖν, ἐπειδὴ οὔπω εὗρεν ἐν τῇ πόλει 217 B ἡμῶν οἴκησιν, ἐκβάλλωμεν αὐτὸν πρὶν κηρύξει, καὶ τὰς γυναῖκας ἡμῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀπατηθῆναι.

47 (3) Ἦσαν δὲ καὶ Ἰουδαῖοι λέγοντες σκληρὰ ῥήματα κατὰ Φιλίππου, ὅτι ἦν παραλύων τὰς παραδόσεις αὐτῶν. ἀποκριθεὶς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ἄρχων ὀνόματι Ἴρεος ἔφη· Ἀκούσατέ μού φησιν ὦ ἄνδρες φίλοι καὶ συμπολῖται· μὴ ἐπαναστῶμεν ἀνδρὶ ξένῳ ἐπ' ἀδικίᾳ καὶ βίᾳ· ἀλλὰ ἀκούσωμεν καὶ δοκιμάσωμεν τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, καὶ τότε τελέσωμεν τὰ λαλούμενα.

48 (4) Ἦν δὲ ὁ Ἴρεος πλούσιος ἐν αὐτοῖς· ἠρέμα δὲ βουλόμενος διασκορπίσαι τὴν βουλὴν αὐτῶν ταῦτα ἔλεγεν· ἦν γὰρ συνετὸς καὶ ἀγαθὸς καὶ μισῶν ἄδικα· διὸ οὐδεὶς ἐτόλμησεν ἀντειπεῖν αὐτῷ. ἀναχωρήσας δὲ ὁ Ἴρεος ἀπὸ τῆς συστροφῆς αὐτῶν ἀπῆλθεν πρὸς τὸν Φίλιππον, καὶ δέδωκεν αὐτὸν τὸ χαῖρε πρῶτος. καὶ ὁ Φίλιππος εἶπεν αὐτῷ· Κεχαριτωμένος σὺ ἐν εἰρήνῃ Χριστοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι δόλος ἐν τῇ ψυχῇ σου. Καὶ εἶπεν ὁ Ἴρεος· Ἀκολουθήσω σοι, καὶ τί ἄρα ἔσται μοι; Καὶ ὁ Φίλιππος· Ὅτι ὅλως ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου ζητῆσαι τὴν ὄντως ζωήν, λέγω σοι· σωθήσῃ σὺ καὶ ἡ οἰκία σου καὶ πάντες οἱ σὺν σοί· καὶ καθὼς ἠγωνίσω σὺ ὑπὲρ ἐμοῦ ἐν τῷ ὄχλῳ, ὁ κύριος Ἰησοῦς δώσει σοι ἀνάπαυσιν ἐν τῇ ἐσχάτῃ σου πνοῇ. |

49 (5) Λέγει ὁ Ἴρεος· Πῶς οἶδας ὅτι ὑπὲρ σοῦ ἠγωνισάμην; 218 B Καὶ λέγει ὁ Φίλιππος· Οἶδα τέκνον, οἶδα τὰ παρ' ἑκάστου εἰρημένα. Λέγει ὁ Ἴρεος· Γίνωσκε ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ ὅτι ἦλθον εἰς συνάντησίν σου οὐκ ἔχων δόλον· μὴ οὖν ἀμελήσῃς μου, ὅτι ἡτοίμακα τὴν ψυχήν μου εἰς σωτηρίαν. Καὶ ο Φίλιππός φησι· Ὁ κύριος τελειώσει τὴν ἐπιθυμίαν σου· μόνον μὴ διστάσῃς πρὸς τὸν καταρτισμὸν οὗ ἕνεκεν πρὸς ἡμᾶς παρεγένου. Λέγει ὁ Ἴρεος· Ἐγὼ οὐκ ἐπιστρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω ἐν ᾧ τὴν ἐλπίδα ἔχω. Λέγει ὁ Φίλιππος· Θέλημά ἐστι τοῦ θεοῦ δι' ὃν καὶ ἦλθον ἵνα μὴ ἐκπέσωσιν οἱ πιστεύσαντες, ἀλλὰ ζήσωσιν ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ λάβωσι τὰς ἐπαγγελίας τὰς ὑπ' αὐτοῦ τεταγμένας εἰς σωτηρίαν.

---

[3] *scr* ἐκβάλωμεν? ‖ κηρύξῃ *Batiffol: scr* κηρύξαι?? *cf* 4 ‖ [7] ἴρεως *V* ‖ [10] *scr* τελέσομεν?? ‖ [12] ἴρεος *V* ‖ [17] αὐτὸν] αὐτῷ *Batiffol* ‖ καὶ χαριτωμένος *V* καὶ χαριτούμενος *Batiffol* ‖ [29] ἡτοίμασα *Batiffol* ‖ [32] *post* ὀπίσω *lacunam significat Batiffol recte ut uidetur*

50 (6) *Λέγει οὖν ὁ Ἱρεὺς πρὸς τὸν Φίλιππον· Δοῦλε τοῦ θεοῦ, εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιόν σου, εἴσελθε εἰς τὴν οἰκίαν μου, εἰ ἄξιός εἰμι, κἀγὼ ποιήσω αὐτὴν συναγωγὴν χριστιανῶν. Εἶπεν δὲ ὁ Φίλιππος αὐτῷ· Ἄπελθε πρῶτον εἰς τὴν οἰκίαν σου, καὶ καθάρισον αὐτήν. Ὁ δὲ Καὶ πῶς φησι κύριε καθαρίσω αὐτήν; Λέγει ὁ Φίλιππος· Μηδεμίαν ἀδικίαν ἐάσῃς, καὶ τῇ γυναικί σου ἀπόταξαι. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἴρεος ἔδραμεν, καὶ ἦν θαυμάζων ὁ Φίλιππος. καὶ ὁ Ἴρεος ἔλεγεν πρὸς ἑαυτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Γένοιτό μοι Ἰησοῦ κύριε καὶ ἕως θανάτου ὑπὲρ τοῦ σοῦ ἀποστόλου ἀγωνίσασθαι.* |

219 B 51 (7) *Ὡς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν, λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· Ἤκουσα ἄνερ καλὲ ὅτι ἐσκόρπισας τὴν βουλὴν τῶν ἱερέων καὶ Ἰουδαίων περί τινος ξένου μάγου ὀνόματι Φιλίππου. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Εἴθε γύναι ἄξιοι ὑπήρχομεν τοῦ ποιῆσαι τὴν οἰκίαν ἡμῶν τοῦ θεοῦ αὐτοῦ κατοικητήριον. Λέγει αὐτῷ· Οὐ θέλω αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν μου, ὅτι ὡς ἔμαθον χωρίζει ἄνδρας καὶ γυναῖκας· ἀπελεύσομαι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν τῶν γονέων μου, καὶ οὐκ ἀφήσω τὴν προῖκά μου εἰς τὴν οἰκίαν σου. ἀποσπάσω δὲ καὶ τοὺς δούλους μου οὓς προήγαγόν σοι, καὶ τὰς ἄβρας μου, σὺν πᾶσι τοῖς τέκνοις αὐτῶν. ἰδοὺ χρόνους εἴκοσι τέσσαρας συνέζησά σοι καὶ οὐκ ἀντεῖπόν σοι μικρὸν ἢ μέγα ῥῆμα. τί δὲ καὶ τὰ τέκνα σου ποιήσεις ἐὰν εἰσάγῃς τὸν μάγον ἐκεῖνον ὧδε; πάντως γὰρ καὶ θόρυβος πολὺς ἔσται τῆς πόλεως ἐν τῇ οἰκίᾳ σου.*

52 (8) *Λέγει αὐτῇ ὁ Ἴρεος ἐν πρᾳότητι· Τί λυπῆσαι; μακροθύμησον μᾶλλον. πιστεύω γὰρ ὅτι καὶ σὺ αὐτὴ πιστεύσεις τῷ διὰ τοῦ ξένου κηρυττομένῳ θεῷ, ὅτι αὐτὸς κρείττων ἡμῖν ἐστιν ὑπὲρ τὸν μάταιον ἡμῖν πλοῦτον. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· Ἀνάστηθι, φάγε καὶ πίε, καὶ γενοῦ εὐφραινόμενος· ἐμὲ γὰρ οὐ δύνασαι ἀπατῆσαι. Λέγει αὐτῇ· Καὶ ποῖον δίκαιον φαγεῖν με ἢ πιεῖν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ πεινῶντος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει; ὅνπερ ἐὰν ἴδῃς, πιστεύεις ὅτι ἅγιός ἐστι. κατάστειλον οὖν σεαυτὴν ἐκ τῆς ματαίας ἀπονοίας
220 B καὶ ἀπιστίας σου, ἵνα κἀγὼ | ἀπαγγείλω σοι μέρος τι τῆς ἐν αὐτῷ ἐπιστήμης. γνῶθι οὖν ὦ γύναι ὅτι ἄνθρωπος*

[1] *scr Ἴρεος? cf 20, 16* ‖ [12] *scr διεσκόρπισας?* ‖ [13] *ἱερέων corrupt vid: scr Νικατηραίων?? cf 20, 26; 21, 5* ‖ [20] *scr προσήγαγόν?* ‖ *αἶρας V: corr Batiffol* ‖ [23] *εἰσάγεις V: scr εἰσαγάγῃς?* ‖ [25] *scr λυπεῖσαι? λυπῇ Batiffol* [28] *scr ἡμῶν πλ.?*

θεοῦ ἐστι, καὶ ὅτι χάρις πολλὴ ἐν προσώπῳ αὐτοῦ, πρᾳότης δὲ καὶ ἁπλότης ἐν αὐτῷ.

53 (9) Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Ἄρα ὁ θεὸς αὐτοῦ ὡς οἱ θεοὶ τῆς πόλεως ἡμῶν εἰσι, χρυσοῖ καὶ ἠσφαλισμένοι ἐν τῷ ναῷ; Ὁ δέ φησι· Οὐχ οὕτως· ὁ γὰρ θεὸς αὐτοῦ θεός ἐστι ζῶν ἐν οὐρανοῖς, δυνατός, ὑπερηφάνοις θραύων· οἱ δὲ θεοὶ τῆς πόλεως ἡμῶν τέχνη ἀσεβῶν μελετήματα. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· Καὶ ἄγαγε αὐτόν, ἵνα ἴδω κἀγὼ τὸν ἐν αὐτῷ θεόν.

54 (10) Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἴρεος τῆς οἰκίας συναντῆσαι τῷ Φιλίππῳ, καὶ λέγει αὐτῷ· Δέομαι, ἀνάστα καὶ εἴσελθε εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ ἀνάπαυσον σεαυτὸν ἐν εἰρήνῃ. Προφθάσας δὲ ὁ Φίλιππος ἀνήγγειλεν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐστασίασεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἴρεος ἐξεπλάγη πῶς πάντα ἔγνω. καὶ λέγει ὁ Φίλιππος· Γίνωσκε τέκνον ὅτι, εἰ καὶ ἐλάχιστός εἰμι καὶ ταπεινός, ἀγῶνα ἔχω ὅπως τελειώσω τὴν ἐμπιστευθεῖσάν μοι οἰκονομίαν. εἰ δὲ θέλεις, ἀναγγέλλω σοι καὶ τὰ λαληθέντα ῥήματα πάντα ἐν τῇ οἰκίᾳ σου. Ὁ δὲ Ἴρεος παρεκάλεσεν αὐτὸν σιωπῆσαι τὸν ἔλεγχον τῆς γυναικὸς αὐτοῦ.

55 (11) Οἱ δὲ συνόντες τῷ Φιλίππῳ λέγουσιν αὐτῷ· Ἀπόστολε Χριστοῦ, ἕως πότε ἐσόμεθα ὡς αἰχμάλωτοι ἐνταῦθα; ἐπεὶ οὖν ἡτοίμασεν ἡμῖν | Ἰησοῦς Χριστὸς τὸν ἄνδρα 221 B
τοῦτον, ἀπέλθωμεν μετ' αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ. Ὁ δὲ Ἴρεος ἠγαλλιάσατο ὅτε ἤκουσεν ταῦτα παρὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον παρεκάλει τῷ Φιλίππῳ καταλῦσαι ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτόν, ὁ δὲ Ἴρεος ἐβάδιζεν ἔμπροσθεν χαίρων.

56 (12) Ἰδόντες δὲ τοῦτο οἱ ἄρχοντες καὶ τὸ πλῆθος ἐταράχθησαν ἅπαντες, καὶ ἔλεγον· Ἴδε πῶς ὁ μάγος ἀκολουθεῖ τῷ Ἰρέῳ· ἀλλὰ μὴ συγχωρήσωμεν. Καὶ ὡς ἔφθασεν ὁ Ἴρεος πρὸς τὸν πυλῶνα τῆς οἰκίας ἐβόησεν· Ἀνοίξατε τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ. Καὶ ὁ θυρωρὸς ταχέως ἤνοιξεν, καὶ εἰσελθὼν ὁ Φίλιππος σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. Ἔδραμεν δὲ ὁ Ἴρεος ὅπου ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἦν ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτῆς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Ἀνάστα, ἴδε τὴν χαρὰν ἡμῶν τὴν εἰσελθοῦσαν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡμῶν σήμερον· ἔκδυσαι δὲ ταῦτα τὰ ἱμάτια τὰ διάχρυσα, καὶ βάλε τὰ κοσμοῦντά σε

---

[4] εἰσι *seclusit Batiffol* ‖ [6] ὑπερηφάνους *Batiffol recte* ‖ [7] *scr* τέχνης? ‖ μελετημάτων *Batiffol* ‖ [17] ἀναγγελῶ *Batiffol: cf 37, 8* ‖ [20] αὐτόν] *scr* αὐτῷ? ‖ [35] *scr* λάβε? *cf An 59, 16 et Classical Review VIII (1894) p 339*

εἰς ἀφθαρσίαν. Ἡ δὲ μετὰ θυμοῦ εἶπεν αὐτῷ· Ἀπόστα
ἀπ' ἐμοῦ· οὐδὲ γὰρ οἱ ἐκ τῆς οἰκίας μου εἶδόν ποτε τὸ πρό-
σωπόν μου ἁπλῶς· καὶ πῶς ξένῳ ἀνθρώπῳ ὀφθήσομαι;

57 (13) *Καὶ ὡς οὐκ ἐβούλετο ἐξελθεῖν, ἐκέλευσεν ὁ Ἴρεος
τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις βαστάσαι καθέδρας ποικίλας καὶ κεκοσμη-
μένας ἐκ χρυσοῦ, καὶ θεῖναι πρὸ τοῦ πυλῶνος, ὅπως ὁ Φίλιπ-
222 B πος καθίσῃ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. ὡς δὲ | εἶδεν ὁ Φίλιππος,
εἶπεν τοῖς οἰκέταις· Ἄρατε αὐτάς, οὐ γὰρ ἐπ' αὐταῖς καθί-
σομεν. Καὶ ὁ Ἴρεος Μή μέ φησι διδάσκαλε λύπει. Καὶ ὁ
Φίλιππος Ἐγώ φησιν οὐ λυπῶ οὐδένα, ἀλλὰ πάντας ἀναπαύω·
περὶ χρυσοῦ δὲ καὶ ἀργύρου ὅλως οὐκ ἔστι μοι χρεία, ὅτι
ταῦτα μάταια, καὶ πυρὶ ἀναλωθήσονται. καὶ τί ὄφελος ἀν-
θρώπῳ ὅτι κοσμεῖ ἑαυτὸν ἱματισμῷ καὶ χρυσῷ, τῆς ψυχῆς
αὐτοῦ μελλούσης ἐν πυρὶ χειμάζεσθαι; ἢ τί ὄφελος ὡραιό-
της; ὅτι φθείρεται κάλλος καὶ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ πλοῦτος οὐχ
ὑπάρξει.*

58 (14) *Εἶπεν δὲ ὁ Ἴρεος· Ἆρα ζήσομαι; ὅτι ἐν ὀδύνῃ
καρδίας εἰμὶ ἐφ' οἷς πρότερον ἥμαρτον. Λέγει ὁ Φίλιππος·
Μὴ φοβηθῇς, μηδὲ διψυχήσῃς· δύναται γὰρ ὁ Ἰησοῦς, ἐὰν
καὶ σὺ μετανοήσῃς ἐκ ψυχῆς, ἀφιέναι σου τὰς ἁμαρτίας
ἅσπερ ἐν ἀγνοίᾳ ἐποίησας. τί δὲ καὶ ἡ γυνή σου ἡ φοροῦσα
νῦν τὰ διάχρυσα καὶ ὑπὸ κοιτῶνος οὖσα; οὐχὶ εἶπέν σοι ὅτι
Ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἐξελεύσομαι εἰς πρόσωπον ἀνθρώ-
που ξένου; Ὡς δὲ ἤκουσεν ταῦτα ὁ Ἴρεος, ἀνέστη μετὰ σπου-
δῆς, καὶ ἦλθε πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα λέγων· Ἕως πότε ἡ
τοσαύτη περὶ σέ ἐστι λήθη; ἀνάστα καὶ θέασαι ἀληθῶς
θεοῦ ἄνθρωπον, ὅτι τοὺς λόγους οὓς εἰς ἑαυτοὺς ἐλαλήσαμεν
καὶ πάντα τὰ ἐν κρυπτῷ ἀνήγγειλέν μοι. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ
αὐτοῦ· Καὶ μέγα ὅτι ἀνήγγειλέν σοι τὰ ῥήματά μου; ὕπαγε,
223 B μή | με ἀπάτα· τὰ δὲ περὶ σεαυτοῦ ποίει ὡς θέλεις. Καὶ πάλιν
φησὶ πρὸς αὐτόν· Τί οὖν ποιήσομεν τοὺς υἱοὺς ἡμῶν ἢ τὰς
θυγατέρας ἡμῶν ἢ τοὺς δούλους, καὶ περὶ τῶν ὑπαρχόντων
ἡμῶν, εἰ ὅλως εἴπῃ ἡμῖν ὁ ξένος ὅτι Ἐὰν μὴ καταλείψητε
τὸν πλοῦτον, οὐ δύνασθε σωθῆναι; Τί ποιήσομεν καὶ ὅτι
τοὺς δύο υἱοὺς ἡμῶν ἐμνηστευσάμεθα κατὰ τὴν ἡμετέραν
ὁμοιότητα; καὶ ἐὰν μαθητεύσωμεν τῷ ξένῳ, τί ἔσται;*

59 (15) *Καὶ ὡς ταῦτα ἔλεγον, Ἀρτεμήλα ἡ θυγάτηρ
αὐτῶν ἀκούσασα ταῦτα εἶπεν· Ὦ μῆτερ, τί ταῦτα λέγεις; εἰ*

---

14 scr ὡραιότητος? ‖ 22 scr ἐπὶ?? ‖ 26 scr ἔσται?? ‖ 31 et 34 ποιήσωμεν V ‖ 37 scr Ἀρτεμίλλα? cf H

γάρ τίς ἐστι ζωὴ εἰς ἣν εἰσελεύσῃ σὺ καὶ ὁ πατήρ μου, δῆλον ὅτι κἀγὼ αὐτῆς βούλομαι μετασχεῖν. Ἦν δὲ ἡ Ἀρτεμήλα σφόδρα ὡραία. καὶ λέγει αὐτῇ ἡ μήτηρ αὐτῆς Νερκέλα· Ἀνάστα ὦ θύγατερ καὶ ἔκδυσαι τοῦτο τὸ πολύχρυσον ἔνδυμα ὃ φορεῖς. Ἡ δὲ εἶπεν· Τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τοῦ ξένου ἔσται ἐν παντί. Λέγει πάλιν ὁ Ἴρεος τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Νερκέλᾳ· Ἐξέλθωμεν πρὸς αὐτόν· ἐὰν γὰρ ἴδῃς αὐτόν, πᾶσα ἡ οἰκία ἡμῶν πιστεύει εἰς αὐτόν.

60 (16) Καὶ εὐθὺς ἀνέστη, καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τὰ διάχρυσα, καὶ ἐνεδύσατο ἔνδυμα ταπεινὸν αὐτή τε καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τοῦ κοιτῶνος. ὁ δὲ Ἴρεος προεπορεύετο ἀγαλλιῶν· ἦν δὲ ἡ καταστολὴ αὐτῶν εὐπρεπὴς καὶ οὐδὲν ἦν ἀκατακάλυπτον τοῦ σώματος αὐτῶν, εἰ μὴ τάχα μόνον οἱ ὀφθαλμοί. καὶ λέγει ὁ Ἴρεος· Δεῦτε, μὴ διστάσητε. Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς τὸν ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ Φίλιππον, 224 B καὶ εἶδον αὐτὸν ὡς μέγα τι φῶς, καὶ τοὺς μαθητὰς κύκλῳ αὐτοῦ, οὐκ ἴσχυσαν ἐγγίσαι αὐτῷ· καὶ ὁ Ἴρεος δὲ ἐφοβήθη τὸν Φίλιππον, πῶς οὕτως μετεμόρφωσεν ἑαυτόν. καὶ πεσόντες ἐπὶ πρόσωπον ἔκλαιον λέγοντες· Ἵλεως ἡμῖν γενοῦ. Καὶ ἐσαλεύθη πᾶσα ἡ οἰκία διὰ τὸν φόβον τὸν ἐπελθόντα ἐπ' αὐτούς.

61 (17) Ὅτε δὲ ἔγνω ὁ Φίλιππος ὅτι οὐ δύνανται ὑποφέρειν τὸ βάρος τοῦ φωτός, ἐμνήσθη τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐγένετο πάλιν ἐν τῇ εἰκόνι τῇ πρώτῃ καὶ εἶπεν ὁ Φίλιππος· Ἀνάστητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. Καὶ ὡς ἀνέστησαν, εἶπεν ἡ Νερκέλα τῷ Φιλίππῳ· Μακαρία εἰμὶ εἰ ἔσομαι ἀξία ἵνα οἰκήσῃς ἐν τῇ οἰκίᾳ μου· οὐαὶ γάρ, οὐαὶ τῇ ἀπιστίᾳ μου. μὴ οὖν λογίσῃ τὰ ἐλθόντα ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ τοὺς κρυφίους μου περὶ σοῦ λόγους· ὅτι οὐκ ἐγίνωσκον τίς εἶ. Ὁ δὲ Ἴρεος ἦν εὐφραινόμενος ἐπὶ τοῖς ῥήμασιν αὐτῆς, καὶ ὅτι ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, ὡς εἶδεν τὴν μητέρα αὐτῆς κλαίουσαν, καὶ αὐτῆς τὰ δάκρυα ἔρευσαν ἐπὶ τὰς παρειὰς αὐτῆς. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ δοῦλοι καὶ αἱ δουλίδες ἐθροήθησαν ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ ὀπτασίᾳ.

62 (18) Ὁ δὲ Φίλιππος τῇ Νερκέλᾳ ἔφη· Εἰ θέλεις ζῆσαι γύναι τὴν αἰώνιον καὶ μακαρίαν ζωήν, καταφρονήσασα τοῦ παντὸς βίου καὶ τοῦ κάλλους σου; Ἡ δὲ ἀποκριθεῖσα εἶπεν· Ὅσα ἐὰν κελεύῃς ποιήσω ἵνα | γένηταί μοι σωτηρία. Ὡσαύτως 225 B καὶ ἡ θυγάτηρ εἶπεν· Δέομαί σου ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, κἀγὼ

3 non nulla praetermissa esse uidentur ‖ 37 κελεύεις V: scr κελεύσῃς?

θέλω σωθῆναι. Εἶπεν δὲ ὁ Φίλιππος· Ἐφ' ὅσον καὶ σὺ καταλιμπάνεις τὸ κάλλος τοῦ σώματός σου, σωθήσῃ.

63 (19) Ἤρξατο οὖν διδάσκειν αὐτοὺς τὰ περὶ πίστεως καὶ τὰ περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ κατηχήσας αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς τοῦ οἴκου ἐβάπτισεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἐμείναμεν δὲ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν μῆνα ἡμερῶν, διδασκόμενοι καὶ ὁδηγούμενοι ὑπὸ Φιλίππου εἰς τὴν ἀληθινὴν γνῶσιν· καὶ συνέτρεχον πλήθη πολλὰ καθ' ἑκάστην ὑπ' αὐτοῦ διδασκόμενοι, καὶ ἐπίστευον μεγαλυνόμενοι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Ἰησοῦ, θεραπευόμενοι οἱ τὰς νόσους ἔχοντες· καὶ τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα ἔφυγον· καὶ πάντες ἔλεγον· Εὐλογητὸς ὁ Φιλίππου θεός, ὅτι τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ εὐσπλαγχνίᾳ ἠθέλησεν ἡμᾶς σῶσαι· αὐτῷ αἰνοῦμεν καὶ δοξάζομεν εἰς αἰῶνας αἰώνων. ἀμήν.

Πρᾶξις ς' ἐν Νικάτηρα πόλει τῆς Ἑλλάδος.

64 (1) Ὄντος δὲ τοῦ Φιλίππου ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἰρέου, καὶ τῶν ἀδελφῶν πάντων συνηγμένων, ἐκινήθησαν πάντες οἱ
226 B ὄντες Ἰουδαῖοι καὶ παρασεβόμενοι ἐν τῇ πόλει πάντες κατὰ τοῦ Ἰρέου, ὅτι ἦν ὁ Φίλιππος ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, λέγοντες ὅτι Οὐ μικρὰ φροντὶς ἡμῖν ἐστι καὶ ὀδύνη ὅτι ὁ μάγος ὁ λεγόμενος Φίλιππος ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐστὶ τοῦ Ἰρέου, καὶ ὅτι δι' αὐτοῦ πολλοὺς ἀπατᾷ. Καὶ ἦν ἡ στάσις πολλὴ ὅτι ὁ Ἴρεος ἐπίστευσεν τῷ Χριστῷ πανοικί, καὶ ἔλεγον· Εἰ τάχιον ἔγνωμεν, ἐδιώξαμεν ἂν τὸν μάγον, ἢ καὶ ἐκλείσαμεν τὰς πύλας τῆς πόλεως, καὶ οὐκ ἂν εἰσῆλθεν ὁ φαρμακός· ἀλλὰ πέμψωμεν πρὸς τὸν Ἴρεον ἄνδρας τινὰς κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, καὶ ἢ ἀποστήσει ἑαυτὸν τῆς τοῦ ξένου ἀπάτης, ἢ προσαγάγῃ αὐτὸν ἐν τῷ δημοσίῳ.

65 (2) Καὶ προσκαλεσάμενοι τῶν πρωτίστων ἄνδρας ἑπτὰ παρεκάλεσαν ἀπελθεῖν, εἰπόντες· Εἴπατε τῷ Ἰρέῳ· Ἡ πᾶσα πόλις προσδέχεταί σε. Καὶ ἀπελθόντες ἔστησαν πρὸ τοῦ πυλῶνος, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐτόλμησεν καλέσαι διὰ τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν. καὶ ἐξελθοῦσά τις παιδίσκη καὶ ἰδοῦσα αὐτοὺς εἶπεν· Τίνα ζητεῖτε ὦ ἄνδρες, καὶ τίνος ἕνεκεν

---

4 del τὰ? ‖ 6 ἔμειναν Batiffol: cf 17, 1 ‖ 10 praetermissus uidetur locus de seruo debili: cf H ‖ 11 ἔφευγον Batiffol probabiliter ‖ 13 scr αὐτὸν? ‖ 17 del πάντες? ‖ 22 del ἢ? ‖ 25 πέμψομεν V ‖ 27 προσαγάγει V: scr προαγάγῃ?

στήκετε πρὸ τῶν ἡμετέρων πυλῶν; Οἱ δὲ οὐκ ἔδωκαν αὐτῇ ἀπόκρισιν. καὶ εἰσδραμοῦσα μετὰ σπουδῆς, κλείσασά τε τοὺς πυλῶνας, προσελθοῦσα τῷ Ἰρέῳ λέγει· Ὦ δέσποτα, ἑπτὰ ἄνδρες ἵστανται πρὸ τοῦ πυλῶνος, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν γέμει πονηρίας καὶ ἀδικίας. Καὶ ἀναστὰς ἐξῆλθεν, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἐμειδίασεν. εἶπαν δὲ πρὸς αὐτόν· | Χαίροις 227 B ὁ μέγας καὶ πρῶτος τῆς πόλεως. Καὶ εἶπεν ὁ Ἴρεος· Τίνος ἕνεκεν ἤλθετε; ἢ νομίζετέ με μεταστῆσαι ἀπὸ τοῦ ἁγίου ἀνδρός; τί οὕτως στήκετε ἐν πονηρίᾳ; Καὶ εἶπαν αὐτῷ· Ἡ πᾶσα σχεδὸν πόλις ἀπέσταλκεν ἡμᾶς, καὶ εἰ θέλεις ἐλθέ. Καὶ ἠκολούθησεν αὐτοῖς ὁ Ἴρεος.

66 (3) Ὡς δὲ εἶδον αὐτὸν οἱ καθεζόμενοι ἄρχοντες, ἀνέστησαν καὶ ἐξεπλάγησαν ὅτι οὐκ ἦν ἠμφιεσμένος ὡς πρώην, καὶ ὅτι οὔτε μετὰ ὀψικίου καὶ ὄχλου, ἀλλὰ δύο δοῦλοι μόνον ἠκολούθουν αὐτῷ. εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Ὀνήσιμος πρῶτος εἶπεν μετὰ τὸ καθεσθῆναι αὐτούς· Οἶδα ὅτι οὐκ ἰσχύω λαλῆσαί σοι, ἀλλά, παρακαλῶ, φθέγξαι ἡμῖν διὰ τί οὕτως ἀπηούχασας πανοικὶ μετὰ τοῦ ξένου καὶ μάγου τοῦ καλουμένου Φιλίππου; μή τι καινότερον ἀκούσας ἠπατήθης ὑπὸ τοῦ ξένου; νῦν οὖν παράδος ἡμῖν αὐτόν, ἵνα καὶ σὺ σωθῇς καὶ ἡ οἰκία σου, ὅτι πᾶσα ἡ πόλις κατὰ σοῦ στασιάζει. μὴ οὖν ἡμᾶς ἀπαξιώσῃ, ἀλλὰ ἀποκρίθητι ἡμῖν κἂν ἓν ῥῆμα, ὅτι καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶσα ἡ πόλις σοῦ ἕνεκεν συνῆλθον.

67 (4) Καὶ ὁ Ἴρεος ἀπεκρίθη· Ἵνα τί ἐγὼ σήμερον ὑφ' ἡμῶν ἀνακρίνομαι ἕνεκεν τοῦ δικαίου ἀνδρός; ἀπόστητε ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τὴν ταραχὴν ὑμῶν παύσασθε, μή ποτε ἀγανακτήσας ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος ἐπικαλέσηται τὸν ἴδιον θεόν, καὶ πάντας ὑμᾶς πυρὶ κατακαύσει.

68 (5) Οἱ δὲ ἄρχοντες καὶ τὰ πλήθη ἔκραξαν· Οὐ πείθεις ἡμᾶς τὸν | ξένον εἶναι ἐν τῇ πόλει ἡμῶν. οὔτε γὰρ ἀνεχόμεθα 228 B τῆς διδαχῆς αὐτοῦ· ἔχομεν γὰρ ἡμετέρους θεοὺς ἰσχυροὺς ὑπὲρ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι μεῖζον ἔκραζον· Ἄρατε τὴν ἄδικον ταύτην καὶ ξένην διδαχὴν τῆς πόλεως ἡμῶν. Ἰδὼν οὖν ὁ Ἴρεος ὅτι οὐ δύναται ἀνατρέψαι τὰ πλήθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. καὶ ἐμβλέψας ὁ Φίλιππος τῷ Ἰρέῳ λέγει· Μή τι ἐφοβήθης περὶ τῶν στασιαζόντων; Καί

---

[1] scr τοῦ ἡμετέρου πυλῶνος? cf 4; 26, 31; 28, 10 ‖ [2] scr τὸν πυλῶνα?? cf 1 ‖ [8] ἢ ν.] ἐνομίζετε Batiffol ‖ [9] εἶπον Batiffol ‖ [14] scr οὐδὲ? ‖ [16] καθισθῆναι Batiffol ‖ [17] scr ἀφησύχασας?? ‖ [25] scr ὑμῶν ‖ [28] κατακαύσῃ Batiffol fort rec'e (ει ex η V) ‖ [32] scr τὸν θεὸν? ‖ [33] ⟨ἐκ⟩ τῆς?

φησιν ὁ Ἴρεος· Οὐκ ἐπιστραφήσομαι εἰς τὰ ὀπίσω, εἰ καὶ δέοι ἀποθανεῖν με.

69 (6) *Καὶ ὡς ἦν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἰρέου ὁ Φίλιππος, λαβόντες ξύλα οἱ ὄχλοι καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς πόλεως παρεγένοντο μετὰ θυμοῦ καὶ ἔκραξαν λέγοντες· Δὸς ἡμῖν τὸν πλάνον, ἐξάγαγε τὸν μάγον, μὴ καὶ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου καὶ τὰ τέκνα καὶ οἱ παῖδες καὶ ὁ μάγος μετὰ τῶν αὐτοῦ μαθητῶν πυρίκαυστοι γενήσεσθε· πᾶσα ἡ πόλις βοᾷ.*

70 (7) *Ὡς δὲ ἔγνω ὁ Φίλιππος ὅτι ταράσσειν μέλλουσι τὴν οἰκίαν ἕνεκεν αὐτοῦ, ἀνοίξας τὸν πυλῶνα ἐξῆλθεν ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ· συνεξῆλθεν δὲ καὶ ὁ Ἴρεος. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες τὸν Φίλιππον ἔκραξεν· Ἰδού, οὗτός ἐστιν ὁ μάγος, ἀποκτείνωμεν αὐτόν. Προσέταξεν δὲ ὁ Ἴρεος ἱκανοὺς δούλους ἀκολουθεῖν τῷ Φιλίππῳ, ἵνα μὴ ἀδικήσωσιν αὐτὸν ἐν τῇ μωρίᾳ αὐτῶν. ἁρπάσαντες οὖν οἱ ὄχλοι τὸν Φίλιππον ἤγαγον*
229 B *εἰς τὸ | βουλευτήριον, ἵνα μαστίξωσιν αὐτόν· οἱ δὲ ὄχλοι ἔκραζον· Δήσατε τοῦ πλάνου τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἰσχυρῶς, καὶ οὕτως μαστίξατε.*

71 (8) *Θεασάμενος δὲ ὁ Ἴρεος τὴν ὀργὴν αὐτῶν ἀνέδραμεν ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς τοῦ βουλευτηρίου, καὶ ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ· Οὐ πλήξετε τὸν ἄνδρα ἄνευ αἰτίας· ταῦτα γὰρ ὁ Καῖσαρ ἀκούσει. Ὡς δὲ εἶδον οἱ ὄχλοι τὸν Ἴρεον οὕτως ἑστῶτα, ἠγανάκτησαν λέγοντες· Μὴ ἀκούσωμεν τοῦ Ἰρέου, ἀλλ' ὅπερ τολμῶμεν ποιήσωμεν. Καὶ προσῆλθον τῷ Φιλίππῳ τοῦ μαστίζειν, ὁ δὲ Ἴρεος κατελθὼν ἀπέσπασεν ἀπ' αὐτῶν τὸν Φίλιππον, καὶ κρατῶν αὐτὸν τῆς χειρὸς εἶπεν· Ἰδοὺ πάντες λέγετε ὅτι μάγος ἐστὶν οὗτος· ἐλέγξατε τὰς μαγείας αὐτοῦ. Εἶτα ἀνέκραξαν ὅτι Καινὸν καὶ ξένον ἄκουσμα ἤγαγεν ἡμῖν, Ἁγνοὶ λέγων μείνατε, καὶ ζήσεσθε, καὶ ἔσεσθε ὡς φωστῆρες ἐν οὐρανῷ· Καὶ τὸν ἐσταυρωμένον λέγει θεόν.*

72 (9) *Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φίλιππος εἶπεν· Οἶδα ὅτι ἐὰν θελήσω οὐ μαστίζετέ με· τῇ γὰρ δυνάμει τοῦ ἐσταυρωμένου πατάξω ὑμᾶς πάντας τυφλώσει. Εἷς οὖν ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἀρίσταρχος, υἱὸς Πληγενοῦς, μέγας ὢν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἐνώπιον πάντων λέγει τῷ Φιλίππῳ· Μὴ σπεῦδε ἡμᾶς ὦ Φίλιππε τυφλῶσαι· οἶδα γὰρ ὅτι δύνασαι. ἀλλὰ συζητήσωμεν διὰ λόγων περὶ τοῦ Ἰησοῦ· πεῖθον ἡμῖν ὁ λόγος· καὶ*

---

[1] *δεει V δεῖ Batiffol* ‖ [13] *ἀποκτείνομεν V* ‖ [22] *scr ἀκούσεται? an ἀκούσῃ? cf 26, 27; 29, 2 al (ει ex η V)* ‖ [29] *λέγον V* ‖ [30] *τὸν] scr τινὰ?? cf 21, 2 et 29, 14* ‖ [32] *μαστίξετε Batiffol* ‖ [37] *scr πεῖσον ἡμᾶς λόγοις??? πείθων Batiffol fort recte*

μὴ τῇ μαγείᾳ σου θέλε ἡμᾶς ἐκτυφλοῖν. καὶ γαρ ἐγὼ μέγας εἰμὶ ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ ἐὰν ἐπιτρέψω, ἄρτι λιθάσωσί σε καὶ τοὺς μετὰ σέ. | 230 B

73 (10) Καὶ ἥψατο τοῦ πώγωνος Φιλίππου ἕλκων αὐτόν· ὁ δὲ Φίλιππος οὐκ ἀλγήσας, ἀλλὰ διὰ τοὺς παρόντας πράως ὀργισθείς, εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ἰδοὺ λέγω σοι ὅτι ἡ χεὶρ αὕτη ξηρὰ καὶ τὰ ὦτά σου κωφὰ ἐν ἀλγήσει καὶ ὁ δεξιός σου ὀφθαλμὸς πηρός, ὅτι ἠπείλησας λιθοβολῆσαί με, καὶ ἐνύβρισας τὸν ἐσταυρωμένον, τὸν οὐρανοῦ καὶ γῆς ποιητήν.

74 (11) Καὶ ἦν ἰδεῖν ἐξαίφνης παράδοξον θαῦμα εἰς αὐτόν· εὐθέως γὰρ ὁ μὲν ὀφθαλμὸς αὐτοῦ ἐκοιλάνθη ὡς οὐκ ὤν, τὰ δὲ ὦτα αὐτοῦ ἤλγουν οὐ μικρῶς, καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ χεὶρ ἐκρέματο ξηρὰ ὧδε κἀκεῖσε περιφερομένη· καὶ ἐβόα λέγων· Ἐλέησόν με δοῦλε τοῦ ἐσταυρωμένου θεοῦ Φίλιππε· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ προεῖπον ὅτι εἴ τι θέλεις δύνασαι ποιῆσαι. Παρεκάλει δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ Ἰουδαίους ὅπως ἀξιώσωσι τὸν Φίλιππον ἵνα σπλαγχνισθεὶς ἰάσηται αὐτόν.

75 (12) Ἐπῆραν δὲ φωνὴν πάντες λέγοντες· Θεὸν ἔχεις ξένε ἰσχυρόν· θεράπευσον τὸν πρῶτον τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ὅτι ἀληθῶς ἄνθρωποι ὄντες θεῷ μάχεσθαι οὐ δυνάμεθα.

76 (13) Σπλαγχνισθεὶς οὖν ὁ Φίλιππος προέτρεψεν τῷ Ἰρέῳ λέγων· Πρόσελθε καὶ ἐπίθες τὴν δεξιάν σου χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ σήμανον αὐτῷ τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἰαθήσεται. Ὁ δὲ Ἴρεος προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ σταυρωθέντος Ἰησοῦ | Χριστοῦ γενοῦ 231 B ὑγιής. Καὶ εὐθέως ἰαθεὶς ἔκθαμβος ἐγένετο, καὶ δραμὼν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ λέγων· Οἶδα Φίλιππε ὅτι ὅσα θέλεις δύνασαι· τοῦτο γὰρ καὶ προεῖπόν σοι· πλὴν οὖν διὰ τὴν ἀπιστίαν ἐμοῦ καὶ τοῦ συμπαρόντος πλήθους ἀνάσχου μοι τὸν λόγον, ὅτι ἀκριβῶς θέλω συζητῆσαι ἐκ τῶν γραφῶν τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, διὰ τί αὐτὸν ὑμεῖς θεὸν καλεῖτε. ἀλλ' ὁρκίζω σε μὴ πάλιν ἐμβριμησάμενος ἐπιθήσῃς μοι ὀδύνας. Καὶ ὄχλοι εἶπον· Ἀξιοῦμέν σε Φίλιππε, μὴ ὀργισθῇς ἐλεγχόμενος, μηδὲ πάλιν δειλιάσῃς περὶ τὴν διδασκαλίαν σου· ἀκούσαντες

---

[1] ἐκτυφλοῦν Batiffol ‖ [2] λιθάσουσί Batiffol: cf 28, 22 ‖ [3] σοῦ Batiffol recte ut uid ‖ [7] ἐν ἀ.] ἐναλγήσει Batiffol ‖ [12] μικρόν Batiffol: cf 5, 29 ‖ [15] καὶ et ποιῆσαι del Batiffol ‖ scr ποιῆσαι δύνασαι? ‖ del ποιῆσαι? cf 28 [20] ἀληθῶς quid sibi uelit non uideo: cf 9, 24; 11, 19 ‖ [21–22] scr τὸν Ἴρεον? ‖ [23] scr τὴν κεφαλὴν? ‖ [29] ἀνέχου Batiffol ‖ [30] scr μου? ‖ [32] scr ἐπιθήσεις? cf 38, 18 ‖ [33] <οἱ> ὄχλοι? ‖ ὀργισθεὶς V

γὰρ ἡμεῖς τὰ παρ' ἀμφοτέρων κριταὶ ἀληθείας ἐσόμεθα, καὶ ἐὰν νικήσῃς, πάντες πιστεύσομεν τῷ διὰ σοῦ κηρυττομένῳ Χριστῷ.

77 (14) *Ὁ δὲ Φίλιππος μειδιάσας εἶπεν πρὸς τὸν Ἀρίσταρχον· Εἰ θέλεις, εἰπὲ πρῶτος. Τότε ὁ Ἀρίσταρχος λέγει τῷ Φιλίππῳ· Λαμβάνεις τὰς προφητικὰς γραφὰς ἢ οὔ; Καὶ ὁ Φίλιππος· Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν χρεία προφητῶν. Καὶ φησιν ὁ Ἰουδαῖος· Ἀγνοεῖς Φίλιππε ὅτι γέγραπται· Τίς ἐξηγήσεται τὰς ἀρετάς σου ὁ θεός; Καὶ ὅτι Οὐδείς ποτε δύναται γνῶναι τὴν δόξαν σου; Καὶ ὅτι Ἡ δόξα σου ἐπλήρωσε τὴν γῆν; Καὶ ὅτι Κύριος κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν; Καὶ ὅτι Ὁ θεός φησι πῦρ καταναλίσκον καὶ φλογιεῖ κύκλῳ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ; Καὶ ὅτι Εἷς θεὸς ἐποίησε ταῦτα πάντα;* 232 B *Πῶς οὖν λέγεις Φίλιππε ὅτι ἀφθάρτως | ἐγέννησεν ἡ Μαρία τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔστι θεός; καὶ πῶς ἐσταυρώθη, καὶ πῶς ἀγωνίζῃ σὺ περὶ αὐτοῦ, εἰ θεός; ἀλλὰ πάντως ἐλέγξεις με ὅτι οὗτός ἐστι δύναμις θεοῦ καὶ θεοῦ σοφία, ὃς συμπαρῆν τῷ θεῷ ὅτε καὶ τὸν κόσμον ἐποίησε. τοῦτο γὰρ οὐκ ἀρνοῦμαι, ὡς εἶπεν ἡ πρώτη γραφή· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν· ἐὰν γὰρ αὐτὰ σιωπήσω, ἐλέγξεις με.*

78 (15) *Ὁ δὲ Φίλιππος μειδιάσας ἐν ἀγαλλιάσει εἶπεν εἰς ὅλον τὸν ὄχλον· Ἀκούσατέ μου, καὶ γίνεσθε κριταὶ τῆς ἀληθείας· ὁ γὰρ προφήτης Ἡσαίας περὶ τοῦ Χριστοῦ λέγει· Ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ᾑρετισάμην, εἰς ὃν ηὐδόκησα· θήσω τὸ πνεῦμα ἐπ' αὐτόν. Καὶ περὶ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ εἴρηται· Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἄφωνος ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτόν. τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; Καὶ πάλιν· Τὸν νῶτόν μου ἡτοίμασα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς ῥαπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων. Καὶ ἄλλος· Ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα, καὶ ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπιζητοῦσι, καὶ εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.*

[8] Sirach 18, 4; 5? ‖ [10] num 14, 21; Ies 6, 3 ‖ [11] Tim 2, 4, 1? ‖ [12] psalm 96 (97), 3 ‖ [13] psalm 145 (146), 6? ‖ [19] gen 1, 26 ‖ [25] Ies 42, 1, cf Matth 12, 18 ‖ [26] Ies 53, 7; 8 ‖ [29] Ies 50, 6 ‖ [31] Ies 65, 2; 1

---

[2] *πιστεύσωμεν V* ‖ [6] *τῷ : V* ‖ [12] *φλογίζει Batiffol: cf H* ‖ [16] *ει* [20] *ἐλέγξῃς V* ‖ [20] *ταῦτα Batiffol* ‖ [25] *ᾑρετ. εἰς ὃν om Batiffol* ‖ [26] *πνεῦμά ⟨μου⟩? cf H* ‖ [30] *σιγόνας Batiffol* ‖ [31] *ἄλλος?? idem est*

Ὁ δὲ Δαυὶδ περὶ αὐτοῦ φησιν· Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου. Καὶ περὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ περὶ τοῦ Ἰούδα λέγει· Κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ, πολλοὶ | λέγουσι τῇ ψυχῇ μου· 233 B
Οὐκ ἔστι σωτηρία αὐτοῦ ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ. Καὶ πάλιν ὁ Δαυίδ· Προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ· διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία μου καὶ οἱ νεφροί μου ἠλλοιώθησαν, ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Ὁ δὲ Δαυὶδ ἐτελεύτησε, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ οἴδαμεν· ταῦτα δὲ πάντα εἴρηται περὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ ἀναστάσεως. λάβε καὶ ἐκ τῶν δώδεκα προφητῶν· Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ πῶλον νέον. Καὶ ἕτερος· Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. Καὶ ὁ πᾶς χορὸς τῶν προφητῶν καὶ πάντες οἱ πατριάρχαι περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ ἐκήρυξαν.

79 (16) Καὶ ὁ Ἀρίσταρχος πάλιν εἶπεν· Οὗτος Ἰησοῦς Χριστὸς λέγεται. οἶδα γὰρ ὅτι Ἠσαίας χριστὸν εἴρηκεν· Τάδε λέγει κύριος τῷ χριστῷ μου κυρίῳ, καὶ οὐκ ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς ἐπακοῦσαι· ἐπὶ σὲ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐμάχοντο τῷ Ἀριστάρχῳ Ὅτι φησὶν σὺ μᾶλλον ὑπέμνησας τὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ γεγραμμένα. Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔλεγεν· Τί πρὸς ταῦτα ἀντιφιλονεικῶμεν τῷ Φιλίππῳ; Καὶ οἱ τῆς πόλεως ἄρχοντες ἔλεγον· Πάντως ὁ θεὸς ἤγαγεν τὸν Φίλιππον εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν, ἵνα δι' αὐτοῦ μάθωμεν ὅτι οἱ θεοὶ ἡμῶν εἴδωλα κωφὰ καὶ τυφλὰ καὶ ἀναίσθητά εἰσιν. ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰουδαῖος ὁ συζητήσας αὐτῷ μᾶλλον | ἐφανέρωσεν τὴν ἀπο- 234 B
κεκρυμμένην δόξαν ἐν τοῖς προφήταις περὶ τοῦ Χριστοῦ· διὸ δοκιμάσαντες τοὺς ἀμφοτέρων λόγους, καὶ ἰδόντες ὅτι διὰ πάντων ἀσφαλῶς ἐφανερώθη ὁ Χριστός, παρακαλέσωμεν τὸν

[1] psalm 2, 7 ‖ [5] psalm 3, 1 ‖ [7] psalm 15 (16), 8 - 10; cf act 2, 25 [10] cf act 2, 27 ‖ [14] Zach 9, 9; cf Matth 21, 5 ‖ [15] Hos 11, 1; cf Matth 2. 15 ‖ [20] Ies 45, 1 ‖ [22] Ies 42, 4

---

[1] *φησιν compend V* ‖ *υἱός] ὁ υἱός Batiffol* ‖ [3] *περὶ - αὐτ. del?? post πάλιν (6) ponend??* ‖ *καὶ del?* ‖ [10] *μου Batiffol* ‖ [21] *Κύρῳ Iesaias* ‖ *καὶ οὐκ] οὗ Iesaias et Batiffol* ‖ [22] *ἐπακοῦσαι* <*ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔθνη. Καὶ πάλιν· Ἔδωκα τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν....*>*?* ‖ *ἐλπίζουσιν Batiffol* [23] *φασὶν Batiffol recte ut uidetur: φησιν (φησι?) compendio V* ‖ [25] *ἀντιφιλονεικοῦμεν Batiffol* ‖ [27–28] *οἱ θεοὶ - ἀλλὰ καὶ om Batiffol*

Φίλιππον ἵνα ἐν τῇ πόλει ἡμῶν τὸν πάντα χρόνον οἰκήσῃ εἰς ἡμετέραν σωτηρίαν.

80 (17) Ὁ δὲ Ἶρεος ἦν ἐν ἀγαλλιάσει καρδίας ἐπὶ τοῖς ῥήμασι τοῦ Φιλίππου, ὁ δὲ Φίλιππος οὐ διελίμπανεν δοξάζων τὸν θεόν. ὡς δὲ οἱ ἄρχοντες τῆς πόλεως διέκρινον τὰ ῥήματα τοῦ τε ἀποστόλου καὶ τοῦ Ἰουδαίου, ἰδοὺ εἰσήχθη κλίνη ἐφ' ᾗ ἐπέκειτό τις νεκρός, μονογενὴς υἱὸς τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ ὑπάρχων, πλούσιος σφόδρα· ἦσαν δὲ καὶ τῇ κλίνῃ προσέγγιστα δοῦλοι δέκα, οἳ καὶ ἔμελλον συγκατακαίεσθαι τῷ νεκρῷ. οἱ δὲ ἄρχοντες τῆς πόλεως καὶ πᾶς ὁ ὄχλος καταμαθόντες ὅτι ἀληθῶς ἐστι νεκρὸς ἔκραξαν· Νῦν ὄντως μέγας ἐστὶν ἀγὼν τῶν χριστιανῶν· εἰ γάρ τίς ἐστιν ἐν αὐτῷ θεός, ἀναστήσει αὐτόν, καὶ πάντες πιστεύσομεν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ναοὺς μετὰ τῶν εἰδώλων κατακαύσομεν.

81 (18) Ὡς οὖν ταῦτα οὕτως διελογίζοντο, οἱ γονεῖς ἔκλαιον. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Φίλιππος εἶπεν τῷ πατρὶ τοῦ παιδὸς καὶ τῇ μητρί· Τί ποιήσητε ἐὰν τὸν υἱὸν ὑμῶν ἀναστήσω; Λέγουσιν αὐτῷ· Ὅπερ ἐὰν θέλῃς ποιήσομεν. Οἱ δὲ
435 B μέλλοντες κατακαίεσθαι δοῦλοι διένευον τῷ ἀποστόλῳ | μνησθῆναι αὐτῶν· νόμος γάρ τις ἄνομος ἦν ἐν αὐτοῖς, ὅταν γάρ τις ἐκ τῶν πλουσίων ἐτελεύτα, σὺν αὐτῷ καὶ δούλους καὶ δουλίδας κατακαίεσθαι· καὶ ἄλλα τινὰ χείρονα ἔπραττον, οἱ πολλοὶ δὲ αὐτῶν καὶ τὰς ἰδίας γυναῖκας συνανῄρουν.

82 (19) Εἶπεν οὖν ὁ Φίλιππος· Τοὺς δούλους τούτους δότε μοι. Οἱ δὲ γονεῖς εἶπον· Ἄλλους πλείους μετ' αὐτῶν καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ ἱματισμὸν δώσομέν σοι, καὶ πρὸς τούτοις πιστεύσομεν καὶ τῷ θεῷ σου, ὅτι θεὸς μόνος, δυνατὸς ὢν καὶ νεκροὺς ἀνιστᾶν. Προσέταξεν δὲ ὁ Φίλιππος τῷ ὄχλῳ ἀποστῆναι τῆς κλίνης, συνέθλιβον γὰρ ἀλλήλους· εἶπεν δὲ ὁ Φίλιππος πρὸς τὸν Ἀρίσταρχον· Ἄγε δή ὦ Ἰουδαῖε, ἰδοὺ ὅτι νεκρὸς κεῖται· εἰ οὖν τι δύνασαι, ἔγειρον αὐτόν. Καὶ ὑπὸ πάντων ἀναγκασθεὶς ὁ Ἀρίσταρχος μόλις προσῆλθεν τῷ νεκρῷ, καὶ ἥπτετο εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ πολλὰ ἐνέπτυσεν αὐτόν, καὶ ἔσυρεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρός· καὶ οὐκ ἦν φωνὴ οὐδὲ ἀκρόασις τῷ νεκρῷ. καὶ ὡς οὐδὲν ἴσχυσεν, ἔκραξαν οἱ ὄχλοι· Ἄρατε τὸν Ἰουδαῖον ἐκ τοῦ μέσου. Καὶ ἀπέστη

[4] οὐκ ἐλίμπανεν Batiffol: cf 20, 22 ‖ [12] ⟨τοῦ ἀποστόλου⟩ τῶν?? ‖ [17] ποιήσετε Batiffol probabiliter ‖ [18] θέλεις V ‖ [20] ὅτ. γ.] scr ὅτ' ἀνήρ? γὰρ seclusit Batiffol ‖ [33] ἥπτ.] scr ἐκύπτετο??? cf Iô 163, 24 ‖ scr αὐτοῦ εἰς τὸ πρ.??? ‖ [34] αὐτόν prius] scr αὐτῷ?

αἰσχυνόμενος. ὁ Ἴρεος θαρσοποιηθεὶς εἶπεν· Ὦ ἄνδρες Ἰουδαῖοι οἱ ἐναντιούμενοι τῷ θεῷ διὰ παντός, ἐτολμήσατε βλασφημῆσαι λέγοντες ὅτι Μάγος ἐστὶν ὁ Φίλιππος· Εἰ μὴ ἦν φιλάνθρωπος καὶ ἀγαθὸς ὁ ἐν αὐτῷ θεός, ἄρα ἂν ἐθανατώθητε σὺν αὐτῷ.

83 (20) Νηρεὺς δὲ ὁ τοῦ τεθνηκότος πατὴρ εἶπεν· Ἀναστήτω μόνον | ὁ υἱός μου, κἀγὼ κατὰ Ἰουδαίων ἀγωνίζομαι. 236 B Λέγει ὁ Φίλιππος· Ἐὰν μὴ ὁμολογήσῃς τοῦ μὴ ἀδικῆσαι Ἰουδαίους, οὐκ ἀναστήσεται ὁ υἱός σου. Ὁ δὲ πατὴρ τοῦ παιδὸς εἶπεν· Ποιῶ τὸ θέλημά σου. Ἐθαύμαζον δὲ πάντες οἱ ὄχλοι καὶ οἱ ἄρχοντες λογιζόμενοι τί ἄρα ποιήσει ὁ Φίλιππος, εἰ ἄρα δυνήσηται ἀναστῆσαι τὸν νεκρόν.

84 (21) Μὴ μελλήσας δὲ ὁ Φίλιππος, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ προσελθὼν τῇ κλίνῃ ἔθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν παῖδα, καὶ ηὔξατο λέγων· Ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀεὶ ἐπακούων μου τῆς δεήσεως, ἐλθέτω καὶ νῦν ἡ δέησίς μου ἐνώπιόν σου, καὶ χάρισαι ζωὴν τῷ σῷ δούλῳ Θεοφίλῳ διὰ τὸν παρεστῶτα ὄχλον. Καὶ εὐθέως εἰσῆλθεν ἡ πνοὴ εἰς τὸν παῖδα, καὶ ἀνέῳξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ προσέσχεν τῷ Φιλίππῳ. οἱ δὲ ὄχλοι θεασάμενοι τὸ γεγονὸς ἔθλιβον ἀλλήλους ἐγγίζειν τὴν κλίνην θέλοντες ἰδεῖν τὸ θαῦμα. προσέθετο δὲ ὁ Φίλιππος ἐκ δευτέρου λέγων· Νεανία, ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σταυρωθέντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, ἔγειρε. Καὶ εὐθέως ὁ Θεόφιλος ἀνεπήδησε τῆς κλίνης καὶ ἔκραξεν· Εἷς θεὸς ὁ Φιλίππου, Ἰησοῦς Χριστός, ὃς ἔδωκέν μοι τὸ ζῆν. Ὡς δὲ οἱ ὄχλοι ἐθεάσαντο τὸν παῖδα ἑστῶτα, ὡς ἐν μιᾷ φωνῇ ἔκραξαν· Εἷς θεὸς ὁ Φιλίππου ὁ τοὺς νεκροὺς ἀνιστῶν. Διεκρίνοντο δὲ εἰς ἀλλήλους καὶ ἔλεγον· Ποῖον λοιπὸν θαῦμα μεῖζον ἔχομεν ἰδεῖν; |

85 (22) Ἀπὸ δὲ τοῦ θαύματος τούτου ἐκέλευσεν ὁ Φίλιππος τῷ πατρὶ τοῦ παιδὸς ἐνέγκαι τοὺς δούλους, οὓς εἶπεν ἐλευθεροῦν. 237 B ἐλθόντες δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἦν ὁ παῖς ἐγηγερμένος, ἀπιδὼν ὁ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτοὺς εἶπεν· Οἱ δοῦλοι μέχρι σήμερον, νῦν δὲ ἐλεύθεροι διὰ Χριστόν, μὴ ἀμελήσητε τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας. Ὁ δὲ πατὴρ τοῦ παιδὸς

---

[1] ὁ] ὁ δὲ *Batiffol*: ⟨ταῦτα δὲ θεασάμενος⟩ ὁ? ‖ [4] ⟨οὐκ⟩ ἄρα ... αὐτῷ;?? (σὺν αὐτῷ *utique de adulescentemortuo*) ‖ [11–13] *del* εἰ - νεκρόν?? [12] δυνήσεται *Batiffol probabiliter* ‖ [16] ἐλθάτω *Batiffol* ‖ [21] *scr* τῇ κλίνῃ?? ‖ ⟨καὶ⟩ *uel* ⟨τοῦ⟩ ἰδεῖν???

καὶ ἡ μήτηρ ἠγαλλιάσαντο ἐπ᾽ αὐτοῖς, καὶ ὅτι τελείως εἶδον τὸν υἱὸν αὐτῶν ἐγηγερμένον.

Ἐπεὶ δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐπίστευσαν ἅπαντες εἰς τὸν
86 *κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν,* 86 (23) *καὶ τῇ ἕωθεν ἤρξατο ὁ Φίλιππος κατηχεῖν καὶ βαπτίζειν εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος, καὶ λαβὼν τὸν Ἴρεον καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως περιήει καταλύων τὰ ἱερὰ τῶν εἰδώλων καὶ ἀνοικοδομῶν ἐκκλησίας ἱεράς, χειροτονῶν πρεσβυτέρους καὶ κληρικούς, καὶ κανόνας ἐκθέμενος αὐτοὺς καὶ τύπους εἰς δόξαν Χριστοῦ, ἐμεγαλύνοντο καὶ ἐκρατύνοντο τῇ πίστει.*

Πρᾶξις ζ΄ περὶ Νερκέλλας Ἰρέου εἰς Νικάτηραν.

87 (1) *Νερκέλλα δὲ ἡ τοῦ Ἰρέου γυνὴ καὶ ἡ θυγάτηρ*
238 B *αὐτῆς Ἀρτεμήλα | ἐχάρησαν ἐπὶ τῷ Φιλίππῳ, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν εὐλογῆσαι αὐτάς. καὶ λέγει ὁ Φίλιππος· Ἰδοὺ τὸ αἴτημα ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ εὐλογία ἐν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.*

88 (2) *Ὁ δὲ Ἴρεος εἶπεν τῷ Φιλίππῳ· Ποῦ θέλεις οἰκοδομήσωμεν συναγωγὴν καὶ ἐπισκοπεῖον ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ; Ὁ δὲ ἀπόστολός φησι· Ἐν ᾧ αὐτὸς οἶδας τέκνον· μόνον ἐκ τῶν σῶν ὑπαρχόντων καὶ μὴ ἐξ ἀδικίας. Λέγει ὁ Νηρεὺς ὁ τοῦ ἐγηγερμένου πατήρ· Καταξιώσατε ἐμὲ μᾶλλον οἰκοδομῆσαι. Καὶ ἦν χαρὰ μεγάλη, καὶ οὐκ ἠδύνατο χωρεῖν ἡ οἰκία τοὺς εἰσερχομένους ὄχλους. καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἴρεος καὶ Νηρεὺς ἐκ τῆς οἰκίας συνεβουλεύσαντο μετ᾽ ἀλλήλων περὶ τῆς οἰκοδομῆς, καὶ λέγουσι· Βάλωμεν κλήρους περὶ τοῦ τόπου ἐν ᾧ οἰκοδομήσωμεν, εἴτε ἐν τῷ σῷ τόπῳ, εἴτε ἐν τῷ ἐμῷ. Ὁ δὲ Ἴρεος ἔφη· Ἀγαθώτατε Νηρεῦ, εἰ θέλεις ἐν τῷ σῷ τόπῳ γενέσθαι τὴν οἰκοδομήν, οὐ λυπῶ σε· μόνον τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ γινέσθω. Καὶ χρηματισθέντες καθ᾽ ὃν ἔδει τρόπον οἰκοδομῆσαι, ἀνάλωσαν πολὺ χρυσίον οἱ δύο, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀδελφῶν ἔχαιρεν ἐν τῇ σπουδῇ τῆς οἰκοδομῆς.*

89 (3) *Μόνοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ἦσαν ζηλοῦντες, ἔλεγον δὲ εἰς ἑαυτοὺς ὅτι Οὐδεμίαν πρόφασιν ἔχομεν τοῦ κωλῦσαι αὐτοὺς*

---

[1] *ἐπ᾽ α.] scr ἐπὶ τούτοις?* ‖ [2] *αὐτῶν] αὐτὸν V corr Batiffol* ‖ [4–10] *καὶ τῇ - Χριστοῦ subditiua debebant ante 3 ἐπεὶ δὲ poni* ‖ [9] *αὐτοῖς Batiffol recte ut uid* ‖ [11] *Νερκέλας Batiffol* ‖ *Νικάτηρα Batiffol* ‖ [12] *Νερκέλα Batiffol* ‖ [26] *οἰκοδομήσομεν Batiffol* ‖ [29] *scr γενέσθω?* ‖ *scr τόπον? cf 25* ‖ [30] *πολλοὶ V: corr Batiffol*

διὰ τὰ θαυμάσια τοῦ Φιλίππου· ἀλλ' ἀποστῶμεν, μή τι κακὸν πάθωμεν ὑπ' αὐτοῦ, ὡς καὶ ὁ Ἀρίσταρχος ἐπλήγη, καὶ δεηθέντων ἡμῶν ἰάσατο | αὐτόν. ἀναχωρήσωμεν οὖν ἀπ' αὐτῶν· 239 B δόξα γὰρ θεοῦ ἐστιν ἀληθῶς ἐπ' αὐτούς.

90 (4) Μετὰ δὲ ταῦτα εἰσῆλθεν ὁ Φίλιππος εἰς τὴν οἰκοδομὴν καὶ ἠγαλλιάσατο· ἅπαντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἀπήρχοντο πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἐδιδάσκοντο ὑπ' αὐτοῦ. ἔλεγεν δὲ αὐτοῖς· Ἀδελφοί μου, θέλω ἵνα ἡ εὐωδία ὑμῶν τῆς πίστεως γένηται ἐν παντὶ τόπῳ κατάδηλος· ἐξάρατε οὖν ἀφ' ὑμῶν πᾶσαν κακίαν καὶ πᾶσαν πονηρίαν καὶ ἀδικίαν καὶ ζῆλον καὶ ἔριν καὶ φθόνον καὶ φιλονεικίαν, ἵνα εὑρεθῆτε πραεῖς ἐν τῇ πίστει, καὶ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις δόκιμοι. γινώσκω γὰρ ὅτι οὐ μὴ ἐκπέσητε τῆς ἐλπίδος τοῦ Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει ὑμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας· αὐτὸς γὰρ κατευθυνεῖ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν ἐνώπιον αὐτοῦ.

91 (5) Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Φίλιππος ἐκράτησεν τὸν Ἴρεον, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπίσκοπον, καὶ ἐστήριξεν αὐτὸν ἐφ' οἷς ἤκουσεν καὶ ἐφ' ἅπασιν οἷς ἐθεάσατο. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Φίλιππος· Εἰρήνη ἐπὶ σὲ ἡ δοθεῖσα ἡμῖν παρὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἔλεος. Καὶ ἐπεφώνησαν ἅπαντες οἱ ἀδελφοί· Ἄξιος, ἄξιος, ἄξιος. Καὶ ἐπηύξατο ὁ Φίλιππος τῷ Ἰρέῳ, ἵνα γένηται πραότης ἐν αὐτῷ, καὶ ἵνα δυνηθῇ ποιμᾶναι τοὺς ἀδελφοὺς ἐν πίστει, καὶ πᾶν αἴτημα ἀγαθὸν ὃ ἐὰν αἰτήσηται παρὰ τοῦ θεοῦ δοθήσεται. καὶ στραφεὶς εἶπεν τοῖς ἀδελφοῖς· Ὑμεῖς οὖν τέκνα | δουλεύσατε αὐτῷ ἐν ὑποταγῇ, φανεροῦντες 240 B ἐνώπιον αὐτοῦ ὡς πατρὶ τοὺς λογισμούς. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἔστω μεθ' ὑμῶν πάντοτε· ἐγὼ γὰρ πορεύομαι.

92 (6) Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐστέναξαν καὶ ἔκλαυσαν σφόδρα, ὅτι εἶπεν αὐτοῖς Πορεύομαι· Οὐ γὰρ ἤθελον αὐτὸν ἀπ' αὐτῶν ἀπελθεῖν. λέγει αὐτοῖς ὁ Φίλιππος· Μὴ ὀδυνᾶσθε τῇ καρδίᾳ· ὥσπερ γὰρ ὁ κύριος ἡμῶν ᾠκονόμησεν ἐλθεῖν με πρὸς ὑμᾶς, οὕτως καὶ εἰς ἄλλας πόλεις ἀπέρχομαι, ἵνα πληρώσω τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ· ὁ δὲ κύριος ἔσται μεθ' ὑμῶν.

93 (7) Καὶ ταῦτα εἰπὼν ηὔξατο μετ' αὐτῶν, καὶ ἠσπάσατο πάντας, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῶν, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ πολὺ πλῆθος, ὡς γεμίσαι καμήλους ἄρτους καὶ

23 cf Matth 21, 22 Luc 11, 9

---

1 *κακῶν V* ‖ 13 *ἐκπεσεῖσθε Batiffol* ‖ 32 *οὔτω Batiffol* ‖ 37 *γεμίσαι* ⟨ἰ⟩? *cf 36, 4; 39, 31*

διάφορα βρώματα· καὶ ἐπὶ σταδίοις εἴκοσι ἦσαν ἀκολουθοῦντες. καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἵνα τί σκύλλεσθε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἕως οὗ ἴδωμεν τὸ πλοῖον ἐν ᾧ ἐπιβῆναι μέλλεις ἀκολουθήσομέν σοι. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Μακρόθεν ἐστίν. Ἔλαβεν δὲ μόνον ἄρτους ε', ἐπονομάσας τὸν Ἰησοῦν, καὶ προσέταξεν αὐτοὺς ἐπανακάμψαι εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν μετὰ τῶν καμήλων καὶ τῆς πολλῆς αὐτῶν ἑτοιμασίας. καί φησι· Πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ, καὶ προσεύχεσθε περὶ ἐμοῦ πρὸς τὸν Χριστόν, ἵνα κατευθύνῃ τὴν ὁδόν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ· καὶ ἡ δόξα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ
241 B υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος | ἔσται μεθ' ὑμῶν εἰς αἰῶνας. Καὶ πεσόντες πάντες ἐπὶ πρόσωπον προσεκύνησαν τρίτον τῷ ἀποστόλῳ· ὁρμήσαντος δὲ τοῦ ἀποστόλου τὴν ἑαυτοῦ ὁδὸν ἔπεσον πάλιν ἅπαντες ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν ἐπὶ τὴν γῆν, ἕως οὗ ἀπέδυ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· κείμενοι δὲ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐβόων· Εὐλόγησον ἡμᾶς διδάσκαλε καὶ ὁδηγὲ τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Καὶ ὅτε ἀπεδήμησεν ὥστε μὴ ὁρᾶσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, ἀναστάντες ἐπορεύοντο εἰς τὰ οἰκεῖα κλαίοντες καὶ ὑπομιμνησκόμενοι τῆς καλλίστης καὶ γλυκείας διδαχῆς τοῦ ἀποστόλου Χριστοῦ Φιλίππου, καὶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν δοξάζοντες.

Πρᾶξις η', ὅπου ὁ ἔριφος καὶ ὁ λεόπαρδος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐπίστευσαν.

94 (1) Ἐγένετο δὲ ὅτε ὁ σωτὴρ ἐμέρισεν τοὺς ἀποστόλους κατὰ πόλιν καὶ χώραν, καὶ ἐπορεύθη εἷς ἕκαστος κατὰ τὴν πρόσταξιν ἣν διετάξατο αὐτῷ ὁ κύριος, καθὼς καὶ τὸν κλῆρον διένειμεν αὐτοῖς, ἔλαχεν ἀπελθεῖν καὶ τὸν Φίλιππον εἰς τὴν γῆν τῶν Ἑλλήνων. ἀκούσας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ ὄνομα τῆς χώρας καὶ τῆς πόλεως τῆς κεκληρωμένης αὐτῷ, σκληρὸν
242 B αὐτῷ | ἐφάνη, καὶ ἔκλαιεν. ἡ δὲ Μαριάμνη ἡ τούτου ἀδελφή — αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἑτοιμάζουσα τὸν ἄρτον καὶ τὸ ἅλας ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου, ἡ δὲ Μάρθα ἐστὶν ἡ διακονοῦσα τοῖς πλήθεσι καὶ κοπιῶσα σφόδρα — ἰδοῦσα τὸν ἴδιον ἀδελφὸν βαρέως φέροντα τὸν λαχόντα αὐτῷ κλῆρον, καὶ ὅτι σφοδρῶς ἔκλαιε περὶ τούτου, προσῆλθεν τῷ Ἰησοῦ λέγουσα· Κύριέ μου Ἰησοῦ

29 et 31 cf Luc 10, 38 ss

16 *αὐτῶν V* ‖ 19 *<τοῦ> Χρ.?? cf 4, 5* ‖ 27 *Ἑλλ.] Ὀφιανῶν uolt Batiffol (cf 37, 26) sed cf Stoelten et Lipsius Jahrb f prot Theol XVII (1891) p 157 et p 468*

Χριστέ, οὐχ ὁρᾷς τὸν ἀδελφόν μου Φίλιππον ὅσον λελύπηται διὰ τὴν χώραν τῶν Ἑλλήνων;

95 (2) *Λέγει αὐτῇ ὁ σωτήρ· Οἶδα ἐκλελεγμένη γυναικῶν, οἶδα· ἀλλὰ πορεύου μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου εἰς πάντα τόπον ὅπου ὑπάγει καὶ γενοῦ παραθαρρύνουσα αὐτῷ· οἶδα γὰρ ὅτι ἄνθρωπος τολμηρός ἐστι καὶ ὀργίλος, καὶ ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν μόνον, πολλὰς ἀνταποδόσεις ποιήσει τοῖς ἀνθρώποις. ἀλλ' ἰδοὺ και τὸν Βαρθολομαῖον καὶ Ἰωάννην ἀποστελῶ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ συγκακοπαθῆσαι αὐτὸν διὰ τὴν πολλὴν πονηρίαν τῶν οἰκούντων ἐκεῖσε· οἱ γὰρ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι λατρεύουσι τῇ ἐχίδνῃ μητρὶ τῶν ὄφεων. καὶ σὺ Μαριάμνη ἄλλαξόν σου τὴν ἰδέαν καὶ ὅλον τὸ εἶδος τὸ γυναικεῖον, καὶ βάδιζε ὁμοίως μετὰ Φιλίππου. Εἶτα λέγει ὁ Ἰησοῦς τῷ Φιλίππῳ· Εἰς τί ἐδίστασας ὦ Φίλιππε; οὐκ ἤκουσας τῆς διδαχῆς μου· Ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων; Μὴ οὖν φοβηθῇς αὐτῶν τὴν ἀγριότητα. συνέσομαί σοι ἀεὶ βοηθῶν καὶ ἀντιλαμβανόμενος. ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἐμοὺς μαθητάς· ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἀκτῖνας ἐγὼ ὁ | τῆς δικαιοσύνης ἥλιος.* 243 B *μεθ' ὑμῶν εἰμι ἐν παντὶ τόπῳ· ἐν ποταμοῖς καὶ ἐν θαλάσσαις ἔσομαι ὑμῶν καλὸς κυβερνήτης. νῦν οὖν Φίλιππε μὴ ἐκκακήσῃς ἀγαθοποιεῖν ἐν τῷ ποιοῦντί σε κακόν, καὶ ἡ χάρις τοῦ πνεύματός μου κατευθυνεῖ σου τὰς τρίβους ἐν παντὶ τόπῳ καὶ πόλει καὶ χώρᾳ.*

96 (3) Ταῦτα ἀκούσας ὁ Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος καὶ Μαριάμνη, ἀσπασάμενοι τὴν δεξιὰν τοῦ σωτῆρος, ἐπορεύοντο εἰς τὴν χώραν τῶν Ὀφιανῶν. ὡς δὲ ἀνέβησαν εἰς τὴν ἔρημον τῶν δρακαινῶν, ὡς ἦσαν ἐκεῖ βαδίζοντες, ἰδοὺ μέγας λεόπαρδος ἐξῆλθεν ἀπὸ τῶν δρυμῶν τῶν ἐν τῷ ὄρει· καὶ ἰδὼν τοὺς ἀποστόλους κυρίου δραμὼν ἔρριψεν ἑαυτὸν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φωνῇ ἀνθρωπίνῃ ἐλάλησε πρὸς αὐτούς· Προσκυνῶ ὑμᾶς οἱ δοῦλοι τοῦ θείου μεγέθους καὶ ἀπόστολοι τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, προστάξατέ μοι τελείως λαλεῖν.

97 (4) Καὶ ὁ Φίλιππος· Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, λάλει. Καὶ ὁ λεόπαρδος ἀναλαβὼν τελείαν ἀνθρωπίνην φωνὴν ἤρξατο λέγειν· Ἄκουέ μου Φίλιππε νυμφαγωγὲ τοῦ θείου

[14] Matth 10, 16

[5] *παραθαρσύνουσα Batiffol* ‖ [8] *ἀποστέλω Batiffol: scr ἀποστέλλω? cf 17; 18; 23, 17* ‖ [9] *αὐτῷ Batiffol recte ut uid* ‖ [27] *δρακενῶν V Δρακενῶν Batiffol; item Lipsius l s p 466: cf 38, 2* ‖ [29] *<τοῦ> κυρίου? cf 4, 5*

λόγου· ἐγένετο ἐν τῇ πρώτῃ νυκτί, παρῆλθον διὰ τῆς ἀγέλης τῶν αἰγῶν τῶν ἐξ ἐναντίας τοῦ ὄρους τῆς δρακαίνης μητρὸς τῶν ὄφεων, καὶ ἥρπασα ἔριφον· ὡς δὲ εἰσῆλθον εἰς τὸν δρυμὸν φαγεῖν αὐτόν, μετὰ τὸ πλῆξαί με αὐτόν, ἔλαβεν φωνὴν ἀνθρωπίνην καὶ ἔκλαυσεν ὡς παιδίον μικρόν, λέγων μοι· Ὦ
244 B *λεόπαρδε | ἆρον ἀπὸ σοῦ τὴν ἀγρίαν καρδίαν καὶ τὸ θηριῶδες τῆς γνώμης, καὶ περιποίησον αὐτῷ ἡμερότητα· ὅτι οἱ ἀπόστολοι τοῦ θείου μεγέθους παρέρχεσθαι μέλλουσι διὰ τῆς ἐρήμου ταύτης, τελέσαι τελείως τὴν ἐπαγγελίαν τῆς δόξης τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Ἐν τούτοις οὖν τοῖς λόγοις τοῦ ἐρίφου νουθετοῦντός με ἠπόρουν ἐν ἑαυτῷ, καὶ κατὰ μικρὸν ἠλλάγη μου ἡ καρδία, καὶ ἡ ἀγριότης μου ἐστράφη εἰς ἡμερότητα, καὶ ἐφεισάμην τοῦ φαγεῖν αὐτόν. καὶ ὡς ἤμην ἀκροώμενος τῶν λόγων αὐτοῦ, ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμούς μου εἶδον ὑμᾶς παρερχομένους, καὶ ἐπέγνων ὅτι δοῦλοί ἐστε τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ. ἰδὼν οὖν ἐγγίζοντας, ἐάσας τὸν ἔριφον, ἦλθον προσκυνῆσαι ὑμᾶς. νῦν οὖν παρακαλῶ σε ἀπόστολε Χριστοῦ Φίλιππε ἵνα δώσῃς μοι ἐξουσίαν κτήσασθαι παρρησίαν, καὶ συμπορευθῶ μετὰ σοῦ εἰς πάντα τόπον ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ, καὶ ἵνα ἀποθῶμαι τὴν θηριώδη φύσιν.*

98 (5) *Ὁ δὲ ἀπόστολος εἶπεν πρὸς τὸν λεόπαρδον· Ποῦ ἐστιν ὁ ἔριφος; Καί φησιν· Ἰδοὺ ἔρριπται ὑπὸ τὴν δρῦν κατέναντι. Λέγει ὁ Φίλιππος τῷ Βαρθολομαίῳ· Ἀπέλθωμεν ὅπως ἴδωμεν τὸν πεπληγμένον ἰαθέντα καὶ θεραπεύοντα τὸν πλήξαντα. Ἐπιτρέψαντος δὲ τοῦ Φιλίππου ὁ λεόπαρδος ὡδήγει τὸν Φίλιππον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς ὅπου ἦν ὁ ἔριφος κείμενος.*

99 (6) *Λέγει οὖν ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Βαρθολομαῖος· Ἰδοὺ*
245 B *ἐγνώκαμεν | ἀληθῶς ὅτι οὐκ ἔστιν ὑπερβαίνων τις τὴν σὴν εὐσπλαγχνίαν φιλάνθρωπε Ἰησοῦ· προλαμβάνεις γὰρ ἡμᾶς καὶ διελέγχεις διὰ τούτων τῶν ζῴων ἵνα μᾶλλον πιστεύσωμεν καὶ πληρώσωμεν σπουδῇ τὸ παρατεθὲν ἡμῖν. νῦν οὖν κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ἐλθὲ καὶ παράσχου ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ σύστασιν βεβαίαν εἰς τὰ ζῷα ταῦτα, ἵνα καταλείψωσι μὲν τὴν θηριώδη φύσιν καὶ τὴν κτηνώδη, ἔλθωσι δὲ εἰς ἡμερότητα, καὶ μηκέτι φάγωσι σάρκας, μηδὲ ὁ ἔριφος τροφὴν κτηνῶν·*

---

[1] *scr πρώην??* ‖ [2] *δρακένης V Δρακένης Batiffol et Lipsius sed cf idem p 468: cf etiam 37, 27* ‖ [4] *πλέξαι Batiffol: cf 24 et Lipsius l s p 459* ‖ [6] *ἆρον Batiffol* ‖ [7] *scr περιποίησαι ἑαυτῷ? cf 48, 25* ‖ [18] *δῷς Batiffol: fort scr δώσεις sed cf 29, 32* ‖ [25] *ἐπιστρέψαντος Batiffol*

καρδία δὲ ἀνθρωπίνη γενέσθω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἀκολουθήσουσιν ἡμῖν ὅπου ἂν πορευώμεθα, ἐσθίοντα ἅπερ ἡμεῖς ἐν τῇ δόξῃ σου, καὶ ἵνα λαλῶσιν ὁμοιότητα ἀνθρώπων, δοξάζοντα τὸ ὄνομά σου.

100 (7) *Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἀναστάντα τὰ ζῷα, ὅ τε λεόπαρδος καὶ ὁ ἔριφος, ἐπῆραν τοὺς ἐμπροσθίους πόδας, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεόν, καὶ εἶπον ἀνθρωπίνῃ φωνῇ· Δοξάζομεν καὶ εὐλογοῦμέν σε, ὁ ἐπισκεψάμενος ἡμᾶς καὶ μνησθεὶς ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ καὶ τὴν φύσιν ἡμῶν τὴν θηριώδη καὶ ἀγρίαν μετενέγκας εἰς ἡμερότητα, καὶ ἐχαρίσω ἡμῖν τὸν θεῖον λόγον, καὶ ἔθηκας ἐν ἡμῖν γλῶσσαν καὶ νόημα τοῦ εἰπεῖν καὶ ὁμολογῆσαι τὸ ὄνομά σου, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ δόξα σου.*

101 (8) *Μετὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους πεσόντες εἰς τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον ὅ τε λεόπαρδος καὶ ὁ ἔριφος προσεκύνησαν τῷ Φιλίππῳ καὶ τῷ Βαρθολο|μαίῳ καὶ τῇ Μαριάμνῃ· καὶ* 246 B *ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐδόξασαν τὸν θεὸν οἱ ἀπόστολοι καὶ προσέταξαν ἵνα ὁ ἔριφος καὶ ὁ λεόπαρδος συμπορευθῶσι μετ' αὐτῶν καὶ φθάσωσιν εἰς τὴν πόλιν ὅπου ἀπέρχονται καθὼς ἀπεκάλυψεν αὐτοῖς ὁ σωτήρ· καὶ ἐπορεύθησαν ἅμα αἰνοῦντες καὶ δοξάζοντες τὸν θεόν. ἀμήν.*

Πρᾶξις θ' περὶ τοῦ ἀναιρεθέντος δράκοντος.

102 (1) *Ἐγένετο δὲ τῶν ἀποστόλων συμπορευομένων μετ' ἀλλήλων, τοῦ τε Φιλίππου καὶ τοῦ Βαρθολομαίου καὶ τῆς Μαριάμνης καὶ τοῦ λεοπάρδου καὶ τοῦ ἐρίφου, ἐπορεύθησαν ὁδὸν ἡμερῶν πέντε, καὶ μετὰ τὰς ἐν μεσονυκτίῳ προσευχὰς πρωΐας κατὰ τὴν ὁδὸν γενομένης ἰδοὺ ἐξαίφνης ἔπνευσεν ἄνεμος μέγας καὶ γνοφώδης, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ γνόφου ἐπέδραμεν ἐπὶ τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ γνοφώδης δράκων μέγιστος, τὸν νῶτον ἔχων μεμελανωμένον, ἡ δὲ κοιλία αὐτοῦ ἄνθρακες χαλκοῦ ὄντες ἐν σπινθηρισμοῖς πυρός, τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐκτεταμένον ὑπὲρ πήχοις ρ'· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ πλῆθος ὄφεων καὶ πλῆθος ἐκγόνων τῶν ὄφεων· καὶ ἐκ πολλοῦ διαστήματος ὅλος ὁ τῆς ἐρημίας τόπος ἐσαλεύετο. |*

---

[1] *ἀκολουθήσωσιν Batiffol* ‖ [2] *πορευόμεθα Batiffol* ‖ [3] <καθ'> ὁμοιότητα?? *cf 24, 35; 70, 15; 72, 16* ‖ [28] *del γνοφώδης? cf 27* ‖ [29] *post αὐτοῦ lacunam significat Batiffol* ‖ [30] *χ. ὄ.] scr χαλκεύοντος?* ‖ [31] *πήχεις Batiffol probabiliter* ‖ [33] *ὅλως V Batiffol*

247 B 103 (2) *Ἰδὼν οὖν ὁ Φίλιππος λέγει τῷ Βαρθολομαίῳ καὶ τῇ Μαριάμνῃ· Ἄρτι χρεία ἡμῖν βοηθείας τῆς παρὰ τοῦ σωτῆρος· μνημονεύσωμεν τοῦ ῥήματος τοῦ Χριστοῦ ὃς ἐξαπέστειλεν ἡμᾶς καὶ εἶπεν· Μηδὲν φοβηθῆτε, μήτε διωγμόν, μήτε τοὺς ὄφεις τῆς χώρας ἐκείνης, μήτε τὸν ζοφερὸν δράκοντα. Στῶμεν οὖν ὥσπερ στῦλοι ἐστηριγμένοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ καταργηθήσεται πᾶσα ἡ τοῦ ἐχθροῦ δύναμις, καὶ πεσεῖται ἡ ἀπειλὴ αὐτοῦ. εὐξώμεθα οὖν καὶ ῥαντίσωμεν ἐν τῷ ποτηρίῳ τὸν ἀέρα, καὶ ἠρεμήσει οὗτος ὁ ζοφερός, καὶ ὁ καπνὸς κατασταθήσεται.*

104 (3) *Λαβόντες οὖν τὸ ἑαυτῶν ποτήριον ἐπηύξαντο οὕτως Σὺ εἶ ὁ δροσίζων πᾶσαν πυρὰν καὶ χαλινῶν σκότος καὶ βάλλων χαλινὸν εἰς τὸ στόμα τοῦ δράκοντος, ὁ καταργήσας αὐτοῦ τὴν ὀργήν, ὁ ἀποστρέψας εἰς τὰ ὀπίσω τὴν πονηρίαν τοῦ ἀλλοτρίου καὶ καταποντίσας αὐτὸν ἐν τῷ ἰδίῳ πυρί, ὁ κλείσας τὸν φωλεὸν αὐτοῦ καὶ ἀσφαλισάμενος τὰς ἐκβάσεις αὐτοῦ καὶ κολαφίζων τὴν ὑπερηφανίαν αὐτοῦ· ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρημίᾳ ταύτῃ· τρέχομεν γὰρ διὰ τὸ θέλημά σου καὶ διὰ τὸ σὸν πρόσταγμα.*

105 (4) *Καὶ στραφεὶς ὁ Φίλιππος λέγει τῷ Βαρθολομαίῳ καὶ τῇ Μαριάμνῃ· Νῦν ἀναστάντες ἐπάρατε τὰς χεῖρας μετὰ τοῦ ποτηρίου τοῦ κρατουμένου ὑφ' ὑμῶν, καὶ ῥαντίσατε ἐπὶ τὸν ἀέρα τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, καὶ ἴδητε τὴν δόξαν τοῦ δυνατοῦ.*

106 (5) *Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὡς ἀστραπὴ πυρός, καὶ*
248 B *κατετύφλωσε τὸν | δράκοντα καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ θῆρας. ἐξηράνθη δὲ παραχρῆμα καὶ ὁ δράκων καὶ οἱ ὄφεις, καὶ αἱ τοῦ φωτὸς ἀκτῖνες ἦλθον εἰς τὰς ὀπὰς τῶν φωλεῶν καὶ συνέτριψαν τὰ ᾠὰ τῶν ὄφεων. οἱ δὲ ἀπόστολοι συνεκάλυψαν τοὺς ὀφθαλμούς, μὴ δυνηθέντες ἀντιβλέψαι εἰς τὸ θαῦμα τὸ φανὲν τῆς ἀστραπῆς. καὶ οὕτως διῆλθον ἀβλαβεῖς τὴν ἑαυτῶν ὁδὸν πορευθέντες, αἰνοῦντες τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. ἀμήν.*

---

9 *οὗτος] scr ὁ ἀτμὸς??* ‖ 12 *χαλινῶν corrupt uid (cf 13): scr χαλῶν??* ‖ 12 *οὕτω Batiffol* ‖ 13 *βάλων V* ‖ 31 *οὕτω Batiffol*

Ἐκ τῶν περιόδων Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου 75 T

ἀπὸ πράξεως πεντεκαιδεκάτης μέχρι τέλους, ἐν αἷς τὸ μαρτύριον.

107 (1) Κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον Τραϊανοῦ τοῦ βασιλέως παρειληφότος τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχήν, μετὰ τὸ μαρτυρῆσαι ἐν ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ Σίμωνα τὸν τοῦ Κλωπᾶ ἐπίσκοπον ὄντα Ἱεροσολύμων, δεύτερον γενόμενον ἐπίσκοπον μετὰ Ἰάκωβον τὸν χρηματίσαντα ἀδελφὸν τοῦ κυρίου τῆς ἐκεῖσε ἐκκλησίας, Φίλιππος ὁ ἀπόστολος διερχόμενος τὰς τῆς Λυδίας καὶ Ἀσίας πόλεις καὶ χώρας κατήγγελλεν πᾶσιν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

108 (2) Φθάσας δὲ ἐν πόλει Ὀφιορύμῃ, ἥτις καλεῖται Ἱεράπολις τῆς Ἀσίας, ὑπεδέχθη ὑπό τινος πιστοῦ ὀνόματι Στάχυος. συνῆν δὲ αὐτῷ καὶ Βαρθολομαῖος εἷς τῶν ἑβδομήκοντα μαθητῶν τοῦ κυρίου καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Μαριάμνη καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτῷ μαθηταὶ αὐτοῦ. συναχθέντων δὲ πολλῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Στάχυος ἦν ὁ Φίλιππος ἅμα τῷ Βαρθολομαίῳ διδάσκων αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ. |

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου.

107 Κατὰ — — κατήγγειλεν πᾶσιν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

108 Φθάσας δὲ — — καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτῷ μαθηταὶ αὐτοῦ. πάντες δὲ καταλιπόντες τὰ ἔργα αὐτῶν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἔτρεχον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Στάχυος, ἀκούοντες περὶ τῶν ἔργων ὧν ἐποίει ὁ Φίλιππος· ἐδίδασκεν γὰρ αὐτοῖς οὕτως· 141 T

Γ = CDEMPQRSVW [1] Ἐκ - ἀπ.] τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου ἀπ. φιλ. ἐκ τ. περ. S περίοδοι καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου φιλ. τ. ἀπ. P πρᾶξις καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου (καὶ πανευφήμου add W) ἀπ. φιλ. DW: de R cf praef ‖ Φ. τ. ἀ.] τ. ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀ. φ. V ‖ [2] om DP ‖ ἀπὸ om C ‖ πράξεων Q πρᾶξις C ‖ πεντεκαιδεκάτη C ιε' S ‖ μ. τέλ. om V ‖ ἐν om C ‖ οἷς S om C ‖ τοῦ μαρτυρίου C αὐτοῦ add CS ‖ [8–10] cf praef ‖ [3] ἀδριανοῦ C ‖ [4] προειληφότος V ‖ [6] γενάμενον QVW ‖ [7] χρημ. om P ‖ [9] κ. Ἀσ. om DV ‖ [9] κατήγγειλεν (CE): cf 20 ‖ [11] δὲ] καὶ add V ‖ [13] δώδεκα DS ‖ [14] μαριάμμη P constanter: cf 45, 23 ‖ [15] αὐτοῦ] πάντες οὖν καταλιπόντες — — ἐπ. ὁ φίλιππος (ut 23—25) add P ‖ [16] τε om CP ‖ [18] τοῦ om CQV

Θ = TUY [19] ἁγ.] καὶ πανευφήμου add TY

76 T 109 (3) Ἡ δὲ ἀδελφὴ τοῦ Φιλίππου Μαριάμνη καθεζομένη ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς οἰκίας τοῦ Στάχυος προσεῖχεν τοῖς προσερχομένοις, πείθουσα αὐτοὺς ἐπακροᾶσθαι τῶν ἀποστόλων λεγόντων πρὸς αὐτούς· Ἀδελφοὶ ἡμῶν, υἱοὶ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὑμεῖς ἐστε τὸ πλοῦτος τὸ καλὸν καὶ ἡ ὕπαρξις τῆς ἄνω πόλεως, ἡ τερπνότης τοῦ κατοικητηρίου οὗ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

110 (4) καταπατήσατε τὰς παγίδας τοῦ ἐχθροῦ, τὸν εἱλισσόμενον ὄφιν. στρεβλὴ γάρ ἐστιν ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, ἐπειδὴ τοῦ πονηροῦ υἱός ἐστιν, καὶ ἔστιν ἐν αὐτῷ ἰὸς πονηρίας· πατὴρ δὲ αὐτοῦ ἐστιν ὁ διάβολος ὁ τοῦ θανάτου πρόξενος, μήτηρ δὲ αὐτοῦ ἡ φθορά· ὀργὴ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ καὶ ὄλεθρος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ ἡ ὁδὸς αὐτοῦ ᾅδης. διὸ φεύγετε ἀπ' αὐτοῦ, τοῦ μὴ ἔχοντος ὑπόστασιν, τοῦ ἀμόρ-

109 Ἀδελφοί μου, υἱοὶ τοῦ πατρός μου, ὑμεῖς ἐστε τοῦ γένους μου κατὰ Χριστόν, ὕπαρξις τῆς ἐμῆς πόλεως τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἡ τερπνότης τοῦ κατοικητηρίου μου·

110 διὰ τί αἰχμαλωτεύθητε ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ὑμῶν τοῦ ὄφεως τοῦ εἱλισσομένου καὶ δολοξόου καὶ διεστραμμένου ὄντος; ᾧ οὐ δέδωκεν ὁ θεὸς χεῖρας καὶ πόδας, στρεβλὴ δὲ ἡ πορεία αὐτοῦ, ἐπειδὴ υἱός ἐστιν τοῦ πονηροῦ, ὅτι πατὴρ αὐτοῦ ἐστιν ὁ θάνατος, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ἐστιν ἡ φθορά, καὶ ὄλεθρος ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ. μὴ ἀπέλθητε οὖν ἐν τῇ ἀπωλείᾳ αὐτοῦ. ὑμεῖς γὰρ ἦτε δεδεμένοι ἐν τῇ ἀπιστίᾳ καὶ ἐν τῇ πλάνῃ τοῦ

[6] cf Cor 1, 2, 9

[1] Μαρ.] ἦν add (C)P ‖ [2] Στ.] καὶ add CP ‖ τοὺς προσερχομένους (C)DEPQV(W) ‖ [3] πενθοῦσα P ‖ [3–4] τῶν ἀ. λ. πρ.] δὲ καὶ τὸν ἀπόστολον ἐδίδασκεν γὰρ P ‖ [4] ἀδ. ἡμ.] om P καὶ add MP(W) ‖ υἱ. τ. π. om C ‖ πατρός] μου add P ‖ [5] καὶ om Q: del? cf 16 ‖ ἡ om CP: cf 16 ‖ [7] ἀγ. α.] ἀγαπήσασιν α. καὶ ἀγαπῶσιν DS καὶ ἀγαπήσασιν (ex καταπατ. natum) add QR(V)W καὶ add R δια τί ἠχμαλωτεύθητε ὑ. τ. ἐ. (cf 16) add P ‖ [8] τ. π. τ. ἐ.] αὐτὸν P ‖ ἐχθ.] καὶ add CVW: cf 44, 11; 14; 45, 15; 46, 6; 9; 47, 1; 14; 20; 48, 6 al ‖ [9] εἱλ.] τὸν add P ‖ ὄφιν] ὃν οὐκέδωκεν δ. θ. χ κ. π. (cf 20) add P ‖ ὁδ.] πορία P: cf 20 ‖ [10–11] υἱ. - πρόξ.] ἐστὶν ὁ θάνατος P: cf 22 ‖ πονηρίας - ἐστιν abscisa ab exemplo Cowleyi D ‖ [10] ἰ. (υἱὸς R) πονηρὸς CEQR πονηρὸς ἰ. V [12] μ. δὲ α.] ἡ δὲ μ. α. P ‖ ἡ] ἐστιν ἡ CP ‖ ὀφθ.] ἀδελφοῖς P ‖ [14] διὸ φ. ἀ. α.] μὴ οὖν ἀπατιθῆται τῇ ἀπωλεία α. ὑ. γ. ἐστὲ δεδ. — — ἀτάκτου (ut 23 - 43, 16) P ‖ φεύγ.] φθέγγεται V

[16] ⟨ἡ⟩ ὕπ.? cf 5 ‖ [21] υἱ.] ἰὸς U ‖ ὅτι ⟨ὁ⟩?? cf 11; 22 [23]–43,[25] μὴ - δόλον om Y

φου, τοῦ μὴ ἔχοντος μορφὴν ἐν πάσῃ τῇ κτίσει, εἴτε ἐν τῷ οὐρανῷ εἴτε ἐν τῇ γῇ, εἴτε ἐν τοῖς πετεινοῖς εἴτε ἐν τοῖς κτήνεσιν. πάντα γὰρ ἀποστρέφονται τῆς μορφῆς αὐτοῦ· καὶ γὰρ ἐν τοῖς κτήνεσιν καὶ πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ ἔστιν ἡ γνῶσις αὐτοῦ ὅτι σύρει ὁ ὄφις τὴν κοιλίαν αὐτοῦ καὶ τὸ στῆθος· ἔστιν δὲ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ὁ τάρταρος, καὶ ἐν τῷ σκότει βαδίζει, ἐπειδὴ οὐκ ἔχει παρρησίαν ἐν οὐδενί. φεύγετε οὖν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα μὴ ὁ ἰὸς αὐτοῦ ἐκχυθῇ ἐπὶ τὸ στόμα ὑμῶν.

111 (5) γίνεσθε δὲ μᾶλλον πιστοί, σεμνοί, ἀγαθοεργεῖς, μὴ | ἔχοντες δόλον. ἐξάρατε τὸ πονηρὸν σύστημα ἀφ' ἑαυτῶν, 77 T
τοῦτ' ἔστιν τὰς κακίας ἐπιθυμίας, δι' ὧν ἐγέννησεν ὁ ὄφις ὁ πονηρὸς δράκων ὁ ἀρχέκακος νομὴν ἀπωλείας καὶ θανάτου τῇ ψυχῇ, ἐπειδὴ ἡ τῶν κακῶν ἐπιθυμία πᾶσα ἐξ αὐτοῦ προελήλυθεν, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ῥίζα τῆς ἀνομίας, τὸ σύστημα

υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ ἀτάκτου καὶ μὴ ἔχοντος ὑπόστασιν, τοῦ ἀμ. καὶ μὴ ἔχ. μ. ἐν π. τῇ κτίσει τῇ οὔσῃ εἴτε — — γῇ εἴτε ἐν | τοῖς ἰχθύσιν τοῖς οὖσιν ἐν τοῖς ὕδασιν. ἀλλὰ ἐὰν ἴδητε αὐτόν, 142 T
φεύγετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ οὐκ ἔχει τὸ ὁμοίωμα αὐτοῦ τοῖς ἀνθρώποις· τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἐστιν ἡ ἄβυσσος, καὶ βαδίζει ἐν τῷ σκότει. φεύγετε — — ἐκχυθῇ ἐφ' ὑμᾶς. ἐὰν ἐκχυθῇ ἐπὶ τὸ σῶμα ὑμῶν ὁ ἰὸς αὐτοῦ, πορεύεσθε ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτοῦ.

111 γίνεσθε δὲ μᾶλλον ἐν τῇ ἀληθινῇ θεοσεβείᾳ, ὄντες πιστοί, σεμνοί τε καὶ ἀγαθοί, μὴ ἔχοντες δόλον. φεύγετε ἀπὸ τοῦ δράκοντος τοῦ Σατανᾶ καὶ ἐξάρατε ἀφ' ὑμῶν τὸ πονηρὸν αὐτοῦ σπέρμα, τοῦτ' ἔστιν, τὴν ἐπιθυμίαν, ἐν ᾗ γεννᾷ νόσον

---

[1] τοῦ] καὶ P (om C) ‖ μορφὴν] ὁμοίωμα expectes (cf 19) μήτε ὑπόστασιν add P: cf 16 ‖ [1–2] εἴτε quater] οὔτε P ‖ [2] γῇ] οὔτε ἐν τοῖς ἰχθ. — — ὕδασι (ut 17-18) add P: cf 59, 10 ‖ πετ.] τοῦ οὐρανοῦ add QW: cf 4 ‖ [3] πάντα - αὐτοῦ om P ‖ τὴν μορφὴν QRSW: suspectum est, cf 1 ‖ [3–5] κ. γὰρ - γν. αὐτοῦ om QW ‖ [4] τ. οὐρ. om EP: cf 2 ‖ [5] γν.] γύμνωσις DMSV ‖ αὐτοῦ prius om CDESV: del? ‖ [6] ὁ om P ‖ θάνατος V ‖ [8] οὖν] νῦν P ‖ [8–9] τοῦ στόματος CV ‖ [10] σεμνοὶ om QRVW ‖ ἀγαθοεργοὶ MP ‖ [11] σύστεμμα EQ: scr αὐτοῦ σπέρμα?? cf 27 et 15 ‖ [12] τὰς] τὰ S τοῦ C τῆς add CDEQRSVW ‖ κακῇ S κακὰς M recte ut uid: cf 44, 8 ‖ ἐγένετο P ‖ [13] δρ. post ἀρχ. W om CQ ‖ νομὴ P ‖ θάνατον CQW θάνατος P ‖ [15] καὶ om P ‖ ἀν.] ἀπωλείας καὶ C ‖ σύστ.] cf 11

[17] τῇ prius om T ‖ [18] ἐπὰν εἴδετε T ‖ [19] ⟨ἐν⟩ τοῖς? cf 60, 1 ‖ [21] ἐὰν ⟨γὰρ⟩?? ‖ [23] κακία T ‖ [27–44,23] τοῦτ' - σκότει om Y

τῶν κακῶν, ὁ θάνατος τῶν ψυχῶν· ἡ γὰρ ἐπιθυμία τοῦ ἐχθροῦ ὁπλίζεται κατὰ τῶν πιστῶν, ἐξέρχεται δὲ ἀπὸ τοῦ σκότους καὶ πορεύεται ἐν τῷ σκότει, πολεμεῖν ἐπιχειροῦσα τοὺς ἐν τῷ φωτί. αὕτη γάρ ἐστιν ἡ τῆς πλεονεξίας ἀρχή.

112 (6) διὸ ὑμεῖς οἱ θέλοντες πρὸς ἡμᾶς, μᾶλλον δὲ ὅτι ὁ θεὸς παρεγένετο δι' ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ὡς πατὴρ πρὸς ἴδια τέκνα, θέλων ὑμᾶς ἐλεῆσαι καὶ ῥύσασθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πονηρᾶς παγίδος τοῦ ἐχθροῦ, φύγετε τὰς τοῦ ἐχθροῦ κακὰς ἐπιθυμίας καὶ τελείως ἐκβάλετε αὐτὰς ἐκ τοῦ νοὸς ὑμῶν, μισήσαντες φανερῶς τὸν πατέρα τῶν κακῶν, ἀγαπήσαντες δὲ Ἰησοῦν, ὅς ἐστιν φῶς καὶ ζωὴ καὶ ἀλήθεια καὶ σωτὴρ πάντων τῶν αὐτὸν ποθούντων. πρὸς αὐτὸν οὖν προσδραμόντες κρατήσατε αὐτὸν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἵνα ἀναγάγῃ ὑμᾶς ἐκ τοῦ λάκκου τῶν κακῶν, καὶ καθαρίσας στήσῃ ὑμᾶς ἀμώμους ζῶντας ἐν ἀληθείᾳ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

113 (7) Ταῦτα δὲ πάντα ἔλεγεν ὁ Φίλιππος πρὸς τὰ συνελθόντα πλήθη διὰ τὸ ἐκ παλαιῶν τῶν χρόνων σέβειν αὐτοὺς τοὺς ὄφεις καὶ τὴν ἔχιδναν, ὧν καὶ εἰκόνας στήσαντες προσεκύνουν· διὸ καὶ Ὀφιορύμην ἐκάλουν τὴν Ἱεράπολιν. τοῦ-

---

τῇ ψυχῇ· αὐτή ἐστιν ἰὸς τοῦ ὄφεως. ἡ γὰρ ἐπιθυμία ἐκ τοῦ ὄφεώς ἐστιν ἐξ ἀρχῆς, καὶ αὐτή ἐστιν ἡ ὁπλίζουσα ἑαυτὴν κατὰ τῶν πιστῶν· ἐξῆλθεν γὰρ ἀπὸ τοῦ σκότους καὶ πάλιν πορεύεται ἐν τῷ σκότει.

112 ὀφείλετε οὖν ὑμεῖς οἱ ἐλθόντες πρὸς ἡμᾶς, μᾶλλον δὲ δι' ἡμῶν πρὸς τὸν θεόν, ἐκβαλεῖν τὸν ἰὸν τοῦ διαβόλου ἀπὸ τῶν σωμάτων ὑμῶν.

113 Ταῦτα δὲ λέγοντος τοῦ ἀποστόλου ἰδοὺ

[11] cf Io 8, 12; 14, 6 ‖ [14] cf Col 1, 22

---

[1] ὁ θ.] ἡ ἀπώλεια καὶ ὁ θ. *D* ‖ [2–3] τοῦ σκ.] τὸ σκότος *P* ‖ [5] διὸ] δι' οὗ *CP* ‖ θέλ.] ἐλθόντες *QW* (*recte: cf 24 et 6*) ἐλθεῖν *add EM* ‖ ἡμᾶς] ἔρχεσθαι *add V* ‖ [6] ὑμ.] ἡμᾶς *V* ‖ [6–7] ὡς - θέλων *om V* ‖ [7] ἐλ. ἡμᾶς *V* ‖ ὑμᾶς *alt om VW* ‖ [8] φύγ. τ. τ. ἐ. *om (C)P* ‖ φεύγετε *DVW: recte? cf 9; 43, 8* ‖ κακ.] καὶ τῆς *P* ‖ [9] ἐκβάλλετε *PVW: recte? cf 8* ‖ ταύτας *P* ‖ [10] μισήσατε *CW* ‖ ἀγαπήσατε *CPQW* ‖ δὲ] τὸν *CP om E* νοερῶς *add D* ‖ [11] καὶ *postr om CEMQ (R? euan) S: del? cf 14; 42, 8* ‖ [13] ἀγάγῃ *DV* ἀνάγει *E* ‖ τοῦ *om P* ‖ [14] ἀμ.] καὶ *add VW: cf 11* ‖ [16] πάντα *om V* ‖ [17] τὸ] τὸν *P* ‖ ἐκ π.] ἔκπαλαι *RS* ‖ τ. χρ. *om R* ‖ [17–18] σβένειν αὐτῶν *P* ‖ [18] εἰκόνα *(C)MS* ‖ [19] πρ.] προσεφώνουν προσκυνοῦντες αὐτούς *P* ‖ ἱερὰν πόλιν *P*

[20] αὐτή] ἥτις *T: scr* αὕτη?? ‖ [21] αὕτη *Tischendorf* ‖ [25] θεόν] χριστὸν *U: cf 6* ‖ ἐκβάλειν *T* ἐκβάλλειν *Tischendorf*

των δὲ λεγομένων ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, συμπαρόντων αὐτῷ Βαρθολομαίου καὶ Μαριάμνης καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ Στάχυος, ἐπηκροᾶτο πᾶς ὁ λαός, καὶ πολὺ πλῆθος ἐξ αὐτῶν ἀποφυγόντες ἀπὸ τοῦ | ἐχθροῦ ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν 78 T
κύριον καὶ προσετέθησαν τῷ Φιλίππῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτόν. οἱ δὲ πιστοὶ πλεῖον ἐστηρίχθησαν ἐν τῇ ἀγάπῃ τοῦ Χριστοῦ.

114 (8) Νικανόρα δὲ ἡ γυνὴ τοῦ ἀνθυπάτου κλινήρης κατακειμένη ὑπὸ διαφόρων νοσημάτων, μάλιστα τῶν ὀφθαλμῶν, ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου καὶ τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ, ἐπίστευσεν ἐπὶ τὸν κύριον. ἦν γὰρ καὶ πάλαι ἀκούσασα περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπικαλεσαμένη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπηλλάγη τῶν συνεχόντων αὐτῇ πόνων. καὶ ἀναστᾶσα ἐξῆλθεν τῆς οἰκίας αὐτῆς διὰ τῆς πλαγίας θύρας, βασταζομένη ὑπὸ ἰδίων αὐτῆς δούλων ἐν φορείῳ ἀργυρέῳ, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Στάχυος, ὅπου ἦσαν οἱ ἀπόστολοι.

115 (9) Καὶ ὅτε ἦλθεν ἔμπροσθεν τοῦ πυλῶνος τῆς οἰκίας, ἰδοῦσα αὐτὴν Μαριάμνη ἡ ἀδελφὴ Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου, ἐλάλησεν φωνῇ ἑβραϊστὶ πρὸς αὐτὴν ἔμπροσθεν Φιλίππου καὶ Βαρθολομαίου καὶ παντὸς τοῦ πλήθους τῶν

---

114 Νικανόρα ἐξελθοῦσα ἀπὸ τῆς οἰκίας αὐτῆς ἦλθεν μετὰ τῶν δούλων αὐτῆς εἰς τὴν οἰκίαν Στάχυος.

115 Ἐν δὲ τῷ ἐγγίζειν αὐτὴν τῇ θύρᾳ τῆς οἰκίας ἰδοὺ Μαριάμνη ἐλάλησεν αὐτῇ συριακῇ διαλέκτῳ· Ἑλικομαεῖ, κασμᾶ, ἠταά, μαριαχά, χαμαστραΐ, καλιχαμά. Ἐφανέρωσεν

---

[1] συμπαρόντος CV ‖ αὐτοῦ V ‖ [4] ἀπὸ] ἐκ CD ‖ ἐπεστρέφοντο P ‖ [5] κύρ.] ἰησοῦν M ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν add W: cf 10 ‖ [6] πλέον (D)P ‖ [7] νικάνορα CD νικάνωρα QW constanter ‖ [8] μάλ.] καὶ μάλ. V: cf 48, 1 ‖ [9] τὰ om CMV: cf 11 ‖ τοῦ prius om V ‖ [10] κύρ.] ἰησοῦν QVW ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν add R: cf 5; 65, 8 ‖ [11] πρόπαλαι P (om C) ‖ ἀκ.] τὰ add W: cf 9 ‖ καὶ om P ‖ [12] αὐτῇ] αὐτὴν Tischendorf fort recte ‖ [14] ἰδ.] τῶν CR ‖ δούλ. αὐτ. R ‖ αὐτῆς om MP: cf 26, 12 ‖ [14–16] ἦλθεν - ὅτε om C ‖ [14] εἰσῆλθεν P ‖ [15] οἱ] καὶ οἱ DS ‖ ἀπ.] τοῦτο δὲ ἤδην (l ἤδη?) δεύτερον add P ‖ [17–18] τ. ἀπ. φιλ. P ‖ [17–19] τ. ἀπ. - Φ. om C ‖ [18] φ. ἑβ. π. α.] αὐτῇ ἑβ. R ‖ φ. ἑβ.] ἐν φ. ἑβ. DM ἐν φ. τῇ ἑβ. E φ. ἑβραΐδη Q φ. εβραικη W (sed φ. ἑβραιστῇ Vatic 808) τῇ ἑβραΐδι διαλέκτω P: cf 47, 2 ‖ φ.] scr ⟨μετὰ⟩ φωνῆς?? φ. ⟨μεγάλῃ⟩?? ⟨μεγάλῃ τῇ⟩ φωνῇ?? (cf 51, 7; 28, 21; Am 56, 11) an del? ‖ ἔμπ.] τοῦ add P ‖ [19–46, 1] Φ. - λέγ.] τῶν ἀποστόλων R

[20] νικάνορα TUY (constanter) ἡ Νικ. Tischendorf ‖ [23] μαριάμμη U et sic passim: cf 41, 14 ‖ αὐτῇ] ἐν τῇ U ‖ [24] κοσμᾶ T ‖ χαμ. καλ. om T καλιχαμαά U

πεπιστευκότων λέγουσα· Ἀλικαμάν, ἰκασαμέ, μαρμαρί, ἰαχαμάν, μαστρανάν, ἀχαμάν· Ὅ ἐστιν Ὦ θυγάτηρ τοῦ πατρός, σὺ εἶ κυρία μου, σὺ ἐδόθης ἐνεχυρίασμα τῷ ὄφει· ἀλλ' ἦλθεν Ἰησοῦς ὁ λυτρωτὴς ἡμῶν ῥύσασθαί σε δι' ἡμῶν, διαρρῆξαι τοὺς δεσμούς σου καὶ τεμεῖν αὐτοὺς καὶ ἐκτῖλαι ἐκ σοῦ ἀπὸ τῆς ῥίζης αὐτῶν, ὅτι σὺ ἀδελφή μου εἶ· μία μήτηρ ἐγέννησεν ἡμᾶς διδύμους. ἐπελάθου τοῦ πατρός σου, ἐπελάθου τῆς τρίβου τῆς ἀγούσης σε εἰς κατοικητήριον τῆς μητρός σου, γεναμένη ἐν πλάνῃ· ἐγκατέλιπες τὸν ναὸν ἐκείνης τῆς ἀπάτης τῆς προσκαίρου δόξης, καὶ ἦλθες πρὸς ἡμᾶς φυγοῦσα τὸν
79 T ἐχθρόν, ὅτι αὐτός ἐστιν τὸ κατοικητή|ριον τοῦ θανάτου. ἰδοὺ δὴ ἦλθεν ὁ λυτρωτής σου ἵνα σε λυτρώσηται· ἀνέτειλέν σοι ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης Χριστὸς ἵνα σε φωτίσῃ.

116 (10) Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσεν ἡ Νικανόρα ἑστῶσα πρὸ τῶν θυρῶν, ἐπαρρησιάσατο ἐνώπιον πάντων κράζουσα καὶ

δὲ τοὺς λόγους αὐτῆς λέγουσα· Ὦ ἡ θυγάτηρ τοῦ πνεύματος, σὺ εἶ ἡ κυρία μου ἡ δοθεῖσα ἐπ' ἐνεχύρῳ τῷ ὄφει· ἦλθον δὲ ἐγὼ ῥύσασθαί σε· διαρρήξω τοὺς δεσμούς σου καὶ τεμῶ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ῥίζης αὐτῶν. ἰδοὺ ἦλθεν ὁ λυτρωτὴς ὁ ῥυόμενός σε· ἰδοὺ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης ἵνα σε φωτίσῃ.

116 Ταῦτα δὲ αὐτῆς λεγούσης ἦλθεν ὁ τυραννογνόφος τρέχων καὶ ἀσθμαίνων. ἡ δὲ Νικανόρα οὖσα πρὸ τῶν θυρῶν ἤκουσεν ταῦτα καὶ ἐπαρρησιάσατο — — λέγουσα· Ἐγὼ

[12] cf Mal 4, 2

---

[1] λέγ.] οὕτως add RW ‖ [1–2] ἀλικ. - ἐστιν] om VW ‖ [1] ἀληκαμάν M ἀλημακάν P ‖ ηκασαμε P ἰκασαμαί D ἠκάσαμεν C ἰσακαμέ E ‖ μαρμαρή P ‖ ἡ ἀχαμμάν S ἰχαμάν E ἠχαμανῆ C ἰαχι .... (reliquis ab exemplo Cowleyi abscisis) D ναχαμὰν P ‖ [2] μαστρ. - ἐστιν om S ‖ ματρανάν Q om C(D?) ‖ ἀχαμμάν EQR om C partim abscis D ‖ ὅ] ὥς Q τουτ P ‖ ὦ om P ‖ θύγατερ MRSW ‖ [3] εἶ] ἡ P εἶ ἡ QRS: cf 17 ‖ σὺ alt] καὶ W om P ‖ ἐνέχυρον PR ἐνσχυρίασμα E ἰσχυρίασμα Q ἐνχυρίασμα D ‖ [4] Ἰ.] χριστὸς add W ‖ ῥύσ. - ἡμ. om V ‖ διαρρήξας P ‖ [5] σου] τῶν παθῶν add W ‖ [5–6] ἐκτ. - ὅτι] ἰδοὺ (?) R ‖ [5] ἐκ om PQW ‖ σοῦ] σε QW μέσου C ‖ [5] αὐτοὺς P ‖ μία] καὶ μία RW ‖ [8] εἰσαγούσης S ‖ σε om EMV ‖ γενομένη CM om R ‖ [9] ⟨ἀλλ'⟩ ἐγκατέλιπες?? cf Lipsius II 2 p 18 ‖ ἐκεῖνον QRVW ‖ ἀπατηλῆς QW καὶ add EMQW ‖ [10] τῆς om QW ‖ [12] δὴ] δὲ EPV om (C)QRW ‖ λυτρώσεται P ‖ σοι om P ‖ [13] Χρ. om C: del? cf 20

[16] ἡ om TY ‖ [17] εἶ ἡ] εἶ TY: cf 3 ‖ [22–23] ταῦτα - ἀσθ. del: cf 14 et 47, 26 - 27

λέγουσα ὅτι Ἐγὼ Ἑβραία εἰμί, θυγάτηρ Ἑβραίων· λάλησον μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ διαλέκτῳ τῶν πατέρων μου. ἀκούσασα γὰρ τοῦ κηρύγματος τῶν πατέρων μου ἰάθην εὐθέως ἀπὸ τῆς νόσου καὶ τῶν περιεχουσῶν με ὀδυνῶν. προσκυνῶ οὖν τὴν ἀγαθότητα τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐποίησεν ὑμᾶς σκυλῆναι ἄχρι τῆς πόλεως ταύτης διὰ τὸν ἀληθινὸν αὐτοῦ λίθον τὸν ἔντιμον, ἵνα δι' ὑμῶν δεξώμεθα τὴν γνῶσιν αὐτοῦ καὶ ζήσωμεν σὺν ὑμῖν πιστεύσαντες εἰς αὐτόν.

117 (11) *Ταῦτα εἰπούσης τῆς Νικανόρας, προσηύξατο περὶ αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν ὁ ἀπόστολος Φίλιππος ἅμα Βαρθολομαίῳ καὶ Μαριάμνῃ καὶ τοῖς σὺν αὐτοῖς λέγων· Ὁ ζωοποιῶν τοὺς νεκροὺς Χριστὲ Ἰησοῦ δέσποτα, ὁ ἐλευθερώσας ἡμᾶς διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐκ τῆς δουλείας τοῦ θανάτου, ῥῦσαι αὐτὴν ἐκ τῆς πλάνης τοῦ ἐχθροῦ τελείως, ζωοποίησον αὐτὴν ἐν τῇ ζωῇ σου καὶ τελείωσον αὐτὴν ἐν τῇ τελειότητί σου, ἵνα πορευθῇ εἰς τὴν χώραν τῶν πατέρων αὐτῆς ἐν ἐλευθερίᾳ, ἔχουσα κλῆρον ἐν τῇ ἀγαθότητί σου κύριε Ἰησοῦ.*

118 (12) *Πάντων δὲ ἀναπεμψάντων τὸ ἀμὴν ἅμα τῷ ἀποστόλῳ Φιλίππῳ, ἰδοὺ ἦλθεν ὁ τύραννος, ὁ ἀνὴρ τῆς Νικανόρας, ὡς ἵππος ἀδάμαστος μεμηνώς, καὶ ἐπιλαβόμενος τῶν ἱματίων τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἐβόα λέγων· Ὦ Νικανόρα, μὴ οὐκ ἀφῆκά σε ἐπὶ τῆς κλίνης οὖσαν; πῶς τοσαύτην δύναμιν*

— — μου, ὅτι ἤκουσα τοῦ κηρύγματος ὑμῶν καὶ ἰάθην ἀπὸ τῆς νόσου μου | ταύτης. προσκυνῶ καὶ δοξάζω τὴν ἀγαθ. — — ἄχρι τῆς γῆς ταύτης. 143 T

117 *Ταῦτα δὲ αὐτῆς λεγούσης*

118 *ἦλθεν ὁ τυραννογνόφος τρέχων καὶ ἀσθμαίνων· καὶ ἐπιλαβόμενος τῶν ἱματίων αὐτῆς λέγει· Ὦ — — σε κειμένην ἐπὶ τῆς κλίνης ἐπὶ τῆς νόσου σου; πόθεν οὖν εὗρες τὴν δύ-*

[6] cf Ies 28, 16 Pet 1, 2, 4 ‖ [12] cf Rom 6, 4; 8, 21?

---

[1] *ὅτι om DSW ‖ εἰμί] καὶ add DEMPQSV ‖* [2] *μου om P ‖* [3] *μου om P(CW) ‖ ἰάθη P ‖* [4] *νόσου] μου add V ‖* [5] *ἡμᾶς CPR ‖* [7] *ζησώμεθα M: scr ζησόμεθα (et δεξόμεθα)??? ‖* [10] *ὑπὲρ DQRSVW (om C): cf 36, 8; 56, 6 ‖* [11] *λέγοντες P ‖* [14] *αὐτὴν] καὶ ταύτην PW ‖* [14–15] *τελ. - καὶ om P ‖* [14] *τελ.] καὶ add W ‖* [15] *ἐν - αὐτὴν om V ‖* [16] *εὑρεθῇ P ‖ τ. πατ. om QW ‖* [17] *Ἰ.] χριστὲ add DEW ‖* [19] *ἦλθεν] καὶ add V ‖* [20] *ἀδ.] καὶ add V ‖* [21] *μὴ om CDSW ‖* [22] *πῶς] οὖν add EVW ‖* [22–48,1] *ἔ. δ. M*

[24] *ταύτης om U ‖* [27] *τύραννος TY: cf 46, 22; 49, 19; 50, 20; 51, 16; 70, 18 ‖ τρ. κ. ἀ. om TY: cf 46, 23 ‖* [29] *ἐ. τ. κλ. om U ‖ ἐπὶ alt] ἀπὸ Tischendorf: cf 48, 1 ‖ σου om U: cf 24*

ἔσχες ἐλθεῖν πρὸς τοὺς μάγους τούτους; πῶς δὲ ἀπὸ τῆς φλεγμονῆς τῶν ὀφθαλμῶν σου; νῦν οὖν ἐὰν μή μοι εἴπῃς τίς ἐστιν ὁ ἰατρός σου καὶ τί τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τιμωρήσομαί σε
80 T διαφόροις τιμωρίαις καὶ οὐ σπλαγ|χνισθήσομαι ἐπὶ σοί.

119 (13) Ἡ δὲ ἀποκριθεῖσα λέγει αὐτῷ· Ὦ τύραννε, ἔκβαλε ἀπὸ σοῦ τὴν τυραννίδα σου ταύτην, ἐπιλάθου τῆς πονηρίας σου ταύτης, ἐγκατάλιπε τὸν βίον τοῦτον τὸν πρόσκαιρον, ἀπόθου τὸ θηριῶδες τῆς φαύλης σου γνώμης, φύγε τὸν δράκοντα τὸν πικρὸν καὶ τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ, ῥῖψον ἀπὸ σοῦ τὰ ἔργα καὶ τὸ βέλος τοῦ ἀνθρωποκτόνου ὄφεως, παραίτησαι τὰς μυσαρὰς καὶ κακὰς θυσίας τῶν εἰδώλων, αἵτινές εἰσιν γεωργία τοῦ ἐχθροῦ, ὁ σκοτεινὸς φραγμός· περιποίησαι δὲ ἑαυτῷ βίον σεμνὸν καὶ ἄρυπον, ἵνα γενόμενος ἐν ἁγιασμῷ

ναμιν ταύτην καὶ τὴν ἰσχὺν ὥστε δυνηθῆναί σε ἐλθεῖν πρὸς τοὺς μάγους τοὺς ἀνθρώπους τούτους; ἐὰν μὴ οὖν εἴπῃς τίς ἐστιν ὁ ἰατρός, τιμωρήσομαί σε πολλαῖς τιμωρίαις.

119 Ἀποκριθεῖσα δὲ ἡ Νικανόρα εἶπεν· Ὦ τυραννογνόφε, ἔκβαλε ἀπὸ σεαυτοῦ τὴν τυραννίδα ταύτην καὶ ἐπιλάθου τῶν ἔργων σου τῶν πονηρῶν καὶ ἐγκατάλιπε τὸν βίον τὸν πρόσκαιρον τοῦτον καὶ ἀπόθου τὴν δόξαν τὴν ματαίαν, ὅτι παρέρχεται ὡς σκιά· ζήτησον δὲ μᾶλλον τὰ ὄντα αἰώνια, καὶ ἔπαρον ἀπὸ σεαυτοῦ τὸ θηριῶδες καὶ ἀσελγὲς ἔργον τῆς αἰσχρᾶς ἐπιθυμίας, καὶ παραίτησαι τὴν κακὴν συνουσίαν, ἥτις ἐστὶν γεωργία τοῦ θανάτου, ὁ φραγμὸς ὁ σκοτεινός, καὶ κατάστρεψον τὸ μεσότοιχον τῆς φθορᾶς, καὶ περιποίησαι σεαυτῷ β. σ. κ. ἄρ., ἵνα γενώμεθα ἐν ἁγιασμῷ διὰ παντός.

---

[1] ἐλθ.] τοῦ ἐλθ. DSW καὶ ἦλθες R σε add DQSV ‖ πῶς δὲ] μάλιστα Q καὶ μάλιστα W (cf 45, 8) λάθῃς add EPR fort recte: certe intercid uerbum ‖ [2] σου] λάθῃς add M ἠλευθερώθης add S ἐκουφίσθης add V θεραπευθεῖσα βλέπεις add D ἦλθες ἐνταῦθα add C ‖ [3] σε] σοι RV ‖ [5] ἔκβαλλε C: cf 6 ‖ [6] σου om CP: cf 7; 49, 6 ‖ ταύτ.] καὶ add SVW: cf 18; 7, 8; 47, 14; 42, 8 ‖ [7] ἐγκατάλειπε DPQW: cf 5; 8 ‖ [8] τὸ φαῦλον τῆς θηριόδου S ‖ φαύλου QR ‖ φεῦγε CEMP: cf 7 ‖ [9] πονηρὸν EM ‖ τὰς] πικρὰς add E ‖ [10] τὸ ἔργον P τὰ ὄργανα QRW ‖ [11] κακ. θ.] ἐναγεῖς κακίας V [12] γεώργια CD (cf 24) γεωργίαι P ‖ scr ὁ φρ. ὁ σκ.? cf 24 et S ‖ ὁ] καὶ QV καὶ ὁ W (cf 42, 8) ὅς ἐστι R om C ‖ σκ.] ὁ add S ‖ [13] σεαυτῷ SW (cf 26) σεαυτὸν V αὐτῷ C αὐτοῦ DE ‖ γενάμενος PQ

[15] scr τ. ἀ. τ. τ. μάγ.? ‖ [17] τυραννοτρόφε TY: cf 47, 27 ‖ [18] σε.] σοί T: cf 6 et 22 ‖ [21] ὄντα om TY ‖ [23] κενὴν TY ‖ [24–25] ἥτις - φθ. om Y [24] γεώργιον U

δυνηθῇς γνῶναι τὸν ἰατρόν μου καὶ χωρῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἐὰν οὖν θέλῃς παρὰ σοί με εἶναι, εὐτρέπισον σεαυτὸν μένειν ἐν ἁγνείᾳ καὶ ἐγκρατείᾳ καὶ ἐν φόβῳ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ, καὶ συνοικήσω σοι τὸν ἅπαντα χρόνον· μόνον καθάρισον σεαυτὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων καὶ παντὸς ῥύπου αὐτῶν.

120 (14) Ὡς δὲ ἤκουσεν τῶν λόγων αὐτῆς τούτων ὁ τύραννος, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἐπελάβετο τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς καὶ ἔσυρεν αὐτὴν λακτίζων αὐτὴν καὶ λέγων· Καλόν σοί ἐστιν ἀναιρεθῆναι ἐν ξίφει ἢ ὁρᾶσθαί σε παρ' ἐμοῦ πορνεύουσαν μετὰ τῶν ξένων τούτων τῶν μάγων. ὁρῶ σε γὰρ ὅτι ἐγένου ἐν τῇ μανίᾳ τούτων τῶν πλάνων· σὲ οὖν πρῶτον ἀνελῶ κακῶς, καὶ τότε τούτων οὐ φεισάμενος κακῶς ἐνυβρίσας κακίστως ἀποκτενῶ. Καὶ στραφεὶς εἶπεν τοῖς περὶ αὐτόν· Ἐξαγάγετέ μοι τοὺς μάγους τοὺς ἐπιθέτας ἐκείνους. Εἰσδραμόντες δὲ οἱ δήμιοι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Στάχυος καὶ κρατήσαντες τὸν ἀπόστολον Φίλιππον καὶ τὸν Βαρθολομαῖον

ἐὰν οὖν θέλῃς παρὰ σοί με μένειν ἐν ἐγκρατείᾳ, οἰκήσω σὺν σοί.

120 Ὡς δὲ ἤκουσεν τοὺς λόγους τούτους ὁ τυραννογνόφος, ἐπιλαβόμενος τ. τρ. τ. κεφ. αὐτῆς ἔσυρεν αὐτὴν λακτίζων καὶ λέγων — — ἐν τῷ ξίφει μου μᾶλλον ἢ ὁρᾶν σε μετὰ τ. ξ. τ. τ. μάγων καὶ πλάνων. σὲ οὖν τιμωρήσομαι καὶ τοὺς πλανήσαντάς σε ἀποκτενῶ. Καὶ στραφεὶς μετ' ὀργῆς πρὸς τοὺς δημίους τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ εἶπεν· Ἐνέγκατέ μοι τοὺς ἐπιθέτας τούτους. Συνδραμόντες — — τὸν Φίλιππον κ. τ.

---

[1] κ. χ. - α. om CD ‖ [2] σοῦ CDV ‖ [4] σου V ‖ χρ.] τῆς ζωῆς μου (σου E) add ESW ‖ μόνον om Q(R)V(W) ‖ [6] ἤκου P ‖ τὸν λόγον τοῦτον ES ‖ αὐτῆς om CDEQRSVW: cf 48, 7 ‖ [7] τυραννογνόφος P: cf 47, 19; 27 ‖ ὁ ἀν. α. del?? cf 47, 19 ‖ [8] α. λ. α.] λ. α. CP α. λ. QW α. E ‖ [9] σοί] σε V ‖ ἔσται PW ‖ ἐν] σε C om SV ‖ [10] τ. ξέν. om V ‖ τῶν μ.] καὶ μ. P(W) ‖ [11] μαγεία VW ‖ [12] πρ. om C νῦν add EP τούτων add M ‖ κακ. prius del?? ‖ οὐ] ὁ P ‖ φεισόμενος V φείσομαι CRS ἀλλὰ add QSW καὶ αὐτοὺς add C ‖ [12–13] κ. ἐν.] ἐκνευρίσας P (cf 55, 12??) om R ‖ [13] ἐν. om C ‖ κακ. om CDR ‖ ἀπ. om R ‖ περὶ] περιεστῶσιν περὶ D ‖ [14] αὐτοῦ P ‖ [16] ἀπ. om V: cf 25

[19] τύραννος TY: cf 47, 27 ‖ [23] στρ.] λέγει add U ‖ [24] εἶπεν om U

καὶ τὴν Μαριάμνην ἔσυραν ἄγοντες αὐτοὺς ὅπου ην ὁ ἀνθύπατος. ἠκολούθησεν δὲ καὶ ὁ πιστότατος Στάχυς καὶ πάντες οἱ πιστοί.

121 (15) *Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ὁ ἀνθύπατος ἔβρυξεν τοὺς ὀδόντας*
81 T *αὐτοῦ | λέγων· Βασανίσατε τοὺς μάγους τούτους τοὺς πλανήσαντας πολλὰς γυναῖκας καὶ ἄνδρας νέους τε καὶ νεάνιδας, λέγοντας ἑαυτοὺς θεοσεβεῖς εἶναι, βδέλυγμα ὄντες. Καὶ ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι ὠμοὺς ἱμάντας καὶ τύπτεσθαι τόν τε Φίλιππον καὶ τὸν Βαρθολομαῖον καὶ τὴν Μαριάμνην· καὶ μετὰ τὸ μαστιχθῆναι αὐτοὺς τοῖς ἱμᾶσιν ἐκέλευσεν δεθῆναι τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ σύρεσθαι αὐτοὺς διὰ τῶν πλατειῶν τῆς πόλεως ἕως τῆς πύλης τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν. πολλοὶ δὲ ὄχλοι συνήχθησαν, ὡς σχεδὸν μὴ μεῖναί τινα εἰς οἰκίαν, καὶ ἦσαν πάντες θαυμάζοντες αὐτοὺς ἐπὶ τῇ ὑπομονῇ αὐτῶν, βιαίως καὶ ἀπανθρώπως συρομένων αὐτῶν.*

122 (16) *Ὁ δὲ ἀνθύπατος βασανίσας τοὺς ἁγίους τοὺς ἀμφὶ τὸν ἀπόστολον Φίλιππον ἐκέλευσεν εἰσενεχθῆναι αὐτοὺς*

Β. κ. τ. Μ. σὺν τῷ λεοπάρδῳ καὶ τῷ ἐρίφῳ τῶν αἰγῶν ἐξήνεγκαν σύροντες.

121 *Ὅτε δὲ εἶδεν αὐτοὺς ὁ τυραννογνόφος ἔβρυξεν τ. ὀδ. αὐτοῦ ἐπ' αὐτοὺς λέγων· Σύρατε τ. μάγ. τούτ. καὶ πλάνους τοὺς πλανήσαντας πολλὰς ψυχὰς γυναικῶν καὶ λέγοντας ὅτι*
144 T *Θεο|σεβεῖς ἐσμεν· Καὶ ἐποίησεν ἐνεχθῆναι ἱμάντας· καὶ ἔδησαν τοὺς πόδας αὐτῶν· καὶ προσέταξεν συρῆναι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης ἕως τοῦ ἱεροῦ· πολλοὶ δὲ ὄ. συνήχθησαν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον· ἐθαύμαζον δὲ σφόδρα τον λεόπαρδον καὶ τὸν ἔριφον, ἐπειδὴ ἦσαν λαλοῦντες ὡς ἄνθρωποι.*

122 *Καὶ τινὲς ἀπὸ τοῦ πλήθους ἐπίστευσαν τοῖς λόγοις τῶν ἀποστόλων.*

---

[1] ἔσυρον *VW* ‖ [2] ἠκολούθει *CQW* ‖ στάχυος *CV* ‖ [4] ὁ ἀνθ. αυτ. *V* [5] πλάνους *P* ‖ [6] πολλοὺς ἄ. τε κ. γ. *Q(W)* ‖ [6] νεάν.] καὶ *add VW* τοὺς *add Q* ‖ [7] λέγ. - ὄντες *om S* ‖ εἶναι θεοσ. *V* ‖ βδελύγματα *C(D)EQRV* βδελυκτοὶ *P* ‖ ὄντας *Tischendorf: cf 64, 13; al* ‖ [8] τε *om CD* ‖ [9] τὸν *om DER: cf 49, 16; al* ‖ [10] αὐτοῖς *V* ‖ [11] αὐτῶν] αὐτοῦ *P* ‖ [12] πολύς τε ὄχλος *P* ‖ [13] ὡς - οἰκ. *om R* ‖ εἶναι *EM* ‖ [14] ἅπαντες *QW* ‖ αὐτοὺς *om EQ(R)* ‖ αὐτῶν *om CDPS* καὶ καρτερίᾳ *add VW* ὡς *add E* ‖ βαιβέως *P* ‖ [16–17] τ. ἁγ. - Φ.] τόν τε φίλ. καὶ βαρθολομαῖον καὶ μαριάμμην *P* ‖ [16] τοὺς *alt om V* [17] περὶ *S: cf 45, 5; 49, 13; 54, 1; 51, 5; 90, 7* ‖ ἐνεχθῆναι *CMP*

[19] εὑρόντες *U* ‖ [20] τύραννος *TY: cf 47, 27* ‖ [23] ἐποίησαν *TY* ‖ [23–24] κ. ἔδ. - αὐτῶν *om U*

καὶ ἀσφαλισθῆναι εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ εἰδώλου τῆς ἐχίδνης πρὸς τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς, ἕως ἂν βουλεύσηται ποίῳ θανάτῳ ἕκαστον αὐτῶν ἀπολέσῃ. πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν χάριτι τοῦ Χριστοῦ καὶ προσετέθησαν τῷ ἀποστόλῳ Φιλίππῳ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ, ἀποστάντες τοῦ εἰδώλου τῆς ἐχίδνης, καὶ ἐστηρίζοντο ἐν τῇ πίστει μεγαλυνόμενοι ἐν τῇ ὑπομονῇ τῶν ἁγίων, καὶ ὁμοῦ πάντες μετὰ φωνῆς ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες τὸ ἀμήν.

123 (17) Ὅτε δὲ ἐνεκλείσθησαν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς ἐχίδνης ὅ τε Φίλιππος ὁ ἀπόστολος καὶ Βαρθολομαῖος καὶ Μαριάμνη, συνήχθησαν οἱ ἱερεῖς τῆς ἐχίδνης ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ὄχλος πολὺς ὡς ἄνδρες ἑπτακισχίλιοι, καὶ δραμόντες πρὸς τὸν ἀνθύπατον κατεβόων λέγοντες· Ἐκδίκησον ἡμᾶς ἐκ τῶν ξένων καὶ μάγων καὶ φθορέων καὶ πλανησάντων τοὺς ἀνθρώπους. ἀφ' οὗ γὰρ ἐπεδήμησαν εἰς ἡμᾶς, ἐπλήσθη ἡ πόλις ἡμῶν

123 Εἶπαν δὲ οἱ ἱερεῖς πρὸς τον τυραννογνόφον· Μάγοι εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι.

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου. 151 T

123 Ὅτε δὲ Φίλιππος ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος κατεκλείσθη ἐν τῷ ἱερῷ τῆς ἐχίδνης ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος, ὡσαύτως καὶ ὁ Βαρθολομαῖος καὶ ἡ Μαριάμνη καὶ ὁ λεόπαρδος καὶ ὁ ἔριφος, συνήχθησαν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἄνδρες ἑπτά, κ. δρ. ἐπὶ τ. ἀνθ. κατεβόων· Ὦ ἀνθύπατε τυραννογνάφε ἐκδίκησον ἡμ. ἀπὸ τ. ξένων ἀνθρώπων τῶν ἀπαιδεύτων κ. φθορ. κ. μάγ. καὶ πλανώντων τοὺς ὄχλους. ἀφ' οὗ γ. ἐπ. εἰς

---

[1] κ. ἀσφ. post ἐχίδνης W post αὐτῆς (2) Q om C ‖ τῆς ἐχ. τ. εἰδωλου P ‖ [1–5] πρὸς - ἐχίδνης om V ‖ [3] ἀπολέσει CDMQRS(?) ‖ ἐπ.] τῇ add (C)PQS ‖ [3–4] χ. τ. Χ.] ἐπὶ τὸν κύριον R ‖ [5] σὺν] περὶ RS (om C): cf 50, 17 ‖ αὐτὸν R om C ‖ καὶ] οἱ δὲ ἅγιοι V ‖ [6] πίστει] τοῦ χριστοῦ add V ‖ [7] μιᾷ φωνῇ C om DRS ‖ [8] τὸ ἀμ. om V

Γ = CMPQRSVW [9] ἐκλείσθησαν MP(R) ‖ [10] Β.] ὁ β. W: cf 62, 1 ‖ Μ.] ἡ μ. CW: cf 50, 1; 9; 62, 1; al ‖ [11] συνεχύθησαν V ‖ [12] ἄνδ. ὡς W ἄνδ. ὡσεὶ C ‖ ὡσεὶ R ‖ ἑπτακόσιοι V ‖ [13] καταβόων P κατεβόουν CQR ‖ [13] ἐκ] ἀπὸ P ‖ καὶ] τούτων τῶν CS τούτων καὶ W ‖ [14] πλανόντων PQW: cf 25; 50, 6 ‖ ἀνθρ.] ὄχλους CS ‖ [15] εἰς] πρὸς CS: cf 25

Θ = TUY [16] τύραννον TY: cf 47, 27

Δ = BDEF [18] Μ. - Φ. om DE: cf 41, 2 ‖ [19–20] Φ. - ὡσ.] ἐνεκλείσθησαν ἐν τῷ ἱ. τ. ἐ. φ. ὁ ἀπ. D(E) dein fere cum Γ pergit usque ad 54, 8 E ‖ [19] δὲ] ὁ F ‖ [21] ὁ λ.] τὰ δύο ζῶα ὁ λ. D ‖ [22] ὡς om D ‖ [23] κατεβόουν BD τυραννογράφε DF τυραννογνόφε Tischendorf recte (cf 16 cet): an del? ‖ [25] καὶ πλ.] τῶν πλ. D non male sed cf 14 ‖ πλανούντων F ‖ εἰς] πρὸς D: cf 15

πάσης κακῆς πράξεως· ἀπέκτειναν δὲ καὶ τοὺς ὄφεις τοὺς υἱοὺς τῆς θεᾶς ἡμῶν· ἔκλεισαν δὲ καὶ τὸ ἱερόν, καὶ ἠρήμωται 82 T *ὁ βωμός· καὶ οὐχ εὑρήκαμεν προσενηνεγμέ|νον οἶνον ἵνα πιοῦσα ἡ ἔχιδνα ὑπνώσῃ. εἰ δὲ θέλεις γνῶναι ὅτι ὄντως μάγοι εἰσίν, βλέψον καὶ ἴδε πῶς ἡμᾶς θέλουσιν μαγεῦσαι, λέγοντες Ζήσατε ἐν ἁγνείᾳ καὶ σεμνότητι, πιστεύσαντες τῷ θεῷ, πῶς δὲ καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, πῶς δὲ καὶ οἱ δράκοντες οὐκ ἐτύφλωσαν αὐτοὺς ἢ καὶ ἀνεῖλαν αὐτούς, πῶς δὲ καὶ τὸ αἷμα αὐτῶν οὐκ ἔπιον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ τηροῦντες τὴν πόλιν ἡμῶν ἀπὸ παντὸς ξένου ὑπὸ τούτων κατεβλήθησαν.*

124 (18) *Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἀνθύπατος πλεῖον ἐξε-*

---

124 *Καὶ ἀκούσας ταῦτα ἐξεκαύθη τῷ θυμῷ καὶ ἐπλήσθη ὀργῆς.*

ἡμ. ἐπλ. ἡ πόλις πάσης ἀχρήστου πράξεως αὐτῶν· ἀπ. — — ἱερὸν ἡμῶν κ. ἠρ. ὁ βωμός· κ. οὐχ εὑρήκαμεν οἶνον μεμιγμένον ἵνα π. ἡ ἔ. ὑπνώσῃ· πολλαὶ δὲ νύμφαι καὶ γυναῖκες ἀπῆλθον πρὸς αὐτοὺς καὶ ἀφῆκαν τοὺς ἄνδρας. εἰ δὲ θέλ. — — βλ. κ. ἴδε τὸν λεόπαρδον καὶ τὸν ἔριφον ἀνθρωπίνως λαλοῦντας· ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς θέλουσιν — — ἐν ἁγνείᾳ, πιστεύσαντες — ἐτ. αὐτοὺς καὶ ἀνεῖλον, πῶς — — ἔπιον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τούτων τῶν μάγων κατεβλήθησαν, εἰ καὶ αὐτά εἰσιν ἐν τέχνῃ μαγικῇ, ἐν ὅλῃ γὰρ τῇ κτίσει οὐκ ἐφάνη οὕτως ἀλλαγῆναι φύσιν καὶ φωνήν, ὅτι τὰ πετεινὰ πέτανται κατὰ τὸ ἴδιον εἶδος καὶ τὰ τετράποδα καὶ τὰ κτήνη καὶ πᾶν ὃ ἔστιν ἐν τῇ ἰδίᾳ γενέσει, πῶς δὲ καὶ ὁ λεόπαρδος καὶ ὁ ἔριφος ὁμιλοῦσιν αὐτοῖς, ἐκπληττόμεθα.

152 T 124 *Ἀκούσας — — πλεῖον ἐξεκαύθη τ. θ. ὀργῆς τε καὶ*

---

[2] *ἐρήμωται E(P)QV (om C): cf 15* ‖ [3] *εὑρίσκομεν C(W)* ‖ *προσηνεγμένον PS προσενηνεγκεμένον V(R?) προσηκάμενόν Q(W) νῦν αἰνιγμένον C: cf 15* ‖ [5] *κ. ἴδε om P* ‖ *λέγ.] ὅτι add W* ‖ [6] *πῶς δὲ] ἡμεῖς δὲ θαυμάζομεν πῶς (cf 26) W perperam* ‖ [7] *πόλ.] ἡμῶν add W: cf 9* ‖ *καὶ alt om V* ‖ [8] *ἢ κ. ἀ. α. om V* ‖ *ἢ] ει P om W* ‖ *ἀνεῖλον MRSW (om C): cf 57,7* ‖ *αὐτούς om W* ‖ [9] *ἔπιαν EQS* ‖ *αὐτοὶ om C οἱ δράκοντες add V* ‖ *ἡμῶν om PS: cf 7* ‖ [10] *κατ.] τῶν μάγων add W* ‖ [11] *πλέον EPW (om C): cf 27*

[15] *κ. ἠρ. ὁ β. om F* ‖ *ἐρήμοτε D: cf 2* ‖ *βωμ.] ἡμῶν add D* ‖ *εὕραμεν D* ‖ *μεμ. om BF: scr προσενηνεγμένον (cf 3)??* ‖ [16] *ἀπῆλθαν D* ‖ [17] *ἄνδ.] ἰδίους ἄνδ. D ἄνδ. αὐτῶν F* ‖ [18] *λαλοῦντα B* ‖ [20] *κ. ἀν. α. et add ἐκπλιττόμεθα D: cf 26* ‖ *αὐτοὶ om B* ‖ [21] *τ. μ. τούτ. D* ‖ *εἰ] ἢ F* ‖ *ταῦτα B* ‖ [21–22] *ἐν τ. μ. εἰσιν F* ‖ [22] *μαγ.] μαγ. πεπραγμένα conicit Tischendorf* ‖ *γὰρ om B* ‖ [23] *ὅτι τὰ] τὰ γὰρ D* ‖ *τὰ om F* ‖ [26] *α.] πρὸς αὐτοὺς D* ‖ *ἐξιστάμεθα D: cf 20* ‖ [27] *πλείω B πλέον DE: cf 11* ‖ [27–53,17] *ὀργῆς - σφ. om D*

καύθη τῷ θυμῷ, ὀργῆς τε καὶ ἀπειλῆς ἐπληρώθη, καὶ ἦν ὀργιζόμενος σφόδρα καὶ λέγων πρὸς τοὺς ἱερεῖς· Τί ὅτι τὴν ἐμὴν ἐμάγευσαν γυναῖκα; καὶ ἐκεῖθέν μοι ξένα ῥήματα ὁμιλεῖ, καὶ διὰ πάσης νυκτὸς εὐχομένη ξενοφωνεῖται φωτὶ καταλαμπομένη, καὶ ἀναστενάζουσα λέγει· Ἦλθέν μοι τὸ ἀληθινὸν φῶς Ἰησοῦς. Κἀγὼ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐμοῦ κοιτῶνος ἐξελθὼν ἠθέλησα διὰ τῆς θυρίδος κατοπτεῦσαι καὶ ἰδεῖν ὅνπερ ἔλεγεν φῶς Ἰησοῦν· καὶ ὥσπερ ἀστραπὴ προσαπήντησέν μοι, ὥστε με παρ' ὀλίγον ἀποτυφλωθῆναι· καὶ ἐξ ἐκείνου λοιπὸν τὴν γυναῖκά μου φοβοῦμαι διὰ τὸν φωτεινὸν αὐτῆς Ἰησοῦν. εἴπατέ μοι ἱερεῖς τί πράξω. Οἱ δὲ εἶπον· Ἀνθύπατε, τάχα οὐκ ἐσμὲν ἱερεῖς· ἀφ' οὗ γὰρ συνέκλεισας αὐτούς, εὐχομένων αὐτῶν οὐ μόνον τὸ ἱερὸν ἐκ θεμελίων ἐσαλεύθη ἀλλὰ τάχα καὶ συμπίπτει.

125 (19) *Τότε προσέταξεν ὁ ἀνθύπατος ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς*

125 *Καὶ προσέταξεν γυμνωθῆναι τὸν Φίλιππον καὶ τὸν*

ἀπειλῆς, καὶ ἦν ὀργιζ. σφόδρα· λέγει πρὸς τ. ἱερεῖς· Τί ὅτι καὶ τὴν ἐμὴν γυναῖκα ἔχουσιν μεθ' ἑαυτῶν; κἀκεῖθεν ξένα ῥήμ. ὁμ. καὶ πᾶσαν νύκταν εὐχομένη ξένῳ φωτὶ καταλάμπεται καὶ ἀναστενάζουσα λ. — — Κἀγὼ δὲ ἐξελθὼν ἀπὸ τ. ἐ. κοιτ. ἠθέλησα διὰ τ. θυρ. ἐνοπτρίσασθαι καὶ ἰδ. ὅπερ ἔλεγεν — — προσυπήντησέν μοι ὡς ἀποτυφλῶσαί με. καὶ ἐξ ἐκείνου τὴν γυν. — — εἴπατέ μοι οὖν ὦ ἱερεῖς — — εἶπον· Ἀ. τ. οὐκ ἐ. ἱ. ἀφ' ἧς γὰρ — — αὐτῶν ὅλον το ἱερὸν σαλεύεται ἐκ θεμ. ἢ τάχα συμπίπτει.

125 Τότε πρ. ὁ ἀ. ἐξελθόντας ἐκ τ. ἱ. τοὺς π. τ. Φ.

---

[2] ὅτι] ὃ P καὶ add C ‖ [3] γ. ἐμάγ. CW ‖ κ. ἐκ.] κἀκεῖθεν P ‖ [4] πάσης] τῆς add CPV: cf 19 ‖ ξένῳ MRV: cf praef ‖ καταλάμπεται M(R? euan) ‖ [6] Ἰ.] ὁ χριστός CS ‖ δὲ om E: cf 20 ‖ [7] ὅπερ C: cf 21 ‖ φῶς] φησιν V om W ‖ [8] Ἰ. om C ‖ προυπήντησέν QV προσυπήντησέν S (euan R): cf 22 ‖ [9] ἀποτ. προ ὀλίγων V ‖ ἐν ὀλίγῳ W ‖ παρ' om PQS ‖ ὀλίγου Q ‖ ἀποτ.] ἀπαυτοῦ φλογισθῆναι P ‖ [9–10] φ. τ. γ. μ. CW ‖ [10] εἴπ.] οὖν add QW ‖ [11] μοι om C ‖ ἱερ.] ὦ ἱερ. R οἱ ἱερ. S ‖ εἶπαν PQ αὐτῷ add MPW ‖ οὐκ] οὐκέτι MQRV ἀπὸ τοῦ νῦν οὐκ W (om C): cf 23 ‖ [13] ἐκ θ. om CQRSV ‖ τάχος (W) om P

[17] ἦν delet Tischendorf ‖ λ.] καὶ λ. D εἶτα λ. F fort recte: cf 58, 26 ‖ [19] πᾶσαν] τὴν add F: cf 4 ‖ νύκτα F recte? cf 81, 12; 61, 20 ‖ [20] στενάζουσα DF ‖ δὲ om D: cf 6 ‖ [21] ἐν. καὶ om D ‖ [22] προαπήντησεν B ὑπήντησέν F scr προσαπήντησέν? cf 8 ‖ ὡς ἀ.] τοῦ τυφλῶσαι D ‖ [23] μοι om F ‖ οὖν om D φησὶν add F ‖ εἶπαν B ‖ οὐκέτι BD: cf 11 ‖ [25] ἢ τ. σ. om D ‖ [26] ἐξελθεῖν D

ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοὺς περὶ τὸν Φίλιππον καὶ ἀναγαγεῖν ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰπὼν τοῖς δημίοις· Ἀποδύσαντες τὸν Φίλιππον διερευνήσατε μή πως εὕρητε αὐτῶν τὰς μαγείας. Ἀπέδυσαν οὖν πρῶτον τὸν Φίλιππον, εἶτα τὸν Βαρθολομαῖον· ἦλθον
83 T δὲ καὶ ἐπὶ τὴν Μαριάμνην, καὶ σύροντες αὐτὴν | ἔλεγον· Γυμνώσωμεν αὐτήν, ἵνα πάντες ἴδωσιν αὐτὴν ὅτι γυνὴ οὖσα πῶς ἀνδράσιν ἐπακολουθεῖ· αὐτὴ γὰρ μάλιστα πάσας τὰς γυναῖκας ἀπατᾷ. Καὶ λέγει ὁ τύραννος πρὸς τοὺς ἱερεῖς· Κηρύξατε ἐν τῇ πόλει κύκλῳ ἵνα ἔλθωσιν πάντες ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, ὅπως ἴδωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς, ὅτι συμπορεύεται μετὰ τῶν μάγων τούτων, καὶ πάντως ὅτι μοιχεύεται ὑπ' αὐτῶν. Ἐκέλευσεν δὲ κρεμασθῆναι τὸν Φίλιππον καὶ τὰ σφυρὰ αὐτοῦ

Βαρθολομαῖον καὶ τὴν Μαριάμνην λέγων· Ἐρευνήσατε αὐτοὺς μή ποτε εὕρητε τὴν μαγείαν αὐτῶν. Γυμνωθέντων δὲ αὐτῶν ὑπὸ τῶν δημίων καὶ τὴν Μαριάμνην κρατήσαντες ἔσυρον λέγοντες· Ἀποκαλύψατε αὐτήν, ἵνα μάθωσιν ὅτι γυνή ἐστιν ἀκολουθοῦσα αὐτούς. Ἐκέλευσεν δὲ ἐλθεῖν σκυτέας καὶ νεῦρα ἰσχυρά· καὶ τρήσαντες τὰ σφυρὰ τοῦ Φιλίππου ἀνήνεγκαν

ἀγαγεῖν εἰς τὸ βῆμα — — διερευνήσατε, ἀλλὰ καὶ ἀμφοτέρους, μή πως εὑρεθῇ τι αὐτῶν τῆς μαγείας — — ἦλθον δὲ ἐπὶ τ. Μ. κ. σύροντες α. ἔλ. Γυμνώσωμεν α., ἵνα π. ἴδωσιν ὅτι γ. οὖσα ἀνδράσιν ἐπ. α. γ. μάλιστα ἐν εὐπρεπείᾳ πάσας τ. γ. — — ὁ τυραννογράφος — — εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν καὶ περικύκλῳ ἵνα ἔ. πάντες οἱ ἄνδρες καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες, ὅπως ἴδ. τ. ἀσχ. αὐτῆς καὶ μάθωσιν ὅτι ψεύδεται λέγουσα ὅτι Οὐκ εἰμὶ γυνή· Ἀλλ' ὡς ἀνὴρ συμπορεύεται αὐτοῖς καὶ πάντως — — διατμηθῆναι, καὶ κομισθῆναι δέκα κόρακας

---

[1] τοὺς] τοῦ V ‖ τὸν om (CR)S(W) ‖ ἀγαγεῖν QRVW (om C) αὐτοὺς add QRSV ‖ [2] τὸν Φ.] αὐτοὺς QW καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ add V καὶ τὸν βαρθολομαῖον καὶ τὴν μαριάμμην add P ‖ [3] ἐρευνήσατε P ‖ μή π. εὕρ. om (C)MQRSVW: cf 14; 20 ‖ αὐτοῦ RS ‖ ἀποδύσαντες MR (om C) ‖ [4] τὸν prius om P ‖ εἶτα] καὶ add QV ‖ [5] δὲ om CMS ‖ σύραντες CV: cf 21 ‖ [6] ὅτι γ. ο. om P ‖ πῶς om W ‖ [7] ἄνδρας P ‖ ἀπάσας MP ‖ [8] μηερεῖς V ‖ [9] ἐν τ. π.] εἰς ὅλην τὴν πόλιν P ‖ κύκλῳ om CW ‖ τε om PS

[14] ἐγύμνωσαν TY ‖ αὐτοὺς TY ‖ [15] οἱ δήμιοι (om ὑπὸ) TY ‖ [17] σκυταίας TUY σκυτάλας Tischendorf ‖ [18] ἀνένεγκαν TU

[19] διάγειν F καὶ ἄγεσθαι D ‖ [21] σύραντες BF: cf 5 ‖ γυμν.] καὶ add BD ‖ [22–23] π. τ. γ. εἰς ἀπρέπειαν DE ‖ [23] τύραννος B: scr τυραννογνόφος? cf 47, 27 ‖ [24] πᾶσαι om D(E) ‖ [26] ὅτι om DE ‖ [27] scr διατερηθῆναι?? cf 18; 55, 1 ‖ δέκα ex δὲ καὶ ortum (cf 55, 1 P) noli tangere

διατρηθῆναι, κομίσαι δὲ κόρακας σιδηροῦς καὶ τὰς πτέρνας αὐτοῦ διαπαρῆναι, καὶ κρεμασθῆναι κατὰ κεφαλῆς ἀπέναντι τοῦ ἱεροῦ ἐπί τινος δένδρου· καὶ τὸν Βαρθολομαῖον ἐκτείναντες ἀπέναντι τοῦ Φιλίππου ἐπερόνησαν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν τῷ τοίχῳ τῆς πύλης τοῦ ἱεροῦ.

126 (20) Ἐμειδίασαν δὲ ἀμφότεροι ὁρῶντες ἀλλήλους ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ Βαρθολομαῖος· ἦσαν γὰρ ὡς οὐ βασανιζόμενοι· αἱ γὰρ κολάσεις αὐτῶν ἦσαν βραβεῖα καὶ στέφανοι. ὅτε δὲ καὶ τὴν Μαριάμνην ἀπέδυσαν, ἰδοὺ εὐθέως ἠλλάγη ἡ ὁμοίωσις τοῦ σώματος αὐτῆς ἐνώπιον πάντων, καὶ εὐθέως ἐγένετο περὶ αὐτὴν νεφέλη πυρὸς ἔμπροσθεν πάντων, καὶ οὐκ

κόρακας καὶ τὰ νεῦρα εἰσήνεγκαν διὰ τῶν πτερνῶν αὐτοῦ καὶ ἐκρέμασαν αὐτὸν κατὰ κεφαλῆς φυτοῦ ὄντος πρὸ τῆς θύρας τοῦ ἱεροῦ. καὶ πασσάλους πήξαντες εἰς τὸν τοῖχον τοῦ ἱεροῦ τὸν Βαρθολομαῖον δήσαντες ποδῶν καὶ χειρῶν ἐξέτειναν γυμνὸν εἰς τὸν τοῖχον.

126 Ὅτε δὲ ἐγύμνωσαν τὴν Μαριάμνην, ἠλλάγη — —

σιδηροῦς· Καὶ διαπείραντες τὰς πτέρνας αὐτοῦ ἀνακρεμάσετε κατὰ κεφαλῆς — — δένδρου· τὸν δὲ Β. ἐκτείνατε ἀπ. τ. Φ. περονήσαντες τὰς χ. αὐτοῦ πορθμήσαντες ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ ἱεροῦ τῆς πύλης. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

126 Ἐμειδίασαν δὲ ἀ. ὁρῶντες — — ὁ Β. ὅτι ἦσαν ἀβασάνιστοι. αἱ γ. — | — Μ. ἀπέδυσαν, ἐνέβλεψαν ἵνα 153 T
ἴδωσιν τὴν γύμνωσιν τοῦ σώματος αὐτῆς· καὶ ἰδοὺ ἠλλάγη εὐθέως ἡ ὁμ. τ. σ. α. ἐνώπιον αὐτῶν καὶ ὁ τύπος αὐτῆς ἐγένετο ὡς κιβωτὸς ὑελίνη γέμουσα φωτὸς καὶ πυρὸς ἔμ-

---

1 δὲ om (C) καὶ add P ‖ τ. πτ.] ἐν ταῖς πτέρναις V ‖ 3 ἐκτείνατε P: cf 19 ‖ 4 ἀπεναντίον P ‖ ἐμπερώνισαν S ἐμπερονήσαντες P ‖ 5 τ. πύλ. om S: del?? cf 58, 12 ‖ 7 ὁ om (C?)PQV: cf 51, 10; 50, 9 ‖ 9 ἰδοὺ om Q(S)V: cf 24 ‖ 10 εὐθ. om VW ‖ 11 π. α. om C

12 κόρας U ‖ 13 φ.] ἐπὶ φ. Tischendorf fort recte: cf 3 ‖ 15 τὸν] ἔασαν αὐτόν τὸν δὲ TY

18 διαπεράσαντες D διαπερωνῆσαι F (om E) ‖ ἀνακρεμάσας B κρεμασθῆναι (D) ἀνακρεμάσασθε Tischendorf fort recte ‖ 19 ἐκτ.] ἐκέλευσεν ἐκτανθῆναι DE ‖ 20 αὐτοῦ] καὶ add DEF ‖ πορθμ. del (dittogr)? ‖ 21 πύλης] ἐκτείνατε add BF ἐκτείλατε add D ‖ 22 ἐνορῶντες (B)F ‖ 23–26 ἐνέβλ. - ἐγένετο] ἐφάνη αὐτοῖς D(E) ‖ 23 ἀνέβλεψαν F ‖ 25 αὐτῶν] αὐτῆς B ‖ 26 ὑελ. et φ. καὶ om D(E): cf 56, 11

ἠδυνήθησαν ἔτι ἐμβλέψαι τὸ σύνολον εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐτύγχανεν ἡ ἁγία Μαριάμνη, ἀλλ' ἔφυγον ἅπαντες ἀπ' αὐτῆς.

127 (21) *Ἐλάλησεν δὲ ὁ Φίλιππος μετὰ Βαρθολομαίου ἐν τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων· Ποῦ ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν Ἰωάννης; ἰδοὺ γὰρ ἐγὼ ἀπολύομαι ἀπὸ τοῦ σώματος, καὶ τίς ὁ εὐξάμενος περὶ ἡμῶν; ὅτι καὶ εἰς τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν Μαριάμνην ἐπεχείρησαν παρὰ τὸ καθῆκον· καὶ ἰδοὺ πῦρ ἔρριψαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Στάχυος, λέγοντες ὅτι Καύσωμεν αὐτήν, ἐπειδὴ ὑπεδέξατο αὐτούς. Θέλεις οὖν Βαρθολομαῖε εἴπωμεν πῦρ ἐλθεῖν ἀπ' οὐρανοῦ καὶ κατακαύσωμεν αὐτούς;* |

αὐτῆς, καὶ ἐγένετο κιβωτὸς ὑελίνη φωτὸς γέμουσα, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἐγγίσαι πρὸς αὐτήν.

127 *Ἐλάλησεν — — Βαρθολομαίου τῇ ἑβ. διαλέκτῳ· Ποῦ ἐστιν Ἰωάννης σήμερον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀνάγκης ἡμῶν; ἰδοὺ γὰρ λυόμεθα ἀπὸ τῶν σωμάτων ἡμῶν, καὶ εὔξεται ὑπὲρ τίνος; καὶ γὰρ εἰς αὐτὴν ἐπεχείρησαν τὴν Μαριάμνην παρὰ τὸ καθῆκον· ἐμαστίγωσαν δὲ τὸν λεόπαρδον καὶ τὸν ἔριφον τῶν αἰγῶν καὶ*
145 T *πῦρ — — τοῦ Στάχυος, ἐπειδὴ ὑπεδέξατο ἡμᾶς.* | *εἴπωμεν τοίνυν ἡμεῖς ἵνα πῦρ καταβῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ καύσῃ αὐτούς;*

προσθεν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠδ. ἔτι ἐγγίσαι κἂν τὸ σύνολον — — ἐτύγχανεν, ἀλλ' ἔφευγον ἅπ. ἀπ' αὐτῆς.

127 *Ἐλάλησεν δὲ ὁ Φ. μετὰ τοῦ Β. τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Ποῦ Ἰωάννης σήμερον; ἰδοὺ γὰρ ἡμεῖς ἀπολυόμεθα τοῦ σ. κ. τίς ὁ ὑπὲρ ἡμῶν εὐξάμενος; ὅτι ἰδοὺ καὶ εἰς τὴν Μ. ἐπ. π. τὸ καθῆκον· ἐβασάνισαν δὲ καὶ τὸν λεόπαρδον καὶ τὸν ἔριφον, καὶ ἰδοὺ πῦρ — — τοῦ Σ. λέγ. ὅτι Κ. α. ἐπειδὴ αὐτὸς ὑπεδέξατο α. Θ. ο. Βαρθολομαῖε καὶ ἡμεῖς εἴπωμεν πῦρ ἐ. ἀπ' οὐρ. κ. καταχ. αὐτούς;*

[9] cf Luc 9, 54

[1] *ἔτι om CRS* ‖ *εἰς] ἢ P (om R)* ‖ [2] *ἁγία om CV* ‖ *πάντες CMP* : [3] *μ. Β.] τῷ βαρθολομαίῳ V(C)* ‖ [4] *ἐν om QSW* ‖ *ἡμῶν om CMQRVW: del?? cf 6* ‖ [5] *scr εὐξόμενος?? cf 15; 24* ‖ [6] *ὑπερ S: cf 47, 10* ‖ [9] *εἴπωμεν om CM* ‖ [10] *ἐλθ.] αἰτήσωμαι C: cf 58, 2* ‖ *ἀπὸ τοῦ οὐρ. P* ‖ *κατακαύσω C κατακαῦσαι PQRW: cf 58, 2*

[12] *προσεγγίσαι U: cf 20; 45, 22; al* ‖ [15] *καὶ - τίνος sana esse negat Tischendorf* ‖ [17] *δὲ] καὶ U: scr δὲ καί? cf 25* ‖ [18] *τοῦ om U: cf 8; 26* [19] *κατ. πῦρ U* ‖ *κατακαύσῃ T fort recte: cf 10; 28; 8; 86, 13*

[20] *προσεγγίσαι DE: cf 12* ‖ [22] *μ. τ. Β.] τῷ βαρθολομαίῳ DE* ‖ *τ. ἑ. δ.] ἑβραϊστὶ D(E)* ‖ [23] *ἀπολλυόμεθα F ἀπολλύμεθα BDE: cf 5; 15* ‖ [24] *τίς] ποῦ F ποῦ add B* ‖ [25–26] *τ. ἔ. κ. τ. λ. BF* ‖ [26] *τοῦ om F: cf 18* ‖ *ὅτι om DEF: cf 8* ‖ [27] *αὐτὸς] πρῶτος add DE* ‖ *Β.] ὦ β. B* ‖ [28] *ἀπ'] ἐξ DEF: cf 10; 19; 58, 2*

128 (22) Ὡς δὲ ταῦτα ἦν λέγων ὁ Φίλιππος, καὶ ἰδοὺ Ἰωάννης εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ὡς συμπολίτης αὐτῶν· καὶ διακινῶν ἐν τῇ πλατείᾳ ἠρώτησεν· Τίνες οὗτοι οἱ ἄνθρωποι, καὶ διὰ τί τιμωροῦνται; Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Μὴ οὐκ εἶ ἐκ τῆς πόλεως ἡμῶν, καὶ ἐρωτᾷς περὶ τῶν ἀνθρώπων τούτων; οἵτινες πολλοὺς ἠδίκησαν, ἔκλεισαν δὲ καὶ τοὺς θεοὺς ἡμῶν, καὶ ἐν τῇ μαγείᾳ αὐτῶν ἀνεῖλον καὶ τοὺς ὄφεις καὶ τοὺς δράκοντας· πολλοὺς δὲ καὶ νεκροὺς ἤγειραν, οἵτινες κατέπληξαν

84 T

128 Καὶ ταῦτα λέγοντος τοῦ Φιλίππου ἰδοὺ — — πόλιν διακινῶν ἐν τῇ πλ., καὶ ἐξήταζεν τοὺς ἐν τῇ πόλει· Τίς ἐστιν ὁ θόρυβος καὶ τίνες οἱ ἄνθρωποι οὗτοι; καὶ τίνος ἕνεκα τιμωροῦνται; Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἧς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ οὔτε ἔγνως ἕνεκα τῶν ἀνθρώπων τούτων, ὅπως ἐτάραξαν τοὺς οἴκους ἡμῶν καὶ τὴν πόλιν δὲ πᾶσαν; ἔτι γε μὴν καὶ τὰς γυναῖκας ἡμῶν ἀποστῆναι ἀνέπεισαν ἀφ' ἡμῶν προφάσει θεοσεβείας ξένον καταγγέλλοντες ὄνομα Χριστόν. ἔκλεισαν δὲ καὶ τὰ ἱερὰ ἡμῶν ἔχοντές τινα μαγείαν μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἀναιροῦσι τοὺς ὄφεις τοὺς ὄντας ἐν τῇ πόλει διὰ ξένων ὀνομασιῶν μὴ ἐγνωσμένων ἡμῖν ποτε. τὸ δὲ κατοικητήριον ἔπηξαν ἐν τῇ οἰκίᾳ Στάχυος τοῦ τυφλοῦ, ὃν καὶ ἐποίησαν ἀναβλέψαι διὰ πτύσματος γυναικὸς ἀκολουθούσης αὐτοῖς·

128 Ὡς — — Φίλιππος, ἰδοὺ Ἰωάννης — — ὡς εἷς τῶν πολιτῶν διακινῶν εἰς τὴν πλατεῖαν, καὶ ἠρώτησεν — — ἡμῶν, καὶ ἐρ. π. τῶν ἀνθρ. τούτων; — — ἔκλεισαν δὲ ἡμῶν καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ ἐν τῇ μ. — — ἐξηγούμενοι. ἔχουσιν δὲ καὶ λεόπαρδον καὶ ἔριφον, καὶ φωνῇ ἀνθρωπίνῃ βοῶσιν κατὰ μικρὸν λέγοντες· Χριστὸς μερὶς ἡμῶν ἡ ἁγία· Καὶ τοῖς ὀπισθίοις ἱστάμενα ποσὶν τοῖς ἐμπροσθίοις τὰ πρόσωπα κατασφραγίζονται καὶ πρὸς ἄλληλα λέγουσιν· Ἡ εἰρήνη τοῦ

[1] ὁ om M ‖ κ. ἰδ.] ἰδ. κ. VW ἰδ. MQRS (om C) ὁ add W: cf 22 ‖ [2] ἦλθεν PS ‖ [5] καὶ] ὅτι QW: cf 24 ‖ [6] ἔκλασαν Q: et ipse conieceram sed cf 16; 24; 52, 2 ‖ [7] ἀνεῖλαν Q: cf 52, 8 ‖ καὶ alt om QVW ‖ [8] δὲ] τε P

[11] ἕνεκεν TY: cf 13; 63, 14 ‖ [12] εἶς TU ‖ [13] ἔγνωκας U ‖ ἕνεκεν TY: cf 11 ‖ [14] δὲ om U ‖ [15] ἔπεισαν U ‖ [16] χριστοῦ TY ‖ [20] οἰκ.] τοῦ add TY

[22] ἰδ.] ὁ add DE: cf 1; 58, 26 ‖ [22–23] ὡς ε. τ. π.] τῶν B ‖ [24] καὶ] ὅτι EF ἐμὲ B: cf 5 ‖ τ. ἀνθρ.] τ. ξένων B om DE ‖ τούτ.] οὗτοι ξένοι εἰσὶν add DE ‖ δὲ] γὰρ DE ‖ [27] χριστὲ B ‖ ἡ om DE ‖ ἅγιοι E ‖ [28] ὀπίσω BF ‖ ἑστῶτα BF ‖ [29] ἀλλήλους D (om E): cf 28 .

ἡμᾶς πολλὰς κολάσεις ἐξηγούμενοι. θέλουσιν δὲ καὶ κρεμάμενοι οὗτοι οἱ ξένοι πῦρ αἰτῆσαι ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατακαῦσαι ἡμᾶς καὶ τὴν πόλιν ἡμῶν.

129 (23) *Εἶτα λέγει ὁ Ἰωάννης· Ἀπέλθωμεν καὶ ὑποδείξατέ μοι αὐτούς. Ἤγαγον οὖν τὸν Ἰωάννην ὡς συμπολίτην αὐτῶν ὅπου ὁ Φίλιππος ἦν· καὶ ἦν ἐκεῖ πλῆθος ὄχλου καὶ ὁ ἀνθύπατος καὶ οἱ ἱερεῖς. καὶ ἰδὼν ὁ Φίλιππος τὸν Ἰωάννην εἶπεν τῷ Βαρθολομαίῳ ἑβραϊστί· Ἀδελφέ, ὁ Ἰωάννης ἦλθεν ὁ εἰς Βαρέκ, ὅπου ἐστὶν τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν. Καὶ ὁ Ἰωάννης εἶδεν τὸν Φίλιππον κατὰ κεφαλῆς κρεμάμενον τῶν σφυρῶν καὶ τῶν πτερνῶν· εἶδεν δὲ καὶ τὸν Βαρθολομαῖον ἐκτεταμένον εἰς τὸν τοῖχον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μυστήριον*

ἐκείνη δέ ἐστιν τάχα ἡ ἔχουσα ὅλην τὴν μαγείαν. ἀκολουθοῦσιν δὲ αὐτοῖς λεόπαρδος καὶ ἔριφος λαλοῦντες ὡς ἄνθρωποι. εἰ δὲ καὶ σὺ τοιαῦτα πράγματα ἑωράκεις, οὐκ εἶχες ταραχθῆναι ἐπὶ τούτοις;

129 *Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν αὐτοῖς· Ὑποδείξατέ μοι αὐτούς. Οἱ δὲ ἤνεγκαν αὐτὸν εἰς τὸ ἱερὸν ἔνθα ὁ Φίλιππος ἐκρέματο. ὁ δὲ Φ. ὡς εἶδεν τὸν Ἰ. λέγει τῷ Β. Ὦ ἀδελφέ μου, ἰδοὺ ἦλθεν ὁ υἱὸς Βαρεγᾶ· Ὅ ἐστιν τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν. ὁ δὲ Ἰ. εἶδεν τὸν Φ. κρεμάμενον κατὰ κεφαλῆς δεδεμένον ἐκ τῶν σφυρῶν αὐτοῦ· εἶδεν δὲ καὶ τ. Β. δεδεμένον εἰς τὸν τ. τ. ἱεροῦ.*

Χριστοῦ καὶ ὁ σταυρὸς αὐτοῦ μεθ' ἡμῶν. Ἔχουσι δὲ κρεμάμενοι καὶ οὗτοι οἱ ξ. — — καταχ. ἡμᾶς.

129 *Εἶτα λ. ὁ Ἰ. Ἀπ. καὶ ὑποδ. — — συμπολίτην ὅπου ἦν ὁ Φ. ἦν δὲ ἐκεῖ πλῆθος ὄχλου — — Ἀδελφέ, ὁ Ἰ. ἦλθεν ὁ εἰς*
154 T *Βαρέκ· Ὅ ἐστιν — — | ζῶν. καὶ ὁ Ἰ. ἰδὼν τὸν Φ. — — εἶδεν δὲ*

[9] cf Io 4, 10; 11 ‖ [20] Marc 3, 17

---

[1] *ἐκφυγόμενοι P ‖ καὶ om P: cf 25 ‖* [6] *αὐτῶν om PQRS(W): cf 57, 2; 60, 10 ‖ ἦν ὁ ἀπόστολος φ. W ‖ ἐκεῖ] κύκλῳ αὐτοῦ V om C ‖ πλ. ὄ.] ὄχλος πολὺς C πλ. πολὺ R πολλοῦ add W ‖* [8] *ὁ om CMQSV: cf 57, 1 ‖* [9] *ὁ om CS: cf 27 ‖ ε. Β.] ἰσβαρέκ R ‖ καὶ ὁ] ὁ δὲ W: cf 21; 28 ‖ ὁ om CS ‖* [10] *ἰδὼν CP: cf 28 ‖ κρεμ.] καὶ add P ἐκ add S (cf 22) ἀπο add W ‖* [11] *δὲ om (C)PS: cf 28*

[17] *ὁ om TY ‖* [18] *ὁ om Y ‖* [19] *ὡς om U ‖ Ἰ.] καὶ add U ἐρχόμενον add Y ‖* [20] *ἀδελφοί U ‖* [22] *ἐκ om U: cf 10*

[24] *αὐτοῦ om B: del? cf 65, 5 ‖* [24–25] *scr καὶ κρ.? cf 1 ‖* [24] *κρ. om F |* [25] *καὶ om DF ‖* [26] *ὁ om B: cf 57, 22 ‖ καὶ om B ‖* [27] *πλ. ὄ.] πολὺ πλ. DE ‖ ὁ alt om B: cf 8; 57, 22 ‖ ὁ extr om DE: cf 9 ‖ εἰς] ἱερεὺς BF ‖* [28] *ὅ - ζ. om DE ‖ καὶ ὁ] ὁ δὲ DE: cf 9 ‖ ἰδ.] scr εἶδεν?? cf 10; 21 ‖ δὲ om DE: cf 11*

τοῦ κρεμασθέντος ἐν μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ἔσται μεθ' ὑμῶν.

130 (24) *Εἶπεν δὲ καὶ τοῖς ἀνθρώποις τῆς πόλεως ἐκείνης*· Ἄνθρωποι οἱ τὴν Ὀφιορύμην Ἱεράπολιν κατοικοῦντες, πολλή ἐστιν ἡ ἄγνοια ἡ οὖσα μεθ' ὑμῶν. ἐπλανήθητε ἐν τῇ ὁδῷ τῆς πλάνης· πνέων ἔπνευσεν εἰς ὑμᾶς ὁ δράκων καὶ ἐτύφλωσεν ὑμᾶς κατὰ τρεῖς τρόπους, τοῦτ' ἔστιν, ἐποίησεν ὑμᾶς τυφλοὺς τῷ σώματι καὶ τυφλοὺς τῇ ψυχῇ καὶ τυφλοὺς τῷ πνεύματι, καὶ ἐπλήγητε ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. ἐμβλέψατε εἰς πᾶσαν τὴν κτίσιν εἴτε ἐν τῇ γῇ εἴτε ἐν τῷ οὐρανῷ εἴτε ἐν τοῖς ὕδασιν,

---

130 *Καὶ εἶπεν τοῖς ἀ. τ. πόλεως*· Ὦ τέκνα τοῦ ὄφεως, πόση ἐστὶν ἡ ἄνοια ὑμῶν ἡ οὖσα μεθ' ὑμῶν· ἢ πόση ἐστὶν ἡ ἄγνοια ὑμῶν ἡ οὖσα μεθ' ὑμῶν· ἐπλάνησεν γὰρ ὑμᾶς ἡ

καὶ — — τοῦ κρεμασθέντος ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ καὶ τοῦ διανεμηθέντος ἐν τῇ σφαίρᾳ τοῦ ἀέρος συνέστηκεν.

130 *Εἶπεν — — ἐκείνης*· Ὦ ἄνθρωποι τῆς Ὀφιορύμου, πόση ἐστὶν ἡ ἄνοια ὑμῶν ἐν ᾗ ἐστέ· πόση ἐστὶν ἡ ἄγνοια ἡ οὖσα μεθ' ὑμῶν· ἐπλανήθητε — — πλάνης· πνέων ἔπνευσεν — — πνεύματι· καὶ ἐπλανήθητε ὑπὸ τοῦ θρησκευομένου ὑφ' ὑμῶν. ἐμβλέψατε — — γῇ εἴτε ἐν τ. ὕδασιν — — ἔχει ὁμοίωσιν ἐν οὐδενί, ὅτι γένος ἐστὶν φθορᾶς καὶ ἐγεννήθη ὁ ὄφις ἀπὸ τῆς χλόης τοῦ ἀέρος· ὅτε γὰρ ἡ πᾶσα ὕλη ἐξηργάσθη καὶ ἐξηπλώθη ἐν παντὶ τῷ συστήματι τοῦ οὐρανοῦ, ἐδεήθησαν τοῦ δημιουργοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τὰ δημιουργήματα ἵνα ἴδωσιν τὴν ἑαυτοῦ δόξαν. καὶ ὅτε ἐθεάσαντο, τότε τὸ θέλημα αὐτῶν ἐγένετο χολὴ καὶ πικρία· καὶ ἡ γῆ ἐγένετο

---

3 *ἐκ.] ὦ add V* ‖ 4 *Ὀφ. om C* ‖ *ἱερὰν πόλιν C* ‖ 5 *ἄγν.] μαγία P* ‖ *ἐπλ.] γὰρ add W* ‖ 6 *πλέον CP: cf 18; 60, 12* ‖ 7 *ἡμᾶς utroque loco V* ‖ 8 *κ. τ. τ. ψ. post πν. W om CV* ‖ 10 *εἴτε-οὐρ. ante εἴτε - γῇ CQ(W) om P: cf 43, 1*

12 *ἡ ο. μ. ὑ. om T* ‖ 12–13 *ἢ πόση - ὑμῶν om TY: del (dittogr)? (sed cf 17) XXXIIII litteras (nunc erasas) add U*

14 *οὐρ.-γῇ] σταυρῷ DE* ‖ 17 *π. prius] ὅση BF* ‖ *ὑμῶν-ἄγνοια om E: cf 12* ‖ *ἄγν.] ἄνοια F ἀνομία B* ‖ 18 *πλέον B: cf 6* ‖ 20 *γῇ] εἴτε ἐν τῇ θαλάσσῃ add DE* ‖ *ἐν] πᾶσι add DE* ‖ 21 *ἐν om F* ‖ 21–60,22 *καὶ ἐγ. - σκολιός primus edidit Iames, Texts and Studies II 3 p 158* ‖ 22 *χολῆς B: cf 26* ‖ *ἐξεργάσθη F* ‖ 23 *ἐξεπλάσθη F* ‖ *σώματι F* ‖ *οὐρ.] ἀνθρώπου BD* ‖ 24 *δημιουργοῦ om BF* ‖ *τ. θ. om F* ‖ *ποιήματα F* ‖ 25 *δόξ. αὐτῶν F* ‖ *ἑαυτὸν B ἑαυτῶν uel αὐτοῦ coni Iames: αὐτοῦ malim* ‖ *τὸ om B* ‖ 26 *τούτων B* ‖ *χολὴν B*

ὅτι ὁ ὄφις ουκ ἔχει ὁμοίωμα ἐν οὐδενὶ ἀνθρώπου· ἀλλὰ γένος ἐστὶν φθορᾶς καὶ κατηργήθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο
85 T εἰλικτός ἐστιν καὶ σκολιός, καὶ οὐδε|μία ζωή ἐστιν ἐν αὐτῷ, θυμὸς δὲ καὶ ὀργὴ καὶ σκότος καὶ πῦρ καὶ καπνὸς ὑπάρχει ἐν τοῖς μέλεσιν αὐτοῦ. νῦν οὖν διὰ τί τιμωρεῖτε τοὺς ἀνθρώπους τούτους; ὅτι εἰρήκασιν ὑμῖν ὅτι ἐχθρὸς ὑμῶν ἐστιν ὁ ὄφις;

131 (25) Ὡς δὲ ἤκουσαν τούτους τοὺς λογους παρὰ τοῦ Ἰωάννου, ἐπῆραν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας λέγοντες· Ἐδόξαμεν συμπολίτην σε εἶναι, νῦν δὲ ἐφανέρωσας σεαυτὸν ὅτι κοινωνὸς αὐτῶν εἶ· ὡς αὐτοὶ οὕτως καὶ σὺ θανατωθήσῃ· οἱ γὰρ ἱερεῖς

ὁδὸς τῆς πλάνης· πνέων ἕ. εἰς ὑ. ὁ δράκων ὁ πονηρός. διὰ τί τιμωρεῖσθε — — εἰρήκασιν· Ἐχθρὸς — — ὄφις;

131 Ὡς δὲ ἤκ. τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἰ., ἐπήνεγκαν
146 T ἐπ' α. τὰς χεῖρας αὐτῶν λέγοντες· Ἐνομίζομέν σε | συμπολίτην εἶναι· νῦν δὲ ἡ λαλιά σου ἐφανέρωσέν σε ὅτι καὶ σὺ κοινωνὸς τυγχάνεις αὐτῶν. ἐν ᾧ οὖν θανάτῳ ἀπέρχεσθαι μέλλουσιν οὗτοι, καὶ σὺ ἐν τούτῳ ἀπέρχῃ· οὕτως γὰρ ἐβου-

---

ἀποθήκη τοῦ πλανηθέντος, καὶ συνήχθη τὸ ἀποτέλεσμα καὶ τὸ περισσὸν τῆς κτίσεως, καὶ ἐγένετο ὥσπερ φόν, καὶ εὐθὺς ἐγεννήθη ὁ ὄφις. ἀλλὰ κατήραται ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ ὄφις· διὰ τοῦτο εἰλικτός ἐστιν καὶ σκολιός — — τούτους ἢ ὅτι εἰρήκ. ὑμῖν ὅτι Ἐχθρὸς ὑμ. ἐ. ὁ ὄφις;

131 Ὡς δὲ ἤκ. τοὺς λόγους τούτους, ἐπῆραν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὸν λέγ. Ἐδόξαμεν συμπολίτην ἡμῶν εἶναί σε, νῦν δὲ ἐφανέρωσας ὅτι συγκοινωνὸς α. εἶ· ὡς οὖν αὐτοὶ — — στραγ-

---

[1] ὁμοίωσιν W ‖ ἐν om S ‖ ἀνθρώπου compendio PQRV ἀνθρώπω comp S ἀνθρώπων comp C ἄνω M om W: del?? cf 43, 7 et 19; 59, 21 ‖ γένους M ‖ [2] ἔσται P ‖ φθ.] καὶ ἀπωλείας add V ‖ [3] ἐστ. εἰλ. V ‖ [4] τε P om C ‖ [5] ἐν] πᾶσι add P ‖ νῦν] καὶ νῦν M ‖ [6] ὅτι prius] διότι V(W) ‖ ὑμῶν om P ‖ [8] τ. λ. τούτ. W τ. λ. αὐτοὺς C ‖ τούτ. om P ‖ [9] ἐδ.] ἐδ. οὖν P ἡμεῖς ἐδ. W: cf 25 ‖ [10] σε συμπ. ἡμῶν ε. VW συμπ. σε ε. ἡμῶν R συμπ. σε ε. P σε συμπ. ἡμῶν ε. σε S: cf 16; 25; 58, 6 ‖ σε sup scr C ‖ σαυτὸν W αὐτὸν sup scr ἑ S om CPQRV ‖ [11] οὕτως] οὖν QW: cf 26 ‖ θανατωθείς P ‖ μηερεῖς V

[12] πλέον U: cf 59, 6 ‖ [15] συμπ.] ἡμῶν add TY τινα add U: cf 10; 25 ‖ [17] κ. τ. αὐτ.] τούτων κ. τ. TY ‖ [18] οὗτοι om TY

[19] τὸ om F ‖ [20] κτ.] γῆς James ‖ καὶ prius om B(??) F ‖ [21] ἀλλὰ] καὶ add F ‖ ἀπὸ DE ‖ ὁ ὄφις om BF ‖ [23] ὅτι om BF ‖ [25] ἐδ.] ἡμεῖς ἐδ. DE: cf 9 ‖ σε om B

ἐσκέψαντο στραγγίσαι ὑμῶν τὸ αἷμα καὶ οἴνῳ μίξαντες τῇ ἐχίδνῃ προσαγαγεῖν τοῦ ποτίσαι αὐτήν. Ὡς οὖν ἐπέβαλον οἱ ἱερεῖς τοῦ κρατῆσαι τὸν Ἰωάννην, παρελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰωάννης εἶπεν τῷ Φιλίππῳ· Οὐ μὴ ἀποδῶμεν κακὸν ἀντὶ κακοῦ. Ὁ δὲ Φίλιππος εἶπεν πρὸς τὸν Ἰωάννην· Ἰδοὺ δή, ποῦ ἐστιν ὁ κύριός μου Ἰησοῦς ὁ εἰπών μοι τοῦ μὴ ἐκδικῆσαι ἐμαυτόν; ἀλλά γε λοιπὸν οὐκ ἀνέξομαι, τελέσω δὲ ἐπ' αὐτοὺς τὸ ἐμβρίμημά μου καὶ ὅλους αὐτοὺς ἀφανίσω.

λεύσαντο οἱ ἱερεῖς, ὅτι Ἐκστραγγίσωμεν αὐτῶν τὸ αἷμα κρεμαμένων κατὰ κεφαλῆς, καὶ μίξαντες μετ' οἴνου προσενέγκωμεν τῇ ἐχίδνῃ. Ὡς δὲ ἦσαν λέγοντες ταῦτα, ἰδοὺ ἡ Μαριάμνη ἀνέστη ἀπὸ τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἐτύγχανεν καὶ ἐγένετο κατὰ τὸν πρῶτον αὐτῆς τύπον· οἱ δὲ ἱερεῖς ἐπήνεγκαν αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰωάννην θέλοντες αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. τότε ὁ Φίλιππος μετὰ Βαρθολομαίου εἶπεν τῷ Ἰωάννῃ· Ποῦ ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ μὴ ἐπιτρέπων ἡμῖν ποιῆσαι τὴν ἑαυτῶν ἐκδίκησιν κατὰ τούτων τῶν βασανιζόντων ἡμᾶς; ἀπὸ δὲ τοῦ νῦν οὐκ ἀνέξομαι ὑμῶν.

γίσαι τὸ αἷμα ὑμῶν κ. οἴνῳ μίξαντες — — ἐπέβαλον τὰς χεῖρας οἱ ἱερεῖς κρατῆσαι — — αἱ χεῖραι αὐτῶν· ὁ δὲ Ἰ. ὡμίλει ἐναντίον τοῦ Φιλίππου λέγων· Μὴ ἀποδῶμεν κ. ἀ. κακοῦ. Ὁ δὲ Φ. πρὸς τὸν Ἰωάννην εἶπεν· Ἰδοὺ δή, ποῦ νῦν ὁ κύρ. μου Ἰησοῦς — — ἐκδικῆσαί με ἐμαυτόν; — — τελέσω εἰς αὐτοὺς — — ἀφανίσω. διὰ γὰρ τὸ ὀργίλον με εἶναι υἱὸν βροντῆς ὠνόμασέν με ὁ Ἰησοῦς.

[4] cf Thess 1, 5, 15 ‖ [25] cf Marc 3, 17

---

[1] *ὑμῶν] αὐτῶν RSW ‖ σμίξαντες P: cf 19 ‖* [2] *τοῦ] τοῦτο MP ‖ ἐπέβαλλον C ὑπέβαλον QRS ‖* [3] *μηερεῖς SV τὰς χεῖρας add W probabiliter: cf 13 ‖ τ. Ἰ.] αὐτὸν W (om C) ‖* [4] *οὐ om CW ‖ ἀποδώσωμεν P: cf 21 ‖* [6] *Ἰησ. om S χριστὸς add CW ‖ τοῦ om RW ‖* [7] *ἐμ.] αἷμα αὐτῶν P ‖ ἀν.] αὐτῶν add C: cf 18; 62, 8 ‖* [8] *ἐπ' α.] ἐπ' αὐτοῖς M ἐμ' αὐτῷ S πάντας P*

[15] *ὁ om T ‖* [16] *ὁ N. om TY ‖* [18] *ὑμ.] αὐτῶν Tischendorf*

[19] *σμήξαντες F: cf 1 ‖ ἐπέβαλλον BF ‖* [20] *οἱ ἱ. om DE ‖ χεῖρες B recte? cf 53, 19 ‖* [21] *ἐναντί B ἔμπροσθεν DE ‖ ἀποδώσωμεν E: cf 4 ‖* [23] *Ἰ.] χριστὸς add F ‖* [24–25] *διὰ - Ἰ. om DE: del?? ‖* [24] *γὰρ om B ‖* [25] *ἐκάλεσέν F ‖ Ἰ.] κύριος F*

132 (26) Ὁ δὲ Ἰωάννης καὶ Βαρθολομαῖος καὶ Μαριάμνη διεκώλυον αὐτὸν λέγοντες ὅτι Ὁ διδάσκαλος ἡμῶν ἐραπίσθη, ἐμαστίχθη, ἐξετάσθη, χολὴν καὶ ὄξος ἐποτίσθη, καὶ ἔλεγεν· Πάτερ ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. Κἀκεῖνο δὲ ἐδίδαξεν εἰπών· Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρᾳός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ. Καὶ ἡμεῖς οὖν ὑπομείνωμεν. Λέγει ὁ Φίλιππος· Ἀπόστητε καὶ μὴ πραΰνετέ με, ὅτι οὐκ ἀνέξομαι ὑμῶν, ὅτι ἐπὶ κεφαλῆς ἐκρέμασάν με, σιδήροις ἐπερόνησαν τὰ σφυρά μου καὶ τὰς πτέρνας μου. καὶ σὺ ἀγαπητὲ τοῦ θεοῦ Ἰωάννη, πόσα αὐτοῖς διελέξω καὶ οὐχ ὑπηκούσθης. διὸ συγχωρήσατέ μοι καὶ καταράσομαι αὐτούς, καὶ ἐξολοθρευθήσονται

132 Καὶ ἐλάλησεν ὁ Φίλιππος ἐν τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων· Ὁ πατήρ μου οὐθαήλ· Τοῦτ' ἔστιν Ὁ πατήρ μου ὁ Χριστός, ὁ πατὴρ τοῦ μεγέθους, οὗ τὸ ὄνομα φοβοῦνται πάντες αἰῶνες, ὁ ὢν δυνατὸς καὶ δύναμις τοῦ παντός, οὗ τὸ

132 Ὁ δὲ Ἰ. καὶ ὁ Β. καὶ ἡ Μ. διεκ. αὐτὸν ἐπὶ τῷ λόγῳ τοῦ σωτῆρος λέγοντες· Ὁ διδ. ἡμῶν ἐμαστίχθη, ἐραπίσθη, προσεπαίχθη, ἐξετάσθη, χ. κ. ὄξος ἔπιεν, καὶ ἔλεγεν· Μάθετε — — καρδίᾳ. Καὶ ἡμεῖς — Φ. Ἀπόστητε καὶ μὴ πραΰνετέ με, ὅτι οὐκ ἀν. ὑμῶν, ὅτι ἐπὶ κεφ. — — περονήσαντες τὰ σφ. μου κ. τ. πτέρνας. καὶ σὺ δὲ ἀγ. τοῦ κυρίου Ἰωάννη, πόσα διήλεγξας αὐτούς, κ. οὐχ ὑπήκουσάν σου. διὸ σ. μοι καὶ καταράσομαι αὐτούς, κ. ἐξολ. ἐν ἑνί. Τότε ὁ Ἰωάννης ἐξῆλθεν τῆς πόλεως ὑπὸ μηδενὸς ὁρώμενος· καὶ οὕτως ὁ Φίλιππος ἤρξατο καταρᾶσθαι κράζων ἑβραϊστί· Σαβαλλωνά, προυμουνί, δουθαήλ, θαρσαλή, ἀναχαθαή, ἀδοναβάβ, βατελώ, ἐλωε·

[2–4] cf Matth 27, 30; 34 Luc 23, 36; 34 ‖ [5] Matth 11, 29

[1] Β.] ὁ β. CW: cf 16; 51, 10 ‖ Μ.] ἡ μ. CQRW ‖ [2–3] ἐμ. ἐρ. C (cf 17) ἐρ. καὶ ἐμ. QV ἐνεπτύσθη add W ‖ [3] ἐξετάνθη S euan R om CV ‖ [4] πάτερ om QRV ‖ [5] ἐδ.] ἡμᾶς add QW ‖ [6] καὶ ἡμ. ο. ὑπ. om QRV ‖ ὑμεῖς CP ὑπομείνατε C ‖ [7] ἀπ.] ἀπ' ἐμοῦ add CQVW: cf 19; 35, 1 ‖ με πρ. S ‖ [8] ὑμ.] αὐτῶν CR (cf 20; 61, 7) ἐγὼ P ‖ ἐ. κ.] ἐπικέφαλα P κατὰ κ. C: cf 20 ‖ με ἐκρ. P ‖ με] καὶ add SVW: cf 42, 8 ‖ [9] κ. τ. πτ. μου om P ‖ [10] οὐκ CR ‖ εἰσηκούσθης R ὑπήκουσάν σου (σε W) PW: cf 22 ‖ [11] αὐτοῖς PRW: cf 23; 63, 1; 68, 8

[18] προσεπίχθη BD om F ‖ ἐξετ. om DEF ‖ [19] καὶ om DE ‖ ἀπόστ.] ἀπ' ἐμοῦ add E: cf 7 ‖ [19–20] με πρ. B πραύνηται (om με) F ‖ [20] ὑμ.] αὐτοῖς DE: cf 8 ‖ ἐπὶ] κατὰ DEF: cf 8; 55, 2; al ‖ περ.] με add BF ‖ [22] οὐκ B(F) ‖ σου om BF ‖ [22–23] καὶ κατ.] κατ. B κατ. γὰρ E ‖ [23] αὐτοῖς BF: cf 11 ‖ σὺν ἑνὶ BF om D: cf 63, 1 ‖ [24] θεορούμενος F ‖ [25] σαβαλλῶν B ‖ προυμηνί BF ‖ [26] θαρσελί B ‖ ἀνναχαθαεῖ B om F ‖ ἀδώναβ B om F ‖ βετελῶ E om F ‖ τελωέ B

ἐν ἑνί. Καὶ ἤρξατο καταρᾶσθαι αὐτοὺς ἐπικαλούμενος καὶ κράζων ἑβραϊστί· Ἀβαλώ, ἀριμουνί, δουθαήλ, | θαρσελεήν, 86 T ναχαώθ, ἀειδουνάφ, τελετελοεῖν· Τοῦτ' ἔστιν Ὁ πατὴρ τοῦ Χριστοῦ, ὁ μόνος καὶ παντοκράτωρ θεός, θεὲ ὃν φρίττουσιν οἱ πάντες αἰῶνες, ὁ δυνατὸς καὶ ἀπροσωπόληπτος δικαστής, οὗ τὸ ὄνομά ἐστιν ἐν τῇ σῇ δυναστείᾳ Σαβαώθ ἀήλ, εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας· σὲ τρέμουσιν ἀρχαὶ καὶ ἐξουσίαι τῶν ἐπουρανίων καὶ τὰ ἐμβριμήματα τῶν χερουβικῶν ζῴων πυρίπνοα ἑστῶτα· ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγιος τῆς μεγαλειότητος, οὗ τὸ ὄνομα ἔφθασεν εἰς τὰ θηρία τῆς ἐρήμου καὶ ἡσύχασαν καὶ

ὄνομα πορεύεται ἐν δυναστείᾳ Ἐλωά, εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας· ὃν τρέμουσιν ἀρχαὶ καὶ ἐξουσίαι φρίττοντες ἐνώπιόν σου· ὁ βασιλεὺς τῆς τιμῆς· ὁ πατὴρ τῆς μεγαλειότητος — — ἔφθασεν πρὸς — — ἡσύχασαν σοῦ ἕνεκα, καὶ διὰ σὲ ἀπέστησαν ἀφ' ἡμῶν οἱ ὄφεις· ἐπάκουσον ἡμῶν πρὸ τοῦ ἡμᾶς αἰτῆσαι· ὁ βλέπων ἡμᾶς πρὸ τοῦ ἡμᾶς καλέσαι· ὁ γινώσκων τὴν βουλὴν ἡμῶν· ὁ νοῦς ὁ ὑπερύψωτος ἐν τῇ αὐτοῦ δόξῃ· ὁ παντεπίσκοπος πάντων· ὁ προβάλλων ἐφ' ἑαυτοῦ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοὺς ἀναριθμήτους· ἀνοιξάτω τὸ ἑαυτῆς στόμα ὁ αἰὼν τοῦ

Τοῦτ' ἔστιν — — μόνος παντοκράτωρ θεός, ὃν φρ. — — ἐν πάσῃ δυναστείᾳ Ἐλωήλ, εὐλογητὸς εἶ — — ἀρχαὶ καὶ ἐξουσίαι — — ἐμβριμήματα τ. χ. ζ. πυρπνοασθέν· ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγ. τῆς ἐνδόξου μεγαλειότητος — — ἡσ. καὶ ἐν αἰσθητῇ φωνῇ ἦν.

---

1 αὐτοῖς S: cf 62, 11 ‖ ἐπικ.] τὸν κύριον add V ‖ 2–3 ἀβ. - ἐστιν om VW ‖ 2 ἀβαλλώ Q ἀβαλαώ MS ἀβλαῶ C ‖ ἀρημούν P ἀριμανὴ R ἀριμανεῖ Q ἀρημοβνεῖ M ἐρεμουνί C ‖ ἰδουθαήλ P ‖ θαρσαλεήν R θαρσαλεεῖν QS θαρσελεών M om C ‖ 3 ναχώθ P om C ‖ αἰδουνάφ P αἰδουνάθ R ἰδουνάφ M ‖ τελετολοεῖν S τελετελώη P ἐλετελωνεῖ C ‖ τοῦ] κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ add VW ‖ 4 Χρ. om W ‖ καὶ om MQVW ‖ θεὲ om CQRV ‖ 5 οἱ π.] π. οἱ CV ἅπαντες S π. PW ‖ αἰ.] δι' αἰῶνος MQRSW ἀπ' αἰῶνος V ‖ 6 ἀήλ om CMP ‖ 7 εἶ om CS ‖ καὶ] τε καὶ S om V ‖ 8 ἐπουρ.] δυνάμεων add V ‖ 8–9 τὰ - ἑστ.] σοὶ ὑπακούουσιν φόβῳ τὰ καταχθόνια W ‖ 8 ἐμβρίματα Q ὀμβρήματα P (om C) ‖ χερουβίμ CQ ‖ ζ. om Q τὰ add M fort recte ‖ πυριπνόων C om P ‖ 9 ἑστ.] στόματα S om CMP: ⟨ἔμπροσθέν σου⟩ ἑστ.??

11 scr προσαγορεύεται? ‖ 13–15 ὁ βασ. - ὄφ. om Y ‖ 14 scr ⟨ὁ⟩ ἐπακούων? cf 16 ‖ 17 ὁ ν. - δόξῃ om TY ‖ 19–64,16 ὁ αἰ. - ἔστιν om TY: del?? aduerte illud ἑαυτῆς sed cf 64, 18; 48, 12

21 αἰλωήλ B ‖ εἶ om F ‖ καὶ om F ‖ 22 ὀμβριμήματα B ‖ πυρπ.] scr πυρίπνοα ἑστῶτα (cf 8)??

αἰσθητικῇ φωνῇ ἤνεσάν σε, ὁ ἐπιβλέπων ἡμῖν καὶ διδοὺς ἑτοίμως τὰ αἰτήματα ἡμῶν, ὁ ἐπιγνοὺς ἡμᾶς πρὸ τοῦ πλασθῆναι, ὁ ἐπίσκοπος πάντων· νῦν, δέομαι, ἀνοιξάτω ὁ μέγας ᾅδης τὸ στόμα αὐτοῦ, ἡ ἄβυσσος ἡ μεγάλη, καὶ καταπιέτω τοὺς ἀθέους τούτους τοὺς μὴ βουληθέντας χωρῆσαι τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ· ναὶ Σαβαώθ.

133 (27) *Καὶ ἰδοὺ ἐξαίφνης ἠνεῴχθη ἡ ἄβυσσος, καὶ κατεπόθη ὅλος ὁ τόπος ἐν ᾧ ἐκάθητο ὁ ἀνθύπατος καὶ ὅλον τὸ ἱερόν, καὶ ἡ ἔχιδνα ἣν ἐσέβοντο, καὶ ὄχλοι πολλοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς τῆς ἐχίδνης, ὡς ἄνδρες ἑπτακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων· πλὴν ὅπου ἦσαν οἱ ἀπόστολοι ἔμειναν ἀσάλευτοι· καὶ ὁ ἀνθύπατος κατεπόθη εἰς τὴν ἄβυσσον. καὶ ἦσαν αἱ φωναὶ αὐτῶν ἀνερχόμεναι κάτωθεν, μετὰ κλαυθμοῦ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ τῶν ἐνδόξων σου ἀποστόλων θεός, ὅτι ἄρτι ὁρῶμεν τὰς κρίσεις τῶν μὴ ὁμολογησάντων τὸν*

φραγμοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἄβυσσος, καὶ καταπιέτω — — ἀληθείας σου.

133 *Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἤνοιξεν τὸ ἑαυτῆς στόμα ἡ ἄβυσσος, καὶ ἐξετινάχθη ὅλος ὁ τόπος ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ τυραννογνόφου ἕως παντὸς τοῦ πλήθους σὺν τοῖς ἱερεῦσιν· καὶ*

σε· ὁ ἐπιβλέπων ἡμῖν — — πλασθῆναι· ὁ σκοπὸς καὶ πάντων ἐπίσκοπος· καὶ νῦν, δέομαι — — αὐτοῦ, ἡ ἄβυσσος — — βουληθέντας σου χωρῆσαι τ. λ. τ. ἀληθείας· ναὶ Σαβαώθ.

133 *Καὶ ἰδοὺ ἠνεῴχθη ἐξαίφνης ἡ ἄβ. — — καὶ ὄχλος πολὺς κ. οἱ ἱ. τ. ἐχίδνης ἄνδρες ἑπτά. πλὴν ὅπου — — ἔμειναν οἱ τόποι ἀσάλευτοι — — αἱ φωναὶ πάντων ἀνερχόμεναι κάτ. μ. κλαθμοῦ λέγ. — — ἐνδόξων ἀποστόλων — — ὁμολογη-*

---

1 *αἰσθητῇ MQW (om C) ‖ ἐπιβλ.] ἐφ' add QW ‖ 4 ἡ ἄβ. ἡ μ.] τῆς μεγάλης ἀβύσσου C ‖ ἡ ἄβ.] καὶ ἡ ἄβ. R καὶ ἄβ. QVW ἄβ. M: cf 22 ‖ ἄβυσ P ‖ καὶ om M ‖ 5 δέξασθαι C: cf 23 ‖ ἀθέως et add ἑπτακισχιλίους Q ‖ 6 ἀλ.] σου add C ‖ ναὶ] κύριε add QRW ‖ 7 ἀνεῴχθη SW ἠνέχθη C: cf 24 ‖ 8 et 12 κατεποντίσθη C: cf 65, 10 ‖ 9 κ. ὅ. π. om V ‖ ὄχλος πολὺς W ‖ 10 ἄνδ. ὡς (C)P ‖ 11 ἔμειναν <οἱ τόποι>?? cf 26; 65, 12 ‖ ἔμεινεν ὁ τόπος ἀσάλευτος C ‖ 12 καὶ - ἄβ. om W ‖ 14 ἐνδ. σου om C ‖ 15 ἄρτι om P ‖ ὁμολογούντων (C)M: cf 27*

18 *ταύτῃ U ‖ 19 τοῦ om U ‖ τυρ.] ἀνθυπάτου TY fort uerum: cf 45, 7; 65, 7; 23; 47, 27; cet*

21 *ἐπιβλ.] ἐν add DE ‖ 22 αὐτοῦ om BF καὶ add DE: cf 4 ‖ 23 σου χ.] δέξασθαί σου DE: cf 5 ‖ 24 ἀνεῴχθη BF: cf 7 ‖ 26 φ.] αὐτῶν add F ‖ 27 κλαυθμοῦ E ‖ ὁμολογούντων DEF: cf 15*

σταυρωθέντα· ἰδού, ὁ σταυρὸς φωτίζει ἡμᾶς. Ἰησοῦ Χριστέ, φάνηθι ἡμῖν, ὅτι ζῶντες πάντες κατερχόμεθα εἰς τὸν ᾅδην καὶ μαστιζόμεθα, ὅτι ἀδίκως τοὺς σοὺς ἀποστόλους ἐσταυρώσαμεν. Καὶ ἠκούσθη φωνὴ λέγοντος· Ἵλεως ἔσομαι ὑμῖν ἐν τῷ φωτεινῷ μου σταυρῷ.

134 (28) Ἀπέμειναν δὲ ὅ τε Στάχυς καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ ἡ τοῦ ἀνθυπάτου γυνή, καὶ ἄλλαι πεντήκοντα γυναῖκες αἵτινες ἐπίστευσαν σὺν αὐτῇ ἐπὶ τὸν κύριον, καὶ ἄλλο πλῆθος ἀνδρῶν τε | καὶ γυναικῶν, καὶ παρθένοι ἑκατόν, 87 T
αἵτινες οὐ κατεποντίσθησαν διὰ τὴν ἁγνείαν αὐτῶν, ἐσφραγισμέναι τῇ σφραγῖδι τοῦ Χριστοῦ.

κατεβυθίσθησαν πάντες· ἔμειναν δὲ ἀσάλευτοι οἱ τόποι ἐν οἷς ἐτύγχανον οἱ ἀπόστολοι, καὶ πάντες οἱ μετ' αὐτῶν,

134 καὶ ἡ οἰκία τοῦ Στάχυος, καὶ ἡ γυνὴ τοῦ τυραννογνώφου Νικανόρα, καὶ αἱ εἰκοσιτέσσαρες γυναῖκες αἱ φυγοῦσαι ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν, καὶ αἱ τεσσαράκοντα παρθένοι αἵτινες οὐκ ἔγνωσαν ἄνδρας· οὗτοι μόνοι οὐ κατῆλθον εἰς τὴν ἄβυσσον, ὅτι ἦσαν δεδουλωμένοι καὶ δεξάμενοι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν σφραγῖδα αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ πάντες τῆς πόλεως 147 T
κατεπόθησαν εἰς τὴν ἄβυσσον.

σάντων τ. σταυρωθέντα· καὶ ἰδοὺ ὁ σταυρὸς — — κατεχόμεθα — — φωνή· Ἵλεως — — μου σταυρῷ.

134 Ἔμεινεν δὲ ἀσάλευτος ἡ τοῦ ἀνθ. γυνή, κ. ἄ. πεντ. γ. αἵτινες ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν, καὶ παρθένοι ἑκατὸν οὐ κατεπόθησαν διὰ τὴν ἁγνείαν, ἐσφραγ. τῇ σφ. τ. Χριστοῦ. ἐγένοντο δὲ σεισμοὶ μεγάλοι καὶ φόβοι.

---

[2] ἐμφανίθητι P ἐμφανίσθητι Tischendorf ‖ ἡμῖν om V ‖ scr κατεχόμεθα? cf 3; 21; 68, 3; 69, 22 cf tamen 17; 68, 8; al ‖ [4] λέγουσα PRV: cf 22 ‖ ὑμ. om P ‖ [5] μου om MPQRS: del? cf 22; 58, 24; 69, 15; 70, 17; 26; 76, 6; 25 ‖ [6] ἀπέμεινεν CV ἔμειναν W ‖ [7] πεντ.] ν' (?) V ‖ [9–10] αἴτ. - αἴτ. om C ‖ [9] πλ.] ἱκανὸν add VW ‖ τε om P ‖ παρθ.] ἄλλαι P ‖ ἑκ.] ρ' SW ‖ [10] αἴτ. οὐ] αἷς οὐκ P ‖ αικατεποντίσθησαν P κατεπόθησαν C: cf 64, 8 et 12 ‖ ἐσφρ.] γὰρ ἦσαν add P

[14] γυνὴ om Y ‖ τυράννου TY

[21] σταυρὸς] σου add DE ‖ scr κατερχόμεθα?? cf 2 ‖ [22] φ.] λέγουσα add E: cf 4 ‖ [23] ἀσ. om F ‖ πεντ.] ὀκτὼ F ‖ [25–26] οὐ - Χρ.] καὶ ὅσαι παρθένοι ἦσαν πεπιστευκυῖαι F (cf 8) om B ‖ [25] ⟨αἵτινες⟩ οὐ? cf 10 ‖ [25–26] τ. Χρ. - μεγ. abscisa sunt ab exemplo Cowleyi D ‖ [26] φόβοι] ἦσαν add D ἦσαν φρικτοὶ add E

135 (29) *Τότε ὁ κύριος φανεὶς τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· Ὦ Φίλιππε, οὐκ ἤκουσας Μὴ ἀποδώσῃς κακὸν ἀντὶ κακοῦ; Καὶ διὰ τί τοσοῦτον ἔπληξας ἀφανισμῷ; ὦ Φίλιππε, τίς θέμενος τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὐθετός ἐστιν αὐτοῦ ἡ αὖλαξ; ἢ τίς παραχωρεῖ τὸν ἑαυτοῦ λύχνον ἑτέρῳ καὶ αὐτὸς ἐν σκότει καθέζεται; ἢ τίς καταλείπει τὸ ἑαυτοῦ οἰκητήριον καὶ αὐτὸς οἰκεῖ ἐν κοπρίᾳ; τίς δὲ ἐάσας τὸ ἑαυτοῦ ἔνδυμα ἐν χειμῶνι πορεύεται γυμνός; ἢ τίς χαρήσεται ἐχθρὸς ἐν τῇ χαρᾷ τοῦ μισοῦντος αὐτόν; τίς δὲ στρα-*

---

135 *Φανεὶς δὲ ὁ σωτὴρ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ λέγει τῷ Φιλίππῳ· Τίς ἐστιν ὁ θέμενος τὴν ἑαυτοῦ χεῖρα ἐπ' ἄροτρον καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω εὐθεῖαν ποιῶν τὴν αὔλακα; ἢ τίς παρέχει τ. ἑ. λ. ἑτέροις καὶ αὐτὸς μένει καθήμενος ἐν τῷ σκότει; ἢ τίς οἰκεῖ ἐν κοπρίᾳ καὶ καταλείπει τὸ ἑαυτοῦ οἰκητήριον ἄλλοις; ἢ τίς τίθησιν τὸ ἑαυτοῦ ἔνδυμα κάτω καὶ πορεύεται ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ χειμῶνος γυμνός; ἢ τίς ἐχθρὸς χαίρει ἐν τῇ χαρᾷ τ. μισ. αὐτόν; ἢ τίς στρατιώτης πορεύεται*

---

135 *Τότε — — εἶπεν· Οὐκ ἤκουσας — — τοσοῦτον ἔπληξας εἰς ἀφανισμόν; μὴ θέμενός τις τὰς χεῖρας ἐπ' ἄροτρον καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω βλέπει; ἢ παραχωρήσας τὸν ἑ. λ. ἑτέρῳ αὐτὸς ἐν σκ. καθέζεται; τίς δὲ καταλείψει τὸ ἑ. οἰκ. καὶ οἰκεῖ ἐν — — τὸ ἑ. ἔνδυμα γυμνὸς καθέζεται ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ χειμῶνος; χαρήσεται δὲ ἐχθρὸς ἐν χαρᾷ τ. μ.*

[2] cf Rom 12, 17 Thess 1, 5, 15 ‖ [3] cf Luc 9, 62 ‖ [5] cf Luc 8, 16?

---

[2] *ἤκ.] παρ' ἐμοῦ add V ‖ ἀποδ.] τινι add V ‖* [3] *τοσούτω QR om W πλῆθος add MV (recte? cf 18; 70, 10) λαὸν add C: cf 19 ‖ ἔπλ.] παρέδωκας M λαὸν add S ‖ ἀφανισμὸν P (cf 6) τοσοῦτον πλῆθος add W ‖ ὦ Φ. om R τοσοῦτον πλῆθος add Q ‖ θέμ.] βαλὼν P ‖* [4] *βλ.] στραφεὶς CW ‖* [5] *αὐτοῦ ἐστιν SV αὐτῷ ἐστιν R ‖ ἡ] ὁ CQRVW ‖* [6] *ἕτερον P: cf 3 ‖ σκ.] τῇ σκοτείᾳ C: cf 13-14 ‖ καταλείπῃ P καταλείποι S καταλιμπάνει CMW παραχωρεῖ QRV: cf 5 ‖* [6–7] *τὴν ἑ. (αὐτοῦ V) οἰκίαν QRVW ἑτέρῳ add QVW ‖* [8] *χειμ.] καὶ add V ‖* [9] *τῇ om W*

[13–15] *κ. α. - ἄλλοις om Y ‖* [13–14] *τῇ σκοτείᾳ T: cf 6 ‖* [14] *ἐν] τῇ add T ‖* [15] *ἀλλοτρίοις T ‖* [16]*–67,*[15] *ἢ τίς ἑ. - νίκης om TY*

[18] *τοσούτους B ‖* [19] *εἰς ἀφ.] λαὸν F: cf 3 ‖ ἐπ'] εἰς DEF ‖* [20] *καὶ στρ. om BF ‖* [21] *καθ.] πορεύεται DE: cf 22; 8 ‖ καταλείψας F: scr καταλείπει? cf 6 ‖* [22] *καὶ om F ‖ οἰκήσει BDE ‖* [22–23] *τ. ἡμ. τ. om F ‖* [23] *χειμῶνι F ‖ χ. δὲ] καὶ χ. F ὁ add BE: scr <ἢ τίς> χαρ.?? cf 8*

τιώτης πορεύεται ἐπὶ πόλεμον ἄνευ πανοπλίας; τίς δὲ δοῦλος πληρώσας τὸ τοῦ κυρίου αὐτοῦ πρόσταγμα οὐκ ἐπαινεθήσεται; τίς δὲ ἐν σταδίῳ γενναίως δραμὼν οὐ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; τίς δὲ πλύνας τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἡδέως αὐτὰ μολύνει; ὦ Φίλιππε ἰδοὺ ὁ νυμφών μου ἕτοιμός ἐστιν, ἀλλὰ μακάριός ἐστιν ὁ εὑρεθεὶς ἐν αὐτῷ ἔχων τὸ ἔνδυμα λαμπρόν· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ λαμβάνων τὸν στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. ἰδοὺ τὸ δεῖπνον ἕτοιμον, καὶ μακάριος ὁ καλούμενος καὶ ἕτοιμος γενόμενος ἐλθεῖν πρὸς τὸν κεκληκότα αὐτόν. πολύς ἐστιν ὁ θερισμὸς τοῦ ἀγροῦ, μακάριος δέ ἐστιν ὁ ἐργάτης ὁ καλός. ἰδοὺ τὰ κρίνα καὶ πάντα τὰ ἄνθη· ὁ δὲ καλὸς γεωργός ἐστιν ὁ πρῶτος μεταλαμβάνων αὐτῶν. πῶς δὲ σὺ γέγονας ὦ Φίλιππε ἄσπλαγχνος, καταρασάμενος τοὺς ἐχθρούς σου ἐν ὀργῇ;

εἰς πόλεμον ὡπλισμένος καλῶς καὶ οὐ λαμβάνει τὸ ἔνδυμα τῆς νίκης; ἢ τίς δοῦλος πληρώσας τὴν διακονίαν τοῦ κυρίου αὐτοῦ οὐ κληθήσεται ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ δεῖπνον; ἢ τίς τρέχει μετὰ σπουδῆς ἐν τῷ σταδίῳ καὶ οὐ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; Φίλιππε ἰδοὺ ὁ — — ἐστιν καὶ μακάριός ἐστιν ὁ ἔχων τὸ ἑαυτοῦ ἔνδυμα — — στέφανον τῆς χαρᾶς ἐπὶ — — ἕτοιμόν ἐστιν, καὶ μακάριός ἐστιν ὁ κεκλημένος ὑπὸ τοῦ νυμφίου. πολύς ἐστιν — — ἐργάτης ὁ δυνατός.

αὐτόν; τίς δὲ στρατ. πορ. εἰς πόλ. καὶ οὐχ ὡπλισμένος ἐστίν; τίς δὲ δοῦλος μὴ πληρώσας τὸ τοῦ κυρίου πρόσταγμα ἐπαινεθήσεται; τίς δὲ ἐν σταδίῳ γενναίως μὴ δραμὼν λαμβάνει — ἰδοὺ ὦ Φίλιππε ὁ νυμφών — — μακάριος ὁ εὑρ. στέφανον τῆς χαρᾶς ἐπὶ — — γενόμενος πρὸς τ. κεκληκότα. πολύς — ἀγροῦ καὶ μακάριος ὁ ἐργ. — — γεωργὸς πρῶτος μεταλαμβάνει. πῶς δὲ σὺ Φίλιππε γέγονας ἄσπλαγχνος — — ἐν ὀργῇ;

[1] cf Matth 24, 45 ‖ [3] cf Cor 1, 9, 24 ‖ [5] cf Matth 22, 11 ‖ [7] cf Matth 22, 8 ‖ [9] cf Matth 9, 37 ‖ [10] cf Matth 6, 28?

---

[1] *ἐπὶ] εἰς C* ‖ [1–2] *τίς δὲ δ. - ἐπαιν. ante τίς δὲ στρ. (66,9) V* ‖ [2] *αὐτοῦ om CMQRS: cf 16; 23* ‖ [3] *ἀναδραμὼν V* ‖ [4] *ὦ Φ. om CMPQRSW: cf 18; 25* ‖ [5] *ἀλλὰ] καὶ M: cf 8; 18* ‖ [6] *τὸ om MR ‖ ἔνδ.] αὐτοῦ add S ‖ γάρ om MW* ‖ [8] *καὶ prius] ἀλλὰ W: cf 5; 10 ‖ γενάμενος P (om C) τοῦ add V* ‖ [9] *ἔλθη R(?) om S* ‖ [10] *μ. δέ] καὶ μ. W: cf 8* ‖ [11] *κρ.] τοῦ ἀγροῦ add V ‖ γε.] ἐργάτης P (om C)* ‖ [12] *σὺ φίλ. γέγ. Q ‖ ὦ om CQV: cf 28; 18; 4; 25; 66, 1; 69, 18* ‖ [13] *ἐν ὀ. om C: cf 28*

[16] *τὸν T* ‖ [19] *ἔνδ. αὐτοῦ U ‖ χάριτος U*

[22] *στρ.] ἄοπλος add F ‖ καὶ - ἐστίν om F ‖ καὶ οὐχ] ἐὰν μὴ B* ‖ [24] *γ. μὴ δ.] τρέχων γ. E* ‖ [25] *ὦ om F: cf 12* ‖ [26] *σὺ] ὦ σὺ B ‖ ἐν ὀ. om F: cf 13*

136 (30) *Λέγει ὁ Φίλιππος· Τί μοι ὀργίζῃ κύριε ὅτι κατηρασάμην τοὺς ἐχθρούς μου; διὰ τί γὰρ οὐ πατάσσεις αὐτούς; ὅτι ἔτι ζῶσιν εἰς τὴν ἄβυσσον· καὶ σὺ ἐπίστασαι κύριε ὅτι διὰ σὲ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ τῷ σῷ* 88 T *ὀνόματι ἐδίωξα πᾶσαν | πλάνην εἰδώλων καὶ πάντα τὰ δαιμόνια. οἱ δράκοντες ἐξηράνθησαν καὶ οἱ ὄφεις· ἐπειδὴ δὲ οὗτοι οὐκ ἐδέξαντό σου τὸ φῶς, διὰ τοῦτο κατηρασάμην αὐτοὺς καὶ κατέβησαν εἰς ᾅδου ζῶντες.*

---

136 *Ὅτε δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν τοὺς λόγους τούτους παρὰ τοῦ σωτῆρος, ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Ἀφῆκας ἡμᾶς ὦ Ἰησοῦ Ναζωραῖε καὶ οὐκ ἐπιτρέπεις ἡμῖν πατάξαι τούτους μὴ βουληθέντας σε βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοῖς; τοῦτο δὲ ἔγνωμεν ἀπὸ σοῦ ὅτι οὔ πω ἐκηρύχθη τὸ ὄνομά σου ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔπεμψας ἡμᾶς εἰς τὴν πόλιν ταύτην· οὐκ εἶχον δὲ κατὰ διάνοιαν ἐλθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ ἀπέστειλάς με δοὺς τὴν ἐντολήν σου τὴν ἀληθινὴν ἵνα διώξω πᾶσαν πλάνην καὶ εἴδωλον καὶ δαιμόνιον καταργήσω καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἀκαθάρτου. ὅτε δὲ παρεγενόμην ἐνταῦθα, οἱ δαίμονες ἔφυγον ἀπὸ προσώπου ἡμῶν διὰ τὸ ὄνομά σου, καὶ οἱ δράκοντες καὶ οἱ ὄφεις ἐξηράνθησαν· οὗτοι δὲ οὐ προσεδέξαντο εἰς ἑαυτοὺς τὸ φῶς σου τὸ ἀληθινόν, καὶ διὰ τοῦτο ἐβουλευσάμην ταπεινῶσαι αὐτοὺς κατὰ τὴν ἀπόνοιαν αὐτῶν.*

---

136 *Λέγει ὁ Φίλιππος· Κύριέ μου τί ὀργίζῃ μοι ὅτι ἐπάταξα τοὺς ἐ. μου; σὺ ἐπίστασαι — — πᾶσαν τὴν πλάνην καὶ πᾶν εἴδωλον καὶ πάντα δαίμονα καὶ πᾶσαν δύναμιν ἀκάθαρτον. καὶ διὰ τὸ ἅγιον ὄνομά σου οἱ δράκοντες ἐξ. κ. οἱ ὄφεις καὶ πᾶσα φύσις θηρίων· ἐπειδὴ δὲ — — εἰς τὴν ἄβυσσον ζῶντες.*

[4] cf Matth 7, 22 ‖ [6] cf Marc 16, 18? ‖ [13] cf Matth 24, 14

---

[1] *λέγει] αὐτῷ add CW ‖ ὁ om C ‖* [3] *καὶ om MQRSW: del? cf 24* [4] *καὶ] ἐν add M ‖* [5] *πλ.] τὴν πλ. τῶν P ‖ εἰδ.] ἐξ αὐτῆς add V ‖ τὰ δ.] δαίμονα S (fort recte: cf 17; 25; 3, 4; 6, 22; al; δαιμόνια semel 18, 6) ἀκάθαρτον δαίμονα W ‖* [6] *οἱ prius] καὶ οἱ Q(W) ‖ ἐπεὶ S: cf 27 ‖* [8] *αὐτοῖς S: cf 62, 11*

[11] *τούτους ⟨τοὺς⟩? cf 64, 5 (16) ‖* [13] *ἀπὸ om T ‖ σοῦ om TY ‖ οὔ πω] ὅπου U ‖* [15] *αὐτ.] τὴν πόλιν ταύτην T: cf 14 ‖* [17] *scr καὶ κατ.?*

[24] *τὴν om F: del? cf 5; 16 ‖* [25] *πᾶν δαίμ. κ. πᾶν εἴδ. DE ‖* [27] *ἐπεὶ DEF: cf 6; 69, 20*

137 (31) *Καὶ λέγει ὁ σωτὴρ τῷ Φιλίππῳ· Ἀλλ' ἐπειδὴ παρήκουσάς μου καὶ ἀπέδωκας κακὸν ἀντὶ κακοῦ καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὴν ἐντολήν μου, διὰ τοῦτο τελειωθήσῃ μὲν ἐνδόξως καὶ χειραγωγηθήσῃ ὑπὸ τῶν ἁγίων μου ἀγγέλων καὶ ἐλεύσῃ μετ' αὐτῶν ἕως τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς· καὶ αὐτοὶ μὲν ἐλεύσονται πρός με εἰς τὸν παράδεισον, σὲ δὲ κελεύσω ἀποκλεισθῆναι ἔξω τοῦ παραδείσου ἕως ἡμερῶν τεσσαράκοντα, θαμβούμενον ὑπὸ τῆς φλογίνης καὶ στρεφομένης ῥομφαίας, καὶ στενάξεις ὅτι ἐκάκωσας τοὺς κακώσαντάς σε· καὶ μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀποστελῶ τὸν ἀρχάγγελόν μου Μιχαήλ· καὶ κρατήσει τὴν ῥομφαίαν τὴν φυλάσσουσαν τὸν παράδεισον, καὶ ὄψει πάντας τοὺς δικαίους οἵτινες ἐν τῇ ἀκακίᾳ αὐτῶν ἐπορεύθησαν, καὶ τότε προσκυνήσεις τὴν δόξαν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· πλὴν τὸ σημεῖον τῆς ἐξελεύσεώς σου δοξασθήσεται ἐν τῷ σταυρῷ μου. καὶ ὁ Βαρθολομαῖος δὲ ἀπελθὼν ἐν Λυκαονίᾳ καὶ αὐτὸς ἐκεῖ σταυρωθήσεται· ἡ δὲ Μαριάμνη τὸ σῶμα αὐτῆς ἀποτίθεται ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ. ἐγὼ δὲ ὦ Φίλιππε οὐκ ἀνέξομαί σου ὅτι κατεπόντισας τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἄβυσσον· ἀλλ' ἰδοὺ τὸ πνεῦμά*

---

137 *Εἶπεν δὲ ὁ σωτήρ· Ὦ Φίλιππε, ἐπειδὴ κατέλιπες τὴν ἐντολήν μου ταύτην μόνον μὴ τελειώσας τοῦ μὴ ἀποδοῦναι κακὸν ἀντὶ κακοῦ, διὰ τοῦτο κατασχεθήσῃ ἐν τοῖς αἰῶσιν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας μὴ γενόμενος ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐπαγγελίας σου· πλὴν τοῦτό ἐστιν | τὸ τέλος τῆς ἐξελεύ-* 148 T
σεώς σου ἀπὸ τοῦ σώματος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. ὁ δὲ Βαρθολομαῖος τὸν κλῆρον ἔχει ἐν Λυκαονίᾳ καὶ σταυροῦται ἐκεῖ· ἡ δὲ Μ. τὸ σ. α. κατατίθησιν ἐν τῷ Ἰ. ποταμῷ.

---

137 *Καὶ λέγει ὁ σωτὴρ τῷ Φ. Ἀλλ' ἐπειδὴ παρήκ. μου καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὸ παράγγελμά μου τοῦ μὴ ἀποδοῦναι κακὸν ἀ. κακοῦ, ἐν τῷ σταυρῷ τούτῳ τελειωθήσῃ,*

[8] cf gen 3, 24

---

[1] *καὶ om RW ‖ ἀλλ' in ras s om CM: cf 28 ‖* [4–5] *κ. ἐλ. μ. α. om V ‖* [5] *μὲν om P ‖* [8] *τὴν φλογίνην κ. στρεφομένην ῥομφαίαν P ‖ κ. στρ. om CMS ‖* [9] *στεν.] ἐκ βάθους καρδίας add VW ‖ μετὰ] τὰς add W: cf 7; 89, 6 ‖* [11] *κρατήσας M ‖ παρ.] εἰσάξει σε ἐν αὐτῷ add M ‖* [13] *προσκ.] καὶ σὺ add VW ‖* [14] *τοῖς om PW ‖* [15] *μου] σου C om Q: del?? cf 65, 5 ‖* [16] *δὲ om PQ ‖* [18] *ὦ om CQR: cf 67, 12*

[20] *κατέλειπες TUY ‖* [23] *ἡμ.] ἔτη TY ‖* [27] *ἡ δὲ Μ.] ἤδη μαριάμμη δε U*

[28] *κ. λ. ὁ. σ.] ὁ σ. λ. B ὁ δὲ σ. λ. DE ‖ ἀλλ' om F: cf 1 ‖ ἐπεὶ F: cf 68, 27*

μου ἐν αὐτοῖς, καὶ ἀναγάγω αὐτούς, καὶ οὕτως ἰδόντες σε πιστεύσωσιν ἐν τῇ δόξῃ τοῦ ἀποστείλαντός σε.

138 (32) Καὶ στραφεὶς ὁ σωτὴρ ἀνέτεινεν τὴν ἑαυτοῦ χεῖρα καὶ ἐχάραξεν σταυρὸν ἐν τῷ ἀέρι καταβαίνοντα ἀπὸ τῶν ἄνω ἕως τῆς ἀβύσσου, καὶ ἐπλήσθη ἡ ἄβυσσος φωτός
89 T καὶ ἦν ὁ σταυρὸς ἐν ὁμοιώματι κλίμακος ἐχούσης βαθμούς· καὶ ἐφώνησεν φωνὴν ὁ σωτὴρ τοῖς ἐν τῇ ἀβύσσῳ λέγων· Ἀνέλθετε πάντες διὰ τοῦ σταυροῦ, ὅτι καὶ ὁ ἀπόστολος Φίλιππος νῦν ἐσπλαγχνίσθη ἐφ' ὑμᾶς δι' ἐμέ, ἵνα πάλιν θεάσησθε τὸ φῶς τοῦ θεοῦ· καὶ ἰδοὺ ὅλον τὸ πλῆθος τῶν κατενεχθέντων εἰς τὴν ἄβυσσον ἀνέβησαν· ἔμεινεν δὲ κάτω ὁ ἀνθύπατος καὶ ἡ ἔχιδνα ἣν ἐσέβοντο. ὅτε δὲ ἀνῆλθον οἱ

---

138 Στραφεὶς δὲ ὁ σωτὴρ ἀνέτ. τ. χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἐχ. στ. ἐν τῷ ἀέρι διαβαίνων· καὶ ἦν πλήρης φωτὸς καὶ εἶχεν τὸν τύπον καθ' ὁμοιότητα κλίμακος· πᾶν δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως καταβεβηκότων εἰς τὴν ἄβυσσον ἀνήρχοντο ἐν τῇ κλίμακι τοῦ φωτεινοῦ σταυροῦ, καὶ οὐδεὶς ἀπ' αὐτῶν ἔμεινεν εἰς τὴν ἄβυσσον εἰ μὴ μόνον ὁ τυραννογνόφος καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ἡ ἔχιδνα ἡ ὑπ' αὐτῶν λατρευομένη. ὅτε δὲ ἀνῆλθον

τούτους δὲ ἀναγάγω καὶ σώσω· πιστεύσωσι γὰρ τῇ δ. τοῦ ἀποστείλαντός με.

138 Καὶ — — ἀέρι ἀπὸ — — ἀβύσσου κάτω, καὶ ἐπληρώθη ἡ ἄβυσσος — — καὶ ἠκούτισεν φωνὴν — Ἀνέλθετε — — ἀπόστολός μου Φίλιππος ἐσπλ. ἐφ' ὑμᾶς δι' ἐμέ, — — ἰδοὺ τὸ πλῆθος — — ἀνέβησαν τῇ κλιμακίδι τοῦ φωτεινοῦ σταυροῦ· καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπέμεινεν εἰ μὴ

---

[1] ἀνάγω S ἀγάγω C ἀνάξω QW ‖ αὐτ.] ἐκ τῆς ἀβύσσου add VW [3] ἐξέτεινεν C(R) ‖ [3–4] τ. χ. αὐτοῦ PR ‖ [4] διαβαῖνον P: cf 14 ‖ [4–5] ἀπὸ - ἀβ. om P ‖ [5] ἄνω] scr οὐρανῶν? cf 22 ‖ ἐπλ. - ἄβ.] ἦν πλήρης P: cf 14 ‖ [6] ἦν - ὁμοι.] εἶχεν τὸν τύπον καθ' ὁμοιότητα P: cf 14 ‖ [6–10] ἐχ. - ὅλον] πᾶν δὲ P: cf 15 ‖ [7] φωνῇ MQRS om CW ‖ τοὺς SW om CQRV ‖ [8] ἀνέλθατε CQR: cf 24 ‖ καὶ om CMQRS ‖ ἀπ.] μου add W: cf 24 ‖ [9] Φ. om V ‖ νῦν om RW ‖ [10] πλ.] τὸ ἀπὸ τῆς πόλεως add P: cf 15 ‖ [11] καταβεβηκότων P (cf 16) κατελθόντων C ‖ ἀνέβ.] ἀνέβη RW ἀνῆλθον C (cf 25) ἀνήρχοντο ἐν τῇ κλίμακι τοῦ φωτεινοῦ σταυροῦ P: cf 17; 25

[18] τύραννος TY: cf 47, 27

[20] δὲ] γὰρ E ‖ ἀγάγω B ‖ π. γὰρ] καὶ π. E ‖ [22] κάτω om F: cf 5 [23] φωνὴ ἐγένετο (F) ‖ ἠκόντεσεν B ‖ [24] ἀνέλθατε BDE: cf 8 ‖ ἐφ' ὑ. om BF: cf 9 ‖ [25] δι' ἐμὲ om DE: cf 9 ‖ ἀνῆλθον DE(F): cf 11 ‖ [25–26] διὰ τῆς κλίμακος τ. στ. (om φ.) F ‖ [25] κλ.] κλίμακι διὰ DE ‖ [26] φωτ.] φωτὸς καὶ τοῦ DE ‖ καὶ ο.] ο. δὲ B ο οὖν D ‖ ἔμεινεν F ἐγκατελείφθη E

ὄχλοι, ἐμβλέψαντες εἰς τὸν Φίλιππον κατὰ κεφαλῆς κρεμάμενον ἐκόψαντο κοπετὸν καὶ θρῆνον μέγαν ἐπὶ τῇ παρανομίᾳ ᾗ ἐποίησαν· εἶδον δὲ καὶ τὸν Βαρθολομαῖον καὶ τὴν Μαριάμνην ἔχουσαν τὸν πρῶτον τύπον. καὶ ἰδοὺ ὁ κύριος ἀνῆλθεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς βλεπόντων τοῦ τε Φιλίππου καὶ τοῦ Βαρθολομαίου καὶ τῆς Μαριάμνης καὶ τοῦ Στάχυος καὶ πάντων τῶν πιστῶν λαῶν· καὶ ἦσαν σιγῇ δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ. πάντες δὲ οἱ ὄχλοι ἔκραξαν λέγοντες· Εἷς θεὸς ὃν κηρύττουσιν οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐν ἀληθείᾳ· εἷς θεὸς ὁ ἀποστείλας αὐτοὺς ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ σωτηρίᾳ. μετανοοῦμεν νῦν ἀληθῶς ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἡμῶν πλάνῃ, ὅτι οὔ πω ἐσμὲν ἄξιοι

οἱ ὄχλοι ἀπὸ τῆς ἀβύσσου, βλέψαντες εἶδον τὸν Φίλιππον κρεμάμενον κατὰ κεφαλῆς, τὸν δὲ Βαρθολομαῖον εἰς τὸν τοῖχον τοῦ ἱεροῦ· εὗρον δὲ καὶ τὴν Μαριάμνην κατὰ τὸν πρῶτον αὐτῆς τύπον· ὁ δὲ σωτὴρ ἀνῆλθεν εἰς τὸν οὐρανὸν βλεπόντων εἰς αὐτὸν τοῦ τε Φιλίππου καὶ Β. καὶ Μ. καὶ τοῦ λεοπάρδου καὶ τοῦ ἐρίφου τῶν αἰγῶν καὶ Νικανόρας καὶ Στάχυος· ἦσαν δὲ πάντες μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζοντες — — τρόμῳ κράζοντες· Εἷς θεὸς ὁ ἀποστείλας ἡμῖν τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν, οὗ τὸ ὄνομα κηρύττουσιν οὗτοι οἱ ἄνθρωποι· μετανοοῦμεν τοίνυν ἐν τῇ πλάνῃ ἐν ᾗ ἐτυγχάνομεν πρὸ

μόνον ὁ ἀνθύπατος — — οἱ ὄχλοι, ἰδόντες τὸν Φ. — — κοπετὸν καὶ θρῆνον μέγαν — — εἶδον δὲ καὶ τ. Β. κ. τ. Μ. ἔχουσαν τ. πρ. τύπον· ἦν δὲ ὁ λεόπαρδος καὶ ὁ ἔριφος ἀτενίζοντες τῷ σωτῆρι· καὶ ἰδοὺ — — βλέποντος τοῦ Φ. κ. τ. Β. κ. τ. Μ. καὶ τῶν δύο ζῴων· καὶ ἦσαν ἐν σιγῇ — — καὶ τρόμῳ — — ἔκραζον — — μετανοοῦμεν νῦν — — οὔ πω

7 cf Cor 1, 2, 3

---

1 ὄχλοι] ἀπὸ τῆς ἀβύσσου add R: cf 12 ‖ ἐμβλ.] ἰδόντες R: cf 21 | εἰς om CRW ‖ Φ.] εἶδον αὐτὸν add V καὶ ἰδόντες αὐτὸν add C: cf 12 ‖ κρεμ.] καὶ add V ‖ 2 κοπ. κ. om C: cf 21 ‖ κ. θρ. om P: cf 22 ‖ μέγα S: cf 22 ‖ 3–9 euan R ‖ 3 εἰδ. δὲ] ἰδόντες C: cf 22 ‖ 4 ἔχοντας W: cf 23 ‖ ἀνέβη V ‖ 5 βλέποντος CW: cf 24 ‖ τε om CMSV ‖ 7 ἀπίστων MP ‖ ἦσαν om (C) ἐν add S: cf 25 ‖ 8 τρ.] ἐν τρ. C: cf 26 ‖ ἔκραζον C: cf 26 ‖ 9–10 εἷς (add ὁ) θεὸς ὁ ἀπ. - σωτ. ante εἷς θ. ὃν (8) V ‖ 9 εἷς] ὁ add C | 11 νῦν] οὖν W: cf 26 ‖ πλ.] ἔγνωμεν add (Q) W

14 αὐτῆς om TY: cf 61, 13 ‖ 15 Β.] τοῦ β. T

21 μόνος DE ‖ 22 κ. θρ. om DEF: cf 2 ‖ μέγα DE: cf 2 ‖ ἰδόντες F: cf 3 | 23 ἔχοντας BE: cf 4 ‖ 24–25 βλ. - ζ.] βλεπόντων τῶν ἀποστόλων E: cf 5 | 26 τρ.] ἐν τρ. B (cf 8) πολλῷ add DE ‖ νῦν] οὖν F (cf 11) om DE

τῆς αἰωνίου ζωῆς· νῦν πιστεύομεν, ὅτι ἐθεασάμεθα μεγάλα θαυμάσια, ὅτι ἀνήγαγεν ἡμᾶς ὁ σωτὴρ ἀπὸ τῆς ἀβύσσου. Καὶ ἔπεσαν πάντες ἐπὶ πρόσωπον καὶ προσεκύνησαν τῷ Φιλίππῳ, καὶ παρεκάλουν, ἕτοιμοι ὄντες τοῦ φυγεῖν, μὴ ποιήσῃ ἕτερον σημεῖον· καὶ ἐδέοντο ἵνα ἄξιοι γένωνται τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας.

139 (33) *Ὁ δὲ Φίλιππος ἔτι κρεμάμενος προσεφώνησεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· Ἀκούσατε καὶ μάθετε πόσαι εἰσὶν αἱ δυνάμεις τοῦ θεοῦ μου, ἀναμιμνησκόμενοι ἅπερ κάτω εἴδετε, καὶ πῶς ἡ πόλις ὑμῶν κατεστράφη, πλὴν τῆς οἰκίας τοῦ εἰσδεξαμένου με· καὶ νῦν ἡ γλυκύτης τοῦ θεοῦ μου ἀνήγαγεν ὑμᾶς*

τῆς χθές, μή που γενόμενοι ἄξιοι τ. αἰ. ζωῆς, καὶ πιστεύομεν θεασάμενοι τὰ θαυμάσια τὰ δι' ἡμᾶς γινόμενα. Τινὲς δὲ αὐτῶν ἔρριψαν ἑαυτοὺς ἐπὶ πρόσωπον, καὶ προσεκύνησαν τοὺς ἀποστόλους· ἄλλοι δὲ ἐσκέπτοντο φυγεῖν λέγοντες· Μή ποτε ἔσται ἕτερος σεισμὸς καθ' ὁμοιότητα τοῦ παρελθόντος.

139 *Ἐκτείνας δὲ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ὁ ἀπόστολος Φίλιππος κρεμάμενος κατὰ κεφαλῆς εἶπεν· Ἄνδρες τῆς πόλεως ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐγὼ μέλλω ὑμῖν λέγειν κρεμάμενος κατὰ κεφαλῆς. ἐμάθετε πόσαι ε. αἱ δ. τ. θεοῦ καὶ τὰ θαυμάσια ἅπερ ἐθεάσασθε, ὅτι ἐν τῷ γεναμένῳ σεισμῷ ἡ πόλις ὑμῶν ἀπώλετο· καὶ τοῦτο δὲ φανερὸν ἐγένετο ὑμῖν*

ἦμεν ἄξιοι — — ἀνήγαγεν ἡμᾶς ἀπὸ — — παρεκάλουν μὴ ποιήσῃ ἕτερον σεισμόν· καὶ ἐδέοντο ὅπως ἄ. γέν. τῆς τ. Χριστοῦ εὐχαριστίας.

139 *Ὁ δὲ — — πρ. αὐτοῖς κ. ε. Ἀκούσατέ μου κ. μ. πόσαι δυν. εἰσὶ παρὰ τοῦ θ. μου, ἀναμιμνησκόμενοι — — πόλις κατεστράφη — — θεοῦ ἀνήγαγεν ὑμᾶς ἀπὸ τ. ἀβύσσου. ἀλλὰ*

2–3 *ὅτι ἀν. - σημ.* om *C* ‖ 3 *ἔπεσον MRVW* ‖ 4–5 *ἕτοιμοι - ἐδ.* om *R* ‖ 4 *φυγ.] ἀπὸ τῆς πλάνης* add *V* ‖ 4–5 *μὴ - σημ.* om *V* ‖ 4 *ποιεῖσαι S*: cf 24 ‖ 5 *σημ.]* scr *σεισμόν* (cf 16; 21; 24; 64, 11; 65, 26)?? *καὶ πάλιν ἀποπέμψῃ ἡμᾶς εἰς τὴν ἄβυσσον* add *P* ‖ *γέν.] καὶ* add *V* ‖ *τοῦ* om *CS* ‖ *Χρ.] κυρίου P*: cf 73,6 ‖ 6 *παρ.] εὐχαριστείας P* (cf 25; 73, 7) *προσκυνήσεως W* ‖ 9 *μου] ἡμῶν P* ‖ *ἀναμνησκόμενοι C ἵνα μνησκόμενοι P*: cf 27 ‖ *ὅπερ P* ‖ *ἴδωμεν P* ‖ 10 *ἡ] καὶ ἡ SV* ‖ *ἡμῶν P* ‖ *οἰκ.] στάχυος* add *V* ‖ 11 *ἡμᾶς P*

12 scr *μή πω*?? cf 71, 11; 26 ‖ *γενάμενοι TY* ‖ 13 *γενόμενα T* ‖ 16 *ἔστιν TY*

23 *ἤμεθα DE* ‖ *ἀνήγαγες DEF* ‖ *ἡμ.] κύριε* add *DE* ‖ *ἐκ BF* ‖ 24 *ποιῆσαι F*: cf 4 ‖ *θεοῦ B*: cf 5; 73, 23 ‖ 26 *αὐτοὺς DE* ‖ 27 *ἀναμνησκόμενοι F*: cf 9

ἐκ τῆς ἀβύσσου, κἀγὼ ὀφειλέτης εἰμὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας
κύκλῳ τοῦ παραδείσου περισκοπεύων δι' ὑμᾶς, ὅτι ὠργίσθην
ὑμῖν εἰς ἀνταπόδοσιν· καὶ | ταύτην μόνην τὴν ἐντολὴν οὐκ 90 T
ἐφύλαξα, ὅτι οὐκ ἔδωκα ὑμῖν ἀντάλλαγμα τοῦ κακοῦ τὸ ἀγαθόν.
ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ἀπὸ τοῦ νῦν ἐν τῇ ἀγαθότητι τοῦ θεοῦ
ἀποβάλετε τὴν κακίαν, ὅπως ἄξιοι γένησθε τῆς τοῦ κυρίου
εὐχαριστίας.

140 (34) *Τινὲς δὲ τῶν πιστῶν προσέδραμον ἵνα καθέλωσιν τὸν Φίλιππον καὶ ἀροῦσιν ἀπ' αὐτοῦ τοὺς σιδηροῦς κόρακας καὶ τοὺς ὀγκίνους ἐκ τῶν σφυρῶν. ὁ δὲ Φίλιππος εἶπεν· Μὴ τεκνία, μὴ ἐγγίσητέ μοι ἕνεκεν τούτου, ὅτι οὕτως ἔσται ἡ τελείωσίς μου. ἀκούσατέ μου οἱ φωτισθέντες ἐν*

ὅτι οὐκ ἀπώλετο ἡ οἰκία Στάχυος οὔτε κατῆλθεν εἰς τὴν
ἄβυσσον αὐτός, ἐπειδὴ ἐπίστευσεν εἰς τὸν θεὸν τὸν ἀληθινὸν
καὶ ὑπεδέξατο ἡμᾶς τοὺς δούλους αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ τελειώσας
ὅλον τὸ θέ|λημα τοῦ θεοῦ μου ὀφειλέτης αὐτοῦ εἰμι ἀνθ' ὧν 149 T
ἀπέδωκα τῷ ποιήσαντί μοι κακόν.

140 *Καὶ τινὲς τῶν βαπτισθέντων ἔδραμον ἵνα λύσωσιν* τὸν Φίλιππον κρεμάμενον κατὰ κεφαλῆς· ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄνδρες ἀδελφοί μου οἱ φωτισθέντες ἐν Χριστῷ, ἀκούσατε τὸ ῥῆμα ὃ μέλλω λέγειν ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ.

λέγω ὑμῖν — — ἀγαθ. τοῦ Χριστοῦ — — γένησθε τῆς τ. Χριστοῦ εὐχαριστίας.

140 *Τινὲς — — τὸν Φ. καὶ ἀροῦσιν ἀπ' αὐτοῦ τοὺς — — σφυρῶν αὐτοῦ. ὁ — — Μὴ τέκνα, μὴ ἐγγίσητέ μοι — —*

---

[2] περισκοπεύειν *V* (recte?) περιπολεύειν *W* ‖ ἡμᾶς *P* ‖ [3] ὑμῖν] ὑμῶν *V* ‖ [3–80,1] καὶ - Σατ. om *R*

CMPQSVW [3] καὶ om *P* ‖ scr μόνον? cf 69, 21 ‖ ἐντ.] τοῦ κυρίου μου add *V* ‖ [6] ἀποβάλλετε *(C)VW* ‖ γενέσθαι *PS* γίνεσθαι *Cs*: cf 22 ‖ κυρ.] θεοῦ *CP*: cf 72,5 ‖ [8] ἔδραμον *CM* ‖ καθέλουσιν *S* καθελοῦσιν *Q* ‖ [9] ἄρωσιν *V(W)* fort recte ἄρουσιν *(C)Q*: cf 24 ‖ ἀπ' om *P*: cf 24 ‖ [11] εἶπεν om *V* αὐτοῖς add *QW* πρὸς αὐτοὺς add *C* ‖ τεκ. om *C* μου add *V* ‖ μὴ alt om *C*: cf 25 ‖ ἐγγίσατέ *P* ‖ με *V* ‖ [12] ἔστιν *CP(W)* ‖ ἀκ.] δέ add *VW*

[19] τ. Φ.] αὐτὸν *U* ‖ δὲ] ὁ φίλιππος add *U* ‖ [20–79,16] οἱ φωτ. - δυν. α.] deest una scheda *T*

[22] γίνεσθαι *BF*: cf 6 ‖ [23] θεοῦ *BF*: cf 6; 72,24 ‖ [24] ἄρωσιν *B* ἆραι *F*: cf 9 ‖ ἀπ' om *BDE*: cf 9 ‖ αὐτοῦ om *DE* ‖ [25] μὴ om *F* ‖ τεκ' ἂν *DE* ‖ μὴ om *DE*: cf 11 ‖ μου *DEF*: cf 11

κυρίῳ, ὅτι ἦλθον εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐκ ἐμπορείαν τινὰ ποιήσασθαι, οὐκ ἄλλην τινὰ πρᾶξιν, ἐκληρώθην δὲ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ σώματός μου εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐν ᾧ ὁρᾶτέ με σχήματι. μὴ οὖν λυπηθῆτε ὅτι κρέμαμαι οὕτως· τὸν γὰρ τύπον φέρω τοῦ πρώτου ἀνθρώπου κατὰ κεφαλῆς ἐνεχθέντος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πάλιν διὰ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ ζωοποιηθέντος ἐκ τοῦ θανάτου τῆς παραβάσεως. καὶ νῦν ἀποπληρῶ τὸ προσταχθέν μοι· εἶπεν γάρ μοι ὁ κύριος· Ἐὰν μὴ ποιήσητε ὑμῶν τὰ κάτω εἰς τὰ ἄνω, καὶ τὰ ἀριστερὰ εἰς τὰ δεξιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασι-

---

γινώσκετε ὅτι οὐκ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν ταύτην ποιῆσαι ἐμπορείαν οὔτε ἄλλην τινὰ πρᾶξιν τοῦ βίου τοῦ κόσμου τούτου τῶν λυομένων καὶ παρερχομένων, οὐδὲ διὰ τὸ ἴδιόν μου θέλημα, ἀλλὰ διὰ τὸ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ῥυσαμένου ὅλον τὸν κόσμον ἀπὸ τῆς πλάνης τοῦ διαβόλου. αὐτὸς δέ με ἀπέστειλεν εἰς τὴν πόλιν ὑμῶν ἐν ᾗ νῦν εἰμι κρεμάμενος κατὰ κεφαλῆς· ἐκληρώθην γὰρ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ σώματός μου δι' ὑμῶν αὐτῶν. μὴ οὖν λυπεῖσθε ὅτι εἰμὶ κρεμάμενος κατὰ κεφαλῆς· τὸν γὰρ τύπον πληρῶ τοῦ σταυροῦ. λέγω δὲ ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι Ἐὰν μὴ ποιήσητε τὰ ἀριστερὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἄτιμα λογίζεσθε ἔντιμα, οὐ δυνήσεσθε εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασι-

---

ἀκούσατέ μου οἱ φωτ. — — οὐκ εὐπορίαν στείλασθαι, οὐκ ἑτέραν τινὰ πρᾶξιν τοῦ κόσμου τούτου. ἐκληρώθην δὲ ἐξ. ἐκ τ. σώματος ἐν ᾧ — — τὸν γὰρ πρῶτον τύπον εἴληφα τοῦ πρώτου ἀνθρώπου τοῦ κατενεχθέντος ἐπὶ κεφαλῆς καὶ νεύσαντος εἰς γῆν, πάλιν δὲ διὰ τ. ξ. τ. στ. ζωοποιηθέντα τῆς παραβάσεως· νῦν οὖν ἀποπλ. τὸ προστ. μοι, ὅτι Ἐὰν μὴ στρέψητε τὰ κάτω εἰς τὰ ἄνω καὶ τὰ ἄνω εἰς τὰ κάτω, καὶ τὰ δεξιὰ εἰς τὰ ἀριστερὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ εἰς τὰ δεξιά, οὐ μὴ

[5] cf mart Petri 9

---

[1]–76,[3] ὅτι - οὖσαν om C

MPQSVW [1–3] οὐκ ἐμπ. - ταύτην om V ‖ [3] ἐν τῇ πόλει ταύτῃ P με om V ἐν add P ‖ [5] ἀνθρώπου ⟨τοῦ⟩? cf 25 ‖ [6] τ. στ. τ. ξ. MQSV [6] τοῦ prim om P ‖ ζωοποιήσαντος MSV ‖ [7] καὶ om P ‖ [7]?? [8]? μοι om W

UV [11] τ. β. del? cf 23 (76, 16??) ‖ [17] δι' ὑ. α. corrupta? ‖ [21] scr λογίζησθε?? ‖ δυνήσεισθε U

[22] μου] ἀδελφοί μου F: cf 73, 12; 20 ‖ εὐπορίας DE ‖ οὐχ BF [25] κεφαλὴν DE ‖ νεύσας DE ‖ [26] scr ζωοποιηθέντος?? cf 6 ‖ [28] τὰ ἄ. ε. τὰ κ. κ. τὰ κ. ε. τὰ ἄ F ‖ τὰ prim om DE: cf 29 ‖ εἰς prius] πρὸς DE καὶ τὰ ἄ.-κάτω om DE ‖ τὰ extr om BDE: cf 29 ‖ [29] τὰ prim et extr om B

λείαν μου. Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε τῷ ἀντιπαρηλλαγμένῳ τύπῳ, ὅτι πᾶς κόσμος ἐνήλλακται, καὶ πᾶσα ψυχὴ ἀναστρεφομένη ἐν σώματι γίνεται ἐν λήθῃ τῶν ἐπουρανίων. ἡμεῖς δὲ ἔχοντες τὴν τῶν ἐπουρανίων δόξαν μὴ ζητήσωμεν τὸ ἐκτός, ὅπερ ἐστὶν τὸ σῶμα καὶ ὁ οἶκος τῆς δουλείας. μὴ γίνεσθε ἄπιστοι ἀλλὰ πιστοί· καὶ ἀφίετε ἀλλήλοις. ἰδοὺ κρέμαμαι ἡμέρας ἕξ, ἔχω δὲ μέμψιν τοῦ ἀληθινοῦ κριτοῦ, ὅτι ὅλως ἀπέδωκα ὑμῖν κακά, καὶ ἔθηκα πρόσκομμα τῇ εὐθύτητί μου. καὶ νῦν ἀνέρχομαι εἰς ὕψος. μὴ γίνεσθε στυγνοί, ἀλλὰ μᾶλλον χάρητε ὅτι

λείαν τῶν οὐρανῶν. Ὑμεῖς οὖν ἀδελφοὶ ὁμοιώθητέ μοι ἐν τῷ τύπῳ τούτῳ· ἐνηλλαγμένος γάρ ἐστιν ὅλος ὁ κόσμος οὗτος καὶ πᾶσα ψυχὴ γενομένη ἐν αὐτῷ. ἔχοντες οὖν τὴν ἐπουράνιον δόξαν καὶ τὴν μακαριότητα τοῦ φωτὸς μὴ ζητήσητε τὸ σκότος ὅπερ ἐστὶν ὁ οἶκος τῆς δουλείας, ἀλλὰ καταλείψατε. καὶ μὴ γίνεσθε ἄπιστοι ἀπὸ τῆς σήμερον ἀλλὰ μᾶλλον πιστοί· κ. ἀφίετε ἀλλήλοις. ἐγὼ δὲ κατεκρίθην παρὰ τοῦ ἀληθινοῦ κριτοῦ ὅτι ὅλως ἀνταπέδωκα τῷ ποιήσαντί μοι κακὸν τὸ σύνολον· καὶ ἔδωκα πρόσκ. τῇ εὐθ. μου. νῦν οὖν διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἀνέρχομαι εἰς τὸ ὕψος. καὶ μὴ γίνεσθε στυγνοὶ

εἰσέλθ. εἰς τ. βασ. τοῦ θεοῦ. Μὴ οὖν — — ὅτι πᾶς κόσμος ἐν. κ. π. ψυχὴ στρεφομένη εἰς σῶμα — — τὴν τ. οὐρανίων δόξαν μὴ ζητ. τὸ ἔξω, ὅπερ ἐ. τὸ σῶμα, ὁ οἶκος τῆς δουλείας. μὴ γ. οὖν ἄπ. — — ἀλλήλοις. ἰδοὺ κρ. ἡμ. ἕξ καὶ ἀγαλλιῶ. ἔχω δὲ μέμψιν ἐπὶ τοῦ — — ἀνταπέδωκα — — μου. νῦν οὖν ἀνέρχομαι — — ἀλλὰ κάλλιον χαίρετε — — κατοικη-

[5] cf Io 20, 27

[1] τῷ ἀντ.] ἐν τῷ παρηλλαγμένῳ QW ‖ [3] οὐρανίων (sup scr ἐπ) P | ὑμεῖς P ‖ [4] τῶν om V ‖ ἐπουράνιον V: cf 12 ‖ σκότος QVW: cf 14; 22 ‖ [5] μὴ] οὖν add Q: cf 9; 23 ‖ [6] ἀλλ.] τὰ παραπτώματα add PW: cf eu Marc 11, 25 quem uersum fere totum add W ‖ [7] μέμψιν] παρὰ add M: cf 24 ‖ κρ.] χριστοῦ QVW ‖ [8] κακόν P ‖ ἐπέθηκα P ‖ προσκόμματα V ‖ [9] μὴ] οὖν add QVW: cf 5; 19 ‖ χαίρετε MV καὶ ἀγαλλιᾶσθαι add V

[10] τ. οὐρ.] τοῦ θεοῦ Y ‖ ὁμ. μ. ἐν] scr μὴ ὁμοιωθῆτε.??? cf 1; 20 ‖ [11] ὅλ. ὁ κ.] ὁ τύπος Y ‖ [12] κ. π. - ἐν α. om Y ‖ [13] ζητήσεται U ‖ [14] σκ.] scr ἐκτὸς??? cf 4 ‖ [15] ἄπ. - πιστοί] πιστοὶ ἀλλ' ἄπιστοι Y ‖ [16] ἀφ. ἀ.] ἤδη χεῖρον γενήσεται ὑμῖν Y ‖ δὲ κ.] γὰρ καὶ Y ‖ [17] κρ.] ὀνειδίσθην add Y ‖ [17–18] τὸ σ. τῷ ποι. μοι κ. Y ‖ del τὸ σ.?? cf 79, 12

[20] πᾶς] ὁ πᾶς B πᾶς ὁ F ‖ [21] στρεφ. om DE ‖ οὐρανῶν D (om F) ‖ [22] τὸ prius] τὸν B om F ‖ τὸ alt om DE ‖ ὁ ο. τ. δ. om DE ‖ [23] ἀλλ.] τὰ παραπτώματα ὑμῶν add DE: cf 6 ‖ ἑπτὰ BDE ‖ [25] scr μᾶλλον? cf 9; 76, 11

91 T καταλιμπάνω τὸ κατοικητήριον τοῦτο τὸ | σῶμά μου, ἐκφυγὼν τὴν φθορὰν τοῦ δράκοντος τοῦ κολάζοντος πᾶσαν ψυχὴν τὴν ἐν ἁμαρτίαις οὖσαν.

141 (35) Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Φίλιππος κύκλῳ τοὺς ὄχλους εἶπεν· Ὦ ὑμεῖς οἱ ἀνελθόντες ἐκ νεκρῶν ἀπὸ τοῦ ᾅδου καὶ τῆς καταποντίσεως τῆς ἀβύσσου, καὶ σταυρὸς φωτεινὸς ἀνήγαγεν ὑμᾶς εἰς τὸ ὕψος διὰ τὴν ἀγαθότητα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· οὗτος θεὸς ὢν ἄνθρωπος ἐγένετο, σαρκωθεὶς ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας, ἀθάνατος μένων σαρκί, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ γενόμενος ἤγειρεν τοὺς

ὅτι ἐξέρχομαι ἐκ τοῦ σώματος τούτου, ἀλλὰ μᾶλλον χαίρετε ὅτι καταλ. τὸ κατοικητήριον τοῦ δράκοντος τοῦ κολαφίζοντος πᾶσαν ψυχὴν ἁμαρτάνουσαν.

141 Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Φίλιππος στραφεὶς εἶπεν τοῖς ὄχλοις τοῖς κύκλῳ αὐτοῦ· Ὦ ὑμεῖς οἱ ἀναστάντες ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἀπὸ τοῦ ᾅδου τῆς ἀβύσσου, οὓς ὁ σταυρὸς ὁ φωτεινὸς ἀνήγαγεν διὰ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Χριστοῦ· αὐτὸς γὰρ θεὸς ἦν καὶ ἄνθρωπος ἐγένετο· ἀγέννητος ἦν, καὶ ἐγεννήθη· ἀθάνατος ἦν καὶ ἐθανατώθη, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ ἀνήγαγεν τοὺς νεκρούς· ἀσώματος ἦν καὶ ἐφόρεσεν

τήριον τοῦ δράκοντος τοῦ κολαφίζοντος π. ψ. τὴν ἁμαρτάνουσαν.

141 Καὶ στραφεὶς ὁ Φ. καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς ὄχλους — — ἐκ τῶν νεκρῶν ἀπὸ — — καταποντώσεως τ. ἀβύσσου, οὓς ὁ φωτεινός μου σταυρὸς ἀνήγαγεν εἰς ὕψος — — τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγ. πν. οὗτος — — ἐγένετο δι' ἡμᾶς· ἀγέννητος ἦν καὶ ἐγεννήθη· ἀθάνατος ἦν καὶ ἐν θανάτῳ ἐγένετο, καὶ τῷ ἰδίῳ θανάτῳ ἐγείρει τοὺς νεκρούς· ἐκλήθη νεκρὸς ἕως ἂν λύσῃ τοὺς ἀποθανόντας· ἀσώματος ἦν καὶ

* cf Io 1, 1; 14?

---

1 τὸ alt om P ‖ 2 scr κολαφίζοντος? cf 12; 21 ‖ ἅπασαν PW CMPQSVW 4–5 τοῦ ὄχλου W: cf 23 ‖ 5 ἐκ] τῶν add C (om W) ‖ 6 στ. φ.] ὁ στ. ὁ φ. C ‖ 7 ἀναγαγόντος P ‖ ἡμᾶς V ‖ 7–8 τ. π. - πν.] inepta: cf 26 et 17 ‖ 9 ἐγ.] δι' ἡμᾶς add W: cf 77, 2 ‖ τῆς om P

11 ἐκ] ἀπὸ Y ‖ 16 ⟨καὶ⟩ τῆς?? an del τ. ᾅ.? cf 6; 24 (an 74, 11?)

21 τὴν om EF ‖ 23–24 τοῦ ὄχλου F: cf 4 ‖ 24 νεκ.] καὶ add DE ‖ καταπόσεως D καταπτώσεως E ‖ 25 μου om DE: cf 65, 5 ‖ 26 τ. υἱ.] τ. ἁγίου υἱ. F ‖ τοῦ utrumque om D ‖ καὶ - πν. om BF: cf 8 ‖ 27 ἦν καὶ] ὢν E ‖ ἦν alt om BF ‖ 28 ἰδ. om F ‖ ἐγείρας D ‖ 29 ἕως ἂν] ἕως F ἵνα DE ‖ ζωώσῃ DE ‖ ἀπ.] νεκροὺς DE: cf 28

νεκρούς, ἐλεήσας τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, ἀνελὼν τὸ κέντρον τῆς ἁμαρτίας· μέγας ἦν καὶ ἐγένετο μικρὸς δι' ἡμᾶς, ἕως οὗ αὐξήσῃ τοὺς μικροὺς καὶ εἰσενέγκῃ εἰς τὸ μέγεθος αὐτοῦ. καὶ αὐτός ἐστιν ὁ ἔχων τὴν γλυκύτητα, καὶ ἐνέπτυσαν αὐτὸν ποτίσαντες αὐτὸν χολήν, ἵνα ποιήσῃ τοὺς πικρανθέντας τῆς γλυκύτητος αὐτοῦ γεύσασθαι. προσκολλήθητε οὖν αὐτῷ καὶ μὴ ἐγκαταλείψητε αὐτόν· αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ ζωὴ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.

142 (36) Ὅτε δὲ ἐπλήρωσεν τὴν ἐπαγγελίαν ταύτην ὁ Φίλιππος, λέγει αὐτοῖς· Λύσατε τὸν Βαρθολομαῖον. Καὶ προσελθόντες ἔλυσαν αὐτόν. ὅτε οὖν ἔλυσαν αὐτόν, λέγει αὐτῷ

σῶμα ἅγιον καὶ ἤλεγξεν τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας· μέγας ἦν κ. ἐγ. μικρὸς κατὰ ἀνθρώπους ἕως ἂν αὐξήσῃ — — αὐτοῦ. αὐτός — — γλυκύτητα πᾶσαν, καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔδωκαν χολήν, ἵνα τὸν πικρανθέντα ᾅδην ποιήσῃ ἐλθεῖν εἰς γλυκύτητα. γεύσασθε οὖν αὐτοῦ καὶ μὴ καταλίπητε αὐτόν, καὶ αὐτὸς παρέξει ὑμῖν τὴν ζωὴν εἰς τοὺς αἰῶνας.

142 Ὅτε — — παραγγελίαν ταύτην, λέγει — — Β. Οἱ δὲ ἔλυσαν αὐτόν· λυθέντος δὲ αὐτοῦ λέγει ὁ Φ. πρὸς αὐτόν·

ἐφόρεσεν ὁμοιότητα σώματος, καὶ ἠλέησεν τὰ σώματα τῆς ἁμαρτίας· μέγας ἦν κ. ἐγ. μικρὸς ἕως οὗ — — αὐτοῦ. αὐτός ἐστιν ὁ ἔχων πᾶσαν γλυκύτητα, κ. ἐνέπτυσαν αὐτὸν ἕως ἂν ποιήσῃ τὰ πικρανθέντα εἰς γλυκύτητα. γεύσασθε οὖν αὐτοῦ καὶ μὴ καταλείψητε αὐτόν, καὶ αὐτὸς παρέξει ὑμῖν τὴν ζωὴν εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

142 Ὅτε δὲ ἐπλήρωσε — — Β. Καὶ αὐτοὶ ἀκούσαντες ἔλυσαν αὐτόν. ὅτε οὖν ἔλυσαν αὐτόν, λ. α. ὁ Φ. Ὦ

[1] cf Cor 1, 15, 56 ‖ [2] cf Cor 2, 8, 9? ‖ [4] cf Matth 26, 67 ‖ [5] cf Matth 27, 34

---

[2] οὗ] ἂν P: cf 13; 21; 36, 2; 51, 2; 86, 7; al ‖ [4–6] κ. ἐν. - γεύσ. om C ‖ [4] ἐνέπτ.] εἰς add P ‖ [5] αὐτὸν om V ‖ πικραθέντας P ‖ [7] ἐγκαταλείψετε P ἐγκαταλήπειτε S ‖ [11] ὅτε - αὐτ.] καὶ C om V: cf 27 ‖ ὅτε - ἔλ.] μετὰ δὲ τὸ λῦσαι P ‖ λέγει] οὖν add V

[14–17] αὐτός - αἰ. om Y ‖ [15] del ᾅδην? cf 5; 23 ‖ [16] καταλείπητε U ‖ [19] πρ. α. om Y

[21] ἁμ.] ταπεινώσεως DE ‖ οὗ om BF ‖ [22] ἐστιν] ἦν BF ‖ ἐν.] ἐταπείνωσεν DE εἰστο add B ‖ ἑαυτὸν DE ‖ [23] πικρ.] πικρὰ νάματα F ‖ αὐτὰ F ‖ [26] κ. α. ἀκ.] οἱ δὲ DE ‖ [27] ὅτε - αὐτ.] καὶ DE om B: cf 11

ὁ Φίλιππος· Βαρθολομαῖε ἀδελφέ μου ἐν κυρίῳ, οἶδας ὅτι ὁ κύριος ἀπέσταλκέν σε σὺν ἐμοὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ἐκοινώνησάς μοι εἰς πάντας τοὺς κινδύνους μετὰ τῆς ἀδελφῆς ἡμῶν Μαριάμνης· ἀλλὰ γίνωσκε ὅτι ἡ ἔξοδος τοῦ σώματός σου ἐτάγη ἐν τῇ Λυκαονίᾳ, καὶ τῇ Μαριάμνῃ ἐκληρώθη ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ σώματος εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν. νῦν οὖν ἐντέλλομαι ὑμῖν ὅτι ὅτε ἐξέλθω ἀπὸ τοῦ σώματός μου οἰκοδομήσατε εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἐκκλησίαν ἐν ᾧ ἐξέλθω ἀπὸ τοῦ σώματος. καὶ τὸν λεόπαρδον καὶ τὸν ἔριφον τῶν αἰγῶν ἐάσατε εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰς σημεῖον τῶν πιστευόντων, καὶ ἡ Νικανόρα δὲ προνοείσθω αὐτῶν ἕως ἂν ἐξέλθωσιν ἀπὸ τοῦ

Ὦ Βαρθολομαῖε ἀδ. μου ἐν Χριστῷ, οἶδα ὅτι ὁ κύρ. ἀπέσταλέν σε — — καὶ συνεκοινώνησάς μοι εἰς π. τ. κινδύνους μου, σύ τε καὶ Μαριάμνη· καὶ γινώσκω ὅτι ἡ ἔξοδος τοῦ σώματός σου ἐτάγη ἐν Λυκαονίᾳ καὶ τῆς Μαριάμνης ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ. ἐντέλλομαι οὖν ὑμῖν, ἐὰν ἐξέλθω ἐκ τ. σ. μου, οἰκοδομήσατε ἐκκλησίαν ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ἐξῆλθον ἐκ τοῦ σώματος. καὶ τὸν λ. κ. τ. ἔριφον τῶν αἰγῶν ἐάσατε ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ μελλούσῃ οἰκοδομεῖσθαι ὑφ' ὑμῶν, ἵνα γένωνται εἰς σημεῖον πᾶσι τοῖς μέλλουσι πιστεύειν, ἡ δὲ Νικανόρα πρόνοιαν αὐτῶν ποιείσθω ἕως ἂν ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ

Β. ἀδ. μου ἐν Χριστῷ, οἶδας ὅτι ὁ κ. ἀπέστειλέν σε — — συνεκοινώνησάς — — μετὰ τῆς Μ. ἀλλὰ γίνωσκε — — ἐν Λυκαονίᾳ, καὶ τῇ Μ. ἐτάγη ἐξ. ἀ. τ. σώμ. ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ. νῦν οὖν ἐντ. ὑμῖν ἵνα ὅταν ἐξέλθω ἀ. τ. σ. μου οἰκοδομήσητε ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ ἐκκλησίαν ἐν ᾧ ἐξέλθω ἀπὸ τοῦ σώματος. καὶ τ. λ. κ. τ. ἔριφον ἐάσατε ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς σημεῖον τῶν πιστευόντων, ἡ Νικαόρα δὲ προνοείσθω — — θάψατε αὐτὰ

---

[1] οἶδα Q: cf 12; 22 ‖ [2] ἀπέστειλέν C ‖ [3] τοὺς om CS ‖ [4] γινώσκω MPQS: cf 23 ‖ [5] τῇ prius om CQ ‖ [6] σώμ.] αὐτῆς add V ‖ [7] ὅτι om CMW ‖ ὅτε] ὅταν M: cf 25 ‖ [8] τοῦτ. τ. τόπ. P (om S) ‖ [8–9] ἐν - σώμ. om CMP(S?) ‖ [8] ἐν ᾧ] ἐνῇ V εἰς ὃν W ‖ [9] σώμ.] μου add Q ‖ [9–79,2] κ. τ. λ. - ἐκκλ. om P ‖ [9–10] κ. τ. λ. - ἐκκλ. om C ‖ [9] τ. αἰγ. om S: cf 18 ‖ [10–11] κ. ἡ Ν. - αὐτῶν om C ‖ [11–79,1] ἀπὸ - ἐξ.] καὶ C

[13] σε] σοι Y ‖ [14–15] σου τ. σώμ. U ‖ [16] ὑμῖν om Y ‖ [18] τ. αἰγ. om Y: cf 9 ‖ [19–20] ὑφ' - πιστ. om Y ‖ [21–79,7] ἕως - ἐκκλ. om Y

[22] Χρ.] ὅτι add BF ‖ οἶδα F: cf 1; 12 ‖ [23] τῆς om BF ‖ γινώσκω BF: cf 4; 14 ‖ [24] ἐτάγη - σώμ. om DEF ‖ [25–26] μου - σώμ. om F ‖ [26] εἰς αὐτὸν τὸν τόπον B ‖ ἐν ᾧ - σώμ. om DE ‖ [27] σύσειμον F σύστημον B ‖ [28] ηνικα ορα δε B κατὰ πᾶσαν δὲ ὥραν DEF: scr ἡ Νικανόρα δὲ ‖ προνοεῖσθαι DEF ‖ θάψετε B θάψε F

σώματος· καὶ ὅταν | ἐξέλθωσιν, θάψατε αὐτὰ πρὸς τὸν πυλῶνα τῆς ἐκκλησίας. καὶ τὴν εἰρήνην ὑμῶν θέσθε ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Στάχυος, ὥσπερ ὁ κύριος ἔθηκεν τὴν ἑαυτοῦ εἰρήνην ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. ἔστωσαν δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ πᾶσαι αἱ παρθένοι αἱ πιστεύουσαι καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπισκέπτουσαι τοὺς νοσοῦντας, βαδίζουσαι ἀνὰ δύο δύο· ἀλλὰ μὴ ὁμι- 92 T

σώματος αὐτῶν. θάψατε δὲ αὐτὰ ἐν τῷ πυλῶνι τ. ἐκκλ. — θέτε εἰς τὴν οἰκίαν Στάχυος ὥσπερ ὁ κύριος ἡμῶν ἔθηκεν τ. ἑ. εἰρ. ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην. ἔ. δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ πᾶσαι αἱ παρθ. νηστεύουσαι· ἐπισκεπτέτωσαν δὲ τοὺς νοσοῦντας βαδίζουσαι ἀνὰ δύο δύο· καὶ μὴ λαλείτωσαν μετὰ τῶν νεανίσκων τὸ σύνολον ἵνα μὴ π. α. ὁ Σ. ὄφις γάρ ἐστιν ἕρπων ἐν τῇ Εὔᾳ καὶ ἐποίησεν αὐτὴν ὀλισθῆσαι εἰς θάνατον. οὕτως ἔσται ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ· ἔσται γὰρ χρόνος καὶ καιρὸς πονηρός· καὶ πολλοὶ ἔσονται ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ μεθυσθέντες ἐν τῷ λόγῳ μόνῳ ἀλλ' οὐκ ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ, παρθενεύοντες τὰ μέλη τῆς σαρκὸς αὐτῶν καὶ πορνεύοντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν· καὶ

ἐν τῷ πυλῶνι τῆς ἐκκλησίας — — ὥσπερ ὁ κύριος ἡμῶν ἔθηκεν — — οἰκίᾳ ἐκείνῃ αἱ παρθενεύουσαι, νηστεύουσαι καθ' ἑκ. ἡμ. ἐπισκεπτόμεναι — — ἀ. δ. δύο, καὶ μὴ — — ὁ Σ. ὁ ὄφις γάρ ἐστιν ὁ ἕρπων, κ. ἐποίησεν τὸν Ἀδὰμ ὀλ. εἰς θάνατον. οὕτως π. ἔσται ἐν τῷ κ. τούτῳ· ἔσται γὰρ χρόνος καὶ καιρὸς πονηρός· πολλαὶ γὰρ γυναῖκες καταλείψωσιν τὸ ἔργον | τοῦ 155 T
γάμου καὶ ἔσονται μὲν ἐν τῷ ὀνόματι τῆς παρθενίας, ὅλως μὴ γινώσκουσαι ὄνομα τῆς παρθενίας καὶ ὅτι ἔχει μεγάλην σφραγῖδα καὶ ἔνδοξον. πολλοὶ δὲ ἄνδρες ἔσονται ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλ' οὐκ ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ· παρθενίαν γὰρ ἀσκήσουσιν τοῖς μέλεσιν τῆς σαρκός, πορνεύσουσιν

---

[1] ὅτε QW (om S) ‖ θάψον C ‖ πρὸ τῶν πυλῶν C ‖ τὸ πυλῶνι S ‖ [2] θέτε P: cf 8 ‖ [2–3] εἰς τὴν οἰκείαν C ‖ [3] ὁ κ.] ὁ χριστὸς PS ἐκεῖνος V ‖ [5] πιστεύσασαι CSV(W) ‖ ἐπισκεπτόμεναι V ἐπισκοποῦσαι PQSW: cf 20

[8–9] ὥσπερ - ταύτην om Y ‖ [9] ἐπὶ τὴν οἰκείαν ταύτην U ‖ [10–11] ἀ. δ. δ. βαδ. τ. νοσ. Y ‖ [11] ἀναδύο ἀναδύο U: cf 20; 82, 4 ‖ [12–80,12] ὄφις - γνῶσις om Y ‖ [15] μεθ. et τῷ] lacuna male expleta: cf 16 et 27 ‖ [16] παρθεν.] redit T: cf 73, 20

[19] scr παρθένοι πᾶσαι ν.?? cf 9 ‖ [20] ἐπισκοποῦσαι BF: cf 5 ‖ [22] ἔσται prius] ἐστὶν F ‖ χρ.] ὁ χρ. BF ‖ [23] γὰρ om BF ‖ γυν.] καὶ ἄνδρες add BF ‖ καταλείψουσιν B ‖ [24] γάμ.] καὶ ἄνδρες add DE ‖ μὲν] ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ E (cf 26) αἱ μὲν Tischendorf ‖ τῷ om E ‖ [24–25] ὅλως - παρθ. om DEF ‖ [25] τῆς om Tischendorf: del?? ‖ καὶ om E ‖ [26] σφρ. om DE ‖ [26–27] ἐν τ. κ. ἐκ. om E: cf 24 ‖ [27] μόνῳ (?) F: cf 16 ‖ αὐτῶν DE ‖ [28] ἀσκοῦσιν DE ‖ πορνεύουσιν DE(F)

λείτωσαν μετὰ νεανίσκων, ἵνα μὴ πειράσῃ αὐτὰς ὁ Σα ὄφις γάρ ἐστιν ἕρπων, καὶ ἐποίησεν διὰ τῆς Εὔας τὸν

ἡ πορνεία τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν πληθυνθήσεται ὡς κλυσμός. πληθύνουσι δὲ τοῦ ἀκούειν ἐν ταῖς πιθαναῖς ἡ ἐπιλανθανόμενοι τῆς γνώσεως τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πλη ται αἱ καρδίαι αὐτῶν ὑπερηφανίας, ἐσθίοντες καὶ π ἐν τῇ αὐτῶν λατρείᾳ, ἐπιλανθανόμενοι τῆς ἁγίας ἰ καὶ αὐτὴν ἀθετοῦντες. διεστραμμένη ἔσται ἡ γενεὰ μακάριος δέ ἐστιν ὁ ἀναχωρῶν ἐν τοῖς ταμείοις αὐτο αὐτὸς ἀναπαύεται ἐν τῇ ἐξόδῳ αὐτοῦ. οὐκ οἶδας ο θολομαῖε ὅτι ὁ λόγος τοῦ κυρίου ἡμῶν ζωή ἐστιν ἀ καὶ γνῶσις; εἶπεν γὰρ ὁ κύριος ἡμῶν διδάσκων ἡμ Πᾶς ὃς ἐὰν ἐμβλέψῃ γυναικὶ καὶ ἐπιθυμήσῃ αὐτὴν

δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν· καὶ ἡ πορνεία τῶν ὀφθαλμῶν πληθυνθήσεται ὡς κατακλυσμός. θελήσουσι μᾶλλον ἐν τοῖς πιθανώδεσι, καὶ ἐρεθισθήσονται ἐν ταῖς ἡδονα ἐπιλάθωνται τῆς γνώσεως τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πωρωθ αἱ καρδίαι αὐτῶν κενωτέραις ὑπερηφανίαις, εὑρεθήσο ἐσθίοντες καὶ πίνοντες ἐν τῇ ἑαυτῶν πανουργίᾳ· ἐπι σονται γὰρ τῆς ἁγίας ἐντολῆς καὶ ἀθετήσουσιν αὐτή στραμμένη ἔσται ἡ γενεὰ ἐκείνη· ἀλλὰ μακάριός ἐστιν χωρῶν εἰς τὰ ταμεῖα αὐτοῦ, ὅτι οἱ κανοὶ ἔσονται ἀναπα ἐν δόξῃ ἀπὸ τῆς ἀπειλῆς τοῦ σώματος αὐτῶν. οὐκ ο Βαρθολομαῖε ὅτι ὁ λόγος τοῦ κυρίου ἡμῶν ζωή ἐστι θινὴ καὶ γνῶσις; εἶπεν γὰρ διδάσκων ἡμᾶς, ὅτε ἦμεν καὶ μικροί, ὅτι Πᾶς ὁ ἐμβλέψας εἰς γυναῖκα τοῦ : αὐτοῦ καὶ ἐπιθυμήσας αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν

[1] cf Cor 1, 7, 5 ‖ [13] Matth 5, 28

---

[1] *αὐτοὺς MQ*

TU (cf 79, 12; 16) [3] *ὡς] ὁ add T* ‖ [4] *πληθ. et* [5] *πληθ. num sana? 17* ‖ [5] *ἐν τ. π. corrupta: cf 16* ‖ *πειθαναῖς TU* ‖ [5] *ἐπιλ.] τοῦ θεοῦ* [6] *πίν.] ἐν χριστῷ add U* ‖ [10] *ἀναπαύσεται T* *TUY* [13] *αὐτὶ*

[14] *αὐτ. all] ὑμῶν B* ‖ [15] *θελήσωσι E* ‖ [16] *ἐν - ἐρ. corrupt ταῖς B τε DE* ‖ *πειθανώδεσι? an πειθανάδεσι? F πυθανώδεσιν b νώδεσιν E πηθανεωδέσει B* ‖ *ἐριθήσονται F ἐρεθήσονται E αἱρεθήσο* [16–17] *ἐν τ. ἡδ. κ. ἐπιλ. om DE* ‖ [18] *καινοτέραις conicit Tischendo γὰρ DE* ‖ [19] *ἐν - παν.] τῇ ἐν αὐτῷ πανουργία B τῆς ἑάυτῶν πανου πλησθήσονται DE* ‖ [20] *γὰρ] δὲ F* ‖ [21] *ἐστὶν BF: cf 8* ‖ [22] *ταμεῖα EF F* ‖ *ἱκανοὶ DF οἱ ἱκανοὶ Tischendorf: scr οἱ ἁγνοί??? οἱ κατάμο* [22–23] *ἐν δ. ἀναπ. DE* ‖ [23] *ἀναπ.] μενοι post lacunam F* ‖ [24] *ἀλ* [26] *εἰς om E* ‖ [26–27] *τ. πλ. - αὐτὴν om DE: del?? cf 13*

ὀλισθῆσαι εἰς θάνατον· μὴ οὕτως πάλιν ἔσται ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ὥσπερ ἐπὶ τῆς Εὔας.

καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπλήρωσεν τὴν μοιχείαν. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν Πέτρος ἔφυγεν ἀπὸ παντὸς τόπου ἐν ᾧ ὑπῆρχεν γυνή· ἔτι δὲ καὶ σκάνδαλον εἶχεν διὰ τὴν ἰδίαν θυγατέρα, καὶ ηὔξατο πρὸς κύριον, καὶ ἐγένετο ἐν παραλύσει τῆς πλευρᾶς αὐτῆς διὰ τὸ μὴ ἀπατηθῆναι αὐτήν. ὁρᾷς ἀδελφὲ ὅτι ἡ ὅρασις τῶν ὀφθαλμῶν φέρει καταλαλιὰν καὶ ἀρχὴν τῆς ἁμαρτίας, καθὼς γέγραπται ὅτι Βλέψασα Εὔα εἶδεν τὸ φυτὸν ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς καὶ καλὸν εἰς βρῶσιν· Καὶ

καρδίᾳ αὐτοῦ. Καὶ ὁ κορυφαῖος δὲ Πέτρος ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου γυναικός· τὴν γὰρ θυγατέρα αὐτοῦ εὔοπτον οὖσαν καὶ ἤδη γεγενῆσθαι ἐπὶ τῇ εὐμορφίᾳ αὐτὸς ηὔξατο, καὶ ἐγένετο ἐν παραλύσει ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ. ἆρα οὖν ἡ ἐπιθυμία ἡ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς πορνεία ἐστίν; ναί. Εἶδεν γάρ φησιν Εὔα τὸ φυτὸν ὅτι ὡραῖόν ἐστιν τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ κατανοῆσαι καὶ καλὸν εἰς βρῶσιν. Ἰδοὺ οὖν ὅτι ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν ὁδηγός ἐστιν τῆς μοιχείας, καὶ αὐτή ἐστιν ἡ ἀπατήσασα τὴν καρδίαν Εὔας· πᾶν δὲ φυτὸν ἐὰν τμηθῇ, μόνον μείνῃ εἰς τὴν γῆν ἡ ῥίζα, πάλιν φύεται. ἐκριζώσατε οὖν τὴν ἐπιθυμίαν | τῆς καρδίας, ἵνα φαιδροῖς ὄμμασιν ἴδητε τὸν Χριστόν. 153 T
Ταῦτα εἰπὼν πρὸς τὸν λαόν, στραφεὶς λέγει τῷ Βαρθολομαίῳ· Τὴν ἐκκλησίαν ἣν μέλλεις οἰκοδομεῖν οὕτως οἰκοδόμησον, ἔχουσάν τινα μεσότοιχον, μή ποτε σκοτισθῶσιν αἱ προσευχαὶ τῶν νεοφωτίστων ἐν τῇ ὁράσει τῶν ὀφθαλμῶν.

[9] et [13] gen 3, 6 ‖ [18] gen 3, 13

CMPQRSVW (cf 73, 3) [1] *μὴ] οὖν add QW ἔστω W* | [2] *ὥσπερ] καὶ add V*

[3] *ἐπλ.] τὴν ἐπιθυμίαν ἤγουν add U* ‖ [4] *scr ἔφευγεν?? cf 11* ‖ [5] *θυγατέραν Y: cf 12* ‖ [7] *ἀπατ.] cf 82, 3?* ‖ [7]–82,[11] *ὁρᾷς - κενός om Y* ‖ [9] *Εὔα om T*

[11] *ἔφησεν F: cf 4* ‖ *ἐκ B* ‖ [12] *θυγατέραν BD: cf 5; 53, 19* ‖ *οὖσαν <ἰδὼν σκάνδαλον γενήσεσθαι>?* ‖ [13] *ἤδη γεγ.] ἤδη πειρασθεῖσαν, σκάνδαλον αὐτῷ γεγ. Lipsius II 1 p 204* ‖ *ἤδει B εἴδη F* ‖ *εὐμ.] καὶ add B* ‖ *αὐτ.] ὁ μακαριώτατος πέτρος BF* ‖ [15] *ναί om DE* ‖ [15–16] *Εὔα τὸ φ.] ἑαυτὸ E ἑαυτῷ D* ‖ [16] *ὅτι om E* ‖ *ἦν DE* ‖ [17] *ὅτι om DE* ‖ [18] *αὕτη BDEF(?) Tischendorf* ‖ *ἐστιν om DEF* ‖ [19] *καρδ. om DE τῆς add F* ‖ *εὖαν DE* ‖ *μ. δὲ ἡ ῥ. μένει ε. τ. γ. D καὶ μ. ἡ ῥ. μείνη ἐν τῇ γῇ E* ‖ *μ. μ.] μ. δὲ μ. F μ. μ. δὲ B μόνον, μείνῃ δὲ Tischendorf: cf 34, 20; 28; 49, 4* ‖ [20] *πάλιν] δὲ add F* ‖ [21] *καρδ.] σαρκὸς E* ‖ *φ.] καθαροῖς F* ‖ *ἴδεται F* ‖ [22] *π. τ. λ.] τῷ λαῷ DE καὶ add D* ‖ *εἶπεν DE* ‖ [25] *νεοφύτων B*

143 (37) *σὺ δὲ Βαρθολομαῖε γενοῦ καλὸς δοκιμαστής, καὶ δώσεις τὰς παραγγελίας ταύτας τῷ Στάχυϊ καὶ καταστή-*

ἠπατήθη. ἡ ἀκοὴ τοίνυν τῶν παρθένων ἔστω ἁγία· ἐν δὲ τῇ ἐξόδῳ πορευέσθωσαν ἀνὰ δύο δύο, ὅτι πολλαί εἰσιν αἱ διαστροφαὶ τοῦ ἐχθροῦ. ἡ πορεία αὐτῶν καὶ ὁ τρόπος ἐχέτω τάξιν καλήν, ἵνα σωθῶσιν· εἰ δὲ μή, ὁ καρπὸς αὐτῶν ἐστιν κενός.

143 *ἀδελφέ μου Β. δὸς τὰς παραγγελίας ταύτας —*

καὶ ἡ ὑπακοὴ τῶν παρθένων ἔστω ἁγία, καὶ μόναι ἡσυχαζέτωσαν· ἐν δὲ ταῖς προόδοις βαδιζέτωσαν δύο δύο. ἐχέτω οὖν ἡ παρθενία αὐτῶν τὴν τάξιν σεμνήν, ἵνα ἡ ψυχὴ αὐτῶν δοξασθῇ ἐν τοῖς ὑψίστοις, μή ποτε ὁ κόπος αὐτῶν ἔσται κενός. οὕτως οὖν κήρυξον ἁγιασμόν. Λέγει ὁ Βαρθολομαῖος τῷ Φιλίππῳ· Διὰ τί τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν ᾧ ὑπῆρχεν μεθ' ἡμῶν ὁ σωτὴρ οὐ διεχώρισεν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν παρθένων μέχρις ἡμέρας μιᾶς; Λέγει ὁ Φίλιππος· Οὐκ οἶδας ὦ Βαρθολομαῖε ὅτι ὅτε ὁ ἥλιος λάμπει ὅλος ὁ κόσμος πληροῦται φωτός, δύναντος δὲ αὐτοῦ ἁπλοῦται τὸ σκότος, καὶ τότε τὰ θηρία ἐξέρχονται; οὕτως ἐστὶν καὶ ὁ ἡμέτερος τύπος· ὅτε ἦν μεθ' ἡμῶν ὁ Ἰησοῦς, πάντες ἦμεν ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἦν κύκλῳ ἡμῶν, καὶ νοεροὶ ἦμεν τῇ καρδίᾳ, καὶ οὐκ ἠδύνατο οὐδεμία σκιὰ οἰκῆσαι ἐν καρδίᾳ ἡμῶν ἕνεκεν ἁμαρτίας. καὶ νῦν δὲ ἐν οὐρανοῖς ἐστιν παρὰ τῷ πατρί, καὶ οὐ καταλείπει ἡμᾶς. πολλοὶ δὲ ἐλεύσονται ἐν ἐνδύμασιν ψευδέσιν, λέγοντες ὅτι Λατρεύομεν ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ ἁγίᾳ· Καὶ ἡ λατρεία αὐτῶν ἐστιν μετὰ τῶν εἰδώλων, καὶ καταλείψουσιν τὰς παραδεδομένας αὐτοῖς ἐντολάς.

143 *σὺ δὲ ὦ Β. γ. κ. δοκ. κ. δὸς τὰς π. τ. τῷ Σ. κ. κατάστη-*

[6] et [11] cf Cor 1, 15, 58 ‖ [23] cf Matth 7, 15

---

[2] *δώσῃς P δῷς C δὸς W ‖ καταστήσῃς P κατάστησον W: cf 27; 83,10*

[4] *πολλοί T ‖ [6] scr κόπος? cf 11 ‖ ἔστω κοινός T: cf 11 ‖ [7] ταύτας] παραγγείλας αὐτὰς add T*

[8] *καὶ ἡ] ἡ δὲ E ‖ μόνους F ‖ [9] ἐν - βαδ. om E ‖ τοῖς D ‖ προ cum lacuna F ‖ βαδιζέτωσαν ⟨ἀνὰ⟩? cf 4; 79, 20 ‖ [11] ποτε om DE ‖ σκοπὸς DE ‖ ἔστω DEF: cf 6 ‖ [12] ὁ Β. τ. Φ.] αὐτῷ ὁ β. DE ‖ [13] ἐν ᾧ om F ‖ ὑπῆρχες E [14] μέχρι DE ‖ [15] ὅτι om F ‖ [16] λαμβάνει B ‖ πληρ.] τοῦ add B ‖ δύνοντος B [17] ἀπολύεται DE ‖ [18] ὁ alt] κύριος add DE ‖ [19] χ. αὐτοῦ] χ. ἡμῶν B ‖ [20] οὔτε μιὰ F ‖ [21] ἐν prius] ταῖς add E ‖ καρδίαις DE ‖ καὶ om B ‖ [22] ἐστιν om DE ‖ [23] ἐλ. om DE ‖ ἐν ἐ.] ἐπενδύμασιν B ἐν δυνάμεσιν DE ‖ ψ.] ψεύδους DE ἔσονται add DE ‖ [25] ἐστιν om DE ‖ τῶν om F ‖ [26] αὐτ.] ἁγίας DE om F [27] τῷ] καὶ τῷ B

σεις αὐτὸν ἐπίσκοπον. μὴ ἐμπιστεύσῃς δὲ τὸν τόπον τῆς ἐπισκοπῆς νεωτέρῳ, ἵνα μὴ καταισχυνθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· πᾶς δὲ ὁ διδάσκων ἐχέτω τὰ ἔργα ἴσα τοῖς λόγοις. ἐγὼ δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν κύριον· καὶ λάβε τὸ σῶμά μου καὶ ἐνταφίασον αὐτὸ ἐν χάρταις συριακαῖς, καὶ μὴ ἐπιβάλῃς μοι ὀθόνην λινῆν, ὅτι τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἐν σινδόνι ἐνειλήθη. ἐνταφιάσας μου τὸ σῶμα ἐν ταῖς χάρταις σφίγξον αὐτὸ παπύροις, καὶ χῶσον αὐτὸ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. καὶ γίνεσθε εὐχόμενοι ὑπὲρ ἐμοῦ ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα ἵνα ἀφῇ μοι ὁ

— κατάστησον αὐτὸν ἀρχηγὸν καὶ ἐπίσκοπον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἵνα καὶ αὐτὸς ὅμοιος γένηται καλῶς διδάσκων. μὴ ἐμπιστεύσῃς οἰκονομίαν μηδενὶ νεωτέρῳ. μὴ καταστήσῃς μηδένα τοιοῦ- 150 T
τον ἐπὶ καθέδρᾳ διδασκόντων, ἵνα μὴ βεβηλώσῃ τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ· ὁ γὰρ διδάσκων ὀφείλει ἔχειν τὰ ἔργα αὐτοῦ ἴσα τῶν λόγων, ἵνα ὁ λόγος ἠρτυμένος ᾖ ἐν παντὶ καιρῷ ἐν τῇ ἰδίᾳ δόξῃ. ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἀπὸ τοῦ σώματός μου κρεμάμενος κατὰ κεφαλῆς· ἆρον οὖν τὸ σῶμά μου καὶ ἐνταφίασον χάρταις συριατικοῖς καὶ μὴ βάλῃς ὀθόνην λινῆν, ἐπειδὴ ἔβαλαν εἰς τὸ σῶμα τοῦ κυρίου ἡμῶν. καὶ σφίγξον αὐτὸ ἐν χάρταις καὶ παπύροις, καὶ χῶσον αὐτὸ ἐν τῇ αὐλῇ τῆς ἐκκλησίας. καὶ γίνεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ εὐχόμενοι ἐπὶ τεσσα-

σον — — ἐμπ. δὲ τ. τόπ. τ. ἐπισκ. νεωτέρῳ — — τοῖς λόγοις — — αὐτὸ ἐν χάρταις συριακαῖς — — ὀθόνην λινῆν — — κυρίου μου ἐν σ. ἐνειλίχθη. ἐνταφιάσας δὲ τὸ σῶμά μου ἐν ταῖς χάρταις σφίγξον αὐτὸ παπ. κ. χ. αὐτὸ ἐν τῇ ἐξέδρᾳ τῆς ἐκκλησίας. καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κοινὸν διδάσκα-

[1] cf Tim 1, 3, 6? ‖ [6] cf Matth 27, 59 ‖ [15] cf Col 4, 6

[2] νεώτερον P (om M) ‖ [3] δὲ] γὰρ W ‖ [4] κύρ.] μου add W ‖ κ. λ.] λ. οὖν CW: cf 17 ‖ [5] ἐνταφίασαι P ‖ [5–7] αὐτὸ - σφ. om C ‖ [6] λινοῦν P: cf 23 ‖ εἰλίχθη P (cf 24) καὶ add PR ‖ [7] ἐντ.] δέ add QW probabiliter: cf 24 ‖ ταῖς om R: cf 25 ‖ αὐτὸ] καὶ add V ‖ παπυρίοις CQRS et ex corr P: cf 20 ‖ [9] ἐπὶ om CR ‖ ἀφείη (C)SV ἀφήσῃ W ‖ ὁ om SVW

[11] scr ὁμοίως? ὅμοιός <σοι>? ‖ [12–16] μὴ - δόξῃ] εἰρηκὼς δὲ καὶ ἄλλα πλείονα τὸν βαρθολομαῖον εἶπεν Y ‖ [13] βεβηλώσῃς T ‖ [19] ἡμ.] ἰησοῦ χριστοῦ add U ‖ [21] τῆς] ἁγίας add TY

[22] δὲ om F(DE) ‖ ἐπισκ.] σου add F ‖ νε.] τὴν πίστιν add B τῇ πίστει add F ‖ [22] τ. λ.] οὕτως γὰρ ἔσται ἐλπὶς F ‖ [23] αὐτὸ om BE: cf 25 ‖ χάρτεσιν D(E): cf 25 ‖ ὀθώνιον λινοῦν E: cf 6 ‖ [24] ἐνηλήχθη F ἐνιλήχθη B ἠλίχθη DE: cf 6 ‖ [25] τοῖς E om BF: cf 7 ‖ χάρτεσιν E: cf 23 ‖ αὐτὸ utrumque om E: cf 23 ‖ ἐξόδῳ D εἰσόδῳ E

κύριος τὴν παράβασιν ἣν παρέβην ἀποδώσας τοῖς κακοποιήσασίν μοι. ἴδε ὦ Βαρθολομαῖε πῶς στάζει τὸ αἷμά μου ἐπὶ τῆς γῆς· φυτὸν ἀνατελεῖ ἀπὸ τοῦ αἵματός μου, καὶ γενήσεται ἄμπελος καὶ ποιήσει καρπὸν σταφυλῆς. καὶ λαβόντες τὸν βότρυν ἀποθλίψατε αὐτὸν εἰς τὸ ποτήριον· καὶ μεταλαβόντες εἰς τὴν τρίτην ἡμέραν ἀναπέμψατε εἰς ὕψος τὸ ἀμήν, ἵνα γένηται τελεία προσφορά.

144 (38) *Καὶ εἰπὼν ταῦτα ὁ Φίλιππος ηὔξατο οὕτως· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ πατὴρ τῶν αἰώνων, βασιλεῦ τοῦ φωτός, ὁ σοφίσας ἡμᾶς ἐν τῇ σοφίᾳ σου καὶ δοὺς ἡμῖν τὴν* 93 T *σὴν σύνεσιν, ἐχαρίσω | δὲ ἡμῖν τὴν βουλὴν τῆς ἀγαθότητός σου, ὁ μηδέποτε χωρισθεὶς ἡμῖν, σὺ εἶ ὁ αἴρων τὴν νόσον*

ράκοντα ἡμέρας ἵνα ἀφῇ μοι ὁ θεὸς τὴν παράβασιν ἣν ἐποίησα ὅτι ἀνταπέδωκα τῷ ποιήσαντί μοι κακά, καὶ ὅπως μὴ γένηταί μοι ἐν τοῖς αἰῶσιν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη.

144 *Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Φίλιππος ηὔξατο λέγων· Κύριέ μου Ἰ. — — βασιλεῦ ὅλου τοῦ φ. — — σου· ὁ δεδωκὼς ἡμῖν τὴν ὑψηλὴν γνῶσιν· ὁ χαρισάμενος ἡμῖν τ. β. — — νόσον ἀπὸ*

λον ἵνα ἀφῇ μοι τὴν π. ἣν π. ἀποδοὺς κακὰ τοῖς κακοπ. μοι. ἴδε ὦ Β. πῶς στάζει τὸ αἷμά μου κάτω ἐπὶ τ. γῆς· φυτὸν ἀνατελεῖ ἀπὸ τ. αἵμ. μου, καὶ γενήσεται — — σταφυλῆς. λαβόντες οὖν τὸν β. ἀποτρίψατε α. εἰς τὸ ποτήριον· καὶ — — τρίτην μου ἡμέραν ἀναπ. ὕμνον τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅπως γένηται τελ. πρ. ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἀφήσει μοι τὴν παράβασιν ἣν ἐποίησα.

144 *Καὶ — — προσηύξατο λέγων· Κ. Ἰ. Χριστέ, ὁ π. τ. αἰ. βασιλεῦ ὅλου τοῦ φ. — — ἐν πάσῃ σοφίᾳ — — τὴν ὕψιστόν σου γνῶσιν, ἐχαρίσω — — χωρισθεὶς ἡμῖν, σὺ*

---

[2] *με QRVW: cf 19 ‖ πῶς] ὅπου (C)MQRV: cf 88, 6 ‖ στάξει MRVW: cf 20 ‖* [3] *τὴν γῆν M (om R) ‖ φ.] ὅθεν φ. W φ. δὲ PS: cf 20 ‖ ἀπὸ - μου om RV: cf 21 ‖* [4] *κ. λ.] λ. δὲ Q λ. οὖν W: cf 22 ‖* [8] *προσηύξατο SW: cf 26 ‖* [9] *ὁ om V: cf 26 ‖ β.] ὁ βασιλεὺς C: cf 27 ‖* [11] *σὴν] γνῶσιν (σοφίαν σου S) καὶ τὴν CS: cf 18; 28 ‖ ἐχ. δὲ] καὶ χαρισάμενος W: cf 18; 28 ‖ ἡμ.] τὴν σὴν χάριν καὶ add V ‖* [12] *ἡμῶν MQSVW: cf 18; 28 ‖ εἶ sup scr ὁ et add υἱὸς τοῦ ζῶντος θεοῦ P*

[14] *κακόν U ‖* [16–87, 15] *λέγων - εἰπὼν] πρὸς κύριον καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν Y*

[19] *με B: cf 2 ‖* [20] *ἴδε] ιδου δε B ἰδοὺ δὴ DE ‖ πόσα D ἔνθα E ‖ στάξει BF: cf 2 ‖ φυτ.] δὲ add BDF: cf 3 ‖* [21] *ἀπὸ - μου om E: cf 3 ‖ γεννηθήσεται BF ‖* [22] *τὸ om BD ‖* [23] *ἡμ. μου B ‖ μου om F ‖* [24] *ἡμῶν om B ‖* [24–25] *καὶ - ἐποί. om E ‖* [24] *ἀφῇ F: cf 19 ‖* [26] *λέγ.] οὕτως B: cf 8 ‖ Χρ. ὁ om BF: cf 9 ‖* [27] *β.] ὁ βασιλεὺς DE: cf 9 ‖* [28] *τ. ὑψίστην B ἐκ τῶν ὑψίστων DE ‖ ἐχ.] ὁ χαρισάμενος E: cf 18 ‖ ἡμῶν B: cf 12*

τῶν καταφευγόντων εἰς σέ· σὺ εἶ ὁ δεδωκὼς ἡμῖν τὴν σὴν παρρησίαν τῆς σοφίας, ὁ δεδωκὼς ἡμῖν σημεῖα καὶ τέρατα καὶ ἐπιστρέψας τοὺς πλανηθέντας, ὁ στεφανῶν τοὺς νικῶντας τὸν ἀντίπαλον, ὁ καλὸς ἀγωνοθέτης· ἐλθὲ νῦν Ἰησοῦ καὶ δός

τῶν κ. εἰς σέ· σὺ — — τὴν π. τ. σοφίας τῆς σῆς τῆς μὴ δυναμένης λαληθῆναι· σὺ εἶ ὁ δεδωκὼς ἡμῖν τὸν λόγον τοῦ ἐπιστρέψαι ἐπὶ σὲ τοὺς πλανωμένους· σὺ εἶ ὁ δεδωκὼς ἡμῖν σημεῖα καὶ τέρατα διὰ τοὺς ὀλιγοπίστους· σὺ εἶ ὁ παρέχων τὸν στέφανον ἐπὶ τῶν νικησάντων· σὺ τυγχάνεις ἡμῶν ἀγωνοθέτης ὁ δωρησάμενος ἡμῖν τὸν στέφανον τῆς χαρᾶς· ὁ λαλῶν σὺν ἡμῖν ἵνα δυνηθείημεν ἀντιστῆναι τοῖς βλάπτουσιν ἡμᾶς· σὺ εἶ ὁ σπείρων καὶ θερίζων καὶ πληθύνων καὶ αὐξάνων καὶ ζωοποιῶν πάντας τοὺς ἰδίους δούλους σου· οἱ ἔλεγχοι καὶ αἱ ἀπειλαὶ ὑπάρχουσιν ἡμῖν βοήθεια καὶ δύναμις διὰ τοὺς ἐπιστρέφοντας ἐπὶ σὲ δι' ἡμῶν τῶν δούλων σου·

— — σέ· συ εἶ ὁ δεδωκὼς ἡμῖν τὸν λόγον ἐπιστρέψαι ἐπὶ σὲ τοὺς πλανωμένους· σὺ εἶ ὁ δεδωκὼς ἡμῖν σημεῖα καὶ τέρατα διὰ τοὺς ὀλιγοπίστους· σὺ εἶ ὁ δεδωκὼς ἡμῖν τὸ μέγεθος ἐπὶ τὸ ἐλέγξαι τὴν σμικρότητα· σὺ εἶ ὁ παρέχων τὸν στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν νικησάντων τὸν ἀντίπαλον· σὺ τυγχάνεις ἡμῶν ἀγωνοθέτης, καὶ δώρησαι ἡμῖν τὸν στέφανον τῆς χάριτός σου· ὁ ἀθλῶν σὺν ἡμῖν, ἵνα δυνηθῶμεν νικῆσαι ἐκεῖνον τὸν βλάπτοντα ἡμᾶς· σὺ εἶ ὁ καθαρίζων καὶ πληθύνων καὶ αὐξάνων καὶ ζωοποιῶν πάντας τοὺς ἰδίους δούλους σου· οἱ ἔλεγχοι καὶ αἱ ἀπειλαὶ ὑπάρχουσιν ἡμῖν βοήθεια καὶ δύναμις διὰ τοὺς ἐπιστρέφοντας ἐπὶ σὲ ὑφ' ἡμῶν· νῦν

[1-2] ὁ δ. - σοφ.] *ante* ὁ στεφ. (3) *W om CMQ* ‖ [1] σὴν *om W* ‖ [2] παρουσίαν *P* ‖ τῆς] σῆς *add S* ‖ [3] πλαν.] σὺ εἶ *add VW: cf 4* ‖ [4] ἀντίδικον *PQRSVW* σὺ εἶ *add V: cf 3* ‖ ἀγ.] καὶ βραβευτὴς *add VW* ‖ νῦν] καὶ νῦν *V* νῦν οὖν *S (cf 26)* οὖν *C*

TU [5-6] σὺ - λαλ. *om T* ‖ [7] ἐπὶ] προς *U* ‖ [10] *scr* ἀθλῶν *(cf 22)??* ‖ [15] δ. σου] σῶν δ. *T*

[16] τὸν *om DE* ‖ <ἐπὶ τὸ> ἐπιστρέψαι? *cf 6; 19* ‖ [17-18] σὺ εἶ - ὀλιγοπ. *ante* σὺ εἶ (16) *D om B: cf 6; 7* ‖ [17] δεδ. ἡμ.] παρέχων *E: cf 19* ‖ [19] σμικρ.] σμισεβωμένησσε *F* ‖ τὸν *om DE* ‖ [21] *scr* δωρησάμενος?? *cf 10; 86, 20* ‖ [22] χ. σου] νίκης *DE* ‖ ἡμῖν] ἐμοὶ *B* ‖ [23] καθαίρων *DE: cf 44, 14* ‖ [24] πάντας *om DE* ‖ ἰδ. *om DEF* ‖ [25] αἱ *om BEF* ‖ [26] ἐπὶ] εἰς *DE* ‖ ὑφ'] ἀφ' *F* ἐπὶ *DE*

μοι τὸν στέφανον τῆς νίκης αἰώνιον κατὰ πάσης ἐναντίας ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, καὶ μὴ καλυψάτω με ὁ σκοτεινὸς αὐτῶν ἀήρ, ὅπως διαπεράσω τὰ τοῦ πυρὸς ὕδατα καὶ πᾶσαν τὴν ἄβυσσον. κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστέ, μὴ σχῇ χώραν ὁ ἐχθρὸς κατηγορῆσαί μου ἐπὶ τοῦ βήματός σου, ἀλλ' ἔνδυσόν με τὴν ἔνδοξόν σου στολήν, τὴν φωτεινήν σου σφραγῖδα τὴν πάντοτε λάμπουσαν, ἕως ἂν παρέλθω πάντας τοὺς κοσμοκράτορας καὶ τὸν πονηρὸν δράκοντα τὸν ἀντικείμενον ἡμῖν. νῦν οὖν κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστὲ ποίησόν μοι ἀπαντῆσαί σοι ἐν τῷ ἀέρι, χαρισάμενός μοι τὴν ἀνταπόδοσιν ἣν ἀνταπέδωκα τοῖς ἐχθροῖς

ἐλθὲ κύριε καὶ δός μοι νῖκος καὶ στέφανον ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. μὴ ἐπικαλυψάτω — — ἀήρ, μηδὲ ὁ καπνὸς αὐτῶν καύσῃ τὴν μορφὴν τῆς ψυχῆς μου, ὅπως διαπεράσω τὰ ὕδατα τῆς ἀβύσσου καὶ μὴ βυθισθῶ ἐν αὐτοῖς· κύριέ μου Ἰ. Χρ., μὴ εὕρῃ ὁ ἐχθρὸς τοῦ δύνασθαι κατηγορῆσαί μου ἐνώπιόν σου τοῦ ἀληθινοῦ κριτοῦ· ἀλλ' ἔνδυσόν με τὴν φωτεινήν σου στολὴν καὶ δός μοι τὴν ἔνδοξόν σου σφραγῖδα, ἕως — — δράκοντα. ἀλλὰ ποίησόν με ἀπαντῆσαί σοι ἐν νεφέλαις τοῦ ἀέρος, χαρισάμενός μοι· καὶ ἀφῇς τὸ παράπτωμά μου ὅτι ἀντα-

---

οὖν ἐλθὲ κύριέ μου Ἰησοῦ καὶ δός μοι τὸ νῖκος καὶ τὸν στέφανον ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐξουσιῶν. μὴ καλυψάτω — — αὐτ. ἀήρ, μηδὲ ὁ καπνὸς αὐτῶν καλυψάτω τὴν μορφὴν τῆς ψυχῆς μου, ἀλλ' ἵνα διαπεράσω — — τ. ἄβυσσον, καὶ ἵνα μὴ καταποντισθῶ ἐν αὐτοῖς. κύριέ μου Ἰησοῦ, μὴ σχῇ — — μου ἐνώπιον τοῦ ἀληθινοῦ κριτηρίου σου· ἀλλ' ἐνδ. με τὴν στολὴν τὴν ἁγίαν σου, τὴν ἔνδοξον, τ. φωτ. σου σφ. — — καὶ τὸν σκοτεινὸν αὐτῶν δράκοντα — — νῦν ο. κ. μ. Ἰησοῦ ποίησόν με ἀπ.

---

[1] *μοι] ἡμῖν P ‖ νίκ.] τὸν add P fort recte ‖ αἰ.] scr ἐνώπιον? cf 11; 21 ‖ del κατὰ? (cf 21) an κατὰ et ἐναντίας ex κατέναντι corrupta? ‖ ἐναντ. om W ‖* [2] *αὐτῶν] cf 22 ‖* [4–8] *κύρ. - ἡμ. om C ‖* [4] *κύρ.] καὶ κύρ. FW ‖ ἐχθ.] τοῦ add V ‖* [5] *σου] τοῦ φρικτοῦ καὶ φοβεροῦ W: cf 25 ‖ ἀλλὰ P ‖ μοι P ‖* [6] *στολ.] καὶ add QRVW: cf 17 ‖ σου alt om PQV: cf 26 ‖* [7] *ἂν] οὗ M: cf 77, 2 ‖* [8] *οὖν om P ‖* [9] *μοι] ἄξιον τοῦ add V: scr με? cf 18 ‖* [10] *ἀνταπέδωκας R: cf 19; 87, 19*

[11] *ν. καὶ] νίκης T ‖* [12] *ἐπιλαμψάτω T ‖ ὁ om T ‖* [17] *post στολ. καὶ deficit T U* [19] *del κ. ἀφ.? cf 10*

[21] *ἀρχόντων BDE(f): cf 2 ‖* [22] *καλύψει D ‖* [23] *ψ.] σαρκός F ‖ ἄβ.] δύναμιν τῆς ἀβύσσου DE ‖* [24] *Ἰ.] χριστὲ add DE: cf 20; 27 ‖ μου] τι add DE ‖* [25] *ἐν.] ἐπὶ DE ‖ ἀλ.] φοβεροῦ DE: cf 5 ‖* [26] *σου alt om F ‖* [27] *αὐτοῦ D om EF ‖* [27–87,22] *νῦν - ἀμ. om dein ad Γ transit E*

μου· καὶ μεταμόρφωσον τὴν μορφὴν τοῦ σώματός μου ἐν ἀγγελικῇ δόξῃ· καὶ ἀνάπαυσόν με ἐν τῇ μακαριότητί σου, καὶ λήψομαι τὸ παρὰ σοῦ ἐπάγγελμα ὃ ἐπηγγείλω τοῖς ἁγίοις σου εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

145 (39) *Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Φίλιππος παρέδωκεν τὸ πνεῦμα, πάντων τῶν ὄχλων βλεπόντων εἰς αὐτὸν καὶ κλαιόντων καὶ λεγόντων· Ἐπληρώθη ἐν εἰρήνῃ ὁ βίος τούτου τοῦ πνεύματος. Καὶ ἔλεγον τὸ ἀμήν.*

146 (40) *Ὁ δὲ Βαρθολομαῖος καὶ ἡ Μαριάμνη καθεῖλαν τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν καθ' ἃ ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ*

πέδωκα τοῖς ἐχθροῖς μου κακά· καὶ μεταμόρφωσον τ. μ. τ. σ. μου σύμμορφον τῆς εἰκόνος τῆς δόξης σου· καὶ ἀνάπ. με ἐν τῇ δόξῃ τῆς μακαριότητός σου, εἰσαγαγὼν εἰς ἃ ἐπηγγείλω τ. ἁγ. σου πᾶσιν εἰς τ. αἰῶνας.

145 *Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἀπέδωκεν τὸ πνεῦμα ἁπάντων τ. ὄ. βλ. εἰς αὐτόν.*

146 *Ὁ δὲ Β. κ. ἡ Μ. κατεβίβασαν αὐτὸν καὶ ἐποίησαν αὐτῷ καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς καὶ ἔθαψαν α. ἐν ἐκ. τῷ τόπῳ.*

— — ἀνταπέδωκα — — σ. μου ἀγγελικῇ δόξῃ, συμμορφῶν τῇ μορφῇ τῆς ἁγίας δόξης σου· καὶ ἀνάπ. με ἐν τῇ μακαριότητί σου — — τὰ παρὰ σοῦ ἐπηγγελμένα τοῖς ἁγ. — — αἰῶνας. ἀμήν.

145 *Καὶ τ. εἰπὼν ἀπέδωκεν — — κλαιόντων· καὶ ἐν εἰρήνῃ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἐξελθόντος ἐπέλεγον τὸ ἀμήν.*

146 *Ὁ δὲ Β. — — ἐποίησαν καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν — — εὐθὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦλθεν λέγουσα*

---

[4] *ἀμήν om P* ‖ [6] *πν.] αὐτοῦ add W τῷ κυρίῳ add CW* ‖ *ἁπάντων QVW* ‖ *καὶ om (C)P* ‖ [7–8] *κ. λ. - ἀμ. om R* ‖ *κ. λ. - πν. om W* ‖ [7] *κ. λεγ. om QV* ‖ *ἐπλ.] δὲ add V* ‖ [7–8] *τ. τ. πν.] αὐτοῦ CQV* ‖ [7] *τοῦ om S* ‖ [8] *πνεύματος exp S* ‖ *ἔλ.] εἶπον W ἔκραξαν πάντες QV: cf 88, 4* ‖ [9] *καθεῖλον MVW* ‖ [10] *αὐτοῦ om CQS* ‖ *κ. ἃ.] καθὼς CSW* ‖ *ὁ om PQR ἅγιος add C*

UY [16] *εἰς α. om Y* ‖ [18] *αὐτῷ om Y* ‖ *τῷ τ. ἐκ. U*

BDF [19] *ἀνταπέδωκας B: cf 86, 10* ‖ *συμμορφῶν ⟨αὐτὴν⟩? an scr σύμμορφον? cf 12* ‖ [20] *μορφὴν B* ‖ [20–21] *μακ σου] σῇ μακ. BF* ‖ [21] *ἐπαγγελμένα F ἐπηγγειλμένα D* ‖ *αἰ.] τῶν αἰώνων add BF* ‖ [23] *παρέδωκεν F: cf 15* ‖ [24] *α. ἐξ. om BF* ‖ *ἐπ.] ἔκραξαν ἅπαντες D: cf 88, 18* ‖ [26] *αὐτὸ D* ‖ *εὐθὺς ἦλθεν ἀπ' οὐρ. B ἦλθεν εὐθὺς ἀπ' οὐρ. F* ‖ *εὐθ. om D* ‖ *λέγ. om B*

Φίλιππος, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ. φωνὴ δὲ εὐθέως ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐγένετο· Φίλιππος ὁ ἀπόστολος ἐστεφάνωται τὸν τῆς ἀφθαρσίας στέφανον ὑπὸ τοῦ ἀγωνοθέτου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ πάντες ἔκραξαν τὸ ἀμήν. |

94 T 147 (41) Μετὰ δὲ τὰς τρεῖς ἡμέρας ἐβλάστησεν τὸ φυτὸν τῆς ἀμπέλου ὅπου ἔσταξεν τὸ αἷμα τοῦ ἁγίου Φιλίππου. καὶ ἐποίησαν πάντα τὰ ἐντεταλμένα αὐτοῖς παρ' αὐτοῦ, ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα προσφέροντες προσφοράς, ἀδιαλείπτως προσευχόμενοι. καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν ἐκκλησίαν ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, καταστήσαντες τὸν Στάχυν ἐπίσκοπον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. καὶ ἡ Νικανόρα δὲ καὶ πάντες οἱ πιστοὶ συνήγοντο καὶ οὐ διέλειπον

---

147 Καὶ ἐποίησαν τα ἐντεταλμένα ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας προσφέροντες προσφορὰς καὶ προσευχόμενοι δωδεκάκις τῆς ἡμέρας. ᾠκοδόμησαν δὲ τὴν ἐκκλησίαν ἐν τ. τ. ἐκείνῳ, καὶ κατέστησαν τὸν Στάχυν ἐπ' αὐτῆς ἐπίσκοπον· ἀφῆκαν δὲ καὶ τὸν λεόπαρδον καὶ τὸν ἔριφον τῶν αἰγῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ ἡ Νικανόρα ἐποιεῖτο αὐτῶν πρόνοιαν ἕως

οτι Φ. — — ἀγωνοθέτου Χριστοῦ. Καὶ πάλιν ἔκραξαν το ἀμήν.

147 Μετὰ δὲ τρεῖς — — ἀμπέλου εἰς τον τόπον ὅπου ἔστ. τὸ α. τοῦ ἁγίου Φ. — — αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Φιλίππου· καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας προσφέροντες προσφορὰν καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ εὐχόμενοι ἕβδομον τῆς ἡμέρας. καὶ ᾠκοδόμησαν — — ἐκείνῳ, καὶ κατέστησαν τὸν Σ. ἐπίσκοπον ἐπ' αὐτῆς. τὸν δὲ λεόπαρδον καὶ τὸν ἔριφον ἔασαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ ἡ Νικανόρα ἐπιμελεῖσθαι αὐτῶν

---

[1] Φ. om R ‖ αὐτὸ P(R?) ‖ [2] εὐθ. om CMQRS ‖ τοῦ οὐρανοῦ CRW: cf 87, 26 ‖ ἐγ.] λέγουσα add Q(W): cf 87, 26 ‖ [4] Ἰ. om CPQW: cf 18 sed malim Χρ. deleri ‖ [5] τὰς om CRV: cf 20; 89, 6 ‖ [6] ὅπου - Φιλ. om P ἔσταζεν C ‖ ἁγ. om (C) ἀποστόλου V ἁγ. ἀποστόλου QR ‖ [7] π. α.] ὑπὸ τοῦ ἁγίου φιλήππου P (cf 21) om (C) ‖ αὐτοῦ] sequitur XII litterarum spatium uacuum V ‖ [8] προσφοράν P (cf 23) καὶ add MQVW ‖ εὐχόμενοι QRV: cf 23 ‖ [10] τὸν] καὶ τὸν V ‖ ἐν τῇ ἐ. om V ‖ [11] δὲ om C ‖ διέλιπον CRS

[12] ἐντεταγμένα Y ‖ ἐπὶ] καὶ ἐποίησαν U: cf 22 ‖ [14]–89,[13] ᾠκ. - πν. om Y

[18] ὅτι om D ‖ εἴπων D: cf 87, 24 ‖ [20] οὗ D ‖ [21] ἁγ. utrumque om B: cf 89, 24 ‖ ὑπὸ - Φ. om D ‖ del κ. ἐπ.? cf 7; 12 ‖ [22–23] προσφέρ. - ἡμ. om D ‖ [25] ἐν αὐτῇ D ‖ [26] εἴασαν B ‖ εἰς τὴν ἐκκλησίαν F ‖ ἡ Ν. om DF ‖ ἐπιμελοῦντα D om F ⟨ἐκελεύσθη⟩ ἐπιμελεῖσθαι?? ‖ αὐτ. om DF

πάντες δοξάζοντες τὸν θεὸν διὰ τὰ θαυμάσια τὰ γεγενημένα ἐπ' αὐτούς. καὶ πᾶσα ἡ πόλις ἐπίστευσεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ· ἐνετείλατο δὲ ὁ Βαρθολομαῖος τῷ Στάχυϊ βαπτίζειν τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἵνα λέγωσιν ἀμήν.

148 (42) *Μετὰ δὲ τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας φανεὶς ὁ σωτὴρ ἐν μορφῇ τοῦ Φιλίππου εἶπεν τῷ Βαρθολομαίῳ καὶ τῇ Μαριάμνῃ· Ἀδελφοί μου ἠγαπημένοι θέλετε ἀναπαῆναι ἐν τῇ ἀναπαύσει τοῦ θεοῦ; ἠνοίχθη μοι ὁ παράδεισος καὶ*

ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆς. αὐτοὶ δὲ οὐ διέλειπον δοξάζοντες τὸν θεὸν διὰ τὰ θαυμάσια τὰ γινόμενα ἐπ' αὐτοῖς· καὶ γὰρ ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ἀποστόλου μύρον ἐπήγασεν. ὁ δὲ Βαρθολομαῖος ἐνετείλατο τῷ Στάχυϊ βαπτίζειν εἰς — — πνεύματος.

148 *Μετὰ δὲ τὰς τεσσ. ἡμ. ἀναλαβὼν ὁ κύριος τὴν μορφὴν τοῦ ἀποστόλου Φ. ἐφάνη τῷ Β. κ. τῇ Μ. ἐν ὁράματι καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀδελφοί μου εὐλογημένοι ἀνεπάην ἐν τῇ ἀποθήκῃ τοῦ πατρὸς καὶ ἐν ταῖς φωτειναῖς αὐτοῦ μοναῖς.*

καὶ τρέφειν αὐτά· αὐτοὶ δὲ οὐ διέλειπον δοξάζοντες — — τὰ γεγενημένα ἐπ' αὐτούς. καὶ — — τοῦ Ἰησοῦ. ἐνετείλατο — — βαπτίζειν τοὺς — — πνεύματος, καὶ διδάσκεσθαι λέγειν τὸ ἀμήν.

148 *Μετὰ δὲ τὰς τεσσ. ἡμ. λαβὼν ὁ κύριος τὴν μορφὴν τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἐφάνη τῷ Β. καὶ τῇ Μ. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀδελφοί μου ἠγαπημένοι καὶ εὐλογημένοι χαίρετε. ἀνεπάην ἐν τῇ ἀναπαύσει τοῦ πατρὸς ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Ἰησοῦ. ἀπέλθατε*

---

1 *πάντες om QRVW* ‖ *τῶν σημείων τῶν γινομένων (cf 11) ὑπ' αὐτῶν C* ‖ *γενόμενα P: cf 11; 20* ‖ 2 *αὐτοῖς PSW: cf 11; 20* ‖ 3 *Ἰ.] κυρίου ἡμῶν (om Q) ἰησοῦ χριστοῦ QRW* ‖ 3–5 *ἐνετ. - ἀμ. om R* ‖ 5 *κ. ἵνα - ἀμ. om P: cf 14* ‖ *καὶ om CMQVW* ‖ *ἵνα om QW* ‖ *λέγουσιν CS λέγοντας QW τὸ add CQW* ‖ 6 *τὰς om CPQ: cf 15; 23; 69, 9; 88, 5 et 7* ‖ *ἐφάνη M: cf 16; 24* ‖ 7 *Φ.] ἀποστόλου φ. W (cf 16; 24) καὶ add M* ‖ 8 *θ. ἀν.] τὸ λοιπὸν ἀναπαύεσθαι P* ‖ 9 *ἐν] desinit R*

11 *scr γενόμενα?? cf 1; 20* ‖ 15 *τὰς om U: cf 6* ‖ 16 *Φ. om Y*

19 *καὶ] τοῦ D om F* ‖ *ἔτρεφον F* ‖ *διέλιπαν B* ‖ 20 *γενόμενα D γινόμενα F: cf 1; 11* ‖ *εἰς DF* ‖ *τ. Ἰ.] τ. κυρίου ἰ. χριστοῦ D αὐτοῦ B* ‖ 21 *βαπτ.] αὐτοὺς add F* ‖ *διδασκέσθωσαν F* ‖ *λέγ.] τὸν λόγον B om D* ‖ 23 *τὰς om BF: cf 6* ‖ 24 *ἁγ. om B (cf 88, 21) ἀποστόλου add F: cf 7* ‖ *κ. τ. Μ. om D* ‖ *αὐτῷ D* ‖ 25 *ἀνεπ.] γὰρ add D* ‖ 26 *ἀν. - τῇ om D* ‖ *Ἰ.] υἱοῦ BF* ‖ *ἀπέλθετε F: cf 90, 1*

εἰσῆλθον ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Ἰησοῦ. ἀπέλθατε εἰς τὸν τόπον τὸν κεκληρωμένον ὑμῖν· τὸ γὰρ φυτὸν τὸ ὡρισμένον καὶ φυτευθὲν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καρποφορεῖ καλῶς. Ἀσπασάμενοι οὖν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπευξάμενοι ἑκάστῳ αὐτῶν ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς πόλεως Ὀφιορύμης τῆς Ἱεραπόλεως τῆς Ἀσίας, καὶ ὁ Βαρθολομαῖος ἀπῆλθεν εἰς τὴν Λυκαονίαν, ἡ δὲ Μαριάμνη ἐπορεύθη ἐν τῷ Ἰορδάνῃ· ὁ δὲ Στάχυς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἔμειναν κατέχοντες τὴν ἐκκλησίαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ἀπέρχεσθε εἰς τ. τόπ. τ. κεκληρωμένον ὑμῖν· τὸ γὰρ φυτὸν τὸ ῥιζωθὲν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καρποφορήσει καλῶς. Καὶ ἀσπασάμενοι τ. ἀδ. καὶ εὐξάμενοι ἐπάνω ἑκάστου ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἀπῆλθον εἰς τὸ κλῖμα τὸ ἴδιον, καθὼς εἶπεν αὐτοῖς ὁ κύριος. ὁ μὲν Βαρθολομαῖος ἀπῆλθεν εἰς Λυκαονίαν, ἡ δὲ Μαριάμμη εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν· ὁ Στάχυς δὲ σὺν αὐτῷ ἔμεινεν κατηχῶν τὴν ἐκκλησίαν ἐν Χρ. Ἰ. τ. κ. ἡμῶν, ᾧ ἡ δ. καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τ. αἰ. τ. αἰώνων. ἀμήν.

οὖν εἰς — — ὑμῖν καὶ πληρώσατε τὰ προστεταγμένα ὑμῖν· τὸ γὰρ φυτὸν τὸ πεφυτευμένον ἐν τῇ π. τ. καρποφορήσει καλῶς. Ἀσπασάμενοι δὲ τοὺς ἀδ. κ. ἐπευξ. αὐτοῖς ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς Ὀφιορύμου καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἴδιον κλῖμα, καθὼς εἶπεν ὁ κύριος, ὁ Β. εἰς τὴν Λυκαονίαν, ἡ δὲ Μ. ἐν τῷ Ἰορδάνῃ· ὁ δὲ Στάχυς — — ἔμειναν κατηχοῦντες τὴν ἐκκλησίαν — — καὶ τὸ κράτος — — τῶν αἰώνων. ἀμήν.

CMPQSVW [1] Ἰ.] θεοῦ *QSVW* υἱοῦ *P* (*om C*) λοιπὸν *add V* ‖ ἀπέλθετε *MV* (*cf* 89. 26) καὶ ὑμεῖς *add V* οὖν ὑμεῖς ἕκαστος *add W* ‖ [2] *scr* ἐρριζωμένον? *cf* 12 ‖ [3] καρποφορίσει *V* ‖ [4] οὖν] δὲ *C* ‖ [5] ἐκ *C* ‖ τῆς alt *om MS*: *cf* 59, 4 ‖ ἱερᾶς πόλεως *Q* ‖ [6] ὁ] μὲν *add SVW*: *cf* 15 ‖ τὴν *om CW* ‖ [7] ἐπορ. *om S* ‖ εἰς τὸν ἰορδάνην *M* ‖ Ἰ.] ποταμῷ *a ld W* ποταμὸν *add M*: *cf* 17 ‖ στάχυος *P* ‖ [8] κατ. τ. ἐ.] ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ *S* ‖ *scr* κατηχοῦντες?? *cf* 17; 25 ‖ [9] κράτ] νῦν καὶ ἀεὶ καὶ *add CSVW* ‖ [10] ἀμήν] τέλος τῶν περιόδων φιλίππου τοῦ ἀποστόλου *add V*

[11] κεκλημένον *V* ‖ [13] ἐπ. ἐκ. *om V* ‖ [14–17] καὶ ἕκ. - ἐκκλ. *om V* ‖ [14] *scr* ἀπῆλθεν?? *cf* 23 ‖ [16] *scr* Μαριάμνη ‖ [17] *scr* αὐτοῖς??? *cf* 7 ‖ [18] ἐν Χρ. - ἡμῶν *om U* ‖ [18–19] καὶ τὸ κρ. - ἀεὶ καὶ *om U*

[20] ὑμ. *om D* ‖ [22] καλ.] ἐν καλοῖς *F* ‖ αὐτ. *om D* ‖ [23] ἀπῆλθον *F*: *cf* 14 ‖ [24] κτίμα *F* ‖ [24–25] καθ. - Ἰορδ. *om D* ‖ [25] στάχυος *D* ‖ [26] τ. ἐκκλ.] ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ *D* ‖ κ. τὸ κρ. *om B* ‖ κράτος] νῦν καὶ ἀεὶ καὶ *add D* ‖ τῶν αἰ. *om B*

Ὑπομνήματα περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν θαυμάτων καὶ τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Φιλίππου ἑνὸς τῶν δώδεκα ἀποστόλων.

Ordo capitum: 1—5. 30—74. 79. 85—87. 89—93. 88. 10—14. 76—78. 17—29. 107—148 (6—9. 15. 16. 75. 80—84. 94—106 *praetermissa sunt*).

Φίλιππόν τις ὀνομάσας εὐθὺς τὸν μέγαν ἐννοεῖ τοῦ σωτῆρος ἀπόστολον . . . . . . μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος καὶ τὴν τῶν ἀνοσιουργῶν Ἰουδαίων ἐπιβουλὴν εἰς τοὺς πανσόφους καὶ θεηγόρους μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ, τῶν λοιπῶν πάντων ἐπὶ τὸ κήρυγμα στελλομένων, καὶ αὐτὸς ὁ ἀοίδιμος καὶ εὐκλεέστατος Φίλιππος πρὸς τὸν τοῦ εὐαγγελίου δρόμον ἑαυτὸν παρασκευασάμενος συνεξέδραμεν, μηδενὸς ἐν μηδενὶ κατὰ τὸ κήρυγμα ἐλαττούμενος. ἐπειδὴ δὲ τὴν Ἀσιάτιδα γῆν καὶ οὗτος παρὰ Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου καὶ Πέτρου κεκλήρωτο, λαβὼν μεθ᾽ ἑαυτοῦ συνοδοιπόρον τὸν Βαρθολομαῖον, καὶ γὰρ εἶχεν τοῦτον αὐτὸν συνεπόμενον τῇ τε πνευματικῇ ἀγάπῃ συνδούμενον καὶ φιλοστοργίας ῥοπῇ συγκρατούμενον — σαρκικὴ ἀδελφὴ αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἡ Μαριάμνη, ἥτις καὶ συνηκολούθει καὶ διηκόνει αὐτοῖς — ἔξεισιν μετ᾽ αὐτῶν τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ·

1—4 *καὶ ἐλθὼν ἐν χώρᾳ τῆς Γαλιλαίας ὅθεν καὶ ὥρμητο, καὶ κακῶς πάσχοντας λόγῳ μόνῳ καὶ χειρὸς ἱερᾶς ἐπαφῇ θεραπεύσας, γυνή τις χήρα ἐξεκόμιζε μονογενῆ τέκνον νεκρόν· ἥτις θεασαμένη τὸν Φίλιππον καὶ παρὰ τῶν συνόντων ἀκούσασα τὴν τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ μεγαληγορίαν, ὡς ταῖς παραδόξοις αὐτοῦ θαυματοποιίαις καὶ τῷ τῶν σημείων φωτὶ τὴν τῆς πλάνης ἀχλὺν λόγῳ ἀποδιώκει καὶ τυφλοῖς μὲν παρέχειν ὁρᾶν, χωλοῖς δὲ περιπατεῖν, καὶ λεπροὺς καθαρίζει, καὶ δαιμόνια φυγαδεύει, καὶ νεκροὺς δι᾽ εὐχῆς μόνης καὶ θείας Χριστοῦ σφραγῖδος ἐγείρει, καὶ ἄλλα μεγάλα τέρατα καὶ σημεῖα ποιεῖ, δραμοῦσα πίστει ἱκέτις γίνεται αὐτοῦ τοῦ ἀναστῆσαι τὸν υἱὸν αὐτῆς ἐκ νεκρῶν. ὁ δὲ ἀπόστολος ἐπὶ τοὺς ὀδυρμοὺς τῆς γυναικὸς καὶ τὰ δάκρυα σφόδρα παθὼν τὴν ψυχὴν εἶπεν πρὸς αὐτὴν εὐαγγελικῶς· Πιστεύεις γύναι ὅτι δύναται ὁ*

H Paris gr 1551 s XIV

[1] *scr Ὑπόμνημα?* ‖ [7] *post ἀπόστολον a f 67 ad 70 transii: cf praef* ‖ [16] *αὐτὸν] scr αὐτῷ?* ‖ [18] *σαρκικὴ <δὲ>?* ‖ [27] *scr παρέχει*

δι' ἐμοῦ κηρυττόμενος θεὸς τοῦτόν σου τὸν υἱὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆσαι; Τῆς δὲ εἰρηκυίας Ναὶ κύριε, πιστεύω καὶ πέπεισμαι ὅτι δύναται τοῦτο ποιῆσαι καὶ μείζονα τούτου ἐργάσασθαι, φησὶ πρὸς τὸν τεθνεῶτα ὁ Φίλιππος· Ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ τὸν τετραήμερον Λάζαρον ἐκ νεκρῶν ἀναστήσαντος, ἀνάστα νεανίσκε ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα διὰ σοῦ καὶ ὁ θεὸς δοξασθῇ καὶ ὁ δῆμος ἅπας οὗτος πιστεύσῃ ἐν τῷ κυρίῳ. Καὶ εὐθέως πάντων ὁρώντων τῇ τοῦ ἀποστόλου φωνῇ, ὢ τοῦ θαύματος, ἀνέστη ὁ νεκρὸς ὡς ἐξ ὕπνου·

5 καὶ ἠκολούθησεν τῷ ἁγίῳ Φιλίππῳ δοξάζων ἀσιγήτως τὸν ζωοδότην θεόν. ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας σὺν τῷ Βαρθολομαίῳ

30—33 ἦλθεν ἐν ὁρίοις Παρθενίας κατὰ θάλασσαν τῶν Κανδάκων· καὶ εὑρὼν ἐκεῖσε πλοῖον μέλλειν ἀπαίρειν εἰς Ἄζωτον ἀνέβη εἰς αὐτὸ εὐθαρσῶς. ὡς δὲ ἄχρι σταδίους τριακοσίους ἐν τῇ θαλάσσῃ τὸ πλοῖον προέκοψεν εὔπλουν, εἰσελθὼν ἄνεμος ἰσχυρός, καὶ μέλλοντες οἱ ναυτηλόγοι ἐκκινδυνεύειν σὺν τῷ Φιλίππῳ, τῶν σκευῶν ἤδη τὴν ἐκβολὴν ποιουμένων καὶ ἀλλήλους κατασπαζομένων,

34 ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ ἐδάφους οὗ ἦν ἡσυχάζων ὁ Φίλιππος Μὴ φοβεῖσθε ὦ ἄνδρες εἶπεν· ἀποβολὴ γὰρ ἐξ ἡμῶν οὐδεμία ἔσται, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ πλοίου. Καὶ τοῦτο φήσας καὶ σφραγίσας τῇ θαλάσσῃ τρίτον ἐβόησεν εἰς ἐπήκοον πάντων· Σοὶ λέγω θάλασσα τῇ δεινῶς ἄρτι κυμαινομένῃ· κελεύει σοι ὁ Ἰησοῦς δι' ἐμοῦ τοῦ δούλου αὐτοῦ ὁ ἐπὶ τῶν σῶν ὑδάτων περιπατήσας καταστεῖλαι τὸν θυμὸν τῆς ἀτάκτου φρουρᾶς. Καὶ εὐθέως σὺν τῷ λόγῳ Φιλίππου ἐν πολλῇ γαλήνῃ ἐγένετο αὐτῆς τὰ κύματα· ἰδόντες δὲ οἱ ναῦται τὸ γεγονὸς παράδοξον θαῦμα ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ λέγοντες· Εὐχαριστοῦμέν σοι ἄνθρωπε ὅστις εἶ· διὰ σοῦ γὰρ ἡμῖν ἡ ζωὴ κεχάρισται σήμερον. εἰπὲ οὖν τὰ πρὸς ὠφέλειαν ἡμῶν καὶ σωτηρίαν ψυχῶν συντείνοντα, καὶ τί ποιῆσαι ἡμᾶς δεῖ ἵνα γενώμεθα δοῦλοι τοῦ ὑπὸ σοῦ καταγγελλομένου θεοῦ.

35 Ὁ δὲ ἀπόστολος κατηχήσας αὐτοὺς πολλὰ ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν καὶ ὑποδείξας αὐτοῖς τὴν τῆς σωτηρίας ὁδόν,

36 λαβὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ ἐβάπτισεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος· καὶ ἐμεγαλύνοντο ἐν τῇ πίστει τοῦ Χριστοῦ.

37 Ὡς δὲ πολλὴ φήμη διέδραμεν περὶ τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου εἰς πᾶσαν τὴν Ἄζωτον ἐπὶ τοῖς

[5] cf Io 11, 17; 39; 43 s

[3] τούτου] τοῦ///// H του in ras h: scr τούτων?? ‖ [6] διὰ om H add h ‖ [11–12] ἀ. τ. Γ. del? ‖ [13–14] ἐν - Κ.] cf 16, 6; 32 ‖ [13] scr Παρθίας? cf Th c 110 i ‖ c 6—9 praetermissa, c 10—14 post 88 ante 76 posita sunt ‖ [14] scr μέλλον? ‖ [19] scr ποιούμενοι et κατασπαζόμενοι? ‖ [24] θαλάσσῃ//// H ‖ ἐβόησ///// H εν in ras h ‖ [28] scr φορᾶς: cf 17, 14

δι' αὐτοῦ γενομένοις σημείοις, πολλοὶ συνέτρεχον πρὸς αὐτὸν καὶ ἐθεραπεύοντο ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν.

38—42 Μεθ' ὧν καί τις γυνὴ Θεόκλεια ἐπονομαζομένη, θυγ.τηρ γεγονυῖα Νικοκλείδους, ἑνὸς τῶν μεγιστάνων, ὅς καὶ ὑπομνηματογράφος ἐτύγχανεν Ἀρχελάου τοῦ βασιλέως, τὴν τοῦ προσώπου αὐτῆς ὄψιν λεπρωθεῖσα καὶ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν ὑπὸ τῆς ἀμέτρου ὀδύνης ἐκκεχυμένον ἔχουσα, ἀκούσασα παρὰ πολλῶν τὰς τοῦ ἀποστόλου Φιλίππου θαυματουργίας καὶ οἰηθεῖσα ἰατρόν τινα ἐπιστήμονα τοῦτον εἶναι δυνάμενον διὰ μεθόδου ξένης καὶ ἀποκρύφων φαρμάκων θεραπεῦσαι αὐτὴν ὑπὲρ τῶν περιοδευσάντων αὐτῇ ἰατρῶν Λευκίου τε καὶ Ἠλείδους, προσελθοῦσα μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν ᾧ ὁ Φίλιππος ξενιζόμενος ἦν καὶ διδάσκων τὸν σωτήριον λόγον, ἐδέετο αὐτοῦ θεραπείας τυχεῖν.

43 ὁ δὲ ἀπόστολος ἐν πᾶσι κατοικτιρήσας αὐτὴν ἐκέλευσεν δι' οἰκείας χειρὸς τὴν ἑαυτῆς τοῦ προσώπου μορφὴν τρίτον κατασφραγίσασα ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗπερ γενομένου, καὶ ὡσεὶ λεπίδες ἐκ τοῦ προσώπου αὐτῆς ἐκσπασθεῖσαι, παραχρῆμα ἰάθη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

44 Ἰδὼν δὲ Νικοκλῆς τὸ γεγονὸς τοῦτο παράδοξον θαῦμα εἰς τὴν ἑαυτοῦ θυγατέραν, ἐπίστευσεν πανοικὶ καὶ κατηξιώθη τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. ἡ δὲ Θεόκλεια τὸν τῆς γυναικείας φύσεως κόσμον εἰς ἀνδρεῖον σχῆμα μεταμειψαμένη συνῆν ἔκτοτε τῷ ἀποστόλῳ Φιλίππῳ καὶ τῇ Μαριάμνῃ ἀκολουθοῦσα καὶ δοξάζουσα Χριστὸν τὸν θεόν.

45 Ὁ δὲ ἀπόστολος μετὰ βραχὺ ἀπὸ τῆς πολίχνης Ἀζώτου ἀναχωρήσας καὶ εἰς ἑτέρας πόλεις αὐτομολήσας ἦν διερχόμενος καὶ εὐαγγελιζόμενος αὐτὰς ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Νικάτηρα πόλιν.

46—50 Ὁ δὲ πολιτάρχης, οὗ τὸ ὄνομα Ἴρων, ἀνὴρ πλούσιος καὶ ἀγαθώτατος ὤν, ἰδὼν τὸν Φίλιππον μετὰ Βαρθολομαίου καὶ Μαριάμνης πρᾴως βαδίζοντα ἐν μέσῳ τῆς πόλεως,

51—61 ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. τῷ δὲ ἦν γυνὴ καλουμένη Ἐρκέλλα καὶ θυγάτερ Ἀρτεμίλλα προσαγορευομένη·

62. 63 ἃς κατηχήσας Φίλιππος ὁ θαυμάσιος καὶ νουθετήσας αὐτὰς τοῦ τῆς παλιγγενεσίας χαρίσματος κατηξίωσεν· ἀλλά γε δὴ καὶ τὸν Ἱερέα καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ μετόχους ἐποίησεν τοῦ Χριστοῦ· ὡς καὶ οἰκιακὸν αὐτοῦ δοῦλον ξηρὰν ἔχοντα τὴν εὐώνυμον χεῖρα εὐχῇ μόνῃ καὶ τύπῳ σταυροῦ τὴν ἴασιν ἐχαρίσατο. πολλοῖς δὲ καὶ ἄλλοις τοῖς πιστῶς προσελθοῦσιν αὐτῷ τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν τῶν ἰαμάτων ἐνεδείξατο. ταῦτα καὶ πλείω τούτων θαυματουργῶν ὁ ἀπόστολος καὶ πολ-

---

4 scr θυγάτηρ ‖ 15 πάσῃ H ‖ 17 scr κατασφραγίσαι? ‖ 19 ⟨ἐν⟩ αὐτῇ?? cf 20, 7 ‖ 24 scr ἦν?? ‖ 25 del Χριστὸν?? cf 20, 15 ‖ 30 ἦρον H: scr Ἴρεος?? ‖ 35 scr Νερκέλλα? ‖ scr θυγάτηρ ‖ scr Ἀρτεμήλα?? ‖ 39 scr Ἴρεον?? ‖ 40–41 scr οἰκιακῷ α. δούλῳ ξ. ἔχοντι??

λοὺς ἀπὸ τοῦ σκότους τῆς ἀπιστίας εἰς τὸ τῆς εὐσεβείας φῶς ἀγαγὼν αὐτὸς μὲν εἴχετο πάλιν τῆς τοῦ Χριστοῦ διδαχῆς, τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ τάλαντον διπλασιάσαι ἐπιποθῶν·

64—73 *ὁ δὲ πονηρὸς καὶ ἀρχέκακος δαίμων ὁρῶν αὐξάνουσαν τὴν ἀλήθειαν οὐχ ἡσυχίαν ἤγαγεν ἀλλὰ πᾶσαν μηχανουργίαν ἐκίνει καὶ ἐποιεῖτο. ἐντεῦθεν εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἰουδαίων ἐλθών, καὶ οἷα πῦρ ἀναφλέξας αὐτοῖς τὸ ζηλότυπον, ἁρπαγῆναι μὲν ὑπ᾽ αὐτῶν παρασκευάζει τὸν τοῦ Ἱερέως πλοῦτον, συχνὴν ἐκ τοῦ αἰφνιδίου χεῖρα κινήσας καὶ γυμνώσας τοῦτον ὡς τὸν Ἰώβ. πυρπολεῖ δὲ καὶ τὴν τούτου οἰκίαν ὡς δεξαμένην τὸν Φίλιππον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ· ἐπάγει δὲ καὶ τοῖς τοῦ Χριστοῦ μαθηταῖς φυλακὴν καὶ δεσμά, καὶ ταραχὴν καὶ στάσιν ποιεῖ τοῦ θανατῶσαι αὐτοὺς καὶ τῆς παρούσης ἀπαλλάξαι ζωῆς. ἀλλ᾽ ὁ διδάσκαλος οὐκ ἠμέλει τῶν μαθητῶν καὶ τῶν ἀποστόλων ὁ πέμψας οὐκ ἐπιλέληστai, ἀλλ᾽ ἐπεὶ συμμόρφους ἑαυτοὺς ἑώρα τοῖς οἰκείοις παθήμασι, κοινωνοὺς καὶ τῆς δόξης ἐκείνης καὶ τῶν θαυμάτων ἐποιεῖτο·*

74 *καὶ πλήττεται μὲν τῶν Ἰουδαίων ὁ ἄρχων οὐρανίῳ πληγῇ ἀστραπόκαυστος γεγονώς·*

79 (?) *ἐνοχλοῦνται δὲ ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ ἄλλοι δέκα ἐκ τῶν ταραχοποιῶν ἐκείνων ἀνδρῶν· καὶ γίνεται ἐν τῇ πόλει φόβος πολύς, καὶ λαμβάνει τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς Ἕλληνας μεταμέλεια, καὶ ἐξάγουσιν τὸν Φίλιππον καὶ τὸν Βαρθολομαῖον ἐκ τῆς φρουρᾶς καὶ συγγνώμην αἰτοῦσιν ὅσα δεδράκασιν εἰς αὐτούς· οἱ δὲ τοῦ ἀκάκου καὶ πρᾴου Χριστοῦ γνήσιοι μαθηταὶ τὴν τῶν πρακτέων ἄφεσιν παρασχόντες αὐτοῖς καὶ εὐχαῖς μᾶλλον τὰς κακώσεις ἀνταμειψάμενοι, ἐπεὶ ὁ Βαρθολομαῖος τότε τῇ θεωρίᾳ ἠσχόλει τὸν νοῦν, ὁ Φίλιππος κατανενυγμένος πρὸς ταῦτα ἰδών, ἐπάρας αὐτοῦ τὴν φωνὴν τοιάδε ἐβόησεν πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες ὅσοι διὰ μετανοίας τοῦ θείου καὶ ἁγίου βαπτίσματος ἐπιποθεῖτε τυχεῖν, ἀπόθεσθε τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας καὶ γνῶτε ὅτι οὐκ ἔστιν θεὸς ἕτερος ζῶν πλὴν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ποιητὴς ὢν καὶ δημιουργὸς καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐφ᾽ ἡμᾶς θέλει πάντας σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν· διὸ πιστεύσατε εἰς αὐτόν, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ πνεύματος σύνθρονος· καὶ αὐτός ἐστιν ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐλθὼν ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ ἀνακλήσει τοῦ οἰκείου πλάσματος καὶ πάλιν μέλλων ἔρχεσθαι ἐπὶ ἀναστάσει καὶ κρίσει πάντων, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν· καὶ οἱ μὲν πιστεύσαντες καὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σημειούμενοι καὶ κατ᾽ αὐτὸ τὸν ὑπόλοιπον βίον βιώσαντες τῶν αἰωνίων μετάσχωσιν αὐτῷ ἀγαθῶν, οἱ δὲ ἀπιστήσαντες αἰωνίως τοῖς*

[34] cf Tim 1, 2, 4 ‖ [36] cf Matth 16, 16 ‖ [39] cf Rom 2, 6

[8] *scr* Ἰρέου?? ‖ [11] *scr* δεξαμένου?? ‖ [14] ζωῆ/// *H* ς *add h* ‖ [15] *scr* ἐπιλέληστο? ‖ [16] *scr* αὐτοὺς ‖ [26] πρακταίων *H*: *scr* πραχθέντων?? ‖ [28] *scr* κατανενυγμένους ‖ [33] ὢν ⟨ἡμῶν⟩? ⟨ὑμῶν⟩? ‖ [34] *scr* ὑμᾶς? ‖ [40] αὐτὸν *H*: *scr* αὐτοῦ?

παρ' αὐτοῦ πονηροῖς συγκαταριθμήσονται πνεύμασιν καὶ τῆς διαιωνιζούσης κολάσεως τῷ πυρὶ παραπεμφθήσονται. βλέπετε οὖν, ἰδού, ἀκούετε, καὶ οὐδεμία ὑμῖν ἀπιστίας περιλείπεται πρόφασις. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἀνέκραξαν· Μέγας ἐστὶν ὁ θεὸς τῶν χριστιανῶν καὶ μεγάλα τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ πιστεύομεν εἰς αὐτόν· δεόμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς λαὸς αὐτοῦ γενέσθαι· ἀλλὰ συνειδότες ὡς πονηρὰ ἡμῶν τὰ ἔργα ἐστὶν κἀκείνου ἀλλότρια δειλιῶμεν καὶ ἀποκνέομεν. Καὶ ὁ ἀπόστολος ἔφη· Ἐγὼ τῆς συγχωρήσεως ὑμῶν καὶ ἀφέσεως τῶν ἐν ἀγνοίᾳ ἔργων ἐγγυητὴς καὶ μεσίτης· ἐγὼ τοῦ ἐλέους τοῦ θεοῦ καὶ τῶν οἰκτιρμῶν βραβευτής.

85(??) Καὶ ταῦτα εἰπὼν εἴχετο τῆς ὁδοῦ, δυσωπούμενος ὑπὸ τοῦ ὄχλου τοῦ ἀφικέσθαι εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν ἐφρουροῦντο οἱ δέκα πνευματιζόμενοι. ὡς δὲ μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦντος ὄχλου ἐκεῖσε παρῆν, ὡς ᾔσθοντο τὴν τοῦ ἀποστόλου παρουσίαν τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα, ἐπὶ πλείστην ὥραν τοὺς ἄνδρας διασπαράξαντα, καὶ πολλά τινα ἐμπαθῆ καὶ αἰσχρὰ δι' αὐτῶν προϊέμενοι ῥήματα τὴν δυσαχθῆ αὐτῶν στηλιτεύοντα γνώμην, ἐν εἴδει καπνοῦ ᾤχοντο ἀπὸ πάντα ἐκεῖθεν. τοῦτο τὸ παράδοξον θαῦμα ἰδόντες οἱ ὄχλοι καὶ λίαν καταπλαγέντες ἐπίστευσαν ἅπαντες εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν·

86—87. 89—93 οὓς καὶ τῇ ἕωθεν ὁ ἀπόστολος κατηχήσας καὶ βαπτίσας εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐκκλησίαν οἰκοδομήσας καὶ τὸν χριστοφιλῆ καὶ θεόφρονα ἄνδρα Ἱερέα ἐπίσκοπον αὐτοῖς καταστήσας, καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους ἐξ αὐτῶν προχειρίσας, καὶ κανόνας καὶ τύπους καταλείψας αὐτοῖς, ἅμα Βαρθολομαίῳ καὶ Μαριάμνῃ καὶ Θεοκλείᾳ πρὸς τὰς τῆς Μυσίας καὶ Λιβύας μετέβη πόλεις, εὐαγγελιζόμενος τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ θεραπεύων κατὰ τὸ γεγραμμένον πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

88(??) Ἐν ταύταις δὲ ὄντων αὐτῶν καὶ διασπειρόντων τὸ κήρυγμα, ἰδού τινες τῶν Ἰουδαίων ἄνδρες παράνομοι θυμῷ ζέοντες καὶ μανίᾳ πεδούμενοι ὡς ἤκουσαν τῆς ἀληθείας τὸν λόγον καταγγελλόμενον ὑπ' αὐτῶν, ὡς ἀσπὶς βύουσα τὰ ὦτα αὐτῆς καὶ οὗτοι ἐν τῇ αὐτῶν καρδίᾳ τὴν κακίαν ὡσ.ι κάλυμμα ἐπιθήσαντες κατέσχον τοὺς ἀποστόλους, ποτὲ μὲν μαστίζοντες, ποτὲ δὲ ῥαβδίζοντες, ἄλλοτε πάλιν αὐτοὺς ἀποκλείοντες καὶ λιμοκτονοῦντες, καὶ τελευταῖον ἐν σιδηροῖς δεσμοῖς παρακατέχοντες καὶ φυλάττοντες.

10—12 Συμβούλιον δὲ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων καθ' ἑαυτοῖς ποιησάμενοι διὰ τὴν παρ' αὐτοῖς νομιζομένην ξένην δι-

[30] Matth 4, 23 ‖ [35] cf psalm 57 (58), 5

[1] *scr πον. π. α.?? cf 19* ‖ *scr συγκαταριθμηθήσονται?* ‖ [8] *ἀποκναίωμεν H: scr ἀποκνοῦμεν??* ‖ [15] *scr τῆς τ. ἀ. παρουσίας??* ‖ [17] *scr προϊέμενα??* ‖ [19] *scr π. ἀ. ἐκ.?? ἀ. ἐκ. π.?? cf 1* ‖ [22] *οἱ πρῶτοι τῶν ἰουδαίων in mg h* ‖ [25] *scr Ἴρεον??* ‖ [29] *scr Λυδίας: cf Lipsius II 2 p 41* ‖ [36] *scr ὥς τι? ὡσεὶ?* ‖ [41] *scr ἑαυτοὺς?*

δασκαλίαν ἣν οἱ ἀπόστολοι ἐρητόρευον, ἔδοξαν ἐπιστολὴ παραπέμψαι εἰς Ἰερουσαλὴμ πρὸς Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα ἑαυτῶν, ὅπως ἐλθὼν αὐτὸς νομομαθέστατος ὢν δυνηθῇ διασκεδάσαι τὴν διδασκαλίαν Φιλίππου καὶ Βαρθολομαίου.

13 Ὡς δὲ μετὰ τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδουκαίων τὴν ἐπιστολὴν ὁ ἀρχιερεὺς ὑπανέγνω, ἀναστὰς

14 καὶ ἐνδυσάμενος τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα, μεθ' ἑτέρων πολλῶν παρεγένετο ἔνθα ὁ Φίλιππος ἦν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν λέγει αὐστηρᾷ τῇ φωνῇ· Ὦ Φίλιππε, μαθητὰ τοῦ παρ' ἡμῖν σταυρωθέντος, τί ὧδε παραγέγονας; ἢ πάντως πλανῆσαι θέλων καὶ φενακίσαι τινὰς τῶν ἀφελεστέρων ἀνθρώπων;

76 ἀλλὰ λέγε μοι, εἰ ἐπίστασαί τι ἐκ τῶν γραφῶν περὶ τοῦ Χριστοῦ, διὰ τί αὐτὸν ὑμεῖς θεὸν καλεῖτε.

77 Πρὸς ὃν ὁ Φίλιππος εἶπεν· Σὺ πρῶτος ὢν τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων καὶ ἀρχιερεὺς καὶ νομοδιδάσκαλος ὀφείλεις καὶ πρῶτος εἰπεῖν· καὶ εἴ τι καλὸν καὶ ὠφέλιμον εἴπῃς λυσιτελοῦν πρὸς τὸν ἐντὸς ἡμῶν ἄνθρωπον, καὶ ἀκουσόμεθά σου καὶ τὴν διδαχὴν ἐπαινέσομεν· εἰ δὲ φαῦλα κριθῶσιν τὰ παρὰ σοῦ προτεινόμενα, δεῖ κατ' ἐμὲ φθέγξασθαι σωτήρια ῥήματα παρρησίᾳ, ὡς οὐ πλάνον εἶναί με ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς πλανωμένους πρὸς ἀπλανῆ ὁδὸν ἐπιστρέφοντα τοῦ Χριστοῦ. Καί φησιν ὁ ἀρχιερεύς· Λαμβάνεις Φίλιππε πρὸς πληροφορίαν καὶ πίστωσιν σοῦ τε καὶ τῶν σὺν σοὶ τὰς προφητικὰς γραφὰς τῶν θεσπεσίων ἀνδρῶν, ἢ παραιτεῖσαι τούτων τὴν θεορημοσύνην; Τοῦ δὲ ἀποστόλου εἰπόντος Πάνυ μὲν οὖν καὶ ἀποδέχομαι καὶ ἀσπάζομαι αὐτάς, ἀπήρξατο ὁ Ἰουδαῖος λέγειν· Ἀγνοεῖς Φίλιππε ὅτι γέγραπται· Τίς ἐξηγήσεται τὰς ἀρετάς σου ὁ θεός; Καὶ ὅτι Οὐδείς ποτε δύναται γνῶναι τὴν δόξαν σου. Καὶ ὅτι Ἡ δόξα σου ἐπλήρωσε τὴν γῆν· Καὶ ὅτι Κύριος κρινεῖ λαοὺς καὶ αὐτὸς κριτής ἐστι ζώντων καὶ νεκρῶν· Καὶ ὅτι Ὁ θεὸς πῦρ καταναλίσκον καὶ φλογιεῖ κύκλῳ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ· Καὶ ὅτι Εἷς θεὸς ἐποίησεν τὰ πάντα; Πῶς οὖν λέγεις Φίλιππε ὅτι ἀφθάρτως ἡ Μαρία ἐγέννησεν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔστιν θεός; καὶ πῶς ἐσταυρώθη, καὶ πῶς ἀγωνίζῃ σὺ περὶ αὐτοῦ, εἰ θεός ἐστι; σαφήνισόν μοι τὴν τῶν γραφῶν θεωρίαν ἀνυποστόλως, χαίροντος ἤδη ἐπὶ τῇ ἑρμηνείᾳ ταύτῃ καὶ παντὸς τοῦ βουλευτηρίου. Καὶ ὁ ἀπόστολος ἀπεκρίνατο· Ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ὦ Ἄννα ὑπολαμβάνω, καὶ οὕτως γέγραπται ἐν τοῖς βίβλοις τῶν προφητῶν, καὶ οὐκ ἂν ἀρνήσαιμι πώποτε. ἀλλ' ἐκεῖνο πῶς λέγεις ὅτι Χριστὸς θεοῦ δύναμις καὶ θεοῦ σοφία ἐστίν, ὃς συμπαρῆν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ δημιουργοῦντι τότε τὸν κόσμον καὶ λέγοντι πρὸς αὐτόν· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν;

[28–34] cf 30, 8 ss ‖ [31] cf psalm 7, 9 ‖ [44] cf 30, 19

[1] ἐπιστολὴν? ‖ [12] c 15. 16 praetermissa, c 17—29 post 78 posita sunt ‖ [20] scr καὶ ἐμὲ? ‖ [25] παραιτῆσαι H ‖ [31] scr λαὸν?? λαούς?

78 Λέγει γὰρ ὁ Ἡσαΐας ὁ προφήτης περὶ τοῦ Χριστοῦ· Τάδε φησὶ κύριος ὁ θεός· Ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ᾑρετισάμην, εἰς ὃν ηὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· Θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ᾽ αὐτῷ· Καὶ ὅσα τούτοις ἀκόλουθα. τί δὲ καὶ περὶ τῆς θείας αὐτοῦ σαρκώσεως καὶ γεννήσεως; οὐχὶ τὸ αὐτὸ καὶ μέγα τῆς οἰκονομίας μυστήριον ὁ συνιὼν ἐκπλαγήσεται; οὐχὶ ὁ αὐτὸς Δαυὶδ λέγει· Υἱός μου εἶ σύ· ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; Ἂν δὲ καὶ τὸ Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς ἀκούσῃς, καὶ τὸ Ἡτοίμασα τὸν νῶτόν μου εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς ῥαπίσματα, καὶ τὰ ἑξῆς, μεγάλως θαυμάσαι ἔχεις τὴν αὐτοῦ ἀρετήν. ἂν δὲ καὶ τὴν ταφὴν καὶ τὴν ἀνάστασιν καὶ ὅσα τούτοις ἐνωτισθῇς, θεὸν αὐτὸν μόνον δοξάσεις καὶ προσκυνήσεις καὶ μὴ βουλόμενος.

17 Ὁ δὲ παμβέβηλος ἀρχιερεὺς καὶ παμμίαρος ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους παρὰ τοῦ ἀποστόλου, θεομάχος ὢν καὶ κυριοκτόνος καὶ βλάσφημος, πλησθεὶς θυμοῦ καὶ ὀργῆς ἐξανέστη τοῦ θρόνου οὗπερ ἐκάθητο, τοῦ μαστίξαι αὐτόν, καὶ εὐθὺς ἡ μὲν δεξιὰ αὐτοῦ χεὶρ ἐξηράνθη, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐδέξαντο πήρωσιν, καὶ ἦν χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων αὐτῷ.

18—21 Ἀλλὰ σκαμβοῦν ξύλον οὐδέποτε ὀρθὸν ἔσεσθαι, οὐδὲ βαδίζειν ὀρθὰ τὸν κάρκινον παρασκευάσασθαι· διὸ σκληρὸς καὶ βαρυκάρδιος ἔμεινεν μέχρι τέλους ζωῆς τῷ ᾅδῃ παραπεμφθείς. οὕτως τοιγαροῦν ὁ ὑβριστής τε καὶ βλάσφημος ἐπειδὴ τοῦ ἰουδαϊκοῦ φρονήματος κάτοχος ἦν καὶ ἀπαράδεκτος ὅλως ἐτύγχανεν τῆς εὐσεβείας Χριστοῦ καὶ τῇ ἀπιστίᾳ συνεδέδετο καὶ πείθειν αὐτὸν οὐχ᾽ οἷός τε ἦν ὁ ἀπόστολος,

22 προσευχῇ μὲν καὶ τύπῳ σταυροῦ ἀνοίγει τούτου τοὺς ὀφθαλμούς, θεραπεύει δὲ καὶ τὸ τῆς χείρας ξηρόν, καταλιμπάνει δὲ τοῦτον τῇ ἀσεβείᾳ, ὡς ἂν μελήσῃ περὶ αὐτοῦ τῷ θεῷ.

23 Ἀλλ᾽ ὁ φυλάσσων τὸν ἀσεβῆ εἰς ἡμέραν κακὴν σείει μὲν τὴν πόλιν ἀθρόως καὶ διχάζει τὴν γῆν, συγκατασπᾷ δὲ κὰ τὸν Ἄνναν μέχρι γονάτων καὶ ὑπὸ γῆν κατασπᾷ τὰς τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἀγκύλας ὑπὸ τοῦ χοὸς συμπιέσας. ἀμεταμέλητα δὲ οὕτως τοῖς συνοῦσιν καθομιλῶν καὶ δυσφορῶν καὶ τὸ οἴμοι ἀναβοῶν καὶ πάλιν τῇ βλασφημίᾳ τὸ θεῖον φιλονεικῶν καὶ τῇ ἀπιστίᾳ συνδούμενος

24 συγκαταβαίνει μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ καὶ διακρατεῖται πάλιν ὑπὸ τῆς γῆς. ἀλλ᾽ ὁ αὐτὸς ἦν αὖθις οἷος καὶ ἦν· καὶ τὸ βλασφημεῖν καὶ ἀπιστεῖν μὴ ἀποφυγὼν τὸ τοῦ διαβόλου μέλος ᾔδετο κράζειν Οὐαὶ λέγων, τί μοι δέδρακεν Φίλιππος ὁ ἀπατεών; οὓς εἶχον πόδας εἰς τὸ περιπατεῖν κάτω διέτεινεν ὑπὸ γῆν. ἀλλ᾽ εἰ καὶ τὴν βίαν ταύτην τῆς βασάνου οὐχ ὑποφέρω, πλὴν οὐ μή μου πείσῃ τὸν λογισμόν, οὐδὲ μὴ ἀπατήσῃ καὶ ἐγγελάσῃ ἵνα πιστεύσω τῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ κηρυττομένῳ Χριστῷ.

1 ss cf 30, 25 ‖ 8 psalm 21 (22), 19 ‖ 9 cf 30, 29

4 *scr* αὐτόν? ‖ 13 τούτοις <ἀκόλουθα>? *cf* 4 ‖ 21 *scr* σκαμβὸν?? ‖ ἔσεσθαι <δυνατὸν>? ‖ 29 *scr* χειρὸς?? *cf* 61, 20 ‖ 32 *scr* καὶ

25 Ὁ δὲ τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος Φίλιππος πολλὰ αὐτὸν νουθετήσας καὶ διδάξας ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν, ἵνα μὴ γένηται τοῦ διαβόλου σκεῦος καὶ σκήνωμα, ἀλλ᾽ ἵνα μετανοήσῃ καὶ πιστεύσῃ καὶ βαπτισθῇ,

26 ὡς δὲ εἶδεν αὐτὸν ὅλως μὴ ἐνδιδόντα, μέχρι τοῦ τραχήλου καὶ τῆς ὑπήνης τοῦτον ἡ γῆ καταπέπωκε· οὗπερ γενομένου θαύματος θαυματουργεῖταί τι ἕτερον σημεῖον παρὰ τοῦ ἀποστόλου ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ.

27. 28 Νεανίσκος τις πρώτου τῆς πόλεως ὑπάρχων υἱός, μονογενὴς ἦν αὐτῷ καὶ παμφίλτατος, ἐξ ἐνεργείας τοῦ πονηροῦ ἀθρόως ἀποπνιγεὶς νεκρὸς εἰσεκομίσθη πρὸς τὸν ἀπόστολον· ὅνπερ ἰδὼν καὶ δακρύσας εἶπεν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· Ὁρᾷς ὦ Ἄννα τοῦτον τὸν νεκρόν. ἐὰν οὖν ἀναστήσῃ αὐτὸν ὁ Χριστὸς δι᾽ ἐμοῦ, πιστεύεις λοιπόν; Ὁ δὲ ἔφη· Οἶδα ὅτι ἀναστήσεις αὐτὸν σχήματι καὶ οὐκ ἀληθείᾳ· πολλὰ γὰρ ἐνεργεῖ τὰ τῆς μαγγανείας σου εἴδη. πλὴν ἐγὼ Ἰουδαῖος αἱροῦμαι ἀποθανεῖν, καὶ οὐκ ἄν ποτε τῷ Ναζωραίῳ πιστεύσω. Τότε ἀμέτρῳ λύπῃ συσχεθεὶς ὁ ἀπόστολος καὶ δάκρυα πολλὰ καταχέας ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ Ἄννα, θείῳ κελεύσματι ἡ γῆ ἀνοιχθεῖσα παντὸς τοῦ ὄχλου ὁρῶντος τοῦτον εἰς τὴν ἄβυσσον ζῶντα παρέπεμψεν τοῦ αἰωνίου πυρὸς καὶ ἀφεγγοῦς σκότους ἐκεῖ κληρονόμον γενέσθαι. πλὴν τὸ ἀρχιερατικὸν ἔνδυμα ἤγουν ἡ στολὴ τῆς ἱερωσύνης θείᾳ προνοίᾳ ἐξ αὐτοῦ ἐκδυθεῖσα ἀθρόως μετέωρος ἐφάνη εἰς τὸν ἀέρα καὶ παρὰ πάντων ὡρᾶτο ἕως οὗ ἔδυ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης οὐδεὶς ἔγνω ποῦ ἀπερρίφη ἢ τί γέγονεν. καὶ ὃ μὲν οὕτως κατῆλθεν ζῶν εἰς τὸν ᾅδην· ὁ δὲ ἀπόστολος Φίλιππος ἐπευξάμενος τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπικαλεσάμενος αὐτὸν ἀνέστησε τὸν παῖδα καὶ ζῶντα παρέδωκεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

29 Οἱ δὲ ὄχλοι θεασάμενοι ταῦτα ἀνέκραξαν μεγάλῃ τῇ φωνῇ· Εἷς θεὸς ὁ ὑπὸ Φιλίππου ἡμῖν κηρυχθείς, ὃς ἐλέγξας τὴν ἀπιστίαν τοῦ ἀρχιερέως καὶ τὸν τοῦ ἄρχοντος υἱὸν ἐκ τῶν νεκρῶν ἀνέστησεν. Τότε πᾶς ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ οἱ ἐξ Ἱερουσαλὴμ παραγεγονότες σὺν τῷ ἀνοσιουργῷ ἐκείνῳ ἀρχιερεῖ ὡς εἶδον τὰ μέγιστα ἐκεῖνα ἔργα ξένα καὶ θαυμάσια τοῦ θεοῦ, ἐδεήθησαν τοῦ ἀποστόλου μετασχεῖν τοῦ ἁγίου βαπτίσματος· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἐν Χριστῷ σφραγῖδα. ἔμεινεν δὲ ὁ ἀξιάγαστος Φίλιππος ἐν αὐτῇ τῇ πόλει χρόνον, καὶ κατεσκεύασεν ἐκκλησίαν, καὶ καταστήσας ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους μετέβη ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν ἐν Ἀσίᾳ τῇ πόλει. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν ἐνθένδε τοῦτον ἔδει πάντως ἐπιφοιτῆσαι ἐκδημίαν τε τὴν πρὸς τὸν κύριον στείλασθαι, τοιόνδε τι περὶ τὸ τέλος αὐτοῦ συνηνέχθη . . . . .

[10] υἱός, <ὅς>? ‖ [25] *scr* ἑωρᾶτο? *cf 94, 16* ‖ [37] *scr* καὶ ξένα?? ‖ [43] *scr* ἀποφοιτῆσαι? ‖ [45] *omisi quae sequuntur (c 107—148): cf praef*

Πράξεις τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.

3 Thilo
190 Tischend
146 Wright
1 Bonnet

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦμεν πάντες οἱ ἀπόστολοι ἐν Ἱεροσολύμοις, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Κανα- 4 Th

[3] cf Matth 10, 2—4 ‖ [6] cf Luc 6, 15; 16 Act 1, 13

A Paris gr 881 s X	*K Chisian R VII 51 s XII*	*S Paris gr 1613 s XV*
B — 1468 s XI	*L Paris gr 764 s IX*	*T — 1540 s XI*
C — 1454 s X	*M Monac gr 262 s IX*	*U Vallicell B 35 s XI*
D — 1176 s XIII	*O Bodl Clark 43 s XI*	*V Vatic gr 1190 s XV*
F Angelic B 2 2 s XI	*P Paris gr 1510 s XI*	*X Paris gr 1173 A s XII*
G Escorial Y II 9 s XI	*Q — 1485 s XI*	*Y Vatic gr 797 s XI*
H — Y II 6 s XII	*R — 1551 s XIV*	*Z Petroburg 94 s XII*
Γ = BGHMZ	*Σ = FLSZ*	
Δ = A. Φ	*Φ = B. CD. FTX. PUY. QR. SV*	
Π = PRUVY	*Ω = KORUVY*	
ä *acta aethiopica*	p *passio latina*	
m *miracula latina*	ſ *acta syriaca*	

Δ = A. Φ (Φ = B. CD. FTX. PUY. QR. SV) [1] *πρ.*] *περίωδος A περίοδοι CD. Y. QR μαρτύριον καὶ πρ. F: scr περίοδος? καὶ μαρτύριον add A. SV* ‖ *ἁγ.*] *καὶ ἐνδόξου add P* ‖ *ἀπ. Θ.*] *θ. τοῦ ἀπ. A. T ἐν ἰνδίᾳ add C. U τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς ἰνδίας τελειωθέντος add V ἐν ἰνδίᾳ ὅτε τὸ οὐράνιον παλάτιον ἔκτισεν τῷ βασιλεῖ ἐν κυρίῳ add T* actus Iudae Thomae apostoli cum uendidit eum Abbani mercatori ut descenderet ad conuertendam Indiam *add* ſ ‖ *Θωμᾶ. <πρᾶξις α' ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἰνδίαν μετὰ Ἀββάνη τοῦ ἐμπόρου>? cf Z et 124, 13* ‖ [2] *κατ' - ἦμεν*] et cum per quoddam tempus fuissent ſ ‖ *ἦμε/// (in rasura ν in mg μεν) P ἤμεθα A (cf 101, 4) ὑπήρχομεν R ἦσαν C. X. V coniectura laudabili: cf* ſ *Γ et 100, 1 et Lipsius I p 346* ‖ [6] *Ἰάκ.*] *ὁ τοῦ add CD. FT. P. QR. SV: recte? cf 4 et 100, 1* ‖ *Ἀ. om Y. V* ‖ *χαναανίτης FT. PU. SV*

Γ = GHMZ [1] *πράσις HM ἀπεμπόλησις G* ‖ *ἀπ. Θ.*] *θ. του ἀπ. M* ‖ *Θ.*] *ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἰνδίαν μετὰ ἀμβάνη τοῦ ἐμπόρου add Z ἐν τῇ ἰνδίᾳ add GH ὅτε (καὶ add Z) τὸ ἐν οὐρανοῖς παλάτιον ᾠκοδόμησεν add Γ τῷ βασιλεῖ τῶν ἰνδῶν add GH* ‖ [2] *ἦσαν Γ** ‖ [3]–100,[1] *Σ. - Ἰακ. om Γ**

5 Th ναῖος, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου, καὶ διείλαμεν τὰ κλίματα τῆς
2 B οἰκουμένης, ὅπως εἷς ἕκαστος ἡμῶν ἐν τῷ | κλίματι τῷ λαχόντι
αὐτῷ καὶ εἰς τὸ ἔθνος ἐν ᾧ ὁ κύριος αὐτὸν ἀπέστειλεν πορευθῇ. κατὰ κλῆρον οὖν ἔλαχεν ἡ Ἰνδία Ἰούδᾳ Θωμᾷ τῷ καὶ
Διδύμῳ· οὐκ ἐβούλετο δὲ ἀπελθεῖν, λέγων μὴ δύνασθαι μήτε
χωρεῖν διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκός, καὶ ὅτι Ἄνθρωπος ὢν
Ἑβραῖος πῶς δύναμαι πορευθῆναι ἐν τοῖς Ἰνδοῖς κηρύξαι τὴν
191 T ἀλήθειαν; Καὶ ταῦτα αὐτοῦ διαλογιζομένου καὶ λέγοντος
147 W ὤφθη αὐτῷ ὁ σωτὴρ διὰ τῆς νυκτός, καὶ λέγει αὐτῷ· Μὴ
φοβοῦ Θωμᾶ, ἄπελθε εἰς τὴν Ἰνδίαν καὶ κήρυξον ἐκεῖ τὸν
λόγον· ἡ γὰρ χάρις μού ἐστιν μετὰ σοῦ. Ὁ δὲ οὐκ ἐπείθετο,

9 cf Act 18, 9

1 Ἰακ.] καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους δεῦτε ἵνα βάλλομεν κλήρους καὶ add V: cf Γ ‖ διείλομεν TX. V διειλάμεθα D διείλαντο C: cf 99, 2 ‖ 2 εἷς om V: cf HZ ‖ ὑμῶν A αὐτῶν C. V (cf 99, 2 et Γ) praedicaret add ſ: cf Γ ‖ 2–3 λ. α. κλ. (om alt τῷ) T: cf Γ ‖ 2 κλήρῳ V: cf Z ‖ 3 ἀποστέλλει A. P ‖ πορευθῆναι B. R πορευθείη P om ſ: cf Γ ‖ 4–5 ἰούδαν θωμᾶν τὸν κ. δίδυμον B. PU. S τὸν θωμᾶν τὸν δίδυμον V ‖ 4 Ἰούδᾳ om C: cf Γ et 102, 3; 5: al; et 116, 2; Lipsius I p 227; 257 Burkitt J of theol studies I (1900) p 287 ‖ 5 ὁ δὲ οὐκ ἐβ. PU. S καὶ οὐκ ἐβ. V: cf Γ ‖ δὲ] γὰρ R ‖ λ. μὴ δ. om A ‖ 5–6 μὴ - χωρ. om P ‖ 5 μηδὲ B. F. S om (C. V) ‖ 6–8 καὶ ὅτι - ἀλ.] μὴ δὲ εἰδὼς τὴν χώραν ἢ τὴν γλῶσσαν τοῦ ἔθνους P ‖ 6–7 ἐβ. ὢν S: cf Γ ‖ 6 ὢν] εἰμι B. U. V (ſ) ‖ 7 πῶς] οὐ A ‖ πορευθεὶς B. U om S ſ: del?? cf Γ ‖ ἐν om B. U. SV ſ ‖ κηρ. τ. ἀ. B. V docere Indos ſ ‖ ἰνδίοις SV ‖ 8 κ. τ.] κ. τοῦτο V τ. δὲ P τ. οὖν V τ. C. S: cf Γ ‖ λογιζομένου B ‖ κ. λέγ. om ſ: cf Γ ‖ 9 κύριος S (ſ): cf Γ ‖ διὰ] in uisu m ſ: cf Γ ‖ αὐτῷ om V: cf Γ ‖ 10–11 ἄπ. - λόγ. om ſ: cf Γ ‖ 10 ἀπελθεῖν B. S ‖ κηρῦξαι B. S ‖ 10–11 τ. λ. μου ἐκεῖ B ‖ 10 ἐκεῖ om A. D. V ‖ 11 μού om A ‖ ἐστιν (ſ p)] ἔσται A. CD. X. R. SV: cf Γ et 119, 3: 146, 18; c 49i; 50e; 57e ‖ ὁ δ] ὡς U

1 διεῖλαν (M) Z* διείλοντο H διαιροῦντες G ‖ 2 οἰκ.] καὶ ἔβαλον (ἐβάλλον M) κλήρους add H(M)Z καὶ βάλλοντες τοὺς κλήρους αὐτῶν G: cf V ‖ εἷς om HMZ: cf V ‖ ἡμ.] αὐτῶν Γ* κηρύξει add Γ*: cf ſ ‖ 2–3 τῷ - τὸ] legere nequiui M ‖ λ. α. κλ. (om alt τῷ) GHZ: cf T ‖ 2 κλήρῳ Z: cf V ‖ 3 ἐν om G(H)Z ‖ ᾧ] ὃ G οὗ Z om (H) ‖ πορ. om Γ* ‖ 4 ἡ om M ‖ 4–5 Ἰ. Θ. - Δ.] τῷ θ. τῷ δ. HM θωμᾶν τὸν δίδυμον Z θωμᾷ τῷ ἀποστόλῳ G ‖ 5 οὐκ - δὲ] ὅστις οὐκ ἐβ. HMZ ὁ δὲ οὐκ ἔνευσεν G: cf Δ ‖ 5–6 μήτε - σαρκός] βαστάσαι τὸν τοιοῦτον κάματον Γ ‖ 6–7 ἐβ. ὢν Γ: cf S ‖ 7 δυνήσομαι Γ ‖ πορ. om Γ ‖ κηρ. τοῖς ἐν τῇ ἰνδίᾳ Γ ‖ 8 καὶ τ.] τ. δὲ Z τ. GHM: cf Δ ‖ ἐνθυμουμένου Γ (cf 101, 3) sed post ἐνθυ deficit M: cf c 169e

Γ = GHZ 8 κ. λέγ. om Γ* ‖ 9 κύριος Γ: cf S ſ ‖ διὰ] ἐν ὁράματι Γ* ‖ καὶ om Γ ‖ λέγων Γ ‖ αὐτῷ om Γ: cf V ‖ 10–11 ἄπ. - λόγον om Γ ‖ 11 μ. σ. ἐστιν GH om (Z)

λέγων· Ὅπου βούλει με ἀποστεῖλαι ἀπόστειλον ἀλλαχοῦ· εἰς
Ἰνδοὺς γὰρ οὐκ ἀπέρχομαι. 6 Th
2 Καὶ ταῦτα αὐτοῦ λέγοντος καὶ ἐνθυμουμένου ἔτυχεν
ἔμπορόν τινα εἶναι ἐκεῖ ἀπὸ τῆς Ἰνδίας ἐλθόντα ᾧ ὄνομα
Ἀββάνης, ἀπὸ τοῦ βασιλέως Γουνδαφόρου ἀποσταλέντα καὶ
ἐντολὴν παρ' αὐτοῦ εἰληφότα | τέκτονα πριάμενον ἀγαγεῖν 3 B
αὐτῷ. ὁ δὲ κύριος ἰδὼν αὐτὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ περιπατοῦντα
τὸ μεσημβρινὸν εἶπεν αὐτῷ· Βούλει τέκτονα πρίασθαι; Ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ· Ναί. Καὶ ὁ κύριος ἔφη αὐτῷ· Ἔχω δοῦλον
τέκτονα καὶ βούλομαι αὐτὸν πωλῆσαι. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸν Θωμᾶν ἀπὸ μακρόθεν, καὶ συνεφώνησεν

---

[1] λέγ.] κύριε *add* T. V domine *add* p: *cf* Γ ſ *et* 9 ‖ βούλει] domine noster *add* ſ ‖ με - ἀλλ.] ἀποστεῖλαί με ἀλλ. ἀπόστ. C με ἀπόστειλον (*ex* ἀποστεῖλαι) ἀλλ. ἀπόστ. D με ἀπ. ἀλλ. ἀπόστ. T με ἀπόστ. ἀλλ. X ἀπόστ. με ἀλλ. B. F. PU ἀλλ. ἀπόστ. με S ἀπόστ. ἀλλ. R ἀπέστειλόν με V mitte me ſ: *cf* Γ ‖ [2] ... κ A οὐ *in ras a* ‖ [3] ἐνθ. κ. λ. B. PU. *al* V ‖ λέγ. κ. *om* ſ ‖ κ. ἐνθ. *om* F. S: *cf* Γ ‖ [4] τινὰ ἔμπ. PU. R. S ‖ ἐκεῖ] in regionem australem ſ ‖ ᾧ ὄν.] ὀνόματι (*cf* 102, 3) CD. SV τοὔνομα A: *cf c* 82*i*; 99, 2 ‖ [5] ἀμβάνης F ἀμβανὴς R *constanter* (*cf* Γ) ἀββάνην CD. V (*cf* 105, 9) Habban ſ Abban m Abbanis p ‖ ἀποσταλεὶς ἀ. τ. β γ. B ‖ ab (ὑπὸ) ſ: *cf* Γ ‖ γουνταφόρου R γουνδιαφόρου S: *cf* 102, 3; 124, 7 ‖ ἀποσταλεὶς F. P πεμφθεὶς V: *cf* Γ ‖ [5–6] κ. ἐντ. - εἰλ. *om* ſ: *cf* Γ ‖ [5–6] κ. ἐντ. *om* V ‖ [6] ἐντολὰς B ‖ εἰληφὼς F λαβὼν B *om* V ‖ ἰντέκτονα B fabrum sollertem ſ hominem in artificio structurae scitum m hominem arte tectonica eruditum p (?): *cf* Γ ‖ πριασάμενος R πριάσασθαι S (*cf* G) *om* ſ ad comparandum m ‖ [8] τὸ μεσ.] per diem m *om* V ſ: *cf* Γ ‖ εἶπεν] in specie humana apparens ait m: *cf* Z ‖ πριάσασθαι C. T. P. R. SV ‖ [9] εἶπεν] dicit ſ ‖ ναί] κύριε *add* R: *cf* GH *et* 1 ‖ ἔφη] εἶπεν (B). X. S *om* V dicit ſ ‖ [9–10] est mihi seruus talis m: *cf* Γ ‖ [10] τέκτ.] καλὸν *add* V: *cf* Γ ‖ πωλ.] tibi *add* ſ: *cf* Γ ‖ τ. ε. *om* ſ: *cf* Γ ‖ [11] ἀπὸ *om* R. SV

[1] λέγ.] κύριε *add* GZ*: *cf* Δ ‖ με - ἀλλ.] ἀπόστειλόν με Γ* ‖ [3] καὶ *om* Γ ‖ κ. ἐνθ. *om* Γ: *cf* FS ‖ [4] ἐκ. GZ *om* H ‖ οὗ ὄν. H οὗ τὸ ὄν. Z ὄν. G ‖ [5] ἀμβάνης Z ἀμβανὶς GH ‖ ἀπὸ - ἀποστ.] πεμφθεὶς ὑπὸ τ. β. γ. (γονδαφόρου H) (G)HZ*: *cf* ſ ‖ [5–6] κ. ἐντ. - εἰλ. *om* Γ: *cf* ſ ‖ [6] πριάσασθαι G ἔμπειρον πρὸς οἰκοδομὴν *add* G τοῦ εἰς οἰκοδομὴν *add* H θέλων ἦτα (*l* ἤτοι?) οἰκοδόμον *add* Z ‖ [6–7] α. ἀγ. (H)Z *om* G ‖ [7] ἰδ. δὲ α. ὁ κ. (G)HZ ‖ [8] τὸ μ. *om* Γ ‖ [8–9] εἶπεν - ἔ. α.] ὤφθη αὐτῷ καὶ λέγει Z ‖ [8] ε. α.] ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων (G)H ‖ [8–9] ὁ - αὐτῷ] καὶ ὁ ἔμπορος ἀπεκρίθη GH ‖ [9] ναί] κύριε *add* GH: *cf* R ‖ ἔφη] λέγει GH: *cf* ſ ‖ δοῦλον *om* Γ ‖ [10] τέκτ.] τεχνίτην *add* Γ ‖ κ. β. α. *om* Γ σοι *add* Γ* ‖ τ. εἰπ. *om* Γ* ‖ ἔδειξεν Γ ‖ ἀπὸ μ. τ. θωμ. Γ

μετ' αὐτοῦ τριῶν λιτρῶν ἀσήμου, καὶ ἔγραψεν ὠνὴν λέγων·
Ἐγὼ Ἰησοῦς υἱὸς Ἰωσὴφ τοῦ τέκτονος ὁμολογῶ πεπρακέναι
ἐμὸν δοῦλον Ἰούδαν ὀνόματι σοὶ τῷ Ἀββάνῃ ἐμπόρῳ Γουνδα-
φόρου τοῦ βασιλέως τῶν Ἰνδῶν. Τῆς δὲ ὠνῆς τελεσθείσης
7 Th *ὁ σωτὴρ παραλαβὼν Ἰούδαν τὸν καὶ Θωμᾶν ἀπήγαγεν πρὸς*
Ἀββάνην τὸν ἔμπορον· καὶ ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ἀββάνης εἶπεν
πρὸς αὐτόν· Οὗτός ἐστιν ὁ δεσπότης σου; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
192 T *ἀπόστολος εἶπεν· Ναί, κύριός μού ἐστιν. Ὁ δέ φησιν· Ἠγό-*
ρασά σε παρ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ ἀπόστολος ἡσύχαζεν.

3 *Τῇ δὲ ἑξῆς ὄρθρου εὐξάμενος καὶ δεηθεὶς τοῦ κυρίου*
εἶπεν ὁ ἀπόστολος· Πορεύομαι ὅπου βούλει κύριε Ἰησοῦ· τὸ

[11] cf Luc 22, 42

[1] *μ. α.] ὑπὲρ τῆς τιμῆς αὐτοῦ add V* pretium eius *add* ʃ ‖ *τρ. λ. ἀ.]* uiginti argenteis ʃ: *cf Z* ‖ *τρεῖς λίτρας CD: cf GH* ‖ *ἀργυρίου C: cf* 129, 5 *et Γ* ‖ *ἔγ.] τὴν add S καὶ τὴν add V: cf GH* ‖ *ὠν.] αὐτοῦ add SV: cf Γ* ‖ *λέγ.] περιέχουσα οὕτως V* sic ʃ: *cf Z* ‖ [2] *Ἰησ.] ὁ add CD. FX. V* ʃ: *cf Z* ‖ *υἱ. Ἰω. om B* ‖ *τ. τέκτ. om B. S* ex uico Bethlehem qui est in Iudaea *add* ʃ; *cf Γ* ‖ *πεπρ.] τὸν add D* ‖ [3] *Ἰ.] θωμᾶν B. C τὸν καὶ θωμᾶν add (T). V: cf Γ* ‖ *ὀν. om B* ‖ *σοὶ om* ʃ ‖ [3–4] *ἐμπ. - Ἰνδ. om T: cf Γ* ‖ [3] *γουνταφόρου R γουνδιαφόρου S om B: cf* 101, 5 ‖ [4] *τοῦ om P. V* ‖ *τῶν om A. B. S* ʃ ‖ *Ἰ. om* ʃ ‖ [5] *παρ. ὁ σ. T. V: cf GH* ‖ *Ἰ. - Θ.] ἰ. τ. κ. τὸν θ. A ἰ. τ. θ. T τ. ἰ. θ. V ἰ. B θ. τὸν δίδυμον C* ‖ *ἤγαγεν A* iit ʃ ‖ [6] *ἀββανῇ B: cf G om V* ‖ *τὸν om A* ‖ *ὁ om B* ‖ *ἀβάμνης A* ‖ [7] *πρὸς om B* ‖ *ἀποκρ. om* ʃ: *cf Z* ‖ [8] *ἀπόστ.]* Iudas ʃ *θωμᾶς add B* ‖ *εἶπεν] αὐτῷ add B πρὸς αὐτὸν add T recte?* (ʃ) ‖ *ὁ δέ] ὁ δὲ ἔμπορος B* Habban mercator ʃ: *cf Γ* ‖ *φ.] ἔφη R (cf H)* dicit ʃ ‖ [9] *σε] τοίνυν add S: cf Z* ‖ *κ. ὁ] ὁ δὲ B. SV: cf Γ* ‖ *ἀπ.] θωμᾶς add B* ‖ *ἡσύχασεν (Φ): cf Γ et* 111, 2; *c* 96i; 97i; 106e; 162m ‖ [10] *τῇ δὲ ἑ.]* et ʃ ‖ *ὄ.] τοῦ ὄ. R om P γενομένου add S(V) (cf GH)* surrexit *add* ʃ ‖ [11] *ὁ ἀπ. (θωμᾶς add B) ε. B. C. V* ‖ *πορ. om* ʃ ‖ *κ. ἰ. ὅ. β. P* ‖ *ὅπου]* ut ʃ ‖ *κύρ.] μου add T* noster *add* ʃ ‖ *Ἰ. om S* ʃ

[1] *τρ. λ. ἀσ.] ἀργυρίου λίτρας τρεῖς GH (cf CD) ἀργυρίου νομίσματα εἴκοσι Z: cf* ʃ ‖ *ἔγρ.] τὴν add GH αὐτῷ add Z* ‖ *ὠν.] αὐτοῦ add GH* *λέγ.] γράψας οὕτως Z (cf V* ʃ) *om GH* ‖ [2] *Ἰησ.] ὁ add Z* ‖ *τ. τέκτ. om et add ἀπὸ βηθλεὲμ κώμης τῆς ἰουδαίας G(HZ): cf* ʃ ‖ [2–3] *πεπ. - ἐμπ.] σοὶ ἀμβάνῃ ἐμπ. πεπρ. ἰούδ. (τὸν καὶ add Z) θωμᾶν (GH)Z ἄνθρωπον ἐμὸν add GH* ‖ [3–4] *Γ. - Ἰ. om Γ* ‖ [5] *παρ. ὁ κύριος GH* ‖ *ὁ σ. om Z* ‖ *Ἰ. - θ.] τ. θ. Γ* ‖ *πρὸς] τὸν add HZ* ‖ [6] *ἀμβανὴν H ἀμβανὴ G* ‖ *τ. ἔμπ. om Γ ἀμβάνης Z ἔμπορος GH* ‖ [6–7] *ε. πρ. α.] ἐπερώτα α. Z ἐπυνθάνετο (παρ' αὐτοῦ add H) λέγων GH* ‖ [7–8] *ἀπ. ὁ ἀ. ε.] ὁ ἀ. ἀπεκρίνατο CH ὁ ἀ. λέγει Z* ‖ [8] *ὁ δέ φ.] καὶ ὁ ἔμπορος Γ ἔφη add H λέγει add Z* ‖ [9] *σε] νῦν add GH τοίνυν add Z: cf S* ‖ *κ. ὁ] ὁ δὲ GZ: cf Δ* ‖ *ἐσιώπα Γ* ‖ [10] *τῇ - ὄ.] ὄ. δὲ Γ γενομένου add G(H): cf SV* ‖ *τῷ κυρίῳ GH om Z* ‖ [11] *ὁ ἀπ. - Ἰ.] om Γ*

θέλημα τὸ σὸν γενέσθω. Ἀπῆλθεν δὲ πρὸς Ἀββάνην τὸν 148 W
ἔμπορον μηδὲν ὅλως | τι μεθ' ἑαυτοῦ κομισάμενος ἀλλ' ἢ τὸ 4 B
τίμημα αὐτοῦ μόνον. δεδώκει γὰρ αὐτῷ ὁ κύριος λέγων· Ἤτω
μετὰ σοῦ καὶ ἡ τιμή σου μετὰ τῆς χάριτός μου ὅπου ἂν ἀπ- 8 Th
έρχῃ. Κατέλαβεν δὲ ὁ ἀπόστολος τὸν Ἀββάνην ἴσως τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀναφέροντα εἰς τὸ πλοῖον· ἤρξατο οὖν καὶ αὐτὸς συναναφέρειν αὐτῷ. ἐμβάντων δὲ αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον καὶ καθεσθέντων ἐξήταζεν ὁ Ἀββάνης τὸν ἀπόστολον λέγων· Ποίαν ἐργασίαν οἶδας; Ὁ δὲ ἔφη· Ἐν μὲν ξύλοις ἄροτρα καὶ ζυγοὺς καὶ τρυτάνας καὶ πλοῖα καὶ κώπας πλοίων καὶ ἱστοὺς καὶ τροχίσκους, ἐν δὲ λίθοις στήλας τε καὶ ναοὺς καὶ πραιτώρια

---

[1] *τὸ σὸν] σου R. S κύριε add R: cf Γ* ‖ *γινέσθω B. Y. Q* ‖ *δὲ om A* ‖ [2] *μηδὲ T recte? cf 110, 17; c 62m; 73m (bis); al; cf tamen Γ* ‖ *κ. τι μ. ἑ. V τι ἔχων μ. ἑ. R: cf Γ* ‖ *τι om B. C. X. S: cf Γ* ‖ *ἀλλ' ἢ] εἰ μὴ (B). X. P: cf Γ et 147, 17: 111, 12; c 44e* ‖ [2–3] *μ. τὸ τ. α. V: cf Γ* ‖ [3] *ἐδεδώκει D δέδωκεν T. UY. QR. S: cf Γ* ‖ *αὐτὸ A. Y αὐτοῦ V* ‖ [3–5] *λέγ. - ἀπ. om* ʃ ‖ [3] *εἴτω CD. F. R ἔστω P: cf Γ et 146, 18* ‖ [4] *ἐὰν C. T. R. V δ' ἂν S* ‖ [5] *ὁ ἀπ. om P* ‖ *ἀββανὴ S* mercatorem ʃ: *cf 8* ‖ *ἴσως] ἴσος R ἴσω B εἴσω U εἰς ὃν S om A. CD. TX. P. V: del? (ab eo adpositum qui pro omissis illis τὰ φορτία αὐτοῦ coniectura usus τὰ σκεύη αὐτοῦ inseri iusserit)* ‖ [5–6] *τὰ σκ. α. om A* (merces suas ʃ) ‖ [6] *ἐν τῷ πλοίῳ F. R. S: cf 7* ‖ *οὖν] δὲ B* ‖ *οὗτος A* ‖ [7] *δὲ] οὖν Y: cf GH* ‖ *εἰς τὸ πλ. om A. D. V: cf 6 et Γ* ‖ *καθ.* (ʃ)] *ἐν τῷ πλοίῳ add D: cf Γ* ‖ [8] *ἐξήτασεν B* dicit Iudae ʃ*: cf 104, 7; 102, 9* ‖ *Ἀ.]* mercator *add* ʃ: *cf 5 et Γ* ‖ *λέγ.] om* ʃ *αὐτῷ add B. CD. FTX. PUY. QR (cf 104, 7; 148, 15; c 71e) non nulla intercidisse uid: cf* ʃ *et 125, 1* ‖ [9] *οἶδας]* ligno et quid caemento *add* ʃ: *cf Γ et 125, 3* ‖ *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς ἔφη πρὸς αὐτὸν B (cf Γ)* Iudas dicit ei ʃ ‖ [10] *τριττάνας R τριτάνας S τρυπάνας F* stimulos ʃ *(cf Noeldeke ap Lipsium III p 423 et Schroeter Zeitsch d d morgenl Ges XXV (1871) p 370)* lances ā: *cf 125, 5* ‖ *καὶ πλ. om A. B. T. V* ʃ: *del? cf Γ* ‖ [11] *τροχιλίσκους U. R om* ʃ: *cf 125, 5 et Schroeter l s (10)* ‖ [11–104,1] *στ. - βασ.] plura* p: *cf G et praef* ‖ [11] *τε om A. F. P. SV: cf Γ et 105, 6; 7; 125, 6*

[1] *τὸ σ.] σου κύριε Γ* ‖ *ἀπ. δὲ] καὶ ἀπ. Γ* ‖ *ἀμβάνην Z om (GH)* [2] *ὅλως om Γ* ‖ *τι om Γ* ‖ *λαβὼν μ. ἑ. GH* ‖ *κομ.] ἔχων Z* ‖ *ἀλλ' ἢ] εἰ μὴ Γ* ‖ [2–3] *μ. τὸ τ. α. Γ* ‖ [3] *δέδωκε G(H) ἔδωκεν Z* ‖ *εἰπὼν Γ* ‖ [3–4] *ἤτω - μου] ἡ χάρις μου ἔστω μ. σοῦ Γ* ‖ [4–7] *ὅπου - αὐτῷ om Γ* ‖ [7] *δὲ] οὖν GH: cf Y* ‖ *ἐν τῷ πλοίῳ Γ* ‖ *κ. καθ. om Γ* ‖ [8] *ἐπερώτα Z ἠρώτισεν G ἔλεγεν H: cf 104, 7* ‖ *ὁ Ἀ.] ὁ ἔμπορος GH om Z* ‖ *λέγ. om GH* ‖ [9] *οἶδας] ἐν ξύλοις καὶ ποίαν (ὁποίαν H) ἐν λίθοις add GH* ‖ *ὁ δὲ] καὶ ὁ H ἀποκριθεὶς add G Θωμᾶς add H ἀπόστολος add Z* ‖ *λέγει Z: cf* ʃ ‖ [10] *κ. τρ. om Z: cf 125, 5* ‖ *καὶ πλ.] al G om H* ‖ *ἱστ.] πιδάλια Z om GH: cf 125, 14* ‖ [11] *τροχιλέας HZ om G* ‖ *τε om Γ*

βασιλικά. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἀββάνης ὁ ἔμπορος· Τοιούτου
γὰρ καὶ χρείαν ἔχομεν τεχνίτου. Ἤρξαντο οὖν καταπλέειν·
ἔσχον δὲ ἐπιτήδειον ἄνεμον, καὶ προθύμως ἔπλεον ἕως ὅτε
9 Th *κατήντησαν εἰς Ἀνδράπολιν, πόλιν βασιλικήν.*
4 *Ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τοῦ πλοίου εἰσῄεσαν εἰς τὴν πόλιν.*
149 W *καὶ ἰδοὺ φωναὶ αὐλητῶν καὶ ὑδραύλεων καὶ σάλπιγγες περιη-*
5 B 193 T *χοῦσαι | αὐτούς· ἐξήταζεν δὲ ὁ ἀπόστολος λέγων· Τίς ἐστιν*
αὕτη ἡ ἑορτὴ ἡ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ; Ἔλεγον δὲ αὐτῷ οἱ ἐκεῖ

[1] *αὐτῷ om S: cf Γ* ‖ *ὁ prius om B. D. X. QR. SV: del?* ‖ *ὁ ἔμπ.* (ʃ) *om C. F. P. S: cf Γ* ‖ [1–2] et ego quaerebam talem potissimum artificem ʃ ‖ *τοι. γ. κ.] καγὼ τοι. T (recte? cf Γ et 125, 7; 15) τοι. καγὼ P. V* ‖ [2] *γ. κ. om S* ‖ *τεχ. χρ. ἔχω P* ‖ *ἔχω B. T (cf Γ) εἴχον V: cf* ʃ *ἤρξατο A (cf Γ) ἀρξάμενοι P* ‖ [3] *ἔσχ. - ἄν.] καὶ αἰσίου αὐτοῖς πνεύσαντος ἀνέμου P: cf G* ‖ *ἔ. δὲ] καὶ ἔ. B. S* ‖ *καὶ - ὅτε om P* ‖ *ὅτε] οὗ X. V om S: cf Γ* ‖ [4] *ἀνδρόπολιν S ἀνδράπολιν Y. Q* Andranopolim p Sandaruk ʃ *om* m: *cf Γ* ‖ *πόλ. om S* ‖ *βασ. om* ʃ *περὶ τοῦ ῥαπίσαντος αὐτὸν add PU: cf 124, 3* ‖ [5] *ἐξ. δὲ] ὡς δὲ ἀπέβησαν B* ‖ *δὲ] οὖν P* ‖ *ἀ. τ. πλ.] εἰς τὴν γῆν καὶ B* (ʃ) de naui m p ‖ *εἰσήεισαν (uel -ίη- uel -είη-) A. CY. Q εἰσῆλθον P* ‖ [6] *κ. ἰδ. om B* audiebant ʃ m et ecce p *αὐτοῖς ἠκούοντο add V φωνὴ D φωνῆς B* cantantium uoces p sonos m *ἤκουον add B: cf V* ʃ *Γ* ‖ *αὐλ. - σάλπ.]* in organis in tibiis in cytharis p musicos m: *cf Γ* ‖ *αὐλ.] συρίγγων B: cf Γ* ‖ *κ. ὑδραύλων D. F om C. T* ‖ *σάλπιγγαι A. P σαλπίγγων C. V σάλπιγγας U αὐλούντων B* multos cantus ʃ ‖ *περιηχούσας U περιήχουν CD. FX. PY. QR. S om B. V* ʃ m p: *del?? cf Γ* ‖ [7] *αὐτοῖς C. F. X. P om B. V* ʃ: *cf Γ* ‖ [7–8] *ἐξ. - ἐκεῖ] ὁ δὲ Θωμᾶς ἠρώτα τὴν πρόφασιν τῆς καταπόλιν τέρψεως οἱ δὲ ἐρωτηθέντες ἀπεκρίναντο B: cf Γ* ‖ [7] *ἐξέταζεν R. S (cf 130, 5) ἠρώτα T εἶπε D (cf H et 103, 8)* unum de populo *add* m ‖ *τί S: cf Γ* ‖ [8] *ἡ alt om CD. F. PUY. QR. SV (del??) οὖσα add T* ʃ: *cf H* ‖ *οἱ ἐκεῖσε C. TX (cf 111, 2; 9; al) οἱ τῆς πόλεως P om* ʃ: *cf Γ et 7* m

[1] *ε. - ἔ.] καὶ ὁ ἔ. ε. πρὸς αὐτὸν GH λέγει ὁ ἔ. Z* ‖ [1–2] *τ. γ. κ.] καγὼ τ. Γ* ‖ [2] *ἔχω Z ποιοῦμαι (GH): cf 125, 16* ‖ *ἤρξατο HZ: cf A* ‖ *κατ.] μετὰ προθυμίας add Γ* ‖ [3] *ἔ. - ἄν.] ἐπιτιδίου πνεύσαντος ἀνέμου G: cf P* ‖ *ἔ. δὲ] ἐσχηκότες HZ* ‖ *κ. πρ. ἔ. om Γ* ‖ *ὅτε] οὖν (l οὗ) Z (cf Δ) οἱ G om H* ‖ [4] *κατήχθησαν GH* (ʃ?) ‖ *Ἀ. π. β.] π. καλουμένην ἐναδρωχ (ἐναδόχ G ἐδρὸν Z) τῆς (περιχόρου add G) ἰνδίας (περίχωρον add H) Γ scr Σεναδρώχ?? cf Sylvain Lévi Journ Asiat IX (1897) p 31 Burkitt J of theol studies I (1900) p 288* ‖ [5]–124,[13] *ἐξελθ. - ἀμφότεροι om Z*

Γ = GH [5] *ἐξ. - εἰσῄ.] ἐμβάντων οὖν αὐτῶν Γ* ‖ *ἐν τῇ πόλει Γ* ‖ [6] *κ. ἰ.] ἤκουσαν Γ* ‖ *φ.] φωνῶν συρίγγων μουσικῶν Γ* ‖ *ὑδρ.] ὀργάνων Γ* [6–7] *κ. σ. π. α. om Γ* ‖ [7] *ἐξ. - ἀπ.] ὁ δὲ Θωμᾶς ἐπυνθάνετο (ἠρώτα H) Γ* *τίς] τί ἄρα Γ* ‖ [8] *αὕτη ἡ ἑ. ἡ] ἡ χαρὰ τῶν φωνῶν καὶ ὀργάνων G ἡ κραυγὴ τῆς φωνῆς ταύτης τῆς οὔσης H* ‖ *ἔλ. - ἐκ.] λέγουσιν αὐτῷ Γ*

ὅτι Καὶ σὲ οἱ θεοὶ ἤγαγον ἵνα εὐωχηθῇς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. ὁ γὰρ βασιλεὺς θυγατέρα μονογενῆ ἔχει, καὶ νῦν αὐτὴν ἐκδίδωσιν ἀνδρὶ πρὸς γάμον· τῶν οὖν γάμων ἡ χαρὰ καὶ ἡ 10 Th πανήγυρίς ἐστιν αὕτη σήμερον ἣν εἶδες ἑορτήν. ὁ δὲ βασιλεὺς κήρυκας ἀπέστειλεν κηρύξαι πανταχοῦ πάντας παρατυχεῖν εἰς τοὺς γάμους, πλουσίους τε καὶ πένητας, δούλους τε καὶ ἐλευθέρους, ξένους τε καὶ πολίτας· εἴ τις δὲ παραιτήσηται καὶ μὴ παρατύχῃ εἰς τοὺς γάμους, ὑπεύθυνος ἔσται τῷ βασιλεῖ. Ἀββάνης δὲ ἀκούσας εἶπεν τῷ ἀποστόλῳ· Ἀπέλθωμεν οὖν καὶ ἡμεῖς, ἵνα μὴ προσκρούσωμεν τῷ βασιλεῖ, καὶ μάλιστα ξένοι ὄντες. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἀπέλθωμεν. Καταλύσαντες δὲ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ καὶ ὀλίγον ἀναπαέντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς γάμους.

[5] cf Matth 22, 3—14

[1] ἐν τ. π. τ. ἵνα εὐ. U καὶ σὺ add P. S μεθ' ἡμῶν add B ‖ συνευωχηθῇς P. S εὐφρανθῇς B ‖ ἐν τ. π. τ. om B ‖ [2] ἔχ. μον. B. X ‖ unicam m ʃ ‖ νῦν om B hodie m: cf H ‖ αὐτῇ P. R. V ‖ [3] πρ. γ. ἀ. Y ‖ ἀνδρὶ om F. Q. S: del?? cf Γ ‖ πρ. γ. om B: cf Γ ‖ [4] παν.] προσκύνησις PU ἣν ἴδες σήμ. U ‖ ἣν ε. ἑ. om S(V) ʃ: del? cf Γ ‖ ὁρᾷς P ‖ [4-8] ὁ δὲ - βασ. scriptori tribuunt m p ‖ [5] κήρ. ἀπ. om P ‖ κηρύττει P ‖ πανταχοῦ om B ʃ m p: cf Γ ‖ πᾶσιν B. (CD) τοῦ add CD: cf Γ ‖ παραγενέσθαι S (cf 8) ἀπαντῆσαι B ‖ [6] τε prius om A. B. SV: cf G et 7; 103, 11 ‖ τε alt om A. D. FT. SV: cf G ‖ [7] τε om B. D. V: cf G ‖ εἴ τ. δὲ] ὃς δ' ἂν V καὶ ὃς ἂν S: cf Γ ‖ παραιτήσεται R om S ʃ: cf Γ ‖ καὶ om S ʃ: cf Γ ‖ [8] παραγένηται S: cf 5 et Γ ‖ [9] Ἀ. - ἀπ.] ὁ δὲ ἔμπορος πρὸς τὸν θωμᾶν φησὶ B: cf Γ ‖ ἀμβάνης V (cf 101, 5) mercator Habban ʃ ‖ ἀκ. om S ʃ haec cum audisset m: cf GH ‖ λέγει R. S dicit ʃ: cf Γ ‖ οὖν om B. C. S ʃ m: del? cf Γ ‖ [10] κινδυνεύσωμεν B male dicatur nobis ʃ ‖ τῷ β. om B ʃ ‖ [11] ξ. ὄ.] ὅτι ξ. ἐσμὲν B (ʃ?) ‖ ὃ - ἀπ. om B ʃ: cf Γ ‖ [11-12] κ. δὲ - γάμ.] ὡς δὲ καταχθέντες εἰς πανδοχίον μικρὸν ἀνεπαύσαντο ἀπίησαν ἐπὶ τὴν ἑστίασιν B (ʃ) ‖ [11] κ. δὲ] καὶ κ. A ‖ δὲ om R ‖ [12] πανδοχίῳ (R)S ‖ μικρὸν V: cf Γ ἀναπαυθέντες D ἀναπαύσαντες A (cf G) ἀναπαυσάμενοι T. V: cf H et 151, 12

[1] ὅτι - ταύτῃ om Γ ‖ [2] γὰρ om Γ ‖ μον. om H(G) ‖ νῦν] σήμερον H om (G) ‖ ἐκδέδωκεν G ‖ [3] πρ. γ. om H ‖ γάμ. οὖν H al G ‖ [4] αὕτη - ἑορτ. om Γ ‖ [5] πανταχοῦ κηρύσσειν (G) H ‖ π. παρ.] τοῦ ἐλθεῖν π. Γ ‖ [6] τε καὶ prius om G ‖ τε alt om G ‖ [7] ξ. - πολ. om Γ ‖ εἴ] ὅς Γ ‖ παραιτ. κ.] ἀκούσας Γ ‖ [8] παραγίνηται G παραγίνεται H ‖ εἰς τ. γ. om G ‖ ὑπόδικος G: cf 107, 1 ‖ ἔστιν H γενήσεται G: cf 107, 1 ‖ [9] Ἀβ. - ἀποστ.] λέγει οὖν ὁ ἔμπορος τῷ θωμᾷ (βασιλεῖ G) Γ: cf B ‖ οὖν om Γ ‖ [10] ἡμ.] εἰς τοὺς γάμους add Γ ‖ [11] ὃ δὲ ε. ἀπ. om Γ: cf B ‖ δὲ] οὖν Γ ‖ [12] μικρὸν Γ: cf V ‖ ἀναπαύσαντες G ἀναπαυσάμενοι H (cf Δ) πορευθῶμεν εἶτα add G δι' ἡμερῶν τριῶν add Γ ‖ ἤλθωμεν H ἐλθόντες G

*καὶ ἰδὼν ὁ ἀπόστολος ἀνακεκλιμένους πάντας ἀνεκλίθη καὶ
6 B αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ· ἀπέβλεπον δὲ εἰς αὐτὸν πάντες ὡς | εἰς
ξένον καὶ ἐξ ἀλλοδαπῆς ἐλθόντα γῆς· Ἀββάνης δὲ ὁ ἔμπορος
11 Th ὡς ἅτε δεσπότης εἰς ἄλλον τόπον ἀνεκλίθη.*

5 *Δειπνησάντων δὲ αὐτῶν καὶ πιόντων ὁ ἀπόστολος
οὐδενὸς ἐγεύσατο· οἱ οὖν περὶ αὐτὸν ὄντες ἔλεγον αὐτῷ· Τί
194 T ἦλθες ἐνθάδε μήτε ἐσθίων μήτε πίνων; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο
αὐτοῖς λέγων· Διὰ μεῖζόν τι τῆς βρώσεως ἢ καὶ τοῦ πότου
ἦλθον ἐνθάδε, καὶ ἵνα τὸ θέλημα τοῦ βασιλέως τελέσω. οἱ
γὰρ κήρυκες τὰ τοῦ βασιλέως κηρύσσουσιν, καὶ ὃς ἂν μὴ*

1–2 *κ. ἰδ. - μέσῳ] καὶ ὁ θωμᾶς ἐν ἑτέρω κατεκλίθη τόπω B* et recubuit Iudas in medio ſ: *cf Γ et 4* ‖ 1 *κ. ἰδ. - πάντ.] ἀνακλιθῆναι S* (ſ?): *cf Γ* ‖ 1–2 *ἀν. κ. - μ.] ὁ δὲ ἀπόστολος μέσον πάντων ἀν. S: cf Γ* 2 *εἰς τὸ μέσον CD πάντων add Y αὐτῶν add R: cf Γ* ‖ *π. δὲ ε. α. ἀπ. B* ‖ *εἰς alt] ἅτε S (cf 4) om A. B. R. V: cf Γ* ‖ 3 *ξ.] ὄντα add S* ‖ *ἐξ] ὡς ἐξ X (cf H) ἀπὸ V ἀπ' S (cf Γ) om A. B* ‖ *γῆς ἐλθ. R χώρας ἐλθ. (ἐληλυθότα S) CD. S: cf Γ* ‖ *ἀφιγμένον B* ‖ *γῆς om B. V* ‖ *ὁ ἔμπ. om SV: cf Γ* ‖ 4 *ὡς - δ. om S: cf Γ* ‖ *ὡς ἅτε] ὁ τοῦ θωμᾶ B αὐτοῦ ὡς ὢν R* eius ſ: *scr ὁ αὐτοῦ???* ‖ *δεσπ.] αὐτοῦ add V: cf ſ* ‖ *ἐν ἑτέρω κατεκλίθη τόπω B: cf 1* ‖ 5 *αὐτῶν] πάντων (B). S om V: cf Γ* ‖ *ἀπ.] θωμᾶς B: cf Γ* 6 *οὐδ.]* omnino *add* ſ: *⟨ὅλως⟩?? cf Γ* ‖ *ἐγεύετο B* (ſ?) ‖ *ὄντες] οὗτος A om T* ‖ *λέγουσιν P* ‖ *τί] σὺ τί T. S: cf Γ* ‖ 7 *ἐνταῦθα (B) (cf G) ὧδε T* 7–8 *ὃ - λ.] φησὶ πρὸς αὐτοὺς ὁ θωμᾶς B* ‖ 7 *ὃ δὲ] ὁ δὲ ἀπόστολος S* Iudas ſ: *cf Γ* ‖ 8–9 *διὰ - ἐνθ.] ὅτι μοι ἄφιξις ἐνταῦθα γεγένηται δι' ἕτερόν τι πολλῷ μεῖζον τῆς τῶν σητείων τροφῆς B* ‖ 8 *διὰ] ἐγὼ οὐ διὰ S οὐ διὰ τὸ T: cf Γ* ‖ *μ. τι om S* ‖ *ἢ om TX. P. U. SV: cf Γ* ‖ *καὶ om C* ‖ *τοῦ] τῆς R. V om S* ‖ *πόσεως R. SV: cf G* ‖ 9 *καὶ] ἀλλ' T. R. S τῆς τοῦ βασιλέως ἀναπαύσεως add B* quietis regis causa *add* ſ ‖ *ἵνα - τελ.] ὅπως πειθαρχῆσαι τοῦτο δόξω B* ‖ *πληρώσω R: cf Γ* ‖ 10 *γὰρ om P* ‖ *κηρύσσ. τὰ τ. β. A. V* ‖ 10–107,1 *τὰ - κρ.] βοῶσιν ἔγκλημα φέρεσθαι κατὰ τῶν ἀπειθούντων B* ‖ 10 *τὰ τ. β. om S* ſ: *cf Γ* ‖ *τὰ] κατὰ R: del? cf ſ Γ* ‖ *καὶ om* ſ: *cf G*

1–2 *κ. ἰδ. - μέσῳ] ὁ δὲ ἀπ. εἷς τῶν δώδεκα μέσον πάντων ἀνεκλ. H ἀνεκλ. ὁ ἀπ. μέσω πάντων τῶν ἀνακειμένων G* ‖ 2 *ἀπ. - α. π.] καὶ πάντες προσεῖχον αὐτῷ H καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες εἰς αὐτὸν G* *εἰς alt om Γ* ‖ 3 *ξένω Γ* ‖ *ἐξ] ἀπὸ G ὡς ἀπὸ H: cf X et SV* ‖ *ἀλλοτρίας Γ γῆς ἐληλυθότι (GH) et add ἦν (om H) γὰρ καὶ (κ. γ. H) τῷ ἴδη ὡραῖος (ἦν add H) G(H): cf 111, 8* ‖ *Ἀ. δὲ ὁ] ὁ δὲ G καὶ ὁ H* ‖ 4 *ὡς - δ. om Γ: cf S* ‖ 5 *δὲ α.] οὖν πάντων Γ: cf Δ et 107, 2* ‖ *ἀπ.] θωμᾶς Γ: cf B* ‖ 6 *οὐδὲν ἐγ. ὅλως G οὐδὲ ὅλως ἐγ. H: cf ſ* ‖ *π. α. ὄ.] συνανακείμενοι Γ* ‖ 6–7 *τί ἦ. ἐ.] σὺ τί ἦ. ἐ. H συγκλύσεις λοιπὸν ἐνταῦθα G: cf B* ‖ 7 *μὴ ἐ. Γ* ‖ *μηδὲ π. Γ* ‖ *ὃ δὲ] καὶ ὁ ἀπόστολος Γ* ‖ 8 *αὐτοῖς om Γ* ‖ *μ. τι] τὸ μ. Γ: cf T* ‖ *ἢ om Γ* ‖ *τῆς πόσεως G: cf Δ* ‖ 9 *ἦ. ἐ.] παρεγενόμην G(H)* ‖ *ἵνα καὶ Γ πληρώσω Γ* ‖ 10 *τὰ om Γ: cf S ſ* ‖ *κηρύσσ.] οἱ κηρύσσοντες G* ‖ *κ. ὃς] ὡς G: cf ſ*

ἀκούσῃ τῶν κηρύκων ὑπόδικος ἔσται τῇ τοῦ βασιλέως κρίσει. 150 W
Δειπνησάντων οὖν αὐτῶν καὶ πιόντων, καὶ στεφάνων καὶ
μύρων προσενεχθέντων, λαβόντες μύρον ἕκαστος, ὃς μὲν τὴν
ὄψιν αὐτοῦ κατήλειφεν, ὃς δὲ τὸ γένειον, ὸς δὲ καὶ ἄλλους 12 Th
τόπους τοῦ σώματος αὐτοῦ· ὁ δὲ ἀπόστολος τὴν κορυφὴν
ἤλειψεν τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς, καὶ ὀλίγον τι εἰς τοὺς μυκτῆρας
ἐπέχρισεν ἑαυτοῦ, κατέσταξεν δὲ καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς τὰς ἑαυτοῦ,
προσῆπτε δὲ καὶ τοῖς ὀδοῦσιν | αὐτοῦ, καὶ τὰ περὶ τὴν καρδίαν 7 B
αὐτοῦ συνέχρισεν ἐπιμελῶς· καὶ τὸν στέφανον δὲ τὸν προ-
σενεχθέντα αὐτῷ ἐκ μυρσίνης καὶ ἄλλων ἀνθέων πεπλεγμένον
λαβὼν ἐπέθετο τῇ ἑαυτοῦ κεφαλῇ, κλάδον δὲ καλάμου ἔλαβεν

[1] *τῶν] τῷ A* ‖ [2] *αὐτῶν om X. R. SV: cf G et 106, 5* ‖ *πι.] εὐφρανθέντων S: cf Γ* ‖ *στεφ.]* placentis (? pomis?) ſ (? *cf Noeldeke ap Lipsium II 2 p 423) σταφίδων coni Burkitt J of theol studies I (1900) p 287 acute sed cf 9* ‖ [3] *λαβὼν V* ‖ *ἕκ. μῦρον S* ‖ *μύρ ων U om P. V* ſ ‖ *ἑκάστου V om* ſ ‖ *ὃς] καὶ οἱ B* (ſ?) ‖ [3–4] *τὰς ὄψεις B* (ſ) ‖ [4] *αὐτοῦ om B: cf Γ* ‖ *ἤλειφεν D. V (cf 147, 13 et Γ) ἐχρίοντο B* ‖ *prius ὃς] ὃν V οἱ B* ‖ [4–5] *ὃς δὲ κ. ἄ τ.] ἕτεροι δὲ τὰ ἄλλα μέρη B: cf Γ* ‖ [5] *τ. σ. α. om B* ſ: *cf Γ* ‖ *ὁ δὲ ἀπ.] ἰοῦδας δὲ B* Iudas autem laudabat deum et ſ ‖ *τ. κ.] τῆς κεφαλῆς τὸ μέσον B* (ſ): *cf Γ* ‖ [6] *ἤλειφεν (P). SV ἠλήψατο B* signabat ſ: *cf 9* ‖ *τ. ἑ. κ.] τ. κ. αὐτοῦ S om B (F. Y. R)* ‖ *ἑ.] αὐτοῦ X. P(U?): cf 7* ‖ [6–7] *ὀλ. - ἐπ. ἑ.] τὰς ῥίνας μικρὸν ὑπέχριεν B* ‖ [6] *τι] αἱ T om P. SV* ‖ [7] *αὐτοῦ ἐπέχρ. P. S (R) om T* ‖ *ἑ. prius] αὐτοῦ F. (U?) V αὐτῷ X om D: scr ⟨τοὺς⟩ ἑαυτοῦ? cf 6; 7; 8* ‖ *κατ. - ἑ.] ἐπείληφεν δὲ καὶ τὰ ὦτα B* ‖ *ἑ. ἀκ. R* ‖ *alt τὰς om F. UY. QR. SV: cf 6; 7; 11; 104, 8* ‖ *αὐτοῦ D. F. SV: cf 8; 9* ‖ [8] *πρ. - ὀδ. α. om TX* ſ ‖ *πρ.] προσήλειψε προσείη τὲ A προσήπτετο S προσήλειψε D προσέφερεν B om P* ‖ *δὲ om P* ‖ *α.] ἑαυτοῦ C. F. UY. Q (cf 7) om B. P* ‖ *τὰ om B. T. R* ‖ *περὶ om B. R* ‖ *καρδ.] δὲ add X. UY. V* ‖ [9] *ἑαυτοῦ A. C (cf 7; 8) om B. V* ‖ *κατέβρεχεν B* signauit ſ: *cf 6* ‖ *ἐπ. om B* ſ ‖ *κ. τ. om B: cf Γ* ‖ *δὲ om R. SV* ‖ [9–10] *τ. πρ. - ἐκ om B* ‖ [10–11] *καὶ - λαβ. om B* ſ: *cf Γ* ‖ [11] *ἐπ. - κεφ.] ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐπικείμενος B* ‖ *ἐπέθηκεν (D.) T. P* ‖ [11]–108,[1] *κλ. - καὶ] καὶ τῇ χ. φύλον καλ. B* [11] *κλ. δὲ] καὶ κλ. P. S: cf H*

[1] *τ. κηρ. om Γ* ‖ *ὑπεύθυνος Γ: cf 105, 8* ‖ *ἐστὶν H γένοιται G: cf 105, 8* ‖ *κρ.] τοῦτο δὲ ἔλεγεν ὑπὲρ τῆς πίστεως τοῦ κηρύγματος add G(H)* ‖ [2] *αὐτῶν om G πάντων add Γ: cf 106, 5* ‖ *πι.] εὐφρανθέντων Γ: cf S* ‖ [3] *λ. μ. ἕκ. om Γ* ‖ *ὁ H* ‖ *μὲν] λαβὼν add Γ* ‖ [3–4] *κατ. τ. ὄ. (om αὐτοῦ: cf B) G(H)* ‖ [4] *ὃς δὲ καὶ] ἕτερος δὲ G ἕτεροι H: cf B* ‖ [5] *τ. σ α. om Γ*: cf B* ſ ‖ *τ. κορ.] μέσον Γ*: cf B* ſ ‖ [6] *τ. κεφ. ἤλ. (om ἑ.) Γ* ‖ *ὀλ. τι] εἰς τὴν καρδίαν καὶ (G)H: cf 8* ‖ [7–9] *ἑ. κατ. - ἐπιμ. om Γ* ‖ [9] *τὸν prius om Γ* ‖ [9–10] *δὲ - αὐτῷ om Γ* ‖ [10] *ἐκ μ.] μύρσινον Γ* ‖ [10–11] *καὶ - λαβ. om Γ** ‖ [11] *ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ (om G) ἐπιθεὶς Γ κατεῖχε add G (cf 108, 1) καθὼς πάντες add Γ* ‖ [11]–108,[1] *κλ. - κατ.] καὶ καλαμον ἐν τ. χ. α. κατ. H om G: cf 11*

ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ κατεῖχεν. ἡ δὲ αὐλήτρια κατέχουσα ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς τοὺς αὐλοὺς περιήρχετο πάντας καὶ ηὔλει· ὅτε δὲ ἦλθεν καθ' ὃν τόπον ἦν ὁ ἀπόστολος, ἔστη ἐπάνω αὐτοῦ καταυλοῦσα πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὥραν πολλήν. ἦν δὲ Ἑβραία τῷ γένει ἡ αὐλήτρια ἐκείνη.

195 T 6 *Τοῦ δὲ ἀποστόλου εἰς τὴν γῆν ἀφορῶντος εἷς τις τῶν οἰνοχόων ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐράπισεν αὐτόν. ἐπάρας δὲ ὁ ἀπόστολος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ προσσχὼν τῷ τύψαντι αὐτὸν εἶπεν· Ὁ θεός μου ἀφήσει σοι εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα τὴν ἀδικίαν ταύτην, εἰς δὲ τὸν κόσμον τοῦτον δείξει αὐτοῦ τὰ θαυμάσια, καὶ θεάσομαι ἤδη τὴν χεῖρα ἐκείνην τὴν τύψασάν με ὑπὸ κυνῶν συρομένην. Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἤρξατο ψάλλειν καὶ λέγειν τὴν ᾠδὴν ταύτην·* |

ἦν δὲ ἐκεῖ ἡ αὐλήτρια περιερχομένη πάντας τοὺς ἑστιάτορας, ἥτις πλησίον τοῦ ἀποστόλου ἐλθοῦσα ἔστη αὐλοῦσα πρὸς τὴν τούτου κεφαλήν.

6 *Αὐτοῦ δὲ εἰς τὴν γῆν ἀφορῶντος εἷς τῶν οἰνοχόων ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐράπισεν αὐτόν. ἐμβλέψας δὲ εἰς αὐτὸν λέγει· Ὁ κύριός μου ἀφήσει σοι τὴν ἁμαρτίαν εἰς τὸν μέλλοντα*

[1] *κ. κ. om* ʃ

Δ = A. Φ (Φ = CD. FTX. PUY. QR. SV) [1] *ἡ om* ʃ: *cf B et Burkitt J of theol studies I (1900) p 282* ‖ *αὐλήστρια V constanter* (*cf 5 et Γ*) quae erat in medio coetu *add* ʃ: *cf 15* ‖ [1–2] *τ. αὐλ. ante ἐν P* [2] *πάντ.*] *τοὺς ἑστιάτορας add P. V: cf Γ* ‖ *κ. ηὔλ. om A* ʃ unicuique quasi laudem canebat p: *del?? cf 14; 111, 6; 17* ‖ [3] *ὁ ἀπ. ἦν U ὁ ἀπ. ἐκαθέζετο P* ‖ *ἐπ. α. om S* ‖ [4] *αὐλοῦσα S* (*cf Γ et 147, 13*) *certe melius* ‖ [4] *τῇ κεφαλῇ F. U. S* ‖ *ὥρ. π. om* ʃ ‖ [6] *τ. δὲ ἀπ.*] et cum diu stetisset supra eum Iudas non tollebat uoltum ʃ ‖ *ἀφ.*] *καὶ μὴ ἀνανεύοντος add V: cf* ʃ ‖ *τις om T. V: cf 18* ‖ [7] *αὐτοῦ τ. χ. S* ‖ *αὐτοῦ om TX. V* ‖ *χεῖραν R: cf 112, 5; 113, 5* ‖ *ἔδωκε ῥάπισμα P* ‖ *αὐτὸν*] *τῷ ἀποστόλῳ P* ‖ [7–8] *ἐπ. - καὶ*] et Iudas ʃ ‖ [8] *προσέχων A* ‖ [8–9] *τ. τ. α.*] eum ʃ ‖ [9–10] *τ. ἁμαρτίαν ταύτ. ε. τ. μ. αἰ. R: cf 19* ‖ [10] *τοῦτ. τ. κ. SV: cf B* ‖ [11] *θαύματα A. F. V: cf 109, 16; 151, 3; c 69m; 104m; 141m; et 150e; 152, 9 (c 78e?)* ‖ *ἤδη*] *ἰδεῖν A νῦν V om R. S* ‖ *χεῖρα in ras x χεῖραν A. V* ‖ *ἐκ. om P. R. V* [12] *κυνὸς A. D. X. SV* (ʃ) *κύνου R* canibus p: *cf 109, 17; 113, 5; 14* ‖ *ταῦτα εἰπ. P* ‖ [13] *καὶ - ταύτην*] *ἑβραϊστῇ SV: cf Γ* ‖ *κ. λ. om* ʃ

Γ = BGH [14] *ἡ om B: del?? cf Δ* ‖ *αὐλήστρια G αὐλίστρια H constanter fere: cf 111, 16 et Δ* ‖ [15] *ἔ. α.*] *ηὔλη GH: cf Δ* ‖ [16] *αὐτοῦ H: cf Δ* [18] *αὐτ. alt*] *ὁ ἀπόστολος add B: cf Δ* ‖ [19] *λ.*] *αὐτῷ add B* ‖ *τ. ἁμ. om B*

Η κόρη τοῦ φωτὸς θυγάτηρ, ᾗ ἐνέστηκε καὶ ἔγκειται τὸ 8 B 13 Th
ἀπαύγασμα τῶν βασιλέων τὸ γαῦρον, καὶ ἐπιτερπὲς ταύτης τὸ
θέαμα, φαιδρῷ κάλλει καταυγάζουσα· ἧς τὰ ἐνδύματα ἔοικεν
ἐαρινοῖς ἄνθεσιν, ἀποφορὰ δὲ εὐωδίας ἐξ αὐτῶν διαδίδοται·
καὶ ἐν τῇ κορυφῇ ἵδρυται ὁ βασιλεύς, τρέφων τῇ ἑαυτοῦ ἀμ-
βροσίᾳ τοὺς ἐπ' αὐτὸν ἱδρυμένους· ἔγκειται δὲ ταύτης τῇ κε-
φαλῇ ἀλήθεια, χαρὰν δὲ τοῖς ποσὶν αὐτῆς ἐμφαίνει· ἧς τὸ 151 W
στόμα ἀνέῳκται καὶ πρεπόντως αὐτῇ· τριάκοντα καὶ δύο εἰσὶν
οἱ ταύτην ὑμνολογοῦντες· ἧς ἡ γλῶττα παραπετάσματι ἔοικεν
τῆς θύρας ὃ ἐκτινάσσεται τοῖς εἰσιοῦσιν· ἧς ὁ αὐχὴν εἰς τύπον
βαθμῶν ἔγκειται ὧν ὁ πρῶτος δημιουργὸς ἐδημιούργησεν, αἱ
δὲ δύο αὐτῆς χεῖρες σημαίνουσιν καὶ ὑποδεικνύουσιν τὸν χορὸν 196 T
τῶν εὐδαιμόνων αἰώνων κηρύσσοντες, οἱ δὲ δάκτυλοι αὐτῆς
τὰς πύλας τῆς πόλεως ὑποδεικνύουσιν· ἧς ὁ παστὸς φωτεινός,
ἀποφορὰν ἀπὸ βαλσάμου καὶ παντὸς ἀρώματος διαπνέων,

αἰῶνα, εἰς τὸν νῦν δὲ κόσμον δείξει θαυμάσια εἰς ἐκείνην τὴν χεῖρα τὴν τύψασάν με, καὶ ἴδω αὐτὴν ὑπὸ κυνὸς συρομένην. Καὶ ἤρξατο ψάλλειν ἑβραϊστὶ ἐπὶ ὥραν μίαν.

---

[1]–110,[20] *ἡ κ. - σοφ. om SV*

Δ = A. Φ (Φ = CD. FTX. PUY. QR) [1] *κορυφὴ X. R* ecclesia mea ʃ *ἡ add P* ‖ *φ.] ἡ add CD. FTX. U. QR* ‖ *θύγατερ P* ‖ *ᾗ - ἔγκ.]* cuius est ʃ ‖ *ἐν. κ. om T: del?? cf 12* ‖ *ἐνέστη X. UY. Q ἔνεστη P ἔνεστι D* (*recte??*) *ἐστιν* (*C*). *R αἰνετὴ F om T* ‖ [2]–110,[20] *τὸ γ. - σοφ.] καὶ τὰ ἑξῆς T*

Δ = A. Φ (Φ = CD. FX. PUY. QR) [2] *del τὸ et scr βασιλέων· γαῦρον καὶ?* (ʃ) ‖ *ταύτης om P* ‖ [3] *κάλη κατακλύζουσα A* benefactis ornata (?) ʃ [4] *ἐαρ. om* ʃ ‖ [5] *τὴν ἑ. ἀμβροσίαν A om* ʃ: *cf 110, 17* ‖ [6] *ἐπ' α.] ἑαυτῷ P* ‖ *ὑπ' X* (ʃ): *idem coni Usener recte ut uid* ‖ *αὐτῆς C. R* ‖ [7] *χαρὰ R* (ʃ) ‖ in pedibus eius uersatur ʃ ‖ [8] *ἠνέῳκται R* (*euan Q*) ‖ *κ. πρ.]* et decet ʃ ‖ *καὶ prius om A. R: del??* ‖ *αὐτῇ om CD. R* quo (? *Wright:* ut *uel* quoniam *Lipsius*) omnes laudes edit *add* ʃ *ἢ λειτουργοῦσιν λευχημονοῦντες ἄγγελοι add C: cf Lipsius I p 306 aliquid certe intercidisse uid* ‖ [8]–110,[19] *τριάκ. - ἐπιθ. om C*

Δ = A. Φ (Φ = D. FX. PUY. QR) [8–9] *τριάκ. - ὑμν.]* XII apostoli filii et LXXII tonant in ea ʃ ‖ [9] *ἧς] ς A ὧ ante ς add a* ‖ [10] *ὃ] ἕως A* ‖ *ἐ. τ. ε.]* sacerdos tollit et intrat ʃ ‖ *ἐκτινάσις A* ‖ *ἰοῦσιν A. Y* ‖ [10–11] *εἰς - ἔγκ.]* sunt scalae arduae ʃ ‖ [10] *ἧς ὁ α.] om cum lacuna A* ‖ [11] *βαθμοῦ R* ‖ *ἔγκ. num sanum? cf 1* ‖ *ὃν A. D. X. PUY. Q* quas ʃ ‖ *ὁ om D. FX. PUY. QR* ‖ *αἱ] ἡ A* ‖ [12] *σημ. κ. om* ʃ: *del?? cf 1; 149, 18* ‖ [12–13] *χ. - αἰ.]* locum uitae ʃ ‖ *scr χῶρον? cf c 54 e (bis)* ‖ [13] *κηρύσσουσαι A (recte? cf 115, 15; c 64 m P ter; 116 i; al) om* ʃ: *del?* ‖ *δὲ ⟨δέκα⟩?* (ʃ) ‖ [14] *τ. πόλ.]* caeli ʃ ‖ *ὑποδείκνυσιν F. U* ‖ [15] *ἀποφ. - διαπ. om* ʃ ‖ *ἀ. β.] ἀποβάλλουσα μου P*

[16] *δὲ τὸν (om νῦν) B* ‖ *δὲ νῦν G* ‖ *κ.] τοῦτον add B: cf Δ*

14 Th ἀναδιδοὺς τε ἰσμὴν ἡδεῖαν σμύρνης τε καὶ φύλλου, ὑπέστρωνται δὲ ἐντὸς μυρσίναι καὶ ἀνθέων παμπόλλων ἡδυπνόων, αἱ
15 Th 7 δὲ κλειστάδες ἐν καλάμοις κεκόσμηνται. 7 περιεστοιχισμένην δὲ αὐτὴν ἔχουσιν οἱ ταύτης νυμφίοι, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἕβδομός ἐστιν, οὓς αὐτὴ ἐξελέξατο· αἱ δὲ ταύτης παράνυμφοί εἰσιν
16 Th ἑπτά, οἳ ἔμπροσθεν αὐτῆς χορεύουσιν· δώδεκα δέ εἰσιν τὸν ἀριθμὸν οἱ ἔμπροσθεν αὐτῆς ὑπηρετοῦντες καὶ αὐτῇ ὑποκείμενοι, τὸν σκοπὸν καὶ τὸ θέαμα εἰς τὸν νυμφίον ἔχοντες, ἵνα διὰ τοῦ θεάματος αὐτοῦ φωτισθῶσιν· καὶ εἰς τὸν αἰῶνα σὺν αὐτῷ ἔσονται εἰς ἐκείνην τὴν χαρὰν τὴν αἰώνιον, καὶ ἔσονται ἐν τῷ γάμῳ ἐκείνῳ ἐν ᾧ οἱ μεγιστᾶνες συναθροίζονται, καὶ παραμενοῦσιν τῇ εὐωχίᾳ ἧς οἱ αἰώνιοι καταξιοῦνται, καὶ ἐνδύσονται βασιλικὰ ἐνδύματα καὶ ἀμφιάσονται στολὰς λαμπράς, καὶ ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει ἔσονται ἀμφότεροι, καὶ δοξάσουσι τὸν πατέρα τῶν ὅλων· οὗ τὸ φῶς τὸ γαῦρον ἐδέξαντο, καὶ ἐφωτίσθησαν ἐν τῇ θέᾳ τοῦ δεσπότου αὐτῶν, οὗ
152 W τὴν ἀμβροσίαν βρῶσιν ἐδέξαντο μηδὲν ὅλως ἀπουσίαν ἔχουσαν,
9 B ἔπιον δὲ καὶ ἀπὸ | τοῦ οἴνου τοῦ μὴ δίψαν αὐτοῖς παρέχοντος
17 Th καὶ ἐπιθυμίαν· ἐδόξασαν δὲ καὶ ὕμνησαν σὺν τῷ ζῶντι πνεύματι τὸν πατέρα τῆς ἀληθείας καὶ τὴν μητέρα τῆς σοφίας.

---

[1] ἰδίαν A. F. P. Q ἡδίων X ‖ σμ. - φ.] salutis ʃ ‖ ὑπέστρωται F. PY. Q (ʃ) ‖ [2] μυρσ. - ἡδ.] turibulum, amore et fide et spe omnia oblectantibus; intus ueritas in humilitate ʃ ‖ μυρσύνες A ‖ ἄνθη D: aliquid intercidisse uid uelut στέμματα ‖ πολλῶν U. R πάμπολλα D ‖ ἡδύπνοα D ‖ αἱ] ἐν A ‖ [3] κεστάδες A κλεὶς D ianuae ʃ παστάδες Thilone auctore Tischendorf recte ut uid: etiam κλισιάδες coni Thilo ‖ καλάμω A ueritate ʃ θαλάμῳ uel (seruato κλεῖς) καλάθῳ coni Thilo ‖ κεκόσμηται P ‖ [4] παρανύμφιοι (ʃ) coni Thilo recte ut uid: an scr παράνυμφοι? cf 115, 13; 15 [4–5] ὧν ὁ ἀ. ἕ. ἐ. om ʃ ‖ [5] οἱ FX. PUY. QR ‖ αὐτῆς D. F. R ‖ [5–6] ε. ἑ. om ʃ ‖ [6] αἳ Thilo recte ‖ δώδ.] uiui ʃ (Wright, Lipsius: uita Noeldeke) δέ om FX. PY. Q ‖ [6–7] τ. ἀ. οἱ om ʃ ‖ [7] αὐτῇ] αὐτοὶ D. X. Y. R ‖ ὑποκ.] ὑπομένουσιν R (enim Q) ‖ [8] τὸ om A ‖ θέλημα U corr u (U?) ‖ [9] θαύματος D gloria ʃ: cf 16 ‖ [10] χ.] regnum ʃ ‖ αἰωνίαν A: cf c 76m ‖ [11] ἔσθονται P καθήσονται D ‖ ἐν prius om P ‖ γάμῳ] gloria ʃ ‖ [12] παραμένουσιν A. (X.) P. (QR) ‖ ἧς - κατ.] in quam quidam intrant ʃ ‖ ἧς] οἷς A ‖ αἱ A? [13] βασ. ἐνδ. (gloriam domini sui) et στ. λ. permutat ʃ ‖ [14] καὶ - ἀμφ. om ʃ ἀγ.] ἐν ἀγ. UY. Q ‖ [15] δοξάζουσι FX ‖ τ. ὅλ.] uiuum ʃ ‖ τὸ prius] τοτο A ‖ τὸν σταυρὸν ἐδέξατο A ‖ [16–17] κ. ἐφ. - ἐδέξ. om F. R ‖ [16] θέᾳ] αὐτοῦ add D ‖ [17] ἀμβ. om ʃ: cf 109, 5 ‖ ἐδέξατο A ‖ μηδεμίαν D: scr μηδὲ? cf 103, 2 ‖ ἀπ.] excrementum ʃ ‖ [18] οἴνου] uita ʃ ‖ μὴ om ʃ: del?? ‖ ἐπάγοντος D ‖ [19] ἐπεθυμίαν A σαρκός add D. FX. PUY. QR

Δ = A. Φ (Φ = CD. FX. PUY. QR) [19] δὲ om A ‖ [19–20] κ. ὕ. - σοφ.] patrem dominum omnium et unicum filium eius et laudauerunt spiritum, sapientiam eius ʃ

8 *Καὶ ὅτε ὕμνησεν καὶ ἐτέλεσεν τὴν ᾠδὴν ταύτην, πάντες οἱ ἐκεῖ παρόντες εἰς αὐτὸν ἀπέβλεπον· καὶ ἡσύχαζεν· ἀπέβλεπον δὲ καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἐναλλαγέν, τὰ δὲ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα* 197 T *οὐκ ἐνόουν, ἐπειδὴ αὐτὸς Ἑβραῖος ἦν καὶ τὰ λεχθέντα ὑπ' αὐτοῦ ἑβραϊστὶ ἐλέχθη· ἡ δὲ αὐλήτρια πάντα ἤκουσεν μόνη, Ἑβραία γὰρ ἦν τῷ γένει· καὶ ἀποστᾶσα ἀπ' αὐτοῦ ηὔλει τοῖς ἄλλοις, εἰς αὐτὸν δὲ τὰ πολλὰ ἀφεώρα καὶ ἀπέβλεπεν· πάνυ γὰρ ἠγάπησεν αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον ὁμόεθνον αὐτῆς· ἦν δὲ καὶ τῇ ἰδέᾳ ὡραῖος ὑπὲρ πάντας τοὺς ἐκεῖσε ὄντας. καὶ ὅτε ἐτέλεσεν ἡ αὐλήτρια πάντας καὶ αὐλήσασα, ἄντικρυς αὐτοῦ ἐκαθέσθη, ἀφορῶσα καὶ ἀτενίζουσα εἰς αὐτόν· αὐτὸς δὲ ὅλως εἰς οὐδένα* 18 Tb *ἀφεώρα οὐδὲ προσεῖχέν τινι, εἰ μὴ μόνον εἰς τὴν γῆν ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ προσεῖχεν, προσδεχόμενος πότε ἀνα-*

---

8 *Καὶ ὅτε ἐπαύσατο πάντες οἱ ἐκεῖ παρόντες ἠτένιζον εἰς αὐτόν, μὴ εἰδότες ἅπερ ἐλάλει· καὶ ἔβλεπον τὸ εἶδος αὐτοῦ ἐνηλλαγμένον ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ. ἡ δὲ αὐλήτρια Ἑβραία οὖσα τῷ γένει πάντα ἤκουεν· καὶ ἀποστᾶσα ἀπ' αὐτοῦ ἄλλοις ηὔλει. ὁ*

Δ = A. Φ (Φ = CD. FTX. PUY. QR. SV) [1] *ὕ. κ. om S: cf 14* | *κ. ἐτ. om X* ſ ‖ [2] *ἐκεῖσαι R: cf 104, 8* ‖ *κ. ἡσ. om* ſ ‖ *καὶ* <*ὁ ἀπόστολος*>?? *cf 102, 9; c 106 e* ‖ *ἡσύχαζον CD. FT. PY. QR. SV* ‖ *ἀπ. alt*] *ἔβλεπον CD. P (recte: cf 2; 7; 106, 2; c 54 m; al) ἐθεώρουν T* ‖ [3] *ἐναλλαγέντα A ἐναλλαγμένον S: cf Γ* ‖ *ὑπὸ A: cf 4; 6* ‖ *λεγόμενα T. Q: cf B* ‖ [4–5] *αὐτὸς - ἐλ.*] hebraice loquebatur neque ipsi sciebant ſ ‖ [4] *αὐτὸς om D* ‖ *λεγόμενα F* ‖ [5] *ἤκουεν S(V)* audierat ſ: *cf 4; 17* ‖ *μόνη om T* ſ sola p ‖ [5–6] *γ. ἦν ἑβ. V γ. ἑβ. ἦν S* ‖ [6] *ἦν om A* ‖ *τὸ γένος A. R (cf 108, 5)* adspiciebat eum *add* ſ ‖ *ἄλλ. ηὔ. (om τοῖς) T. S: cf 17* ‖ [7] *ἀπεώρα FX. P(U)Y. QR. SV (cf 12) ἠτένιζεν T om CD* ‖ *κ. ἀπ. om* ſ: *cf 149, 18* ‖ *καὶ om CD* ‖ *π. γ.*] et ſ ‖ [8] *ὁμ. αὐτ. ἄνθ. P* ‖ [10] *πάντα A. CD. T. P(Y). Q om R* ſ ‖ *κ. αὐλ.*] *καταυλήσασα F καταυλοῦσα SV (recte? cf 17 B) om* ſ ‖ *καὶ om CD. TX. U* ‖ *αὐλ. om U* ‖ *ἐκ. ἄντ. α. V* ‖ *ἄντικρυ CD. T: cf 119, 6* ‖ *καθεσθεῖσα A* ‖ [11] *ἀφ. κ. ἀτ.*] neque oculos ab eo auertebat ſ ‖ *ἀφεώρα A* ‖ *ἠτένιζεν A* ‖ *ε. α.*] *αὐτῷ D. X: cf 14* ‖ [12] *ἀπεώρα C. F. U. R. S (cf 7) ἑώρα A. D. T. P* ‖ *εἰ μὴ*] *ἢ P: cf 103, 2* | *εἶχεν C om (D)* ‖ [13] *ἑαυτοῦ FX. Y. Q (cf 107, 7) ἑαυτῷ T om C(D)* | *προσεῖχεν om CD. X. R. S* (ſ?) ‖ *προσδ. om* ſ ‖ *πότε*] surgeret et *add* ſ ‖ [13]–112,[1] *ἀν. ἐκ.*] *ἐκ τῶν ἐκεῖσε ἐπαναλύσει P*

[14–15] *ε. α.*] *αὐτῷ (B)G: cf 11* ‖ [15] *συνιέντες B: scr εἰδότες?* ‖ *ἅπ. ἐλ. καὶ*] *τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενα ἀλλ' B: cf Δ* ‖ [16] *ἐν ἑ. μ.*] *ὄντα B* ‖ [17] *ἤκουσεν B συνῆκεν G: cf Δ* ‖ *ηὔλει*] *καὶ ὅτε ἐπαύσατο καταυλοῦσα πᾶσιν ἄντικρυς αὐτοῦ καθεσθεῖσα ἔμενεν αὐτὸν ἀφορῶσα πότε ἀναλύσῃ ἀπὸ τοῦ συμποσίου ἠγάπησε γὰρ αὐτὸν ὡς ὁμόεθνον add B: cf 9; 7; 13*

λύσῃ ἐκεῖθεν. ὁ δὲ οἰνοχόος ἐκεῖνος ὁ ῥαπίσας αὐτὸν κατῆλθεν εἰς τὴν πηγὴν ἀντλῆσαι ὕδωρ· ἔτυχεν δὲ ἐκεῖ εἶναι λέοντα, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ ἀφῆκεν κεῖσθαι ἐν τῷ τόπῳ κατακόψας τὰ μέλη αὐτοῦ· κύνες δὲ εὐθὺς ἔλαβον τὰ 153 W μέλη αὐτοῦ, ἐν οἷς καὶ εἷς μέλας κύων τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα τῷ στόματι κρατῶν εἰς τὸν τόπον τοῦ συμποσίου εἰσήνεγκεν.

9 Ἰδόντες δὲ ἐξεπλάγησαν πάντες, ἐξετάζοντες ὅτι τίς ἐστιν ὁ ἐξ αὐτῶν ἀπολειφθείς. ὡς δὲ φανερὸν ἐγένετο ὅτι τοῦ οἰνοχόου ἐστὶν ἡ χεὶρ τοῦ πατάξαντος τὸν ἀπόστολον, ἡ

δὲ οἰνοχόος ἐκεῖνος ὁ ῥαπίσας αὐτὸν ἐξῆλθεν εἰς τὴν πηγὴν ἀντλῆσαι ὕδωρ· καὶ συνέβη ἐκεῖ λέοντα εἶναι, ὅστις ἐκπηδήσας καὶ πατάξας αὐτὸν μέλη μέλη κατέκοψεν αὐτὸν καὶ ἀνεχώρησεν. τότε ἦλθεν κύων μέλας καὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα λαβὼν μέσον τοῦ συμποσίου εἰσήνεγκεν.

9 Οἱ δὲ ἰδόντες ἐφοβήθησαν λέγοντες τίς ἄρα ἐστὶν ὁ ἀπολειφθεὶς ἐξ αὐτῶν· καὶ φανερὸν πᾶσιν τοῦτο ἐγένετο ὅτι τοῦ οἰνοχόου ἐστὶν τοῦ τύψαντος τὸν ἀπόστολον. ἡ δὲ αὐλήτρια τοῖς

---

[1] ἐκεῖθεν] e triclinio ſ ‖ ἐκ. ὁ ῥ. α. om ſ qui palma sua faciem apostoli percussit p: cf G ‖ ἐκεῖνος om V. S: cf B ‖ αὐτ.] τὸν ἀπόστολον S: cf G ‖ ἀπῆλθεν P ἐξῆλθεν (cf 10) καὶ κατέβη R ‖ [2] πηγ.] τοῦ add R: cf G ‖ [3] καὶ prius] πιάσας αὐτὸν add SV apprehensum add m ἐξελθὼν add e Paris gr 1556 Tischendorf ‖ ἐθ.] lacerauit ſ ‖ αὐτ. κ. om SV ‖ [3-4] ἀφ. - μ. α.] κατ. αὐτὸν μέλη μέλη καὶ (μ. καὶ μ. S) ἀφ. ἐν τ. τ. καὶ ἀνεχώρησεν SV: cf 13 ‖ [3-4] ἀφ. - τόπῳ om ſ: cf 115, 11 ‖ [4] εὐθ.] ἐλθόντες add SV ‖ ἔλ.] διεμέρησαν S διεμερήσαντο V auferebant ſ ‖ [5] μ. α.] τοῦτου μ. CD. FX. PUY. QR τοῦτον T singillatim add ſ ‖ α. alt] βαστάζων add S ‖ χεῖραν A. SV (cf 108, 7) ἐν add S abstulit, quam contra Iudan sustulerat add ſ ‖ [6] τῷ στ. om R. V ſ suo ore p: cf Γ ‖ λαβὼν add R. V καὶ ταύτην add V ‖ κρ. om R. S ſ ‖ εἰς om T ‖ τὸν - συμπ.] τὸ συμπόσιον ταύτην P ‖ τ. τόπ.] μέσον T τὸ μέσον SV (ſ) medio p: cf Γ [7]–113,[1] et cum omnes quaererent . . . apparuit . . . tum tibicina . . . ſ: cf Γ ‖ [7] ὅτι om A. F. P. S: del? ‖ [8] ἐστιν om A. P ‖ ἀποληφθείς A. U. R. SV euan Q amissus ſ: cf Γ et c 66 i; 68 m; 152 i ‖ ὡς] ὁ P ‖ [9] χεῖρα R ‖ τύψαντος X. V. S τυπτήσαντος T: cf 17; 108, 12 τ. ἀπ.] Iudan ſ ‖ ἡ] δὲ add A. X

[10] ἐκ. om B: cf Δ ‖ α.] τὸν ἀπόστολον G: cf S ‖ πηγ.] τοῦ add G: cf R ‖ [12] μέλη alt om B: cf SV ‖ [13] ἦλθον et add κύνες καὶ ἔλαβον ἕκαστος αὐτῶν εἷς δὲ B ‖ κύ.] μέγας add H ‖ καὶ om B ‖ λαβ.] διὰ στόματος add G: cf Δ ‖ [16] ἐξ α. ἀπ. B: cf Δ ‖ ἀποληφθεὶς BH ἀπολιφθεὶς G: cf Δ ‖ τοῦτο πᾶσιν G ‖ [17] τυπτήσαντος B: cf Δ

αὐλήτρια τοὺς αὐλοὺς αὐτῆς κατεάξασα ἔρριψεν, καὶ πρὸς
τοὺς πόδας τοῦ ἀποστόλου ἀπελθοῦσα ἐκαθέσθη λέγουσα ὅτι
Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἢ θεός ἐστιν ἢ ἀπόστολος τοῦ θεοῦ· ἐγὼ 198 T
γὰρ ἤκουσα ἑβραϊστὶ εἰπόντος τῷ οἰνοχόῳ ὅτι Ἤδη θεάσομαι
τὴν χεῖρα τὴν τύψασάν με ὑπὸ κυνῶν συρομένην· Ὅπερ καὶ
ὑμεῖς ἐθεάσασθε νῦν· ὡς γὰρ εἶπεν οὕτως καὶ συνέβη. Καὶ 19 Th
τινὲς μὲν ἐπίστευον αὐτῇ, τινὲς δὲ οὔ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας
ταῦτα προσελθὼν εἶπεν τῷ ἀποστόλῳ· Ἀναστὰς ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ
καὶ εὖξαι ὑπὲρ τῆς θυγατρός | μου· μονογενῆ γάρ αὐτὴν ἔχω, 10 B
καὶ σήμερον αὐτὴν ἐκδίδωμι. Ὁ δὲ ἀπόστολος οὐκ ἐβούλετο

αὐλοὺς αὐτῆς κατεάξασα ἔρριψεν ἑαυτὴν πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ἀποστόλου λέγουσα πᾶσιν· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἀδελφοὶ ἢ προφήτης ἐστὶν ἢ ἀπόστολος θεοῦ. ἐγὼ γὰρ αὐτοῦ ἤκουσα εἰπόντος τῷ οἰνοχόῳ ὅτι Ἴδω τὴν χεῖρά σου ὑπὸ κυνὸς συρομένην. Καὶ ὅπερ εἶπεν εὐθέως ἐγένετο· καθ' ὅ τι καὶ ὑμεῖς ἐθεάσασθε ὑπὸ κυνὸς συρομένην. Καὶ οἳ μὲν ἐπίστευσαν τῇ αὐλητρίᾳ, τινὲς δὲ οὐκ ἐπίστευσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ταῦτα ἀκούσας παραγενάμενος λέγει τῷ Θωμᾷ· Ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ ἵνα εὔξῃ ὑπὲρ τῆς θυγατρός μου.

---

[1] *αὐλή.] δὲ add R* ‖ *συντρίψασα CD* confractis m ‖ *ἔρρ. om* ſ iactanit p procidit m (?) (*cf 11*) *εἰς γῆν add V* ‖ [2] *ἀπελθ. τ. ἀποστ. T. P ἐλθοῦσα V om Q. S* uenit ſ currens osculari coepit p: *cf G* ‖ *ὅτι om SV* ‖ [3] *ἐστιν ante ὁ ἄ. U* ‖ *ἢ θ. - θεοῦ]* aut propheta est aut apostolus dei p: *cf 12* ‖ *τ. θ.] αὐτοῦ F* ‖ *τοῦ om CD. T. R. S: cf Γ* ‖ [4] *ἑβ. ἤκ. SV* ‖ *ἤκ.] αὐτοῦ add A. C. T. R. SV: cf 13; 123, 5* ‖ *εἰπ.] αὐτοῦ add P οἰν.]* et statim accidit ei *add* ſ: *cf 6* ‖ *θε. ἤδη U* ‖ *ἤδη om S* ‖ [5] *χεῖραν A. (Y): cf 108, 7* ‖ *κυνὸς A. T. Y. V. S* canibus p: *cf 15; 108, 12* [6] *ἡμεῖς D. X. S* ‖ *ἐθεασάμεθα D. R θεωροῦμεν S* ‖ *ὡς - συν. om* ſ: *cf 4* ‖ *ὡς γ.] καὶ ὥσπερ R: cf Γ* ‖ *καὶ]* uelociter m: *cf 15* ‖ *συν.] ἐγένετο S: cf 15* ‖ [7] *ἐπίστευσαν T. R. V: cf Γ* ‖ *αὐτὴν A. R αὐτῷ X* tibicinae ſ (*cf 16*) *om T* ‖ [7–8] *τ. ἀκ. SV: cf 17* ‖ [8] *ταῦτα* (ſ m) *om A: cf 105, 9; 123, 6; 129, 5; et 17; 122, 6; c 127 i; 130 e; al* ‖ *τ. ἀ.] αὐτῷ A* Iudae ſ: *cf 18* ‖ *ἀνάστα A* (*cf 146, 6; c 89 e*) *om* ſ: *cf 18* ‖ [9] *μονογενὴν A* | [10] *σ. α.] εἰς γάμον add P ἀνδρὶ νομίμω add D* ‖ *ἐκδ.] ἀνδρὶ add R* (*cf Γ*) *πρὸς γάμον add SV τῷ γάμω add T* ‖ *ἀπ. om S*

[11–12] *πρ. τ. π. τ. ἀπ. ἑ. ἔρρ. H* ‖ [12] *ἀπ.] δραμοῦσα κατεφίλει αὐτοὺς add G: cf* p ‖ *ἅπασιν H τοῖς πᾶσιν G* ‖ *ἀδ. om B* ‖ *προφ.] θεος B: cf Δ* ‖ [13] *ἀπ.] τοῦ add B: cf Δ* ‖ *εἰπ.] ἑβραϊστῆ add B: cf Δ* ‖ [14] *σου] τὴν τύψασάν με B: cf Δ* ‖ *ἅπερ B om H* ‖ [15] *εὐθ.] καὶ add B: cf Δ* ‖ *κ. ὅ τι] ὅπερ H ὡς B* ‖ [15–16] *συρ. ὑ.* (*τοῦ add B*) *κ. BH* (*cf 14*): *del?* ‖ [16] *αὐλήτριδη B: scr αὐλητρίᾳ? cf 108, 14* ‖ [16–17] *οὐκ ἐπ.] καὶ ἀπίστησαν G οὔ B: cf Δ* ‖ [17] *παρ.] ἐλθὼν B fort uerum: cf 8*

συναπελθεῖν αὐτῷ· οὐδέπω γὰρ ἦν ἐκεῖ αὐτῷ ὁ κύριος ἀποκαλυφθείς· ὁ δὲ βασιλεὺς ἄκοντα αὐτὸν ἀπήγαγεν εἰς τὸν νυμφῶνα, ὅπως εὔξηται ὑπὲρ αὐτῶν.

10 *Στὰς δὲ ὁ ἀπόστολος ἤρξατο εὔχεσθαι καὶ λέγειν οὕτως· Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου, ὁ συνοδοιπόρος τῶν αὐτοῦ δούλων, ὁ ὁδηγῶν καὶ εὐθύνων τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας, ἡ καταφυγὴ καὶ ἡ ἀνάπαυσις τῶν τεθλιμμένων, ἡ ἐλπὶς τῶν πενήτων καὶ λυτρωτὴς τῶν αἰχμαλώτων, ὁ ἰατρὸς τῶν ἐν νόσῳ κατακειμένων ψυχῶν καὶ σωτὴρ πάσης κτίσεως,*
154 W *ὁ τὸν κόσμον ζωοποιῶν καὶ τὰς ψυχὰς ἐνδυναμῶν, σὺ ἐπί-*
20 Th *στασαι τὰ μέλλοντα, ὃς καὶ δι' ἡμῶν τελειοῖς αὐτά· σὺ κύριε ὁ ἀποκαλύπτων μυστήρια ἀπόκρυφα καὶ ἐκφαίνων λόγους ἀπορρήτους ὄντας· σὺ εἶ κύριε ὁ φυτουργὸς τοῦ ἀγαθοῦ δένδρου, καὶ διὰ τῶν σῶν χειρῶν πάντα τὰ ἀγαθὰ ἔργα ἀπογεννᾶται· σὺ εἶ κύριε ὁ ἐν πᾶσιν ὢν καὶ διερχόμενος διὰ πάντων καὶ*
199 T *ἐγκείμενος πᾶσι τοῖς ἔργοις σου καὶ διὰ τῆς πάντων ἐνεργείας φανερούμενος· Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ τῆς εὐσπλαγχνίας υἱὸς καὶ*

ὅτι μονογενής μοί ἐστιν καὶ σήμερον αὐτὴν δίδωμι ἀνδρί. Καὶ λαβὼν αὐτὸν εἰσήγαγεν εἰς τὸν νυμφῶνα.

10 Ὁ δὲ ἀπόστολος ἐπευξάμενος αὐτοῖς καὶ στηρίξας

[13] cf Matth 7, 18

---

[1] *συναπ.] ἀπελθεῖν σὺν A. CD: cf c 62 e; 70 e; 140 i; 164 m: al αὐτῷ om P ‖ α. ἐκ. PY ‖ ἐκεῖ om T. (S) ‖* [3] *ὅπ. - α. om* ſ ‖ *εὔξεται A. Y. S fort recte: cf index (coni aor) ‖ περὶ TX. Q: cf 113, 9 ‖ αὐτ.] τῆς ἑαυτοῦ θυγατρός SV ‖* [4] *σταθεὶς C. T om S* ſ ‖ *ὁ δὲ S ‖* [4]–115,[10] *κ. λέγ. - ποι. om T*

Δ = A. Φ (Φ = CD. FX. PUY. QR. SV) [5] **οὕτως** (ſ)] *αὐτοῖς P om S μου - μου]* noster ſ ‖ *μου prius et ὁ om D: cf 158, 4 ‖* [5]–115,[10] *ὁ σ. - συμβ. om C*

Δ = A. Φ (Φ = D. FX. PUY. QR. SV) [5] *ὁ σ.] ὁ ὁδηγὸς S ὁ ὁδηγὸς καὶ σ. V ‖* [6] *ὁδηγ.] σκέπων V σκέπτων S ‖ αὐτ.] σὲ R. S ‖ ἐλπίζοντας D ‖* [7] *ἡ alt om FX. R. SV: del?? ‖ ἀνάστασις P ‖* [8] *λύτρωσις F. V: cf c 167 m ‖ αἰχ.]* infirmorum ſ ‖ [9] *νόσοις SV ‖ κειμένων D. V: cf 147, 13 ‖ πάσ.] τῆς add D: cf 157, 17 ‖* [10] *ὁ τ. κ. ζ.] ante καὶ σ. (9)* ſ *κ. τ. ψ. ἐ. om* ſ ‖ [11] *ὃς] ὡς A. U. R. S ‖ ἡμᾶς SV ‖ τελ. om SV ‖ ταῦτα A. X ποιῶν add SV καὶ τελειῶν add V ‖ σὺ] εἶ add R. SV recte ut vid: cf 13; 15 ‖* [12] *ἀπόκρ. om D ‖ ἐμφαίνων R. S: cf c 47 i; 78 m ‖* [13–14] *σὺ εἶ - ἀπογ. om D ‖* [13] *ὄντας om U ‖ εἶ om A. FX. R: del?? cf 11 ‖* [14] *καὶ - ἀπογ. om S ‖ τῶν - τὰ] τοῦ δένδρου A ‖ ἀγ. om A* ſ: *del? ‖* [15] *σὺ - διὰ π. om* ſ ‖ *εἶ om A. FX. R: del?? cf 11 ‖* [17] *Χρ. om SV* ſ: *del? cf 115, 5 ‖* [17]–115,[1] *ὁ - σωτ.]* misericordiae perfectae fili perfecte ſ *(de quo cf Noeldeke ap Lipsium II 2 p 425) om V*

[18] *ἐκδίδωμι B: cf Δ ‖* [19] *εἰσήνεγκεν B*

τέλειος σωτήρ, Χριστὲ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἡ δύναμις ἡ ἀπτόητος ἡ τὸν ἐχθρὸν καταστρέψασα, καὶ ἡ φωνὴ ἡ ἀκουσθεῖσα τοῖς ἄρχουσιν, ἡ σαλεύσασα τὰς ἐξουσίας αὐτῶν ἁπάσας, ὁ πρεσβευτὴς ὁ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἀποσταλεὶς καὶ ἕως 155 W
τοῦ ᾅδου καταντήσας, ὃς καὶ τὰς θύρας ἀνοίξας ἀνήγαγες 21 Th
ἐκεῖθεν τοὺς ἐγκεκλεισμένους πολλοῖς χρόνοις ἐν τῷ τοῦ σκότους ταμιείῳ, καὶ τούτοις τὴν ἄνοδον ὑποδείξας τὴν εἰς τὸ ὕψος ἀνάγουσαν· δέομαί σου κύριε Ἰησοῦ, ἱκετηρίαν σοι προσφέρων ὑπὲρ τῶν νεωτέρων τούτων, ἵνα τὰ βοηθοῦντα αὐτοῖς καὶ συμβαλλόμενα καὶ συμφέροντα ποιήσῃς. Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ εἰπὼν Ὁ κύριος ἔσται μεθ' ὑμῶν, κατέλιπεν αὐτοὺς ἐν τῷ τόπῳ καὶ ἀπῆλθεν.

11 Ὁ δὲ βασιλεὺς ἠξίου τοὺς παρανύμφους ἐξέρχεσθαι ἀπὸ τοῦ νυμφῶνος. πάντων δὲ ἐξελθόντων καὶ τῶν θυρῶν κλεισθεισῶν ὁ νυμφίος τὸ καταπέτασμα τοῦ νυμφῶνος ἐπῆρεν, 22 Th

παρέθετο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ· καὶ ἐξῆλθεν πορευθεὶς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ σὺν τῷ ἐμπόρῳ.

11 Νυκτὸς δὲ καταλαβούσης καὶ τῶν θυρῶν κλεισθεισῶν ὁ νυμφίος τὸ καταπέτασμα ἐπῆρεν, ἵνα τὴν νύμφην πρὸς ἑαυτὸν

---

[1] σωτ.] πατὴρ D ‖ [1–4] Χρ. - ἀπ.] alia et plura ſ ‖ [2] ἄπτοτος U ἀήττητος V ἄκτιστος S ‖ τὸ D. X ‖ καὶ om SV ſ: del? ‖ ἀκ. ἡ φ. (om alt ἡ) A ‖ ἀκουτισθεῖσα Q ‖ [3] ἄρχουσα A ‖ αὐτ. om D ‖ [4] πρεσβύτης A. D. U. R. SV ‖ ὁ alt om F. PUY. Q ‖ ὕψ.] αὐτοῖς add A ‖ σταλεὶς SV non nulla add ſ ‖ [5] κατ.] et ad extremum finem eius isti add ſ ‖ ὃς] ὁ SV ‖ ἀνήγ.] καὶ ἀναγαγὼν SV ‖ [6–7] π. χρ. - ταμ. om ſ ‖ [6] πολλοὺς χρόνους Thilo σκ.] κόσμου A ‖ [7] ταμείω F. PUY. QR. SV (cf c 136 e) ταμιεῖον A ‖ καὶ om D. FX. PUY. QR ‖ ὑπανοίξας D muniuisti ſ: scr ὑπέδειξας? ‖ τὸ om FX ‖ [8] ἀν. om ſ uirtute deitatis tuae add ſ ‖ σου om S ‖ Ἰ. om ſ χριστὲ add A. FX. R. SV (cf 114, 17) καὶ add V ‖ ἱκεσίαν SV ‖ προσφέρω A. R. (S)V ‖ [9] νέων SV ‖ [9–10] βο. - συμφ.] quaecumque benefica eis esse nouisti ſ ‖ [9] συμβοηθοῦντα P

Δ = A. Φ (Φ = CD. FTX. PUY. QR. SV) [10] καὶ alt] ἐπὶ ὥραν πολλὴν εὐξάμενος καὶ add T ‖ [11] [illegible]μῶν P ὑ in ras P? p? ‖ κατέλειψεν D. X. UY. QR δὲ add A. S ‖ [12] ἐν τῷ τ. om ſ: cf 112, 3 ‖ ἐξῆλθεν SV: cf Γ ‖ [13] ἐξελθεῖν SV ‖ [15] κλεισθέντων FX. SV ‖ τὸ κ. τ. ν. om P

[16] παρ. - καὶ] ἐξῆλθεν εἰπὼν αὐτοῖς ἡ εἰρηνη τοῦ κυρίου καὶ ἡ χάρις ἔσται μεθ' ὑμῶν καὶ ταῦτα εἰπὼν B ‖ παρ.] παραθέμενος τε H ‖ αὐτοῖς H ‖ καὶ om H ‖ πορ. om G ‖ [16–17] τ. ὁδ. α. om GH: del?? ‖ [17] σ. τ. ἐ. om B: del?? ‖ [18] νυκτ. - κλ.] πάντων δὲ ἐξελθόντων B: cf 14 ‖ [19] κατ.] τοῦ νυμφῶνος add B: cf 15 ‖ αὐτὸν H: cf 116, 1

11 B *ἵνα τὴν νύμφην πρὸς | ἑαυτὸν ἀγάγῃ. καὶ εἶδεν τὸν κύριον Ἰησοῦν τὴν ἀπεικασίαν Ἰούδα Θωμᾶ ἔχοντα καὶ ὁμιλοῦντα τῇ νύμφῃ, τοῦ πρὸ βραχέως εὐλογήσαντος αὐτοὺς καὶ ἐξελθόντος ἀπ' αὐτῶν, τοῦ ἀποστόλου, καί φησιν αὐτῷ· Οὐχὶ πρὸ πάντων ἐξῆλθες; πῶς νῦν εὑρέθης ὧδε; Ὁ δὲ κύριος εἶπεν αὐτῷ· Ἐγὼ οὐκ εἰμὶ Ἰούδας ὁ καὶ Θωμᾶς, ἀδελφὸς δὲ αὐτοῦ εἰμι. Καὶ ἐκαθέσθη ὁ κύριος ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐκέλευσεν δὲ καὶ αὐτοὺς καθεσθῆναι ἐπὶ τοῖς δίφροις, καὶ ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν·*

200 T 12 *Μνημονεύετε τέκνα μου ὧν ὁ ἀδελφός μου ἐλάλησεν ὑμῖν καὶ τίνι ὑμᾶς παρέθετο· καὶ τοῦτο γνῶτε, ὅτι ἐὰν ἀπαλ-*

ἀγάγῃ· καὶ εἶδεν καὶ ἰδοὺ ὅμοιον τοῦ Θωμᾶ ἑστῶτα ἐν τῷ κοιτῶνι καὶ ὁμιλοῦντα τῇ νύμφῃ. καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· Οὐχὶ πρῶτος πάντων ἐξῆλθες; πῶς οὖν εὑρέθης ὧδε; Καὶ ὁ κύριος ἀπεκρίνατο λέγων· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ Θωμᾶς, ἀδελφὸς δὲ αὐτοῦ εἰμι. Καὶ καθίσας ἐπὶ τῆς κλίνης ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς λέγων·

12 *Μνημονεύετε τέκνα ἅπερ ὁ ἀδελφός μου ἐλάλησεν μεθ' ὑμῶν καὶ τίνι ὑμᾶς παρέθετο. καὶ γνῶτε ὅτιπερ εἰ τη-*

---

[1] *αὐτὸν FX. PUY. QR: cf H* ‖ *κύρ.] ἡμῶν add V* ʃ ‖ [2] *Ἰησ. om U* ʃ *χριστὸν add S* ‖ *τὴν - ἔχ.] τῷ θω. ἐοικότα P ὅμοιον τῷ θω. T: cf G τὴν τοῦ ἀποστόλου θω. μορφὴν SV* ‖ in similitudine ʃ ‖ *Ἰ. om C. X. R. τοῦ add U: cf 100, 4* ‖ *Θ. om* ʃ ‖ *ἔχ.] στίκοντα V* stantem ʃ: *cf Γ* ‖ [2–3] *τὴν νύμφην X. Y. S* ‖ [3–4] *τοῦ - αὐτῶν om T. SV* ʃ: *ante κ. ὁμ. (2) ponend? del?* [3] *τῷ A* ‖ *εὐλογήσαντι A* ‖ [4] *τ. ἀπ. om CD. FT. P. R. SV* ʃ: *ante τ. π. βρ. (3) ponend?? del?* ‖ *λέγει F: cf Γ* ‖ *αὐτῷ] πρὸς αὐτὸν (F)T. R. SV om D οὐχὶ om* ʃ (nonne m) ‖ *πρὸ] πρῶτος F. T* (ʃ) primum m: *cf Γ* ‖ *πάντ. om F* ʃ m ‖ [5] *π. νῦν] καὶ π. A π. οὖν C (cf Γ) π. δὲ R π. V* et quomodo m *αὐτῷ om S: cf Γ* ‖ [6] *ἐγὼ om X. (S): cf Γ* ‖ *Ἰ. ὁ κ.] ὁ S om X: cf 100, 4 δὲ om A* ‖ [7] *ὁ κ. om S: cf Γ* ‖ *τὴν κλίνην R. S* ‖ *αὐτοὺς X. S: cf c 49 m; 121 m; 157 e (alius modi sunt reliqua uelut 142, 4; 159, 20; c 125 i)* [9]–158,[6] *μνημ. - λάβω πίστιν om V*

Δ = A. Φ (Φ = CD. FTX. PUY. QR. S) [9] *μνημονεύσατε T. S: cf Γ* ‖ *τεκνία A. P. S: cf 146, 12; c 66 i; al (τεκνίον nusquam)* ‖ *μου prius om D: cf Γ* ‖ *ὧν] ἃ T: cf Γ* ‖ [9–10] *λελάληκεν ὑμ. ὁ ἀδ. μου θωμᾶς P* ‖ [9] *ὁ om Y: cf H* ‖ [10] *τί A*

[11] *ε. κ. ἰδ.] θεασάμενος βλέπει G* ‖ *κ. ἰδ. om B: del?* ‖ *παρόμοιον τῷ G: cf T* ‖ [11–12] *ἐν τ. κ.] ἐκεῖ H om B: del?* ‖ [12] *πρ. α.] αὐτῷ B: cf Δ* [13] *πρῶτον G: cf Δ* ‖ *ηὑρέθης H* ‖ [14] *ἀπ. λ.] εἶπεν αὐτῷ B: cf Δ* ‖ *ἀπεκρίθη H* ‖ [15] *ἐκάθησεν et add ὁ κύριος B: cf Δ* ‖ *κλ.] καὶ add B* ‖ [16] *λ.] καὶ λέγειν B* ‖ [17] *μνημονεύσατε BH: cf Δ* ‖ *τέκ.] μου add B* ‖ *ἅπερ] ἃς H ὅσα B* ‖ *ὁ om H* ‖ [18] *γν.] τοῦτο γν. B* ‖ *ὅτι B* ‖ *εἰ τ.] ἐτηρίσατε H* ‖ *ἐὰν B*

λαγῆτε τῆς ῥυπαρᾶς κοινωνίας ταύτης, γίνεσθε ναοὶ ἅγιοι, καθαροί, ἀπαλλαγέντες πλήξεων καὶ ὀδυνῶν φανερῶν τε καὶ ἀφανῶν, καὶ φροντίδας οὐ περιθήσεσθε βίου καὶ τέκνων, ὧν 23 Th
τὸ τέλος ἀπώλεια ὑπάρχει. ἐὰν δὲ καὶ κτήσησθε παῖδας πολλούς, διὰ τούτους γίνεσθε ἅρπαγες καὶ πλεονέκται, ὀρφα- 156 W
νοὺς δέροντες καὶ χήρας πλεονεκτοῦντες, καὶ ταῦτα ποιοῦντες ὑποβάλλετε ἑαυτοὺς εἰς τιμωρίας κακίστας. οἱ γὰρ πολλοὶ παῖδες ἄχρηστοι γίνονται, ὑπὸ δαιμονίων ὀχλούμενοι, οἱ μὲν φανερῶς, οἱ δὲ καὶ ἀφανῶς· γίνονται γὰρ ἢ σεληνιαζόμενοι ἢ ἡμίξηροι ἢ πηροὶ ἢ κωφοὶ ἢ ἄλαλοι ἢ παραλυτικοὶ ἢ μωροί· ἐὰν δὲ καὶ ὦσιν ὑγιαίνοντες, ἔσονται πάλιν ἀποίητοι, ἄχρηστα

ρήσητε ἑαυτοὺς ἀμέμπτους, καὶ τὸ λοιπὸν ἐν ἁγνείᾳ βιώσητε, ἔσεσθε ἅγιοι καὶ ἀκέραιοι, ῥυσθέντες ἀπὸ τῆς προσκαίρου φθορᾶς καὶ φροντίδων τοῦ βίου τῶν ἀνωφελῶν. ἐὰν γὰρ γένωνται ὑμῖν παῖδες, ἕνεκεν αὐτῶν μέλλετε τύπτειν καὶ ἁρπάζειν ὀρφανοὺς καὶ καταπονεῖν χήρας, καὶ ταῦτα ποιοῦντες ὑποβάλλετε ἑαυτοὺς εἰς δεινὰς τιμωρίας καὶ κριτήρια πυρός, διότι μετὰ τὴν ἐνταῦθα ἀποβίωσιν καταλιμπάνονται τὰ πλεονεκτηθέντα πρὸς αἰωνίαν ποινὴν τοῦ πλεονεκτήσαντος. ἐὰν δὲ οἱ

[1] cf Cor 1, 3, 16; 17

---

[1] *ταύτ. om S* ‖ *ναοὶ γενήσεσθε R* ‖ *ναοὶ om U (cf Γ) κυρίου add S* | *ἅγιοι om X. Q* ſ *(del?) καὶ add T. S: recte??* ‖ [2] *θλίψεων S* (ſ?) ‖ *κ. ὀδ. om* ſ ‖ [3] *φροντίδα οὐχ ἕξετε S* ‖ *περισθήσεσθαι A* ‖ *β. κ. om* ſ (huius uitae mortalis m?) ‖ *κ. τ.] κ. τῶν τ. PY. Q* ‖ [4] *ἀπ.]* aegritudo acerba ſ | *καὶ om A. F. P* ‖ *κτήσεσθε R κτήσασθε S ἐπικτήσασθαι P* ‖ [5] *τούτων S* ‖ *γενήσεσθε TX. R. S* ‖ [6–7] *κ. τ. - κακ.]* et grauiter torquebimini propter eorum iniurias ſ ‖ [6] *καὶ alt om C. T* ‖ [7] *αὐτοὺς FX. R* ‖ *τιμωρίαν P* ‖ *κακίστους F. R κάκιστον P μεγίστας C. T* ‖ [7]–118,[3] *οἱ - συντριβ. om S* ‖ [7–8] *π. π.] πολύπαιδες A* ‖ [8]–118,[2] *ἄχρ. - πορν.] alia pleraque* ſ | [8] *εὔχρηστοι P* ‖ *δαιμόνων CD recte ut uid: cf 131, 1; 161, 6; al (δαιμόνιον nusquam)* ‖ *ἐνοχλούμενοι R recte?? cf c 59 m* ‖ [9] *σελιαζόμενοι A* ‖ [11] *ἔσ. π. ἀ.]* in malum incidunt ſ ‖ *ἀναποίητοι R* inepti *interp Thilo: scr ἀνόητοι??? ἀνόνητοι?? cf c 66 m* ‖ *ἄχρηστοι A. T. PY. Q: cf 8; 118, 5*

[12] *ἀμ. om GH ἁγνοὺς uel καθαροὺς conieceram* ‖ *καὶ om B* ‖ *ἐν ἁ. β.] τοῦ βίου τούτου B* ‖ *βιώσατε H* ‖ [13] *ἅγ. κ. ἀκ.] ναοὶ ἅγ. B: cf Δ* | *ἀπὸ om H: cf 120, 15* ‖ *τ. πρ.] πάσης B* ‖ *ἀκαίρου H: cf 120, 15 ⟨μείξεως καὶ⟩ φθ.? cf 120, 15* ‖ [14] *φθ.] φανερᾶς τε καὶ ἐναποκρύφου add B: cf Δ* ‖ *τ. β. τ. om B* ‖ *ἀν.] καὶ ἐπιβλαβῶν add B* ‖ *γὰρ om B* | *γίνονται G* ‖ [15] *ὑμῶν G* ‖ *παιδία B* ‖ [17]–118,[15] *κ. κρ. - ἀπολ. om B* ‖ [18] *ὧδε H* ‖ [18]–118,[14] *καταλιμπ. - ἀπαλλ. H*

καὶ βδελυκτὰ ἔργα διαπραττόμενοι· εὑρίσκονται γὰρ ἢ ἐν μοιχείᾳ ἢ ἐν φόνῳ ἢ ἐν κλοπῇ ἢ ἐν πορνείᾳ, καὶ ἐν τούτοις πᾶσιν ὑμεῖς συντριβήσεσθε. ἐὰν δὲ πεισθῆτε καὶ τηρήσητε
24 Th τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἁγνὰς τῷ θεῷ, γενήσονται ὑμῖν παῖδες ζῶντες, ὧν αἱ βλάβαι αὗται οὐ θιγγάνουσιν, καὶ ἔσεσθε ἀμέριμνοι, ἄσκυλτον διάγοντες βίον χωρὶς λύπης καὶ μερίμνης, προσδοκῶντες ἀπολήψεσθαι ἐκεῖνον τὸν γάμον τὸν ἄφθορον καὶ ἀληθινόν, καὶ ἔσεσθε ἐν αὐτῷ παράνυμφοι συνεισερχόμενοι εἰς τὸν νυμφῶνα ἐκεῖνον τὸν τῆς ἀθανασίας καὶ φωτὸς πλήρης.

13 Ὡς δὲ ἤκουσαν ταῦτα οἱ νεώτεροι, ἐπίστευσαν τῷ κυρίῳ καὶ ἑαυτοὺς ἐκδότους ἔδωκαν αὐτῷ, καὶ ἀπέσχοντο τῆς

βιοῦντες ἁγνῶς καὶ σωφρόνως βιοτεύσωσι, μετὰ τὴν ἐνταῦθα ἀπαλλαγὴν δέχονται αὐτοὺς τόποι φωτὸς καὶ ἀνέσεως καὶ αἰωνίας ἀπολαύσεως. ἀλλὰ μείνατε τὸ λοιπὸν τοῦ βίου ἐν παρθενίᾳ καὶ σωφροσύνῃ καὶ ταπεινοφροσύνῃ διάγοντες. ταῦτα δὲ τὰ πρόσκαιρα ἀγαθά, εἰ βούλεσθε, αἰώνια καὶ ἀτελεύτητα ἔσονται ὑμῖν· καὶ λήψεσθε ἐκεῖ τὸν ἀληθινὸν γάμον καὶ ἄφθαρτον στέφανον καὶ νυμφῶνα ἀτελεύτητον ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μεγάλῃ.

13 Οἱ δὲ νέοι ἀκούσαντες ἐπείσθησαν τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου καὶ ἔμειναν ἅπασαν τὴν νύκτα ἐν ἀγρυπνίᾳ διάγοντες καὶ σω-

---

[1] καὶ om T ‖ [3] πεισθήσεσθε A (cf 114, 3) μοι add X. S (ʃ) ‖ τηρήσετε A. F. Y ‖ [4–5] γεν. - θιγγ. κ. om S ‖ [5] αἱ προλεχθεῖσαι α. βλ. P ‖ αἱ βλ. α.] αἱ προλεχθεῖσαι add CD. FT(X). UY. QR ‖ οὐκ U ‖ τυγχάνουσιν FX. Y. QR ἐγγιοῦσιν U προτερήσουσιν P λυπήσουσιν T οὐδ' οὐ μὴ παραβλάψωσιν add U ‖ ἀμέριμνον P: cf 117, 11 ‖ [6] β. δ. S ‖ [8] ἀληθῆ S ‖ πάννυμφοι F laudatores ʃ om S ‖ συνερχόμενοι Y. Q ‖ [9] εἰς om U ‖ ἐκ. τ. ν. S ‖ [9–10] ἐκ. - πλ. om ʃ ‖ [9] τὸν alt om Y. Q ‖ τῆς om S ‖ [10] πλήρη D: recte?? cf c 100 i ‖ [11] ὡς - νε.] et ʃ ‖ νεόγαμοι S ‖ [12] ἐκδ.] καὶ δούλους add S ‖ δεδώκασιν P δέδωκαν S ‖ αὐτῷ] τῷ κυρίῳ R

[14] ἐκδέχονται H ‖ αὐτ. om H ‖ φ. καὶ om H ‖ [14–15] αἰ. ἀπ.] al plura H ‖ [15–20] τὸ - μεγ.] ἁγνίσαντες ἑαυτοὺς ἀπὸ πάντων προσδοκῶντες ἀπολαβεῖν παρὰ τοῦ ἀληθινοῦ ὑμῶν νυμφίου τοὺς στεφάνους τοὺς ἀφθάρτους ταῦτα διδάξας αὐτοὺς ἐξῆλθεν εἰπὼν αὐτοῖς ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἔσται μεθ' ὑμῶν B: cf Δ ‖ [16] κ. σωφ. om H ‖ δι. καὶ ἐν ταπ. H: cf 22 ‖ [16–18] ταῦτα - ἐκεῖ] ὅπως εὕρητε ἀπολαβεῖν H ‖ [19] ν. ἀτ.] εἰσελθεῖν εἰς τὸν ἀληθινὸν ν. H: cf Δ ‖ ἐκ. om H ‖ [21] ἀκ.] ταῦτα add G: cf 113, 8 ‖ τῇ δ. om B: cf Δ ‖ τῷ κυρίῳ B ‖ [22] δι' ὅλης τῆς νυκτὸς B ‖ πᾶσαν H ‖ νύκταν H ‖ ἐν - σωφ.] μηδ' ὅλως ὑπνώσαντες B ‖ σ.] ἐν πολλῇ σ. H: cf 16

ῥυπαρᾶς ἐπιθυμίας, καὶ ἔμειναν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ διανυκτε- 201 T 12 B
ρεύοντες. ὁ δὲ κύριος ἐξῆλθεν ἀπ' ἔμπροσθεν αὐτῶν λέξας
αὐτοῖς· Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ὄρθρου δὲ
ἐπιστάντος ἀπήντησεν ὁ βασιλεύς, καὶ πληρώσας τὴν τράπεζαν
εἰσήγαγεν ἔμπροσθεν τοῦ νυμφίου καὶ τῆς νύμφης· εὗρεν δὲ
αὐτοὺς ἀντικρὺ ἀλλήλων καθεζομένους, τῆς δὲ νύμφης τὴν
ὄψιν ἀσκέπαστον εὗρεν, καὶ ὁ νυμφίος πάνυ ἱλαρὸς ὑπῆρχεν.
ἡ δὲ μήτηρ προσελθοῦσα τῇ νύμφῃ εἶπεν· Διὰ τί οὕτως
καθέζῃ τέκνον, καὶ οὐκ αἰδῇ, ἀλλ' οὕτως εἶ ὡς πολὺν χρόνον
συμβιώσασα τῷ ἰδίῳ ἀνδρί; Καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς εἶπεν· Διὰ 157 W
τὴν πολλήν ἀγάπην τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα σου οὐδὲ σκεπάζῃ; 25 Th
14 Ἀποκριθεῖσα δὲ ἡ νύμφη εἶπεν· Ἀληθῶς πάτερ ἐν
πολλῇ ἀγάπῃ ὑπάρχω, καὶ τῷ κυρίῳ μου εὔχομαι παραμεῖναί

φροσύνῃ. ὄρθρου δὲ γενομένου ὁ βασιλεὺς πληρώσας τράπεζαν
εἰσήγαγεν ἔμπροσθεν αὐτῶν εἰς χαρμονήν· καὶ εὗρεν αὐτοὺς
ἄντικρυς ἀλλήλων καθημένους καὶ ὁμιλοῦντας ἐν πολλῇ παρ-
ρησίᾳ ὡς ἤδη προβεβηκότας ἐν πολλῇ ἐπιστήμῃ· καὶ ἐκπλα-
γεὶς ἐπὶ τῇ αὐστηρίᾳ αὐτῶν καὶ ἡσυχίᾳ λέγει αὐτοῖς· Τέκνα
τί οὕτως ἐστὲ ἀπ' ἀλλήλων διεζευγμένοι, μὴ ἀγαπῶντες ἑαυτοὺς
ἐν φιλίᾳ, ἀλλ' ὡς ἤδη χρόνον πολὺν βιώσαντες σωφρονεῖτε;
14. 15 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες ὁμοθυμαδὸν λέγουσιν αὐτῷ·
Ἀληθῶς πάτερ ἐν πολλῇ ἀγάπῃ ἐσμέν, καὶ τῷ κυρίῳ πεισθέν-

---

[1] παστῷ P ‖ διανυκτερεύσαντες A. P ‖ [2] ἀπῆλθεν CD ἄφαντος ἐγένετο P ‖ ἀπ' om R. S ‖ ἔ. α.] τοῦ θαλάμου S ‖ ἔμπρ. (ʃ?) om D. T. P ‖ εἰπὼν P οὕτως add A ‖ [3] αὐτ.] οὕτως add P ‖ τ. κ.] μου C. T. S uestri add ʃ ‖ [4] ἐπιβάντος P ‖ ἀπῆλθεν S om T. Pʃ: cf Γ ‖ ὁ - τρ.] πλ. τρ. ὁ β. P (T): cf Γ ‖ θεωρίσας τὰς τραπέζας S ‖ [6] ἄντικρυς FX. PU. Q. S recte ut uid: cf 111, 10; 148, 4; 160, 9; c 54 m; 64 i ‖ [7] εὗρεν om D. Tʃ: del?? ‖ τὸν νυμφίον π. ὑπάρχοντα ἱλαρὸν P ‖ [8] μ.] βασίλισσα S: cf 10 ‖ προσ. om ʃ ‖ εἶπεν τῇ ν. P λέγει τῇ ἰδίᾳ θυγατρὶ S ‖ [9] καθέζε A ‖ αἰδεῖσε S ‖ [10] συμβ. τῷ] μετὰ τοῦ νυμφίου συμβιωσάσης τῷ ἄρτι σοι δοθέντι P ‖ τῷ ἀ. τῷ ἰδ. Y ‖ ἰδ. om CD. TX. U. R. S: del? ‖ κ. ὁ] ὁ δὲ S ‖ π. α.] βασιλεὺς S: cf 8 ‖ εἶπεν] τῇ βασιλίσσῃ add S ‖ [11] ἀγ. - σκεπ.] πρὸς τ. ἄ. αὐτῆς ἀγ. οὐ σκεπάζεται P ‖ τὴν] ἣν ἔχει S ‖ σ. ο. σκ. om S ‖ [12] ε. ἡ ν. P ‖ πάτερ] mater mea ʃ ὅτι add R (cf G) ὡς εἶπας add P: cf 120, 2; 139, 4; c 62 e; 150 m (bis); al ‖ [13] ὑπ. ἀγ. P ‖ ἀγ.] χαρᾷ καὶ ἀγ. S

[14] γεναμένου B om H ‖ [15] εἰσήνεγκεν BG: cf 5 ‖ εἰς om B ‖ χαρμοσύνην H om B ‖ ηὗρεν B ‖ [16] καθ. ἄντικρυ (cf 6) ἀλλ. dein ad Δ transit B: cf praef

Γ = GH [16] συνομιλοῦντας G ‖ [17] δῆ H: cf 20 ‖ [18] αὐτοῖς om H ‖ [19] διεζ. om H ‖ αὐτοὺς H ‖ [22] πάτερ] ὅτι add G: cf R

μοι τὴν ἀγάπην ἧς ᾐσθόμην ταύτῃ τῇ νυκτί, καὶ αἰτήσομαι τοῦτον τὸν ἄνδρα οὗ ᾐσθόμην σήμερον. διὸ δὴ οὐκέτι σκεπάσομαι, ἐπειδὴ τὸ ἔσοπτρον τῆς αἰσχύνης ἀπ' ἐμοῦ ἀφῄρηται· καὶ οὐκέτι αἰσχύνομαι ἢ αἰδοῦμαι, ἐπειδὴ τὸ ἔργον τῆς αἰσχύνης καὶ τῆς αἰδοῦς ἐξ ἐμοῦ μακρὰν ἀπέστη· καὶ ὅτι οὐκ ἐκπλήσσομαι, ἐπειδὴ ἡ ἔκπληξις ἐμοὶ οὐ παρέμεινεν· καὶ ὅτι ἐν ἱλαρότητι καὶ χαρᾷ ὑπάρχω, ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα τῆς χαρᾶς οὐκ ἐταράχθη· καὶ ὅτι ἐξουθένισα τὸν ἄνδρα τοῦτον καὶ τοὺς γάμους τούτους τοὺς παρερχομένους ἀπ' ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλ- 202 T 28 Th *μῶν μου, ἐπειδὴ ἑτέρῳ γάμῳ ἡρμόσθην· καὶ ὅτι οὐ συνεμίγην ἀνδρὶ προσκαίρῳ, οὗ τὸ τέλος μετὰ λαγνείας καὶ πικρίας ψυχῆς ὑπάρχει, ἐπειδὴ ἀνδρὶ ἀληθινῷ συνεζεύχθην.*

15 *Καὶ ἔτι πλείονα τούτων λεγούσης τῆς νύμφης ἀποκρίνεται ὁ νυμφίος καὶ λέγει· Εὐχαριστῶ σοι κύριε ὁ διὰ τοῦ*

τες τῷ ὁδηγῷ τῆς ζωῆς ἐρρύσθημεν τῆς προσκαίρου μείξεως καὶ φθορᾶς· διὸ στερρῷ καὶ ἀληθινῷ γάμῳ συνεζεύχθημεν καὶ

---

[1] *μοι*] *ταύτην add S* ‖ *ἣν CD. T* (*cf 2*) *νῦν add P* ‖ *τῇ ν. ταύτῃ P* *κτήσομαι Φ* requiram ſ ‖ [2] *νυμφίον S* incorruptibilem *add* ſ ‖ *οὗ ᾐ.*] qui se mihi ostendit ſ ‖ *ὃν T* (*cf 1*) *νῦν ὡς εἶπον add P: cf 119, 12* ‖ *σήμ.*] hac nocte ſ *om P* ‖ [2–3] *διὸ - ἐπ.*] et quod non sum uelata (hoc fit) quia (*item q seq*) ſ: *scr ὅτι δὲ?? cf 4* ‖ [2] *δὴ om S* ‖ *οὐκέτι*] *scr ὅτι οὐκ?? cf 4* | *σκεπάζομαι S: scr ἐσκέπασμαι??* ‖ [3] *ἔσ.*] *ἔλυτρον Usener* rica ſ: *scr σκέπαστρον??* ‖ *ἀπ'*] *ἐξ S: cf 5* ‖ [4] *οὐκέτι*] quod non ſ: *scr ὅτι οὐκ? cf 2; 5; 6; 8; 10* ‖ *αἰσχ. ἢ om* ſ: *cf 149, 18* ‖ *ἢ*] *οὐδὲ A* ‖ [4–5] *τ. α. κ. om D* ſ: *cf 149, 18* ‖ [5] *κ. τ. α. om F* ‖ *ἐξ*] *ἀπ' X. U(Y). S recte? cf 3; 111, 6 (V?); 161, 5 (P): del?? cf c 101 m* ‖ *ὅτι οὐκ*] *οὐκέτι D. S: cf 2; 4* ‖ [5–6] *ἐκπλ. - ἡ om P* ‖ *πλήσσομαι S* me paenitet ſ ‖ [6] *ἡ ἔκπλ.*] paenitentia quae in uitam restituit ſ: *cf Burkitt J of theol studies I* (*1900*) *p 284* ‖ *ἡ om S* ‖ *ἔκπλ.*] *ἐν add S* (ſ) ‖ *ἐμοὶ - ὅτι*] *οὐδ' ἔτι* (*l οὐδέ τι*) *τῶν τοιούτων ἐν ἐμοὶ πάρεστιν ἀλλ' P* ‖ *οὐ om* ſ ‖ *παραμένει S* (ſ) ‖ *καὶ om X. S* *ὅτι om S* ‖ [7] *χ. κ. ἱλ. S* ‖ *ἱλαρίᾳ CD. X. UY. Q(R)* ‖ *ὑπάρχων S* *ἡ*] *ἐν S** (ſ): *cf 10 - 12 T* ‖ *χαρ.*] fluxae *add* ſ ‖ [8] *ἐταράχθην S** (ſ) *ἐξουθένισαν A ἐξουθένωσα CD. R* ‖ *τ. ἄ. τ.*] hunc actum corruptionis ſ: *cf Noeldeke ap Lipsium II 2 p 424 Burkitt l s* (*6*) ‖ [8–9] *τ. γ. τ.*] spolia (*uel* gaudium) harum nuptiarum ſ ‖ [9–10] *ἀπ. - μου om* ſ ‖ [9] *ἀπὸ CD. F(T?)X. PUY. Q om R: cf 119, 2* ‖ [10] *ἐπ.*] *διὰ τούτῳ S* ‖ *ἕτερον γάμον A* ‖ *ἑτ.*] uero ſ ‖ *ἡρμ.*] inuitata sum ſ ‖ [10–12] *ὅτι - συνεζ.*] *ἐν ἡμέρᾳ χαρᾶς οὐκενεποκχθην* (*l οὐκ ἐνεπαίχθην?*) *T: cf 7; 8 S* ‖ [10] *ὅτι om P* *οὐκ P* ‖ *συνεμίγη A ἐνεμίγην P* ‖ [11] *ἀνδ.*] *ἑτέρῳ καὶ add P* ‖ *μ. λ.*] *μετάνοια S** (ſ) ‖ [11–12] *π. ψ.*] *φθορᾶς CD* ‖ [11] *πικρία S** (ſ) ‖ [12] *ἐπ.*] *διὰ τοῦτο S* ‖ *συνεζεύχθη A* ‖ [13] *πλείω P* ‖ *τούτων A. X* his similia ſ [14] *κύρ.*] *ὁ θεὸς S* dee noue ſ ‖ *ὁ*] *ὅτι P* ‖ *τοῦ om* ſ

[16] *διότι* (*cf 122, 18*) *στερεῷ H* ‖ *γ. κ. ἀλ. G*

ξένου ἀνδρὸς κηρυχθεὶς καὶ ἐν ἡμῖν εὑρεθείς· ὁ μακράν με
τῆς φθορᾶς ποιήσας καὶ σπείρας | ἐν ἐμοὶ τὴν ζωήν· ὁ τῆς 13 B
νόσου με ἀπαλλάξας ταύτης τῆς δυσιάτου καὶ δυσθεραπεύτου
καὶ παραμενούσης εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ὑγείαν σώφρονα ἐγκατα- 158 W
θέμενός μοι· ὁ σαυτόν μοι ὑποδείξας καὶ πάντα τὰ κατ' ἐμὲ
ἐν οἷς εἰμι ἀποκαλύψας μοι· ὁ λυτρωσάμενός με ἀπὸ τῆς
πτώσεως καὶ εἰς τὸ κρεῖττόν με παραγαγών, καὶ τῶν μὲν
προσκαίρων ἀπαλλάξας, καταξιώσας δέ με τῶν ἀθανάτων
καὶ ἀεὶ ὄντων· ὁ σεαυτὸν κατευτελίσας ἕως ἐμοῦ καὶ τῆς ἐμῆς 27 Th
σμικρότητος, ἵνα ἐμὲ τῇ μεγαλωσύνῃ παραστήσας ἑνώσῃς
σεαυτῷ· ὁ τὰ ἴδια σπλάγχνα μὴ ἐπισχὼν ἐξ ἐμοῦ τοῦ ἀπολ-
λυμένου, ἀλλὰ ὑποδείξας μοι ζητῆσαι ἐμαυτὸν καὶ γνῶναι τίς
ἤμην καὶ τίς καὶ πῶς ὑπάρχω νῦν, ἵνα πάλιν γένωμαι ὃ ἤμην·
ὃν ἐγὼ μὲν οὐκ ᾔδειν, αὐτὸς δὲ ἐπεζήτησας· ὃν μὴ ἐπιστάμην,
αὐτὸς δέ με προσελάβου· οὗ ᾐσθόμην καὶ νῦν οὐ δύναμαι

τὸ ἔνδυμα τῆς αἰσχύνης ἀφ' ἡμῶν ἀφῄρηται. μὴ οὖν τοῦ λοιποῦ ἐλπίσῃς ὅτι βιώσομεν ἐν μείξει αἰσχρᾷ· ἐπείσθημεν γὰρ

---

[1] *κηρ. - εὑρ.*] huc uenisti, laudo te qui nuntiatus es per uirum Hebraeum ſ ‖ *κηρ.*] *C τὴν ὁδὸν ὑπέδειξας ἡμῖν τῆς σωτηρίας P* ‖ *μὲν A: cf 122, 2* ‖ [2] *φθ.*] *ταύτης add P* ‖ [2–6] *ὁ - ἀπ. μοι om T* ‖ [2] *ζωήν*] *ὁ τῆς δόξης τῆς ἐκεῖ κοινωνόν με ποιήσας add R* ‖ [3] *ἀνιάτου P. R om* ſ ‖ *κ. δ. om S* ſ: *cf 149, 18* ‖ [4] *καὶ prius*] *μὴ add X. S sup scr U* mihi *add* ſ: *⟨μοι⟩?* [1–6] *κ. ὑγ. - μοι om* ſ ‖ [4] *ὑγίειαν D (recte? cf c 158 c) ὁ λογισμὸν S* ‖ *ἐγκαταστήσας S* ‖ [5–6] *ὁ σ. - ἀπ. μοι om F* ‖ [5] *ὁ σ.*] *ὡς αὐτὸν A. R ὡς ἑαυτὸν X σεαυτὸν S: scr ὁ σεαυτὸν? cf 9; 11* ‖ *μοι*] nobis ſ ‖ *ἐμὲ*] *καὶ add S* ‖ [6] *τῆς*] *τῶν S* ‖ [7] *τρίτον A* ‖ *με om A. R* ‖ *καὶ alt om* ſ: *scr ὁ??* [8] *προσκ.*] *προτέρων U* ‖ *κ. δέ με*] *με κ. δὲ S* ‖ [9] *κ. ἀ. ὄ. om* ſ ‖ [9–122,5] *ὁ - λέγω om C. T*

Δ = A. Φ (Φ = D. FX. PUY. QR. S) [9] *ὁ om A. Y* ‖ *ἑαυτὸν (Φ): cf 5* ‖ [9–10] *ἐμοῦ - ἵνα om P* ‖ [9] *ἐμοῦ καὶ om* ſ ‖ [10] *τῆς μεγαλωσύνης U τῇ ⟨σῇ⟩?* (ſ) ‖ *μεγ.*] *σου add R* ‖ *παραστήσεις X* (ſ) ‖ [10–11] *ἑν. σ. om* ſ [10] *ἑνώσας X δείξεις S* ‖ [11] *σ. ὁ om S* ‖ *ἑαυτῷ F. X: scr σαυτῷ?? cf 5* *ὁ τὰ ἴ.*] *ὅτε δια A* ‖ [11–12] *μὴ - ἀλλὰ*] *ὁ S* ‖ [12] *ἀλλ' P. R* ‖ *ἐπιδείξας P* *με A* ‖ *σε αὐτὸν S* ‖ [12–13] *γν. - ὃ ἤμην*] seponere a me ea quae non sunt mea ſ: *cf Lipsius I p 328* ‖ [13] *καὶ τίς om D. FX* ‖ *καὶ πῶς om S* [13–122,3] *ἵνα - λέγω*] *om S*

Δ = A. Φ (Φ = D. FX. PUY. QR) [13] *ὃ*] *ὢ R ὡς A* ‖ [14] *δὲ*] *με add R** (ſ): *cf 15* ‖ *μὴ*] *οὐκ D recte ut uid: cf οὐκ ᾔδ. et 123, 4* ‖ *ἠπιστάμην D* ‖ [15] *με πρ.*] ad me uenisti ſ ‖ *με om A. R: cf 14* ‖ [15–122,4] *οὗ - δόξαν*] quem nunc animaduerti nec possum dicere quicquam quod nescio ſ

[16] *αἰσχ. - ἀφῄρ.*] *αἰσχρᾶς ἡδονῆς ἀπερρίψαμεν G* ‖ [17] *ἡγοῦ ἡμᾶς βεβιωκέναι ἐν μίξει σωματικῆς ἀσωτίας G* ‖ *γὰρ om G*

ἀμνημονεῖν τούτου· οὗ ἡ ἀγάπη ἐν ἐμοὶ βράσσει, καὶ εἰπεῖν μὲν ὡς δεῖ οὐ δύναμαι, ἃ δὲ χωρῶ λέγειν περὶ αὐτοῦ βραχεῖα καὶ πάνυ ὀλίγα, καὶ ἀνάλογα οὐ τυγχάνει πρὸς τὴν ἐκείνου 203 T *δόξαν· οὐκ αἰτιᾶται δέ με ἀναιδευόμενον πρὸς αὐτὸν λέγειν καὶ ἃ μὴ οἶδα· διὰ γὰρ τὴν αὐτοῦ ἀγάπην καὶ ταῦτα λέγω.*

16 *Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ νυμφίου καὶ τῆς νύμφης ταῦτα, τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ διέρρηξεν καὶ τοῖς παρε-* 28 Th *στῶσιν αὐτῷ ἐγγὺς αὐτοῦ ἔλεγεν· Ἐξέλθατε ταχέως καὶ περιέλθατε ὅλην τὴν πόλιν, καὶ συλλαβόντες φέρετέ μοι ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα τὸν φαρμακὸν τὸν κακῶς παρατυχόντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ· ἐγὼ γὰρ εἰσήγαγον αὐτὸν ἰδίαις χερσὶν εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἐγὼ εἶπον αὐτῷ ἵνα εὔξηται ἐπὶ τῇ ἀτυχεστάτῃ μου θυγατρί· ὃς δ' ἂν εὑρὼν αὐτὸν προσαγάγῃ μοι, πᾶν εἴ τι ἂν*

τῷ ἀθανάτῳ βασιλεῖ· ἔγνωμεν τὴν ὁδὸν τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν ἀπώλειαν.

16 *Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς διέρρηξεν τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ κράζων καὶ λέγων τοῖς περὶ αὐτοῦ στρατιώταις· Ἐξελθόντες ταχέως καὶ ζητήσαντες φέρετέ μοι τὸν πλάνον ἐκεῖνον, διότι ἐγὼ ἰδίαις μου χερσὶν εἰσήγαγον αὐτὸν ἐνταῦθα. ὅστις δὲ αὐτὸν εὑρὼν ἀγάγῃ μοι, οὗτος καὶ τὴν θυγατέρα μου σώσει καὶ*

---

[1] *ἀμνημονεύειν Q* ‖ *τούτου om A. X: del?? scr αὐτοῦ?* ‖ *οὗ] σοῦ X: cf 5* ‖ *βράζει D. X. (Q)R ἐστὶν U* ‖ [2] *με A: cf 121, 1* ‖ *αὐτ.] σοῦ X: cf 5* ‖ *βραχία A. UY. Q βραχύα R βραχέα D. F. P: recte?* ‖ [3] *τυγχάνοντα D. X* ‖ *περὶ A* ‖ *ἐκ.] σὴν X: cf 5* ‖ [4–5] *οὐκ - οἶδα]* aduersus quem non possum concedere ut quicquam mihi dicendum sit audacter ʃ *om X* ‖ [4] *ἀναδευόμενον P om D* ‖ *αὐτὸν] ἃ add A* ‖ [5] *αὐτ.] σὴν X (ʃ): cf 1; 2; 3* ‖ *κ. τ. λ.]* audax sum ʃ

Δ = A. Φ (Φ = CD. FTX. PUY. QR. S) [6] *ἀκ. - νυμφίου] καὶ τούτων καὶ πλείονα εὐξάμενος ὁ δὲ β. τὰ παρ' αὐτοῦ ἀκ. S* ‖ [7] *νύμφης] ἑαυτοῦ θυγατρὸς S* ‖ *ταῦτα om S: cf 113, 8* ‖ [7–8] *del παρ. α.? (ʃ?) cf Γ* ‖ [8] *αὐτῷ om A. D. TX. R: del?? cf 159, 22; 145, 17; c 53 e; 54 m; al* ‖ *ἐγγ. α. om C. F. P. S: del??* ‖ *εἶπεν P* ‖ *ἐξέλθετε C. T. Y. Q* ‖ *καὶ om Q* ‖ *περιέλθετε TX* ‖ [10] *τ. ἄνδ. om S ʃ* ‖ [10–11] *τὸν κ. - ταύτῃ om ʃ* ‖ [11] *ἰδ. χ. εἰσ. α. S* ‖ [12] *ὑπὲρ τῆς ἀτυχεστάτης U* ‖ [13] *θυγατρός U* ‖ *ὃς] ἕως A* ‖ *εὕροι A* ‖ *ἀγάγῃ πρός με P* ‖ *πᾶν om A. X. P. R. S: del?? cf Γ et 130, 9; c 93 m; 129 e* ‖ *ἥ τι A ὅτι TX ἥν τιν' Thilo: cf Γ* ‖ *ἐὰν Y. R om S ἐργασίαν add A*

[14] *βασ.] ὡς ἡμετέρῳ add H* ‖ [14–15] *ἔγν. - ἀπώλ. om H* ‖ [16] *τούτων H* [17] *λέγ.] καὶ add G* ‖ *περὶ om H: cf 7* ‖ *scr αὐτὸν?* ‖ *στρ.] εἶπεν add G* ‖ [18] *διὸ H: cf 120, 16* ‖ [19] *χ. μου H* ‖ *αὐτ. εἰσήγ. H* ‖ [20] *τοῦτον G* ‖ *εὑρ. om G* ‖ *μοι] πρός με G* ‖ *καὶ om H* ‖ *σώζει μου τ. θ. H*

αἰτήσηταί μοι, δίδωμι αὐτῷ. Ἀπελθόντες οὖν περιῆλθον ζητοῦντες αὐτόν, καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν· πλεύσας γὰρ ἦν. ἀπῆλθον δὲ καὶ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ὅπου ἦν καταλύσας, καὶ εὗρον ἐκεῖ τὴν αὐλήτριαν κλαίουσαν καὶ ἀνιωμένην, ἐπειδὴ μὴ παρέλαβεν αὐτὴν μεθ' ἑαυτοῦ. ἐξηγησαμένων δὲ αὐτῇ τὸ πρᾶγμα
τὸ γεγονὸς ἐπὶ τῶν | νεωτέρων ἐχάρη πάνυ ἀκούσασα, καὶ 14 B
ἀποθεμένη τὴν λύπην εἶπεν· Νῦν εὗρον κἀγὼ ὧδε ἀνάπαυσιν.
Καὶ ἀναστᾶσα ἀπῆλθεν πρὸς αὐτούς, καὶ ἦν σὺν αὐτοῖς 29 Th 159 W
χρόνον ἱκανόν, ἕως οὗ κατήχησαν καὶ τὸν βασιλέα. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἀδελφῶν συνηθροίζοντο ἐκεῖ, ἕως ὅτε φήμης ἤκουσαν

εἴ τι ἂν με αἰτήσῃ δώσω αὐτῷ. Ἐξελθόντες οὖν ἐν σπουδῇ περιῆλθον πᾶσαν τὴν περίχωρον ζητοῦντες· καὶ μὴ εὑρόντες αὐτὸν ἐκεῖ τὴν αὐλίστριαν μόνην εὗρον κλαίουσαν περὶ αὐτοῦ. καὶ ἀναστᾶσα ἠκολούθησεν πάλιν ἐλθοῦσα πρὸς τοὺς νέους· καὶ οἴκει σὺν αὐτοῖς καὶ ἐξυπηρετοῦσα διηγεῖτο περὶ τοῦ ἀποστόλου καὶ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ ὧν ἐποίησεν ἐν τῇ πόλει. ἐπὶ πολὺ οὖν ἀγόμενοι οἱ νέοι κατήχησαν καὶ τὸν βασιλέα πεί-

---

[1] *μοι αἰτήσεται S* ‖ *αἰτήσεται A. U: cf 114, 3* ‖ *με FT. UY. Q om X δώσω F. S (cf 138, 1) παρέξωμαι P* ‖ *αὐτὸν X. S τούτω P* ‖ *οὖν] δὲ R: cf 3* ‖ *περ.] τὴν πόλιν ἅπασαν add P* ‖ [2] *αὐτ. prius] τὸν ἀπόστολον P* ‖ *αὐτόν alt om CD. FTX. P. S: del??* ‖ *ἀποπλεύσας P* ‖ *ἐλθόντες P* ‖ [3] *δὲ] οὖν A. R: cf 1* ‖ *καὶ om P* ‖ *ὅπ. καὶ κατ. ἦν P* ‖ *ηὗραν F* ‖ [4] *ἐκεῖ om* ſ ‖ *αὐλ.]* sedentem et *add* ſ ‖ *κ. ἀν. om X* ſ*: cf 149, 18* ‖ *μὴ] οὐ S (cf 121, 14) γὰρ οὐκ A (cf c 57 m) κατέλιπεν αὐτὴν καὶ οὐκ P* ‖ *ἔλαβεν A. P* ‖ [5] *μετ' αὐτοῦ P ὁ ἀπόστολος add S* ‖ *δὲ om P* ‖ *αὐτῇ] αὐτὴν A αὐτῶν F Tischendorf αὐτῶν addend putabat Thilo: cf 113, 4* ‖ [5–6] *τὸ γεγ. πρ. P* ‖ [6] *ἐ. τ. ν. om* ſ*: cf 8* ‖ *τῷ A* ‖ *νεωτέρῳ A νεογάμων S* ‖ *πάνυ om* ſ *τοῦτο add P: cf 113, 8* ‖ *ἀκ. om* ſ ‖ [7] *ἀ. τ. λ. om* ſ ‖ *νῦν et κ. om* ſ ‖ [8] *αὐτούς]* adulescentes ſ*: cf 6 et Γ* ‖ [9] *ἕ. οὗ]* et ſ*: cf 10; 126, 2* ‖ *οὗ om A* ‖ *κατήχθησαν A: cf 124, 1* ‖ *καὶ] εἰς A* ‖ [10] *καὶ om S* ‖ *ἕ. ὅ.] καὶ S: cf 9* ‖ *φήμην CD. P om S* ‖ *ἠκούσθη S*

[11] *εἴ] ὅ G: cf Δ* ‖ *με - αὐτῷ] αἰτ. παρ' ἐμοῦ λήψει G* ‖ [11–12] *ἐν σπ. π.] π. σπ. H ἀπέναντι τοῦ βασιλέως add G* ‖ [12] *ζητ. om H* ‖ [13] *αὐτ. ἐκ. om G* ‖ *scr αὐλήτριαν (cf 108, 14) δὲ add G* ‖ *αὐτοῦ] καὶ ζητοῦσαν αὐτόν add G* ‖ [14–15] *κ. ἀν. - ἐξυπ.] οἱ δὲ τοῦ βασιλέως ἐπιλαβόμενοι αὐτὴν παρέστησαν τῷ βασιλεῖ ἣ καὶ πρὸς τοὺς νεονύμφους ἐν τῷ κιτῶνι εἰσελθοῦσα ἐξ ὑπηρετῆσαι G* ‖ [13] *scr ᾤκει? cf 128, 5; 130, 11; 136, 14; 124; 14; 138, 17* ‖ [16] *αὐτοῦ om G* ‖ *πόλει] ἄπειρα καὶ ἐξαίσια add G* ‖ [17–124, 10] *ἐ. π. - πορ.] οἱ δὲ ἐκ θεοῦ ὁδηγηθέντες οἱ νέοι καὶ ἐ. π. τῇ πίστει καὶ τῇ σωφροσύνῃ προσκαρτερήσαντες κατηξιώθησαν θείας χάριτος ὥστε καὶ τὸν βασιλέα κατηχῆσαι καὶ πρὸς τὴν ὁδ. τ. κυρ. διεμμελείας πορ. ἀξιῶσαι G* ‖ [17] *scr ἀγαλλιώμενοι uel ἀγαλλόμενοι?*

τοῦ ἀποστόλου, ὅτι ἐν ταῖς πόλεσιν τῆς Ἰνδίας κατήχθη καὶ ἐκεῖ διδάσκει. καὶ ἀπελθόντες κατεμίγησαν αὐτῷ.

204 T πράξεις Θωμᾶ ἀποστόλου. περὶ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα Γουνδαφόρον εἰσελεύσεως αὐτοῦ.

17 Ὅτε δὲ εἰσῆλθεν ὁ ἀπόστολος εἰς τὰς πόλεις τῆς Ἰνδίας μετὰ Ἀββάνη τοῦ ἐμπόρου, ἀπῆλθεν ὁ Ἀββάνης εἰς ἀσπασμὸν Γουνδαφόρου τοῦ βασιλέως, προσανήνεγκεν δὲ
30 Th αὐτῷ περὶ τοῦ τέκτονος ὃν μετ' αὐτοῦ ἤγαγεν. ἐχάρη δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ πρὸς αὐτὸν εἰσελθεῖν αὐτὸν προσέταξεν. εἰσελ-

σαντες τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου πορεύεσθαι. μετὰ δὲ χρόνον ἤκουσαν περὶ τοῦ ἀποστόλου ὅτι ἐν Ἰνδίᾳ ἐστὶν καὶ διδάσκει· καὶ ἀπελθόντες ἐβαπτίσθησαν ἀμφότεροι.

Πράξεις τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ὅτε εἰσῆλθεν ἐν τῇ Ἰνδίᾳ καὶ τὸ ἐν οὐρανοῖς παλάτιον ᾠκοδόμησεν.

17 Ὅτε δὲ εἰσῆλθεν ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ Ἰνδίᾳ μετὰ Ἀββάνη τοῦ ἐμπόρου, εὐθέως ἀνήγαγεν τῷ βασιλεῖ περὶ τοῦ οἰκοδόμου· ὁ δὲ βασιλεὺς χαρᾶς πλησθεὶς ἐκέλευσεν εἰσελθεῖν τὸν Θωμᾶν. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Ποίαν

[1] τ. ἀπ. *om* S ‖ ὅτι *et* κ. κ. ἐ. δ. *om* ſ ‖ πόλ.] regno ſ: *cf* 5 ὑπάρχει R. S ὁ τοῦ χριστοῦ ἀπόστολος *add* S ‖ [1–2] κ. ἐ. δ.] κακῇ δ. A κ. δ. ἐ. S ‖ [2] κατεπήγησαν A ‖ [3–4] πρ. - αὐτοῦ *om* A. CD. FTX. PY. QR. S actus alter quando Thomas apostolus ingressus est in Indiam et aedificauit palatium regi in caelo ſ: *scr* πρᾶξις ⟨β'⟩ ὅτε — — ᾠκοδόμησεν *cum* B (13)? *cf* 99, 1; *ante c* 119; *al* ‖ [5] ὅτε δὲ ε.] καὶ ὅτε ε. CD ἐλθὼν δὲ S ‖ εἰς - Ἰ.] Elioforum (*uel* Hyroforum) Indiae ciuitatem p ‖ τ. π. regnum ſ: *cf* 1 ‖ [6] μ. ἀββάνους C: *cf* 101, 5 *et* Γ ‖ [6–7] εἰς ἀ. *om* (C)D τοῦ *add* P ‖ [7] γουνδιαφόρου S γουνταφόρου R: *cf* 101, 5 ‖ πρ. δὲ] καὶ πρ. CD. R πρ.] ἀνήγαγεν S (*cf* Γ) nuntiauit m p ‖ [8] αὐτῷ] τὰ *add* S: *cf* Z *et* 125, 11 ‖ ὃν - ἤγ. *om* S: *cf* Γ ‖ οὗ D ‖ ἤγ. μ. α (D)P ‖ [9] προσέτ. ε. α. πρὸς α. (D). S ‖ ἐλθεῖν D. X: *cf* Γ ‖ *alt* αὐτὸν] αὐτῷ A *om* D. T Iudan ſ [9]–125,[1] ε. ο. α.] et ſ: *cf* Γ

[10–12] μετὰ - ἀμφ.] καὶ της ἀναγεννήσεως τοῦ θείου λουτροῦ μετόχους γενέσθαι καὶ τῆς οὐρανίου παστάδος κληρονόμους ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν G *de quo cf praef*

Γ = BHZ [13–14] Πρ. - ᾠκ. *om* HZ ‖ [15] ἦλθεν BZ: *cf* 13 ‖ ἀπ. θωμᾶς *add* H ‖ ἀμβάνη HZ ‖ [16] ἀνήγγειλαν Z ἀνηνέχθη H: *cf* Δ ‖ βασ.] τὰ *add* Z: *cf* S ‖ [17] ὁ δὲ β.] καὶ BZ: *cf* Δ ‖ [17–18] τ. θ. ἐλθεῖν Z αὐτὸν εἰσ. H: *cf* ſ ‖ [18] καὶ *om* B ‖ εἰσ.] μηδιάσας H *om* B: *cf* Δ ‖ αὐτοῦ *om* BH: *cf* Δ ‖ ὁ βασ. *om* BH: *cf* Δ

θόντος οὖν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Ποίαν τέχνην ἐπίστασαι; Λέγει αὐτῷ ὁ ἀπόστολος· Τὴν τεκτονικὴν καὶ τὴν οἰκοδομικήν. Λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Τίνα οὖν οἶδας ἐν ξύλοις ἐργασίαν, καὶ τίνα ἐν λίθοις; Λέγει ὁ ἀπόστολος· Ἐν μὲν ξύλοις ἄροτρα ζυγοὺς τρυτάνας τροχιλέας καὶ πλοῖα καὶ κώπας καὶ ἱστούς, ἐν δὲ λίθοις στήλας ναοὺς καὶ πραιτώρια βασιλικά. Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν· Οἰκοδομεῖς μοι παλάτιον; Ὁ δὲ ἀπεκρίθη· Ναί, οἰκοδομῶ καὶ τελίσκω· διὰ τοῦτο γὰρ ἦλθον, οἰκοδομῆσαι καὶ τεκτονεῦσαι.

18 Καὶ παραλαβὼν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῶν πυλῶν τῆς πόλεως, καὶ ἤρξατο διαλέγεσθαι αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ

ἐργασίαν οἶδας ἐν ξύλοις καὶ ποίαν ἐν λίθοις; Ὁ δὲ ἀπόστολος ἀπεκρίθη· Ἐν μὲν ξύλοις ἄροτρα καὶ ζυγοὺς καὶ πλοῖα καὶ τροχιλέας καὶ κώπας καὶ ἱστούς, ἐν δὲ λίθοις στήλας, ναοὺς καὶ πραιτώρια βασιλικά. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν· Κἀγὼ τοιούτου χρείαν ἔχω τεχνίτου· ἀλλ᾿ οἰκοδόμησόν μοι παλάτιον. Καὶ ὁ Θωμᾶς εἶπεν αὐτῷ· Διὰ τοῦτο γὰρ ἦλθον, τοῦ οἰκοδομῆσαι καὶ τεκτονεῦσαι.

18 Καὶ λαβὼν αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως διελέγετο περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ παλατίου τὸ πῶς τεθῶσιν οἱ θεμέλιοι. καὶ ὅτε

---

[1] π. τ. ἐ.] quod est opus tuum uel quod artificium nosti? m ‖ [2–3] τ. τ. κ. τ. ο.] faber sum seruus fabri et architecti ʃ seruus sum artificis architecti m ‖ [3] λ. α. ὁ β. om P ‖ αὐτῷ om A ‖ τ. ο.] τίνας οἰκοδομὰς S ‖ [3–4] ἐν ξ. om ʃ ‖ [4] ἐργ. om S ‖ κ. τ. ἐν λ. om ʃ ‖ τίνας S ποῖαν T ‖ [5] iuga et aratra ʃ ‖ ἄρ.] καὶ add T. R. S : cf Γ ‖ κ. πλ. τρυπάνας τροχίσκους ζ. S ‖ ζ.] καὶ add T. R ‖ τριττάνας R stimulos ʃ: cf 103, 10 ‖ τροχινέας X τροχιλλίας Thilo (recte? cf 103, 11) om ʃ ‖ [5–6] κ. πλ. κ. κ.] remos lintrium et pontonum ʃ ‖ [5–6] κ. κώπ.] om S πλοίων add F: cf 103, 10 ‖ [6] ἱστ.] nauium add ʃ ‖ στ.] καὶ add T. R. S: cf 103, 11 ‖ να.] monumenta ʃ ‖ καὶ om A. C. P. Q ‖ [7] βασιλικά] rex dicit Iudae: Et ego egeo tali artifice add ʃ cui rex ait: Talem dudum requirebam qui haec artificia nosset add m: cf Γ et 104, 1 ‖ [8] κ. τελ. om T. R ‖ τελειῶ S τελειώνω P ‖ γὰρ] καὶ add A. T. Q uerum? ‖ [9] εἰσῆλθον A ‖ τεκτονίσαι (F) PY. (R) τελειῶσαι S om (T): cf H ‖ [10–11] τ. πυλ. om D. R: cf Γ [11] αὐτῷ] τῷ ἀποστόλῳ S ‖ ἐν τ. ὁ. om S ʃ* (cf Γ) τὰ add F: cf 124, 8

[12] ὁ δὲ] καὶ ὁ H ‖ [13–15] ἐν - βασιλικά] τὴν τεκτωνικὴν πᾶσαν καὶ τὴν οἰκοδομικὴν ἐν παλατίοις τοῦ ἀρχιτέκτονος Ἰησοῦ H: cf 2 ‖ [14] ἱστ.] πλοῖα καὶ πιδάλια Z: cf 103, 10 ‖ στ.] καὶ add Z: cf Δ ‖ [15] βασιλεὺς] χαρᾶς πλησθεὶς add BZ: cf 124, 17 ‖ ἔφη H ‖ [16] τεχ. (om B) χρ. ποιοῦμαι BH: cf 104, 2 ‖ ἀλλὰ κτίσον BZ ‖ [16–18] καὶ - τεκτ. om BZ ‖ [17] del τοῦ? cf 9 ‖ [19] ἔ. τ. π. om B(Z) ‖ [20] τ. παλ. om H(Z) ‖ τὸ om H: cf 126, 2 ‖ λίθοι BZ

160 W *περὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ πραιτωρίου καὶ περὶ τῶν θεμελίων*
τὸ πῶς τεθῶσιν, ἕως ὅτε ἦλθον εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐν ᾧ
ἐβούλετο τὴν οἰκοδομὴν γενέσθαι· καὶ εἶπεν· Ὧδε βούλομαι
τὴν οἰκοδομὴν γενέσθαι. Καὶ ὁ ἀπόστολος Ναί φησιν· καὶ
205 T *γὰρ ὁ τόπος οὗτος ἐπιτήδειός ἐστιν πρὸς τὴν οἰκοδομήν. Ἦν*
δὲ ὁ τόπος ἀλσώδης, καὶ ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ. λέγει οὖν
ὁ βασιλεύς· Ἄρξαι κτίζειν. Ὁ δὲ ἔφη· Νῦν οὐ δύναμαι
ἄρξασθαι κτίζειν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ. Καὶ ὁ βασιλεὺς Πότε
31 Th *φησὶν δύνῃ; Ὁ δὲ ἔφη· Ἄρχομαι ἀπὸ δίου καὶ τελίσκω ξαν-*

ῆλθον πλησίον τοῦ τόπου ἔνθα ἐβούλετο τὴν οἰκοδομὴν ποιῆσαι ὁ βασιλεὺς λέγει αὐτῷ· Ὧδε βούλομαι ποιῆσαι παλάτιον. Καὶ ὁ ἀπόστολος· Καὶ γὰρ ὁ τόπος ἐπιτήδειός ἐστιν πρὸς τὴν οἰκοδομήν. Ἦν δὲ ἀλσώδης, ὕδατα πολλὰ ἔχων. Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἄπαρξαι κτίζειν. Καὶ ὁ ἀπόστολος λέγει· Ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οὐ δύναμαι κτίσαι. Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν· Ἄρχομαι ἀπὸ ὑπερβερεταίου καὶ τελειῶ ξανθικῷ. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκ-

---

[1] *τῆς τ. πρ. οἰκ. P* ‖ *πραιτ. in ras C παλατίου D. X* ‖ [2] *τὸ om X: cf 125, 20* ‖ *ἕ. ὅ.*] et postquam ʃ: *cf 123, 10* ‖ *ὅτου X. S οὗ R* ‖ *ἦλθεν F. PUY. R* ‖ [3] *τ. ο. ἐβ. γ. CD* ‖ *ἐβ.*] *ὁ βασιλεὺς add F* (ʃ) ‖ *γ. τ. ο. U* ‖ *γίνεσθαι X ποιῆσαι T. R: cf Γ* ‖ [3–4] *καὶ - γεν. om FT. Y. QR* ‖ [3] *κ. ε.*] *κ. ὁ βασιλεὺς ἔφη S* ‖ *καὶ om* ʃ ‖ *εἰπὼν A ὁ βασιλεὺς add X: cf Γ* ‖ [4] *τ. ο. γ. om S* te aedificare mihi palatium ʃ: *cf Γ* ‖ *ποιῆσαι P* ‖ [4–5] *καὶ ὁ - οἰκοδ. om P* ‖ [4] *κ. ὁ*] *ὁ δὲ S* ‖ *ναὶ om CD. S* ‖ *λέγει S* ‖ *καὶ om S* ‖ [5] *γὰρ om X. S καὶ add D: cf B* ‖ *ἐπ. ἐ. ὁ τ. S* ‖ *οὗτος om Y. QR. S* ‖ *π. τ. ο.*] ad id ʃ in quo palatium aedificetur m ‖ *τὴν om CD. X. S: cf BH* ‖ *οἰκ.*] *τοῦ παλατίου add S* ‖ [6] *δὲ*] *γὰρ S* ‖ *ἀλσ.*] pratum ʃ ‖ *ὕ. - ἐκ.*] *ὕ. π. ἔχων T. S: cf Γ* ‖ *οὖν om S* ‖ [7] *ἄρξουμαι S (cf Z) οὖν add D. F. PUY. Q τὸ add R τοῦ add S (cf Γ) νῦν add X* hic *add* ʃ ‖ *δὲ om S ἀπόστολος add R. S: cf Γ* ‖ [8] *ἀρξ.*] *ἄρτι R om D. X* ʃ ‖ *κτ. - τούτῳ om S* ‖ *βασ.*] *ἔφη add S* ‖ *πότε*] *καὶ πότε P. S* (ʃ) *οὖν add CD. FX. UY. QR δὲ add T* ‖ [9] *φ. δ.*] *δύνασαι φ. R ἄρξῃ κτίζειν P* ‖ *φησὶν om S* ‖ *ὁ δὲ ἔ.*] *καὶ (λέγει C) ὁ ἀπόστολος C. P* ‖ *δὲ*] *θωμᾶς add S* ‖ *φησι S om D* ‖ *ἄρξομαι R: cf B* ‖ *ἀπὸ*] *μηνὸς add Φ* ‖ *δ.*] teshri ʃ ‖ *τελειῶ T. P. (R). S (cf Γ) ἐν add F(X). PUY. Q ἐν τῷ add A. R: cf 127, 2* ‖ *ξ.*] nisan ʃ

[10] *ἔνθα - ποι. om H* ‖ *ποι. τ. ο. Z* ‖ [11] *λ. α. ὁ β. H* ‖ *ὁ β. om B: cf Δ* ‖ *π. παλ. om BH: del? cf Δ* ‖ [11–12] *κ. ὁ ἀπ. om Z ἔφη add H* ‖ [12] *γὰρ*] *καὶ add B: cf D* ‖ *τὴν om BH: del?? cf Δ* ‖ [14] *ἀπάρξον Z τοῦ add BH: cf S* ‖ *ἔφη H: cf Δ* ‖ [14–15] *ἐν - κτ. om B* ‖ [15] *κτ. οὐ δ. H* ‖ *καὶ - εἶπεν om BH: non nulla interciderunt cf Δ* ‖ *ἄρξομαι B (cf R) δὲ add H* [16] *ἀπὸ*] *τοῦ add BH: cf Δ* ‖ *ὑπερβεραιτίου B (φευρουάριος mg G)* ‖ *ξανθηκοῦ H (αὔγουστος mg G)* ‖ *ὁ δὲ*] *καὶ ὁ H: cf A* ‖ *ἐκπλ. om BZ (cf S) ἐπὶ τῷ ῥήματι τοῦτο add H*

θικῷ. | Ὁ δὲ βασιλεὺς θαυμάσας εἶπεν· Πᾶσα οἰκοδομὴ θέρους 15 B οἰκοδομεῖται· σὺ δὲ αὐτῷ τῷ χειμῶνι δύνασαι οἰκοδομῆσαι καὶ κτίσαι παλάτιον; Καὶ ὁ ἀπόστολος εἶπεν· Οὕτως ὀφείλει γενέσθαι, καὶ ἄλλως οὐκ ἔχει. Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν· Εἰ τοίνυν τοῦτο ἔδοξέν σοι, διαχάραξόν μοι πῶς γίνεται τὸ ἔργον, ἐπειδὴ διὰ χρόνου ἔρχομαι ἐνθάδε. Καὶ ὁ ἀπόστολος κάλαμον λαβὼν διεχάρασσεν μετρῶν τὸν τόπον, καὶ τὰς μὲν θύρας ἔτασσεν κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου βλέπειν πρὸς τὸ φῶς, τὰς δὲ θυρίδας κατὰ δύσιν πρὸς τοὺς ἀνέμους, τὸ δὲ ἀρτο- 32 Th ποιεῖον πρὸς μεσημβρίαν ἐποίησεν εἶναι, τὸν δὲ ἀγωγὸν τοῦ ὕδατος τὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὸ ἀρκτῷον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἰδὼν εἶπεν τῷ ἀποστόλῳ· Ἀληθῶς τεχνίτης εἶ, καὶ πρέπει

πλαγεὶς λέγει· Πᾶσα οἰκοδομὴ θέρους οἰκοδομεῖται· σὺ δὲ χειμῶνος κτίζεις; Καὶ ὁ ἀπόστολος λέγει· Οὕτως ὀφείλει γενέσθαι. Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν· Εἰ τοῦτό σοι ἔδοξεν, κἂν διαχάραξόν μοι αὐτὸ ἵνα ἴδω, ἐπειδὴ διὰ χρόνου ἔρχομαι ἐνθάδε. Ὁ δὲ ἀπόστολος λαβὼν κάλαμον διεχάραξεν μετρῶν· τὰς μὲν θυρίδας πρὸς ἀνατολὰς ἤνοιξεν πρὸς τὸ φῶς, τὰς δὲ θύρας πρὸς δύσιν, τὸ δὲ ἀρτοποιεῖον πρὸς μεσημβρίαν, τὸν δὲ ἀγωγὸν τοῦ ὕδατος εἰς τὸ ἀρκτῷον. Ἰδὼν δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν τύπον λέγει· Ἀληθῶς ἄνθρωπε τεχνίτης εἶ καὶ πρέπει σοι βασι-

---

[1] ὁ δὲ] καὶ ὁ *A*: *cf H* ‖ θαυμ. *om S* ſ: *cf Γ* ‖ ἔφη *R* ‖ [2] δὲ] ἐν *add C sup scr X*: *cf* 126, 9 ‖ αὐτῷ *om C* ſ ‖ μέλλεις οἰκοδομεῖν *S* aedificas ſ ‖ [3] κ. κτ. π. *om S* ſ: *del*?? *cf* 149, 18 ‖ εἶπεν *om U* ‖ [4] κ. - ἔχει *om X*: *cf Γ* ‖ ἄλλω *A* ‖ ἔστι *D* ἔστιν *R* ‖ κ. ὁ] ὁ δὲ *S* ὁ *R* ‖ ἔφη *CD* λέγει *S* ‖ [5] τοῦτο τοίν. *U* ‖ τοίν.] *om T. R. S*: *cf Γ* ‖ τοῦτο] οὕτως *S* νῦν *add R* ‖ σοι ἔδ. *S* (*cf Γ*) λαβὼν κάλαμον *add S* κἂν *add T*: *cf Γ* ‖ μοι] αὐτῷ ἵνα ἴδω *add T* (ſ): *cf Γ* ‖ πῶς - ἔργ.] τὸ παλάτιον πῶς αὐτὸ ποιήσεις *S om* ſ ‖ [6] ἐνταῦθα *D*: *cf BZ* ‖ ἀπ.] Iudas uenit et ſ ‖ [6–7] λ. κάλ. *CD. S*: *cf Γ* ‖ [7] δ. μ.] coepit metiri ſ ‖ διεχάραξεν *S* ‖ μέτρῳ *D. X. Y. Q. S* ἐνμέτρως *C* ‖ [8] ἔταξε *C* ἔστησεν *A* ἀνέῳξεν *S* (*cf Γ*) reliquit ſ ‖ κ. τ.] πρὸς *U* ‖ τὴν - ἡλ.] τὰς ἀνατολικὰς τ. ἡλ. αὐγὰς *S* ‖ τὴν *om U* ‖ βλ. *om* ſ: *del*? *cf* 10 et *Γ* ‖ πρὸς *om CD. T* ‖ [9] θυρ. δὲ *A* ‖ τοὺς *om S* ‖ ἀρτοκοπεῖον (*F. Y. Q*)*R* ἀρκτοποιὸν *S* ‖ [10] εἶναι] βλέπειν *S* ‖ [11] τὸν] τοῦ *S* ‖ *alt* εἰς] *scr* πρὸς? *cf* 10 ‖ τὸν ἄρκτον *R* μέρος *add D. S*: *cf Z*

[13] ἐπιτελεῖται *H* ‖ [15] δοκεῖ *BH*: *cf Δ* ‖ [16] ἐνταῦθα *BZ*: *cf D* ‖ [17] λ. κ. *om Z* ‖ ἐχάρασσεν *B* διαχαράξας *Z*: *scr* διεχάρασσεν?? *cf S* ‖ μ.] τὸ μέτρον *Z* καὶ *add B*: *cf Δ* ‖ [18] ἀνατολὴν *B*: *cf Δ* ‖ ἔταξεν *Z*: *cf S* ‖ [19] ἀρτυποίον *H* ‖ εἰς *H* ‖ λίβα *B*(*Z*) ‖ [20] πρὸς *Z* κατὰ *H* ‖ τὸ *om BH* ‖ ἀκτόων *Z* ἄρκτον *BH* μέρος *add Z*: *cf DS* ‖ [21] βασιλεῖ *BH*: *cf R*

σοι βασιλεῦσιν ἐξυπηρετεῖν. Καὶ πολλὰ αὐτῷ καταλείψας ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.

19 *Καὶ κατὰ καιρὸν ἀπέστελλεν ἀργύρια καὶ τὰ ἐπιτήδεια, τά τε πρὸς τὴν ζωὴν αὐτοῦ τε καὶ τῶν λοιπῶν ἐργατῶν.*
206 T *ὁ δὲ λαμβάνων πάντα οἰκονόμει περιερχόμενος τὰ ἄστη καὶ τα πέριξ χωρία, διαδίδων καὶ εὐσεβείας παρέχων τοῖς πένησιν*
161 W *καὶ τεθλιμμένοις, καὶ ἄνεσιν παρεῖχεν αὐτοῖς, λέγων· Οἶδεν ὁ βασιλεὺς βασιλικῶν τεύξασθαι ἀμοιβῶν, πένητας δὲ πρὸς τὸ παρὸν ἀναπαύεσθαι χρή. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς πρὸς*

λεῦσιν ἐξυπηρετεῖν. Καὶ καταλείψας αὐτῷ χρυσίον ἱκανὸν ἀπεδήμησεν.

19 *Καὶ κατὰ καιρὸν ἀπέστελλεν αὐτῷ δαπάνας καὶ ἄλλα ἐπιτήδεια· ὁ δὲ ἀπόστολος περιήρχετο τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας οἰκονομῶν τοῖς δεομένοις καὶ εὐσεβείας παρέχων τοῖς πτωχοῖς ἔλεγεν· Τὰ τοῦ βασιλέως τῷ βασιλεῖ δοθήσεται. Καὶ ἦν ἄνεσις τότε τοῖς πτωχοῖς. μετὰ δὲ χρόνον ἀπέστειλεν πρὸς*

---

[1] *βασιλεῖ R* (ſ) regibus p: *cf BH* ‖ *ἐξυπηρετεῖσθαι A: cf B* ‖ *πολλὰ*] magnam pecuniam ſ multo pondere auri m pecunias infinitas p *χρήματα add S: cf H* ‖ *κατ. αὐτῶ R. S (cf Γ) ὁ βασιλεὺς add S* ‖ *αὐτῷ*] *χρήματα add PU* ‖ [2] *ἀπ' α.* (ſ)] *ἐν τῶ παλατίω S om A* ‖ [3] *κ. κ. κ.*] *om S* ‖ *καὶ κ.*] *κ. δὲ CD. FTX. PUY. Q(R): cf Γ* ‖ *ἀπέστειλεν X (cf H) δὲ αὐτῶ add S* ‖ *ἀργ.*] argentum et aurum ſ *εἰς διατροφὴν αὐτοῦ add S* ‖ *τὰ*] *ἄλλα T. S: cf Γ* ‖ [4] *τά τε - ἐργ. om* ſ ‖ *τά τε om S* ‖ *τε del? an τε <ἐνδύματα καὶ τὰ>? cf c 59 m* ‖ *τὴν*] *πρόσκαιρον add S* ‖ *αὐτοῦ - ἐργ. om S* ‖ *τε om F. TX* ‖ [5] *δ*] *ὡς A ταῦτα P* ‖ *λ. π.*] accepta pecunia m *om* ſ ‖ *λαμβ. om S* ‖ [5–7] *οἰκ. - π. α.*] circuibat uicos et oppida et ministrabat pauperibus et reficiebat adflictos ſ ‖ [5–6] *οἰκ. - χωρ. om S* ‖ [5] *ᾠκονόμει CD. T. R: cf 130, 1; 136, 2; 138, 4* ‖ [6] *διαδιδοὺς C ἐδίδει S* ‖ *κ. ε. π. om D. S: cf Γ* ‖ [7] *καὶ alt om S (T?) τοῖς (om R) δεομένοις add FTX. PUY. QR* ‖ [7] *ἄν. π. α. om S* ‖ *παρέχων D. F. R: cf Γ* ‖ *αὐτοῖς om CD. T καὶ add F* ‖ *ἔλεγεν D* ‖ [7–8] *οἶδεν - χρή*] *ὅταν τὰ τοῦ βασιλέως παρέχει τις τότε ἀναπαύεται ὁ βασιλεὺς S* quae sunt regis regi dabuntur et multi requiescent ſ ‖ [8] *ἀμ.*] *δωρεῶν R* ‖ [9] *ταῦτα*] multum temporis ſ (*cf Γ*) dies multos m

[10] *ἐξυπηρετεῖσθαι B; cf A* ‖ *χρήματα ἱκανὰ H: cf S* ‖ [12–13] *δαπ. κ. ἄ. ἐπ. α. ἀπέστηλεν H: cf X* ‖ [12] *ἄλλα*] *πρὸς τὴν χρείαν add Z: cf S* ‖ [14] *οἰκ.*] *χωριγῶν et add αὐτὰ H: cf 130, 19* ‖ [14–15] *καὶ - πτ. om BZ: cf Δ et 130, 19* ‖ [15] *ἔλ.*] *γὰρ add BZ* ‖ [16] *ἦν ἄν.*] *ἄν. ἔσται B om (Z)* ‖ *τότε om B(Z): del? πολλοῖς BZ* ‖ *χρ.*] *τινὰ add Z (qui 129, 17 add πολλὺν): cf 130, 15 et Δ*

τὸν ἀπόστολον ἀπέστειλεν πρεσβευτήν, γράψας αὐτῷ τάδε· Σήμανόν μοι τί πεποίηκας, ἢ τίνα σοι ἀποστείλω, ἢ τίνος χρῄζεις. Ἀποστέλλει αὐτῷ ὁ ἀπόστολος λέγων ὅτι Τὸ πραι- 33 Th τώριον ἔκτισται, μόνη δὲ ἡ στέγη περιλείπεται. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας ἔπεμψεν αὐτῷ πάλιν χρυσίον καὶ ἄσημον, γράψας αὐτῷ ὅτι Τὸ πραιτώριον εἴ γε γέγονεν στεγασθήτω. Ὁ δὲ ἀπόστολος πρὸς τὸν κύριον εἶπεν· Εὐχαριστῶ σοι κύριε κατὰ πάντα, ὅτι ἀπέθανες πρὸς ὀλίγον ἵνα ἐγὼ ζήσω ἀιδίως ἐν σοί, καὶ πέπρακάς με ἵνα πολλοὺς ἐλευθερώσῃς δι' ἐμοῦ. Καὶ οὐκ ἐπαύετο τοῦ διδάσκειν καὶ ἀναψύχειν τοὺς τεθλιμμένους,

---

αὐτὸν ὁ βασιλεὺς μαθεῖν εἰ ἐκτίσθη τὸ παλάτιον· καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὁ Θωμᾶς· Τὸ μὲν παλάτιον ἔκτισται, ἡ δὲ στέγη περιλείπεται. Τότε ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν αὐτῷ χρυσίον καὶ ἄσημον πολὺν γράψας αὐτῷ· Τελεσθήτω τὸ παλάτιον. Ὁ δὲ ἀπόστολος πρὸς τὸν κύριον εἶπεν· Εὐχαριστῶ σοι κύριε Ἰησοῦ Χριστέ· ἀπέθανες γὰρ ἵνα ζωώσῃς με καὶ πέπρακάς με ἵνα πολλοὺς ἐλευθερώσω. Οὐκ ἐπαύετο δὲ ἀναψύχων τοὺς θλιβο-

---

[1] ἀπέστ. ante ὁ 128, 9 (R). S (cf Γ) ante πρὸς (D). T ‖ πρεσβ. - τάδε] λέγων S ‖ πρεσβύτην A. X. (R) nuntios ſ pueros m ‖ ταῦτα U ‖ [2] τί πεπ.] περὶ τοῦ παλατίου P ‖ ἢ - ἀποστείλω om S ‖ [2–3] ἢ τ. χ. om ſ quid adhuc indigeas m ‖ [2] ἢ] καὶ P ‖ [3] ἀπ. α. - λ.] ὁ δὲ ἀπ. δηλοῖ α. δι' ἐπιστολῆς S: cf Γ ‖ ἐποστελλει Q ἐπιστέλλει (C)D καὶ δηλοῖ F (cf Γ) δὲ add X. (R) οὖν add Q ‖ ὁ ἀπ.] Iudas ſ ‖ ὅτι om F. S: cf Γ ‖ τὸ] μὲν add D. F. S: cf Γ ‖ παλάτιον X palatium m: cf Γ et 6; 103, 11; 125, 6; 126, 1; 130, 6; et 125, 7; 127, 3; al ‖ [4] κέκτηται S (cf Z) ἐκτήσθει R ἐκτίστη A ‖ μόνη om S ſ m: del? cf BH ‖ ἡ δὲ S ‖ ὑπολέλειπται S ‖ βασ.] ταῦτα add T: cf Γ et 113, 8 ‖ [5] ἀπέστειλεν R: cf Γ ‖ πάλιν om Q ſ iterato m: cf B ‖ ἄσ.] ἀργύριον CD. F ἄργυρον πολὺν S: cf Γ et 102, 1 ‖ παλάτιον X: cf 3 ‖ [6] εἴ om F ſ ‖ γε om (C)D. FTX. PUY. QR. S: del? ‖ γεγόνει U om F ſ ‖ σκεπασθήτω P ‖ [8] π. ὀλ. om ſ ‖ [9] liberarem ſ: cf Γ* ‖ δι' ἐμέ F. P om ſ ‖ [10]–130,[1] λέγ. τ. τεθλ. P

[11] μαθ.] θέλων add Z (infra 17 ἵνα μάθῃ Z) ‖ [12] Θ.] ἀπόστολος BZ: cf ſ ‖ ὅτι μὲν τὸ H ‖ κέκτισται Z: cf S ‖ ἡ δὲ] μόνη δὲ ἡ Z: cf Δ ‖ περίλειπται H ‖ [13] τότε (ſ)] καὶ ἀκούσας Z πάλιν add B: cf Δ ‖ ὁ βασ. om B ‖ ἀποστέλλει B ‖ πρὸς αὐτὸν H ‖ χρ.] ἱκανὸν add Z ‖ [14] πολὺν om BZ: scr πολὺ? del? cf Δ ‖ τελεσθῆναι H ‖ [15] λέγει H ‖ σοι] δέσποτα τῶν ὅλων add H ‖ κύρ.] δέσποτα B ‖ [15–16] Ἰ. Χρ. om ſ: cf Δ ‖ [16] γὰρ om Z: cf Δ ‖ ζωοποιήσεις B ‖ [17] post ἐλ. iterat non nulla ex 128, 13 - 129, 11 Z ‖ ἐπαύσατο B

λέγων ὅτι Ταῦτα ὁ κύριος οἰκονόμησεν ὑμῖν, καὶ αὐτὸς παρέχει ἑκάστῳ τὴν τροφήν· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ τροφεὺς τῶν ὀρφανῶν καὶ οἰκονόμος τῶν χηρῶν, καὶ πᾶσι τοῖς τεθλιμμένοις αὐτὸς γίνεται ἄνεσις καὶ ἀνάπαυσις. |

16 B 20 Ὅτε δὲ παρεγένετο ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν πόλιν, ἐξήταζεν τοὺς φίλους αὐτοῦ περὶ τοῦ πραιτωρίου οὗ ἔκτιζεν αὐτῷ
207 T Ἰούδας ὁ καὶ Θωμᾶς· ἔλεγον δὲ αὐτῷ ὅτι Οὔτε παλάτιον ἔκτισεν οὔτε ἄλλο τι ἐποίησεν ὧν ἐπηγγείλατο ποιῆσαι, ἀλλὰ περιέρχεται τὰς πόλεις καὶ τὰς χώρας, καὶ εἴ τι ἔχει πάντα δίδωσι τοῖς πένησι, καὶ διδάσκει θεὸν νέον ἕνα, καὶ νοσοῦντας

μένους λέγων· Ὁ κύριος ἡμῶν οἰκονόμησεν ταῦτα· αὐτοῦ γὰρ μόνου ἐστὶν ἡ ἔντιμος δόξα· ὅτι αὐτός ἐστιν πατὴρ τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν χηρῶν προστάτης καὶ τοῖς ἐν θλίψει αὐτὸς γίνεται ἀντιλήπτωρ.

20 Μετὰ δὲ χρόνον ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ πόλει καὶ ἐπερώτησε τοὺς φίλους αὐτοῦ περὶ τοῦ παλατίου ὃ ἔκτισεν ὁ Θωμᾶς· καὶ λέγουσιν αὐτῷ ἐκεῖνοι· Οὐδὲν παλάτιον ἔκτισεν, οὐδὲ ἕτερόν τι ἐποίησεν· ἀλλὰ περιέρχεται τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας χορηγῶν τοῖς πένησιν, καὶ διδάσκει ἕνα θεὸν εἶναι. καὶ

---

[1] ὅτι om S: cf 129, 3 ‖ ταῦτα om ſ: cf Γ ‖ ᾠκονόμησεν CD. FTX. Y. R (cf 128, 5 et Γ) det nobis requiem ſ: cf B ‖ ἡμῖν C. PUY. Q ‖ [1–2] κ. α. - τροφήν om S cui soli est gloria ſ: cf Γ ‖ [1] αὐτὸς] αὕτη P ‖ [3] οἰκ.] κριτὴς S ‖ αὐτὸς om A: cf B ‖ [4] γ. ἄν. κ. ἀν.] ministrat ſ ‖ ἀνάπ.] παραμυθία S ‖ [5] παρεγένοντο οἱ ἀποσταλέντες πρὸς τ. π. S ‖ ἐξέταζεν S: cf 104, 7 ‖ [6] αὐτοῦ] ὁ βασιλεὺς add S ‖ παλατίου X. S: cf 129, 3 et Γ* ‖ ὧ P ‖ ἔκτισεν C. S (ſ): cf Γ ‖ αὐτῷ (ſ) om A. S m: cf Γ ‖ [7] Ἰ. om C. X. S ‖ ὁ om C. S ‖ καὶ om C. X S: cf 100, 4; 102, 5 ‖ ἔλ. δὲ] οἱ δὲ φίλοι τοῦ βασιλέως ἔλ. S at illi dixerunt m: cf Z ‖ οὐδὲ X. S nullum ſ: cf Γ* ‖ [8] οὐδὲ S: cf Γ ‖ ὧν ἐπ. π. om Q ſ: cf Γ ‖ [9] περ.] circuibat ſ ‖ τὰς alt om S ‖ χ.] κώμας S (ſ): cf Γ ‖ [9–10] εἴ - πέν.] δίδ. τ. πέν. εἴ τι δέδωκας αὐτῷ S ‖ [9] εἴ τι ἔ. π.] aurum tuum m om ſ ‖ [10] ἕνα] ἐν ᾧ Φ om ſ m: del?? cf Γ

[11] λ.] καὶ λ. αὐτοῖς H καὶ ἔλεγεν B ‖ ἡμ. om Z: scr ὑμῶν? (ſ) ‖ οἰκοδομήσει B: cf ſ ‖ [11–12] ὅτι αὐτῷ μόνῳ B ‖ γ. μ. (ſ) om Z ‖ [12–14] ὅτι - ἀντιλ. om Z ‖ [12] π. τ. ὀ.] τ. ὀ. τροφεὺς B: cf Δ ‖ [13] ἐν θλ.] θλιβομένοις B ‖ αὐτ. om B: cf Δ μόνος add H ‖ [14] ἀντ.] ἀνάψυξις B: cf Δ ‖ [15] μ. δὲ χρ.] al H ‖ [15–16] κ. ἐπ.] ἐρωτῶν BZ ‖ scr ἐπηρώτησε?? cf 135, 18 ‖ [16–17] ὃ - Θ. om BZ ‖ [17] ἐκ. om BH: del? cf S m ‖ οὐδὲ BH: cf ſ ‖ παλ. om BZ ‖ [18] οὔτε H ‖ [19] κώμ.] ποιῶν εὐσεβείας καὶ add BZ: cf 128, 14 ‖ χορ.] αὐτὰ add H: cf 128, 14 ‖ θ.] ἰησοῦν add B

θεραπεύει καὶ δαίμονας ἀπελαύνει καὶ ἄλλα πολλὰ ποιεῖ παράδοξα· καὶ νομίζομεν ἡμεῖς ὅτι μάγος ἐστίν. ἀλλ' αἱ εὐσπλαγχνίαι αὐτοῦ καὶ αἱ ἰάσεις αἱ δωρεὰν ἐξ αὐτοῦ γινόμεναι, ἔτι 34 Th
δὲ τὸ ἁπλοῦν αὐτοῦ καὶ ἐπιεικὲς καὶ τὸ τῆς πίστεως αὐτοῦ σημαίνει ὅτι δίκαιός ἐστιν ἢ ἀπόστολος τοῦ θεοῦ τοῦ νέου ὃν αὐτὸς καταγγέλλει· συνεχῶς γὰρ νηστεύει καὶ εὔχεται, καὶ ἄρτον ἐσθίει μόνον μετὰ ἅλατος, καὶ τὸ ποτὸν αὐτοῦ ὕδωρ, 162 W
καὶ φορεῖ ἓν ἱμάτιον εἴτε ἐν εὐδίᾳ εἴτε ἐν χειμῶνι, καὶ οὐδὲν παρά τινος λαμβάνει, καὶ ἃ ἔχει ἄλλοις δίδωσιν. Ταῦτα

πολλά εἰσιν παράδοξα ἃ ποιεῖ· νεκροὺς ἐγείρει· τυφλοὺς ποιεῖ βλέπειν, χωλοὺς περιπατεῖν· δαιμονιῶντας καθαρίζει·

ὅτι τὸ ἐπιεικὲς αὐτοῦ καὶ ἁπλοῦν καὶ αἱ ἰάσεις αἱ παρ' αὐτοῦ γινόμεναι τοῦτο δηλοῖ ὅτι δίκαιός ἐστιν καὶ ἀπόστολος νέου θεοῦ· φορεῖ γὰρ καὶ ἓν ἱμάτιον καὶ τὸ βρῶμα αὐτοῦ ἄρτος καὶ ὕδωρ ἐστίν· καὶ παρά τινος οὐδὲν λαμβάνει. διδάσκει καὶ νέαν διδαχὴν περὶ ἐγκρα-	καὶ φορεῖ ἓν ἱμάτιον· τὸ δὲ βρῶμα αὐτοῦ ἐστιν ἄρτος καὶ ὕδωρ· ἢ ὅτι μάγος ἐστίν· ἀλλὰ αἱ ἰάσεις αὐτοῦ ἃς ποιεῖ καὶ τὸ ἁπλὸν αὐτοῦ καὶ ἐπιεικὲς τοῦτο σημαίνει ὅτι δίκαιός ἐστιν ἢ ἀπόστολος νέου θεοῦ· πυκνοτέρως γὰρ νηστεύει.	καὶ φορεῖ ἓν ἱμάτιον· τὸ δὲ βρῶμα αὐτοῦ ἐστιν ἄρτος καὶ ὕδωρ. καὶ νομίζει ὅτι μάγος ἐστὶν ἢ ὅτι ἀπόστολος νέου θεοῦ. ἀλλὰ καὶ ἰάσεις ποιεῖ, καὶ τοῦ ἁπλοῦν αὐτοῦ ἐπιεικές ἐστιν· πυκνοτέρως γὰρ νηστεύει.

---

[1] ἄλλα om ſ ‖ ποι.] σημεῖα add S ‖ παρ. om ſ ‖ [2] scr ἐνομίζομεν?? ‖ μ. ἐ. ἀλλ'] μᾶλλον A ‖ ἀλλὰ D. X. S ‖ αἱ] ἡ A om R. S ‖ εὐσπλαγχνία A (ſ) om S ‖ [3] αὐτοῦ prius om S ‖ αἱ prius om R. S ‖ αἱ δ. (ſ)] καὶ δωρεᾶς S καὶ αἱ δωρεαὶ αἱ CD. (F)TX. PUY. QR ‖ ἐξ] ὑπ' CD παρ' F ‖ γίνονται S ‖ [4] δὲ] καὶ add X. PUY. QR. S ‖ τὸ ἁπ. - π. α] exercitatio uirtutis et pietas eius ſ ‖ scr κ. τὸ ἐπ. (del alt καὶ)?? ‖ ἐπ. κ. τὸ om (F). S ‖ del κ. τὸ τ. π. α.? cf Γ ‖ τὸ τ π.] ἡ πίστις D. S om (F) ‖ [5-6] ὅτι - κατ.] magum illum esse m ‖ [5] δίκ.] aut magus ſ ‖ ἢ] καὶ S ‖ τ. ν. θ. (om alt τοῦ) D. S ‖ [6] ὃν α. κ. om ſ ‖ [7] μόν. ἐ. R. S ‖ μόνον om T ſ: cf Γ ‖ ὁ ποτὸς S ‖ αὐτ.] ἐστιν add T. S ‖ [8] εἴτε ἐν ε. ε. ἐν χ. om S ſ ‖ [9] λαμβ.] ἀλλὰ add CD. T. S

[10] ἐστιν ἅπερ ποιεῖ (om παρ.) BZ ‖ [10-11] νεκ. - περιπ.] καὶ Z ‖ [10] νεκ.] γὰρ add B ‖ ἐγ.] ἐκ τῶν τάφων add H ‖ [10-11] τυφ. - καθ.] καὶ κυλοὺς θεραπεύει καὶ δαίμονας ἀπελαύνη B ‖ [11] καθ.] ἰᾶται Z ‖ [12]-132,[15] separatim dedi HBZ ‖ [20] (Z) τοῦ] scr τὸ ‖ [22-23] (H) scr οὐδὲν π. τ.?

ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὴν ὄψιν προσέτριψεν, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κινῶν ἐπὶ ὥραν πολλήν.

21 Καὶ μετεπέμψατο τὸν ἔμπορον τὸν ἀγαγόντα αὐτὸν καὶ τὸν ἀπόστολον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἔκτισάς μοι τὸ παλάτιον; Ὁ δὲ ἔφη· Ναί, ἔκτισα. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν· Πότε οὖν ὑπάγομεν καὶ βλέπομεν αὐτό; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· Νῦν αὐτὸ ἰδεῖν οὐ δύνασαι, ἀλλ᾽ ὅταν τοῦ βίου τούτου ἐξέλθῃς βλέπεις αὐτό. Ὁ δὲ βασιλεὺς πάνυ ὀργισθεὶς ἐκέλευσεν

τείας καὶ παρθενίας καὶ κηρύσσει ἕνα θεὸν ἀληθινὸν Ἰησοῦν Χριστὸν εἶναι· ἐν γὰρ τῇ τούτου ἐπικλήσει πάντα ἀσθενῆ ἐγείρει.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὴν ὄψιν προσέτριψεν.

21 Καὶ πέμψας μετὰ σπουδῆς ἐκάλεσεν τὸν Θωμᾶν καὶ λέγει αὐτῷ ἐν θυμῷ·	*Καὶ θυμοῦ πλησθεὶς ἤνεγκεν τὸν Θωμᾶν καὶ λέγει αὐτῷ·*

Ἔκτισάς μοι τὸ παλάτιον; Καὶ ὁ ἀπόστολος λέγει· Ναί, ἔκτισα. Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν· Πότε οὖν βλέπομεν αὐτό; Καὶ ὁ ἀπόστολος λέγει· Νῦν αὐτὸ ἰδεῖν οὐ δύνασαι, ἀλλ᾽ ὅτε ἐξέλθῃς τοῦ προσκαίρου βίου τούτου. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὀργισθεὶς ἐκέλευσεν

---

[1] *τὰς χεῖρας Φ: cf Γ* ‖ *τῇ ὄψει D (cf Γ) ταῖς ὄψεσι C. FTX. (P)U(Y). (R). S om Q* ‖ *προσέκρουσε D. X* cecidit ʃ ‖ [3] *post καὶ deficit Q*

Δ = A. Φ (Φ = CD. FTX. PUY. R. S) [3] *καὶ] εὐθέως add S* ‖ [3–4] *τ. ἀπ. κ τ. ἔ. τ. ἀ. α. (R)S* (ʃ) ‖ [3] *αὐτῷ A om R* ‖ [4] *καὶ prius om A* ‖ *κ. ε. παλ. om D* ‖ *τὸ om X. Y: cf Γ* ‖ [5] *δὲ] ἀπόστολος add S* ‖ *λέγει S* dicit ʃ ‖ *ὁ δὲ β. ε.] καὶ λέγει ὁ β. P om Y* ‖ *ὁ δὲ] καὶ ὁ S* ‖ *λέγει S* ‖ *οὖν om A* ‖ [6] *ὑπ. κ. om S* ‖ *βλέπω C: cf Γ* ‖ *δὲ ἀποκρ.] ἀπόστολος S* ‖ *ἔφη αὐτῷ C. Y. (R)* ‖ *αὐτῷ om A. S* ‖ *λέγει S* ‖ [7] *νῦν] ἄρτι S: cf BZ* ‖ *οὐ δύν ἰδ. S* ‖ *ὅτε S: cf Γ* ‖ *τούτου om A. Y: cf Γ* ‖ *ἐξ.] τότε add S* ‖ [8] *βλ. α. om* ʃ*: del?? cf Γ* ‖ *πάνυ om E: cf Γ*

[16] *τὰς ὄψεις Z: cf Δ* ‖ [18–20] *separatim dedi H et BZ* ‖ [18] *(H) μ. σπ. del?* ‖ [19–20] *scr κ. θυμοῦ πλ. λ. α.? cf 134, 17 H* ‖ [21] *τὸ om Z: cf Δ. ἀπεκρίθη H αὐτῷ add Z* ‖ *ναὶ om BH: cf Δ* ‖ [22] *βλέπωμεν ex βλέπων Z βλέπω H: cf Δ* ‖ [22–23] *ἀπ. λ.] θωμᾶς H* ‖ [23] *ἄρτι Z ἀρτίως B* ‖ [23–24] *τοῦ β. τ. πρ. τούτου BZ* ‖ [24]–133,[1] *ἐκ. - ἔμπ.] καὶ τῷ ἐμπόρῳ ἐκ. αὐτοὺς B*

ὑπὸ δεσμὸν γενέσθαι τόν τε ἔμπορον καὶ Ἰούδαν τὸν καὶ 208 T
Θωμᾶν καὶ εἰς φυλακὴν βληθῆναι, ἕως ἂν ἀνακρίνας μάθῃ 35 Th
τίνι ἐδόθη τὰ τοῦ βασιλέως, καὶ οὕτως αὐτὸν ἀπολέσῃ μετὰ τοῦ ἐμπόρου. ὁ δὲ ἀπόστολος χαίρων ἀπῄει ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, καὶ ἔλεγεν τῷ ἐμπόρῳ· Μὴ φοβοῦ μηδέν, ἀλλὰ μόνον πίστευσον τῷ δι' ἐμοῦ κηρυσσομένῳ θεῷ, καὶ ἀπὸ μὲν τούτου τοῦ κόσμου ἐλευθερωθήσῃ, ἀπὸ δὲ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος ζωὴν κομίσῃ. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐσκέπτετο ποίῳ θανάτῳ αὐτοὺς ἀνα-

τὸν Θωμᾶν καὶ τὸν ἔμπορον βληθῆναι εἰς τὸ δεσμωτήριον ἕως ἂν σκέψηται περὶ αὐτοῦ τίνι ἐδόθη τὰ τοῦ βασιλέως, καὶ οὕτως αὐτὸν ἀπολέσῃ σὺν τῷ ἐμπόρῳ. ὁ δὲ ἀπόστολος χαίρων ἀπῄει, καὶ λέγει τῷ ἐμπόρῳ· Μὴ λυποῦ, ἀλλὰ μόνον πίστευσον, καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ κόσμου τούτου ἐλευθερωθήσῃ, εἰς δὲ τὸν μέλλοντα αἰῶνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσεις. Ἐν δὲ τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς κατείχετο ἐν πυρετῷ δεινῶς βασανιζόμενος· καὶ μεταστειλάμενος τὸν ἴδιον ἀδελφὸν λέγει

[1] cf Luc 8, 50

---

[1] *ὑ. δ γ.*] *δεσμευθῆναι S* ‖ *ὑπόδεσμον coni Thilo probabiliter: cf c 45 m ὑ. ζ. et 48 m ἐν δ. ὄ.* ‖ *δεσμῶν F. P. R* ‖ *τε ἔ.*] *ἀπόστολον ἅμα τῷ ἐμπόρῳ S* ‖ *εὔπορον P* ‖ [1–2] *κ. Ἰ. - βλ. om S* ‖ [1] *prius καὶ*] *τὸν add C. X. PU* ‖ [1–2] *Ἰ. - Θ.*] *Ἰ. λέγω δὴ Θ. C (cf 100, 4; 130, 7) τὸν Θ. D. T om F τὸν ἀπόστολον add C. (F)* ‖ [2] *ἐμβληθῆναι R: cf Z* | *ἂν*] *οὗ R om CD. F. PUY. S: del?? cf Γ* ‖ *ἀν. μ.*] interrogare eum posset ʃ ‖ *ἀνακρ. om T. P* ‖ *μ.*] *σκέψηται τὰ καταὐτῶν (ʃ? cf Γ) και P* quid fecisset *add* ʃ ‖ [3] *τὰ τ. β. ἐδόθησαν P* ‖ *βασ.*] *χρήματα add S: cf H* ‖ *ἀπολέσω A* deleret ʃ: *cf Γ* ‖ [3–4] *ἅμα τῷ ἐμπόρῳ R om* ʃ ‖ [4] *εἰς τὸ δεσμωτήριον DE. FTX. U. (R). S εἰς τὴν φυλακὴν PY om* ʃ ‖ [5] *μὴ φ. μ.*] *μηδὲν φοβηθεὶς P* ‖ *πίστευε D. S* ‖ [6] *τῷ - θεῷ om* ʃ ‖ [6–7] *τ. κ. τούτου D. T. S: cf Γ* ‖ [7] *ἀπὸ*] *εἰς T. R. S: cf Γ τὸν μέλλοντα αἰῶνα T. R. S: cf Γ* ‖ *αἰ. om CD: cf Z* ‖ [7–8] *ζ. κ.*] *ζ. αἰώνιον κληρονομήσεις T. S (cf eu Matth 19, 29)* uitam aeternam accipies ʃ: *scr ζ. αἰώνιον κομίσῃ?? cf Γ* ‖ [8] *ἀν. (ἀπολέσει S) αὐτ. A. S* ‖ *ἀπωλέσει R: cf 3*

[9] *τ. Θ. - ἔμπ.*] *αὐτὸν H* ‖ *ε. τὸ δ. ἐμβληθῆναι Z: cf R* ‖ [10] *ἂν om H: cf Δ* ‖ *αὐτῶν BZ* ‖ *βασ.*] *παλατίου χρήματα H: cf S* ‖ [11] *αὐτοὺς BZ: cf 3; 134, 10* ‖ *σὺν τ. ἐ. om BZ: del? cf Δ* ʃ *et 11 - 14* ‖ [11–12] *σὺν τῷ ἐμπ. ἀπίει λέγων H: cf Δ* ‖ [11] *ἀπ. χ. Z* ‖ [12] *κ. λ.*] *λέγων B* ‖ *πίστ.*] *τῷ χριστῷ add H: cf* ʃ ‖ [14] *αἰῶνα om Z: cf Δ* ‖ *ἐν om BZ αὐτῇ add B: cf Δ* ‖ *τῇ δὲ Z* ‖ [15] *ἐκ. om B: cf Δ* ‖ [15–16] *κατ. - βασαν.*] *ἀθυμίᾳ πλησθεὶς ἀπέθανεν περὶ τῶν συμβάντων τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Z ἀθυμίᾳ λειφθεὶς περὶ τοῦ συμβάντος αὐτῷ B: cf 134, 14* ‖ [16] *καὶ om B* ‖ *μετ. - ἀδ.*] *πέμψας B om Z*

λώση. ὡς δὲ ἔδοξεν πυρὶ αὐτοὺς καῦσαι ἐκδεδαρμένους, αὐτῇ
163 W τῇ νυκτὶ Γαδ ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς ἐκακοῦτο, καὶ διὰ τὴν λύπην καὶ ἐπίθεσιν ἣν ὁ βασιλεὺς ἔπαθεν ἐβαρήθη σφόδρα·
17 B καὶ μεταπεμψάμενος τὸν βασιλέα | εἶπεν αὐτῷ· Ἀδελφὲ βασιλεῦ, τὸν οἶκόν μου καὶ τὰ τέκνα μου παρατίθημί σοι· ἐγὼ γὰρ διὰ τὴν ἐπήρειαν τὴν συμβᾶσάν σοι ἐλυπήθην καὶ ἰδοὺ ἀπο-
36 Th θνήσκω, καὶ ἐὰν μὴ ἐπέλθῃς τῇ τιμωρίᾳ κατὰ τῆς κεφαλῆς ἐκείνου τοῦ μάγου, οὐκ ἀναπαύσεις μου τὴν ψυχὴν εἰς ᾅδου. Ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ εἶπεν· Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τοῦτο ἐσκεπτόμην, τὸ πῶς αὐτὸν θανατώσω· τοῦτο δὲ ἔδοξεν μοι, ἐν πυρὶ αὐτὸν κατακαῦσαι ἐκδαρέντα, καὶ αὐτὸν καὶ τὸν ἔμπορον μετ' αὐτοῦ τὸν ἀγαγόντα αὐτόν.

αὐτῷ· Ἰδοὺ ἀδελφὲ πάντα σοι παρατίθημι, τὴν οἰκίαν καὶ τὰ πράγματά μου· ἐγὼ γὰρ διὰ τὴν συμβᾶσάν σοι θλῖψιν ἀθυμίᾳ ληφθεὶς ἰδοὺ ἀποθνήσκω. ἀλλὰ ἀνάπαυσόν μου τὴν ψυχὴν καὶ ἐπέξελθε δεινῇ τιμωρίᾳ τὸν μάγον ἐκεῖνον. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν· Ἐνεθυμήθην ἐν πυρὶ αὐτοὺς κατακαῦσαι ἐκδαρμένους.

---

[1] ὡς om S ‖ ἔδ. δὲ S αὐτῶ add C. TX. R αὐτὸν ἐν add S ‖ κ. αὐτ. FX. UY. R κατακαῦσαι αὐτ. CD. P. S ‖ κατάκαῦσαι T: cf 147, 13 ἐκδαρθέντας F ἐκδαρμένους R (cf 17) ἐκδάρτους T. S om X: cf 11 ‖ αὐτῇ] δὲ add S ‖ [2] Γὰδ om S: cf Γ ‖ ἀδ.] νόσω ληφθεὶς add S ‖ ἐκακώθη S καὶ om S ſ ‖ [3] καὶ om T τὴν add C. U. S ‖ ἐπιθεσίαν F (cf 138, 7; 9) ζημίαν S om (T) ‖ ἔπ.] καὶ add S ‖ ἐβ. σφ. om ſ ‖ ἐβαρύνθη D. FX. R. S ἐβαρίθη Y ἐβαρέθην P: cf 153, 18; c 73 i ‖ [4] αὐτῷ (ſ) om CD. FTX. PUY. R βασιλεὺς R om S ‖ [5] τὰ τ. μου κ. τὸν ο. μ. T. (R) ‖ μου alt om PUY. R [6] ἐπ. - σοι] συμβ. σοι παρὰ τοῦ ξένου λύπην τὲ καὶ ἐπ. P συμβ. σοι ἐπ. (θλίψιν T: cf Γ) T. S ὑπὸ τοῦ μάγου ἐκείνου add S ‖ ἐλ. κ. om P ‖ ἰδοὺ om A. S ſ: del? cf 13 et 15 ‖ [7] ἐξέλθῃς S ὑπεξέλθῃς C (cf H): scr ἐπεξέλθῃς? cf Γ et Aa 38, 27 ‖ τῇ] δεινῇ T (cf Γ) om S ſ ‖ [8] ἐκ. τ. μ.] αὐτοῦ S ‖ οὐκ ἀ.] κατάξεις S ‖ τ. ψ. μ. S ‖ ᾅδην (cf c 156 i) et add μετὰ λύπης S ‖ [9] εἶπεν τ. ἑ. ἀδ. (X). S ‖ τῆς om A ‖ [10] αὐτοὺς CD: cf 133, 11 ἀπολέσω F. S: cf 133, 8 ‖ [10–11] μοι ἔδ. C. TX. P ‖ [11] μοι om UY ‖ ἐν om S: cf Γ ‖ ἐν - καὶ αὐτ.] ἐκδαρθέντα τῶ πυρὶ τοῦτον παραδοῦναι ὡς αὔτως δὲ P ‖ ἐκδαρθέντα (D). TX. UY. R ‖ [11–12] κ. α. - ἀγ. α.] al ſ [12] μ. α.] σὺν αὐτῶ (R) (cf 146, 11) om (CD) ‖ τ. ἀγ. α.] τὸν καὶ α. ἀγαγότα P

[13] πάντα] τὰ ἐμὰ add H ‖ τὴν] τε add H ‖ [14–15] διὰ - ληφθ.] περὶ σοῦ ἀθυμήσας ἐν τῶ ἀνδρὶ ἐκείνω H ‖ [14] θλ.] λύπην B: cf P ‖ [15] ἰδοὺ om BZ: cf 6 et 13 ‖ [16] ὑπέξελθε H: cf 7 ‖ τῶ μάγω (πλάνω H) ἐκείνω BH ‖ βασ. om BZ: cf Δ ‖ [17] εἶπεν] λέγει ἐν θυμῶ H: cf 132, 20 ‖ ἐνεθ.] ἀδελφέ μου add H ‖ ἐν om BZ: cf Δ ‖ ἐκδέρτους π. α. κατ. Z ‖ κατ. α. H ‖ ἐκδάρτους B: scr ἐκδεδαρμένους? cf 1

22 *Καὶ ὡς ὡμίλουν, ἐξῆλθεν ἡ ψυχὴ Γὰδ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπένθει τὸν Γὰδ σφόδρα, πάνυ γὰρ* 209 T *ἠγάπα αὐτόν, καὶ προσέταξεν εἰς βασιλικὴν ἐσθῆτα καὶ πολύτιμον κηδευθῆναι αὐτόν. τούτων δὲ γενομένων τὴν ψυχὴν Γὰδ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ βασιλέως ἄγγελοι παραλαβόντες εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνήγαγον, ὑποδεικνύοντες αὐτῷ τοὺς ἐκεῖ τόπους* 37 Th *καὶ οἰκήσεις, ἐξετάζοντες αὐτόν· Εἰς ποῖον τόπον βούλει οἰκῆσαι; Ὅτε δὲ ἤγγισαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου, ἣν ἔκτισεν τῷ βασιλεῖ, ἰδὼν αὐτὴν ὁ Γὰδ εἶπεν τοῖς ἀγγέλοις· Δέομαι ὑμῶν κύριοί μου, εἰς ἕνα τῶν κατώγεων οἴκων τούτων συγχωρήσατέ μοι οἰκῆσαι. Οἱ δὲ ἔφησαν αὐτῷ·*

---

22 *Ὁ δὲ ἀπέδωκεν παρ' αὐτὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπένθει τὸν ἴδιον ἀδελφόν, καὶ ἐβούλετο ἐν πολυτίμῳ πορφύρᾳ κατατεθῆναι αὐτόν. οἱ δὲ ἄγγελοι παραλαβόντες τὴν ψυχὴν τοῦ Γεθὰν ἀπήγαγον ἐν τῷ παραδείσῳ, δεικνύντες αὐτῇ τοὺς ἐκεῖσε τόπους καὶ οἰκήσεις καὶ ὅσα ἀγαθὰ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. καὶ ὅτε ἦλθεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Θωμᾶ ἐπερώτησαν αὐτὸν οἱ ἄγγελοι· Ποῦ βούλει οἰκῆσαι; Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Δέομαι ὑμῶν κύριοί μου, εἰς ἓν τῶν*

[16] cf Cor 1, 2, 9

---

[2] *αὐτοῦ*] *τοῦ βασιλέως CD. FTX. PY. S* ‖ *ἐπένθησεν A: cf Γ* ‖ *τ. Γ.*] *τ. ἴδιον ἀδελφὸν T* (*cf Γ*) *γὰδ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ R αὐτὸν S om F* ‖ [3] *αὐτ. ἠγ. CD. FX. PUY* ‖ *προσ.*] uoluit ſ (*cf Γ*) ‖ *εἰς om S* ‖ *β.-πολ.*] sepulcrum splendidum ſ labro purpureo p ‖ *πολυτίμητον U* ‖ [4] *κ. α.*] *ἐνδυθῆναι αὐτὸν καὶ κηδευθῆναι S* ‖ *γινομένων D. TX. P* ‖ *ψ.*] *τοῦ add P* ‖ [5–6] *ἀπήγαγον ε. τ. ο. S* ‖ [6] *ὑποδεικνῦντες D. S* ‖ *αὐτὸν A. Y* ‖ *ἐκεῖσε T. S: cf Γ* ‖ [7] *καὶ*] *τὰς add D. X. R. S: cf H* ‖ *οἰκίας S καὶ add CD* ‖ *ἐξ. α.*] *λέγοντες S* ‖ [7–8] *βούλῃ οἰκ. τ. S* ‖ [7] *βούλεται CD* (*cf BH*) *βουληθεὶ U om X* ‖ [8] *ἤγγισεν CD. F* ‖ *οἰκ.*] palatium ſ *τοῦ θαύματος add S* ‖ [9] *ἰδ.-Γὰδ om U* ‖ *ὁ om S* ‖ *Γ.*] *ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως add S* (ſ) ‖ *λέγει S* ‖ [10] *καταγέων U: cf Γ* ‖ [11] *οἴκ. τ.*] *τοῦ οἴκου τούτου P* ‖ *οἴκ. om U. R. S* ‖ *με U: cf 136, 4; 154, 13; c 75 e; 91 e; 130 e; 150 i; 151 i; 165 m; 167 i; et 93 m; 102 e; (138 i; 150 i) 168 e* ‖ *εἶπον S*

[12] *ὁ δὲ-ψ. α.*] *καὶ π. α. ἔκπληκτος γενάμενος ἀπέπνευσεν H* ‖ *π. α. ἀπ. B* ‖ [13] *ἐσκέπτετο H* ‖ *εἰς Z om B* ‖ *πολύτιμον* (*κενουργίαν Z: l καινουργῆ?*) *πορφύραν BZ* ‖ [14] *α. καταθῆναι B* ‖ *καταθέσθαι H* ‖ *παραλαβῶτες H λαβόντες BZ* ‖ [15] *τ. Γ.*] *αὐτοῦ BZ* ‖ *εἰσήγαγον H* ‖ *δεικνύοντες Z: cf Δ* ‖ [16] *ἐκεῖ B: cf Δ* ‖ *καὶ prius*] *τὰς add H: cf Δ* ‖ [16–17] *ὁ θ. τ. ἀγ. ἡτ. B* ‖ [18] *ἐπηρώτησαν B: cf 130, 16* ‖ *π. β. ο.*] *τὸ* (*om B*) *ποῦ βούλεται BH: cf CD* ‖ *τὴν οἴκησιν ποιῆσαι BZ* ‖ [19] *κ. ἀπ. ε.*] *ὁ δὲ* (*add al*) *ἀπεκρίθη H*

Οὐ δύνασαι οἰκῆσαι ἐν ταύτῃ τῇ οἰκοδομῇ. Ὁ δὲ εἶπεν· Διὰ τί; Λέγουσιν αὐτῷ· Τοῦτο τὸ παλάτιον ἐκεῖνό ἐστιν ὃ οἰκοδόμησεν ὁ χριστιανὸς ἐκεῖνος τῷ ἀδελφῷ σου. Ὁ δὲ εἶπεν· 164 W Δέομαι ὑμῶν κύριοί μου, συγχωρήσατέ μοι ἀπελθεῖν πρὸς τὸν ἀδελφόν μου, ἵνα ἀγοράσω παρ' αὐτοῦ τὸ παλάτιον τοῦτο· οὐ γὰρ οἶδεν ὁ ἀδελφός μου ὁποῖόν ἐστιν, καὶ πιπράσκει μοι αὐτό.

23 Τότε οἱ ἄγγελοι ἀφῆκαν τὴν ψυχὴν τοῦ Γάδ· καὶ ἐν τῷ ἐνδύειν αὐτοὺς αὐτὸν τὴν ἐντάφιον στολὴν ἐπεισῆλθεν αὐτῷ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· καὶ ἔλεγεν τοῖς περὶ αὐτὸν ἑστῶσιν· Καλέσατέ μοι τὸν ἀδελφόν μου, ἵνα αἰτήσωμαι παρ' αὐτοῦ 38 Tb μίαν αἴτησιν. Εὐθέως οὖν εὐηγγελίσαντο τῷ βασιλεῖ αὐτῶν

κατωγείων τούτων ἐάσατέ με οἰκῆσαι. Καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ ἄγγελοι· Οὐ δύνασαι, διότι τοῦ ἀδελφοῦ σού ἐστιν ὃ οἰκοδόμησεν ὁ χριστιανὸς ἐκεῖνος. Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ἐκεῖνος λέγων· Δέομαι ὑμῶν κύριοί μου συγχωρήσατέ μοι ἀπελθεῖν εἰς αὐτόν, ἵνα ἀγοράσω αὐτὰ παρ' αὐτοῦ· οὐ γὰρ οἶδεν αὐτὰ ὁ ἀδελφός μου.

23 Καὶ ἀφῆκαν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ οἱ ἄγγελοι. ἐν δὲ τῷ ἐνδιδύσκειν αὐτὸν τὴν ἐντάφιον στολὴν εἰσῆλθεν εἰς τὸ σκήνωμα αὐτοῦ καὶ ἀναστὰς λέγει τοῖς περὶ αὐτόν· Φέρετέ μοι τὸν ἀδελφόν μου. Οἱ δὲ ἐν σπουδῇ εὐηγγελίσαντο αὐτῷ ὅτι Ὁ

---

1 ταύτῃ] αὐτῇ F. P | λέγει S || 2 αὐτῷ] οἱ τοῦ φωτὸς ἄγγελοι add S | ἐκεῖνο] τοῦ ἀδελφοῦ σου S | ᾠκοδόμησεν CD. TX. P. (R). S: cf 128, 5 | 3 τ. ἀ. σ.] ὁ κατεχόμενος ἐν τῇ φρουρᾷ τῇ ςφυλακῆς δέσμιος S || ἀδελφός Α λέγει S || 4 μοι] με D. P: cf 16; 135, 11 || 6 εἶδεν X: recte? uidit ſ || ὁπ. ἐ. om ſ (cf Γ) | 8–9 ἐν τῷ om Α || 9 αὐτὸν αὐτοὺς P αὐτὸν αὐτοῖς U | αὐτοὺς om R. S || εἰσῆλθεν Α ὑπεισῆλθεν S ἐπῆλθεν X: cf c 160 c || 10 λέγει S | π. α. ἑ.] παρεστῶσιν αὐτῷ CD (ſ?) | 11 μοι] με Α | 12 αἴτ. μ. R. S δέησιν μ. CD. FTX. PUY | αὐτῶν om F. P. R. S: del?

13 κατογέων B: cf Δ || μεῖναι B(Z) || κ. ε.] εἴπων οὖν H || 14 δύνῃ BZ | ἐπεὶ Z ἐπειδὴ B || εἰσὶν ἃ H || 15 καὶ - λέγ.] ὁ δὲ (add al) ἐδυσώπει H | α. ἐκ. om B: del? || 16 δεόμενος αὐτοῖς H || μου om B || μοι] με B μου H: cf 4 || εἰς α. om BZ || scr πρὸς? cf Δ || 17 ὅπως H || αὐτὰ prius] αὐτῷ H αὐτὸ B || 17–18 οὐ - μου] al H || 17 αὐτὰ alt] αὐτῷ B || 19 καὶ - ἀγγ.] al et plura H || 19–20 ἐν - στολ.] καὶ BZ || 20–21 εἰσ. - α. καὶ om H || 20 εἰσελθοῦσα B || σῶμα (om αὐτ.) B || 21 ἀνακαθίσας H || τ. π. α. om H ἀπελθόντες add BZ ταχέως add BH || 21–137,11 φέρ. - ἀν.] εὐαγγελίσασθαι τῷ ἀδελφῷ μου Z || 22 μου] ἵνα αἰτήσομαι παρ' αὐτοῦ αἴτιμα add B: cf Δ οἱ - σπ.] καὶ ἀπελθόντες B || 22–137,11 ὅτι - ἀν.] περὶ τοῦ ἀδελφοῦ B

λέγοντες ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἀνέζησεν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκπη- 210 T
δήσας σὺν πλήθει πολλῷ ἤρχετο πρὸς τὸν ἴδιον ἀδελφόν, καὶ
εἰσελθὼν ἔστη πρὸς τὴν κλίνην αὐτοῦ ὥσπερ ἔκπλη|κτος, μὴ 18 B
δυνάμενος λαλῆσαι αὐτῷ. εἶπεν δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Οἶδα καὶ
πέπεισμαι ἀδελφὲ ὅτι εἴ τις ᾔτησέν σε τὸ ἥμισυ τῆς βασιλείας
σου, δέδωκας ἂν ὑπὲρ ἐμοῦ· διὸ ἀξιῶ σε παρασχεῖν μοι χάριτα
μίαν ἣν αἰτοῦμαί σε ἵνα πωλήσῃς μοι ὃ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ.
Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποκριθεὶς εἶπεν· Καὶ τί ἐστιν ὃ αἰτεῖς με πωλῆ-
σαί σοι; Ὁ δὲ ἔφη· Ὅρκῳ με πεῖσον ὅτι μοι παρέχεις. Καὶ ὤμο-
σεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ὅτι Ἓν τῶν ὑπαρχόντων μοι εἴ τι ἐὰν αἰτήσῃ

ἀδελφός σου ἀνέζησεν. Κἀκεῖνος δρομαῖος ἐκπηδήσας μετὰ τοῦ ἰδίου στρατοῦ ἐλθὼν κατεφίλει αὐτόν. Ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· Οἶδα ἀδελφὲ ὅτι εἴ τι ᾐτησάμην σε ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας σου ἔδωκάς μοι καὶ οὐ παρεῖδές μέ ποτε. Τότε λέγει αὐτῷ· Ὅρκῳ με πεῖσον. Καὶ ὤμοσεν αὐτὸν ὅτι Ἐάν με αἰτήσῃς ἕως τῆς κεφαλῆς μου, οὐ μή σε παρέλθω. Κἀκεῖνος ἔφη· Τὸ πα-

[5] cf Marc 6, 23 || [10] cf Marc 6, 22

---

[1] ὅτι om S || ἀν.] καὶ καλεῖ σε add S || [2] σ. π. π.] ἐν σπουδῇ πολλῇ S | ἔρχεται P. S ἦλθε R || [3] εἱστήκει CD. TX. PUY. R. S || πρὸς] τὸν ἴδιον ἀδελφὸν εἰς add S || ὥσπερ om S || [4] δὲ] αὐτῷ add S || [5] ἀδ. om F: cf Z | εἴ] ἐὰν S || τις] ἂν add R || αἰτήσηται S || σοι F. U. R || [6] δεδώκεις TX. PUY. R δίδως S || ἂν om S αὐτὸ add D. S || διὸ] καὶ add U | σοι T. R || χάριταν A. P αἴτησιν S om ʃ || [7] ἣν - σοῦ] scr ὃ αἰτ. σε ἵνα πωλ. μοι? cf praef || ἣν α. σε om S ʃ: del? || σε] σοι A. TX | ἵ. π. μ. om S || ποιήσῃς A: cf 8 || μοι om Y. R | ὃ - σοῦ] πρᾶγμα ἓν D id in quo elaborasti ʃ om A. S | σοῦ] σοί C || [8] ἀποκρ. om S ʃ || θέλεις S || με π. σοι] αἰτῆσαι με S ποιῆσαί με Thilo || με om A || ποιῆσαι A: cf 7 || [9] ὁ δὲ ἔφη om P || ὅρκῳ - παρ.] iura mihi ʃ || ὅρκον A. X | με] μοι X | ποίησον A. X πίστωσον CD. T. R πληροφόρησον S: cf Γ | παρ. μοι RS οὐ παρακούσεις μοι P αὐτῷ add R ὃ αἰτοῦμαι add S || [10] ἐν A ἐκ F. R. S (recte ut uid) om CD || τοῖς ὑπάρχουσιν A || μου F: cf c 62 m || εἴ τι] ὃ A: cf 122, 13; c 93 m; 99 m || ἂν D. FTX. PU. R. S || αἰτήσῃς CD. F. P(U)Y. R. (S): cf 5; 7; al

[11–12] κἀκ. - κατ.] ὁ δὲ ἀκούσας χαρᾶς πλησθεὶς ἦλθεν καταφιλῶν (B)Z || [12–13] ἀδ. οἶδα B || [13] ἀδ. om Z: cf F || εἴ - σε] ὅσα σοι ᾔτησ. Z ἐὰν αἰτισάμην B || ἕως - σου om H || [14] ἔδ. μοι καὶ om BH: cf Δ || οὐ] μὴ Z | με παρίδῃς Z || παρῆλθες H || μέ om H || [14–15] τότε - πεῖσον post παρέλθω (16) B || τότε - αὐτὸν] ὁ δὲ ἔφη μεθ' ὅρκον H || [15] κ. ὤ. α.] ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ἀδελφέ μου B || scr αὐτῷ? || ὅτι om BZ: del? || [15–16] ἐάν - παρ. om Z || [15] με α.] ἔστιν B || [16] κ. ἔ.] καὶ πισθεὶς τότε εἶπεν BZ || [16]–138,[13] ἀδ. τὸ π. BZ

δίδωμί σοι. Καὶ λέγει αὐτῷ· Τὸ παλάτιον ἐκεῖνο τὸ ἐν τοῖς
οὐρανοῖς ἔχεις πώλησόν μοι. Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπεν· Ἐμοὶ
παλάτιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς πόθεν ὑπάρχει; Ὁ δὲ ἔφη· Ἐκεῖνο
ὃ οἰκοδόμησέν σοι ἐκεῖνος ὁ χριστιανὸς ὁ ὢν νῦν ἐν τῷ δεσμω-
τηρίῳ, ὃν ἤγαγέν σοι ὁ ἔμπορος ἀγοράσας παρὰ Ἰησοῦ τινος·
39 Th τὸν δοῦλον λέγω ἐκεῖνον τὸν Ἑβραῖον, ὃν ἐβούλου κολάσαι ὡς
ἐπίθεσίν τινα παρ' αὐτοῦ παθών, ἐφ' ὃν κἀγὼ λυπηθεὶς ἀπέ-
θανον καὶ ἀνέζησα νῦν.

24 Τότε ὁ βασιλεὺς εἰς ἐπίστασιν ἐλθὼν συνῆκεν περὶ
τῶν διαφερόντων αὐτῷ καὶ μελλόντων αἰωνίων ἀγαθῶν, καὶ
εἶπεν· Ἐκεῖνο τὸ παλάτιον πωλῆσαί σοι οὐ δύναμαι, εὔχομαι
δὲ εἰσελθεῖν εἰς αὐτὸ καὶ οἰκῆσαι καὶ καταξιωθῆναι τῶν
211 T οἰκητόρων αὐτοῦ· σὺ δὲ ἀληθῶς εἰ βούλει πρίασθαι τοιοῦτον
παλάτιον, ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ζῇ καὶ κτίζει σοι ἐκείνου βέλτιον.

λάτιον ἀδελφὲ ὃ ἔχεις ἐν τοῖς οὐρανοῖς πώλησόν μοι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Ἐμοὶ παλάτιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς πόθεν ὑπάρχει; Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ναὶ ἀδελφέ, ὃ ᾠκοδόμησέν σοι ἐν ἀληθείᾳ ὁ Θωμᾶς.

24 Τότε ὁ βασιλεὺς περιχαρὴς γενάμενος λέγει· Ἐκεῖνο τὸ παλάτιον πωλῆσαι οὐ δύναμαι· ἀόρατον γάρ ἐστιν· ἀλλ' εὔχομαι κἀγὼ ἐπιτυχεῖν αὐτοῦ. ἔχομεν δὲ τὸν οἰκοδόμον καὶ κτίζει

---

[1] δώσω A: cf 123, 1 | καὶ] τότε CD. FT. PUY. R. S: cf Γ | αὐτῷ om CD. X. PUY γὰρ add F || ἐκ. om X: cf Γ || τὸ] ὃ D. FTX. P. R recte: cf Γ || [2] οὐρ.] ὃ add C | καὶ ὁ] ὁ δὲ S || λέγει S (ſ) || ἐμὸν CD. T. PY || [3] π. ὑ.] quis dedit? ſ || ὃ δὲ ἔ. om UY || [4] σοι ᾠκοδόμησεν S || ᾠκοδόμησέν C. FTX. R: cf 128, 5 || ὁ χρ. ἐκ. D. T. P. R. S | ἐκ. om C ſ | [4–8] ὁ ὢν - νῦν om ſ || [5] σοι om S ἀββάνης add D. (R). S || [5–8] ἀγ. - νῦν om S | [5] ἀγ.] αὐτὸν add P | τιν. ἰησ. D. P || Ἰ. om C || [6] ὃν] καὶ add P: cf c 117m || κολ. ἐβ. P || [9–10] εἰς - ἀγ. καὶ om ſ || [9] ε. ἐ. ἐ. om S | ἐπιστασίαν A (cf 134, 3) ἔκστασιν X. P || [10] τῶν - ἀγ.] τοῦ ἀποστόλου S | καὶ prius om CD. X || μελλ. om CD | [11] σε A. R || [12] δὲ] καὶ δέομαι add S (ſ) (cf 139, 4) a deo add ſ || οἰκ.] accipere ſ || [13] αὐτοῦ ⟨γενέσθαι⟩? (ſ?) cf 139, 6 | ἀλ. (ſ) om P. S | πριάσασθαι R. S | τοιοῦτο Thilo | [14] ζῇ om CD ſ: cf Γ || καὶ om ſ || ἐκ.] meo ſ

[15] μοι] αὐτὸ add BZ || [15–16] καὶ - βασ.] ὁ δὲ εἶπεν B(H) || [16] κἀμοὶ H καὶ ἐμοὶ B || τοῖς om B || ποῦ BH: cf Δ || [17] κ. ε. α.] ὁ δὲ πάλιν H | αὐτῷ om B || [17–18] ναὶ - Θ. om Z || ναὶ ἀδ. om B || [17] ὅπερ οἰκοδόμησέν B | ἐν ἀλ. om B || [18] Θ.] ὁ χριστιανὸς ἐκεῖνος B (cf Δ et 136,15) || [19] τότε - λ.] καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀδελφὲ B al Zz || [19–21] ἐκ. - ἐπιτ.] al H || [19–20] τὸ π. om B || [21] κ.] κἂν ἐγὼ B || αὐτῷ BZ || ἔστιν δὲ καὶ ὁ οικωδόμος H

Καὶ εὐθέως πέμψας ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου τὸν ἀπό- 40 Th
στολον καὶ τὸν ἔμπορον τὸν ἐγκλεισθέντα σὺν αὐτῷ, λέγων·
Δέομαί σου ὡς ἄνθρωπος δεόμενος τοῦ διακόνου τοῦ θεοῦ 165 W
ἵνα εὔξῃ ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ δεηθῇς ἐκείνου οὗ διάκονος ὑπάρχεις
ἵνα μοι ἀφήσῃ καὶ παρίδῃ ἃ εἰς σὲ διεπραξάμην ἢ καὶ ἐνε-
θυμήθην διαπράξασθαι, καὶ ἄξιόν με γενέσθαι οἰκήτορα
ἐκείνης τῆς οἰκήσεως ἥσπερ ἐγὼ μὲν οὐδὲν ἔκαμον, σὺ δέ μοι
ἔκτισας μόνος καμών, συνεργούσης σοι τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ
σου, καὶ ἵνα γένωμαι ὑπηρέτης κἀγὼ καὶ δουλεύσω τῷ θεῷ
τούτῳ ᾧ σὺ κηρύττεις. Καὶ ὁ ἀδελφὸς δὲ αὐτοῦ προσπεσὼν
τῷ ἀποστόλῳ ἔλεγεν· Δέομαί σου καὶ | ἱκετεύω ἔμπροσθεν τοῦ 19 B
θεοῦ σου ἵνα ἄξιος γένωμαι τῆς τούτου διακονίας καὶ ὑπη-
ρεσίας, καὶ κληρωθῶ ἄξιος γενέσθαι τῶν ὀφθέντων μοι ὑπὸ
τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.

σοι. Καὶ πέμψας ἐν πολλῇ σπουδῇ ἐξέβαλον τὸν Θωμᾶν. Καὶ λέγει αὐτῷ· Συγχώρησον δοῦλε τοῦ θεοῦ εἴ τι ἐν ἀγνοίᾳ ἐπράξαμεν εἰς σέ, καὶ ποίησον ἡμᾶς κοινωνοὺς γενέσθαι τῆς βασιλείας ἐκείνου οὗ κηρύσσεις·

[1] *ἀποστείλας P* ‖ *ἐκ - ἀπόστ.] αὐτὸν ἐκ τ. δ. P* ‖ *ἐκ τ. δ. om* ʃ: *cf Γ* ‖ [2] *ἔμπ. - αὐτῷ] συγκλεισθέντα μετ' αὐτοῦ ἔμπ. P* ‖ *τ. ἐγκλ. om R. S* ‖ *μετ' αὐτοῦ X (cf 146, 11) om S* ‖ *λέγ.] καὶ λέγει τῷ ἀποστόλῳ S* ‖ [3–4] *ὡς - ἐμοῦ] διάκονε τοῦ θεοῦ ὡς ἄνθρωπον πταίσαντα συγχωρήσῃς με P* ‖ [3] *τ. δ. om T. S* ‖ *τ. θ. om T* ‖ [4] *ἐκ.]* a deo ʃ ‖ *οὗ] καὶ ὡς εἶπον add P: cf 119, 12* ‖ *ὑπ.] οἶδας τυγχάνειν P: cf 128, 7; sed c 53 i; 64 e; 65 m; 66 i; m (ter); al P solus* ‖ [5] *ἀφήσει suspic Thilo ad c 40 e: cf c 167 i et 114, 3* ‖ [5–6] *ἢ - διαπρ. om D. S* ʃ: *del??* ‖ [5] *ἢ] εἰ A om C. FTX. PUY. R* ‖ [6] *ἀξίωσον F: cf 138, 12* ‖ *με] ποίησον add X: cf Γ et 138, 12* ‖ *γεν.]* faciat ʃ *ποιήσῃ add D* ‖ *οἰκήτορα om S* ‖ [7–9] *ἥσπερ - θ. σου]* quod aedificasti mihi ʃ ‖ [7] *οὐδὲν ἐγ. μ. P* ‖ [7–10] *σὺ - κηρ.] om S* ‖ [9] *κ. δ. om* ʃ: *cf 149, 18* ‖ [10] *ὃν PUY* ‖ *ὁ - αὐτ.] ὁ τοῦ βασιλέως ἀδ. P* ‖ *δὲ om CD. F(TX). S* ‖ [11] *λέγει S* ‖ *σου om P* ‖ *καὶ]* ego quoque ʃ: *cf 141, 19* ‖ [11–12] *ἔ. τ. σοῦ θ. ἱκ. P* ‖ [12] *σου om CD. F(TX)* ‖ *τούτου] τοιαύτης S* ‖ *κ. ὑπ. om S* ʃ: *149, 18* ‖ [13] *ἄξ. γ. om S* ʃ ‖ *ὀφθ.] ὑποδειχθέντων coni Thilo: cf Mt 237, 3* ‖ [14] *αὐτοῦ om S* ʃ

[15] *ἐν π. σπ. om BZ: cf Δ* ‖ [15–16] *ἐξ. - λέγει] ἤγαγον τὸν Θωμᾶν καὶ λέγουσιν H* ‖ [15] *ἐξέβαλεν B ἤγαγον H: scr ἐξήγαγεν? cf Δ* ‖ *Θ] ἐκ τῆς φυλακῆς add Z: cf Δ* ʃ ‖ [16] *λέγουσιν H* ‖ *συγχ.] λέγοντες add H ἡμῖν add B μοι add Z* ‖ *δ. τ. θ. om BZ: cf Δ* ‖ *εἴ τι] ὅτι Z* ‖ [16–17] *ἐν - σέ] ἐπλημμελήσαμεν εἰς σὲ ἐν ἀγν. (BZ)* ‖ [17] *τ. βασ. om B* ‖ [17–18] *βασ. - κηρ.] αὐτοῦ βασ. Z*

25 Ὁ δὲ ἀπόστολος χαρᾶς ληφθεὶς εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαί
σοι κύριε Ἰησοῦ ὅτι ἀπεκάλυψάς σου τὴν ἀλήθειαν ἐν τοῖς
ἀνθρώποις τούτοις· σὺ γὰρ εἶ μόνος θεὸς τῆς ἀληθείας, καὶ
οὐχ ἕτερος· καὶ σὺ εἶ ὁ τὰ πάντα εἰδὼς τὰ τοῖς πολλοῖς
212 T ἄγνωστα· σὺ εἶ κύριε ὁ ἐν πᾶσι εὐσπλαγχνία καὶ φειδὼ
ποιούμενος τοὺς ἀνθρώπους· οἱ γὰρ ἄνθρωποι διὰ τὴν πλάνην
τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς παρεῖδάν σε, σὺ δὲ οὐ παρεῖδες αὐτούς.
καὶ νῦν αἰτουμένου μου καὶ ἱκετεύοντός σε δέξαι τὸν βασιλέα
καὶ τὸν τούτου ἀδελφόν, καὶ κατάμειξον αὐτοὺς εἰς τὴν σὴν
41 Th ποίμνην, καθαρίσας αὐτοὺς τῷ σῷ λουτρῷ καὶ ἀλείψας αὐτοὺς
τῷ σῷ ἐλαίῳ ἀπὸ τῆς περιεχούσης αὐτοὺς πλάνης· φύλαξον
δὲ αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τῶν λύκων, φέρων αὐτοὺς ἐν τοῖς σοῖς
λειμῶσι· πότισον δὲ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἀμβροσιώδους σου πηγῆς
τῆς μὴ τεθολωμένης μήτε ληγούσης· δέονται γάρ σου καὶ
ἱκετεύουσιν καὶ βούλονται ὑπηρέται καὶ διάκονοί σου γενέσθαι,
καὶ ἕνεκεν τούτου εὐδοκοῦσιν καὶ διωχθῆναι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν

---

25. 26. 27 καὶ δὸς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τῆς κλήσεως αὐτοῦ. Καὶ ὁ ἀπόστολος κατηχήσας ἐβάπτισεν αὐτοὺς τῷ λουτρῷ τῆς

[1] cf Matth 11, 25

---

[1] *χ. λ. om* ſ ‖ *χαρᾷ CD. X. UY. R* (*scr χαρᾷ?*) *μεγάλης add P* ‖ *πλησθεὶς P. S* ‖ [2] *Ἰ.*] *χριστὲ add D. R. S* (ſ) ‖ [2–3] *ὅτι - γὰρ*] qui ſ [2] *ἀπεκάλυψά S* ‖ [3] *μόνος*] *ὁ add D. T. PUY. R* ‖ *τ. ἀλ. om S* ‖ [4] *οὐκ A X* ‖ *τὰ π. om* ſ ‖ [4–7] *τὰ τ. - αὐτούς*] *καὶ οὐκ ἔστιν πλήν σου S* ‖ [4] *εἰδ.*] *οἶδας A* ‖ *τὰ*] *καὶ add P* ‖ *τοῖς π.*] homini ſ ‖ [5–6] *ὁ ἐν - ἀνθρώπους*] cuius misericordia est super hominibus quos tu uoluisti et fecisti ſ ‖ [5] *πᾶσιν C* (*recte*) *πάσῃ A. TX. PU(Y?)* ‖ [5–6] *τοῖς ἀνθρώποις ε. κ. φ. ποι. D* ‖ [5] *εὐσπλαγχνίαν CD. U recte* ‖ *καὶ om FX. P. R* ‖ [5–6] *τοῖς ἀνθρώποις φειδοποιούμενος P* ‖ *φ. π.*] *φιδοποιούμενος A* (*X. R*) *φειδόμενος F* ‖ [6] *περιποιούμενος UY ἐν add C* ‖ *τοῖς ἀνθρώποις C. T* (*recte?*) *τῶν ἀνθρώπων F* ‖ [6–7] *διὰ - αὐτοῖς om* ſ ‖ [7] *παρεῖδον CD.* (*FTX*). *PU(Y). R* ‖ [8] *κ. ν. - σε om* ſ ‖ [9] *σὴν om A* ‖ [10] *τ. σ. λ. om* ſ ‖ [11] *τ. σ. ἐ. om* ſ ‖ *ἐλέῳ T. Y om* (*X*) ‖ *αὐτοῖς A. R. S* ‖ *πλ.*] sorde ſ ‖ *post πλ. iterat κ. ἱ. - π. σου* (*141, 6 - 9*) *R* ‖ [11]–141,[9] *φύλ. - σου om S*

Δ = A. Φ (*Φ = CD. FTX. PUY. R*) [12] *κ. ἀ. τ. λ. om A* ‖ *φ.*] pasce ſ *scr νέμων??* ‖ *σοῦ* (*C?*) *P om A* ‖ [14] *μήτε θολουμενης* (*D*) *recte* (*et ipse conieceram*): *cf 157, 6* ‖ [15] *ὑπ. om CD* ‖ *σοι X om R: cf 146, 9; 150, 2; 152, 15; 155, 13; 15; c 68 e* (*bis*); *131 e; 150 i; 159 e* ‖ [16] *καὶ alt om D. R*

[17] *καὶ - αὐτοῦ om BZ* ‖ [18] *καὶ ὁ*] *ὁ δὲ B* ‖ *κατ.*] *λαβὼν Z λέγει κἀγὼ ὑμῖν συγχαίρω κοινωνοὺς γενέσθαι αὐτοῦ τῆς βασιλείας καὶ λαβὼν B* ‖ *ἐβ. α.*] *α. ἐφώτισε H ἐφώτησεν B* ‖ *αὐτ.*] *δόσας αὐτοῖς add B* ‖ *τὸ λουτρὸν BZ*

σου καὶ διὰ σὲ ὑπ' αὐτῶν μισηθῆναι καὶ ὑβρισθῆναι καὶ ἀποθανεῖν, ὡς καὶ σὺ ὑπὲρ ἡμῶν ταῦτα πάντα ἔπαθες, ἵνα ἡμᾶς περιποιήσῃ, κύριος ὢν καὶ ἀληθῶς ποιμὴν ἀγαθός. σὺ δὲ δὸς αὐτοῖς ἵνα ἔχωσιν ἐν σοὶ μόνῳ τὴν παρρησίαν καὶ τὴν παρὰ σοῦ βοήθειάν τε καὶ ἐλπίδα τῆς σωτηρίας αὐτῶν, ἧς ἐκδέχονται παρὰ σοῦ μόνου, καὶ ἵνα βεβαιωθῶσιν εἰς τὰ σὰ μυστήρια, καὶ δέξονται τῶν σῶν χαρισμάτων καὶ δομάτων τὰ τέλεια ἀγαθά, καὶ ἀνθήσουσιν ἐν τῇ σῇ διακονίᾳ, καὶ τελεσφορήσουσιν ἐν τῷ πατρί σου.

26 *Πάνυ οὖν διατεθέντες ἐν τῷ ἀποστόλῳ ὅ τε βασιλεὺς Γουνδαφόρος καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Γὰδ εἵποντο αὐτῷ μηδ' ὅλως ἀναχωροῦντες, καὶ αὐτοὶ ἐπαρκοῦντες τοῖς δεομένοις,* 166 W
πᾶσιν διδόντες καὶ ἀναπαύοντες πάντας· ἐδεήθησαν δὲ αὐτοῦ ἵνα καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ λόγου δέξωνται λοιπὸν καὶ αὐτοί, | 42 Th 213 T
λέγοντες αὐτῷ· Σχολαζουσῶν τῶν ψυχῶν ἡμῶν | καὶ προ- 20 B
θύμων ἡμῶν οντων περὶ τὸν θεόν, δὸς ἡμῖν τὴν σφραγῖδα· ἠκούσαμεν γάρ σου λέγοντος ὅτι ὁ θεὸς ὃν κηρύσσεις διὰ τῆς αὐτοῦ σφραγῖδος ἐπιγινώσκει τὰ ἴδια πρόβατα. Ὁ δὲ ἀπόστολος ἔφη αὐτοῖς· Καὶ χαίρω καὶ δέομαι ὑμῶν λαβεῖν τὴν σφραγῖδα ταύτην, καὶ κοινωνῆσαί μοι εἰς τὴν εὐχαριστίαν

χάριτος ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου

[1] cf Matth 10, 22 ‖ [3] cf Io 10, 14 ‖ [18] cf Io 10, 3; 14

[1–3] *κ. ὑβ. - ἀγ. om* ʃ ‖ [1] *κ. ὑβ. om P* ‖ [3] *περιποιήσῃς A. P* ‖ *ἀληθινὸς T. P* ‖ *ἀγ.] καὶ φιλάνθρωπος P* ‖ [4] *scr σχῶσιν (cf 6)?? cf 151, 20; c 104 e; 137 e; 155, 13* ‖ [3–9] *σὺ - σου] aliquanto breuiora* ʃ ‖ [7] *scr δέξωνται? cf 6; 8; 9; 114, 3* ‖ *χ. κ. δ] δωρημάτων κ. χ. P* ‖ *κ. δ. om supra (140, 11) R* ‖ *δογμάτων X δωμάτων U sup scr ρη Y δωρημάτων CD. R δωρεῶν F: cf c 53 e* ‖ [8] *τέλ] καὶ αἰώνια λέγω add P* ‖ *ἀγ.] σου add P* ‖ *ἀναθήσουσιν A ἀνθήσωσιν CD. T: cf 7* ‖ [8–9] *κ. ἐν τῷ σῷ τελεσφορήσουσι π. P* ‖ [9] *τελεσφορέσουσιν R τελεσφορήσωσιν CD. T supra (140, 11) R: cf 7*

Δ = A. Φ (Φ = CD. FTX. PUY. R. S) [10–11] *πάνυ - Γὰδ]* et laetabantur cum sacris carminibus et ʃ ‖ [10] *γοῦν S* ‖ *ἐν om S* ‖ [10–11] *βασ. Γ.] γουνδιαφόρος ὁ βασ. S* ‖ [11] *γουνταφόρ R* ‖ *ὁ τ. ἀδ. om A* ‖ [11–12] *εἵποντο - αὐτοὶ om S* ‖ [11] *εἰπόντος R εἶπον A. X: cf 158, 15* ‖ [12] *ὅλ.] ἐξ αὐτοῦ add X* ‖ [13] *πᾶσιν om S* ‖ *πάντας om A* ‖ *αὐτοῦ] τοῦ ἀποστόλου S* ‖ [14] *τ. λουτροῦ C. (X) (recte??? cf 140, 10; c 120 i; 132 i; Th cons A et Σ; Lipsius I p 332) om* ʃ: *del??* ‖ [14–16] *λοιπ. - σφρ. om S* ʃ ‖ [16] *ἡμῶν om P* ‖ [17–18] *ἠκ. - πρόβ. om S* ‖ [17] *ὃν] σὺ add R: cf 160, 1* ‖ *τῆς] τοιαύτης add P* ‖ [19] *καὶ prius]* ego quoque ʃ *(cf 139, 11) om Φ: del?? scr κἀγὼ??* ‖ *ὑμᾶς R* ‖ [19–20] *λ. - καὶ om* ʃ ‖ [20] *ταύτην om C. FX. PUY. R. S*

[21] *εἰς τὸ (add al) ὄνομα H* ‖ *τοῦ om ter B*

*ταύτην καὶ εὐλογίαν τοῦ κυρίου, καὶ τελειωθῆναι ἐν αὐτῇ·
οὗτος γάρ ἐστιν κύριος καὶ θεὸς πάντων. Ἰησοῦς Χριστὸς ὃν
κηρύσσω, καὶ αὐτὸς πατὴρ ἀληθείας, εἰς ὃν ὑμᾶς πιστεύειν
ἐδίδαξα. Καὶ ἐκέλευσεν προσενεγκεῖν αὐτοὺς ἔλαιον, ἵνα διὰ
τοῦ ἐλαίου δέξωνται τὴν σφραγῖδα. ἤνεγκαν οὖν τὸ ἔλαιον,
καὶ λύχνους ἀνῆψαν πολλούς· νὺξ γὰρ ἦν·*

27 *Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀπόστολος ἐσφράγισεν αὐτούς· ἀπε-
καλύφθη δὲ αὐτοῖς ὁ κύριος διὰ φωνῆς λέγων· Εἰρήνη ὑμῖν
ἀδελφοί. Οἱ δὲ φωνῆς μόνον ἤκουσαν αὐτοῦ, τὸ δὲ εἶδος
αὐτοῦ οὐκ εἶδον· οὐδέπω γὰρ ἦσαν δεξάμενοι τὸ ἐπισφράγισμα
τῆς σφραγῖδος. λαβὼν δὲ ὁ ἀπόστολος τὸ ἔλαιον καὶ κατα-
χέας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν καὶ ἀλείψας καὶ χρίσας αὐτοὺς
ἤρξατο λέγειν· Ἐλθὲ τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ τὸ ὑπὲρ
πᾶν ὄνομα· ἐλθὲ ἡ δύναμις τοῦ ὑψίστου καὶ ἡ εὐσπλαγχνία
ἡ τελεία· ἐλθὲ τὸ χάρισμα τὸ ὕψιστον· ἐλθὲ ἡ μήτηρ ἡ*
43 Th *εὔσπλαγχνος· ἐλθὲ ἡ κοινωνία τοῦ ἄρρενος· ἐλθὲ ἡ τὰ μυ-
στήρια ἀποκαλύπτουσα τὰ ἀπόκρυφα· ἐλθὲ ἡ μήτηρ τῶν ἑπτὰ
οἴκων, ἵνα ἡ ἀνάπαυσίς σου εἰς τὸν ὄγδοον οἶκον γένηται.*
214 Tj *ἐλθὲ ὁ πρεσβύτερος τῶν πέντε μελῶν, νοὸς ἐννοίας φρονήσεως*

πνεύματος· καὶ ἀναβάντες ἐκ τοῦ ὕδατος ἐφάνη αὐτοῖς ὁ

[8] cf Io 20, 19; 21; 26 ‖ [9] cf Act 9, 7 ‖ [13] cf Phil 2, 9

[1-2] *κ. τελ. - Χρ. om* ʃ ‖ [1] *ἐν α.] ἑαυτῷ P* ‖ *αὐτῷ CD. FTX. UY. R. S: recte??* ‖ [2-4] *οὗτος - ἐδίδ. om S* ‖ [3-4] *καὶ - ἐδ. om* ʃ ‖ [4-5] *προσ. - τὸ ἔλ.] al* ʃ ‖ [4] *προσενεχθῆναι S* ‖ *αὐτοῖς A. F (cf 116, 7) om S: del? cf c 140 m* ‖ [5] *λήψονται P: cf c 50 e; 51 e; al* ‖ *τὴν] ἐν χριστῷ add S* ‖ *τὸ om X: cf 4; 11* ‖ [6] *λυχνίας P* ‖ *πολλάς (α ex ου) P* ‖ [7] *καὶ - αὐτούς] al* ʃ *ὤφθη S* ‖ [9] *ἤκουον R* ‖ *αὐτοῦ om F. S* ‖ [10-11] *οὐδέπω - σφραγ. om S* ‖ *ἦσαν - σφ.]* baptizati erant ʃ ‖ *ἐπ. τ. σφ.] χρίσμα C: cf 19; 12; 143, 3* [11] *ὁ δὲ ἀπ. λ. S* ‖ *τὸ om A: cf 4; 5* ‖ *καὶ om S* ‖ *κατέχεεν S* ‖ [12] *κατὰ Φ* ‖ *ἀλ. κ. χρ. α. om* ʃ ‖ *αὐτοῖς et add τῷ ἁγίῳ μύρῳ S* ‖ [14] *ἡ δ. τ. ὑ.]* potestas gratiae quae es ex superno ʃ ‖ [14-143,4] *haud pauca uar* ʃ ‖ [14] *τοῦ] ἡ CD. FTX. PUY. S* ‖ *ὕψιστος C ὑψίστη D. FT. UY. S ὑψηλὴ P: cf 15* ‖ [14-15] *ἡ τελ. εὔσπ. (om alt ἡ) R* ‖ [15] *ἡ τελ. om S* ‖ *τὸ ὕψ. χ. (om alt τὸ) P* ‖ *τοῦ ὑψίστου Y τῶν ὑψίστων S: cf 14* ‖ [15-143,1] *ἐλθὲ ἡ μ. - λογ. om S* [15-16] *ἐλθὲ ἡ μ. - εὔσπλ. om* ʃ ‖ [16] *ab εὔσπλ. redit Q*

Δ = A. Φ (Φ = CD. FTX. PUY. QR. S) [16] *κ. τ. ἄ.]* particeps benedictionis ʃ: *cf Burkitt J of theol studies 1 (1900) p 288* ‖ *οἰκονομία A: cf c 50 i* ‖ *ἡ alt om CD* ‖ [18] *ἵνα - γέν.]* cuius requies erat in octaua domo ʃ: *cf Lipsius I p 312 Anz Zur Frage n d Ursp d Gnost (1897) p 37* ‖ *σοι CD* ‖ [19] *μελ.] αἰσθήσεων C: cf 10 - 11*

[20] *ἀναβ. - ὕδ.] ὅτε ἔλαβον τὴν χάριν H* ‖ *ἀν.] εὐθέως add B* ‖ *ἀπὸ B* ‖ *αὐτοῖς om H*

ἐνθυμήσεως λογισμοῦ, κοινώνησον μετὰ τούτων τῶν νεωτέρων· ἐλθὲ τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ καθάρισον τοὺς νεφροὺς αὐτῶν καὶ τὴν καρδίαν, καὶ ἐπισφράγισον αὐτοὺς εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος. Καὶ σφραγισθέντων αὐτῶν ὤφθη αὐτοῖς νεανίας λαμπάδα ἀνημμένην κατέχων, ὡς καὶ τοὺς λύχνους αὐτοὺς τῇ τοῦ φωτὸς αὐτῆς προσβολῇ ἀμαυρωθῆναι. καὶ ἐξελθὼν ἀφανὴς αὐτοῖς ἐγένετο. εἶπεν δὲ ὁ ἀπόστολος πρὸς τὸν κύριον· Ἀχώρητον ἡμῖν κύριε τὸ φῶς σού ἐστιν, καὶ οὐ δυνάμεθα φέρειν αὐτό· μεῖζον γάρ ἐστιν τῆς ἡμετέρας ὄψεως. Αὔγους δὲ γεναμένου καὶ διαφαύσαντος κλάσας ἄρτον κοινωνοὺς αὐτοὺς κατέστησεν τῆς εὐχαριστίας τοῦ Χριστοῦ. ἔχαιρον δὲ καὶ ἠγαλλιῶντο· πολλοὶ δὲ καὶ ἕτεροι πιστεύοντες προσετίθεντο καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ καταφύγιον τοῦ σωτῆρος.

167 W

21 B

28 Ὁ δὲ ἀπόστολος οὐκ ἐπαύετο κηρύσσων καὶ λέγων

σωτὴρ λέγων· ὥστε καὶ τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν θαυμάσαι· καὶ φῶς μέγα ἔλαμψεν αὐτοῖς.

28 Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς λέγων· Βλέπετε τὴν κλῆσιν

[2] cf psalm 25 (26), 2 ‖ [11] cf Matth 26, 26 ‖ [12] cf Matth 5, 12 ‖ [13] cf Act 5, 14

[1] ἐνθ.] om *A* ‖ τ. τ. ν.] τῶν δούλων σου τούτων *S* ‖ [2] αὐτ. τ. ν. *Y. S* ‖ [4] καὶ *primum om X. P* ‖ [5] νεανίσκος *S* ‖ ἀν.] ἅπτουσαν *S* καιομένην *A* ‖ ὃς *A* ‖ [6] αὐτοὺς] αὐτῶν *D. T. R. S* ‖ αὐτῆς] αὐτοὺς *Q om R. S* ‖ [7] ἐξελθόντων *D* (ʃ) ἀπ' αὐτῶν *add D* ‖ αὐτοῖς (ʃ) *om D. T* ‖ [7–12] εἶπεν - ἠγαλλ. *om S* ‖ [8] τὸν *om D. T* ‖ ἀχώριστον *FX.* (*R*) ‖ [9] ἐστιν *prius om A: del?* ‖ poteramus ʃ ‖ ἦν *A* est ʃ ‖ [10] γενομένου *CD. PY. Q om* (*X*) ‖ διαφαύ[σ]αντος *P* σ *in ras p* ‖ [11] κλ. ἄ. *om A* ‖ αὐτοὺς *om P* ‖ [12] κυρίου *Thilo* ‖ [13] πιστεύσαντες *CD* ‖ προσετίθοντο *CD.* (*T*). *R* (*cf 134, 5; 144, 7*) *om S* ‖ καὶ *om S* ‖ προσήρχοντο *S* ‖ [13–14] εἰς - σωτ.] καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου *S in quo iam sequitur martyrium: cf c 155*

Δ = A. Φ (*Φ = CD. FTX. PUY. QR*) [15] ἐπαύετο] περιερχόμενος τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας κηρύσσων καὶ διδάσκων ἕνα θεὸν καὶ βαπτίζων εἰς ὄνομα πατρὸς *et q s add dein deficit T*

[16] λέγων *om BH:* λέγων ⟨Εἰρήνη ὑμῖν ἀδελφοί⟩? *cf 142. S* ‖ [16–17] ὥστε - αὐτ.] καὶ φῶς περιέλαμψεν αὐτοὺς μέγα καὶ ὁ ἀπόστολος ἐθαύμασεν ἐν τῇ πίστει αὐτῶν *H: scr* κ. φ. μ. ἔλ. α. ὥστε κ. τ. ἀπ. Θ. θ.? ‖ [16] ὡς *B* ‖ καὶ *om B* ‖ Θ. *om B* ‖ [17] αὐτοῖς] ὑπὲρ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου *B* ‖ [18]–145,[21] παρ. - ἐξ.] στηρίξας αὐτοὺς ἐν τῇ πίστει (αὐτοῖς τὴν πίστιν *B*) τῇ ἑξῆς (τ. ἑ. *om B*) ἐπορεύθη (ἐξῆλθεν πορευθεὶς *B*) τὴν ὁδὸν αὐτοῦ *BZ*

αὐτοῖς· Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, παῖδες καὶ κόραι, νεανίσκοι καὶ παρθένοι, ἀκμαῖοι καὶ γηραλέοι, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, ἀπέχεσθε τῆς πορνείας καὶ τῆς πλεονεξίας καὶ τῆς ἐργασίας 44 Th τῆς γαστρός· ἐν γὰρ τούτοις τοῖς τρισὶν κεφαλαίοις γίνεται πᾶσα ἀνομία. ἡ γὰρ πορνεία πηροῖ τὸν νοῦν καὶ τοὺς τῆς 45 Th ψυχῆς ὀφθαλμοὺς σκοτίζει, καὶ ἐμπόδιον γίνεται τῆς τοῦ σώματος πολιτείας, εἰς ἀσθένειαν μετατιθεῖσα ὅλον τὸν ἄνθρωπον καὶ εἰς νόσον ἐμβάλλουσα ὅλον τὸ σῶμα. ἡ δὲ ἀπληστία εἰς φόβον καὶ αἰσχύνην καθίστησι τὴν ψυχήν, ἐντὸς τοῦ σώματος ὑπάρχουσα καὶ διαρπάζουσα τὰ ἀλλότρια καὶ ταύτην τὴν ὑποψίαν ἔχουσα, ἡ ἀποδιδοῦσα τὰ ἀλλότρια τοῖς δεσπόταις ἠσχύνθη. ἡ δὲ ἐργασία τῆς κοιλίας εἰς φροντίδας καὶ μερίμνας καὶ λύπας ἐμβάλλει τὴν ψυχήν, τοῦτο μεριμνῶσα μὴ ἄρα ἐνδεὴς αὐτῶν γένηται καὶ τῶν πόρρωθεν τούτων 215 T 168 W ὄντων θεαθῇ. ἐπὰν οὖν ἀπαλλαγῆτε τούτων, γίνεσθε ἀφρόντιδες καὶ ἄλυποι καὶ ἄφοβοι, καὶ παραμένει ὑμῖν ἐκεῖνο τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ σωτῆρος· Μὴ μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. Μνημονεύσατε κἀκείνου τοῦ λόγου τοῦ προειρημένου· Ἐμβλέψατε εἰς τοὺς κόρακας καὶ

ἡμῶν ἀδελφοί, ὁποίῳ ἐστρατεύθητε βασιλεῖ. βιώσατε οὖν τὸ λοιπὸν ἐν ταπεινοφροσύνῃ, ἐν φιλοξενίᾳ, ἐν ἀγάπῃ· οὐ γὰρ ὁ πλοῦτος ὑμᾶς ἤ τι τῶν ἐν τῷ βίῳ σώσει. ἡ γὰρ κρίσις ἀνή-

[3] cf Thess 1, 4, 3; 6 ‖ [17] Matth 6, 34 ‖ [18] Luc 12, 24 Matth 6, 26

Δ = A. Φ (Φ = CD. FX. PUY. QR) [2] οἵ τε δ. οἵ τε ἐλ. A om CD: cf 131, 8 ‖ [5] πυροῖ A ‖ τοῖς A ‖ [7] πολ.] graduum ſ: scr πορείας?? ‖ μετατεθεῖσα X. R μετατιθοῦσα A: cf 143, 13 ‖ [6–8] ἐμπ. - σῶμα] breuiora ſ ‖ [7–8] ὅλον - ἐμβ. om CD ‖ [9] ἐντὸς (ſ)] ἐν τοῖς A ‖ [10–12] καὶ τ. - ἠσχ. om C. F del Thilo Tischendorf ‖ [11] τὴν om A. D ‖ ἔχουσαν A ‖ ἡ] μὴ coni Thilo recte ut uid (ſ) ‖ [12] ἠσχ. om A: scr αἰσχυνθῇ? (ſ) item Lipsius I p 239 ‖ [13] κ. λ. om CD. X ſ ‖ [13–15] τοῦτο - θεαθῇ om C del Thilo Tischendorf ‖ [13] μεριμνοῦσα A. F μεριμνῶσαν X recte ut uid: cf Lipsius I p 239 ‖ [14] ἐνδεεῖς A ‖ αὐτ. om R ſ del Lipsius ‖ τῶν om P ‖ τούτ.] αὐτοῦ τῶν A αὐτῆς D fort recte (ſ) αὐτοῦ coni Thilo Lipsius ‖ [15] θε.] apprehendat ſ: scr θίγῃ?? δεηθῇ coni Thilo Tischendorf θηρατὴν Lipsius ‖ ἐπ. - γίν.] ex quo inde expediti estis, facti estis ſ ‖ οὖν] δὲ P ‖ τούτ. ἀπαλλαγῇ P ‖ ἀπαλλαγῇ A ‖ τούτου A ‖ [15–16] γίνεται ἀφρόντις καὶ ἄλυπος ὁ ἄνθρωπος καὶ ἄφοβος P ‖ [16] ὑμ. om P ‖ [18] μέριμνα R τὰ add X: ex eu Matth ‖ [19] τ. πρ.] quod uobis scriptum est ſ ‖ εἰρημένου D εἰπόντος C

[20] scr ὑμῶν?

ἀφίδετε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὔτε σπείρει οὔτε 46 Th
θερίζει οὔτε συνάγει εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ ὁ θεὸς οἰκονομεῖ
αὐτά· πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι; Ἀλλὰ προσδέξασθε
τὴν τούτου παρουσίαν, καὶ εἰς αὐτὸν τὰς ἐλπίδας ἔχετε, καὶ
πιστεύετε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ κριτὴς ζών-
των καὶ νεκρῶν, καὶ αὐτὸς ἀποδίδωσιν ἑνὶ ἑκάστῳ πρὸς τὰς
πράξεις αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ ἐλεύσει αὐτοῦ καὶ ἐπιφανείᾳ τῇ
ὑστέρᾳ οὐκ ἔχει τις λόγον ἀπολογίας, μέλλων παρ' αὐτοῦ κρί-
νεσθαι, ὡς μὴ ἀκούσας. οἱ γὰρ κήρυκες αὐτοῦ εἰς τὰ τέσ-
σαρα κλίματα τῆς οἰκουμένης κηρύσσουσιν. μετάγνωτε οὖν
καὶ πιστεύσατε τῇ ἐπαγγελίᾳ, καὶ δέξασθε ζυγὸν πρᾳότητος
καὶ φορτίον ἐλαφρόν, ἵνα ζήσητε καὶ μὴ ἀποθάνητε. ταῦτα
κτήσασθε, ταῦτα φυλάξατε· ἐξέλθετε ἀπὸ τοῦ | σκότους, ἵνα 22 B
τὸ φῶς ὑμᾶς προσδέξηται· ἔλθετε πρὸς τὸν ὄντως ἀγαθόν,
ἵνα παρ' αὐτοῦ τὴν χάριν δέξησθε, καὶ τὸ αὐτοῦ σημεῖον
ἐγκαταθήσεσθε ταῖς ὑμετέραις ψυχαῖς.

29 Ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ τινὲς τῶν παρεστώτων εἶπον αὐτῷ· Καιρός ἐστιν τοῦ τὸν χρεώστην ἀπολαβεῖν τὸ χρέος. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ὁ μὲν κύριος τοῦ χρέους ἀεὶ τὸ περισσὸν

λεος τῷ μὴ πράξαντι ἔλεος ἐπὶ τῆς γῆς. φεύγετε οὖν τὴν ὁδὸν τοῦ σκότους καὶ ἀκάρπου, ἥτις ἐστὶν πορνεία, πλεονεξία, γαστριμαργία· ἐν γὰρ τοῖς τρισὶ κεφαλαίοις ὁ νόμος πληροῦται ὅλος.

29. 30 Καὶ εἰπὼν αὐτοῖς ἅπαντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ἐξῆλθεν ἐν κυρίῳ.

[5] cf Act 10, 42 ‖ [6] cf Matth 16, 27 ‖ [11] cf Matth 11, 29; 30

[1] ἀφήδηται A ἀπίδετε C. R (recte? cf 154, 16) ἴδετε X. P om (D) ‖ σπείρουσιν X item q s: ex eu Matth ‖ [2] τὰς om CD. X. R: ex eu Matth ‖ [5] οὗτος] αὐτὸς CD. F ‖ ὁ om P. Q ‖ [6] ἑνὶ om P ‖ πρὸς] κατὰ X. Q: ex eu Matth ‖ [7] καὶ prius om C ∫: del?? cf 8 ‖ [8] οὐκ] non enim ∫: scr οὐ γὰρ?? cf 7 ‖ τις] οὐδεὶς CD. X. PUY. QR οὐδέ τις F ‖ αὐτῷ CD. FX. PUY. Q(R) ‖ [10] οὖν om A ‖ [11] πιστεύσητε A σπεύσατε U ‖ τὴν ἐπαγγελίαν A ‖ πραΰτητος CD. F(?)X. UY. Q: cf c 58 e; 85 i; cet ‖ [12] ἀποθανεῖτε A. (U?): cf 14; 15; 114, 3 ‖ [13] φυλάξασθε Thilo ‖ ἐξέλθατε A. FX. Q: cf 14 ‖ [14] προσδέξετε A: cf 114, 3 ‖ [14–15] ἔλθ. - δέξ. om A ‖ [14] ἐξέλθατε F: cf 13 ‖ [16] ἐγκαταθήσησθε C. (Y. QR) ἐγκατάθησθε D: recte?? cf 15; 114, 3 ‖ [17] παρόντων CD. FX. PUY. R ‖ [18] τ. τ.] τοῦτον U(?) Thilo Tischendorf τοῦτον τὸν Lipsius I p 342

[21] κ. ἀκ.] corrupta? mutila? ‖ [24] κυρ.] ᾧ ἡ δόξα et q s add HZ

ἀπολαβεῖν βούλεται, ἡμεῖς δὲ τὸ δέον αὐτῷ δῶμεν. Καὶ εὐλο-
γήσας αὐτοὺς ἔλαβεν ἄρτον καὶ ἔλαιον καὶ λάχανον καὶ ἅλας,
216 T καὶ εὐλογήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· αὐτὸς δὲ παρέμεινεν τῇ ἑαυτοῦ
169 W νηστείᾳ, ἔμελλεν γὰρ ἡ κυριακὴ ἐπιφέειν. τῆς δὲ νυκτὸς
47 Th ἐπιούσης καὶ καθεύδοντος αὐτοῦ ἐλθὼν ὁ κύριος ἔστη πρὸς
τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ λέγων· Θωμᾶ, ἀναστὰς ὄρθρου, εὐλογήσας
πάντας μετὰ τὴν εὐχὴν καὶ διακονίαν ἄπελθε κατὰ τὴν ἀνα-
τολικὴν ὁδὸν μίλια δύο, καὶ ἐκεῖ δείξω ἐν σοὶ τὴν ἐμὴν δόξαν·
δι' ὃ γὰρ ἀπέρχει πολλοὶ πρόσφυγές μοι γενήσονται, καὶ
ἐλέγξεις τὴν φύσιν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ. Ἀναστὰς
δὲ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔλεγεν τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς οὖσιν μετ' αὐτοῦ·
Τέκνα καὶ ἀδελφοί, ὁ κύριος βούλεταί τι ποτε σήμερον δι' ἐμοῦ
διαπράξασθαι· ἀλλ' εὐξώμεθα καὶ δεηθῶμεν αὐτοῦ ἵνα μηδέν
τί ποτε ἐμπόδιον γένηται ἡμῖν πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ ὡς πάντοτε
καὶ νῦν κατὰ τὸ αὐτοῦ βούλημα καὶ θέλημα γένηται δι' ἡμῶν.
48 Th Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ ἐπέθηκεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας αὐτοῦ
καὶ εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ κλάσας ἄρτον τῆς εὐχαριστίας
ἔδωκεν αὐτοῖς εἰπών· Ἔσται ὑμῖν αὕτη ἡ εὐχαριστία εἰς
εὐσπλαγχνίαν καὶ ἔλεος, καὶ μὴ εἰς κρίσιν καὶ ἀμοιβήν. Καὶ
αὐτοὶ εἶπον Ἀμήν.

[18] cf Cor 1, 11, 29; 34

---

[1] ἀπ. om A ‖ δὲ om Thilo ‖ [2–3] αὐτοὺς - εὐλ. om A ‖ [2] αὐτ. ἔλ. om ʃ ‖ ἐλαίαν uel ἐλαίας coni Lipsius I p 342 de ʃ dubitat Wright ‖ κ. λάχ. om D ʃ ‖ λάχανα Q ‖ κ. ἅλ. om ʃ ‖ [3] εὐλογ. om C ʃ: del?? cf 1 ‖ οὗτος A ‖ [3–4] παρ. - ν.] edit ʃ ‖ [3] παρέμενεν F. PY. Q ‖ [4] ἡ om X ‖ ἐπιφαίειν (A). U. R ἐπιφαίνειν CD. FX ‖ [5] ποιούσης A ‖ καὶ om U ‖ [6] ὄρθ.] καὶ add Φ ‖ [9] δι' - ἀπ.] καὶ γὰρ ἐκεῖ P ‖ μου R om Q: cf 140, 15 ‖ [10] ἀδυναμίαν X: cf AM 101, 10 ‖ [11] σὺν αὐτῷ Φ: cf 134, 12; 139, 2; c 64 m; 56 m; al ‖ [12] τί π. β. Φ quod libebit ʃ ‖ [13] διαπ.] faciet ʃ ‖ post δεηθ. deficit Q

Δ = A. Φ (Φ = CD. FX. PUY. R) [13] αὐτῷ A. P ‖ [14] τί π.] τούτου ἕνεκεν P om CD. F. Y ‖ ποτε om A: del?? cf 12 ‖ ἡμ. om U ‖ γενήσεται P ‖ ἀλλ' CD. FX. PU. R ‖ [15] κατὰ om ʃ ‖ κ. θέλ. om A. U ʃ ‖ γένοιτο A ‖ δι' ἡμ. om ʃ: del?? ‖ δὴ A ἐν X om R ‖ ὑμῖν A ἡμῖν X. R ‖ [16] ἐπέθ.] ἐπ' add U: cf c 49 m ‖ [17] ηὐλόγησεν R ‖ post αὐτούς uersus duo cum dimidio uacant dein f 237r τελείωσις (cf c 159 et Th cons) A

Φ = CD. FX. PUY. R [17] τῆς] καὶ R om U ‖ εὐχαριστήσας U. R ‖ [18] μετέδωκεν C: cf c 50 e (bis); 158 e ‖ scr ἔστω (ʃ?)??? cf 100, 11; c 121 e; 158 e ‖ [19] κ. ἀμ. κ. μὴ εἰς κρίμα D: cf Lipsius I p 338 ‖ κρίμα C ‖ κ. ἀμ. om C ‖ ἀμ.] κόλασιν X κατάκρισιν F ‖ [20] εἶπαν Y εἴπασιν P τὸ add X. P: cf c 49 i; 158 e ‖ post ἀμήν deficit C χάριτι et q s add dein deficit X

Περὶ τοῦ δράκοντος πρᾶξις γʹ.

30 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἀπόστολος τοῦ ἀπελθεῖν ὅπου αὐτὸν ὁ κύριος προσέταξεν· καὶ ἐγγὺς γενόμενος τοῦ δευτέρου μιλίου καὶ ὀλίγον ἐκκλίνας τῆς ὁδοῦ εἶδεν πτῶμα νέου εὐμόρφου κείμενον, καὶ εἶπεν· Κύριε, μὴ διὰ τοῦτο ἐξήγαγές με ἐλθεῖν ἐνθάδε, ἵνα ἴδω τὸν πει|ρασμὸν τοῦτον; γενέσθω τοίνυν τὸ 2: B θέλημά σου ὡς βούλει. Καὶ ἤρξατο εὔχεσθαι καὶ λέγειν· Κύριε κριτὰ ζώντων καὶ νεκρῶν, ζώντων τῶν παρεστώτων καὶ νε- 170 W κρῶν τῶν κειμένων, καὶ δέσποτα πάντων καὶ πατήρ· πατὴρ δὲ οὐ τῶν ἐν σώμασιν οὐσῶν ψυχῶν ἀλλὰ τῶν ἐξελθουσῶν· τῶν γὰρ ἐν μιάσμασιν οὐσῶν ψυχῶν δεσπότης εἶ καὶ δικαστής· ἐλθὲ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ᾗ ἐπικαλοῦμαι, καὶ δεῖξόν σου τὴν 217 T δόξαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνθάδε κατακείμενον. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ εἶπεν· Τοῦτο τὸ πρᾶγμα οὐκ ἀργῶς ἐγένετο, ἀλλ᾽ ὁ ἐχθρὸς ἐνήργησεν καὶ κατηργάσατο τοῦτο ἵνα ἐν αὐτῷ προσβάλῃ· καὶ ὁρᾶτε ὅτι οὐκ ἐχρήσατο ἄλλο εἶδος οὐδὲ ἐνήργησεν δι᾽ ἄλλου ζῴου ἀλλ᾽ ἢ διὰ τοῦ ὑπηκόου 49 Th αὐτοῦ.

31 Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ δράκων μέγας ἀπὸ φωλεοῦ ἐξελθών, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κατακρούων καὶ τὴν οὐρὰν κατατινάσσων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ φωνῇ μεγάλῃ χρησάμενος πρὸς τὸν

8 cf Act 10, 42

1–159, 7 περὶ - ἐχέλ. *om R de F cf c 159 et praef* D. PUY 1 δρ.] nigro *add* ſ: *cf 19* ‖ πρ. γʹ] καὶ τοῦ νεανίσκου *D om Y* ‖ 2 τ. ἀπιέναι *UY* (*cf 3; 148, 4-5: al*) *om P* ‖ 2–3 ὁ κ. αὐτῷ *U* ‖ 2 αὐτῷ *Y* ‖ 3 προσέτ. ἀπιέναι ὁ κ *P* ‖ πρ.] ἀπελθεῖν *add UY* ‖ γεν. - μιλ.] τοῦ τόπου τ. δ. μιλ. γεν. *P* ‖ 4 τ. ὁδ. ὀλ. ἐκκλ. *P* ‖ εὔμορφον *P* ‖ 5–6 ἐνθ. ἐλθ. *P* ‖ 6 πειρ. (ſ)] miraculum ä ‖ 6–7 τὸ θ. σου (ä) *om* ſ: *del??* ‖ 7 ὡς β.] quoniam misisti me ä ‖ κ. λέγ. *om P: cf 114, 4; c 156 i* ‖ 8 καὶ νεκρ. ζώντ. *om P* ‖ ζώντ. τ. παρ. κ. ν. *om D* ‖ τῶν *om UY* ‖ παρ.] stantium ſ: *scr* ἑστώτων?? ‖ 9 πατὴρ *prius*] πάτερ *Thilo* ‖ 9–11 π. δὲ - δικ.] *al* ſ ‖ 10 ψ.] μόνον *add D* ‖ ἀλλὰ] καὶ *add D: cf c 66 e* ‖ 11 τῶν γὰρ - οὐσῶν *om P* ‖ 12 ᾗ] ἧς *Y* ἐν ᾗ *D om P* ‖ ἐπικ. *om P* ‖ δόξασόν *P* ostende ſ ä ‖ 13 ἐνθ. *om P* ‖ κείμενον *PUY: cf 114, 9; c 53 e; 60 m; 89 m; 107, 4; 108, 4; 134, 1; 148, 13; 18; 149, 24; 160, 19; c 58 i; al* ‖ 13–14 εἶπε π. τ. ἀ. α. *D* ‖ 14 τ. ἀ. α.] τὸν λαὸν *P* ‖ 16 ἐν α.] ἑαυτὸν *PUY* ‖ προσβάλλῃ *PY* προβάλλει *U* ‖ 16–17 ἄλλο - ἐνήργ *om P* ‖ 16 *scr* ἄλλῳ εἴδει?? *cf c 130 e; 169 m* ‖ 17 ἄ. ζ.] alienum ſ: *scr* ἀλλοτρίου?? ‖ ἑτέρου *P* ‖ ἀλλὰ (*om* ἢ) *D recte?? cf 103, 2* ‖ 19 εἰπ. α. (ſ)] εἰπ. τοῦ ἀποστόλου *D* τοῦ ἀποστόλου εἰπ. *P* ἰδοὺ *add D* ‖ μ. (ä)] niger ſ (*cf 1*): *scr* μέλας?? *cf 112, 5* ‖ ἀπὸ] τοῦ *D* ‖ 20 ἐξῆλθεν *PY* ‖ κατακρ.] quatiebat ſ ‖ κατατ.] adfligebat ſ ‖ 21 μεγίστῃ *PU* ‖ χρώμενος *D: cf c 44 e; 70 m; 155 e*

ἀπόστολον εἶπεν· Ἐρῶ ἔμπροσθέν σου διὰ ποίαν αἰτίαν ἐθα-
νάτωσα τοῦτον, ἐπειδὴ εἰς τοῦτο παρεγένου, ἐλέγξαι μου τὰ
ἔργα. Καί φησιν ὁ ἀπόστολος· Ναί, εἰπέ. Καὶ ὁ δράκων·
Γυνή τίς ἐστιν ὡραία ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἄντικρυς· καὶ
διερχομένης αὐτῆς δι' ἐμοῦ ἰδὼν αὐτὴν ἠράσθην αὐτῆς, καὶ
ἀκολουθήσας αὐτῇ ἐπετήρουν· καὶ εὗρον τοῦτον τὸν νεανίαν
καταφιλοῦντα αὐτήν, ὃς καὶ ἐκοινώνησεν αὐτῇ καὶ ἄλλα αἰσχρὰ
διεπράξατο μετ' αὐτῆς· κἀμοὶ μὲν εὔκολα ἦν αὐτὰ ἐπὶ σοῦ
50 Th ἐκφᾶναι, οἶδα γάρ σε δίδυμον ὄντα τοῦ Χριστοῦ τὸν τὴν
φύσιν ἡμῶν ἀεὶ καταργοῦντα· ταράξαι δὲ ταύτην μὴ βουληθεὶς
171 W αὐτῇ τῇ ὥρᾳ οὐκ ἐθανάτωσα αὐτόν, ἀλλ' ἐπιτηρησάμενος
αὐτὸν ἑσπέρας διερχόμενον τύψας ἐθανάτωσα αὐτόν, καὶ
μάλιστα κατατολμήσαντα αὐτὸν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ τοῦτο δια-
πράξασθαι.
24 H Ὁ δὲ ἀπόστολος | ἐξήταζεν αὐτὸν λέγων· Εἰπέ μοι ποίας
32 σπορᾶς καὶ ποίου γένους ὑπάρχεις. 32 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐγὼ
ἑρπυστὴς ἑρπυστοῦ φύσεως καὶ βλαπτικὸς βλαπτικοῦ· υἱός
εἰμι ἐκείνου τοῦ βλάψαντος καὶ πλήξαντος τοὺς τέσσαρας
ἀδελφοὺς τοὺς ἑστῶτας· υἱός εἰμι ἐκείνου τοῦ καθεζομένου
ἐπὶ θρόνου εἰς τὴν ὑπ' οὐρανόν, τοῦ τὰ ἴδια λαμβάνοντος

[20] cf Matth 18, 28?

[1] ἔμπρ. σου ἐξεἴπω P ‖ [2] αὐτὸν D: cf 11 ‖ ἐπ. ε. τ.] ε. τ. γὰρ P ‖ [2–3] τὰ ἔ. μου D ‖ [3] καί φ. - δρ. (ä) om ſ ‖ λέγει P ‖ ναί om P ‖ εἰπέ] λέγε οἵῳ τοῦτον ἐθανάτωσας τρόπῳ P ‖ [4] erat ſ ä ‖ ὡρ. - ἄ.] ἐν τ. χ. τ. ὡρ. σφόδρα D ‖ ἐν - ἄ.] τούτου ἀντικρὺ τοῦ χωρίου P ‖ <τῷ> ἀντικρύ <σου>?? (ſ): cf 119, 6 ‖ [4–5] κ. δι. (ſ)] δι. δὲ P διιούσης (cf 147, 2) οὖν UY ‖ [5] α. δι' ἐ. (ſ)] ἐμοῦ ἕνεκεν α. P α. ποτὲ D ‖ ἰδ. α. om P ‖ [5–6] ἠρ. - ἐπ. καὶ om P ‖ [6] αὐτὴν D ‖ τ. ν. τοῦτ. D ‖ [7] ὃς] ὃς δὲ UY ὡς δὲ P ‖ αὐτῆς ἐκοιν. P ‖ ἄλλα] τινα P ‖ [8] μ. α. διεπ. et add μὴ φέρων τοῦτο ἐγὼ ἐθανάτωσα τοῦτον P ‖ κ. μὲν] mihi ſ ‖ εὔκολον D ‖ ἦν] sed non audeo ſ ‖ [8–9] ἐ. σ. ἐκφ. α. D ‖ [9] φράσαι U ‖ δίδ. γ. οἶδα εἶναί σε P ‖ σε] τὸν add D ‖ δίδ.] fluctum oceani ſ: cf 156, 12 et Burkitt J of theol studies I (1900) p 288 ‖ [10] ἀεὶ om UY ‖ τὴν κόρην P ‖ βουλ.] οὐδὲ add P ‖ [11] οὐκ om et add ἐν ᾗ μετὰ τῆς κόρης τὴν ἁμαρτίαν δι' ἐπράττετο P ‖ τοῦτον P: cf 1 ‖ [11–12] ἀλλ' - αὐτόν om U ‖ ἀλλὰ τῇ ἑσπέρᾳ τοῦτον διερχ. ἐπιτ. P ‖ [11] ἐπιτηρήσας D ‖ [12] τύψας (ſ) om P ‖ αὐτόν om P: cf c 89m ‖ [13] τολμήσαντα PUY: cf 147, 13; c 49e ‖ ἐν ἡμ. τοῦτο κυριακῆς (om τῇ) P ‖ [16] τυγχάνεις P ‖ κ. ε. α. om P ‖ [17] ἑ. ἑ.] τῆς ἑρπυστικῆς D τῆς add U ‖ φύσ.] filius ſ: scr υἱὸς??? del? (cf 152, 10) γέννημα add D ‖ βλαπτικὸς om P ‖ βλαπτικοῦ <υἱός εἰμι>?? ‖ [17–19] υἱ. - ἑστ.] al ſ: cf Lipsius I p 322. 1 ‖ [18] καταβλάψαντος PUY: cf 147, 13; 151, 7; c 93e; 106i ‖ [19–20] καθ. - οὐρ.] ἐ. θ. ἀπωλείας καθ. D ‖ scr ἐ. θ. καθ.? ‖ [20–149, 2] τ. τὰ - ζωνν. om ſ ‖ [20] τοῦ] <υἱός εἰμι ἐκείνου> τοῦ? scr καί?? ‖ λαβόντος U: scr λαμβάνειν?? (ä)

ἀπὸ τῶν δανειζομένων· υἱός εἰμι ἐκείνου τοῦ τὴν σφαῖραν 51 Th ζωννύοντος· συγγενὴς δέ εἰμι ἐκείνου τοῦ ἔξωθεν τοῦ ὠκεανοῦ ὄντος, οὗ ἡ οὐρὰ ἔγκειται τῷ ἰδίῳ στόματι· ἐγώ εἰμι ὁ διὰ τοῦ φραγμοῦ εἰσελθὼν ἐν τῷ παραδείσῳ καὶ μετὰ Εὔας λαλήσας ὅσα ὁ πατήρ μου ἐνετείλατό μοι λαλῆσαι αὐτῇ· ἐγώ εἰμι ὁ ἐξάψας καὶ πυρώσας Κάϊν ἵνα ἀποκτείνῃ τὸν ἴδιον ἀδελφόν, καὶ δι' ἐμὲ ἄκανθαι καὶ τρίβολοι ἐφύησαν ἐν τῇ γῇ· 218 T ἐγώ εἰμι ο τοὺς ἀγγέλους ἄνωθεν κάτω ῥίψας καὶ ἐν ταῖς 52 Th ἐπιθυμίαις τῶν γυναικῶν αὐτοὺς καταδήσας, ἵνα γηγενεῖς παῖδες ἐξ αὐτῶν γένωνται καὶ τὸ θέλημά μου ἐν αὐτοῖς διαπράξωμαι· ἐγώ εἰμι ὁ τὴν καρδίαν Φαραὼ σκληρύνας, ἵνα τὰ τέκνα τοῦ Ἰσραὴλ φονεύσῃ καὶ ἐν ζυγῷ σκληρότητος καταδουλώσηται αὐτούς· ἐγώ εἰμι ὁ τὸ πλῆθος ἐν τῇ ἐρήμῳ πλανήσας, ὅτε τὸν μόσχον ἐποίησαν· ἐγώ εἰμι ὁ τὸν Ἡρώδην πυρώσας καὶ τὸν Καϊάφαν ἐξάψας ἐν τῇ ψευδηγορίᾳ τοῦ ψεύδους ἐπὶ Πιλάτου· τοῦτο γάρ ἐμοὶ ἔπρεπεν· ἐγώ εἰμι ὁ τὸν Ἰούδαν ἐξάψας καὶ ἐξαγοράσας ἵνα τὸν Χριστὸν θανάτῳ 172 W παραδῷ· ἐγώ εἰμι ὁ τὴν ἄβυσσον τοῦ ταρτάρου οἰκῶν καὶ κατέχων, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἄκοντά με ἠδίκησεν καὶ τοὺς ἰδίους ἐξ ἐμοῦ ἐξελέξατο· συγγενής εἰμι ἐκείνου τοῦ μέλλοντος ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἔρχεσθαι, ᾧ καὶ ἐξουσία δίδοται ποιῆσαι ὅπερ αὐτὸς βούλεται ἐπὶ τῆς γῆς.

33 Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ δράκοντος ἐκείνου παντὸς τοῦ ὄχλου κατακούοντος, ἐπάρας ὁ ἀπόστολος τὴν φωνὴν αὐτοῦ εἰς ὕψος εἶπεν· Παῦσαι λοιπὸν ἀναιδέστατε, καὶ αἰσχύνθητι

[1] ex eis qui ab eo mutuati sunt ä ‖ *δανειζόντων dubitanter coni Thilo conl 145, 18* ‖ [2] *ζωνν.] ἀποστάτου add D* ‖ [3–5] *οὗ - λ. α.* (ä)] *non nulla al* ʃ ‖ *post ἐκ. iterat τοῦ καθεζ. - οὐρανόν (148, 19) U* ‖ [6] *κ. πυρ. om* ʃ: *cf 15; 18* ‖ [6–7] *τ. ἴδ. ἀδ. ἀπ. P* ‖ [7] *ἐμὲ* (ʃ ä)] *ἐμοῦ D* ‖ [9] *καταδήσας*] corrupi ʃ: *cf Burkitt J of theol studies I (1900) p 284* ‖ [10] *γινωνται P* [12] *τ. Ἰ. om P* ‖ [12–13] *κατ. α.] τὸ τῶν ἑβραίων κατ. γένος P* ‖ [13–14] *ἐγώ - ἐποίησαν om P* ‖ [15] *πυρ.* (ä) *om* ʃ: *cf 6* ‖ [15–16] *τοῦ ψ.*] contra iustum iudicem ʃ *om* ä ‖ [16] *ἐπὶ Π.* (ä) *om P* ʃ ‖ *τ. γ. ἐ. ἔ. om* ʃ ä ‖ [17] *ἐξάψ. κ. om UY: cf 18* ‖ *κ. ἐξαγ. om P* ut pretium acciperet ʃ et feci ä ‖ *θαν.* (ʃ ä) *om D* ‖ [18] *παραδώσῃ P* ‖ [18–20] *τ. ἄβ. - ἐξελ.*] *al* ʃ *al* ä ‖ [18] *οἰκ. κ. om PUY: cf 6; 17; 109, 1; 12; 111, 7; 120, 4; 5; 121, 3; 123, 4; 127, 2; 139, 9; 12; al plurima* ‖ [20] *ἐξ ἐ. om U* ‖ [21] *δέδοται coni Thilo dubitanter* ‖ [22] *ὅπ. α.] εἰς ὃ καὶ P* ‖ [23–24] *aliquanto plura* ʃ ‖ [23] *ταῦτα*] *αὐτοῦ add U* ‖ *ἐκ.* (ä) *om P* ‖ [24] *κατακ.] ταῦτα ἀκούοντος P: cf 147, 13; 152, 9* ‖ *τ. φ. ὁ ἀπ. PUY* ‖ [24–25] *α. (cf c 65 m) ε. ὕ. om PUY* ‖ [25] *εἰς*] *καὶ ἀτενίσας εἰς suspicatur Thilo sed refutat* ‖ [25–150,2] *π. - γεν.*] *paulo plura et al* ʃ *al* ä ‖ [25] *λ.] τοῦ λοιποῦ P*

53 Th νεκρούμενος ὅλος· ἔφθασεν γάρ σου τὸ τέλος τῆς ἀπωλείας·
καὶ μὴ τόλμα λέγειν ἃ διεπράξω διὰ τῶν σοὶ ὑπηκόων γενο-
25 B μένων. κελεύω δέ σοι ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ ἐκείνου | τοῦ
μέχρι νῦν ἀγῶνα πρὸς ὑμᾶς ποιοῦντος διὰ τοὺς ἰδίους ἀνθρώ-
πους, ἵνα τὸν ἰόν σου ὃν ἔβαλες εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκμυ-
173 W ζήσῃς καὶ ἀνελκύσας λάβῃς ἐξ αὐτοῦ. Ὁ δὲ δράκων εἶπεν·
Οὔπω ὁ καιρὸς ἔφθασεν τοῦ τέλους ἡμῶν, καθὼς εἶπας· τί
με ἀναγκάζεις λαβεῖν ὃ εἰς τοῦτον κατέβαλον καὶ ἀποθανεῖν
πρὸ καιροῦ; καὶ γὰρ ὁ ἐμὸς πατὴρ ἐπὰν ἀνιμήσηται καὶ
ἐκμυζήσῃ ὃ ἐπέρριψεν τῇ κτίσει, τότε αὐτοῦ γίνεται τὸ τέλος.
Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἀπόστολος· Δεῖξον οὖν ἤδη τὴν φύσιν τοῦ
πατρός σου. Καὶ προσελθὼν ὁ δράκων ἐπέθηκεν τὸ στόμα
ἐπὶ τὴν πληγὴν τοῦ νεανίσκου καὶ ἐξεμύζησεν τὴν χολὴν ἐξ
αὐτοῦ. καὶ κατὰ βραχὺ μὲν ἡ χροιὰ τοῦ νεανίσκου, ὥσπερ
πορφύρα οὖσα, ἐλευκαίνετο, ὁ δὲ δράκων ἐφυσᾶτο. ὅτε δὲ
πᾶσαν τὴν χολὴν εἰς ἑαυτὸν ἀνέσπασεν ὁ δράκων, ὁ νεώτερος
219 T ἀναπηδήσας ἔστη, καὶ δραμὼν πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ἀποστόλου
ἔπεσεν. ὁ δὲ δράκων φυσηθεὶς ἐλάκησεν καὶ ἀπέθανεν, καὶ
ἐξεχύθη αὐτοῦ ὁ ἰὸς καὶ ἡ χολή· ἐν δὲ τῷ τόπῳ οὗ ὁ ἰὸς
αὐτοῦ ἐξεχύθη χάσμα ἐγένετο μέγα, καὶ κατεπόθη ὁ δράκων
ἐκεῖνος. εἶπεν δὲ ὁ ἀπόστολος τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ· Βάλετε ἐργάτας καὶ ἀναπληρώσατε τὸν τόπον ἐκεῖνον,
καὶ θέτε θεμελίους καὶ οἴκους οἰκοδομήσατε ἐπάνω, ἵνα οἴκησις
γένηται τοῖς ξένοις.

34 Ὁ δὲ νεανίσκος ἔλεγεν τῷ ἀποστόλῳ μετὰ πολλῶν
54 Th δακρύων· Τί ἥμαρτον εἰς σέ; ἄνθρωπος γὰρ εἶ δύο μορφὰς

[1] ὅλως D ‖ [2] σοὶ ὑ. γ.] σῶν ὑ. D: cf 151, 18; 152, 15; c 64m ‖ [4] ἀνθρ.] αὐτοῦ δούλους P ‖ [5] ἐκμ. om U ‖ [6] καὶ - ἐξ α.] al ʃ ‖ λάβ.] ἀνασηράσῃς PUY retineas ä: scr ἀνασειράσῃς (del ἀνελκ.)?? cf 8 ‖ ἀπ' UY ‖ [7] οὐδέπω UY om ä ‖ ἡμ. τ. τέλ. ἔφθ. D: cf 10; 156, 2-3 ‖ καθ.] σὺ add D ‖ εἶπες U ἔφης D: cf 127, 4: al ‖ [8-9] προ κ. με ἀπ. P πεποίηκα add U ‖ [10] ἐκμυζήσηται P: cf 5; 13 ‖ τῆς Y ταῖς PU ‖ κτίσεσιν (P)U(Y) in creaturam ʃ ä ‖ τὸ τέλ. α. γενήσεται D: cf 7 ‖ [11] αὐτῷ om PY ‖ ἤδη] ἄρτι P ‖ [13] τῇ πληγῇ U ‖ χολ.] uenenum ʃ ä καὶ τὸν ἰὸν add P: recte? cf 5; 16; 19 ‖ [14] scr ἡ μὲν? ‖ χρόα UY ‖ [15] οὖσα] οὕτως add P ‖ [16] χολ.] uenenum ʃ ä: cf 13 ‖ [17] ἔστη] ἀνέστη PUY subsiluit ʃ: cf c 54m ‖ [17-18] ἐπ. πρ. τ. π. τ. ἀπ. P et adorauit eum add ʃ ‖ [18-19] κ. ἀπ. - χ. (ä)] secundum uocem Iudae ʃ ‖ [19] ὁ ἰ. α. D: cf q s et 108, 11 ‖ [20] αὐτοῦ om P ‖ [20-21] κ. κ. - ἐκ. (ä) om ʃ ‖ [22] β. ἐ. κ. om ʃ ‖ λάβετε Thilo et Tischendorf (cf An 59, 16) adducite ä: scr Ἐκβάλετε?? cf eu Matth 9, 38 ‖ ἐκ. (ʃ ä)] ἐν ᾧ ὁ δράκων κατεπόθη D ‖ [25]-152,[11] ἔλεγεν - σωμ.] aliquanto plura et al ʃ ‖ [26] τί om D ‖ ἡμ.] εἰς τὸν ὑπὸ σοῦ κηρυττόμενον θεὸν καὶ add D (non ä) ‖ σέ] ἀλλὰ δέομαί σου add D

ἔχων, καὶ ὅπου ἂν θέλῃς ἐκεῖ εὑρίσκῃ, καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἐπέχῃ,
ὡς ἐγὼ ὁρῶ. ἐθεασάμην γὰρ τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὡς παρέστηκά
σοι, ὃς καὶ ἔλεγέν σοι· Πολλὰ ἔχω δεῖξαι διὰ σοῦ θαυμάσια, 175 W
καὶ ἔργα μεγάλα ἔχω διὰ σοῦ τελέσαι, δι' ὧν μισθὸν λήψῃ·
καὶ πολλοὺς ποιήσεις ζῆσαι, καὶ ἔσονται ἐν ἀναπαύσει ἐν φωτὶ
αἰωνίῳ ὡς τέκνα θεοῦ· σὺ οὖν ζωοποίησόν φησιν περὶ ἐμοῦ
σοι λέγων τοῦτον τὸν νεανίσκον καταβληθέντα ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ,
καὶ ἐν παντὶ καιρῷ ἔφορος αὐτοῦ γενοῦ. Καλῶς οὖν | ἥκεις 26 B
ἐνθάδε, καὶ πάλιν καλῶς πρὸς αὐτὸν ἀπελεύσῃ, καὶ αὐτοῦ
ὅλως μὴ ἀπολειπομένου σου. ἐγὼ δὲ ἐγενόμην ἄνευ φροντίδος
καὶ ὀνειδισμοῦ· καὶ ἐπέφαυσέν μοι ἀπὸ τῆς φροντίδος τῆς
νυκτερινῆς καὶ ἀνεπάην ἀπὸ τῆς ἐργασίας τῆς ἡμερινῆς· ἀπηλ-
λάγην δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ παροξύναντός με ταῦτα πράττειν, ἥμαρ-
τον εἰς ἐκεῖνον τὸν τὰ ἐναντία διδάξαντά με· καὶ ἀπώλεσα
ἐκεῖνον τὸν τῆς νυκτὸς συγγενῆ τὸν ἀναγκάζοντά με ἁμαρ-
τάνειν ταῖς αὐτοῦ πράξεσιν, εὗρον δὲ ἐκεῖνον τὸν φεγγώδη
ὄντα μου συγγενῆ. ἀπώλεσα μὲν ἐκεῖνον τὸν σκοτίζοντα καὶ
ἀμαυροῦντα τοὺς ἑαυτοῦ ὑπηκόους, ἵνα μὴ γνῶσιν ἃ διαπράτ-
τονται, καὶ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν αἰσχυνθέντες ἀπόσχωνται 176 W
ἀπ' αὐτῶν, καὶ αἱ τούτων πράξεις τέλος σχῶσιν· εὗρον δὲ
ἐκεῖνον οὗ τὰ ἔργα φῶς ἐστιν καὶ αἱ πράξεις ἀλήθεια, ἃ
διαπραττόμενός τις οὐ μεταγινώσκει. ἀπηλλάγην δὲ καὶ

[1] ἂν] ἐὰν Y δᾶν P: cf 103, 4; c 64 e; 93 m ‖ εὑρίσκαι P ‖ ἐπ.] ὁρᾶσαι P ‖ [2] ἐγώ] σε add P ‖ [2–3] scr ὃς παρέστηκέν σοι (ä)?? ‖ [4] καὶ - τελ. om U ‖ διὰ σ. ἔχω P ‖ ὧν] scr ἃ? ‖ [5] π. ζ.] ζωοποιῆσαι ἔχω P ‖ ἀναπ. (ä)] alto ſ ‖ ἐν alt (ſ)] καὶ D. UY ä ‖ [6–7] ζωοπ. - ἐχθ.] δῆλον ὅτι περιεμοῦ ζωοπ. τοῦτ. τ. νεαν. δεινῶς ὑ. τ. ἐχθ. καταβλαβέντα P ‖ [7] νεανίσκον ⟨τὸν⟩? ‖ καταβλαβέντα UY: cf c 79 i ‖ [8] καὶ - γ.] quia omni tempore dominum tuum contemplaris ſ ‖ γίνου UY ‖ ἥκες D: cf c 75 e ‖ [9] ἐνταῦθα P ‖ καὶ prius om D ‖ πάλ. - ἀπ.] multos ad eum adduxisti ſ ‖ [10] ἀπολιμπανομένου P ‖ [11] ὀν.] dolore ſ ‖ κ. ἐπ.] ἐπ. γάρ D ‖ [11 12] ἐπ. - ἡμ.] al ſ al ä ‖ [12] καὶ om P ‖ ἀνεπαύθην D om P: cf 105, 12; 152, 17 ‖ ἀπὸ - ἡμερ. om D. P ‖ [13–14] ἥμ. εἰς] intellexi ſ (om ä) ‖ [13] ἥμ.] μὲν add PUY: δὲ exspectes: cf 16; 20; 22; 152, 3 ‖ [14] μοι διδ. D: scr με διδ.? ‖ καὶ del? cf 17; 22 ‖ [15] τῆς - τὸν] per tenebras cognatas suas ſ ‖ ἐξαμαρτάνειν D ‖ [16–17] ἐκ. - συγγ.] al ſ ‖ [16] φεγγοειδῆ D ‖ [17] ⟨τὸν⟩ ὄντα?? cf 152, 4 ‖ μου σ. ὄ. P ‖ ἀ. μ.] ἀπωλέσαμεν D. PU (cf 14; 20) δὲ add D ‖ [18] αὐτοῦ PUY: cf 152, 5 al ‖ ἃ] εἰς ἡμᾶς κακὴν P ‖ [20] ἀπ' om D: cf c 58 i; 118, 12; 144, 3; c 134 e ‖ αἱ τ.] διατοῦτο αἱ P ‖ τούτ.] eius ſ ‖ γέλος U ‖ ἔχωσιν P: cf 141, 4 ‖ [21] οὗ - ἀλ.] al ſ ‖ ἀληθιναί P ‖ ἃ] εἰς ας P

ἀπ' ἐκείνου οὗ τὸ ψεῦδος παράμονον, οὗ καὶ τὸ κάλυμμα προ- 55 Th *ηγεῖται σκότος, ὄπισθεν δὲ παρέπεται καὶ αἰσχύνη ἀναιδευο-* 220 T *μένη ἐν ἀπραγίᾳ· εὗρον δὲ τὸν καλά μοι φανεροῦντα εἰς τὸ λαβέσθαι με τούτων, τὸν τῆς ἀληθείας υἱόν, συγγενῆ ὄντα τῆς ὁμονοίας, ὃς τὴν ὁμίχλην ἀποσοβῶν τὴν ἑαυτοῦ κτίσιν φωτίζει καὶ τὰς πληγὰς θεραπεύων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῆς κατα-στρέφει. ἀλλὰ δέομαί σου ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ ποίησόν με πάλιν θεάσασθαι αὐτὸν καὶ ἰδεῖν τοῦτον τὸν νῦν ἀπόκρυφόν μοι γενόμενον, ἵνα καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσω, ἧς τὸ θαῦμα ἐξειπεῖν οὐ δύναμαι· οὐκ ἔστιν γὰρ τῆς φύσεως τούτου τοῦ ὀργάνου τοῦ σωματικοῦ.*

35 *Ὁ δὲ ἀπόστολος ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων· Ἐὰν τούτων ἀπαλλαγῇς ὧν τὴν γνῶσιν ἐδέξω, ὥσπερ καὶ εἶπας, καὶ γνῷς τίς ἐστιν ὁ ταῦτα διαπραξάμενος ἐν σοί, καὶ μάθῃς, καὶ κατήκοος γενήσῃ ἐκείνου, οὗ νῦν διὰ τῆς ζεούσης σου ἀγάπης ἐπιζητεῖς, καὶ ὄψῃ αὐτὸν καὶ σὺν αὐτῷ ἔσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει αὐτοῦ ἀναπαήσῃ καὶ ἔσῃ ἐν τῇ χαρᾷ* 27 B *αὐτοῦ. ἐὰν δὲ ῥαθυμότερον διατεθῇς πρὸς αὐτὸν | καὶ πάλιν ἐπιστραφῇς πρὸς τὰς προτέρας σου πράξεις, καὶ ἐάσῃς τὸ κάλλος καὶ τὸ φαιδρὸν ἐκεῖνο πρόσωπον τὸ νῦν ὑποδειχθέν σοι, καὶ τὸ ἀπαύγασμα τοῦ φωτὸς αὐτοῦ, οὗ νῦν ἐπιθυμεῖς, διαλάθῃς, οὐ μόνον τῆς ζωῆς ταύτης στερίσκῃ ἀλλὰ καὶ τῆς*

[1] *οὗ - οὗ om P* ‖ *οὗ τὸ ψ. παρ.]* quem fraus sustinet ſ ‖ *παραμένει D: cf 154, 3* ‖ *κ. τὸ κ.] scr κατακάλυμμα?* ‖ [2] *ὄπιθεν PUY: cf c 154m* | [2–3] *καὶ - ἀπρ.]* pudor et illa audens in impudentia ſ ‖ [2] *καὶ om D: del?* ‖ [3] *δὲ] μοι add P* ‖ [3–6] *καλά - φωτ.] al* ſ*: cf Lipsius I p 327* ‖ [4] *με om P* ‖ *τοῦτον PUY* ‖ [5] *ἀποσ.] καὶ add PU* ‖ [6] *φωτίζων PUY: cf q s* | *πληγ.] αὐτοῦ add PUY* ‖ *τοὺς] δὲ add PUY* ‖ *καταστρέφων PUY* ‖ [7] *ἄ.* (ă)] apostole ſ: *cf 155, 21* ‖ *τοῦ om U* ‖ [7–9] *ποί. - γεν.]* sere in me uerbum tuum uitae ſ ‖ [8] *αὐτ. om D: del?* ‖ *τοῦτ.] αὐτόν D* ‖ [9] *γεν.] μοι add P* | *κατακούσω UY: cf 149, 24* ‖ [9–11] *ἧς - σωμ.] al* ſ *(cf 150, 25): cf Lipsius I p 325* ‖ [12] *ἀπεκ. α. λ.* (ă)] *πρὸς αὐτὸν εἶπεν D* Iudas dicit ei ſ ‖ [13] *ἀπαλλ.* (ſ) *om D* ‖ *τ. γν. ὧν D* ‖ *ἐδ.] ἀποβάλῃς add D* ‖ *γνῷς om PUY* | [14] *ἐστιν om D σοι add P (U? eras)* ‖ [15] *scr γένῃ?? cf 114, 3* ‖ *οὗ] ὃν PUY* quem ſ: *cf 130, 6; 139, 10; al* ‖ *σοι UY* ‖ [16] *ἐπιζ.] τὴν θέαν add D* ‖ *καὶ prius del?* (ſ) ‖ [17] *ἀναπαήσῃ] ἀναπαύσῃ D: cf 151, 12* ‖ [17–18] *εἰς τὴν χαρὰν α. ἔσῃ D* ‖ [18] *ἂν D* ‖ [19] *ἀποστραφεὶς P* ‖ *εἰς PUY* ‖ [19–22] *κ. ἐ. - διαλ.] al (corrupta)* ſ *al* ă ‖ [20] *ἐκεῖνον PU: recte?* ‖ *πρόσωπον om PUY; cf c 115m* | [22] *διαλάθῃ σε Thilo recte ut uid: cf 154, 11* ‖ *ἀποστερήσῃ P: scr στερήσῃ (cf 153, 1; 2; 159, 4)??* ‖ [22–153,2] *ἀλλὰ - εὐρ.] al* ſ

μελλούσης, καὶ ἀπελεύσῃ πρὸς ἐκεῖνον ὃν ἔλεγες ἀπολωλεκέναι, 56 Tb
καὶ οὐκέτι θεάσῃ ἐκεῖνον ὃν ἔλεγες εὑρηκέναι.

36 Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου ἤρχετο εἰς τὴν 177 W
πόλιν κατέχων τὴν χεῖρα ἐκείνου τοῦ νέου καὶ λέγων αὐτῷ·
Ταῦτα ἅπερ ἐθεάσω τέκνον ὀλίγα ἐστὶν ἀπὸ τῶν πολλῶν ὧν
ὁ θεὸς ἔχει· οὐ γὰρ περὶ τούτων τῶν φαινομένων εὐαγγελί-
ζεται ἡμῖν, ἀλλὰ μείζονα τούτων ἐπαγγέλλεται ἡμῖν· ἐφ' ὅσον
δὲ ἐν σώματί ἐσμεν, οὐ δυνάμεθα λέξαι καὶ ἐκφᾶναι ἃ μέλλει
ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν διδόναι. ἐὰν εἴπωμεν ὅτι φῶς ἡμῖν παρέχει,
τοῦτο τὸ ὁρώμενόν ἐστιν καὶ ἔχομεν αὐτό· ἐὰν δὲ καὶ πλοῦτον,
ὅς ἐστιν καὶ φαίνεται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ ὀνομάζομεν
αὐτὸν καὶ οὐ χρήζομεν αὐτοῦ, ἐπειδὴ εἴρηται ὅτι Δυσκόλως
πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· Εἰ δὲ
καὶ ἀμπεχόνην ἐσθῆτος εἴπωμεν, ἣν οἱ τρυφῶντες ἐν τῷ βίῳ
τούτῳ ἀμφιέννυνται, ὠνόμασται, καὶ εἴρηται ὅτι Οἱ τὰ μαλακὰ
φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν· Εἰ δὲ καὶ δεῖπνα
πολυτελῆ, περὶ τούτων ἐντολὴν εἰλήφαμεν προσέχειν ἀπ' αὐτῶν, 221 T
μὴ βαρηθῆναι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς,
λέγων ἅ ἐστιν, καὶ εἴρηται· Μὴ μεριμνήσητε τῇ ψυχῇ ὑμῶν
τί φάγητε ἢ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε,
ὅτι ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύ-
ματος· Ἐὰν δὲ καὶ ἀνάπαυσιν τὴν πρόσκαιρον ταύτην εἴπωμεν,
κρίσις καὶ ταύτης ὥρισται. ἀλλὰ λέγομεν περὶ τὸν ἄνω κόσμον,

[12] Matth 19, 23 || [15] Matth 11, 8 || [18] Luc 21, 34 || [19] Matth 6, 25

[1] ὃν] οὗ *P* || λέγεις *U* || ἀπολελωκέναι *PUY* || [3] τ. εἰπὼν ὁ ἀπόστολος *PUY* Iudas ʃ || [4] τ. ν. ἐκ. *P* || [7] ἡμῖν *prius*] ὑμῖν *U* || ἀ. μ.] ἀλλ' ἄμεινα *P* meliora ʃ: *scr* ἀλλ' ἀμείνω (*uel* ἀμείνονα)? *cf c 116m* || [8–9] ἃ - διδ.] quae omnes credentes deo accepturi sunt ʃ quae parauit animis credentium sibi ἃ || [9] διδ. ἡμ. *P* || ἡμ. *om UY: del?? cf* ʃ ἃ (*8 - 9*) || [10] τὸ *om D* ʃ: *del??* || κ. ἔχ. α. *om* ʃ: *del??* || [11–12] ὅς - ὀν. α.] memoramus quod est in mundo ʃ || [11] ὅς *om D. P*: *scr* ὅ? *cf* ʃ || τούτῳ *om P* || καὶ *om UY*; *del? cf* ʃ || [12] αὐτό *UY* τοῦτον *P*: *del?* || [12–13] κ. οὐ - οὐρ. *om* ʃ: *del?? cf 15 - 16; 18 - 21* || [12] κ. ο. χ. α. *om D* || κ. ο. χ.] οὐ χρήζω δὲ εἰ θελήσω *P* || ἐπ. ε.] ε. γὰρ *P* || [13] εἰσελ. πλ. *P* || [15] ὠν. κ. *om D* || ὠν.] *scr* ὀνομάζομεν? *cf 11* || [15–16] κ. εἴρ. - εἰσίν *om* ʃ: *del?? cf 12 - 13* || [15] ὅτι *om PU* || [18–21] μὴ βαρ. - ἐνδ. *om* ʃ: *del?? cf 12 - 13* || [18] μὴ - βιωτ.] ἵνα μὴ ἐν κρ. κ. μέθῃ βαρυνόμενοι καὶ ταῖς τοῦ βίου συνωθούμενοι μερ. τῆς ἐκεῖ ἐκπέσομεν βασιλείας *P* || [19] λέγ. - καὶ] καθὼς καὶ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ *D om P* || *scr* λέγομεν?? *cf 11; 15* || [19–21] μὴ μ. - ἐνδύμ. *om P* || [23] κ. ταύτ. ὥρ. κρ. *P* || τῶν ἄ. κόσμων *U* τοῦ ἄ. κόσμου *probabilius Thilo et Tischendorf* de nouo mundo (*post* ἀγ. *154, 1*) ʃ

περὶ θεοῦ καὶ ἀγγέλων, περὶ ἐγρηγόρων καὶ ἁγίων, περὶ τῆς ἀμβροσιώδους τροφῆς καὶ τοῦ ποτοῦ τῆς ἀμπέλου τῆς ἀληθινῆς, περὶ ἐνδυμάτων παραμόνων καὶ μὴ παλαιουμένων, περὶ 57 Th *ὧν ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν οὐδὲ οὖς ἤκουσεν, οὐδὲ ἐπὶ καρδίαν* 28 B *ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν ἀνέβη, | ἃ ὁ θεὸς ἡτοίμασεν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. περὶ τούτων διαλεγόμεθα καὶ περὶ τούτων εὐαγγελιζόμεθα. πίστευσον οὖν αὐτῷ καὶ σύ, ἵνα ζήσῃς, καὶ εἰς αὐτὸν ἔχε τὴν πεποίθησιν, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃς. οὐδὲ γὰρ δώροις πείθεται ἵνα αὐτῷ προσενέγκῃς, οὐδὲ θυσιῶν* 178 W *ἐπιδέεται ἵνα αὐτῷ θύσῃς. ἀλλ' ἄπιδε πρὸς αὐτόν, καὶ οὐ παραβλέψει σέ· καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπίστρεψον καὶ οὐ καταλείψει σε. ἡ γὰρ τούτου εὐπρέπεια καὶ τὸ κάλλος κατεπιθύμιόν σε ποιήσει ἵνα αὐτὸν ἀγαπήσῃς· ἀλλὰ οὔτε συγχωρεῖ σοι ἀποστραφῆναι σεαυτόν.*

37 *Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου τῷ νέῳ ἐκείνῳ πολὺς ὄχλος προσετίθετο. ἀπιδὼν δὲ ὁ ἀπόστολος εἶδεν αὐτοὺς ἐπαίροντας ἑαυτοὺς ἵνα αὐτὸν ἴδωσιν, καὶ εἰς ὑψηλοὺς τόπους ἀνήρχοντο, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὁ ἀπόστολος· Ἄνδρες οἱ ἐλθόντες εἰς τὸ συνέδριον τοῦ Χριστοῦ καὶ θέλοντες εἰς τὸν Ἰησοῦν πιστεῦσαι, ἀπὸ τούτου τύπον λάβετε, καὶ ἴδετε ὅτι ἐὰν μὴ ὑψωθῆτε ἐμὲ τὸν μικρὸν θεάσασθαι οὐ δύνασθε, καὶ ὅμοιον ὄντα με ὑμῶν κατοπτεῦσαι οὐ δύνασθε· εἰ οὖν ἐμὲ τὸν ὑμῖν ὅμοιον ὄντα οὐ δύνασθε ἰδεῖν ἐὰν μὴ ἐπάρητε ἑαυτοὺς*

[4] cf Cor 1, 2, 9

---

[1] *π. ἐγ. κ. ἀγ.* (ʃ) *om D. P* ‖ *γρηγόρων U: ἐγρ. ⟨πνευμάτων⟩?* (ʃ) ‖ [2] *κ. τ. π. - ἀλ. om D* ‖ *ἀμπ. τ. ἀλ.*] aquae uitalis ʃ ueri uini albi (*om τ. ποτ.*) ä ‖ [3] *παρ. κ.*] *τῶν P* ‖ *παραμενόντων D: cf 152, 1; 155, 4; c 61e; 66e; 124m* ‖ *παλ.*] *καὶ ἀφθάρτων bis add P* ‖ [4] *οὐδὲ prius*] *καὶ P* ‖ *οὖς P οὐκ add PY* ‖ *οὐδὲ alt*] *καὶ P* ‖ [5] *ἁμ.*] *οὐκ add PY* ‖ [5–6] *ἡτ. τ. ἀ. α.*] *τ. ἀ. α. παρεσκεύασεν P* ‖ [5] *παρεσκεύασεν U* ‖ [6–7] *περὶ - εὐαγγ.* (ʃ ä) *om D* ‖ [10] *δέεται D* ‖ *ἀλλὰ Y: cf 13* ‖ *ἔπειδε P* ‖ [11] *π. σέ*] *παραβλέψεις Thilo et Tischendorf: cf 152, 22* ‖ [11–12] *κ. πρ. - κατ. σε* (ʃ ä) *om D. U* ‖ [12–13] *κατ. σε π.*] *εἰς ἐπιθυμίαν ἐγερεῖ P* ‖ [13] *τοῦτον P* ‖ [13–14] *ἀλλὰ - σε. om P* ‖ [13] *ἀλλ' D: cf 10* ‖ *scr οὐδὲ?* ‖ *σ. σοι*] *συγχωροῖς Thilo συγχωρήσεις coni idem* ‖ [13–14] *σοι ἀ. σε.*] *scr ἀποστραφῆναί σε αὐτόν? σοι ἀ. ἑαυτόν? σοι ἀ. αὐτόν?* (ʃ) *cf 135, 11* ‖ [16–17] *ἀπιδ. - ἴδωσιν om P* ‖ [16] *ἀφειδὼν U: cf 157, 21 et 111, 7* ‖ [17–18] *ἀνήρχ. τόπ. P ἵνα τὸν ἀπόστολον βλέπωσιν καὶ ἀκούουσιν add P καὶ εἰς αὐτὸν ἀφεώρων add UY* ‖ [18] *ὁ δὲ ἀπ. ε. π. α. D* ‖ *πρ. α.*] *α. PY αὐτοῖς U: recte? cf 15; 148, 16; 150, 11; 21; 25; al* ‖ [20] *τούτου*] *τοῦ λοιποῦ P* ‖ *λάβ. τύπ. P* ‖ [22] *ὑμ. ὄντα* (*om με*) *P* ‖ *ὑμῖν UY: cf 23* ‖ [22]–155,[1] *εἰ - γῆς om* ʃ: *del??* ‖ [23] *τὸν*] *ὡς εἶπον add P: cf 119, 12* ‖ *ὁμ. ὑμῶν P: cf 22* ‖ *αὐτοὺς D: cf 155, 3*

ὀλίγον ἐκ τῆς γῆς, ἐκεῖνον τὸν ἐν ὕψει διατρίβοντα καὶ νῦν ἐν βάθει εὑρισκόμενον πῶς δύνασθε ἰδεῖν εἰ μὴ πρότερον [58 Th] ἐπάρητε ἑαυτοὺς ἐκ τῆς προτέρας πολιτείας ὑμῶν καὶ τῶν πράξεων τῶν ἀνωφελῶν καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν μὴ παραμενουσῶν καὶ τοῦ πλούτου τοῦ ἐνθάδε καταλιμπανομένου καὶ τῆς κτήσεως τῆς ἐκ τῆς γῆς παλαιουμένης καὶ τῶν ἐνδυμάτων τῶν φθειρομένων καὶ τοῦ κάλλους τοῦ γηρῶντος καὶ ἀφανιζομένου, ἔτι δὲ καὶ τοῦ σώματος ὅλου ἐν ᾧ ταῦτα πάντα [222 T] ἀποτεταμίευται, καὶ παλαιούμενον κόνις γίνεται, ὑποστρέφον εἰς τὴν ἑαυτοῦ φύσιν· πάντα γὰρ ταῦτα αὐτὸ τὸ σῶμα ὑποριθοῖ. ἀλλὰ μᾶλλον πιστεύσατε εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὃν κηρύσσομεν ἡμεῖς, ἵνα ἡ ἐλπὶς ὑμῶν εἰς αὐτὸν ἔσται καὶ ἐν αὐτῷ τὴν ζωὴν ἔχητε εἰς αἰῶνας αἰώνων, ἵνα αὐτὸς ὑμῖν συνοδοιπόρος γένηται ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ τῆς πλάνης, καὶ λιμὴν ὑμῖν γένηται εἰς ταύτην τὴν | θορυβώδη θάλασσαν. [29 B] ἔσται δὲ ὑμῖν καὶ πηγὴ βρύουσα ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ τῇ [179 W] διψαλέᾳ, καὶ σηκὸς πλήρης βρώσεως ἐν τῷ τῶν πεινώντων τόπῳ, καὶ ἀνάπαυσις ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, ἰατρὸς δὲ καὶ τῶν σωμάτων.

38 Τότε τὸ πλῆθος τῶν συναχθέντων ἀκοῦον ταῦτα ἐδάκρυεν καὶ ἔλεγεν τῷ ἀποστόλῳ· Ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ὃν σὺ κηρύσσεις θεὸν ἡμεῖς οὐ τολμῶμεν λέγειν ὅτι αὐτοῦ ἐσμεν, ὅτι τὰ ἔργα ἡμῶν ἃ διεπραξάμεθα ἀλλότρια αὐτοῦ ἐστιν, μὴ ἀρέσκοντα αὐτῷ· εἰ δὲ σπλαγχνίζεται ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐλεεῖ ἡμᾶς καὶ ῥύεται παριδὼν τὰς προτέρας ἡμῶν πράξεις, καὶ ἀπὸ

[1] *νῦν om* ſ ä: *del??* ‖ [3] *ἑαυτ. ἐπάρ. P* ‖ *scr ἐπαρεῖτε?? cf 105, 7; 153, 13* ‖ [4] *ἀνοφελήτων Y πονηρῶν ἐκείνων P* ‖ *ἐπιθ.]* uoluptatibus ſ ‖ *μὴ π.* (ſ)] *παρενοχλουσῶν D* ‖ [5] *καὶ - κατ. om* ä ‖ *τ. ἐ. κ. om* ſ ‖ [6] *κτίσεως D. U* ‖ *ἐκ]* in ſ: *scr ἐπὶ??* ‖ *τῆς (post ἐκ) om PUY: del?* ‖ *γῆς ⟨τῆς⟩??* ‖ [9] *καὶ] καὶ δ Thilo perperam* ‖ [9–10] *εἰς τ. ἑ. κτῆσιν ὑπ. P* ‖ [10] *πάντα - ὑπ. om P* ‖ *τ. γ. π.] D* ‖ *ἀνορθοῖ D* ‖ [11] *πιστ. om Thilo* et confidite *add* ſ ‖ *τὸν om PUY: cf c 49i; 51m; 54i; cet* ‖ *κύρ.] ἄνθρωπον Thilo errore ductus* ‖ *ἡμῶν* (ſ ä) *om PUY* ‖ [12] *ἡμ. κηρ.* (*P*) ‖ *ἡμ.* (ſ ä)] *ὑμῖν D* ‖ [13] *ἔχοιτε Y: scr σχῆτε?? cf 141, 4* ‖ [13–14] *συν. ὑμ. D* ‖ [13] *ἡμῖν Thilo* ‖ [14] *χώρᾳ] καὶ ἀπαλλάξῃ ὑμᾶς add D* ‖ [15] *αὐτὴν P* ‖ [16] *del ταύτῃ?* [17] *δαψιλαῖα Y δαψηλῇ U* ‖ *σκοπὸς Y* corbis ſ (*cf Noeldeke ap Lipsium II 2 p 424*): *scr οἶκος?? cf c 145e F* ‖ [18] *ἡμῶν D* ‖ [18–156, 7] *ταῖς ψ. - πεποιηκότες om P*

D. UY [18] *⟨σωτὴρ⟩ τῶν?* (ſ) ‖ [20–21] *τὸ - ἀπ.* (ä)] multitudines clamabant ſ ‖ [20] *ἀκουόντων D* ‖ [21] *ἄ.]* apostole ſ: *cf 152, 7* ‖ [22] *θ.] plura add* ſ ‖ *ἡμεῖς om U* ‖ *οὐ] οὔτε Y* ‖ [25] *ῥύ.] ἡμᾶς add Y*

59 Th τῶν κακῶν ὧν διεπραξάμεθα ἐν πλάνῃ ὄντες ἐλευθεροῖ ἡμᾶς, καὶ οὐχ ὑπολογίζεται ἡμῖν οὐδὲ ὑπόμνησιν ἡμῶν ποιεῖται τῶν προτέρων ἁμαρτημάτων, γινόμεθα αὐτοῦ θεράποντες, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ εἰς τέλος ἄξομεν. Ὁ δὲ ἀπόστολος αὐτοῖς ἀπεκρίνατο λέγων· Οὐ καταψηφίζεται ὑμῶν οὐδὲ λογίζεται ὑμῖν τὰς ἁμαρτίας ἃς ἐν πλάνῃ ὄντες διεπράξασθε, ἀλλὰ παραβλέπει ὑμῶν τὰ παραπτώματα ἃ κατὰ ἀγνωσίαν ἦτε πεποιηκότες.

Πρᾶξις δ' περὶ τοῦ πώλου.

39 Τοῦ δὲ ἀποστόλου ἔτι ἑστῶτος ἐν τῇ λεωφόρῳ καὶ διαλεγομένου τῷ πλήθει πῶλος ὀνάδος ἦλθεν καὶ ἔστη ἔμ-
180 W προσθεν αὐτοῦ, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εἶπεν· Ὁ δίδυμος τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀπόστολος τοῦ ὑψίστου καὶ συμμύστης τοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀποκρύφου, ὁ δεχόμενος αὐτοῦ τὰ ἀπόκρυφα λόγια, ὁ συνεργὸς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, ὃς ἐλεύθερος ὢν γέγονας δοῦλος καὶ πραθεὶς πολλοὺς εἰς ἐλευθερίαν εἰσήγαγες· ὁ συγγενὴς τοῦ μεγάλου γένους τοῦ τὸν ἐχθρὸν καταδικάσαντος καὶ τοὺς ἰδίους λυτρωσαμένου, ὁ πρόφασις τῆς ζωῆς πολλοῖς γενόμενος ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰνδῶν· ἦλθες γὰρ πρὸς τοὺς πλανωμένους ἀνθρώπους, καὶ διὰ τῆς σῆς ἐπιφανείας καὶ τῶν λόγων σου τῶν θεϊκῶν νῦν ἐπιστρέφονται πρὸς τὸν ἀποστείλαντά σε θεὸν τῆς ἀληθείας· ἀνελθὼν ἐπικαθέσθητί μοι καὶ ἀναπάηθι ἕως ἂν εἰς τὴν πόλιν εἰσέλθῃς. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀπόστολος εἶπεν· Ὦ Ἰησοῦ Χριστὲ νοερὲ

[2–3] ποι. τ. πρ. ἡμῶν D: cf 150, 7 ‖ [2] ⟨καθ'⟩ ἡμῶν (ſ)?? ‖ [3] πρώτων UY: cf 152, 19; 155, 3; 25; c 48 e; 58 i ‖ ἁμαρτιῶν UY ‖ [4] ἄξωμεν D. UY corr Thilo dubitanter (cf c 117 i): ἄγομεν malim ‖ ἀπεκρ. αὐτ. D ‖ [5] ὑμ. o. λογ. (ä?) om D ſ: cf 2; 149, 18 ‖ [6] διεπραξάμεθα Y ‖ [7] ἄγνοιαν D: recte? cf c 59 e; 98 m

PUY [9] πρ. δ' om Y ‖ τετάρτη U ‖ [12] αὐτοῦ] non pauca add ſ ‖ [13] ὑψ.] χριστοῦ P summi ſ ä: cf c 78 i ‖ [13–14] τ. λ. om U ‖ [14] Χρ.] seruatoris ſ dei ä: scr θεοῦ? ‖ [14–15] αὐτοῦ et ὁ συν. om ſ: cf Lipsius I p 328 ‖ [16] πραθ.] per oboedientiam tuam ſ: cf 129, 9 ‖ ἤγαγες UY ‖ [17–18] τ. τὸν - λυτρ.] al ſ ‖ [17] καταδίσαντος U καταδήσαντος Y: recte? ligas ä ‖ [18] ἰδ.] αὐτοῦ add U ‖ προστάτης P causa ſ ä: cf 159, 19; c 136 i; 141 e ‖ [19] πολλ. (ä) om P ſ: del?? cf c 136 i ‖ ἐν τῇ τ. l. γεν. χ. P: cf c 116 m; 117 e; 134 m ‖ ἐν om ſ ‖ Ἰ.] Candaces ä ‖ ἦ. γ.] qui uenisti inuitus ſ ‖ [22] τὸν - ἀλ.] uitam ſ ‖ τῆς om UY: cf 140, 3 ‖ [23] ἀναπέου P: scr ἀναπαύου?? cf c 46 i; 151, 12; 146, 4 ‖ τ. π. (ſ ä)] τὸν τόπον U ‖ [24] Χρ. om ſ ä: del? ‖ νο.] fili ſ: ⟨υἱὲ⟩ νο.?

τῆς εὐσπλαγχνίας τῆς τελείας· ὦ ἡ ἡσυχία καὶ ἡ ἠρεμία, καὶ ἐν τοῖς ἀλόγοις ζῴοις νῦν λαλούμενε· ὦ ἀπόκρυφε ἀνάπαυσις καὶ διὰ τῆς ἐνεργείας φανερούμενε σωτὴρ ἡμῶν καὶ τροφεῦ, διαφυλάσσων ἡμᾶς | καὶ ἀναπαύων ἐν σώμασιν ἀλλοτρίοις· 30 B ὁ σωτὴρ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν· ἡ βρύσις ἡ γλυκεῖα καὶ ἄληκτος, ἡ πηγὴ ἡ εὐκατάστατος καὶ καθαρὰ καὶ μηδέποτε θολουμένη· ὁ ἐπαμύντωρ καὶ βοηθὸς ἐν ἀγῶνι τῶν ἰδίων δούλων, ὁ τὸν ἐχθρὸν ἀποστρέφων καὶ ἀποσοβῶν ἀφ' ἡμῶν, ὁ εἰς πολλοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ ἡμῶν ἀγωνιζόμενος καὶ νικᾶν ποιῶν 181 W ἡμᾶς ἐν πᾶσι· ὁ ἀληθὴς ἀθλητὴς ἡμῶν καὶ ἀήττητος· ὁ στρατηλάτης ἡμῶν ὁ ἅγιος καὶ νικηφόρος· ὁ ἔνδοξος καὶ χαρὰν παρέχων τοῖς ἰδίοις τὴν μηδέποτε παρερχομένην, καὶ ἄνεσιν τὴν μηδ' ὅλως θλῖψιν ἔχουσαν· ὁ ἀγαθὸς ποιμὴν ὁ ἑαυτὸν ἐκδοὺς ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων καὶ τὸν λύκον νικήσας καὶ λυτρωσάμενος τοὺς ἰδίους ἄρνας καὶ εἰς νομὴν ἀγαθὴν ἀγαγών· δοξάζομεν καὶ ὑμνοῦμεν σὲ καὶ τὸν ἀόρατόν σου πατέρα καὶ τὸ ἅγιόν σου πνεῦμα καὶ τὴν μητέρα πασῶν κτίσεων.

40 Ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου τὸ παρὸν πᾶν πλῆθος εἰς αὐτὸν ἀπέβλεπεν προσδοκῶν κατακοῦσαι τί ἀποκρίνεται τῷ πώλῳ. πολλὴν δὲ ὥραν σταθεὶς ὁ ἀπόστολος ἔκπληκτος ὥσπερ γεγονὼς καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπιδὼν εἶπεν τῷ πώλῳ· Τίνος εἶ καὶ τίνος ὑπάρχεις; ἔκπληκτα γάρ εἰσι τὰ διὰ τοῦ

13 Io 10, 11

1 *τῆς τελ. εὐ.* (*om alt τῆς*) *P* ‖ 2 *ζ.*] *τῶν ζώων Y* ‖ *λαλ.*] qui loqueris ſ qui das uim loquendi ä: *scr λαλῶν??* ‖ *ἀπόκρυφος P* ‖ *ἀν. om* ſ: *del? cf Lipsius I p 328* ‖ 3 *φανερούμενος P* ‖ 3–5 *σωτὴρ - ὁ*] nutritor et tutor noster, seruator corporum nostrorum et ſ: *cf Burkitt J of theol studies I* (*1900*) *p 285* ‖ 3 *ἡμ. σ. P* ‖ *scr τροφεύς???* ‖ 5 *ἄλ.* (ſ)] *ἄφραστος P* ‖ 6 *εὐκατάσταλτος Y* numquam deficiens ä *om* ſ ‖ *καὶ prius om* ſ ‖ *θελουμένη U* ‖ 7 *ἐπαμυήτορ U om* ſ ‖ *καὶ om* ſ ‖ *ἰδ.*] *σῶν U* ‖ 8 *ἀποστρ. - ἡμ.* (ä)] profligens ante eos ſ ‖ 9 *πολλ. om* ſ ‖ 10 *ἡμ. ἀθλ. UY* ‖ *ἀήττ.*] inlaese ſ ‖ 11 *νικ.*] inuicte ſ ‖ *ἔνδ. καὶ*] *τὴν ἔνδοξον P om* ſ ‖ 12 *τὴν*] *καὶ P* ‖ 13 *μ. ὅλ.*] *μηδέποτε P* ‖ *θλ.* (ſ)] *δόλον P* ‖ *ἑαυτ.*] uitam suam ſ ‖ 15 *καὶ - ἀγαγ. om* ſ ‖ 16 *σὲ καὶ*] per te ſ ‖ 16–17 *κ. τὸ - πν. del??* ‖ 17 *κ. τ. μ.*] qui incubat ſ: *cf Burkitt l s* (*3 - 5*) *p 286* ‖ *π. κτ.* (ſ)] *πάσης τῆς κτίσεως P: cf 114, 9 ubi* creaturarum ſ ‖ 18 *π. π. πλ.*] *πλ. τῶν παρόντων UY* ‖ 19 *ἀκοῦσαι P: cf 147, 13; c 89 c; 102 i; 104 m; 136 i* ‖ 19–20 *τί - πώλῳ* (ſ ä)] *τι πρὸς τὸν πῶλον λέγοντος P* ‖ 20 *τὸν πῶλον Y* ‖ 21 *scr ὥσπερ ἐκπ. γεγ? cf c 63 e: cf tamen c 47 m(?) et uita Barlaam p 38 Boiss* (*Migne LXXXVI p 897 D*) *ἔνθους ὥσπερ γενόμενος* (*item ed Zotenberg p 105*) ‖ *ἀφιδὼν P*(*U*): *cf 154, 16* ‖ 22 *τίνος*] quis ſ ä: *scr τίς?*

στόματός σου ἐκφανθέντα καὶ παράδοξα ἅτινα ἀπόκρυφα τοῖς πολλοῖς ὑπάρχει. Ὁ δὲ πῶλος ἀποκριθεὶς εἶπεν· Τῆς γενεᾶς εἰμι ἐκείνης τῆς ἐξυπηρετησαμένης τῷ Βαλαάμ, ἧς καὶ ὁ κύριός σου καὶ διδάσκαλός σου εἰς τὸν καθήκοντά μοι κατὰ γένος ἐκάθισεν. κἀγὼ νῦν ἀπεστάλην σὲ ἀναπαῦσαι καθεσθέντα ἐπάνω μου· καὶ λάβω πίστιν, καὶ προστεθῇ μοι ἡ μερὶς ἐκείνη ἣν νῦν μέλλω κτᾶσθαι διὰ τῆς σῆς ὑπηρεσίας ἧς ἐξυπηρετησάμην σοι· καὶ ὅταν σοι διακονήσω, ἐξ ἐμοῦ λαμβάνεται. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἀπόστολος· Δυνατός ἐστιν ἐκεῖνος ὁ τὴν δωρεάν σοι ταύτην χαρισάμενος ἵνα ἕως τέλους πληρωθῇ ἐν σοὶ καὶ τοῖς κατὰ γένος σοι διαφέρουσιν· τούτου γὰρ τοῦ μυστηρίου ἐγὼ ἀσθενὴς καὶ ἄτονος ὑπάρχω. Καὶ
182 W οὐκ ἐβούλετο ἐπικαθεσθῆναι αὐτῷ. ὁ δὲ πῶλος ἐδέετο καὶ ἱκέτευεν αὐτὸν ἵνα εὐλογηθῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐπορχούμενος αὐτῷ. Τότε ἀνελθὼν ὁ ἀπόστολος ἐκαθέσθη. καὶ εἵποντο σὺν αὐτῷ οἳ μὲν προάγοντες αὐτὸν οἳ δὲ ἀκολουθοῦντες· ἔτρεχον δὲ πάντες βουλόμενοι ἰδεῖν τὸ πέρας καὶ πῶς τὸν πῶλον ἀπολύει. |

31 B 41 Ὅτε δὲ ἦλθεν ἐγγὺς τῶν πυλῶν τῆς πόλεως, κατῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ λέγων· Ἄπελθε καὶ διαφυλάχθητι ὅπου ἦς. Εὐθέως δὲ ὁ πῶλος πεσὼν εἰς τὸ ἔδαφος παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἀποστόλου ἀπέθανεν. πάντες δὲ οἱ παρόντες ἠθύμησαν λέγοντες τῷ ἀποστόλῳ· Ζωοποίησον αὐτὸν καὶ ἀνέγειρον. Ὁ δὲ ἀπο-

[3] cf num 22, 21 ss

---

[1] σοῦ στ. UY ‖ ἐκφ.] λαληθέντα τὰ P ‖ παρ.] κἀμοί τε καὶ τῷ ὄχλῳ φανέντα add P ‖ ἅτινα] ἃ καὶ P: cf c 117 m ‖ [1–2] ἀπ. τ. π.] ἀπὸ πολλῶν ἀπ. UY (cf 152, 8) plura quam multa ſ ‖ [2] ὑπ.] τυγχάνειν εἰώθασι P: cf 139, 4; 148, 16; c 80 e ‖ [3] B.] prophetae add ſ ‖ ἧς om ſ: del?? ‖ [4] κ. δ. σ. om ſ ‖ σου alt om UY: cf 114, 5 ‖ [5–6] κ. ἐπ. μ. om ſ ‖ [6] λ. π.] horum fides confirmetur ſ ‖ post πίστιν redit V (cf 116, 9)

PUVY [6] προστεθεῖ VY προστεθείη P: cf 100, 3; cf tamen etiam c 129 i ‖ [7] ν. μ. κτ. hodie accepi ſ ‖ [8–9] ἧς - λαμβ. om P ‖ [8] ἧς - σοι] ὡς ἐξυπηρετησάμενος UY om ſ: del?? ‖ scr ἐξυπηρετήσομαι?? ‖ [8–9] ἐξ ἐ. λ.] λ. ἐξ ἐ. τὸ πνεῦμα V ‖ [9] α. ὁ ἀπ.] ὁ ἀπ. α. Y ὁ ἀπ. U ‖ [10] ἐκ. (ὁ)] deus ſ ‖ σοι τ.] ἐκείνην σοι V ‖ ἵν' Y ‖ [11] πλ.] ἐκεῖ add V ‖ γένους V ‖ [12] γὰρ] δὲ V ‖ [13] ἐπικαθῆσαι P: scr ἐπικαθίσαι?? cf 5; 15 ‖ [13–14] ἱκ. κ. ἐδ. αὐτοῦ V ‖ [14] ἵνα] καθεσθῇ ἐπ' αὐτὸν καὶ add V ‖ ὑπ'] παρ' V ‖ ἐπαρκούμενος coni Usener uehendo ſ: scr ἐποχούμενος?? ἐποχουμένου?? ‖ αὐτόν V ‖ [15] ἐκ.] ἐπάνω αὐτοῦ add V ‖ εἵπ.] prius ο ex ε U εἶπεν τοῖς P: cf 141, 11; c 81 e ‖ [19] ὅπου] sicut ſ ‖ ἦς] ἦν τὸ πρότερον V ‖ [19–20] ὁ δὲ π. εὐθ. πεσ. V ‖ [21] π. δὲ] τότε π. V ‖ [22] κ. ἀν. om ſ: cf 149, 18 ‖ ἔγειρον V: cf 159, 1; 4

κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ μὲν ἠδυνάμην ἐγεῖραι αὐτὸν διὰ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἀλλὰ πάντως τοῦτο συμφέρει· ὁ γὰρ αὐτῷ δοὺς λόγον ἵνα λαλήσῃ ἠδύνατο αὐτὸν ποιῆσαι μηδὲ ἀποθανεῖν· οὐκ ἐγείρω δὲ αὐτὸν οὐχ ὡς μὴ δυνάμενος, ἀλλ' ὅτι τοῦτό ἐστιν τὸ συμβαλλόμενον αὐτῷ καὶ συμφέρον. Τοῖς δὲ παροῦσιν παρεκελεύσατο ὀρύξαι σκάμμα καὶ θάψαι αὐτοῦ τὸ σῶμα· καὶ ἐποίησαν ὡς ἐκέλευσεν.

Πρᾶξις ε' περὶ τοῦ δαίμονος τοῦ ἐνοικήσαντος εἰς τὴν γυναῖκα.

42 (39) Εἰσῆλθεν δὲ ὁ ἀπόστολος εἰς τὴν πόλιν τοῦ
παντὸς ὄχλου ἀκολουθοῦντος αὐτῷ· ἐσκέπτετο δὲ ἀπελθεῖν 223 T
πρὸς τοὺς γονεῖς τοῦ νεωτέρου ὃν ἐζωοποίησεν θανόντα ὑπὸ τοῦ δράκοντος· πάνυ γὰρ ἐδέοντο αὐτοῦ παραγενέσθαι πρὸς αὐτοὺς καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν. γυνὴ δέ τις πάνυ ὡραία αἰφνιδίως φωνὴν ἀφῆκε μεγίστην λέγουσα·

Ἀπόστολε τοῦ νέου θεοῦ ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν Ἰνδίαν, καὶ δοῦλε τοῦ ἁγίου ἐκείνου καὶ μόνου ἀγαθοῦ θεοῦ· διὰ σοῦ
γὰρ οὗτος κηρύσσεται ὁ σωτὴρ τῶν ψυχῶν τῶν πρὸς αὐτὸν 183 W
ἐρχομένων, καὶ διὰ σοῦ ἰατρεύεται τὰ σώματα τῶν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ κολαζομένων, καὶ σὺ εἶ ὁ γεγονὼς πρόφασις τῆς ζωῆς πάντων τῶν ἐπ' αὐτὸν ἐπιστρεφόντων· κέλευσόν με ἀχθῆναι ἔμπροσθέν σου ἵνα σοι ἀφηγήσωμαι τὰ συμβάντα μοι καὶ
τάχα ἐκ σοῦ γένηταί μοι ἐλπίς, καὶ οὗτοι δὲ οἱ παρεστῶτες 60 Th

[1] *μὲν*] *ὦ ἀδελφοὶ add V* non ideo eum non reuoco ad uitam quod non *add* ſ: *cf 4* ‖ [1–2] *διὰ - Χρ. om* ſ ‖ *δ. τ. ὀν.*] *τῇ ἐπικλήσει τοῦ κυρίου ἡμῶν P* ‖ [2] *συμφ.*] *οὐ συμφ. V* ‖ [4] *μηδὲ*] *τοῦ μὴ V* ‖ *οὐκ - δυν. om* ſ: *cf 1* ‖ *ἐγερῶ P: cf c 54 i; 152, 22; al* ‖ [5] *κ. σ. om* ſ: *cf 149, 18* ‖ [6] *τότε παρεκ. τ. π. (om δὲ) V* ‖ *ποιῆσαι ὄρυγμα P* ‖ [7] *scr πτῶμα? cf 147, 4,*

D. Π (Π = PRUVY) [8] *πρ. om D. VY* ‖ *ε' om D. RVY* ‖ *τοῦ - γυν.* (ſ)] *τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ συγγενομένου αὐτῇ δαίμονος P(R)U(V)Y* ‖ [9] *εἰς τ. πόλ. ὁ ἀπ. D: cf 124, 5* ‖ [12] *αὐτοῦ*] *αὐτοὶ P* ‖ [14] *μεγ. ἀφεῖσα (ἀφιεῖσα P) ἔλεγεν Π* ‖ [15] *εἰς τ. Ἰ. ἐ. P* ‖ [16] *ἁγ. om U* ‖ *ἐκ. - ἀγ.*] *ἁγ. ἐκ. κ. μ. U ἐκ. κ. ἁγ. μ. V ἐκ. κ. μ. Y ἐκ. κ. ἁγ. καὶ μ. P om* ſ ‖ [17] *αὐτὸς U ὄντως R om V* ‖ *ψ. τ.*] *ψ. ἡμῶν τ. καὶ P* ‖ [18] *τῶν*] *τὰ P* ‖ [18–19] *ὑ. τ. ἐ.*] *ὑπ' αὐτοῦ U* ‖ [19] *κολαζόμενα P* ‖ *γεγ. om P* ‖ *προστάτης P: cf 156, 18* ‖ *τ. ζ. om Thilo ἡμῶν add R* ‖ [20] *πάντ. - ἐπιστρ.*] totius gentis Indorum ſ *dandi casum expectaueris: cf 156, 18* ‖ *ἐπ' α.*] *ὧδε P* ‖ *ἐπιστρεφομένων V: cf 154, 11* ‖ [21] *ὑφηγήσομαι RU(Y) διηγήσομαι P(V): cf c 55 i* ‖ *καὶ*] *ὅπως V: uerum?* (ſ) ‖ [22] *τ. om V* ‖ *ἐκ - ἐλπίς*] *ὡς ἔγωγε τοῦτο πιστεύω οὐ τῆς πρὸς σὲ ἐλπιζομένης ἀποτύχω ἐλπίδος P* ‖ *γενήσεται UY(V): cf 114, 3* ‖ *καὶ ο. δὲ*] *ἀλλὰ καὶ ο. P*

σοι εὐέλπιδες γένωνται μᾶλλον εἰς τὸν θεὸν ὃν κηρύσσεις. οὐ
μικρῶς γὰρ βασανίζομαι ὑπὸ τοῦ ἐναντίου ἤδη χρόνου πεντα-
32 B ετοῦς | ἐνεστῶτος. ὡς γυνὴ ἐκαθεζόμην ἐν ἡσυχίᾳ τὸ πρότε-
ρον, καὶ πανταχόθεν με εἰρήνη περιεῖχεν, καὶ οὐδενὸς
μέριμναν ἐποιούμην· οὐδὲ γὰρ ἄλλου τινὸς φροντίδα εἶχον.
43 43 (40) ἔτυχεν δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἐξιούσης μου ἀπὸ τοῦ
λουτροῦ ἀπήντησέν μοι ὡς ἄνθρωπός τις τεθορυβημένος καὶ
ἐντάραχος ὤν· ἡ δὲ τούτου φωνὴ καὶ ἀπόκρισις ἐδόκει μοι
εἶναι ἀμυδρὰ καὶ λεπτὴ πάνυ· καὶ εἶπεν στὰς ἄντικρύς μου·
Ἐγώ τε καὶ σὺ ἐν μιᾷ ἀγάπῃ ἐσόμεθα, καὶ κοινωνήσωμεν ἀλ-
λήλοις ὡς ἀνὴρ γυναικὶ συμμείγνυται. Κἀγὼ ἀπεκρινάμην
αὐτῷ λέγουσα· Τῷ ὁρμαστῷ μου οὐ συνεγενόμην, παραιτου-
μένη τοῦ μὴ γῆμαι, καὶ σοὶ ὡς ἐν μοιχείᾳ θέλοντί μοι κοινω-
νῆσαι πῶς ἐμαυτὴν ἐκδώσω; Καὶ εἰποῦσα ταῦτα διῆλθον· τῇ
δὲ παιδίσκῃ τῇ σὺν ἐμοὶ οὔσῃ εἶπον· Ἐθεάσω τὸν νέον καὶ
τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ, πῶς μὴ αἰδεσθεὶς παρρησίᾳ μοι διελέχθη;
Ἡ δὲ εἶπέν μοι· Ἐγὼ πρεσβύτην εἶδον ὁμιλήσαντά σοι. Γε-
νομένης δέ μου ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ δειπνησάσης ἡ ψυχή μου εἰς
61 Th ὑποψίαν τινὰ ὑπέβαλλέν μοι, καὶ μάλιστα ὅτι δυσὶ μορφαῖς
224 T ὤφθη μοι· τοῦτο αὐτὸ κατὰ νοῦν ἔχουσα ὕπνωσα. ἐλθὼν

[1] σοι - κηρ.] τὴν αὐτὴν συνεμοὶ ἔχωσιν ἐλπίδα εἰς τὸν σὸν ὃν κηρύττεις πιστεῦσαι θεόν P ‖ ὃν] σὺ add R: cf 141, 17 ‖ [1–3] οὐ - ἐνεστ.] πάνυ γὰρ ἐγὼ ἡ ἀθλία ἐν ἔτεσι πέντε ὑ. τ. ἐναντ. βασ. P ‖ [2] βασινίζομαι U ‖ [3] εστῶτος U ‖ ὡς γ.] τοῦ δὲ ἀποστόλου κελεύσαντος ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐστάθη ἡ γυνὴ ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ ἐγὼ δοῦλε τοῦ ὄντως θεοῦ γ. ὑπάρχω καὶ V om ſ: del? cum βασ. (2) iungenda?? ante ἤδη (2) interpungit ä ‖ ὡς] ὡς ἅτε οὖσα P ‖ ἐν ἡσ. τὸ πρ. καθεζομένης μου P ‖ ἐν ἡσ. ἐκ. RUY ‖ [4] εἰρ. μοι περιέχουσα P ‖ μηδ' ἑνὸς P ‖ [5] ἐπ.] ποιουμένης μου P ‖ οὐδὲ - εἶχον om P ‖ γὰρ om RV ‖ [6] δὲ om P ‖ [7] λ.] καὶ add RV ‖ ὡς] ὁ Y om P ſ ä: del?? ‖ τίς ἄνθρ. P ‖ τις om UY: cf c 97 i ‖ [8] ἀπ. κ. φ. P ‖ [9] ἀμ. κ. λ. εἶναι R ‖ ἀμ. εἶναι V ‖ εἶναι om PUY: del? cf c 92 e; 157 m ‖ εἶπεν om P ‖ στᾶσα R sta ä ‖ ἀντικρύ D. P: cf 119, 6 ‖ μου] λέγει add P ‖ [11] μίγνυται P ‖ [12–3] οὐ - γῆμαι] παραιτησάμην γῆμε με θέλων P ‖ [13] μὴ om RUVY ‖ σοὶ] δὲ add RUY ‖ θέλ. μ. κ. om P ‖ μοι om RUY ‖ [14] ἐμ. ἐκδ.] συνεισέλθω P ‖ διέβην Π (cf 148, 5; 12; c 59 m; 64 m) ἀπ' αὐτοῦ add D ‖ [15] τῇ σ. ἐ. ο. (ſ)] μου D | [16] πῶς om RUY ‖ οὐκ V om P ‖ αἰδεσθῆναι RUY ἐδέσθη V om P ἀλλὰ add RUY αὐτὸν add UY ‖ μοι] περὶ κακοῦ πράγματος add P ‖ διηλέχθη D διαλεχθῆναι RUVY ‖ [17] ὁμιλοῦντα U ‖ [18] εἰς om RUVY seclusit Thilo retinuit Tischendorf: del? ‖ [19] καθυπέβαλέν μέ τινα P ‖ ὑπέβαλλέν Y ‖ με duce Thilone Tischendorf ‖ [20]–161,[1] ἐ. οὖν] καὶ ἐ. D

*ουν ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἐκοινώνησέν μοι τῇ ῥυπαρᾷ μείξει
αὐτοῦ. ἔβλεπον δὲ αὐτὸν καὶ ἡμέρας οὔσης, καὶ ἔφευγον
ἀπ' αὐτοῦ· ἐν δὲ τῇ συγγενίδι αὐτοῦ νυκτὶ ἐρχόμενος παρε-* 184 W
*χρᾶτό μοι. καὶ νῦν ὡς ὁρᾷς με πέντε ἔτη ἔχω ὑπ' αὐτοῦ
ἐνοχλουμένη, καὶ οὐκ ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ. ἀλλ' ἐγὼ οἶδα καὶ
πέπεισμαι ὅτι καὶ δαίμονες καὶ πνεύματα καὶ ἀλάστορες ὑπο-
τάσσονταί σοι καὶ σύντρομοι γίνονται ἀπὸ τῆς εὐχῆς σου·
εὖξαι οὖν ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ἀπέλασον ἀπ' ἐμοῦ τὸν διενοχλοῦντά
μοι δαίμονα, γένωμαι κἀγὼ ἐλευθέρα, καὶ συναθροισθῶ εἰς
τὴν ἀρχαιόγονόν μου φύσιν, καὶ δέξωμαι τὸ χάρισμα τὸ τοῖς* 62 Th
συγγενεῦσί μου δεδωρημένον.

44 (41) *Εἶπεν δὲ ὁ ἀπόστολος· Ὦ πονηρία ἀκατάσχετος·
ὢ ἀναίδεια τοῦ ἐχθροῦ· ὢ ὁ βάσκανος ὁ μηδέποτε ἠρεμῶν·
ὢ ὁ δυσειδὴς | ὁ τοὺς εὐειδεῖς ὑποτάσσων· ὢ ὁ πολύμορφος·* 33 B
*ὡς ἂν βουληθῇ φαίνεται, ἡ δὲ τούτου οὐσία μεταβληθῆναι
οὐ δύναται· ὢ ἀπὸ τοῦ δολίου καὶ ἀπίστου· ὢ τὸ δένδρον τὸ
πικρόν, οὗ οἱ καρποὶ αὐτοῦ ἐοίκασιν· ὢ ἀπὸ τοῦ διαβόλου
τοῦ ὑπερμαχοῦντος τῶν ἀλλοτρίων· ὢ ἀπὸ τῆς πλάνης τῆς
χρωμένης τῇ ἀναιδείᾳ· ὢ ἀπὸ τῆς πονηρίας τῆς ἑρπούσης ὡς
ὄφις καὶ τούτου συγγενοῦς αὐτοῦ ὑπάρχοντος.*

---

1 *μοι] ἐν add D: cf 168, 3; 178, 9* ‖ *τὴν ῥυπαρὰν μίξιν Π* ‖ 2 *del αὐτοῦ?* ‖ *ἔφυγον PR* ‖ 3 *συγγ. - ἐρχ.] τῆς νυκτὸς αὐτοῦ ἐπιμιξία P* ‖ *συγγ.] συνήθει D om* ʃ ‖ 4–5 *κ. νῦν - ἐμοῦ] ἐν ἔτεσι ὑπ' αὐτοῦ παρενοχλούμενος πέντε μὴ δυναμένη ἐξ αὐτοῦ ἀποστῆναι P* ‖ 4 *καὶ] ἰδοὺ add V* ʃ ‖ *ἔχω om RUVY: del?? cf c 150m* ‖ 5 *ἐνοχλοῦμαι RUVY: recte??* ‖ *ἀλλ' ἐ. ο.] καὶ ο. P* sed quoniam noui ʃ ‖ 5–6 *κ. πέπ. om P* ‖ 6 *κ. ἀλ. om U* ‖ 7 *ἀπὸ τ. σῆς εὐχ. σύντ. γίν. P* oro te domine ut *add* ʃ ‖ 8 *οὖν] δέομαί σου καὶ add V: cf* ʃ ‖ *ἐμοῦ prius]* et a deo petas *add* ʃ ‖ *τὸν] οὕτως add P* ‖ *παρενοχλοῦντα PV: cf 5* ‖ 9 *μοι] νῦν add UV* ‖ *δαίμ.] καὶ add PV (cf 185, 12) ἵνα add Thilo: cf 139, 9; 12* ‖ *γενήσομαι suspic Thilo* ‖ 9–10 *καὶ - μου] εἰς τ. ἀρχ. συναθροίζων P* ‖ 10 *ἀρχαίγονον R (scr ἀρχέγονον??) ἀρχαίαν V* ‖ 10–11 *δέξ. - δεδ.] καὶ ἐν τῷ τῶν συγγενῶν καταξίωσόν με χαρίσματι P* ‖ 11 *γονεῦσι U: scr συγγενέσι?? (cf c 142 e)* paenitentibus ʃ patribus ā ‖ *μου om* ʃ ‖ 12 *δὲ] πρὸς αὐτὴν add P* ‖ 13 *ἀν. τ. ἐ.]* inimice qui numquam quiescis ʃ ‖ *ὁ prius om RU* ‖ 14 *ὁ prim] τοῦ V om R* ‖ *δυσειδούς V(R) ὅτι add V* ‖ *ὁ alt om PRUY non nulla add V* ‖ *ὁ πολ.] καὶ σχολιὸς add V* qui habes multas formas turpes ʃ ‖ *ὁ extr om P* ‖ 15 *ὡς] ὢ RUVY ὅτι ὢ P: scr ὃς? (cf 220, 20) ⟨καὶ⟩ ὡς (ʃ)? ⟨ὃς⟩ ὡς?* ‖ 15–16 *ἡ - δύν.]* color tuus niger numquam mutatur quia est natura tua ʃ ‖ 16 *ἀπὸ om P: cf 18; 19* ‖ *ἀπλήστου D al* ʃ ‖ 17 *οὗ] οἱ Y ὢ D ὃ V καὶ add D: recte?* ‖ *αὐτῷ Y recte ut uid (ʃ)* ‖ *ἐ.] θάνατος add (?) P* ‖ 17–18 *ὢ - ἀλλ. om PV* ‖ 18–19 *ὢ - ἀναιδ. om P* ‖ 20 *καὶ - ὑπ. corrupta? certe mutila: al et plura* ʃ ‖ *τούτου] τοῦ τοῦ P τοῦ R*

185 W *Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου ἐλθὼν ὁ δυσμενὴς*
ἔστη ἔμπροσθεν αὐτοῦ, μηδενὸς ὁρῶντος αὐτὸν εἰ μὴ τῆς
γυναικὸς καὶ τοῦ ἀποστόλου, καὶ φωνῇ μεγίστῃ χρησάμενος
45 *εἶπεν πάντων ἀκουόντων·* 45 (42) *Τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἀπόστολε*
τοῦ ὑψίστου; τί ἡμῖν καὶ σοὶ δοῦλε Ἰησοῦ Χριστοῦ; τί ἡμῖν
63 Th *καὶ σοὶ σύμβουλε τοῦ ἁγίου υἱοῦ τοῦ θεοῦ; διὰ τί βούλει*
ἡμᾶς ἀπολέσαι τοῦ καιροῦ ἡμῶν μηδέπω ἐνεστῶτος; τίνος ἕνεκα
βούλει λαβεῖν ἡμῶν τὴν ἐξουσίαν; ἕως γὰρ τῆς νῦν ὥρας
εἴχομεν ἐλπίδα καὶ καιρὸν περιλειπόμενον. τί ἡμῖν καὶ σοί;
σὺ ἔχεις ἐξουσίαν ἐν τοῖς σοῖς, καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς ἡμετέροις.
τίνος ἕνεκα βούλει τυραννίδι καθ' ἡμῶν χρήσασθαι, καὶ μά-
λιστα αὐτὸς ἄλλους διδάσκων μὴ χρήσασθαι τυραννίδι; τίνος
ἕνεκα σὺ τῶν ἀλλοτρίων δέει ὡς τοῖς ἰδίοις μὴ ἀρκούμενος;
τίνος ἕνεκα ἐξομοιοῦσαι τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ τῷ ἀδικήσαντι ἡμᾶς;
ἔοικας γὰρ αὐτῷ πάνυ ὡς ἐξ αὐτοῦ ἀποκυηθείς. ἐνομίσαμεν
225 T *γὰρ κἀκεῖνον ὑπὸ ζυγὸν ποιῆσαι ὡς καὶ τοὺς λοιπούς· ὁ δὲ*
στραφεὶς ἔσχεν ἡμᾶς ὑποχειρίους. οὐ γὰρ ᾔδειμεν αὐτόν·
ἠπάτησεν δὲ ἡμᾶς τῇ μορφῇ αὐτοῦ τῇ δυσειδεστάτῃ καὶ τῇ
πενίᾳ αὐτοῦ καὶ τῇ ἐνδείᾳ· θεασάμενοι γὰρ αὐτὸν τοιοῦτον
ἐνομίσαμεν αὐτὸν σαρκοφόρον ἄνδρα εἶναι, μὴ εἰδότες ὅτι
αὐτός ἐστιν ὁ ζωοποιῶν τοὺς ἀνθρώπους. ἔδωκεν δὲ ἡμῖν
ἐξουσίαν ἐν τοῖς ἡμετέροις, καὶ ἐν ᾧ ἐσμεν χρόνῳ τὰ ἡμέτερα
168 W *μὴ ἐᾶσαι ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ἀναστρέφεσθαι· σὺ δὲ βούλει ὑπὲρ*
τὸ δέον καὶ τὸ δεδομένον σοι κτήσασθαι καὶ ἡμᾶς κατα-
πονῆσαι.

46 (43) *Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ δαίμων ἔκλαιεν λέγων· Ἀφίημί*

[4] cf Matth 8, 29

[2] *εἰ μὴ*] *ἢ P: cf 103, 2* ‖ [6] *τ. ἁγ.*] sacrorum mysteriorum ſ ‖ *υἱ. τ. θ.*] *θ. V πνεύματος D* dei ſ: *cf 14* ‖ [6–7] *ἡμῖν β. P* ‖ [7] *οὔπω τ. κ. ἡμ. φθάσαντος P* ‖ [8] *τὴν ἐξ. ἡμ. βούλαι λαβεῖν P* ‖ [9] *κ. κ. π.*] in ea ſ: *cf 11* ‖ *παραλειπόμενον P(R?)* ‖ [11] *ἕνεκεν P: recte?? cf 7; 13; 14; 225, 4; 140, 16; 224, 4* ‖ [11–13] *βούλει - ἕνεκα om P* ‖ [11] *τυρανίδα V τυραννία RUY: recte?? cf 12; 200, 13; 211, 25* ‖ *χρ.*] ante tempus nostrum *add* ſ: *cf 9* ‖ [12] *τυραννία μὴ χρ. U* ‖ *τυραννία RY: cf 11* ‖ *τίνος*] *οὖν add D* ‖ [13] *σὺ om UY* ‖ *ἐπαρκούμενος D: cf 194, 18; 195, 1* ‖ [14] *τ. υἱ. τ. θ.*] deo domino tuo (*cf 6*) *et add non nulla* ſ ‖ [16] *γὰρ om PR* ‖ *ὑ. ζ. π.*] *εἶναι U* ‖ *ὑπόζυγον coni Thilo probabiliter: cf 133, 1* ‖ *ὡς κ. τ. λ. om* ſ: *del??* ‖ *ὃ*] *ὃς Y ὡς PRU* ‖ [17] *οἴδαμεν P* ‖ [18] *δὲ*] *γὰρ P om U* ‖ *τῇ δ.*] *ᾗ περιεβέβλητο D* ‖ [20] *ἐνομ.*] *γὰρ add U* ‖ [23] *ἀλλ' - ἀν.*] et in nostris uersamur ſ ‖ *ἀλλὰ PY* ‖ [24] *τὸ δέον κ. om* ſ ‖ *κτήσ. om P* ‖ *κατεξουσιάσαι P*

σε τὴν καλλίστην μου σύζυγον, ἣν πρώην πολλῷ χρόνῳ εὗρον
καὶ ἀνεπάην· καταλιμπάνω σε τὴν βεβαίαν μου ἀδελφὴν τὴν
ἀγαπητὴν ἐν ᾗ ηὐδόκησα. τί | ποιήσω οὐκ οἶδα, ἢ τίνα ἐπι- 34 B
καλέσομαι ἵνα μοι ἐπακούσας ἐπαμύνῃ. οἶδα τί ποιήσω· ἀπε- 64 Th
λεύσομαι εἴς τινας τόπους ἔνθα ἡ φήμη τοῦ ἀνδρὸς τούτου
οὐκ ἠκούσθη, καὶ τάχα σε τὴν ἐμὴν ἀγαπητὴν ἀντονομάσω.
Καὶ ἐπάρας αὐτοῦ τὴν φωνὴν εἶπεν· Μένε ἐν εἰρήνῃ, τὸ κατα-
φύγιον λαβοῦσα εἰς τὸν μείζονά μου· ἐγὼ δὲ ἀπελεύσομαι καὶ
ζητήσω σου ὁμοίαν, καὶ ἐὰν μὴ εὕρω, πάλιν ἐπὶ σὲ ἐπιστρέφω·
οἶδα γὰρ ὅτι τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἔγγιστα ὑπάρχουσα εἰς αὐτὸν
τὸ καταφύγιον ἔχεις, αὐτοῦ δὲ ἀποστάντος ἔσῃ ὁποία καὶ
ἧς πρὸ τοῦ αὐτὸν ἐπιφανῆναι, καὶ αὐτὸν μὲν ἐπιλήσῃ, ἐμοὶ
δὲ καιρὸς καὶ παρρησία γενήσεται· νῦν δὲ τὸ ὄνομα τοῦ σὲ
ῥυσαμένου φοβοῦμαι. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ δαίμων ἀφανὴς 187 W
ἐγένετο, μόνον δὲ ἀποστάντος αὐτοῦ πῦρ καὶ καπνὸς ὤφθη
ἐκεῖ· καὶ πάντες οἱ ἐκεῖσε παρεστῶτες ἔκπληκτοι γεγόνασιν.

47 (44) *Ἰδὼν δὲ ὁ ἀπόστολος εἶπεν αὐτοῖς· Οὐδὲν ξένον οὐδὲ ἀλλότριον ἔδειξεν ὁ δαίμων ἐκεῖνος ἀλλὰ τὴν φύσιν αὐτοῦ, ἐν ᾗ καὶ κατακαυθήσεται· καὶ γὰρ τὸ πῦρ αὐτὸν καταναλώσει, καὶ ὁ τούτου καπνὸς διασκεδασθήσεται. Καὶ ἤρξατο λέγειν· Ἰησοῦ τὸ μυστήριον τὸ ἀπόκρυφον ὃ ἡμῖν*

[3] cf Matth 3, 17

[1–2] *ἣν - ἀν.*] *εἰς ἣν τὸ πρότερον εἰς ἱκανοὺς χρόνους ἀνεπεώμην P πρ. - ἀν.*] *πρὸ πολλοῦ εὑρὼν ἀνεπαύθην D* ‖ [1] *scr πρὸ πολλοῦ χρόνου??* (ʃ) ‖ *πολλῶν χρόνων R* ‖ [2] *σοι R* ‖ [2–3] *τ. β. - ηὐδ.*] sororem et dilectam in qua sperabam me mansurum ʃ ‖ *τ. ἀγ. καὶ βεβ. μ. ἀδ.* (*om alt τὴν*) *D* ‖ [3] *ἐπικ.*] *ἀπορῶ add P* ‖ [4] *ἐπακ. μοι P* ‖ *μου U* ‖ *ὑπακούσας RUY* ‖ *οἶδα*] *δὲ add H* ‖ [5] *ὅπου*] *H: cf 220, 13; c 139i: 170m* ‖ [6] *σε - ἀντ.*] tui dilecta mea uicariam reperiam ʃ: *cf 9* ‖ [8] *δὲ*] *καθὼς εἶπον add D: cf 169, 5; 119, 12* ‖ [9] *ὁμ. σου ζητ. P* ‖ *ὁμ. σου V* ‖ *σοι Y om R* ‖ *πάλιν* (ʃ) *om PRUY: del?? cf 13* ‖ *ἐπιστρέψω PR* ‖ [11] *α. δὲ ἀπ.*] ego igitur hinc proficiscor ʃ ‖ *ὁμοῖα et add καθὰ U* ‖ *καὶ om P: cf 227, 22* ‖ [12] *πρὸ - ἐπ.*] sed cum nox uenerit ʃ ‖ [13] *δὲ*] *πάλιν add D* ‖ *κ. παρρ. om* ʃ: *cf 149, 18* ‖ *γεν.*] *πάλιν add V: cf 9; 165, 14; 181, 7; (188, 11;) 190, 12; 18; 214, 16 et 170, 13; 173, 18; 190, 18; 193, 1; 211, 10* ‖ *νῦν δὲ*] *εἰ καὶ κατὰ τὸ παρὸν P* ‖ [13–14] *τ. ῥυσ. σε U* eius quem hic praedicat ʃ ‖ [13] *σὲ*] *ἐξ ἐμοῦ add P* ‖ [14–21] *passim non nullae litterae abscisae P* ‖ [14–15] *καὶ - αὐτοῦ*] et ubi daemon haec dixit tum quaesitus nec repertus est sed ʃ ‖ [15] *μόν. - αὐτ.*] *ὡς δὲ μόν. ἀφανισθεὶς ἀπέστη D* ‖ *δὲ om R: del??* ‖ [16] *οἱ om D* ‖ *ἐκεῖσε*] *ἐκεῖ P(??)RUY om V* ‖ *παρ.* (ʃ)] *παρόντες D. P* (*cf 145, 17; 170, 10; al*) *om RUY* ‖ *ἐγένοντο P* ‖ [18] *ο. ἀ. om* ʃ: *cf 149, 18* ‖ *ἐκ. om VY* ʃ ‖ [19] *κατακαήσεται R καυθήσεται V: cf 147, 13* ‖ [21] *ἤρξ.*] *εὔχεσθαι καὶ add V* (*cf 114, 4; 147, 7; 166, 7; 169, 15; 187, 21; c 156i*) *ὁ ἀπόστ.λος add P* (ʃ) ‖ *Ἰ.*] *χριστὲ add D. V* ‖ *ἡμῖν*] mihi ʃ

ἀπεκαλύφθη, σὺ εἶ ὁ ἐκφάνας ἡμῖν μυστήρια πάμπολλα, ὁ
ἀφορίσας με κατ᾽ ἰδίαν ἐκ τῶν ἑταίρων μου πάντων, καὶ
εἰπών μοι τρεῖς λόγους ἐν οἷς ἐγὼ ἐκπυροῦμαι, καὶ ἄλλοις
εἰπεῖν αὐτὰ οὐ δύναμαι· Ἰησοῦ ἄνθρωπε πεφονευμένε νεκρὲ
226 T 65 Tb τεθαμμένε· Ἰησοῦ θεὲ ἐκ θεοῦ, σωτὴρ ὁ τοὺς νεκροὺς ζωο-
ποιῶν καὶ τοὺς νοσοῦντας ἰώμενος· Ἰησοῦ ὁ ἐπιδεόμενος
ὥσπερ καὶ σῴζων ὡς ἀνενδεής, ὁ τοὺς ἰχθύας θηρεύων εἰς
τὸ ἄριστον καὶ εἰς τὸ δεῖπνον, ὁ πάντας ἐν πλησμονῇ καθι-
στῶν ἐν μικρῷ ἄρτῳ· Ἰησοῦ ὁ ἐπαναπαυόμενος ἀπὸ τῆς ὁδοι-
πορίας τοῦ καμάτου ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐπὶ τοῖς κύμασι περι-
48 πατῶν ὡς θεός· 48 (45) Ἰησοῦ ὕψιστε, φωνὴ ἀνατείλασα
ἀπὸ τῶν σπλάγχνων τῶν τελείων, πάντων σωτήρ, ἡ δεξιὰ τοῦ
φωτὸς ἡ καταστρέφουσα τὸν πονηρὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ φύσει, καὶ
35 B πᾶσαν αὐτοῦ τὴν | φύσιν συναθροίζων εἰς ἕνα τόπον, ὁ
188 W πολύμορφος, ὁ μονογενὴς ὑπάρχων, ὁ πρωτότοκος πολλῶν
ἀδελφῶν, θεὲ ἐκ θεοῦ ὑψίστου, ὁ ἄνθρωπος ὁ καταφρονού-
μενος ἕως ἄρτι· Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ μὴ παραβλέπων ἡμᾶς ἐν οἷς
σε ἐπικαλούμεθα, ὁ γενόμενος πρόφασις πᾶσι ζωῇ τῇ ἀνθρω-
πίνῃ, ὁ δι᾽ ἡμᾶς κρινόμενος καὶ φυλακιζόμενος ἐν δεσμωτηρίῳ
καὶ λύων πάντας τοὺς ἐν δεσμῷ ὄντας, ὁ καλούμενος πλάνος
καὶ τοὺς ἰδίους λυτρούμενος ἀπὸ τῆς πλάνης· δέομαί σου ὑπὲρ

[5] cf Rom 4, 17 ‖ [7] cf Io 21. 6; 11; 12 ‖ [8] cf Matth 14, 15 ss Io 6, 5 ss ‖ [9] cf Io 4, 6 ‖ [10] cf Matth 14, 25 Io 6, 19 ‖ [15] cf Rom 8, 29 ‖ [20] cf Matth 27, 63

[1] ἡμῖν] mihi ſ ‖ [1–2] πάμπ. - πάντ.] plura quam omnibus sociis meis ſ ‖ [2] καθ᾽ Π ‖ ἐκ om Π ‖ μου om U ‖ [3] τρ. om ſ: *cf Lipsius I p 327* ‖ [4] ταῦτα U ‖ [4–5] Ἰ. - τεθ. om V ‖ [5] τεθ. (ä) om ſ ‖ θεοῦ] καὶ add D ‖ [6] κ. τ. ν. ἰ. om ſ ‖ [6–9] Ἰ. - ἄρτῳ om P ‖ [6–8] Ἰ. - δεῖπνον om V ‖ [6–7] ὁ - ἀν.] pauper ſ ‖ [7] ὥσπερ] *scr* ὡς πένης? ‖ [8] ⟨Ἰησοῦ⟩ ὁ π.? (ſ) ‖ [11–15] Ἰ. - πολύμ. om V ‖ [11–12] φωνὴ - σωτ. om P ‖ [11] φ.] ἡ φ. ἡ R ‖ [12] δεξιὰ (ſ ä)] δόξα P ‖ [13] φωτ. (ä)] patris ſ: *cf Lipsius I p 327* ‖ ἐν - φ.] ad infimum finem ſ ‖ [14] φ.] possessiones ſ: *scr* κτῆσιν?? ‖ συναθροίζουσα D ‖ εἰς] τὸν add RUY ‖ τόπ. beatum locum coetus ſ ‖ [14–16] ὁ πολ. - ἀδ.] *al* ſ ‖ [14–15] ὁ πολύμ. om D ä: *cf Lipsius I p 325* ‖ [15] ὁ μ.] καὶ μ. P ‖ ὁ πρ.] ὁ καὶ πρ. V καὶ πρ. P πρ. RUY ‖ [16–17] θεὲ - ἄρτι om P ‖ [16] θεὲ - ἄνθρ. om V ‖ θ. ἐκ] fili ſ ‖ ὕψιστε R ‖ [17] ἕ. ἄ.] et humilis ſ: *cf Burkitt J of theol studies I (1900) p 285* ‖ Ἰ. om PV ‖ Χρ. om PV ſ: *del?* ‖ ὁ] καὶ PV ‖ ἡμ. om D ‖ [18] γινόμενος RV ‖ π. πρ. ζ. τ. ἀ. R ‖ πάσῃ UVY (ſ? *idem suspic Thilo*) πάσης P (*cf c 136 i*) τῇ add Y ‖ τῇ ἀ. ζ. D *idem defendit Thilo* ‖ ζωῆς ἀνθρωπίνης P ‖ *scr* ζωῆς (ſ ä)?? *cf 159, 19* ‖ τ. ἀ.] generi humano ſ ‖ [19–20] ὁ - ὄντας om ſ ‖ [20] τ. ἐν δ. ὄ. π. PRUY ‖ δεσμοῖς D: *cf 133, 1; c 130 c* ‖ [21] ἰδ.] αὐτοῦ δούλους P ‖ ἀ. τ. πλ. λυτρ. P

τῶν ἑστώτων καὶ πιστευόντων σοι τούτων· δέονται γαρ τῶν σῶν δωρημάτων τυχεῖν, εὐέλπιδες ὄντες εἰς τὴν σὴν βοήθειαν, τὸ καταφύγιόν σου κατέχοντες ἐν τῇ σῇ μεγαλωσύνῃ· τὰς ἀκροάσεις αὐτῶν ὑπέχουσιν ἀκοῦσαι παρ' ἡμῶν τοὺς λόγους τοὺς λαλουμένους αὐτοῖς. ἐλθέτω ἡ εἰρήνη σου καὶ σκηνωσάτω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἀνακαινισάτω αὐτοὺς ἀπὸ τῶν προτέρων αὐτῶν πράξεων, καὶ ἀποδύσωνται τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσωνται τὸν νέον τὸν νῦν ἐξ ἐμοῦ καταγγελλόμενον αὐτοῖς.

49 (46) Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας εὐλόγησεν αὐτοὺς 66 Th
εἰπών· Ἔσται ἐφ' ὑμᾶς ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας. Καὶ αὐτοὶ εἶπον· Ἀμήν. Ἐδεήθη δὲ αὐτοῦ ἡ γυνὴ λέγουσα· Ἀπόστολε τοῦ ὑψίστου δός μοι τὴν σφραγῖδα, ἵνα μὴ ὑποστρέψῃ εἰς ἐμὲ πάλιν ὁ ἐχθρὸς ἐκεῖνος. Τότε ἐποίησεν αὐτὴν ἐγγὺς αὐτοῦ γενέσθαι, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτῇ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐσφράγισεν αὐτὴν εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος. πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι ἐσφραγίσθησαν μετ' αὐτῆς. ἐκέλευσεν δὲ ὁ ἀπόστολος τῷ διακόνῳ αὐτοῦ παραθεῖναι τράπεζαν· παρέθηκαν δὲ συμψέλλιον ὃ εὗρον ἐκεῖ, 227 T 189 W

[7] cf Eph 4, 22 Col 3, 9; 10 ‖ [11] cf Rom 16. 20

[1] παρεστώτων P: scr περιεστώτων?? (ā) qui stant ſ καὶ δεομένων σου add D ‖ τούτ. κ. π. σοι D ‖ [1–2] καὶ γὰρ τ. σ. δέ. P: cf 215, 10 ‖ [2] δωρ. et βοήθ. permutat ſ ‖ εὐ. ὄ. εἰς] καὶ P ‖ [2–3] εἰς - κατέχ. om R ‖ [3] τὸ - μεγ. om PV ‖ σου del? (ſ) cf 163, 7; 11; et 143, 13; 177, 8; 184, 17 ‖ [3–4] τὰς - αὐτ.] καὶ δι' ἡμῶν τοὺς σοὺς (recte? tuos ſ) λόγους ἀκοῦσαι P ‖ [4] ἀκροασίας U ‖ π. ἡμ. post αὐτ. (5) ponend? (ſ) ‖ παρ'] δι' Π ‖ [5] σου ἡ εἰρ. D ‖ σου] αὐτοῖς add RUY ‖ [5–6] ἐν α. κ. σκ. P fides tua add ſ ‖ [6] κ. ἀν. (ſ ā)] ὅπως καθαρισθῶσιν D ‖ αὐτοὺς om D. P ‖ [6–9] ἀπὸ - αὐτοῖς om U ‖ [6] πρώτων RVY: cf 156, 3; 175, 5 ‖ [7] καὶ (ſ)] ὅπως PVY om R ‖ τ. παλ. ἀπ. ἄ. P ‖ ἀπ.] αὐτῶν add V αὐτὸν add RY ‖ [8] πρ.] καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις add P ‖ [8–9] νῦν - αὐτ.] καὶ δι' ἐμοῦ (cf 182, 16) αὐτ. κηρυττόμενον P ‖ [10] ηὐλόγησεν RUY ‖ αὐτοὺς om P ‖ [11] scr ἔστω (ſ?)??? cf 146, 18 ‖ ἡ χ. ἐφ' ὑ. U ‖ ἡμ. (ſ) om PUVY: del?? ‖ Ἰ. om ſ χριστοῦ add D. PR ‖ [12] κ. α. ε. om R ſ: del?? cf 146, 19 ‖ εἶπαν U τὸ add P: cf 146, 20 ‖ [13] τὴν] ἐν χριστῷ add RV: cf 229, 23; 231, 16 ‖ σφ.] domini mei add ſ ‖ [14] πάλ. ε. ἐ. VY ‖ πάλιν (ſ) om R ‖ [14–15] τότε - γεν.] abiit ad fontem qui erat proximus m ſ et sanctificauit illum add m: cf Lipsius I p 333. 2; 334 ‖ [15–16] ἐπιθ. - χ. α. om ſ ‖ [15] ἐπ. ἐπ'] ἐπέθηκεν Π: cf 10; 15 ‖ [16] τὴν χεῖρα D: cf 10; 115, 11; 146, 16; et 185, 2; aliter 169, 14; 170, 18; c 154 c ‖ σφραγισάμενος RUV (cf 142. 7; 170, 11) καὶ εὐλόγησεν P ‖ [19] παρέθ. - ἐκεῖ] καὶ κυμψέλιον θέντες P ‖ scr παρέθηκεν? (ſ) cf 166, 1

καὶ ἁπλώσας σινδόνα ἐπ' αὐτὸ ἐπέθηκεν ἄρτον τῆς εὐλογίας. καὶ παραστὰς ὁ ἀπόστολος εἶπεν· Ἰησοῦ ὁ καταξιώσας ἡμᾶς
36 B τῆς εὐχαριστίας τοῦ σώματός σου τοῦ ἁγίου καὶ | τοῦ αἵματος κοινωνῆσαι, ἰδοὺ τολμῶμεν προσέρχεσθαι τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ καὶ ἐπικαλεῖσθαί σου τὸ ἅγιον ὄνομα· ἐλθὲ καὶ κοινώνησον ἡμῖν.

50 (47) *Καὶ ἤρξατο λέγειν· Ἐλθὲ τὰ σπλάγχνα τὰ τέλεια, ἐλθὲ ἡ κοινωνία τοῦ ἄρρενος, ἐλθὲ ἡ ἐπισταμένη τὰ μυστήρια τοῦ ἐπιλέκτου, ἐλθὲ ἡ κοινωνοῦσα ἐν πᾶσι τοῖς ἄθλοις τοῦ γενναίου ἀθλητοῦ, ἐλθὲ ἡ ἡσυχία ἡ ἀποκαλύπτουσα τὰ μεγαλεῖα τοῦ παντὸς μεγέθους, ἐλθὲ ἡ τὰ ἀπόκρυφα ἐκφαίνουσα καὶ τὰ ἀπόρρητα φανερὰ καθιστῶσα, ἡ ἱερὰ περιστερὰ ἡ τοὺς διδύμους νεοσσοὺς γεννῶσα, ἐλθὲ ἡ ἀπόκρυφος μήτηρ,
67 Th 190 W ἐλθὲ ἡ φανερὰ ἐν ταῖς πράξεσιν αὐτῆς καὶ παρέχουσα χαρὰν καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς συνημμένοις αὐτῇ· ἐλθὲ καὶ κοινώνησον ἡμῖν ἐν ταύτῃ τῇ εὐχαριστίᾳ ἣν ποιοῦμεν ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, καὶ τῇ ἀγάπῃ ᾗ συνήγμεθα ἐπὶ τῇ κλήσει σου. Καὶ εἰπὼν ταῦτα διεχάραξεν τῷ ἄρτῳ τὸν σταυρόν, καὶ κλάσας ἤρξατο διαδιδόναι. καὶ πρῶτον τῇ γυναικὶ ἔδωκεν εἰπών· Ἔσται σοι τοῦτο εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ αἰωνίων παραπτωμάτων· Καὶ*

[1] *καὶ om P* ‖ *ἥπλωσαν P: cf 165, 19* ‖ *σινδόνην U σινδόνιον R(V)Y: cf 231, 6; c 158m* ‖ *ἐν U* ‖ *αὐτῷ RUVY καὶ add P* ‖ *ἐπέθηκαν P: cf 165, 19* ‖ [2] *εἶ.] κύριε add D* ‖ *Ἰ.] χριστὲ add D. V υἱὲ τοῦ θεοῦ add D* ‖ [3] *σου] μεταλαβεῖν add P* ‖ [3–4] *κοιν. τῷ (τιμίῳ add V) αἵματί σου RU(V)Y* ‖ [3] *τοῦ] τιμίου add D ἁγίου αὐτοῦ add P* ‖ [4–5] *ἰδοὺ - ὄν. om P* ‖ [4] *ἰδ.]* tibi confisi ſ ‖ *κατατολμῶμεν D. P: recte? cf 148, 13; 150, 2; 155, 22; 217, 24; 147, 13* ‖ *προσεύχεσθαι RUY om D* accedere ſ: *cf 167, 5; 217, 16* ‖ *τῆς εὐχαριστίας (om σῇ) D* ‖ [5] *ἐπικλήσεως D* ‖ *σου τὸ ὄν. τὸ ἅγ. RUY τοῦ ἁγίου σου ὀνόματος D* ‖ [5–6] *ἐλθὲ - ἡμ.] aliquanto plura* ſ ‖ [5] *ἐλθὲ] νῦν add D οὖν add RUV καὶ εὐλόγησον add P* ‖ [7] *κ. ἤ. λ. om PV* ueni donum elati *add* ſ ‖ [8] *ἡ κ. τ. ἄ.]* spiritus sancte ſ: *cf 142, 16 et Lipsius I p 339; Burkitt J of theol studies I (1900) p 289* ‖ *ἐλθὲ alt et q s] non nulla al* ſ: *cf Lipsius I p 312; 339* ‖ [9] *ἐπιλ.]* inter prophetas *add* ſ ‖ [9–10] *ἐλθὲ - ἀθλ. om RV* ‖ [9] *ἡ κ. - τ. ἄ.]* pronuntiator per apostolos suos pugnarum ſ ‖ [10] *μυστήρια U* ſ ‖ [12] *ἀπόρρ.]* dei *add* ſ ‖ *καθ.] ποιοῦσα P* ‖ [12–15] *ἡ ἱ. - αὐτῇ] om V* ‖ [12–13] *ἡ ἱ. - γενν. om* ſ ‖ [13] *μήτηρ]* uitae datrix ſ: *cf Burkitt l s (8) p 286* ‖ [15] *αὐτῇ] non nulla add* ſ ‖ [16] *ἐν - εὐχ.] ἐνταῦθα κατὰ τὴν εὐχαριστίαν P* ‖ *ἣν] ἥ Y: scr ᾗ?* ‖ *ἐπ' ὀν. (om τῷ) RUVY* ‖ *ὀν. σου] σῷ ὀν. P* ‖ [17] *καὶ - σου] al* ſ ‖ *κλ. σου] σῇ κλ. P* ‖ [18] *τὸν ἄρτον σταυρῷ P* ‖ *τῷ] ἐν τῷ Usener recte ut uid: cf 127, 5; 7* ‖ *κλ. om* ſ ‖ [19] *διδόναι RUVY (fort recte:* dare ſ) *διδεῖν P* ‖ *ἔστω P: cf 146, 18* ‖ [20] *καὶ - παρ. om U* ‖ *καὶ prius] λύτρον add D* ‖ *ἁμ. - π.]* delictorum et peccatorum et aeternam resurrectionem ſ *(unde emendandum uid) ἐκλύτρωσιν add V* ‖ [20–167.1] *καὶ - ἔδ.] ἔδ. δὲ P*

μετ' αὐτὴν ἔδωκεν καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν τοῖς τὴν σφραγῖδα δεξαμένοις.

Πρᾶξις ϛ' περὶ τοῦ νεανίσκου τοῦ φονεύσαντος τὴν κόρην.

51 (48) *Ἦν δέ τις νεανίσκος διαπραξάμενος πρᾶγμα ἀθέμιτον, προσελθὼν δὲ ἔλαβεν τῆς εὐχαριστίας τῷ ἰδίῳ στόματι, αἱ δὲ δύο χεῖρες αὐτοῦ ἐξηράνθησαν, ὡς μὴ δύνασθαι μηκέτι προσαγαγεῖν τῷ ἰδίῳ στόματι. οἱ δὲ παρόντες ἰδόντες αὐτὸν ἀνήγγειλαν τῷ ἀποστόλῳ τὸ συμβάν· καλέσας δὲ ὁ ἀπόστολος εἶπεν αὐτῷ· Λέξον μοι τέκνον καὶ μὴ αἰδεσθῇς, τί ὃ διεπράξω καὶ ὧδε ἦλθες· ἡ γὰρ εὐχαριστία τοῦ κυρίου ἤλεγξέν σε. τοῦτο γὰρ τὸ χάρισμα εἰς πολλοὺς διερχόμενον* 191 W 228 T *μάλιστα μὲν τοὺς διὰ πίστεως καὶ ἀγάπης προσιόντας ἰᾶται, σὲ δὲ ἀπεξήρανεν, καὶ τὸ γενόμενον οὐ χωρὶς ἐνεργείας τινὸς γέγονεν. Ὁ δὲ νέος ἐλεγχθεὶς ὑπὸ τῆς εὐχαριστίας τοῦ κυρίου* 37 B *προσελθὼν προσέπεσεν τοῖς ποσὶν τοῦ ἀποστόλου καὶ ἐδέετο λέγων· Κακὸν πρᾶγμα πέπρακταί μοι· ἐνόμιζον γάρ τι καλὸν διαπράττεσθαι. γυναικός τινος ἤρων οἰκούσης ἔξω τῆς πόλεως ἐν πανδοχείῳ, καὶ αὐτὴ δ' ἐμὲ ἐφίλει. ἀκούσας δὲ ἐγὼ παρὰ* 68 Th

[1] *μετὰ RU(V)Y* ‖ *ταύτην VY ταῦτα RU* ‖ *ἄλλ. om P* ‖ [2] δεξ.] cum ea *et eadem fere ac 146, 18 - 19 add* ʃ ‖ [3]–178,[12] *om R*

D. Π (Π = PUVY) [3] πρ. - *κόρ. om V* ‖ πρ. ϛ' *post κόρην P om D* | *ἕκτη U* ‖ τ. νε. (ʃ) *om PUY* ‖ *γυναῖκα PY* ‖ [4] δέ] *ἐκεῖ add V* (ʃ?) ‖ *νε. τις Π* ‖ [5] πρ. δὲ] *καὶ προελθὼν V* uenit ʃ *τῷ ἀποστόλῳ add D: cf 166, 4: 168, 1* ‖ *scr μετέλαβεν? καὶ αὐτὸς add V* et ipse *add* m *τὸν add P* ‖ τ. εὐχ.] eucharistiam ʃ *ἄρτον add P τὸν ἄρτον add D τὸ δῶρον add V* et inlaturus erat *add* ʃ ‖ [6] *αἱ - α.*] dextera eius m ‖ *αὐτοῦ*] *παραυτὰ add D* ‖ [6–7] *ὡς - πρ.*] nec uenerunt ʃ ‖ [7] *μηκ.*] *ἔτι D om V τί add P* ‖ *scr προσάγειν? αὐτὰς add D. V* eam *add* m ‖ *παρ.*] *καὶ add UVY οὕτως add P* ‖ [8] *εἰδότες P* ‖ *ἀπήγγειλαν PUY* ‖ [8–9] *καλ. - ε. α.* (ʃ)] ὁ δὲ *προσκαλεσάμενος αὐτὸν ε. D* ‖ [10] *τί ὃ*] *τινὶ ὃ D τί ὢν (l τι ὢν?) U ὅτι καὶ P τί ἐστιν ὃ V* (*recte??*) quid ʃ quid sceleris m *τινα ὃ Thilo: scr τί ἄρα?? cf 206, 3* ‖ *καὶ om P* ‖ *ὧδε*] *πόθεν Thilo perperam* ‖ *ἐλθὼν P* ‖ [11] *χάρ.*] *τὸ add PUY* ‖ [12] *μάλ. om V* (ʃ?) ‖ *τοὺς μὲν V* ‖ [13] *σὲ δὲ ἀπ. om P* ‖ [13–14] *καὶ - γέγ. om U* ‖ [13] *καὶ*] *ὥστε V om* ʃ ‖ *γινόμενον P* ‖ *τιν. ἐν. P* ‖ *ἐν.*] causa ʃ ‖ [14] *νεανίσκος V: cf 4; 168, 21; 169, 9; 170, 14* ‖ [15] *προσελθ. om U* ‖ *κ. ἐδ. om P* ‖ [16] *πρ. π. μ.*] *πέπρακα πρ. P πέπραχα (V)* ‖ [16–17] *ἐν. - διαπ. om* ʃ: *del?? cf 169, 4* ‖ [16] *ἐνόμισα V νομίσας P* ‖ *γάρ om P* ‖ [17] *διαπραξάμενος P* ‖ *ἠρόμην V ἠράσθην D: cf 18* ‖ *ἔ. τ. π. om U* ‖ [18] *δέ με D ἐμὲ V με PUY* ‖ *ἐγὼ om Π: del?*

σοῦ καὶ πιστεύσας ὅτι θεὸν ζῶντα καταγγέλλεις προσῆλθον καὶ τὴν σφραγῖδα ἐδεξάμην παρὰ σοῦ σὺν τοῖς ἄλλοις· ἔλεγες δέ· Ὃς ἐὰν κοινωνήσῃ τῇ μιαρᾷ μείξει, μάλιστα καὶ ἐν μοιχείᾳ, οὗτος οὐχ ἕξει ζωὴν παρὰ τῷ θεῷ ᾧ κηρύσσω. Ἐπεὶ οὖν πάνυ αὐτὴν ἠγάπουν, ἐδεόμην αὐτῆς καὶ ἔπειθον ἵνα σύνοικός μοι γένηται ἐν ἁγνείᾳ καὶ πολιτείᾳ καθαρᾷ, ἣν σὺ αὐτὸς διδάσκεις· ἡ δὲ οὐκ ἐβούλετο. μὴ βουλομένης οὖν αὐτῆς λαβὼν ξίφος ἐθανάτωσα αὐτήν· οὐ γὰρ ἠδυνάμην αὐτὴν ὁρᾶν μετ' ἄλλου μοιχευομένην.

52 (49) Ταῦτα ὁ ἀπόστολος ἀκούσας εἶπεν· Ὦ μανιώδης μεῖξις, πῶς εἰς ἀναισχυντίας χωρεῖς; ὦ ἐπιθυμία ἀκατάσχετε, πῶς τοῦτον ἐκίνησας ταῦτα ποιῆσαι; ὦ ἔργον ὄφεως, πῶς ἐν
192 W τοῖς σοῖς ὀργίζῃ; Ἐκέλευσεν δὲ ὁ ἀπόστολος ὕδωρ αὐτῷ προσενεχθῆναι ἐν λεκάνῃ. τοῦ δὲ ὕδατος προσενεχθέντος εἶπεν· Ἔλθετε τὰ ὕδατα ἀπὸ τῶν ὑδάτων τῶν ζώντων, τὰ ὄντα ἀπὸ τῶν ὄντων καὶ ἀποσταλέντα ἡμῖν· ἡ ἀνάπαυσις ἡ ἀπὸ τῆς ἀναπαύσεως ἀποσταλεῖσα ἡμῖν, ἡ δύναμις τῆς σωτηρίας ἡ ἀπὸ τῆς δυνάμεως ἐκείνης ἐρχομένη τῆς τὰ πάντα νικώσης καὶ ὑποτασσούσης τῷ ἰδίῳ θελήματι, ἐλθὲ καὶ σκήνωσον ἐν τοῖς ὕδασι τούτοις, ἵνα τὸ χάρισμα τοῦ ἁγίου πνεύματος τελείως ἐν αὐτοῖς τελειωθῇ. Καὶ εἶπεν τῷ νεωτέρῳ· Ἄπελθε, νίψαι σου τὰς χεῖρας ἐν τοῖς ὕδασι τούτοις. Καὶ νιψαμένου

---

1 κ. π. - ζ. κ.] ueritatem quam loqueris et fidem dei quem nuntias et noram in ueritate te esse apostolum dei ſ ‖ 1–2 πρ. κ.] ego quoque ſ ‖ 3 ὃς ἐ. (ſ)] ὅτι ἐ. τις P ‖ τῇ om D (ſ?): del?? cf 161, 1 ‖ μάλ.] δὲ add V: cf 190, 5; c 154e ‖ 4 ἔχει V ſ ‖ ὃν Π ‖ κηρύσσεις (PU)V: cf 1 ‖ 5 πάνυ om ſ ‖ ἠγάπων UV(Y) ‖ ἔπ.] παρεκάλουν P ‖ ἵνα om P ‖ σύνοικόν P ‖ 6 μου Π: cf 140, 15 ‖ γενήσεται D (cf 114, 3) γενέσθαι P ‖ καθ.] non nulla add ſ ‖ ἣν σὺ α.] καθὰ καὶ σὺ P: cf c 154m ‖ 7 διδ.] ἡμᾶς add P ‖ 8 λ. ξ.] cubui cum ea et ſ ‖ α. ὁρ.] βλέπειν α. D ‖ 9 μετα U ‖ aliis misceri ſ ‖ 10 ὁ δὲ ἀπ. ἀκ. τ. V ‖ ἀκ. ὁ ἀπ. D ‖ 10–13 ὦ - ὀργ.] partim al et paulo plura ſ ‖ 11 ἀκατάσχετος P Thilo: recte?? ‖ 12 ὦ ἔ. ὄ. πῶς τ. ἐ. τ. π. U ‖ 12 πῶς prius] ἡ P ‖ κινήσασα P ἐνίκησας D ‖ ὄφ.] fraudis ſ ‖ 13 ὕδατα V: cf 15 ‖ 14 τ. δὲ - πρ.] et attulerunt aquam ut super eam precaretur et laudauit et benedixit et ſ ‖ 15 ἐλθέτω D om ſ: del?? ‖ ὕδ.] aqua quae data es ſ ‖ 15–16 τὰ ὄ. - ἡμ.] al ſ: cf Lipsius I p 333 ‖ 16 scr καὶ ἀπὸ τ. ὄ.? ‖ ἡ ἀν. om D: gratia ſ ‖ 17 τῆς om D ‖ ἡμ.] πηγὴ add D ‖ 17–19 ἡ δ. - θελ.] al ſ ‖ 19 σκ.] ἐνσκήνωσον P οἴκησον U: cf 165, 5; 203, 7 ‖ 20 τούτ.] τοῖς σοῖς P ‖ 20–21 ἵνα - α. τελ.] al ſ ‖ 20 τὰ χαρίσματα U ‖ 21 αὐτῷ V nobis ſ ‖ εἰσειχισθῇ (l εἰσοικισθῇ) V τελειωθῷ Thilo ‖ 22–169,1 νιψ. α.] ἅμα τῷ νίψασθαι αὐτὸν P

αὐτοῦ κατεστάθησαν, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἀπόστολος· Πιστεύεις εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅτι πάντα δύναται ποιῆσαι; Ὁ δὲ εἶπεν· Εἰ καὶ ἐλάχιστος τυγχάνω, πιστεύω. ἀλλὰ τοῦτο διεπραξάμην οἰόμενός τι καλὸν ποιεῖν· ἐδεόμην γὰρ αὐτῆς, ὥσπερ καὶ εἶπόν σοι, ἡ δὲ οὐκ ἠβουλήθη πεισθῆναί 229 T
μοι ἵνα ἑαυτὴν φυλάξῃ ἁγνήν. | 69 Th

53 (50) *Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἀπόστολος· Δεῦρο ἀπέλθωμεν* 38 B
εἰς τὸ πανδοχεῖον ὅπου τοῦτο τὸ ἔργον διεπράξω, καὶ ἴδωμεν τὸ γεγονός. Προηγεῖτο δὲ ὁ νεώτερος τοῦ ἀποστόλου εἰς τὴν ὁδόν· γενόμενοι δὲ ἐν τῷ πανδοχείῳ εὗρον αὐτὴν κειμένην. ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ ἀπόστολος ἠθύμησεν· κόρη γὰρ ἦν εὔμορφος. καὶ ἐκέλευσεν αὐτὴν ἐνεχθῆναι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ξενοδοχείου. ἐπιθέντες δὲ αὐτὴν εἰς κράββατον ἐξήνεγκαν καὶ ἔθηκαν εἰς 193 W
τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τοῦ πανδοχείου. ἐπέθηκεν δὲ αὐτῇ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὁ ἀπόστολος καὶ ἤρξατο λέγειν· Ἰησοῦ, ὃς πάντοτε φαίνῃ ἡμῖν, τοῦτο γὰρ βούλει, ἡμᾶς πάντοτε σὲ ἐπιζητεῖν, καὶ αὐτὸς ἡμῖν ἔδωκας ταύτην τὴν ἐξουσίαν τοῦ αἰτεῖσθαι καὶ λαμβάνειν, καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἐπέτρεψας, ἀλλὰ καὶ τὸ εὔξασθαι ἡμᾶς ἐδίδαξας· ὁ οὐχ ὁρώμενος παρὰ τοῖς σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς, τοῖς δὲ τῆς ψυχῆς ἡμῶν οὐδ' ὅλως ἀποκρυπτόμενος, καὶ τῇ μὲν ἰδέᾳ ἀπόκρυφος, τοῖς δὲ ἔργοις φανε-

17 cf Matth 7, 8 ‖ 18 cf Matth 6, 9

1 *κατεστ.] εὐθέως ἰάθησαν καὶ ἀπεκατεστάθησαν ὑγιὴς ὡς τὸ πρότερον V καὶ ἐγένετο ὑγιὴς add P* factae sunt ut erant ante quam exaruerant ʃ ‖ 3 *εἰ - τ. om* ʃ ‖ *τυγχ.] εἰμι P* ‖ *π. ἀ.]* non careo fide: immo quia credebam deo ʃ ‖ 4 *τι] ποτε add P* ‖ *καλὸν om U* ‖ *ποιῶν P* ‖ 5 *καθάπερ P* ‖ *ἠβουλήθην P ἐβουλήθη V* ‖ 6 *ἁγν.]* propterea feci sic *add* ʃ ‖ 7 *αὐτῷ om U* ‖ 8 *τοῦτο] καὶ P: cf 227, 22* ‖ 8–9 *καὶ - γεγ. om* ʃ ‖ 9–10 *ε. τ. ὁ. om* ʃ ‖ 10 *αὐτ.]* mulierem ʃ ‖ *κειμ.]* mortuam ʃ *νεκρὰν add P(V): cf 170, 9* ‖ 11 *εὔμ. om* ʃ ‖ 12 *καὶ] πάνυ εἶτα V* ‖ *αὐτ.]* tolli et *add* ʃ ‖ 13–14 *ἐπ. - πανδ.]* ubi attulerunt eam et posuerunt in lecto ʃ ‖ 13 *ἐν κραββάτω D* ‖ *κράβαττον V* ‖ 13–14 *ἐν τῶ μέσω D* ‖ 14 *αὐτῇ om PUY* ‖ 14–15 *ὁ ἀπ. τ. χ. α. D* ‖ *τ. χ. α. in mg. U* ‖ 15 *αὐτ.] ἐπ' αὐτὴν add P* ‖ *ἤρξ.] εὔχεσθαι καὶ add V: cf 163, 21* ‖ *λέγ.] οὕτως add V: cf 171, 14; c 156i; al* ‖ *Ἰ.] ἐπάκουσον ἡμῶν καὶ add Y* ‖ 15–170,8 *ὃς - ἵνα] om Y*

D. Π (Π = PUV) 15–16 *ὃς - ἐπιζ.] al* ʃ ‖ 15 *ὡς D. PU ὁ V* ‖ 16 *φ.] ὁρᾶν οἶδας P (cf 139, 4) ἐπακούεις V* ‖ *ἡμῖν] ἡμᾶς P* ‖ *τοῦτο] ἐπιτοῦτο P* ‖ *ἐπιζ. β. ἡμ. (om π. σε) P* ‖ *πάντ. β. ἡμ. D* ‖ *πάντ. del?* ‖ 17 *αἰτ.] σε add Π* ‖ 18 *κ. λ. om* ʃ ‖ *τὸ] τοῦ PU* ‖ 19 *ὁ om PU* ‖ *οὐ π. τ. σωμ. ἡμῶν (cf 20) ὁρ. P* ‖ *scr παρ' <ἡμῶν>?* (ʃ) ‖ 20 *ὀφθ.]* nostris *add* ʃ ‖ *μηδ' P* ‖ *ἀπ.]* recedens ʃ ‖ 21 *τ. δὲ ἔ.]* gratia tua et operum administratione ʃ ‖ 21–170,1 *ἡμ. φαν. P*

ρούμενος ἡμῖν· καὶ ταῖς μὲν πράξεσί σου ταῖς πολλαῖς καθὼς χωροῦμεν ἐπεγνώκαμέν σε, αὐτὸς δὲ ἀμέτρως δέδωκας ἡμῖν τὰ δόματά σου εἰπών· Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· Δεόμεθα οὖν ὑποψίαν ἔχοντες τῶν ἁμαρτημάτων ἡμῶν· αἰτοῦμεν δέ σε οὐ πλοῦτον, οὐ χρυσόν, οὐκ ἄργυρον, οὐ κτῆσιν, οὐκ ἄλλο τι τῶν ἀπὸ τῆς γῆς γινομένων καὶ πάλιν εἰς τὴν γῆν χωρούντων, ἀλλὰ τοῦτο δεόμεθά σου καὶ παρακαλοῦμεν, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματί σου τῷ ἁγίῳ ἐγείρῃς ταύτην τὴν κειμένην ἐν τῇ σῇ δυνάμει εἰς δόξαν καὶ πίστιν τῶν παρεστώτων.

194 W 70 Th 54 (51) Καὶ εἶπεν τῷ νεωτέρῳ σφραγίσας αὐτόν· Ἄπελθε καὶ λαβόμενος τῆς χειρὸς αὐτῆς εἰπὲ αὐτῇ· Ἐγὼ διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν σιδήρῳ σε ἐφόνευσα, καὶ ἐν ταῖς ἐμαῖς χερσὶν ἐπὶ τῇ πίστει Ἰησοῦ ἐγείρω σε. Προσελθὼν οὖν ὁ νέος παρέστη αὐτῇ λέγων·
39 B Ἐπίστευσα ἐπὶ σὲ | Χριστὲ Ἰησοῦ. Καὶ ἀπιδὼν εἰς Ἰούδαν Θωμᾶν τὸν ἀπόστολον εἶπεν αὐτῷ· Ἐπεύξαί μοι ἵνα ὁ κύριός μου εἰς τὴν βοήθειάν μου ἔλθῃ, ὃν καὶ ἐπι-
230 T καλοῦμαι. Καὶ ἐπιθεὶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ τῇ αὐτῆς χειρὶ εἶπεν·

[3] Matth 7, 7

---

[1] μὲν om ʃ ‖ σου om P ‖ πολλ.] magnis et add tu quem ʃ ‖ [2] ἐγνώκαμεν U ‖ σε om ʃ ‖ [3] δόγματα U δωρήματα PV: cf 141, 7 ‖ εἰπ.] tu qui dixisti ʃ ‖ [3–4] ζ. κ. ε. om PU ‖ [4] εὑρήσητε V ‖ ὑμ. om P ‖ οὖν] ὡς add P ‖ [5–8] ὑποψ. - δ. σου] καὶ ἡμεῖς V ‖ [5] τ. ἁμ. ἡμ. ἔχ. P ‖ ἁμ.] delictorum et peccatorum ʃ ‖ ἡμ.] ut spargas in nos gratiam per misericordiam tuam add ʃ ‖ αἰτ. δέ] ὃ δὲ αἰτ. U om P ‖ σε om P ‖ [6] οὐ χρ.] αἰτούμεθα καὶ χρ. P ‖ [7] γιν.] ἐγειρομένων P ‖ [8] σοι δεόμεθα P ‖ παρακ.] τὴν ἄφατόν σου χρηστότητα καὶ εὐσπλαγχνίαν add V benignitatem tuam add ʃ: ⟨τὴν χρηστότητά σου⟩?

D. Π (Π = PUVY) [9] ἐγερεῖς P: cf 114, 3 ‖ τὴν] νεκρὰν add P ‖ κειμ.] τακακειμένην UVY (cf 147, 13) mortuam in ante te add ʃ: cf 169, 10 ‖ [9–10] ἐν - δόξ.] magnae tuae gloriae causa et laudis diuinitatis tuae ʃ ‖ [10] δόξαν ⟨τῆς σῆς θεότητος⟩?? ‖ πίστωσιν Y confirmandae fidei ʃ ‖ τῶν] σοι add P ‖ [11] καὶ] ταῦτα αὐτοῦ προσευξαμένου add D ‖ σφ. α.] paulo plura ʃ ‖ αὐτῷ UV ‖ [12] εἰπὲ (εἶπον U: cf 188, 22) α. λαβ. τ. χ. α. UY ‖ λαβ. τ. χ. α. om P ‖ ἐπιλαβόμενος V ‖ [13] πεφόνευκά σε P ‖ καὶ] sed ʃ πάλιν add D: cf 163, 13 ‖ [13–15] ἐν - σε] Iesus gratia sua suscitat te per fidem meam ʃ ‖ [14] ἐπὶ] ἐν P ‖ πίστει] τοῦ add D. P κυρίου ἡμῶν add D ‖ Ἰ.] χριστοῦ add D. V ‖ ἐγερῶ PU ἐγειρῶ Y: cf 159, 4 ‖ νεώτερος P(V): cf 167, 14 scr ἐπέστη? (ʃ) cf 196, 13; 229, 7 ‖ [15] αὐτῇ om P ‖ [15–171, 1] Χρ. - Χρ. om V ‖ [15] ἰησ. χρ. Y ‖ Ἰ. om P ‖ [15–16] κ. ἀπ.] ἀπ. Y ἀπ. δὲ PU ‖ [16] Ἰ.] τὸν καὶ add P: cf 100, 4; 178, 14 et index ‖ εὖξαι P ‖ [17] μου prius om P ‖ μου alt] φθάσας add UY ‖ καὶ] νῦν add P

Ἐλθὲ κύριε Ἰησοῦ Χριστέ· ταύτῃ μὲν παράσχου τὴν ζωήν, ἐμοὶ δὲ τῆς πίστεώς σου τὸν ἀρραβῶνα. Καὶ εὐθέως ἑλκύσαντος αὐτοῦ τὴν χεῖρα αὐτῆς ἀναπηδήσασα ἐκαθέσθη, ἀποβλέπουσα εἰς τὸν πολὺν ὄχλον τὸν παρεστῶτα· εἶδεν δὲ καὶ τὸν ἀπόστολον ἄντικρυς αὐτῆς ἑστῶτα, καὶ καταλιποῦσα τὸν κράββατον ἐκπηδήσασα πρὸς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ἔπεσεν καὶ τῶν ἐνδυμάτων αὐτοῦ ἥπτετο λέγουσα· Δέομαί σου κύριέ μου, ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος ὁ ἄλλος ὁ συνών σοι, ὃς οὐκ ἐγκατέλιπέν με παραμεῖναι εἰς ἐκεῖνον τὸν χῶρον τὸν δεινὸν καὶ χαλεπόν, ἀλλὰ σοί με παρέδωκεν εἰπών· Σὺ ταύτην παράλαβε ἵνα τελειωθῇ καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὸν αὐτῆς χῶρον συναχθῇ;

55 (52) Ὁ δὲ ἀπόστολός φησιν πρὸς αὐτήν· Ἐξήγησαι ἡμῖν ποῦ παρεγένου. Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο· Σὺ ὁ σὺν ἐμοὶ ὤν, 195 W 71 Th
ᾧ καὶ παρεδόθην, βούλει ἀκοῦσαι; Καὶ ἤρξατο λέγειν· Ἄνθρωπός τις παρέλαβέν με ἀπεχθὴς τῇ ἰδέᾳ, μέλας ὅλος, ἡ δὲ τούτου ἐσθὴς πάνυ ῥερυπωμένη· ἀπήγαγεν δέ με εἴς τινα τόπον ἐν ᾧ πολλὰ χάσματα ὑπῆρχεν, καὶ πολλὴ δυσωδία καὶ ἀποφορὰ ἐχθίστη ἐκεῖθεν ἀπεδίδετο. ἐποίει δέ με εἰς ἕκαστον χάσμα παρακύψαι, καὶ εἶδον ἐν τῷ χάσματι πῦρ φλεγόμενον, καὶ τροχοὶ πυρὸς ἐκεῖσε ἔτρεχον, ψυχαὶ δὲ ἐνεκρέμαντο ἐν τοῖς τροχοῖς ἐκείνοις, ἀλλήλαις προσρηγνύμεναι· βοὴ δὲ καὶ ὀλολυγμὸς πλεῖστος ὑπῆρχεν ἐκεῖ, οὐδεὶς δὲ ἦν ὁ λυτρούμενος. ἔλεγεν δέ μοι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος· Αὗται αἱ ψυχαὶ ὁμόφυλοί σού

[1] ταύτῃ] καὶ ταύτῃ V καὶ ταύτην P ‖ παρέχων D ‖ [2–3] ἑλκ. α. εὐ. U ‖ [3] χεῖρα] αὐτοῦ καὶ κρατήσαντος τῆς add U ‖ αὐτῆς] χειρὸς add U ‖ ἀν. ἐκ.] ἀνέστη καὶ ἐκ. V subsiluit et adstitit ſ: cf 150, 17 ‖ [4] τ. παρ. πολ. ὄ. (om alt τ.) V ‖ [5] ἀπ.] τοῦ χριστοῦ add V domini nostri add ſ ‖ ἄντικρυ D: cf 119, 6 ‖ κατ. τ. κρ. om ſ ‖ [6] ἐκπ. om V ‖ προσέπεσε τ. ποσ. α. V ‖ [6–7] ἥ. τ. ἐνδ. α. V ‖ [7] ἁπτομένη ἔλεγεν P ‖ [8] ὁ ἄλλ. ἐκ. V ‖ ἄλλος ὁ] προβραχὺ P om U ‖ σοι] μετὰ σοῦ P ‖ ἐνεγκατέλιπέν UY ‖ με] τοῦ add V ‖ [9] χορὸν P loco ſ: cf 11; 174, 6; 169, 12 ‖ τ. δ. κ. χ.] quem uidi ſ ‖ [10] με] μοι U ‖ τελ.] in amore suo per fidem add ſ ‖ [11] ταῦτα] εἰσέλθῃ add V ‖ αὐτ.] meum ſ ‖ χορὸν P locum ſ: cf 9 ‖ συναφθῇ P om V ‖ [12] ἀπ.] Iudas ſ τοῦ χριστοῦ θωμᾶς add V ‖ ἔφη V εἶπεν P dicit ſ: scr λέγει? ‖ π. α.] αὐτῇ PUY ‖ διήγησαι V: cf 159, 21 ‖ [13] παρεγ.] et quid uideris add ſ ‖ [14] παρεδόθη P: cf c 144e ‖ καὶ] ἡ δὲ V ‖ λέγ.] οὕτως add V: cf 169, 15 ‖ [15] τις om U ‖ ἀπεχθὲς U ἀπὸ χθὲς V(Y) τῇ χθὲς ἡμέρᾳ P turpis ſ ‖ ὅλως PV ‖ [16] με δὲ P ‖ [17] ὑπῆρχον V ‖ [17–18] κ. ἀπ. om U ‖ [18] ἀπεδίδοτο PUY ‖ εἰς] ἕνα add V: cf 100, 2 ‖ [19] καὶ ε.] ε. δὲ PUY ‖ τῷ <πρώτῳ>? (ſ) ‖ πῦρ] tamquam ignem ſ ‖ [20–22] ψ. - λυτρ. om ſ ‖ [20] ἐκρέμαντο VY ‖ [21] ἀλλήλοις P ‖ [22] ο. δὲ] καὶ ο. PV ‖ [23–172,3] αὗται - ἄλλῳ] al ſ

εἰσιν, καὶ ἐν ἡμέραις ἀριθμοῦ παρεδόθησαν εἰς κόλασιν καὶ ἔκτριψιν, καὶ τότε ἄλλαι εἰσάγονται ἀντ' αὐτῶν, ὁμοίως δὲ πάλιν καὶ αὐταὶ ἐν ἄλλῳ· αὗταί εἰσιν αἱ μεταλλάξασαι ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς τὴν συνουσίαν. Καὶ κατοπτεύσασα εἶδον βρέφη
40 B *ἐπ' ἄλληλα σεσωρευμένα καὶ παλαίοντα ἀλλήλοις | ἐπικείμενα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπέν μοι· Ταῦτά ἐστιν τὰ τούτων βρέφη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνθάδε ἐτέθησαν εἰς μαρτύριον αὐτῶν.*
231 T 56 (53) *Ἀπήγαγεν δέ με εἰς ἄλλο χάσμα, καὶ παρακύψασα*
72 Tb *εἶδον βόρβορον καὶ σκώληκας ἀναβρύοντας, καὶ ψυχὰς ἐκεῖ κυλιομένας, καὶ βρυγμὸν μέγαν ἐκεῖθεν ἐξ αὐτῶν ἀκουόμενον. καὶ εἶπεν πρός με ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος· Αὗται αἱ ψυχαὶ γυναικῶν εἰσιν αἱ καταλείψασαι τοὺς ἄνδρας αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλους μοιχεύσασαι καὶ εἰς ταύτην τὴν βάσανον ἐνεχθεῖσαι. Ἄλλο μοι χάσμα ἔδειξεν, εἰς ὃ παρακύψασα εἶδον ψυχὰς τὰς μὲν κρεμαμένας διὰ τῆς γλώττης, τὰς δὲ διὰ τῶν πλοκάμων, τὰς δὲ διὰ τῶν χειρῶν, τὰς δὲ διὰ τῶν ποδῶν κατὰ κεφαλῆς, καὶ καπνὸν καὶ θεῖον καπνιζομένας· περὶ ὧν ἀπεκρίνατό μοι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ὁ σὺν ἐμοὶ ὤν· Αἱ μὲν ψυχαὶ αὗται αἱ κρεμασθεῖσαι διὰ τῆς γλώσσης διάβολοί εἰσιν, καὶ ψευδεῖς λόγους καὶ αἰσχροὺς φθεγγόμεναι, καὶ μὴ αἰδούμεναι· αἱ δὲ διὰ τῶν τριχῶν κρεμάμεναι ἄχρωμοί εἰσιν αἱ μηδ' ὅλως αἰδούμεναι*

---

[1] *ἐδόθησαν P* ‖ [2] *κ. τότε - αὐτῶν om PV* ‖ *ἀντι UY* ‖ [2–3] *ὁμ. - ἄλλῳ om Π: del?? (similia infra ʃ)* ‖ [3] *ἄλλῳ ⟨τόπῳ⟩??* ‖ [3–4] *αὗται - συν.] τῶν τὴν οὐσίαν τῶν ἀνδρῶν μεταλαξάντων P: cf 12* ‖ [3] *αὗται] δέ add V* ‖ [4] *συν.] haud pauca add ʃ* ‖ [4–7] *καὶ κ. - αὐτῶν om ʃ* ‖ [4] *καὶ alt] ἔτει add V* rursus *add ʃ: scr Καὶ ἔτι?? cf 13* ‖ *εἶδεν U* ‖ [5] *ἀλλήλοις] ἀλλήλα D (delend suspic Tischendorf) καὶ add D* ‖ [6] *μοι εἶπεν PU* ‖ *εἰσι D* [8]–173,[11] *ἀπ. - αὐτῇ] al ʃ* ‖ [8] *ἀπήνεγκε D: cf 173, 12; 174, 4; 5* ‖ [9] *σκώληκα ἀναβρύοντα D* ‖ [10] *μέγα D* ‖ *ἐξ α. ἐκ. P* ‖ *ἐκ. om V* ‖ [12] *τῶν καταλειψάντων D (cf 109, 13) τῶν καταλειψασῶν Thilo: cf 3; 4* ‖ *ἑαυτῶν UVY* ‖ [13] *μοιχευθεῖσαι D* ‖ *ἐν.] εἶτα πάλιν add V (ʃ??): uerum? cf 4* [13]–173,[19] *ἄλλο - παραδίδ. om Y*

D. Π (Π = PUV) [13–14] *ἔδ. δέ μοι καὶ ἄ. χ. P* ‖ [15] *δ. τ. γλ. κρ. P* ‖ [15–16] *τὰς δὲ δ. τ. χ.] ἑτέρας διατῶν χειρῶν P om V* ‖ [16] *τὰς δὲ] ἄλλας P* ‖ *κ. κεφ.] ἐπικέφαλα PUV: cf 173, 6; An 61, 20; Ph 55, 2; 71, 1; cet (al 191, 1)* ‖ [17] *καπ. κ. θ.] θ. κ. πίσσαν V* ‖ *καπνὸν corruptum?* ‖ *μοι om P* ‖ [17–18] *ὁ - ὤν] ὁ σ. ἐ. λέγων ἀν. P ὁ ἀ. λέγων ὁ σ. ἐ. U ὁ ἀ. ὁ σ. ἐ. λέγων (cf 171, 13; 174, 2 et 156, 4; 160, 11) οὕτως ὅτι V: cf 160, 15; 171, 13; 210, 16* ‖ [18] *ψ. - κρεμ.] κρεμ. αὗται ψ. P* ‖ [19–20] *κ. ψ. - φθ.] οἱ ψ. φθεγγόμενοι λ. κ. α. P* ‖ [19] *καὶ om V: del??* ‖ [20] *κ. μὴ αἰδ. del? cf P* ‖ *μὴ] μηδ' ὅλως P: cf 21* ‖ *αἰδούμενοι P: cf 21 et q s* ‖ [20–21] *αἱ δὲ - αἰδ. om D* ‖ [21] *κρ.] οἱ add P* ‖ *αἱ - αἰδ.] καὶ μὴ αἰσχυνόμενοι P: cf 20* ‖ *αἱ] scr καί?*

καὶ γυμνοκέφαλοι ἐν τῷ κόσμῳ περιάγουσαι· αἱ δὲ δια τῶν χειρῶν κρεμασθεῖσαι αὗταί εἰσιν αἱ τὰ ἀλλότρια ἀφελόμεναι καὶ κλέψασαι, καὶ μετρίοις μὴ ἐπιδοῦσαι μηδέποτε μηδέν, μηδὲ ἐπαρκήσασαι τοῖς τεθλιμμένοις, ἀλλὰ τοῦτο ἐποίουν τὰ πάντα λαμβάνειν θέλουσαι, καὶ μηδὲ ὅλως τῆς δίκης καὶ τῆς νομοθεσίας φροντίδα ποιησάμεναι· αἱ δὲ διὰ τῶν ποδῶν διάστροφοι κρεμάμεναι αὗταί εἰσιν αἱ κούφως μὲν καὶ προθύμως τρέχουσαι ὁδοῖς πονηραῖς καὶ πορείαις ἀτάκτοις, νοσοῦντας μὴ ἐπισκεπτόμεναι καὶ τοὺς ἐξιόντας τοῦ βίου μὴ προκομίζουσαι, καὶ διὰ τοῦτο μία καὶ ἑκάστη ψυχὴ ἀπολαμβάνει τὰ πεπραγμένα αὐτῇ.

57 (54) *Πάλιν ἀπαγαγών με ὑπέδειξέν μοι ἄντρον πάνυ* 196 W
σκοτεινόν, δυσωδίαν πολλὴν ἀποπνέον, πολλαὶ δὲ ψυχαὶ ἐκεῖθεν παρέκυπτον βουλόμεναι τοῦ ἀέρος τι μεταλαμβάνειν, οἱ δὲ τούτων φύλακες οὐκ εἴων αὐτὰς | παρακύπτειν. ὁ δὲ συνών 41 B
μοι εἶπε· Τοῦτό ἐστιν τὸ δεσμωτήριον τούτων τῶν ψυχῶν ὧν 73 Th
εἶδες· ἐὰν γὰρ πληρώσωσι τὰς κολάσεις αὐτῶν ὧν μία ἑκάστη ἔπραξεν, ὕστερον ἄλλαι αὐτὰς διαδέχονται· εἰσὶν δὲ καί τινες τελείως καταναλισκόμεναι, καὶ εἰς ἄλλας κολάσεις παραδίδονται. Ἔλεγον δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ παραλαβόντι με ἐκεῖνοι οἱ τὰς ψυχὰς φρουροῦντες τὰς οὔσας ἐν τῷ σκοτεινῷ ἄντρῳ· 232 T
Δὸς ἡμῖν αὐτήν, ἵνα εἰσαγάγωμεν αὐτὴν πρὸς τὰς ἄλλας, ἕως

---

1 *γ.] γυμνοὶ τῇ κεφαλῇ P* ‖ *ἐν - περ.] περιόντες τῷ βίῳ P* ‖ *περιοῦσαι UV περιιοῦσαι ex corr U* ‖ 2 *κρεμάμεναι οὗτοι P* ‖ *οἱ P* ‖ *ἀφελούμενοι P* ‖ 3 *κλέψαντες P* ‖ *μὴ] μὲν U om P* ‖ *ἐπ. - μηδὲν] μηδέποτε τί ἐπιδιδόναι P* ‖ 4 *ἐπαρκέσασαι V* ‖ 5 *θέλοντες P* ‖ *μηδ' UV* ‖ *ὅλως] πω P* ‖ 6 *ποιησάμενοι P ποιούμεναι U* ‖ *οἱ P* ‖ *διὰ] ἐκ P om U* ‖ *δίστροφοι U ἐπικέφαλα V (cf 172, 16) om D* ‖ 7 *κρεμάμενοι P κρεμασθεῖσαι D* ‖ *αὐτ. ε. om P* ‖ *οἱ P* ‖ 7–8 *τρέχοντες εἰς ὁδοὺς P* ‖ 8 *πονηροῖς D πονηρὰς P* ‖ *πορείας P πονηρίαις D* ‖ *ἀτάκτους P* ‖ *νοσ.] δὲ add PV: recte? cf 7* ‖ *ἐπισκεπτόμενοι P* ‖ 9 *προκομίζοντες P: cf 109, 13* ‖ 11 *αὐτῆς PU* ‖ 12–174,5 *πάλιν - δέξ. om V*

D. Π (Π = PU) 12 *με om D: cf 172,8; 174,5* ‖ 13 *ἀποπνέοντα P* ‖ 13–15 *πολλαὶ - παρακ. om* ſ ‖ 13 *π. δὲ] καὶ π. P* ‖ *ἐκεῖσε P* ‖ 14 *ἀέρου P* ‖ *μεταλαβεῖν P* ‖ 15 *τούτων om Π* ‖ *ὁ δὲ] καὶ ὁ P* ‖ *σ. om* ſ ‖ 16 *μοι ἄνθρωπος εἶπεν U εἶπεν μοι ἄνθρωπος P* despice et uide *add* ſ ‖ *δεσποτήριον U* ‖ 16–17 *ὧν ε.]* de quibus tibi dixi ſ ‖ 17 *γὰρ om* ſ ‖ *αὐτῶν om Π* ‖ 17–18 *ὧν - ἔπ.]* cuiusque ſ ‖ 17–18 *ἥμαρτεν μία καὶ ἑκ. Π: cf 10; 100, 2; 175, 4* ‖ 18 *ὕστ. om* ſ *πάλιν add D: cf 163, 13* ‖ *διαδ. α. D: cf 174, 1; 2* ‖ *καὶ om Π* ‖ 19 *⟨εἰσὶν δὲ⟩ καὶ ⟨τινες⟩??* (ſ) ‖ *παραδιδόμεναι U* (ſ)*: recte??*

D. Π (Π = PUY) 20 *δὲ] οὖν D om* ſ*: del?* ‖ *τῷ παραλ. με ἀ. (om alt τῷ) P: cf 207, 10* ‖ 21 *ἐν τ. σκ. οὔσ. P* ‖ 22 *εἰσ. - ἄλλ.]* uinciamus eam in loco suo ſ ‖ *αὐτὴν alt om D*

ὅτε καιρὸς ἐφίσταται εἰς κόλασιν αὐτὴν παραδοθῆναι. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Οὐ δίδωμι αὐτὴν ὑμῖν, ἐπειδὴ γὰρ φοβοῦμαι τὸν παραδόντα μοι αὐτήν· οὐ γὰρ ἐκελεύσθην ἐνθάδε αὐτὴν καταλεῖψαι· σὺν ἐμοὶ δὲ ἀνάγω αὐτήν, ἕως ἂν ἐντολὴν περὶ ταύτης δέξωμαι. Καὶ παραλαβών με ἀνήγαγέν με εἰς ἄλλον χῶρον, ἐν ᾧ ἦσαν ἄνθρωποι οἳ ἐβασανίζοντο πικρῶς. ὁ δὲ σοι ὅμοιος λαβών μέ σοι παρέδωκεν, λέξας σοι ταῦτα· Παράλαβε ταύτην, ἐπειδὴ μία ἐστὶν τῶν θρεμμάτων τῶν πλανηθέντων. Καὶ ληφθεῖσα ὑπὸ σοῦ νῦν ἔμπροσθέν σού
197 W εἰμι. δέομαί σου οὖν καὶ ἱκετεύω ἵνα μὴ ἀπέλθω εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους τοὺς κολαστηρίους οὓς εἶδον.

58 (55) Ὁ δὲ ἀπόστολος εἶπεν· Ἠκούσατε ἃ διηγήσατο ἡ γυνὴ αὕτη· οὐκ εἰσὶν δὲ μόνον αὗται αἱ κολάσεις, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι χείρονες τούτων· καὶ ὑμεῖς δὲ ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε ἐπὶ τὸν θεὸν τοῦτον ὃν κηρύσσω, καὶ ἀπόσχησθε ἀπὸ τῶν προτέρων ἔργων ὑμῶν καὶ τῶν πράξεων ὧν διεπράξασθε
74 Th χωρὶς γνώσεως, εἰς ταύτας τὰς κολάσεις τὸ τέλος ὑμῶν ἕξετε. πιστεύσατε οὖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀφίησιν ὑμῖν τὰ πρὸ τούτου πεπραγμένα ἁμαρτήματα, καὶ καθαρίσει ὑμᾶς ἀπὸ

[18] cf Io 1, 1, 9

[1] *παρ. α. D: cf 173, 18* ‖ *ὁ δὲ]* is qui ducebat me ſ ‖ [2] *ὑμ. α. D: cf 173, 18* ‖ *ἐπ.* (ſ) *om Π: cf 8* ‖ *φ. γ. Π* ‖ *del γὰρ? cf 8; 123, 4* ‖ [3] *με P* ‖ *οὐ γ.]* nec ſ ‖ *ἐνταῦθα P* ‖ [4] *ἀναγάγω U ἀναφέρω D: cf 172, 8; 173, 22* ‖ [5] *αὐτῆς P*

D. Π (Π = PUVY) [5] *με alt om PUY: del? cf 7* ‖ [6] *χορὸν P (cf 171, 11)* ‖ *οἳ ἐβ. π. om* ſ ‖ [7] *παραδέδωκε D* ‖ *ταῦτα σοι λ. P* ‖ [8] *ἐ. μ.] ἐπιδημία γάρ P: cf 2; c 170m* ‖ *τ. θρ. ἐστὶ D* ‖ [8–9] *τ. πλαν. θρ. (om alt τῶν) P* ‖ [10] *οὖν om PUY* ‖ *ἱκ.]* ut ego quoque per te credam et per preces tuas gratiam adipiscar et *add* ſ ‖ *εἰσέλθω VY* ‖ [11] *τ. κολ. τόπ. (om alt τοὺς) Π: cf 173, 20* ‖ [12] *ἀπ.]* Iudas Thomas ſ *τοῦ χριστοῦ θωμᾶς add V πρὸς τοῖς παρεστῶσιν ὄχλοις add D* ‖ *λέγει P (recte?* dicit ſ) *αὐτοῖς add UY* (ſ) *τῷ ὄχλῳ add P πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ add V* ‖ *ἠκ.] κατηκούσατε PUY (cf 147, 13) πάντως ἠκ. V ἀδελφοί add D* pueri mei *add* ſ ‖ [13] *ταύτῃ UY ὄντως τέκνα add V: cf* ſ ‖ [13–14] *οὐκ - τούτων om Y* ‖ [13] *μόναι PUV* ‖ *αἱ κολ. αὗται P* ‖ [14] *ἕτεραι P: cf 172, 15; 195, 4; c 150m χείρονα P* multo peiores ſ ‖ [15] *τ. θ. τ.]* ueritatem hanc ſ ‖ *ἀπόσχεσθε D ἀπέχεσθε V* ‖ [16] *πρώτων UY: cf 156, 3; 175, 5* ‖ *κ. τ. πρ. om P τῶν ἀτόπων add V* ‖ *ὧν δ.]* quae non prosunt uobis *et add* et a cogitationibus ſ ‖ *διεπράξατε P* ‖ [17] *ἕξ.] γενήσεται P* ‖ [18] *Χρ. Ἰ.] κύριον Ἰησ. V τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησ. χρ. D* ‖ *del Χρ.? cf 175, 19; 176, 16; 186, 3; 6; al* ‖ [18–19] *πρὸ τ.] πρὶν ὑμῶν P* ‖ [19] *ἁμ. om P* ſ: *del? cf 173, 10; 156, 3*

πασῶν τῶν ἐπιθυμήσεων ὑμῶν τῶν σωματικῶν τῶν ἐν τῇ γῇ
μενουσῶν, καὶ ἰάσεται ὑμᾶς ἀπὸ τῶν σφαλμάτων τῶν παρεπο-
μένων καὶ σὺν ὑμῖν ἀπιόντων καὶ | πρὸ ὑμῶν εὑρισκομένων. 42 B
εἷς ἕκαστος οὖν ὑμῶν ἀποδύσασθε τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον
καὶ ἐνδύσασθε τὸν νέον, τὴν δὲ πρώτην ὑμῶν ἀναστροφὴν
καὶ πολιτείαν καταλείψατε· καὶ οἱ κλέπτοντες μηκέτι κλεπτέ-
τωσαν, ἀλλὰ κάμνοντες καὶ ἐργαζόμενοι ζήτωσαν· οἱ δὲ μοιχοὶ
μηκέτι πορνευέτωσαν, ἵνα μὴ ἐκδότους ἑαυτοὺς τῇ αἰωνίᾳ
κολάσει παραδώσωσιν· ἡ γὰρ μοιχεία παρὰ τῷ θεῷ πάνυ
χαλεπόν ἐστιν παρὰ τὰ ἄλλα κακά. ἀπόθεσθε δὲ καὶ τὴν
πλεονεξίαν καὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὴν μέθην καὶ τὴν διαβολὴν
καὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ μὴ ἀποδίδετε. ταῦτα γὰρ πάντα ξένα
εἰσὶν τῷ θεῷ τῷ ὑπ' ἐμοῦ κηρυσσομένῳ καὶ ἀλλότρια· ἀλλὰ
καὶ μᾶλλον ἐν τῇ πίστει πολιτεύσασθε καὶ τῇ πρᾳότητι καὶ 233 T
τῇ ἁγιωσύνῃ καὶ τῇ ἐλπίδι, ἐν ᾗ ὁ θεὸς χαίρει, ὅπως γένησθε 198 W
αὐτοῦ οἰκεῖοι, προσδεξάμενοι παρ' αὐτοῦ τὰ χαρίσματα ἃ
ὀλίγοι καὶ ἔνιοι δέχονται.

59 (56) *Πᾶς οὖν ὁ λαὸς* ἐπίστευσεν, καὶ τὰς ἑαυτῶν
ψυχὰς πειθηνίους παρέσχον τῷ θεῷ τῷ ζῶντι καὶ τῷ Χριστῷ
Ἰησοῦ, εὐωχούμενοι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς εὐλογημένοις

[4] cf Col 3, 9; 10 Eph. 4, 22 ‖ [6] cf Eph 4, 28 ‖ [10] cf Eph 4, 25 Col 3, 8

---

[1] *πάντων P: cf 109, 13* ‖ *ἐπιθυμιῶν D. P: scr ἐνθυμήσεων?* cogitationibus terrestribus ſ ‖ *ὑμ.] καὶ add P* ‖ *σωμ.] ἐνθυμήσεων add P* ‖ [2–15] *τ. παρ. - χαίρει om Y*

D. Π (Π = PUV) [2] *τῶν alt*] nisi uos eorum paeniteat coram deo *add* ſ ‖ [4] *εἷς om D: cf 173, 17* ‖ *οὖν] δὲ D* ‖ *ἀποδυσάσθω D* ‖ [5] *ἐνδυσάσθω D* ‖ *scr προτέραν (sic ep ad Eph)? cf 174, 16; 227, 18; 177. 4* ‖ [7] *ζῆτε κ. ἐργ. P* ‖ *μοιχεύοντες PV* ‖ [8] *πορν.] μοιχοὶ ἔστωσαν P* (ſ) neu permittant se uoluptati praesenti *add* ſ ‖ [9] *παραδώσουσιν U* ‖ *π. τ. θ. om P* ‖ [10] *χαλεπή PU(V)* ‖ *ἐ.] κακὸν add D* ‖ [12] *καὶ] τὸ add D* ‖ *μὴ om D* ‖ *ἀπ.* (ſ)] *ἀνταποδιδόναι D ἀποδῶτε U* ‖ [13] *ἐστὶν U* ‖ *ἀλλ.]* impura ſ ‖ [14] *κ. μ. om* ſ ‖ *καὶ prim om Π: del?* ‖ *πίστει]* humilitate ſ ‖ *πολιτεύεσθε P(V)* ‖ *κ. τῇ] ἐν P* ‖ *πρ.]* temperantia ſ ‖ [15] *τῇ ἐλπ. κ. τῇ ἁγ. U δικαιοσύνῃ καὶ ἁγιωσύνῃ (ἁγ. in rasura) P* ‖ *ἐν - χ.]* in deum ſ *om P*

D. Π (Π = PUVY) [15–17] *ὅπ. - δέχ.] ἵνα οἰκ. τοῦ παρ' ἐμοῦ κηρυττομένου θεοῦ γέν. καὶ τῶν αὐτοῦ χαρισμάτων καταξιωθῆτε P* ‖ [16] *οἰκ.]* serui ſ ‖ [17] *ὀλ. κ. om* ſ: *cf 149, 18* ‖ [18] *καὶ om P* ‖ [18–19] *τ. ἑ. ψ.]* se ſ ‖ [19] *παρέχοντες P* ‖ [19–20] *ζ. - Ἰ.] ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου κηρυττομένῳ θωμᾷ P* ‖ *ἰησ. χρ. V: cf 174, 18* ‖ [20]–176,[1] *εὐωχ. - ἁγ.] ἐν τ. ἔ. τοῦ θεοῦ εὐωχ. κ. τ. ἁγ. α. πορευόμενοι διακ. P* ‖ *αὐτ. - ὑψ.] scr τοῦ ὑψ. τοῖς εὐλ.* (ſ)

τοῦ ὑψίστου καὶ τῇ διακονίᾳ αὐτοῦ τῇ ἁγίᾳ. ἐκόμιζον δὲ
χρήματα πολλὰ εἰς διακονίαν τῶν χηρῶν· εἶχεν γὰρ ἐν ταῖς
πόλεσιν συνηθροισμένας, καὶ πάσας αὐτὰς διὰ τῶν ἰδίων δια-
κόνων ἀπέστελλεν τὰ ἐπιτήδεια, τά τε ἐνδύματα καὶ τὰ πρὸς
τὴν τροφήν. αὐτὸς δὲ οὐκ ἐπαύετο κηρύσσων καὶ λέγων αὐτοῖς
καὶ ὑποδεικνύων ὅτι οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς περὶ οὗ
75 Th αἱ γραφαὶ ἐκήρυξαν, ὃς ἐλθὼν σταυροῦται καὶ ἐγείρεται διὰ
τριῶν ἡμερῶν ἐκ νεκρῶν. ὑπεδείκνυεν δὲ αὐτοῖς δεύτερον
σαφηνίζων ἀπὸ τῶν προφητῶν ἀρξάμενος τὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ,
ὅτι ἔδει αὐτὸν ἐλθεῖν καὶ ἐν αὐτῷ τελεσθῆναι πάντα τὰ προ-
43 B λεχθέντα περὶ αὐτοῦ. | διέδραμεν δὲ ἡ τούτου φήμη εἰς πάσας
τὰς πόλεις καὶ χώρας, καὶ πάντες οἱ ἔχοντες νοσοῦντας ἢ
ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων προσέφερον, οὓς δὲ
199 W καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐτίθουν ἐν ᾗ ἔμελλεν διελθεῖν, καὶ πάντας ἐν
τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἐθεράπευεν. τότε εἶπον πάντες ὁμο-
θυμαδὸν οἱ δι' αὐτοῦ ἰαθέντες μιᾷ φωνῇ· Δόξα σοι Ἰησοῦ
τῷ τὴν θεραπείαν ἐξ ἴσου παρασχόντι διὰ τοῦ σοῦ δούλου

[6] cf act 18, 28 ‖ [9] cf Luc 24, 27 ‖ [12] cf Luc 6, 17 act 5, 15

---

[1] *τ. ὑψ.* (ſ) *om D. PV* ‖ *ἁγ.] ἐν χριστῷ ἰησοῦ et q s dein deficit V D. Π (Π = PUV)* [1] *δὲ]* quisque eorum *add* ſ ‖ [2] *χηρ.] καὶ πτωχῶν add P* ‖ [3] *συν.* (ſ)] *συνηθροισμένον πλῆθος πτωχῶν καὶ χηρῶν P(V)* ‖ *πάσαις αὐταῖς U (recte ut uid)* quibus omnibus ſ ‖ *πάντας PV: cf 109, 13* ‖ *αὐτ. om PV* ‖ [4] *ἀπέστειλεν U* ‖ [4–5] *τά τε - τρ.]* ad alimentum et uestimentum ſ ‖ [4] *τε om U* ‖ *ἐνδ.] λέγω add P* ‖ *τὰ πρὸς om D* ‖ [5] *τὴν om P* ‖ *αὐτοῖς] τὸν λόγον τοῦ θεοῦ add P* ‖ [6] *Ἰ.* (ſ) *om PU (del?) ἀληθῶς add U* ‖ [6–7] *περὶ - ἐλθὼν om P* ‖ [7] *ἐκήρ.] haud pauca add* ſ ‖ *ὃς ἐ.]* et uenit ſ ‖ *ὃς] ὡς Thilo: recte??* ‖ [7–8] *στ. - νεκρ.] ὁ σταυρωθεὶς καὶ ταφεὶς καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστὰς καὶ ἐκ δεξιῶν τοῦ αὐτοῦ πατρὸς καθεζόμενος P* ‖ [8] *ἐκ ν. om UV* ſ*: del?* ‖ [8–9] *ὑπ. - Χρ.] ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τ. πρ. τὰ π. χρ. αὐτοῖς ἀνεδίδασκεν P* ‖ [8] *δεύτ. om* ſ ‖ [9] *ἀρξ. ἀ. τ. πρ D* ‖ *ἀπὸ]* Mose usque ad finem *add* ſ*: cf eu Luc* ‖ *ἀρξ. - Χρ. om* ſ ‖ *τὰ π.] ἕως UV αὐτοῦ add U* ‖ *Χρ.] καὶ add D* ‖ [10] *δεῖ V* ‖ *π. τὰ] τὰ π. τὰ καὶ P* ‖ *προλ.] ὑμῖν add D unde προλ. ἡμῖν Thilo* ‖ [11] *περὶ] πάθη P* ‖ *φ.]* inter homines *add* ſ ‖ [11–12] *π. τ. om* ſ ‖ [12] *π. κ. χ.]* ciuitates m ‖ *νοσ.] ἀσθενεῖς P* ‖ [13] *ἀκ. om* ſ aut lunaticum aut debilem *add* ſ ‖ *πρ. - δὲ]* quosdam adferebant in lectis ſ ‖ *πρ.] καὶ ἐθεράπευεν αὐτοὺς add P καὶ ἐθεραπεύοντο add D: cf 15* ‖ *τοὺς V ἄλλους P* ‖ [14] *καὶ prius om P* ‖ *ἤμελλεν V* ‖ *διέρχεσθαι P διιέναι UV: cf 148, 5* ‖ [14–15] *ἐν τῇ - κυρ. om P* ‖ [15] *τ. κυρ.]* Iesu domini sui ſ *ἰησοῦ add V* ‖ *ἰᾶτο P non nulla add* ſ ‖ [16] *ἰαθ.] λέγοντες add UV* ‖ *μ. φ. om P* ‖ *σοι δ. D* ‖ *Ἰ.] χριστὲ ἰ. P κύριε ἰ. χριστέ V* Christe *add* ſ ‖ [17] *τῷ] ὁ P* ‖ *παρασχὼν P τοῖς πᾶσιν add V: ⟨πᾶσι⟩ παρασχόντι?* ‖ *δούλου σου D*

καὶ ἀποστόλου Θωμᾶ. καὶ ὑγιαίνοντες καὶ χαίροντες δεόμεθά σου γενέσθαι τῆς σῆς ἀγέλης καὶ ἐναριθμηθῆναι εἰς τὰ σὰ πρόβατα· δέξαι οὖν ἡμᾶς κύριε καὶ μὴ λογίσῃ ἡμῶν τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ τὰ πρῶτα σφάλματα ἃ διεπραξάμεθα ἐν ἀγνοίᾳ ὄντες.

60 (57) *Ὁ δὲ ἀπόστολος εἶπεν· Δόξα τῷ μονογενεῖ τῷ ἀπὸ τοῦ πατρός, δόξα τῷ πρωτοτόκῳ τῶν πολλῶν ἀδελφῶν, δόξα σοι τῷ ἐπαμύντορι καὶ βοηθῷ τῶν εἰς τὸ καταφύγιόν σου ἐρχομένων· ὁ ἄυπνος καὶ τοὺς ἐν ὕπνῳ διεγείρων, ὁ ζῶν καὶ ζωοποιῶν τοὺς ἐν τῷ θανάτῳ κατακειμένους· θεὲ Ἰησοῦ Χριστέ, τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος υἱέ, ὁ λυτρωτὴς καὶ βοηθός, ἡ καταφυγὴ καὶ ἀνάπαυσις πάντων τῶν καμνόντων ἐν τῇ σῇ ἐργασίᾳ, ἴασιν δὲ παρέχων ἐκείνοις τοῖς διὰ τὸ σὸν ὄνομα* 234 T
ὑποφέρουσιν τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα· εὐχαριστοῦμεν τοῖς παρὰ σοῦ χαρίσμασιν δοθεῖσιν ἡμῖν καὶ τῇ 78 Th
παρὰ σοῦ βοηθείᾳ χαρισθείσιν ἡμῖν καὶ τῇ οἰκονομίᾳ σου τῇ ἐλθούσῃ ἀπὸ σοῦ εἰς ἡμᾶς.

61 (58) *τέλεσον οὖν εἰς ἡμᾶς ταῦτα ἕως τέλους, ἵνα* 200 W
ἔχωμεν παρρησίαν τὴν ἐν σοί· ἔπιδε εἰς ἡμᾶς, ὅτι διὰ σὲ κατελείψαμεν τοὺς οἴκους ἡμῶν καὶ τὰ γονικὰ ἡμῶν, καὶ διὰ σὲ ξένοι γεγόναμεν ἡδέως καὶ ἑκόντες· ἔπιδε ἐφ' ἡμᾶς κύριε,

6 cf Io 1, 14 ‖ 7 cf Rom 8, 29 ‖ 14 cf Matth 20, 12 ‖ 20 cf Matth 19, 27

1–3 *δεόμ. - πρόβ.*] *τῇ σῇ παρακαλοῦμεν καὶ ἡμᾶς συναριθμηθῆναι ποίμνῃ καὶ τοῖς σοῖς μετόχους προβάτοις γενέσθαι P* ‖ 3 *οὖν om P* ‖ *μὴ λογ.*] *πάριδε P* ‖ *ἡμῖν U recte ut uid:* aduersus nos ſ ‖ 4 *ἡμῶν* (ſ) *om D. P* ‖ *πρ.*] *cf 175, 5* ‖ *καὶ - σφ. om P* ‖ 4–5 *ἃ - ὄντες*] *ἃ καὶ ἐν ἀ. καὶ γνώσει διεπρ. P* ‖ 6 *ὁ δὲ ἀπ.*] *τότε ὁ ἀπ. V* tum, ubi Iudas Thomas uidit eos, sustulit uocem suam et ſ ‖ *ἀπ.*] *χαρᾶς πολλῆς πλησθεὶς add V* ‖ 6–7 *μον. - ἀδ.*] *ul* ſ ‖ 7 *πατρ.*] *εἰς ἡμᾶς ὧδε ἐλθόντι add P* ‖ 8–9 *κατ. σου*] *σὸν κατ. P* ‖ 9 *ὁ ἄ.*] gloria tibi uigili ab omni aeternitate ſ ‖ *ἐν ὕ.*] homines ſ ‖ 10 *τοὺς - κατ. om* ſ ‖ 10–11 *Ἰ. Χρ. om* ſ ‖ 11 *υἱὲ τ. ζ. θ.* (*om alt τοῦ*) *H: cf 207, 10* ‖ *τ. ζ. om* ſ ‖ 13 *ἴ.*] quietem ſ ‖ *τοῖς post ὄν. V om U* ‖ 14 *ὑπ.*] qui sustinuerunt ſ (*βαστάσασι eu Matth*) *post καύσ. P* ‖ *τ. ἡμ. om V* totius *add* ſ ‖ *κ. τ. κ.*] meridie (*uel* aestu) ſ ‖ *καύσ.*] *παγετὸν τῆς νυκτός D* (*cf genesis 31, 40; Ierem 43, 30*) *διὰ τὸ σὸν ὄνομα add U* ‖ 15 *π. σοῦ*] *παρ' αὐτοῦ U* ‖ 15–16 *καὶ - ἡμῖν om PV* ‖ 16 *χ. ἡμ.*] infirmitatis nostrae ſ ‖ *scr χαρισθείσῃ?* ‖ 16–17 *τῇ ἐ. - ἡμ.*] paupertatis nostrae ſ ‖ 18–19 *τέλεσον - σοί om P* ‖ 18 *εἰς om U* ‖ *ταῦτα*] gratiam et misericordiam tuam ſ ‖ 18–19 *ἵ. ἔ.*] et da nobis ſ ‖ 19 *σοί*] respice domine te solum nos amare *add* ſ ‖ *εἰς*] *scr ἐφ': cf 21 et q s* ‖ *ἡμᾶς ⟨κύριε⟩* (ſ)? *cf 21 et q s* ‖ 20 *κατελείπομεν P: cf 178, 1; 3; 8* ‖ *καὶ - ἡμ.*] et domos gentilium nostrorum ſ *om D* ‖ *τὰ γ.*] *πᾶν γένος P* ‖ 21 *ἑκόντως V*

ὅτι τὴν ἰδίαν κτῆσιν κατελείψαμεν διὰ σέ, ἵνα σὲ τὴν ἀναφαίρετον κτῆσιν κτησώμεθα· ἔπιδε ἐφ' ἡμᾶς κύριε, ὅτι τοὺς διαφέροντας ἡμῖν κατὰ γένος καταλείψαμεν, ἵνα τῇ σῇ συγγενείᾳ καταμιγῶμεν· ἔπιδε ἐφ' ἡμᾶς κύριε τοὺς καταλείψαντας
44 B τοὺς πατέ|ρας ἑαυτῶν καὶ τὰς μητέρας καὶ τοὺς τροφέας, ἵνα τὸν σὸν πατέρα θεασώμεθα καὶ κορεσθῶμεν τῆς αὐτοῦ τροφῆς τῆς θεϊκῆς· ἔπιδε ἐφ' ἡμᾶς κύριε, διὰ σὲ γὰρ τὰς συζύγους ἡμῶν τὰς σωματικὰς κατελείψαμεν καὶ τοὺς καρποὺς ἡμῶν τοὺς ἐπιγείους, ἵνα κοινωνήσωμεν ἐκείνῃ τῇ κοινωνίᾳ τῇ παραμόνῳ καὶ ἀληθινῇ, καὶ καρποὺς ἀληθινοὺς ἀποκυήσωμεν, ὧν ἡ φύσις ἄνωθεν ὑπάρχει, ὧν οὐδεὶς ἀφελέσθαι ἐξ ἡμῶν δύναται, οἷς παραμένομεν καὶ αὐτοὶ ἡμῖν παραμένουσιν.

Πρᾶξις ζ' περὶ τοῦ στρατηλάτου.

62 Τοῦ δὲ ἀποστόλου Ἰούδα Θωμᾶ καταγγέλλοντος ἐν πάσῃ τῇ Ἰνδίᾳ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ στρατηλάτης τις τοῦ βασιλέως Μισδαίου ἦλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλεγεν αὐτῷ·
201 W Ἀκήκοα περὶ σοῦ ὅτι μισθὸν παρά τινος οὐ λαμβάνεις, ἀλλ' ὅπερ καὶ ἔχεις τοῖς δεομένοις παρέχεις· εἰ γὰρ μισθοὺς ἐλάμβανες, ἀπέστειλα ἂν χρῆμα ἱκανόν, καὶ αὐτὸς ἐνθάδε οὐ παρεγενόμην· ὁ γὰρ βασιλεὺς ἐκτὸς ἐμοῦ οὐδὲν διαπράττεται· πολλὰ γὰρ ὑπάρχοντά μοί εἰσιν καὶ πλούσιός εἰμι, εἷς τῶν

[1] κατελείπαμεν P: cf 8 ‖ διὰ σέ om P ‖ σὲ] σου P ‖ [2] κτῆσιν] uitae add ſ ‖ [2–7] ἔπιδε - θεϊκῆς om P ‖ [5] πατ.] summum (uel elatum?) add ſ ‖ [7] διὰ γάρ σε V ὅτι διὰ σὲ P: recte?? cf 1; 2; 177, 19 ‖ [8] κατελείπαμεν P: cf 1; 177, 20 ‖ [8–9] ἐπιγ. ὡς αὔτως (cf 203, 11; 214, 2 - 3; 216, 14 - 15; 230, 15) καρπ. ἡμ. (om alt τοὺς) P: cf 7 - 8; 207, 10 ‖ [9–10] κοιν. - ἀλ.] al ſ ‖ [9] κοινωνήσοιμεν V: cf 10 ‖ [10] ἀληθινῇ] ἀληθῆ P ‖ ἀληθινοὺς] caelestes ſ ‖ ἀποκυήσοιμεν V: cf 9 ‖ [10–11] ὧν ἡ φ.] qui ſ: cf 11 ‖ [11] ὃν U ᾧ V: scr οὗς?? quos ſ ‖ [11–12] ἀφ. - δ.] δ. ἀφ. ἐξ ἡμ. τὴν ἀπόλαυσιν D: recte (cf 10 - 11 ὧν ἡ φ.)?? ‖ [11] ἀφ' ἡμ. ἀφελ. P ‖ [12] post παραμένουσιν deficit D

PRUV [13] π. τ. στ. πρ. ζ' P om V ‖ ζ'] ἑβδόμη U ἑτέρα R ‖ [14] Ἰ. om V τοῦ καὶ add P: cf 170, 16 ‖ [15] τ. λ. τ. θ. om RU (ſ?): del? cf 165, 9; 168, 1; cet ‖ [16] μισδέου R μισγδαίου V om ſ ‖ κ. ἔλ. (ſ)] λέγων P ‖ λέγει V ‖ αὐτῷ om P δοῦλε τοῦ ὄντως θεοῦ add V plura add ſ (m) ‖ [18] ἀλλὰ καὶ ἅπερ V ‖ scr ὅ τι?? cf c 139 i ‖ καὶ om R: del?? cf 227, 22 ‖ [19] χρήματα ἱκανὰ V: recte? cf c 124 e; 130 m; 151 e ‖ οὐ] μὴ add P ‖ [20] παρ' ἐγενάμην R παραγέγονα P ‖ ὁ γ.] καὶ γ. ὁ P: cf 215, 10 ‖ [21] γὰρ] δὲ καὶ V ‖ εἰσὶ τὰ ὑπ. μου P: cf 137, 10; 227, 11; c 147 m ‖ εἰμι] σφόδρα εἰμὶ P εἰμὶ σφόδρα V εἰμι, ⟨καὶ εἰμι⟩? (ſ) ‖ [21–179, 1] εἷς τ. πλ.] εἰς τὸν πλοῦτον τὸν R om PV uir magnus ſ

πλουτούντων ἐν τῇ Ἰνδίᾳ· καὶ οὐδ' ὅλως ἠδίκησά ποτέ τινα· τὸ δὲ ἐναντίον μοι συνέβη· γαμετὴν ἔχω, καὶ ἔσχον ἐξ αὐτῆς θυγατέρα, καὶ πάνυ διάκειμαι πρὸς αὐτήν, ὡς καὶ ἡ φύσις ἀπαιτεῖ, ἄλλης δὲ γυναικὸς οὐ πεπείραμαι. ἔτυχεν δὲ γάμον γενέσθαι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει, καὶ πάνυ μοι προσφιλεῖς ἦσαν οἱ τὸν γάμον ποιοῦντες· εἰσελθόντες οὖν ἠξίουν με καλοῦντες αὐτὴν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆς. ἐπεὶ οὖν πάνυ μοι φίλοι ἦσαν, οὐκ ἠδυνήθην παραιτήσασθαι· ἀπέστειλα οὖν αὐτὴν καίπερ μὴ βουλομένην ἀπελθεῖν, πολλοὺς δὲ καὶ οἰκέτας συναπέστειλα αὐταῖς. ἀπῄεσαν οὖν κόσμον πολὺν κεκοσμημέναι αὐτή καὶ ἡ | θυγάτηρ αὐτῆς· 45 B

63 ἑσπέρας δὲ γενομένης καὶ καιροῦ ἑστάντος ἀναλῦσαι ἀπὸ τῶν γάμων λαμπάδας καὶ δᾷδας ἔπεμψα εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν· κἀγὼ ἐν τῇ ὁδῷ εἱστήκειν κατοπτεύων πότε ἔλθῃ καὶ θεάσομαι αὐτὴν σὺν τῇ θυγατρί μου. καὶ ἑστὼς φωνὴν ὀλολυγμοῦ ἤκουον· Οὐαὶ αὐτῇ ἐκ παντὸς στόματος ἠκούετο· οἱ δὲ δοῦλοι τὴν ἐσθῆτα ἔχοντες περιερρηγμένην ἤρχοντο πρός με ἀναγγέλλοντες τὰ γενόμενα. Εἴδομέν φησιν ἄνθρωπόν τινα καὶ παῖδα σὺν αὐτῷ· καὶ ὁ μὲν ἄνθρωπος ἐπέβαλεν αὐτοῦ τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν γυναῖκά σου καὶ

---

[1] *ἐν τ. Ἰ. om PV* per omnem Indiam ʃ ‖ *καὶ om P* ‖ *ὅλ.] δὲ add P* ‖ *π. τ. ἠδ. P* ‖ [2] *τὸ - σ.] καὶ τόδε σ. μοι τὸ ἐν. V* ‖ *τὸ - ἐν.] ἐν. δὲ τί P* ‖ *τὸ] scr τοῦτο?* (ʃ) ‖ [3] *θυγατέραν V* ‖ *ὡς] ὃ RU* ‖ [4] *ἀπήτη U* praecipit ʃ: *cf 209, 9* ‖ *πεπ.] ποτὲ add V* ‖ [5] *ὑπῆρχον P: cf 8* ‖ [6] *ἠξ. με] ἤτουν P: cf 115, 13; 137, 6; 205, 1; al* ‖ [6–7] *καλ. - θ. α.]* conuiuium parauerunt ei et filiae eius ʃ ‖ *καλ. α.] τὴν ἐμὴν στῆλαι γυναῖκα P* ‖ [7] *α. θυγ. P: cf 11* ‖ *μοι] ὡς εἶπον add P: cf 119, 12* ‖ [7–8] *ἐτύγχανον φ. P: cf 5* ‖ [8] *παρ. τούτους οὐκ ἠδυνάμην P* ‖ *ἠδυνήθησαν V* ‖ *ἀπ.] ἑκατέρας P: cf c 129 i* ‖ [8–9] *αὐτ. - ἀπ.] ἀπ. ἔπεισα P* ‖ [8] *αὐταῖς R* ‖ [9] *καίπ.* (ʃ) *om RU* ‖ *οὐ RU* ‖ *βουλευομέναις R* ‖ *συν.] ἀπέστειλα σὺν P: cf 114, 1* ‖ [10] *αὐτοῖς V: scr αὐτῇ?* (ʃ) ‖ *ἀπῆλθον R* ‖ [11] *αὐτὴ] ἥ τε ἐμὴ γαμετὴ P* ‖ *ταύτης θ. P: cf 7* ‖ [12] *καὶ] τοῦ add P* ‖ *ἐνστάντος UV (recte??) ἐκστάντος R: scr ἐπιστάντος? cf 119, 4; 174, 1* ‖ *ἀν.] αὐτὰς add P* ‖ [13] *ἐκ P: cf 180, 21* ‖ [14] *ἑστήκειν R ἱστάμην V* ‖ [15] *ἔ. - μου] τὴν ἐμὴν γαμετὴν (cf 11) ἅμα τῇ θυγ. μου θε. P* ‖ *θε.] ἀσπάσομαι U* et acciperem *add* ʃ ‖ *ἑστ.] εὐθέως P* dum sto ibi ʃ *ἐπὶ ὥραν ἱκανὴν add V* ‖ [16] *ὠλολύζουσαν P* et uocem fletus *add* ʃ ‖ *οὐ. α. om P iterat* ʃ ‖ *⟨καὶ⟩ Οὐαί?* (ʃ) ‖ *αὐτὴν RV καὶ add RU(V)* ‖ *π.] δὲ add P* ‖ *στ.] οὕτως add P ταῦτά μοι add RUV* ‖ [18] *ἤ. - γεν.] ἤκασιν το συμβᾶν ἀπαγγέλλοντες P: cf 180, 5; 167, 8* ‖ *γεν.] ὅτι add V* ‖ *φ. ἴδωμεν V* ‖ *scr φασιν?? cf Io 153, 26; al* ‖ [19] *τινα om R* ‖ *κ. π. σ. α.]* et alter puer erat cum eo qui erat similis ei ʃ: *cf 180, 17* ‖ [20] *τ. χ. αὐτοῦ V: cf 150, 19* ‖ *τὰς χεῖρας P* ‖ *γυναῖκαν V*

ὁ παῖς ἐπὶ τὴν θυγατέρα σου, αἳ δὲ ἔφυγον ἀπ' αὐτῶν· ἡμεῖς 202 W δὲ τοῖς ξίφεσιν ἐτρώσαμεν αὐτούς· τὰ δὲ ξίφη ἡμῶν εἰς γῆν ἔπεσον. καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ κατέπεσον αὐταὶ ταῖς ὀδοῦσι τρίζουσαι καὶ τὰς κεφαλὰς εἰς γῆν κρούουσαι· καὶ ταῦτα εἰδότες ἤλθομεν ἀναγγεῖλαί σοι. Ταῦτα δὲ παρὰ τῶν δούλων ἀκούσας ἐγὼ τὴν ἐσθῆτα περιέρρηξα, καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν ὄψιν ἐπάταξα, καὶ ὥσπερ ἐμμανὴς γενόμενος ἔτρεχον τὴν ὁδόν· καὶ ἀπελθὼν εὗρον αὐτὰς ἐρριμμένας ἐν τῇ ἀγορᾷ· καὶ λαβὼν αὐτὰς ἤγαγον εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ μετὰ πολλὴν ὥραν ἔνηψαν, καὶ κατασταθεῖσαι ἐκαθέσθησαν.

64 ἠρξάμην οὖν ἐξετάζειν τὴν γυναῖκά μου· Τί ἐστιν τὸ συμβάν σοι; Ἡ δέ μοι ἔφη· Οὐκ ἔγνως ἃ διεπράξω ἐν ἐμοί; ἐδεόμην γάρ σου μὴ ἀπιέναι εἰς τὸν γάμον, ἐπειδὴ ἀνωμάλως εἶχον τῷ σώματί μου· καὶ ἀπιοῦσα κατὰ τὴν ὁδόν, ἐγγὺς γενομένη τοῦ ἀγωγοῦ ἐν ᾧ τὸ ὕδωρ ἔρρεεν, ἔβλεπον ἄνδρα 46 B μέλανα ἑστῶτα ἀντικρύς μου, τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ὑπο|γρυλίζοντά με, καὶ παῖδα ὅμοιον αὐτοῦ παρεστῶτα. καὶ εἶπον τῇ θυγατρί μου· Ἄπιδε εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους τοὺς δύο τοὺς δυσειδεῖς, ὧν οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὥσπερ γάλα, τὰ δὲ χείλη αὐτῶν ὡς ἀσβόλη. Καὶ καταλείψασαι αὐτοὺς πρὸς τὸν ἀγωγὸν ἀπήλθομεν. δύσεως δὲ γενομένης καὶ ἀπὸ τῶν γάμων ἀνα-

[1] θυγατέραν RV ‖ σου om V ‖ ἔφ.] cum horrore add ſ ‖ [3] ἔπεσαν U (cf q s) ἔπεσεν R ‖ κατέπεσαν U καὶ add V ‖ αὗται P mulieres ſ ‖ τοῖς UV recte: cf 19; 107, 8 ‖ [4] εἰς] τὴν add P: cf 2-3 ‖ [4-5] καὶ τ. ε.] τ. οὖν ε. R αὐτὰ οὖν τ. ε. U ἡμεῖς δὲ τ. ε. V ‖ [5] εἰδ.] θεασάμενοι V om RU ſ: scr ἰδόντες? del? cf 167, 8 ‖ ἀπαγγεῖλαι R: cf 179, 18 ‖ [6] διέρρηξα P: cf 179, 17 ‖ ταῖς χερσὶν (om ἐπὶ) P: cf 211, 8; c 137e; cf etiam 132, 1 ‖ [7] γεν. om RU ſ: del? cf 157, 21; Aa 39, 6; al ‖ scr περιέτρεχον?? (ſ) τ. ὁδ. om PRU in platea ſ: del?? <εἰς> (uel <κατὰ> cf 14; 185, 18) τὴν ὁδόν? ‖ [9] ἤγ. post μου P ‖ ἡμέραν V ‖ [10] ἀνένηψαν U ad sese redierunt ſ ‖ κ. κ. ἐκ.] et refeci (et) assidere iussi ſ ‖ κατ.] καὶ εἰς ἑαυτὰς γενάμεναι add P ‖ [11-12] ἐξ. - σοι] πρὸς τ. γυν. μ. τὸ συμβ. ἐξ. P ‖ [11] γυναῖκαν RV ‖ [12] ἡ - ἔφη] καὶ φησίν P ‖ μοι (ſ) om V ‖ οἶδας P ‖ [13] ἐδ. - γάμ.] οὐκ ἐπὶ τὸ μὴ ἀπ. ἡμᾶς παρεκάλουν σοι P ‖ ἀπελθεῖν V: cf 14 ‖ [13-14] ἐπ. - μου] ἀν. γὰρ ἐπὶ τῷ ἀπιέναι εἶχον ἐκεῖ P ‖ [14] καὶ] ὅμως οὖν P ‖ κ. τ. ὁδ.] καὶ P ‖ ἐγγ.] δὲ add RU: cf 181, 1 ‖ [15] τ. ἀγ. γεναμένων ἡμῶν P ‖ εἶδον P ‖ [16] μέλαινα P μέλαν RV ‖ ἄντικρυ ἡμῶν P: cf 119, 6 ‖ [16-17] αὐτ. με ὑπ. κεφ. P ‖ [17] μοι R ‖ καὶ prius] alterum add ſ: cf 179, 19 ‖ παῖδα] αὐτοῦ add RU ‖ [17-18] ε. τ. θ. μ.] πρὸς τὴν ἡμῶν θυγατέρα ε. P ‖ [18] ἴδε P ‖ τ. δύο τούτ. ἄ. τ. (om tertio τοὺς) P: cf 207, 10 ‖ δυσ.] et filia mea dixit mihi: Vidi puerum add ſ ‖ [19] cuius ſ ‖ αὐτῶν alt om RUV eius ſ: del? ‖ [20] carbones ſ ‖ καταλειπόντες P: cf 109, 13; 181, 1-2 ‖ [21] ἡλίου δὲ δύνοντος P ‖ [21-181, 1] ἀν. δι. ἡμ.] ἡμ. ἐπανιόντων P

λύσασαι, διερχομένων ἡμῶν σὺν τοῖς νεανίσκοις, ἔγγιστα γενομένων τοῦ ἀγωγοῦ, ἡ θυγάτηρ μου πρότερον εἶδεν αὐτούς· καὶ διαλαθοῦσα προσέφυγέν μοι· καὶ μετὰ ταύτην κἀγὼ αὐτοὺς ἐθεασάμην ἐρχομένους κατέναντι ἡμῶν, καὶ ἐφύγαμεν ἀπ' αὐτῶν· οἱ δὲ παῖδες οἱ ὄντες μεθ' ἡμῶν κρούσαντες ἡμᾶς κατέβαλον ἐμέ τε καὶ τὴν θυγατέρα μου. Καὶ ταῦτα αὐτῆς διηγησαμένης 203 W *μοι ἐπῆλθον αὐταῖς πάλιν οἱ δαίμονες καὶ κατέβαλον αὐτάς· καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας προελθεῖν οὐ δύνανται ἔξω, ἐγκεκλεισμέναι οὖσαι ἐν ἑνὶ οἴκῳ ἢ δευτέρῳ. καὶ διὰ ταύτας πολλὰ ἐγὼ πάσχω καὶ ἀνιῶμαι· καταβάλλουσιν γὰρ αὐτὰς ὅπου ἐὰν εὕρωσιν καὶ ἀπογυμνοῦσιν. δέομαί σου καὶ ἱκετεύω ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ, βοήθησον καὶ ἐλέησόν με. τρία γὰρ ἔτη εἰσὶν ἀφ' οὗ τράπεζα ἐν τῇ οἰκίᾳ μου οὐκ ἐτέθη καὶ ἡ γυνή μου καὶ ἡ θυγάτηρ μου εἰς τράπεζαν οὐκ ἐκάθισαν· καὶ μάλιστα διὰ τὴν θυγατέρα μου τὴν ἀθλίαν, ἣ οὐδ' ὅλως τι ἀγαθὸν εἶδεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.*

65 *Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἀπόστολος παρὰ τοῦ στρατηλάτου*

---

[1] *ἡμ.] ἤμεν add RV* ‖ *σ. τ. ν.] μετὰ τῶν συνόντιων νεανίσκων ἡμῶν P* ‖ *ἔ.] ἔ. δὲ UV (cf 180, 14) καὶ ἔ. P* ‖ [1–2] *τ. ἀγ. γενόμενοι P* ‖ [1] *γ. om R* ‖ [2] *μου] ἡμῶν P* ‖ *πρώτη RU: cf 3* ‖ [3] *διελθοῦσα R θορυβηθεῖσα V* ‖ *κ. μ. τ.] εἶθ' οὕτως P* post eam ʃ ‖ *ἐγὼ RUV* ego quoque ʃ ‖ [4] *ἐρχ. κ. ἡ.] πρὸς ἡμᾶς ἐ. P* ‖ *ἔναντι U* ‖ *ἐφύγομεν RV φυγάδαι γεγόναμεν P: scr ἔφυγον?* (ʃ) ‖ [5] *ἀπ'] ἐξ P* ‖ *οἱ δὲ μ. ἡ. ὄ. π. (om alt οἱ) P* ‖ *δὲ del?* (ʃ) ‖ *ἡμῶν· <οἵ δὲ>?* (ʃ?) ‖ [5–6] *κρ. - μου]* et mulcarunt me et filiam meam et abiecerunt nos ʃ ‖ [5] *ἡμᾶς om P* ‖ [5–6] *ἐ. τε κ. τ. σὴν θ. κατ. P* ‖ [6] *κατέβαλλον R: cf 7* ‖ *θυγατέραν RV* ‖ *μου] ἔρριψαν add RUV* ‖ [7] *ἐπελθόντες P* ‖ *αὐτὰς U om P πάλιν om PRU: del? cf* ʃ *et 163, 13* ‖ *οἱ δ. om* ʃ ‖ *καὶ om P* ‖ *κατέβαλλον R (cf 6)* iterum *add* ʃ ‖ [8] *οὐ δ. ἔ.] ἔ. τῆς οἰκίας οὐ δ. P non nulla add* ʃ ‖ *δύναται RV* ‖ *ἔξω] ἀλλ' add R* ‖ [9] *ἐγκ. - δευτ. om P* inclusae sunt a me in conclaui intra alterum (conclaue) ʃ ‖ [9–10] *καὶ - ἀν.]* propter risum qui per eas factus sum ʃ: *cf 225, 7* ‖ [9] *διὰ τ.] τούτου ἕνεκεν P* ‖ [10] *π. ἐ. π.] πάσχω ἐπὶ πολλὺ ἐ. V* ‖ *π. ἐ. om RU* ‖ *πάσχω κ. om P* ‖ *ἀν.] καὶ τῇ λύπῃ λίαν καταβαπτίζομαι add P (cf 15) πάνυ add V* ‖ [10–11] *κατ. - εὕρ.] καὶ γὰρ (cf 215, 10) ὅπου δ' ἂν (cf 151, 1) εὕρ. α. καταβάλλωσιν P* ‖ [11] *κ. ἀπ.] ἀπογυμνοῦντες RU* ‖ *δ.] δ. οὖν U recte ut uid* (ʃ) *καὶ δ. P* ‖ *σε U om P καὶ παρακαλῶ add P: cf 170, 8; 177, 1* ‖ [11–12] *ἱ. ἔ.] ἔ. ἱ. σε P* ‖ [12] *ἔ. τ. θ. om* ʃ ‖ *βοήθ.] με add U* ‖ [13] *εἰσὶν om RU: del??* ‖ [14] *μου prius om RU* ‖ [15] *κ. μάλ.* (ʃ)] *περισσοτέρως δὲ οἶδα (cf 139, 4) τῇ λύπῃ καταβαπτίζεσθαι P: cf 10* ‖ *τ. ἀ. μ. θυγ. (om alt τὴν) P: cf 207, 10* ‖ [15–16] *ἣ - τούτῳ] οὐδέπω γὰρ κατὰ τὸν ὧδε (cf 192, 6) ἔφθασεν κόσμον χαρῆναι P* quae nullam uoluptatem cepit ʃ ‖ [16] *εἶδεν τι ἀγ. R* ‖ [17] *παρὰ] ἀπὸ RUV: cf 227, 3; 122, 6; 180, 5; c 130i; 137e*

πάνυ ἐλυπήθη περὶ αὐτοῦ· εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν· Πιστεύεις
ὅτι θεραπεύει αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς; Ὁ δὲ στρατηλάτης Ναί |
47 B *φησιν· καὶ ὁ ἀπόστολος· Παράθου οὖν τῷ Ἰησοῦ σεαυτόν,*
καὶ αὐτὸς αὐτὰς θεραπεύει, ποιούμενος αὐτῶν βοήθειαν.
Εἶπεν δὲ ὁ στρατηλάτης· Δεῖξόν μοι αὐτόν, ἵνα δεηθῶ αὐτοῦ
καὶ πιστεύσω εἰς αὐτόν. Εἶπεν δὲ ὁ ἀπόστολος· Οὐ φαίνεται
τούτοις τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῖς σωματικοῖς, ἀλλ' ἐν τοῖς ὀφθαλ-
204 W *μοῖς τῆς ἐννοίας εὑρίσκεται. Ἐπάρας οὖν τὴν φωνὴν αὐτοῦ*
ὁ στρατηλάτης εἶπεν· Πιστεύω σοι Ἰησοῦ, καὶ δέομαί σου καὶ
ἱκετεύω, βοήθησον τῇ ὀλιγοπιστίᾳ μου ᾗ εἰς σὲ ἔχω. Παρε-
κελεύσατο δὲ ὁ ἀπόστολος Ξενοφῶντι τῷ διακόνῳ συναγαγεῖν
πάντας εἰς ἕν· συναθροισθέντος δὲ παντὸς τοῦ ὄχλου ὁ ἀπό-
στολος ἑστὼς ἐν μέσῳ ἔλεγεν·

66 *Τέκνα μου καὶ ἀδελφοὶ οἱ εἰς τὸν κύριον πιστεύσαντες, παραμείνατε ἐν ταύτῃ τῇ πίστει, εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν ἐξ ἐμοῦ ὑμῖν καταγγελθέντα, ἔχοντες ἐν αὐτῷ τὰς ἐλπίδας· καὶ μὴ ἀπολειφθῆτε αὐτοῦ, καὶ οὐ καταλιμπάνει ὑμᾶς. καθευδόντων ὑμῶν ἐν τῷ ὕπνῳ τούτῳ τῷ καταβαροῦντι τοὺς καθεύ-*

[9] cf Marc 9, 24

---

[1] *περὶ α. ἐλ. P* ‖ *αὐτῶν UV* ‖ *πρὸς α.] αὐτῷ RU τῷ στρατηλάτι V ὁ ἀπόστολος add P* ‖ [1–2] *πιστ. - Ἰ.]* si credis domino meo Iesu Christo, posse eum sanare eas, uidebis earum salutem ſ si credideris, sanabitur filia coniunxque tua m ‖ [2] *θεραπεύσει P* ‖ *αὐτ.] τοῦτο P* ‖ *ὁ Ἰ.] ἰησοῦς ὁ χριστὸς P* ‖ [2–3] *ὁ δὲ - ἀπ.] al et plura* ſ ‖ [3] *σαυτὸν τῷ ἰησ. V* ‖ *ἑαυτὸν RU* ‖ [4] *θεραπεύσει τὴν βο. αὐτ. ποι. P* ‖ [5–6] *α. ἵ. - πιστ.]* quomodo possim orare eum et credere ſ ‖ [5] *αὐτοῦ] αὐτὸν U* ‖ [6] *ε. α.] αὐτῷ R* ‖ *εἶπεν - ἀπ.] λέγει αὐτῷ ὁ ἀπ. V ὁ δὲ ἀπ. ἔφη RU* ‖ [6–8] *οὐ - εὑρ.] al et plura* ſ ‖ [6–7] *φ. - σωμ.] τ. ὀφθ. τ. σωμ. τούτ. ὁρᾶται P: cf 7 - 8* ‖ [7] *τ. σωμ. ὀφθ. (om alt τοῖς) V: cf 207, 10* ‖ *ἀλλὰ R* ‖ [7–8] *ὀ. τ. ἐνν. εὑ.] νοεροῖς οἶδεν φαίνεσθαι (cf 139, 4) ὀ. P* ‖ *τ. ἐνν. ὀφθ. V* ‖ [8] *τ. ἐνν.] τῶν πιστῶν R* ‖ [9] *σοι Ἰ.] κύριε ἰησοῦ χριστὲ P plura add* ſ ‖ [10] *ᾗ - ἔ.]* et timori meo, nam ad te refugio ſ ‖ *ἣ P ἣν U* ‖ [10–11] *ὁ δὲ ἀπ. π. V* ‖ [11] *ξεν. τῷ δ. αὐτοῦ (recte?* suo ſ) *ὁ ἀπ. R* ‖ Xanthippo ſ: *cf 183, 7; 184, 18* ‖ [12] *σ. - ὅ.]* cumque coegisset eos ſ qui cum uenissent m ‖ *παντὸς om P: del?* ‖ *λαοῦ R* ‖ [12–13] *στὰς ὁ ἀπ. ἐν μ. αὐτῶν V* apostolus uenit et stetit in medio eorum ſ ‖ [13] *ἐν μ. ἑστ. P* ‖ [14] *οἱ - πιστ.]* in domino nostro Iesu ſ ‖ *κύρ.] ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν add V* ‖ [15] *εὐ. Ἰ.] corrupta?* et confidite in domino nostro Iesu Christo ſ ‖ [16] *ἐξ] ὑπὸ R: cf 165, 9; 196, 19* ‖ *κατ. ὑμ. P εἰς αὐτὸν P* ‖ [17] *αὐτοῦ] ποτε add P* ‖ [17–18] *κατ. ὑ. καθ. ὑμῶν] μὴ καὶ αὐτὸς καθ. ὑμῶν καταλείπῃ P* ‖ [17] *καὶ alt]* quia ſ ‖ *οὐκ ἐγκαταλιμπάνει R: cf 154, 11; 183, 7* ‖ *καθ.] ἀλλὰ καθ. V <καὶ> καθ.??* ‖ [18] *τ. καθ. om P τούτῳ τῷ κατ. ὑμᾶς ὕπνῳ (om alt τῷ) P: cf 207, 10* ‖ *βαροῦντι U* ‖ *τ. καθ. om P*

δοντας αὐτὸς ἄυπνος ὢν διαφυλάσσει· καὶ ἐν θαλάσσῃ πλεόντων ὑμῶν καὶ ἐν κινδύνῳ ὄντων καὶ οὐδενὸς βοηθεῖν δυναμένου αὐτὸς περιπατῶν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ὑπορθοῖ βοηθῶν. ἐγὼ γὰρ ἤδη ἄπειμι ἐξ ὑμῶν, καὶ ἄδηλόν ἐστιν εἰ ἔτι ὄψομαι ὑμᾶς κατὰ σάρκα. μὴ οὖν καὶ ὑμεῖς ἐξομοιωθῆτε τῷ λαῷ Ἰσραήλ, οἵτινες ἀπιδόντες τοὺς ποιμένας πρὸς ὥρας καιρὸν ἐσκανδαλίσθησαν. Ξενοφῶντα δὲ τὸν διάκονον καταλιμπάνω πρὸς ὑμᾶς εἰς τὸν τόπον μου· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ὥσπερ κἀγὼ καταγγέλλει τὸν Ἰησοῦν· οὔτε γὰρ ἐγώ εἰμί | τι οὔτε αὐτός, 48 B
ἀλλὰ Ἰησοῦς· καὶ γὰρ κἀγὼ ἄνθρωπός εἰμι σῶμα ἐνδεδυμένος, υἱὸς ἀνθρώπου ὡς εἷς ἐξ ὑμῶν· οὔτε γὰρ πλοῦτον ἔχω ὡς ἐνίοις εὑρίσκεται, ὃς καὶ τοὺς κεκτημένους ἐλέγχει ἀποίητος παντάπασιν ὑπάρχων καὶ καταλιμπανόμενος ἐπὶ τῆς γῆς ἀφ᾽ ἧς 205 W
καὶ ἐγένετο· τὰ δὲ ἐκ τούτου τοῖς ἀνθρώποις συμβαίνοντα παραπτώματα καὶ τὰς κηλῖδας τῶν ἁμαρτιῶν συναποφέρεται. σπανίως δὲ πλούσιοι εὑρίσκονται ἐν ἐλεημοσύναις· οἱ δὲ ἐλεή-

³ cf Io 6, 19 ‖ ⁶ cf exod 32 ‖ ¹⁶ cf Matth 5, 7

¹ ὢν] ὑμᾶς *add R* ‖ διαφ.] πάντας ἡμᾶς *add P*: ‹ὑμᾶς›? (ʃ) *cf R* ‖ καὶ *om P* ‖ ἐν] τε τῇ τοῦ βίου τούτου *add P* ‖ θαλ.] ποτὲ *add V* ‖ ² ἡμῶν *PV* ‖ ὄ.] ἡμῶν ὄ. *P* ὄ. ἡμῶν *R* ‖ ²⁻³ κ. οὐδ. - βοηθῶν] ἀεὶ βοηθεῖν οἶδεν ἡμᾶς *P*: *cf 139, 4* ‖ ³ ὑπ. βο.] ἐπέστη ἡμῖν βο. *V* ‖ ⁴ ἤδη] αὐτὸς *RU om V* tum ʃ ‖ ἐξ ὑ. ἄπ. *P* ‖ ⁴⁻⁵ ὄψ. - σ.] κ. σ. ὄψ. πάλιν ὑμ. *P* ‖ ⁶ ἀπ. τ. π.] τὸν ἴδιον ποιμένα καταλιπόντες *P*: *scr* ἀπιόντος (*cf 4*) τοῦ ποιμένος? (ʃ) ‖ ἀπ.] Mose *add* ʃ ‖ ⁶⁻⁷ πρὸς - ἐσκ.] τῇ τούτων παρεδόθησαν ἀπολείᾳ *P* ‖ ⁷ Ξεν.] λοιπὸν *R* Xanthippum ʃ: *cf 182, 11* ‖ ⁷⁻⁸ εἰς τ. ἐμὸν καταλ. τόπ. ὑμᾶς (*om* πρὸς) *P* ‖ ⁸ κ. γ. κ.] κ. γ. *R* ‖ ὡς *P* ‖ ⁹ τ. ἰησ. κατ. *P*: *scr* καταγγελεῖ?? (ʃ) *cf 182, 4; al* ‖ ⁹⁻¹⁰ οὔτε γ. - Ἰ. *om* ʃ ‖ ⁹ εἰμί] ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οἶδα λέγειν *P*: *cf 139, 4* ‖ τι *om R* ‖ αὐτός] ἄλλος *U* ‖ ¹⁰ ἀλλὰ] ἀλλ᾽ ὁ *P* ‖ κἀγὼ] ἐγὼ αὐτὸς *RUV* ‖ ¹⁰⁻¹¹ σῶμα - ἐξ] σάρκα φορῶν ὡς καὶ ὑμεῖς καὶ ὡς εἷς οἶδα τυγχάνειν (*cf 139, 4*) *P* ‖ σῶμα - ἀνθ. *om* ʃ: *del??* ‖ ¹⁰ σῶμα] θνητὸν *add V* ‖ ἐνδ.] καὶ *add V* καὶ παθεῖν ὑπὲρ αὐτὸν διψῶ καὶ λόγχαις τὸ τέλος πρὸς αὐτόν με διαβῆναι *add dein sine ullo lacunae indicio sequuntur illa* ἔτι δὲ νυκτὸς οὔσης *c 156i R*

PUV ¹¹ ο. γ.] καὶ ο. *V*: *scr* οὐδὲ γ.? ‖ ἔχωμεν *U* κέκτημαι *P* habeo ʃ ‖ ὡς *alt*] *scr* ὃς? (ʃ) ‖ ¹² ἐ. ε.] ἔνιοι τοῦτον ἔχειν ὀρέγουσι *P* ‖ ἐλ.] οἶδεν ἐλέγχειν ὡς *P*: *cf 139, 4* ‖ ἀποίητον *P*: *scr* ἀνόνητος? (ʃ): *cf 117, 11* ‖ ¹³ ὑπ.] ὄντα τῷ βίῳ *P* ‖ ¹³⁻¹⁵ κ. κατ. - συναπ.] *al V* ‖ ¹³⁻¹⁴ κ. κατ. - ἐγ.] κ. γὰρ ἀπὸ γῆς (γ *ex* τ: *l* τῆς γῆς *cf 170, 7*) ἔρχεται καὶ εἰς τὴν γῆν πάλιν ἀφείεται *P* ‖ ¹³ κ. κατ.] quoniam relinquit eum ʃ: *scr* καὶ γὰρ καταλιμπάνει αὐτὸν?? ‖ ¹⁴ ἐκ - συμβ. (ʃ) *om U* ‖ ¹⁵ κ. τ. κ. τ. ἁμ. *om P* ‖ συναπίονται *P* ‖ ¹⁶ σπ. δὲ] ἀλλὰ καὶ σπ. *P* (*cf 213, 26*) sunt quidam (tantum) qui sint diuites et benigni ʃ ‖ πλούσιος εὑρίσκεται ἐλεήμων *P* ‖ ¹⁶⁻184,² οἱ δὲ - θεοῦ *om* ʃ ‖ ¹⁶ οἱ δὲ ἐλ. *om V*

μονες καὶ ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ τὸ κάλλος τοῖς ἀνθρώποις παράμονόν ἐστιν· οἱ γὰρ τούτῳ θαρροῦντες τοῦ γήρους καταλαμβάνοντος αἰφνιδίως καταισχυνθήσονται. πάντα οὖν καιρὸν ἔχει· καιρῷ οὖν φιλεῖται καὶ καιρῷ μισεῖται. ἔστω οὖν ἡ ἐλπὶς εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν ἀεὶ φιλούμενον καὶ ἀεὶ ποθούμενον. καὶ μέμνησθε ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς ὑμῶν. ἡμεῖς γὰρ αὐτοῖς ἐὰν μὴ τὸ τῶν ἐντολῶν φορτίον τελέσωμεν, οὐκ ἄξιοί ἐσμεν κήρυκες εἶναι τοῦ ὀνόματος τούτου, καὶ ὕστερον τιμωρίαν ἀποτίσομεν τῆς ἑαυτῶν κεφαλῆς.

67 *Καὶ συνευξάμενος αὐτοῖς, πολλὴν ὥραν παραμείνας τῇ εὐχῇ καὶ τῇ δεήσει, παραθέμενος αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἶπεν· Κύριε ὁ δεσπόζων πάσης ψυχῆς τῆς ἐν σώματι οὔσης· κύριε πάτερ τῶν ψυχῶν τῶν εἰς σὲ τὰς ἐλπίδας ἐχουσῶν καὶ προσδεχομένων τὰ ἐλέη σου· ὁ λυτρούμενος ἀπὸ τῆς πλάνης τοὺς ἰδίους ἀνθρώπους καὶ ἐλευθερῶν ἀπὸ τῆς δουλείας καὶ φθορᾶς τοὺς ὑπηκόους καὶ ἐρχομένους εἰς τὸ καταφύγιόν σου· σὺ γενοῦ ἐν τῇ ποίμνῃ τοῦ Ξενοφῶντος, καὶ ἀλείψας αὐτὴν ἐλαίῳ ἁγίῳ θεράπευσον ἀπὸ τῶν ἑλκῶν καὶ διατήρησον*

[1] cf Matth 11, 29; 5, 4 ‖ [4] cf Eccles 3, 1; 8

[1–2] *τὴν τ. θ. κληρ. β. P* ‖ [2–3] *οὐ - π. ἐ.*] neque est mihi ulla uenustas humana ſ ‖ [2] *οὐ γὰρ*] *ἀλλ' οὐδὲ V* ‖ [3] *ἐ. π. V ἐπὶ πολὺ παραμένει P: cf 154, 3* ‖ *οἱ - θαρρ. om P* ‖ *τ. γ. κ. om* ſ ‖ *τοῦ*] *γὰρ add P* ‖ [4] *καταισχύνεται P non nulla add* ſ ‖ *οὖν*] enim ſ ‖ [4–5] *καιρ. ἔ.*] quae sunt mundi ſ ‖ [5] *οὖν prius om* ſ: *del?* ‖ *οὖν alt*] *δὲ V* ſ ‖ [6] *ἐλπὶς*] *ὑμῶν add V: recte?* ‖ *χρ. ἰησ. P* ‖ [6–7] *τ. ἀ. - ποθ.*] et adhaerescite nobis ſ ‖ [7] *καὶ prius*] *τὸν V* ‖ *ἀεὶ om P* ‖ *ποθ.*] *τὸν ἀεὶ προσδοκούμενον add V* ‖ *ἡμ. μ. V* ‖ [7–8] *κ. ἡ. ὑ.*] seruis dei ſ ‖ [8–10] *ἡμ. - κεφ. om V* ‖ [8] *ἡμ. γ.*] *καὶ γ. P: scr καὶ γ. ἡμ.?? (*ſ*?): cf 215, 10* ‖ *αὐτ. om P: scr αὐτοὶ? del?* ‖ *φ. τ. ἐντ. U* ‖ [9] *scr φορέσωμεν??* (ſ) ‖ *οὐκ - εἶναι*] dignum ſ ‖ *τ. ὀν. ε. P* ‖ *τούτου*] *τοῦ χριστοῦ P* ‖ [10] *καὶ*] *ἀλλὰ καὶ P: cf 213, 26* ‖ *ὕ. - ἑ.*] *τὴν τιμ. ὕστ. ἐκεῖ τ. ἑ. ἀποτ. P* ‖ *τῇ ἑ. κεφαλῇ Usener om* ſ*: cf 191, 1 Burkitt J of theol studies I (1900) p 283* ‖ [11] *συν. - ὥρ.*] *ἐπὶ ὥρας πολλὰς αὐτ. ἐπευξάμενος P* ‖ [11–12] *παραμ. - δε. om P* ſ*: del?* ‖ [12] *παρ. αὐτ. om P* ‖ [13–14] *κ. ὁ - πάτερ*] domine omnium ordinum creaturae qui te exspectant et deus omnium ſ ‖ [13] *ὁ - οὔσ.*] *emendanda uid ex 147, 10* ‖ *σώμασιν U fort uerum: cf 147, 10* ‖ *κύρ. alt*] *καὶ ἅγιε V* ‖ [14] *ψ. - ἐχ.*] *εἰς σὲ τ. ἐ. ἐχόντων ψ. P: cf 109, 13 Burkitt l s (10) p 285* ‖ [15] *προσδ. - ὁ om P* ‖ *τὰ - ὁ om U* ‖ *τ. πλ.*] *παντὸς πειρασμοῦ P* ‖ [16] *ἀνθρ.* (ſ)] *αὐτοῦ δούλους τοὺς ἐν τῇ σκέπῃ τῆς σῆς καταφεύγοντας ἀντιλήψεως P: cf 17* ‖ *ἐλ. - δουλ.*] *τούτους ἐκ τ. κατεχούσης δουλ. λυτρούμενος P* ‖ [17–18] *τοὺς - σου om P* ‖ [17] *τοὺς ⟨σοὺς⟩?? cf 150, 2; 191, 8; c 126e* ‖ [18] *Ξεν.*] Xanthippi ſ (*cf 182, 11*) *προστάτης add P ποιμὴν καὶ διδάσκαλος καὶ ἰατρὸς add V* ‖ [18–19] *ἀλ. - ἑλκ.*] *ἀντιλήπτωρ P* ‖ [19] *ἐλ. ἁγ.*] oleo uitae ſ *om U* ‖ *ἑλκ.*] *καὶ τῶν νόσων add V*

αὐτὴν ἀπὸ τῶν λύκων τῶν διαρπαζόντων. Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὴν χεῖρα εἶπεν· Ἔσται ἐφ' ὑμᾶς ἡ εἰρήνη τοῦ κυρίου καὶ ἡμῖν συνοδεύσει.

Πρᾶξις η' περὶ τῶν ὀνάγρων.

68 *Ἐξῆλθεν οὖν ὁ ἀπόστολος ἀπιέναι κατὰ τὴν ὁδόν·* 206 W *καὶ πάντες δακρύοντες προέπεμπον αὐτὸν ἐνορκίζοντες αὐτὸν μνήμην αὐτῶν ἔχειν ἐν ταῖς δεήσεσιν αὐτοῦ καὶ μὴ ἐπιλανθάνειν αὐτῶν. ἀνελθὼν οὖν καὶ καθεσθεὶς ἐπὶ τοῦ ὀχήματος, πάντων τῶν ἀδελφῶν ἀπολειφθέντων, προσελθὼν ὁ στρατηλάτης διήγειρεν τὸν ἡνίοχον | λέγων· Ἐγὼ δέομαι καὶ* 49 B *εὔχομαι ἄξιος γενέσθαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ καθεσθῆναι, καὶ γενήσομαι αὐτοῦ ἡνίοχος κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην, ἵνα καὶ αὐτὸς γένηταί μου παραπομπὸς εἰς ἐκείνην τὴν ὁδὸν δι' ἧς ὀλίγοι πορεύονται.*

69 *Ὁδευσάντων οὖν αὐτῶν ὡσεὶ μίλια δύο ἐδεήθη ὁ ἀπόστολος τοῦ στρατηλάτου, καὶ ἀναστήσας αὐτὸν συγκαθεσθῆναι ἐποίησεν αὐτῷ, ἐπιτρέψας τῷ ἡνιόχῳ εἰς τὸν ἴδιον τόπον καθεσθῆναι. ἡνίκα δὲ ἀπήεσαν κατὰ τὴν ὁδόν, συνέβη ἐκ τοῦ πολλοῦ καύσωνος κεκοπιακέναι τὰ ὑποζύγια καὶ μὴ δυνάμενα ὅλως σαλευθῆναι. ὁ δὲ στρατηλάτης περίλυπος γενόμενος πάνυ ἠθύμει, ἐνθυμούμενος τοῖς ἰδίοις ποσὶν δρόμῳ*

[2] cf Matth 7, 19; act 20, 29 ‖ [13] cf Matth 7, 14

---

[1] *λ.*] et latronibus *add* ʃ ‖ *τ. δ.*] ne eum arripiant ex illius manu ʃ ‖ *δι.*] *φθορέων καὶ δι. V* ‖ [2] *scr τὰς χεῖρας?? (cf 165, 16)* manum suam ʃ ‖ *ἡμᾶς V* ‖ *ὑμῖν V* ‖ [3] *συν.*] *οἱ δὲ εἶπον ἀμήν add V: cf 146, 19; 165, 12* ‖ [4] *π. τ. ὀ. πρ. η' P om V* ʃ ‖ [5] *ἀπόστ.*] *μετὰ τοῦ στρατηλάτου add P* ‖ *ἀπ. κ. τ. ὁ.*] *κ. τ. αὐτοῦ πόλιν ἀπ. βουλόμενος P* ‖ [6] *κ. π. δ.*] *πρ. δὲ π. α. μετὰ δακρύων P* ‖ *ἐν. α.*] *ὅρκοις α. καθυποβάλλοντες P* ‖ [7] *μν.*] *αὐτὸν ὑπὲρ add P* ‖ *ποιεῖσθαι P* ‖ [7–8] *αὐτ. ἐπιλαθέσθαι U* ‖ [7] *ἐπιλελεῖσθαι V* ‖ [8] *αὐτούς P* ‖ *ὀχ.*] ducis *add* ʃ ‖ [9] *ἀπ.* (ʃ)] *ὑποστρεψάντων P ἀπελθόντων εἰς τὰ οἰκεῖα V: cf 112, 8* ‖ [10] *ἤγειρεν V om* ʃ ‖ *δέ.*] *σου add U recte ut uid: cf 115, 8; 139, 11 al (circiter uiciens)* ‖ [11] *ἄξ. - καθ.* (ʃ)] *ἵνα ὑ. τ. π. α. καθ. καταξιωθῶ P: cf 138, 12 et 203, 4* ‖ *αὐτοῦ*] filii dei Iesu Christi ʃ ‖ [12] *κ. γεν.*] *ἔσομαι δὲ U* ‖ [13] *μου*] *ὁδηγὸς καὶ add V* ‖ [15] *οὖν*] *δὲ V: cf 187, 7* ‖ *ὡσεὶ* (ʃ) *om PU* ‖ *μ. δύο*] passus mille ʃ ‖ *ἐδεήθην P* ‖ [16–17] *καὶ - αὐτῷ*] *ἵνα αὐτῷ συγκαθεσθῇ P* ‖ [17] *τὸν ἡνίοχον P* ‖ [18] *κ. τ. δ.* (ʃ) *om PU (cf 5; 180, 14)* et Iudas loquebatur cum duce *add* ʃ ‖ [19] *καύματος P* uectione ʃ ‖ *καὶ om U: recte?? καὶ ⟨στῆναι⟩?* (ʃ) ‖ [19–20] *μηδόλως δυν. V: cf 190, 13 - 14* ‖ [20] *scr δύνασθαι??* ‖ [21] *γενάμενος P* ‖ *ἐνθ.*] *ἐβούλετο δὲ P* ‖ [21–186,1] *δρ. χρ.* (ʃ)] *ἀπελθεῖν P.* ‖ [21] *δρόμον V*

χρήσασθαι καὶ ἕτερα ὑποζύγια ἀγαγεῖν πρὸς τὴν τοῦ ὀχήματος χρείαν· ὁ δὲ ἀπόστολος εἶπεν· Μὴ ταρασσέσθω σου ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω, ἀλλὰ πίστευσον εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν
207 W ὃν κατήγγειλά σοι, καὶ θαυμάσια ὄψει μεγάλα. Ἀπιδὼν δὲ εἶδεν ἀγέλην ὀνάγρων νεμομένην παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ εἶπεν τῷ στρατηλάτῃ· Εἰ ἐπίστευσας εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, πορευθεὶς εἰς τὴν ἀγέλην ἐκείνην τῶν ὀνάγρων εἰπέ· Λέγει ὑμῖν Ἰούδας Θωμᾶς ὁ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ τοῦ νέου θεοῦ· Ἐλθέτωσαν ἐξ ὑμῶν τέσσαρες ὧν ἂν χρείαν ἔχωμεν.

70 Ἀπῆλθεν δὲ ὁ στρατηλάτης ἔμφοβος ὤν· πολλοὶ γὰρ ὑπῆρχον· καὶ ἀπιόντος αὐτοῦ αὐτοὶ εἰς ἀπάντησιν ἤρχοντο· ἐγγὺς δὲ γενομένων εἶπεν αὐτοῖς· Κελεύει ὑμῖν Ἰούδας Θωμᾶς ὁ ἀπόστολος τοῦ νέου θεοῦ· Ἐλθέτωσαν ἐξ ὑμῶν τέσσαρες ὧν χρείαν ἔχω. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ὄναγροι ὁμοθυμαδὸν δρόμῳ χρησάμενοι πρὸς αὐτὸν ἤρχοντο, ἐλθόντες δὲ προσε-
208 W κύνησαν αὐτόν. εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ ἀπόστολος· Εἰρήνη ὑμῖν. ὑποζεύξατε τέσσαρας ἀντὶ τῶν κτηνῶν τούτων τῶν ἀποσταθέντων. Καὶ προσῆλθον ἕκαστος αὐτῶν καὶ ὑπέθλιβον ὑποζευχθῆναι. ἦσαν οὖν ἐκεῖ τέσσαρες ἰσχυρότεροι, οἳ καὶ ἐζεύ-

[2] cf Io 14, 27 ‖ [3] cf Io 11, 40

[1] ἑτέρας ὁλκάδας *U* ‖ [1–2] πρ. - χρ.] τοῦ ὁ. ἕνεκεν *P* (*cf 189, 19*) *al* ſ ‖ [2] ὁ - εἶπεν] ἔφη αὐτῷ (ὁ?) ἀπ. τοῦ χριστοῦ *V* et apostolus cum hoc uidisset dixit ei ſ ‖ [2–3] ταρ. - δειλ.] ταράσσου *U* ἀθύμει *P* ne timueris neu perturberis ſ: *scr* ταράσσου μηδὲ δειλία?? ‖ [3] ἀλλὰ *om PU*: ἀλλὰ ⟨μόνον⟩? (ſ) ‖ πίστευε *V*: *cf 215, 14; 216, 4* ‖ χρ. ἰησ. *P* ‖ Χρ. *del*? (ſ): *cf 6; 174, 18* ‖ [4] ὃν - σοι] ut dixi tibi ſ ‖ ὄ. μ. θ. *V* ‖ μ. ὄ. *U* *non nulla add* ſ ‖ ἀποβλέψας *V* ‖ [5] περὶ *P* ‖ [5–6] τ. στ. ε. *P* ‖ [6] ἰησ. χρ. *U*: *cf 3* ‖ Χρ. *del*? (ſ) *cf 3* ‖ [7] τ. ὀ. ἐκ. *P om* ſ ‖ εἰπέ] αὐτά *add V* eis *add* ſ ‖ [8] τοῦ *prius*] *scr* Ἰησοῦ? (ſ) ‖ Χρ. *del*?? ‖ τ. ν.] filii ſ: *cf 13* ‖ [9] τέσσαρεις *U* ‖ ὧν χρ. ἔχομεν *V sener recte ut uid* (*cf 14*) quia egeo eis ſ ‖ [10] ἔμφ. ὤν] τῷ τῶν ὀνάγρων συνεχόμενος φόβῳ *P* ‖ [11] ἀπελθόντος *P* prout ibat ſ ‖ [12] γεν. (ſ)] γενόμενος *P* ‖ αὐτούς *V* ‖ Θ. (ſ) *om V* ‖ [13] ἀπ.] ἰησοῦ χριστοῦ *add U* Iesu Christi *add* ſ: ἀπ. ⟨Ἰησοῦ⟩? *cf 8* ‖ τ. ν. θ. *om* ſ ‖ [14] ἀκ.] τοῦ στρατηλάτου εἰπόντος *P* ‖ [16] αὐτόν] αὐτῷ *UV* (*cf 192, 7; 204, 6; 219, 3; 226, 6; c 129 e*) iussu domini nostri *ac praeterea haud pauca add* ſ ‖ ὁ ἀπ. *om U* ‖ ὑμ.] quia uerbo paruistis domino omnium *add* ſ ‖ [17] ὑποζ. *om P* ueniant et iungantur ſ ‖ τέσσαρις *U* τέσσαρες *V* (ſ) uestrum *add* ſ ‖ τ. κτ. *om P* ‖ ἀποστ.] ζώων ἐξ ὑμῶν χρήζω ζευχθῆναι *P* nec pergere possunt *add* ſ: *cf 185, 19* ‖ [18] κ. πρ. - ὑποζ. *om P* ‖ καὶ *prius*] οἱ δὲ εὐθέως *V* ‖ ἕκ. - ὑποζ.] καὶ ὑπέθλιβεν ἑαυτὸν ἕκαστος εἰς τὸ ζευχθῆναι *V* ‖ ὑπέθλ.] *scr* ἔθλιβον ⟨ἀλλήλους⟩? *cf 202, 19; Ph 33, 21* ‖ [19] ὑπῆρχον *P* ‖ τέσσ.] quidam ſ ‖ ἰσχυρότεραι *U* παρὰ πάντας *add V* quam socii eorum *add* ſ ‖ ἐζ.] ζευχθέντες διέσωσαν τῷ ἁγίῳ *P*

χθησαν· οἱ δὲ ἄλλοι οἳ μὲν προῆγον, οἳ δὲ ἠκολούθουν· ὀλίγον δὲ ὁδευσάντων ἀπέλυσεν τοὺς πώλους λέγων· Ὑμῖν λέγω τοῖς συνοίκοις τῆς ἐρήμου, εἰς τὰς νομὰς ὑμῶν ἀπέλθατε· εἰ γὰρ πάντων ἔχρῃζον, πάντες ἂν συναπῄειτέ μοι. νῦν δὲ ἄπιτε εἰς [209 W] *τὸν χῶρον ὑμῶν ἐν ᾧ διατρίβετε. Οἳ δὲ ἀπῄεσαν ἐν ἡσυχίᾳ ἕως οὗ ἀφανεῖς ἐγένοντο.*

71 *Ἀπερχομένου οὖν τοῦ τε ἀποστόλου καὶ τοῦ στρατηλάτου καὶ τοῦ ἡνιόχου εἷλκον ἐν ἡσυχίᾳ οἱ ὄναγροι ὁμαλῶς, ἵνα μὴ ταράξωσιν τὸν ἀπόστολον τοῦ θεοῦ. ἐγγὺς δὲ γεναμένων τῆς πύλης τῆς πόλεως παραστρέψαντες ἔστησαν πρὸ τῶν θυρῶν τῆς οἰκίας τοῦ στρατηλάτου. | ὁ δὲ στρατηλάτης* [50 B] *εἶπεν· Ἀσυγχώρητόν μοί ἐστιν ἐξηγήσασθαι τὰ γεγονότα, ἀλλὰ τὸ τέλος ἰδὼν τότε λέξω. Ἡ οὖν πόλις πᾶσα ἤρχετο ἰδοῦσα τοὺς ὀνάγρους ἐζευγμένους· ἤκουσαν δὲ καὶ τὴν φήμην τοῦ ἀποστόλου μέλλοντος ἐκεῖ ἐπιδημεῖν. ὁ δὲ ἀπόστολος ἐπυνθάνετο τοῦ στρατηλάτου· Ποῦ ἐστίν σου ἡ οἴκησις καὶ ποῦ ἡμᾶς ἀπάγεις; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ αὐτὸς ἐπίστασαι ὅτι πρὸ τῶν θυρῶν ἑστήκαμεν, καὶ οὗτοι οἱ διὰ τῆς σῆς ἐντολῆς ἐλθόντες σὺν σοὶ μᾶλλον ἐμοῦ ἐπίστανται.*

72 *Ταῦτα δὲ εἰπὼν καθῆκεν ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ ὀχήματος. ἤρξατο οὖν ὁ ἀπόστολος λέγειν· Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ βλασφημούμενος διὰ τὴν σὴν ἐπίγνωσιν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ· Ἰησοῦ οὗ ἡ φήμη ξένη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ· Ἰησοῦ ὁ παραλαμβάνων πάντας*

---

2 *τ. πολλοὺς U αὐτοὺς V: recte?* eos ſ ‖ 3 *συνώκοις U* ‖ *ἀπέρχεσθαι U* ‖ 5 *scr διετρίβετε?* (ſ) ‖ *οἳ δὲ*] et onagri ſ ‖ *ἀπήεισαν U: cf c 138i* ‖ 7 *ἀπερχόμενοι P ἀπερχομένων V: scr καθεζομένου??* (ſ?) ‖ *οὖν*] *δὲ V: cf 185, 15* ‖ 9 *βαρήσωσιν U om (V)* ‖ *χριστοῦ U om (V)* ‖ *γενομένων V* ‖ 10 *πόλ.*] *ὡς add V* ‖ *παρ.*] *καὶ εἰσιόντες P* ‖ 11 *πυλῶν P recte?* portam ſ: *cf 18; 211, 21; c 122i; e* ‖ *οἰκ.*] *scr αὐλῆς??* (ſ): *cf 188, 21* ‖ 12 *ἀλλὰ*] *ἀλλ' ὅτε V* ‖ 13 *τὸ τ. ἰ.*] *πρότερον ἴδω τὸ ἀποβησόμενον P* fiat alterum miraculum ſ ‖ *ἴδω V* ‖ *τότε* (ſ) *om PU: ⟨καὶ⟩ τότε?* ‖ *λέξω om P τὰ πάντα add V* ‖ *ἰδεῖν* (quia uidebant ſ) *et add τὸν ἀπόστολον καὶ P* ‖ 14–15 *δὲ - ἐπιδ.*] *γὰρ περί τε τῆς ἐπιδημίας τ. ἀπ. καὶ τῶν ὀνάγρων P* ‖ 14 *φωνὴν U* ‖ 15–16 *ἔφη τῷ στρατηλάτῃ V* dicit duci ſ *λέγων add P* ‖ 16 *σ. ἐ. P* ‖ *ἡ οἴκ. σ. V* ‖ 17 *ὑπάγεις V* ‖ *ὁ δὲ ε. α. om P* ‖ 18 *ἱστάμεθα P* ‖ *κ. οὗτοι*] *ἅμα δὲ κ. P οἱ ὄναγροι add V* ‖ 19 *σὺν - ἐπ.*] *ὄναγροι P* ‖ 20 *εἰπ.*] *ὁ ἀπόστολος add P* ‖ *καθ. ἑ.*] *κατέβην P (cf 189, 22)* desiluit ſ ‖ *κατήνεγκεν V* ‖ 21 *λ.*] *εὔχεσθαι καὶ λ. (V): cf 163, 21* ‖ *Χρ. om* ſ: *del? cf 22; 23* ‖ 21–22 *ὁ βλ. - ἐπ.*] cuius notitia negatur ſ ‖ 22 *ἐπ.*] *ἄγνοιαν V* ‖ 22–23 *Ἰ. - Ἰ. om V* ‖ 22 *Ἰ.*] *χριστὲ add P* ‖ 23–188,1 *ὁ - ἀπ.*] qui praemittis apostolum tuum ſ

τοὺς ἀποστόλους ἐν πάσῃ χώρᾳ καὶ ἐν πάσῃ πόλει, καὶ πάντες 210 W οἱ σοὶ ἄξιοι ἐν σοὶ δοξάζονται· Ἰησοῦ ὁ τύπον λαβὼν καὶ γενόμενος ὡς ἄνθρωπος καὶ πᾶσιν ἡμῖν φανεὶς ἵνα μὴ ἡμᾶς ἀποχωρίσῃς τῆς ἰδίας ἀγάπης· σὺ εἶ κύριε ὁ ἑαυτὸν δοὺς ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῷ αἵματί σου ἡμᾶς ἐξαγοράσας καὶ κτησάμενος ἡμᾶς κτῆμα πολυτίμητον· τί δὲ ἔχομέν σοι δοῦναι κύριε ἀντικατάλλαγμα τῆς σῆς ψυχῆς ἧς ἔδωκας ὑπὲρ ἡμῶν; ὃ γὰρ θέλομεν ἐκεῖνο ἡμῖν δίδως· τοῦτο δέ ἐστιν ἵνα δεηθῶμέν σου καὶ ζήσωμεν.

73 Ταῦτα δὲ εἰπόντος αὐτοῦ πολλοὶ πανταχόθεν συνηθροίζοντο ἰδεῖν τὸν ἀπόστολον τοῦ νέου θεοῦ. εἶπεν δὲ πάλιν ὁ ἀπόστολος· Τί ἑστήκαμεν ἀεργεῖς; Ἰησοῦ κύριε, ἡ ὥρα πάρεστιν· τί ἀπαιτεῖ γενέσθαι; κέλευσον οὖν ἐκπληρωθῆναι ὃ δὴ γενέσθαι ὀφείλει. Ἡ δὲ γυνὴ τοῦ στρατηλάτου καὶ ἡ τούτου θυγάτηρ ἐβαρήθησαν σφόδρα ὑπὸ τῶν δαιμόνων οὕτως ὡς νομίζειν τοὺς οἰκείους ὅτι οὐκέτι ἀνίστανται· οὐδ' ὅλως γὰρ συνεχώρησάν τινος μεταλαβεῖν αὐτάς, ἀλλὰ κατέβαλον αὐτὰς ἐπὶ ταῖς κλίναις αὐτῶν μηδ' ὅλως τινὰς ἐπιγινωσκούσας ἕως ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐν ᾗ ὁ ἀπόστολος ἐκεῖσε ἦλθεν. εἶπεν δὲ ὁ ἀπόστολος ἑνὶ τῶν ὀνάγρων τῶν ἐν τῷ δεξιῷ μέρει ἐζευγμένων· Εἴσελθε ἐντὸς τῆς αὐλῆς· καὶ ἑστὼς ἐκεῖσε κάλεσον τοὺς δαίμονας καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· Λέγει ὑμῖν Ἰούδας Θωμᾶς ὁ ἀπόστολος καὶ μαθητὴς Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ἔλθετε ὧδε ἔξω·

[5] cf Gal 3, 13 ‖ [7] Matth 16, 26

[1–2] *π. οἱ - δοξ.*] et extolleris in eo et celebraris per eum apud omnes qui hoc digni sunt ſ ‖ [2] *σοὶ prius*] *σοῦ U fort recte: cf tamen c 145m* ‖ *ἄ.*] *δοῦλοι P* ‖ *Ἰ. om V* ‖ *τύπ.*] corpus ſ ‖ [3] *γινόμενος U* ‖ *μὴ om U* ‖ [3–4] *τ. ἰδ. αὐτοῦ (cf 195, 20; 204, 9) ἀγ. ἀπ. ἡμ. P* ‖ *ἡμ. ἀπ.*] segregaremur ſ ‖ [4] *σὺ εἶ om* ſ ‖ [6] *τί δὲ*] *καὶ τί V* quid enim ſ ‖ *σοι*] illi ſ *item q s (om κύριε)* ‖ [7] *ἀντάλλαγμα P* ‖ *σῆς om V* ‖ *δέδωκας V* ‖ [7–8] *ὃ - ἐστιν*] non est quicquam quod ad nostrum quemque pertineat neque ille nos quicquam rogat nisi ſ *al V* ‖ [10] *δὲ om V* ‖ *ε. α.*] *τοῦ ἀποστόλου ε. P* ‖ *παντ.*] *τοῦτον add P* ‖ [10–11] *ἰδ. συν. P* ‖ [11] *τὸν - θεοῦ*] *ὡς ἅτε τ. ν. θ. ἄνθρωπον ὄντα P* qui illuc uenerat *add* ſ ‖ [11–12] *ὁ δὲ ἀπ. π. ἔφη V* ‖ [11] *ἔλεγεν U* ‖ *πάλ. om* ſ*: del?? cf 163, 13* ‖ [12] *Ἰ. κ.*] *κύρ. l. χριστὲ (V)* Iesu ſ ‖ [12–13] *ἡ - γεν.*] quid uis? impera tempori ſ ‖ [13] *scr ἀπαιτεῖς?? cf 179, 4; 217, 4 al* ‖ [13–14] *κέλ. - ὀφ. om PU* et rem fieri iube ſ ‖ [13] *scr δεῖ (del 14 ὀφ.: cf 191, 7)??* ‖ [14] *ἡ δὲ*] *τότε ἡ V* ‖ [15] *οὕτως om P: del? cf 143, 5; 167, 6; c 138e* ‖ [16] *ο. ἀν.*] *οὐκ ἀν. ἔτι U* ‖ [17] *κατ.*] *ἀνέκλιναν P: cf 181, 5; 7; 10; 194, 2* ‖ *αὐτ. alt*] *ἑαυτὰς V* ‖ [18] *κοίταις P: cf 205, 8; 204, 13; c 139e; al* ‖ *scr τινὰ?* ‖ [19] *ὁ - ἦλθεν* (ſ)] *κατέλαβεν (cf c 123i; 151e) ὁ ἀπ. P* ‖ *ἔφη V* ‖ [20] *τῶν alt*] *τὸν P* ‖ *ἐζευγμένον P* ‖ [22] *εἶπον U: cf 148, 3; 170, 12; 186, 7; 218, 24; c 123e; 126m; 128i* ‖ *Ἰ. om V*

δι' ὑμᾶς γὰρ ἀπεστάλην καὶ εἰς τοὺς διαφέροντας ὑμῖν κατὰ
γένος, ἵνα ὑμᾶς ἀπολέσω | καὶ διώξω εἰς τὸν ὑμέτερον χῶρον, 51 B
ἕως ὅτε καιρὸς γένηται συντελείας καὶ εἰς τὸ ὑμέτερον βάθος
τοῦ σκότους κατέλθητε.

74 *Εἰσῄει δὲ ὁ ὄναγρος ἐκεῖνος πολλοῦ ὄχλου συνόντος* 211 W
αὐτῷ καὶ ἔλεγεν· Ὑμῖν λέγω τοῖς ἐχθροῖς τοῦ Ἰησοῦ τοῦ καλουμένου Χριστοῦ· ὑμῖν λέγω τοῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς καμμύουσιν τοῦ μὴ ὁρᾶν τὸ φῶς· οὐ γὰρ δύναται ἡ κακίστη φύσις μεταβληθῆναι εἰς τὸ ἀγαθόν· ὑμῖν λέγω τοῖς τέκνοις τῆς γεέννης καὶ τῆς ἀπωλείας, ἐκείνου τοῦ ἀπαύστου εἰς τὸ κακὸν ἕως τοῦ νῦν, ὃς ἀεὶ ἀνακαινίζει αὐτοῦ τὰ ἐνεργήματα καὶ τὰ πρέποντα τῇ ἑαυτοῦ οὐσίᾳ· ὑμῖν λέγω τοῖς ἀναιδεστάτοις, τοῖς δι' ἑαυτῶν ἀπολλυμένοις· τί δὲ εἴπω περὶ τῆς ὑμῶν ἀπωλείας τε καὶ τέλους, τί δὲ καὶ ὑφηγήσωμαι, οὐκ οἶδα· πολλὰ γάρ ἐστιν καὶ πρὸς τὴν ἀκρόασιν ἀναρίθμητα ὑπάρχοντα. μείζονα δέ εἰσιν αἱ ὑμέτεραι πράξεις ἀπὸ τῆς κολάσεως τῆς ὑμῖν τετηρημένης. σοὶ δὲ λέγω τῷ δαίμονι καὶ τῷ σῷ υἱῷ τῷ συνεπομένῳ σοι· νυνὶ γὰρ ἐφ' ὑμᾶς ἀπέσταλμαι· τίνος δὲ ἕνεκα πολλοὺς λόγους ποιοῦμαι τῆς ὑμῶν φύσεώς τε καὶ ῥίζης, ἣν ὑμεῖς αὐτοὶ οἴδατε καὶ ἀναιδεύεσθε; λέγει δὲ ὑμῖν Ἰούδας Θωμᾶς ὁ ἀπόστολος Χριστοῦ τοῦ Ἰησοῦ, ὃς διὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ διαθέσεως ἐνθάδε ἀπεστάλη· Ἐπὶ

1 *εἰς om UV* aduersus ʃ ‖ 2 *ἀπ. κ. om* ʃ ‖ 3 *ἕ. ὅτε*] antequam ʃ ‖ 6 *ἔλ.* (ʃ)] *ἀπεκρίνατο UV: cf 203, 21* ‖ 6–8 *ἐχθ. - φῶς*] *εἰδόσι* (*cf 139, 4*) *τοῖς ὀφθαλμοῖς κάμνειν τοὺς ἐχθροὺς τ. ἰησ. τ. καλ. χρ. ὑμ. λ. τοῖς μὴ εἰδόσι* (*cf 139, 4*) *τὸ φ. ὁρ. P* ‖ 6–7 *Ἰ. - Χρ.*] generis humani ʃ: *cf Lipsius I p 327. 1* ‖ 8 *τοῦ - φ.*] ad lucem ne uideatis ʃ ‖ 8–9 *κ. φ.*] natura mali ʃ ‖ 9 *μετ. εἰς*] esse cum ʃ ‖ *τὸ om P* ‖ *τὰ τέκνα P: cf 6; 7; 12; 187, 2* ‖ 10–12 *ἐκ. - οὐσίᾳ om P* ‖ *εἰς - οὐσίᾳ*] *πυρὸς V* ‖ 10–11 *εἰς τὸ κ. om* ʃ ‖ 11 *τὰ ἐν.*] malos ministros ʃ ‖ 12 *καὶ del?* (ʃ) ‖ 13 *δὲ*] *καὶ add V fort recte: cf 14; 192, 5* ‖ *ὑμετέρας UV: cf 19* ‖ 14 *τε om PV: cf 103, 11; 191, 15; al* ‖ *καὶ prius*] *τοῦ add V* ‖ 15 *π.*] nimis magna ʃ ‖ *εἰσὶν V* <*ταῦτα*>?? (ʃ) ‖ *scr π. τ. ἀκρ. καί?* (ʃ) ‖ *ἀν.* infinita ʃ ‖ *ὑπ. om P: del?* ‖ 16–17 *μείζ. - τετ.*] quamuis magna sint corpora uestra, nimis parua sunt ad poenam uestram ʃ ‖ 16 *μείζοναι U μείζονες V: cf 226, 19* ‖ 17 *τῷ δ.*] *δαῖμον U(V): cf 9* ‖ 18 *ν. γ. ἐφ' ὑ.* (ʃ)] *νῦν ἐφ' ὑ. V δι' ὑ. γὰρ P* ‖ 19–20 *τίνος - ἀναιδ. om V* ‖ 19 *τί P* ‖ *ἕνεκα om P: cf 162, 7; 11; 13; 14; al* ‖ *ποι.*] *ἕνεκεν add P: cf 186, 1 - 2; c 123 m* (*P solus*) ‖ <*περὶ*> *τῆς??* ‖ *ὑμετέρας U: cf 13* ‖ 20 *τε κ. ῥ. om P* ʃ: *del?* ‖ *ἣν - οἴδ. om P* ‖ *ἀναιδείας P* ‖ 21 *Ἰ.* (ʃ)] *δι' ἐμοῦ V* ‖ *ἀπ.*] discipulus ʃ: *cf 188, 22* ‖ *ἰησ. χρ.* (*om τοῦ*) *UV: scr Ἰ. τοῦ Χρ.?* (ʃ?) *Ἰ. Χρ.? τοῦ Ἰ.?* ‖ 22 *πολλὴν ἀγάπην κ. διάθεσιν P: cf 167, 12* ‖ *ἀπεστάλην* (*cf 187, 20 al*) *et add ἵνα P*

παντὸς τοῦ ἐνθάδε ἑστῶτος ὄχλου ἐξελθόντες εἴπατέ μοι ποίου γένους ἐστέ.

75 Καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν ἡ γυνὴ σὺν τῇ θυγατρὶ αὐτῆς, νενεκρωμέναι καὶ ἠτιμασμέναι· θεασάμενος δὲ αὐτὰς ὁ ἀπόστολος ἐλυπήθη, μάλιστα διὰ τὴν παῖδα, καὶ λέγει τοῖς δαίμοσιν· Μὴ γένοιτο ἱλασμὸν γενέσθαι καὶ φειδὼ εἰς ὑμᾶς· οὐδὲ γὰρ τὸ φείδεσθαι ἢ τὸ ἐλεεῖν ἐπίστασθε· πλὴν εἰς τὸ
212 W ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ἀπόστητε ἀπ' αὐτῶν καὶ ἐκ πλευρᾶς στῆτε. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου πεσοῦσαι αἱ γυναῖκες ἀπενεκρώθησαν· οὔτε γὰρ πνεῦμα εἶχον οὔτε φωνὴν ἐδίδουν· ὁ δὲ δαίμων ἀποκριθεὶς φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· Πάλιν ἥκεις ἐνθάδε ὁ τὴν φύσιν ἡμῶν διαγελῶν καὶ τὴν γενεάν; ἥκεις πάλιν ὁ τὴν τέχνην ἡμῶν ἀπαλείφων; καὶ ὡς νομίζω οὐ συγχωρεῖς ἡμῖν ὅλως ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι· τοῦτο δὲ νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ποιῆσαι οὐ δύνασαι. Ἐστοχάσατο δὲ ὁ ἀπόστολος ὅτι ὁ δαίμων οὗτος ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀπελαθεὶς ἀπ' ἐκείνης τῆς γυναικός.

76 Ὁ δὲ δαίμων εἶπεν· Δέομαί σου, ἐπίτρεψόν με καὶ ὅπου βούλει με ἀπελθόντα οἰκῆσαι καὶ παρὰ σοῦ ἐντολὴν δέξασθαι, καὶ οὐ φοβοῦμαι τὸν ἐξουσιαστὴν τὸν κατ' ἐμοῦ ἔχοντα τὴν ἐξουσίαν. ὥσπερ γὰρ σὺ ἦλθες εὐαγγελίσασθαι, οὕτως κἀγὼ ἦλθον ἀφανίσαι· καὶ ὥσπερ σὺ ἐὰν μὴ τελέσῃς

---

1 *ἐνθ. ἑ.] ἐνεστῶτος P* ‖ *εἴπητε P* ‖ *μοι* (ſ) *om P* ‖ 4 *νεν.] ὥσπερ νεν. V: recte?* similes aspectu mortuis et expositis ſ ‖ *θ. δὲ] καὶ θ. V* 5 *ἐλ.* (ſ)] *ἠθύμησεν UV πάνυ add P* ‖ *μάλ.] om U* ſ (*del??*) *δὲ add V* ‖ *δ. τ. π. om U* propter eas ſ ‖ *κ. λ.* (ſ)] *λέγων UV* ‖ *τ. δ. om* ſ ‖ 6–7 *μὴ - ἐπ.]* nulla misericordia uobis exhibita est, propterea uix estis conscii ſ ‖ 6 *κ. φ. γεν. U* ‖ *εἰς ὑ. κ. φ. V: del κ. φ.?? cf 7* ‖ 7 *οὔτε U οὐ V* ‖ 7–8 *ἐν τῷ ὀνόματι V* ‖ *τὸ et τοῦ om U* ‖ 8 *Ἰ.] κυρίου ἰ. χριστοῦ V* Iesu Christi ſ ‖ *πλευρῶν P* ‖ 9 *αἱ γυν. πεσ. P* ‖ 10 *ἐδ.] παρεῖχον P: cf 191, 11* ‖ 11 *πάλ. ἥ. ἐ.] καὶ ὧδε ἀπόστολε ἥ. P* rursus uenisti? ſ ‖ *ἐνθ. om (sed bis add 12)* ſ ‖ 12 *ὁ prius om V* ‖ *κ. τ. γ. om PU: scr <πάλιν ἥκεις> ὁ τὴν γενεὰν <ἡμῶν ἀπολλὺς uel ἀπολλύων>?* (ſ) ‖ 12–13 *ἥκ. π. - ἡμ. om V* ‖ 12 *scr πάλιν ἥκεις?* ‖ *πάλιν* (ſ) *om P* ‖ 13 *τ. τέχν.] scr τὰ ἴχνη?* (ſ) ‖ *κ. ὡς] ὡς δὲ P* ‖ *ὡς ν. om V* ‖ 13–14 *οὐδ' ὅλ. (fort recte: cf 169, 20; 172, 21; 173, 5; 179, 1; 181, 15; 188, 16; 18 al; 185, 19 - 30) ἡμ. συγχ. V* ‖ 14 *ἐπὶ τ. γ. ὅλ. U* ‖ 15 *ἐστ.]* intellexit ſ m ‖ 16–17 *ἀπ' ἐκ. τ. γ. ἐλασθεὶς P* ‖ 18 *ἔφη et add πάλιν V: cf 163, 13* ‖ 18–19 *scr ὅπου καὶ? cf c 139i* ‖ 19 *με β. P: cf 101, 1* ‖ *ἀπ. με V* ‖ *ἀπ. ο.]* ibo et manebo ſ ‖ 20 *scr δέξομαι?* (ſ) ‖ *καὶ οὐ* (ſ)] *ἵνα μὴ P* ‖ 21 *τ. ἐξ. ἔχ. P* ‖ 22 *ἀφ. ἦ. κ. P: cf 191, 2 et q s* ‖ *πληρώσῃς P: cf 106, 9; 230, 3 - 5; c 145 m; 146 m*

τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός σε, κατὰ κεφαλῆς δίδωσίν σοι τὴν τιμωρίαν, οὕτως κἀγώ, ἐὰν μὴ ποιήσω | τὸ θέλημα τοῦ ἀπο- 52 B
στείλαντός με πρὸ καιροῦ καὶ τῆς προθεσμίας, εἰς τὴν ἐμαυτοῦ φύσιν ἀποστέλλομαι· καὶ ὥσπερ σοὶ βοηθεῖ ὁ Χριστός σου ἐν 213 W
οἷς διαπράττῃ, οὕτως καὶ ἐμοὶ βοηθεῖ ὁ πατήρ μου ἐν οἷς διαπράττομαι· καὶ ὥσπερ σοὶ κατασκευάζει σκεύη τοὺς ἀξίους τῆς σῆς οἰκήσεως, οὕτως καὶ ἐμοὶ ἐπιζητεῖ σκεύη δι' ὧν τὰς αὐτοῦ πράξεις τελίσκω· καὶ ὥσπερ τρέφει καὶ οἰκονομεῖ τοὺς ὑπηκόους, οὕτως κἀμοὶ κολάσεις καὶ βασάνους σὺν τοῖς οἰκητηρίοις μοι γενομένοις παρασκευάζει· καὶ ὥσπερ σοὶ τὴν ἀντιμισθίαν τῆς σῆς ἐνεργείας δίδωσιν τὴν αἰώνιον ζωήν, οὕτως κἀμοὶ παρέχει τὰς ἀμοιβὰς τῶν ἔργων μου τὴν αἰωνίαν ἀπώλειαν· καὶ ὥσπερ σὺ τῇ εὐχῇ σου καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις ἐπαναπαύῃ ἐν ταῖς πνευματικαῖς σου δοξολογίαις, οὕτως κἀγὼ ἐπαναπαύομαι φόνοις τε καὶ μοιχείαις καὶ θυσίαις ταῖς διὰ οἴνου γινομέναις ἐν τοῖς βωμοῖς· καὶ ὥσπερ σὺ ἐπιστρέφεις τοὺς ἀνθρώπους εἰς ζωὴν αἰώνιον, οὕτως κἀγὼ ἀποστρέφω τοὺς ὑπακούοντάς μοι εἰς ἀπώλειαν καὶ κόλασιν αἰωνίαν· καὶ σὺ τοὺς ἰδίους δέχῃ κἀγὼ τοὺς ἐμούς.

77 Τοιαῦτα καὶ ἕτερα πλείονα εἰπόντος του δαίμονος

---

[1] σε πέμψ. *U* ‖ [1–2] κ. κ. - τιμ.] reprobaris ſ: *cf 184, 10 (Burkitt); 134, 7; (213, 7??); 172, 16* ‖ [1] κεφαλὴν *U (recte??) om V* ‖ [1–2] τιμ. διδ. σοι (*om* τὴν) *U* τιμ. δίδως (*om* σοι τ.) *V* ‖ [3] κ. τ. πρ. *om* ſ: *cf 149, 18* ‖ καὶ *del Vsener* ‖ προθυμίας *P* ‖ αὐτοῦ *P* nostram ſ ‖ [4] Χρ.] *scr* κύριός? (ſ) ‖ σου *om P* ‖ [5] οὕτως (ſ) *om PU: cf 2; 7; 9; 11; 14; 17; 190, 22* ‖ ἐμὲ *P* ‖ [6] σὺ *PU* ‖ κατασκευάζεις *U(V)* ‖ [6–7] τοὺς - οἰκ.] digna in quibus habitet ſ ‖ [7] ἐπ. σκ.] significat uasa sibi parentia ſ ‖ ὧν] ὀφείλω *add P: cf 188, 14 et 230, 5; c 137 i* ‖ [8] πρ. α. *U* ‖ τελέσω *V* τελειοῦν *P: cf 126, 9* ‖ ὥσπερ] σοὶ *add V:* ⟨σὲ⟩?? ‖ τρέφεις κ. οἰκονομεῖς *V* tibi et *add* ſ ⟨καὶ⟩? ⟨σὲ καὶ⟩? ‖ [8–9] τοῖς ὑπηκόοις *V* ‖ [8] τοὺς] τοὺς σοὺς *Vsener recte ut uid* (ſ): *cf 184, 17* ‖ [9] οἰκήτωρσί *P* ὑπηκόοις *V: scr* οἰκητηρίοις? (*cf 209, 8*) eis in quibus inhabito ſ ‖ [10] γινομένους μοι *U* ‖ μου *P* ‖ γεν. *om P* ‖ [11] ἐν. (ſ)] εὐεργεσίας *UV: cf 193, 12* ‖ διδ. τ. α.] τ. α. σοι (*cf 196, 15*) παρέχει *P: cf 190, 10* ‖ αἰωνίαν *UV: cf 12; 17 et index* ‖ [12] αἰώνιον *U: cf 11* ‖ κόλασιν *U: scr* ἀπώλειαν ⟨καὶ⟩ κόλασιν? *cf 18* ‖ [13] τῇ ε. σ. κ. *om U* ‖ ἀγ.] σου *add U* ‖ [14] ἐπαν. *post* πν. σου (*14*) *P* ‖ ἀναπαύει *U: cf 15* ‖ ἐν] *scr* καὶ? (*cf 212, 13*) et in eucharistia et in ſ ‖ σου] eius ſ ‖ δοξ.] et psalmis et hymnis *add* ſ ‖ [15] μοιχ.] ἐργαζόμενος *add P* ‖ καὶ *alt om U* ‖ [15–16] κ. τ. δ. ο. ἐν τ. β. γιν. θυσ. *P* ‖ [16] γενομέναις *UV* ‖ [17] τοῖς ἀνθρώποις *P* ‖ οὕτως (ſ) *om PU: cf 5* ‖ ὑποστρέφω *V* ‖ [18] ὑπ. μοι] homines ad me ſ ‖ αἰώνιον *V: cf 11* ‖ [18–19] κ. σὺ] σὺ δὲ *U* σὺ *V* ‖ [19] τοὺς ⟨μισθοὺς τοὺς⟩ ἰδίους? (ſ) ‖ [20] ταῦτα *V recte ut uid:* haec ſ ‖ κ. ἕτ. πλ.] πολλὰ *U om* ſ ‖ *scr* ἄλλα?? *cf 174, 14*

ὁ ἀπόστολος εἶπεν· Κελεύει σοι Ἰησοῦς καὶ τῷ σῷ παιδὶ δι᾽ ἐμοῦ ἵνα μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς κατοίκησιν ἀνθρώπου· ἀλλ᾽ ἐξέλθετε καὶ ἀπέλθετε καὶ οἰκήσατε ἔξω παντελῶς τῆς οἰκήσεως τῶν ἀνθρώπων. Οἱ δὲ δαίμονες εἶπον αὐτῷ· Ἀπηνῶς προσέταξας ἡμῖν· τί δὲ καὶ πρὸς τούτους πράξεις τοὺς νῦν ἀποκεκρυμμένους ἀπὸ σοῦ; οἱ γὰρ κατασκευάσαντες τὰ πάντα ξόανα ἐν αὐτοῖς χαίρουσιν μᾶλλον σοῦ· οὓς οἱ πολλοὶ πολλοὺς προσκυνοῦσιν καὶ τὰ θελήματα αὐτῶν διαπράττονται, θύοντες αὐτοῖς καὶ τὰς τροφὰς προσάγοντες ἐν σπονδαῖς καὶ διὰ οἴνου καὶ ὕδατος προσφέροντες καὶ ἀναθήμασιν. Καὶ ὁ ἀπόστολος εἶπεν· Καὶ αὐτοὶ νῦν καταργηθήσονται σὺν ταῖς
214 W *πράξεσιν αὐτῶν. Καὶ αἰφνιδίως ἄφαντοι γεγόνασιν οἱ δαίμονες· αἱ δὲ γυναῖκες ὡς εἰς τύπον νεκρῶν ἐρριμμέναι ἔκειντο ἐπὶ γῆς, μὴ ἔχουσαι φωνήν.*

78 Καὶ οἱ ὄναγροι πρὸς ἀλλήλους ἔστησαν καὶ οὐκ ἀφίσταντο ἀπ᾽ ἀλλήλων, ἀλλ᾽ ἐκεῖνος ᾧ ὁ λόγος ἐδόθη ἐν δυνάμει τοῦ κυρίου, πάντων σιγώντων καὶ ἀφορώντων τί ἄρα δια-

---

[1] *ὁ ἀπ. ε.* (ſ)] *ε. ὁ ἀπ. αὐτῷ U ε. αὐτῷ ὁ ἀπ. V πρὸς αὐτὸν ὁ ἀπ. ε. P* | [1–2] *κελ. - ἐμοῦ*] in nomine Iesu Christi filii dei uiui quem praedico m | [1] *Ἰ.* (ſ) *om UV: cf 2* ‖ *παιδὶ*] *ἰησοῦς χριστὸς add V* ‖ [2] *ἐμοῦ*] *ἰησοῦς χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ ὑπ᾽ ἐμοῦ κηρυσσόμενος add U: cf* m ‖ *ἵνα* (ſ) *om UV: cf 150, 5* ‖ *μηκ.* (ſ?)] *μὴ UV* ‖ *εἰς κ. ἀ. ε. P* ‖ *εἰσέλθ.*] intretis ſ *ὅλως ἔτι add U ὅλως ἀπὸ τοῦ νῦν add V* ‖ *ἀνθρ.*] hominum ſ (*cf 4*) ‖ *ἀλλ᾽* (ſ) *om PU* ‖ [3–4] *ἐξ. κ. om* ſ: *cf 149, 18* ‖ [3] *ἐξέλθατε V* ‖ *κ. ἀπ. om V* ‖ *κ. οἰκ. om P* ‖ *ἔξωθεν UV: cf 167, 17; 181, 8; al; et 221, 5* ‖ *παντελῶς om PU* totam ſ ‖ [4] *εἶπαν U* ‖ *ἀπ.*] *scr Ἄπιμεν ὡς?* (ſ) ‖ [5] *τί δὲ*] *πλὴν δὲ τί V* ‖ *καὶ om UV: cf 189, 14; 193, 13; 15; 18* ‖ *προστάξεις P* ‖ *νῦν om* ſ ‖ [5–6] *ἀποσοῦ κεκρυμμένους P: cf c 151e* ‖ [6] *οἱ - ξ.*] et uasa eorum ſ | *πάντα*] *ὧδε P* (*cf 181, 15; 193, 6; c 124m; 141e; 151e; 152i*) *om V: corrupt uid* ‖ [7] *εἰς αὐτὰ UV* ‖ *μᾶλλον om P* ‖ *σοῦ - προσκ. om PV* ‖ *σοῦ*] quam in te ſ ‖ *πολλοὺς om* ſ: *del?* ‖ [8] *διαπράττουσι P* ‖ [9] *καὶ alt del?* ‖ *δι᾽ V* ‖ [10] *scr κ. πρ. ἀναθήματα?* (ſ) ‖ *προσφέρουσιν P* ‖ *ἀναθέμασιν U* ‖ [11] *αὐτοὶ om U* ‖ *νῦν κατ.*] *scr συνκαταργηθήσονται?* postremo peribunt ſ ‖ *νῦν*] *οὖν add U* ‖ [11–12] *τ. πρ.*] cultoribus ſ ‖ [13] *αἱ - ἔκ.*] quae cadentes factae sunt sicut mortuae m ‖ *ὡς εἰς om U* ‖ *ὥσπερ V* | *νεκρ.*] *ἦσαν add V* ‖ *ἔκ.* (ſ)] *ἦσαν U om V* ‖ [14] *ἐ. γ.*] *ἐν τῇ γῇ V om U* ſ: *del? cf 190, 9* ‖ *ἔχ. φ.*] *τὴν οἷαν οὖν φ. ἀναπέμποντες P* ‖ [15] *πρὸς - ἀπ᾽ ἀλλ.*] *ὁμοῦ ἵσταντο μὴ ἀπ᾽ ἀλλ. ἀφιστάμενοι P* ‖ [16–17] *ἀλλ᾽ - ἀφορ.*] *ὁ γὰρ ἰθύνας αὐτοὺς τοῦ θεοῦ λόγος τὸ πρᾶον καὶ ἥσυχον αὐτοὺς ἐδωρήσατο ὅστις καὶ τῷ λέγειν ἀνθρωπίνως παρέσχεν πάντων οὖν εἰς αὐτοὺς τοὺς ὀνάγρους ἀτενιζόντων P* ‖ [16] *ἐν*] *τῇ add V* ‖ [17] *κυρίου*] stabat ante socios suos et *add* ſ ‖ *σιγόντων V σιγούντων U* ‖ *τί δ. ἀφορῶντες* (*om ἄρα: del?? cf 206, 3; 193, 13*) *P* ‖ *διαπράττονται U* apostolus facturus esset ſ

*πράξονται, εἶπεν τῷ ἀποστόλῳ ὁ ὄναγρος· Τί ἕστηκας ἀεργὴς
ἀπόστολε Χριστοῦ τοῦ | ὑψίστου, ἀφορῶντος ἵνα αὐτὸν* 53 B
*αἰτήσῃς τὰ κάλλιστα μαθήματα; τί οὖν βραδύνεις; ὁ
γὰρ σὸς διδάσκαλος βούλεται τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ διὰ τῶν σῶν
χειρῶν δεῖξαι· τί στήκεις ὁ κῆρυξ τοῦ ἀποκρύφου; ὁ γὰρ σὸς
βούλεται διὰ σοῦ τὰ ἀπόρρητα ἐκφᾶναι διατηρῶν αὐτὰ τοῖς
ἀξίοις αὐτοῦ ταῦτα ἀκούειν. τί ἡσυχάζεις ὁ τὰ μεγαλεῖα
διαπραττόμενος εἰς ὄνομα τοῦ κυρίου; ὁ γὰρ σὸς δεσπότης
προτρέπεταί σε θάρσος σοι ἐγγεννῶν. μὴ τοίνυν φοβοῦ· οὐ
γὰρ ἀφήσει ψυχὴν τὴν προσήκουσάν σοι κατὰ γένος. ἄρξαι
οὖν τοῦ ἐπικαλεῖσθαι αὐτὸν καὶ αὐτός σου ἑτοίμως ἀκούσῃ.
τί ἕστηκας θαυμάζων πάσας αὐτοῦ τὰς πράξεις καὶ τὰς ἐνερ-
γείας; μικρὰ γάρ ἐστιν ταῦτα ἃ δι' αὐτῶν ἔδειξεν. τί δὲ καὶ
ὑφηγήσῃ περὶ τῶν μεγάλων αὐτοῦ δωρημάτων; οὐ γὰρ ἐξαρ-
κέσεις ἐξειπεῖν. τί δὲ καὶ θαυμάζεις περὶ τῶν σωματικῶν* 215 W
*αὐτοῦ ἰάσεων ἅτινα ἐνεργεῖται; καὶ μάλιστα ἐπιστάμενος
ἐκείνην αὐτοῦ τὴν ἴασιν τὴν βεβαίαν καὶ παραμονὴν τῇ ἰδίᾳ
φύσει προφέρει. τί δὲ καὶ ἀποβλέπεις εἰς ταύτην τὴν πρό-
σκαιρον ζωὴν καὶ περὶ τῆς αἰωνίας οὐδὲν ἐνθυμεῖσαι;*

---

[1] ε. - ὄν.] onager adspexit omnes et dixit Iudae ſ ‖ *λέγει P πάλιν add UV: cf 163, 13; 189, 5* ‖ *ὁ ὄν. τῷ ἀπ. P* ‖ *ὁ ὄν. om V: del??* ‖ *ἀργὸς P: cf 188, 12* ‖ [2] *ἀπ.] τοῦ add UV* ‖ *Χρ. del?* (ſ) *cf 156, 13; c 150e* ‖ *τοῦ ὑψ. om V* ‖ [2–3] *ἀφ. - κ. μ.] καὶ οὐ τὰ κάλλ. τάχειον τοῦ χριστοῦ αἰτεῖς μ. P* nam ecce paracletus stat propter te et prospicit ut ores eum ſ ‖ [2] *ἀφ.] τοῦ προς σὲ add V: scr πρὸς σὲ ἀφ.???* ‖ [4] *αὐτοῦ om U* ‖ [5] *δ. χειρ. P* ‖ [5–6] *τί στ. - σοῦ] καὶ P om V* ‖ [5] *scr ἕστηκας? cf 1: 12; 188, 12; c 135e* ‖ *σὸς ⟨κύριος⟩?* (ſ) ‖ [6–9] *τὰ ἀπ. - ἐγγ. om V* ‖ [6] *ἀπ.] τοῖς πᾶσιν ὧδε add P: cf 192, 6* ‖ *διατ. α. om P (cf 7)* ſ: *del?* ‖ [7] *αὐτοῦ] εὐδοκῶν add P: cf 6* ‖ *ταῦτα* (ſ) *om U: del??* ‖ *μεγάλα P* ‖ [9] *σε θ. om P* ‖ *ἐγγ.] λαλεῖν P* ‖ [10] *ἀφ.* (ſ)] *ἀφείη ἀφεῖναι UV* ‖ *ψ. - κ. γ.]* te nec patietur diuinitas eius humanitatem tuam laedi ſ ‖ *σοι πρ. P* ‖ [10–11] *ἄ. - αὐτὸν* (ſ) *om U* ‖ [11] *σοι PV* ‖ *ἑτ.] ταχὺ V om U* ut solet omnibus temporibus ſ: *scr εἰωθότως??? κατὰ τὸ εἰωθὸς?? cf 205, 6; 209, 6* ‖ *ἀκούσει UV ἀκούει Vsener: cf 114, 3* ‖ [12–18] *τί - προφ. om V* ‖ [12] *κ. τ. ἐν. om* ſ: *cf 149, 18* ‖ [13] *τ. μ. ἐ. (om γὰρ) U* ‖ *ἐστιν] πρὸς τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα add P* ‖ *ἃ - ἔδ.* (ſ) *om P* ‖ *scr διὰ σοῦ??* (ſ) ‖ *δὲ καὶ] ἆρα U: cf 192, 5; 17* ‖ [14] *οὐκ ἐξαρκ. γὰρ U (cf 9 al) τοῖς αὐτοῦ θαύμασιν add P: cf 152, 9?* ‖ [15] *δὲ] δει U* ‖ *καὶ om P: cf 192, 5* ‖ [16–18] *ἅτινα - προφ.] ὧν οἰκείοις ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν ἠξιώθης P* ‖ [16] *scr καταργεῖται?* (ſ) ‖ [17–18] *τ. β. - προφ.]* possessionum suarum quae non conficitur dissolutione ſ ‖ [17] *παρ.] scr παράμονον ἦν? cf 154, 3* ‖ [18] *φύσει] scr κτήσει?? cf* ſ ‖ *ἀποβλέπων U* ‖ *αὐτὴν P* ‖ [19] *κ. π. - ἐνθ.]* cum possis cotidie de uita perpetua cogitare ſ ‖ *αἰωνίου V: cf 191, 11* ‖ *οὐδὲ U: cf c 148i*

79 *ὑμῖν δὲ τοῖς παρεστῶσιν ὄχλοις καὶ προσδοκῶσιν τὰς καταβεβλημένας ἐγερθῆναι λέγω, πιστεύσατε τῷ ἀποστόλῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ· πιστεύσατε τῷ διδασκάλῳ τῆς ἀληθείας· πιστεύσατε τῷ τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν ὑποδεικνύοντι· πιστεύσατε Ἰησοῦ· πιστεύσατε ἐπὶ τῷ γεννηθέντι Χριστῷ ἵνα οἱ γεννηθέντες διὰ τῆς αὐτοῦ ζωῆς ζήσωσιν· ὃς καὶ ἀνετράφη διὰ νηπίου, ἵνα ἡ τελειότης διὰ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ φανῇ. ἐδίδαξεν τοὺς ἰδίους αὐτοῦ μαθητάς· τῆς γὰρ ἀληθείας διδάσκαλος αὐτός ἐστιν καὶ τῶν σοφῶν ὁ σοφιστής· ὃς καὶ ἐν ναῷ τὸ δῶρον προσήνεγκεν ἵνα δείξῃ πᾶσαν τὴν προσφορὰν ἁγιάζεσθαι. οὗτος ὁ ἀπόστολος ἐκείνου ἐστίν, ἐνδείκτης τῆς ἀληθείας. οὗτός ἐστιν ὁ τὸ θέλημα διαπραττόμενος ἐκείνου τοῦ ἀποστείλαντος αὐτόν. ἐλεύσονται δὲ ἀπόστολοι ψευδεῖς καὶ προφῆται τῆς ἀνομίας, ὧν τὸ τέλος ἔσται πρὸς τὰς αὐτῶν πράξεις, κηρύσσοντες μὲν καὶ νομοθετοῦντες φυγεῖν ἀπὸ τῶν ἀσεβειῶν, αὐτοὶ δὲ πάντοτε ἐν ἁμαρτίαις ἐξεταζόμενοι· ἠμφιεσμένοι μὲν ἐνδύματα προβάτων, ἔσωθεν δὲ λύκοι ἅρπαγες·* 216 W *οἵτινες μιᾷ γυναικὶ οὐκ ἀρκούμενοι πολλὰς γυναῖκας ἐξαφανίζουσιν· οἳ τέκνων λέγοντες καταφρονεῖν πολλοὺς παῖδας ἀπόλ-*

[9] cf Luc 2. 24? ‖ [13] cf Matth 24, 5 ss Petr 2, 2, 1 ‖ [16] cf Matth 7, 15 ‖ [18] cf Tim 2, 3, 6

---

[1] *ὄχλ.] πᾶσιν add P* ‖ [1–2] *τ. κ. ἐγ. προσδ. P* ‖ [2–4] *πιστ. - ὑπ.] paulo plura et al* ſ ‖ [4] *ὑπ. τ. ἀ. ὑμ. U ὑπ. ὑμ. τ. ἀ V* ‖ *τ. ἀλ.] τ. σωτηρίαν P* uera ſ ‖ *δεικνύοντι P* ‖ [4–5] *π. Ἰ. - γενν.]* credite apostolo filii probati Iesu Christi qui natus est ſ ‖ [5] *ἰησοῦν P τῷ ἰησοῦ V* ‖ *πιστ.] τῷ ἐπικαθεσθέντι (! δοκιμασθέντι??? cf* ſ) *add V* ‖ *ἐπὶ del?* ‖ *γεννητῷ UV* ‖ *Χρ. om UV: del? cf 13* ‖ [6] *ζωῆς]* genituram ſ ‖ [6–7] *ἀν. δ. ν.] νήπιος ἐγένετο καὶ ἀν. et add καὶ τέλειος γέγονεν ἄνθρωπος P* ‖ [7] *ἡ - φανῇ] καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος τέλειον ποιήσῃ P* ‖ *δ. τ. ἀ. α.] scr τῆς ἀνατροφῆς δι' αὐτοῦ?* (ſ) in scholam iit ut per eum perfecta sapientia nosceretur *add* ſ ‖ *ἐδ.] ἐδ. δὲ UV: ⟨ὃς καὶ⟩ ἐδ.? cf 6; 9* ‖ [8] *τ. ἰ. α. μ.] αὐτοῖς τὰ ἴδια μαθήματα UV* magistrum suum ſ ‖ *del α.? cf 204, 9* ‖ *τ. γ.] καὶ γ. τ. P: cf 215, 10* ‖ [8–9] *α. ἐ. διδ. P* ‖ [9–11] *κ. τ. σ. - ἁγ. om P* ‖ [9] *ὁ del? cf 11* ‖ [10] *πᾶσιν V* omnem ſ ‖ *τὴν del?* ‖ [11] *ὁ ἀπ. ἐκ. ἐ.] ἐ. ὁ ἀληθὴς ἀπ. V* ‖ *ὁ del? cf 9* ‖ *ἐκ.* (ſ) *om U μαθητὴς add P* ‖ [11–12] *ἐνδ. τ. ἀλ. om PV* ‖ [11] *⟨οὗτός ἐστιν⟩ ἐνδ.?* hic est apostolus ueritatis ſ ‖ [12] *οὗτός ἐστιν om V* ‖ *ἐ. ὁ τὸ θ. δ.] τὸ ἐκείνου διαπράττεται θ. P* ‖ [13] *αὐτόν] ἰησοῦ add P: cf 5* ‖ *ἐλ.]* erit tempus cum uenient ſ ‖ *δὲ] μετὰ ταῦτα add V* ‖ [14] *ἔ. π. τ. α.] π. τ. α. γενήσεται P* ‖ [15] *φυγ.] μὲν add P* ‖ [16] *ἠμφιασμένοι U* ‖ [17] *ἐνδ. πρ.* (ſ)] *προβάτου δοράν P* ‖ *δὲ] εἰσιν add V* ‖ *λ.] τυγχάνουσιν add P* ‖ [19] *οἳ] καὶ οἱ V* ‖ *ἀπολλύντες V ἀποδιδόασιν U* (*cf 195, 1*)

λουσιν, ὧν τὴν τιμωρίαν διδόασιν· οἱ μὴ ἐπαρκούμενοι τῇ ἑαυτῶν κτήσει ἀλλὰ θέλοντες πάντα τὰ ἀχρειώδη αὐτοῖς ἐξυπηρετεῖσθαι μόνοις, ἐπαγγελλόμενοι ὡς μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἐν μὲν τῷ στόματι αὐτῶν ἄλλα φθέγγονται, τῇ δὲ καρδίᾳ αὐτῶν ἄλλα ἐνθυμοῦνται· τοῖς ἄλλοις μὲν παρακελευόμενοι ἀσφαλίζεσθαι ἀπὸ τῶν πονηρῶν, αὐτοὶ δὲ οὐδὲν ἀγαθὸν διαπράττονται. οἱ σώφρονες νομίζονται εἶναι καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις παρακελεύονται ἀπέχεσθαι πορνείας, κλοπῆς καὶ πλεονεξίας, ταῦτα δὲ πάντα ἐν αὐτοῖς ἀποκρύφως πολιτεύονται, διδάσκοντες τοὺς ἄλλους ταῦτα μὴ διαπράττεσθαι. |

80 Ταῦτα ἐκφάναντος τοῦ ὀνάγρου πάντες εἰς αὐτὸν 54 B
ἀπέβλεπον· καὶ σιγήσαντος αὐτοῦ εἶπεν ὁ ἀπόστολος· Τίνα ἐνθυμηθῶ περὶ τῆς σῆς εὐπρεπείας Ἰησοῦ, τίνα δὲ καὶ περὶ σοῦ ἐξηγήσωμαι οὐκ ἔχω. μᾶλλον δὲ οὐ δύναμαι· οὐ γὰρ χωρῶ ἐξειπεῖν αὐτὰ ὦ Χριστὲ ἀναπεπαυμένε καὶ μόνε σοφέ, ὁ τὰ ἐγκάρδια γινώσκων μόνος καὶ ἐπιστάμενος τὰ τοῦ λογισμοῦ· σοὶ δόξα ἐλεῆμον καὶ ἤρεμε· σοὶ δόξα λόγε σοφέ· δόξα τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου τῇ ἐπικυηθείσῃ ἡμῖν· δόξα τῷ ἐλέει σου τῷ ἐφ' ἡμᾶς ἁπλωθέντι· δόξα τῇ μεγαλωσύνῃ σου τῇ δι' ἡμᾶς σμικρυνθείσῃ· δόξα τῇ ὑψίστῳ σου βασιλείᾳ ἥτις

---

[1] ὧν] οἳ P τὴν κόλασιν καὶ add V ‖ τιμ.] ὕστερον add UV ‖ δίδωσιν P (cf 194, 19) non nulla add ſ ‖ [1–2] οἱ - κτ. om V ‖ [1] ἀρκούμενοι U: recte? cf 162, 13 ‖ [2–3] ἀλλὰ - μαθ. α. om PV ‖ [2] ἄχριωδη U res ſ: scr χρειώδη? ‖ [3] μόν. om ſ ‖ ἐπ.] et iactabunt ea et existimabuntur ſ ‖ αὐτοῦ] Christi ſ ‖ [4] ἕτερα P: cf 174, 14; 204, 3; 208, 14 ‖ [6] πονηριῶν P ‖ οὐδὲν] τι add U ‖ [7] διαπραττόμενοι U ‖ [7–8] οἳ - παρ.] paulo breuiora ſ ‖ [7] μὲν ὀνομάζονται ε. κ. τ. P ‖ νομίζοντες U ‖ [8] ἀλλ.] οὕτως ἔχειν add P ‖ παρακελευόμενοι U ‖ [8–10] ἀπέχ. - διαπρ.] λάθρα δὲ αὐτοὶ τοῖς αὐτοῖς κακοῖς ἐμπίπτειν οὐ παύονται P ‖ [8] πλεον.] αὐτοὶ add V ‖ [9] δὲ om V ‖ [10] διδ. - διαπρ. (ſ) om V ‖ [11] ταῦτα] δὲ add U τοίνυν add V πάντα add P ‖ τ. ὀν. εἰπόντος P: cf 114, 12 ‖ [11–12] π. - ἀπέβλ.] ἐξεπλάγησαν ἅπαντες P ‖ [11] π.] omnes onagri ſ ‖ [12] κ. σ.] σ. δὲ P ‖ α. ε.] τοῦ ὀνάγρου λέγει P ‖ τί P ‖ [13] τ. σ. ε.] tuo seruo aut opere tuo ſ: scr ἐνεργείας (cf 193, 12)?? ‖ [13–14] τίνα - ἔχω om P ‖ [14] ἔχω] scr οἶδα?? cf 163, 3; 189, 14 ‖ [14–15] μ. - Χρ. om ſ ‖ [14] οὐ δ.] τί εἴπω P ‖ [15] χωρῶ] δεδύνημαι P ‖ ταῦτα χρ. ἐξ. (om ὦ) P ‖ Χρ.] καὶ add U μου add V ‖ ἀν. κ. μ. σ.] mitis et silens et quietus et loquens ſ ‖ [16] ὁ - ἐπ.] spectator qui es in corde et quaesitor qui es in mente ſ ‖ ἐγκ.] πάντων add P ‖ μόνος om P ſ: del? ‖ ἐπ. - λογ.] τοὺς λογισμοὺς ἐπ. P πάντα add V ‖ [17] σοφέ] uiuum et add gloria tibi occulte et multiformis ſ: cf 161, 14; c 153 i; Lipsius I p 325. 1 ‖ [18] ε. σ.] σῇ ε. P ‖ ἡμ. ἐπ. P ‖ [19] τῇ alt] τῆς P: cf 196, 4 ‖ [20] δι'] εἰς P: cf 196, 1; 2; 3 ‖ σμικρυνθείσης P ‖ ὑψίστη U: scr ὑψώσει (del βασ.)? (ſ) ‖ σου] αὐτοῦ P: cf 188, 3-4 ‖ ἣ V ἦν P: cf 196, 3; 1

δι' ἡμᾶς ἐταπεινώθη· δόξα τῇ ἰσχύι σου ἣ δι' ἡμᾶς ἠλαττώθη· δόξα τῇ θεότητί σου ἣ δι' ἡμᾶς εἰς ἀπεικασίαν ἀν-
217 W θρώπων ὤφθη· δόξα τῇ ἀνθρωπότητί σου, ἥτις δι' ἡμᾶς ἀπέθανεν, ἵνα ἡμᾶς ζωοποιήσῃ· δόξα τῇ ἀναστάσει σου τῇ ἀπὸ τῶν νεκρῶν· διὰ γὰρ ταύτης ἔγερσις καὶ ἀνάπαυσις ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν γίνεται· δόξα καὶ εὐφημία τῇ ἀνόδῳ σου τῇ ἐπὶ τοὺς οὐρανούς· δι' αὐτῆς γὰρ ἡμῖν ὑπέδειξας τὴν ἄνοδον τοῦ ὕψους ἐπαγγειλάμενος ἡμῖν ἐκ δεξιῶν σου καθεσθῆναι καὶ συγκρῖναι τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. σὺ εἶ ὁ ἐπουράνιος λόγος τοῦ πατρός· σὺ εἶ τὸ ἀπόκρυφον φῶς τοῦ λογισμοῦ, ὁ τὴν ὁδὸν ὑποδεικνύων τῆς ἀληθείας, διῶκτα τοῦ σκότους καὶ τῆς πλάνης ἐξαλειπτά.

81 Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἀπόστολος ἐπέστη ταῖς γυναιξὶ λέγων· Κύριέ μου καὶ θεέ μου, οὐ διαιροῦμαι ἀπὸ σοῦ οὐδὲ ἀπιστῶν ἐπικαλοῦμαί σε, πάντοτε ὄντα ἡμῶν βοηθὸν καὶ ἐπίκουρον καὶ ἐπανορθωτήν· ὁ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἐμπνέων ἡμῖν καὶ παραθαρσύνων ἡμᾶς καὶ παρέχων παρρησίαν ἐν ἀγάπῃ τοῖς ἰδίοις σου δούλοις· δέομαί σου, ἰαθεῖσαι αἱ ψυχαὶ ἀναστήτωσαν καὶ γενέσθωσαν οἷαι ἦσαν πρὸ τοῦ πληγῆναι ὑπὸ τῶν δαιμόνων. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος στραφεῖσαι αἱ γυναῖκες

8 Matth 19, 28; 20, 23

1 ἐταπεινώθην V ἐταπείνωσας P: cf q s ‖ ἣν P: cf 195, 20 ‖ ἐλαττώθη V ἠλάττωσας P ‖ 2–3 ἣ - ὤ.] ἣν ὀφθῆναι εἰς (cf 195, 20) ἡμ. τοὺς ἀνθρώπους ἠξίωσας P ‖ 3 ἀνθρ. om V: scr ἀνθρώπου? ‖ 3 ἥτις] ἣ U (cf 195, 20) propter nos nouata est et add ſ ‖ 4 τῇ alt] τῆς P: cf 195, 19 ‖ 5 τ. ν.] sepulcro ſ εἰς ἡμᾶς ἐπιδημησάσης add P ‖ αὐτῆς UV: fort uerum sed cf 7 ‖ ἀν.] scr ἀνάστασις?? (ſ) ‖ 5–6 τ. ψ. ἡμ.] scr ἡμῖν?? (ſ) ‖ 6 ἡμῶν om UV ‖ κ. εὐφ. post ἀν. U om ſ: del?? ‖ 7–9 ὑπ. - δώδ.] τ. ἄν. τ. ὕ. ὑπέδ. καὶ ἐκ δ. σ. καθ. ἐπ. τ. δώδ. μετα σοῦ κρίναι P ‖ 8 ὑψίστου V ‖ 9 συγκ.] scr σὺν σοὶ κρῖναι?? cf 114, 1 ‖ 10 τ. π. om ſ ‖ τ. λ.] σὺ εἶ add V ‖ 11 ὁδ.] ἡμᾶς add P ‖ τ. ἀλ. ὑπ. P ‖ δι.] ὃς καὶ διώκτης οἶδας τυγχάνειν (cf 139, 4) P: scr διώκτης?? ‖ 12 ἐξ.] πάντας ἡμᾶς ἀπελαύνων P: scr ἐξαλειπτής?? (ſ) ‖ 13 ἀπ.] uenit et add ſ ‖ γυν.] quae iacebant add ſ ‖ 14 μου alt] ἰησοῦ χριστέ V Iesu Christe add ſ: cf 114, 5; c 144m ‖ scr ἀπιστῶ<, ἀλλ'>? (ſ) ‖ 15–16 π. - ἐπαν.] qui omni tempore nos adiuuas et sustines et confirmas ſ ‖ 15 ἡμ. ὄ. et add σε (cf 191, 11) P ‖ κ. ἐπίκ. om UV ‖ 16 κ. ἐπαν. om P ‖ ὁ - ἡμῖν om ſ? ‖ 17 παρρ. παρέχ. P ‖ ἐν ἀγ.] et gaudium ſ ‖ 17–18 τοὺς ἰδίους σ. δούλους P seruo tuo et apostolo ſ ‖ 18 ἰαθ. - ἀναστ.] κέλευσον τὰς ἰαθείσας ψυχὰς ἀναστῆναι V ἀνάστησον τὰς γυναῖκας ταύτας P sanantor hae et surgunto ſ ‖ ψ.] scr γυναῖκες <αὗται>? ‖ 19 γεν. - ἦσαν (ſ)] τὴν προτέραν αὐτὰς δώρησαι ὑγείαν P ‖ γενέσθαι V ‖ τοῦ] ταύτας add P ‖ 19–20 ἐκ (recte? cf 182, 16) τ. δ. πλ. P ‖ 19 πλ.] αὐτὰς add V ‖ 20 εἰπ. α. U

ἐκαθέσθησαν. καὶ παρεκελεύσατο τῷ στρατηλάτῃ ὁ ἀπόστολος ἵνα οἱ τούτου θεράποντες λαβόντες αὐτὰς εἰσαγάγωσιν. αὐτῶν δὲ εἰσελθόντων εἶπεν τοῖς ὀνάγροις ὁ ἀπόστολος· Ἀκολουθήσατέ μοι. Καὶ εἰπόντος αὐτοὶ ἕως ἔξω | τῶν πυλῶν· ἐξελ- 55 B
θόντων δὲ αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· Ἀπέλθετε μετ' εἰρήνης ἐπὶ 218 W
τὰς νομὰς ὑμῶν. Ἀπῄεσαν οὖν οἱ ὄναγροι προθύμως· ἑστὼς δὲ ὁ ἀπόστολος προσεῖχεν αὐτοῖς ἵνα μὴ ὑπό τινος ἀδικηθῶσιν, ἕως ὅτε πόρρω γενόμενοι ἀφανεῖς ἐγένοντο· ὑπέστρεψεν δὲ ὁ ἀπόστολος σὺν τῷ ὄχλῳ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ στρατηλάτου.

Περὶ τῆς γυναικὸς Χαρισίου πρᾶξις θ'.

82 Ἔτυχεν δὲ γυναῖκά τινα, Χαρισίου τοῦ ἔγγιστα τοῦ βασιλέως, ᾗ ὄνομα Μυγδονία, ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ θεάσασθαι καὶ ἰδεῖν ὄνομα νέον καὶ θεὸν νέον καταγγελλόμενον καὶ νέον ἀπόστολον ἐπιδημήσαντα τῇ αὐτῶν χώρᾳ· ἐφέρετο δὲ ὑπὸ τῶν ἰδίων δούλων· καὶ διὰ τὸν πολὺν ὄχλον καὶ τὴν στενοχωρίαν οὐκ ἠδύναντο αὐτὴν εἰσαγαγεῖν πρὸς αὐτόν. ἔπεμψεν δὲ πρὸς τὸν ἴδιον ἄνδρα ἵνα πέμψῃ αὐτῇ πλείονας τοὺς αὐτῇ ἐξυπηρετουμένους· ἦλθον δὲ καὶ προσῆλθον αὐτῇ θλίβοντες

---

1 ἐκ.] sanatae *add* ſ ‖ 2 τούτου *om UV* eius ſ ‖ θ. λ.] θ. τῇ τε γυναικὶ καὶ τῇ θυγατρὶ λ. αὐτοῦ *P* ‖ αὐτ. εἰσαγ.] εἰς τὸν οἰκεῖον αὐτ. κοιτῶνα ἀπάγωσιν *P* ἔνδον τοῦ οἴκου *add V non nulla al add* ſ ‖ 2–3 α. δὲ ε.] τούτου δὲ γενομένου (*ex* λεγομένου *eff*) *P* et cum cepissent eas et intro duxissent ſ ‖ 3 λέγει *P* ‖ 4 εἰπ.] ἀπελθὼν μετ' *P* αὐτοῦ ταῦτα *add V*: *scr* εἵποντο (ſ) *cf 158, 15* ‖ αὐτῶν *P* ‖ ἕως] donec duxit eos ſ ‖ πυλ.] ἐξῆλθον *add UV*: *cf 8; 104, 3; 123, 9; 126, 2; al* ‖ 4–5 ἐξ. δὲ α. (ſ) *om P* ‖ 5 ἀπέλθατε μετὰ *U* ‖ 6 ἀπ. ο.] καὶ ἀπ. *V* ſ ‖ ἔστη *P* ‖ 7 προσέχων *P* ‖ 8 γενόμεναι *U* γεγόνασιν *V* ‖ ἐγέν.] τότε *add V* ‖ 9 σ. τ. ὄ. ὁ ἀπ. *P* ‖ 9–10 ὑπ. - στρ. *post 11* ſ ‖ 10 στρατ.] *paucis adiectis deficit usque ad c 150 V*: *cf praef*

PU 11 actus octauus de Mygdonia et Charisio ſ ‖ 12 Χ. (ſ)] ⟨γαμετὴν⟩ Χ.?? ‖ 13 ἦλθεν *P* ‖ 14 ὄν. - κατ.] nouum uisum noui dei qui nuntiabatur ſ ‖ ὄν. - κατ.] τὸν ἀπόστολον τοῦ νέ. θ. καταγγέλλοντος *P* ‖ ὄν.] *scr* ὅραμα? ‖ 15 τῇ α. ἐπ. *P* ‖ χ.] et sedebat in lectica *add* ſ: *cf Ph 45, 14* ‖ 18 τ. ἴ. ἄ. (ſ)] τὴν ἰδίαν γαμετὴν τοῦ στρατηλάτου *P* ‖ 18–19 ἵνα - ἐξυπ.] et misit apparitores suos ſ ‖ 18–19 α. πλ. - ἐξυπ.] τινὰς πρὸς αὐτὴν ἵνα ταύτην πρὸς τὸν ἀπόστολον εἰσαγάγωσιν *P* ‖ 19 *scr* ἐξυπηρετησομένους?? ‖ 19 ἐλθόντες *P* ‖ 19–198.1 προσ. - ἀνθρ.] ταύτην λαβόμενοι ἔτυπτον τὸν ὄχλον ἐπὶ τὸ τόπον τὴν μυγδονίαν ποιῆσαι *P* pueri eius caedebant populum et repellebant multos m ‖ 19 *scr* προῆλθον αὐτῆς? (ſ)

καὶ δέροντες τοὺς ἀνθρώπους. ἰδὼν δὲ ὁ ἀπόστολος εἶπεν αὐτοῖς· Τίνος ἕνεκεν καταστρέφετε τοὺς ἐρχομένους ἀκοῦσαι
219 W τὸν λόγον, οἳ καὶ προθυμίαν ἔχουσιν; ὑμεῖς δὲ βούλεσθε παρ' ἐμοὶ μὲν εἶναι, πόρρω τυγχάνοντες· καθὼς εἴρηται ἐπὶ τοῦ ὄχλου τοῦ ἐρχομένου πρὸς τὸν κύριον, ὅτι Ὀφθαλμοὺς μὲν ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε. Καὶ ἔλεγεν πρὸς τοὺς ὄχλους· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω· Καί· Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

83 Ἀπιδὼν δὲ πρὸς τοὺς βαστάζοντας αὐτὴν εἶπεν αὐτοῖς· Οὗτος ὁ μακαρισμὸς καὶ ἡ παραίνεσις

ὁ ἐκείνοις ἐπαγγελθεὶς ὑμῖν	περὶ ὑμῶν εἴρηται, οἵτινες
αὐτοῖς ἐστιν τοῖς ἐπιφορτισ-	
μένοις νῦν. ὑμεῖς ἐστε οἱ τὰ	
δυσβάστακτα φορτία βαστά-	δυσβάστακτα φορτία βαστά-
ζοντες καὶ αὐτῆς κελεύσει,	ζειν εἰδότες τῷ πλησίῳ κρίνειν
παραφερόμενοι· καὶ ἀνθρώ-	οὐ παύετε, οὐδὲ συνιεῖτε ὅτι
ποις ὑμῖν οὖσιν	καὶ αὐτὸς ὁμοιοπαθεῖς ὑμῶν
	εἰσιν ἄνθρωποι καὶ μιᾶς ἑκά-
	τεροι τυγχάνετε φύσεως· καὶ
ὥσπερ τοῖς ἀλόγοις ζῴοις ἐπι-	ὥσπερ τοῖς ζῴοις σοβαρῶς
τιθέασιν ὑμῖν	οἴδατε τούτοις φορτώνειν καὶ
	ἐπαχθῆ ἀνηλεημόνως παρέχειν
φόρτους, τοῦτο νομίζοντες οἱ	φορτία, οὕτως καὶ πρὸς τοὺς

[5] Marc 8, 18 ‖ [7] Matth 11, 15 Marc 4, 9 ‖ [8] Matth 11, 28 ‖ [14] cf Matth 23, 4

---

[2] *κατ.*] *τύπτετε P* ‖ [3] *ἔχ.*] *τελίσκειν τὰ λεγόμενα add U τοῦτον ἀκοῦσαι μὴ οὕτως ἀδελφοί μου ποιεῖτε add P* uosque studetis eos pergere ſ ‖ *δὲ om P* ‖ [4] *μὲν παρ' ἐ. ε. U: scr παρ' ἐμοὶ μένειν?? παρ' ἐμὲ ἰέναι?* (ſ) ‖ *πόρρωθεν U: cf 197, 8; 192, 3* ‖ *εἴρ.*] dixit dominus ſ ‖ [5] *πρ. τ. κ. ἐρχ. P* ‖ *τὸν om U: cf 155, 11* ‖ [6] *μὲν om U: del?* ‖ *οὐ om P* ‖ *οὐκ om P* ‖ [7] *κ. ἔλ. - ἀκουέτω om* ſ: *del? cf 11* ‖ *καὶ - ὁ.*] *πρ. δὲ τ. ὄ. ἔλ. U: cf 4* ‖ [8] *πρός με om P* ‖ *κεκοπιακότες U* ‖ [10] *ἀπιὼν U* ‖ [11] *κ. ἡ παρ. om* ſ: *del? cf 7; 12*

[12]–202,[2] *U et P separatim dedimus: multa cum neutro libro nostro congruentia* ſ

U [13] *αὐτοῖς ἐ.*] contingit ſ: *scr οὗτος ὑπάρχει??* ‖ *scr πεφορτισμένοις* ‖ [14] *νῦν ante οὗτος (11)* ſ ‖ [17] *scr περιφερόμενοι?* ‖ [21] *scr φορτία? cf 15; 199, 13* ‖ [21]–199,[3] *τοῦτο - εἰσιν*] nec nouerunt omnes homines coram deo aequos esse ſ: *sed cf P*

P [15–16] *β. εἰδ.*] *cf 139, 4* ‖ [16] *scr τὸν πλησίον??* ‖ [17] *παύεσθε uoluit et συνίετε* ‖ [18] *scr αὐτοὶ* ‖ *ὑμῖν Usener* ‖ [22] *οἴδ.*] *cf 139, 4*

τὴν ἐξουσίαν καθ' ὑμῶν ἔχοντες ὅτι οὐκ ἐστὲ ἄνθρωποι οἷοι καὶ αὐτοί εἰσιν, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι·

οὔτε γὰρ τοὺς πλουσίους ἡ κτῆσις ὀφειλήσει τι, οὔτε τοὺς πένητας ἡ πενία ῥύσεται ἀπὸ τῆς δίκης· οὔτε εἰλήφαμεν ἐντολὴν ἣν οὐ δυνάμεθα ποιῆσαι· οὔτε φορτία δυσβάστακτα ἡμῖν ἐπέθηκεν ἃ οὐ δυνάμεθα βαστάσαι· οὔτε οἰκοδομὴν τοιαύτην ἣν οἱ ἄνθρωποι κτίζουσιν· οὔτε λίθους λατομῆσαι καὶ οἴκους κατασκευάσαι ὡς οἱ τεχνῖται ὑμῶν διὰ τῆς ἰδίας ἐπιστήμης ποιοῦσιν. ταύτην δὲ τὴν ἐντολὴν εἰλήφαμεν παρὰ τοῦ κυρίου ἵνα ὃ οὐκ ἀρέσκει ἡμῖν ὑπὸ ἄλλου γινόμενον τοῦτο ἄλλῳ τινὶ μὴ ποιοῦμεν.

84 *ἀπέχεσθε οὖν πρῶτον τῆς μοιχείας· πάντων γὰρ τῶν κακῶν αὕτη ἐστὶν ἀφορμή·*

ὁμοφύλους ὡς ἔφαμεν ἀνθρώπους ποιεῖν,

κἄν τε δοῦλοι τῷδε | τῷ βίῳ εἰσὶν κἄν τε ἐλεύθεροι, κἄν τε πλούσιοι καὶ πένητες. 56 B

καὶ οὐ τὰ καθ' ἑαυτῶν πρότερον ἐννοῶμεν οἷα καὶ ὅσα εἰσίν, καὶ τῆς ἐκεῖ περὶ τούτων ἐπιμιμνήσκεσθαι δίκης· ἀλλὰ τὰ τοῦ πέλας κρίνειν μάλα εἰδότες τὰ οἰκεῖα περιστέλλειν εἰώθαμεν. 220 W

τούτων οὖν πάντων ἀπέχεσθαι παρακαλῶ, οἷον πορνείαν, μοιχείαν, ἀκαθαρσίαν,

---

[3] *εἰσιν] non nulla add* ſ ‖ [4] *ἐλ.] plura add* ſ ‖ [9] *κτίσις U* ‖ *scr ὠφελήσει?* ‖ [16] *ἄνθρ*] fabri ſ ‖ *κτ.*] sibi cum sapientia *add* ſ ‖ [18] *κ. ο. κατ. om* ſ: *del? cf 15* ‖ [22–24] *ὃ - ποι.*] faciamus aliquid quod possumus ſ ‖ [24] *scr ποιῶμεν?* ‖ [29] *ἀπ.*] abstinere (*pendens ab illo* iubemur) ſ

[5] *τῷδε] ἐν τῷδε Usener: cf 200, 25* ‖ [6] *scr ὦσιν?* ‖ [7] *καὶ] scr κἄν τε?* ‖ [22–28] *καὶ οὐ - εἰώθ. om* ſ ‖ [23] *scr ἐννοοῦμεν?? ἐννοεῖν Usener certe melius sed haec omnia dubia* ‖ [27] *εἰδ.] cf 139, 4* ‖ [30] *scr πορνείας ac sic reliqua?*

ἔπειτα καὶ κλοπῆς, ἥτις Ἰούδαν Ἰσκαριώτην δελεάσασα εἰς ἀγχόνην ἤγαγεν· ὅσοι γὰρ τῇ πλεονεξίᾳ οἰκοῦσιν οὐχ ὁρῶσιν τὰ ὑπ' αὐτῶν γινόμενα· καὶ ἀπὸ τῆς ἀλαζονείας καὶ ἀπὸ πάντων τῶν αἰσχρῶν πράξεων, μάλιστα τῶν σωματικῶν, ἐν ᾧ κατάκρισις αἰωνία γίνεται. ἔστιν γὰρ αὕτη ἡ μητρόπολις τῶν κακῶν ἁπάντων· ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ὑψαυχενοῦντας ἄγει εἰς τυραννίδα, κατασπῶσα αὐτοὺς εἰς βάθος καὶ χειρουμένη αὐτοὺς ὑπὸ τὰς αὐτῆς χεῖρας, ἵνα μὴ θεάσωνται ἃ πράττουσιν· ὅθεν τὰ διαπραττόμενα ὑπ' αὐτῶν ἄδηλα αὐτοῖς ἐστιν.

πλεονεξίαν, φιλαργυρίαν, καὶ πᾶν ὅ τι καὶ παραβλάπτειν τὴν ψυχὴν ὑμῶν οἴδατε.

85 *ἀλλ' ὑμεῖς πάντων τῶν ἀγαθῶν εὐάρεστοι γίνεσθε τῷ θεῷ ἐν πραότητι καὶ ἡσυχίᾳ· τούτων γὰρ φείδεται ὁ θεός, καὶ ζωὴν αἰωνίαν παρέχει καὶ τὸν θάνατον ἐξουθενεῖ· καὶ ἐν ἐπιεικείᾳ, πᾶσιν τοῖς ἀγαθοῖς ἐπακολουθεῖ, ἡ πάντας τοὺς ἐχθροὺς καταγωνιζομένη καὶ τὸν στέφανον τῆς νίκης μόνη λαβοῦσα· ἐν ἡσυχίᾳ καὶ τῷ*

καὶ γίνεσθε ἀγαθοί, οἰκτίρμονες, ἐλεήμονες, ἀμνησίκακοι, φιλόπτωχοι, δίκαιοι, εἰρηνικοί, μετὰ πάσης τῆς πραότητος ἐν τῷδε ζῶντες τῷ βίῳ.

1 cf act 1, 18 ‖ 22 cf Luc 6, 36

3 *⟨καὶ ἀπὸ πλεονεξίας·⟩ ὅσοι?* (ſ) ‖ 4 *scr εἴκουσιν?* (ſ?) ‖ 7 *scr πασῶν?? (cf 109, 13; c 126e) del? om* ſ ‖ 8 *μάλ. τ. σωμ.*] et commercio odioso et coniunctione impura ſ ‖ 9 *ᾧ*] *scr ἥ? cf 10 αὕτη et 203, 18; 210, 11* ‖ 10–11 *ἔ. - ἁπ. om* ſ: *cf 201, 9* ‖ 10 *del ἡ?* ‖ 13 *ἄ. εἰς τ.*] ui comprehendit ſ ‖ 21–201,5 *pleraque mire corrupta: cf* ſ ‖ 27 *scr αἰώνιον?? cf 191, 11* ‖ 29 *⟨ἥτις⟩ πᾶσιν?* ‖ 33 *scr λαμβάνουσα?*

διὰ χειρὸς ὀρέγοντι τοῖς πένησιν καὶ πληροῦντι τὸ ἐνδεὲς τῶν λειπομένων, κομίζουσα καὶ μεταδιδοῦσα τοῖς δεομένοις· μάλιστα τοῖς ἐν ἁγιωσύνῃ πολιτευομένοις· αὕτη γὰρ ἐπίλεκτός ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ καὶ εἰσάγουσα εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν· αὕτη γὰρ μητρόπολίς ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων· οἱ γὰρ μὴ ἀγωνιζόμενοι ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ Χριστοῦ οὐ μὴ τύχωσιν τῆς ἁγιωσύνης. ἡ δὲ ἁγιωσύνη ὤφθη ἐκ τοῦ θεοῦ, καταργοῦσα τὴν πορνείαν, καταστρέφουσα τὸν ἐχθρόν, εὐαρεστοῦσα τῷ θεῷ. ἀθλητὴς γὰρ ἀήττητός ἐστιν, ἔχουσα ἀξίωμα τοῦ θεοῦ, παρὰ πολλῶν δοξαζομένη. 221 W *πρεσβευτής ἐστιν εἰρήνης, καταγγέλλουσα εἰρήνην. εἴ τις κτήσεται αὐτήν,*

καὶ γὰρ εἴ τις τὴν τοιαύτην ἔχει

ἀφρόντιστος μένει, τῷ κυρίῳ εὐαρεστῶν, προσδεχόμενος τὸν καιρὸν τῆς ἀπολυτρώσεως. οὐδὲν γὰρ παράτοπον διαπράττεται, παρέχουσα ζωὴν καὶ ἀνάπαυσιν καὶ χαρὰν πᾶσιν τοῖς αὐτὴν κτωμένοις.

86 *ἡ δὲ πρᾳότης τὸν θάνατον ὑπέταξεν, ὑπ' ἐξουσίαν αὐτὸν ποιήσασα· ἡ πρᾳότης*

πρᾳότητα

[1–2] *scr ὀρέγειν et πληροῦν* (ʃ)?? *cf 3* ‖ [5] *scr μάλιστα ⟨δὲ⟩ προσ⟨ήκει ὑμῖν⟩ ἐν ἁγιωσύνῃ* (*quae est pro ἁγνείᾳ: cf 202, 6; 8; 207, 20; 217, 15 conl cum* ʃ) *πολιτεύεσθαι???* (ʃ) ‖ [12–13] *ἀγων. - Χρ.*] *ex ἁγνιζόμενοι* (ʃ) *interpolatione eff??* ‖ [13–14] *οὐ - ἁγ.*] nihil boni facere possunt ʃ ‖ [16] τ. πορν.] malum ʃ ‖ [20–21] *π. π. δ.*] cum apud multos inuenitur ʃ ‖ [21] *scr πρεσβευτίς?? cf 18* ‖ [23] *εἰρήνης*] concordiae ʃ: *cf 202, 4* ‖ [23] *εἴ τις et q s de temperantia dicta* ʃ ‖ [27] *scr ἄτοπον??* odiosum ʃ

τὸν ἐχθρὸν κατεδουλώσατο· τὸν ἐχθρὸν καταδουλοῦται· ἀλλὰ καὶ

ἡ πραότης ζυγός ἐστιν ἀγαθός· ἡ πραότης οὐδένα φοβεῖται καὶ τοῖς πολλοῖς οὐκ ἐναντιοῦται· ἡ πραότης εἰρήνη ἐστὶν καὶ χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις τῆς ἀναπαύσεως· μείνατε οὖν ἐν τῇ ἁγιωσύνῃ καὶ δέξασθε τὴν ἀμεριμνίαν καὶ ἐγγὺς γίνεσθε τῆς πραότητος· ἐν γὰρ τούτοις τοῖς τρισὶν κεφαλαίοις εἰκονογραφεῖται ὁ Χριστὸς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ἡ ἁγιωσύνη ναός ἐστιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὁ οἰκῶν ἐν αὐτῇ οἰκητήριον αὐτὴν κτᾶται· τεσσαράκοντα γὰρ ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἐνήστευσεν οὐδενὸς γευσάμενος· καὶ ὁ ταύτην φυλάττων ἐν αὐτῇ οἰκήσει ὡς ἐν ὄρει. ἡ δὲ πραότης καύχημα αὐτοῦ ἐστιν· εἶπεν γὰρ Πέτρῳ τῷ συναποστόλῳ ἡμῶν· Ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἀποκατάστησον εἰς τὴν θήκην
222 W αὐτῆς· εἰ γὰρ ἤθελον τοῦτο ποιῆσαι, μὴ οὐκ ἠδυνάμην πλέον ἢ δώδεκα λεγεῶνας παρὰ τοῦ πατρός μου παραστῆσαι ἀγγέλων;

87 Ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου παντὸς τοῦ ὄχλου ἀκούοντος ἀλλήλους συνεπάτουν θλίβοντες· ἡ δὲ γυνὴ Χαρισίου τοῦ συγγενοῦς τοῦ βασιλέως ἐκπηδήσασα ἐκ τοῦ δίφρου καὶ ἑαυτὴν ῥίψασα ἐπὶ τῆς γῆς ἔμπροσθεν τοῦ ἀποστόλου καὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἁπτομένη καὶ δεομένη ἔλεγεν· Μαθητὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, εἰσῆλθες εἰς χώραν ἔρημον· ἐν ἐρημίᾳ γὰρ οἰκοῦμεν, ἐοικότες ζῴοις ἀλόγοις ἐν τῇ ἀναστροφῇ ἡμῶν· νῦν δὲ διὰ τῶν σῶν χειρῶν σωθησόμεθα· δέομαί οὖν σου, φρόντισόν μου καὶ εὖξαι ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ ὑπὸ σοῦ καταγγελλομένου θεοῦ γένηται ἐπ' ἐμέ, κἀγὼ γένωμαι

[10] cf Matth 4, 2 ‖ [13] Matth 26, 52; 53

[1] *scr* τὸ? (ſ)

[3] ζυγ.] ταύτης *add P* ‖ [4] εἰρ.] concordia ſ: *cf 201, 22* ‖ [5] τ. ἀν.] *scr* καὶ ἀνάπαυσις?? (ſ) ‖ [6] ἀμερ.] temperantiam ſ ‖ γενήσεσθε *P* ‖ [8] ὑμ. κατ. *P* | ὑμ. *om* ſ: *del? cf 214, 6* ‖ [9] Χρ.] dei ſ ‖ [9–10] κτ. αὐτόν *P* temperantia est requies dei *add* ſ ‖ [11] μηδενὸς *P* ‖ [11–12] ἐν - ὄρει] in eo Christus habitat ſ ‖ [12] πραΰτης *U*: *cf 3 al* ‖ [14] μάχαιρά *P* ‖ [15] ἠθ.] διαγγέλων *add U* ‖ μὴ οὐκ *om P* ‖ [15–16] πλείονας τῶν δώδ. λεγεώνων λαβεῖν ἀγγ. ἐκ τ. ἐμοῦ π. *P* ‖ [16] ἀγγέλους *U* ‖ [18] τ. ἀπ. εἰπ. *P* ‖ παντ. (ſ)] καὶ *U* ‖ [19] ἀλλήλοις *P* μᾶλλον *add U* ‖ θλ. συν. *P* ‖ [21] ἑ. τ. ἀπ. ἐ. τ. γ. ῥ. *P* ‖ [23] κ. δε. *om P* ‖ [23] ὁ εἰς ἔρ. χ. ἐλθών *P* ‖ εἰσ.] *scr* ὃς ἦλθες? ‖ [23–24] ἐν ἐ. γ.] ἔρημον γ. βίον *P* ‖ [24] ζ. γὰρ ἀλ. ἐοίκαμεν τ. ἡμ. ἀν. (*om* ἐν) *P* ‖ [25] διὰ τ. σ. δὲ χ. τανῦν *P* ‖ σωθ.] *scr* τιθασευόμεθα? (ſ) ‖ σοι *P* ‖ [27] ἐμοὶ *U*

αὐτοῦ οἰκητήριον, καὶ καταλλαγῶ ἐν τῇ εὐχῇ καὶ τῇ ἐλπίδι καὶ τῇ πίστει αὐτοῦ, καὶ δέξωμαι κἀγὼ σφραγῖδα, καὶ γένωμαι ναὸς ἅγιος, καὶ | κατοικήσῃ ἐν ἐμοὶ αὐτός. 57 B

88 *Καὶ ὁ ἀπόστολος εἶπεν· Εὔχομαι καὶ δέομαι ὑπὲρ ὑμῶν πάντων ἀδελφοὶ τῶν εἰς τὸν κύριον πιστευόντων καὶ ὑμῶν τῶν ἀδελφιδῶν τῶν εἰς τὸν Χριστὸν ἐλπιζουσῶν ἵνα εἰς πάντας κατασκηνώσῃ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐν αὐτοῖς ἐνσκηνώσῃ· ἡμεῖς γὰρ αὐτῶν ἐξουσίαν οὐκ ἔχομεν. Καὶ ἤρξατο λέγειν πρὸς τὴν γυναῖκα Μυγδονίαν· Ἀνάστα ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἀναπόλησον σεαυτήν· οὐδὲν γάρ σε ὠφελήσει ὁ ἐπίθετος κόσμος οὗτος, οὐδὲ τὸ κάλλος τοῦ σώματός σου, οὐδὲ* 223 W *τὰ ἀμφιάσματά σου· ἀλλ' οὔτε ἡ φήμη τοῦ περὶ σὲ ἀξιώματος, οὔτε ἡ ἐξουσία τοῦ κόσμου τούτου, οὔτε ἡ κοινωνία ἡ ῥυπαρὰ ἡ πρὸς τὸν ἄνδρα σου αὕτη ὀνήσει σε στερηθεῖσαν ἀπὸ τῆς κοινωνίας τῆς ἀληθινῆς· ἡ γὰρ φαντασία τοῦ καλλωπισμοῦ καταργεῖται, καὶ τὸ σῶμα γηράσκει καὶ ἀλλάσσεται, καὶ τὰ ἐνδύματα παλαιοῦται, καὶ ἡ ἐξουσία καὶ ἡ δεσποτεία παρέρχεται μετ' αὐτῶν καὶ ὑπόδικον εἶναι, ἐν ᾧ ἤδη πολλοὶ ἐπολιτεύσαντο. παρέρχεται δὲ καὶ ἡ κοινωνία τῆς παιδοποιίας ὡς δὴ κατάγνωσις οὖσα. Ἰησοῦς μόνος μένει ἀεὶ καὶ οἱ εἰς αὐτὸν ἐλπίζοντες. Ταῦτα εἰπὼν λέγει πρὸς τὴν γυναῖκα·*

---

[1] *οἰκ.*] ancilla ſ: *scr οἰκέτις??* ‖ *καταλεγῶ U* ‖ *⟨αὐτῷ⟩ ἐν? ⟨ὑμῖν⟩ ἐν?* (ſ) ‖ [2] *κ. δ. κ. σφ. om* ſ ‖ [3] *αὐτός*] *ὁ θεὸς ὁ καὶ παρασοῦ ἡμῖν κηρυττόμενος add P: cf 202, 27* ‖ [4] *ἔφη U: cf 21; 204, 2; 11; 19; al* ‖ [5] *ἁπάντων U* ‖ *ἀδ. om P* ‖ *τῶν - πιστ. om* ſ ‖ *κύρ.*] *ἠλπικότων καὶ add P: cf 6* ‖ *πιστευσάντων P* ‖ [5–6] *κ. ὑμ. - ἐλπ. om P: cf 5* ‖ [6] *τῶν εἰς - ἐλπ. om* ſ ‖ [7–8] *ἐν α. ἐνσκ.*] *κατοικήσει αὐτὸς σὺν αὐτῷ U: scr ἐνσκ. (uel ἐνοικήσῃ) ἐν α.? cf 207. 17; 168, 19* ‖ [8] *ἡμ. - ἔχ. om P* uobis enim data est potestas in animas uestras ſ ‖ *κ. ἤρξ.* (ſ)] *ἤρξ. οὖν U* ‖ [9] *scr γυναῖκα· Μυγδονία?* (ſ) *cf 206, 14 ss; Ph 7, 19* ‖ *ἐξεγείρου U* ‖ [10] *ἀναπ.*] *ἀποκόσμησον P* esto memor tui ſ ‖ *οὐδὲ P: scr οὔτε?? cf 11; 12* ‖ [10–11] *σε - οὗτ.*] *ὁ κ. ὃν φορεῖς ὀφελήσει σοι P* ‖ [10] *ἐπίθ.*] fluxa ſ: *scr ἐξίτηλος?? ἐπίκηρος?? cf 13* ‖ [11] *scr οὔτε? item q s?? cf 10* ‖ *κάλλ.*] *ὡσαύτως add P: cf 178, 8 - 9* ‖ *σου om U* ‖ [11–12] *οὐδὲ - ἀλλ' om P* ‖ [12] *scr οὐδὲ? cf 10* ‖ *ἡ π. σὲ τ. ἀ. φ. P* ‖ [13] *scr οὐδὲ? cf 11* ‖ *τ. κ. ἡ ἐξ. P* ‖ *τούτου om P* fluxi ſ: *cf 10* ‖ *scr οὐδὲ? cf 10* ‖ [14] *ἄ. σου*] *σὸν ἄ. γινομένη P* ‖ *αὕτη - στ.*] *καὶ γὰρ αὕτη ἀποστερεῖ P: cf 152, 22* ‖ [15–21] *ἡ γὰρ - ἐλπ.*] *ἀλλὰ μένειν ἀεὶ (l δεῖ??) ἐν αγνείᾳ καὶ καθαρᾷ συνειδήσει (cf ep ad Tim 1, 3, 9) εἰς ὄντινα καὶ βίον ὁ θεὸς ἐπαναπαύεσθαι οἶδεν (cf 139, 4) P* ‖ [16] *τὸ σ.*] pulcritudo ſ ‖ [18] *μ. α.*] *scr μετὰ τοῦ??* (ſ) ‖ *εἶναι ⟨ποιεῖ⟩???* ‖ *ἐν - πολλοὶ*] prout quisque ſ ‖ [20] *ὡς - οὖσα*] cum multo contemptu ſ ‖ [21] *ταῦτα*] *δὲ add U* ‖ *εἰπ.*] *ὁ ἀπόστολος add P* ‖ *λ.* (ſ)] *ἀπεκρίθη U: cf 4; 189, 6*

Ἄπελθε μετ' εἰρήνης, καὶ ὁ κύριος τῶν ἰδίων μυστηρίων ἀξίαν σε ποιήσει. Ἡ δὲ εἶπεν· Φοβοῦμαι ἀπελθεῖν, μή με ἄρα καταλείψας ἀπέλθῃς εἰς ἄλλο ἔθνος. Ὁ δὲ ἀπόστολος εἶπεν αὐτῇ· Κἂν ἐγὼ πορευθῶ, οὐ καταλείψω σε μόνην, ἀλλὰ Ἰησοῦς διὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν αὐτοῦ μετὰ σοῦ. Ἡ δὲ πεσοῦσα προσεκύνησεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

89 *Χαρίσιος δὲ ὁ συγγενὴς Μισδαίου τοῦ βασιλέως λουσάμενος ἀνῆλθεν καὶ ἀνεκλίθη δειπνῆσαι. ἐξήταζεν δὲ περὶ τῆς ἰδίας γαμετῆς ποῦ ἐστιν· οὐ γὰρ ἐληλύθει εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἰδίου κοιτῶνος ὡς ἔθος εἶχεν· αἱ δὲ θεραπαινίδαι αὐτῆς εἶπον αὐτῷ· Ἀνωμάλως ἔχει. Ὁ δὲ εἰσπηδήσας εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ εὗρεν αὐτὴν κατακειμένην εἰς τὴν κοίτην καὶ ἐσκεπασμένην· καὶ ἀνακαλύψας αὐτὴν κατεφίλησεν αὐτὴν λέγων· Τίνος ἕνεκεν σήμερον περίλυπος εἶ; Ἡ δὲ εἶπεν· Ἀνωμάλως ἔχω. Ὁ δὲ λέγει πρὸς αὐτήν· Διὰ τί γὰρ*
224 W *σχῆμα οὐκ ἐποίησας τῆς σῆς ἐλευθερίας καὶ ἔμεινας ἐν τῷ οἴκῳ σου, ἀλλ' ἀπελθοῦσα κατήκουσας λόγων ματαίων καὶ ἔργα μαγικὰ ἐθεάσω; ἀλλὰ ἀνάστα, συνδείπνησόν μοι· ἄνευ γὰρ σοῦ οὐ δύναμαι δειπνῆσαι. Ἡ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σήμερον παραιτοῦμαι· πάνυ γὰρ πεφόβημαι.*

90 *Ταῦτα ἀκούσας ὁ Χαρίσιος παρὰ τῆς Μυγδονίας οὐκ ἠβουλήθη ἐξελθεῖν ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ἀλλὰ παρεκελεύσατο τοῖς οἰκείοις αὐτοῦ ἵνα προσαγάγωσιν αὐτὴν συνδειπνῆσαι*

1 *ἐν εἰρήνῃ P: cf 197, 5* ‖ *ἰδ.]* diuinorum ʃ ‖ 2 *ἔφη U: cf 203, 4* ‖ *με ἄρα] πως με P* ‖ 3 *εἰς ἕτερον (cf 174, 14) ἔθ. ἀπ. P* ‖ 4 *κἂν - ἀλλὰ om* ʃ ‖ 4–5 *ἀ. Ἰ. - ε. α.] ἀλλ' ὁ κύριος μετὰ τῆς α. χάριτος καὶ εὐσπλαγχνίας ἔστω P* ‖ 5 *αὐτοῦ ⟨ἔσται⟩?? cf 146, 18* ‖ *μ. σ.]* te non deseret ʃ ‖ *πεσ.] καθεσθεῖσα U: ⟨πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ⟩ πεσ.?* ‖ 6 *αὐτῷ U: cf 186, 16* ‖ *οἶ. α.] ἴδιον οἶ. U: cf 218, 9* ‖ 8 *κ. ἀν. om* ʃ ‖ 9 *τ. γ. τῆς ἰδ. U* ‖ *ἰδ.] αὐτοῦ add P: cf 150, 4; 184, 16; 188, 4; 194, 8; 212, 5 (P solus)* ‖ *ποῦ ἐ.] τὸ τί γέγονεν P* ubi esset ʃ ‖ *ἐλ.] ὡς εἴωθεν add P: cf 10; 158, 2; 199, 28; c 138e (P solus); 205, 6* ‖ 10 *ὡς ἔ. ε. om P (cf 9)* ʃ: *del?* ‖ *θεράπεναι U: scr θεραπαινίδες?* ‖ 11 *α. εἶ. α.] ἔφησαν U* eius dixerunt ei ʃ: *cf 203, 4* ‖ *ἀν. ἔ.]* non libet ei ʃ in cubiculo commoratur domina nostra m: *cf 15* ‖ 13 *κοιτ.] αὐτῆς add P* ‖ 12–13 *κατ. ε. τ. κ.] κατακλίνης κειμένην P: cf 147, 13* ‖ 13 *scr κλίνην? cf 188, 18* ‖ *κ. ἐσκ. om P* ‖ *ἀποκαλύψας U om* ʃ ‖ 14 *αὐτὴν om U* ‖ 15 dicit ei ʃ ‖ *δὲ] χαρίσιος add P* ‖ *εἶπεν U* dicit ʃ ‖ *πρ. α.* (ʃ) *om U* ‖ 18 *ἀλλὰ om P* ‖ *ἀναστᾶσα U* surge m et exi *add* ʃ ‖ 19 *δ. οὐ δύ. P* ‖ *ἔφη U* dicit ʃ: *cf 203, 4* ‖ *πρ. α.* (ʃ) *om U* ‖ 20 *παρ.]* ne cenem tecum neu dormiam tecum *add* ʃ quia neque cibum neque potum acceptura sum, sed nec in stratum tuum quiescam m ‖ 22 *ἐξ. - δεῖ.] δειπνῆσαι P* ‖ *ἀλλὰ π.] π. δὲ P* ‖ 23–205,1 *ἵνα - αὐτῷ]* inferre (cibum) ut cenaret coram ea ʃ ‖ 23 *ἵνα πρ. α. om P*

αὐτῷ· εἰσαγαγόντων οὖν ἠξίουν αὐτὴν συνδειπνῆσαι αὐτῷ· ἡ δὲ παρῃτεῖτο. μὴ βουληθείσης οὖν αὐτῆς μόνος | ἐδείπνησεν 58 B λέγων αὐτῇ· Διὰ σὲ παρῃτησάμην δειπνῆσαι παρὰ τῷ βασιλεῖ Μισδαίῳ, καὶ σὺ οὐκ ἠβουλήθης συνδειπνῆσαί μοι; Ἡ δὲ ἔφη· Διὰ τὸ ἀνωμάλως με ἔχειν. Ἀναστὰς οὖν ὁ Χαρίσιος κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐβούλετο συγκαθεύδειν αὐτῇ· ἡ δὲ ἔφη· Οὐκ εἶπόν σοι τὴν σήμερον παραιτήσασθαι;

91 Ταῦτα ἀκούσας ἀπελθὼν εἰς ἄλλην κλίνην ἐκοιμήθη· ἐγερθεὶς δὲ ἐκ τοῦ ὕπνου εἶπεν· Κυρία μου Μυγδονία ἄκουσον τοῦ ὀνείρου τοῦ ὀφθέντος μοι. εἶδον ἐμαυτὸν ἀνακεκλιμένον ἐγγὺς Μισδαίου τοῦ βασιλέως, καὶ παρέκειτο ἡμῖν πανδέκτης· καὶ εἶδον ἀετὸν κατελθόντα ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἁρπάσαντα ἀπ' ἔμπροσθεν ἐμοῦ τε καὶ τοῦ βασιλέως δύο πέρδικας, οὓς εἰσήνεγκεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν· καὶ πάλιν ἐπέστη ἡμῖν περιιπτάμενος ἐπάνω ἡμῶν· ὁ δὲ βασιλεὺς παρεκελεύσατο τόξον αὐτῷ ἀφεθῆναι· 225 W ὁ δὲ ἀετὸς πάλιν ἥρπαξεν ἀπ' ἔμπροσθεν ἡμῶν περιστερὰν καὶ τρυγόνα. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξέπεμψεν κατ αὐτοῦ βέλος· καὶ διῆλθεν αὐτοῦ ἀπὸ πλευρᾶς εἰς πλευράν, καὶ οὐκ ἠδίκησεν αὐτόν· ὃ δὲ μηδὲν ἀδικηθεὶς ὑψοῦτο εἰς τὴν ἰδίαν καλιάν. καὶ διυπνισθεὶς ἐγὼ ἔμφοβός εἰμι καὶ περίλυπος, διότι γευσάμενος ἤμην τοῦ πέρδικος, καὶ οὐ συνεχώρησέν μοι ἔτι προσαγαγεῖν τῷ στόματί μου. Ἡ δὲ Μυγδονία ἔφη πρὸς αὐτόν· Ὁ ὄνειρός σου καλός ἐστιν· σὺ γὰρ καθ' ἡμέραν πέρδικας ἐσθίεις, ὁ δὲ ἀετὸς οὗτος οὐκ ἦν γευσάμενος πέρδικος ἕως τοῦ νῦν.

---

[1] αὐτῷ] ταύτην παρακαλέσαι add P ‖ εἰσαγ. - αὐτῷ om P: scr εἰσενεγκόντων οὖν ἠξίου α. σ. α.? (ſ) ‖ [2] αὐτῆς om P ‖ [3] παραιτησάμην P: cf 160, 12 ‖ δ. π.] scr συνδειπνῆσαι? cf 204, 18; 209, 5 ‖ π.] μετὰ P ‖ [5] διὰ - ἔχ.] quia non libet mihi ſ: cf 204, 11 ‖ με ἔ.] ἔ. ἐμὲ τούτου χάριν οὐ βούλομαι P ‖ [5–6] κατὰ τὸ εἰ. ὁ χαρ. P ‖ [6] τὴν συνήθειαν U: recte?? cf 204, 10; 209, 6; 226, 13 ‖ ἠβούλετο P: cf 209, 3; 211, 8 ‖ συγκαθευδῆσαι P ‖ ἡ δὲ ἔ. om P ei add ſ ‖ [7] παρ.] με ἔασον P ut dormire liceat soli add ſ ‖ [8] ε. ἄ. ἀπ. P ‖ ἐκοιμήθην P ‖ [10] ἑαυτὸν P ‖ [12] κ. ε.] ε. δὲ U ‖ ἀπ'] ἐκ τοῦ U ‖ [13] π. δύο P ‖ οὓς] ἃς καὶ P: cf 227, 22 ‖ [14] ε. τ. αὐτοῦ κ. εἰσήν. P ‖ καρδ.] scr καλιὰν (nidum ſ): cf 20 ‖ ἡμ.] ἐφ' ἡμᾶς P: cf 196, 13; 229, 7 ‖ [15–16] ὁ δὲ β. - ἀφ. om P ‖ [16] scr ἐνεχθῆναι? ἀχθῆναι?? ‖ ἥρπ. δὲ πάλ. (om ὁ ἀ.) P ‖ [18] αὐτοῦ alt om P ‖ πλευρᾶς] πλευρὰν P ‖ [19] οὐκ ἠδ. α.] οὐδὲν (recte? nihil m) κακεῖνον (cf 208, 24; 217, 24; c 152m P solus) ἠδ. P ‖ μ. ἀδ. om ſ ‖ [20–21] καὶ π. - ἤμ. om P ‖ [21] καὶ] ὅτι P ‖ [22] ἔτι] τοῦτον P: ἔτι <τι>?? ‖ τῷ στ. μ. προσαγ. P ‖ [24] οὗτος] fortasse add ſ ‖ [25] τοῦ om U: cf 189, 11; 228, 22

92 Ὄρθρου δὲ γενομένου ἀπελθὼν ὁ Χαρίσιος ἐνεδύσατο, καὶ τὸ ἀριστερὸν ὑπόδημα εἰς τὸν δεξιὸν πόδα ὑπεδήσατο. καὶ ἐπισχὼν εἶπεν πρὸς τὴν Μυγδονίαν· Τί ἄρα ἐστὶν τοῦτο τὸ πρᾶγμα; ἰδοὺ γὰρ ὁ ὄνειρος καὶ ἡ τούτου πρᾶξις. Ἡ δὲ Μυγδονία πρὸς αὐτὸν ἔφη· Καὶ τοῦτο αὐτὸ οὐκ ἐστὶν φαῦλον, ἀλλὰ κάλλιστόν μοι δοκεῖ· ἀπὸ γὰρ φαύλου πράγματος εἰς τὸ κρεῖττον γενήσεται. Ὁ δὲ νιψάμενος τὰς χεῖρας εἰς ἀσπασμὸν Μισδαίου τοῦ βασιλέως ἀπήει.

93 Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ Μυγδονία ὀρθρίσασα ἀπήει εἰς ἀσπασμὸν Ἰούδα Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου. κατέλαβεν δὲ αὐτὸν ὁμιλοῦντα μετὰ τοῦ στρατηλάτου καὶ τοῦ παντὸς ὄχλου· καὶ παρῄνει αὐτοῖς λέγων περὶ τῆς γυναικὸς τῆς δεξαμένης τὸν κύριον ἐν τῇ αὐτῆς

ψυχῇ, τίνος εἴη σύνοικος. τοῦ ἀρχιστρατηλάτου εἰπόντος ὅτι Γυνή ἐστιν Χαρισίου τοῦ συγγενοῦς Μισδαίου τοῦ βασι-
226 W λέως, Καὶ ὅτι Ἐστὶν ἀνὴρ ἀπόσκληρος καὶ πᾶν ὅ τι τῷ βασιλεῖ εἴπῃ τούτῳ πείθεται, Καὶ ὅτι Οὐ

ψυχῇ· καὶ ὁ στρατηλάτης· Καὶ τίνος αὕτη γυνή; Λέγει ὁ ἀπόστολος· Χαρισίου συγγενοῦς Μισδαίου τοῦ βασιλέως· Καὶ ὁ στρατηλάτης· Ὁ ἀνὴρ αὐτῆς σκληρός ἐστιν καὶ εἴ τι ἂν καὶ τῷ βασιλεῖ εἴπῃ, πείθεται τούτῳ· ἀλλ' οὐδὲ

59 B συγχωρεῖ αὐτὴν παραμεῖναι τῇ γνώμῃ ταύτῃ ᾗ ὡμολόγησεν· καὶ γὰρ πολλάκις ἐπὶ τοῦ βασιλέως ἐνεγκωμίασεν αὐτήν, λέγων μὴ εἶναι ἄλλην τοιαύτην εἰς ἀγάπην. πάντα οὖν ὅσα ἂν διαλεχθῇς αὐτῇ ξένα αὐτῆς τυγχάνει. Εἶπεν δὲ ὁ ἀπόστολος· Εἰ ἀληθῶς καὶ βεβαίως ἀνέτειλεν ὁ κύριος εἰς τὴν ταύτης ψυχήν, καὶ προσεδέξατο τὸν καταβληθέντα σπόρον, οὔτε τῆς προ-

[27] cf Matth 13, 3 ss

[2] ὑπεδύσατο P ‖ [3] π. τ. μυγδ. εἶπεν P ‖ τοῦτό ἐστιν P ‖ [4] ὁ ὄν. (ſ)] κατὰ τὸν ὄνειρον P ‖ τούτου om ſ: del? ‖ [4–5] εἶπεν δὲ αὐτῷ ἡ μ. P ‖ [5] scr ἔ. πρ. α.? cf 205, 23 ‖ κ. - φ.] οὐδὲ τοῦτο φ. ἐ. P ‖ [6] κάλλ.] καὶ τοῦτο add P ‖ [7] τὸ om P ‖ μεταβήσεται P ‖ [9] δὲ om P ‖ [11] ἀρχιστρατηλάτου U: cf 15; 214, 19 ‖ π. τ. P magna ſ ‖ [12] λέγ.] πρότερον add U ‖ [13] κύρ.] θεὸν P

[14–21] U et P separatim dedimus. sic fere scr: ψ. κ. ὁ στ. Καὶ τίνος αὕτη γυνή; Λέγει ὁ στρατηλάτης (cf 11)· Χ. σ. Μ. τ. β., καὶ ὁ ἀνὴρ α. σκλ. ἐ., καὶ πᾶν ὅ τι <ἄν> (? cf c 129 c) τῷ β. ε. τούτῳ πείθεται· ἀλλ' οὐδὲ (ſ): cf 215, 10

[22] ταύτῃ om P ‖ [23] γὰρ om P ‖ ἐ. τ. β. δὲ πολλ. P ‖ scr ἐνεκωμίασεν? (γ om sed sup scr P) ‖ [24] τοι. (ſ) ε. ἀ.] ἀ. ἔχουσαν ὡς αὐτὴν U ‖ εἰς ἀγ.] et ipsa illum ualde amat ſ ‖ [24–25] πάντα - τυγχ. om P ‖ [25] αὐτῇ] eis ſ ‖ αὐτῆς] ab eis ſ

σκαίρου ζωῆς φροντίδα ποιήσεται οὔτε τὸν θάνατον φοβηθήσεται, οὔτε Χαρίσιός τι ταύτην καταβλάψαι δυνήσεται· μείζων γάρ ἐστιν ἐκεῖνος ὃν ὑπεδέξατο εἰς τὴν ἰδίαν ψυχήν, εἰ ἀληθῶς αὐτὸν ὑπεδέξατο.

94 Ταῦτα δὲ ἀκούσασα Μυγδονία εἶπεν τῷ ἀποστόλῳ· Ἀληθῶς κύριέ μου ἐδεξάμην τῶν σῶν λόγων τὸν σπόρον, καὶ καρποὺς ἐοικότας τοῦ τοιούτου σπόρου ἀποκυήσω. Λέγει ὁ ἀπόστολος· Ἐξομολογοῦνταί σοι κύριε καὶ εὐχαριστοῦσιν αἱ ψυχαί· γὰρ αὗται σοὶ ὑπάρχουσιν· εὐχαριστοῦσίν σοι τὰ σώματα ἃ κατηξίωσας γενέσθαι οἰκητήρια τῆς δωρεᾶς σου τῆς ἐπουρανίου. Εἶπεν δὲ καὶ πᾶσιν τοῖς παρεστῶσιν· Μακάριοι οἱ ἅγιοι ὧν αἱ ψυχαὶ οὐδέποτε ἑαυτῶν κατέγνωσαν· ταύτας γὰρ κτησάμενοι οὐ διαιροῦνται καθ' ἑαυτῶν· μακάρια τὰ πνεύματα τῶν ἁγίων τὰ καὶ ὁλόκληρον τὸν ἐπουράνιον δεξάμενα στέφανον ἀπὸ τοῦ προσταχθέντος αὐτοῖς αἰῶνος· μακάρια τὰ σώματα τῶν ἁγίων, ὅτι κατηξιώθησαν ναοὶ θεοῦ 227 W γενέσθαι, ἵνα Χριστὸς ἐνοικήσῃ ἐν αὐτοῖς· μακάριοί ἐστε ὅτι ἐξουσίαν ἔχετε ἀφιέναι ἁμαρτίας· μακάριοί ἐστε ἐὰν τὸ παραδοθὲν ὑμῖν μὴ ἀπολέσητε ἀλλὰ χαίροντες καὶ ἀπιόντες συναναφέρητε ἑαυτοῖς τοῦτο. μακάριοί ἐστε οἱ ἅγιοι, ὅτι ὑμῖν δέδοται αἰτῆσαι καὶ λαβεῖν. μακάριοί ἐστε οἱ πραεῖς, ὅτι ὑμᾶς κατηξίωσεν ὁ θεὸς κληρονόμους γενέσθαι τῆς βασιλείας τῆς ἐπουρανίου. μακάριοί ἐστε οἱ πραεῖς· ὑμεῖς γάρ ἐστε οἱ

[11] cf Matth 5, 3 ss ‖ [16] cf Cor 1, 3, 16; 17 ‖ [17] cf Matth 9, 6 Io 20, 23 ‖ [18] cf Matth 25, 14 ss ‖ [21] cf Matth 5, 5

---

[1] *ποιήσειεν P* ‖ [2] *δύναται U: scr δυνήσεται? cf 1; c 127 m* ‖ [3] *μεῖζω U* ‖ [4] *εἰ] ἆρα γε καὶ add P: cf c 127 m* ‖ [6] *μου om U* ‖ *τοῦτον τὸν λόγον τοῦ σπόρου σου U* per preces tuas semen uiuum uerbi ʃ ‖ [7] *ἐοικ.* (ʃ)] *καλοὺς P* ‖ *τοι.] σοῦ U om* ʃ: *del?* ‖ *ἀποκυήσκω U* in domino meo Iesu *add* ʃ ‖ [8] *εὐχ.] σοι add P* ‖ *αἱ] παρεστῶσαι πᾶσαι add P* nostrae hae ʃ ‖ [9] *γὰρ - ὑπ. om P* quae sunt tuae. *et add* laudant te animi (*πνεύματα, cf 14*) nostri qui sunt uerae possessiones tuae domine ʃ ‖ *<καὶ> γὰρ?* ‖ [9–10] *τὰ σ. ἃ] οὕστινας καὶ P* ‖ [10–11] *τ. ἐπ. σ. δωρ. (om alt τῆς) P (cf 173, 20; 174, 11; 175, 13; 177, 11; 178, 8; 9; 180, 18; 181, 5; 15; 182, 18; c 146 m; al)* spiritus tui ʃ ‖ [12] *scr ἁγνοί??* (ʃ) *cf 14; 16; 201, 5* ‖ *οὐδ. αἱ ἑ. (αὑτῶν Usener) ψ. κατεγνώσθησαν P* ‖ [12–13] *ταύτ. - κ. ἑ.] οὐ γ. κ. ἑ. οἴδασι διαιρεῖσθαι P: cf 139, 4* ‖ [13] *κ. ἑ.] καταυτῶν U* de se ʃ ‖ [13–14] *τὰ - ἐπ. om U* ‖ [14] *δεξάμενοι et add γὰρ τὸν U* ‖ [15] *ἀπὸ - αἰ. om P* ‖ *scr ἀγῶνος?* (ʃ) *ὁλόκληρον ἤγαγον add U* ‖ [16] *θ.] κυρίου U* pura ʃ ‖ [17] *ἐν α. ἐνοικεῖ P* ‖ *ὅταν P: cf 16; 20* ‖ [18] *ἐὰν] ἂν (in ras ἐ) P* ‖ *δοθὲν P* ‖ [19] *ὑμ.] τάλαντον add P* ‖ *ἀπολ.] κατωρύξηται P* ‖ *χ. κ. ἀ.] πολυπλάσιον τῷ παρέξαντι P* ‖ *ἀπι.] scr ἀγαλλιῶντες?* ‖ [20–208,6] *ἑ. τ. - ἀπαλλ. om P* ‖ [20–21] *μακ. - λαβ. post ἐν αὐτ. (17)* ʃ

νικήσαντες τὸν πονηρόν. μακάριοί ἐστε οἱ πραεῖς, ὅτι ὑμεῖς ὄψεσθε τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου. μακάριοί ἐστε οἱ πεινῶντες ἕνεκεν κυρίου, ὅτι ὑμῖν τετήρηται ἡ ἀνάπαυσις· ὧν καὶ αἱ ψυχαὶ ἀπὸ νῦν ἀγαλλιῶνται. μακάριοί ἐστε οἱ ἡσύχιοι τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἀμοιβῆς τῶν ζώντων καθαρῶν καὶ τῶν ἀκαθάρτων ἀπαλλαγῆναι. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου παντὸς τοῦ ὄχλου ἀκούοντος ἡ Μυγδονία μᾶλλον ἐστηρίζετο τῇ πίστει καὶ τῇ δόξῃ καὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Χριστοῦ.

95 Χαρίσιος δὲ ὁ τοῦ βασιλέως συγγενής τε καὶ φίλος ἦλθεν ἐπὶ τὸ ἄριστον καὶ οὐχ εὗρεν αὐτοῦ τὴν γαμετὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ ἐξήταζεν πάντας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· Ποῦ ἀπῆλθεν ἡ δέσποινα ὑμῶν; Ἀποκριθεὶς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν εἶπεν ὅτι Πρὸς τὸν ξένον ἐκεῖνον ἀπῆλθεν. Ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας παρὰ τοῦ δούλου αὐτοῦ ἠγανάκτησεν πρὸς τοὺς λοιποὺς αὐτοῦ
228 W οἰκείους, ὅτι οὐκ εὐθὺς αὐτῷ ἀνήγγειλαν τὸ γεγονός· καὶ καθεσθεὶς ταύτην ἐξεδέχετο. ἑσπέρας δὲ γενομένης εἰσιούσης αὐτῆς ἐν τῷ οἴκῳ εἶπεν αὐτῇ· Ποῦ ἦς; Ἡ δὲ ἀποκριθεῖσα εἶπεν· Εἰς τὸν ἰατρόν. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκεῖνος ὁ ξένος ἰατρός ἐστιν; Ἡ δὲ εἶπεν· Ναί, ἰατρός ἐστιν ψυχῶν· οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν σώματα ἰατρεύουσιν τὰ λυόμενα, οὗτος δὲ ψυχὰς
60 B τὰς μὴ φθειρομένας. | Ταῦτα ἀκούσας ὁ Χαρίσιος πάνυ ἐν ἑαυτῷ ἐχαλέπαινεν πρὸς τὴν Μυγδονίαν διὰ τὸν ἀπόστολον· οὐδὲν δὲ ἀπεκρίνατο αὐτῇ φοβούμενος· βελτίω γὰρ αὐτοῦ ὑπῆρχεν καὶ τῷ πλούτῳ καὶ τῇ γνώμῃ· ἀπῆλθεν δὲ ἐπὶ τὸ

[1] cf Matth 5, 5 ‖ [2] cf apoc 22, 4 Matth 5, 6

[4] *ἀπὸ <τοῦ>? cf 205, 25 al* ‖ [4–6] *ἡσύχ. - ἀπαλλ.*] temperantes, nam a peccato liberati estis ſ ‖ [4] *ἡσύχιοι <ὅτι κατηξιώθητε>??* ‖ [5–6] *τ. ζ. (scr ζώων τῶν?) - ἀκ. aliunde inlata uid* ‖ [7] *μ.] πλεῖον μ. P* ‖ *ἐστηρ.* (ſ)] *βεβαιότερον ἐπείθετο U* ‖ [8] *τ. π. - Χρ.*] in puritate et temperantia et omni mansuetudine ſ ‖ *κ. τ. δ. om P* ‖ [9] *συγγ. τε κ. om U: cf 204, 7; 215, 11* ‖ [10–11] *ἦ. - α.] ἐλθὼν ἐν τῇ οἰκ. αὐτοῦ κ. μη εὑρὼν τ. α. γυναῖκα (recte? cf 224, 22) πάντ. περὶ ταύτης τοῦ οἴκου ἐξήτ. P* ‖ [11] *ἐξήτασεν U* ‖ *ἐν τῷ ο.] scr τοὺς οἰκέτας?* (ſ) ‖ [11–12] *ποῦ - ὑμ. om P* ‖ [12] *ὅτι om U* ‖ [13] *ἐκ. om U: cf 18; 211, 25* ‖ *ὁ δὲ om U: del? cf 21; 204, 21; 209, 4; al* ‖ [14] *λοιπ.] ἑτέρους P: cf 195, 4* ‖ [15] *ὅτι] ἐπειδὴ U* ‖ *ἀν. α. εὐθ. U* ‖ *εὐθ. om* ſ *καὶ πάραυτα add P: del??* ‖ *α. ἀν. τὸ γ.] τοῦτο α. ἀν. P* et iit lauatum et rediit cum etiam luceret *add* ſ ‖ [16] *ταύτην - γεν. om U* ‖ [17] *λέγει P* dixit ſ ‖ [18] *πρὸς U: cf 211, 12* ‖ [19] *ἡ δὲ ε. om P* ‖ [20] *τῶν ἰ. om U* ‖ *ἰατρεύ.] θεραπεύουσιν U: cf 159, 18* ‖ [21–22] *ἐν ἑ. om P* ‖ [22] *πρ. τ. μυγδ. ἐχ. P* ‖ *δ. τ. ἀπ.*] et in peregrinum ſ ‖ [23] *ἀπεκ. - φ.] αὐτὴ ἀποκριθῆναι ἠδύνατο P* ‖ *βελτία P: scr βελτίων?? cf 226, 19* ‖ [24] *τῇ τε γν. καὶ τ. πλ. P* ‖ *δὲ] κἀκεῖνος add P: cf 205, 19*

δεῖπνον, αὐτὴ δὲ εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτῆς εἰσῄει. ὁ δὲ εἶπεν τοῖς οἰκέταις· Καλέσατε αὐτὴν ἐπὶ τὸ δεῖπνον. Ἡ δὲ οὐκ ἐβούλετο.

96 *Ἀκούσας δὲ ὅτι οὐ βούλεται ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος, εἰσελθὼν εἶπεν αὐτῇ· Τίνος ἕνεκεν οὐ βούλει συνδειπνῆσαί μοι, τάχα δὲ οὐδὲ συγκαθευδῆσαι κατὰ τὸ εἰωθός; καὶ περὶ τούτου μείζονα τὴν ὑποψίαν ἔχω· ἤκουσα γὰρ ὅτι ὁ μάγος ἐκεῖνος καὶ πλάνος τοῦτο διδάσκει, ἵνα μή τις συνοκήσῃ γυναικὶ ἰδίᾳ, καὶ ὃ ἡ φύσις ἀπαιτεῖν οἶδεν καὶ ἡ θεότης ἐνομοθέτησεν αὐτὸς ἀνατρέπει. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Χαρισίου ἡ Μυγδονία ἡσύχαζεν. λέγει πάλιν πρὸς αὐτήν· Κυρία* 229 W *μου καὶ σύμβιέ μου Μυγδονία μὴ πλανῶ λόγοις ἀπατηλοῖς καὶ ματαίοις, μηδὲ τοῖς ἔργοις τῆς μαγείας οἷς ἤκουσα τοῦτον διαπραττόμενον εἰς ὄνομα πατρὸς υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος· οὐ γὰρ ἠκούσθη ποτὲ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὅτι νεκρόν τις ἤγειρεν· ὡς δὲ ἀκούω τὰ περὶ τούτου φημιζόμενα ὅτι νεκροὺς ἐγείρει. καὶ ὅτι οὐδὲ ἐσθίει οὔτε πίνει, μὴ οὖν νομίσῃς ὅτι διὰ δικαιοσύνην οὔτε ἐσθίει οὔτε πίνει· τοῦτο δὲ ποιεῖ διὰ τὸ μηδὲν κεκτῆσθαι αὐτόν· τί γὰρ ἂν ποιήσειεν ὃς οὐδὲ τὸν ἡμερήσιον ἄρτον ἔχει; καὶ ἓν ἔνδυμα ἔχει διὰ τὸ πένητα εἶναι αὐτόν· τὸ δὲ μὴ λαμβάνειν παρά τινός τι*

---

[1] *δ. α. δὲ ε.] δειπνίσαι καὶ μυγδονία ἐπι P: cf 2; 208, 10* ‖ *αὐτῆς om U* ‖ *εἰσῄει om P* ‖ *δὲ] χαρίσιος add P* ‖ [1–2] *τοῖς αὐτοῦ εἶπεν οἰκ. P* ‖ [3] *εἰς U: cf 208, 24* ‖ *δειπνίσαι P: cf 1* ‖ [4] *ὅτι - κοιτ.] τοῦτο ὁ χαρίσιος P* ‖ *ἀ. τ. κ. om* ſ: *del?* ‖ [5] *ε. ε.* (ſ)] *ἀπελθὼν λέγει P* ‖ [5–6] *σ. μοι] μεθ ἡμῶν σ. P* ‖ [6] *τάχα - εἰ. om P* ‖ [7] *π. τ. μ.] γὰρ μεῖζ. ἐπὶ τοῦτο μοι P* ‖ *ἔχω] ποιεῖς P* ‖ [8] *ὁ πλ. ἐκ. (om μάγ. et καὶ) P* ‖ *μή τ.] μηδεῖς U* ‖ [8–9] *γυν. προσομιλήσῃ P* ‖ [8] *scr συνοικήσῃ? (cf 191, 9) συγγένηται* (ſ?)?? ‖ [9] *ἀπ. οἶ.] διδάσκει U: scr ἀπαιτεῖ? cf 179, 4 et 139, 4* ‖ *ἡ θ.] θεὸς P* di ſ ‖ [10] *ἀν.] ἀφανίζει U: scr ἀφαιρεῖ?* (ſ) ‖ [10–11] *ἡ δὲ μυγδ. ἡσ. τ. χαρ. ταῦτα εἰπόντος P* ‖ [11] *λέγ. - αὐτ.* (ſ)] *ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῇ εἶπεν U* ‖ *<καὶ> λέγει?* ‖ *αὐτ.] ὁ χαρίσιος add P: cf 1; 4; 210, 5* ‖ [12] *κ. σ. μου* (ſ) *om P* ‖ *πλ. λ. ἀπ.* (ſ)] *τοῖς ἀπ. ἐκείνου ἀπατῶ λ. P* ‖ [13–14] *τ. διαπρ.* (ſ)] *δι᾽ αὐτοῦ πραττομένοις P* ‖ [14] *π. - πν.] τοῦ π. καὶ τοῦ υἱ. κ. τοῦ ἁγ. πν. U (cf 143, 3; 165, 16 et 231, 8; c 132e; 157e, ubi τὸ ὄν.)* dei sui ſ ‖ [15] *ποτὲ* (ſ) *om P* ‖ [16–17] *ὡς - ἐγ.* (ſ) *om P* ‖ [16] *scr φημίζεται?? del ὅτι?? cf 210, 23; Ph 2, 1* ‖ [17] *ἐγ.]* suscitare se adsimulat ſ ‖ *καὶ] ἄλλο add U* ‖ *scr οὔτε ἐ.? cf 18* ‖ *οὐδὲ π. P* ‖ *μὴ* o.] *scr οὐ μὴ?? cf Ph 61, 4* ‖ *del οὖν??* ‖ [18] *οὐκ ἐ. U* ‖ [19] *ποιήσειεν] ποιήσῃ P: scr ποιήσῃ?? (cf Reinhold de graecitate patrum p 111)* edat ſ ‖ *ὃς om P* ‖ *μηδὲ et add αὐτὸν P* ‖ [20] *ἄ. ἔ.] κεκτημένος ἄ. P* ‖ *καὶ] ἀλλὰ καὶ P: cf 213, 26* ‖ [20–21] *ἓν - αὐτόν] διὰ τὸ πέν. α. πάνυ τυγχάνειν καὶ ἓν οἶδεν ἔχειν (cf 139, 4) ἱμάτιον P* ‖ [21] *τὸ - τι] καὶ οὐδὲν λαμβάνει παρουδενός U: cf 178, 17*

συγγινώσκων ἑαυτὸν τοῦ θεραπεύειν.

καὶ τοῦτο πάντως αὐτῷ ἐδόθη συνήθεια.

97 Ταῦτα δὲ τοῦ Χαρισίου εἰπόντος ἡ Μυγδονία ὥσπερ πέτρα τις ἡσύχαζεν· ηὔχετο δὲ πότε διαφαύσει, ἵνα ἀπέλθῃ πρὸς τὸν ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ· ἀναχωρεῖ δὲ ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἀπέρχεται ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἀθυμῶν· ἐμερίμνα γὰρ κατὰ τὸ ἔθος συγκαθευδῆσαι αὐτῇ. ἐξελθόντος δὲ ἐκείνου κλίνασα τὰ γόνατα ηὔχετο λέγουσα· Κύριε θεὲ δέσποτα, πατὴρ ἐλεήμων, σωτὴρ Χριστέ, σὺ δός μοι δύναμιν ἵνα νικήσω τὴν ἀναίδειαν Χαρισίου, καὶ παράσχου μοι φυλάξαι τὴν ἁγιωσύνην εἰς ἣν σὺ χαίρεις, ἵνα κἀγὼ δι' αὐτῆς εὕρω ζωὴν αἰώνιον. Ταῦτα δὲ εὐξαμένης αὐτῆς ἔθηκεν ἑαυτὴν ἐπὶ τὴν κλίνην σκεπασθεῖσα.

230 W 98 Ὁ δὲ Χαρίσιος δειπνήσας ἐπέστη αὐτῇ· αὐτὴ δὲ ἐβόα
61 B λέγουσα· Οὐκ ἔχεις λοιπὸν χώραν πρὸς | ἐμέ· ὁ γὰρ κύριός μου Ἰησοῦς κρείττων σού ἐστιν ὁ σὺν ἐμοὶ ὢν καὶ ἐν ἐμοὶ ἀναπαυόμενος. Ὁ δὲ γελάσας εἶπεν· Καλῶς χλευάζεις ταῦτα λέγουσα περὶ ἐκείνου τοῦ φαρμακοῦ, καὶ καλῶς αὐτοῦ καταγελᾷς λέγοντος ὅτι Ζωὴν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ θεῷ ἐὰν μὴ ἁγνίσητε αὐτούς. Ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ ἐπεχείρει πρὸς αὐτὴν καθευδῆσαι· ἡ δὲ μὴ ὑπομένουσα ἀλλὰ πικρῶς κραυγάζουσα ἔλεγε· Ἐπικαλοῦμαί σε κύριε Ἰησοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με· πρὸς σὲ γὰρ τὴν καταφυγὴν ἐποιησάμην· ὡς γὰρ ἀνέμαθον ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐπιζητῶν τοὺς ἐν ἀγνοίᾳ ἐπειλημμένους καὶ ῥυόμενος τοὺς ἐν τῇ πλάνῃ κατεχομένους· νυνὶ δὲ ἐγὼ σοῦ δέομαι οὗ τὴν

[1] et [2] U et P separatim dedi: scr καὶ τοῦτο πάντως ποιεῖ συγγινώσκων ἑαυτῷ μηδένα θεραπεύειν ἐν ἀληθείᾳ?? (ʃ) ‖ [3] τ. Χ. εἰπ. (ʃ)] εἰπ. αὐτοῦ U ‖ ὡς P: cf c 128m ‖ [4] τις om U: cf 160, 7 ‖ [4–5] πρ. τ. ἀπ. παραγένηται P ‖ [5] τ. Χρ. om P dei ʃ ‖ [5–7] ἀναχ. - αὐτῇ] πάνυ δὲ ὁ χαρίσιος ἀθυμήσας ἀπέρχ. ἀπαὐτῆς μάλιστα δια το μὴ παραδέχεσθαι συγκ. μεταὐτῆς P ‖ [7] scr εἰωθός? cf 205, 6; 209, 6 ‖ [8] προσηύχετο U: cf 4; 12; 113, 9; 147, 7; al ‖ π. ἐλ. om ʃ καὶ add P ‖ [9] σωτ.] ἰησοῦ add P ‖ Χρ.] καὶ ἅγιον πνεῦμα add P ‖ [9–10] τ. ἀν. χαρ. νικ. P ‖ [10] διαφυλάξαι U ‖ [11] εἰς ἣν] ἐνῶ U: scr ἐν ᾗ? cf 200, 9 ‖ σὺ om P ‖ χαίρειν οἶδας P: cf 139, 4 ‖ [12] εὐξαμένη (om αὐτῆς) U: cf 20; 146, 16; al ‖ ἐμαυτὴν P: cf 211, 3 ‖ [13] σκεπ. om P ‖ [14] ἐπ. - δὲ om P ‖ [15] οὐ τοῦ λοιποῦ (cf c 131e) χ. ἔχ. μετ' ἐμοῦ P: cf 20 ‖ [16] κρ. σ.] ὑπὲρ σὲ U ‖ [19] θ.] καὶ add U ‖ [20] ἁγνήσηται αὐτοὺς U παρ' αὐτοῦ ἁγνισθῆτε P: scr ἁγνίσητε ἑαυτούς?? puri sitis ʃ ‖ εἰπὼν (om αὐτοῦ) U: cf 12 ‖ [22] εἶπεν U ‖ σου U ‖ Ἰ.] μου add U ‖ με ἐγκ. U: cf 211, 12 ‖ πρὸς] εἰς U ‖ [23] ὡς γ.] καὶ γ. ὡς P: cf 215, 10 ‖ ὅτι om P: cf 209, 16 ‖ [24] τοὺς - ἐπ.] qui te non nouerunt ʃ ‖ ἐπιλελησμένους U ‖ [25] τῇ om U: del? cf 24 ‖ ν. δὲ ἐ.] καὶ νῦν P ‖ δ. σου P

φήμην ἤκουσα καὶ ἐπίστευσα, σὺ ἐλθὲ εἰς τὴν βοήθειάν μου, καὶ ῥῦσαί με ἀπὸ τῆς ἀναισχυντίας Χαρισίου, ὥστε μὴ κατεξουσιάσῃ μου ἡ τούτου μιαρότης. Καὶ τύψασα ἑαυτῆς τὰς χεῖρας ἔφυγεν ἀπ᾽ αὐτοῦ γυμνή· καὶ ἐξιοῦσα κατέσπασεν τὸ βῆλον τοῦ κοιτῶνος, καὶ τοῦτο περιβαλομένη ἀπήει πρὸς τὴν ἑαυτῆς τροφόν, κἀκεῖ παρ᾽ αὐτῇ ὕπνωσεν.

99 *Ὁ δὲ Χαρίσιος δι᾽ ὅλης τῆς νυκτὸς ἐν ἀθυμίᾳ ὑπῆρχεν, τὰς χεῖρας αὐτοῦ πατάσσων κατὰ τῆς ὄψεως· ἐβούλετο δὲ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀπελθεῖν καὶ ἀνενέγκαι τῷ βασιλεῖ περὶ τῆς βίας τῆς περιστάσης αὐτῷ· ἐνεθυμεῖτο δὲ ἐν ἑαυτῷ λέγων· Ἐὰν ἡ πολλὴ ἀθυμία ἡ περὶ ἐμὲ οὖσα ἀναγκάσῃ με ἀπελθεῖν* 231 W *ἄρτι πρὸς τὸν βασιλέα, τίς εἰσφέρει με εἰς αὐτόν; ἐγὼ γὰρ ἐπίσταμαι ὅτι*

ἡ ἐμὴ κακηγορία κατέστρεψέν με τῆς ὑψαυχενίας μου καὶ τῆς ἀλαζονείας καὶ τῆς μεγαλωσύνης καὶ εἰς ταύτην με τὴν σμικρότητα κατέβαλεν καὶ τὴν ἀδελφήν μου Μυγδονίαν	*ἡ ἀλαζονεία καὶ ἡ ὑπερηφανεία μου εἰς ταύτην ἤγαγέ με τὴν ἀτιμίαν ἵνα ἡ ἀδελφή μου Μυγδονία τὴν εἰς ἀλλήλους κοινωνίαν ἀρνησαμένη ἀφήσει με·*
ἀπεχώρισεν ἀπ᾽ ἐμοῦ,	

εἰ καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς πρὸ τῶν θυρῶν εἱστήκει τῇ ὥρᾳ ταύτῃ, οὐκ ἂν ἐξελθὼν ἀπόκρισιν αὐτῷ ἔδωκα. ἀλλ᾽ ἀναμείνω ἕως ὅτε διαφαύσει· οἶδα δὲ ὅτι εἴ τι ἂν αἰτήσω τὸν βασιλέα παρέχει μοι. ἐρῶ δὲ περὶ τῆς μανίας τοῦ ξένου ἐκείνου, ἥτις τυραννίδι χρησάμενος καταβάλλει τοὺς μεγά-

---

[2] *κατεξουσιάζει U* ‖ [3] *τύψ. ἑ.] ῥίψασα ἑαυτὴν olim Usener κύψασα ἑαυτὴν A Schoene coniectan (Kiliae 1894) p 10: scr δήσασα αὐτοῦ???* ‖ *τύψ.]* cum deligasset *uel* comprehendisset ſ: *cf 8 et 9* ‖ [3] *ἐμαυτὴν P* (*cf 210, 12*) illius ſ ‖ [3–4] *τ. χ. om P* ‖ [4] *τὸ] τὴν U* ‖ [5] *περιβαλλομένη PU: cf 226, 7* ‖ [5–6] *πρ. τ. ἑ. ἀπ. P* ‖ [6] *παρ᾽ α.* (ſ) *del Usener* ‖ [8] *κ. τ. ὄ.]* inter se ſ ‖ [9] *καὶ] πάντα add P* ‖ *τῷ β. ἀπαγγεῖλαι P: cf 124, 7* ‖ [9–10] *περὶ - ἐνεθ.* (ſ)] *ἔλεγεν P* ‖ [10] *δὲ] πάλιν add P: cf 163, 13; 225, 20; c 128 i; et 183, 13 - 14; 228, 9 - 10* ‖ *λέγ. om P* ‖ [12] *με εἰσφ.* (*cf 210, 22*) *πρὸς U: cf 208, 18 (sed 218, 12 - 14 P solus)* ‖ *ἐ. γ.* (ſ)] *ἀλλὰ ἐ. P* ‖ [14–20] *U et P separatim dedi. sic fere scr: εἰ μὴ κακομοιρία (??? κακοπραγία??) κατέστρ. με τ. ὑψ. μου κ. τ. ἀλ. καὶ τῆς ὑπερηφανείας (?) κ. τ. μεγ. εἰς ταύτ. τ. ἀτιμ. καὶ σμικρ., κ. τ. ἀδ. μου Μ. ἀπεχ. ἀπ᾽ ἐμοῦ,* (ſ) ‖ [22] *ἀλλὰ U* ‖ *παραμενῶ U: scr ἀναμενῶ? cf 24* ‖ [23] *ὅτε] οὗ P: cf 173, 22; 189, 3; c 141 e; 150 i; 151 e* ‖ *εἴ τι ἂν] ὃ ἐὰν U: cf 122, 13; 137, 10; 206, 19* ‖ [24] *παρέξει P: cf 138, 1* ‖ *εἴπω P: cf 22 et 114, 3* ‖ *scr μαγείας?* (ſ) ‖ [25] *ἥτις U ὅστις P (recte??)* quomodo ſ: *scr πῶς??* ‖ *τυραννίαν P: cf 162, 11* ‖ [25–213, 1] *κατ. - βάθος] τ. ἐπ. τῆς χώρας ἡμῶν κατ. P: cf 149, 18*

λους καὶ ἐπισήμους εἰς βάθος. οὐ γάρ τοῦτό με λυπεῖ ὅτι ἐστερήθην τῆς κοινωνίας αὐτῆς, ἀλλὰ περὶ αὐτῆς λυποῦμαι, ὅτι ἡ παμμεγέθης ψυχὴ αὐτῆς ἠλαττώθη. γυνὴ εὐσχήμων οὖσα, ἣν οὐδείς ποτε τῶν οἰκείων κατέγνω, γυμνὴ ἔφυγεν ἀπὸ τοῦ ἰδίου κοιτῶνος ἔξω τρέχουσα· καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἀνεχώρησεν· καὶ τάχα ἐμμανὴς γενομένη ὑπὸ τοῦ φαρμακοῦ ἐκείνου μανεῖσα εἰς τὴν ἀγορὰν ἐξῆλθεν ζητοῦσα ἐκεῖνον· οὔτε γάρ τι ἐράσμιον αὐτῇ φαίνεται ἀλλ' ἐκεῖνος καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα.

100 Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἤρξατο ὀδυρόμενος λέγειν· Οὐαί μοι σύμβιε, ἔπειτα καὶ σοί· ἐστερήθην γάρ σου τάχιον. οὐαί μοι προσφιλεστάτη· παντὸς γὰρ τοῦ γένους μου βελτίων ὑπάρ-
62 B χεις· οὔτε υἱὸν οὔτε | θυγατέρα ἐκ σοῦ ἔσχον ἵνα ἐπ' αὐτοῖς ἐπαναπαύσωμαι· οὐδὲ πλήρης ἐνιαυτὸν συνῴκησάς μοι,

232 W βάσκανος δὲ ὀφθαλμὸς ἀφήρπασέν σε ἀπ' ἐμοῦ· ὡς εἴθε ἡ τοῦ θανάτου βία εἰλήφει ἄν σε, καὶ κατεψηφισάμην βασιλεῦσιν καὶ ἐξάρχοις· ἀλλὰ ὑπὸ ξένου παθεῖν με τοιοῦτον· καὶ τάχα δοῦλος ὢν ἀπέδρα τῷ ἐμῷ κακῷ καὶ τῆς ψυχῆς

ποῖος δὲ τοῦτο βάσκανος πεποίηκεν ὀφθαλμός; ποῖος πονηρὸς τοῦτο γενέσθαι παρέπεισε δαίμων; εἴθε θάνατον μᾶλλον ταύτης ἂν εἶδον ἐγὼ ἢ τοῦτό μοι τὸ δρᾶμα γενέσθαι ἰδεῖν καὶ μᾶλλον ὑπὸ ξένου καὶ δούλου τοῦτο συμ-

---

[1] λυπ.] μόνον add P τοσοῦτον add U ‖ [2] τ. α. ἐστέρημαι κ. P ‖ π. α.] μᾶλλον add P ‖ [3] παμμ. om P ‖ ταύτης ἠλ. ψ. P non nulla add ſ ‖ εὔσχημος P om ſ ‖ [4] ποτε] πώποτε P: cf c 128i ‖ κατ.] uidit morosam ſ ‖ [4–5] ἔξω τ. ἰδ. κ. αὐτῆς ἔφ. (om ἀπὸ) P ‖ [5] κοιτ.] αὐτῆς add P: cf 204, 9 ‖ τρέχ. om P ‖ κ. οὐκ ο.] μὴ γινώσκων P ‖ [6] ἀνεχ.] αὕτη ἀπῆλθεν P ‖ καὶ τ. (ſ)] μάλιστα P ‖ ἐμμ. γεν. om P ‖ ὑπὸ (ſ)] κατὰ P ‖ [7] μαν. del? ‖ ἐκεῖνον] sed nescio quo abierit add ſ ‖ [8–9] οὔτε - λεχθ.] om P nam nihil erat quod cerneretur in ea ſ ‖ [8] scr οὐδὲ? ‖ scr ἀλλ' ⟨ἢ⟩? cf 103, 2 ‖ [10] ὀδ.] ὀδυρᾶσθαι καὶ U: cf 225, 12 ‖ [11] σ. ἔπ. κ.] κυρία μου μυγδονία πῶς τοῦτο μοι συνέβη ἵνα οὕτως (cf c 129m) P ‖ σύμβιέ ⟨μου⟩? cf 209, 12 ‖ ἔπ. κ. σοί] scr ἕνεκέν σου?? (ſ) ‖ τάχ. στερηθῶ (om γάρ σου) P ‖ [12] προσφ. (ſ) om P ‖ γὰρ τοῦ om P ‖ μου β. ὑπ. (ſ)] μόνη μοι φιληθεῖσα P ‖ [13] οὔτε prius] γὰρ add P ‖ θυγατέραν P ‖ ἐκ σ. ἔ.] σχεῖν παρα σ. ἠξιώθην P ‖ ἐπ'] κἂν (cf 227, 1) ἐν P: del? cf 191, 14; 15; 220, 9; 224, 6; c 134m ‖ [14] ο.] ἀλλ' ο. P οὔτε γὰρ U ‖ scr πλήρη?? cf 118, 10; c 147i ‖ κατώκησας P: scr συγκατῴκησάς??

[15]–213,[21] U et P separatim posui

U [15–16] βάσκ. - ἐμοῦ] ita fere ſ ‖ [16] ὡς om ſ: del? ‖ [17–18] scr εἰλήφέν σε? εἰλήφει σε? cf 226, 12 ‖ [18] scr συνεψηφισάμην ⟨ἂν ἐμαυτὸν⟩? (ſ) ‖ [19] ἀλλὰ ⟨μὴ⟩?? (ſ) ‖ [20] ὑπὸ - τοι.] hic peregrinus ſ ‖ [21] ⟨ὃς⟩ καὶ? (ſ) ‖ [22]–213,[1] καὶ - κακ. om ſ

μου τῆς κακίστης. μὴ γένοιτο δέ μοι ἐμπόδιον ἕως ἂν τοῦτον ἀπολέσω καὶ ἐκδικήσω τὴν νύκτα ταύτην· καὶ μηδὲ εὐάρεστος γένωμαι ἔμπροσθεν Μισδαίου τοῦ βασιλέως ἂν μὴ τὴν ἐκδίκησιν ποιήσῃ μοι διὰ τῆς τοῦ ξένου κεφαλῆς καὶ περὶ Σιφόρου τοῦ στρατηλάτου, ὃς καὶ πρόφασις γέγονεν. διὰ γὰρ τούτου ἐνθάδε ὤφθη, καὶ παρ' αὐτῷ κατάγεται· καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσιόντες καὶ ἐξιόντες, οὓς διδάσκει νέαν διδαχήν, τοῦτο λέγων, ὅτι οὐδεὶς δύναται ζῆσαι ἐὰν μή τις ἀπαλλαγῇ πάντων τῶν ὑπαρχόντων καὶ γένηται ἀποτεταγμένος ὥσπερ καὶ αὐτός· καὶ σπουδάζει πολλοὺς κοινωνοὺς ἑαυτῷ ποιῆσαι.

βῆναι. οὐ μὴ τοῖς ἐμοῖς ποσὶν ἀνάπαυσιν δώσω ἕως οὗ τοῦτον καὶ τὸν ἀγαγότα αὐτὸν ὧδε ἀπολέσω· εἰ μὴ γὰρ ὁ δεινὸς ὧδε τοῦτον ἤγαγε στρατηλάτης, οὐκ ἂν τῷ ἐμῷ οἴκῳ τοῦτο συνέβη. ἀναγγείλω περὶ τούτου τῷ βασιλεῖ Μισδαίῳ, καὶ οἶδα ὅτι ὡς πάντοτέ μου ἀκούει καὶ περὶ τούτου πάντως ποιήσει μου τὴν ἐκδίκησιν.

101 *Ταῦτα διανοουμένου τοῦ Χαρισίου διέφαυσεν· καὶ ἐννυχεύσας ἐνεδύσατο ἐσθῆτα εὐτελῆ, καὶ ὑποδησάμενος ἀπήει σκυθρωπὸς ἐν ἀθυμίᾳ ὑπάρχων εἰς ἀσπασμὸν τοῦ βασιλέως. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἶπεν· Τίνος ἕνεκεν περίλυπος εἶ καὶ ἐν τοιούτῳ σχήματι ἦλθες; ὁρῶ δὲ καὶ τὸ πρόσωπόν σου ἐνηλλαγμένον. Ὁ δὲ Χαρίσιος λέγει πρὸς τὸν βασιλέα· Καινόν σοι ἔχω ὑφηγήσασθαι πρᾶγμα καὶ ἐρημίαν νέαν, ἣν Σιφὼρ*

U 1–2 *μὴ - ἐμπ.*] numquam habebo quietem nec umquam inhibebor ſ ‖ 3–5 *τὴν - γέν.*] me ab illo. hac nocte non adero ſ ‖ 6 *ἂν* sed si ſ ‖ 7 *scr μου ποιήσῃ??* ‖ 7–8 *διὰ - κεφ.*] nec poena adficiet hunc peregrinum ſ ‖ 9 *στρατηλάτου ⟨ἀναγγελῶ⟩?* (ſ) ‖ 10 *γέγονεν ⟨ἀπωλείας αὐτῇ⟩?* (ſ) ‖ 11–12 *διὰ - καὶ*] nam ſ ‖ 15 *διδαχ.*] puritatis *add* ſ ‖ 17 *τις om* ſ: *del??* ‖ 19 *ἀποτ.*] asceticus et mendicus peregrinans ſ ‖ 20 *πολλ. om* ſ: *del?*

P 3 *scr ἀγαγόντα?* ‖ 7 *ἀναγγ.*] *cf 211, 22; 24*

23 *ἀπῆλθεν P: cf 133, 4 al; 103, 1 al; 215, 17* ‖ 24 *ἀπθρωπῶς* (*ἀπ inductum*) *P* ‖ *ἐν ἀ. ὑπ.*] *οὕτως πως P* ‖ *εἰς - βασ.*] *τὸν βασιλέα ἀσπάσασθαι P* ‖ 26 *τοι. σχ.*] *τῷ σχ. τούτῳ U* hoc misero habitu ſ haec uilitas m ‖ 26–27 *ὁρῶ - ἐν.*] *ἀλλὰ καὶ τ. πρ. σ. ἐν. ὁρῶ P: cf 183, 16; 184, 10; 202, 2; 209, 20; 214, 9; 217, 1; c 123i; 137m; 150e (bis); 152e; 162m* ‖ 27 *πρ. τ. β. λ. P* ‖ *ἔφη U* dicit ſ ‖ 28 *ν. ἐρ. P*

233 W *ἤγαγεν ἐν τῇ Ἰνδίᾳ, ἄνδρα τινὰ Ἑβραῖον μάγον, ὃν ἔχει καθεζόμενον ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ, ὃς οὐκ ἀφίσταται αὐτοῦ· πολλοὶ δέ εἰσιν οἱ εἰσιόντες πρὸς αὐτόν· οὓς καὶ διδάσκει νέον θεὸν καὶ νόμους νέους ἐντίθησιν αὐτοῖς τοὺς μή πω ἀκουσθέντας, λέγων· Ἀδύνατόν ἐστιν ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν εἰσελθεῖν ἣν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀπαλλαγῆτε ὑμεῖς τῶν ἰδίων γυναικῶν, ὁμοίως καὶ αἱ γυναῖκες τῶν ἰδίων ἀνδρῶν. Ἔτυχεν δὲ καὶ τὴν κακότυχον γυναῖκά μου ἀπελθεῖν πρὸς αὐτὸν καὶ κατήκοον γενέσθαι τοῖς λόγοις αὐτοῦ· οἷς καὶ ἐπίστευσεν καὶ διὰ τῆς νυκτὸς καταλιποῦσά με προσέδραμεν τῷ ξένῳ. ἀλλὰ μετάπεμψαι τόν τε Σιφόρα καὶ ἐκεῖνον τὸν μάγον τὸν ἐν αὐτῷ κρυπτόμενον, καὶ ἐπίθες τῇ κεφαλῇ αὐτῶν, ἵνα μὴ πάντες οἱ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀπολοῦνται.*

102 *Ταῦτα δὲ ἀκούσας Μισδαῖος ὁ φίλος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· Μὴ λυποῦ μηδὲ ἀθύμει· ἐγὼ γὰρ μεταπεμψάμενος αὐτὸν ἐκδικήσω σε, καὶ σὺ τὴν σεαυτοῦ γυναῖκα πάλιν ἕξεις καὶ τοὺς*
63 B *ἄλλους τοὺς μὴ δυναμένους ἐγὼ ἐκδικήσω. Ἐξελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκαθέσθη ἐπὶ τοῦ βήματος· καθεσθέντος δὲ αὐτοῦ ἐκέλευσεν Σιφόρα τὸν ἀρχιστρατηλάτην κληθῆναι· ἀπελθόντες οὖν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ εὗρον αὐτὸν καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ*

[1] *ἐν τ. Ἰ. ἅ.] ὁ στρατηλάτης P ‖ ἑβ. τ. P ‖ ὃν ἔ. κ.] καὶ δοῦλον P ‖* [2] *ἰδ. ο.] ο. αὐτοῦ ἀγαγὼν P ‖* [2–3] *αὐτοῦ - διδ.] πάντας τοὺς τῆς χώρας ἡμῶν οἰκήτορας ἐκ τῶν ⟨ἰδίων?⟩ ἐθῶν ἀποσπῶν καὶ τῆς ἰδίας θρησκείας ὡς αὔτως (cf 178, 8 - 9) καὶ πρός (scr εἴς?) τινα P ‖* [4–6] *καὶ ν. - ὑμῖν] πιστεύειν αὐτοὺς πείθων ἐπαγγέλλων καὶ τοῦτο ὅτι P ‖* [4] *scr τίθησιν? ‖* [5] *ἀδ. - εἰσ.]* non potestis filii fieri huius uitae aeternae ſ ‖ [6] *ὑμῖν om ſ: del?? cf 186, 4; 202, 8 et 168, 1 al ‖ ὑμεῖς om P ‖* [7] *αἱ om U ‖ ἀνδρ.] οὐ μὴ τύχητε τῆς αἰωνίου ζωῆς add P ‖* [8] *ἐμὴν γαμετὴν (179, 11; 15; 216, 14 - 15; P solus: sed cf 208, 10) πρ. α. ἀπ. P ‖* [9] *πιστεύσασα et add ἀπέστη μου τῆς κοινωνίας ἀλλὰ P ‖* [10] *δ. τ. ν.] τῇ νυκτὶ ταύτῃ P: cf 100, 9 ‖ ἐάσασά U: uerum? cf 229, 10 et 171, 5 ‖ τ. ξ. πρ. P om ſ ‖ προσπελὰ U ‖ ἀλλὰ] καὶ παρακαλῶ P ‖* [11] *μεταπεμψάμενος P ‖ τόν τε om U: del? ‖* [11–12] *τ. ἐν α. κρ. μάγ. (om ἐκ. τὸν) P ‖* [11] *ἐκ. del? (ſ) ‖* [11–12] *κεκρυμμένον παρ' αὐτῷ U* laqueos ei ponentem ſ ‖ [12] *ἐπ. τ. κ. α.] ἀμφοτέρους εἰ δυνατὸν ἄνελε P* poena eos adfice ſ: *cf 184, 10?? 218, 13? ‖ ἵνα] scr εἰ δὲ? (ſ) ‖* [13] *ἀπώλονται U: cf 114, 3 ‖* [14] *ὁ] ὁ βασιλεὺς ὁ καὶ P: scr ὁ συγγενὴς καὶ?? (cf 208, 9; 215, 11)* a propinquo suo Charisio ſ ‖ *ἔλεγεν U ‖* [16] *σὺ om P ‖ π. ἕ. γ. P ‖ πάλιν (ſ) om U: cf 163, 13 ‖* [16–17] *κ. τ. - ἐκδ. om P* nam si ego ulciscor alios qui se non possunt ipsi ulcisci, te praesertim ſ ‖ [17–18] *ἐξ. - δὲ α. om ſ ‖* [18] *βήμ.] δικαστηρίου U ‖ κ. δὲ α. om U: del? ‖* [19] *κελεύσας U ‖ κλ. τ. σίφορα P ‖ ἀρχ. om P: scr στρατηλάτην? cf 178, 13 al; 206, 11; 213, 9 ‖* [20] *οὖν] δὲ P ‖ αὐτοῦ om U ‖ εὗραν U*

τοῦ ἀποστόλου, καὶ Μυγδονίαν πρὸς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, σὺν παντὶ τῷ ὄχλῳ κατακούουσαν αὐτοῦ. καὶ προσελθόντες οἱ ἀποσταλέντες παρὰ τοῦ βασιλέως τῷ Σιφόρῳ λέγουσιν· Σὺ ἐνθάδε καθέζῃ ἀκούων ματαίων λόγων, καὶ Μισδαῖος ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ σκέπτεταί σε ἀπολέσαι διὰ τὸν μάγον τοῦτον καὶ πλάνον ὃν εἰσήγαγες εἰς τὸν οἶκόν σου. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Σιφὼρ ἠθύμησεν, οὐ διὰ τὴν ἀπειλὴν τὴν τοῦ 234 W
βασιλέως πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἀποστόλου, ὅτι ἐναντίως ἔγνω ὁ βασιλεὺς περὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπεν τῷ ἀποστόλῳ· Ἐγὼ περὶ σοῦ λυποῦμαι· εἶπον γάρ σοι ἀπ' ἀρχῆς ὅτι ἡ γυνὴ ἐκείνη γυνή ἐστιν Χαρισίου τοῦ συγγενοῦς καὶ φίλου τοῦ βασιλέως, καὶ οὐ συγχωρεῖ αὐτὴν ποιῆσαι ὃ ἐπαγγέλλεται, καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν βασιλέα παρέχει αὐτῷ. Ὁ δὲ ἀπόστολος τῷ Σιφόρῳ λέγει· Μηδὲν φοβοῦ ἀλλὰ πίστευσον Ἰησοῦ τῷ ἀπολογουμένῳ ὑπὲρ ἡμῶν ἁπάντων· πρὸς γὰρ τὴν καταφυγὴν αὐτοῦ συνηθροίσμεθα. Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Σιφὼρ καὶ περιβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀπήει πρὸς Μισδαῖον τὸν βασιλέα.

103 Ὁ δὲ ἀπόστολος ἐξήταζεν τὴν Μυγδονίαν· Τίς ἡ αἰτία ἡ γενομένη τοῦ ὀργισθῆναι τὸν σὸν ἄνδρα καὶ ταῦτα ἡμῖν κατασκευάσαι; Ἡ δὲ εἶπεν· Ἐπειδὴ οὐκ ἐξέδωκα ἐμαυτὴν τῷ ὀλέθρῳ αὐτοῦ. ἐβουλήθη γὰρ ὀψὲ ὑποτάξαι με καὶ ὑποβαλεῖν ἐκείνῳ ᾧ λατρεύει πάθει· καὶ ἐλυτρώσατό με ἐκεῖνος ᾧ

[14] cf Luc 8, 50

---

[1] πρὸς] ἐν P: cf 217, 21; 218, 1 ‖ [1–2] καὶ πάντα τὸν ὄχλον αὐτοῦ κατακούοντα P ‖ [2] π. τῷ] magna ſ ‖ κ. α.] et audiebant eum ſ et (Mygdoniam) audientem uerbum dei m ‖ [3] εἶπον U dicunt ſ ‖ [4] μ. λ. ἀκ. P ‖ [5] α. ὀργῇ P ‖ ἀπ.] καὶ add U ‖ [5–6] πλ. κ. μ. τ. U: cf 209, 8 ‖ [7–8] τὴν πρ. α. τ. β. ἀπ. (om alt τὴν) P ‖ [9] λέγει P recte? dixit ſ ‖ [10] ε. γ.] καὶ γ. ε. P: cf 15; 181, 10; 183, 13; 184, 8; 194, 8; 210, 23; 217, 24; c 141e (P: sed 206, 23 U; 183, 8; 10 PRUV) ‖ ἀπ' ἀ. om P ‖ [11] συγγ. κ. om U: cf 214, 11 ‖ [12] ἐπ.] παρακελεύεται P: cf 206, 21 s ‖ [13] αἰτήσητε P ‖ ἀκούῃ αὐτοῦ P ‖ [14] εἶπεν U dicit ſ ‖ μηδ. φ. om P: scr μὴ φ.? noli timere m ſ: cf 229, 9 ‖ Ἰ.] εἰς χριστὸν P ‖ [15] ὑπ. ἡμ. ἀπολ. P ‖ [15–16] ἡμ. - συνηθρ.] et me et te et omnibus eis qui ad eum confugiunt et ad concilium eius conueniunt ſ ‖ [15] ἀπ.] om P ‖ πρ. γ.] καὶ γ. πρ. P: cf 10 ‖ [16] ὁ σίφωρ ἀκ. P ‖ [16–17] κ. π. τὸ ἱμ.] ἐνδυσάμενος U: cf 211, 5; 231, 9 ‖ [17–18] τ. β. μισδ. P ‖ [19] ἐξήτασεν U ‖ [19–21] τίς - κατασκ.] δια τὴν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς γενομένην ὀργήν P ‖ [21] δὲ] ἀποκριθεῖσα add P ‖ [21–216, 1] ἐπειδὴ - χειρ. α. (ſ)] διὰ τὸ μὴ ἔκδωτον ἐμάυτὴν ποιήσασα (scr ποιῆσαι?) κατὰ τὴν προτέραν τῆς σαρκὸς κοινωνίαν συγκαθευδῆσαι γὰρ τῇ παρελθούσῃ ἐβούλετό με νυκτὶ P ‖ [22] ⟨μετ'⟩ αὐτοῦ? (ſ)

τὴν ψυχήν μου παρεθέμην ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ. κἀγὼ γυμνὴ ἀπέφυγον αὐτὸν καὶ πρὸς τὴν τροφόν μου ἐκαθεύδησα. τὸ δὲ συμβὰν αὐτῷ οὐκ ἐπίσταμαι διὰ τί ταῦτα ἐτεχνάσατο. Ὁ ἀπόστολος λέγει· Ταῦτα ἡμᾶς οὐ βλάψει, ἀλλὰ πίστευσον εἰς τὸν Ἰησοῦν, καὶ αὐτὸς ἀνατρέψει τὴν ὀργὴν Χαρισίου καὶ τὴν μανίαν καὶ τὸν οἶστρον ἐκείνου. καὶ αὐτός σοι σύνοδος γένηται ἐν τῇ φοβερᾷ λεωφόρῳ, καὶ αὐτός σε ὁδηγήσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· εἰσάξει δέ σε εἰς τὴν αἰωνίαν ζωήν,
235 W *παρέχων σοι τὴν παρρησίαν τὴν μὴ παρερχομένην μήτε ἀλλασσομένην.*

104 *Σιφὼρ δὲ παρέστη τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξήταζεν αὐτόν· Τίς ἐστιν καὶ πόθεν καὶ τί διδάσκει ὁ μάγος ἐκεῖνος ὃν ἔχεις ἐμφωλεύοντα ἐν τῷ οἴκῳ σου; Ὁ δὲ Σιφὼρ ἀπεκρίνατο τῷ βασιλεῖ· Οὐ μὴ ἀγνοῇς βασιλεῦ οἷον πόνον καὶ λύπην ἔσχον σὺν τοῖς φίλοις μου περὶ τῆς γυναικός μου, ἣν καὶ σὺ οἶδας καὶ ἄλλοι πολλοὶ διὰ μνήμης ἔχουσιν· καὶ τὰ περὶ τῆς θυγατρός μου, ἣν καὶ προτιμῶ πάσης τῆς κτήσεώς μου, οἷον καιρὸν καὶ πειρασμὸν πέπονθα· ἐγενόμην γὰρ γέλως καὶ κατάρα πάσῃ τῇ χώρᾳ ἡμῶν. ἤκουσα δὲ τῆς φήμης τοῦ ἀνδρὸς τούτου, καὶ γενόμενος πρὸς αὐτὸν ἐδεήθην αὐτοῦ, καὶ παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγον ἐνθάδε· καὶ ἐρχόμενος κατὰ τὴν ὁδὸν*

[1–2] *κἀγὼ γ.* (ʃ)] *γ. γὰρ U* ‖ [2] *ἀπ. - πρὸς*] *εἰσπηδήσασα* (*scr ἐκπηδήσασα*) *ἐπὶ P* ‖ *αὐτὸν*] *scr αὐτοῦ? ἀπ' αὐτοῦ?* ‖ *τρ. μου*] *ἐμὴν ἀπιοῦσα τρ. P* ‖ *ἐκ.*] *ἔμεινα P* ‖ [3] *τὸ δὲ - ἐτεχν.*] *πῶς δὲ ταῦτα ἐτ. οὐκ ἐπίστ. P* ‖ *διὰ τί*] *scr διότι?? cf Al 343, 14 Callinici uita Hypatii 103, 27* ‖ [4] *ὁ ἀπ.*] *ὁ δὲ ἀπ. U καὶ ὁ ἀπ. P* apostolus ʃ ‖ *εἶπεν U* dicit ei ʃ ‖ *οὐ μὴ ταῦτα ἡμ. παραβλάψῃ* (*cf c 127 i*) *P* ‖ *scr βλάπτει?* (ʃ) *cf 218, 13* ‖ *πίστευε P* ‖ [5] *ἀνατρέψαι ἔχει P* ‖ *ὀργ.*] libidinem ʃ ‖ [6] *τὸν τῆς μανίας οἶ.* (*om alt καὶ*) *P* liberabit te a corruptela et luxuria ʃ ‖ [6–9] *κ. αὐτ. - ἀλλασσ. om P* ‖ [6] *scr συνοδοιπόρος?* dux ʃ: *cf 155, 14; 229, 16* ‖ [7] *γενήσεται?? cf 114, 3; 220, 10* ‖ *scr αἰώνιον?? cf 191, 11* ‖ [9] *παρρ.*] imperium ʃ ‖ [11] *ἐξετάζεται U* ‖ *αὐτόν om U περὶ τοῦ ἀποστόλου add P* ‖ [12–13] *πόθεν - σου*] *πῶς αὐτὸν εἰσήγαγεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ τοιοῦτον φαρμακὸν ὄντα καὶ μάγον P* ‖ [13–14] *τῷ β. ἀπ. P* ‖ [14] *οὐ μὴ ἀ.*] *ἔγνως U* num forte nescis | nosti enim m: *scr Μὴ ἀγνοεῖς?* ‖ *βασ. om P* ‖ [14–17] *πόν. - ἣν*] *μοι ἐν τῇ οἰκίᾳ συνέβη δεινόν πῶς ἡ ἐμὴ ἔπαθεν γαμετὴ ὡς αὔτως* (*cf 178, 8-9*) *δὲ καὶ ἡ ἡμῶν θυγάτηρ ἣ P* ‖ [15–16] *ἣν - ἔχ.*] cui ut scis multi honorem habebant ʃ ‖ [17] *προτ. om P* ‖ *πάσ.*] *οἶδεν add P* ‖ *μου*] *πρωτεύειν add P* ‖ [17–18] *οἷον - κατάρα*] *τρεῖς γὰρ χρόνους κατὰ τοτοιοῦτον ἔπασχον πάθος καὶ γέλω P* ‖ [18] *πέπ. ἐγ. γ.*] passae sint et quomodo factae sint ʃ: *cf 225, 7* ‖ [19] *χ. ἡμ.*] *ἡμ. γέγονα χ. P* ‖ [19–20] *ἤκ. - τούτ.*] *τ. φ. δὲ τούτ. ἀκούσας* (*in ras ἐγὼ*) *τοῦ ἀνδ. P*

θαυμάσια | καὶ ἔκπληκτα εἶδον, καὶ ἐνθάδε πολλοὶ κατήκουσαν τοῦ ὀνάγρου καὶ περὶ τοῦ δαίμονος ἐκείνου ὃν ἐξήλασεν, καὶ ἐθεράπευσεν τήν τε γυναῖκά μου καὶ τὴν θυγατέρα, καὶ νῦν ὑγιαίνουσιν· καὶ μισθοὺς οὐκ ᾔτησεν, ἀλλ' ἀπαιτεῖ πίστιν καὶ ἁγιωσύνην, ἵνα κοινωνοὶ αὐτῷ γένωνται ἐν οἷς διαπράττεται. τοῦτο διδάσκει, σέβειν καὶ φοβεῖσθαι ἕνα θεὸν τὸν πάντων δεσπότην καὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἵνα σχῶσιν τὴν αἰώνιον ζωήν. ὃ δὲ ἐσθίει ἄρτος ἐστὶν καὶ ἅλας, καὶ τὸ ποτὸν αὐτοῦ ὕδωρ ἀφ' ἑσπέρας ἕως ἑσπέρας, πολλὴν εὐχὴν ποιούμενος· καὶ ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν αὐτοῦ, δίδωσιν αὐτῷ. καὶ διδάσκει 64 B

ὅτι θεὸς οὗτος ἅγιός ἐστιν καὶ δυνατὸς καὶ ὁ Χριστὸς ζωὴ καὶ ζωοποιῶν.	θεὸν ἅγιον καὶ ἀγαθὸν καὶ Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ζωὴν καὶ ζωοποιόν.

236 W

διὸ καὶ παραινεῖ τοῖς παροῦσιν αὐτῷ ἐν ἁγιωσύνῃ καὶ ἁγνείᾳ καὶ ἀγάπῃ καὶ πίστει προσέρχεσθαι αὐτῷ.

105 Καὶ ταῦτα ἀκούσας Μισδαῖος ὁ βασιλεὺς παρὰ Σιφόρου πολλοὺς ἔπεμψεν στρατιώτας εἰς τὸν οἶκον Σιφόρου τοῦ στρατηλάτου, ἀγαγεῖν Θωμᾶν τὸν ἀπόστολον καὶ πάντας τοὺς εὑρισκομένους ἐκεῖσε. εἰσελθόντες δὲ οἱ πεμφθέντες ἔσω εὗρον αὐτὸν πλῆθος πολὺ διδάσκοντα· καὶ ἡ Μυγδονία πρὸς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ἐκάθητο. θεασάμενοι δὲ τὸν πολὺν ὄχλον περὶ αὐτὸν ἐφοβήθησαν καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν βασιλέα αὐτῶν καὶ εἶπον· Οὐκ ἐτολμήσαμεν εἰπεῖν αὐτῷ τι· ὄχλος γὰρ

---

[1] θαυμ.] μεγάλα add P: recte?? cf 186, 4; c 141 m || καὶ prius om ʃ: del? || καὶ alt] ἀλλὰ καὶ P: cf 213, 26 || [1–2] τ. ὀν. κατ. P || [2] περὶ - ἐξ.] quae daemon de eo pronuntiauit ʃ || [3] τε om U || [4] ἀλλ' ἀπ.] praeter ʃ || ἀπ.] αἰτεῖ U || [5] αὐτοῦ U: cf 213, 21; 230, 13 || [7] ἵνα] διὰ τῆς τοιαύτης πίστεως add P || [7–8] τ. αἰ. σχ. P || [7] ἔχωσίν U: cf 141, 4 || [9–10] ἀφ'-ποι.] καὶ ἀπὸ ἑσπέρας ἕως πρωῒ παννύχον στάσιν ποιεῖ P || scr <καὶ> π. εὐχ. ποιεῖ?? (ʃ) || [12–14] U et P separatim posui. sic fere scr: ὅτι <ὁ??> θ. οὗτ. ἅγ. ἐ. κ. δυν. (om ʃ) καὶ ἀγαθὸς καὶ χρηστὸς καὶ ζωὴ (mansuetus ʃ: scr προσηνής??) καὶ ζωοποιός (ʃ) || [15] παροῦσιν] scr πιστεύουσιν? (ʃ) παριοῦσιν? || ἁγ. κ. ἁγ.] munditia et puritate ʃ: cf 201, 5 || [16] κ. π. om ʃ: del?? || προσεύχεσθαι P accedere ʃ: cf 166, 4 || [17] καὶ om P || [18] Σιφ.] τοῦ ἀρχιστρατηλάτου add U: cf 19; 214, 19 || [19] τ. στρ. (ʃ) om U || ἀπ.] κυρίου add U || [20] ἐκ. εὗρ. P || οἱ π. om ʃ: del? cf 22 || ἔσω] ἔνδοθεν τῆς οἰκίας P || [21] αὐτὸν om P sedentem et add ʃ || πολὺ (ʃ) om U || διδασκόμενον P || ἡ om P || μυγδονίαν P || παρὰ P: cf 215, 1; 218, 1 || [22] αὐτοῦ om P || καθημένην et add τοῦ ἀποστόλου P || τ. πολ. δὲ οἱ ἀποσταλέντες (cf 20) θεασ. ὄ. P || τ. πολ. (ʃ) om U || [23] περὶ α. om P οἱ στ(ρ?)ατιῶται add U: cf 20 || ἐφ.] εἰσελθεῖν οὐκ ἐτόλμησαν P: cf 24 || κ. ἀπ.] ἀπελθόντες δὲ P || [24] αὐτ. κ. om P || τι κακείνω εἰπ. P: cf 205, 19 || ὄ. γ.] καὶ γ. ὄ. P: cf 215, 10

ην πολὺς περὶ αὐτόν· καὶ ἡ Μυγδονία πρὸς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ καθεζομένη ἠκροᾶτο τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενα. Καὶ ταῦτα ἀκούσαντος Μισδαίου τοῦ βασιλέως καὶ Χαρισίου ἐκπηδήσας ὁ Χαρίσιος ἀπ' ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως συνεπισπασάμενος ὄχλον πολὺν εἶπεν· Ἐγὼ αὐτὸν φέρω βασιλεῦ καὶ τὴν Μυγδονίαν, ἧς τὸν νοῦν ἀφείλατο. Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σιφόρου τοῦ στρατηλάτου ἐντάραχος. καὶ εὗρεν αὐτὸν διδάσκοντα· Μυγδονίαν δὲ οὐ κατέλαβεν, ἀναχωρήσασα γὰρ ἦν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ἐγνωκυῖα ὅτι ἐμηνύθη τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς ὅτι ἐκεῖ ἦν.

106 Ὁ δὲ Χαρίσιος εἶπεν τῷ ἀποστόλῳ· Ἀνάστα πονηρὲ καὶ ἀφανιστὰ καὶ ἐχθρὲ τοῦ ἐμοῦ οἴκου· ἐμὲ γὰρ ἡ σὴ μαγεία οὐ βλάπτει· τὴν γὰρ σὴν μαγείαν ἐπὶ τὴν σὴν κεφαλὴν θήσομαι. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος προσέσχεν αὐτῷ ὁ ἀπόστολος καὶ εἶπεν αὐτῷ· Αἱ ἀπειλαί σου ἐπιστρέψουσιν πρὸς σέ. ἐμὲ γὰρ ἐν οὐδενὶ καταβλάψεις· μείζων γάρ σοῦ ἐστιν
237 W καὶ τοῦ σοῦ βασιλέως καὶ πάσης ὑμῶν τῆς στρατιᾶς ὁ κύριος
65 B Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς ὃν τὰς ἐλπίδας ἔχω. | Λαβὼν δὲ ὁ Χαρίσιος ἡμιφόριον ἑνὸς τῶν οἰκείων αὐτοῦ ἐπέβαλεν τῷ τραχήλῳ τοῦ ἀποστόλου λέγων· Σύρατε καὶ ἀπαγάγετε αὐτόν· ἴδω εἰ δύναται ὁ θεὸς ῥύσασθαι αὐτὸν ἀπὸ τῶν χειρῶν μου. Σύραντες δὲ αὐτὸν ἀπήγαγον πρὸς Μισδαῖον τὸν βασιλέα. στὰς δὲ ὁ ἀπόστολος ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Εἰπὲ τίς εἶ καὶ ποίᾳ δυνάμει ταῦτα διαπράττῃ. Ὁ δὲ ἀπόστολος ἡσύχαζεν. ἐκέλευσεν δὲ ὁ βασιλεὺς τοῖς ὑπηκόοις αὐτοῦ μαστιχθέντα αὐτὸν ἑκατὸν κη' δέσμιον βληθῆναι εἰς

---

[1] ἡ om P ‖ [4] συν.] καὶ P ‖ [5] εἶπεν] ἀράμενος λέγει P ‖ εἰσφέρω P recte? cf 211, 12? ‖ [7] ἀρχιστρατηλάτου U: cf 214, 19 ‖ ἐντ.] μετὰ πολλῆς τῆς ταραχῆς P: cf 160, 8 ‖ [8] μυγδονία U ‖ κατ. (ʃ)] παρῆν U ‖ ἀ. γ. ἦν] ἀνακεχωρήκει γ. U: cf 123, 2 ‖ [9] ἑαυτῆς οἰκ. U: cf 204, 6 ‖ [9–10] ἐγν. - ἦν om P ‖ [11] ἀν.] περιπάτη add U ‖ [11–12] π. κ. ἀφ. (ʃ)] μάγε καὶ φαρμακὲ P malefice m ‖ [12–14] ἐμὲ - θήσ.] καὶ ἄγομε (scr ἄγωμεν?) εἰς τὸν βασιλέα μισδαία (et ueni in praesentiam regis m) ἵνα περὶ τῶν σῶν μαγιῶν κακεῖ τὰς δίκας ἀποτιννύεις P ‖ [15–16] σαὶ ἀπ. π. σὲ ἐπ. P ‖ [17] βασ. σου U ‖ ὁ om U ‖ [18] ἔσχω καὶ (cf 227, 22) τ. ἐ. P ‖ [20] α. κ. ἀπαγ. et add ἕως τοῦ βασιλέως μισδαίου καὶ P ‖ [21] ὁ θ.] Iesus ʃ Christus m: scr ὁ Ἰησοῦς? cf 17 ‖ ῥύσ. om P eruat m ‖ αὐτοῦ P ‖ ἐκ P: cf c 122i ‖ τῶν] (<ἐμῶν>?) ἀφαρπάσαι add P ‖ μου om P ‖ [22] πρὸς] usque ad ʃ: cf 20 ‖ μισδαία P: cf 12 - 14 ‖ [23] λ. α. ὁ β.] ἠρωτάτω καὶ φησὶν U ‖ ὁ βασ. om ʃ: del? ‖ [26] <μάστιξιν> μαστιχθέντα (del αὐτὸν)? cf Am 54, 6 Am 58, 13 ‖ ἑκ. κη' (centum quinquaginta ʃ) δ. om P ‖ [26]–219,[1] ἐν τῇ φυλακῇ P: cf 219, 1 (P); 133, 2 (et 219, 6; c 125m; 142i; 151m; 159i P solus)

τὴν φρουράν. οἱ δὲ δεσμεύσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον. ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ Χαρίσιος ἐσκέπτοντο τὸ πῶς αὐτὸν θανατώσουσιν· τὸ δὲ πλῆθος ὥσπερ θεὸν προσεκύνουν αὐτόν· τοῦτο δὲ εἶχον κατὰ νοῦν εἰπεῖν ὅτι Τὸν βασιλέα ὕβρισεν καὶ πλάνος ἐστὶν ὁ ξένος.

107 Ὁ δὲ ἀπόστολος ἀπιὼν ἐπὶ τὸ δεσμωτήριον χαίρων καὶ ἀγαλλιῶν ἔλεγεν· Ἐξομολογοῦμαί σοι Ἰησοῦ ὅτι οὐ μόνον τῆς πίστεώς σου ἄξιόν με ἐποίησας, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὑπομεῖναι πολλὰ διὰ σέ. εὐχαριστῶ οὖν σοι κύριε ὅτι ἐφρόντισάς μου καὶ δέδωκάς μοι τὴν ὑπομονήν· εὐχαριστῶ σοι κύριε ὅτι διὰ 238 W
σὲ φαρμακὸς ἤκουσα καὶ μάγος. πρόσδεξαί με τοίνυν ἐκ τοῦ μακαρισμοῦ τῶν μετρίων καὶ τῆς ἀναπαύσεως τῶν κεκμηκότων καὶ τῶν μακαρισμῶν ἐκείνων οὓς μισοῦσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ διώκουσιν καὶ ὀνειδίζουσιν, φαύλους περὶ αὐτῶν φθεγγόμενοι λόγους. ἰδοὺ γὰρ διὰ σὲ μισοῦμαι· ἰδοὺ διὰ σὲ τῶν πολλῶν κεχώρισμαι, καὶ διὰ σὲ τοιοῦτον οἷος οὐκ εἰμὶ λέγουσίν με.

108 Προσευχόμενον δὲ πάντες ἔβλεπον αὐτὸν οἱ δέσμιοι καὶ ἐδέοντο αὐτοῦ ὑπὲρ αὐτῶν εὔξασθαι. προσευξάμενος δὲ καὶ καθεσθεὶς ἤρξατο λέγειν ψαλμὸν τοιοῦτον· Ὅτε ἤμην βρέφος ἄλαλον ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου βασιλείοις ἐν πλούτῳ καὶ τρυφῇ τῶν τροφέων ἀναπαυόμενος, ἐξ Ἀνατολῆς τῆς πατρίδος ἡμῶν ἐφοδιάσαντές με οἱ γονεῖς ἀπέστειλάν με· ἀπὸ δὲ πλούτου τῶν θησαυρῶν τούτων φόρτον συνέθηκαν μέγαν τε καὶ ἐλαφρόν, ὅπως αὐτὸν μόνος βαστάσαι δυνηθῶ· χρυσός ἐστιν ὁ φόρτος τῶν ἄνω, καὶ ἄσημος τῶν μεγάλων

[6] cf Matth 5, 12 ‖ [12] cf Matth 5, 3; 11, 28 ‖ [13] cf Matth 5, 11

[1] *δὲ prius*] *καὶ P: cf 227, 22* ‖ *δεσμ.* (ſ)] *μαστίξαντες et add ἐν τῇ φρουρᾷ P* ‖ *τοῦτον P* ‖ *ἀπ.*] *πρὸς τοὺς συγκεκλεισμένους add U* et cum abisset et introisset in carcerem *add* ſ ‖ [2] *τὸ om U: cf 126, 2; 134, 10* ‖ *ἀνέλωσιν U: cf 134, 10; c 125 i; 164 i* ‖ [3] *δὲ prius*] *scr γὰρ?* ‖ [3–5] *τοῦτο - ξένος om P* ‖ [5] *ὁ ξ. om* ſ ‖ [6] *ἀπελθὼν ἐν τῇ φυλακῇ P* ‖ *ἐπὶ*] *scr εἰς?* ‖ [9–10] *ὅτι - κύριε om P non nulla add* ſ ‖ [10] *scr ἔδωκας??* ‖ [11] *φ. - μάγ.*] *al* ſ ‖ *κ. μάγ. om U: del? cf 218, 11 - 12* ‖ [11–224,20] *πρόσδ. - βασιλεῖ om P: cf praef*

[11] *πρ. με*] accipiam ſ: *scr προσδεξαίμην?* ‖ [13] *scr ⟨ἐκ⟩ τοῦ μακαρισμοῦ? cf 11* ‖ [16] *τοι. - εἰμὶ*] nescio quid ſ ‖ [19] *⟨καὶ⟩ ὑπὲρ??* (ſ) ‖ [20–224,20] *de Niceta Thess Noeldeke Macke Beuan cf praef* ‖ [21] *ἄλ.*] parulus ſ ‖ [24] *δὲ ⟨τοῦ⟩?* ‖ *τούτ.*] nostrorum ſ: *scr αὐτῶν??* ‖ [26] *ὁ φ. τ. ἄνω*] Beth Ellaie ſ (*Wright:* Beth Gelaie *Noeldeke* ᾧ πᾶς ἄλλος ὑπείκει καὶ διαπέφευγε σίδηρος *add Nicetas Thess dub Beuan*) ‖ *ὁ φ.*] e terra ſ (*Beuan*)

θησαυρῶν, καὶ λίθοι ἐξ Ἰνδῶν οἱ χαλκεδόνιοι, καὶ μαργαρῖται
239 W ἐκ Κοσάνων· καὶ ὥπλισάν με τῷ ἀδάμαντι· καὶ ἐνέδυσάν με
ἐσθῆτα διάλιθον χρυσόπαστον, ἣν ἐποίησαν στέργοντές με,
καὶ στολὴν τὸ χρῶμα ξανθὴν πρὸς τὴν ἐμὴν ἡλικίαν. σύμ-
φωνα δὲ πρὸς ἐμὲ πεποιήκασιν, ἐγκαταγράψαντες τῇ διανοίᾳ
μου ἐπιλαθέσθαι με, ἔφησάν τε· Ἐὰν κατελθὼν εἰς Αἴγυπτον
κομίσῃς ἐκεῖθεν τὸν ἕνα μαργαρίτην τὸν ὄντα ἐκεῖ περὶ τὸν
δράκοντα τὸν καταπότην, ὅπως ἐνδύσῃ τὴν διάλιθον ἐσθῆτα
καὶ τὴν στολὴν ἐκείνην ἣν ἐπαναπαύεται· τοῦ εὐμνήστου καὶ
γένῃ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κῆρυξ τῇ ἡμετέρᾳ βασιλείᾳ.

109 Ἠρχόμην δὲ ἐξ Ἀνατολῆς ἐφ᾽ ὁδὸν δυσχερῆ τε καὶ
φοβερὰν μεθ᾽ ἡγεμόνων δύο, ἄπειρος δὲ ἤμην τοῦ ταύτην
ὁδεῦσαι. παρελθὼν δὲ καὶ τὰ τῶν Μοσάνων μεθόρια, ἔνθα
ἐστὶν τὸ καταγώγιον τῶν ἀνατολικῶν ἐμπόρων, ἀφικόμην εἰς
τὴν τῶν Βαβυλωνίων χώραν. εἰσελθόντος δέ μου εἰς Αἴγυ-
240 W πτον ἀπέστησαν οἱ συνοδεύσαντές μοι ἡγεμόνες, ὥρμων δὲ ἐπὶ
τὸν δράκοντα τὴν ταχίστην καὶ περὶ τὸν τούτου φωλεὸν κατέ-
λυον, ἐπιτηρῶν νυστάξαι καὶ κοιμηθῆναι τοῦτον, ὅπως μου
τὸν μαργαρίτην ὑφέλωμαι. μόνος δὲ ὢν ἐξενιζόμην τὸ σχῆμα
καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀλλότριος ἐφαινόμην. ἐκεῖ δὲ εἶδον ἐμὸν συγ-
γενῆ τὸν ἐξ Ἀνατολῆς, τὸν ἐλεύθερον, παῖδα εὐχαρῆ καὶ
ὡραῖον, υἱὸν μεγιστάνων. οὗτός μοι προσελθὼν συγγέγονεν,

---

[1] *θησ.*] Gazzak ſ ‖ *οἱ χ*] carbunculi (?) ſ ‖ *scr χαλκηδόνιοι?* | *μαργ.*] achates ſ (? *dub Beuan*) ‖ [2] *ἀδ.*] qui potest ferrum conterere *add* ſ *ᾧ πᾶς ἄλλος ὑπείκει καὶ διαπέφευγε σίδηρος add Nicetas Thess* | *ἐνέδ.*] exuerunt ſ: *scr ἐξέδυσαν??? etiam τὴν ἐσθῆτα et τὴν στολὴν* (ſ) *oportuit* ‖ [3] *δ. χ.*] fulgentem ſ: *cf 8* ‖ [4] *τὸ χ. ξ.*] purpuream quae mensa (et) texta erat ſ ‖ [6] *ἐπιλ.*] ne obliuione obrueretur ſ *μὴ ἐκλαθέσθαι τῶν δωρεῶν καὶ τοῦ φύσαντος Nicetas Thess: ⟨τοῦ μὴ⟩ ἐπιλ.?* | [7] *ἐκεῖ*] in medio mari *add* ſ ‖ [7–8] *π. τ. δ.*] circumdatum a serpente ſ (*Macke:* iuxta serpentem *Wright*) ‖ [7] *scr παρὰ?? cf 17* ‖ [8] *κατ.*] clare spirantem ſ: *cf 222, 14* ‖ *ὅπως*] denuo ſ: *scr αὖθις??* ‖ *δ.*] fulgentem ſ: *cf 3* ‖ [9] *ἣν ἐπ.*] qua contentus es ſ (*Wright:* qua gaudes *idem et Macke* quae supra posita est *Beuan*): *scr ᾗ ἐπαναπαύεσαι???* ‖ *scr ᾗ??* ‖ *τ. ε.*] *post σου* (*10*) *ponend?* qui est nobis loco proximus ſ: *cf 221, 20* ‖ [10] *scr γενήσῃ?? cf 114, 3; c 123e* ‖ *κῆρ.*] heres ſ: *scr κληρονόμος??* ‖ *⟨ἐν⟩ τῇ?* (ſ) ‖ [11] *Ἀν.*] et descendi *add* ſ ‖ [12] *ἄπ.*] paruulus ſ ‖ [13] *Μοσ.*] *scr Μεσηνῶν?? cf 223, 5* ‖ [15] *χ.*] et intraui moenia Sarbug (*dub Beuan*) *add* ſ *καὶ Λαβυρίνθου add Nicetas Thess: cf 222, 7* ‖ *εἰσ.*] *scr κατελθόντος* (ſ)? *cf 6* | [17] *scr παρὰ??* circum ſ (*Wright Macke:* iuxta *Beuan*) *cf 7* ‖ *κατέλ.*] habitaui ſ (*Wright Beuan:* circumiui *Macke*) ‖ [21] *τὸν utrumque om* ſ [22] *μεγ.*] mercatoris olearii ſ (*Wright:* unctionis *Lipsius dub Beuan*)

καὶ συνόμιλον αὐτὸν ἔσχον, καὶ φίλον καὶ κοινωνὸν τῆς ἐμῆς πορείας ποιησάμενος. παρεκελευσάμην δὲ αὐτῷ τοὺς Αἰγυπτίους φυλάσσεσθαι καὶ τῶν ἀκαθάρτων τούτων τὴν κοινωνίαν. ἐνεδυσάμην δὲ αὐτῶν τὰ φορήματα, ἵνα μὴ ξενίζωμαι ὥσπερ ἔξωθεν ἐπὶ τὴν τοῦ μαργαρίτου ἀνάληψιν, καὶ τὸν δράκοντα διυπνίσωσιν κατ' ἐμοῦ οἱ Αἰγύπτιοι. οὐκ οἶδα δὲ ἐξ οἵας ἔμαθον προφάσεως ὡς οὐκ εἰμὶ τῆς χώρας αὐτῶν, δόλῳ δὲ συνέμειξάν μοι τέχνην, καὶ ἐγευσάμην τῆς αὐτῶν τροφῆς. ἠγνόησα ἐμαυτὸν υἱὸν ὄντα βασιλέως, τῷ δὲ αὐτῶν ἐδούλευσα βασιλεῖ. ἦλθον δὲ καὶ ἐπὶ τὸν μαργαρίτην, ἐφ' ὃν οἱ πατέρες μου ἀπεστάλκασίν με, τῷ δὲ τῆς τροφῆς αὐτῶν βάρει εἰς ὕπνον κατηνέχθην βαθύν.

110 *ταῦτα δέ μου παθόντος καὶ οἱ πατέρες μου ᾔσθοντο καὶ ἔπαθον ὑπὲρ ἐμοῦ. ἐκηρύχθη δὲ κήρυγμα ἐν τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν ἵνα πάντες ἐπὶ τὰς ἡμετέρας ἀπαντῶσιν θύρας. καὶ τότε οἱ βασιλεῖς τῆς Παρθενίας καὶ οἱ ἐν τέλει καὶ οἱ Ἀνα-* 241 W
τολῆς πρωτεύοντες γνώμης ἐκράτησαν περὶ ἐμοῦ ἵνα μὴ ἔλθω ἐν Αἰγύπτῳ. ἔγραψαν δέ με καὶ οἱ δυνάσται σημαίνοντες οὕτως· Παρὰ τοῦ πατρὸς βασιλέων βασιλεὺς καὶ μητρὸς τὴν Ἀνατολὴν κατεχούσης καὶ ἀδελφοὺς αὐτῶν δευτέρους ἀφ' ἡμῶν τῷ ἐν Αἰγύπτῳ υἱῷ ἡμῶν εἰρήνη. ἀνάστηθι καὶ ἀνάνηψον ἐξ ὕπνου, καὶ τῶν ἐπιστολιμαίων ῥημάτων ἄκουσον, καὶ ὑπομνήσθητι υἱὸς βασιλέων ὑπάρχων. δουλικὸν ὑπεισῆλθες ζυγόν·

1–2 *ἐ. π.*] *scr ἐμπορείας? ἐμῆς ἐμπορείας?* mercaturae meae ʃ ‖ 2 *παρεκ. δὲ α.*] *ὅς μοι ἀεὶ συμπαρῆν καὶ συνεβούλευεν Nicetas Thess certe aptius* ‖ 3 *τούτ. om* ʃ ‖ 4 *ξεν.*] me auersarentur ʃ (*Wright sed dub:* me suspectum haberent *Macke* me cognoscerent *Noeldeke* mihi male dicerent *Beuan*) ‖ 5 *⟨ἐλθὼν⟩ ἐπὶ?* (ʃ) ‖ 6 *οἱ Α. om* ʃ ‖ 8 *μ. τέχ.*] *καὶ τέχνῃ παρέκλιναν Nicetas Thess: scr ⟨καὶ⟩ τέχνῃ?? cf 149, 18* ‖ *ἐγ.*] dederunt mihi ʃ *ἀπογεύσασθαι ὑπηγάγοντο Nicetas Thess* ‖ 9 *⟨καὶ⟩ ἠγνόησα?* ‖ *scr βασιλέων?* (ʃ) ‖ 10 *ἦλθον*] oblitus sum ʃ *μακρὰ χαίρειν εἰπὼν τῇ φροντίδι τοῦ μαργαρίτου Nicetas Thess: scr ἐπελαθόμην δὲ καὶ τοῦ μαργαρίτου??* ‖ 11 *τρ.*] oppressionis ʃ (*Wright:* cibi *coni Noeldeke dub Beuan*)*: cf 9* ‖ 12 *κατ.*] iacebam ʃ ‖ 13 *τ.*] omnia *add* ʃ ‖ *scr δ' ἐμοῦ?* ‖ 15–16 *κ. τ. om et interpungit ante γνώμης (17)* ʃ ‖ 16 *Παρθίας* (ʃ) *Nicetas Thess recte: cf Ph 92, 13* ‖ 17 *πρωτ.*] omnes *add* ʃ ‖ *ἔλθω*] relinquerer ʃ: *scr λειφθῶ??* ‖ 18 *με*] *scr μοι* (ʃ): epistulam *add* ʃ ‖ 18–19 *σ. οὕτ.*] et signauerunt eam ʃ ‖ 19 *βασιλεὺς*] *scr βασιλέως* (ʃ)*: cf 223, 20* ‖ 20 *ἀδ. - ἡμ.*] *ἀδελφοὶ ἐξ αὐτῶν τὴν γένεσιν ἔχοντες Nicetas Thess* ‖ *scr ἀδελφοῦ σου τοῦ δευτέρου??* (ʃ) ‖ 21 *ἡμ.*] *καὶ ἀδελφῷ add Nicetas Thess* ‖ 22 *ὕπνου*] tuo *add* ʃ ‖ 23 *δ. ὑ. ζ.*] uide seruitutem: cui seruis! ʃ (*Wright Beuan:* quam seruis *Macke*)

μνημόνευσον τῆς ἐσθῆτός σου τῆς χρυσοπάστου· μνημόνευσον τοῦ μαργαρίτου δι' ὃν εἰς Αἴγυπτον ἀπεστάλης. ἐκλήθη δὲ τὸ ὄνομά σου βιβλίον ζωῆς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ σου οὗ παρείληφας ἐν τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν.

111 *Ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς πρεσβευτὴς κατεσφραγίσατο διὰ τοὺς πονηροὺς τοὺς Βαβυλωνίους παῖδας καὶ δαίμονας τυραννικοὺς Λαβυρίνθους. ἐγὼ δὲ πρὸς τὴν ταύτης φωνήν τε καὶ αἴσθησιν ἐξ ὕπνου ἀνερμησάμην, ἀναλαβὼν δὲ καὶ καταφιλήσας* 242 W *ἀνεγίνωσκον. ἐγέγραπτο δὲ περὶ ἐκείνου τοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἀναγεγραμμένου· καὶ ὑπεμνήσθην παραχρῆμα ὅτι βασιλέων εἰμὶ υἱὸς καὶ ἡ ἐλευθερία μου τὸ γένος μου ἐπιζητεῖ. ὑπεμνήσθην δὲ καὶ τοῦ μαργαρίτου ἐφ' ὃν κατεπέμφθην εἰς Αἴγυπτον· ἠρχόμην δὲ ἐφ' ἅρμασιν ἐπὶ τὸν δράκοντα τὸν φοβερόν, καὶ κατεπόνεσα τοῦτον ἐπονομάσας τὸ τοῦ πατρός μου ὄνομα. ἁρπάσας δὲ τὸν μαργαρίτην ἀπέστρεφον πρὸς τοὺς ἐμοὺς ἀποκομίσας πατέρας. καὶ ἀποδυσάμενος τὸ ῥυπαρὸν ἔνδυμα ἐν τῇ αὐτῶν κατέλειψα χώρᾳ, ηὔθυνον δὲ αὐτὸ καὶ τὴν ὁδὸν πρὸς τὸ φῶς τῆς κατὰ ἀνατολὴν πατρίδος. καὶ εὗρον καθ' ὁδὸν διαιροῦσάν με· αὐτὴ δέ, ὥσπερ φωνῇ*

---

[1] *χρ.* (*Nicetas Thess*)] fulgentem ſ (*Beuan*) et recordare togam gloriosam qua indueris et adornaberis *add* ſ *καὶ τὴν εἰδεχθῆ ταύτην καὶ ἄμορφον τῶν Αἰγυπτίων ἀπόρριψον add Nicetas Thess* ‖ [1–2] *μν. - ἀπεστ. ante μν. - χρυσ.* (*1*) ſ ‖ [2] *ἐκλ. δὲ*] cum uocatum erit ſ (*Wright Beuan:* uocabitur *Macke*) ‖ [3] *βιβ.*] *scr ἐν βιβλίῳ?* (ſ) ‖ *ζ.*] uirorum fortium ſ ‖ *<μετὰ> τοῦ?* (ſ) ‖ *οὗ π.*] eris ſ (*? Macke: dub Wright et Beuan*) ‖ [5] *ὁ δὲ β.*] epistula mea est epistula quam rex ſ ‖ *ὡς πρ.*] dextra sua ſ ‖ [6] *Β. π.*] filios Babylonis ſ: *scr Βαβυλωνίων π.?* ‖ [7] *scr Λαβυρίνθου?* (*cf 220, 15*) uolauit (epistula) instar aquilae reginae auium omnium, uolauit et consedit prope me et tota facta est sermo *add* ſ *αὕτη ἡ ἐπιστολὴ φῶς γέγονεν ἐμοὶ καὶ πῦρ καὶ τὸ ἐνόν μοι ζώπυρον ἀνάψασα εἰς ὕψος ἦρεν καὶ ἀετοῦ δίκην ἀνῇξεν ὥσπερ ὑπόπτερον add Nicetas Thess* ‖ [8] *αἴσθ.*] strepitum ſ ‖ *scr ἀνωρμησάμην??* surrexi ſ ‖ *καταφ.*] solui et *add* ſ(*?*) ‖ [9] *περὶ ἐκ.*] secundum illud ſ ‖ [11] *τὸ γ. μ.*] naturam suam ſ ‖ *scr ἐπεζήτει?* requirebat ſ (*Beuan:* confirmabat *Wright Macke*) ‖ [12] *δὲ καὶ om* ſ ‖ [13] *ἠ. δὲ ἐφ' ἅ. ἐπὶ*] *scr ἠ. δὲ ἐπᾴσμασι κηλεῖν?* coepi incantare ſ *ἐπῳδαῖς τε καὶ θείοις κατακηλήσας ἐπᾴσμασι Nicetas Thess: nunc ἠρχ. ab ἔρχομαι deriuatum uid* ‖ [14] *φοβ.*] clare spirantem *add* ſ: *cf 220, 8* ‖ *scr κατεπόνησα?* (*cf 162, 24*) *κατεκοίμισα?* (ſ) ‖ [15] *ὄν.*] et nomen eius qui est loco proximus et matris meae reginae orientis *add* ſ ‖ [16] *τ. ἐ. ἀ. π.*] domum patris mei ſ ‖ *scr <αὐτὸν> ἀποκομίσαι?? <καὶ> ἀποκομίσας post μαργ.* (*15*) *ponend??* ‖ [17] *ἔνδ.*] eorum *add* ſ ‖ [17–18] *α. καὶ*] *scr αὐτίκα?* (ſ) ‖ [18] *ὁδ.*] ut uenirem *add* ſ (*Wright Beuan:* qua ueneram *Macke*) ‖ [19] *scr <τὴν ἐπιστολὴν τὴν> διεγείρουσάν* (*uel διεγείρασάν*)*??* (ſ)

χρησαμένη ἀνέστησεν ὑπνωθέντα με, καὶ ὡδήγησέν με τῷ παρ' αὐτῆς φωτί. ἔστιν γὰρ ὅτε ἡ ἀπὸ σηρικῶν ἐσθὴς βασιλικὴ πρὸ τῶν ἐμῶν ὀφθαλμῶν. ἀγούσης δέ με καὶ ἑλκούσης τῆς στοργῆς τὴν Βαβύρινθον παρῆλθον· καὶ καταλείψας ἐπ' ἀριστερὰ τὴν Βαβυλῶνα εἰς τὴν Μέσον ἀφικόμην τὴν μεγάλην οὖσαν παραλίαν. 243 W

112 οὐκ ἐμνημόνευον δὲ τῆς λαμπρότητός μου· παῖς γὰρ ὢν ἔτι καὶ κομιδῇ νέος κατελελοίπειν αὐτὴν ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς βασιλείοις· ἐξαίφνης δὲ ἰδόντος μου τὴν ἐσθῆτα ὡς ἐν ἐσόπτρῳ ὁμοιωθεῖσαν, καὶ ὅλον ἐμαυτὸν ἐπ' αὐτὴν ἐθεασάμην, καὶ ἔγνων καὶ εἶδον δι' αὐτῆς ἐμαυτόν, ὅτι κατὰ μέρος διῃρήμεθα ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄντες, καὶ πάλιν ἕν ἐσμεν διὰ μορφῆς μιᾶς. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ταμειούχους τοὺς τὴν ἐσθῆτα κομίσαντας ἑώρων δύο, μορφὴ δὲ μία ἐπ' ἀμφοτέρων, ἓν σύμβολον βασιλικὸν ἐν ἀμφοτέροις ἔκειτο· τὸ δὲ χρῆμα καὶ τὸν πλοῦτον ἐν χερσὶν εἶχον, καὶ ἀπεδίδουν μοι τιμήν· καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν εὐπρεπεστάτην, ἥτις ἐν φαιδροῖς χρώμασιν χρυσῷ πεποίκιλτο καὶ λίθοις τιμίοις καὶ μαργαρίταις χροιᾷ πρεπούσῃ· ἵδρυντο ἐν ὕψει· καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ τῶν βασιλέων βασιλεὺς ὅλη δι' ὅλης· λίθοις σαμπφειρίνοις ἐν ὕψει ἐπεπήγεισαν ἁρμοδίως. 244 W

---

[2] *ἔστιν - βασ.*] *de* ſ *dub Wright Macke Beuan* ‖ [3] *τ. ἐ. ὀ.*] me *et add* forma sua (? *Wright Beuan:* in itinere meo *Macke*) et uoce sua et ductu me hortata est ut properarem ſ *unde explenda uid* ‖ [4] *scr τῇ στοργῇ?* (ſ) ‖ *B.*] *scr Λαβύρινθον?* (*cf 222, 7*) Sarbug ſ (*Wright Macke: dub Beuan*) ‖ [5] *scr Μεσήνην??* (*cf 220, 13*) Maishan ſ ‖ *μεγ.*] portum mercatorum *add* ſ ‖ [6] *παραλ.*] et uestem meam fulgentem (ornatum meum *Macke: item 222, 1*) quam exueram et togam qua amictus eram ex Ramtha et Reken (*Wright:* Ramka et Reken *Macke* summa Hyrcania *coni Beuan*) parentes mei eo miserant per dispensatores (*ταμειούχους: cf 13*) suos quibus propter fidem eorum illa credi poterant *add* ſ ‖ [7] *τ. λ. μου*] formam eius ſ ‖ [9] *ὡς ἐν*] *scr ὡσεὶ?* (ſ) ‖ [10] *καὶ del?* (ſ) ‖ totam uidi in toto (*Wright Macke:* in me toto *Beuan*) *add* ſ ‖ *ἐμ. om* ſ? (*Wright Macke; non Beuan*) ‖ *scr αὐτῇ?* ‖ [11] *κ. ἔγν. - ἐμ. om* ſ ‖ [13] *οὐ μ. ἀ. κ.*] *cf c 127 e* ‖ [15–16] *τὸ δὲ - τιμ.*] manibus eius qui mihi reddebat depositum (? *Wright:* ornatum *Macke* thesaurum *Beuan*) meum et diuitias meas per eos ſ ‖ [18] *scr πεποίκιλτο, χρυσῷ?* (ſ) ‖ *λ. τιμ.*] beryllis ſ ‖ *μαργ.*] *lapidum nomina habet* ſ ‖ [19] *scr ἵδρυτο?* paratum erat ſ ‖ *ἐν ὕ.*] domi suae in alto ſ? (*Wright Beuan:* in perfectione sua *Macke*) et adamantinis lapidibus omnes orae eius firmatae erant (omnes partes eius coniunctae erant *Macke*) *add* ſ ‖ *τῶν del?* ‖ [20] *scr βασιλέως* (ſ): *cf 221, 19* ‖ [20–21] quasi lapides sapphirini erant uarii eius colores ſ ‖ [20] *ὅλης ⟨ἐπεποίκιλτο⟩?* (ſ) ‖ *scr λίθοι σαπφείρινοι??*

113 *ἑώρων δὲ αὖθις ὅτι δι' ὅλων κινήσεις ἐξεπέμποντο γνώσεως, καὶ ἦν ἑτοίμη ἀφεῖναι λόγον· ἤκουον δὲ αὐτῆς ὁμιλούσης· Ἐγώ εἰμι ἐκείνου τῶν πάντων ἀνθρώπων ἀνδρειοτάτου οὗ ἕνεκεν παρ' αὐτῷ τῷ πατρὶ ἐνεγράφην· καὶ αὐτὸς δὲ ᾐσθόμην αὐτοῦ τῆς ἡλικίας. Αἱ δὲ κινήσεις αἱ βασιλικαὶ πᾶσαι ἐπανεπαύοντό μοι αὐξανούσης πρὸς ταύτης ὁρμάς· ἔσπευδεν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ὀρεγομένη ἐπὶ τὸν δεχόμενον αὐτήν. κἀμὲ ὁ πόθος διήγειρεν ὁρμῆσαι εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ καὶ δέξασθαι αὐτήν. ἐκταθεῖσαν δὲ χρωμάτων ἐκομίσθην, καὶ τὴν στολήν μου τὴν βασιλικὴν ὑπερέχουσαν ἐστολισάμην δι' ὅλου· ἐνδυσάμενος δὲ ἤρθην εἰς χώραν εἰρήνης σεβάσματος· καὶ τὴν κεφαλὴν κλίνας προσεκύνησα τοῦ πατρὸς τὸ φέγγος τοῦ ἀποστείλαντός μοι ταύτην, ὅτι ἐγὼ μὲν ἐποίησα τὰ προσταχθέντα, καὶ αὐτὸς ὁμοίως ὅπερ κατεπηγγείλατο· καὶ ἐν ταῖς θύραις τοῦ βασιλικοῦ τοῦ ἐξ ἀρχῆς αὐτοῦ κατεμειγνύ-* 245 W *μην. ἥσθη δὲ ἐπ' ἐμοὶ καὶ εἰσεδέξατό με μετ' αὐτοῦ ἐν τοῖς βασιλείοις· πάντες δὲ οἱ ὑπήκοοι αὐτοῦ εὐφήμοις φωναῖς ὑμνοῦσιν· ὑπέσχετο δέ μοι καὶ εἰς τὰς τοῦ βασιλέως θύρας σὺν αὐτῷ ἀποσταλεῖσθαι, ἵνα μετὰ τῶν ἐμῶν δώρων καὶ τοῦ μαργαρίτου ἅμα αὐτῷ φαινώμεθα τῷ βασιλεῖ.*

251 W 114 *Καὶ ὁ Χαρίσιος γεγηθὼς ἀπῄει οἴκαδε, νομίζων συνεῖναι τὴν αὐτοῦ γυναῖκα καὶ τοιαύτην γεγενῆσθαι οἵαν πρὸ*

---

[1] ἐξεπ.] operabantur ſ: *scr ἐξεπονοῦντο??* ‖ ὁμ.] strepitum sonorum eius ſ quos edebat in eos qui eam detulerant *add* ſ (*? dub Wright Macke Beuan*) ‖ [3–5] *ἐγώ - ἡλικ. et* [6] *αὐξ. - ὁρμ.] obscura et incerta:* ego sum operans in actibus quem eduxerunt (ei *add Wright Beuan*) coram patre meo, et ego quoque animum aduerti (in me *add Macke Beuan*) staturam meam crescere secundum laborem suum (? eius *Wright Beuan*) ſ *non minus obscura* ‖ [3] *τῶν] scr τοῦ?* ‖ [4] *scr αὐτῇ??* ‖ [5] *scr ἐμαυτοῦ??* ‖ [6] *αὐξ. π. ταύτης ⟨τὰς⟩ ὁρμάς ante αἱ δὲ* (5) *ponenda et cum ἡλικ. coniungenda* (ſ) ‖ [7] *ἔσπ. - αὐτήν*] et in manu eorum qui dabant eam properabat ut eam acciperem ſ ‖ *αὐτοῦ] scr αὐτῶν?* (ſ) ‖ [8] *αὐτοῦ] scr αὐτῆς??* ‖ [9] *ἐκτ.*] manum porrexi et cepi eam ſ ‖ *χρ.*] eius pulchritudine *add* ſ ‖ *scr ἐκοσμήθην uel ἐκοσμίσθην* (ſ) ‖ [10] *β. ὑπ.*] fulgentibus coloribus ſ ‖ *scr βασιλικῆς??* ‖ [11] *εἰρήνης ⟨καὶ⟩?* (ſ) ‖ [15] *τοῦ ἐξ] scr τοῖς ἐξ?* (ſ) ‖ [17] *εὐφ.] incertum* ſ (luminum *coni Macke* laudis *coni Beuan*) ‖ [18] *⟨αὐτὸν⟩ ὑμνοῦσιν?* (ſ) ‖ *⟨βασιλέων⟩ βασιλέως?* (ſ) ‖ [19] *scr ἀποσταλήσεσθαι?* ‖ [21] *καὶ] τοῦ ἀποστόλου δὲ ἐν τῇ εἱρκτῇ (cf c 159 i) βληθέντος P: cf 218, 26* ‖ *οἴκ. γεγ. ἀπ. et add προσδοκῶν (partim in ras) καὶ P* ‖ [21–22] *τ. α. συγκαθευδῆσαι P: cf c 125 m; 127 i* ‖ [21] secum futuram ſ copulabitur mihi m ‖ [22] *γενήσεσθαι Vsener* ‖ [22–225,1] *scr οἵα ἦν πρὸ τοῦ uel καὶ τὸ πρότερον? cf 228, 5; c 123 e; 125 m; 128 e* ‖ [22] *οἵαν* (ſ) *om P: cf 228, 5; c 128 e* ‖ [22–225,1] *πρὸ τοῦ* (ſ) *om U*

τοῦ, πρὶν ἀκοῦσαι τοῦ θείου λόγου καὶ πιστεῦσαι τῷ Ἰησοῦ. ἀπελθὼν δὲ εὗρεν αὐτὴν τὰς τρίχας κεκομμένας ἔχουσαν καὶ τὴν ἐσθῆτα διαρερηγμένην· ἰδὼν δὲ εἶπεν αὐτῇ· Κυρία μου Μυγδονία, τί σε ἡ χαλεπὴ αὕτη κατέχει νόσος; καὶ τίνος ἕνεκα διεπράξω ταῦτα; ἐγώ εἰμι ὁ ἐκ παρθενίας σου γαμέτης, τῶν τε θεῶν καὶ τῶν νόμων ἄρχειν σού μοι διδόντων· τίς ἡ τοσαύτη σου μανία; ὅτι κατάγελως ἐν παντὶ τῷ ἔθνει γεγένησαι. ἀλλὰ ἀπόθου τὴν παρ' ἐκείνου τοῦ φαρμακοῦ μέριμναν· περιελῶ δὲ ἐκ μέσου τὴν ὄψιν ἐκείνου, ἵνα μηκέτι αὐτὸν ἴδῃς.

115 Ἡ δὲ Μυγδονία τούτων ἀκούσασα ἀνεδίδου τῇ λύπῃ, στενάζουσα καὶ ὀδυρομένη. καὶ αὖθις ὁ Χαρίσιος· Τοσοῦτον ἄρα τοὺς θεοὺς ἠδίκησα, ὅτι τηλικαύτῃ με νόσῳ περιβεβλήκασιν; (252 W) τί τοσοῦτον πεπλημμέληκα, ὅτι εἰς τοσαύτην με κατέβαλον ταπεινότητα; δέομαί σου Μυγδονία, μή μου τὴν ψυχὴν ἄγχε ἐπὶ τῇ θέᾳ σου ταύτῃ τῇ οἰκτρᾷ καὶ τῷ ταπεινῷ σχήματι, καὶ μή μου τὴν καρδίαν καταπόνει ταῖς ἐπὶ σοὶ φροντίσιν. ἐγώ εἰμι Χαρίσιος ὁ σὸς γαμετός, | (68 B) ὃν ὅλον τὸ ἔθνος τιμᾷ καὶ δέδιεν· τί με δεῖ πρᾶξαι; καὶ οὐκ οἶδα πῶς ἀναστρέψω· τί δὲ καὶ λογίσωμαι; σιγήσω καὶ καρτερήσω; καὶ τίς ἀνέξεται ὅταν τινὲς τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ λαμβάνωσιν; τίς δὲ τὸν σὸν καρτερήσειεν ἀγαθὸν τρόπον; τί γάρ ἐμοί; ἡ εὐωδία σου ἐν ταῖς ῥισίν μού ἐστιν, καὶ τὸ φαιδρόν σου πρόσωπον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου ἐγκάθηται· ἀφαιροῦντά

[2] *αὐτ.*] sedentem *add* ʃ decumbere solo *add* m ‖ *τὰς - ἔχ.*] et uultus eius erat demissus ʃ ‖ *scr κεκαρμένας?* detonso capite m ‖ *ἔχουσα P* ‖ [3] *ἰδ. δὲ*] et erat tamquam insana propter Iudam ʃ ‖ [4] *ἕνεκεν P: recte? cf 162, 11 et index* ‖ [5] *τ. δ. P* ‖ *σου γ.*] *νυμφίος* (*recte? cf 18; 110, 8; 233, 25; al*) *σου διαπρέψας P* ‖ [6] *μοι om P* ‖ *δεδωκότων P* ‖ [7] *σου om P* ‖ *τῷ*] *ἡμῶν add P* hoc ʃ: *cf 230, 11* ‖ [8] *ἀλλὰ om P* ‖ *φαρμ.*] *δοθεῖσαν σοι add P* ‖ [9] *ἐκείν* .. (*ου in ras*) *P* ‖ [10] *αὐτ.* (ʃ)] *αὐτοῦ τὴν ὄψιν U* ‖ [11] *τούτ.*] *τῶν λόγων add P* haec a Charisio uiro suo ʃ ‖ *ἀνεδίδου ⟨ἑαυτὴν⟩?* ‖ [13] *scr ἠδίκησας?* (ʃ) ‖ *scr σε?* (ʃ): *cf 14; 241, 15* ‖ [14] *scr πεπλημμέληκας?* (ʃ) ‖ *scr σε?* (ʃ) ‖ [16] *ταύτῃ - σχ. om* ʃ ‖ *τῷ om P* ‖ [18] *γ.*] *ποθητός P: scr γαμέτης??* (ʃ) *cf 5* ‖ [19] *δεδίει U* ‖ *scr πρᾶξαι οὐκ ο. καὶ?* (ʃ) ‖ *καὶ - ἀν. om P* ‖ *scr ἀναστρέψομαι? ἀναστραφῶ?? cf 259, 8* ‖ [20] *δὲ*] *δεῖ U πάλιν add P: cf 211, 10* ‖ *σ. κ. κ.*] *σ. δὲ μᾶλλον καρτερήσας U:* recorderne pulchritudinem tuam et sileam? an meminerim castitatis tuae et taceam? ʃ ‖ [21] *λαμβάνουσιν P* ‖ [22] *τίς - τρ.*] possumne sustinere laetas tuas pulchritudines quae sunt coram me omni tempore? ʃ ‖ *τρ. ἀγ. U* ‖ *τρόπον ⟨ἀφαιρεθῆναι⟩??* ‖ *τί γ. ἐ. om P: scr τὸν ἀεὶ ὄντα παρ' ἐ.??* ‖ [22–23] *ἐν τ. ῥισὶ γὰρ τοῖς ἐμοῖς ἡ εὐ. σου P* ‖ [24] *scr ἀφαιροῦνταί*

μου τὴν ψυχήν, καὶ τὸ περικαλλὲς σῶμα ᾧ ἠγαλλόμην ὁρῶν διαφθείρουσιν· καὶ τὸν ὀφθαλμὸν τὸν ὀξυδερκέστατον πηροῦσιν· ἐκκόπτουσιν δὲ τὴν δεξιάν μου χεῖρα. ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ εἰς λύπην μετατρέπεται καὶ ἡ ζωή μου εἰς θάνατον· καὶ τὸ φῶς σκότῳ βαδίζεται. μηδεὶς λοιπὸν τῶν συγγενῶν βλέπετέ 253 W *με, παρ' ὧν οὐδεμία μοι βοήθεια γέγονεν· οὐδὲ τοὺς θεοὺς τῆς ἀνατολῆς προσκυνήσω λοιπὸν τηλικούτοις με περιβαλόντας κακοῖς· οὐδὲ μὴν προσευξαίμην αὐτοῖς ἔτι, οὐδὲ μὴν θυσιάσαιμι αὐτοῖς ἀποστερηθεὶς τῆς συμβίου μου. τί δὲ αἰτήσαιμι ἕτερον παρ' αὐτῶν; ἡ γὰρ δόξα μου πᾶσα ἀφῄρηται. εἰμὶ δὲ ἄρχων, δεύτερος τῆς τοῦ βασιλέως ἀρχῆς· ἠθέτησεν δέ με Μυγδονία ταῦτα πάντα ἀφείλατο· εἴθε δὲ τὸν ὀφθαλμόν μου σκόπτε σέ μοι προσεχούσης συνήθως.*

116 *Λέγοντος δὲ τοῦ Χαρισίου ταῦτα μετὰ δακρύων ἐκαθέζετο ἡ Μυγδονία σιωπῶσα καὶ εἰς τὸ ἔδαφος ἀφορῶσα· ὁ δὲ αὖθις προσελθὼν εἶπεν· Κυρία μου ποθεινοτάτη Μυγ-* 254 W *δονία, ὑπομνήσθητι ὅτι σὲ ἐκ πάντων τῶν ἐν τῇ Ἰνδίᾳ γυναικῶν ὡς καλλίστην ἐπελεξάμην καὶ ἔλαβον, δυνηθεὶς ἑτέρας πολλῷ σου καλλίω εἰς γάμον συνάψαι ἐμαυτῷ. μᾶλλον δὲ ψεύδομαι Μυγδονία· μὰ τοὺς γὰρ θεοὺς οὐκ ἂν ἔσται ἑτέραν κατὰ σὲ ἐν τῇ τῶν Ἰνδῶν εὑρεθῆναι χώρᾳ· οὐαὶ δέ μοι διὰ παντός, ὅτι οὐδὲ*

1 *ὁρῶν om U: scr ᾧ ἑώρων et post ὀξυδερκ. ponend?* (ſ) ‖ 2–3 *διαφθ. - χεῖρα] νῦν P* ‖ 3 *ἡ χ. ἡ ἐ.] τὸ γῆθός μου U* ‖ 4 *καὶ ἡ] ἡ δὲ U* ‖ 5 *βαδ.]* tingitur ſ: *scr βαπτίζεται? (uel βάπτεται??)* ‖ *scr βλεπέτω? (βλέπεταί U)* ‖ 7 *περιβαλλόντας P περιβαλλόντα U* ‖ 8 *ἔτι τούτοις προσεύξομαι P* ‖ *μὴν alt om P: del?* ‖ 9 *τ. σ. μου ἀπ. P* ‖ 10 *π. αὐτοῖς αἰτήσομαι ἕτ. P* ‖ 11 *ἀθετήσασα P: scr εἴθε τις* (ſ) ‖ 12 *δέ - ἀφ.]* auferat a me hanc gloriam omnem et magnas meas diuitias et det mihi unam horam praeteritorum amorum o Mygdonia ſ *unde emendandum* ‖ *με om P* ‖ *ἀφῃλαμένη U: cf 11* ‖ 12–13 *εἴθε - συνήθ. om P* ‖ 12 *εἴθε δὲ] εἰ δὲ sup scr θε U: del δὲ?* ‖ 13 *scr ἐξέκοπτε, σοῦ* (ſ) ‖ 17 *σὲ om P* ‖ *scr πασῶν? cf 200, 7* ‖ 18 *ἔλ.] καίπερ add P* ‖ *δυνάμενος P* ‖ *ἑτέραν P* multas ſ ‖ 19 *κάλλιον P (cf 227, 5; 233, 12; 241, 1; 243, 22; 189, 16; 208, 23; 153, 7)* nobiliores ſ *ἐμαυτὸν add U* ‖ *ἐμ. ἀγαγεῖν P (cf 259, 9; 251, 18) εἴπερ ἐβουλόμην add U* ‖ 19–20 *μ. δὲ (cf 195, 14) - θε.] οὐκ ἀλήθειαν δὲ μὰ τ. θε. εἴρηκα P* sed profecto non (*del?*) mentior ſ ‖ 20–21 *οὐκ - σὲ] ὅτι οἷον τὸ σὸν γλυκύτατον κάλλος P: cf 231, 20* ‖ 20 *ἂν ἔ. ἑτ.]* est mihi altera ſ ‖ 21 *εὕρηκα P om* ſ ‖ *χώρᾳ om U: ante τ. Ἰ. ponend? del? cf 156, 19* ‖ 21–22 *δ. π.]* et mundo ſ ‖ 22–227, 3 *ὅτι - καταξιωθῶ]* nam numquam audiam te loquentem etiam: quamquam (ille me) ignominia adfecit, precor ſ *unde emendandum*

λόγῳ ἀμείψασθαι θέλεις· ὕβριζε δέ μοι εἰ δοκεῖ σοι, ἵνα λόγου μόνον παρὰ σοῦ καταξιωθῶ. ἀπόβλεψον δὲ εἰς ἐμέ, ὅτι καλλίω ὑπάρχω τοῦ φαρμακοῦ ἐκείνου·

κἂν ἡδύτατον ἀπὸ σοῦ λόγον ἀκοῦσαι καταξιοῦμαι. ἀπόβλεψον εἰς ἐμέ, ὅτι πολλῷ κρείττων ἐκείνου τοῦ φαρμακοῦ εἰμι·

πλοῦτος δέ μοι καὶ τιμὴ σὺ εἶ· καὶ πάντες γινώσκουσιν ὅτι οὐδείς ἐστιν τοιοῦτος οἷος ἐγώ· γένος δέ μοι καὶ συγγένεια σὺ εἶ· καὶ ἰδού, ἀφαιρεῖταί σε ἀπ' ἐμοῦ.

117 Εἰπόντος δὲ ταῦτα τοῦ Χαρισίου ἡ Μυγδονία λέγει πρὸς αὐτόν· Ἐκεῖνον ὃν φιλῶ βελτίων σού ἐστιν καὶ τῶν σῶν ὑπαρχόντων· ἡ γὰρ ὕπαρξίς σου ἐκ γῆς οὖσα εἰς γῆν ὑποστρέφει· ὃν δὲ ἐγὼ φιλῶ οὐράνιός ἐστιν, κἀμὲ σὺν αὐτῷ εἰς οὐρανὸν ἄξει. ὁ πλοῦτός σου παρελεύσεται, καὶ τὸ κάλλος σου ἀφανισθήσεται, καὶ οἱ πέπλοι σου, καὶ τὰ πολλὰ ἔργα· μόνος δὲ σὺ μετὰ τῶν πλημμελημάτων σου γυμνός· μὴ ὑπομνήσῃς δὲ ἐπ' ἐμοὶ τὰς πράξεις· εὔχομαι γὰρ τῷ κυρίῳ ἐπιλαθέσθαι σε, ὥστε μηκέτι μνησθῆναι τῶν προτέρων ἡδονῶν 255 W
καὶ τῆς συνηθείας τῆς σωματικῆς, αἵτινες ὡς σκιὰ παρελεύσονται, Ἰησοῦς δὲ μόνος μένει εἰς τὸν αἰῶνα καὶ αἱ ψυχαὶ αἱ 67 B
εἰς αὐτὸν ἐλπίζουσαι. αὐτὸς Ἰησοῦς ἀπαλλάξει με τῶν αἰσχρῶν σου πράξεων ἃς ἔπραττον μετὰ σοῦ. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ

[1–6] U et P separatim posui ‖ [4] δὲ del? ‖ [5–6] sic fere scr: ὅτι πολλῷ κρείττων ὑπάρχω τοῦ φαρμακοῦ ἐκείνου ⟨καὶ⟩ καλλίων ⟨αὐτοῦ⟩ εἰμι (ſ) ‖ [7] μοι] μου P ‖ σὺ εἶ] scr ἔστιν uel ὑπάρχει?? (ſ) cf q s ‖ [7–9] ὅτι - εἶ] nemini esse genus simile meo, et tu mihi plus es quam gens mea et omnia quae sunt mihi ſ ‖ [9] ἀ. σε] σεαυτὴν ἀφαιρεῖς P eripiunt te mihi ſ: scr ἀφαιρεῖσαι?? ‖ [10] ἔφη U dicit ſ: cf 243, 21 ‖ [11] ἐκεῖνος U: recte?? cf 240, 6 ‖ βέλτιόν U ‖ σού] omnibus quae possides ſ: scr ὧν κέκτησαι?? ‖ [11–12] τ. σ. ὑπ.] ὧν ὑπάρχει σοι U: cf 178, 21; 213, 18 ‖ [11] σῶν] scr σοὶ? cf 178, 21 ‖ [13] ὃ U ‖ [13–14] κἀμὲ - οὐρ. (ſ)] καὶ ε. οὐρ. με πάλιν U ‖ [15] τὰ πέπλα P: cf 234, 3; 242, 6 ‖ σου alt post πολλὰ U ‖ κ. τ. π. ἔ.] ueterascent et conficientur et peribunt ſ ‖ [16] σ. γ.] et peccatis tuis ſ ‖ σου] μένεις add U ‖ γυμν.] ἀπάγεις ἐκεῖ add P ‖ ὑπομνησθήσῃς U: scr ὑπομνησθῇς?? ‖ [17–18] εὔχ. - σε] quae oro rogoque dominum meum ut deleat mihi ſ ‖ [17] γὰρ] δὲ P ‖ [18] σε] ἐμοῦ add U ‖ ὥστε - μν.] noli me commonefacere ſ ‖ μ. μν.] σε μὴ ὑπομνησθῆναι σε U ‖ [19] αἵτ. - παρ.] a quibus oro ut liberer per amorem domini mei et add non nulla ſ ‖ σκιαὶ P ‖ [20] Ἰ. (ſ)] εἰς U ‖ [20–21] αἱ ψ. - ἐλπ.] πᾶσαι αἱ ε. α. ἐλπ. ψ. P ‖ [21] αὐτὸς] ὁ add P ‖ Ἰ.] ad quem confugi et cui credidi ſ ‖ τ. αἰ. ἀ. με P ‖ [22] σου om P ‖ ἃς] καὶ add P: cf 169, 8; 205, 13; 207, 9 - 10; 218, 18; 228, 5; 229, 3; 10; 243, 23; 245, 22; 246, 4; (253, 22;) 259, 11; al (sed 163, 11; 178, 18; 208, 3; 213, 10; 214, 3 etiam U) ‖ μ. σ. τὸ πρότερον ἔπ. P cum non credebam add ſ

Χαρίσιος εἰς ὕπνον ἐτράπη λελυμένος τὴν ψυχὴν λέγων αὐτῇ· Κατὰ σεαυτὴν

λόγισαι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς   δι' ὅλης σκέψου τῆς νυκτὸς

σήμερον· ἐὰν θελήσῃς μετ' ἐμοῦ εἶναι τοιαύτη

οἵαπερ ἦσθα τὸ πρίν,   οἵα καὶ τὸ πρότερον ἧς,

ἐκεῖνον δὲ τὸν φαρμακὸν μὴ ἴδῃς, πάντα σου τὰ καταθύμια ποιήσω· καὶ ἄρῃς σου τὴν διάθεσιν τὴν πρὸς αὐτόν, ἐκβαλὼν αὐτὸν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἀπολύσω, καὶ εἰς ἑτέραν μεταστῇ χώραν· καὶ οὐ μή σε λυπήσω· οἶδα γὰρ ὅτι σφόδρα τοῦ ξένου ἀντιποιῇ. καὶ οὐκ ἀπὸ σοῦ πρώτης τὸ πρᾶγμα συνέβη· ὡς καὶ πολλὰς καὶ ἄλλας ἠπάτησεν μετὰ σοῦ· κἀκεῖναι ἀνένηψαν καὶ εἰς ἑαυτὰς ἐπανῆλθον. μὴ οὖν ἀντὶ μηδενὸς θῇς τοὺς ἐμοὺς λόγους καὶ ποιήσῃς με ὄνειδος ἐν τοῖς Ἰνδοῖς.

118 Ταῦτα τοῦ Χαρισίου λέγοντος ὕπνωσεν· ἡ δὲ λα-
256 W βοῦσα δηνάρια δέκα ἀπῄει λάθρα δοῦναι τοῖς δεσμοφύλαξιν ὅπως εἰσέλθῃ πρὸς τὸν ἀπόστολον.

συνέτυχεν δὲ καθ' ὁδὸν Ἰούδας   ὡς δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπῄει,

Θωμᾶς ἐρχόμενος.   συναντᾷ αὐτὸν ἐρχόμενον·

ὃν ἰδοῦσα ἐφοβήθη· ἐνόμισεν γὰρ αὐτὸν ἕνα τῶν ἀρχόντων εἶναι· φῶς γάρ τι πολὺ προηγεῖτο αὐτοῦ. καὶ ἔλεγεν πρὸς ἑαυτὴν φεύγουσα· Ἀπώλεσά σε ὦ ἀθλία ψυχή· οὐ γὰρ ἴδῃς αὖθις Ἰούδαν τὸν ἀπόστολον τούτου ζῶντος, καὶ ἕως τοῦ

1 τῇ ψυχῇ P ‖ αὐτῇ] τῇ μυγδονίᾳ τὰ P ‖ 3 et 5 U et P separatim dedi ‖ 3 scr σκέψαι καὶ λόγισαι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς (ʃ) ‖ 4 σήμ. (ʃ) om P ‖ ἐὰν θ.] καὶ εἰ μὲν θέλεις P ‖ ἐὰν] γὰρ add U ‖ εἶναι μ. ἐ. P ‖ τοι. om P: cf 224, 22 5 scr οἵαπερ ἧς (cf 158, 19; 233, 7; 261, 10) τὸ πρότερον πρὶν ἢ ἐκεῖνον τὸν φαρμακὸν ἰδεῖν (ʃ): cf 224, 22; 233, 7; 237, 4 ‖ 7 πράξω U ‖ scr κἂν? et si ʃ ‖ 7–8 ἄρ. - ἐκβ. α. om P ‖ 7 ἄρῃ sup scr σ U cupis propter ʃ ‖ 8 δεσμ.] τὸν ἀπατήσαντά σε add P ‖ καὶ (ʃ)] ἵνα U ‖ μετ.] ἀποστείλωμεν P: cf 114, 3 ‖ 9–10 καὶ - συνέβη (ʃ)] ἵνα μὴ πάλιν ἀπατήσῃ σε P ‖ 10–11 ὡς - σοῦ om U: scr fere ἀλλὰ κ. πολλαῖς κ. ἄλλαις ὅμοιόν τι συνέβη (ʃ) ‖ 11–12 κἀκ. - ἐπαν. (ʃ) om P non nulla add ʃ ‖ 12–13 ἀντὶ - λόγ. (ʃ)] τῆς ἐμῆς παραινέσεως (νέ in ras) παραβλέψῃ P non nulla add ʃ ‖ 13 ὄν. ἐν τῇ τῶν ἰνδ. ποι. με χώρᾳ P: cf 156, 19; 100, 7 ‖ 14 ταῦτα - λέγ.] ἐν δὲ τούτοις τοῖς λόγοις U ‖ scr εἰπόντος?? (ʃ) ‖ ὕπν.] διατομηπείθεσθαι τὴν μυγδονίαν add U ‖ 17–18 U et P separatim dedi scr sic fere: ὡς δὲ κ. τ. ὁ. ἀπῄει, Ἰ. Θ. συναντᾷ αὐτὴν (? αὐτῇ? cf AM 115, 7) ἐρχόμενος (ʃ): cf 263, 8 ‖ 20 τι om P ‖ 20–21 πρ. ἑ. φ. om ʃ ‖ 21 οὐ γὰρ] ὅτι οὐκ P: οὐ ⟨μὴ⟩ γὰρ? 21–22 ἴδ. αὖ. Ἰ.] ἠξιώθης ἄρτι τοῦ νέου θεοῦ ἰδεῖν P ‖ 21 scr ἴδω?? (ʃ) ‖ 22 τὸν] καινὸν add U ‖ 22–229, 1 τούτου - σφ. om P ‖ 22 τούτου] scr ⟨Ἰησοῦ⟩ τοῦ ⟨θεοῦ⟩ τοῦ? (ʃ) ‖ καὶ] scr ὅτι? (ʃ)

νῦν ἁγίαν οὐκ ἐδέξω σφραγῖδα. Καὶ φεύγουσα εἰς στενὸν προσέδραμε τόπον, κἀκεῖσε ἐκρύπτετο λέγουσα· Αἱρετώτερον ὑπὸ μετριωτέρων ἀναλίσκεσθαι, οὓς δυνατὸν πεῖσαι, ἢ περιπεσεῖν τῷ ἄρχοντι τούτῳ δυνατῷ, καταφρονοῦντι δώρων.

Πρᾶξις ι΄ ὅτε Μυγδονία λαμβάνει τὸ βάπτισμα.

119 Διανοουμένης δὲ ταῦτα τῆς Μυγδονίας καθ' ἑαυτὴν Ἰούδας εἰσελθὼν ἐπέστη αὐτῇ· ὃν ἰδοῦσα ἐφοβήθη καὶ πεσοῦσα ὑπὸ φόβου ἐξέθανεν· αὐτὸς δὲ παραστὰς καὶ τῆς χειρὸς αὐτῆς λαβόμενος ἔφη αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ Μυγδονία· οὐκ ἐάσει σε Ἰησοῦς, οὐδὲ παρόψεταί σε ὁ κύριός σου ᾧ τὴν ἑαυτῆς ψυχὴν ἀνέθηκας. οὐκ ἐγκαταλείψει σε ἡ πολύσπλαγχνος αὐτοῦ ἀνάπαυσις· οὐκ ἐγκαταλείψει σε ὁ χρηστὸς διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ χρηστότητα καὶ ὁ ἀγαθὸς διὰ την ἀγαθωσύνην. ἀνάστηθι τοίνυν ἀπὸ τῆς γῆς ὑπεράνω ταύτης ἅπασα γενομένη· ἴδε τὸ φῶς, ὅτι οὐκ ἐᾷ κύριος τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν ἐν τῷ σκότει βαδίζειν. θέασαι τὸν συνοδοιπόρον τῶν αὐτοῦ δούλων, ὅτι αὐτὸς αὐτοῖς σύμμαχος ἐν κινδύνοις. Καὶ ἡ Μυγδονία ἀναστᾶσα προσεῖχεν αὐτῷ καὶ 257 W εἶπεν· Ποῦ ἀπῄεις κύριέ μου; καὶ τίς ὁ ἐξαγαγών σε ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου καθορᾶν τὸν ἥλιον; | Λέγει αὐτῇ Ἰούδας Θωμᾶς· 68 B Ὁ κύριός μου Ἰησοῦς δυνατώτερός ἐστιν πασῶν δυνάμεων καὶ βασιλέων καὶ ἀρχόντων.

120 Καὶ ἡ Μυγδονία εἶπεν· Δός μοι τὴν σφραγῖδα Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ δέξομαι δωρεὰν παρὰ τῶν σῶν χειρῶν

[1] *νῦν ⟨τὴν⟩? cf 231, 16* ‖ *ἁγ. del? om* ſ ‖ *scr ἐδεξάμην??* ‖ [1–2] *εἰς - ἐκρ.*] in aliam uenit plateam ſ ‖ [2] *πρ. - ἐκρ.*] *τόπ. εἰσδραμοῦσα ἐν ἀποκρύφῳ τόπῳ ἐκρύβη U* ‖ *scr προέδραμε?* ‖ [3] *scr ἁλίσκεσθαι* (ſ) ‖ *οὓς*] *καὶ add P: cf 227, 22* ‖ *πει[..]σαι U* ‖ [3–4] *περ. - δώρ.*] *ἐν ταῖς τοῦ ἄρχοντος τούτου χερσὶν ἐμπεσεῖν με P* ‖ [4] *τούτῳ ⟨τῷ⟩?* ‖ [5] *ὅτε*] *ἡ add P* ‖ [6] *κ. ἑ. om P: cf 228, 2* ‖ [7–8] *ὑ. τοῦ φ. ἐπὶ τὴν γῆν. πεσ. P* ‖ [8] *ἐξέθ.*] *ἔκειτο ὥσπερ νεκρά P om* ſ*: del?* ‖ [8–9] *αὐτὸς - ἔφη*] *ἐκ τ. χ. δὲ ταύτην λαβ. ὁ θωμᾶς ἀνέστησεν λέγων P* et adstitit ei et dixit ſ ‖ [9] *scr εἶπεν? cf 243, 21* ‖ *αὐτῇ* (ſ) *om U* ‖ [10] *οὐ μή σε Χριστὸς ἐάσει P* ‖ *οὐδὲ* (ſ)] *οὐ U* ‖ [10–12] *ᾧ - ψ.* (ſ)] *εἰς ὃν* (*cf 245, 22*) *καὶ* (*cf 227, 22*) *σεαυτὴν P* ‖ [11–13] *οὐκ - ἀγαθωσ.* (ſ) *om P* ‖ [12] *χριστὸς* (*compend*) *U* bonus ſ ‖ [14–15] *ὑπ. - γεν.*] *καὶ P* ‖ [15] *scr ἅπαξ?* (ſ) ‖ [16–18] *θέ. - κινδ. om P* ‖ [19] *scr ἔλεγεν?* (ſ) ‖ *τίς*] *ἐστιν add U: cf 230, 12* ‖ [20] *ὁρᾶν P: cf 255, 2; 10; 147, 13* ‖ [21] *Ἰ.*] *χριστὸς add P* ‖ [23–24] *δός - Χρ.* (ſ)] *τὴν ἐν χριστῷ* (*cf 231, 16; 165, 13*) *κύριέ μου πάρασχέ μοι σφ. P: cf 231, 15* ‖ [24] *δέξ. - χ.*] *διὰ* (ab ſ) *τ. σ. χ. τὸ λουτρὸν λάβω τῆς ἀφθαρσίας P* ‖ donum eius ſ ‖ *τ. σ. χ.* (ſ)] *τῆς σου χειρὸς U*

πρὶν ἤ σε τοῦ βίου ἐξελθεῖν. Καὶ παραλαβοῦσα αὐτὸν εἰς τὴν αὐλὴν εἰσῆλθεν, καὶ ἐξύπνιζεν τὴν τροφὸν λέγουσα πρὸς αὐτήν· Μήτηρ ἐμὴ καὶ τροφὲ Μαρκία, πάσας τὰς πρός με ὠφελείας καὶ ἀναπαύσεις ἐκ παίδων ἕως τῆς νῦν ἡλικίας ματαίας εἰργάσω, καὶ χάριν σοι δι' αὐτὰς ὀφείλω πρόσκαιρον. ποίησον δέ μοι καὶ νῦν χάριν, ἵνα διὰ παντὸς τὴν ἀμοιβὴν ἀπολάβῃς παρ' ἐκείνου τοῦ τὰ μεγάλα χαριζομένου. Καὶ ἡ Μαρκία πρὸς τούτοις Τί θέλεις φησὶν θυγάτηρ μου Μυγδονία; καὶ τί σοι πρὸς ἡδονὴν ἔστιν γενέσθαι; τὰς δὲ τιμὰς ἃς πρότερα ἐπηγγείλω μοι οὐκ εἴασέν σε ὁ ξένος ἀγαγεῖν εἰς τέλος, καὶ ὄνειδός με ἐν παντὶ τῷ ἔθνει κατέστησας· καὶ νῦν τί ἄρα καινὸν ὅπερ μοι ἐπιτάσσεις; Καὶ ἡ Μυγδονία λέγει· Γενοῦ μοι κοινωνὸς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἵνα δέξωμαι παρὰ σοῦ τροφὴν τελείαν. ἄρτον μοι ἀνελομένη κόμισον καὶ ὕδατος κρασίν, τῆς ἐλευθερίας μου φειδομένη. Ἡ δὲ τροφὸς ἔφη· 258 W Ἐγὼ κομίσω ἄρτους πολλοὺς καὶ ἀντὶ ὕδατος μετρητὰς οἴνου, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν σου πληρῶ. Ἡ δὲ λέγει πρὸς τὴν τροφόν· Μετρητῶν οὐ δέομαι, οὐδ' αὐτῶν τῶν πολλῶν ἄρτων. τοῦτο δὲ μόνον, κρασὶν ὕδατος καὶ ἕνα ἄρτον καὶ ἔλαιον κόμισον.

121 Κομισάσης δὲ τῆς Μαρκίας ταῦτα ἡ Μυγδονία ἵστατο ἔμπροσθεν τοῦ ἀποστόλου γυμνῇ τῇ κεφαλῇ· καὶ αὐτὸς ἄρας τὸ ἔλαιον κατέχεεν ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτῆς εἰπών· Ἔλαιον ἅγιον εἰς ἁγιασμὸν ἡμῖν δοθέν, μυστήριον κρυφιμαῖον ἐν ᾧ ὁ σταυρὸς ἡμῖν ἐδείχθη, σὺ εἶ ὁ ἁπλωτὴς τῶν κεκα-

[1] πρὶν (*cf* 225, 1; 244, 20 *et* 237, 5; 247, 10) ἐξ. σε τ. β. *U* ‖ [1] εἰσ.] ἤγαγε τῆς τροφοῦ *P* in domum suam *add* ſ ‖ ἀφύπνιζε *P*: *cf* 249, 12 ‖ [2–3] πρ. α.] αὐτῇ *P* ‖ [3] ἐμὴ καὶ *om U* ‖ τρ.] μου μήτηρ *add U* ‖ Narcia ſ Narchia m *item infra*: *cf index et praef* ‖ [3–5] πάσ. - εἰργ. (ſ)] πᾶσαν ἐκ νηπίου τὴν ἀνάπαυσιν μου ἐποίησας καὶ τὰ θελήματά μου ἐπλήρωσας *P* ‖ [5] ὀφ.] habeo ſ ‖ πρόσκ. (ſ: *cf* 6)] κυρία μου *P* ‖ [6] νυνὶ δέ μ. π. (*om* καὶ) *U* sed fac mihi hanc gratiam ſ ‖ ἵ. δ. π.] aeternam et ſ ‖ τ. ἀμ. διαπ. *U* ‖ [7–8] π. τούτ. δὲ ἡ μ. *P* ‖ [9–12] κ. τί - ἐπιτ. *om P* ‖ [9–10] *scr* ἃς πρότερον?? τὰς προτέρας <ἅς> (ſ)?? ‖ [12] ἔφη *U* dicit ſ: *cf* 243, 21 ‖ [14] τελ. τρ. *P* ‖ μοι] clam *add* ſ ‖ ὕδ.] uini ſ ὡσαύτως *add P*: *cf* 178, 8-9 ‖ [15] *scr* κρασίον?? *cf* 19 ‖ τρ. *om U* ‖ [16] ἀ. ὕδ. *om* ſ ‖ [17] προθυμίαν *U* ‖ πληρώσω *Usener* ‖ λέγει *om U* dicit ſ ‖ [18] μετρ.] multis *add* ſ ‖ χρῄζω *U* ‖ [18–19] τ. δὲ μ.] μίαν δὲ βούλομαι *U* ‖ [19] κράσιν *U*: *scr* κρασίον?? *cf* 15 ‖ ὕδ.] in poculo ſ ‖ ἄ. ἔ. *P* ‖ κόμ. (ſ) *om P* ‖ [21] στᾶσα πρὸς τῷ ἀποστόλῳ *U* stabat ante sanctum apostolum ſ ‖ *scr* γυμνὴ?? *cf* 173, 1 *P* ‖ [21–22] καὶ α.] α. δὲ *U* ‖ [22] *scr* ἐπὶ τῆς κεφαλῆς? *cf* 142, 12 ‖ ἐν *om U* ‖ [23] ἁγιασμὸν] unctionem ſ: *scr* χρῖσμα??? χρισμὸν??? ‖ [24] ἡ ἁπλότης *P* ‖ κεκαυμένων *U*: *scr* κεκαμμένων (ſ)

λυμένων μελῶν· σὺ εἶ ὁ ταπεινωτὴς τῶν σκληρῶν ἔργων· σὺ εἶ ὁ δεικνὺς τοὺς κεκρυμμένους θησαυρούς· σὺ εἶ τὸ τῆς χρηστότητος βλάστημα· ἐλθέτω ἡ δύναμίς σου· ἱδρυνθήτω ἐπὶ τὴν δούλην σου Μυγδονίαν· καὶ ἴασαι αὐτὴν διὰ τῆς ἐλευθερίας ταύτης. Ἐπιχυθέντος δὲ τοῦ ἐλαίου ἐκέλευσεν τῇ τροφῷ αὐτῆς ἀποδύειν αὐτὴν καὶ σινδόνα αὐτὴν περιζῶσαι· ἦν δέ τις ἐκεῖ κρήνη ὕδατος, ἐφ' ἣν ἀνελθὼν ὁ ἀπόστολος τὴν Μυγδονίαν ἐβάπτισεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ἐνεδύσατο, ἄρτον κλάσας καὶ λαβὼν ποτήριον ὕδατος κοινωνὸν ἐποίησεν αὐτὴν τῷ τοῦ Χριστοῦ σώματι καὶ ποτηρίου τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν· Ἐδέξω σου τὴν σφραγῖδα, κτίσαι σεαυτῇ 259 W
ζωὴν αἰώνιον. Καὶ παραχρῆμα ἠκούσθη ἄνωθεν φωνὴ λέγουσα· Ναί, ἀμήν. Ὡς δὲ ἤκουσεν τῆς φωνῆς ταύτης ἡ Μαρκία, ἐξεπλάγη, καὶ ἐδεήθη τοῦ ἀποστόλου ἵνα καὶ αὐτὴ λάβῃ τὴν σφραγῖδα. δοὺς δὲ αὐτῇ ὁ ἀπόστολος εἶπεν· Ἔστω περὶ σὲ ἡ σπουδὴ τοῦ κυρίου ὡς περὶ τῶν ἄλλων. |

122 Ταῦτα δὲ ὁ ἀπόστολος πράξας ὑπέστρεψεν εἰς τὸ 69 B
δεσμωτήριον· εὗρεν δὲ τὰς πύλας ἀνεῳγμένας καὶ τοὺς φύλακας ἔτι καθεύδοντας. καὶ εἶπεν Θωμᾶς· Τίς ἐστιν κατὰ σὲ θεός; ὃς τὴν φιλοστοργίαν σου καὶ σπουδὴν ἀπ' οὐδενὸς

1–3 *σὺ εἶ ὁ ταπ. - βλ.*] tu domine noster Iesu uita et sanitas et remissio peccatorum ſ ‖ 1 *σὺ - ἔργ. om P* ‖ 2–3 *ἡ χρηστότης τὸ βλ. U* ‖ 3–4 *ἱδ. - Μ.*] et maneat super hoc oleo et sanctitas tua habitet in eo ſ ‖ 4–5 *κ. ἴ. - ταύτης*] *ἡ ἐλευθερία αὕτη P* et fudit in caput Mygdoniae et dixit: Sana uetera eius uulnera et ablue ulcera eius et firma imbecillitatem eius ſ ‖ 4 *scr ἐλαιοθεσίας uel ἐλαιοδευσίας uel ἐλαιοχριστίας???* ‖ 6 *ἦν et q s*] *de pelue uel piscina narrat* ſ: *cf 240, 2; Lipsius I p 335. 1* ‖ 7 *ἀν.* (ſ)] *ἐλθὼν P* ‖ 8 *ἐν ὀνόματι (om τὸ) U: cf 209, 14* ‖ 9 *ἐβ.*] exiit ſ ‖ 10 *ὕδ. om* ſ: *cf Lipsius I p 339* ‖ 11–12 *τῷ - θεοῦ*] *τῶν τ. χρ. μυστηρίων P* ‖ 11 *τῷ - σ.*] mensae Christi ſ: *scr τῆς τραπέζης τοῦ Χρ.?? τοῦ σώματος τ. Χρ.?* ‖ *scr ⟨τῷ⟩ ποτηρίῳ??* ‖ 12 *σου om P: post ζωὴν (13) ponend??* (ſ) ‖ *scr κέκτησαι? an cum Vsenero ἐκτήσω?* lucrata es ſ ‖ *σεαυτὴν P* ‖ 13 *ἄνωθεν om U: scr οὐρανόθεν?* (ſ) ‖ 14 *ναί* (ſ) *om U* ‖ *ταύτ. τ. φ. ἤκ. P* ‖ 16 *λ. τ.*] *τὴν ἐν χριστῷ λήψῃ P: cf 229, 23; 239, 3; 259, 6; 262, 6 (P) et 141, 16; 18; 20; 142, 5; 10; 165, 13; 167, 1; 168, 2; 203, 2; 229, 1* ‖ *scr λήψεται??* ‖ *ἔστω*] *καὶ add P* ‖ 17 *πρὸς σὲ U* tecum ſ ‖ *ὡς*] *καὶ add P: recte?? cf 227, 22* ‖ *scr τοὺς ἄλλους?* reliquis sociis tuis ſ: *cf 252, 14* ‖ *τῶν om U* ‖ 18–19 *πρ. δὲ τ. ὁ ἀπ. ε. τὸ δ. ὑπ. U* ‖ 18 *ταῦτα - πρ.*] et ſ ‖ 20 *ἔτι om* ſ: *del?* ‖ 20–21 *ἐστιν - θ.*] *ἕτερος θεὸς ὡς σὺ ὁ θ. ἡμῶν P: cf 226, 21; 243, 23; 247, 8* ‖ 21 *ὅτι U: cf 232, 1*

ἀπέχεις· τίς ὅμοιός σοι εὔσπλαγχνος; ὃς ἐκ τῶν κακῶν ἐρύσω τὰ σὰ κτήματα· ἡ ζωὴ ἡ τὸν θάνατον χειρωσαμένη· ἡ ἄνεσις ἡ τὸν πόνον ἐκκόψασα. δόξα τῷ ἐκ πατρὸς μονογενεῖ· δόξα τῷ εὐσπλάγχνῳ τῷ ἀποσταλέντι ἐκ σπλάγχνων. Εἰπόντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα οἱ φύλακες διυπνίσθησαν καὶ εἶδον πάσας τὰς θύρας ἀνεῳγμένας καὶ τοὺς ἐγκατακλείστους. καὶ ἔλεγον καθ' ἑαυτούς· Οὐχ ἡμεῖς τὰς θύρας ἠσφαλισάμεθα; καὶ πῶς νῦν ἀνεῳγμέναι εἰσὶν καὶ οἱ δεσμῶται ἔνδον;

123 Ὁ δὲ Χαρίσιος ἅμα ἕωθεν πρὸς τὴν Μυγδονίαν
260 W ἤρχετο· εὗρεν δὲ αὐτὰς εὐχομένας καὶ λεγούσας· Νέε θεὲ ὃς ἦλθες διὰ τοῦ ξένου εἰς ἡμᾶς ὧδε· θεὲ ἐναπόκρυφε τῆς τῶν ἐν Ἰνδίᾳ οἰκητόρων· ὁ θεὸς ὁ δείξας τὴν σὴν δόξαν διὰ τοῦ ἀποστόλου σου Θωμᾶ· ὁ θεὸς οὗ τῆς φήμης ἀκούσασαι εἰς σὲ ἐπιστεύσαμεν· ὁ θεὸς πρὸς ὃν ἤλθομεν σωθῆναι· ὁ θεὸς ὁ διὰ φιλανθρωπίαν καὶ οἰκτιρμοὺς κατελθὼν πρὸς τὴν ἡμετέραν σμικρότητα· ὁ θεὸς ὁ ἐπιζητήσας ἡμᾶς ὅτε αὐτὸν ἠγνοοῦμεν· ὁ θεὸς ὁ τὰ ὕψη ἔχων καὶ τὰ βάθη μὴ λανθάνων· σὺ ἀπόστρεψον τὴν μανίαν Χαρισίου ἀφ' ἡμῶν. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Χαρίσιος πρὸς τὴν Μυγδονίαν λέγει· Δικαίως με κακὸν καὶ μαινόμενον καὶ αἰσχρὸν ἀποκαλεῖς· εἰ μὴ γὰρ

[1] cf psalm 85 (86). 8 ‖ [3] cf Io 1, 14

[1] ἔχεις P ‖ scr ὁμοίως? ‖ σου et add ἐν θεοῖς κύριε P ‖ εὐσπ. om P: scr εἰς (cf 206, 24) εὐσπλαγχνίαν (ſ)?? ‖ ὅτι U: cf 231, 21 ‖ ἐκ om U: del?? (cf 120, 15; 247, 22) scr ἀπὸ? cf 199, 10; 211, 2; 218, 21 ‖ [1–2] ἐρ. - κτ.] πάντας ἡμᾶς ἀφελεῖν οἶδας P: cf 139, 4 ‖ [2] scr κτίσματα? mundos ſ (cf 249, 25) non nulla add ſ ‖ [4] τῷ alt om U ‖ ἐκ σπλ. θεοῦ εἰς ἡμᾶς ἀπ. P gloria misericordiae tuae quae est super nos add ſ ‖ [5] αὐτοῦ om P ‖ [6] κ. τ. ἐγκ. om P ‖ ἐγκατακλείστους ⟨καθεύδοντας⟩? (ſ) ‖ [7] ἑαυτῶν et add οἱ φύλακες P ‖ [7–8] οὐχ - ἔνδον] al ſ ‖ [7] ἡμ.] πάσας add P ‖ [8] νῦν] ἄρτι P: cf 150, 11; 228, 21; 286, 8 P ‖ ἔ. οἱ δ. P ‖ [9] ἕ.] τὸ διαφαῦσαι P: cf 273, 10 ‖ M.] et ad nutricem eius add ſ ‖ [10] αὐτὰς] ὁμοῦ add P ‖ καινὲ U: cf 130, 10; 131, 5; 159, 15; 186, 8; 13; 197, 14; 214, 3 ‖ [11] ἦλθες om P ‖ εἰς - ὧδε] εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν U huc ſ ‖ εἰς ἡμ. del? ὧδε] κατέλαβες add P: cf 188, 19 ‖ ⟨ὅλης⟩ τῆς ⟨γενεᾶς⟩?? (ſ) ‖ [11–12] θεὲ - θ. ὁ] καὶ P ‖ [12] δείξ. post σου (13) P ‖ σὴν] ἑαυτοῦ U ‖ [13] ὁ θ.] θεὲ P ‖ οὗ τ.] τ. σῆς P ‖ [13–14] εἰς σὲ om P ‖ [14] πεπιστεύκαμεν P ‖ σ. ἤλθ. P ‖ [14–16] ὁ θ. - σμ.] ἐλέησον ἡμᾶς P ‖ [16–17] ὅτε α. ἠγν.] ὃν ἠγν. ὃν οὐκ ἐγινώσκομεν P ‖ [17–18] ὁ θ. - ἀπόστρ.] κατὰ τὸ σὸν ἡμᾶς στήριξον θέλημα καὶ τῆς σῆς ἀντιλήψεως μὴ χωρήσῃς ἡμᾶς ἀλλὰ καὶ P ‖ [17] μὴ λ.] te non latent ſ ‖ [18] μαν.] τῆς σωματικῆς ἕνεκεν μίξεως add P ‖ ἀφ' ἡμ.] κατὰ πρᾶϋνον P ‖ [18–19] τ. ὁ χ. ἀκ. (om δὲ) P: cf 227, 22; 234, 5; al ‖ [19] εἶπεν U dicit ſ: cf 243, 6; 23; 244, 21; 245, 20; 263, 9; 12 (sed 247, 21; 266, 8 P) ‖ [20] κακ. κ. αἰ. κ. μ. με P

ἠνεσχόμην τὸ ἀνυπότακτόν σου καὶ ἐλευθερίαν σοι ἐδωρησάμην, οὐκ ἂν ἐπεκαλέσω κατ' ἐμοῦ καὶ τοῦ ὀνόματός μου ἐμνημόνευσας ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. πίστευσον δέ μοι Μυγδονία ὅτι ἐπ' ἐκείνῳ τῷ φαρμακῷ οὐδέν ἐστιν ὄφελος, καὶ ὅσα ἐπαγγέλλεται πράττειν οὐ δύναται. ἐγὼ δέ σοι πάντα κατ' ὀφθαλμοὺς ποιῶ ἅπερ ὑπισχνοῦμαι, ἵνα πιστεύσῃς καὶ ἀνάσχῃ τῶν ἐμῶν λόγων καὶ γένῃ πρός με οἵαπερ ἦς τὸ πρίν.

124 *Καὶ προσελθὼν ἐδέετο πάλιν αὐτῆς λέγων· Ἐὰν σύ μοι πεισθῇς, οὐδεμία μοι λοιπὸν ἔσται λύπη. ὑπομνήσθητι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἧς ἐν πρώτοις μοι συνέτυχες· εἰπὲ τὸ* 261 W *ἀληθές· πότερον καλλίω σοι ἤμην κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἢ Ἰησοῦς κατὰ τοῦτον; Καὶ ἡ Μυγδονία εἶπεν· Ὁ καιρὸς ἐκεῖνος ἀπῄτει τὰ ἑαυτοῦ καὶ οὗτος τὰ ἴδια· ὁ καιρὸς ἐκεῖνος ἀρχῆς ἦν, οὗτος δὲ τέλους· ἐκεῖνος ὁ καιρὸς ἦν προσκαίρου ζωῆς, οὗτος δὲ αἰωνίου· ἐκεῖνος παρερχομένης ἦν ἡδονῆς, οὗτος δὲ διὰ παντὸς παραμόνου· ἐκεῖνος ἡμέρας καὶ νυκτός, οὗτος δὲ ἡμέρας χωρὶς νυκτός· εἶδες ἐκεῖνον τὸν παρελθόντα γάμον ὧδε καὶ μόνον, ὁ δὲ γάμος οὗτος εἰς τὸν αἰῶνα μένει· ἡ κοινωνία ἐκείνη διαφθορᾶς ἦν, αὕτη δὲ ζωῆς αἰωνίου· οἱ παράνυμφοι ἐκεῖνοι ἄνδρες εἰσὶν καὶ γυναῖκες πρόσκαιροι, οἱ δὲ νῦν | εἰς τέλος παραμένουσιν· ἐκεῖνος ὁ γάμος ἐπὶ γῆς ἵστησιν* 70 B *φιλανθρωπίαν δροσίζων· ἐκεῖνος ὁ παστὸς λύεται πάλιν, οὗτος δὲ διὰ παντὸς μένει· ἐκείνη ἡ κλίνη πάρεσιν κατέστρωται, αὕτη δὲ στοργῇ τε καὶ πίστει· σὺ νυμφίος εἶ παριὼν καὶ*

[1] *ἠν. - ἐδ.]* morem tibi gessissem ſ ‖ *τὸ] τὴν U* ‖ *σου καὶ om U* ‖ *σοι] ἣν U* ‖ [2–3] *κ. τ. - θ.]* magiam huius (uiri) *et non nulla add* ſ ‖ [3] *τοῦ] νυνὶ παρὰ σοῦ ὀνομαζομένου (scr νομιζομένου?) add P* ‖ [4–11] *ἐπ' - συνέτυχες] ὅσα σοι ἐκεῖνος ὁ φαρμακὸς ἐπαγγέλλεται οὐδὲν ὀφελήσῃ P* ‖ [6] *πιστ.] scr ⟨μοι⟩ πεισθῇς??* (ſ) ‖ [11] *scr ᾖ?* ‖ *εἰπὲ] δὲ μυγδονία μου add P* ‖ [11–12] *τὴν ἀλήθειαν P* ‖ [12–13] *πότ. - τοῦτον] ἐμὲ τὸν πρίν σοι ποθούμενον κρείττονα ἔχεις ἢ ὃν νῦν νέον ἐκτήσω θεόν P* ‖ [12] *scr καλλίων? (cf 226, 19)* carior tibi ſ ‖ [15] *τέλος P* ‖ [16] *ἐκ.] ὁ add U* ‖ [17] *παραμένει P: cf 184, 3* ‖ [18] *ἡμ. χ. ν.] πάρεξ ν. μόνης ἡμ. P* ‖ [19] *ὧδε κ. μ. om U: scr καὶ μὴ παράμονον?? (cf 178, 9) καὶ παρῳχημένον??* (ſ) ‖ *μένει] παράμονος U: cf 24* ‖ [22–23] *ἐκ. - δρ.] mutila et corrupta* illae nuptiae in terra fundatae sunt, ubi est perpetua turba, hae fundatae sunt in ponte igneo, in quo clementia spargitur ſ: *cf Lipsius I p 304. 1; 321. 1 Anz Zur Frage n d Ursp d Gnosticismus (1897) p 3* ‖ [23] *φιλανδρίαν U* ‖ *λυόμενος U* ‖ *πάλ. om U* ‖ *οὗτος* (ſ)] *ἐκεῖνος P* ‖ [24] *δ. π. μ.] ἀεὶ διαμένει P* ‖ [24–25] *ἐκ. ἡ - πίστει om U* ‖ [24] *scr φάρεσιν κατ. ⟨παλαιουμένοις⟩?* (ſ)

λυόμενος, ὁ δὲ Ἰησοῦς νυμφίος ἐστὶν ἀληθινός, εἰς τὸν αἰῶνα 262 W παραμένων ἀθάνατος· ἐκεῖνο τὸ ἀνακαλυπτήριον χρήματα ἦν καὶ πέπλα παλαιούμενα, τοῦτο δὲ ζῶντες λόγοι μηδέποτε παρερχόμενοι.

125 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Χαρίσιος ἀπῆλθεν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πάντα αὐτῷ ἀπήγγειλεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκέλευσεν τὸν Ἰούδαν ἀχθῆναι, ἵνα αὐτὸν κρίνας ἀναλώσῃ. ὁ δὲ Χαρίσιος εἶπεν· Ἀνέχου τέως βασιλεῦ, λόγοις δὲ πρῶτον τὸν ἄνδρα πεῖσον φοβήσας ὅπως τὴν Μυγδονίαν πείσῃ γενέσθαι πρός με ὡς πρώην. Καὶ μεταπεμψάμενος ὁ Μισδαῖος ἤγαγεν τὸν ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ· πάντες δὲ ἐλυπήθησαν οἱ δεσμῶται ὅτι ἀνεχώρει ἀπ' αὐτῶν ὁ ἀπόστολος· ἐπόθουν γὰρ αὐτὸν λέγοντες ὅτι Καὶ ταύτην τὴν παραμυθίαν ἣν εἴχομεν ἀφείλαντο ἀφ' ἡμῶν.

126 Ὁ δὲ Μισδαῖος ἔλεγεν τῷ Ἰούδᾳ· Διὰ τί τὴν νέαν ταύτην διδάσκεις διδασκαλίαν, ἣν θεοί τε μισοῦσιν καὶ ἄνθρωποι, οὐδὲν ἔχουσα χρήσιμον; Καὶ ὁ Ἰούδας λέγει· Τί φαῦλον διδάσκω; Καὶ ὁ Μισδαῖος ἔφη· Διδάσκεις λέγων ὅτι οὐ καλῶς ζῆν παρὰ τῷ θεῷ ᾧ σὺ κηρύσσεις. Λέγει Ἰούδας· Ἀληθῶς λέγεις ὦ βασιλεῦ· οὕτως διδάσκω. εἰπὲ γάρ μοι· τοὺς σοὺς στρατιώτας ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι δορυφοροῦντάς σοι οὐκ ἀγανακτεῖς; εἰ οὖν σὺ βασιλεὺς ὢν γῆς εἰς γῆν χωρῶν

[1] *εἰς om U* ‖ [2] *π. ἀ.] ὡς ἀ. π. P* ‖ *<καὶ> ἀθ. <καὶ ἄφθαρτος>?* (ʃ) *ἀνοκαλύπτριον P* ‖ [3] *πολλοὶ παλαιούμενοι U: scr πέπλοι παλαιούμενοι? cf 227, 15* ‖ [6] *α. ἀπ.] τὰ τῆς χαρισίας (Μυγδονίας uoluit) ἀπ. ῥήματα P: cf 249, 20 - 21* ‖ [7] *ἀνακρίνας P om* ʃ: *del?* ‖ *θανατώσῃ P* ‖ [8] *ἀντέχου P* ‖ [9] *φ. π. τ. ἄ. P* ‖ [9–10] *πείσῃ - πρ.* (ʃ)] *συγκαθευδῆσαί μοι π. P: cf 224, 21* ‖ [10] *M.] ἐκ τῆς φυλακῆς add P* ‖ [11] *τ. Χρ. om P: scr τ. ὑψίστου?* (ʃ) *cf 193, 2: 260, 6* ‖ [12–13] *ἐπ. γ.] πολλὰ γ. ἐπ. P* ‖ [13] *λέγ.] ἔλεγον δὲ P* ‖ [14] *ἀφήρηται U: scr ἀφῄρηνται?* ‖ [15] *ἔλ. τ. Ἰ.] πρὸς τὸν ἀπόστολον ἔλ. P* ‖ [16] *διδασκαλίαν om U* ‖ [17] *ἐχοῦσῃ U: scr ἔχουσαν?* ‖ *καὶ ὁ] ὁ δὲ U* ‖ [17–18] *λ. τί φ.] τί φ. φησὶν U: scr λέγει· Τί φαῦλόν φησιν?? cf 238, 18; 240, 20; 245, 21; 248, 12; 243, 21* ‖ [19] *π. τ. θ.] τινα ἔξω τοῦ θεοῦ P* ‖ *θεῷ <δύνανται (uel δυνατὸν: cf 229, 3) εἰ μὴ ἁγνῶς ζῶσι παρὰ τῷ θεῷ>?* (ʃ) ‖ *ᾧ - κηρ.] τυγχάνοντα οὗ ἐγὼ διδάσκω P* ‖ *λ. Ἰ. om P* ‖ [20] *λέγεις*] sic dico ʃ ‖ *οὕτ. διδ.*] nec mentior in eo quod dico ʃ ‖ *διδ.] καγὼ διδάσκειν οἶδα P: cf 227, 22 et 139, 4* ‖ [21] *στρ.*] seruitia p ‖ *δορ.] ὑπηρετοῦντας U (fort recte)* ante te stare ʃ: *cf 235, 3* ‖ [22] *εἰ οὖν (?) sub macula latet P* igitur ʃ si ergo p

ἀπαιτεῖς τοὺς ὑπὸ σὲ σεμνοὺς εἶναι τῷ πράγματι, ἀγανακτεῖτε καὶ κακῶς με διδάσκειν ἔφατε λέγοντα. Τοὺς τῷ βασιλεῖ μου ὑπηρετοῦντας σεμνοὺς καὶ καθαροὺς χρὴ εἶναι καὶ πάσης 263 W λύπης καὶ φροντίδος ἀπαλλαγέντας, τέκνων τε καὶ πλούτου ἀνωφελοῦς καὶ ταραχῆς ματαίας; Καὶ γὰρ τοὺς σοὺς ὑπηκόους τὴν σὴν πολιτείαν καὶ τοὺς σοὺς τρόπους μετιέναι βούλει, καὶ καταφρονούντων τῶν σῶν προσταγμάτων κολάζεις· πόσῳ μᾶλλον τῷ θεῷ μου τοὺς πιστεύοντας αὐτῷ ὑπηρετεῖν χρὴ μετὰ πολλῆς σεμνότητος καὶ καθαρότητος καὶ ἀσφαλείας, καὶ πάντων τῶν σωματικῶν ἡδονῶν ἀπηλ|λαγμένους, 71 B μοιχείας τε καὶ ἀσωτίας καὶ κλοπῆς καὶ μέθης καὶ ὑπηρεσίας γαστρὸς καὶ αἰσχρῶν πράξεων;

127 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Μισδαῖος εἶπεν· Ἰδού σε ἀπολύω. ἀπελθὼν οὖν πεῖσον τὴν Μυγδονίαν τὴν Χαρισίου γυναῖκα ἵνα μὴ θελήσῃ ἀποστῆναι ἀπ' αὐτοῦ. Λέγει αὐτῷ Ἰούδας· Μὴ μέλλε εἴ τι ἔχεις πρᾶξαι· ἐκείνην γάρ, εἰ δικαίως δέδεκται ἃ μεμάθηκεν, οὐ σίδηρος, οὐ πῦρ, οὐδ' ἄλλο τι τῶν τοιούτων ἰσχυρότερον βλάψαι δυνήσηται οὐδὲ ἐκκόψαι τὸν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς κατεχόμενον. Λέγει ὁ Μισδαῖος τῷ Ἰούδᾳ· Φάρμακα ἕτερα διαλύει ἕτερα φάρμακα, καὶ πληγὰς ἐχίδνης θηριακὴ διαλύει· καὶ σὺ εἰ θέλεις δύνασαι λύσιν τῶν φαρμάκων ἐκείνων δοῦναι, καὶ εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν τοῦ συνοι-

[1] *ἀπ. - πρ.*] mundos seruos habere studes atque mundas ancillas p | *σεμ. - πρ.*] res bellas et puras ſ: *scr σεμνὰ καὶ καθαρὰ πράγματα, τί?? | σεμνοὺς <καὶ καθαρούς>?? cf 3* ‖ *τῷ om U: del?* ‖ *πρ.*] *σχήματι, <τί> luseram* ‖ [1–2] *ἀγ. καὶ*] *καμοὶ χολαίνης πρὸς τὸν ἐπουράνιον οὕτως ἔχειν P* | [1] *scr ἀγανακτεῖς τε??* ‖ [2] *ἐμὲ P* ‖ [2–5] *ἔφατε - γὰρ om P* ‖ [2] *ἔφ.*] *scr ἔφης uel φῄς? (post ἀγαν. interpol)* ‖ *<ὅτι> τοὺς?* ‖ [7] *scr καταφρονοῦντας?* ‖ *πραγμάτων κολάζει P: cf 244, 1; 282, 1; 6* ‖ [8] *θ. μ. - αὐτῷ*] *ἐπουρανίῳ βασιλεῖ οὐ P* ‖ [8–9] *χρὴ δουλεύειν P* ‖ [9] *πολλ. om U* ‖ *σεμν.*] *ἀγαθότητος U τε add P* ‖ [9–10] *κ. ἀσφ. κ.*] *ἔξω P* ‖ [9] *ἀσφ.*] *scr ἐγκρατείας?? ἁγνείας?? ἀβλαβείας??* ‖ [10] *πάντ.*] *scr πασῶν (? cf 200, 7) τούτων??* (ſ) ‖ [11] *μοιχ.*] *λέγω add P: cf 237, 10* ‖ *καὶ κλ.*] *κλ. P* ‖ [13] *ὁ om U* | [13–14] *ἀπ. σε P* ‖ [14–15] *τὴν Χ. - αὐτοῦ*] *συγκαθευδῆσαι τῷ χαρισίῳ P: cf 224, 21* ‖ [16] *τι*] *γὰρ add U* ‖ *ἐκείνη P fort uerum: cf 18* ‖ [17] *ἃ* (ſ)] *καὶ U* ‖ *οὐδ'*] *οὐδὲ U* ‖ [17–18] *τ. τοι. om U* his ſ: *scr τούτων? cf 207, 7; 271, 27* ‖ [18] *παραβλάψαι (cf 200, 5; 216, 4; P solus) et add αὐτῇ P: cf 16* ‖ *δύναται U: scr δυνήσεται? cf 207, 2; 238, 11; 114, 3* ‖ [20] *διαλύειν οἴδασιν P: cf 139, 4* ‖ [21] *εἰ*] *ἄρα γε καὶ add P: cf 207, 4* ‖ *θέλῃς U θελήσειας P (cf 236, 1; 238, 2): scr θελήσεις??* ‖ [21–22] *τ. φ. ἐκ. λ. P* ‖ [22] *τ. συν. om U* inter uirum et uxorem ſ

264 W κεσίου ποιῆσαι. τοῦτο γὰρ ποιῶν σεαυτοῦ φείδῃ· οὐδέπω γὰρ τοῦ ζῆν κόρον ἔχεις. ἴσθι δὲ ὅτι σὲ μὴ πείθοντα ταύτην ἀπὸ τῆσαι ἐπιποθήτου τοῖς πᾶσιν ζωῆς ἀφαρπάσω. Καὶ Ἰούδας ἔφη· Ἡ ζωὴ αὕτη κατὰ χρῆσιν δέδοται, καὶ ὁ καιρὸς οὗτος ἀλλάσσεται· ἐκείνη δὲ ἡ ζωὴ ἣν ἐγὼ διδάσκω ἄφθαρτός ἐστιν. τὸ δὲ κάλλος καὶ ἡ φαινομένη νεότης μετὰ μικρὸν οὐκ ἔσται. Λέγει αὐτῷ ὁ βασιλεύς· Ἐγὼ μέν σοι συνεβούλευσα τὸ συμφέρον, σὺ δὲ μὲν οἶδες τὰ σά.

128 Ἐξιόντος δὲ τοῦ ἀποστόλου ἐκ τοῦ βασιλέως προσελθὼν ὁ Χαρίσιος ἔλεγεν καὶ ἐδέετο αὐτοῦ· Δέομαί σου ἄνθρωπε ἔφη· οὐδὲν οὔτε εἰς σὲ ἢ εἰς ἕτερον ἡμάρτηκά ποτε οὔτε εἰς θεούς· διὰ τί τηλικοῦτον κακὸν ἐπέσεισάς μοι; καὶ τίνος ἕνεκεν τοιαύτην ἀκαταστασίαν ἐπήγαγες τῷ οἴκῳ μου; καὶ τίς σοι ἐκ τούτου ὄνησις; εἰ δέ τι κερδᾶναι νομίζεις, εἰπέ μοι τὸ κέρδος ὁποῖόν ἐστιν, κἀγώ σοι ἀπόνως ἐξεργάσομαι· τίνος ἕνεκεν ἐμὲ ἐκστάνεις, σεαυτὸν δὲ ἐμβάλλεις εἰς ὄλεθρον; ἐὰν γὰρ ταύτην μὴ πείσῃς, καὶ σὲ διαχειρίσομαι καὶ τέλος ἐμαυτὸν ὑπεξαίρω τοῦ βίου. εἰ δὲ ὥσπερ λέγεις μετὰ τὴν ἐνταῦθα ἀπαλλαγὴν ἔστιν τις ἐκεῖ ζωή τε καὶ θάνατος, ἔτι δὲ καὶ κατάκρισις καὶ νίκη καὶ κριτήριον, κἀγὼ εἴσειμι ἐκεῖ μετὰ σοῦ κρινόμενος· καὶ εἰ δίκαιος θεὸς ὃν σὺ κηρύττεις καὶ δικαίως τὰς τιμωρίας ἐπάγει, οἶδα ὅτι δίκην εἰσπράξομαι

[1–3] τοῦτο - ἀφ.] εἰ δὲ τοῦτο ποιεῖν οὐ θελήσειας τάχειόν σε τοῦ ζῆν ἀπαλλάξω P ‖ [3] ἀποτῆσαι ἐπιποθεῖ τούτοις U ‖ scr τῆς?? ταύτης τῆς (ſ)? ‖ scr δίδοται?? ‖ [6] τὸ δὲ] οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ (cf 223, 13; 259, 14; 269, 8 P solus; alibi B aut V soli) τὸ U haec ſ: scr τόδε ⟨τὸ⟩??? (cf 199, 5; 200, 26; 240, 9; 241, 13 P solus) ⟨τοῦτο⟩ τὸ (del δὲ)?? ‖ καὶ om U ‖ ἡ φ. ν. (ſ)] εἰ φανῇ U ‖ [7] λ. α. ὁ β.] καὶ ὁ β. λ. P ‖ μὲν om U: del? cf 237, 10 ‖ συν. σοι P ‖ [8] μὲνοῖδες U μειοῖς P nouisti melius quam ego ſ: scr μου ἄμεινον οἶδας?? ‖ [10] ὁ - αὐτοῦ] δεόμενος ὁ χ. ἔλ. αὐτῷ P ‖ κ. ἐδ. α. om ſ ‖ [11] οὐδὲν] γὰρ add U ‖ εἰς alt om U ‖ ποτε] πώποτε P: cf 212, 4 ‖ [12] οὔτε] πάλιν add P: cf 211, 10 ‖ θ.] καὶ add P ‖ ἐπισεῖσαι συνεχώρησάς μοι κακ. P ‖ [13] τ. ἕν.] διὰ τί U: cf 16; 198, 2; al ‖ τ. ο. μ. ἐπεισήγαγες P ‖ [14] κ. τ. σ.] τί δέ σοι καὶ P ‖ τούτου] ἢ add P ‖ εἰ - νομ. om ſ ‖ εἰ δέ τι] ἢ τί P ‖ [15] ἀπ. (ſ)] ἑτοίμως P ‖ ἐξ.] ἀποδώσω P supplebo ſ ‖ [16] τίνος] τίνος δὲ P: ⟨καὶ⟩ τίνος? (ſ) ‖ ἐ. ἐκστ.] εἰς ἔκστασιν φρενῶν ἤγαγές με P noces mihi ſ: scr ἐ. ἐξιστάνεις?? ‖ σε. - ὀλ.] cum manus meas effugere nequeas ſ ‖ ἐμβ. om P ‖ [17] σὲ] σὲ P ‖ διαχ.] et illam quoque de mundo tollam add ſ ‖ [18] ὑπ. τ. β.] τῷ βίῳ παρέξομαι P ‖ ὑπεξέρω U: scr ὑπεξαιρῶ? ‖ ὡς P: cf 210, 3 ‖ [18–19] μετὰ - ἀπ. om ſ ‖ [19] ἐντ.] τοῦ βίου add P: cf 270, 8 ‖ [20] κριτ.] et praemium add ſ ‖ εἰς εἰμι P ‖ [21] κ. εἰ (ſ) om U ‖ ⟨ὁ⟩ θεός? ‖ σὺ om P [22] ἐπάξει P

μετὰ σοῦ. ἔβλαψας γάρ με μηδὲν παρ' ἐμοῦ ἀδικηθείς. καὶ
γὰρ ἐνταῦθα οἷός εἰμι ἀμύνασθαί σε ἐπίστασαι εἰς ὅσα εἰς 265 W
ἐμὲ δέδρακας. τοιγαροῦν πείσθητι καὶ ἐλθὲ οἴκοι μετ' ἐμοῦ,
καὶ πεῖσον τὴν Μυγδονίαν γενέσθαι μετ' ἐμοῦ ὥσπερ ἦν τὸ
πρότερον πρὶν ἤ σε θεάσασθαι. Ὁ δὲ Ἰούδας λέγει αὐτῷ·
Πίστευσόν μοι τέκνον ὅτι εἰ | τοσοῦτον οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν 72 B
ἔστεργον ὅσον ἀλλήλους, πάντα ἂν αἰτοῦντες ἐλάμβανον
παρ' αὐτοῦ μηδενὸς αὐτὸν βιαζομένου.

129 Καὶ ταῦτα τοῦ Θωμᾶ λέγοντος εἰς τὴν οἰκίαν εἰσελθόντες Χαρισίου κατέλαβον τὴν μὲν Μυγδονίαν καθημένην, τὴν δὲ Μαρκίαν πρὸς ἑαυτὴν ἑστηκυῖαν, ὑποβεβλημένην τὴν περὶ αὐτὴν χεῖρα πρὸς τὴν Μυγδονίαν· καὶ ἔλεγεν· Συντμηθείησαν ἐπ' ἐμοὶ ὦ μήτηρ αἱ τῆς ζωῆς μου ὑπόλοιποι ἡμέραι, καὶ γένωνται αἱ πᾶσαι ὧραι ὡς μία ὥρα, καὶ μετασταίην ἐκ τοῦ βίου, ἵνα τάχιον ἀπελθοῦσα ἴδω τὸν ὡραῖον ἐκεῖνον, οὗ καὶ τῆς φήμης ἤκουσα, τὸν ζῶντα ἐκεῖνον καὶ ζωῆς δοτῆρα τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσιν, ὅπου οὔτε ἡμέρα καὶ νύξ ἐστιν, οὔτε φῶς καὶ σκότος, οὔτε ἀγαθὸς καὶ κακός, οὔτε πένης καὶ πλούσιος, ἄρρεν τε καὶ θῆλυ, οὐκ ἐλεύθερος καὶ δοῦλος, οὐχ ὑπερήφανος καὶ τοὺς ταπεινοὺς ὑποτάσσων. Ταῦτα δὲ αὐτῆς λεγούσης ὁ ἀπόστολος ἔστη πρὸς αὐτήν· καὶ παραχρῆμα ἀνέστη καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. τότε ὁ Χαρίσιος

19 cf Gal 3. 28

1 με om P ‖ π. ἐ. om U ‖ 1–2 κ. γ.] sed etiam ſ ‖ 2 οἷός ⟨τέ⟩? cf 285, 5 ‖ σε ἐπ. εἰς] ἐδυνάμην U ‖ ἐπ. ε.] scr ⟨καὶ⟩ δρᾶσαι (uel ἐπισπάσαι???) εἰς ⟨σὲ⟩?? et facere in te ſ ‖ 4 scr οἵαπερ? cf 228, 5; 233, 7 (sed 272, 11; 22: 274, 8) ‖ 5 θεάσηται P: recte?? cf 247, 10; 225, 1 ‖ 6 εἰς P ‖ 7 ὅσον] ὥσπερ P ‖ πάντα] ὅσα P: cf 215, 13; 217, 10 ‖ ἠτοῦντο P ‖ 8 μ. α. β.] nihil esset quod eis non pareret ſ ‖ α. β.] ἀποτυγχάνοντες P ‖ 10 εἰσελθ. X. (ſ)] ἑκάτεροι (cf 179, 8; 198, 19; 239, 3; 264, 1; 2: 265, 15) ἀπήεσαν ὅ τε θωμᾶς λέγω (cf 235, 11) καὶ χαρίσιος καὶ P ‖ μὲν om U: del? cf 236, 7 ‖ 11 πρ. ἑ. om P: scr ἔμπροσθεν αὐτῆς? (ſ) ‖ 12 τὴν - χ.] scr τῇ παρειᾷ ⟨αὐτῆς??⟩ τὴν χ.? (ſ) ‖ αὐτῆς P ‖ π. τ. Μ. om ſ: del?? ‖ καὶ om U ‖ 13 ὑπόλοιπαι τ. ζ. μ. P ‖ 14 scr γένοιντο?? ‖ ἡμέραι P ‖ εἰς μίαν ὥραν U: recte?? cf 206, 6 ‖ ὡς del? om ſ ‖ 14–15 καὶ - βίου om P ‖ 15 ἐκ del? cf 249, 21 ‖ βίου ⟨τούτου⟩?? (ſ) ‖ τ.] τὴν ταχίστην U (cf 241, 13) om ſ (del?) οὕτως add P: cf 212, 11 ‖ 16 ἐκ. - ζῶντα om U ‖ 17 ζ. δ.] ζωὴν πᾶσι δωρούμενον P ‖ 19 πλούσιος ⟨οὔτε⟩? ‖ θ. τε κ. ἄ. U ‖ ἄρρην P: recte?? ‖ scr θῆλυς?? ‖ οὐκ] scr οὔτε? ‖ 20 οὐχ] οὐκ U ‖ 21 αὐτήν] αὐτῆς U ‖ 22 ἀν. καὶ] ἀναστὰς (cf 241, 6) P: scr ἀναστᾶσα??

πρὸς αὐτὸν ἔφη· Ὁρᾷς πῶς δέδοικέν σε καὶ τιμᾷ καὶ πᾶν ὅ τι ἂν προστάξῃς ἑκοῦσα ποιεῖ;

130 Ἐκείνου δὲ ταῦτα λέγοντος ὁ Ἰούδας τῇ Μυγδονίᾳ λέγει· Πείσθητι θυγάτηρ μου Μυγδονία οἷς λέγει ὁ ἀδελφὸς 266 W Χαρίσιος. Καὶ ἡ Μυγδονία λέγει· Εἰ σὺ λόγῳ τὸ πρᾶγμα οὐκ ἠδυνήθης, ἐμὲ ὑπομένειν τὸ ἔργον ἀναγκάζεις; ἐγὼ γὰρ ἤκουον παρὰ σοῦ ὅτι ἡ ζωὴ αὕτη χρησιμαία οὐκ ἔστιν, καὶ ἡ ἄνεσις αὕτη πρόσκαιρος, καὶ ταῦτα τὰ κτήματα ἀπαράμονά ἐστιν. ἔλεγες δὲ πάλιν ὅτι ταύτην ὁ ἀποστρεφόμενος τὴν ζωὴν δέξεται τὴν αἰωνίαν, καὶ ὁ μισῶν τὸ τῆς ἡμέρας καὶ νυκτὸς φῶς θεάσηται φῶς τὸ μὴ καταλαμβανόμενον, καὶ ὅτι ὁ ταῦτα παραβλέπων τὰ χρήματα εὑρήσει ἕτερα καὶ ἀίδια χρήματα· νῦν δὲ φοβούμενος τίς μεταβάλλει πράξας τι καὶ δοξασθεὶς ἐπὶ τῷ ἔργῳ; αὖθις αὐτὸ ἐκ θεμελίων κατέστρεψεν; τίς ἐν δαψιλαίῳ χώρῳ πηγὴν ὕδατος ἀνορύξας αὖθις κατέχωσεν ταύτην; τίς θησαυρὸν εὑρὼν οὐκ ἐχρήσατο τούτῳ; Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Χαρίσιος εἶπεν· Ἐγὼ οὐ μιμήσομαι ὑμᾶς οὐδὲ ἐπειχθήσομαι καταφθεῖραι ὑμᾶς, οὔτε, ἐπειδήπερ ἔξεστίν μοι, δεσμῷ περιβαλῶ, καὶ οὐ συγχωρήσω σοι τῷ φαρμακῷ τούτῳ διαλεχθῆναι. καὶ ἐάν μοι πεισθῇς· οἶδα ὃ δεῖ με ποιῆσαι.

131 Ὁ δὲ Ἰούδας ἐξελθὼν ἐκ τῆς Χαρισίου οἰκίας εἰς 73 B τὴν | Σιφόρου οἰκίαν ἀπήει· κἀκεῖ μετ' αὐτοῦ ᾤκει. εἶπεν δὲ 267 W ὁ Σιφώρ· Εὐτρεπίσω τῷ Ἰούδᾳ τρίκλινον ἐν ᾧ διδάσκει.

[1] αὐτ.] τὸν Ἰούδα P ‖ ὅπως P ‖ πάντα U ‖ [1–2] scr εἴ τι?? cf 122, 15; 137, 10; 211, 23 ‖ [2] ἂν om P ‖ προστάξειας P: cf 235, 21 ‖ [4] λ. prius] ἔλεγεν U dicit ſ ‖ [6] ἠδυνήθης ⟨σημαίνειν⟩??? ‖ ὑπ. τὸ ἔ.] αὐτοῦ τὸ ἔ. ὑπ. U ‖ τὸ ἔ.] ἔργῳ exspectabatur ‖ [7] οὐκ del (credita est ſ): cf 236, 4 ‖ [8] αἴνεσις P · αὕτη (ſ)] ἡ ἐνταῦθα U ‖ [9] εἰσιν P: cf 133, 3; 189, 15 ‖ [11] scr θεάσεται? cf 10; 114, 3 ‖ scr κατασβεννύμενον?? ‖ [12] εὑρ. om P ‖ ἕτ.] τε add U [13] χρ.] καταλάβῃ add P ‖ φοβούμενος ⟨ταῦτα λέγεις.⟩? (ſ) ‖ [13–15] τίς - κατέστρ.] τί με τὸ μὴ καθῆκον πρᾶξαι βουλεύει P ‖ [13] μετ. post ἔργῳ (14) ponend (ſ) ‖ scr ⟨τίς δὲ πύργον οἰκοδομήσας⟩ αὖθις αὐτὸν? (ſ) ‖ [15] scr διψαλέῳ χωρίῳ? cf 155, 16 ‖ χωρῶν πηγῇ U ‖ [16] ἀνωρρύξας P ἀναρρήξας U ‖ τ. κ. αὖθ. P ‖ [17] ἐχ. τ.] εὐθὺς τοῦτον ἐχ. P: cf 147, 16 ‖ [18] οὐ μιμ.] οὐκ ἐπαμύνω ἐπὶ τοῦτο P ‖ ὑμ.] φησὶν add U: cf 234, 17 ‖ οὐδὲ] καὶ οὐκ U [18–19] ἐπ. - ὑμ.] ἐπαχθὴς γενήσομαι P ‖ [19] οὔτε] scr οὐδὲ?? σὲ δὲ? (ſ): cf 262, 3 ‖ ἐπ.] εἰ καὶ P ‖ μοι om P ‖ περιβαλεῖν P ‖ [20] καὶ prius] πλὴν οὖν P ‖ σοι] ἔτι add P ‖ τούτω τῷ φ. P ‖ [20–21] καὶ - ποι. om P ‖ [21] μοι ⟨μὴ⟩??? ‖ πεισθῇς· ⟨εἰ δὲ μή,⟩? (ſ) ‖ [24] ὁ om P: cf 239, 1 ‖ εὐτρ. τ. Ἰ.] Iudae: Para tibi ſ ‖ τὸν ἰούδαν P ‖ ἐν - διδ.] et in eo doce ſ ‖ ᾧ] τόπῳ add P: cf 245, 13 ‖ scr διδάξει?

Καὶ ἐποίησεν οὕτως καὶ εἶπεν Σιφώρ· Ἐγώ τε καὶ ἡ ἐμὴ γυνὴ καὶ ἡ θυγάτηρ ἐν ἁγιωσύνῃ οἰκήσομεν λοιπόν, ἐν ἁγνείᾳ καὶ μιᾷ διαθέσει. δέομαί σου ἡμᾶς τὴν σφραγῖδα δέξασθαι παρὰ σοῦ, ἵνα γενώμεθα τῷ θεῷ τῷ ἀληθινῷ λάτραι καὶ ἐναρίθμιοι τοῖς αὐτοῦ ἀρνίοις καὶ ἀμνάσιν. Ὁ δὲ Ἰούδας λέγει· Φοβοῦμαι λέγειν ὅπερ ἐνθυμοῦμαι· οἶδα δέ τι, καὶ ὅπερ οἶδα ἐξαγορεύειν οὐχ οἷόν τέ μοι.

132 *Καὶ ἤρξατο λέγειν περὶ τοῦ βαπτίσματος· Τὸ βάπτισμα τοῦτο ἁμαρτιῶν ἐστιν ἄφεσις·*

τοῦτο ἀναγεννᾷ φῶς περιεκχυνόμενον· τοῦτο ἀναγεννᾷ τὸν νέον ἄνθρωπον, τοὺς ἀνθρώπους μειγνύον πνεῦμα καινοῦν ψυχήν, ἀνιστῶν τρισσῶς καινὸν ἄνθρωπον, καί ἐστιν κοινωνὸν τῶν ἁμαρτιῶν ἀφέσεως. σοὶ δόξα τῷ ἀπορρήτῳ τῷ τῷ βαπτίσματι κοινωνούμενον· σοὶ δόξα ἡ ἐν τῷ βαπτίσματι ἀόρατος δύναμις· σοὶ δόξα ἀνακαινισμὸς δι' οὗ ἀνακαινίζονται οἱ βαπτιζόμενοι οἱ μετὰ διαθέσεως σοῦ ἁπτόμενοι.

τοῦτο ἀναγεννᾷ καὶ νέον ἄνθρωπον τὸν τοῦτο κτώμενον ἀπεργάζεται. ψυχὴν τρισσῶς ἀνιστᾷ καὶ πνεύματος ἁγίου γίνεται κοινωνός. Καὶ λέγει· Δόξα τῇ ἀπορρήτῳ σου δυνάμει· δόξα ὁ τὸ λουτρὸν τοῦ βαπτίσματος ἐνδυόμενος· σοὶ δόξα τῷ ἐκ τῆς πλάνης τοὺς ἀνθρώπους λυτρουμένῳ καὶ τῇ σῇ κοινωνοὺς ποιούμενος κοινωνίᾳ.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔλαιον κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κατέχεεν καὶ εἶπεν· Σοὶ δόξα ἡ τῶν σπλάγχνων ἀγάπη· σοὶ δόξα τὸ

[1] *οὕτως] φήσας εἰς ὑποδοχὴν τῶν μανθανόντων add U ‖ κ. ε. Σ. om U ‖* [2] *θυγ.] μου add P: cf 240, 16 ‖ τοῦ λοιποῦ (cf 141, 14; 149, 25; 210, 15; 226, 5; 7; 262, 17; 264, 12) ἐν ἁγιωσ. οἰκ. P ‖ ἐν ἁγιωσ.]* pure ſ: *scr ἁγίως uel ἁγνῶς?? cf 201, 5; 217, 15 ‖ ἐν prius om U ‖ ἁγνείᾳ] ἁγνῷ βίῳ U* concordia ſ: *scr ὁμονοίᾳ? ‖* [3] *scr δεόμεθά? (ſ) ‖ σου] ἑκατέρους add P: cf 237, 10 ‖ ἡμ. τὴν om U (del ἡμ.?) ἐν χριστῷ add P: cf 231, 16 ‖* [3–4] *δ. π. σ.] ἡμᾶς παρασχεῖν P ‖* [4] *τῷ θ. τ. ἀ. λ. γεν. P ‖ λάτρεις U*

[11–24] *U et P separatim posui*

U [10–11] *τ. ἀν. φ. περ. om ſ: del?? ‖* [11] *scr γεννᾷ?? (ſ) ‖* [12–14] *τὸν ν. - ψ. prorsus corrupta ‖* [12–13] *del τοὺς ἀ.?? ‖* [13–14] *πν. κ. ψ.] scr σῶμα καὶ ψυχὴν?? (ſ) ‖* [14] *scr καὶ νοῦν ⟨καὶ⟩??? ‖ τρισσῶς]* in trinitate ſ: *cf Lipsius I p 335. 2 ‖* [16] *⟨τῆς⟩ τῶν? ‖* [17–18] *scr τὸ ἀπόρρητον τό? ‖* [20] *ἀόρ.]* uisibilis ſ

P [11–22] *νέ. - κοιν.] corrupta et interpolata ‖* [21] *scr ποιουμένῳ?*

PU [25–26] *κ. κ. ε.] ἐπιχέων ἔλεγεν U: cf 230, 22; 240, 6; al ‖* [26]*–240,*[1] *ἡ τῶν - ἰδρ.] τῷ τὰ σπλάγχνα ἡμῖν ἀνοίγοντι δόξα καὶ τῷ αὐτοῦ μονογενεῖ*

τοῦ Χριστοῦ ὄνομα· σοὶ δόξα ἡ ἐν Χριστῷ δύναμις ἱδρυμένη. Καὶ ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι σκάφην καὶ ἐβάπτισεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

268 W 133 Βαπτισθέντων δὲ καὶ ἐνδυσαμένων ἄρτον καταθεὶς ἐπὶ τὴν τράπεζαν ηὐλόγησεν καὶ εἶπεν· Ἄρτον ζωῆς ὃν οἱ ἐσθίοντες ἄφθαρτοι διαμείνωσιν· ἄρτος ὁ χορεννὺς ψυχὰς πεινώσας τοῦ αὐτοῦ μακαρισμοῦ· σὺ εἶ ὁ καταξιώσας δέξασθαι δωρεὰν ἵνα γένῃ ἡμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καὶ οἱ ἐσθίοντές σε ἀθάνατοι γένωνται· ἐπιφημίζομέν σε τὸ τῆς μητρὸς ὄνομα, ἀπορρήτου μυστηρίου ἀρχῶν τε καὶ ἐξουσιῶν κεκρυμμένων· ἐπιφημίζομέν σου ὀνόματί σου Ἰησοῦ. Καὶ εἶπεν· Ἐλθάτω δύναμις εὐλογίας καὶ ἐνιδρύσθω ὁ ἄρτος, ἵνα πᾶσαι αἱ μεταλαμβάνουσαι ψυχαὶ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἀπολούσονται. Καὶ κλάσας ἐπέδωκεν τῷ τε Σιφόρῳ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ τῇ θυγατρί.

Πρᾶξις ια΄ περὶ τῆς γυναικὸς Μισδαίου.

134 Μισδαῖος δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπολύσας Ἰούδαν δειπνήσας ἀπῄει οἴκαδε, διηγεῖτο δὲ τῇ γυναικὶ τὰ συμβεβηκότα τῷ οἰκείῳ αὐτῶν Χαρισίῳ λέγων· Ὅρα φησὶν τί γέγονεν ἐν τῷ ἀθλίῳ 74 B ἐκείνῳ· οἶδας δὲ καὶ αὐτὴ ὦ ἀδελφή μου | Τερτία ὅτι οὐδὲν

τῷ κυρίῳ καὶ θεῷ ἡμῶν ἰησοῦ χριστῷ δόξα καὶ τῷ ἁγίῳ καὶ συναϊδίῳ καὶ ὁμοουσίῳ πνεύματι P

[2] ἐφάπτισεν U ‖ [2–3] ἐν ὀνόματι π. κ. υἱ. κ. ἀγ. U: cf 209, 14 ‖ [6] ηὐλ. κ. ε.] εἶπεν εὐλογῶν P ‖ scr Ἄρτος? cf 227, 11 ‖ ζ.] τοῦτον ζ. ποίησον P ‖ [7] διατελέσωσιν ἀφθ. U ‖ [7–8] ἄρτος - εἶ om P ‖ [8] αὐτοῦ] tuo ſ: scr σοῦ??? ‖ del εἶ?? ‖ [8–9] κατ. δέξ. δωρ.] ταύτην τὴν δωρ. κατ. δέξ. τούτους P ‖ [9–10] ἵνα - γέν.] καταξίωσον καὶ μετόχους τῆς αὐτοῦ βασιλείας γενέσθαι καὶ ἀεὶ ἀμιάντους ἐν τῷδε τῷ βίῳ διαμένειν ἵνα οὕτως διαμένοντες τῶν ἀθανάτων ἐκείνων καὶ μεγάλων σου τύχωσιν ἀγαθῶν P ‖ [10–14] ἐπιφ. - ἀπολ. om P ‖ [10–12] σε τὸ - Ἰ.] interpol ſ ‖ [10] σε alt] scr σοι? ‖ [12] σου prius] scr σοι? ‖ ὀν. σ.] scr ⟨τὸ⟩ ὄνομα τοῦ?? ‖ [13] scr τῷ ἄρτῳ? (ſ) cf 231, 3 ‖ [14] ἀπὸ - ἀπολ.] renouentur et peccata eorum eis condonentur ſ ‖ scr ἀπολούωνται?? ‖ [15] κλ.] τὸν ἄρτον add P ‖ σιφ. ἐπ. (om τῷ τε) U ‖ [16] α. γυν. P ‖ τῇ] ἑξῆς τῇ U τῇ τούτων P eius ſ: cf 239, 2; 248, 18; 260, 13; 264, 2 ‖ [18] δειπν. om P: scr δειπνήσων? (ſ) ‖ [19] οἴκ. ἀπ. P ‖ [19–20] οἰκ. α.] ἰδίῳ P ‖ [19] οἰκ.] scr συγγενεῖ? cf 215, 11 ‖ [20] ἐν del Usener recte ut uid

ἐστιν ἀνδρὶ καλλίω τῆς γυναικὸς τῆς ἰδίας ἐφ' ἣν ἀναπέπαυται· συνέβη δὲ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἀπελθεῖν πρὸς τὸν φαρμακὸν ἐκεῖνον ὃν ἤκουσας τῇ Ἰνδῶν ἐπιδημήσαντα χώρᾳ, τοῖς αὐτοῦ περιπεσεῖν φαρμάκοις καὶ τοῦ ἰδίου ἀνδρὸς διαζευχθῆναι· καὶ ἀπορεῖ ὃ πράξειεν. θελήσαντος δέ μου ἀπολέσαι τὸν κακοῦργον οὐκ ἠθέλησεν· ἀλλὰ σὺ ἀπελθοῦσα 269 W συμβούλευσον αὐτῇ ἀποκλίνειν πρὸς τὸν ἴδιον ἄνδρα καὶ τῶν τοῦ φαρμακοῦ ματαίων λόγων ἀποσχέσθαι.

135 Ἅμα δὲ ἀναστᾶσα ἡ Τερτία ἀπῆλθεν εἰς τὴν Χαρισίου οἰκίαν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· καὶ εὗρεν τὴν Μυγδονίαν χαμαὶ κειμένην ἐν ταπεινότητι· ὑπεβέβλητο δὲ αὐτῇ τέφρα καὶ σάκκος, ηὔχετο δὲ ὅπως ὁ κύριος αὐτῇ συγχωρήσῃ τὰς προτέρας αὐτῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐξέλθῃ τοῦ βίου τάχιον. καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν ἡ Τερτία· Μυγδονία ἀδελφή μου ποθουμένη καὶ συνόμιλε, τίς ἐστιν αὕτη ἡ χείρ; τίς ἡ νόσος ἡ σὲ καταλαβοῦσα; καὶ τί μεμηνότων ἔργα ποιεῖς; γνοῦσα οὖν σαυτὴν ἐπάνελθε εἰς τὴν ἑαυτῆς ἐπάνοδον· πλησίασον τῷ γένει σου τῷ πολλῷ, καὶ φείδου τοῦ ἀληθινοῦ σου ἀνδρὸς Χαρισίου, καὶ μὴ πρᾶττε ὅ ἐστιν τῆς σῆς ἐλευθερίας ἀλλότριον. Λέγει αὐτῇ ἡ Μυγδονία· Ὦ Τερτία, οὐδέπω ἤκουσας τοῦ κήρυκος τῆς ζωῆς· οὐδέπω ταῖς σαῖς προσέπεσεν ἀκοαῖς·

[1] *ἐ. ἀ. - ἀναπ.*] *κρεῖττον ἐ. παρὰ τὸ τὸν ἄνδρα τῇ ἰδίᾳ ἐπαναπαύεσθαι γυναικί* **P** ‖ *scr κάλλιον? cf 226, 19* ‖ *scr τ. ἰδ. γυν.* (*del alt τῆς*)?? *cf 4* ‖ [2] *τ. γ. α.*] **Mygdoniam** ſ ‖ *αὐτοῦ*] *χαρισίου P* ‖ [3] *ὃν - χ.*] de quo accepit et de eis quae faciebat ſ ‖ *τὴν U* ‖ *χώρᾳ om U: ante ⟨τῶν⟩ Ἰ. ponend? del? cf 156, 19* ‖ *⟨καὶ⟩ τοῖς?* (ſ) ‖ [4] *φ. περ.* **P** ‖ *ἰδ. om U: del? cf 7* ‖ *διζευχθῆναι ἀνδ. P* ‖ [5] *ἠπόρει P* ‖ *ὃ*] *ὅτι καὶ P* (*200, 5; 203, 15 - 21; 227, 22*): *scr τί? τὸ τί?* ‖ *scr πράξῃ?* ‖ *θελήσαντι U* ‖ *μοι U* ‖ [6] *ἀπελθὼν P: cf 237, 22; 243, 21; 22* ‖ [8] *τ. φ.*] illius ſ ‖ [9] *ἅμα om* **P** ‖ *ἀν. δὲ* **P** ‖ *δὲ ⟨ἕωθεν⟩?* (ſ) *cf 273, 10* ‖ *εἰς τ. τοῦ χαρ. ἀπήει P* ‖ [9–10] *scr οἰκ. Χαρισίου ⟨τοῦ συγγενοῦς⟩?* (ſ) ‖ [10] *τ. ἀ. α. om* **P** ‖ [11] *scr καθημένην?* (ſ) ‖ *ἐν τ. om* ſ ‖ [13] *αὐτῆς* (ſ) *om U* ‖ *τάχ. τοῦδε* (*cf 236, 6*) *τ. β. ἐξ.* **P** ‖ *τάχ.*] *τὴν ταχίστην U: cf 212, 11; 237, 15; 262, 6 et 193, 2; 236, 1* ‖ [13–14] *κ. ἡ τερτ. φησὶν π. α. U: cf 243, 21* ‖ [14] *ποθ.*] *μοι add U* ‖ [15] *τίς - χ.*] *τί τὸ ἐν σοὶ αἴτιον P om* ſ: *del??* ‖ *χεὶρ U: corrupt uid* ‖ [15–16] *ἡ κατ. σε ν.* (*om alt ἡ*) **P** ‖ [16] *κ. τί*] *τί δὲ U* ‖ [16–17] *γν. ο. σ. om P* ‖ [17] *ἐπ. - ἐπ.*] memento familiae tuae ſ recede ab ista pessima cogitatione (?) m ‖ [18] *τῷ π. om P* ‖ *σύνελθε τῷ ἀληθινῷ P* ‖ [18–19] *ἀνδρὶ χαρισίῳ* **P** ‖ [19] *καὶ μὴ - ἀλλ. om* **P** ‖ [20] *ἡ om U* ‖ *μερτία P corr p* ‖ *οὔπω P* (*cf 21; 236, 1; 261, 13*) **non** ſ ‖ [20–21] *τ. κ. ἤκ. P* ‖ [21] *κήρ.*] **nuntium** (*κηρύγματος*) ſ ‖ *οὐδ. - ἀκ. om* ſ (*Wright:* **nec uox per [?] praedicatorem [auribus tuis] incidit** *e cod Sin Burkitt Studia Sinaitica IX p 41*): *cf 242, 1* ‖ *οὔπω P: cf 20* ‖ *ἀκ.*] *καὶ add U*

οὐδέπω ἐγεύσω τοῦ τῆς ζωῆς φαρμάκου καὶ τῶν φθαρτι-
κῶν στεναγμῶν ἀπηλλάγης· ἑστῶσα ἐν τῇ προσκαίρῳ ζωῇ
τὴν ζωὴν καὶ τὴν σωτηρίαν   οὐ μὴ τὴν σωτήριον καὶ ἀίδιον
τὴν ἀίδιον οὐκ οἶδας· καὶ   θεάσῃ ζωήν·
οὐκ αἰσθομένη τῆς ἀφθάρτου κοινωνίας. στήκεις ἐνδεδυμένη
πέπλους παλαιουμένους, καὶ τῶν αἰωνίων οὐκ ἐπιθυμεῖς· καὶ
μεγάλα μὲν φρονεῖς ἐπὶ τῷ ἀφανιζομένῳ τούτῳ κάλλει, τῆς
δὲ ψυχῆς οὐ φροντίζεις τὴν αἰσχρότητα· καὶ πλήθει μὲν
270 W *οἰκετῶν πλουτεῖς· καὶ τῇ μὲν παρὰ πολλῶν δόξῃ κομᾷς, τῆς*
δὲ εἰς θάνατον κατακρίσεως ἑαυτὴν οὐ λυτροῦσαι.

136 *Ἀκούσασα δὲ ἡ Τερτία ταῦτα παρὰ τῆς Μυγδονίας*
εἶπεν· Δέομαί σου ἀδελφὴ ἀπάγαγέ με πρὸς τὸν ξένον ἐκεῖνον
τὸν τὰ μεγαλεῖα ταῦτα διδάσκοντα, ἵνα ἀπελθοῦσα κἀγὼ
αὐτοῦ κατακούσω, καὶ διδαχθῶ σέβειν ὃν κηρύσσει θεόν, καὶ
κοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι τῶν εὐχῶν, καὶ συμμέτοχος γένωμαι
πάντων ὧν μοι εἴρηκας. Ἡ δὲ Μυγδονία λέγει αὐτῇ· Ἐν τῷ
οἴκῳ ἐστὶν Σιφόρου τοῦ στρατηλάτου· καὶ γὰρ αὐτὸς γέγονεν
πρόφασις πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ Ἰνδίᾳ σῳζομένοις. Τούτων δὲ
ἀκούσασα ἡ Τερτία δρομαία εἰς τὸν οἶκον Σιφόρου ἀπῄει
ἵνα ἴδῃ τὸν ἐπιδημήσαντα καινὸν ἀπόστολον. εἰσελθούσης
75 B *δὲ | αὐτῆς εἶπεν αὐτῇ Ἰούδας· Τί ἐλήλυθας ἰδεῖν; ξένον ἄν-*
θρωπον καὶ πένητα καὶ εὐκαταφρόνητον καὶ πτωχόν, μήτε
πλοῦτον ἔχοντα μήτε κτῆσιν; ἓν δέ τι κέκτημαι κτῆμα ὅπερ

[21] cf Matth 11, 7

---

[1] *οὔπω P: cf 241, 20* ‖ *τ. τ. ζ. ἐγ. P* ‖ *γέγευσαι U: cf 241, 20; 21* | *τ. τ. ζ. φ.*] uerba praedicatoris uitae ʃ (*Wright:* panem uitae *e cod Sin Burkitt l s [241, 21]): cf 241, 21* ‖ [1–2] *καὶ - ἀπ.*] *μὴ ἀπαλλαγῆσα τ. φθ. στ. U: scr οὐδέπω ἀπηλλάγης τ. φθ. στ.?* (ʃ) ‖ [2] *ἑστ.*] *δὲ add U γὰρ add P* | *προσκ.*] *ταύτῃ add P* ‖ [3–4] *U et P separatim posui: scr τὴν ζωὴν τὴν σωτήριον καὶ ἀίδιον οὐκ ἐθεάσω?* (ʃ *sed ante ἑστ.* 2) ‖ [5] *οὐκ - ἀφθ.*] *οὐδὲ τ. ἀφθ. ἀξιωθεὶς P* ‖ *κοινωνίας ⟨ὑπὸ φθαρτικῆς ἐνοχλῇ κοινωνίας⟩?* (ʃ) ‖ *ἵστασαι P: scr ἕστηκας? cf 193, 12; 192, 15* ‖ [6] *καὶ prius om U* ‖ [7] *κάλλει*] tua *add* ʃ ‖ [8] *τ. α. οὐ φρ. P* ‖ *οὐ φρ. αἰσχρότητι (om τὴν) U* ‖ [9] *πλουτ.*] superbis *et add* et animum tuum a seruitute non liberasti ʃ ‖ *μὲν om P* | [11–18] *ἀκ. - σῳζ. om* ʃ: *cf praef* ‖ [11] *ταῦτα δὲ ἡ τερτ. π. τ. μυγδ. ἀκ. P* ‖ [13] *διδσκοντα P* ‖ [14] *ἀκούσω αὐτοῦ P: cf 147, 13; 157, 19* ‖ *κηρύσσω P corr p* | [15] *τ. εὐχ. α. γενήσομαι (cf 114, 3) κοιν. P* ‖ *προσευχῶν U: cf 253, 3; 13: 287, 17* ‖ *μέτοχος P: cf 177, 1; 240, 9; 244, 1; 6 (P solus)* ‖ [16] *εἴρ. μοι P* | *Μ. om U: del?* ‖ *ἔφη U: cf 243, 21* ‖ *αὐτῇ om U* ‖ [17] *ἀρχιστρατηλάτου U: cf 214, 19* ‖ [18] *πᾶσιν om P* ‖ *τοῦτο P* ‖ [19] *εἰς*] *γίνεται πρὸς U* ‖ *ἀπ. om U* ‖ [20] *ἵνα - ἀπόστ. om P* ‖ *τὸν ⟨ἐκεῖσε⟩??* (ʃ) ‖ *ἀπελθούσης P* ubi intro iuit ad eum ʃ ‖ [21] *ξ. ἰδ. P* ‖ [23] *τι om P*

οὔτε βασιλεὺς οὔτε ἄρχοντες ἀφελέσθαι δύνανται, μήτε φθειρόμενον μήτε λήγοντα, ὅς ἐστιν σωτὴρ Ἰησοῦς πάσης ἀνθρωπότητος, ὁ τοῦ ζῶντος θεοῦ υἱός, ὁ δεδωκὼς ζωὴν πᾶσιν τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσιν καὶ καταφεύγουσιν εἰς αὐτὸν καὶ γινωσκόμενος ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν αὐτοῦ δούλων. Πρὸς ὃν λέγει ἡ Τερτία· Γένωμαι κοινωνὸς τῆς ζωῆς ταύτης ἣν ἐπαγγέλλῃ δέξασθαι πάντας τοὺς συνερχομένους εἰς τὸ τοῦ θεοῦ καταγώγιον. Καὶ ὁ ἀπόστολος εἶπεν· Τὸ ταμιεῖον τοῦ ἁγίου βασιλέως ἀναπέπταται, καὶ οἱ ἀξίως μεταλαμβάνοντες τῶν ἐκεῖ ἀγαθῶν ἀναπαύονται καὶ ἀναπαυόμενοι βασιλεύουσιν. 271 W
πρότερον δὲ οὐδεὶς αὐτῷ πρόσεισιν ἀκάθαρτος ὢν καὶ φαῦλος· οἶδεν γὰρ αὐτὸς τὰ ἐγκάρδια ἡμῶν καὶ τὰ τῆς ἐνθυμήσεως βάθη· καὶ οὐκ ἔστιν τινὰ λαθεῖν αὐτόν. καὶ σὺ τοίνυν, εἰ ἀληθῶς πιστεύεις εἰς αὐτόν, ἀξιωθήσῃ τῶν αὐτοῦ μυστηρίων· καὶ αὐτός σε μεγαλυνεῖ καὶ πλουτιεῖ καὶ κληρονόμον τῆς αὐτοῦ βασιλείας ποιήσει.

137 Ἀκούσασα δὲ ταῦτα ἡ Τερτία ἐπανῆλθεν οἴκαδε γεγηθυῖα· καὶ εὗρεν τὸν ἄνδρα αὐτῆς

μένοντα ἀνάριστον ὄντα.	κατὰ τὸ ἄριστον αὐτὴν ἐκδεχόμενον.

ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Μισδαῖος εἶπεν· Πόθεν σήμερον ἡ εἴσοδός σου καλλίων ἐστίν; καὶ τίνος ἕνεκα περιπάτῳ χρησαμένη ἦλθες; ὅ ἐστιν ἀπρεπὲς ταῖς κατὰ σὲ ἐλευθέραις. Καὶ λέγει αὐτῷ ἡ Τερτία· Χάριν σοι μεγίστην ὀφείλω διότι με πρὸς Μυγδονίαν ἀπέστειλας. ἀπελθοῦσα γὰρ καινῆς ζωῆς ἤκουσα, καὶ εἶδον τὸν καινὸν τοῦ θεοῦ ἀπόστολον τοῦ διδόντος ζωὴν

[12] cf psalm 43 (44), 22

[1] reges f ‖ [2] λήγ.] *scr* λῃξόμενον?? (f) ‖ *scr* Ἰ. σωτ.? (f) ‖ [5] γιν.] *scr* γινομένοις? (f) ‖ δούλ.] *scr* προβάτων? (f) ‖ [6] ἡ τερτ. λ. *P* ‖ εἶπεν *U* dicit f: *cf* 232, 19 ‖ ταύτης] *non nulla add* f ‖ [8] ταμεῖον *U*: *cf* 115, 7 ‖ [9] ἁγ.] caelestis f p: *scr* οὐρανίου? ‖ ἀξ.] ἅγιοι *U*: *scr* ἄξιοι (f) ‖ [10] ἀναπαυσόμενοι *U* ‖ [11] πρότ. *om P* primo f ‖ οὐδ. δὲ πρόσ. α. *P* ‖ [12] ἐγκ.] ἐν ταῖς καρδίαις *U*: *cf* 195, 16 ‖ ὑμῶν *U* ‖ [14] ἀξ. τ. α.] ἀξία τ. α. γενοῦ *P* ‖ [16] ἑαυτοῦ *P*: *cf* 107, 6; 11; *al*; 145, 15; 146, 15; *al* ‖ ποι. (f)] καθίστησιν *U* ‖ [17] τ. δὲ ἡ τερτ. ἀκ. *P* ‖ [18] αὐτῆς τ. ἄ. *P* ‖ [19–20] *U et P separatim dedi*: *scr* ἐκδεχόμενον (*cf* 208, 16) αὐτὴν ἀνάριστον ὄντα? (f) ‖ [21] αὐτὴν] τοῖς ποσὶν πρὸς αὐτὸν ἐπανιόντα *add P* ‖ ἔφη *P*: *cf* 127, 4; 150, 7; 227, 10; 230, 12; 241. 14; 242, 16; 247, 7; 263, 10; 11; 16; 266, 8; *al* ‖ [21–22] πόθεν - ἦλθες] διὰ τί οὕτως πεζοβατῶν εἰς ἡμᾶς ἐπανῆκας *P* ‖ [23] ἐστιν] καὶ *P*: *cf* 227, 22 ‖ ταῖς - ἐλ.] τυγχάνει ἐν σοί *P* ‖ [23–24] ἡ δὲ τερτ. εἶπεν α. *U* Tertia dicit Misdeo f ‖ [24] σοι μ. ὀφ. χ. *U* ‖ [26] εἶδον] καὶ *add P* ‖ *scr* τὸν τοῦ καινοῦ θεοῦ? (f)

τοῖς πιστεύουσιν αὐτῷ καὶ τα προστάγματα πληροῦσιν· ὀφείλω τοιγαροῦν καὶ αὐτὴ ἀμείψασθαί σε ἀντὶ ταύτης τῆς χάριτος καὶ παραινέσεως ἀγαθὴν παραίνεσιν· ἔσῃ γὰρ ἐν οὐρανῷ βασιλεὺς μέγας ἐάν μοι πεισθῇς καὶ φοβηθῇς τὸν θεὸν τὸν ὑπὸ τοῦ ξένου κηρυττόμενον καὶ φυλάξῃς σεαυτὸν ἅγιον τῷ ζῶντι θεῷ· αὕτη γὰρ ἡ βασιλεία παρέρχεται καὶ ἡ ἄνεσίς σου εἰς στενοχωρίαν τραπήσεται· ἀλλ' ἄπελθε πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ πίστευσον αὐτῷ, καὶ ζήσεις εἰς τέλος.
272 W Ἀκούσας δὲ ὁ Μισδαῖος ταῦτα παρὰ τῆς αὐτοῦ συμβίου ταῖς χερσὶν ἐπάταξεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ περιέρρηξεν, καὶ εἶπεν· Μὴ ἀναπαύοιτο ἡ Χαρισίου ψυχή, ὅτι με εἰς ψυχὴν ἔβλαψεν· καὶ μὴ σχῇ ἐλπίδα, ὅτι τὴν ἐμὴν περιεῖλεν ἐλπίδα. Καὶ ἐξῄει τεταραγμένος.

138 Καὶ εὗρεν κατὰ τὴν ἀγορὰν Χαρίσιον τὸν φίλον καὶ εἶπεν· Διὰ τί μέ σοι εἰς τὸν ᾅδην ἄλλον ἔβαλες; διὰ τί
76 B με ἐκένωσας καὶ ἐζημίωσας κερδάνας μηδέν; | διὰ τί με ἔβλαψας μηδὲν σὺ ὠφεληθείς; διὰ τί με ἀπέκτεινας μὴ αὐτὸς ζήσας; διὰ τί με ἠδίκησας αὐτὸς τὸ δίκαιον μὴ κτησάμενος; διὰ τί με οὐ συνεχώρησας ἀπολέσαι ἐκεῖνον τὸν φαρμακὸν πρὶν τὸν ἐμὸν οἶκον τῇ ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ διαφθεῖραι; Καὶ τὸ πᾶν εἴχετο Χαρισίου. ὁ δὲ Χαρίσιος λέγει· Τί γάρ ἐστιν τὸ συμβεβηκός σοι; Ὁ Μισδαῖος ἔφη· Ἐφαρμάκευσεν τὴν Τερτίαν.

---

[1] αὐτῷ] εἰς ὃν add P ‖ πράγματα (cf 235, 7) πληροῖν οἴδασι (cf 159, 4) P ‖ προστάγματα ⟨αὐτοῦ⟩? (ſ) ‖ [1–3] ὀφ. - ἀγ. παρ.] ἀλλὰ καὶ (recte? cf 261, 6) σὲ τὸν ἐμὸν φίλτατον παραινῶ ἵνα τοῖς τοῦ ἀποστόλου πεισθῇς ῥήμασιν (cf 249, 20) καὶ μέτοχος καὶ αὐτὸς ἐκείνου γενήσῃ P ‖ [3] παραινέσεως] scr παραινέσαι σοι ⟨θέλω⟩? tibi dare uolo ſ ‖ ἔσῃ] ἔστι P ‖ [4] μοι] ἐκείνῳ διατοῦ ἀποστόλου P ‖ πεισθῇς] et feceris quae tibi dico. oro te ut add ſ ‖ [4–5] κ. φοβ. - κηρ. om P ‖ [5–6] ἅγ. σε. τ. ζ. φ. θ. P ‖ [5] scr ἁγνὸν?? (ſ) cf 118, 4; 169, 6; 201, 5 ‖ [6] αὕτη - παρ.] τῆς ἐκείνου μετοχος βασιλείας γενήσῃ τῆς μηδέποτε παρερχομένης P ‖ [6–8] καὶ - τέλος om P ‖ [7] σου ⟨αὕτη⟩? (ſ) ‖ [9] ταῦτα ὁ μισδ. π. τ. α. σ. ἀκ. (om δὲ) P ‖ αὐτοῦ om U: cf 209, 12; 226, 9 ‖ [10] τὸ π. α. ἐπάτ. P ‖ αὐτοῦ prius om U: del? cf 132, 1 ‖ [11] διέρρηξε P ‖ [11–12] ὅτι - ἔβλ. om U ‖ [12] εὕρῃ P ‖ [14] τ. φ. om P ‖ [15] μέ (ſ) om U: cf 16; 17 ‖ σὺ U ζῶντα P ‖ ἄλλον om P: scr ἑταῖρον (ἕτερον) (ſ) ‖ scr ἔλαβες? (ſ) ‖ [16] ἐκ. κ. om P: del?? cf 149, 18 ‖ με alt (ſ) om U: cf 15 ‖ [17] σὺ (ſ) om U ‖ [17–18] διὰ - ζήσας om P ‖ [19] με οὐ σ.] μὴ σ. μοι U: scr με μὴ σ.?? cf 188, 18; 121, 14; 122, 5; 123, 4; et 206, 22; 215, 12 ‖ [20] τ. ε. ο.] uxorem meam ſ ‖ [20] ἁμ.] scr φαρμακείᾳ?? μαγείᾳ? ‖ [21] εἶπεν U dicit ſ: cf 232, 19 ‖ [21–22] τί δέ σοι συνέβη P ‖ [22] ὁ] ὁ δὲ P καὶ ὁ P ‖ τὴν τερτετίαν ἐφ. ἐκεῖνος ὁ μάγος P ‖ ⟨καὶ⟩ τὴν? (ſ)

Καὶ ἀπήεισαν ἀμφότεροι εἰς τὴν οἰκίαν Σιφόρου τοῦ στρατηλάτου· καὶ εὗρον τὸν Ἰούδαν καθήμενον καὶ διδάσκοντα. πάντες δὲ οἱ ἐκεῖ ὑπεξανέστησαν τῷ βασιλεῖ, αὐτὸς δὲ οὐκ ἀνέστη. ἔγνω δὲ ὁ Μισδαῖος ὅτι αὐτὸς ἐκεῖνός ἐστιν, καὶ λαβόμενος τοῦ θρόνου ἔστρεψεν αὐτόν, καὶ ἐπάρας ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν τὸν θρόνον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπάταξεν οὕτως ὥστε τραυματίσαι αὐτόν. καὶ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς αὐτοῦ στρατιώταις εἰπών·

Ἀπαγάγετε αὐτὸν σύραντες αὐτὸν ὑβριστικῶς καὶ οὐχ ὑπεσταλμένως, ἵνα πᾶσιν ἡ ὕβρις αὐτοῦ ἔκτυπος γένηται.

Σύραντες αὐτὸν τῶν ἐνθένδε ἀτίμως εἰς τὸ μέσον τῆς ἀγορᾶς ἀπάγετε ἀσφαλῶς τοῦτον κατέχοντες.

Οἱ δὲ σύραντες αὐτὸν ἀπήγαγον εἰς τόπον ἐν ᾧ ὁ Μισδαῖος ἐδίκαζεν. ἐκεῖ ἔστη κρατούμενος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Μισδαίου. 273 W

Πρᾶξις ιβʹ περὶ Οὐαζάνου υἱοῦ Μισδαίου.

139 *Οὐαζάνης δὲ ὁ τοῦ Μισδαίου υἱὸς προσελθὼν τοῖς στρατιώταις εἶπεν· Δότε μοι τοῦτον ἵνα διαλεχθῶ ἕως ἂν ὁ βασιλεὺς ἀφίκηται. Καὶ οἱ μὲν δεδώκασιν αὐτόν, αὐτὸς δὲ εἰσήγαγεν αὐτὸν ἔνθα ὁ βασιλεὺς ἐδίκαζεν. καὶ λέγει Οὐαζάνης· Οὐκ οἶδάς φησιν ὅτι ἐγώ εἰμι υἱὸς Μισδαίου τοῦ βασιλέως, καὶ ἔξεστί μοι λέγειν τῷ βασιλεῖ ὃ βούλομαι, καὶ ζῆν σοι συγχωρήσει; λέγε οὖν μοι τίς ἐστιν ὁ θεός σου καὶ*

[1] *ἀνῆλθον U: scr ἀπήεσαν? (cf 179, 10; 185, 18; 187, 5; 197, 6; 270, 1; 10; 273, 20; 278, 20) ἀπῆλθον?? cf 105, 12* ‖ *πολεμάρχου U* ‖ [4] *ἠγέρθη U* ‖ *αὐτὸς] scr οὗτος??* ‖ [5] *scr λαβόμενός του (ſ???) cf Io 159, 4* ‖ *καὶ] εὐθὺς add U* ‖ *ἐπ. om P* ‖ [6] *χ.]* pedibus (*scil* sellae) ſ ‖ *θρ.] ἀράμενος add P* ‖ *τ. κ. α. ἐπ.] κατὰ τῆς κεφαλῆς ἔφερεν τοῦ ἁγίου καὶ P* ‖ *οὕτως] αὐτὸς ἔκρουσεν add P* ‖ [7] *ὥστε] καὶ add P: cf 227, 22* ‖ [9–12] *U et P separatim posui* ‖ [9] *τ. ἐ. om ſ: cf 262, 5; 277, 4* ‖ [13] *οἱ - ἀπ.] καὶ ἀπ. τὸν ἀπόστολον P* ‖ *εἰς <τὸν> τόπον? (ſ) om P: del?? cf 150, 19; 22; 238, 24; 280, 10; Io 174, 30* ‖ [13–14] *ὁ Μ. ἐδ.] εἴωθεν ὁ Μ. δικάζειν P: cf 20; 204, 9* ‖ [14] *ἐκ. ἔ. om P* ‖ [14–15] *ὑ. τ. στ. τ. μισδ. κρατ. P* ‖ [15] *τοῦ om U* ‖ [16] *πρ. ιβʹ post μισδ. U* ‖ [17–18] *τ. στρ. (ſ)] αὐτοῖς U* ‖ [18] *διαλεχθῶ <αὐτῷ>? (ſ)* ‖ [19] *ἀφῆται U* ‖ *οἱ μὲν om P* ‖ *αὐτόν om U* ‖ [20] *ἔνθα] ὁ πατὴρ αὐτοῦ add P* ‖ *λ. Οὐ. (ſ)] εἶπεν U* ‖ [21] *οὐκ - ὅτι om P* ‖ *φησιν del?? cf 234, 18* ‖ *τοῦ om U* ‖ [22] *ὃ] ὅπερ U εἰς ὃ P (cf 229, 10; 266, 12; 267, 11)* quidquid ſ *καὶ add P (cf 227, 22): scr ὅπερ καὶ??? (cf 178, 18) ὅ τι??? (cf 262, 2)* ‖ *καὶ alt] γὰρ add U τὸ add P* si dixero regi *add* ſ ‖ [23] *συγχ. (ſ)] παρέξει P (cf 190, 10; 192, 16)* et si dixero ei occidet te *add* ſ

τίνος ἀντέχῃ δυνάμεως καὶ σεμνύνῃ· εἰ γάρ τις γοητικὴ δύναμίς ἐστιν καὶ τέχνη, λέγε καὶ δίδασκε, κἀγώ σε ἀπολύω. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰούδας· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς Μισδαίου τοῦ βασιλέως ὅς ἐστιν βασιλεὺς πρόσκαιρος· ἐγὼ δὲ δοῦλός εἰμι Ἰησοῦ Χριστοῦ βασιλέως αἰωνίου· καὶ σοὶ μὲν ἔστιν εἰπεῖν τῷ σῷ πατρὶ σῶσαι οὓς θέλεις ἐν ταύτῃ τῇ προσκαίρῳ ζωῇ ᾗ οὐ παραμένουσιν ἄνθρωποι, ἣν σύ τε καὶ ὁ πατήρ σου δίδοτε· ἐγὼ δὲ δέομαι τοῦ ἐμοῦ κυρίου καὶ ἀντιβοῶ ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς καινὴν ζωὴν παντάπασιν δεόμενος. καὶ σὺ αὐχεῖς ἐπὶ κτήμασιν καὶ δούλοις καὶ πέπλοις καὶ τρυφῇ καὶ κοίταις μιαραῖς, ἐγὼ δὲ καυχῶμαι ἐπὶ πενίᾳ καὶ φιλοσοφίᾳ καὶ ταπεινότητι καὶ νηστείᾳ καὶ εὐχῇ καὶ

274 W πρὸς τὸ ἅγιον πνεῦμα κοινωνίᾳ καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου	τῇ κοινωνίᾳ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ τῇ ὁμιλίᾳ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς

77 B τοὺς ἀξίους τοῦ | θεοῦ· καὶ καυχῶμαι ἐπὶ αἰωνίᾳ ζωῇ. καὶ σὺ μὲν ἐπ᾽ ἄνθρωπον κατέφυγες ὄντα σοι ὅμοιον, μὴ δυνάμενον τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν σῶσαι ἐκ κρίσεως καὶ θανάτου, ἐγὼ δὲ κατέφυγα ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ἐπὶ τὸν σωτῆρα βασιλέων καὶ ἀρχόντων, ὅς ἐστιν πάντων κριτής. καὶ ὑμεῖς μὲν σήμερον ἴσως ἐστέ, αὔριον δὲ οὐκέτι, ἐγὼ δὲ κατέφυγον εἰς ἐκεῖνον ὃς εἰς αἰῶνα μένει, γινώσκοντος πάντας τοὺς καιροὺς ἡμῶν καὶ τοὺς χρόνους. καὶ σὺ δὲ ἐὰν θελήσῃς γενέσθαι τοῦ θεοῦ τούτου ὑπηρέτης, γενήσῃ ταχέως· δείξας δὲ ὅτι ἄξιος αὐτοῦ ὑπηρέτης ἔσῃ ἐν τούτοις· πρῶτον μὲν ἐν ἁγιωσύνῃ, ἥτις ἐστὶν πάντων ἀγαθῶν κεφαλή· ἔπειτα δὲ ἡ πρὸς τὸν θεὸν τοῦτον ὃν κηρύσσω κοινωνίᾳ, καὶ φιλοσοφίᾳ, καὶ ἁπλότητι, καὶ ἀγάπῃ, καὶ πίστει, καὶ πρὸς αὐτὸν εὐαγγελίῳ, καὶ ἑνότητι καθαρᾶς τροφῆς.

[1] ἀντέχει U ‖ σεμνύνει U σεμνύναι P ‖ γοητεία P: scr γοητείας?? cf 267, 5; 240, 13 ‖ [1-2] ἐ. δύν. P ‖ [2] λ. καὶ om P: del? cf 149, 18 ‖ δίδαξον P ‖ [3] λέγει] οὖν add U ‖ ὁ prius om U ‖ [4] ἐ. β. πρ.] καὶ πρ. β. οἶδεν τυγχάνειν P: cf 227, 22; 139, 4 ‖ [6] προσκ. om U ‖ [6-7] ᾗ - δίδ. om P ‖ [7] ἣν] si ſ: scr εἰ?? ‖ [8] scr ἀντιβολῶ? ‖ [9] π. δ] perpetuo permanentem ſ: scr π. διάμονον??? ‖ [13-15] U et P seiunxi: scr τῇ κοινωνίᾳ τῇ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ πρὸς τὸ ἅγιον πνεῦμα καὶ τῇ ὁμιλίᾳ τῇ πρὸς τοὺς ἀδελφούς? (ſ) cf Io 173, 21 ‖ [16] τοῦ θ. - ζ.] coram deo qui uiuant in uita aeterna ſ ‖ καυχ.] καὶ add P: cf 227, 22 ‖ [17] κατ. - ὅμ.] ἀφορᾶ τὸν P ‖ [18] σ. ψ. P ‖ θ. κ. κρ. U ‖ [22] scr γινώσκοντα?? cf Brinkmann Rhein Mus LIV (1899) p 96 ‖ [23-29] καὶ σὺ - τροφῆς om P ‖ [24] scr δείξεις? cerneris (esse) ſ ‖ [26] ἡ] scr τῇ ‖ [28] εὐαγγ.] scr εὐελπιστίᾳ?? spe ſ ‖ [29] τρ.] scr ἀναστροφῆς? uitae ſ

140 Ὁ δὲ νεανίσκος πεισθεὶς διὰ τοῦ κυρίου ἐζήτει πρόφασιν ὅπως τὸν Ἰούδαν φυγαδεύσῃ. ἐν ᾧ δὲ ἐνεθυμεῖτο ἐφίκετο ὁ βασιλεύς· καὶ οἱ στρατιῶται παραλαβόντες τὸν Ἰούδαν ἐξήγαγον. συνεξῄει δὲ αὐτῷ ὁ Οὐαζάνης καὶ παρ' αὐτῷ ἕστηκεν. καθεσθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσεν εἰσαχθῆναι τὸν Ἰούδαν εἰς τὰ ὀπίσω δεδεμένον τὰς χεῖρας. ἀχθεὶς δὲ εἰς τὸ μέσον ἔστη· καὶ λέγει ὁ βασιλεύς· Εἰπέ μοι τίς εἶ καὶ ποίᾳ δυνάμει ταῦτα ποιεῖς. Ὁ δὲ Ἰούδας λέγει αὐτῷ· Ἄνθρωπός εἰμι κατὰ σέ, δυνάμει Ἰησοῦ Χριστοῦ ταῦτα ποιῶ. Καὶ ὁ Μισδαῖός 275 W φησιν· Τὴν ἀλήθειαν εἰπὲ πρὶν ἤ σε ἀπολέσω. Καὶ ὁ Ἰούδας λέγει· Οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν ὡς νομίζεις κατ' ἐμοῦ, καὶ οὐδέν με βλάψεις. Ἀγανακτήσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσιν ἐκέλευσεν πλάκας πυρῶσαι καὶ στῆσαι αὐτὸν ἐπάνω αὐτῶν ἀνυπόδετον· ὑπολυόντων δὲ αὐτὸν τῶν στρατιωτῶν ἔλεγεν· Βέλτιόν ἐστιν ἡ σοφία τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τὴν τῶν ἀνθρώπων σοφίαν. σὺ κύριε βασιλεῦ καὶ ἡ χρηστότης σου ἀντιστήτω τῷ θυμῷ αὐτοῦ. Ἐνέγκαντες δὲ τὰς πλάκας ἐοικυίας πυρὶ ἔστησαν ἐπάνω αὐτῶν τὸν ἀπόστολον· καὶ εὐθέως ὕδωρ ἀνεδόθη ἀθρόον ἐκ τῆς γῆς, ὥστε τὰς πλάκας καταποθῆναι· καὶ οἱ κρατοῦντες αὐτὸν ἐάσαντες ἀνεχώρησαν.

141 Ἰδὼν δὲ ὁ βασιλεὺς τὸ πλῆθος τῶν ὑδάτων εἶπεν τῷ Ἰούδᾳ· Δεήθητι τοῦ θεοῦ σου ἵνα με ῥύσηται ἐκ τοῦ θανάτου τούτου, ἵνα μὴ τῷ κατακλυσμῷ ἀπόλωμαι. Ὁ δὲ ἀπόστολος ηὔξατο καὶ εἶπεν· Ὁ δεσμεύσας τὴν φύσιν ταύτην καὶ εἰς ἕνα

---

[1] νεαν.] ἐν τούτοις τοῖς λόγοις add P ‖ δ. τ. κ.] καὶ πιστεύσας P ‖ [2] θωμᾶν P ‖ ἐν - ἐνεθ.] διαλογιζομένου δὲ περὶ τούτου P: cf 101, 3; 211, 10; al ‖ παρεγένετο P: scr ἀφίκετο? (cf 245, 19; 280, 1; al) καὶ add P: cf 227, 22 ‖ [3] οἱ - ἐξ.] λαβόντες τὸν θωμᾶν οἱ στρ. ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως P ‖ [4] συναπίει P ‖ αὐτῷ] καὶ P ‖ οὐζάνης U ὁ τοῦ βασιλέως υἱὸς add P ‖ [5-7] καθ. - ἔστη (ſ p) om P ‖ [7] ὁ δὲ βασ. ἔφη U: cf 243, 21 ‖ [8] αὐτῷ om P ‖ [9] ποιῶν ταῦτα P ‖ [10] φησιν om P: scr λέγει? cf 243, 21 ‖ ἀπ. (ſ)] ἀπολέσθαι U: cf 237, 5 ‖ [12] ἐπὶ τῷ λόγῳ ὁ β. P ‖ [13-14] ἐπ. α. ἀν. στ. α. P ‖ [13] ἐπ' αὐτὰς U: cf 18; 158, 6; 285, 9 ‖ [14] τ. στρ. τὸν ἀπόστολον P ‖ ἔλ.] ὁ ἀπόστολος add P ridebat et dicebat ſ ‖ [15-16] βέλτ. - σοφ. om P ‖ [15] scr βελτίων?? ‖ τ. θ.] scr σου Ἰησοῦ? (ſ) ‖ [16] κ. β.] scr κατ' αὐτῶν βουλεύου?? (ſ) ‖ κ. ἡ χ. σ. om P ‖ ἀντιστῇ U ‖ [17] θ. αὐτ.] τοῦδε βασιλέως θ. P ‖ [17] αὐτοῦ] scr τούτων? horum ſ ‖ ἐ. π. (ſ)] πεπυρωμένας P ‖ [18] ἀνέφερον ἐπ' αὐτὰς U: cf 13 ‖ [18-19] ἀν. - γῆς] ἐκ τ. γ. ἀνέβλυσεν P ‖ ἀν. ἀθ.] multa profluxit ſ prorumpit p ‖ [21] λέγει P dixit ſ ‖ [22-23] ἐκ τούτου με ῥ. τ. θ. P ‖ [22] ῥύσεται U ‖ ἐκ om U: cf 232, 1 ‖ [24] κ. εἶπεν] λέγων P ‖ ὁ δεσμ.] domine noster Iesu, oro te, uinci ſ

συναγαγὼν τόπον καὶ εἰς διαφόρους ἐκπέμπων χώρας· ὁ ἐξ ἀταξίας εἰς τάξιν μεταγαγών· ὁ διδοὺς μεγαλεῖα καὶ θαυμάσια μεγάλα διὰ τῶν χειρῶν τοῦ δούλου σου Ἰούδα· ὁ ἐλεῶν τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἵνα σοῦ πάντοτε φέγγος καταδέξωμαι· ὁ δοὺς μισθὸν τοῖς κεκοπιακόσιν· ὁ σωτὴρ τῆς ψυχῆς μου καὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἀποκαθιστῶν φύσιν τὸ μὴ κοινωνεῖν τοῖς βλάπτουσιν· ὁ γινόμενος πρόφασις ζωῆς διὰ παντός· σὺ κατά-
276 W παυσον τὸ στοιχεῖον τοῦτο, ἵνα μὴ ἀνταναῖραν διαφθείρῃ· εἰσὶν γάρ τινες τῶν ἐνταῦθα ἑστώτων οἵτινες ζήσουσιν σοὶ πιστεύσαντες. Εὐξαμένου δὲ αὐτοῦ κατ' ὀλίγον τὸ ὕδωρ ἀνηλώθη, ξηρὸς ὁ τόπος γενόμενος. ἰδὼν δὲ ταῦτα ὁ Μισδαῖος προσέταξεν εἰς τὸ δεσμωτήριον αὐτὸν ἀχθῆναι Ἕως οὗ σκέψωμαι πῶς δεῖ αὐτῷ χρήσασθαι. |

78 B 142 Ἀπαγομένου δὲ τοῦ Ἰούδα ἐν τῇ φυλακῇ πάντες αὐτῷ ἠκολούθουν, καὶ Οὐαζάνης τοῦ βασιλέως υἱὸς πρὸς τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐβάδιζεν καὶ ὁ Σιφὼρ ἐν ἀριστερᾷ. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐκαθέσθη, καὶ ὁ Οὐαζάνης καὶ ὁ Σιφώρ, καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα καὶ τὴν θυγατέρα ἔπεισεν καθεσθῆναι· εἰσεληλύθασι γὰρ καὶ αὐταὶ ἵνα ἀκούσωσιν τοῦ τῆς ζωῆς λόγου· καὶ γὰρ ᾔδεισαν ὅτι ὁ Μισδαῖος φονεύσει αὐτὸν διὰ τὴν τῆς ὀργῆς ὑπερβολήν. ὁ δὲ Ἰούδας

[9] cf Marc 9, 1

[1] *συν.*] conlige ꝭ ‖ *καὶ - χ.*] tu dissipasti eam in uaria loca ꝭ ‖ [1–2] *ὁ ἐξ - μετ. om* ꝭ ‖ [2] *μ. καὶ*] multa ꝭ: *cf 217, 1* ‖ [3–7] *ὁ ἐλ. - διὰ π. om P* ‖ [3] *ὁ ἐλ.*] qui facis desiderare ꝭ ‖ [4] *ἵνα ‹κἀγὼ›? (ꝭ)* ‖ [5] *scr διδοὺς?* ‖ *scr μοι κεκοπιακότι?* omnium laborum meorum ꝭ ‖ [5–6] *ὁ - φ.*] tu qui sinis animum meum quiescere cum suamet natura ꝭ: *cf 11* ‖ [6] *scr τοῦ?* ‖ [7] *γινόμενός ‹μοι›? (ꝭ) cf 156, 19* ‖ [8] *ἀντ.*] *τοὺς πιστοὺς P* extollat se superbe et ꝭ ‖ *post διαφθείρει uacat extr uersiculus U: nihil add* ꝭ ‖ [8–9] *ε. γ.*] *καὶ γ. ε. P: cf 215, 15* ‖ [9] *ὧδε P: cf 159, 20; 181, 15; 261, 9: 11* ‖ *ζ. σ. π.*] *κατὰ τὸ σὸν ζήσωσιν (quod defendit Reinhold de graecitate patrum p 108 [cf 114, 3]) ὄνομα P* ‖ [11] *ξ. - γεν.*] *καὶ ὁ τ. ἐκεῖνος εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀποκαθίστατο φύσιν (cf 5 - 6) ξ. γινόμενος U* sed locus factus est sic tamquam si siccatus esset ꝭ ‖ *ξ.*] *πάλιν add P* ‖ [11–12] *πρ. - σκέψ.*] dixit: abripite in carcerem donec deliberauerimus ꝭ ‖ [12] *τὸ om U* ‖ *βληθῆναι U* ‖ *οὗ om et add φησιν U: cf 234, 17 - 18* ‖ *σκέψηται P: cf 211, 23* ‖ [13] *πῶς - χρ.*] *τὰ κατ' αὐτόν P* ‖ [14] *ἀπ. - φ. π.*] et Iudas abiit ut recluderetur ꝭ ‖ *ἀπ.*] *ἐξελθόντι U* ‖ *τῷ U* ‖ *ἐν τ. φ. om U: del? cf 234, 10* ‖ [15] *αὐτῷ om U* ‖ *ἠκολούθησαν U* ‖ [16] *τὰ δεξιᾶ P: cf q s* ‖ *ἐν*] *εἰς τὰ P: cf 214, 20* ‖ [17–18] *ὁ - γ.*] *scr Οὐαζάνην καὶ Σιφόρα κ. τ. αὐτοῦ γ.? (ꝭ)* ‖ [17] *ὁ om U* ‖ [18–19] *κ. τ. ἑ. - καθ.*] *σὺν αὐτοῖς καὶ αἱ γυναῖκες ἥ τε τοῦ σιφὼρ γυνὴ καὶ ἡ τούτων θυγάτηρ P: cf 240, 16* ‖ [19–21] *εἰσελ. - ὑπερβ. om P: cf 249, 21*

ἤρξατο λέγειν· Ὁ ἐλευθερωτὴς τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἐκ τῆς τῶν πολλῶν δουλείας, ὅτι δέδωκα ἐμαυτὸν πραθῆναι· ἰδοὺ χαίρω καὶ θάλλω εἰδὼς ὅτι ἐπληρώθησαν οἱ χρόνοι ἵνα εἰσελθὼν ἀπολάβω. ἰδοὺ ἀπαλλάσσομαι μεριμνῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. ἰδοὺ πληρῶ τὴν ἐλπίδα καὶ ἀλήθειαν ἀπολαμβάνω. ἰδοὺ ἀπαλλάττομαι λύπης καὶ χαρὰν ἐνδύομαι μόνον. 277 W *ἰδοὺ γίνομαι ἄφροντις καὶ ἄλυπος ἐν ἀνέσει διατρίβων. ἰδοὺ τῆς δουλείας ἀπαλλάττομαι καὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἐκλήθην. ἰδοὺ χρόνοις καὶ καιροῖς ὑπηρέτησα καὶ χρόνων καὶ καιρῶν ἀνυψώθην. ἰδοὺ ἀπολαμβάνω παρὰ τοῦ μισθαποδότου χωρὶς ἀριθμοῦ διδόντος τοῦ ἐξαρκεῖν αὐτοῦ τὸν πλοῦτον τῆς δωρεᾶς. καὶ πάλιν οὐκ ἀποδυθήσομαι. ἰδοὺ κοιμῶμαι καὶ ἐξυπνίζομαι, πάλιν δὲ οὐ κοιμηθήσομαι. ἰδοὺ ἀποθνήσκω καὶ ἀναβιῶ, πάλιν δὲ θανάτου οὐ γεύσομαι. ἰδοὺ χαίροντες προσδοκῶσιν ἵνα ἐλθὼν συγγένωμαι τοῖς αὐτῶν συγγενέσιν καὶ τεθῶ ἄνθος ἐν τῷ στεφάνῳ αὐτῶν. ἰδοὺ βασιλεύω ἐν τῇ βασιλείᾳ ἐφ' ἣν ἐντεῦθεν ἤλπισα· ἰδοὺ πίπτουσιν οἱ ἀνυπότακτοι πρὸ ἐμοῦ, ὅτι αὐτοὺς ἐξέφυγον· ἰδοὺ γέγονεν εἰρήνη εἰς ἣν πάντες ἀπαντῶσιν.*

143 *Λέγοντος δὲ τοῦ ἀποστόλου ταῦτα πάντες οἱ ἐκεῖ ἠκροῶντο, νομίζοντες ἐκείνην τὴν ὥραν τοῦ βίου αὐτὸν μεταστῆναι. καὶ πάλιν ἔλεγεν· Πιστεύσατε τῷ πάντων ἰατρῷ ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων σωτηρίαν τῶν ψυχῶν τῶν δεομένων τῆς παρ' αὐτοῦ ὠφελείας. οὗτός ἐστιν ἐλεύθερος ἐκ βασι-* 278 W *λέων· οὗτος ἰατρὸς τῶν αὐτοῦ κτημάτων· οὗτός ἐστιν ὁ*

[2] cf Matth 5, 12 Apoc 19, 7 ‖ [14] cf Marc 9, 1

[1–2] *ὁ ἐλ. - πραθ. om P* ‖ [2] *πραθῆναι <ἐνί>?* (ʃ) ‖ [3] *θ.*] *scr ἀγαλλιῶ?? cf 143, 12; 219, 7 et 258, 7* ‖ *ἐπλ. οἱ χ.*] *ὁ καιρὸς ἤδη τῆς ἀναλύσεώς μου πάρεστιν P: cf ep ad Tim 2, 4, 6* ‖ *ἀπελθὼν et add ἐκεῖ τὸν ἄφθαρτον στέφανον P* (*cf ep ad Cor 1, 9, 25*) te datorem quietis *add* ʃ ‖ [4–13] *ἰδοὺ - κοιμηθ. om P* ‖ [5] *πλ.*] dimittam ʃ ‖ [9] *<ὑπεράνω> χρόνων?* (ʃ) *cf 229, 14* ‖ [11] *τοῦ*] *scr διὰ τὸ?* (ʃ) ‖ *scr ταῖς δωρεαῖς?* (ʃ) ‖ *<ἰδοὺ ἀποδύομαι καὶ ἐνδύομαι> καὶ?* (ʃ) ‖ [14] *πάλ. - γεύσ.*] *μηκέτι θ. γενόμενος P: cf 13* ‖ [14–16] *ἰδ. χ. - στ. α. om P* ‖ [15] *τ. α. συγγ.*] gaudio eorum ʃ ‖ [15–16] *καὶ - στ. α.*] et ponent flores in sertis suis ʃ ‖ [16] *scr στεφάνῳ?* ‖ rex ero ʃ ‖ *ἐν τῇ om P* ‖ *τῇ <σῇ>?* (ʃ) ‖ *βασιλείαν P* ‖ [18] *α. ἐξ.*] supra eos ascendi ʃ ‖ *εἰς om P* ‖ *π. ἀ.*] magni conligentur ʃ ‖ [20–21] *οἱ ἐ. ἠ.*] *τῶν αὐτοῦ ἠ. ῥημάτων P: cf 234, 6; 244, 1; 259, 15 P* (*at 221, 22 U*) ‖ [21]–250,[24] *νομίζ. - πονηροῦ om P* (*cf 248, 20*) *plura et passim alia habet* ʃ

U [21] *<μέλλειν> μετ.?* (ʃ) ‖ [22] *πάντων <παθῶν>??* (ʃ?) ‖ [23] *scr <καὶ> σωτῆρι?* (ʃ) ‖ [25] *scr κτισμάτων?* (ʃ): *cf 232, 2*

ὀνειδιζόμενος ὑπὸ τῶν ἰδίων δούλων· οὗτός ἐστιν πατὴρ ὕψους καὶ φύσεως κύριος καὶ κριτής· ὕψιστος παρὰ τοῦ μεγίστου γέγονεν, υἱὸς βάθους μονογενής· καὶ ἐκλήθη υἱὸς Μαρίας παρθένου, καὶ ἠκούσθη υἱὸς τέκτονος Ἰωσήφ. οὗτος οὗ τὴν σμικρότητα ἐν τοῖς τοῦ σώματος ὀφθαλμοῖς, τὴν δὲ μεγαλειότητα ἐν πίστει ἐδεξάμεθα, καὶ εἴδομεν ταύτην ἐν τοῖς ἔργοις· οὗ τὸ σῶμα ἀνθρώπινον καὶ ταῖς χερσὶν ἐψηλαφήσαμεν, τὴν δὲ θέαν εἴδομεν ἐνηλλοιωμένην τοῖς ἡμετέροις ὀφθαλμοῖς, τὸν δὲ τύπον αὐτοῦ τὸν οὐράνιον ἐν τῷ ὄρει ἰδεῖν οὐκ ἠδυνήθημεν· οὗτος ὁ σφήλας τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν θάνατον βιασάμενος· οὗτος ἀλήθεια μὴ ψευδομένη καὶ τέλος ἐπικεφάλαια δεδωκὼς ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ μαθητῶν· οὗτινος ἰδὼν ὁ ἄρχων ἐφοβήθη καὶ αἱ δυνάμεις αἱ σὺν αὐτῷ ἐταράχθησαν· καὶ ἐμαρτύρει ὁ ἄρχων τίς ἐστιν καὶ πόθεν, καὶ τὸ ἀληθὲς οὐκ ἔγνω, ἐπειδήπερ ἀληθείας ἐστὶν ἀλλότριος. οὗτος ἐξουσίαν ἔχων τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἡδονῶν καὶ κτημάτων καὶ ἀνέσεως ταῦτα πάντα καὶ τοὺς αὐτοῦ ὑπηκόους ἀνατρέπει μὴ χρήσασθαι αὐτοῖς.

279 W 144 *Πληρώσας δὲ ταῦτα ἀνέστη καὶ ηὔξατο οὕτως· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ὀφειλὰς ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονη-*

[7] cf ep Io 1, 1, 1 ‖ [9] cf Matth 17, 1—13 ‖ [12] cf Matth 17, 27 ‖ [15] cf Io 8, 44 ‖ [20] cf Matth 6, 9—13

U [2] *⟨κόσμου⟩ κριτής?* (ſ *Wright: κριτὴς ὕψ. coniungenda uid e cod Sin: cf Burkitt l s* [*241, 21*] *p 41*) ‖ [2–3] *π. τ. μ. γέγ.*] hic qui uenit de supero ſ ‖ [3] *υἱ. β. μ. om* ſ ‖ [4] *scr ἤκουσεν??* ‖ [5] *ὀφθαλμοῖς ⟨ἐθεασάμεθα⟩?* (ſ) ‖ [7] *⟨τὸ⟩ ἀνθρώπινον?* sanctum ſ (*Wright:* caeleste *e cod Sin Burkitt l s: cf 9*) ‖ *del καὶ?* (ſ) ‖ [8] *τὴν δὲ*] *scr καὶ τὴν?* (ſ) ‖ *ἐνηλλ.*] maestam ſ ‖ [10–11] *οὗτος - βιασ. om* ſ (*Wright:* hic deceptor quem principes et imperatores capite damnarunt *e cod Sin Burkitt l s*) ‖ [12] *τέλος ⟨τε καὶ⟩?* (ſ) ‖ [13] *οὗτινος*] *scr οὗτος ὃν?* (ſ) ‖ *ἄρχ.*] inimicus ſ (*Wright:* rex atrox *Burkitt*) ‖ [14] *ἐμ.*] interrogauit ſ ‖ [15] *scr ἐγνώρισεν ⟨αὐτῷ⟩?* (ſ) ‖ [17] *πάντα ⟨ἀπέθετο⟩?* (ſ) ‖ [18] *scr ἀποτρέπει??* ‖ [20–24] *πάτερ - πονηροῦ cf Lipsius I p 236* (*de S errat*) ‖ [22] *γῆς*] *quae hic om de pane non om* ſ

ροῦ. ὁ κύριος καὶ θεός μου, ἐλπὶς καὶ πεποίθησις καὶ διδάσκαλος, σύ με ἐδίδαξας εὔχεσθαι οὕτως· ἰδοὺ τὴν εὐχὴν εὔχομαι ταύτην καὶ τὸ πρόσταγμά σου πληρῶ· σὺ ἔσο μετ' ἐμοῦ μέχρι τέλους· σὺ εἶ ὁ ἐκ παίδων με ἐνσπείρας ζωὴν καὶ ἀπὸ φθορᾶς φυλάξας με· σὺ εἶ ὁ εἰς τὴν τοῦ κόσμου πενίαν ἀγαγών με καὶ εἰς πλοῦτον ἀληθινὸν παρακαλέσας με· σὺ εἶ ὁ γνωρίσας μοι ἑαυτὸν καὶ δείξας ὅτι σός εἰμι· καὶ γυναικὸς ἀπεσχόμην ἵνα ἐκεῖνο ὃ χρήζεις μὴ εὑρεθῇ ἐν ῥύπῳ·

144 κύριε καὶ θεέ μου, ἡ ἐλπίς μου καὶ ἡ πεποίθησίς μου καὶ ὁ διδάσκαλός μου, | ὁ τὸ θάρσος ἐνθείς μοι, σὺ ἐδί- 89 B
δαξάς με οὕτως προσεύχεσθαι· ἰδοὺ τὴν σὴν εὐχὴν εὔχομαι καὶ τὸ θέλημά σου εἰς πέρας ἄγω· σὺ ἔσο μετ' ἐμοῦ ἕως τέλους· σὺ εἶ ὁ ἐκ νεότητός μου ὑπομονὴν ἐν πειρασμοῖς διδούς μοι ζωήν, καὶ ἀπὸ τῆς φθορᾶς με διαφυλάξας. σὺ εἶ ὁ εἰς τὴν πεῖναν τοῦ κόσμου ἀγαγών με καὶ τοῦ πλούτου με τοῦ ἀληθινοῦ πλήσας· σὺ εἶ ὁ μηνύσας με σὸν ὄντα· διὸ γυναικὶ οὐδ' ὅλως συνήφθη, ἵνα ὁ ναὸς σοῦ ἄξιος ἐν μολυσμῷ μὴ εὑρεθῇ.

U [4] *scr μοι?* ‖ [6] *scr παρασκευάσας?* (ʃ) ‖ [7] *ἑ. κ. δ. om* ʃ

[10]–258,[19] *κύριε - εὗρεν post 282, 10 loco breuiorum illarum precum habent P. Σ (FLSZ)* m: *cf praef*

P. Σ (Σ = FLSZ) [10] *κ. θ.* (ʃ) *om Σ: cf 1* ‖ *μου prius*] *ἰησοῦ χριστὲ add Σ* ‖ [11] *μοι ἐνθ. FLS(Z) fort recte* ‖ [11–13] *σὺ - ἄγω om P* ‖ [12] *scr εὔχεσθαι οὕτως? cf q s; 282, 13* ‖ *προσεύξασθαι SZ* ‖ *ἰδοὺ et q s*] *cf 2 et Burkitt l s (100, 4) p 287* ‖ [13–14] *ἕ.* (*cf 158, 10*) *τ. ἕ. μ. ἐ. FLS(Z)* ‖ [13] *ἔση P* ‖ [14–15] *ὑπ. - ζ.*] *ἐν π. διδ. ὑπ. καὶ ζ. παρεχόμενός μοι FL(S)Z* ‖ [14] *ὑπ.* (*om* ʃ) *del: cf U* ‖ *ἐν π.*] *scr ἐνσπείρας μοι* (ʃ: *cf Lipsius I p 329. 1*)*: cf U* ‖ [15] *διδ. μοι om* ʃ (*del: cf U*) *καὶ add P* ‖ *διαφ.*] *διεφύλαξας τῇ σῇ δυνάμει F ἐξήγαγες φυλάξας τῇ ἀφθαρσίᾳ LSZ* ‖ [16] *εἶ*] *κύριέ μου add FLS(Z)* ‖ *ἐκ τῆς πενίας Σ* ‖ *scr πενίαν* (ʃ)*: cf U* ‖ *ἐξαγαγών Σ* ‖ *με*] *κύριε add P* ‖ [17] *τ. ἀλ. με ἐμπλήσας FLS(Z)* ‖ *μην.*] *ἐκλεξάμενός Σ* ‖ *με σ. ὄ.*] *scr μοι ὅτι σός εἰμι??* (ʃ) mihi me tuum esse m

PQ. Σ (Σ = FLSZ) [17] *σὸν*] redit *Q* ‖ *ὄντα*] *ὄνομα P δοῦλον Σ* ‖ [17]–253,[13] *διὸ - εἰς σέ om Z*

PQ. Σ (Σ = FLS) [18] *γυν. - συν.*] *καὶ οὐκ εἴασάς με ἐν γυναικὶ μολυνθῆναι F(L)S* ‖ *συνήχθην Q: scr συνήφθην? cf 171, 14* ‖ [18–19] *ἵνα - εὑρ.*] ne templi tui gratiam uel coniugalis copulae usus minueret m [19] *ὁ - ἄξ.*] quod a te desideratur ʃ: *scr ὃ σὸν εἶναι ἀξιοῖς???* ‖ *ὁ ν.*] *ὅσον F ὡς ὢν S* ‖ *ὁ om L* ‖ [18–19] *ἐν μ. μὴ*] *ἀμόλυντος Σ* ‖ [19] *εὑρεθῶ Σ*

145 οὐ χωρεῖ μου τὸ στόμα εὐχαριστῆσαί σοι οὐδὲ ἡ διάνοιά μου ἐνθυμηθῆναι περὶ τῆς ἐμῆς σπουδῆς. ὁ δείξας μοι ὅτε πλουτῆσαι καὶ κτήσασθαι καὶ ἔργῳ μοι δείξας ὅτι πολὺς ἐπὶ τῆς γῆς πλοῦτος ζημία γίνεται· ἐπίστευσα δέ σου τῇ ἀποκαλύψει καὶ ἐν τῇ τοῦ κόσμου πενίᾳ παρέμεινον, ἕως οὗ ὁ ἀληθινὸς πλοῦτος ὀφθεὶς κἀμὲ καὶ τοὺς σοὺς ἀξίους
280 W ἐπλήρωσας πλούτου, καὶ ἐνδείας καὶ μερίμνης καὶ πλεονεξίας ἀπήλλαξας. ἰδοὺ τοιγαροῦν ἐπλήρωσά σου τὸ ἔργον καὶ τὸ πρόσταγμα ἐτελείωσα· καὶ γέγονα πένης καὶ ἐνδεὴς καὶ ξένος καὶ δοῦλος καὶ καταπεφρονημένος καὶ δεσμώτης καὶ λιμώττων καὶ διψῶν καὶ γυμνὸς καὶ κεκοπιακώς· μὴ οὖν ὑστερείσθω ἡ

145 οὐκ ἐξαρκεῖ μου τὸ στόμα ἐξομολογήσασθαί σοι οὐδὲ ἐνθυμηθῆναι δύναμαι τὴν σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν τὴν ἐκ σοῦ γενομένην περὶ ἐμοῦ. ἐβουλόμην γὰρ κτήσασθαι πλοῦτον· σὺ δὲ δι' ὁράματος ἔδειξάς μοι ὅτι ἐπιζήμιος καὶ ἐπιβλαβὴς γίνεται τοῖς κτωμένοις αὐτόν· καὶ ἐπίστευσα τῇ φανερώσει σου καὶ παρέμεινα τῇ πτωχείᾳ τοῦ κόσμου ἕως ὅτε σὺ ὁ πλοῦτος τῆς ἀληθείας ἀπεκαλύφθης, ὁ κἀμὲ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς σοῦ ἀξίους ἀπὸ τοῦ ἰδίου πλούτου πληρώσας, καὶ ἀπὸ μερίμνης καὶ φροντίδος τοὺς σοὺς ἀπαλλάξας. πεπλήρωκα οὖν κύριε τὰς ἐντολάς σου καὶ ἐτέλεσα τὸ βούλημά σου· καὶ ἐγενόμην πένης καὶ ἐνδεὴς καὶ ξένος καὶ δοῦλος καὶ ἐξουδενωμένος καὶ δέσμιος καὶ πειναλέος καὶ διψαλέος καὶ

U [2] ἐμῆς] *scr* εἰς ἐμὲ?? (ʃ) ‖ [3] κτήσασθαι ⟨ἐβουλόμην⟩? (ʃ): *cf* 14 ‖ κ. ἔ. - δείξ. *om* ʃ: *del*?? ‖ [4] *scr* πολλοῖς? (ʃ) ‖ ἐ. τ. γ.] *scr* κτῆσις καὶ?? (ʃ) ‖ [5] *scr* παρέμεινα? ‖ [6] οὗ ⟨σὺ⟩? (ʃ) ‖ *scr* σοῦ? *cf* 19; 253, 8; 22

PQ. Σ (Σ = FLS) [13] ἐνθ. δ.] mens mea intellegere ʃ: *cf U* ‖ [14] π. ἐμοῦ] μοι Σ: *scr* π. ἐμέ? (ʃ) *cf* 231, 17 ‖ [14–17] ἐβ. - φαν.] ἐβουλόμ. . . . σει σου *reliquis rescissis P* ‖ [14] κεκτῆσθαι Σ ‖ [15] ἐδίδαξάς με Σ ‖ [16–18] τ. κτ. - ἀπεκαλ. *om S* ‖ [16–17] τ. κτ. - φαν. *om L* ‖ [16] τ. κτ. α.] multis ʃ: *cf* 4 ‖ [17–18] σου - σὺ *om L* ‖ [18] ὅτε *om P*: *cf* 211, 23 ‖ πλ. τ. ἀλ.] uerae diuitiae ʃ: *cf* 6 ‖ ἀπεκ.] mihi *add* ʃ: ⟨μοι⟩?? *cf* 6 ‖ [19] τ. ἄλλ. *om LS* ʃ: *del*?? ‖ ἀπὸ *del*?? *cf* 20; 256, 7 ‖ ἀξ. σου *et add* ἐκλεξάμενος πένητας (ὄντας *add F*) καὶ Σ ‖ σοὶ *PQ*: *cf* 188, 2; 253, 22 ‖ ἀξ.] ἀποκαλυφθεὶς *add P* ‖ ἰδ. πλ.] πλ. τῆς θεότητός σου Σ ‖ ἰδ.] uero ʃ ‖ πλουτίσας *F(LS)*: *scr* ἐπλήρωσας?? (ʃ) *cf* 20 ‖ [20] ἀπὸ *del*?? *cf* 19 ‖ *scr* ⟨ἐνδείας καὶ⟩ μερ. κ. πλεονεξίας?? (ʃ): *cf* 7 ‖ *scr* ἀπήλλαξας? *cf* 19 ‖ [21] κύριε] μου *add F(L?)S* ‖ [21–22] καὶ - σου *om* Σ ‖ [22–253,13] κ. ἐξ. - ἐξουδενωθῇ] . . . ἐξουδενομέ . . . ναν ὑπ . . . δ . . θενωθῇ *reliquis rescissis P*

πεποίθησίς μου· μὴ αἰσχυνέσθω ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ σοί· μὴ γενέσθωσάν μου μάταιοι οἱ κάματοι· μὴ ἀπολέσθωσάν μου αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ νηστεῖαι αἱ συνεχεῖς, καὶ αἱ πράξεις μου αἱ ἐπὶ σοὶ μὴ ἐλαττούσθωσαν· μὴ ἁρπαζέτω ὁ διάβολος τὸ τοῦ σίτου σπέρμα ἐπὶ τῆς γῆς·

146 ἵνα τὰς μὲν ῥίζας πέμψῃ εἰς βάθος, εἰς οὐρανὸν δὲ τῶν κλάδων τὴν ἔκτασιν αὐτῆς, καὶ δειχθῶσιν οἱ καρποὶ ἐν τῇ γῇ, καὶ εὐφραινέσθωσαν ἐν αὐτῇ οἱ ἄξιοί σου· ἰδοὺ τὰ χρήματα καὶ τὰ κτήματα ἅπερ μοι δέδωκας κατεθέμην

γυμνὸς καὶ ἀνυπόδετος καὶ ἐμόχθησα διὰ σέ, ἵνα μὴ ἀπόληται ἡ πεποίθησίς μου καὶ ἡ ἐλπίς μου ἡ ἐν σοὶ μὴ καταισχυνθῇ, καὶ ὁ πολύς μου κάματος μὴ γένηται διὰ κενῆς, καὶ ὁ κόπος μου μὴ ἐξουδενωθῇ· μὴ ἀπόλωνταί μου αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ νηστεῖαί μου αἱ συνεχεῖς καὶ ἡ πολλή μου σπουδὴ ἡ εἰς σέ· μὴ ἀνταλλαγῇ μου ὁ σπόρος τοῦ σίτου ἀπὸ τῆς σῆς | γῆς· 90 B μὴ ἁρπάσῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς καὶ τὰ αὐτοῦ ζιζάνια συμμείξῃ· ἡ γὰρ σὴ γῆ ἀληθῶς οὐ δέχεται αὐτοῦ τὰ ζιζάνια, ἀλλ' οὐδὲ τεθῆναι δύναται εἰς τοὺς σοὺς οἴκους.

146 τὴν ἄμπελόν σου ἐφύτευσα ἐν τῇ γῇ· τὰς ῥίζας καθῆκεν εἰς τὸ βάθος, ἡ δὲ βλάστησις αὐτῆς ἐν τῷ ὕψει ἐξηπλώθη, οἱ δὲ ταύτης καρποὶ ἐπὶ γῆς ἐξετάθησαν καὶ ἐκ τούτων εὐφραίνονται οἱ σοῦ ἄξιοι οὓς καὶ ἐκτήσω. τὸ ἀργύριον ὃ δέδωκάς μοι κατέβαλον ἐν τῇ τραπέζῃ· τοῦτο ἀπαι-

[1] cf Matth 13, 25 ‖ [9] cf Matth 25, 27 ‖ [13] cf Thess 1, 3, 5

U [1] *⟨ἢ⟩ ἐπὶ?* ‖ [4] mutentur ſ: *scr ἀλλαττιέσθωσαν??* ‖ [5] *scr ἀπὸ τῆς ⟨σῆς⟩?* (ſ): *cf 15*

PQ. Σ (Σ = FLS) [10] *ἐμ. - σέ] ἐν μόχθοις πολλοῖς ὑπήνεγκα Σ* ‖ [12–13] *μὴ γ. - κ. μου om LS* ‖ [12] *μὴ om F* ‖ [13] *μὴ prius om FL*

PQ. Σ (Σ = FLSZ) [14–15] *ἡ π. - σέ* (ſ)] *αἱ πολλαί μου δεήσεις PQ* [14–16] *scr ἢ εἰς σὲ μὴ ἀνταλλαγῇ· τὸν σπόρον τ. σ. ἀ. τ. σ. γῆς μὴ ἁρπάσῃ ὁ ἐχθρὸς?* (ſ): *cf 4* ‖ [15] *μὴ ἀντ.] πληθυνθήτω Σ* ‖ *ὁ σπ. τ. σ. μου FLS(Z) ἐν τῇ σῇ γῇ FS(Z)* ‖ *ἐπὶ L: cf 5* ‖ *σῆς om Q. LZ* ‖ [16] *αὐτοῦ τὰ ζ. Q* ‖ *αὐτοῦ] ἴδια FLZ* ‖ [16–17] *συμμ. - ζιζ. om PQ* ‖ [18] *δύνανται S* ‖ *σηκούς F: cf 155, 17* [19] *ἐφ.] ἣν ἐφύτευσας Σ* ‖ *τῇ om PQ σῇ add S: cf 15* ‖ *ῥίζ.] αὐτῆς add Q* [20] *καθ.]* demittat (*item q s*) ſ: *cf 255, 10* ‖ *τὸ om Q* ‖ *α. ἐν τ. ὕ.] τοῦ ὕψους α. PQ* ‖ [21] *οἱ δὲ - ἐξετ. om Σ* ‖ [21–254, 13] *ταύτ. - οἷς] ταύ.ης καρποὶ ἐπὶ γῆς . . . αν καὶ ἐκ τού . . . ονται οἱ . . . τή . . . reliquis rescissis P* ‖ [22] *σου οἱ LS οἱ σοὶ Q. Z: cf 252, 19* ‖ *οἷς Σ* ‖ *ἐκτ.] ἐπίστευσας Σ* ‖ [23] *δέδ. μοι om Σ* ‖ *ταῦτα LSZ* ‖ *ἀποτίσας Q ἀπήτησας F ἀπέτη Z* tempta ſ *δοκιμάσας uel βασανίσας exspectaueris: scr ἐξετάσας?? ἐγὼ add FLZ*

εἰς τράπεζαν· ἀπόδος δέ μοι αὐτὰ μετὰ τόκων ὥσπερ ἐπηγγείλω. ἐν τῇ σῇ μνᾷ προσεπορισάμην ἄλλας δέκα· προστεθήτω μοι ὡς προσέταξας. ἐγὼ τοῖς χρεώσταις τὴν μνᾶν συνεχώρησα· καὶ μὴ ἀπαιτείσθω παρ' ἐμοῦ· συνεχώρησας 281 W *γάρ μοι. παρακληθεὶς εἰς δεῖπνον παρεγενόμην, ἀγροῦ καὶ γυναικὸς ἀπαλλαγείς· μὴ οὖν ἀποβληθῶ, ἀμωμήτως δὲ γεύσωμαι. ἵνα ἄξιος φανῶ καὶ μὴ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας δεθεὶς εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον εἰσέλθω. ὁ λύχνος μου μετὰ πολλῆς λαμπρότητος παρέμεινεν τὸν δεσπότην καὶ τοῦτον ἀπείληφεν ἀναλυθέντων τῶν γάμων· οὐ γὰρ εὗρεν αὐτὸν*

τήσας ἀποδίδου μοι ἐν τόκοις ὥσπερ ἐπηγγείλω. τὴν μίαν σου μνᾶν πραγματευσάμενος δέκα πεποίηκα· προσέθηκάς μοι ἐφ' οἷς εἶχον ὥσπερ συνέθου. τῷ ὀφειλέτῃ μου ἀφῆκα τὴν μνᾶν· μὴ εἰς χεῖράς μου ἐπιζητήσῃς· εἰς δεῖπνον ἐκλήθην καὶ ἦλθον· ἀπὸ δὲ τοῦ χωρίου καὶ τοῦ ζευκτοῦ καὶ τῆς γυναικὸς ἐγὼ ἔξαρνος γέγονα, ἵνα μὴ διὰ ταῦτα ἀποδοκιμασθῶ. εἰς τὸν γάμον ἐκλήθην καὶ λευκὴν ἐσθῆτα ἐνεδυσάμην, ἵνα ἄξιος αὐτοῦ γένωμαι καὶ μὴ δεθεὶς χεῖρας καὶ πόδας εἰς τὸ ἐξώτερον σκότος ἐκβληθῶ. ὁ λύχνος μου τῷ φωτὶ αὐτοῦ τῷ διαυγεῖ προσδέχεται τὸν δεσπότην τὸν ἀναλύοντα ἐκ τῶν γάμων, ἵνα

[3] cf Matth 18, 23 ss ‖ [5] cf Luc 14, 16 ss ‖ [8] cf Luc 12, 35; 36 [7] et [16] cf Matth 22, 2 ss; 11

U [2] *del ἐν??* ‖ [5] *scr κληθεὶς?* ‖ [7] *⟨.....⟩ ἵνα: cf 17*

PQ. Σ (Σ = FSLZ) [11] *ἀποδ. μοι] δέδωκα (F)LSZ: cf 12* ‖ [11–13] *τὴν - εἶχον om Z* ‖ [11–12] *μ. σ. μν.] scr μν. σ.?* (ſ) *cf 14* ‖ [12] *μνᾶν om Q: cf 14* | *δ. πεπ.] ἐδιπλασίασα καὶ FLS* ‖ *προστίθει exspectaueris* (ſ): *cf 11* ‖ [13] *καθὼς Σ* ‖ *μου om Σ* ‖ [13–14] *ἀφ. τ. μν.] καὶ τ. μν. μετέδωκα FLS(Z)* [14] *μίαν PQ: cf 12* ‖ *μὴ]* quod remisi *add* ſ ‖ *ἐπιζ.] αὐτὴν add FLS κύριέ μου ἰησοῦ χριστέ add Σ* ‖ [14–16] *εἰς δ. - ἀποδ. om F* ‖ [14–17] *κ. ἦλθον - ἐκλ. om Z* ‖ [16] *ἐγὼ - ἀποδοκ. om LS* neu edam de eo per obsecrationem *add* ſ: *cf 6 (ἀμ. δὲ γ.) et eu Luc 14, 24* ‖ *ταῦτα] ἐγὼ add Q* [17] *ἐνεδ.] ἐνδυσάμενος προθύμως παρεγενόμην Σ* ‖ [17]–256,[14] *ἵνα - προέβην] deest scheda una Z*

PQ. Σ (Σ = FLS) [18] *αὐτοῦ* (ſ)] *σου P. Σ: cf Burkitt l s (100, 4) p 287* ‖ [18–19] *ἐξ. σκ.] σκ. τὸ ἐξ. LS* ‖ [18]–255,[10] *καὶ μὴ - δαπαν. om F* [19] *μου om S* ‖ [19–20] *τῷ φ. - προσδ.] ὁ τὸ φῶς μοι καταλάμπων ἐγρηγόρησα ἔχων τὴν λαμπάδα μου καὶ προσδεχόμενος σὲ LS* ‖ [20] *τὸν alt] μου πότε LS* ‖ [20]–255,[8] *ἀναλ. - ἀγαλλ.] ἀ . . . οντα ἐκ τὸν γάμον . . . reliquis rescissis P* ‖ [20] *ἀναλύσεις S ἀναλύσας L* ‖ [20]–255,[10] *ἵνα - δαπ.] δέξῃ τὴν λαμπάδα μου ἐξημμένην φαιδρῶς καὶ μὴ ἴδω αὐτὴν ἀμαυρωθεῖσαν τοῦ ἐλαίου καὶ πλανηθῶ LS*

ἐλαίου σπάνει κινδυνεύοντα ἀποσβεσθῆναι. οἱ ὀφθαλμοί μου ἀποβλεπέτωσάν σε καὶ ἡ καρδία μου χαιρέτω, ὅτι σοῦ τὴν βουλὴν ἐπλήρωσα καὶ τὸ πρόσταγμά σου ἐτελείωσα. ἰδέ σου τὸν δοῦλον ἐνεργὸν καὶ εὐλαβῆ πῶς οὐ καταφρονεῖ λαμπρᾷ σπουδῇ χρώμενος. ὅλην τὴν νύκτα ἐπαγρυπνῶν ἔκαμον ἀπὸ τῶν λῃστῶν τὴν οἰκίαν μου φυλάσσων μή πως διορύξωσιν.

147 *μηδὲ γενέσθωσάν μου λοξαὶ αἱ αὔλακες. αἱ ἄρουραί μου ἐλευκάνθησαν· θερισμὸν προσδέχονται.*

δέξηται αὐτὸν καὶ μὴ ἴδω αὐτὸν ἀμαυρωθέντα τοῦ ἐλαίου δαπανηθέντος. οἱ ὀφθαλμοί μου Χριστὲ σὲ καθορῶσιν καὶ ἡ καρδία μου ἐν χαρᾷ ἀγαλλιᾶται τελέσαντός μου τὸ θέλημά σου καὶ τὰς ἐντολάς σου τελειώσαντος, ἵνα ἐξομοιωθῶ δούλῳ γοργῷ καὶ εὐλαβεῖ ὃς διὰ τῆς ἑαυτοῦ προθυμίας οὐκ ἀμελεῖ τῆς ἀγρυπνίας. πᾶσαν τὴν νύκτα ἔκαμον τοῦ φυλάξαι τὸν οἶκόν μου ἀπὸ τῶν λῃστῶν | ἵνα μὴ διορυγῇ. 91 B

147 *τὴν ὀσφύν μου ἐν ἀληθείᾳ περιέσφιγξα καὶ τοῖς ποσί μου τὰ ὑποδήματα ἔδησα, ἵνα μὴ δι' ὅλου χαυνωθέντα ἴδω αὐτά. τὰς χεῖράς μου ἐπέθηκα τῷ ἀρότρῳ τῷ ζευκτῷ καὶ εἰς τὰ ὀπίσω οὐκ ἀπεστράφην, ἵνα οἱ αὔλακες μὴ σκαμβασθῶσιν. ἐλεύκανεν ἡ ἄρουρα καὶ ἐπέστη ὁ θερισμός, ἵνα τὸν μισθόν μου ἀπολάβω. τὸ ἔνδυμά μου τὸ παλαιούμενον ἐπα-*

[3] cf Matth 24, 25 ‖ [5] cf Matth 24, 42 ‖ [7] et [18] Luc 9, 62 ‖ [7] cf Io 4, 35 ‖ [16] cf Isai 5, 27 Luc 12, 35 Eph 6, 14; 15

U [3] *εἴ δὲ U* ‖ [4] *πῶς] scr ὅς??* ‖ [7] *μηδὲ et q s] cf 18*

PQ. Σ (Σ = FLS) [10] *οἱ - καθ.] οὐκ ἐνύσταξα ῥαθυμήσας τηρῶν τὰς ἐντολάς σου Σ τῷ πρωθύπνῳ καὶ τῷ μεσονυκτίῳ καὶ τῇ ἀλεκτοροφωνίᾳ (cf eu Marci 13, 35) ὅπως οἱ ὀφθαλμοί μου ἐν καθαρῷ ὦσιν add (LS): cf 256, 4* ‖ *Χρ. om* ʃ: *del?* ‖ *καθ.]* uideant ʃ: *cf 253, 20* ‖ [10–12] *καὶ ἡ - τελει. om F* ‖ [11] *ἐν om LS* ‖ *ἀγαλλιάσεται LS* ‖ [12] *σου τελ.] μου τελ. S μου add LS* ‖ *ἵνα om* ʃ: *scr καὶ??* ‖ [13] *πιστῷ κ. φρονίμῳ Σ* ‖ [13–14] *ὃς - ἀγρ. om S* ‖ *οὐκ - ἀγρ.] καὶ ἀγρ. οὐκ ἀμελῶ (ἀμελῶν L) τῶν συνδούλων FL* ‖ [14] *τ. φ.* (ʃ)] *φυλάσσων Σ: recte?? cf 6* ‖ [14–15] *τ. ο. μ. om Σ* ‖ [15] *διορ.] ἡ οἰκία μου add Σ* ‖ [16] *περ. ἐν ἀλ. FL(S)* ‖ [17] *ἔδ. om Σ ὑπέδησα Usener recte ut uid* ‖ [17–18] *ἵνα - αὐτά]* corrigias eorum ne uideam solutas ʃ ne diffunderentur uestigia m ‖ [17] *δι' ὅλ. om Σ* ‖ [18] *τῷ prius om P ἐν τῷ LS* ‖ [18–19] *τῷ ζ. - ἀπεστρ.] βλέπων εἰς τὰ ἔμπροσθεν τοῦ ζευκτοῦ Σ* ‖ [18] *τῷ ζ. om* ʃ: *del? cf Burkitt l s (100, 4) p 285* ‖ [19] *οἱ - σκ.] τοὺς αὔλακας ὀρθοὺς ἑλκύσω FL(S)* ‖ [21] *ἀπολ.] πλήρης λάβω Σ* ‖ [21–256,4] *τὸ ἔ. - ἐτέλ. om F* ‖ [21] *παλ. ἐπ.* (ʃ)] *παλαιωθὲν ἀνενέωσα PQ*

282 W 148 *μὴ βλάψωσιν οἱ κακοὶ καὶ ὀκνηροὶ καὶ πονηροὶ τὸν ἐπιεικῆ καὶ δοῦλον καὶ εὐκαταφρόνητον ὄντα· μέγαν καὶ*

λαίωσα καὶ τὸν κάματον τῶν καμάτων τὸν ἀγαγόντα με εἰς τὴν ἀνάπαυσιν ἐτέλεσα. ἐτήρησα τὴν πρώτην φυλακὴν καὶ τὴν δευτέραν καὶ τὴν τρίτην, ἵνα τὸ πρόσωπόν σου θεάσωμαι καὶ προσκυνήσω τὸ ἅγιόν σου ἀπαύγασμα. ἐξερίζωσα τοὺς χειρίστους καὶ ἐρήμους κατέλιπον ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα ἀπὸ τῶν σῶν θησαυρῶν ἐμπλησθῶ. τὴν ἐν ἐμοὶ πηγὴν κάθυγρον ἐξήρανα, ἵνα τὴν ἀνέκλειπτόν σου πηγὴν ζήσας ἀναπαῶ. τὸν δέσμιον ὅν μοι παρέδωκας ἐφόνευσα, ἵνα ὁ ἐν ἐμοὶ λελυμένος μὴ ἐκπέσῃ τῆς πεποιθήσεως αὐτοῦ. τὸν ἐντὸς ἐκτὸς πεποίηκα καὶ τὸ ἐκτός, καὶ πᾶν σου τὸ πλήρωμα ἐν ἐμοὶ ἐπληρώθη. εἰς τὰ ὀπίσω οὐχ ὑπέστρεψα, εἰς δὲ τὰ ἔμπροσθεν προέβην, ἵνα μὴ ὄνειδος γένωμαι. τὸν νεκρὸν ἐζωοποίησα καὶ τὸν ζῶντα ἐνίκησα καὶ τὸ ὑστερούμενον ἐπλήρωσα, ἵνα δέξω-

[4] cf Luc 12, 38

U [1–2] *μὴ - ἐπ.*] *al* ʃ: *cf 257, 12 - 13* ‖ [2–257,1] *κ. δ. - τολμ.*] nec seruus et sordidus et magnus qui effertur audebit ʃ: *cf 257, 13*

PQ. Σ (Σ = FLS) [3–4] *κ. τ. κ. - ἐτέλ.*] *ἵνα τὸν καινούμενον ἄνθρωπον παραστήσω ἄμεμπτον LS* ‖ [3] *τῶν καμ. del* (*dittogr*) ‖ *scr ἄγοντα* (*del με*)*?* (ʃ) ‖ [4] *ἐτήρ. om FLS* ‖ *παραφυλακὴν Σ* ‖ [5] *τρ.*] *ἀκριβῶς ἐφύλαξα add Σ* ‖ [6–7] *ἐξερ. - κατ.*] dirui horrea mea et destruxi ʃ ‖ [7] *χειρ. - κατέλ.*] *θνητοὺς θησαυροὺς FL(S)* ‖ *χειρ. corrupt uid* ‖ *ἐρ.*] *καὶ add P* ‖ *κατ.*] *αὐτοὺς add P* ‖ [7–8] *ἵνα - ἐμπλ.*] accipiam a thesauro tuo non deficiente ʃ ‖ [7] *ἀπὸ om Σ: cf 252, 19* ‖ [8] *σῶν*] *αἰωνίων σου L οὐρανίων σου FS: scr ἀπεράντων uel ἀνελλιπῶν* (*ἀνεκλείπτων?? cf 9*) *σου??* ‖ *ἐμπλ.*] *τὰ ὑπάρχοντά μου* (*μοι S: cf 178, 21*) *πάντα ἐπώλησα ἵνα σὲ τὸν μαργαρίτην κερδήσω add Σ: cf eu Matth 13, 46* ‖ [8–9] *τὴν - ἀναπ. om F* ‖ *κάθ. - πηγὴν om PQ* ‖ [8] *scr κάθυδρον??* ‖ [9] *ἵνα ⟨παρὰ⟩?* (ʃ) *cf L* ‖ *τῇ ἀνεκλείπτῳ L πηγῇ L* ‖ *ζήσ.*] *τῆς ζωῆς PQ* (*fort recte*) uiuum ʃ: *scr ζῶσαν?? cf 168, 15* ‖ *ἀν.*] *ἐπαναπαύων σε PQ* ‖ [10] *παρ. μοι Σ* ‖ *ἵνα ὁ*] *ὁ δὲ PQ* ut m: *cf 5; 7; 9; 14; 15; 255, 17; 19; 20* (*at 12 καὶ 257, 8 δὲ*) ‖ [11] *αὐτοῦ om Σ* ‖ [11–12] *τὸν - τὸ ἐ.*] *ταῦτα διὰ τοῦ ἐντὸς ἀνθρώπου καὶ διὰ τοῦ ἐ. LS om F* ‖ [11] *τὸν*] *τὸ Lipsius I p 330* ‖ [12] *scr τὸν ἐκτὸς ⟨ἐντὸς⟩?* (ʃ) *τὸ ἐκτὸς ἐντὸς Lipsius I p 330* ‖ *κ. πᾶν - ἐπλ.*] *τὸ θέλημά σου ἐποίησα Σ* ‖ *scr πληρωθῇ?* (ʃ) ‖ [13] *οὐκ Σ* ‖ *ἀπέστρεψα*] *LS ἀπεστράφην F: cf 255, 19* ‖ *εἰς δὲ*] *scr οὐδὲ εἰς??* (ʃ)

PQ. Σ (Σ = FLSZ) [14–257,8] *τὸν - τελ. om F* ‖ [14] *ἐζ.*] *ἐζώωσα Z ἐξέωσα LS ⟨οὐκ⟩ ἐζ.??* (ʃ) non uiuificaui m: *cf Lipsius I p 330* [14–257,12] *κ. τ. ζ. - ἀπαιτ. om Z*

PQ. Σ (Σ = FLS) [14–15] *κ. τ. ζ. ἐ. om PQ* m ‖ [15] *scr ⟨οὐκ⟩ ἐνέκρωσα??* (ʃ) ‖ *κ. τὸ ὑ. ἐπλ. om LS* nec deficientem repleui m ‖ *scr τὸν? ⟨οὐκ⟩ ἐπλ.??* (ʃ m)

ὑψούμενον οὐ τολμήσουσιν ἀντιστῆναι διὰ τὴν δύναμίν σου
Ἰησοῦ τὴν περιέχουσαν. φεύγουσιν δὲ καὶ κρύπτονται, ἐπει-
δήπερ οὐδὲ ἀντιβλέψαι δύνανται. ὅπως δὲ καὶ αἰφνίδιον
ἐμπίπτουσιν τοῖς αὐτοῦ ὑπηκόοις. ἡ τούτων τῶν πονηρῶν
παίδων μερὶς βοᾷ καὶ μηνύει· διὸ οὐδεὶς αὐτοὺς λαθεῖν
δύναται. παρέλθοιμι μετ' εἰρήνης τῶν χορῶν αὐτῶν, συμ- 283 W

μαι τῆς νίκης τὸν στέφανον καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ ἐν
ἐμοὶ τελεσθῇ. ὀνειδισμὸν ἐδεξάμην ἐπὶ τῆς γῆς, τὴν δὲ ἀμοι-
βὴν καὶ τὴν ἀντιμισθίαν δίδου μοι ἐν οὐρανοῖς.

148 μὴ αἴσθωνταί μου αἱ δυνάμεις καὶ οἱ ἐξουσιασταί,
καὶ μηδὲν περὶ ἐμοῦ ἐνθυμηθῶσιν· μὴ ἰδόντες με οἱ τελῶναι
καὶ οἱ ἀπαιτηταὶ ἐν ἐμοὶ πραγματεύσωνται. μή μου κατα-
βοήσωσιν οἱ | ἥττονες καὶ πονηροὶ καὶ ἀνδρείου καὶ ἐπιεικοῦς· 92 B
καὶ ἀναβιβαζομένου μὴ ἀνανεύσωσιν ἔμπροσθέν μου στῆναι
διὰ τὴν σὴν δύναμιν Ἰησοῦ τὴν περιστεφανοῦσάν με· φεύ-
γουσιν γὰρ καὶ κρύπτονται· ἀντιβλέψαι σε οὐ δύνανται.
αἰφνιδίως γὰρ ἐμπίπτουσιν τοῖς ὑπηκόοις αὐτῶν· ἡ δὲ μερὶς
τῶν υἱῶν τοῦ πονηροῦ αὐτὴ βοᾷ καὶ ἐλέγχει αὐτούς.

U [2] περ. ⟨με⟩? ‖ [3] ὅπ.] *scr* ὑπούλως? (ſ) ‖ [4] *scr* αὐτῶν? ‖ [6] *scr* χωρῶν?

PQ. Σ (*Σ = FLS*) [7] τ. στ. τ. ν. *LS* ‖ [7–8] κ. ἡ - τελ.] κ. αἱ ἐντολαί σου ἐν ἐ. πληρωθῶσιν *LS* rectorem utriusque mundi (?) ſ ‖ [8] ὀν.] μετὰ χαρᾶς *add Σ* ‖ [8–9] τ. δὲ - οὐρ.] ut in caelo remunerationem sperarem m: *cf* 256, 10 ‖ τ. δὲ ἀμ. κ. *om Σ* ſ: *cf* 149, 18 ‖ [9] δίδ. μοι] ἀπεκδεχόμενος *Σ* (*cf* m) fac mihi ſ ‖ ἐν] τοῖς *add Σ*: *recte? cf* 196, 7? ‖ [10] μὴ - δυν. κ. *om FS* ‖ [10–11] οἱ - ἐνθ.] ἵνα μηδὲν ἐνθ. π. ἐ. οἱ ἐξ. *Σ* ‖ [11] καὶ *del?* (ſ) ‖ μηδὲν] μὴδὲ *Q* ‖ μὴ ἰδ. με] καὶ *Σ* ‖ οἱ *om LS* ‖ τελ.] ἢ (*om F euan L* καὶ *add L*) κατ' ἐμοῦ εὕρωσιν (ἐρῶσιν *S*) τι *add Σ*: *cf* 258, 19 ‖ [12] οἱ *om P euan L* ‖ ἀπατηταί: *PQ cf* 281, 11

PQ. Σ (*Σ = FLSZ*) [12] ἐν] μηδὲν ἐν *Σ* καὶ ἐν *P* ‖ μου] μοι *Z om PQ euan L* ‖ [13] ἡττόντες *P* ἡγεμόνες τοῦ δράκοντος *FLS* ἡγεμῶνα τοῦ ᾅδου *Z* abiecti ſ ‖ *post* ἥττονες *deficit Q*

P. Σ (*Σ = FLSZ*) [13] κ. πον. - ἐπ. *om Σ* ‖ καὶ ἀνδ.] *scr* τοῦ ἀνδ.? (ſ) ‖ [14] ἀναβ.] πρὸς σὲ ἀναφερομένου μου *FLS*(*Z*): *cf* 256, 2 - 257, 1 ‖ ἀναλεύσονται *Z* ἀνελεύσονται *FL* ἐλεύσονται *S* audeant ſ: *scr* κινδυνεύσωσιν?? ‖ βῆναι *P* ‖ [15] Ἰ. *om Σ* ‖ σκέπουσάν *Σ* ‖ [15–16] φεύγ. - δύν.] καὶ (*om LS*) φύγωσιν ἀπ' αὐτῆς κρυπτόμενοι (κρ. ἀ. α. *LS* κρυπτωμένου ὑπ' α. *Z*) *Σ* ‖ [16] κρ.] οἱ ὑπὸ τὴν ὑπακοήν σου μὴ γενόμενοι *add P* κρ. ⟨ὅτι⟩?? ‖ οὐ (μὴ *LS*) δυνάμενοι ἀντιβλ. *FLS om Z* ‖ [17] αἰφν. - αὐτ. *om P* ‖ ἐμπίπτωσι *S* ἐπιπίπτουσιν *F* ὑπὸπήπτουσιν *Z* ‖ [17–18] ἡ - υἱ. *om Z* ‖ [17] δὲ] γὰρ *FLS* ‖ [18] τ. υἱ.] αὐτῶν *FLS* ‖ τ. π.] meorum ſ ‖ α. β.] ἐστὶν *Σ* ‖ ἐλ. α.] apparet ſ

παρούσης μοι τῆς εἰρήνης καὶ χαρᾶς· στάντα δὲ ἐπὶ τοῦ κριτοῦ ὁ διάβολος μὴ ἴδοι, ἀλλ' ἀμαυρωθείη τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ φωτὸς ὅπερ ἀνιδρύσειας· καὶ φραγήτω αὐτοῦ τὸ βλάσφημον στόμα· μηδ' ὅ τι οὖν κατ' ἐμοῦ ἔχει βλάβην.

149 Ἔλεγεν δὲ λυθεὶς τοῖς περὶ αὐτὸν οὖσιν ἕτερα· Πιστεύσατε τῷ σωτῆρι τῶν κεκοπιακότων τῇ πρὸς αὐτὸν λατρείᾳ. ἐμοῦ γὰρ ἤδη τέθηλεν ἡ ψυχή, ὅτι μου ὁ καιρὸς ἐγγὺς ἀπολαβεῖν αὐτόν· ὡραῖος γὰρ ὢν προσάγει με λέγειν ἀεὶ περὶ τοῦ αὐτοῦ κάλλους ὁποῖόν ἐστιν, μὴ δυνάμενον μηδὲ χωροῦντα κατ' ἀξίαν εἰπεῖν· νοῶν φέγγος τῆς ἐμῆς πενίας καὶ πληρωτὴς τῶν ἐμῶν ὑστερημάτων καὶ τροφεὺς τῆς ἐμῆς ἐνδείας· σὺ ἔσο μετ' ἐμοῦ ἕως ἂν ἔλθω καὶ ἀπολάβω σε εἰς αἰῶνα αἰώνων.

ἀλλ' οὔτε κρύπτεται ἐξ αὐτῶν· ἡ γὰρ φύσις αὐτῶν γνωρίζεται· ἀποχωρίζουσιν οἱ τοῦ πονηροῦ παῖδες. παράσχου οὖν μοι κύριε ἵνα ἐν ἡσυχίᾳ παρέλθω καὶ χαρᾷ καὶ εἰρήνῃ ὑπερβήσομαι καὶ στῶ ἔμπροσθεν τοῦ δικαστοῦ. καὶ ὁ διάβολός με μὴ ἐπίδῃ· οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ πηρωθῶσιν διὰ τοῦ σοῦ φωτὸς οὗ ἐν ἐμοὶ κατεσκήνωσας· φιμώσῃς αὐτοῦ τὸ στόμα· οὐδὲν γὰρ κατ' ἐμοῦ εὗρεν.

U [3] *⟨τοῦ σοῦ⟩ φωτὸς?* (ʃ) ‖ *scr ἐνίδρυσας? cf 19* ‖ [4] *scr βλάβης??*

[5–13] *ἔλ. - αἰώνων om P: cf praef*

U [5] *λυθεὶς] scr αὖθις?* (ʃ) ‖ *ἕτ.] scr Τέκνα?* (ʃ) ‖ [6] *πιστ.] non nulla add* ʃ ‖ [9] *scr κάλλους αὐτοῦ??* ‖ [10] *νοῶν] scr ὁ ὢν?* (ʃ) ‖ *φ.]* altor ʃ: *scr βοσκὸς???* ‖ [12] *ἕως ἂν] scr ἕως ⟨τέλους⟩ ἵνα??* (ʃ) ‖ [12–13] *εἰς αἰ. αἰ. del?* (ʃ)

P. Σ (Σ = FLSZ) [14] *ἀλλ' - αὐτῶν om S* ‖ *οὔτε] scr οὐδεὶς* (ʃ)*? cf 257, 5* ‖ *ἡ - γν.] τὴν γὰρ αὐτῶν φύσιν P: cf Anz l s (233, 22) p 37* ‖ [15] *ἀποχ. - παῖδες om Σ* ‖ *scr ἀποχωρίζονται??* (ʃ?) ‖ *παρ. - κύρ.] σκέπασόν με ἰησοῦ FLS(Z)* ‖ [16] *καὶ ⟨ἐν⟩ χ.?* ‖ *ὑπερβ. om Σ: del?* ‖ [17] *καὶ prius] ἵνα Σ fort recte* ‖ *στῶ] ἐν παρρησίᾳ add FLS* ‖ *τ. δικ.] σου Σ* gloria tua ʃ: *cf l et Anz l s (14)* ‖ *διάβ.] cf Anz l s (14)* ‖ [17–18] *με μὴ ἐπ.] εἰς ἐμὲ μὴ ἀπίδῃ FL(SZ)* in me non intendat m *ἀλλ' add FLS fort recte: cf 2* (ʃ) ‖ [18] *τούτου οἱ ὀφθ. P* ‖ [18–19] *φ. - κατ.] ἐν ἐ. φ. λάμποντος (F)LS(Z) οὗ ἕνεκεν ἐν ἐμοὶ κατῴκησας add FL* ‖ [19] *οὗ - κατ.]* in qua habito ʃ (*Wright:* quam in me panxisti *e cod Sin Burkitt l s [241, 21]*) ‖ [19–20] *φιμ. - εὗρεν om Z* [19] *φιμώσει P* conticescat m ‖ *α. τὸ στ.] τὸ στ. τοῦ διαβόλου FLS*

Πρᾶξις ιγ' ὅτε Οὐαζάνης λαμβάνει τὸ βάπτισμα μετὰ τῶν λοιπῶν.

150 *Οὐαζάνης δὲ ὁ νεανίσκος ἐδέετο τοῦ ἀποστόλου* (78 B) *λέγων· Δέομαί σου ἄνθρωπε ἀπόστολε τοῦ θεοῦ, συγχώρησόν μοι ἀπελθεῖν, καὶ πείσω τὸν δεσμοφύλακα ἵνα σοι συγχωρήσῃ ἐλθεῖν οἴκαδε μετ' ἐμοῦ, ὅπως διὰ σοῦ λάβω σφραγῖδα, καὶ γένωμαι ὑπηρέτης σου καὶ φύλαξ τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ οὗ σὺ κηρύσσεις. καὶ γὰρ πρότερον ἐν οἷς σὺ διδάσκεις ἀνεστρεφόμην, ἕως οὗ ὁ ἐμὸς πατὴρ βιασάμενός με γυναικὶ συνῆψεν Ἀνισάρᾳ λεγομένῃ· ὧν γὰρ πρώτου καὶ εἰκοστοῦ ἔτους ἕβδομον ἤδη ἐνιαυτὸν ἔχω γαμήσας· πρὸ τοῦ δὲ συναλλάξαι* 284 W *γάμῳ ἄλλην οὐκ ἐγίνωσκον γυναῖκα· διὸ καὶ ἄχρηστος τῷ πατρὶ ἐνομιζόμην· οὐδέ ποτε οὔτε υἱὸς οὔτε θυγάτηρ γέγονέν μοι ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης· ἀλλὰ καὶ ἡ γυνή μου αὐτὴ ἐν σωφροσύνῃ συνέζησέν μοι τὸν χρόνον τοῦτον, καὶ σήμερον εἰ*

PUV [1–2] *Πρ. - λοιπ.] περὶ τοῦ βαπτίσματος τοῦ ἰουζάνου (cf 3) καὶ περὶ τῆς τελευτῆς τοῦ ἁγίου V (cf 197, 10) om P* ‖ [3] *ἰουζάνης V constanter fere sed cf 263, 2; 264, 4; (265, 14 R): uerum esse Γουζάνης suspicatur S Lévi Journ Asiat IX (1897) p 39* ‖ *δὲ] τότε add U* ‖ *νεαν.] υἱὸς τοῦ βασιλέως μισδαίου et add ἐπίστευσεν τῷ ἀποστόλῳ τὰ κηρυττόμενα ⟨περὶ??⟩ τοῦ σωτῆρος χριστοῦ καὶ V* ‖ *ἐδεήθη UV: cf 167, 15* ‖ *τ. ἀπ.] αὐτοῦ V* eum ſ ‖ [4] *ἄνθ. om P: ἄνθ. ⟨ἅγιε⟩?* (ſ) ‖ *τ. θ. ἀπ. U* ‖ *ἀπόστ. del? cf 152, 7; 155, 21* ‖ [5] *π. τ. δ.] τ. δ. εἴπω P* ‖ *σε UV* ‖ *ἀπολύσει UV* permittant ſ ‖ [6] *ο. μ. ἐ. ἐλθ. V μ. ἐ. ο. ἀπελθεῖν P* ‖ *ὅπ. - σφ.]* et dabis mihi signum uitae ſ ‖ *ὅπ.] τὴν ἐν χριστῷ add P: cf 231, 16* ‖ *διὰ σοῦ om UV* ‖ *λ.] τὴν ἐν χριστῷ add V* ‖ [7] *σ. ὑπ. γενήσομαι P: cf 114, 3* ‖ *ὃν P* ‖ [8] *οἶδας κηρύττειν P: cf 139, 4* ‖ *κ. γ.] καὶ add V* ‖ *ἐν - διδ.] κατὰ τὸ σὸν P* ‖ *ἀνέστρεφον V (cf 162, 23; 225, 19) ἀνεστράφην ἐγὼ κήρυγμα add P* ‖ [9–10] *συνῆψε γυν. ἀνησάρα V* ‖ [10] *scr Μνησάρᾳ? Μνασάρᾳ?? cf 10; 11; 263, 8; 9; 10* ‖ *ἔτ.] ἔγημαι τῇ προειρημένῃ ὡς εἶπον σοι ἀνισάρα add P* ‖ [11] *ἤ. - γαμ.] ἔχω ἤ. ἐν. συναφθεὶς V δὲ μετὰ τοῦτο κατέλαβον ἐν. ἀφ' οὗ καὶ τὴν σισάρα ἔσχον γυναῖκαν (ν inductum) P* ‖ *δὲ τοῦ U* ‖ [11–12] *σ. γ.] ταύτην λαβεῖν με P* ‖ [12] *ἄ. ο. ἐγ.] οὐ πρὸς (οὔ πως Vsener) ἑτέραν γινώσκω ἔχειν P* ‖ *γυναῖκαν V* ‖ [12–14] *διὸ - ταύτης] ἀλλ' ἰδοὺ καὶ χρόνος ἤδη πεπέρακεν καὶ οὐ τὸ σύνολον μεταύτῆς συγκαθεύδηκα P* iam dudum praeterea a concubitu uxoris abstinebat m ‖ [13] *οὔτε prius] δὲ V* ‖ [14] *ἀλλὰ] οὐ μὴν ἀλλὰ U: cf 236, 6 et 213, 26* ‖ *ἡ γ. μ. om P* ‖ *αὕτη V: recte??* ‖ [15] *συν. - χρ.] ὅλον τ. χρ. συνζῇ μοι τὸν ὡς εἶπόν σοι ὅλον ἐνιαυτόν P* ‖ *τ. χρ. τ.] τ. χρ. ὅλον V* hos annos ſ ‖ [15–260, 2] *κ. σήμ. - ἀλλ'] ἀλλὰ καὶ τῶν σῶν καὶ αὐτὴ ἀπηκροῶτο ῥημάτων (cf 249, 20) καὶ σὺν ἐμοὶ καὶ αὐτὴ τῷ θεῷ σου πεπίστευκεν καὶ οὐκ οἶδ' ὅπως P* ‖ [16] *κ. σήμ. om V* ‖ *καὶ om U*

ὑγιὴς ἐτύγχανεν καὶ παρὰ σοῦ ἀπηκροάσατο, οἶδα ὅτι κἀγὼ ἀνεπαυόμην καὶ αὐτὴ αἰωνίαν ζωὴν ἀπελάμβανεν· ἀλλ' ἐν κινδύνῳ καὶ ἐν κακώσει πολλῇ ἐξετάζεται. πείθω τοίνυν τὸν φύλακα ἐάν μοι ὑποσχῇ ἐλθεῖν μετ' ἐμοῦ· ἰδίᾳ γὰρ κατ' ἐμαυτὸν οἰκῶ· καὶ ἅμα θεραπεύεις τὴν ἀθλίαν ἐκείνην. Ἀκούσας δὲ ταῦτα Ἰούδας ὁ ἀπόστολος τοῦ ὑψίστου εἶπεν τῷ Οὐαζάνῃ· Εἰ πιστεύεις, ὄψει τὰ θαύματα τοῦ θεοῦ καὶ πῶς σῴζει τοὺς αὐτοῦ δούλους.

151 *Διαλεγομένων δὲ αὐτῶν ταῦτα Τερτία καὶ Μυγδονία καὶ Μαρκία ἐν τῇ θύρᾳ ἵσταντο τοῦ δεσμωτηρίου, καὶ δοῦσαι τῷ δεσμοφύλακι τριακοσίους ἑξήκοντα τρεῖς στατῆρας* 79 B *ἀργυρίου εἰσῆλθον πρὸς τὸν Ἰούδαν· καὶ εὗρον τὸν Οὐαζάνην καὶ τὸν Σιφόρα καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὴν θυγατέρα καὶ πάντας τοὺς δεσμώτας καθημένους καὶ τοῦ λόγου ἀκούοντας. καὶ ὡς ἔστησαν πρὸς αὐτὸν εἶπεν αὐταῖς· Τίς ὑμῖν συνεχώρησεν ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς; καὶ τίς ὑμῖν ἤνοιξεν τὴν ἐσφραγισμένην θύραν τοῦ ἐξελθεῖν; Λέγει αὐτῷ Τερτία· Οὐ σὺ ἀνεπέτασας τὰς θύρας ἡμῖν εἰπὼν εἰσελθεῖν εἰς τὸ δεσμω-*

---

[1] *π. σοῦ] scr ⟨τὰ⟩ π. σοῦ ⟨λεγόμενα⟩? (cf 218, 2)* sermonem tuum ſ sermonem Thomae m ‖ *ἠκροάσαντο V (scr ἠκροάσατο? ἀπ ex ἂν falso inserto) τὸν λόγον τοῦ θεοῦ add V* ‖ [3] *ἐν om V* ‖ *π. τοίν.] ἐὰν τοίν. ὑπόσχῃ τοῦ ἐλθεῖν σε μετ' ἐμοῦ π. V καὶ εἰ κελεύεις π. P: cf 4* ‖ [3-4] *τ. φρουρὸν UV* custodes hominum in carcere inclusorum ſ: *scr τοὺς δεσμοφύλακας uel τὸν δεσμοφύλακα? cf 11; 228, 15; 259, 5; 262, 13; 263, 4 (sed 261, 6 τ. φ.) τοῦ add V ἀπολῦσαι σε add UV μαι (expunctum) τῶν δεσμῶν add V* ‖ [4] *ἐάν - ἐμοῦ om PV: cf 3* ‖ [4-5] *ἰδ. - οἰκ.] καὶ κατὰ τὴν ἐμὴν ἀγαγῶ σε οἰκίαν P* ‖ [5] *κ. σὺν ἐμοὶ καὶ τ. ἀθλ. θεραπεύσεις ἐκ. P* ‖ [5-6] *ταῦτα ὁ ἀπ. τ. ὑ. ἀκ. (om δὲ et Ἰ.) P* ‖ [6] *Ἰ. om V* ‖ *ὑψ.] χριστοῦ V: cf 156, 13; 162, 5; 165, 13; 193, 2* ‖ [7] *εἰ] τέκνον (recte?? cf 153, 5; 167, 9; 237, 6) εἰ ὀρθὸς V* mi fili si ſ ‖ *θεάσει UV: cf 186, 4* ‖ *θ. τ. θ.] παράδοξα τ. θ. U τ. χριστοῦ παράδοξα τέρατα V* miracula dei nostri ſ mirabilia dei m: *scr θαυμάσια τ. θ.? cf 108, 11* ‖ *καὶ om U* ſ: *del?* ‖ [7-8] *σ. τ. α.] οἶδεν τ. α. σώζειν P: cf 139, 4* [9] *καὶ] ἡ add U* ‖ *μαγδονία V: cf 283, 9* ‖ [10] *παρίσταντο P* ‖ [10-11] *τρι. ἑ. τρεῖς τῷ δ. στ. παρέξασαι (cf 261, 6) P* ‖ [10] *δώσασαι V* ‖ [11] *τριακοσίας U τρεῖς om* ſ m ‖ [12] *Ἰ.] ἀπόστολον τοῦ χριστοῦ θωμᾶν V ἐν τῇ εἱρκτῇ add V: cf 290, 20* ‖ [13] *σιφόραν (ν deletum) P* ‖ *θυγ.] αὐτοῦ add UV: cf 240, 16* ‖ [14] *τ. λ.] αὐτοῦ add V* Iudan ſ ‖ [15] *ἔστ.]* ipsae tres *add* ſ m ‖ [16] *ἐ.] εἰσελθεῖν P ἐ. sup scr εἰς U* uenire ſ: *cf 18* ‖ [16-17] *καὶ - ἐξ.] τῶν θυρῶν τῆς φυλακῆς κεκλεισμένων P* ‖ [16] *καὶ] ἢ V* ‖ [17] *ἐσφ.] ἐκείνην add V* ‖ *τ. ἐξ.]* coram uobis ſ ut egrederentur de loco in quo clausae fuerant m ‖ *τοῦ] μὴ U* ‖ *ἐξ.] ἡμᾶς add U* ‖ [18] *εἰσ. εἰπ. P* ‖ *scr ἐλθεῖν?* (ſ) exite et ite m: *cf 16*

τήριον, Ἵνα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς ἐκεῖ παραλάβωμεν καὶ τότε ἐνδείξηται ὁ κύριος τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐν ἡμῖν; Καὶ πλησίον τῆς θύρας γενομένων ἡμῶν οὐκ οἶδα πῶς ἐχωρίσθης ἀφ' ἡμῶν καὶ ἀποκρυβεὶς ἡμᾶς προῆλθες ἐνθάδε, ὅπου καὶ τοῦ ψόφου τῆς θύρας ᾐσθόμεθα, σοῦ ἀποκλείσαντος ἡμᾶς. δοῦσαι τοιγαροῦν χρήματα τοῖς φύλαξιν εἰσήλθομεν· καὶ ἰδοὺ πάρεσμεν δεόμεναί σου ὅπως πεισθέντα σε φυγαδεύσωμεν ἕως οὗ λήξει ὁ τοῦ βασιλέως εἰς σὲ θυμός. Πρὸς ἣν ὁ Ἰούδας· Διήγησαι πρότερον ἡμῖν πῶς συνεκλείσθητε. 285 W

152 Καί φησιν αὐτῷ· Σὺ μεθ' ἡμῶν ἧς καὶ οὐδέ ποτε ἀπελείφθης ἡμῶν πρὸς ὥραν μίαν, καὶ ἐρωτᾷς ποίῳ συνεκλείσθημεν τρόπῳ; ἀλλ' εἰ ἀκοῦσαι ποθεῖς, ἄκουσον. μεταπεμψάμενός με ὁ βασιλεὺς Μισδαῖος ἔλεγέν μοι ὅτι Οὐδέπω σου περιγέγονεν ὁ μάγος ἐκεῖνος, ἐπειδήπερ ὡς ἀκούω ἐλαίῳ καὶ ὕδατι καὶ ἄρτῳ τοὺς ἀνθρώπους μαγεύει, καὶ σὲ οὐδέπω ἐγοήτευσεν· ἀλλὰ πείσθητί μοι· ἐπεὶ σὲ μὲν ἐγκλείσας συντρίψω, ἐκεῖνον δὲ ἀπολέσω· οἶδα γὰρ ὅτι ἐὰν οὐδέπω σοι ἔλαιον καὶ ὕδωρ καὶ ἄρτον ἐπέδωκεν, περιγενέσθαι σου οὐκ ἴσχυσεν.

---

[1] ἐκεῖσαι (cf 104, 8) et add ὄντας V: cf 104, 8; 111, 9 ‖ παραβάλωμεν U καταλάβωμεν P suscipiamus m ‖ [1–2] καὶ - ἡμῖν om P ‖ [2] scr ἐνδείξεται? (ſ m) cf 114, 3 ‖ [3] ἡμ. om UV: del?? ‖ [4] κρυβεὶς UV: cf 169, 20; 192, 5 ‖ ἡμᾶς om P ‖ ἐνθ. εἰσῆλθες P ‖ προσήλθας U ‖ [4–5] ὅπου - ἡμᾶς om P ‖ [5] φόβου V ‖ [6] δ. τ. - φ.] ἀλλ' οὖν (recte? cf 237, 3; 244, 2) χρ. τ. φ. δ. P ‖ [6–7] εἰσ. - σου] τοῖς σοῖς κατελάβομεν ἴχνεσιν P ‖ [6] εἰσ.] ἔνδον add V ‖ [8] ὁ τ. β. ε. σὲ λ. P ‖ [8] εἰς σὲ (ſ) om UV m: del?? ‖ πρ. - Ἰ.] καὶ ὁ θωμᾶς πρ. αὐτάς P ‖ Ἰ.] ἀπόστολος εἶπεν V ‖ [9] διήγ.] εἴπατε P ‖ ἡμ. πρ. V ‖ ἡμῖν (ſ) om P ‖ quemadmodum a uiro suo esset inclusa m ‖ συνεκλείθητε U μεθ' ἡμῶν ὧδε add P inepte: cf 11 ‖ [10] κ. φ.] ἡ δὲ ἔφη V κ. λέγουσι P ‖ αὐτῷ] τῷ ἀποστόλῳ P ‖ ἡμ.] πάντοτε add P ‖ ἦσθα UV: cf 228, 5 ‖ [10–11] ο. - μί.] ο. μί. ὥ. τυγχάνειν διέλιπες μεθ' ἡμ. P ‖ [11] ἡμῖν V: ἡμῶν ⟨εἰ μὴ⟩? (ſ m) ‖ συνελήφθημεν U ὧδέ σοι add P: cf 9 ‖ [12] ἀλλ' - ἄκ. (ſ m)] καὶ λέγει πρὸς τὸν ἀπόστολον ἡ τερτία ἡ τοῦ μισδαίου γυνή P ‖ [13] σμιγδέως V ‖ λέγει P ‖ [14] σοι P: cf 18 ‖ μάγος (m)] φαρμακὸς UV ‖ ἐπ.] καὶ γὰρ P (cf 215, 10): scr ἐπειδὴ? ἐπεί? ‖ [14–15] διελαίου κ. ὕδατος κ. ἄρτου περιγίνεται (cf 18) τοῖς ἀνθρώποις καὶ μαγ. P in oleo et aqua et pane magia consumet m ‖ [15–16] κ. σὲ - ἐγ.] καὶ ἐπεὶ τούτων ἀκμὴν ἐξ ἐκείνου οὐ μετέλαβες οὔτε γοητεία πάντως σοι προεχώρησε P ‖ [15] καὶ σὲ] σὲ δὲ V ‖ [16] ἀλλὰ] λοιπὸν οὖν V καὶ δέον P ‖ πεισθῆναι P ‖ [16–17] ἐπεὶ - ἀπ.] me nolle torquere te donec te deleam ſ ‖ [16] ἐπεὶ] εἰ δὲ μή γε P alioquin m: cf 274, 16 ‖ συγκλείσας P: cf 9; 11; 262, 4; 139, 2 al ‖ ἐκθλίψω P ‖ [17] ἐκ.] κἀκεῖνον P: cf 205, 19 ‖ ἀπολῶ U ‖ [17–18] οἶδα - ἴσχ. om P: cf 14 ‖ [18] ἄρτον] οὐκ add U ‖ ἰσχύει V

Εἶπον δὲ πρὸς αὐτὸν ἐγώ· Τοῦ μὲν σώματός μου ἐξουσίαν ἔχεις, καὶ πᾶν ὅ τι βούλει πρᾶττε· τὴν δὲ ψυχήν μου οὐ συναπολέσω σοι. Ἀκούσας δὲ ταῦτα συνέκλεισέν με ἐν οἰκήματι· καὶ ὁ Χαρίσιος δὲ ἤνεγκεν τὴν Μυγδονίαν καὶ κατέ-
286 W κλεισεν αὐτὴν σὺν ἐμοί. καὶ σὺ ἡμᾶς ἐξήγαγες καὶ μέχρι τῶν ὧδε παρέστησας. ἀλλὰ δὸς τάχιον τὴν σφραγῖδα ἡμῖν, ἵνα ἐκκοπῶσιν αἱ ἐλπίδες Μισδαίου τοιαῦτα βουλομένου.

153 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἀπόστολος εἶπεν· Δόξα σοι πολύμορφε Ἰησοῦ, σοὶ δόξα ὁ φαινόμενος κατὰ τὴν μετρίαν ἡμῶν ἀνθρωπότητα· σοὶ δόξα ὁ παραθαρσύνων καὶ ἐνδυναμῶν ἡμᾶς καὶ χάριν ποιῶν καὶ παραμυθούμενος καὶ παριστάμενος ἡμῖν ἐπὶ πᾶσι τοῖς κινδύνοις καὶ ἐνδυναμῶν τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν. Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα ἐλθὼν ὁ δεσμοφύλαξ εἶπεν· Ἀπόθεσθε τοὺς λύχνους, ἵνα μή τις ὑμᾶς τῷ βασιλεῖ διαβάλῃ. Καὶ τότε ἀποσβέσαντες τοὺς λύχνους εἰς ὕπνον ἐτράπησαν· ὁ δὲ ἀπόστολος τῷ κυρίῳ προσδιελέγετο· Καιρὸς λοιπόν ἐστιν Ἰησοῦ τῆς σῆς ταχυτῆτος· ἰδοὺ γὰρ οἱ
80 B τοῦ σκότους παῖδες ἐν τῷ αὐτῶν καθιοῦσι | σκότει. σὺ οὖν ἐν φωτὶ τῆς φύσεως ὢν κατάλαμψον ἡμᾶς. Καὶ ἐξαίφνης τὸ δεσμωτήριον ὅλον ἔλαμψεν ὡς ἡ ἡμέρα. πάντων δὲ τῶν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ καθευδόντων βαθεῖ ὕπνῳ μόνοι οἱ πεπιστευκότες τῷ κυρίῳ ἐγρηγορότες ἐτύγχανον.

[10] cf Phil 4, 13 Tim 1, 1, 12 ‖ [17] cf thren 3, 6

---

[1] καὶ π. α. εἶπον P ‖ [2] ὅ τι] ὅπερ UV: cf 245, 22 ‖ [3] ἀπέκλεισέν P: scr ἐνέκλεισέν? cf 261, 16; Ph 69, 6 ‖ οἰκ.] obscuro add ſm ἀλλὰ add P: cf 213, 26 ‖ [4] δὲ om P ‖ ἐνεγκὼν P ‖ Μυγδονίαν ⟨καὶ τὴν Ναρκίαν⟩? (ſm) ‖ καὶ alt om P ‖ [4–5] σ. ἐ. κατ. (om αὐτήν) P nec lumen a nobis secessit add ſ ‖ [4] κατ.] καὶ add V ‖ [5] καὶ prius] ἀλλὰ P sed m τέλος add UV ‖ ἡμᾶς] ἡμῖν παραστὰς P ‖ [5–6] κ. μ. - παρ. om UV et ecce stamus ante te ſ et ideo praesto sumus m ‖ [6] ἀ. δὸς (ſ)] καὶ δεόμεθά σου ἵνα P ‖ ἀλλὰ] παρακαλῶ σε add V ‖ δὸς] μοι add UV ‖ τὴν ταχίστην U ἐν τάχει V om ſm: cf 241, 13 ‖ τὴν om U: del?? cf 229, 1 ‖ σφ.] ἐν χριστῷ σφ. P σφ. τοῦ χριστοῦ V (cf 231, 16) παρέξεις add P ‖ ἡμ. (ſ) om UV ante τάχ. ponend? ‖ [6–7] ἵνα - βουλ. om P ‖ [7] scr βουλευομένου? (ſ) ‖ [9] πολ.] χριστὲ P: cf Lipsius I p 325. 1 ‖ [9–10] σοὶ δ. - σοὶ δ. om P ‖ [9] σοὶ] μόνῳ add V ‖ τῷ φαινομένῳ V: cf 10 ‖ μετ.] εὐτελῆ καὶ μετ. V pauperem ſ ‖ [10] παραθαρρύνων P: cf 196, 17 ‖ [11] χαίρειν V: recte? (ſ?) ‖ [11] ἐνδ.] μὲν add U ‖ [14] scr ἀπόσβεσθε? ἀπόσβετε?? (ſm) cf 15 ‖ scr ἡμᾶς (ſ) ‖ [15] διαβάλλει UV ‖ [16] διελέγετο P ‖ [18] αὐτῷ PV suis ſ ‖ καθοσιοῦσι V: scr ⟨ἡμᾶς⟩ καθίζουσι?? nos sedere fecerunt mſ ‖ [19] scr ἐν ⟨τῷ⟩ φωτὶ τῆς ⟨σῆς⟩ φύσ. κατ.?? (ſ) ‖ ἐν] τῷ σῷ add U ‖ τ. φ. ὢν om U ‖ ὑπάρχων V ‖ [20] ὅλ. τὸ δ. (om ὅλ.) P ‖ ἡ] ἐν U: recte? (ſ) ‖ [21] β. ὕ. καθ. P ‖ [21–22] τ. κ. πεπ. P

154 *Λέγει οὖν ὁ Ἰούδας τῷ Οὐαζάνῃ· Πρόλαβε καὶ
εὐτρέπισον ἡμῖν τὰ πρὸς τὴν χρείαν. Λέγει οὖν ὁ Οὐαζάνης·
Καὶ τίς μοι τὰς θύρας ἀνοίξει τοῦ δεσμωτηρίου; κλείσαντες
γὰρ ταύτας οἱ δεσμοφύλακες ἐκοιμήθησαν. Καὶ λέγει ὁ
Ἰούδας· Πίστευσον τῷ Ἰησοῦ, καὶ εὑρήσεις τὰς θύρας ἀνεῳ-
γμένας. Ὡς δὲ ἐξελθεῖν ἀπῄει αὐτῶν, οἱ λοιποὶ πάντες κατό-* 287 W
*πισθεν ἠκολούθουν αὐτῷ. προελθόντος δὲ τοῦ Οὐαζάνου
συνήντησεν Μνησάρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐρχομένη εἰς τὸ δεσμω-
τήριον. καὶ ἐπιγνοῦσα αὐτὸν λέγει· Ἀδελφέ μου Οὐαζάνη,
σὺ εἶ; Ὁ δὲ Ναί φησιν· σὺ δὲ Μνησάρα; Ἡ δὲ λέγει· Ναί.
Ἔφη αὐτῇ Οὐαζάνης· Ποῦ βαδίζεις; μάλιστα καὶ κατὰ τοι-
αύτην ἀωρίαν; πῶς δὲ καὶ ἀναστῆναι ἠδυνήθης; Ἡ δὲ εἶπεν·
Ὁ νεώτερος οὗτος τὴν χεῖρά μοι ἐπιθεὶς ἤγειρέν με, καὶ ὄναρ
εἶδον ἵνα ἀπέλθω ὅπου ὁ ξένος κάθηται καὶ τελείως ὑγιάνω.
Λέγει αὐτῇ ὁ Οὐαζάνης· Ποῖος νεώτερός ἐστιν παρὰ σοί; Ἡ
δὲ ἔφη· Οὐχ ὁρᾷς τὸν ἐκ δεξιῶν μοι χειραγωγοῦντά με;*

---

[1] Ἰ.] *ἀπόστολος V* ‖ [2] *τὰ - χρ.] τὰ πάντα καλῶς V om U τοῦ ἁγίου βαπτίσματος add P* ‖ *λ. ο.] ἔφη αὐτῷ V* dicit ſ ‖ *οὐζάνης V: cf 259, 3* ‖ [3] *τ. δ. τ. θ. ἀν. P* ‖ *ἀνοίγει U* ‖ [4] *αὐτὰς V om U: scr πάσας?* (ſm) *cf 5* ‖ [4–5] *ὁ ἰούδ. (ἀπόστολος V) εἶπεν UV* Iudas dicit ei ſ: *del καί?* ‖ [5] *Ἰη.]* neu dubites *add* ſ et uade *add* mſ ‖ *καὶ] πάντας add P: cf 4* ‖ *τ. θ. εὕρεις P: cf 114, 3* ‖ *ἀνηπταμένας U: scr ἀνεῳγμένας καὶ ἀνεπταμένας (uel ἀναπεπταμένας)?* (ſ?) ‖ [6] *ἐξ. ἀπ.] προεξῆλθεν UV: scr ἐξῆλθεν προαπῄει α. ⟨καὶ⟩?* (ſ) ‖ *αὐτ. om P* ‖ [6–7] *οἱ - ἠκ. α.] π. οἱ σὺν α. κατόπιθεν (cf 152, 2) ἠκ. P* ‖ [7] *ἠκολούθησαν U* ‖ *πρ. - Ο.] προελθόντες δὲ ⟨τὸ ἥμισυ τῆς ὁδοῦ⟩ συνήντησαν olim fuisse uid* (ſm) ‖ *προελθόντι UV: cf 228, 18; 160, 7* ‖ *τῷ UV* ‖ *οὐαζάνῃ U (V: cf 259, 3)* ‖ [8] *συνέτυχεν U* ‖ *Μν. - α.* (ſm)] *τὴν γυναῖκα α. μνησάραν P μνησάρα τῇ γυναικὶ α. V* ‖ *μνασάρα U (item infra): recte?* Manashar ſ Manasara m *sed cf 259, 10* ‖ *ε. τὸ δ. ἐρχομένην P* ‖ *ἐρχομένην V* ‖ [9] *ἐπ. - λ.] λ. ἡ μνησάρα τῷ οὐαζάνῃ P* ‖ recognoscens uirum ait m ‖ *εἶπεν UV* dicit ſ ‖ *μου] καὶ φίλτατέ μου add P* ‖ [10] *σὺ εἶ om* ſm*: del??* ‖ *εἷς U* ‖ *ὃ δὲ] λέγει πρὸς αὐτὴν οὐαζάνης P* ‖ *φ.] λέγει δὲ πάλιν οὐαζάνης add P* ‖ *δὲ alt] εἶ P* ‖ *μνασάρα U: cf 8* ‖ *ἡ δὲ λ.] καὶ λ. μνασάρα P: cf 12* ‖ *ἔφη UV* dicit ei ſ: *cf 16* ‖ *ναί] καγώ εἰμι add P* ‖ [11] *οὐαζ. ἔ. (om α.) U om P* ‖ *scr λέγει?* dicit ſ: *cf 16* ‖ *Οὐ. del??* (ſ) ‖ *ποῦ] καὶ ποῦ τοιαύτην ὥραν P* ‖ *μάλ. κ. κ. om UV: del??* praesertim m: *cf 168, 3; 105, 10; 148, 12; al* ‖ *τοιαύτην om UV* hac ſ ‖ [12] *ἀωρία (U)V* tempore ſm *τῆς νυκτὸς add V: recte??* noctis *add* m sola *add* ſ: *cf 264, 10* ‖ *πῶς - ἠδ. om U* ‖ *ἡ δὲ] καὶ U: cf 10* ‖ *scr λέγει?* dicit ei ſ: *cf 232, 19* ‖ [13] *ὁ om U* ‖ *ἤγ. με]* sanam me fecit mſ ‖ [13–14] *κ. ὄ. ε.] ε. δὲ κ. ὄ. V ὄ. δὲ ε. U* et uidi in somnis ſ somnio autem monita sum m ‖ [14] *κάθ.]* tenetur in carcere mſ ‖ [15] *ὁ om U* ‖ ubi est iuuenis qui erat tecum? ſ ‖ *ποῖος]* quis m ‖ [15–16] *ἡ δὲ ἔ. om P* ‖ [16] *scr λέγει?* dicit ei ſ: *cf 10; 11; 243, 21* ‖ *μοι] μου U (et ipse conieceram) με V: cf 278, 19* ‖ *χ.]* sustinentem mſ ‖ *με* (ſ) *om UV*

155 *Ταῦτα δὲ διαλεγομένων ἐκείνων Ἰούδας μετὰ Σιφόρου καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς καὶ Τερτίας καὶ Μυγδονίας καὶ Μαρκίας ἦλθον εἰς τὴν Οὐαζάνου οἰκίαν. ἰδοῦσα δὲ Μνησάρα ἡ Οὐαζάνου γυνὴ προσεκύνησεν καὶ εἶπεν· Ἦλθες ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἀπὸ τοῦ δυσκόλου νοσήματος; σὺ εἶ ὃν εἶδον ἐν νυκτὶ παραδιδόντα μοι τὸν νεώτερον τοῦτον ἀγαγεῖν με εἰς τὸ δεσμωτήριον. ἀλλ' οὐκ εἴασεν ἡ χρηστότης σου καμεῖν με, σὺ δὲ αὐτὸς ἦλθες πρός με. Εἰποῦσα δὲ ταῦτα καὶ εἰς τὰ ὀπίσω ἐπιστραφεῖσα οὐκέτι εἶδεν τὸν νεώτερον. καὶ μὴ εὑροῦσα λέγει πρὸς τὸν ἀπόστολον· Οὐ δύναμαι μόνη βαδίσαι· ὁ γὰρ νεώτερος οὐ πάρεστιν ὃν παρέδωκάς μοι.*
288 W *Καὶ ὁ Ἰούδας εἶπεν· Ἰησοῦς τὸ λοιπόν σε χειραγωγήσει. Μετὰ ταῦτα ἤρχετο πρὸς αὐτὸν δρόμῳ χρωμένη. ὡς δὲ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν Οὐαζάνου υἱοῦ Μισδαίου τοῦ βασιλέως, ἔτι νυκτὸς οὔσης φῶς αὐτοῖς πολὺ περικεχυμένον ἔφαινεν.*

156 *Καὶ τότε ὁ Ἰούδας ἤρξατο εὔχεσθαι καὶ λέγειν*
81 B *οὕτως· | Ὁ ἑταῖρος καὶ σύμμαχος καὶ τῶν ἀσθενῶν ἐλπὶς καὶ πεποίθησις τῶν μετρίων· καταφυγὴ καὶ καταγώγιον τῶν κεκμηκότων· φωνὴ οὖν ἐξῆλθεν ἐξ ὕπνου· ὁ παρήγορος ὁ ἐν*

[18] cf Tim 1, 1, 1

[1] *δ. ἐκ.] ἑκατέρων δ. P: cf 2; 237, 10* ‖ *del ἐκ.?? cf 260, 9* ‖ *Ἰ.] ἰδοὺ καὶ ὁ ἀπόστολος V* ‖ [2] *θυγ.] αὐτοῦ add UV ἑκατέρων add P* (*nihil add* ʃ m): *cf 1; 240, 16* ‖ [3] *ἦλθεν U: cf q s et Burkitt l s (100, 4) p 288* ‖ [4] *δὲ] αὐτὸν add V* ‖ *μνασάρα U: cf 263, 8* ‖ *ἰουαζάνου P ουζάνου V: cf 259, 3*

KPUV [5] *σωτ.]* medicus m *incipit K: cf praef* ‖ *ἡμ.] καὶ ἰατρὸς add V ὁ add K* ‖ *ἀ. - ν.]* qui me sanes ab aegritudine m ‖ *νόσου et add με απαλάξας K* ‖ [9] *στραφεῖσα UV* ‖ [10] *μὴ εὑρ. om* ʃ *αὐτὸν add KV* ‖ *εἶπεν KUV* ‖ [12] *Ἰούδ.* (ʃ)] *ἀπόστολος PUV* apostolus m: *cf 17; al* ‖ *Ἰησ.] ὁ ἰησ. P* ‖ *τοῦ λοιποῦ P: cf 239, 2* ‖ [13] *δρ. χρ. ἤ. π. α. V* ‖ *scr πρὸ αὐτῶν* (ʃm): *cf 249, 17; 269, 1* ‖ *αὐτὴν (sed deletis ην) P* ‖ [14] *εἰσῆλθεν V*

KPRUV [15] *ab ἔτι redit R: cf 183, 10* ‖ *ἔτι om* ʃ *δὲ add R* ‖ [17] *καὶ prius om V: del??* ‖ *τότε om* ʃ*: del?* ‖ *ὁ om RU* ‖ *Ἰ.] ἀπόστολος V: cf 12* ‖ [17–18] *ἤ. - οὔτ.] εὔχ. οὔτ. ἀπήρξατο P ἀρχὴν ἐποιῆτο εὐχῆς τοιαύτης (K)RU* coepit orare et dicere (sic *add* ʃ) mʃ: *cf 114, 4; 147, 7* ‖ [18] *ὁ - ἀσθ.]* qui ... adiutor infirmorum m ‖ *ὁ - σ. καὶ] ἡ P: cf Burkitt l s (100, 4) p 287* ‖ *καὶ alt om* ʃm: *del?* ‖ *ἑ. τ. ἀ. P* ‖ *ἐλπ.] ἡ ἰσχὺς (K)R* spes mʃ ‖ [19] *τ. μ. om P* inopum m ‖ *μ.] ἡ add KP* ‖ *καταφ.] τε add V* ‖ *καὶ om P* ‖ *καταγ.] πάντων P* requies mʃ ‖ [20] *φ. - ὕ. om PRV* m: *scr φ. ἐξελθοῦσα ἐξ ὕψους??* (ʃ) ‖ [20–265, 2] *ὁ π. - χορ. om P* ‖ [20–265, 1] *ὁ π. - κατοικ.]* confirmans animos eorum qui tibi credunt ʃ lugentium consolatio m ‖ [20] *παρήγ.] τῶν ἐν ἀνάγκαις add V* ‖ [20–265, 3] *ὁ ἐν - ἄμισθ. om K*

μέσῳ κατοικῶν· καταγώγιον καὶ λιμὴν τῶν διιόντων ἀρχόντων χορῶν· ὁ ἰατρὸς ὁ ἄμισθος· ὁ ὑπὲρ πολλῶν παρὰ ἀνθρώποις σταυρωθείς· ὁ κατελθὼν εἰς ᾅδου μετὰ πολλῆς δυνάμεως· οὗ τὴν θέαν οὐκ ἤνεγκαν οἱ τοῦ θανάτου ἄρχοντες· καὶ ἀνῆλθες μετὰ πολλῆς δόξης, καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς εἰς σὲ καταφεύγοντας παρεσκεύασας ὁδόν, καὶ ἐπὶ τῶν ἰχνῶν σου πάντες ὥδευσαν οὓς ἐλυτρώσω· καὶ εἰσαγαγὼν εἰς τὴν ἑαυτοῦ ποίμνην τοῖς σοῖς ἐγκατέμειξας προβάτοις· υἱὸς σπλάγχνων, ὁ κατὰ φιλανθρωπίαν ἀποσταλεὶς ἡμῖν υἱὸς ἀπὸ τῆς ἄνω πατρίδος τῆς τελείας· ὁ κύριος ἁπάντων κτημάτων· ὁ δουλεύων αὐτοῦ τοῖς δούλοις ἵνα ζήσωσιν· ὁ πληρώσας τὴν κτίσιν τοῦ ἑαυτοῦ πλούτου· ὁ πένης ὁ ἐνδεηθεὶς καὶ πεινάσας ἡμέρας τεσσαράκοντα· ὁ κορεννύων ψυχὰς διψώσας τῶν ἑαυτοῦ ἀγαθῶν· σὺ ἔσο μετὰ Οὐαζάνου υἱοῦ Μισδαίου καὶ Τερτίας καὶ Μνησάρας, καὶ συνάγαγε αὐτὰς εἰς τὴν σὴν μάνδραν, καὶ

3 cf act 2, 31?

KPRUV 1 *μέσῳ] ἡμῶν add V: recte??* ‖ *καταγ.] τὸ καταγ. V* | 1-2 *δι. - χ.] χειμαζομένων V* fluctuantium m: *scr δι. διὰ σκοτεινῶν χωρῶν??* eorum qui proficiscuntur in regionem tenebrarum ſ ‖ 2-11 *ὁ ἰατ. - ζήσ. om R*

KPUV 2 *ὁ ἰ. ὁ ἄμ.] ὁ ἄμ. ἰ. P ἰ. ἀμισθητῶν U* ‖ *ὁ ὑπ. om U* ‖ *ὑπ. π.]* propter nos m ‖ *πολλ.* (ſ)] *παντὸς P om U* ‖ *παρὰ om KPV* inter ſ ‖ *ἀνθρώπου P om KV* ‖ 3 *σταυρούμενος K om U σὺ εἶ add KU* ‖ *ὁ] καὶ P* ‖ *εἰς ἅδην κατ. P: cf 134, 8; 244, 15* ‖ *πολλ.] πλήθους K* potenti ſ ‖ 4 *δυν.] καὶ δόξης πολλῆς add P: cf 5* ‖ *οὗ] καὶ add K* ‖ *οἱ τ. θαν. οὐκ ἤν. P* ‖ 5 *ἀνελθὼν P* ‖ *μ. π. δ. κ. om P: cf 4* ‖ *συνήγαγες P* ‖ 6 *καταφυγόντας V* ‖ 6-7 *παρ. - ἐλ. om P* ‖ 6 *παρ.] καὶ παρασκευάσας K* ‖ *ὁδ.]* arduam *add* ſ ‖ *τ. ἰ.* (ſ)] *τὴν οδόν U* ‖ 7 *σεαυτοῦ K* ‖ 8 *ἐγκατέλεξας (K)U ἐγκαταλέξας V: cf 266, 1* ‖ *υἱ. σπλ. om KV* ‖ *υἱὲ* (?) *P* ‖ *σπλ. ⟨τελείων⟩?* (ſ) ‖ 9 *κ. φιλ.]* cum potentia ſ ‖ 9-10 *ἀπὸ τ. ἄ. π. τ. τελ. ἀπ. ἡμ. υἱ. K* ‖ 9 *ἡμ.]* a patre quem serui eius laudant *add* ſ honorificamus te domine Iesu *add* m ‖ *υἱ.]* qui missus es *add* ſ ‖ 9-10 *ἀπὸ - τελ.]* a suprema et perfecta paternitate ſ de paterna illa et perfecta substantia m ‖ 10 *τ. τελ. πα. P* ‖ *πάντων K τῶν add KV: scr ἀμιάντων?* (ſ) ‖ *κτησμάτων K* possessionum ſ ‖ 10-11 *ὁ δ. - ζ. om* ſ seruorum tuorum minister m ‖ 11 *ζῶσιν KV*

KPRUV 11-12 *ὁ πλ. - πλ.]* possessionis tuae locupletator m ‖ 11 *ὁ πλ.] ἐπλήρωσας U ⟨ὁ πλούσιος⟩ ὁ πλ.?* (ſ) *cf 12* ‖ 12-13 *ὁ πέν. - τεσσ. om R* ‖ 12 *ὁ prius om UV* ‖ *πέν. om V* ‖ *ἐνδεὴς P* ‖ *ἡμ. πειν. P* ‖ 13 *χορέννων (KR)V* ‖ *τ. ἑ. ἀγ.]* benedictione tua ſ benedictionis alimonia m ‖ 14 *ἔσο ⟨κύριε⟩??* (ſ) *cf V* ‖ *Οὐ.] τοῦ ἀζάνου R (cf 259, 3) καὶ (l κύριε?? cf* ſ) *add V* ‖ 15 *μνασάρας U: cf 263, 8* ‖ *σ. - μ.] ἑκατέρους ε. τ. σ. μ. σ. P* ‖ *scr αὐτούς? cf 266, 1* ‖ 15-266 1 *κ. ἐ. - ἀρ.] τῷ ἀριθμῷ ἐγκαταμίγων τῷ σῷ P*

ἐγκαταμείγνυε αὐτοὺς τῷ σῷ ἀριθμῷ. ἔσο αὐτῶν ὁδηγὸς
289 W ἐν χώρᾳ πλάνης· ἔσο αὐτῶν ἰατρὸς ἐν χώρᾳ νοσήματος· ἔσο αὐτῶν ἀνάπαυσις ἐν χώρᾳ καμνόντων· ἁγίασον αὐτοὺς ἐν μιᾶς χώρας· ἔσο ἰατρὸς αὐτῶν σωμάτων καὶ ψυχῶν· ποίησον αὐτοὺς ναοὺς ἁγίους σου, καὶ οἰκείτω ἐν αὐτοῖς τὸ ἅγιόν σου πνεῦμα.

157 Οὕτως αὐτοῖς εὐξάμενος ὁ ἀπόστολος τῇ Μυγδονίᾳ εἶπεν· Ἀπόδυσόν σου τὰς ἀδελφάς. Ἡ δὲ ἀποδύσασα περιέζωσεν αὐτὰς περιζώματα καὶ προσήγαγεν αὐτάς· Οὐαζάνης δὲ πρότερον προσεληλύθει, κἀκεῖναι μετ' αὐτόν. καὶ λαβὼν Ἰούδας ἔλαιον ἐν ἀργυρέῳ ποτηρίῳ ἐπέλεγεν οὕτως· Ὁ ὡραῖος καρπὸς τῶν ἄλλων καρπῶν, ᾧ οὐδεὶς συγκρίνεται ὅλως ἕτερος· ὁ πάνυ ἐλεήμων· ὁ τῇ τοῦ λόγου ὁρμῇ ζέων· δύναμις ἡ τοῦ ξύλου ἣν οἱ ἄνθρωποι ἐνδυόμενοι τοὺς ἑαυτῶν ἀντιπάλους νικῶσιν· ὁ στεφανῶν τοὺς νικῶντας· σύμβολον καὶ χαρὰ τῶν καμνόντων· ὁ εὐαγγελισάμενος τοῖς ἀνθρώποις τὴν ἑαυτῶν

[3] cf Io 17, 17 ‖ [5] cf Cor 1, 3, 16; 6, 19

---

[1] *ἐγκαταμιγνύει* (*-ει compend et corr -ε*) *U ἠγκαταμίγνυε K ἐγκατάμιξε V: scr ἐγκατάμειξον?* ‖ *αὐτὰς R: cf 265, 15* ‖ [2] *χ. πλ.*] *χορῶ* (*l χώρῳ?*) *φωτινω* (*K*)*R* semita erroris ʃ erroris regione m ‖ [2–4] *ἐν χ. - αὐτῶν om R* ‖ [2] *ἐν χ. ν.*] in hac possessione languentibus m ‖ *χ.*] *καιρῶ P* loco ʃ ‖ *νοσημάτων KV* ‖ [3] *ἀνάπ.*] confirmator ʃ ‖ *ἐν ὥρᾳ καμάτων Usener* in loco defesso ʃ in laboribus m ‖ *ἐν alt*] *ἐκ UV om K* ‖ [4] *μ. χ.*] *τῷ σῷ ὀνόματι P τῷ σῷ ἁγιασμω K: scr μιαρᾷ χώρᾳ uel μιαρῷ χώρῳ?* in loco impuro ʃ in lubricis m ‖ *ἔσο - σωμ.*] *καὶ V* esto adiutor corporum, uita animarum m ‖ *α. ἰ. KR* ‖ *ψ. τε καὶ σωμ. KR* ‖ *ψυχῇ τε καὶ σώματι P* ‖ *σωμ.*] corporibus ʃ ‖ *ψυχῶν*] uitam da animis eorum ʃ ‖ *ἁγίου σου K τοῦ ἁγίου σου πνεύματος P*(*R*) misericordiae tuae m ‖ *σου del?* ‖ [5–6] *καὶ - πν.* (ʃm) *om P* ‖ [6] *σου om* ʃ: *del?* ‖ [7] *οὕτ.* (ʃ) *α. εὐξ.*] *εὐξ. δὲ* (*K*)*RU ταῦτα εὐξ. V αὐτῇ add U* ‖ *αὐτοῖς om* ʃ: *del?* ‖ *ὁ ἀπ. om U* ‖ [7–8] *ε.* (*ἔφη V*) *τῇ μ.* (*μυγδονία R constanter fere*) *K*(*R*)*V* ‖ [8] *λέγει P* dixit ʃ ‖ *σου τ.*] *τ. σὰς P* ‖ [10] *προεληλύθει* (*K*)*P*(*V?*) *ἐληλύθη R* ‖ *καὶ*] *μετὰ ταῦτα add* (*K*)*RU* ‖ [11] *Ἰ.*] *ὁ ἀπόστολος KV* ‖ *ἐν ἀ. ποτ.* (*ἔβαλεν add R*) *ἔλαι. K*(*R*) ‖ *ἐν ἀ. ποτ. om* ʃ: *del? cf Lipsius I p 336. 2* ‖ *ἔλεγεν KP ἐπηύξατο V* gloriam celebrauit super eo et dixit ʃ: *scr ἐπηύξατο καὶ ἔλεγεν?* ‖ *ὡραιότερος P* ‖ [12–13] *τ. ἄλλ. - ἐλ. om* ʃ: *del?* ‖ [12] *ᾧ*] *εἰς ὃν P: cf 245, 22* ‖ *ὅλ. om P* ‖ [13] *πάνυ om RUV: del?* ‖ *ἐλ.*] *καὶ φιλάνθρωπος add V* ‖ [13–14] *ὁ τῇ - τ. ξ. om PR* ‖ [13] *ὁ τῇ - ζ.*] *ἡ μη ζέουσα K* qui dignus es qui ardeas uerbo sanctitatis ʃ ‖ [13–14] *ἡ τ. ξ. δύν. V om* ʃ ‖ [14–15] *ἣν - νικ. om R* ‖ [14] *ὃν P* ‖ [14–15] *οἴδασι ἀντ. νικᾶν P* (*cf 139, 4*) postquam purgati sunt a prioribus operibus suis *add* ʃ ‖ [15]–267,[5] *ὁ στ. - περ. om* ʃ ‖ [15–16] *σύμβ. - καμν.*] *καὶ σύμβ. χαρὰς τούτοις παρέχων P om R* ‖ [16] *σ. κ. χ.*] *τὸ σ. κ. ἢ χ. V*

σωτηρίαν· ὁ δεικνὺς φῶς τοῖς ἐν σκότει· ὁ τὰ μὲν φύλλα πικρός, | τὸν δὲ γλυκύτατον καρπὸν εὐειδής· ὁ τραχὺς μὲν τὴν 82 B θέαν, ἁπαλὸς δὲ τὴν γεῦσιν· ὁ ἀσθενὴς μὲν δοκῶν, τῇ δὲ τῆς δυνάμεως ὑπερβολῇ τὴν τὰ πάντα θεωροῦσαν βαστάζων δύναμιν· ταῦτα εἴπων περιωχείμας· Ἰησοῦ ἐλθέτω ἡ νικητικὴ αὐτοῦ δύναμις, καὶ ἐνιδρύσθω τῷ ἐλαίῳ τούτῳ ὥσπερ ἱδρύνθη ἐν τῷ συγγενεῖ αὐτοῦ ξύλῳ ἡ τότε αὐτοῦ δύναμις, ἧς τὸν λόγον οὐκ ἤνεγκαν οἱ σταυρώσαντές σε· ἐλθέτω δὴ καὶ ἡ δωρεὰ δι' ἧς τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ ἐμφυσήσας εἰς τὰ ὀπίσω ὑποχωρῆσαι ἐποίησας καὶ πρηνεῖς καταπεσεῖν, καὶ ἐπιδημῆσαι τῷ ἐλαίῳ τούτῳ ᾧ ἐπιφημίζομεν τὸ σὸν ἅγιον ὄνομα. Καὶ ταῦτα εἰπὼν πρῶτον τῇ κεφαλῇ Οὐαζάνου ἐπέχεεν, ἔπειτα ταῖς τῶν γυναικῶν, λέγων· Ἐν ὀνόματί σου Ἰησοῦ Χριστὲ γενέσθω ταῖς ψυχαῖς ταύταις εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ἀποτροπὴν τοῦ ἐναντίου καὶ εἰς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν αὐτῶν. Καὶ ἐκέλευσεν τῇ Μυγδονίᾳ ἀλεῖψαι αὐτάς, αὐτὸς δὲ ἤλειψεν τὸν Οὐαζάνην. ἀλείψας δὲ αὐτοὺς κατήγαγεν εἰς ὕδωρ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. 290 W

10 cf Io 18, 6

1–5 *ὁ δ. - περ. om RU* ‖ 1 *διδοὺς P* ‖ 1–5 *ὁ τὰ - περ.] καὶ τὰ πικρὰ μεταβαλὼν εἰς γλυκύτητα P* ‖ 1 *ὁ alt] ὃν K* ‖ 2 *πικρὰ V* ‖ *τὸν - εὐ.] ὁ δὲ καρπὸς γλυκὺς V* ‖ *τρ.] πεφονευμενος K* ‖ 3 *τῇ γεύσῃ K* ‖ 3–4 *ὁ ἀσθ. - ὑπερβ. om V* ‖ 4–5 *τὴν - δ.] δύναμης τὴν τὰ π. θ. β. K* ‖ 5 *ταῦτα - περ. om V: desperata uid* ‖ *ἐλθ. ἰησ. P* ‖ *Ἰ.] χριστὲ ἰησ. R* ‖ *ἐλθάτω KRUV (cf 8)* ueni ſ *σου add RUV* ‖ 5–6 *ἡ ν. α. δ. om* ſ ‖ 5 *νικ.] νίκη καὶ ἡ R* ‖ 6 *αὐτοῦ om KRUV (cf 7; 9): scr σου?? χάρις καὶ add V* ‖ *καὶ om P* ‖ *ἐνιδρύτω K ἐνιδρύων P ἐνιδρυνθήτω V* mane super ſ ‖ *τοῦτο τὸ ἔλαιον P* ‖ *ὥσπερ] καθὰ καὶ P: cf 168, 6* ‖ 7 *ἡνδρύνθη R ἡδρύσθη U* mansisti ſ *om P* ‖ *συγγ. αὐτῷ U (cf 149, 2; 20; al) om KR* ſ ‖ *ἡ - δύν. om* ſ ‖ *τ. α.] ταύτης KRUV neutrum sanum uid: cf 6; Lipsius I p 337. 2* ‖ 8 *ἧς τ. λ.]* et uerbum tuum ſ ‖ *σε om V* ‖ *δὲ KUV οὖν R om* ſ: *cf 120, 2; 203, 20* ‖ 9 *καὶ om R* ſ ‖ 9–13 *δι' - λέγων] τοῦ ἁγίου πνεύματος R* ‖ 9 *αὐτοῦ] σου KUV* tuis ſ: *cf 6* ‖ 10 *πρην.] ἐκ τοῦ πολλοῦ φόβου τούτους add P* ‖ *ἐπιφᾶναι KUV* maneto ſ: *scr ἐπιδημήσαι??? ἐπιδημησάτω??* ‖ 11 *ἐλ.] καταξίωσον add P* ‖ *τούτῳ* (ſ) *om U εἰς add P: cf 245, 22* ‖ *ὃ KUV καὶ add P: cf 227, 22* ‖ *τὸ σ. ἅγ. ἐπιφημίζεται ὄν. P* ‖ *ἐπιφημιζομενου K* ‖ *σου τὸ ἅγ. KUV* ‖ *ἅγιον om* ſ: *del?* ‖ 12 *εἰπ.] ὁ ἀπόστολος add P τὸ add V* ‖ *ἐπέχ. τῇ κ. ἰουζάνου V* ‖ *Οὐ.] τὸ ἔλαιον add P* ‖ 13 *τ. γ.]* horum ſ ‖ *λέγ. om U* ‖ *ἐν] τῷ add V* ‖ 14 *εἰς prius om KR* ‖ 16 *ἐκ. - αὐτάς] τὰς μὲν γυναῖκας τῇ μυγδ. ἀλ. ἐκ. P* ‖ *αὐτάς] αὐτοὺς K* ‖ 17 *αὐτ.] αὐτὸς αὐτ. V τόν τε οὐαζάνην καὶ τὰς γυναῖκας P* ‖ *ἤγαγεν P* ‖ *εἰς] τὸ add V* (ſ?) ‖ *ὕδωρ] καὶ ἐβάπτισεν αὐτοὺς add P λέγων add KRUV* et dixit eis *add* ſ *cod Sin (nihil add* ſ *Wright)* ‖ 17–18 *ἐν ὀνόματι KRU: cf 209, 14* ‖ 18 *τοῦ ter om R*

158 Ἀνελθόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ἄρτον καὶ ποτήριον εὐλόγησεν καὶ εἶπεν· Τὸ σῶμά σου τὸ ἅγιον τὸ ὑπὲρ ἡμῶν σταυρωθὲν ἐσθίομεν καὶ τὸ αἷμά σου τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἐκχυθὲν εἰς σωτηρίαν πίνομεν· γένηται οὖν ἡμῖν τὸ σῶμά σου σωτηρία καὶ τὸ αἷμά σου εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ἀντὶ δὲ τῆς χολῆς ἧς ἔπιες δι' ἡμᾶς περιαιρείσθω ἀφ' ἡμῶν ἡ τοῦ διαβόλου χολή· ἀντὶ δὲ τοῦ ὄξους οὗ πέπωκας ὑπὲρ ἡμῶν ἐνδυναμούσθω ἡ ἀσθένεια ἡμῶν· ἀντὶ δὲ πτύσματος οὗ ἐδέξω δι' ἡμᾶς δεξώμεθα δρόσον τῆς σῆς χρηστότητος· καὶ ἐν τῷ καλάμῳ ᾧ ἔτυψάν σε δι' ἡμᾶς δεξώμεθα τὸν οἶκον τὸν τέλειον· ὅτι δὲ ἀκάνθινον στέφανον ἔλαβες δι' ἡμᾶς, στέφανον ἀναδησώμεθα ἀμαράντινον οἱ ἀγαπήσαντές σε· ἀντὶ δὲ σινδόνης ἧς ἐνειλήθης καὶ ἡμεῖς περιζωσθῶμεν τὴν ἀήττητόν σου δύναμιν· ἀντὶ δὲ μνημείου καινοῦ καὶ ταφῆς ἀνακαινισμὸν τῆς ψυχῆς δεξώμεθα καὶ τοῦ σώματος. ὅτι δὲ ἀνέ-

[2] cf Matth 26, 27 ‖ [4] cf Matth 26, 28 ‖ [5] cf Matth 27, 34 ‖ [7] cf Matth 27, 48 ‖ [8] cf Matth 26, 67; 27, 30 ‖ [9] cf Matth 27, 30 ‖ [11] cf Matth 27, 29 ‖ [12] cf Matth 27, 59 ‖ [14] cf Matth 27, 60 ‖ [15] cf Matth 28, 6

---

[1] δὲ] οὖν *R* ‖ αὐτῶν] ἐκ τῶν ὑδάτων *add P* ἀπὸ τοῦ ὕδατος *add V* ‖ ποτ.] mixtum *add* ſ ‖ [2] ηὐλόγησεν *U* ‖ κ. ε.] εἰπὼν *P*: *cf 269, 4* ‖ [3–4] εἰς σ. ἐκχ. *P* ‖ [4] εἰς σ. *om U* ‖ γίνεται *R* ‖ σῶμα] αἷμα *U* ‖ σου] εἰς *K* ‖ [5] αἷμα] σῶμα *U* ‖ σου *om KUV*: *del??* ‖ [5–269,2] ἀντὶ - δικαίᾳ *om R*

KPUV [5] δὲ τῆς *om K* ‖ τῆς *del? cf 7* ‖ [6] ὑπὲρ (περὶ *V*) ἡμῶν *KUV recte?* pro nobis (*item 7; 9; 10; 11; 272, 22*) mſ ‖ [7] σχολή *K* amaritudo mſ ‖ [7–8] ἀντὶ - ἀσθ. ἡμ. *om P* ‖ [7] τοῦ *om U*: *cf 5* ‖ ὅπερ ἔπιες *K* ‖ ὃ *U*: *cf 6* ‖ ὑ. ἡμ. *om U*: *scr* δι' ἡμᾶς?? *cf 6* ‖ [8] ἐμπτοισμοῦ *K* ‖ ὃ *UV*: *cf 6* ‖ [8–9] ἐδ. - ἡμ.] διὰ τὴν ἡμῶν ἐδ. ἀσθένειαν *P* ‖ [9] δεξ. - χρ.] δρ. τ. σ. χρ. κατάπεμψον *P* ut immortali nos rore perfunderes m ‖ δεξ.] πλήρης *add V* ‖ [9–10] δρόσ. - δεξ. *om K*ſ ‖ [9] χρ. σου *V* ‖ [9–11] κ. ἐν - τέλ. *om P* percussus es a calamo fragili ut fragilitatem nostram uitae perpetuae aeternitatique firmares m ‖ [9–10] *scr* ἀντὶ δὲ καλάμου?? ‖ [10] σε] δε *U* ‖ τ. ο.] uitam tuam ſ ‖ [11] ὅτι δὲ (ſ)] ἀντὶ δὲ τοῦ *P*: *recte?? cf 12; 14 (ubi item* quod ſ*); 15* ‖ ἀκανθήνου ἐκεῖνου στεφάνου *P* ‖ ἀκανθῶν *U* ‖ ἔλ. *om P* ‖ δι' ἡμ. *om KP*: *cf 6* ‖ στ.] εἰς ἡμᾶς *add P* ‖ [12] ἀμ.] παρασχε *add P* ‖ οἱ ἀγ. σε *om P*ſ: *del?* in te credentes m (*sed om* nos) *cf 229, 15* ‖ οἱ *om KV* ‖ [12–13] ἧς ἐν. σ. *P* ‖ [12] συνδόνος *V* ‖ [13] ἐνεδύθης *UV* ‖ κ. ἡμ. περ. *om P* ‖ [14] σου] ἡμᾶς ἔνδυσον *add P* ‖ [14–15] ἀντὶ - σώμ. *om UV* quod sepultus es in sepulcro nouo pro mortalitate nostra ſ ‖ [14] μν.] τοῦ μνήματος τοῦ *K*: *cf 283, 1* ‖ κ. τ.] οὗ ἐτάφης *K*: *recte? cf* ſ ‖ [14–15] ἀνακ. - σώμ.] ἀπολάβομεν ἐωνίαν ζωήν *K* nobis nouam gratiam, noua saecula reformares m nos quoque accipiamus commercium tecum in caelo ſ ‖ [15–269,2] ὅτι - δικ. (ſ) *om PU* m

στης καὶ ἀνεβίωσας, ἀναβιώσαντες ζήσωμεν καὶ στῶμεν πρὸ σοῦ ἐν κρίσει δικαίᾳ. Καὶ κλάσας τὴν εὐχαριστίαν ἔδωκεν Οὐαζάνῃ καὶ Τερτίᾳ καὶ Μνησάρᾳ καὶ τῇ τοῦ Σιφόρου γυναικὶ καὶ θυγατρὶ καὶ εἶπεν· Γενέσθω ὑμῖν ἡ εὐχαριστία αὕτη εἰς σωτηρίαν καὶ χαρὰν καὶ ὑγίειαν | τῶν ψυχῶν ὑμῶν. 83 B *Καὶ αὐτοὶ εἶπον· Ἀμήν. Καὶ φωνὴ ἠκούσθη λέγουσα· Ἀμήν· μὴ φοβεῖσθε ἀλλὰ μόνον πιστεύσατε.*

159 *Καὶ μετὰ ταῦτα ἀπῄει Ἰούδας συγκλεισθῆναι· οὐ* 291 W *μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ Τερτία καὶ ἡ Μυγδονία καὶ ἡ Μαρκία*

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἀποστόλου Θωμᾶ.

159 *Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀνήει ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς ἐπὶ τὸ ἐγκλεισθῆναι· καὶ Τερτία σὺν Μυγδονίᾳ καὶ Ναρκίᾳ*

[7] cf Luc 8, 50

---

[1] *ἀνέβεις K* ‖ *πρὸ] ἐμπρό K: scr ἔμπροσθεν? cf 275, 3; 264, 13*

KPRUV [2] *κ. κλ.] κ. τελέσας U τότε εὐλογήσας κ. κλ. V ταῦτα εἰπὼν κ. κλ. R* haec ubi prosecutus est m *καὶ πληρώσας add R* ‖ *τὴν] τὸν ἄρτον καὶ (K)P* ‖ *εὐχὴν RU εὐχαριστήσας P* ‖ [3] *Οὐ. κ. om U* ‖ *μνασάρα U (cf 263, 8) σεμνησάρα R* <*καὶ Μυγδονίᾳ καὶ Σιφόρῳ*>? (ʃ) ‖ *καὶ extr om KR* ‖ *τῇ τοῦ om KRUV* ‖ *σημφόρου R* ‖ [4] *κ. θυγ. om KR* ‖ *κ. ε.] λέγων P: cf 268, 2* ‖ *γινέσθω V* ‖ *ἡμῖν RU* nobis m ‖ [5] *σωτ. κ. χ. κ. om KR* ‖ *σωτ.]* uitam et quietem ʃ uitam aeternam et uiscera misericordiae m ‖ *χ.]* gratiam salutis m ‖ *ὑγείαν (K)UV(cf 121, 4; 196, 19)* et ad sanationem *add* ʃ ‖ *ἡμῶν V om KRU* et corporum uestrorum *add* ʃ: *cf Lipsius 1 p 340. 2* ‖ [6] *κ. α.] οἱ δὲ V* ‖ *εἶπαν K τὸ add P: cf 146, 20* ‖ *ἠκ. φ. V* ‖ [7] *ἀμήν om U* etiam, amen mʃ *λέγω ὑμῖν add KR* quam ubi audierunt uocem statim (*om* ʃ) super faciem suam ceciderunt. et iterum uox sonuit dicens *add* mʃ ‖ *πιστεύεται V οὕτως οὖν πράξαντος τοῦ ἀποστόλου ἀπίει χαίρων ἐν τηφυλακῇ add P: cf 11*

KRUV [8] *κ. μ. τ.] τούτων τοίνυν πάντων γινομένων πάλιν V* unde m et ʃ ‖ *ἀπ.] ὁ add RV* ‖ *Ἰ.] μακάριος ἀπόστολος θωμᾶς V (cf 11) αὖθις add U (cf 270, 1) ἅμα τοῦ add KR* ‖ *συγκλεισθεῖς U ἐγκλεισθῆναι (recte?? cf 12; 271, 10; 262, 3) ἐν τῇ εἱρκτῇ (cf 224, 21) V* ad custodiae suae claustrum m ‖ [8–9] *οὐ μ. ἀ. del?? cf 12; 236, 6* ‖ [9] *ἡ ter om R: cf 12*

P. Σ (Σ = FSZ) [10] *μαρτ. - Θ.] de F cf 290, 21* ‖ *μαρτ.] τὸ μαρτ. S* ‖ *κ. ἐνδ. om S: del?* ‖ *ἀπ. Θ.] θ. τ. ἀπ. Z μαρτυρήσαντος ἐν τῇ ἰνδίᾳ add P* ‖ [11–275, 9] *ἐν - ἐκαθέσθη P solus: de FSZ cf 290, 21 et praef*

P [11] *scr ἀπῄει?? cf 8* ‖ [12] *τῷ P: cf 270, 10; 273, 12; 289, 8*

ἀπήεσαν καὶ αὐταὶ ἐπὶ τὸ συγκλεισθῆναι. πρὸς ἃς εἶπεν Ἰούδας· Θυγατέρες μου, δοῦλαι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀκούσατέ μου ἐν τῇ τελευταίᾳ μου ἡμέρᾳ ἐν ὑμῖν ἀποτελῶ τὸν λόγον μου τοῦ μὴ λαλῆσαί με ἔτι ἐν σώματι. ἰδοὺ γὰρ αἴρομαι ἄνω πρὸς τὸν κύριόν μου Ἰησοῦν τὸν ἐλεήσαντά με, τὸν ταπεινώσαντα ἑαυτὸν ἄχρι τῆς ἐμῆς σμικρότητος καὶ ἀγαγόντα με εἰς διακονίαν μεγαλειότητος καὶ καταξιώσαντα γενέσθαι με αὐτοῦ διάκονον. χαίρω δὲ ὅτι ἐγγὺς ὁ καιρὸς τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς ἐνταῦθα, ὅπως ἀπελθὼν ἀπολάβω μου τὸν μισθὸν

ἀπήεσαν ἐπὶ τὸ ἐγκλεισθῆναι. ὁ δὲ ἀπόστολος Θωμᾶς εἶπεν πρὸς αὐτάς, τοῦ πλήθους τῶν πεπιστευκότων παρόντος· Θυγατέρες καὶ ἀδελφαὶ καὶ σύνδουλοι αἱ εἰς τὸν κύριον καὶ θεόν μου πιστεύσασαι, τοῦ Ἰησοῦ μου ὑπηρέτριαι, ἀκούσατέ μου ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ· τὸν γὰρ ἐμὸν λόγον παραδίδωμι ὑμῖν καὶ οὐκέτι διαλεχθήσομαι ὑμῖν ἐν τῇ σαρκὶ ταύτῃ οὐδὲ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ· ἀνάγομαι γὰρ πρὸς τὸν κύριον καὶ θεόν μου Ἰησοῦν Χριστόν, πρὸς ἐκεῖνον τὸν πωλήσαντά με, πρὸς
84 B ἐκεῖνον τὸν ἑαυτὸν ταπεινώσαντα ἕως ἐμοῦ τοῦ μικροῦ | κύριον καὶ ἀνάξαντά με εἰς μεγαλωσύνην αἰώνιον, τὸν καταξιώσαντά με λάτρην αὐτοῦ γενέσθαι ἐν ἀληθείᾳ καὶ βεβαιότητι. ἀπέρχομαι πρὸς αὐτὸν ἐπιστάμενος ὅτι ὁ καιρὸς συμπεπλήρωται καὶ ἤγγικεν ἡ προθεσμία ἵνα ἀπελθὼν ἀπολάβω τοὺς μισθούς μου παρὰ τοῦ κυρίου μου καὶ θεοῦ· δίκαιος γάρ ἐστιν ὁ

KRUV [1] *ἀπείησαν KUV: cf 245, 1* ‖ iterum clauderentur m

KORUV [1–2] *πρ. - Ἰ.] ὁ δὲ ἀπόστολος λέγει αὐτάς O de cuius initio cf 290, 1 et praef* ‖ [1] *ἃς]* antequam ingrederentur *add* m: *cf 271, 10; 272, 9* ‖ [2] *Ἰούδ.] ὁ ἀπόστολος (om K) θωμᾶς KV: cf 10* ‖ *θυγ.]* et sorores *add* ſ ‖ *μου prius] καὶ add K: cf 12* ‖ *δ.] δὲ add U* ‖ *μου alt om R* ‖ [3] *μου prius om V: del?* ‖ [3–4] *ἐν ὑμ. - σώμ. om V* ‖ [3] *<ῆ> ὑμῖν?* (ſ) ‖ *ἀποστελῶ U ἀποστέλλω O* ‖ [4] *ἔσωμαι U* ‖ [5] *Ἰ.] χριστὸν add O: cf 17* ‖ *τ. ἐλ.]* qui uendidit ſ qui redemit m: *cf 17; 275, 14; 101, 7* ‖ [6] *scr ἕως?? cf 18; 121, 9*

KORUV [6–8] *κ. ἀγ. - διάκ. om O* ‖ [7] *δ. μ.]* magnitudinem perpetuam ſ: *scr αἰωνίαν μεγαλειότητα?* ‖ *διακ.] τῆς add R* ‖ *σμικρότητος U* ‖ [7–8] *κ. κατ. - διάκ. om R* ‖ [8] *αὐτῷ U(K): cf 140, 15* ‖ [8]–271,[6] *χαίρω - Χρ. εἰμι om U*

KORV [9] *ἐντ.] μου add KO(V)*

P [10] *τῷ P: cf 269, 12* ‖ [15] *ἐν - οὐδὲ om* ſ: *del??* ‖ [18] *τ. μ.] scr <καὶ> τῆς <ἐμῆς> σμικρότητος??* (ſ) *cf 121, 9* ‖ *κύρ. om* ſ: *del?* ‖ [22] *κ. θ. om* ſ: *del??*

ἐν τέλει· δίκαιος γάρ ἐστιν ὁ ἐμὸς μισθαποδότης, οἶδεν πῶς δεῖ ἀμείψασθαι· οὐκ ἔστιν γὰρ φθονερὸς ἀλλ' ἔστιν φιλότιμος τοῖς ἀγαθοῖς. θαρρῶν δὲ τὸ ἑαυτοῦ κτῆσμα ὅτι ἐστὶν ἀνενδεής.

160 ἐγὼ Ἰησοῦς οὐκ εἰμί, δοῦλος δὲ Ἰησοῦ. ἐγὼ Χριστὸς οὐκ εἰμί, διάκονος δὲ Χριστοῦ εἰμι. ἐγὼ θεοῦ υἱὸς οὐκ εἰμί, εὔχομαι δὲ ἄξιος νομισθῆναι παρ' αὐτῷ. ἐμμένετε δὲ τῇ πίστει Ἰησοῦ Χριστοῦ· προσδέξασθε τὴν ἐλπίδα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. μὴ ὀκνήσητε ἐν ἀνάγκαις μηδὲ διστάσητε ὁρῶντές με αἰκιζόμενον καὶ συγκλειόμενον καὶ ἀποθνήσκοντα. ἐν τούτοις γὰρ τὸ προστεταγμένον μοι ὑπὸ τοῦ κυρίου πληρῶ. εἰ καὶ ἀποθανεῖν μὴ θελήσω, ἴσως δύναμαι. ἀλλ' οὗτος ὁ φαινόμενος οὐκ ἔστιν θάνατος, ἀπαλλαγὴ δὲ καὶ τοῦ σώματος

μισθαποδότης μου ὁ εἰδώς με πῶς δεῖ με λαβεῖν τὸν μισθόν· οὔτε γὰρ πονηρός ἐστιν οὔτε φθονερός· πλούσιος δέ ἐστιν ἐν τοῖς αὐτοῦ χαρίσμασιν· οὐκ ἔστιν φιλόδολος ἐν οἷς δίδωσιν· τεθάρρηκε γὰρ τῇ ἀνυστερήτῳ αὐτοῦ κτήσει.

160 οὐκ εἰμὶ ἐγὼ Ἰησοῦς, δοῦλος δὲ αὐτοῦ εἰμι· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ Χριστός, διάκονος δὲ αὐτοῦ ὑπάρχω· οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, δέομαι δὲ ἄξιος τοῦ θεοῦ γενέσθαι. ἐμμείνατε τῇ πίστει τοῦ Χριστοῦ· ἐμμείνατε τῇ ἐλπίδι τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ· μὴ ἐκκακήσητε πρὸς τὰς θλίψεις μηδὲ διαιρεθῆτε ἐπὰν ἴδητέ με ὑβριζόμενον ἢ ὅτι ἐγκέκλεισμαι· αὐτοῦ γὰρ τὸ θέλημα εἰς πέρας ἄγω· εἰ γὰρ καὶ ἠβουλήθην μὴ ἀποθανεῖν, ἐν Χριστῷ οἶδα ὅτι δύναμαι· οὗτος δὲ ὁ νομιζόμενος θάνατος οὐκ ἔστιν θάνατος, ἀλλὰ λύσις ἀπὸ τοῦ σώματός ἐστιν. διὸ χαίρων δέχομαι τὴν τοιαύτην λύσιν τοῦ σώματος, ἵνα ἀπελ-

[1] cf Heb 11, 6 ‖ [22] cf Eph 3, 13

KORV [1] *ἐν τ. om K: scr ἐντελῆ?? cf 280, 12* ‖ *μισθ.* (ſm)] *δεσπότης KOR καὶ add K: cf 8* ‖ [1–272,8] *οἶδεν - ἀπελθ. om OR*

KV [3] *θ. - κτ.*] *scr* <. . . .> *θαρρῶν τοῖς ἑαυτοῦ κτήμασιν* (*cf 265, 10*)? confidit enim diuitias suas non esse defecturas ſ ‖ *τὸ. ἑ. κτ.*] *αὐτοῦ τοῖς οἰκτιρμοῖς V*

KUV [7] *δὲ alt* (ſ)] *οὖν UV ἐν add V* ‖ [8] *Ἰ.* (ſ)] *τοῦ U(V)* ‖ *πρ.*] *πρ. οὖν KU καὶ πρ. V* (*recte?*) ſ: *cf 1* ‖ [9] *ὀκν. - μηδὲ om U* ‖ *ἀμφιβάλετε* (*K*)*U* ‖ [10] *σ.*] *συγκαιόμενον K λογχευόμενον V: cf 269, 8* ‖ [11] *μοι - κυρ.* (ſ) *om KU* ‖ [12] *ἴσως*] *scr ἴστε ὡς??* (ſ) creditis quod m ‖ [13] *ἀπ. δὲ*] *ἀλλὰ ἀπ. K*

P [16] *scr φειδωλὸς?* (ſ) parcus m ‖ [17] *κτίσει P* ‖ [25] *scr οἴδατε?*

292 W λύσις· ὃν γεγηθὼς προσδέξομαι, ἵνα ἀπελθὼν ἀπολάβω τὸν ὡραῖον ἐκεῖνον, τὸν εὔσπλαγχνον. πάνυ γὰρ κέκμηκα τῇ πρὸς αὐτὸν λατρείᾳ καὶ ὅπερ πεποίηκα διὰ τῆς αὐτοῦ χάριτος, καὶ νῦν οὐ μή με ἐγκαταλίπῃ. ὑμεῖς δὲ ὁρᾶτε μὴ ἐπεισέλθῃ εἰς ὑμᾶς ἐκεῖνος ὁ εἰσδύων καὶ τὰς διανοίας διαιρῶν· ἰσχυρότερος γάρ ἐστιν ἐκεῖνος ὃν ἐδέξασθε. προσδοκᾶτε οὖν τὴν παρουσίαν αὐτοῦ, ἵνα ἐλθὼν ἀπολάβῃ ὑμᾶς· ὄψεσθε γὰρ αὐτὸν ἀπελθοῦσαι.

161 Πληρώσας δὲ πρὸς αὐτὰς τὸν λόγον εἰσῆλθεν εἰς οἶκον σκοτεινόν· καὶ εἶπεν· Ὁ σωτήρ μου ὁ ὑπομείνας πολλὰ δι' ἡμᾶς, γενέσθωσαν αἱ θύραι αὗται ὥσπερ ἦσαν, καὶ σεμναὶ

θὼν ἴδω ἐκεῖνον τὸν εὐπρεπῆ καὶ εὔσπλαγχνον, τὸν ἐπέραστον. πολὺν γὰρ κάματον ὑπέστην ἐν τῇ αὐτοῦ ἐργασίᾳ, καὶ ἐμόχθησα διὰ τὴν αὐτοῦ χάριν τὴν ἐπελθοῦσάν μοι, ἥτις οὐκ ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ. μὴ οὖν ὑποδύῃ ὑμῖν ὁ Σατανᾶς καὶ τὰς ἐνθυμήσεις ὑμῶν διαρπάσῃ· μὴ γένοιτο ἐν ὑμῖν ἐκείνῳ χώρα· ἰσχυρός ἐστιν ὃν ὑμεῖς ὑπεδέξασθε. τὴν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν προσδέχεσθε· ἐλθὼν γὰρ ὑποδέξεται ὑμᾶς· οὗτός ἐστιν ὃν ὄψεσθε ἐρχόμενον.

161 Ταῦτα τελέσαντος τοῦ ἀποστόλου εἰσῄεσαν εἰς τὸν οἶκον· εἶπεν δὲ ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς· Ὁ σωτὴρ ἡμῶν ὁ πολλὰ παθὼν δι' ἡμᾶς, γινέσθωσαν αἱ θύραι αὗται ὥσπερ ἦσαν,

19 cf Matth 27, 64

KUV 1–8 *ἵνα - ἀπελθ. om U*

KV 1 *ἀπελθ.] ἐκεῖ add V* ‖ 2 *ευσπλ.]* quem amo, qui amatur ſ misericordem m: *cf 12* ‖ 2–4 *πάνυ - ἐγκ. om V* ‖ 3 *ὅπ. π.] scr ὑπερπεπόνηκα?? πεπλήρωκα??* (ſ) ‖ 4 *ἐγκαταλείπη K* deseruit ſ ‖ *ἡμεῖς V om K* ‖ *δὲ ὁρ.] ὁρ. οὖν K* ‖ *ἐπεισέλθητε V* ‖ 5 *εἰς] ἐφ' V* ‖ *εἰσδύνων V* ‖ *αἰρῶν V* ‖ 6 *ἐδ.] νῦν add V* ‖ *προσδοκεισατε K* ‖ *οὖν om K* ‖ 7 *αὐτ.] πάντοτε add V* ‖ *ἡμᾶς K ἁγνὰς καὶ καθαρὰς καὶ παραστήσει τῷ θεῷ καὶ πατρὶ καὶ οὕτως add V* ‖ 7–8 *ἀπ. ὄ. α.* (*om γὰρ*) *et add καὶ χαρήσεσθαι καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν V*

KORUV 8 *αὐτοὺς R* ‖ 9–10 *εἰσῆλθεν - σκοτ. κ. om O* ‖ 9 *εἰσ.]* receperunt se omnes m intro ierunt ſ: *scr εἰσῆλθον?* ‖ 10 *εἶπεν ⟨Ἰούδας⟩?* (ſ) dixit Thomas m ‖ *π. ὑπομένων U* ‖ *scr ὑπομένων??* (ſ?) qui pertulisti m: *cf 22* ‖ 11–273,1 *αἱ θ. - σφ.] al O* ‖ 11 *γινέσθωσαν K: cf 22* ‖ 11–272,1 *σ. ἔ.] σεμνυνέσθωσαν KU(V): scr σημαινέσθωσαν?* (ſm)

P 18–19 *οὗτ. - ἐρχ.]* hoc est uos ibitis et uidebitis eum ſ ‖ 19 *scr ἐρχόμεναι??* ‖ 22 *scr γενέσθωσαν? cf 11 et 273, 11*

ἔσθωσαν ἐν ταῖς αὐτῶν σφραγῖσιν. Καὶ καταλείψας τὰς γυναῖκας ἀπῆλθεν συγκλεισθησόμενος. ἐκεῖναι δὲ ἐλυποῦντο καὶ ἔκλαιον εἰδυῖαι ὅτι ἀπολέσει αὐτὸν Μισδαῖος ὁ βασιλεύς.

162 (3) *Ὁ δὲ Ἰούδας ἀπελθὼν εὗρεν τοὺς φύλακας μαχο-* 236 T *μένους καὶ λέγοντας· Τί ἡμάρτομεν εἰς τὸν φαρμακὸν ἐκεῖνον; ὅτι τέχνῃ μαγικῇ ἀνέῳξεν τὰς θύρας τοῦ δεσμωτηρίου καὶ βούλεται πάντας τοὺς δεσμώτας φυγαδεῦσαι. ἀλλὰ ἀπελθόντες μηνύσωμεν τῷ βασιλεῖ περὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ* 293 W *υἱοῦ αὐτοῦ. Λεγόντων δὲ ταῦτα τῶν δεσμοφυλάκων Ἰούδας σιωπῇ κατηκροᾶτο. ἅμα δὲ ἕωθεν ἀναστάντες ἀπῆλθον πρὸς*

καὶ σφραγῖδες ἐπιτιθῶσιν αὐταῖς. Καὶ καταλείψας αὐτὰς ἀπῄει ἐπὶ τὸ ἐγκλεισθῆναι· αὐταὶ δὲ ἀθυμοῦσαι ἔκλαιον, μὴ εἰδυῖαι ὅτι Μισδαῖος ἀπολύει αὐτόν.

162 *Εὗρεν δὲ | ὁ ἀπόστολος τοὺς φύλακας διαμαχομένους* 85 B *καὶ λέγοντας· Τί ἡμάρτομεν εἰς τοῦτον τὸν μάγον; ἠνέῳξεν γὰρ τὰς θύρας τῇ τέχνῃ αὐτοῦ τῇ μαγικῇ, καὶ ἠβουλήθη πάντας τοὺς κατακλείστους φυγαδεῦσαι. ἀλλ' ἀπελθόντες ἀνενέγκωμεν τῷ βασιλεῖ, εἴπωμεν δὲ αὐτῷ περὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Ταῦτα δὲ διαλογιζομένων αὐτῶν ὁ Θωμᾶς ἡσύχαζεν. ὀρθρίσαντες οὖν ἀπῄεσαν πρὸς τὸν*

A. Ω (Ω = KORUV) [1] *κατ.] redit A: cf 289, 20 et praef* ‖ [1–2] *κατ. - συγκλ.] al O* ‖ [2] *ἀπ.] καὶ πάλιν ἦλθεν A* ‖ *συγκ.* (ʃm)] *ἐν τῷ αὐτοῦ (αὐτῷ UV) τόπῳ Ω* ‖ [3] *εἰδ.* (ʃm)] *ἰδοῖαι U om A* ‖ *ἀπόλη A* ‖ *αὐτ.] ὁ add K* ‖ *μισδέος A constanter* ‖ *post βασ.* Consummatio Iudae Thomae *add* ʃ ‖ [4] *Ἰ.] θωμᾶς A ἀπόστολος KV τοῦ χριστοῦ θωμᾶς add V* ‖ *φύλ.] πρὸς ἑαυτοὺς add O* inter se *add* m ‖ [5–7] *τί - ἀλλὰ] ἔτι O* ‖ [5] *ἡμ.] ἡμεῖς add KV* ‖ *εἰς - ἐκ. om Ω* ‖ [6] *μαγ.* (ʃm) *om KRU χρησάμενος add A ἀνοίγει Ω* aperuit m ʃ: *cf 15* ‖ *τ. τ. δ. θ. A* ‖ *δεσμ.] ὁ φαρμάκος ἐκεῖνος add Ω* ‖ [6–7] *κ. β.] βουλόμενος Ω* et uoluit mʃ ‖ [7] *πάντας* (ʃm) *om Ω* ‖ *ἀλλ' RU* ‖ [8] *⟨καὶ εἴπωμεν αὐτῷ καὶ⟩ περὶ?* (ʃ) ‖ [8–9] *περὶ - υἱ. α.] ὅτι ἡ γυνή σου καὶ ὁ υἱός σου ἀπέρχονται πρὸς τὴν φυλακὴν ἐπὶ τὸν μάγον τοῦτον καὶ δι' αὐτοὺς ἀπολέσει αὐτὸν ἐν τάχει O* qui ueniunt ad eum *add* ʃ ‖ [9]–275,[2] *λεγ. - Ἰ. om A*

KORUV [9–10] *λεγ. - κατ. om O* ‖ [9] *τῶν δὲ δ. λεγ. ταῦτα V* ‖ *τ. δ. ταῦτα (om δὲ) K* ‖ *ταῦτα] αὐτῶν R* ‖ *Ἰ.] ὁ ἰούδας R ὁ ἀπόστολος KV θωμᾶς add V* ‖ [10] *ἅ. - ἀν.] οἱ δὲ φύλακες K* ‖ *ὁμοῦ V* ‖ *δὲ] καὶ add O* ‖ *ἀν.* (ʃ) *om U οἱ φύλακες add V* ‖ *ἀπελθόντες KU*

P [11] *scr ἐπιτεθῶσιν? cf 272, 22* ‖ [12] *τῷ P: cf 269, 12* ‖ *αὐται P μὴ del?* ‖ [13] *μήσδαιος P* ‖ *scr ἀπολλύει? ἀπολεῖ?* ‖ [18] *⟨καὶ⟩ περὶ?* (ʃ)

Μισδαῖον τὸν βασιλέα καὶ εἶπον· Ἀπόλυσον δέσποτα τὸν φαρμακὸν ἐκεῖνον ἢ ἀλλαχοῦ που φρουρηθῆναι κέλευσον· οὓς γὰρ ἡ σὴ εὐτυχία δεσμώτας συνέσχεν κλείσαντες ἐν ὥρᾳ τὰς θύρας διεγειρόμενοι ἀνεῳγμένας εὑρίσκομεν. ἀλλὰ καὶ ἡ γυνή σου καὶ ὁ υἱός σου μετὰ τῶν λοιπῶν ἐκείνων οὐκ ἀφίστανται τοῦ ἀνδρός. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἦλθεν ἐπισκεψόμενος τὰς σφραγῖδας ἃς περιβεβλήκει ταῖς θύραις· καὶ εὗρεν τὰς σφραγῖδας ὥσπερ ἦσαν. καὶ λέγει τοῖς δεσμοφύλαξιν· Τίνος ἕνεκεν ψεύδεσθε; καὶ γὰρ αἱ σφραγῖδες αὗται σῶαι διατελοῦσιν· καὶ πῶς λέγετε τὴν Τερτίαν καὶ τὴν Μυγδονίαν ἀπέρχεσθαι εἰς τὸ δεσμωτήριον; Καὶ οἱ φύλακες εἶπον· Ἡμεῖς τὰ ἀληθῆ εἴπομέν σοι.

βασιλέα καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Κύριε ἡμῶν βασιλεῦ, τὸν φαρμακὸν ἐκεῖνον ἔκβαλε καὶ ἀλλαχοῦ αὐτὸν κατάκλειστον ποίησον. οὐ δυνάμεθα γὰρ αὐτὸν τηρεῖν· εἰ μὴ γὰρ ἡ σὴ τύχη τὸ δεσμωτήριον ἐφύλαξεν, ἐπεὶ πάντες ἂν οἱ κατάδικοι ἔφυγον. ἤδη γὰρ δεύτερον εὕρομεν τὰς θύρας ἀνεῳγμένας. ἀλλὰ καὶ ἡ γυνή σου ὦ βασιλεῦ καὶ ὁ υἱὸς καὶ οἱ λοιποὶ οὐκ ἀφίστανται ἀπ' αὐτοῦ. Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἀπελθὼν εὗρεν τὰς ἐπικειμένας σφραγῖδας σῴας· κατεμάνθανε δὲ καὶ τὰς θύρας, καὶ ἔλεγεν τοῖς φύλαξι· Διὰ τί ψεύδεσθε; αἱ γὰρ σφραγῖδες σῶαί εἰσιν· πῶς εἴπατε ὅτι Τερτία καὶ Μυγδονία ἔρχονται πρὸς αὐτὸν εἰς τὸ δεσμωτήριον; Οἱ δὲ φύλακες εἶπον· Ἡμεῖς τὴν ἀλήθειαν εἴπομέν σοι.

---

[1] *καὶ om KU* ‖ *εἶπαν U αὐτῷ add K* f ‖ *δέσπ. ἀπ. V* domine noster rex aut mitte f ‖ *δ.] ὦ δ. K: cf 18* ‖ [2] *ἢ - κέλ. om R* ‖ *ἢ* (f)] et mă ‖ *που om KO* ‖ *φρ.] αὐτὸν add K* ‖ [3] *κλ.] ἡμεῖς add V* ‖ [4] *διεγ. om* f surgentibus m ‖ *ἀν.] αὐτὰς add KOR* secundo *add* m bis *add* ā ‖ *ἀ. κ.]* et f etiam m: *cf 213, 26* ‖ [6] *τ. δὲ ἀκ. O: cf 19* ‖ [7] *ἐπισκεψάμενος ORV* ‖ *περιβέβληκεν R* ‖ [8] *τ. σφ.* (f)] *αὐτὰς ORUV σῴας add KV: cf 20* ‖ *ὥ. ἦ. om K* ‖ *καὶ λ.] λ. οὖν ORU* ‖ [9] *τί OR* ‖ *ἕν.] οὖν KOR: cf 162, 12; 198, 2; al* ‖ *αὗται om KV* harum domuum f ‖ [10] *διατ. σῶες V* ‖ *σῶαι om U* ut erant impressa f ‖ *τὴν alt] τὸν R om KOV* ‖ *μισδαῖον R* ‖ [11] *ἀπ.]* ad eum *add* f ‖ *δεσμ.] πρὸς τὸν ξένον ἐκεῖνον add V* ‖ [11–12] *καὶ - σοι om U* ‖ [11] *εἶπον] βασιλεῦς add V: cf 12* ‖ [12] *ἡμ.] μὲν add K* ‖ *ἀληθὲς R* ‖ *εἴπαμέν OR λέγωμεν K* ‖ *σοι] βασιλεῦ add O βασιλεῦς add KR (cf 11) σὺ οὖν εἴ τι κελεύεις πρᾶττε add V*

P [16] *ἐ. π.] ἐπίπαντες olim Usener: cf Brinkmann Rhein Mus LIV (1899) p 94* ‖ [20] *θ.] θ. κεκλεισμένας Usener*

163 *Μετὰ δὲ ταῦτα εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ δεσμωτήριον καὶ μετεπέμψατο τον Ἰούδαν. ἐλθὼν δὲ ἀπέδυσαν αὐτὸν καὶ περιζώματι περιέζωσαν καὶ ἔστησαν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως.* (4) *ὁ δὲ Μισδαῖος εἶπεν αὐτῷ· Δοῦλος ὑπάρχεις ἢ ἐλεύθερος;* | *Καὶ ὁ Ἰούδας· Εἰμὶ δοῦλος καὶ τὴν* 237 T
κατ' ἐμοῦ ἐξουσίαν οὐκ ἔχεις οὐδὲ ὅλως. Καὶ Πῶς φησιν ὁ Μισδαῖος δραπετεύσας εἰς ταύτην ἀφίκου τὴν χώραν; Καὶ ὁ Ἰούδας· Ἦλθον ἐνταῦθα ἵνα πολλοὺς σῴσω, κἀγὼ δὲ διὰ

---

163 *Ὁ δὲ Μισδαῖος ἀπελθὼν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐκαθέσθη· μεταπεμψάμενος δὲ τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν ἐκδύσας αὐτὸν ἔστησεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Δοῦλος εἶ ἢ ἐλεύθερος; Θωμᾶς εἶπεν· Δοῦλός εἰμι ἑνὸς μόνου, οὗ σὺ ἐξουσίαν οὐκ ἔχεις. Ὁ δὲ Μισδαῖος λέγει αὐτῷ· Εἰς ταύτην τὴν χώραν πῶς φυγὼν ἐλήλυθας;* | *Ὁ δὲ Θωμᾶς εἶπεν· Ἐπράθην* 88 B
παρὰ τοῦ δεσπότου μου ἐνθάδε, ἵνα πολλοὺς σῴσω καὶ διὰ τῶν σῶν χειρῶν μεταστῶ τοῦτον τὸν κόσμον. Ὁ δὲ Μισδαῖος

---

[1] *μετὰ - δεσμ. om U* ‖ *μ. δὲ τ.] τότε V* et ʃ autem m ‖ *ὁ β. εἰσῆλθεν V* ‖ *scr δικαστήριον??* (ʃ) secretario m sella iudicis ä: *cf 9* ‖ [2] *Ἰ.] ἀπόστολον OV θωμᾶν K*

A. Ω (Ω = KORUV) [2] *ἐλθ.] redit A: cf 273, 9* ‖ *ἐ. δὲ] τοῦ δὲ ἐλθόντος V ἐλθόντος δὲ αὐτοῦ O(R)U καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ καὶ K* ‖ [2–3] *ἀπ. - π. καὶ* (ʃ)] *ἀποζώσαντες αὐτὸν Ω* ‖ [3] *καὶ alt] οὕτως ἔχοντες add A* ‖ *ἔμπ.] πρὸ ORUV: cf 269, 1* ‖ [4] *δὲ] βασιλεὺς add KO* ä ‖ *M. om O* ä ‖ *αὐτῷ* (ʃ)] *πρὸς τὸν ἀπόστολον K om ORU* ‖ [5] *ὁ om U: cf 8; 276, 5* ‖ *Ἰ.] θωμᾶς A. KO ἀπόστολος V εἶπεν add K ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν αὐτῷ add A: cf 8; 276, 5* ‖ *ε. δ.] οὐκ ε. δ. A ἑνὸς ε. δ. OR* (*cf 12*) *δ. ε. ἰησοῦ χριστοῦ U δ. ε. ἐν ᾧ ὑπάρχω V* ‖ *εἰμὶ om K* ‖ *καὶ] σὺ O* at tu ʃ: *cf 12* ‖ *τὴν om U* ʃ: *del?* ‖ [6] *οὐδ' ὅλως ἔχ. κ. ἐ. ἐξ.* (*om οὐκ*) *V* ‖ *οὐκ om A add a* ‖ *οὐδ' KORU* ‖ *καὶ* (ʃ) *om V* ‖ *πῶς* (ʃ) *om Ω* cur ä: *cf 14* ‖ *ἔφη A* dicit ʃ: *cf 13* ‖ [7] *M.] βασιλεύς V* ‖ *ἀφήκω A* ‖ [8] *ὁ om U: cf 5* ‖ *Ἰ.] θωμᾶς A. O ἀπόστολος KV εἶπεν add A* (*cf 5*) *ἀληθὸς εἶπας ὅτι ἐδραπέτευσα δοῦλος γὰρ εἴμην τοῦ κυρίου μου ἰησοῦ χριστοῦ καὶ πέπρακέν μαι ἐνταῦθα καὶ add K: cf 14* ‖ *ἐντ.] ὧδε K* ‖ *δὲ om (K)ORV*

P [9] *scr δικαστήριον?? cf 1*

P. Σ (Σ = FSZ) [10] *μετ.] accedit Σ: cf 291, 14* ‖ *δὲ om Σ* ‖ *ἐκδ.] ἐκέλευσεν ἐκδυθῆναι Σ* ‖ [11] *ἔστ. ἔ. α.] καὶ στῆναι* (*σταθῆναι Z*) *γυμνὸν Σ* ‖ *λ. α.] ἐξήταζεν αὐτὸν λέγων P* ‖ [12] *Θ. ε. om P* ‖ *ἑνὸς] καὶ add Σ* ‖ *σὺ om Σ: cf 5* ‖ [13] *εἶπεν πρὸς αὐτὸν P: cf 6* ‖ [14] *ὡς P: cf 6* ‖ *ὁ δὲ om Σ: cf 16; 276, 12; 13; 16* ‖ [16] *ἐκ τοῦ κόσμου τούτου Σ* ‖ *ὁ δὲ om Σ: cf 14*

τῶν χειρῶν σου ἀποστῶ τοῦ σώματος τούτου. Λέγει πρὸς 294 W *αὐτὸν ὁ Μισδαῖος· Τίς ἐστίν σου ὁ δεσπότης; καὶ τί αὐτῷ ὄνομα; καὶ ποίας χώρας; Ὁ κύριός μού φησιν ὁ Θωμᾶς ὁ ἐμὸς δεσπότης καὶ σός ἐστιν, κύριος ὑπάρχων οὐρανοῦ τε καὶ γῆς. Καὶ ὁ Μισδαῖος Τίς λέγεται; ἔφη. Καὶ ὁ Ἰούδας· Οὐ δύνασαι ἀκοῦσαι τὸ ἀληθινὸν ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ. λέγω δέ σοι τὸ πρὸς καιρὸν αὐτῷ ἐπιτεθὲν ὄνομα Ἰησοῦς ὁ Χριστός. Καὶ ὁ Μισδαῖος Ἐγὼ οὐκ ἠπείχθην φησίν σε ἀπολέσαι, ἀλλ' ἠνεσχόμην· σὺ δὲ ἐπίδοσιν ἐποιήσω τῶν σῶν ἔργων, ὥστε τὰ φάρμακά σου ἐν πάσῃ τῇ χώρᾳ*

εἶπεν· Τίς ἐστιν ὁ κύριός σου; καὶ τί τὸ ὄνομα αὐτοῦ; καὶ ποίας χώρας ἐστίν; Ὁ δὲ Θωμᾶς εἶπεν· Ὁ ἐμὸς κύριος δεσπότης σού ἐστιν καὶ κύριός ἐστιν οὐρανοῦ καὶ γῆς. Ὁ δὲ Μισδαῖος λέγει· Τί τούτου τὸ ὄνομα; Λέγει ὁ Θωμᾶς· Οὐ δύνασαι τὸ ἀληθινὸν ὄνομα αὐτοῦ ἀκοῦσαι ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ· τὸ δὲ δοθὲν αὐτῷ ὄνομα Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ δὲ Μισδαῖος λέγει αὐτῷ· Ἐγὼ οὐκ ἐτάχυνα τοῦ ἀπολέσαι σε, ἀλλὰ μακροθυμίαν πρὸς σὲ πεποίηκα· σὺ δὲ τοῖς ἔργοις σου τοῖς πονηροῖς προσθήκην πεποίηκας, καὶ τὰ σὰ φάρμακα εἰς πᾶσαν τὴν χώραν διεδόθη καὶ ἠκούσθη. ἀλλὰ τοῦτο ποιῶ ἵνα τὰ φάρμακά

---

1 *χ. σ.] σῶν χ. KRUV* ‖ *ἀπ.] ἀπὸ add OR* ‖ *σώμ. τ.]* mundo ʃ: *cf 275, 16* ‖ *τούτου] μου KO* ‖ 2–3 *α. δ.] τὸ δ. αὐτοῦ K* ‖ 3 *αὐτοῦ O om R τὸ add OR τω add a* ‖ 3 *καὶ] ἐκ add ORUV: cf 4; 12* ‖ cuius regionis (*scil* dominus est?) m ‖ *χώρ.] ὑπάρχεις add KOR* ʃ uenis *add* ā (*cf 12*) *καὶ ἐκ τίνος add A* ‖ 3–5 *ὁ κύρ. - ἔφη* (ʃ) *om Ω* ‖ 3 *ὁ κ. - θ.] scr Καὶ ὁ Ἰούδας· Ὁ κ. μού? cf 5* ‖ *ὁ extr del?* ‖ 5 *ἔφη del?* ‖ *Ἰ.] θωμᾶς A. Ὁ ἀπόστολος KV φησην add K ἔφη add V* ‖ 6 *οὐ] ἐὰν A νῦν οὐ K* ‖ *ἀκ.] γνῶναι ἔφη A* audire mʃ ‖ *αὐτ. ὄν. UV* ‖ 7 *λέγω et σοι om* ʃ ‖ *πρόσκαιρον A. ORUV πρὸς κερω K* in hoc saeculo m *om* ʃ: *cf 16* ‖ *ἐπιτηθὲν A ἐπικληθὲν KR* ‖ 8 *ὁ] ἐστιν ὁ OR (recte??) ἐστιν UV om K* ‖ *Χρ.] καλεῖται add K* ‖ *Μ.] φησὶν add ORU λέγει add K* ‖ 9 *φησὶν om Ω σε om U* ‖ *ἀπόδωσιν A* ‖ 10 *σῶν om A* ‖ 10–277, 1 *ἀκ. ἐν π. τῇ (om O) χ. Ω*

11–14 *τίς - Μ. λ. om F* ‖ 12 *ὁ δὲ om SZ: cf 275, 14* ‖ 13 *τοῦ οὐρ. κ. τῆς γ. SZ* ‖ *ὁ δὲ om SZ: cf 275, 14* ‖ 14 *λ. prius] εἶπεν SZ ἐξετάζω σε εἰπεῖν add FS(Z)* ‖ *λ. ὁ Θ.] λ. αὐτῷ θ. Z θ. εἶπεν FS*

P. Σ (Σ = FLSZ) 14 *οὐ] incipit L* ‖ 15 *ἀλ.] μαθεῖν add P* ‖ *αὐτοῦ ἢ add P* ‖ *ἐν τ. κ. τ.]* nunc hoc tempore ʃ *om FLS* m ‖ 16 *χρηματισθὲν Σ* ‖ *Χρ.] καλεῖται add Σ* ‖ *ὁ δὲ om Σ: cf 275, 14* ‖ 16–17 *λ. α.] εἶπεν Σ* ‖ 17–18 *ἀλλὰ - πεποίηκα om Σ* ‖ 18–19 *σὺ - πεποίηκας om P* ‖ 19 *καὶ τὰ] τὰ γὰρ FLS τὰ Z* ‖ *τὴν om P* ‖ 20 *κ. ἠκ. om Σ: del? cf 149, 18*

ἀκουσθῆναι. ἀλλὰ νῦν τοῦτο πράξω ἵνα σου τὰ φάρμακα συναπόληται καὶ ἵνα ἐξ αὐτῶν καθαρεύσῃ τὸ ἔθνος ἡμῶν. Καὶ ὁ Ἰούδας ἔφη· Ταῦτα ἃ λέγεις φάρμακα εὖεσθαί μοι καὶ τῶν ἐντεῦθεν οὐδέποτε ἀποστήσονται.

164 (5) *Λεγομένων δὲ τούτων ὁ Μισδαῖος ἐβουλεύετο ποίῳ τρόπῳ αὐτὸν φονεύσῃ· ἐφοβεῖτο γὰρ τὸν περιεστῶτα ὄχλον, πολλῶν αὐτῷ πιστευσάντων, καὶ πρωτευόντων τινῶν· ἀναστὰς δὲ παρέλαβεν τὸν Ἰούδαν ἔξω τῆς πόλεως· συνηκολούθουν δὲ αὐτῷ ὀλίγοι στρατιῶται μεθ᾽ ὅπλων. οἱ δὲ λοιποὶ ὄχλοι ὑπενόουν τὸν βασιλέα | βούλεσθαί τι παρ᾽ αὐτοῦ* 238 T

σου σὺν σοὶ ἀπέλθῃ καὶ ἡ ἡμετέρα πατρὶς τούτων καθαρισθῇ. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Θωμᾶς· Ταῦτα τὰ φάρμακα καὶ σὺν ἐμοὶ ἀπέρχεται ἐμοῦ ἐντεῦθεν ἐξορμῶντος, καὶ τοῦτο γίνωσκε ὅτι οὐδὲ τῶν ἐνθάδε ἀπολιμπάνομαι.

164 *Ταῦτα εἰπόντος τοῦ ἀποστόλου ἐσκέπτετο ὁ Μισδαῖος πῶς αὐτὸν θανατώσῃ· διὰ γὰρ τὸν πολὺν ὄχλον τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ ἐφοβεῖτο· πολλοὶ γὰρ καὶ τῶν ἐξάρχων καὶ τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. | παραλαβὼν οὖν αὐτὸν ἐξῄει ἔξω τῆς πόλεως·* 87 B *συναπῄεσαν δὲ αὐτῷ καὶ στρατιῶται ἔνοπλοι· οἱ δὲ ὄχλοι ἐνόμιζον ὅτι ὁ βασιλεὺς μαθεῖν*

---

[1] *ἀ. ν.] ν. οὖν V ἀ. καὶ ν. KORU* ‖ *τοῦτο πρ.] πρ. τὸ κατὰ σοῦ τέλος Ω* ‖ *scr σοι??* ‖ [2] *σ. κ.] κ. σ. A* ‖ *συναπόληταί ⟨σοι⟩?* ‖ *ἵνα ἐξ α.* (ſ) *om Ω* ‖ *καθαριεύσῃ KO(R)UV* ‖ [3] *Ἰ.] θωμᾶς A. O ἀπόστολος V* ‖ [3–4] haec maleficia mecum abibunt, sed hoc cognosce quia nec hic deerunt m: *cf 12* ‖ [3] *λ. φ. ἃ A* ‖ *εὖ ἔσται (K)OUV ἕψεται A: scr ἕψεσθαί?* (ſ) ‖ [4] *καὶ om* ſ: *del?* ‖ *μηδέποτε ἀφιστάμενα ἔσται Ω* ‖ [6] *φονεύσειεν U* occidi iuberet mſ ‖ [7] *αὐτῶν RU om K* ‖ *πρ. τιν. om Ω* de eminentioribus uiris m ‖ [8] *τ. Ἰ.] τ. θωμᾶν A. OR τ. ἀπόστολον K αὐτὸν V* ‖ [9] *ὀλ.* (ſ)] multi ā *om* m ‖ [10] *λοιποὶ* (ä) *om O* ſm: *cf 20* ‖ *ὄχλοι om U* ‖ [10–278,1] *ὑπ.-μανθ.] ἔμειναν R* ‖ [10] *ἐπενόουν A* ‖ *βουλεύεσθαι KOUV* ‖ *περὶ KOU μετ᾽ V*

[12] *λ. - Θ.] θ. εἶπεν Σ* ‖ [12–13] *καὶ σ. ἐ.] σ. ἐ. οὐκ Σ* ‖ [13] *ἀπέρχονται Σ* ‖ *ἔνθεν ἐξορμοῦντος FLS(Z)* ‖ *γίν.] ἔσῃ γινώσκων P* cognosce m ‖ [14] *ἐνταῦθα Σ* ‖ *scr ἀπολιμπάνονται?* deerunt m ‖ [15] *τοῦ ἀπ. εἰπ. FL(Z) al S* ‖ [16] *πῶς] τὸ πῶς FLZ: recte? cf 125, 20; 134, 10; 204, 9; 219, 2* ‖ *θανατώσει FS(Z): cf 6; 219, 2; 114, 3* ‖ propter magnam multitudinem quae aderat ſ ‖ *γὰρ om P* ‖ *τὸ P: cf 6* ‖ [16–17] *τ. ὑπ. α.] προσέχειν αὐτῷ καὶ ἀκούειν P: del?? cf 7* ‖ [17] *αὐτὸν Z* ‖ *καὶ prius om Σ* ‖ [18] *ε. α.] τῷ κυρίῳ Σ* ‖ [19] *αὐτὸν] ὁ βασιλεὺς add (F)LS(Z): cf 20* ‖ *συναπείησαν (F)L(S)Z* ‖ *καὶ om Σ* ‖ [20] *ὄ.* (ſ)] *λοιποὶ P om LS: cf 10* ‖ *ὁ β. om Σ: cf 19*

μανθάνειν· καὶ ἑστῶτες προσεῖχον αὐτῷ. ὡς δὲ προῆλθον τρία στάδια, παρέδωκεν αὐτὸν στρατιώταις τέσσαρσιν καὶ ἑνὶ τῶν πολεμάρχων, προστάξας αὐτοῖς εἰς τὸ ὄρος αὐτὸν ἀναγαγόντας λογχιάσαι. αὐτὸς δὲ εἰς τὴν πόλιν ὑπέστρεψεν.

295 W 165 (6) *Οἱ δὲ παρόντες ἔτρεχον ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ἁρπάσαι αὐτὸν προθυμούμενοι. αὐτὸς δὲ ἀπήγετο συμπαρομαρτούντων αὐτῷ τῶν στρατιωτῶν ἀνὰ δύο ἐπ' ἀμφότερα μέρη μετακεχειρισμένων τὰς φλαμίας, τοῦ πολεμάρχου τῆς χειρὸς αὐτὸν*

τι θέλει παρ' αὐτοῦ, καὶ ἑστῶτες προσεῖχον. περιπατησάντων δὲ μίλιον ἓν παρέδωκεν αὐτὸν τέσσαρσι στρατιώταις καὶ ἑνὶ ἐξάρχῳ παραγγείλας αὐτοὺς

ἀγαγεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος κἀκεῖ τοῦτον λογχεύσαντας τελειῶσαι, καὶ πάλιν αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν ὑποστρέψαι. ἅμα δὲ τοῦτο τοῖς στρατιώταις εἰπεῖν ὑπέστρεψεν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν πόλιν.	*Ἀπελθόντες ἀναγάγετε αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος καὶ ἀνέλετε αὐτὸν ξίφει. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπέστρεψεν εἰς Ἀξούμην τὴν πόλιν.*

165 *Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἔτρεχον ὀπίσω τοῦ Θωμᾶ, θέλοντες αὐτὸν λυτρώσασθαι τοῦ θανάτου. ἀπήεσαν δὲ δύο ἐκ δεξιῶν τοῦ ἀποστόλου καὶ δύο ἐξ εὐωνύμων δόρυ κρατοῦντες, ὁ δὲ*

---

[1] *μανθ. om KOUV* discere mſ: *cf 277, 20* ‖ *αιτοῖς U(?) V* ‖ *προῆλθεν U* (m ä) *τὰ add U κἂν add V* ‖ [2] mediam fere partem miliarii m (ſ) ‖ *τέσσ.*] quindecim ä (*cf 282, 7*) *om* ſ quattuor m ‖ [3] *πολ.*] *πέμπτω add KRU* ‖ *ε. - ἀν.*] *ἀνενέγκαι α. ε. τὸ ὄ. καὶ V* ‖ *τὸ om ORU* hunc ſ ‖ *ἀναγ. om KORU* ‖ [4] *λογχεῦσαι KV* (*cf 13; 280, 2*) gladio percuterent m (*cf 282, 7 Lipsius I p 236*) *ἐκεῖ add V* ibi *add* m ‖ *ὑπέστρεψεν* (*recte??*) *ε. τ. π. V* ‖ [5] *Ἰ.*] *Θωμᾶν A. OR ἀπόστολον KV* ‖ [6] *ἀπ. οὖν αὐτ. U* ‖ *παρομαρτούντων U συμπαρομαρτύρων V συμπαρόντων A* ‖ [7] *ἵνα A ἦσαν δὲ Tischendorf* ‖ [7–279,1] *μετ. - ἄγ. om V* ‖ [7] *μετακεχειρισμένοι A* ‖ [8] *φαρμακίας A* ‖ [8–279,1] *τοῦ - βαδ.*] ille autem eminentior tenens manum eius pariter incedebat m ‖ [8] *ταῖς χερσὶν αὐτῶν KORU*

[9] *θ. π. αὐτῶν τι F* ‖ *θ. τι LS* ‖ *τι om Z* ‖ [9–10] *περ. - ἓν om Z* ‖ [10] *δὲ*] *αὐτῶν ὡσεὶ add FLS: cf 2* ‖ *ἓν om FL* ‖ *τέσσ.*] *τρεῖς Z* ‖ *στρατιώτας PZ* ‖ [11] *π. α.*] *λέγων Z* ‖ *αὐτοῖς FLS*

[12–18] *P et Σ separatim posui*

[15] *ἀξουμὴν F ἀξούμη L αὐξούμην Z om* ſä(m): *cf Lipsius I p 236; 286* ‖ [16] *δὲ*] *δὲ τῷ Usener*

[19–20] *οἱ - θαν. om Σ* ‖ [20] *ἀπείησαν Σ* ‖ [21] *τ. ἀπ. θωμᾶ post εὐων. Σ* ‖ *δόρατα κρ. Σ* (ſ?) unus quisque cum lancea in manu sua ä

κατέχοντος καὶ πρὸς τιμὴν ἄγοντος. καὶ ἅμα βαδίζων ὁ Ἰούδας ἔλεγεν· Ὦ τὰ ἀπόκρυφά σου μυστήρια ὅτι μέχρι τῆς τοῦ βίου τελευτῆς ἐν ἡμῖν πληροῦται· ὦ πλοῦτος τῆς χάριτός σου ἐκεῖνος ὃς οὐ συγχωρεῖ ἡμῖν ἔσεσθαι τοῦ κατὰ σῶμα παθῶς. ἰδοὺ γὰρ πῶς τέσσαρές με διειλήφασιν, ἐπειδήπερ ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων ἐγενόμην· καὶ εἷς με ἄγει, ἐπειδήπερ ἑνός εἰμι, πρὸς ὃν ἄπειμι, πάντοτε ἀοράτως. νῦν δὲ μανθάνω ὅτι ὁ κύριός μου, ἐπειδήπερ ἐξ ἑνὸς ἦν, πρὸς ὃν ἄπειμι, τὸν καὶ συμπαρόντα μοι πάντοτε ἀοράτως, ὑφ' ἑνὸς ἐπλήγη· ἐγὼ δέ, ἐπειδήπερ ἐκ τεσσάρων εἰμί, ὑπὸ τεσσάρων πλήσσομαι.

ἔξαρχος κατεῖχεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὑποβαστάζων αὐτόν. ἔλεγεν δὲ ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς· Ὦ μυστήρια ἀπόκρυφα, ἅτινα ἕως τῆς ἐξόδου ἡμῶν ἐν ἡμῖν τελεῖται· ὦ πλοῦτος τῆς αὐτοῦ δόξης, ὃς οὐ συγχωρήσει ἡμῖν καταποθῆναι ἐν τῷ πάθει τοῦ σώματος. τέσσαρές εἰσιν οἱ καταβάλλοντες· ἐκ τεσσάρων γὰρ γεγένημαι· εἷς δὲ ὁ ἕλκων με· ἑνὸς γάρ εἰμι καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπέρχομαι. καὶ τοῦτο νῦν μανθάνω, ὅτι ὁ κύριός μου καὶ θεὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξ ἑνὸς ὢν ἐξ ἑνὸς ἐνύγη, ἐγὼ δὲ ἐκ τεσσάρων ὑπάρχων ἐκ τεσσάρων νύσσομαι.

[18] cf Io 19, 34

---

[1] κατέχοντες KOR om U ‖ κ. πρ. τ. ἄγ. om KORU et sustinente (ʃ): cf 11 ‖ ἅμα] om ʃ ‖ βαδ.] om A ʃ: cf m (278, 8) ‖ [2] Ἰ.] θωμᾶς O ἀπόστολος KV μακάριος ἀπόστολος A ‖ ἀπόκρυ . . . υ A φάσο in litura a ‖ κρύφια KORU ‖ σου om ʃ: del? cf 4 ‖ μυστ.] κύριε add A. V ἰησοῦ add KOR ‖ ὅτι] quae ʃ: scr ἅτινα?? cf 12 ‖ [3] ὦ] ὁ A ‖ πλ.] τοῦ πλούτου Ω ‖ [4] del σου? (ʃ) cf 2 ‖ ἐκ. om Ω: scr ἐκείνου? (ʃ) ‖ συγχωρεῖς KORU ‖ ἔσ. om KOR: scr αἰσθέσθαι (ʃ) ‖ σώματος Ω ‖ [5] παθῶς sup scr α ante π A πόθου Ω: scr πάθους (ʃ) ‖ [5–8] ἰδ. - ὅτι al ʃ ‖ [5] πῶς om A ‖ διειλ. με KOU(R) ‖ μὲν A. (R) ‖ [5–6] ἐπειδ. - ἐγεν. om A. R qui (scr quia) ex quattuor coissent (scr coisset) elementis m ‖ [6] post στοιχείων deficit O

A. Ω (Ω = KRUV) [6] καὶ - ἄγει om R ‖ εἷς] εἰσὲν (K)U om (R) ‖ [6–8] ἐπειδ. - κύρ. μου om U ‖ [7] ἄπειμι <τὸν καὶ συμπαρόντα μοι>: cf 9 ‖ π. ἀορ. om KRV: cf 9 ‖ ἀόρατος A ‖ [8] ὅτι] καὶ add A ‖ κύρ.] καὶ θεὸς add V: cf 18 ‖ ἐξ ἑνὸς] ἑνὸς sup scr ξε U ξένος A ἦξεν R ‖ [8–9] πρὸς - ἀορ. om Ω ʃ: del (pro illis πρὸς - ἀορ. [7] uaria sed uera scriptura olim hoc loco falso adposita) ‖ [9–10] ἐπλ. - ὑπὸ τεσσ.] ευπλιγεστέρων K ‖ [9] ἐπλήγην R ἔπλη A ‖ [10] ἐγὼ - πλ. om ʃm: cf 18 ‖ ἐπειδὴ R ὅτι A ‖ εἰμὶ ὑ. τεσσ. om A. R

[11] ὑπ. α. om Σ ‖ [12–13] ὦ - τελ. om Z ‖ [13] ἐν ἡμ. (ʃ) om FLS ‖ ἐνεργεῖται FLS ‖ ὦ] μυστήρια καὶ add Σ ‖ αὐτοῦ om Σ ‖ [14] δ.] τοῦ χριστοῦ add Σ ‖ συγχωρεῖ FLS συγχωρῶν Z ‖ [15–280,10] τέσσαρές - ἀναιρ.] καὶ Σ ‖ [15–16] τέσσαρές - γεγ. om ʃ: cf Lipsius I p 323

166 (7) Ὡς δὲ ἀφίκοντο εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον καθ' ὃν λογχιάζειν αὐτὸν ἔμελλον, ἔλεγεν ὁ Ἰούδας τοῖς αὐτὸν κατέχουσιν· Ἀκούσατέ μου νῦν γοῦν ὅτι ἐν ἐξόδῳ τῇ ἀπὸ τοῦ σώματος ἕστηκα· καὶ μὴ σκοτούσθωσαν ὑμῶν οἱ τῆς διανοίας
239 T ὀφθαλμοί, μηδὲ φραττέ|σθωσαν ὑμῶν αἱ ἀκοαὶ τοῦ μὴ ἀκούειν ἐξ ὧν εἰπεῖν. πιστεύσατε τῷ θεῷ ᾧ κηρύσσω, ἀπαλλαγέντες τῆς κατὰ ψυχὴν θρασύτητος. πολιτεύεσθε δὲ ἐν πολιτείᾳ ἐλευθέροις πρεπούσῃ καὶ δόξῃ τῇ παρὰ ἀνθρώποις καὶ τῇ πρὸς τὸν θεὸν ζωῇ.

166 Ἀνελθὼν δὲ εἰς τὸ ὄρος ἐν ᾧ τόπῳ ἔμελλεν ἀναι-
88 B ρεῖσθαι εἶπεν τοῖς κατέχουσιν αὐτὸν καὶ τοῖς | λοιποῖς· Ἀδελφοί, καὶ νῦν μου ἀκούσατε ἐν τέλει· πρὸς γὰρ τὴν ἔξοδον τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἕστηκα. μὴ οὖν πηρωθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας ὑμῶν, μηδὲ τὰ ὦτα ὑμῶν κωφωθῶσιν. πιστεύσατε εἰς τὸν θεὸν ὃν κηρύσσω, καὶ μὴ ἑαυτοὺς ὁδηγήσητε ἐν τῇ σκληροκαρδίᾳ ὑμῶν, ἀλλὰ πολιτεύσατε ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ ὑμῶν καὶ τῇ δόξῃ τῇ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τῇ ζωῇ τῇ πρὸς τὸν θεόν.

[13] cf Eph 1, 18 ‖ [16] cf Marc 10, 5

[2] *ἤμελλον RU* ‖ *ὁ θωμᾶς ἔλ. et add τοιαῦτ (α add a) A* ‖ *Ἰ.] ἀπόστολος KV* ‖ *α. κατ.* (ʃ)] *λογχιάζουσιν A ἀδελφοί μου καὶ τέκνα ἀγαπητὰ add V: cf 11* ‖ [3] *μου om A* ‖ *γοῦν] οὖν U om KRV* certe ʃ | *ὅτε V: recte?* (ʃ) ‖ [4] *σώμ.]* mundo ʃ *μου add A: cf 13* ‖ *σκωτησθωσαν K σκοτισθῶσιν A: cf 13* ‖ [4–5] *οἱ δ. εἰς ἐννοίας A* ‖ [5] *τοῦ] ὥστε Ω* ‖ [6] *ἐξ - πιστ.] ἐξῶν εἰπεῖν πιστ. U ἐξ ὧν εἶναι πιστ. R ἐξ ων ινα πιστ. K ἐξ ὧν ἐπιστεύσατε A τὰ δέοντα καὶ σώζοντα ὑμᾶς πιστ. V* ne uos quidem credite ʃ: *nequiquam quaesiui* ‖ *ὃ R ὃν UV* ‖ *κηρ.] ἵνα add R* ‖ [7] *θρ.] ἀλαζονείας Ω* duritie ʃ ‖ *πολιτεύσασθε Ω* ‖ [7–9] in omnibus uirtutibus quae decent libertatem et gloriam hominum et uitam eam quae est in deo ʃ | [7–8] *ἐλ. πρέπουσιν (πρέπουσαν Tischendorf) πολιτείαν (om ἐν) A* ‖ [7] *πολιτείᾳ] σεμνῇ add KV* ‖ [8] *πρέπουσι K πρέπουσιν R* ‖ *καὶ prius] κενοὶ Tischendorf* ‖ *δόξης τῆς A* ‖ *τῇ alt] τὴν A* ‖ [9] *τὸν om U* ‖ *ζωὴν A om R*

[10] *del τόπῳ?? cf 245, 13* ‖ [11] *κ. τ. λ. om* ʃ: *del??* ‖ *λοιπ.] ὄχλοις add Σ plura add F* ‖ [11–12] *ἀδ. - τέλει] ἀκ. μου ἀδ. Σ* ‖ [11] *ἀδ. om* ʃ: *del? cf 3* ‖ [12] *μοι P* ‖ *γὰρ om LSZ* ‖ [13] *τὴν ἀπὸ om Σ* ‖ *σώμ.] μου add S σου add Z: cf 4* ‖ *ὑπάρχω FLZ ὑπάγω S* ‖ [14] *τῶν καρδιῶν Z* (ʃ) | *κωφώσητε FLS κωφώσατε Z* ‖ [15–16] *κ. μὴ - ὑμ. om Z* ‖ [15] *ὁδ.] ἐκδότε FL ἐκδώσητε S* ‖ [16] *ἐν τῇ (om L) σκληρότητι καρδίας FL(S)* ‖ *ὑμ. om FSZ* ‖ *πολιτεύσασθε SZ πολιτεύεσθε L: recte? cf 7* ‖ *πάσῃ ⟨ἀρετῇ πρεπούσῃ τῇ⟩?? cf 7* ‖ [17] *ἐλ. - ἀνθρ.] ἀναστροφῇ εὐσεβείας τῇ πρὸς ἀνθρ. ἀρετῇ (F)LSZ* ‖ [18] *ζ. - θ.] πρ. θ. δόξῃ Σ: cf 8*

167 (8) *Ἔλεγεν δὲ τῷ Οὐζάνῃ· Υἱὲ τοῦ κατὰ τὴν γῆν βασιλέως, διάκονε δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δὸς τοῖς ὑπηρέταις τοῦ προστάγματος Μισδαίου τοῦ βασιλέως τὸ ὀφειλόμενον ὅπως αὐτῶν ἀφεθεὶς ἀπελθὼν εὔξωμαι. Τοῦ δὲ Οὐαζάνου τοὺς στρατιώτας πείσαντος ὁ Ἰούδας ἐπὶ τὴν εὐχὴν ἐτράπη· ἦν δὲ* 298 W *αὕτη· Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου καὶ ἐλπὶς καὶ λυτρωτὴς καὶ ἡγεμὼν καὶ ὁδηγὸς ἐν πάσαις ταῖς χώραις, σὺ ἔσο μετὰ πάντων τῶν ὑπηρετουμένων σε καὶ ὁδήγησόν με σήμερον ἐρχόμενον πρὸς σέ. μὴ λαμβανέτω τὴν ἐμὴν ψυχὴν μηδείς, ἣν παρέδωκά σοι. μὴ βλεπέτωσάν με οἱ τελῶναι, καὶ οἱ ἀπαιτηταὶ μὴ συκοφαντείτωσάν με. μὴ βλεπέτω με ὁ ὄφις καὶ οἱ τοῦ δράκοντος παῖδες μὴ συριττέτωσάν μοι. ἰδοὺ*

---

167 *Εἶπεν δὲ τῷ Ἰουζάνῃ τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως Μισδαίου, διακόνῳ δὲ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· Δὸς τοῖς ὑπηρέταις τοῦ Μισδαίου οὗ εἰσιν ἄξιοι ἵνα μοι συγχωρήσωσιν ἀπελθεῖν καὶ εὔξασθαι. Ὁ δὲ Ἰουζάνης ἔπεισεν τοὺς στρατιώτας ἵνα ἀφήσωσιν αὐτὸν προσεύξασθαι· ὁ δὲ μακάριος*

---

[1] τ. Ο.] *πρὸς οὐαζάνην RU πρὸς ἰουζάνην V* (*cf 4; 259, 3*) *om K* ‖ *τὴν om A: del?* ‖ [2–5] *διάκ. - πείσ. om K* ‖ [2] *διάκων U* ‖ [2–4] *τοῦ - ἀφ.*] ut uoluntas regis eorum M. fiat ſ ‖ [3] *τ. βασ.* (ſ) *om A. UV* ‖ [4] *αὐτ. ἀφ. om RUV* ut permittant ā: *cf 15* ‖ *<ὑπ'> αὐτῶν?* ‖ *προσεύξωμαι V: cf 251, 12* ‖ *οὐζανίου A ἀζάνου U ἰουζάνου V: cf 1* ‖ [4–5] *τοῖς στρατιώταις* (*R*) *Tischendorf* ‖ [5] *πατίσαντος A ἀποτίσαντος Tischendorf* ‖ *Ἰ.*] *ἀπόστολος A. KV* ‖ [5–6] *ἦν δὲ α.*] *καὶ στὰς κατὰ ἀνατολὰς προσηύξατο πρὸς κύριον λέγων οὕτως V* et iit Iudas et precabatur et dicebat sic ſ tum apostolus extendit manus suas et supplicauit deo et dixit ā: *cf 282, 9* ‖ [6] *α.*] *ἡ εὐχὴ οὕτως K* ‖ *καὶ ὁ θ. μ. om U* ‖ *καὶ alt*] *ἡ KRV* ‖ *καὶ extr*] *ὁ V om A ἡ add K* ‖ *λύτρωσις KR om A: cf 114, 8* ‖ [7] *καὶ prius*] *ὁ add K* ‖ *ταῖς om Ω* ‖ *χρίαις U* quas peragraui in nomine tuo *add* ſ ‖ *σοὶ ἕπομαι Tischendorf* ‖ *ἔσομαι A ἦσθα R* ‖ [8] *ὑπ. σε*] *ὑπ. μοι Ω ὑπ. σοι Tischendorf* seruis tuis ſ ‖ [9] *ἐρχομένω A* ut ueniam ſ ‖ *λαβέτω A* ‖ *μηδ. τ. ἐ. ψ.* (*K*)*RUV* ‖ [10] *παρέδωκάς μοι A. KV* tibi commisi ſ ‖ [10–12] *μὴ βλ. - σ. μοι om* ſ: *del?? cf 257, 11* ‖ [10] *οἱ utrumque om A* ‖ [11] *συκοφαντησάτωσάν KRV* ‖ *μὴ βλ. με ὁ om A* ‖ *με om K* ‖ *ὄφεις A* ‖ [12] *μὴ om A* ‖ *μοι*] *ἐπ' ἐμέ RU ἐπ' ἐμοί V*(*K*) ‖ [12–282, 1] *ἰδ. - καὶ*] ne peccata mea impediant me ſ

[13] ε. δὲ] *καὶ ε. Σ* ‖ *ἰουζάνω LSZ* ‖ *M. om P* ‖ [15] *τοῦ om Σ* ‖ *ὃ εἰσὶν F ὁσὶν Z* ‖ [16] *προσεύξασθαι Σ: cf 17* ‖ [16–17] *ὁ δὲ - προσεύξ. om F* ‖ [16] *τ. στ. ἔπ. L*(*Z*) ‖ *τ. στρ. om S* ‖ [17] *ἵνα - προσ. om L* ‖ *ἀφ.*] *ἐνδώσωσι διορίαν S* ‖ *αὐτ.*] *τῷ ἀποστόλῳ S τὸν ἀπόστολον Z* ‖ [17–282, 9] *ὁ δὲ - γόν. καὶ om Σ*

κύριε ἐπλήρωσά σου τὸ ἔργον καὶ ἐτελείωσά σου τὸ πρόσταγμα. δοῦλος γέγονα· διὰ τοῦτο σήμερον τὴν ἐλευθερίαν λαμβάνω. σὺ οὖν ταύτην μοι δοὺς τελείωσον. ταῦτα δὲ λέγω οὐκ ἐνδοιάζων ἀλλ' ὅπως ἀκούσωσιν οὓς ἀκοῦσαι χρή.

168 (9) *Εὐξάμενος δὲ εἶπεν τοῖς στρατιώταις· Ἐλθόντες πληρώσατε τὸ πρᾶγμα τοῦ πέμψαντος ὑμᾶς. Καὶ ἅμα οἱ τέσσαρες πλήξαντες αὐτὸν ἀνεῖλαν. πάντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ* 240 T *ἐδάκρυον· καὶ | περιστείλαντες αὐτὸν πέπλοις καλοῖς καὶ*

Θωμᾶς ἀπῄει ἐπὶ τὸ εὔξασθαι, καὶ θεὶς τὰ γόνατα καὶ ἀναστὰς καὶ ἐκτείνας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν ταῦτα·

. . . .

. . . .

(92 B) 168 *Καὶ ταῦτα εὐξαμένου εἶπεν τοῖς στρατιώταις· Δεῦτε, τελέσατε τὰς ἐντολὰς τοῦ πέμψαντος ὑμᾶς. Καὶ ἐλθόντες οἱ τέσσαρες ἔνυξαν αὐτὸν τοῖς δόρασιν· καὶ πεσὼν ἐτελεύτα. οἱ δὲ ἀδελφοὶ πάντες ἔκλαιον. ἤνεγκαν οὖν ἐνδύματα κάλλιστα*

---

[1] *κύριε* (ʃ)] *γὰρ K om A. RU* ‖ *τὸ πρ. σου RUV* ‖ *πρᾶγμα A* (*cf 6*) et *add* ʃ ‖ [2] *γεγονὼς KUV γενόμενος R* ‖ *διὰ - λ.* propter libertatem quam accipio hodie ʃ ‖ *δ. τ. σ.*] *ἵνα A* ‖ *τὴν*] *παρὰ σοῦ add A* ‖ *λάβω A* ‖ [3] *οὖν*] domine Iesu *add* ʃ ‖ *δοὺς* (*δῶς K διδοὺς V*) *ταύτ. ἐμοὶ* (*καὶ K*) *KUV κύριε δὸς ταύτην τὴν ἐν ἐμοὶ R* ‖ [4] *ἀλλ' - χρή om K* ‖ *ἀλλ' om RUV* ‖ *πῶς U* ‖ *οἷς A* ‖ *ἐχρῆν UV δοξάζω σε ἐπὶ πᾶσιν κύριε δέσποτα ὅτι σοι πρέπει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν add A* ego loquor coram te *add* ʃ ‖ [5] *ταῦτα τοίνυν εὐξ. V* et precatus sic ʃ: *cf 13* ‖ *τ. στ. εἶπεν KRU* ‖ [6] *πρ.*] *προστεταγμένον ὑπὸ Ω* uoluntatem ʃ praeceptum m (*scr πρόσταγμα: cf 1; 235, 7; 244, 1*) *ὑμῖν add R* ‖ *ἅμα*] *αἱ KV om RU* ‖ [7] *τέσσαρεις R* (*cf 15*) milites ʃ quattuor ä quattuor milites m ‖ *πλ. α. ἀν.*] ceciderunt eum simul omnes et cecidit et mortuus est ʃ ‖ *πήξαντες* (*KR*)*UV τὰς λόγχας αὐτῶν ἐν τῷ τιμίῳ αὐτοῦ σώματι add V* lanceis *add* m ä: *cf 278, 4* ‖ *αὐτ.*] *εἰς αὐτ. τὰς ῥομφαίας ἐν ἰσότητι K* ‖ *ἀνεῖλον* (*K*)*RU*(*V*) ‖ [6–283,1] *περ. - πολλ.*] pretiosis et plurimis amictum m ‖ [8] *συστείλαντες* (*K*)*RUV* ‖ *καλ.*] *πολυτίμοις Ω* ‖ *καὶ alt om R*

[9–10] *κ. θ. - οὐρ. om* ʃ: *del?? cf 281, 5* ‖ [9] *ἀποστὰς Σ* ‖ [10] *κ. ἐκτ. - ταῦτα*] *δὲ ἀπ' αὐτῶν μικρὸν* (*om F*) *ἤρξατο λέγειν οὕτως Σ* ‖ [10] *ταῦτα*] *sequuntur preces illae multo longiores 251, 10 positae ubi uide sis* (*hoc loco etiam* ä) ‖ [13] *καὶ om LS: cf 5* ‖ *προσευξαμένου LSZ προσευξάμενος F* (*cf 251, 12*) *τοῦ ἀποστόλου add LS* ‖ [14] *ὑμῖν P* ‖ [15] *τέσσαροις S*(*Z*): *cf 7* ‖ *ἐτ.*] *παρέδωκεν τὸ πνεῦμα Σ* ‖ [16] *ἤν. οὖν*] *καὶ ἤν. Σ* ‖ *κάλλ. om Σ*

ὀθόναις πολλαῖς κατέθεντο εἰς τὸ μνῆμα ἐν ᾧ οἱ πάλαι βασιλεῖς ἐθάπτοντο.

169 (10) *Συφὼρ δὲ καὶ Οὐαζάνης οὐκ ἤθελον κατελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ὅλην τὴν ἡμέραν διατρίψαντες ἐκεῖ διενυκτέρευον· οἷς ἐπιφανεὶς ὁ Ἰούδας εἶπεν· Οὐκ εἰμὶ ἐνταῦθα· τί καθεζόμενοι τηρεῖτέ με; ἀνῆλθον γὰρ καὶ ἀπέλαβον τὸ ἐλπιζόμενον. ἀλλ' ἀναστάντες περιπατεῖτε, καὶ μετ' οὐ πολὺ συναχθήσεσθε πρός με. Μισδαῖος δὲ καὶ Χαρίσιος πολλὰ* 297 W
ἀναγκάσαντες τὴν Τερτίαν καὶ Μυγδονίαν οὐκ ἔπεισαν ἐκστῆναι τῆς γνώμης. καὶ ἐπιφανεὶς ὁ Ἰούδας εἶπεν αὐταῖς·

καὶ ὀθόνην πάνυ πολλὴν καὶ καλήν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ βασιλικῷ ἐν ᾧ οἱ βασιλεῖς οἱ πρῶτοι ἐτέθησαν.

169 *Σιφὼρ δὲ καὶ Ἰουζάνης οὐκ ἐβούλοντο κατιέναι εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐπαρεκαθέζοντο ὅλην τὴν ἡμέραν. ἐφάνη δὲ αὐτοῖς ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς καὶ εἶπεν· Τί καθέζεσθε τηροῦντές με; | οὐκ εἰμὶ ἐνθάδε, ἀλλ' ἀνῆλθον καὶ ἀπέλαβον πάντα* 93 B
ἃ εὐηγγελίσθην. ἀλλ' ἀναστάντες κατέλθετε ἐντεῦθεν· μετ' ὀλίγον γὰρ χρόνον καὶ ὑμεῖς παρ' ἐμοὶ συνάγεσθε. Μισδαῖος δὲ καὶ Χαρίσιος ἀπήνεγκαν Μυγδονίαν καὶ Τερτίαν,

[15] cf Luc 24, 5; 6 ‖ [17] cf Matth 28, 7

---

[1] *ὀθονίοις πολλοῖς KU(V) om R* ‖ *κατέθηκαν Ω* ‖ *τὸ om Ω* ‖ *μνημεῖον Ω: cf 268, 14* ‖ *πάλαι* (ſm) *om Ω* ‖ [3] *σοιφὼρ A τερτία Ω* ‖ *εἰουζάνης A ἰουζάνης V: cf 259, 3* ‖ *οὐ κατῆλθον (om ἤθ.) A* noluerunt descendere ſ recusantibus redire m: *cf 13* ‖ [4] *ἐπὶ A* ‖ *ἀλλὰ KRU* ‖ *τὴν om A* ‖ *ἐκ.] καὶ add A* ‖ *δι.] διανυκτερεύσαντες προσεκαρτέρουν A* ‖ [5] *Ἰ.] θωμᾶς A. R ἀπόστολος KV* ‖ [6] *με om A* ‖ *ἀναβὰς Ω* ‖ *καὶ om Ω* ‖ [6–7] *τῶν ἐλπιζομένων A* ‖ [7] *ἀλλὰ KRU* ‖ *ἄπιτε Ω* descendite hinc mſ: *cf 17* ‖ *μ. ο. π.]* breui tempore mſ ‖ *μετ' οὐ] μετὰ KUV* ‖ *πολὺν Ω* ‖ [8] *ἀναχθήσεσθε (KR)U(V)* ‖ [9] *μαγδονίαν R: cf 260, 9; 291, 2* ‖ [9–10] *ἐξιστάναι τὴν γνώμην A* ‖ [10] *Ἰ.] θωμᾶς A. R ἀπόστολος (K)V* ‖ *αὐτὰς A. (K) τεκνία ἀγαπητὰ add V*

[11] *πάνυ - καλὴν om Σ* ‖ *ἔθ. α.] ἐνταφιάσαντες α. ἔθηκαν Σ* ‖ [13] *σιφόρα Z σιφώρας S* ‖ *ἠβούλοντο FL* ‖ [13–14] *κατελθεῖν ἐν τῇ πόλει Σ* ‖ [14] *ἐπαρ.] ἐκεῖ ἐκαθέζοντο Σ* ‖ *ὅλ. τ. ἡμ.* (ſm) *om Σ πενθοῦντες (θρηνοῦντες Z) τὸν θωμᾶν add FLZ* ‖ [15] *πενθοῦντες Σ* ‖ [16] *οὐκ - ἀλλ' om Σ* ‖ [16–17] *π. ἃ ε.] τὰς ἐπαγγελίας Σ μου add LZ συγχάρητε οὖν μοι (μοι οὖν LZ) μᾶλλον (om Z) καὶ μὴ πενθῆτε add Σ* ‖ [17] *ἀλλ'] καὶ Σ* ‖ *κατέλθατε FL(S)Z* ‖ *ἐντ.* (f)] *ἐν τῇ πόλει Σ* ‖ [18] *μ. ὀ. γ.] ὅτι μ. ὀ. Σ* ‖ *παρ'] σὺν Σ* ‖ *ἀγάλλεσθε F ἀγαλλιάσεσθε LSZ* ‖ [19] *ὑπηνέγκαντο F ἐκολάκευσαν LS (cf 284, 8)* deductae m (ſã) *(cf 172, 8; 262, 4) τὴν add LSZ* ‖ *τερτιανὴν LZ τερεντιανὴν S: cf 284, 10*

Μὴ ἐπιλάθεσθε τῶν προτέρων. Ἰησοῦς γὰρ ὁ ἅγιος καὶ ζῶν αὐτὸς βοηθήσει ὑμῖν. Οἱ δὲ περὶ τὸν Μισδαῖον καὶ Χαρίσιον μὴ πείσαντες αὐτὰς εἴασαν χρήσασθαι τῇ αὐτῶν γνώμῃ. ὁμοῦ δὲ συνήγοντο πάντες οἱ ἐκεῖ ἀδελφοί· πεποιήκει γὰρ Ἰούδας ἐν τῷ ὄρει Σιφόρον μὲν πρεσβύτερον, διάκονον δὲ τὸν

καὶ πάνυ αὐτὰς ἔθλιψαν· αἱ δὲ οὐ συνεδόκησαν τῇ θελήσει αὐτῶν. ὁ δὲ ἀπόστολος ἀποκαλυφθεὶς αὐταῖς εἶπεν· Μὴ πλανηθῆτε· Ἰησοῦς ὁ ἅγιος, ὁ ζῶν, ἐν τάχει ὑμῖν τὴν βοήθειαν ἐξαποστελεῖ. Ὁ δὲ Μισδαῖος καὶ ὁ Χαρίσιος γνόντες ὅτι οὐ πείθονται αὐτοῖς ἥ τε Μυγδονία καὶ ἡ Τερτία συνεχώρησαν αὐτὰς τῷ ἰδίῳ θελήματι ζῆν. συνήγοντο δὲ οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἠγαλλιῶντο ἐν τῇ χάριτι τοῦ ἁγίου πνεύματος. ὁ δὲ ἀπόστολος Θωμᾶς ἀπαλλαττόμενος τοῦ κόσμου τὸν μὲν Σιφόρα ἐποίησεν πρεσβύτερον, Ἰουζάνην δὲ διάκονον, ὅτε ἦλθεν ἐπὶ

---

1 *μὴ - πρ.*] nolite errare m ‖ *ἐπιλάθησθε U ἐπιλάθηται et add εἰσσὰ ὑμᾶς ἐνουτέθησα K* ‖ *τ. προτ. om* ſ uerba quae dixi uobis ä *μου παρενέσεων καθῶς ἠκούσατε add K ὧν* (*ὧνπερ V*) *παρ' ἐμοῦ ἠκούσατε add RUV* ‖ *Ἰ. - ζ.*] dominus Iesus Christus ä ‖ *ὁ om A.* (*V?*) ‖ *ἅγ. κ. ζ.*] *ἁγνὸς καὶ ἁγιάζων A χριστός μου καὶ κύριος ὑμῶν K: cf 8* ‖ 3 *πεισθεῖσας A* ‖ *εἴ. - γν.*] *εἰς αὐτὴν μὴ ἔσεσθαι* (*sup scr τὴν*) *γνώμην A* dimiserunt eas propriae uoluntati m (ſ ä) ‖ *ἔασαν KRV αὐτὰς add K* ‖ *τῇ α. χρ. γν. V τῇ εαυτὸν γν. χρ. K τὴν α. χρ. γνώμην R* ‖ 4 *πάντες om KRU* ‖ *ἐκεῖ* (ſ) *om A* ‖ 4–285,1 *πεπ. - τεθν.*] presbiter enim erat Siforus et Zuzanis diaconus, ordinati uero eo tempore a sancto apostolo quo in montem moriturus ascendit m ‖ 4 *πεποίηκεν K(R)UV* ‖ *Ἰ.*] *ὁ μακάριος A ὁ ἀπόστολος KV* ‖ 5 *ἐν τ. ὄ.* (ſm) *om Ω* ‖ *σύμφερον A* ‖ *μὲν om Ω*

6 *πάνυ*] *πλεῖστα Σ* ‖ *ἐκόλασαν F(LS)Z* ‖ *δειναῖς τιμωρίαις add Σ* ‖ *οὐ σ.*] *γενναίως ὑπήνεγκαν τὰς βασάνους διὰ χριστὸν μὴ συνθέμεναι FLS(Z)* ‖ *τῷ θελήματι Σ* ‖ 7 *ἀπ.*] *μακάριος θωμᾶς Σ* ‖ *εἶπεν α. FLS* ‖ 8 *πλαν.*] *φοβηθῆτε τὰς* (*κολακίας καὶ τὰς add S: cf 283, 19*) *κολάσεις αὐτῶν FLS(Z) καὶ ἀπατηθῆτε add FLS* ‖ *ἅγ. ὁ ζ.*] *ἁγιάσας ὑμᾶς FLS om Z: cf 1* ‖ 8–9 *τὴν βο. ὑμῖν παρέξει FLS(Z)* ‖ 10 *ὅτι*] *ἕως θανάτου add Σ* ‖ *τερτιανὴ LZ τερεντιανὴ S: cf 283, 19* ‖ 11 *αὐταῖς Σ: cf 135, 11* ‖ *δὲ*] *οὖν FLS* ‖ 12 *κ. ἠγ.*] *βεβαιούμενοι τῇ πίστει τοῦ χριστοῦ καὶ προστιθέμενοι τῷ κυρίῳ* (*θεῷ LS*) *ἐπληθύνοντο* (*δὲ add F*) *Σ* ‖ *διὰ τῆς χάριτος Σ* ‖ 13 *ἀπαλλ. τ. κ.*] *ἀπερχόμενος πρὸς τὸν κύριον FLS(Z)* ‖ *τὸν om Σ* ‖ *σιφώρα*] *σιφόραν FS σίφορον LZ* ‖ *μὲν om LZ* ‖ 14 *in πρεσβύτε(ρον) deficit L*

P. Σ (*Σ = FSZ*) 14 *ὅτε ἦλθεν*] *ἀπῆλθον δὲ P* ‖ *ἦλθεν*] *ἀνήρχετο S* ‖ *εἰς Z* (*recte? cf 278, 3; 12; 13; 280, 10*) *πρὸς S*

Οὐαζάνην, ὅτε ἀπήγετο τεθνήξεσθαι. ὁ δὲ κύριος αὐτοῖς ἐβοήθει καὶ τὴν πίστιν δι' αὐτῶν ἐπλεόναζεν.

170 (11) *Διελθόντος δὲ πολλοῦ χρόνου συμβαίνει δαιμονισθῆναι ἕνα τῶν τοῦ Μισδαίου υἱῶν· σκληροῦ δὲ ὄντος τοῦ δαίμονος οὐδεὶς ἰάσασθαι οἷός τε ἦν. διενοεῖτο δὲ ὁ Μισδαῖος καὶ ἔλεγεν· Ἀπελθὼν ἀνοίξω | τὸν τάφον καὶ λάβω ὀστέον* 241 T *ἐκ τοῦ ἀποστόλου τοῦ θεοῦ καὶ προσάψω μου τῷ υἱῷ, καὶ οἶδα ὅτι θεραπευθήσεται. Καὶ ἀπήει πρᾶξαι ὅπερ ἐνενοήθη.*

τὸ ὄρος ἐπὶ τὸ ἀποθανεῖν. ὁ δὲ κύριος συνήργει αὐτοῖς καὶ τῆς πίστεως αὐτῶν πρόθεσιν ἐποιεῖτο.

170 *Συνέβη δὲ μετὰ πολὺν χρόνον ἓν τῶν τέκνων Μισδαίου τοῦ βασιλέως κρουσθῆναι ὑπὸ δαίμονος, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἠδυνήθη θεραπεῦσαι· | πάνυ γὰρ ἦν χαλεπὸς ὁ δαίμων.* 94 B *ἐνεθυμήθη δὲ Μισδαῖος ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν· Ἀπελθὼν ἀνοίξω τὸν τάφον, καὶ ἄρας ὀστοῦν ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου τοῦ θεοῦ κρεμάσω ἐπὶ τὸν υἱόν μου, καὶ θεραπευθήσεται. Ἐν ὅσῳ δὲ τοῦτο ὁ Μισδαῖος ἐνεθυμήθη, φανεὶς αὐτῷ ὁ ἀπό-*

---

[1] *ἰουζάνην V οὐζάνιον A* ‖ *τεθνήξασθαι (K)R θνήξεσθαι A τελειωθῆναι V* ‖ [2] *δι'* (ʃ) *om Ω* ‖ [3] *συνέβη UV* ‖ *δαιμονίζεσθαι A* ‖ [4] *τῶν τοῦ om A* ‖ *υἱὸν A. V* ‖ [5] *ἐδύνατο αὐτὸν θεραπεῦσαι K(R)UV: cf 13* ‖ *δὲ om A* ‖ [6] *τάφ.] τοῦ ἀποστόλου add KV* Iudae *add* ʃ ‖ *λαβὼν A* ‖ [6–7] *ὀ. - θ.] ὀ. ἐκ τοῦ θεοῦ τὸν ἀπόστολον A ὀ. τῶν τ. ἀπ. U ἐκ τῶν ὀστέων τ. ἀπ. R ὀστοῦν ἐξ αὐτοῦ V ὀ. αὐτοῦ K* unum ex ossibus ʃ ossa de apostoli corpore m frustum ä ‖ *ὀ. ἐκ.] scr ὀ. ἐκ ⟨τῶν⟩?? ⟨ἓν⟩ ἐκ ⟨τῶν⟩ ὀστέων?* ‖ [7] *καὶ prius om A* ‖ [8] *ὅπερ] ὧν R ῷ K* ‖ *διενοήθη Ω: cf 5*

[9] *ἐπὶ τὸ] τοῦ S om F: cf 269, 12* ‖ *τελειωθῆναι SZ ἐπάνω τοῦ τάφου αὐτοῦ add P* ‖ *συν. α.] ἦν μετ' αὐτῶν FS(Z)* ‖ [10] *τ. π. - ἐπ.] πολλοὶ τῇ πίστει προσετίθοντο Σ*

P. M. Σ (Σ = FSZ) [10] *. . . σιν αὐτοῖς ἐποιεῖτο incipit M* ‖ *scr πρόσθεσιν?* ‖ [11] *δὲ] οὐ add M* ‖ *χρ. π. Σ* ‖ *ἕνα M. FS(Z)* ‖ *παίδων M υἱῶν Σ* ‖ [12] *τ. βασ. om M. FZ* ‖ *πληγῆναι M. Σ* ‖ [12–13] *καὶ - δαίμ. om Z* ‖ [13] *ἠδ. θ. α. M* ‖ *ἠδύνατο α. FS: cf 5* ‖ *scr αὐτό?? cf 11* ‖ *σφόδρα FS* ‖ *χαλ. ἦν P* ‖ [14] *ὁ δὲ β. (Μισδ. om) ἐνεθ. FS(Z)* ‖ *ὁ β. μισδ. P* ‖ *μισδέος M* ‖ *κ. εἶπεν om M. Σ* ‖ *ἀπ.] ἀπελθεῖν καὶ Σ om M* ‖ [15] *ἀνοῖξαι M. Σ τοῦ ἀποστόλου add Σ* ‖ *ἐπάραι Σ αὐτοῦ add FZ* ‖ *ὀ.] τῶν ὀστέων M* ‖ [15–16] *ἀπὸ - θεοῦ] καὶ FS om Z* ‖ [15] *τοῦ prius] litterae fere octo euan M* ‖ [15–16] *τ. θ.] θωμᾶ M* ‖ [16] *κρ. - μου om Z* ‖ *κρ. ἐ. euan M* ‖ *κρεμάσαι FS* ‖ *υἱ.] τράχηλον τοῦ υἱοῦ M. S* ‖ *μου] αὐτοῦ FS* ‖ *κ. θερ.] ὅπως ἰαθῇ (ὑπὸ add Z) τοῦ δαίμονος (τ. δ. om S) Σ* ‖ [16–17] *ἐν - ἐνεθ.] ἀπείει οὖν ποιῆσαι ὃ ἐνεθ. ὁ μισδέος ὁ βασιλεύς M μέλλοντος δὲ αὐτοῦ ποιεῖν ὃ ἐνεθ. FS om Z* ‖ [17–286,7] *ὁ δὲ ἀπ. θ. ἐπιφανεὶς αὐτῷ M* ‖ [17] *ἐμφανισθεὶς FS(Z) δὲ add Z*

καὶ ἐπιφανεὶς αὐτῷ ὁ Ἰούδας εἶπεν· Ζῶντι μὴ πιστεύσας νεκρῷ πῶς θέλεις πιστεῦσαι; ἀλλὰ μὴ φοβοῦ· φιλανθρωπεύεται εἰς σὲ Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ χρηστότητα. Ὁ δὲ Μισδαῖος οὐχ εὗρεν τὰ ὀστᾶ· κεκλόφει γὰρ αὐτὰ 298 W εἷς τῶν ἀδελφῶν καὶ εἰς τὰ τῆς δύσεως μετήνεγκε μέρη· λαβὼν δὲ κόνιν ὅθεν ἦν τὰ ὀστᾶ κείμενα τοῦ ἀποστόλου προ-

---

στολος Θωμᾶς εἶπεν αὐτῷ· Εἰς ζῶντα οὐκ ἐπίστευσας, καὶ εἰς νεκρὸν πιστεύεις; πλὴν μὴ φοβοῦ· σπλαγχνίζεται γὰρ εἰς σὲ καὶ ἐλεεῖ σε ὁ κύριός μου Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τὴν ἑαυτοῦ χρηστότητα. Ἀπελθὼν δὲ καὶ ἀνοίξας οὐχ εὗρεν ἐκεῖ τὸν ἀπόστολον· εἷς γὰρ τῶν ἀδελφῶν κλέψας αὐτὸν εἰς Μεσοποταμίαν ἀπήγαγεν. ἀπὸ δὲ τοῦ τόπου ἐκείνου ἔνθα τὰ ὀστᾶ τοῦ ἀποστόλου ἔκειτο χοῦν ὁ Μισδαῖος λαβὼν περιέθηκεν τῷ υἱῷ αὐτοῦ λέγων· Πιστεύω εἰς σὲ Ἰησοῦ Χριστὲ νῦν ὅτε

---

[1] ὁ om R μακάριος add A ‖ Ἰ.] ἀπόστολος A. K(V) ‖ μὴ] μοι μὴ Ω: cf 2 ‖ [2] νεκ.] μοι add KRV: cf 1 ‖ ἀλλὰ om A ‖ φιλανθρωπεύσεται KU(V) miserebitur m ‖ [3] εἰς om Ω ‖ σὲ om R ‖ Ἰ. ὁ Χρ.] ὁ ἰησοῦς R ἰησοῦς U ‖ [4] ὁ δὲ M.] καὶ ἀπελθὼν ὁ μ. V ὁ δὲ μ. ἀπῆλθον K καὶ ἀνοίξας τὸν τάφον add KV: cf 10 ‖ μὴ εὑρεθέντων ⟨τῶν⟩ (?) ὀστέων A τοῦ ἀποστόλου add KV: cf 10 ‖ εἰλήφει A rapuerunt m ‖ αὐτῶ A αὐτὸν K: cf 11 ‖ [5] καὶ - μ. μ.] et in urbe Edissa a nostris sepultus est m: cf 11 et Burkitt l s (100, 4) p 289 ‖ μετέθηκεν (K)(R)UV ‖ [6] δὲ om A ὁ μισδέος add K: cf 13 ‖ ὀστέα U ‖ τοῦ om A ‖ ἀπ. (∫)] Ἰούδα U om A: cf 287, 8

[7] αὐτῷ om M. Σ ‖ εἰς ζ.] ζ. με P ‖ ζῶντας M ‖ [8] εἰς ν.] ν. ἄρτι P ‖ νεκροὺς M ‖ μὴ φ.] οὖν θάρσει P ‖ σπ. γ.] ἐπεὶ σπ. M: recte? ἐπεὶ σπ. γ. (leg ἐπισπλαγχνίζεται γ.? perperam defendit Brinkmann l s (274, 16): cf 174, 2; 8) S ἐπίσπλαγχνίσθητι Z ‖ [8–9] εἰς σὲ] σοι F μοι Z ‖ [9] κ. ἐλ. σε om Σ ‖ ἐλεήσει M ‖ μου om M ‖ αὐτοῦ M. Σ ‖ [10] ἀπ. - ἀν.] ἀπῆλθεν δὲ ὁ μισδαῖος ἐν τῇ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου σωρῷ κ. ἀν. τὴν θήκην P καὶ πορευθεὶς ὁ βασιλεὺς Σ: scr καὶ? (∫) cf 4 ‖ [10–11] ἐκ. τ. ἀπ.] ὀστέα ἐκεῖ M ὀστέον (ὀστοῦν SZ) ἐν τῷ τάφῳ Σ: cf 4 ‖ [11] αὐτὸν] τὸ λείψανον τοῦ μακαρίου M. Σ reliquias sancti apostoli m ‖ [11–12] ἀπήγ. (ἀπήνεγκεν M) εἰς τὴν μεσ. M. Σ ‖ [12] ἐκ.] τοῦ μνημείου M om S ‖ [13] λαβ. χοῦν ante ἔνθα (12) Σ ‖ [12–13] τὰ ὀ. τ. ἀπ.] τὰ ὀ. M τὸ σῶμα (λείψανον S) τοῦ ἁγίου FS τοῦ ἀποστόλου τὸ λείψανον P reliquiae apostoli m ‖ [13] κατέκειτο SZ κατετέθη F ‖ ὁ M. om M. Σ: del?? ‖ [13–14] τῷ υἱ. α. περιέθηκε P ‖ [13] περιθεὶς F(S)Z ‖ [14] εἶπεν F(S)Z καὶ εἶπεν M ‖ Ἰ. Χρ. π. εἰς σε FS(Z) ‖ εἰς om M ‖ [14–287, 11] νῦν - σε] ὅτι διὰ τοῦ ἁγίου (om Z) σου (θωμᾶ τοῦ S) ἀποστόλου θεραπεύεις τὸν υἱόν μου (θεραπεύεται ὁ υἱός μου F) Σ διὰ τοῦ σοῦ ἀποστόλου θωμᾶ καὶ ἀδιστάκτῳ πίστει ὁμολογῶ πατέρα υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα P: cf 287, 1

σῆψε τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ εἶπεν· Πιστεύω σοι Ἰησοῦ νῦν ὅτε με ἀφῆκεν ἐκεῖνος ὁ ἀεὶ τοὺς ἀνθρώπους ταράττων ἵνα μὴ βλέψουσιν πρὸς τὸ νοερὸν φῶς σου. Ὑγιάναντος δὲ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τῷ τρόπῳ τούτῳ συνήγετο μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν ὑποκατακλινόμενος τῷ Σιφόρῳ· καὶ τοὺς ἀδελφοὺς πάντας παρεκάλει εὔξασθαι ὑπὲρ αὐτοῦ ἵνα ἐλέους τύχῃ παρὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

171 *Ἐπληρώθησαν αἱ πράξεις Ἰούδα Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου ἃς ἔπραξεν εἰς τὴν Ἰνδῶν, πληρῶν τὸ πρόσταγμα τοῦ*

κα . . . . . νος ὁ ταράσσων τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀντικείμενος αὐτοῖς ἵνα μὴ ἴδωσίν σε. Καὶ κρεμάσαντος αὐτοῦ τῷ παιδὶ ὑγιὴς ὁ παῖς ἐγένετο. συνηθροίζετο οὖν καὶ Μισδαῖος ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ ὑπέκλινεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ | ὑπὸ τὰς χεῖρας Σιφόρου τοῦ πρεσβυτέρου· ἔλεγεν δὲ τοῖς 95 B
ἀδελφοῖς ὁ Σιφώρ· Εὔχεσθε ὑπὲρ Μισδαίου τοῦ βασιλέως ἵνα παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐσπλαγχνίαν δέξηται, καὶ ἀμνησικακήσῃ αὐτῷ. Πάντες οὖν ἐν συμφωνίᾳ χαίροντες εὐχὰς ἐποιοῦντο ὑπὲρ αὐτοῦ· ὁ δὲ φιλάνθρωπος δεσπότης ὁ βασι-

---

[1] *αὐτοῦ om A* ‖ *Ἰ. ν.] ν. κύριε ἰησοῦ χριστέ KV* domine mi Iesu ſ: *cf 286, 14* ‖ *ὅτε* (ſ)] quia m ‖ [2] *μὲν A* ‖ *ἀφ.] ὁ πλάνος add R* ‖ *ἀεὶ* (ſ) *om Ω* ‖ *σπαράττων KV* qui turbat mſ ‖ [3] *βλ. - σου] σωθῶσιν Ω δέσποτα φιλάνθρωπε add A* ‖ *del πρὸς? et νοερὸν? et σου?* (*om* ſ) ‖ [3–4] *ὑγ. - αὐτοῦ] καὶ εὐθέως ὁ υἱὸς α. ὑγιὴς ἐγένετο* (*KR*) ‖ [3] *ὑγ. δὲ] καὶ εὐθέως ὑγ. V* ‖ [4] *σ.] καὶ σ. R σ. δὲ K* ‖ [5] *ὑπ.] ὑπὸ τῶν κατακλινομένων A* ‖ *νιφόρῳ Δ* ‖ *πάντας τ. ἀδ. K* ‖ *πάντας] αὐτοῦ R om A. U καὶ add R* ‖ [6] *εὔχεσθαι KU(V)* ‖ [7] *Χρ.] εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν add U* ‖ [8]–288,[1] *ἐπλ. - αὐτόν om A. V* ‖ [8] *Ἰ. om (K)R* ‖ *ἀπ.] ἰησοῦ χριστοῦ add U* ‖ [9] *ἐν τῇ ἰνδίᾳ U*

[10] *κα . . . . νος] κατέλιπέν με ἐκεῖνος Tischendorf probabiliter: cf 2* ‖ [11] *σε]* te m: *cf 3* ‖ *κρεμ. - παιδὶ] τοῦτο εἰπὼν περιέθηκεν τὸν χοῦν ἐν τῷ τραχήλῳ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ καὶ παραχρῆμα P εὐθέως Σ* ‖ [12] *ὁ π. ὑγ. P* ‖ *ὁ π. om F(S)Z* ‖ *συνηθροίσθη P ἔκτοτε FS(Z)* ‖ *οὖν] δὲ M: cf 17* ‖ [12–13] *καὶ - ἀδ.] πιστεύσας τῷ χριστῷ μετὰ τ. ἀδ. συνήγετο μισδ. ὁ β. F(S)Z* ‖ [13] *τῶν] λοιπῶν add P* ‖ [14] *σίφωρος P σιφόρα S* ‖ *τ. πρ.* (ſä) *om P. M* ‖ *δὲ om P* ‖ [15] *ὁ om P. Σ: del?* ‖ *Σιφ. om Σ* ſä: *del? cf 6* ‖ *εὔξασθε FS εὔξασθαι Z (cf 6): scr εὔχεσθαι?? cf Ph 12, 13* ‖ *ὑπὲρ] τοῦ add M* ‖ [16] *δέξ.] καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν add Σ* ‖ [17] *αὐτῷ] κύριος add F(S)Z* ‖ [17]–288,[7] *πάντες - αἰώνων] fere ut 8 - 9* ſ ‖ [17] *οὖν] δὲ M: cf 12* ‖ *ἐν om Σ* ‖ [17–18] *ὑπ. α. προσευχὴν ἐπ. M ἐποίουν ὑπ. α. τὴν δέησιν Σ* ‖ [18]–288,[6] *ὁ δὲ - πνεῦμα] καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τοῖς ἀδελφοῖς σὺν τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοῖς παραδόξοις τοῖς γινομένοις διὰ τοῦ ἀποστόλου θωμᾶ ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα τὸ αὐτοῦ κατετέθη λείψανον F(SZ)*

πέμψαντος αὐτόν· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

λεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευ . . . ἔδωκεν καὶ Μισδαίῳ τὴν εἰς αὐτὸν ἐλπίδα· καὶ συνήγετο μετὰ τοῦ πλήθους τῶν πεπιστευκότων τῷ Χριστῷ, δοξάζων πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, οὗ τὸ κράτος καὶ ἡ προσκύνησις νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

---

[1] δ. et q s] uar KRV ‖ τῶν αἰ. om U

[3] κ. κύρ. τ. κυρ. om P ‖ κυριευόντων Tischendorf recte ‖ [4] μισδαῖον P ‖ κ. συν.] συν. οὖν M ‖ [5] πιστευόντων M ‖ τ. Χρ. om M ‖ [6] οὗ-προσκ.] uar FSZ ‖ οὗ τὸ] ᾧ M ‖ ἡ πρ.] μεγαλοπρέπεια M ‖ [7] τοὺς] σύμπαντας add P

Ἡ τελείωσις Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου. 235 T

Προστάξη.ντος Μισδαίου τοῦ βασιλέως ἐβλήθη εἰς τὸ δεσμωτήριον ὁ μακάριος Θωμᾶς ὁ ἀπόστολος, καὶ εἶπεν· Δοξάζω τὸν θεόν, καὶ τὸν λόγον καταγγέλλω τοῖς κατακλείστοις· Ὡς πάντας ἀγαλλιᾶν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. ἐπεὶ οὖν Ἰουζάνης ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως καὶ Τερτία ἡ αὐτοῦ μήτηρ καὶ Μυγδονία καὶ Ναρκία πιστοὶ μὲν γέγοναν, οὔπω δὲ τοῦ λουτροῦ ἠξιώθησαν, πάνυ ἐδυσφόρουν ἐπὶ τῷ συγκλεισθῆναι τὸν μακάριον, καὶ ἐλθοῦσαι εἰς τὸ δεσμωτήριον καὶ χρήματα πλείονα δοῦσαι τῷ δεσμοφύλακι εἰσῆλθον πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἰδὼν αὐτὰς ἐχάρη, καὶ δοξάσας τὸν κύριον εὐλόγησεν αὐτάς· αἳ δὲ παρεκάλουν καὶ ᾐτοῦντο τὴν ἐν κυρίῳ σφραγῖδα, ἐμφανισθέντος αὐταῖς νεανίσκου εὐμόρφου κατ' ὄναρ καὶ λέγει τὸν ἀπόστολον εἰς τὸν Ἰουζάνου οἶκον κελεύσαντος. |

(2) Αὐτὸς δὲ πάλιν ὁ καλὸς νεανίας προλαβὼν αὐτὰς καὶ 236 T
τῷ Θωμᾶν τοῦτο ποιεῖν διεκελεύετο τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης· ὅστις καὶ προτρέχων ἐν φωτοποιεῖ αὐτάς, καὶ τὰς ἠσφαλισμένας θύρας ἀψοφητὶ διήνοιγεν, ἕως οὗ τὸ πᾶν ἐτελέσθη μυστήριον, καὶ κοινωνήσας αὐτὰς τῆς εὐχαριστίας, πλεῖστά τε προσομιλήσας καὶ στηρίξας αὐτὰς εἰς τὴν πίστιν καὶ παραθέμενος τῷ κυρίῳ, ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καταλείψας τὰς γυναῖκας, καὶ πάλιν ἦλθεν συγκλεισθησόμενος·

A [1] ἡ - ἀπ. in summo margine non tam inscriptionis quam indicis loco A ‖ [2] προστάξη|||ντος A: scr προστάξαντος? cf 248, 11 ‖ μισδέου A: cf 290, 12; 15 (etiam F et Z et alii passim) et Sylvain Lévi Journ Asiat IX (1897) p 38 ‖ [3] εἶπεν] cf 248, 21 ‖ [4] ὡς] ὃς A ‖ [8] τῷ] τὸ A: cf 269, 12 ‖ [13] λέγει del Tischendorf: scr ἀπελθεῖν πρὸς? cf 263, 14 ‖ [16] τῷ] τὸ A τὸν Tischendorf ‖ θωμᾶ A Θωμᾶν Tischendorf: scr Θωμᾷ? ‖ [17] ἐν φ.] scr ἐφωτοποίει? ἐν ὁδῷ φ. Tischendorf ‖ [21] κατ.] cf 273, 1

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Θωμᾶ.

Ἐξελθόντος δὲ τοῦ ἀποστόλου κατὰ τὴν πρόσταξιν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὤφθη αὐτῷ ὁ κύριος εἰρηκὼς αὐτῷ· Εἰρήνη σοι μαθητά μου καὶ ἀπόστολε. Πεσὼν δὲ ὁ ἀπόστολος κατὰ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν ἐδέετο τοῦ κυρίου ὅπως ἀποκαλύψῃ αὐτῷ τὰ περὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ ἐξόδου. εἰρήκει δὲ αὐτῷ ὁ κύριος ὅτι Μισδαῖος ποιεῖται κατὰ σοῦ σκέψιν τοῦ τάχιόν σε ἀπολέσαι· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται πρός με. Καὶ κατασφραγίσας αὐτὸν ἀνῆλθεν εἰς τοὺς οὐρανούς. ὁ δὲ ἀπόστολος ἐδίδασκεν τῷ λαῷ καὶ προσετίθετο ἡ ποίμνη τοῦ Χριστοῦ. τινὲς δὲ μισόχριστοι ἄνδρες διέβαλον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα Μισδαῖον λέγοντες ὅτι Ἀπόλεσον τὸν μάγον τοῦτον τὸν καταλυμηνάμενον καὶ ἀπατῶντα τὸν λαὸν ἐπὶ νέῳ θεῷ ἑνὶ ὃν κηρύσσει, ἔτι δὲ καὶ τῇ σῇ δεσποίνῃ καὶ τῷ σῷ υἱῷ. Ταῦτα ἀκούσας Μισδαῖος ἀνεξετάστως ἐκέλευσεν συλλαβέσθαι αὐτὸν καὶ ἐν τῇ φυλακῇ ἐγκλεῖσαι. οἳ δὲ τάχιον ποιήσαντες τὸ προσταχθὲν αὐτοῖς ἔβαλον αὐτὸν ἐν φυλακῇ σφραγίσαντες. ἀκούσασαι δὲ αἱ πιστεύσασαι γυναῖκες τῷ θεῷ ὅτι Ἰούδας συνεκλείσθη, δώσασαι τοὺς τηρῶντας φύλακας χρήματα πολλὰ εἰσῄεσαν πρὸς αὐτὸν ἐν τῇ εἱρκτῇ. ὁ δὲ ἀπόστολος λέγει αὐτάς·

Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ.

Μισδαίου τοῦ βασιλέως ἡ γυνὴ ἦν πάνυ εὐπρεπεστάτη τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι· ἥτις γνοῦσα τὰ περὶ τοῦ μακαρίου Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου λάθρα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς μετεστείλατο

O [8] *scr ἔρχῃ?* ‖ [12] *μισδέον O* ‖ [15] *μισδέος O* ‖ [19] *τούς] πρὸς τοὺς Tischendorf* ‖ *τηροῦντας Tischendorf fort recte* ‖ *ὁ δὲ] cf 270, 1* ‖ *αὐτάς] πρὸς αὐτάς Tischendorf*

Σ (= FSZ) [21] *μαρτ. - ἀπ.] καὶ παραθέμενος αὐτοὺς τῷ κυρίῳ ἐξῆλθεν καὶ ἦν ἐν ἀγαλλιάσει πολλῇ ἐπὶ τῇ προτροπῇ τοῦ κυρίου κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον ἐν πάσῃ τῇ ἰνδίᾳ καὶ βαπτίζων πάντας εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐτελεύτησεν δὲ ὁ ἔμπορος καὶ ὁ βασιλεὺς γουνδαφόρος ὁ ὠνησάμενος τὸν ἀπόστολον καὶ γὰδ ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως καὶ πᾶσα ἡ γενεὰ αὐτῶν ἐβασίλευσεν δὲ ἕτερος βασιλεὺς ὀνόματι μισδαῖος ὁ δὲ θωμᾶς ἦν κηρύσσων τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ βαπτίζων ἐν τῇ τῶν ἰνδῶν χώρᾳ post ἀμήν (146, 20: cf 269, 10) F* ‖ *τὸ μαρτ. S* ‖ *ἁγ.] καὶ ἐνδόξου add Z* ‖ *ἀπ. Θ.] θ. τοῦ ἀπ. Z* ‖ [22] *Μισδ.] ἐν ταῖς ἡμέραις μισδέου Z τοῦ δὲ μισδέου F* ‖ *τ. β. om F* ‖ *ἡ] ἦν τίς Z* ‖ [22–23] *ἦν - ἥτις om S* ‖ [22] *ἦν πάνυ om Z* ‖ [22–23] *τῇ - σώμ. om Z* ‖ [23] *γν.] ἤκουεν S* ‖ *τὰ om FZ* ‖ *ἁγίου Z* ‖ [24] *λάθ.] δὲ add S*

τὸν ἀπόστολον καὶ ηκουσεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἦν δὲ ὄνομα αὐτῇ Μυγδονία· ὁμοίως δὲ καὶ Χαρίσιος ὁ ἐπὶ πάσης τῆς θεραπείας τοῦ βασιλέως, ἔχων καὶ αὐτὸς γυναῖκα ὀνόματι Τερτιανήν, ἥτις καὶ αὐτὴ σὺν τῇ βασιλίσσῃ ἤκουσεν παρὰ τοῦ Θωμᾶ τὸν λόγον τῆς ἁγνείας· καὶ ἐπίστευσαν τῷ Χριστῷ. καὶ συνέθεντο ἀλλήλαις ἐν ἁγνότητι δουλεύειν τῷ κυρίῳ· ἔδωκεν γὰρ αὐταῖς ὁ ἀπόστολος τὸ λουτρὸν καὶ τὴν ἐν Χριστῷ σφραγῖδα· καὶ οὐκέτι ἤρχοντο οὔτε ἐπὶ βρώσει οὔτε ἐπὶ κοίτῃ τῶν ἰδίων ἀνδρῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἤρξατο τιμωρεῖσθαι τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα μανίᾳ τῆς ἀκολασίας φερόμενος. ὁ δὲ Χαρίσιος γνοὺς τὰ κατὰ τὸν μακάριον Θωμᾶν ἐμήνυσεν τῷ βασιλεῖ λέγων· Τὰς γυναῖκας ἡμῶν ἀνέπεισεν ὁ Θωμᾶς ὥστε μὴ κοινωνεῖν ἡμῖν. ἀλλὰ καὶ τὸν υἱόν σου καὶ πᾶσαν τὴν θεραπείαν σου μεταπείσας ἠπάτησεν. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς μεταπεμψάμενος τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν ἐκέλευσεν ἐκδυθῆναι αὐτὸν καὶ στῆναι γυμνόν, καὶ λέγει αὐτῷ·

---

1 τ. ἀπ.] αὐτὸν S ‖ καὶ - λόγον om Z ‖ 1–2 ὄν. α.] τὸ ὄνομα αὐτῆς Z ‖ 2 μαγδωνία Z: cf 283, 9 ‖ τῆς om Z ‖ 3 τερτιανῇ S ‖ 4 ἥτις om FZ ‖ σ. τ. βασιλίδι ἤκ. κ. α. F σ. τ. β. κ. ἤκουεν (om αὐτὴ) Z ‖ 5 Θ.] ἀποστόλου S ‖ ἀληθείας F ‖ ἐπίστευσεν Z ‖ 5–6 καὶ σ. - κυρ. om Z ‖ 6–7 ἔδ. γ.] καὶ ἔδ. Z ‖ 7 αὐτὰς S αὐτοὺς Z ‖ ὁ ἀπ. om Z ‖ λ.] ἅγιον λ. F ‖ 8 κ. οὐκ.] οὐκ. οὖν F οὐκ. γὰρ Z ‖ οὔτε prius om SZ ‖ βρῶσιν Z ‖ κοίτην Z ‖ 8–9 τ. ἰδ. om Z ‖ 9 ἀνδρός Z ‖ τιμωρεῖν SZ ‖ 10 γνοὺς om Z ‖ 11 Θ. om F ‖ 12 ἔπισεν Z ‖ 14 ἠπ.] ἐβάπτισεν Z ‖ μετ.] cf 275, 10

Appendix.

Περίοδοι καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Βαρνάβα τοῦ ἀποστόλου.

1 *Ἐπειδήπερ ἀπὸ τῆς καθόδου τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσίας, τοῦ ἀόκνου καὶ φιλανθρώπου καὶ ἰσχυροῦ καὶ ποιμένος καὶ διδασκάλου καὶ ἰατροῦ, τὸ ἀπόρρητον καὶ ὅσιον καὶ ἄμεμπτον μυστήριον τῶν τὴν ἐλπίδα ὁσίως κατεχόντων καὶ ἐσφραγισμένων χριστιανῶν ἐθεασάμην καὶ εἶδον ἐγώ, ᾧ καὶ ἐδούλευσα προθύμως, ἀναγκαῖον ᾠήθην ἃ ἤκουσα καὶ εἶδον μυστήρια* (2) *ἐγὼ Ἰωάννης ἐξηγήσασθαι, συνακολουθῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις, ὑπηρέτης ὢν τὸ πρὶν μὲν Κυρίλλου τοῦ ἀρχιερέως τοῦ Διός, νῦν δὲ χάριν λαβὼν πνεύματος ἁγίου διὰ Παύλου καὶ Βαρνάβα καὶ Σιλᾶ τῶν ἀξίων τῆς κλήσεως, τῶν καὶ βαπτισάντων με ἐν Εἰκονίῳ.*

[8] cf act ap 12, 25

P Paris gr 1470 a 890

Σ { *B Batopaedianus s XI aut XII* (*inde a p 294, 30*)
M Messan 29 s XII
Q Paris gr 1219 s XI
U Vatic gr 821 s XIII
V Vatic gr 1667 s XI }

lat passio Barnabae latina utraque
lat c passio Barnabae latina Casinensis
lat n passio Barnabae latina ed Nausea

[1] *μ. κ. περίοδος M* ‖ *ἀπ. βαρν.* (*om alt τοῦ*) *Σ* ‖ [2] *del τῆς καθ.?? cf τῆς παρ.* ‖ [3] *φιλ.*] *εὐσπλάγχνου QUV εὐσπλάγχνου add M* ‖ [4] *καὶ ante ποιμ. del?* ‖ *κ. διδ. om Σ* ‖ [7] *ᾧ om MUV* ‖ [7–8] *ἃ ε. μ. κ. ἤκ. MQ*(*U*) *καὶ ἃ. ε.* (*sup scr κ. ἤκ.*) *μ. V: cf 293, 8; 17* ‖ [8] *ἐξηγ. ante ἐγὼ Σ: fort ante ἃ* (7) *ponend* ‖ [9] *ἁγ.* (*lat*) *om Σ* ‖ [10] *τ. Δ.* (*lat*) *om Σ* ‖ [11] *πν. ἁγ. λ. Σ* ‖ *διά τε πέτρου τοῦ ἀποστόλου κ. βαρν. κ. παύλου Σ nihil de Petro lat* ‖ [11–12] *κ. Σιλᾶ om Σ lat: del?* ‖ [12–13] *ἐν Εἰκ.* (*lat*) *om Σ*

3 *Μετὰ οὖν τὸ βαπτισθῆναί με εἶδον ἐν ὁράματι ἄνδρα τινὰ ἐφεστῶτα ἐν λευκῇ στολῇ περιβεβλημένον, καὶ εἶπέν μοι· Θάρσει Ἰωάννη· καὶ γὰρ τὸ ὄνομά σου μετονομασθήσεται Μᾶρκος, καὶ ἡ δόξα σου ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ κηρυχθήσεται. καὶ | 65 T τὸ ἐν σοὶ σκότος παρῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐδόθη σοι σύνεσις πρὸς τὸ γνῶναι τὰ μυστήρια τοῦ θεοῦ.*

4 *Ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδον, σύντρομος γενόμενος ἀπῆλθον παρὰ τοὺς πόδας Βαρνάβα καὶ ἀπήγγειλα αὐτῷ ἃ εἶδον καὶ ἤκουσα παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου μυστήρια. Παῦλος δὲ ὁ ἀπόστολος οὐκ ἦν ἔγγιστα ἡνίκα ἀνεθέμην τὰ μυστήρια. εἶπεν δέ μοι Βαρνάβας· Μηδενὶ ἐξείπῃς τὴν δύναμιν ἣν εἶδες. κἀμοὶ γὰρ τῇ νυκτὶ ταύτῃ παρέστη ὁ κύριος λέγων ὅτι Θάρσει· ὡς γὰρ ἔδωκας τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου εἰς τὸ ἀποθανεῖν καὶ ἀπαλλοτριωθῆναι τοῦ σοῦ ἔθνους, οὕτως καὶ τελειωθήσῃ. πλὴν καὶ τὸν ὄντα μεθ' ὑμῶν ὑπηρέτην καὶ αὐτὸν συλλαβοῦ μεθ' ἑαυτοῦ· ἔχει γάρ τινα μυστήρια. Νῦν οὖν τέκνον φύλαξον σεαυτῷ τὰ ῥήματα ἃ εἶδες καὶ ἤκουσας· καιρὸς γάρ σε ἀποκαλύψαι μέλλει.*

5 *Ταῦτα δέ μου κατηχηθέντος παρ' αὐτοῦ, ἐμείναμεν ἐν Εἰκονίῳ ἡμέρας ἱκανάς· ἦν γὰρ ἐκεῖ ὅσιος ἀνὴρ καὶ εὐλαβής, ὅστις ἡμᾶς καὶ ὑπεδέξατο, οὗ καὶ τὸν οἶκον ἡγίασε Παῦλος. ἐκεῖθεν τοίνυν κατηντήσαμεν ἐν Σελευκείᾳ, καὶ προσμείναντες ἡμέρας τρεῖς ἐπλεύσαμεν εἰς Κύπρον, καὶ ἤμην ἐγὼ διακονῶν αὐτοῖς ἄχρις οὗ παρήλθομεν τὴν Κύπρον· ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Κύπρου κατήχθημεν ἐν Πέργῃ τῆς Παμφυλίας. κἀκεῖσε λοιπὸν παρέμεινα ὡσεὶ μῆνας δύο, βουλόμενος ἐπὶ τὰ δυτικὰ μέρη ἀποπλεῦσαι· καὶ οὐκ εἴασέν με τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἐπι-*

[22] cf act ap 13, 4 ‖ [24] cf act ap 13, 13

---

[1] *οὖν*] *δὲ Σ lat* ‖ *ἐν ὁρ.* (*lat*) *om P: cf 7* ‖ [2] *στολὴν λευκὴν* (*om ἐν*) *M haud male: cf 296, 19; Mt 255, 9* ‖ [3] *μετονομάσθῃ Σ* uocaberis *lat* ‖ [6] *πρὸς τὸ γν.* (ut cognoscas *lat*)] *προγνῶναι P: cf 300, 23* ‖ [7—8] *ἀπελθὼν πρὸς Σ* ‖ [9] *καὶ prius om Σ* ‖ [10] *ἡνίκα* <*Βαρνάβᾳ*>? *add lat* ‖ *τὰ*] haec *lat τοιαῦτα add Σ: cf 7 τὸ* hanc *lat* ‖ *ῥήματα QU: cf 17* ‖ [11] *κ. γ.*] (*lat*)] *γνῶθι γ. ὅτι κ. Σ* ‖ [12] *ὅτι om Σ* ‖ [14] *ἔθν. σου Σ* ‖ [15] *μεθ' prius*] *ἐγγὺς Σ: cf 10* ‖ [16] *μυστ.*] *θεϊκὰ add Σ* ‖ *οὖν om P lat n* (uero *c*) ‖ [19] *δι' ἐμοῦ κατηχηθέντες οὖν παρ' Σ* ‖ [20] *Εἰκ.* (*lat*)] *ἱεροσολύμοις Σ: cf act ap 12, 12; 25* ‖ [20—21] *ἦν - Π.* (*lat*)] *καὶ ἤλθομεν ἐν ἀντιοχείᾳ Σ: cf act ap 13, 1* ‖ [22] *καὶ*] *ἐκεῖ δὲ Σ* in qua *lat* ‖ [23] *ἀπεπλεύσαμεν* (*cf 296, 5; 298, 9 et 20; 294, 26; 299, 4; 5; 300, 23; al*) *ἐν κύπρῳ Σ* ‖ [24] *παρ.*] *περιήλθομεν πᾶσαν Σ* (*cf 294, 31*) egrederemur *lat: cf 300, 6 Σ; act ap 13, 6* ‖ [26] *δύο*] *καὶ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψα ἐν Ἱεροσόλυμα add Papebrochius ex act ap 13, 13* ‖ [27] *ἀπ.*] *πορεύεσθαι Σ* ire *lat*

στρέψας δὲ πάλιν ἐζήτησα τοὺς ἀποστόλους, καὶ μαθὼν ὅτι ἐν Ἀντιοχείᾳ εἰσὶν ἐπορεύθην πρὸς αὐτούς. |

66 T 6 Εὗρον δὲ τὸν Παῦλον ἀπὸ τοῦ κόπου τῆς ὁδοιπορίας ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐπὶ τῆς κλίνης· ὃς καὶ ἰδών με σφόδρα ἐλυπήθη διὰ τὸ βραδῦναί με ἐν Παμφυλίᾳ. καὶ προσελθὼν ὁ Βαρνάβας παρεκάλεσεν αὐτόν, καὶ ἐγεύσατο ἄρτου· ὀλίγον δὲ ἔλαβεν αὐτόν. καὶ εὐηγγελίσαντο τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ πολλοὺς τῶν Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων ἐφώτισαν. ἐγὼ δὲ μόνον προσεῖχον αὐτοῖς, καὶ ἐφοβούμην Παῦλον προσεγγίσαι αὐτῷ καὶ διὰ τὸ ἔχειν με ἱκανὸν χρόνον ἐν Παμφυλίᾳ διάγοντα καὶ πάνυ ταράσσεσθαι αὐτὸν κατ' ἐμοῦ. μετάνοιαν δὲ ἐδίδων ἐπὶ τοῖς γόνασιν εἰς τὴν γῆν Παύλῳ, καὶ οὐκ ἠνείχετο· ὡς δὲ ἐπέμενον ἐπὶ σάββατα τρία τῇ παρακλήσει καὶ τῇ δεήσει γονυπετῶν, οὐκ ἠδυνήθην δυσωπῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ· ἡ δὲ πολλὴ λύπη αὐτοῦ ἦν πρός με διὰ τὸ ἔχειν με τὰς πλείους μεμβράνας ἐν Παμφυλίᾳ.

7 Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ τελέσαι αὐτοὺς διδάσκοντας ἐν Ἀντιοχείᾳ, τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων καθεσθέντες ὁμοῦ συνεβουλεύσαντο πορεύεσθαι ἐπὶ τοὺς ἀνατολικοὺς τόπους, καὶ μετὰ ταῦτα ἔρχεσθαι ἐν Κύπρῳ καὶ ἐπισκέψασθαι πάσας τὰς ἐκκλησίας ἐν αἷς ἐλάλησαν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. παρεκάλει δὲ ὁ Βαρνάβας ἐλθεῖν τὸν Παῦλον πρότερον ἐν Κύπρῳ καὶ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι ἐν τῇ κώμῃ αὐτοῦ, καὶ Λούκιος δὲ παρεκάλει ὥστε ἐπίσκεψιν λαβεῖν τὴν πόλιν αὐτοῦ Κορίνην. ὅραμα δὲ ἦν καθ' ὕπνον ὀφθὲν τῷ Παύλῳ ὥστε σπεῦσαι αὐτὸν ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ διὰ τὸ προσδέχεσθαι αὐτὸν τοὺς ἀδελφοὺς ἐκεῖ. Βαρνάβας δὲ παρεκάλει ὥστε ἐλθεῖν αὐτοὺς ἐν Κύπρῳ καὶ ποιῆσαι τὸν χειμῶνα, καὶ τότε ἀπελθεῖν αὐτοὺς εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἑορτῇ.

8 Πολλὴ τοίνυν φιλονεικία μεταξὺ αὐτῶν ἐγίνετο. Βαρ-
67 T νάβας δὲ παρεκάλει | κἀμὲ συνακολουθῆσαι αὐτοῖς διὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς ὑπηρέτην αὐτῶν εἶναί με, καὶ ἐν τῇ Κύπρῳ πάσῃ ὑπη-

15 cf Tim 2, 4, 13 ‖ 22 cf act ap 13, 1 Rom 16, 21 ‖ 29 cf act ap 15, 36—39.

---

2 εἰσὶν] ἦσαν QV ‖ 3 ηὗρον UV: cf 296, 5; 15; 297, 19; 298, 17; 299, 1 | 4–25 ἐπὶ - ἐκεῖ om Σ ‖ 6 ἔλ. αὐτοῦ Tischendorf probabiliter ‖ 8–14 ἐγὼ - ἐμαυτοῦ om lat ‖ 9 scr Παῦλον, προσεγγίσαι αὐτῷ καὶ ⟨διαλέγεσθαι μὴ τολμῶν⟩? ‖ 10 scr διαγαγόντα? ‖ 11 ἐδίδον P ‖ 13 γονυπ|||τῶν P ει in ras p | 15 Παμφυλίᾳ ⟨καταλιπόντα⟩ uel ⟨κατεσχηκότα⟩? cf 10 ‖ 22–23 καὶ Λ. - Κ. om lat ‖ 23 Κυρήνην Tischendorf recte ut uid ‖ 25–295,17 Β. - ἀνθρ. om lat | 26 εἰσελθεῖν α. εἰς κύπρον Σ: cf 293, 23 ‖ 27 ἐν om Σ ‖ 30 ἐπακολουθῆσαι Tischendorf ‖ 31 με αὐτῶν εἶναι Σ ‖ ⟨ὅτι⟩ ἐν??? ‖ ὑπηρετῆσαι BQUV recte??

ρέτησα αὐτοῖς ἄχρις οὗ κατήντησαν ἐν Πέργῃ τῆς Παμφυλίας, κἀκεῖ ἀπέμεινα ἡμέρας ἱκανάς. ὁ δὲ Παῦλος κατέκραζεν τοῦ Βαρνάβα λέγων ὅτι Ἀδύνατον τοῦτον ἐλθεῖν μεθ' ἡμῶν. Καὶ οἱ ὄντες δὲ μεθ' ἡμῶν ἐκεῖ παρεκάλουν ὥστε κἀμὲ συνακολουθῆσαι αὐτοῖς, διὰ τὸ εὐχήν μοι ὑπάρχειν ἕως τέλους αὐτοῖς ἀκολουθῆσαι· ὥστε λέγειν τὸν Παῦλον τῷ Βαρνάβᾳ ὅτι Εἰ βούλει λαβεῖν Ἰωάννην τὸν καὶ Μᾶρκον μετονομασθέντα μετὰ σεαυτοῦ, πορεύου ἑτέραν ὁδόν· οὐ γὰρ ἔλθῃ μεθ' ἡμῶν. Βαρνάβας δὲ ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν ὅτι Τὸν ἅπαξ δουλεύσαντα τῷ εὐαγγελίῳ καὶ συνοδεύσαντα ἡμῖν οὐκ ἀποστρέφεται ἡ χάρις τοῦ θεοῦ. εἰ οὖν καὶ τοῦτο ἡδύ σοί ἐστι πάτερ Παῦλε, λαβὼν αὐτὸν πορεύομαι. Καὶ αὐτὸς ἔφη· Πορεύου ἐν τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος.

9 Κλίναντες τοίνυν τὰ γόνατα προσηύξαντο τῷ θεῷ. καὶ ἀναστενάξας Παῦλος ἔκλαυσεν, ὁμοίως δὲ καὶ Βαρνάβας, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Καλὸν μὲν ἦν ἡμᾶς κοινῶς καθὼς τὴν ἀρχὴν οὕτως καὶ τὸ τέλος ποιήσασθαι τὸ ἐν ἀνθρώποις. ἐπειδὴ δὲ οὕτως σοι ἔδοξε πάτερ Παῦλε, πρόσευξαι ὑπὲρ ἐμοῦ ἵνα τέλειός μου ὁ κάματος γένηται εἰς αἴνεσιν· οἶδας γὰρ πῶς σοι ἐδούλευσα (68 T) εἰς τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν. πορεύομαι γὰρ ἐν Κύπρῳ καὶ σπεύδω τελειωθῆναι· οἶδα γὰρ ὅτι οὐκέτι ὄψομαι τὸ πρόσωπόν σου πάτερ Παῦλε. Καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἔκλαυσεν ἱκανῶς.

10 Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτόν· Κἀμοὶ τῇ νυκτὶ ταύτῃ παρέστη ὁ κύριος λέγων· Μὴ βιάσῃ Βαρνάβαν τοῦ μὴ πορευθῆναι εἰς Κύπρον· ἐκεῖ γὰρ αὐτῷ ἡτοίμασται τοῦ φωτίσαι πολλούς· καὶ σὺ δὲ ἐν τῇ δοθείσῃ σοι χάριτι πορεύου εἰς Ἱεροσόλυμα προσκυνῆσαι ἐν τῷ ἁγίῳ τόπῳ, κἀκεῖ σοι δειχθήσεται

---

[1] κατηντήσαμεν BMQV ‖ εἰς πέργην Σ: cf 293, 25 ‖ [2] ἐπέμεινα MV haud male ‖ χρόνους ἱκανοὺς Σ: cf 293, 20 ‖ [2] τοῦ] τῷ Σ ‖ [3] μ. ἡμ. ἐλθ. Σ ‖ [4] δὲ μ. ἡμ.] ἀδελφοὶ Σ ‖ παρ.] ἔλεγον Σ ‖ [4–5] κ. σ. α.] με σὺν α. ἀκολουθῆσαι Σ: cf 294, 30 ‖ [5] διὰ - ἀκολ. om P ‖ ἀκολ. αὐτοῖς B (et ipse conieceram: cf P) om (M) ‖ [6] τῷ B. om Σ ‖ [7] μετον. om Σ fort recte ‖ [8] ἑτ.] εἰς ἑτ. BMQV ‖ ἔλθῃς (Q)UV ‖ [10] ἡμῖν om P ‖ [11–13] εἰ - πν. om M ‖ [11] scr σοὶ τ. ἡ.? ‖ [12] ἔφη om P ‖ [13] Χρ.] θεοῦ BQUV: cf 20 ‖ τῷ ἁγίῳ πνεύματι (om τῇ δυν.) BQUV ‖ [14] τῷ θεῷ om Σ ‖ [16] ἀρχ.] ψυχὴν Σ ‖ [17] οὕτως om Σ ‖ [18] τελείως V ‖ [19] μου] μοι Σ mea lat ‖ εἰς ἀνάπαυσιν γέν. Σ fiat acceptabilis in conspectu eius lat ‖ scr ἄνεσιν?? ‖ ἐδ.] καὶ add Σ ‖ [20] Χρ.] θεοῦ MV: cf 13 ‖ ἡμῖν (lat)] σοι Σ ‖ [21] τελ. κ. σπ. Σ ‖ ὅτι om P ‖ [23–24] τῆς γῆς BMUV ‖ [24] amare (πικρῶς?) lat ‖ [26] τοῦ om Σ ‖ [28] κἀκεῖθεν Σ

ποῦ σοι τὸ μαρτύριον ἡτοίμασται. Ἠσπασάμεθα δὲ ἀλλήλους, καὶ παρέλαβέν με Βαρνάβας.

11 *Καὶ κατελθόντες εἰς Λαοδίκειαν ἠρωτῶμεν περᾶσαι εἰς Κύπρον, καὶ εὑρόντες πλοῖον ἀπερχόμενον εἰς Κύπρον ἀνήλθομεν· καὶ πλευσάντων ἡμῶν ὁ ἄνεμος ἐναντίος εὑρέθη. ἤλθομεν δὲ ἐν τῷ Κορασίῳ, καὶ κατελθόντων ἡμῶν παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἔνθα πηγὴ ἦν, ἀνεψύξαμεν ἐκεῖ, μηδενὶ ἑαυτοὺς ἐμφανίζοντες διὰ τὸ μὴ γνῶναί τινα ὅτι ἀπεχωρίσθη Βαρνάβας τοῦ Παύλου. ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Κορασίου ἤλθομεν εἰς Παλαιὰς τῆς Ἰσαυρίας, κἀκεῖθεν ἤλθομεν ἐν νήσῳ τινὶ Πιτυούσῃ καλουμένῃ, καὶ χειμῶνος γενομένου ἐποιήσαμεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς· ὑπεδέξατο δὲ ἡμᾶς ἀνήρ τις εὐλαβὴς ὀνόματι Εὔφημος, ὃν καὶ πολλὰ κατήχησε Βαρνάβας εἰς τὴν πίστιν σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.*

12 *Ἐκεῖθέν τε παρεπλεύσαμεν τὰς Ἀκονησίας καὶ ἤλθομεν ἐν πόλει Ἀνεμουρίῳ, καὶ εἰσελθόντων ἡμῶν ἐν αὐτῇ εὕρομεν δύο Ἕλληνας· ἐλθόντες δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐπηρώτων πόθεν καὶ τίνες ἐσμέν. εἶπεν δὲ αὐτοῖς Βαρνάβας· Εἰ βούλεσθε γνῶναι πόθεν*
69 T *καὶ τίνες | ἐσμέν, ἀπορρίψατε ἣν ἔχετε ἐσθῆτα, καὶ περιβάλλω ὑμᾶς ἐσθῆτα ἥτις οὐδέποτε ῥυπαίνεται, οὐδὲ ἔστιν ἐν αὐτῇ ῥυπαρία, ἀλλὰ πάντοτε λαμπρά ἐστιν. Ξενισθέντες δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ ἠρώτων ἡμᾶς· Τί ἐστι τὸ ἔνδυμα ἐκεῖνο ὃ μέλλει διδόναι; Εἶπεν δὲ αὐτοῖς Βαρνάβας· Ἐὰν ἐξομολογήσησθε τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν καὶ συντάξησθε τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ,*

---

[1] *ἡτοιμάσθη BQUV* ‖ *δὲ] τοιγαροῦν Σ* ‖ [2] *καὶ - Β. om lat* ‖ [3–4] *καὶ - ἀνήλθομεν] κατ. δὲ κ. εὑρ. πλ. ἐν λαοδικία ἠρωτ. περ. εἰς κύπρον Σ* ‖ [4–14] *καὶ - Ἀκ. om lat* ‖ [5] *πλευσ. ἡμ. om Σ* ‖ *///////ν P ἡμῶ in ras p* ‖ *ηὑρέθη BUV (cf 294, 3) al M καὶ οὐκ ἠδυνήθημεν add BQUV περᾶσαι add U* ‖ [6] *scr Κορακησίῳ? (cf Braunsberger der apostel Barn p 114: idem significari putat Papebrochius) an est idem ac Ψευδοκοράσιον? cf Steph Byz s u: cf 9* ‖ *εἰσελθόντων BQUV ἐξελθόντες M* ‖ *ἡμ. om M* ‖ [7] *ἐκεῖ] τὴν ὥραν add Σ (in marg V): <μίαν ὥραν>?? cf 299, 25; 300, 8; 298, 3; 299, 12* ‖ *ἐμφανίσαντες Σ* ‖ [8–9] *ἀν. - Κορ.] ἐκεῖθεν δὲ (τε M: cf 14) Σ* ‖ [9] *Κορ.] cf 6* ‖ [9–10] *ἤλθομεν - κἀκ. om P* ‖ [9] *scr Παλαιὰν τ. Ἰ.? an Παλαιὰν Ἴσαυραν? παραλίας τ. Ἰ. Lipsius II, 2 p 282* ‖ [10] *ἐλθόντες Σ: cf 9 - 10 P* ‖ [11] *ἐπ. ἐ.] παρεβάλομεν BQUV παρεμείναμεν M* ‖ *ὑπ. δὲ] καὶ ἐδέξατο Σ* ‖ [12] *εὐλ. om Σ: cf 293, 20* ‖ *εὔφημος ὀνόματι Σ* ‖ [12–13] *ὃν - αὐτοῦ om Σ* ‖ [14] *τε] δὲ Σ: cf 8 - 9; 299, 18; 300, 3* ‖ *ἀκονισίας QU ἀκινησίας M* ‖ [15] *ηὕρομεν BUV: cf 294, 3* ‖ [16] *καὶ τίνες om Σ: cf 18* (qui estis et unde uel quae res uos attulit nostris oris *lat c* qui estis unde et quo *n*) ‖ [18] *περιβαλῶ Σ: cf 297, 1* ‖ [20] *ῥυπαρία] μῶμος BMQU om (V)* ‖ [21] *μ.] μέλλετε ἡμῖν Σ fort recte: cf quae seq* ‖ [22] *ἐξομολογεῖσθε BMQU* ‖ [23] *συντάσσησθε (B)Q συντάσσεσθε MUV* ‖ *ἡμῶν om Σ*

λαμβάνετε τὸ ἔνδυμα ἐκεῖνο ὅπερ ἐστὶν ἄφθαρτον εἰς τὸν αἰῶνα.

13 Κατανυχθέντες δὲ ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρακαλοῦντες καὶ λέγοντες· Ἀξιοῦμέν σε πάτερ, δὸς ἡμῖν τὸ ἔνδυμα ἐκεῖνο· ἡμεῖς γὰρ πιστεύομεν ᾧ κηρύττεις ζῶντι θεῷ καὶ ἀληθινῷ. Καταγαγὼν δὲ αὐτοὺς κάτω εἰς τὴν πηγὴν ἐβάπτισεν αὐτοὺς εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος· καὶ ἔγνωσαν ἑαυτοὺς ὅτι ἐνεδύσαντο δύναμιν καὶ στολὴν ἁγίαν. λαβὼν δὲ παρ' ἐμοῦ μίαν στολὴν ἐνέδυσεν τὸν ἕνα, καὶ ἐκ τῆς ἰδίας στολῆς ἐνέδυσε τὸν ἕτερον. προσήνεγκαν δὲ χρήματα αὐτῷ, καὶ εὐθέως διέδωκεν αὐτὰ Βαρνάβας τοῖς πτωχοῖς· ἀφ' ὧν καὶ οἱ ναῦται πολλὰ ἠδυνήθησαν κερδᾶναι.

14 Κατελθόντες δὲ ἐν τῷ αἰγιαλῷ, ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς ἠσπασάμεθα αὐτοὺς καὶ ἀνήχθημεν ἐν τῷ πλοίῳ. ὁ δὲ εἷς αὐτῶν, ὁ ἐπικληθεὶς Στέφανος, ἐβούλετο συνακολουθῆσαι ἡμῖν· καὶ οὐκ εἴασεν ὁ Βαρνάβας. διαπερασάντων δὲ ἡμῶν κατεπλεύσαμεν ἐν Κύπρῳ διὰ νυκτός, καὶ ἐλθόντες ἐν τῷ λεγομένῳ Κρομμυακίτῃ εὕρομεν Τίμωνα καὶ Ἀρίστωνα τοὺς ἱεροδούλους, πρὸς οὓς καὶ ἐξενίσθημεν.

15 Τίμων δὲ συνείχετο πυρετῷ πολλῷ· ᾧ καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας εὐθέως ἀπεστήσαμεν τὸν πυρετὸν αὐτοῦ, ἐπικαλεσάμενοι τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. ἦν δὲ ὁ Βαρνάβας μαθήματα παρὰ | Ματθαίου εἰληφὼς βίβλον τῆς τοῦ θεοῦ φωνῆς καὶ θαυμάτων 70 T
καὶ διδαγμάτων σύγγραμμα· ταύτην ἐπετίθει τοῖς ἀσθενοῦσι Βαρνάβας κατὰ τὴν ἀπαντῶσαν ἡμῖν χώραν, καὶ εὐθέως τῶν παθῶν ἴασιν ἐποίει.

[5–6] ἡμ. - ἀλ. *om* Σ cumque illi sponderent se (*om n*) cuncta perficere (patrare *n*) *lat* ‖ [7–8] εἰς τὸ ὄν. τοῦ π. κ. τοῦ υ. κ. τοῦ ἁγ. Σ: *cf* 302, 4 ‖ [8–9] δύν. (uirtutem *lat*) καὶ] τὴν Σ ‖ [9] ἁγ.] τὴν ἁγ. *BMQV* ‖ [11] δὲ αὐτῷ τὰ (*om Q*) χρ. αὐτῶν Σ ‖ [12] τοῖς *om* Σ *fort recte* ‖ [12–17] ἀφ' - Β. *om lat* ‖ [14] ἐλάλει] ἠσπασάμεθα (αὐτοὺς *add V* αὐτοῖς *add U*) καὶ ἐλαλήσαμεν (κ. ἐλ. *om M* αὐτοῖς *add Q* αὐτοὺς *add BM*) Σ ‖ [15] ηὐλογήσαμεν Σ ‖ [15–16] ἠσπασ. - πλοίῳ *om* Σ ‖ [16] εἷς] ἐξ *add* Σ ‖ κληθεὶς Σ ‖ [17] ὁ *om BQUV* ‖ [18] διὰ ν. *om* Σ *lat* ‖ [19] κ. ἐ. - Κρ.] ibique *lat* ‖ κρομυακιάτῃ *BU*(*V*) κρομυατιακὴ *M* κρομυάκι *Q* ‖ ηὕρομεν *B*(*U*)*V*: *cf* 294, 3 ‖ [22] αὐτοῦ] ἀπ' αὐτοῦ Σ ‖ [23] ὄμα *P* ‖ τοῦ *om BQU* ‖ κυρ. *om* Σ ‖ Ἰ.] χριστοῦ *M* χριστοῦ *add Q* ‖ [24] βιβλίον *P*: *cf* 25 ‖ [24–25] θ. κ. διδ.] ποιημάτων *BQUV* ποιήματα *M* ‖ [25] συγγράμματα *P*(*M*) ‖ ἐπιτιθεὶς πᾶσι τ. ἀσθενοῦσιν Σ ‖ [26] Β.] ὁ β. Σ ‖ καὶ *om* Σ

16 Γενομένων δὲ ἡμῶν ἐν Λαπίθῳ, καὶ εἰδωλομανίας ἐπιτελουμένης ἐν τῷ θεάτρῳ, οὐκ εἴασαν ἡμᾶς εἰσελθεῖν ἐν τῇ πόλει, ἀλλὰ πρὸς τῇ πύλῃ ἀνεψύξαμεν μικρόν· Τίμων δὲ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ τῆς νόσου ἦλθεν σὺν ἡμῖν. ἐξελθόντες δὲ τῆς Λαπίθου διὰ τῶν ὀρέων ὡδεύσαμεν, καὶ ἤλθομεν εἰς πόλιν Λαμπαδιστοῦ, ὅθεν ὑπῆρχεν καὶ Τίμων· πρὸς ὃν εὑρόντες καὶ Ἡράκλειον ὄντα ἐκεῖ ἐξενίσθημεν παρ' αὐτῷ.

17 Οὗτος ἦν ἀπὸ τῆς Ταμασέων, ὃς ἐληλύθει ἐπισκέψασθαι τοὺς οἰκείους αὐτοῦ· πρὸς ὃν ἀτενίσας ὁ Βαρνάβας ἀνεγνώρισεν αὐτόν, πρώην ἐπὶ τῆς Κιτιέων συντυχίαν πεποιηκὼς μετὰ Παύλου πρὸς αὐτόν· ᾧ καὶ πνεῦμα ἅγιον ἐδόθη ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος, μετωνόμασέν τε αὐτὸν Ἡρακλείδην. χειροτονήσαντές τε αὐτὸν ἐπίσκοπον τῇ Κύπρῳ καὶ ἐκκλησίαν ἐπιστηρίξαντες ἐν Ταμάσῳ κατελείψαμεν αὐτὸν εἰς κατοίκησιν τῶν ἐκεῖσε κατοικούντων ἀδελφῶν.

18 Ἡμῶν δὲ διελθόντων τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Χιονῶδες, κατηντήσαμεν ἐν Παλαιᾷ Πάφῳ, κἀκεῖ εὑρόντες Ῥόδωνά τινα ἱερόδουλον, ὃς καὶ αὐτὸς πιστεύσας συνηκολούθησεν ἡμῖν. συνηντήσαμεν δέ τινι Ἰουδαίῳ ὀνόματι Βαρισσοῦ ἐρχομένῳ ἀπὸ Πάφου, ὅστις καὶ ἐγνώρισεν Βαρνάβαν ὄντα πρώην μετὰ Παύλου· οὗτος |
71 T οὐκ εἴασεν ἡμᾶς εἰσελθεῖν ἐν Πάφῳ, ἀλλ' ὑποστρέψαντες ἤλθομεν ἐν τῷ Κουρίῳ.

[18] cf act ap 13, 6

[1] ἐν] τῇ πόλει *add* Σ ‖ λαπίθων *BQV: cf 5* ‖ [2] εἴασεν (*M*)(*V?*) | εἰσ. *om M: cf 21* ‖ [4] σὺν] ἅμα Σ ‖ [5] διοδεύσαντες (*om* καὶ) Σ ‖ πόλ.] κώμην Σ ‖ [7] ἡρακλέωνα (*uel* -έονα *uel* -εῶνα) Σ (Eraclium *lat*): *cf 8* | αὐτοῦ *UV* ‖ [8] οὗτος] ἡρακλέων *add P* (*fort uar lectio ad 7*) ‖ ταμασίων *BQUV* μασίας *M* ‖ ὃς *om* Σ ‖ ἐλθὼν Σ ‖ [10] κητιαίων *P: cf 300, 4; 9* ‖ [11—12] ἔδωκαν μετονομάσαντες αὐτὸν (*om* ἐ. τ. β. *et* τε) Σ ‖ [13] ἐπίσκ.] εἰς ἐπίσκ. *BQU: cf 299, 15* ‖ ἐπιστηρίσαντες *BQUV* ἐν σπηλαίῳ *add* Σ: *recte??* (*cf 299, 17; 301, 11; 18 et 299, 17* ἐν . . . ἐν *300, 19* μετὰ . . . μετὰ) ‖ [14] ἐν T.] ὄντα μάσω *P* ‖ [14—15] κατελ. - ἀδελφῶν] καὶ τοῖς ἐκεῖ (ἐκεῖσε *Q*) οὖσιν ἀδελφοῖς κατηχηθεῖσιν μετ' αὐτοῦ παρεθέμεθα αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ (Σ) ‖ [14] κατοίκ.] *scr* διοίκησιν? commonitionem *lat c* communionem *n* | [16] δι. δὲ ἡμ. *BQUV* διελθόντες *M* ‖ [17] παλαιῷ *P* ‖ ηὕραμεν *BUV* εὕραμεν *Q* εὕρομεν *M: cf 294, 3* ‖ τινα (quendam uirum *lat*) *om P* | [18] ὅστις Σ *fort recte: cf 20; 293, 21; et 294, 4; 298, 8; 9; 11* ‖ [19] ἰουδ. τινὶ Σ ‖ βαρισσοῦ *BUV* βαρισοῦ *M* Bariaeum *lat* ‖ ἀπὸ τῆς π. Σ: *cf 21* ‖ [21] εἴ.] ἠθέλησεν *P* (prohibuit *lat*): *cf 2; 293, 27; 297, 17; 299, 10; 22* ‖ εἰσ. (introire *lat*) *om BQUV: cf 2; 299, 10* ‖ εἰς τὴν πάφον Σ: *cf 19*

19 *Καὶ εὕρομεν δρόμον τινὰ μιερὸν ἐν τῇ ὁδῷ πλησίον τῆς πόλεως ἐπιτελούμενον, ἔνθα γυναικῶν τε καὶ ἀνδρῶν πλῆθος γυμνῶν ἐπετέλουν τὸν δρόμον· καὶ πολλὴ ἀπάτη καὶ πλάνη ἐγίνετο ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. στραφεὶς δὲ ὁ Βαρνάβας τούτῳ ἐπετίμησεν, καὶ ἔπεσεν τὸ ἀπὸ δυσμῶν μέρος, ὥστε πολλοὺς τραυματίας γενέσθαι· πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπέθανον, οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυγον εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ ὂν πλησίον ἐν τῇ καλουμένῃ Ἱερᾷ. ἐλθόντων δὲ ἡμῶν ἐγγὺς τοῦ Κουρίου, πολὺ πλῆθος Ἰουδαίων ὄντων ἐκεῖ ὑποβληθέντες ὑπὸ τοῦ Βαριησοῦ ἔστησαν ἔξω τῆς πόλεως καὶ οὐκ εἴασαν ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ὑπὸ δένδρον τὸ ὂν πλησίον τῆς πόλεως ἐποιήσαμεν τὴν ἡμέραν καὶ ἀνεψύξαμεν ἐκεῖ.*

20 *Τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἤλθομεν ἐν κώμῃ τινί, ἔνθα Ἀριστοκλιανὸς κατέμενεν· οὗτος λεπρὸς ὢν ἐκαθαρίσθη ἐν Ἀντιοχείᾳ, ὃν καὶ ἐσφράγισε Παῦλος καὶ Βαρνάβας εἰς ἐπίσκοπον, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὴν κώμην αὐτοῦ ἐν Κύπρῳ διὰ τὸ πολλοὺς Ἕλληνας ὑπάρχειν ἐκεῖ. ἐξενίσθημεν δὲ ἐν τῷ σπηλαίῳ πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει, κἀκεῖ ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν. ἐκεῖθέν τε ἤλθομεν ἐν Ἀμαθοῦντι, καὶ πολὺ πλῆθος ἦν Ἑλλήνων ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῷ ὄρει ἀσέμνων γυναικῶν τε καὶ ἀνδρῶν σπενδόντων. προλαβὼν δὲ κἀκεῖ ὁ Βαριησοῦς συνεσκεύασεν τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων, καὶ οὐκ εἴασεν ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, εἰ μὴ γυνή τις χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα ἔξω τῆς πόλεως οὖσα, καὶ αὐτὴ τοῖς εἰδώλοις μὴ προσκυνοῦσα, προσσχοῦσα ἡμῖν ἐδέξατο ἡμᾶς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς μίαν | ὥραν. ἐξερχομένων δὲ ἡμῶν τὸν κονιορτὸν* 72 T

[25] cf Matth 10, 14

---

[1] *ηὕρομεν BUV: cf 294, 3* ‖ [1–2] *μιαρὸν ἐν τῷ ὄρει* (*fort recte: cf 11; 17; 19; 301, 18*) *ἐπιτ. πλ. τ. π. Σ* ‖ [3] *ἐπετέλει Σ: cf 10* ‖ [3–4] *κ. π. - ἐκ. om Σ* ‖ [4] *τούτῳ ὁ βαρν. ἐπιστραφεὶς* (*cf 293, 23*) *ἐπετ.* (*om δὲ*) *Σ* ‖ *ante στρ. aliquid intercidisse uidetur* ‖ *τούτῳ*] templum *lat: circum memorat Lipsius p 286* ‖ [5] *ἔπ.*] *κατέπεσεν* (*Σ*)*: cf 293, 23* ‖ *ὥστε*] *καὶ Σ* ‖ [6] *γεν.*] *ἐποίησεν BQUV al M* ‖ [7] *ἐν τῷ ἱερῷ Σ* ‖ [7–300,14] *τὸ ὂν - αὐταῖς om lat* ‖ [7] *τῷ ὄντι Σ* ‖ [7–8] *ἐν τ. κ. Ἱ. om Σ* ‖ [9] *ἐγγ.*] *πλησίον Σ* ‖ *κουρείου M* (*cf 298, 22*) *ἱεροῦ P: cf 9 ἐκεῖ* ‖ [9] *ὄντων*] *ὂν* (*Σ*)*: ⟨τῶν⟩ ὄντων? cf 11* ‖ *ὑποβληθὲν Σ* ‖ [10] *βαρισσοῦ BUV βαρισοῦ M* ‖ *ἔστη BQUV om M: cf 3* ‖ *εἴασεν* (*M*)*V* ‖ [11] *ὑπὸ*] *τὸ add Σ: ὑπό ⟨τι⟩?* ‖ *ὂν*] *ἐν τῷ ὄρει add Σ fort recte: cf 1* ‖ [12] *ἑσπέραν Σ* ‖ [15] *ἐσφράγισαν BQUV* ‖ [16] *ἐν τῇ κώμῃ Σ* ‖ [18] *τε*] *δὲ QUV οὖν B(?): cf 296, 14* ‖ [19] *ἐν τῷ ἱερῷ om P: cf 300, 1; 298, 13* ‖ [20–21] *πρ. δὲ κ.*] *κἀκεῖ προσελθὼν οὖν* (*Σ*) ‖ [21] *βαρισσοῦς V βαρισοῦς MU et sic fere constanter* ‖ [23] *ἔ. τ. π. ο. om Σ* ‖ [24] *προσέχουσα P* (*προσχοῦσα Σ: cf II 1 praef p IX*) ‖ *ἡμῖν om Σ*

τῶν ποδῶν ἐξετινάξαμεν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου ἔνθα ἡ σπονδὴ τῶν ἱερέων ἐγίνετο.

21 *Ἐκεῖθέν τε ἐξελθόντες ἤλθομεν διὰ τῶν ἐρήμων τόπων· ἠκολούθει δὲ ἡμῖν καὶ Τίμων. καὶ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Κιτιεῖς, πολλοῦ θορύβου γενομένου κἀκεῖ ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ αὐτῶν, μαθόντες ἐξήλθομεν τὴν πόλιν, ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἡμῶν ἅπαντες· οὐδεὶς γὰρ ἡμᾶς ἐδέξατο, εἰ μὴ ἐν τῇ πύλῃ μίαν ὥραν ἀνεψύξαμεν πλησίον τοῦ ὑδραγωγίου.*

22 *Ἀναχθέντων δὲ ἡμῶν ἐν πλοίῳ ἀπὸ τῆς Κιτιέων, ἤλθομεν ἐπὶ Σαλαμίνῃ, καὶ κατήχθημεν ἐν ταῖς λεγομέναις Νήσοις, ἔνθα κατείδωλος ὁ τόπος ὑπῆρχεν· κἀκεῖ γὰρ πανηγύρεις καὶ σπονδαὶ ἐγίνοντο. εὑρόντες δὲ κἀκεῖ πάλιν Ἡρακλείδην, ἐδιδάξαμεν αὐτὸν πῶς κηρύσσειν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον καὶ καθιστάναι ἐκκλησίας καὶ λειτουργοὺς ἐν αὐταῖς. εἰσελθόντων δὲ ἡμῶν ἐν Σαλαμίνῃ, κατηντήσαμεν εἰς τὴν συναγωγὴν τὴν πλησίον τῆς ἐπιλεγομένης Βιβλίας· κἀκεῖ εἰσελθόντων ἡμῶν ἀναπτίξας ὁ Βαρνάβας τὸ εὐαγγέλιον ὅπερ ἦν λαβὼν παρὰ Ματθαίου τοῦ συνεργοῦ ἤρξατο διδάσκειν τοὺς Ἰουδαίους.*

23 *Καταντήσαντος δὲ τοῦ Βαριησοῦ μετὰ δύο ἡμέρας μετὰ τὸ κατηχῆσαι Ἰουδαίους οὐκ ὀλίγους, θυμωθεὶς συνῆξε πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων, καὶ κατασχόντες τὸν Βαρνάβαν ἐζήτησαν παραδοῦναι Ὑπάτῳ τῷ ἡγεμόνι τῆς Σαλαμίνης. καὶ δήσαντες αὐτὸν πρὸς τὸ ἀγαγεῖν πρὸς τὸν ἡγεμόνα, εὐσεβοῦς δὲ Ἰεβου-*

[6] **cf Matth 10, 14**

---

[1] *ἐξετ.] βαρνάβας ἐξετίναξεν (Σ): cf 6* ‖ [2] *μιαρῶν Σ μερῶν Tischendorf recte ut uid: cf 299, 1 et 20* ‖ [3] *τε] δὲ MQUV: cf 296, 14* ‖ [4] *ἡμ. κ. T.] κ. τ. ἡμᾶς M κ. τ. μεθ' ἡμῶν BQUV* ‖ [5] *ἱπποδρομείω (P cf 301, 3) δρομίω Σ* ‖ [6] *παρήλθομεν Σ* ‖ [8] *scr ὑδραγωγείου?* ‖ [9] *τῆς] τῶν PMU: cf 4: 298, 8* ‖ [10] *σαλαμίνα B(M)UV σαλαμίναν Q: scr Σαλαμῖνι? (cf 15) an Σαλαμῖνα? (cf 293, 26; 294, 18; 301, 3) an Σαλαμίνην? cf 22* ‖ [11] *post ἔνθα fort aliquid intercidit* ‖ *καὶ ἐκεῖ (Σ)* ‖ [12] *κἀκ. πάλ. εὑρ. (om δὲ) (Σ)* ‖ [13] *πῶς] πῶς δεῖ MQU πῶς δὴ B σπουδῇ V del Tischendorf: recte??* ‖ *χριστοῦ Σ* | *καὶ καθ.] καθιστᾶν τε V καθιστάντες BU καθιστᾶν ταῖς Q καθιστῶντες M* | [14] *ἐκκλησίαις Q* ‖ [15] *σαλαμῆνα BV: scr Σαλαμῖνι? cf 10* ‖ [16] *Βυβλίας Vsener Venerem intellegens* ‖ [17–18] *τ. συν. om Σ καὶ (eras) add V* ‖ [20] *κατηχηθῆναι Σ* ‖ *ὀλ.] ὑπὸ βαρνάβα add Σ* ‖ *θυμ.] ὁ βαριησοῦς (βαριησσοῦς B βαρισσοῦς V βαρισοῦς M βαρσιησοῦς Q) add Σ* ‖ [21–22] *ἐζήτ. κατασχεῖν τ. βαρν. καὶ παραδ. (Σ)* ‖ [22] *Ὑ. τ. ἡγ.]* consuli *lat Ὑπατίῳ τ. ἡγ. Papebrochius τῷ ὑπάτῳ [τῷ ἡγεμόνι] suspicatur Lipsius II, 2 p 284 probabiliter* ‖ *δήσ.] ὡς ἔδησαν Σ* ‖ [23] *ἀπαγαγεῖν BQUV (cf 293, 23) αὐτὸν add QU* ‖ *εὐσ.]* quidam uir magnus et praepotens nomine Eusebius *lat: scr Εὐσεβίου? idem coniecit Papebrochius* ‖ *δὲ om Σ* ‖ *ἰεβουσσαίου (-έου V) QV ἰεβουσαίου B ἰεβοσαίου U*

σαίου συγγενοῦς Νέρωνος καταντήσαντος ἐν Κύπρῳ, μαθόντες οἱ | Ἰουδαῖοι λαβόντες τὸν Βαρνάβαν νυκτὸς ἔδησαν ἐν σχοινίῳ 73 T *κατὰ τοῦ τραχήλου, καὶ σύραντες ἐπὶ τὸ ἱπποδρόμιον ἀπὸ τῆς συναγωγῆς καὶ περάσαντες ἔξω τῆς πύλης περιστάντες κατέκαυσαν αὐτὸν πυρί, ὥστε καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ κονίαν γενέσθαι. εὐθέως δὲ αὐτῇ τῇ νυκτὶ λαβόντες τὴν κονίαν αὐτοῦ ἔβαλον ἐν σινδόνι, καὶ ἐν μολίβδῳ ἀσφαλισάμενοι ἐσκέπτοντο κατὰ τοῦ πελάγους ῥῖψαι αὐτόν.*

24 *Ἐγὼ δὲ εὑρὼν καιρὸν τῆς νυκτός, καὶ τοῦτον μετὰ Τίμωνος καὶ Ῥόδωνος βαστάσαι δυνηθείς, ἤλθομεν ἐν τόπῳ τινί, καὶ εὑρόντες σπήλαιον κατηγάγομεν αὐτὸν ἐκεῖ, ἔνθα τὸ ἔθνος τῶν Ἰεβουσαίων τὸ πρὶν κατῴκει· ἀποκεκρυμμένον δὲ τόπον εὑρόντες ἐν αὐτῷ ἀπεθέμεθα σὺν τοῖς μαθήμασιν οἷς παρέλαβεν παρὰ Ματθαίου. ἦν δὲ ὥρα τετάρτη τῆς νυκτὸς δευτέρας σαββάτων.*

25 *Ὡς δὲ ἐκρύβημεν ἐν τῷ τόπῳ, ζήτησιν οὐκ ὀλίγην ἐποιήσαντο οἱ Ἰουδαῖοι καθ' ἡμῶν, καὶ μόλις εὑρόντες κατεδίωξαν ἕως τῆς κώμης Λεδρῶν· καὶ εὑρόντες κἀκεῖ σπήλαιον πλησίον τῆς κώμης κατεφύγομεν ἐν αὐτῷ, καὶ οὕτως διελάθομεν αὐτούς. ἀπεκρύβημεν δὲ ἐν τῷ σπηλαίῳ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἀναχωρησάντων τῶν Ἰουδαίων ἐξελθόντες κατελείψαμεν τὸν τόπον νυκτός. προσλαβόμενοι δὲ Ἀρίστωνα καὶ Ῥόδωνα ἤλθομεν ἐν κώμῃ Λιμνῆτι.*

26 *Ἐλθόντες δὲ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εὕρομεν πλοῖον Αἰγύπτιον, καὶ ἀνελθόντες εἰς αὐτὸ κατήχθημεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. κἀκεῖ*

---

[3] *ἱπποδρομεῖον P: cf 300, 5* ‖ [4] *περιστ. om Σ* circumdantes *lat* ‖ [5–302,7] *ὥστε - αὐτοῦ*] sicque beato fine Christi testis perrexit ad dominum *lat n* ‖ [6] *τῇ αὐτῇ Σ* ‖ [7] *ἐσκέψαντο Σ* ‖ [9] *ἐγὼ - νυκτός*] *εὑρ. δὲ καιρ. τ. ν. ἐγὼ ἰωάννης ὁ καὶ μετονομασθεὶς μάρκος Σ* interim ego praefatus Iohannes qui et Marcus *lat c* ‖ [11] *καὶ - ἐκεῖ post κατῴκει (12) ponend?* ‖ [12] *ἰεβουσσαίων QV ἐβουσαίων M* ‖ [13] *σὺν*] *ἅμα Σ* ‖ [14] *δευτέρα Σ* ‖ [15] *σαββάτω BUV σαββάτου MQ μηνὶ παυνὶ ιζ´ (εἰς τὰς δεκαέπτὰ U om V) κατ' αἰγυπτίους (ἑπτακαιδεκάτη add V) τῆς δὲ γενεᾶς ἔτους δωδεκάτου (ιβ´ V* centesimo secundo *Sirletus, cf Papebrochius p 421, inepte uterque: ipse frustra quaesiui*) *κατὰ δὲ ῥωμαίους μηνὶ ἰουνίω ια´ (δεκάτη πρώτη M εἰς τὰς ἕνδεκα U) add Σ* tertio idus iunias hoc est undecima die ipsius mensis *add lat c* ‖ [16–302,7] *ὡς - αὐτοῦ*] *de lat c cf Lipsius p 279* ‖ [16] *τῷ om Σ* ‖ *ἐποίησαν Σ* ‖ [17] *κατεδ.*] *ἡμᾶς add Σ* ‖ [18] *σπήλ.*] *ἐν τῷ ὄρει add Σ: cf 299, 1; 11* ‖ [19] *κώμ.*] *ἀνελθόντες add Σ* ‖ *διελ. αὐτ.*] *διειλήθησαν εἰς ἡμᾶς BQV δὲ (om M) ἐλίθασαν ἡμᾶς MU* ‖ [20] *ἡμ. τρ. Σ* ‖ [21] *νυκτός om Σ* ‖ [22–23] *προσλ. - Λιμν. om P* ‖ [24] *ἐλθ. - εὕρ.*] *εὑρόντες Σ δὲ (Σ)* ‖ [25] *καὶ om Σ* ‖ *ἀνήλθομεν ἐν αὐτῷ καὶ πλεύσαντες κατήχθ. Σ*

ἔμεινα ἐγὼ διδάσκων τοὺς ἐρχομένους ἀδελφοὺς τὸν λόγον τοῦ
74 T κυ|ρίου, φωτίζων αὐτοὺς καὶ εὐαγγελιζόμενος ἅπερ ἐδιδάχθην παρὰ τῶν ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ, τῶν καὶ βαπτισάντων με εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, τῶν καὶ μετονομασάντων με Μᾶρκον ἐν τῷ ὕδατι τοῦ βαπτίσματος, ἐν ᾧ καὶ ἐλπίζω προσενέγκαι πολλοὺς εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ· ὅτι αὐτῷ πρέπει τιμὴ καὶ δόξα αἰώνιος. ἀμήν.

---

[1] ἐγὼ om Σ ‖ ἐρχ.] προσφεύγοντας Σ ‖ [2] κυρ.] θεοῦ BV ‖ [3] παρά] ὑπὸ Σ: cf 293, 9; 19 ‖ [4] εἰς τὸ ὄν. τοῦ π. κ. τοῦ υ. κ. τοῦ ἁγ. Σ: cf 297, 7 ‖ [6] καὶ om Σ ‖ θεοῦ] κυρίου BQUV χριστοῦ M ‖ [7] ὅτι om BMUV ‖ πρ. τ. καὶ] ἡ Σ ‖ αἰ.] εἰς τοὺς αἰῶνας Σ τῶν αἰώνων add MQV ‖ [8] ἀμήν] περίοδοι καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου βαρνάβα πέπληστai διὰ θεοῦ add P

INDEX LOCORVM

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX GRAECVS

Numeri sunt paginarum et uersuum. numeris inclinatis significantur res et uerba in imis paginis adnotata. de reliquis cf praef.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

λήμψομαι *Ph* 87, 21 (*B*) (*cf aor*) γινήσεται *Th* 159, 22 (*V*) τελεσφορέσουσιν *Th* 141, *9* ἀποσταλεῖσθαι *Th* 224, 19 θνήξεσθαι *Th* 285, *1* διασκορπιοῦσι *AM* 89, *3* *cf* 3 καθιοῦσι *Th* 262, 18 (*cf* καθήσονται 110, *11* *nisi hoc ad* κάθημαι *referendum*) καήσεται *Th* 163, *19* ἀναπαήσῃ *Th* 152, 17 *cf PA* 118, 4 ἀνοιγήσονται *Mt* 234, 13 *Io* 186, *10* *cf* 10 κερδήσω *Th* 256, *8* (*cf* 236, 14; 244, 16) *cf genera uerbi*

aoristus εἶπας εἴπαμεν εἴπατε εἶπαν *passim AM PA Bt Io Ph Th* εἶπον (*imper*) *Io* 164, 23 *Th* 170, *12*; 188, 22 (εἰπέ 148, 3 *al*) ἐγενάμην *passim Aq AM Io Mt Ph Th* ἤνεγκα *passim Ap AM Ph* ἤλθαμεν, ἐλθάτω *al passim AM PA Bt Io Ph Th* ἦλθαν *AM* 83, 3; 8; 9; 12 (*P*) ἀφείλατο *Io* 177, 21; 182, 3 *Ph* 52, 8; 57, *7*; 87, 9 *Th* 100, 1; 282, 7 κατελείπαμεν *AM* 66, 15 (*E*) καταλίπατε *AM* 98, *1*; 107, 11; 108, 13 *Ph* 89, *19* (?? *cf supra*) *Th* 178, *1*; *8*; ηὕραμεν *AM* 73, 8; 94, 14; 95, 4; 5 *Ph* 5, 25; 52, *15* *Th* 214, *20* *Bn* 298, *17* εἴδαμεν *AM* 87, 1; 105, *13* *Th* 140, 7 κατέφυγα *Th* 181, 4; 246, 19 περιέβαλας *Am* 53, *6* *AM* 66, *11*; 115, 2 *Ph* 44, 9 (*D*); 83, 19 *Th* 150, 5 (*Y*) ἔπεσαν *AM* 90, *3*; 97, 3; 99, *9*; 104, 9 *Mt* 246, 11 *Ph* 72, 3 *Th* 180, *3* ἐπέδραμαν *AM* 101, 12 ἔπιαν *Ph* 52, *9* ἔπαθα *Io* 201, 13 ἀπέθανας *Th* 129, 8 (*F*) ἀπόθανον *Io* 188, *24* δύναντος *Ph* 82, 16 ἐκφᾶναι *Aq* 14, 30 (*cf* 15, 20) *Th* 148, 9; 153, 8; 158, 1; 164, 1; 193, 6; 195, 11 (*cf* 166, 11) ἔλειψα *passim Aq AM Bt Ph Th* (καταλιπών *Io* 180, 1; 20 ἀπολιπών *Aq* 23, 28 *Am* 54, 18 *An* 60, 8 *Io* 196, 5 *Th passim*) λέξας *Th* 119, 2; 153, 8; 167, 9 *al* παρέξαντι *Th* 207, *19*; 260, *10* - *11* ἀπάξαι *AM* 71, 1; 90, *10* - *11*; 95, 12; 97, 8; *10*; 100, 10 *Th* 156, 4; 270, 19 λήψῃ *Th* 231, *17* αἱρήσασθαι *Aq* 8, 25 προσθῆσαι *Aq* 23, 25 (*cf* 15) *Io* 159, 28 *Ph* 29, 32; 95, 37 ἀφήσας *PA* 119, *6* - *7* *Ph* 83, *9* *Th* 139, 5; 281, 17 ἔφησαν *Aa* 43, 32 *Io* 154, 1; 164, 34; 169, 23 *Th* 135, 11; 204, *11*; 220, 6 παραδώσῃς *AM* 67, 4; 74, 17; 102, 2 (*cf* 81, 2; 6) *Io* 157, 38 *Ph* 38, 18; 61, 4; *21*; 66, 2; 84, 1 *Th* 149, *18*; 160, 14; 175, 9; 260, *10*; 280, *15* (*cf* 281, 10) δώσας *Th* 140, *18* δούσας *Ph* 84, 10 (*C*) ἐπέγνωσεν *AM* 76, 5 (*N*); 82, *15*; 85, 4 *Bt* 135, 20 (*cf Io* 214, *14* βιώσασιν 14 βιοῦσιν *Th* 117, 12; 119, 10; 20) ἐκπετάσας (*i e* ἐκπτάς) *Bt* 147, 16 ἀπωθῆσαι *Aa* 45, 2 ἀπολισθήσας *Aa* 40, 16 γαμήσας *Th* 259, 11 (*cf* *10*; 160, 13) συνεδόκησαν *Th* 284, 6 (τυπτήσαντος *Th* 112, *9* *cf* 17; 108, 12 *al*) πριάσασθαι *Th* 101, *6*; *8*; 138, 13 τεθνήξασθαι *Th* 285, *1* ἐκέκραξαν *Mt* 254, 1 *Ph* 2, 2 κατεπόνεσα *Th* 222, 14 ἐπλάνεσαν *Ph* 8, *24* παρῄνησεν *Ap* 16, 12 (*S*) ἐπαρκήσασαι *Th* 173, 4 παρακαλήσατε *Bt* 132, 25 πεινάσας *Th* 265, 12 βαστάξαι *Ph* 15, 7 (-σαι *Ph* 24, 5 *Mt Th*) ἥρπαξεν *Th* 205, 16 (*cf Ph* 94, 8; ἁρπάσαντα *Th* 205, 12; 222, 15; 253, 16 *Am PA Io Ph*) διστάσητε *Ph* 25, 14; 37, 14 *Th* 271, 9 περιέσφιξα *Th* 255, 16 (*S*) ἤλυθεν *Mt* 228, 7 ἀπέκτανεν *AM* 105, *3* καταλαμβεῖν *Aq* 23, 24 (*B*) ἀνεπάη *Am* 57, *21* *Ph* 89, 8; 17 *Th* 105, 12; 151, 12 (*cf* *12*); 156, 23; 163, 2 (ἀνεπαύθην *D*); 256, 9 ἐκρύβημεν *Bn* 301, 16; 20 ἐλεγχείς *Th* 167, 14 (*V*) ἐξαφείς *Io* 185, *9* (*cf* 9) κατανυγείς *Am* 48, 17 (κατανυχθέντες *Bn* 297, 3 -γέντες *MV*) διαρρηχθείς *Am* 57, 17 (*cf* 16) *Io* 214, *12* ἐνεπήγη *Mt* 224, *14* ἐκαθέσθην *AM* 68, 1; 72, 12 (*cf* *12*); 74, *15*; 81, *8*; 94, 11 (*cf* 93, 8) *Io* 183, 8 *Mt* 228, 15 *Ph* 27,

Digitized by Google

Digitized by Google

κεὶ κἀκεῖνος κἄν passim Aa An AM Io Ph Th

DATIVVS: cf casus

DECLINATIO nominum communium:

prima ἐχίδνη Ph 52, 4 (S); 64, 24 et 71, 21 (DE)

secunda θεέ Am 51, 8 Io 207, 1; 212, 1 Ph 63, 4 Th 164, 5; 16; 251, 10 al θεός AM 112, 10 βυθός (acc pl) Io 169, 17 ὕπνος (?) AM 75, 11 (N) ὕμνος Mt 253, 11 ἵλεως Ph 25, 19; 65, 4 κατώγεων Th 135, 10 ὀστέον Th 285, 6; 286, 6; 10-11 ὀστοῦν Th 285, 15; 286, 4 νόων Ph 75, 4 (add W) ὁ δεῖπνος Ph 67, 7 (C) σταδίους Th 278, 2 (K) χόρτα AM 91, 9

tertia θυγάτερ (nom) Ph 93, 35 θυγάτηρ (uoc) Ph 46, 2 (cf 16) μήτηρ Ph 2, 4; 29 (cf 14) al γονεῖς (acc) Th 159, 11 (τροφέας Th 178, 5) κόριδες Io 180, 19; 181, 8 κορίων Io 180, 17; 181, 1 αἰδῶ (gen) Th 120, 5 (D) πόλις (gen) Bn 301, 18 (M) ἅλας Io 207, 14 Ph 36, 30 Th 146, 2; 217, 8 ἅλατος Th 131, 7 γήρατι Ph 2, 24 γήρους Io 166, 17 Th 184, 3 ναῦ (acc) Io 151, 9 (P) κλεῖς (nom pl) Io 186, 7 κληματίδες (acc pl?) Mt 240, 19 κόρακες Ph 54, 27 (B) ἄστυα Th 128, 5 (-οια R) ἀνθέων Th 107, 10; 110, 2

prima ex secunda βάσαναι AM 107, 8 (C) σφύρας Ph 62, 9 (C)

prima ex tertia χεῖρα Th 112, 9 χείρας Ph 97, 29 σφίγγης AM 81, 13 χεῖραν Am 48, 15 AM 109, 4; 4 Mt 250, 2 Ph 70, 4 (C) Th 108, 7; 11; 112, 5; 113, 5 γυναῖκαν PA 122, 1; 12; 123, 8; 125, 11 Th 179, 20; 180, 11; 259, 11; 12 θυγατέραν AM 98, 7 (E) Ph 81, 5; 12 Th 179, 3; 180, 1; 181, 6; 212, 13 νύκταν Ph 53, 19 Th 118, 22 τρίχαν AM 108, 2 σφραγίδαν Th 165, 13 (V) ῥαφίδαν PA 124, 16 (?); 23 χάριταν Th 137, 6 χρηστότηταν Th 286, 10 ὡραιότηταν Aq 24, 28 (B) εἰκόναν Ph 44, 18 (C) φονέαν Io 177, 4 βασιλέαν Th 123, 9 (Y) λίβαν Th 127, 19 (Z) σπέρμαν Ph 43, 27 (Y) χεῖραι AM 97, 5 (N) Ph 61, 20 (θυγατέραι Th 272, 22 R) φυγάδαι Th 181, 4 θεραπαινίδαι Th 204, 10 σάλπιγγαι Th 104, 6 τρίχαι AM 108, 3 (Q) κόραι Io 180, 19 (??) φλογαῖς Ap 19, 14 πλάκαις AM 110, 3 (R) σπινθήρας Bt 146, 25. — ἀνδριάντης AM 110, 6; 112, 3 (O) ἀκροασίας Th 165, 4 ἐπιθεσίαν Th 134, 3 ἐπιστασίαν Th 138, 9 (cf infra ἀπείκασιν)

secunda ex prima τὰ πρῷρα Ph 17, 10 κώπους Th 103, 10 (B)

secunda ex tertia κύνου Th 108, 12 γονάτου Ph 12, 19 ἀέρου Th 173, 14 σκότῳ Th 226, 5 (cf 229, 16 al) πλήθῳ Th 137, 2 (R) τεῖχον (?? l τοῖχον? cf 12) Ph 58, 28 (DE) πήχοις Ph 39, 31 κτήνοις Ph 43, 3 (E)

tertia ex prima αὔγους Th 143, 10 μαχαῖρες AM 97, 3 ὑπηρέτες AM 98, 6 (E) ψυχὲς χίλιες (?) PA 126, 22 λάτρεις Th 239, 4 χάρτεσιν Ph 83, 23; 25 ἀπείκασιν Th 116, 2 (R) (cf supra ἀκροασίας rel)

tertia ex secunda στέρνους Io 155, 24 ἐλέους Io 169, 4 Th 287, 6 (ἐλέου Aa 43, 15) κλάδους Mt 220, 11 νοός Aq 28, 17 (cf 17 et Aa 41, 37) An 61, 26 Io 192, 26 Ph 44, 9 Th 142, 19 ἐλέη Th 184, 15 δενδρι (l δένδρη?) AM 108, 12 (N) τοὺς ἀνθρωποφάγωνες AM 65, 1-2 διάκονες (??) Io 209, 3

declinatio nominum propriorum Ἀβράνη (gen) Th 124, 6 (cf 6) Ἀγρίππα Io 151, 3 (-ου 3) Ἀνδρέα (gen) Aa 49, 18 AM 70, 11; 75, 11; 87, 10, 108, 7; 112, 9; 116, 14 PA 117, 1 (-ου passim) Ἀνδρέα (acc) AM 90, 8 et 91, 4 (E); 107, 3 (O) PA 123, 16; 16 Ἀστρῆγες

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX LATINVS

Digitized by Google

INDEX LIBRORVM MANV SCRIPTORVM

I. CODICES GRAECI

Digitized by Google

II. CODICES LATINI

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

image
not
available

Digitized by Google